शान्तकुटी-वैदिकग्रन्थमाला

तस्यां च शास्त्र्यादिविरुदालङ्कृतेन

विश्वबन्धुना

कर्मिष्ठसंघघटकानां लम्भितप्रौढिविशेषाणामुपत्रिंशानां विदुषां सहयोगतश्च
परामर्शकसंघघटकानां नानादेशीयानामुपत्रिंशानां
विपश्चिदपश्चिमानां सन्निर्देशतश्च

संपादितायाम् अयम्

१३शो ग्रन्थः

होशिआरपुरे

विश्वेश्वरानन्द-वैदिक-शोध-संस्थानेन प्रकाशितः

२०१८ वि०

THE SHANTAKUTI VEDIC SERIES

Edited

with the co-operation of a Staff Organisation of about thirty specially Trained Scholars and under the general guidance of an international Advisory Board

By

VISHVA BANDHU, *Shastri, M. A., M.O.L., O.d'A. Fr.*

VOLUME XIII

HOSHIARPUR

Published by the V. V. R. Institute

1962

A VEDIC WORD-CONCORDANCE

Being a ***universal vocabulary register*** of about **500** Vedic works, with complete textual reference and critical commentary bearing on phonology, accent, etymo-morphology, grammar, metre, text-criticism, and ur-Aryan philology

In five Volumes, sub-divided into fifteen Parts

By

VISHVA BANDHU

Director, the Vishveshvaranand Vedic Research Institute and the D. A.-V. College Research Department, formerly, Principal, Dayānanda Brāhma Mahāvidyālaya.

In collaboration with

BHIM DEV, RAMANAND & AMAR NATH

Vol. I in Six Parts

(Saṁhitās)

PART V

व–स

Pages I-IV and 2709—3542

HOSHIARPUR

PUBLISHED BY THE V. V. R. INSTITUTE

1962

शान्तकुटीवैदिकग्रन्थमाला, ग्रं. १३ वि. वै. संस्थान-प्रकाशन, २०२

वैदिक-पदानुक्रम-कोषः

स च

संहिताब्राह्मणोपनिषद्वेदाङ्गसूत्रवर्गीयोपपञ्चशत[५००]वैदिकग्रन्थस्थ-सकलपदजात-संग्रहस्वरूपः

प्रतिपदप्रतियुक्त-श्रुतिस्थलसर्वस्व-निर्देशैः समवेतश्च यथासंगत-तत्तत्प्रागर्वाग्लक्षण-

विचारसमन्वितटिप्पणैः सनाथितश्च

संभूय पञ्चदशखण्डात्मकैः पञ्चभिर्विभागैर्व्यूढश्च

सन्

दयानन्दब्राह्ममहाविद्यालयीयाचार्यपदप्रातिष्ठितपूर्वेण, विश्वेश्वरानन्दवैदिकशोधसंस्थानस्य

च दयानन्दमहाविद्यालयीयाऽनुसंधानविभागस्य च संचालकेन

सता

विश्वबन्धुना

भीमदेव-रामानन्द-अमरनाथ-शास्त्रिणां

नान्तरीयेण साहाय्यकेन

संपादितः

अयं च तत्र

(सांहितिकस्य)

षट्खण्डात्मकस्य १मस्य विभागस्य

५मः खण्डः

व—स

पृष्ठानि, I-IV च २७०९–३५४२ च

होशिआरपुरे

विश्वेश्वरानन्द-वैदिक-शोध-संस्थानेन प्रकाशितः

२०१८ वि०

Printed and Published by Dev Datta Shastri,
at the V. V. R. I. Press, Hoshiarpur.
First edition, first issue, 1962. Quality III, 250 Copies.
Price Rs. 20/-.

होशिआरपुरे वि. वै. शो. सं. मुद्रागृहे
देवदत्तशास्त्रिणा मुद्रापितः प्रकाशितश्च ।
प्रथमं संस्करणम्, प्रथमः प्रकाशः, २०१८ वि. । ३या कोटिः २५० प्रतिकृतयः ।
मूल्यम् २०) रु. ।

Prepared and published under the patronage of the Governments of the Indian Union and the States of Panjab, Jammu-Kashmir, Himachal, Uttar Pradesh, Bihar, Assam, Orissa, Madhya Pradesh, Bombay, Mysore, Kerala, Rajasthan and Madras, the former Princely States of Hyderabad, Travancore, Baroda, Indore, Kolhapur, Sangli, Patiala, Nabha, Jodhpur, Bikaner, Idar, Alwar, Udaipur, Shahpura, Sirmur and Keonthal, the former Princely Estates of Awagarh and Vijayanagaram, the Universities of Panjab, Poona, Andhra and Calcutta and the Trusts and Charities of Swami Vishveshvaranand, Shri Vishva Bandhu, Shri Moolchand Kharaitiram, D. B. Krishna Kishore, Shri Dhani Ram Bhalla, Shri Jai Dayal Dalmia, R. B. Jodha Mal Kuthiala and other donors.

अथ

वैदिक-पदानुक्रम-कोषे

सांहितिके प्रथमे विभागे

पञ्चमः खण्डः

व

?व पै २, ४०, ३; १७, २८, १[a]; १९, ५०, १५.

वंश[b]- -०श शौ ३, १२,६; पै २०, ३३,३; -शः मै ४, ८,१०[2]¶; काठ ३०, ५[2]¶; -शम् ऋ १, १०, १; तै १, ६, १२,३[1]; मै ४, ८, १०¶; ¶काठ २५, ८; ३०, ५; क ४०, १¶; [कौ १, ३४३;२,६९४; [जै १,३६,१; ३, ५६, ३१; -शात् मै १, ६, १३¶; -शानाम् शौ ९, ३,४; पै १६, ३९, ५.

वंश-नर्तिन्[c]- -र्तिनम् मा ३०,२१; का ३४, ४, ३.

¶वंश-व्रश्चन[d]- -ने काठ ३०, २; क ४६, ५.

[वंसग[e]- -गः ऋ १, ७,८; ५५, १; ५८,५; १३०, २[2]; ५, ३६,१; ६, १६, ३९;८, ३३,२; १०, १४४, ३; तै २, ६, ११, ४; कौ २, २१५; ९७२; १०५७; जै ३, १९,१०;२४,३; शौ १८, ३, ३६$; २०,५२,२;५७,१५; ७०,१४; -गम् ऋ १०, १०२, ७; -गा ऋ १०, १०६, ५.

वंसते, वंसाम, वंसि प्रभृ. √वन् द्र.

?वंस्येव् आ[f] पै २०,२३, २.

वंस्व, वंस्व √वन् द्र.

वः आ√वृ, वि√वृ (आच्छादने) द्र.

?वः काठ १,९[g].

√वक् (वधा.), वावके[h] ऋ ७,२१,३.

वक्रु[i]- -क्रः शौ ७, ५८, ४; पै २०, १३, १०; -क्रा शौ ७, ५८, ४[j]; -क्रात् शौ ४, ६,४; पै ५, ८,३.

वक[k]- -कः काठ १०,६.

वक्तवे, वक्तृ-, वक्त्व- √वच् द्र.

?वक्मन्[l]- -क्मनि ऋ १,१३२,२.

?वक्मराजसत्याः[m] ऋ ६,५१,१०.

वक्म्य-, वक, का- √वच् द्र.

[वक्वन्- -का ऋ १, १४१,७[n]; ९, ९१, १[o]; कौ १, ५४३; जै १, ५५,१२.

---

[a]) BKA. सकृत् वै इति। [b]) नाप. (वेणु-)। व्यु.?। <२वन्- + √शी वा √वन् + √श्रु वेति या [५,५] प्रभृ., < √वम् इति पाउभो [२; ३,१४१], < √वन् वा √वश् वेति अभा.। (√वृध् [*छेदने] >) *वृध्र- (रन्ध्र-) > तद्वदर्थे *वृध्रंश- > यनि. इति मतम्।

[c]) नाप. (नट-)। उस.। [d]) षस. उप. भाप.।

[e]) नाप. (वृषभ-)। *वृंष- (=वृष-) > भावे *वृंष्य- > मत्वर्थे *वृंष्यभाग- > *वृंषाग- > यनि. (वैतु. अन्ये भा.प्रभृ. <२वन्- [अरण्य-] + √गम् वा √सन्ज् वेति?)।

[f]) मंस्ये मा इति द्वि-पदः शोधः (तु. मूको.)। वा. (नि √*मंस [=√मन्] >) मंस्ये इति लटि उपु१ द्र. (तु. पृ १७९५ o)।

[g]) सपा. तैब्रा ३, ७,७,१३ प्रभृ. वेदिम् इति पाभे.।

[h]) गत्यर्थे पाधा. √वङ्क् इत्यस्य पर्यायभूतस्य धा. अस्य त्वद् इत्यनेनाऽपादानेन योगाद् निर्गमने वृत्तिः (तु.वें.सा.)।

[i]) विप. (कुटिल- [मुख-, धन्वन्- प्रभृ.])। धा. कौटिल्ये वृत्तिः (=पाधा. √वङ्क् [तु. पाउ २,१३])।

[j]) पाभे. पृ ७७८ *f* द्र.। [k]) व्यप. (ऋषि-)।

[l]) भाप. (व्रश्चन-)। < √वक् '*छेदने' (तु. √वृक् > वृक-)। 'यथा इन्द्रः स्वर्जेषे (*सौरप्रकाशपुनःप्राप्तये) उपर्बुधः (*सूर्यस्य) स्वस्मिन् अञ्जसि (*आत्म-दीप्तये तदर्थश्च) आप्रस्य (*वृत्ररूपस्याऽऽवरणस्य) वक्मनि (छेदनाय) उपवाच्यः (*उपव्रा-चित्- > द्वि३ -चितः > नैप्र. -च्यः [आवरणकृतः दस्यून्]) शीर्ष्णी-शीर्ष्णी (प्रत्येकं ग्राहं-ग्राहम्) विदे (*भिदे [भेदनाय]) अहन् (हिंसितवान् [अतः हे तादृशेन्द्र !] अस्मत्रा ते रातयः सन्तु' इति वा. [वैतु. सा. (केचित् मूको: च [तु. Max. ऋ. भूमिका पृ ४४]) वर्त्मनि [मार्गे] इति पाठ इति कृत्वा, PW. प्रभृ. च यनि. वचनार्थे < √वच् इति कृत्वा चाऽन्यथादृशः ?]।

[m]) वक्मन्- (वचन-) + (√राध् [संसिद्धौ] > कर्तरि) राधस्- > उस. वक्म-राधस्- > -धसः (वचन-परिपालकाः [देवाः]) सत्याः इति द्वि-पदः शोधः (तु.छन्दः; वैतु. पपा. वें. सा. GW. प्रभृ. =वक्मन्- + राजन्- > ?वक्म-राजन्- + सत्य- > ?वक्मराज-सत्य- इति कृत्वा समासम् अर्थञ्च बहुधा परिकल्पुकाः ?)।

[n]) विप. (*दीप्तिमत्- [अग्नि-])। (√*भृष् [=√भृज्] 'दीप्तौ' >) *भृष्वन्- > यनि.। 'यत् (यदा) *उ (अथ) *ह्वारा [ज्वालया (√*ह्वर् [=√ज्वर्] > ह्वार्- > तृ१)] वक्वा (दीप्तिमान् [अग्निः]) वातचोदितः (सन्) व्यस्थात् (तदा) तस्य पत्मन् आ (पत्मनि) रजः' इति वा. (वैतु. पपा. प्रभृ. ह्वारो = ह्वारः इति?)।

[o]) नाप. (*वहन-कृत्- [अश्वादि-])। (√*भृष् [=√वह्] 'वहने' >) *भृष्वन्- > यनि.। 'यथा रथ्ये आजौ (*धुरि) वक्वा असर्जि (सृज्यते [*बध्यते] तथा) बर्हि (बर्हित्रे सन्तं सोमम्) अजन्ति' इति वा.।

†वृक्क(र>)री (वप्रा.)– -री ऋ १, १४४, ६[a]; ६, २२, ५[b]; शौ २०, ३६, ५.

√वक्ष् (वधा.), †ववक्षे ऋ ४, १६, ५; २२, १; ८; ९२, ९[c]; मै २, १३, ६[c]; कौ २, ५७४; जै ३, ४६, १२[c]; शौ २०, ४७, ३[c]; ७७, ५; १३७, १४[c]; †ववक्षे ऋ १, ६१, ९[d]; १४६, २[e]; ३, ५, ८; ७, ८, २; तै २, ४, १४, २; मै ४, १२, २; काठ ८, १७; ३९, १२[c]; शौ २०, ३५, ९; †ववृक्ष ऋ ३, ७, ६[f]; ४, ७, ११; १०, ११५, १[g]; काठ ७, १६; ववक्षतुः[h] ऋ ८, १२, [२५-२७]; ववक्षिरे ऋ २, २४, ४[i]; ववक्षुः[j] ऋ १, ६४, ३; ८, १२, ७; वव्रक्षिथ[k] ऋ २, २४, ११?[l]; ८, १२, ४; [५ (३२, १२; ६१, ५; १०, १३४, ३)]; ६; †ववक्षिथ, >था ऋ १, ८१, ५; १०२, ८[m]; २, २२, ३; ३, १, ३[m]; ८, १२, ७; ८८, ५[n]; कौ १, ३१२[m]; २, ८३७; जै १, ३२, १०[m]; ४, ६, १[m].

?वक्षयम् ऋ १०, ४९, ८[o].

वृक्षण[p]– -णानि ऋ ६, २३, ६.

वृक्षणी[q]– -णीः ऋ १०, ६४, ९.

वक्षणे(स्थ्>)स्था[r]– -स्थाः ऋ ५, १९, ५.

वक्षणि[s]– -णिः ऋ ८, ६३, ४.

†वक्षथ[t]– -थः ऋ ७, ३३, ८; १०, ११५, १; कौ १, ६४; जै १, ७, २; -थाय ऋ १०, ९९, १२; -थेन ऋ ४, ५, १.

वृक्षस्[u]– -क्षः ऋ १, ९२, ४; १२४, ४; ६, ६४, २; १०, ४८, २; मै ४, १३, ४; काठ १६, २१; ३५, १४[v]; क ४८, १३[v]; जै ४, १०, ४[v]; पै १७, २९, ११; -¶क्षसः तै ६, ३, १०, ४;

---

a) विप. (*दीप्तिमती- [एनी- < *एत- < अयन- = *लोक-]) । < √वक् (*दीप्तौ [तु. वृकन्-]) । 'एते एनी (*द्यावापृथिव्यौ) ते (तव [अग्नेः]) अभिश्रिया हिरण्ययी वक्करी (भवतः)' इति वा. (वैतु. सा. < √वच् इति, वें. < √वक् [= √वञ्च्] 'गतौ' इति, OV. < √वक् 'कुटिलगतौ' इति ?) । b) विप. (वचनवती- [गिर्-]) ।

c) सपा. तैब्रा १, ५, ८, ३ आमश्रौ १७, ८, २ ववक्षुः इति पाभे. । d) तु. पृ ५९५ b[1] ।

e) अभिः कप्र. द्र. । एतदनु पृ २५६ k नेष्टम् ।

f) धा. व्रश्चने वृत्तिः (तु. पृ १७८ g; १९२५ o) । GW. प्रमृ. धा. वृद्धौ वृत्तिरिति, वें. सा. < √वह् इति च । g) पाभे. पृ ७०२ m द्र. ।

h) धा. वृद्धौ वृत्तिरिति GW. प्रमृ. ।

i) तु. पृ ५९८ g । j) वैतु. वें. सा. < √वह् इति ?

k) निघ [३, ३] महन्नामेति (वैतु. या ३, १३ < √वह् वा √वच् वेति) ।

l) प्र-व्रश्चितृ-(<प्र √व्रश्च्)> -ता इति शोधः । शेषं ? महाम्, रण्व- इत्यत्र सस्थ. टि. गतम् (वैतु. पंपा. अनु सा. प्रमृ. यनि. वृद्धौ क्विप् इति ?) ।

m) पृ ८६ †अति' ववक्षिथ इति नेष्टम् ।

n) तु. पृ १८३ d ।

o) व्रश्चयम् (√व्रश्च् > लङि उपु १) इति शोधः । यद्वा < (√व्रश्च् > नैप्र. √*व्रक्ष्>) √ *व्रक्ष् इति (तु. [अर्थतः] वें. सा.; वैतु. GW. GRV. प्रमृ. धा. वृद्धौ वृत्तिः, PG [१, २१८] सेचने इति, सा. < √वह् इति?) ।

p) नाप. (*भोजन-) । धा. *भक्षणे वृत्तिः । "हे इन्द्र, वर्धनानि (सन्तीति कृत्वा त्वं) ब्रह्माणि चकृषे (*चकमिषे), तावच्च ते (तुभ्यं) मतिभिः विविष्मः (संपादयाम) । (ततो व्यतिरिक्तानि सन्ति) यज्ञैः (हविर्भिः) वक्षणानि (अपि) क्रियास्म' इति वा. ।

q) विप. [वर्धमाना- (नदी- [तु. PW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. नाप. नदीपर्याय इति ?])] ।

r) विप. (*सुसहा- [वक्षी-]) । धा. *म्रक्षणे [मृदुभावे] वृत्तिः । वृक्षण- [मृदु-] > भावे *वक्षणेस्- > मतुवर्थे वक्षणेस्* (थ् >)था- (मार्दववत्- [वैतु. पंपा. प्रमृ. -णे-स्था- इत्येवं पदविभाग इति कृत्वा √स्था इत्येतदीयवृत्तान्तं पदमितीव ?]) । शेषं पृ १७३९ l इत्यत्र गतमुपरिष्टाच्च वक्षी- इत्यत्रापि द्र. ।

s) विप. (सेवनशील- [इन्द्र-]) । धा. *सेवने वृत्तिः (वैतु. सा. वहने इति, PW. प्रमृ. वृद्धौ इति) ।

t) भावे अथः प्र. उसं. (पाउ ३, ११३ [वैतु. सा. < √वह् इति ?) ।

u) नाप. न. (उरस्-) । असुन् प्र. [तु. PW. प्रमृ.; वैतु. या (४, १६ [तु. SEY ८२]) < अधि √वह् इति, दे. < √वह् इति, पाउ [४, २२०] < √वच् इति] ।

v) = सपा. आपश्रौ १४, २९, ३ । शौ ६, ४९, २ अप्सः इति पाभे. ।

मै ३, १०, ३; -क्षसा[a] काठ ३५, १४; क ४८, १२; जै ४, १०, ४; -क्षःसु ऋ १, ६४, [४; ५, ५४, ११]; १६६, १०; ७, ५६, १३; मै ४, १४, १८; -क्षांसि ऋ १, १२३, १०.
वक्षी[b]- -क्ष्यः ऋ ५, १९, ५.
वक्षण- √वक्ष् द्र.
?वक्षण वा[c] पै २, १७, ५.
वक्षणा (वप्रा.)- -णा ऋ ५,५२, १५[d]; -[णाः[e] ऋ १, ३२, १; १६२,५; ३,३३,१२[f]; मा २५, २८; का २७, १२, ५; तै ४,६, ८, ३; मै ३,१६, १; ४, १४, १३; काठ ४६,४; कौ ३,२,११; जै २, ३, १; शौ २,५,५; पै ८, १६, १; ३$; १२, ६,१; १६, १४८,३$; -णाभ्यः ऋ १,१३४, ४; ८,१, १७; शौ ७,११९, १; १४, २, १४; पै १६, ७५, ६[g]; १८,८, ५; २०, १६,३; -णासु ऋ ३,३०, १४; ५,४२,१३; ६, ७२,४; १०, २७, १६; २८, ८; ४९,१०; शौ ९,४,१;१३,१६[g]; पै ११,१,३;१६, २४, १.
?वक्षणानाः पै १७, १२,६.
वक्षणि-, वक्षणी-, वक्षणे-स्था-, वक्षथ- √वक्ष् द्र.
?वक्षन्[h] पै ९, ७, ३.
?वक्षनन्[i] पै २, ३१, ४.
?वक्षमुख पै १७, १२,१[j].
वक्षस्- √वक्ष् द्र.
?वक्षाणा शाया तं पै ११,१,१४.
वक्ष्यन्ती- √वच् द्र.
?वक्ष्यामः, °मम् पै १६, १२४,६.
वग्नु- √वच् द्र.
वग्मु[k]- -ग्मुम्[l] मै ४, १४,१७.
वग्वन-, वग्वनु- √वच् द्र.
वघा[m]- -घाः शौ ९, २,२२; पै १३, १०, ४[?n]; ५; १६,७८,६.
?वघापते[o] शौ ६,५०,३; पै १९,२०,७.
वङ्कु (वप्रा.)- -ङ्कुः ऋ ५, ४५, ६[p], ०; -ङ्कुम् ऋ १, ११४,४[q]; -ङ्कू ऋ १, ५१, ११[r]; ८,१, ११[s].
वङ्कुत[t]-

---

a) =सपा. आपश्रौ १४, २९, ३। शौ ६, ४९, २ अप्सरसा इति पाभे.।

b) नाप. (ज्वाला- [तु. Gri.])। धा. (=√भ्रस्ज्) *ज्वलने वृत्तिः। शेषं पृ १७३९ l, २७१२ r द्र.।

c) सपा. शौ २,३०,३ विवक्षवः इति पाभे.।

d) भाप. (*स्तोत्र-)। (√वच् >√वक्ष् >*वक्षमन्- >) *वक्षमणा > यनि.। सस्थ. ?देवाँ > -वानाम् ष३ इति शोधः। 'एषां (मरुतां [कर्मणि ष.]) देवानाम् (द्योतमानानां सताम्) वक्षणा (स्तुत्या) अच्छा (सम्यक्) मन्वानः (स्तुवन्) नु न (*ननु, एवेव [झटिति]) दाना [(*दानन्- [ज्ञानवत्-]>प्र१) विद्वान् [स्तोता]] सूरिभिः (सद्भिः [एभिः] मरुद्भिः) सचेत' इति व्रा. (वैतु. सा. GW. MVH. ORN [तु. ऋ ६, २३,६; १, १३२, ५;१३९,१], PG [१, १७८], GRV. वक्षण- इति वा वक्षणा- इति व्रा प्राति. इति कृत्वा नानार्थान्वयाः ?)।

e) यनि. प्राति. स्त्री. नाप. [नदी-, पार्श्व- प्रमृ. (तु. निघ [१, १३], सा., PG [१, १७४-१८१], PW. प्रमृ.)]।

f) नाप. (*तटान्तभाग-)। सस्थ. आ इति मर्यादार्थे कप्र. द्र.। पृ ६६४ आ√पृण् >आ पृणध्वम् इति निर्देशो नेष्टः (वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ.)।

g) परस्परं पाभे.। h) शोधः पृ २४१० j द्र.।

i) शोधः पृ १९२२ m द्र.।

j) सपा. शौ ११,११,१६ खर्विकाम् इति पाभे.।

k) अव-ग्मम् इति पपा.?। l) पाभे. पृ १२०९ j द्र.।

m) नाप. (कीट-भेद-)। (√वृज् [हिंसायाम्]>) *वृ-(ग>)गा-> यनि. (वैतु. सा. <अव√हन् इति ?)।

n) व्याघ्रान् इति शोधः (तु. मूको., सस्थ. ?नुदेषि, ?सर्पिण्याः च)।

o) पाठः? (√वृज् [हिंसायाम्]>भावे) *वर्गस्- (=*वघा-) > *वर्गस्पति- > *वर्गस्पते [सं१] इति शोधः (तु. पै. मूको. वागस्पते इति, पृ १४९४ l च; वैतु. पपा. प्रमृ. वघा-पति- > यनि. इति ?)।

p) विप. (*पङ्गु- [वणिज्-])। < √वञ्च् 'कौटिल्ये' (तु. [अंशमात्रे] PW. प्रमृ.; वैतु. सा. वनगामिन्-)।

q) विप. (हिंसक- [रुद्र-])। <√*वञ्ज् (=√वृञ्ज्) हिंसायाम्।

r) नाप. (*लोक-)। < √वङ्ख् (=√वस्) 'निवासे' (वैतु. GW. प्रमृ. विप. इति कृत्वा धा. कौटिल्ये वृत्तिरिति)।

s) 'यत् (यदा) सूरः (सूर्यः) एतशं (स्वीयम् अश्वम्) वङ्कू [लोकद्वये (द्यावापृथिव्योः [अत्यन्तसंयोगे द्वि. पा २,३,५])] वातस्य पर्णिना (*वेगेन) तुदत् (प्राजितवान्), (तदा) शतक्रतुः (इन्द्रः) ...' इति वा.।

t) नाप. ([लोकद्वये] निवासकृत- [मानवादि- च देवादि- च])। व्यु. r टि. द्र.।

वङ्कुत[a]*र– -रा ऋ १, ५१, ११.
वङ्क्रि[b]– -ङ्क्रयः मै ४, १३, ४; काठ १६,२१; -ङ्क्री ऋ १, १६२, १८; मा २५,४१; तै ४, ६,९, ३; काठ ४६,५.
†वङ्गृद[c]– -दस्य ऋ १, ५३, ८; शौ २०, २१, ९.
√वच्(वधा.)[d],>वाचि,वोच्,विवक्ष, वावच्, वचस्व पै ३,३३, ५[e]. वक्ति पै १, १२, २[f]; वच्मि पै १६, १५२, ६[g]; वचीमि पै २०, ३८, ६?.
†विवक्ति ऋ ७, ६८, ४; १०, ११, ६; शौ १८, १, २३; विवक्ति ऋ ९, ९६, १९; ९७, ७;१०,१२०,८; तै २,३,१४,६; काठ १०, १३; कौ १, ५२४; ५२७; २, ६६६; जै १, ५४, २; ३, ३५, १; ४१, २; शौ २, २८, २; ४, ३; पै १, ३,३; ६, १, ८[f]; †विवक्मि ऋ ७, २२ ५, कौ २,९४९; विवक्तन ऋ ६. ९६, २. [illegible]
७, २, १[२]; २; ३[३]; ४[३]; २, ६, २, ३; ५, २, १०, ३; ४, २, ३; ६, ४, ५, २; ६, २, ३[३]; ७, ४, ५, ४; ५,४,२; मै ३,२,८¶; ¶काठ ७,६[४]; ८[३]; ९; २०, १;९; २२, ६;७; २६, ९; ३०, २[३]; ३४,१७; ¶क ५, ५[३]; ३१, ३; ११; ३४-३५,१; ४१, ७; ४६, ५[३]; पै १६,३५, ७; ऊचुः शौ १८, ४, ४९; ऊचुः ऋ ४, ३३, ६; मै ३,२, ९¶; काठ ३०, २¶; क ४६, ५¶; पै २, ३३, ४; उवक्थ शौ १,१०,३; पै १,९,३;५,३६,४; ५; ८; ऊचे[h] ऋ १०, ४०, ५; ऊचिम ऋ १, १६१,१; शौ ७, ८८, २[i]; १९,४४,९[i]; पै १५,३, ९[i]; २०, ३२, ५[i]; वक्ष्यन्ति मै १, ६, १२¶; वक्ष्यामि ऋ ६, ९, ६; वक्ष्यामि तै ३, ५, २, १¶; काठ ३७, १७¶; शौ ४, ९,७; पै ८, २, १३.
वोचति ऋ १, १२३, ३; †वोचत्[j] ऋ २, ५, ३; तै ३,२, ३,३; मै २, १३, ५; कौ १,९४; जै १, १०, ४; †वोचत् ऋ ७, ८७, ४; १०,१२, ८; शौ १८, १, ३६; वोचन् शौ ५, ११, ७; ८; पै ८, १, ७; ८; वोचः खि १, ९, ४; †वोचे ऋ ४,५,११; ७, ३३, १; ८, ८४, ५?[k]; कौ २, ९००; जै ४, १४, ४; †वोचम् ऋ १, १२९, [३; १३६, ६]; ६, ५२, १४; कौ ३, ३, ९; जै २, २, ४; वोचतु ऋ ३, ५४, १९; वोचतात्[l] ऋ ५, ६१, १८; †वोचत ऋ २, २१, २; ८, २४, २०; ५२, ९; खि ३,४, ९$; कौ २, १०२७; जै ४, १७,८; २६, ६; शौ २०, ६५, ३; ११९, १; वोचाम ऋ १, १६६, १; २, ३०, ७; †अवोचत् ऋ १०, १२०, ९; शौ ५, २, ९;१७, ३‡[m]; २०, १०७, १२; अवोचत् खि ५,७, ४, १३; तै ६, १, ६, २¶; पै ६, १, ९†; ९, १५, ३‡[m]; अवोचन् ऋ १, १८२, ८; १०, १०९, ३[m]; अवोचन् ऋ १, १२२, १२; ५, २, १२; १०, ११५, ९; ¶अवोचथाः तै ६, २, ४, २; ३; मै ३, ८, ३[२]; काठ २५, २[३]; २८, ३; क ३८, ५[२]; ४४, ३; अवोचम् ऋ १, १८५, १०; †अवोचाम ऋ १, ७८, ५; ११४, ११; १८९, ८; ४, २, २०; ५, १,१२[n]; ७३, १०; ८, ५९, ५; खि १, ६,५; मा १५, २५; का १६, ५,६;

a) विप. (*निवासकृद्-युक्त- [वङ्कु- = लोक-]) । वङ्कुत– + भर– > वस. *वङ्कुत-भर– > यनि. (वैतु. पपा. °ङ्कु-त° इति पद-विभागात् स्वरतोऽनुपपत्तिं दृष्ट्वाऽन्ये सा. GW. Bollensen [ZDMG ४७, ५९२] प्रमृ. नानाकल्पिनः) ।

b) नाप. स्त्री. (पार्श्वाऽस्थि-) । < *वंक्षस्– (पार्श्व- [तु. पक्षस्–]) ? ।

c) व्यप. (असुर-) ।

d) कथन-स्तुति-गत्यादिषु धा. वृत्तिः ।

e) सपा. मा २७,५ प्रमृ. यतस्व इति पाभे. ।

f) जनिमानि वक्ति > शौ २,२८,२ जनिमा विवक्ति इति पाभे. ।

g) सपा. वैताश्रौ १४,१ हन्तु इति पाभे. ।

h) उपु१ (तु. वें. सा.; वैतु. GW. प्रमृ. प्रपु१ < √उच् इति) ।

i) यदूचिम > सपा. मा ६,२२ प्रमृ. शपामहे इति पाभे. ।

j) तु. पृ २०१ k ।

k) कुथो (= कुथा उ) वोचेमे (म इ) दं नमः इति शोधितः पादः । 'कथा ते उपस्तुतिं कथा उ(च) इदं नमः वोचेम, कस्य यज्ञस्य दाशेम' इति वा. पूर्वेण मन्त्रेण युग्मता च (तु. सस्थ. वर– इत्यत्र टि.) ।

l) मपु१ ।

m) परस्परं पाभे. ।

n) पाभे. पृ २१८७ i द्र. ।

तै ४, ४, ४, २; मै २, १३, ७; अवोचाम ऋ १०, ८०, ७; शौ ५, १, ९; पै ६, २, ९; वोचेत् खि ४, १०², २[a]; ¦वोचेयुः ऋ १, ४, ६; शौ २०, ६८, ६; ¦वोचेः ऋ १,१६५,३; मा ३३, २७; का ३२,२,१०; मै ४,११, ३; काठ ९, १८; वोचेतम् ऋ १, १२०, ३; वोचेयम् ऋ १०, ९१, १३; शौ १३,१,१४;३७; पै १८, १६, ४; १८, ७; वोचेमहि ऋ १, १६७, १०; वोचेम ऋ १, ४३, १[b]; ७५,२; ७, २८, [५; २९-३०, ५]; ¦वोचेम, > मा ऋ १, ४०, ६; ७४, १; २, ३५,२; मा ३,११; का ३, ३, १; तै १, ५,५, १; मै १, ५, १; काठ ६, ९; १२, १५; क ४, ८; कौ २, ७२९.

वुच्यस्व[c,d], ?वच्यस्व[c,e] खि ५, ९,१; शौ २०, १२७, ४.

उच्युते ऋ ३, ५७,५; ६, ५५, ४; ८, १३, ८; ९; १०, ६४, [(५, २५, ८) १५; १००, ८]; १३५, ७; खि २, १४, ८?[f]; शौ ९, ६, २; १०, २, २८; ३०; उच्यते ऋ १, ७७, १; ११४, ६; ३, २९, ११; ५, २५, [८(१०,६४, १५; १००, ८)]; ४४, ६; ६, २८, ६; ७, ८२, २; ८, १३; [(१, १४२, ३) १९; ९, २४, (६)७]; १०, ९७, ६; १२६, १; १७०, ३; मा १२, ८०†; का १३,६, ६†; तै २, ६, ७, १¶; ४,२,६,२†; ५, ६, १, ३; ¶७, ९,३³;४; ७, १, १, १¶; मै १, ८, १¶; २, ७,१३†; १३,१; ४,१,१¶; १२,४†; ¶काठ ६,१; ५; १३, ६³; १६,१३†; ३०,१०; ३९, २§; ¶क ३,१२;४,४;२५,४†; ४६,८; ¦कौ २, ३१७; ८०५; ¦जै ३,२६,३; ४,३,१; २८,३; शौ ३,१३,४; ४, २१, ६†; ५, १८,१४;६,४३,१[g];२,९,२, ५; १०, २,२२; २३; ११,६,१३³; १५; १३, ५, ३-५; पै ३,४,४; २५,१२; ५,३८,१†; ९,१७,९; ११,६, ९†; १३, ५,१०; १६, २२, ३³; ५; ६१-६२, १; ७६, ४; १११, २; १८, २४, ७[h]; १९, ५, १६[i]; २०, ५५, २; ¦उच्येते ऋ १०, ९०, ११; मा ३१, १०; का ३५, १,१०; शौ १९, ६, ५; पै ९, ५, ५; ¶उच्यन्ते तै १, ५,१, ३³; ५, ३, ३, ४; ६, ४, ७, २; ७, २, ६, २; मै १, ९, ७; ४, ५, ८; काठ ९, १५; २१,४³; २६, ७; २७, ३; क ३१, १९³; ४१,५; ४२, ३; उच्युसे शौ ४,९, १०; १२, ४, ४?[j]; १०, ७; उच्यसे ऋ १, ३१, १४; ६, ४५, ६; काठ ७, १३; शौ १९, ४४, १; पै ३, २८, ६; ५, १४, ४; ८, ३, १०; १५, ३,१; १६,१४६, ३; १७, १६, ४[j]; २०, ३६,८; ¶उच्यान्तै तै ६, ४, ७, २; काठ २७, ३; क ४२, ३; उच्यताम् पै १०, १२, ८; ¦वच्युन्ते[k] ऋ १, ४६,३;१८४, ३; कौ २, १०८०.

¦अवाचि ऋ १,५१, १५; ५, ३, १२; ६,३४,५;८,४०, १२; १०, ५४, ६[l]; मै ४, १४, १४;

---

a) तु. पृ२०९६ *f*। b) GW. स्वरहीनः पाठ इति ?।
c) धा. कथने वृत्तिः। पाधा. दिवा. उसं.। d) तु. शंपा. सात.; वैतु. खि. °च्यु° इति ?। e) स्वराभावः? वु° इति शोधः। f) उ° इति स्वरः? यनि. शोधः।
g) उच्यते > सपा. पै १९,३३,७ अस्तु मे इति पाभे.।
h) सपा. शौ १३,२,३९ आभरत् इति पाभे.।
i) हविरुच्यते > सपा. शौ ६,१५,३ हविषा कृतः इति पाभे.।
j) °ते इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति)।
k) कर्मणि यक् प्र.। धा. गतौ वृत्तिः (तु. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. < √वच् [परिभाषणे] इति)।
l) धा. गतौ वृत्तिः। 'ब्रह्मकृतः (ऋषेः) बृहदुक्थात् (तन्नाम्नः [सकाशात्]) मन्म (स्तोत्रम्) इन्द्राय (तमुद्दिश्य) अवाचि ('प्रस्थितम्)' इति वा. (तु. ऋ ४, ४१, १ यत्र 'यः स्तोमः अस्मत् [अस्माकं सकाशात्, अस्मदपादानकतया] उक्तः, प्रगतः सन् [<√वच् =*√वञ्च् 'गतौ']) वां (युवयोः) हृदि पस्पर्शत् (स्पृष्टवान्, प्राप्त्)' इति वा., ऋ ७, ३४,१ यत्र 'वाजी (*गतिमान् [<√वज् = √व्रज्]) सुतष्टः रथः इव (तत्-सदृशी सती अस्मत्-कृता) मनीषा (स्तुतिः) अस्मत् (अस्माकं सकाशात्) प्रैतु (देवान् प्रति)' इति वा., ऋ ८, ७४, ७ यत्र 'इयं मतिः (स्तुतिः) अस्मत् (अस्माकं सकाशात्) ते (तुभ्यं, त्वामुद्दिश्य) आ अधायि (आगताऽभूत्, [√धा =*√या 'गतौ' द्र.])' इति वा. (वैतु. PW.GW. GRV. एवमादिषु स्थ. अस्मत् इत्यत्र कर्त्रर्थे पं. इतीव [तु. मर्यतुः इत्यत्र टि.])।

वाचि[a] तै ३, २, ९,१-४[b].
वाचयति मै १, १०, ११¶;
¶वाचयति तै ५, १,१०,३;४,
३; ५; काठ १४, ७; ३६,५;
¶वाचयेत् मै १, ६, ६; ७;
काठ९,१५[२];२१,६; क३१,२१.
अवावचीत् ऋ १०, १०२,६.
उक्त,क्ता– -क्तः ऋ ४, ४१, १[c];
–क्तम् ऋ १०,२७, १०; १२५,
४; काठ ४४,८[३]¶; क २९,५?[d];
शौ ९,३०,२; ४; ३०,४; पै १,
१४,२; १६, ७१, ९; –क्तस्य पै
१२, ७, ७; –क्ता काठ २१,
१४†?[e]; शौ १२,१,५५[f]; –क्ताः
मा २४,१९; १७; १९; का २६,
३,५; ४,२; ४; –क्ते काठ ३४,
१७¶; –क्तौ पै ९,२२,११.
¶उक्त्वा तै १,५,२, ३; २,४,११,
४; मै १,१०,१९[२]; २,४,५; ३,
२,४; ४,४,५.
उक्थ(वप्रा.)[g]– -क्थम् ऋ १, ८,
१०[h]; १०, [५; ५, ३९, ५];
८६, [४; ४, ४९, १]; १००,
१४;१७;१४०,१३; ३, ५३, ३;
४, ६, ११; १६; २; ६, १८,
१५; २६,५; ७, २६,१; ३१,२;
८, २,१४; ६६, ५; ९, ४७, ३;
१०, ६७,१; १३०, ३; मा १५,
१०-१३; का १६, ३,२; ५; ८;
११; ¶तै ३, २,९,१-४;३,११,
१†; $४,४;२,१[२];२[२]; ५,६,८;
६; ६,५,११, २; ¶मै १,९, ७;
२,८; ९[४]$; ४, ५, ३; †१२,
१; ३; ¶काठ ८, १६†; ९,
१५; १७; ८[४]$; २८, १; ३;
७; ३०,५, ७; ३४,५; क २६,
७[५]; ¶४४;१;-३;७; †कौ १,
२२५; ३६३; २, ६७; ११५५;
†जै १,२४,३; ३८; ६; ३,७,५;
†शौ ६, ३५,३[h]; २०, ६०,६[h];
७१,६; ७७,२;९१;१; –क्थस्य
ऋ ६,४४,६; ¶तै ६,५, २,३;
–†क्था ऋ १,५,८;५४,७; ८०,
१६;१६५,४; १७३,९; ४,३,४;
११,३;२२,१;३३,१०;४२, [६
(१०,४८,४)]; ५,१८, ४; ३३,
४; ६,२३,५; २४, १; २९, ४;
३८,४; ६५,४;६७;१०; ७,१९,
९; ८,१,१;२,३०;३३,१३;५२,
३;६३,२; ९३,२७; १०, ११४,
८; खि ३, ४, ३; मा ३३,७८;
का ३२,६,९; मै ४,११,३; काठ
९, १८; कौ १, २४२; २,
७१०; जै १, २५, १०; ३,५८,
७; शौ २०,३७,९; ६९,६; ८५,
१; –क्थानाम् मा १९,२५; का
२१, २,१४; तै ३, १,२,४¶;६,
३; ¶मै१,११,९; ४,६,५[२]; काठ
१४,१०¶; –क्थानि ऋ १,८४,
५; २,८, [५; ८,६,३५;९५,६];
७;५६,२३; ८,१३;१९; १६,२;
३२, १७; ८२,४; ९, १११, ३;
१०,४४, ८; ¶तै ३,१, २,४[२];
५,४,१०,१;२;६,६,११,३; ¶मै
४,४, १०[२]; ५,२[२]; ६,५; ¶काठ
१४, ९[२]; १५,१०[२]; २७, १०[२];
२८, १०; ३३, २; ४; ३७,
८; ११[२]; क ४५, १¶; †कौ २,
२३५[i];३०१;९४१; †जै ३,२०,
१९;२४, १७; ४, १,२;२२, ६;
शौ २,१२,२; †२०,४४,२;९४,
८; पै २,५,३; –क्थाय ऋ ५,४५,
३; मै ४,६-७,१¶; –क्थे ऋ ४,
२०,१०; ६,२३,१; ८,१२,१८;
२७,१; ३२,६; ६४,९; मा १५,
१४; का १६, ३,१४; तै १, ७,
१३,३†; ४,४,२,३; मै २,८,९;
४,१२,१†; काठ १०,१३†;१६,
९?[j]; १७,८; २८,१¶; क २६,
७; ४४,१¶; कौ १,४८†; †जै
१,५,४; ४, १०, २; शौ २०,
१११, ३†; –†क्थेऽ-क्थे ऋ ७,
२६,२; १०,४५,१०; मा १२,
२७; का १३,२, १०; तै १,४,
४६,१; ४,२,२,४; मै २,७, ९;
–क्थेन ऋ ८,६,२१; ४३; १०,
१००,५; मा २६,८[k]; का २८,
६,१[k]; तै १,५,११, १[k]; मै ३,
१६, ४[k]; काठ ४, १६[k]; १४,
९[२]¶; –क्थेभिः ऋ १, २, २;

[a]) कर्मणि लुङि प्रपु१ (तु. पाभे. K.; वैतु. भा. सा. वाच्–>सप्त१ इति ?)। [b]) =सपा. ऐब्रा ३,१२[३] गोब्रा २,३,१०[३] आश्रौ ५,१०,२४ प्रमृ.। शांब्रा १४,३ शांश्रौ ८,१६,३; १७,३ अवाचि इति पाभे.)।
[c]) धा. गतौ वृत्तिः (तु. पृ २७१५ l)।
[d]) अनपेक्षितः पाठः (तु. सपा. मै २,१२,६ प्रमृ.)।
[e]) उक्था इति शोधः (तु. सपा. ऋ ४,११,३)।
[f]) पाभे. पृ १८५४ o द्र.। सपा. पै १७, ६, ३ सृष्टा इत्यपि पाभे. द्र.।
[g]) नाप. न. (१शस्त्र- प्रमृ.)। कर्मणि थक् प्र. (पाउ २,७)। < उत्था (<उद्√स्था) इति ऐआ २, १,४ शांआ ५,३ तैब्रा २, २,८,७ च।
[h]) =सपा. आश्रौ ८,११,४। पै १९,९,६ शांश्रौ १०, ९,१७ यज्ञम् इति पाभे.। [i]) BI. उक्थ्यानि इति ?।
[j]) पाठः? । सपा. ऋ१०, ४५,१० प्रमृ. –क्थेऽ-क्थे इति पाभे.। [k]) सपा. उक्थेन <> उक्थेषु इति पाभे.।

४७,१०; २,११,१६; ३,३४,७; ४२, ४; ५,४५,४; ६, १०, १; २४,६; ७,९४, ११; ८, २,१६; ५१,३; ९,२४,६; १०,६४,१६; ११२,१; खि ३,३, ३; ५,६,५; मा ३३, ७६†; का ३२,६, ७†; तै ४,४,५, १; काठ ३९, १४†; ४०, २; †कौ १, ६८; १५७; २२६$; २,६९; ३१६; †जै १, ७,६; १७,३; २४,४$; ३,७,७; २६,२; †शौ २०, ११, ७; १८, १;२४,४; –क्थेभ्यः मा ७,२२; का ७,९,१; मै ४,१, २¶; काठ ४,६^{७}; क ३, ४^{५}; –†क्थेषु ऋ २,११;३; ३,१३,६;३३,८;४१, ४; ४,३०,१६; ५,६,९; ८,३४, ११;४५,२९;९२,१२; १०,७२, १; मा १५,४३; का १६,५,२५; तै २,२,१२,७; ४,४, ४, ७; मै २,१३, ५$; ४, ११, २; काठ २, १५; ३७, ११¶; कौ २, ३७४; जै ३, ३०, १७; शौ ६, ३५, २$[a]; २०, २३, ४; –†क्थैः ऋ १, २७, १२; ६१, १३;७१,२;१३०,१०; १३६,५; १८४,१; २,११,२;३,५,२;२०, १;५१,४; ४,३,१६; ४, [७; ६, ५,५]; १६,१५; २१,५; ५१,७; ५,४, [७ (७,१४,२)]; ४२, ९; ४५,१; ६,१, [१०;१३,४];१०, ३;२४,१;७;६९,३; ७, ३४,१६; ५६,१८;८,९,९;६२,१; ९५,७; ९,१७,४; १०,२४,३; २८,१२; ६१,१७; २६; ८०,५; ८८, ५; १३०,४; खि २,३,१; तै १,२, १४, ३; मै ४,११, ५; १३, ६; काठ ६, ११; १८, २०; २७, १०^{२}; कौ १, ३५०; २, ७५२; १०१५; जै १, ३६, ९; ४, ९, ६; शौ ७, ६५, १$; ‡१८, १, ४३[b]; ४, ४७[b]; २०, ३५, १३; १४०,४.

उक्थ-पत्र[c]– -त्रः मा १७, ५५; का १८,५,६; तै ४,६, ३,२; मै २,१०,५;३,३;८^{२};¶; काठ १८, ३; क २८,३.

¶उक्थ-भाग[c]– -गाः[d] काठ२८, ७; क ४४,७.

¶उक्थ-भाज्[e]– -भाजः[d] मै ४, ७,१.

उक्थ-भृत्[e]– -भृतम् ऋ ७,३३, १४.

¶उक्थ-वत्– -वतः काठ २८, १०;३०,७; क ४५, १; –वन्तः मै ४,६, १^{२}; काठ २८, १०; क ४५,१; –वन्तौ काठ २८,१०^{२}; क ४५, १^{२}; –वान् काठ २८, १०^{४}; क ४५,१^{६}.

†उक्थ-वर्धन– -नः ऋ ८,१४, ११; शौ २०,२९,१.

†उक्थ-वाहस्[c]– -०हः ऋ १०, १०४,२; शौ २०,३३,१; –हसः ऋ ८,१२, १३; –०हसा ऋ ६, ५९, १०; –हसे ऋ ८, ९६, ११.

उक्थ-शंसिन्– -सिनः ऋ ६, ४५,६; काठ २८,१०¶; क ४५, १¶; –†सिनम् ऋ ८,१०३,४; कौ १,५८; जै १,६,४; –सिनाम् तै ३,२,९,६¶.

उक्थ-शस्त– -स्तः खि १,७,१.

†उक्थ-शास्[f]– -०शाः तै ३, २,९,१;२; –शासः ऋ ४, २, १६; ७,१९,९; १०, ८२,७; खि १, १२, २; मा १७, ३१; १९, ६९; का १८,३,७; २१,४, १९; तै २,६,१२,४; ४,६, २, २; मै २, १०, ३; काठ १८, १; क २८,२; शौ १८,३, २१$; २०, ३७,९; –शासम् ऋ १०,१०७, ६; –शासा ऋ २,३९,१.

†उक्थ-शुष्म,ष्मा[c]– -ष्माः ऋ ६,३६,३; मै ४,१४, १८; काठ ३८,७; –ष्मान् ऋ १०, ६३, ३; मै ४,१२,१; –ष्माय मै ४, १४,१४‡[g].

उक्था-मद्[h]– -¶दानाम् तै २, ४,११,६; मै २,४,५; –दानि तै ३,३,२, १; ५, ६, ८, ६; ¶मै ४,६, ५;८,६; काठ २८, १¶; ४०,६; ¶क ४४,१; शौ ५,२६, ३; पै ९,२,३; –दैः मै १,९,२; ८¶; काठ ९,१०.

[a]) पामे. पृ २७१६ *k* द्र. ।

[b]) छन्दस्तः उक्थैः इत्यनपेक्षितम् (तु. सपा. ऋ १०, १७,८) । [c]) विप. । बस. ।

[d]) परस्परं पामे. । [e]) विप. । उस. ।

[f]) विप. (ऋत्विज्-) । उस. उप. √शस् [= √शंस] + ण्विन् प्र. । °शा° इति पपा. ।

[g]) सपा. ऋ १,५१,१५ सत्यशुष्माय इति पामे. ।

[h]) नाप. [स्तोत्र-भेद- (यत्र 'मदासि दैवा' इति वचनपूर्वं प्रतिगरः शंस्यते [तु. आश्रौ ५,९,१ काश्रौ १०,३,७-८; भा. तै ३,३,२,१])] । उक्थ– + आवृत्त– (नाप. [प्रतिगर-]) > द्वस. *उक्थावृत्त– > नैप्र. *उक्थामद्द– > यनि. [वैतु. पपा. [तु. तैप्रा. ३, २] PW. प्रभृ. उक्थ– > उक्था– इति पूप., मद– [हर्ष-] इति उप. > द्वस. इति (सा. [तै २,४,११,६]) बस. इति च ?] ।

√उक्थाय >उक्थायु- -युवे तै १,४,१२,१[2a].

?उक्थायुवम्[b] का ७, ९, १[a]; मै १, ३,१४[c].

उक्था(क्थ-अ)कृ[d]- -र्का ऋ ६, ३४,१.

?उक्थाव्यम्[e] मा ७, २२[a]; काठ ४, ५[a]; ६[c]; क ३, ४[6a].

उ(क्थ>)क्था-शस्त्र[d]- -स्त्राणि मा १९,२८; का २१,२,१७.

उक्थिन्- -क्थिनः ऋ ३, १२, ५; ८,१५, ६; ३३, २; ५३, ६; ७६, ८; १०, ४८,[(४,४२, ६) ४]; खि ३,५,६; मै ४,११,१†; कौ २,२९४; †२,२१५; २३२; ९२५;१०५३; जै १,३१,२;†३, १९,१०; २०,१६; ४, २२,८†; †शौ २०,५२,२; ५७,१५; ६१, ३; -क्थिनम् ऋ ३, ५२,[१; ९१;२]; मा २०,२९; २८,३३; का २२,२,६; ३०, ३, १०; कौ १,२१०†; जै १,२२,७†; पै ४, २६,२†.

उक्थ्य[f]- -०‡क्थ्य कौ २, १६४[g];६८७[h]; जै ३,१५,१२[g]; ५६, १४[h]; -क्थ्यः ऋ १,१७, ५;७९,१२;८३,६; २, १३, [२-१२]; ३, १०, ६; ४, ३६, [(१, १५२,५) १]; ५,२६,६; ९,८६, ४८; ¶तै १,६,९,१; ३, १, ७, ३; ६,४,३,४;५,१,२;४; ७,१, ५,४;२,५,५;६[2]; ३, १३, १$, मै ४,४,१०¶;५,२¶; ¶६, १; ५[4];८,७; १४, १; ¶काठ २५, १०; २७, १०[6]; २८, १०; ३३, २; ३७, ८; ४३, ३$; ¶क ४०, ३; ४५, १; जै ४, १८,३†; शौ ११,९, १०; १८, १,२२‡[i]; २०, २५, ६†; पै ८, १९,७; १६,८२, १०; -क्थ्यम् ऋ १,३८,१४;४०,५; ४८,१२; ५२,९; ६४,१४; ८३,३; १०५, १२; १३; १३६,२; २,१३, १; २३,१४;३२,४; ३,२,१३; १५; २६,२;५१,१[j];४, ३६; ४; ५३, २; ८,१३,१;६६,२; ६७,३; ९, १९, १; २९, २; [३ (३५, ६) ६१,१५[h]];४०,६;४८,२;११०, ८;१०,११,५; ४१, १; ४८, ९; ९६, ५; १४०, १; †मा १२, १०६;२४,५७; †का १३,७,५; ३३,२,२०; ¶तै १,६,९,१; ३, १,७, ३; ३,११,५†; ४,२, ७, २†; ६,५,१,१;२[2];४;७,४,१०, १; ¶मै १,६,२†;११,९; २,७, १४†; ४, ६,५[2];१२,६†; †काठ ७,१४; १३,१६; १६,१४; २७, १०[4]¶;३३,२¶; †क७,४;२५, ५; †कौ १, ३७४; ३८१[k]; २, ३८; ९६; १८७; ३४९; ८४४; १११६; ११९७;११६६; †जै १,३९,५; ४३,१; ३,४,९; ९,१०; १७,८; २९, ६; ५८,१; शौ ७,४९,१; ५०, १†; १२,२, १०; †२०, २५, ३; ३०, ५; पै २०,१०,८†; -क्थ्या ऋ ८,९९, २[g]; -०क्थ्या ऋ ८,९,२१; शौ २०,१४२, ६†; -¶क्थ्याः तै ७, २,९,२;३;४,११,२; मै ४,५,९; काठ ३३, ३; ४[2]; ३४, ८[2]; -¶क्थ्यात् मै १, १०, ५; काठ ३५,२०; क४८,१८; -¶क्थ्यानि मै ३,९,५;४,६,५; -क्थ्याय मै ४,६,१¶; -¶क्थ्ये तै ६,६, ८,१; ११,३[2]; मै ३,८,९; ९,५; -¶क्थ्येन तै १,६,९,१;७,१,५, ३; मै १,८,६.

¶उक्थ्य-पात्र[l]- -त्रम् तै ७,

---

a) सपा. उक्थायुवे<>?उक्थायुवम् (बौश्रौ ७,१८ : ५ प्रमृ. च) <> ?उक्थाव्यम् <> आपश्रौ १२,२८, ११ ?उक्थ्यायुवम् <> उक्थ्यायुवे हिश्रौ ८, ४,२८ इति पाभे.।

b) प्राति. ?। विप. (*उक्थवर्धनकृत्- [सोम-ग्रह-])। प्राच्चोऽर्वाचश्च <उक्थायु-। *उक्थ-वर्धुस्- (भाप.) >*उक्थवर्धुर्मय- > *उक्थवर्धुर्मयुम् > नैप्र. यनि. रूपद्वाऽन्यतः, उक्थाव्यम् इति पाभे. चाऽन्यतः।

c) उक्था।युवम् इति पपा.। d) न.। द्वस. अन्तोदात्तः।

e) =?उक्थायुवम् इति कृत्वा तेनैव गतार्थम् (वैतु. पपा. अनु उ. म. <उक्थ-+[√अव्>]अवी-इति, PW. प्रमृ. <उ(क्थ>)क्था-+[√वी>]वी-इति च)। देवायुवम्, देवाव्यम् इत्येतयोः रूपयोरपि प्रकृतेनैव सन्यायता द्र.। अतस्तद्विषये यदुक्तपूर्वं तत्रैनदनु विशेष इष्टः।

f) विप. (अग्नि-, इन्द्र-प्रमृ.), नाप. (ग्रह- [आहुति-], याग-) च। तत्रभवाद्यर्थे यत् प्र.।

g) सपा. उक्थ्य (वैतु. S. उक्थ इति?)<> उक्थ्या इति पाभे.।

h) सपा. उक्थ्य <> उक्थ्यम् इति पाभे.।

i) सपा. उक्थ्यः <> उक्थ्यम् इति पाभे.।

j) सपा. शांब्रा ३०,३ गोब्रा २, ६,१५। मै ४,१२,३ शचीपतिम् इति पाभे.।

k) तु. BSG.; वैतु. S. उक्थम् इति।

l) षस. वा कस. वा अन्तोदात्तः।

२,७,४; मै ४,८, ८; काठ २७, १०; २८,१०[2]; ३०,३; क ४५, १[2]; ४६,६.

¶उक्थ्या(क्थ्य-अ)ग्र[a]– -ग्रान् तै ७, २,७,४; काठ ३०, ३; क ४६,६.

†उचथ[b]– -थम् ऋ १, १८२,८;२, १९,७; -थस्य ऋ १,१४३,६; ५,१२,३;७,१८,५?[c];८,८८,६; जै ४,६,२; -था ऋ २, २०,५; -थानि ऋ १,७३, ⌊१०; ४,२, २०⌋; ४,२४,७; मै ४,१४,१५; -थाय ऋ १,११०,१.

उचथ्य[d]– -थ्ये ऋ ८, ४६,२८.

उच्यमान– -नाः पै १,९७,१?[e].

†वक्तवे ऋ ७, ३१, ५; शौ २०, १८, ५.

वक्तृ– -क्तरि शौ २, १, ४[f]; पै २, ६, ४[f]; -क्तरि > री ऋ १०, ६१, १२; -†क्ता ऋ ७,१०४, ८;८, ३३, १५; ९, ७५, २; कौ २, ५१; जै ३, ५, १०; शौ ८, ४, ८; पै १६, ९,८; १९, ३०,१३$.

वक्त्व[g]– -क्त्वानाम् ऋ ३, २६, ९; -क्त्वानि ऋ ६,९,२; ३.

वक्म्य[h]– -क्म्यः ऋ १,१६७,७.

वक्,क्वा[i]– -क्वाः ऋ ४, १९, ७[j]; १०,१४८, ५[k].

†वक्ष्य(त् >)न्ती– -न्ती ऋ ६, ७५, ३; मा २९, ४०; का ३१, २, ५; तै ४, ६, ६, १; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; पै १५, १०, ३.

†वग्नु(वप्रा.)[l]– -ग्नुः ऋ ७,१०३, २;९,९७,१३; कौ २,१५६; जै ३,१५,४; -ग्नुना ऋ १,८४,३; १०,३२,३; मा ८, ३३; का ८, ९,१; तै १, ४, ३७, १; काठ ३७, ९; कौ २, ३७९; जै ३, ३०, २२; -ग्नुम् ऋ ९, १४, ६; ३०,२; कौ २,४६७‡[m]; जै ३,३५, २‡[m]; -ग्नून् ऋ १०, ३,४[n].

वग्वन[o]– -नान् ऋ १०, ३२, २.

†वग्वनु[p]– -नुम् ऋ ९, ३, ५; कौ २, ६०९; जै ३,४९, ८.

१वचन[q]– -नस्य ऋ ६, ३९, १;

---

a) विप. । बस. । b) =उक्थ-। नाप., व्यप. । कर्तृकर्मणोः अथक् प्र. उसं. (पाउ ३,११५)।

c) 'उचथस्य (तन्नाम्न ऋषेः ⌊स्तोत्रेण⌋) नव्यः (स्तुति-योग्यः ⌊इन्द्रः⌋) सिन्धूनां (सिन्धून् प्रति) शापं (च) अशस्तीः(च) शर्धन्तं (अपशब्दान् प्रयुज्य भीषयन्तं) शिम्युं (तन्नामानं दस्युम्) अकृणोत् (अघातयत् ⌊तु. ऋ १,१००, १८⌋)' इति वा.। अकृणोत् इत्यस्य क्रिप. विभिन्नार्था द्वयी श्रुतिः (वैतु. अन्येऽन्यथावदाः ?)।

d) विप. (वपुस्-) । अर्हार्थे यत् प्र. (तु. सा. PW. प्रमृ; वैतु. वें., ⌊पक्षे⌋ सा. व्यप. (ऋषि-) इति। औचथ्य- (<*आ-वचथ) इति परि. द्र.। e) उद्यमान- (<√वद्) > -ना इति शोधः (तु.मूको.)। f) सपा. खि ४,१०[2],४ वाक्त्री इति पाभे.? (तु. वाचसि° टि.)।

g) नाप. (स्तोत्र- ⌊तु. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. वक्तव्यार्थे विप. इति?⌋)। कृत्ये तव्यनि प्र. *वक्तव्य->*वक्तव-> यनि. (तु. ऋ ३, २६, ९ यत्र पाठः? इति कृत्वा वक्तवानाम् इति शोधः सूपपदः ⌊अत्रैव प्रसङ्गे पृ २००७ *i* यदुक्तं तदुपेक्ष्यम्⌋; वैतु. पा ३,४,१४ त्वन् इति पृथक् कृत्यः प्र. इति?)। h) विप. (स्तुत्य- ⌊महिमन्-⌋)। कृत्यार्थे क्यप् प्र. उसं. (पा ३,३,११३)।

i) विप. (शब्द-वत्- ⌊नदी-, स्तोत्र- प्रमृ.⌋)। कर्तरि वन् प्र. उसं. (पाउ १,१५२)।

j) 'इन्द्रः नभन्वः (वृषस्यन्तीः सतीः) अग्रवः (इतः पूर्वमनूढाः ⌊गावः⌋) न(इव) वक्वाः (शब्दवतीः) ऋतज्ञाः (*जलवाहिनीः) युवतीः (तद्रूपाः नदीः) अपिन्वत्' इति वा.।

k) 'इन्द्र! अर्कैः स्तवसे (स्तूयसे, ये) निम्नैः (द्रवयन्) ऊर्मिः (जलौघः) न (इव) वक्वाः (शब्दवन्तः सन्तः) द्रवयन्त (त्वां प्रति)' इति वा.।

l) भाप. (वचनकृत्-कर्मन्- =शब्द- ⌊तु. निघ १, ११⌋)। <*वग्न- (तु. वग्वन->वग्वनु-) इति मतम् (वैतु.पाउ ⌊३,३२⌋, Brug ⌊१, ७०९⌋, WAG ⌊१,५ *b*⌋ प्रमृ. नुः प्र. इतीव ?)। m) पाभे. पृ२४४३ *g* द्र.।

n) नाप. (*ज्वाला-)। धा. *दीप्तौ वृत्तिः (वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. स्तुतौ इति ?)।

o) नाप. (वचन-कृत्-)। कर्तरि वनच् प्र. उसं. (पा ३, २,७५)। '(इन्द्रभक्ताः) वग्वनान् (वचन-शूरान्) अराधसः (कर्महीनान् ⌊प्रतिपक्षिणः⌋) सु (सुखेन) वन्वन्ति (पराभवन्ति' इति वा. (तु. व्यु. कृते PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. <√वच् + √वन् 'संभजने' इतीव ?)।

p) भाप. (वचनकृत्-कर्मन्- =शब्द-)। मयडर्थे उः प्र. उसं. [पा ४,३, ८२ (तु. वग्नु-; वैतु. WAG ⌊१,५ *b*⌋ वनुच् प्र. उसं. ⌊पाउ ४,११३⌋ इतीव ?)]।

q) विप. [वचनकृत्- (तुमुलशब्दवत्- ⌊ मधु- =सोम-, ऋक्वन्- =स्तोत्र-⌋)]। कर्तरि युच् प्र.।

–नेभिः ऋ १०, ११३, ९[a].

वचस्[b]– -चः ऋ १,२६,२?[c];⌊१०; ९१, १०; १०, १५०, २⌋; ३०, ४;५४, ३;५७,४;७५,१;७८,५; ८३, ३; ८४, १९; ९३, २;९४, ८; १०१, १; ११४, ६; १४४, ७; १४५, २; २, ३१, ५?[c]; ३, १०, ५; ३३, ८; ४, ३३, ५; ५,१,१२;११, ५; २२,४; ३९, ५; ५४,१५; ६,४८,११?[c]; ७, ८, ६; ९६, १; १०१, ५; ८, ८, ११; १९, १२; २४-२५, २०; ३९, २?[c]; ४३, २७; ४६, १४; ६१, १; ९; ६६, ५; ७४, १; १०१, ५; ९, १०१, १३; १०३,१; १०, १७, १४[d]; ३७, ६; ५०, ६; ६४,⌊(६,५०,१३) १०⌋;९७,१४[e]; १०८,८;१२२, २; खि २, १३, १; ३, १०[२], २[२]; ५, १२, ३; मा ५, ८[६]; ६, ३७†; १२, ८८†[e]; १५, २५†; का ५,२,८[६]; ६, ८, ८†; १३, ६, १४†[e]; १६, ५, ६†; तै १, २, ११, २[२]; ३, २, ११, १†; †४, २,६, ३[e]; ४, ४,२; मै १, २, ७; २, १३, ७[२]†; ३, १०, १†; †४, ११, ६; १२, १;१४, १८; काठ २,८[४];१४†; ७,१२; †१६, १३[e]; २१; २०, १५†; ३५,४†[d]; क २,३[४]; २५,४†[e]; †कौ १, ८७;९८;१८३;२२४$; २४७; २५५; २६५; २९०; २९९[२f]$; ३५३$; ३७३; ३८०; ५५३; ५७३; २, ५८३; ७३६; ९१४; ९४९; ९६७; १०७३; †जै १, ९, ७; ११,२; १९, ९;२४, २$; २६, ५;२७-२८, ३; ३०, ८; ३१, ७[२f]$; ३७, २$; ३९,४; ११; ५६,९; ५८, ८; ३, १२,८;४७, ९; ४, १५,७; १७,८; २६, १; शौ १, २९,५‡[g]; ३, ८,२; २४, १†[d]; ४, ४, २‡[g]; ६, २, १; ४, १; ७, ११०,१[h]; १०,१,२८; १३, १, ४३; †२०, १५,४; २५,३; ४५, १; ६५, २; ११३, १; १२८, ३$; पै १, ११, ४[g]‡; १८, २; २, ३२,३; ४, २२,४; ५, २६, २; ३०, १†[d]; ३४,२; ८, १८, २; ९,२२, २; †१२, १, ८; ६, ५[e]; १३, १३, ७†; १६, ३७, ९; १७, ६, ४; १८, १९, ३; १९, २, १; ४; २६, १०[३]; ३७, १०; २०, १३, १†[d]; ३३, ६; ५४, ८; –चसः ऋ १, १४७, २; २, ९, ४?[i]; १६,७; ३२, १; ४, ४, ११;५, ८; ५, १२, ४; ६,५१, ६; ७, ३७, ६; ८, ८६, १; मा १२, ४२; का १३, ३, १३; †तै १, २, १४, ५; ४,२, ३, ४; मै २, ७, १०; ३, २, २; ४,११,५†; †काठ ६, ११; १६, १०; १९, १२; †क २५, १; ३१, २; शौ ८, ७,७; १९; पै १६, १२,७; १३,८; –०चसः मा ३७, १८[२]; का ३७, ३, ५[२]; मै ४, ९, ६[j]; –चसा ऋ १, ७६, ४; २, १८, ३; ३२, ३; ३, १४, ६; ४, १, ⌊१५(१६,५; १०, ४५, ११)⌋; ५,१४; २५,२; ५, २९,६; ६, ६२, ५; १०, १५१,१; खि ५, ११, ४[२]; मा ९, ५; १६, ४; १८, ३०; का १०, २,१; १७, १,४; २०, १, १; तै १, ७,७, १; ४,१,२,५‡[k]; ५,१, २; ५, १, ३,३†; मै १, ११,१; २,९, २; काठ ६, १०†; १३, १४; १६, २‡[k]; १७,११; १९,३‡[k]; ३४, ७¶; क २७, १; ३०, १‡[k]; शौ २, ३१, २;४; ४,७, ४; ५[l]; ५,८,४[m]; १३,३; २३, २; ६, ८५, २; १०८,५; ७, ७, २; २२, १[n]; ७८, ३; १९, २६, २; २०,१२७,१४[२]; पै २, १, ३; १५, २;४; ७, २, २;९; ८,१; ८, २,१;७;६; १४,२,६;

a) तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. GRV. GG. स्तोत्रार्थे नाप. इति ?।

b) नाप. । कर्मणि असुन् प्र. (पाउ ⌊४,१८९⌋)।

c) पाठः ? वचसा > नैप्र. *वचा > (श्रेष इति कृत्वा शोध-प्रयत्नतया) यनि. इति मतं भवति, यदनु यनि. वा. तृ१ इति द्र. (तु. स्क. वें. सा. GW. L ⌊५६२⌋ प्रमृ.)।

d) पाभे. पृ १९०७ *a* द्र.।

e) =सपा. तैब्रा ३, ११, ३,१ । मै २, ७,१३ वाचम् इति कौसू ३३,८ वीर्यम् इति च पाभे. ।

f) सकृत् सपा. शौ ६, ४, १ सहः इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ २३१४ *c* द्र. ।

h) सपा. पै २०,७,४ सहः इति पाभे. ।

i) शोधः पृ २४५१ *f* द्र. ।

j) व° इति स्वरभ्रंशः (तु. मा ३७, १८. तैआ ४, ७, ३ च) ।

k) पाभे. पृ २४३६ *j* द्र. । l) पाभे. पृ १९५० *d* द्र. ।

m) सपा. पै ७,१८,५ ओजसा इति पाभे. ।

n) पाभे. पृ ८७२ *f* द्र. ।

१९, ६, २; २०,१, ७; २७,७; –†चसी ऋ ७, १०४, १२; शौ ८,४,१२; पै १६,१०,२; –चसे ऋ ३,३३,५; ६, ६२, ९?[a]; ९, ९०,६; मा ८,५[b]; का ८,२,१[b]; –†चांसि ऋ १, १४५, ३; ३, ३३,१०?[c]; ४, ३,१६;३८,१०; ६,३२,१; ५२,१४; ७, २३,१; ८,१०१,७; १०, ६५,१३; ६६, ११; ९५,१; १०८,६; तै १,५, ११,४; कौ १,३२२; ३३०; ३, ३,९; जै १,३३,१०;३४,८; २, २,४; शौ १९, ३२, ४$; २०, १२,१; पै १२,४,४$; –चोभिः ऋ १,३६,१; १८७, ११; ४,४, ११; १६, ⌊(१, १५) ६⌋; ५, १२, ५; ४५, ४; ६,५,६; ३९, २; ४४, ८; ७, १०४, ८; १०, ६१, २६; ११४, ५; १२०, ५; तै १, २,१४,५†; ४, २, ५,४; मै ४, ११, ५†; काठ ६, ११†; ३५, १[d]; ३८, १३; ४०, ८†; क ४८, २[d]; कौ १, ५९†; जै १, ६, ५†; शौ ५, २, ५†; १३, १; ८, ४, ८†; १९, ३, ४[d]; †२०, ७७, ६; १०७, ८; पै ५, २७, ५; †६, १, ५; १६, ११; १६, ९,८†.

√वचस्य,वचस्यते ऋ १,५५, ४; ९,९९,६.

†वचस्या[e]– -स्यया ऋ ४, ३६,६; १०,११३,८; –स्या[f] ऋ २,१०,६; ६,२१, १; ४९, ८[g]; मा ३४,४२; का ३३,२,५; तै १, १, १४, २[g]; –स्याम् ऋ २, ३५,१; मै ४,१२,४; काठ १२, १५; पै २०,१९,१$.

वचस्यु– -स्यवे ऋ १,५१, १३; १८२, ३; १०, ४०, १३[h]; –स्युभिः ऋ ५, १४,६; –स्युवम् ऋ २,१६,७.

वचस्य[i]– -†स्यम्[h] शौ १४,२, ६; पै १८,७,६.

†वचो-युज्[j]– -युजा ऋ १,७, २?[k];२०,२; ६, २०,९; ८,४५, ३९;९८,९; मै २, १३,६; काठ ३९,.१२; कौ २,६२; १४७?[k]; ३,२,३?[k]; जै २,५,८?[k]; ३, ६, ८;१४,८?[k]; शौ २०, ३८,५?[k]; ४७,५[k];७०,८?[k];१००,३.

†वचो-विद्[l]– -वित् ऋ ९,९१, ३; –विदः ऋ १,९१, ११; ९, ६४,२३; मै ४,१०,१; काठ २, १४; कौ २, ४२७; जै ३, ३३, २; –विदम् ऋ ८, १०१,१६.

वचस्[m]– -सम् ऋ १,११२,२.

†वच्युमान,ना[n]– -ना ऋ ३,३९,

---

a) वुचसः (प१) इति शोधः। सस्थ. ?द्रोघाय> °घस्य इति, ?अस्य>अस्येत् इति च शोधौ द्र.। '(अयं जनः सत्यो देवभक्तो भवतीति वरुणः चिकेतत्। अथासौ वरुणः) द्रोघस्य वचसः आनवाय ⌊*वक्रे ⌊द्रोघवाचे⌋ अत एव) रक्षसे (हानिकर्त्रे) गम्भीराय (गुप्ताय ⌊अपि सते⌋) हेतिम् *अस्येत्' इति वा. (तु. पृ १५६ *g*, १६८० *f*; वैतु. वें ?, सा. PW. GW. प्रमृ. आनवाय इति विप. कृत्वा वचसे ⌊च१⌋ इति भाप. इति, स्क. विप. इति)। इह (√अर्ण् 'शब्दे' > भावे) *अर्ण– (वर्ण–) > तद्वदर्थे *अर्ण-व– (वक्तृ-) > यनि. इत्यपि विशेषः द्र.।

b) सपा. तै ३,२,८,४ आपश्रौ १३, १०, १० वपुषे इति पाभे.।

c) वुचांस्या (सि आ°) इति शोधः। °सि, *आ-ययाथ > (°सि आ°>) *°स्या°, ययाथ> सि, य° इत्यभिसंधिः। 'हे कारो, ते वचांसि आ-श्रृणवाम, (त्वम्) दूराद् *आ-ययाथ' इति वा. इति कृत्वा पृ ६८३ आ··· ययाथ इति निर्देशे तत्परे टि. च यथापेक्षं शोधः द्र.।

d) सपा. आपश्रौ १४,१७,१ नमोभिः इति पाभे.।

e) भाप. (स्तुति-)।

f) =°स्यया।

g) वैतु. सा. भा. वुचस्–> तृ१ याजादेश इति?।

h) सपा. °स्यवे (आपमं १,६,१२ च) <> °स्यम् इति पाभे.।

i) विप. (रयि-)। तस्मैहितीयः यत् प्र.।

j) विप. (वचनमात्रेण युज्यमान- ⌊हरि- =इन्द्राऽश्व-⌋)। उस. उप. कर्मकर्तरि क्विप् प्र.।

k) °जोः (ष२) इति शोधः (तु. स्क. सा.; वैतु. GW. Auf ⌊KZ ३८, ४९९⌋, GRV. प्रमृ. तृ१ ⌊=तथा सता रथेन⌋ इति)। एतदनु पृ ५९५ *b* निर्देशो नेष्टः। सप्र. ऋ ८,३३,४ रथो =रथे उ इति द्वे पदे (वैतु. पपा. प्रमृ. रथः इति ⌊तु. पृ २६३०⌋?)।

l) विप.। उस. उप. <√विद् 'ज्ञाने'।

m) विप. (तुमुलशब्द- ⌊रथ- =*स्तोत्र-⌋)। 'सुभराः (सुपाठिनः) असश्चतः (विरामरहिताः ⌊सन्तः⌋) दानाय (आत्मलाभाय) न (*अधुना) युवोः मन्तवे (*युवां वन्दितुं) वचसं रथम् आतस्थुः °(*आवर्तिषत)' इति वा.। कर्तरि असच् प्र. उसं. (पाउ ३, ११७ ⌊वैतु. स्क. वें. वुचस्– इति, सा. PW. प्रमृ. <वुचस्– इति च ?⌋)।

n) विप. (कारु-, मति- प्रमृ.)। कर्मणि शानजन्तम् (तु. GW.; वैतु. वें. सा. धा. परिभाषणे वृत्तिरिति)।

१; –नाः ऋ २, ६, १; १०, ४७, ७; मै ४, १४, ३; ८.

१वाकु[a]– -|कम् ऋ १,१६४,२४[२]; शौ ९,१५,२[२]; पै १६,६८, २[२]; –कस्य ऋ ८,६३,४; –|केन ऋ १,१६४,२४; शौ ९,१५, २; पै १६, ६८, २; –कैः शौ १९, ३,४[b].

?वाक्षसद्[c]– -सत् तै ३,२,१०,१.

वाच्[d]– वाक् ऋ १, १६४, ४५[e]; १६७, ३; १७३, ३; ८, १००, १०; ११; ९, ९७, २२; १०, ११४-११५, ८; १८९, ३; खि २,१२, १; ४, ८, ५; मा ३, ८†; ५, ३३; ६, १५; ८,३७; ९, २९‡[f]; १३,५८; १४, १९; १८, २; २९; २०, ६; २२, ३३; ३६,१; ३९,५; का ३, १; ८†; ६,३,४; ८,११,२; १०,५,६‡[f]; १४,७,९; १५,५,४; १९,२, २; ९,३; २१,७,५; २४,२०,१; ३६, १,१; ३९,३,१; तै १,३,९,१;५, २,२¶; ३,१†; ६,२,२; १०,६[२]; ७,९,२; १०,२‡[f]; ¶२,१,२,६; १०,२; २,९,१;५; ३,११,१; ४, ६,२[२]; ५,११,४[२]; ३,१, १०,२; २,५,१[२]; ¶४,३,२;४; ४,३,२, ३;७,१;७,१,२;१०,२; ¶५,१, ३,५;९,१[२]; ३,२,३; ३,५[२]; ५,९, २$; ३; ६,१,४$; ८,५; ¶६,१, २, २; ५; ४, १[२]; ७, २[२]; ४; ८;८,१[२]; ३,१, ६; ९, १$; ४, २, ५; ३, २; ७, १; ३[२]; ९, ४; ११, २[२]; ३; ६,११; ६[२]; ¶७, १,१,१; ६,४; २,७-८, ४[२]; ३, ३,१; २[२]; ४,४,२; ५,३[२]; ५,१,३; ९,२; ३; २५,२[२]; ¶मै १,३,५$; ४,१३; १४; ६,१†; ४; ८,१[२]; ४; ९,१$; २$; ५; १०,५[२]; ९[२]; ११, ३$; ४‡[f]; ५[४]; ६[३]; ८; ९; २,१, ७[३]; ८; २,४; ३,५; ७; ९[२]; ४,१; ३; ४; ५,२[२]; ४; ९; ७,१९$; ८,३$; ११,२$; १३,१५$; ३,१,८; ९[२]; २,८[२]; ९; १०; ३,८[२]; ६,४; ५[३]; ८[८]; ७,१[३]; ३[२]; ४; ५[३]; ६[७]; ९, ५[२]; १०,६[२]; ७; ११,८$; ४,१,६; २,३[२]; ६; ३,१[२]; ९; १०; ४,७; ८; ९[२]; १०; ५,२[२]; ३; ८[३]; ९; ६,४[९]; ७, ५[२]; ८; ८,८[२]; $९,१; १९; ¶काठ ४, १४$; ६,१[२]; ८?[g]; ७,१३†; ८,४[४]; ९,८$; १०$; ११; १३; १०,१[३]; ११,८; १२, ५[२]; १०[३]; १२; १३[३]; १३,१; ४[३]; ६[३]; १२[४]; १४,१$; २‡[f]; ५[३]; ६; ७[२]; ८; ९[२]; १६,१९$; १७,३$; १८, ७$; १२$; १९, ३[३]; १०[३]; २०, ८; ९; ११; १३; २१, ३; ८[२]; २२, ८; २३, २; ४[४]; ५; ८; ९[२]; २४,१[२]; ३[७]; ४; २५,७; ८; २७, १; ३[४]; ५; ९; २८,३; २९,१[२]; ९[२]; १०; ३०, १; ३; ३१, ४; १५[२]; $; ३२, १; ३४, १; ५[५]; १२; १६; ३५, ३$; ११$; २०[२]; ३६, ३[२]; ३७, २; १५$; १७; $३८, ४; १३; ३९, ४$; ¶क ३,१२[२]; ४, ७; ६, ४†; ९[४]; ८, ११$; २५, ९$; २६, २$; २८, ७$; २९,२$; ३०,१[३]; ८[३]; ३१,१०; ११; १३; १८; ३५,२; ८; ३६,१[४]; २; ३७,२[२]; ४[७]; ५; ३९,५; ४०, १; ४२,१; ३[४]; ५; ४४,३; ४५,२[२]; ४६, ३; ४; ६; ४७,४; ४८,४$; ११$; १८[२]; †कौ १, ५३७; २, ७२८; ३,५,६; †जै १,५५, ५; २,६,५; ३,५९,२०; शौ २,१२, ८; ३, १३,६[h]; ५, १८, ८; ६, ३१,३†; ८,८, २२; ९,१, १०; २०; १५,२४; २७†[e]; ११,१०, ४; २६; १२,६,१; १६,२,१; ६,५; १९,९,३; ६०,१; २०,४८, ६†; पै २,८०,५; ८३,३; ४,२०, २; ५,५,७; १५,८; ९,१८,३; १३, ५,२३; १६, ३१, २; ३२,१०

a) नाप. (वचन- [मन्त्र- प्रभृ.])। २वाकु– वाका– इति च यद्र.। b) पाभे. पृ १७८५ *f*, २७०० *g* द्र.। c) विप. (ग्रह-)। उस. उप. कर्तरि कृत्। =*वाक्–ष(<स)द्–> *वाक्षुद्– इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. वाक्ष-सद्– इति, भा. सा. पूप. < वाच्- + √क्षि 'निवासे' इतीव ?)।

d) बप्रा.। नाप. (सरस्वती-, वागिन्द्रिय-, स्तुति- प्रभृ.)। कर्तरि कर्मणि वा क्विप् (पावा ३,२,१७८)।

e) 'वाक् चत्वारि पदानि परिमिता (*प्रतिमिता भवति)' इति वा. (तु. GW. प्रभृ.)। तस्या आत्मनः प्रविभक्तस्य सतः चत्वारि पदानि (खण्डानि) जायन्ते। संपूर्णावयवा सती सा तानि चत्वार्येव पदानि प्रतिमिमीते (तत्-प्रतिमानवती भवति)। तेषां मध्यतस्त्रीणि पदानि निगूढानि सन्ति नेङ्गयन्ति (नात्मानं दर्शयन्ति)। तुरीयं पदमेव मनुष्याणां प्रत्यक्षं सत् तदीयं व्यवहारमनुप्रविशति (वैतु. वें. सा. =वाचः इति, नागेशः [पस्पशाह्निके] वाक्-परिमिता इति समस्तं पदमिति ?)। f) पाभे. पृ २१७५ *q* द्र.। g) वाव इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ४, ७; तत्संस्कर्तुः टि. च)।

h) सपा. पै ३,४,६ ?वाशी इति पाभे.।

८५,४; ८७, ६; १४१, १; १८,
१४, १[a]; १९, २५, १०; २९,
९; ४५,१३†; ०वाक् का ८,६,
३[b]; ०वाक् तै ३, १, १०,१;
वाचः ऋ १, ७९, १०; ११०,
२; ५, ७६, १; ७, १०१,
⌊(३३,७) १⌋; ९,३३, ⌊४; ५०,
२⌋; ६२, २६; ८५, ७; ९७,
३४; १०, ११, १२; मा २३,
३५; का २५, ७, ३; तै ५, २,
११, १; ७, ५, ९, ३¶; मै १,
२, ३[२]; ३, ६, १०; १२, २१;
४, ७, ५¶; काठ ३५, १५[c];
५०, ५; †कौ १, ४७१; ५२५;
२, १२६; २०९; २१९; ५५६;
११०२; †जै १, ४९, ५; ५४,
३; ३, १२, २;१९, ४; २०,१;
४४, २; शौ ७, ४४, १; १०,
८, ३३; वाचः ऋ १, ११३,
१७; १४३,१; १६४, २४;२५;
३७; ४५; २, ३१, ६; ८, ५९,
६; ९, ७, ३; २६,४; ६२,२५;
६७, १३; ८६, १२; ९६, ७;
१०१, ५; १०६, १०; १०,५३,
४; ७१,१;३; ८१,७; ८७,१३;
१३७, ७; खि १, ६, ६; २,६,
१०; मा १, १५; ७, १; ८,
४५†; ९, १; ३०; १०,६;११,
७;६६;१५,५१;१७,२३†; १८,
३७; २०,३४; †२३,६१; ६२;
२४,३४;३०, १;३९,४; का १,
५,३; ७,१,१; ८,१९,१†; १०,
१,१;५,८;११, ४, ३; १२, १,
७; ७, १; १६, ६, ३; १८,२,
७†;२०, १,७;२२,३,३; †२५,
१०,९; १०; २६, ७, ४; ३४,
१, १; ३९, २, २; तै १,१,५,
२; २,४, १[d]; ४, २, १;५,२,
२¶; ७,७, १; १०,३; ८,१०,
१¶; १२, १; ¶२, १,२,६;७;
२, ९, ५[२]; ५, ७,१; $६,८,१;
२; ३, १, ३, ३¶; १०, १[३०];
¶४,३,४; ८, ५[२]; ४, १, १,
३; ९, १; ६,२, ५†; ७,१३,३;
५, १, ९, १¶; ६,१, २, ७¶;
४, ३, १¶; ५, ३; ¶७,१,१,
१; १०, २; ३[२]; ४, ४,२; १८,
२[२]†; मै १, १, ६; ३, १; ३,
१[३०]; ४; ४, १०; ९,१[६]; ४[३]¶;
५¶;११,१; २, २, ५[३]¶; ¶५,
२; ९; ६, ६; ८; ७, ७; १०,
२†; १२, ४; ३, १, ९¶; ४,
७¶;६,३[२];१०,२¶; १४, १६;
४,१,६[२];¶;¶५,२[२];३;५;८;६,
४¶; ९, २; १०, ५†; १२,१;
काठ ४, १; ९, ८[४]; १६[२]¶;
१८, २†; ¶२३, ३; ४; २४,
४¶; †कौ १, ५७२; २, १२५;
२२३; २९०; २९५; ३८३;
४८०;६३५‡; †जै १, ५८, ७;
३, १३, १; २०, ७; २४, ६;
११; ३१, ३; ३६, ५; शौ १,
१, १; ३; ४[२]; ४, १२, ७†;
७, १,१; ८,३,१२†; †९, १५,
१३; १४; १५; २७; १०,
५, ४८; १२, १, १६; ३, ५;
१६, ६, ६[२]; १७, १, २९; १९,
४०, १; २०, १३७, ५†; वाचः
काठ १, ५; ६,७[४]¶; ८, ४[४]¶;
९, ११¶; १२¶; १०, ११¶;
१३, १[२]¶;१४; १५, ५;६;११;
१६, ७; १८, १८; ¶१९, ३;
१०; २१, १३†; २२, ८¶;
२३,५¶;२७,१[५];¶[२]; ३¶;२९,
१¶;३०,५†;३१,४[२];¶;३२,७;
३४, ५¶; १९; ३९, ८; ४४,
७[२]†; क १, ५;३,१;४,६¶;६,
९[४]¶; ८, ११[४]; २८, २†; २९,
६; ¶३०, १; ८; ¶३५, २;९;
३६, १¶; ३७, ५¶; ¶४२,
१[५];३; ४५, २¶; ४७, ४[२];¶;
४८, १; पै १, ६, १; ३; ४[२];
५, १८, ८†; १०, ४, ५; १३,
३, ८; १६, ७, २†; †१९, ३;
४; ६; १७, २, ७;३६,५; १८,
३२, १२; १९, १४, ८; २६,
३; २८, ११; ३१, १६‡[f];३३,
१२[g]; ३८; ६; ३९, १; २०,
१,१;४;२१,२; ०वाचः ऋ १०,
१६६, ३; काठ ९,८[२]; शौ १३,
१,१७-१९; ०वाचः मै ४, १२,
१; शौ१,१,२; काठ ९,९; क ८,
११[२]; १२; पै १, ६, २; १८,
१६,७-९; वाचम् ऋ १,४०,६;
५३, १; ९२, ९; ११२, २४;
१२९,१; १३०, ⌊६ (५,२,११;
२९, १५)⌋; ९; १६४, १०;
१६८, ८; २, ४२, १; ३,८,५;
३४,२; ४, २१,५; ३३,१;५७,
५; ५, ३६, ४;४३, ११; ५४,
१; ६३, ६; ६, २१, ११; ४७,
३; ६७, ⌊१०; ७, ७२, ४⌋; ७,

---

a) सपा. शौ १४, २, ७१ ऋक् इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ १८९४ *f* द्र. ।

c) सपा. तै ७,३,१४,१ प्रमृ. वाचम् इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ १४५७ *m* द्र. ।

e) =सपा. शांश्रा १०,६. जैमि १,८२ शांश्रौ ६,९,१७ प्रमृ. । गोब्रा २, २,१७ आश्रौ ३,१,१४ प्रमृ. वाचे इति पाभे. ।

f) सपा. ऋ १०,९४,५ रेतः इति पाभे. ।

g) पाठः? । सपा. शौ ६,११३,२ पाप्मन् इति पाभे. ।

२२, ३; ३४, ९; १०३, १; ४; ५; ६; ८; ८, ५, ३; ७६, १२; ९६; १२; १००, ११; १०१, १६; ९, १२, ⌊६ (३५, ४)⌋; ३०, ⌊१; ६४, २५,⌋; ६४, ९; २६; ६८,८; ७२, १; ७३, ३[a]; ७; ७८, ⌊१; ८६, ३३; १०६, १२⌋; ८४, ४; ९५, २; ५; ९७, १३; ३२; ३६; १०७, २१; ११३, ६; १०, १८, १४; ३४,५; ४२, १; ६६,१४; ७१,२; ४; ५; ९; ९४, १; ५; १४; ९८,२; ३; ७; ११४, ९; १३०,४; १७७,२; १८७,१; खि १, ८,२; ३, १५, १?[b]; ५, ६,७; ७,४,१७; ९, ३; मा २, १८[c]; ५,२२; ६, १४; ३१; ९, ११[२]; २७‡[d]; ११,७; १३,५८; १४, १७; २१, ५०; ५८; २६, २; ३०, १[e]; ३४, २९†; ३६, १; ३७, १६[f]; का २, ४, ६[c]; ५, ६, १; ६, ३,३; ८,२; १०, ३, २[३]; ४[g]; ५, ७‡[d]; १२, १, ७; १४, ७, १०; १५, ५, १; २३, ६, ३; ११; २८, १, २; ३३, १,२३†; ३४, १,१; ३६, १, १; ३७, ३, ३[f]; तै १,१, १०, १; १३, ३[c]; ३, २,२;५, २, २¶; ¶६, ८, १;४;१०,६; ७,७-८, १; १०, २‡[d]; ११,१; ८, १४, १; २२, २†; ¶२,१,

२, ६; ७[२]; २, ४, ३[२]; ९,२;५; ७; ३, ११, २; ४, ६, २; ६, १,२; ८, १; ३, १, ६, २; ८, १; १०, ३¶; २, १०, २; ३, २, २; ४; २, १; ३, ४[२]¶; ९, १¶; ४; १, १, ३; ३, २, ३; ६, २; ४, १२, ४; ७,१५, ४; ५[h]; ¶५, २, १,७; १०,४; ३, ५, ३; ६, ८; ५; ¶६,१,४, १; २; ३[३]; ४[२]; ६, ५; ७; ७, ३; ८; ३, १; ६; ४, ३, २; ७,१; ३; ९, ५;‡११, ३; ¶७, ३,३, २; १४, १$[i]; ४,४, २;५,३[२]; ५, ५, १; ९, ३; मै १; १,११; १३[c]; २; १०; १६; ३, २; ९; ४;१०[२];¶; ६,४¶; ¶८,४[२];९; ९,३¶; ¶१०,५; ९;११,१;३[२]; ४‡[d];५¶;७; १०; ¶२, १,७[३]; ५,२[२];४[२]; ७,१३‡[j]; १९$; ८, २$;¶३,१,९[२];२,८;१०[२];६,५; ६;८[५]; ९[२];१०;७,१[३];३[३]; ४;५; ७;८,२[२];४;८; १०,१$; ७;११, ५[२]$;१६,४$;५[२]$[h]; ¶४,१,३; ६;२,३;६; ५,२; ३; ८[३]; ६,४[५]; ७,८;८,७[२]$; $९,२; ३[k]; १०, ११†;१२,४†;१३,१†;१४,१२†; काठ २,११; ३, ६; १०; ४, ४; १६†; ५,१; ६,७¶; १०,१[२]¶; १२,१३¶;१५†; ¶१३,१; ६[४]; ११$; १२[३];$; १४$; १४,१[२];

२‡[d];४;७¶;९¶; १५,६; ११; १६,१९; १७,३; ¶१९,३; १०; ¶२०,९[२]; १३; २१,२¶; २२, १४;१५[२h]; ¶२३, ४;५;८;९; २४,१[२]¶; २५,९[२]; ¶२७, ३[२]; ९[४]; ¶२९, ९[२]; १०; ३१,४¶; ३२,१;४;७[३]¶; ३४,१०¶;३५, १४; २०¶; ३६, ३¶; ३७, १¶;४¶;९[२];१५;१६¶;३९,८; ४०,९;४३,४[l]; क १, १०[l]; २, ५; १३;१७; ३,३; ४,६¶;२५, ९; २६,२; २९,२; ¶३०,१;८; ¶३१, ११[२]; १७; ¶३६,१; २; ३७,२[२]¶; ४०, २[२]; ४२,३[२]¶; ४६, ३¶; ४७, ४¶; ४८, १३; १८¶; †कौ १,५१७; २,१५६; २११;२७९;२९२; ३१०;३४०; ४२९; ५५१; ११७८; ११७९; †जै १,५३,७; ३,१,१$;१५,४; १९,६;२३,१०; २४,८; २५,६; २८,१२; ३२,१; ३३,४;४३,७; शौ२,१;४?[m]; ३,२०,१०;३०,२; ३; ४,६,२; १५,१३†; ५,१,२; ७,४; ६;१०, ८; २०,१; ४-६; ८; ११; ६,३४, १†; ४९, ३†; ६१,२;६९,२;११८,३; ८,९,३; ९,१;१९;२, ५;१४;१०†; १०, २,७; ११,१,२‡[n]; ७,२४; १२, ३;१५; १४,१, ३१; १६,२, २; १९,४,४;२०,११,२†;२१,१†;

[a]) =सपा. या १२; ३२। तैआ १: ११, १ <u>वा</u>जम् इति पाभे.। [b]) वाचम् इति स्वरः? यनि. शोधः। [c]) पाभे. पृ २५४५ *b* द्र.। [d]) =सपा. माश ५,२, २,९। ऋ १०,१४१,५ शौ ३,२०,७ <u>वा</u>तम् इति पाभे.। [e]) सपा. मा ९,१ <u>वा</u>जम् इति पाभे.। [f]) =सपा. माश १४;१,४,८ तैआ ४;७,३;५,६,७। मै ४,९,६ <u>वा</u>जम् इति पाभे.। [g]) सपा. मा ९,१२ <u>वा</u>जम् इति पाभे.।

[h]) सपा. शौ ४;२७,१ <u>वा</u>जम् इति पाभे.। [i]) पाभे. पृ२७२३ *c* द्र.। [j]) पाभे. पृ२७२० *e* द्र.। [k]) सपा. मा ३७,१२ का ३७,२,२ <u>ओ</u>जः इति, तैआ ४, ५,४ <u>ब्र</u>ह्म इति च पाभे.। [l]) सपा. काठ १,१० आयुः इति पाभे.। [m]) <u>वा</u>च्यम् (प्र१) इति शोधः। <u>वा</u>च्- > स्वार्थे <u>वा</u>च्य- इति (तु. ?वाचसि वाक्करि इत्यत्र टि.)। [n]) सपा. ऋ ३,२९,९ <u>वा</u>जम् इति पाभे.।

४२,१†; ४९,१[a]; २[b]; ३[b]; ८९, १†; ११७,३†; १२७,६; पै १, ५१,३; २,६,४; ६८,६; ३,३४, ११; ४,३,२; ५,७; १२†; ८,१; १९,२; ३; ३२,६; ६,२,२; ७,९, ८; १३,३; ९,१०,४; २४,१; ३; ५; ६; ११; १०,६,४; ११,८; १२, ३,१६; १५,१,१०; १६,१८,३; ३३,९; ५९,८; ६१,९; १०; ६६, १०†; ७६,४; ८९,२‡[c]; १५५,५; १७,३७,५; १८,३,१०; १९,१०; १२; १३; १४,९; २४,९; २५, ११‡[d]; १६†; ३२,१४; ४५,१†; १४[a]; १५[b]; २०, ८,५; ५१,१०; वाचम्ऽवाचम् ऋ १, १८२, ४; वाचा ऋ १,१२०,५; ८,९,१६; २३,७; ७५,६; १०,१२,२; २३, ५; ४२,१; ७६,६; ७७,१; ८७,४; ९५,२; ११४, ७; खि ३, १५, ३[e]; ४,११, १०; ५,६, ७[f]; मा ३, ४७; ७,२५; १०,३०; १९, १२; २०,८०; २१,३७; ५८; का ३,५, ४; ७, १०, ३; ११, ९, १; २१, २,१; २२, ८,१; २३, ४, ९; ६, ११; तै १, ६,२,३; १०, ६; ८, ३,१; ¶२, २, ९, १; २; ७; ५,११, ५[२]; ६, ११, २†; ¶५,१,३,३; ५; ¶६,१,१, ९; २,२; ५; ६,७; ७,२; ४[२]; ८[२]; ४,२,५; ५,३; ९,४; ¶७, २,७, ३-५; ३, १,३; १४, १$; ४, ५, ३; ¶मै १, ४, १०; १३; ५, ४$; ८, ५[२]; १०, २$; ११, ४$; ५[२]; ८; ९[२]; २, १, ७[३]; ३,५; ९; ४,१; ५,२[३]; ४; ९; ७, १६$; ३, १,८; ९; ४, ३; ६,४; ८[२]; ७,५[३]; १०,६; $११,२; ५; ४, ३,९; ४,९[२]; १०[२]; ५, ३; ८; ११,६†; १४,१७$; ¶काठ ६, ५[४]; ७; ७, १०[३]; १७†; ८, ४; ९, ४$; १०, १[३]; १२, १०; १३, १[२]; ६[३]; १४, २$; ५[२]; ८[२]; $; ९[२]; १९, ३; २१, ३; २३, २[२]; ४; ५; ९[२]; २४, १; ३[२]; २९,६; ३०,३[२]; $३१,१४; १५; ३२,१; ७; ३४,७[२]; १२[२]; ३५, १५; ३९, ३$; ४०, ९$; ४३, ४$; ¶क ४,४[४]; ६; ५-६, ९; ८,७; ३०,१; ३१,१८; ३५, ८; ३६, १; २; ६[२]; ३७, २; ४[२]; ४५, ७; ४६, ६[२]; ४८, १८; शौ १, १८, ३; ३४, ३; २; ३१, ३; ३५, ५; ५,७,५; ३०, ३; ३; ४; ९; ६, ८५,२; ९६,३; १२१, २; ७, ७३, १; ८, १,३; ३,६†; ९, ३,२; १०, ७,३९; १३, १, १३; १६, ६,५; १८, १,३०†; १९, ५८, ५; †२०, ७३, ६; ८९, १; १४२, १; पै १, ७६, ३; २, १५, ३; ८१, १; ३,२८, २; ४, १६,६; २२, ३; ६,६,१; ११, १२; ७, ९, १०; ९, १०, २; १३, २-४; ९; १९,७; १०, ११, ४; १६, १, ३; ६, ५†; ३९, २; ५१, २; ७०, ८; १७, २८, ५[३]; १८, १६, ३; १९,६, २; १२, ६; २१,७; २७,१; ३९, २; वाचाम् तै १, ८, १०, २[g]; ७, ५, ९, ३¶; मै २, ६, ६[g]; काठ ४, १४?[h]; १५, ५[g]; पै १५, ८, ८; वाचि ऋ १०, ७१, २; ६; ११०, ११; मा ८, ५४; २९, ३६†; का ९, ७, १; ३१, ४, १२†; तै १,१, १३, २; ४, ४४, ३; २, ६, ९, २¶; ¶६, ४, ९, ५; ११, २; ¶मै २,३, ७; ४, ४,७-९; १३, ५†; काठ १, १२; ३, १; ४, १२; ¶१२, ५; १०; १२; १४, ९¶; १६, २०†; ¶३४, १; ७; १२[२]; १४; क १,१२; २,८; ३,१०; शौ ५, १२, ११†; पै १६, ७२, ८; १४७, २; २०, ३४, ७; वाचे मा ७,२७; ९, ३९[g]; २२,२३; २४, ५; २९; ३१; ३९, ३; का ९, १,१; ११, ३, १[g]; २४, ९, १; २६, १,९; ६, ४; ७,१; ३९, २, १; तै ३, २, ३, १; ५, ५,५,४¶; १२-१३, १; मै १, ९, ५¶; ३, ६, ३¶; १२, ९; १३, ६; १४, ८; १२; ४, ८,७; ९, २; ३; काठ ९, १३¶; २६, १२; ३४, १¶; ४७, २; ३; वाचौ ऋ २, ४३, १; काठ १४, ५¶.

१वाक्-पति[i]— -तये मै १, ११, ३; काठ १४, १.

२वाक्-पति[j]— -तिः मा ४, ४; का ४, २, २; तै १, २, १, २; ६, १, १, ९¶; काठ २, १; १८, १२; २३, १; क १, १३; २९, १; ३५, ७.

---

a) RW. वाचः इति । b) RW. वाचा इति ।
c) पाभे. पृ२७२४ *n* द्र. ।
d) सपा. ऋ १०,१६६,४ व्रतम् इति पाभे. ।
e) वाचा इति स्वरः ? यनि. शोधः । f) सपा. शांश्रौ ७, १०,१५ वाचाम् इति पाभे. । g) पाभे. पृ२२९३ *d* द्र. ।
h) वाचामिन्द्रि° इति पाठः ? वाचा मे(मा-इ)न्द्रि° इति शोधः (तु सपा. तै १,६,२,३ काठ ३१,१५) ।
i) नाप. । षस. । j) नाप. । उस. ।

वाक्पत्य[a]- -त्यम् काठ ३७, २[२]¶.
वाक्-पवित्र[b]- -त्रः तै ६, ४, ५, ३¶.
वाक्-पा- -पाः तै ३, २, १०, २; मै १,३, ९; -पाभ्याम् तै ३,२,१०,१.
वाक्-पूत- -तः मै ४,५, ५[२]¶.
वाग्-दा- -दाः काठ ३९,९.
वाग्-देवता- > °व (त्य >) त्या- -त्या काठ ३४, १¶.
?वागभारुस्य[c] पै १९, २१,५.
वाग्-विन्[d]- -वी शौ ५, २०, ११; पै ९, २४, ११.
वाग्-वीर्य[b]- -र्यः तै ६,३, १, ५¶.
¶ वाङ्-म (त् >) ती- -तीः काठ २०, ९; क ३१,११.
?वाचमिन्वस्य[e] मै १,४,८¶.
¦वाचम्-ईङ्ख्य[f]- -यः ऋ ९, १०१,६; कौ २, २२४; जै ३, २०, ८; शौ २०, १३७, ६; -यम् ऋ ९, ३५,५.
वाचस्-पति- काठपुष्पि २७.
¦वाचा-स्तेन[g]- -नम् ऋ १०, ८७,१५; शौ ८,३,१४; पै १६, ७, ४.
वाच्यु[h]- -च्यः[i] मा १३, ५८; का १४, ७, ९; मै २, ७, १९; काठ १६, १९; क २५,९.
वाच्यायन- -नः[i] तै ४,३, २,३.
विवक्षत्- -क्षतः मा २३, २३;२५; का २५, ६; ३; ५.
विवक्षु- -क्षवः शौ २,३०,२[j].
१वचन- √वच् द्र.
२*वचन[k]- -नस्य ऋ ६, ४९, १२.
वच(न>)ना[l]- > वचना-वत्[m]- -वन्तः ऋ ९, ६८, १; कौ १, ५६३; जै १, ५७, ८.
वचस्-, √वचस्य, वचस्य- प्रभृ. √वच् द्र.
वच्यन्ताम्[n] ऋ ३, ६,२.
वज्र[o]- -०ज्र ऋ १०, ८३, १;८४, ६; शौ †४, ३१, ६; ३२,१; ६, १३४,३; पै ४, १२, ६?†; ३२, १; ५, ३३, ६; -ज्रः ऋ १, ५१, ७; ५२, १०; ५७,२;८०, ३;१२; १००,१३; २, ११,१०; १६, ६; ३, ३०,६; ६,४१, २; ४७, २८[p]; ८, १२, ७; ७०,२; ९३, ९; ९६, ३; १००, ९; ९, ४७, ३; ७२,७; ७७,१; १११, ३; १०, २७, २१; ४४,२; ९६, ३; ४; १४४, २; मा ९, ५;१०, २१;२८; २९,५४†[p]; का १०, २,१; ११, ७,१;८, ५; ¶तै १,

a) भावे यक् प्र.। b) विप. । वस.।
c) वाक्-पारुष्य-सत्यस्य ⌊वस.>कस.⌋ रुद्रस्य मनसः (जित्->) जिता (जयेन)। ...प्राशु(√विद् ⌊लाभे⌋>) विदेमहि इति मन्त्र-शोधः।
d) नाप. (वाग्मिन्-)। विनिः प्र. उसं. (पा ५,२,१२१)।
e) वाचम्, इत्, नु, अस्य इति शोधः द्र. (तु. ⌊अंशतः⌋ संस्कर्तुः टि., सपा. काठ ३२,४ वाचमस्य इति पाभे.)।
f) विप. (सोम-)। उस. द्वि. अलुक्। पाप्र. मुमागमः। उप. खश् प्र.।
g) विप.। वस. पूप. तृ. अलुक्।
h) नाप. (हेमन्त-)। प्राग्दीव्यतीयेऽर्थे ण्यः प्र. (पावा ४,१,८५;१५१ ⌊वैतु. PW. MW. विप. इति⌋)।
i) सपा. वाच्युः (माश ८,१,२,८ च)<>वाच्यायनः इति पाभे.।
j) पाभे. पृ २६२४ *a* द्र.।
k) नाप. (*चन्द्र-)। (√वर्च् ⌊दीप्तौ⌋>) *वर्चन->यनि.। 'स (इन्द्रः) श्रुतस्य (सतः स्तोत्रस्य) विपः (न. द्वि१ <* विपस्- ⌊वप्रा. = शब्द-, दीप्ति- प्रभृ.⌋ शब्दं) तन्वि (आत्मनि) पिस्पृशति (सम्यक् स्पृशति ⌊समावेशयति⌋) न (यथा) नाकं (रात्रौ) स्तृभिः (नक्षत्रैः ⌊सहितस्य⌋) वचनस्य [विपः (दीप्तिम् ⌊आत्मन्यावेशयति⌋)]' इति श्लिष्टोपमा द्र. (वैतु. सा. प्रभृ. यनि. = १वचन- इति च विपः इति विप्->प१ वा द्वि३ वेति?)।
l) भाप. (*दीप्ति-)। < *वच(न्य>)न्या-।
m) विप. (दीप्र- ⌊सोम-⌋)।
n) (√वच् ⌊√वश्.⌋ 'दीप्तौ' >) *वच्यु- (दीप्तिमत्-) > तत्करोत्यर्थे √वच्य > लोटि प्रपु ३ यनि. (वैतु. वें. सा. धा. स्तुतौ वृत्तिरिति, PW. GW. प्रभृ. गतौ इति च?)। 'ते (अग्नेः) वह्नयः (प्रज्वालाः) महिना (महसा, दीप्त्या) दिवः (दिवं) चित् (अपि) पृथिव्याः (*पृथिवीम् ⌊अपि⌋) वच्यन्तां (दीप्तिमत्यौ कुर्वन्तु)' इति वा.।
o) नाप. (इन्द्रायुध-, मुद्गर- प्रभृ.)। व्यु.?। < √वज् (अर्थः?) इति पाउ २, २८ प्रभृ., WAG (⌊१, १३७ *b*⌋ (= √भज्, भञ्ज् 'भञ्जने, भेदने' इति मतम्), <√वृज् इति या ⌊३, ११⌋ प्रभृ.। इन्द्रायुध-पर्याये √वृध् ⌊*छेदने⌋ > *वृध्र- > नैप्र. यनि. इत्यपि मतं भवति।
p) पाभे पृ ८७१ *e* द्र.।

६, ७, ४; ७,७, १$; $८,१२, ३; १५, १; १६,२; २,१,३,५; ५, ७;७, ७; ८,२;२,८, ५^{२};६^{२}; ४, १२, २; ६, २, ४^{२}; ५; ३, २, ९;२; ४; ६,६; ६†[a]; ५,२, ६, २; ७, ४^{२}; १०, १; ३, ५, २^{२}; ४; ९, ३; ११, २; ५, ७, १; ७, ३, १$; ६, १, १, ६; ३; ५; २, १०, १; ६; ३,३,२; ६; ७, ५^{२}; ९, १; ६, ४, ६; ११, ३^{३}; ४^{२}; ७, ३, ६, २; ४, ७, १; ¶मै १, ८,२; २,१,९^{२}; ४, ३;५, ११^{२}; $६, ९; ११^{२}; १२; १३,६†; ३,१,९;२,१०^{४}; ४, ८^{२}; ६, २; ७;९,२;३^{२}; ४^{२}; ६^{२}; १०, १; १६, ३†[a]; ४, १, १; ४;१०; २,९; ४,१^{२};३^{२};$; ५^{२}$; ६^{२}; $; ५,४;६, ८^{३}; ७, ६^{६}; ९^{२}; ¶काठ ६, २; १०,९; १०^{३}; १३, ३; $१५, ७; ८^{३}; १९, ६;२०, ४^{२}; ५^{२}; २१,२^{३}; १२; २३,४^{३}; २४, ४; २५,४; ५; १०; २६, ३^{२}; ४; ५^{२};७;८; २९, ८^{५}; ३०,१; ३१,३;५;८^{२}; ३७, १२; १७^{२}; ३९, १२†; ४६, १†[a]; ¶क ४, १; ३०,४; ३१, ६^{२}; ७^{२}; १७^{३}; ३६, १^{३}; ३९, १; २; ४०, ३; ४१, १^{२}; २; ३^{२}; ५;६; ४६, ४; ४७, ३; ५; ८^{३}; †कौ १, ४१३; ५५६; २, २८४; ५७४;९४१; †जै १, ४०, ५; ५७, ३; ३, २३, १६; ४६, १२; ४, १, २; शौ २,३, ६; ३, १, ४†; ४, २४, ६; ६, १३४, १; १२, ७, ७; १०, ८; १९, ६६,१; †२०,१५,२; ३०,

३; ४; ४७, ३; ९२, १७; ९४, २; १०५, ५; १३७, १४; पै ३, ६, ४; ४, १५, ६; ३९, ६; ५, ३३, ४; ८, ९, १२; १५, ११, ७†[a]; १६, १४२, ७; १४६,४; १५०, ५; १७, २७, ३; २८,१; १९, ४२,४; –त्रम् ऋ १,८,३; ३२, २; ३; ७; ३३, १०; ५२, ७;८;५५,१;५;६१,६; १२;६३, २; ८१,४; ८४, ११; ८५, ९; १२१, ३; १२;१३०, ४;१३१, ३; २,११,४; ६;१६, २;३;२०, ८; ३, २२, १२; ४४, ४; ५; ४, १६, ७; १७, ३;२०, ६?[b]; २२,३;४१, ४; ५,२९, २; ३१, ४; ४८, ३; ६, १७, १०; १८, ९;२०, ९; २२, ९; २३, १;४; ४५, १८; ४७, २७; ७, १८, १८; २०, ४; २८, २; ८, ६, १४; ७,२२; १५, ७; २९, ४; ६१,१८; ६८,३; ७६,[९; १०, १५३,४]; ९६,५; ९; १००,७; ९, १०६, ३; १०, २३,२;४८, ३;६; ४९,२; ५२, ५; ७४, ५; ९२, ७; ९९, १; १०२, ३; १०५, ७; ११३, ५; खि १,२, १४; मा २९,५३†; ¶तै १,५, ७,६;६, १२, ६†; २,१, ३,५; ५,७; ७,७;८,२; ४,१२, २-५; ५,१, १;२,२; ५; ४,२; ६,२, ५; ४,१; ३;२,९, १^{३}; २; ७^{२}; ४, ६, ६, ६†; ५, १, ६, ४;२, ६, २; ३; ३, ५-६, २;४, ७,४; ११, २; ६,१, ३,४; २, २, ४; ७, ४; ३, ७, ५; ४, ६, १; ५, १,१;५,१;८,२;६,४,१;११,४;

६; ७, ३, ६, २; ७;१; ४,७,२; ¶मै १, ६, ३^{३}; १०, १४;१६^{२}; ११, ७; २, १,३^{२}; ८; २,१०^{२}; ११^{२}; ४, ३^{७}; ५, ८^{२};११^{२}; ३, २, १०; ३, ९^{२}; ४, ७^{२}; ६,७^{२}; ८;७, ७; ८,२; ९, ४;६; १०, ५; १६, ३†; ४, १,४;१०; ४, १;३; ५,२; ६; ६, ५^{२}; ७, ४; ६^{६}; ९^{२}; †१२, २; ३^{२};४; १४, १३†; ¶काठ ८, १६^{२}†; १०, ९^{२}; १०^{२}; ११; १२-१३, ३; १४, ७; १९, ६; २०, ४^{२}; ५; १३; २१, २; ४^{२}; ९^{२}; २३, ४^{३}; २५, ४; २६, ४; ५; १०; २७, १०; २८, ३; ८; २९, ८; ३१; ३; ८; ३६,८^{३}; १०; ३७, २; ३९, ५^{७}$; ४६, १†; ¶क ३०, ४; ३१, ६^{२}; ७; १७; १९^{२}; ३६, १^{३}; ३९, १; ४१, २; ३; ८; ४४, ३; ८; ४७,३; ८; †कौ १, ४२३; ४४०; २, ४६; ३५६; ८०९; ९९५; ११२३; †जै १, ४१, ५; ४६, ४; ३, २९, १३; ५९, ५; शौ †२, ५, ६; ७; ४, २८, ६; ६, १२५, २†; १३५, १; १०, ५, ५०; ९, १; ११, १२,१२;१३; †२०, ३५, ६;१२; ३६,९;७०, १९; ७२,२;७३,४;७५,१;७७, ७; ९३, ७; १०६, १; १०९,२; पै ४, ३७, ६; ५, ३३,७; १३, †६,२; ३; ७; १४, ९;१५,११, ६†; १६, १२२, ११;१३६, १; १७, ३७, १; २; १९, ५०,१३; –त्रस्य ऋ ५, ३२, ७; ६, २०, ५; २७,४; १०, २२,३; खि ५,

a) पाभे. पृ ८७१ e द्र. ।
b) पाठः ? । GW. प्रभृ. व्रजम् इति (तु. ऋ ६, ६६, ८ प्रभृ.), ORN. वाजम् इति, LB. वृत्रः इति च शोधः ।

५, ३; ¶तै १, ४,२८, १$; २, १, ३, ५; ६, २, ५,३; ६,११, ६; ७, ४, ७, १; मै २, १,३¶; काठ ३७, २¶; -व्रात् ऋ २, ११, ९; ६, १७,९; १०,१३८, ५; तै ६, ५, १, ११¶; ¶मै १, ११, ७; ३, ९, ३; १०, १; काठ १४, ७¶; शौ ३, १९, ४; पै ३, १९, ३; -व्राय ऋ ८, १००,१२; -व्रासः ऋ १, ८०, ८; -¶व्रे तै ७, ४, ७, २; काठ २०, ५; २९, ८; क ३१, ७; -व्रेण ऋ १, ३२, ५; ३३, १२; १३;५७,६; ६१,१०;११; ८०, ५; [६; ८, ६,६; ७६, २; ८९,३];१३; १०३,२;७; १२१, ११; १३०-१३१, ७; १३२, ६; २, १५, ३; ६; १७, ६; ३, ३३,७; ४,१७,[३; १०,२८,७]; [७; १९,३]; २२,५; ५,२९,६; ३२, ४; ६, २१; ७; ४४, १५; ६८,३; ८;९६,१७; १०,१११, ६; खि २, १४, ११; †मा ८, ५३; ३३, ९६; का ९,६, ५†; ¶तै १, ६, ७, ४; २, ३, १४, ५†; ३, २, ९, २; $५,३, १^{२}; २; ५, १, २, ३; ६; २,६,२^{२}; ७, ४; १०, १;४,९, ३; ५, ७, १^{२}; ७, ३, १^{२}; ६, १,३, ५;३, ७, ५; ५, ८, ३; ६, ११,३;४; ¶मै १, ६, ६^{३}; २,१, ९^{२};१२^{२}; २, ११; ३, १, ३; २, ५^{३};१०; ७, ७; ८,९; ९,२;३; ६^{२}; १०, ४; ४,१,१; १०; २,९;४,१;३; ४; ६;-७, ९; १२, ३†; १४, ७$; १३†; ¶काठ १९, २; ३; २०,४^{२}; २१,१२; २२,७; २३, ४^{२}; २४, ४; ९; २५,४;५;१०; २६, ४; ८; २९, १; ३१, ८; ३६, १०; ३७, १२; ¶क २९, ८; ३०, १; ३१, ६^{२}; ३५, १; ३६, १^{२}; ३८, २; ३९, १; २; ४०,३; ४१,२;६; ४५,२; ४७, ८; †कौ १, २५७; २, १००२; †जै १, २७, ५; ४, ८,३; २३, २; शौ १, ७,७; २, १४,४; ४, ३, ५; २८, ७; ५, २२,६; २९, १०; ६, ६, २; १३४,२; ८,५, १५; ११, १२, ३;२७; १२,२, ९; ११, ५; १३, १, ३०; †२०, १५, ६; ३५, १०; ११; १०७, ३; १३७,११; पै ४, ४,७;३७, ७; ५, १, ४; ३३, ५; १३, १, ८; ६, ५†; ९, ९; १०,२; १५, १८, २‡^{e}; १६, २८,५; १७, १३, २; १५, २; ३०, ८; १८, १८, १; १९, २, ८; -व्रेभ्यः पै २०,२७,६; -व्रैः पै १७, २८, २; -व्रो मै ३, ९,६¶.

†वज्र-दक्षिण[b]- -णम् ऋ १, १०१, १; १०, २३, १; कौ १, ३३४; ३८०; जै १, ३५, ३; ३९,११.

वज्र-बाहु[c]- -हुः ऋ १, ३२, १५; १६५,८;१७४, ५; २, १२,१२; १३;३, ३३,६; ४, २०,१;२९, ४; ७, १८, १२; १०,६१,२२; खि १, ९,५; मा २०,३६; ३८; ४८†; का २२,४,१; ३; ५,२†; तै १, ४, ४१, १[d]; २, ३, १४, ४; मै ३, ११, १^{२}; ४,११,३†; १२, ४; १४, ७; १३^{२}; †; काठ ९, १८†; १०, १३; ३८, ६^{२}; †शौ २०, ३४, १३; १४; †पै १३, ६, १५; ७, १३; १४; -†हुम् ऋ ४, ३९, ४; ७,२३, [६; ९, ९७, ४९]; १०, ४४,३; १०३, ६; मा १७, ३८; २०, ५४; का १८, ४, ६; २२,५,८; तै ४, ६, ४, २; मै २, १०,४; ४, १२, ६$^{e}; काठ ८, १६; १८, ५; क २८, ५; कौ २, ७७६; १२०४; शौ ६, ९७, ३; १९, १३, ६$; २०, १२, ६; ९४, ३; पै ७, ४, ६; १९,१२, ९; -हू शौ ७, ११५, २^{e}; पै २०,१४,९^{e};-०हू ऋ १,१०९, ७; -०हो ऋ २, ३३,३^{f}; मै ४, १२, ३.

वज्र-भृत्- -भृत् ऋ १, १००,१२; ६, १७, २.

वज्र-वाह्[g]- -वाहः ऋ ६,४४,१९.

†वज्र-हस्त[c]- -०स्त ऋ ८,२४,२४; कौ १, ३९६; जै १, ४४, ६; शौ २०, ६६, ३; -०स्त ऋ ३, ३२, ३; ५,३३, ३; ६, १७,१; ४६, २;५; ७, १९, ५; ३२,४; ८, ९०, ४; मा १०, २२; २७, ३८; का ११, ७, २; २९,५,७; मै २, १३, ९; काठ ३९, १२; कौ १, २९३; २, १६०; ३, १, १; जै १, ३१, १; २, ४, १०; ३, १५, ८; शौ २०, ३७, ५;

a) सपा. ऋ १०,१५५,४ शत्रवः इति पाभे.।

b) विप. (इन्द्र-)। बस. उप. =दक्षिणहस्त-।

c) विप. (इन्द्र-, इन्द्राग्नि-, मरुत्-)। बस.।

d) =सपा. °बाहुः (तैआ १०,१,१० मना १, १० च) <> °हस्तः इति पाभे.।

e) सपा. °हुम् <> °हू इति पाभे.।

f) सपा. पै १५,२०,२ उग्रबाहो इति पाभे.।

g) विप. (हरि-)। उस. उप. ण्विः प्र.।

८०, १; ९८, २; –स्तः ऋ १, १७३, १०; २, १२, १३; १९, २; ६, २९, १; ७, २१,४; ८, २, ३१; $मा २६, १०[a]; २८, ३; $का २८, ९, १[a]; ३०, १, ३; शौ २०, ३४, १४; पै १३, ७, १४; –स्तम् ऋ ६, २२,५; ७, ३२, ३; शौ २०, ३६, ५; –०स्ता ऋ १, १०९, ८; –स्तैः ऋ ८,७,२२.

?वज्रापवसाध्यः[b] शौ २०, ४८,३.

वज्रिन्– -ज्रिणः ऋ १, ७,७; ४०, ८; ३, ४६, १; तै ५, ५, १०, ४¶; मै ४, १४,१४†; शौ २०, ७०, १३†; पै १०, ९, ६; –ज्रिणम् ऋ १, ७, ५; ८, ६, ⌊१५; १२, २४⌋; ६६, ७; ९, ८६, २; १०, ९६, ६; तै २, १, ३, ५¶; मै ४, १४, १२²; †कौ १,१३०; २७२; ३२७$; २, १०४१; जै १, १४, ६†; २८,१०†; ३४, ५; †शौ २०, ३१, १; ७०, ११; ९७, १; –ज्रिणा ऋ ६, ५९, ⌊(५, ४५, ४)३⌋; शौ १०, ४,१२; पै १६, १६, २; –ज्रिणे ऋ १, ८, ५; ३, ५३, ⌊१३; ८, २४,१⌋; ६, ३२, १;७, ३२, ⌊८;९, ३०,६; ५१, २⌋; ९७,९; ८, ७, ⌊१०; ६९,६⌋; १००, ८; ९,६३,१५; तै २, १, ३, ५¶; ¶मै २,२, ११; ५, ८³; काठ १३, ३¶; †कौ १, १६६; २८५; ३२२; ३९०; २,५७७; ८४१; †जै १, १८, २; ३०,३; ३३, १०;४३, १०; ३, ४७, ३; †शौ ६,२,३; १८, १,३७; २०,२२, ६; ७१, १; ९२, ३; पै १९, १, ५†; –†०ज्रिन् ऋ ५,४०,⌊३;८,१३, ३३⌋; ८, २, १७; ४५, ८; ७०, ६; मै ४,१२,४; कौ १,४०८‡[c]; २, ५८‡[c]; ७०; २१३; जै १, ४५, १०‡[c]; २, ७,२; ३, ६, ४‡[c];७,८;१९,८; शौ २०,१८, २;८१,३; ९२, २१; –†०ज्रिन् ऋ १, ३०, ११; १२; ५७, ६; ६३, ४;५;७;८०,१; २;७;११; ८२, ६; १०३, ३; १३१, ६; ४, १९, १; २०, ३; ५, २९, १४; ३२, २; ३६, ५; ६, १९, १२; २०, ७; २२, १०; ४१,१;४७, १४; ८,१२,⌊(१,५२, २) २६⌋; २१, ८; ४९, ३; ⌊६; ५०, ६⌋; ७०, ५; ९२, १३; ९६, १७; ९७,१४; १५; ९९, १; १०, ८३, ⌊(४, ३१, ४) ६⌋; १०९, ३; खि ३, १, ३; ६; २, ६; ५, ४, ३²; ४; तै २, ४, १४, ३; काठ १२, १५; कौ १, २७८; ३०२; ४१०; ४१२; २, १६३; २१२; $४, ३²; ४; जै १, २९, ८; ३१, १०; ४०,२; ४; २, ७, १²$; ३, १५, ११; १९, ७; शौ ४, ३२, ६; ७, ७६, १; २०, १५, ६; ३६, १०;७२,३; ८१, १; ९२, २०; १३७, ११; पै ४, ३२, ६; –ज्री ऋ १, ७, २; ११, ४; ३२, १; ५२, ५; १०३, ४; १३०,३; ४, २०,२; ५, ३०, १; ३२,४; ४०,४; ६, १८, ६;२९,३; ७, ३४, ४;४९, १; ८, १, ८; ६, ४०; ३३, ४; ६६, ४; ९७,१३; १०, २२,२; ५५, ७; खि १,५,१०; ३,१४, १; मा २०,४९†; का २२, ५, ३†; तै १, ७, १३, ४†; ४, ४, ८, १; ¶५, १, २, ३; ६; मै २, ५, ८¶; १३,६†; ३,१,३¶; †४, १२, ३; १४, १३; काठ ¶१९, २; ३; ३९, १२†; ¶क २९, ८; ३०, १; †कौ १,२८९; ३५९; ४६०; २, १४७; ६००; ११३४; ३,२,३;३,११; †जै १, ३०,७;३७,८; ४८,४; २,३,१; ५,८;३,१४,८;४८,१६;४,१०, ६; शौ २,५,५; २०,१२,७;३८, ५;४७,५;५५,१; ७०,८; पै २, ७,४;१३, ६, १†.

वज्रिणी[d]– -णीः तै ५, ७, ३, १¶.

वज्रि-वत्[e]– -०वः ऋ १,१२१, १४; ६, ३७, ४; ४५, १८; ८, १, ५; ६, ३३; ३७, ⌊१-६⌋; ६६, ६; ११; ६८, ⌊९; ९२, ११⌋; १०, २२, ४; १०-१३; खि ५, ४, ३; कौ १, २९१†; ४, ३; जै १,३०, ९†; २, ७, १.

?वज्र एव साध्वीयः पै १८,२३,१[b].

√वञ्च्, वञ्चति मा २३, २२[f];२३[f]; का २५, ६,२[f]; ३[f]; मै ३, १३, १[f]; काठ ४४, ८[f]; शौ ४,१६,

---

a) पाभे. पृ २७२८ *d* द्र. ।

b) पाठः ? अत्र केचित् पाभे. द्र. । तद् यथा BW. उग्राय यशसो श्रियः इति, सपा. पै १८,२३,१ ?वज्र एव साध्वीयः इति च ।

c) सपा. ऋ ८,२१,१ वाजे इति पाभे. ।

d) नाप. (इष्टका-विशेष-) ।

e) विप. (इन्द्र-) अत्र वज्रिन्– = वज्रयुक्तहस्त- (तु. सा ⌊ऋ १, १२१, १४⌋) ।

f) = सपा. माश १३,२,९,६ । तै ७, ४,१९,३ तैब्रा ३,९, ७, ३ सर्पति इति पाभे. ।

२; पै ५, ३२, ४; वृश्चसि शौ १०,८,२७; पै १६,१०३,४.

वृश्चत्– -श्चते खि ५, २१, २; १४, १[a]; मा १६, २१; का १७, २, ५; तै ४, ५, ३, १; ७,४, २२, १; मै २, ९, ३; काठ १७,१२; ४५, १; क २७, २; शौ २०, १३५, १२.

वट् = बट् यद्र.

?वट्टुमुं पै २, ७१, ३.

वट्टूरि[b]– -रिणा ऋ १, १३३,२.

¶वडव[c]– -वः तै २, १,८,४; –वम् तै २,१,८,३.

वडवा ⌊,वा⌋[d]– -¶वा तै १,८,२१, २; ७, १, १, २; मै २,२, १३; ४,२[3]; –वायाम् तै ७,१,१,२¶; –वे तै ५, ६, २१, १; –वा काठ १२,११¶; –वाः पै १७, १४, ४; –वास् पै ४, २०, ६; –वें काठ ५०, १.

वणिज्[e]– -णिक् ऋ ५,४५,६; –णिजम् शौ ३, १५, १; पै १९, ४९,१; –णिजे ऋ १, ११२, ११[f].

वाणिज[g]– -जम् मा ३०, १७; का ३४, ३, ४; –जाय मा १६, १९; का १७, २, ३; तै ४,५, २, २; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७, २.

व⌊,ब⌋ण्ड,ण्डा[h]– -ण्डया शौ १२,४, ३; पै १७,१६,३[1]; –ण्डा मै २, ६, ५; ४,३, ८; काठ १५,४¶; –ण्डेन शौ ७, ६७, ३; पै ९, २२, १३.

वत्स[i](वप्रा.)– -त्सः ऋ १, ९५, ४; १६४, ९; ३, ५५,६; ८,८, ८; ११; ⌊१५; १९⌋; ९,६; ११, ७; ७२, ५; ९, ६९, १; १०५, ⌊(१०४, २)२⌋; १०,८,२; २८, ९; खि ४, ९, ७; ५, ७, ३, २[k]; मा १२, ११५†; का १३, ७, १४†; ¶ तै १, ७-८,१,२; २, १, ४, ८; ३, ३, ९, २$[1]; ५, ४, ३, १; ६, ४, ११, ४; ¶मै २,१,८; ५,४[2];१०$[1]; ६, २; ३,२,४;९;७,५; ४,२-३,२; ६; ४; १३, ८$[k]; ¶काठ १०, ११; १२,४;७; १३,५;७; १५, १; १९, १३$[k]; २१, ६; २७, ९; ३४,१; ३९, ८[4]$; क ३१, २१¶; †कौ १, ८; २, ४४९; ५१६; †जै १, १, ८; ३, ३४, ७; ४०, १२; शौ ३, १२, ३; ७[m]; १३,७; ४, १८, २; ३९, २; ४;६; ८; ८, ९, २; ११,५; १३, २; ६; १०; १४; १४, २; ६; १०; १४; ९, ४, ४[1]; १४, ९†; १०, ५,१७; १३,१,१०[n]; ३३[o]; २, १३;३, २६; १८,४, ३२; २०, १४०,१†; पै २,३३, ५; ४०, ५; ३, २०, ३; ६; ४, १; ९; ५, २४, २; ८,१४,४†; ११,५,५; १२, ७, १४; १६, १८, २; २४, ५[1]; ६६, ९†; १२९, ५; १३३, १०; १३५, १-८; १८, १५, १०[n]; १९, ३[o]; २१, ७; २०, २३, १; ४[p]; –त्सम् ऋ १, ३८, ८; ७२, २; ९५, १; १४६, ⌊३ (३,३३, ३; १०, १७, ११)⌋; १६४, १७; २७; २८; २, २, ⌊२; ८, ८८, १⌋; १६, ८; ३, ३३, ३; ४१, ५;५५;४; ⌊१३; १०,२७,१४⌋;

---

a) पाभे. पृ ११६९ *i* द्र. ।

b) विप. (*हिंसनकृत- ⌊पद्- =* वज्र-⌋)। <√*वट् [=√वृध्, नभा. √वठ् 'हिंसायाम्' (तु. संस्थ. टि. महा-वट्टूरि-, तत्रैव भाप. ⌊हिंसन-⌋ इति च; वैतु. वें. GW. प्रमृ. वट्टूरिन्– इति)]।

c) नाप. (अश्व-)। [√वृष् (⌊=√अश्⌋ 'व्याप्तौ') >भावे] *वृष्टि- > तद्वदर्थे *वृष्टिव- >नैप्र. यनि.।

d) नाप. (अश्वा-)। तद्धितोऽनुदात्तः। शेषं *c* द्र.।

e) नाप. (वैश्यकर्मकृत-) । <√वण् [=√पण् 'व्यवहारे' {तु. पाउ ⌊२,७⌋, PW., Brug ⌊१,५०३,५⌋, WAG ⌊१,१७२ *b*⌋ प्रमृ.; वैतु. या ⌊२, १७⌋ <⌊√पण् >⌋ पुण्य- (स्क. <वन्य- ⌊<√वन् 'संभजने'⌋ इति) + √निज् 'शुद्धौ' इति; SEY ⌊१२१⌋ <√वण् 'शब्दे' इतीव ? }]।

f) नाप. (स्तोतृ-)। <√पण् 'स्तुतौ' इति मतम्।

g) स्वार्थे अण् प्र. (तु. पा ६,२,१३)।

h) विप.,नाप. (*मलिन-, विकलाङ्ग-?)। पण्ड- इत्यनेन सन्यायम् इति WAG ⌊१,१०० *a*⌋ ?।

i) दन्त्योष्ठ्यादिः पाठः।

j) नाप. (तनय-), व्यप. (ऋषि-) । <√*वत् [=√वृध् 'वृद्धौ = प्रजायाम्' (वैतु. पाउ ⌊३, ६२⌋ <√वद् 'वचने' इति, सा ⌊ऋ १, १६४,५⌋ <√वस इति च)]। k) सपा. वत्सः <> वत्सेन इति पाभे.।

l) पाभे. पृ १२१७ *l* द्र.।

m) वैप४, २१३२ *e* द्र.।

n) सपा. तैब्रा २,५,३,२ पुत्रः इति पाभे.।

o) सपा. तैब्रा २,८,८,९ पिता इति पाभे.।

p) अविसर्गः पाठः? यनि. शोधः।

४, १८, १०; ६, ४५, [२५;८, ९५, १]; [२८;९, १२,२]; ७, ८६, ५; १०१, १; ८, ६९, [११;९, ६१, १४]; ७०, १५; ९, १३, ७; ८६, २; १००, १; ७;१०४, [२ (१०५, २)]; १०, ५३, ११; १४५, ६; १४९, ४; मा २६, ११†; २८, ६; ३३, ५†; का ३०, १,६; ३२,१,५†; ¶तै १, ५,८,२; ६,९, ३; ७,१, ३;२,१;४,८; ३,१,११,५;६,४, ११,४[२]; ¶मै १,५,९;६,५; २, १,८;५,४[२]; ४,१२,५†; ¶काठ ७, ७; ८; ११, २; १३†; १३, ५;७; २७, ९; ३४,१; †कौ १, १४६;२०१;२३६; ३४९;५५०; २, ३५; ३६७; ५०८; ५४३; ५४७;६८६; †जै १,१६,२;२१, ८;२५, ४; ३६, ८; ५६,८;३, ४, ६; ३०, १०; ४०, ४; ४२, ९; ४३, ४; ५६, १५; शौ ३, १८, ६†; ३०, १; ४,२,८; ७, ७७, ८†; ९, १४, १७†; १५, ५; ६†; १२,१,१०; ३३; ४१; †२०, ९, १; २३, ५; ४८, १; ४९, ४; ९२, ८; पै १, ५९,१; २, ३३, ४; ४, १, ८; ४०, २; ५, १९,१; ३१,१; २; ८, १४, १†; ११, ५, ९; १२, ७, १४; १३, १४, ५; †१६, ६७, ७; ६८, ५;६; १८, १५, १०; १८, ३; १९, १†; २२, १०; १९, ३७, १; २०, †११, २;३;२७, १०; –†त्सस्य ऋ ८,६, १; ९, १; ९,१९,४; १०,१२३,३; मा ७, ४०; का ७, २२, १; तै १, ४, २०, १; ६, २, ५, १¶; मै १, ३, २४; काठ ४, ८; क ३, ६; कौ २, ६५७; जै ३, ५४, १०; शौ २०, १३८-१३९, १; –त्सा पै १९, २९, ६; –त्साः खि ५, १७, २; तै ४, ७, १०, १; ५, ४,८,५; ६, २,११,४¶; ¶काठ ११, २; २५, ९; ३५, १७; ¶क ४०, २; ४८, १५; शौ १३, ४, ६; २०, १३४, २; पै १४, ३, २०; –त्सात् ऋ २, २८, ६; मै ४, १४, ९†; काठ २७, ९¶; –त्सान् ऋ ८, ७०, १४; तै २,५,५, ५¶; ¶मै २, २, १३;४, १, १[२]; ¶काठ ३५, १७; १८[२]; ¶क ४८, १५; १६[२]; शौ १२, ४, ७; पै ४, ४०, १; ५, १५, २; १७, १६, ७; २०, २४, ३; –त्सानाम् ऋ ६, २४, ४; तै ३, ३, ९, २; मै १, ४, ५¶; २, ५, १०; ४, २,१०; काठ १३,९;३१,१५¶; शौ ९, ४, २; ४; पै ५,३१,६; १६, २४, २; ५; –त्साम् शौ ४, ३८,६; ७[२]; –त्साय ऋ १, १११,१;८,९,१५; काठ २१,९; शौ २०, १४१, ५†; –†त्सासः ऋ ७, ५६, १६; ८, ७२, १४; तै ४, ३, १३, ७; मै ४, १०, ५; काठ २१,१३; कौ २,८३१; –त्से ऋ १, १६४, ५[a]; शौ ६, ७०, १-३; ९, १४,६†; पै १६, ६६, ५†; २०, ४०, १; –त्सेन ऋ १, ११०, ८; मा २८,१३[b]; का ३०, २, २[b]; तै २, ३, ६, २¶; शौ ४, ३९,२; ४; ६; ८; १८, ४, ६; पै २, ३३, ३; ५, ३१, ३; –त्सेभ्यः मै ४,१,१¶; काठ ३०,१०¶; क ४६,८¶; पै ४, ४०,७[२]; –त्सैः ऋ ५, ३०, १०; तै १, ६, ७, २¶; मै १, ४,५¶; काठ ३१, १५¶; –त्सौ शौ ८,९,१; पै १६,१८,१.

वत्स-त (न्ति >)न्ती[c]– -न्त्याः पै ५, १, २.

¶वत्स-तरु[d]– -रः काठ १५, ४; –रम् मै ४, २, ७; –रान् काठ १०, ६; –रेण मै ३, ७, ७; काठ २४, २; क ३७, ३; –रैः तै १, ८, १८, १.

वत्सतरी– -री तै १, ८,१७,१; काठ ११, २; –र्यः मा २४, ५; ९; १४; का २६, १,९;२-३,४; मै ३, १३,६;१०;१२;१३;१५; १६; –र्या काठ २४, २¶.

¶वत्सु-निकान्त[e]– -न्ताः मै १, ५, ९; काठ ७, ७; ८.

वत्सु-प[f]– -पः शौ ८,६, १; पै १६, ७९,१; –पम् पै ६,१४,४; १५, १८, ३.

[a]) नाप. (*सूर्य- [तु. पृ २२६८ *p*])। (√वृध् 'दीप्तौ' > भावे) *वृध्– > ताद्धिते *वृत्सु– > नैप्र. यनि. (तु. ब्रध्न– इति पर्यायः, वैतु. अन्ये शिशु-पर्याय इति ?)।

[b]) पाभे. पृ २७३० *k* द्र.।

[c]) नाप. [वत्सबन्धनी- रज्जु- (वत्स-त [न्त्र>] न्त्री- [तु. वैप.४])]। षस. उप. < √तन् (पा ३,३,१७४)।

[d]) नाप.। तनुत्वे ष्टरच् प्र. (पा ५, ३,९१)।

[e]) विप.। वस. उप. < नि √कम्।

[f]) नाप. (रक्षो-भेद-)।वस. उप. (√पृ 'हिंसायाम्' > भावे) *प्रु– > नैप्र. पु– इति द्र. (वैतु. Web [IS ५, २५१] < √पा 'पाने' इति ?)।

वत्स-प्रचेतस्[a]– -०तसा ऋ ८,८,७.

¶वत्स-प्री[b]– -प्रियम् मै ३, २, २; –प्रीः तै ५, २, १, ६; मै ३, २, २; काठ १९, ११; १२; क ३१, १; २.

¶वात्सप्र[c]– -प्रम् तै ५,२,१,६; मै ३, २, २; काठ १९, १२; क ३१, २; –प्रेण तै ५, २, १, ६[२].

वत्स-बन्धु[d]– >वात्सबन्ध[e]– -न्धानि तै ६, १, २, ५¶.

वात्सबन्ध-विद्– -विदः तै ६,१,२,५¶; मै ३, ६, ४[f].

वत्सि(न् >)नी– -नी पै ११,५, ५; –नीनाम् ऋ ७,१०३, २

वत्सर[g]– -रः मा २७, ४५; का २९, ६, १; मै ४, ९, १८; –रम् पै १६, ७२, १; –राय मा ३०, १५; का ३४,३,२; –रेण तै ५, ५,७,४¶.

√वद्, >वावद्, वदति ऋ १,८३,६; १३५, ७; ७, १०३, ५; १०, ७१, ११; १६५,४; ¶तै २,५, ११,१; ५; ३, १, १, १; ५, २, ९, ६; ६, १,७, २; ४; ५; ३; १०, ४; ¶मै १, ८,५; ३, १, ९;६, ६; ८; ७, ३; ६; ४, १,५; ६,४; काठ २३, ४¶; शौ ६, २९,१†; १२,१,४१[h]; २०, २५, ६; १२७, ८?[i]; वदति ऋ २, ४३, १; ५, ६३, ६; १०, ६२,४; खि ५,१०,२; मा २०, २८; का २२, २; ५; ¶तै ५, १, ३, ३; ३, ५, ३; ४, ७,७; ६, १, ४, १; ८, १; ३,१०,४; ४, ९, ४; ¶मै १,६,४; ९, ७; ११, ५; २, ३, ९; ३, २, १०; ६-७,५;७,६; ८,७; ४, १,१२; ५,८;७,५; ८, २; ¶काठ ७,८; १०[२]; ९, १५[२]; १२,१०; १४, ५; १९, ३; १०; २०, ९; २१, २; १०; २३, ४; २४, १[२]; ४; २५, ९; २७, १; ३[४]; २८, १; २९, ६; १०; ३०, १; ३१,१५; ३४,११; ¶क ५,९; ३०,१; ८; ३१, ११; १७; ३६, १[२]; ३७, २[२]; ५; ४०, २; ४२, १; ३[४]; ४५, ७; ४६, ३;४; शौ ५,३०, १६[j]; २०, १२७, ८[k]; पै ४, ४०, ४; ८, ९, ३; १५, ११; ९, १४,६; १३, १४, ८; †१९, २७, ११; ४८, ३; वदेते[l] ऋ १०, ८८, १७; वदतः पै ५, ३२, ४[m]; वदन्ति ऋ ५,३७, २; १०, ७३, १०; तै २, ५,१, १¶; मै ४, ६, ८[२]¶; शौ १०, ८, १७; ११, १, ७; १२, ४, ५१; वदन्ति ऋ १, १६४,४५; ४६;४,५;१४; ८,१००,११; ९, ७२, २; १०, ९४, २-४; १३; ¶तै १, ७, १, ४; ६, २; २,१, २, ७; ५, १, १; २; ७; ३, ४; ७; ४, १; ६, २,२; ३,१;५,१; ५; ६, ३; ९, ३; ३,१, २, २; २, ९,२; ३,६-७, २; ५,१, ३; ५, २, ७, १; ५, ३, २; ५-६, २; ७, २, ५;३-४, २; ९,२;३; ६, १, ४, ५; ५, ३; ६, ३; ७; ७, १; ९, १; २,१,३; ६;३,१, ६; ८, १; ४, ३, १; ५, ३; ७; ९, ३; १०, ६; ११, ४; ५, ८, ३; ११; ४; ६, ७, ३; ९, २; ७, १,३, १; ७, ४; २, ९, १; ३, १,४; २, १; ४, १०, १;५, १, ५; ९, ३; ¶मै १, ४, १०; ५, ७; ८, १[२]; ४; ७; ९,७; ३, ७,४; ४, १; १२; १४[२]; ५,७[२]; ८, ५[२]; काठ ¶६, ७; २३,१०; २७, ९; ३४, ५[५]; १०; ३७,१; ४; ¶क ४, ६; ३५, २; ३७,१; शौ †९, १५, २७; २८; १०, ८, ३३; ११, ३,२६;१५,१,८; पै १६, ५५, १-१८; ८९, ७; १०३, ८; १७, २०, ११; १८, २७; ८; वदसि ऋ २, ४३, ३; खि ३, १५, ९; ४, ५, ३?[n]; पै १७, ४१, २[o]; वदामि ऋ १,

a) विप. (अश्विन्-)। वस. पूप. व्यप. (तु. ऋ ८, ८,८;१५; १९ तमाः मन्त्राः)।

b) व्यप. (ऋषि- [भलन्दन-पुत्र-])। उस. क्विबन्तम् (तु. पाका ६,४,१४८)।

c) नाप. (सूक्त-विशेष- [ऋ १०,४५])। तेनदृष्टीयः अण् प्र.।

d) भाप.।

e) नाप. (विश्वे [तै १,२, २,.१] इत्याद्यृक्संबन्धिन्- [द्वादशपदसमूह-])। इवार्थीयः स्वार्थिकः अण् प्र. (पा ५, ३,१०७)।

f) °त्सं° इति पाठः? यनि. शोधः।

g) नाप. (संवत्सर-)। व्यु. ?। <√वस् 'निवासे' इति (पाउ ३,७१)।

h) सपा. पै १७,५,१ वदतु इति पाभे.।

i) स्वरः ? (तु. सपा. खि ५,१०,२)।

j) पृ २३० h द्र.।

k) तु. खि ५,१०,२ RW. च; वैतु. शंपा. सात. वदति इति ?।

l) धा. विवादे वृत्तिः (तु. या ७,३०)।

m) सपा. शौ ४,१६,२ मन्त्रयेते इति पाभे.।

n) सपा. खिसा २९,३ वहसि इति पाभे.।

o) सपा. शौ १२,३,५२ वदाः इति पाभे.।

१०५; ७; ६, ४७, १०; शौ ६, ६१, २; ३; १२, १, ५८; वदामि ऋ १०, ३४, १२;८८, १४; १२५, ४; ५; शौ १, ३४, ३; †४,३०,३; ४;५,३०,२-४; ७, ३९,४[a]; १२, १,५८; पै ९, १३, २-४; १७, ६, ५[२]; १९, १४; ८; २०, ३०, ९[२]; १०[२]; ¶वदामः तै ५, १, ३; ५; ७, ४; ५; ३; काठ २७,१; क ४२, १; वदामसि ऋ १, ८७, ५; पै २०, २६, १०[b]; वुदत् खि १, ९, ५; ५, १, १[3c]; पै ५, २७, २?; वदाति ऋ ६; ९, २; ३; ?वुदेति खि १, ९, ५[d]; †वुदान् ऋ १, ३७, ३; १०, १६६, ३; कौ १, १३५; जै १, १५, १; वदः मा २३, २५; का २५,६, ५; पै १९, ३४, २; वदासि ऋ १०, ९५, ११; वुदाः शौ १२, ३, ५२[2e]; वदतु शौ ३, ३०, २; १४, १, ३१; पै ५, १९,२; ३४, १; ९; ४, ४; १७,५, १[f]; १८, ३;१०; वुदन्तु शौ ४,१५, १२; पै ५, ७, ११[g]; ९, १०, ५; २०, २१, १[२]; वुद शौ ५, २१, १; ७; ३९, ४; ८, २, ३; वद ऋ १, २८, ५; २; ४२,२; खि २, ३, १[३]; २[४]; ३[४]; ४; ८, ६[३]; मा ५, २२; का ५, ६, १; तै १; ३, २, २; मै १,२, १०; ३, ८, ८¶; काठ २, ११; २५, ९; क २,५;४०,२; शौ ५, २०, ६[२]; २१; ३; पै ३, २९,५; ९, २४,६;७;१६,३,३; २०,२७,७; ९;१०[२]; ४६; ७; ८[३]; ९[३]; १०; वद्ध्वम् तै २,१,९, ४; वदत, >ता ऋ १०,९४; १; मा ९, ११[२]; का १०, ३,२;३; तै १,१, ५,३; ७, ८, १; ३;३, ७, १; मै १, ११, ३; काठ १४, १; शौ ३; ३०, ३; पै ५, १९, ३; वुदथन ऋ ७, १०३,५; वदानि शौ ७,१३,१; पै ३,२९,५[a]; ७; ९,९[h]; १०,६,४; ¶अवदत् तै २, २,१०,२; ३,४,३,२; मै २,१, ५;५,९; अवदत् ऋ १०,१७७; २; ¶तै २, ५, १, १; ३, १,१, १; ६, ४,७, ३; ¶मै २, १,५; ४, ४; ४, ५,८; ¶काठ ७,१०; ११, ५; ६; ¶अवदेताम् तै २, ५, ८,३; मै २,४,४; अवदताम् मै १,६,१२¶; अवदन्त ऋ १०; १०९, ४[i]; तै ३, ५, ७, २¶; शौ ५; १७, ६†[i]; अवदन् ऋ १, १७९, २; ¶तै ५, १,५,७; ६, १; ६, ६; शौ ७, १, १; अवदन् ऋ १०, ९७, १७[j]; १०९, १; मा १२, ९१†[j]; तै ४, २,६,५†[j]; मै २, ७,१३†[j]; ¶३, ७, ३; ८, १; ¶काठ ६, ७; १६, १३†[j]; २४, १; ¶क ४, ६; २५, ४†[j]; ३७, २; शौ ५, १७, १†; पै ९, १५, १†; १३, १३, ८†[j]; २०, १, १; अवदः[k] ऋ ३, ३०, ५; ¶वुदेत् तै २, १, २, ६; ३, ४, ३, ४; मै ३,६,९; ¶वदेत् तै २, ५,५, ६;५,२,९,६; मै १,४,५[४];५,७, ११;१२;८,५[२];६;७[२];९,५[७]; ७; ३; ६, ९; ८; ७; ४, २, ७[२];८; १०; ७, २; काठ ६, ६; ८, ७; २०, ५; २३-२४, ३; २७, ८; ३१, १५; क ४, ५; ७, ४; ३१, ७; ३५, ९; ३७, ४; शौ ११, १०,३$; पै १६,८५,३$; वदेयुः पै १०, ४, २; †वदेम ऋ २,१,[(२,११७,२५)१६;२, १३;१९, २१ (१२, १५) १२, १३; १४, १२; १५, १०; १६-२०,९;२३;१९; २४, १६; २७; १७; २८, ११; ३९, ७; ३३; १५; ३५, १५; ३९, ८; ४०, ६; ४२-४३, ३ (८, ४८, १४) ९, ८६, ४८]; १०, ६; ३; ५५, ३; मा ३४, ५८; का ३३, २,२१; मै ४, १२,१; १४, १; शौ १२, १; ५६$; १८, ३, २४.

ऊदिम् शौ १०, ५,२२; ऊदिम ऋ १, १६१, १; पै ९, २२,४; १२; १६; २३; १६, १३०, १; वदिष्यति शौ १, ३२,१; पै १, २३, १; वदिष्यामि तै ३, ३, २,२; उदेयम्[l] शौ ३, २०,१०; १६, २, २; पै ३, ३४, ११;

a) परस्परं पामे. । b) पामे. पृ १२९४ e द्र. ।
c) सकृत् सपा. तैब्रा २,४,४,६ करत् इति पामे. ।
d) वदाति इति संस्कर्तुः शोधः ।
e) पामे. पृ १६९६ n; २७३२ o च द्र. ।
f) पामे. पृ २७३२ h द्र. ।
g) तु. सस्थ. टि. अनु (परि.) ।
h) सपा. शौ ५, ७,४ ?अवादिषम् इति पामे. ।
i) पामे. पृ १३४२ i द्र. । j) तु. सस्थ. टि. परि । सपा. का १३,६, १७ समवदन्त इति पामे. ।
k) GW. अवधः इति, R [EZ २६, ४९] अवदः (<अव √द) इति च शोधः? ।
l) सपा. आपश्रौ ६, २०,२ उद्यासम् इति पामे. ।

?उद्यासम्[a] मै ४, ९, २; उद्यासम् तैं ३, ३, २, २[b]; ?उद्याम[c] पै ६, ६,१; अवादीत् पै २०, ६१, ७; वादिषुः शौ ६, ११८, ३[d]; वादिषः शौ ६, ४२-४३, ३; पै १९, ३३, ९; अवादिषम् शौ ५, ७, ४?[e]. उद्यते ऋ ५, ५५, ८; ¶उद्यते तै ६, ४, ७, ३; काठ २३, ५; २४, ४; क ३७, ५; औद्यत मै १, ६, ८.

†वावदीति ऋ ६, ४७, ३१[f]; खि ५, २१, ३$; मा २९, ५७[f]; तै ४, ६, ६, ७[f]; मै ३, १६, ३[f]; काठ ४६, १[f]; शौ २०, १३५, १३$; ‡वावदीतु[f] शौ ६, १२६, ३; पै १५, १२, १.

२उदित,ता- -तः तै २, ५, १, १¶; -तम् ऋ १०, १५१, २; ३; तै ५, १, ४, ४¶; मै १, ११, ६¶; ¶काठ १४, ६; १९, ३; ४; ¶क ३०, १; २; पै ९, ४, ८; १९, ४, ५[g]; -ता मै ४, ९, २[?]; १२, ६[h?i]; शौ ७, ७०, २[i].

¶उदित्वा तै १, ६, ८, ४; मै ४, ८, ७.

उद्यमान- -नम् शौ ७, ६८, १; पै २०, ३२, ९.

वदत्- -दतः ऋ ६, ५९, ४; शौ ७, ५९, १; पै २०, १४, २; -दते ऋ ८, ७३, ८; १०, १४६, २; तै ७, ५, १२, १; काठ ४५, ३; -दद्भिः ऋ ६, १८, ५; -दद्भ्यः ऋ १०, ९४, १; -दन् ऋ ५, ३१, १२; ८, ३४, २; ९, ११३, ४[?]; ६; १०, २८, १२; ३६, ४; ४८, ६; ११७, ७; ¶तै ५, २, १०, ३; ६, ४, ३, ४; ¶मै ३, ३, ४; ५; ७; ४, २, ८; ५, २; ७, ७; काठ २०, ९¶; क ३१, ११¶; कौ २, ११५९†; शौ १८, ३, ७०; -दन्तः ऋ १, १६१, ९; २, ४३, १; ७, १०३, ६; ७; १०, १०, ४; ६१, १०; खिसा २९, ४५; तै ३, १, ९, २; काठ ३०, ६; शौ ३, ३०, ५; ६, ४७, २; १८, १, ४†; पै १, ९२, ३?; ५, १९, ५; १०, ४, ९; १५, २१, ४; १९, २१, ४; ४३, ११; -दन्तम् ऋ ७, १०३, ३; १०४, १३; काठ २४, १¶; क ३७, २¶; शौ ४, १६, ६; ८, ४, १३†; पै ५, ३२, १; १६, १०, ३†; -दन्ता ऋ २, ३९, ६; -दन्तौ शौ १४, १, ३१; पै १८, ३, १०.

वदन्ती- -न्ती ऋ ८, १००, १०; तै ४, ३, ११, ३[j?k]; काठ ३०, १¶; ३९, १०[j?k]; क ४६, ४¶; -न्तीः मै २, १३, १०[k]; शौ १०, ८, ३३; -न्तीम् तै ५, ६, ८, ५¶; शौ ५, २०, ५; पै ९, २४, ५; २०, १८, १०; २०, ५; -¶न्त्याः मै ४, १, ६; ८, १; काठ ३०, १; क ४६, ४.

वदन- -नैः पै १, ९२, २.

वदितव्य- -व्यम् मै १, ८, ५¶.

वदितुम् पै ११, २, ९.

वदितृ- -तारः तै ७, ४, ४, २¶.

¶वदितोस्(:) तै २, १, २, ६; ३, ४, ३, ४.

वदिष्यत्- -ष्यतः पै २०, ५१, १०.

†वग्नन्[l]- -ग्ना ऋ ६, ४, ४; १३, ६; तै १, ३, १४, ७.

वाद[m]- -दम् पै १, ८५, ३.

†वावदत्- -दत्[n] ऋ ६, ५९, ६; मा ३३, ९३; -दतः ऋ १०, ६८, १; तै ३, ४, ११, ३; मै ४, १२, ६; काठ २३, १२; शौ २०, १६, १; -दद्भिः ऋ १०, ६७, ३; तै ३, ४, ११, ३; मै ४, १२, ६; काठ २३, १२; शौ २०, ९१, ३.

?वद्वान्श्टगं पै ४, १४, ५.

---

[a]) उद्या° इति शोधः (वैतु. पपा. उत् । यासम् इति?)।

[b]) =सपा. तैआ ४, १, १ प्रभृ.। शांश्रौ १, ४, ५; ५, ९ वदिष्यामि इति पाभे.।

[c]) उद्यासम्-इति शोधः (तु. पाभे. पृ २७३३ *h*)।

[d]) सपा. पै १६, ५०, ५ वाजिभिः इति पाभे.।

[e]) पाभे. पृ २७३३ *h* द्र.।

[f]) सपा. °दीति <> °दीतु इति पाभे.।

[g]) सपा. शौ ६, १२, २ विदितम् इति पाभे.।

[h]) नाप. (स्तोत्र- [तु. शौ.; वैतु. पपा. उद्-इता इति?])।

[i]) =सपा. अप्रा ३, ४, १। तैब्रा २, ५, ४, ६ दुरिता इति पाभे.।

[j]) विशेषः पृ १९८ *h* द्र.।

[k]) सपा. °न्तीं <> °न्तीः इति पाभे.।

[l]) विप. (अग्नि- [सा. वक्तृ-, भा. वाच्-])। मनि प्र. उसं. (पाउ ४, १५२), तत्स्वरश्च (वैतु. भा. मनिन् प्र. स्वरार्थम् उञ्छादित्वं द्र. इति च)।

[m]) भाप.। [n]) पाभे. पृ २६४० *l* द्र.।

√वध्, वधेत् मा १०,८[a]; प २,७०,१; वधेयम् शौ १०,५,१५-२१. वध्यात् का ११,४, ४[a]; तै १, ७, ७, १[a]; ८, ९, २;१२, ३[a]; १५,१[a]; मै २,६,९[a]; ४,४,३[a]; काठ १५, ७[a]; वध्यान् पै २०, २८,६; वध्यासुः तै २,६,६,१¶; अवधीत् ऋ १, ५२, ⌊२ (८, १२, २६)⌋; ५, ३४, ४; तै ६, ५,५, ३¶; शौ ९, २, ११; अवधीत् ऋ १, १८७, ६; ८, ९३, २; मै ४, ३,४¶; १४,७; काठ ४०, ८†; कौ २, ८०१†; जै ४, २, ४†; शौ २०, ७,२†; पै ६, १६, ६†; १६, ७६,१०; वधीत् ऋ ४,१७, ⌊३;१०,२८, ७⌋; ६, २७, ५; ८, ३२, ⌊२ (९, १०९, २२)⌋; वधीत् ऋ १, ३८,६; ८, ६७,२०; काठ ४०, १०[b]; शौ ६, ५६, १; ११०, ३[c]; ११२,१; १४२,१; पै ५, १५, २; १५, २२, ९; १६, १७,४; १९, ९,१३; २१, १२; ¶अवधिषुः मै ३,८,२; ४, ७,२; वधिषुः शौ २, २८, ३; पै १, १२, ४; †अवधीः ऋ १, ५१,४; ८०, ११; ६, २७, ४; ८,१२, ⌊(१, ५२, २)२६⌋; कौ १, ४१२[d]; जै १, ४०, ४[d]; अवधीः ऋ १, ३३, १२; ८०, ७[d];४,३०,१५; १८?[e]; ¶तै २, ४, १२, १;५, २, १; पै १९, ४, ४?; २०, ४७,२; वधीः ऋ १, ३३,४; ४, ३०, ८; ६,३३, ३; ८, ४५, ३४; वधीः ऋ १, ५३, ८; १०४, ⌊८; ७,४६,४⌋; ११४, ७[f]; ८; १७०, २; ८, ७९,८; खि २,८, १; †मा १६, १५[f]; १६; †का १७, १, १५[f]; १६; तै ३, २, ५, २; ४, ११, ३†; †४,५,१०,२[f];३; ¶मै २, ४, ३[3]; ४, ६, ५; १२, ६†; काठ २३, १२†; शौ ७, १२, १[3]; ८, २,५; १०, १,२९;२०, २१, ८†; पै २, ७०, ३; १०, १०, २; १५, २३, २[3]; १३; १६, ३, ५; ३७, १०; १५२, १०;१८,१८,२; वधिष्ट ऋ ८, १०१,१५; वधिष्टन ऋ ५,५५, ९; ?अवधीम्[g] पै १६, ३७, ७; †वधीम्[h] ऋ १, १६५, ८; १०, २८, ⌊(४, १७, ३) ७?[i]⌋; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; २३, ११; अवधिषम् शौ ७, ७३, ४; ५; पै १०, १२, १२; १३, १३, २; अवधिष्म मा ९, ३८[2]; का ११, १, ४; तै १, ८, ७,२; मै २,६,३; काठ १५, २; अवधिष्म का ११, १,४.

वध[j]– -धः ऋ १, १०१, ४; २, २१, ४; २३, १२; ७,५६,१७; ८, ६२, १२; १०, ११७, ६; मा १९, २४; २८; १५, १५; का १, ९, १; ६; २६, ४, १; तै २, ६, ४, १; ४, ४, ३, १; मै २, ८, १०; काठ ४, १६†; १७,९; क २६, ८; शौ १,२०, २; ३०, १; ६, ९९, ३; पै १, १४, १;९, ६, १०; ११; १९, १३, २; १६, ६; –धम् ऋ १, ५, ⌊१०; १०, १५२, ५⌋; ५५, ५; १७५, ४; २, ३०, ३; ५, ३४, २; ७, १०४,४; २०; २५; १०, ८९, ९; १०२, ३; ११७, १; १३३, ३; १५२, ५[k]; तै १, ८, ७, २; कौ २, ११५३†; जै ४,१,६†; शौ १,२०,३[२१];†; २१,४[२]†[k]; ४,१९,७[m]; ८,†४,

[a]) सपा. वधेत् <> वध्यात् (आपश्रौ २०, ४, १ प्रभृ. च) <> माश ५,३,५,२८ बधेत् इति पाभे.।

[b]) सपा. शौ १,२०,१; ५,३,६ पै १९,१६,५ तैब्रा ३, ७,५,१२ आपश्रौ २, २०,६ विदत् इति पाभे.।

[c]) सपा. पै १९,२०,२ हिंसीः इति पाभे.।

[d]) परस्परं पाभे.।

[e]) यनि. पपा. ? (√धा 'धारणे' >*अधासीः>) अधीः इति शोधः। सरथ. अर्णा चित्ररथा इति पपा.? अर्णसः, चित्र-रथौ [विप. (आर्या ⌊आर्यौ⌋ तुर्वशायदू)] इति द्वि-पदः शोधः। 'त्या (त्यौ) सरयोः अर्णसः (जलस्य) पारतः अधीः (अकरोः)' इति वा. (वैतु. अन्ये यनि. इतीव)।

[f]) सपा. तैआआ १०,५२ माश्रौ ३,१,२८ । शौ ११, २,२९ पै १६,१०६,९ हिंसीः इति पाभे.।

[g]) वधम् (तु. मूको.) इत्यस्य स्थाने BKA. र. यनि. शोधः अनुपपन्न इव प्रतीयते।

[h]) उपु१ अमो मश् आदेशः, अपृक्तस्य च ईडागमः (पा ७,१,४०; ३,९६)।

[i]) वधीः इति शोधः (तु. पृ ८०८ *b*)।

[j]) वप्रा.। विप., नाप. (आयुध-विशेष-), भाप. च। कर्तरि अच् प्र., अन्यत्र भावादौ घञ् प्र. अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०)। [k]) सपा. तै ३,५,८,१ जहि इति पाभे.।

[l]) एकत्र सपा. पै १९,१६,७ अघम् इति पाभे.।

[m]) सपा. पै २,२६,४ त्वम् इति पाभे.।

४;२०; २५; ८,१८; ११,१२, १०; १२; १३; १२, १; ३२; १९, २०, १; †२०, ६९, ८; ९५, ४; पै १;१०८;१; २,८८, ५[2]†[a]; १६, ९, ५†; १०, ९†; ११, ५†; ३०, ६; ६३, ४[b]; १७, ४, २; १९, ८, १२; १६, ७†; –धाः शौ ६, १३, १; पै १९, ५,१; –धात् ऋ १०,२५, ३; शौ ४, २८, ५; ६, ९३, ३; १०, ३, ७; पै ४, ३७,३; १६, ६३,७; १९,१४;१५; –धानाम् ऋ १, ३२; ६; शौ ५, २०, ५; ११; १२; २५; पै ९, २४, ५; १३,६, ६†; –धाय ऋ १,२५, २; ६; १६; ३१; मा १, १७; १८[2]; ९; ३८; ३०; १२; का १, ६; २; ३[2]; ४; ११, १, ४[2]; ३४, २;४; शौ ५, १४, ९; १७, १, २८; पै २, ७१, १; ८, ९, १२; १८, ३२, ११; –धेन ऋ १, ३२,५; ५२, १५; ३; ३२, ६; ४, १८, ७; ९; ५, ४, ६; २९; १०; ३२, ८; ७,१०४, [(५,३२,७) १६]; ९,९१,४; मै ४;१२,३†; शौ २, ३१, ३; ५, ३१, १२; ६, ६६,१;८,४,१६†; १२, १; १४; पै १, ८६, १; २, १५, ३;५; १३,६; ५†; १०, ३; १६, १०, ६†; १७, २, ५; १९, ११; १०; २९, ५; ५०, १४; –धैः ऋ १,९४, ९;१२१, ९; १२९, ६; १३३, ६; २,२८, ७[?]; ६, २०; ४; ८, १, २८; ५१, ८; ९, ५२, ३; खि ३, ३, ८; मै ४, १४,९†; शौ ८,८,३; ४; १०, ५, ४२; पै १२, १, ९†; १६, २९, ३; ३०, ३[d]; १३२, ८; १९, २, ६.

†व्रुध्न[e]– –त्रे ऋ ९, ९७, ५४; कौ २, ४५६; जै ३, ३४; १४; –त्रैः ऋ ४, २८; ४; ८, ९६, १७; शौ २०, १३७, ११.

वध्र(न>)ना[f]– –नाभिः ऋ ७, ८३, ४.

१व्रुधर्(,स्)[g]– –धः ऋ १,३२,९; १७४,[८;२,१९,७]; २,३४,९; ४, २२, [९; ७, २५, ३]; ५, ३२, ३; [७(७,१०४,१६)]; ८, २४, २७; १०, २२, [(८, ४०, ६)८]; ४९,३; पै १३,६,९†.

†वधस्न[h]– –स्नैः ऋ १, १६५, ६; ५; ४१,१३; ७, ६, ५; ९,९७, १५[i]; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८.

वधस्नु[j]– –†?स्नुम्[k] कौ २, १५८; जै ३, १५, ६; –०स्नो ऋ ९, ५२, ३.

व्रुध्य– –ध्यः शौ १८, २, ३१[l]; –ध्यम् ¶तै ६, ३,६, ३;५,६,३; ८,५; मै २, ३;५¶; काठ ११, ८¶; –ध्यस्य काठ ११, ५¶.

व्रुधक[m]– –कः ¶मै ३, १; ५; २,६; शौ ८, ८,३; ४; पै १६,२९,३.

‡वधत्मन्[n]– –त्मना शौ ६, ६, ३; पै १९, २, ९.

---

[a]) पाभे. पृ २७३५ *k* द्र.।

[b]) पाभे. पृ २३३५ *h* द्र.।

[c]) पाठः? वधाय+(आ√इ>[लेटि मपु१]*आऽयः>) *ऐः> वधायैः इति छन्दसाऽध्यक्षरः शोधः। ये (*यदा) ते (तव) इष्टौ (पूजायाम्) एनः (अपराधं) कृण्वन्तं (माम् लोकाः) भ्रीणन्ति (भीषयन्ति, हे) असुर! (तदा त्वम्) नः (अस्माकं) *वधाय मा ऐः (आयाहि)' इति वा. (वैतु. अन्ये पपा. अनु यनि. इति?)।

[d]) पाभे. पृ २४७१ *m* द्र.।

[e]) नाप. न. (आयुध-)। करणे अत्रन् प्र. (पाउ ३, १०५)। [f]) नाप. स्त्री. (आयुध-)। करणे क्युः प्र. उसं. (पाउ २,८१)।

[g]) नाप. (आयुध-, वज्र- [निघ २,२०])। करणे अरन् प्र.। *वुध्म (प्>)इ>र्, स– >यनि. इति मतम्.।

[h]) भाप.। अत्र √वध् वधा. इति कृत्वा यथाप्रकरणं प्रहार-प्रवाह-प्रदीप्त्यादीनां भाप. संगतिः। अस्नच् प्र. उसं. [पाउ ३,१७ (वैतु. पपा. वध-स्न– इति, नाप. [आयुध-] इति कृत्वा सा [ऋ १, १६५, ६] < √वध् + √स्ना वा √अस् 'क्षेपणे' इति, GW. प्रभृ. < वधस्– + नः प्र. इतीव च?)]।

[i]) सस्थ.? उद-ग्राभ–> °ग्राभ– (द्रोणस्थजलसमूह-) इति शोधः। शेषमग्रे *k* टि. पाभे.।

[j]) भाप.। समूहार्थे उः प्र उसं. (पावा ४,२,५१)।

[k]) पाठः? वधस्नुभिः इति जागतपादान्तः शोधः (वैतु. पपा. वध-स्नु– इति, सोमस्य विप. इति कृत्वा सा. < वध- + √स्नु 'प्रस्रवणे' इति < वधस्– + मत्वर्थे नुः प्र. इतीव GW. प्रभृ.?)। सपा ऋ ९, ९७, १५ वधस्नैः इति पाभे. (PW. प्रभृ. इहापि असावेव शोध इति?)। [l]) W. WI. ब° इति।

[m]) नाप. [वृक्ष-भेद- (बधकः [वैप ४])]।

[n]) नाप. (अशनि-, वज्र-)। (√वृध् "दीप्तिभेदनयोः" > करणे) *वृधस्मन्– > यनि. (तु. सा [अंशतः];

वृधत्र-,वृधत्ना-,१वृधर्-प्रमृ. √वृध् द्र
२वँधुर्[a]->√वृधर्य>वधर्यु(त>)
न्ती[b]- -न्तीम् ऋ १,१६१,९.
*वधुर[c]- > वाधुर्य- -र्यात् पै ७,
१५,७.
वधू[d]- ०धु शौ १४, १, ५८; २, ७;
पै १८, २, ६; ६, ६; ७, ८;
-धूः ऋ ५,३७,३; ८,२६,१३;
१०,२७, १२; ८५, ३३; तै ४,
३, ११, १; मै २, १३, १०;
काठ ३९,१०; शौ १,१४,२;३,
१०, ४; ४, २०, ३; ८,९,११;
११, १०, १७; १४, २, २०;
२८†; पै १, १०४, ४; २,२१,
४[e]; ८,६,३; १६,१९, १; ८६,
७; १८, ९, १; ८†; २०, ३७,
३१; -धूनाम्[f] ऋ ८, १९,३६;
-धूम् खि ४, ५, १; शौ ९,३,
२४; १०, १, १; पै १६, ३५.
१; ४१, २; -धूषु पै १७, ३,
६[g]; -ध्वः ऋ ५, ४७, ६;७४,
५; १०, ८५,३०[h]; ३१; शौ ८,
६,१४; १४,१, २७[h]; २,१०†;
४१; ४२; पै १६, ८०,६; १८,
३, ६†[h]; ८, ९†; ११, १; २;
-ध्वम् ऋ १०,१०७,९; -†ध्वा
ऋ ७, ६९, ३; मै ४, १४,१०;
-ध्वाम् पै ५, २९,५; -ध्वै खि
१, ३,५; शौ १४, २, ९; ७३;
पै १८,७,१०;१४,३.
वाधूय[i]- -यम् ऋ १०, ८५,
३४; शौ १४, १,२९†; २,४१;
४२; पै १८,३,८†;११,१;२.
वधू-दर्श[j]- -र्शाः शौ १४, २, ७३;
पै १८, १४, ३.
वधू-पथ[k]- -थम् शौ १४, १, ६३;
पै १८, ६, ११.
वधू-मत्- -मतः ऋ ८, ६८, १७;
-मन्तः ऋ १,१२६,३; ६,२७,
८; खि ५,८,२; शौ २०,१२७,
२; -मन्ता ऋ ७, १८,२२.
√वधूय[l] > वधूयु[m]- -†युः ऋ ३,
५२, [३;६२,८; ४, ३२, १६];
९, ६९, ३; १०, ८५, ९; शौ
१४,१,९; पै १८,१,९;२०,५२,
१३$; -योः ऋ १०, २७,१२;
शौ १४,२,४२; पै १८,११,१.
वृध्य- √वृध् द्र.
वध्रि[n]- -ध्रयः ऋ १, ३३,६; ८,४६,
३०[o]; शौ ४, ६, ७; ८; ५,
२०, २; पै ५, ८, ६; ७; ९,
२४, २; -ध्रि शौ ३, ९, २[o];
पै ३, ७,३; ६, २२,१९; -ध्रिः
ऋ १, ३२,७; शौ ४,६,७; ८[o];
१६, ६, ११; पै ५, ८, ६;७[o];
१३, ६, ७†; -ध्रिणा ऋ १०,
१०२, १२; -ध्रिम् खि १,१२,

वैतु. Gri. वध [लोटि मपु१ < √वध्], त्मन्- > त्मना इति द्वे पदे इति ?)। सपा. ऋ १०, १३३, ५ च ? महीव > मही- (पृथिवी-) > -हीम् इति शोधः। 'यथा द्यौः महीम् वधत्मना (अशनिना [अपतिरेत् तथा]) तस्य बलं वज्रेण (स्थिरपीतेन्द्रधारितेन सता, हे सोम) अपतिर' इति वा। ऋ. अध त्मना इति द्वि-पदः पाभे.? [√*अध्(<√*भृध् [=√वृध्])'*दीप्तिभेदनयोः'>] *अधत्मन्-> -त्मना इत्येकपदतया शोधः।

[a]) नाप. (*वृद्धिशील-)। (√वृध् > कर्तरि) *वृधर्-> यनि.।

[b]) नाप. [? पृथिवी- (तु. वें. सा.; वैतु. [पक्षे] सा. इतरे चाऽन्यथावदाः]। वधर्-युन्ती- इति पपा.।

[c]) विप. (वधिर-)।

[d]) नाप. (पतिंवरा-, पत्नी-)। (√वृध् 'वृद्धौ' > कर्तरि) *वर्धुस्- (पति-) + वृति- (वरण-) > वस. *वर्धुव्वृति- > *वधुष्टि- > *वधूटि-> यनि. (वैतु. पाउ [१,८३], WAG [१,२१८] प्रमृ. < √वह् 'प्रापणे' इतीव ?)।

[e]) सपा. शौ २,३६,४ नारी इति पाभे.।

[f]) तु. ऋ १, १२६, ३; वें. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW. GW. =युगवहा- [गो-, वडवा-] इति ?।

[g]) सपा. शौ १२,१,२५ वीरेषु इति पाभे.।

[h]) सपा. आपमं १,१७,८ वध्वै इति पाभे.।

[i]) विप.>नाप. (वासस्-)। तस्येदमीयः यञ् प्र. उसं. (पावा ४,१,८५)।

[j]) विप. (पितृ-)। उस. उप. अणन्तम्।

[k]) विप. (शालाद्वार-)। वध्वा पथ्यते गम्यते इति कृत्वा उस. उप. √पथ् 'गतौ' + कर्मणि घः प्र. तत्स्वरः।

[l]) (√वृध् '* मैथुनप्रस्रवणयोः' > भावे) *वृधुर्- > √*वृधुर्य (पा ३,१,२७)>यनि.। [m]) विप., नाप. (मैथुनकृत-, *प्रस्रवणकृत्- [ऋ९,६९,३]; वैतु. पपा. प्रमृ. वधू- > √वधूय > वधू-यु- इतीव ?)।

[n]) विप. (निष्फल-), नाप. (क्लीव-)। वृध्- (वृद्धि-, साफल्य-) + (√वृ 'आवरणे' > भावे) *वरि- > वस. *वृध्वरि-> यनि.।

[o]) विप. (विहतवृद्धिक- [विष्कब्ध-रोग-])। वैतु. सा. < ? वध्र,ध्रा- [रज्जु-] इति कृत्वा निरुद्ध- इत्यर्थे पृथक् प्राति. इतीव ?।

... २; शौ ३, ९, ३; ६, १३८, ३; पै १, ६८, ४; ३, ७, ४; ४, १७, ४[a]; -ध्रीन् ऋ २, २५, ३; पै ११, १, ४[a]; -०ध्रे शौ ६, १३८, ३; पै १, ६८, ४; ४, १७, ४.

वध्रि-म(त् >)ती[b]- -त्यै खि १, ३, ४.

?वध्रिमत्याः[c] ऋ १, ११६, १३; ११७, २४; ६, ६२, ७; १०, ३९, ७; ६५, १२.

वध्रि-वाच्[d]- -वाचः ऋ ७, १८, ९.

*वध्रीय- > वध्रीयश्व[e]- -श्वाय मै ४, १४, ७‡[f].

वध्र्यश्व[g]- -श्वः ऋ १०, ६९, ४; १०; -श्वम् शौ ४, २९, ४; पै ४, ३८, ४; -श्वस्य ऋ १०, ६९, १; २; ११; १२; -†श्वाय ऋ ६, ६१, १[h]; काठ ४, १६.

वाध्र्यश्व[i]- -०श्व ऋ १०, ६९, ५; ९; १२; -श्वस्य ऋ १०, ६९, ५.

√वन् (वधा.)[j], > वानि, वनीवन्, वनते ऋ ५, ६५, १; ६, १५, ६[i]; तै २, ६, ९, ८[k]; †वनते ऋ ३, १९, १; ५, ३, १०; ४, ३; ६५, ४; ६, १६, २८[l]; २०, ९; २५, ४; ३८, १; ८, ७२, १; १०, ५३, ११[m]; मा १७, १६[l]; मै २, १०, २[l]; काठ ४६, ५‡[n]; क २८, २[l]; वनति पै ८, ९, ७; वनन्ति ऋ ६, ६, ३; तै ३, ३, ११, २†; शौ १२, १, ५८[o]; †वनथः ऋ १, ४६, १४; ४, ४४, २; ७, २, ७; शौ २०, १४३, २; ‡वनामहे[p] कौ २, १७०; जै ३, १६, ८; †वनामहे ऋ १, १५, ८; ८, ९५, [६; ९, ६१, ११ (१०, १९१, १)][q]; मा २६, १८; $ तै १, ६, ४, ३[r]; ३, २, ७, २[r]; कौ २, २४; २३५; ३, १, ८; जै २, ५, ५; ३, ३, ३; २०, १९; २८, १‡[s]; †वनः ऋ ८, ४५, २३; कौ २, ८२; जै ३, ८, ८; शौ २०, २२, २; ?वनाः शौ १, ३४, ४[t]; †वनताम्[n] ऋ १, १६२, २२; मा २५, ४५; तै ४, ६, ९, ४; वनन्तु पै १७, ६, ५[o]; वन पै २, ३३, १[s]; †वनतम् ऋ १, ३, २; ७, ९४, २; कौ २, २६७; जै ३, २२, १४; †वनतम् ऋ १, ९३, ९; तै २, ३, १४, १; मै ४, १०, १; काठ ४, १६; वनत > ता ऋ ८, ७, ९;

---

a) पाठः ? (तु. सस्थ. ?प्रस्थं तान् इत्यत्र टि.)।

b) ०त्यैः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. खिसा ३७, ४)।

c) व्यप. (स्त्री- [क्लीबप्रायप्रसूः सती तथोक्ता])। वध्रि- (*क्लीबप्राय-) + वृष- (*पुत्र-) > कस. *वध्रि-वृष- + वृधि- (मातृ-) > षस. *वध्रिवृष-वृधि- > -ध्याः > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. वध्रि-म [त् >] ती- > -त्याः इतीव प्रतिपन्नास्तात्पर्ये विविधवाचः ?)।

d) विप. (अफलेग्रहि-वाच्- [शत्रु-])।

e) व्यप. (मनुष्य-)। (√वृध् 'वेगे' > भावे) *वृध्र- > तद्वदर्थे *वृध्रीय- (वेगवत्-) + अश्व- > कस. *वृध्रीयाश्व- > (शकन्ध्वादित्वे) यनि.। उपमानशब्दः सन्नुपमेयसंज्ञा। मनुष्यसंज्ञायां कनः प्र. लुप् (पा ५, ३, ९८)। आद्युदात्ताऽभावः उसं. (पा ६, १, २०४)। यद्वा *वृध्रीय- + अश्व- > कस. *वृध्रीयाश्व- + मतुबर्थे वः प्र. > *वृध्रीयाश्ववः > यनि.। f) परस्परं पाभे.।

g) व्यप. (वध्रीयश्व-), विप. (*प्रदीप्तरश्मि- [अग्नि-])। सर्वत्र वध्रीयश्व- इत्येतत्परः पाठःशोधः (तु. छन्दः, *h* टि. च)। पाम (६, २, ९१) वध्र्यश्व- इत्याद्युदात्तः पाठ उक्तः। मृग्यस्तु तन्निगमः।

h) सपा. मै ४, १४, ७ वध्रीयाश्व- इति मौलिकः सन् साधीयो विनिगमकः पाभे.।

i) विप. (*प्रदीप्तरश्मि- [अग्नि-])। स्वार्थे अण् प्र. उसं. (पा ५, ४, ३८)।

j) धा. संभजन-याचन-दान-हिंसादौ वृत्तिः।

k) सपा. वनते (तैब्रा ३, ५, १०, ५ आश्रौ १, ९, ५ च) <> वनुताम् (माश १, ९, १, १९ शांश्रौ १, १४, १८ च) इति पाभे.।

l) सपा. वनते <> वनुते <> वंसते (तैप्रा १६, २० च) इति पाभे.। m) तु. सस्थ. टि. अभि।

n) सपा. वनते <> वनताम् इति पाभे.।

o) सपा. ०न्ति <> ०न्तु इति पाभे.।

p) सपा. ०हे <> ०है इति पाभे.।

q) तु. सस्थ. टि. आ।

r) = सपा. आपश्रौ १२, १७, १८ प्रभृ.। मै १, ४, १ काठ ५, ३ वैताश्रौ १७, ८ हवामहे इति, तां १, ३, ८; ५, १२; १५; ६, ३ वनेमहि इति च पाभे.।

s) पाभे. पृ २४३० *l* द्र.।

t) वनाः इति शोधः। सस्थ. इत् इति पाठः ? अति इति शोधः (तु. सपा. पै [१, ५५, ४] यत्र ?कृत्वं वावनः > किल त्वं वनाः इति शोधः)।

वनाव ऋ १०, ९८,३; वनामहै ऋ ९, १०१, ९[a]; वनेः ऋ २, ६, १; वनेयम्[b] पै १, ११, ४; †वनेमहि ऋ ७, ९४, ९; काठ ४, १५.

वन्त[c] ऋ १,१३९,१०; †वंस्व, > स्वा ऋ १, ४८, ११; ७, १७, ५; ८, २३ [२७;६०,१४]; जै ४,६,४; वंस्व ऋ ६,४८,४.

वावनत् खिसा ३, ५[d]; तै २, ४, ५, १[d]; ३, ३, ११, २[d]; काठ १३,१६[d]; वावनः[e,f] ऋ ४, ११,२; पै १,५५,४?[g]; वावन्धि ऋ ५, ३१,१३[i].

†वनाति ऋ ७, १५, ४; काठ ४०, १४; *वनात् शौ २०, १२७, १४[h]; †वनेम, > मा ऋ १, ७०, १[1]; १२९, ७[2]; २, ५, ७; ८, १९, २०; मा १९, ४०; का १६, ५, २२; कौ २, ९१०; जै ३, ५६, १७; †वनेम ऋ २, ११, १२; ७, ४७,१; ८, ९२, ३१; १०,१०५,८; कौ १, १२८; जै १, १४, ४.

वनुते तै २,६,९,८; मै ३,६,९¶; वनुते ऋ १०, २७, १२;१०७, ७; का १८,२,१‡[j]; ¶मै २,१, २[2]; ४, १, १०; १४; ¶काठ १०, ३; २३, ६[2]; शौ ७,१०८, १; १२, २, ३६; पै ७, १५,५; १९, २६, ५; ६; २०, ३, ५;

†वनोति ऋ १, १३३, ७; १०, १०५, ५; शौ २०, ६७, १; वनोति ऋ ४,२३,१०; वनोषि ऋ १, ३१, १३; १४; †वनुथः ऋ २, ३०, ६; १०, ६१, ३; मा ७, १७; का ७, ७, २; वन्वे शौ ६, ८२, १[k]; ८, २, १३; पै ५, ३७, ८;१६,४,३; वनवत् ऋ ६, ३३, १; †वनवत् ऋ २, २५, १; २; २६, १[2]; ५,३,५; ३७,२;४४,७; ९, ७७,४; १०, २७, १८; मै ४, १४, १०; वनुषन्त[l] ऋ १०, १२८, ३[m]; वन्वन् ऋ ७, ४८, ३; †वनवसे ऋ ६, १६,१८; काठ २०,१४; कौ २,५७; जै ३,६,३; वनुताम् मै ४,१३, ९[n]; शौ ४,१५,१०; पै ५, ७, ८; वन्वताम् शौ ६, १२६, १‡[o]; वन्वन्तु ऋ ७, २१, ९; वन्वन्तु ऋ १०, ३२, २; वनुष्व ऋ १, १६९, १; शौ १२, ३, ५३; पै १७, ४१, ३; १९, २६, ५[2]; वनुध्वम् शौ ४, १५, १५; अवन्वत काठ १०, ६¶; शौ ५,४,३;४;६,९५,१[p]; २; अवनोः ऋ ५,२९,९;अवनोः ऋ ६, १८, ३; १०, ६९,१०; ¶वन्वीत मै २,१,२; काठ २३, ६; वनुयाम ऋ १, १३२, [१; ८,४०,७]; वनुयाम ऋ १,७३, ९; ५,३,६;१०,३८,३.

†वव्ने ऋ १, ६१,१५; शौ २०, ३५,१५; वव्ने ऋ १, ३६,१७[q]; वावान[f] ऋ ६,२३,५; १०,७४, ६; वव्निरे काठ ३०, ८[r]; वावन्थ[f] ऋ ८, १३, ३३; ६६, ५; ववन्म > न्मा ऋ ७, ३७, ५; ‡वंसते[l] तै ४, ६, १, ५; काठ १८, १; कौ १,२२; जै १, ३, २; ४, ६, ८; वंसत् ऋ ६, ६८, ५; वनिषत्[s] शौ २०, १३२, ६; ७; वंसतः पै २०, २४, ४; वनिषन्त तै ४,७,१४, १‡[m]; वनिषन् काठ ४०,१०‡[m]; वंसाम ऋ ६, १९, [८; ८,६०, १२]; वंसिषीय[t] शौ ९,१,१४[u]; १६, ९,४[u]; पै १६, ३३, ४[u];

a) पाभे. पृ २७३८ *p* द्र.।

b) सपा. शौ १,९,४ ददेऽहम् इति पाभे.।

c) प्रपु३ <वनन्त (तु. वें. सा. PW. GW. MVG [३२३, १०], BDG [१, ९८४] प्रभृ.; वैतु ?ORN. प्रपु१ इति)।

d) पाभे. पृ २५२९ *o* द्र.।

e) लेटि प्र. पूर्वं स्वरः उसं. (पा ६,१, १९२)।

f) व° इति पपा.।

g) °नाः इति शोधः (तु. सपा. शौ १,३४,४ ?वनाः इत्यत्र टि.)। सस्थ. ?अतिकृत्वं >इत् किल त्वम् इति त्रि-पदः शोधः (तु. सपा. शौ १,३४,४)।

h) विशेषः पृ १४६ *f* द्र.।

i) धा. वचने वृत्तिः (=√भण् 'शब्दे') इति मतम्।

j) पाभे. पृ २७३८ *l* द्र.। k) पाभे. पृ२६५५ *f* द्र.।

l) तु. सा. GW.; वैतु. MW. <√वनुष [<वनुस्–]।

m) सपा. वनुषन्त <> वनिषन्त <> वनिषन् नः <> शौ ५,३,५ सनिषत् नः इति पाभे.।

n) पाभे. पृ२७३८ *j* द्र.। o) पाभे. पृ२४३२ a द्र.।

p) पाभे. पृ १३४२ *h* द्र.।

q) तु. वें. स्क. GW.; वैतु. सा. कर्मणि यनि. इति।

r) सपा. आपश्रौ७,१५ ५ हिश्रौ४,३,६ वव्रिरे इति पाभे.।

s) RW. पाठः। शंपा. सात २०, १३२, ६ वनिषत् इति, खि ५,१५,१६;१७ ?वलषत् इति पाभे.।

t) सपा. शांश्रौ १,५,९ वनिष्ये इति पाभे.।

u) वंशि° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पै १८,२९,५; W. च)।

१८, २९, ५; वंसीमुहि ऋ ६, १९,१०; वनिषीष्ट ऋ १,१२७, ७; वंसि ऋ ५, ७०, १; कौ २, ३३५; जै ३,२८,७.
वानयामसि पै १९,२६,१०.
*१वन्[a]– > वनिष्ठ– -ष्ठः ऋ ७, १०, २;१८,१.
वनीयस्– -यान् ऋ ५; ७७,२; १०, ११७, ७; मै ४, १२,६†; पै १९, ३८, १६[b].
वनीयसी– -सी पै १९,४०, ११.
२वन (वप्रा.)[c]– -नम् ऋ ५,७८, [८[d]; १०,२३;४]; ६,१८,१०; ७, १०४, २१; ८, ७२, ४; ९, ६४,२[e]; १०, ३१, [७;८१,४]; खि ३, १५, १०; ७, ७, ३; मा १७, २०; का १८, २, ५; तै ४, ६, २, ५; मै २; १०,२; काठ १८, २; क २८, २; कौ २, १३२[e]; ३, १, ३$[f]; जै २, ४, ८$[f], ३, १३, ८[e]; शौ ६, ३३, १$[f];८,४,२१; २०, ७३, ५; पै ६,१२, ७!$[g]; १६, ११, १; १९, २८, १$[f]; –नस्य ऋ १, २४, ७; ८, ३४, १८[h]; ९, ९५, १; कौ १,५३०; जै १, ५४, ६; –ना ऋ १, ५४, १; ५; ६४, ७; ६५, ४; ६६, १; ८८, ३; १२७, ३;४; १४३,५; २, ४, ६; ३, ५५, ४; ५, १, [४ (६, २,९)]; ४१, १०; ११; ५७, ३; ६०, २; ६, २, ९; ६, ३; ३३, ३; ४८, ५; ६०, १०; ७, ४, [२; १०, ११५, २]; ८, १३, ९; ३५, ७; ४०, १; ९, १०, २; १०, २८, ८; ८९, ७; †तै ३, १,११,६; ३,११,२; †कौ १,५२८; २, ४९९;७५८; ११६५; जै १, ५४,१०†; ३, ५७, ११; शौ १४, २, ७; पै ५, २२, ७; १८, ७,८; –नात् ऋ १, २९, ६; शौ २०, ७४, ६†; १२७, १४[i]; पै २०, ६१, ११; –नानाम् ऋ १, ७०, २; ९, ९६, ६; मा १६, १८; का १७, २, २; तै ३, ४, ११,१†; ४, ५, २, १; मै २, ९, ३; ४, १२, ६†; काठ १७, १२; २३, १२†; क २७,२; कौ २,२९४†; जै ३, २४, १०†; –नानि ऋ १, ६५, ४; १०३, ५; १७१, ३; २, ३८, ७; ३, ५१, ५; ५, ५८, ६; ६, ६, ५; ३१, २;३९, ५; ७, ७, २; ८, १, १३; ४३, ३; ९, ३३, १; १०, ६८, १०; ७९, २; ८९, ५; ९३; ११, ५; †तै १,७,१३,१; २, २,१२,३; †कौ १, ४७८; २, ११४;३३२; †जै १, ५०, २; ३,१२,१;२८, ४; शौ ६, ३०, २; ४५, १; †२०, १६, १०; ११६,१; पै १९, ३६, ४; ३८, ३; –नाय मा ३०, १९; का ३४, ४, १; –ने ऋ १, ५५, ४; ५८, ५; १४८, ४; २, १४, ९[?]; ४, ७, ६; ७, १, १९; ९, ६, [५;४५, ५; १०६, ११]; ७, [३; १०७, २२]; ६६, ९; ७४, १; ७८,२; ८८,५; ८९, १; १०,४,५;२९, १; ३१,९;१०१, ११; मा ११, ७९; का १२, ७, १४; तै ४,१, १०, २; मै २, ७, ७; ३,८,४; काठ १६, ७; †कौ २, २९१; ४३०;४८०;८२२; †जै ३,२४, ७; ३, ३३, ५; ३६, ५; ४, ४, ३; शौ ८, ६, ११; ११,२,२४; १२, १, ४९; १८, १, ३९†; २०, ७६, १†; पै १, ४२, ३; १०, ६, ९; १६, ८०,१;१०६, ४; १७,५,७; –नेऽने ऋ ५, ११, ६; १०, ९१, २; मा १५, २८; का १६, ५, ९; तै ४, ४, ४, ३; मै २, १३,७; काठ ३९, १४; कौ २, २५८; जै ३, २२, ५; –नेभ्यः ऋ २, १, १; मा ११, २७; का १२, २, १६; तै ४, १, २, ५; मै २, ७, २; काठ १६,२; –नेषु ऋ १,६७, १; ७०; ५; १२८, ३; ३,६,७; २३, १; २९, ६; ३४, ३; ४,७, १; ५,१,५; ८५,२; ८,४३, ८; ६०,१५; ९,७,६; २७,३; ६२, [८ (६,१६,३५; ९,३३,४;६४, ११; ६५, १९)]; ८६,३१;९२, ६; ९६, २३; १०७, १०; १८; खि ४,२, १०; मा ३, १५; ४, ३१; १५ २६; ३३, ६; २६; का ३, ३, ५; ४,१०, २; १६,

a) विप. (संभजनकृत्- = संप्रापक-)। b) सपा. तै ३,५,५,२ सुनीयान् इति पाभे.। c) नाप. (वृक्ष-, उदक- [तु. निघ १, १२], रश्मि- [तु. निघ १,५] प्रभृ.)। < √वन् 'संभक्तौ' इति या ८,२। d) पाभे. पृ १५२९ i द्र.। e) सपा. आपश्रौ १२,१९,५ वने इति पाभे.।
f) = सपा. ऐआ ५,२,१। शांश्रौ १८,३,२ वलम् इति पाभे.। g) *वुसन– (भावे < √वस् 'निवासे') > -नम् इति शोधः (तु. पृ १६३३ m,n,o टि.)। h) नाप. (*धन-)। (√विद् 'लाभे' > कर्मणि) *वेदन– > नैप्र. यनि.। i) शोधः पृ १४६ f द्र.।

५,७; ३२,१,६; २,९; तै १,२,८,१; ५,५,१; ४,१,३,४; ६,१,११,३[२]; मै १,२,६; ५,१; ५; २,७,३; ३,३,९¶; ७,८; काठ २,६; ४,९; ६,९; ७,१३$; १६,३; १७; १६$; २४; ६; ३९,१५; क १,१९; ३; ७; ४,८; २७,६$; ३७,७; कौ १,४६; ५०३; ५१३; २,३४४; ४८३; ६३८; १०३९; जै १,५,२; ५२; ७; ५३; ३; ३,२९,१; ३६; ८; ५१,४; शौ २,३१,५$; १८,२,३६$; १९,३,२$; २०,११,३; पै २,१५,५$.

वन-क्रक्ष[a]- -क्षम् ऋ ९,१०८,७[b].

वन-कोश[c]- -शम् पै ६,१४,९.

वनं-करण[d]- -णात्[e] ऋ १०,१६३,५.

वन-प[f]- -पम् मा ३०,१९; का ३४,४,१.

†वन-प्रक्ष[g]- -क्षम्[b] कौ १,५८०; २,७४४; जै १,५९,३; ३,२०,४.

वन-सद्[h]- -सदे[i] मा १७,१२; का १८,१,१२; तै ४,६,१,४.

वनस्प(स्*प)ति[j]- -तयः मा १४,३१; १८,१३; ३६,१७; का १५,९,४; १९,५,१; ३६,१,१७; तै १,६,५,२; ¶२,३,१३,३; ५,६,६[२]; ४,३,१०,३; ¶५,२,७,१; ८,७; ६,९,३; १०,२; ७,४,८,३¶; ५,१७,१; २५,१¶; मै १,४,२; ६; ५¶; ८,३¶; २,३,२¶; ५; ३[२]¶; ८,६; ११,५; ६; ¶३,९,३; ४; ४,१,१¶; ८,३¶; ९,२७; काठ ५,५; ¶८,१०; ११; १२,२¶; १७,५; १८,१०; ¶२६,३[२]; ४; ७[२]; २८,४[२]¶; २९,९¶; ३५,१५; ३९,८; ४५,१३; क ¶७,६; ८; २६,४; २८,१०; ¶४१,१[२]; २; ५[२]; ४४,४[२]; शौ ८,१२,१; १५,६,२; १९,९,१४; पै ९,२३,१३; १२,७,१; १३,१२; ९; १६,५३,५; १३४,१; १५४,१०[k]; १७,२९,११; -०तयः[l] मा ९,१२[२]; का १०,३,४; -०तयः तै १,७,८,४[l]; मै १,११,३[l]; ७[l]; काठ १४,१[l]; ७[l]; पै १०,१४,३; -तये मा १०,२३; का ११,७,३; तै १,८,१०,१¶; १५,२; ६,३,११,४[२]; मै २,६,६; ३,१४,४; काठ १५,५; ८; -तिः ऋ १,९०,८; ९१,[६; ९,१२,७]; १६६,५; २,३,१०; ३,५३,२०; ८,२०,५; ५४,४; १०,११०,१०; खि २,६,६; ३,६,४; ५,७,२,८; ११; ३,९; ४,१५; मा ४,११; १३,२९†; २०,४५; ६५; २१,२१; ४६; ५६[२]; ५८; ६०; २८,२०; २३; ४३; ४६; २९,१०; ३५†; का ४,५,१; १४,३,३†; २२,४,१०; ६,११; २३,२,१०; ५,४; ६,९[२]; ११; १३; ३०,२,९; १२; ४,९; १२; ३१,१,१०; ४,११†; तै १,२,२,३[m]; ३,६,१; ३,४,११,१†; ४,२,९,३†; ५,१,११,४¶; मै १,१०,९¶; २,७,१६†;

a) विप. (*द्रोणीयजल-विपाटन- [सोम-]) । उस. उप. <√*क्रक्ष् 'विदारणे' (तु. क्रकच-, ऋ ९,९६,६ सोमस्य वनस्वधितित्वोपचारश्च) ।

b) परस्परं पाभे. ।

c) नाप. (रक्षो-विशेष-) । उस. ।

d) विप. [जलस्रावकृत्- (मेहन- =मेढ्र- [तु. सा.; वैतु. GW. प्रमृ. नाप. =शरीराङ्ग-विशेष- इति ?])] । उस. उप. < √कृ (=√क्षर् 'क्षरणे') + ल्युट् प्र. उसं (पा ३,२,५६) ।

e) रुपा. आपमं १,१७,५ ?वलंकरणात् इति पाभे. ।

f) नाप. । उस. उप. <√पा 'रक्षणे' ।

g) वन-क्रक्ष- इत्यनेन सन्यायता द्र. । उप. ? सा. < √पृच् वा प्र√कृ वा (तु. भव.), त्रि. प्र-क्ष- (<प्र√क्षि इति ?), भ. < √प्रच्छ् 'पूजायाम्' वा √पृच् वेति । < √प्रक्ष् (=√पृक्ष्) + कर्तरि अच् प्र. इति मतम् ।

h) विप. (अग्नि-) । उस. ।

i) सपा. मै २,१०,१ क २८,१ वनर्पदे इति, काठ १७,१७ वनृषदे इति च पाभे. ।

j) नाप. (वृक्ष-), व्यप. (देव-) । पपा. नावग्रहः । वनस्य पति-> यनि. (तु. भुवनस्पति-; वैतु. पा ६,१,१५७; २,१४० षस. उप. पति->स्-पति- इति, उभयपद-स्वरश्चेति ?) ।

k) सपा. शौ ११,७,२० वनस्पतिः इति पाभे. ।

l) परस्परं पाभे. ।

m) =सपा. आपश्रौ १०; १०,६ प्रमृ. । माश्रौ २,१,२,१६ वानस्पत्यः इति पाभे. ।

३, १०, ४¶; ११, १; २; ५[२];
११; १६, २; ४, १२, ६†; १३,
३†; ७; ८[२]; ९[२]; काठ ३, ३;
१६, २०†; १८, २१; १९,
१३[४]; २३, १२†; ३६, ३¶;
३८, ६; १०; ३९, ३†; ४६, २;
क २, १०¶; कौ २, ५५२†;
जै ३, ४२, ८†; शौ ४, ३, १;
५, १२, १०†; ६, ८५, १; ८,
७, १६; १०, ३, ५[a]; ८[a]; ११;
११, ७, २०[b]; १२, ३, १५;
पै १, २६, १[c]; २, ८; १; १६,
१३, ६; ६४, १; १७, ३७, ५;
१९, ६, १; ४५, ७†; –¶तिना
काठ ३५, १९; क ४८, १७;
–तिभिः ऋ ७, ३४, २३; तै
२, ३, १०, ३; ५, ३, ११, १¶;
¶७, ४, ३, १[२]; ५; काठ ११, ७;
पै ७, १४, १; –तिभ्यः ऋ ६,
४७, २७; मा १७, १; २२, २८;
२९; २४, २३; २९, ५३†; का
१८, १, १; २४; १५-१६, १;
२६, ५, ३; तै १, ८, १३, ३;
४, ६, १; १; ६, ६†; ७, ३,
२०, १; मै १, ३, ३५; २, ५,
१¶; १०, १; ३, ९, ४[२]¶; १२,
७; १०; १६, ३†; काठ १५,
३; १७, १७; ३०, ५[४]; ४३,
१०; ४६, १†; क २८, १; शौ
६, १०, १; १२५, २†; १९,
३, १[d]; पै १५, ११, ६†; १६,
९४, ७; १७, २१, ७; १९, २७,
५; –तिम् ऋ ६, ४८, १७; ९,
५, १०; १०, १०१, ११; खि
५, ७, १; ११; २, ८; मा २१,

३९; ४०; ४६; २८, १०; ३३;
का २३, ४; ११; १२; ५, ४;
३०, १, १०; ३, १०; मै १,
१०, ९¶; ३, १०, ४¶; ११,
२[२]; ४, १३, २; ७; काठ १५,
१३; १८, २१; ३६, ३¶; पै ७,
१९; १; ९; १४, ३, ७; –तिषु
तै २, ३, १३, १; ¶६, १, ४,
१; २, ८, ४; मै १, ६, २[२];
११; ६¶; २, ३, १; ¶३, १,
२; ८, ५; काठ ११, ११; २३,
४¶; ¶२५, ६; १०; २६, ३¶;
३४, ५¶; ३९-४०, ५; ¶क
३६, १; ३९, ४; ४०, ३; ४१, १;
–०ती ऋ १, २८, ८; –तीन् ऋ
१, ३९, ५; १५७, ५; ३, ३४,
१०; ५, ७, ४; ४१, [८; ४२,
१६]; ८४, ३; ८, २७, २; १०,
६०, ९; ६४, ८; ६५, ११;
खिसा २५, १०[e]; मा ११, ४५;
१३, ७[e]; का १२, ४, ८; १४,
१; ७[e]; तै २, ५, १, ३¶; ४,
१, ४, ३; २, ८, ३[e]; ५, १, ५,
६; ६, १, ४, १¶; ७, ३, १४,
१; ४, ३, २¶; मै १, ४, ४;
१०, ५¶; २, ५, ९¶; ७, ४;
१३, १३; ¶३, ६, ८; १०, ७;
¶४, १, १; १३; १४, ५†;
काठ १०, १२†; १६, ४; १५[e];
१९, ५; २३, ४¶; २५, ८¶;
३१, १०¶; ३५, १४†; ३६,
१¶; ४३, ४; क २५, ६[e]; ३०,
३; ३६, १¶; ४०, १¶; ४७,
१०¶; ४८, १३†; शौ १, १२,
३; २४, १[c]; ३, २१, १; ४,

२६, ५; ६, १७; २; ८, ८, १४;
१२, १; ९, ३; ११; १०, ३, १३;
१४; ११, ८, १; ११, २४; २०,
११, १०†; पै १, १७; ३; ३,
१२, १; ४, ३६, ४; १५, १३,
१; १६, ३०, ४; ४०, ३; ६४,
३; ५; १३४, १; १९, १, १२;
४, ८†; –तीनाम् ऋ ८, २३,
२५; मा ९, ३९[f]; १२, ३७;
२४, ३५; का ११, ३, १[f]; १३,
३; ८; २६, ७, ५; तै १, ८,
१०, १[f]; ४, २, ३, ३; ¶५,
१, १, ४; १०, २; २, ५, ६; ५,
१५, १$; ¶६, ३, ३, ४[२]; ५[२];
मै २, ६, ६[f], ७; १०; १५[e];
¶३, १, २[२]; ९; २, ४[२]; ९, २;
१४, १६; ४, १, १३¶; ५, ५¶;
९; १०; काठ १५, ५; १६, १०;
¶१९, १; १०; ३१, १२¶; ४७,
५; क २५, १; २९-३०, ८¶;
शौ १, ३५, ३; ४, ४, ५; ५,
२४, २; २५, ७; ८, १२, २;
१२, १, ५७; १५, ६, ३; १६,
८; १८; पै १, ८३, ३; ४, ५,
५; १३, २, ६; १४, १०; १५,
७; ८; १६, १३४, १; १७, ६,
६; १९, २२, ३[e]; –†०ते ऋ
३, ४, [१०; ७, २, १०]; ८,
१; ६; ११[g]; ६, ४७, २६; १०,
७०, १०; मा २७, २१; २९,
५२; का २९, २, ११; ३१, २,
९; तै १, ३, ५, १[g]; ४, १, ८, ३;
६, ६, ५; ६, ३, ३, ३[g]; मै १,
२, १४[g]; २, १२, ६; ३, १६,
३; ४, १३, १; ७; शौ ५, २७,

[a]) सपा. पै १६, ६३, ५; ९ बृहस्पतिः इति पाभे. ।
[b]) पाभे. पृ २७४१ *k* द्र. । [c]) सपा. °तिः <> °तीन् इति पाभे. । [d]) पाभे. पृ १९७५ *c* द्र. ।
[e]) सपा. वनस्पतीन् अनु (शुप्रा ३, ४१ च) > वनस्पतीनाम् इति पाभे. ।
[f]) पाभे. पृ १०७७ *a* द्र. । [g]) पाभे. पृ १५८७ *n* द्र. ।

११; ६,१२५,१; १२,३,२३$; —०ते ऋ १, १३, ११; २८,६; १४२,[(१०५, १४) ११;१८८, १०]; २, ३७, ३; ३, ८, ३; ५, ५, १०; ७८, ५; खि ५,७, २, ७; ९; २२, ७; मा ४,१०; ५,४२;४३‡[a,b]; का ४,४,४;५, १०,३;५‡[a,b]; मै १,२,११; २, ७,१६†;४,१३,१†;७; काठ २, ३;३,२[2];‡[a,b];१५,१२[2]†;१८, १७†; २१[2]; †; २६, ३[2]; ‡[a,b]; ३५,१९†;४६,१†; क१,१५;२, ९[2];‡[a,b];२९,५†; ४१,१†;४८, १७†; शौ २, ९, १; ६,१२७, १; १४, २, ५०; १८,३, ७०; १९, ३१,९;३४,९; २०, १३६, ६; ७; पै १, ६६, १; ९०, १; २, १०,१; ७, १९, ६; ७; ९, १, ११†; १०, ५, ९; ११, ३, ९; १५, ११, ८†; १७, ३९, ३; १८, १३,७; १९, ४२, ४; —तेः खि ५, ७, २, ८; १०; मा २१, ४६; ४७; का २३, ५, ४;५; मै ४, १३,७[2]; काठ १८, २१[2]; —तौ ऋ ६, १५, २; ८, ९, ५; खि २, १०, ५; शौ ३, ५, ३; २०, १३९, ५†; पै २, ३४, ३; ३, १३, ३.

वानस्पत्य, त्या[c]– -त्यः मा १, १४; १५; का १, ५, २;४; तै १, १, ५, २; २, ६, ४, १; मै १, १, ६[2]; २,२; ४, १, ६[2]; काठ १, ५; ३१, ४; क १, ५; ४७, ४; शौ ५, २०, १; २१,३; १२, ३, १८; पै ९, २४, १; १७, ३७, ८; —त्यम् तै १, १, ५, २; काठ १, ४;५; ३१, ३; ४; क १, ४; ५; ४७, ३; ४; —¶त्यया काठ ३५,१९; क ४८, १७; —त्या मै १,१,४; —त्याः ¶तै ५, ७,२, ३; ६, ३, ११, ३; शौ ३, १०, ५[d]; १२, १, २७; १५, ६, २; पै १, १०५, १[d]; ८, ९, ११; ९,२३, १३; १७, ३,८; —०त्याः पै ५, १६, ३; १०, १४, ४; —त्यान् शौ ३, ६,६[e]; ८, ८,१४; ११, ११, २४; पै १६, ३०, ४; —त्यानाम् शौ १५, ६, ३; १६, ८, १९; पै १, ६६, २; १७, २४, ८; —त्येभ्यः पै १७, २१, ७; —त्येषु शौ १४,२,९; पै १८, ७, १०.

?वना[f]– -ना ऋ ३, १,१३.

वने-जा[g]– -जाः ऋ ६,३, ३; १०,७९,७.

वने-राज्– -राट् ऋ ६, १२, ३; मै ४,१४,१५†.

वने-षाह्[g]– -षाट् ऋ १०,६१, २०.

वन्य[g]– -०न्य तै ५, ५, ९,१; मै २, १३, १२; काठ ४०, ३; —न्यः तै ५, ५, ९,२¶; —न्यम् ऋ ९, ९७, ४५; —न्याय मा १६, ३४; का १७,५,३; तै ४, ५, ६, १; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७, ४; शौ ६, २०, ३.

२वन्[h]– -ना ऋ ३, ९,२; कौ १, ५३; जै १, ५, ९.

वन-धिति[i]– -तिः ऋ१,१२१,७.

वनद्[j]– -नदः ऋ २, ४,५.

वनन– -नम् पै २०, ६१, ११.

वनन्व(न्-व)त्[k]– -न्वतः ऋ ८, १, ३१; —न्वति ऋ ८, १०२,

[a]) पाभे. पृ १५८७ *n* द्र. ।

[b]) देव-वनस्पति– ([षस.] देव-बर्हिस्-) > -०ते इति शोधः (तु. पृ २२८३ *h*) ।

[c]) विप. (वृक्ष-, अधिषवण- प्रभृ.) च नाप. च। प्राग्दीव्यतीयाद्यर्थेषु ण्यः प्र. (पा ४, १,८५) ।

[d]) सपा. हिगृ २,१४,४ मागृ २, ८,४ उलूखलाः इति, मंत्रा २, २, १३ आपमं २, २०, ३४ औलूखलाः इति च पाभे. । [e]) सपा. पै ३,२,४ विभिनत्सि इति पाभे.।

[f]) *विप. (वनोद्भवा- [सुभगा- = *अरणी-, समिध्- वा]; वैतु.वें. सा. GW.GRV.प्रभृ.नाप [अरणि-]) । वन्या– इति शोधः। शेषं सस्थ. सुभगा– इत्यत्र द्र. । [g]) विप. (अग्नि-)।

[h]) = २वन-। अन्तोदात्तः (पा ६, १,१६०) इति ततो विशेषः (तु. या [४,१४] प्रभृ.; वैतु. ORN. वन्- >तृ१ यनि. इति) । [i]) विप. (इन्धन-भोजन-[अग्नि-]) । वस. ।

[j]) नाप. (स्तोतृ-) । धा. *स्तुतौ वृत्तिः (= √पन्)। कर्तरि अदिः प्र. उसं. (पाउ १, १३०) । 'यत् (यदा) मे (मदर्थे) वनदः (स्तोतारः) अभ्वं (*स्तोत्रं) पनन्त, न (*अथ [अग्निः प्रसन्नः सन्]) उशिग्भ्यः (स्तोतृभ्यः) वर्णम् अमिमीत' इति वा. (तु. सा., [व्युः अंशमात्रे] PW. PG [३,१२०] प्रभृ.; वैतु. वें. GW. OV. <२वन– + √अद् इति, सा. [पक्षे] <अव √नद् इति, स्क. दु. [या ६,१७] वन– [हविस्-] + द्- [< √दा 'दाने'] इतीव च)। °नदः इति प्र३ (वैतु. वें GW. OV. प१) ।

[k]) विप. (वन्दन-वत्- [स्तोतृ-], अर्थः ? [अश्व-]) । वनन– (भाप.) > *वनन-वत्– > °न्-वत्– (तु. पपा., [द्वितीये मन्त्रवर्णे] वें. सा, GW, PW, GRV.;

१९; १०, ९२, १५.

वनन्वती[a]– -०ति ऋ ७, ८१, ३; –ती ऋ ८, ६, ३४.

१*वनर्[b]– > १वनर्-गु[c]– -गुः ऋ १, १४५, ५[d]; –गुभिः शौ ४,३६,७[e]; –गू ऋ १०,४,६[f].

वनर्-सद्[g]– -षदः ऋ २, ३१, १[h]; १०, ४६, ७[i]; मा ३३,१; का ३२, १,१; –षदम् ऋ १०, १३२,७[j]; –षदे[k] मै २, १०,१; क २८, १.

२*वनर्[l]– > २वनर्-गु[m]– -गवः कौ ३,४,९; जै २, ४,३.

[वनस[n]– -नसा ऋ १०,१७२, १; कौ १, ४४३; जै १, ४६,७.

वनि[o]– -निः शौ ५, ७, ३; पै ७, ९, ४; –निम् शौ ५, ७, २; ६; १२, ४, १९; पै ७,९, २; ८;१३,१०, ७?[p];१७,१७,१.

वनितृ– -ता ऋ ३, १३, ३.

[वनीवन्– -वानः ऋ १०, ४७, ७; मै ४, १४, ८.

वनु– -नुम् ऋ १०,७४,१[q]; –नून् ऋ ४, ३०, ५[r].

वनुप[s]– -पा (?पाः) ऋ.९,६१,५.

[वनुस[t]– -नुषः ऋ १, १५०, ३; ३, २७, ११; ४, २२, [९; ७, २५, ३]; ६, ६,६; २५, ३; ७, ३८, ५; ८, २५, १५; ९, ६४, [(१, ३६, ४)२९]; १०, ९६,१; कौ २,५[u]; जै ३,१,४[u]; शौ २०, ३०, १; –नुषाम् ऋ ४, ५०, [११; ७, (६४,५; ६५,५) १७, ९]; ६, ६८, ६; ७,२१,९;८३,५; –नुषे[v] ऋ ४, ४४, ३; शौ २०, १४३,३.

√वनुष्य[w], [वनुष्यति ऋ ७, ८२,१[x]; तै २, ५,१२,३; मै ४, १२, ४; [वनुष्यात्[y] ऋ ६,५, ४; क ४८,१३.

[वनुष्यते[z] ऋ ९, ७,६; कौ २, ४८३; जै ३, ३६,८.

[वनुष्यत्– -ष्यतः ऋ १, १३२, [१; ८, ४०,७]; २,२५, १; ३; २६, १; ६, १५, [१२;

वैतु. [प्रथमे मन्त्रवर्णे] वें. सा. ORN. PG [३,१९९] Brug [२,३,२५०] √वनन्व् > प्रपु१ इति)।

[a]) विप. (उपस्-, मति-)।

[b]) भाप.। धा. *दीप्तिहिंसयोः वृत्तिः।

[c]) तस. उप. (√गृ [=*√कृ] 'करणे' > कर्तरि) *गर्-> गु-।   [d]) विप. (*दीप्ति-कृत्- [वैद्युताग्नि-])।

[e]) नाप. (*हिंसाकृत्-)।

[f]) नाप. (*अग्निदीपनौपयिक- काष्ठपाषाणान्यतर-?)। वैतु. या [३, १४] प्रभृ. पूप. = वन- (अरण्य-) इति, उप. च <√गा 'गतौ' इति च?।

[g]) तु. GW. WAG [१, २८४ c, २८५ b]; वैतु. पपा.. ऋप्रा [४, ८६] प्रभृ. यनि. = वन-सद्- इति।

[h]) विप. (अर्थः? [*रथ-]। सस्थ. ?रथम् > रथान् इति शोधः। 'यदा तेऽस्मदीया रथाः वय इव वस्मनः प्रगृह्णन्' इति वा।   [i]) विप. (अर्थः? [अजर- = ज्वाला-])। शेषं सस्थ. सोम– इत्यत्र द्र.।

[j]) विप. (अर्थः? [रथ-]) । सस्थ. ?ता नः > तन्नः (= तद् [तदा], नः) इति, ? कणूकयन्ती– > -न्तीभिः इति च शोधौ द्र. (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. एवेति?)। 'तदा नः *कणूकयन्तीभिः (*स्तुतिभिः [प्रसन्नाभ्यां सद्भ्यां युवाभ्यां]) नृमेधः अंहसः तत्रे' इति वा।

[k]) पाभे. पृ २७४१ *i* द्र.।

[l]) नाप. (*स्तोतृ-)। धा. स्तुतौ वृत्तिः।

[m]) विप. (*स्तुतिकृत्- [पुरुष-])। वस. पूप. स्वरः। शेषं *c* टि. द्र.।

[n]) भाप. (संभक्ति-, प्रीति-)। भावे असुन् प्र.।

[o]) भावे इः प्र.।   [p]) शोधः पृ २५१६ *k* द्र.।

[q]) नाप. (*स्तोत्र-)। धा. वन्दने वृत्तिः (वैतु. हिंसने वृत्तिं कृत्वा वें. सा. भाप. इति, GW. विप. इति च?)।

[r]) नाप. (शत्रु-)। धा. हिंसने वृत्तिः।

[s]) नाप. (*स्तोत्र-)। धा. स्तुतौ वृत्तिः (वैतु. पपा. प्रभृ. ॰पा इति, = हिंसक- इति कृत्वा वें. सा. प्र३, GW. प्रभृ. वनुस– > तृ१ इतीव)।

[t]) विप., नाप.। कर्तरि उसिः प्र.। धा. संभजनहिंसनयोः वृत्तिः।   [u]) पाभे. पृ २४४९ *b* द्र.।

[v]) नाप. (वैतु. वें. सा. भाप. इति?)।

[w]) धा. यक्. क्रोधे, हनने वृत्तिः (तु. निघ २,१२;४,२)।

[x]) सस्थ. दीर्घ-प्रयज्युम् अति इति पाठः (तु. पपा., या [५, २] प्रभृ.)? 'दीर्घा (संतता) प्रयज्युः (प्रयजनशीला) *मतिर् यस्य (तं) यो वनुष्यति' इति वा. स्यादिति कृत्वा दीर्घ– + प्रयज्यु-मति– > वस. *दीर्घ-प्रयज्युमति– > -तिम् इति शोधः। सस्थ. दूळ्यः इति पाठोऽपि? ॰ळ्यम् इति च शोधः (तु. या ५, २)। एतदनु पृ ७४ *l*. यद् (गतं तन्नेष्टम्; अति इत्यस्यैव शोधिते पाठेऽभावात्।   [y]) पाभे. पृ २५२ *e* द्र.।

[z]) धा. संभजने वृत्तिः।

७, ४; ९]; ७, ९१; १५; ५६, १९; ९, ७७, ४; मै ४, १४, १०; १८; –ष्यता ऋ ९, ६३, ११; –ष्यताम् ऋ ६, ६२, १०; –ष्यन् ऋ ६, ६, ६; कौ १, ३३६; जै १, ३५, ५.

वनृ[a]– > वनृ-षद्– -षदे काठ १७, १७[b].

?वने[c] ऋ ९, ८८, २.

वन्तृ– -तारः ऋ ३, ३०, १८; ७, ८, ३; काठ ८, १७.

वन्त्री– -न्त्रीः मै ४, ४, २¶.

वन्वत्– -न्वते ऋ २, २१, २; –न्वन् ऋ १, १२१, ९; ६, १२, ४; १६, २०; २६[d]; १८, १; ८, ३१, ३; ९, ८९, ७; ९६, ८; ११; १०, ६१, २; मा १९, ५३; का २१, ४, ३; तै २, ६, १२, १; मै ४, १०, ६; काठ २०-२१, १४; –न्वन्तः ऋ २, ४, ९; ६, १६, २७; ९, ६१, २४; जै ३, ४४, ७; –न्वन्ता ऋ ७, ८३, ४.

वन्वान,ना– -नः ऋ ३, ८, २; ५, ३९, ९; मै ४, १३, १¶; काठ १५, १२¶; शौ ५, २०, ९; पै ९, २४, ९; –नाः ऋ ७, ८८, ४; मा १०, ४[e]; का ११, २, ४[e]; तै १, ८, १२, १[e]; मै २, ६, ८[e]; ४, ४, २[e]; काठ १५, ६[e]; –नासः[f] कौ १, १७५; जै १, १९, १.

ववन्वस्– -न्वांसा ऋ १०, ६१, ४; –न्वान् ऋ १०, २७, ९.

वनु– (वप्रा.)– वंसु[g] ऋ ९, ५७, [(३८, ४) ३; ८६, ३५]; कौ २, १११३; वना[h] कौ १, ७४; जै १, ८, २; वनाम्[i] ऋ १०, ४६, ५.

१वन–, २वन–, ३वन– √वन् द्र.

?वनंकर[j]– -रम् शौ २०, १३६, १३.

वनंकरण–, वनद्–, वनन– √वन् द्र.

वनना[k]– -नाः ऋ ९, ८६, ४०.

वनन्वत्–, १वनर्–, २*वनर्– प्रभृ., वनस्पति–, ?वना–, वनि–, वनितृ– √वन् द्र.

वनिन् (वप्रा.)[l]– -निनः ऋ १, ३९, ३; ५८, ४; ९४, १०; १३०, ४; १३९, १०; १४०, २; ३, ४०, ७[m]; ६, १३, १; ७, ४, ५; ३४, [२५; ५६; २५ (१०, ६६, ९)]; ३५, ५; ४३, १; ८, ३, ५; १०, ७३, ८; ९१, ६; १३८, २; कौ १, २४९; २, ९३७; ११७४; जै १, २६, ७; ४, २३, ४; शौ १९, १०, ५; २०, ६, ७; ११८, ३; पै १२, १, १०; १३, ८, ५; –निनम् ऋ १, ६४, १२; ११९, १; ६, ८, ५.

वनिन (वप्रा.)[n]– -नः ऋ १, १८०, ३[o]; –नानि ऋ १०, ६६, [(७, ३४, २५; ५६, २५) ९].

---

[a]) =१वनर्– ।

[b]) पाभे. पृ २७४१ *i* द्र. ।

[c]) तुमर्थे केन् प्र. । 'नाहुष्याणि विश्वा जाता (सर्वे मानवाः) स्वर्षातौ (सुखलाभे निमित्तीकुर्वाणाः) ईं (सोमम्) ऊर्ध्वा [=ऽर्ध्वं (क्रिवि. [*ऽर्ध्वं न॰ > *ऽर्ध्वन्न॰ > ऽर्ध्वा न॰])] नवन्त (स्तुवन्ति) वने (यथाऽसौ तान् संभजेतेति)' इति वा. [वैतु. सा. विप. (वननीय- [स्वर्षाति-]), WAG [३, १३ c], ORN. वनृ– > वनः [पुं. प्र३] इति ऊर्ध्वाः इति च पदे इति, GRV. 'वने [द्रोणे] नवन्त [अवनमयन्ति]' इतीव ?)] ।

[d]) =सपा. तैब्रा २, ४, ६, २ । काठ २६, ११ वर्धन् इति पाभे. ।

[e]) पाभे. पृ १७१२ *c* द्र. ।

[f]) पाभे. पृ २३२० *e* द्र. ।

[g]) जलार्थे नाप. सतः सत्र (तु. प्रथमे स्थले वें. सा.; वैतु. GW. प्रभृ. =वृक्ष-) विभक्तिस्वरापवादः उसं. (पा ६, १, १८२) । < √वन् (=√*वन्द् = उन्द्) '*क्लेदने' । वा. सस्थ. श्येन– इत्यत्र टि. ।

[h]) भाप. सतः तृ१ । < √वन् 'संभक्तौ' । सस्थ. ?नयन्तम् > नयत्– > -यन्, तम् इति द्वि-पदः शोधः । अनुपदं वनाम् इति पाभे. द्र. ।

[i]) नाप. [जल- (तु. ऋ ३, १, १३; वैतु. PW. WAG [३, ७ *b*] प्रभृ. =काष्ठ- [तु. ऋ २, १, १४], सा. विव. भः वनम [द्वि१] इति पाठः इति ?) । विभक्ति-स्वरः (पा ६, १, १६८) । पाभे. *h* टि. द्र. ।

[j]) तु. RW. BC.; वैतु. शंपा. सात. च अग्रतं परे इति ।

[k]) नाप. (*जल-) । < √वन् (=√उन्द्) 'क्लेदने' (वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. स्तुत्यवाक्-कामनान्यतरार्थे < √वन् 'संभक्तौ' इतीव ?) । 'मध्वः (सोमस्य) ऊर्मिः (ओघः) वननाः (द्रोणस्थानि जलानि) उद्-अतिष्ठि-पत् (उद्वर्धयति [फेनिलीकरोति])' इति वा. ।

[l]) विप. नाप. (वृक्ष-) । यनि. प्राति. तद्धितवृत्ति- (< २वन–) वा, कृद्वृत्ति (< √वन्) वेत्युभयथावादः ।

[m]) =सोम-लता- (तु. MW.) ।

[n]) नाप. (वृक्ष- प्रमृ.) । वनिन्– इत्यनेन सन्याया व्यु. द्र. ।

[o]) नाप. (सोम-) । < √वन् 'मदे' ।

वनिष्टु,ष्ठु[a]– -ष्टुम् मै ४, १३, ४; काठ १६, २१; –ष्ठुः मा १९, ८७; ३९, ९; का २१, ६, ८; ३९, ७, १; तै ५, ७, १७, १[b]; मै ३,११,९; काठ ३८,३; ५३, ७[b]; शौ ९, १२, १२; १०, ९, १७; पै १४, ३, १८; १६, १३७, ७; १३९, १३; –ष्ठुना खि ५, १५, १३?[c]; मा २५, ७[b]; ३९, ८; का २७, ७, १[b]; ३९, ६, १; मै ३, १५, ९[b]; –†ष्ठोः ऋ १०, १६३, ३; शौ २, ३३, ४; २०, ९६, २०; पै ४,७,४; –ष्ठौ पै १६,१४८,८.

वनिष्ठ– √वन् द्र.

?वनिष्ठा[d] शौ २०, १३१, १२.

वनीयस्–,वनीवन्–,वनु– √वन् द्र.

?वनुन एकधा पै १८,२५,९.

वनुष–, √वनुष्य, वनुस्–, वनृ–, ?वने, वनेजा– प्रभृ. √वन् द्र.

?वनोर्ध्वम् पै ३, ३७, १.

वन्त– √वन् द्र.

?वन्तः पै १५, १२,७.

?वन्ताकूखुर्वेतासु पै २,७१, ४.

?वन्ताभुवन्तम्[e] पै १५,२३,५.

वन्तृ–, वन्त्री– √वन् द्र.

√वन्द्, †वन्दते ऋ १,१७३,१२;४, ५०, ७; ७, ७३,२; मा ३,४६; का ३, ५, ३; तै १, ८, ३, १; मै १, १०, २; काठ ९, ४; †वन्दते १०, ११५, ८; क ८, ७; वन्दे ऋ ५, २८, ४; शौ १९, ४९, ५; †वन्दे ऋ १, १४७,२; मा १२,४२; का १३, ३, १३; तै ४, २, ३,४; मै २, ७, १०; काठ १६,१०; क २५, १; $पै १४,४, ५; †वन्दामहे ऋ ४, ५७, ६; शौ ३, १७, ८; वन्दस्व ऋ १, ३८, १५; ५, ५८; २; ८, २०, २०; †वन्दस्व ऋ ८,२०,१४;४२,२; १०,३०, १०; मै १,२,१३; काठ १७, १९; वन्देत कौ १, २८८; जै १, ३०, ६.

ववन्दे ऋ १०, ६५,[१५; ६६, १५]; ववन्द ऋ ६, ५१, १२; ६३,३; ववन्दिरे ऋ ३,५४, ४; †ववन्दिम ऋ ५,२५,९; जै ४, २८, ४; †वन्दिषीमहि[f] ऋ १, ८२,३; मा ३,५२; का ३,७,२. वन्दि ऋ १०, ६१,१६.

वन्दुत्–> †वन्दुद्-वीर[g]– -राय कौ १,३६०; जै १,३८,१.

†वन्दध्यै ऋ १, २७, १; ६१, ५; ३,४,३; कौ १, १७; २,९८४; जै १, २, ७; ४, २४, ५; शौ २०, ३५, ५.

१वन्दन– -नानि ऋ ३, ४३, ४.

वन्दन-श्रुत्[h]– -श्रुत ऋ १,५५, ७.

वन्दने-ष्ठा[h]– -ष्ठाः ऋ १,१७३, ९.

२वन्दन[i]– -नः ऋ १; ११९,६; –नम् ऋ १, ११२, [५; ११८, ६]?[j]; ११९, ७; १०, ३९, ८; –नाय?[k] ऋ १, ११६, ११; ११७, ५.

†वन्दमान– -नः ऋ १, २४,११; ३; १८, ३; ५, ३, १०; ७, ६, १; ८, २२,१३; १०, १४९,५; मा १८, ४९; २१, २; का २०, २; १२; २३, १, २; तै २, १, ११, ६; ४, २,५,४$[l]; ५, ७, ६, ४; मै ३, ४, ८; ४, १४, १७; काठ ४, १६; ४०, ११; शौ ३, १५, ३; ७, ६२,१$[m]; –नम् ऋ २, ३३, १२?[n]; –†ना?[o] कौ १,७८; जै १,८,६.

[a]) नाप. (शरीराङ्ग-विशेष-) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः ।
[b]) सपा. °ष्ठुः<>°ष्ठुना (वाश्रौ ३,४,५,१२ च) इति पाभे. । [c]) व° इति पाठः? यनि. शोधो वा शब्दभेदो वाऽऽस्थेयः? ।
[d]) वनिष्ठु– > -ष्ठुना इति शोधः [तु. सपा. खि (५, १५,१३ [तु. पृ ९३३ *m*]); वैतु. शंपा यनि., L [४११], MVG [पृ २९७ टि२] वनिष्ठु–> [सप्त१] –ष्ठा इति स्वरोऽत्र शोध इति च ?] ।
[e]) भुवन्त– (=नाप. [भुवन-]) > –न्तात् इति शोधः । [f]) पाभे. पृ २४१२ *e* द्र. ।
[g]) व्यु. पाभे. च पृ २४१६ *b,c* द्र. । भ. म° इत्येव ।
[h]) विप. (इन्द्र-) । उस. उप. यक. क्विबन्तं विजन्तञ्च द्र. ।
[i]) व्यप. (ऋषि-) । सा. प्रभृ. कर्तरि कृत् । १वन्दन–> (*वन्दनमय– > नैप्र. *वन्दनाय–>) यनि. इति, यद्वा *वन्द–(=१वन्दन–)+(√नी> भावे) नायु–> वस. *वन्द-नाय– इति । [j]) पाठः? *वन्दनाय–> -यम् इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. अन्ये सस्थ. स्वर् > सुवर् इति शोधः इति) । [k]) वन्दन–+अरि–> कस. *वन्दनारि–> -यम् इति शोधः । [l]) पाभे. पृ २२७४ *n* द्र. । [m]) पाभे. पृ २५०६ *j* द्र. ।
[n]) °नः इति शोधः (तु. Delbrück [Vedische Chrestomathie]; वैतु. वें. सा. GRV. प्रभृ. विप. [पितरम्] इति ?) । [o]) °नः इति शोधः (तु. सपा. ऋ ७,६,१; पृ २७४७ *e,h*) ।

वन्दारु[a]– -रु ऋ ४,४३,१;५,१, १२; ६,४,२; मा १५,२५; का १६; ५,६; तै ४,४,४,२; मै २, १३,७; ४,१४,१५; काठ७,१२; –रुः[b] ऋ१,१४७,२; मा१२,४२; का १३, ३, १३; तै ४,२,३,४; क २५, १; –†रुम्[b] मै २, ७, १०; काठ १६, १०.[c]

वन्दित– -तः शौ १, ७, १[c].

वन्दितृ– -ता ऋ १०, ३३, ७; –तारम् ऋ २, ३४, १५; –तुः ऋ ९, ९३,५.

वन्द्य,न्द्या– -†०न्द्य ऋ १, ३१, १२; ७९, ७; मा ३४, १३; का ३३, १, ७; कौ २, ८७४; –†न्द्यः ऋ २,७, [४ (७, १५, १०)]; ४, ५४, १; ९, ७, २; १०, ४, १; ११०, ३; मा २९, ३$; २८; का ३१, १, ३$; ४, ४; तै १, ३, १४, ५; २, ५, १२, ४; ५, १, ११, १$; मै ३, १६, ३$; ४, १३, ३; काठ १६, २०; ३४, १८; ४६, २$; कौ २, ४७१; जै ३, ३६, ४; ४, १२, ४; शौ ५, १२, ३; ६, ९८, १$; –न्द्यम् पै १९, ३२, १७?[d]; –न्द्या ऋ १०, ६३, २; –न्द्याम् पै १३, ५, १९; –न्द्यासः ऋ १,१०,४; १६८,२; –न्द्येभिः ऋ ५,४१,७.

?‡वन्दद्वारा[e] कौ १,७८; जै १,८,६.

१,२वन्दन– √वन्द् द्र.

३वन्दन, ना[f]– -नम् ऋ ७, ५०, २; –ना ऋ ७, २१, ५; शौ ७, १२०, २; पै २०, १७,८.

?वंदे पै ८, १, १०.

वन्दमान– √वन्द् द्र.

?वन्दे[g] शौ १९,४९,३; पै १४,४,३.

?वन्दे दारुम्[h] ऋ ७, ६, १.

वन्धुर[i]– -न्धुरः ऋ १, ३४, ९; –रा ऋ ३, १४, ३[j].

वन्धुर[k]– -रम् ऋ १०, ११९,५; –रे ऋ १, १३९, ४; ६, ४७, ९; –रेषु ऋ १, ६४, ९.

√वन्धुराय > †वन्धुरायु[l]– -युः

---

a) विप., नाप.। आरुः प्र. (पा ३, २,१७६)।

b) सपा. °रुः (ऋप्रा ५, ३९ शुप्रा ३, ७३ च) <> °रुम् इति पाभे.। c) सपा. पै ४,४,१ स्तुतः इति पाभे.।

d) वन्ध्यम् इति मूको.।

e) विप.। पपा. नावग्रहः। (√*वृध् 'स्तुतौ' > कर्तरि, वीप्सायां च) *वर्धद्-वर्धत्– + *वन्दमानः > नैप्र. *वर्धद्वारवृन्द° > यनि. [तु. ?वन्दे दारुम् इत्यत्र टि. यत्र सपा. ऋ [७,६,१] *वर्धद्-वर्धत्– इत्यस्य स्थाने *वर्धुद्-वर्धुत्– इतीव मौलिकं प्रातिः व्यकल्पि (तु. पृ २२०४ m टि.; वैतु. सा. भ. वन्दु-द्वार– इति कृत्वा बस. पूप. भाप. इति, विव. द्र... वन्दुत् [क्विप्.] इति वार–> -रा [द्वि१] इति च ?, PW. BS. प्रमृ. वन्दद्-वार– [तु. वन्दद्-वीर– प्रमृ.] > -रा इति)]। तु. पृ २७४६ o।

f) नाप. न. (रोग-, तद्रूप-रक्षस्-), स्त्री. (लता- [शौ. पै.])। व्यु. ?।

g) व(न्द्य>)न्द्या–> -०न्द्ये इति W. WI प्रमृ. (तु. केचन मूको.; वैतु शंपा. सात. च यनि. इति, सा. वदा– >०वदे [सर्वैः अभिष्टूयमाने।] इति ?)।

h) (√वृध् '*स्तुतौ' > कर्तरि *वर्धुत–> वीप्सायाम्) *वर्धुद्-वर्धुत्– [वन्दमानः इत्यस्मिन् परे] > *वर्धुद्-वर्धुद् व° > नैप्र. *वर्धुद्वर्धुव° > यनि.। '(अहम्) असुरस्य (वैश्वानरस्य) कृतानि वर्धुद्-वर्धुद् (यथा स्यात् तथा भवन् [स्तावं-स्तावम्] तदीयां) प्रशस्तिं प्रविवक्मि' इति वा. (वैतु. पाठः सम्यग् इति कृत्वा वें. सा. प्रमृ. √दृ 'विदारणे' > कर्तरि यनि. इति, ORN. √दा 'दाने' > यनि. [पा ३,२,१५९] इति, GRV. √वन्द् > वन्दारु– > नैप्र. यनि. इति, BC. पाठः ? इति कृत्वा वन्दारुः इति वा वन्दार्वा [तृ१] इति वा शोधः इति च ?)। e टि. द्र.।

i) नाप. पुं., स्त्री. (*धुर्–, *ईषा–)। < √*वन्ध् (= √बन्ध्) 'बन्धने'; (वैतु. MW. <वन्– [=वन–] + धुर्– इतीव ?)।

j) प्र२। 'ते (तव) उषसा (*प्रचण्डे) वाजयन्ती (*ज्वाले [प्रातश्च सायं च प्रदीप्यमाने]) वातस्य पथ्याभिः (प्रगतिभिः) अच्छ (भृशं) द्रवतां [प्रदीप्ते भवताम् (<√द्रव् [=*√दृप्] 'दीपने')]। यत् (यदा) सीम् (तम् अग्निं) हविर्भिर् अञ्जन्ति, (तदा ते प्रगेतन-सायन्तने अग्नि-ज्वाले लालम्ब्यमाने सत्यौ) दुरोणे (गृहे) [रथे] वन्धुरा (ईषे) इव आतस्थतुः' इति वा. (वैतु. वें. ORN. द्वि२ इति, ORN. [पक्षे] न. द्वि३ इति, GW. GRV. PW. R [ZDMG ४८, ६८३] °र– > सप्त१ इति च)।

k) विप. (*वाहनतायुक्त- [रथ-]), नाप. (वाहन- =रथ-)। < √*वन्ध् (*=√वह् 'प्रापणे')।

l) विप. (रथ-)। पपा. यनि.; वैतु. वें. सा. प्रमृ., GW. प्रमृ. च वन्धुर– + मत्वर्थीयः युस् प्र. इतीव।

ऋ ८,४४,१; शौ २०,१४३,१.

वन्धुरे-ष्ठा[a]- -ष्ठाः ऋ ३,४३,१[b].

वन्य-, वन्वत्-, वन्वान- √वन् द्र.

√वप् (वधा.)[c], वपते[d] ऋ १,१६४, ४४[e]; तै ६,१,१,२¶; मै ३, ६, २¶; काठ २२,१३¶; शौ ९, १५,२६[f]; ¶वपति[f] तै ५, २,५,५[f]; मै ३,२,५[f]; काठ २०,३[f]; क ३१,५[f]; वपन्ति[f] ऋ ६,६,४[d]; ८,७,४; १०, ८५, ३७; शौ १४,२,३८; पै १८,१०,९; वपसि[d] शौ ८, २,१७[g]; पै १६,४,७; वपामि का ३,९,५[h]; शौ १८,४,५५[f]; -वपतु[d] शौ ६,६८,२[i]; पै १९, १७,१५; वप[d,j] शौ १९,५७, ४; पै ३,३०,४; वपत[f] ऋ १०, १०१,३; मा १२,६८; का १३, ५,७; तै ४,२,५,५; मै २, ७,१२; काठ १६,१२; क २५, ३; शौ ३,१७,२; $६[d], ६८,१; ३[k]; १४,२,१४$[d]; पै २,२२,१; ५२,३[d,k]; १२, ६,४$; १८,८,५$; १९,१७, १३; १४[d]; अवपत् ऋ २,१४, ७[f]; का ३,९,५; शौ ६,६८, ३; पै २,५२,३; ३,१५,३[f]; १९,१७,१४; अवपन् शौ १८, ४,५५[f]; अवपथाः[l] काठ ३०, ६[l]; ७; ¶वपेत[f] मै ३,२,५; काठ २०,३; क ३१,५.

उप्यते[f] ऋ १,१७६,२[m].

उप्त[f]- -प्ताः शौ ८,८,१६[n].

उप्यमान[f]- -नम् काठ १६,१२; क २५,३.

वप[o]- -पम्[f] मा ३०,७; का ३४, १,७.

वपत्- -पन्तः ऋ १०,९४,१३[p]; -पन्ता ऋ १,११७,२१[f].

वपन[d]- -नस्य पै २,५२,२; -ने पै १७,१४,४?[q].

वप्तृ[r]- -प्ता ऋ १०,१४२,४; शौ ८,२,१७[s]; पै १६,४,७[s].

वपा[t]- -पया तै ३,१,४,४; ¶६, ३,१०,१;६,६,१; मै ¶३,९, ५[३]; ६[२]; ४,१४,६[२]; काठ २६, ७[२]¶; ३०,८;९; क ४१,५[२]¶; -¶पा तै ६,३,९,५[२]; मै ३, ९,८; १०,१[२]; काठ २६,७; ९; क ४१,५;७; -पाः मा २१,३१; का २३,४,३; मै ३, ११,२; -¶पानाम् मै २,४,२; काठ १२,१२[२]; -¶पाभिः मै २,४,२; काठ १२,१२; -पाम् खि २,१४,६; मा १२,१०३; ३५,२०; का १३,७,२; ३५, ४,१९; ¶तै २,१,१,४;३,१, ५; २[३]; ४;२,७,१$; ६,३, ७,५;९; ३$; ४; ६; मै २, ७,१४; ¶३,१०,१[३]; २;४, १३,४; काठ १६,१४;२१; २६,९¶; क २५,५; ४१,७¶; पै १५,२,६; -पायाः खि ५, ७,२,४; मा २१,४१[३]; का २३,५,१[३]; मै ३,१०,१¶; ४,१३,५; काठ १६,२१[४];

a) विप. (इन्द्र-)। उस.।

b) =सपा. ऐब्रा ६,१९ शांब्रा २०,२ शांश्रौ १८,१८,६। ऐआ ५,३,१ गो २,६,२ व° इति पाभे.।

c) धा. वीजसंतान-प्रक्षेप-मुण्डनादौ वृत्तिः।

d) धा. मुण्डने वृत्तिः।

e) वैतु. GW. MW. धा. वीजनिक्षेपे वृत्तिरिति।

f) धा. वीजसंताने वृत्तिः।

g) =सपा. बौश्रौ १७,४०:८ आपमं २,१,७ आगृ १,१७,१६ आग्निगृ १,३,२:१६ कागृ ४०,१२ प्रमृ.। पागृ २,१,१८ वपति इति पाभे.।

h) सपा. मा ३,६३ निवर्तयामि इति पाभे.।

i) =सपा. आपमं २,१,१ आगृ १,१७,७ मागृ १,२१,३;१४। पागृ २,१,६ वप इति पाभे.।

j) वैतु. RW. W. WI. वधान इति।

k) =सपा. तैब्रा २,७,१७,२ आपमं २,१,३। आगृ १,१७,१० शांगृ १,२८,१५ पागृ २,१,१० हिगृ २,६,१० मागृ १,२१,६ वपतु इति पाभे.।

l) पाठः (तु. Sch. टि.)? सपा. जैमि १,८१[२] अपवथाः (< √पू) इति पाभे.।

m) तु. सस्थ. टि. अनु।

n) पाभे. पृ २५९७ a द्र.।

o) नाप. (कृषीवल-)। कर्तरि अच् प्र.।

p) धा. *भेदने वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. धान्याकृत्-)।

q) °नेषु इति शोधः (तु. छन्दः [तु. सस्थ. टि. ?खदन्ति, ?दुचित्ता, ?शुष्क इत्येतेषां यथायथं शोधाः])।

r) नाप. (नापित-)। तृन्नन्ते नित्स्वरः।

s) =सपा. आगृ १,१७,१६ पागृ २,१,१८ (तु. वैप ४) आग्निगृ १,३,२:१६। कागृ ४०,१२ प्रमृ. वप्तः इति, बौश्रौ १७,४०:८ प्रमृ. वप्त्रा इति च पाभे.।

t) नाप. (मेदस्-)। (√*मृद् [=√मिद्] 'स्नेहने' > भावे) *मृद्- > तद्वदर्थे *मृद्दा- > यनि. (वैतु. अन्ये < √वप् [अर्थः?] इति?)।

-¶पायाम् तै ३,१,५, २; काठ ३४, १५.
वपा-वत्- -वन्तः मै ४, ९, ३‡[a]; -†वन्तम् ऋ ५, ४३, ७[a]; ६, १, ३; मै ४, १३,६; काठ १८, २०; -वान् खि ५, ७, १, ३; मा २०, ३७; का २२, ४, ३; मै ३, ११,१; ४, १३, २; काठ ३८, ६.
¶वपा-श्रप (ण>) णी[b]- -णी तै ६, ३, ९, ४; ६; मै ३, १०, १[१]; -णीभ्याम् तै ६, ३, ८,२; मै ३, ९, ७.
†वपो (पा-उ) दर[c]- -रः ऋ ८, १७, ८; शौ २०, ५,२.
१वपुस्[d]- -पुः ऋ १,१०२,२; १४१, २; १४४, ३; १८३,२; ४,२३, ६[e]; ४४,२; ५,४७, ५; ७३,३; ६,४४,८;४९,५;६६,१;७,६६, १४; ८८,२; ८,१९, ११; ६९, १३; खि ३,२२,९; मा १९,८३; का २१, ६,४; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; †शौ २०, ९२, १०; १४३, २; पै ५, २७, १; -पुर्भिः ऋ १, ६२,८; -†पुषः ऋ १, ११८,५; ९,७७,१; १०, ३२,३; १४०,४; मा १२, १०९; का १३, ७,८; तै ४, २, ७, २; मै २,७,१४; काठ १६,१४; क २५,५; कौ १,५५६; २,११६९; जै १, ५७, ३; -पुषाम् ऋ ४, ७,९; ५, ६२,१; -पुषि ऋ ८, ४६, २८; -पुषे ऋ १, ६४, ४; ११९, ५; १४१, १; १४८, १; ४, २३, ९; ५, ३३, ९[f]; ७३, ३; ६, ६३, ६; मा ३०, १४; का ३४, ३, १; तै ३,२,८, ४[g]; मै ४, १४, १५‡; -पूंषि ऋ ३, १, ८; १८, ५; ३९, ३; ५५, [९ (१०, ४, २)]; ११; १४; ५७, ३; ४,२३,९; खिसा २९, ४५; मै ४, १४, ९; शौ ५, १, २;८;९; ६,७२,१; १९,४९,८; पै ६,२,२;८;९; १९,२७,१४.
वापुष[h]- -षः ऋ ५,७५,४.
१वपुष[i]- -षाय ऋ ३,२,१५.
२वपुष- >°षी[j]- -षी ऋ १०, ७५,७.
वपुष्-ट(<त)म, मा- -‡मः[k] कौ १, ५५६; जै १, ५७, ३; -०मे खि ४,७[२], ७; शौ ५,५, ६; पै ६,४,७.
१वपुष्-ट (<त)र- -रः ऋ ९, ७७,१[k]; -रम् ऋ १०,३२,३.
√वपुष्य, वपुष्यन् ऋ ३,१,४.
वपुष्यत्- -ष्यतः ऋ ८,६२,९.
वपुष्य,ष्या[l]- -ष्यः ऋ ४, १, ८; १२; ५, १, ९; -ष्या ऋ १, १८३,२; -०ष्ये ऋ १,१६०,२.
२वपुस्[m]->२वपुष्-ट(<त)र--रा ऋ २,३,७.
?वप्सतिः पै १६, ४६,९.
वप्सस्[n]- -प्ससः ऋ १,१८१,८.
?वप्सा पै १६,४६,९.
√वम्, वमन्[o] ऋ १०, १०८, ८.
¶वमिति[p] तै २, ३,२, ६; मै २, २,१३[२q]; ¶वमिति[p] मै २, २,१३; काठ ११, १[२].
†अवमीत् ऋ ४, ५८, २; मा

---

a) परस्परं पाभे.।
b) नाप.। कास. उप. अधिकरणे प्र.।
c) विप. (पीवरोदर- [इन्द्र-])। बस.।
d) नाप. (रूप- [निघ ३,७] प्रभृ.)। शेषं वर्पस्- इत्यत्र द्र.।
e) '(अहं) सर्गाः (*संयोगमिच्छुः) अस्य (इन्द्रस्य) गोः (*भगवतः) वपुः श्रिये (आश्रयाय) आ-इषे (कामये)' इति वा.। तु. सस्थ. *सर्गस्-।
f) *वपुषा, *इनः, आर्चत् इति पपा. शोधः। 'इनः (ईश्वरः [इन्द्रः]) मे (मह्यम्) सहस्रा च्यवतानः (च्योतयमानः) ददानः (धनानि वर्षयन्) वपुषा (पुष्ट्या, धनेन [माम्]) अर्यः (स्तोतुः) आनूकम् (<*अन्त-भर्षम् [=*filling up to the brim* पार्यन्तिक-भृतिपूर्वकम्]) आर्चत् (=√*भृच् [ष्] 'पूरणे' > *अभर्चत् अपूरयत्])' इति वा.। g) पाभे. पृ २७२१ *b* द्र.।
h) विप. (ककुह-मृग-)। मत्वर्थीयः अण् प्र. उसं. (पावा ५,२,१०३)।
i) =१वपुस्-। स्वार्थे अप् प्र. उसं. (पा ५, ४, ३८)।
j) विप. स्त्री. (सिन्धु-)। मत्वर्थीयः अन् प्र. उसं. (पा ५,२,१२७)।
k) परस्परं पाभे.।
l) विप. (अग्नि-,रोदसी- प्रभृ.)। तत्रसाधवीयः यत् प्र.।
m) =१वपुस्-। उसिः प्र. इतिमात्रं ततो विशेषः।
n) नाप. (रूप-)। शेषं वर्पस्- इत्यत्र द्र. (वैतु. WG [११५२] <√वप् इति, ?ORN. <वपुस्-+ अप्सस्- इति)।
o) लेटि प्रपु३ (तु. वैं. PW. GRV. MGS [४१६] प्रभृ.; वैतु. सा. लङीति वा वमत्- > -मन् [प्र३] इति वा ?)। इड्-योगादनिघातः (वैतु. GW. व° इति ?)।
p) अदा. प्रपु१।
q) सकृत् °मिमि इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सात.)।

१७, ९०; का १९, १, ४; मै १,६,२; काठ ४०, ७; पै ८, १३,२.

?वम्‌ ऋ १०, २८, ७[a]; पै ६, ६, ९[b].

?वमाषात्‌ पै १५,२३,१.

१वम्र (वम्रा.)- -म्रः ऋ १, ५१, ९[c]; ८, १०२, २१[d]; मा ११, ७४; का १२, ७, ९; तै ४, १, १०, १; मै २, ७, ७; काठ १६, ७; -म्रम्‌ ऋ १,११२,१५[e]; -म्रस्य ऋ १०,९९, ५[e].

वम्री- -¶म्रियः काठ ८, २; क ६,७; -०म्रियः का ३७,१, ४[f]; -म्रीः मै ४, ५, ९¶; -०म्रीः मै ४,९,१[f]; -म्रीभिः ऋ ४, १९,९; -०म्र्यः[f] मा ३७,४.

वम्रक[g]- -कः ऋ १०,९९,१२.

?वयत्‌[h] पै २०,१४,७[i];८.

वयत्‌- √वे द्र.

?वयन्ताम्[j] पै २,८५,५.

वयम्‌ अस्मद्‌- द्र.

?वयम्[k] पै २०, ६०, ८.

१वयस्[l]- -यः ऋ १, १४१, ८; मा २३,११;१२;५३;५४; का २५, ३, ८; ९; १०, १; २; तै ५, ७, ६, १¶; ७, ४, १८, १[२]; मै ३, ४, ८¶; ५, २[३]¶;१२, १९[२]; काठ ४४, ७[२m]; शौ ७, १०१,१; पै १३, १२, ८; २०, ३३, ४; -यसः शौ १२, १,५; पै १७, १,५; -यसाम्‌ ¶तै ५, ४, ११, १; ५, ३, २; ¶काठ २१, ४; २४, ७; ३७, १४; ¶क ३१, १९; ३७, ८; पै १३, १४, ६; -यसि पै ३, १२,२[n]; -यसे शौ ६, ५९, १; पै १९, १४,१०; -यःसु शौ ३,२१,२[n]; -यांसि तै ३,१, १,१¶; २,८, ६[o]; ¶५, १, ४,५; २, ५,१;७, २; ६,४,४; १०,२;७,२३,१$; ¶मै २, २, ३; १३, १३$; ३, २, १०; ३, ३; ७, ६; ८, ३; काठ १९, ४¶; ¶२०, ३; ५; १२[२]; ¶२२, ४; ९; २८, १; ३५, १५; ४०, ३[n]; ४५, १२; ५२,१३; ¶क ३०, २; ३१,५; ७; १४[२]; ३५, ३; ४४, १$; कौ २, १२१४; शौ ८, ७, २४; ११, २, २; २४; १२, ८; १२, १, ५१; पै १६, १४,३; १०४, २; १०६, ४; १७, ५, ९; २२, १३; १४; -योभ्यः तै ५,६,४, ४¶; काठ २२, ९¶; क ३५, ३¶; शौ ६,१०,२[p].

?वयस्[q]- -सम्‌ तै ३,१, ११, ३; मै २,१२,३.

a) अवम् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. इति)। (√वृ 'आच्छादने' > लुङि उपु१) *अवरम् > यनि. (तु. [तात्पर्यतः] वें. सा. GW. MGS [४२०])। अप इत्यस्य योगः पृ २८७ निर्दिष्टपूर्वः द्र.।

b) वद्म इति शोधः (तु. सपा. शौ ७, १३,४)।

c) विप. (वीर्यभृत्- [इन्द्र-])। (√वृष् 'वीरकर्मणि' > भावे) *वृष्- + (√भृ > कर्तरि) अ- > उस. *वृड्-भ्र- > यनि.। 'वृद्धस्य चित् वर्धतः (वृद्धस्यापि सतः इन्द्रस्याऽवहेलनपूर्वं [अनादरे ष.] वर्धनाभ्युत्सुकान्‌) संदिहः (शत्रुगणान्‌) स्तवानः (स्तूयमानः सन्) वम्रः (मघवा) विजघान' इति वा. (वैतु. सा. GW. व्यप. [ऋषि-], PW. GRV. प्रभृ. = कीट-भेद- इति ?)।

d) नाप. (कीट-भेद-)। पूप. √वृष् 'हिंसायाम्', शेषं c टि. द्र. (वैतु. या [३,२०] प्रभृ. < √वम् 'उद्गिरणे' इति, वें. स्क. दे [३,२] ह्रस्वार्थे विप. इति च ?)।

e) वें. सा. GW. GRV. व्यप. (ऋषि-)।

f) सपा. वम्रियः <> वम्रीः (तैआ४,२,३ आपश्रौ १५, २,१ बौश्रौ ९,२:१८ भाश्रौ ११,२:३ माश्रौ४,१,११ वैश्रौ १३,२:१ हिश्रौ २४,१,१० च) <> वम्र्यः (माश१४, १,२,१० काश्रौ २६, १, ६ शुअ ४,७४ च) इति पाभे.।

g) व्यप. [ऋषि- (वम्रनामकसूक्तद्रष्टृ- [तु. वें. सा. GRV.; वैतु. दे ३, २ ह्रस्वेऽर्थे वम्र- + स्वार्थे कः प्र. इति, GW. प्रभृ. व्यप. सत् वम्र- + ह्रस्वेऽर्थे कः प्र. इतीव च ?])]।

h) ह्वये, इत् इति द्वि-पदः शोधः।

i) तु. सस्थ. टि. वृत्र- > -त्राणि।

j) [√व्रज् 'रक्षणे' (तु. व्रज- [गोष्ठ-]) > लोटि प्रपु ३] व्रजन्ताम् इति शोधः (तु. टि. ? शते मान्तन्°)।

k) अपश्यत वयम् इति पाठः? अपश्यन्तम् भयम् इति द्वि-पदः शोधः।

l) नाप. (पक्षिन्-)। < √वी 'गतौ' इति प्रायोवादः। उद् (ऊर्ध्वे-) + (√वी 'गतौ' > भावे) *वयस्- > बस. *उद्-वयस- > यनि. इति मतम्।

m) SI. बृहद्वयः समस्तमिति सर्वथा चिन्त्यम्।

n) परस्परं पाभे.। o) सपा. मै १, ३,१५; ४, ६,६ काठ ३५,७ अन्तरिक्ष्यान्‌ इति पाभे.।

p) सपा. पै १९,२७,६ वातेभ्यः इति पाभे.।

q) नाप.। स्वार्थे अणि प्र. वृद्ध्यभावः उसं. (वैतु. पाभे. पृ १९०८ k द्र.)।

२वुयस्[a]– -यस ऋ ७, १०४, १.

३वुयस्(वप्रा.)[b]– -यः ऋ १, ६६,२; ७१, ६; ७; ८३,४; १०४, ७; १११,१;२;१२५,२; १२७,८[२]; १३६, २[२]; १४०, ९; १५१, ९; १७८,२; २,१,१२; ४,९; १३, ११;२०, १; २३, १०; ३१,५; ४३,१; ३,१८,४; २९,८; ५१, [(१,३०, १०) ६ (८, ७१,९)]; ४, १७, १८; ३६, ८; ५,४, ६; ८, ५; १५, ३; १६, १; ४३, १५; ५५, १; ६, १३, ५; २२, ४; २८, ६; ४०,१; ४; ४४, ९; ४५, २; ७,३६,९; ४५,४; ५८, ३; ६९, ४; ८, ७, ३५; २०, १३; ३३, ७; ३९, ४; ६२, १; ८७, २; १०२, १; ९, ९९, ७; ६८,१०;९०, ६;९४, ४; १११, २[२]; १०, ३०, १२; ३९, ८; ४३, ३; ४६, १०; ६८, १२; ७७, ७; ९५, ४; ९६, १०; १००, ३; १०४, ४; १४०, १; १४४, ५; ६;१५६, ५[c]; मा ७, २२; ४७[2d]; ११,३५†; १२, १०६†; १४,९[११];१०[७]; १५,५; २१, १२-२८; २८, २४-४५; का ७, ९, १; ९, २,८[e]; †१२, ३, ८; १३,७,५†; १५,३,१[४]-४[४]; ५[३]; १६, १,८; २३,२,१-११; ३,१-६; ३०,३-४,१-११; तै १, ४, १२, १; ४३,२; †३, ४, ११, १; ५, ११, २; ४, १, ३; ३†; २, ७, २†; ३,३, १[२]; २[३]; ५, १[११]; १२, ३; ५, २,६, १†; १०, ७; ३,१,५[५]; मै १, ३,१४;३७; ६,४[३]¶; २,७,३†; १४†; २०[५]; ८,२[११]; ७; ३,२, ४¶; ५†; ११, ११[११]; १२[६]; †४,१२,५[0]; ६; १४,१०; काठ ४, ५; ९; ६,९; ७, ६; ९, ९[६]; ११, २[२]¶; †१६,३;१४; १७, २[११]; ६; २०, ४†; १०[८]; २३, १२†; २८, ४[३]; ३५, ७; ३८, १०[११];११[६];१३; ३९,१[२];†;७[५]; क ३, ४; ७; ४, ८; ५, ५; ८, १२[२]; २५, ५†; २६, १[११]; ५; ३१, ६†; १२[७]; ४४, ४[२]; ४८, ९; †कौ १, ८८; २९७; २, ८८१[c]; ९४२[२१]; १०४६; ११६६; †जै १, ९, ८; ३१,५; ४, १, ३[२]; शौ २, १०, ३; ४, २१, ६†; २७, ५; ६,३६, २[g]; ९, ४, १०[h]; ११,१, ३०; १२, ३, १; ४७; १८, ३, ७३; १९, ३७, १; २; †२०, १६, १२; १७, ३; २५, ४; ३१, ५; ३३, ३; ३६,४; ५३, १; ५७, ११;१३६,८$[i]; पै १,५४,२;३; ४,३५,५; ७, १३,१०; ९,२२, २५; १३,५, २०; १५, १९,९; १६, ९१,१०; १७,३६,१; ४०, ८; १९, २२, ५; ६; -यःऽ-यः ऋ ५, १५, ४; ८, ५५, ४; खि ३, ७, ४; काठ ८, १४; शौ १, २२,३; १२,३, ४९; १९, १,३; पै १,२८, ३?[j]; १९, ४३, १४; -यसः ऋ ८, ४८, १; मै १,६, ४[३]¶; -यसा ऋ २,१०,४;३३, ६; ६,३६, ५; ८,४,९; ९,९७, ४७; १०, १०६, ५; मा ११, २३†; १८, ५१[k]; का १२, २, १२†; २०,३,१[k]; तै १,४,४३, २; ४, १, २,५†; ७, १३, १[k]; ५, १, ३, २†; मै १, ३, ३७; २, ७, २†; काठ ४, ९; १६, २†; १८,१५[k]; २८,४[२]; क ३, ७; २९, ४[k]; ४४, ४[२]; कौ १, २७७†; जै १, २९,७†; -यसि मै २, ५,११¶; -यांसि ऋ ३, ३, ७; ९,९, १; १०, ४६, १; १२०, ५; तै ५, २, १०, ७¶; ¶मै ३, ४, २; ७, ४[२]; ¶काठ ११, २[२];२१,११; †कौ १,७७; ४७६; २, २८५; †जै १,८,५; ४९,१०; ३,२४,१; †शौ ५,२, ५; २०, १०७,८; पै ६,१,५†; -†योभिः ऋ १०, ४५, ८[l]; मा १२,१[l];२५[l]; का १३,१,१[l];२, ८[l]; तै १,३,१४,५[l]; ४,१,१०, ४[l]; २,२,४[l]; ५,२,१०, ७¶.

---

a) नाप. (*पर्याण-)। √वृ 'आच्छादने'+मयसुन् प्र. > *वुर्मयस्-> यनि. (वैतु. वें. स्क. सा. वि- [अश्व-प्रग्रह-] > प्र३ सत् द्विः३ इतीव, GW. प्रमृ. =१वुयस्- इति कृत्वाऽश्वे तात्पर्यग्रह औपचारिक इति, GRV. =३वुयस्- इति च ?)।

b) नाप. (अन्न-,बल-, आयुस्- प्रमृ.)।< √वी(बधा.)।

c) पामे. पृ१७११ *h* द्र.। d) पामे. पृ२४५३ *m* द्र.।

e) सपा. मा ७,४७ हुयः इति पामे.।

f) पामे. पृ १७०७ *e* द्र.।

g) =सपा. आश्रौ ८,९,७ शांश्रौ १०,११,९। कौ २, १०५९ पै १९,४,२ स्वः इति पामे.।

h) पामे. पृ २४३५ *f* द्र.। i) दावः इति RW.।

j) यो वयः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ १, २२,३)। k) पामे. पृ १९०८ *k* द्र.।

l) =सपा. माश ६,७,२, २ आपमं २, ११, ३१। मै २,७,८ काठ १६,८ सुहोभिः इति पामे.।

वयः-शय[a]- -यम् कौ १, ३५३; जै १, ३७,२.
वयस्-कृत्[b]- -कृत् ऋ १, ३१, १०; १०, ७, ७; मा १५, ५; का १७, १, ८; तै ४, ३, १२, ३; मै २, ८,७; काठ २, १५†; १७, ६; क २६, ५; -कृतः ऋ ९, २१, २; ६९, ८; -कृतम्[c] मा ३,१८; का ३, ३,९; तै १, ५, ५, ४; मै १, ५, २.
¶वयस्या[d]- -स्याः तै ५,३,१, ३; ४[2]; काठ २०, १०[5]; क ३१, १२[5].
वयस्-वत्- -वतः ऋ २, २४, १५; ५, ५४, १३; मै ४, १२, १†; -वते मा ७, २२; का ७, ९,१; तै १, ४, १२, १; ६, ५, १,३; मै १,३,१४; काठ ४, ५; क ३, ४; -वन्तः मा ३, १८; का ३, ३,९; तै १,५,५, ४; मै १,५, २; काठ ६,९; क ४,८.
वयस्वती- -ती मै २,२,३.
वयस्-विन्- -विनम्[c] काठ ६, ९; क ४, ८.
वयस्-सद्- -सत् काठ ३९, ९.
वयो-जू[e]- -जुवः ऋ ९, ६५,२६.

वयो-ध- -धः पै ७,५,९†[f].
वयो-धस्,धा[g]- -०धः ऋ ९,८१, ३; -धसः मै २,७,१६[h]; शौ ८, १, १९; पै ७,५, २; १६,२,८; -धसम् मा २८, २४-४५; का ३०,३-४,१-११; काठ ३९,३[h]; पै ७,५,५; -धसा मा १५, ७; का १६, २, ४; मै २, ८, ८; -धसे मा २८, ४६[2]; का ३०, ४, १२[2]; -धाः ऋ १, ७३,१; २, ३, ९; ३, ३१, १८; ४९,३; ४, ३, १०; १७, १७; ५, ४३, १३; ८, ४८, १५; ७२,४; ९, ९६, १२; ११०, ११; १०, ७, ७; खि १, १०, ४[i]; मा १५, ५२; का १६, ६, ४; तै ३, १, ११, २†; ४, ३,४, १[j]; ४, १, ३[k]; १२, १; ७, १३, ४; ५,३, ६, २; मै १, २, १; २,१२,४; ३, १६, ४; ४, १४, ८†; काठ २, १५†; ६,९[l]; ७, ६; १७,७; १८, १८; २२, १४; ३५, ७; ३७,१७; ४०,९; क ४,८;५,५; २६,६; २९,६; ४८, ९; शौ ५, ११,११; ७,४२,२; ९,१,८;४, २२; १२, ३,१४; १३, २,३३; १८, ४, ३८; ५०; १९,४६,६; पै ४, २३,३; ८, १, ११; ११, ५, ४; १५, १,३; १६,२६, २; ३२, ८; ७२, १०; ९८, ३[m]; १७, ३७, ४; १८,२३,९; १९, ४०, ४[n]; २०, ९, १०.
†वयो-धा[o]- -धाः ऋ ६,७५, ९; मा २९, ४६; तै ४, ६, ६, ३; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; पै १५, १०, ९; -धाम् ऋ ६, ६,७; ४९,९; ९,९०,२; कौ १, ५२८; २, ७५८; जै १, ५४, १०.
वयो-धेय- -याय ऋ १०, २५,८.
†वयो-धै[p] ऋ १०, ५५, १; ६७, ११; शौ २०, ९१, ११.
वयो-नाध[q]- -धैः[r] मा १४, ७[5]; का १५, २, १[5]; तै ४,३,४,३; काठ १७, १[2]; क २५,१०[2].
†वयो-वृध्[s]- -वृधः ऋ ५, ५४, २; -वृधम् ऋ ८, ६०, ११; कौ १,४३; जै १, ४,९; -वृधा ऋ ५, ५, ६.
?वयस्त्वम् पै ५,१३, १.
वयस्वत्- प्रमृ. ३वयस्- द्र.
१†वया[t]- -याः ऋ १०, ९२, ३;

a) विप. (इन्द्र- [प्राण-]) । उस. उप. √शी + कर्तरि अच् प्र. । शेषं पृ ७०४ *d* द्र. ।
b) विप., नाप. (छन्दो-विशेष-) । उस. ।
c) सपा. वयस्कृतम् (शांश्रौ २,११,३ बौश्रौ ३,८ : १० च) <> वयस्विनम् इति पाभे. ।
d) नाप. स्त्री. (वयस्वन्मन्त्रोपधेय- इष्टका-भेद-) ।
e) विप. । उस. उप. <√जू ।
f) सपा. ऋ १,९१,१९ सुवीरः इति पाभे. ।
g) विप. । उस. उप. यथायथं कसिः विच् प्र. च द्र. ।
h) सपा. °सः (हिश्रौ ११, ७, ५१ च) <> °सम् इति पाभे. । i) वयोधाः इति पाठः? यनि. शोधः ।
j) पाभे. पृ २०३४ *f* द्र. । k) वैतु. सा. पूप. = १वयस-, उप. <√धाव् इति । l) सपा. मा ३,१७ का ३,३,७ प्रमृ. माश २, ३,४,१९ शांश्रौ २,११,३ पागृ २,४,८ वर्चोदाः इति; मै १, ५,२,९ वर्चोधाः इति च पाभे. । m) सपा. शौ ९,५,१३ विपश्चित् इति पाभे. ।
n) सपा. शौ ६,१२४,१ अन्तरिक्षात् इति पाभे. ।
o) विप. (पितृ-, रयि- प्रमृ.) । उस. उप. विजन्तम् ।
p) तुमर्थीयः कैः प्र. (तु. सा. PW. MW.; वैतु. GW. °वा- > -धैः इति) । q) विप. (देव-) । उस. उप. <√नह् ।
r) = सपा. माश ८, २,२, ८ वैश्रौ १९, २ : ६ । मै २,८,१[2] वाश्रौ २, २,१,४ माश्रौ ६, २,१, ३ वयुनाधैः इति पाभे. । s) विप. । उस. उप. क्विबन्तम् ।
t) = ३वयस- ॥ नाप. (अन्न-, सुख- प्रमृ.) । वप्रा. ।

–याम्[a] ऋ १, १६५, ।१५; १६६, १५; १६७, ११; १६८, १०।; मा ३४, ४८; का ३३, २, ११.

२।वया[b]– -याः ऋ १, ५९,१; २,५, ।४; ८, १३, ६।; ३५, ८; ६, ७, ६; १३,१; २४, ३; ७,४०, ५[c]; ८, १३, १७; १९, ३३; काठ ३८,१३; –याम् ऋ ५, १, १[d]; ६, ५७, ५; १०,१३४,६; मा १५, २४; का १६, ५, ५; तै ४, ४,४, २[e]; मै २,१३,७; काठ ९, १८; कौ १, ७३; २, ४४१; १०९६; जै १, ८, १; ३, ३३, १६; शौ १३,२, ४६; पै १८, २५, ६; –यायाः ऋ १०, १२४, ३.

वया-वत्[f]– -वन्तम् ऋ ६.२,५

वया(क>)का[g]– >वयाकिन्[h]– -किनम् ऋ ५, ४४, ५.

?वयाथोर्गा वैत्रपयसास् पै ६, ३, ११.

?वयास्तत[i] पै २, ५८,४.

वयियु[j]– -योः ऋ ८, १९, ३७.

वयिष्यत्– √वे द्र.

*वयु[k]– >वयु-नाध– -धैः मै २, ८,१[l].

वयुन,ना(वप्रा.)[m]– -नम् ऋ १,१८२, १; ३,३,४; ५, ४८,२; –नस्य[n] तै ५, ५; ४, ३; मै २, १०,६; काठ ३९, ३; –।ना ऋ १,९२, ६; १४४-१४५, ५; १६२,१८; २, २४, ५; ४, ५, १३[o]; १६, ३; ७, ७५, ४; १०, ४९, ५; मा २५, ४१; तै ४, ६, ९,३; काठ ४६. ५; शौ २०, ७७, ३; –।नानि ऋ १, ७२, ७; ९२, ३;१५२, ६;१८९, ।१;३,५,६।; २, १९, ३;८;६, १५,१०;७५, १४; ७, १००, ५; १०, ४४, ७; ४६, ८;११४, ३;१२२, २; खि १, १०, २; ५, ७, २, ९; मा ५,३६; ७,४३; १२, १५$; २९, ५१; ४०, १६; का ५,९, २;९,२,३;१३,१,१६$;३१,२, ६;४०, १,१८; तै १,१,१४,३; ४,४३, १; २,२,१२,५;५,१२, ५;४,१,९, ३$; २,१, ५$; ६, ६, ५; मै १, २, १३; २, ७, ८$; ३, १६, ३; ४,१०, १; १३,७$; काठ ३, १; ६, १०[२];

a) 'हे मरुतः ! यूयं तन्वे (आत्मने) इषा सहितां (अन्नभृतां) वयां (पुष्टिम्) आयासीष्ट (प्राप्नुत)' इति वा. [वैतु. म. <वयुसाम् इति, L ।५५२। < वयुसम् (<३वयुस्– विप. ।इष्-।) इति, सा. < वयम् ।<अस्मद्-। इति ?]।

b) नाप. (वृक्षादि-शाखा-)। √वृध् 'वृद्धौ'> *वृधा(क>)का-> *वयाका-> यनि. (वैतु. या ।१,४। प्रभृ. <√वी 'गतौ' इति)।

c) भाप. (स्तुति-)। धा. स्तुतौ वृत्तिः। शेषं *b* टि. द्र. [वैतु. वें. सा. PW. Gri. शाखा-पर्याय इति; GW. ३वयस्– > वयासः इति (तु. L ।३६२।), ORN. GRV. अव√यस् >अव-याः (अवयजन-) इति च पद-शोध इतीव ?, GR (पृ ५८३) वयाम (उपु३<√वी) इति शोधपर इति ?]।

d) *वयानाम् > यनि. इति कृत्वा (*वृध्- >) *वय्– >ष३। 'अग्नेः भानवः (किरणाः) नाकम् अच्छ (उच्चैः) प्रसिस्रते (प्रसृताः भवन्ति) इव (यथा) वयाम् (शाखानाम्) यह्वाः [*प्रशाखाः (उच्चैः प्रसृताः भवन्ति ।तु. पृ २५८४ *o*।)]' इति वा. (वैतु. द्वि१ इत्यन्ये, विव. ।कौ १,७३। प्रवयाम् इति द्वि-स्वरं सदपि समस्तं पदमिति ?)।

e) अत्र सा. =वीनाम् (पक्षिणाम्) इति व्याचक्षाणश्चिन्त्यः।

f) विप. [प्रजावत्- (क्षय- =*कुल-, जन- ।तु. ऋ १, १२३,१।)]। 'सः (अग्निभक्तः) शतायुषं च प्रजावन्तं च क्षयं पुष्यति' इति वा.। वृक्षशाखापरत्वे मानवप्रजापरत्वे च धा. समानं वृद्धौ वृत्तिरिति प्राति. चात्रत्यं √क्षि '*जन्मनि' इत्यतो व्युत्पन्नं सद् निवासपरात् सतः सरूपादन्यदिति कृत्वा पृ ११९१ कृतपूर्वो निर्देशः शोध्यः द्र.।

g) नाप. (शाखा- ।तु. *b* टि.।)। h) विप. (शाखावत्-।सोम-।)। 'तादृशं सुतेगृभं (सवन-युक्तं ।सन्तं सोमम्। अग्निः) चित्तगर्भासु (प्रदीप्ताभ्यन्तरासु ।समित्सु।) सुस्वरुः (सुपाचुकः)' इति वा. (तु. सा. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. =।वयाक- = 'मिश्रण-'>। व्याघारण-शेषेणाज्येन मिश्रित- इति-)। i) शोधः पृ१०८७ *e* द्र.।

j) विप. (*प्रस्तवन-कृत्-)। (√वृध् 'स्तुतौ'> कर्तरि) *वृधि–+धर्म– (कृति-) > बस. *वृधि-धर्म–> नैप्र. यनि.। शेषं प्रयियु– इत्यत्र टि. द्र.। ORN. <अव√या इति, GW. <२वया– ।=२वयस्-। इति।

k) =२वयस्–। l) पाभे. पृ २७५२ *r* द्र.।

m) नाप. न. स्त्री. (मार्ग-, प्रयोजन-, कान्ति-, प्रज्ञान-प्रभृ.)। n) विप. (समुद्र-)।

o) वा. पृ २४६६ *a* द्र.।

७,१६; १६, ८$; १८, २१$; ४६, १; क २,८; कौ २,९७६; ११०६; जै ४, २३, ६; शौ २, २८, २$; ४, ३९, १०$; ५, २०, ९$; २०, ९४, ७; पै १, १२, २$; ९, २४, ९$; १३, ५, ३$; १५, ११, ४; २०, ४३, ६; –नाय तै ४, ६, २,६; –†ने ऋ ३, २९, ३ª; मा ३४, १४; का ३३,१, ८; –†नेषु ऋ २,३४,४; ६,७, ५; ८,६६, ८; कौ २,१०४२; शौ २०, ९७,२.

वयुन-शुस्(:) ऋ ६,५२,१२.

वयुन,ना-वत्– -न-वत् ऋ ६, २१, ३; –ना-वत् ऋ ४, ५१,१ᵇ.

†वयु(न>)ना-विद्ᶜ– -वित् ऋ ५, ८१, १; मा ५, १४; ११, ४; ३७, २; का ५, ५,१; १२, १, ४; ३७, १, २; तै १, २, १३, १; ४,१, १, १; मै १,२, ९; ४,९,१; काठ २, १०; १५, ११; क २, ४.

वयो-जू–, °धुस, °धा– १प्रभृ. ३वयस्– द्र.

?वयोवदन्यात्ᵈ पै १७, ४०, ९.

?वयोवय आयदेवुᵉ शौ १२,३,४९

वयो-वृध्– ३वयस्– द्र.

वय्य, य्या(वप्रा.) – -य्यम् ऋ १, ५४, ६ᶠ; ११२,६ᶠ; ९,६८,८ᵍ; –?य्येवʰ ऋ २,३, ६; –य्यायⁱ ऋ २,१३,१२; ४,१९,६.

†वाय्युʲ– -य्ये ऋ ५,७९, [१-३]; कौ १, ४२१ʲ; २, १०९०; १०९१;१०९२; जै १,४१,३.

१वुर–, २वर्–, वरण्–, वरत्र, त्रा– √वृ(वधा.) द्र.

?वरयः पै १,७२,१.

?वरयरारिद्रनाभा पै ३,१५,१.

वर-शिखᵏ– -खस्य ऋ ६,२७,४;५.

वरस्–, √वरस्य, वरस्या– √वृ (वधा.) द्र.

?वराˡ पै २, २३, ३.

?वराम्ᵐ पै ५,२८,८.

वरासी– बरासी– द्र.

१वराह(वप्रा.)ⁿ– -हः ऋ ९,९७, ७; ¶तै ६,२,४, २; ७,१, ५, १; ¶मै १,६, ३; ३,८, ३; ४, ४, ६²; ¶काठ ८,२²; २५,२; ¶क ६,७²; ३८,५; †कौ १,५२४;२, ४६६; जै१,५४,२;३,३५,१; शौ ८,७,२३; पै ३,१५,२; १६,१४, २; –†हम् ऋ १,६१,७; ११४, ५;८ ७७, १०; १०, २८, ४; ९९, ६; मै १, ६, ३¶; ३, ८,

---

ª) भाप. (भ्राजन-) । (√भ्राज्>) *भ्राजस्मन–> नैप्र. यनि. इति मतम् । =मार्गं इति वें., अरण्यां ⌊योनि-स्थाने⌋ इति सा. । ᵇ) °न-व° इति पपा. ।

ᶜ) विप. । उस. उप. <√विद् 'ज्ञाने' ।

ᵈ) वयो-वत् (क्रिवि.<३वयस्–), अन्यात्(<√अन् 'प्राणने') इति स्पष्टे पदे द्र. ।

ᵉ) ३वयस्–>वयो-वत्– (धेनु-,अनड्वह्-)>वयोवान् असत् एव(वा) इति त्रि-पदः शोधः । पृ ६७८ p अयं विशेषः द्र. ।

ᶠ) व्यप. (दुर्वीतिसाहचर्येण देवप्रसादस्य पात्रभूतः कश्चित् ⌊तु. GRV.⌋) ।

ᵍ) विप. (*मादक- ⌊सोम-⌋) । √वय् '*मदे' तु. पार. वज्द् ⌊प्रहर्ष-⌋)>कर्तरि प्र. (वैतु. < √वी 'कान्तौ' इति सा., 'गतौ' इति GW., नाप. ⌊सहचर-⌋ इति PW. प्रभृ.) ।

ʰ) =वय्यै (स्त्री. प्र२), व (< *इव ⌊तु. GW.; वैतु. पपा. प्रभृ. =°य्या-इव ?⌋) । नाप. (तन्तुवायी- ⌊तु. वें. सा. GRV.; वैतु. GW. =सहचरी- इति ?⌋) । <√वे 'तन्तुसंताने' । सस्थ. रण्विता–>-ते (*भ्रमणवत्यौ, याताऽऽयातवत्यौ) इति द्र. ।

ⁱ) व्यप. (वय्याऽपत्यभूत- ⌊सत्यश्रवस्-⌋) । मध्यमे मन्त्रे ?व्युच्छ> व्यौच्छः इति शोधः ।

ʲ) वैतु. भ. वयस्य–> यनि. इति ? ।

ᵏ) व्यप. (असुर-) ।

ˡ) व(रे>)र आ इति द्वि-पदः शोधः (तु. ऋ ⌊३,२३, ४;५३,११⌋; वैतु. BKA. =वराय इति ?) । सस्थ. ?वां>(वः>)वो इति, ?भागो>-गम् इति (तु. BKA.), ?पृथिव्यां>-व्याः इति, ?देवैः>-वीः (तु. BKA.), ?वां धारयामि> धा° इत्येते शोधाः द्र. ।

ᵐ) शोधः पृ १७२० f द्र. ।

ⁿ) विप. (जल-भृत- ⌊अद्रि-, रुद्र-, सोम-⌋), नाप. (मेघ-, शूकर-) । जलभृदर्थे (*वृष्टु–>)*वर्– (वारि-)+(√वह् '*धारणवर्षणयोः'>) वाह्–> उस. *वर-वाह्–> यनि. । शूकरार्थे <*वर्– (महत्-)+आस्– (प्रोथ-)> कस. *वरास्–> *वरास्य–> *वराह्य–> यनि. (वैतु. मै ⌊१, ६, ३⌋ <वर्– ⌊क्षीर-⌋ + √हा 'हानौ' इति, या ⌊५,४⌋ शूकरार्थे <√वृह् 'उत्पाटने' इति वा <१वुर्– ⌊उत्तम-⌋ +√वृह् इति वा, मेघार्थे <वर– ⌊वारि-⌋+आ√ह इति ?) । PW.GW. प्रभृ. नाप. एव. ।

३; जै ४,११, ४; शौ २०,३५, ७; –हस्य मै १,६,३¶; –हाय मै १, ६, ३¶; पै १७, ५, ६[a]; –हेण शौ १२,१,४८[b].

वारा(ह>)ही[c]– -ही मै ४, ४, ६¶.

√वराहय>वराहयु[d]– -युः ऋ १०,८६,४; शौ २०,१२६,४.

¶वराह्-विहत[e]– -तम् मै १, ६, ३^{2}; काठ ८, २^{3}; क ६,७^{2}.

२वराह[f]– -हैः ऋ १०, ६७, ७; मै ४,१४,१०; शौ २०,९१,७.

?वराहमन्यरुजं नुत्तानपादसन्दयः पै ५, १०, ४.

वराहु[g]– -हुम् ऋ १, १२१, ११[h]; –हून् ऋ १, ८८,५[i].

१वरिमत्–,२वरिमत्–, १वरिमन्–, २वरिमन्–, वरिवस्–, √वरिवस्य, वरिवस्यत्–, वरिवस्या– √वृ(बधा.) द्र.

?वरिवाणा[j] पै १९, २४,६.

वरिष्ठ–, वरी–, वरीमन्–, वरीयस्– √वृ (बधा.) द्र.

वरीवर्जयन्ती–, वरीवृजत्– √वृज् द्र.

वरीवृत्– √वृत् द्र.

वरुण[k]– -०ण ऋ १, १५१, ६; २, २७, १४; २९, १; ५, ४६, २; ६७, [१; ८, ६७, ४; १०, १२६, २]; २; ७१, १; २; [३; ८,४७,१]; ७,५९,१;६६;३; ८, १९, ३५; ६९,११; मा ६,२२; २०, १८; ३३, ४८†; का ६,५, ३; २२,१,४; ३२,४,५†; तै १, ३; ११, १; मै १, २, १८; २, ४; ७; काठ ३, ८; †जै ३,५४, ९; ४; १८,४-६; शौ ७,८८,२; १९,४४, ९; –°ण ऋ १, २४, ११; १४;१५; २५, १;३; १९; ५०, ६; १२२, ७; २, २७, ६; ८; १०; [१७; २८, ११; २९, ७]; २८, २; ३; ५-१०; ४, १, १८; ४१, ११; ५५,१; ५,६२, ५; ८; ६९, १;२; ७०, १;८५, ७^{2}; ८; ७, ६४, [५; ६५, ५]; ६६, ९; १७;१८; ८६,३?[l]; ४; ६; ८; ८७,२; ८८, ५; ६; ८९, १; ५; ८, १८, [२१; ८३, ४]; २७, ७; १५;४२, ३; ६९,१२; १०,५१,४; ६;६४,१२; १२४, ५;१३२,४; †मा ६,२२^{2}$; १०, १६; १२, १२; १८, ४९; २०, १८$;२१,१;२; ३३,३२; †का ६,५, ३^{2}$; ११,५,७; १३,१, १३; २०,२, १२; २२,१, ४$; २३,१,१;२; ३२,३,३; †तै १, २,२,२$; ३,११,१^{2}$; ५,११, ३^{2}; ८, १२, ३; २, १, ११,५; ६^{2}; ३, १०, ३$; ५, १२, १; ३, ४, ११, ६^{3}; ४, २, १, ३; ११, ३; ५, २, १, ३; मै १, २, २†; १८^{3};†; २, ३,१^{4}; ६, ९; ७, ८†; †३, २, १;४, ८; †४, ७, ८; १०, २; ४^{3}; १२, ४; ६^{2}; १४, ३^{2}; ९^{6}; १४; १७^{4}; काठ २, ३†?[m];३,८^{3}†;४, १६^{3};†^{2};११,७;९;११^{2}; १२^{3}†; १३†; १२,६^{2}; १५†; १५,७†; १६,८†; १७, १९^{4}; १९,११†; २१, १३^{2}†; २३, १२^{2}†; ३६, १५; ३८, ५^{2}; ४०, ११^{4}†; क १, १५†; २, १५^{3};†;३१, १†; †कौ २, ३३५; ४१९; ९३५; ३, १, ४; ५, ११; †जै २, ५, १; ३, २८, ७; ३२, ९; शौ १, १०, २; २०, ३; २, २८, ५; ४,१५,१२;१६;६; ७?[n];२९,५; ५, १, ८; ११, १; ४; ५; ६?[o];

---

[a]) सपा. शौ १२,१,४८ सूकराय इति पाभे. ।

[b]) सपा. पै १७,५,६ सूकरेण इति पाभे. ।

[c]) विप. (उपानह्-) । विकारेऽर्थे अञ् प्र. (पा ४, ३,१५४)। [d]) विप. (श्वन्-) । क्यजन्तात् उः प्र. ।

[e]) विप. >नाप. (मृद्-) । तृस. (तु. पाभे. वैप ४) ।

[f]) विप. [जलभृत्- (मरुत्- [तु. वें. सा.; वैतु. या ५,४ अङ्गिरसामृषीणां विप. इति ?])]। वस. । शेषं पृ २७५४ *n* टि. द्र. ।   [g]) =१वराह्– =२वराह– इति सा. PW. GW. प्रमृ. । शेषं *h*, *i* टि. द्र. ।

[h]) विप. (*मेघ वन्धक- [वृत्र-]) । २वराह–+(√वृ 'छेदने' >भावे) *व्र–> वस. *वराह-व्र–> *वराह-व–> यनि. इति ।

[i]) विप. [*मेघ-वर्षिन्- (मरुत्- [तु. या ५, ४])] । २वराह–+(√वृष् '*वर्षणे'>भावे) *वृष्–> वस. *वराह-वृष्–> यनि. (वैतु. स्क. सा. <१वर–+आहु– [<आ√हन् वा आ√हृ वा आ√ह्वे वा आ√हु वेति]) ।   [j]) शोधः पृ २३८४ *e* द्र. ।

[k]) व्यप. (देव-) । <√वृ [बधा. (आवरणदीप्त्याद्यर्थानुगमात् [तु. या १०, ३ PG २,२२ प्रमृ.])] ।

[l]) तु. पृ १५६८ *j* ।

[m]) °णम् इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. ऋ ८, ४२,३ क १,१५) । [n]) अधिकं पदमिति कृत्वा तदपाठः शोधः ।

[o]) पपा. प्रमृ. यनि.; W. Gri. °णः इति शोधः (तु. सपा. पै ८,१,६ °णः इति पाभे.) ।

७;१०;११; ६,५१,३†; ७,८८, १;२[२];३†;४;१३,२,२१†; १४, १,६२;१८,४,६९;७०;१९,४४, ८;†२०,४७,१८;९२,९; पै१, ९, २; ४, १२, ७‡[a]; ३८, ४; ५, ३२,१;६;८;†३९,२; ७‡[b]; ८, १,१;४;५;७;१०;११; १५, ३,८; ९; ५, ३; १८, २२,६†; १९, १६,७; ४१, १२;४३,५†; २०,१९, ३; ३२,४; ५[३]; –णः ऋ १,१७,५; २३,६; २४,७; ८; १२;१३; २५, १०; १३; २६, [४;४१,४; ४; ५५,१; ५, ६७, ३; ८, १८,३;२८,२;८३, २]; ३६, [४; ४०, ५; ७, ६६, १२; ८२-८३, १०; ८, ११, १६; २६, ११; १०, ३६, १; ६५, १; ९; ९२, ६]; ४१, १; ४३,[३; ३,४,६]; ४४,१४; ७९,[३; ८, २७,१७; १०,९३, ४]; ९०, १; ९४, [१६; ९५, ११; ९६, ९; ९८, ३; १००, १९; १०१-१०२, ११; १०३, ८; १०५, १९; १०६, ७; १०७, ३; १०८, १३; १०९, ८; ११०, ९; १११, ५; ११२, २५; ११३, २०; ११४, ११; ११५, ६; ४, ९७,५८]; १०१, ३; १०५, १५; १३६, ३; ७;

१४१, ९; १४३, ४; १५६, ४; १६१; १४; १६२, [१; ५,४१, २]; १६३, ४; १८६, [२; ७, ६०, ४]; ३; २, १,४; २७, १; [२; ७, ६४, १]; ३८, ८[c]; ९; ३, ४, २; ५,[४; १०, ८३,२]; १४, ४; ५४, १०; ४, १३, २; ४२, २; ३; ५५,४; ५, ३, १; २६, ९; ४०, ७; ४६, ५;४८, ५; ४९,३; ६४,५; ६५;१;६७, ५; ६८, २; ७२,३; ८५,२; ३; ४;६, ३, १; २४, ५; ४९,[१; ५१; १० (१०, १५; ५)]; ६२, ९[d]; ७५; १८[e]; ७,१२,३; २८, ४; ३४; १०; २४; [२५; ५६, २५(१०; ६६; ९)]; ३५, ६; ३८, ४; ३९,[७; ४०, ७; ६२, ३]; ४०, ३; ४; ४९, ३; ४; ५१, २; ५६, २५; ६०, ५; ६; ८; ६२, [६; ६३, ६]; ६६, ११; ८६, ३; ८७, १; ४-६; ८८,३; ४; ७; ८,१५,९; २५, २; १३; २७,६; ३१,१३; ६७, २; ९४, ५; ९, ६४, २४; ७३, ३; ७७, ५; ८१, ४; ९०, २; १०, ८, ५; ११, १;३१,९; ६६, ५; ७५, २; ८४,७[a]; ९२, ४; ९८, १; ९९, १०; १०९, २; १२४, ४; ७; १२६, १;३;

४[b];५-७; १४७,५; १७३, ५[f]; खि २, ११, १; ३, १०,५; ४, ५, २७; २९[g]; ६, ६; ८,२; ५, १, १; १५, ११; मा ४, ३१†; ७, १४; ४७[g]; ८, २३; ३७; ५६; ९, ३३; ३९; १०,७;१६; २७†; २८; ११, ६०; १४,२०; ३०; १५, १२;१७,४९†[e]; १८, १७; १९, ८०; ८५; ९४; २०, २†; ७०-७२; २१, ३२; ५८; २२, ५; २५, २४; २६, १; २९, १५†; ३२,१५; ३३,४२; ४६†; †३४,३०;५४;५७; ३६, ९†; ३९, ६; का ४, १०,२†; ७, ६; ३; ७, ४; ८, ११, २; ९, २, ७; ८[३]; ४, १; ७, ३; १०, ६, ३; ११, ३, १; ४,३; ५, ७; ८, २†; ४; १२,५,११; १५, ५, ६; ९, ३; १६, ३,७; १८, ४, १७†[e]; १९, ६, २; २१, ६, १; ६; १५; ७, १†; २२, ७, ४-६; २३, २, ११;६; ११; २४, १, ५; २७, १२, १; २८, १,१; ३१, ३, ४†; †३२, ३, १३; ४,३; †३३, १, २४; २, १७;२०; ३६,१, ९†; ३९, ४, १; तै १, २, ८, २†; १०, २; ४, ४५, १†; ५, २, ५¶; ७, ११, २; ८, १०, २[२]; १२,

[a]) सपा °ण<>°णः इति पाभे. ।

[b]) सपा. °ण <> °णः इति पाभे. ।

[c]) वारुणः (*जलजन्तुः) इति शोधः । सस्थ. ? अनिशितम् >आ *न्यशितम् इति द्वि-पदं शोधान्तरमपि द्र. । (नि√ वश् '*वसने'>कर्मणि) *नि-वशित-> नैप्र. *नि-अशित- > *न्यशित- (*नीड-) । 'सविता (सर्वाणि) जन्मानि (भूतानि) स्थशः (लोकशः) व्याकः (विभक्तानि अकार्षीत् [तथाहि]) *वारुणः याद्राध्यम् [तु. पृ २५९१ d] अप्यं योनिम् आ गात् । विश्वः जर्भुराणः (*पापत्यमानः) मार्ताण्डः (विहगः) निमिषि (अस्तमन) *न्यशितम् आगात् । पशुः (अपि विश्वः) व्रजम् आ गात्' इति वा. (वैतु. अन्येऽन्यथादृशः) ।

[d]) =स्तोतृ-, ऋत्विज्- । (√वृध् 'स्तुतौ' कर्तरि >) *वृध्वन्- > नैप्र. यनि. इति मतम् ।

[e]) सश. तै ४,६,४,५ वरिवः इति पाभे. ।

[f]) सपा. राजा वरुणः > पै १९, ६, ८ देवः सविता इति पाभे. ।

[g]) सपा. खिसा २९,२९ °णम् इति पाभे. ।

१; १४, १; १६, १[२]; †; २;
¶२, $१,११,२; ३; २,६, २;
३; ११, ५; ३, ११, १; १२,
१; २; १३, २[२]; ४, १४, १$;
३, ४, ५, १; ४, १, ६, १; ३,
७, २; १०, २; ४, २,२;९,१;
†६; ७, २; ८, १; ७, ६, १;
¶५, १, ५, ९; २, १; ३[२]; ३,
४, २; ५, ५, १; १०, २[a]; ६,
१, १†; ¶६, १, ११, ३[२]; †;
५; २, २, १; ९, १; ४, ८,३;
६, ३, १; २†; ४; ५[३]; ५,
४; ७, ३; ७, ४, १५, १;
५,२३,२; मै १,२,६[२]; ३,१२;
३८[b]; ३९†; ४, १३¶; ५,
१२¶; ६, २[२]†; ११¶; १२¶;
८, ३¶; ९, ४[५]; ¶१०, १०[४];
११[२]; १२[४]; १३; ११, १०[३];
२, १, २¶; ¶२, १; ६; ३,
३[२]¶; ६, ६; ८[२]; ९;१२[४]; †;
७,६; १६†; ८,३;६;९; ११,५;
१३,१†; १४; २०; २१; ¶३,
२,८[२]; ७,८[४];$; ९; १०; ८,९;
९;१; $११, ४[३]; ५; ९[३]; ११;
१२, १$; १६, १†; ४, ¶३,
४[२]; ७;४,२;३;६[३];†; ५,८[२]¶;
७, ८¶; ¶८,५[८]; †; ६; ९,१;
२७; १२,२[३]; ३†;४[३]†; †१४,
४; ११; १५; काठ २, ६†;
७[३]; †; ३, ९; ४, ४; ९†;
१२[b]; १३†; ७,११¶; १४[२]†;
८,४¶; ७†; ९,९[६]; १०, १२[३];
¶११,३;६[२];१२†; †१२,६[४]¶;
१४[२]; १५; १३,२[२]¶;६¶; ९[b];
१४, ४[३]; १५,५;६[e]; ७;८[४]; †;
१६,५; १७,३;५; ८; १८,१०;
२०, ९¶; २१; १¶: ¶२२,६;
११[२][c]; २३, ६¶; ¶२४, ५-७;
९; २६,२¶; २७,४¶; ¶२९,
३[७];४†;¶३४,१४[२];१६;¶३६,
५[४]; ६[५]; ७[२]; ३७,११[२]¶; ३८,
३[२];४†; ९[३];१०; ३९,४[२];१३;
४०,६†; ४४,४; ४५,२०;४६,
४†; क १, १९†; २, १[२]; ३,
३; १०[b]; ११†; ६, ९¶; ७,
४[२]†; ८, १२[३]; २६, २; ४;
७; २८, १०; ३१;११¶; ३४,
१¶; ३५, ५[३]¶; ¶३७, ६-८;
३८, २¶; ४०, ५¶; ४२,४¶;
¶४५, ४[७]; †; †कौ १, १८५;
२१८; ४२६; ४५५$; ५२८;
२, १४५; ४२८; ४९४; ६५६;
७५८; ९९७; ११३६; १२२०[d];
३, १, ५; †जै १, २०, १;२३,
५; ४१,८; ४७, ७$; ५४,१०;
२, ५, २; ३, १४, ६; ३३,३;
३८, ८; ५४, ६; शौ १, ९,
१; १६, २; १८, २; ३३, २†;
२, २८, २; ३, ३; ३; ४,५;८,
१; २२, २; २७, ३; ४, १६,
२; ५; ८[३]; ३१, ७†[e]; ३२,
२†; ५,१३, १; १७,२†; १९,
१०; २१, ११; २२, १[f]; २४,
४; २५, ६; ६, ४,२; २१, २;
७३, १; ८८, २[g]†;९३,३; ७,
८६, ६; १२३, १†[d]; ९, १२,
७; १०, ४, १६; ६, १५; ११,
७; १४; १५; १२, ३, २४;
१३, ३, १३; ४, ४; १५, १४,
५; १८, १, १८†; ३९†; १९,
९, ६†; ७; १०, ६†; १७, ४;
२०,१; २६,४; ३२, ९[h]; ४४,
१०; २०,९२, ८†; १०६,३†;
१३१, ३; पै १, १०, १; १२,
२; १९, १; २५, २; २७, ३;
३८,२; ९२,३;१०२, ४;१०८,
१; २; ४०, २; ५२, ४; ६१,
१?[i]; ६५,१; ७४, ३; ८६, ३;
३, १,५; १८, २; २४,३; २७,
६; ४, ८,४; २८,७†; ३२, २;
५, ११, १; २६, ४; ३२, ४;
५; ७[३]; ९;१०; ३६, ३; †३९,
१; ३-६; ६,५,६; १०,५?[j]; ७,
१६,४; ८,१,६[k];११[l];१०,१२;
१४, ११†; ९,३, १; १५,२†;
१९, ३;२२, २५; १०, ६,११;
१५,४; ११, ५, १२; १२, १,
१६†; ६,५;७,४; १३, २,५[m];
१६; ५,५; ८,६†; १४,१,३†;
१९; १५, ३, १०; ७, २; १६,
१६,६; ४३,३; ५६, १४; ७३,
४;५;१३९, ७;१५४, ३;५;१७,
२३,४; ३८, ४; १९, १, १३;
१४[n]; २, २; १०, ६[o]; ९; १४,
१५; ४३, ७; ४४, २४; २०,
८, ४; १५, ८; १७, ९; २८,

a) =सपा. आपमं २,१७;१७। मै २,१३,२१ विष्णुः इति पाभे.। b) पाभे. पृ १५१० e द्र.।
c) विशेषः पृ १२४४ m द्र.।
d) पाभे. पृ २७५६ e द्र.। e) पाभे. पृ २७५६ a द्र.।
f) पाभे. पृ २४५७ e द्र.। g) पाभे. पृ २७५६ f द्र.।
h) पाभे. पृ १७३४ g द्र.।

i) त्रुटितः पाठः। j) शोधः पृ १८२१ i द्र.।
k) पाभे. पृ २७५५ o द्र.। l) पाभे. पृ १९१२ d द्र.।
m) राजा वरुणः > सपा. शौ ५,२५,४ मित्रावरुणौ इति पाभे.। n) सपा. शौ ६, ३,१ अदितिः इति पाभे.।
o) सोमो वरुणो वायुरग्निः > सपा. शौ ६,५८,१ द्यावापृथिवी उभे इमे इति पाभे.।

१; ४२, १; ४९, ५; ५१, ९; ५४, ५; ६०, ६; –णम् ऋ १, २,[७;५;६४,१;७,(६३,५)६५, १;६६,७]; २३,४; २५,५;८९, ३;१०६,१;१६४, ४६;४, १,२; ५;२, ४;३९, ४;४१, ८; ९;५, ४२, १; ६, २१, ९; ४८, १४; ५०, १; ५१, ३; ७, ३९, ५; ८२, ५; ८३;६; ८४, [५; ८५, ५]; ८५, ३; ९३, ७; ८, १८, २०; ४२, २; ९, ९०, [५(९७, ४२)]; ९५, ४; १०, १४, ७; ६३,[(३५, १०) ९]; ७०,११; ८९, ९; खि १, २, ८; २, ६^{३}, २०?;७, ७,५; ६; मा २१,४†; ४०; २५, १६†; २८, ३४;३३, ५७†; का २३, १,४†; ४,१२; २७, ११, ३†; ३०, ३, ११; ३२, ५,३†; तै १,७,१०,३‡[a]; ¶२, १, २, १^{२}; ९, १^{२}; ३; ११, १†; ३, १२, १; २; ५, १२, ३†; ¶६, ४, ८,२;६,३, १; ३; ४; मै १, २, ६?‡[b]; १३†; ६, १२¶; १०; १३¶; ११, ४‡[a]; २, ३, ३^{२}¶; ५, ६¶; ७, १३; ३, ७, ८^{२}¶; ११, २; ४, ¶३, ७; १०; ४, ६¶; ५, ८¶; ८, ५^{३}¶; १०, ४†;१४,६^{३};१६†;१७†; ¶काठ १०, ४; १३, २; १४, २‡[a]; १७, १९†; २७, ४^{३}; २९, ३^{२}; ३४, १९†; ३६, ६; ७^{२}; ¶क ३५, ५; ४२, ४^{३}; ४५, ४;

†कौ १, ९१‡[a]; २८८$; २, १४३; १९७; ४१७; †जै १, १०, १‡[a]; ३०; ६$; ३, १४, ४; १८, ४; ३२, ७; शौ १, ३, ३; ३, २१, ८; ४, ४०, ३; ५, १, ९; ७, २६, १[c]; २[c]; ९, १५, २८†; ११, ८, २; १८, १, ५४†; १९, १८, ४; पै २, ३०, २†; ५७, २; ३, ९, ३; १२, ८; ४, २८, १†; ६, २, ९; ७,१७,४; १२, ७, ४; १५, १३, २; २०, १४, १०[c]; १५, १; २[c]; –णयोः[d] ऋ ६, ५१, १; ७, ६६, १; जै ३, ५४,७†; –णस्य ऋ १, २४, [१०; ३, ५४, १८]; ४१, ७; ९१, [३; ९, ८८, ८]; ९४, १२; १०५, ६; ११५, १; ५; १२३, ५; ८; १२८, ७; १३६, [२; ८, ४७, ९]; १५२; [४; २, २७, ७; ४, ५, ४; ७,६१, ४; १०, १०,६; ८९, ८]; १८४, ३; २, २८,१; ४; ३, ५५, ६; ६१, ७; ४, १, ४;३३,९;४२, [१;२]; ५५,[७; १०, ३०, १]; ५, ८५, ५; ६, ४७,२८;७०,१; ७४, [४; १०, ८५, २४]; ७, ४४, ३; ६२,४; ६३, १; ८२, ६; ८४, [(२, ३३,१४; ६,२८, ७) २]; ८७, ३; ८८, २[e]; ८, १९, ४; २५, १७; ४१, ४; ७; ९; ४२, १; ९,७३, ९;१०७,१५; १०,३६, [(८,४७, ९) ३]; १३; ३७, १;

१०३, ९; १२३, ६; १६७, ३; १८५,१; मा ३,३१†; ४,३०†; ३५†;३६^{५};५,३९;७,४२†; ८, २३; १०, ८; १३, ४२; ४४; ४६†;५०; १४,२४; १७,४१†; २१, ३†; ४६; ४७;२५,४; ५; २९, ५४†; ३३, ३८†; ३४, ४५†; का ३, ३,२३†; ४,१०, १†; ६†; ७^{५}; ५,९;६; ८,१७, १†; ९,२,२†;४,१; ११,४,४; १४,४,५;७;९†; ५,४; १५,८, २; १८, ४, ९†; २३, १, ३†; ५, ४; ५; २७, ४-५, १; ३२, ३, ९†; ३३, २, ८†; तै १,१, १०, ३†; २, ८, १†; २^{३}; ९, १^{४}; †; ३, ४, २; ४,४३, १†; ४५, १; ३^{२}; ८, १०, २; †२, ४, १४, ४; ५, १२, ३; ३, ५, ६,१; ४,२,१०,१;३^{२}; ३,९,१; ४,११,२; ६,१,१; ४, ३†; ६, ६†; ५,५,४,१¶;७,२१,१; ६, १, ११, ६†; ३, २,६;६, ३,२; ५^{२}; मै १;१,५;२,६^{९};†^{३}; १३; ३,३७†; ३९^{३}; ५,४†; ९, २; १०, १३^{२}¶; २,¶३,१^{२}; ३;६, १२; ७, १७^{३}; ८, ५; १०,४†; ३, ७; ८^{२}†; ९, १; १५, ४; ५;१६, ३†; ४, १,५^{३}; ¶; ३, ९¶; ¶४,३;४; ६; ८,५^{४}; ¶; १०,४†; ११,१^{२}†; १४, ४†; ११; १७†; काठ २,६†; ७^{५};†; ३,१; ८; ४, ९†;१३^{४}; ७,२†; ९, १०; १०, ४¶; १२, ६¶;

[a]) =सपा. पत्रा ५,१;९ साब्रा १,७,१०;३,६,१ गोगृ ३,३,४ । ऋ १०,१४१,३ मा ९,२६ का १०,५,५ काठ १४,२ शौ ३,२०,४ माश ५,२,२,८ अवसे इति पाभे.।

[b]) ºणः इति शोधः (तु. ऋ ५,८५,२)।

[c]) सपा. मा ८, ५९ का ९,७,८ मै ४, १४, ६ माश ४, ५,७,७ तैब्रा २,८,४,५ पत्रा १, ५ आश्रौ ५, २०, ६ शांश्रौ ३, २०, ४ वरुणा इति पाभे.।

[d]) मित्र– इत्यनेनैकशेषः (तु. पृ २४९२ *f*)।

[e]) सस्थ. अग्नेः इति यनि. विप. द्र. (=*भासमानस्य [वैतु. सा. प्रमृ. वह्निपर्याय एव सत् नापृ. इति?])।

१३; १५†; १५, ८; १६, १३; १७[३]; १७, ४; १८, ५†; २१, १; २२, ५[३]; †; २४, ७†; २६, २; २८, ३[४]; ३१, ३¶; ३४, १९†; ३५,१२; ३६,७[२]¶;१५; ३७, १३[२]; ३८, ५[२]; ४०, ३; ४६, १†; ५३, ११; क १, १९†; २, १[५]; †; ८; १५; ३, ७†; ११[३]; ५, २†; २५, ८; २६, ३; २८, ५†; ३७, ८†; ४०, ५; ४७, ३¶; ४८, १२; †कौ १, १९२; ३२०; ३७८; २, २०७; ७६४; ११९६; १२०७; ३, ५,३; †जै १,२०, ८; ३३, ८; ३९, ९; २, ४,६; ३, १९, २; शौ १, १०, १; २५, ३[a]; २; १०; १-८;४,१६, ३[३];४;६,२८,३; ६८;३;८५,२; १२५; ३†; १३२, १-५; ७, ९५, २; ९, २; ६; ४, ८; १०, ४, १; ५, १०; ४४; १०, २२; २८; १३, २, ३५†; १४, १, ११†; ५७;५८†; ३,४९; १५, २, १८; १६, ८, २९; १८,१, ७†; ३; ६६; १९, १३, १०†; †२०, १०७, १४; १२३, २; पै १, ९, १; ३३, ५; ६३, ३; ६७,२; २, ३, १; ४; १८, ४; ३६, ३; ४; ५२, ३; ५; ८५, ५; ४, २२, ३[b]; ५, ३२, २; ३; ३६, ९; ६, ३, ७; १२[c]; १०, २; ७, ४, १०†; ११, ५, २; १२, १, १२†; १३,९,११; १४, १; १५, ११, ७†; १६, १५, १;२४ ७;७६, ५; १०९, २;८;१२८, ३;१३२,१०; १७, २३,३; २४, ५;२५, ४†; १८, २, ६†; ६,५; ६†;११,९;२४, २†; १९, ३, ६;६,२; १७,१४; ५२, ११†; २०, ७, ८; २९, २;५३,१०;६०, ३; –णात् ¶मै १,५,१२[२];८,८;१०,१०; ११[२]; १२[३]; २, १;२[४]; ४; ३,१[३]; ३; ५;५, ६[३]; ११; ३,९, १[२]; ४, ३,७[३]; ८,५; ६; ¶काठ १०, ४[३]; ११, ८; १२, १[७]; ६[३]; १३, २[५]; ६; २७, ४; २९, ३; ४; ३६, ५; ६[५]; ¶क ४२, ४; ४५, ५; शौ १, १०, ३; पै १, ९, ३; ११, १, १३; –णाय ऋ १, १२९, [३;१३६, ६]; १३६, [४; ९, १०४, ३]; ५;१३७,२; ४, ३, ५; ४२, ७; ५, ५, ११; ६६, १; ६८, १; ८५, १; ६, ६८, ९; ७, ६०, १; ६२, २; ८५, १; ८८, १; ८, ४१, [१; ९,६१, १२]; ९,३३,[(५, ५१, ७) ३; ३४, २; ६५, २०]; ७०,[८; १०८, १६]; ८४, १; ८५, ६; १००, [५; १०, ८५, १७]; १०, १२, ८; ६५, ५;६; ८; ११३, ५; मा ८,२३; १२, ७२; २२, ६; २४, २१; २२; २८; ३०; ३८; २६, १७†; ३९, २; का ९, ४, १; १३,५, ११; २४, २, १; २६, ५, १; २; ६, ३; ५; ८, ३; ३९, १, १; तै १, २, ३, ३;८,७,२;१०, १¶; ¶२, २, ११, ६[३];३,१२, १; ४, २, ५, ६; ५, ५, ११, १; ६, २०,[१[२]; ६, १,४,८¶; ७, १, १४; १; १६,१; ४,१६, १; ५, २३; १; मै १, २, ३;६; ११, १०; २,२,६¶; ५,६; ६, ६¶; ७, १४; ३, ६, १०; ७, १०¶; १२, २; १४, २; ३; १०; ११; ४, ४,६¶;१२,४†; काठ २, ७; ११, ३¶; १२, १५†; १३, २; १५, ५; १६, १२; २३, ६; २७, ४¶; ४१, ५; ७; ४४, ५; ४५, २०;४७, १; ४९, १०[२]; क २, १; २५, ३; ४२, ४¶; †कौ २, २३; ११६; ३४५; ४९३; ५०९; ३, १, ७; †जै २, ५, ४; ३,३, २; १२; ३; २९, २; ३८, ७; ४०, ५; शौ ४, ४, १; ६, २०, २; १२, ३, ५७; ४, २६; १४, २, ४६†; १५, २, १७; १८, १; ३६†; पै २, ९, ४; ४, ५, १; ५, ३०, ३; १४, १, १; १६, ११८,३; १२१-१२९, ३; १७, १८, ६†; २१; ५; ४१, ७; १८,११,६†; १९,१२,११; –णे ऋ १, १५२, ५; ४, १, [३; ८, २७, ३]; ५, ४२, २; ४९, ५; ७२, १; ७, ८६, २; ८७, ७; ८, १०१, ५; ९, ६१, ९; १०, ३६, १२; मा ३३, १७†; का ३२,१;१७†;¶मै ४, ४, ७; ५,८[२]; काठ २६,११†; २७, ४¶; क ४२, ४¶; †कौ १, २५५; २, ४३३; ४८५‡[d]; †जै १, २७, ३; ३, ३३, ८; ३६, १०‡[d]; पै ६, २, ८[e];

a) सपा. पै १,३२,३ वारुणः इति पामे. ।

b) पामे. पृ १९३७ *f* द्र. ।

c) ण्णस्य प्र° > सपा. कौसू ३, ३[२] ण्णप्रसूताः इति पामे. ।

d) पामे. पृ २४९३ *d* द्र. ।

e) पाठः? सपा. शौ ५,१,८ वरुण इति पामे. ।

१९, ४८, ७; –णेन,> ना ऋ ४, ३४, ७; ३९, ३; ८; ३५, १; मा १०, ३०; का ११, ९, २; तै ¶२, १, ४, ४; ५; ८, २; ५, ६, १, २; ¶६, ४, २, ४; ६, ७, ४; ¶मै १, १०, ५; १०[२]; $; २, ५, ३[२]; ६[२]; ११; १२, १$; ४, ३, ७; ५, ८; ८, ६; काठ ७, १६†; ¶१३, २; ४[२]; ६; २५, १०¶; २७, ४[३]¶; २९, ३¶; ३५, २०¶; ३६, ५[२]¶; ३८, ३; ३९, २; ¶क ४०, ३; ४२, ४[३]; ४८, १८; शौ २, २९, ४; ३, ५, ४; ६, २; १३, २; ७, १०९, १; ९, ३, १८; १९, ५६, ४; पै १, १३, १; २, २५, ३; ४०, १; ७२; २; ८०, २; ३, १, ६; ३-४; २; ८, ४; १३, ४; ४, ३०, ३; ५, ३७, २; १४, १, ७; १६, ४०, ९; २०, ३, ६; –ैणैः[a] शौ ३, ४, ६.

वरुणानी– -नी ऋ ५, ४६, ⌊८; ७, ३४, २२⌋; मै ४, १३, १०†; शौ ६, ४६, १; ७, ५१, २†; पै ५, ११, ५; १०, १६, ४; ११, १, २; १९, ४६, १०; –¶नीः काठ ८, ५[३]; १९, ३; क ७, १[३]; ३०, १; –नीम् ऋ १, २२, १२; २, ३२, ८; पै ९, १०, ९; २०, १०, १०†; –न्याः पै १७, २४, ५.

१वारुण[b]– -णः मा २९, ५८; ५९; का ३१, ६-७, १; ¶तै २, १, २, २; ९, ३; ५, १, ५, ३; ६, १; $५, २२, १; २४, १; ६, १; ११, १; ६, ५; २; ¶मै १, ८, ८; २, १, ४; ३, ३; ४, २; ५; ६[२]; ११[२]; ६, ३-५; १३[२]; ४, ३, ७; ८; ४, ७; ७, ८[४]; ¶काठ १०, ४[२]; ११, ८; १२, १२; १३, २[२]; ६; १५, २$; ३; ४; ९[२]; २४, ६; २७, ४; २९, ३; ९[२]; १०; ३७, २[४]; ३[२]; $४८, १; ३; ¶क ३७, ७; ४२, ४; ४६, २; ३; पै १, ३२, ३[c]; –¶णम् तै १, २, १०, २$; ८, ७-९, १; १७, १; २०, १; २१, २; २, १, २; १; ८, २; ९, २; ३; २, ५, १; ३, १, ४[२]; ११-१२, १; ६, १; ११, २; ६, ५, ३; ४; मै १, २, ६[३]$; ८, ६; ८; १०$; २, १, २[२]; २, १; ३; ५; ५, २[३]; ६[२]; ११; ३; ७, ८[२]; $; ४, ५, ८; ८, २; काठ २, ७[३]$; ६; ७; १०, ४[२]; ११, ६[२]; ८; १३, २[५d]; ६; २७, ४; क २, १[३]$; ४, ६; ४२, ४; –णस्य तै ६, ६, ५, ३¶; –णाः मा २४, २[e]; १५; का २६, १, ३[e]; ३, ५; तै ५, ६, २०, १; मै २, ३, ३¶; ३, १३, ३[e]; १३; काठ २८, ४[२]¶; ४९, १०; क ४४, ४[२]¶; शौ ६, १२१, १; पै ५, ३६, १; १६, ५१, २; १९, ४८, ४; –णात् पै ३, १७, ४‡[f]; –¶णान् तै २, ३, १२, १; –णानि काठ १३, २¶; –¶णेन तै २, २, ५, १; २; ३, ११, २; मै २, ५, २; काठ १२, १[५]; ६[३].

¶वारुणी– -णी तै २, १, ७, ३; ४; ९, २[२]; ५, १, ७, ३; ६, २१, १$; मै १, ८, ८; १०; १$; १०; ४, ३, ४; काठ ९, ४; १३, ६; २३, १; ३६, ५; ५०, १$; क ८, ७; ३५, ७; –णीः मै २, ५, ६; ४, ३, १०; ४; २; काठ २२, ११[२]; क ३५, ५[२]; –णीभिः काठ २२, ११; क ३५, ५; –णीम् तै १, ८, ३, १; २, १, ९, १[२]; ५, २, १, ३; मै १, ८, ३; –ण्यः तै ५, ६, ११, १$; –ण्या तै ५, ७; ६, ४; ६, १, ११; २; ६; मै १, ६, ११; ८, ३; ४, ४, २; ८, २; काठ २४, ६; २८, ४; क ३७, ७; ४४, ४.

¶वरुण-गृहपति[g]– -तयः मै १, ९, ४; काठ ९, ११.

¶वरुण-गृहीत,ता– -तः तै २, १, २, १; मै २, १, २[२]; ३, १[२];

[a]) वरुणेन इति शोधः (तु. सपा. पै ३, १, ६; ⌊व्यत्यय-मुखेन⌋ सा.; वैतृ. RW. सात. यनि. इति, Web ⌊IS १७, १९०⌋ वरणैः ⌊वृण्वानैः जनैः⌋ इति, ?W. वर्णैः ⌊ब्राह्मणादिभिः⌋ इति च शोध ?) । सस्थ. ?इन्द्रेन्द्र मनुष्याः परेहि > इन्द्र इ(द्>)न् मनुष्यो-ऽमृतेभिः इति पाद-शोधः इति कृत्वा 'हे इन्द्र (राजन्) । *वरुणेन संविदानः (*संगच्छमानः) मनुष्यः *इद् (एव ⌊सन्नपि⌋) *अमृतेभिः (अमरैः देवैः) सम्-अज्ञास्थाः (संगतोऽभूः)' इति वा. ।

[b]) विप. । सास्यदेवतीयाद्यर्थे अण् प्र. ।

[c]) पाभे. पृ २७५९ *d* द्र. ।

[d]) सकृत् °रू° इति पाठः ? यनि. शोधः ।

[e]) पाभे. पृ २६७८ *e* द्र. ।

[f]) सपा. ऋ १०, ९७, १६ प्रमृ. वरुण्यात् इति, आपश्रौ ७, २१, ६ लाश्रौ २, २, ११ वरुणात् इति च पाभे. ।

[g]) विप. (२अप्-) । वस. ।

४, २; ५, ११; काठ १०, ४[२]; ११,८; १२,१[६]; १२; १३, २[२]; १९,११; क ३१,१; –तम् काठ १३,६; ३६,७; –ता काठ २४, ३; क ३७, ४; –ताः तै ६, ४, २,३; मै १, १०, १०; २, ५, ६; काठ १३, ३; ३६, ५; –ताभ्यः मै १, १०, १०; काठ ३६, ५.

वरुण-तेजस्[a]- -जाः शौ १०, ५, ३३; पै १६,१३१;५.

वरुण-देवता- > ¶वरुणदेवत्य- -त्यः मै १, १०; १२; २, ३, ३; ३, ७, ८; काठ १३, २; ३६,६; –त्यम् मै ३,७, ८.

वरुण-ध्रुत्[b]- -ध्रुतः ऋ ७,६०,९.

वुरुण-नेत्र- -त्राः तै १, ८, ७,१.

¶वरुण-पाशु[c]- -शः काठ १२,१[२]; ६[४]; –शम् तै ६, ६, ३, २; मै ३, २, १; ४, ८, ५[२]; काठ १३, २;६; १९, ११; २९,३[२]; ३०,९[२]; क ३१, १; –शाः काठ १२, ६; –शात् तै २, १, २, २; २,५, १; २; ३, ११,२; १२, १[२]; २; १३, २; ३;५, २, १, ३; ४; ६, २, ९,१; ३, २, ६; ६, ३, ३[४]; ५; मै ३,९, १; ४, १,५; काठ १२, ६;१९, ११; २४,५; २६,२[४];२९, ३[४]; क ३१,१;३७,६; ४०,५[४]; ४५, ४; –शान्, –शानाम् मै ४,१, १४; –शाभ्याम् मै ३, ७, ८[२]; –शाय मै ४,८,५; –शेन तै २, ३, ११,१;१२, २; –शौ मै ३, ६,७,८.

¶वरुण-प्रघासु[d]- -साः मै १, १०, १०[२]; काठ ३६, ५[२]; –सान् तै ३, २, २, ३; मै १, १०, ५; ३, ६, १०; काठ २३, ७; ३५, २०; क ३६,४; ४८,१८; –सेषु मै १, १०, १३; काठ ३६, ७; –सैः मै १, १०, ८[२]; १०;१३; काठ ३६, २; ३[२];५; ७.

वरुण-प्रमोचन- > °चनीय- -यः मै २,५, ६¶.

वरुण-प्रशिष्ट- -ष्टाः ऋ १०,६६,२.

वरुण-प्रसू (त>)ता- -ताः पै ६, ३, १.

¶वरुण-मेनि[c]- -निः मै ३, १,५; ६[२]; ८;३, ६; काठ १९, ५-७; २१,७; ¶क ३०, ३-५; –निम् तै ५, १, ५, ३; ६, १; मै ३, १, ५; ६[२]; ८; काठ १९, ५[२]; ७; क ३०, ३[२]; ४; ५.

वुरुण-राजन्[a]- -जभ्यः तै ३, ५, ८, १; मै १, ३,३५; काठ २९, ५; क ४५, ६; –जानः तै ५, ५,९,५¶.

¶वरुण-वृत् काठ २३,४; क ३६,१.

?वुरुण-शेषस्[e]- -षसः ऋ ५,६५,५.

¶वुरुण-सवु[f]- -वः तै ५, ६, २, १;३, २; मै ४, ३,१०;४, ६[२]; काठ ३७, ६.

वुरुणा[g] ऋ ४, ४१, २; ३; ६; मा ८, ५९[h]; का ९, ७, ८[h]; मै ४, १४,६[h]; ०वरुणा ऋ ४, ४१, १; ४; ५; ५, ६२, ३[i]; ६; ६४, ६[j]; ६, ६८, ५[j]; ७, ६१, १[j].

वरुण्य[k]- -ण्यः ¶काठ २३, ६; २४, ३; ५; ३६, ६; ¶क ३७, ४; ६; –ण्यात्[l] ऋ १०, ९७, १६; मा १२, ९०; का १३,६, १६; शौ ६,९६,२; ७,११७,२; पै १७, २३,२[m];१९,१२,५.

?वरुण××थे पै २, ६१,१.

वरुतृ-; वुरुतृ-,°रूत्रि,त्री-, वुरूथ-, °थिन्-, °थ्यं- √वृ (वृधा.) द्र.

---

a) विप. । बस. ।

b) विप. (वरुण-द्रुह्- [रिपु- = *कुटिलता-]) । 'सः (सुदाः) याः काश्च वरुणध्रुतः रिपः (आत्मन्यभूवंस्ताः सर्वाः) वेदिं (वेद्याम् [सप्त१]) अवयजेत (अवयष्टुं प्रवृत्तोऽभूत्, अतः तस्मै) सुदासे' इत्युत्तरार्धेन संवन्धः (तु. पृ १७४५c, वें. PW. प्रमृ. च; वैतु. सा. तृस. उप. = √ध्रु 'हिंसायाम्' > ध्रुत- इतीव?)।

c) नाप. । षस. ।

d) नाप. (वरुणोद्दिष्टहविर्विशेष-)। चस. उप. प्र √घस 'अदने' कर्मणि कृत् ।

e) वुरुण-श्रेषस्- इति शोधः । विप. (*वरुण-बन्धु- [मित्र-]) । यनि. रूपं ष१ द्र. । 'वयं वरुणसचिवस्य (सतः) मित्रस्य अवसि स्याम' इति वा.। बस. उप. बन्ध्वर्थे नाप. सत् < √श्रिष् 'श्लेषे = साचिव्ये' (वैतु. यनि. = प्र३ इति कृत्वा उप. वें. < √शिष् 'शासने' इति, PW. GW. ORN. = अपत्य-रूप- (अनुयायिन्-) इति कृत्वा वयुम् इत्यस्य विप. इति, GRV. ष१ = वरुणरूपपुत्रवत्याः [अदितेः] इति वा इति ?)।

f) नाप. (राजसूय-)। षस. वा उस. वा ।

g) इन्द्र-, विष्णु- इत्येताभ्यां यथायथं द्वस. द्र. । शिष्टं पृ ८२६ i द्र. ।

h) पाभे. पृ २७५८ c द्र. ।

i) सं१ (तु. सस्थ. टि. ? मित्रराजाना)।

j) °ण इति सांहितिकः पाठः ।

k) त्रिप. । ताद्धितः यत् प्र. ।

l) पाभे. पृ२७६० f द्र. ।

m) वा° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ.)।

?वरूपः पै १४, ४, ८.
वुरेण्य–, √वरेय, वुरेयुम्, वरेयु– √वृ (वधा.) द्र.
?वरो[a] ऋ ८, २३, २८[b]; २४, २८[c]; २६, २[d].
?वरोहदकं परिवाचलम् पै २०, ५८, ६.
वर्ग– √वृज् द्र.
√वर्च्[e] > वर्चि- > वर्चयत्– -यता पै १६,४,७[f].
वुर्चस्[g]– -र्चः ऋ ३, ८, [३; २४, ९]; २२, २; ९, ६६,२१; १०, १२८, १; १५९, ५; खि ४, २, ४; मा २,२६; ३, ९^{४}; १७; ४,३; १७; ८,३८†; ९, ३७†; १०, १४; २५^{२}; ११, ८२;१२, ४८†; १४, २३;१५,३; का २, ६,५; ३, ३,७; ४,२,१; ६,१; ८,१३,१†; ११;१, २†; ५,५; ७,५^{२}; १२,७,१७; १३,४,४†; १५,७,१;१६,१,३; २९,५,२†; तै १,२,१,१;४,१; ३,१४,८†; ५, ५, २†; ४;७, ४;६, ६, १; २†;८,१२,१[2h];१३,२;१५,२^{२}; २, ३, ११; ५¶;३,३,३; ३^{४}; ५,३,२; ४, १,१०,३; २,४,२†; ३,३,२; ८,१; १२, १;४, १२, ३; ७,१४, १†; ५; ३, ३,३¶; ४, ५,३¶; ६, १,२; ७,९, १[i]; ६,१, ७,१; मै १, २,१; ४; ३, ३९; ४, १†; ५†;५, १†; २; ९^{२}; ८; ४^{२}; २, ३, ४[j]; ६,८[h]; १२^{२}; ७,७;११†; ८,४;७;१३, १;३,२,१०†;३,६¶;६,२;१६, ४; ४, २,७;४,२^{२};¶; ४¶;६^{२}; ¶;६,६^{२}¶;७, २;३^{२}; १३,१†; काठ २, १;५; ४, १३; १४†; ६, ५; ७,१४; १६†; ८,१६†; १५,६[h]; ७;८^{२}; १२†; १६,७; ११†; १७, ४; ६; १९, १०; २०, १३; २१, ७¶; २४, ५; २९, २; ३१, १५†; ३२,५¶; ३५, ७; ३६, १५; ४०, ३[?]; १०†;४३,४[k]; क १,१३; १७; ४, ४; ८; २५, २†; २६, ३; ५; ३०, ८; ३७, ६; ४५, ३; ४८,९; †कौ २,८७०; ३,३,१; ४,१; १०^{२}; †जै २,१,४; २,९; ४,५^{२}; ४,३, १०; १२,७; २५, १; शौ १,९,४; १४, १; २, २९,१; ३,२२,४^{३}; ५, ३,१†; १८, ४;६, ६९, ३; १२४, ३; ७, १३, ३; १४,१; २; ११९, १; ९, १; ११-१३; १६; १७; १०, ५,७-१४;३६; ६,८; १२, १, ५; २५;६,२; १०,१०;१४, १,३५^{२}; २, २९; ५३; १६,१, १३; ८, ४-२९; ३३; १८, ३, १२; १९, ३७, ९[l]; २; ४९, ४; ५८, २^{२}; ३; पै १, १९,४;३३, ४; ५४; २; ३; ११०, २^{२}; ३; २, २३, १; ३४, १^{२}; २^{२}; ३; ४१, ५†; ४४, २; ४५, २^{२}; ५२, ४^{२}; ५९,३[l]; ६२, १; २; ६५, १; ६८, ६; ८९, २; ३; ३, १८, ३; ५^{२}; ४, १०, ८^{२}; ५, ४, १†; २९, १^{२}; २; ३^{४}; ४^{५}–६^{५}; ७-८; ७, १२, ४; ९; ८, १०, ७; ९; २०; ४; ६^{२}; १०; ९, १७, ३; १९; ६; १०, २, १; ८; १०, ४;५; १२, ७, ७^{२}; १४, ४,४; १५, १,४; ६; २२; ६; १६, ३३, १-३; ८; ४२; ८; १२८, १-९; १४१, २; १४६, ६; १४९, १२; १७,

[a]) वरो इति इतीव पपा. इति कृत्वा वरुः (सौषाम्णिः) कश्चिदासीत् तस्य दानस्तुतिप्रकरणे यनि. सं१ इति संप्रदायः (तु. सुषाम्णे इति पदस्य सर्वत्र संप्रयोगः [तु. सा. ORN]) । यथा नैवं तथा यस्थ. टि. द्र. ।
[b]) वर्– (श्रेष्ठ-) > [सं१] वर उ इति द्वि-पदः शोधः । 'हे वर अग्ने जनाय (अस्मभ्यं) शश्वते सुषाम्णे (*सुख-लाभाय) सदा (स्वां) रातिं चोदय' इति वा. (तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. *a* टि. द्र. ।
[c]) व(र्>)रा– (विप. [*उषस्-]) > [सं१] -रे उ इति द्वि-पदः शोधः । 'हे वरे ! सुभगे वाजिनीवति यथा (त्वं) सनिभ्यः (इतः प्रागपि निरन्तरं) व्यश्वेभ्यः (अस्मभ्यं) सुषाम्णे रयिम् आवहः, (तथैव संप्रत्यपि) तार्यस्य (*यज्ञस्य [पृ १७७५ *g* शोधः]) दक्षिणा व्यश्वान् ऐतु' इति वा. (वैतु. अन्ये *a* टि. द्र.) ।
[d]) विप. (अश्विनौ) इति कृत्वा वर– > [सं२] -रा उ इति शोधः । स्पष्टमन्यत् (वैतु. अन्ये *a* टि. द्र.) ।
[e]) *= √वृश्च् < √व्रश्च् इति, = √रुच् इति MW. ।
[f]) पाभे. पृ २५१६ *o* द्र. ।
[g]) नाप. (अन्न- [निघ २, ७], शक्ति-, सूर्य-तेजस्-, अग्नि-प्रकाश-) । भावे असुन् प्र. (पाउ ४, १८९ [वैतु. MW. < √रुच् इति]) ।
[h]) पाभे. पृ ११८५ *i* द्र. । [i]) पाभे. पृ ६८७ *i* द्र. ।
[j]) = सपा. तैब्रा २, ५, ७,१ । आश्रौ ६, १२, २ राधः इति पाभे. ।
[k]) सपा. काठ ३५,१५ वर्चांसि इति पाभे. ।
[l]) सपा. शौ ५, २८,५ दुक्षम् इति पाभे. ।

१, ५; ३, ६; २३, ४; १८, ४, ५[2]; ९, ९; १२, २; १९, १२, ८; १७, १०; २१, १;२; २४, १४[3]; ३१, ९[2]; १०[3];४२, १२; ४४, १३; २०, १६, ३; ४[2]; २२, १०; २५, २[3]; २८, २; ४०, १०; ४९, ७[2]; –र्चसः शौ १९,५८,१; ३; पै १,११०, १; ३; २, ३४, ३; ८, २०,८; १९, २४, १४; ३४, ७; २०, २५, २; –र्चसा ऋ १, २३, [२३; १०, ९, ९]; २४; १०, ८५, ३९; ११२, ३; खि ३, १६,६; मा २, २४; ३, १९[2a]; ८,१४; १६; १०, १७; १२, ७; १३, ४०; १७, ५१; २०, २२†; ३५, ३; का २, ६, १; ३, ३,१०[a]; ११; ९,३,२; ११; ६, १; १३, १, ८; १४, ४, ३; १८, ५, २; २२, १, ७†; ३५, ४,३; तै १, १,१०,२; ४, ४४, १; ४५, ३†; ४६, ३†; ५, ५, ४[2a]; ७,६; ८, १४; २; ३, २, ३, २; ५, १, १; ४, २,१, २; ९, ६; ४, ५, १;६, ३, १; ५, ६, १, ४; मै १, २, ३; ३, ३८; ३९; ५, २[2a]; ८[2a]; ६-७, १; २, ७, १२; १७; ८, १४[3]; १०, ४; १३,१; ४,७,३; १४, ११; १७; काठ २, ४; ४, १२; १३[2]; ५,५; ६, ९[2]; ७,६[2];१२;

१५, ७; १६, ८; १६; १८, ३; ३२, ५; ३५, ३; ३६, १५[7]; ३७, ९[4];३८,५; ३९,२; क १, १६; ३,१०; ११;४,८[2];५,५[2]; ६,२; २८, ३; शौ २,१३, २[b]; ३, ४,१;५,१[c];१३,५;२०,१०; २२,२; ३[2]; ६; ४,८,५; ६; ६, ५,१;३८,१-४;५३,३; ६८,२[d]; १२९, २[e]; ७; ८७,२; ९४,१; २†; ९, १,१४†; १५; १०,५, ४६; ४७; ६, २; २२; १२, १, ७; ९; १३,१,१५; १७-२०;३, १६; १४,१, ३४-३६; २, २†; १७,१, ६; ७; २७; २८; १८, २,५९;६०‡[f]; ३,१०;११;१९, २४, ४[b]; ३१, ७; १२; ३३,५; ३६,१;२०,४८,१; २‡[g]; पै १, ३३,१;२; ४१,१; ११२,१; २; २, १८, १-५;२७,१; ३, ४,५; १८, २;३; ४[2]; ३४, ११; ४, २, ६; ७; ३, २; ३; १०, ८; ६, १९,१-७; ८, १०,१०;२०, १[2];२[3]; ५; ६[2]; ७; ९; ९, ३, ४; १०, ५, ७; १२; ६,८;१५, ६, १[b]; १६, ३३, ४; ५; ४२, २; १५२, ४; १७, १, ७; ८; १८, ४,३‡;४;५; ६,१;७,२†; १६,५;७-१०;२२,१०; ११‡[g]; ३१,१;२; ३२,१०; १९,३,१३; ८, ३; १७, १५; १९, १०; २२, ६; २४, १५; २५, १;

२६, ७; ३१, ९[2h]; ३४, १; ४१, १४; ४४, १३; २०, २५, १[2]; २७, १; ३२, ३; ३४, १; –र्चसि तै ४, ४, ६, २; मै २, १३,१८; काठ ३९, ९; पै १९, ४९, ४; –र्चसे ऋ ९, ६५,१८; १०, १८, ९[i]; खि ४, ६, ६; मा ७, २७[7]; २८[4]; ८, ३८[2]; १४,२१; २६, ९[2]; का ३, ९,३; ६; ८, १२-१३, १[2]; ९,१, १[4]; २[3]; ३[4]; १५, ६,१; तै १,२,१, १; २,३, १०,३; ११,५; ३,२, ३,१;२[2];३;५,१;२; ४,३,७,२; मै १, २, १०; २, ३, ४;८, ३; काठ २, १[1]; ५, ४; ११, ७;८; १७, ३; ३६, १५[2j]; ३९, १; ४०, २; क १, १३; २६, २; कौ २, १८४†; जै ३, १७,५†; शौ १, ३५, १; २, २८,५; ४, १०, ७;५, २८, १३; ६, ६२, ३[k]; ६३, १; १२, २, २८[k]; १९, २६, ३; ४५, ६-१०; ४६, १; पै १, ५४, ५; ४,२३, १; २५, ७; ५, १३, १; १२, ५, ५; १३, ११, १; १५, ४, ६-१०; ५, ३; १९, २६, ४; ३०, ७[k]; २०, १२, १०†; –र्चांसि मा ९,२२; का १०,४, ४; काठ ३५,१५[l]; शौ ४,२२, ३; पै ३, २१, २; ६, १९, ९; १९, २१, १.

---

a) पाभे. पृ १३९६ *d* द्र.। b) सपा. मंब्रा १, १,६ आमिगृ १, १, २ : २९; ५, १ : २१; बौगृ २, ५, १२ प्रभृ. वाससा इति पाभे.।
c) पाभे. पृ २६६२ *j* द्र.।
d) सपा. आगृ १,१७,७ वर्चसे इति, मागृ १,२१,३ आपमं २,१,१ जीवसे इति च पाभे.।
e) पाभे. पृ ८२२ *b* द्र.। f) परस्परं पाभे.।
g) पाभे. पृ १९०८ *d* द्र.।
h) एकत्र °सां इति पाठः भ्रष्टः। i) चचसे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. तै १; २,१,१ प्रभृ.)।
j) सपा. तैब्रा २,७,७,७ ब्रह्मवर्चसाय इति पाभे.।
k) सपा. शौ ६,६२,२ या ६,१२ (तु. R [तु. Bc.]) सूनृताम् इति पाभे.।
l) पाभे. पृ २७६२ *k* द्र.।

वर्चस्य, स्या[a]– -स्यः पै ३,२८, ६; –स्यम् खि ४, ६, १; मा ३४, ५०; का ३३, २, १३; शौ १९, २६, ४; पै १९, २६, ६; –स्याः मै ४, ४,२; ४¶.

वर्चस्-वत्[b]– -वत् खि ४, ६, १[c]; मा ३४, ५०[c]; का ३३,२, १३[c]; काठ ३६, १५[2]; पै २, ३४, ४[2]; ८, २०, ३; –वति पै १९, २६, ४; –०वन् का ८, १२, १[d]; १३, १; पै १९,२६, ८; –वन्तम् तै ३, ३, १, १[2e]; २; मै ४,७,३; पै ६,९,६; १९, ५२, १३; –वान् मा ८, ३८[2f]; १३, ४०; का ८,१२, १[2f];१३, १[2]; १४, ४, ३; तै ४,२,९,६; मै २, ७, १७; ४, ७, ३; काठ ४, १४; १६, १६; ३६, १५[4]; पै १, ७९, १[2]; २, ३४, ४[2]; ५९, ८[g]; १०,६, ४; १९, ३४, ३[h]; ५२, १३[2].

वर्चस्वती[i]– -ती पै४,२२,५; –तीम् शौ ९,१,१९; पै१६,३३, ९; –त्या काठ ७,१३[3]; क६,२.

वर्चस्-विन्[j]– -०विन्[c] मा ८, ३८; –विनः पै १९,५२,८;२०, ८,१; –विनम् शौ ३,२२, ३; पै १,७९,१; ३, १८, ३; –स्वी तै ३,५, ३,२; काठ ५,५; ३२, ५; शौ ५, २८, १०[g]; १९, ४०,२; पै १२, ७,७;२०,५७,३.

वर्चस्-सद्[k]– -सत् काठ ३९,५.

१वर्चो-दस्[l]– -दसौ मा ७, २७[m];२८; का ९,१,२[m]; ३.

२वर्चो-दस्,दा[n]– -दाः मा २, २६[o]; ३,१७[p]; ४,३[o];७,२७[q]; २८[3]; १७, १५[r]; का २, ६, ५[o]; ३, ३, ७[p]; ४, २;१[o]; ९, १, १[q]; २[2]; ३[3]; १८,१,१५[r]; तै १, ५, ५, ४[p]; ७,४[3]; ३,२, ३, १[q]; २[2]; ४, ६, १,५[r]; ५, ४, ५, ३[r]; मै ४, ९, ६; काठ १७, १७[r]; २१,७[r]; क २८,१[r]; पै २, ४४, २; –दाम् का ४, ५,२[s]; तै ४, ४, ६, २; मै २, १३,१८; ४, ७, ३; काठ ३९,९; –दौ तै ३,२,३,२[m].

वर्चो-धस्, धा[n]– -धसे शौ ३, २१, ५; पै ३, १२, ५; –धाः तै १[o], २, १, १; ६, ६, १; मै १, २, १[o]; ५, २[p];९[p]; २, १०; १[r]; ३, ३, ६[r];६,२[o]; ४, ६, ६[t];,७, २[u]; काठ २, १[o]; २९, २[o]; ३५, ७; क १, १३[o]; ४, ८[p]; ४५,३; ४८,९; शौ २, ११,४[o]; पै १, ५७, ४; –धाम्[s] मा ४,११; तै १,२,३,१; मै १, २, ३; काठ २, ४; क १, १६.

?वर्चसा सृजम्[v] पै १९, २६,७.

?वर्चस्वाधाम् उद्यासम् पै १९, ३४, ३.

?वर्चस् स्वयम्भुया समञ्जनम्[w] पै २०, ४९, ७.

---

[a]) विप. । तस्यनिमित्तीयः यत् प्र. (पा ५, १, ३९) ।

[b]) विप. । मतुपि स्वरेऽविशेषः ।

[c]) = सपा. आपमं २,८,१ । हिगृ १,१०,६ वर्चसे इति पाभेः । [d]) सपा. °स्वन् <> °स्विन् (माश ४,५, ४,१२ शांश्रौ १०,२,६ च)<> तै ३,३,१,१ तेजस्विन् इति पाभे. । [e]) = सकृत् सपा. आश्रौ ६, ३, २२ बौश्रौ १४,११:१४ । मै ४,७,३ सहस्वन्तम् इति पाभे. ।

[f]) = सपा. माश ४, ५, ४, १२[2] । शांश्रौ १०,२,६[2] वर्चस्वी इति, तै ३,३,१,१ तेजस्वी इति च पाभे. ।

[g]) परस्परं पाभे. ।

[h]) वर्चस्व इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सस्थ. टि. आ√धा> ?आधाम्) ।

[i]) विप. । स्त्री. ङीपि स्वरेऽविशेषः । [j]) विप. (अग्नि-प्रभृ.) । मत्वर्थीयः विनिः प्र. (पा ५,२,१२४) । प्रस्व. ।

[k]) विप. । उस. उप. √सद्+क्विप् प्र. (पा ३,२,६१) ।

[l]) विप. (उपांशुग्रह-) । उस. उप. √दा(दाने)+ कर्तरि डसिः प्र. (पाउ ४,२२३) ।

[m]) सपा. °दसौ (माश ४, ५, ६, २ माश्रौ २,३, ७,१ च)<> वर्चोदौ इति पाभे ।

[n]) विप. (सूर्य-, अग्नि-, नवनीत- प्रभृ.) । उस. उप. विच् प्र. । *l* टि. अपि द्र. ।

[o]) सपा. °दाः (माश १,९,३,१६;३,१,३,९ शांश्रौ ४, १२,१० काश्रौ ३, ८,१६ च) <> °धाः (तांब्रा १,३, १० जैब्रा १, ७८ आपश्रौ १०,६,१२ माश्रौ २,१,१,३६ च) इति पाभे. । [p]) पाभे. पृ २७५२ *l* द्र. ।

[q]) = सकृत् सपा. माश ४, ५, ६, २[6] । माश्रौ २, ३, ७,१ वर्चोदसौ इति पाभे. ।

[r]) सपा. °दाः (माश ९, २, १,१७ तैआ ४, ७, ४ च) <> °धाः इति पाभेः । [s]) परस्परं पाभे. ।

[t]) = सपा. आपश्रौ १४,२७,६ । अप्राय ६, ३ वर्चोदाः इति पाभे. । [u]) सपा. आश्रौ ५,१९,५ वर्चोदाः इति पाभे. । [v]) तु. सस्थ. टि. ?ब्रह्मदेवयीः ।

[w]) वर्चसा अयं भूयासम् आ जनम् इति पञ्च-पदः शोधः ([अंशतः] तु. मूको.) ।

†वार्चिन्[a]– -र्चिनः ऋ २, १४, ६; ४, ३०, १५; ७, ९९, ५; तै ३, ३, ११, ३; मै ४, १२, ५; –र्चिनम् ऋ ६,४७,२१

वर्ण[b]– -र्णः ऋ ९, ७१; [(१, ९५,८) ८]; मा ४; २६; का ४, ९, २; तै १, २,७, १; ¶२,४,११,६; ५, १, ३; ४; ८,१[3]; ४; ३, ३, ५, १; ३; ४,२, २; ६, १,¶२, १; २; १०, ३; मै १, २, ५; काठ २, ६; १३,४¶; ११;१२; २०; २¶; २४, ६; क १, १९; ३१, ४¶; ३७, ७; शौ १,२३, २; ११, ३, ८; पै १, १६, २; २८, १[c]; २, ३४, ४; ५; ३९, ५; ५, ४, ९; १६, ५३, १३; २०, ४, ७; –र्णम् ऋ १, ७३, ७; ९२, १०; ९६, ५[d]; १०४, २; ११३, २; २, ३-५, ५; १२, ४; ३४, १३; ३, ३४, ५; ९; ९, ६५,८; ७१,२; ९७, १५; १०४-१०५, ४; १०, १२४,७; खि ५,५,११; मा ४, २; का ४, १, ३; ¶तै २, २, ५,१; ५, १, ६; ८, ४; ६, ४, ३; ४; काठ ९, ११¶; ३१,६; ३४, २¶; ५; क १, ७; ४७, ६; †कौ १, ५७४; ५७५; २, १५८; ९६१; ११००; †जै १, ५८, ९; १०; ३, १५; ६; शौ ११, १०,१६; १७; †२०, ११, ५; ९; ३४, ४; पै १३,७, ४†; १६, ८६,६; ७; १९, ५०,१३; –र्णम्ऽ-र्णम् मै ४, २, ७[2]¶; –र्णयोः काठ १३, ५¶; –र्णाः पै ९, ३, ९-१३; –¶र्णात् काठ ८, ३; क ६,८; –र्णान् ¶तै २, ४, ११; ६; ५, ७, ८, ३; –र्णाभ्याम् मै ३,३,३¶; –र्णाय मा ३०, ९; १७; का ३४,२,१; ३,४; –र्णे ऋ २, १,१२; –र्णेन ऋ ४,५,१३; तै ३,५, ६,१; मै ३,२,८¶; काठ ८, ३¶; क ६, ८¶; शौ १,२२, १[c]; –र्णैः ऋ १०,३,३; कौ २,८९८†; जै ४, १३,११†; शौ १,२२, २; पै १, २८, २; –र्णौ ऋ १, १७९, ६; काठ ८, ३¶; क ६, ८¶.

वर्त[e]– >वर्त-क[f]– >वर्तिका[g]– -का ऋ १, ११७, १६[h]; मा २४, ३०; का २६, ६, ५; तै ५, ५, ११, १; मै ३, १४, ११; काठ ४७, १; –काः मा २४, २०; का २६, ४, ५; मै ३, १४, १; काठ ५०, ४; –काम् ऋ १, ११२, ८; ११६, १४; ११८, ८; १०, ३९, १३.

वर्तन–, वर्तनि–, वर्तमान– √वृत् द्र.

वर्तवे, वर्तस्– √वृ (वधा.) द्र.

वर्तिन्–, वर्तिस्– √वृत् द्र.

वर्तृ– √वृ (वधा.) द्र.

वर्त्मन्– √वृत् द्र.

वर्त्र– √वृ (वधा.) द्र.

वर्ध–, वर्धत्–, वर्धन– प्रभृ. √वृध् द्र.

वर्ध्र[i]– -ध्राणि पै १५, १२, ७; –ध्रान् शौ १४, १,६०; पै १८, ६, ८.

†वर्पणी(<नी)ति[j]– -तिः ऋ ३, ३४,३; मा ३३, २६; का ३२, २,९; शौ २०,११,३.

†वर्पस्[k]– -पः ऋ १,१४०, ५;७; ३,

---

a) व्यप. (असुर-)। व्यु. ?। <√वर्च् 'दीप्तौ' इति सा., <वर्चस्– इति GW.।

b) नाप. (राग-, रूप-, वृत्ति-प्रभृ.)।<√वृ (वधा.) 'दीप्त्याजीविकादिषु' (वैतु. या [२, ४], SEY [६५] 'आच्छादने' इति, पाउ [३, १०] सा [ऋ १, १०४,२] 'वरणे' इति ?)।

c) परस्परं पाभे.।

d) वर्णमामेभ्याने> सपा. मा १७,७० प्रभृ. समनसा विरूपे इति पाभे.।

e) नाप. (पक्ष-)। √वृ 'आच्छादने'+तन् प्र. उसं. (पाउ ३,८६)।

f) नाप. (पक्षि-भेद-)। मत्वर्थे कप् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२)।

g) प्रयोगस्याऽप्राच्यत्वात् प्रत्ययस्थात् कात् पूर्वस्याऽतः इत् (पावा ७,३,४५)।

h) व्यप. (एतन्नाम्नी काचित् स्त्री [वैतु. GW. पक्ष्यर्थे सतः पदस्य °काम् शोधः इति ?])।

i) नाप. (वध्र-)। (√वृध् '*बन्धने'>भावे) *वृध्–+ (√धृ 'धारणे=बन्धने' > भावे) *ध्र–> बस. *वृध्-ध्र–>यनि. >(मभा.) वध्र– (तु. WAG [१, २३४ b])।

j) विप. (वर्पस्वद्-नीति-युक्त- [इन्द्र-])। वर्पस्–+नीति–>बस. *वर्पस्-नीति–> यनि. (तु. पपा.; वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. *वर्प– [=वर्पस्–] इति पूप. इतीव ?)। सस्थ. ?मायिनाम् > °यिनम्-(वृत्रम्) इति शोधः।

k) नाप. (बल-, तेजस्-, रूप- [तु. निघ ३,७] प्रभृ.)। <√वृ [वधा. '*बलदीप्त्यादिषु' (वैतु. या [५, ८], स्क. 'आच्छादने' इति, WAG [१, १८४ b] रूप–> यनि. इतीव च?)] । √भृ (वधा. [=√वृ])>

५८, ९; ४, १६, १४; ६,३,४; ७, ६८, ६; १००, ६; तै २,२, १२, ५; मै ४, १०, १; कौ २, ९७५; जै ४, २३, ७; –पंसः ऋ १, १४१, ३; ५,४८,४; ८, ४६, १६; १०,१००,७; –पंसा ऋ १, ३९, १; १०,३,२; ९९, ३; ११; कौ २, ८९७; जै ४, १३, १०; –पाँसि ऋ १,११७, ९; ६,४४,१४; ९,९७,४७.

वृर्मन्–, वर्मिन्–, वृर्या– √वृ (वधा.) द्र.

¶वर्वर[a]– -रः काठ २५,७; क ३९,५.

वृर्वृतान– √वृत् द्र.

१वर्ष[b]– -र्षाणि खि ३,१७[2], १.

वर्ष-शत– -तम् खि ७,७, ७.

२ वृर्ष[c]–>वर्षिमन्[d]– -मा[e] मा १८, ४; का १९, २,४; क २८,७.

वृर्षिष्ठ,ष्ठा[f]– -ष्ठः ऋ १, ३७, ६; मै १, ६, ६¶; शौ ४, ९, ८; पै ८, ३, ७; –ष्ठम् ऋ १, ८, १; ३, १३,७; २६, ८; ५६,२; ४, ३१, १५; ५, ६७, १; ८, ४६, २४; तै १, ७; ८, १[g]; ३, ४; ११, ४†; ६, ६, ४, २[2]¶; ७, ४, १२, १; मै १, ११,१[g]; ७[g]; †४, ११, २; १२, ३; काठ २, १५†; ८, १७†; १३, १४; २५,७[2]¶; ४४,१; क ३९, ५[2]¶; कौ १,१२९†; जै १,१४, ५†; शौ १९, ४९,२; २०,७०, १७†; पै १४, ४, २; –ष्ठया ऋ १, ८८,१; –ष्ठस्य ऋ ३, १६, ३; –ष्ठा ऋ ४, २२,९; मा ५, ८[3]; का ५, २, ८[3]; तै १, २, ११,२; मै १, २,७; ३,८,९¶; काठ २, ८[4]; क २, ३[4]; –¶ष्ठाः काठ २५, १०; क ४०, ३; –ष्ठानि ऋ ८, ७७, ९; –ष्ठाम् ऋ ६, ४७, ९; –ष्ठाय ऋ ५, ७, १; मा १५,२९†; ३०,१२; १३; का १६, ५, १०†; ३४, २, ४; ५; †तै २, ६, ११, ४; ४, ४, ४, ४; मै ४, ११, १†; काठ २, १५†; –ष्ठे ऋ ६, ४५, ३१; ९, ३१, ५; मा १, २२; का १, ८, ३; तै १, १, ८, १; ४, ४३, २; ५, ५, ४; मै १, १, ९; १२; ३, ३७; ४, १, ९; काठ १, ८; ११; ४, ९; ३१, ७; क १, ८; ११; ३, ७; ४७, ७; –ष्ठेभिः ऋ १०, ३, ५; –ष्ठैः ऋ ९,६७,२६; मै ३,११, १०; पै १०, ९, ७.

वृर्षिष्ठ-क्षत्र[h]– -त्रा[i] ऋ ८, १०१, २.

वृर्षीयस्[j]– -यः ऋ ६, ४४, ९; मा २३, ४७; का २५, ९, ३; तै २, ६,१,५¶; ¶मै ३,९,४; ४, ८, ३; काठ २५, ८[2]¶; क ४०, १[2]¶; –यः[k] तै १, ३, ८, २[l]; मै १, २, १५; ३, ९, ७; काठ ३, ६; क २, १३; –यसः मै १, २, १५[m]; ३, ९, ७[m]; काठ ३, ६[m]; २९, ८[2]; क २, १३[m]; शौ ६, १३६, २; पै १, ६७, २; –यसि[m] मा ६, ११; का ६, २,८; तै १, ३,८, २; –यसे मा १६,३०; का १७,

---

भ्रभंस्– > यनि. । अप्सस्–, वृपुस्–, वृप्सस्– इत्येतेषु पर्यायेषु सत्सु प्राति. धा. अभेदे सति वर्णविकारमात्रजः स्वरूपभेद इत्यपि द्र. ।

[a]) विप. (*सुख-ज्वलन- [नड-]) । <√वृ '*ज्वलने' । सस्थ. ? दग्धः > अदग्धः इति शोधः इति कृत्वा करः (नाप. = शीताऽङ्गारः) इत्यस्य विप. इति ।

[b]) नाप. (संवत्सर-) । व्यु. ? ।

[c]) विप. (वृद्ध-, विशाल-, विशिष्ट- प्रभृ.) । (√वृध् [वधा.] > भावे) *वृध्– (> *वद् > ड् > र्) + मत्वर्थे सः प्र. उसं. (पा ५,२,१००) > यनि. (वैतु. पा [६,४, १५७] वृद्ध– > यनि. इतीव, WW [१, २६७] प्रभृ. < √वृ 'आच्छादने' इति च ?) । < √वृष् (वधा.) इति वैप ४ यद् निर्दिष्टं तदनर्थान्तरम् ।

[d]) भाप. (वृद्धि- प्रभृ.) । इमनिच् प्र. (पा ५,१,१२२) ।

[e]) सपा. तै ४,७,२,१ प्रभृ. वर्ष्मा इति पाभे. ।

[f]) विप. [महत्तम- {रयि-, स्थूणा-, ककुद्- प्रभृ. (वैतु. WAG [२,३ f] व्यु. १वर्ष– इत्यनेन भाक्तः संबन्ध इतीव ?)}] ।

[g]) = सपा. बौश्रौ ११, ७ : ३० प्रभृ. । मा ९, १० का १०, ३,१ उत्तमम् इति पाभे. ।

[h]) विप. (अतिशयितवृद्धबल- [मित्रावरुण-]) । बस. ।

[i]) °त्रौ इति पपा. ।

[j]) < √वृष् 'वृद्धौ' इत्यपि वैप ४ द्र. ।

[k]) = सपा. वाश्रौ १, ६,४, ३५ । मा ६, ११ का ६, २,८ काश्रौ ६, ५,१४ शुअ १, ३८६ याशि २,१६ वृर्षो इति पाभे. ।

[l]) वैतु. K. प्र१ इति ।

[m]) सपा. °यसः (वाश्रौ १, ६, ४,३५ च) <> °यसि (काश्रौ ६, ५, १४ याशि २, १६ च) इति पाभे. ।

४; ४; तै ४, ५, ५, १; मै २, ९, ५; काठ १७, १४; क २७, ४; -यांसम् मै ३, ६, ८¶; शौ ९, ७, २; १५, ११, ५; पै १६, ११२, ६; -यान् मा २३, ४८; का २५, ९, ४; ¶तै ५, ३, १, ५; ७, ४, ११, ४; ¶काठ २६, ४; ३३, ३; क ४१, २¶; -यान्ऽ-यान् मै ३, ९, २¶.

वृर्षीयसी- -सीम् तै २, ६, ४, ३¶.

१वृष्र्मन्[a]- -र्ष्मे ¶तै ३, ४, ८, ७[२]; ५, २, १; ५[२]; २, २[२]; ३, ८, ३[२]; ६, १, ९, ४[२]; २, ९, ३; ¶मै ३, ७, ४[२]; ८, ९; ४, ५, १[२]; ¶काठ २४, ५[२]; ३३, ६[२]; क ३७, ६[२]¶; शौ ४; २२; २[b]; -र्ष्मन् ऋ ३, ५, ९; ८; ३; ४, ५४, ४; १०, २८, २; ७०, १; खि ५, ७, १, १[c]; मा ५, १७; २८, १; का ५, ५, ५; ३०, १, १; तै १, २, १३, २; ३, ३, ९, २; ६, २, ९, ३; मै २, ५, १०; ४, १२, ५; १३, १†; २; काठ १५, १२†; १३; १८, १६; ३३, ६; ३५, ४; क २९, ४; ४८, ५; शौ ३, ४, २; पै ३, १, २; २१, ३[b]; ७, ६, ४; -०र्ष्मन्[d] ‡शौ ५, २, ७; २०, १०७, १०; -र्ष्मणा तै ३, ४, ८, ७¶.

२वृष्र्मन्[e]- -र्ष्मणा ऋ १०, १२५, ७; शौ ४, ३०, ७†; -र्ष्मा[f] तै ४, ७, २, १; मै २, ११, २; काठ १८, ७; -र्ष्माणम् ऋ ६, ४७, ४; ८, ३२, ३; १०, ६३, ४; काठ ३७, ९; शौ ७, १५, ३; पै २०, ३, १.

३वर्ष-, वृर्षत्- √वृष् द्र.

?वर्षन्ति[g] शौ ९, १, ९; पै १६, ३३, ९.

वर्षयत्-, वर्षा-, वर्षाहू- √वृष् द्र.

वर्षिमन्-, वर्षिष्ठ- २वर्ष- द्र.

वर्षिष्यत्- √वृष् द्र.

वर्षीयस्- २वर्ष- द्र.

वर्षु[h]- -०र्षौ[i] मा ६, ११; का ६, ३, ८.

वर्षुक-, वृष्टे- √वृष् द्र.

*वर्ष्मर्[j]- -र्ष्माः[k] खि ५, ८, २; शौ २०, १२७, २.

१वृष्र्मन्-, २वष्र्मन्- २वर्ष- द्र.

१वृर्ष्य-, २वर्ष्य-, ३वर्ष्य- √वृष् द्र.

वस्र्व[l]-

व[ल,२व]ल[m]- -लः ऋ ३, ३०, १०[n]; ८, २४, ३०; १०, ६८, १०; शौ २०, १६, १०†; -लम् ऋ १, ६२, ४[n]; २, ११, २०; १४, ३[o]; १५, ८; २४, ३; ३, ३४, १०; ४, ५०, ५[n]; ६, १८, ५; ८, १४, ७; ८; १०, ६२, २; ६७, ६; १३८, १; मा २०, ६८; का २२, ७, २; तै २, ३, १४, ४†; ६; मै २, ५, ३¶; ३, ११, ४; ४, १२, १†; ५; १४, ५[२]†; काठ १०, १३†; १३, ३[२]¶; ३८, ९; कौ २, ३०४; जै ३, ६, ११†; शौ २, ५, ३$; ४, २३, ५; ९, ३, २; १९, २८, ३; २०, ११, १०; २८, १; २; ३९, २; ३; ८८, ५; ९१, ६; पै ४, ३३, ५[p]; ५, २, ८; १३, ११, ३[p]; १६, ३९, २[p]; -लस्य ऋ १, ११, ५; ५२, ५; २, १२, ३; ६, ३९, २; १०, ६८, ५; ६; ९; तै २, १, ५, १¶; मै ४, १२, ३; १४, ५; कौ २, ६०१[q]; जै ३, ४८, १७; शौ २०, १६, ५; ६; ९; ३४, ३; पै १३, ७, ३.

---

[a]) नाप., भाप.न. (शीर्षण्यप्रदेश-,उच्चता- प्रभृ.)। इमनिन् प्र. उसं. (पा ५, १, १२२)। [b]) परस्परं पाभे.। [c]) °र्ष्मम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्ता, मा २८, १च)। [d]) = *हे स्तोतः! इति कृत्वा = २वर्ष- इत्यत्रोक्तपूर्वस्य √वृध् इत्यस्य स्तुतौ वृत्तिः। W. शिखर-पर्यायः; सं१ चेति; राजारामः यनि. सत्१ इति कृत्वा वृष्र्मन् इति शोधः इति ?)।

[e]) नाप. पुं.। इमनिच् प्र. उसं. (पा ५, १, १२२) इति १वृष्र्मन्- इत्यतो विशेषः। [f]) पाभे. पृ २७६६ *e* द्र.।

[g]) √अर्ष् > अर्षन्तु इति शोधः (तु. द्राश्रौ ९, १, १६ लाश्रौ ३, ५, १५)। [h]) नाप.। ([प्रकरणतः] तृण-)। < √वृष् इति सा [का.], [पक्षे] उ. म.।

[i]) पाभे. पृ २७६६ *k* द्र.। [j]) विप. (महत्- [उष्ट्र-])।

[k]) सस्थ.? युस्य > (हि अस्य >) ह्यस्य इति शोधः। 'वर्ष्माः उष्ट्राः अस्य (कौरमस्य) रथस्य (रथं) निजिहीडते (निर्हन्ति)' इति वा. (वैतु. RW. वर्ष्मा- > -र्ष्मा [स्त्री. प्र१] इति पाठः इति ?)।

[l]) = वृत्स्वं-। नाप.। [m]) नाप. (मेघ- [निघ- १, १० या २, २१]), व्यप. (वृत्रासुर-)। < √वृ 'आच्छादने' (या [६, २], WAG [१, १९३], PW. प्रभृ. [वैतु. [पक्षे] दे. < √वल् 'वलने' इति? [तथाऽपि तात्पर्येऽमहदन्तरम्]])। वृत्र- > नैप्र. यनि. इति मतम्। मा. मै. काठ. शौ. पै. वकारोऽप्यादौ श्रूयते।

[n]) वैतु. GW. विप. इति ?।

[o]) एवमादिषु स्थलेषु GW. प्रभृ. गुहा-पर्याय इतीव ?।

[p]) पृ २२६६ निर्देशो नेष्टः। [q]) S. ब° इति।

वलं-रुज्[a]- -जः ऋ ३, ४५, २; कौ २; १०६९.

वल-भिद्[b]- -भित् मै ४,१२,५.

वल-ग[c]- -गः तै १, ३, २, १[d]; मै १; २; १०[५]; काठ २, ११; २५, ९; क २; ५; ४०, २; -गम् मा ५, २३[४e]; का ५, ६, २[४e]; तै १; ३, २, १; ६, २, ११, १; २¶; शौ ५, ३१, ४; १०, १, १८; पै १६, ३६, ८; -गान् तै ६, २, ११, १¶; मै १; २, १०[४e]; ३, ८, ८¶; काठ २; ११[४e]; २५; ९[२]; ¶; क २, ५[४e]; ४०, २[२]; ¶.

वलग-हन्[f]- -घ्नः मै १; २; ११[g]; काठ २,११[४g]; २५, ९[३g]; क २, ५[३g]; ४०, २[३g]; पै २, ५१, ४; -हनः मा ५; २५[३g]; का ५,६, ४[३g]; तै १; ३, २; १[g]; २[४g]; ६, २, ११,१[g]; पै २, ५१,४; -हनम् मा ५, २३; का ५, ६, १; मै १, २, १०; ११[३]; ३,८, ८; काठ २, ११; २५,९; क २, ५; ४०, २; पै २, ५१, १-३; ५; -हनौ[h] मा ५, २५[२]; का ५, ६, ५[२]; तै १, ३, २; २[४]; काठ २, ११[३]; २५, ९[३]; क २, ५[३]; ४०, २[३]; -हा काठ २, ११[२]; क २,५; पै २, ५१, १-३; ५; ७, ५, ९.

वलगघ्नी[h]- -घ्नी मै १; २,११[२].

वलगिन्[i]- -गिनः शौ १०, १, ३१[j]; -गिनम् शौ ५, ३१, १२.

?वलग ऊवध्यम्[k] शौ १२, ५, १.

?वलगहनम्[l] ऊवध्यम् पै १६,१४५, १.

?वलन- -नम् पै १६,५४,५[m].

वलीक[n]- -के पै ५, ९,६; १२, ६, १२.

√वल्ग् > वल्गत्- -ल्गते मा २२, ७; का २४, ३, २; मै ३, १२, ३; काठ ४१, ४.

वल्गिन्- -ल्गी पै ५, ११; १.

?वल्गु[o]- -ल्गाः शौ १९, ९, ९.

वल्गु[p]- -ल्गु[q] ऋ ८, ७३, ८; १०, ६२, ४; शौ ३, ३०, ५; १२, ३, १८; ३२; पै ५, १९, ५; १७, ३७, ८; ३९, २; -ल्गुः मै ४, ९, १०; शौ २, ३६, १; पै २, २१,१; -ल्गू ऋ ६, ६२, ५; ६३, १; ७, ६८, ४; ८, ८७, ६.

√वल्गूय[r], वल्गूयति ऋ ४, ५०, ७.

?वल्गुणम् पै १९, ३२, १७.

*वल्म[s]-> *वल्मी-> वल्मीक[t]- -¶कः तै ५,१,२,५; मै १, ६, ३[४]; ३, १; ३, ४, १; १३[२]; काठ १९, २; ३१, १२[२]; ३५, १९; क २९, ८; ४८, १७; -कान् मा २५, ८; का २७, ८, २; तै ५, ७, १६,१; मै ३, १५,७; काठ ५३, ६.

---

[a]) विप. (इन्द्र-) । उस. । [b]) विप. (अग्नि-) । उस. ।

[c]) नाप. (कूटक्रिया-, अभिचार-) । (√वृ 'आच्छादने' >भावे) *वर- + (√गृ [=√कृ] 'कर्मणि'> *ग्र->) *ग-> कस. यनि. । तै. पपा. एवाऽवग्रहो नान्यत्र ।

[d]) पाभे. पृ १६९२ b द्र. । [e]) सपा. °गाम् (आपश्रौ ११,११,८ प्रमृ. च) <> °गान् इति पाभे. ।

[f]) विप. (उपरव-, अधिषवण-फलक-) । उस. ।

[g]) सपा. °घ्नः (आपश्रौ १२,२,१५[२] प्रमृ. च) <> °गहनः इति पाभे. ।

[h]) सपा. °गहनौ (आपश्रौ ११,१२,७ प्रमृ. च) <> °गघ्नी (माश्रौ २,२,३,३६ च) इति पाभे. ।

[i]) नाप. । इनिः प्र. ।

[j]) पाभे. पृ २५१२ b द्र. ।

[k]) परि-ग्रहम् [विप. (उद्-वध्य- [मरण-पाश-] >)] °ध्यम् इति द्वि-पदः शोधः ।

[l]) परि-ग्रहणम्, उद्वध्यम् इति शोधः । (शिष्टं k द्र.)।

[m]) पलल- (नाप. [मांस-]) > -लम् इति शोधः (तु. मूको. वललम् इति) ।

[n]) नाप. (छदिषः प्रान्त- ?)। व्यु. ? । <√वल् इति (पाउ ४,२५) ।

[o]) वल्गाः इति शोधः (तु. मूको. सा. W.; वैतु. शंपा. सात. यनि. इति ?) ।

[p]) विप. (आवर्जक-, रसवत्-, मधुर-) । (√वृज् 'आवर्जने = रसवत्त्वे' >) *वर्गु- > यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. <√वल्ग् इति ?) । निघ [१, ११] वाक्-पर्याय-पाठः ? (वैतु. तत्र मूको. वग्नुः इति) ।

[q]) न. द्वि१ सत् क्रिवि. ।

[r]) नाधा. अर्चायां वृत्तिरिति निघ [३, १४]; अनुकम्पायाम् इति GW. प्रमृ. ।

[s]) नाप. (कीट-भेद- [उपदीक, की-]) । (√वृध् 'हिंसायां = कर्तने' >) *वृध्-वृध्र- > *वर्व्र- > यनि. (वैतु. WAG [१, २३९c] प्रमृ. <वम्र- इति ?) ।

[t]) नाप. (वम्रीकूट-) । तदस्यनिवासीयः कप् प्र. (उसं. (पा ४,२,८०) ।

¶वल्मीक-वपा[a]- -पा काठ ८, २; क ६, ७; -पाम् तै ५, १, २, ५; ८, १; मै १, ६, ३[४]; २, ३; १; ६, १; ३, १, ३; ४, ३, १; काठ १५, १; १९, २; २०, ८; क २९, ८; ३१, १०; -पायाम् काठ ३५, १९; क ४८, १७.

?वल्मी[b] पै १९, ४९, ५.

वल्श[c]- -ल्शेभ्यः तै ७, ३, १९, १; काठ ४३, ९.

?वल्षत्[d] खि ५, १५, १६; १७.

ववन्वस्- √वन् द्र.

ववर्जुषी- √वृज् द्र.

ववर्ष्वस्- √वृष् द्र.

?ववृतेन्यः[e] शौ १९, ३५, ५.

ववृष्वस्- √वृष् द्र.

वव्र-, वव्रि- प्रमृ. √वृ (वधा.) द्र.

√वश्(वधा.)[f] > वावश्-, वशन्ति ऋ ८, ३०, ४१७; ३८, ४; वशामि खि ७, ७, ६; वशात् ऋ ८, ६६, ४; †वशः ऋ १, ९१, ६; १२९, १; ८, ६१, ४; ९३, १०; तै ३, ४, ११, १; मै ४, १२, ६; काठ २३, १२; †वशाम ऋ १, १६५, ७; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; †अवशत् ऋ २, २२, १; शौ २०, ९५, १; वष्टि ऋ १, ३३, ३; २, २४, ८; ४; २२, १; ५, ८५, ४; ६, ११, ३; ८, ४५, ६; १०, ९५, ४; †वष्टि ऋ २, १४, १; ३७, [१ (७, १६, ११)]; ४, २५, २; ५, ३४, ५; ६, ६१, ७; १०, १०, २; १२; ४२, ४; शौ १८, १, २; १३; २०, ८९, ४; †उशन्ति ऋ १, २, ४; १०, १०, ३; मा ७, ८; ३३, ५६; का ७, ३, २; ३२, ५; ३; तै १, ४, ४, १; मै १, ३, ६; काठ ४, २; शौ १८, १, ३; उशन्ति ऋ ९, ९६, ४; क ३, २; †वक्षि[g] ऋ ३, १, १; मै ४, ११, २; †वक्षि[g] ऋ ७, ९८, २; शौ २०, ८७, २; वश्मि ऋ २, ३१, ७; ३३, १३; ३, ३१, १४[h]; ५, ४६, १; ८, १, १६; ९, ९६, ४; †उश्मसि ऋ १, ३०, १२; ८६, १०; ९४, ३; ८, ४५, २०[h]; १०, ३८, २; ७४, ६; मा ८, ३[‡][i]; का ६, १; ३[‡][i]; कौ २, ४१६; जै ३, ३२, ६; †उश्मसि ऋ १, २१, १; २२, ६; १२९, ४; १५४, ६[1]; ५, ७४, ३; ८, ८०, ९; ९, ३१, [६; ६६, १४]; १०, ३९, २; ४०, ११; तै १, ३, ६, १[1]; मै १, ३, १४[1]; ३, ९, ३[1]; काठ ३, ३[1]; क २, १०; पै १२, १, ४; वष्टु ऋ १, ३, १०; मा २०, ८४†; २९, ८; का २२, ८, ५†; ३१, १, ८; तै ५, १, ११, ३; मै ३, १६, २; ४, १०, १†; काठ ४, १६†; ४६, २; कौ १, १८९; जै १, २०, ५†; †विवष्टि[j] ऋ ७, १६, [(२, ३७, १) ११]; मै २, १३, ८; †विवष्टु[j] कौ १, ५५; २, ८६३; जै १, ६, ११ ४, २१, १; ववक्षि[k] ऋ ८, ४५, ६.

वावशुः ऋ ६, ५१, १४; ८, ३, १९; उशीमहि मै ४, ९, ९[l].

उशत्- -शतः ऋ १, १२, ४; ७१, ६[m]; २, ३७, ६; ६, ४, १; ७, १७, २; ३९, ४; १०३, ३; ८, ६०, ४; १०, १, ७; २, १; १६.

---

a) नाप. (वल्मीकात्मक- मृच्चय-)। कस. (*मृद्-भर्, रा-> *वप्र, प्रा-> *वप्प्, प्पा->) वपा- इति उप. मेदोवाचकात् सरूपादन्यत् द्र.।

b) वाग्मी (<वाग्-रिमन्) इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ?उपसादयम् > उप-सादयत्- > -यन् इति शोधः।

c) नाप. (वृक्ष-प्रशाखा-)। <√वृ 'आच्छादने' इति विमृश्यम्।

d) (*वल्ष- [वल्श-] >) √वल्ष् 'शाखायाम्' > लेटि प्रपु १ इति ?। सपा. शौ २०, १३२, ६ वनिष्वत् इति पाभे.।

e) शोधः पृ २२७८ a द्र.।

f) इच्छा-कान्ति-दीप्त्यादिषु धा. वृत्तिः।

g) तु. सा. GW. ORN. GRV. PG [१, १५९]; वैतु. वे. GW [ऋ ३, १, १] <√वह् इति।

h) तु. सस्थ. टि. आ।

i) परस्परं पाभे.।

j) परस्परं पाभे.।

k) सस्थ. ?यः > यत् इति शोधः। '(यजमानः) ते (तुभ्यं) *यत् (अपि) वष्टि (यष्टुम् इच्छति) तत् (एवं त्वमपि) ववक्षि (स्वीकर्तुम् इच्छसि)' इति वा इति कृत्वा धा. इच्छायां वृत्तिः (तु. GW. ORN.; वैतु. यनि. सा. <√वह् इति, GRV. <√वश् 'अनुदाने' इति च ?)।

l) सपा. तैआ ४, ७, ५; १०, ५ अशीमहि इति पाभे.।

m) *उशते उ > उशत् उ > उशतो इत्सार्षः संधिरिति कृत्वा द्वैपद्यपरः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. एकं पदमिति; ORN. GRV. ते इत्येवं शोधः इतीव [पक्षे] GRV. *उशते > उशतो [यून्] इति च ?)।

१२; ७०, ४; मा ८, १९; १९, ७०†; का ९, ३, ५; २१, ४, २०†; तै १, ४, ४४, २; २, ६, १२, १†; †४, २, १२, २; ४; मै १, ३, ३८; १०, १८†; ४, १०, १†; काठ २, १५†; ४, १२; १८, २१†; २६, १४†; क ३, १०; जै ४, २८, ८†; शौ ७, १०२, ३; १८, १, ५६†; पै १३, ५, ४; २०, ३४, ३; –शता ऋ ६, ४०, ४; १०, १६०, ३; शौ २०, ९६, ३†; –शताम् ऋ १०, ११, ३; शौ १८, १, २०†; –†शते ऋ ३, ४३, ७; ४, १७, १७; २४, ६; ७, ९३, १; ९, ९७, ४६; १०, ९१, १३; तै १, १, १४, २; मै ४, ११, १; काठ १३, १५; –†शद्भिः ऋ १०, १५, ८; मा १९, ५१; शौ १८, ३, ४६; –†शद्भ्यः ऋ १, ६२, ११; मा २५, ३४; का २७, १३, ३; तै ४, ६, ८, ४; मै ३, १६, १; काठ ४६, ५; –शन् ऋ १, १०१, १०; २, ३६, ४; ३७, ६; ३, ४, २०, ४; २५, १; ६, ४, १; १०, ६; ७, ९८, २; १०, १५, ८; १६, १२; ३०, ६; ७०, ९; खि ५, ५, ३; मा ४, २७; †१९, ५१; ७०; का ४, ९, ३; २१, ४, २०†; तै १, २, ७, १; †२, ६, १२, १; ४, ३, १३, ३; मै १, २, ६; १०, १८†; काठ २, ६; १३, १६†; २१, १†; क १, १९; †शौ १८, १, ५६; ३, ४६; २०, ६७, ५; ८७, २; पै २, ६६, १; –शन्तः ऋ ८, ९३, ([१, ५, ५]) २२]; १०, १६, १२[२]; ७०, ६; ८५, ३७; खि १, २, ३; मा १९, ७०[२]†; का २१, ४, २०[२]†; तै २, ६, १२, १[२]†; मै १, १०, १८[३]; †[२]; ¶; ४, १०, ६†; †काठ २१, १४[२]; ३६, १२[२]; ¶; †शौ १४, २, ३८; १८, १, ५६[२]; पै १८, १०, ९†; –०शन्तः ऋ १०, ३०, २; –शन्तम् ऋ १, ६२, ११; ७१, १; २, ११, ६; ३, ५, ७; ४, २२, ३; ९, ६८, ६; ९५, ३; १०, ११, ३; मा ४, २७; का ४, ९, ३; तै १, २, ७, १९; मै १, २, ६; काठ २, ६; ७क०१, १९; कौ १, ५४४†; जै १, ५५, १०†; शौ १८, १, २०†; –शन्ता ऋ ७, ४२, ५; ९१, २; खि १, ९, ३.

उशती– –ती० ऋ १, १०९, ४; १२४, [७; ४, ३, २; १०, ७१, ४; ९१, १३]; ३, ३३, १; ५, ३२, १०; ४३, ११; ९, ९३, ४; १०, ८५, ३७; तै १, ८, २२, २†; †मै ४, १०, १; काठ ४, १६†; शौ ७, ४९, २; १४, २, ३८†; १९, ४९, २; ४; ८; पै १३, ५, ४; १४, ४, २; ४; १८, १०, ९†; –०ती ऋ १०, ७०, ६; –तीः ऋ १, २३, ३; ६२, ११; ७१, १; १२४, १३; १४५, ४; २, ४, ३; ५, ४६, ७; ७, १०, १; १७, २; ९, ९५, ३; १०, ९; २; ३०, २; ६; ९५; ४३, १; ७०, ५; १११, १०; मा ११, ५१†; २६, २०†; ३६, १५; का १२, ५, २†; ३६, १, १५; †तै ४, १, ५, १; ५, ६, १, ४; ७, ४; १९, ४; †मै २, ७, ५; ४, ९, २७; १३, १०; †काठ १३, १६; १६, ४; ३५, ३; †कौ १, २७५; ५४४; २, ११८८; †जै १, २९, ६; ५५, १०; शौ १, ५, २†; ७, ५१, १; १४, २, ५२; २०, १७, १†; पै १८, १२, १; १९, ४५, ९†; २०, ४६, १; –तीभ्यः पै २, ६६, १; –तीम् ऋ ६, ४७, ३; पै १, ५१, ३; १४, ३, २; –त्याः पै ७, ६, ३.

उशमान– –नः ऋ ४, १९, ४.

उशान– –नः ऋ ३, ५, ७; ४, २३, १; ६, २९, २.

उशेन्य[a]– –न्यः ऋ ७, ३, ९.

१वश[b]– –शः ऋ २, ३४, १३[c]; तै २, १, ७, ७¶; ४, ७, २, २; मै २, ११, ३; काठ १८, ८; क २८, ८; शौ १५, ११, २; ८; ९; –शम्[d] ऋ १०, ६६, ९; ८४, ३; १७१, ४; ¶तै २, १, ७, ७[२]; ७, १, ५, ६; मै २, २, ९[२]; ४, ४, ८; काठ १०, ८;

a) विप. (अग्नि-)। केन्यः प्र. (पा ३, ४, १४) तत्स्वरश्च। b) भाप. (कामना-, प्रभुत्व-, शक्ति-)। अप् प्र.। c) *वशान् (ऋणम्) > नकारलोपे *वशा > ऋति ह्रस्वे (पा ६, १, १२८) वश इति शोधः [तु. पृ १७८ *b*, PW. च; वैतु. यनि. पपा., GW. ORN. < *वशानि इति; L[३४९] < *वशम् इति, वें. सा. < *(वशा–[गो-] > [५१] *शायाः >) *शा इतीव; [पक्षे] सा. < *वशस्य इति च?]। d) क्वचित् वा. क्रिवि.।

शौ ४, ३१, ३†; ५, १९, १५; ९, ४, २१; १५, ११, ८; १९, २७, ८; पै १, ८७, ३; ४, १२, ३†; ९, १६, २; १०, ७, ८; १२, ७, ४[2]; १६, २६, १; २०, ९, २; –शंस्य ऋ ६, २४, ५; शौ ११, १०, १७[a]; पै १६, ८६, ७; –शा शौ १, १०, १; –शान् ऋ १, ८२, ३; १८१, ५; ८, ४, १०; १०, ९१, ७; १४२, ५; खि ५, ४, ४; ११; मा ३, ५२†; का ३, ७, २†; तै १, ८, ५, १†; मै १, १०, ३†; ४, ११, ४†; काठ ९, ६†; क ८, ९†; †कौ २, ३३३; ४, ४; †जै २, ७, २; ३, २८, ५; शौ ६, ७२, १; ९, ४, २४[b]; पै १६, २६, ३[b]; १९, २७, १४; –शानाम् ऋ ३, ६०, ४; –शे ऋ ८, ९३, ४; ९, ८६, २८; खि १, ४, १०; ३, १६, ४; मा ४, ११; ३१, २१; ३३, ३५†; का ४, ५, २; ३२, ३, ६†; ३५, २, ५; तै १, २, ३, १; ¶६, १, ४, ४; ३, २, ६; ७, ५; ५, ८, ३; मै १, २, ३; काठ २, ४; क १, १६; कौ १, १२६†; †जै १, १४, २; ४, ८, ७; शौ १, ८, २; ३, २५, ६; ९, १५, २४[2]; ११, ६, १; १२, ४; १३, ६, ७; २०, ११२, ११†; पै १, ४०, १-४; २, ९०, १; ४, ४, १०; १६, २१, १; १९, १०, १३[c]; २०, ५२, ५; –शेन तै २, १, ७, ७¶; –शेषु[c] शौ ३, ८, ६; ६, १४, २; –शैः ऋ ८, ८१, ९.

?वशनीः[d] ऋ १०, १६, २; शौ १८, २, ५†.

वशिन्– -शिनाम् शौ १५, ११, ९; –शी ऋ १, १०१, ४; ३, २३, ३; ४, ५३, ६; ८, १३, ९; ६७, ८; १०, ८४, ३; १०३, ३; १५२, २; १९०, २; खि ५, ४, ५; ११; मा ८, ५०; १७, ३५†; ५१; का ८, २२, ४; १८, ४, ३†; ५, २; तै १, २, १३, १; ३, ३, ३, ३; ४, ६, ३, १; ४, १†; ७, १५, २; मै १, २, ९; ३, ३६; २, १०, ४[2]; †; ३, १६, ५; काठ १८, ३; ५†; २२, १५; ३०, ६; ३८, १२; क २८, ३; ५†; कौ २, १०५९; १२०१†; ४, ९; जै २, ७, ३; शौ १, २१, १†; ४, १७, ८[e]; २४, ७; ३१, ३†; ५, २२, ९; ६, ५, २; २६, १; ३६, २; ८६, २; ८, ५, ४[f]; ७; २२; १०, १०, २४; ११, ७, १६; ८, २१[g]; १५, ११, ९; १९, १३, ४†; ४६, ७; पै १, ४५, ३?; २, ८८, ४†; ३, २३, ३; ४, १२, ३†; २३, ७; ३९, ७; ७, ४, ४†; १०, २, ५; १३, १, ३; ५, १५; २३; २८; १६, २७, ७; १०९, ४; १५४, ६; १९, २, १४; ४, २; ६, ११; १९, १; २८, ४; २०, ५५, ८.

वशिनी– -नी ऋ १०, ८५, २६; तै ३, ४, २, २[2]; ३, ५; ५, ५, १०, २¶; काठ १३, ११[2]; १२; शौ १४, १, २०†; पै १, ९१, ४; २, ५२, २; ५; ३, २३, ३; ६, १०, १; १३, ५, ४; १६; १८, २, ९†; –नीः पै १२, ७, ४[2].

१व(श>)शा[h]– -शाः मै २, ६, ७[i]; काठ १५, ६[i]; –ऽशाः[j] मै २, ४, ७; ८; काठ ११, ९; १०; ३५, ३; क ४८, ४.

वशि[k]– -शिम् मा २८, ३३; का ३०, ३, १०.

वुष्टि[l]– -ष्टयः ऋ ५, ७९, ५.

†वावशान्.ना– -नः ऋ ३, २२, १; ३५, ९; ५१, ८; ६, ३२,

a) = शासन- । विश्वस्य इति सा. (तु. मूको.) ? पै. [मूको.] विषस्य इति ? । b) पाभे. पृ २२४६ *h* द्र. । c) सपा. शौ. वशेषु इति, मंब्रा १,२,२१ आगृ १,२१,७ शांगृ २,४,१ पागृ १,८,८; २,२,१६ मागृ १, १०, १३; २२,१० व्रते इति, हिगृ १,५,११ हृदये इति च पाभे. । d) विप. (*अभीष्टभाज्- [मृतक-]) । *वश-वनिस्- > °वनीः > यनि. इति कृत्वा उस. उप. < √वन् ‘संभक्तौ’ (वैतु. पपा. प्रभृ. °श-नी- [< √नी] इतीव ?) । e) सपा. पै २,२६,५ पतिः इति पाभे. । f) सपा. पै १६,२७,४ मणिः इति पाभे. । g) सपा. पै १५,१४,११ पतिः इति पाभे. । h) विप. (वशिनी- = समर्था- [२अप्-]) । धा. प्रभुभावे वृत्तिः । कर्तरि कृत् । i) सपा. मा १०, ४ का ११, २, ३ तै १, ८,११,१ वांशाः इति पाभे. । j) सपा. तै २,४,७,२;९, ३ वाशाः इति पाभे. । k) विप. (वनस्पति-) । कर्मणि कृत् (तु. उ. म. प्रभृ.); वैतु. सा [तैब्रा २,६,१७,७] विप. [रशना-] इति ?) । l) नाप. (यजमान-) । ‘यच्चिद्धि गणाः (*गृणाः [स्तोतारः]) छदयन्ति (स्तुवन्ति, तदैव) ददतः (दानशीलाः) वष्ट्यो राधः (धनं) परिदधुः’ इति वा. ।

२; ९, १३, ४; १०, ५, ५; मा १२, ४७; का १३, ४, ३; तै ४, २, ४, २; मै २, ७, ११†; ४, ११, २१†[a]; काठ १६, ११; क २५, २; –ना ऋ १, ११३, १०; १६४, २८[b]; शौ ९, १, ८; १५, ६; पै १६, ३२, ८; ६८, ६; २०, ११, ३; –नाः ऋ ३, २०, १; ७, ५६, १०[a]; तै २, १, ११, २[a]; काठ ८, १७[a]; –ने ऋ १०, ८९, १३; तै १, ७, १३, १.

१†वाश[c]– -शः ऋ ८, १९, ३१; कौ २, ११७३.

२वाश– > °शा[d]– -शाः[e] मा १०, ४[2]; का ११, २, ३[2]; तै १, ८, ११, १; –०शाः[f] तै २, ४, ७, २; ९, ३.

१वा(शि >) शी[g]– -शीषु तै ३, ३, ३, १.

वश[h] शौ ३, ४, ७; पै ३, १, ७.

१वश– √वश् (वधा.) द्र.

¶२वश[i]– -शम् मै २, ५, ७; काठ १३, ८; शौ ८, ९, २४; पै १६, २०, १.

३वश[j]– -शः ऋ ८, ४६, २१; –शम् ऋ १, ११२, १०; ११६, २१; ८, ८, २०; ४६, ३३; ५०, ९; १०, ४०, ७; खि ३, १, ९.

वश-तमा– २वशा– द्र.

?वशानीः √वश् (वधा.) द्र.

?वशानी न्यनेखे पै २०, ४७, ३.

?वशाप्रहारः पै १, ४५, ३.

?वशामीम्[k] पै २०, १८, ७.

१वशा– √वश् (वधा.) द्र.

२वशा(वप्रा.)[l]– -शया तै ५, ५, ७, ५; ६, ६, ६, २¶; काठ २२, ८¶; क ३५, २¶; –शा मा २, १६; १८, २७; २१; २१; का २, ४, ३; १९, ८, ४; २३, २, १०; तै १, ८, १९, १¶; ¶२, १, २, २; ५, ४; ५; ७, १[2]; २[2]; ३-६; २, ९, ७; ५, ५, ४; ५; ३, ४, २, २[2]; ३, २¶; ५; ४, ७; १०, १; ६, ६, ७, ४¶; मै १, १, १३; ११, ९¶; २, २, ९[2]; ¶५, १; २[2]; ७[2]; ६, १३; ११, ६; १३; १५[6]; ३, ११, ११; ४, १, १४; ४, ८¶; काठ १, १३; ¶१०, १; ८; १२, १३[2]¶; १३, ४¶; ८¶; ११[2]; १२[4]¶; १४, ९¶; १५, ९; १८, १२; ¶२९, १; ४[4]; ३१, ११; ३४, १¶; ३७, ३[2]¶; ३८, १०; ३९, ८[5]; क १, १२; २९, १; ¶४५, २; ५[4]; ४७, ११; शौ ७, ११८, २; १०, १०, ६; १२-१५; १७; १८[2]; २३; २४; २५[2]; २६; २८; ३०[2]; ३४; १२, ४, १०; ११; १४; २२; २५; २९; ३०; ३३; ३५-३७; ३९; ४२; ४४-४७; २०, १३६, १३; पै ५, ५, १-७; ८[3]; ९; ६, ६, ३; १३, ५, २[2]; ६[4]; ७; १२-१४; २१[4]; २२[3]; २३; २४; १६, १०७, ६; १०८, २-६; ८[2]; १०९, ३; ४; ५[2]; ६; ८; १०[3]; ११०, ४; १७, १६, १०; १७, १; ४; १८; २; ५; ९; १०; १९, ३; ५; ९; २०, २; ४-७; २०, १६, २; –शाः ऋ ६, १६, ४७; १०, ९१, १४; मा २०, ७८†; २४, ८; १४; का २२, ७, १२†; २६, २, ३; ३, ४; तै ५, ६, ११-१२, १[2]; १३-१४, १; २२, १; मै २, ५, ७[2]¶; ३, ११, ४†; १३, ९; १२; ४, ८, ६¶; काठ ३८, ९†; ४९, १[2]; २[2]; ३; ४; ५०, २; शौ १२, ४, ४१; ४३; पै १३, ५, १५; १७; २०, १; ३; –शानाम् मै २, ५, ७[2]¶; शौ

धा. *पूजायां वृत्तिः (वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. विप. धा. च कान्तौ वृत्तिरिति)।

[a]) सपा. °नः <> °नाः इति पाभे.।

[b]) विप. (आर्द्रयन्ती- [गो-])। '(वत्सस्य) घर्म (*लेहनम्) अभि (अभिलक्ष्य [तु. सस्थ. टि. अभि] आत्मनः) सृक्काणं वावशाना' इति वा.। धा. *वर्षणे = क्षरणे वृत्तिः (वैतु. सा. GW. प्रमृ. कान्तौ इति, या [११, ४२] स्क. दु. ORN. प्रमृ. यनि< √वाश् 'शब्दे' इति?)।

[c]) विप. (द्रप्स-)। कर्तरि अच् प्र. (वैतु. [पक्षे] सा. < √वश् 'कान्तौ' इति?)। [d]) विप. (२अप्-)।

[e]) वैतु. [पक्षे] भा, उ. म. < √वश् 'कान्तौ' इति। पाभे. पृ २७७१ *i* द्र.।

[f]) पाभे. पृ २७७१ *j* द्र.।

[g]) विप. (२अप्-)। कर्तरि इन् प्र.।

[h]) ३वयस्– (आयुस्-) > √*वयस्य 'आयुष्ये' > लोटि *वयस्य > यनि. (वैतु. लोटि < √वश् 'शासने' इति B., वस < √वस् 'निवासे' [इति सा. W. MVG [४२६ टि३], मूको. च)।

[i]) = वसा- (तु. सा [ऐब्रा ३, २६], PW. प्रमृ.)।

[j]) व्यप. (राजर्षि-)।

[k]) सपा. शौ १, १८, ४ विषमाम् इति पाभे.।

[l]) नाप. (गो-, अवि-, स्त्री- प्रमृ.)। गवार्थे वृषभ– > *वृषभा– > यनि. (वैतु. < √वश् 'कान्तौ' इति अभा. प्रमृ., < √वाश् 'शब्दे' इति PW. प्रमृ.?)।

१२, ४, ४२; पै १७, २०, २; –शाभिः ऋ २, ७, ५; –शाम् खि १, १२, ६[a]; मा २८, ३३; का ३०, ३, १०; ¶तै १, ८, १८, १; २, १, २, ३[२]; ४, ४; ५; ८, १[२]; ९, १[२]; ४; ६,६,७, ३; ४[२]; ¶मै १, ११, ९; २,५, २; ३[४]; ¶काठ १३, ४[३]; १४, ९; ३४, १; शौ १०, १०, २; ४;५;२६[२]; २७; ३२;३३;३४[२]; १२, ४, १; १५;१६; १८;२०-२४; ३१; ३४; ३८; ४८-५०; ५३; पै १३, ५, १; ९[b]; १५; १६; १९; २१[२]; १६, १०७,२; ४;५; ६[२]; ७; ९; ११०, २; ३; ४[२]; १७, १६,१; १७,५;६; ९; १०; १८, २-४; १९,१; ४; ८; २०, ८-१०; १३; –शायाः खि ५, १५,९; काठ १३, ८¶; शौ १०, १०, १८; २९-३१; १२, ४,४;३२; ४०; ५१; २०, १३०, १५; पै १३, ५, ११; १८; २५; १६, १०८,८;१०९, ९; १०; ११०, १; १७,१६,४; १९, २;१०;२०,११; –शायाम् खि २, १०, ५[a]; काठ ३४, १६¶; शौ १०, १०, २५; पै १३, ५, २२; १६, १०९, ५; –शायै तै २,२,९,७¶; –शासः ऋ ६, ६३, ९[c]; शौ ४, २४, ४; पै ४,३९,४; –शासु पै १३, ५, ४; –शे तै ५, ६, २१, १; मै ४, ८, ६¶; काठ ५०, १; –०शे शौ १०, १०, ७[२]; ८[२]; ९-११;१६; १९-२२; पै १३,५, १७[२]; १६, १०७, ७[२]; ८[२]; ९; १०; १०८, १; ७; ९; १०; १०९, १; २.

वशा-त(म>)मा[d]- -मा शौ १२, ४,४२; पै १७, २०, २.

वश(शा-ऋ)षभ- -०भौ पै १३, ५, ८.

वशा-जात- -तानि शौ १२, ४, ४७; पै १७, २०, ७.

¶वशा-त्व- -त्वम् मै २, ५, ७[२]; काठ १३,८.

†वशा(शा-अ)न्न[e]- -न्नाय ऋ ८, ४३, ११ [४४, २७; १०,९१, १४]; तै १, ३, १४,७; मै २, १३, १३; ४, ११, ४; काठ ७, १६; ४०, ५; शौ ३, २१, ६; २०, १,३†; पै ३, १२, ६.

वशा-भोग- -गः शौ १२,४, १३; पै १७, १७, ३.

वशा-वाच्- -वाचम् पै १३,५,२.

वशि-, वशिन्-, वशिनी- √वश (वधा.) द्र.

?वशीदा पै ६, १०, ७.

?वशीयः[f] शौ १८,४, ४९.

?वशुक पै १६, १४८, ५.

?वशेराम् पै २, ७३, ३.

?वशोषु[g] पै २०, ४७, ३.

वषट्[h] ऋ ७,९९, [७;१००,७]; १०, ११५, ९[२]; खि १, ३, ६; मा ११,३९; का १२,४,२; ¶तै १, ५,२,२; २,२ १२,४†;६,२,५; ३, ४, ८, ५; ४, १, ४, १$; ५, १, ५, १$; २;४,५, १; ६, ३, १, ३; ७, ३, १२, १[२]$; मै ¶१, ७, ३; १०, १८; २, ७, ४; ३, १, ५; ८, १०¶; ९, ८¶; ४, ७, ४[२]¶; काठ ५, ४; ६,१०†; ¶९,१; १६; १२, ५¶; १६,४;१९,५[४];¶[२]; २२, ४¶; २४, ७[२]¶; २६, १३¶; ४३,२[८]; ¶क ८, ४; ३०, ३[४]; ¶[२]; कौ २, ९७७†; जै ४, २३, ८†; शौ १, ११, १; ७, १०२, ७[३१]; ८, १२, ६[i]; पै २, ३९, ६; २०, ३४, ८.

¶वषट् √कृ>वषट्करोति, वषट्-कुर्वन्ति मै[j] ३, ९, ८; वषट्-कुर्यात् तै ५, १, ५, २[२]; ४,५, १[२]; मै २, ३, ७; ४, ७, ४; वषट्कुर्युः मै ३, ९, ८.

वषट्-कार- -रः ¶तै $१, ६, ११, १; २; ४; २, १,७,१; ६, २, ५; ६; ३, $१, ७, २;३;४, ९, ६; ७[२]; ५,७, १; ५, १, ५, २[२]; ४, ५, १[२]; ७, ५, ५, २; ¶मै १, ४, ११; १०, १६; २, ५, ७; ३,८, ६[२]; ४, ३,५; ६, ७; ¶काठ ६, ८; १२-१३, ८; १९, ५[२]; २३,३; २६, ९; २८, ३; ३४, ४;७; ३६, ९; ¶क ४, ७; ३०, ३[२]; ४१, ७; ४४, ३;

a) वृ° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।
b) वशम् इति पाठः ? यनि. शोधः ।
c) तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. १वश- इति ?।
d) तमपि पुंवद्भावः ।
e) विप. (अग्नि-) । बस. ।
f) तु. पपा. शंपा. सात.; वैतु. सा. W. वसीयस्- >-यः इति, RW. वशाय इति शोध इति च ?।
g) वृष- [विप. (बलवत्- [देव-])] >-षेषु इति शोधः (तु. मूको.) ।
h) =वौषट् । अव्य. ।
i) एकत्र सपा. पै २०,३४,८ स्वाहा इति पाभे. ।
j) सपा. वषट् कुर्वन्ति> पै १६,१३४,३ जुहोति इति पाभे. ।

शौ ११,९,९; १३,१,१५; ६, ५; पै ९, २३, ७; १६, ८२,९; -रम् शौ १५,१४, १७; -रस्य मै १,१,१२; -राः मा २०,१२; का २१, ७, १२; मै ३, ११, ८; काठ २६, ९¶; ३८, ४; क ४१, ७¶; -रात् काठ २३, ३¶; -रान् मा १९, २०; का २१, २, ९; -¶राय तै २, ६, ३, ३; ५, १, १, १; काठ १८, १९; क २९,७; -रे शौ १०,३, २२; पै १६, ६४, ९; -रेऽ-रे मै ४,६,१¶; -रेण ¶तै १,६, ११,३;४; २,६,२,५; ६; ३,५, ३,१[३];२; ४,४,८, १$; ६, २, ९, ४; मै २, १३, ४; ¶३, ६, ८; ८,७; ४, १,११¶; काठ ३१, १३¶; ३९, ११; शौ ५, २६, १२; ९, ७, ५; १५, १४, १८; पै ९, २,१२; १६, ११२, ११; -रेभिः मा १९, १९; का २१, २, ८; -रैः मा २०, १२; २१, ५३; का २१,७,१२; २३, ६, ६; मै ३, ११,५;८; काठ ३८, ४.

¶वषट्कार-निधन[a]- -नम् तै ७, ५, ५, २; काठ ३४, ४.

¶वषट्-कुर्वत्- -र्वन्तम् काठ २६, १; क ४०, ४.

वषट्-कृत- -तम् ऋ १, १६२, १५; २, ३६, १; १०,१७,१२; खि १, ९, ३; मा ७, २६†; २५, ३७; का ७, ११, १†; २७, १३, ६; तै ४, ६,९, २†; ७, ३, ११, २; मै ३,१६,१†; काठ ३५, ८[२]; †; ४३, १; ४६, ५†; शौ ९, ५, १३; ११, १२, १४; पै १६,९८, ३; २०, १२, ८†; -तस्य ऋ १, १२०, ४; -ताः ऋ ८, २८,२; मै ३, १०, १¶.

वषट्-कृति- -ति[b] ऋ १, १४, ८; -तिम् ऋ १, ३१, ५; ७, १४, ३; १५, ६.

¶वषट्-कृत्य काठ २७, ५; क ४२, ५.

वष्किह- वृष्किह- द्र.

वष्टि- √वश् (वधा.) द्र.

?वष्मुषाम् पै १७, १४, ४.

√वस् (निवासे), >वासि, वसति मै ३, ६, ३¶; शौ ५, १७, १८; १५,१३,१; ३;५; ७; ९; वसति ऋ २,१०,३; ¶तै २,५, ३, ६; ¶मै २, २, ७; ३,७,३; ¶काठ ७, ९; ११, ३; १२, ८; ९[३]; २४, १; क ३७, २¶; शौ १०, ८, १५; पै ९, १६, १; १६, ४२, ४[c]; वसेते पै १३, ७, १४†[d]; वसतः ऋ ६,३८, २[e]; ¶वसन्ति मै १,१०, १६; काठ ३६, १०; वसामसि शौ १९, ४७,९[f]; वसतु तै ६, ४, २, १; वसतु खि २, ६[३];२७; शौ १०, ६, ४[g]; वस खि २, ६, १२; वस खि २, ६, १६; काठ ११, ३[२]¶; वसानि मै २, २, ७¶; ¶अवसत् तै ५, १, १, ४; ६, २, ८, ४; मै ३, १, २[२]; ८,५; ¶अवसत् तै ६,१,६,५; मै २, २, ७; ३, १, २[२]; ७,३; ८,५[२]; काठ ११, ३[२]; १९, १; २४,१; २५, ६; क २९, ८[२क]; ३७, २; ३९, ४; ¶अवसन् तै २, ४, ४,१;२; मै २,२,४[२]; ¶अवसन् मै १,१०,१५; काठ १०,११[२]; ३६,९; वसेत् मै १, ५, १३¶; वसेत् ¶काठ ८, १२; ३५,१७; ¶क ७, ७; ४८, १५; शौ १२, ४, २७[h]; ¶वसेयुः मै २,४,८; काठ ११, १०.

ऊषतुः ऋ १०, ४०, २; उवस[i] काठ ७, ९¶; ऊषिम शौ ७, ११४,७; पै ४, ९,६; अवात्सीः शौ १५, ११, २; ३.

वासयसि ऋ ७, ३७,६; वासये शौ १५, १२, १३; वासय[j] खि २, ६,११[k].

a) विप. (सामन्-)। वस.।
b) वा. क्रिवि. (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें =वषट्-कृत-, स्क. सा. स१ <वषट्-कृत्-इति?, सा [पक्षे] वस. विप. [याग-] इति?)। c) सपा. °ति <> °तु इति पाभे.। d) पाभे. पृ १७६९ n द्र.।
e) 'दूरात् चित् (अपि [दूरे सतोऽपि]) अस्य (इन्द्रस्य) कर्णा घोषात् आ (स्तोत्रशब्दाधिकरणपर्यन्तं) वसतः (वर्तेते [इत्येवं मन्वानः]) ब्रुवाणः (स्तोता) इन्द्रस्य (इन्द्रं) तन्यति (स्तौति)' इति वा. (तु. अस्य इत्यत्र निपातः, घोषात् इत्यत्र मर्यादासंकेतश्च; वैतु. सा. PW. प्रमृ. आ-वसतः इति योग इति ?)। पृ ६०१ l अंशतः शोधः इष्टः।
f) सपा. पै ६,२०,९ विशामसि इति पाभे.।
g) सकृत् सपा. काठ १९,२ अगच्छत् इति पाभे.।
h) वैतु. RW. वसेत् इति चिन्त्यम् (तु. MVG [४२५ टि. ११])। सपा. पै १७,१८,७ स्यात् इति पाभे.।
i) उपु१ द्र.। j) °सु° इति स्वरः? यनि. शोधः।
k) सपा. काल ११ वासाय इति पाभे.।

उषित्वा तै ३, ४, १०,२¶.
१वस्[a]- वसाम् ऋ ५, २, ६.
वसत्- -सतः खि ३,१०[२],१; -सन् ऋ १०.१४६,४; -न्तम् तै ३,१, ९, ४¶; शौ २०,१३६,१६!?[b].
वसति[c]- -तिः ऋ ६, ३,३[d]; १०, ९७, ५; मा १२, ७९†; १८, १५; ३५, ४†; का १३, ६, ५†; १९, ५, ३; ३५, ४, ४†; तै ४, २, ६, २†; ७, ५, २; मै २, ७, १३†; ११,५; काठ १६, १३†; १८,१०; क २५, ४†; २८,१०; पै ११,६,६†; -तिम् ऋ १, ३३, २; ५,२, ६; १०, १२७, ४; शौ ७, १०१, १; पै २०, ३३, ४; -तीः ऋ १, २५, ४; -तेः ऋ १, १२४, [१२; ६, ६४,६]; खि ३, १९, १; शौ ६, ८३, १; पै १, २१, २; १९, १३, ९[e]; -तौ ऋ १, ३१, १५; ९, ६२, १५; -त्या[f] ऋ १, ६६, ५.
वासतेय[g]- -यः शौ ८,१०, ७; पै १६,१३३,४.
वसती[h]- >वसती-व(न् >)री[i]- -रीः तै ६, ४, २, १[३]; २[२]; ३, ४[२]; मै ४, ५, १[२]¶; काठ ३,९; क २,१६; -रीणाम् तै ६, ४, २, १¶; -रीभिः मै ४, ५, ५¶; -¶रीषु मै ४, ५, २[२]; काठ ३४, १५.
वसतीवरि-त्व- -त्वम् तै ६, ४, २, १¶.
वसर्- >वसर्-हा[j]- -हा ऋ १, १२२, ३; तै २, १, ११, १; काठ २३, ११.
१वसव्य[k]- -व्ये कौ १, २९८; जै १, ३१, ६.
१वस्मन्[l]- -स्मनः ऋ २, ३१,१.
१वावसान[m]- -ना ऋ १,४६,१३.
१वास[n]- >वास-मथ[o]- -थम् पै १४,४,१५[p].
वासयित्वा मै ४,२,९¶.
१*वासस्[n]- >?वासो[q] शौ १९, ५०,५.
१वास्तव्य[r]- -व्यः तै ५,२,८, ५¶.
१वास्तु[s]- -स्तु ऋ ८,२५,५; तै ३, १, १०, ३¶; ¶काठ ८, ५; क ७, १¶; शौ ७, ११३, १; -स्तुषु शौ १२, १०,३; पै १६,

---

a) नाप. (वसत- [प्राणिन्-])। कर्तरि विच् प्र. (तु. वें. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. GW., [पक्षे] PW. प्रमृ. =गृह- इति)। ?ORN. विश्राम् इति शोधः सुविवेचः।

b) RW. कृशितम् इति ?। c) नाप. (गृह-, नीड-)। अधिकरणे अतिच् प्र. (पाउ ४,६०)।

d) तु. वें. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. PG [१, ४९], GRV. विप. सत् =निवासकृत्- इतीव ?। सस्थ. रण्वो =रण्वा उ इति कृत्वा पृ २६२८ पपा. अनु यद् रण्वः इति निर्देशस्तत्र शोधः द्र.। e) पाभे. पृ २५६९ m द्र.।

f) वैतु. या [१०,२१] सा. नाप. सत् (निवासवत्त्वात्) स्थावर- (ओषधि- >औषधाहुति-) ?। सस्थ. ?वश्वराथा वयुं > *अस्ज-राध्- [नाप. काष्ठाऽऽज्य-चर्वादि-दीप्तिवर्धक-पदार्थ-] > [प्र३] ?राधः सायम् इति शोधः। 'तम् (अग्निम्) इद्धं (सन्तं) *अस्जराधः नक्षन्ते (प्राप्नुवन्ति [तत्रोपाश्रिता भवन्ति]) न (यथा) *सायं वसत्या (निवासाय) गावः अस्तम् (उपाश्रयन्ति)' इति वा। पृ १३१४ टि. *l*, *m* यदुक्तं, तत्र शोध इष्टः।

g) विप.। तत्रसाधवीयः ढञ् प्र. (पा ४,४,१०४)।

h) स्त्री. ङीष् प्र. (पावा ४,१,४५)। भा. [पक्षे] संहितादीर्घ इति ?।

i) नाप. (रात्र्युषिता- [२अप्-])। मत्वर्थे वनिः प्र. (वैतु. भा. वनिप् प्र. इति स्वरविरोधाच् चिन्त्यम्)।

j) नाप. (*वसुधा-)। वसर्- (भाप.) > *वसर्-धा- > यनि.। 'परिज्मा (विशाला) वसर्हा नः ममत्तु' इति वा। (वैतु. °हन्- > -हा इति कृत्वा वें =आच्छादकतमो-हन्तृ- [आदित्य-] इति; वायु-पर्याय इति मत्वा PW. GW. प्रमृ. =उषसि शत्रु-नाशक- इति, GRV. °हा- [उप. <√हा 'गतौ'] > -हाः इतीव च)।

k) नाप. (गृह-)। वास- (भाप.) > *वासमय- > यनि.। l) नाप.।

m) कानजन्तम्। ववः इति पपा.।

n) नाप. (निवास-)। o) विप. (निवास-भञ्जक- [स्तेन-])। उस. उप. < √मथ् 'भञ्जने'।

p) सपा. °थम् <> ?वासो इति पाभे.।

q) *वासो-मथ- > -थम् इति शोधः। वस. उप. भाप. सद् भेदन-पर्यायः (तु. सपा. पै [१४, ४, ५] वास-मथम् इति पाभे.)। तु. पृ २७८ *k* टि.; वैतु. अप'''अवासयः इति स-शोधः, संबन्ध इतीव RW.।

r) विप. (चिर-जीविन्- [कूर्म-])। कर्तरि तव्यत् प्र. (पावा ३,१,९६ [तु. भा. सा.])।

s) नाप. (वसति-)। अधिकरणे तुन् (णु) प्र. उसं. (पाउ १,७०)।

१४५, ११; -स्तूनि ऋ १, १५४, ६[a]; †काठ ३, ३[a]; २६, ५[a]; †क २, १०[a]; ४१, ३[a]; शौ ९, २, ४; ९; पै १६, ७६, ८[b]; -स्तोः ऋ ५, ४१,८; १०, ६१, ७; शौ ६, ७३,३; पै १९, १०,१०; -†०स्तोः ऋ ७, ५४, १-३; ८, १७, १४; तै ३, ४, १०, १[२]; मै १, ५,१३; कौ १, २७५; जै १,२९,३; -†०स्तोः ऋ ७, ५५, १; मै १, ५, १३; पै १, ८६, ३$; ७, ६, १०; २०,२२, १$; २; -स्तौ तै ३, ४, १०,३¶; मै १,५,१३[२]¶; पै ७, ६, ३.

वास्तु-प्[o]- -पाय मा १६,३९; का १७,६,३; तै ४,५,७,२; मै २,९ ७; काठ१७,१५; क २७,५

वास्तोष्-पति[d]- -तिः तै ३, ४, १०, ३¶.

वास्तोष्पतीय[e]- -यम् ¶तै ३,४,१०, ३[२]; ४.

¶वास्तोष्पत्य[e]- -त्यम् मै १,५,१३.

√वस् (आच्छादने) > वासि, वसथ मै ४, १४,१२‡[f]; वसत ऋ ५, ५२, ९; ६३, ६[f]; वसतै पै ५.९,७.

वस्ते ऋ ४, २५, २; ७, ६९, ५; ८, ४६, २६; तै १, ८, ७, २¶; मै ४, १४, १०†; शौ १०, ८, ३६; १३, ३, १; वस्ते ऋ ३, ५५, १४; ६, ४, ३; ७५, ११; १०, ११४, ३; मा २९,४८†; का ३१, २, ८†; तै ३, २, २, २; ४, ६, ६,४†; मै ३, १, ५¶; १६, ३†; †काठ १७, १८; ४६, १; शौ १३, १, १६[२]; पै १, ७६, ३[?g]; १५, ११, २†; १६, १५१,१?; १८, १६, ६[२]; २६, ४; वसाते मा १९, ८९; का २१, ६; १०; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; वसते[h] ऋ १०,८८, १९; वसते[i] शौ १९, २०, २; वसते[i] पै १, १०८, २; वसते ऋ १०, ६३, ४; १३६, २; पै ५, २७, ५?[j]; ३८, २†; वस्त ऋ १,२५, १३; †वसाथे ऋ १, १५२, १; मै ४, १४,१०; वसिष्व>ष्वा ऋ १, २६,१; वसिष्व ऋ ८,७०,१०; अवस्त शौ १४,१,५६; पै १८, ६,४; अवस्था:[k] ऋ ३,३२,११; वसीय काठ ५,४; वसीमहि ऋ ९, ७२[८ (१०७, २१; २४)]. †वावसे ऋ ८, ४, ८[l]; कौ २, ९५६; जै ४, २०,२; †अवसिष्ट ऋ ९, ८९, २; जै ४, १९, ८; †वसिष्ट ऋ २, ३६,१[m]; ९, २, ३; कौ २,३८९; जै ३,३१,९.

वासयामसि ऋ ९, ३५, ५; ४३,१; वासयः ऋ ६, ३५, १; वासय>या ऋ १.१४०,१. †वासयिष्यसे ऋ ९, २, [(१४, ३) ४; ६६, १३]; कौ २,३९०; जै ३, ३१, १०.

√वसाय[n], वसायते ऋ ९, १४, [२; ४.७३].

उपमाण[o]- -णः[p] ऋ ४, २२,२.

[a]) पाभे. पृ १७१५ *p* द्र. ।

[b]) BKA. वस्तूनि इति ? ।

[c]) विप. (रुद्र-) ।

[d]) नाप (रुद्र-) । षस. ष. अलुक् द्र. ।

[e]) विप. (होम-) । सास्यदेवतीयः यथायथं छ>ईयः, यः प्र. च ।

[f]) सपा. वसथ <> वसत इति पाभे. ।

[g]) पाठः? *यश्च *दहाद् धदयं नोऽभिवस्ते इति पाद-शोधः । एतदनु पृ १०८९ *i* यदुक्तं तन्नेष्टम् ।

[h]) अनुदात्तत्वात् लसा. निघाते धा. स्वरः ।

[i]) परस्परं पाभे. । RW. पै. अनुसरतः । स्वर-कृते तु. MVS [४६० टि ४] ।

[j]) पाभे. पृ १५४५ *e* द्र. ।

[k]) तु. सा. PW. प्रभृ.; वैतु. वें. < अव √स्था इति? ।

[l]) तु. सस्थ. टि. अनु । पपा. वव° इति ।

[m]) तु. वें. सा. ORN. (वैतु. GW. Arnold [KZ ३७,४६४] अवसिष्ट [°नोऽव°] इति पिपठिषू ।

[n]) पपा. नावग्रहः । आयः प्र. उसं. (पा ३,१,१८ [वैतु. GW. नाधा. < वस- यद्वा वसा- इति]) ।

[o]) तुदा. शानजन्तम् ।

[p]) विप. (*वसान- [इन्द्र-]) । धा. तुदा. उसं. संप्रसारणम् । 'यः वृषा वृषन्धिम् अश्मानं (*दर्भं) शवसा बिभ्रत्, बाहुभ्यां चतुरश्रि* (सर्वदिक्) *वृष्यन् (उद्गूरयन् [च]) श्रिये (*छादनार्थं) ऊर्ण्यां *वरुण्णीं (आवरणिकाम्) उपमाणः एति' इति नापू. मन्त्रेणाभि-संबद्धः वा. इति कृत्वा सस्थ. ?चतुरश्रिमस्यन् > °श्रि (√वृष् "*बलप्रदर्शने' > वृष्यन् इति, ?पुरुण्णीम् > वरु° इति, ?ऊर्णाम् > ऊर्ण्याम् इति च शोधाः [वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. ?]) ।

†वुसन[a]– -ना ऋ १,९५,७; पै ८, १४, ७; १५, १२, ५.

वुसान,ना– -नः ऋ १, १३५, २[c]; १६४, [३१; १०, १७७, ३]; २, १०, १; ३०, ३; ३५, [(१, ९५, ५)९]; ३, १, ५; ३८, ४; ४, ५, १५; १८, ५; ५, ४३, १३; ४८, ५; ६, २९,[३; १०, १२३, ७]; ९, ७, ७, [४[b]; (६२, २३)]; ४२, १; ७८, १; ८०, ३; ८२, २; ८३, [५; ८६, ४०]; १४; ९०, २; ९६, १३; ९७,२; १२; ४७; १०७, ४; १८; २६; १०, १, ६; १६, ५; ५३ ३; मा १३, ३१; १६, ५१; ३३, २२†; ३७, १७†; का १४, ३, ५; १७, ८, ५; ३२, २, ५†; ३७, ३, ४†; तै १, ३,१४,२†; ८, १२, १[e]; २, ५, १२, १†; ३, २, २;२; ४,५,१०,४; मै २, ७, १६; ९, ९; †४, ९,६; ११, १;१२,४; काठ २, १५†; ११, १३†; १५,६[e]; १७, १६; ३७, ९†; ३९, ३; क २७, ६; †कौ १,५११; ५२८; ५३२; २,२५; ३७१; ६६८; ७५०; ७५८; ११९३$; ११९५; ११९७; †जै १,५३, १; ५४,८; १०; ३, ३, ४; ३०,१४; ५५, ९; शौ ४, ८, ३†; ९, ४, ७; १५, ११†; १०, २,७; ११, ७,५; ६; १४, २, ४४; १८, २,१०†; ४,३१; पै ४, २, ३†; १६, २४,८;५९, ८; ६८, १०†; १५०, ९;१५१, २; ६; १५३, ५; ६; १८, ११, ४; –नम् ऋ १, १५२, ४; ९, १६, २; १०९, २१; पै २०,९, ५[d]; –ना ऋ १,१२२,२;१२४, [(११३, ७) ३]; ३, ३९, २; शौ ३,१२, ५; ९, ३,१७; पै १, १०३, १[e]; ३, २०, ५; ६,१०, ५; ७, ६,९; १६,४०,७; –नाः ऋ १,१६४,७;४७;३,८,९;३८, ७; ७,९७,६; ९,१४,४;१०,५, २; मा १०, ७[c]; का ११, ४, ३[c]; तै ३,१, ११, ४†; ४, ३, ११,२; मै १,६,२;७;२,६,८[c]; १३, १०; ४,१२, ५†; काठ ७, १४; ११,९†; १३†; १७,१८†; ३९, १०; क ६, ३; शौ ६,२२, १†; ७, ४१, २[d]; ९, १४,५†; १५, २२; १३, ३, ९†; पै १३, १४,१; १६, ६६,७; ६९,१३; १९, २२, १०†; –नाम् शौ ९, १, १; पै ७, ६,५; १६,३२,१; –ने शौ १३, ३, ११; –नौ मै १, ६, ४¶; पै २०,२२, ४.

वुसि– >वुस्य(सि-अ)ष्टि[f]– -ष्टिः[g]

तै ३, ५, २, ५; ४,४,१,३; ५, ३,६,३[2]; काठ १७,७;३७,१७; क २६, ६; –ष्टिम्, –ष्ट्या, –ष्ट्यै मै २,८,८.

वसुक[h]– -कः तै ३, ५, २,५; ४, ४,१,३; ५,३,६, ३[2]; काठ १७, ७; ३७,१७; क २६,६; –कम्, -काय, -केन मै २,८,८.

वस्तृ– -स्ता ऋ ३, ४९, ४; पै २, ८७, ५.

वुस्त्र[i]– -स्त्रम् तै १, २, २,२; शौ १४, २,४१; ४२; पै १८, ११, १; –स्त्रा ऋ १, १३४, ४; ५, २९, १५; ४७, ६; ६,४७,२३; ८, १, १७; ९, ९६; १;९७,२; ५०; १०, १०६, १; †कौ १, ५३३; २, ७५०; ७७७; जै १, ५५, १†; शौ ९, ५, २५; १२, ३,२१; पै १७,३८,१; –स्त्राणि ऋ १, २६, १; १५२, १; ३, ३९, २; ९, ८, ६; १०, १, ६ मै ४, १४,१०†; कौ २,५३३†; जै ३, ४१, ९†; शौ ५, १, ३; पै ६,२,३; –स्त्रेण ऋ १,१४०, १; शौ १८, ३, ५२; –स्त्रैः ऋ २, १४,३; मै ४, १४, ५†.

वस्त्र-दा[j]– -दाः ऋ ५,४२,८.

वस्त्र-मथि[k]– -थिम् ऋ ४, ३८,५

२वुस्मन्[l]– -स्म[m] ऋ ४, १३,४;

[a]) नाप. (वस्त्र-) । [b]) पाभे. पृ २०७० *i* द्र. । [c]) सपा. °नः <> °नाः इति पाभे. । [d]) सपा. °नम् <> °नाः इति पाभे. । [e]) सपा. शौ ७,८४,३ दुहाना इति पाभे. । [f]) भाप. (रक्षणवत्ता) । (√वस् 'आच्छादने =रक्षणे' > भावे) वुसि– + अुष्टि– (भाप. =प्राप्ति-') > वस. यनि. (तु. सस्थ. टि. वसुक–, जुरदुष्टि– प्रभृ. च सा. पाभे. च; वैतु. PW. GW. WAG [२,५५ d] पूप. वुस्यस्– इति) । पपा. नावग्रहः । [g]) =सपा. बौश्रौ १४,२०:१२ प्रभृ. । काठ ३७,१७ वस्वष्टिः इति पाभे. ।

[h]) विप. (छादक =रक्षक- [यज्ञ-]). भाप. [छादन- =रक्षण- (तु. सा [तै ३,५,२,५ तांब्रा १,१०,११], BW. प्रभृ.; वैतु. भा., सा. [अन्यत्र], K. < वुसु– इति ?)] । [i]) =२वासस् । नाप. करणे ष्ट्रन् प्र. (पाउ ४,१५९) । [j]) विप. । उस. उप. √दा 'दाने' + विच् प्र. । [k]) विप. (तायु-) । उस. उप. √मथ् 'अपहरणे'+इन् प्र. । [l]) नाप. (तु. वै.PW. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. =१वुस्मन्– इति) । करणे मनिन् प्र. (पाउ ४,१४५) । [m]) सपा. तैब्रा २,४,५,५ आपश्रौ १६, ११,१२ हिश्रौ

मै ४, १२, ५; काठ ११, १३.

२वावसान[a]- -नस्य ऋ १,५१, ३[b]; -नाः ऋ ६, ११,६.

वासयत्- -यन्तः ऋ ८, १, १७.

२वासस[c]- -सः ऋ १, ११५, ४[d]; १६२, १६; ७, ७७, २; ८, ३, २४; ९, ८९, २; १०, ८५, ६; ९७,४[e]; १०२, २; मा २, ३२[f]; ११, ४०; १२, ७८†[e]; २५, ३९; ३३, ३७†; का २, ७,४[f]; १२, ४, ३; १३, ६, ४†[e]; २७,१४, १; ३२, ३, ८†; ¶तै १, ५, २, ४; ८, १, १; २; २, २, ११, ४; ४, ९, १; ५,५,६; ४, १, ४, १$; ६, ९, २†; ५, १, ५, ३; ७, ५, १; ६, १,१, ४; ३, २; ९, ७; १०-११, २; ¶मै १, ७, २; ९, ४[3]; ११,८; २, १, २; ३-४,५; ६, १[2]; $; ७,४$; ३, १; ५[3]; ६, २; ६[2]; ७; ७,४; ८; १६, १†; ४, २, ७; ३, १[3]; ४, ८; ८, ३[2]; १०, २†; ¶काठ ८, ८[2]; १५; ९,९; ११; १२[2]; १४; ११,१०; १२, ४; १४, ७; १५, १[2]; १६,४$; १९, ५[3]$; $२२,१३; २३,१[2]; २४, ६; २८, ५; ३६, ५†; ¶क ७, २[2]; ८,३; १२; ३०, ३[2]; $; ३५, ७[2]; ३७,७; ४४, ५; जै ४, १९, ८†; शौ २,१३, २; ३; ५; ८, २, १६; ९, ५, १४; २९; १०; २, १५[g]; १२, ३, ५१; १४, १, ७†; ३०; ४५; ५३; २, ४१; ४२; ५१; १५, २,५; १३; १९; २५; १८, २, ५७[h]; ४; ३१; १९, २४, ४-६; २०, १२३, १†; पै २, २८, २[i]; ८, ३, १३†[e]; १०, ६, ७; १३, १४, १; १५, ६, १-३; ६; ८; ९; ११, ३; १६, ४; ६; १८, ४; १७, ४१, १; १८, १, ७†; ३, ९; ५,२;१०; ११, १; २; १०; १९, ४९, ६; -ससः ऋ १, ३४, १; शौ ६, १२४, २[j]; १४, १,२७‡[k,l]; २, ५०; पै ९, ७,८; १८, ३,६‡[l]; १३, ७; -ससा ऋ ९, ६९, ५; १०, ८५, ३०[l]; ¶तै ६, १,१, ३; ४; ९, ६; १०-११; २; ¶मै ३,७,७; ८; काठ २४,६¶; क ३७, ७¶; शौ ७, ३८, १; १८, २, ५१; पै १६, ६०, ६[g]; -ससी तै १, ५, १०, १; ८, १८, १¶; काठ ७, ३; क ५, २; -ससे पै १९, ४९, ५; -सांसि ऋ १०, २६, ६; काठ १२, ४¶; शौ ९, ५, २६.

वासः-पल्पू(ल>)ली[m]- -लीम् मा ३०,१२; का ३४,२,४.

वासो-दा- -दाः ऋ १०,१०७,२.

वासो-वायु[n]- -यः ऋ१०,२६,६.

वास्य- -स्यम् मा ४०, १; का ४०, १, १.

√वस्(बधा.)[o]>वासि; वस्ते[p] ऋ ५, ४९,३.

उवास ऋ १, ४८,३; उवास ऋ १०,११, ३[q]; शौ १८, १,२०†; ऊषुः ऋ ३, ७,१०; ऊषु ऋ ४, ५१,४; †अवस्त्रन् ऋ४,२,१९[r];शौ

११,४,१२ वस्वः इति पाभे. । [a]) कानजन्तम् । पपा. वव॰ इति । [b]) वैतु. वें. <√वस 'निवासे' इति ?। [c]) नाप. [वस्त्र-] । करणे असुन् प्र. । [d]) वैतु. या ४,११, [पक्षे] वें. सा. प्रमृ. √वस 'दीप्तौ' > यनि. इतीव कृत्वा वासर- (अहन्-) इति ?। [e]) सपा. शौ ४,९,७ अहम् इति पाभे. । [f]) =सपा. मंत्रा २,३,१४आश्री २,७,६ । आपश्री १, १०,१ हिश्र २,१२,८ ॰सांसि इति पाभे. । [g]) सपा. वासः <> वाससा इति पाभे. । [h]) =सपा. कौसू ८०,१७ । तैआ ६,१,१ आग्निगृ ३, ५,२:६ वस्त्रम् इति पाभे. । [i]) पाठः नष्टः (तु. सपा. शौ [६, ७१, १]; वैतु. सपा. तैआ [२,६,२,] यत्र यनि. श्रूयते अश्वम् इति तु न श्रूयते ?) । सस्थ. ? हिरण्यम् > (*हिरण- [=*हरिण-] >) ॰णम् इति शोधः । एपोऽपपाठ इहाधिकपाठे बीजम् (तु. वासु [=*वसु] इति मूको. [यतः यनि. विपरिणतं स्यात])। [j]) सपा. आपमं २,२२,११ हिगृ १, १६,७ वासः इति पाभे. । [k]) RW. ॰सा इत्येव । [l]) परस्परं पाभे. । [m]) नाप. (रजकस्त्री-) । उस. उप. <√पल्पूलि [तु. पृ १९६७ g] । [n]) विप. (पूषन्-) । उस. उप. √वे + अण् प्र. । [o]) √उच्छ्, √वश इत्येताभ्यां साजात्यं द्र. । [p]) धा. *दीप्तौ वृत्तिः । वाक्यादौ तिङोऽनिघातः । 'उस्रः (*सूर्यः) वस्ते (देदीप्यते)' इति वा. (तु. पृ ९८१ h; वैतु. सा. प्रमृ. धा. आच्छादने वृत्तिरिति, Old [ZDMG ५५, २८४] वस्तोः उस्राः [=प्रति वस्तोः] इति शोध इति च ?) । [q]) दीप्ति-महत्तादिषु धा. वृत्तिः । [r]) वैतु. वें. सा. <√वस 'आच्छादने', सा. [शौ.] =अवस्त्रन् [सं१] इति ? ।

१८, ३, २४†.

वासुयथः ऋ ६, ७२, २; वासय ऋ १, १३४, ३[२]; अुवासयत् ऋ ६, ३२, २; †अुवासयन् ऋ ७, ९१, १; मै ४, १४, २; अुवासयः ऋ ६, १७, ५.

२वुस्[a]- > १वुसिष्ठ,ष्ठा[b]- -०ष्ठ ऋ ७,१,८; -ष्ठः ऋ २,९,१; १०, ९५, १७[c]; मा ११, ३६†; का १२,३, ९†; तै २,२, ११,६¶; ६, ७, ३; ३, २, ५, ६; ४, ८, १¶; ५, ११, २†; ४, १, ३, ३†; मै २, ७, ३†; काठ १६, ३†; शौ ६, ११९, १; ७, ५५, २; पै ३, २७, ६; १६, ५०,६; २०, १०,७; -ष्ठम् शौ ६,२१, २; ४४, २; पै १, ३८,२; १०, ६,१०;२०,३३,८; -ष्ठा पै १५, २०,६; -ष्ठाः तै ३,२,५,६.

वुसीयस्[d]- -यः मा १८, ८[e]; का १९, ३, ४[e]; तै २, ५, ४, १¶;३,१,९,२[f]; मै १,३,३९[g]; २, ११,३[e]; ४, २,६¶; -यसः मै १, ५, ९; ३,८,५; ४,५,५[h]; काठ २७, ५; क ४२, ५;-यसे मै १,५, ८¶; -¶यांसः तै ६, ५, ६,१; काठ ९, १२; २३,९; २४, ९[२]; क ३६, ६; ३८, २[२]; पै १०,४,८$; -¶यांसम् तै ५, ४, ४,५; १०, ५; ६, १, ३,३; काठ २७, ५; क ४२, ५; -यान् ¶तै $१, ६, ६, २; ७, ६, ४; २, ५, ४, ५; ६, ६, ३; ४; ३, १, ६, १[२]; ७, ३; २, ७, ३[२]; ४, १, ४; ५, १, १, २[२]; ४; ५; २, ८, ४[२]; ५, १०, ७; ७, १, १[२]; ४, २; ६, ३, २,६; ¶मै १, ४, १२[४]; १३; ६, ४; ८[२]; ८,४; ८; ९; २,२, ७[२]; ३, ३, २; ४,८; ९, ७; ¶काठ ६, १[२]; ७; ८; ७, ४; ५[२]; ८, १; ९, १२; ११, ४[२]; १३,३; १८, १९[२]; १९, ४; २३, ९; २५, ७[२]; ३२,४[२]; ७; ३४,१०; ३७, १७; ¶क ३,१२[२]; ४,६; ५,३; ४[२]; ६,६;२९,७[२];३०,२;३६,६; ३९,५[२]; पै १६, ११९,२[i];३[j].

वुसीयसी- -०सि मै ४, २, ५; ६; ७[४].

¶वसीयो-भूय[k]- -यम् मै १, ४, १०[२]; काठ ३२, ७[२].

वुस्यस्[l]- -स्यः ऋ १, ३१,१८; १०९,१; १४१,१२;२,१, ⌊१६; २,१३⌋; ९,२;३९,५; ४,२१,४; ५,३१, २; ५५,१०; ६,४४, ७; ४७,⌊७; ८,७१,६; १०,४५,९⌋; ६१,१४[m]; ७,३२, १९; ८,१६, १०; २१,९; २७,२२; ४८,९[n]; १०,९३,१३; मा १२,२६†; का १३, २,९†; †तै ३,५,११, ३; ४,२,२,३; ७,३,१$[e]; ७,२,७, ४;†मै २,७,९;४,१०;४;११,२; १४,२; काठ ४,१३[g]; ८,१७†; १५,१२†; १६, ९†; १७,१८†; १८, ८[e]; ३०, ३†; ६[f]; क ३, ११; २८, ८[e]; ४६, ६†; †कौ १, ४००; २, ११४७; †जै १, ४५, २; ४, ५, ३; शौ ६,४७, ३[f]; ७, १०८, १; †२०, १४, ३; ४६, १; ६२, ३; ८२, २; पै १९, ४३, १२[f]; २०, ३, ५; -स्यसः ऋ २, १७, ८; ४, २, ⌊२०; ८;४८,६⌋; ८,९१, ४; ९, ४,⌊१-१०⌋; मा ३,५८[o]; का ३, ८,२[o]; तै १, ८, ६, २[o]; ७,२, ८, ७¶; मै १, १०, ४[o]; काठ ९,७[o]; क ८,१०; †कौ २,३९७-४०६†; जै ३, ३१, १७-२६†; पै ४, २६, ३†; -स्यसा ऋ ८, २०, १८; -स्यसाऽ-स्यसा ऋ १०, ३७, ९; -स्यसे तै ६, ५, १०,३[३]¶; -†स्यान् ऋ ६,४१, ४;८,१,६; कौ १,२९२; जै १, ३०,१०.

a) =दीप्त-। कर्तरि विच् प्र.।

b) विप. (दीप्तिमहत्त्वादिविशिष्टतम- ⌊अग्नि- प्रभृ.⌋)।

c) धा. कामे वृत्तिरिति PW. प्रभृ.।

d) विप., नाप. (दीप्तिमहत्त्वादिविशिष्टतर-)।

e) सपा. वुसीयः <> वुस्यः इति पाभे.।

f) सपा. वुसीयः (काश्रौ १०,३, २२ च) <> वुस्यः (माश्रौ २ ५,४,१७) इति पाभे.।

g) वुशीयः इति सात.। =सपा. आपश्रौ १३, २१,३ माश्रौ २, ५,४,३७। काठ ४, १३ वुस्यः इति, आश्रौ ६, १३,१४ वस्वः इति च पाभे.।

h) सपा. काठ २७,२ क ४२,२ श्रेयसः इति पाभे.।

i) अ-वसु- > अवसीयस्- > -यान् इति शोधः।

j) *न-वसु- > नवसीयस्- > -यान् इति शोधः।

k) उस. उप. √भू + भावे क्यप् प्र.।

l) तु. तुव्यस्-, नुव्यस्-।

m) =सपा. आश्रौ ३,७,६। पै ३,२७,२ वसु इति पाभे.।

n) विप. (*मर्षणशील- ⌊सोम-⌋)। < √*वस् (=√मृष्) 'सहने' इति मतम्।

o) =सपा. बौश्रौ ५, १६ : १५। लाश्रौ ५, ३, ५ वसीयसः इति पाभे.।

वस्यसी– -सी ऋ ५, ६१, ६; –सीम् तै ७, ४, २, २¶.

व(स्यः>)स्य-इष्टि[a]– -ष्टये ऋ १,२५,४; १७६,१; ८,८६, २; ३.

वस्यो-भूय[b]– -याय शौ १६, ९,४; पै १८, २९,५.

*वस[c]–>वसवान[d]– -०न ऋ ५, ३३,६?[e]; १०,२२,१५; –नः ऋ १,१७४,१; –नम् ऋ ८, ९९, ८; –नाः ऋ १,९०,२.

१वसन्त[f]– -न्तः ऋ १०, ९०, ६; मा १०, १०; १३, ५४; ३१, १४†; का ११, ५, १; १४, ७, १; ३५,१,१४†; तै ४,३,२-३, १; ५,७,२, ४;६,६¶; मै ¶१, ८,२; १०, ८; २, १, ४¶; ७, १९; २०; ४, ९, १८; काठ ६, २¶; ¶८, १; ६; १०, २¶; १३, १५; १६, १९; ३४,९[2]¶; ३५, ९; ३६, ३¶; ३९, ७; क ४,१¶; ६,६¶; ७, २¶; २५, ९; ४८,१०; कौ ३,४,२; जै २, ३,३; ४, १†; शौ ६, ५५, २; १२, १, ३६; १५, ३, ४; १९, ६,१०†; पै १, १०६,३; ९,५, ८†; १७, ४, ६; १९, ९, ३; –न्तम् तै १,६, २, ३; ११, ४; २,६,१, १¶; काठ ४,१४; ३१, १५; ३४, ९¶; –न्तस्य काठ ४,१४; –न्तान् ऋ १०,१६१, ४; शौ ३,११,४; २०, ९६,९; पै १, ६२, ४; –न्ताय मा २४, ११; २०; का २६, ३,१; ४,५; तै ७,२, १०, १¶; मै ३, १३, १९; १४,१; काठ ५०,४; ५१, १; शौ ८,२,२२; पै १६, ५,२; –न्ते ¶क ६, ६[g]; ३९, १[h]; –न्तेन मा २१, २३; का २३, ३, १; तै ५, ६, १०, १¶; ७, १, १८,१; मै ३,४,८¶; ११,१२; काठ २२, ४¶;३८,११;४१,९.

वासन्त[i]– -न्ताः तै ५, ६, २३,१; काठ ५०, ३; –न्ताय[j] तै ७,५,१४, १; काठ ४५,१०; –न्तौ शौ १५,४,२; ३; पै १७, २९,११.

वासन्ती– -न्ती मा १३, ५४; का १४,७,१; तै ४, ३, २,१; मै २, ७, १९; काठ १६, १९; क २५, ९.

वासन्तिक[k]– -कम्[l] खि ५, २२, ३; शौ २०, १३६, ३; –काय मै ३, १५, १०[j]; –कौ मा १३,२५[2]; का १४,२, ११[2]; तै ४,४,११,१; मै २, ८, १२[2]; ४,६,७¶; काठ १७,१०[2]; ३५, ९; क २६, ९[2]; ४८, १०.

¶वसन्ता-शिशिर[m]– -रे मै १, ६;३;८,२[n].

२वसन्त[o]– -¶न्ता[p] तै २,१,२,५[2]; ४,१; २; मै १, १०, ७[2]; २,१, ४[2]; ५,२; ¶काठ ८, १[g]; १०, २[2]; १३,१;७; २१,७; २५,४[h]; ३१, १५?[q]; ३६, २[2].

a) पस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४२)।

b) तु. वसीयो-भूय–।

c) भाप. (शक्तिदीप्त्यादि-)।

d) विप. (शक्त्यादिमत्- [इन्द्र- प्रमृ.])। मत्वर्थे वानप् प्र. (तु. टि. भगवान्–); वैतु. वें. सा. = [√वस 'आच्छादने' > शानचि] *वसमान–>यनि. इति, स्क. PW. प्रमृ. =वसु–> *वसुवान–>यनि. इति च?)। पपा. नावग्रहः।

e) ०न उ इति द्वि-पदः शोधः (तु. Gri; GRV., [पक्षे] ORN.; वैतु. पपा. सा. GW. प्रमृ. =०नः इति?)। सस्थ. वसु–>?वस्वः इत्यत्रापि टि. द्र.।

f) नाप. (तदाख्य-ऋतु-)। < √वस "वृद्धौ =प्ररोहे' (वैतु. पाउ [३,१२८], भा [तै.] अभा. प्रमृ. 'आच्छादने' इति, अर्वाग्वः 'दीप्तौ' इति च)।

g) सपा. वसन्ते<>वसन्ता इति पाभे.।

h) समा. वसन्ते<>वसन्ता इति पाभे.।

i) विप.। तस्येदमीयाद्यर्थे अण् प्र.।

j) सपा. वासन्ताय <> वासन्तिकाय इति पाभे.।

k) विप.। ठञ् प्र. (पा ४,३,२०)।

l) वासन्तिकम् इति पाठः (तु. शंपा. सात. च)? यनि. शोधः (तु. RW.)।

m) समाहारे द्वस. पूप. दीर्घः (पा ६,३,१३७)।

n) सपा. काठ ६,२ क ४,१ शिशिरे इति पाभे.।

o) =१वसन्त–। ज्ञः प्र. इति ततो विशेषः।

p) =सप्त१ (तु. सपा. क. वसन्ते इति पाभे.; वैतु. प्राचः पा [७, १, ३९] अनु १वसन्त– इत्यत एव सप्त. स्थाने आल् प्र. लित्वात् यनि. स्वरं विपरिणामुका इति, WAG [३, ४५] < *वसन्– (=वसन्त-) + ता प्र. इतीव च?)।

q) वा, सन्तः इति द्वि-पदः शोधः (तु. सप्र. मै १,४, ११; वैतु. Sch [टि.] यनि. इति?)।

वसु[a]– -सवः ऋ ३,८,[८; ७,३५, १४ (१०, ६६; १२)]; ५, ४१, ९; ६, ५०, [४; १५]; ७, १,२; ५,६; ११; ४; ३८, ३; ३९,३; ४८, ४; ५६; २०; ८; ५४; ३; ९; ६७, २७[b]; १०, १२८, ९; १४२, ६; खि ३, ६,३; ५, ७, १,५; २०,४; मा २,५; ९,३४; ११; ५८; ६०; ६५; १२, ४४; १४,२; २०; ३०;१५,१०; २१, २३; २३,८;३४, ४६†; का २, १,७; १०, ६; ४; १२, ५; ९; ११; ६, ५; ७, १९; १३, ३, १५; १५, १, २; ५,६; ९,४; १६, ३,१; २३; ३,१; २५,३, ४; ३३,२,९†; तै १, १, ९,३; ५,३,२; ७, ११, २; ३, ३, ३, १;४,९, ७¶; ५; २, ३¶; ४, १;५; ३; ६, १;२; २,३,४; ३, ७,२; १०; ३;४, २, १; १०;२; ७, १४, ४†; ५, २, २; ६; ३, ४, ३¶; ¶५,२, ५;९;४;६;७, ३¶;७,२,२; ७, १,५, २¶;२, १३; १;४, २०;१; मै १,१;१०; २;८; ७, १[२]; ११, १०[२]; २,७, ६[२]; १२;८; १; ३; ६; ९; ११, ५; १३, २०; ३, १; ७; ८; ४, ६¶; ११; १२;१२, १९; ४,१, १०¶; ५,४¶; १३,२; काठ १, ९; २,९; ७, ६¶; ८,१४[२]; ९, १६¶; १४, ४[३]¶; १५, १३; १६,५[२]; ६; १७, १; ३; ५; ८; १९, ६[२]; ७; ¶२१, १; ५; २२, ७[२]¶; १०; २५, ५; २६, ९¶; २८, ३¶; ३१, ८¶; ३३,७¶; ¶३४, ७; १६; ३५, ७; ३७, १७¶; ३८, ११-१३; ३९, ३; १३;१५†; ४३, ३; ४४, ९; क १, ९; २, ३; ५, ५¶; ८, २[२]; २५, १०; २६, २; ४; ७; ३०, ४[२]; ५; ३१,२०¶; ३५, १[२]¶; ४; ३९, २; ४१,७¶; ४४,२¶; ४७,८¶; ४८,९; कौ २,७२४†; जै ३, ५९, १७†; शौ १, ९,१; ३,१, २; ५, २७, ६[e]; ६, ६८, १; ८, १, १६; ८, १२; १०,७, २२; ९,८; १०,३०‡[d]; ३१‡[d]; ११, ८, १३; १२, २; ६; १९, ६, ११‡[d]; ९, ११; ११, ४†; २०; १३५, ९; पै १, १९; १; १०१,२; २,८०, ३; ३, ६, २; २४, २[e]; ९,५, ९‡[d]; १०, ३, ५;१३, ५, १७; ८, १४†; १५, १४,६; १६,२;६; ३०,२; ७०, ३;७२,२; १०९, १०‡[d]; ११०, १‡[d]; १३६,८; १७,९,३; ३०, ६; १९, १५, ६[२][f]; १७, १३; ४०,१४; ५१, ३; ५३,१०-१२; २०, ८, ९; –०सवः ऋ १०, ६६, १२; मा ३८, ६; का ३८, १;६; मै १, ३, १; शौ १, ३०, १; –०सवः ऋ १,१०६,[१-६]; १६३, २; २, ३, ४; २७, ११; २९,३;३४,९; ३, ३९,८; ५७, २; ४, १२; [६; १०, १२६, ८]; ५५, १; ५, ४१, १८; ५५, ८; ६, ५१, ५; [७; ७, ५२, २]; ६२, ८; ७, ५२, १; ५६; १७; ५९,८[g]; ८, १८, १५; १७; २७,२; ९; २०; १०, ३७, १२; ७७, ६; १००;७; ९; मा ८, १८; २९, १३†; का ९, ३; ४; ३१, ३, २†; †तै १,४, ४४,२$; २,१, ११,५; ४,३, १३, ३;६, ७,१; ७,१५,७; मै १,३,३८; ३,१६, ५†[h]; ४, ९, ७; १०, ५†[g]; †१४, ११; १४; काठ २,१५†; ३; ९; ४, १२;९, १९†; ११, १२†; २१; १३†[g]; ४०, ६†; क २,१६; ३;१०; शौ ४, २७, ६; ७, ८२, २†[g]; १०२, ३; पै १, ९७,१[२]; ४,२८, १-६†; ३५;६; ५,३९;८†; २०, ३४; ३; –सवे ऋ ५, ३, १२; ९, ८१,३; १०, ९१,१२; मा ९, २०; १८, २८; २२,३०; का १०, ४,१; १९,९, १; २४,१७,१; मै १;११;३; ३, १२;११; काठ १४; १; ३५, ८; १०; क ४८, ८; ९; –सु ऋ १, १०,६; ३१,९; ४०,[४; ५,३४, ७] ४१, ६; ४६; ९; ४७, [३;६]; ९; ५१,३; ४; ५३, ३; ५५,८; ८१, २; ६; ७; ८४,[७; (४५, ८;८, १,२२) ९;९८,४]; १७६, ३[i]; २, ५,१; १३, ११;

---

[a]) विप. (दीप्तिमत्- [देत्र-]), नाप. पुं. न. (धन-, रश्मि- प्रभृ.) । < √वस् ([वधा.] दीप्तिलाभप्रभृतिषु [तु. माश १४,२,१,२० निघ २,१० या १२,४१ प्रभृ.]) ।

[b]) पाभे. पृ २४३६ *k* द्र. ।

[c]) सपा. मा २७,१५ प्रभृ. वसुः इति पाभेः ।

[d]) पाभे. पृ १०२० *b* द्र. । [e]) पाभे. पृ २००६ *m* द्र. ।

[f]) पाठः ? सपा. शौ ६,७४,३ वसुभिः इति पाभे. ।

[g]) पाभे. पृ२२७२ *d* द्र. । [h]) व० इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ ४,१२,६) ।

[i]) संघार्थे यनि. < √वस् "संघाते, रूपं च प्र३ इति द्र. । 'क्षितीनां (मनुष्याणां) पञ्च वसु (संगतानि) विश्वानि (सर्वाण्यपि) यस्य (इन्द्रस्य) हस्तयोः (निवसन्तीति

२२,३; २३,१; ३,२,११; १३, ४; ७; ४५, ४; ६२, ३; ४,८, ३; ३१,२; ८; ५, १७,४; ५७, ३; ६, १, १३; १६, ३३; [२३, ३ (७, ५७, १०)]; ४७, २२; ४८, [१५; ७, ३२, २५]; १५; ५१, १६; ५३,२; ५४,४; ५९, ९; ७, १२, ३; १८,१; २०,२; ३२,१५; १६;२१; ५९,६; ६४, ९; ८, २,३५; ४, १६; ६,४१; १७,१०; २१,१७; २३,३; ३२, ८; ४०, ४; ६[a]; ४३, ३३; ४४, १५; ४५, [४०-४२]; ४६, १५; ५०,१; ५३,४; ६६,४; ६; ८८, ३; १००, ६; १०१, ६; १०३, ६;११; ९, १९,१; २२,७; ३६, [५;६४, ६]; ५७, ४; ८१, ३; ९०, १; १११, २; १०, २३,२; ३६, ११; ४५, ११[b]; ४८, ५; ४९,१; ५५, ६; ६२, २; ६६, १४; ७७,१; ८५,२९; ८६, ३; ९५, ४; १३३, ३; १३८, ४; १५१, ४[c]; खि ३, २, १; ५, ४; २२,८; ५,७,२, ११; ३,४; ४, १५; २१, १[d]; मा ४, १६[e]; २९†; ६,७; ८, ५; १२, ३८[b]; १८, १५; १९, ८३; २०, १३; ६७; ७१; २१, ६१; २७, ४०; २८, १५-१७; ३६, ५†; का ४, ५,९[e]; ९,६†; ६,२,१; ८,२,१; १३,२,११†[b]; १९,५, ३; २१, ६, ४; ७, १४; २२, ७, १; ५; २३,६,१४; २९,५ ९†; ३०,२, ४-६; ३६, १, ५†; तै १,२,९, १†; ३, ७, १; ५, १,१¶; २, ३[2]¶; २,४, ५,१; ५,३,७[2]¶; ३,२,८; ४,४,७,५,२; ¶५,२, ४,४; ५, २,३[2]; ६, ३, ६, २; मै १,२,५†; १५;४,१; २,११, ५; १३,९†; ३,७,७†; ८,३[3]¶; ९, ६; ११, ४[2]; ८; ९; ४, २, ४[2]¶; ११; ९, २७†; ११, २†; †१२, ३; ४; १३, ६†; ८; ९; १४,९; काठ २, ६†; १५†; ३, ४; ४; १५†; ५, ४[2]; ६, १०†; ७, १०[2]¶; १०, ६¶; १२†; १२,१५†; १६,९†[b]; १८, १०; २०†; १९, १३[2]; २५, २¶; ६¶; २६, ७; ३८, ३; ४; ९[2]; ३९, १; १२†; क १, १९†; २, ११; ५, ९[3]¶; २८, १०; ३८, ५¶; ३९,३¶; ४१,५; †कौ १, ४४;१३४; २०७; २७०; २९६; ३८९; ५३६; २, ३३; ३४९; ३५३;३८६; ४२०-४२२;६५६; ६९१; ८३७; ९३३; ९४२; १०३३; १११४; ११२३; ११५३; †जै १, ४, १०; १४, १०; २२, ४; २८, ८; ३१, ४; ४३,९;५५, ४; ३,४, ४; २९, ६; १०; ३१,६; ३२, १०-१२; ५४,६; ५६,१८;४,१,३;६; ७, ७;८;११;६;१८,८;१९,७; २७; ८; शौ १,९,१; ३; १४,२; ६, ७९,२;७,४२,२;८४,३[f]; ९५, ३[g]; १२०,२; १०,८,२०; १२, १,४४; १४,१,२५†;२,८; १६, ९,४[2]; १८,२, ६०; १९,५०, ६; †२०,५,४; २१,३; ४३,१; २; ३; ५१,३; ५६,२; ४; ६३, ४; ९५,४; १२४, ३; १२६, ३; १२५, ११$[d]; पै १, १९, १; ३९, २; ९६, १[g]; १०३,१; २, ५,७[h]; १३,१; ८७, ५; ३,२७, ३[i]; ५, २८,८; ८,१२,८; १४, ४, १६; १५, २१,९; १६,४३, ४[j]; १०३, ७; १७, ३, १२; १८,३,४†; ७,९; २९,५; १९, ११, ६; १६, १८; २१, २; ३; ५; २०,९,१०;१७,८; –सुऽसु ऋ १०,७६,८; –सुः ऋ १,४३, ५; ६०, ४; ७९, ५; ९४, १३; ११०,७; १२८,६; १४३,६; ४, ४०,५; ५,६,१; २; २४,२;२५, १; ५१, १३; ६,२४, २; ४४, १५; ४५,२३; ८, १९,३७;४४, २४; १०३, १२; १०, २२,१५; ३२,८; ४५,५[k]; ९१,३; ११५, ७; खि २, ६[2], २०; †मा ३, २५; १०, २४; १२,१४; २२[k]; १५, ३६; ४१; ४२; ४८; २५, ४७$; २७, १५$[l]; †का ३,३, १७; ११, ७, ४; १३, १; १५;

शेषः)' इति वा. (तु. पृ १८२८h, वसूनि [ऋ ६,४५,८] च)।

a) पाभे. पृ २४५७ g द्र.।

b) सपा. तै ४, २, २,४ आपमं २, ११, ३० वसूनि इति पाभे.। c) सपा. तैब्रा २,८,८,६ हविः इति पाभे.।

d) तु. शांश्रौ. RW. । सपा. शौ. वसुवनिम् (तु. शांपा. सात. च) इति पाभे.। तु. पृ १८२९ d।

e) पाभे. पृ १५५७ l द्र.।

f) सपा. तै ३,५,१,१ वसूनि इति पाभे.।

g) सपा. काठ ४०,५ आपश्रौ १६,३४,४ विभे.।

h) इमं गच्छतु ते वसु> सपा. शौ २, १२, ७ असुं वागपि गच्छतु इति पाभे.। i) पाभे. पृ २७७९ m द्र.।

j) वा. ? (तु. टि. पृ ११४ g)।

k) सपा. तै ४, २, २,३ आपमं २, ११,२७[2] वसोः इति पाभे.। l) पाभे. पृ २७८१ c द्र.।

२,५[a]; १६, ५, १८; २३; २४; ३०; २७,१५, २; २९,२,५$[b]; तै †१,४, ४६,२; ५, ६, ३; ८, १५,२; ३, २, १०, २[२c]; ४,१, ८, २[b]; २, १, ५†; †४, ४,५; ८;५,७; ३,२[२]¶; मै १,१,१३; ३,९[३];४, १;५,३†; २,६,१२†; ७,९†[a]; १२,६[b]; †१३, ७[२]; ८; ३,२,१†;४,२¶; ४,२,४¶; ४, ६†; †काठ ५,४$; ७, १; १५, ८; १६,८;९[a]; $१८, १२;१७[b]; ३२, ४$; ३९, १४;१५; क ५, १†; २९,१; ५[b]; †कौ १,११०; ४२५; २,४५८; ९१२; १०१७; १०८७;१०८९; †जै १,१२,४; ४१,७; ३; ३४, १६; ४, ९,८; १५,५; शौ २०, ७८,२†; पै २, ८५,२; ९,१;५[b]; १२,१,१३†; १५, ७,६; १६, ४६, ९; –सुनः ऋ १,५३, २; १०९, ५; १४९, १; २, १६; ७; ६, १९,५; ७१, २; ७,३७,३; ८,१,३१; ९,७२, ८; १०;४८,१; ५०,७; शौ २०, २१,२†; –सुना ऋ १, ८३,१; १२५,२; ३, ५५, २०; ४,२०, [६; १०, ४२, २]; ६, ३,७; ७, ३७;३; मा ५, १९[d]; का ५,५, ७[d]; तै १,७, १३,४[d]; मै १, ७, २[२]¶; काठ ८,१५¶; क ८,३¶; शौ ५,२८, ४; ७, १०३, १‡[e];

२०,२५, १;८९,२; पै १,१००, १;२,५९,२; –सुभिः ऋ १,५८, ३;११०, ७;१४३,१; ६;२,३१; [१; ८, ३५,१]; ३,१९,२; ४९, ४; ५,३,८; ५१, १०; ७,५, ९; १०,४; ३५,६; ४४, ४; ४७,२; ७६,२; ५;९०, [६; १०,१०८, ७]; ९,९३,३;१०,३,२;६६,३; ७९,७; ९८,१; ११०,३; १२५, १; १५०, १; खि ४, १,१; मा २,२२‡[e]; ४,२१; ५,११; ११, ५५; १४, ७; १८, ५६[f]; २०, ३९; २८,४; २९, ३; ८; २८†; का २,५, ५‡[e]; ४,७, १; ५,४, १; १२, ५;६; १५,२, १; २०, ३, ६[f]; २२, ४,४; ३०, १, ४; ३१, १; ३;८; ४,४†; तै १,२, ५,१; १२,२; २, १, ११, २[२]; ३; २,११, ५¶; ४, १, ५, २; ३, ४, ३; ५, ¶१, ११, २; ३; ६,८;६; ६, १,८,२; २,२,१¶; ७, ४[२]; ७, १, १८, १; मै १, २,४; ८; ४, १; २, २, ६¶; ७; ५; ८; १; १२, ३; ३, ७, ६[२]; ¶; १०¶; ८, ५; ११, १; १६, २[२]; ४, ९; ५; १२, २[२]; १३, ३†; १४; ९; काठ २,५; १०, १२[२]; ११, ३¶; १६, ५; २०†; १७; १; १९, ६; २४, ४;९¶; ३८, ६; ४१, ९; ४६,

२[२]; क १, १८; २५, १०; २९, ६; ३०, ४; ३७,५; ३८, २¶; †कौ २, ७७०;८९७, जै ४,१३, १०†; शौ २, १२, ४; ४, ३०, १†; ५,१२,३†; ६,७३,१;७४ ३[g]; १९,१०,६†; १७,१; २० १३१, ३[h]; पै २, ५,४; ३,२२, ६; ५,३७, ६;७, १६, १; १३, ८, ६†; १५, ५, ४[i]; १९, १०, ९; ३७, ११; २०, ३४, ९‡[e]; –सुभ्यः ऋ ५, ४९, ५; १०, ८७, ९; खि ५, ७, ४, १७; मा २, १६; १५, ६; २२, २८; २४, २७; का २, ४, २; १६, २, ३; २४, १४,२; २६, ६, २; तै १, १, १३, १; ३, ५, २, ३; ६, २; ४, ४, १, २; ५, ५, २, ५¶; ७, १, ५,२[२]¶; मै १, ११, १०; २, ८, ८; ३, ७, १०¶; १२, ७;१४, ९;१९; काठ १७, ७; २२, ७¶; ३०, ६; ७; ३७,१७;५१,१; क २६, ६; ३५, १¶; शौ ८, ३, ९†; पै २, ३६, ४; १६,६,९†; १७, २२, ३; ४१, ६[j]; –सुम् ऋ १, ४४, ३; १२७, [१[k](८, ७१, ११)]; ८, ७१,१३; १०,१२२, १; मा १५, ४७†[k]; का १६, ५, २९†[k]; तै १, ४, ४४, ३[l]; मै २,१३,८†[k]; काठ २६,११[k];

---

[a]) पाभे. पृ२७८२ *k* द्र. । [b]) पाभे. पृ२७८१ *c* द्र. ।

[c]) पूर्वेण मयि इत्यनेन समस्तमिति PW. । तन्न । ऐकपद्ये स्वरद्वयस्याशास्त्रीयत्वात् ।

[d]) =सपा. माश ३,५,३,२२ । तै १,२,१३,२ मै १, २,९ काठ २,१० क २,४ शौ ७, २७,८ वसव्यैः इति, पै २०,६,८ मधुना इति च पाभे. ।

[e]) सपा. वसुना <> वसुभिः (माश १, ९, २, ३१ तैब्रा ३,७,५,१० आपश्रौ ४,१२,३ च) <> ऋ ४,३४, ११ मदथ (सं √मद् द्र.) इति पाभे. ।

[f]) सपा. काठ १८,१८ अथर्वभिः इति पाभे. ।

[g]) पाभे. पृ २७८१ *f* द्र. ।

[h]) RW. यनि. । खि ५,१५,११ बभ्रुभिः इति, शंपा. सात. ?वस्वभिः इति च पाभे. । [i]) तु. टि. पृ ६५० *o* ।

[j]) पाभे. पृ२५७६ *e* द्र. । [k]) सपा. तै ४,४,४,८ प्रमृ. वसोः इति पाभे. । [l]) सपा. मा ८, १९ मै १,३, ३८ काठ ४,१२ माश ४, ४,४,११ असुम् इति पाभे. ।

३२, ४¶; ३९, १५†; शौ ७,
१०२, ४[a]; २०, ६७, ३†;
पै २०, १२, २[a]; –सुपु पै २,
१८, ५; –सू ऋ १, १५८, १;
६, ४८, १५[२]; ७, ३२, २५;
–०सू ऋ १, १५८, २[b]; –०सू
ऋ १, १२०, ७; –सून् ऋ १,
४५, १; ३, २०, ५; १०, ६६, ४;
मा १५, ६; का १६, २, ३;
तै ३, ५, १, २; २, ३; ४, ४,
१, २; ५; ३, ६, १¶; ¶७,
१, ५, १; ३; मै २, ८, ८; काठ
१७, ७; ३७, १७; क २६, ६;
कौ १, ९६†; जै १, १०, ५†;
–सूनाम् ऋ १; ७, ९; ५८, ७;
७६, ४; ९४, १३; ९६, [६; १०,
१३९, ३]; १२३; ४; १२७, ७;
१२८, ५; १६४, २७; १७०,
[५; ८, ७१, ८]; २, ११, १;
३, ३०, १९; ३६, ९; ४, १७,
६; ५, ४, १; ३६, १; ६, ४७,
६; ५३, ५; ७, ७, [७; ८, ७];
१६, २; २४, ५; २५, २; ३२,
५; ४३, ४; ७५, ५; ८, ३१,
१४; ३९, ४; ४६, १६; ५१, ५;
६८, ६; १०१, १५; ९, ५८, २;
९३, ४; १०८, १३; १०, ४७,
१; ४८, ११; ५०, ७; ७४, १;
९१, ३; १२५, ३; खि ३, ३,
५; मा १२, ६६†; १४, २५;
१५, ३४†; २४, ६; ३८; का
१३, ५, ५†; १५, ८, ३; १६,
५, १६†; २६, २, १; ८, ३;
तै १, १, ३, १[२c]; ११, २; ४, ४६,
३†; ७, १३, ३†; ८, २२, ३†;
२, ३, १४, ४[d]; ३, ५, १, १; ४;
२, ५, ४†; ३, ९, १; ४, ४, ५†;
११, २; ७, १५, ६; ५, २, ४,
४; ३, ४, ३; ५, १६, १; ६, १५,
१; ७, १७, १; मै १, १, ३[e];
८; १२; ३, १; ३६; ९, २; २,
७, १२†; ८, ५; १३, ७†; ३,
२, ४; १३, ७; १६, ५; ४, १,
३[२]; ८; १३; १४, ५†; काठ
१, ३[e]; ११; ३, ९; ६, १०†;
७, १६†; ९, १०; ११, १२†;
१६; १२†; १७, ४; २१, १;
२२, ५; १५; ३१, २[२]; ¶; १०;
४७, ६; ४९, ५; ५३, ७; क १,
१[e]; ११; २; १६; २५, ३†;
२६, ३; ४६, ८[२]; ¶; ४७, १०;
†कौ १; ३१७; ५८२; २, १००;
४०८; ४४६; †जै १, ३३, ५;
४९, ५; ३, १०; २; ३१, २८;
३४; ४; शौ ४, २६, १; २; ३०,
२†; ७, ७७, ८†; ८१, २; ८४, ३;
९, १, ४; १५, ५; १०, ८, ४२†;
२०, ७०; १५†; पै १, १०३, १;
२, ३६, १; २; ४, ३६, १; २; १२,
१, १३†; †१६, ३२, ४; ६८, ५;
२०, ११, २; ३१, ७; –सुनि ऋ
१, १५, ८; ४२, १०; ५९, ३; ६७,
४; ८४; २०; १२३, ६; १३४;
४; २; ३०; १०; [३२, ५; ३,
५१, ५; ५५, २०; ५६, ६; ४,
२४, १; ३३, ११; ५, ४२, ३;
६१, १६; ६, १, १३; ५, २; ३;
७, ३; १६, ४८; ३०, १; ३१,
४; ४५, [(१, १७६, ३)८[e]];
२०; ७३, ३; ७, ६, ७; ११,
३; २४, १; २७, ३; ३४, २२;
४५, ३[f]; ७७, [४ (९, ७८, ५)];
७९, ३; ८४, ४; १०३, १०; ८,
१२, २१; ७८, ८; ९९, ३; ९,
७, ९; १४, ८; १५, ६; १८, ४;
२९, ४; ६२, ११; ६३, ३०;
६४, १८; ६५, २; ६९, १०;
८८, २; ९७, ५१-५३; १००,
२; ३; १०८, ११; १०, ६, ६;
२१, ६; ४४, ५; ४६, १; ५४,
५; ६९, ६; ८३, ३; १११, १०;
१८०, १; १९१, [(८, ९३, २९)
१]; खिसा ३, ६[g]; मा ६, ८;
८, १८; १५, ३०†; ३३, ४१†;
का ६, २, २; ९, ३, ४; १६,
५, ११†; ३२, ३; १२†; तै १,
३, ७, १; १४, २†; ४, ४४,
२; २, ६, ११, ४†; ३, २, ८, ३;
३, ९, २; ११, ३[g]; ५†; ४, ११,
४†; ५, १, १[h]; ४, २, २, ४‡[i];
४, ४, ४†; ६, ३, ६, १; मै १, २,
१५; ३, ३८; २, ३, ८; ५, १०; १३,
७†; ३, ९, ६; †४, १२, ३; ४$[d];
६[२]; $[g]; १३, ६; १४, ६; १४; काठ
२, १५†; ३, ४; ४, १२; १६[२]†;
७, १६†; १०, १३; १३, १६†;
१८, २०†; २६, ७; ३८, ७†;
४०, ११†; क २, ११; ३, १०;
४१, ५; †कौ १, ७७; १९०$;
२६७; ३१४; ५४१; ५८१; २,
२५५; ४५४; ४५५; ४८६;
६२२; ६६९; ७७८; ८२२;

[a]) पाभे. पृ २७८३ *l* द्र.।
[b]) तु. वें. सा. Gri.; वैतु. GW. प्र२ इति।
[c]) सपा. मा १,३ का १,२,२ प्रमृ. वसोः इति पाभे.।
[d]) सपा. वसुनाम् <> वसूनि इति पाभे.।
[e]) पृ २७८१ *i* इहापि समानं वर्तयितव्यम्।
[f]) पाभे. पृ २३६९ *i* द्र.। [g]) = सपा. आपमं २, ११, ४। शौ ७, १८, ३ वार्या इति पाभे.।
[h]) पाभे. पृ २७८२ *f* द्र.। [i]) पाभे. पृ २७८२ *b* द्र.।

१०७४; ३, १, २; †जै १, ८, ५; २०, ६$; २८, ५; ३३, २; ५५, ११; ५९, ४; २, १, १; ३, २१, २०; ३४, १२; १३; ३७, १; ५०, ९; ५१, ९‡[a]; ५२, ३‡[b]; ५५, १०; ४, ४, ३; शौ २, ३५, १; ३, ४, २; ४; ४, २२, ३†; ५, ७, ६; ६, ६३, ४†; ७, ५०, २†; १०२, ३; ४[c]; १२, १, ४४; १९, ५, १†; २४, ६; †२०, ५८, १; ९०, ३; ९४, ५; पै १, ८८, ३; ३, १; २; ४, ३२, ३; ७, ९; ८; १०, ६, १०; १५, ६, ३; १७, ३; १२; †१९, १, ३[d]; ७, ११; २०, १०, ९†; १८, ४†; ३४, ३; –सोः[e] म ३, ७, ७¶; –†०सो ऋ २, ७, १; ३, १५; ३; ५७, ६; ६, २, ११; १६, ३४; ४८, ९; ८, १९, १२; ३३, २; ९, ५८, ५[f]; १०, ७, २; तै १, ३, १४; ४; मै ४, ११, ४; कौ १, ४१; ८४; २, २१५; ९७३; जै १, ४, ७; ९, ४; ३, १९, १०; शौ २०, ५२, २; ५७, १५; –०सो ऋ १, १०, ४; ३०, [१०; ३, ५१; ६; ८, ७१, ९]; ३१, ३; ४५, ९; ८४, २०; १२९, ११[२]; २, १३, [१३; १४, १२]; ३७, ६; ३, १८, २; २१, ५; ४१, [७; ७, ३१, ४(१०, १३३, ६)]; ४, ३२, १४; ५, ३, १०; ६, १, १२; १६; १८; ४६, ६; ७, ३१, ३; ८, १, ६; २९, २, १; ४, १७; १९, २६; २८; २९; ३१; ८; ३३, २८; ३४, ७; ३६, २०; ४४, ३०; ४६, ९; ५०, ३; ४; [(२४, ८) ९]; ५१, [६; ५२, ६]; ५२, ८; ६०, ४; ९; ६६, [(४, २९, १) १२]; ७०, ९; ७८, ३; ९८, ११; १०३, ४; १३; १०, ८, ४; ३८, ३; ९३, ११; १०५, १; खि ३, २, ३; ४; ९; ३, ६; ४, ६; ८; ५, ३, १; ४, ८; मा २३, १९; २७, ४३†; का २५, ५, २; तै ३, ३, ५, १; ७, ४, १३, १; मै १, १०, ३‡[g]; ३, १३, २०; †४, १३, ५; ६; १४; ३; †काठ १६, २१; १८, २०; २०, १४; ३५, १४; ४४, १[२]$; क ४८, १३†; †कौ १, ३६; ५८; १२४; १३३; २२८; २, ६८; ८४; ५२०; ५८९‡[f]; ८९४; १०७४; ४, ८$; †जै १, ४, २; ६, ४; १३, १०; १४, ८; २४, ८; ३०, १०; २, ७, ३$; ३, ७, ६; ८, १०; ४०, १६; ४८, ६‡[f]; ४, १४, १; २८, ९; शौ ७, ५७, २; †२०, १८, ४; २३, ७; ८०, २; १०८, २; पै २०, ४१, १०[h]; ४८, ४†; –सोः ऋ १, ९, ९; २२, ७; ३, ५१, ३; ४, ५, १५; ६, ५५, ३; ८, २४, [८ (५०, ९)]; ८१, ६; ८८, १; १०, ६१, १२; मा १, २; ३[३१]; ४, १६; २६, ११†; ३०, ४†; का १, १, ३; २, २[३१]; ३; ४, ५, ९; ३४, १, ४†; तै १, १, ५, १; १०, ३; २, १, २; ३, ३; ४, २, २, ३‡[j]; ४, ४, ८‡[k]; ५, ४, ८, १[४]; ¶७, ३, २[२]; ३[२]; मै १, १, ६; ९; २, १; ३; ४, १; २, ६, ८; ३, ¶४, १[३]; २; ६, ९; ४, १३, ३†; काठ १, ३[१]; २, ४; ५, ४; २१, ११[४]; ¶[४]; २३, ६; २५, ६¶; ३१, २; ३२, ४; क १, १[१]; १६; ३९, ३¶; ४६, ८; †कौ १, २३६; ४६५‡[k]; २, ३५; ५८९‡[l]; ११६३‡[k]; †जै १, २५, ४; ४८, १०‡[k]; ३, ४, ६; ४८, ६‡[l] शौ ९, ४, ३; १२, ३, ४१; १९, ५५, ३; †२०, ९, १; ४९, ४; ७१, १५; पै २, ३६, ५; ८, ११, ८; १४, १, १३; १६, २४, ३; १७, २९, १०[३]; ४०, १; २०, ९, २; –सोः-सोः शौ १९, ५५, ३; ४; पै १९, ४४, २२; २३; –०सोः[m] शौ १, १, २; पै १, ६, ३; –†सौ ऋ १, ८१, ३[२]; ४, १७, १३; ८, १३, २२; कौ १, ४१४[२]; २, ३५४[२]; जै १, ४०, ६[२]; ३, २९, ११[२]; शौ २०, ५६, ३[२]; –†स्वः ऋ १, २७, ५; ५१, १; ७१, ९; १०, २?[n];

a) पाभे. पृ १७१५ *n* द्र. ।
b) पाभे. पृ १७१५ *o* द्र. ।
c) सपा. मा ८,१८ तै १,४,४४,२ मै १,३,३८ काठ ४,१२ हवींषि इति पाभे. । d) पाभे. पृ २३६९ *i* द्र. ।
e) वुसु इति शोधः । f) सपा. –०सो<>-०सो इति पाभे. । g) सपा. ऋ १,८२,३ विभे. ।
h) सपा. शौ १९,५५,२ वुसोः इति पाभे. (वैतु. BKA. वासः इति ?) । i) पाभे. पृ २७८४ *c* द्र. ।
j) पाभे. पृ २७८२ *k* द्र. । k) पाभे. पृ २७८३ *k* द्र. ।
l) सपा. ऋ ९,८९,५ वुस्वः इति पाभे. ।
m) सपा. वसोष्पते<>वसुपते इति पाभे. ।
n) वस्वो = *वसुना > वस्वा [तृ१]+उ (तु. [तात्पर्यतः] स्क.; वैतु. पपा. प्रभृ. = वस्वः इत्येकमेव पदमिति ?) । ते हि (विश्वेदेवाः) वस्वा वसवानाः

११३, ७; १४३, ४; २, १; ७; २, १२; १४, ११; २०, ४; ३, ४; १; १९, ३[a]; ४३, ५; ४, १७, ११; २०, ८; २१, १०; ४१, ९; ५२, ३; ५, १५, १; ३४, ४; ६, १९, १०; ३६, ४; ७, ६, ४; १५, ४; २०, ९; ३९, १; ८२, ४; ८३, ५; ६; ९७, [१०; ९८, १०]; ९८, ६; ८, १४, १; ३९, १०; ४०, ९; ७१, ९; ८१, ४; ९, ९७, ४४; ९८, ५[b]; १०, १५, ७; ३०, १२; ४३, ३; ७७, ६; मा १९, ६३; का २१, ४, १३; तै १, ३, १४, ६; मै ४, १४, ५; १५; काठ ३९, १; ४०, १४; कौ १, १२२; ३७६; २, ८४९; १०७७; ११८४; जै १, १३, ८; ३९, ७; ४, १२, १; शौ १८, ३; ४३; २०, १७, ३; १२, २७, १; ८७, ६; ७.

वस्वी[c]– -स्वी ऋ ६, १६, २५; ६४, १; ७, २०, [१०; २१, १०]; मा ४, २१; का ४, ७, १; तै १, १, ९, ३; २, ५, १; ६, १, ८, १; मै १, २, ४; ३, ७, ६; ४, २, ५; काठ २, ५; २४, ४; क १, १८; ३७, ५; कौ २, १००४[d]; जै ४, १७, १०; –स्वीः ऋ १, ८४, [१०-१२]; ५, ४१, ६; ७४, १०; १०, २२, १२; मै ४, १२, ४[a]; १४, १४; काठ ८, १७; कौ १, ४०९; २, ३५५-३५७; जै १, ४०, १; ३, २९, १२-१४; शौ २०, १०९, १-३; –स्वीभिः ऋ ३, १३, ५; –स्व्या ऋ १०, १७२, २; –स्व्यै मै ४, २, ४.

वासव[e]– -वस्य शौ ६, ८२, १; पै १९, १७, ४; –वाः तै १, ६, १२, २; मै ४, १२, २; काठ ८, १६.

२वसव्य[f]– -व्यम् ऋ २, ९, ५; १३, [१३; १४, १२]; १०, ७४, ३; –व्यस्य ऋ ४, ५५, ८; ६, ६०, १; तै ४, २, ११, १; मै ४, १०, ५; काठ ४, १५; ७, १६; –व्या ऋ ७, ३७, ३; –०व्याः तै २, ४, ८, १; १०, १; मै २, ४, ७; ८; काठ ११, ९; १०; पै ३, ३१, ४; –व्ये ऋ ७, ५६, २१; –व्यैः ऋ ६, १, ३; १३, ४; ६०, [१४(८, ७३, १४)]; तै १, २, १३, २[g]; मै १, २, ९[g]; ४, १३, ६[g]; काठ २, १०[g]; १८, २०[g]; क २, ४[g]; शौ ७, २७, ८[g]

वसु-जित्– -जित् शौ ५, २०, १०[h]; –जितम् पै १८, ३०, १-३; २०, ४८, ५[i]; –जिति शौ १३, १, ३७; पै १८, १८, ७.

वसु-ता– -ता ऋ ६, १, १३; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०.

वसु-ताति[j]– -तिः ऋ १, १२२, १२; –तिम् ऋ १, १२२, ५.

वसु-त्ति[k]– -त्तये ऋ ८, ६१, ७ ९, ४४, ६; कौ १, २४०; २, ९३१; जै १, २५, ८.

वसु-त्व– -त्वा ऋ १०, ६१, १२.

वसु-त्वन्[l]– -नम् ऋ ७, ८१, [६; ८, १३, १२]; –ना ऋ ८, ५०, [(४९, ६) ६]; खि ३, २, ६; –नाय ऋ ८, १, ६; कौ १, २९२; जै १, ३०, १०.

वसु-दा– -दाः शौ १२, १, ४४; पै १७, ३; १२; १९, १७, ७[m]; –दाम् ऋ ८, ९९, ४; कौ २, ६७०; जै ३, ५५, ११; शौ २०, ५८, २.

वसु-दान[n]– -नः शौ ६, ८२, ३[o]; १९, ५५, ३?[p]; ४?[p]; पै १९, १७, ६; ४४, २२?[p]; २३?[p].

महोभिः (च) अप्र-मूराः (°दीप्तिमन्तः [सन्तः]) व्रता रक्षन्ते इति वा। पृ २७८० वसवानाः इत्यत्र e[1] इति टि. संकेत इष्टः, तदनु टि. भागे च।

[a]) ष१ द्र. (तु. सा. [ऋ.], GW. K.; वैतु. वें., भा. सा. [तै.] प्र३ इति)। ———[b]) पाभे. पृ २७८५ *l* द्र.।

[c]) विप. (उषस्-, पत्नी-, धी- प्रभृ.), नाप. (गो-)। स्त्री. ङीप् प्र. (पावा ४,१,४४ [वैतु. सा. प्रभृ. चिन्त्याः])।

[d]) विप. (वसुमत्- [°इन्द्र-])। °वसु-भरि-> (प्र१) -रिद् > नैप्र. वस्विद् > (रकारे परतः) यनि. (तु. पृ २६३९ *r* टि.)।

[e]) विप. (इन्द्र-), नाप. (तै. मै. काठ.) च। तस्येदमीयेऽर्थे, स्वार्थे वा समूहे [तु. भा.] वा अण् प्र.।

[f]) = वासव-। विप., नाप. न.। यत् प्र. इति ततो विशेषः। [g]) पाभे. पृ २७८३ *d* द्र.।

[h]) सपा. पै ९, २४, १० वसुधितिः इति पाभे.।

[i]) सपा. कौसू १०८, २ वसुविदम् इति पाभे.।

[j]) तु. टि. देव-ताति-।

[k]) तु. टि. भग-त्ति-।

[l]) तु. टि. जनि-त्वन्-।

[m]) सपा. शौ ६, १०८, १ असि इति पाभे.।

[n]) विप. (धनादिदानकृत्- [इन्द्र- प्रभृ.])।

[o]) °वसु-दापन-> -नः इति शोधः? (तु. छन्दोऽवसानम्)। [p]) निर्देशः? °दा(ः), नः इति द्वि-पद: शोधः (तु. W., वैतु. पंपा.)।

वसु-दावन्[a]- -†०वन्[a] ऋ २, ६, ४; मा १२, ४३; का १३, ३, १४; -वा ऋ २, २७, १३; तै १, २,३, २[b]; ४,२,३,४‡[a]; मै १, २, ३[b]; २, ७, १०‡[a]; ३, ६, ९[b]; काठ २, ४[b]; १६, १०‡[a]; २३, ६[b]; क १, १६[b]; २५,१‡[a]; ३१,२‡[a].

वसु-देय[c]- -†याय ऋ १, ५४, ९[d]; २, ३५, ७[e]; ६, ३९, ५; क ४८, ४[e]; शौ ३,४, ४[d]; -ये शौ १३, ६, ५.

वसु-देव- > वासुदेव[f]- -०व खि ७, ३, १.

१वसु-(ध >) धा[g]- -धासु पै १९,४७, ११.

२वसु-धा[h]- > वसुधा-तम- -मः[i] मा २७, १५; का २९,२, ५; तै ४, १,८, २; मै २, १२, ६; काठ १८, १७; क २९, ५; पै ९, १, ५.

वसुधा-तर- -†रः[j] शौ ५, २७, ६[j].

वसु-धान[k]- -नः शौ ११, २, ११; पै १६, १०५, १.

वसुधानी- -नी मै ४, १४, ११; शौ १२,१, ६; पै १७, १, ६.

†वसु-धिति[l]- -तिः पै ९,२४, १०$[m]; -तिम् ऋ १, १२८, [८ (५, १, ७; ६, १४, २;)]; ४, ८, २; ७, ९०, ३[n]; मा २७, २४[o]; का २९, ३, २; मै ४, १४, २; काठ १२, १५; जै ४, १९, ६; -ती ऋ ३,३१, [१७; ४,४८,३]; खि ५, ५, ४; ७,३, ४; मा २८,१५; ३८; का ३०, २, ४; ४, ४; मै ४, १३, ८; काठ १९,१३; -०ती ऋ १, १८१,१; -त्याः पै १६, ७१,२.

वसु-धीत[p]- -तम् काठ ८,१४[q].

वसु-धीति- -तिम् क ८, २[q]; -०ते मै १,७, १[q].

वसु-धेय[c]- -यस्य खि ४, ९,६; ५, ७, ३, १-११; मा २१,४८-५८; २८, १२-२२; ३५-४५; का २३, ६,१-११; ३०,२,१-११; ४,१-११; मै ३, ११,५[१०]; ४,१०, ३[९]; १३, ८[१५]; काठ १९,१३[११]; २०,१५[६]; -याय खि १,७,२[d]; काठ ३५, ३‡[e]; ८[r]; क ४८,९[r].

वसु-नीति[s]- -तिः शौ १२, २, ६[q]; पै १७, ३०,६.

वसु-नीथ[t]- -०थ[q] मा १२,४४; का १२, ७, १९; १३, ३, १५; तै ४,२,३, ४; काठ ३८,१२.

१वसु-पति[u]- -†तिः ऋ ४,१७, ६; ६, ५२, ५; ७,४५,३[v]; ८, ४४, २४; तै १, ४, ४६, २; ४,२,३,४‡[w]; मै २,७,१०‡[w]; ४, १४,६; काठ १६, १०‡[w]; क २५ १‡[w]; ३१,२‡[w]; पै १९, १,३[v]; -†तिम् ऋ १, ९,९; ३, ३६,९; ५,४,१; ८,५२, [६; ६१, १०]; खि ३, ४, ६; तै १, ४, ४६,२; ७,१३,३; काठ ६, १०; ७,१६; शौ २०,७१,१५; -०ते ऋ २, ६, ४[w]; मा १२,४३†[w]; का १३, ३,१४†[w]; मै ४, १२,

---

a) सपा. -०वन् <> -वा इति पाभे.। b) पाभे. पृ १५५७ *l* द्र.। c) उस. उप. भावे यत् प्र.।
d) सपा. °देयाय <> °धेयाय इति पाभे.।
e) सपा. °देयाय <> °धेयाय इति पाभे.।
f) व्यप. (श्रीकृष्ण-)। g) नाप. (भूमि-)।
h) विप.। उस. विजन्तम्।
i) सपा. °तमः <> ? °तरः इति पाभे.।
j) °तराः (प्र३) इति शोधः [वैतु. पपा., शौच (४, ४५ [तु. भाष्यम्]), Gri. Garbe [KZ २३, ४८६] वसुधातृ- > -तरः इति पदमिति, W., WI., [पक्षे] शौच (तु. भाष्यम्) °धा-तर- > -रः इति पदमिति च?]। k) विप.। उस. उप. अधिकरणे ल्युट् प्र.।
l) विप., भाप.। m) पाभे. पृ २७८६ *h* द्र.।
n) विप. (*भोजन-प्रद- [वायु-])। व्यु. ?। वस. पूप. कर्मणि < √*वस् (= √प्सा 'भक्षणे') इत्येवं स्यात्। एवं च तर्हि '(वायोः) स्वाः नियुतः (अश्वाः) निरेके (निरेचने [परिक्षेपे]) वसुधितिं (सन्तं तमेव) सश्चत' इति वा. (तु. सस्थ. टि. निरेकु-, श्वेतु- च; वैतु. अन्ये पूप. धन-पर्याय इति)।
o) °ती इति निसा. पाठः ? यनि. शोधः (तु. पपा., उ. म. सपा. ऋ ७,९०,३ च)।
p) भाप.। उस. उप. √धा + क्तः प्र. ईत्वञ्च उसं. (पा ७,४,४५)।
q) सपा. °धीतम् <> °धीतिम् <> °धीते <> °नीतिः <> °नीथ (माश ६,६,४,१२ हिश्रौ ३, ६, १५ च) इति पाभे.।
r) नाप.। s) विप. (ब्रह्मन्-)। बस.।
t) विप. (अग्नि-)। बस. उप. भाप.।
u) नाप.। षस.। v) पाभे. पृ २३६९ *i* द्र.।
w) सपा. °पतिः <> °पते इति पाभे.।

१[a]; –†०पते ऋ १, १७०, [५ (८, ७१, ८)]; २, १; ११; ३, ३०, १९; १०, ४७, १; ११२, १०; मै ४, १४, ५; कौ १, ३१७; जै १, ३३, ५.

२वसु-पुंति[b]– > †वसुपत्नी– -त्नी ऋ १, १६४, २७; शौ ७, ७७, ८; ९, १५, ५; पै १६, ६८, ५; २०, ११, २.

वसु-भृत्– -भृत् पै १६, ४८, ३; –भृतः पै १३; १४, ७.

वसु-मत्– -†मत् ऋ ९, ६९, [८; ८६, ३८]; खि ३, २२, ५; कौ २, ३०६; जै ३, २५, २; –मतः खि ५, ७, ४, १७[c]; तै ७, ५, ७, २¶; मै १, ४, १; ४, १, १४; काठ ५, ४; ३२, ४; ३३, ७¶; –†मता ऋ १, ११८, १०; १२५, ३; ४, ४, १०; ७, ६७, ३; खि ३, १४, १; तै १, २, १४, ४; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११; –मते मा ६, ३२[c]; ३८, ८[c]; का ६, ८, ३[c]; ३८, २, २[c]; ¶तै, २, २, ४, ५; ११, ६[२]; ७, ५, ७, २[२]; मै १, ३; ३[c]; २, २, ६¶; ४, ५, ४; ९, ८[c]; ¶काठ ३, १०[c]$; १०, ६; ११, ३; ३३, ७[२]; क २, १७[c]; –मन्तः काठ ५, ४[d]; –मन्तम् ऋ १, १५९, [५; ४, ३४, (४९, ४) १०; ६, ६८, ६; ७, ८४, ४]; २, २४, २; ७, ७१, ३; १०, ११, ८; तै २, २, ४, ५[२]¶; मै ४, १४, १५†; काठ ३२, ४¶; शौ १८, १, २६†; पै ७, १७, १[e]; –मान् ऋ ७, ७१, ४; तै १, ६, ६, २; ७, ६, ४; २, २, ४, ५[२]¶; मै १, ४, १; ४, १, १४¶; काठ ५, ४; १०, ६¶; ३२, ४; शौ १६, ९, ४[२d]; पै १८, २९, ५[२d].

वसुमती– -ती ऋ ३, ३०, ११; मा २८, १८[f]; का ३०, २, ७[f]; तै ४, ३, ४, १[g]; पै १६, ४८, ३; –तीम् मा २, ८; का २, २, ३; –त्या खि ५, ७, ३, ७[f]; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३.

वसुमद्-गण[h]– -णस्य तै ३, २, ५, २.

†वसु-रुच्[i]– -रुचः ऋ ९, ११०, ६; कौ २, ८४५; जै ३, ५८, ३.

वसु-रुचि[j]– -चिः शौ ८, १४, ७; पै १६, १३५, ७.

वसु-रोचिस्– -चिषः[k] ऋ ८, ३४, १६.

वसु-वत्– -वन्तम् शौ १९, १८, १[e].

वसु-वन्[l]– -वने खि ४, ९, ६?[m]; ५, ७, ३, १-११; मा २१, ४८-५८; २८, १२-२२; ३५-४५; का २३, ६, १-११; ३०, २, १-११, ४, १-११; मै ३, ११, ५[११]; ४, १०, ३[९]; १३, ८[१५]; काठ १९, १३[११]; २०, १५[८].

वसु-वनि[n]– -निः काठ ३८, १३[o]; शौ ७, ६२, १[o]; १३, ६, ५; –निम्[p] ऋ ७, १, २३; शौ २०, १३५, ११[q].

†वसु-वाहन[r]– -नम् ऋ ५, ७५, १; कौ १, ४१८; २, १०९३; जै १, ४०, १०.

वसु-विद्[s]– -वित् ऋ १, १८, [२; ९१, १२]; १६४, ४९; ९, ८६, ३९; ९६, १०; खि १, १०, ४; †मा ३, २९; ३८, ५; †का ३, ३, २१; ३८, १, ५; तै १,

---

a) पाभे. पृ २७८५ *m* द्र.। b) नाप.। उस.।

c) सपा. °मतः <> °मते (काश्रौ ९, ४, ७ च) इति पाभे.।

d) सपा. °मन्तः <> °मान् इति पाभे.।

e) सपा. °म° <> °व° (अअ १९, १७; १८ च) इति पाभे.। f) सपा. °मती <> °मत्या इति पाभे.।

g) पाभे. पृ १२७८ *q* द्र.। h) विप. (सोम-)। बस.।

i) नाप. [दीप्त्या दीप्यमान- (देव-सामान्य- [वैतु. वें. सा. व्यप. सत् देव- इति, PW. प्रमृ. विप. इतीव च?])]। j) व्यप. (गन्धर्व-)। बस.।

k) पाठशोधेनेन्द्रस्य विप. सत् पं१ (तु. पृ २००२ *g*; वैतु. वें. सा. प्रमृ. वयमित्यनेनान्वय इति कृत्वा प्र३ इति!, PW. प्रमृ. व्यप. इति)।

l) उस. उप. √वन् + भावे विच् प्र.।

m) वसुवने इति स्वरः? यनि. शोधः। n) विप.। उस. उप. < √वन् (= √वन्द्) 'स्तुतौ' इति।

o) = सपा. वैश्रौ १८, १४ : १२ प्रमृ.। शेषः पाभे. पृ २६१२ *b* द्र. यत्र ?वः सुवनिः > यनि. शोधः। सस्थ. सपा. च उप. मेधस्–, मति–, मनस्– इत्येते स्तुति-पर्यायाः द्र.।

p) 'सः (मर्तः) देवता (= *°तया [तृ १] = देव-भाव-मुपगतः सन्) वसुवनिं (वसुमत्तां) दधाति' इति वा. इति कृत्वा यनि. भाप. स्यात्?। q) पाभे. पृ २७८२ *d* द्र.।

r) विप. (रथ-)। उस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र. उसं. (पा ३, २, ६६)। s) विप. (दीप्त्यादिमत्- [अग्नि- प्रमृ.])। उस. उप. < √विद् 'लाभे'।

६, २, १[३]; २, ३,९, १[३]; ४,३, १३, ५†; मै १, ५, ४†; २,३, २[५]; †४, १०,४; १४, ३; काठ २, १४†; ७, २†; १२, २[४]; क ५, २†; कौ २, ३०५†; ३, ४,१; जै २, २,९; ३, २५,१†; शौ १८, ४, ४८; पै १, ३४,२; २, ८०, ४[२]; –†विदः ऋ ८, ६०,१२; ९, १०१,११; कौ २, ४५३; जै ३, ३४,११; –विदम् ऋ ७, ४१,६; ८,२३,१६; ६१, ५; ९, १०४, ४; १०, ४२, ३; खि ५, ९, ३; मा ३४, ३९†; मै २, ७, १[a]; †कौ १, २५३; ५७५; २, ९२९; †जै १, २७, १; ५८, १०; †शौ ३, १६, ६; २०, ८९, ३; ११८, १; १२७, ६$; पै ४, ३१, ६†; –†विदा ऋ १, ४६, २; कौ २,१०७९; –विदे पै १,३५,२.

वसुवित्-तम– -मः मा ३, ३९; का ३,४,३; पै २०,५६,७; –मम् ऋ १, ४५, ७; ६, १६, ४१; मा ३, ३८; का ३, ४,२; ते ३, ५, ११, ४†; मै ४, १०, ३†; काठ १५, १२†.

†वसु-श्रवस्[b]– -वाः ऋ ५, २४, २; मा ३, २५; १५, ४८; २५, ४७; का ३, ३, १७; १६, ५, ३०; २७, १५, २; तै १,५, ६, ३; ४, ४, ४, ८; मै १, ५, ३; काठ ७, १; क ५, १; कौ २, ४५८; जै ३, ३४, १६.

व(सु>)सू-जू[c]– -जुवम् ऋ ८, ९९, ८.

√वसूय, वसूयात् ऋ ८, ८, १६.

वसूयत्– -यन् मै ४, १४, ९; –यन्तः ऋ १, १३०, ६; ४, १६,१५.

†वसूया– -या[d] ऋ १, ९७, २; १६५, १; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; शौ ४, ३३, २; पै ४, २९, २.

†वसूयु– -यवः ऋ १, ४९, ४; ६२, ११; १२८, ८[२]; २, ११, १; ३, २६, १; ५, ३, ६; २५, ९; ७, ३२, २; ८,५२, ⌊६; ६१, १०⌋; ९, ११२, ३; १०, २५, २; ४७, १; ९१, १२; खि ३, ४, ६; मै ४, १४, ५; कौ १, ३१७; २, १०२६; जै १, ३३, ५; ४, २६, ५; २८, ४; पै १३, १४, ७$; –युः ऋ १, ५१, १४; १८६, ११; २, ३२, १; ५, २९, १५; ६, ५१,१२; ७, १,६; ३४,२१; ६७,४; तै ४, ३, १३,६; –युम् ऋ ४, ४४, १; ७, ६७, ५; शौ २०,१४३,१.

वस्तवे[e] ऋ १,४८,२.

†वस्तु[f]– -स्तुः[g] ऋ ८, ७१, १५; जै ४, १४, ९; –स्तुषु[h] ऋ ८, ११,३१; कौ २,११७३.

१ †वस्तोर्,स्[i*]– ऋ १, ७९, ६, १०४, १; ११६, २१; १७७, ⌊५; ६, २५, ९; १०,८९,१७⌋; १७९, १; २, ३९, ३; ४, १६, ४; ४५, ५; ५, ३२, ११; ६, ४-५, २; ३९, ३[j]; ७, १, ६; १०, २; ८, २५, २१; १०, ४०,२; ४; ११०, ४; १८९,३; खि ५, ७, ३, १$; मा ३, ८; १५, ३७; २८,१२$; २९,२९; का ३, १, ८; १६,५,१९; ३०, २, १$; ३१, ४, ५; तैं १, ३, १४, ३; ४, ३, १३, ६; ४, ४, ५; मै १, ८, ७[२]$; २, १३,८; ४,१३,३; ८$; १४, १५; काठ ६,८[२]$; ७,१३; १६; १६,२०; १९,१३$; ३९,१५; क ४,७[२]$; ६, ४; कौ २, ७२८; ९१३; ३, ५, ६; जै २,६,५; ३,५९, २०; ४,१५,६; शौ ५,१२,४; ६,३१, ३; २०,४८,६; ७७,४; पै १९, ४५,१३; वस्तोःऽवस्तोः ऋ १०, ४०,१;३.

---

a) सपा. मा ११,८ प्रमृ. सखिवि॒दस् इति पाभे.।

b) विप. (अग्नि-)। वस.।

c) विप.। उस. उप. <√जू।

d) =वसूयया (तृ१)।

e) तुमर्थीयः तवेन् प्र. (तु. वें. स्क. GRV. MVS. प्रमृ.; वैतु. सा. धा. निवासे वृत्तिरिति?)।

f) कर्तरि तुन् प्र. (पाउ १,७०)।

g) विप. (दीप्तिकर- ⌊अग्नि-⌋)। धा. दीप्तौ वृत्तिः (तु. वें. सा. PW. प्रमृ.)।

h) नाप. (तमस्-)। <√वस् 'आच्छादने' (तु. ⌊पक्षे⌋ सा.; वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. दिनपदार्थदीप्त्याद्यर्थे धा. वृत्तिरितीव?)।

i) नाप. न. (दिन- ⌊तु. निघ १,९⌋)। <√वस् 'दीप्तौ' (तु. दे.; वैतु.वें. सा. <√वस् 'निवासे' वा 'आच्छादने' वेति, PW. प्रमृ. च यनि. =व॒स्तु- > ⌊प१⌋ अव्य. इति?)। यनि. रूपं कालात्यन्तसंयोग-वाचकं द्वि१ द्र.।

j) वैतु. ORN. ऋ ६, ३,६ इत्येतत्तुलनया व॒स्ते ⌊प्रपु१⌋ इति शोधः इति?।

२वस्तोस् (:)[a] ऋ १,१७४,३.
२वास[b]– -से ऋ ५,४३,१४?.
१वस्– √वस् (निवासे) द्र.
२वस्– √वस् (वधा.) द्र.
वसत्–, वसति– √वस् (निवासे) द्र.
?वसति पै १६,१४८,६.
वसती–, वसतीवरी– √वस् (निवासे) द्र.
?वसते[c] पै ५,२७,५.
वसन– √वस् (आच्छादने) द्र.
?वसनोः पै ६,२२,२४.
१वसन्त–, २वसन्त– √वस् (वधा.) द्र.
वसर्–, °र्हा– √वस् (निवासे) द्र.
वसवान– √वस् (बधा.) द्र.
१वसव्य– √वस् (निवासे) द्र.
२वसव्य– √वस् (वधा.) द्र.
वसा[d]– -सया मा २५, ९; का २७, ९, १; तै ५, ७,२०, १; मै ३, १५, ८; काठ ५३, १०; –¶सा तै ६, ३; ११, १; मै २, ५,७; –साः मै २,५, ७¶; –साम् मा ६, १९; का ६, ४,३; तै १, ३, १०;२; मै १, २, १७; काठ ३, ७; क २,१४.
वसा-पावन्[e]– -०वानः मा ६, १९; का ६,४, ३; तै १,३,१०,२; मै १,२,१७; काठ ३,७; क २,१४.
¶वसा-होम[f]– -मम् तै ६, ३,११, १[2]; ३; मै ३,१०,४.
वसान–, √वसाय √वस् (आच्छादने) द्र.
?वसावम् पै १८,२५,३.
वसावी[g]– -व्याम् ऋ १०,७३,४.
१वसिष्ठ– √वस् (वधा.) द्र.
२वसिष्ठ[h]– -०ष्ठ शौ १८, ३, १६; –०ष्ठ ऋ ७, २३, १; ३३, १०; ११; ८८, १; ९६, १; कौ १, ३३०†; जै १,३,४,८†; शौ २०, १२, १†; –ष्ठः ऋ ७, ९, ६; १८, ४; २१; २२, ३; २६, ५; ३३,६; १२;१४;४२,६; ५९,३; ७३,३; ९५,६; १०, ६५, [१५; ६६, १५]; १५०, ५; १८१,१; मा १३; ५४; का १४, ७, २; ¶तै ३, ५,२, १; ४, ३,२,१$; ५, २,१०, ५; ७, ४,७,१; ¶मै १,४, १२; २, ७, १९$; ४, २, ९; १२;४†; १४, ७†; काठ १२, १५†; १६, १९; २०,९¶; ३२, २¶; ३७, १७¶; क २५, ९; ३१, ११¶; †कौ १,२४१[1]; २, २७९[1]; ३, २, ५; †जै १, २५, ९; २, ५, ७; ३,२३,१०; शौ २०,११७,३†; पै २,२८,४; ५, २८, ४; ११,५,१३; १४,३, २३; –ष्ठम् ऋ १, ११२, ९; ७, ३३,१३; ७०,६; ८६,५;८८,४; शौ ४,२९,३; पै ४,३८,३; –ष्ठस्य ऋ ७, ३३, ५; खि ३,१७[2]; ५?[j];

[a]) तुमर्थीयम् अव्य. । <√वस '*कर्मणि' (वैतु. सा. 'निवासे' इति, Geld [KZ २७, २१७] 'भक्षणे' इति, Wolff [KZ ४०,१८] 'भेदने' इति ?) । सस्थ. ?वृतः > (वृध्- [प्रजा-] >) वृधः इति, ?येभिः > याहि आभिः इति च शोधौ । '(यज्ञपूर्तौ) हे इन्द्र, शूरपत्नीः (त्वत्-पतिकाः [सतीः देवीः]) वृधः (प्रजाः) अज (नय), नूनं (सम्प्रति) *आभिः (वृद्धिः [सहितः]) याँ च *याहि । सिंह इव (निर्भयः सन्) दमे (यजमानगृहे) अपांसि (अपसां =कर्मणां) वस्तोः (सम्पादनाय [स्थापितं सन्तम्]) अग्निं (च सर्वदा) रक्ष उ (एव)' इति वा ।

[b]) भाप. (प्रकाश-) । इव (यथा) आयवः (मनुष्याः) शिशुं वासे (प्रकाशाय, उज्ज्वलीकरणाय [हेतौ सप्त.]) मृजन्ति (शोधयन्ति [एवम् ऋत्विजः]) शिशुम् (अरणीभ्यां प्रजातमात्रं बालाग्निं वासे मृजन्ति (*भृजन्ति [काष्ठैरुद्दीपयन्ति])' इति वा. इति कृत्वा श्लिष्टोपमा द्र. (वैतु. सा. [√वस 'आच्छादने'>भावे] वास–> च१ इति, LR. Gri. √वस 'आच्छादने'> तुमर्थीयम् अव्य. इति, GRV. [तत एव धा.?] वास– [रात्रि-]> सप्त१ इति [तु. रुद्रदत्तः आपश्रौ ६, २८, १५], PW. GW. √वस 'निवासे'> वास– [निवास-]>सप्त१ इति ?) ।

[c]) *वृधस्– (भावे < √वृध् 'स्तुतौ') > √*वर्धस्य>वर्धस्ये (स्तौमि) इति शोधः । सपा. तै ४, २,५,४ इत्यत्र यो ?दसये इति पाभे., यश्च काठ ३८,१३ इत्यत्र ?दमये इति, तत्रोभयत्राप्ययमेव शोधः (तु. छन्दः) ।

[d]) नाप. (वपा-) । <√वस '*मसृणभावे' (वैतु. अभा. प्रभृ. निवासे वाऽऽच्छादने वेति, PW. प्रभृ. दीप्तौ इति च ?) ।

[e]) विप. (देव-) । उस. उप. √पा 'पाने' ।

[f]) मलो. कस. अन्तोदात्तः ।

[g]) नाप. (*कटिप्रदेशे बध्यमाना- धनरक्षिणी- [तु. पंजा. वासणी]) । <(√वस 'निवासे=निवेशने'>) *वसर्– (अवकाश-) > *वसर्-वती– > *वसर्वी–> यनि. (तु. [तात्पर्ये] PW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. =वसुसमूह- इति, GRV. ?ORN. =वसु-स्त्री- इतीव ?) ।

[h]) व्यप. (ऋषि-) ।

[i]) सा. भव. °ष्ठि° इति, S. °ष्ठः इति ? ।

[j]) °सि° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

¶तै ३, १, ७, ३; ५, ४, ११, ३; मै ४,२,९¶; –ष्ठाः[a] ऋ ७, ७, [७; ८, ७]; १२,३; ३३,१; ७; ९; ३७,४; ७६-७७,६;८०, १; ९०, [७; ९१,७]; १०,१५, ८; १२२, ८; खिसा २९,९?[b]; मा १९, ५१; कौ २, ६५६; जै ३, ५४, ६; शौ १८, ३, ४६; –०ष्ठाः[a] ऋ ७, ३३, ३; ४; ८; –ष्ठान्[a] ऋ ७,३३,२; –ष्ठासः[a] ऋ ७, २३, [(६, ५०,१५) ६]; १०, ६६, १४; मा २०, ५४; का २२, ५,८; काठ ८, १६; शौ २०,१२,६; –ष्ठेन ¶तै ३,१,७, ३; ५,४, ११, ३; –ष्ठैः[a] ऋ ७, ३९,[७;४०,७(६२,३)];७६,७.

वासिष्ठ[c]– -¶ष्ठः तै ३,५,२,१; ६,६,२,२; मै ३,३, ९; ४,८,७; काठ ३४,१७; –ष्ठाः पै ८,१५,१.

¶वसिष्ठ-पुरोहि(त>)ता[d]– -ताः तै ३,५,२,१; काठ ३७,१७.

वसिष्ठ-वत् ऋ ७, ९६,३.

वसिष्ठा(ष्ठ-अ)रुन्धती[e]– -ती पै १०,९,२.

?वसिष्ठ-हनु[f]– -नुः मा ३९, ८; का ३९,६,१.

वसीयस्–, वसु– √वस् (वधा.) द्र.

वसुक– √वस् (आच्छादने) द्र.

वसु-जित्– प्रमृ. √वस् (वधा.) द्र.

?वसुदीनवः[g] पै १३, १४, ७.

वसु-देय– प्रमृ., १वसुपति–, २वसु-पति–, वसु-रुच्– प्रमृ. √वस् (वधा.) द्र.

*वसुसु– -सुः ऋ ८,२४,३?[h].

?वसोहेददविषम् पै २,२,२.

?वः सुमतिः[i] पै ३,२६,१[j].

?वा,वास्त-ग(न्व>)न्धा[k]– -न्धाः पै १७,१२,६.

?वा,वास्त-चासि(न>)नी[l]– -नीम्[m] पै १७, १२,१.

वस्तवे √वस्(वधा.) द्र.

वा,वास्ति[n]– -स्तिः मा १९, ८८; का २१,६, ९; मै ३, ११, ९; काठ ३८,३; पै १६, १३९,१७; २०, २१,८; –स्तिना मा २५,७०[o,p]; का २७, ७, १०; शौ ११, ४, १२[२]; पै १६, ५५-५७, १३; –स्तिषु पै १६, १४८,८; –स्तेः पै १९, २०, १२; २०, ४०,२; –स्तौ शौ १, ३,६.

वास्ते(य>)यी[q]– -यीः शौ ११,१०,२८; पै १६,८७,९.

वस्ति-विल– -लम् शौ १, ३, ८; पै १९,२०,१३; २०,४०,३?[r].

वस्तु– √वस् (वधा.) द्र.

वस्तु–, वस्त्र– प्रमृ. √वस् (आच्छादने) द्र.

वस्न[s]– -स्नम् ऋ ४, २४, ९; –स्ना मा ३, ४९; का ३, ६,१; तै १, ८, ४, १; मै १, १०, २; काठ ९,५; क ८,८; –स्नेन शौ १२, २, ३६.

√वस्नय>वस्नयत्– -यन्ता ऋ ६,४७,२१.

वस्न्य[t]– -स्न्यस्य ऋ १०,३४,३.

१वस्मन्– √वस्(निवासे) द्र.

---

a) बहु. <वासिष्ठ–। b) पृ २७९० j द्र.।

c) तस्यापत्यीयः अण् प्र. (पा ४,१,११४)।

d) विप. (प्रजा-)। बस.।

e) मलो. कस.। सस्थ. पाताम् =प्रपु१ इति।

f) वर्षिष्ठ-हन्म– (विप. 'अतिशयित-हननकृत्-' > व्यप. [तादृग्-देव-]) > -न्मम् इति शोधः। सपा. तै १,४, ३६, १ अपि ?ओपिष्ठहनम् > यनि. एव शोध इति कृत्वा पृ १०७४ टि. m,n यदुक्तं तन्नेष्टम्। सस्थ. ?शिङ्क्षीनि कोश्याभ्याम् इति पदे शिङ्क्षीनि-को° इति समस्तैकपदतया शोध्ये (तु. सपा. तै.)।

g) वसुदानवः इति शोधः ?।

h) प्राति. ? यनि. नाप. न. (वन-) > द्वि१ यनि. रूपम् [तु. [वा. कृते] सस्थ. टि. निरेकु–; वैतु. अन्ये वसु– (विप. [रयि-]) > प्र१ यनि. रूपमिति?]। व्यु.? <√*वस् 'ऋद्धौ' +कर्मणि टसन् प्र. उसं. (पाउ ४,१८९)।

i) वसुमतिः इति शोधः (तु. नूको.)।

j) पामे. पृ २६१२ b, वसुवनिः टि. च द्र.।

k) विप. (सदान्वा-)। बस. पूप. =भ्रष्ट- इति मतम्।

l) विप. (सदान्वा-)। उस. पूप. उप. च पृ २२६९ b टि. दिशा द्र.।

m) सपा. शौ ११,११,१६ सर्ववासिनीम् इति पामे.।

n) नाप. (शरीराङ्ग-)। व्यु.? <√वस् 'आच्छादने' इति पाउ [४,१८०], <√वस् 'निवासे' इति उ. म.।

o) पामे. पृ ७३७ l द्र.।

p) <√वस् 'निवासे' इति उ. म.।

q) विप. (२अप्-)। तत्रभवीयः ढञ् प्र. (तु. PW. W. प्रमृ.; वैतु. सा. वास्तेयी– इति)।

r) श्स्थि° इति पाठः? यनि. शोधः।

s) नाप. (मूल्य-)। व्यु.? <√वस् 'निवासे' इति (पाउ ३,६)।

t) विप. (अश्व-)। अर्हतीत्यर्थे यत् प्र.।

२वस्मन्– √वस् (आच्छादने) द्र.

वस्य-इष्टि–,वस्यस– √वस् (वधा.) द्र.

वस्यष्टि– √वस् (आच्छादने) द्र.

वस्वी– √वस् (वधा.) द्र.

√वह् (वधा.)[a], वहते ऋ १, १६७, ७; ५, ३०, ३; ४४,८; ८,४६, २६; वहति ऋ ४, ४४, १; ७, ६३, २; ६६,१४; ८, ७, L(१, ३९, ६) २८⌋; मै १,१०,१८¶; †शौ १३, १, २१; २०, १४३, १; वहति ऋ १,३९, L६ (८,७, २८)⌋; १६४, २; १०, ३२, ३; १०२, १०; ¶तै २,५,६,३; ९, ४; ६,४,११,४[२]; मै १,४,५¶; ¶काठ १९, ५; २०, १०; २७, ९; ३१, १५; ३६, १३; ¶क ३०, ३; ३१, १२; शौ ९,१४, २†; १०,२, ९[b]; ८,८; १३, ३, १८; १९; १९, ५३, १[c]; २[c]; पै १४, १, ११; १६, ६६, २†; १०१, ३; १८,१७, १†; वहतः तै ७,५,७,१¶; †वहतः ऋ १, ८४,२[d];१६५,४; २,१०,२; ६, २०,९; ८,१३, २३; ३३, १८; १०, २७, २३; ९६, ६; मा ८, ३५[d]; ३३,७८; का ८,१०,१[d]; ३२, ६, ९; तै १,४, ३८, १[d]; ७,१,१,१¶; मै १,३, ३४[d]; ४, ११, ३; काठ ४, ११[d]; ९,१८; ३३,७$; क ३,९[d]; कौ२,३८०[d]; जै ३,३०,२३[d]; शौ २०,३१,१; वहन्ते ऋ ५, ५८,१; ६१,११[e]; ८, २०, ७; वहन्ति ऋ १, १४, ६; ५०, ८; ११३, २०; ११८, L४[f] (६,६३,७)⌋; १८६,५; ४, २१; ८; ४४, २; ६, १६, ४३; ६४,३; ७,६०, ३; ६७, ८; ८, ५८; १; १०, ३१, ८; ३२,२[d]; ३३,५; खि १, २,१०; ३,१८, २; मा १३, ३६†; का १४, ३, १०†; तै २, ४,१४, ४†; ४,२, ९, ५†; ५, ७, ७, ३; ७,२,८, ६¶; †मै २,७,१७;३,१०,५¶; ४,१०, ६; काठ ९, १९†; †कौ १, २५; ३५६‡[e]; २,७३३; ३, ५,१४; जै १,३,५†; ३७,५‡[e]; शौ १३,२,४;६;७; २३†; †२०, ४७, २०; १४३, २; पै १८, २१, १; २२, ८†; वहन्ति ऋ १, १६४; ३; १४; १९; ३,७, ४; ५८,२[g]; ४, १३,३; ७,१८, २३; ९०,५; ९७, ६; १०,२८, ४; १०७, ११; ¶तै २, ६, ३, २; ५,१, १, १; २, २, ३; ¶मै १,४,११; ३, ७, ८; काठ १७, १८†;१९,१२†; २२,५†; २३, ३¶; २४, ६¶; ३२,४¶; ४०, १३; ¶क ३१, २; ३७, ७; शौ ८, ९, १६; †९,१४, ३; १४[h]; १९; १३, १, २४;३६;४३; २, ११; ३,१६; १८,४,४४; पै ९, ९;१[i]; १०, ६;९; १६, १९, ६; ६६; ३†; ६७; ९†; १५१, ४; १८, १७, ४; १८, ६; १९, ३; २०, ८; १०;२१,५; १९, २०, १२; वहसे मा २७, ३३; का २९; ३, ६; मै ४, ६,२; शौ ७, ४, १; वहसे ऋ ५, ३६, ५; पै २०,१, १०; वहसि ऋ ६, ६४, ५; ७, ८१, ३; मा १५, ५५; १८, ६२; का १६, ६,७; २०, ४, ५; तै ३, ५; ५, ३; ४, ७, १३,४; ५, ७,७,३; मै २, १२, ४; शौ ४, २३, २; ९, ५, १७; वहसि ऋ १, १२४, L१२; ६, ६४,६⌋; ८, ६०;१५; काठ १८, १८; ४०, १३; क २९, ६; कौ १, ४६†; जै १, ५, २†; पै ३, ३८, १०; ४, ३३, ३; ७, १२, ५; १६, ९८,८; १९, ३८,१६; ४१; ४[२]; वहेथे ऋ ८,२६, १९; वहेथे ऋ १, १३५,८; १८२,२; ४, ४५, ३; वहथः ऋ १०,४०, ४; वहध्वे ऋ ५, ५३,१३;६०, ७; वहामि ऋ १०, ३३, १; वहामि ऋ ५, ४६, १; तै २,५, ११, ४¶; वहाते ऋ ५,३७,३; १०, २७, ११; ?वहाते[j] खि ५, १५,३; वहाति शौ ६, ५५,१[k]; वहत् ऋ ८, १, ११; मै ४, ९, ९[l]; वहात् तै ४,१,४,३; वहान् मा २०,५६[m]; का २२, ६, २[m];

a) धा. प्रापणे, गतौ (तु. निघ २,१४) प्रभृ. वृत्तिः द्र.।

b) सपा. पै १६,६०,१ उद्वहति इति पाभे.।

c) सपा. वहति<>वहतु इति पाभे.।

d) तु. सस्थ. टि. उप ।

e) सपा. वहन्ते<>वहन्ति इति पाभे.।

f) तु. सस्थ. टि. अभि L परि.⌋।

g) अत्र धा. *उद्वह् > नैप्र. *उवह् >यनि. इति कृत्वा उत्पतने वृत्तिः। शेषं पृ २००८ c द्र.।

h) सपा. पै १६,६७,४ व्रजन्ति इति पाभे.।

i) विशेषः पृ १४५० e द्र.।

j) शोधः पृ २४६८ q द्र.। k) पाभे. पृ ७०५ a द्र.।

l) सपा. मा ३८,१२ का ३८, २,६ तैआ ४, ९, ३ अहः इति पाभे.। m) =सपा. तैब्रा २, ६,१२,१। मै ३,११,३ वह इति पाभे.।

मै १,१०,९; काठ ३६,४; ३८, ८[a]; †वहासि ऋ १०, ५१, ७; मै ४,१४,१५; काठ ३१,१४‡?[b]; वहः खि ५, २१,१[c]; वहाथ ऋ १०,६४,१२; वहाथ शौ १,३०, २[d]; १८, ४, १०[e]; वहतु ऋ १०, १६, ९[f]; मा १३, ३४†[f]; २९, ३; ३५, १९†[f]; का १४, ३, ८†[f]; ३१, १, ३; ३५, ४, १८†[f]; तै २, २, ४, ८†[f]; ५, १, ११, २¶; मै १,६,१†[f]; ८, ८†[f]; ३, १६,२; काठ ३, ४†[f]; ७, १३†[f]; ४६, २; शौ ९, ४, ३; १२, २, ८†[f]; १९, ४, १; पै २; ७८, १; ५, १५, ८; २८, १; ८, २०, ८; १०,६,२; १२, २,१[g]; २[g]; ६,३‡[h]; १३, १०, १; १४; ११; १६;२४,३; १७, ३०, ९†[f]; २०, २८, ९; ५६, ७[i]; †वहताम् ऋ ३, ४१, ⌊९ (८,१७, २)⌋; शौ २०, २३, ९; वहन्तु ऋ १, ४७, ⌊८; ८, ४, १४⌋[j]; ४९, १; ४, ४८, ४; ५, ३३, ८; ७, २४, ३; वहन्तु ऋ ३,५३,४; ६,३७,१; ८,६,४२; खि ४, ९,७?[k]; शौ ७,५५,४[l]; १४, २, ७४; पै १०, ४, ७[२]; ११, ७,६; १८, १४,४; वहस्व, >स्वा ऋ ८, २६,२३[२]; वह, >हा ऋ १,१३५; ⌊२; ७,९०, १(८,८२,५)⌋; १७४, ⌊(१,३३, १४) ५⌋; १७५,४; १०, १२,२; ५१,५; खि ५,७,२,९[m]; मा ३३, ७०†; ३५,२०; का ३२,६,१†; ३५, ४, १९; मै ४, १३, ७‡[n]; शौ १८, १, ३०†; वह,>हा ऋ १, १८८, १; ६, १५, १४; ८, ४७,१६; १०,१६,४; तै २, ६, ६, २¶; ४, ३,१३,५†; ७, १३,४[o]; ५,४,९,१¶; ७,७,२[o]; ३[२o]; ६, २,८, ५[n]; मै २, १२, ४[o]; ३, ११, ३[a]; ४, १०, १†; काठ ७,१३[३]; १८,१८[o]; २१‡[n]; ३०,८[p]; ३९,१२‡[q]; ४०,१३[२o]; क ६, २; शौ ५, ८, १; २९,१; ७, ११४,२; ९, ५, १७[o]; १०, ९,२५; १८, २,८†; २०,१३५, ११[o]; पै ३, ३८, १०[o]; ४, ९, ३; ७, १८, १; १३,९,२; १६, ९८, ८[o]; १३८, ६; १७, २६, ९; १०; १३-२०; वहतम् ऋ ८, ५,२०; खि १, १०,¦४; शौ १, २७, ४; वहतम् ऋ १, ३४, ४-६; ४७,६; खि १, १२,१?[r]; तै २,५,२, ६¶; शौ ३,११,६[s]; पै १७,२६,१-६; २१;¦१९,३१, ७; वहत ऋ १०, ५३,¦७; शौ ५,२६,४; पै ९,२,५; १७,२६, ७;८;११;१२; अवहत् ऋ ३, ५३,९; अवहत् तै ७,५,२५,२¶; अवहन् ऋ ४,३३,२; अवहः ऋ २,१३,८;५,३१,८; अवहः ऋ १, ५१,३; वहेयुः ऋ ६,३७,३[e].

वक्षि[t] ऋ ३, १, १; †वक्षि ऋ २, ३, ११; ३, १५, ५[e]; ५, ९, १; ६, २१, १२[e]; ७, १,१८; ७८, १; १०,७०, १०[j]; खि ५,७,२, ७; मा १७, ८८; का ९, ४, ४§[u]; १६, ५, १२; १९, १, २; तै ४, ३, १३, ६; मै ४, ९, १०§[u]; १०, १;‖१३, ७§; काठ २, १५; १८, २१§; ३५, २; ३९, १४; वक्ष्व मा ८, २६[t]; ऊढ्वम्[v] तै १,३,८, २; वोढ्वम्[v] मा ६,१३; का ६,३,२.

---

a) पाभे. पृ २७९२ *m* द्र. ।

b) वहांसि इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. तैब्रा ३, ७,६,९ आपश्रौ ४,७,२; वैतु. ऋ १०, १६,४ शौ १८,२, ८ तैआ ६, १,४ वह इति पाभे.)।

c) सपा. वहः <> वह इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ १८४५ *i* द्र. । e) तु. सस्थ. टि. अभि ।

f) = सपा. माश ७,५,१,३० तैब्रा १,४,४, ८ वैताश्रौ १०, १७ कौसू १३३, ६ । तैब्रा २, ५, ८, ९ आश्रौ ३, १०, ८; १२, २२ शांश्रौ २,१७, ८ आपश्रौ ६, २८,१२. कौसू ४०, १३ वह इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ २७९२ *c* द्र. ।

h) सपा. ऋ ४,५७,४ कृषतु इति पाभे. ।

i) सपा. कौसू ८९,१३ रक्षतु इति पाभे. ।

j) तु. सस्थ.टि.उप । k) व° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

l) पाभे. पृ १८४५ *n* द्र. ।

m) स्वराभावः ? यनि. शोधः (तु. सपा. मै.) ।

n) सपा. ऋ १०,७१,१० विभे. ।

o) पाभे. पृ १८४६ *c* द्र. । p) पाभे. पृ१३८३ *f* द्र. ।

q) सपा. ऋ १,७,४ मै २,१३,६ कौ २,१४८; ३,२,४ शौ २०,७०,१० तैब्रा १,५,८,२ अव इति पाभे. ।

r) शोधः पृ १७८७ *f* द्र. ।

s) सपा. पै १,६१,३ नयतम् इति पाभे. ।

t) तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. < √वश् इति ।

u) = सपा. तैआ ४,११,४ आपश्रौ १५,४,४ । मा ८, २६ माश ४,४,५,२१ वक्ष्व इति पाभे. ।

v) पाभे. पृ २५९२ *f* द्र. ।

ऊहे ऋ १०, ५२, ३[a]; उवाह ऋ १, ११६,१८; ऊहतुः शौ ६, ८२, २; पै १९, १७, ५; ऊहिरे ऋ २, ३४, १२; ऊहिषे मै १, ४; ३[b]; काठ ५, ४[b]; ३४,१९[b]; ‡[c]कौ १,१०९; २,१०३७; ‡जै[c] १,१२,३; ४,२९,३; ऊहथुः ऋ १, ४७, ९; ११२, १९; ११६, ५; ८, ३८, ५; खि १, २, १; ऊहथुः ऋ १,११६,३; ४; २०; ६, ६२, ३; ६३, ६; ८, २६, १५; १०, ६५,१२; खि १,१२, ६; वक्ष्यामि तै ३, ३, २, २; वक्ष्यामः ¶तै २, ६, ३, २; ५, १, १, १; ¶काठ ९, १६; १८, १९; २८, ३; ¶क २९,७; ४४, ३; वक्षति ऋ १,१४,९[d];१२९, ८[e]; वक्षत् ऋ १०, १७६, २; खि ५, ७, ३, ५; मा २८,१६; २९, १०; का ३०, २, ५; ३१, १, १०; तै ३, ५, ११,१†; ५, १, ११, ४; मै ३, १६, २; ४, १०, ४†; १३, ८[e]; काठ १५, १२†; १९,१३; ४६,२; वक्षतः ऋ ८,४,१४[f];६,[४५;१४,१२; ३२,३०]; कौ १,३६९[g]; जै १, ३८, १०[g]; वक्षन् ऋ ८, ७४, [(३, २३) १४[h]]; वक्षः ऋ ५, ३३, २[i]; अवक्षत् खि १,९,४; अवाट् शौ १८,४,१; अवाट् खि ५, ७, १, ११; वाक्षीत् शौ ५, ८, ३[j]; †अवाट्[k] ऋ १०,१५, १२; मा १९, ६६; का २१, ४, १६; तै २, ६, १२, ५; मै ४, १३,२; शौ १८,३,४२; वोळ्हम् ऋ ८, ३५, [४-६].

?उह्यते[l] मै ३, ७,८[२]¶; उह्यते काठ ९, १६¶.

उह्यमान- -नः ऋ २, १८, ६; -नम् शौ १४, २, ९; पै १८, ७; १०.

ऊ(ळ्हु>)ळ्हा- -ळ्हः ऋ ६,६०, २.

वक्ष्यत्- -क्ष्यतः शौ ११,२,२९‡[m].

१*वह- > वहिष्ठ, ष्ठा- -ष्ठः शौ ४,३४,५; पै ६,२२,५; -ष्ठम् शौ ४, २३, ३; पै ४, ३३, ४; -ष्ठयोः ऋ ६, ४७, ९; -ष्ठा ऋ १,१३४, [३; ५, ५६, ६]; -ष्ठाः ऋ ४, १४,४; ६, २१,१२;४०, ३; ६३, [(१, ११८,४) ७]; शौ १३,२,६; ७; पै १८, २०,१०; २१,१; -ष्ठान् ऋ १,१२१,१२; -†ष्ठेभिः ऋ ४, १३, ४; मै ४, १२, ५[n]; काठ ११, १३; -ष्ठैः ऋ १०, ७०, ३.

वहीयस्- -यसः ऋ १, १०४, १; -यसा तै ७, २,८, ६¶.

२वह[o]- -हः शौ ४,११,८; ९,१२, ३; पै ३,२५, १०; १६, १३९, ५; १७, २९, १७; -हम् पै २, ३२,४; -हाय तै ७, ३,१६,१; काठ ४३, ६; -हे पै १३, ५, २५; २६; -हेन मा २५, ३; का २७, ३, १; तै ५, ७, १४, १; १८, १; मै ३, १५,३; काठ ५३, ४;८; शौ ४, ११, ७.

१वहत्- -हताम्[p] पै १२, ३,९; -हद्भ्यः ऋ १०, ९४,७; -हन् ऋ ५, ७७, ३; मा २९, १; का ३१, १, १; तै ५, १, ११, १; मै ३, १६, २; काठ ४६, २; पै ९, २५, १३; -हन्तः ऋ १, ३५,५; ६९, ५; २, १४,८; ७, ७५,६; ९, ८३,१; ¶तै २, ६, ६, १; ६, २, ८, ४; मै ३, ८, ६[२]¶; †कौ १, ५६५; २,२२५; †जै १, ५७, १३; ३, २०, ९; -हन्तम् ऋ १,६५,१; शौ ११, २, २९‡[q]; -हन्ता ऋ १,११६, १९; ५, ७६, ४; ६,६२,४; ७,

---

a) तु. सस्थ. टि. अपि (परि.)। एतदनु पृ ३०३ शोधः द्र.।

b) =सपा. तैब्रा २,४,१,९ आश्रौ १,११,१३ शांश्रौ ३, १९,३ प्रभृ.। काश्रौ २५,१,११ वहासि इति पाभे.।

c) तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. सा. भव. देवत्रा=°त्रा आ इत्येवं पदविभागं प्रकल्प्योपसृष्टं योगमाहतुस्तच्चिन्त्यमिति। =सपा. तैब्रा २,५,४,४। ऋ ८, १९,१ ओहिरे इति, ऋ १,१२८,६ ओहिषे इति च पाभे.।

d) तु. सस्थ. टि. आकीम्।

e) वक्षत् इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. मा २८,१६)।

f) तु. सस्थ. टि. उप।

g) पाभे. पृ२५२९ *l* द्र.। h) तु. सस्थ. टि. अभि।

i) तु. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. अभि इत्यनेन ग. युक्तम् इति?। शेषं पृ १७९ *e*।

j) सपा. पै ७,१८,३ साक्षीत् इति पाभे.। k) मपु१।

l) कर्मणि यकि °ह्य° इति स्वर-शोधः स्यात् (तु. उह्यमान- इति)। m) पाभे. पृ ८६२ *b* द्र.।

n) व° इति पाठः?।

o) नाप. (युगवहनोपयुक्तांऽसप्रदेश-)। करणे घः प्र.। वृषादाद्युदात्तः।

p) तु. BKA.; वैतु. र. °तान् इति?।

q) पाभे. पृ ८६२ *c* द्र.।

७०, ३; ७१, २.
वहन्ती- -न्ती ऋ ७, ७७, ३; पै १९, ३४, ११‡[a]; -न्तीः ऋ १,९२, [(४७,८)३ (८,४,१४; ८७, २; ४)]; २,३५, ५; १४; ३, ७, २; मा २, ३४; का २, ७,७; तै २,५,१२, १†; ६, ४, २,३[2]¶; मै ४,८,५¶; १२,४†; कौ २, ११०७†; -¶न्तीनाम् तै ६, ४,२,३; ६; मै ४, ५,१; -¶न्तीभिः काठ २२, १३[2]; क ३५, ६[2]; -न्तीभ्यः तै ७, ४, १४,१[f]; काठ ४४,३[0]; -न्तीम् खि २,६[3],२९[b]; -¶न्तीषु काठ २९, ३; क ४५, ४.
२वहत्[c]- -हतः ऋ ३,७,४.
वहतु[d]- -†तुः ऋ १०,३२,३; ८५, १३[e]; शौ १४, १, १३; पै १८, २,२; -†तुना ऋ १०,८५,३८; शौ १४, २, १; पै १८, ७, १; -†तुम् ऋ १,१८४,३[f]; ४,५८, ९; १०, १७, १; ३२, ४; ८५, १४; २०; ३१; मा १७, ९७; का १९, १, १०; तै ४, ७, १५, ४; मै ३,१६,५; काठ २२,१५; ४०, ७; शौ ३, ३१, ५; १४, १,१४; ६१[2]; ‡[g]; २,९$; १०; १२$; ७३$; १८,१,५३; पै ८, १३,९; १८,२,३; ६,१०[2]; ‡[g]; ७, १०$; ८,१; ३$; १४,३$; -तू ऋ ७, १, १७; -तोः पै ५, २८,५; -तौ शौ १०,१,१; १४, २, ६६; पै १६, ३५, १; १८, १३,५.
वहध्यै ऋ १०,२२,५.
वहमान,ना- -†नः ऋ ७,४५,१; १०, ११,७; मै ४,१४,६; काठ १७, १९; शौ १८, १, २४; -नम् ऋ १०,२७,१९; ४०, १; -ना ऋ ५,३१,९; -नाः ऋ १, १२३, १२; १७४, ६; मा ८, १८; का ९,३,४; तै १,४,४४, ३; मै १, ३, ३८; काठ ४,१२; क ३, १०; शौ ७,१०२, ४; पै २०,१२,२.
वहर,स[h]- -हः पै १२, ६,१०.
वहरा (र्-आ) पृण्[i]- -णाम् पै १२, ३, ९.
वहा(न>)ना- -नाः पै १९,२२, १४.
¶वहिन्[j]- -हिनः काठ ८,५; क ७, १; -ही तै १, ८,१, १[k]; २[2]; ८, १; २, २, २, १; मै ४, ३, १[2]; काठ ८,५[2]; क ७,१[2].
¶वहिनी[l]- -नी तै १,८,७,१; मै ४, ३, ४; काठ १३, ६.
वह्नि[m]- -ह्नयः ऋ १,३,९; १४,६; २०, ८; ४८,११; २, २४,१३; ३७, ३; ३, ६, २; ५, ७९, ४; ६, ५७, ३; ७, ८२, ४; ८, ३, २३; ९,२; १२,१५; १०, ११४, २; १३८, १; खि ४, ७, ७†; तै ३, ४,७, २; ६, ३, ६,१¶; मै १, २,१५[n]; ¶३, ८, ४; ९, ६[2]; $[n]; ४, १०, ३†; काठ ३, ४[?n,o]; २६, ७¶; क ४१, ५¶; कौ २,६५९†; जै ३, ५४,१२†; शौ २०, १३८, २†; -ह्नये ऋ २, २१,२; -¶ह्नि तै ६,१,१०, २; मै ३,७,७; काठ ८,८; २४, २; ३१, ३; क ७, २; ३७,३; ४७, ३; -ह्निः ऋ १,७६, ४;

a) सपा. ऋ १०,५६,२ नयन्ती इति पाभे.।
b) °न्ती इति पाठः ? यनि. शोधः द्र.।
c) नाप. स्त्री. (सरित्- [तु. वें. सा. GW. प्रमृ.; वैतु. BW. MW. जलपोत- इति])। कर्तरि अतिः प्र. उसं. (पाउ २,८४)। d) भाप., नाप. (*निर्वाह- [ऋ १०, ३२,३], *पूजा- [अग्निहोत्र- [ऋ ७, १,१६], *वाहन- [ऋ १०, ८५,१३] प्रमृ.)।
e) 'हे अग्ने, आहवनानि (आह्वानानि) भूरि ईशानासः (*वाचयन्तः [<√ईश् '*शब्दे']) कृण्वन्तः (स्तुवन्तः [वयं]) नित्या (नित्यौ सन्तौ) उभा (उभौ वहतू (अग्निहोत्राख्ययज्ञौ) त्वे (तुभ्यं) मियेधे (*नैवेद्याय) आजुहुयाम' इति वा.।
f) वैतु. सा. तुमुन्नन्तम् इति ?।
g) सपा. ऋ १०, ८५,२० मंब्रा १, ३,११ आपमं १, ६,४ मागृ १ १३, ६ या १२,८ शल्मलिम् इति, गोगृ २,४,१ शाल्मलिम् इति च पाभे.।
h) नाप. (*सस्य-)। धा. *पुष्टौ = भोजने वृत्तिः।
i) विप. (सस्यपूर्तिकृत्- [अनडुह्-])। पृ ६६४ n नेष्टम्। सस्थ. ?अनडुहान् > °डुहाम् इति, ?पृष्टिवहान् > °हाम् इति शोधौ (तु. BKA.)।
j) विप. (ऋषभ-)। कर्तरि इनिः प्र. (<२वह- इति)।
k) वैतु. भा. <वह- इति ?। l) विप. (धेनु-)।
m) विप. [वाहक-, दीप्र- प्रमृ. (ऋ ८,९४,१;९,६४,१९ [तु. सा. GW.])], नाप. (अश्व- [तु. निघ १, १४ या ८, ३], सोम-, अग्नि-, भर्तृ-, देवसामान्य- प्रमृ.)।
n) सपा. वह्नयः <> वह्नितमान् (माश ३,७,३,१० च) <> वह्नीः (बौश्रौ ४,५ : ३ च) <> वह्नीन् इति पाभे.। o) वह्नीन् इति शोधः (तु. काठ २६,७ प्रमृ.)।

११३,१७; १२८,४; १२९,५[२]; १६०, ३; १८४,१; २,१७,४; ३८,१; ३,५,१; २०,१; ३१,१; ४,२१, ६; ५,५०, ४; ६,११, २; १६, [९; ७, १६, ९]; ७, ७, ५; ८, २३, ३; ९४,१; ९, ९, ६; २०, ६; ३६, २; ६४, १९; ८९, १; ९७, ३४; १०८, १०; १०,११,६; ६१,९; १०१, ११; मा ५,३१;२७,१४[a]; ३५, १३; का ५, ८, १; २९,२,४[a]; ३५, ४, १२; तै १,२,३,१; २, २,१०,५[२]¶; ४,१,८,१[a]; ६,१, १०, २¶; मै १, २, १२; २,९, १; १२, ६[a]; काठ २, १३; ८, ७[२]¶; क २, ७; ७, ४[२]¶; २९, ५[a]; †कौ १, १४९; ५२५; २, २०९; ३२३; ३६२; †जै १, १६,५; ५४,३; ३,१९,४; २६, ९; ३०,५; ४, १०, ८; ५,२७, ४[a]; १३,३,१९; १८, १,२३†; पै १६, ७२, १०; २०, ५३,७; –ह्निना ¶तै २, २, १०, ५; ६, १, १०, २; –†ह्निभिः ऋ १,६, ५; ४४,१३; ६, ३२,३; ७,७५, ५; १०, ९३, ९; मा ३३,१५; का ३२, १,१५; कौ १,५०; २, २०२; जै १, ५, ६; ३,१८, ९; शौ २०, ७०, १; –ह्निम् ऋ १, ६०, १; ३, १,१; ११, [४; ७, १६, १२]; ३१,२; ८,४३,२०; ९, ६५,२८; ९१,१; ९६,१७[b]; १०, १०१, १०; ११५, ३; मा २९, ३; का ३१,१, ३; ¶तै २, २,१०,५; ५, १,११, २; मै ३, १६, २; ४, ११, २†; काठ २, १५; १८, १७[a]; ४६, २; †कौ १, ४९८; ५४३; २, ४८७; ८६४; †जै १,५२,२; ५५,१२; ३, ३७,२; ४, २१,२; शौ १२, २,४७; पै ९, १,४[a]; १७, ३४, ८; –ह्नी ऋ ७, ७३,४; ८, ८, १२; शौ १८,२,५६; –ह्नीः[c] तै १,३,७,१; ६,३,६,१; –ह्नीन्[c] काठ २६, ७; क २, ११; ४१, ५; –†०ह्ने ऋ ९,२०, ५; कौ २,३२२; जै ३,२६, ८; –ह्नेः ऋ ६,३९,१.

वह्नि-तम– -†मः ऋ ४,१,४; मा २१, ३; का २३, १, ३; तै २, ५, १२, ३; मै ४, १०,४; १४, १७; काठ ३४, १९; –मम् मा १, ८; का १, ३, ५; तै १, १, ४,१; मै १,१,५; ४,१,५[२]; ¶; काठ १, ४; ३१, ३; क १, ४; ४७,३; पै १६,७०,२; –मान्[c] मा ६, ७; का ६, २; १.

१वह्य[d]– -ह्यम्[e] मै १, १०,५; काठ ३५, २०; क ४८, १८.

२वह्य[f]– -ह्यम् शौ ४,२०, ३; १४, २,३०;१८,९,१०; पै ८,६,३.

वह्य-शीव(र>)री[g]– -रीः शौ ४,५,३‡.

†वह्ये-श(य>)या– -याः[g] ऋ ७, ५५, ८; पै ४, ६,३.

वावहि[h]– -हिः ऋ ९,९,६.

१वाह[i]– -हे[j] ऋ ७,२४,५.

२वाह[k]– -हः शौ ६, १०२, १; पै १९, १४, १; –हस्य पै १९, ५१, १३‡[l]; –हा पै १२, ६, ४[m]; –†हाः[l] ऋ ४,५७, ४; शौ ३,१७,६; –०हाः मै २,७, १२; –‡हान्[n] तै ४,२,५,६; क २५, ३; शौ ३,१७,५; पै २,२२,३; १२,६,१३; –†हैः[n] ऋ ४,५७,

a) सपा. वह्निः <>वह्निम् इति पाभे.।

b) सपा. कौ २,५२५ जै ३,४१,१ विप्रम् इति पाभे.।

c) पाभे. पृ २७९५ *n* द्र.।

d) विप. (पृथग्भूतजलाऽजलांऽशपाटित- [पयस्-])। √वृध् > √वह् इति कृत्वा धा. पाटने वृत्तिः। वैप ४, २१९० *n* भाष्यकृन्मतं द्र.।

e) सप्र. जैगृ १,१ : १४ वाह्यम् [नाप.] इति पाभे.।

f) नाप. (वाहन-)। यत् प्र. अन्तोदात्तश्च (पा ३, १, १०२;६,१,१६०)।

g) व्यु. पाभे. च यथायथं पृ १४७१ *h, i, j, k* द्र.।

h) विप. (सोम-)। किन् प्र. (पावा ३,२,१७१)।

i) भाप. (*स्तुति-)। धा. *वर्धने=स्तुतौ वृत्तिः। √वृध् > *वृर्ध- > यनि.।

j) विषये सप्त.। 'उग्राय (उग्रस्य [इन्द्रस्य]) वाहे (प्रकृते सति) वाजयन् (शब्दं कुर्वाणः) न (*संप्रति) अधायि (युक्तोऽभूत्) इव (यथा) धुरि अत्यः (अश्वः [युक्तः स्यात्])' इति वा. (वैतु. धा. वहने वृत्तिरिति कृत्वा तुमर्थीयम् अव्य. इति वें., ?GW. प्रभृ. वाह्– [विप.] > च१ इतीवं च?)।

k) विप. [तु. वाहिष्ठ–], नाप. (वाहक- [अश्व-, बलीवर्द- प्रभृ.])। कर्तरि णः प्र. उसं. (पा ३,१,१४१)।

l) सपा. वाहस्य <>वाहाः इति पाभे.।

m) न. द्वि३ अर्धर्चादिषु उसं.। सपा. मा १२,६८ सीरा इति पाभे.।

n) सपा. वाहान् <>वाहैः (माश ७, २, २, ९ च) इति पाभे.।

८; मा १२, ६९; का १३,५,८; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; –?ह्रौ पै १०,२,२.

वाहा(ह-अ)श्व– -श्वान् पै २, २५,५.

वाहि(न् >)नी[a]– -नी शौ १०, १,१५; पै १६,३६,५.

†वाहिष्ठ, ष्ठा– -ष्ठः ऋ ६, ४५, [३०; ८, ५, १८]; ७, ३७, १; ८, २६, ४; १६; –ष्ठम् ऋ ५, २५, ७; मा २६, १२; तै १,१, १४, ४; काठ ३९, १४; कौ १, ८६; जै १, ९, ६; ४, २८, २; –ष्ठा ऋ ८, २६, १८.

वाहस्[b]– -हः ऋ ३,३०, [२०;५०, ४]; ५३, ३; १०, २९; ३; शौ २०,७६,३†; –हसा ऋ ३,११, ७[c]; ८, ६,२; मा २६, ८[d]; का २८, ६, १; तै १, ५, ११, १; मै ३, १६, ४; काठ ४, १६; †कौ २, ६५९; ९०७; †जै ३, ५४, १२; ४, १५, ३; शौ २०, १३८,२†.

१†वोढा[,ळ्हा]वे ऋ १, ४५, [६; ३, २९,४];१३४, [३[२]; ५,५६,६[२]]; ४, ९, ६; ५, १४, ३; ६, ६०, १२[e]; मा १५, ३१; ३४, १५; का १६, ५, १३; ३३, १, ९; तै ३, ५,११, १; ४, ३,१३,८; ४; ४, ३; मै १, ४,१$[f]; ६,२; ७; २, १३, ७; ४, १०,१;१२, ५$; काठ १५, १२; १९, १४; ३९, १४; कौ २, ५०१; जै ३, ५७, १३; शौ १८, २, ५६$; पै २,८७,२$?[g].

२वोढवे[?h] तै १,६,२,१.

वोढवै काठ ४,१४[i].

१वोढृ,ळ्हृ– -ढा ऋ ७,६९,१; ७१, ४; मै ४,१४,१०†.

२वोढृ,ळ्हृ– -ढा ऋ ६,६४, ३; ८, २, ३५; ९, ८१, २; ९६, १५; ११२, ४; मा २२, २२[i]; का २४, ८, २[i]; तै ७, ५,१८,१[i]; मै ३, १२,६[i]; काठ ४५, १४[i]; –ढारम् खि ५,५, ४[i]; –ढुः ऋ १,१४४, ३.

१वह–, २वह–, १वहत्–, २वहतु–, वहतु–, वहध्यै, वहमान–, वहर्–, वहाना–, वहिन्–, वहिष्ठ– √वह् द्र.

?वहिष्ठापत्न्यां[j] पै ४,१४,७.

वहीयस्–, वह्नि–, १वह्य–, २वह्य– √वह् द्र.

?वह्या पै ९, ६, ३.

√वा, वाति तै ५, ५, १, २¶; वाति काठ १९,८¶; शौ ६,९१,२‡[k]; पै १, १११, १‡[k]; १९, १८, ८‡[k]; २१,६;४१,२;४; †वातः ऋ १०, १३७, २; शौ ४, १३, २; पै ५, १८, ३; वातु शौ ४, १५,१६; वातु ऋ १,८९,४; ८, १८, ९[l]; मा २५, १७†; का २७, ११, ४†; शौ ७,७२,१[m]; ८, २, १४; पै ५, ७, १४; ६, २२, २०; १६, ४,४; १९,३०, २; वान्तु शौ ४, १५, ८; १२, ३, १२; १८, १, ३९‡[n]; पै ५, ७,९;१७,३७,२; वाहि मा १८, ४५[३०]; का २०, २,८[३]; तै ४,७, १२, ३[३]; मै २, १२, ३[३]; काठ १८, १४[३]; क २९, ३[३]; पै १२, ३, १२?.

१वात[p]– -०त ऋ १०, १३७, ३[२]; १८६, २; ३; †कौ २, ११९१; ११९२; †जै ४,२०,४; ५; †शौ ४, १३,३[२]; पै १, १०७,५; २, ३६,३; ५, १५, ७; १८, ४[२]†; १३,९,१४; १९, ४६,९†; –तः ऋ १,२८,६; २९, ६?[q]; ३४,७; ७९,१; ८९,४; ११६,१; १२२, ३; १४८, [४; ७,३,२]; १६१,

a) नाप. (सेना-)। मत्वर्थीयः इनिः प्र.।

b) नाप. न. (स्तुति- [तु. या ४,१६], हविस्-)। असुन् प्र. (तु. पाउ ४,२१८)।

c) वैतु. वें. सा. =[वाहक-] अग्नि- इति।

d) वैतु. उ. म. विप. (वाहक- [उक्थ-]) इतीव ?।

e) पाभे. पृ ७०७ c द्र.।

f) सपा. वोढवे <> वोढवे <> वोढवै इति पाभे.।

g) °ढेव इति पाठः? यनि. शोधः (तु. कौसू १०७,२)।

h) =१वोढवे। आद्यन्तोदात्तत्वम् उसं. (पा ६,१,२०० [तु. भा.])।

i) सपा. °ढा <> °ढारम् इति, माश १३,१,९,४ तैब्रा ३,८,१३,१ शांश्रौ ८,१८,१ अनड्वाहम् इति च पाभे.।

j) शोधः पृ २३७७ n द्र.।

k) सपा. ऋ १०, ६०,११ अववाति इति पाभे.।

l) अप‥‥वातु इत्येवं योगं मन्वानः GW. चिन्त्यः।

m) पाभे. पृ २०६३ e द्र.।

n) सपा. ऋ १०,३१,९ विवाति इति पाभे.।

o) तु. सस्थ. टि. अभि।

p) नाप. (वायु-)। कर्तरि तन् प्र. (पाउ ३,८६)।

q) वा अतः इति पदे स्यातामिति कृत्वा नान्तरीय-पूर्वान्मन्त्रात् गर्दभः इति पदं कर्तृतया परिणतं सदत्रान्वितं स्यात् (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. इति ?)।

१४;१६३,११; १८०,६; १८६, १०; २, ३८, २; ४, ७, १०; १७, १२; १९, ४; ५, ४१,४; ४६, ४; ७८,७[a]; [८; १०,२३, ४]; ७; ३५, ४; ४०, ६; ८७, २; ८, १८,९;५४, ४; ९, ९७, ५२; १०, ३१, ९[b]; ६०, ११; ६८, ५?[c]; ९५, २; १०२, २; १२५, ८; १२८, २; १४२, ४; १५८, १; १६९, १; १८६, १; खि ३, ६, ४; ४, ७, ७; ७[२], ६; ५, १५, १६; मा ८, ५८; ९, ७†; १४, २०; २४; १५, १८; ६२†; १६, ६५; १८,४१; २३, ७; २५, १७†; २९,२२†; ३५, ८; ३६, १०; का ९,७,७; १०, २, ४; १५, ५, ६; ८, २; १६, ४, ७; ७, ५†; १७, ८, १८; २०, २,४; २५, ३,३;२७, ११, ४†; ३१, ३, ११†; ३५, ४, ७; ३६, १, १०; तै २, १, ११, १†; ३, १, ११, ४†; ४, ७, २; ४, ३,३, १[२]; २[३];७,२; ४, ३,२; ३†; १२,१; ५, ११, २; ६, ७, ४†; ७, १४, १†; ¶५, ४, ९, ४[२]; ५,७,३[३]; ४[२]; ६, ४, २?[d]; ७,२५, १$; ७,४, १७, १†; २०, १; ५,२५,१¶; मै १, ६,२; २, ७,१६†; २०[५]; ८, ३; ५; १०; १४†; १२, २; ३, ६, ८¶; ९, ७¶; ११, १०; १२,१८; १६, ४?[e]; ४,१,५¶; ¶२, २; ३; ८, ५¶; ९, २७; १२, २[f]; काठ ७, १४; १७,३; ४;९; १०†;१६; १८,१४; १९, ८¶[g]; २२,९¶;१४; २३,११†; ३१, ३¶; ३५, १०; ३६, १५; ३७, १५[h]; १६[h]; ३९, ४; ७[५]; ४०, १०†; ४४, ६†; ९; ४५, ५; ४६, ३†; क ६, ४; २६,२; ३; ८; ९†; २७, ६; २९, ३; ३५, ३¶; ४७, ३¶; ४८,१२; †कौ १, १८४; ५४१; २,४५४; ५७०; ११९०; †जै १,१९,१०; ५५, ११; ३, ३४,१२; ४६,५; ४, ३०, ३; शौ १, ११, ६; २, १०, ३; ३०, १; ३, २१, १०; २६,४; ४,५,२; १५, १६; ३०, ८†; ५,३,३†; ५,७;९,७[h]; ६, ६२, १; ९१, २†; ७, ७२, १; ८, १, ५; २, १४; ६, १९; ९, २, २४; १०, १; १३; १७; ३, १३; १४; ७,१२; ३४; ३७; ८, ३५; ९, २६; ११,३,४; ६,१५; ९,२; १०,३१; १२-१३,१,५१; १५, २, ७; १४;२०;२७; १९, ८, ६?[i]; १०, ४†; २७, २; ७; ४४,५; ५४, २; ५५,२; †२०, १६, ५[२]; ७३, ५; ७४, ६†?[j]; १३२, ४$; पै १, ९३, ४?[k]; १११, १; २, १७, १; ५६, ४; ६६, ५; ६९, १; ७३-७४, ५; ७६,४; ७८,१; ८०,५; ३,१०, २; ११,४; १५,१; २४,४[l]; ४, ६, २; ४०,७; ५,४,३†; ७, २; ७[m]; १४; ११,९; १६,१; १७, ८; ३४, ७; ६, ४, ६; १९, ४; २२,२०; ७,११,१; १०,६,११; ७, २; ७; ९, ५; ११, ७, ३; १२, २, १२; ६, १; १२; १३, ५, २३; ८, ४†; १५, ३, ५; १५; ५[n]; १६,१,५;४,४; २२, ५; ३६, ३;७; ५३; ९; ६४,३; ५; ७८, १; ८०, १०; ८२, २; ८८; २; १३८, ७; १७, ५, ९; ८, ३; १०, ५; ८; १८, ७,७?; १९,११; २६, ३; १९,१८,८†; ३०, २;४; ३५, ११; ४०,१२; ४१, १[२];२[२]; ३;४६, ७†; ५०, २; ५१, ५†; २०, २१, ४?[o]; ९†; ३३,१; ३८, ५; ४१, १०; ४७, ४; ५६, ४; ६०,९[२]; १०; ६१, ४; ९; १०; –तम् ऋ २, १४, ३; ४, ३८, ३; १०, १६,

a) सपा. वृउ ६,४,२३ वायुः इति पाभे. ।

b) सपा. शौ १८,१,३९ वाताः इति पाभे. ।

c) *वातेनाऽऽजत् इति मूलतः सतः पाठस्याऽत्र *वातेनाजत् > *वाते आजत् > वात आजत् इति नैप्र. विकारः द्र. । 'वातेन उद्गः शीपालमिव ज्योतिषाऽन्तरिक्षात् तमो अपाजत्' इति सोपमं वा. द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. वातः इति प्र१ इति) ।

d) शोधः (परि.) द्र. ।

e) निःस्वरः पाठः (तु. Sch.)? यनि. शोधः (तु. पपा., तै ४,४,१२,१ च) ।

f) पपा. वाचः इति? ।

g) सपा. तै ५,५,१,१ वायुः इति पाभे. ।

h) सपा. तैआ ३,४,१ वातम् इति पाभे. ।

i) वाच्- > वाचः इति शोधः (तु. पै २०, २१, ४ मूको.; वैतु. W. वाते इति) ।

j) पृ २७९७ q द्र. ।

k) (√वृध् '*छेदने' >) वृद्ध- > -द्धः इति शोधः । सस्थ. अत्रि- = अत्रि- (तु. पै ५,९,२) ।

l) सपा. शौ ३,२७,४ अशनिः इति पाभे. ।

m) सपा. शौ ४,१५,९ आपः इति पाभे. ।

n) सपा. ऋ १,१०,९ न इन्द्रः इति पाभे. ।

o) वाच्- > वाचः [प्र३] इति शोधः (तु. मूको.) ।

३; ६४, ३; ९२, १३;१४१,५[a]; मा १९, ८४[b]; २५,२; का २१, ६, ५[b]; २७, २, १; तै ५, ४, ९,४[२]¶; ¶मै २,५,१; ३,१,५; ४,३;९, ६; १५, २$; ४, १३, ४;१४,५†; काठ ६, ७¶; १३, १२¶; १६, २१; २१, १२[४]¶; २२,१४[c]; ३८,३[b]; क ४, ६¶; शौ ३, २०, ७†[a]; ६, ८९, २; ११, ८, ६; १८, २, ७; पै २, ८२, २; ३,३४,५†[a]; १५, १३, ४; –तस्य ऋ १, २४, ६; २५, ९; ५१, १०; १२१, १२;१७४, ५;१७५,४; ३,१४,३; २९,११; ४,७,११;१६,११; ५,५,७;३१, १०;४१,३;७,३३,८;३६,३; ८, १, ११; ५०, ८; १०, २२, ४; ५; ८९, ११; ९७, १३; १३६, २; ५; १६८, १; २; खि ३, २, ८; मा ६,१८; १२,८७†; १३, ४२; २४,३५; का ६,४,२;१३, ६, १३†; १४, ४, ५; २६, ७, ५; तै १, ३, १०, १; ३, ५,६, ३; ४, २, ६, ४†; १०, १; ५, ४, ९, ४¶; मै १, २, १७; ३, १; २, ७, १३†; १७; ३, १४, १५; काठ ३, ७; ९; ७, १६†; ८, ११¶; ९, १०; १६, १३†; १७; २१, १२¶; क २, १४; १६; ७, ८¶; २५, ४†; शौ ३, १, ५; २, ३; ९,४, १३; १२,

१, ५१; पै १, ५९, ४; १०७, १†; २†; २, ७८, ४; ५; ३,५, ३; ६, ५; ५, २०, १; ५; ३८, २†; ६, २२, १७; ७, १३, १; ११, २, १४†; १३, १४, ४; १६, २५, ३; ७२, ४[d]; १७,५, ९; १९, २, १२; ३५,१५;३७, १५†; ४१, ६; २०, ५४, ७; –ता ऋ २,३९,५; –ताः ऋ १, ९०, ६[e]; १८७,४[f]; ४,२२, ४; ५,८३,४; ८,४९,८; ९,२२,२; ३१,३; १०,११५, ४; ११९,२; खि ३,१,८; मा १३,२७[e]†; का १४,३,१†[e]; तै ४,२,९,३†; ३, ९,१; ४,१२, ५; ५,२,८, ६¶; ३, ४, २; मै २, ७, १६†; ९, ९; ३, १६, ४; ४, १२, ५†; काठ २२, १४; ३९, ३†; ४०, ८†[f]; शौ १, १५, १; ४, १५, ८; १२, ३, १२; १३, ३, २; १८, १, १७; ३९‡[g]; २, २१; १९, १, १; पै १, २४, १; ४, ५, ९; ५, ७, ६[h]; ९; ६, १५, ६!; १६, ४†[f]; ११, २, ८[२]; ७, ६; १५, २, ४; १७, ३७, २; १९, ४३, १३; ४५,५†; –तात् मा ४, ६; का ४, २, ४; तै १, २, २, ३; ६, १, ४, २; मै १, २, २; ३, ६, ८; ११,९[b]; काठ २, ३; क १, १६; शौ ४, १०, १; ८, २, ३; ९,१,१; ३; १०;

पै ४, २५,१; १५,२२,८[i]; १६, ३, ३; ३२, १; २; १०; १९, २८,८; ४८, १३; २०, २०,१[j]; २२, ८; –तान् ऋ १, ६४, ५; ४,२७,२; ५,५८,७; १०,१३६, ३; पै ५,३८, ३†; –तानाम् तै १,६,१,२; मै १,४,४; ९; काठ ५, ६; ३२,६; –ताय ऋ ४,३, ६; १०,१६८,४; मा १,९; २२, २६; ३८,७[f]; का १.३,६; २४, १२, १; ३८,२,१[f]; तै १,१,४, २; मै १,१,५;२,१७[k]; ४,१,४; ९, ७; ८[१०]; ११, ४†; काठ १, ४; ३, ७[k]; ७,१६†; १३, ११; १२; ३१, ३; क १,४; २,१४[k]; ४७, ३; शौ १०, ६, ११-१७; पै १,१०७,३†; ७,२०,७; १६, ४३,३-९; १७,४१,८[l]; –तासः ऋ १०, ७८,२; ३; –ते ऋ ८, ४०,१; मा २, २१; ८,२१; ९, ९[m];२३,२६;२७; का२,५,४;९, ३,७; १०,२,६; २५,६,६;७; तै १,१,१३,३; ४,४४,३; ४,६,१, १; ७, ४,१९,२; मै १, १,१३; ३, ३८; ११, ५¶; ३, १३,१; ४,१,१४; ९,१०; काठ १, १२; ३,१; ४,१२; ७,१४; १४,५¶; ३६, १५; ४४, ८; क १, १२; २, ८; ३, १०; ६, ३; शौ ३, २१, ७; ६,३८, ३; ९२,२; ७, ६८,१; १०२,८; १८,२, २६[n];

a) पाभे. पृ २७२८ *d* द्र.। b) सपा. वातम् (तैत्रा २, ६, ४, २ च) <> वातात् इति पाभे.। c) सलिलं वातम् > सपा. मै ३,१६,४ प्रमृ. सलिल वातम् इति पाभे.। d) तु. सस्थ. टि. अनु (परि.)। e) सपा. काग्र २४,११; ३४,५ वातः इति पाभे.। f) पाभे. पृ१५९७ *o* द्र.। g) पाभे. पृ२७९८ *b* द्र.। h) सपा. शौ ४,१५,४ सुर्गाः इति पाभे.।

i) वातान् इति पाठः? यनि. शोधः। j) पाभे. पृ १९७५ *c* द्र.। k) सपा. तै १, ३,१०,२ अन्तरिक्षाय इति पाभे.। l) सपा. शौ १२,३,५८ अशान्यै इति पाभे.। m) BC. वातः इति पाठः? शोधार्हः। n) वा ते इति पाठः (तु. संपा. सात.)? यनि. शोधः (तु. सपा. पै २०,१०,६ W. प्रमृ.)। पाभे. पृ१९५७ *c* द्र.।

पै २, १८, ४; ३६, ५; ३,१२, ७; १६, ७२,४; १९, २१, ६[a]; ३४, ११; २०, १०,६[b]; ३४,७; –तेन मा ६,१०[c]; ११; का ६,२, ५[c]; ७; तै १, ३, ८, २; ४,४, १२, २; ७, ३, १४, १; मै १, २, १५[२c]; ३, ९,६[२c]; ¶; १६, ४; काठ ३,६; २२, १४; क २, १३; शौ ६, ७२, २?[d]; १०,३, १५; १०, १४; पै ५, १३, ३[e]; १५, १, ४; १९, ८; १६, ६४, ४; १०८, ५; १९, २७, १६; –तेभिः[f] पै १९, १०, १४; –तेभ्यः पै १९, २७, ६; –तैः ऋ २, १, ६; तै १,३, १४,१†; –†तौ ऋ १०, १३७,२; शौ ४, १३, २; पै ५, १८, ३.

वात-गोप[g]– -पम् शौ २,१२, १; पै २, ५, १.

वात-चोदित– -तः ऋ १, ५८, ५; १४१, ७.

वात-जव[h]– -वैः मै २,९,१[i].

वात-जा– -जाः शौ १, १२, ३; पै १,१७,३; १९,२०,९.

वात-जूत– -†तः ऋ १, ५८, ४; ६५, ४; १०, १७०, १; मा ३३,३०; का ३२, ३, १; मै १, २, ८; काठ २, ९; क २,३; कौ २, ८०३; ३,५,२; जै २, ३,२; ४,२,९; –तम् पै ५, २१, ३?[j]; –ता ऋ १, ९४, १०; पै १२, १,१०†; –ताः ऋ १, १४०,४; ४, ३३, १[k]; ८,४३,४; मा ३३, २†; का ३२, १, २†; –तानि शौ ४, १५, १; पै ५, ७, १; –तासः ऋ ६, ६, ३; तै ३, ३, ११, १†.

वात-जूति[l]– -०ते पै २, ९१,५.

वात-तेजस[m]– -जाः शौ १०,५, २९.

वात-त्विष्[m]– -त्विषः ऋ ५,५४, ३; ५७, ४.

वात-भ्राजिस्[m]– -जिषः खि १, ३,३[n].

वात-नाम– -मम् तै ५, ५,१०, ५¶.

¶वात-नामन्– -मानि तै २ ४, ९,१; ५,४,९,४; काठ ११,१०.

वात-प(ति>)त्नी[o]– -त्नीः शौ २, १०, ४; पै २, ३,३.

वात-पू[p]– -पूः शौ १८, ३, ३७.

वात-प्रमी[q]– -मियः ऋ ४, ५८, ७; मा १७, ९५; का १९, १, ८; काठ ४०,७; पै ८, १३, ७.

वात-ध्रु(व>)वा[r]– -वा पै ७, १२, ६.

?वातभ्रजाः[s] शौ १, १२, १; पै १, १७, १.

¶वात-योनि[t]– -निः काठ २३, ५; क ३६, २.

१वात-रंहस[m]– -हसः ऋ १, १८१, २; ८, ३४,१७; शौ ११, १२, ३; –हाः ऋ १,११८, [१(१८३, १)]; ५,७७,३; खि १, १२,५; मा ९,८; का १०,२,५; शौ ६,९२, १; पै १९,३४,१०.

वात-रथ[u]– -थात् पै ७,१३,५; –थैः काठ ३६, ८¶.

†वात-रश(ना>)न[v]– -नाः ऋ १०, १३६, २; पै ५, ३८, २.

---

a) शोधः पृ२५६३ *t* द्र.। b) पाभे. पृ १९५७ *c* द्र.।
c) पाभे. पृ २२३२ *d* द्र.।
d) (√वृध् 'वृद्धौ' > भावे) *वृधं– > -र्धेन इति शोधः (वैतु. पपा. अनु W. यनि. एवेति ?)।
e) सपा. शौ ३,२१,३ पै ३,१२,३ इन्द्रेण इति पाभे.।
f) अनुवातेभिः>सपा. शौ ३,८,६ अनुवर्त्मानिः इति पाभे.। g) विप. (अन्तरिक्ष-)। बस.।
h) विप. (अश्व-)। उस. उप. कर्तरि अच् प्र.।
i) सपा. चाअ १७:१० ?वाताजवेन इति, आग्निगृ २, ५,८:११ वाताजितैः इति, आपमं २,१८,१० प्रमृ. वाताजिरैः इति च पाभे.। j) वातं जूतम् इति द्वि-पदः शोधः (तु.मूको.)। 'जव-वन्तं वातं नः [अस्मत्-कृते] भिषजं [वैद्यम्] अकन्' इति वा.। k) तु. वें.; वैतु.सा.वस. इति।
l) विप. (राक्षसी-)। वस.। m) विप.। बस.।
n) सपा. खिसा ३७,३ वाग्धृपजः इति पाभे.।
o) नाप. (प्रदिश्-)। बस.। p) तु. उद्-पू–।
q) विप. (वातवेगयुक्ता- [घृतधारा-])। बस. उप. =*प्र-वायु– (भावे <प्र√वा 'गतौ') > *प्र-वी–> यनि. (वैतु. उस. उप. <प्र√मि,मी 'प्रक्षेपणे, अतिरेचने' इति वें. सा. PW. GW. WAG [२,९१] प्रमृ.; ORN. तु. ऋ १,२४,६ इति चाऽऽह ?; <प्र√मी 'हिंसायाम्' इति सा [का.] म.; <प्र√मा 'माने' इति अभा. प्रमृ. ?)। r) विप. (पाटा- [ओषधि-])।
s) वाताऽभ्र-जा– (विप. [उस्रिय-]) > -जाः इति शोधः (तु. तृतीयो मन्त्रः, ?PW. ?W. B.; वैतु. सा. वात-भ्रजस्– इति, ?BW. वात-ध्रजस्– इति च)।
t) विप. (यज्ञ-)। वस.। u) मध्यमपदलोपी कस.।
v) विप.(मुनि-[तु. PW.प्रमृ.; वैतु. सा. व्यप. इति])।बस.।

वात-रोह[a]– -हम् पै ५, ३४,९.
वात[,ता]-वत्– -तवान् मै २, ४,७[b]; -तावत् तै २,४,७,१[b]; -तावान् काठ ११,९[b].
¶वात-होम– -माः मै २, ४,८; ३,४, ३; -मान् काठ २१,१२; -मैः मै ३, ४, ३.
वाता(त-अ)ग्र– -ग्रम्[c] तै १,७, ७, २; -ग्रे पै ६, २२, १८.
वाता(त-आ)त्मन्[d]– -त्मानः खि ५,५, ७.
?वातात्रत्[e] पै १७,१२,१०.
वाता-पर्जन्य[f]– -न्ययोः शौ ६, ९३,३; पै १९, १४,१५; -न्या ऋ १०, ६६, १०; शौ १०, ४, १६[g]; पै १६, १६, ६.
वाता-पवमान[f]– -नौ पै १०, १३, २; १७, २६,२.
√वाति,वातयन् पै १,४४,४.
वाती√कृ>वाती-कार[h]– -रस्य शौ ९,१३,२०; पै १६,७५,१०; २०, ५६, ६; -रेण पै १५, १६,६.
वाती-कृत– -तस्य शौ ६, १०९, ३; पै १५, १५, ८; ९; १९, २७, १०; ३१, ११.
वातीकृत-नाश(न>)नी[i]– -नी शौ ६, ४४,३.
वातीकृत-भेष(ज>)जी[j]– -जी पै १९,३१,१२.
‡वातो(त-उ)पजूत[l]– -तः[k] कौ २, ३३३; जै ३, २८,५.
‡वातो(त-उ)पधूत– -तः[k] ऋ १०, ९१, ७; मै ४, ११,४.
वात्य[l]– -त्याय मा १६, ३९; का १७, ६, ३; तै ४,५,७, २; मै २, ९, ७; काठ १७, १५; क २७, ५.
वायु[m]– -यवः ऋ २,११,१४; १०, ४६,७[n]; मा १,१[o]; ३३,१†[n]; का १,१,१[o]; ३२,१,१†[n]; तै १, १,१,१[o]; मै १,१,१[o]; ४,१,१[२o]; काठ[o] १,१; ३०,१०[२]; क[o] १,१; ४६, ८[२]; -यवे ऋ १, १४२, १२; २, ११, ३; ५, ४३, ३; ५१, ४; [७; ९, ३३, ३; ३४, २; ६५, २०]; ७, ६४, [५; ६५,५]; ९१, १?[p]; ३; ९२,२;

a) विप. (रथ-)। उपमाने बस.। b) परस्परं पाभे.।
c) =सपा. तैब्रा २,७,१६,१ तांब्रा १,७,५ बौश्रौ १८, १७:२० आपमं २,२१,१७ पागृ ३,१४,६ कागृ २६,२ । मागृ १,१३,४ वाता अग्निम् इति, वाश्रौ ३,१,२,१ वागृ १५,१ वाता अग्रम् इति च पाभे.।
d) बस.। °त आ° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शांश्रौ ८, २१,३ BC. च)।
e) वाता (त-आ) तृद्– [विप. (वातद्वारकतर्दनकर्त्री- [सदान्वा-])]> -तृत् [न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि.] इति शोधः। सस्थ. ?उत्पन्ति ते > उत्पतन्ते इति च शोधः।
f) नाप.। द्वस. पूप. आनङादेश उभयपदप्रकृतिस्वरस्य प्रतिषेधश्च (पा ६,३,२६;२,१४१;१४२)।
g) तु. RW. W. WI.; वैतु. शंपा. सात. पपा. च °न्यां इति?।
h) नाप. (रोग-भेद-)।
i) विप. (विषाणका-)। उस.। सप्र. परस्परं पाभे.।
j) विप. (अग्नि-)। तृस.।
k) सपा. °जूतः<>°धूतः इति पाभे.।
l) विप. (रुद्र-)। तात्रभविकः यत् प्र.।
m) नाप. (वात-), व्यप. (देव-)।
n) सस्थ. ?अजुरासो > अजुरस्य उ इति द्वि-पदः शोधः (तु. अस्य इत्यत्राऽनन्वादेशीयः स्वरः; वैतु. पपा. प्रमृ. °रासः > °रासो इतीव]?)। 'अस्य *अजरस्य (*आजभरयुक्तस्याग्नेः [*नाप.]) अग्नयः (*विप. [दीप्राः]) पावकाः (*नाप. [प्रभर्गाः; प्रज्वालाः]) वायवः ([वाताः]) न (इव) सोमाः [*विप. (उद्गमन-वन्तः [सन्ति])]' इति वा.। सस्थ. ?पावकाः> *प्र-भर्गाः इति शोधः (तु. छन्दः, वा. च)। प्रकृते तु. वैं. GRV. च यनि. नाप. सद् वातपर्याय इति; वैतु. सा. PW. प्रमृ. च तद्गमनकृदर्थे सोमाः इत्यस्य विप. इति?।
o) विप. (*पुष्टिप्रद- [अघ्न्या- =गो-])। <(√*आ [=√भृ]>)√वा 'पोषणे' (वैतु. माश [१,७,१,२-४] धा. गतौ श्रुतिरितीव कृत्वा वायुत्वोपचारेऽभिप्राय इति [तु. सा. प्रमृ.]; PW. <√वी 'कामे' इति?)। तै. प्रमृ. सस्थ. उपायु– इति *उप-पायु– (<उप√पा 'रक्षणे') इत्यस्य विपरिणामः (वैतु. पपा. सा. Böht [ZDMG ५६, ११६] K. प्रमृ. =उपा [प-आ] यु– [<उप√इ 'गतौ'] इति? [अत्र विषये पृ ९५९ कृतपूर्व निर्देशादिकं नेष्टम्])। p) वायुवः (*प्र३) इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि.?)। यद्वा, वायुव्-अस् (*प्र३)>°व् + ए >यनि. इति वर्णविकारः स्यात्?। व्यप. [देव- तु. वैं. सा. GRV.; वैतु. PW. प्रमृ. विप. (शोषित- [मनु-]) इति कृत्वा <√वै 'शोषणे' इति, LR. प्रमृ. आयु–> -यवे इति शोध इति च?]।

४[a];९, २५,१;२७,२; ४४, [५; ६१, ९]; ६३,३; १०; ७०,[८; १०८, १६]; ८४, १; ८५, ६; १०, १००, २; मा ७, ७; ८; २२, ५; ६; २४, २२; ३०;३४; २७, २३†; ३०, २१; ३९, १; का ७, ३, १; २; २४, १, ४; २, १; २६, ५,२; ६,५; ७,४; २९, ३, १†; ३४, ४, ३; ३९, १, १; तै १, २, ३,३; ४,४,१; ¶२, १,१,१; २[२]; ३; ३,४,२, १; ५, ५, १, १¶; ६, २१,१; ¶६, १,४,८; ४, ७,३[२]; ७, १, १४, १; १६, १; २०, १; ५, २३, १[b]; २४, १; मै १, २,३; ३; ६[२]; ¶२, ५, १[७]; २; ४[२]; ५; ११[२]; ३,१, १०[४]¶; ६,१०; १२, १; २; १४, ३; ११; १५; ¶४, ३, ३; ५, ८[२]; १४,२[२]†; काठ ४, २[३]; १२, १३[२]¶; १५, २; २३, ६†; २७, ३; ३०, १[६]; ४१, १; ५; ७; ११; ४५, २०; ५०, १; ५१, ६; क ३,२[३]; ४२, ३; ४६, ४[१]; †कौ १, ४७४; २, ११६; २६९; ३४५; ४३३; ६३७; †जै १, ४९, ८; ३, १२, ३; २३, १; २९, २; ३३, ८; ५१, ३; शौ ४, ३९, ३[२b]; ६, १०, २;१९,४३,२; पै ५, ३५, २[२b]; ७, २०,६; १६, ११८,६;

१९, २७,६; –युः ऋ १,१३४, [३[३](५, ५६, ६)]; ३, ३५, [१; ७, २३, ४]; ४९, ४; ६, ४,५; ५०;१२; ७, ५; ७[c]; ३५,९;३९, २; ४०, २; ९, ५,११; ८१,४; ८८, ३; १०, ६५, १; ६६, ५; ८५, ५; ९०, १३; ९२, १३; १०६, ७;१३६, ७; खि २, ६[१], २०; ९; २; ५, ६, १; २; ७, ४, ५; ७, ७, ८; मा १,१६[d]; २४; ८, २८; ५७; १०, ३१[e]; ११, ३९; १४, १२; १४; ३०; २०, १५; २६;२३, १३[f];१७[२]; ४३; २६, १[b]; २७, ३१; ३१, १२†; ३२, १;१५[g]; †३३,१८; ४४; ३५, ३; ३९, ६;४०, १५; का १, ५, ७[d]; ९, १; ९,५, १; ७, ५; १२,४, २; १५,४,२; ३; ९, ४; २२, १,२; २, ३; २५, ४, १[f]; ६[२]; ८, ५; २८,१,१[h]; २९, ३, ३; †३२, २,१; ४,१; ३५, १, १२†; ३, १;४, ३; ३९, ४, १; ४०, १,१७; तै १, १, ५, २[d]; ९, १; ७, १, २¶; ७, २; ८, २१, १[e]; ¶२,१,१, १;२[२];३; ४,८;१०,२; ४, ९,१; ३, १, ४, २; २, ४, ३[h]; ३,२, १; ५, १; २; ¶८, ५; ६; १०, १; ४, ३, १¶; २[२]¶; ५, १; ५, ४-५, १; ४, १, ४, १; ३, ६, १; १०, २; ४,५, २; ६,१;

९, १[२]; १०, २; १२, ५; ¶५, १, ५, १[३]; $[२]; २, १, २;१२, २$; ३,१,३;५,१, १[२1]; ३;७, २६, १[२]$; ६, ४,७, २[२]¶; ७, १, ५, १¶; ३, १२, १;५,१९, १; २३,१; मै १, १, १०;२,३; १५[j]; ४, ३[२]; ११, १; ६; २, ¶५, १[७]; २[२];४[४];५; ११[२];७,४; १६;८,६;१४[२];१३,१४;२०;३, १,५; १०¶;२,९¶;४,३[४]¶;६, ९¶; ९, ६[j]; १०, १¶; ११, ७[e]; १०; १६, ४; ¶४, १,१[२]; ३, ३[३]; ५, ८[५]; ९[३]; ६, २; ३; $९, ७; २३; २५; १४,२$; काठ १,५[d];९;११; ३, ५[j];५,६; ८, ४¶; १०, १२; १२, ९[१०]; १३[४]¶;१३, १¶;५¶;७¶;११; १२[३]¶;१४;१४,६; १६,४; १७, ५;१०; १९,५[३]; ¶[२];८[२]¶;२०, १०[२]¶; २१,३[२]¶; १२¶; १४; २२, १०[२]¶;१४;२६,८;¶२७, ३[२];५; २९,७¶; ३०,८;१०[३]¶; ३१, ४[२a]; ¶; ¶३४, १;१४; ३५,२; १७¶;३७,११¶; १८; ३८, ५; ३९, ८; १३; ४०, ३[२]; ९; ४५, ४[२]; १२; १५; २०; ५०, ६; क १, ५[d];९; २,१२[j]; ६, ९¶; २६, ४; ९; ३०, ३[३]; ¶[२];¶३१,१२[२];१८[२];३५,४[२]¶; ४१, ६; ¶४२, ३[२]; ५; ४६, ८[३]¶; ४७, ४[२a]; ¶; ८; ४८,

[a]) व्यप. (देव- [तु. वें. सा. GRV. Gri.; वैतु. PW. भाप. सत् <√वी 'कामे' इति च वायुवः इति पाठ-शोधश्च ?]) ।

[b]) सपा. वायुवे <> वायुः इति पाभे. ।

[c]) धा. *भाने वृत्तिरिति कृत्वा विप. =प्रज्वलित- इति मतम् ।

[d]) पाभे. पृ १५९० *o* द्र. ।

[e]) सपा. मा १९,३ प्रमृ. वायोः इति पाभे. ।

[f]) सपा. तै ७,४,१२,१ काठ ४४,१ मेपः इति पाभे. ।

[g]) सपा. खि ४,८,१ अग्निः इति पाभे. ।

[h]) =सपा. तां १,३,२; ६,७,२ । जैमि १,८३ वातः इति पाभे. ।

[i]) सकृत् पाभे. पृ २७९८ *g* द्र. ।

[j]) पाभे. पृ २२२९ *b* द्र. ।

३; ५[a]; १५¶; शौ २, २६, १; ३४, ४; ३, ८, १;१२, ४;२०, १०; ४, २५, ५; ३९, ४; ५, २४, ८; ६, ५३,१[b]; १२४, २; १४१, १;८, १,१५; ९,१२,४; ८; ११, १२, १६; १२, ११, ११; १३, ४,३; ७,४; १४, १, ४†; १६, ४, ४[c]; १९, ६, ७†; १०, ९†; १७, २; १९,२; २७, १; ४३, २[२]; २०, १२, ४†; पै १, ७१,१;२;८४, ४; २,१२, १; ७३,२; ३, २०,४; ३२, ६; ३४,११; ४, ८, ५;११;४;३४, ५;५, १६, १; ५; २६, ७;२९, २; ३८;७†; ६, ५, २; १९,४; ७, ६, ६; १४, २; १६, २;८, १७, २; ९, १२,७;२३,२;१०, ६, ११; ७, १; १५, ५; १२, ६, ५; १३, ८, ९†; १५,२,४; ७, ३; १६, २, ५; १३९, ४; १८, १,४†; १९,१,१३;८,१[b]; १०, ६[d]; २२, ७; ३८, ११; १२; ४०, ५; ४३,४[d]; ४४, २; ५३, ८; २०,२२,५; –युना ऋ १,१४,१०; ३,५८, ७; ४, २१, ४; ५, १९,५;५१, १०; ८, ९, १२;९, ६१,८; मा ३३, १०†; का ३२,१,१०†; तै[e] १,३,८,१; ६, ३, ७, ४; मै ¶२,२, ७;५, ५; ४, ९, २७; काठ ११, २¶; ३५, १५; ४३, ४; क ४८,१३; कौ २, ४३३†; जै ३, ३३,७†; शौ ४, ३९, ४;२०, १४१,२†; –युभिः ऋ ८, ७, ३; ४; १७; ९, ८४, ४; –युम् ऋ ५, ४१, [६; १०, ६४, ७]; ५१,१२; ६, ४, ७[f]; ४९, [(३, ३३,५)४]; ७, ९०, ३; ८, २६, २२; ९, ७,७; ८,२; २५,२; ४६,२;६३, २२; ६७; १८; ९६, १६; ९७, ४२;४९; १०,६५, १०; १०७, ४; खि ५, ७, ४,५; †मा २७, २४; ३३, १३; ५५; †का २९, ३,२; ३२, १, १३; ५,१; ¶तै १,७,१, २;२,१, १,१;२; ३[२]; ४,८; १०; २; ४,९, १; ३,१, ६,१$; ३, ८,६; ४, ३,२; ४, ७; १५,३$; ६, ४,७, १[२]; ७, ५, १९, १$; मै २, १३, १५; ¶३, १, १०; ४, ३;६, ९;१६, ५$; ४,२,१२¶;९, २३; २५; १०, ६†; १२, २†; ४[g]; १४, २[२]†; ¶काठ १२, १३; २१, १२; २२, १५$; २६, ८; २७, ३[३]; ३४, ६; ३७, १२; ४५, १५$; ¶क ४१, ६; ४२, ३[३]; †कौ १, ४८३; २, १७२‡[h]; २७१; ४८४; ५२९; ५८५; ६०४; ७७६; ११६१; †जै १, ५०, ७; ३,१६,१०‡[h]; २३, ३; ३६, ९; ४१, ५; ४८, १; ४९,३; शौ ४, २५, ७;४०, ६; १८, ४, २९†; १९,१८,२; पै ४, ३४, ७; ५, ५,२; ७,१७, २; १६, १०३, १०; –यून् ऋ ९, ९७, १७; –ब्योः ऋ १, २, १-३; ५; ६; २३, १;१३४,१[२]; १३५, [३(७, ९२,५)]; ३; [४; ४, ४८, १-४(६, १६, ४४)]; ४; ६; २, ४१, १; ४, ४६, २; ४७, [(२, ४१,२) १; ८,१०१, ९]; ३;४८, ५; ५, ५१, [५(६, १६, १०; ७, ९०,१)]; ७, ९२, ५; ८, २६, २३; २५; मा ६, १६; †२७, २८; ३०; ३२;३३, ८५†; का ६, ३,७; †२९,३,५; ८;९; तै १,३,९,२; २, २,१२, ७†; ६,३,९,५; मै ४, ९, २४; २६; १४, २[२]†; †कौ २, ९७८; ९८०; †जै ४, १६, ३; २३,९; २४,१; शौ २,२०,१-५; –०यो ऋ १,१३४, [२(२, ११,११)]; [६; ४, ४७,२; ५, ५,१, ६(८, ६, १९; ३२, २३)]; १३५, [२; ७,९०, १ (८, ८२, ५)]; ७-९; २,४१, [२(४, ४७,१;८,१०१, ९)]; ४, ४६, १; ७, ९०, २; ९२, १; ३; ८, २६, २०; २१; ४६, २५; २८;३२; खि २,१०, ७; मा ७,७†; २७,२७†;२९†; ३३; ३४; ३३, ७०; का ७, ३, १†; †२९,३,४;६$;७;१०; ३२, ६, १; †तै १, ४, ४,१; २, २,१२,८; ३,४,२,१; मै १, ३, ६†; ३, ९; ४[i]; ४, ६,२; १०, ६†; १४, २†; †काठ ३, ६$; ४, २; १०, १२; १३, ११; १२; क २, १३; ३, २†; कौ २, ९७९†; ३,२,६; जै ४,

a) सपा. काठ ३५,४ अग्निः इति पाभे. ।
b) पाभे. पृ २०८१ *j* द्र. । c) पाभे. पृ २८०२ *h* द्र. ।
d) पाभे. पृ २७५७ *o* द्र. ।
e) पाभे. पृ २२३२ *d* द्र. ।
f) *भायु– (कर्तरि < √भा 'दीप्तौ') > –युम् (विप. [अग्नि-, इन्द्र-]) > नैप्र. यनि.-इति; वैतु. RNI [६६] आयुम् इतीव शोधः ? । तु. पृ. १६१८ *h* ।
g) वयम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ १,१०५,१९) ।
h) सपा. ऋ ९,८६,२० वायोः इति पाभे. ।
i) सकृत पाभे. वैप ४,२१७६ *i* द्र. ।

२३,१०†; शौ ४, २५,३;४;६; ६, ६८, १[a]; ७, ४, १; पै ४, ३४, ३; ४;६; १९, १७, १३; २०, १, १०;४७, ४;–योः ऋ १, ११३, १८; १६९, ४;५, ४३, ९; ६, ३७, ३; ४५, ३२; ७, ६२, ४; ८, १०२, १३; ९, १३, १; ८६, २०[b]; ९७, २५; १०, ७६, ५; १३६, ५; मा १९, ३[20]; २५, ४[d]; ६; का ११, १०, १[c]; २१, १, ३[20]; २७, ४, १[d];६, १; तै ३, ३,१, २; ४, ३, ४¶; ४, ४, ६, २; ७, १५, ३;५, ¶५, १, ३;४; ७,२२, १; ६,१,१, ३¶; मै १, २, १६;९,२; २,३,८[c];८,१३[2]; ३, ४, ३¶; १०,१; ११, ७[c]; १५,४[d];६; १६,५; ४, ५,८¶; काठ ५,५; १९, ८[2]¶; २२,५[2]; १५; २३, १¶; २७, ३¶;३२, ५;४०,१४†;५३,१२;¶क ३५, ७; ४२, ३; †कौ १, १३; २, ५३७; ९२०; †जै १, २,३; ३, ४२, ३; ४, ३, ४; ६, ५; शौ ४, २५, १; ६, ५१,१[c]; ९, ४, १०; १३, ७,४; २०, १३१,४[e]; पै ४, ३४, १; ५, ११, २; ३८, ५†; १३, १४, २; १६, २४, १०; –यौ मा २३,२; का २५, १, २; तै ६, २,७, ४¶.

वायव्य, व्या[f]– -व्यः मा २४,१; ३९, ५; का २६, १, ३; ३९, ३, १; ¶तै ५, ५, १, ३[2]; ४; ७, ५, २१, १; मै ३, १३, २; काठ १९, ८[2]¶; २७,३¶; ३४, १¶; ४५, १८; क ४२, ३¶; –¶व्यम् तै १, ८, ७, १;२,१, १, १; ४, ७; १०, २; ३, १, २, ३; ४[2]; ५, ५,१, ३; मै १, ८, १०; २, ५, ११; ४, ५,६[2]; ७; काठ १३, ५; ७; २७,५;९; ३४,१; क ४२,५; –व्यया ¶तै ३, १, ६, १; ४, ३; ४; –व्या तै ३, ४, ३, २¶; मै १, १०, १; २, २, ७¶; ३, ३, १¶; ¶काठ ११, २; १३, १; १२; १९,८?[g];–व्याः मा २४,९; १९; का २६, २, ४;४, ४; तै ५, ५, १३, १; मै ३, २, ९[2]¶; १३, १०; १६; काठ २०, १०[2]¶; ३७,३; क ३१,१२[2]¶; –†व्यान् ऋ १०, ९०, ८?[h]; मा ३१, ६; का ३५, १, ६; शौ १९,६,१४; पै ९, ५, १२; –व्यानि मा १८, २१; १९, २७; का १९, ७, ३; २१, २, १६; तै ३, १,६, १¶; ४, ७, ८, १; ¶६, ३, २, ३[2]; ४, ७,२; ५,१०, ३; मै २,११, ५;४, ५,८¶; काठ १८, ११¶; २७, २; ३; क २८,११; ¶४२, २; ३; शौ ९, ६, १७; पै १६, ११२,४; –¶व्याम् तै ३,४,३, २; मै २, २, ७; ५, २; काठ ११, २; १३,१; १२; १९,८?[i]; ३५, १७[j]; क ४८, १५¶; –व्यायाम् मै ४,६,२¶; –¶व्येन तै ६; ५, १०, २; मै ४, ५,७[k]; काठ २७, ९; –व्यैः मा १९, २७;८५; का २१, २,१६;६,६; तै ६, ५, ११, ३¶; मै ३,११, ९; काठ २७, ७¶; ३८, ३.

वायु-केश[l]– -शान् ऋ३,३८,६.

वायु-गोप[m]– -पाः ऋ १०, १५१,४.

वायु-तेजस्– -जाः शौ १०, ५, २६; पै १६, १३१, २; ४[n].

वायु-देवता– > °वत्य– -त्यः तै ६, ३, ७, ४¶.

¶वायु-प्रच्यु(त >)ता– -ता तै ५, १, ५, १; ३,१, ३.

वायु-मत्– -मद्भिः शौ १२, २, २९; पै १७,३२,९.

¶वायुमती– -ती तै ५, ३, ७,४;५,१,२; काठ १९,८;२१, ३; क ३१, १८; –तीः तै ५,२, १०,७; –तीम् $का ३,२,१;२; –त्या काठ २१,३; क ३१,१८.

---

[a]) =सपा. मंत्रा १,६,२ आपमं २,१,१; ७, ४; १४, १५ आगृ १,१७,६ गोगृ २,९,११ पागृ २,१,६। मागृ १, २१,२ वायुः इति पाभे.। [b]) पाभे. पृ २८०३ *h* द्र.।

[c]) पाभे. पृ २८०२ *e* द्र.।

[d]) सपा. तै ५,७,२१,१ सुरस्वत्यै इति, काठ ५३, ११ सरस्वत्याः इति च पाभे.।

[e]) पाभे. पृ २२६४ *e* द्र.।

[f]) विप., नाप. (पात्र-विशेष-)। सार्यदेवतीयः प्र.।

[g]) °व्याः इति शोधः (तु सस्थ. टि. प्राजापत्याः)।

[h]) °व्याः [प्र३] इति शोधः। सस्थ. ?आरण्यान् > °व्याः इति च शोधः। 'तान् पशून् चक्रे ये वायव्याः आरण्याः ग्राम्याश्च' इति वा. (वैतु. MVB. तान् = तत [द्वि१] इति?)। [i]) *g* टि. दिशा °व्यम् इति शोधः।

[j]) °व्या इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. काठ ११,२ क ४८,१५ च)।

[k]) °व्यें नु इति पाठः? यनि. शोधः।

[l]) विप. (गन्धर्व-)। बस.।

[m]) विप. (देव-)। बस.। [n]) पाभे. पृ २४३८ *j* द्र.।

वायु-या(न>)नी[a]- -नी काठ २२, ५.
वायु-रक्षित- -तम् काठ ४०, ११[b].
वायु-सवितृ[c]- -तृभ्याम् मै ३, १५;११[d].
वा(यु>)यू-गोप[e]- -पाः मै ३, ९, ४¶.
वायो-या(न>)नी[a]- -नी तै ४, ४, ६, २; मै २, ८;१३.
वा(यु>)यो-सवितृ[c]->वायो-सावित्र[f]- -त्रः[d] तै ७,५, २२, १; काठ ४५, १९.
¶वाय्व(यु-अ)ग्र[g]- -ग्राः मै ४, ५,८; काठ २७,३; क ४२,३.
वा[h] ऋ १, ६, [९; ४९, १; ५, ५६, १]; १०[2]; ८, ६[2]; ११, ८; २३, १७; [२२[i]; १०, ९, ८]; ३०,२[2]; ३१,१८[2]; ३६,१५;४७, ६; [७ (१३७, २; ५, ७९,८); ८, ८, १४;(१०१,२)]; ५४,७; ६८, ३; ७१, ६;८३, ६[2]; ८६, २[2]; ३; ८; ९४, ९[2]; १००;११; १०१, ८; १०८,७; १०९,१;२; ११२, १९; ११६, २[2]; १२०, ७; १४२, १०[j]; १४७,५;१६१, ८; १६२, ८; ९; १७[2]; १६३, १; १६४, २३[2]; १६६,५;१६७, २; १८०,९; १८५,८; [८[2];५, ८५, ७]; १८९; ६; २,२,१०[2]; ५, ३; १०, २; ११; १६; १३, ९[k]; २३,७; २८, १०[k];३०,९; ३४, ४; १०; ३, ४, ४; ६; ६, ६; ८[2]; ९; ८, १; १०; २८,२; ३५, १०[2]; ४, २, ६; ८; २१, ३[2]; २५, १; २; २७, ३; ४१, २; ४४; ३[2]; ४८, ५; ५१, ४; ५, ३,१२; १८,४; ३४, ३;५[2]; ३५, [२; ६, ४६, ७]; ४१,१[k]; २; ३; १५; १९[2]; ४२, ५; ८; ४८; ३; ५२, ७[2]; १४; ५३,१; ५४, ७[2]; ६०, ६[2]; ६२; ७;६५, १; ६७, ५; ७३, १; ७९,१०[2]; ८५, ७[3]; [८; १०, १३९; ५]; ६,३,८[2];१३,४;१५,११[3]; २३, १; २[2]; २४, १०; २५, ४; [४; ६६, ८]; ६[2]; २७, १; ४०,५[2]; ४५, ११; ४६, ८; ४८; २०[2]; ५०; ४; ५२,२[2]; १३; ७,३,८[2]; ७, ६[l][m]; १६; ११[2]; ३२, १; ३३, १२; ४२, २; ४९,२[2];५५, ३; ८२, ८; ९८, ४; १०४,९[2]; १४[2]; १५; १६;१८; ८,१;१८; ४; [१; ६५,१];२; ५,२७;३६; ८;१४;९, ६;९;१२[2];१९; २१; १०;१[2];२; ६[2];१२,१६[2]; १७; १८[2];१३,१५; १९;११; १२; १३[2]; २०, १५; १६; २१,१७[l]; २२, १५; २४; १६; २७; २६, १७; २७, १९; २०; ३१,१५[n]; ३२, ६;४३, २८;४४,२३;४७, १५[2];४८, १५; ४९,[(३, १७; ५, ८३, ९) ७[2]; ५०, ७]; ६१,

a) नाप. (इष्टका-भेद-)। व्यु. पृ ३४ *j* द्र.।
b) पृ. १५ सस्थ. २अ-क्षित- > -तम् [तु. BC.] इति नेष्टम् (तु. तैआ ६,५,२)। c) द्वस.।
d) सपा. °तृभ्याम् <> °योसावित्रः इति पाभे.।
e) विप. (वनस्पति-)। बस. पूप. सांहितिको दीर्घः।
f) विप.। सास्यदेवतीयः अण् प्र.।
g) विप. (ग्रह-)। बस.।
h) विचारणा-समुच्चय-सादृश्य-विकल्पाद्यर्थे अव्य. (तु. या [१,४;५] प्रमृ.)।
i) सपा. मा ६, १७[2] च इति पाभे.।
j) पुरु वारम् इति पाठः? *पुरु-वस- [वस. उप. भाप. सत् < √वस् 'दीप्तौ'] > [प्र१] -वाः (विप. बहुदीप्तियुक्तः [त्वष्टा *= अग्निः]), अरम् इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. वें. स्क [या ६, २१] सा. ल. प्रमृ. पुरु वा अरम इति त्रीणि पदानीति; PW., GW. GRN. प्रमृ. पुरु-वार- > -रम् इत्येकं पदमिति?)। अत्र विषये पृ २०४२ *i* यदुक्तं तन्नेष्टम्। आप्रीसूक्तीयः त्वष्टृ-शब्दश्चाऽग्निवाचकः < √त्वष् (= √त्विष्) 'दीप्तौ' (तु. [पक्षे] या ८,१३)।
k) वैतु. LR. वा युस्य > सपा. दासुस्य इति, GW. वय्यस्य इति च?।
l) पाभे. पृ ८३७ *b* द्र.।
m) वै अरम् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?ये[1] > यत्[2] (यदा) इति, ? अतक्षन् > (√तृष् *'तीव्रकामे' > लुङि प्रपु३) *अतृक्षन् इति, ?विशः > (√वृष् *'बले' > कर्तरि *वृष- >) वृषः (देवाः) इति चापि शोधाः। 'यत् वै* नर्याः (देवाः) मन्त्रं (स्तोत्रम्) अरं (भृशम्) *अतृक्षन् (अतर्षयन्), *यत् *वृषः (स्तोत्रं) श्रोषमाणाः प्रातरन्त, *यत् (च) अस्य मे (मत्कृतस्य) ऋतस्य (*मन्त्रस्य [श्रुतपूर्वस्य सतः]) आदीधयन् (अस्मरन्), (तदा) एते (देवाः)' इत्यादि वा। (वैतु. पपा. प्रमृ. वा इति प्रथममंत्र पदमिति; ORN. वार- > -रम् इत्येकमेवाऽत्र पदमिति च?)।
n) इवार्थे द्र.।

९[२]; ६५;१;२[२];६६,३;७५,१४;
७८, १०[२]; ९३, [(१२, ८) ५];
९७, ५; ९, ११, ७[२]; ५२; ५;
६५, २२; २३; ७९, २; ९७,
२२[a]; ५४[२]; १०८, १४; १०,
१०; १४[२];११, ५; १५,२;१६,
३; ६;१७, १२[२]; २२,१[२]; २७,
४; ६; ११; २९, १; ३१; ४;
३२, ५; ३३, ८; ३७,१२;३८,
३; ४०; ३; १४[२];४१, ३[२];४८,
८; ५०, २;६४,३; ५; ६९,१२;
७०; ५[२];७४, १[५]; ८६, ३;१०;
८७, ६[२]; ९१, ११; ९८, १[२];
१०२, ३[२]; १०५,११[b]; ११९,
९[२];१०[२]; १२१, ९;१२९; ७[२];
१३२, ३; ५; १४८, ३; १५४,
३; १६१; १; २; खि १, ७, ४;
८,२; १०, १; २,११; ४; १४,
९; ३; १, ७[२]; २; ७; ४, २,७;
१४; ५, ११; १४[२]; १६[२];७,३;
७[२], १; ३; ५; ११; ५, ५; ७;
७,३,२; ७, १, १[२]; खिसा २,
९[२]; १५, १०[२]; २९, ११;३३,
२६; मा ५, १९[३]; ६,२४†; ७,
२६[२]†; ९,७[२]; ३५[२]; ३६[२];१२,
१०२†; १३, ७[२];८[२];४५; १५,
५०; १८, ३२;४४; ५८[३]; १९,
६८†; २५, ३१;३२;४०[२];२९,
१२†;३३,५३†; ३६,२; का ५,
५, ७[२]; †६.५, ५[२०]; ६, ३; ७,
११, १[२]†; १०, २, ४[२]; ११,
१, १[२]; २[२]; १३, ७, १†; १४,
१, ७[२]; ८[२]; ४, ८; १६, ६,२;
२०, १, ३; २, ७;४, १[३]; २१,
४, १७†; २७, १२,८; १३,१;

२९,४, ४†; ३१, ३, १†; ३२,
४, १०†; ३६, १, २; तै १,१,
१४, १†; २, १३, २[४]; ६,२,२;
७, १[२]¶; ७, ७, २[२]; ८, २२,
४†; ¶२,२, १,२[२];२,१[४]; ३;
४[२]; ३, १[२]; ५, ४[४]; ६, ३[२];७,
४; ५[२]; ८, ४;५;१२,४$;७†;
३, १, १[२]; ११;१; १२, २;४,
१०, १[२]; १२, १; २;१४,५†;
५, १;४; ७[२]; ३, ५[२]; ५,६[२];६,
५; ५[२]; ११, ३†; १२, ४†;
¶३, १, ४, ३$; १०, १†; २,
७, २;३; ३, ३, ३†; ४,३,८[२];
८, ५; १०, ४[२];११, ६†; †४,
२, ४, ३‡[d]; ७,१; ८,१;३[३]$;
१०; ४$; ११, २[२]; ६, ७; १;
८, ३; ४; ९, २; ३; $७, १२,
१; १३, ३; ¶५; २, ४, ३;३,
१; १[२]; ४, ३, २[२]; ४[२]; ७;४[२];
१२, ३[२]; ६, १; ४$; ६, २;७,
६; ४[२]; ७; १[२]$;८, १[२]; ¶६,
१, १, १[२]; ६, ४[२]; ७, ६[२]; २,
६, १[२]; ४[२]; ९, ३[२]; ३, १,३[२];
६[२]; २,६[२]; ४, ४[२];६[२];४,२,३[३];
५,१०,२[२]; ६,७,१[२]; २$; ११,
४; ¶७, १, १, ३[२]; ७, २[५];
२, १, ४; ३, १०, ४[२]; ५, २,
१[२]; २[२]; ¶मै १, २, ९[२]$; ४,
५[२];८[२];११[२];५, ७;९[३]; ११; ६,
२†; ४[२]; ५; ६; ८[३]; ९[१]; १०[४];
७;४[२०]; ८, ४; ५; ७; ९[३]; १०,
३$; १५[४];१९; $११, १[२]; ६[२];
२, १, २; ३; ४;७[२]; ८[५];१०[२];
११[२]; $[२]; २, १; ३[२]; ४[२];७[२];
१०; ११; १३[२];३, २[२]; ४,३[२];

८[२]; ५, २[३]; ३[१];४; ५[२]; ११[४];
६, २[२]; ५[२]; १३$; $७, १५;
१७; ८,२$;९,९[२]$; $१२,१;
४; १३, १$; ५†; ८[२]†; ३,
१, ४;२,२;३, ७;९;४,५[३];८[२];
६, ९[२]; १०; ७, ६; ८; ८,३[२];
४[२]; ७$;८;९,२[२]; ४[२];५[४]; ७[२];
१०, ७[२];१६, १[२]†; ४,२, १;
७[२]; १०; ३, ४; ४, ९[२]; १०[२];
५, ६[२]; ७, २$; ८, २[२]; ३[२];
९[२]; ११; $९, ११; १२[f]; १०,
६†; †११,२;६; १२, १[३]†;१३,
१†; ८$;†१४, २;३;९[२];१०[४];
१७[२]$; काठ २, १०[३];४,१५†;
७; १२;८,१[८]¶; ८[२]¶;१२[२]¶;
९,२[२]¶; ६;१६¶;¶१०,१[२];३[४];
४[२];५[६];७[४];९[७];११[७];¶११,२[५];
४[२];५[६];६[२]; १०[२];१२†; ¶१२,
५[२]; १०[२]; १२[२]; १३[४]; ¶१३,
१[२]; ३[२]; ७[२]; ८[४]; १४[२]; १४,
६[३]; ९¶;१५,२[३]; ४;९¶;१२†;
१६, ११‡[g]; १५[४]; १७; १७,१;
१६[२];१८, १३;१८; १९, ८[२]¶;
१३;२०, ८¶; ¶२१, ६[४]; ९[२];
१०[२]; २२, १३[२]¶; २३, १२†;
२४, १[४]¶;२५, ३[६]¶;८[२];¶२६,
५[२]; ७[२]; २८, ४[३]¶; २९, २;
३[२]¶;६[२]¶;३०,९[२]¶;¶३१,१[२];
१५[४]; ३२, ३[२]¶; ४[२]; ¶३३,
१[४]; ४[२]; ३४, १[२]¶; ३५, ३;५;
८[४]†; ¶३६, ३[२];९[४]; १३[२];३८,
१३; ३९, १; १४[२]†; ४०, ५,
१३[२]; †४६, ४[२]; ५[२]; ¶क २;
४[३]$; ६, ६[८]; ७, ३[२]; ७[२]; ८,
५[२]; १०$; २५, २‡[g]; ५†;६[४];

a) पृ १७३७ *d* द्र. । b) तु. सस्थ. टि. आ । c) पाभे पृ २८०५ *i* द्र.। d) सपा. ऋ ३,२२,२ आ इति पाभे. ।

e) सकृत् वा इति पाठः ? यनि. शोधः । f) सपा. तैआ ४,२०,२ विभे. । तु. पृ ४७९ *h* । g) पाभे. पृ १९१५ *c* द्र. ।

८; १०; २७, ६[२]$; २९, ६$; ३१, १०; २१[४]; ३७, २[४]; ३८, ६[६]; ४०, १[२]$; ४१, ३[२]; ५[२]; ४४, ४[३]; ४५, ३$; ७[२]; ४७, १[२]; $४८, ४; ६; †कौ १,५२; ५५[२]; ९४; २६२; २७९; २८४; ‡[a]; ३३६[३]$; ३८४[२]; ४५०[२]$; २, ४४७; ४५६[२]; ५१३; ५१४; ५८१; ५८२; ६०२; ८६३[२]; ९४४; १०२५[२]; ‡[a]; ३,४,१०$; †जै १, ५, ८; ६, १[२]; १०, ४; २७, १०; २९, ५; ३०, २[२]; ‡[a]; ३५, ५[३]$; ४३, ४[२]; ४७, ४[२]; २, ४, ५$; ३, ३४, ५; १४[२]; ४०, ९; १०; ४७, ७; ८; ४, ८, ८; ९, १०[२]; १०, १; २[२]; ४$; २१, १[२]; २६, ४[२]; ‡[a]; शौ १, ४, २†; ९, २; १८, ३[२]; २५, २[२]; ३[२]; ३०, १; ४; ३२, २[b]; २, १२, ६†; १४, ५; २८, २; ३; ३, ११, २†; १३, ६; ४, ८, ५; ९, १०; १२, ७; १८, ५; २६, ७; २७, ५; ३८, ५; ५, १, ७[२]; ५, ४; १४, ६; ७[२]; १९, ३; २२, २; ७; २५, ६; ३१, २; ४; ८; ६, ७, १; २९, १‡[c]; २; १०६, १[२]‡[d]; ११३, २; ११६, २; ३; १२०, १; ७, १, १[२]; १३, ४[२]; २७, ८; ३९, ५[२]; ५२, ७‡[e]; ६७, २; ६८, १[f]; ११३, १; २[२]; ८, ३, ५†; ४, ९[३]†; १४[२]†; १५†; १६†; १८†; ६, १८; ९,

८, ९[२]; १३, २०?[g]; १५, १[२]†; १०, १, ४; ११; १८[२]; ८, १७, २७; २८[२]; ९, २६[२]; १२, २, ४; ३, १३; ३९; ५२; १३, १, ६; ५१; २, ७; ७; १४[३]; १५[३]; १७; १४, १, ३६; २, ६२; ६५; १८, १, १६[२]†; २२†; ४६†; २, ७†; १७†; २६; ३१; ३, ५५†; १९, ३९, ९; †२०, १३, ४; २५, ६[२]; ६४, ४; ७०, ५; ६[३]; ७१, २[२]; ७६, १; ८७, ४; ८९, १०‡[e]; ९६, ७; १११, १[२]; २; ३[२]; ११२, २; १२०, १; २; १२६, ३; १०; १३१, ४; १३२, १५; १४०, १; ४; १४१, २[२]; १४२, ४; ६; १४३, ३[३]; पै १, ८, २; १२, ४; १४, १; ४; १९, २; ३२, २[२]; ३; ३३, ५; ३६, १-३; ५९, ३; ६०, ४; ६२, २; ८७, ४; ९५, ४?[h]; ९८, १; ४?; ११२, २?[i]; २, ४, २[२]; ५, ६†; १७, ५[२]; १९, २; २०, ५; २३, २[२]; २४, ४[२]; २६, १-३; २८, २; ३०, ३†; ५; ३६, ३; ३९, १; ३[२]; ५७, ५; ५८, ६; ६४, १; ७२, ५; ७४, ५; ७९, ५[२]; ३, ४, ६; १०, ३[३]; ३५, ७; २९, ६[२]; ३२, २; ३८, १०[२]; ४, १०, ८; १४, २; ५[२]; ६[२]; १५, ६[३]; ३५, २; ५; ३६, ७; ५, १, ५[२]; १२, ७; ८, १†[j]; १३, ५; १८, ९†; २२, ४; २३, ३[२]; २४, ६; २७, ३[j];

४; २८, ५[२]; ८; ९[२]; ३६, ३; ४[२]; ६[२]; ८[२]; ९[२]; ३७, १[२]; ३[२]; ४[२]; ६, २, ७; ६, ९[२]; ७, १, ११; १२; ८, २[३]; १०, ९; ८, १, १०; ३, १०; ९, ३, ८; ६, १०; २२, ६; १५; २३; १०, ४, ४; ५; ९; ११, १, ३; ४[k]; १२, १, ९[२]†; ६, २; १०; १३, १, १५; ५, १[३]; ७, १२[२]; १५, ११, १; १६, ६, ६†; ९, ९[३]†; †१०, ४[२]; ५; ६; ८; ३५, ४; ३६, १; ८[२]; ३७, ३; ४९, ८; ९; ५०, ९; ६४, ६; ६८, १[२]†; ७२, १; ९; ७५, १०?[g]; ८०, ९; ९८, ८; १०३, ४; ५[२]; ८; १३८, ७[२]; १४८, ४; ५; १४९, २; १७, २०, १३[l]; २३, १; ३०, ४; ३७, ३; ३९, ९; ४१, २; १८, ४, ४; १३, १; ४; २१, १; १९, २, ७; ४, १३?[m]; ७, ३‡[n]; १२, १२; १४, ४; १८, ९†; २२, ३; २५, २; ४; २६, १३?[o]; २७, १२; २८, १३; २९, १२; ३३, ५[२]‡[e]; १२; ३४, १५; ३५, ८; ३९, १३; ४८, ३; ५०, ४; ६; ५५, ११-१४; २०, १, १[२]; ६, ८[२]; ७, ५[२]-७[२]; १२, ८[२]†; १५, १०; १८, १[२]; ५; ६[२]; १९, ८; २१, ५; २२, ८; २३, ५; २४, ४; २५, ९; २७, ३; ३७, १; ८; ५२, ११; ५४, ३; ५५, ६; ६१, ११; वा३ मै ४, ९, २१[६].

a) सपा. ऋ ७,३२,१ चित् इति पाभे. । b) पाभे. पृ २३७९ *o* द्र. । c) सपा. ऋ १०,१६५,४ विभे. । d) सपा. ऋ १०,१४२,८ सकृत् च इति पाभे. सकृच्च विभे. । e) सपा. ऋ १०,४२,१० विभे. । f) पाभे. पृ २३३५ *g* द्र. । g) विशेषः पृ ४३५ *a* द्र. । h) शोधः पृ २२२३ *k* द्र. । i) पृ ५३ *k* द्र. ।

j) सपा. मा ३८,२६ च इति पाभे. । k) तु. सस्थ. टि. ?प्रस्थं तान् । l) सपा. शौ १२,४,५३ च इति पाभे. । m) सपा. शौ १,१७,३ इमाः इति पाभे. । n) सपा. ऋ १०,१९१,३ एषाम् इति पाभे. । o) शोधः पृ २५१० *h* द्र. ।

?वाः पश्च पै ४,२४,१.
१वाक्- √वच् (वधा.) द्र.
२वाक्-- -काः शौ ६, २५, १-३?[a]; पै १९, ५,४-६?[a].
वाका[b]- -का:°मा १७,५७; का १८, ५, ८; मै २, १०, ५; ३, ३,८; काठ १८, ३; क २८,३.
?वाकी पै १०, १, ५.
?वाक्षंपानृत्याम् पै ७, ८,३.
?वाक्ष-सद्- √वच् (वधा.) द्र.
?वाग्भारुस्य पै १९, २१, ५.
वाग्-विन्- √वच् (वधा.) द्र.
?वाघत्[d]- -घत् ऋ ९, १०३, ५; -घतः ऋ १, ३, ५; ५८, [७; (१०, ३०,४)]; ८८, ६; ११०, ४; ३, २, १[c]; ३७, २; ६,१६, १३; ७, ३२, १; ८, ७८, ४; १०, ६२, ७; मा ११;३२;१५, २२; २०, ८८; का १२, ३, ५; १६, ५, ३; २२, ८, ९; तै ३, ५, ११, ३; ४,१, ३, २; ४,४, १; मै २, ७, ३; काठ १६, ३; कौ १,९;२८४;२,४९७;१०२५; जै १, १, ९; ३०, २; ३, ३८, ११; ४,२६,४; शौ २०, ११, २; ८४,२; -०घतः ऋ ३,६०, ४; -घताम् ऋ ३,३,४;८;१०, ३३,४; -घते ऋ १, ३१,१४[f]; ४०, [४(३,९, १; ५, ३४, ७; ८, १०३, ५; ९,६६, ७)]; ४, २, १३; -घद्भिः ऋ १, ३६, १३; ३, ८, १०; ८, ५, १६; ९, १०३,५; मा ११, ४२; का १२, ४,५; तै ४,१,४,२; मै २, ७, ४; काठ १५, १२; १६, ४; कौ १, ५७; जै १, ६,३.
वाच्- √वच् (वधा.) द्र.
?वाचप्रिये पै १, ९२, ३.
?वाचमाम् पै ९, ४, ८.
?वाचमिन्वस्य, वाचम्-ईङ्खय- √वच् (वधा.) द्र.
?वाचसि वाक्त्रि[g] खि ४,१०[२],४.
वाचस्-पति-, वाचा-स्तेन- √वच् (वधा.) द्र.
?वाचीःपरिपाणीः पै १९, ४२, १४.
?वाचीन पै ९, २५, ८.
वाच्य-, वाच्यायन- √वच् (वधा.) द्र.
वाज[h]- -जः ऋ १, २७, ८; १११, ५; १६१, ६; २, १, १२; ४, ३३, ३; ९; ३४, १; ३६,६; ५, १५,५; ४२,५; ६, १३,१;५०, १२; ७, ३७, ४; ४८, २;३;८, ८१, ८; १०, १२, ५; २३, २; ३५, १३[1]; ६४, १०; ९३, ७; मा १८, १; ३१†; ३२[२]; ३३[३]; ३४[३]; ३३, ५२†; का ३, ९,१; १९, २,१; २०,१,३†; ३[३]; ४[३]; ५[३]; ३२, ४, ९†; तै १, ७,४, २¶; ९, १; २,५ ७, ३¶; ४, ७, १, १; ११, २; १२, १[३]†; २[३];¶५, १,२,२;४,६,६;७,२; ८, ६$; ¶मै १, ११,५; ७-९; $२, ११, २; १२, १[c]; ३, १, ३;४, ३; ४, ५, ४; काठ १४, १०; १८, ७; १२; १३[५]; २१, ११; २३, ११†; क ५, २;२८, ७; २९, १; २[५]; कौ २, ७६६†; शौ ११, ९, ३; १३, १,२;१८, १, ३३†; पै १६, ८२,३; १८, १५, २; २०, ४०,७; -जम् ऋ १, ५, ९;२७,९; ४८, ११;१२; ५२, १; ६३, ९; ६४, [१३; २, २६,३; १०, १४७, ४]; ७३,५;

a) नाप. (*संघात-)। *वर्ग->नैप्र. यनि.। अपचितां (गण्डमालीय-ग्रन्थीनां) वाकाः (वर्गाः) इव इति वा. (वैतु. सा. W. प्रमृ. √वच् > वाचि > यनि. इति कृत्वाऽन्यथावदाः ?)।

b) भाप. स्त्री. (*इच्छा-)। (√वाङ्क्ष् >) *वाङ्क्षा- > नैप्र. यनि.। सस्थ. आशिस्- इत्यस्यैव पर्याय-पाठः।

c) वैतु. उ म. सा [का.] PW. प्रमृ. च = √वच् > वा(क्>)का- (= स्तोत्र- इति वा, आशिस्- इत्यस्य विप. इति वा ?)। सपा. तै ४, ६,३,३ ?पावकाः > वाकाः इति शोधः (तु. छन्दः [पृ २०६९ i अयं विशेषः द्र.])।

d) विप. [*शब्दवत्- (सोम- [ऋ ९,१०३,५])? *कर्मठ- (ऋभु- [ऋ १,११०,४;३,६०,४]); नाप. (ऋत्विज्- [निघ ३,१८], मेधाविन्- =स्तोतृ- [निघ ३, १५]) । (√*वाघ् [वधा. शब्दकर्मयजनस्तुत्यादिषु] > भावे) *वाघ्-+(√भृ धारणे > कर्तरि) भृत्- > उस. *वाघ्-भृत्- > यनि. (वैतु. < √वाघ् [< √वाह् < √वह्] इति कृत्वा या [११, १६] प्रमृ. 'वहने' इति, PW. GW. WAG [१, १२८c], L [५०५] प्रमृ. 'यजनमात्रे' + शता प्र. इतीव?)।

e) वैतु. GW.षा इति?। f) वैतु. GW. विप. इति?।

g) वाच्यमिव वक्तरि इति शोधः (तु. सपा. शौ [२,१, ४] √वच् > ?वाचम् इत्यत्र टि.)। *वचस्ये (स्या;इ) व वक्तरि इति वा शोधः। वचस्या [स्वार्थे < वचस्-] इति।

h) वप्रा. सत् भाप. (*वेग-), नाप. (अन्न-, वल-, संग्राम- [तु. निघ २, ७;९; १७ यक्र.], *आयुस्-, *वाच्- प्रमृ.), व्यप. (ऋषि-)। i) सपा. काठ १८,१३ वाजे इति पाभे.।

७७, ५; १००, ⌊१९; १०२, ११⌋; १०१, ११; ११०, ६; ११७, १०; ११; १२२, १२; १२३, २; १२४, १३; १२९, २; १८०, ६; २, २, ७; ४, ८; ६, ५; ११, १६; १२, १५; २४, ९; ३१, ७; ३, २, ३; ४; १५, ५; २२, १; २५, २; २९, ९[a]; ४९, ४; ४, ५, १३[b]; १६, ८; ११; १६; १७, ८; ९; ३६, ⌊८(९, ६३, २९; ६७, ३)⌋; ९; ५, ४, १; ३९, ३; ४४, १०; ५४, १४; ८४, २; ८५, २; ६, ५; ७; ८, ६; १३, ३; १७, १५; २१, १२; २४, २; ३३, ⌊२; ७, ५६, २३⌋; ४६, २; ५४, ५; ६०, १; ६५, ३; ७०, ५; ६; ७, ५, ९; १९, ६; २५, ५; २७, ४; ३२, ११; १४; २०; ३६, ८; ४२, ६; ९३, १; ८; १, ⌊४; ६०, १८⌋; २, २४; ३३ ⌊३; ८८, २⌋; ६१, ४; ९५ ⌊९; ९, २३; ६⌋; १०३, ५; ११; ९, १, ⌊४; ६, ३; ५१, ५; ६३; १२⌋; २०, २; ३३, ⌊२, ६३, १४⌋; ३५⌊(१२; ६) ४⌋; ३७, ⌊५; ६२, १६⌋; ३८, ⌊१; ५७, १⌋; ४४, ६; ५२, १; ५६; २; ६१, २०; ६३, १४; १८; ६४, २९; ६७, ४; ६८, ⌊(५, ३५, ३) ७⌋; ७०; ⌊१०; ८६, ३⌋; ८२, २; ५; ८३, ⌊५; ८६, ४०⌋; ८७, १; ६; ९०; १; ९६, ८; १६; १०८, २; ११०, ४; १०, ११, ५; ४७, ५; ६१, ९; ६२, ११; ६७, १०; ६९, ३; ७५, ९; ९६, १०; ९९, ३; १०६; ११; १४०, १; १४८, १; खि ४; ४, ४; ५, ७, २, १; मा २, ७[c]; १४[c]; ४, ३१†; ८, ६३; ९, १[d]; ५; ६; ९; ११[e]; १२[ee]; १३; १९; †१२, ४७; १०६; १८, ३५; ७४†; २५, १; २७, ३८†; का २, २; १[c]; ९[c]; ४, १०, २†; १०, १, १; २, १; २; ७; ३, २[२]; ३[२]; ४-६; १३; †१३, ४, ३; ७, ५; २०, १, ६; ५, ७†; २७, १, १; २९, ५, ७†; तै १, १, १४, १†; २, ८, १†; ३, ४, १[f]; १४, ३†; ४, ४६, ३[२]; †; ५, ११, ३†; ७, ७, २; ८, १[e]; ४[५]; २, २, ¶४, ५; ६; †१२, ३; ६; ३, १४, ३†; ३, ५, ६, १[g]; †४, १, ११, २; २, ४, २; ७, २; ११, १; १२, ३$; ५, १, २, ५[२]¶; ७, १२, १; ६, १, ११, ३[२]†; मै १, २, ६†; ३, ३७[f]; ४, ३[h]; १४¶; १०, ९[२]¶; ११, १[२]; २; ३[३]; ५[३]¶; ७[५]; ¶[२]; २, १, १०[२]¶; ६, ११[२]; †७, ११; १४; १२, १; १३, ९†; ३, १, ३¶; ४, ३[२]¶; १५, १; †४, ४, ५[२]$; ९, ६$[i]; १०; ३; ५; ११, १[२]; १२, १; २; ४; १३, ४; १४, ८; १०; १५; काठ २, ६†; †४, ९[२]; $[f]; १५[२]; १६; ५, ४[h]; ६, १०[f]; ७, १६†; १०, ५[२]¶; १२, १४†; १३, १४[३]; १५†; १४, १[५]; ५[२]¶; ७[२]; ¶; ८¶; १५ ८[२]; १६, ११†; १४†; २१; १८, १३; १९, २¶; ३६, ४¶; ३९, १२†; ५३, २; क १, १२[h]; १९†; ३, ७[f]; †२५, २; ५; २९, २; ८¶; †कौ १, २३८; २८०; ३१६; ३३५; ३७७; ४३५$; ४५४; ४९६; ५२३; ५३६; २, ५; २७; ३६; ४३; ११५; १६०; १६६; २१६; २१७; ३१९; ५२४; ६२४; ६४६; ६६८; ७५४; ७६७; ८५८; १०३२; ११११; ११६६; ३, ४, ११$; †जै १, २५, ६; २९, ६; ३३, ४; ३५, ४; ३९, ८; ४२, ९$; ४७, ९; ५१; १०; ५४, १; ५५, ४; २, ४, ९$; ३, १, ७; ३, ६; ४, ७; १२; २; १५, ८; १६, २; १९, ११; १२; २६, ५; १९; ४७, ६; ५१, ६‡[j]; ५२-५३; ४; ५५, ९; ५९, २; ४, ७, ५; ११, १; २; ३७, ७; शौ ४, २७, १[k]; १४, २, ७०[g]; १८, १, २२; १९, १२, १†[l]; †२०, ९, २; ३१, ५; ३४, १८; ३७, ६; ४९, ५; ५२, ३; ५७, १६; ६३, ३; ६९, ७; ७७, ८; ८५, ४; ९१,

[a]) पाभे. पृ २७२४ *n* द्र । [b]) तु. पृ २४६६ *a* ।
[c]) =सपा. माश १,४,४,१५; ८,२,६ तैब्रा ३,७,६, १[२]; १७ आपश्रौ २,१३,१; ३,४,७ वैताश्रौ २,१३; ४,१। माश्रौ १,३,४,२ आजिम् इति पाभे. ।
[d]) पाभे. पृ २७२४ *e* द्र. । [e]) पाभे. पृ २७२४ *g* द्र. ।
[f]) =सपा. तैब्रा २, ४, ६, १२ आश्रौ ८, १४, ४। मा ५,३७; ७, ४४ प्रमृ. माश ३, ६, ३, १२; ४, ३, ४, १३ वाजान् इति पाभे. । [g]) सपा. माश्रौ २,१,२,७ वाचम् इति, मागृ १,११,६ वागृ १४,२ भागधेयम् इति च पाभे. । [h]) वाजं मे>सपा. क १;१२ वाजं नः इति, तै १, ६,४,४; ७,४,६ आश्रौ १, ११,१ शांश्रौ १, १५,१३ वाजिनम् इति, काठ ५, ४ वीरं मे इति पाभे. ।
[i]) पाभे. पृ २७२४ *f* द्र. ।
[j]) सपा. ऋ ९,२८,६ पुनानः इति च पाभे. ।
[k]) पाभे. पृ २७२४ *h* द्र. ।
[l]) नाप: (*आयुस्- ⌊तु. २ऋयस्-⌋)।

१०; ९८,२;१२४,६; पै २,३१, ६; ३, १३, ३[a]; ४, ३५, १[b]; १३, ७, १६†; १८, १३,१०[c]; –जस्य ऋ १, ११, ३;३६,१२; १३;७९,४; ९१, [१६; ९,३१, ४]; १४५,१; २,१,१०; ३,१६, ६; ४, १२, [३; ७, ६०, ११]; ३२, ७; ५, ९, ७; २३,२;४३, ९; ६, १०, [६; २६, २]; २६, १; ३७, ५; ४५, २३; ४६, १; ६०, १३; ७, २१, ७; ९३, २; ८, २५, २०; ४५, २८; ७५,४; ९६, २०; ९, ७, ९; ८६, १२; १०, २३, ३; ९३, १०; मा २, १५[d]; ३, १३; ९, ५; १९;२३-२५; ११, ४२†; १२, ११२; †१५, २१; ३५; १७, ६३;१८, ३०; २७, ३७†; का २, ४,१[e]; ३, ३; ३; १०, २,१; ३, १२; ५,१-३; १२, ४, ५†; १३, ७, ११†; †१६, ५, २; १६; १८, ५,१४; २०, १, १;२९, ५,६†; तै १, १, १३, १; १४,१†; ३, १४, ७†; ५, ५, २†; ६, ४,२; ७, ७, १; ८,३; १०, १[f]; †२, ४; १४, ३; ६, ११, १; ३, २, ५, ३†; †४, १, ४, २; २, ७, ४; ४, ४,१; ५; ६,३ ४$;$७, १२, १; २; ५, ४, ६,६; मै १, १,१३;५, १†; ११, १; ३; ४[३];

५¶; ६[२];¶; ७[६];¶[५]; २, †७, ४; १४; १५; १०, ५; १२, १; †१३, ८;९;३, ३,८;४,५,४¶; १२,५†; काठ १, १२[३]; ६,९†; १२,१४†;१३,१४; १४, १;२[३]; ५¶;६[२];¶; ७[३];¶; १५, १२†; †१६, ४;१४;१५; १८,३;१३[५]; २१, ८; ३१, ११[२];†३९, १२; १५; क १,१२[३]; ४, ८†; †२५, ५;६;२८,३;२९,२[७]; ४७,११[२]; †कौ १, ५७;९९; २०४;२३४; २,१५९; १७९; ३८३; ४८६; ९११; १०१७; †जै १, ६, ३; ११, ३; २२, १; २५, २; ३, १५,७;१६, १७; ३१, ३; ३७, १; ४, ९,८;१५,४; शौ ३,२०, ८;७,७,२; †२०, ७३, ४;७८, २; ९८, १; पै ३,३४, ९; २०, १,७; ५१,४†; –ज्जा[d] ऋ ६, ४८,४; १०,१०६, ५[e]; –†जाः ऋ १, ९१, १८; १६७, [१(७, २६,५)]; ३,१४,६;२६,४;२७, १?[f]; ३०, २१; ५, २५,७; ७, १, ३; ८, ८१, ९; ९, ६९, ७; १०, ३१, ५; ७३, ३;१४२,६; मा १२, ११३; १७, ७६; २६, १२; का १३, ७, १२; १८, ६,१२; २८, १२,१; तै १, १, १४,४; २,५,७,३[४]?[f];४[२];¶; ४, २,७,४; ६,५,४; मै १, ६,१?[f];

२, ७, १४; १०, ६; काठ ६, १०; १६, १४;१८,४; २१,८[२]; $;¶; ३५,१;३७, ५; ३९,१४; १५; क २५,५; २८, ४; ४८, ६$[g]; कौ १, ८६; २, ७२५; ३, ३, २; जै १, ९; ६; २, १, २;३, ५९,१६; ४,१,७?[f]; २८, २; $शौ ४,४,८; १९,३१,११; $पै ४,५, ६; ७[h]; ५, १५, ८[g]; १०, ५, ११; २०, ५१, ६; –०जाः ऋ ४, ३४, ३-५; ३५, ३; ३६, २-४;७; ३७, १;३;७; ८; ७, ३७,१; ४८, १; –जान् ऋ १, ९२, ७; १११,४;१२१, १४; १७४, ४; २, १७, ८; ३, १५, ६; ३०, ११; ४, ३, १५; ४, १४; २२, १०; ५, ४१, १; ६५, ३; ६, १७,२;२४,९;४५, १२; ५०, ६; ७, १९,११;२३, ४; २६,[(१, १६७,१)५]; ८१, ६; ९३,८; ९५, ६; ८, २, ३१; २६, २५; ९, ५४, ४; ६७, ५; ७६, ३; ९०,४;९१,४; ९९,२; ११०, २; १०, २५, ११; २८, १२; ५३, ८; ६१,२७; ७५,२[i]; खि १, १०, ४; मा ५, ३७[j]; ७, ४४[j]; ३३,१८†; ३५,१०†; का ५, ९, ३[j]; ९, २, ४[j]; ३२, २, १†; ३५, ४, ९†; तै १,२, १४,६†; †मै ४,११,५; १४,७;

---

a) सपा. शौ ३,५,३ गुह्यम् इति पाभे.।
b) पाभे. पृ२७२४ *h* द्र.। c) पाभे. पृ२८०९ *g* द्र.।
d) पाठः (तु. पपा.)? वाजम् इति शोधः [तु. छन्दः (तु. B [ZDMG ४८,६८४], ORN [ऋ १, ४८, ११]; वैतु. सा. LR. वाजान् इति शोधः वं. न. सत् =वाजानि इतीव, GW. यनि. द्विरु. इति; ORN. [पक्षे] ०ज [सं१] इति च?)]। e) =अश्वौ (तु. वें. सा. GW. प्रभृ.)।
f) शोधः पृ २११७ *a* द्र.। g) तु. पृ १८८५ *d*।
h) सपा. शौ ४,४,४ सारः इति पाभे.।
i) 'ते (तव) यातवे वरुणः पथः [=मार्गं (<*पथुस्- [पथि-])] प्रारदद् यद् अभि [=*अनु (उसं. [पा १, ४, ८५])] सिन्धो! (त्वं) वाजान् (*स्वीयवेगान्) अद्रवः (*अगमयः)' इति वा. (वैतु. अन्ये पथः =द्वि३ इति [अत्र विषये पृ ३४५ अपि शोधः इष्टः], अभि इत्यस्य च वाजान् इत्यनेन योगं इति च?)।
j) पाभे. पृ २८०९ *f* द्र.।

१०; काठ ६, ११†; †कौ १, ४३२; २, ५८०; ७१६; ७६०; ९८१; †जै १, ४२, ६; ३,५९, ८;४,२४, ६; शौ १२, २,२६†; २७; १३, १, २२; †२०, १२, ४; ३७, ११; पै †१७, ३२,६; ७; १८, १७, २; –†जानाम् ऋ १, ११, १; ६, ३६,१; ८,२४, [(६, ४५, १०)१८];९,३,९, ३१, २; १०,२६,७; ९; खि ५, ४; ४; ६, ५; मा १२,५६;१९, ६१; १७,६१; का १३,४,१२; १६, ७, ४; १८, ५,१२; तै ४, ६, ३, ४; ५, ४, ६,५; मै २, १०, ५; काठ १८, ३;३६;१५; ३७, ९; क २८, ३; कौ १, २२६$; ३४३; २, ६५; १७७; १०३६;४,४$; जै १,२४,४$; ३६, २; २, ७, २$; ३, ७,३; १६, १५; शौ २०, ६४, ६; –†०जानाम् ऋ १, २९, [२;६, ४५; १० (८, २४, १८)]; ८; ९२,३०; काठ १०,१२; कौ २, १७६; जै ३, १६,१४; शौ २०, ६०, ३; ७४, २; –जाय ऋ १, २७,११;१२१, २; १८०,२;३, १०,६;१९,१; ४,२१, ८; ३२, ६; ९; ५, १०, १; ४३, २; ६, १७, १४; ८, ३, ११; ९,३,३; ६२, १८; ७७, ३; ८६, ३४; ८७, ५[a]; ११०, ७;१०, ५, ४; ५०, ३; ९६, ९; खि ५, ४, ३; मा १७, ७१; १८,२८;२२,३२; का १८, ६, ७; १९, ९,१;२४, १९, १; तै १, ७, ९, २; ४,६, ५, ३; ५, ४, ७, २; मै १, ५, १४[2]; ११, ३[2]; ८[2]; २, ११,६; ३,४,२; काठ १४, ९[2];८; १८, ४; १९, २¶; क २८, ४; २९, ८¶; कौ १, ८१†; †२, ६१०; ८५६; १०१४; ४, ३; †जै १, ९, १; २, ७; १$; ३, ४९, ६; ४, ९, ५; शौ २०, ३१, ४†; –जासः ऋ ४, ८, ७; ५, ९,२; –०जासः ऋ ४, ३५, ६; –†जि ऋ १, ३०, ६; ४३, ८; ८५,५; ४, ३७, [५(८, ९३, ३४)]; ५, ४, ६; ७, ६७, ५; ८, २१,१; ८;५२, ४;५४, ६; ९, ६३; १९; १०, ६, ६; ८१,७;१४९, ५; खि ३, ४, ४; ६,६; मा ८, ४५; १७, २३; का ३, ९,२$; ८, १९, १; १८, २,७; तै ४,६, २, ६; मै २, १०,२; काठ १८, २; १३†[b]; २१, १३; ३०, ५; ३६, १५$; क २८, २; कौ २, ९५१; शौ $६, ३८, ३; ४[c]; २०, १४, १; ४५, ३; ६२, १; पै २, १८, ४$; –†जिऽजे ऋ १, ३०, ७; १३८, ३; ६, ६१, १२; ७, ३८,८; मा ९,१८;११, १४; २१, ११; का १०, ३,११; १२, २, ३; २३,१, १२; तै १, ७, ८, २; ४, १, २, १;११,४; २,११,३; ७, १२, १; ५, १,२, २; मै १, ११, २; २, ७,२; ४, १०, ३; काठ १२-१३, १४; १६, १; १९, २; २०, १५; क २९, ८; कौ १, १६३; २, ९३; जै १, १७,९; ३,९,६; शौ १९, २४, ७; २०, २६, १; पै १५, ६,४; –जेन ऋ ३, ६१,१; काठ ५,२[3]; ३२, २[3]; पै १०,६,१२; –जेभिः ऋ १, ३, [१०; ६,६१, ४]; ५, ३; ३०,८;२२;५३,५[d]; ११०,७;[९(६, ४४,९)];१४७, १;४, २२, [३;६,२२,४]; २९, १; ६, ४५, २१; २९; ७, ५७, ५; ८, २, १९; १६, १२; १९, १८;४६,११; १०३,९; ९,१८, ६; मा २०, ८४†; का २२, ८, ५†; तै १, ८, २२, १†; ४,७, १, १; ५,७,३, २; मै ४, १०, १[3]; †; †काठ ४,१६;१०,१२[d]; †कौ १, १८९; २२७; २, ९२; ९५; ३२९; †जै १,२०,५;२४, ७; ३, ९, ६;८;२०, १३; †शौ २०, २१, ५[d]; २६, २; ४६,३; ६९, १; –†जिषु ऋ १, ४, [८; १७६, ५]; ९; ७, ४; १०,१०; २७, ५; ७; ३६, २;६३,६;८१, १; १२९, ४; १३०, ६; १३८, २; २,२३,१३; ३,११, ९; १२, ९; २७, ८; ३७, ६; ४३;६;५, २३,१;३५,१;८६,१;२; ६,१४, ५;४८, २;६१, ६; ८, ५, २६; ११, ९; २२, [२; ४६, २०]; ३१, ६; ३८, १;४६, ९; १३; १५; ६०, १०; ६८, १०; ७०, ८; ९,४७,५;६५, ११;१२; मा ६, २९; २७,४४; का ६, ७,७; २९,५,१२; तै १,३,१३,२;१४, ७;७,८,१$; ४,२,११,१; मै १, ३,१;२,१२, ६;९; ४, १०-१२, ४; काठ ३, ९; ४, १५; ३९, १२[3]; क २,१६; कौ १, ४११; २, ५४; १४८; १५४; १५५; ३५२; ४२३; ५१८; ७६५;

a) यत्तु Old [ZDMG ६३, २९१] छन्दोऽनुरोधेन °जायै इति पाठः स्यादित्याह, तन्न।

b) पामे. पृ २८०८ i द्र.। c) पामे. पृ ११७८ n द्र.।

d) सपा. मै २,२,६ वाजैः इति पामे.।

८२८; ८४९; ८९५; १०४३; ३, २,४; जै १, ४०; ३,२, ५, ९; ३, ५, १३;१४, ९; १५,२; ३; २९, ९; ३२, १३;४०,१४; ४, २,६; १२, १; १४, २,२६-२७, ९; शौ २०, १९,६; २४, ६; ५६, १;६८, ८;९;७०,१०; −¦जैः ऋ १,४८;१६;११६,१९; ११७, १; १६९, ४; १७३, ७; १८१, ५; ६; ३, २५, ३; २७, ११; ६, १, ११; २५, १; ७, १३, ६; ८, १०२, [९(९, ४५, ४)]; १०, ३९, १०; मै २, २, ६¦[a]; ४, १३, ६; काठ १८, २०; कौ २, २९८; ८५४$; जै ३, २४, १४.

¦वाज-कर्मन्[b]– -र्मभिः[c] तै ३,२, ११,१; कौ १,१०८;२,११७२; जै १, १२, २.

वाज-कृत्य[d]– -त्येषु ऋ १०,५०,२.

¦वाज-गन्ध्य[e]– -ध्यम् ऋ ९,९८, १२; कौ २,१०३०; जै ४,१७,३.

वाज-जठर[f]– -रः ऋ ५, १९,४.

वाज-जित्– -जित्[g] मा ९, ९; का १०, २, ६; −०जित् मा २, ७; १४; का २, २, १; ९; −जितः मा ९,१३; का १०,३,५; मै १, ११, १;७; काठ १३,१४; १४, १[h];७[h];−०जितः मा ९,९[h];१३; १९[h]; का १०, २,७[h]; ३,१३[h]; तै १, ७, ८, ४[2h]; −जितम् मा २, ७;१४; २,२;१;९; −जिता तै १, ७, ८, १[2]; −जितौ मै १, ११,३[2h];७[2]; काठ १४,१[h];७[h].

वाज-जिति– -त्यै काठ १४, १[i].

वाज-जित्या[j]– -त्यायै तै १,७,९,२[i]; मै १, ११, ३[i]; ८[i]; २,११,६[i]; क १, १०[3k].

वाज-दा– -०दा ऋ १, १३५, ५; −दाः ऋ ३, २६, ५.

वाज-दावन्– -वा ऋ ८, २, ३४; −व्नाम् ऋ १, १७,४.

¦वाज द्रविणस्– -णसः ऋ ८, ८४, ६; कौ २,९०१; जै ४,१४,५.

वाज-पति– -तिः ऋ ४, १५, ३; खि ५, ६, ५; मा ११, २५¦; १८,३३; ३४; का १२,२,१४¦; २०, १, ४;५; तै ४, १,२,५¦; ७, १२, २; मै १, १,९¦; २, ७, २¦; १२; १[2]; ४, १३,४¦; ¦काठ १६, २,२१; १८,१३[2]$; १९, ३; ३८, १२; क २९,२[2];

३०, १¦; कौ १, ३०¦; २२६; जै १, ३, १०¦; २४,४.

वाजपत्नी[l]– -त्नी ऋ ७, ७६, ६.

वाज-पस्त्य[l]– -स्त्यः[m] ऋ ६,५८, २; मै ४, १४, १६; −स्त्यम् ऋ ९, ९८, १२; कौ २, १०३०; जै ४, १७, ३.

वाज-पेय[n]– काठपुष्पि १४; −¶यः मै १, ११,५;९; काठ १४,५; १०;−यम् काठ ३७,६¶;शौ ११, ९,७; पै १४, ३,२१; १६,८२, ७; १९,३३,१३; −याः पै १७, २९,१६; −येन पै १४,३,२७.

¶वाजपेय-याजिन्– -जी मै १, ११, ६; काठ १४, ६[2].

वाजपेया(य-अ)भिधान– मै पुष्पि १, ११.

वाज-पेशस्[o]– -शसम् ऋ २, ३४, ६.

वाज-प्रमहस्[p]– -०हः ऋ १, १२१, १५.

वाज-प्रसव[q]–> वाजप्रसवीय[r]– -यम् तै ५,४,९,१[3s].

¶वाजप्रसव्य,व्या[t]– -¶व्यम्[s] मै ३,४,३; काठ २१,१२;−व्याभिः मै १,११;८; ३,४,३; काठ १४,

a) पाभे. पृ २८११ d द्र. । b) विप.(ऊति-) । वस. ।
c) सपा. ऋ ८,१९,३० काठ १२,१४ ०भर्मभिः इति पाभे. । d) नाप. न. । उस. उप. क्यबन्तम् ।
e) विप. [*अन्नभक्षणकारक- (बलवर्धक- [सोम-])] । वस. उप. <√गन्ध् =√गध् [तु. गुध्य-] *खादने' (वैतु. या [५,१५] प्रभृ. अर्थान्तरेषु कृतादराः ?) ।
f) विप. । वस. ।
g) पाभे. पृ २३४६ a द्र. ।
h) सपा. वाजजितः <> वाजजितः <> ?वाजजितौ (यत्र वाजजितौ [सं२] इति स्वरशोधः [तु. मा ९,९;१९])- इति पाभे. । i) सपा. ०त्यै <> ०त्यायै इति पाभे. ।
j) उस. उप. भावे क्यबन्तः उदात्तः (तु. पा ३,३,९९) ।
k) सपा. काठ १,१०[4] वाजयत्यायै इति, मा १,२९ वाजेध्यायै इति, तै १,१,१०,१ सपत्नसाहीम् इति च पाभे. ।
l) नाप. (उषस्-) । षस. वा वस. वा पूप. स्वरः ।
m) सपा. तैब्रा २,८,५,४ वाजवस्त्यः इति पाभे. ।
n) नाप. (सोमयाग-विशेष-) । उस. उप. √पा 'पाने'+ अधिकरणे यत् प्र. (तु. सा [तैब्रा १, ३, २, ३]; वैतु. स एव पक्षे वाज-+आप्य- [<√आप्] इति ?) ।
o) विप. (धी-) । वस. । p) विप. (इन्द्र-) । वस. ।
q) द्वस. [तु. आपश्रौ १८,५,१३] प्रभृ. । षस. इति भा. ।
r) नाप. (होम-) । तदस्यप्रयोजनीयः छः प्र. ।
s) सपा. ०सवीयम् <> ०सव्यम् इति पाभे. ।
t) नाप. (होम-, ऋच-) । यत् प्र. इति पूर्वतो विशेषः ।

८; -य्ये काठ २१,१२.
वाज-प्रसूत,ता[a]- -तां ऋ १,१२,८; -ताः ऋ १, ७७, ⌊४(७, ८७, ३)⌋.
वाज-बन्धु[b]- -न्धवः ऋ ८, ६८, १९.
वाज-भर्मन्- -र्मभिः[c] ऋ ८, १९, ३०; काठ १२, १४.
वाजं-भर[d]- -रः ऋ ४, ११, ४; -रम् ऋ १,६०,५;१०,८०,१.
वाजमेमम्[e] शौ १४,२,७०.
√वाजय > १वाजयत्- -यतः ऋ १,१३०,५; -यताम् ऋ ६,४५, २९; -यद्भिः[f] ऋ ५, ६०,१; मै ४, १४, ११; पै २०,३०, २[f]; -यन् ऋ २,८, १[g]; -यन्तः ऋ १, ३०, १; १३२, १; ३, ६२, ११; ४, २५, ८; ५, ४, १; ६, १९, ४; ७, ⌊९०-९१, ७⌋; ८, ३, ⌊१५;(४३,१)९, ६७, १७⌋; ११, ⌊९;५३,२⌋; ७४,१; १००, ३; खि ३, ५,२; तै १, ४,४६, ३; मै १, ३,३९;४,१४$; ४, ११, ४; काठ ७, १६; कौ १, ८७; २१४; २५१; २, ५१८; ७१२; ९१४; ११६२; जै १, ९, ७; २३, १; २६,९; ३,४०, १४; ५८, ९; ४, १५, ७; शौ २०, १०, १; ५९, १; -यन्तम् ऋ ५, ३१, १;३५, ⌊७(८,८४, ८)⌋;८,९८, ⌊(५,१३; ५)१२⌋; खि १, १२, २; कौ २, ५२१; जै ३, ४०,१७; शौ २०,१०८, ३; पै १५, १२, २; -यन्ता ऋ ६, ६०, १; तै ४, २, ११, १; मै ४, १०,५; काठ ४, १५.
१वाजयन्ती- -न्ती ऋ ५,१,३; कौ २,१०९८†; -न्तीः ऋ ४, ४१, ८; -न्तीम् ऋ १, १०९, १; ३, ६२, ८.
वाजयु- -यु ऋ ८, ८०, ५; -युः ऋ २, २०,१; ३५,१; ५, १०, ५; १९, ३[h]; ७,३१,३;८, ५३, ८; ९, ४४,४;८३,३; ९६, १४;१०३,६; १०६,⌊१२;१०७, ११⌋; खि ३, ५, ८; मै ४,१२, ४; काठ १२, १५; कौ २, ६८; २२७; २९२; १०४०; ३,२,२; जै २, ५, १०; ३, ७, ६; २०, ११; २४,८; -युम् ऋ २, ३१, २; ८, १, १९;८०, ६; ९,६३, १९.
वाज-यत्या[i]- -त्यायै काठ १, १०[i].
वाज-रत्न,त्ना[j]- -०त्ना ऋ ४, ४३, ⌊७; ४४, ७⌋; शौ २०,१४३,७; -त्नाः ऋ ५, ४९, ४; ६,३५,१; -०त्नाः ऋ ४, ३४, २;३५, ५; काठ २३, ११; -त्नाम् ऋ १०, ४२, ७; मै ४, १४,५; शौ २०, ८९, ७.
वाज-वत्- -वत् ऋ १, ९, ७; ९, ४१, ⌊४;४२, ६(६१,३)⌋; ८६, १८; कौ २, ५०४; जै ३, ३९, ३; शौ २०,७१,१३; -वतः ऋ ६, ५०, ११; खि ५, ७,४,११; १७; मै ४,९,९; -वते मा ३८, ८; का ३८, २, २; मै ४, ९,८; -वद्भिः ऋ ३, ६०,५; -वन्तम् ऋ ३, ५२, ६; ४, ३४, १०; -वन्ता ऋ ८, ३५,१५; -वान् ऋ ३,६०,६.
वाजवती- -तीः ऋ १, ३४,३; ६, ६०, १२; मै १, ११, ९¶; कौ २,५०१†; जै ३,५७,१३†; -तीभिः काठ १४, १०¶; -तीभ्याम् तै १, ७, ४, २¶; -तीम् काठ ३१, १४; -त्या ऋ १, ३१, १८; मै ३, १, ३¶; -त्यै १, १२०, ९.
वाज-श्रवस्[j]- -वसः ऋ ६,३५,४; -वसम् ऋ ३, २,५.
वाज-श्रुत[k]- -तासः ऋ ४, ३६,५.
वाज-सनि[d]- -निः ऋ९,११०,११; मै २, ६,११;४,४,५; -निम् ऋ ३, ५१, २; १०, ९१, १५; मा २०, ७९; का २२, ७, १३; मै ३, ११,४; काठ ३८, ९.

[a]) विप. । तृस. (वैतु. वें. सा. वस. इति) ।
[b]) नाप. [संग्रामेऽन्योन्यसाचिव्यभाज्- (राजन्- ⌊तु. ऋ ८,६८,१४⌋)] । सस. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. विप. =अन्नप्रद- इति, PW. GW. प्रमृ. ⌊पक्षे⌋ व्यप. इति च ?) ।
[c]) पाभे. पृ २८१२ c द्र ।
[d]) विप. । उस. ।
[e]) वाजम्, आ, इमम् > सपा. मागृ १, ११,६ वागृ १४,२ भागधेयम् इति पाभे. ।
[f]) सपा. °जयद्भिः <> °जयद्भिः इति पाभे. ।
[g]) वैतु. GW. °ज° ।
[h]) विप. (*औष्ण्य-कारक- ⌊अग्नि-⌋) । व्यु. ? (√*भ्राज् 'दीप्तौ' > भ्राजि > कर्तरि) *भ्राजयु-> नैप्र. यनि. (तु. सस्थ. टि. निष्कग्रीव-) ।
[i]) भाप. (*वाज-धृति-) । षस. उप. = *य(त्य>)त्या- [√यम् 'नियमने =धृतौ' > भावे क्यप् प्र. उदात्तः उसं. (पा ३,३,९८ ⌊तु. पाभे. पृ २८१२ h⌋)] ।
[j]) विप. । वस. ।
[k]) विप. । तृस. ।

वाज-सा- -साः ऋ ९,२; [(६,५३,१०) १०]; ३५, ४; मा ९, ५; ६[a]; का १०, २,१; २[a]; मै १, ११,१[a]; काठ १३, १४[a]; १५, ८; ३५, ६†; क ४८, ७†; कौ २, ३९५†; जै ३, ३१; १५†; -†साम् ऋ ६, ५३, [१०(९, २, १०)]; कौ २, ९४३.

वाजसा-तम- -०म ऋ ५, २०; १[b]; -मः ऋ ९, ६६, २७; १००,[(१३, ३; ४२,३;४३,६) ६(१०७, २३)]; तै १, ७, ७, २[c]; मै २, ६,११[c]; ४, ४,५[c]; १२,५; काठ १५,८[c]; †कौ १, ५३१; २, ६६२; †जै १, ५३, ११; ३, ५४, ३; ४, २२, ४; -†मम् ऋ १, ७८, ३;५, १३, [५(८, ९८, १२)]; ९, ९८, १; १०, १७०, २; तै १,४, ४६, ३; मै ४, ११,४; काठ ६, १०; कौ १, ५४९; २, ५८८; ८०४; जै १, ५६, ७; ३, ४८, ४; ४, २,१०; -†मा ऋ १, २८,७;३, १२,४; ८,५, ५; कौ २,१०५२; जै ४, २३, १.

वाज-सात[d]- -ते शौ ४,२७,१[e].

वाज-साति[f]- -†तये ऋ १, १३०, [१;८, ४,१८;८८,६]; १; २, ३१, ३; ३, २, ७; ३७, ५; ५, ३५,[६; ६,५७,१; ८,६,३७;९, १३;३४,४];४६, ७;६४,६; ६, ५३, १;४; ७, ९४,[५; ८,७४, १२]; ८, ८, २१; १३,३; २७, १३; ४०, २; ८०, २; ८७, ६; १०२, ३; ९, १३,[३; ४२, ३; ४३,६; (१००, ६) १०७, २३]; [४;(४२, ६)]; ६; ४२, ३; ११०, १; १०, २१,४; ६६,७; १०१, १२; खि ५, २२, ११; मा ३३, ७५; ९१; का ३२, ६, ६; तै १, १,१४, २; ५,४,१२, १; मै ४, १२,६;१३, १०; काठ २३,११;३८,१४; कौ १,२०२; ४२८; ४५९[2]; २, ९८; १५१; ३६६;५३९-५४१;७१४; जै १, २१, ९; ४२, २; ४८, ३[2]; ३, ९, १२; १४, ११; ३०, ९;४२, ५; ६; ८;५९, ६; ४, ६,२; शौ ५, ६, ४; ७, ५१, १; १४, २, ७२$; २०, १९, ५; १३७, २; १४१, ३; पै ६, ११, ५; १८, १४, २$; -तिभिः ऋ ८, २०, १६;-तौ ऋ १,३४,[१२;११२; २४]; ११०, [९(६, ४४, ९)]; ३, ३०, [२२; ३१, २२; ३२, १७; ३४-३६, ११; ३८, १०; ३९, ९;४३,८;४८-५०,५; १०, ८९, १८; १०४, ११]; ४,१६, १८; २०, २; ४१, ११; ५,३३, १; ७; ६, १५, १५; ६६, [८; १०, ३५, १४; ६३, १४]; ७, ३५, १; ४८, २; ९, ९७, १९; खि १, ७, ६; मा ५, ३७; ७, ४४; २०,४९†;३४,२९†; ३६, ११†; का ५, ९, ४; ९, २, ४; २२,५,३†; ३३,१; २३†; ३६, १, ११†; तै १, ३,४,१;४,४६, ३; मै १, ३, ३७; ४, १४, १; काठ ४, ९; ६,१०; २१,१४†; २३, ११†; क ३, ७; कौ १, ३२९†; जै १,३४, ७†; †शौ १९,१०,१; २०,११,११; पै ४, ३५, १[e]; १३, ८, १†.

वाज-सृत्[g]- -सृत् ऋ ९, ४३, ५; तै २,२,४,६¶; मै २,१,१०¶; काठ १०, ५¶; -सृतम् तै २, २, ४, ६¶; -¶सृते तै २, २, ४,५; मै २,१,१०; काठ १०,५.

√वाजि[h], वाजयते ऋ ४, ७,११; काठ ७, १६; वाजयति मै १, ११,५¶; ¶वाजयति मै १,११, ७; काठ १४,५; वाजयन्ते कौ १, ३३७; जै १, ३५, ६; वाजयन्ति शौ ६,१०१,२[i];वाजयन्ति कौ १, ६८‡[j]; जै १, ७, ६‡[j]; पै १४, १, १२; †वाजयामः ऋ १, ४, ९; शौ २०, ६८, ९; †वाजयामसि ऋ ८, ४३, २५; ९३, ७; मै २, १३, ६; ४,१०, ५; १२, ३; काठ ३९, १२; कौ १, ११९; २, ५७२; जै १,१३, ५; ३, ४६, १०; शौ २०,४७, १; १३७, १२; वाजयन्तु पै ६, १०, ७; †वाजय ऋ १०, ६८, २; शौ २०, १६, २; वाजय तै १, ७, ८, १‡[k]; काठ ५, २[i];

---

a) सपा. वाजसाः <> वाजसातमः इति पाभे.।

b) °तमम् इति M. शोधः ? (तु. ORN.)।

c) =सपा. हिश्रौ १३,६,१० । आपश्रौ १८, १७,११ वाजसाः इति पाभे.।

d) =वाज-साति- [तु. पाभे.]।

e) सपा. °ते <> °तौ इति पाभे.।

f) नाप. (संग्राम- [तु. निघ २,१७] प्रभृ.)। वस.।

g) विप. (अत्य-, अग्नि- प्रभृ.)। उस. उप. क्विबन्तम्।

h) धा. प्रेरणा-दार्ढ्यादिषु वृत्तिः।

i) पाभे. पृ १०५५ ८ द्र.।

j) सपा. ऋ ६,२४,६ वाजयन्तः इति पाभे.।

k) पाभे. पृ १३२९ ८ द्र.।

३२, २[२]; पै १५, ११;५‡[a].

†२वाजुयत्– –यन्निः शौ ७,५२, ३‡[b]; –यन् ऋ १,१०६,४?[c]; ३, ६०,७; ७,२४,५; ३२,११; ९; ६८,४; १०,९७, ११; मा १२ ८५; का १३,६,११; तै ४, २, ६, २; मै २, ७, १३; काठ १६,१३; क २५, ४; पै ११, ६, ७; –यन्तः ऋ २, १९, ७; ४, १७, ⌊१६; १०,१३१, ३⌋; ४२; ५; ६, ५, ७; २२, २[d]; २४,६[e]; ७५,७[f]; १०,१६०,५; मा १८, ७४;२९,४४; का २०, ५, ७; तै १, ३, १४, ३; ४,६, ६, ३; मै ३, १६, ३; ४,१४, ६; काठ ४६, १; शौ २०, ३६, २; ९६, ५; १२५, ३; पै १५, १०, ७; –यन्तम् पै ४, २८, ४‡[g]; –यन्ता ऋ २,११,७.

२वाजुयन्ती[h]– –न्ती ऋ ३, १४, ३.

वाजयुध्यै[i] ऋ ४,२९,३.

वाजुयन्त[j]– –न्तः ऋ२,३८,१०.

वाजिन्[k]– –?जि[l] ऋ ६,१३,६; खि ४,६,२;–†०जिन् ऋ९,६६,१०; काठ ४,१; कौ २,७;४०४‡[m]; जै ३,१,९;३१,२४‡[m]; ५३,६; –०जिन् ऋ १, १६३,५;८,५२, ४; ९, ८०, २; १०,५६, २[n]; खि ३, ४,४; ४, ९, १; मा ९, ८; ९[२m]; ११, १२;१९; २१; २३,१५;२९, ३;१६†; का १०, २, ५; ६[२o]; १२, २,१; ८;१०; २५, ४, ४; ३१, १, ३;३, ५†; तै १, ४, २, १; ४, १, २,१;३; ४; ६, ७, २†; ५, १, २,१;६; ११, १; ६, ४, ५, ३; ७, ५, १९, १[२]; २; मै १, ६, २[२]; २, ७, २[२]; मै ३,१२, २१; १६,२; काठ १, १०; ७, १३[२]; १६, १; २[२]; १९, २;३; ४०, ६†; ४५, १५[२]; ४६, २; क १, १०; ६, ३[२]; २९, ८; ३०, १; शौ ४, ३८, ६; ७; ६,९२,१; २; ३†; १३, १,१; पै ५, १७, २; १६, ५०, ५[p]; १८, १५, १; १९, ३४, १०; ११; १२†; –जिनः ऋ १, ११,२; २३, १९[q]; २४, ९; ८६, ३; ११७, ६; १६२,१; ८; १८; २, २,११;५, १; २४, १०;३, २७,३;५३, ५;६; ४,६, ५;३९,६; ५, ६, १; ७; ६, १३, ६;४७, २२;७५,६; ७,३२,२३; ३६, ७; ३८, ७[r]; ४१,६; ५६, १५; ९३,३; ८, ३,२; ४, २०; २०, १६; ९,६,२;१४, ७;२१, ७; २२, १;६२, २;६४,४;६५, ९;१०, ६४, ६[r]; ६६, १०; खि ४,११, ६; ५,२२,१३; †मा ९, ६[o]; १६; १७; १५, ४१; २१; १०; २३, ३२;३७$; २५,२४, ३१; ४१; २७, ३६; २९, ४३; ३४,६$[s];३९; †का १०, २,३[o], ३, ९; १०; १६, ५, २३; २३, १, १०; ११; २५, ६, १२; ७, ५$;२७, १३,१;८; २९, ५,५; ३१, २,१०; †तै १, ५, ११,४; ८,२[२]; ४,६, ६, २; ८, १; ३; ९,३; ५, १, ११, १$; ७, ४,

[a]) पाभे. पृ१३२९ *e* द्र.। [b]) पाभे. पृ २८१३ *f* द्र.।

[c]) ?वाजुयन्निहु <> *वाजुयन्त इहु इति छन्दोदूषणः सन्नपि वा. आकाङ्क्षितः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. एव)। सपा. पै ४,२८,४ वाजयन्तम् इति पाभे.।

[d]) तु. सस्थ. टि. अभि। [e]) पाभे. पृ २८१४ *j* द्र.।

[f]) *=शब्दं कुर्वाणाः (तु. सस्थ. टि. वृष-पाणि–)।

[g]) पाभे. *c* द्र.।

[h]) नाप. (*ज्वाला-)। (√भृज् >) *भर्जे–> वाज– इतीह द्र.। [i]) तुमर्थीयः अध्यैः प्र.।

[j]) वाज–> √वाजि + शतुरर्थे अन्तप् प्र. उसं. (पाउ ३,११७ ⌊वैतु. अन्ये २वाजुयत्–>प्र३ इति ?⌋)। 'भगं धियं पुरंधिं वाजयन्तः (सविता) नः अव्यात्' इति वा.।

[k]) विप. (वाजवत्-), नाप. (अश्व- ⌊निघ १,१४⌋)। <(√*वज् 'वेगे' >) वाज– इति SEY [१०८ (वैतु. या ⌊२,२८⌋ प्रमृ. <वाज– ⌊=वेजन– <√विज् 'चलने'⌋ इति ?)]।

[l]) नाप. (भ्राजिन्- ⌊हिरण्य-⌋)। <(*भ्राज–>) वाज–। सस्थ. ?उच्चैः >(√उच्छ् 'विवासे' > भावे) उच्छु–> –च्छैः इति शोधः।

[m]) पाभे. पृ २६४३ *b* द्र.। [n]) वैतु. सा. व्यप. इति?।

[o]) =सपा. सकृत् माश ५, १,४,१०[२]। शौ ६,९२,२ अर्वन् इति पाभे.।

[p]) वा. ?। सपा. शौ ६,११८,३ वाचम् इति पाभे.।

[q]) सपा. वाजिनः (माश ५,१,४,६ च) <> वाजिनः (मै. पपा. °जि°) इति पाभे.। [r]) नाप. (*देव-)। <√*वाज् ⌊=√भ्राज्⌋ इति (तु. सा.)।

[s]) वाजिनः इव इति पाठः? °नोऽव° =°नः अव (नेनीयते) इति शोधः वा. चेति कृत्वा यनि. पाठः लैवि. (=ऽ° > इ°) च तदनुपाती °नो इ° > °न इ° इति प्राक्तनः शोधाभासश्च द्र.।

१९,४; †मै १, ५,१; १०,८¶; ९[५];¶[४];§; ११, १§; २[२]; ७§; २,१३, ७; ९; ३, १२, २१§; १६, १[२];३; ४, ११,१; २; काठ ६; ९†; १३, १४[२];†[२];१४,१[a]; ७[a]; ३६¶,२;४[४];§; †३९,१२; १४;४०, १४†; †४६, १; ४[२]; ५; ५०,५; क ४, ८†; †कौ १, ३५८; ४२५; ४३५§; ४८२; २, ३१; १७८; १८१; ३८४; ७७२; ८५४§;१०८७; †जै १, ३७,७;४१,७;४२,९§; ५०,६; ३,४; २;१६, १६;१७, ३;३१, ४; ४, १, ९; शौ १, ४, ४†[b]; ३,१६, ६†[b]; ६,७२,३; १९,२, ४†[b]; †२०, १२१; २; १३७, ३; पै ४, ३१, ६†; ६; १०,७; ८,८,१०†[b];११,७,१२; १४,१, १२;१५,१०,६†; २१,४; १९, २७, १५; -०जिनः मा ९, ९[a]; १३; १९[a]; का १०; २; ७[a]; ३, ६; १३[a]; तै १, ७, ८, १; ४[१a]; -†०जिनः ऋ ४,३७,४; ७, ३८, ८; मा ९, १८; २१, ११; का १०, ३, ११; २३,१, १२; तै १,७, ७, २‡[b]; ८, २; ४,७, १२,१; मै १, ११, १‡[b]; २[२];§; काठ १३,१४[२];†; ‡[b]; -जिनस् ऋ १, ४, [८; १७६, ५]; ९;६४, ६;१०६, ४; ११७, ९; १२९, १; [२; १३५, ५];

२; १३०, ६; १६२, १२; २, १३, ५; ३२,३; ३४, ७; ३,२, १४; ४,३८, २;५; १,७; ६,३; ६,५५, ४; ७,७, १;९५, ३;८, २,३८; १६, ३; २४, २२;४३, २०; २५; ४६, १५; ६१, १२; ८४,[(५, ३५,७) ८]; ९३,[(४, ३७, ५)३४]; ९, ६,५; १७,७; २६,१; ५३, [४;६३, १७]; ६२, [१८; १०, १८८; १]; ६५,११; ८७, १;८९, ४;१०६, ११;१०, ३९, १०; ८७, १; १२२, ४;८; १४१, ५; १४३, २; १४७, ३; १७८,१; मा १,२९; ९, २७†; १३,४८; २५, ३५†; २९, १[c]; का १, १०,१; १०,५; ७†;१४, ५,२; २७, १३,४†; ३१,१,१; तै १, १,१०, १[d]; २,१४, ६†; ६,४,४[e];७,४,६[e];१०,३†; २, ३,३,४; †३,१, ११,७;५,११, ५; ४,२, १०,२; ६,९, १†;५, १, ११,१[e]; मै १, ११; ४†;२, ७,१७; ३,१६, १†;२[e]; ४, ९, १०;१०,३†; काठ १,१०; १४, २†; १५,१२†; १६, १७; ३६, ४; ५†; ३९, १३†; ४६,२[c]; क १, १०; २५, ८; २९, २†; †कौ १, १९९; ३३२; ५२३; २, २७; १५४; २९१; १०६७; १०८८; †जै १, २१, ६; ३५, १;५४, १; ३, ३, ६; १५, २;

२४,७; ४, ७, ४;१९, १०;२२, ७; शौ ३, २०, ७†; ७, ८५, २;९०, १†; ८, ३,१†; १०,६, ११; १३, २,७; †२०, ४४, ३; ६६, १; ६८, ८;९; पै ३, ३४, ५†; ४, २८, ४†; १६, ६,१†; १८, २१, १; -†जिना ऋ १, १६२, ३; २, २४, १२; ३,५३, २३; ६,१६, ४८; ६७, ४; ७, १०४, ६;१०, ९३;८; मा २५, २६; का २७, १२, ३; तै ४,६, ८;१; ३, १६; १;४६, ४; शौ ४,४; २§; ८, ४, ६; ११, २, ७§[f]; पै १६, ९, ६; १०४, ७§[f]; -०जिना ऋ ८, ३५, २; -जिनाम् ऋ १०, १०३, १०; मा १७, ४२†; २४, ३९[g]; का ३,९, १; १८, ४,१०†; २६,८, ४[g]; तै ४,६, ४,४†; मै १,१०, १[२]; ११, ७¶; ३, १४, २०[g]; काठ १४,७¶; कौ २,१२०८†; पै १, ५६,२; ४, ५, ३[h]; १३, १४,२; -†जिनि ऋ ९,९४, १; तै ७,१,२०,१; मै ४,९,१०§[i]; काठ ४१,११;कौ १,५३९; जै १, ५५,८;-जिने तै २,३,३,४¶; पै १४,२,११[i]; -जिनौ ऋ ५,३६, ६;८,२५,२४; मै १,११,३[?a)j]; ७[?a)j]; काठ १४, १[a]; ७[a]; -†जिभिः ऋ ३,३०, १८;६०, ७; ६,१६,४; ९, ६४,१५; काठ

a) सपा. वाजिनः <> वाजिनः (माश ५,१,४; १५;५,२७ काश्रौ १४, ३,१० आपश्रौ १८, ४,१४ प्रमृ. च)<>वाजिनौ (वाश्रौ ३,१,१,४२ च)<> ?वाजिनौ इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ २८१५ q द्र. ।

c) तु. भा [तै ५,१, ११, १]; वैतु. उ. म. Gri. K. =२वाजिन- इति ? । d) =सपा. वौश्रौ १, १२:४ प्रमृ. । आपश्रौ २, ४,८ प्रमृ. ?वाजि इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २८०९ h द्र. । f) पाभे. पृ २४८८ p द्र. ।

g) सपा. तै ५,५,१७,१ काठ ४७,७ सिनीवाल्यै इति पाभे. ।

h) सपा. शौ ४,४,२ वाजिना इति पाभे. ।

i) वाजिन् । अव । न° इति पपा. ? । j) -०जिनौ (सं२.) इति शोधः (तु. मा ९, ९; १९ प्रमृ.) ।

८,१७; १७,१८; कौ २, १९३; जै ३, १७, १४; शौ १९, २७, १$; $पै १०,७,१; १६ ५०, ५[a]; –जी ऋ १, ६६,२; ६९, ३;७४, ८;११६, ६;१३३,[७; ८, ३२, १८]; १६२, २१;२२; १६३, १२;१७५, १;२, १०,१; २४, १३;४३, २; ३, २७, ८; २९, ६;७;३८, १;४, ३,१२; ११,४; १५,१; ३६, ६;३८,७; [१०(१०, १७८, ३)]; ४०, ४; ५८, ७; ५, १, ४; ३०, १४; ५६,७; ६,२, २;८; ७, ३; २४, २; २६, २; ७, १, १४;४, ८; ३२, १४; ३४, १[b]; ३७, ६; ४४, ४; ७०, १; ९०, २; ८, ९३,[(४, ३७, ५)३४]; ९, ७, [४; (६२, २३) ७४, १]; १५, ५; २८, १; ३६, १; ३७, ३; ४५, [(८, १०२, ९)४]; ६४, २९; ७४, ८; ८६, ११; ८७, ४; ९३,१; ९६, ९; १५; ९७, १०; ४५; १००, ४; १०७,५; १०९, ६; १०; १७; १९; १०, ३१,११; ३४,४; ५६, ३;१०३, ५; खि ४, ९, १; ४; मा ९, १४†; ११, १८; २२; ४४;४६; †१७, ३७; ९५; २२,१९; २३, २०[c]; २५,४४; ४५;२९, १;२; २३†; का ३, ९, २[२]; १०, ३, ७†; १२,२, ७;११; ४, ७; ९; १८,४, ५†; १९, १,८†; २४, ६,१; २५, ५; ३[c]; ३१, १,१; २;३,१२†; तै १,५, ११, ४†; ७,४, ६¶;६, ७¶; ८, १;३†; ३,२, ९, ६¶; ४, १,२, ३;४; ४,२;३; †६, ४, २; ७, ५; ९, ४[२];५, १, २, ६; ५, ६[२]; ११, १[२]¶; ५,१०, ७[२]; ७, २४, १; ७,१, १२,१; ५,१९, १[६]; २५, २¶; मै १,११, २; २, ७, २[२]; ४[२]; १०, ४†;३, १,४; १२,४; १६, २[२]; ४, १२, ५; १३, ४†; १४, २†; काठ ४, १६†; १३, १४†; १६, २[२]; ४[२]; २१†; १८,५†; १९, ३;५; ३८,१२†; ४०, ७†; ४१, ३; ४५, १५[६]; १६; ४६,२[२];३†; ५†[२]; क २८, ५†; ३०,१; ३; †कौ १,१९९; २८०; ४३०; ४५०; ५३१; ५३८;५४०; २,५; २६; ३६९; ३८२; ४८१; ५१०‡[d]; ५११; ५९३; ६२०; ६३०; ६४४; ६८२; ७६८; ७८२; ८२८; १०३२; ११९३$; १२०३; †जै १,२१, ६; २९, ६;४२,४; ५१, ४; ५४,७; ५५,६; ७; ३, १,७; ३, ५; ३०, १२; ३१,२; ३६, ६; ४०, ६‡[a]; ७; ४८,९; ५०, ७; ५१, ८; ५३, २; ५६, १०;४, २६, ९; २७,७; शौ ५, २९,१०; ८, ५,२;९,२,७;१९, १३,५†; २०,६७,१†; पै ७,४, ५†; ८, १३, ७†; १३, ९, ९; १६,२७,२;७६,६;२०,१८,३†.

वाजिनी– ०नि ऋ ३, ६१, १; ६, ६१,६; तै १, ७, ८, १; काठ १, १०[२]; क १, १०[२]; शौ १९, ४७,४; पै ६,२०,४; –नी ऋ ३, ६, १; मै ४, १४, ३†; जै २,२, ६; –नीः शौ १,४,४; –नीम् मा १, २९; का १, १०, १; काठ १, १०[३]; क १, १०[२]; पै ६,१०,७.

वाजिनी-वत्– -वतः खिसा ३,७[a]; शौ ८,८,६[f]; १०, ४,७; पै १६,१५,७; –वते शौ १८, ३, ५४; –वतोः ऋ १, १२०,१०; –०वन् शौ ४, ३८, ६; ७; –वान् ऋ १, १२२, ८; ५,३६,६; ७, ६९,१; मै ४,१४, १०†; १२; शौ ४,३८,५[२].

वाजिनीवती– -०ति मै ४,१२,६;–†०ति ऋ १,४८, ६; १६; ९२, [१३; ४, ५५,९; (९,७४,५)]; १५;२, ४१, १८; ६,६१, ३;८, २४;२८; मा ३४, ३३; का ३३, २,२; तै १,७,८, १$; कौ २, १०८१; १०८३; $पै ८,१२,६; १८,४;९, ६,१; २०, २७, १; –†ती ऋ १, ३, [१०; ६,६१, ४]; ७, ७५, ५; ९६, ३; १०, ७५, ८; मा २०,

a) वा. ? । पाभे. पृ २७३४ d द्र. ।

b) =सपा. तैआ ४, १७,१ तां १, २,९; ६, ६,१६ । मै ४,९,१४ वाणीः इति पाभे. । विप. [गतिमत्- (रथ-) < √*वज् = √वञ्च् 'गतौ' (तु. टि. √वच् > अवाचि [ऋ १०,५४,६])] ।

c) सपा. माश १३,२,८,५ काश्रौ २०,६,१६ च । मै ३, १२,२० वामश्च इति, तै ७, ४,१९,१ काठ ४४, ८ वाम् इति च पाभे. ।

d) सपा. ऋ ९, १०९; १६ सुवानः इति पाभे. ।

e) =सपा. आश्रौ ६, १४,६ । शौ ७,१८,२ विश्वराधसः इति, मै ४,१२,६ शांश्रौ ९,२८,३ प्रमृ. सत्यधर्मणः इति, तै ३,३,११,३ आपमं २,११,३ सत्यराधसः इति, मा २२,११ सत्यराधसम् इति च पाभे. ।

f) पाभे. पृ २६७३ g द्र. ।

८४; का २२, ८, ५; तै १, ८, २२,१; मै ४, १०, १; काठ ४, १६; कौ १,१८९; जे १,२०,५.

†वाजिनी-वसु[a]– -सुः ऋ १०,९६, ८; शौ २०, ३१, ३; –०सू ऋ १, २,५[b]; २,३७,५; ५, ७४, ६;७; ७५,३; ७८, ३; ८, ५, ३; १२; [२०; ३०]; ८, १०;९, ४;१०, ५; २२,७; [१४ (६०, ८)]; १८; २६, ३; ८५, ३; १०१, ८; १०, ४०, १२; कौ २,१०९५; शौ १४, २, ५; २०, १३९, ४; पै १८, ७, ५; –०सो ऋ ३, ४२, ५; शौ २०, २४,५.

वाजिनेय[c]– -यः ऋ ६,२६,२.

वाजिन्-तम– -मम् ऋ ४, ३७, [५ (८, ९३, ३४)]; –माय ऋ १०,११५,६.

१वाजिन[d]– -नाः मा २४, ७; का २६, २, २; मै ३, १३, ८.

२वाजिन(वप्रा.)[e]– -नम् मा १३, २९; १९, २१; २३; २५, ७[f]; का १४,४,२; २१,२,१०; १२; २७,७,१[f]; तै २, ३, ३, ४[2]¶; ४,२,९, ६; मै १, १०, १[2]; २, ७,१७; ४, ५, ४[2]¶; काठ १६, १६; ३४, ११; पै १४,१; १७; –नस्य का ३, ९, २; पै १९, ४६,१५; –†ना ऋ ३,२०, २; तै २,४, ११, २; ३,२, ११,१; मै २, ४, ४; ४, १२, ५; काठ ९, ११; १२, ४; –†नानि ऋ १०, १०३, १०; मा १७, ४२; का १८, ४,१०; तै ४,६,४,४; कौ २,१२०८; शौ ३,१९,६‡[g]; १२,३,२$; पै १, ५६,२; १७, ३६, २$; –नाय ऋ १०, ७१, १०; खि ५, ७, ४, १८; काठ ३८, १३; –नेन,>ना ऋ १०, ५६, ३; मै ३, १५, ९[f]; –नेषु ऋ १०, ७१, ५; मा १३, ४८; का १४, ५,२; तै ४,२, १०,२; मै २, ७, १७; काठ १६, १७; क २५,८.

वाजे(ज-इ)ध्या[h]– -ध्यायै मा १, २१[2]; का १, १०, १[2].

वाजस[i]– >वाजस-व(त् >)ती– -ती[j] पै १४,१,६.

?वा ज स्व ते स्ते भेजो[k] पै१३,५,५

वाजिन्– वाज– द्र.

√वाञ्छ्, वाञ्छन्ति पै १०, २, ७; †वाञ्छन्तु ऋ १०, १७३, १; मा १२, ११; का १३, १, १२; तै ४,२,१,४; ५,२,१,४; मै २, ७, ८; काठ १६, ८; १९, ११; ३५,७; ३७,९; क ३१, १;४८, ९; शौ ४,८,४†[l]; ६, ८७,१[m]; पै ४,२७, ५[l]; १०, २, ६$; वाञ्छ शौ ६, ९, १[2]; पै २, ३३,२[2];९०,२[2]; वाञ्छः पै २०, २३,४.

वाट्[n] मा २,१८[o]; २०; १८,३८-४३; ३८,६[p]; का २,४, ६[o]; ५, १; २०,२,१६; ३८, १,६[p].

१वाण(वप्रा.)[q]– -णः ऋ ८,२०,८; तै ७,५, ९, २¶; काठ ३४, ५¶; –†णम् ऋ १,८५, १०; ४,२४, ९; ९,९७, ८; कौ २, ४६७; जै ३,३५,२; –णस्य ऋ ९,५०,१[r]; १०, ३२, ४; कौ २, ५५५[r]; जै ३,४४,१[r].

२वाण– > वाणी (वप्रा.)[s]– -णी ऋ १, ८८, ६; ११९, ५; ६, ६३, ६; ७, ३१, ८;

---

a) विप. । वस. । b) वैतु. स्क. सा. उस. इति ?।

c) व्यप. (ऋषि-)। अपत्यार्थीयः ढक् प्र. इति कृत्वा PW. GW. GRV. प्रमृ. <वाजिन्– इति, वें. सा. < वाजिनी– इति च ।

d) विप. (वाज-युक्त- [पशु-])। मत्वर्थे इनच् प्र. उसं. (पा ५,२,११५ [तु. Gri.; वैतु. उ. म. PW. प्रमृ. < वाजिन्– इति ?])।

e) भाप. (वीर्य-,तेजस्-), विप., नाप. (आमिक्षा-जल-, संग्राम- प्रमृ.)। मत्वर्थे इनन् प्र. उसं. [पा ५, २,११५ (तु. GW. प्रमृ.; [अंशतः] या [१,२०]<वाच्– इति; वैतु. [पक्षे] या प्रमृ.<वाच्– + इन– इति)]।

f) सपा. °नम् <> °नेन इति पाभे.।

g) सपा. ऋ १०,१०३,१० आयुधानि इति पाभे.।

h) पाभे. पृ २८१२ k द्र. । i) = वाज– ।

j) सपा. वाजस्वतीः <> ऊर्जस्वतीः [परि.] इति पाभे.।

k) वाचस्पते । ते भोजः इति त्रि-पदः शोधः ?।

l) सपा. पै ४,२,५ आयान्ति इति पाभे.।

m) सपा. पै १९,६,५ आयन्तु इति पाभे.।

n) तु. टि. वट् ।

o) = सपा. ऐब्रा ५,२२[2] माश १, ८,३, २५ आश्रौ ८, १३,१ शुअ १,१३३ । माश्रौ ४,५,६ वषट् इति पाभे.।

p) = सपा. माश १४,२,१,२० । तैआ ४,८,४;५,७,६ वट् इति, मै ४,९,७ वेट् इति च पाभे.।

q) नाप. (वाच्– [तु. निघ १,११], स्तोत्र- प्रमृ.)। <√वण् 'शब्दे'। r) = १वाण– ।

s) नाप. स्त्री. (वाच्– [तु. निघ १, ११], १अप्–

-णीः ऋ १,७,१;१६४,२४;३, १,६;७,१; ३०,१०; ५,८६,१; ६,३४,३; ७,३१,[१२; ८,१२, २२]; ८, ९, १९; ५९, ३; ९, ९०, २; १०३, ३; १०४, ४; १०, १२३, ३; खि १, ६, ३; तै १,६,१२,२; मै २,६,११$[a]; १३,६; ४,९,१४‡[b]; काठ ८, १६; १५,७$[a];३९,१२; कौ १, १९८; ५२८; ५७५; ५७७; २, १४६;७५८;११४५; जै १,२१, ५;५४,१०;५८,१०;१२;३,१४, ७;४,२९,९; शौ ९,१५,२;२०, ३८,४; ४७,४;७०,७;१४२,४; पै १६, ६८,२; -णीभिः ऋ ८, ९,९; शौ २०,१४०,४; -णीम् ऋ २, ११, ८; -णीषु ऋ ९, ८२,४.

वाणीची[c]- -ची ऋ ५, ७५,४.

वाणिज- वणिज्- द्र.

वाण्ड[d]- -ण्डस्य पै ८, ७, २.

१वात- √वा द्र.

?२वात[e]- -तः पै १, ९३, ४.

वातका[f]- -०के पै १, ८६,६.

वात-गोप- प्रभृ. √वा द्र.

¶वात-पा[g]- -पाः[h] काठ २३, १; क ३५, ७.

वात-पान[i]- -नम्[h] तै ६,१,१,३¶.

वात-प्रमी- प्रभृ. √वा द्र.

वात-मायस्[j]- -याः शौ१३,२,४२[k].

?वातमेजयान्[l] पै १७,१५,१०.

वात-योनि-, १वात-रंहस्- √वा द्र.

२वात-रंहस्[m]- -हाः पै १८,२५,२[k].

वात-रोह- √वा द्र.

वातवे √वे द्र.

वातस्वन[n]- -†नम् ऋ ८,१०२,५; तै ३,१,११,८; मै ४,११, २; काठ ४०,१४.

वातस्वनस्[o]- -नसः ऋ ७, ५६,३.

वात-होम- प्रभृ. √वा द्र.

वातापि(बप्रा.)[p]- -पयः[q] मै १,९,१[२]; क ८,११[२]; -पिभ्यः[r] तै ३, ५,

---

प्रभृ.)। *वाणमयी-> यनि. (वैतु. या [६, २] प्रभृ. <√वद् इति, उदक-पर्यायः सत् <√वह् इति च; वैतु. SEY ११७,१२१)।

[a]) पाभे. पृ ७५१ y द्र.।

[b]) शोधः पृ २६३० e द्र.।

[c]) नाप. (वाणी- [तु. निघ १,११])। *वाण-म्यक्षी-> -वाण-मीची-> यनि. (वैतु. =वाद्य-विशेष- इति कृत्वा दे. PW. GW. प्रभृ. वाणी-+√अच् इति?)।

[d]) नाप. (सर्प-भेद-)।

[e]) विप. (अर्थः ? [कुष्ठ-])।

[f]) नाप. (वर्तिका- ?)। वर्तका-> यनि.।

[g]) नाप. (*प्रतितन्त्राऽऽख्य- तन्तुसंघात- [तु. सस्थ. तूषाधान-नीविप्रभृतयो वस्त्रीयतत्तदेकदेशतया प्रसिद्धाः])। (√वे 'तन्तुसंताने'>) *वयत-वा-> यनि.। 'प्रक्रियमाणस्य वाससोऽयं नाम भागो वायुदेवत्यः' इति वा.।

[h]) सपा. वातपाः<>वातपानम् इति पाभे.।

[i]) नाप. उप. <(√वे>) *वान- इति (वैतु. भा. सा. K. वात- इति पूप., [√पै 'शोषणे'>] पान- इति उप. चेति ?)।

[j]) विप. (*प्रदीप्त-ज्योतिस्- [रोहित- =सूर्य-])। वस. पूप. <√वा (=*√भा) 'दीप्तौ', उप. च भाप. सत् <√मा (=*√भा) 'दीप्तौ' (वैतु. LR. उप. यनि. अपि सत् माया-पर्याय इति, पपा. प्रभृ. वातम्-आयस्- इतीव कृत्वा उप. < √इ 'गतौ' इति, Henry च वातम् आपः इति द्वि-पदः शोधः स्यादिति च ?)।

[k]) सपा. वातमायाः <>वातरंहाः इति पाभे.।

[l]) शोधः पृ २६६१ p द्र.।

[m]) विप. उप.<√रंह् (=√*रंघ्=√रञ्ज्) 'दीप्तौ'।

[n]) विप. (*स्तोत्रप्रयोजक- [अग्नि-देव-])। (√वृध् '*स्तुतौ'>) *वृधस्-> *वृधस्मन्->यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. वात-स्वन- इति?)।

[o]) विप. (*शब्दकृत- [मरुत्-])। (√वृध् '*शब्दे'>) *वृधस्मन- (शब्द-)> *वृधस्मनास्-> यनि. इति कृत्वा ०नासः इति शोधश्च द्र. (तु. L [५४६])। यनि. =वात-स्वनस्- इति कृत्वा पूप. वात- इति, उप. च <√स्वन् 'शब्दे' इति चाभिप्रयन्तः पपा. प्रभृ. ?। सस्थ. श्येन- इत्यपि मरुतां विप. इति च।

[p]) विप. (उत्सिक्त- [सोम-])। (√वृध् 'दीप्तिवृद्ध्योः'> भावे) *वृधर्-> तद्वदर्थे *वृधर्-भृत्-> वृधाभृत्-> *वाधाभि-> यनि. (वैतु. मै. पपा. अनु =वात- आपि- इति कृत्वा वस. उप. <आ√प्यै इति वें. सा. P.W. प्रभृ.; उस. उप. < √आप् इति भा. [पक्षे] सा. च ?)। मै. पपा. अवग्रहो नान्यत्र।

[q]) सपा. वातापयः <>?वातापे (शांत्रा २७,४ शांश्रौ १०,१७,६ च) <> तैआ ३,३,१ ?वातापेः इति पाभे. [यत्रोभौ शोध्यौ भवतः]।

[r]) विप.(वात-बन्धु- [देव-])। वस.। वात- इति पूप. आपि- इति च उप. (तु. [मै.] पपा.; वैतु. BRV [१,

८,१; मै १,३,३५; काठ २९,५; क ४५, ६; –ऽपे ऋ १,१८७, [८-१०]; काठ ९, ८[२]?[a]; ४०, ८[३]†; पै ६,१६,८-१०.

†वाता(त-आ)प्य[b]– -प्यम् ऋ १, १२१,८; ९, ९३,५[c]; १०,२६, २; –प्याय[d] ऋ १०, १०५, १; कौ १,२२८; जै १,२४,८.

वाती-कार– प्रमृ. √वा द्र.

‡?वातीत्[e] पै १८,८,७.

?वातीवशी पै २०,५९,२.

वातोपजूत– प्रमृ., वात्य– √वा द्र.

वातसप्र–, वात्सबन्ध– वत्स– द्र.

वाद– √वद् द्र.

वाधुर्य– वधुर– द्र.

वाधूय– √वधू द्र.

वाभ्रयश्व– *वभ्रीय– द्र.

?वानयतु[f] पै २०, २३,५.

वानस्पत्य– √वन् द्र.

?वान्तस्य[g] पै ५,२०,२.

?वा न्य था उचो मा दयिष्णवः पै १,२९,३.

वापी[h]– >वापी-कूप-तडाग– -गानाम् खि ७, १, २; ४, १.

?वापीनाम्[i] शौ १९,२४,६.

वापुष – १वपुस्– द्र.

?वाप्यास्ति[j] शौ १९, ३८, २; पै १९, २४,३.

वाम् युष्मद्– द्र.

वाम,मा[k]– -मम्[l] ऋ १, ३३, ३; १२४,[१२; ६, ६४,६]; १४१, १२;१९०,५; ३, ६१,६; ४, ५, १३;३०, २४[३]; ५, ६०, ७; ६, १९,१०; ५३,२;७१,४; ६[३]; ७, २७,४; ७१, २;७८,१; ८,२७, २१; ८३, [(१८, २१)४]; ४[२]; १०, ७, ४; ४०, १०; ४२, ८; ५६, २; ६३,१६; १२२,१; १२४, ६; १८०, ३; खिसा ३, २; मा ४,५[m]; ८,५; ६[३]†; का ४, २, ३[m]; ८, २,१; ३,१[१]†; ते १, ४, २३, १[१]†; ¶५,१,१; २, ३[१]; ६, १२, ४†; २, २, १२, २[१]†; ३, २, ८, ४[२]; ३, ११, ५; ¶५, ३,८, १[१]; ५, ३, ३[४]; मै १,२, २[m]; ¶२,२, ६[२]; ३, २[४]; ८, ३; ४, १३, २[१]†; ६; १४; ६†; ¶काठ ८, १६†; २०, ६[१]; २१, ४[४]; २५, २; ६; २९, १$; ¶क ३१, ८[१]; १९[४];

क ३८, ५; ३९,२; शौ ४,२२, ४;६,९२,३; ७, ८९,२†; १४, १, ४६†; २,९; २०, ८९,८†; पै १, ७७,१; ३, २१, ४; १५, २०, ३‡[n]; १८, ५,३†;७,१०; १९, ३४, १३; –मम्ऽ-मम् ऋ ४, ३०, २४; १०, ७६, ८; –†मया ऋ ८, ९, ७; शौ २०, १४०, २; –मस्य ऋ १, १६४, १; ७; २, ३८, १०; ६,१३,२; १९, ५; ४८, २०; ७१, ६; ८, १, ३१;२७, ११; ८३,५; १०, १४०, ५; खि ५, ७, १, १; †मा ८,६; १२, ११०; †का ८, ३,१; १३, ७, ९; तै १,४,२३, १†; २, २, १२, २†; ६,९,८; †मै २, ७,१४; ४,१०,१; १२, २; १३, २; ९$[o]; १४, ६; काठ १५,१३; १६, १४†; २१, १३†; २५, ६¶; क २५, ५†; ३९, ३†; कौ २, ११७०†; शौ ४, २५, ६; †९, १४; १; ५; पै ३, २६,२[p]; ४,३४,४;†१६, ६६,१;७; –†मा ऋ १,४०,६; ६,१, ९; ७,१८,१; मै ४,१३,

१७१] K. षस. इतीव ?)।

[a]) पाभे. पृ २८१९ *q* द्र.।

[b]) विप. (वृद्धतायुक्त- [सोम-, रयि-, महित्व-])। (√वृध् 'वृद्धौ' > कर्तरि) *वर्धृ़द्–+भव्य– (भाव-) >वस. *वर्धृ़द्–भव्य– >यनि. (तु. नान्तरीयपूर्वं येन तात्पर्याऽभेदः द्र.; वैतु. SEY [१७२] मतान्तरसंग्रहः ?)।

[c]) 'हे सोम, पुनानः (पूयमानः [सन्]) नः (अस्मान्) उप [कप्र.] नृवन्तं वाताप्यं विश्वश्चन्द्रं रयिं मास्व (*पवस्व)' इति वा.। ?मास्व > पवस्व इति शोधः द्र.।

[d]) विप.(इन्द्र-), यद्वा वर्धापनेऽर्थे भाप. द्र. (तु. पृ ६०७ *e*; वैतु. वें. सा. उदकार्थे नाप. इति [तु. या ६,२८]?)।

[e]) सपा. ऋ ३,३३,१३ शौ १४,२,१६ वः इति पाभे.।

[f]) (मे >) म (आ√नी >) आनयतु इति द्वि-पदः शोधः।

[g]) वातस्य इति शोधः।

[h]) नाप. (कूप-भेद-)। वार्– (जल-)+(√भू 'प्रजने' >) *भ्री– > उस. *वार्-भ्री– >यनि.।

[i]) पाभे. शोधश्च यक. पृ ६६२ *e*, १२४५ *e* द्र.।

[j]) वाऽप्यस्ति (=वा, अपि, अस्ति) इति शोधः।

[k]) विप. (प्रशस्य- [निघ ३,८]), नाप. (काम्य-वस्तु-)। <√वृष् '*प्रशंसाकामयोः' (वैतु. <√वन् इति या [४,२६;६,३१] प्रमृ., <√वा इति पाउ [१,१४०]?)।

[l]) क्वचित् वा. क्रिवि.।

[m]) वामं प्रयति > सपा. तै १, २,१,२ सत्यधर्माणः इति पाभे.।

[n]) सपा. ऋ २,३३,४ विभे.।

[o]) मै. पपा. वाम् अस्य इति ?।

[p]) सपा. वामस्य <> वामेन इति पाभे.।

६; काठ १८, २०; पै १९, ३६, १$; –मानि ऋ ५, ८२, [६; ८, २२, १८; १०३, ५]; मै १, २, ७; ३, ८, २; काठ २, ८; क २, २; पै १२, ७, १३; –मे ऋ १०, २०, ८; –मेन ऋ १, ४८, १; शौ ७,६२,२[a]; पै १, ७१, ३१[b]; १७, २८, ६.

१वामी[c]– -मी ऋ ६, ४८,२०; १०, ६९, १; मै १, ३,१[d]; ४, ५, ४[d]; काठ ३, ९[2d]; क २, १६[2d]; –मीः ऋ ३, ५३, १; खि ५,७,४,८; काठ २३,११†; कौ १,३३८†; जै १,३५,७†.

†वाम-जा(त>)ता[e]– -ताः ऋ १०, १४०, ३; मा १२, १०८; का १३, ७, ७; तै ४, २,७,३; मै २, ७, १४; काठ १६, १४; क २५,५; कौ २,११६९.

१वाम-देव[f]– -०व शौ १८,३,१६; ¶मै २,१,११; ३,२, ६; ¶काठ १०, ५[2]; ३२, २; शौ १८, ३, १५; –वस्य ऋ ४, १६, १८; ¶मै २, १,११; ३,२,६; ¶काठ १०, ५; २०,५; क ३१,७¶.

२वामदेव[g]– -वस्य काठ ५,२[h].

वामदेव-रथ[i]– -थस्य मै २, १, ११¶.

वामदेव्य[j]– -व्यम् मा १२, ४; का १३, १, ५; तै २, ६,७,२[2]; ३, ५, १०, ३[2]¶; ४, १, १०, ५; ६, ६, १०, २¶; मै १, ६, ७[2]¶; २, ७, ८; ३, ३, ५[2]¶; ४, २, २¶; ९,११; ¶काठ ६, ७; १६, ८$; २१,५[2]; २९,६[2]; ¶क ४, ६; ३१,२०[2]; ४५,७[2]; शौ ४, ३४, १; ८, ११,६;१०; १५, २, १०; ३, ५; ४, ५; ६; पै २, ४९, ३; ६, २२,१; १४, ३,१२; १६,१३३, १०; ११[k]; –व्यस्य तै २, ५, ८, १¶; काठ ३२, २[h]; शौ १५, २, १२; –व्याय शौ १५, २, ११; –व्ये मै १, ११, ५¶; काठ ७, १४; १४, ५¶; क ६, ३; –व्येन तै ३, ५, ३, २; मै ४, २, २[2]¶; काठ ३५, १५¶; शौ ८, ११, ८[k]; पै १७,२८,६?[l].

वाम-नीति[m]– -तिः ऋ ६,४७,७.

†वाम-भाज्– -भाजः ऋ ३, ५५, २२; ६,७१, ६; मा ८, ६; का ८, ३, १; तै १, ४, २२,१; २, २,१२,२; मै ४,१२,२.

¶वाम-भृत्[n]– -भृत् मै ३, २, ६; काठ २०, ६; क ३१,८; –भृतः तै ५, ५, ३, ३; मै ३, २, ६; –भृतम्, -भृता तै ५,५,३,३.

¶वामभृत्-त्व– -त्वम् तै ५,५, ३, ३; मै ३, २, ६.

वाम-मोष[o]– -षः तै ६,२,४,२.

वाम-सू[p]– -सुवाम्[q] पै २०, १८, १०?.

२वामी[r]– -मीः तै २,५, ६, २; ३; मै १,३,१.

वामन[s]– -नः मा २४,१; ७; का २६, १, ३; २, २; ¶तै १,८, १,१; ८,१; १७,१; २,१,५,२; ८,३; ५, ६, १४, १$; मै २, ६, १; ४¶; १३; ३, १३, २; ८; ४, ३, १[2]¶; काठ १५, १; ३¶; ४९, ४; –नम् मा ३०, १०; का ३४, २, २; ¶तै २, १, ३,

a) पाभे. वामस्य पै ३,२६,२ टि. द्र. ।

b) पाठः? वामे नः इति शोधः । आ [कप्र.] वामे इति संबन्धश्च द्र. (तु. सस्थ. टि. रूप–> -पेण?) ।

c) विप. (प्रशस्ता- [सूनृता- = स्तुति-]) ।

d) विप. (काम्या-[संदृश्-]) । यनि. रूपं सप्त१ । २वामी– इत्यत्रापि टि. द्र. ।

e) विप. (इष्-) । बस. (तु. सा. Gri; वैतु. सा [का.] उ. म. GW. GRV. यनि. पुं. प्राति. इति [पृ १३२६ *j* अपि द्र.]) ।

f) व्यप. (ऋषि-) । बस. ।

g) नाप. (साम-विशेष-) । तेनदृष्टमित्यर्थे अण् प्र. ।

h) सपा. °देवस्य <> °देव्यस्य इति पाभे. ।

i) षस. अन्तोदात्तः ।

j) नाप. (साम-भेद-) । ड्यः प्र. (पा ४,२,९) ।

k) सपा. °व्यम् <> °व्येन इति पाभे. ।

l) °दे° इति पाठः? यनि. शोधः ।

m) विप. । बस. ।

n) नाप. (इष्टका-विशेष-) । उस. ।

o) विप. (धनचौर- [वराह-]) । उस. उप. <√मुष् 'स्तेये' । सपा. मै ३,८,३ आमुख– इति; काठ २५, २ क ३८,५ एमूप– इति, लुच १०४ : १३ वाम-मुष– इति च पाभे. (तु. पृ ६७७ *i*, १०६२ *j*) ।

p) विप. (विपरीत-जननी- [लक्ष्मी-]) ।

q) शोधः पृ २०१४ *g* द्र. ।

r) विप. (काम्यवस्तुमत्- [यजमान-]) । मत्वर्थे ईः प्र. (पावा ५, २, १०९ [तु. तात्पर्ये सा.; वैतु. भा. यनि. = १वामी– इति कृत्वा अपां विप. इति?]) । पृ २०१ *o;p* यदुक्तं तन्नेष्टम् ।

s) विप., नाप. । <√वम् इति अभा. ।

१[२]; ५, २; ८, ३; पाभे २, ५, ३[२]; ३, ७,९;८, ३; काठ १३, ३[२]पा; -ना: मा २४, ८; का २६, २,३; मै ३,१२,९; -नाय मा १६, ३०; का १७, ४, ४; तै ४, ५, ५, १; मै २, ९, ५; काठ १७,१४; क २७,४; -नेन काठ १३, ३पा.

?वामरत्ता[a]- -०त्ते खि ४, ७[२], १०; पैं ६, ४, १०.

?वाम् अहम् अचाव सुष्टा[b] पै १, ९५,४.

?वामो पै १७, २९, २.

?वा युः[c] ऋ १०, २९,१.

वायत[d]- -तस्य ऋ ७, ३३,२.

वायव्य- √वा द्र.

वायस(वप्रा.)- -सः[e] खि १,२,११; -सम् ऋ १,१६४, ५२[f]; खि १, २, ११[e]; २, ४, १[g]; काठ १९,१४†[f].

?वायसे पै १६,२२,४.

वायु- √वा द्र.

वाय्य- वय्य- द्र.

१वार्[h]- वाः ऋ ४,५,८[i]; १०,९३, ३[j]; वारम् ऋ १,१३२,३[k].

२वार्[l]- वाः ऋ १, ११६, २२; २, ४, ६; ४, १९, ४; ८, ९१, १; ९८, ८; ९,११२, ४; १०,१२, ३; ९९,४; १०५, १[m]; १४५, ६; खि ५, २१, २; मा ५,११; का ५, ४, २; तै ५, ६, १, ३; मै २,१३, १[२?n]; ४, २, ५[?o]; काठ ३९, २; †कौ १, २२८; २, ६१; †जै १,२४,८; ३, ६, ७; शौ ३, १३, ३; १८, ६†; ४, ७, १[?p]; १०,४,३;४; १८, १,३२†; २०,१००,२†; १३५, १२; पै २, ३३, २; ३, ४, ३; ९,१-६; ४,१९,५; ३६,१†; ५, ८, ८; १५, २३, ९; १६, १५, २-४; २०,४९-५०, ९; वार्भ्यः मा २२, २५; का २४,११,१.

१वार[q]- -रः ऋ १, ३२,१२; खि ५, १५; ५; काठ ३८, ३[r]; शौ १०, ४, २[१]; २०, १२९, १८;

---

[a]) विप. (*अङ्गार-रक्ता- [लाक्षा-])। पाठः? भाम-र(क्त>)क्ता- इति शोधः। अत्र विषये सिभा [१,२१३] उक्तपूर्वं नेष्टम्।

[b]) शोधः पृ २२२३ *k* द्र.। तत्र च तस्थे वाम् इतीष्टम्।

[c]) यनि. द्वे पदे (तु. पपा. GRV.; वैतु. या [६,२८] वें. सा. ORN. प्रभृ. वायुः [प्र१<वि- =पक्षिन्-] इतीव ?)। वाम् (अश्विभ्याम्?), युः इति शोधः। सस्थ. ?न्यधायि > (निर् √धा "शब्दे" >) निरधायि इति शोधः। 'हे भुरणौ (अश्विनौ)! यः (स्तोमः) वां (युवयोः) वने (*वन्दनाय) चाकन् (*चक्षणाय [स्तवनाय]) न (संप्रति) निरधायि (उच्चारितोऽभूत्) (सः) शुचिः स्तोमः वां (युवभ्याम्) अजीगः (प्रस्थितोऽभूत्)' इति वा.। कयोरपि भिन्नयोर्ऋचोः पूर्वार्धोत्तरार्धौ व्यत्यस्तौ सन्ताविह समागतौ स्यातामिति संभाव्येत।

[d]) विप. (?स्तोतृ- [पाशद्युम्न-])। (√वृध् "*स्तुतौ'> कर्तरि) *वर्धत्-> यनि. (वैतु. सा. PW. प्रमृ. =वयत्-पुत्र- इति [यत्र पूप. =२वयत्- इति PW. प्रभृ.]?)।

[e]) नाप. (?काक-)। [f]) विप. [*वृद्धिकर-(सरस्वद्- देव- [=आदित्य-])]। (√वृध् >कर्तरि) *वर्धस्- > यनि. (तु. सा. [अंशतः]; वैतु. PW. GW. GRV. प्रभृ. पक्षि-वाचकं नाप. < √वी 'गतौ' [तु. पाउ ३, १२०] इति?)। पाभे. पृ १९०८ *k* द्र.।

[g]) नाप. (*वाहन-)। <√*वय् [=√वह्] 'वहने'।

[h]) विप. (रक्षक- [क्षय- =निवास-]), नाप. न. (छादन-, रक्षोपकरण-)। <√वृ 'आवरणे'।

[i]) 'यत् (यदा) उस्रियाणां किरणानां वाः (आवरणम्) अपव्रन् (अपवारयामासुः)' इति वा. (तु. पृ १८०० *q*; वैतु. वें. सा. =उदक- इति, 'उस्रियाणां वाः इव' इति वा. कृत्वा GW. ORN. =प्रस्तव- इति, ?GRV. Gri. =[निरोधक-] द्वार- इति, PW. ४- [निधि-] > -रम् इति शोधपरः इति)। [j]) 'देवानां वाः (शरणं) महः (महत् [अस्ति])' इति वा.। [k]) सस्थ. ?वारसि इत्येकं पदं यद्र.।

[l]) नाप. (जल- [तु. निघ १, १२])। (√वृष् 'वर्षणे =द्रवणे' >) *वृष्ट- > *वट्ट(ड्ड)- > यनि. (वैतु. माश [६,१,१,९] प्रभृ. <√वृ 'आछादने' इतीव?)।

[m]) वैतु. सा. क्रिप. <√वृ [वरणे] इति?।

[n]) वाक् इति सकृत् शोधः (तु. पपा., सपा. तै ५, ६, १,४ काठ ३५,३ शौ ३,१३,६ च)।

[o]) ? वाक् इति शोधः (तु. आपश्रौ ४,१०,४ भाश्रौ ४,१५,३)। BC. अपि शोधार्हः।

[p]) वार्, इदम् इति पपा.? शोधः पृ २०२१ *r* द्र.।

[q]) नाप. (वप्रा. [केश-, पुच्छ-, पवित्र-]) । केशार्थे <√वृ 'आच्छादने', पुच्छार्थे <√वृ 'वारणे' (तु. या १,२०), पवित्रार्थे <√वृ 'शुद्धौ' (वैतु. अन्ये वार(ल) मयत्वात् तथोच्यत इति?)। [r]) सपा. मा १९, ८८ प्रभृ. तैब्रा २, ६, ४, ४ वालः इति पाभे.।

पै १३, ६,१२†; १६, १५,२[२]; –†रम् ऋ ९, १३,६; १६, [८; २८,१; (६४,२५)७४,९;१०६, १०]; ३७; ३; ३८, ५; ६०,२; ६१, १७; ६७,२०; ६९, २;४; ८२, १; ८५; [५; ९७, ५६]; ८६,२६; ३१;९७,४; १००,४; १०९,१६;कौ १,५३४‡[a];५३५; ५६२; ५७२; २, २४०; २९०; ५१०; ५४१; ६२७; ६३०; ६४४; ६६६; ७२१; ७२२; जै १, ५५, २‡[a]; ३; ५७-५८, ७; ३, २१, ५; २४, ६; ४०, ६; ४२, ८; ५१, ८; ५२, ९; ५३, २; ५५, ७; ५८, ३; ५९, १३; १४; –†राणि ऋ ९,६७, [(६२, ८)४; १०७, (३)१०]; ८८, ६; ९६, २१; १०३, [२ (१०७,२२)]; कौ[b] १,५१२; २, ३३०‡; १०३९; जै १,५३, ३; ३, २७, ६‡[b]; –रान् ऋ २,४, ४;९,६०,३;९७,३१[a]; –†रे ऋ ९,७,[६;५०,३;५२,२; १०,७, ६][c]; १२, ४; ३६,[४; ६४,५]; ६६,११; ८६,२५; ४८; ९९,५; १०३, ३[d]; १०७, [(१०३,२) २२];११०,१०; कौ २,८;३८५; ४३०;४८३;५४९; जै ३,१,१०; ३१,५; ३३,५; ३६,८; ४३,५; ५३,७; –†रेण ऋ ९,१,६;९८, ७; मा १९, ४; का २१,१, ४; तै १,८, २१, १; मै २, ३,८; ३,११,७; काठ १२, ९; कौ १, ५५२; २,६७९; १०३१; जै १, ५६, ४; ३, ५६, ७; पै १,९४, १$; –रेभिः ऋ ९, २०, [१; ३८, १]; ६८, ७; १०१, [१६; १०८, ५]; कौ १, ५०६‡[e]; ५८४; २, ३१८; ६२४; जै १, ५२, १०‡[e]; ५९, ७; ३, २६, ४; ४०, १; ५२, ४; –रेषु ऋ ९,६,१[e]; ६३,१०; १९; –†रैः ८, २, २; कौ १,५१९‡[c]; २, ८५; ५५७‡[c]; जै १,५३,९‡[c]; ३, ८, ११; ४४, ३‡[c].

†वार-वत्– -वन्तम् ऋ १, २७,१; कौ १, १७; २, ९८४; जै १, २, ७; ४, २४, ५.

वारवन्तीय[f]– -यम् तै १, ८, १८; १; मै १,६, ७[f]; ४,४,९[1]; –यस्य तै ५, ५, ८,१; –येन तै ५,५,८,१;२; मै ४,४,९.

वारवन्तीय-त्व– -त्वम् तै ५, ५,८,१¶.

वारे-ष्ठा[g]– -०ष्ठा खि १, ७,२.

२वार[h]– -रम् ऋ १,१२८,६;१५१; ५;५,१६,२; ९,११०,६[i]; पै ८, १९,६?;–रेभिः ऋ १०,७४,२.

†२वारण,णा(बप्रा.)– -णः ऋ १, १४०,२; ८,३३,८; ६६,८; कौ २,१०४२;१०४७; शौ २०,५३, २;५७,१२;९७,२; –णम् ऋ ६,४,५;९,१,८[j]; –णा ऋ १०, ४०,४; –णाः पै १९,२३,७; –?णेषु[k] ऋ १०, १८५, २; मा ३,३२; का ३,३, २४; मै १,५, ४; काठ ७,२; क ५,२.

वार(ण>)णी[l]– -णी शौ ५,१४, ११; पै ७, १,९.

---

[a]) सपा. वारम् <> वारान् इति पाभे.।

[b]) पाभे. पू २६९४ *k* द्र.।

[c]) सपा. वारे <> वारैः इति पाभे.।

[d]) पाभे. पू २०७० *g* द्र.।

[e]) सपा. वारेभिः <> वारेषु इति पाभे.।

[f]) नाप. (साम-विशेष-)। छ>ईयः प्र. (पा ५, २,५९)।

[g]) विप. (अश्विन्-)।

[h]) नाप. (धन-, प्रकाश- प्रभृ.)। (√भृष् [वधा.]> *भृष्ट- > यनि. (तु. प्रा. माल [धन-]; वैतु. <√वृ 'वरणे' इति प्रायोवादः?)।

[i]) 'आत् (अधुनैव) केचित् (ये केऽपि) ईम् (इमं [सोमम्]) अभ्यनूषत (स्तुतवन्तो भवन्ति); न (*अधुनैव [तत्कालमेव] अयं) सविता (दीप्रः) देवः (ईश्वरः [सोमः]) वारं ([पातॄणामन्तः] धर्मं) व्यूर्णुते (उद्धारयति, उज्ज्वालयति)' इति वा. (वैतु. वें. सा. ='वारम् [अन्धकारं] नाऽपगमयति' इति, GRV. ='[स सोमः] सविता देवः न [इव] वारं [धनं] व्यूर्णुते [प्रकटयति]' इति?)।

[j]) सपा. जै ४,४,८ जैब्रा २,३९१ सारघम् इति पाभे.।

[k]) ॰णेषु वा इत्यधिक-पदः शोधः (तु. छन्दः)। सपा. आपश्रौ ६, १७,१० प्रभृ. ॰णेष्वा (षु-आ) इति पाभे. अप्ययमेव शोधः द्र.। यत्तु वा अरणेषु इति शोध इति Benf. ORN. चाऽऽहतुः, तन्न। यनि. अपि अरण- इत्येतत्-पर्यायत्वदर्शनात् (तु. आपश्रौ १३, १६, ८, GRV. टि.)।

[l]) विप. (*वृषयन्ती- [एणी- =मृगी-])। (√वृष् '*कामे' > भावे *वृष्ट- >) √*वृष्टि > *वृष्ट- (न>)नी-> यनि.। 'यथा मृगी अभिस्कन्दं (गर्भकर्तं [मृगं] प्रति धावति, एवं) कृत्या कर्तारं (कृत्याकर्तं

?वारसि[a] ऋ १, १३२,३.
वाराही- १वराह- द्र.
१वारि[b]- > वारि-ति[c]- -तीनाम् खि ५, ७, ३; १०; मा २१, ५७; २८, २१; ४४; का २३,६,१०; ३०, २, १०; ४, १०; मै १, १०, ९¶; ३, ११, ५; ४,१३, ८[2]; काठ १९,१३;३६,३¶.
२वारि[d]- > वारि-वाह[e]- -हात् पै २०,४९,९.
३वारि- √वृ (वधा.) द्र.
वारिवस्कृत[f]- -ताय मा १६, १९; का १७, २, ३; तै ४, ५, २,२; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७, २.
वारुक- √वृ (वधा.) द्र.
१वारुण- वरुण- द्र.
२वारुण[g]- -णाः शौ ७,८८,४.
वारेवृत- √वृ (वरणे) द्र.
वार्का(र्य >) र्या[h]- -र्याम् ऋ १, ८८,४.
?वार्ण:[i] मै ४,९,१२.
वार्त्रघ्न-, वार्त्रहत्य- वृत्र- द्र.
वार्ध्रीण ⌊,न⌋स[j]- -सः[k] तै ५,५,२०, १; मै ३,१४,२०[l].
वार्ध्रीण⌊,न⌋स[m]- -सः[k] मा २४,३९; का २६, ८,४; काठ ४७,१०.
१वार्य[n]- -र्यम् ऋ १,२६,८; ८१,⌊९; ५,६, ६; १०,१३३,२⌋; १३९, १०;३,८,७; २१,⌊२; १०,२४, २⌋;४,५३,१; ५,६,३; ६; १६, ५;१७,५; ३५,८;४१,१३; ४८, ५;६,१५,६; ७,१५, ११; १२; १६,५;४२,४; ८,२२,१८; २५, १३; ४३,३३; ९,३५, ३; १०, १७,७;६४,१५; मै १,८,४; २, १३,८†; ४,१०,१†; १३,५†; ¶काठ ६,५; ८, १०; ९,८$; १०,७; १६, २१†; १७, १८†; २३, ८; २४, ७; २५, १; ६; २७, ३[2]; ४[2]; ८; २९, १¶;३९,१३†; ¶क ४,४; ७, ६; ३६,५;३७,८; ३८,४; ३९, ३;४२,३[2];४[2]; ४५,२; †कौ १, ६१;२,१०८८;११५२; †जै १,

प्रति) उद्-ऋच्छतु (आवृत्य गच्छतु)' इति वा. (वैतु. PW. B. यनि. अप्रौढार्थे विप. इति, ?W. हस्तिवशार्थे नाप. इति च?)।

[a]) (√वृ 'आवरणे=रक्षणे' >) *वारस्-[नाप.(रक्षक- ⌊यज्ञ-⌋)] > -रसि ⌊सप्त १⌋; वैतु. वाः, असि (तु. पपा.) इति द्वे पदे इति कृत्वा GW. प्रभृ. वार्- (नाप. ⌊रक्षक-⌋) > वाः इति] । 'यस्मिन् ऋतस्य वारसि यज्ञे क्षयम् वारम् (एव) क्षयम् अकृण्वत' इति वा. ।

[b]) नाप. (वन्धन-रज्जु-)। <√वृ '*वन्धने' ।

[c]) विप. > नाप. (वन्धक-)। वस. उप. (√तन् 'कृतौ' > भाप.) *ति- (=तति-) इति [तु. पृ १८०७ r; वैतु. भा (तैब्रा ३,६,१३,१) उ. म. PW. प्रभृ. नाप. (जलोद्भवा- ⌊ओषधि-⌋) सत्. वार्-इति- > वस. उप. (<√इ गतौ) इति]।

[d]) नाप. (जल-)। व्यु. ?। [e]) नाप. (मेघ-)।

[f]) नाप. (*मेघरूपजलकोशभृत्-, सेचनकृत्- ⌊रुद्र-⌋)। *वारि- + (√वस् '*माने' >) *वस्कु- (कोश-) > षस. *वारि-वस्कु- (मेघ-) + भृत्- (धारिन्-) > उस. *वारिवस्क-भृत्- > यनि. (वैतु. उ. स्वार्थे < वरिवस्- (धन-) + कृत्- इति, सा. स्वार्थे, K अपत्येऽर्थे < °वस्-कृत्- इति ?)। तु. सस्थ. भुवन्ति-, रोहित-, स्थपति- ।

[g]) विप. (*मध्यकोटिक- ⌊पाश-⌋)। तु. <√वृ(=√भृ) 'भरणे=*प्रवेशे, मध्यावस्थाने' (पं. √वढना ⌊वैतु. सा. W. Gri. वरुण- > तस्येदमीयेऽर्थे यनि.⌋)।

[h]) भाप. (स्तोत्र- ⌊तु. स्क. MV.⌋) स्त्री. । (√वृ '*स्तुतौ' > भावे) *वार्- + (√कृ > भावे) कारिका- > षस. *वार्-कारिका- > यनि. । सस्थ. ? देवीम् > दैवीम् (देवविषयाम्) इति शोधः ।

[i]) शोधितः सन् पाठः एवं स्यात्—पञ्चपदः द्वादशाऽक्षरः जागतः पादः (शरावन् - ⌊हेति-⌋ > प्र १) शरावा, (आ √अक्ष् 'वेधने' >) *आऽष्टात्, ह, *वृषा (वृकीव सती) *परिबर्हिणः इति । 'सा हेतिः परिबर्हिणः (शत्रून्) आऽष्टात् (आ-विध्यतु नोऽस्मान्)' इति वा. । पृ ४७९ h नेष्टम् ।

[j]) नाप. (खड्गमृग-)। *वार्ध्रीण- (नासिका-) + वृष-भ- (*शृङ्गवत्-) > सप्त. *वार्ध्रीण-वृषभ- > यनि. । शेषं m द्र. ।

[k]) सपा. वार्ध्री° <> वार्ध्री° इति पाभे. ।

[l]) वार्ध्री° इति पपा. ।

[m]) = वार्ध्रीण⌊,न⌋स- । *वार्ध्रीण- = *वार्ध्रीण- इत्येवान्तरम् । शेषम् j द्र. (वैतु. पाका ⌊५, ४, ११८⌋ प्रभृ. इह वस. नस्- ⌊नासिका-⌋ इति उप., वार्ध्री- ⌊पाका. वद्ध्री-⌋ इति चोपमानभूतं पूप. इति ?)।

[n]) विप. (*महार्घ- ⌊वसु-, रत्न- (प्रभृ.)⌋), नाप. (धन- ⌊तु. निघ ४,२⌋)। < २वार- + (तद्दर्थे स्वार्थे च) यत् प्र. तद्धितः । द्व्यच्कीय आद्युदात्तः (वैतु. पा ६, १, २१४ <√वृ 'वरणे' + ण्यत् प्र. इतीव ⌊तु. या ५,१⌋) ?

६,७;४,१,५;२९,५; शौ १८,१, ४१†;४,४५; †२०,५६,६;९५, ३; –र्यस्य ऋ [७,२४,६;२५, ६];८,४४,१८; काठ ४०,१४; कौ २,८८३; –र्या ऋ १,५८, ३;२,११,९; ४,५५,९; ५,२३, ३; ६,१६,५; ८,१,२२;[२३, २७;६०,१४]; ७५,२;९,३,४, १८,४;२१,४;[४२,५; ६६,४]; ६३,३०; तै २,६,११,१; मै ४, ११,६; काठ ७,१७; कौ १,५२१‡[a]; २,६०८; जै १, ५३,११‡[a]; ३,४९,७; ४,६,४; ७,१८,३$[b]; –र्याणाम् ऋ [१, ५,२;२४,३; ८,७१,१३;१०, ९,५];६,५,३; ८,७१,११;१०, २४,३; तै ३,५,११,३; मै ४, ९,२७;१०,३; काठ १५, १२; कौ २,९१;९०५; जै ३, ९,५;४,१४,७; २९,१४; शौ १,५,४†;२०,६८,१२; –र्याणि ऋ १,३५,८; ११३,१५;११४, ५;१४९,५;१५९,१; १६२,१३; १६४,४९; ३,५६,६; ५,४,३; ४९,३; [८०,६; ६,५०,८]; ७, २,७;१७,५;८,१९;२४;९,१०, ३;१०,४५,११; खि ५,७,३, ४; मा १२,२८†;२८,१५;१६; १७;२९,२४†; ३४,२४†; ३८, ५†; †का १३,३,११†;$३०, २,४;५;६; ३१,३,१३; ३३, १,१८†; ३८,१,५; †तै ४,२, २,४; ६,७,५; †मै १,५,४$; ४,४,७; १३,८; १४,३; काठ १६,९†;१९,१३;३७,९[c]; ४६, ३†; ४†; †कौ १,५२८; २, ७५८;११२६; †जै १,५४,१०; शौ ७,११,१†; १५,३[c]; पै २०,३,१†; –र्येण ऋ १०,२७, १२.

वार्य-वृत,ता[d]– -तः काठ २४, ७¶; क ३७,८; –तम् †काठ ८,१०; २३,८; २७,४; ¶क ७, ६; ३६,५; ४२,४; –ता मै १, ८,४¶; –ताः काठ २७,३[e]; क ४२,३; –तानि काठ २७,३; क ४२,३.

?वार्या– खि ५,७,२,११[f]; ४,१५; मा २१,६१[g]; का २३,६,१४[g]; मै ४,१३,९; काठ १९,१३.

वार्षागिर्– √वृष् द्र.

वार्षाहर[h]– -रम् मै ४,९,११.

वार्षिक–,१-२वार्षी– √वृष् द्र.

वा[,बा] ल[i]– -लः[j] मा १९,८८; का २१,६,९; मै ३,११,९; –लाः तै ७,५,२५,१¶; काठ २४,८¶; क ३८,१¶; शौ ९, १२,८; १०,९,३;२२; पै १६, १३६,३; १३८,२; –लात् शौ १०,८,२५[k]; –लान् शौ १२,४, ७; पै १७,१६,८; –लेभ्यः शौ १०,१०,१; पै १६,१०७,१.

*वाल-जि[l]– -जेः शौ ९,१३,२०; पै १६,७५,१०; २०,५६,६?[m].

वाल-तुष[n]– -षः मै ४,२,१४¶.

वाल-धान[o]– -नाय तै ७,३,१६, २; काठ ४३,६.

वाल-प्रतिग्रथि(त>)ता– -ता काठ १५,४¶.

?वालदुच्छ[p]– -च्छस्य पै २०,२०,२.

वालखि(ल्य>)ल्या[q]– -ल्याः तै ५, ३,२,५¶.

---

a) सपा. ऋ ९,१०७,२३ काम्या इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २७८४ *f* द्र.।

c) सपा. तैब्रा २,७,१५,१ आश्रौ ४,१०,१ शांश्रौ ५, १४,८ सर्वताता इति पाभे.। d) =वारे-वृत–।

e) °तः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क.)।

f) वसु (वसूनि) इत्यस्य विप. इति कृत्वा वार्य–> -र्या (वार्याणि) इति द्र.।

g) वार्या आ यक्ष्यते इति त्रीणि पदानि (तु. मा २८, १५;१६; वैतु. पपा. उ. म. प्रभृ. वारि आ य° इति?)।

h) नाप. (सासन्-)। वृषा हरिः इत्येतत्पदद्वयवन्मन्त्रः ऋ [९,२,६] प्रभृ., तदभिवृत्तम्। BC [मै. माश. माश्रौ.], C. [आपश्रौ.] च °हार– इत्याहतुस्तच्चिन्त्यम्। (तु. वैप २, ३खं.; ४ [यत्र हिश्रौ. पाठः शोधार्हः] च)।

i) =१वार–। शौ. पै. बा° इति।

j) पाभे. पृ २८२२ *r* द्र.।

k) वैतु. W. =वालक- इति?।

l) तु. पृ ४३५ *a*।

m) वालंदे इति पाठः? यनि. शोधः।

n) नाप. (केश-समूह-)। पस. उप. < *स्तवष्– (°वक- [गुच्छ-])।

o) नाप. (वाल-धि-)। कास. उप. अधिकरणे प्र.।

p) वालपुच्छ– इति वा °गुच्छ– इति वा शोधः?।

q) विप. (अधिपोषणार्थमुपहिता सती- *अतिरिक्तधर्मिणी- [इष्टका-])। (√वृध् 'वृद्धौ' > भावे) *वर्धक–+(√भृ 'धारणे' > भावे) *भृत्य–> वस. *वर्धक-भृत्य–> *वड्ढक-इळ्य–> *वाडक-इल्य–> यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. °ल-खि° इति च्छेद इति; भा. सा. =वालखिल्यनामक-मुनिदृष्टा- इति च?)।

१वाला[a]–>वाला-वृत[b]– -तः[c] काठ १५, ४.

२वाला[d]–>वालापितृ[e]– >वाला-पित-स्थ– -स्थः[c] मै २,६,५.

¶वावृ[f] तै १, ५, ७,५; ६; ८,५; ६; ८, १; ७, २,२; ६; ५; ७; २, १, ५,४; ५; २,४,८; ३,२, ७; ४, २, ३; ३, २; ५; १-२, ६; ३, ४; ७; ११, ८; ६; ३, १; ६, १; ८, ५; ९, ५; ७; ८; ३, १, ७, २[२]; ३[२]; २, २, १; ४, २; ३, ८; ३; ५, २,२; १; ५, १०, ७;६,२;१; ६,३; ८,४; ५; १०, २; ७, २; २; ६,१,४, ३; ९;६,३;८,४; ११;६; २,८, ४; ६; १०-११; २;३,२,२;९, २; ४, ३, ४; ५; २[२]; ८,२; ६, १, ५; २, ३; ११; १; ७,१,१, ४; २, १,२;२;३; ४,२;९-१०, ३; ३, ५,२; ३;६;१; ७;२; ३; ९, २; ३; ४, १, १; २; २, ४; ५; ४, २; ३; ५,१; ११,१; ५, २, २; ७, १; मै १, ४, ५; ९; ५, ८; १२[२]; ६, ३; ५[२]; ६; ११; १२[२]; १३[४]; ७, ५[२]; ८,२; ९[२]; ९, ५[४]; ६; ७; १०, ८; १३[२]; १५; ११, ८; २,१,४; ११; ३,१; २; ५[२]; ७; ४,१; ३[३]; ५,२;३; ६; ११; ३, १, ९; २, ५; ९; ३, ३[६]; ९; १०; ४, २; ४[३]; ५; ९; ६, ५; ६; ८; ७, २; ५[४]; ७; ८[२]; ९; ८, ३[२]; ४[३]; ६[३]; ८; ९, २; ३; १०, १[२]; ४, १, ३; ४;६; १०; १२; १४;२, १; ११; ३, २[२]; ४[२]; ५;६[२];७; ८; ४,२; ४;६;९;१०;५,६[२]; ६,६; ७[२]; ९; ७, ३[२]; ६; ९;८, १[२]; काठ ६,१;३; ४; ७; ८; ७,१०; ८,१[२];२; ३;४[४]; ५;१०[२];११[२]; १३; ९, १; २; १०, ७[३]; ११, १;८; १२,३[४]; १०; १२[२]; १३, ८; १२; १९, २; २१, ५; १२; २२,२; ४[३];६;९[२]; १०[२]; १२[२]; २३, ७[२]; ८; १०; २४,८; १०; २५,३[२]; ७[२]; ९; २६,१०; २७, २;१०[२]; २८,३; ६[२]; २९, १[४]; ७;१०; ३०,१; ३१,२; ३२,१; ६; ३३, १; ४; ७; ८; ३४,१[५]; ४;८;९[२]; १०; १७[२]; ३६, ३; ७[३]; ३७, ११[२]; १२[३]; क ३, १२; ४, ३; ६; ५, ९; ६, ६[२]; ७; ८; ९[३]; ७, १; ६[२]; ८[२]; ८, १[२]; ४; ३१, २०; ३४,१; ३५, ३[२]; ४[२]; ५; ३६, ४[२]; ३७, १; ३८, १; ३; ६[२]; ३९, ५[२]; ४०, २; ४१, ८; ४२, २; ४४, ३; ६[२]; ४५, २[४]; ८; ४६, ३; ४; ४७,२.

√वावच् √वच् (वधा.) द्र.

√वावद्, वावदत्– √वद् द्र.

?वावदाकाम्[g] पै १७, १५, १०.

वावनः, वावनत् √वन् द्र.

?वावना पै ८,९,१०.

√वावश् √वश् (वधा.) द्र.

√वावश्, वावशती– √वाश् द्र.

१वावशान– √वश् (वधा.) द्र.

२वावशान– √वाश् द्र.

?वावसः[h] शौ १९, ३९, ९.

१वावसान– √वस् (निवासे) द्र.

२वावसान– √वस् (आच्छादने) द्र.

वावहि– √वह् द्र.

†वावात, ता[i]– -ता ऋ ४,४,८[j]; ८, ४,१४; खि ५, १३,६[j]; तै १, २,१४, ३; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११; शौ २०,१२८,११[j,k].

[a]) नाप. (*कोश-)। (√वृ 'आवरणे'>) *वा(र>)रा–> यनि.। [b]) विप. (कोशच्छन्न- [असि-])।

[c]) सपा. °लावृतः (आपश्रौ १८,१०,२३ हिश्रौ १३,४,१० च)<>°लापितस्थः <> आपश्रौ १८,१०,२१ °लाभिवीतः इति पाभे.।

[d]) भाप. (आवरण-)। [e]) नाप. (*कोश-)। *वारा-भृत– (आवरणकृत्-)> यनि.।

[f]) विनिश्चयार्थे अव्य.। वै + (*आ-वृत– [पुनर्] > तृ१) आवृता > *वाआवृता > *वावा > यनि. इति पदद्वयं सद् विपरिणतमधिसंहितं च। वै इत्यस्य अव्य. अर्थं आवृत्तौ यथा स्यात्तथेति क्रिवि. इव द्र. (वैतु. Web [तु. WAG १, २६८ b] < वै + एव इति ?)। फि ८३ अव्युत्पन्नमेव द्विस्वरमिति च।

[g]) पाठः ? नाप. (सदान्वा-)।

[h]) वायसः इति RW. WI. शोधः साधीयान्। एतदनुसारेण वायस–(व्यप. [तु. इक्ष्वाक-]) > -सः इति; वैतु. पपा. वा, वसः इति द्वे पदे तदनुसारी सा. वस–(देव-विशेष-) > -सः इति। वा वासः इत्यपि मूको. (तु. W. WI.)।

[i]) विप. (*भावभृत,ता- [हरि-, गिर्-])। भाव– + भृत,ता– (भाप.) > वस. *भाव-भृत,ता– > यनि. (वैतु. पपा. =वव्रा° इति, वें. सा. PW. GW. प्रमृ. < √वन् 'संभक्तौ' इति, [पक्षे] सा. < √वा इति, [पक्षे] भा. < अव √वा वा सं √वा वा सं √वन् वेति च)।

[j]) नाप. (भावभृता- नृपस्त्री-)।

[k]) °ता इति शंपा. सात. च।

वावातृ[a]- -तुः ऋ ८,१,८[b]; १६.
?वावृतः पै ५, १७, २.
वावृधत्-, वावृधध्यै, वावृधान-, वावृधेन्य-, वावृध्वस्- √वृध् द्र.
वावृषाण- √वृष् द्र.
√वाश् (बधा.)>वाशि,वावश् , वाशति ऋ ५,५४,२.
वावशे ऋ २, १४, ९[c]; ववाशिरे ऋ २,२,२[d]; वावश्रे ऋ ९, ९४, २[d]; वाश्यते पै ५, ३१, १.
अवाशयः ऋ १, ३१, ४[e]; †अवीवशत्[f] ऋ ९, ३२, ३; ३४,६;७६,४;८६,१९[g]; १०७, २६[h]; कौ २,१२०; जै ४,२७, ५; अवीवशन्त[i] ऋ १०, ६४, १५; †अवावशन्त[i] ऋ ९,१९, [४; ६६,११]; कौ २,८; जै ३, १, १०; ५३,७; अवावशन्त ऋ ९, ९०, २[i]; कौ १, ५२८; २, ७५८; जै १, ५४, १०; अवीवशन्[i] ऋ ९. २१, ७.
†वावश(त् >)ती- -तीः ऋ ४, ५०, ५; तै २,३, १४,४; मै ४, १२,१; काठ १०,१३; शौ २०, ८८, ५.
२†वावशान,ना- -नम् ऋ ९,९५, ४; -नाः ऋ १, ७३,६;३,५७, ३; ४, २६,२; ७,५,५; ३६,६; ५६, १०[j]; ९, ८६, ३१; ९७, २२; ३४; ३५; १०,१२३,३[j]; तै २, १, ११, २[j]; मै ४, ११, २[j]; काठ ८, १७[j]; कौ १, ५२५; ५३७; २, २०९, २१०; जै १, ५४, ३;५५, ५; ३, १९, ४; ५.
वाशि (त >) ता[k]- -ता पै ६, १०, १; ९; -ताम् काठ १३, ४¶; पै १, ५५, १; ५, १५,५; ६, १०, ४; ८, २०,४; ९,२४, २[l]; -तायाम् पै ६, १०; ७;८; -०ते पै ६, १०, ६.
वाश्यमा(न >)ना- -ना शौ १२, ७,९; पै १६, १४२, ८.
वाश्र,श्रा[m]- -श्रः ऋ ९, ३४, ६; -श्रम् ऋ १०, ९९, १; -†श्रा ऋ १,३८,८; २, ३४, १५; १०, ११९,४;१४९,४; तै ३, १,११, ५; मै ४,१२,५; काठ ११, १३; शौ १२, ३, ३७$; पै १७,३९, ७$; -†श्राः ऋ १,३२,२;३७, १०; ९५, ६; ८, ७,७; ९,१३, ७; ७७, [१; १०, ७५, ४]; मै ४,१४,१३; कौ १,२२१; ५५६; २,५४३; जै १,२३, ८; ५७,३; ३, ४२, ९; शौ २,५, ६; $४, १५, १; ५; पै ५,७, १$; ८, १४, ६; १३, ६, २; -श्राय ऋ ८,४३,१७; -श्रासः ऋ ८, ७, ३; ४४,२५.
वाश्र-तर- -रः काठ ३३,४¶.
?वाश[n] खि १,५, ८.
१वाश-,२वाश- √वश् (बधा.) द्र.
?वा शा तु मा वृत्र त मृड तारम् पै १३, १०, ८.
?वाशि पै ३,४,६.
?वाशितेयम् पै ३, ३९, ३.
१वाशी- √वश् (बधा.) द्र.
२वा(शि >)शी[o]- -शी ऋ ८,१२, १२; -शीः ऋ १, ८८, ३; -शीभिः ऋ १, ३७, २; १०, ५३,१०; १०१,१०; -शीम् ऋ ८, १९, २३; २९, ३; -शीषु ऋ ५. ५३, ४; -श्या पै १६,

---

a) विप. (भक्तिमत्- [सखि-]), नाप. (भक्तिमत्-)। भाव-+(√भृ 'धारणे' > भावे) *भर्तृ- > बस. *भाव-भर्तृ- > यनि. (वैतु. पपा. ववा° इति, वें. सा. PW. प्रभृ. < √वन् इति ?)।
b) वैतु. वें. सा. [पक्षे] √वा > वावातु- > -तुः इति?।
c) '(इन्द्रः) वः अभि (अभिलक्ष्य) वावशे' इति वा.। एतदनु पृ ३५६ अभि√वश् > °वावशे इति नेष्टम्।
d) तु. सस्थ. टि. अभि। e) धा. दीप्तौ वृत्तिः। 'त्वं पुरूरवसे (प्रस्तुतिमते) सुकृते (सुकर्मिणे) मनवे (मानवाय) द्यां (दिवम्) अवाशयः' इति वा. (वैतु. स्क. धा. कामे वृत्तिरितीव, वें. सा. PW. प्रभृ. यनि. < √वाश् 'शब्दे' इति च?)। f) तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. < √वश् इति ?। g) पाभे. पृ ११७८ *g* द्र.।
h) 'ज्योतिर् जनयन् (तेन द्रोणकलशे निहितानां गवां [पयसां]) निर्णिजं (उद्दीपनं) न (*इव) कृण्वानः (सोमः [ताः]) गाः अवीवशत् (शब्दं कारयति [हर्षवशात्])' इति वा.। i) तु. सस्थ. टि. अभि।
j) पृ ७४५ *k* द्र.। k) विप., नाप. (गो-)।
l) सपा. शौ ५,२०,२ वासिताम् इति पाभे.।
m) विप. (सोम-, धेनु- प्रभृ.), नाप. (हम्मारवयुक्ता- [गो-])। कर्तरि रक् प्र. (पाउ २,१३)।
n) वा, आश (लिटि प्रपु१ < √अश् 'व्याप्तौ') इति शोधः (वैतु. संस्कर्ता आशे इति ?)।
o) नाप. (छेदनी-)। (√व्रश्च् >) *व्रश्चि,श्ची- > यनि. (तु. GW.; वैतु. या ४, १९ पाउ ४, ११८ स्क. सा. प्रभृ. < √वाश् 'शब्दे' इति ?)।

४२,३[a].

वाशी-मत्[b]- -मन्तः ऋ १, ८७, ६[c]; ५, ५७, २; †तै २,१,११, २[c]; ४,२, ११, २; मै ४,११, २†; काठ ८,१७; -मन्तम् ऋ १०,२०,६?[d].

?वाश्च्छास्[e] पै ४, १३, ५.

वाश्यमान-, वाश्र- √वाश् द्र.

√वास् > वासि(शब्दे),वासयसि ऋ ७, ३७, ६[f].

वासि(त>)ता[g]- -ताम् शौ ५, २०,२.

१वासँ- √वस् (निवासे) द्र.

२वास- √वस् (वधा.) द्र.

?वासतीभ्यः पै २, ५८, २.

वासतेय- √वस् (निवासे) द्र.

?वासनुम् पै ८, ३,१०[h].

वासन्त-, वासन्तिक- √वस् (वधा.) द्र.

वास-मथ- √वस् (निवासे) द्र.

वासयत्- √वस् (आच्छादने) द्र.

वासयित्वा √वस् (निवासे) द्र.

वासर[i]- -रम् ऋ ८, ६, ३०; काठ २, १४; कौ १, २०; जै १, २, १०; -राणि ऋ ८, ४८, ७[j]; काठ १७,१९; पै १, ४६,२.

वासरी[k]- -रीम् ऋ १, १३७,३.

वासव- √वस् (वधा.) द्र.

?वासवसैषाह्यत पै ७, ८, ५.

१वाँसस्- √वस् (निवासे) द्र.

२वासस्- √वस् (आच्छादने) द्र.

वासात्य[l]- -त्यौ खि १,२,५.

√वासि √वस् (निवासे) द्र.

√वासि √वस् (आच्छादने) द्र.

√वासि √वस् (वधा.) द्र.

वासिष्ठ- २वसिष्ठ- द्र.

वा(सि>)सी[m]- -स्या शौ १०, ६,३[a].

वासुदेव- √वस् (वधा.) द्र.

वासो-दा-, °वाय- √वस् (आच्छादने) द्र.

१वास्तव्य-, १वास्तु- √वस् (निवासे) द्र.

२वास्तु[n]- -स्तोः मै २, २, ४.

२वास्तव्य[o]- -व्यम् मै १, ६, ४[2]; -व्याय मा १६, ३९; का १७, ६, ३; तै ४, ५, ७, २; मै २, ९, ७; काठ १७, १५; क २७,५.

वास्तु-प[p]- -पाय मा १६,३९.

वास्तु-ह[q]- -हानि मै ४, ६,२.

---

[a]) सपा. वाश्या (हिश्रौ ४,२,४० च) <> वास्या (आपश्रौ ७,९,९ प्रभृ. च) इति पाभे.।

[b]) विप. (अग्नि-, मरुत्-)।

[c]) तु. वें. प्रभृ.; वैतु. भा. सा. वाशी- = वाच्- (तु. निघ १,११) इति ?।

[d]) अर्थः ? इह √वश् 'दीप्तौ' > १वाशी- इति कृत्वा विवेकः सुवचः स्यात् (वैतु. PW. प्रभृ. यनि. इति, वें. सा. वाशी- ⌊स्तुति-⌋ इति च ?)।

[e]) पाठः? (तु. सपा. शौ २,२५,५ गच्छन्ति इति पाभे.)।

[f]) वैतु. सा. प्रभृ. < √वस् 'निवासे' इति ?।

[g]) नाप. (गो-)। तु. शंपा. सात. मूको.। सपा. पै ⌊९, २४,२⌋ RW. °शि° इति पाभे.। [h]) पाठः ? (तु. सपा. शौ ४, ९,१० यामुनम् इति पाभे.)।

[i]) विप. (दीप्र- ⌊ज्योतिस्-, अहन्-⌋)। (√भास 'दीप्तौ' >) *भास्वर- > यनि. [वैतु. या ⌊४,७⌋ प्रभृ. < ?वेसर- (< वि-सर- ⌊< वि√सृ⌋) वा, वि√वस > वासि वेति, < √वस् ⌊निवासे⌋ इति वें. सा.; < वस् (*स् >)र- (⌊भाप.⌋ = उपस- > र-) इति PW. GW. प्रभृ.]।

[j]) विप. (दीप्तिदीप्र- = ग्रैष्म- ⌊अहन्-⌋)। √वस 'दीप्तौ' > भावे वास- (भास-, घर्म-) + (√घृ 'दीप्तौ' > कर्तरि) *घर- (दीप्यमान-) > उस. *वास-घर- > यनि.।

[k]) विप. (दीप्रा- ⌊धेनु-⌋)। *भास्वरी- > यनि. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. धा. आच्छादने वृत्तिरिति)।

[l]) विप. (प्रातरुद्भव- ⌊अश्विन्-⌋)। वसाति- [नाप. (प्रातर्वेला-) < √वस् 'दीप्तौ' + आतिः प्र. उसं. (पाउ १,७८; वैतु. भा. सा. ⌊तैआ १, १०, २⌋ धा. निवासे वृत्तिः)] + प्राग्दीव्यतीयः यञ् प्र.। शेषं वैप २,३ खं.; ४ द्र.। [m]) = २वाशी-।

[n]) नाप. (*भस्मन्-, उत्कर-, फल्गु-)। (√भ्राष् 'रिक्तीभावे = निःसारत्वे' ⌊तु. √रिच्⌋ >) *भ्राष्टु- > यनि. (तु. २आस- ⌊पं. भस्स, राख, Eng. ASH, भस्मन्-⌋; वैतु. = १वास्तु- इति प्रायोवादः ?)।

[o]) विप. (भस्माऽऽच्छन्न- ⌊अग्नि-, रुद्र-⌋)। तदस्याऽस्तीयः यत् प्र. उसं. [पा ५, २,१२० (वैतु. < १वास्तु- इति प्रायोवादः, < वस्तु- इति सा ⌊तैब्रा १, ४,४,१⌋)]।

[p]) विप. (= *२वास्तव्य- ⌊रुद्र-⌋)। < *वास्तु-भ्रु- (वैतु. < १वास्तु- इति प्रायोवादः?)।

[q]) विप. (*भस्म-वत्- ⌊पात्र-⌋)। उस. उप. (√धा 'धारणे' > कर्तरि) *ध- > यनि. (वैतु. ह- < √हा 'त्यागे' इति प्रायोवादः ?)।

वास्त्व[a]- -स्त्वम् मै २,२,४.

वास्त्व-मय[b]- -यम् मै २, २,४[2].

वास्तेयी- वस्ति- द्र.

वास्तोष्पति-, °पतीय-, °पत्य- √वस् (निवासे) द्र.

वास्यं- √वस् (आच्छादने) द्र.

१वाह-, २वाह-, वाहस्- √वह् (वधा.) द्र.

वाहस[c]- -सः मा २४,३४; का २६, ७,४; तै ५,५,१३,१;१४; १[d]; मै ३,१४;१५; काठ ४७,३; ४[d].

वाहास्व-, वाहिनी-, वाहिष्ठ- √वह् (वधा.) द्र.

वाहीक[e]- -कम् पै ९,७,५.

वि ऋ १,३६,९[f]; १८०,७[g]; १८१,५?[h]; ३,७,४?[i]; ५४,८[j]; ५८,२[k]; ४,६,११?[l]; ७,९,२[m]; १०,२[n]; ९, ३,७[o]; ८[o]; ८६, ३४[p]; १०९, १६[q]; ११२, १[r]; १०, ८०, ६[s]; ८५, ३३[t]; ८६, २०[u]; †मा ११,३७[f]; ३८, १७[f]; †का १२, ३, १०[f]; ३८, ४, १[f]; तै १, ५, १०, १[v]; २,५,१,१[w];

---

a) नाप. (*अनुप्तविरोहि- वास्तुक-शाक- ⌊तु. पं. बाथू-, हिं. बथुआ-⌋)। *व्राष्ट्र- (=*२वास्तु-)> *व्राष्ट्-वृप- (*उत्कर-विरोहिन्-) > *वास्तुक- > यनि. (तु. मै २,२,४)। b) विप. (वास्तुकात्मक- ⌊चरु-⌋)।

c) नाप.। अर्थः व्यु. च?। d) पामे. पृ१२९५ *h* द्र.।

e) =वाहीक- (तु. मूको.)। विप.। f) धूमम् इति द्वि. युक्तः वर्जनेऽर्थे कप्र. उसं. (पा १, ४,८८)।

g) अव्य. (=*नञ्)। 'वयं चित् (एव) हि सत्याः जरितारः (स्तोतारः ⌊सन्तः⌋) वां विपन्यामहे (प्रस्तुमः) वि(न ⌊तु⌋) हितावान् (*धनवान् ⌊सन्नपि⌋) पणिः' इति वा. (वैतु. सा. GRV. प्रभृ. वि ⌊युज्यताम्⌋ इति क्रिउ.)।

h) वा.?। तु. पृ २४०९ *e* च सस्थ. टि. हुरि- च।

i) पाठः? *वी यद्र.।

j) स्वाअ.। k) अस्मत् इति पं. युक्तः वर्जनेऽर्थे कप्र. उसं. (पा १,४,८८)। 'पणेः मनीषां (हिंसासंकल्पम्) अस्मत्तः दूरं जरेथां (प्रास्यतम्)' इति वा. (तु. GRV. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. वि···जरेथाम् इति)।

l) वि ऊँ धाः इति पपा.? वि+(√*व्रृध् =वृध् '*स्तुतौ' > भावे) *व्रृधस्- > वस. *वि-व्रृधस्- (विशिष्ट-स्तुतिकृत्- =⌊होतृ-⌋) > नैप्र. *वि-ऊधस्-> व्यूधस्- > व्यूधाः इत्येकपदः शोधः (तु. सस्थ. √यज् > युजत्- > -जते इति; वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. पपा. अनुसरन्तः?)।

m) दुरः (द्वाराणि) इति द्वि. युक्तः वर्जनेऽर्थे कप्र. उसं. (पा १,४,८८)। 'यः पणीनां दुरः वि(द्वारोपलक्षित-गृहवर्जम्) नः (अस्माकं) पुरुभोजसम् अर्कं (यज्ञं) पुनानः (*वृणानः), स सुक्रतुः (अग्निः) राम्याणां (रात्रीणां) तमः तिरः ददृशे' इति वा. (वैतु. वें. सा. GRV. =वि√वृ 'आच्छादने' ⌊तु. ऋ ६,१७,६ प्रभृ.⌋ इतीव?)।

n) विवेकेऽर्थे स्वाअ. (तु. पृ ६०२ *d*)।

o) नैप्र. <अभि इति कृत्वा दिवस् इति द्वि. युक्तः कप्र. द्र. (तु. टि. पृ ७३४ *i*; वैतु. इतरे सर्वे यक्र. वि√धाव् इति व्या√सृ इति चेच्छन्त उभयत्रेदं ग. एवेति ब्रुवाणाः वा. प्रति पर्यनुयोज्याः)।

p) अव्ययानि पव्यया इति द्वि. युक्तः तिरोऽर्थे कप्र. (तु. ऋ ९,१०९,१६; वैतु. अन्ये वि√धाव् इति योग इति?)। शेषं सस्थ. सूर- इत्यत्र द्र.।

q) वारम् (*वस्त्रम्) इति द्वि. युक्तस्तिरोऽर्थे कप्र.। =(√व्यध् 'वेधने' >कर्तरि) विध्- > (क्रिवि. न.) विध् > *वि, (*ध्वारम् > ह्वा° >) वारम् (तु. ऋ ९, ८६, ३४; वैतु. सा. PW. प्रभृ. वि+ ⌊√क्षर् >⌋ अक्षाः इति योग इति)। सस्थ. अव्य- इति <(√भू ⌊=*पू⌋ >) √*ऊ 'पवने' (वैतु. अन्ये <अवि- ⌊मेषी-⌋ इति?)। r) विविधार्थे स्वाअ.।

s) *अव्य. (*पृथक्, विविधम्)। √विध् (√व्यध् '*पार्थक्ये' > ल्यपि कृति) *विध्य- > *विज्झ- > *वि(ह>)अ > यनि. (वैतु. वें. सा. वि···ईळते इति, GW. विजाताः इति च योगाविति?)।

t) अनेकीभावे स्वाअ. (तु. पृ १९५६ *o*)।

u) योजना इति द्वि. युक्तः तिरोऽर्थे कप्र.। '(धन्वकृन्त-त्राभिप्रतयुद्धात्मकानि) कति स्वित् (यानि कान्यपि) योजना (व्यासञ्जनानि) वि (अतिक्रम्य=तन्मध्यतोऽवसरमाप्य) नेदीयसः (समीपवर्तिनः ⌊सतः अस्माकं⌋) गृहान् (तथा-भूतेषु गृहेषु) अस्तं (*निवासम्) उप एहि' इति वा. (वैतु. वें GRV. विस्तारे स्वाअ., सा. वि···एहि इति योगः; GW. वि ⌊तिष्ठन्ति⌋ इति क्रिउ.)। अत्र विषये पृ १०२५ *a* यदुक्तं तत्रायं विशेषः।

v) परिवर्तनेऽर्थे स्वाअ. (वैतु. भा. सा. PW. वि-परि-दधावहै इति)।

w) अनेकीभावे स्वाअ. (वैतु. अन्ये ग. मन्वानाः)।

८, २[a]; ६; ६, ४[a]; ४, १, १, ४†[b]; ६, ४; ९,२[c]; मै २, ७,३†[b]; १२,५[d]; ४,९,३†[b]; काठ १६,३†[b]; †कौ २,५१०[e]; ६१२[f]; ६१३[f]; †जै १, ४१, २; ४; ३; ४०; ६[g]; ४९, १०; ५०,१; पै २, ३१; ३[g]; २०, ४६,४[g].

वि̱[h]– वयः ऋ १, २४, ६; २५, ४; ३७, ९; ४८, ६; ४९, ३; ८५, ७; ८८,१; १०३, ७; ११८,५; १२४, [१२; ६, ६४,६]; १४५, ५; १६६,१०; २, १९,२; २८, ४; ३१, १; ४, ४३,६; ५,४१, १३; ५९,७;७३,५; ७५,६; ६, ४६, १४; ६३, ६; ७; ७, ३६, ५; ९७,१; १०४, १८; ८, ३, [२३; ७४, १४]; ५,३३; २१, ५; ४७, २; ३; १०, २७,२२; ४३, ४; ६८,१; ७३,११; ८०, ५; १२७, ४; खि ३, १९, १; मा २, १६; का २, ४, ३; †तै १,१, १३, १$; ३,४,११,३[i]; ४,१, ११,३; ३,१३,७; मै १, १,१३; ४, १, १४¶; १२,६†; काठ १, १२; २, १९†; २३, १२†; ३१, ११[j]; क १, १२; ४७,११; †कौ १,३१९; ३६७; ४०७; †जै १, ३३, ७; ३८; ८; ४५, ९; शौ ६, २, २; ८, ४, १८†; †२०, १६, १; १७, ४; पै १६; १०, ८†; १९, १; ६; २०; ५२, ८†; †विः ऋ १, १८३, १; ४, २६, ४; ५; ९, ४८, ४; ६२, १५; १०,११,४; कौ २, ११९०; जै ३,१७, १०; शौ १८, १, २१; †विभिः ऋ १,४६, [३; ८,५, २२]; ११७, १४; ११९,४; ५, ५३, ३; ७४, ९; ७५,५; ६, ६२, ६; ८,२९, ८; कौ २, १०८०; विभ्यः ऋ २, ३८, ७; ४, २६, ४; †विम् ऋ २, २९,५; ३,४५,१[k]; १०, ११५, ३; मा २०, ५३[k]; का २२, ५, ७[k]; मै ४,१२, ६; जै १, २६, ४[k]; शौ ७,१२२, १[k]; वीना̱म् ऋ १, २५, ७; †१वेः[l] ऋ १, ११६, १५; १३०, ३; ३, ५, ६; ५४, ६; ४, २७, ४; ४०, ३; ६, ४८, १७; १०,३३, २; मा ९, १५; का १०, ३, ८; तै १, ७, ८, ३; मै १, ११, २; काठ १३, १४.

विंशति̱[m]– -तिः ऋ १,८०,९; १६४, ११; मा १८,२५[2]; का १९, ८, २[2]; तै ४, ७, ११,२; ५,३,३, ३¶; काठ २०, १३¶; शौ ५, १५, २; ९, १४, १३†; १९, २३, १७; ४७, ५; पै १, ९४, १; ६, २०, ५; ८, ५, २; १६, ६७, १†; –तिम् ऋ ५,२७,२; ६, २७, ८; ७, १८, ११; ८, ४६, २२; ३१; १०, ८६,१४; २३; तै ७,३,९, १¶; मै ४,५, ३¶; शौ ४,३,३; †२०,१२६, १४; २३; पै २, ८, ३; –ती[n] मा २७, ३३; का २९, ३, ६; –त्या ऋ २,१८,५; मै ४,६,२[n]; शौ ७,४,१[n]; पै २०,१,१०[n]; –त्यै तै ७,२, १३,१; १५-१८, १; काठ ४२,१;३;५-८.

---

[a]) विशेषार्थे स्वाअ.। [b]) तु. पृ २८२९ *f* द्र.।

[c]) अनेकीभावे स्वाअ. (वैतु. अन्ये ग. स्वीकुर्वन्तः)। सपा. मै ४,६,२ विन्यदधुः इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २१९१ *p* द्र. (यत्राऽयं विशेषः)।

[e]) तु. पृ २८२९ *p*। [f]) तु. पृ २८२९ *n*।

[g]) अभि इति शोधः। 'विधिः (*भाग्यम्) इन्द्रं हृष्यतां (हर्षयतां) नः (अस्माकं) पाशान् (अक्षान्) *अभि (प्रति [कप्र.]) इव आचरत् (आगच्छतु [इन्द्रे तुष्टे सति अस्माकं भाग्यं फलवद् भवतु])' इति वा. (वैतु. BKA. वि- [शकुनि-] > विः इति शोधः इति कृत्वा सस्थ. पाश- इति जालपर्याय इतीव?)।

[h]) नाप. (शकुनि- [उपचाराद् इष्वादि-])। (*उद् √वी [=उद् √डी] >) *उद्वि- > यनि. (वैतु. < √वी इति पाउ [४,१३४], < √वा इति SEY [९१] ?)।

[i]) तु. K.; वैतु. भा. = अन्न- इति, सा. = आयुस्- इति? [सपा. ऋ. स्वव्याख्यानव्याघातापत्तेः]।

[j]) सपा. हिश्रौ २,४,२२ वयांसि इति पाभे.।

[k]) पाभे. पृ ७६१ *d* द्र.। [l]) ?†२वेः यद्र.।

[m]) विप. (दशकद्वयात्मक-), नाप. स्त्री. (दशकद्वयात्मक-संख्या-)। द्विर् + *दंशति̱- (दशति-) > द्विस. *द्विर्दंशति̱- > *विद्दंशति̱- > (*वीं° >) यनि.; वैतु. या (३, १० [तु. SEY ४, WAG १, २२९ c; ३, १८७ *a*]), PW. प्रभृ. उप. = दश̱त्- इति वा दशति̱- इति वा [तथा सत्यनुस्वारस्य हि दुरुपपदत्वं द्र.], पा [५, १, ५९] < (द्वि̱- + दश̱त्- >) *वि̱- + शतिच् प्र. इतीव?)।

[n]) तृ१ द्र.। सपा. °ती̱ (माश ४,४,११,५ शांश्रौ ८, ३,१० च) <> °त्या̱ (तैआ १, ११,८ आश्रौ ५, १८, ५ च) इति पाभे.।

विंश[a]– -शः तै ७, ३, ९,२¶.
विंशति-प्रत्य(ति-अर् >) र्त्ता[b]– -राभिः खि १, २, १२[c].
वि-ककर[d]– -रान्[e] मा २४,२०; का २६,४,५.
¶वि-कङ्कत[f]– -तः तै ३, ५, ७, ३; -तम् तै ६, ४, १०, ५; मै ३, १, ९; काठ १९,१०[2]; २१, ९; २७,८; क ३०, ८[2]; -ते तै ६, ४, १०, ५.
विकङ्कती– > विकङ्कती-मुख[g]– -खाः शौ ११, १२,३.
१¶वैकङ्कत[h]– -तम् तै ६,४,१०, ६; काठ २७,८.
¶वैकङ्कती– -ती तै ३,५, ७, ३; मै ३, १, ९; -तीम् तै ५, १, ९, ६; १०, २; ४, ७,४; मै ३, १,९; काठ १९, १०[2]; २१, ९; क ३०,८[2].
२वैकङ्कत[i]– -तेन शौ ५, ८, १; पै ७,१८,१.
?विकंगत[j] पै ८,१२,४.
विकट, टा[k]– -टः[l] पै २०,१३,१०; -टे ऋ १०,१५५,१.
१वि-कर[m]– -रान् काठ ५०,४[e].
२वि-कर– वि√कृ द्र.
१वि-कर्ण (बप्रा.)– -र्णः शौ ५, १७, १३[n]; -र्णम्[o] काठ ३३, ६¶; -?र्णस्य पै १,५८,३.
२वि-कर्ण– > ¶विकर्णी[p]– -र्णी तै ५, ३,७,३;४; काठ २१,३[2]; क ३१, १८[2]; -र्णीम् तै ५,३,७,३; ४.
वि-कर्तृ– वि√कृ द्र.
विकर्या– वि√कृ द्र.
वि-कर्ष– वि√कृष् द्र.
वि-कल्पक– वि√क्लृप् द्र.
वि√कस्[q] > वि-कसुक[r]– -कः[s] मै ४,१४,१७; शौ १२, २,१४.
वि-कस्त– -स्तम् ऋ १, ११७, २४; मा ११, ३९[t]; का १२, ४, २[t]; मै २, ७, ४[t]; काठ १६,४[t].
¶वि-कस्ति– -स्तिः तै ५,४,७,७.
वि√काश् > चाकश्, विचाकशीति शौ १३, ३, १[u]; विचाकशः पै २०,२८,२.
†वि-चाकशत्– -शत् ऋ १,२४, १०; ८, ७३,१७; ९१, २; १०, ८६, १९; शौ २०, १२६, १९; पै ४,२६,२.
वि√कि, वि चिकाय ऋ १०, ८९,३.
वि√कित् > चिकित्स, चेकित्, विचिकेतत् ऋ १,१५२,३.
विचिकेत काठ ३५,१३; क ४८, १३; †विचिकिते ऋ १,७१,७; २,२७,११; तै २,१,११,५; मै ४,१४,१४.
विचिकित्सति मा ४०, ६[v]; वि चिकित्सत् ऋ ४,१६, १०;

---

a) पूरणार्थीयः डट् प्र.। b) कस.। वैप२ द्र.
c) °शतिप्रत्य° इति स्वरः? यनि. शोधः।
d) नाप. (पक्षि-विशेष-)।
e) सपा. काठ ५०,४ विकरान् इति, आपश्रौ २०,१४,५ विकिरान् इति च पाभे.।
f) नाप. (वृक्ष-भेद-)। पपा. अनु विभागः ?।
g) विप. (कण्टकमुख-[पक्षिन्-])। बस.।
h) विप. (मन्थिपात्र-)। विकारेऽर्थे अण् प्र.।
i) = १वैकङ्कत–। अण् प्र. इति ततो विशेषः।
j) वि-कङ्कता (अपगत-कक्षादिः [शुद्धा]) इति शोधः (तु. सस्थ. वृक्ष–>-क्ष)। विकङ्कतः इति ?BKA.।
k) विप. (*हिंसाकृत्-[राक्षसी-, सर्पादिजन्तु-])। पपा. वि-कृ° इति ‖विभागः। व्यु. ?। वि [अव्य.] + कटच् प्र. इति पा [५,२,२९]; <वि√कुट् 'कौटिल्ये' इति वा वि√क्रम् इति वा या [६, ३०] प्रमृ.; वि-कृत– इत्यस्य विपरिणाम इति च Brug [१, ५०४, ५] WAG [१, १४६ *a*] MVG [४२ *b*] SEY [८३]। वृष–(-*हिंसा-) + (√भृ 'करणे' > कर्तरि) भृत– > उस. *वृष-भृत– > *विष्टत– इति तु मतम् (तु. सस्थ. वक्र–, विपरु–, व्यङ्ग– [शौ ७,५८,४])।
l) सपा. शौ ७,५८,४ व्यङ्गः इति पाभे.।
m) = वि-ककर–।
n) नाप. (*सुत-)। <वि√कृ 'विकारे [=*फले, विसृष्टौ, कृष्टौ (वैतु. सा. PW. प्रमृ. वि + कर्ण–[श्रोत्र-] > बस. विप. इतीव ?)]।
o) नाप. (साम-विशेष-)। <वि√कृ '*शब्दे'।
p) नाप. (*कोणभग्नेष्टका-)। वि + कर्ण– (*कोण-) > प्रास. > तद्वदर्थे *विकर्ण-मयी– > यनि.।
q) धा. विच्छेदने, *कषणे वृत्तिः। r) नाप. (अग्नि-)।
s) सपा. तैआ २, ४,१ आपश्रौ ९, ३, २२ विकुसुकः इति, पै १७,३१,४ विकुसिकः इति च पाभे.।
t) = सपा. माश ६,४,३,४। तै ४,१,४,१ बौश्रौ १०, ४ : ४ विलिख्य इति पाभे.।
u) तु. सस्थ. टि. अनु।
v) = सपा. माश १४,७,२,१८। का ४०, १,६ ईउ ६ कउ २,१,५;१२ वृउ ४,४,१५ विजुगुप्सते इति पाभे.।

व्यं(वि-अ)चिकित्सत् तै ६, ५, ९,१¶.
φवि॰-चेकितान- -नः ऋ ४,१४,२.
विकिरिड[b]- -॰ड[c] काठ १७,१६.
विकिरिद[b]- -॰द[c] तै ४,५,१०,५.
विकिरिद्र[b]- -॰द्र[c] मा १६,५२; का १७,८;६; क २७,६.
?विकिलीनावत पै ३,५८,२.
?विकिलेद पै ४,२४,६.
वि-कु(म्भ>)म्भा[d]- -म्भाः पै ७, १३, ७.
विकुसिक- -कः[e] पै १७, ३१, ४.
वि√कृ, वि॰॰॰कृधि[f] ऋ ८,६७,१२. वि॰॰॰कृणवन् ऋ ७, ४८,३.
व्यं(वि-अ)कृणोत ऋ ४,३५,३.
वि॰॰॰कुरुते काठ २३, ६¶; ¶विकरोति तै १,५,९,२[2];२,४, ६,१; ६,१०,३; ६,६,६,२[2]; मै १,१०,९; ३, ७,७; ९,६; ४, ७,४; काठ १३, ५; २६, ७; २८, ८; ३२, ४; ३६, ३; ७; ३७, ३; क ४१, ५; ४४, ८; विकुर्वते शौ १२,१,४३; पै १७, ५,२; विकुर्यात् मै ४,२, १३¶. विचक्रे शौ १२,३, ५४; पै १७, ४१, ४; विचक्रिरे मै ४, १४, ११; शौ १२, १, ५; पै १७, १,४; विचक ऋ ४,३६,[(३५, २)४]; विचक्र ऋ ४,३५,[२;४ (३६,४)]; ?विचकर[g] मै १,७,१; व्यं(वि-अ) कः मै ३, २,८¶; वि॰॰॰अकः ऋ ७, ८,२; ¶विक्रियते तै ५, २, १०, १; काठ २०, ९; क ३१,११.
¶वि-कर्तृ- -र्ता काठ ५,४$; १३, ५; २६, ७; २८, ८; ३२, ४[2]; ३४,२; क ४१, ५; ४४,८.
वि-कृण्वत्- -ण्वन् काठ ४०,१२[h].
वि-कृण्वा(न्>)ना- -नाः मै ४, १४,९.
वि-कृत, ता- -तम् ऋ २, ३८,६[i]; -ता शौ १२, ३, २२; पै १७, ३८, ३; -तानि ऋ १,१६४, १५; शौ ९, १४, १६; पै १६, ६७, ५.
वि√कृत् (छेदने), वि॰॰॰कृन्तत ऋ ८, ४५, ३०. विकृन्तेयुः मै २, २, १२¶. विचकर्त>र्ता ऋ १०, ६७, ६;७९,६; मै ४,१४,५; शौ २०, ९१,६; वि॰॰॰अकृतः[j] ऋ १, ६३,४.
वि-कृत्य ऋ १०, ६८, ८; मै २, ३,१¶; शौ २०,१६,८†.
वि-कृत्युमा(न>) ना- -ना शौ १२,८,१; पै १६,१४४,१.
वि-कृन्त[k]- -न्तानाम्[l] मा १६,२१; का १७,२,५.
वि-कृन्तत्- -न्तन्तम् मा ३०,१८; का ३४,३,५.
वि√कृष्, >कर्षि, ¶विकर्षति तै ५, ४,४,३[3]; मै ३,३,६[2]; काठ २१, ७[3]; विकर्षन्ते तै ३,१,३,२¶. †विकृषन्तु[m] ऋ ४, ५७,८; मा १२,६९; का १३,५,८. विकर्षयति काठ २१, ७¶.
वि-कर्षु- -र्षः मै २, ३, १¶.
वि-कृष्ट- -ष्टः मै ४,८,१¶.
वि√कृ (विक्षेपे) > २वि-कर[n]-> विक(र्य>) र्या[o]- -र्याभ्यः[p] तै ७, ४, १३, १.
वि√क्लृप् >कल्प्, >कल्पि, विकल्पते शौ ४,७,२?[q];पै २,१,१?[q]. वि॰॰॰कल्पयामि शौ १२, २, ३२; पै १७, ३३,३; विकल्पयः पै २, २३, १; १९, ४७, ११; व्यं(वि-अ) कल्पयत् ¶मै २,२, ८; ४, ७,६[2]; शौ १०, ६,३१;

---

[a]) तु. सा. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. स्वाअ. इतीव।
[b]) विप. (अर्थः ? [रुद्र-])। तैः पपा. वि-कि॰ इति।
[c]) सपा. ॰ड <> ॰द <> ॰द्र <> मै २,९,९ व्यंकुड इति पाभे.।
[d]) विप.। व्रस.।
[e]) पाभे. पृ २८३१ s द्र.।
[f]) अत्र धा. *बन्धने वृत्तिः, निषेधार्थे च ग. इति कृत्वा 'अंहेः (सुखपूर्वकं) नः (अस्मान्) φविकृधि (*मोक्षय)' इति वा. (तु. वें.; वैतु. सा. ?, GW. वि प्रसर्तवे इति ?) यत्तु पृ ११३५ कृधि इति पृथङ् निर्दिष्टं तन्नेष्टम्।
[g]) ॰कुर [उपु१] इति शोधः। सपा. वाश्रौ १, ५,१,९ धकार इति पाभे.।
[h]) पाभे. पृ ११५५ f द्र.।
[i]) विप. (अपूर्ण- [अपस्- =कर्मन्-])। अत्र विः नञ्-पर्यायः (वैतु. वें. सा. =अर्ध- इति ?)।
[j]) लुङि मपु१। पृ ८ अ-कृत-> -तः इति नेष्टम्।
[k]) व्यु. प्र-कृन्त- टि. द्र.।
[l]) पाभे. पृ २११५ b द्र.।
[m]) =सपा. माश ७,२,२,९ आश्रौ २,२०,४। तै ४, २,५,६ प्रमृ. तु वितुदन्तु इति पाभे.। पृ ७४९ i टि. अपि द्र., तत्र च पै २,२२,३ भिन्दन् एतु इत्यपि संनिवेश्यम्।
[n]) नाप. (गर्त-)। गस. उप. अधिकरणे अप् प्र. (पा ३,३,५७)।
[o]) विप. (२अप्-)। तत्रभवीयः यत् प्र. (पा ४, ४,११०)।
[p]) सपा. काठ ४४, २ स्थाल्याभ्यः इति पाभे.।
[q]) शोधः पृ २०२१ r द्र.।

पै १६, ४४, ४; १९, ४७,१०; ११; व्यु(वि-अ)कल्पयन् मै ३, ६, ११¶; शौ ९, ४, १५; †व्य-(वि-अ)कल्पयन् ऋ १०, ९०, ११ᵃ; मा ३१,१०ᵃ; का ३५,१, १०ᵃ; शौ १९, ६,५ᵃ; पै ९,५, ५ᵃ; $१६,२५,४ᵇ; ५.

वि-कल्पक– -कस्यᶜ पै १,९०,१.

वि-केश॒ᵈ– -शः शौ ६,३०,२; पै १९, २४, ६.

विकेश॒ी– -शी खि २, ११, ३ᵉ; शौ ५,१७,४; ११,११,७; १४, २,६०; पै ९, १५,४; १८,१२, ७; –शीः पै १७,१४,६; –शीम् पै १७, २२,१२; –श्यः शौ १, २८,४; ११,२,११ᶠ; ११,१४.

वि√क्रम् ,>क्रमि, क्राम् , विक्रमते मै ३, ७, ९; ८, ३; ¶विक्र॒मते तै २, ५, ६, २; ५, ३, ७, ४; मै २, २, ५; ३, ८, ७; ४, १, १२; ¶विक्रमते काठ १९, ११; क ३१, १; विक्रामते पै १३, १४,८; वि॒क्रमे तै १,६,५,२ᴷᴳ; शौ १०,५,२५ᴳ-२८ᴳ; २९-३५; पै १६, १३१, १ᴳ-४ᴳ; ५-१०; वि॒क्रमताम् शौ ९, ५, ८ʰ; वि॒क्रमस्व ऋ ४, १८, ⌊११; ८, १००, १२⌋; मा ५, ३८; ४१; १२, ५ᴷᴳ; का २, ६, ८; ५,९, ४; १०,१; १३, १,६ᴷᴳ; तै १, ३, ४, १; ३, २, ११; ३†; ४, २,१,१ᴷᴳ; २ᴳ; मै १, २, १२; १४; ४,१२,५†; काठ ३,१; २; १६, ८ᴷᴳ; ३७,९; क २,८; ९; शौ ४, ८,४; ७, २७; ३; पै ४, २, ५; ५, ३१,८; १६,९७,२ᴵ; ६ʰ; २०, ६,७; ¶व्य॑(वि-अ)-क्रमत मै १, ६, ११; ३, ७,९; ८, ३; काठ ८, ७;८; १९,११; क ७, ३;४; ३१, १; शौ ९,५, २०; पै १६,९९, ६; †व्य॑(वि-अ)-क्रामत् ऋ १०,९०,४; मा ३१, ४; का ३५, १,४; कौ ३,४,४; जै २, ३, ७; शौ १९, ६, २; पै ९,५,२; ¶व्य॑(वि-अ)क्रामन् तै २, २, ११, ५; ३, ३, ७,१; ६, २; २, १; काठ ९, १५. †वि॒चक्रमे ऋ १,२२,१७; ⌊१८ (८,१२,२७)⌋; ५,४७,३; ७, १००, ३;४; ८, २९, ७; १०, ११७,८; मा ५, १५; १७,६०; ३४, ४३; का ५, ५, १; १८, ५, ११; ३३, २, ६; तै १, २, १३, १; ३, २, ६,१$ᴶ; ४,६, ३, ४; मै १, २, ९; ८, ९¶; २, १०, ५; ४, १,१२; १२,१; १४, ५²; काठ २, १०; १८,३; क २, ४; २८, ३; कौ १,२२२; २, १०१९; १०२०; जै १,२३, ९; ४, ८, १०; ९, १; शौ ७, २७,४;५; १०, ८, ४१$; १३, ३, २७²; ३, २५; पै १, १७, १$; १६, १०३, ७; १७, १, १०$; १८,३३,४²; विचक्रमे ऋ १, २२, १६; ८, १२,⌊(१,२२, १८) २७⌋; ५२, ३; खि ३,४, ३; कौ २,१०२४; शौ १,१२,१; १२,१,१०; व्य॑(वि-अ)क्रंस्तᴷ मा २,२५ᴶᴷ; का २,६,३³; मै १, ४, ३³; ७; काठ ५,५ᴷ; ३२,५; वि॒˙˙˙अक्रंसत खि ५, १९, १; शौ २०,१३५, ४; वि॒˙˙˙अक्रमुः ऋ ८, ९३, १४.

¶विक्रमयति काठ ८,७;८;२१, ३; क ७, ३; ४; ३१; १८.

वि-क्र॒मण– -णम् ऋ १०, १५,३; मा १०, १९$ᴵ; १९,५६; का ११, ६,४$ᴵ; २१,४,७; तै २, ६, १२, ३; मै ४,१०,१; काठ २१, १४; शौ १८, १, ४५; –णे पै १६, ५४,६; –†णेषु ऋ १, १५४,२; ८,९,१२; मा ५, २०; का ५, ५,८; मै १, २,९; काठ २, १०; क २, ४; शौ ७, २७, ३; २०, १४१,२; पै २०, ६, १०.

¶वि-क्र॒म्य तै ६,५,९,३³;७,३,९,१.

ᵃ) सपा. कापु ११ अकल्पयन् इति पाभे.।

ᵇ) सपा. शौ ९,४,१४ अ॒कल्पयन् इति पाभे.।

ᶜ) सपा. शौ ६,१२७,१ विसल्पकस्य इति पाभे.।

ᵈ) विप.। बस. अन्तोदात्तः (पा ६, २,१७७)।

ᵉ) =सपा. आपमं १,४,९ प्रमृ.। मंत्रा १,१,१२ रुदती इति पाभे.। ᶠ) सपा. पै १६,१०५,१ अकेश्यः इति पाभे.।

ᴳ) सपा. वि॒क्रमे (बौश्रौ ३, २१:२ च)<>वि॒क्रमस्व <>व्यक्रंस्त (माश १,९,३,१०³; १२³ शांश्रौ ४,१२, २-५ माश्रौ १,४,३,११³ वाश्रौ १,१,४,२२² च)<> मै २,७,८ अनुवि॒क्रमस्व इति पाभे.।

ʰ) सपा. वि॒क्रमताम् <> विक्रमस्व इति पाभे.।

ᴵ) सपा. शौ ९,५,८ वि॒श्रयस्व इति पाभे.।

ᴶ) अनुवि॒चक्रमे >सपा. तैब्रा ३,७,७, ११ᵘ आपश्रौ १०,२२,१२ᵘ प्रमृ. अ॒न्वेतु इति, मंत्रा १, २,६-१२ पागृ १,८,२ नयतु इति, मागृ १,११, १८ उन्नयतु इति च पाभे.। ᴷ) पृ ११७९ अक्रंस्त इति नेष्टम्।

ˡ) सपा. तै १, ८, १५, १ मै २, ६, ११ काठ १५,८ क्र॒मः इति पाभे.।

वि-क्रान्त, न्ता[a]- न्तम् मै १०, ११; का ११, ६, ४; तै ६, ७, ७, २; ८, १०, २; १५, १; मै ६,८,९[b]; ¶क ८,७;८; ¶क ७,३; ४; -न्ता कौ ८, ११,१; पै १६,१३३;८.

¶वि-क्रान्ति- न्तिः, -न्तिम् तै २, ५, ६,२; ५, ३, ७,४; काठ २१, ३; क ३१, १८.

†वि-चक्रमाण- -णः ऋ १, १५४, १; मा ५, १८; का ५,-५, ६; तै १, २, १३, ३; मै १, २,९; काठ २, १०; क २, ४; शौ ७, २७,१; पै १६, ५७, १३; २०, ६,९.

वि √क्री, विक्रीणीते तै ६,१,७,८[c]; मै ३,७,७[d]; ¶काठ २४, २[e]; ६[e]; ¶क ३७, ३[e]; ७[e]; शौ १२, ४, २; पै १७, १६, २; विक्रीणावहै मा ३, ४९; का ३, ६, १; तै १, ८, ४, १; मै १, १०,२; काठ ९,५; क ८,८.

विक्रेष्यते तै ६, १, १०, ३[f]; ¶विक्रेष्यावहै काठ २४, १; क ३७, २; ¶व्य(वि-अ)क्रेष्महि काठ २४, १[e]; क ३७, २[e].

वि-क्रेतृ[b]- -ता शौ ३, १५, ४; पै १९, ४९,२.

वि-क्रीय तै ६,१, ७,८[g].

वि √क्लिद्,क्लिन्द् > वि-क्लिन्दु[c]- -न्दुः शौ १२,४,५; पै १७,१६,६.

वि-क्लेदीय- > विक्लेदीय(न् >)नी- -नीः शौ ७,८०,१; पै १,२३,१.

वि √क्शा,क्षा (= √ख्या) > ख्यापि, व्य(वि-अ)क्शात् मै १, ६,११[d]; वि…कुख्यत् मै २, ७, ८[e]; ‡वि…मख्यात्[f] मै २,७,८; ३, २, १.

व्यक्षन्[g] पै १३, ७, १७.

विक्शापयेत् मै २, १,११[h].

वि-क्शाय[h] मै २,७,२; ३,१,४.

वि √क्षर्,विक्षरति[i] मै २, ३, ९[h]; वि…क्षरति[j] काठ १२,११[h]; विक्षरन्ति शौ १३, ३,५; †वि-क्षरन्ति[k] ऋ १, १६४, ४२; शौ ९, १५, २१; १३, १, ४२; पै १६, ६९, ११; १८, १९, २; †व्य(वि-अ)क्षरत्[l] ऋ ९, ३९, [(२१, ३) ४]; कौ २, २५०; जै ३, २१, १५; व्य(वि-अ)क्षरत् ऋ ९,२१, [(३९,४) ३].

¶विक्षारयति मै २, ३, ९; काठ १२, ११.

वि-क्षर[m]- -रन् कौ ६, १०५, ३; पै १९, २३,१२.

वि √क्षि[n] > वि-क्षिणत्- > विक्षिणत्-का[o]- -केभ्यः[p] मा १६, ४६; का १७,७,५; क २७,६.

वि-क्षीण- > विक्षीण-का[o]- -केभ्यः[p] तै ४, ५, ९, २; काठ १७, १६.

!विक्षि[q] खि ५, ५, ७.

वि √क्षिप्, विक्षिपेद् मै ४, ९, १७[s].

वि-क्षिप[t]- -पः[u] मा ३९, ७; का ३९,५, १; मै ४, ९,१७[v].

वि √क्षुभ्, विक्षुभे शौ ७,५९,१; पै २०, १४, २.

वि √खन्, विखनानि शौ १२, १, ३५; पै १७, ४, ४; विखन पै १९, ४४, १३-१५.

विखनिष्यति मै ३, १,८[w].

वि √खाद् (भक्षणे), वि…खाद[x] पै १,४२,२.

---

[a]) विप. (विराज्- [शौ.]), अन्यत्र नाप.।

[b]) गस. उप. नाते कृद् प्र.।

[c]) नाप. (रोग-विशेष-)। गस. उप. कर्तरि उद् प्र. (पाउ १,१०)।

[d]) सपा. ऋ १०,१८९,२ मा ३,७ का ३,१,७ व्यख्यत् इति पाभे.।

[e]) सपा. ऋ १०,४५,४ मा १२,३ प्रभृ. वि…कुख्यत् इति पाभे.।

[f]) सपा. ऋ ५,८१,२ प्रभृ. वि…मख्यत् इति पाभे.।

[g]) सपा. शौ २०,३४,१३ व्यख्यत् इति पाभे.।

[h]) सपा. मा ११,२० का १२,२,९ प्रभृ. माश ६, ३, ३, १२ विख्याय इति पाभे.। [i]) परस्परं पाभे.।

[j]) इडागमः (पा ७,२,३४)।

[k]) तु. सस्थ. टि. क्षुधि।

[l]) वि-क्षु° इति ऋ. पपा. शोधार्हः (तु. कौ. पपा.। पा ८,१,७१)। [m]) नाते नप् प्र.।

[n]) धा. क्षये हिंसायां च वृत्तिः। [o]) विप. (रुद्र-)।

[p]) पाभे. पृ ११९८ g द्र.। [q]) विप.>नाप. (रुद्र-)।

[r]) सपा. आश्रौ ८,१३,१ आवृक्षि इति पाभे.।

[s]) सपा. माश्रौ ४,६,२ विक्षिपेत् (ऐत्) इति पाभे. (तु. दस्त्यं संस्कर्तुः टि.)।

[t]) नाप. (अग्नि-)। गस. उप. कर्तरि कद् प्र. तत्. (पा ३,१,१३५)।

[u]) सपा. तैआ ४,२५,१ विक्षिपः इति पाभे.।

[v]) विक्षि° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[w]) सपा. मा ११,७८ प्रभृ. खाद इति पाभे.।

वि-खाद[a]– -दे ऋ १०,३८,४.

विखानस[b]– > वैखानस[c]– -सम् तै ७,१,४,३¶.

वि√खिद्, विखिदन्ति पै १६,७३,५.

वि-खिदु[d]– -दाय[e] काठ १७, १५; क २७, ५.

वि√ख्या, †व्य (वि-अ)ख्यत् ऋ १, ३५, ८; ४६, १०; १२३, २; ९, १०१, ७; १०, १२७, १; १८९,२[f]; मा ३, ७[f]; ३४, २४; का ३, १, ७[f]; ३३, १, १८; तै १, ५, ३, १[f]; काठ ७, १३[f]; ९, १९; १३, १६; क ६, ४[f]; कौ १, ५४६; २, १६८; ७२७[f]; ३, ५,५[f]; जै १, ५६, २; २, ६,४[f]; ३, १६, ६; ५९, १९[f]; शौ ६, ३१, २[f]; १३, २, ९$; २०, ३४,१६$[g]; ४८,५[f]; पै १८, २१, ३; १९,४५,१२[f]; †वि...अख्यत्[h] ऋ १०,४५,४; मा १२, ६; २१; ३३; का १३, १, ७; २-३, ४; तै १, ३,१४, २; ४, २, १-२, २; काठ १६, ८-१०; †वि...अख्यत् ऋ १, ३५, ७; ११३, ४; ४, १९,९[i]; ५, ८१, २[j]; मा १२, ३[j]; का १३, १,३[j]; तै ४, १, १०, ४[j]; काठ १६, ८[j]; शौ ७, ७७, ६[j]; पै २०, ११, १०[j]; व्य (वि-अ)-ख्यन् ऋ ४,१,१८; वि...अख्यन् ऋ १,३५,५; वि...ख्यन् ऋ ३, ३१, १२; †व्यु (वि-अ)-ख्यः ऋ ७,१३, ३[k]; तै १, ५, ११,२; व्य(वि-अ)ख्यत ऋ १, १६१, १३; व्यु(वि-अ)ख्यम् ऋ ८, ५५, १[l]; खि ३, ७,१; वि...अख्येम् ऋ १, १०९, १. विख्येषम्[m] तै १, १,४, २; ३, ४, ३.

वि-ख्यात– -तम् खिसा २६,२१.

वि-ख्याय[n] मा ११, २०; का १२, २, ९; तै ४, १, २, ३; काठ १६, २.

†वि-ख्यै[o] ऋ १०,१५८,४; मै ४, १२, ४; काठ ९, १९.

वि√गच्छ्, गम्, विगच्छति शौ ११, १०, ३३.

वि-गत– -ते शौ ५,२१,१०.

वि√गद्, विगद शौ ५, २२, ६; पै १३, १, ८.

वि-गद[p]– -देषु ऋ १०,११६, ५.

वि√गन्ध् वि-जंगहे टि. द्र.

वि-गामन्[q]– -मभिः ऋ १,१५५,४.

वि√गाह्, विगाहते ऋ ९,३,६; ६७, १४; ८६,८; ४०; ९९ [(७,२) ७]; मै ४,१२,५[r]; कौ २,६०७†; जै ३, ४९,९†; विगाहेथाम् शौ १२, ३, ३६; पै १७, ३९, ६; व्यु (वि-अ) गाहथाः खि ५, १४, ३; शौ २०, १२८, १४; विगाहथाः खि ५, १४, १; शौ २०, १२८, १२[s].

वि-गाह[t]– -हम् ऋ ३, ३,५; काठ ७, १३†.

वि√गुप् (निन्दायाम्) > जुगुप्स[u], विजुगुप्सते[v] का ४०, १,६.

वि√गृभ्, गृह्, ग्रह्, विगृह्णाति ¶तै ६, ४, ५, ७; ५, १०, १; ¶विगृह्णाति तै २, ५, ७, २; मै ४, ५,५[2]; ¶विगृह्णाति काठ २६, १०; २७, ३; १०[2]; २८, ७; १०; क ४१, ८; ४२, ३; ४४,७; ४५,१; विगृह्णते पै १६, ७३, ५; वि...गृह्णते तै ६, ३, २, ३¶; विगृह्णन्ति काठ २७, १०[2]; ३७, १२[2]; विगृह्णीध्वम् तै ६, ४, ७, २¶.

---

a) नाप. [संग्राम- (तु. निघ २, १७ वें. PW. प्रमृ. [वैतु. सा. विप. इति ?])]। अधिकरणे घञ् प्र.।
b) व्यप. (ऋषि-)। व्यु. ?। c) नाप. (साम-विशेष-)। तेनदृष्टीयः अण् प्र.। d) विप. (रुद्र-)।
e) पाभे. पृ २११६ *l* द्र.। f) पाभे. पृ २८३४ *d* द्र.।
g) पाभे. पृ २८३४ *g* द्र.। h) पाभे. पृ २८३४ *e* द्र.।
i) धा. दर्शने वृत्तिः (तु. प्र...अख्यत् ऋ ८,७९,२)।
j) पाभे. पृ २८३४ *f* द्र.।
k) वि अ॰ इति ऋ.पपा.? यनि. शोधः (तु. तै. पपा.)।
l) वि-अ॰ इति पपा. ? यनि. शोधः।
m) तु. पृ ३२९ *s* टि.। सपा. मा १,११ का १,३,७ अभि-विख्येषम् इति, मै १, १, ५ अभिव्यख्यम् (सात. अभि-व्यक्षम्) इति, काठ १, ४ क १, ४ अभिव्यख्यम् इति च पाभे. द्र.। n) पाभे. पृ २८३४ *h* द्र.।
o) तुमर्थीयः कैः प्र. उसं. (पा ३,४,११)।
p) नाप. (संग्राम- [तु. सा. GW. प्रमृ.])। < वि√गद् '*विघाते' (तु. गद- [रोग-], गदा- [वैतु. वें. वस. इति कृत्वा = गदरहिताऽङ्ग- इति ?])। q) नाप. (विक्रमण-, पद-)। प्रास. पूप. स्वरः। उप. < √गा 'गतौ' (तु. Brug [२,१,१६५])। r) = सपा. आपश्रौ १६, ११,१२ वैश्रौ १८,१०:५ हिश्रौ ११,४,१२। माश्रौ ६,१,४,१६ अवगाहते इति पाभे.। s) शंपा. सात. विगाहथाः इति ?।
t) विप. (अग्नि-)। गस. उप. अच् प्र.।
u) पा ३,१,६। v) पाभे. पृ २८३९ *v* द्र.।

¶व्य(वि-अ)गृह्णत मै ४,५,९; काठ २७,२; क ४२,२; ¶व्य-गृह्णन् काठ २६, १०; क ४१, ८; ¶विगृह्णीमहि काठ २७,२; क ४२, २.

विजगृभ्रे ऋ ७, १८,८.

वि-गृहीत- -तः काठ २९,२.

वि-गृह्य शौ ४, १५, १४; पै ५,७, १२.

वि-ग्रहण- -णम् तै ६,४, ७,२¶.

¶वि-ग्राहम्[a] तै ५,४,८,२; मै ४, ८, ४.

? वि गृ ही भ्रं श ता मं सु[b] पै ६,२२, १४.

१विग्र[c]- -ग्रः पै २,६८,६; -ग्रम् ऋ १,४,४; शौ २०, ६८,४.

२विग्र[d]- -ग्रम् ऋ ६, ६७,७.

वि-ग्री(वा>)व[e]- -वान् शौ ४, १८,४; पै ५,२४, ४; -वासः ऋ ७, १०४, २४; शौ ८, ४, ३४; पै १६, ११,४.

वि√ग्लै > ग्लापि, विग्लापयाति पै १३, ५,१४.

१वि-घन-, २वि-घन-, विघनिन्- वि√हन् द्र.

वि√घस् > वि-घस[f]- -से शौ ११, २,२; पै १६,१०४, २.

वि√घृ > वि-घृ(त>)ता[g]- -ते ऋ ३, ५४,६.

वि-घ्नत्-, °ती-, वि-घ्नान-, वि-घ्नी- वि√हन् द्र.

√विच्, विनक्ति पै २, ६५,३; विनक्तु शौ १९, ३४,२; पै ११, ३,२; अविविक्ताम् ऋ १०, ११२,४. विवेच शौ ६, ६१, २[h].

विविक्वस्- -क्वान् ऋ ३, ५७,१.

†विविचि[i]- -चिम् ऋ ५,८,३; ८, ५०, ६; खि ३,२, ६; तै ३,३, ११, २†.

वि-चक्रमाण- वि√क्रम् द्र.

वि√चक्ष्, > चक्षि, विचक्षसे[j] ऋ ९, ४५, ६.

विचष्टे ऋ १,२४,१२;९८,१;५, १९,१; १०,५,१; ३४,१३;५५, ३; ११४, ४; मा २६, ७†; का २८, ७,१†; तै १, ५,११,३†; ४, २, ५,४[k?l]; मै ४, ११,१†; काठ ४, १६†; ३८, १३[l]; शौ ४, ११, ३; १६, ५; ९,१,५[m]; १०, ८, ३०; †विचष्टे[n] मै ४, १२,२; शौ ७, ८६,१; १३, २, ११; १४, १, २३; पै १८, ३, २; २१, ५; विचष्टे पै ३, २५, ३; ५, ३२, ५; १६, ६१, १०; १५०, ६; १९,५२, १†[p]; २०, १५, २; वि ... चष्टे शौ ७,२६, २; वि ... चष्टे ऋ ८, २५, १६; †विचक्षते ऋ १, १६४, ४४; ८,४,१३; ४५, १६; १०,१७७, [(१, १५९,४)१]; कौ १,१३६; जै १, १५,२; शौ ९, १५, २६; विचक्षे ऋ १०, ७९, ५; †वि-चक्ष्व ऋ ७, १०४,२५; शौ ५, २०, ४$[q]; ८, ४,२५; पै १६, ११, ५; विचक्षः[q] पै ९,२४,३; विचक्षीय पै २, ६८, ६.

विचचक्षिरे मा ४०,१०;१३; का ४०,१; १०; १३; वि ... अचष्ट ऋ २, १५, ७.

a) गस. णमुलन्तम् । b) शोधः १८०८ *h* द्र. । c) विप. (बलवत्- [इन्द्र-प्रभृ.])। (√*वृष् 'वृषभावे'>) *वृषु- > यनि. (तु. [अर्थमात्रे] PW. प्रभृ.; वैतु. वें. स्क. सा. मेधाव्यर्थे नाप. इति, GW. =२विग्र- इति च ?) । पपा. नावग्रहः।

d) नाप. (*अन्न-)। 'तौ जठरं पूरयितुं विग्रं धारयेथे' इति वा. । (√विष् *'भोजने' [तु. परिवेषण-] >) *विषु- > यनि. (तु. नान्तरीयपूर्वो मन्त्रः; [अंशतः] ORN. च; वैतु. वें. सा. WAG [१; १३८] मेधाव्यर्थे, GRV. वेगार्थे च < √विज् 'चलने' इति, R [ZDMG ४८, १०८] वि√ग्रन्थ् > *विग्रन्थेथे इतीव, पाठ-शोधः इति ?)। e) विप. । बस.।

f) नाप. । गस. उप. कर्मणि अप् प्र. (पा ३, ३, ५९) थादि-स्वरः ।

g) विप. (क्षरणवती- [रोदसी-]) इति वें. सा. PW. GW. प्रभृ. । विप. (प्रदीत- [योनि-]) इति कृत्वा °त-> [सस१] -ते इति मतम् ।

h) सपा. काठ ४०,९ अस्तभ्नाम् इति पाभे. ।

i) विप. । कर्तरि किन् प्र. (पाम ३,२,१७१ [तु. वें. सा GW. ORN.; वैतु. भा. PW. प्रभृ. < वि√विच् इति ?]) ।

j) भा. लटि मपु१ (तु. GW.; वैतु. वें. सा. वि-चक्षस्- > -क्षसे इति ?) ।

k) पाठः ? शोधः पृ २१७८ *d* द्र. ।

l) तु. सस्थ. टि. अति ।

m) सपा. पै १६,३२,५ अभिवस्ते इति पाभे. ।

n) सपा. ऋ १०,८५,१८ तैब्रा २, ७,१२,२ अभिचष्टे इति पाभे. ।

o) सपा. शौ ९,१५,१९ वितष्टे इति पाभे. ।

p) सपा. ऋ ९,७४,४ विजायते इति पाभे. ।

q) सपा. विचक्ष्व <> विचक्षः इति पाभे. ।

पै २, २१, २; विदत शौ १८, २, ३१; अविदत् ऋ १, ५३, १; ६, ४४, ७; तै ४, ३, ११, ४[a]; काठ ३९, १०[a]; शौ २०, २१,१†; अविदत् ऋ १,९२,९; ६,६३,१; ७,८९,४; ८,९१,१; १०, ५, ५; ७९, ३; मै १, ६, ११¶; क ३७, ८¶[b]; पै २,३, ५[c]; ४,२६,१†; †विदुत् ऋ १, ६१, ६; ६२, ३; [३; १०,६८, ११]; ७२, ४; ८; ९६; ४; २, १९, ३; ३, ३१,६; ४, २१,८; ५, ७,६; ३२,[(३,३२, ४)५]; ८, ६९, ६; ७९, ६; ९३, १४; ९; ९६, १०; १०, २१,५;४३, ४; ६१, १३; ७६, २; ९९, ८; १२३, ४; १३८, ३; मा ३३, ५९; का ३२,५,५; मै ४, ६, ४; कौ २, ८४१; शौ २०,१६, ११; १७, ४; २२, ६; ३५, ६; ९२,३; विदत् ऋ १,८४,१४[d]; १००, ८; १८९,४; २, ४२,१; ३; ५, ४४, ८; ४५, ८;६,४७, ५; ७, ५०, १-३; ९, ६८, ९; १०, ८६; १८; खि १, २,१३; तै १, २,९,१[e]; काठ २७, ९†; ३५, ५; क ४८, ६; कौ २, २६४†[d]; जै ३, २२, ११†[d]; शौ १, २०,१[२f/g]; ५, ३, ६[२f];

८,१,१६; †२०,४१,२[d]; १२६, १८; १३०,१४[h]?; पै १४,३,९; १६, २, ६; ६७, ६‡[i]; १९, १६, ५[i]; अविदन्त शौ १८,२, ४७; विदन्त ऋ ४, १, १४; विदन्त शौ ६, ३२, ३; ८, ८, २१; ११, २, २; पै १, २७,२; १६,३०,११;१०४,२; अविदन् ऋ १०, ९४, ३; मा ३३,६०; का ३२, ५, ६; मै ३, ८, ४¶; शौ २, ९, ४; अविदन् ऋ १, ७२, ६; १०, ९४, ४; मै ३,८, ८¶; शौ २, ९, ४; पै २, १०, ३; २०, ५२, ७; विदुन् ऋ ८, २८, १; विदन् ऋ १०, ८५, ३२; मा ४,३४[२e]; का ४, १०, ५[२e]; तै १, २, ९, १[e]; मै १, २,६[e]; ३,७,८[e]; काठ २, ७[२e]; क २, १[२e]; शौ १,१९,१[२];१२, १, ३२; १४, २, ११†; पै १, २०,१[२];१७,४,२†; १८,८,२†; अविदः मै २, १३, १०[a]; ४, ५,२¶; शौ २, १०,७[c]; अविदः ऋ ५, ८३, १०; पै १९,१९,४; †विदुः ऋ ५, ३०, ४; काठ ८, १६; †विदः ऋ १,४२, [७-९]; १७३, १३; ४, १, ३; ९, २०, ३;५९, ४; १११,२; काठ २६, ११; कौ २, ३२०;९४२; जै ३,

२६, ६; ४, १, ३; पै १०, १, १; अविदम् ऋ १०, १६१, ५; मा ५, ४२[j]; †शौ ८,१,२०; २०,९६,१०; अविदम् ऋ १०, १६१,५; तै १, ३,५,१[j]; ६,३, ३, १[j]; मै १, २, १४[j]; ३, ९, २[j/k]; काठ ३,२[j];२६,३[j]; क २, ९[j]; शौ ८,१,२०†; २,३; २०, ९६, १०†; पै २, २; ३;९, १०, १; १६, २, ९[२]; ३, ३; विदम् ऋ १०, ४९, ९; अविदामहि मै ३,८,३¶; †अविदाम ऋ ८, ४८, ३; मा ८, ५२; का ९, ६, ४; तै ३, २, ५, ४; शौ ८, ५,११$; †अविदाम ऋ १०, १०, १३; ५३, ३; तै १, ३, १४, २; मै ४, २, १२$; ११, १; काठ २, १५; शौ १८, १, १५; $पै १६, २८,१;२०, १०, २.

विद्युते ऋ ५, ४४,९; मा २०, २६; का २२, २, ३; शौ १९, ४९, ७[२]; विद्यते ऋ १०, ६४, २; मा २३,४७; ४८; ३१,१८; का २५, ९, ३; ४; ३५, २,२; पै ५, २७, ७; १४, ४,७; १९, ९, ११; ? विद्यताम् पै २, २५, २.

अवेदि ऋ ७, ८, २; १०,९९,

a) सपा. अविदत् (पाग्र ३, ३, ५ च)<>अविदः इति पाभे.।

b) सपा. काठ २४,७ अविन्दत् इति पाभे.।

c) सपा. अविदत् (तैब्रा २, ५,६,३ आपमं २, १२,९ च)<>अविदः इति पाभे.।

d) पाभे. पृ २८५१ *j* द्र.।

e) सपा. विदत् <> विदन् इति पाभे.।

f) एकतरत्र पाभे. पृ २७३५ *b* द्र.।

g) अपरत्र सपा. तैब्रा ३,७,५,१२ आपश्रौ २,२०,६। काठ ४०,१० वृधत् इति पाभे.। पृ २२३६ *c* अपि द्र.।

h) विदन् (तु. शंपा., सात.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. RW.)। 'नः (अस्मान्) अति (अतिक्रम्य [कप्र.]) मा सखा त्वा विदत्' इति वा. सस्थ. ?अभि> अति इति, एवं सपा. खि ५,१५,९ ? वदत् > विदत् इति शोधश्च।

i) पाभे. पृ २८३९ *f* द्र.।

j) अविदम्<>अविदम् इति पाभे.।

k) वैतु. पपा. अ॰ इति ?।

१०; †वेदि[a] ऋ ४, १६, ४; शौ २०, ७७, ४.
वेदयति तै २, २, ८, २¶.
¶विदां√कृ; विदांचकार तै ५, ३, ८, १; मै १, ४,१२;६,१३; ३, २, ७; ३, ९; ४,२, २; ६; १०; ५, ४; काठ २१, ४; ९; २७, ५; ३२, २; क ३१, १९; ४२,५; विदाञ्चक्रम काठ २२, ६; क ३४,१; विदामक्रन् तै ३, ५,१०, २; मै १, ४, ७.
वित्त,त्ता[b,c]– -त्तः काठ १३, ६; –त्तम् मा १८, ११; १४; का १९, ३, २; ५, २; ¶तै १, ५, ९,२;७,४,६; $४, ७,२,२; ५, २; ६,२,४,३[2]; मै २,११,३;५; ४, १, १३¶; ¶काठ १३, ५[2]; $१८, ८; १०;२५, ६[2]; ३१, १०; क २८,८; १०; ३९,३[2]¶; ४७,१०¶; पै ९, ११,४; १९, २५, ५; २०, २८, ३; –त्ता तै ६, २,७,२¶[d]; काठ २५, ६¶[d]; क ३९, ३¶[d]; शौ १२, ५, १; पै १६, १४०,१; –त्ताः मै ३, ८,५¶[d]; –त्ते ऋ १०,३४,१३; शौ १९, ४८, ६; पै ६,२१,६.
√वित्तकाम्य > वित्तकाम्या-म्या[e] शौ १२, ३,५२; पै १७, ४१, २.
वित्त-जानि[f]– -निम् ऋ १, ११२, १५.
वित्त-धु[g]– -धम् मा ३०, ११; का ३४, २, ३.
वित्ता(त्त-आ)य(न>)नी[h]– -नी मा ५, ९; का ५, ३, १; तै १,२, १२, १; ६, २,७, २; मै १, २, ८; ३, ८,५; काठ २, ९; २५,६; क २,३;३९, ३.
वित्ति[c]– -त्तये पै १९, ४४, १८; ५५, १२; २०,५३,६[2]; –त्तिः मा १८,१४; का १९, ५, २; तै १,६, ४,४;७,४, ६; ४, ७, ५, २; मै २, ११, ५; काठ ५, ४; १८, १०; ३९, ५; क २८,१०; पै १६, ४६,८; १९, ४४,१८[2]; ५०, ७; ५३, ११?[i]; २०, ५३, ३; –त्तिम् पै ५, ३५, १-११; १९,५३,१०;१२; –¶त्त्यै मै २, १, १; २, ७; काठ १०, १०[j]; ११, २; ३९, ५$.
वित्त्वा मा २,२१[k]; ८,२१[k]; तै १, १, १३, ३[k]; ४, ४४, ३[k]; ५, ९, ३¶; २, ३, २, ५¶; ६, ¶२,८,१; २[2];६,२, २[k]; मै १, १, १३[k]; २,१५[k];३, ३८[k]; ३, ४, ५¶; ४, १, १४[k]; काठ १, १२[k]; ४,१२[k]; २२,२; २९, ७; क १, १२[k];३, १०[k]; ४५,८¶; शौ ७, १०२, ७[k]; ९, ५, २७; १८,२, २५[l]; पै ८,१९,१०.
विद्[m]– विदा ऋ १; ३१,१८.
विदत्[c]– > विदद्-अश्व[n]– >
वैददश्वि[o]– -श्विः ऋ ५, ६१, १०.
विदद्-वसु[p]– -सुः ऋ ३, ३४, १; तै ३, २, १०, २; मै १,३, ९; २,८, १०[q]; काठ १७, ९[q]; क २६, ८[q]; शौ २०, ११, १†; –†सुम् ऋ १,६,६; ८,६६, १; कौ १, २३७; २, ३७; जै १, २५, ५; ३,४, ८; शौ २०,७०, २; –†०सो ऋ ५, ३९, १; कौ १, ३४५; २,५२२; जै १, ३६, ४; ३,४०, १८.
?विदुथ[r] शौ १,३२,१.
विदथ[s]– -थम् ऋ १, ११७, ⌊२५; २, १२,१५ (३९, ८) ८, ४८, १४⌋; ७, ९३, ३; १०, ८५, २६;२७; मै ४, ११, १†; शौ ८, १, ६; १२, २, २२; ३०; †१४,१, २०; २१; १७, १,

a) अन्यत्र विकरणेभ्यः इति वचनान्न चिण्-स्वरः।
b) विप., नाप. न. (धनादि-संपद्-)।
c) धा. लाभे वृत्तिः।
d) सपा. वित्ता <> वित्ताः इति पाभे.।
e) तृ१ द्र.। f) विप. (कलि-)। वस. उप. =जाया-।
g) नाप. (धनाढ्य-)। उस. उप. कः प्र. थादि-स्वरश्च।
h) विप. (पृथिवी-)। उस. उप. अधिकरणे प्र.।
i) शोधः पृ २३६४ e द्र.।
j) सपा. मै २, २, ५ जिल्यै इति पाभे.।
k) पाभे. पृ ७५१ q द्र.। तत्र च पै २०, ३४, ८ ज्ञात्वा इत्यपि समावेश्यः।
l) पाभे. पृ २०१० o द्र.।
m) भावे क्विबन्तम्। धा. ज्ञाने वृत्तिः।
n) व्यप. (राजन्-)। बस.।
o) अपत्यार्थे इञ् प्र.।
p) विप. बस. (तु. भा.; वैतु. सा. पूप. <√विद् ज्ञाने?)।
q) सपा. मा. १५,१७ प्रमृ. विश्वव्यचाः इति पाभे.।
r) विदुथ->-थम् इति शोधः (तु. सपा. पै १,२३, १, W ⌊टि.⌋; वैतु. सा. क्विप. इति स्वरतश्चिन्त्यम्)।
s) नाप. न. (स्तोत्र-, पूजा- प्रमृ.)। यनि. धा. ⌊=√वृध्⌋ स्तुतौ वृत्तिः।

१५;२०, ३४,१८†; पै १, २३, १; २,१९,१-४; १३,७, १६†; १५, २१, ४; १६, १, ६; १७, ३२, २†; १०; १८, २, ९†; १०†; –†थस्य ऋ १, ५६, २; ६०, १; ३, ३, ३; ३८, ५; ५, ३३, ९; १०, ९१, ८; ९२, २; काठ ३९, १३; कौ २, ३३४; जै ३, २८, ६; –०थस्य शौ ७, ७७, ४; पै २०, ११, ८; –था ऋ १, १६४,२१; ३,१, २; ४, ३८, ४; ६, ८, १; ११, २; ८, ३९, ९; मा २३, ५७; ५८; का २५, १०, ५; ६; तै ३,२, ११, ३†; कौ ३, ३, ८†; जै २, २, ३†; शौ ५, २०, १२; ९, १४, २२†; १८, ३, ७०; पै ९,२४, १२; १६,६७,१२†; –‡?थान्[a] जै १, ४८, ३; –थानि ऋ १, १३०, १; ३, १, १८; १४, १; २७, ७; ४, १६,३; ६,५१, २; ७, ६६, १०; तै ४, ७, १५,३; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५; †कौ १, ४५९; २,८२७; जै ४, २६,८†; शौ ४,२५,१;२०,७७, ३†; पै ४, ३४, १; –†थाय ऋ १०, ९१, ३; शौ १८, १, २०; –थे ऋ १, ३१, ६; १५१, १; १५३, ३; १६२, १; १८६, १; २, १, ४; [१६; २, १३; ११, २१; १३, १३; १४, १२; १५, १०; १६-२०, ९; २३,१९; २४, १६; २७, १७; २८, ११; २९, ७; ३३, १५; ३५, १५; ३९, ८; ४०, ६; ४२-४३, [३; ९, ८६, ४८]; ४, ८; २७, ८; ३९, १; ३, १,१; ८,५; ३८,६; ३९, १; २; ५४, [११; ५६, ५]; ५६, ८; ५, ५९,२; ६३, २; ६, २४, २; ५२, १७; ७, १८,१३; २१, २;९३,५;८, ३९,१; ९,२२,१; १०, १२, ७; ९६, १; १००, ६; खि १,९, २; ६; ३, १९, १; ४, ४, ४; खिसा ४, ६; †मा २५, २४; ३३, ३४; ३४, ५८; †का २७, १२, १; ३२, ३, ५; ३३, २, २१; †तै २,१, ११, ५; ४, ६, ८, १; †मै ३, १६, १; ४, ११, २; १२-१३, १;१४,१; १२; १४; †काठ २, १५;११, १२; ४६, ४; †कौ १, ४७७;२,११९; †जै १,५०, १; ३,१२,६;४,२७,४; शौ १,१३, ४; १८, १,३५†;३,१९; २४†; २०, ३०, १†; पै १९, ३, ६; –थेन खि १, ११,४; –थेषु ऋ १, ४०, ६; ६४, १;६; ८५,१; ८९, ७;९२,५; १४३,७; १५३, २;१५९, १;१६६, २;७;१६७, ६; २, २७, १२; ३, ४,५;२६, ६; २८, ४; ५४, २; ५५, ७; ५६, ५; ४, ६, २; २१,४;३६, ५; ५, ३,६;२९, १३; ७, ५७, २; ७३, २; ८४, ३; ९९,६;८, ११, २; ९, ९७,५६; १०,९१, ९; ११०, ७;१२२, ८; खि १, २,२;३,७; ४, ११,२; मा ३३, २; २५, २०†; २९, ३२†;३४, २; का ३४, १, २; २७, ११, ७†; ३१, ४,८†; तै ३, १,११, ७†; ४, १,२,१; ७, १,११, १; मै ३, १२, १; ४, १३, ३†; काठ १६, २०†; ३५,१†; ४१, २; शौ ५, १२, ७†.

विदथिन्[b]–>वैदथिन[c]– -नाय ऋ ४,१६,१३; ५, २९, ११.

†विदथ्य,थ्या[d]– -थ्यः ऋ ४, २१,२; खि ५, १२,१; शौ २०, १२८,१;–थ्यम् ऋ १,९१,२०; ६,८;५;७,३६,८; १०, ४१,१; मा ३४, २१; का ३३, १, १५; मै ४, १४, १; –थ्या ऋ १, १६७,३; ७,४०,१; –थ्याम् ऋ ७,४३,३[e];–थ्याय ऋ ३,५४,१.

†१विदान,ना[f]– -नः ऋ १, १६५, ९; १०; २, ९, १; ६, २१,२; १२; ८, ४५, २७; १०, १११, १; मा ११, ३६; ३३, ७९; का १२, ३,९; ३२, ६, १०; तै ३, ५, ११, २; ४, १,३, ३; मै २, ७, ३; ४, ११, ३[२]; काठ ९, १८; १६,३; –‡नम्[g] तै ४,१, २,५; ५, १, ३, ३; काठ १६,

---

a) ०थानि इति शोधः। सस्थ. ?एव > इव इत्यपि शोधः (तु. सपा. ऋ १,१३०,१ कौ १,४५९)।

b) व्यप. (राजन्-)। मत्वर्थीयः प्र.।

c) व्यप. (ऋजिश्वन्-)। अपत्येऽर्थे अणि प्र. प्रकृतिभावः (पा ६,४,१६५)।

d) नाप. (स्तोत्र-)। स्वार्थे यत् प्र. उसं. (पा ५, ४, २५)। तित्-स्वरः।

e) 'विश्वाची (*विश्वदेवस्तुतिकृद्-वाक्) विदथ्यां (विरुदावलिम्) आ···अनक्तु (उच्चारयतु [<√अञ्ज् 'शब्दे'])' इति वा। शेषं सस्थ. विश्वाची- इत्यत्र द्र.। LR. ०थ्यान् इति शोधुकः ?।

f) विप. शानन्ते (तु. पा ३, २,१२८) नित्-स्वरः। धा. लाभे वृत्तिः।

g) पाभे. पृ १६६७ *m* द्र.।

२; १९, ३; क ३०, १; –नाः ऋ ३,३६,२; –ने ऋ १,१२२, २; १०, १३, २; शौ १८, ३, ३८.

†?विद्वान्,ना[a]– -नः ऋ ९, ३५, ४; शौ ५, २०, ३; पै ९, २४, ४; –ना ऋ ५,८०,५; –नाः ऋ ९, ७,१;८; कौ २,४७८;४८५; जै ३, ३६, ३; १०; –नासः ऋ १,१६९, २; ४, ३४, २; १०, ७७,६.

विद्राय्य[b]– -य्यः ऋ १०, २२, ५.

विदित– -तम् शौ ४,२७, ७[c]; ६, १२,२[d]; –तौ शौ ४,२८,२[e]; पै १९, २०,१.

विदित्वा[f] मा ३१, १८; का ३५, २,२.

?विदु– -दुः पै २०, २३, २.

विदुस्[g]– -दुः ऋ १, ७१, १०[h]; ७,१८,२[i].

†विदुष्ट(ष्-ट्[<त])र[j]– -रः ऋ १,३१,१४; १०५,१३; १४; २, १६,४; ४, ७,[८ (८, ४)]; ६, १६, [९; ७, १६, ९]; ८, ७५, २; तै २, ६,११,१; मै ४, ११, ६; काठ ७, १७; –रम् ऋ ६, १५, १०; तै २, ५, १२,५; काठ ७, १६; –रा ऋ २,३,[७; (३, ४, ७;७,८; १०, ६६,१३; ११०,७)];१०, ७०, ७; –रेभ्यः ऋ ८, ४१,१.

†विदे[k] ऋ १, १००, १०; १२७, ४; १३२, २[l]; ६, ६६, ३; ७, ४०,५; ८, १३, १; [(१,१४२, ११)१४]; २९; ४९, [१;६९,४]; ६२, ९; ९३, ३३; ९, १४, ६; ८६, ३२; ९९, ७; १०६, २; १०, २३, २; खि ३, १, १; कौ १, १६८; २३५; ३०१; २, ४५; ९६; १६१; ८३९; ११४१; जै १,१८,४; २५,३; ४३, १; ३, ९, १०; १५, ९; ५९, ४; शौ १२, ३,५४; विदे खि ५, ४, ५; कौ ४,५; जै २, ७, २; पै १६, १५१; ८; १७, ४१,४.

†?विद्मन्[m]– -द्मना ऋ १,११०,६; ५;८७,२;६, १४,५; ७, ४,१; मै ४, १४, ३; काठ ७, १६; –द्मने[n] ऋ १, १६४, ६[o]; १०, ८८,१८.

विद्मन[p]– > विद्मना(न-अ)पस[q]– -†पसः ऋ १,३१,१[r]; १११,१; मा ३४, १२; का ३३, १, ६; –पसम् खिसा ३, १; तै ३, ३, ११,५; मै ४,१२,६; काठ १३, १६; शौ ७, ४९, १; पै २०, ५,३.

विद्या[s]– -द्यया मा ४०, १४; का ४०,१, १०[t]; ११; मै ४, १,

---

a) ज्ञानजन्तेः चित्स्वरः ।

b) विप. । कर्तरि काय्यः प्र. उसं. (पाउ ३, ९६) । धा. लाभे वृत्तिः ।

c) पामे. पृ ८५३ *j* द्र. ।

d) सपा. पै १९,४,५ उदितम् इति पामे. ।

e) पामे. पृ २८४४ *p* द्र. ।

f) =सपा. श्वेउ ३,८;६,१५ । शौ १०, ८,४४ तैआ ३,१२,७;१३,१ विद्वान् इति पामे. । g) भाप. (ज्ञान-, दीप्ति- [वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रभृ. विप. इति]), व्रिप. (विद्वस्- [तु. विदुष्टर–]) । कत्रादौ कुसिः प्र. ।

h) 'विदुः (ज्ञानम्) अभि (अभिलक्ष्य [तद्विषये]) कविः सन् नः (अस्माकं) पित्र्याणि सख्यानि मा प्रमर्षिष्ठाः (विस्मरेः)' इति वा.।

i) विदुः (दीप्तिं [शक्तिं वा]) अभि (अभिलक्ष्य [तद्विषये]) कविः (दीप्तिमान् [शक्तिमान् वा]) सन् द्युभिः (देवान्तरैः सह) अवक्षेषि (आधिपत्येन निवससि) इव (यथा) राजा जनिभिः' इति वा. । j) विप. (अग्नि-, मरुत्- प्रभृ.) । PW. GW. प्रभृ. <विद्वस्– इति ।

k) क्रिप. (लटि. प्रपु१ वा उपु१) वा क्विबन्तस्य च १ वा के-प्रत्ययान्तं वेति स्वरूपतो भूयो विमृश्यम् ।

l) =भिद्- > भिदे (भेदनाय [तु. सस्थ. टि. वृक्सन्–]) ।

m) भाप. । धा. ज्ञाने वृत्तिः ।

n) तुमर्थे च१ इति GW. Wolff [KZ ४०,३] ।

o) सपा. शौ ९,१४,७ पै१६,६६,६ विद्मनः इति पामे. ।

p) विप. (ज्ञानदीप्त्यादिगुणयुक्त-) । विद्– [भाप.]+ मत्वर्थे मनच् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२) ।

q) विप. (ज्ञानादियुक्तकर्मवत्- [ऋभु-,मरुत्-]) । बस. उप. अपस्– इति । पूप. स्वरश्च (वैतु. पपा. प्रभृ. विद्मना इति पूप. इति ?) ।

r) तु. सा.; वैतु. ? वें. स्क. GRV. OV. यनि. कवयः इत्यस्य विप. इति, GW. यनि. ष१ सत् अग्नेः विप. इति च ? ।

s) भाप. स्त्री. क्यप् प्र. स चोदात्तः (पा ३,३,९९) ।

t) =सपा. ईउ १, १० । मा ४०, १३ विद्यायाः इति पामे. ।

२¶; ¶काठ १९, ७[a]; ३१, १; ¶क ३०, ५[a]; ४७, १; शौ ६, ११६,१;११,९,१०; पै१६,४९, ७; ८२,१०; –¶द्या मै ४,१,२; काठ १९, ७[b]; ३१, १; क ३०, ५[b]; ४७,१; –द्याः[b] तै ५,१,७, २¶; शौ ११,१०,२३; पै १६, ८७,३; –द्याभिः[a] तै ५, १, ७, २¶; –द्याम् मा ४०, १४; का ४०, १, ११; तै २, १,२,८¶; ¶काठ ९, १६;२८,५[2]; क ४४, ५[2]¶; पै २, ६२, १; –द्यायाः मा ४०,१३[c];–द्यायाम् मा ४०, १२; का ४०, १, ९.

विद्वन्[d]– -द्वनः[e] शौ ९,१४,७; पै १६, ६६, ६.

विद्वल,ला[f]– -ला ऋ १०, १५९, १; पै २,४१,१; –लाः शौ १०, १, ९; पै १६, ३५, ९.

विद्वस्[g]– -दुषः ऋ ३,१४, २; मा ६,२६; का ६,७, ३; ¶तै १,३, १३,१§; ७,३,२; ३[2]; २,३,९, ३;५, ८, ५; ११, ९; ६,१,४; ६, ४, १०-११,१; ६, ८,३;४; ९-१०, १;११, २; मै १, ३,१; ४, १, ४¶; ५, २; ¶काठ ३, ९§; २०, १२; २१, १; २५, ६[2h]; ७;२६, १०; २७, ८;३०, १०;३१, ३;८; ३४, १७[2];३७, १७; ¶क २, १६§; ३१, १४-१६; ३९,३[2];४;५;४१,८; ४६, ८; ४७,३; ८; शौ ११, ५, ५; १२, ४, २२; ९, ८; पै १६, ५८, ३;५; १४५, ८; १७,१८, २; –दुषा ऋ १, १५६, १; ५, ४४, १०; ६, ५४, १; तै ६,४, ९, २¶; शौ १५, १२,४;७;८; ११; –[दुषाम् ऋ १०, २, ४; तै १, १, १४,४; मै ४, १०,२; काठ ३५, ९; शौ १९, ५९,२; पै १९, ४७, ५; –दुषे ऋ १, ११७, १०; २, ३०, २; ४, ३, १६;१९, १०; ६, ४२,१; [कौ १, ३५२;२, ७९०; जै१,३७, १†; शौ ८, १५, १; १०, १०, ३२; १२, ४,२३; ४५; पै १६, १००, २;४; ११०, २; १७, १८, ३; २०,५; –द्वांसः ऋ २, २४, ६; ४, ३६, ८; १०, ५२, १०; ¶तै २, ५, ११,१; ७,२, १, १[2]; ६; २; ३, ३-४, १; ५, २; ६-९, १; १०, ५; ४, १,१; २, १;२; ३,२; ४; ६; ४,१;५, १[2]; २; ४; ६, १; ३; ७,१; ३; ५, १, २; ३; मै ३, ७, १०¶; ¶काठ २१, १; ३४, १३[3]; शौ ६,११५,१; पै ९,२२,२३; १६, ४९, ४; १९, २५, ८;–द्वांसम् ऋ १, १६४, ४; शौ ९, १४, ४†; १०, ८,१७; १२, ४,४३; १३, ३,१-२५; १५, २,३;११; १७; २३; पै १६, ६६, ४†; १०३, ८; –द्वांसा ऋ १,११६, ११; १२०, ३[2]; ५, ८६, ४; काठ ४, १५†; –द्वांसो ऋ १, १२०,२; काठ २७,८¶; –द्वान् ऋ १, २४, १३; ७०, ३; ७२, ७; ९०, १; ९४,६;१६; १०३, ३; १२०, ५; १४५, ५; १५२, ६;१६४,६;१८९, [१; ३,५,६]; ७[l]; १९०,७; २, ५, ४; ८; ६, ७; ८; १५, ७; २९, १; ३, १, १७; १८;१४, २; १७, ३;२५, २; २९, [१६; ३५, ४]; ३१, १; ३५, ८; ४४, २; ४७, [२; ५२, ७]; ५५, १४; ४, १, ४; २; ११; ७, [८; ८, ४]; १६, [६; ७, २१, ४]; ३०,१७;४२, ३; ५, १, ११; २; [८; १०, ३३, ६]; २,९; ४,५; २९,१३; ३०, ३; ४६, १[2]; ४९, २; ६, १५, १०; २१, ११; ४४, १४; ४७, ८; ७५, १४; ७, १, २४; ७, १; १०, २[l]; २२, ५; २८, १; ८७, ४; १००, ५; ८, ६३, ३; ७२, १; ९२, ९; ९, ७०, १०; ७३, ८; ७७, ४; ८१, २; ९६, २; १०, १, ३; २, १; ३; ४; ५, ५; ८, ८; १७, ३; २७, ११; २८, ५; ५२, ४; ५३, १; ६७,३; ७०,९[k]; १०; ९८,११; १०२,७; ११०, ९; १२२, २; १३६,६; १३९, १[l]; १४८, ३;

---

a) सपा. विद्यया <> विद्याभिः <> मै ३, १, ८ वाचा इति पाभे.।

b) सपा. विद्या <> विद्याः <> मै ३, १,८ वाक् इति पाभे.। c) पाभे. २८५६ *t* द्र.।

d) विप.। कर्तरि क्वनिः प्र. उसं.। W. WAG [२,१५५ *b*] पाभे. अनु पाठः शोध्य इति।

e) पाभे. २८५६ *o* द्र.।

f) विप. (*अभिभावुक- [अभिचार-कृत-, शची-])। धा. *वशवरणे वृत्तिः। क्लच् प्र. उसं. (पाउ ४,३८)।

g) विप., नाप.। लटः क्वसुः प्र. उसं. (वैतु. पाप्र[७,१,३६] शतुर् वसुः आदेशः)।

h) SI. एकतरत्र विदुषे इति चिन्त्यम्।

i) तु. सस्थ. टि. वि···वेषि। j) तु. सस्थ. टि. आ।

k) तु. सस्थ. टि. उप। l) पाभे. पृ १५९० *n* द्र.।

१६०, २; खि ४, १०, १[a]; २; १०[२], २; ५, ७, २, ९; खिसा २९, ७; मा ५, ३६†; †७, ३७; ४३; ८, १३; २०†; ९, २५; १२, १५; १८; १७, ५८†[b]; ६६; २१, ३†; †२९, ३४; ५१; ३२, ९; ४०, १६†; का ५, ९, २†; ७, २०, १†; †९, २, ३; ३, ६[a]; १०, ५, २; १३, १, १६; ६, २४; १८, ५, ९†; ६, २; २३, १, ३†; †३१, २, ६; ४; १०; ३५, ३, ६; ४०, १, १८†; तै ¶१, १, †१४, ३[२]; ४; †४, ४२-४३, १; ४४, २†; ५, ८, ३; ५; ९, २; ३; ५; ६, ७, ३; ९, १[२]; २; ३; ७, १, १; ४, २; ६; ७; ¶२, २, १२, ५†; ३, १४, ६$; ४, १-२, ४; ६; १; ११, ४; ५, ४, १; ६; १[२]; २[३]; ३[२]; ४; †१२, ३; ५; ¶३, १, ९, ६; २, १, १; २; २, २$; ३; ४, ३[२]; ७, ३[२]; ८, २$; ९, ६; ११, २†; ३, ८, ५[२]; ४, ११, ३†; ४, १, ९, ३; २, १, ५; ३, १३, ४†; ६, ५, १; ६, ५†; ¶५, ४, ७, १$; १०; ४; ५, २, १; ४, ४†; ६, ३-४, ४; ५; ३; १०, १; ७, ४, ३; ५, ७; ६, ६; ९, ४; ¶६, १, २, १; ६, ६; ३, २, ६; ¶७, १, १; ३; ४, १; ६, २-४; ८, १; २; ९, १[२]; १०, १; २[२]; ३[२]; २, २-३, १; ५, १; २[२]; ३; १०, १;

५, १५, ३; ¶मै १, २; १३†; †३, २३; ३८[a]; ५, ७-९; ६, २[२]$; ३[४]; ६[२]; ७[४]; ९[२]; १३[२]; ७, २; ५; ८, १[२]; ६; ७; ९, ४[५]; १०, ५[२]; १५; ११, ५[२]; ९; २, ३, ८$; ४, २; ५, ९; ७, ८$; १०, ५†[b]; ३, ३, ८†[b]; ४; ६; ८[२]; ९[२]; ६, ४; ७, १; ३[२]; ८, १; ३-५; १०[२]; १०, ७; १६, ३†; ४, १, ३; ४; ६; १०-१२; २, ३; ५, ६[२]; ६, २; ४; ७, ६-८; †१०, १[२]; २[२]; ४; ११, १[२]†; १२, ६†; †१३, ३; ७; १४; १७†; ¶काठ २, १५[४]†; ३, १†; ४, १२†; ६, १०[२]†; ७, ५[३]; ६; ७; १०; १३$; १६†; ८, ४; ६[३]; १३; १५; ९; ३; १२[७]; १५[३]; १०, ७; १०[२]; १३†; ११; २; १२, ३[२]; ५; ७; १२; १५†; १३, ३[२]; ७; १४, ५[२]; ९; †१६, ८; २०; १८, ४$; २१[२]; १९, ११; १२; २०; ६[२]; ८; ९; ११[३]; १३; २१, २[४]; ३[२]; ४[२]; ९$; २२, २; ३; ७[३]; २३, ७[२]; १२†; २४, १; ९; १०; २५, १; ३; ६[२]; ७; २६, १०; २९, २; ३०, १०; ३१, २-४; ८[२]; ९; १३; ३३, ६[२]; ३४, ६; ७; ९[३]; १०; १३; १७[३]; १९†; ३५, ९†; १३$; २०; ३७, १७; ३८, १२†; ४६, १†; ¶क २, ८†; ३, १०†; ५, ४[३]; ५; ९; ६, १; ३$; ९; ७,

२[३]; ८, १; ३; ६; २८, ४$; ३१, १; २; ८[३]; १०; ११; १३[३]; १५; १७[४]; १८[२]; १९[२]; ३५, १[२]; ३६, ४[२]; ३७, २; ३८, २-४; ६; ३९, ३-५; ४१, ८; ४५, ३; ४६, ८; ४७, २-४; ८[२]; ९; ४८, १[२]; १३$; १८; †कौ १, २१८; २, १७६; ९९४; ११४९; †जै १, २३, ५; ४, २३, ६; २७, ३; शौ २, १, २; २८, २; ३५, ३; ३, १, १; २; २, १; ४, १, ३; ९, ७; ३९, १०; ५, ११, ६; १२, ९†; २०, ९; २९, ५; ३०, ७; ६, ६८, ३[c]; ७६, ४; १११, २; ३; १२२, १; ७, ७७, ९†; ११३, १; ९, ३, ३; ७, ७; ९, १; ३; ५; ७; ९; १०; १४, ७†; १०, ५, ५०; ८, १३; २०; ४४[d]; ११, १, ४; ७; १०; १०, ३२; १२, २, ९; ३९; १४, १, ५६; १५, १०-१२, १; १३, १; ३; ५; ७; ९; १७, १, १६; १८, २, ५४†; ५७[e]; १९, १५, ४†; ५६, १; †५९, २; ३; †२०, ७७, ६; ८६, १; ९१, ३; ९६, २; पै १, १२, २; ८८, २; ९५, ४; १०७, २‡[f]; २, २, ५?[g]; ६, २; ३८, ३; ६०, २; ६१; १; ३, ६, १; २; ८, १; १०, ३; ३५, ४†; ४, ११, १; ५; ४०, ६; ५, २, ३; १७, ७; २२, ७; ९?[h]; २८, ३; ७; ३६, ४; ८; ७, १, ६; ८, १, ६; ३, १३; ९, १३, ७; २१, १-१२

[a]) पामे. पृ २३५८ *a* द्र.।

[b]) पामे. पृ १५९० *n* द्र.।

[c]) सपा. तैब्रा २,७,१७,२ आगृ १, १७,१० शांगृ १, २८,१५ पागृ २,१,११ आपमं २, १, ३ हिगृ २,६,१०। वै २,५२,३ मागृ १,२१,६ केशान् इति पामे.।

[d]) पामे. पृ २८५६ *f* द्र.।

[e]) सपा. तैआ ६,१,१ कौगृ ५, १,१४ दक्षिणाम् इति पामे.।

[f]) सपा. ऋ १०,१६८,२ सयुक् इति पामे.।

[g]) पाठः ? °ह्वांसः इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ? देवस्य > देवाः (तु. मूको.), ? कृणुतां > कृण्वताम् इत्यपि शोधौ। [h]) शोधः पृ १६८२ *l* द्र.।

२४, ९; †१२, १, ५;१६;१२, ५, ३; ९, ३; ६; १०; १०,१; १५,११, ४†; १६,३९,३;५१, ५; ६६, ६†; ८८,३; १०१,८; १०२, ७; १३२, ११; १५३, १०; १७, २७, ४; २९, १७; ३०, ८; ३३,९; ३४, ८; ३७, ९[a]; १८,६, ४;३१,८; १९,२, १०;१२,६;१५,१५; १७, १४; ४१,२;४६,३-५;४७, ५†; ६†; २०, १८,१;३३,९†;४३,६†.

विदुषी– -षी ऋ ५,४१,७; १०, ९५,११; शौ ११, १,२४; पै १,५१,३[b];१६,९१,४.

विन्दत्– -न्दत् पै १६, ४६, ७; ४७, ३.

विन्दद्-व(त्>)ती– -ती मै २, १, १¶.

विन्दमान– -नः ऋ ३, ५५, २०; -नम् पै १६, ४६, ७; -नाः मै ३, ७, ४¶.

विवित्समान– -नः पै ४, २०,७.

विविदान– -नः तै १,५,२,३[2]¶.

विविद्वस्[c]– -दुषः ऋ ८,१९,१२[d]; -द्वान् ऋ ३,३१,१५;४,५,३.

१वेत्तवे[e] शौ २,३६,७; पै २,२१,६.

वेत्तृ– -त्ता पै २०,५३,३.

१वेद[f]– > वेदिष्ठ[g]– -ष्ठः ऋ ८,२, २४.

विदीयस्[h]– -यान् ऋ ७,९८, १; शौ २०,८७,१.

२वेद[i]– -दः शौ ७; ५७, १; १५, ३, ७; पै ८, ३,९?; २०, ५७, १; -दम् शौ १०,८,१७; १९, ६८,१; ७२,१[j]; पै १६, १०२, ८;१९,२५,२;२[j]; -दाः शौ ४, ३५,६; १९,९,१२?[k]; -देन[l] ऋ ८, १९, ५; खि १, ५, ८; मा १९,७८; का २१, ५,५; मै ३, ११,६; काठ ३८,१; ३९,१५†; पै ४, ४०, ५; -देभ्यः तै ७, ५, ११,२; काठ ४५, २; -देषु खिसा ३३, १८.

वेद-ता[m]– -ता ऋ १०,९३,११.

वेद-पारग[n]– -गः खि ३, १०[2], १८.

?वेद-माता[o] शौ १९,७१,१.

वेद-विद्– > वेदवित्-त(म>) मा– -माः पै २०,५७,६.

?वेदा(द-आ)दि– -दिषु खिसा ३३, १९.

वेदा(द-अ)न्त– -न्तम् पै १९, २८, ११[p].

वेदन[q]– -नम् ऋ १, १७६,४; ४, २०, १३; ७, ३२, ७; शौ ६, ११, १[r]; २; पै १९, १२, २; -ना ऋ १, ३३, १५[s]; -ने ऋ १०, ३४, ४.

वेदस्[t]– -दः ऋ १, ७०, ५; ८१, ९[2]; ९९, १; १०३, ६; ३,५३,

a) सपा. शौ १२,३,१९ एतम् इति पाभे.।

b) सपा. कौसू ४,२ विदुषः इति पाभे.।

c) विप.। क्वसु: प्र. तत्स्वरश्च।

d) तु. l टि.; वैतु. अन्ये धा. लाभे वृत्तिः।

e) सा. PW. प्रमृ. धा. लाभे वृत्तिरिति, यनि. तुमर्थकम् अव्य चेति। वेत्तु– (नाप. [पति-]) > यनि., धा. च मैथुने = संगमने वृत्तिरिति मतम्।

f) विप. (प्रापक-)। कर्तरि अच् प्र. वृषादित्वञ्च द्र.।

g) विप. (इन्द्र-)।

h) वें. GW. GRV. < √विद् 'लाभे' इति।

i) नाप. (ऋगादिग्रन्थसमूहात्मक-ज्ञानराशि-)। कर्मणि करणे वा घञ् प्र.। धा. ज्ञाने वृत्तिः।

j) नाप. (स्तोत्र-संघात-)। < √वृध् 'स्तुतौ' इति मतम्।

k) °दाः इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. मूको. अर्थतः सा. W. च)।

l) नाप. (स्तोत्र-)। धा. *स्तुतौ वृत्तिः [तु. सगोत्रौ सन्तौ √विध्, √वृध् इति (तु. [तात्पर्ये] वें. सा.; वैतु. Gri. ज्ञानार्थे भाप. इति, ३वेद– इति शोध इतीव कृत्वा यनि. बर्हिः-पर्याय इति M [तु. Gri. टि.], पात्र-पर्याय इति च Kaegi. प्रमृ. [वैतु. ORN.?])]। विविदुषः [ऋ ८,१९,१२] इत्यत्रापि समानवृत्तिः धा. द्र.।

m) भाप. (*स्तोत्रर्द्धि-)। सस्थ. मेदुताम् = *स्निग्धा भवतु।

n) °पा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

o) २वेद– + (√मा 'शब्दे = स्तुतौ' > कर्मणि) *मात्रा– (ऋच्-) > षस. वेद-मात्रा– > द्वि३ -त्राः इति शोधः। सस्थ. ?पावमानी– > °नीः द्वि३ इत्यपि शोधः (तु. प्रचोदयन्ताम् इत्यत्र यजत इत्यत्र च बहुवचनम्)। सस्थ. आयुः इति पदस्याऽपाठरूपोऽपरोऽपि शोधः। तथाहि मध्यतोऽनुष्टुप्पादद्वयस्य सुस्थितेरिति दिक्।

p) सपा. आपश्रौ ६,२३,१ भाग्र २, २०, ११ वेदांसि इति पाभे.।

q) नाप. न. (धन-संपत्ति-)। धा. लाभे वृत्तिः।

r) सपा. पै १९,१२,१ भेषजम् इति पाभे.।

s) वैतु. वें. सा. < √विद् 'पीडायाम्' इति।

t) = वेदन– (तु. निघ [२,१०])। कर्मणि असुन् प्र.।

१४; ६०,१; ४,२५, ७; ५, २, १२; ७, १५, ३; १९, १; ८, ४५,[(१,८१, ८)१५]; ८१, ७; १०, २७, १०;८४, २;९९, ३; खि ४, २, ६†; मै १, ४, ३; ३, ८, ३¶; काठ ५,४; कौ २, ७३१†; शौ ४,३१,२†;५,२०, ४; १०; ७, ५७, १; १५, ३, ७; †२०, ३७, १; ५६, ६[२]; पै १,४९, ३; ३, ३६, १; ४, १२,२†; ९,२४,३; १०; -दसः ऋ २, १७, ६; -दसा ऋ ८, ८७, २; -†दसाम् ऋ १, ८९, ५; मा २५, १८; का २७,११, ५; -दसे काठ ५, ४; -दांसि शौ ६, ६६, ३; पै १९, ११, १३.

वेदितृ- -ता ऋ ८, १०३,११; शौ १०, ७, २४.

वेदितोस्(:) मै १, ६, ५¶.

वेदिन्- -दिनम्[a] खि ४, ३, १.

¶वेदुक- -कः[b] तै ५,१,५,३; काठ १९, ५; क ३०, ३.

१†वेद्य(वप्रा.)[c]- -द्यः ऋ६,४,२;८, १९,[८(८४,१)]; मै ४,१४,१५; -द्यम् ऋ २, २, ३; ८, ८४, [(१९,८)१]; मा १८,११[d]; का १९, ३, २[d]; ¶तै[d] १,५, ९,२; ७, ४, ६; ४, ७,२,२$; ६, २, ४, ३[२]; मै[d] २, ११, ३; ४, १, १३¶; ८,१; काठ[d] १३,५[३]¶; १८, ८; २५, ६[२]¶;३०,१;३१, १०¶; क[d] २८,८; ३९, ३[२]¶; ४६, ४; ४७,१०¶; कौ १,५; २, ५९४; जै १, १, ५; ३,४८, १०; -द्याय ऋ ५, १५, १[e]; काठ ७,१२†[e]; ३५,१; क ४८, २; १२; शौ १९, ३, ४.

२वेद्य,द्या[f]- -द्यानाम् ऋ १०,२२, १४[g]; -द्याभिः ऋ १,१७१,१, ३,५६,१; ६,९,१; ७,२१,५.

वेविदान- -नाः ऋ ३,५४, ४.

विद्- √विद् (वधा.) द्र.

?विद-गण[h]- -णेभ्यः शौ १९, २२, १८.

वि-दग्ध- वि√दह् द्र.

विदत्-, ?विदथ, विदथ- प्रभृ. √विद् (वधा.) द्र.

वि√दद्, विददिष्ये काठ २७,३¶[i].

विदद्-अश्व-, विदद्-वसु- √विद् (वधा.) द्र.

वि√दध्, विदधते मै १,६,६¶. विदधिष्ये क ४२,३¶[i].

वि-दधत्- वि√धा द्र.

?विदन्[j] पै २०, २३, ३.

?विदप्सुतश्य पै ४, १७,३.

वि√दय् (वधा.)[k], †विदयते ऋ १, ८४, ७; कौ १,३८९; २,६९१; जै १, ४३, ९; ३,५६,१८; शौ २०, ६३, ४; †वि…दयते ऋ ४, ७, १०; ९, ९०, २; कौ १, ५२८; २, ७५८; जै १, ५४, १०; †वि…दयसे ऋ ६, २२, ९; शौ २०, ३६, ९; †वि…दयसे ऋ ६, ३७, ४; ७, २३, ४; मा ३३,१८; का ३२, २,१; शौ २०, १२,४; वि…दयध्वम् ऋ ७, ३७, २.

†ϕवि-दयमान- -नः ऋ ३,२,११; ३४,१; १०,२३,१[२l]; शौ २०, ११, १.

वि√दल् > वि-दल- > विदल-का- (र् >) री[m]- -रीम्[n] मा ३०, ८; का ३४, १, ८.

वि√दस्, †विदस्यन्ति ऋ १, ११, ३; कौ २, १७९; जै ३, १६, १७; न्य(वि-अ)दस्यत् काठ १०,६[२]¶; विदस्येत् ऋ ६,३७, ३; ¶काठ १०, ६; ७.

विदासीत् ऋ ७, १, २१; विदसत् ऋ १, १२१, १५;

---

[a]) पाभे. पृ २५०० f द्र.। [b]) सपा. मै ३,१,५ आगामुकम् इति पाभे.। [c]) विप., नाप.। कृत्यः प्र.। [d]) नाप. (लब्धव्या- [धनादि-संपद्-])। [e]) =सपा. आपश्रौ १४,१७,१। तैब्रा१,२,१,९ आपश्रौ ५,५,८ माश्रौ १,५,१,१६ मेध्याय इति पाभे.। [f]) नाप.। तित्-स्वरापवादः उसं.। [g]) नाप. (*भगवत्-, देव-)। धा. संपत्तौ = ईश्वर-भावे वृत्तिः (तु. [अंशतः] सा.; वैतु. GW. प्रभृ. <भाप.स्त्री.; धा.ज्ञाने वृत्तिश्च)। [h]) *वृद्ध- + गण- > कस. > वृद्ध-गण- > -णेभ्यः इति शोधः। व्यप. (अथर्वमन्त्रसमूहविशेषान्यतम- [वैतु. ?W. अङ्गिरसां विप. इति कृत्वा षस. गण-विद्- इत्यस्य स्थाने यनि. श्रवणमितीव ?])। [i]) सपा. °ददि° <> °दधि° (तु. विदधिष्ठाः इति क मूको.) इति पाभे.। [j]) विदम् इति शोधः। वा. अभि√विद् इत्यस्य रूपं द्र.। [k]) धा. दान-रक्षण-हिंसासु वृत्तिः। [l]) धा. हिंसायाम् वृत्तिः (तु. वें. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. धा. वितरणे वृत्तिरिति ?)। 'श्मश्रु ऊर्ध्वथा दोधुवत् (इन्द्रः) सेनाभिः (*इषुभिः) राधसा (*वज्रेण च) विदयमानः (शत्रून् विहिंसन्) प्र-भूत् (प्राभवत्)' इति वा.। सपा. कौ १,२३४ वि…भयमानः इति पाभे., तत्रत्यं टि. च द्र.। [m]) नाप. (वंश-विदारिणी-)। पूप. = वंश-खण्ड- (तु. वैप ४ विदल-)। [n]) सपा. तैब्रा ३,४,१,५ बिदलकारम् इति पाभे.।

वितता(त-अ)ध्वर[a]- -रः शौ ९, ७; १०; पै १६, ११२, ५.
वि-तनन- -नम् मै ४,२,१०¶.
वि-त(न्तृ>)न्त्री[c]- -न्त्रीम् पै ३, २९,२.
वि तनु[b]- -नुः तै ६,६,८,२.
वि-ततसोम्य- वि √तंस् द्र.
वि √तप्, वितपति ऋ ३, ५३,२२; वि ... अतपत् ऋ ३, ३१, १०.
वि-तपत्- -पन्[d] शौ १२, २, ४५; पै १७, ३४,६.
वि-तर[e]-> †वितरम् ऋ १,१२३, ११; १२४,[५; १०, ११०,४]; २,३३;[२(६, ४४, १६)]; ४, १९; [११; ८,१००, १२]; ५, २९, ४; ६, १, ११; मा २९, २९; का ३१, ४, ५; तै ३, २, ११; ३; मै ४,१२,५; १३,३; ६; काठ १६, २०; १८, २०; शौ ५, १२, ४.
वि-तरण-, वि-तरित्रत्-, वि-तर्तुर्-, वि-तर्तुराण- वि √तॄ द्र.
?वितर्याम् पै १६, १५१, ८.
वि-तष्टा- वि √तक्ष् द्र.

वितस्ता[f]- -स्तया ऋ १०, ७५, ५.
वि-तस्थान- वि √ष्ठा द्र.
?वि ता ना डी वि तन्त्रिके पै १९, ३८,१०.
?वितारी पै ४,१९,४.
वि √*ताव्, वितावति[g] शौ १२, २, ३८; ५२; पै १७, ३३,८; ३४, १०.
?विताव(त>)न्ती[h]- -न्तीः पै १७, १४,६.
?वि-तावत पै १०,१,४.
वि-तिरे वि √तॄ द्र.
वि-तिष्ठत्- वि √ष्ठा द्र.
?वितिष्ठते[i] पै १४, ४, २.
वि √तुद्, > †वितुदन्तु[j] तै ४,२, ५, ६; मै २, ७,१२; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ ३,१७,५; वि ... तुद ऋ ६, ५३, ६.
√वितुदाय[k], वितुदायसि शौ २,३२, ६; पै २,१४,४.
वि-तूर्य वि √तॄ द्र.
वि √तृंह्, तृंह् वितृह्यन्ताम् शौ १, २८, ४.
¶वि-तृंहाण- -णाः तै २,२,११,२.

वि-तृतीय[l]- -यम् शौ ५, २२, १३; पै १, ३२,५; २०, ५७, ८.
वि √तृद्, व्यु(वि-अ)तृणद् शौ ११, १०, १८; पै १६, ८६,८. वितर्द शौ १०, २, ६; पै १६, ५९, ७.
वि-तृण्ण-> °ण्णा- -ण्णाम् तै ५, १, ८, १¶.
¶वितृण्णी[m]- -ण्णीः काठ २२, ७; क ३५, १; -ण्णीम् काठ २२,८; क ३५,२.
वि-तृत्ति- -त्त्यै क ४०,४[n].
वि √तृप्, >तर्पि, ¶वितृप्यति काठ ८, ३; क ६, ८.
¶वि ... तृप्यति मै १,६, ७; ३, ३,९; काठ ८, ३; क ६,८; ¶व्य (वि-अ)तृप्यन् तै १, ५,४, ४; मै १, ७, ५; काठ ९, ३; १२; २६, ६; क ६, ८; ४१, ४.
वितृपन्[o] मा ६, ३१; का ६,८, २; तै ३,१,८,२; काठ ३,१०; क २, १७.
¶वितर्पयति मै १, ६,७; ३,३, ९; काठ ८, ३; क ६, ८.

---

a) विप. (यजमान-)। वस.।
b) विप. (विगतशरीर- [यज्ञ-])। वस.।
c) विप. (प्रवन्धिनी- [ओषधि-विशेष-])। धा. वन्धने =तन्त्रणे वृत्तिः। d) सपा. तैत्रा १, २,१,२० आपश्रौ ५, १२,३ बौश्रौ२,१६:५४ हिश्रौ ६,५,१४ विंदहन् इति, काठ ४६,७ विनुदन् इति पामे.। e) तु. अव-तर-> °तरम्।
f) व्यप. (नदी- [नभा. झेलम])। व्यु. ?। <अ-वितस्ता- ([<वि √तस्] =अविदग्धा-, विवृद्धा-, महाकूला-) इति या [९,२६] प्रमृ., < वेतस- [जलज-वीरुध्-] इति Wack [KZ ४३,२७८]।
g) धा. तपने वृत्तिः। 'यान् अनु (उद्दिश्य) क्रव्याद् अग्निः अन्तिकात् वितावति' इति वा. (वैतु. PW. विधावति इति, LR. [वि √तम्>] वितामति इति वितामयति इति वा शोध इति, W. WI. यनि. <वि √तु 'शक्तौ' इति च?)।
h) विधावन्तीः इति शोधः द्र.।
i) सपा. शौ १९, ४९, २ अभितिष्ठते इति पामे.। तत्रत्यं टि. ?अवसानभद्रात् इत्यत्र टि. च द्र.।
j) पामे. पृ २८२३ m द्र.।
k) आयप्रत्ययान्तं द्र. (वैतु. सा. शायजन्तम् इति)।
l) नाप. (तृतीयोन्मुक्त- [ज्वर-भेद-]; वैतु. PW. प्रमृ. विप. इति])। वस. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२,१८४)।
m) नाप. (इष्टका-विशेष-)। ङीष् प्र. (पावा ४,१,५२)।
n) सपा. काठ २६, १ वितुत्त्यै इति, मै ३, ८,१० विनोदः इति पामे.।
o) सपा. °पन् (माश ३, ९,४,७ बौश्रौ ७,५:४ च) <> वितीतृपत <> माश्रौ २,४,१,३५ वितीतृपत् <> वितीतृपः (जैश्रौ १४:१९ च) <> वैताश्रौ १९, १८ व्यरीरिपः इति पामे.।

वितीतृषः तै ३, ३,५,३[a]; वितीतृषत मै १, ३, ३[a].

वि √तॄ > तर, तरितृ, तर्तुर, तिर, तुर, †वि[b] (तरति) ऋ ८,२४, २३; शौ २०,६६, १; वि (तिरते) ऋ ७, ५९, [२ (६, ७०,३)]; ८, २७,१६ (१०,६३, १३)].

वितिरन्ति ऋ १०, २७, १५; खि ३४,६; वितिरामि ऋ १०,४९, ९; वितिराति ऋ ७,५८,३; वि-(तिर) ऋ १, ४२,१; †वि…अतिरत् ऋ ८,१४,[७ (१०, १५३, ३)]; कौ २, ९९०; शौ २०, २८,१; ३९,३; वि…अतिरत खि ५,५,११; †वि…अतिरः ऋ १०,१५३ [(८, १४, ७) ३]; शौ २०, ९३, ६.

वि…अतारीत्[०] तै १,८,१०,२; वितारीत् ऋ १,६९,३; ७३,१; वितारीः ऋ १०,५४,५.

वितारि ऋ १०,१४४,५; ६.

†विततूर्यन्ते ऋ ८, १, ४; शौ २०,८५,४.

*वि-तरण[d] > वैतरण[e]- -णः ऋ १०, ६१, १७.

वि-तर्त्रित- -त्रता ऋ १, १४४, ३.

†वि-ततुर[f]- -रम् ऋ १,१०२,२[g]; खि ३,२२,९.

वि-ततुराण- -णः ऋ ६, ४७, १७.

वि-तिरे[h] ऋ १०, १०४,५.

†वि-तूर्य > र्या ऋ १०, ६८, ३; शौ २०,१६, ३.

?वि त न् म न्था इ च शिरे वितदे ते पै ५, ९,५.

?वि तेष्व् आयन्तु[i] पै ४,५,१०.

वित्त, त्ता-, वित्ति- प्रभृ. √विद् (बधा.) द्र.

?वित्त्वकम्[j] काठ ३६,६.

वित्त्वा √विद् (बधा.) द्र.

?वित्पति[k] शौ २०,१३६, ३.

वि√त्वक्ष् > वि-त्वक्षण- -णः ऋ ५, ३४, ६.

√विथ् (< √व्यथ्) > विथुर,रा[l]- -र शौ १६,६,११; -†रम् ऋ १, १८६,२; मै ४,१४,११; -†रा ऋ १,८७,३; १६८,६; ६, २५, ३;४६, ६[m]; तै ४, ३, १३, ७; मै ४,११,२; शौ २०,८०,२; -†रेण, > णा ऋ ८,९६,२; मै ३,८,३; काठ ९,१९; -रौ शौ ७,१००,१; पै १९,२६,११.

√विथुर्य, विथुर्यति ऋ १०, ७७,४.

√विद् (बधा.)[n] > वेदि, विवित्स, वेविद्, †विदति ऋ ८,४५, ४२; कौ २, ४२१; जै ३, ३२, ११; शौ २०, ४३, ३; वेदत् ऋ २, ३५, २; ५,३०,३; ८, ९६, १०-१२; ¶तै ५,२,१०,३; ४, २,२; काठ २२,१५; शौ १४, १; ५७; पै १८, ६,५; वेत् ऋ १०,५३,९; ¶वेदन् तै ५,५,२, २; काठ २२,७; क ३५, १; वेदः ऋ १,४३,९; वेदथः ऋ ८, २६,११; वेदामहे पै २, ३२,१.

वेद, > दा ऋ १, २५,[७; ८; ९; ३१, [५; ६; ११; ९]][o]; १६४, ७; २२; ३९; ३; ४; [१०; ७, २, १०]; ४,८, २;५, १२,३;

---

a) पामे. पृ २८४५ o द्र.।

b) तु. वें. सा. GRI.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. ϕवि-संहमान- > -नम् इति। c) पामे. पृ १८०२ d द्र.।

d) विप. (दानशील- [यष्टृ- = यजमान-]) । उपसर्गस्य धा. दाने वृत्तिः।

e) स्वार्थे तद्धितः प्र. यत् (यदा [तादृशः यजमानः]) उक्थैः मित्रवरुणार्यमणः (देवान्) संवृङ्क्ते (ऋजते [संभजते])' सत् (*तत् = तदा [असौ]) अस्वं (अप्रसवामपि सतीं) धेनुं दुहध्यै (दोग्धुं [प्रभवति])' इति वा. (वैतु. पपा. अनु सः द्विवन्धुः इति द्वे पदे इति कृत्वा वितरण- (दान-) > तदर्हे तत्रकुशले वाऽर्थे यनि. इति वें. सा., वितरणाऽऽख्यस्यापत्ये तद्धितः व्यप. इति च PW. प्रमृ.?)।

f) वा. किवि.। गस. उप. कर्तरि अजन्तम्।

g) सपा. तैब्रा २, ८,९,२ विततुरम् इति पामे.।

h) तुमर्थीयः केन् प्र.। i) वि√रिव > वि…रिवायन्तु इति शोधः (तु. पृ ३०५ p)।

j) पाठः? (*वि-त्वच्- >) वि-त्वक- > -कम् इति शोधः। विप. > न. द्वि१ किवि.। यवानां भर्जनाशष्टत्वक्त्वात् असंपूर्णत्वे तत्पेषसाध्याऽवेजनकर्मणोऽप्यसंपूर्णत्वमिति भावः। सप्र. मै १,१०,११ अनवेष्टसंहः इति विभे. द्र.।

k) विद्यते इति RW., संपा. खि ५,२२, ३ विनस्यते इति पामे.। l) विप. (शवस्- भूमि- प्रमृ.)। कर्तरि कुरच् प्र. [?] = विधुर- इति सा. PG [३,६६] प्रमृ.।

m) *नाप. (*बाधक-) । 'विश्वानि विथुरा पिब्दनानि विच्छिन्नानि कृधि' इति वा. (तु. [अंशतः] वें; वैतु. सा. कर्मणि प्र. इति)।

n) धा. ज्ञाने लभे च सामान्येन व्यपदेशः द्र.।

o) तु. संस्थ. टि. पुरि।

६,४२; ३; ५१; २; ७,५६, २;
८,४१,५; ६१, १२; १०,१०,
५; ३५,१४; ८२,३[a]; १२९,७;
१६९,२; ३; खि २, ९,२; ४,
६,५; ६[२b]; १०,२; १०[२]; २[c];
खिसा ३३; २१[?d]; मा १७,
२७†; ३२; ९; ४०; ११; १४;
का १८; ३,३‡; ३५,२; ६; ४०,
१; ११; १४; ¶तै १,५,१, ३;
४,४; ६,८; २[३]; ३; ११,१[३]; २[३];
५,३; ४[३]; ५; ७, ३, २; ३; ४[२];
४, ६; २,१,५, ४; ३, ५, २;
४, १२, ७; ५,२; ३; ६; ७; ६,
५; ६[२]; ७, ५[२]; ८, ५; ११, ३;
४; ६,१,४[२]; ७; २; ४[२]; ५; ६; ६,
५; ३, १, २; २[३]; ३[३]; ९, ३; ४;
२, १, २; ३; ७, २; ३[२];
५, १; २, ३; ४; ५; ३;
१०, १; २, २, ४; ३; ६; ७; ७, १;
१०; ५[३]; ६[२]; ३, ४; ७; ५; २;
६; ३; ८; ३; १२, २; ४, १, ३;
४, १; ५; २; ७; ४, २; ४; ६,
३[२]; ८, ३; १०, ७; ६, २, २[२];
३-६; ४, ३; ६; २; ७, ३; ४;
६, ५; ६; ६, १, १; १; ६; ६;
७, ८; १०, ३; २, ३, १; ११,
४[२]; ३, १, २; २, ६; ८, ३;
४, ४; २-४; ५, २; १०, ५;
५, ३; २; ११, २; ३[३]; ६, ९,
१; २; ७; १, १, ६; ३; ३[३]; ६,
७; ७, २; ३; २; ८, ७; ९, २[२];
३; ४, १७, १[२]†; ५, २; ३; २५,
१; ¶मै १,४,५[२]; ७; १०[२]; ११;

१२[३]; ५, ९[२]; ११; ६, ३-५; ८,
१; २[२]; ५; ६[२]; ९, ३[३]; ४; ५[८];
७[२]; ८[३]; ११, ५[३]; २, २, ८;
-९; १३; ३; ५; ५, ३; ४[२]; ३,
१; ५; ७; २, ८; ९; ३, २; ३; ४[२]; ९[४];
४, १; ३; ८; ९; ६, १०; ७, ८; १०;
८, २; ९, १; ५; १०, ५; ६; ४, १,
१[२]; २[२]; ३; ७; ८; ११; १३; २,
१[११]; २[७]; ३[४]; ४[४]; ७[२]; ८[२]; ९[४];
१०[२]; १२; १३[८]; ५, ४; ५; ७-९;
६, १; ३; ६; ७, ३; १२, १†; १३,
६†[e]; ¶काठ ६, २[२]; ९, १२[४];
१६; १२, १५†; १८, २०†[e];
२०, ९[७]; २३, ३; ३०-३१; १०;
३७, ११; कौ २, ७९२; जै ४,
१९, ६; शौ २, १; २; २६, १;
४, ११, ९; ११; ५, २५, ६[२];
२६; १२; ६, ७६; ३; ८, १०,
३; ५; ७; ९; ११; १३; ११,
१०; १२, २; ४; ६; ८; १३, ४;
८; १३, २६; १४, ४; ८; १२;
१६; १५, ४; ९, १, २२-२४; ५,
३१-३६; १०, ३; ५; ७; १०; ११,
१४; १२, २६; १४, ५†; १८‡[f];
२१†; १५, १८†; १०, २, २८-
३०; ७, १७[३]; ४१; ११, ४, १-१८;
५, २; ६, १८; ८, २३; १२,
४, १८; १३, ५, २-८; ६, १;
३; १४, १, २९‡[g]; १५, २, ८;
१४; २०; २८; ३, ११; ४, ३; ६;
९; १२; १५; १८; ५, २; १६;
६, ३; ६; ९; १२; १५; १८; २१;
२३; २६; ७, ३; ५; ८-९, ३;

१०, ९; ११; ११; ७; ९; ११;
१३, १४; १४, २; ४; ६; ८; १०;
१२; १४; १६; १८; २०; २२;
२४; १८, १, ५†; १९; †२६, १;
४[३]; ३९, ९; पै २, ६; २; १८,
२, ८‡[g]; वेद ऋ १, १०५, ९;
१३९, ७; १४५, १; १६४, ३२;
१७०, १; ३; ११; १; ३१, ८;
१०, १११; ५]; ५४; [५; १०,
(११४, २) १३९, ६[२]]; ५५,
१०; ४, ८, ३; २३, ३; ५, ५३,
१; ६१, १४; ६, १५, १३; ८,
२९, ६; ३३, ७; ३९, ६; ४६,
१२; ९, ५८; २; ७४; ७; १०,
१०, ६; ११; १; २६, ३; ७३,
१०; ८८, ८; १०७, ६; १११,
३; ७; १२९, ७; १४९, २; खि
४, १०, ३[a]; १०[३]; ३[b]; सा २३,
५९[३]; २३, १०[a]; का २५, १०,
७[३]; ३५, ३; ७[a]; ¶तै २, १,
६, ५; २, १२, १६; ६, ११६४†;
५, २, ३, ५, ४, १२, ३†; ¶मै
१, ९, ७; ११; ६; २, १; ३[२]
१२, १०[२]§[h]; ३; ७, ४; ४, १;
२; ३, १[२]; ३; ६; ५, ९, ८, २,
८; १२, १[३]†; १३, १०†; ¶काठ
२, १५†; ६, ५; ७, ६[२]; ९;
१०[२]; १५; ८, ७[६]; ११; ९, १२[३];
१४; १५; १३, १५§; १४, ५[२];
६; १९, ५; १०; २०, १[३]; १०;
२१, १[५]; २२, ६[२]; ७-९; २३, ६;
२४, ९; १०[३]; २५, ९[२]; २६, १[३]; २;
७; १०; २७, १[१]; २[२]; ३[२]; ७; २८,

a) सपा. वेद <> वेद इति पामे.।
b) एकतरत्र यनि. स्वर-शोधः।
c) यनि. स्वर-शोधः द्र.। संस्थ. <वः> यः इत्यपि शोध्यः।
d) वेद इति स्वरः? यनि. शोधः।
e) तु. सस्थ. टि. पुरि।
f) सपा. ऋ १,१६४,१८ अनुवेद इति पामे.।
g) सपा. ऋ १०,८५,२४ आपमं १,१७,९ विद्यात् इति पामे.।
h) सपा. शौ ८,९,१० विभे.।

कौ १,०१२२; जै १,१४, ८; शौ ५, २९; १; ६, १२२, ५; २०,१८,४†; विद्धि ऋ ८,४८, ८; १०; २७,२४; ८५,२१; शौ ११, १; ३०[a]; १४, २,२२†; पै १३, ९, २; १६, ५१; १०; १८,०१०; ३†; वित्तात् ऋ ५, ६०,६; वित्तात्[b] मा ६, २; का ६,१,२; तै १,३,६,१; काठ ३; ३; क २,१०; वित्तम् ऋ १,१०५,[१-१८]; कौ १,४१७; जै १,४०,९; शौ १८,४,८९; वित्तम् ऋ ७, ७२, २; तै ४,७, १५, २; मै ३,१६, ५^{१०}; काठ २२,१५; शौ ४,२८, १; पै ४, ३७, १; १८, ३२, १४†; वित्त काठ ४; १४; वेदाम पै २०,५५, ४;५; ७; अवेत् ऋ ६,४७,१५; खि ३,१५,३२[d]; ५,१,३[d]; मै ३, ८, ३¶; शौ १०, १०, २२; ¶अवेत् तै ५,४,७,५; ६,४,८, २; मै १, ६,१२; २,४,३^{३}; ३, ६,३,८^{२}; ४,२,२; ७,३; ७; ८, १; काठ ७,१०^{२}; ९,१७; १२, ३; ७; २७, ८; १०; ३७; १४; क ५,९^{२}; $पै १६,१०९,२;१९, १९; ७; ¶अवित्ताम् तै ६, ६, ६,४; मै ४; ८, १; काठ ३०, १; क ४६; ४; ¶अविदुः तै २, ४, १,१; मै १,८,७; १०, १५; २, १, ११; ३, ८,३^{२}; ५; काठ ६, ६^{२}; ८,१०; ९,३;१२; १०, ७^{४}; २४, ९; १०; २५-२६, ६; २९,१; ३६, १०; क ४, ५^{२}; ७-८,६; ३८, २; ३; ३९, ३; ४१,४; ४५,२; ¶अवे:[e] तै ६, ४,३,४; मै ४, ५, २; विद्यात् ऋ १०,८५,३४[f]; खि १,४,१०; मा २१, २१; का २५, २, ५; तै ३, ५,१,३¶; मै ३,६,४¶; ८,६; काठ ४०,११; शौ ९, ६, १; १०,७,२४[g]; ८,२०; ३७^{२}; १०,२^{३}; ३७; ११,३,[२३;१०, ३; ७; १२,४,१६; विद्यात् ऋ १,२३, २४; मै १,४,१३¶; काठ ४,१३†; २६, १०¶; ३४, १८^{२}¶; क ४१,८¶; शौ ७,९४, २†; ८,९,२; ९,१;१५; १०,५, ४७; ८,२०; ३७; १२,४,२४; पै १,२२; २; १६, १८, ३; २२, ५; ५४; ९; ८५,३; १०२, ७^{२}; १०७, ३^{३}; १०९,७; ९; १११, १; १५२,२^{३}; १७, १७, ६; १८, ४; विद्युः ऋ १,२२,२४; काठ ४,१२†; शौ ७, ९४, २†; ९, १, १५; १०, ५, ४७; पै १, ३३; २; १६; ३२; ५; विद्युः ३, ८,५¶; विद्यात्म ऋ ८,५, ३७; त्रिद्याम् ऋ २, २७, ५; विद्याम ऋ १,४, [३; १०, ८९,१७][h]; १६५,[१५; १६६, १५; १६७; ११; १६८, १०; १६९, ८; १७१,६; १७३, १३; १७४, १०; १७५-१७६, ६; १७७-१७८, ५; १८०,१०; १८१,९; १८२,८; १८३-१८४, ६; १८५-१८६, ११; १८९- ८; १९०, ८]; १७७, [५; ६, २५, ९; १०,८९,१७]; ५, ३९, २[i]; ८, २४, [८; ५०, ९]; १०, २२, १३; खि ३, २, ९; मा ३४, ४८; का ३३, २ ११; मै ४, ११; २; १४, ७; १३; काठ ९, १८; कौ २, ४३९; ५२३; जै ३, ३३, १३; ४०; २०; शौ २०,५७, ३; ६८, ३; विदयाम शौ १०, ८, २९[j]; पै २०, २८; ७.

विविदत् ऋ ७, २१, ६; तै ७,४, १५,१; काठ ४४; ४.

विन्दते ऋ ६,५१, १६; मा ४, २९†; ८,५; का ४,९, ६†; ८, २, १; ¶तै १,०२, ९,१†; २, १;१; ३^{२};२,८;५; ३^{२};२, १, १;२;५, २;३; १०,३; ३,२,४, ३,२१, २;३;८; ४$; ६, ३,१; २; ¶मै १, २,५†; ६, १०; ९, ८; २, १,१; ५,४; ३, ४, ५;६,१; ७, ३; ७^{३}†; ४, २, ४; काठ २, ६†; ११, ५¶; १२, १३¶; शौ ९,५,२७; १२, २,३६; १४, २, ८;२२; विन्दते ऋ ६, ५४, ४; ७, ३२, [२१ (१,५३,१)]; ८, २२, ३; २७, १७; ७२, ५; १०, ३४, ३; ११७, १; २; ६; १५१, ४; ¶तै २,३, २, ४^{२}; ६,६, ४, ३^{२}; मै १,६, ५; ३, ६, १; ¶काठ ७, १०^{२}; ९, १४; १७; १०, ६

[a]) पाभे. पृ ७४७ n द्र. । [b]) पाभे. पृ २८४९ o द्र. ।
[c]) सस्वरः ? यनि. शोधः (तु. तै.) ।
[d]) सपा. खिसा ३६,३ भवेत् इति पाभे. ।
[e]) = सपा. ऐब्रा २,२० मागा २,५,३,२१ आश्रौ ५, १,१४ आपश्रौ १२,६,४ माश्रौ २,३,२,२५। शांब्रा १२, १ शांश्रौ ६, ७, ८ ऐषीः इति पाभे. । [f]) पाभे. पृ २८४७ g द्र. । [g]) पाभे. पृ २८४८ d द्र. ।
[h]) वैतु. स्क. [पक्षे] < √विद् 'सत्तायाम्' इति ।
[i]) वैतु. सा. < √विद् 'सत्तायाम्' इति ।
[j]) पाभे. पृ २८४८ c द्र. ।

११; १२,८; १९, ११; २२,२; २५, ६; २९, ८; ३१, ८; ¶क १, १९†; ५, १[२]; ३९, ३; ४७,८; शौ ११,७, १८; पै ८, १९; १०; १६, १५४, ८; १७, २९,५; ११; १८, ७,९; ९,४; विन्दुति ऋ ९,६७,२१; ¶तै ५, १,२,६; ६,३,३,१; ७,५,२,२; विन्दति ऋ १०, ३२, ७; तै २, ३,२,५[४]; ६, ३, ६; ६, ३, २,६; ¶मै १,४, ८[२]; २,१,३[२]; २,७; १३; ४, ५; ३; २,४; ९, २; ¶काठ १९, ३; ४; २२, १२; २५, २; ७; २६-२७, २; ३३, १; ¶क ३०, १; २; ३८-३९, ५; ४२, ३; शौ १२, ४, ४; ५; ८[a]; पै १७, १६; ४; ६; विन्दती३[b] ऋ १०,१४६,१; ¶विन्दतः मे २,१,१; काठ ९, १७; विन्दन्ते तै ७,४; ७, १¶; विन्दन्ते ¶तै २,५, १,५; ७,२, ६,२; शौ ४,३६,६; ¶विन्दन्ति तै ५; ६; ६,२; मे ३, ८, ३; विन्दन्ति ऋ १, १०५, १; ¶तै २,३,५, २,५, ६,५; ¶मै ३,८, ३; ९,४; ¶काठ ११, २[२]; २५, २[२]; क ३८,५[२]¶; कौ १,४१७†; जै १, ४०, ९†; शौ १८, ४, ८९†; पै १८, ३३, १४†; १९, ५३,१०[२]; †विन्दसे ऋ ८,२१, १४; कौ २, ७४०; शौ २०, ११४, २; $पै ५,११,३; ३७, ४; ११, १, १; विन्दसि ऋ १, १७६, १; विन्देथे खि १, १२, ८[c]१०; विन्दामि ऋ ८,२४, १२; ४६, ११; विन्दामि ऋ १०, ७३४,३; विन्दामः मै ३,८,८¶; विन्दत् ऋ ६,४४, २३; विन्दन् ऋ १, ७२, २; ४, १, १६[d]; विन्दासे मे १, ६, १०; विन्दः ऋ १०, १०४, ८; विन्दुतु काठ ३१,१४; कौ ३,३,१०[e]; जै २, २, २९; शौ ५, ७,५; पै ७, ९, १०; विन्दतेमि पै १०,११,१;६; ९-१०; विन्दस्व शौ ३, २३,५; विन्दस्व खि २,१०,५; शौ ३, २३, ४[f]; पै ३, १४, ४[f]; १९, ४२,९; २०, २६,३; विन्द ऋ ७,१३, ३,१८,१८; का १,१०, ५; तै १,५, ११,२†; मै ४, २, ८[२]; काठ ५,४[g]; ७,१३[२]; क ६, २; पै १२, ६,१०; विन्दै मै ३,६, १¶; विन्दामहे तै २,५,१,५¶; ¶अविन्दत तै ७, ४, ७, १; मै १,८,२; अविन्दत तै ५, ६, ४, ३; मै १, ६, १२; ३, ६, १?[h]; काठ १३,७; २२, ९; २९, ७[२]; क ३५, ३; ४५, ८[२]; अविन्दत ऋ १,२३, १४;१०१, ५;१३०, ३;३,३४,४; ५, १४, ४; २९, ३; १०, ४३, ८; १०८, ११; खि १, ३, ५[i]; ¶तै २, ३, ५, २,५, ६,५; ५,१, ४,४; मै २, २, ७[३]¶; १३; ६[i]; ४, १०, २†; शौ १३, २, ३६; †२०, ११, ४; १७, ८; अविन्दत् ऋ १,१०३, ५[२]; ५, ४०, ६; ४५, ७; १०, ४६,३; ६७, १; ६८, ९,१३९,६; ¶तै २,६, ७, १; ६, ५, ११, ४; ७, १, ६, १; ¶मै १,८, १; ९, ३; २,२,७[२]; ३,१,४; ४, ९, ११†; ¶काठ १०, ११; ११,२; १९,३; २४, ७[२]; ३९, १२†[j]; ¶क ३०, १; ३७,८; शौ †२०, १६, ९;९१, १; पै ६,७,७; १८, २४, ३; १९, ४८, ७; अविन्दताम् काठ १०, ११¶; ¶अविन्दन्त तै ६, २, ४, ३; ४; मै ३, ८, ५[२]; ¶अविन्दन्त तै १, ७,४,६; ५, ६,५, ३; ६, २, ४, ४; ८, १; २[३]; ७,२, ६, १[२]; मै ३, ६,१; ८,३,५; ४,१, १०; काठ १९, ११; २२, ३; २५,६[२]; २७, २; ३१, ७; ८; क ३९, ३; ४[२]; ४२,२;४७,७; अविन्दन् ऋ १, ६२,२; ३, १, ३; १०, १८१, २; मा ३४, १७†; का ३३,१, ११†; तै ६,२,५,१¶; ¶मै ३, ८,३; ४,४,७; अविन्दन् ऋ ३,

a) पाभे. पृ १३११ *g* द्र.।

b) प्रश्नान्ते प्लुतिर् अनुदात्ता द्र. अनुनासिकत्वं च (यक. पा ८, २, १००; ४, ५७) । =विन्दति किम् > यनि. इति मतम् ।

c) विन्देथ इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)।

d) पाभे. पृ १३९१ *h* द्र. ।

e) सपा. पागृ २, ६, २१ विदत् इति, मागृ १, ९, २७ रिषत् इति च पाभे. ।

f) = सपा. आपमं १, १३, ३ । कौगृ १, १२, ६ शांगृ १,१९,६ जनय इति, हिगृ १, २५, १ भव इति च पाभे. ।

g) पाभे. पृ ६७२ *j* द्र. ।

h) °न्दन्त इति शोधः ।

i) अविन्दतु इति (तु. खिसा ३७, ५) पाठ.? यनि. शोधः ।

j) सपा. ऋ १, ८४,१४ प्रमृ. तैब्रा १, ५,८,१ तुद् विदत् इति पाभे. ।

३१, ५; १०; ४६,२;१११, ७;
१८१, ३; ¶तै २, १, ९,३; ५,
६, ४; ६,१०;१; ५,३; ३, १[a];
६, ४,७,३; ¶मै १, ४,८; १०,
१३; १४; ३, ७; १; ८,३[२]; ४,
१; ९; १३;२; ६; ४,७; ¶काठ
१०, ६; २६, ७; ८; पै ४,११,
४; अविन्दः ऋ ६, ७, ५;
†अविन्दः ऋ ६, ६१, ३; ८,
९६, १७; शौ २०, १३७, ११;
अविन्देथाम् ऋ ४, २८, ४;
अविन्दतम् ऋ १, ९३, ४; खि
१, ३, १[b]; ¶विन्देत मै २, १,
१; २,५; ४, २,१०; काठ १०,
१०[२]; ११, २; ३१, १२; ३२,
६; ¶विन्देत् मै १, ९, ८; २,
२,७[२]; ५,४; ४,८,९; काठ ६,
३[२]; २७,८; २८, ४; क ४,२[२];
४४, ४; ¶विन्देयुः तै ७,३,१,
३[२]; काठ ३४, ३; ¶विन्देय तै
७, ४, ७, १; ¶विन्देय तै २,
३,२,४; काठ ११,२; विन्देयम्
खि २,६,२;१५[c]; ¶विन्देमहि तै
६,३,८,१;२[२]; ७,२,६,१; काठ
२५, ६[२]; क ३९, ४[२]; विदात्
ऋ २,२२,४[२d]; विदासि ऋ ९,
३५,१; विदाः ऋ १, ३६,१४;
७१, ७; ५, ४५, १; ६, ४८,
९; ८,६१,७; ९, १९,[६; ४३,
४; ६३,११]; ४०,[४(६१,३)];
खि २, ३, १; ५, ४, १[२]; ४;
मै ४,१३,१†; काठ १५, १२†;
कौ †१,४१; २४०; †२,१११;
९३१; ९७३; ४, १[२]; ४; जै
†१,४,७; २५,८; २,७,१[२];२;
३, ११, ७†; विदाथः ऋ १०,
१०६,९; †विदाथ ऋ १०,८२,
७; मा १७, ३१; का १८, ३,
७; तै ४,६,२,२; मै २,१०,
३; काठ १८, १; क २८, २;
विदतम् ऋ १, १५१, २; विदु°
ऋ १०, ११३, १०; विदेत् मा
५, ९[३]; काठ २,९; २५, ६; क
२;३; ३९, ३; कौ १,४६६[२]‡[d];
जै १,४८,६[२]‡[d]; विदेः का ५,
३, २[३]; तै १, ३, १२, १; ३,
१,९, ४; ६, २,७,२; मै १, २,
८; ३, ८, ५; विदेय तै १, ६,
४, ४[f]; ७,४,६[f]; विदेय मा ४,
२३; का ४; ७, ४; ९, २, ६[g];
तै १, २, ५, २; काठ २,५; ५,
४;३१,१४; विदेयम्[h] शौ १९,
४, २[i]; विदेयम् मा ७, ४६[g];
काठ २८, ४¶; ३९, ५[i]; क
४४, ४¶; पै १९,२४,७; २०,
५३,३[i]; विदेम शौ १०,६,३५;
पै १६, ४५, ४.

विविदे[j] ऋ १,३९,४; †विविदे
ऋ २,१५, ९; ४,२६,५; ७,७,
१; १०, ८५, ४०[२]; १३१, ३;
शौ २०,१२५,३; विवेद[k] ऋ ३,
३२, ४; †विवेद ऋ ३, १, ९;
३९; [(१, ११७, ५)५]; ६; ४,
५, ९; ९, ८७, ३; ८; १०,१४,
२; ६७, ५; मै ४, १२,५; १४,
१६; काठ ९, १९; कौ २, २९;
जै ३, ३, ८; $४, १०, ३[l];
२४, ८[l]; शौ १४, १, ५९$;
१८, १, ५०; १९, ३२, ९$;
२०, ९१; ५; $पै ४, ११, ६[l];
१२, ४, ९; १८, ६,७; ८,४[m];
विविद्रे ऋ ६, २७,१; विविद्रिरे
ऋ २, २१, ५; विविदुः ऋ १,
७१, २; ७, १०,४; ९, ६८,६;
काठ २०,१¶[a]; ३१,१४; क ३१,
३¶; †विवित्से ऋ १, ३२, ४;
१०, ५४, २[n]; पै १३, ६, ४;
†विविदिथ ऋ ८, १५, ५; कौ
२, २३१; जै ३, २०, १५; शौ
२०, ६१, २; विविदथुः ऋ ६,
७२, १; विविदे ऋ ४,१८,१३;
?विविदामहे[o] पै १९, २१, ६;
वेत्स्यथ मै १, ९,५¶; काठ ९,
१२¶; विदेष्ट शौ २, ३६, ३;

---

a) सपा. अविन्दन् <>विविदुः इति पाभे. ।
b) सपा. खिसा ३७,१ अविन्दथुः इति पाभे. ।
c) सपा. काल १४ विन्दये इति पाभे. ।
d) सपा. विदात् <> विदेत् इति पाभे. । e) वैतु. GW. विदुः इति? । उ इति निपातेन समुदितं द्र. ।
f) सपा. विदेय (आश्रौ १, ११,१ आपश्रौ ४, १२,६ प्रमृ.) < > विदेयम् (शांश्रौ १, १५, १२ प्रमृ.) इति पाभे. ।
g) पाभे. पृ १०१५ *g* द्र. ।
h) तु. WI. RW.; वैतु. शंपा. सात. वि° इति ।
i) सपा. विदेयम् (तैब्रा २,५,३,२ च) <>विवेद इति पाभे. ।
j) वैतु. स्क. सा. < √विद् 'सत्तायाम्' इति ।
k) प्रपु१ । लित्स्वरः ।
l) सपा. शौ ६, ४९,१ पै १९, ३१,१४ आनंश इति, काठ ३५,१४ आपश्रौ १४,२९,१ आनाश इति, तैआ ६, १०,१ चकार इति च पाभे. ।
m) सपा. शौ १४, २,१३ दिदेश इति पाभे. ।
n) सपा. माश ११, १,६,१० युयुत्से इति पाभे. ।
o) विवदामहे इति मूको. ।

व्य(वि-अ)चक्षयत् ऋ २, २४,३.

वि-चक्षण[a]- -०ण ऋ १, ५०, ८[b]; ३, ३, १०; ४, ३२, २२; ९, ५१,५; ८६, २३; १०७, २४; १०, ३७,८; खि १,१,३; ५,६; ४, ८,५[c]; तै २, ४,१४, ४†[b]; मै ४, ११,१†; काठ ९,१९†[b]; कौ ३, ५, १४†[b]; पै १८, २२, ८†[b]; -णः ऋ १, १०१, ७; ११२, ४[d]; २, २३,६; ४,४५, ५;५३, २;९, १२, ४;३७, २; ६६, २३; ७०, ७;७५, १;८५, ९; ८६, ११; १९; ⌊३५(१०८, १६)⌋; ९७,२; १०६, ५;१०७, ३; ५; ७; १६; १०, ९२, १५; काठ २९, २; क ४५, ३; †कौ १, ५५४[e]; ५५९; २, २६; ५०; १७१; २०८;३८२; ५४९; ६४३;६६५; ७५०; †जै १,५७, १;६; ३, ३, ५;५, ९; १६, ९; १९,३; ३१, २;४३, ५;५३,१; ५५,६; शौ १८, ४,५८; पै १९, ४१, ५; -णम् ऋ १, १६४, १२[f]; १०, ११,४; शौ १०,२, १९;१०,३; १३,२,२३‡[b]; १८, १,२१†;२०,४७,२०‡[b]; पै १६, ६१, २; ५; ६७, २‡[f]; १०७, ३; १९, ४३,१[g]; -णा ऋ ८, ४१, ९[h]; खि ३, २२, ७; -णे शौ ९, १४, १२‡[f].

वि-चक्षस[i]- -क्षः[j] मै १, ५, ४; ११.

वि-चक्षाण[k]- -णः ऋ ९, ३९, ३; कौ २, २५१; जै ३, २१, १६.

वि-चक्षे[l] ऋ १, ११३,५[m]; ११६, १४[n]; ⌊१६[m]; ११७,१७⌋; २, २७, १०; ४, १६, ४; खि १, ११, ८; शौ २०, ७७, ४†.

वि-चक्ष्य ऋ ८, १३,३०.

वि-चक्ष्य- -क्ष्यम् काठ ३०,८; ९.

वि√चत् > चाति, वि···चातयस्व > स्वा[o], वि(चातयस्व)[z] ऋ २, ३३, ⌊२(६, ४४, १६)⌋; वि···चातय पै १५,२०,१‡[o].

विचयिष्ठ- वि√चि द्र.

वि√चर्, वि···चरति ऋ ६, ९, ६; विचरतः ऋ १,१४६, ३; तै ४, ३, ११, १[p]; मै २, १३, १०[p]; काठ ३९, १०[p]; विचरन्ति ऋ १, ५१,१; कौ १,३७६; जै १, ३९,७; †विचरन्ति ऋ १,३२, १०; ३६,३; ५, ६३, २;५; ६, २८, ४[q]; १०, ७१, ८; मै ४, १४, १२; काठ १३, १६; शौ ४, २१, ४; पै १३, ६, १०; †वि···चरन्ति ऋ ६, ६, ३; तै ३, ३, ११,२; विचरामि ऋ ३, ५५, १४; विचरत् ऋ १०,८०, १; विचरन्त[r] ऋ ३, ४, ५; विचरतु मै २, १३, १०[s]; वि चर > रा खि ५, ११, १; शौ २०, १२७,११; वि···चर ऋ ८, ३२, १९[q]; वि...अचरत् ऋ १, १०३, ३.

†विचारीत् ऋ ७,२५,१; तै १, ७,१३, ३; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६.

†वि-चरत्- -रन् ऋ ९, ६८, ४; १०, १४०, २; मा १२, १०७; का १३, ७, ६; तै ४, २,७,३; मै २,७, १४; काठ १६,१४; क २५,५; कौ २,११६७, -रन्तः ऋ ८, ५५, ४; खि ३, ७, ४; -रन्तम् ऋ १०,३०,९; -रन्ता

a) विप. । गस. उप. युच् प्र. ।
b) सपा. विचक्षण<>°क्षणम् इति, मा १५,३१ का १६,५,१३ तै ४, ४,४,३ प्रभृ. पुरुप्रिय इति च पाभे. ।
c) पाठः (तु. पागृ ३,१५,२३,? °णम् शोधः (तु. खिसा ३१,५)। तैआ ७,४,१ तैउ १,४,१ विचर्षणम् इति पाभे. ।
d) विप. वा व्यप. वा ? । तु. सस्थ. टि. त्रि-मन्तु- ।
e) °ण इति S. ।
f) सपा. °णम् (प्रउ १,११ च)<>°णे इति पाभे. ।
g) सपा. शौ ७,३७,१ समञ्जनम् इति पाभे. ।
h) नाप. (*नेत्र-)। 'यस्य वरुणस्य श्वेते (दीप्तियुक्ते) नेत्रे तिस्रो भूमीः अधिक्षितः (व्याप्नुतः)' इति वा. (तु. पृ २२२५ *b*, GW.GRV.; वैतु. वें. सा. न. प्र३ इति ?)।
i) विप. (भ्राजमत्- ⌊अग्नि-⌋)। गस. उप. स्वरः (तु. पृ २२३७ *b*)।
j) °क्षाः इति पपा., सात., आपश्रौ ६,१९,१ विचक्षुः इति पाभे. ।
k) विप., नाप. ।   l) गस. उप. तुमर्थीयः सेन् प्र. ।
m) वैतु. सा. < वि-चक्ष्- इति ।
n) (वि√शक् 'शक्तौ' >) वि-शक्षे इति शोधः (तु. सस्थ. कृपमाण- ⌊*क्रपमाण-, ग्लपन-⌋ इति विप.)।
o) सपा. वि···चातयस्वा<> वि···चातया(य-अ)स्मत् इति पाभे. ।
p) =सपा. आपमं २, २०,३१ । शौ ८, ९,१२ पै १६,१९,२ संचरतः इति पाभे. ।
q) तु. सस्थ. टि. अनु ।   r) तु. सस्थ. टि. अभि ।
s) सपा. शौ८,९,२२ पै १६,१९,१० संचरति इति पाभे. ।

ऋ १०, ९२, १२.
विचरन्ती- -न्ती ऋ ६,४९,३.
वि-चारि(न्>)णी- -०णि ऋ ५, ८४,२; तै २,२,१२,३†; -णीम् पै १०, १, ७.
वि√चर्व्, वि (चर्वति[a]) काठ ३५, १४; क ४८, १२.
†वि-चर्षणि[b]- -णिः ऋ १, ३५, ९; ७९,१२; २, २२,३; ४१, १०; १२; ३, २,८;११, १; ४, ३६, ५; ६, ४५, १६; ४६, ३; ८, १३, ६; ९,११,७; २८, ⌊(२७, ४)५ (६०, १)⌋; ४०, १; ४४, ३; ४८, ५; ६२,१०; ६७,२२; ८४, १; मा १९,४२;३४, २५; का २१, ३, १३; ३३, १, १९; तै ३, २, ५, ४$; मै ३, ११, १०; काठ २, १५; ३८, २; कौ १, २००; २८६; ४८८; ५०८; २, १८९; २७४; ७९७; ८३७; जै १, २१, ७; ३०,४; ५१,२; ५२, १२; ३, १७,११; २३,६; ५२, ३; शौ २०, २०, ५; ७; ५७,८; १०; -णिम् ऋ १,६४, १२; ९,६०⌊(२८,५)१⌋; -णी ऋ ५, ६३, ३; मै ४,१४, १२; -णीन् पै २, ६२, ४$?[c]; -०णे ऋ १, ७८, ⌊१ (४,३२,९) ६, १६; २९; ३६; ८,४३, २⌋; खि १,५, २; तै †१, ३, १४, ५; कौ २, ७४८; जै ३,२२, ३; ४, ६, ९; -†०णे ऋ १,३१,६; ६, २, १; ८, १७,७; ३३, ३;९८, १०; ९, ४१, ५; ६०, ४; काठ १०, १२; कौ १, ८४; ४०५; २;२१६;५११; जै १,९,४;४५, ७;३,१९;११;४०,१५; शौ २०, ५,१;५२,३;५७,१६;१०८,१.
वि√चल्, > चालि, चाचल्, व्यु-(वि-उ)चलत् शौ १५, १४, १; ३;५;७; ९; ११; १३; १५; १७;१९; २१;२३; व्य(वि-अ) चलत् शौ १५,२,१;९;१५;२१; ६, १;४;७;१०;१३; १६; १९; २२;२४;९,१; व्यचलत् पै १८, २७,९.
विचालयति काठ २८, १¶; ¶विचालयेत् काठ २०, ६;२१, १०[d]; २८,१; क ३१, ८.
वि-चल[e]- -लः तै ५,७, १८, १; काठ ५३, ८.
वि-चाकशत्- वि√काश् द्र.
?वि चावः[f] ऋ ५, ७७, २; मै ४, १२, ६.
वि√चि, †विचयत ऋ ५, ६०, १; मै ४,१४, ११; शौ ७, ५२, ३; पै २०,३०, २; विचयेम >मा ऋ १, १३२, १.
वि···चितन ऋ ४, ३७, ७[g].
विचिनोति ऋ १०, ४२, ९;
†विचिनोति ऋ १०,४३,५; शौ ७;५२, ६[h]; २०, १७, ५; ८९, ९; विचिन्वन्ति मै ३, ७,४²¶;
†वि···चिनवत्[i] ऋ ४,२,११; तै ५, ५, ४, ४; वि···चिनवः काठ ४०,५[i]; †विचिनोतु ऋ १०, ८७, ५; शौ ८, ३, ४; पै १६, ६, ४; विचिन्वन्तु मा ४, २४; २३, ३६; का ४, ८, २; २५, ७,४; तै ५, २,११, २; मै ३, १२, २१; काठ ५०, ५;
वि...चिनुहि ऋ ६, ५३, ४;
¶विचिनुयात् तै ६, १, ९, १; मै २,२,१; ¶विचिनुयात् तै १, ८, ९, ३[j]; २,३,१, ३; मै १, ६, ११; २, २, १; ३, ७, ४; विचिनुयुः काठ ११, ६¶; †विचिनुयाम ऋ ९, ९७,५८; कौ

a) सपा. पै १९, ३१, १५ वि···अच्यते इति, शौ ६, ४९,२ वि···अच्यसे इति, जै ४,१०,४ वि···ऋण्वसि इति पाभे.।
b) विप. (विशिष्टदीप्तिमत्- ⌊अग्नि-, इन्द्र-प्रभृ.⌋)। प्रास. वा, वि+ (√*चर्ष् 'दीप्तौ' >भावे) चर्षणि- > बस. वा (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ निघ ३,११)।
c) शोधः सस्थ. टि. सूर- द्र.।
d) सपा. मै ३,३,१० आपश्रौ १७,१७ : ७ हिश्रौ १२, ५,३७ व्यङ्गयेत् इति पाभे.।
e) विप. (स्कन्ध-)। गस. उप. कर्तरि अच् प्र.।
f) वि च आवः इति पपा. अनु सा. PW. ?GW. प्रभृ. त्रीणि पदानीति कृत्वा < वि√वृ ⌊आच्छादने⌋ इति, दु. स्क. ⌊या १२,५⌋ सा. < वि√अव् इति च ?)। (√विछ् 'प्रदीप्तौ' > अधिकरणे) *विछावस्- > *विचावस्- (प्रवृद्ध-दिनवेला-) > यनि.। 'अश्विनौ प्रातः (प्रभाते एव) यष्टव्यौ, न सायं न च प्रवृद्धदिने' इति वा.। सस्थ. ?देवया अजुष्टम् > (*देव-धायु- ⌊देवपूजा-⌋>) देव-धायाय, जुष्टम् इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. नैतद् दर्शकाः ?)। सपा. तैब्रा २, ४, ३, १३ विचायः इति पाभे. अपि प्रदीप्तदिनपर्याय एवेति कृत्वा (√विछ् 'प्रदीप्तौ'>) *विछायस्- > यनि. इति द्र.।
g) धा. त्वरितगतौ वृत्तिः। 'पथः विधावत' इति वा.। शेषं पृ २५५६ j द्र.।
h) पामे. पृ १८१० k द्र.।
i) सपा. वि···चिनवत् <> वि···चिनवः इति पाभे.।
j) पामे. पृ ७०३ m द्र.।

३, १,५; जै २, ५, २.
वि॰॰॰चियुन्तु ऋ १,९०,४.
व्यं(वि-अ)चेत् ऋ ४, २४,८[a];
१०, १०२, २; विचयिष्टम् ऋ
६, ६७, ८.
वि-चयिं- > †विचयिष्ठ- -ष्ठः ऋ
४, २०, [९ (६, ६७,८)]; काठ
२१, १३.
वि-चित्[b]- -चितः मा ४, २४; का
४,८,२; -चिद्भयः मै १,२, ५.
¶वि-चित्य[c]- -त्यः, -त्याः३ः तै ६,
१,९,१.
†वि-चिन्वत्- -न्वन् ऋ ९, ९७,
१७; १०, ८६, १९; शौ १०,
८,१२§[d]; २०,१२६,१९.
विचिन्वती- -तीम् शौ ४,
३८, २.
विचिन्वत-क[e]- -केभ्यः मा १६,
४६; का १७, ७, ५; तै ४, ५,
९, २; मै २, ९, ९; काठ १७,
१६; क २७, ६.
¶वि-चीयमान- -नः काठ ३४,
१४; -नस्य मै ३, ७, ४[२];
काठ २४,२; क ३७,२.
¶वि-चेतवै काठ २४,२; क३ ७,२.

वि√चित्, †विचेतत्[f] ऋ १,१६४,
१६; शौ ९, १४, १५.
वि॰॰॰चेति ऋ ४, १६, १४;
वि॰॰॰चेति ऋ ४, ५५, ४.
वि-चित्त- -त्तः शौ १३, २, ३१;
पै १८, २२, ८.
वि-चित्र- > विचित्र-वीर्य[g]- >
वैचित्रवीर्य[h]- -र्यम् काठ १०,
६¶.
विचृ॰॰॰ पै ५,३६, २.
वि√चृत्, ¶विचृतन्ति[i] काठ २५,
८[३]; वि॰॰॰चृतन्ति ऋ १, ६७,
४; विचृतामि शौ ९, ३, १८;
पै १६, ४, ९; वि॰॰॰चृतामि[j],
वि (चृतामि[२]) पै २०,२५,१०;
विचृतामसि शौ ९, ३, १०.
विचृतामसि शौ ९, ३, १;२-५;
८; विचृतामसि पै १६, ३९,१;
३-५;८;१०; वि॰॰॰चृतामसि शौ
९,२,१३;१४; पै १३,२,८;४०,
१; २०,१५,१०; विचृत, > ता
मा १२, ६३[k]; का १३, ५,२[k];
तै ४, २,५,३[k]; मै २, ७,१२[k];
क २५,३[k]; शौ ६, ६३,२[k]; ८४,
३[k]; ११२, १; २; पै १९, २१,

१९; †वि॰॰॰चृत ऋ १, २५,
२१; काठ २१, १३; विचृतेत् काठ
२५, ८[२]¶[l].
विचर्त शौ १४, १, ५६; पै
१८, ६, ४.
वि॰॰॰चृत्यन्ताम्[m] पै १,७०,४;
१९, ३३,१०.
१वि-चृत्[n]- -चृतः[o] पै १, ७०, ४;
१९, ३३, १०; -चृतम् ऋ ९,
८४, २.
वि-चृतम्[p] शौ ६,११७,१; ११९,
२[q]; पै १६, ५०,८.
वि-चृत्त- -त्तः[r] मै १, २, ६; ३,
३९; ४, ८, ५; -त्ताः ऋ २,
२७, १६; पै १९, ४६, ४[s];
-त्ताय मा २२, ७[t]; का २४,
३, ३; तै ७, १,१९, १; मै ३,
१२, ३; काठ ४१, १०.
वि-चृत्य[u] मा ३२, १२; का ३५,
३, ९.
वि-चृत्यमान- -नाय तै ७, १,
१९,१.
२वि-चृत्[v]- -चृतोः शौ ६, ११०,२;
पै १९,२०, १; -चृतौ तै ४,४,
१०, २; शौ २, ८, १; ३, ७,

a) वैतु. सा. <√चित् इति।
b) नाप.। कर्तरि क्विप्। c) गस. उप. क्यवन्तम्।
d) पाभे. पृ २१३४ p द्र.।
e) विप. (रुद्र-)। स्वार्थिकः कः प्र.।
f) न विचेतत् > सपा. पै १६,६७,६ अभितो विदत्
इति पाभे.। g) व्यप. (धृतराष्ट्रपितृ-)। बस.।
h) व्यप. (धृतराष्ट्र-)। तस्यापत्यीयः अण् प्र.।
i) सपा. मै ३, ८, ७ विस्रंसयन्ति इति, क ४०, १
विवृञ्जन्ति इति च पाभे.।
j) सपा. तै ३,३,१०,१ काठ १३, ९ शौ १, ११,५
वि॰॰॰भिनद्मि इति, पै २०, २६,२. सम्॰॰॰चृतामि इति
पाभे.। k) पाभे. पृ १९७१ p द्र.।
l) सपा. तै ६,३,१०,७ मै ३,८,७ विस्रंसयेत् इति, क
४०,१ विवृजेत् इति च पाभे.।
m) सपा. शौ ६,११२,३ वि॰॰॰मुञ्चन्ताम् इति पाभे.।
n) भाप. (ऋ.), विप.>नाप. (पै.)।
o) सपा. शौ ६,११२,३ विमुचः इति पाभे.।
p) तुमर्थीयः कमुल् प्र.।
q) सपा. तैआ २,६,१ ?प्रमुचन् इति, काकू १३२ : ५
?प्रमुञ्चन् इति च पाभे.। r) पाभे. पृ २१५४ a द्र.।
s) =सपा. शांश्रौ १,६,३ आपश्रौ २४, १२,७। हिश्रौ
२१,१,१ वियत्ताः इति, आश्रौ १,३,२४ चिवृत्ताः इति
पाभे.। विचृत्या इति मूको.?।
t) °ताय इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा. सपा.,
नान्तरीयाः सपा. च)। u) पाभे. पृ १०९३ c द्र.।
v) पपा. अनु निर्देशः। नाप. (नक्षत्र-विशेष-)। व्यु. ?।

४[a]; ६, १२१,३; पै १, ९९,२; ३, २,४[a]; १६,५१,३.

वि-चेकितान- वि√कित् द्र.

वि-चेतवै वि√चि द्र.

¦वि-चेतस्[b]- -तसः ऋ १, ४५, २; ८३, १; ५, १७,४; ७, ७, ४; ८, १३, २०; शौ २०,२५, १; -०तसः ऋ ५, ५४, १३; -तसम् ऋ ४,७, ३; ८, ४६, १४; कौ १, २६५; जै १, २८, ३; -०तसा ऋ ५,७४,९; १०, १३२, ६; -ताः ऋ १, १९०, ४; २, १०, १; २; ४,५,२; ६, २४,२; ७,२७,२; १०, ७९,४.

वि-चू-छन्दस्[c]- -न्दसः काठ २५, १¶; क ३८, ४¶; -न्दाः[d] तै ५,२, ११, १; मै ३,१२, २१; काठ ५०,५; -न्दोभिः काठ ७, ९¶.

वि-चू-छ(न्द >)न्दा[e]- -न्दाः[d] मा २३, ३४; का २५,७,२.

¶वि-च्√छिद्, विच्छिनत्ति तै ५, ४,८,२; ६,४,६, ४; मै ३; ४, १; ४,८,४; काठ १०, ५; १९, ८; २१, ११; वि··छिनत्ति मै २, ४, ५; काठ ९,१४; १०, ५; १२,२; ३; २५,३; २७, १; ३०, ७; ३१, १२; क ३८, ५; ४२, १; वि··छिन्दन्ति तै २, ६, १, ६; ८, ३; ६; ६, ९, २; ७, ५, ६, ३; काठ २७, ९; १०; विच्छिनदानि तै ७, १, ५,५; वि··अच्छिन्दन् काठ ८, ४; क ६, ९; विच्छिन्द्यात् मै ३, ४, १[२]; ४, ८, ४; विच्छिन्द्यात् तै ३, २, १,३; ५, ६, ८, ५; ७, ५, १; ६, १, ४, ३; २,१,१;४,२,२; ७,१,५,५; मै ३, ४, १; ४, ७, १; ७; ८, ४[२]; विच्छिन्द्यात् काठ ६, ६; १२, ४; १९,८; २१,११; २३, ६; २६-२७, ५; क ४,५; ३०, ६; ४१, ३; ४२, ५; वि··छिन्द्यात् मै १, ६, १०; वि-च्छिन्द्युः तै ७, ३,३,२; मै ४, ५, ५; विच्छिन्द्याम् तै ५, ४, ८,२; वि··छिन्द्याम् काठ २५, २; क ३८,५.

विच्छिद्यते मै १, ४, ८; वि··छिद्यते तै १,५,४,३; ३,२,६,३; मै ३,५,४; ४,४,७,९; ५,३,६, २;४;७,७; ८,९[२]; वि··छिद्यते मै १, ४; ११[f]; वि··छिद्यते काठ ७,९; ३२,६; व्य(वि-अ) च्छिद्यत तै १, ७, १, ५; वि-च्छिद्येत तै ३, २,१,३.

¶वि-च्छित्ति- -त्तिः काठ ३५, १७; क ४८, १५.

वि-च्छिद्य शौ ६, १३९, ५; पै ५, २६, १.

वि-च्छिदयमान[g]- -नम् तै ३, २, १, ३.

वि-च्छिन्दत्- -न्दन्तः काठ २५,५; क ३९,२.

वि-च्छिन्न- -¶न्नः तै २, १, ५, ५; काठ २४, ८; क ३८, १; -न्नम् तै १, ५, ३,२[h]; ४,३;१०,२[h]; ६,३,३[h];७,१,५[h]; मै १,७,१[२h]; ४,८,९[h]; काठ२५,२¶; क ३८, ५¶; ४८ १[h]; शौ ६,१३९,५.

वि√च्यु > वि-च्युत- -ताः ऋ २, १७, ३.

√विज् (वधा.), > वेविज्, वेविज्य, विजन्ते शौ ८, ७, १५; पै १६, १३, ५.

विविग्धि काठ १६,३१[i].

अविजे ऋ १०, ५१, ६.

वेविज्यते ऋ १, ८०, १४.

वेग- -गः शौ १२,१,१८; पै १६, १२९, ४; १७,२,९; -गम् खि ५, ५, ११; पै १९, २६, १३; -गासः शौ ४,१५,३; पै ५,७,२.

वेवि (ज् >) जा[j]- -जे ऋ १, १४०, ३.

वेविजान- -नः ऋ ४, २६, ५; ९, ७७, २.

¦विज्(बप्रा.)- विजः ऋ १,९२,१०[k];

---

a) सपा. काकू १३२ : ८ विश्रुतौ इति पाभे. ।

b) विप. (विशिष्ट-ज्ञान- [देव- प्रभृ.])। बस. ।

c) विप., नाप. (छन्दोलक्षणरहित- [छन्दो-विशेष-])। बस. ।

d) सपा. °न्दाः [प्र१] <> °न्दाः [प्र३] इति पाभे. ।

e) नाप. (छन्दो-भेद-)। बस. उप. = छन्दस्- ।

f) वै इति सात. ? ।   g) स्वरः ? ।

h) = सपा. तैब्रा ३,७,६,१६ आश्रौ २, ५, १४ काश्रौ २५,१०,२५ । मा २,१३ का २,३,११ काठ ३४,१९ माश १,७, ४, २२ द्राश्रौ १२, ४, १७ लाश्रौ ४, १२, १ वैताश्रौ ४, ३ अरिष्टम् इति पाभे. ।

i) पाभे. कृते पृ २५०० *o* टि. अस्यापि समावेशः द्र. ।

j) विप. (मातृ- [द्यावापृथिवी-])। कर्तरि कः प्र. (तु. वें. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. क्विप् इति ?)।

k) नाप. स्त्री. । द्यूतकारपक्षे पणार्थे <√विज् (= √बद्) '*बदने', उषःपक्षे च दीप्त्यर्थे <√विज् (*√भृज्) 'दीप्तौ' इति कृत्वा श्लिष्टोपमा (वैतु. वें. सा. पक्षि-पर्याय इति, PW. GW. GRV. प्रभृ. पण-पर्याय इ-

२, १२, ५[a]; शौ २०, ३४, ५; पै १३, ७, ५[b].
वि-जुंगहे[c] शौ ५,१९, ४; पै ९, १९, १; १९, ३४,७.
वि√जन्, > जा, जनि, विजायते ऋ ३, २९, ११[d]; तै ५, ५, १, ७¶; शौ ३, २८, १; ९,३, १३; विजायते ९, ७४; ४[e]; मा ३१, १९[f]; का ३५,२ ३[f]; काठ ३५,६†[e]; क ४८, ७†[e]; कौ २, ११७५; शौ ९, ३, २०; १०, ८,१३[f]; पै ८,१८,२; १६,४०, ५; १०; १५१, १०; १८, ३२, २[g]; २०, २२, ६; विजायन्ते शौ ११, ६, ३; पै १३, १४, १७; १६, २१, ३; विजायताम् पै ११,१,७; व्य(वि-अ)जायन्त मै ४,२,१३¶.
विजज्ञे ऋ ३, ५५,१; ९,१०८, १२; विजज्ञतुः ऋ ९,६८,५.
†वि···जनयन्त[h] कौ १, ६८; जै १,७, ६.
¶वि-जनितोस् (:) तै २,५, १,५[2].
वि-ज(न्य>)न्या[i]- -न्याः मै ४, २,९.
वि-(ज>)जा[j]- -जाम् पै ११, १, ११.
विजा-व(त्>)ती- -ऽति शौ ९, ३, १३; १४; पै १६, ४०, १; -तीः पै ५,१५,३.
?विजानता[k] पै १, २१, ५.
वि-जामन्[1]- -मन् ऋ ७, ५०, २; -म्नि शौ७,८०,२[m]; पै१,४८,३
¶वि-जायमान- -नः मै ४, २, १.
†वि-जावन्[n]- -वा ऋ ३, १, [२३; ५-७,११; १५, ७; २२-२३,५];
मा १२, ५१; का १३, ४, ७; तै ४,२, ४, ३; मै २, ७, ११; काठ १६, ११; क २५,२; कौ १, ७६; जै १, ८, ४.
विजमा(न>)ना[o]- -ना शौ १२, १, ३७.
वि-जम्भ[p]- -म्भस्य पै ११, २, ३.
वि-जय- वि√जि द्र.
वि-जर्ज(र>)रा[q]- -राम् मा ३०, १५; का ३४, ३,२.
वि-जर्भर- वि√हृ द्र.
?विजवाम् पै १७,१५,१०.
वि-जहत्- वि√हा (त्यागे) द्र.
वि-जानत्- वि√ज्ञा द्र.
वि-जानि[r]- -निः शौ ५, १७, १८; पै ९, १६, १.
विजानुष्[s]- -नुषः ऋ १०,७७,१.
वि-जापयितृ- वि√जि द्र.

च कृत्वा <√विज् इति)। संस्थ. आ√मि इत्यस्य मथने =धारणे वृत्तिः द्र.।

[a]) नाप. सद् द्यूतपणमात्र-वाचकं पदम्। शेषं पृ २८४० *k* द्र.। (वैतु. वें. =श्वघ्निन्- [व्याध-], सा. =उद्वेजक- इति कृत्वा ॰ज- > यनि. इति?)।

[b]) भ्रजः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. टि. पृ २८४० *k*)

[c]) वि√गन्ध् > [यङि] √जङ्गध्य "*गन्धे" >लटि *वि-जुङ्गध्यते > यनि.। 'सा ब्रह्मगवी पच्यमाना (सती) यावद् अभि (यावता) विजंगहे (स्वत उद्भूयमानेन विकृतेन सता गन्धेन दूषणातिशयं करोति तावता) तेजः···' इति वा. (वैतु. PW. प्रभृ. < वि√जंह् इति, GW. WSR < वि√गह् = गाह् इति च)। तु. पृ १२२० *j*।

[d]) धा. दीप्तौ (वैतु. वें.सा. Gri. प्रभृ. प्रादुर्भावे) वृत्तिः (तु. टि. नराशंस-) इति। [e]) पामे. पृ २८३६ *p* द्र.।

[f]) पामे. पृ २१२१ *i* द्र.।

[g]) सपा. शौ १७,१,१८ वितायते इति पामे.।

[h]) सपा. ऋ ६,२४,६ वि···अनयन्त इति पामे.।

[i]) नाप. (आसन्न-प्रसवा- स्त्री-)। गस. उप. यत् प्र. (पावा ३,१,९७)।

[j]) नाप.। उस.। [k]) विजानती इति शोधः।

[1]) विप. ([परस्पर-संवद्ध-] परुस्- [ऋ.]),नाप.[सन्धि-]। गस. उप. धा. संबन्धे वृत्तिः (तु. जामि-)।

[m]) सा. =गुह्यप्रदेश- इति?।

[n]) विप. (सूनु-)। गस.।

[o]) विप. (*दीप्यमाना- [पृथिवी-])। <√विज् (√*भृज्) 'दीप्तौ' (तु. पृ २८४० *k*; वैतु. अन्ये <√विज् 'चलने' इति?)। पृ २८७ यद् अप···वि॰ इति निर्दिष्टं तन्नेष्टम्। 'या (पृथिवी) अप [क्रप्र.] सर्पे (सर्पेण वृत्रेण =मेघेन आवरणाऽभावे सति) विजमाना' इति वा. (वैतु. LR. सर्पात् इति शोधः इति?) सपा. पै १७, ४, ७ ? य आपः > याऽप इति शोधः। यतमाना (<√यत् [=*√युत्] 'दीप्तौ') इति पामे. स्यात्। यद्वा, *ज्वलमाना इत्यस्य विकारः द्र.। ?BKA. यज॰ इति शोधुकः। [p]) नाप. (पुरुष-)। बस.।

[q]) नाप. (शिथिलशरीरा- स्त्री-)। प्रास.।

[r]) विप. (जाया-रहित- [ब्राह्मण-])। बस. उप. =जाया- (तु. W. प्रभृ.; वैतु. [पक्षे] PW. BW. MW. =जन्मन्-)।

[s]) विप. (*दीप्तिमत्- [मरुत्-, यज्ञ-]), (√भृज् 'दीप्तौ' > भावे *भृजन्तु- > *भृजानु- >) *विजानु- +

वि-ज़ामन्- वि√जन् द्र.
¶वि-जामातृ[a]- -तुः ऋ १, १०९,२; तै १, १,१४,१; काठ ४, १५.
विजामि[b]- -मीन् ऋ १०, ६९, १२.
वि-ज़ायमान-, विज़ावती-, वि-ज़ावन्- वि√जन् द्र.
वि√जि, > जापि°, ¶विजयते तै २, ४, २, ४; काठ १०, १०[2]; ¶वि॰॰जयते तै २, २, १, २; ३,२; विजयति[d] काठ १३, ३¶; ¶विजयन्ते ऋ २, १२, ९; शौ २०, ३४, ९; पै १३, ७, ९; विजयामहे काठ २७, ८¶; विजयेताम् काठ १३, ४¶; विजयस्व[e] पै १६,३१,५; विजय[e] शौ ८,८,२४; विजयेथाम् मै २, ५, ९¶; विजयामहै तै ६,२,७, ४¶; व्यजयत काठ १०,१०[2]¶; ¶व्य(वि-अ)जयन्त तै २, ४,२, २; ५, ४, १, १; मै ३, १, ३; काठ १३, ४; २७, ८; व्यजयन् काठ २६, २¶; विजयेत काठ १३, ५¶.
¶विजिग्ये ऋ १, १२, १३; पै १३,६,१३; विजीयासम् पै १९, ५३,१४.
वि-जय- -¶यम् तै १,५,१, १; मै १, ७, २; ४, ४, ९; काठ ८, ८;१५; क ७-८, ३; -यस्य शौ १०,२,६; पै १६,५९,७; -याय ऋ १०,८४,४; शौ ४, ३१, ४†; पै ४,१२,४†.
वि-जापयितृ- -ता काठ १३,५¶.
¶वि-जित- -तम् मै ४,२,३; काठ २८, ३; क ४४, ३.
¶वि-जिति- -तिः तै २, ४,२, ४; मै १, १०, ५; काठ १०, १०; ३५, २०; क ४८,१८; पै १९, ५३, १४$; -तिम् तै २,४, २, ३; ४; मै २, ५, ८; ३, १, ३; ४, ७,६; काठ १०, १०[2]; -त्यै तै ३, १, ७,२; ५, १,१०, ३; ७, २, १, ३; २-३, ३; ५, ६; ४, ३, ३; ७,३; मै १,१०,१६; ३, १,३; ४,१; काठ १९, १०; २४, ७; २७, ३; २९, १; ३६, १०[2]; क ३०, ८; ३७, ८; ४०, ३[f]; ४२, ३;४५, ३.
¶वि-जित्य तै १,५,१,१;७,३,७,१[2]
१वि-जेष[g]- > वि-जे(ष>)षा- -०षे पै ५,२३,१.
२वि-जेष*[g]- > ¶विजेष-कृत- -कृत्ऋ १०, ८४, ५; शौ ४, ३१,५; पै ४,१२,५.
वि-जि हा ता न्मा सां पै १३, १४, १७.
वि√जृम्भ्, ¶विजृम्भते ऋ १०,८६, [१६; १७]; शौ २०,१२६,१६; १७.
वि-जृम्भमाण- -णाय मा २२, ७; का २४,३,३; मै ३,१२,३.
विजेन्य[h]- -न्यम् ऋ १,११९,४.
वि-ज़ेहमान[i]- -नः ऋ ६, ३,४.

(√मि 'माने' > भावे) *मयस- > बस. *विजानु-मयस- > यनि.। 'यथा यज्ञा-अग्निज्वालाभिर् दीप्तिमन्तो भवन्ति तथाऽञ्जिभिर् मरुतः' इति वा. (वैतु. वि-जा° इति पपा. अनु वें. सा. = विजनयितारः इति < वि√जन् इति, GW. GRV. प्रमृ. वि-जनिवस्- > ष१ < वि √ज्ञा > जन् इति च?)।

[a]) नाप. (विगुण-जामातृ- [तु. या ६, ९ ऋ ८,२, २०]) । प्रास. ।

[b]) नाप. (*जामि- = संबन्धिन्- [तु. ऋ ६, १९, ८]) । 'अजामीन् (असंबन्धिनः [सतः]) उत वा (अथवा) विजामीन् (संबन्धिनः [सतः]) शर्धतः (पृतन्यतः, शत्रून्) अभितिष्ठ' इति वा. । (√विज् 'संबन्धे' [=√पृच्] > भावे) *विजर्- + भृति- > बस. *विजर्-भृति- > *विजर्भि- > *विजाभि- > यनि. (वैतु. पपा. अनु वि-जा° इत्यवग्रहः इति कृत्वा वें. सा., विविध-जाम्यर्थे, PW. प्रमृ. विपरीतजाम्यर्थे च प्रास. इति) । [c]) णिचि पुगागमः (पा ६,१,४८) । [d]) श्वे इति मूको. ।

[e]) सपा. विजयस्व <> विजय इति पाभे. ।

[f]) सपा. काठ २५,१० विघ्नत्यै इति पाभे. । [g]) यक्र. १, २ उज्जेषं- इत्येतेन संन्यायता द्र. । पाभे. तत्रैवान्वेष्यः ।

[h]) विप. (*महत्- [वर्तिस्- = अश्विन्-]) । (√वृध् 'महत्वे' > भावे) *वृध्य- + (√मि 'माने = धारणे' > कर्तरि) *मयन- > उस. *वृध्य-मयन- > स्वार्थे *वृध्य-मयनिक- > *विज्झेनिक- > यनि. । 'युवां विजेन्यं वर्तिः दिवोदासाय यासिष्टम् (अगच्छतम्)' इति वा. (वैतु. पपा. अनु वि-जेन्य- इत्येवं विभज्य < वि√जि इति वें. स्क.; < वि-जन- [दूरप्रदेश-] इतीव सा.; < √विज् इति तु PW. प्रभृ. विमतोक्ताऽवग्रहा अपि सन्तः?) ।

[i]) विप. (विचेष्टमान- [अग्नि-, परशु-]) । *वि-चेष्टमान- > *वि-चेट्ठ° > *वि-चेह° > यनि. (वैतु. वि√जेह् इति कृत्वा वें. सा. धा. गमने, क्षेपणे वृत्तिः, WAG. [१, १३७ e √जिह्] अधोगमने इति, GW. प्रभृ. व्यादाने इति च) ।

वि-जोषस्[a]– -षसम् ऋ ८,२२,१०.

वि√ज्ञा,>जा, विजानाति ऋ ६,९, ३; वि···जानाति, वि(जानाति) ऋ ५,६१,७; वि···जानन्ति ऋ १०,११४,२; विजानामि ऋ १, १६४,३७; ६,९,२; मै ३,१०, ५¶; शौ ९,१५,१५†; १०,७, ४३[b]; पै १६,६९,६; विजानत् पै १९,२,१०; †विजानात् ऋ १, १६४, १६; शौ ९, १४, १५; पै १६, ६७, ६; विजानीहि ऋ १, ५१, ८; शौ १०, ८, ५; पै १६, १०१, ४; ¶न्यं(वि-अ) जानन् मै १, १०, १६; काठ ३६,१०; वि···अजानन् ऋ १, ७२, ८.

¶विज्ञायेते काठ ६, २; क ४, १; विज्ञायन्ते ऋ ४,५१,६.

वि-जानत्– -नतः मा ४०, ७; का ४०, १, ७; –नता शौ १२, ७, ६; पै १३, ५, १३![c]; –नते काठ ४०, ११; –नन् ऋ १, ६९, २; ३, २९, ७; ५,४९,२; १०, २, ५; ९५,१२; १०७,७; शौ ४, ११, ३[d]; पै ३,२५,५.

वि-ज्ञात, ता[e]– -तम् मा ११, ६६; का १२, ७, १; तै ३, ४, ४,१; ४,१,९, १; मै १, ४, १४[2]¶; ९,१; २,७,७; काठ ९, ८;११; १६, ७; क ८, ११; –ताय मा २२, २०; का २४, ७, १.

¶वि-ज्ञाति– -तिः[f] मै १,४,१४.

वि-ज्ञान– -नम् मा २०,९; का २१, ७, ८; तै ३, ४, ४, १[f]; ५,७, ४, ४; मै ३, ११,८; काठ ३८, ४; शौ ७, १२, ३; १५, २, ५; १३;१९; २५; पै ९,४,१; १०; १२; –नाय पै १९, २९, १४; –ने पै १६,७२,८; –नेन तै ३, ३, ८, ५¶; पै १९, ३८,३.

वि-ज्ञेय– -यम् मै २,२,३¶.

?विज्ञा पै १९, ४७,९.

?विज्ञातत पै २, ५८, १.

वि-(ज्या>) ज्य[g]– -ज्यम् मा १६, १०; का १७, १,१०; तै ४,५, १, ४; मै २, ९, २; काठ १७, ११; क २७,१; पै १४,२,१५.

?विज्ये[h] मै ४, ९, १७.

?विटिटिङ्काः पै १७, १३, ५.

?विड्ढि[i] शौ २,५,४; पै २,७,२.

?वित पै १,७६,२; १९,४६,६.

वि√तंस् (वधा.), तस्, > तंसि, तंतस्, विततंसैते[j] ऋ ६,२५,६. †वि···ततस्रे ऋ १, १२१, ३; शौ २०, ७२,२; ७५,१.

वि-तंसयत्– -?यन्तम् पै १८, २५,१.

†वि-तंतसाय्य[k]– -य्यः ऋ ६, १८, ६; ४५, १३; ८, ६, २२; ६८, ११; जै ४, २७, १०.

वि√तक्ष्, वितक्षत् ऋ १,१५८,५.

वि-त (ष्ट>) ष्टा– -ष्टा तै १, १, २, १; मै १, १, २; ४, १,२[2]; ¶; काठ १, २; ३१, १[2]; ¶; क १, २; ४७, १[2]; ¶.

वि√तड्, ळ्, †वि···ताळिह ऋ १०, १२०,२; †वि···ताढि मा १८, ७१; का २०, ५, ४; तै १, ६, १२,५; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; कौ २,१२२३; शौ ७,८९, ३; पै १,७७, २.

वि-तत्–, वि-तत– वि√तन् द्र.

वि√तन्, †वि···अतनत् ऋ ८,५, १; कौ १, २१९; जै १,२३,६. वितनोति ऋ ५,४८,१; खि १, १२, ५[l]; वितनोति तै ३, ५, ५, ३[m]; वि···तनुतः खि ३, २२,६; वितन्वते[n] मै १,७, १; ८,९; †वितन्वते[o] ऋ १,११५, २; ६, ४६,१२; मै ४, १४, ४; शौ २०, १०७, १५; †वितन्वते

a) विप. (बभ्रु-[नृप-])। बस. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. सा. गस. ?)।

b) =सपा. जैमि १, २५८। ऐब्रा ३, ४३ विजानन्ति इति पाभे.।   c) शोधः पृ २२२० r द्र.।

d) सरथ. [सात.] ?अन्वर्>अन्तर् इति शोधः।

e) विप., भाप.।

f) सप्र. विज्ञातिः <> विज्ञानम् इति पाभे.।

g) विप. (धनुस्-)। बस.।

h) रपा. वि-ज्ये इति। सपा. माश्रौ ४, ६,२; ३ विज्ञे इति पाभे.। तैआ ४, २५,१ विमे.।

i) पाठः ? वृध्यस्व इत्यर्थे (√वृह् 'वृद्धौ'> लोटि मपु१) *वृड्ढि इति शोधः (तु. सा.; वैतु. आश्रौ [६, ३,१] अनुरोधेन W.[तु. टि.] अविड्ढि [लुङि<√अव्] इति पाठः; WI. यनि. <√विष् इति च)।

j) वैतु. GW. °थे इति, वें. < वि√तंतस (<वि √तन्) इति।   k) विप. (वज्रिन्-, यज्ञ- प्रमृ.)। गस. उप. आय्यः प्र.।   l) वित° इति स्वरः ? यनि. शोधः।

m) सपा. पै १९,३८,१६ प्रतनोषि इति पाभे.।

n) =सपा. आश्रौ ३,१४,१०। मा ८,६१ तै १,५,१०, ४ शांश्रौ १३,१२,१३ बौश्रौ ३,१५:१७; २४ हिश्रौ १५, ३,२४; ८,३० वितत्निरे इति पाभे.।

o) स्वरस्य कृते तु. पृ ११३८ b।

ऋ ५, १३,४; ४७, ६; ९,१०, ५; ६६, ५; १०, १०१, ४; मा १२, ६७; का १३, ५,६; तै ४, २, ५, ५; मै २, ७, १२; ४, १०,२; काठ २, १४; २१,१४; कौ २, ४७३;७५७; जै ३, २८, ३; ३५, ८; शौ ३, १७, १; पै २,२२, २; वितन्वते काठ १६, १२†; ३४, १९; क २५, ३†; पै २०, ५१, ७†; वि॒…तन्वते ऋ ५,१५, ३; ¶वि॒तन्वन्ति मै ४,५,६; काठ २६, १०[२]; २७, २;क ४१,८[२];४२,२; वि॒तन्वाथे ऋ १०,१०६, १; ¶वि॒तनुताम् पै १०,१२, २; वि॒तन्वन्तु मा २६,१४; वि॒…तनुहि ऋ १०, ११६,६; वि॒तनु शौ १, १, ३[a]; पै १, ६,३?; †वि॒…तनुध्वम्[b] ऋ १, १०१, ३[c]; मा १२,६८; का १३, ५, ७; ‡वि॒…तनोत[b] तै ४, २, ५, ५; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ ३, १७, २; पै २, २२, १;१२, ६, ४; व्यतन्वत पै १५,५,५[d]; वि॒तनुयात् मै ४,२,१०¶.

वि॒तत्ने[e] ऋ १०, १३०, २; †वि॒…ततान ऋ ५,८५,२; मा ४,३१; का ४,१०, २; तै १,२, ८, १; ६, १, ११,३; मै १, २, ६; ३, ७, ८[f]; काठ २,६; ४, ९; २४, ६; क १, १९; ३, ७; ३७, ७; वि॒…ततान तै ६, १, ११, ३¶; वि॒तत्निरे[g] मा ८,६१; तै १, ५, १०, ४; †वि॒तत्निरे[h] ऋ १,१६४,५; शौ ९, १४, ६; वि॒तेनिरे मा १७, ६८; का १८,६, ४; तै ४,६,५,२; मै २, १०, ६; काठ १८, ४; क २८, ४; शौ ४, १४, ४; पै ३, ३८, ४; ‡वि॒तन्विरे[h] पै १६,६६,५; वि…अतत पै २,५८,४[१?i].

वि॒तायते शौ १७,१,१८[j].

वि-तत्– -ततः पै १९,२५,८.

वि॒-तत, ता– -तः ऋ ९, ७३, ९; १०, १२९,५; मा ८,६२; ३३. ७४†; का ३२, ६, ५†; मै २, १३, २३‡[k]; काठ ३९,२; ४०, १‡[k]; शौ ४, २, ४‡[k]; ३४,५; ९, ७, ११; १३, २, १४; १८, ४,१३; पै ४,१, ५‡[k]; ६, २२, ५; १६,११३,४; १५२,९;१८, २१, ८; १९, ३८, ११; १२; –तम् ऋ १, ८३, २; ११५,४; २,३८,४; ५,५४,१२; ९, ६७, २३; ८३, १; २; खि ४,१०[२], ५; मा १९, ४१†; ३२, १२; ३३, ३७†; का २१, ३, १२†; ३२, ३,८†; ३५, ३, ९; मै ३, ७,८¶; ११,१०; ४, १०, २†; काठ ३८,२; †कौ १,५६५; २, २२५; २२६; †जै १, ५७,१२; ३, २०, ९; १०; शौ २, १, ५; ३५; ५[l]; ९, २,१६;३,८; १०, ८,१२; ३७; ३८; १९,५८,५[l], †२०, २५, २; १२३, १; पै २,६, ५; ४, ३५, ७[m]; ९,२२, २४; १६,३९,८; ७७,१; १०१, ८;१०३,१०; –¶तस्य तै ६,१, ५,४;४,२,६; ९,५; –ता ऋ १, १५२, ४; ६, ७५,३; मा २९, ४०†; का ३१,२,५†; तै ४,६, ६, १†; ७, ३, ३, १¶; मै ३, १६,३†; काठ ४६, १†; शौ ६, १२४, ३; पै १०, ९, ८[n]; १५, १०, ३†; १९, ४०, ६; –ताः ऋ ५, ५४, [११ (८,७, २५)]; तै ७, ५, २४, १‡[o]; काठ ४१, १‡[o]; पै १६, १५०, ३; १५१, ८; –तानि ऋ ९, ९७, ५५; मै १, २, १[n]; –ताम् शौ १०, ३, ४; पै १६, ६३, ४; –ते ऋ ९, ७३, ७; –तौ खि ५, १६, १; तै ३, २, २,१; शौ २०, १३३, १; पै ४,३७,२[p].

---

[a]) तु. सस्थ. टि. अभि॒ ।

[b]) सपा. वि॒…तनुध्वम् <> वि॒…तनोत इति पाभे. ।

[c]) धा. बन्धने वृत्तिः (=विशेषेण बध्नीत) ।

[d]) =सपा. काशृ ४१, ५ । आपमं २, २, ५ अ॒तन्वत इति पाभे. ।

[e]) सपा. शौ १०,७,४३ वि॒जभार इति पाभे. ।

[f]) वि॒…तता॒न इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. मै १, २,६) ।

[g]) पाभे. पृ २८४३ *n* द्र. ।

[h]) सपा. वि॒तत्निरे <> वितन्विरे इति पाभे. ।

[i]) पाठः? यनि. शोधः (तु. सस्थ. टि. कपट्यु–) ।

[j]) पाभे. पृ २८४१ *g* द्र. ।

[k]) पाभे. पृ ९०२ *b* द्र. ।

[l]) सपा. मै ४, १४,१३ तैब्रा २, ८, ३,८ व॒र्धयन् इति पाभे. ।

[m]) पाभे. कृते पृ ८५३ *j* अस्यापि समावेशः द्र. ।

[n]) सपा. °ता (आपश्रौ १०, ६,१ आपमं १,२,१ च) <> °तानि इति पाभेः ।

[o]) सपा. ऋ १,३५,११ मा ३४, २७ का ३३,१,२१ सु॒कृताः इति पाभे. ।

[p]) सपा. शौ ४,२८,२ वि॒दितौ इति पाभे. ।

†विदसाम[a,b] मा १०, २२; का ११,७,२.

वि√दह्, विदहति मै १, ८, २[२]¶; व्यं(वि-अ) दहत् मै १, ८, २¶.

विदुह्यति[c] शौ २०,१३६,८.

†विदहः ऋ १०, १६, १; शौ १८, २, ४.

वि-दग्ध- -ग्धः तै २, ६, ३, ४¶.

†वि-धक्ष्यत्- -क्ष्यन् ऋ १०, १६, ७; शौ १८,२,५८?[d].

१विदान-, २विदान-, विदाय्य- √विद् (वधा.) द्र.

वि√दाश्, †वि···अदाशन् ऋ ७, १९, ९; शौ २०, ३७, ९.

विदित-,विदित्वा √विद् (वधा.) द्र.

वि-दियुतान- वि√द्युत् द्र.

वि√दिव्, ¶विदीव्यन्ते[e] मै ४,४,६; काठ ८, ७; विदीव्यन्ति क ७, ४¶[e].

वि√दिश् > वि-दिश्[f]- -दिशः मा ६, १९; का ६, ४,४; तै १,३, १०, २; मै १, २,१७; काठ ३, ७; क २, १४.

विदीगय[g]- -यः तै ५, ६, २२, १; काठ ५०, २.

वि√दु, विदुनोति शौ ५, १७, ४[h]; १८, ४[h].

?विदु- √विद्(वधा.) द्र.

?विदुरस्सेववर्तसीः पै १, २२, ३[i].

वि√दुष्, > दूषि, वि···दुक्ष[j] ऋ ७, ४, ७.

†व्युदूदुषत् ऋ १०, ८६, ५; शौ २०, १२६, ५.

वि-दुष्यत्- -ष्यताम् पै १९, ४६, १३.

विदुषी-, विदुष्टर-, विदुस्- √विद् (वधा.) द्र.

?विदुषो तेनमक्षरमानं मनुष्यायुवः पै १९, ४६,१४.

वि√दुह्, वि···दुहे ऋ १,१३९,७; विदुहे, विदुहे मै ४, ६, ५¶; विदुहन्ति शौ ५, १७, १७; विदुग्धाम्[k] ऋ १, १५८, ४; ¶विदुह्यात् मै ३, ६, ७; काठ २३,६.

वि-दुग्ध- -ग्धाः मै २, १३, १०; -ग्धान् शौ ८, ९,१०; पै १६, १८, १०.

?विदूषी पै १, ११२, ३.

वि√दृश्, वि··· दृदृशे ऋ १, १३५, ७; वि···अदर्शि ऋ १, ४६, ११; †वि···अदृश्रन्[l] मै १, ३, ३३; काठ ४, ११; क ३, ९; कौ ३,५,८; शौ १३, २, १८; २०,४७, १५; पै १८, २२,३;

†वि···अदृश्रम्[l] ऋ १,५०,३; मा ८,४०; का ८, १५, १.

वि√दॄ, > दर्दृ, वि···दर्षसि ऋ ८, ३२, ५.

†वि···दर्दरीति ऋ ६, ७३, २; तै २, ३, १४, ६; काठ ४,१६; शौ २०, ९०, २; पै ५, २, ८;

†वि···अदर्दः ऋ २, २४, २; १०, ६७,७[m]; मै ४,१४,१०[m]; शौ २०, ९१, ७[m]; वि···दर्दः ऋ ७, १८, १३; व्यं(वि-अ) दर्दिरुः ऋ १०,१३८,१; विदर्दः ऋ ४, १६,१३; वि···दर्दः ऋ ६,२०,७.

विदे √विद् (वधा.) द्र.

वि-देव[n]- -वः ¶मै १,६,१०;४,८,६; काठ २६, ९[२]¶; क ४१, ७[२]¶; शौ २०, १३६, १४[o]; -वम् शौ १२,३, ४३; पै १७, ४०,३.

¶विदेव-तम- -मम् मै ४, ५, ६.

वि-देश- > विदेश्य[p]- -श्यः शौ ४, १६, ८; पै ५, ३२, ७.

वि√दो (अवखण्डने) > वि-द्युत्- -द्यद्भिः मा २६, ४; का २८, ३,१.

१?विद्ध[q]- -द्धम् पै १,४६,३; -द्धो[r] पै १,४६,१.

२विद्ध- √विध् (वेधने) द्र.

१विद्मन्- √विद् (वधा.) द्र.

---

a) सपा. माश ५,४,३,१४। ऋ ५, ३३,३ युद् असन् इति पाभे.।

b) वैतु. सा [माश] < √विद् 'लाभे' इति?।

c) तु. RW.; वैतु. संपा. सात: विदाह्य इति?।

d) °क्षन् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ. W. WI. च)।

e) सपा. पाम (३, ३,६०) प्रदीव्यन्ति इति पाभे.।

f) तु. प्र-दिश्-। g) नाप. (पक्षि-भेद-)।

h) पाभे. पृ २१७८ e द्र., तत्र च °तु > °ति इति शोधः।

i) सपा. शौ १,३२,३ ससुद्रस्येव स्रोत्याः इति पाभे.।

j) = विदूदुषः इति या [३,२] प्रमृ.। k) प्र२।

l) सपा. वि···अदृश्रन् <> वि···अदृश्रम् (माश ४, ५,४,११ आपश्रौ १६,१२,१ प्रमृ.) इति पाभे.।

m) सपा. तैब्रा २,८,५,१ वि···अतर्दत् इति पाभे.।

n) विप.। प्रास. वा बस. वा।

o) RW. विदेवः इति?।

p) विप. (विदेशजात- [वरुण- = *पाश-])। यत् प्र.।

q) वृद्ध- इति शोधः।

r) °द्धम् इति शोधः। विप. (दानम्)।

२विघ्नन्[a]- -घ्नने पै १, ४५, ४.

विघ्नन‌ाप्स्-,विद्या- √विद्(वधा.)द्र.

?विद्यासौ[b] पै १९, ५२, ७.

वि√द्यु (प्रापणे), †वि॒···द्यौत्[c] ऋ ४, ४, ६; तै १, २, १४, ३; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११.

वि√द्युत्,> द्योति, दविद्युत्, वि॒द्योतते तै ७, ५, २५, २¶; शौ १३, ७,१३; पै १६, १५१, ५; विद्योतन्ते पै १६, १५०, ७; वि॒द्योतताम् शौ ४, १५, ८; पै ५, ७, ९.

†वि॒···दिद्युतः ऋ ५, ३०, ४; काठ ८,१६.

वि॒दिद्युते ऋ ९,८०, १; †वि॒दिद्युतुः ऋ २,२,७[d]; तै २, २, १२, ६; मै ४, १२, २[e]; †व्यं (वि-अ) द्यौत् ऋ १, १२४, ⌊(११३,१५)२⌋, ३,१,८;१८;६, ५१, १; ९, ८५, ⌊१२ (१०, १२३, ७; ८)⌋; १०,४५,८[f]; मा[f] १२,१;२५; का[f] १३, १,१; २, ८; तै[f] १, ३; १४, ५; ४, १, १०, ४; २, २, ४; काठ[f] १६, ८; ९; १९, ११; क ३१, १[f]; वि॒···अद्यौत् ऋ १,११३,१४[g]. वि॒···द्योतयत् ऋ ६,३९,२. ?वि॒दविद्युतत्[h] ऋ १०,९५,३.

†वि-दिद्युतान्- -नः ऋ ६, १६, ३५; कौ २,७४७; जै ३,२२,२.

वि-द्युत्[i]- -द्युत् ऋ १, ३२, १३; ३८, ८; ६४,९; १६४,२९; ६, ३, ८; ९, ७६, ३;८७,८; १०, ९५,१०; मा १५,१९; का १६, ४, ९; तै ३, १, ११, ५†; ४, ४, ३, २; मै २,४,७[j]; ८,१०; ४, १२, ५†; काठ ११, ९[j]; १३†; १७, ९; क २६, ८; कौ २, ५८०†; जै ३, ४७,६†; शौ ४, १५,९; ९, १, २१; २,१५; १२, ३; १५, ७†; ११, ४, ९; १५, २, २५; २०, १३५, ३?[k]; पै ५,७,७; १३,६, १३†; १६, ३४, १; ५२,३; ५६,११; ६८, ७†; ७७, ५; १३९,३; १५०, ७; १७, २९, १०; -द्युतः ऋ १, २३, १२; ३९, ९; ६४, ५; १६८, ८; ३, १,१४; ५, १०, ५; ५२, ६; ५४, ⌊११ (८, ७, २५)⌋; ८३,४; ८४, ३; ७,३३, १०; ५६, १३; ९, ४१,३;१०, ९१, ५; खि २, ५,१; ६[3],२४; मा २३, ३५; ३२, २; का २५, ७, ३; ३५, ३, २; तै ३, ४,७, २; ५, २, ११, १; मै ३, १२, २१; †४, १२, ५; १४, १८; काठ १०, १२†; ५०, ५; †कौ १, ४१७; २, २४४; ३३२; †जै १, ४०, ९; ३, २१,९;२८, ४; शौ ४, १०, १; ९, २,१४; १०, ४, २३; १०, ७; ११, ९, २१; पै २, ७०, १; ३, ३७,१; ४, २५, १; १३, १४, ४; १६, १७, ५; ७७,४; ८४,१; १०७, ७; १५०, ७; -†०द्युतः ऋ १, १०५, १; शौ १८, ४, ८९; पै १८, ३२, १४; -द्युतम् ऋ २, ३५,⌊(१, ९५, ५) ९⌋; ७, ६९, ६; मा २५,१[l];२[l]; का २७,१, २[l]; २,१[l]; ¶तै १,६,११,३; २, १,८,५; ५,१२,१†; मै ३,१५, १[l]; २[l]; ४,१२,४†; काठ ५३, २[l]; शौ ३, २१,७; १०,१,२३; ११, २,२६; पै ३, १२,७; १५, २२, ७; ८; १६,३७,३; १०६, ६; -द्युता ऋ १,८६,९;५,४२, १४; ५४, २; ९, ८४, ३; १०, ९९, २; खि ४, ५, १७[m]; शौ ७, १२,१; ६१,१[m]; ८,१,११; ११, ३०, ५; पै १३, ११,२३; १५, १९, ५; १६, २,१; ५७, ६; १५०, ८; १७, १२, १०; १५,२; २०, १७,३[m]; -द्युताम् शौ ११, ४४,५; पै २,७०,३?[n];

---

[a]) √भिद् > भिद्मन्- [विप. (अङ्ग-भेदनकारक- ⌊ज्वर-⌋)] > यनि. । [b]) शोधः पृ २४९७ *g* द्र. ।

[c]) 'दुरः अभि (अभिलक्ष्य) रायः द्युम्नानि प्रभृ. (विद्यौत् (प्रापयत्)' इति वा. द्र. । एतदनु पृ २५७ तत्रत्यं *c*.टि. च शोधार्हम् (वैतु. PW. प्रभृ. <अभि-वि.√शुत् इति)।

[d]) वैतु. BC. विदिद्युतः इति।.

[e]) पपा. वि॒ । दिद्यतु इति ?।

[f]) =सपा. माश ६.७,२,२ आपमं २,११,३१ । मै २, ७,८; ३,२,१ वि॒भाति इति पाभे.।

[g]) वैतु. सा ⌊पक्षे⌋ <√द्यु इति ।

[h]) °तम् (उपु१) न॒ इति पदे (तु. ORN.; वैतु. पपा. अनु वें. सा; GRV. यनि. इति, GG. °तन् इति पदमिति च ?)। [i]) विप., नाप. ।गस.। <वि√दो'अवखण्डने' इति तैब्रा ३,१०,९,१ (तु. वैप ४,२२१६ *d,e*) ।

[j]) पाभे. पृ १५६८ *p* द्र. ।

[k]) विभ्रुट् इति RW. शोधः (तु. वैताश्रौ ३२,२५)।

[l]) सपा. तै ५,७,१२,१ विद्युतौ इति पाभे. ।

[m]) सपा. खिसा २९,१७ °द्युत् इति पाभे. ।

[n]) विद्युता आ(जहि) इति शोधः (तु. सस्थ. टि. एपनाम्य°) ।

१५, ३,५; १९, ३२, ६; –द्युते खि ४, ४, १; मा ३६, २१; का ३६, १, २१; शौ १, १३, १; ११, ६, २; पै १५, २०,८; २३,११; १६, २१, २; १९,३, ९; –द्युतौ तै ५, ७, १२, १[a];

वैद्युत– -तः पै १५, २३, १३; –ताः मा २४, १०; का २६, २,५; मै ३,१३, ११.

विद्युत्-प(र्ण>)र्णा[b]– -०र्णे खि ४,७[2],१०; पै ६,४,१०.

विद्युत्य[c]– -त्याय मा १६,३८; का १७,६,२; तै ४,५,७,२; मै २, ९,७; काठ १७,१५; क २७, ५.

विद्युत्-सनि– -निः तै ४, ४,६, १; मै २,८,१३; काठ २२,५.

विद्युद्-द्युति– -त्याः पै २०, ५५,७.

विद्युद्ध(द्-ध [<ह])त– -तः खि ४,५,३८.

विद्युद्ध(द्-ध[<ह])स्त[d]– -स्ताः ऋ ८,७, [(५, ५४,११)२५].

विद्युद्-रथ[e]– -थः ऋ ३, १४, १; –थाः ऋ ३, ५४, १३.

विद्युन्-मत्– -मद्भिः ऋ १, ८८, १.

विद्युन्-महस्– -हसः ऋ ५, ५४, ३.

वि-द्योतमान– -नः शौ ९,१०, ७; पै ११, १, १०; १५, २२, ६; १६,११५, ३; –नाय मा २२, २६; का २४, १२,१; तै ७, ५, ११, १; काठ ४५,२.

वि-द्योतिष्यत्– -ष्यते तै ७,५,११, १; काठ ४५, २.

?विद्योत[f] मा २०,२; का २१, ७,१; काठ १, १२.

१विद्र-*घ[g]– -घः पै ८, ७, ८; –घम् शौ ६, १२७, ३; पै १,९०,३; –घस्य शौ ६,१२७, १; ९,१३, २०; पै १, ९०, १; ८, ७, ८; १६, ७५, १०; २०, ५६, ६; –घानाम् पै ८, ७, ८.

२विद्र-(घ>)घा[h]– -घे ऋ ४, ३२,२३.

विद्राण[i]– -णम् काठ १०, ६¶.

वि√द्रु, वि(द्रवन्ति) ऋ ६,७५,११; मा २९, ४८; का ३१, २, ८; तै ४, ६, ६,४; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; पै १५, ११, २; वि···द्रवत्[j] ऋ ७,१०,२.

वि-द्रवत्– -वन्ता खि १,११,१.

विद्वन्– √विद्(वधा.) द्र.

?विद्वलः[k] पै १०,१२,६.

---

a) पासे. पृ २८६२ *l* द्र.। b) विप. (लाक्षा-)। बस.।
c) विप. (रुद्र-)। तात्रभविकः यत् प्र.।
d) विप. (मरुत्-)। बस.।
e) विप. (अग्नि-, मरुत्-)। बस.।
f) *विद्यु– (< √विद् '*व्यधने') > -द्यून् अति > नैप्र. यनि. (तु. पृ. १५६८ *i*, *k*, *n*; वैतु. उ. म. WAG [३, ७५ c] L [४६८] वि-द्युत्– > पं१ यनि. इति)।
g) नाप. (रोग-विशेष-, सर्प-)। (√विध् 'वेधने' > भावे) *विध्र– + (√धा > कर्तरि) घ– > उस. *विध्र-घ– > यनि. (वैतु. पपा. वि-द्र° इति च्छेदः, PW. प्रभृ. <वि√दृ 'विदारणे' इति?)।
h) विप. (दीप्तिमती- [वभ्रू- = इन्द्रस्य जङ्घा- वा अश्वा- वा?])। उस. *विद्र– इति पूप. <√विद् (=√वृध्) '*दीप्तौ'। शेषं *g*, पृ १६७९ *h*, पृ २२६४ *b* च द्र. (वैतु. पपा. नावग्रहः, या [४,१५] = व्यृद्ध- इति, तत्र स्क., दे [निघ ४,१] = विविधं हिंसित- इति, दु. = विकुषिताऽधोभाग- इति, वें. = सिद्ध- इति, सा. = विदढ- = व्यूढ- इति, PW. प्रभृ. = वि-द्रधु– = वि-द्रधस्– [= वि-वस्त्र-, नग्न-] इति च, <वि√द्रुह् इति स्क., <वि√दृ > द्रभ् इति दे. च)।
i) विप. (*दीप्तिमत्-)। (√विद् [= √*भृज्] '*दीप्तौ' > भावे) *विद्र– + (√मा 'माने' > भावे) मान– > बस. *विद्र-मा(न>)ण– > यनि. (वैतु. BW. प्रभृ. <वि√द्रा इति?)। सस्थ. ?अवकर्णम् > (√अर्घ् '*दीप्तौ' >) अर्घस्– (दीप्तिमत्-) + वर्ण– > बस. अर्घस्वर्ण- > -र्णम् इति शोधः (तु. मूको.)।
j) वि√द्रव [नाधा. (<द्रव– [<√द्रु > कर्तरि])] > लङि प्रपु१ यनि.। सस्थ. आ > आत् इति शोधः। '*आत् [तदा (उषसो विरोचनाच्च ऋत्विक्पठितस्तोत्रसहकृतयज्ञसंपत्तेश्चाऽनन्तरम् [आहुतहव्यप्रापणार्थम्])] अग्निः (देवान् प्रति) विद्रवणकृदभूत्' इति वा. (वैतु. वें. वि इति स्वाअ., आ-द्रवत् [<आ√द्रु] क्विप. इतीव, सा. GW. प्रभृ. द्व्युपसृष्टस्य सतः व्या√द्रु इत्यस्य धा. तिङि रूपमिति च?)। सस्थ. ?तन्वाना उशिजो > तन्वानानाम् उशिजाम् इत्यध्यक्षरः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. = °नाः °जः इति पदे इति?)।
k) पाठः? √विध् 'वेधने' + कर्तरि क्वरप् प्र. उसं. (पा ३,२,१६३) > *विध्वर– > -रः > नैप्र. यनि. शोध-संकेतः।

विद्वल्‌–, विद्वस्‌– √विद्‌ (वधा.) द्र.

वि√द्विष्‌, वि॒···द्विषाते तै ५, २, ४, १¶; विद्विषुते शौ ३, ३०, ४; पै ५, १९, ४; विद्विषावहै पै २, ९, ३[a]; विद्विषावहि पै २०, ४६, ३[a].

वि-द्विष्‌– -द्विषस्‌ पै २,५८,६.

वि-द्विषाण– -णयोः तै २, २, ६, २[२]¶.

वि-द्वेष[b]– -षस्‌ शौ ५,२१,१.

वि-द्वेषण[c]– -ऽणस्‌[d] ऋ ८,१,२; कौ २,७११†; जै ३,५८, ८†; शौ २०, ८५,२†; पै° २, ५८, १; १९, २५,१.

वि-द्वेषस्‌[f]– -षसम्‌ ऋ ८,२२,२.

√विध्‌ (वधा.)[g], विधाति ऋ १, १२०, १; विधत्‌ ऋ ८,५,२२; विधन्त ऋ ३, ३, १; अविधत्‌ ऋ १, १३६,५; २,१, ७[h]; ९[i]; २६, ४; ६, ५४, ४; ८, २३, २१; २७,१५; ६१,९; ९,११४, १; १०,८३,१; शौ ४, ३२, १; पै ४, ३२,१; अविधम्‌ पै १५, १५,७?[j]; अविधाम मै २,३,१; काठ ११, ११; विधेः तै ६, १, २; ४[k]; विधेयम्‌ पै १,२२, ३[l]; ५, ५, १-९; १०, ४, ३; १६,४६-४७, १-१०; ४८,१-५; १९; ५, १२; ४४, १७-१९; विधेमहि ऋ ८, १९, १६?[m]; पै १९, २१,५?[n]; विधे॒म ऋ २,९, ३[o]; मा १३,२१; १७,७५[२]†[o]; का १४, २,६; १८,६,११[२]†[o]; तै ४, २, ९, २; ६, ५, ४[२]†[o]; ५, ४, ७, ४¶; मै २, ७, १५; १०, ६[२]†[o]; ३, ३, ९†; काठ १८, ४†; शौ १, ३१, १; ६, ४१, १; २; पै १, २२, १; विधेम ऋ १, ३६, ⌊२[p](११४, ८)⌋; ११४, २; १८९, १; २, ६, २; २४, १; ३५, ⌊१२; ४, ५०, ६⌋; ४, ४, ⌊१५; ५, ४, ७; ७,१४, २⌋; ६, १, १०; ७, ६३, ⌊५ (६५, १; ६६, ७)⌋; ८, २३, ⌊२३; ४३, ११; ४४, २७ (१०, ९१; १४)⌋; ४८, १२; १३; ५४,८; ९६, ८; १०, १२१, ⌊१-९⌋; १६८,४; खि ३, ६,८; खिसा ३,१; †मा ४,७$[q]; ५,३६; ७,४३; ८, २५$; १२, १०२; १३,४; १७,७१$; १९, ५४; २३,१; ३; २५, १०-१३; २७, २५; २६; ३२, ६; ७; ४०,१६; †का ४, ३, १$[q]; ५, ९, २;९, २, ३;४, ३$; १३, ७, १; १४, १, ४; १८, ६, ७$; २१, ४, ४; २५,१-२, १; २७, १०, १-४; २९, ४, १-३; ४[३]; ४०, १,१८; †तै १, १,१४,३; २, १४, ६; ३, १४, ७; ४, ४३, १; ४५, २$; ८, २२,२; २; ६,१२, २; ३,$३, ११, ३[r]; ५; ४, ११, ३[p]; ५; ५, ५, १[२]$; ४, १,८,४[३]; ५[३]; ६[२]; २, ७, १; ८, २; ५, १०, २; ३[p]; ६, ५, ३$; ५,४, ७, २$; ७, ५, १६-१७, १; मै १, २, ७; १३; ३, ३९; ५, १४[३];

---

[a]) सपा. °वहै <> °वहि इति पाभे.।

[b]) गस. भावे घञन्तम्‌। [c]) विप. (⌊ऋ.⌋द्वेषरहित- ‘इन्द्र-⌋; वैतु. GW. प्रमृ. अन्यथावदाः)।

[d]) वि॒-द्वेषण– ⌊बस.⌋ इति शोधः (तु. वि॒-द्वेषस्‌– ⌊उभयत्र संवन्धसामान्यात्‌⌋। एवं तु. सस्थ. टि. १उभय-क्र॒र्‌– इति, उभयावि॒न्‌– इति च)।

[e]) भाप. वा विप. वेति?। [f]) विप. (रथ-)। बस.।

[g]) धा. दानपरिचर्यादिषु वृत्तिः (तु. निघ ३, ५ या १०, २३)।

[h]) सस्थ. ?यु॒स्ते॒ऽविधत्‌ > *तु॒स्याऽसि यु॒स्ते॒ऽविधत्‌ इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. WG⌊५८५ a⌋, MVG⌊४१३⌋ यु॒स्त आविधत्‌ इति, AVM. ⌊सप्तमे मन्त्रे⌋ आविधत्‌ इति शोधे सति आ इति दु॒मे इति सप्त. युक्तः कप्र.; °ऽविधत्‌ इति क्रिप. इति च?)।

[i]) सस्थ. ?यु॒स्ते॒ऽविधत्‌ > तु॒स्य यु॒° इति शोधः। शेषं h द्र.।

[j]) अविदम्‌ इति शोधः।

[k]) वैतु. भा. <√वृध्‌ इति, सा. वि√धा इति।

[l]) सपा. शौ १,३१,३ यजामि इति पाभे.।

[m]) (√विद्‌ ‘लाभे’ >) विदेमहि इति शोधः (तु. GW. R ⌊ZDMG ४८, १०८⌋; वैतु. वें. सा. ORN. यनि. इति?)।

[n]) पाठः? शोधः m द्र.।

[o]) एकत्र सपा. वि॒धेम <> विधेम इति पाभे.।

[p]) =सपा. तैआ ५३। ऋ १,११४, ८ मा १६, १६ मंब्रा २,१,८ श्वे ४,२२ हवामहे इति पाभे.।

[q]) सपा. तै १, २,३,१; ६,१, २,३ मै १,२,२; ३,६, ४ वृधातु इति पाभे.।

[r]) =सपा. आपमं २,११,२। आश्रौ ६,१४,१६ शांश्रौ ९,२८,३ शांगृ १,१२,७ जुहोत इति पाभे.।

२, ३, १[४]; †७,१४; १५; १३, १२; १३†; २३[०]†; †३, १२, १६; १७; †४, १०,६; ११,२; ५; १२,१§; ६[२a]; §; १३, ६; १४, १§; काठ २, २[b]; ३,१†; ४, १३; १६†; †६, १०; ११; ७, १६†; ११, ११; १३, १६; १६, १४†; १५†; १६; १७, १८†;१८,४[२]; †[c];२०†; †२१, ९; १४; २३,१२[२]†[a]; २५, १२; १९‡[d]; ४०, १[०]†; ३; ११†; †४५,११;१३; क १,१४[b]; २, ८†; ३,११; †२५, ५; ६; २८, ४[३०]; †[३]; ४८,१२; शौ १,१२, २[२०]; ४,२,१-७; ८†; ६, ३९, २; ८०,१[f]; ३[f]; ९७,१;७,८४, ३; ११४, ६; १०,४,२३; १८, २, ४९; †२०, १, ३; ८८, ६; पै १,१०३,१; १०५,१; १०६, २;१०७, ३†; २, ३९,५; ५७, १-५; ४, †१, १-६; ९; १; ५, २२, २-९; १६, १७, ५; १९, ८, ९; १०, १; ८; ११,३;१२, ७; २१, ४; २०, २,७; ५, ३; ३५, २.

†विधत्– -धतुः ऋ १, ७२, १; १६७, ५; २, १, ६; ४,२,१०; ५, ६५, ४; ६, ३, ७; ८, ६१, १४[g]; ७८,७; ९९,४; १०,९२, ८; तै १, ३, १४, १; कौ २, ६७०; जै ३, ५५,११; शौ २०, ५८,२; –धते ऋ १, ११९,७; २,१,५; २५, ७; ४, २, १३; १२, [३; ७, १६,१२]; ३४,४; ४४, [४; ७,७५,६]; ६,१,१३; ५,३;६५,३;४;६; १०,४६,१[h]; मै ४, १३, ६; काठ १०, १३[h]; १८, २०; ३५, ३; क ४८, ४; कौ १, ७७[b]; २, ८६४; जै १, ८,५[h]; ४, २१, २; शौ २०, १४३, ४; –धन्तः ऋ २, ४, [२; १०, ४६, २]; –धन्तम् ऋ ३,४,२; ८, २, ३६; १०, ४०, ८[i].

√विध्– √विन्ध् टि. द्र.

√विध्,व्यध् (वेधने), विध्यति तै ६, ५,५,२¶; विध्यति तै ६,१,१०, ४¶; काठ ३४,१८; शौ ५,१८, ८[j];१५[k];१५,१,८; पै १८,२७, ८; विध्यन्ति तै २, २, २,४¶; विध्यामि शौ ७, ७८, २[२l]; विध्यामि काठ ३४,१८; शौ ३, २५, १; ३; ७, ७८, १[m]; १६, ७, १[६]; पै १७, २३, ४[३]; विध्यामः शौ १, १६, ४; पै १, १०,४; १७,२४, २[६]; †विध्यत् ऋ १, ६१, ७; शौ २०, ३५, ७; विध्यत् पै ७, १, ४[n]; विध्यतु शौ ३, २५,२; ५,३१, १२; पै ९,१८,१[k]; २५,५;११; विध्यातु पै ९,१८,३[j]; विध्यन्तु पै १९,४९,६[?o];७[?p]; †विध्य ऋ ४, ४,१; मा १३, ९; का १४, १, ९; तै १, २,१४, १; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; §शौ ५, १४, ९; ११,११,१२; १९, २८, १०[४]; विध्य ऋ २, ३०, ४;९; १०, ८७, [४; १३]; ६; १७; ८९,१२; क २५, ६†; शौ ३, २, ५‡[q]; ५, ८,९; २०,३; †८, ३, ५; ६; १२; १७; १०, ५, ४८; पै १, ७६, ४; २,७१, १; ७, १८,८; ९, २४,४; १३, ११, ९[४]; †१६, ६, ५; ६; ७, २; ७; १९, ४९, ५[?r]; विध्यत > ता ऋ १, ८६, ९; विध्यत शौ १, १९, २; ३, २, ६[s]; अविध्यत् ऋ ५,४०,[५;९]; अविध्यत् ऋ ८, ३२, २६; ¶तै २,१,२,२; ६,८, ३; ¶मै २,१, ५;५, २; ४, २,१२;५,७;८,३; ¶काठ ११, ५; १२, १३; २७, २; २८,४; ¶क ४२,२; ४४,४. ‡विविधाते पै १३, ६, १३[t];

a) पाभे. पृ२८६४ *p* द्र.। b) पाभे. पृ २८६४ *q* द्र.।
c) पाभे. पृ २८६४ *o* द्र.। d) सपा. ऋ ३,५९, १ आपश्रौ ९, २,६ भाश्रौ ९,३,८ माश्रौ ३,२,८ हिश्रौ १५,१,४५ या १०,२२ जुहोत इति पाभे.।
e) सपा. पै १,१७,२ यजामि इति पाभे.।
f) सपा. पै १९,१६,१२;१३ जुहोमि इति पाभे.।
g) सपा. कौ २,६७२ जै ३,५५,१३ विधर्ता इति पाभे.
h) विधते तनूपाः> सपा. मै ४,१२,४ ?विदधे इति, तै २,३,१४,४ पुरुहूतो अर्हन् इति च पाभे.। i) विप. > नाप.। j) सपा. विध्यति<>विध्यातु इति पाभे.।
k) सपा. विध्यति <> विध्यतु इति पाभे.।
l) पाभे. पृ १३३५ *m* द्र.। m) पाभे. पृ १३३५ *l* द्र.।
n) सपा. शौ ५,१४,१२ गृह्णातु इति पाभे.।
o) बध्नन्तु इति शोधः।
p) विद्धम्, तव इति द्वि-पदः शोधः।
q) सपा. पै ३, ५,५ विश्य (<वि√शो) इति, ऋ १०,८९,१५ प्रमृ. या ९, ३३ सचन्ताम् इति च पाभे.।
r) विद्ध–> -द्धाः इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. वासले टि. अपि द्र.। s) पाभे. पृ १२२७ *t* द्र.।
t) सपा. ऋ १,३२,१३ युयुधाते इति पाभे.।

विधन् पै ५,६,६!ª.
व्यधिष्ठा:ᵇ पै १८, ५, ७.
२विद्ध,द्धा- -द्धः शौ २,२९, ७; पै १,१३,३; -द्धम् पै ६,२२,१८; -द्धस्य शौ १०,१, २६; ११,२, १३ᶜ; पै १५, १६,४; १६,३७, ६; १०५, ३; -द्धा शौ ३,२५, ४; पै १३, २, १ᵈ; -द्धे पै ८, १५,७.
विध्यत्- -ध्यता पै १०,१२, ५!; -ध्यद्भयः मा १६,२३; का १७, ३, २; तै ४,५,३, २; मै २,९, ४; काठ १७,१३; क २७,३.
वेधᵉ- -धम् पै ९, १०, ७.
व्यध्व(ध्-व)रᶠ- -रम् शौ २,३१, ४; पै २, १५, ४.
व्याधिन्ᵍ- -धिनेʰ मा १६, १८; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७,२.
वि-धक्ष्यत्- वि√दह् द्र.
?विधत्ताⁱ शौ १९, ५८,२.
वि√धम्, वि॰॰॰धमतु शौ ३, २,२; पै ३, ५,२; †वि॰॰॰अधमत् ऋ ४, ५०, ४; मै ४, १२,१; काठ ११, १३; शौ २०,८८,४.
वि-ध(म>)माʲ- -माम् शौ १, १८, ४.
वि-धरणी-, वि-धर्तृ- वि√धृ द्र.
वि-धर्मᵏ- -र्मः मै १,५,४;११.
वि-धर्मन्ˡ- -र्म तै ३, ३, ५, ४; कौ १, ४५८ᵐ; जै १,४८,२ᵐ; -र्मणः मै १,५, ४; ११; -र्मणा ऋ १०, ४६, ६; शौ १६,३,६; -†र्मणि ऋ १, १६४, ३६; ३, २, ३; ६, ७१, १; ९, ४,[९; ६४, ९; १००, ७]; ८६, २९; ३०; कौ २,३१०; ३६७;४०५; जै ३, २५, ६; ३०, १०; ३१, २५; शौ ७,२३,१$ᵐ; ९, १५, १७; पै १६, ६९, ५; २०, ४, १०ᵐ;-र्मणे ऋ ८,७, ५; तै ३, ३,५,९; ४; -†र्मन् ऋ ९,९७, ४०; १०९, ६; १०, १२३, ८; कौ १, ५२९; २, ५९३; ६०३; ११९८; जै १, ५४, ५; ३,४८, ९; ४९ १; -०र्मन् ऋ ५,१७, २; कौ १,५२१‡ⁿ; जै १, ५३, ११‡ⁿ; -र्मा शौ १६,३,२.
विधवाᵒ- -वा ऋ १०, ४०, २; पै २, ६१, १; -वाम् ऋ ४, १८, १२; १०,४०, ८ᵖ.
वि-धविष्यत्- वि√धू द्र.
वि√धा, वि॰॰॰धाति ऋ २,३८,१; †विदधातिᵠ ऋ १०,८५, १९; तै २, ४,१४, १; मै ४, १२,२; काठ १०, १२; पै १८, ३, ३; १९, ४१, १०$; वि॰॰॰दधाति ऋ ४,१२,३ʳ; ७,३८,१; वि॰॰॰दधाति ऋ ७, ७९, ३; ‡विदधासिᵠ शौ ७,८६, २; १४, १, २४; विदधमसि पै २०,१३,६; विदधत् ऋ ६, ६२, ९; वि॰॰॰दधत्, वि (दधत्) ऋ ८,९३,

ª) सप्र. ऋ १०,८५,३२ विदन् इति पाभे. ।
ᵇ) सपा. शौ १४,१,४८ व्यधिष्ठाः इति पाभे. ।
ᶜ) सपा. काय ११५ : ११ विद्धयस्व इति पाभे. ।
ᵈ) पाभे. पृ २३६२ *j* द्र. । ᵉ) भाप. घञन्तम् ।
ᶠ) विप. (क्रिमि-) । वरच् प्र. (तु. PW. प्रभृ.; वैतु. पपा. वि-अ॰ इति, सा. < वि + ध्वर- वा < व्यध्व- वेति ?) ।
ᵍ) विप. (रुद्र-) । णिनिः प्र. ।
ʰ) सपा. तै ४,५,२,१ विव्याधिने इति पाभे. ।
ⁱ) ॰धत्ता, ॰धत्ताम्, ॰धत्तात् इत्येवं भूयिष्ठाः मूको. । केचन मूको. ॰धर्त्ता इत्यपि । शंपा. सात. यनि. इत्येवं सतः अपि सा. ॰धर्त्ता इत्येव बभाषे (तु. W.) । पाभे. पृ २३७३ *b* द्र. । ॰धर्त्ता इत्येव पाठः साधीयान् (तु. RW. धर्त्ता इति) ।
ʲ) व्यप. (राक्षसी-) । गस. उप. शः प्र. ।
ᵏ) विप. (विशिष्टपोषण-कृत- [अग्नि-]) । वि- + धर्म- [भाप.] > बस. यनि. । तु. सस्थ. वि-धर्मन्- > -र्मणः ।
ˡ) वप्रा. सद् भाप. विप. नाप. च । वि + धर्मन्- > [भाप.] प्रास., अन्यत्र बस. । वि इत्यस्य यथायोगं वैशिष्ट्ये वा निषेधे वा वृत्तिः (वैतु. वें., सा. [क्वचित्], भ., PW. प्रभृ. च < वि√धृ इति) ।
ᵐ) सपा. ॰र्म (वाश्रौ ३,२,२,१५ च) <> ॰र्मणि <> आपश्रौ २१,९,१५ प्रभृ. विधर्मा इति पाभे. ।
ⁿ) सपा. ऋ ९,१०७,२३ विधारयः इति पाभे. ।
ᵒ) नाप. (मृतपतिका-) । मृत- + पा- (पति-) > बस. *मृत-पा- > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. वि-धवा-इत्यवग्रहः, चर्मशिरा आचार्यः [या ३,१५] < वि√धू इति वा < वि √धाव् [गतौ] इति वा, PW. GW. प्रभृ. < √विध् [रिक्तीकरणे] इति च, [पक्षे] या. उप. = मनुष्य- इति) ।
ᵖ) 'युवं विधवां विधन्तं (*परिणयन्तं कंचित्) उरुष्यथः' इति वा. [वैतु. PW. प्रभृ. छन्दस्तः यनि. ॰वम् इति (तु. [अंशतः] वें. सा. WAG [३,३९], ORN.प्रभृ. ?)] ।
ᵠ) सपा. ॰ति (या ११,६ च) <> ॰सि इति पाभे. ।
ʳ) अनुपस्थं योगं ब्रुवाणः GW. चिन्त्यः ।

२६[a]; विदधात् पै १३,३,१२; विदधातु ऋ ७, ३४, २२; मा २,२४[b]; ८,१४[b]; १६[b]; का २, ६, १[b]; ९, ३, २[b]; मै १, ३, ३८[b]; ४, १४, १७[b]; काठ ४, १२[b]; क ३, १०[b]; विधेहि शौ ८,९,७; पै १६, १८, ७; ¶व्य॑-(वि-अ)धत्त मै १,९,३; काठ ९, ११; व्य॑(वि-अ)दधात् मा १७, ३२[c]; ४०,८; का १८, ३, ८[c]; ४०,१,८; तै ४,६,२,४[c]; काठ १८,१[c]; क २८, २[c]; शौ १०, २,११[d]; १३,१,१४; १४,१,५३; पै १८, ५, १०; १६, ४; †व्यु-(वि-अ) दधुः[e] ऋ १०, ९०, ११; मा ३१, १०; का ३५, १, १०; शौ १९,६,५; व्य॑(वि-अ) दधुः ऋ १०,७१,[३; १२५,३]; मै १, ४, १२¶; २, १०, ३[c]; शौ ४, ३०, २†; १०, २, ४[f]; पै ९, ५,५†; व्यु(वि-अ)दधाः खि ५,१४,३[g]; शौ २०, १२८, १४[h].

विदधे ऋ ३, ६१, ७; ?विदधे मै ४, १२,४†[i]; †वि···दधे ऋ ५, ८१, १; मा ५, १४; ११, ४; ३७, २; का ५, ५,१; १२, १,४; ३७, १, २; तै १, २, १३, १; ४, १,१, १; मै १,२, ९; ४, ९,१; काठ २,१०; १५, ११; क २, ४; विदधौ ऋ १, ९५, ३[j,k]; तै ४, ३, ११, २; मै २,१३, १०[l]; काठ ३९,१०; पै ८, १४, ३†; वि···धिरे ऋ १, १६६, १०[j]; विदधुः ऋ ४, ५१, ६; वि···दधुः ऋ ४,५५, २; वि···दधुः ऋ ७,६६, ११; ८, १३, ३०; वि···दधथुः शौ १८, २, ५३; विधास्यामः मै १,४,१२¶; व्यधात् पै २, ८५, ३; वि···धात् ऋ ६, ३०, २; वि···धाः ऋ १,७२, ७; ४, ६, ११; ?व्यधाम पै १९,२०,८. ¶विधीयुते तै ५, ३, ४, ७[j]; काठ २०,३[j]; १२[j]; २१, १[j]; क ३१, ५[j]; १४[j]; १६[j].

वि···धायि ऋ १,१५८,३.

वि-दधत्- -धत् ऋ १०, ८५,१८; १९०, २; खि ३, २२, १०; मा ३१, १७; का ३५, २, १; मै २,७,१५; ४,१२,२†;१४,९; काठ ३९, २; शौ ७,८६, १†; १४,१, २३†; १८, ४, ५३?[m]; पै १८, ३, २†; २४,५; १९, ४६, ३.

वि-धा[n]- -¶धा तै ५, ३, ४,६;७; काठ २९, १०; क ४६, ३; -धाः खि १, ९,२?; -धाभिः[o] मा १४, ७[j]; का १५, २, १[j]; तै ४, ३, ४, ३; मै २, ८, १[j]; काठ १७, १[j]; क २५, १०[j]; -¶धाम् मै ३, २, ४; १०; काठ २०, ३; १२; २१, १; क ३१, ५; १४; १६.

वि-धातृ[p]- -तः ऋ १०,१६७, ३; -ता ऋ ६,५०,१२; ९,८१, ५; १०, ८२,२[q]; ३[r]; खि ४, १०, ३[r]; १०[r], ३[r]; †मा १७, २६[q]; २७[r]; ३२, १०[r]; †का १८,३, २[q]; ३[r]; ३५, ३, ७[r]; †तै ४, ६, २, १[r,q]; ५, ७, ४, ३[q]; काठ १८, १[r]†[q]; क २८,

[a]) तु. सस्थ. टि. आ।

[b]) विदधातु रायः >सपा. तै १,४,४४,१ पै १९,८, ३; २०,३४,१ वरिवः कृणोतु इति, शौ ६,५३,३ वरीयः कृणोतु इति च पाभे.।

[c]) सपा. °धात्<>°दधुः इति पाभे.।

[d]) सपा. पै १६,६०,३ अदधात् इति पाभे.।

[e]) वि, अदधुः इति पपा.? यनि. शोधः द्र. (तु. पा ८, १,७१)।

[f]) सपा. पै १६,५९,४ न्यदधुः इति पाभे.।

[g]) व्यदधात् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. *h* टि.)।

[h]) शंपा. सात. व्यदधात् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. BW. WI.)।

[i]) पाभे. पृ २८६५ *h* द्र.।

[j]) तु. सस्थ टि. अनु।

[k]) विदधौ इति संशोधयन् LR. चिन्त्यः।

[l]) विदधे इति पपा.।

[m]) शंपा. सात. प्रमृ. वि-द° इति पाठः शोधार्हः (तु. द्वौ मूको. BW. WI. प्रमृ.)।

[n]) नाप. (विधि-)। कर्मणि वा करणे वा स्त्री. अङ् प्र. (पा ३,३,१०६)।

[o]) =अल्पा-(तु. माश ८,२,२,८)।

[p]) नाप.। गस. उप. तृच् प्र.।

[q]) =सपा. या १०, २६। मै २, १०, ३ विधर्ता इति पाभे.।

[r]) =सपा. आश्रौ ३,८,१। मै २, १०,३ पै २,६,३; १५,२,५ विधर्ता इति, शौ २,१, ३ उत बन्धुः इति च पाभे.।

२[2]†[a]; शौ ५, ३, ९‡[b]; पै १, ५३,२†[a]; –तारः ऋ ४,५५,२; –त्रे शौ ३, १०, १०; १९,३७, ४; पै १, १०५, ४.

१वि-धान– -नम् ऋ १०, १३८, ६[c]; –ना ऋ ४,५१,६.

२वि-धा(न>)नी[d]– -न्याम् तै ३, ३,८,४.

¶वि-धाय मै १, ९, ३; ६[2]; काठ ९, ११; १४.

वि-धि[e]– -धिः पै २, ३१, ३[f]; –धिना सै ४, ९, १५; १६; –धिम् पै १९, ४१; १६; ४२, १; २०, ३७,१०?[g].

वि-हित,ता– -तः तै ७,२,९,३¶[h]; शौ १८, ४, ११; –¶तम् काठ १९, १०; क ३०, ८; –तस्य शौ १८, ४, ८; –ता शौ १०, २, २४[i]; २५[i]; ११, १, २३[j]; –ताः शौ १२,१,३६; पै १७,४, ६; –तानि ऋ १, १६४, १५[k]; मै २, ३, ९; शौ ९,१४,१६†[k]; –ते शौ १२,२,५२; पै १७,५, १०.

?विधातु पै ९,७, ७.

†विधार[l]– -रे ऋ ९, ११०, ३; मा २२, १८; का २४, ५, १; कौ २, ७१५; जै ३,५९,७.

वि-धारय– वि√धृ द्र.

वि√धाव्, विधावति तै ६, १, ९, १¶; मै ४,११, ६‡[m]; विधावति ऋ ९,१४,४; २८, ⌊(१६, ८) १ (६४, २५; ७४, ९) १०६; १०⌋; ३७, ⌊३[n]; १०३, ६⌋; ७५, ४; मै ४, २, १४¶; ९,१९[o]; †कौ १,५७२;२,२९०; ६१२;६३०; ६४४; †जै १,५८, ७; ३, २४, ६; ४९, १०; ५१, ८; ५३,२; वि…धावति ऋ ९, ७४, ⌊(१६, ८; २८, १; ६४, २५) ९ (१०६, १०)⌋; †विधावसि ऋ ९, १६, ⌊८ (२८, १; ६४, २५; ७४, ९; १०६, १०)⌋; ८६, ३८; ३८; कौ २, ३०६; जै ३,२५,२; †विधावतु[p] ऋ ८, १७, ५; शौ २०, ४, २; विधाव ऋ १०, २९, ३[q]; शौ १२,१०,९; २०, ७६,३†[q]; पै १६, १४६, ५; †वि…धाव ऋ ९, ४९, ४; कौ २, ७८८; जै ४, ३०, २; विधावत > ता पै ८, ८, १; ¶व्यधावत् काठ ३१,८[p]; क ४७, ८[p]; ¶विधावेत् काठ २४, ४; २५, २[2]; क ३७,५; ३८, ५[2].

वि-धावत्– -वतः ऋ १,८८,५.

?विधि पै ५, ३७, २.

?विधिनम् पै १०, ४, ६[r].

वि√धी[s] >दीधी, विदीधयः ऋ ८, २१,६; विदीध्यः शौ ८,१,९;

---

[a]) पासे. पृ २८६७ *q* द्र. ।

[b]) पाभे. पृ १७१३ *m*; सपा. पै ५,४,८ विधर्ता इति च पाभे. ।

[c]) नाप. (*संघ-, शृङ्खला-) । धा. विधारणे = *संघाते वृत्तिरिति कृत्वा अभि√धा 'बन्धने' इत्यस्यैव विपरिणामः द्र. । 'मासां (नक्षत्राणां) विधानं (मालाम्) अधि यवि अदधाः' इति वा. (वैतु. वें. सा. GRV. नाप. सत् =सूर्य- इतीव, PW. प्रमृ. विधारणार्थे भाप. इति च ?)। सस्थ. ? एक एकम् (वैतु. पपा. प्रमृ.)> एकम् एकम् इति शोधः ।

[d]) विप. (एकाष्टका-) । गस. उप. कर्तरि कृत् ।

[e]) नाप. । गस. उप. कि. प्र. ।

[f]) नाप. (*भाग्य- ⌊तु. सस्थ. वि⌋) ।

[g]) पृ २३२९ *i* द्र. ।

[h]) सपा. काठ ३४, ८ विनिहितः इति पाभे. ।

[i]) सपा. पै १६,६१,३;४ निहिता इति पाभे. ।

[j]) सपा. पै १६,९१,३ निहिता इति पाभे. ।

[k]) पाभे. पृ १८०७ *b* द्र. ।

[l]) भाप. (प्रकाशातिशय-) । (वि√धा '*दीप्तौ' > भावे) *वि-धा-(=√भृज् > भृजा-)+भर-(भृति-) > बस. *विधा-भर- > यनि. । 'हे पवमान (त्वं) पयः (रसरूपः ⌊अपि सन्⌋) शक्मना (आत्मबलेन) विधारे (प्रकाशातिशयाय ⌊निमित्ते सप्त.⌋) सूर्यम् अजीजनः' इति वा. (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. <वि√धृ इति कृत्वा वि-धा° इति परिच्छेद इति, वें. सा. नाप. सत् =अन्तरिक्ष- इति, GW. =दशापवित्र- इति, WAG = तडाग- इति, BS. = दिव्– इति, Gri. GRV. उ. म. क्रिप. सत् =विधारयसे इति, Barth ⌊BB १५, २१९⌋ तुमर्थीयः कृदितीव च ?) ।

[m]) सपा. ऋ ८, ७५, १४ तै २,६, ११,३ वृथा अवति इति पाभे. । मै. पपा. वधा । अवति इति । सा. ऋ. यनि. एव. । [n]) तु. सस्थ. टि. रोचना । [o]) सपा. तैआ ४,२९,१ °वसि इति पाभे. । [p]) तु. सस्थ. टि. अनु ।

[q]) तु. सस्थ. टि. अभि ।

[r]) विधिना इति शोधः (तु. पृ ३०५ *e*) ।

[s]) <√ध्यै ।

पै १६,१,९.

१विधु[a]- -धुम् ऋ १०,५५,५; मै ४,९,१२; कौ १,३२५;२,११३२; जै १, ३४, ३; शौ ९, १५, ९; पै १६, ६८, ८.

विधु-मध्य- -ध्यम् पै १६, ५२,२.

२विधु[b]- -धुः शौ ९,१३, २२; पै ३, १७, ५; १६, ७५, १२.

?विधुलक- -कम् पै २,५८,५.

वि√धू, विधुवाम खि १,११,८. विधूनुते खि ४,९, १; मा ११, १८; का १२, २, ७; तै ४, १, २, ३; मै २, ७, २; ३, १, ४; विधूनुते तै ७, ५, २५, २¶; विधूनुते काठ १६, २; १९, ३; २०, ६¶; क ३०,१; ३१,८¶; वि ... धूनुते ऋ ८, ३४, ३; कौ २, ११५८; विधूनुथ ऋ ५, ५४, १२; विधूनुध्व पै ४, ५, १०[c]; विधूनु शौ ११, २, १९; पै १६, १०५, ९; वि ... धूनुहि शौ ५, २२, ७[d]; व्य(वि-अ)धूनुत काठ २०, ६¶; क ३१, ८¶; शौ ५, १८,१२;१९,११; पै ९, १९, ५; ¶विधूनुयात् मै ४, १, १२[3]; काठ ३१, १०[3]; क ४७, १०[3].

वि ... दुधुवे शौ १२, १, ५७[e]; विधविष्ये तै ५, ५,२, ३¶. विधूयते पै १, १५, २?[f]. विदूधोत् ऋ ७, २१, ४.

वि-धविष्यत्- -ष्यते तै ७, १, १९, ३; काठ ४१, १०.

वि-धूत- -ताय मा २२,८; का २४, ३, ५; तै ७, १, १९, ३; मै ३, १२, ३; काठ ४१, १०.

वि-धून्वान्, ना- -ना पै १६, ४६, ७; -नाय मा २२,८; का २४, ३, ५; तै ७, १, १९, ३; मै ३, १२,३; काठ ४१,१०.

वि-धूय शौ १३, २, ८; पै १८, २१,२.

वि√धूप् > धूपाय > वि-धूपायत्- -यत् शौ ४,१९,६?[g]; पै ५, २५,६.

वि-धूम- > विधूमा(म-अ)ग्नि-सम--प्र(भ>)भा[h]- -०भे खिसा २९, ४७.

वि√धृ[i], > धारि, ¶विदाधार काठ ३५,१९; क ४८,१७. विधारयत् ऋ १०, ९२, १०; विधारय ऋ ९, १०७, २३[j]; विधारय खि २, ८, ४; शौ ६, ८१,२; पै १०,२,४?; १९,१७, २; वि ... अधारयत् ऋ ८, ४१, १०[k]; वि ... अधारयः ऋ २, १३,७.

वि ... अदर्धः ऋ २, ३८,४.

वि-धर(ण>)णी[l]- -?णिः[m] काठ १,११[n];३१,१०[2n]; ¶; -णी क १,११[n];४७, १०[2n]; ¶; शौ ९, १२,४; पै १६, १३९, ४[o].

वि-धर्तृ- -०र्तः ऋ २,१,३; -र्तरि[p] ऋ ८, ७०, २; ९,४७, ४; कौ २, २८४; जै ३, २३, १६; शौ २०, ९२, १७; १०५, ५; -र्ता

---

a) नाप. (चन्द्र- [तु. या. LR. GRV.])। (√वृध् [*√भृज्] 'दीप्तौ' >) *वृधु- (तु. ब्रध्न- =सूर्य-) > यनि. (वैतु. वि-धु- इति पपा. अनु विभागे सति या [१४,१८] < वि√धम् इति, पाउ [१, २३] < वि√व्यध् इति, वें. सा. =विधातृ- [इन्द्र-] इति कृत्वा < वि√धा इति, OBN. PW. GW. Brug [२,१,१२४] =विधुर-, पृथग्भूत- इति कृत्वा < √विध् 'वियोगे' इति ?)। सस्थ. दद्राण- =*दीप्यमान- इति कृत्वा < √द्रा '*दीप्तौ', बहु- इति च =*नक्षत्र- इति कृत्वा (√बृह् '*दीप्तौ' >) *बृहु-> यनि. इति द्र.।

b) विप. (वेधनकृत- [रोग-])। < √विध् 'वेधने'। सस्थ. ?सुम् > शम् (=*शान्त-, वशीकृत- [तु. पै. मूको.]) इति, ?कपालानि> *कपाल-हनि->-निः इति शोधौ। 'यः (रोगः) ते शीर्ष्णः कपालहनिः यः च (ते) हृदयस्य विधुः (भवति, असौ) शम्' इति वा.।

c) तु. पृ ३०५ p।   d) पामे. पृ १८०७ m द्र.।

e) पामे. पृ १७२७ k द्र.।

f) पाठः ? विधूयताम् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?नयून् इति, सपा. शौ [१, १४, २] निधूयताम् इति पामे. च)।

g) स्वरः (तु. शंपा. सात. प्रभृ.)? °पायत् इति शोधः (तु. W.)।

h) विप. (महा-कृत्या-)। कस. > तृस. > वस.। °धू° °म° इति स्वरः ?।

i) उपसृष्टस्य धा. धारणविभाजनादिषु वृत्तिः।

j) पामे. पृ २८६६ n द्र.।

k) वैतु. GW. ग. अभावः।

l) विप. (विधारक- [समिध्-, तृण-])।

m) विधरणी [प्र२] इति शोधः (तु. क.)।

n) सप्र. मै १, १,१२ विधृती इति, तै १, १,११,२ यन्त्रे इति च पामे.।   o) व्यद्रिणी इति मूको.।

p) रूपम् ? तु. पृ १७३५ c।

ऋ २, २८, ४; ७, ७, ५; ४१, २; ५६, २४; मा १५, १०-१४; १७, ८२; ३४, ३५†; का १६, ३, ३; ६; ९; १२; १५; १८, ७, ४; ३३, २, ३†; तै ४, ४, २, ३; ६, ५, ५; मै २, ६, ६¶; ८, ९[५]; १०, ३[२]‡[a,b]; ११, १; काठ १७, ८[५]; १८; ६; ३१, १४; क २६, ७[५]; २८, ६; कौ २, ६७२‡[c]; जै ३, ५५, १३‡[c]; शौ ३, १६, २†; १०, ८, ३६; १३, ४, ३; पै २, ६, ३‡[b]; ४, १, ३‡[d]; ३१, २†; ५, ४, ८‡[e]; २८, ६; १५, २, ५‡[b]; १८, २६, ४; २०, ७, ५.

वि-धारयु[f]- -यः मा १७, ८२; का १८, ७, ४; तै ४, ६, ५, ६; मै २, ६, ९; ११, १; काठ १८, ६; क २८, ६.

वि-धृत, ता- -तः मै ३, ८, १०¶; -तम् मै २, ७, ७[g]; -ता मै ४, ५, ८¶; -¶ताः तै २, ५, ११, २; ६, २, २; ५, ७, ६, २; मै ३, ४, ७; ८, ८[२]; काठ २०, ४; २५, १०; २७, ४; क ३१, ६; ४०, ३; ४२, ४; -¶ते तै २, ३, ८, २; ६, ४, १०, ३; -¶तौ तै ५, ३, २, १; ४, ६, ४; मै ४, ५, ६; काठ २७, २; ३; क ४२, २; ३.

वि-धृति[h]- -तिः मा ३७, १२; का ३७, २, २; तै ७, १, १२, १[i]; १८, २[i]; ४, १७, २[i]; मै २, ८, ४; ३, १०, ५¶; ४, ९, ३; काठ ४१, ३[i]; ४४, ६[i]; शौ ४, ३५, १; -तिम् मा ११, ६६[g]; २५, ९; का १२, ७, १[g]; २७, ९, १; तै ४, १, ९, १[g]; मै ३, १५, ८; काठ १६, ७[g]; -ती[j] मै १, १, १२[k]; ४, १, १३[२k]; ¶; -ती: शौ १९, ५४, ५; पै १२, २, १५; -¶त्यै तै १, ५, २, २; २, २, ५, ६; ११, १; ५, ११, २; ६, २, २; ५, २, ३, ५; ७, २; ३, २, १; २; ४, २, १; ६, ४; ७, ६, २; ६, २, ८, ४; १०, ४; ३, ४, ३; ४, ६, ४; ७, १; ५, ४; ४, १०, २; मै २, ३, ६; ३, १, ३; ९; २, ७; ९[२]; ३, ९; ६, ७; ८, ५; ९[२]; १०[२]; ९, ३[२]; १०, १[२]; ४, १, ७; ३, ७; ५, ६[२]; ६, ३; ७; काठ २०, १; ६; ११; २१, ३; १२; २५, ६; १०[२१]; २६, १; ५[२]; २७, २; ३[२]; ४; २८, १०; २९, ८[२]; ३१, ५; ३३, २; क ३१, ३; ८; १३; १३; १८; ३९, ४; ४०, ३; ४; ४१, ३[२]; ४२, २; ३[२]; ४; ४५, १; ४७, ५.

?विधे:, ?विधे नामन्, ?विधेम हिन्विधेनामन्- टि. द्र.

?विध्मो पै ३, ३६, ४.

विध्यत्- √विध् (वेधने) द्र.

?विध्या पै १९, २९, १२.

वि√ध्वंस्, > ध्वंसि, विध्वंसते पै १९, २६, १५.

विध्वंसयेयुः मै २, ३, १¶.

वि-नंशिन्[m]- -शिने[n] मा ९, २०; १८, २८[o]; का १०, ४, १; १९, ९, १.

वैनंशिन्[p]- -नाय[q] मा ९, २०; १८, २८; का १०, ४, १; १९, ९, १.

विनङ्गृस[r]- -सः ऋ ९, ७२, ३.

वि-नद्ध- वि√नह् द्र.

---

a) पाभे. पृ २८६७ *q* द्र. ।
b) पाभे. पृ २८६७ *r* द्र. ।
c) पाभे. पृ २८६५ *g* द्र. ।
d) पाभे. पृ २४०१ *c* द्र. ।
e) पाभे. पृ २८६८ *b* द्र. ।
f) नाप. (मरुद्-विशेष-)। गस. उप. कर्तरि शः प्र. ।
g) सपा. ॰तम् <> ॰तिम् इति पाभे. ।
h) भाप., नाप. (त्रिभाजक-, परिधि-)।
i) = सपा. तैब्रा ३, ८, ९, ३; १२, २ आपमं २, १८, ६; ७ हिगृ १, १२, २ । मा ८, ५१; २२, १९ मै ३, १२, ४ ऐब्रा ५, २२ माश ४, ६, ९, ८; १३, १, ६, २ मंब्रा १, ३, १४ आश्रौ ८, १३, १ आपश्रौ २१, १२, ७ लाश्रौ ३, ८, १२ शांगृ ३, ११, ४ मागृ १, १, २२ स्वधृतिः इति पाभे. ।
j) नाप. (बर्हिःप्रस्तरयोर्मध्यस्थतृणद्वय-)।
k) पाभे. पृ २८६९ *n* द्र. ।
l) पाभे. पृ २८४२ *f* द्र. ।
m) विप. (संवत्सराऽभिमानिन्- [प्रजापति-])। व्यु. ? ।
n) सपा. तै १, ७, ९, १; ४, ७, ११, २ व्युश्रियः इति, मा २२, ३२ का २४, १९, १ व्यश्नुविने इति, मै १, ११, ३ व्युश्यन् इति, काठ १४, १ व्यश्नवे इति, काठ १८, १२ क २९, १ व्यश्वान् इति, वाश्रौ २, २, ४, ५ व्यशनः इति पाभे. ।
o) अवि॰ इति म.? ।
p) तत्रभवीयः अण् प्र. ।
q) सपा. मै १, ११, ३ काठ १८, १२ क २९, १ वाश्रौ २, २, ४, ५ वैयशनः इति, काठ १४, १ वैयशनाय इति च पाभे. ।
r) नाप. [स्तोतृ- (तु. वें. सा. PW. प्रभृ.; वैतु. GRV. = बाहु- इति [तु. निघ २, ४] ?)]। (वि√*नंग् 'शब्दे' > भावे) *वि-नंग- (स्तोत्र-) + (√ऋष् 'अर्चने' > कर्तरि) *ऋष- (*ऋषि-) > उस.

वि√नम् ,विनम्यते खि ५, २२, ३[a].
*वि-न(त>)ता- > वैनतेय[b]-
-॰य खि २, ६[२], २१; -याय
मै २,९,१.
?वितमः[c], वि···नमः[c] पै २,८,४.
वि-नय- वि√नी द्र.
वि√नश् (व्याप्तौ), विनशन्ति ऋ
१०, २७, २०.
†व्या (वि-आ) नट् ऋ ८,
४५,२७; १०,२९, [(७,२०,३)
८]; ६७, ७; मै ४, १४,
१०; शौ २०, ७६, ८; ९१,७;
व्या (वि-आ) नट् मा १२,
१०२‡[d]; का १३,७,११‡[d]; तै
४,२,१०, ४[e]; मै २, ७,१४‡[d];
काठ १६, १४‡[d]; क २५,५‡[d];
वि···आनट् ऋ १०, २७, ७;
तै १, ८,१०,२[f].

वि√नश् (अदर्शने), > नाशि,
†वि···नशन्त[g] ऋ १०, १३३,
३; कौ २, ११५३; जै ४, १,
६; वि···नशन् ऋ ९,७९,१[h].
विनश्यति ऋ १, १७०, १.
विनश्यतु ऋ ८, २७,१८; काठ
४०, १०‡[i]; पै ५, ४, २‡[i];
वि (नश्यतु) मै ४,९,१०;१९.
†विनेशत्[i,j] ऋ १०,१२८,६;
तै ४,७,१४,३; शौ ५,३, २.
¶विनाशयति तै २, ३,३, ५[k];
मै २, २, ३; विनाशयः पै १९,
३५, १४; ४१,६[l]; विनाशयतु
शौ ११, १२, १६; विनाशय
खिसा २९,४६[m]; शौ ३,१,५[l];
२,३[l]; ८, ६,१०; १९, १५,२;
पै ३,५, ३[l]; ६,५[l]; ३५, २;
१६, ७९, १०; ८१, २; २०,
२४, ६; †व्य॑ (वि-अ)नाशयः
ऋ ८,१४,१५; शौ २०,२९,५;
विनाशयेयम् तै २, ३,३,५¶.
वि···अनीनशत् पै १४, २, ३;
वि···नीनशः ऋ ६,४८,१७.
वि-नक्षे[n] काठ २,१५‡[o].
वि-नाश- -शम्, -शेन मा ४०,
११; का ४०, १, १४.
वि-नाश(न>)नी[p]- -॰नि खि
४, ५, २६[q].
वि-नाशयत्- -यन् ऋ १, ५५,६.
ϕवि-नाशयुध्यै ऋ ८, ९७,१४.
वि√नह् > वि-न(द्ध>)द्धा- -द्धा
शौ १०,१,१४; पै १६,३६,४.
विना[r] शौ २०, १३६, १३[s].
वि√निक्ष्, नेक्ष् (वेधने), विनिक्ष्व[t]
शौ ८, ३, २५; पै १६, ८,६.
विनेक्ष्यति क ६, ७¶[u].

---

*विनंग-ऋप्- > यनि. (वैतु. °नं-गृ° इति पपा. अनु सा. प्रमृ. < विन- [कमनीय- स्तोत्र-] + [√ग्रस 'ग्रहणे' > कर्तरि] गृस- इतीव ?)।

a) पाभे. पृ २८४६ k द्र.।

b) व्यप. (सुपर्ण- [गरुड-])। अपत्यार्थे ढक् प्र. (पा ४,१,१२०)।

c) विनसः, वि···नसः इति मूको. (तु. W.)। सपा. शौ ४,३,७[२] वियमः इति पाभे.। सस्थ. ?सं-यमः इति द्र.।

d) पाभे. पृ १३४३ d द्र.।

e) सपा. मा १३,४५ का १३,७,१ जजान इति पाभे.।

f) सपा. मै २,६,१२;४,४,६ काठ १५,८ नि···आनट् इति पाभे.।

g) तु. ऋ १०, १२८, ६; वैतु. GW. धा. व्याप्तौ वृत्तिरिति ?।

h) 'वि च नशन् अरातयः, अर्यः नशन्त (च) नः धियः' इति वा. इति कृत्वा प्रथमः तिङ् नानुदात्तः (पा ८,१,५९)। सस्थ. सुनिषन्त इत्यत्र तु भिन्नवाक्योपक्रमाद्-निघातः। ?न(:) इषः > (√नभ् 'हिंसायाम् > भावे) *नभिस्- > तत्कृदर्थे *नभिषत्- > [प्र३] नभिषतः (विप. [अरातयः]) इति शोधः। सपा. कौ १, ५५५ ?विचिदश्नाना इषयः इत्यत्र च ?न सन्तु इत्यत्र च ऋ. अनु शोधः द्र.। मूलतोऽनुष्टुभः सतः (तु. शौ.) ऋ. कौ. चार्वाक्तनो जागतः परिवर्धः स्यात् ?।

i) सपा. विनश्यतु <> विनेशत् इति पाभे.।

j) पावा ६,४,१२० द्र.।

k) तु. पृ २१५ e।

l) सपा. विनाशयः <> विनाशय इति पाभे.।

m) °ना° इति पाठः ?। n) उप. तुमर्थीयः सेन् प्र.।

o) सपा. ऋ ५,२,९ प्रमृ. या ४, १८ च विनिक्षे इति पाभे.। p) विप. (कृत्या-)।

q) सपा. खिसा २९,२६ अविनाशिनि इति पाभे.।

r) विप. सत् अव्य. (पृथक्)। व्यु. ?। (√भिन्द् 'पार्थक्ये' > [भावे] *भिन्न- > *भिन- >) *विन- + मतुप् > (नाना इत्येतद्-वत्) यनि. (वैतु. पा ५,२,२७ < *वि [=पृथक्] + ना प्र. इति)।

s) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. इमा इति पाभे.।

t) W. विनिक्ष इति।

u) विनक्षति, विनेक्षति इति मूको.। सपा. काठ ८,२ विनेष्यति इति पाभे.।

†वि-निक्षे[a,b] ऋ ५, २,९; तै १,२, १४,७; शौ ८, ३,२४[c]; पै १६, ८, ३.

वि-नि√गुह् >विनि-गूढ- -ढम् खि १, १२, २‡[d].

वि√निज्, व्यं(वि-अ) निजम् शौ १०,४,१९; पै १६, १६,९.

¶वि-नि√धा, विन्यं(नि-अ)धत्त तै २,४,१२, ३; मै २, ४,३; काठ ८, ८; क ७, ३; विन्यदधाताम् काठ २७, ४; क ४२,४; विन्यदधुः मै ४, ६, २.

विनि-हित- -तः[e] काठ ३४,८.

वि-निर्√णि (<नि) जू >विनिर्णेजन[f]- -नानि पै ५,१३, ५.

वि-निर्√हन्, विनिर्हतः मै ४, ७, ७¶.

विनिर्-हत- -ते शौ ७, ५४, २; पै १९, १५, १.

वि-नि√ष (<स) द्, विनि… ससाद पै ६, २, २[g].

विनि-पद्य तै ७, ५, ८, ४.

वि√नी,¶विनयति मै १, ८,३; काठ १३, ५; २७,८; †विनयन्ति ऋ १, ६४, ६; तै ३, १, ११, ७; शौ १४, १, ४६‡[h]; पै १८,५, ३‡[h]; विनयामः पै ९,१४,६[i]; विनयामसि पै १, ९२, ४; २, ६८, १-५; ४, २४, २; ६, ८, ९; ११, ७,४; १५,२०, १०; वि…नयामसि शौ ५, ७,७;६, ४३, ३; पै ७, ९, ६; १९, ८, ११[j]; ३३, ९; वि (नयामसि) शौ ६, ४३, ३; पै १९, ३३,९; विनयासि पै ५,१७, ३; वि… अनयन्त[k] ऋ ६, २४, ६; ¶व्यं (वि-अ) नयन् मै १, १०,१६; काठ ३६, १०; विनयेत् मै १, ८, ३¶.

विनेष्यति काठ ८, २¶[l]; विनैत् तै १, १, १०, ३[m].

†विनीयते ऋ ८, ४६, ३३; ९, १५, ⌊३; २७,३⌋; कौ २,६१९; ६३८; जै ३, ५०, ६; ५१, ४; †विनीयसे ऋ ९,२४, ⌊३; ९९, ८⌋; कौ २,३१३; जै ३,२५,९.

वि-नय[n]- -यः ऋ २, २४, ९.

वि-नीत- -तम् पै १२, ६,१३‡[o].

वि-नीयमा(न>)ना[p]- -ना काठ ३१,१४.

वि-नेतृ- -ता काठ १३, ५¶.

वि√नु, वि…नुवन्त ऋ १०,२२,९.

वि√नुद्, ¶विनुदते मै ३, २, ६; ३, २; ८; काठ २१, ८; वि… नुदेताम्[q] काठ ३१,१४; वि… नुदन्ताम् काठ ३१, १४[q]; †वि…नुदस्व ऋ १०, ८४,२; १८०,२; मा १८,७१; का २०, ५,४; तै १,६,१२,५; मै ४,१२, ३; काठ ८,१६; कौ २,१२२३; शौ ४, ३१,२; ७, ८९,३; १३, १, २७; पै १, ७७, २; ४,१२, २; १८,७,७; १७,७; वि…नुद वि (नुद) तै १,६, १२, ५‡[r]; व्यंनुदन्त मै ३, ४, ७¶.

¶वि-नुत्ति- -त्यै मै ३,२,१; काठ २६, १[s]; २७, ८.

वि-नुद्[t]- -नुदः ऋ २,१३,३.

¶वि-नुद्य मै ३, ८, ५[r]; काठ २५, ६[r]; क ३९, ४[r].

¶वि-नोद[u]- -दः मै ३, २, ५; ६; १०; ३,२; ४, ७; ८,१०[s].

विनेज्मि[v] पै १९, १४, ९.

विन्दन्तु-,विन्दुमान- √विद् (बधा.) द्र.

---

[a]) गस. केनन्तम् अव्य. (वैतु. भा. पक्षे<वि √निज् इति)।

[b]) पाभे. पृ २८७१ *o* द्र.।

[c]) तु. RW.; वैतु. सा. शंपा. सात. विनिक्ष्वे इति ?।

[d]) सपा. ऋ १०, ३९, ९ गुहा, हितम् इति द्वि-पदः पाभे.। [e]) पाभे. पृ २८६८ *h* द्र.।

[f]) नाप. (शोधन-जल-)। गस. उप. करणे ल्युट् प्र.।

[g]) पाभे. पृ ७३० *a* द्र.। [h]) सपा. ऋ १०, ४०,१० आपमं १, १, ६ विमयन्ते इति पाभे.।

[i]) सपा. शौ ५,३०,१६ निरवोचम् इति पाभे.।

[j]) सपा. शौ ६,४२,२ अव…तनोमि इति पाभे.।

[k]) पाभे. पृ २८४१ *h* द्र.।

[l]) पाभे. पृ २८७१ *u* द्र.।

[m]) =सपा. तैब्रा ३, ३, ४, २ आपश्रौ २,६,५ प्रभृ.। आश्रौ २,३,४ ?हार्षीः इति (यत्र हार्षीत् इति शोधः), जैमि १,३९ प्रतिधाक्षीत् इति च पाभे.। [n]) विप.। उस. अजन्तम्। [o]) पाभे. पृ ७४९ *i* द्र.।

[p]) सपा. तैब्रा ३,७,६,५ सा स्तीर्यमाणा इति, तैब्रा १, २,१,२७ आपश्रौ ४,५,१ मर्मृज्यमाना इति च पाभे.।

[q]) सपा. वि…नुदेताम् <> वि…नुदन्ताम् <> तैब्रा ३,७,६,७ निर्…नुदाते इति पाभे.।

[r]) सपा. ऋ १०, १५२, ३ वि…जहि, वि (जहि) इति पाभे.। [s]) पाभे. पृ २८४५ *n* द्र.। [t]) स्त्री.। गस. भावे क्विबन्तम्। [u]) गस. भावे घञन्तम्।

[v]) विवेच्मि (<√विच्) इति शोधः (तु. सपा. शौ ६,६१,२ विवेच इति पाभे.; वैतु. BKA. यनि. साध्विति ?)।

?विन्यात्[a] पै १,४६,६.
√†विन्ध्[b], विन्धते ऋ ८, ५१, ३; खि ३,३,३; विन्धते ऋ ८, ९, ६; शौ २०, १४०, १; विन्धे ऋ १, ७, ७; शौ २०, ७०, १३.
√विप्,वेप् (वधा.),>वेपि, †विपते ऋ ९, ७१, ३; १०,११,६;शौ १८,१,२३; वेपते ऋ ५,३६,३; वेपेते ऋ १,८०,११; वेपध्वम्[c] मा ३,४१; का ३,४,४; अवेपन्त शौ १०, १०, २३; पै १६, १०९,३.
विविप्रे[d] ऋ ३,३२,४.
विपयन्ति ऋ ७,२१,२[e].
अवेपयः शौ ५, २२, १०[f]; †अवेपयः ऋ ८, ७६, १०; मा ८,३९; का ८,१४,१; तै १, ४, ३०, १; कौ २, ३३८; जै ३, २८, १०; शौ २०,४२,३.
अवीविपत् ऋ १, १५५, ६[g]; अवीविपन् ऋ ९,७३,२.
अवीविपः[f] पै १३,१,१०.
†विप्[h]– विपः ऋ ३,३,१; ४,४८, १; ६, ४४,६; ४९, १२; ८,१, ४; १९, ३३; १०, ६१, ३; मा ७, १७[i]; का ७,७, २; शौ २०, ८५, ४; विपः ऋ ८, ६३, ७; कौ ३, ३, १३†[j]; जै २, २,८; विपा ऋ ५,६८,१;९,३,२;२२, ३; ६५, १२; १०, ९९,६; कौ १, २८८$; २, १५५; ४९३; ६११; जै १, ३०,६$; ३,१५, ३; ३८, ७; ४९, ५; विपाम् ऋ ३, ३, ७; १०,५; ८, ६,७; ९, ९९, १; तै ३, २, ११, १; कौ १, ९८; ५५१; जै १, ११, २; ५६, ३.
विपस्[k]>विपश्-चित्[l]– -चित् ऋ ९, १२, ३;९६,२२; कौ २, ५४८†; जै ३,४३,४†; शौ ८, ९, ३; ९,५,१३[m]; १३,२,३१; १४, १, ५९; पै ९, २४, १६[n]; १६, १८, ३; १५०, १०; १८, ६, ७; २३, ८; २०, ५०,३-५; -†चितः ऋ १, १८, ७;१६४, ३६; ४, ३६, ७; ५, ८१,१; ८, १, ४; ३, ३;४३, १९; ६५,९; ९, २२, [३; १०१, १२]; ३३, १; १०, १७७, १[o]; खि १, ३, ३; मा ५, १४; ११, ४; ३३, ८१; ३७, २; का ५,५,१; १२, १; ४; ३२, ६, १२; ३७,१,२; तै १,२,१३,१;४,१,१,१; मै १, २,९;४,९,१; काठ २,१०; १५, ११; ३९,२$; क २, ४; कौ १, २५०; ४७८; २, ११४; ४५२; ९५७; ११६१†[p]; जै १,२६,८; ५०,२; ३,१२,१; ३४,१०; ४, २०, ६; शौ ९,१५, १७; १९, ५३, १$; २०, ८५,४; १०४, १; पै १२, २, १$; १६, ६९, ५; २०, ५०, ४?$[q]; -चितम् ऋ १, ४, ४; ३, २६, ९; २७, २; ८, १३, १०; ९, १६, [८; ६४, २५]; ८६, ३६; मै ४, ११, २†; काठ ४०, १४†; जै ४, १, ८†; शौ ६, ५२, ३; ९, ४, २१; ११, २, १७; १३, १, ३९; २, ४; २०, ६८, ४†; पै १३, ५, ६; १६ २६, १; १०५, ७; १८, १८,९; २०, ८; १९, ७, ६; -चिता मा ४, ३२; का ४, १०, ३; तै १, २, ४,१; मै १, २, ५; काठ २,६; क १, १९; -०चिता ऋ ५, ६३, ७; शौ ६, ९७, २; -चिताम् ऋ ३, ३,४; -†चिते

---

[a]) √भिद्,न्द्>भिन्यात् इति शोधः (तु. पृ ६४४ *q*)।

[b]) धा. अर्थः ?। 'लाभे' इति या (६,१८ [ऋ १,७,७]) वें. सा. प्रमृ.; √विध् 'रिक्तीभावे' इति GW. प्रमृ. च ?। [पक्षे] MW.यनि. स्वरूपम् इति।

[c]) =सपा. शांगृ ३,७, २। आपश्रौ ६, २७, ३ द्राश्रौ ७,३,१ लाश्रौ ३,३, १ भागृ १, २७ : २ हिगृ १, २९,१ वेपिढ्वम् इति, हिश्रौ ६,७,८ वेपीढ्वम् इति च पामे.।

[d]) लिटि प्रपु३। [e]) पृ १८७० *m* द्र.।

[f]) सपा. अवेपयः<>अवीविपः इति पामे.।

[g]) धा. वर्तने वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. [√वृत्>] वृत्त–)।

[h]) वप्रा.। विप. नाप. पुं. स्त्री. (मेधाविन्- [तु. निघ ३,१५], स्तुति-, वाच्- प्रमृ.)। कर्त्राद्यर्थे क्विप् प्र.।

[i]) वैतु. उ. म. <विपश्रितौ इति ?।

[j]) सपा. ऋ ३,५,५ रिपुः इति पामे.।

[k]) उत्तरयोः समस्तयोः द्वि३ तस्य चालुक् द्र.।

[l]) विप. (इन्द्र-, वाच्-, विप्र- प्रमृ.)। उस. उप. <√चि 'चयने'। [m]) पामे. पृ २७५२ *m* द्र.।

[n]) सपा. शौ ५,२०,१० ब्रह्मणासि इति पामे.।

[o]) =सपा. जैउब्रा ३, ६, ७, १। तैआ ३, ११, ११ मनीषिणः इति पामे.। [p]) पामे. पृ २४१५ *d* द्र.।

[q]) °चित्तः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मूको. विपश्यतः इति)।

ऋ ८, १८,१; ९, ४६, [(६५, ७) ४४]; कौ १, ३८८; २, ३७५; ९६५; जै १,४३,८; ३, ३०,१८; ४, २०,१०; शौ २०, ६२,५.

†विपो-धा[a]- -धाम् ऋ १०, ४६, ५; कौ १, ७४; जै १, ८,२.

१विपान[b]- -नः ऋ ८, ६, २९.

†विप्र, प्रा[c]- -०प्र ऋ १, १४, २; १२७, २;१३०, ६; १५०, ३[d]; २, ३६, [४ (५, ३६, १; ६, १६, २; ८, १०२, १६)]; ४, १९,१०; ५,३१,७;५१,३;५८, २; ६, ३५,५; ३८, ५; ८,१९, २; १७; ७१, ५;१०२, १२; १०, ५०, [(७, ३२, २) ७]; ८७, २४; काठ १४, ३$; ३९, १५; कौ २, १०३८; ११६४; जै ४, २९, ४; शौ २०, ६७, ५; पै ६, १७, १०; $८, १, ८[e]; ९[e]; १६,८,८; –प्रः ऋ १, १४, ९; २,२४,१३; ३, ५, १; ३; ८, ५; १३, ३; १४,५;२७, ८; २९,७; ३३,४; १२; ४, ३, १६; ८, ८; २६, १; ५, २,११; ४२, १; ७४, ७; ६,७,३; १०-११, ३; १२, ३; ५१, २; ६८, ३; ७, ५८, ४;६१,२; ६८, ४; ७२, ३; ८७, ४; ८८, ४; ६; ९३, ४; ८, २,३६; ३, १४;६, २८; ७, १; ८,९;१२,३१;२९, ९; ४२, ५; ४३,१४; ४४,२१; २९; ४६; ३२; ६१,९; ७९,१; ९,१८,२; ८४,५; ८७,३; ९७, ३७; १०७,६; ७; १०, २६,२; ६१, १६; २३; २४; ६४, १६; ९७, ६; १४८, ३; १६५, २; खि ३, १०[2], १८[2f]; ४,९, २; ५, १२, ३; मा १२,८०; १८, ७५; २६, १५; ३८, १७‡[g]; का १३, ६,६; २०,५, ८; ३८, ४,१‡[g]; तै १,३,१४,८;४,४६, ३; ५, ५; ३; ३, २, ११, ३; ५, ११, ५; ४, २,६, २; मै १, ५, १; २,७, १३; ४, १०, २; १३; ७; १४, ८; काठ ४, १५; १६; १५, १२; १६, १३; ३९, १$; ४०, १४; क २५, ४; कौ १,१४३;५११; २, २९; ४४४; ५५४‡[h]; ७०७; ८२८; जै १, १५, ९;५३,९; ३, ३, ८; ३४, २; ४६, १; ५८, ४; ४, १२, १२;२६,९; शौ ५, ११,११$; ६, २७, २; ९, ५, १३$; २०, ५०, २; १२८, ३$[i]; पै ८, १, ११$; ११,६,९; १४,१,२०$; १६, ९८, ३$; १९, १३, १४; ३१, ९$; ५२,११$; –प्रम् ऋ १, ५१,१; ८६, ३; ११२,१३; ११९, ७; १२७,१; १६५, १४; ३, २, १३; २६,२; ४,२९, ४; ५, १, ७; ४१, ६; ६, १५, ४; [७; ८, ४४, १०]; ८, ७, ३०; ११, ६; ९, १३, २; ४०, १; ६५, २९; ६६,८; १०, ६७,२; ८७, २२; मा ११, २६; १५, ४७; का १२, २, १५; १६,५, २९; तै १, ५, ६, ४; ४, १, २, ५; ४, ४, ८; मै २, ७, २; १३, ८; ४, ११, ३; काठ ९, १८; १६, २; २६, ११; ३८, १२; ३९, १५; कौ १, ३७६; ४६५; ४८८; २, २७४; ४८८; ५२५‡[j]; ५३८; ९१७; ११६३; जै १, ३९, ७; ४८, १०; ५१, २; ३, २३, ६; ३७, ३; ४१, ११‡[j]; ४२, ४; ४, १५, १०; शौ ३, ३,२$; ७,७४,१; ८,३, २२$; १९,४४,१$; २०, ६७, ३; ९१,२; पै २,७४,२$; १५, ३, १$; १६, ८, २; १९,२७, ३; –प्रस्य ऋ १, १७, २; ७६, ५; ८५,११; ८६,२; १२९,११; १४२, २; १५१, ६; ५,८१,१; ६, १६, ६; ७, २२, ४; ५६, १५; ८, १९, १२; ४३, १; ९, १२, [८; ४४, २][h]; ४३, ३;६; १०, ११, ५; २५, १०; २६, ५; ३९, ८; ४०, १४; ४१, ३; मा ५, १४; ११, ४; ३७, २; का ५, ५,१; १२, १, ४; ३७, १, २; तै १, २,१३,१; ४, १, १; १; २, ११, २; मै १, २, ९; ४, २, ५$; ९, १; काठ २, १०; १५,११; क २,४; कौ २, ११४८; जै ३,४३,१०; शौ ९, ५, १३$; १८, १,२२; पै १६, ९८, ३; –प्रा ऋ ७, २,७;४३,

a) विप. (अग्नि-)। पूप. द्वि३ अलुक् द्र.।

b) विप. (इन्द्र-)। ताच्छील्ये चानश् प्र.।

c) विप., नाप. (मेधाविन्-)। कर्तरि कन् प्र.।

d) पृ २४६२ *g* द्र.।

e) सपा. शौ ५,११,८;९ दिक्षु इति पाभे.।

f) विप्रः इति स्वरः? यनि. शोधः।

g) पाभे. पृ २४९० *i* द्र.।

h) सपा. विप्रः <> विप्रस्य इति पाभे.।

i) ०प्रः (तु. शंपा. सात.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. RW.WI.)।

j) पाभे. पृ २७९६ *b* द्र.

१; ४४, २; ६६, ८[a]; ८, २५, २४[b]; खि १, २, २; ३, ७; कौ २, ४१८[a]; जै ३, ३२, ८[a]; –०प्रा ऋ ६; ५०, १०; –प्राः ऋ १,२२,१४; २३,३; ४५,७; ८; ८२, [२](८, ३५; २४)]; १६३, ७; १६४, ४६; २, ११, १२; १८, ३; ३, ७, ७; १०, [(१,२२, २१) ९]; ३७, ११; ३०, [२०; ५०,४]; ३१,५;३४, ७; ४७, ४; ६२, १२; ४, २, १५; १७, [१६; १०,१३१,३]; २९; ५; ५०; १; ५, १३, ५; ३०, १५; ४३, ७; ८१; १; ६, ७०, ४; ७, २२, ९; ३१, ११; ९३,३; ८, ६,२;३३; १२,१३; १३; [१७; ९,१७,७; ६३,२०]; २३, २५; ४२, ४; ६६; १३; ९७,१२; ९, ८,४;१२,२; १७, ६; ६३, २१; ६४, २३; ८६, ३९[b]; ९२, २; ९७, ३५; १०, ४३, ७; १०८, ११; ११४, ५; १२०, ४;१२३, १; ४; खि ४, ११, १०; मा ३, ५१; ५, १४; ७, १६; ११,४; २५, ३०;३३, ६३; ३७, २; का ३, ७,१; ५, ५, १; ७, ७, १; १२, १, ४; २७, १२, ७; ३२, ५, ९; ३७, १, २; तै १, २, १३, १; ४, ८, १; ४६, ३; ८, ५, २; २, ५, ९, २¶; ४, १,१, १;६, ८, ३; मै १, २,९; ३,१०;१०, ३; ३, १६,१; ४, ९,१;३;११, १; ४;१२,५; १३, १; काठ २, १०; ४, ३; ६, १०; ९,६; १९;

१५,११; ४६; ४; क २, ४; ३, ३;८,९; कौ १,४१५;२, २१०; २८१; ४२७[c]; ५३१; ५४७; ६५९; ११४४; जै १, ४०, ७; ३; १९, ५; २३; १२; २५,१; ३३, २; ४१, ७; ४३, ३; ५४, १२; ४; २९; ८; शौ ४, १, ५$[d]; ५,२,४; ९,१५,२८;१८, ४,६१; १९,२,३$;२०,११,७; १७,७; ५४,३;८८,१; १०७;७; १२५, ३; १३८, २; पै ६, १, ४; ८, ८, ९$; ९, ११, ९$; –०प्राः ऋ ३, ५३, १०; ७, ३८, ८; १०,४२, १; मा १, १८;२१, ११; का १०, ३,११; २३,१,१२; तै १, ७, ८, २; ४, ७, १२, २; मै १, ११, २; काठ १३, १४; शौ २०,८९,१; –प्राणाम् ऋ ५,७६,१; ९,८५, ७; ९६, ६; १०, २६,४; तै ३, ४, ११,१; मै ४, १२, ६; काठ २३,१२; कौ २, २९४; ११०२; जै ३, २४, १०; –प्रान् ऋ ६, १७, १४; –प्राय ऋ १, ११७, ११; १८२, ३; ३, २१, ३; ५, ६१, ९; ६, ६५, ४; ८, ४३, १५; ८५, ५; ९८, १; ९, ४७, ४; १०, २५, ११; खि ५,२१, १; मा ९,४$; का १०,१,५$; मै ४,१३,५; काठ २,१४; १६, २१; कौ १,३८८; ४४६$; २, ३७५; जै १,४३,८; ४६,१०$; ३,३०,१८; ३४, २१$; शौ ५, ११,११$; २०, ६२,५; १३५, ११$; पै ८,१,११$; –प्रासः ऋ

१,८;६;२२,[२१ (३;१०,९)]; ११८, [३; ३,५८,३]; ३, ३, ३; ११; [८; ८, ११, ५]; ५, ८०,१; ६,२२,२;७,१५,९;७८, २;८०,१; ९४;५; ८,३,१८; ९, ३; ११; ६; ११, १७; २१, ४; ५१, १०; ६०, ५; ८७, ६; ९; २६,१; ८६,२४; १०७, २४; १०८, ४; १०, ६, ५; ३०, [(१, ५८, ७)४]; ७८,१; खि ३,३,१०; मा १९,६१$[e]; ३४,४४; का २१, ४, ११$[e]; ३३, २, ७; मै ४, १०, ६$[e]; काठ १६, १४‡[f]; क २५,५‡[f]; कौ १, ४२; ३३७$; २, १५१; २८९;९६०; १०२३; जै १, ४, ८; ३५, ६$; ३, १४, ११; २४, ५; ४; १९, २; शौ १४, १; ३७; २०, ३६, २; ७१, २; ११९, २; १२९, ३; पै १८,४, ६; –प्रेण ऋ ८, ४३, १४;४४, १२; तै १, ४, ४६, ३; ३, ५, ११,५; मै ४,१०;१;२; काठ २, १४; १५, १२; कौ २, १०९; १०६१; जै ३, ११,५; ४६, १; –प्रेभिः ऋ १, २०, १; ३७, ९; ७७, ५; १२७, [२; ८, ६०, ३]; ५, ५१, ३; ६, ३३, २; ८, ८१, ८; ९, १०७, ११; काठ ३९, १५; कौ २, ७६७; १०४०; ११६४; जै ४, २८, ८; –प्रेस्यः ऋ ५, ३२, १२; १०, १३५, ४; –प्रैः ऋ १,६२,४; १२९,२; ९,३,६; कौ २, ६०७; जै ३, ४९, ९;

[a]) विप. (मति- [वैतु. वें. नाप. पर इति, सा. संर इति ?]) ।

[b]) पाभे. पृ १८५६ h द्र. । [c]) BC. प्रियाः इति ।

[d]) सपा. पै ५,२,६ अरिप्राः इति पाभे. ।

[e]) सपा. तैब्रा २,६,१६,१ अर्वन्तः इति पाभे. ।

[f]) पाभे. पृ १६१३ l द्र. ।

-ध्री ऋ ८, २६, ९.

†विप्र-जूत[a]- -तः ऋ १, ३,५; मा २०, ८८; का २२, ८, ९; कौ २, ४९७; जै ३, ३८, ११; शौ २०, ८४, २.

विप्र-तम- -मः ऋ ३, ३१, ७; -मम् ऋ १०, ११२, ९.

विप्र-मन्मन्[b]- -न्मनः ऋ ६, ३९, १.

†विप्र-राज्य[c]- -ज्ये ऋ ८,३,४; मा ३३, ८३; का ३२, ६, १४; कौ २, ९५८; जै ४, २०, ७; शौ २०, १०४, २.

†विप्र-वचस्[d]- -चसः ऋ ८, ६१, ८; कौ २, ९३२.

विप्र-वाहस्[b]- -०हसा ऋ ५, ७४,७.

†विप्र-वीर,रा[b]- -रः ऋ ९,४४, ५; -रम् ऋ १०,४७,४;५; मै ४, १४,८[२]; -रस्य ऋ १०, १८८, २; -राः ऋ १०,१०४,१.

विप्रा(प्र-अ)नुमदित- -तः तै २, ५, ९, १.

वेप्[e]- > वेपिष्ठ- -ष्ठः ऋ ६,११,३.

वेप[f]- > वेपी[g]- -पी ऋ ६, २२, ५; शौ २०, ३६, ५.

वेपत्[h]- -पताम् पै २०,५२,३.

वेपथु[i]- -थुः शौ १२, १, १८; पै १७, २, ९.

¶वेपन[j]- -नः तै २,६,५,६[२];९,२.

†वेपयत्- -यन्तम् ऋ ८, १२, २; शौ २०, ६३, ८.

वेपस्[k]- -पः ऋ १०,४६,८; -पसा ऋ १,८०,१२;४,११,२.

?वेप्यसा(न>)ना[l]- -ना शौ १९, ९, ८.

†वि-पक्षस्[b]- -क्षसा ऋ १, ६, २; मा २३,६; का २५,३,२; तै ७, ४, २०, १; मै ३, १६, ३; काठ ४४, ९; कौ २, ८१९; जै ३, ५७, ९; शौ २०, २६, ५; ४७, ११; ६९, १०.

वि√पच् > वि-पक- -के शौ ५, २९, ६; पै १३, ९, ९.

वि√पत् (गतौ), > पति, पाति, विपतति तै ७, ५, ६, २¶; वि···पतथ ऋ १, १६८, ६; विपतेत् तै ७, ५, ६, २¶. विपपात शौ ७, ४४, १[m]; †वि पेततुः ऋ १०,९६,९; शौ २०, ३१,४.

वि (पतयति) ऋ ६, ९, ६[२]; वि···पतयतः ऋ ६, ९, ६. वि···पतयन्ति ऋ ३,५५,३. वि···पातयामसि शौ ४, ७,४; पै २, १, ३; विपातय शौ १९, २८, ४; पै १३, ११,४.

वि-पत्मन्[n]- -त्मनः ऋ १,१८०,२.

वि-पथ[o]- -थम् शौ १५, २, ६; १४; २०; २६.

विपथ-वाहु- -हौ शौ १५, २, ७; १४; २०; २७.

वि-पथि[p]- -थयः ऋ ५,५२,१०.

वि√पद्, > पादि, व्यपद्यत मै २, १, १२¶.

वि···पादयामसि पै १९, ३२, १३.

*विपन्[q]- > √विपन्य, विपन्यामहे[r] ऋ १, १८०, ७.

---

[a]) विप. (इन्द्र-)।

[b]) विप. । बस. ।

[c]) षस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,१३०)।

[d]) विप. । बस. (वैतु. वें. सा. < वि-प्र √वच् इतीव ?)।

[e]) विप. । कर्तरि क्विप् प्र. । धास्व. ।

[f]) विप. । = स्पन्दनवत्- । पचाद्यजन्ते वृषादीत्वादाद्युदात्तः ।

[g]) विप. [कम्पयन्ती- (गिर्- [तु. वें. PW. प्रमृ.; वैतु. सा. वेपो यागादिलक्षणं कर्म, तद्वती इति])] ।

[h]) विप.>नाप. (वृक्ष-) ? ।

[i]) भाप. । अथुः प्र. उसं. (पा ३,३,८९) । प्रस्व. ।

[j]) विप. । कर्तरि युच् प्र. (पा ३,२,१४८) ।

[k]) भाप. [तु. निघ २,१] । असुन् प्र. (तु. PG [१, ३०३-३०४; ३,९७;११०] प्रमृ.) ।

[l]) °प्यु° इति शोधः (वैतु. मूको. यनि. इति, RW. वेप° इति शोधः स्यादिति च ?) ।

[m]) सपा. पै २०,१,४ विबभूव इति पाभे. ।

[n]) विप. (अत्य- [तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. अन्य-थावदः]) । बस. उप. भाप. ।

[o]) नाप. न. (रथ-) । (√वह् 'वहने' > भावे *वहि- >) *वि-+(√भृ>करणे) *भृथ->उस. *वि-भृथ- > यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. < वि+पथिन्- इतीव ?) ।

[p]) तु. टि. आपथि- ।

[q]) नाप. (स्तोत्र-) । (√*विध् [=√वृध्] 'स्तुतौ'>) *विध्मन्- (ब्रह्मन्-) > *वित्पन्- > यनि. ।

[r]) सस्थ. ?पणिर्हितावान् > (पणि- = *स्तुति- >) पणिभिर् (हित- > [द्वि२]) हिता वाम् इति त्रि-पदः शोधः । 'वयं वां (युवयोः) सत्याः जरितारः (स्तोतारः) हिता वां पणिभिः वि-विपन्यामहे (वितरां स्तुमः)' इति वा. (वैतु. पपा. अनु पणिः हितावान् इति द्वि-पदः पाठ

†विपन्या[a]– -न्यया ऋ १, ११९,७; ३,२८,५;६,१६,३४; १०,७२,१; खि ४, १, १; मा ३३,९; का ३२, १,९; तै ४,३, १३,१; मै ४, १०, १; काठ २, १४; कौ १,४; २,७४६; जै १,१, ४; ३,३२,१; -न्या[b] ऋ ४,१, १३.

†विपन्यु– -न्यवः ऋ १,२२, [२१; ३, १०, ९]; १०२, ५; १३८,३; २, ३०, १; ५,४३, १४;७,९४,६[c];८,३२,११;८७, ६; मा ३४,४४; का ३३,२,७; कौ २,१०२३; -०न्यवः ऋ ५, ६१,१५; -न्युभिः ऋ ८, १९, १०;९,३,३;कौ २,६१०; जै ३, ४९, ६; -न्युवः ऋ ९, ८६, १७; कौ २, १५२‡[c]; ५०३; जै ३,१४,१२‡[c];३९,२; -०न्यू ऋ ८, ८,१९; खि १, २,३.

वि-परि√च्छद् > विपरि-च्छद्– -च्छदे खि ४,१०,५; पै २, ६, ५[d].

वि-परि√द्रु > विपरि-द्रुत्य काठ २७,८¶.

¶वि-परि√धा, विपरिधत्ते मै ३,९, १[2]; काठ ७, ११[e]; २४,९;२६, २; क ३८, २; ४०, ५; वि… पुरिधत्ते तै ५, ३, ११, ३; विपरिदधाते क ६,१[2e]; विपरिदधीत मै ३, ९, १.

?विपरिलिखति[f] काठ २५,९¶.

वि-परी (रि√इ [गतौ]) > वि-परी-(रि-इ)त[g]– -तः खिसा ३३, २६.

वि-परुस्[h]– -रुः[i] शौ ७, ५८,४.

वि-परे(रा√इ), †विपरेतन[j] शौ १४, २, २८; २९; पै १८, ९,९.

¶वि-पर्यू (रि√ऊ)ह्, विपर्यूहते काठ २३,४[k]; विपर्यूहति क ३६,१.

†वि-पर्व[l]– -र्वम् ऋ १, १८७,१; मा ३४, ७; का ३३, १, २; काठ ४०, ८; पै ६, १६, १.

वि-पर्वन्[m]– -र्वा पै २०,१३,१०[l].

वि-पला (ला [<रा] √अ) य्, ?विपलायत[n] पै २०,५२,१३.

वि√पश्, विपश्यति ऋ ३,६२,[९; १०, १८७, ४][o]; १०,१२५, ४; तै ६, २, ६, १[o]; जै ३, ३२, ३†[o]; शौ ४, ५, ५‡[p]; ३०, ४†; ६, ३४, ४†[o]; १०, १०, ३४; विपश्यति शौ १०, ८, १९; १३, ४, ११; ५, ६; १९, ५३, ६; विपश्यति पै ४, ६,५‡[p]; ३२,४;८, ९,४; १२, २, ६; १६, १०२, ६;११०,४; १९,४५,३†;४९,८; विपश्यतः पै ८,६,९; विपश्यन्ति तै ¶२, २, ९, ३; ३, ८, २; ४,३,११; ३; मै २, १३, १०; काठ ३९, १०; विपश्यसि पै १८, २१, ४[q]; विपश्यामि शौ १२, १, ३३[o]; पै १७, ४, ३; विपश्यः पै १५,२२,५; विपश्यतु पै १६, २५,९[r]; वि… पश्य,वि (पश्य). मा ७, ४५; का ९,२,६; तै १, ४, ४३, २; ६, ६, १, ४; मै १,३,३७; ४,८, २; काठ ४, ९; २८, ४; क ३, ७; ४४, ४; विपश्यतात् पै ८, ६, ९; †विपश्येम ऋ १०, १५८,५; मै ४, १२, ४; काठ ९, १९; †वि…

इति कृत्वा वि√पन् 'स्तुतौ' > विपन्यामहे इति सा. प्रमृ. ?)।

[a]) भाप. (स्तुति-)। अः प्र. (पा ३,३,१०२)।

[b]) तृ१। [c]) सपा. ॰न्युवः <> ॰न्युत्रः इति पाभे.।

[d]) वि पर्यैच्छद् एकः इति पाठः? ॰रिच्छदे कः इति शोधः (तु. खि. [सस्थ. एकः इति नेष्टम्])।

[e]) सपा. ॰धत्ते <> ॰दधाते इति पाभे.।

[f]) पाठः? वि पुरिलिखति इति द्वि-पदः शोधः। उपरि > *पुरि > *वि इति कृत्वा वि इत्युपर्यर्थे कप्र. द्र. (वैतु. पाम [१,४,८४] किउ. इति)। सपा. क ४०,२ परिलिखति इत्यतः पूर्वतः वि इत्यस्य विलोपः द्र.। तत्रैव द्वितीयस्य अभि इत्यस्य कप्र. श्रवणसाम्यात्। ?अभि > वि इति शोधस्तु तत्रेष्टः (तु. मूको.)। पाभे. पृ १९४४ *a* द्र.।

[g]) विप. (प्रवाद-)। अनन्तरगतिस्वरः (पा ६,२,४९)। ॰रीतः इति स्वरः? यनि. शोधः।

[h]) विप. (विच्छिन्न-संधि- [पुरुष-])। बस.।

[i]) सपा. ॰परुः <> ॰पर्वा इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ १९५६ *o* द्र.।

[k]) ॰हेते इति पाठः? यनि. शोधः (तु. नान्तरीयोत्तरं रूपम्, तत्रत्यं संस्कर्तुः टि. च)।

[l]) = वि-परुस्-। विप. (वृत्र-)। बस. समासान्तः अप् प्र. उसं. (पा ५,४,११६)। [m]) = वि-परुस्-।

[n]) व्यपलायत इति पाठः? यनि. शोधः।

[o]) तु. सस्थ. टि. २अभि।

[p]) सपा. ऋ ७,५५,६ पुश्यति इति पाभे.।

[q]) सपा. शौ १३,२,१० पुष्यसि इति पाभे.। शिष्टं पृ २०५६ *d* द्र.।

[r]) सपा. शौ ९,४,१९ अवपश्यते इति पाभे.।

पश्येम ऋ १०, १५८,४; मै ४, १२, ४; काठ ९ १९.

वि-पश्यत्- -श्यतः पै १६, १०३, १[a]; -श्यते शौ १९,२२, ८; पै १२,४,८; १९,२२,१६; ३४,३; -श्यन् तै ३, ४, ११, २[+b]; मै ४, १२, ६[+b]; शौ ९, ५, ३[c]; पै १६, ९७, १[c].

?विप श्च अ व दा अ व दी श्छा मि पै १९, ३०, ११.

?विपश्चलम् पै १९,३०,१०.

विपश्-चित्- √विप् द्र.

वि √पा (पाने), > पिब, विपिबध्वम् ऋ ३,५३,१०; व्यं(वि-अ)पिबत् मा १९,७३-७५; ७८[d]; ७९; का २१,५,२[3d];५[2]; मै ३,११,६[5d]; काठ ३८, १[5d]; †व्यु (वि-उ) पिबः[e] ऋ १०,१३१,५; मा १०, ३४; २०, ७७; का ११,१०,४; २२, ७, ११; मै ३, ११, ४; काठ १७,१९; ३८,९; शौ २०, १२५,५.

२वि-पान[f]- -नम् मा १९,७२-७९; का २१,५,१; २[3]; ३; ४; ५[3]; मै ३,११, ६[c]; काठ ३८,१[c].

†वि-पिपान- -नः ऋ ४,१६,३; शौ २०,७७,३; -नम् ऋ १, ११२, १५; -नस्य ऋ ७, २२,४; कौ २, ११४८; -ना[g] ऋ १०, १३१,४; मा १०,३३; का ११, १०,३; मै ३,११,४; काठ १७, १९; ३८, ९; शौ २०, १२५, ४; -†नाः[g] मा २०, ७६; का २२,७,१०.

वि-पा (क>) का[h]- -का ऋ १, १६८,७.

१विपान- √विप् द्र.

२वि-पान- वि √पा द्र.

वि-पाप[i]- -पः[j] मै ४, १३,४.

वि-पाश्[k]- -पाट् ऋ ३, ३३, १; -पाशम् ऋ ३, ३३,३; -पाशि ऋ ४,३०,११[l].

विपा(श्>)ट्-छुतुद्री[m]- -द्री ऋ ३,३३,१.

वि √पिन्व्, ?विपिन्वते[n] पै १९,२०, ३.

वि √पी (*शब्दे), वि...पीपयन्त[o] ऋ १, १८१, ५.

वि-पुंसक[p]- -कम् ¶काठ १३, ५[3]; ७[3].

?विपुनतेदद् पै ६,३,९.

वि-पुल[q]- -लम् खि ७,७,३.

विपुल-कटि-त(ट>)टी[r]- -टी खि २,६[3],२६.

¶वि √पू > पु, विपुनाति काठ १४, ६[3]; विपुनन्ति मै १,११,६[2].

¶विपूजन[s]- -नः मै ३,१,३;४,६,२; काठ २७, ५; क ४२,५.

वि √पृच्, विपपृच्यात् ऋ ४,२४,५. वि...पृङ्क्तम् मा ९, ४[t]; वि...पृङ्क्त मा १९, ११; का १०,१, ६[t]; २१, १, ११; काठ ३७,१८.

†वि-पृक्त- -क्तः ऋ १, १६३, ३; मा २९, १४; का ३१, ३, ३; तै ४,६,७,१; काठ ४०, ६.

---

a) सपा. शौ १०,८,२४ अभिपश्यतः इति पाभे.।

b) पाभे. पृ १९७० h द्र.। c) पाभे. पृ २३९३ l द्र.।

d) सपा. तैब्रा २,६,२,३ व्यकरोत् इति पाभे.।

e) वि,उ॰ इति पपा.? यनि. शोधार्हः (तु. पा ८,१,७१)। f) भाप.। g) सपा.॰ना<>॰नाः इति पाभे.।

h) विप. (विशिष्टपाकलाभहेतु- [मरुत-साति-])। वस. (तु. वें. सा. GRV. Gri.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. वि √पच् > कृदितीव?)।

i) व्यप. (देवसंबन्धि-शमितृ-)। वस.।

j) =सपा. माश्रौ ५,२, ८, २५। आश्रौ ३, ३, १ अपाप इति, ऐब्रा २,७ शांब्रा १०, ४ तैब्रा ३,६,६,४ शांश्रौ ५,१७,१० अपापः इति पाभे.।

k) व्यप. (नदी-)। < वि √पट् वा वि √पश् वा वि-प्रा(प्र √आ)प् वेति या [९,२६] प्रमृ.?।

l) सस्थ (तु. पृ ५९९ z, सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. या[११,४८] वें. स्क. दु. विपाशिन्-> यनि. इति?)।

m) द्वस. (तु. निघ [५,३] या [९,२६] प्रमृ.; वैतु. पपा. सा. PW. प्रमृ. च पृथक् पदद्वयम् इति)। उभ. स्वरः (पा ६,२,१४०)।

n) वा.?।

o) '(हे) अश्विनौ! वां (च) ककुहः (रथः) सदनानि (लोकान्) प्रगम्याः (प्रगच्छेत्, किमिति) रजांसि (लोकाः) अन्यस्य (इन्द्रस्य [च]) हरी (रथाश्वौ [द्विः]) वाजैः (सोमैः) मथ्रा (मदयुक्तौ [सन्तौ तत्तृप्तिलक्षणैः सद्भिः]) घोषैः (हेषैः) विपीपयन्त (*व्यनादयन्)' इति लुप्तप्रश्नमुखेन नासत्यदर्शनस्य प्रातःसवन इन्द्राऽऽगमनात् प्राक्कालिकता सूचिता। तिङोऽनिघातः (पा ८,१,४५)। पृ २४०९ e यदुक्तं तदंशतो नेष्टम् (तु. सस्थ. हरि->-री इत्यत्र टि.)। p) नाप. (क्लीब-)। तु. न-पुंसक-।

q) विप. (महत्- [वन-])। < वि √पुल् 'महत्त्वे'।

r) विप.। वस. उप. कस.।

s) व्यप. (ऋषि- [सौराकि-])। < वि √पूज्?।

t) सपा. ॰ङ्क्तम् <> ॰ङ्क्त इति पाभे.।

१वि-पृ॑च्[a]- > विपृक्-वत्[b]- -वत् ऋ ५, २, ३.

२वि-पृच्[c]- -पृचः मा १९, ११[d]; का १०, १, ६[d]; २१, १,११[d]; तै ३, १,६,२[e]; काठ ३७,१८[d]; -पृचौ[d] मा ९,४.

वि-पृचे[f] ऋ ४,१३,३.

वि√पृच्छ्, प्रच्छ्, विपृच्छति ऋ १, १४५, २; खि ५, १०, ३; शौ २०, १२७, ९; विपृच्छे, वि···पृच्छे, वि(पृच्छे) पै १९, २९, १३; विपृच्छामि ऋ १, १२०,४; विपृच्छत् ऋ ८, ७७, [(४५, ४)१]; †वि···पृच्छत्[g] ऋ ८, ४५, [४ (७७, १)]; जै १, २३,३; वि···पृच्छात् कौ १, २१६‡[g]; विपृच्छ ऋ ४, १८,६.

वि-पृच्छत्- -च्छते ऋ ९,७०,९.

वि-पृच्छम्[h] ऋ ७,८६, ३.

वि-प्रश्न->°प्रश्निक[i]- -काः काठ १०,६.

?विपृच्छन्ती[j] पै १४,४,७.

विपो-धा-, विप्र- √विप् द्र.

वि√प्रथ्, > प्रथि, †वि···प्रथते ऋ १, १२४, [५; १०, ११०,४]; मा २९, २९; का ३१, ४, ५; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; शौ ५, १२, ४; विप्रथताम् ऋ १०, ७०,४; वि···प्रथताम् खि ५, ७, १, ५; मै ४, १३, २; विप्रथन्ताम् ऋ २, ३, ५; वि प्रथस्व ऋ ५, ५, ४; तै १, १, १२, १; मै ४, १,१४; काठ १, १२; ३१,११; क १, १२; ४७, ११; वि···अप्रथतम् ऋ ६, ७२, [२ (१०, ६२, ३)].

विपप्रथे ऋ १, ५५, १; ८,८६, ५; १०, ६९, २; वि···पप्रथे ऋ १०, ६२, [(८, ३, ४) ९]; वि···पप्राथ ऋ ६, १७, ७[k]; वि···अप्रथिष्ट ऋ २,११,७.

वि···प्रथयत् ऋ ४, ४२, ४; वि···अप्रथयन् ऋ १०, ६२, [(६, ७२,२)३]; वि···अप्रथयः ऋ १, ६२,५[l].

वि-प्र√मुच् > ञ्च्, वि[m]··· प्रमुञ्च > ञ्चा तै ४, ७, १५, ७‡[n].

øविप्र-मुञ्चत्- -ञ्चन्[o] मै २, १२, ५.

वि-प्र√वस् (निवासे) > ¶विप्र-वसत्- -सन्तौ काठ ७, ११; क ६,१[2].

वि√प्रा, वि···पप्रिषे ऋ १०,७३,८.

?विप्रायाम ते[p] मै १,११, ४¶.

¶वि-प्रिय[q]- -यः तै २, २, ११, ६; मै १,६,६; -याः तै २,२,११, ५; ६, २,२,१[2].

वि√प्रु, विप्रवन्ते मै २,१,११¶.

वि-प्रुत[r]- -तम् ऋ १, ११६, २४; ११७,४.

वि√प्रुष् > वि-प्रुष्[s]- -प्रुड्भिः[t] मा २५, ९; का २७, ९,१; -प्रुषः का २, ५, ३; मै १, १, ३; ६, ३¶; ¶२, १, ११; ५, ७; शौ ९,५,१९; पै ५,१३,५;१६, ९९,५; -प्रुषा मै ३,१५,८[t].

वि-प्रे(प्र√इ) > विप्र-यत्- -यन्तः ऋ ९, २२,५.

वि√प्लु> वि-प्लवमान- -नाय तै ७, ५,११,२; काठ ४५,२.

---

a) भाप.। b) विप. (मिश्रणरहित-, शुद्ध- [अमृत-])।

c) विप. (संपृक्त- [ग्रह-])। उस. उप. कर्मणि क्विप्।

d) सपा. विपृचः <> विपृचौ इति पाभे.।

e) =सपा. आपश्रौ १२,३, ७ बौश्रौ ७,१ : २१। तांब्रा १,२,१ विमृजः इति, माश्रौ २, ३, १, १२ विवृतः इति च पाभे.।

f) गस. केनन्तम् अव्य.।

g) सपा. त्रि···पृच्छत् <> वि···पृच्छात् इति पाभेः।

h) गस. कमुलन्तम् अव्य.।

i) नाप. (दैव-चिन्तक-)। आहार्थे ठन् प्र. उसं. (पावा ४, ४,१)।

j) पाठः ?। सपा. शौ १९,४९,७ मम दिप्सन्ति इति पाभे.।

k) '(एतत् तव) महि (महत्) दंसः (कर्म) उर्वीम् (उर्व्यां) क्षां [पृथिव्यां (त्रिप्रथितमभूत् [यत् त्वं यासुपस्तभायः इत्युत्तरत्र संबन्धः])]' इति वा. (तु. ORN.; वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. वि√प्रा > मपु१ इति?)।

l) वैतु. GW. अनुपसृष्टं योगं ब्रुवाणः।

m) वैतु. सा. अंहस्- इत्यनेन संयोजुकः। n) सपा. ऋ ४,१२, ६; १०, १२६,८ प्रमृ. आपश्रौ ६,२२,१ वि···मुञ्चता इति पाभे.। o) पाभे. पृ २१९१ *p* द्र.।

p) पाठः? विप्राय, मते इति मै. पपा.। सपा. मा ९, ४ व्यन्तो विप्राय मतिम् इति, काठ १४,३ विप्र आ सती? (आमती इति मै. संस्कर्तुः टि.) इति पाभे.। तु. पृ ६१० *z*[1]। q) विप. (प्रीति-रहित-[देव- प्रमृ.])। वस.।

r) विप. (विक्षिप्त-सर्वाङ्ग-)।

s) नाप. (जल-कण-)। गस. उप. क्विप् प्र.।

t) सपा. विप्रुड्भिः <> विप्रुषा इति पाभे.।

वि-प्लुत– -ताय तै ७, ५, ११, २; काठ ४५,२.
वि-प्लोष्युत्– -ष्यते तै ७,५,११, २; काठ ४५, २.
वि√बन्ध्, विबध्नीते मै ४, ७,८¶; विबध्नते ऋ १, २८, ४.
वि-बद्ध, द्धा– -द्धः शौ ५, २०,२; ६, ११२, ३; पै १, ७०,४; ५, १७,६[a]; ९, २४, २; १५, १२, ११; १९, ३३, १०; –द्धाम् पै २०,१८,९![b].
?वि-बन्धुषु[c] शौ १८,२,५७.
वि-बर्हण– वि√बृह् द्र.
?विबर्हो हराशयः[d] पै १९,३५,१४.
वि√बाध् >बाबध्, विबाधते तै २, ४, १, ४¶; काठ १०, ७¶; शौ २०, १३६, १२[e]; १४; वि···बाधते ऋ १,५१,१०; ७, ६९,३; ९, ७०, ५; मै ४, १४, १०†; शौ ८,५,७; पै १६, २७, ७; विबाधेते शौ ८, २, १८; पै १६, ४,८; वि···बाधन्ते ऋ ६, ६५,२; विबाधसे ऋ २, २३,५; मा १४, ११[f]; का १५, ४, १[f]; काठ १७, ३[f]; क २६, २[f]; शौ ४, ९, ४‡[g]; पै ९, ९, २‡[g]; †विबाधध्वे[g] ऋ १०, ९७, १२; मा १२, ८६; का १३, ६, १२; विबाधताम् तै ४, ३, ६, १[f]; शौ १०,३,११; पै १६,६४, २; ‡विबाधन्ताम्[g] तै ४, २, ६,४; मै २,७, १३; काठ १६,१३; क २५,४; पै ९,९,१$; विबाधस्व मै २,८,३[f]; †वि···बाधस्व ऋ ३, १५, १; १०, ९८, १२; मा ११,४९; का १२,४,१३; तै ४, १,५, १; मै २,७, ५; ४, ११, २; काठ २, १५; १६, ४; †वि(बाधस्व) ऋ १०,९८,१२; तै २, ५,१२,५; ५,१,६, १; मै ३,१, ६; ४,११, २; काठ २,१५; ७, १६; १९,५; क ३०,३; विबाध पै ८, ३, ११‡[g]; विबाधध्वम् पै १३, १३, ६‡[g]; व्य(वि-अ) बाधत ऋ १०,११३, ४; ¶व्यं-(वि-अ)बाधन्त तै २, ४,१,३; काठ १०, ७.
विबबाधे ऋ १०,८९,१; शौ ८, ९,६; †विबबाधे ऋ १०,६८,९; शौ २०, १६, ९; विबबाधे पै १६,१८,६; वि(बबाधे) ऋ १०, ८९,१; †विबाधिष्ट ऋ ७,२३, ३; मै ४,१०,५; शौ २०,१२,३. वि···बाबधे ऋ ६, २९, ५; ७, ३६, ५.
१वि-बाध[h]– -धः ऋ १०, १३३, ४; –धम् पै १३, ३, २.
ϕवि-बाधमान– -नः मै ४, १४, १४; जै १, १२,१०.
†वि-बाध्य>ध्या ऋ २, २३, ३; काठ २६, ११.
२वि-बाध[i]–>¶विबाध-वत्[j]– -वते तै २,४,१,२;३[j];४;काठ १०,७[j].
३वि-बाध[k]– -धः शौ १९, ३४, ७; पै ११, ३, ७.
वि-बाल्य[l]– -ल्यम् ऋ ४,३०,१२.

[a]) पाभे. पृ २२६१ c द्र.।
[b]) वि-बाधा– >-धाम् इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ?अनूच्यायनीं प्रतिसरां>अनुध्यायिनीं प्रतिसाराम् इति शोधश्च (तु. मूको.)।
[c]) *वि-बन्धुक– [विप. (समीपसंबन्धनिरपेक्ष- ⌊दत्त- =दान-⌋)] >-कम् इति शोधः। 'यत्र (यमलोके) ते (तव=त्वत्-कर्तृकं) दत्तं बहुधा (बहुगुणितं सत् ⌊त्वत्-कृतं प्रादुर्भविष्यति⌋)' इति वा. (वैतु. पपा. अनु यनि. वस. सत्त३ सत् बन्धु-रहित- इति PW. प्रमृ.; भा ⌊तैआ ६,१,१⌋ सा. वि···दत्तम् बन्धुषु इत्येवं योग इति च?)।
[d]) विब(र्हस् >)र्हो हर, नाशयः (रसम्) इति शोधाः।
[e]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. बबाधते इति?।
[f]) सपा. °धसे (माश ८,३,१,८ च)<> °धताम् <> °धस्व इति पाभे.।
[g]) सपा. °धसे<>°धध्वे<>°धन्ताम् <>°ध, त्वम् <>°धध्वम् इति पाभे.।
[h]) विप. (विबाधक- ⌊अग्नि-, इन्द्र-⌋)। गस. उप. अच् प्र.।
[i]) नाप. (*बाहु-युग्म-, तदात्मकपार्श्वद्वय-)। द्वि–+ (√वह् 'धारणे'> नैप्र.) *बाध– (*बाहु-) >द्विस. यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. भाप. इति)।
[j]) तु. पृ २२०३ e; वैतु. सा. प्रमृ. मत्वर्थीयः प्र. इति।
[k]) विप. (रोगघ्न- ⌊जङ्गिड-⌋)। वि+बाध– (रोग-)> वस. यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. नाप. इति)।
[l]) विप. (आप्लावित- ⌊सिन्धु- =धारा-⌋)। (वि√वृध् > भावे) *वि-वर्ध–+मत्वर्थे घः प्र. डसं. (पावा ५,२, १२२) > *विवर्धिय–> *विवड्ढिअ–> *विबाल्ह्य– > यनि.। सस्थ. ?वितस्थानाम् >°नम् इति शोधः। 'अधि क्षमि वितस्थानं (विस्तारं गतं) सिन्धुं परिष्ठाः (पर्यवारयः)' इति वा. [तु. सा.; वैतु. वें. PW. प्रमृ. व्यप. (परुष्णी- ⌊नदी-⌋ इति)]।

वि-विल[a]- -लान् काठ १३,१०¶.
वि√बुध् ,> बोधि, विबुध्यताम् खि २, ११, २[b].
विबोधय ऋ १,१२,४; २२,१[c].
वि-बोधन[d]- -नम् ऋ ८,३,२२.
वि√बृह् वि√वृह् द्र.
वि√ब्रू, वि···ब्रवैते ऋ ६, २५, ४; विब्रवीतु पै ६, ९, २; विब्रूहि तै २, ५, ११, ८¶; व्यब्रवीत् ऋ १, १४५, ५; विब्रूयुः तै ७, ३, १, ३¶.
वि-भक्त-, वि-भक्ति- वि√भज् द्र.
वि √भज् (वधा.), > भाजि, ¶विभजति तै ६, १, ४, २; मै ४, ३,६[२]; ¶विभजति तै ६, ६, १,२[२]; ३; मै १,५,११; ३, ६,८[३]; काठ २३, ४; विभजति काठ १२, ८¶; १५, ५; २८, ४¶; ¶क ३६,१;४४,४; वि··· भजति ऋ ५,३४, [(१,४०, ४) ७]; †वि···भजति ऋ ४, ५४, १; काठ ३४, १८; ¶विभजतः काठ ८, ५; क ७,१; विभजन्ते ¶मै १, १०, ९; ३, ६, ७; विभजन्ते शौ ३, २९, १; विभजन्ते काठ २३, ६¶; विभजन्ति ऋ १०, ११४, १०; पै १४,३,२०; ?विभजन्ति[e] शौ १९, ५०, ६; पै १४, ४, १६; विभजामि ऋ १०, ४८, १; शौ ११, १, ५; पै १६, ८९, ५; वि···भजामहे, वि (भजामहे) पै १, ८९, ३; विभजाति ऋ २,२६, १; विभजासि[f] शौ १९, २४,६[g]; पै ३,१,२[h]; १५, ६, ३[g]; †विभजासि ऋ १, १२३, ३; १०, ११,८; मै ४,१४,१५; शौ १८, १, २६; विभजतु मा ७, ४५; का ९,२,५; तै १, ४, ४३, २; ६, ६,१,२; मै १, ३, ३७; ४, ८,२; काठ ४,९; २८, ४; क ३,७;४४,४; †विभजस्व ऋ १०, ८४, २; शौ ४,३१,२; पै ४, १२,२; विभज, > जा[i] ऋ १, ८१, ६; १०, ८५, २९; तै ३, ३,९,२[h]; मै २,५,१०[h]; शौ ३,४,२[h];४[h]; १४,१,२५†; पै ९, २४, ९[j]; १८, ३, ४†; वि··· भज खि १, १, २; विभजध्वम् काठ १०, ६¶; विभजानि ऋ १०, २७, १०; विभजामहै शौ ६, ६६, ३; ७, ९५, २‡[k]; पै १९, ११, १३; व्यभजत् तै ३, १, ९, ४¶; †वि···अभजत् ऋ २,२४,१४; मै ४, १४, १०; ¶व्यभजन्त तै ६, १, १, १; ३, ३; ४, २, १; ६, ८; १; मै १, ६, ५; ३, १, ९; काठ १२, १३; १९, १०; २३,४; ३०,७; क ३०, ८; ३६, १; वि···अभजन्त पै ३, ८,५[l]; ¶व्यभजन् काठ ८, ५; क ७, १; ¶विभजेत् तै २, ५, ५, २; मै ३,६,८; विभजावहि पै २०, २९, २‡[k]; विभजेमहि ऋ ८, ४०, ६[k]; वि···भजेमहि ऋ ७, ३२, ७.
विबभाज ऋ ७, १८, २४; विभेजिरे शौ ५,४, ८; ११,१०, ३१; विभेजिरे शौ १०,७,२७[m]; विभेजिरे पै १,३१, २; १६,८८, २; वि···भेजिरे ऋ ७, १, ९; वि···भाक् ऋ ७,१८,१३.
विभज्यते मै ३,७,६¶.
विभाज्यन्ते मै २,२,१३¶.
वि-भक्त,क्ता- -क्तः काठ ३४, १५¶; -क्तम् पै २, २३, २; -क्ताः ¶तै ६,१,९,५; ३,९,५; शौ १, ३०, ४; ११,२,९; पै १, १४, ४; १६,१०४,९.
¶वि-भक्ति- -क्तयः तै १,५, २,२; मै १,७, ३[४]; काठ ९,१[३]; क ८, ४[३]; -क्तिः तै ५, ७, १, १; काठ २२,८; क ३५, २; पै १९,

---

a) विप. (कोश-)। बस.।
b) =सपा. मंब्रा १, १, ११। खिसा १०, २ आपमं १,४,८ प्रभृ. प्रबुध्यताम् इति पाभे.।
c) =सपा. तैब्रा २, ४, ३, १३ आश्रौ ५, ५, १२ या १२,४। तै १,४,७,१ विसुच्येथाम् इति पाभे.।
d) विप. (रोहित- [=अश्व-]) गस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र. (वैतु. GW. प्रभृ. नाप. इति)।
e) स्त्री. °न्ती- > °न्ती इति शोधः (तु. W. WI.)।
f) सस्थ. ?चारुः > चारु (*चारूणि) इति शोधः द्र.।
g) =सपा. आपमं २, २, ८ प्रभृ.। मंब्रा १, १, ६ विभृ(?भ)जासि इति, वागृ ५,९; १२,३ विभजाय इति, हिगृ १,४,३ विभजा सः इति च पाभे.।
h) सपा. विभजासि <> विभजा इति पाभे.।
i) सांहितिको दीर्घः (तु. ऋप्रा ८,३५)।
j) सपा. शौ ५,२०,९ विहर इति पाभे.।
k) सपा. विभजामहै <> विभजावहि <> विभजेमहि इति पाभे.।
l) पाभे. पृ २३१७ a द्र.।
m) पाभे. पृ २३१७ g द्र.।

४६,६६$; -क्तिम् तै १,५,२,३²; मै ४,२,१; -क्तीः मै १, ७,३²; काठ ९, १²; क ८, ४²; -क्तयै मै १,६,४²; काठ ८,५; क ७,१.

१वि-भक्त- -क्ता ऋ ३,४९,४.

†२वि-भक्त- -क्ता ऋ १, २७, ६; ४, १७, ११; ५, ४६, ६; ६, ३६,१; ७, १८, २४; २६, ४; १०,१४७,५; कौ २, ८४८; जै ४,१२,२; -क्तारम् ऋ १, २२, ७; मा ३०,४; का ३४,१,४.

वि-भजत्- -जन् ऋ १,१०३, ६; -जन्तः ऋ २, १३, ४; पै १, १०१, २; -जन्तम् ऋ ५, ४९, १; २.

वि-भज्यमा(न>)ना- -ना काठ ३४, १५¶.

वि-भाग- -गे ऋ १, १०९,५; ५, ७७, ४; ७, ३७, ३; ४०, १; ५६, २१; पै १९, ४६,६.

वि-भाजन- -ने पै १३, ५, ६.

¶वि-भाजम्[a] मै १, ६, ४; ३, ३, ४; काठ ८, ५; क ७, १.

वि-भाज्य मै १, ६, ४¶; शौ ११, १,१३?[b]; पै १६,९०, ३?[b].

वि-भाज्यमा(न>)ना- -ना शौ १२,८, ९; पै १६, १४४,१.

वि√भञ्ज् > वि-भञ्जनु[c]- -नुः ऋ ४, १७, १३.

ϕवि-भयमान- वि√*भि द्र.

वि√भा, †विभाति ऋ १, ७१, ६[d]; २, २३, १५; ३५, ८[d]; ६, ६८, ९; ७, ९,४; १०, ६,२; १२१, ६[e]; मा २६, ३; ३२, ७[f]; का २८,२,१; २९,४,२; तै १,८, २२, २; मै ४, १४,४; १४²$; १५; काठ ४, १६; ४०, ११; $शौ १३, २, ४२[g]; ३, १७; †विभाति ऋ १, ९२, ९; ११; ९६, ५[h]; २, ३५, ७; ५, ११, १; २८, १; ८०, ३; ६, ५, ५; ६, ४; ८, ५८, २; १०, ३,१; २; ४५, ५; खि ३, १८, १; मा १२,२[h];२२; १५,२७; १७, ७०[h]; ३७, १६$; का १३, १, २[h]; २, ५; १६, ५, ८; १८, ६, ६[h]; ३७, ३, ३$; तै ४,१, १०, ५[h]; २, २, ३; ४, ४, २; ६, ५, २[h]; ७, १२, ३[h]; ¶५, १, ७,४; ८,६; मै २, ७, ८‡[i]; ९; १३, ७; ३,२, १²; ‡[i]; †[h]; ¶; $४, ९,६; १३[j]; १४,१४; काठ ३५,३; कौ २,२५७;८९६; ८९७; जै ३, २२, ४; ४, १३, ९; १०; $शौ १३, १,११; ३, १६; विभाति काठ ५, २[j]; १६,८[h]; ९; १८,४[h]; १९,७¶; २१,९¶; २२, १¶; ३९, १४; क ३०, ५¶; ४८, ४†; पै १८, १६,१; †वि···भाति ऋ ५,२, ९; तै १, २, १४,७; ४,४६,३; काठ २, १५; शौ ८, ३, २४; पै १६, ८, ३; वि···भाति ऋ १०, ३, ६; ¶मै १, ८, ६; २, ३,३; ¶वि···भाति काठ ८,९; क ७, ५; †वि (भाति) तै २, ४, १४, ४; ५,१२, ५; काठ ७, १६; विभासि ऋ १, ९२, ८; ६, ४८, [३ (७, ५, ४)]; वि-भासि ऋ २, १, १०; ६, ६४, २; ९,९७,३२; शौ १३,२,१०; २८; १७,१,१६; पै १८,२१,४; विभासि पै १८,२३,५; ३१,८; विभातु पै १९, ४८, १८[j]; वि-भाहि ऋ १,९५, [११; ९६,९]; ११३, १९; ३,१५,३; ६१, २; ६, १,११; १६,४५; ७, ७७,५; १०, २, ७; मा १२; १५; १४, ८; १७, ६६; का १३, १, १६; १५, २, २; १८, ६,२; तै ४, १, ९, ३; २, १, ५; ३, ४, ३; ६, ५,१; मै १, ६,२; २,७,२; ८;४,१३,६†; काठ २,१५[k]; ७, १३; १६, ८; १७, १; १८, ४; २०†;२१,९; क ६,३; २५,१०; कौ २, ७३५†; पै १, ११, २; ८, १४,११†; १३,१४,१४.

---

a) गस. णमुलन्तम् अव्य.।

b) असन् विभाज्य इति पाठः? *सं-वि√भज् > भाजि>संवि-भाज्य इति शोधः (तु. पै. मूको. छन्दश्च)।

c) विप. (इन्द्र-)। गस. उप. कर्तरि अनुच् प्र. उसं. (पाउ ३,५२)।

d) तु. सस्थ. टि. आ। e) पामे. पृ ७४७ a द्र.।

f) म. अधि···वि° इति चिन्त्यम्।

g) पृ ३५७ g कृतपूर्वः अभिपूर्वो निर्देशो नेष्टः। सस्थ. (√इ 'गतौ' + शता प्र.>) यत् इति क्रिवि. सत् न. द्वि१ (वैतु. W. प्रभृ. <यद्- इति)। 'यावतः लोकान् अभि (प्रति) यत् (गच्छन् यथास्यात्तथा)····' इति वा।

h) तु. सस्थ. टि. अन्तर्। i) पामे. पृ २८६२ f द्र.।

j) सपा. विभाति<>विभातु (तैब्रा ३,७,९,४ तैआ ४,२१,१ आश्रौ ५,१३,६ बौश्रौ ८,३ : १७ च)<>मा ३८,२७ माश १४,३, १, ३१ विराजति<>शांश्रौ ७, १६,८ विरोचते इति पामे.।

k) =सपा. तैब्रा २, ४, १, ४ आपश्रौ ९, ८, ८ हिश्रौ २, १७,३। पागृ १,५,११; ३,१,२ एहि इति पामे.।

वि-भा[a]- -भानाम् ऋ १०,५५,४.

विभा-व[b]- -वम् ऋ १,१४८, १; मै ४,१४,१५.

विभा-वन्[c]- -०वः[d] ऋ १,५८, ९; -वा ऋ १,५९,७; ६६,१; ६९,५; १४८,४; ३,३,९; ४, १,८; १२,५; १,९; ४,२; ६, ४,२; १०,१; ११,४[e]; ४९, ९; १०,६,१;२; ८,४; ६१, २०; ८८,७; ९१,१; तै ३,४, ११,१; मै ४,१२,६; १४,१५[f]; काठ २३,१२§; ३९,१४; शौ १९,५२,२; पै १,३०,२§; ६, २,१[f].

विभा-व(र>)री[g]- -०रि ऋ १,३०,२०; ४८,१; १०; ९२, १४; ४,५२,६; ५,७९,४; १०; ८,४७,१४; खि २,५,१; ६; २४; कौ २,१०८२†; शौ १९, ४८,२; ४; ४९,६; ५०,७; पै १, १०३,२; ६,२१,२; ४; १४,४, ६; १७; -रीः खि १,१२,५.

विभा-वसु[h]- -सुः ऋ ३,२,२; ८,४३,३२; ४४,२४; १०, ११८,४; खि ४,९,१; मा १२,३१; १७,५३; का १३, ३,३; १८,५,४; तै १,३,४६, २१; ४,२,३,१; ६,२,२; मै २, ७,१०; काठ १६,१०; १८, ३; क ६,३†; २५,१; पै ८, २०,९; -सुम् ऋ ५,२५,२; ८,४४, ६; १०,१४०,१,१; खि २,६,१९; ४,९,१; कौ २, ८९३†; जै ४,१३,८†; -०सो ऋ १,४४,१०; ५,२५,७; ८, १९,२५; १०,१४०,१; खि २, ८,२[i]; मा ११,४०; १२, १०६†; २६,१२†; का १२,४, ३; १३,७,५†; तै १,१,१४, ४†; ४,१,४,१; २,७,२†; मै २,७,४; १४†; ३,१,५; काठ १६,४;१४†; १९,५; ३९, १४†; क २५,५†; ३०,३; †कौ १,८६; २१३; २,११६६; †जै १,९,६; २२,१०; ४,२८,२.

‡विभा-सह्[k]- -सहम्[l] कौ १, ५४९; २,५८८; जै ३,४८,४.

¶वि-भात[m]- -भान् तै १,६,५,१; ७,५,१;२.

वि-भाती- -ती ऋ १,९२,६; १२३,१०; १२४,६; शौ १०, ८,३०; १९,४९,४; पै १४, ४०४,४; -तीः ऋ १,११३,१७; १२३,६; ३,६,७; ४,२,१९; ५१,१; १०,११; ७,३५,१०; ७८,३; ५; १०,८८,१२; शौ १४,२,४३; ४४; १८,२,२४†; १९,१०,१०†; पै १३,८,१०†; १८,११,३;४; -तीनाम् ऋ १,११३,[१५(१२४,२)]; ४, १३,१; -तीम् ऋ ३,६१,५; शौ ६,५,८०,१; ७,७८,४; पै १०,६,२.

वि-भानु[n]- -०नो ऋ ८,१०२,२.

वि-भा- वि√भा द्र.

वि-भाग-, वि-भाजन-, वि-भाजम्, ०ज्य, ०ज्यमाना- वि√भज् द्र.

वि√भास्, विभासति शौ १३, ४, ७; विभासासि शौ १९,२६,३.

वि-भास[o]- -सः पै ५,६,१०.

वि-भासस्[p]- -ससम् जै १,५६, ७[l].

---

[a]) नाप. (भासमान- [ग्रहनक्षत्रादि-])। गस. उप. कर्तरि विच् प्र.।

[b]) विप. (अग्नि-)। मत्वर्थे वप् प्र. उसं. (पावा ५, २,१०९ [वैतु. PW. प्रमृ. कृद्वृत्तमिति])।

[c]) विप. (अग्नि-)। वनिप् प्र. इति पूर्वाद् विशेषः (तु. पावा ५,२,१०९ [वैतु. सा. GW. ०वत्- इति])।

[d]) तु. पावा ८,३,१। [e]) पाभे. पृ २३४४ h द्र.।

[f]) सपा. शौ ५, १,१ आवभूव इति पाभे. ?, यत्र यनि. शोधः। एतदनु पृ ६७० h यदुक्तं तन्नेष्टम्।

[g]) विप. (रात्रि-), नाप. (उषस्- [तु. निघ १,८])। ङरप् प्र. उसं. (पा ५,२, ११२)। पाप्र. वि-भावन्-> यनि. इति (तु. दे. सा. GW.)।

[h]) विप. (प्रभूत-दीप्ति- [अग्नि-]) वस.।

[i]) नाप. (स्तोतृ-)। (वि√वृध् 'स्तुतौ' करणे>) *वि-वृध्-> *वि-वृर्- + वसु- [(< √वस [= √वाम्] 'शब्दे') वचन-] > वस. *विवृर्-वसु- > यनि.। स्तोतृ-परोऽपरो मन्त्रार्थश्चाऽग्नि-परोऽपरो मन्त्रार्थश्चेह विलुप्तौ स्यातामिति कृत्वा सूक्ष्मेकयर्चा त्रुटितं द्र. ? (तु. [अंशतः] BL. GRV.)। [j]) ०भा० इति पाठः ? यनि. शोधः।

[k]) विप. (सर्वतेजोऽभिभाविन्- [रयि-])। उस. उप. क्विप् प्र.। [l]) सपा. विभासहम् <> विभाससम् <> ऋ ९,९८,१ ऋप्रा ९,२;४४ विभ्वासहम् इति पाभे.।

[m]) विप. > नाप. (प्रजापति-लोक- [तै.])। गस. शता प्र.।

[n]) विप. (अग्नि-)। गस. उप. कर्तरि नुः प्र. (पाउ ३, ३२ [तु. PW. प्रमृ.; वैतु. सा. वस. इति])।

[o]) नाप. (सूर्य- [तु. तैआ १,७,१])।

[p]) विप. (रयि-)।

वि√*भि > ‡ϕवि-भयमान[a]- -नः, वि (भयमानः) कौ १,३३४; जै १, ३५,३‡.

वि√भिद्, ‡विभिनत्ति ऋ ८, ३३, ७; कौ १, २९७; २, १०४६; जै १, ३१,५; शौ २०, ५३,१; ५७,११; वि···भिनत्सि ऋ ८, ६०,१६[b]; पै ३, ३,४[c]; वि··· भिनद्मि तै ३, ३, १०; १[d]; ४, १, २[d]; काठ १३, ९[d]; शौ १, ११; ५[d]; वि (भिनद्मि) तै ३, ३, १०; १[e]; काठ १३, ९[e]; शौ १, ११; ५[e]; पै १५, १८, १[e];
विभिनत्तु पै १९, ३२, ९; वि-भिन्धि शौ ४,१९, ५; पै ५, २५, ५; वि···अभिनत् ऋ १, १०३,२; वि···अभिनत् ऋ १, ३३,१२; ८,७६,[(१,८०,६) २(६,६;८९,३)]; १०,६७,१२; शौ २०,९१,१२‡; १२८,१३[e].
वि···बिभेद ऋ ८,६,[(१,८०, ६)६(७६,३; ८९,३)]; १०, ६८,४; कौ २,१००२; जै ४,८, ३; शौ २०, १६,४; १०७, ३;
वि···बिभिदुः ऋ १, ८५,१०; ६; ६५,५; वि···अभेत्[f] ऋ १, ३३,१३; मै ४,१४,१३‡.
विभिद्यते[g,h] शौ २०,१३१,१;
¶वि-भित्ति- -त्यै मै २,१,६; काठ ११,५.
वि-भिद्य > द्या ऋ १०, ६७, ५; मै ४, १२,५; काठ ९,१९; शौ २०, ९१,५.
वि-भिन्दत्- -न्दता ऋ १०,१३८, ५; -न्दन् ऋ १, १०३, ३; शौ ४, १९, ५; पै ५, २५, ५; -न्दान्[i] पै १,८७,१.
विभिन्दती- -ती शौ ४, १९, ५; पै ५, २५, ५.
वि-भिन्दु[j]- -न्दुना ऋ १,११६, २०; -न्दो[k] ऋ ८, २,४१.
वि-भिन्न- -न्नः पै १०,६,३; -न्नम् ऋ १०, १३९, ६.

वि√भी > भीषि, विबीभयत् ऋ १, ८०, १२.
विबीभिषथाः ऋ ८, ७९, ८;
विबीभिषः तै ३, ३, ५, २.
वि-भीषण[l]- -णः ऋ ५,३४,६.

विभीतक[m]- -कः पै १९, ३२, ९; -कम् पै १९,३२,८.
¶वैभीतक- -कः, -कम् काठ ११, ५[n]; -कस्य[o] पै २०, ३२, ७; -काः पै १, ७२, २[p].

विभीदक[q]- -कः ऋ ७, ८६, ६; १०, ३४, १[r].
¶वैभीदक[s]- -कः तै २, १, ५, ७; ७, ७; ८, ३; मै २, १, ६[s].

वि√भू, > वोभू, ¶विभवति मै २, ५, ११; काठ १३, १३; ‡व्य-भवाति पै १७,२९,८; विभवाव

---

a) विप. (विहिंसत्- [इन्द्र-])। < वि√*भि (=√मि) 'हिंसायाम्' (तु. सपा. ऋ १०, २३,१ ϕवि-दुर्मान- इति पाभे. टि. च; वैतु. सा. BS. यनि. प्राति. अनुपसृष्टं सत् < √भी 'भये' इति?)।
b) वैतु. GW. अनुपसृष्टो योग इति।
c) सपा. शौ ३,६,२ निरभनः इति पाभे.।
d) पाभे. पृ २१८६ *a*, २८३९ *j* च द्र.।
e) =सपा. शांश्रौ १२,१६,१। खि ५,१४,२ अभिनत् इति पाभे.। f) तु. स्क. वें. सा.; वैतु. GW. अनुपसृष्टो योग इति। g) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. भद्यते इति?।
h) पाभे. पृ १८१० *d* द्र.। i) शोधः पृ २५८१ *j* द्र.।
j) विप. (शत्रुविभेदक- [रथ-]), व्यप.। गस. उप. कर्तरि उः प्र. उसं. (पा ३,२,१६९)। k) व्यप. (राजन्-)।
l) विप. (इन्द्र-)। गस. उप. ल्युः प्र.।
m) =विभीदक-। n) =वैभीदक-।
o) नाप. (विभीतक-वृक्ष-)।
p) नाप. (विभीतक- [द्यूताक्ष-])।
q) नाप. (द्यूताक्ष-, एतदाख्य-वृक्ष-)। बप्रा. सति प्रथमेऽर्थे (वि √*भृध् [=√*बद्] 'स्थैर्ये' > करणे) *वि-भृध्- + (√वृत् 'वर्तने = पतने' > भावे) *वर्तक- > बस. *विभृध्-वर्तक- [भाग्यसूचकप्रक्षेपवत्-] > यनि.। द्वितीये त्वर्थे (वि√वृध् > कर्तरि) *वि-वृध्- (महदाकार-) + (√वृत् '*आवरणे' >) *वर्तक- (पर्ण-) > बस. विवृध्-वर्तक- [महापर्ण-युक्त-] > यनि.। वि-भी॰ इति पपा.। वि√भिद् 'भेदने' > वृक्षार्थे यनि. (तु. तै [२,१,५,७], या [९,८], PW. WAG [२, १०० a; २, ३ e] प्रभृ.) द्यूताक्षार्थश्च तत एवौपचारिकः तत्फलस्य तथोपयोगादिति तु प्रायोवादः?। < वि√भी 'भये' इत्यपि केचित् (तु. अभा.)?।
r) सस्थ. ?जागृवि- > (√गृ [ग्र]भ् 'ग्रहणे' >) *जागृभि- इति शोधः इति कृत्वा पृ १२३० गतः प्रकृत-परो निर्देशो नेष्टः। 'सोमस्य भक्ष इव (मादकः सन्) *जागृभिः (अत्यन्तग्रहणकृत्) विभीदको मह्यम् अच्छान् (अचकमत [अतो मोक्षस्ततो दुःशकः])' इति वा.।
s) विप. (विभीदकवृक्षीय- [इध्म-])।

पै २, ९, ३; २०, ४६, ३; व्यु(वि-अ)भवत् मै ४,४,९¶; ¶व्यु(वि-अ)भवत् तै ५,२,६, २; ६, १,३, ४; मै १, ११,५; २,५,११; ३,६,५[२];८; व्यभवत् काठ १३, १३; १४,५; ¶वि-भवेयम् मै २,५, ११[२]; काठ १३,१३[२].

विबभूव ऋ ८,५८, २; खि ३, १८, १; पै २०,१, ४[a]; वि… भुवत् ऋ २, १,१५; वि…भूत् ऋ ४, २५, ७; †वि…भूः ऋ ६, १५, १४; तै ४, ३,१३, ५; मै ४,१०,१.

विबोभुवत्[b] तै १, ३, १०, १; मै १,२,१७[c].

वि-भु[d]– -भवः ऋ ३, ६, ९; शौ २०,१३,४†; –भवे[e] काठ ३५, १०; क ४८, ८; –भु ऋ १,९, ५; १६५, १०; २, २४, १०; ८, १०१, १२; मा १८, १०; ३३, ४०†; का १९,४,३; ३२, ३,११†; तै ४, ७, ४,१; मै २, ११, ४; ४, ११, ३†; काठ ९, १८†; १८, ९; क २८, ९; कौ २, ११२९†; जै ४, ३, ३†; शौ २०, ५८, ४†; ७१, ११†; १३५, ९; –भुः ऋ १, ३१,२; ३४, १; ६५, ५; १४१, ९; २, २४, ११; ५, ४,२; ५,९; १०, ९१, १; †तै ३, १, ११,२; ४, ११,१; मै ४,१२,६†; काठ २३, १२†; ४१, ३[f]; शौ १९, ५२, २†; पै १, ३०,२; ८, ११, ४; –भुभिः[g] ऋ ७, ४८, २; काठ २३, ११†; –भुम् ऋ ६, १५, ८; खि २, १३,३; तै ४, १,५, २[h]; मै १, ३,३५; ३,११,१०[i]; काठ ३८, ५[i]; कौ २, ९१८†; जै ४, १६,१†; शौ ४, २३,४[i]; पै ४, ३३, २[i]; –भून् मा २०, २३[i]; का २२, १, ८[i]; –भोः कौ १, ३६६†[j]; जै १, ३८, ७†[j].

विभ्वी– -†भ्वी ऋ ५, ३८, १; कौ १, ३६६; जै १,३८,७; –भ्वीः ऋ १, १८८, ५; शौ १८, ३, ६९.

†विभु-क्रतु[k]– -तुम् ऋ ८,६९, १५; शौ २०, ९२, १२.

विभु-दामन्[l]– -म्ने[m] क ४५,६.

विभु-दावन्[l]– -व्ने[m] काठ २९,५.

विभु-मत्– -मतः खि ५, ७,४, ११; १७; –मते मा ३८, ८[n]; का ३८,२,२[n]; काठ १३,१३¶; –†मद्भयः ऋ ८, ९६, १६; कौ १, ३२६; जै १, ३४, ४; शौ २०, १३७, १०.

वि(भु>)भू-दावन्[l]– -व्ने[m] तै ३, ५, ८, १; ९, २; मै १, ३, ३५.

१वि(भु>)भू-मत्– -मतः मै ४,९,९; –मते[n] मै ४,९,८.

†वि(भु>)भू-वसु[o]– -सुः ऋ ९, ७२, ७; ८६; १०[p]; खि १,५,३[q]; कौ २, ३८१[p]; जै ३, ३१, १[p].

१वि-भू[r]– -भुवम् तै १,५,५,१‡[s]; –भुवे[e] मा २२, ३०; का २४, १७, १; –भूः मा ५,३१; २२, १९[f]; ३२, ८; का ५, ८, १; २४, ६, १[f]; ३५, ३, ५; तै १, ३, ३, १; ७, १,१२,१[f]; मै १, २, १२; ५, ५¶; ६, २; ३, १२, ४[f]; काठ २, १३; ७,

[a]) पाभे. पृ २८७६ *m* द्र.।

[b]) पाभे. पृ १८०७ *k* द्र.।

[c]) MW. शत्रन्तमिति चिन्त्यम्।

[d]) विप. (अग्नि- प्रमृ.)। गस. उप. कर्तरि डुः प्र.।

[e]) सपा. विभवे<>विभुवे<>विभ्वे इति पाभे.।

[f]) सपा. विभुः<>विभूः (काश्रौ २०,२,९ प्रमृ. च) इति पाभे.। [g]) नाप. (ऋभुगणान्यतम-)।

[h]) सपा. माश्रौ ६,२,५,१८ यज इति पाभे.।

[i]) सपा. विभुम्<>विभून् इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ १६८ *c* द्र.।

[k]) विप.। बस. उप. आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६, २, ११८)।

[l]) विप. (प्रजापति-)। उस. उप. √दा 'दाने' यक. मनिन् प्र. वनिप् प्र. च।

[m]) सपा. विभुदाम्ने<>विभुदाव्ने<>विभूदाव्ने इति पाभे.।

[n]) सपा. विभु° (माश १४,२, ३,९[२] तैआ ४,९,२;५, ७,११ च)<>विभू° इति पाभे.।

[o]) विप.। बस.।

[p]) =सपा. वाश्रौ ३, ४,३, १। आपश्रौ २०, १३,४ हिश्रौ १४,३,१० विभावसुः इति पाभे.।

[q]) °भू वु° इति स्वरः? यनि. शोधः (वैतु. संस्कर्ता °भू >°भुः इति शोधः)।

[r]) विप. (२अप्-, इन्द्र-, मरुत्- प्रमृ.), व्यप. (मा २२, ३० का २४,१७,१)। गस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

[s]) सपा. विभुवम्<>विभ्वम् इति पाभे.।

२?[a]; क २,७; शौ ७, २२,१[b]; १३, ८,२; १५, १५, ६; -भ्वं: ऋ १; १३६,११; ३, ३१, १६; ६, ३४,१; -भ्वस् ऋ ३,३१, १३; ४, ७, १[c]; १०, ११, ४; ४०, १; मा ३,१५[c]; १५,२६[c]; ३३, ६[c]; का ३, ३, ५[c]; १६, ५, ७[c]; ३२, १, ६[c]; मै १, ५, १[c]; ५[c]; काठ ६,९[c]; क ४,८[c]; शौ १८,१, २१; -भ्वां ऋ १०, १३८,५; -भ्वे ऋ ८,९६, ११; मै ३,१२, ११[d].

२विभू-स(त>)ती- -तीम् तै ४, ४, २,२.

वि-भूत- -तम् ऋ १०,१८३, [(४, ३६,९) १].

विभूत-द्युम्न[e]- -म्नः ऋ १,१५६, १; ८, ३३, ६.

†विभूत-राति[e]- -तिम् ऋ ८, १९, २; कौ २, १०३८; जै ४, २९,४.

†वि-भूति[f]- -तयः ऋ १, ८, ९; १६६, ११; शौ २०, ६०, ५; ७१, ५; -तिः ऋ १, ३०, ५; ६, २१, १; कौ २, ९५०; शौ २०, ४५,२; -तिम् ऋ ६, १७, ४; ८, ४९, [६; ५०, ६]; खि ३, १-२, ६.

विभूति-मत्- -मते मै २, ५, ११¶.

वि-भूवस[g]- -वसे मै १,३,३६.

वैभूवस[h]- -सः ऋ १०,४६,३.

१वि-भ्वन्[i]- -०भ्वः ऋ ७,४८,२[j]; काठ २३,११†; -?भ्वना[k] ऋ १०,७६,५; -भ्वने ऋ ६, ६१, १३.

१वि-भू- वि√भू द्र.

२वि-भू- -†भ्वः ऋ ४, ३४, [९(७, ४१, ३)]; -०भ्वः ऋ ७, ४८, १?[l]; -०भ्वः ऋ ४,३६,३?[m].

विभू-दावन्-, °मत्- वि√भू द्र.

वि-भूमन्[n]- -म तै ३, ३, ५, ४; -मने तै ३,३,५,२;४.

?विभूवरि[o] काठ ३५,३; क ४८,४.

विभूवस्-, विभू-वसु- वि√भू द्र.

वि√भूष्, विभूषति ऋ १,११२,४.

†वि-भूषत्- -षन् ऋ ६, १५, ९; कौ २,९१९; जै ४,१६,२.

वि√भृ <>हृ,> भरिभ्रत्, विभरन्ते ऋ ५,११,४; वि···भरन्ते ऋ ६, ६७,७; [(७,७२,४) १०]; विभरन्ति तै ५, १, ५, ४¶; वि··· भरन्त ऋ १,७०,५; विभराः[p] ऋ ५, ३१, ६; वि···अभरन्त ऋ १०,९२,१०.

वि··· भर्ति ऋ ६,१३,३.

विजभार शौ १०,७,४३‡[q].

वि···भरिभ्रत् ऋ २,४,४.

वि-जर्भर[r]- -रः पै २०,४५,१.

वि-भृत,ता- -तः ऋ १,७१,[४[s]; (१४८,१)]; १४४; २; ३, ५५, ४; १०, १; २; मा ११, ४३;

---

a) अभिभूः इति शोधः (तु. सपा. मै १, ५, ४)।

b) पामे. पृ २३५५ *b* द्र.।

c) पामे. पृ २८८५ *s* द्र.।

d) पामे. पृ २८८५ *e* द्र.।　e) विप.। बस.।

f) विप. (समृद्ध-, वलवत्- [इन्द्र-, मरुत्-प्रभृ.]), भाप.। कर्तरि भावे च क्तिन् प्र. उसं. (पा ३,३,११३)।

g) विप. (इन्द्र-), व्यप. (ऋषि- [ऋ.])। गस. उप. वसुन् प्र. उसं. (पाउ ४,१८९)।

h) व्यप. (त्रित-)। अपत्यार्थे अण् प्र. (तु. वें. सा. GRV.; वैतु. GW. प्रभृ. < °वसु- इति?)।

i) विप. = विवृद्ध-। वि-भूमन्- [< गस. उप. कर्तरि मनिच् प्र.] > यनि. इति, धा. *वृद्धौ वृत्तिश्च।

j) पादादौ सं१ द्र. (वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. वि-भू- > प्र३ इति, GW. विभ्व- (=२विभ्वन्-) > प्र१ इति)। सस्थ. ?ऋभुः > ऋभो [सं१] इति, वाजो > वाज [सं१] + उ इति (वैतु. पपा. वाजः इति), अवतु > अव त्वम् इति चापि शोधाः द्र.।

k) °नः [पं१] इति शोधः [तु. पृ ६९८ *h* (तु. R [ZDMG ४८,६७७] GW. L [५३२] प्रभृ.; वैतु. पपा. अनु ?ORN.)]।

l) १वि-भ्वन्- > [सं३] वि-भ्वानः इति शोधः (तु. छन्दः, मन्त्रादौ ऋभ्वन्तरयुग्मसंबोधनं च)। सं३ पादादौ स्वरः (तु. वें. GW. GRV. प्रभृ.; वैतु. सा. प्र३ इति?)।

m) °भ्वो अभ° इति पाठः? °भ्वानोऽभ° इति शोधः (तु. छन्दः)।

n) विप. (विशिष्टविस्तारदाक्ष्यादिगुणयुक्त-)। बस. उप. १भूमन्- इति।

o) विभु! भूवरे! इति सम्बुद्धिद्वयात्मकः शोधः। विस्तरः पृ ६३० *m* द्र.। सपा. आपश्रौ १४, १७,३ भूवरि इति पामे.।　p) °भरा इति LR शोधः।

q) पामे. पृ २८४४ *e* द्र.।

r) विप.। गस. कर्त्रर्थे कृति सति उप. धा. अभ्यस्तः द्र. अभ्यासे कुत्वं च (तु. √भृ > जर्भरि- प्रभृ.)।

s) पाठः? शोधः ?विष्ट- टि.।

का १२,४,६; तै ४, १, ४, २; ५,१,५,४; मै २,७,४; ३, १, ५; काठ १६,४; १९,५; क ३०, ३; शौ १९, ३, १६[a]; –तम् मा ३२,९[b]; का ३५,३,६[b]; तै ४,२, २,१‡[c]; मै२,७,९‡[c];४,९,१०; ‡काठ ९,१९[c]; ३६,९[c]; –ता ऋ १०,४५,२[c]; ८०,४; मा १२, १९[c]; का १३,२,२[c]; तै २, २, १२, ६; –ते ऋ १०,७९,१.

†वि-भूत्वन्[d]– -त्वा ऋ ९,९६,१९; कौ २,५२७; जै ३,४१,३.

†वि-भृत्र,त्रा°[e]– -त्रः ऋ २, १०, २; –त्रम्[f] ऋ १,९५,२; पै ८, १४, २; –त्राः ऋ १, ७१, ३; ७, ४३,३.

?विभ्यसि[g] पै ४,१५,६.

वि√भ्राज्, विभ्राजते ऋ ८, ४३, २३; विभ्राजते ऋ ५, ६२, ७; विभ्राजन्ते ऋ ५, ६१, १२?[h]; विभ्राजन्ते ऋ ८, २०, ११; वि···भ्राजन्ते ऋ ७, ५५, २; वि···भ्राजन्ते ऋ १,८५,४.

†वि-भ्राज्– -भ्राट्,ड् ऋ १०,१७०, १[i]; २; खि ४,१२,२[i]; मा ३३, ३०[i]; का ३२,३,१[i]; मै[i] १,२, ८; ३,८, ५; काठ २, ९[i]; २५, ६[i]; ३९,५§; क[i] २,३; ३९,३; कौ २,८०३[i]; ८०४; कौ ३, ५, २[i]; जै २,३,२[i]; ४,२,९[i]; १०.

¶वैभ्राज[j]– -जाः मै ३,८,५.

†वि-भ्राजत्– -जन् ऋ ८,९८,[३; १०,१७०,४]; कौ २,३७७[k]; जै ३, ३०, २०[k]; शौ §१३, २, ३३; ४५; २०, ६२,७; पै १८, २३,९;२५,५.

वि-भ्राजमान– -नः ऋ ७, ६३, ३; मा १५, ५२; का १६,६,४; तै ४,७,१३,४; मै २,१२,४; काठ १८, १८; क २९, ६; –नान् ऋ ४,३३,६.

†वि-भ्राष्टि[l]– -ष्टिम् ऋ १,१२७,१; मा १५, ४७; का १६,५,२९; तै ४,४,४, ८; मै २, १३, ८; काठ २६,११; ३९, १५; कौ १, ४६५; २, ११६३; जै १, ४८, १०; शौ २०,६७,३.

१वि-भ्वन्– वि√भू द्र.

२वि-भ्वन्[m]– -भ्वा ऋ १, ११३, १; १६१,६; १९०,२; ४,३३,३; ९; ३४,१; ३६,६; ५,४६,४; ७,४८, ३; १०,३,६; कौ २,१०९९.

विभ्व-तष्ट,ष्टा[n]– -ष्टः ऋ ४,३६,५; –ष्टम् ऋ ३, ४९, १; ५, ५८, ४; –ष्टाः ऋ ५, ४२, १२.

वि(भ्व>)भ्वा-सह्[o]– -सहम् ऋ ५, १०,७; ९,९८,१[p].

वि√मंह्, विमंहते ऋ ८,४५,१२.

?विमत पै २०,२९,८.

¶वि√मथ्, ?विमथ खि ४, ५, ४०§[q].

विमथ्नते मै ३, ८,९[r]; व्यं(वि-अ) मथ्नत मै १,१०,१०; काठ ३६, ५; विमथ्नीरन् तै ३, १, ३,२.

विमथिष्यन्ते काठ २५, २; क ३८,५; व्यमथिषत मै ४,८,९.

¶वि-मथ्नान्– -नाः तै ३,५,४,३[r]; काठ ३२,६.

---

a) पाभे. पृ २३७४ *l* द्र. । b) पाभे. पृ १९१२८ द्र. ।

c) सपा. विभृतम् <> विभृता इति पाभे. ।

d) विप. (उद्भूतिमत्- [सोम-])। गस. उप. क्वनिप् प्र. ।

e) विप. (विशिष्टदीप्तिमत्- [अग्नि- प्रमृ.]) । बस. उप. भाप. <√भृ '*दीप्तौ' ।

f) सपा. तैब्रा २,८,७,४ विभर्त्रम् इति पाभे. ।

g) विभेषि इति शोधः । यनि. वावि. द्र. ।

h) पाद-पाठः ?यद् एते एषां श्रिया (*मध्ये>) अधि रोदसी इति जागत-मानतः शोधः । 'यदा मरुतो रोदस्योर्मध्यतः स्व-रथेषु विभ्राजन्ते, तदोपरि द्युलोके रुक्मः (रोचनम्) इव संजायते' इति वा. (वैतु. पपा. अनु येषाम् इत्येतच्छिरस्कतया पाठात् वें. सा. MVH. प्रमृ. [तु. ORN.] वा. मुधाप्रयासाः, GW. वि-भ्रा° इति शोध-प्रस्तावश्च ?) । नान्तरीयपूर्वे मन्त्रेऽपि *यदीम् > यु ईम् इति विपरिणामः द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. ये इति प्रथमं पदमिति ?) ।

i) पाभे. पृ २२८५ *f* द्र. ।

j) विप.(देव-) । तस्येदमीयः अण् प्र. ।

k) तु. BI. पपा.; वैतु. अन्ये °जं ज्यो° इति ? ।

l) =दीप्ति- (तु. सा. विव. GW. प्रमृ.; वैतु. सा [ऋ.] कर्तरि प्र. इतीव, वें. स्क. दु [या ६, ८] प्रमृ. <वि √भ्रंश् इति) ।

m) विप. (अग्नि- प्रमृ.), व्यप. (ऋभुदेवान्यतम-) । वि-भूमन्-> यनि. ।

n) विप. ([रयि- प्रमृ.]) । उस. पूप. क्रिवि. सत् < १वि-भ्वन्- इति वा २वि-भ्वन्- इति वा ।

o) विप. (बलवद्-अभिभवितृ- [रयि-]) । उस. ।

p) पाभे. पृ २८८३ *l* द्र. ।

q) शोधः पृ १७६६ *h* द्र. । ? विमथ ह>सपा. खिसा २९,४२ आवह इति पाभे. ।

r) BI. विमन्थाना: इति पाभे. ।

वि√मद्, >मादि, ¶व्यं(वि-अ)-माद्यत् मै ३,१०,६; काठ २९,१; ?व्यमात् क ४५,२[a].
वि⋯असीमदम् शौ ७,७८,३.
वि-मद्वत्[b]– -द्वन् शौ २०, ४९, ३; पै १९, ४५, १५.
¶वि-मदि(त>)ता– -ता[c] काठ २९,१; क ४५,२.
विमदित-रू(प>)पा– -पा मै ३,१०,६¶[c].
वि-मद[d]– -दः ऋ १०, २०, १०; –दम् शौ ४, २९, ४; पै ४, ३८,५; १६, ४६-४७, १-१०; ४८, १-५; –दस्य ऋ १०,२३, ७; –दाः[e] ऋ १०, २३, ६; –दाय ऋ १, ५१, ३; ११२, १९; ११६,१;११७,[२०; १०, ३९, ७]; ८, ९, १५; १०, ६५, १२; खि १, १२, ६; शौ २०,१४१,५; –देन ऋ १०, २४,४.
?विमदान्[f] खि ५, ७,४,१५.
वि-मध्य[g]– -ध्यम् ऋ १०, १७९, २; शौ ७,७५,२?[h]; –ध्ये ऋ ४, ५१,३.
वि√मन्, वि⋯मन्महे ऋ १०, ९२, ३[i].
वि-मत– -तम् पै १,३७,४.
१वि-मनस्[j]– -नाः[k] ऋ १०, ८२, २; मा १७,२६; का १८,२,२; काठ १८,१; क २८,२.
२वि-मनस्[l]– -नाः ऋ ८, ८६, २; खि ५,१,४[m].
वैमनस्य– -स्यम् शौ ५,२१,१.
विमन्यु[n]– -न्यवः ऋ १,२५,४.
वि-मन्युक[o]– -कः शौ ६, ४३, १; पै १९,३३,७;८; –?कस्य[p] शौ ६,४३,१.
वि-महस्[q]– -हसः ऋ ५, ८७, ४; –०हसः ऋ १, ८६, १; मा ८, ३१; का ९, ५, ४; तै ४, २, ११, २; शौ २०,१,२.
वि-महि[r]– -हीनाम् ऋ ८,६,४४.
वि√मा(माने), विमिमीते ऋ १०, ७१, ११; ¶तै ५, २, ५, १[s]; २; ६,६,४,१; ¶मै ३, २,४[s]; ४, ७,९; ¶काठ २०,३[s]; २५, ४; ¶क ३१,५[s]; ३९, १; शौ ४,११,२[s]; १०, ७, २; पै १७, ७,४; १९, ५२,११‡[t]; वि⋯मिमीते ऋ ९, १०२, ३; कौ २,३६५; जै ३, ३०, ७; वि⋯मिमीते तै ५, ४, ६, ५¶; वि-मिमे ऋ १०, १२४, ३; वि⋯मिमीमहे शौ १८, २, ४१; विमिमीष्व शौ १३, १, २७; पै १८, १७,७; वि⋯मिमीध्वम्[u] तै १, ७, ८, १; व्यं(वि-अ) मिमीत ऋ १०, ११०, ११; मा २९, ३६; का ३१, ४, ११; मै

---

a) °माद्यत् इति शोधः (तु. मै. काठ.)।
b) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. वि° इति ?।
c) सपा. विमदिता <> विमदितरूपा इति पाभे.।
d) व्यप. (ऋषि-)।
e) बहु. < वैमद- (तु. PW. प्रमृ.)।
f) वि, मदान् इति शोधः। वेः इत्यस्य मानट् इत्यनेन योग इति ?। g) नाप.। प्रास.।
h) वि⋯म° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. ऋ. W. प्रमृ. च)।
i) तु. वें. PW. प्रमृ.; वैतु. सा. विपणेः इति समस्तम् इति ?। धा. √म्ना [अभ्यासे] इत्यस्यैव रूपान्तरमिति मतम्।
j) त्रिप. (विशिष्ट-मनस्- [विश्व कर्मन्-])। वस.।
k) विमना आत् (या १०,२६ च) इत्यस्य स्थाने सपा. मै २,१०,३ विमसे युः इति, तै ४, ६,२,१ मनसा यत् इति च पाभे.।
l) नाप. (विक्षिप्त-जन- [तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. व्यप. [ऋषि- ?])। वस.।
m) सपा. मै २,२,६ काठ १०,१२ शौ ३,८,५;६,९४,१ विव्रताः इति, पै १९,१५,२ विहताः इति च पाभे.।
n) नाप. [*स्तोत्र- (तु. [तात्पर्ये] ORN. GRV.)]। (√बृध् "स्तुतौ" > भावे) *बुध्मन्– > *विमन्– + (√यु "मिश्रणे = योगे" > भावे) *यु– > बस. *विमन्यु– > यनि.। (वैतु. वि-म° इति पपा. अनु < वि + मन्यु– [क्रोध-] इतीव वें. सा. PW. प्रमृ., स्क. मन्यवः इति पदपार्थक्ये सति विपरा⋯पतन्ति इत्यन्वयं इति च)।
o) विप. (क्रोधनाशकृत- [दर्भ-])। वि + मन्यु– > बस. *वि-मन्यु– > स्वार्थे यनि.।
p) °कः, च इति द्वि-पदः शोधः (तु. W. टि.)।
q) विप. (विशिष्ट-बल- [मरुत्-])। वस.।
r) नाप. (*देव-)। (√भृ "बले" > भावे) *भृत्– > वि*– + (√भृ "धारणे" > भावे) भृति– > बस. *वि-भृति– > यनि. (वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. वि-महि– > प्रास., विप. चेति)। s) पाभे. पृ ६७६ k द्र.।
t) सपा. ऋ ८,४२,१ अमिमीत इति पाभे.।
u) सपा. मा ९,१३ का १०,३,६ मै १,११,२ मिमानाः इति पाभे.।

४,१३,५; काठ १६,२०; शौ ५, १२, ११; वि॒॰॰॰अमिमीत ऋ ६, ७, [(१, १६०, ४) ७]; †वि॒॰॰॰अमिमीत ऋ ६, ८,२; मै ४,११,१; वि॒ (अमिमीत) ऋ ६,७,७.

†विममे ऋ १, १५४,१; ३; २, १२,३; ५,८१,३; ६, ४९, १३; मा ५, १८; ११, ६; का ५, ५, ६; १२, १, ६; तै १, २, १३, ३; ४, १, १, २; मै १, २,९; ७,१; २, १२, २३‡[a]; काठ २, १०; १५, ११†; ४०, १‡[a]; शौ ७, २७, १; २०, ३४, २; पै १३, ७, २; २०, ६, ९; विममे मै २,१०,३‡[b]; क २,४; विममे पै ४, १, ४‡[a]; वि॒॰॰॰ममे ऋ १, ५८, १; वि॒॰॰॰ममे ऋ १, १६०, [४ (६, ७, ७)]; ५, ८५, ५; ९, ६८, ३; वि॒॰॰॰ममिरे ऋ ५, ५५, २; विममुः ऋ १,११०,५.

वि-ममान[c]– -नः पै १८, २०, ९[d].

वि-मा॒[e]– -मा तै ४, ४, ११, ३; मै ४, ९, ४.

†वि-मान, ना[f]– -नः ऋ ३, २६, ७; ७, ८७, ६; ९, ६२, १४; ८६,४५; १०,१२१,५[g]; १३९, ५; मा १७,५९‡[h]; १८, ६६; ३२, ६[g]; का १८, ५, १०‡[h]; २९, ४, १[g]; तै ४, १, ८, ५; ६,३,२‡[h]; ५,४,६,५‡[h]; मै २, १०,५‡[h], ३,३,८[i];‡;¶; ४,९, ११$; १२,५; काठ ४,३‡[j]; १८, ३‡[h]; २१,८[i]; ‡[h]; ¶; क २८, ३‡[h]; कौ २, ९६६; ३,२,१२; जै २, २,७; ४, २०,९; शौ ४, २,३;१०,८,३‡[j];४०‡[j]; पै २, ६१,१$; १६,५२,५$; १०१, ६‡[j]; -नम् ऋ २, ४०, ३; ३, ३, ४; मै ४, १४,१; काठ ३७, ९$[k]; शौ ९,३,१५‡[g]; पै १६, ४०, ६‡[g]; -नाः[l] काठ १३, १५$; पै १,१०२,३?$[m]; -ने ऋ १०, १२३, १[l]; मा ७, १६[l]; का ७,७,१[l]; तै १, ४,८, १[l]; ४, ६, २, २‡[n]; मै १, ३, १०[l]; क ३, ३[l].

विमानी– -नीम् ऋ १०,९५,१७.

वि-माय ऋ १०, ११४,६.

वि-मित, ता– -तम् शौ १३,३,८; -ता शौ १३, १, ७; पै १८, १५,७; -तानि ऋ ६, ७, ६; -ते शौ १०,७,३९[o]; पै ४,१,७‡[p].

वि-मिमान– -नः ऋ १,५०,७φ[q]; १५५, ६; १८६, ४; शौ १३, २, ५[d]; २२φ†[q]; २०, ४७, १९φ†[q]; पै १७, ७, ४[r]; १८, २२,७φ†[q].

वि-मा(या >)य[s]– -यम् ऋ १०, ७३, ७.

वि√मि (वधा.), वि॒मिन्वन् ऋ ३, ३१, १२.

विमिमाय ऋ २, १५,३; तै २, ३,१४,५†.

वि-मिन्वत्[t]– -न्वन् ऋ ४,५६,१; मै ४,१४,७†.

वि-मुक्त– वि√मुच् द्र.

¶वि-मुख– -खान् काठ २०, ८; क ३१,१०.

वि√मुच्, ञ्च्, वि॒॰॰॰अमुक्तम् खि १, १२, ६.

वि॒॰॰॰मुमोचत् ऋ ७, ८८, ७; विमुमुचः ऋ ३, ४१, ८; शौ २०,२३,८†; विमुमोक्तु ऋ १, २४, १३; विमुमुग्धि ऋ २, २८, ६; ५, २,७[u]; मै ४, १४,

a) सपा. ऋ १०,१२१,५ विभे.।
b) पाभे. पृ २८८८ *k* द्र.। c) =वि-मिमान–।
d) सपा. विम°<>विमि° इति पाभे.।
e) तु. उन्मा-, प्रमा- प्रभृ.।
f) विप. =समावेशक-, विधारक- प्रभृ.। गस. पूप. वप्रा. द्र.। g) सपा. विमानः <> विमानम् इति पाभे.। h) पाभे. पृ १८६० *a* द्र.।
i) सपा. °नः <> °ने इति पाभे.।
j) पाभे. पृ २३५९ *i* द्र.।
k) सपा. पै ४,३,४ तैव्रा २, ७, १५, ३ उपस्थम् इति पाभे.। l) पाभे. पृ १६२५ *i* द्र.।
m) °ना इति पाठः? यनि. शोधः।
n) पाभे. पृ १८३५ *h* द्र.।
o) पाभे. पृ २४८९ *o* द्र.।
p) सपा. ऋ १०,१२१,७ विभे.।
q) तु. टि. φउन्-मिमान- [परि.])।
r) पृ २४७४ *f* द्र.।
s) विप. (दास-)। बस.।
t) विप. [परिच्छिन्दत्- (उक्षन्- = *सूर्य- [वैतु. PW. GW. यनि. क्विप. सत् लङि प्रपु३ इति ?])]। सस्थ. रुवत् इति क्विप. (रुच्- > *रुव- [दीप्तिमत्-] >) √*रुव > *रुवत् > यनि.। अत्र विषये पृ २६६९ सस्थ. कृतचरो निर्देशो नेष्टः। u) वैतु. GW. अनुपसृष्टो योग इति।

९[a]; विमुमुक्तम् ऋ ७,९१,५. विमुचन्ति ऋ ५, ६२, १; विमुचन्ति ऋ २, २८, ४; विमुचाति ऋ २, ३८, ३; विमुच, >चा ऋ १, १७७,४; ३, ३५, ३; ४३, १; ६,४०,१; विमुचध्वम् ऋ १,१७१,१.

विमुञ्चते मै ३, ४, ५¶; विमुञ्चते मै ३,४,५[२]; ¶विमुञ्चते काठ २२,६; क ३४,१[२];¶वि… मुञ्चते मै ३, ४, ५; काठ २२, ६; विमुञ्चति ¶तै १, ७,६,६; २, २, ६, ५; ५, ५, १०, ६; विमुञ्चति मा २, २३[b]; का २, ५,६[b]; ¶तै १, ७,४,४; ६,६; २, २, ६, ५; ५, २,४,२; ¶मै ३, २, ३; ४, ६, २; काठ २४, ५¶; विमुञ्चति ¶काठ १०, ३; २०, १; २२, ६[२]; २७,५; ३१, ६; ३२,३; ४५,९$; ¶क ३१, ३; ३४, १[२]; ३७, ६; ४२, ५; विमुञ्चामि शौ ५, १३, ६; पै ८, २, ४; १३, १०, १; वि… मुञ्चामि तै १, ६,४,३; ७,४,४; मै १, ४, १; ५; २,१२,३; ३, ४, ५; काठ ५, ३; ३२, ३; शौ ७, ८३,१; पै १८,१४,६; २०, ३१, ९; वि(मुञ्चामि) तै १, ६, ४, ३[२]; ७,४, ४; मै १, ४, १[२]; ५; २, १२, ३[२]; ३, ४,५; काठ ५, ३[२]; ३२,३; शौ ७; ८३,१[२]; पै १८, १४, ६[२]; २०, ३१,९[२]; ?वि… मुञ्चत पै २०, ३२,४[cd]; विमुञ्चात् शौ ६,१२३,१; पै ५, ३३,१; विमुञ्चतु मा १२,६१[e]; का १३, ४, १७[e]; तै १, ६, ६, ३[b]; ४, २, ५, २[e]; मै २, ७, ११[e]; ३, २, ३[e]; काठ १६, ११[e]; २०, १[e]; ४५, ९[२f]; क २५,२[e]; ३१,३[e]; ३४, १[e]; विमुञ्चताम् तै १,१,७,२[e]; ५,१०, ४; मै १,१,८;४,१,८; काठ१,७; ३१,६; वि… मुञ्चताम् शौ २,८, १; ३,७,४; पै १, ९९, २; वि (मुञ्चताम्) पै ३, २, ४; विमुञ्च मा २७,३३; का २९, ३, ६; मै ४,६,२; शौ ७,४,१; पै २०,१, १०; †वि… मुञ्च, >ञ्चा ऋ १०,९४,१४;१६०,१; शौ २०, ९६,१; †वि… मुञ्चत>ता[h] ऋ ४, १२, ६; १०, १२६, ८]; मै ३, १६, ५; काठ २, १५; पै ५, ३९, ८; ¶विमुञ्चेत काठ २७,५; क ४२,५; ?विमुञ्चम् पै २०,२४,४.

वि…अमुचत ऋ १०,१३८, ३. व्य(वि-अ) मौक् मै १, ४, ५; २, १, २[२]¶.

¶विमुच्यते तै ५, ५, ३, १; मै ३, २,३; ४, ७,४; ¶विमुच्येते मै ४, ६, ७; काठ २८, २; क ४४,२; ¶विमुच्यन्ते मै १,११, ७; ४, १, ८; १४; ४, ६; काठ १४, ७; विमुच्यन्ताम् मा ३५, ३; का ३५, ४,३; वि… मुच्यन्ताम् शौ ६, ११२, ३[1]; विमुच्यस्व पै ४, १४, ३; विमुच्येथाम् तै १,४, ७, १‡[j]; विमुच्यध्वम् मा ९,१२[२]; १२, ७३; का १०,३,४; १३,५,१२; तै १, ७,८,४; मै १,११,३; ७; २,७, १२; काठ १४, १; ७; १६, १२; क २५,३.

वि-मुक्त,क्ता- -क्तः तै ६,२,१,१¶; ¶मै ३,७,९;४,८,६;¶काठ २४, ८[२]; २९,४; ३२,३; ¶क ३८, १[२]; ४५,५; शौ ९, १२, २४; २०, १३६, ५[k]; पै १६, १३९, २५; -क्तम् तै ६, ५, ९,३¶; -क्ताय तै ७, ४, २२, १; काठ ४५, १; -¶क्तौ काठ २४,८; क ३८, १.

वि-मुक्ति- -क्त्यै मै ४,६,२¶.

१वि-मुच्[1]- -मुचम् ऋ ५, ४६, १.

२वि-मुच् (वप्रा.)- -मुचः[m] शौ ६, ११२,३; -०मुचः[n] ऋ १,४२,

a) Sch. स्वरहीनः पाठः ?।

b) एकतरत्र सपा. विमुञ्चति <> विमुञ्चतु इति, एकतरत्र च मा १,६ का १,३,२ प्रभृ. युनक्ति इति पाभे.।

c) सपा. काठ ३,८ शौ ७,८८,१ मुञ्चतु इति पाभे.।

d) ϕवि-मुचत इति वा ϕवि-मुचे इति वा शोधः (तु. मूको. छन्दश्च)।

e) =सपा. माश ७,१,१,४३। आपश्रौ १६, १०, ८ युनक्तु इति पाभे.।

f) सपा. तै ७,५,१३,१[२] युनक्तु इति पाभे.।

g) =सपा. काश्रौ २,८,१६। बौश्रौ १,८:१९;३;१५:१३ वैश्रौ ४,९:८ युङ्क्ताम् इति पाभे.।

h) पाभे. पृ २८७९ *n* द्र.।

i) पाभे. पृ२८३९ *m* द्र.। j) पाभे. पृ २८८१ *c* द्र.।

k) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. ? विमो पाभे.। सपा. खि ५,२२,६ हि सुः इति पाभे.। l) गस. भावे क्विबन्तम्। m) विप. (बहु-वलय- [पाश-])। <वि√मुच् (=√मुज्) "कौटिल्ये"।

n) नाप. स्त्री. ("रात्रि-)। <वि√मुच् (=√म्रुच्)

१;६,५५,१[a].
वि-मुच्य, >च्या ऋ १,१०४, १; ३,२२,१; ¶तै ५,५,१०,७; ६,२,१,१.
वि-मुच्य[b]- -च्यः तै ५,२,४,२¶.
¶वि-मुञ्चमान- -नेषु मै ३, ४,५; काठ २२,६[२]; क ३४,१[२].
¶वि-मोक[c]- -कः तै १, ७, ४,४; ५, ५,१०,७; काठ ३२, ३; शौ १६,३,४ऽ[d]; -के मै ३,४,५[२]; काठ २२,६[२]; क ३४,१[२].
वि-मोकम्[e] तै ७, ५, १, ५.
वि-मोक्तृ- -क्तारम् मा ३०, १४; का ३४, ३, १; काठ २०, १¶; क ३१, ३¶; -क्तारौ काठ ३१, ६¶.
१वि-मोचन[f]- -०न ऋ ८, ४, १५; १६.
२वि-मोचन[g]- -नम् ऋ २,३७,५[h]; ३,३०,१२;५३,[५;६]; ४,४६, ७; तै ७, ५,१, ५¶; काठ १७, १७‡[i]; क २८, १‡[i]; -नात् ऋ ३,५३,२०; -ने ऋ ५,५२, ७; १०,९४,१३.
वि√मृज्, >मामृज्, विमृड्ढि शौ ११, १, ३१; पै १६, ९२, १; ¶व्यमार्ट् तै ७,१, ५,१; मै ४, २, १३; विमृज्यात् मै ४, २, १३¶.
वि…मामृजीत[j] ऋ ७,९५,३.
वि-मृग्व(र>)री[k]- -०रि शौ १२, १, ३५; पै १७, ४,४; -री शौ १२,१,३७; पै १७,४,७; -रीम् शौ १२,१,२९; पै १७,३,१०.
वि√मृण्, >¶वि-मृणत्- -णन् मै ३,६,९; काठ २३,६; क ३६,३.
?विमृत्ये पै ५, ३८, ८.
वि√मृध्(संग्रामे) > वि-मृध्[l]- -मृधः पै १०,४,२; ७१, ११[२]; १५०,८; १५२,६;७; १७,१२, ७; -मृधे मा ८; ४४[२]; का ८, १८,१[२].
¶वैमृध[m]- -धः तै २,५,३-४, १; -धम् तै २,२,७,४; ५,३,१; काठ १०, ९[२]; -धाय तै २, २, ७, ४[n]; ४,२,२[२];३; ४; मै २, २,१०[o].
वि-मृध्, धा[p]- -धः ऋ १०, १५२, २; शौ १, २१,१†; ८, ५, ४; २२†; पै २,८८,४†; १६, २७, ४; -धस्य[q] काठ ५,१; ३२,१; -¶धा तै २,४,२,१; काठ १०, ९[२]; १०; -धाय ¶काठ १०, ९[२n]; १०[४].
वि√मृश्, वि…अमृशत् शौ १३,१, ८; पै १८,१५,८.
वि-मृशत्- -शन्तः ऋ १०,६५,७.
वि-मृष्ट- -ष्टम् ऋ १०, ८८,१६.
वि√मे, विमयन्ते ऋ १०,४०,१०[r].
?विमेजमद्[s] पै ९,२२, १९.
वि√म्रद्, विम्रदते मै १, ६, ३¶; विम्रद > दा ऋ ६, ५३,३.
वि√*यच्छ्,यम्,> यामि, वि… यच्छन्तु पै १९,३८,१०; †वि… यच्छ ऋ १०, १५२,५; शौ १, २०,३;२१,४; पै २,८८,५;१९, १६,७; वि…यच्छत ऋ ८,२७, ९;४७, २.
†वियन्त ऋ १, ८५, १२; ६, ५१,[(५, ५५, ९) ५]; तै १, ५, ११,५; मै ४,१०, ४; १४, ११; काठ ८, १७; वियन्तन ऋ ५, ५५, [९ (६, ५१, ५)]; ८,४७,१०; वि…यन्तन ऋ ८, ४७,३.

'*आवरणे'(तु. नि-मृच्–, मोकी–; वैतु. अन्ये धा. मोचने =त्यजने वृत्तिरिति?)। रात्र्या उत्तरवर्तिन्या उषस उत्तरवर्तित्वात् पूषा रात्र्या नप्तेति द्र.।

[a]) सरथ.? वाम्>माम् इति शोधः।
[b]) विप.। गस. उप. क्यप् प्र.। [c]) गस. उप. भावे घञ् प्र.। [d]) नाप.। कर्तरि अच् प्र. कुत्वश्च।
[e]) गस. णमुलन्तम् अव्य.।
[f]) विप. (विमोचयितृ- [इन्द्र-])। गस.। [g]) भाप.।
[h]) तु. ऋ ४, ४६, ७; GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. विप. इति?।
[i]) पाभे. पृ १८३० *k* द्र.। [j]) ॰मम्रृ॰ इति पपा.।
[k]) विप. (पृथिवी-, भूमि-)। गस. उप. क्वरप् प्र. उसं.। प्राप्र. तु < वि-मृग्वन्- इति।
[l]) विप. (विध्वंसक- [इन्द्र- प्रमृ.]), नाप. (शत्रु- [तु. निघ २, १७])। गस. कर्तरि कृत् (वैतु. सा. म. वस. इति?)।
[m]) विप., नाप. (इन्द्र-)। तस्येदमीयः स्वार्थिकश्च अण् प्र.। [n]) सपा. वैमृधाय<>विमृधाय इति पाभे.।
[o]) वै मृधाय इति पाठः? यनि. शोधः द्र. (तु. तै.)।
[p]) विप. (विमर्धयितृ- [इन्द्र-, प्रतिसरमणि- प्रमृ.]। गस. उप. कः प्र. (वैतु. PW. प्रमृ. विमृध्–> प१ इति)।
[q]) सपा. आपश्रौ ४, १०,१ बौश्रौ २७,१४ : २ माश्रौ ४,१४,११ माश्रौ १, ४, २,६ वाश्रौ १,१,३, ६ वैश्रौ ६,९:१० वैमृधस्य इति पाभे.। [r]) पाभे. पृ २८७२ *h* द्र.।
[s]) पाठः? वि(मे)ऽयमत् (<वि√यम् विस्तारे) इति शोधः (तु. पृ ८६१ *e*)।

वि॰॰येमतुः ऋ ५, ६१, ९; वियेमिरे ऋ ४, ५४, ५; वि॰॰यमुः ऋ ५, ६१, ३; वि॰॰येस ऋ ८, २७, २०; †वियंसत्[a] ऋ ८, ४२, २; मै १, २, १२; ४, १४, १२; काठ १७, १९; वि॰॰यंसत् ऋ १, १८९, ६; वियंसतः ऋ १७, ६६, ७; वियमन् शौ ७, १२२, १[b]; वियमः शौ ४, ३, ७[c].

?वि॰॰यामय[d] शौ ६, १३७, ३.

वि-यत- -तस् ऋ ४, १९, ३; -तौ शौ १०, ८, १८[e]; १३, २, ३८[e]; ३, १४.

वि-यत्य मै ४, ५, ६¶

वि√यत्, > याति, वियेतिरे शौ १८, १, १७.

¶वियातयति तै ५, १, १, ३; २, ५, ५; ३, ३, २[f]; ३-५; ४, १; ३, ५; काठ ११, ८; २०, १२[f]; ३७, १६; क ३१, १४[f]; ४१, ८; वियातयन्ताम् शौ ५, २९, ६-९; पै १३, ९, ७; ८.

वि-यत्त- -त्तः तै ४, ४, ५, १; २[g]; काठ ३९, ३.

वि-युत्-, °ती- वी (वि√इ) द्र.

वि√यस् > वि-यास- -साय मा ३९, ११; का ३९, ९, १; तै १, ४, ३५, १; काठ ४५, ६.

वि√या, वियाति ऋ ९, ९१, ३; शौ ३, ३१, ५[h]; वियाति ऋ ८, ७३, १३; वि॰॰याति ऋ १, १४०, ९; ६, ६६, ७; वियासि ऋ ६, १२, ६; वि॰॰यासि, वि(यासि) ऋ १०, ३२, २; वियाहि ऋ ३, ३१, १९[i]; वि॰॰यातम् ऋ ६, ६२, ७; १०, ३९, १३; वियात ऋ १, ८६, १०; वियाथन; वि(याथन) ऋ १, ३९, ३; वि॰॰अयातम् ऋ १, ११६, २०; ¶व्ययुः मै १, १०, १४; काठ ३६, ८; वियायात् मै १, ८, ९¶. वि॰॰ययुः ऋ ६, ६५, २; ८, ७ [(६, १३) २३]; वि(ययुः) ऋ ८, ७, [(६, १३) २३]; वि॰॰ययथुः ऋ १, ११७, १६.

वि√यु (अमिश्रणे), > यावि, वियुयात्, वियुयात् तै २, ६, ५, ४¶. वि॰॰युयवत्, वि(युयवत्) ऋ ६, ४४, [(२, ३३, २) १६]; वियूयोत् ऋ १०, ९५, १२; वि॰॰युयोत, वि(युयोत)[j] ऋ १, ३९, ८. †वि॰॰युव ऋ ९, १०८, ९; कौ १, ५७९; २, ३६१; जै १, ५९, २; ३, ३०, ४; †वियूयाः[j] ऋ ७, १०४, १५; शौ ८, ४, १५; पै १६, १०, ५; वियोषत् ऋ ४, १६, २०; वियोषत् ऋ २, १८, ८; ४, २, ९; वियोषतः शौ ९, ५, २७[k]; वियोषम्[l] तै १, २, ५, २; काठ २, ५; क १, १८; वियौष्ट शौ ३, ३०, ५; पै ५, १९, ५; वियौः ऋ २, ३२, २; †वियौष्टम् ऋ ८, ८६, [१-५]; १०, ८५, ४२[m]; शौ १४, १, २२; पै १८, ३, १; वियौष्म[l] मा ४, २२; का ४, ७, ४; मै १, २, ४.

वि॰॰यावयान् पै १५, २३, ४[n]; वि॰॰यावय, वि(यावय) पै १५, २०, १[o].

वि-युत, ता- ताः ऋ ५, ३०, १०; -ते ऋ ३, ५४, ७[p].

वि-युति- -तौ[q] ऋ ४, ७, ७; १०, ६१, १२.

†वि-यूय ऋ १०, १३१, २; मा

a) पाभे. पृ १८१२ f द्र.। b) पाभे. पृ १८१३ a द्र.।

c) तु. पपा. W.; वैतु. सा. वि-यम- > यनि. इतीव?। पाभे. पृ २८७१ c द्र.।

d) पृ २५३१ तत्रत्ये टिं. च शोधः। °यमय इति पपा. (तु. अप्रा ४, ९३)। सपा. पै १, ३८, ४ आ॰॰य° इति पाभे.। e) पाभे. पृ २५९२ g द्र.।

f) सपा. मै ३, २, १० काठ २०, १२ दधाति इति पाभे.। g) सपा. काठ ४०, ५ अधिवियत्तः इति पाभे.।

h) सपा. ऋ १०, १७, १ या १२, ११ समेति इति पाभे.।

i) अभि √या > अभियाहि इति शोधः।

j) प्रपु १। k) सपा. पै ८, १९, १० व्यञ्चतः इति पाभे.।

l) सपा. वियोपम् (तैआ ४, ७, ५ आपश्रौ १०, २३, ५ प्रमृ. च) <> वियौष्म (मोश ३, ३, १, ९ च) इति पाभे.।

m) सपा. आपमं १, ८, ८ वियोष्टम् इति पाभे.।

n) सस्थ. ?मृडयन्ति > मृडयत्- > -यन्तः > (संहितायां) °यन्तो इति शोधः। BKA. र. विच° इति शोधार्हम्। नापू. मन्त्रे चापि ?मरतः > मरुतः इति, ?वृघ्नो > वृत्राघ्नन्तो इति, ?शाखया चक्षुषा > शाखया वि च° इति शोधाः। एवं च तत्रापि वि॰॰यावयान् इत्युपसृष्टमेव क्रिप. द्र.। अत्र विषये पृ २५९३ कृतपूर्वोऽनुपसृष्टो निर्देशो नेष्टः। o) सपा. ऋ २, ३३, २ विभे.।

p) GW. अनुपसृष्टो योग इति चिन्त्यम्।

q) तु. GRV.; वैतु. वें. सा. प्रथमे स्थले सस १ इति मत्वाऽपि < वि-युत- इति, द्वितीये न. बहु. इति च, GW. उभयत्र वियुत- > -ताः इति।

१०, ३२; १९, ६; २३, ३८; का ११,१०,२; २१,१,५; २५, ७,६; तै १,८, २१, १; ५, २. ११,२; मै १,११,४; २, ३, ८; काठ १२, ९; १४, ३; ३७, १८; शौ २०,१२५,२.

वि-योतृ- -तारः ऋ ४,५५,२.

वि√युज्,>योजि, वियुनक्ति शौ ८, ९,३[a]; वियुनक्तु पै १६,१८,३[a].
वि···योजय खि ४,५,२.

वि-युज्[b]- -युग्भिः[c] शौ ७,४,१; पै २०,१,१०.

वि-योनि[d]- -निः मै १, ११,९; काठ १४,१०[?]; पै २०,२६,४.

वि√रक्ष्, विरक्षति शौ १०,६,१८[e]; ११,७,१७; १३,२,४१; पै १६, १५४, ७; १८, २४, ९; विरक्ष पै ११,५,६.

वि√रज्(रन्धने), विरुजः पै १, ८७,२.

वि√रद्, वि···रदन्तु ऋ ७, ६२, ३; †विरद>दा ऋ १, ६१, १२; मै ४,१२,३; काठ ८,१६; शौ २०,३५,१२.

वि√रप्श्, विरप्शते ऋ ४, ४५, १; १०,११३,२; विरप्शन्ते खि ५, १२,५[f]; शौ २०, १२८,५[f].
वि···रप्शा ऋ ४, २०,५.

१वि-रप्श->†विरप्शी[g]- -प्शी ऋ १, ८, ८; शौ २०, ६०, ४; ७१,४.

†२वि-रप्श[h]- -प्शम् ऋ ४, ५०, [३;७,१०१,४][i]; शौ२०,८८,३.

विरप्शिन्[j]- -०प्शिन् शौ ६,२, २; -०प्शिन् ऋ ६,२२,६;४०, २; मा १, २८[k]; का १, ९,६[k]; तै १, १, ९, २[k]; काठ १, ९[k]; २५, ५[k]; क १, ९[k], ३९,२[k]; कौ ३, ४, ११; जै २, ४, ९; शौ २०, ३६, ६†; पै १९, १,६; -प्शिनः ऋ १, ६४, १०; ८७,१; १०,७५, ९; ११३, ६; मै १,१,१०[k]; -०प्शिनः ऋ १, १६६,८; -प्शिनम् ऋ ८, ७६, ५; १०,११५.३; खि१,५, ९?[l]; शौ ५,२९,१३; पै १३, ९,१६; -†प्शिने ऋ ६,३२,१; कौ १, ३२२; जै १,३३, १०; -†प्शी ऋ ३,३६,४;४,१७,२०;२०,२; मा २०, ४९; का २२,५,३.

वि√रम्,>रमि, ¶व्यरमत तै २, ४,१२,१; मै २,४,३.
विरमय मै ४,१२,१[m].

वि-रव- वि√रु द्र.

वि√राज्(वधा.), †विराजति ऋ १, ३,१२; ५,८१,२[n]; ९,५,१;[३; ६१,१८]; ७१,७[o]; ७५,३[p]; १०, १७०,१; १८९,३[q]; मा ३, ८[q]; १२,३; ११७$; २०,८६; ३३, ३०; ३८,२७$[r]; का ३,१, ८[q]; १३,१, ३; ७, १६$; २२, ८, ७; ३२,३,१; ३८, ६, २$[r]; तै १,५,३, १[q]; ४, १, १०, ४; मै १,२,८; ६, १[q]; २, ७, ८; ३,

---

a) सपा. वियुनक्ति<>वियुनक्तु इति पाभे.।

b) नाप. स्त्री. ([वायोः] अश्वा-)। PW. नियुत्- इत्यस्याऽपभ्रेष इति ?। c) सपा. मा २७,३३ का २९,३,९ तै २,२,१२,८ मै ४, ६, २ माश ४,४,१, १५; १७ तैआ १,११,८ आश्रौ ५, १८,५ शांश्रौ ८, ३, १० आपश्रौ १३,१२,१२ नियुद्भिः इति पाभे.।

d) विप. [विलक्षणाश्रय- (वाजपेय-[तु. तां १८,६,९])]। बस.।

e) सपा. पै १६,४४,२ विराजति इति पाभे.।

f) °प्शते इति शंपा. सात ? यनि. शोधः (तु RW. प्रमृ. C [शांश्रौ.], पृ २३८८ *d* टि. च)।

g) विप. (सूनृता- [वाच्-])। गस. उप. कर्तरि कृत् (तु. [स्वरूपमात्रे] वें ?, PW. GW. प्रमृ.; वैतु. स्क. मत्वर्थीयः ईः प्र. इति, सा. < विरप्शिनी- इति च ?)।

h) भाप. (पुष्कल-ता-) इति PW. GW. प्रमृ., नाप (वृष्टि-) इति सा.। गस. उप. घञ् प्र.।

i) वैतु. वें. विप. इति ?, सा. =विविधस्तुति- इति कृत्वा वा. क्रिवि. इति।

j) विप. (महत्- [निघ ३, ३], बलवत्- [इन्द्र-, मरुत्- प्रमृ.])। मत्वर्थीयः इनिः प्र.।

k) सपा. विरप्शिन् (माश १,२,५,१९ तैब्रा ३, २,९, १३ च)<>विरप्शिनः इति पाभे.।

l) वि° इति पाठः ? यनि. शोधः।

m) पाभे. पृ १८१५ *n* द्र.। n) तु. सस्थ. टि. अनु।

o) धा. *शब्दे वृत्तिः। '(सोमः) पूर्वीः उषसः (*प्रातर्-वेलायाम् [अत्यन्तसंयोगे द्वि.]) रेभः (देवस्तोता) न (इव) विराजति (शब्दं करोति)' इति वा.। सस्थ. ? परायतिः> *प्र-राज्- (भाप. =प्रदीपन-) > तद्वदर्थे *प्रराज-तिः इति शोधः। ? यतिः> (√भृज् 'दीप्तौ' > कर्तरि) *भर्जतिः इति चापि शोधः। शेषं पृ १९२२ *a* द्र.।

p) सपा. कौ २,५२ जै ३,५,११ विराजसि इति पाभे.।

q) सपा. पै १९,४५,१३ विराजत् इति पाभे.

r) पाभे. पृ २८८२ *j* द्र.।

२,१; काठ २,९; ७,१३[a]; १६, ८; २०, ११¶; ३९, १५[2]$; क २, ३; ६, ४[a]; ३१, १३¶; कौ २, २४१; ७२८[a]; ८०३; १०६०$;११७५[b]; ३,५,२;६[b]; जै २,३,२; ६,५[b]; ३, २१, ६; ५९,२०[b]; ४,२,९; शौ १, १०, १$;६,३१,३[b];३६,३$;७,७७, ६; ८,५,१३$; ११, ७, १६$; २०, ४९,३$; $पै १,९,१; ९, २१,८; १६,२८,२; ३;४४,२[c]; १५४, ६; १९, ४,३; ४५,१५; विराजति[d] खिसा २७, ११[2]; वि···राजतः[e] कौ १, ३६९; जै १, ३८, १०; पै २०, २५, ३; †विराजसि ऋ ३, १०, ७[f]; ५, ८,५; ८१,५; ८, १३, [४; १५, ५]; १०, १४०, ४; सा १२, १०९; का १३,७,८; तै ४,२,७, २; मै २,७,१४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ १, १००; २, ५२‡[g]; २३१;८४६‡[h]; ११६९; जै १,११,४; ३,५,११‡[g]; २०, १५; शौ २०,६१,२; विराजथः ऋ ५, ६३, ७; विराजथ ऋ १, १८८,४; विराजथ ऋ ५,५५,२; वि···राजथ ऋ ८, ७,१; विराजामः पै २०, ३६, ५; विराजत् पै १९, ४५, १३‡[a]; विराजः पै २,२१,२[i]; २०, ९, ४; विराजतु शौ २, ३६,३[i]; विराज खि २, ११,३; खिसा २७, ११; मै ४, १२,२; काठ ८,१७; शौ ३, ४, १;६,९८,२; ११,१, २२; १४, १,६४; पै ३,१,१; ४; ४, १०, ६; १८,६,१२; १९, १२, १४; †विराजानि ऋ १०, १५९, ६; १७४, ५; शौ १,२९,६; पै १, ११,५

†वि···अराजिषुः ऋ ८, १४, १०; शौ २०,२८,४;३९,५.

वि-राज्[j]– -राजः ऋ १०, ९०,५; सा १७, ३; ३१, ५†; का १८,१,४; ३५, १, ५†; तै ४, ४,११,४; ५,३,५, ३¶; ६, २, ११,४¶; मै १,१०,८[2]¶; २,८, १४; १३,१०;¶३,२,१०;३,२; ३[2];४;४,६;४,७,३¶; ¶काठ ८, ७;८;१७,१०$; २१,२; २९,७; ३६, २[2]; ¶क ७, ३; ४; २६, ९$; ३१,१७; ४५,८; कौ ३,४, ७†; जै २,३,१०†; शौ ३,१७, २‡[k]; ८, ९, १; २; १०; १३, १, ३३[l]; १५,६,२३; १९, ६, ९†; पै १,१०,३[m]; २२, १‡[k]; ५६,३; ३,११,३[n]; ९, ५, ७†; २१,८[2]; १४, ३, ५; १६, १८, १; २; १०;१३३,१२; १८,१८, ३;२०,२२,३?[o]; –राजम् ऋ ९, ९६,१८; १०,१६६, १; मा ९, ३३; १३, ४३; २८, ३१; का १०,६,३; १४,४,६; ३०,३, ८; तै १,७,१०, १; ११,२; ८,१३, १; ¶३,३,५, २; ४; १०, २; ४,२,१०,२; ¶५,३,५, ३; ६, ७,१[2];२[2]; ३[2]; ¶७,१,१,१;३, २;५,५; २,५,१; ३,२,२; ४,३, १;२; ७,३; १०,२;११,१; ¶मै १,६, २[2]$[p]; ६; ११; $११, ४; १०[2]; $२,७, १७; १३, १०[q]; ३,१,१; ३,३[2]; ७[2]; ४,६[2]; ७, ४;४,२,३; ७,५[2]; ¶काठ ८,७; १४, ४[2]$; १६, १७$; १८, ११[2]; २१,२; ५[2]; २५,४; ९[2]; २८,३;३३,२[2];३[2];४; ३४,१०; ¶क ७,४; २९, ७[2]; ३१, १७; २०[2]; ३९,१; ४०; २[2]; ४४,३; कौ २,५२६†; जै ३, ४१, २†; शौ ८,९,७;९; ९,२,५; १०,७, १९; ११,७,७; १५,१४, ९; पै ९,२०,६; २१,८; १३,३, ६†; ५,२१; १६,१८,७; ९; ७६,४; १५३,७; १७,८, १०; २८; ४; १९, ५५, १; –राजा मा २८, ४२; ३८, २७[r]; का ३०,४, ८; ३८,६,२[r]; तै ¶२, २,५, ३; ५,१०,३; ६,१,२; ४,४,८, १;

[a]) पाभे. पृ२८९३ *q* द्र. । [b]) पाभे.पृ ६३८ *m* द्र. ।
[c]) पाभे. पृ २८९३ *e* द्र. । [d]) एकतरत्र वि° इति स्वरः? यनि. शोधः । [e]) पाभे. पृ २६५२ *h* द्र. ।
[f]) तु. सस्थ. टि. अति । [g]) पाभे. पृ २८९३ *p* द्र. ।
[h]) सपा. ऋ ९,११०,९ वितिष्ठसे इति पाभे. ।
[i]) सपा. °जः <> °जतु इति पाभे. ।
[j]) विप., नाप. । गस. उप. कर्तरि कृत् ।
[k]) पाभे. पृ १२३२ *h* द्र. ।
[l]) सपा. तैब्रा २,८,८,९ विराजाम् इति पाभे. ।
[m]) विराजो योधिनः > सपा. शौ १९,२०,३ द्युराजयो देहिनः इति पाभे. । तु. पृ १६७४ *f* टि. ।
[n]) सपा. शौ ३,२६,३ वैराजाः इति पाभे. ।
[o]) वि-राजत्– > -जन् इति शोधः (तु. सपा. शौ ३, १२,६ आपमं २, १५, ५ [वैतु. मागृ २, ११, ४ °जम् इति पाभे. यत्राप्युक्त एव शोध इष्टः])।
[p]) सपा. काठ ७, १४ सम्राजम् इति पाभे. ।
[q]) पाभे. पृ २२८५ *i* द्र. ।
[r]) सपा. काठ ५,२ पै १९,४८,१८ विराट् इति पाभे. ।

५,४,६,४¶; ७, ४, ४‡[a]; ¶६, १,९,६; १०,२; २,४,५; ४,३-४, २; ६,४,५; ¶७,३, ५, ३; ७,४; ४,३,६; ४,३; ५, ८, ४; मै १, १०, ८; ¶३, ८, ४; ९,२; ४,९, १३[b]; ¶काठ १४, २; २१, ९; २५, ४; ६; २६, ४; २८, ३^{४}; ¶क ३९, १; ३; ४१,२; ४४, ३^{४}; शौ १५, १४, १०; –¶राजि तै ३, ३, ५, ५; ४, १०, २; ५, २, ३, ७; ७, ५^{२};$; ४,६,४;६,१०,३; ७,१, ३,२; ५,१५,२; मै ३, २, ६^{२}; ९; काठ २०, १; ४; ५^{२}; १३^{२}; २१,१०; २३, ८; २४, २; ५; २५,४; ३३,२;४; ६^{२}; ३६, २; क ३१,३; ६; ७^{२}; ३७, ३; ६; ३९, १; –राजे मा २४, १३; का २६,३,३; मै ३, १३, १८; शौ १७,१,२२;२३; पै १८,३२, ६;७; –राजोः तै ५,३,३, ३¶; –¶राजौ तै ५, ३, ३,३; ५,४, १; ७, ३, ९, २; मै ३, २, ६; काठ २०, १३; –राट्,ड् ऋ १,१८८,५; १०,९०,५; १३०, ५; १५९, ३; खि ४, १०^{२}, १; खिसा २७, ११; मा १३, २४; १४,१०; १३; १८; १५, ११; २०,५; ५५; २१,१९; २७, ७; ३१,५†; का १४, २, ९; १५, ३,४; ४-५,३; १६,३, ४; २१, ७,४; २२, ६, १; २३, २, ८; २९,१,७;३५,१,५†; ¶तै १,३, २,१$[c]; ७,६,७; २,४,७, २$; ५,१०,३^{२}; ६,१, २^{२}; ३,१, ६, ३$; ३,५,५^{२};४,१०, २; $४, १,७, ३; २, ९, ४; ३, ५, १; ६-७, १; ४, २, १; ५, २, ३, ७^{२}; ७, ५; ३,२, ३^{२}; ४,६,४^{२}; ५, ४, १; ६, ७, १^{४}; २^{४}; ३^{२}; १०, ३^{२}; ६, १, ९, ६^{२}; १०, २^{२}; २, ४, ५^{२}; ११,४; ४, ४, २^{२}; ६, ४, ५^{२}; ७, १, १, १^{२}; ३,५,३^{२}; ७, ४^{२}; ९, १; ४,३, ६^{२}; ४, ३^{२}; १०-११,२; ५,८, ४^{२}; १५, २^{२}; मै १, २, १०; ६, २; ६^{२}¶; ११^{२}¶; ९, २; १०, ८¶; २,४, ७; ५, १०^{३}¶; ७, १६; ८,२; ३^{२}; ४; १२,५; १३, १४; ¶३, १, १; २, ६; ९^{३}; १०; ३,३; ७; ४,६^{६};७,४; ७; ८, ४; $११, ३; ८; ११; ¶४,२, ३^{२};४; काठ २,११; ५, २[b]; ६,८¶; ¶८,७; ८;९,१०; ११, ९; १६, १६; १७,२; ३^{२}; ८; १८,१६; १९¶; ¶२०, १^{२}; ४^{२}; ५; ६; ११^{२}; $; १३^{२}; ¶२१, ४; ५^{६}; १०; २२, १४[d]; २३, ८^{२}¶; ¶२४, २^{२}; ५^{२}; २५, ९¶; २८, ३^{३}¶; ¶३३, २; ३^{२}; ४; ३५, १५¶; ¶३६, २^{३}; ७; १५$; ३७, १¶; ३८, ४; ८; १०; ३९,४;१०[e]; ११[f]; ¶क ४,७; ७,३; ४; $२६, १; २^{२}; ७; २९,४$; ७; ३१, ३^{२}; ६^{२}; ७; ८;१३^{२}; $; १९; २०^{६}; ३७, ३^{२};६^{२}; ४०, २; ४४,३^{३}; कौ ३, ४, ७†; जै २, ३,१०†; शौ ४, ११,७[a]; ७, ८९,१; ८, ५,१०[a]; ८, २३; ९,८;९; १०, १; ९, ५, २१; १५,२४^{५}; ११, ६, १२; ७, १६; १०,३०; १२, ३,११; १३, ३,५; १४, २,१५; ७४; १५, ६, २२; १९,६,९†; पै १, ५३,२[a]; २, ४१,३†; ३, ३३, ७; ४,१०,५; ६; ६, १९, २; ९, ५, ७†; २१; ८; १०, २, ६; ९; १३, १२, ४; १४, १७; १६, १८, ८; ९; २२, २; २७, १०; ३१,४; ८८,१; ९९, ७; १३३, १; १५४, ६; १७, ३७, १; १८, ८, ६; १४, ४; १९,४८,१८[b]; ५५,१.

वैराज्[g]– –जः ¶तै ७, २,५, १; ४, ७, ३; ¶मै १, १०,१३; ३, ७, ७; ¶काठ ३३, ३; ३६, ७^{२}; पै ९, २१, ८; –जम् मा १०, १३; १३, ५७; १५, १३; का ११, ५,४; १४, ७,८; १६, ३, ११; तै १, ८, १३, २; ४, ३-४, २,२; ७,१,१,६¶; मै २, ३,७¶; ६, १०; ७, १९; २०; ८,९; ३,३,३¶; काठ १२,५¶; १५ ७¶; १६,१९; १७,८; ३३, ४¶; ३९,७; क २५,९; २६,७; शौ १५, २, १६; ४, ८; ९; –जस्य ¶मै २,३, ७^{२}; ४,७,३; काठ १२,५^{२}¶; शौ १५,२,१८; –जाः ¶मै ३, ३, ३; ७,४; ४,

[a]) सपा. विराजा<>विराट् इति पाभे. । ऋ १०, ८२,२ विभे. ।

[b]) पाभे. पृ २८९४ *r* द्र. ।

[c]) सपा. मा ५,२४ स्वराट् इति, मै १,२,१० सम्राट् इति च पाभे. ।

[d]) पाभे. पृ १७४५ *p* द्र. ।

[e]) पाभे. पृ २२८५ *i* द्र. ।

[f]) सपा. तै ४,४,८,१ स्वराट् इति पाभे. ।

[g]) विप. (पुरुष-, पशु- प्रभृ.), नाप. (साम-विशेष-) । तस्येदमीयः अण् प्र. ।

२, ४; काठ २१, ४¶; क ३१, १९¶; शौ ३, २६, ३[a]; –जात् तै ४, ३, २, २; –जाभ्याम् मा २९, ६०; का ३१, ५,१; तै ७, ५, १४, १; मै ३, १५, १०; काठ ४५,१०; –जाय तै २, ३, ७, ३; मै २, ३, ७; काठ १२, ५; ५१, ४; शौ १५, २, १७; –जे तै ४, ४, १२, ३; मै ३, १६,४; काठ २२,१४;५०,१?[b]; पै १५, १, ८; –जेन मा २१, २६; का २३, ३,४; मै ३, ११, १२; काठ ३६,१५; ३८,११.

वैराजी– -जी तै ५, ६, २१,१[b].

विराट्-पति– -०ते[c] मै २, १२, २; काठ १८,१४; क २९, ३.

वि-राजत्– -जन्[d] शौ ३, १२, ६; पै २०, २२, ३[e]; –जन्तम् शौ १९, ४२, ४[f].

वि-राज्– प्रमृ. वि√राज् द्र.

वि√राध्, विराधि तै १, २, ३, २[g]; विराधिष्ट[g] मै १,२, ३; काठ २, ४; क १,१६; वि…अरात्सीः पै ६,११,७; विराधिषि काठ २,४; क १,१६; शौ १,१,४; ३, २९, ८; पै १,६,४; १९,२६,३;२०, ४१, ३.

वि-राधन– -नम् शौ ११,१२,२७.

विराषाट्[h]– -षाट् ऋ १,३५,६.

वि√रिच्, †विरेचि ऋ ४, १६, ५; शौ २०,७७,५.

वि√रिप् > वि-रिष्ट,ष्टा– -ष्टम् मै १, ३, ३८[i]; ४, १४, १७[i]; शौ ६, ५३, ३[i]; ७, ५९, १[j]; पै २, ३९, ४; ४, १५, ६; ७; १९, ८, ३[i]; ४२, ३; २०,३४, १[i]; –ष्टा पै १९,४२,३.

वि√रि, विरिणाः ऋ ४, १९, [(१७, ७) ३].

वि√रु > †वि-रव[k]– -वेण>णा ऋ १०,६८,८; शौ २०,१६, ८.

वि√रुच्, > रोचि, विरोचते तै ३, ३, ११, ४; शौ ४,२३,७; २८, १[l]; ७, २६, २; १३, १, ५५; विरोचते ऋ ३, २९, ६[m]; १०, ११८,३; विरोचते काठ ११,४¶; पै २, ५२, १; ४, ३३, ७; ८, ९, ३; १८, २०, ४; २०,३,८; १५, २; †वि…रोचते ऋ ७,८, ४; मा १२,३४; का १३, ३.५; तै २, ५, १२, ४; ४, २, ३,२; मै २, ७, १०; काठ १६, १०; क २५, १; विरोचसे ऋ २, ७, ४; तै १, ३, १४, ५†; ४,४६, २; जै ४, १२, १४†; वि… रोचसे ऋ ७, ३, [(४, १०, ५) ६]; †विरोचताम् ऋ १०, ४३, ९; शौ २०, १७,९; ¶व्यरोचत तै २, १, २,४; ४,१; ८,१; २, १०, १; ३,२, २; ७,३,१०,५; मै २,५,११; ¶काठ ११.४[२];५; १२, १३; १३,१३; २७,२; क ४२,२; विरोचेत तै २,१,२,८¶.

†विरुरुचुः ऋ ४, ७, १; मा ३, १५; १५, २६; ३३, ६; का ३, ३, ५; १६, ५, ७; ३२, १,६; तै १, ५, ५,१; मै १,५,१; ५; काठ ६, ९; क ४, ८; विरुरुचुः ऋ १०, १२२, ५.

विरोचयत् ऋ ९,८६,२१[n].

विरोचय ऋ ९, ३६, ३; व्यरोचयन् मै १, ५, ५¶.

वि…अरूरुचत् ऋ ९,८५,[(६, ७,७) ९].

---

[a]) पाभे. पृ २८९४ *n* द्र. ।

[b]) °जी–>-जी [प्र२] इति शोधः (तु. Sch [टि.], सपा. तै ५,६,२१,१ बौश्रौ १५,२८ : १८) ।

[c]) पाभे. पृ २१३१ *b* द्र. ।

[d]) =सपा. आपमं २, १५, ५ । मागृ २, ११, १४ ?विराजम् इति पाभे. (तु. पृ २८९४ *o*) ।

[e]) एकतरत्र विराजः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ.) । सस्थ. ?जीवम् (BKA.), ?जीत्राम (र.)> जीवानि इति शोधः । एतदनु पृ १३७७ निर्देशः, तत्रत्यं टि. च नेष्टम् । [f]) सपा. तै १,६,१२,३ सम्राजम् इति पाभे. । [g]) सपा. °ध्रि<>°धिष्ट इति पाभे. ।

[h]) नाप. (प्रचण्ड-ज्योतिस्-) । (वि√*राष् [=√राज्] 'दीप्तौ' > कर्तरि) *वि-राष– + (√सह् '*दीप्तौ' > [कर्तरि] *सहुस्– >) *साह्– > कस. *विराष-साह्– > यनि. (वैतु. द्यो– [=दिव्-] इत्यस्य विप. सत् पूप. <वीरु– इति WAG [१,४३ *b*], <विर- ([> √वृ 'वरणे']) = गन्तृ- इति सा., = विराजते [क्रिप.] इति वें., = विराज्- इति स्क. । पपा. अनवग्रहः । 'तिस्रो द्यावोऽपि द्वौ उपस्थौ (द्यावाभूम्यौ) अपि यमस्य (सूर्यस्य) भुवने (लोके एका [प्रधानभूता]) विराषाट् या (दीप्यते, साऽपि) सवितुर्देवस्य सर्वमपि वस्तुजातं तस्यैव' इति ना. ।

[i]) सपा. मा २,२४; ८,१४;१६ प्रमृ. कामा १२७ : १३ शांश्रौ ४,११,६ विलिष्टम् इति पाभे. ।

[j]) पाभे. पृ २२०८ *f* द्र. । [k]) गस. उप. भावे अप् प्र. ।

[l]) सपा. पै ४,३७,१ वितिष्ठते इति पाभे. ।

[m]) तु. सस्थ. टि. आ । [n]) पाभे. पृ २६७१ *b* द्र. ।

वि-रुच्[a]– >†विरुक्-मत्– -मान् ऋ ६,४९,५; –मतः ऋ १,८५, ३; –मता ऋ १,१२७,२; १०, २२,४;१३८,४; कौ २,११६५.
†øवि-रुचान[b]– -नाः ऋ ७, ५६, १३; मै ४, १४, १८.
वि-रोक– -के ऋ ३,५,२; मा १०, १६‡[c]; का ११,५, ७‡[c]; तै १, ८,१२,३‡[c].
वि-रोकिन्[d]– -किणः ऋ ५, ५५, ⌊(१०,९१,४) ३⌋; १०, ७८, ३.
१वि-रोचन[e]– -नः शौ ८, १३, २; पै १६, १३५, १.
२वि-रोचन–>वैरोच(न>)नी[f]– -नीम् खि ४, २,१२.
†वि-रोचमान– -नः ऋ ५,४४, २[g]; –नम् ऋ १, ९५, २; ९; पै ८, १४, २; ९.
†वि-रोचयत्– -यन् ऋ ९, ३९,३; कौ २,२५१; जै ३,२१,१६.
वि√रुज्, विरुजन्ति शौ ९,१३,१३; १८; पै १६, ७५,३; ८; वि··· रुजत् ऋ ६, ३९, २; ९, ३४, १; †वि···रुजः ऋ ६, २२,६; शौ २०,३६,६; पै १४,३,१०[h]; विरुज, > जा ऋ ३, ३०,१६; ४, ३, १४; १०, ८७, २५[i]; खि ५,२१, २[j]; पै १६, ८,९†[i]; १९, ४४, ११-१५; †वि···रुज ऋ १०, १५२,३; तै १,६,१२, ५; कौ २, १२१७; शौ १, २१, ३; पै २, ८८, २; ¶व्यरुजत् मै २, ५, ९; ३,८,१०; व्यरुजः पै ५,१३, ६: †वि···अरुजः ऋ १, ५६, ६; ६, ३०, ५; मै ४, १४,१४.
वि···रुरोजिथ ऋ ८,६४,५.
वि-रुजत्– -जन् ऋ ८, ६, ⌊(७, २३) १३ø⌋; शौ १९,२८,३; पै १३,११,३.
वि-रुद्र[k]– -द्रस्य ऋ १,१८०,८.
वि√रुध् (बधा.) वि···रोधत्[l] ऋ १, ६७,५.
वी(<वि)-रुध्[m]– -रुत्,द् शौ १, ३४, १; २, ७, १[n]; ८, २; ३; ४; ५; ६, ३२, २; ७, ५८, १; २; पै २, ९, १; ५, ३, ४; ८, ७, ११; ११, २, १२; १३, ४,९[o]; १९, ११, ७; १५, ११; २०,१३,७; ८; –०रुत् पै १६, ७०, ९; –रुत्सु ऋ १, ६७, ५; खि १, १२, ३; पै १५,१७,४; –रुद्भिः खि १, ११, ६; शौ ५, २८, ५; ८, ७, १५; पै २,५९, ३; १६, १२, ५; –रुद्भ्यः शौ १९, ३५,४; पै ११, ४,४; १६, ९५, १; १७, २१,७; ४१,९[p]; –रुधः ऋ १, १४१,४; २,३५, ८; १०, ४०, ९; ४५, ४; ७९, ३; ९१, ६; ९७, ३; मा †१२, ६; २१; ३३; ७७; १८, १४; का †१३, १,७; २-३,४; ६,३; १९, ५,२; तै १. ३. १४, २†; ¶२, ५, ३, २; ३; ३, १,८,२; ४, †२, १-२, २; ६, १; ७,५, १; ५, ५, ४, २¶; मै ¶१, ६, ३[२]; ९[२]; २. †७,८; १३; ११, ५; काठ ६, ५¶; †१६, ८; ९; १०; १३; १८,१०; क ४,४¶; २५, ४†; २८, १०; कौ २, ११७४†; शौ १, ३२, १; २, ९, ३; ४; ३, २७,५; ४, १५, ३[q]; ७, ९२, १; ८, ७,४; ११; १८; ८,१४; १०,१, १२; १०, २१; ११, ६, १७; ८, १; ९, २१; ११, २४; १२, ३, ३१; १५, ६, २; पै १, २३, १; २, १०,३; ५; ७६, १; ३, २४,५; ५, १०, ८; ८, ९,११; १०,१; ९, ३, २;४, ५; २३,१३; ११, ६, ३†; १५, १३, १; १५, ६;

---

a) विप. (देदीप्यमान- ⌊रथ- प्रभृ.⌋), नाप. (आयुधादि-)। ऋ. पपा. नावग्रहः ।
b) वैतु. सा. वि(चरथ) इति क्रिउ. द्र. ।
c) सपा. माश ५,४,१,१५ तैब्रा १, ७,६,८ बौश्रौ १२, ९ : २५ । ऋ ५;६२,८ मै २, ६,९;४,४,३ काठ १५;७ व्युष्टौ इति पाभे. ।
d) विप. । गस. उप. घिनुण् प्र. (तु. सा.; वैतु. PW. GW. प्रभृ. <वि-रोक- इति)। e) व्यप. ⌊प्राह्लादि-⌋।
f) विप. (दुर्गा-)। g) पाभे. पृ. २६७० c द्र. ।
h) वि···रजः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. पै ५,१३,६)।
i) पाभे. पृ १८७१ d द्र. । j) पाभे. पृ २०२० s द्र. ।
k) विप. [अर्थः? (प्रस्रवण-⌊अर्थः?⌋)]। वि (ग. अर्थः?) + रुद्र- (भाप. अर्थः? ⌊वैतु. ?GRV. प्रभृ. नाप. = मरुत्- इति⌋) > वस. यनि.?।
l) धा. आरोहणे वृत्तिः ।
m) नाप. स्त्री. (वृक्ष-, काष्ठ-)। धा. ⌊=√रुह्⌋ विरोहणे = *जन्मनि वृत्तिः (तु. या ⌊६,३⌋ प्रभृ., SFY ८३?, WAG १,२१७ a)।
n) सपा. आपश्रौ ६,२०,२ वीरुत् इति पाभे. ।
o) इयं वीरुत् >सपा. शौ ४,३७,७ आनृत्यतः इति पाभे. । p) सपा. शौ १२,३,५९ ओषधीभ्यः इति पाभे. ।
q) पाभे. पृ १०७५ f द्र. ।

१६, १२, ४; १३, १; ७; ९; २२, ७; ३०, ४; ३६, २; ८४, १; १०९, १; १७, ३९, १; १९, ३१, १०; २०, ३२, ६; ३७, ४; ४३, ८; ५०, १०; –०रुधः ऋ १०, ९७, २१[a]; मा १२, ९४†[a]; का १३, ६, २०†[a]; पै १०, १४, ६; –रुधम् ऋ १०, १४५, १[b]; शौ ६, ५२, ३; ८, ७, २३; ७, २२, १; ११, २, ६; १६, १४, २; १९, ७, ६; –रुधा शौ ६, १३६, ३; पै १, ६७, ३; २, ६७, ४; ९, ३, ३; ६; ७; २०, २९, ४; –रुधाम् ऋ २, १, १४; ९, ११४, २; तै १, ५, १०, ३‡[c]; मै १, ६, ३¶; क ४८, ५‡[c]; शौ ३, १८, १‡[b]; २३, ६; ४, ३७, ६; ५, ४, १‡[b]; २४, ७; ६, १३८, १; ८, ७, २; १२; १४; २०; ११, ८, १५; १५, ६, ३; १९, ३३, १; पै १, ६८, २; ३, २८, ६; ४, १४, ७; २०, ५; ५, ३६, १; ७, १२, १०‡[b]; ९, ३, ५; १६, ५; १२, ५, १; १३, ४, १०; १५, १३, ७; १६, १२, २; १३, २; ४; १०; १९, ८, १५; २०, ८, २; ३; ३९, १; –०रुधाम् शौ ४, १९, ८; पै ५, २५, ८.

वि √रुह्, >रोहि, विरोहति काठ ३४, २¶; पै ९, ३, ४[d]; वि…रोहन्ति तै ३, ४, ३, ३¶; वि…रोहन्ति ऋ ६, ४४, ६; विरोहसि मा १३, २१; का १४, २, ६; तै ४, २, ९, २; मै २, ७, १५; काठ १६, १६; पै २०, ५५, १०[d]; विरोहतु शौ १०, ६, ३३; पै ४, १५, २[e]; २४, ६; ८, १८, ५; १५, २, ६[f]; १६, ४५, ३; †वि-रोह ऋ ३, ८, ११; मा ५, ४३; का ५, १०, ५; तै १, १, २, १; ३, ५, १; ६, ३, ३, ३; मै १, १, २; २, १४; ४, १, २; काठ १, २; ३, २; २६, ३; ३१, १; क १, २; २, ९; ४१, १; ४७, १; शौ ६, ३०, २$; विरोहतात् मा १२, १००; व्यरोहत् पै ९, ८, ३; ४-६[g]. †वि…रुहेम ऋ ३, ८, ११; मा ५, ४३; का ५, १०, ५; तै १, १, २, २; ३, ५, १; ६, ३, ३, ३; मै १, १, २; २, १४; ४, १, २; काठ १, २; ३, २; २६, ३; ३१, १; क १, २; २, ९; ४१, १; ४७ १. वि…रुरुहुः ऋ ६, २४, ३; वि…अरुहन् ऋ १०, ४०, ९. विरोहयसि पै ५, १२, ७; विरोहय ऋ ८, ९१, ५; पै ४, २६, ५†.

वि-रोह[h]- -हः काठ १७, ७; ३७, १७; क २६, ६; –हम्, -हाय, –हेण मै २, ८, ८.

वि-रोहत्- -हतः शौ ४, ४, ३; पै ४, ५, ४.

वि-रूप, पा[i]- -†०प ऋ ८, ७५, ६; तै २, ६, ११, २; मै ४, ११, ६; काठ ७, १७; –पः खि ५, १४, १[j]; शौ २०, १२८, १२[j]; –पम् ऋ ३, १, १३; काठ ३८, १२; ४०, १२[k]; शौ ६, ७१, १; पै २, २८, २; २०, १४, १; –पा ऋ ३, ३८, ९; १०, ९५, १६; पै ९, २, ८?[l]; –पाः ऋ १, ७०, ४; ३, ५३, ७; ७, १०३, ६; १०, १६९, २; तै ३, १, ४, २; ५, ६, १, १; ७, ४, १७, १†; मै २, १३, १; २२[k]; काठ ३०, ८[2]; ४४, ६†; शौ २, ३४, ४; ३, ४; ७; १८, ४, ३३; पै ३, १, ७; ३२, ६; –पान्[m] मा ३०, २२; का ३४, ४, ४; –पाय तै ७, ३, १८, १; काठ ४३, ८; –पासः ऋ १०, ६२, ५; ६; –पे ऋ १-६२, ८; ७३, ७; ९५, १; ११३, ३; ३, ४, ६; ५, १, ४; ६, ४९, ३; मा १२, २‡[n]; १७, ७०‡[n]; ३३, ५†; का १३, १, २‡[n];

[a]) पाभे. पृ १४१८ *b* द्र.। [b]) सपा. वीरुधम् (आमं १, १५, १च)<>वीरुधाम् इति पाभे.।
[c]) =सपा. तैब्रा ३, ७, ४, ७ बौश्रौ १, १२ : २४ प्रमृ.। ऋ १०, १७, १४ काठ ३५, ४ शौ ३, २४, १; १८, ३, ५६ मामकुम् इति पाभे.।
[d]) सपा. विरोहति<>विरोहसि इति पाभे.।
[e]) सपा. शौ ४, १२, ३ अपिरोहतु इति पाभे.।
[f]) सपा. मा १२, १०३ का १३, ७, २ मै २, ७, १४ काठ १६, १४ क २५, ५ माश ७, ३, १, २१ अरोहत् इति, तै ४, २, ७, १ अवसर्पतु इति च पाभे.। [g]) पाभे. पृ २१२२ *j* द्र.।
[h]) गस. उप. भावे घञन्ते थादि-स्वरः।
[i]) विप. (विविधरूप- [ओषधि-, पशु- प्रमृ.]), व्यप. (आङ्गिरस-)। मध्यमपदलोपे वस.।
[j]) RW. शौ २०, १२८, १२ वरूथम् इति पाभे.।
[k]) सपा. विरूपम्<>विरूपाः (आपश्रौ १७, १३, २ हिश्रौ १२, ४, ४ च) इति पाभे.।
[l]) सपा. शौ ५, २६, ८ नु रूपाः इति पाभे.। शोधः पृ २६८४ *c* द्र.।
[m]) =सपा. शुप्रा ३, १५०। तैब्रा ३, ४, १९, १ अरूपेभ्यः इति पाभे.। [n]) सपा. ऋ १, ९६, ५ विभे.।

१८, ६, ६‡[a]; ३२, १, ५†; तै ४,१,१०,४‡[a]; ६,५,२; ७,१२, ३; मै २, ७, ८‡[a]; ३, २, १†; ‡काठ[a] १६, ८; १८, ४; कौ २, ११०१†; शौ १०, ७, ६; ४२; पै ८, १४,१†; १७, ७,६; २०, १८, ३†; -पेभ्यः मा १६,२५; का १७, ३, ४; तै ४, ५, ४,१; मै २, ९,४; काठ १७,-१३; क २७, ३; -पौ शौ ५, २३, ४; पै ७,२,,४.

वैरूप[b]- -पः पै ९,६, १; -पम् मा १०,१२; १३,५६; १५,१२; का ११,५,३; १४, ७, ६; १६, ३,८; तै १,८,१३,१; ४, ३-४, २,२; ७,१,१,५¶; मै २,३,७¶; ६, १०; ७, १९; २०; ८, ९; काठ १२, ५¶; १५, ७; १६, १९; १७,८; ३३,४¶; ३९,७; क २५, ९; २६,७; शौ १५,२,१६; ४,८;९; -पस्य मै २, ३, ७[२]¶; काठ १२,५[२]¶; शौ १५,२,१८; -पात् तै ४,३, २, २; -पाय तै २,३,७,२; मै २,३,७; काठ १२, ५; ५१, ३; शौ १५, २, १७; -पे[c] तै ४, ४, १२, २; मै ३, १६, ४; पै १५, १, ६; -पेण मा २१, २५; का २३, ३, ३; मै ३,११,१२; काठ २२, १४[c]; ३६, १५; ३८, ११; -पेभ्यः मा २९, ६०; का ३१, ५, १; तै ७,५,१४,१; मै ३,१५,१०; काठ ४५, १०; -†पैः ऋ १०, १४,५; तै २,६,१२, ६; मै ४, १४,१६; शौ १८,१,५९.

विरूप-वत् ऋ १,४५,३.

विरूपा(प-अ)क्ष[d]- -०क्ष खि ७, २,१; -क्षेण पै २०,५१,१०.

वि-रोक-, वि-रोकिन्-, वि-रोचन-, वि-रोचमान-, वि-रोचयत्- वि√रुच् द्र.

वि-रोह-, वि-रोहत्- वि√रुह् द्र.

?विर्गिदे पै १९,५२,१०.

वि√लप्, >लालप्, ?विलपन्तु[e] शौ १,७,३; पै ४,४,३.

वि-लपत्- -पन् शौ ६, २०, १; पै १९,१२,१०.

वि-लालपत्- -पतः मै २,४,२¶[f].

?विलहा त्वं नि च पै २,६५,२.

वि√लापि, वि-लायक-, वि√लायि वि√ली द्र.

?विलिगी[g] शौ ५,१३,७.

वि√लिप्, लिम्प्, >लेपि, ¶विलिप्यते मै ३,९,७[२];१०,१.

वि-लिम्प- -म्पाः पै ३,११,५[h].

वि-लेपि(त>)ता[i]- -ता खिसा २६,१५.

विलिप्ती[j]- -प्ती शौ १२,४,४६;४७; पै १७, २०, ६; ७; -?प्त्युम्[k] शौ १२, ४, ४१; पै १७, २०, १; -?प्त्याः[l] शौ १२, ४, ४४; पै १७,२०,४.

वि√लिश्, ¶वि···लिशते तै २, ६,५,६; ६, २,५,१.

वि-लिष्ट- -ष्टम् मा २,२४[m]; ८, १४[m]; १६[m]; २३,४१; का २,६, १[m]; ९,३,२[m]; २५,८,३; तै १, ४,४४,२[m]; ७,३,१¶; ४,१,४, १[n]; ५,२,१२,१; ६,६, २,१¶; काठ ४, १२[m]; ५०, ६; क ३, १०[m].

विलिष्ट-भेषज[o]- -जम् पै २०, २५,८.

विलिस्ते(ङ्ग>)ङ्गा[p]- -ङ्गाम् काठ १३,५¶[q].

---

a) सपा. ऋ १,९६,५ विभे.।

b) व्यप. (⌊विरूपापत्य-⌋ अङ्गिरस्- ⌊ऋ १०, १४, ५ प्रभृ.⌋), नाप. (⌊विरूप-दृष्ट-⌋ साम-विशेष- ⌊मा १०,१२ प्रभृ.⌋)। तस्यापत्यीयः तेनदृष्टीयश्च अण् प्र. (यक्र. पा ४, १,९२; ३,७)।

c) सपा. वैरूपे (आश्रौ ४,१२,२ च)<>वैरूपेण इति पाभे.। d) विप., व्यप. (शिव-)। बस. इति।

e) वि√ली> वि-लयन्तु इति शोधः (तु. टि. ?विलापय; वैतु. सा. W. च यनि.)।

f) पाभे. पृ २६९७ *a* द्र.।

g) नाप.। स्त्री. (सर्प-भेद-) इति PW. प्रभृ.। इहैव ?आलिगी इति श्रुत्या प्रयोजितः पाठ-भ्रेष इति कृत्वा *व्यालिक->-कः इति शोधः? (तु. टि. ?व्यचलु इति पै ⌊८,२,६⌋ पाभे.)।

h) सपा. शौ ३,२६,५ निलिम्पाः इति पाभे.।

i) °ले° इति स्वरः? यनि. शोधः।

j) नाप. (*वन्ध्यैकमात्रजननी- ⌊वशा-भेद-⌋)। (√वृध् ⌊=√बन्ध्⌋ '*अजनने'>) *वृध्या- (वन्ध्या-)> वृध्यैकभृति- (भाप. ⌊वन्ध्यामात्रजनन-⌋ + (√कृ 'करणे'> कर्तरि) *क्रा-> उस. *वृध्यैकभृति-क्रा-> *विल्यीप्तिका- > *विलिप्तिका-> यनि.। वि-लि° इति पपा.?। k) °प्त्यम् इति शोधः (तु. W.)।

l) °प्ती या इति द्विपदः शोधः (तु. W.)।

m) पाभे. पृ २८९६ *i* द्र.। n) पाभे. पृ २८३१ *t* द्र.। o) षस.। p) व्यप. (दानवी-)।

q) °स्तिङ्गाम् इत्यपि मूको.।

वि √लिह् > वि-लीढ- > विलीढी[a]- -ढ्यम् शौ १,१८,४.

वि √ली > लापि, विलीयते खि ५, १७,३; ४[b]; काठ १५ ५[c]; शौ २०, १३४, ३; ४[d].
?विलापय[e] शौ १, ७,२; ६[f]; पै ४,४,२.

वि-लायक- -कः मा २०, ३४; का २२,३,३.

वि-लोम- -मम् मै ४,८,६¶.

¶वि-लोमन्[g]- -म[h] तै ६,२,५,१; ७, ४,५,४; ५,४,२.

वि √लोह् (रक्त-स्रावे)[i] > १वि-लोहित[j]- -तः?[k] शौ १२,४, ४; पै १७, १६, ४; -तम् शौ ९,१३, १[l]; पै १,९०,४; १६,७४,२[m].

२वि-लोहित[n]- -ऽत मा १६,५२; का १७,८,६; तै ४,५, १०, ५; मै २, ९, ९; काठ १७, १६; क २७, ६; -तः मा १६, ७; का १७,१,७; तै ४, ५,१,३; मै २, ९, २; काठ १७, ११; क २७, १; पै १४,२,९[o]; -तम् पै १४, २,२;१०; -ताः मा १६, ५८; का १७,८,१२; तै ४,५,११,१; मै २, ९, ९; काठ १७, १६; क २७,६.

विवः त्रि √वृ (दीप्तौ) द्र.

वि-वक्वस्- वि √वच् द्र.

वि √वक्ष् (वृद्धौ) > †वि-वक्षण[p]- -?णः जै १, ४५, ९[q]; -णम् ऋ ८, ४९,४[r]; खि ३, १, ४; -णस्य ऋ ८, १, ⌊२५; ३५, २३⌋; कौ २, ७४२; -णाः ऋ ८, ४५, ११; -णे ऋ ८, २१, ५; कौ १,४०७.

विवक्षत्- √वच् (वधा.) द्र.

†?विवक्षसे[s] ऋ १०,२१, ⌊(३,९,८; ८,४३, ३१; १०२,११) १⌋; २; ⌊(२,८, ५)३ (१२७,१)⌋; ४-८; २४,१; ⌊(३,२१,२)२⌋; ३; २५, ⌊(५, ५३, १०) १⌋; २-४; ⌊५; (६२,७)⌋; ६; ⌊(१, २३,९; २, २३, १०) ७⌋; ८-११; कौ १, ४२०; ४२२; जै १,४१,२; ४.

विवक्षु- √वच् (वधा.) द्र.

?विवग्धि पै १९,३२,१०.

वि √वच्, > वाचि, †विवोचति ऋ १, १०५,४; १०, ११,२; शौ १८, १,१९; विवोचत् ऋ १०, ८८, १७; विवोचन् ऋ ४, १, १४; †विवोचः ऋ ६,१८,३; २२,४; १०, २८, ५; शौ २०, ३६, ४; वि···वोचः ऋ ४, ५, १२; वि···वोचे[t] ऋ १, १५०, १-२; वि···अवोचन्त ऋ ६, ३१, १; वि···वोचेः ऋ १,१३२,२.
वि···वाचय पै २०,१९,९?.

वि-वक्वस्- -क्वान् ऋ ७,६७,३.

वि-वाचन[u]- -नः पै १३, ३, १०;

---

[a]) व्यप. (राक्षसी-)। स्त्री. ङीष् प्र. (तु. विलिप्ती-)। यत्तु सा. वि-लीढ- > विलीढ्य- > यनि. आह तत् चिन्त्यम्। [b]) पाभे. पृ २०२३ *e* द्र.।
[c]) स्वयं विलीयते > सपा. मै २, ६,६ स्वयंविलीनम् इति पाभे.। [d]) शंपा. सात. लीयते इति पाभे.।
[e]) तु. पृ १५०२ *c* ?विलपन्तु इति, पक्षे सा. च; वैतु. W. < वि √लप् इति ?। [f]) पाभे. पृ ६५७ *i* द्र.।
[g]) विप. (असंगत-)। वि + (√रुध् "संबन्धे" > भावे) *रोधूमन्- > लोमन्- > बस. यनि.।
[h]) वा. क्रिवि. सत् न. द्वि१।
[i]) नाधा. < लोहु- (= *लोहित-, रुधिर-)।
[j]) नाप. (रक्तार्शो-रोग-)। भावे क्तः प्र.।
[k]) पाठः? °तम् (न. प्र१) इति शोधः।
[l]) पाभे. पृ १५०९ *e* द्र.। [m]) सपा. शौ ९,१३,२ विसल्पकम् इति पाभे.। [n]) विप. (रुद्र-)। प्रास.।
[o]) सपा. मा १६,६ का १७,१,६ सुमङ्गलः इति पाभे.।
[p]) विप. [विमादन- (सोम- ⌊तु. PW. प्रमृ.; वैतु. पपा. नावग्रहः, सा. वें < √वच् इति वा < √वह् इति वा, भ. < वि √विच् इति ?⌋)]।
[q]) °णे इति शोधः ⌊तु. सपा. ऋ. कौ.⌋। [r]) विप.।
[s]) (वि √वस् "दीप्तौ" > लुङि मपु१) विवः + (*भक्षसे >) *अक्षसे > विवोऽक्षसे इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. अनु यनि. एकं पदमिति कृत्वा वि √वक्ष् 'महत्त्वे' ⌊तु. निघ ३,३⌋ इत्यतस्तिङ् इति ⌊तात्पर्यतः⌋ सा., वि √वह् इत्यतस्तदिति च वें., तुमर्थक-कृदिति च PW. FG ⌊२,२२९⌋)।
[t]) 'अनिनस्य (देवविमुखस्य) अदेवयोः अररुषः (सतः) धनिनः प्रहोषे (प्रघोषे ⌊पृ २२२४ *h* इत्यत्र शोध इष्टः⌋) चित् (अपि) कदाचन (कदापि न) प्रजिगतः (प्रगच्छतः) तव स्वित् (एव) शरणे (आसीनः सन्नहं) अरिः (स्तोता) त्वा विवोचे (*उच्चैः स्तौमि)' इति वा. इति कृत्वा युग्मकं द्र. (वैतु. वें. वेः संबन्धमदर्शकः, सा. विरुद्धार्थको विरिति कृत्वा वि ⌊वोचे⌋ इत्यनेन वाक्यान्तरमिति, GRV. विरिति प. युक्तः कप्र. इति च ?)।
[u]) भाप. (*अतिदेश-, पराभव-), विप. (*अति-देशिन्-, पराभवत्-)।

-नम् पै २०,२२,६.

विवाचनी- -नी ऋ १०, १५९, २[a].

¶व्यु(वि-उ)च्य- -च्यम् तै ७, ३, १,२;३[3].

वि√वद्, विवदामहे पै २०, ५७, ७[b]; विवदत् शौ ३, ३, ६[c]; ¶विवदेत मै २,२,११; ५,४.

वि-वावदत्[d]- -दत् शौ ९,४,११; पै १६, २५, १.

वि√वध् (हिंसायाम्), वि···वधिषः ऋ ६, १७, १; वि···वधीत् ऋ ५, ४४, १२; ?वि···अवधीः[e] ऋ १, १०३, ८.

विवध[f]- -धः मा १५, ५; का १६, १, ७; तै ४, ३, १२, २.

वि√वप्>व्युप्त->°केश[g]- -शाय मा १६,२९; का १७,४,३;४, तै ५, ५, १; मै २, ९, ५; काठ १७, १३; क २७, ३.

?विवपति[h] पै १६, १२०, २.

वि-वर- वि√वृ (आच्छादने) द्र.

वि-वरु(ण>)णा[i]- -णाः शौ ८, ७, १०; पै १६,१२,१०.

वि-वर्त-, वि-वर्तन-, वि-वर्तमान-, वि-वर्तयन्ती-, वि-वर्तयित्वा, वि-वर्त्स्यत्- वि√वृत् द्र.

वि-वर्धन- वि√वृध् द्र.

वि-वल[j]- -लम्[k] मा १४,९; का १५, ३, २; तै ४, ३, ५, १.

विवव्रि[l]- -व्री ऋ १०, ९९, ५.

वि√वश् (दीप्तौ), व्यवाट्[m] मै २, १३, १०[n]; ३, ४,९[o].

वि√*वप् (गतौ), व्यं(वि-°अ) वाट् मै ४,५,८[p].

वि√वस् (*कामे), विवसः ऋ ७,८, ३[q].

वि√वस् (आच्छादने)>वि-वसान- -नौ तै १, ५, १०, १; काठ ७, ३; क ५,२.

वि√वस् (दीप्तौ), > वासि,विवसन्तु शौ ४,१,५[r]; पै ५, २,६. व्युवास ऋ १, ११३, १३; मै २, १३, १०[s]; काठ ३९, १०[s]; शौ ३, १०, १[s]; पै १, १०४,१[s]; व्यूषुः ऋ १, ११३, १०; ३, ५५, १; विवत्स्युति मै ३, ४, ९[t]; वि···आवत्[t,u]

a) तु. सा.; वैतु. GW. नाप. इति ?। धा. 'वर्चसि' वृत्तिः (तु. सपा. पै ⌊२, ४१, २⌋ विषादनी- इत्यत्र पाभे. टि.)।

b) सपा. पै १९, २१, ६ विविदामहे इति, नी ३, ४ विभजामहे इति च पाभे.।

c) पाभे पृ २१५७ *a* द्र.। d) विप. (वृषभ-)।

e) तु. स्क. वें. PW. प्रमृ.; वैतु. सा. वि (√दृ) इति क्रिउ. ?। प्रकृते यदुावधीः>यदा आ-अवधीः इति च्छेदः (तु. ऋ ८,७२,४ प्रमृ.; वैतु. पपा. प्रमृ. अनुपसृष्टं क्रिप. इति ?)। f) = वीवध-। नाप. पुं. (अर्थः ? ⌊छन्दो-भेद-⌋)। व्यु. ?।

g) विप. (मुण्डितकेश- ⌊रुद्र-⌋)। बस.।

h) वर्पा वपति इति द्वि-पदः शोधः (तु. मूको.)।

i) विप. (वरुणपाशोन्मोचयित्री- ⌊ओषधि-⌋)। बस. अन्तोदात्तः उसं. (पावा ६,२,१९९)।

j) नाप. (छन्दो-भेद-)। व्यु. ?।

k) पाभे. पृ २६०४ *d* द्र.।

l) विप. [निश्चिन्त- (मिथुन- =मातापितृयुगल- ⌊तु. वें. सा. GRV.⌋)]। बस. उप. वाधा-पर्याय इति कृत्वा <√वृ '*हिंसायाम्' (वैतु. PW. प्रमृ. उप. रूपवस्त्रान्यतरपर्याय इति ?)। 'वम्रस्य मिथुना (पितरौ ⌊यत इन्द्र आगतः सन्⌋) अन्नं (स्तोतृ-धनादि) मुषायान् (*अपहर्तृन् शत्रून्) अभीत्य (प्रसह्य) अरोदयत् (रोदनं कारितवान् ⌊यद्वा = *अरोधयत् = अभ्यभवत्⌋)' इति वा.। एवं पृ २५०७ मुषायत्- इति कृतपूर्वो निर्देशः सुशोधः द्र.।

m) =*अवष्ट> अवाट् इति कृत्वा लङि प्रपु१।

n) व्यराट् इत्यपि मूको.।

o) अदा. (=√वच् ⌊भ्वा.⌋)। लङि प्रपु१ *अवष्ट्> *अवट्> यनि.।

p) सपा. काठ २७,३ क ४२, ३ व्यवात् इति पाभे.।

q) लेटि मपु१। √वस् (=*√वश्) 'कामनायाम्'। 'कया (*कदा, *कथं वा) हे अग्ने, नः (अस्मत्कृतां) सुवृक्तिं (स्तुतिं) विवसः (कामयेथाः)' इति वा. (वैतु. वें. GW. OBN. 'निवासे' इति, सा. 'आच्छादने' इति)।

r) तु. W.; वैतु. सा. Gri < √वस् 'निवासे' ?।

s) =सपा. मंत्रा २,२, १ कौसू १९, २८; १३८, ४ गोगृ ३,९,९। शांगृ ३,१२,२ व्युच्छत् इति, तै ४, ३, ११,१;५ मै २,१३, १० काठ ३९, १० शौ ३, १०, ४ ८,९, ११ तैब्रा २,५, ५, ३ आपश्रौ १७,२,१२ आपमं २, २०, ३० पागृ ३, ३, ५ हिगृ २, १४,५ व्यौच्छत् इति च पाभे.। t) लुङि प्रपु१ रूपम्। सकारस्य दकारः उसं. (पा ८,२,७३)।

u) सपा. वि···आवत् <> वि···आवः इति पाभे.।

जै १, ३३, ९; वि॰॰॰आवः[a] ऋ ७, ७५, १; खि ३, २२, १[b]; मा १३, ३[b]; का १४, १, ३[b]; तै ४, २, ८, २[b]; मै २,७,१५[b]; काठ[b] १६,१५;३८,१४; क २५, ६[b]; कौ१,३२१[b]; शौ[b] ४,१,१; ५, ६,१; पै[b] ५, २, २; ६,११, १; १६, १५०, १.

¶विवासयति मै ३, ३,४; काठ ६, १; २१,६; क ३,१२; ३१, २१; वि॰॰॰वासयति मै ४, ४, ८; वि॰॰॰वासयत् ऋ ६,३९,४; विवासयतम् तै ६, ४, ८, ३¶;

वि-वास[c]- -साः मै २,१३,१०[d].

व्यु(वि-उ)ष्[e]- व्युषः शौ १३, ३, २१; †व्युषि ऋ ५, ३,[८; (१०, १२२, ७)]; ४५, ८; ६, ६२,१; ७, ८१,२; ८,४६,२१; कौ २, १०२[f]; जै ३,१०,४.

व्यु(वि-उष्>)ष्टा[g]-, -ष्टाः काठ ३४,१९; क ४८,१[२]; -¶ष्टायाम् मै १, ८,७; ४, ५, ३; काठ ८, ३; क ६, ८.

व्यु(वि-उ)ष्टि[h]- -ष्टयः मै ३, ४, ९[२]¶; -¶ष्टिः मै ३,४,९; काठ १५,१०; -¶ष्टिम् तै १, ५, ७, ५;५,७,१९,१$; ६,१,४,४; मै १,१०,९; ३,२,१; काठ ३६,३; ५३, ९$; -ष्टिषु ऋ १,४४,३; ४; ८; १७१, ५; २, ३४, १२; ३,२०,१; ४,४५,[(१४,४)२]; ८, २०,१५; ९,९८, ११; १०, ३५,१;५;७६,१; ७७,५; १२२, [(५,३, ८) ७]; -ष्टीः तै ४,३, ११, ४;५, ३, ४,७¶; मै २, १३,१०; ३,४,९[३]¶; काठ २६, ११; ३९,१०; शौ ८, ९,१०[i]; १५; पै १६, १८, १०[d]; १९, ५; २०,४८,३‡[i]; -†ष्टौ ऋ १, ४८, ६; ११८, ११; १२४, [१२; ६,६४,६]; ३,१५,२; ४, १,५; १४,[४ (४५, २)]; २३, ५; ३९, ३; ५, ३०,[१३; ६, २४, ९]; ६२, ८[j]; ७, ६९,५; ७१, ३; १०, ६, ३; ४१, १; ९९, १; मा २१, ४; का २३, १, ४; तै २, ५, १२, ३; मै २, ६, ९[j]; ४, ४, ३[j]; १०, ४; १४,१०;१७; काठ ७,१६;१५, ७[j]; १७,१८; ३४, १९; -ष्ट्यै मा २२,३४; का २४,२१,१; तै ६, ४, ८, ३¶; ७, २, २०, १; ५, १३, १; मै ३,१२, १५; काठ ४२,१०; ४५,९[२].

व्यू(वि-ऊ)षिवस्- >व्यूषुषी- -षी[k] तै ४,३,११,५; मै २,१३, १०; काठ ३९,१०.

१*विवस्[l]- >१विवस्व(स्-व)त्[m]- -०स्वः तै १,४,२२,१[n];६,५,६, ५¶[n]; काठ ४,१०[n];८,१४[o];९, ३[o]; २८, ६[n]; क ३,८[n]; ८,२[o]; ६[o];४४,६[n]; -†स्वत् ऋ १,४४, १; कौ १, १०$; ४०; २, ११३०; जै १, १,१०$; ४, ६; ४, ११, ८; -†स्वतः ऋ ८,६, ३९; १०, १७, १; शौ १८,१, ५३; -†स्वति ऋ ८,५२,[(५१, १) १]; खि ३, ४, १; -स्वते ऋ १०, १७, २; मा २२, ३०; का २४, १७, १; तै ४,४,६,२; मै २, ८, १३; ३, १२, ११; काठ २२, ५; ३५,१०; क ४८, ८; शौ १८, २, ३२†; -०स्वन् मा ८,५[n]; का ८,१,३[n]; मै १, ७,१[o]; ५[o]; ४,६,९[n]; -स्वन्तम् ऋ १०, १४, ५; तै २,६,१२, ६†; ६, ५,६, ५¶; मै ४, १४, १६†; शौ ११, ८, २; १८, १, ५९†; पै १५, १३, २; -स्वान् तै १, ५, ३, ३[o]; ¶६, ५, ६, २; ५; मै १, ६, १२¶; काठ ११,६¶; शौ १८,२,३२[२].

वैवस्वत[p]- -तः ऋ ९,११३, ८; मै १,६,१२¶; शौ ६,११६,

a) लुङि प्रपु १। b) पाभे. पृ २९०१ *u* द्र.।

c) गस. भावे घञन्ते थादि-स्वरः।

d) सपा. विवासाः<>व्युष्टीः इति पाभे.।

e) नाप. स्त्री. (तु. MW.)। गस. क्विबन्तं उप. प्रकृति-स्वरम्।

f) S. व्यूषि इति।

g) विप., नाप. (उषस्-)।

h) भाप., नाप. (उषःकाल-, प्रभात-, तदाख्येष्टका- [तु. तै. प्रमृ.])।

i) सपा. ऋ ३,१७,३ आजानीः इति पाभे.।

j) पाभे. पृ २८९७ *c* द्र.।

k) सपा. पाग्र ३,३,५ व्यूषिषी इति पाभे.।

l) भाप. (दीप्ति-)। (√वृध् [= √भृज्] 'दीप्तौ'> भावे) *वृधस्->यनि.।

m) विप. (दीप्तिमत्- [राधस्- प्रमृ.]), नाप. (अग्नि-, सूर्य- प्रमृ.), व्यप.। पपा. नावग्रहः।

n) सपा. विवस्वः<>विवस्वन् इति पाभे.।

o) सपा. विवस्वः <> विवस्वन् <> विवस्वान् इति पाभे.।

p) व्यप. (मनु-, यम- प्रमृ.)। तस्यापत्यीयः अण् प्र.।

२; ८, १३, १०; पै ५, ६, ५; ७; १६, ४९, ८; १३५, २; –तम् ऋ १०, १४,१; ५८, १; मै ४, १४, १६†; शौ १८, १, ४९†; ३, १३; पै १, ८४,३†; –तस्य खिसा २९, ४८; –तात् ऋ १०, ६०, १०; –ते ऋ १०, १६४,२; शौ ६,११६,१; पै ५, ४०,६; १६, ४९,७; १९, ३८, ५†; –तेन शौ ८,२,११; पै ५, ४०,७; १६,४,१.

*विवस्वद्-वा(त>)ता[a]– -०ते तै ४, ४;१२,४; मै ३, १६,४; काठ २२,१४; पै १५, २,१.

२*विवस्[b]–> २विवस्-वत्[c]– -†वतः ऋ १,५३,१;५८,१; ३, ३४,७; ५१,३; ४,७,४;५,११, ३; ६,८,४; ८,३९,३;६७,२०; ७२,८; ९,१०,५; १४,५; २६, ४[d];६६,८; ९९,२; १०,१२,७; २१,५; ३९,१२; ६३,१; ७५, १; खि १,३,२;४,७; मै ४,१२, ३; कौ २, ४७३; ९८१; जै ३, ३५,८; ४,२४, २; शौ १८,१, ३५;२०,११,७;२१,१; –†वता ऋ १, ९६, २; मै ४, १०, ६; काठ २१, १४; कौ २,६३५‡[d]; –वति ऋ १, ४६, १३; १३९, १[e]; २, १३, ६; –वते ऋ १, ३१, ३; १०, ६५, ६; कौ १, ४६१‡[e]; जै १, ४८, ७‡[e]; –वान् ऋ ७, ९, ३; शौ १८, ३, ६१; ६२; १९, ९,७.

विवस्वती[f]– -त्याः ऋ ३, ३०, १३.

विवस्-वन्[g]– -†व[h] ऋ १, १८७, ७; काठ ४०, ८; पै ६,१६, ७; –वभिः ऋ ८, १०२, २२; कौ १, १९; जै १, २, ९.

विवसान- वि√वस् (आच्छादने) द्र.

?विवस्ते[i] काठ ३५,३[j]; क ४८,४.

वि√वह्, >वाहि, †वि···वहतः ऋ १०, २३, ३; शौ २०, ७३,४. वि···ऊहुः ऋ ४, २७, ३. ‡व्यु(वि-उ)ह्यते[k] शौ १४, १, १३; पै १८, २, २[l]?; व्युह्येते मै ४, ८, ४¶.

विवाहयति तै ७,२,८,७¶; व्यं(वि-अ)वाहयन् तै ७,२,८,६¶.

वि-वाह[m]– -हः पै ९, ४, ६; –हम् तै ७, २, ८, ७¶; –हान् शौ १२, ९, ६?; पै १६, १४५, ६; –हे मै ३, ७, ३¶; काठ २५, ३¶[2n]; क ३८,६[2]¶[n]; शौ १२, १, २४;१४,२,६५;६६; पै १७, ३,५; १८,१२,१०; १३,४; ५.

व्यु(वि-उ)ह्य काठ १२,१¶.

वि√वा, †विवाति ऋ १, २८, ६; मै २, ७, १६; वि···वाति ऋ १०, ३१, ९[o]; वि···वातु शौ ४,१३,२‡[p]; विवाहि काठ २७, ३¶; क ४२,३¶; †वि···वाहि ऋ १०, १३७, ३; शौ ४, १३, ३; पै ५, १८,४; व्यं(वि-अ)-वात् तै ३, ४, ३, १¶; व्यु-(वि-अ)वात् तै ३, ४,३,२¶; ¶काठ १३, १२[2]; २७, ३[q]; क ४२, ३¶[q].

†वि-वाच्[r]– -वाचः ऋ ३, ३४, १०;

---

[a]) विप. (सूर्य-वृता- [ऊर्ध्व-दिश्-])। तृस. पूप. स्वरः। उप. <√वन् 'प्रीतौ' + कर्मणि क्तः (तु. BW.; वैतु. सा. वस. उप. = वायु- इति)।

[b]) विप. = दीप्तिमत्-। *वृध्मस्->यनि.। शेषं १विवस्- द्र.।

[c]) = १विवस्वत्- (तु. या [७,२६] प्रमृ.)। इह स्वार्थे मतुप् प्र. इत्येव विशेषः।

[d]) सपा. विवस्वतः<>विवस्वता इति पाभे.।

[e]) सपा. विवस्वति<>विवस्वते इति पाभे.।

[f]) विप. (उषस्-)। MW. नाप. इति।

[g]) = २विवस्वत्-। इह वनिप् प्र. इत्येव विशेषः।

[h]) विप. (*पुष्टिमत्-[पितु- = अन्न-])। इह मौलिकः सन् √वृध् 'पुष्टौ' इति द्र.। यनि. क्रिवि. सत् न. द्वि१। सस्थ. ?अत्रा>अत्रा [= अत्र आ] इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. नैवमिति)। 'हे पितो, यत् विवस्वान् (पुष्टिभृद् [भूत्वा] पर्वतानां (निर्जनान् सतः पर्वतान् अपि [= ष. कर्मणि]) अजगन् (अगमः [मपु१], अतः प्रार्थ्यते) अत्र चित् (अपि) नः (अस्मभ्यं) भक्षाय अरं (पर्याप्तो भूत्वा) *आ-गम्याः' इति वा. (वैतु. यनि. पर्वतानां विप. सत् ष३ इवेति सा. BW., भाप. सत् न. प्र१ इति GW.। [i]) अर्थः व्यु. प्राति. च?।

[j]) शोधः पृ ६३० *m* द्र.। [k]) पाभे. पृ. १९४५ *b* द्र.। [l]) विवह्यते इति पाठः? यनि. शोधः।

[m]) नाप. (संस्कार-भेद-)। गस. घञन्तम्।

[n]) सपा. तै ६,२,६,४ मै ३,८,४ तल्पे इति पाभे.।

[o]) पाभे. पृ २७९७ *n* द्र.।

[p]) पाभे. पृ १९२३ *f* द्र.।

[q]) पाभे. पृ २९०१ *p* द्र.।

[r]) विप, नाप. (संग्राम- [तु. निघ २, १७])। वस. पूप. = विशिष्ट- वा विरुद्ध- वा।

६, ३१, १; ३३, २; १०, २३, ५; मै ४, १४,५; शौ २०,११, १०; ७३, ६; -वाचि ऋ १, १७८,४; ६, ४५,२९; ७, २३, २; ३०, २; शौ २०, १२, २†;

वि-वाचन–, °चनी– वि√वच् द्र.

वि-वाचस्[a]– -चसम् शौ १२, १, ४५; पै १७, ५; ३.

वि-वावदत्– वि√वद् द्र.

√विवास्[b], विवासते ऋ ८,१९,२४; ‡विवासति[c] पै १७, २५, ६; विवासतः ऋ ८, ३१, ७; †विवाससि ऋ १, ७४,९; ६, १६, १२[d]; ९, ९८, ४; कौ २, १२; जै ३, २, ३.

वि-वास– वि√वस् (दीप्तौ) द्र.

विविक्वस्– √विच् द्र.

वि√विच्, विविनक्ति मै ४,१,७¶; विविञ्चन्ति ऋ १, ३९, ५; विविनक्तु मा १, १६; का १,५, ७; तै १,१,५,२; मै ४, १, ७; काठ १, ५; ३१, ४; क १, ५; ४७,४.

विविच्यध्वम् मै ४, १, ७; शौ ११,१,१२; पै १६,९०,१.

वि-विक्ति– -क्त्यै[e] मा ३०,१३; का ३४,२,५.

वि-विञ्चत्– -ञ्चन् ऋ १०, १२४, ५.

विविचि– √विच् द्र.

?विविज्मि √व्यच् द्र.

विवित्समान– √विद् (बधा.) द्र.

वि√विद् (ज्ञाने), विवेद ऋ १, १६५,१; १०, १२,५;८८, १७; शौ १८, १,३३†; विविदामहे[f] पै १९,२१,६.

वि√विद्(लाभे), >वेविद्, वि···विदत् ऋ १०,६१,१३[g].

वि-वेविदत्– -दत् ऋ ९, ६८, ३; ८६,९.

विविदान–, विविद्वस्– √विद् (बधा.) द्र.

वि√विध्,व्यध् (वेधने), विविध्यन्ति मा १६,६२; का १७,८,१६; तै ४, ५,११,१; मै २,९,९; काठ १७, १६; क २७, ६; विविध्यतु शौ १, १९, ३[h]; पै १, २०, ३[h]; विविध्यताम् शौ ११,११, २३; विविध्यन्तु पै १, २०, २[h]; विविध्यतम् शौ १,८, २; पै ४, ४,१०;९,२५,१२?; ?विविध्यत[i] शौ १, १९, २; विविध्यत पै १ २७,४;५.

?विव्यधीत्[j] मै ४,९,१२[k].

वि-विद्ध,द्धा– -द्धः शौ ६, ६६, १; पै १९, ११, १०; -द्धम् पै १, ७६,२; -द्धस्य पै १, ५८, ३[l]; -द्धा शौ ११,१२,२५.

वि-विध्यत्– -ध्यद्भ्यः[m] काठ १७, १३; क २७,३.

विविध्यन्ती– -न्तीभ्यः[m] मा १६, २४; का १७,३,३; तै ४, ५,४,१; मै २,९,४.

वि-व्याधिन्– -धिनः शौ १, १९, १; पै १,२०, १; -धिने तै ४, ५,२,१[n].

वि-विवध[o]– -धम् तै ७,३,५,२; ७, ३;९,३.

वि√विश् >वेशि, विविशन्तु तै २, ४,८,२[p].

विवेशय खि ३,१६,१.

वि√वी, वि···वेषि[q] ऋ १,१८९,७.

?विबुधामहे[r] पै ४,२५,४.

वि√वृ (आच्छादने), †वि···वृधि ऋ ९,४५,[३;६४,३]; कौ २,१२३; जै ३,१३,९.

वि···वृण्वे[s] ऋ ४,२१,८.

---

a) विप. (विभिन्नभाषा-भाषिन्- [जन-])। वस.।
b) धा. परिचर्यायां वृत्तिरिति या [२, २४] प्रभृ.।
c) सपा ऋ १०,३७,३ निवासते इति पाभे.।
d) तु. सस्थ. टि. अच्छा।
e) सपा. तैब्रा ३,४,७,१ विविक्त्यै इति पाभे.।
f) पाभे. पृ २९०१ *b* द्र.।
g) वैतु. सा. <√विद् 'ज्ञाने' इति, GW. अगतीयमानः इति।
h) सपा. विविध्यतु<>विविध्यन्तु इति पाभे.।
i) °ध्यन्तु इति शोधः (तु. सा. [तु. सपा. पै १,२०, २]; वैतु. [मूको. अनु] शंपा. RW., प्रभृ. यनि.?)। सस्थ. ?मनुष्येषवः > (मानुष्या-) >-ष्या(:) इषवः इति च शोधः।
j) शोधः पृ ६८७ *c* द्र.।
k) सपा. तैआ ४,२०,२ विव्यथः इति, माश्रौ २, ५, ४,२४ विह्वरः इति च पाभे.।
l) विविद्धस्या इति पाठः? यनि. शोधः।
m) सपा. °ध्यद्भ्यः<>°ध्यन्तीभ्यः इति पाभे.।
n) सपा. मा १६,१८ मै २, ९, ३ काठ १७, १२ क २७,२ व्याधिने इति पाभे.।
o) विप. (असंतुलित- [तद्-])। वस.।
p) तु. सस्थ. टि. अनु।
q) तु. वें.; वैतु. सा. वि इति स्वाश्र.; GW. ORN. विविद्वस्–> -द्वान् इति?।
r) पाठः? (वि√बृध् '*छेदने'>) विबृधामहे इति शोधः।
s) प्रपु१ तलोपः।

विववे ऋ १, ६२, ७; वि··· ववार मा २०,३६; का २२, ४, १; तै ३,५,५,१; मै ३,११, १; काठ ३८,६; †विवव्रुः ऋ ४, १, [१५;१६,६;१०,४५,११][a]; ७, ९०,४; मा १२,२८[a]; का १३, २,११[a]; तै ४, २, २,४[a]; मै २, ७,९[a]; शौ २०,७७,६[a]; †वि··· ववर्थ, >र्था ऋ १, ९१, २२; मा ३४, २२; का ३३, १, १६; मै ४, १४, १; काठ १३, १५; कौ ३, ३, ३; जै २, १, ३; वि···वर्तम् ऋ ६, ६२, ११; †व्यां (वि-आ)वः[b] ऋ १, ११३,१३[c]; ६,४४,८; ७, ९५, ६[d]; मै ४,१४,७; वि···आवः ऋ १,९२,४; ११३, ४; १५७, १[e]; ५,४५,१; ७९,१[?]; ९,९७, ३८; †कौ २, ७०८[e]; ११०८; जै ३,५८,५[e]†; वि···आवः ऋ १०, ६७, ४; शौ २०,९१,४†; विवः खि ३,२२, १; मा १३,३; का १४,१,३; तै ४, २, ८, २; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; ३८, १४; क २५, ६; कौ १, ३२१; जै १,३३,९; शौ ४, १, १; ५, ६, १; पै ५, २, २; ६, ११, १; १६, १५०, १; वि··· ?अवः[f] ऋ ५, ३१, ३; वि··· अव्रन् ऋ ४, ५१, २[g]; व्यावः[h] ऋ ४, ५२, ६; ८, ९, १६; शौ २०,१४२,१†; वि···आवः ऋ १,११३,९; वि (आवः) ऋ ८, ९, १६; शौ २०,१४२,१†; विवः ऋ १,६२,५; वि···वः ऋ १,६३,५[i]; †वि···वुः ऋ ५,३२, १; कौ १,३१५; जै १,३३,३.

वि-वर[j]- -रे ऋ १, ११२,१८.

वि√वृ (=√वश्(<ऌ) (दीप्तौ), †विवः[k] ऋ १०,२१,[१-८;२४, १-३; २५, १-११]; †कौ १, ४२०; ४२२; जै १,४१,२; ४.

वि-वृक्ण- वि√वृश्च् द्र.

¶वि√वृज्, ञ्ज्, विवृञ्जन्ति क ४०, १[?l]; विवृजेत् क ४०, १[?m];

वि√वृत्, >वर्ति, ¶वि···वर्तते मै २, ३,९; काठ ८, ६; १२, ११; क ७,२; विवर्तेते ऋ १, १८५, १; ६,९,१; वि···वर्तन्ते ऋ ५, ५३,७; विवर्तताम् शौ १०, १, १९[n]; विवर्तन्ताम् ऋ १०,९४, १४; विवर्तस्व पै २,७७,३. विवर्ति पै ९, २५,४. †विवावृते[o] ऋ १, १६४, १४; १६६, ९; ८, १०३,२[p]; १०, ३३,९; शौ ९,१४,१४; पै १६, ६७, ४; वि (अवृतत्) शौ ३, ३१,२[?]; वि(अवृतताम्) शौ ३, ३१, ४; वि···अवृतन् शौ ३, ३१, १[q]; वि(अवृतन्) शौ ३, ३१,३; ४; वि(अवृतः) शौ ३, ३१, १; वि[?] (अवृतम्) शौ ३, ३१,१-११. वि···वर्तयन् ऋ ५, ४८, ३; विवर्तय शौ ११,२,२१; पै १६, १०६,१; †व्य(वि-अ)वर्तयत्[r] ऋ ८,१४,५; कौ १,१२१;२,९८९; जै १,१३,७; शौ १०, ७,२६$; २०, २७, ५; पै १७, ९, ७$; वि···अवर्तयत् ऋ ६,८,३.

वि[,वी]वर्त[s]- -र्तः मा १४,२३; का १५,७,२; तै ४,३,८,१; ५, ३, ४,५; मै २, ८,४; काठ १७,४; २१, १; क २६, ३; ३१, १६; -†र्तै[t] कौ १,७७; जै १,८,५.

---

a) सपा. आपमं २,११,३० । काठ १६,९ अपव्रन् इति पाभे. । b) प्रपु१ ।

c) वैतु. सा. <√वस् 'निवासे' इति ? ।

d) मपु१ इति GW. ।

e) व्री इति संहितायां दीर्घः ।

f) प्रपु१ (तु. पपा.; वैतु. GW ऋ १, १२१, ४ इत्यस्य पपा. अनु वः इत्येवाऽत्र पदमिति । उभयत्राटः समानमनुच्चार्यमाणत्वादिति दिक् [तु. ?ORN.])।

g) तु. वें. GW.; वैतु. सा. उच्छन्तीः इत्यनेन संयोजयँश्चिन्त्यः । h) मपु१ । i) तु. सस्थ. टि. आ ।

j) नाप. (छिद्र-) । गस. उप. अवन्तम्, थादिस्वरश्च ।

k) लुङि मपु१ । 'हे अग्ने, मदे (मदाय [तु. पृ २४१४ d], त्वम्) विवः (प्रज्वल) इति वा. (वैतु. अन्यके समे वः इति युष्मदः ष२ इति कृत्वा [वि√मद् >] वि···मदे>विमदे [सत१] व्यप. इति समस्तं पदमिति वा वि इति क्रिउ. इति वा [तु. PG. २, २२८, सा. GW.प्रमृ.] ?) । l) पाभे. पृ २८३९ i द्र. ।

m) पाभे. पृ २८३९ l द्र. ।

n) सपा. पै १६,३६,९ वर्तताम् इति पाभे. ।

o) °वव्रृ° इति पपा. । p) तु. सस्थ. टि. २अनु ।

q) वि···अवृतन् (तु. PW. RW. प्रमृ) इति पाठः ? यनि. दिशा शोध इति (तु. W.; वैतु. सा. वि···अवृतम् इत्येवं शोधयितुकामश्चिन्त्यः) ।

r) ऋ. वि अवर्तयत् इति पपा. स्वरः? यनि. शोधः ।

s) नाप. । मै. काठ. क. वी° इति पाठः ।

t) पाभे. पृ ९४७ o द्र. ।

†वि-वर्तन- -नम् ऋ १, १६२, १४[a]; मा २५, ३८[a]; का २७, १३,७[a]; तै ४, ६,९, १[a]; मै ३, १६,१[a]; पै ११,७,५$[b].
वि-वर्तमान- -नाय मा २२, ८; का २४,३,५; तै ७, १, १९, ३; मै ३,१२,३; काठ ४१,१०.
वि-वर्तय(त् >)न्ती- -न्तीम् ऋ ७,८०,१.
वि-वर्तयित्वा मै १,६,१२¶.
वि-वर्त्स्यत्- -त्स्यते तै ७, १,१९, ३; काठ ४१,१०.
वि-वृत्[c]- -वृत् मा १५,९; का १६, २,६; तै ४,४, १, ३; -वृते मा १५,९; का १६,२,६.
वि-वृत्त- -त्तः ऋ १०, २७, २१; -त्ताय मा २२,८; का २४, ३, ५; तै ७, १,१९,३; मै ३,१२, ३; काठ ४१,१०.
वि-वृत्ति- -त्तिः पै १६,२९,९[d].
?विवृत्त्या पै १,९८,४.
वि√वृध्, विवावृधे[e] ऋ १,१४१,५; विवावृधे[e] ऋ ९,१०८,८; कौ २, ७४५†; विवावृधुः ऋ ५,५९,६.
वि-वर्धन- -नात् पै २०, ५२,१३.
वि√वृश्च्, विवृश्चति ऋ ३,५३,२२; विवृश्चन्ति शौ ७,५८,७; पै १, ४८, ४; विवृश्च पै २०, ७, ७; विवृश्चत् ऋ १, ६१, १०; २, १९, २; शौ २०, ३५, १०†; विवृश्चत् ऋ ३, ३३,७; ५,२९, ६; विवृश्चः ऋ ४,१७, [७(१९, ३)]; व्यु(वि-अ)वृश्चत् ऋ १०, ११३,६.
†वि-वृक्ण- -क्णा ऋ १, ३२, ५; मै ४,१२,३; पै १३, ६, ५.
वि-वृश्चत्- -श्चन् ऋ २,१५,६.
वि√वृ, वृह्, विवर्हामः पै ७, १५, ४; विवर्हः पै ३, २५, १३[f]; १९, ३५, १४; विवर्ह पै १७, २९,१७[f].
†विवृहामि ऋ १०, १६३, [१-३[g],४[h];५;६[i]]; शौ २,३३,१-२; ४-५; ६$; २०, ९६, १७-१८; २०-२१; २२$; विवृहामः शौ ६,१२७, ३; विवृहामसि शौ २, ३३, ३‡[g]; ७‡[i]; ६, ९०, १; २०, ९६, १९‡[g]; २३‡[i]; पै ४, ७,१-३‡[g]; ४; ५; ६‡[h]; ७‡[i]; १९, १८, २; विवृह ऋ १०, १०,८; शौ १८, १,९†; वि··· वृह ऋ ६,४५,९; वि···वृह ऋ ८, ४५, ८; †विवृहतम् ऋ ६, ७४,२; तै १,८, २२, ५; मै ४, ११, २; काठ ११, १२; शौ ७, ४३, १; पै १, १०९, १; विवृहत> ता, वि[3](वृहता) ऋ ८, ६७, २१; †वि···वृहेव ऋ १०, १०,७; शौ १८,१,८.
विववर्ह>र्हा ऋ २, २३,१३.
¶व्यवृह्यत काठ ८,१; क ६, ६; विवर्हि ऋ ३, ५३,१७.
वि-बर्हण- -णम् पै १९, २८,१५.
वि-वृहस्[j] (:) काठ २७,१०¶.
वी(<वि)-बर्ह[k]- -र्हेण ‡शौ[l] २, ३३, ७; २०, ९६, २३.
?विवृहात्[m] शौ १८,१, १०‡.
वि√वे>व्यु(वि-उ)त- -तम् ऋ १, १२२, २; मै ३, ९, ४¶; -ताः मै ३,९,४¶; -ते ऋ ३, ५४,९.
वि√वेन्[n], विवेनतम् ऋ ५,७५, [७; ७८,१]; विवेनः ऋ ५, ३१, २; ३६, ४; ६,४४,१०.
वि√वेप्, विवेपताम् पै २०, ५०,६.
वि-वेविदत्- वि√विद् (लाभे) द्र.
वि√वेष्ट्>°ष्टि, विवेष्टयति मै ४, ४,४; विवेष्टय शौ १२, ११,७.
?विव्यजिम √*व्यच् द्र.
वि√व्यथ्, विव्यथः पै १९,३४,२.
वि√व्यध् वि√विध् द्र.
विव्याच √व्यच् द्र.
?विव्ये[o] मै ४,९,१७.
वि-व्रत[p]- -तयोः ऋ १०, १०५, ४; -ता ऋ १,६३,२; ८,१२,१५; १०, ४९, २; १०५,२; -ताः[q] मै २,२, ६; काठ १०, १२; शौ

---

[a]) पाभे. पृ १८३१ *u* द्र.।
[b]) सपा. शौ १०, ४,७ पै १६,१५, ७ परायणम् इति पाभे.। [c]) तु. प्र-वृत्- । [d]) सपा. शौ ८,८,९ व्यृद्धिः इति पाभे.। [e]) °ववृ° इति पपा.।
[f]) सपा. °र्हः <> °र्ह इति पाभे.।
[g]) सपा. विवृहामि ते <> विवृहामसि इति पाभे.।
[h]) सपा. विवृहामि ते <> विवृहामसि इति पाभे.।
[i]) सपा. विवृहामि ते <> विवृहामसि इति पाभे.।
[j]) उप. तुमर्थीयः कसुन् प्र.।
[k]) नाप. (विकर्तनोपकरण-भेद-, तादृक्कर्मकृत्सूक्त-विशेष-? [तु. कौसू २७,२७])। सा. वीव° इति द्विवकारः पाठः (वैतु. कौसू. यनि.)। [l]) सपा. ऋ १०,१६३,६ विभे.।
[m]) विभृयात् इति शोधः (तु. ऋ १०,१०, ९; वैतु. WI. <वि√वृह् इति)। पाभे. पृ २३७४ *e* द्र.।
[n]) धा. कान्तौ वृत्तिः (निघ २, ६ या १०, ३८)।
[o]) तु. सस्थ. टि. ?विव्ये।
[p]) विप. (विरुद्धकर्मन्- [हरि- प्रभृ.])। वस.।
[q]) पाभे. पृ २८८८ *m* द्र.।

३,८, ५; ६, ९४, १; –तानाम् ऋ १०, २३, १; कौ १, २८८; ३३४†; जै १,३०,६; ३५, ३†; –तेन ऋ १०,५५,३.

√विश् (वधा.), > वेशि, विशते पै १२,२,११[a]; विशाते पै १३,५, ५; वि॒शथः[b] शौ ४, २५, १; पै ४,३४,१; विशामसि पै ६,२०, ९[c]; ?विशत्[d] ऋ ९,१०७,१०; कौ १,५१३; २,१०३९; जै १, ५३,३; विशतु पै १६,१५२,३; विशन्तु काठ १, ९; ३०, ८[e]; क १, ९; शौ १२, ३, ३२; पै १७, ३९, २; २०, २१, १^{2}; विश खिंसा २९,४२; पै ६,२२, १९; वि॒शै तै ३, ५, ६, १; अविशत् पै १३,५,२२^{2}; १७, २८,१.

विवेश पै १, ४५, २; ७०, १; १३, ५, ४[f]; १७, ३०, ४[g]; अ॒विक्षत ऋ १०, १३६, २.

वेशयन्ति पै ८,१५,४; वे॒शयामि शौ ३, १३, ७[h]; पै ३,३७, १; वेशयामसि पै २,४०,५[h].

वि॒शत्– -शन्तः पै १३, ७, १६‡[i]; २०,४८,८.

वि॒शन्ती– -न्ती काठ ७, ७¶.

?विष्ट्वा पै ९,१२,४.

वेशन– -नम् पै ९,२५,७.

?वे॒शस्– -शसः[j] शौ २,३२,५?;५, २३,१२?; पै २,१४,३?.

वे॒श्मन्[k]– -श्म ऋ १०,१०७, १०; १४६, ३; पै १०, १२, २; –श्मनि शौ ५, १७,१३; ९,७, १३; पै १६,११३,६.

वि॒श् (वप्रा.)[l]– †विक्षु ऋ १, ४५,६; ५८, ३; ६०,२; ४; ६६, २; ३; १००,१६;१४८,१;१५३,४; २, ४,२; ३; २१, ३; ३१,२; ३,५, ३; ४, ६, २; ७; ८; ७, २; ९, २; ३७,१;३; ५, १७,४; ६,१, ६; २, ७;५,३;२१,४; ४१,५[m]; ७, ३४, १२; ४३,५; ५६,२२; ६१, ३; ६७,७; ७०, ३;१०४, १८; ८,६, ⌊(६, ४६,७) २४⌋; २३, १०; ३९,७; ७१,१५; ९, ३८, ⌊(५७, ३; ८६, २५)४⌋; १०, १, ४; ७,५;१५,२[n]; ४०, १४; ४८, ८; ६१,१५; ७९,१; ⌊(३,१४,५;६,१६,४६)२⌋;८७, १०; मा ४, ३१‡[o]; १५, ३१; १९,६८[n]; का ४,१०,२‡[o];१६, ५, १३; २१,४,१७[n]; तै १, २, ८, २‡[o]; २, ६,१२,४[n]; ४,४, ४,३;१२, २$; ६, १, ११,३^{2}; ‡[o]; ¶; मै २, १३, ७; ३,१६, ४$; ४, १०, ६[n]; १३,६; १४, १५; काठ २, ६‡[o]; ४, ९‡[o]; ८, १७; १८, २०; २२, १४$; ३९-४०, १४; क १, १९‡[o]; कौ २, ६२६; जै ३,५२,७; ४, १४, ९; शौ २, २, १$; ८, ३, १०; ४, १८; ९, ५, १९$; पै १, ७, १$; २, ३०, ३; १४, ४, ५$[p]; १५, १,६$; १६,६, १०; १०, ८;९९,५$; विट्,ड् ऋ १, ७२, ८; ७, ५६, ५; ९, ८८, ७; मा १०,१२; का ११, ५, ३; तै १, ८, १३, १; ¶२, १, ४, ८^{2}; ३, १,३^{2}; ४; ¶३, ५, ७, २^{2}; ३; ४, ३,३,१; ५, ४, ७, ७¶; ६, ६,५,३¶; ¶मै १, ६, ५; १०, ६; १३^{2}; २,१, ८^{2}; ९^{2}; २, ३; ५,८; ६,१०$; ७, २०$; १३, १५$; ३, ३, १०^{2}; ८, ७^{2}; ४, २, ६; ३,८; ९; ४, ९; १०^{2}; ६, ८^{2}; ७,८; ¶काठ १०, ११^{5}; ११,१^{2}; ४;

---

[a]) कालेन विशते > सपा. शौ १९, ५४,१ काले॒ नि॒विशते इति पाभे. ।

[b]) पाभे. पृ २३७३ *e* द्र. ।

[c]) सपा. शौ १९,४७,९ वसामसि इति पाभे. ।

[d]) = मपु१ इति कृत्वा *विशस् हुरिः > विशद्धुरिः इति नैप्र. वाचनिकविकार इति विमृश्यम् (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. प्रपु१ इति कृत्वा वा. उत्पीडुका इव ?) ।

[e]) सपा. शौ २, ३४,१ पै ३,३२,२ सचन्ताम् इति, तै ३,१,४,२ सन्तु इति च पाभे. ।

[f]) शोधार्थं पृ २४६८ *w* द्र. ।

[g]) पाभे. पृ २२०८ *a* द्र. ।

[h]) सपा. वशयोमि <> वेशयामसि इति पाभे. ।

[i]) सपा. ऋ २,१२,१५ वि॒श्वुह इति पाभे. ।

[j]) °सो अस्य वे° इति पाठः? °सोऽस्य (तु. पै. सूको.) स-वेशसः इति शोधः । *स-वेशस्– इति च नाप. (समानगृहभागिन्-) । सहितं (संगत्य) विशतीति कृत्वा उस. उप. कर्तरि असिः प्र. तत्स्वरश्च ।

[k]) नाप. (निवास-गृह-) । अधिकरणे मनिन् प्र. ।

[l]) *भाप. (व्यवहार-), नाप. (गृह-, प्रजा- ⌊तु. निघ २,३⌋, वैश्य-) च ।

[m]) सपा. तैब्रा २,४,३,१२ युत्सु इति पाभे. ।

[n]) पाभे. पृ १६३१ *l* द्र. ।

[o]) पाभे. पृ १६३१ *j* द्र. ।

[p]) सपा. शौ १९,४९,५ दिक्षु इति पाभे. ।

१३, ३^{२}; १५, ७$; २१, १०^{२}; २८,२; २९,८^{३}; ९;१०^{२}; ३६, ७^{२}; ३७, ३-५; ३९, ८$; ¶क ४४,२; ४६,३^{२}; कौ २,८२३†; जै ४, ४, ४†; पै ५, ५, ५; विड्सि: ऋ १०, २८, ८; विड्भ्यः खि ५, ५, ८; शौ ३, ३, ३; पै २, ७४, ३; विशः ऋ १, २५, १;३१, ५;३५,५[a]; ४४, ७; ५०; ५; ६९, ३^{२};७७, ३; ९६, ३; १४४, ३;११७,२; १२१, १; १२७, २^{२}; १७२,३; १७४, २; २, १, ८; ११, [४; (३, ३९, ६) १०, १४८, २]; २४, १०; ३, ६, ३; ४,२,३[b]; २४, ४;२८,४; ५०, ८; ५, ८, २; ३; ५६, १; ६, १, ७;८,४; १४, २; १६, ९; २५, २; २६, १; ४७, १६; ४९, १५; ७,५, २; ३; ६, ५; ७, ६; १०, [५; (१०, ४६, ४)]; ३१, १०;३३, ६; ६९,[२; १०, ४१, २]; ७९, २; ८, ६, ४; २७; ११, [८[c]; ४३, २१]; १२, २९; १३,१६; २८; ३५,१८; ६९,३; ७५, ८; ९६, १५; ९, ७, ५; ९४, १; १०, ११, ४; ४०,६; ६९, १; ९; ८०, ६; ८३, २; ९१, २; १२४,८; १७३, १; ६; मा ६, ६; ७; ७, २५; ८, ४६; †१२, ११;५५; १५,६०†; १७, २४†; ८६^{३}; २०, ८; २१, १९; २८, १४; ३८, १९; का ६, १, ७; २,१; ७, १०, ३; ८, २१, १; †१३, १, १२; ४, ११; १६, ७, ३†; १८, २, ९†; ७, ७^{३}; २१, ७, ७; २३, २,८; ३०, २,३; ३८, ५, २; तै १, ३,६, २; ७,१; २,२,५,७¶; ६,११, २†; ३, १, ८, २^{२}¶; २, ८, ६†; ३,११, २†; ४,४,१; ११, ६†; ४, †२, १, ४; ४, ४; ६, २, ६; ५, ६^{३}; †५, २, १, ४; ४,७,७¶; ५, ६, ३; ६, १, ५, ३¶; ३, ६, १^{२};¶; ७, १, २०, १†; मै १, १, ४; ९; २, १४; १५; ६, १०¶; २ ७, ८†; ८, १†; १०, २;११, १^{३}; ३, २, ८†; ३, १०^{२}¶; ९, ६^{२}; ११, ८; ११; १२,२१[d]; ४, १, ९; ९,१०; †११,४; ६;१२,२; ३†; ६; †१३,६;८; १४,१०†; १२†; १३; काठ ३, ३; ७,१२; १७†; ८, १७; १२, १३¶; १६, १९†; १८, २; ६^{३}; २०†; ३५, ७^{२}†; ३७, ९†; ३८, १२; ४०, ११†; ५०, ५[d]; †कौ १, १३७; ३२८; ५३९; २, ४८२; १००१; ११४३; ११६४^{२}; ३, ५, १०; †जै १, १५, ३;३४,६; ५५,८; ३,३६, ७; ४, २, २; ८, २; २५, ३; २९, ७; शौ ३, ३, ३; ४,२[e]; ६; ४, ८,४[f]; २२, ७; ३२,२†; ५, १, ३; ६, ६१,२; ८७,१†; ९८, २; ७, ९९,१†; ९, ४,९; १०, २, २२[g]; २३; १२, ६,२; १३, १, २; १०; २,२०†; १५, ८, २; ९, १; १८, १, २१†; १९, ४५, ४[h]; †२०, ४७, १७; ७३; ३; १०७, १; १३७,९; †पै १८, २२, ५; १९, ६, ४; ५[f]; २३, १४; विशःऽविशः शौ ४, २३, १[1]; पै ४, ३३, १[1]; विशः ऋ ४, ४, ३; ५, ३, ५; १८, १; ६, १५, १४; ७, ३३, १०; १०, १५२, २[j]; मा १३, ११†; का १४; १, ११†; तै १, १;११, २[k]; २,१४, १†; ¶२, ३,१; ४; ५; ३, १,८,२¶; ४, ३,१३,४†; ¶मै २, २, १^{२}; ५, ४^{३}; ७, १५†; ३, ३, १०; ४, ३, ९^{३}; ४, १; २^{२}; ३^{२}; ९^{२}; १०^{३}; ६, २; ३; १०, १†; काठ १०, ११^{२}¶; ११, ६^{३}¶; १२, १३¶; १६, १५†; कौ १, ८५†; जै १, ९, ५†; †विशःऽविशः ऋ ६, ४९, २; ८, ७४, १; कौ १,८७; २, ९१४; जै १, ९, ७; ४, १५, ७; विशः[l]

---

[a]) सपा. तैब्रा २, ८,६,२ द्विशः इति पाभे. ।

[b]) पृ १०२७ *m* द्र. ।

[c]) पाभे. पृ १६३२ *f* द्र. ।

[d]) पाभे. पृ १६३२ *c* द्र. ।

[e]) पाभे. पृ १२५१ *d* द्र. ।

[f]) सपा. पै ४,२,५ दिशः इति पाभे. ।

[g]) सपा. पै १६,६१,१ दिशः इति पाभे. ।

[h]) सपा. पै १५,४,४ दिशः इति पाभे. ।

[i]) सपा. तै ४,७,१५,१ मै ३, १६, ५ काठ २२, १५ विश्वस्यां विशि इति पाभे. ।

[j]) =सपा. तैब्रा ३, ७, ११, ४ तैआ १०, १, ९ तैआआ १०,५५ षब्रा ५,१ मना २,५५ आपश्रौ ३,१२, १ । शौ १,२१,१; ८,५, २२ विशाम् इति पाभे. ।

[k]) सपा. मै १,१, १२ विश्वजनस्य इति, काठ १, ११ क १,११ देवजनानाम् इति च पाभे. ।

[l]) स्वराऽभावात् पृथङ् निर्देशः द्र. ।

खि ५,५,११; ७,२,३; काठ ३, ४; ८,४¶; १६,८†; १९,११†; १३; २१, १०^{3}¶; २५, १०¶; २६,६^{2}; ¶; ७^{2};¶;२७,५;२८, १^{2}; २९, ८^{2}¶; ३१,१४; ३७, ३^{3};४^{3},५^{3}; ३८, ४; १०; ३९, १५^{2}†;४०,९; ४१,११†; क २, १०;११;६,९¶; †२५, ६; ९; २८,२†; ६^{3};३१,१†;४०,३¶; ४१, ४^{2}; ¶; ५^{2};¶; ४२,५; ४४, १; ४८, ९^{2}†; पै २,६५, २; ७४, ३; ३, १, २; ६; ८†; २७, २; ४, १०, ३; २७, ५[a]; ३२, २; ५, ४, १२; ६, २,३; १०, २-३, ६; ११, ५, १४; १६, २४, ९; ४२, ८[b]; १४१, २; १८, १५,२; १०; १९, १२, १४; २१, ९; २३, १३; ५१, १०; ०†विशः[c] ऋ १०, १४१, १; मै १, ११, ४; काठ १४, २; विशम् ऋ ७, ७३, ४; मा ३८, १४; का ३८, २,८; तै १, ४, १०-११, १; ६, १०, ४¶; ¶२, १, ३, ३; ४,८; २,५,७; ११, १; ३, १,३; ४^{2}; ५^{3}; ३, ५^{2}; ५, ४, ७, ७^{4}¶; ¶६, ६, ५, २; ३; ¶मै १, $२, १३; २७; ६,५; २,१, ९^{3}; २, १^{2}; ३; ५, १; ४^{2}; ८^{2}; ३, २, २; ३, १०^{4}; ८, ७; ४, २, ६; ३, ३; ८; ६, ८^{2}; ७, ८^{3}; ९, ९$; ¶काठ ४, ५$; ५, २$[d]; १०,११^{3}; ११, १^{2}; ४;६; १२, १३; १३, ३^{2}; २१, १०^{3}; २२, १३; २९, ८; ९^{2}; १०^{3}; क ३, ४; ३५, ६¶; ४६, ३^{3}¶; †विशाम्ऽविशाम् ऋ ७, ७४,१; १०, ४३, ६; ८४,४[e]; ९१, २; कौ १, ३०४; २, १०३; जै १, ३२, २; ३, १०, ५; शौ ४, ३१, ४[e]; २०, १७, ६; विशा ऋ १, ३९, [५; ५, २६, ९ (८,७,४)]; १११,२; २,२६, ३; ८,२८,३; ६३,७; ७३, १८; मा २१,२५; का २३, ३, ३; तै २,३,१, ३¶; १४,३†; ¶५,२, १,४; ६,१०,१; ७, ५, २३,२; ¶मै १,६,५; १०, १४; २, १, ९^{2}; ३, ३, १०^{2}; ४, ८; ११, १२$; ४, ९, १$; १४, १०†; काठ ७,१;७; २१,१०^{2}¶; २२, ४¶; ३६,८¶; ३८, ११; ४५, २०; विशाम् ऋ १, ३६, १; [५; ४४, ९]; ६५, ५; ७०, २; ९४, ५; ९६, ४; ११२, ३; १२१, ३; १२७, ८; १३४, ६; २,२,८;४. १; ३, २, ३; [१०; ५.४,३; ६,१,८]; ११,५; १३, ५; ३४,२; ५,१,९; ९, [३; ६, १६,४०]; ६, २, १०; १५, १; ४८,८; ७,७,४; ९,२; ३९, २; ८,२३,२०;४३,२४; ९५,३;९, १०८,१०; १०, २०,४; २२, १०;४६,[(७,१०,५)४]; ६;९२, १;१४; १५६,५; १७३, ४; मा ३३,४४†; का ३२, ४, १†; तै ३,५,११,४†; ६, १, ५, ३¶; मै ३,९,८; ४, १०, ३†; १३, ६†; १४,१२[f]; †काठ १५,१२; १८, २०; ३५,७; ३९,१४$; क ४८,९†; †कौ १,५९; २,३६२; ८८१; ९०६; †जै १,६,५; ३, ३०, ५; ४, १५, १; १९, ३; शौ १,२१,१‡[g]; ३, ४, १; ४, २२,१[h];३; ६,८८,१†; ७,५२, २; ८,५,२२‡[g]; १५,८,३; २०, ११,२†; पै २,८८,४‡[g]; ३, १, १; २१, १; २; ६, ९, ६; १२, १,६†; १९, ६, ९†; ९, ९†; २५,१०; २९,९; २०, १३, ३; ४७, २; ०विशाम् शौ ३, २०, २‡[c]; पै ३,३४,३‡[c]; विशि ऋ ५,२२,[१; ८,७१,११]; ८,२३, १३[i]; मा २०, ९; का २१, ७, ९; तै १,८,१२, २[j]; २, ३, १, २¶; ३,५, ७, ३^{2}¶; ४, ७, १५,१[k]; मै २,३,३;५,४^{2}¶; ६, ६¶; ९[j]; ३,११,८;१६,५[k]; ४, ४,३;१०¶;६,२; ३; काठ ११, ६¶;१५,७[j];१७,१९;२२,१५[k]; २७,५; २८, २¶; ३८, ४; क ४२,५;४४,२¶; कौ २,९०५†; जै ४,१४,७†; शौ ३,३,५; १३, १,९; पै २, ७४, ७; १८, १५, ९; विशो ऋ १,९३,[८; ७,८२, ९]; ५,६,३;४८,४; ७,४२, ४; ८,६०, ६; ९, ८६,१५; ९७, ३०; मा ९, ४०[j]; १०, १८[j]; का ११, ३, २[j]; ६, २[j]; तै १,

a) पामे. पृ २९०८ *f* द्र. । b) सपा. शौ १०,६,९ दिशः इति पामे. । c) पामे. पृ १८९२ *j* द्र. । d) =सपा. ऐआ ५,३,२ । काश्रौ ३, ४, १० विशः इति पामे. । e) पामे. पृ १९७६ *h* द्र. । f) सपा. तैब्रा २,८,४,२ दिशाम् इति पामे. ।

g) पामे. पृ २९०८ *j* द्र. । h) वृषाग्र् इति सा. । i) सपा. विशि <> विशो इति पामे. । j) सपा. विशि <> विशो इति पामे. । k) पामे. पृ २९०८ *i* द्र. ।

६,१,३; २,२,११,२¶; ५,१२, ३†; ७,५,२३,२; मै २,१,९¶; ४, ४, ३¶; ९, ९; १२, ४†; १४,६†; काठ १०,११¶; ३९, १३†; ४५, २०; कौ १,११४‡[a]; २,१०८८†; जै १,१२,८‡[a]; शौ १४, २, २७; पै १८, १४, ७; †विशेऽविशे ऋ १,२७,१०; ४, ७,१;४;५,८, ५; १०, ४०, १; मा ३, १५; १५, २६; ३३, ६; का ३,३,५; १६,५,७; ३२, १, ६; तै १,५,५,१; मै १,५,१;५; काठ ६, ९; क ४, ८; कौ १, १५; २, १०१३; जै १, २,५; ४,९,४; विशो ऋ ९, ७०, ४; काठ ११,६¶.

वैश्य[b]- -श्यः ऋ १०, ९०, १२; मा ३१,११†; का ३५,१, ११†; ¶तै २, ५, १०, १; २[२]; ७,१,१,५; ¶मै १, ६, ५; ९; ३,१,५; ४, २, ७[c]; १०; ४, २;६;९; ¶काठ ८,३; १२; ११, ६; १९, ४; १२; २०, ४; २६, ८; २९,१०[२]; ३७,३[२]; ¶क ६, ८; ७,७; ३०, २; ३१, २; ६; ४१,६; ४६,३[२]; शौ ५,१७, ९; १९,६,६†; पै ३.१३,८; ९, ५, ६†;१६,७; -श्यम् मा ३०, ५; का ३४,१,५; ¶तै २,३,७,१[d]; ६,४, ८, ३; काठ २७, ४¶; क ४२ ४¶; -¶श्यस्य तै २, ५, १०,२; ६,२,५,३; मै १, ६, ५; ९; २,३, १[२]; ६,५; ३,१,५;२, २; ४.३,८; काठ ८,१;४; १२, १[२]; १५,४; १९, ४; १२; २०, ४; २६,८; ३७,३; क ६,६; ९; ३०, २; ३१, २; ६[२]; -श्याय काठ ३७, १¶; -¶श्येन तै ६; ४,८,३; काठ ८, १;३;४; क ६, ६;८;९.

?विशौजस्[e]- -जाः[f] मा १०, २८; का ११, ८, ४.

विश्-पति[g]- -तिः ऋ १, २६, ७; २७,१२;३७,८; ६०,२; १२८, ७[२]; ७, ७, ४; ५५, ५; ८,२३, १३; २५, १६; ६०, १९; ९, १०८, १०; १०, ४, ४; १३५, १; तै २, ३, १, ३¶; कौ १, ३९; ११४; २, ३६२; ९६९; १०१५; ११९५$; जै १,४,५; १२, ८; ३, ३०, ५; ४, ९,६; शौ ४, ५, ६;२२,३$; $पै १; ७१, ३; ३, २१, २; ४, ६,६; १९, ४४,२४[h]; -तिना[i] तै २, २, १,३; काठ ११,६; -†तिम् ऋ १, १२,२; ३१, ११;१६४, १; २, १, ८; ३, २, [१०; ५, ४, ३; ६, १,८]; ३,८; १३,५; ६, १५, ८; ८, ४४, २६; १०, ९२, १; तै ४, ३,१३,८; मै ४, १०, १; १३,६; काठ १८,२०; कौ २, १४१; ९१८; जै ३,१४, २; ४, १६, १; शौ ९, १४,१; २०, १०१, २; पै १६, ६६,१; -†ती ऋ ७, ३९, २; मा ३३, ४४; का ३२,४,१; -†०ते ऋ ५, ६,५; तै ४,४,४, ६; काठ ३९, १४; कौ २, ३७३; जै ३, ३०, १६; -†०ते ऋ ३,४०,३; ६,२, १०; ७, १५, ७; ८, २३,१४; १०३, ७; मै २, १३, ५‡[j]; ४,१२,४‡[j]; कौ १,२६; १०६; २,३७४‡[j]; ९३४; जै १, ३,६; ११, १०; ३, ३०, १७‡[j]; ४, ११, ७; शौ २०,६, ३; -त्या मै २,२,१[i].

विश्पत्नी- -त्नियै तै ३, १, ११, ४‡[k]; -त्नी काठ ७, १२; शौ ७, ४८, ३[l]; -त्नीम् ऋ ३, २९, १; -†त्न्यै[k] ऋ २, ३२, ७; मै ४, १२, ६; काठ १३, १६; शौ ७, ४८, २$; पै २०,१०,११.

१विश्य, श्या- -श्यः ऋ १०, ९१,२[m]; -श्याः[n] ऋ १,१२६,

---

[b]) पाभे. पृ २९०९ *i* द्र.।

[b]) नाप. (वर्ण-भेद-)। स्वार्थे ष्यञ् प्र.।

[c]) °श्यः इति पाठः ? यनि. शोधः।

[d]) भाप. (विट्त्व- =वशवर्तित्व-,किंकरता-)। भावे ष्यञ् प्र.। सपा. मै २,३,७ काठ १२,५ वेशत्वम् इति पाभे.।

[e]) विश्वौ (श्व-ओ)जस्- इति शोधः (तु. ऋ १०, ५५,८; सपा. शांश्रौ १६,१८,४ च)। पपा. नावग्रहः।

[f]) =सपा. माश ५, ४,४,११। शांश्रौ १६, १८,४ विश्वौजाः इति, तै १,८,१६,१ मै २, ६, १२ काठ १५,८ तैब्रा १,७,१०,३ बौश्रौ ३,१६ : ५ प्रमृ. सत्यौजाः इति च पाभे.।

[g]) नाप. (अग्नि- प्रमृ.)। उस. उप. डतिः प्र. (तु. या [४,२६] प्रमृ.; वैतु. सा. षस. इति?)।

[h]) °श्वप° इति मूको.।

[i]) सपा. °तिना <> °त्या इति पाभे.।

[j]) सपा. ऋ ५,६,९ मा १५, ४३ तै २, २,१२,७; ४, ४,४,६ आश्रौ ७,८,१; ८,१२,५ सर्पिषः इति पाभे.।

[k]) सपा. °त्नियै <> °त्न्यै इति पाभे.।

[l]) सपा. पै २०,१०,१३ विश्वतः इति पाभे.।

[m]) विप. (सर्वप्रजा-व्याप्त- [अग्नि-])।

[n]) विप. [*व्यवहार-कृत्- =वेश्या-वृत्ति- (वा- =स्त्री- [तु. PW. प्रमृ.])]।

५; –श्येन[a] पै १९, २९, १०; –श्येभ्यः[b] मै २,९, ५[c];–श्येषु[b] तै ५, ७,६, ४[d]; मै ३, ४, ८[d]; ४, २, ७¶.
२वि॒श्य– -श्यानाम् शौ ६, १३, १; पै १९, ५, १[e]; –श्येषु[d] मा १८, ४८; का २०, २, ११; काठ ४०,१३; पै १९,१८,१५.
वि√शंस्, विशंसति तै ६, ६, ११, ५¶[f]; मै ४,७,५; †विशंसत ऋ ८, १, १; कौ १, २४२; २, ७१०; जै १,२५,१०;३,५८,७; शौ २०, ८५, १; व्य॑ (वि॒-अ) शंसन् तै ६, ६, ११, ५¶[f].
वि-शुसे ऋ १०,१४३,३[g].
φवि-शस्युमा (न >) ना[h]– -ना ऋ ३, ३९, [(१)२].
वि॒शत्– √विश् द्र.
वि√शप्, विशपेयाताम् मै १,९,७¶.
वि॒-शस– -सम् मै १,९,७¶.
वि-शफ॒[i]– -फस्य शौ ३,९,१[j].
वि-शर– वि√शृ द्र.
वि॒-शरीक[k]– -कम् शौ १९, ३४, १०; पै ११, ३, १०.
१वि॒-शल्य[l]– -ल्यः मा १६, १०; का १७, १, १०; तै ४, ५, १, ४; मै २, ९, २; काठ १७,११; क २७, १; पै १४, २, १५.
२वि-शल्य–, विशल्य-क– वि√शृ द्र.
वि√शस्, शास् (हिंसायाम्), †वि॒शस्त ऋ १,१६२,१८; मा २५, ४१; तै ४, ६,९,३; काठ ४६, ५.
वि॒शास्ति मा २३,३९; का २५, ८, १; तै ५, २, १२, १; काठ ५०,६; वि॒शासतु मा २३, ४०; का २५, ८, २; तै ५, २, १२, १; काठ ५०, ६; वि॒···शासतु मा २३, ४२; का २५, ८, ४; तै ५, २, १२,१; काठ ५०, ६.
वि-शसत्– -सन् पै १४, ३, ६.
वि-शसन– -†नम्[m] ऋ १०, ८५, ३५; शौ १४, १, २८; पै १८, ३,७; –नेन[n] तै ५, ७, २३, १; काठ ५३,१३.
वि-शस्तृ– -०स्तः शौ ९, ५, ४; पै १६, ९७, ३; –†स्ता ऋ १, १६२,१९; मा २५, ४२; तै ४, ६, ९, ३; काठ ४६,५.
विशसे वि√शंस् द्र.
१वि॒-शाख, खा[o]– -खः तै २,१,९, ३¶; –खाः शौ ८,७,४; पै १६, १२, ४; –खान् पै ५, २४,४[p].
२वि॒-शाख,खा[q]– -खम् मै २, १३, २०[r]; काठ ३९, १३[r]; –खे तै ४, ४, १०, २[r].
३वि-शा(ख>)खा[s]– -खे शौ १९, ७, ३.
?विशाय[t] पै १, ९,१.
विशाल,ला[u]– -¶लः तै २,१,८,५;

a) विप. (लोक-व्यापक- [केतु-]) ।
b) नाप. (व्यवहार-कृत्- =वैश्य-) ।
c) पपा. °श्ये॒° इति स्वरः ? ।
d) सपा. विश्ये॑षु <> वि॒श्येषु (बौश्रौ १७,४१:२३ आपमं २, ८,४ प्रभृ. च) <> ?वि॒श्वेषु (काहि ११० : ९ च) इति पाभे. ।
e) °श्वा° इति मूको. । f) तु. सस्थ. टि. अभि ।
g) तु. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. <वि√शस 'हिंसा-याम्' । गस, केनन्तम् अव्य. ।
h) वैतु. वें. सा. वि॒(भवति) इत्येवं क्रिउ. इति ।
i) नाप. इति कृत्वा कर्शफु– इत्यनेन सन्यायतेति PW. प्रभृ ; सा. पपा. अनुसृत्य वस. =विगतशफ-(सर्पादि-) वा विस्पष्टशफ- (क्रूरगोमहिषादि-) वेति । विप. [कर्शफ-(ओषधि- [पृ १०९७ d = रोग-विशेष- इति नेष्टम्])] । वि॒(प्रति)+शफु– (=सृभ- [कर्तरि<√सृभ् 'हिंसा-याम्']) > वस. इति मतम् ।
j) पाभे. पृ. २१६० e द्र. ।
k) नाप. । आ-शरीक- इत्यनेन सन्यायता द्र. ।
l) विप. (शल्यरहितवाण-वत्- [इषुधि-]) । वस. ।
m) विप.(विहिंसक- [रूप-]) । गस. उप. कर्तरि ल्युः प्र. (वैतु. वें. भा. सा. ?Gri. वस्त्रविशेषार्थे नाप. इति, PW. प्रभृ. हिंसनार्थे भाप. इति च ?) । यद्वा यद् अमङ्गलतया संभाव्यमानं रूपवैविध्यं भवेत्, तदेवेहात्यन्त-हिंसकतया निरूपयितुं तद्वाचकस्य पर्यायत्रयस्य श्रावणं भवति । n) भाप. (हिंसन-) ।
o) विप. (विविधशाख- [यूप-, वीरुध्- प्रभृ.]) । वस. ।
p) नाप. (रक्षस्-) । व्यु. पृ २९१२ h द्र. । सपा. शौ ४,१८,४ वि॒शिखान् इति पाभे. ।
q) नाप. (नक्षत्र-भेद-) । r) सपा. °खम् <> °खे इति पाभे. । s) =२वि॒-शाख– ।
t) सपा. शौ १,१०,१ व॒शा हि इति पाभे. ।
u) विप. (विस्तृत- [यूप- प्रभृ.]), नाप. (छन्दो-भेद- [मा. प्रभृ.]) । (√वृष् '*विस्तारे' > भावे) *वृष्मक– > *वृष्मक-भृत्– > *विशकभर्– > यनि. (वैतु. पा [५, २,२८] < वि+शालच् प्र. इति, पाउ [१, ११८] <√विश् इति, MW. <वि√श्रि इत्यपि ?) ।

काठ १३, ५[२]; -लम् मा १४, ९; १५,५; का १५, ३,२; १६, १,८; तै ४,३,१२,३;५,१;मै २, ८,२;७; काठ १३.५[२q];१७,२; ६;क २६,१;५;-०ले[a] पै७,६,८.

विशाल-यूप[b]- -पे तै ५, ६,२२, १; काठ ५०, २.

विशाला[c]- > वैशालेय[d]- -यः शौ ८,१४,१४; पै १६,१३५,८.

वि√शाल्(हिंसायाम्)वि√शस् द्र.

वि√शास्(अनुशिष्टौ)>वि-शिस्[e]- -शिषः शौ ११,१०,२७; पै १६, ८७, ७.

वि√शिक्ष्, विशिक्ष ऋ ४,३५,३.

वि-शिक्षु[f]- -क्षुः ऋ २, १, १०.

१विशिख(ख>) ख[g]- -खाः ऋ ६, ७५, १७; मा १७,४८; का १८, ४, १६; तै ४, ६,४, ५; कौ २, १२१६;-खासः मा १६,५९;का १७,८,१३;तै ४,५,११,१;मै२, ९,९; काठ १७,१६;क २७,६.

२विशिख[h]- -खान् शौ ४,१८,४.

विशिप्रिय[i]- -याणाम्[j] मा ९, ४; का १०,१,५; तै १,७,१२,२.

†?विशिशिप्र[k]- -प्रम् ऋ ५,४५,६.

विशि*(श्न>)श्ना[l]- -श्नानाम् मै १, ११, ४[j].

विशि*(श्न्य>)श्न्या[m]- -श्न्यानाम्[j] काठ १४,३.

वि-शिस्- वि√शास् (अनुशिष्टौ) द्र.

वि-शीर्षन्[n]- -र्ष्णा खि १,११,४.

वि√शृ[o] > २वि-श(र्य>)ल्य- -ल्यस्य पै १६,७५,१०[p].

विशल्य-क[q]- -कः[r] पै १५, ३, ३; -कम् पै १६, ७४,५[s].

वि√शृ,शॄ (हिंसायाम्),विशरत्[t] पै १९,९,१३; विशरैः[u] शौ १२,३, १८[v]; पै १७,३७,८[v].

विशृत>ता काठ १६,१२[w].

---

[a]) शाले [सं१] इति शेषः। [b]) कस.।

[c]) व्यप.(सर्प-मातृ-)। (वि√शस् 'हिंसायाम्'>) *वि-शस्व(र्>)रा->यनि.। [d]) व्यप. (तक्षकादि- [सर्प-भेद-])। तस्यापत्यीयः प्र.। [e]) भाप.। [f]) विप. (अग्नि-)। गस. उप. उन् प्र. उसं. (पा ३,२,१६८)।

[g]) विप. (*पुङ्खवत्- [बाण-], *शिखण्डवत्- [कुमार-, रुद्र-])। वि + शिखा-> प्रास. *वि-शिखा- + मत्वर्थे अच् प्र. उसं. (पा ५,२,१२७ [तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. सा. उ. म. PW. प्रभृ. शिखारहितार्थे बस. इति ?])।

[h]) नाप. (हिंसाकृत्- [रक्षस्-])। (√वृष् 'बलात्कारे, क्रौर्ये' > भावे) *वृषि->*वृषिक->यनि.। *वृषस- (*वृषि-) > *वृषस्य->विशाख- इति पर्यायभूतः पाभे. पृ २९११ p द्र.। सा. W. वि-शि° इति पपा. अनु शिखारहितार्थे बस. इतीव ?।

[i]) विप. (*सोमप्रपूर्ण- [ग्रह-])। (√वृष् [=√हृष्] 'हर्षे = मदे' >) *वृषि- (*सोम-) + (√प्री 'पूर्तौ' >भावे) प्रिय- (*पूर्ति-) > बस. *वृषि-प्रिय- >*विशि-प्रिय- इति (वैतु. वि-शि° इति तै. पपा. अनु उ. म. PW. प्रभृ. बस. उप. शिप्र->शिप्रिय- इति इतीव ?)। [j]) सपा. विशिप्रियाणाम् (माश ५,१, २,८ च) <> विशिश्नानाम् <> विशिश्न्यानाम् (चाअ १४:६ च) इति पाभे.।

[k]) व्यप.(मनु-प्रतिद्वन्द्विन्-)। (वि√*शिप् [=√सिभ् =√सृभ्]>शिशिप् 'हिंसायाम्'>कर्तरि) यनि. (वैतु. °शि-शि° इति पपा. अनु वें. सा. PW. प्रभृ. पूप. = विश्->सत्१ इति, उप. = शिप्रा-[हनु-] इति; LR. पाठः ! इति कृत्वा *विशिप्रिय- [<वि+शिप्रा-] इति शोधः इति, सा [पक्षे] = वि-शिप्र- [विगतहनु-] इति च)।

[l]) विप. स्त्री. (सोमपूर्णा- [*ग्रहिका- = ग्रह-])। *विशि-प्रिय-इत्यस्य पर्यायः। तद्वदिहापि *वृषि- (सोम-) + (√सन् 'संभक्तौ = लाभे, पूर्तौ' > भावे) *सन्य-> बस. *वृषि-स(न्य>)न्या->विशिश्न्या- (= नाउ.) >शनि.। विश-स्ना- इति पपा., विश-(= वृष-=सोम-) इति पूप.। शेषं समानम् (वैतु. BW. MW. वि+ शिश्न- [पुच्छ-] बस. > यनि. इति ?)। प्राति. स्त्रीत्वम् ? पर्यायभूतेष्वेतेषु त्रिष्वपि प्राति. वृष- (सोम-) इत्येव पूप. सत् उप. योगे सति वात्रि. इकारान्ततामापन्न- मित्यत्र मै. पपा. ज्ञापकः स्यात्। [m]) = विशिश्ना-।

[n]) विप्र.(विगत-शिरस्-[विदथ-])। वस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१७७)। वैप २,९२८ विशीर्षन्- इत्याद्युदात्तं द्र.।

[o]) = √सृ = √सृप्। धा. बाधायां वृत्तिः।

[p]) तु. मूको. BKA.; वैतु. शौ ९, १३, २० अनु र. विसल्पस्य इति ?।

[q]) नाप. (रोग-भेद-)। स्वार्थे कः प्र.। [r]) सपा. शौ १९,४४,२ विसल्पकः इति RW. °ल्य° इति पाभे.।

[s]) तु. BKA. मूको. च; वैतु. र. विसल्पकम् इति ?।

[t]) सपा. शौ ६,५६,१ विष्परत् इति पाभे.। [u]) मपु१ एकारस्य ऐ इत्यादेशः। [v]) तु. RW. W.WI.; वैतु. शंपा. सात. विशरीः इति।

[w]) पाभे. पृ १९७१ p द्र.।

वि-शर॒[a]- -॰रः तै ७, ५, ७, १[b]; काठ ३३,७; -रम् पै ११,२,१०; -रात् शौ २,४,२.

वि-शीर्य॰ पै १४,२,१४.

?वि॒[2]…शृत्या पै १९,३६,७.

वि√शो,विश्य पै ३,५,५[d].

?वि॒शौजस्- विश्- द्र.

वि√श्चुत्, ॰विश्चोतति मै ३, ९, ७[2]; १०,१.

वि॒श्-प॒ति-,॰त्नी- विश्- द्र.

वि॒श्प॒ला[e]- -लाम् ऋ १, ११२,१०; ११७,११; १०,३९,८; -लायाः ऋ १,११८,८?[f]; -लायै ऋ १, ११६,१५.

विश्पला-वसु[g]- -सू ऋ १,१८२,१.

?वि॒श्य[h] पै २,८५,५.

१वि॒श्य॑-, २वि॒श्य॒- विश्- द्र.

वि√श्रथ्,>॰थि, †वि॒शश्र॑थे ऋ ९, ७०,२; कौ २,७७४.

वि॒श्रथय[i] शौ १२, ११, १०; †वि॒…श्रथाय[i] ऋ १,२४,१५; २,२८,५; मा १२,१२; का १३, १,१३; तै १,५,११,३; ४, २, १,४; मै १,२,१८; ४, १४, ९; १७[j]; काठ ३, ८; १६, ८; ४०, ११; क २, १५; कौ ३, १,४; जै २, ५, १; शौ ७, ८८, ३; †वि॒…शिश्रथः ऋ २, २८, ७; ४,१२,४[k]; तै ४,७, १५,७[k]; मै ४,१४,९; काठ २,१५[k].

वि-श्रयमाण- वि√श्रि द्र.

*वि॒-श्रवण[l]->वैश्रवण[m]- -णः शौ ८, १४, १०; पै १६,१३५,६.

वि॒-श्रव॑स्[n]- -वसम् खि ५, ७, १, १०; मै ४,१३,२; काठ १५,१३.

वि√श्रि,>श्रयि,वि॒श्रयन्ते ऋ ७, ७८, १; †वि॒श्रयाते॰ ऋ १०, ८५,३७; पै १८,१०, ९; विश्रयाति शौ १४, २, ३८†[o]; वि॒श्रयन्ताम् ऋ १, १३, ⌊६; १४२,६⌋; २,३,५; ७, १७, २; १०,११०,५; खि ५, ७, १, ६; मा २०,४०; २८,५; २९,३०†; का २२,४,५; ३०, १, ५; ३१, ४,६†; मै ३, ११, १; ४, १३, २;३†; काठ १५,१३;१६,२०†; ३८,६; शौ ५,१२, ५†; वि॒… श्रयन्ताम् खि ५, ७, १, ६; मै ४, १३, २; काठ १५, १३; वि॒श्रयस्व शौ ९,५,८[p];१८,४,३. वि॒श्रय काठ ३७,९; शौ ९,५,४; पै ४,३,१; १६, ९७, ३; वि॒श्र॑यध्वम् ऋ ५,५,५; १०,७०,५. वि॒…अश्रेत् ऋ ७,३,४. वि॒…अशिश्रयुः ऋ ७, २, ५.

वि-श्रयमाण,णा[q]- -॑णः ऋ ७, ४५, ३; मै ४, १४, ६; -॰णाः मा २९,५;का ३१,१,५;तै ५,१, ११,२;मै ३,१६,२; काठ४६,२.

वि॒-श्रित,ता- -तः खि २,६,२,२८; पै २०, ४१, २; -ता ऋ १, ११७,१; -ताः ऋ १,५५,२.

वि√श्रु,>श्रु,†वि॒श्रृण्विरे ऋ ४, ८, ⌊६; ८,(५३, ७) ५४, ६⌋; खि ३, ५ ७?[r]; काठ १२, १५; व्यश्रोत् खि ५,७,४,१५.

वि॒श्रावि ऋ १०,९३,१४.

वि॒-श्रुत- -तम् ऋ १, ५२, ११; शौ १५,२, २६; -॑ताय ऋ १, ६२, १; मा ३४,१६; का ३३, १,१०.

?वि॒श्रुती[s]- -॰ति मा ८,४३; का ९,

---

[a]) भाप. (क्षयण- ⌊तै.⌋), नाप. (रोग-भेद-)।

[b]) सा. PW. प्रभृ. विप. इति चिन्त्यम् (तु. भा. K.)।

[c]) पाभे. पृ २२१३ e द्र.।

[d]) पाभे. पृ २८६५ q द्र.।

[e]) व्यप. (स्त्री-)। वि॒श्- (प्रजा-)+पा-ल॒->√पालि>पा(ल॒>)ला->*पुला->उस. यनि. इतीव PW. प्रभृ. ?।

[f]) ॰लायै इति सा. GW. प्रभृ.।

[g]) विप. (विश्पलानुग्राहुक- ⌊अश्विन्-⌋)। बस.।

[h]) शोधः ?शते मान्तन्॰ टि.।

[i]) लोटि मपु१। पपा. श्रथय इति। संहितायां वैकल्पिको दीर्घः।

[j]) सपा. कामा १२६ : १४ वि॒…श्रथय इति पाभे.।

[k]) सपा. मै २,१६,५ शिश्रथः इति पाभे.।

[l]) व्यप. [विशद-यशस्- (यक्ष-विशेष- ⌊कुबेर-पितृ-⌋)]। बस. उप. =श्र॒वस्-।

[m]) अपत्यार्थे अण् प्र. (पा ४,१,११२)।

[n]) विप. (त्वष्टृ-)। बस.।

[o]) सपा. ॰ते (कागृ २५, २२ च)<>॰ति<> आपमं १, ११, ६ भागृ १, १५ : १४ हिगृ १, २०, २ विसृयातै, पागृ १,४,१६ विहर इति च पाभे.।

[p]) पाभे. पृ २८३३ i द्र.।

[q]) विप. (दु॒र्-, सवितृ-)। गस. उप. शानजन्तम्।

[r]) ॰रे॒ इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. ऋ.)।

[s]) विप. (गो-)। (√वृष् 'वर्षणे = क्षीरक्षरणे'>भात्रे) *वृ॒ष्- > *वृ॒षूवती-> यनि. (तु. पपा. नावग्रहः, ⌊प्राति. ईकारान्तत्वमात्रे⌋ भा., ⌊तात्पर्यमात्रे⌋ च PW. प्रभृ.; वैतु. उ. म. प्रभृ. वि√श्रृ,श्रु 'श्रवणे' > वि॒-श्रुति-

६,२; तै ७,१,६,८.

१वि॒श्व,श्वा[a]- -॑श्वः ऋ १,७०,२; १२८,६;१६६, ५; २, ३८, ८; ४,३८,३;५,३४,७;५०,१[२?b,c]; ७, १८, ४; ३२, १५; ५८, २; ८,३१,१२;५१,९; ९, ३५, ६; १०, २८, १; ६३,⌊(१,४१,२; ८,२७,१६) १३⌋; खि ३,३,९; मा ४,८[२b,c];११,६७[२b,c]; २२, २१[२b,c]; ३३, ८२; का ४, ३, २[२b,c]; १२, ७, २[२b,c]; २४,७, ४[२b,c]; ३२, ६, १३; मै १, २, २[२b,c];२,७,७[२b,c];३,६,५[२b,c]; काठ २,२[२b,c];१६,७[२b,c]; २३, २[२b,c];४३,५$; क १,१४[२b,c]; ३५,८[२b,c]; कौ २,९५९; जै ४, १९,१; पै १४,३,२$;१७,२९, १७; -श्वम् ऋ १,१६, ८; ३१, ९;३६,४;६; १४;२०; ३७,१५; ३८, १०;४१, ⌊६(८,८४,३)⌋; ४८, ८; ⌊४९, ४; ५०, ४; ३, ४४,४⌋; ५०,५; ५२, १३;१४; ५७,२; ६; ७३,५; ८;८१, ⌊५; १०२,८;९; ५,६,६; १०,१३३, २⌋;८५,३;८६,१०;९२,९; ९३,

⌊३; ८, ३१,८; १०,८५,४२⌋[d]; ९८,१; १०८, २; ११४, १; १२९,४; १३०, ८; १६४,४२; ४४; १८५, १; १८६, १; ९; २, २, ५; ५, २; १५,४; २२, ४; २३; ⌊१९; २४, १६; ३५, १५⌋; २४, १२; ३३, १०;३८, ५; ४०, ५; ३, ४,५;२९,१५; ३०, ६[e]; १४; ५४-५५, ८; ४, १, १; ५, ११; ६,१; १७, १०; ५४, ४; ५८, ११; ५, २८, २; ३२, १०; ४१, ७; ४८, २; ५०, ३; ६३, ७; ८१, ५; ८३, २; ९; ६, ८,३; १३, ४; १६, २७; २८; ३०, २; १३;२५,८; ३१, २;५२, १५; ६०, ४; ७, ७, २; ६;१६, ६;२०, ३; ५६, २०; ५९, ७; ६६, १५;७६,१; ७७, १-३; ९०, ६; ९८, ६;८, ३, १६; २०, २६; २४, २१; २६, ६; ३९, ७; ४०, ४; ४१, ३; ४७, १३; ४९, ८; ५८,२; ७८, ५; ७९, २; ८९, ६; ९, ६१, १८; ६३, ५;६८, ९;८६, २८; १०, २, ४[f]; ११, १;१७,

१; १०; २०, ⌊१०; ९९, १२⌋; २२, ११; २७, २२; ३५, १३; ३६, ४; ३७, २; ४; ५६, ५; ५८, १०; ६१, १२; ६४, १५; ८३, १;८८,१५; ९२, ५; ९६, ५; १०७,१; ८;११४,४;१२१, ७[g]; १२६, ४; १३६,१; १७३, ४; खि ३, १, ८; १८, १; ४, १०, १, १;२, १; खिसा ३, ८; मा ४,२†; ८ ६२; ९,५; १३, २४; १४, १४; १५,५८; १६, ४८†; †१७,१६; ९९; १८,५; ७; ३०; ३१†; १९, ३७†[d]; ४७†; २०, २३; २३,४९;५०, २६, ७†; २७, २५†[g]; २८; २९; २९, ९; ३२, ८; †३३, ३४; ३६; ५२; ३४, ५८†; का ४, १, ३†; १०, २, १; १४, २, १०;१५, ४,३; १६, ७,१; १७, ८, २†; १८, २, १†; १९, १, १२†; ३, १; ३; २०, १, १; २†; २१, ३,८†[d]; १८†; २२, १, ८; २५, ९,५; ६; २८, ७, १†; २९, ४,३†[g]; ३०, ३, ६; ३१, १, ९; †३२,

इति प्राति. इति, PW. प्रभृ. वि॒स्तुति- इति प्राति. इति च?)।

[a]) वप्रा. सत् सना., विप. (सर्व-), नाप. (*नृप- ⌊ऋ १,७०,४⌋, पृथिवी- ⌊शौ ९, ११,४⌋) । नृपार्थे वि॒श्- (नृ-, जन-) + (√भृ 'धारणे' > भावे) *भ्र- > *व- > वस. यनि.। अन्यत्र < √विश् '*संघात-निवासयोः'।

[b]) पाठः? वि॒श्व- + *वृत्- (अभिलाष-) > बस. *वि॒श्व-वृत्- (यत्किञ्चिद्-वरेच्छु-) इति शोधः (तु. छन्दः) । वि॒श्वे (तै १, २, २, १ प्रभृ.) इत्यत्र टि. अपि द्र. ।

[c]) वि॒श्वो दे॒वस्य (ऐब्रा ४, ३२;५,५;१९ शांब्रा २०, ३ माश ३,१,४, १८; ६;६,१,२१; १३,१, ८,८ आश्रौ ७, ६, ६ शांश्रौ १०, ३, ११ काश्रौ ७,३, १५; २०,४, १० माश्रौ २,१,२, १; ६,१,३, २० मागृ १, ६,२;२३, ६ च) > सपा. तै १,२,२,१ प्रभृ., आपश्रौ १०,८,६; १६,८,१३ वि॒श्वे दे॒वस्य इति पाभे. । एकतरत्र वि॒श्वो रा॒यः (माश ३,१,४,१८; ६,६,१,२१ च) > सपा. तै १, २,२,१ प्रभृ., बौश्रौ ६,४:६ वि॒श्वे रा॒यः इति पाभे. ।

[d]) = सपा. तैब्रा २,६,३,४; ८, ७, १०; प्रभृ.। मै ३,११, १० तैब्रा १, १, ७, २; २, १, २४ आपश्रौ ५, १६, १ सु॒वंस् इति, पागृ ३, २, २; ३, ६ दीर्घम् इति च पाभे. । पृ १६३८. *f* अपि द्र. ।

[e]) सपा. शौ ३,१,४ पै ३,६,४ वि॒ष्वक् इति पाभे. ।

[f]) सपा. शौ १९, ५९, २ पै १९, ४७, ५ वि॒श्वात् इति पाभे. ।

[g]) सपा. तैआ १,२३,८ ग॒र्भम् इति पाभे. ।

३, ५; ७;४,९; ३३, २, २१†;
३५, ३, ५; तै †१, १, १४,४;
२, १,१; ४,३१, १; ५,११,३;
६,१२,१; ७, ७, १$; १३, १;
२, ४, ३, २; ६, १¶; ५, ९,
६¶; ६,७, ६; ३, ३, ११, २;
४, ७, २; †४, १, ८, ५[a];
४, ६, १[३]$; ५, १०, १; ६,१,
५; २, ३‡[b]; ७, ३, १$; १२,
१;५,१,११, ४; ७, २, १[c]; मै
१, २, १†; ३, १; ३९†; ११,
१; २, १, ११;३, ८†;७,१६[३];
९, ९†; १०,२†; ११,४; १२,
१; १३, २३†[a]; ३, ६, २†;
१०[२]¶; ११, १०[c]; †४,५,४$;
८, १०¶; ९,४;१०, २;६;११,
१[२]; १२, १; २; १३, १; ९;
१४, १; ५; ९$; १२; १५;
१८[c]; काठ २, १†; ३, ९; ४,
१६†; ८, १६†; १०, ७;१३†;
१३,१४; १५†; १५, १२†;
१७, १०[३]; १६†; १९†; १८,
१[२]‡[b]; ८;१३†; ३१,१४; ३५,
४; ७[२]†; ९†; ३८,२[२]†[c]; ३९,
१५; ४०, ११[a]; ७†; ४६,२†;
क १, १३†; २, १६; २६, ९[३];
२७, ६†; २८, २[२]‡[b];८; २९,

२; ४८, ५; ९[२]†; †कौ १,२२;
३१२‡[d]; ३६१$; ४६६; २,
२०३; २४१; ४२१‡[e]; ७१३;
७८०; ११५२; ३, ५, ९;
१०; †जै १, ३,२; ३२,१०‡[d];
३८, २$; ४८,६; ५६, ४; ३,
१८, १०; २१,६; ३२, ११‡[e];
५८,१०; ४,१,५; २, १; २; ६,
१‡[d]; ८; ८, ६; ११, ३; १७,
९; १९.४; २९,६; शौ १, १०,
२; ३१-३२, ४; २, १, १; ३,
३१, ५†; ४, २, ६†; ११,१;
३२, १†; ५, २, ८‡[f]; ११,८;
६, ४४, १; ५१, २†; ५७, ३;
७७, १; ८८, १†; ७, १, २[g];
१२,१; २१, ६; ५७,२; ८, ९,
९; ९, ३, २०; ५, २१;१२,४;
१५, १९; २६†; १०, ६, १७;
७, ३५; ८, ७; १३; ११, ६,
२२; ९,१; २; १३, १, १;५२;
२, ३;१९†; २०†; ३१; ४४[२];
३, १५; १४,१,२२†[c], २,६४;
१८, १, १८†;५३†; ३, २४†;
१९,४७,२;५५,६; †२०,१०,
२; १५, २; ६; ३०, ५; ४७,
१६; १७; ५६,६; ५९, २;६५,
३;८७,६;९५,३; १०७,११‡[f];

पै १, ९, २; २२, ४; २३,४[२];
१०३,१[h]; १११, ३; २, ६,१;
२८, १[२]; ३, ६, ४; २५, १;
४०, ५; ४, १, ७†; ३२, १;
†५, ३८, १; ३९, ७; ६,†३,
३; ४; २०, २; ८, १,८; १३,
११†; ९, १०, ११; २३, १८;
१०, ६, ९; १२, ७, १३;
१४, १, १५; १५, २०, ७†;
१६, १८,९; २३,२; ४०, १०;
४८, ५; ६९, ९; ८२, १; २;
१०१-१०२, २; १३९,४; १७,
१,४[i]; १०, ७; २५, ५†; ७†;
१८, १५, १; २०,१; ७; २२,
४†;५†; २३, ८;२५,१; १९,
१०, ५; १६, १; २३, ९; ३०,
१५; ३१, १; ४३, ६†; २०,
१, ७; २, ७; ४, ४[k]; ३३, ६;
३६, १; ४९, ३; ४†; ५४, ३;
५६, ३; -श्वया ऋ ८, १,
१९; ६८,२?[l]; कौ २,११२२†;
-श्वस्मात् ऋ १, १०६ [१-६];
१२३, २; १३४, ५; २,
१७, ६; ४, २, ६; २८, ४;
८, ६०, १०; १०, ३६, ३;
८६, [१-२३]; तै १, १, ११,
१;[m] मै १, १, १२[m]; ३, ११,

[a]) सपा. तैआ १.२३,८ गुर्भम् इति पाभे.।

[b]) सपा. मै २,१०, ३ विश्वा इति, ऋ १०, ८२, ६ विश्वानि इति च पाभे.। [c]) पाभे. पृ २९१४ *d* द्र.।

[d]) सपा. ऋ ८,८८,५ स्वधाम् इति पाभे.।

[e]) विश्वमानुषक् > सपा. ऋ ८,४५,४२ विश्वमानुषः इति पाभे.।

[f]) सपा. ऋ १०, १२०,८ विश्वा अवृणोत् इत्यस्य पाभे. सतो विकारमात्रमेतद् यदिह विश्वमर्णवत् इति पठ्यते। [g]) सपा. तै २, २, १२, १ पै २०, १, २ तैब्रा ३,५,७,२ विश्वाः इति पाभे.।

[h]) सपा. शौ ७,८४,३ ऊर्जम् इति पाभे.।

[i]) एकत्र सपा शौ ६,७१,१ होता इति, पै २०, १४, १ विश्वात् इति च पाभे.। [j]) पाभे. पृ २२२८ *m* द्र.।

[k]) सपा. शौ ७,२१,६ सर्वम् इति पाभे.।

[l]) विश्वया मते इति द्वि-नदः। पाठः? विश्व-जास्- + पति- > वस. *विश्वजास्-पति- > [सं१] विश्वजास्पते इति शोधः (वेतु. पपा. अनु सा. ?GW.यनि. एव पाठे सति विश्वया [= विश्वया इति कुर्वन्ताविव] क्रिवि. इति, ORN. *विश्वया-मति- > [सं१] विश्वया-मते इत्येकं पदमिति?)।

[m]) =सपा. बौश्रौ १,१३:२१। मा २,३[२] का २,१,३;४[२] माश १, ३, ४, २ काश २, ३, २,१९-२१ विश्वस्य इति पाभे.।

१०[b]; काठ १,११[b]; ८,१७[२]†; क १, ११[b]; कौ २,८९५†; जै ४,१४,२†; शौ ६,९६,२‡[c]; ७, ११७,२‡[c]; ८,७,२८‡[c]; १४, २, ४४; †२०, १२६, १-२३; पै ३, १७, ४‡[c]; †४, २८, १[d]; २[d]; ३-६; ९, २२, २८; १७, २३, ३‡[c]; १८, ११, ४; १९, ३७, १२; –†श्वस्मिन् ऋ १०, ४९, १; ५०,४; तै ३,४,११, ४; मै ४, १२,६; काठ २३, १२; –श्वस्मै ऋ १, ३१, २; ५५, ३; ६६,३; ९२, ⌊४; ४, १४, २⌋; १२८, ६[२]; ५, ८३, ४; ६, १, १; ७, ६६, १४; ९, ४८,४; १०,८८, १२; मा १३, १९; २४; १४, १२;१४;१५,५८;६४; का १४, २, ४;१०; १५, ४, २;३; १६, ७, १; ६; तै ३, १, ९, ३; ४, २, ९, १; ३, ६, १; ४, ३,३; ६, १[२]; मै २,७,१६[२]; ८,१४[२]; †४, १२, ५; १३, ६; काठ १७, १०[२]; १८, २०†; ३५,७; ३९, ३; ४०, ३; ५; क २६, ९[२]; ४८, ९; कौ २, ११०†; जै ३,१७,१०†; –श्वस्य ऋ १, ११, ४; २५,२०; ४४,५;४८, १०; ९२,९; १००, ७; १०१, ५; ११३, ७; १३८, १; १६४, ⌊२१; २,२७,४⌋; १६५, ६; २, १२, ९; १३, ६; ३८, २; ४०, १; ३,१४,७; ४६, ⌊२; ६,३६, ४⌋; ४, १३, ३; ५,७,६; ३२, ⌊७; ७,१०४,१६⌋; ३४,६;४२, ११; ५५, ८; ७१, २; ८५, ३; ६, १६,१३; ४२, ३; ५०, ⌊७; ७, ६०,२; १०, ६३, ८⌋; ५१, ७, ६१, ३; ७१, २; ७,११,४; १६, १; ३२, १६; १७; ६५, १; १०१,२; ८, १७, ९; २५, १; ४७, ४; ६२, ७; ९,३२,३; ६६, २; ७६, ४; ८६, ५; २८; ३६;८८, ४;९७,५६; १०१,५; ७; १०, ५, ३;२६, ८; ३७,५; ४५, ६;८७,१५; ९१,१;१०२, १२; १६०,२; १६१, ३;१६८, २; १९०, २; खि ३,१०,२,२; ४, २, ३; मा २, ३[३b]; ११, ३२†; १२, २३†;३७;१३,१८; ३९; †१५,२२; ३२; ३३[२]‡[e]; १७, ७८; १८, ५५; ३६, ८[f]; का २,१,३[b]; ४[२b]; १२, ३,५†; १३, २, ६†; ३, ८; १४,२,३; ४, २; †१६, ५, ३; १४; १५[२]‡[e]; १८,६,१४; २०,३,५; ३६, १, ८[f]; तै १, ८,२२,५†; २, १, ११, ४†; ३, ५,६, २; ११, ३†; ४, १, ३,२; २,२, २†; ३, ३; ५, ४; ९, १; ६†; †४,४,१; ४;७, १३, २; १५, ३; ७,५, १, ६¶; मै १, ३,२६; २,७,३†; ९;१०; १७; ८,१४;१२,३;१३,८†; २३‡[g]; ३, १२,१७‡[g]; १६, ५; †११, २; ३; १२, १†; १४, १; काठ ४, १६‡[g]; ८, १७†; ९,१८†; १९†; ११, १२†; १३, १५; १५, ५; १६,३†;९†;१०;१६; १८, १५; २२, १५†; ३९, ३; १५[२];†;४०,१‡[g];९; क २५,१; २९, ४; †कौ १, ९;४५;२७०; ३५९;४५०$; ४५६$[f]; ५४६; २, ९९; १२०; १६८; २२३; २३८; ६००; ७९२; ३;३,७$; जै †१, १, ९; ५, १; २८, ८; ३७, ८; $४७, ४; १०; ५६, २; २, २, ६; †३, १०, १; १६, ६; २०, ७; २१, ३; ४८, १६; ४, १८, ४; २७, ५; शौ २, ३१, १; ३, ७, ५‡[h]; ११, ३†; ४, २५, १; ५,२५, ७; ६,२९,३; ५८, ३; ८६, १; ९१,३‡[h]; ९५, ३; ८,३,१४†; ४, १६†; ९, १४, २२†, १५, १३‡[i]; १४‡[j]; ११,६,२३; ९, १५; १६; †२०, ५, ३;३४,९; ९६, २; ८; १३७, ५; पै १, ६२, ३; १०७, २†; २, १५, १; ३, २, ७; ४, १, ३†;३४, १; ५, २,७[k]; १८,९‡[h]; २७, ३-५; ६, ३, ८; ११; ७, १८, ४†; ९, १०, ११; १२, ७,

[a]) सपा. ऋ १०, ९७, १६ सुर्वस्मात् इति पाभे. ।

[b]) पाभे. पृ २९१५ *m* द्र. ।

[c]) सपा. ऋ १०, ९७, १६ मा १२, ९० मै ३, ११, १० आपश्रौ ७, २१, ६ लाश्रौ २, २, ११ सुर्वस्मात् इति पाभे. ।

[d]) °व्य° इति पाठः ? ।

[e]) सपा. ऋ ७,१६,२ विभे. ।

[f]) =सपा. आश्रौ ८,२, २१ साब्रा २,६,७ । ऐआ ५, ३,१ विश्वम् इति पाभे. ।

[g]) पाभे. पृ १०२८ *a* द्र. ।

[h]) पाभे. पृ २३३३ *j* द्र. ।

[i]) सपा. ऋ १,१६४,३४ युत्र इति पाभे. ।

[j]) सपा. ऋ १, १६४,३५ विभे. ।

[k]) सपा. शौ ४,१,७ विश्वेषाम् इति पाभे. ।

१३; १३,२,६; ७,९†; १६,७, ४†; १०, ६†; २३, ४[a]; ६७, १२†; ८३, ५; ६; १९, ६, १०; ८, ८; २०, १०, ४; २४, २; –॒श्वस्य मा ३७, १८[२]; का ३७, ३, ५[२]; मै ४, ९, ६[४]; –†श्वस्याः ऋ ८, ७१,१; १०, ६, ३; कौ १, ६; जै १, १,६; –श्वस्यास् तै ४, ७, १५, १; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५; –श्वस्यै ऋ ८, ३९, ४; –श्वा ऋ १ ३५, ३;५; ३६, ५;४०, ६; ५१, ७; ८; ⌊१३; ८,१००, ६; १०, ३९,४⌋; ५२,११;६३, १; ६४, ३; ७२,१; ९; ७३,२; ८४, २०; ८५, ⌊८; १६६, ४⌋; ९१, १९; ९२, ३[b]; १५; ९४, ६; ९५ १०; ९६,१; ९९,१; १०१, ६; १०८, १३; १०९, ६; ११३, ⌊४-६⌋; १२८, ४; १३०, २; ६; ७; ९; १३१, १; ७; १३४, ४; १४६, १; १४९, ४;५; १५२, १; १५४, २; ४; १६४,२; १३; १४;४९; १७१, ३; १७३, ८; १७८, १; १८९, ⌊२; १०, ५६, ७⌋; २, १०, ४; १२, ४; १३,१०; ११; १७,१;

⌊४; ९, ११०, ९⌋; १८,७;२४, ११; ३४, ४; ४१,१७; ३, ३, १०; १६, ४; २०, ४; ३१,⌊८; १०,१११,५⌋;५४,८; २२;५५, १०; १९;६१,३; ६२,⌊९; १०, १८७, ४⌋; ४,१,४; ८; ३,१६; ४; ७; ६, ५; १६, ५; २२, ४; ६; २७, १; ३०, २?[c]; ३६,८; ४२, ३; ६; ७; ५०, ७;५,१६, ३; २९, १४; ३१, ३; ५७, ६; ७३,४; ७७,३;८१,२; ८२,⌊६; ८,२२,१८;१०३,५⌋; ९; ६,१, ९; ५,२; ७,६; ७;१३,१; १५, १०; १३;१६ ⌊२० (४५,२०)⌋; १७,१;१३; १९,६;२५,५;३१, २; ४६, ६; ६०, १०; ६४, १; ६९, ४; ७२, १; ७४, ३; ७५, १४; ७,३, ⌊१०; ४,१०; (६०, ६)⌋; १२, २; १६, ४; १७, ५; १८, १; १३; १४; १७; २१, ३; ⌊(४, १६, ६) ४⌋; २२,७; २५, ४; ३२, १५; ४४,३; ५५, ⌊१; ८, १५,१३; ९. २५, ४⌋, ६१, ⌊(१, १०८, १)१⌋; ५[d]; ६२,१; ⌊६; ६३,६⌋; ७८,२; ८०, १; ८२, ५; ८७, २; ९१,⌊(४,३४,९) ३⌋; ८,१,

३;२,३४;३,⌊६; १२,२८; ३०; ९,८६, ३०; १०,५६,५⌋; १२, २१; १४, ⌊६; ९,६५,९⌋; १५, १०; १९,१४?[e]; २३,१३; ३१, ३; ३५,⌊४; ५;६⌋;४१,७; ४२, १[२];३;४३,३०; ४६, १२; ५१, ४; ५३, ४; ६१, १७; ६२,२; ७०, ६;७५,२; ७७, १०; ७८, ⌊८; ९, ४,२; ५५, १⌋; ८८,४; ९२, ६; १३; ९३,२७; ९४,९; ९६, ६; ९७, ९; १३; ९९,३; १००, ⌊(२, २८, १)४⌋; १०३, ६; ९, १; १०; २८, २; ५; २९,४; ३६,⌊५; ६४, ६⌋; ४०, ४; ५७,२;४; ६४,८; १८;६५, २; १०; ७३, ८; ८०, ३; ८५, १२; ८६, ५; ८७, ६;८८, २; ९०, १; ६; ९४, ३; ९७, ५१; १०२, १; १०८, ११;१०९,४; ११० ९;१११, १[२]; १०,१,१; ६, ६; २०,८[f]; २१,६; २५,६; ३१,१; ३७,९; ३९,४; ४४,१; ४५,११; ४९, ११; ५०,५; ६; ५४,५; ५६, ७; ६३, २; ⌊६५, १५; ६६, १५⌋; ८१, १; ८२, ३; ८३, ३; ८८, ९; ११; १६; ९०, ३[g]; ९६,८;१००,⌊(२,२९,

[a]) सपा. शौ ११,६,२४ सुवंस्य इति पाभे.।

[b]) सस्थ. ?इ॒द् > ऋ॒ध्– (ऋद्धि–) > ⌊प्र१⌋ ऋ॒त्,द् इति शोधः। 'अह (यत्सत्यं) सुन्वते यजमानाय (उपसां भक्ताय) विश्वा (समग्रा) *ऋद् (भवति)' इति वा. (वैतु. सा. यनि. द्वि१ सद् इ॒षम् इत्यस्य विप. इति, R ⌊ZDMG ४८,६८२⌋ वि॒श्वाम् इति शोधपक्षयश्च?)।

[c]) वि॒श्वाः (कृष्टयः) इति शोधः (तु. ORN.; वैतु. वें. सा. यनि. इतीव?)।

[d]) *नाप. (स्तोत्र-)। (√वृप् ⌊*= √ऋष्, √ऋच्⌋ '*अर्चने'>) *वृ॒(ष्म>) ष्मा- > वि॒श्वा- > ⌊प्र३⌋ –श्वाः इति शोधः। 'हे अमूरौ वृपणौ! इमाः विश्वाः वां (युवभ्यां ⌊समर्पिता भवन्ति⌋)' इति वा. (वैतु. पपा. अनु सा. यनि. एत्र पदमिति कृत्वा सं२ इति, ORN. MVR. वि॒श्वाः इति शोधितं सद् इ॒माः इत्यस्य ⌊सना. अपि सतः⌋ विप. इति?)।

[e]) वि॒श्वान् इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ सा. R ⌊ZDMG ४८,६८३⌋)। वि॒श्वाँ इ॒त् इति सांहितिकः पाठः।

[f]) वि॒श्वेत् इति पाठः? (*वि॒श्वस्मिन्नित्>) वि॒श्वेँ ⌊सप्त१⌋, इ॒त् इति शोधः (वैतु. पपा. वि॒श्वा, इ॒त् इति)।

[g]) =सपा. तैआ ३,१२,२,। कौ ३,४,५ छांउ ३,१२, ६ सर्वा इति पाभे.।

२) ९[l]; ११०, ९; ११३, १०;
१२५,७[a]; ८;१३६,४[b]; १३७,
५; १३९, १; ३; १४२, २;
१५३, ५; १६५, ५; १६९, ३;
१७०, ४; १७४, ३; खि १,१,
१[c]; १०,२;२,७,२‡[d]; ३,३,४;
५,४; ४, २, ७; १०,१, ३; २,
३;४; खिसा २६, १९; मा †४,
३०[२]; ३७; ५, २०†; ८, ३६;
९, २४; २५; १०, २०†;
११, २३†; †१२, ३;१३;२८;
६६; †१७, १७;२७;५८; १९,
३९‡[d]; २१, ३†; २३, ६५†;
२७, ६; २३†; २९, ७; ३४†;
५१†; ३१, ३†[e]; १९;३२,५;
१०; ३३, ४१†; ३४, ५८†;
३८, ५†; का †४, १०,१[२]; ८;
५, ५, ८†; ८, ११, १; १०,
५, २; ३; ११, ६, ५†; १२,
२, १२†; †१३, १, ३; १४;
२, ११; ५, ५; †१८, २, २;
३, ३; ५, ९; २१, ३, १०‡[d];
२३, १, ३†; २५, १०, १३†;
२९, १, ६; ३, १†; ४, ४†;
३१, १, ७; २, ६†; ४,१०†;
३२, ३,१२†; ३३, २, २१†;
३५, १, ३†[e]; २, ३; ३, ७;
३८, १, ५†; †तै १, १, १४,
४; २, २, २$; ८, १[२]; १०,
१; १४, ३; ३, १४, ३; ७,
१०, १[२]$; ८, १४, २; २२,
५; २, २, १२, २; ५, १२,३;
५; ६,११,१;३,२,२,२$;५,६;
५,१, १$; ६,३$; ४, १, २,
५;७,३$; १०, ४; २, १, ४;
२, ४; ५, ४; ५‡[f]; ११, १;
५,१, ३$; ६,२,१; ६$[g]; ३,
३; ६, ५;५, १; ३, २; ११,
३¶; ५, ४, ३$[g]; ९, ३$; ७,
२,३$[h]; ७, ४, १७,१; मै १,
१,८; २, २†; ३; ६[२];†; ९†;
५, १३†; ११, ४; २, ६,
१२†; ७,२†; ८[२]†; १२†;९,
२; १०, २†; ३‡[i]; ५†; १२,
५; ६[j]; †३, २, १[२]; ७, ८[२];
८, ३; ११, १०‡[d]; १६; २[२]$;
३; †४, १, ८$; २, ५[२]$; ६,
६¶; ९, ७; १०,१; ३; ४[२]; ६;
११,१[२]; २; ४; ५;६; १२,१$;
४[२];६[३]; $;१३,३;६; १०; १४,
१;२; ३; ७$; ९$; १०; १४[४];
$[२]; १७; काठ †२, ३; ६[२];
१०; १५; ४, १५†; ६, ११†;
७, १६[२]†; १७†; १०, १२[२]†;
१३[k]; ११, १२†; १३†; १३,
१५†; १४, २[२]; १५, ८†;
†१६, २; ८[२]; ९; १२; २०;
१७, ११; १८, १†;३[२]†; १६;
१७[j]; २०[j]; †१९, ३; ११;
२०, १४†; १५; २३, १२[२];
२४, ७¶; ३१; १४[२]; ३४,
१९†; ३५, ४; ३६, १०¶;
३८,२‡[d]; ४०,३†;५;४४,६†;
४६,१†;२; †क १, १५;१९[२];
२, ४; २५, ३$; २८, २; ३;
$२९,४; ५[j]; ३०-३१,१; ३७,
८¶; ४८, ५$; †कौ १, ४४;
११४; २६७; ४२९; ४६०;
४६३[२]; ४६९; ५३६; ५७०;
५८१; २,१५३; २१३; २३८;
२५५;३०९;३२५;३६३;३८६;
३९८; ४९९; ५९१; ६३१;
६५५; ६६९; ७७८; ८०८;
८२२; ८४६; ९३३; ९३८;
९४०[२];१०३३;१०७४;१०८३;
११०७; १११२; १११४;
११२५; ११२६; ११८०$;
३, ३, ३; ४, १२$; †जै १,
४, १०;१२, ८; २८, ५; ४२,
३; ४८, ४; ९[२]; ४९, ३;५५,
४; ५८, ५;५९, ४; २, १,
८$;३, १, २$; ७, ११; १५,
१; १९, ८; २१, ३; २०;
२३,६;२४, १४; २५, ५; २७,
१; ३०, ६; ३१,६; १८; ३२,
३; ४८,७;५१,९;५२,३; ५४,
५; ५५, १०;५७,११; ५८, २;
४, १, १; ४,३;१०; ७, ६; ८;
११, ४; ६; १८, ८; १९, ३;
२३, ५; २७, ८; शौ १, १,
१;१६, ३; २९, ३†; २, १,
३†; ५; ६, ५; २८, २[k]; ३,
२०, ८; ४, १, ३[k]; १३, ४†;
२६, ५; ३०, ७†[a]; ८†; ३२,
३†;५, ११, ४; ५; १२, ९†;
२८, ८; ६, १९, १‡[d]; २०,

a) पाभे. पृ २३५८ *k* द्र. ।
b) सपा. पै १८,२१,६ सर्वा इति पाभे. ।
c) खिसा १,१ विद्यारूपम् इति पाभे. ।
d) पाभे. पृ २३६२ *g* द्र. ।
e) पाभे. पृ २९१७ *g* द्र. ।
f) सपा. ऋ १०,१०१,५ विभे. ।
g) वि॒श्वा अ॒हा> सपा. मा १७, ७८ का १८,६,१४ मै २,१०,६ विश्वा॒हा इति पाभे. ।
h) सपा. माश्रौ १,६,४, २१ वाश्रौ १,५,५,७ विश्वस्य इति पाभे. । i) पाभे. पृ २९१५ *b* द्र. ।
j) सपा. मा २७,१६ का २९,२,६ प्रमृ. वि॒श्वे इति पाभे. ।
k) सपा. तै २,३,१४,६ पै १,१२,२ वि॒श्वानि इति पाभे. ।

३[a]; ३४,४†; ३६,२[b]; ५३,२;
८०,१†; ११०,२; १४२,१; ७,
११,१†; १८,३[c]; २७,३; ४३,
२†; ६२, ७; ६५, १; ८४,४;
८५,३†; ८६, १‡[d,e]; ९२, १;
११५,२; ९,१,५; ४, १; १४,
२†; ११†; १४†; १०,८,१८;
११, २, ११; ७, ९; १३, १,
११;२,९; १०[f];११‡[d,e]; १२;
३२; ३४; ३८; ३, ३; १४;
१८; १४, १, २३‡[d,e]; २,
३०; १७,१,१६; १९,६, ३†[g];
५३, १-३; ६; †२०, २७, ६;
३१, ३; ३४, ४; १७$; ५५,
१;५८,१; ७३,१; ७७,५; ८०,
२; ८१,२; ८५, ३; ९२, २१;
९३,८; ९४, १; १०७, १३‡[h];
११८,४; पै १, ६, १; १०, २;
११,३; ६६,२; १०९,४; २,६,
३†;४; २४,३; ५९,६; ६१,१;
७६, ४; ५; ३, ३३, ६; ३४,
९; ४, २२, ३; ३६, ४; ५,२,
३; १७, ५; १८, ५†; २६,५;
८, १,४; ५; ६, ९; १४,१०†;
९, १, ६[i]; ५, ३†; २२, २५;
१०, १, १२; ६, १०; १२,१,
५†; २, १-२; ६; १३, १, २;

४, १६; ७,४†; १८; ९, १२;
१४, १, १८; २, १०; १५,११,
४†; १६, २४,१; ३२,५; ६६,
२†; ६७, ३†; ४†; ८९, ४‡[j];
१०५,१; १५१, ३; १०; १५२,
८; १७, ३२, ८[k]; १८,९, १०;
१६, १†; २३,१०; २४, १; ६;
३१, ८; १९, ७,५‡[l]; ११‡[m];
२०,१; ३९,१; ४५, २‡[n]; ३†;
२०, ६, १०†; ९,३; १०, १[o];
१४,९; १५,८; २२,२†; ३१,
१०†; ३२, ६; ८†; ४९,४‡[p];
–श्वाः ऋ १, ३, १२; ११, १;
५४, १०; ७१,७; ८६, [५; ४,
७,४; ५, २३, १]; ९१, २२;
९८, २; ११७; २३; १३४, ६;
१३९, [३; ८, ९२, २०];
१७९,३; २,७,३;८, [५; १०,
२१, ३; १२७, १]; ११, १९;
१३, ३; २२,५; १३; ३३, ३;
४०, ५; ३, ११, ६; १५, ४;
३१,१३; [२१; १०,१२०,८][q];
४४, २, ४९, १; ४, १७,६;७;
२२, १०; ३१, १०; ३७, [७;
५,१०,६]; ४०, [(३९,१) १];
५, ४,५; २५, [९; ६,६१,९];
३०, ५; ५५, ६; ६२,२; ७५,

२; ६, १८,५; २२,९; २५,२;
४१, ४; ५१,१६[r]; ५८,१;६०,
६; ७, १, ७; १०;१९, १;२९,
३; ६७, ५; ७२, १; ९५, १;
१०४, ११; ८, २, ३३; ६,४;
११, [८; ४३, २१]; १३, २१;
१४,१३; १६, [११; ६९,१४];
२४,१९; २६; ३६,[१-६];३९,
२; ४३, [१८; २९]; ४५, ८;
४०; ४६, ७; ८४,६; ९६, [७;
१०, ५२, ५]; ९७, १०; ९९,
५; ६; १०२,९; ९, ८,७; १३,
[८;६१,२८];१६,[६;६२,१९];
२०, १; ४०, १; ४३, २; ६२,
२४; ६३, २६; २८; ८६, १५;
४१; ८९, ६; १०,१८,९; २१,
३; ३५,८; ४३, १; ५१,१; २;
६७, ११; ९७, १०; १३३, ३;
१५३, ५; †मा ४, २९[r]; ६,
२६[r]$; ११, ४७$; १२, ५६;
८४; ११६; १५, ६१; १७,
६१; ६६$; $१८, ३३[s]; ७३;
१९, ७१; २०, ८६; २३,
३५$[t]; २७, १$; ७; ३३,६६;
६७; ३४, २२; ३८, १०$;
†का ४, ९, ६[r]; ६, ७, २[r]$;
१२, ४, ११$; १३, ४, १२;

a) सपा. शौ ५, २२, २ विृश्वान् इति, पै १९, १२, १२ जनान् इति च पाभे. । b) सपा. आश्रौ ८,९, ७ शांश्रौ १०,११,९ विश्वम् इति पाभे. ।

c) सपा. तै ३,३,११,३ मै ४,१२,६ आपमं २, ११, ४ विभे. । पै २०,२,५ विश्वानि इति पाभे. ।

d) पाठः? विृश्वानि अन्यः इति शोधः (तु. पाभे. छन्दश्च)।

e) सपा. ऋ १०, ५८,१८ मै ४,१२, २ पै १८,३,२ तैब्रा २,७,१२,२;८,९,३ विृश्वानि इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ२९२६ *f* द्र. । g) पाभे. पृ२९१७ *g* द्र. ।

h) सपा. ऋ१,११५,१ विभे. । i) पाभे. पृ२९१८ *k* द्र. ।

j) विश्वान् इति शोधः (वैतु. BKA. विश्वादेवान् इति समस्तम् इति?। सपा. शौ ११,१,४ विद्वान् इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ १६४८ *c* द्र. ।

l) पाभे. पृ२६२१ *h* द्र. । m) पाभे. पृ२३६२ *g* द्र. ।

n) सपा. ऋ १०,१८७,२ धन्व इति पाभे. ।

o) सपा. शौ ७,४२,१ विृश्वानि इति पाभे. ।

p) सपा. ऋ २,३८,६ विभे. ।

q) पाभे. पृ २९१५ *f* द्र. । r) =सपा. माश ३,२, ३,१५। पै २,३१,४ विश्वान् इति पाभे. ।

s) सपा. मा १८,३४ का २०,१,४ मै २, १२, १ काठ १८, १३ सुर्वाः इति पाभे. ।

t) पाभे. पृ १६१५ *k* द्र. ।

६, १०; ७,१५; १४, ७,१०$; $१५, ३,५;६, २; ९, ४; १६, ७, ४; १८, ५, १२; ६, २$; $२०, १, ५[a]; ५, ६; २१, ४, २१; २२, ८,७; २५,७, ३$[b]; २९, १, १$; ७; ३२, ५, १२; १३; ३३, १, १६; ३८, २, ४$; तै †१, २, ९,१[c]; ३,१४, ३; ६; ५, ११, १; २, २,१२, १[d]; ४, १४,२; ३, ५, ५, ३; ४, १, ४, ४; ७, १; ३; ११, ३†; २, ६,३†; ८, १; ६, ३, ४†; ५,१; ७,१२, २[a]; ५, १, ५, ९; ८, ६¶; २, ११, १[b]; ४, ६, ५†; मै १, २,५†[c]; ४, १४¶; ५, ३;६, २[२]; २, ७,५; १३†; १०, ५†; १२, १[e]; २; ५; १३, ११†; ३, ३,८†; ४, ६; †४, ९, ९$; १०, १;११, ४; १२, ३$; १४, १[२]; ६; ७; १०; १२; १७$; काठ २,६†[c]; १५; ३,९[२]; ४, १५†; १६†; ७,१३; १३,१५†; १६†; १६, ४; १३†; १८, ४;१३[a]; १६[२]; २१,९; ३५,१२†; १७†; ३६, १५†; ३७, ९†; ३८, १२[२]; ३९, १; ४०, ३; ९; ५०, ५[b]; क १, १९†; २, १६[२]; ६, ३; २५, ४†; २८,३†; २९,२; ४[२]; †४८, १२;१५; †कौ १, ७५; १३४; १३७; २११; ३११; ३३४; ३४३; ३७०; ३७३$; ३७५; ३८७; ४७९; ४८८; ४८९; २, ७३; १२८; १७७; २०५; २७४; २८०; २९८; ३१८; ४१३; ४२०; ५१७; ५३४; ५४४; ९०१; ९०८; ९८७; ९८८; १००१; १०५१; १०५४; ११५३; †जै १, ८, ३; १४, १०; १५, ३; २२, ८; ३२, ९; ३४, २; ३६, २; ३९, १; ३$; ६; ४३, ७; ५०, ३; ५१, २; ३; २, १,३; ३, १३, ४;१६, १५; १८,१२; २३, १२; २६, ४; ३१, ३३; ३२, १०; ४०, १३; ४१-४२, १०; ४, १, ६; ५, ४; ८, २; १४,५; १५, २; १७, ७; २८,४; शौ २, ६,१; ५, ७,९[f]; २३, २; ६, २२, ३[g]; ९७, १; ७, ७७, ९†; ८९, १; ८, ४, ११†; १०, ५, ३६; ८, ३६[h]; १३, १,२२; २,२८; ३३; १६, ९,१; १८, २,५९†; †२०,१७, १; २९, ३;३६,९; ३७,१;४३, १;४६, २;५४,१; ६५,१;९१, ११; ९२, ११; ९३, ८; १०५, १; २; १०७, १; ११०, २; पै १, ६६, १; ३; ३, २७, ४; ३३; १; ७; ६, १, ८†; ७, २, २; ९; ११,६,११†; १५, २०, ३†; १६, १०, १†; १३२,९; १८, १७, २; २३, ५; ९; २९, १; १९, १२, ७; २२, १२; २०, १, २[d]; १०, ४; –श्वात् ऋ १, १८९, ६; खि २, ६,१, १८; मा २०,१४-१६; का २२, १, १-३; तै ३, १, ४, ३; काठ ३८, ५[३]; पै ५, २०,६; ६, ३, १२; १६, ४९, ६; १७, १५,३; ५; २०, २२,५; –श्वान् ऋ १, १४, ९; ३३, १०; ४८, १२; ७६, ३; १४६, ३; १८८, ९; २, ३७, ६; ३,६;६; ९,६;५४, २२; ५७, ५; ५९, ८; ४;३०, ५;४५,६; ५, १,८;४३,१०;६, ५१,९; ७,९,५; ४८,३;८,१०, २; २३, २६;६५, ९; ६६,१०; ९, ५९, ४; ८०, ४;८६, ४८; ९८, ७; १०, ६०, ६;६६,१३; ८९, १६; १२०,५; १२१, १[i]; खि ५, ६, ६; मा ३८, १०[j]; तै ¶२, १, ६, ४[२]; ७, ५; ६; २,११, ३; ३,९, २;३,२,३,१; ४, ७, १५,५; मै १, १०, ६¶; ३, ११, १०[२]; १६, ५; ४, ९, ९[j]; १४, ११†; काठ ११, ४¶; १३, १५†; २०, १५[k]; २२, १५†; २८, ३¶; क ४४, २¶; †कौ १,५५२;२,६७९; १०३१; जै ३, ५६, ७†; शौ ३, ८, ३; २१, ८; ५; २२, २[l]; ७, ३९, ३; ११, ८, ५[m];१९; पै १,१८,

a) पाभे. पृ २९१९ *s* द्र.। b) पाभे. पृ १६१५ *k* द्र.।
c) पाभे. पृ २९१९ *r* द्र.। d) पाभे. पृ२९१५ *g* द्र.।
e) विश्वे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा १८,३३)। f) सपा. पै ७,१९,४ सर्वाः इति पाभे.।
g) सा. °श्वा इति?। h) सपा. पै १८,२६,४ सर्वाः इति पाभे.।
i) पाभे. पृ २३८७ *d* द्र.।
j) =सपा. माश १४,२,२,१६ तैआ ४,९,२; ५,८,१ आश्रौ ४,७,४ आपश्रौ १५, १०,११ माश्रौ ४, ३, २३। क्षा ३८, २, ४ शांश्रौ ८, १५, ११ लाश्रौ ५, ७, ३ सर्वान् इति पाभे.। k) सपा. मा ३८, १५ तै ७, १,१२,१ काठ ४१,३ माश १४,२,२, ३७ विश्वेभ्यः इति पाभे.। l) पाभे. पृ २९१९ *a* द्र.।
m) सपा. पै १५,१३,५ सर्वान् इति पाभे.।

३; २, ३१, ४‡[a]; ५१, ४; ३,
१२, ८;२९, १; ९, २१, १२[२];
१५, १४,५;२२, १; १७, २८,
५; १८, २४, ६[b]; -श्वानि ऋ
१, ५, ९;९,२; २३;[२०; १०,
९, ६]; २५, ११; ३८, ३;५१,
७; ६७, २; ६९, ३; ७०,१;४;
९२,९; १०८, [१ (७, ६१,१)];
१२९, ५?[c]; १४५,३; १४८,२;
१६६, ९; १७६, [३; ६, ४५,
८]; १८९,[१; ३,५,६]; १९१,
९[d]; २, १, ८; ३,१; ४, २; ५,
३; १६,२; २८, [१ (८, १००,
४)]; ३५, [२; ४०, ५; १०,
८५,१८][e]; ३,१,१६-१८; ११,
८; ९; ३८,६; ४, ४, ६; १६,
[६(७,२१,४)]; ३०,२२; ३९,
१; ५, २, ९; ३, ११; ४,७;९;
१८, १[f]; ४२, [१८; ४३,१७;
७६, ५; ७७, ५]; ४५,७; ८२,
५; ६, १५, १५; २२, ७;४२,
१; ४५,[(१६,२०) २०]; ४६,
७; ५१, १०; ७, ४, १; १८,
१५; २३,१; ६०,[१२; ६१,७];
६६, १०; १०१, [४; १०,८२,
६][g]; ८, १, ३२;५,८; ८,१०;
१३; १६,२; १८, १७; २४,७;
३२, २८; ४१, ६; ४७,३; ६३,

६; ९३,[२९ (१०, १९१, १)];
९७,१४; ९, ३,४;१४,८; १८,
४; २०, ३; २१, ४; २३, [१;
६२, २५; ६३, २५; ६६, १];
४२, [५; ६६, ४]; ५४,३;५९,
३; ६१, [११; १०, १९१, १];
६२, १; ६३, ३०; ८४,२;८६,
२६; ९४, ५; १००, [२; ८];
१०७, २३; १०९, ८; ९; १४;
१०, २१, ५; ५४, ४; ५९, २;
६३,१३;८१,७[h]; ८९,५;१२२,
२;१२६,६; १३४,४; १६४,३;
खि ३,२२,१०[e]; †मा ४,२४$;
५,३६; ७,४३; ८, ४५[h]; १२,
१५$; १५,३०; १७,२३[h];३०;
२६, १८; ३०, ३; ४०, १६;
†का ४, १०, ५$; ५, ९, २;
८,१९, १[h]; ९, २, ३; १३,
१, १६$; १६, ५, ११; १८,
२, ७[h]; ३,६; ३४,१,३; ४०,
१, १८; तै १, १,१४, ३†; २,
९,१; †१४,३;७; ४, ४३,१†;
२,२,१२,३†; ३, १४, ६[i]; ६,
११,४†; ३, ३, ३, ३†; ४, १,
९, ३; २,१,५; ४, ४, ४†; ५,
५, ९, २[j];६,१, ११, ५[२]¶; ७,
५,४, १¶; मै १, १,८; २, ६;
१३†; १०, १६¶; २, ७, ८;

†१३, ५; ७; ३, ७, ८[२]; ¶;
†४, १, ८$; १०, १; ४;
११, ५; १२, २[e]; १४, १; ३;
काठ २, ७;१४†;१५[२]†; ३,१†;
†६,१०; ११; ७, १६†; १२,
१५†;१६,८†;२४,७;३०,५¶;
क २,१;८†;३७,८; †कौ १,९४;
२६२; ३३०; ३५२; ५२१; २,
२४;१०७;१२५; १८०; ३२०;
६०८; ७९०; १०४९; ३,१,८;
†जै १,१०, ४; २४, १०; २७,
१०; ३४, ८; ३७,१; ५३,११;
२, ५, ५; ३, ३, ३; ११, ३;
१३, १; १७,१; २६,६;४९,७;
४, २२, ६; शौ १, ६, २†; ४,
३९,१०; ६, ४५,२†; ६३,४†;
७, ४२, १[k]; ८, ३,२४†; १०,
५, ६; १५, ३, १०; ११; १९,
४९, २; †२०, १२, १; ३६,
७;४४,२;६९,७;७१,८;७७,६;
पै १,१२,२[l]; ५,३९, ६†; १४,
४, २; १६, ८,३†;१२७,१-५;
१८, ३, २†[e]; २१, ५†[e]; १९,
७, १†; ३६, ५†; २०, २, ५[l];
४३,६†; -०श्वानि पै १०,१४,
१०; -†श्वाभिः ऋ १, १२,
१२; २३, ६; १००, १०; २,
१०, २; ३, ३७, ३; ४, ३१,

[a]) पाभे. पृ २९१९ r द्र. ।

[b]) सपा. शौ १३,२,३८ सर्वान् इति पाभे. ।

[c]) पाठः ? (*विश्वस्मात् >) *विश्वा(त् >)न् [पं१] [*नि-पूरु- (*विध्न- [तु. नि-पुर्-])>] निपूरोः [पं१] अप (कप्र.) पर्षि *वाहनिः इति पाद-शोधः । सस्थ. (पपा. अनु) ? आसा>(√*आश् [=*√अश्] 'व्याप्तौ' > लिङि) *आश्याः (प्राप्नुहि), ? वह्निः >*वाहनिः इति चापि शोधौ द्र. (वैतु. वें. सा. PW. GRV. प्रभृ. शोधमपश्यन्तः यनि. =एनांसि [द्वि३] इति, पूरोः इति प१ इति च ?)।

[d]) पाभे. पृ २६२१ h द्र. ।

[e]) पाभे. पृ २९१९ e द्र. ।

[f]) सपा. कौ १,८५ जै १,९,५ विश्वे इति पाभे. ।

[g]) पाभे. पृ २९१५ b द्र. ।

[h]) पाभे. पृ १८६५ l द्र. ।

[i]) पाभे. पृ २९१८ l द्र. ।

[j]) =सपा. तैआ ७२ माश्रौ ५,२,१५, २१। वैताश्रौ ३, १४ सर्वाङ्गानि इति, पागृ १,३,२५ अङ्गानि इति च पाभे. ।

[k]) पाभे. पृ २९१९ o द्र. ।

[l]) पाभे. पृ २९१९ c द्र. ।

१२; ६, १३, ६; ५९, १०; ७, १९, ३; २४,[४; ८,८,१;१८; ८७, ३]; ८, १२,[५; ३२,१२; ६१, ५; १०, १३४, ३]; ३५, २; ३७,[१;२-६]; ६१,५;१०१, १६; ९, ८६,२४; १०,९२,१४; १०४,३; मा ३३,४६; का ३२, ४, ३; तै १, ४,३२, १‡[a]; ४, ४, ५,१$; मै २, १३,२$; ४, ९, २$; १०,५; १२, ३; काठ ८, १७; ३९, २; कौ १,२५३; २, १४५; ९२९; जै १,२७,१; ३,१४,६; ३३, १७; शौ ११, ८, १९$; २०, १९, ३;२५,७; ३३, २; ३७, ३; ११८, १; पै १५,१४,५$; –श्वाभ्यः मा १, १८; ७, २८; ३७, १२; का १, ६, ४; ९, १, ३; ३७, २, २; तै १, ८, १२,३; मै ४, ३,४¶; ९, ३; –श्वाम् ऋ ३, ३१, ५; ४, ११, ६; १०, ३७, ४; ४२, [१०;४३, १०;४४,१०][b]; ६३, १२; तै ४, ७, १५, ४; ५; मै ३, १६,५[२]; काठ २२, १५[२]; शौ २०, १७, १०; ९४, १०; पै १७,२५, ७†; ८; ३५, ६†[b]; –†श्वाय ऋ १,५०, १; मा ७-८,४१;३३,३१; का ८,१६, १; ९, २, १; ३२, ३,२; तै १,२, ८, २; ४,४३,१; मै १,३,३७; काठ ४, ९; ३०, ५; क ३, ७; कौ १, ३१; जै १, ३, ११; ४, १, १०; शौ १३, २, १६; २०, ४७, १३; पै १८, २२, १†; –श्वासाम् ऋ १, १२७, [८ (८, २३, २५)]; १७४,१०; ५, ४४, १३; ६, १५, १; २०, ३; ४८, ८; ६९, २; ८, ७०, १; तै १, ३, २, १; कौ १, १५४; २७३†; २; २८३†; जै १, १६, १०; २९, १†; ३, २३, १५†; †शौ २०, ९२, १६; १०५, ४; पै २, २६,५[c]; –०श्वासाम् मा ३७, १८; का ३७, ३,५; मै ४, ९, ६; –श्वासु ऋ १, ७९, ७; ८; १२२, १०; १२७,[१०; ५, ६४; २]; ४,१,१८; ५, १७,४; ७, ३४, १२; ८, २०,२०;७१, १५; ९०, १; ९२,७; १८;९५, २; १०, ५०,२;१४७,२; मै १, १, ८; ४, १२, ४†; काठ १०, १२†; ३९,५[४]; †कौ १,१७०; २६९; २, ८४२; ८७४; ८७५; ९९२†;†जै१,१८,६;२८,७;४, १४, ९; १८, ९; २७, १; शौ ५, ११,८[d]; ९[d]; १९, ४९, ५; २०, १०४, ३†; पै १४,४, ५; –श्वे ऋ १, ३,८;९; १९, [३; ९, १०२, ५]; २३, [८; २, ४१, १५]; ३४, २; ४३, ३; ५२, [१५; १०३, ७; (७, १८, १२)]; ५९,१;६५,१;६८, २[२]; ३; ६९ [(६६,५)५]; ७०, ५; ७२, २; ८९, [७; १०,३५, १३]; १०; ११६, १७; १२२, ३; १२;१४;१२७,६;८; १३१, १; १३६, ४; १६४, २२; ३९; १८६, २[२]; २, १, १४; १२,७; १६, ४;२४,४;३५, ५; ३,१४, ४; ३०, १३; ३२,८;३८,४;९; ५१, ८; ५४,१७; ५७, २;५८, ४; ४, १, १०; १८; १६, १९; १७, ५; ६; १८, १; १९, १; ३०, ३;३४;३;४२,१; ५६, ४; ५, ३, १; २१, [३; २३,३; ८, २३, १८]; २९,५;८; ३१,१०; ३६, २; ४३, १०; [१०; १०, ३५, १३]; ४५, ८; ५१, १३; ५२, ४; ५८, ३; ६७,३; ६,७, ४; ९, ५;७; १६, ८; १७, ८; ११; १८, १४; ४५, [३३; ८, ९४, ३]; ५०, १४; १५; ५१, [५; १०, ६३, १७; ६४, १७]; ५२, ८; १०; १४; ५८,२;६७, ५; ६८, ४; ७,६, ६; २८, १; ३३,११;३४,२४; ३८,३; ३९, ४;४४,५; ४८,४; ४९,४; ५०, ३;५१, ३[४];५२,३;५७,७; ५९, ३; ७८, ४; ८२,२; ८, ४, ५; ६,३१; २७,२; ४;५; १४;३०, १;४; ४१,७; ४६,१२; ४८;१; ५३,४[e]; ५४,३[f]; ६२, ७; ६९, [११; ९, १४, ३ (६१, १४)]; ९३, १४; ९४, २; ९६, ७; १००, १; ९, १८, ३; ८१, ५; ९२,[(८, ५७, २)४];५;९६,४;

[a]) =सपा. तैआ ३,१७,१ आपश्रौ १४,२९, १। ऋ १,९१,१७;९,६७,२८ प्रमृ. विश्वभिः इति पाभे.।

[b]) सपा. शौ ७,५२, ७; २०, ८९, १० विश्वे इति पाभे.।

[c]) सपा. शौ ४,१७,८ सर्वासाम् इति पाभे.।

[d]) सपा. पै ८,१,८;९ देवेषु इति पाभे.।

[e]) वसुं (वसूनि) इत्येतदीयं विप. सत् *विश्वानि> *विश्वा इ > यनि. इति कृत्वा न. प्र३ रूपं द्र.। सस्थ. ?ϕआ-सन्वन्तु > (आ√स [*स्वा.]>) ϕआ-सृण्वन्तु (आगच्छन्तु) इति शोधः। एवं सपा. खि ३, ५,४ ϕआ-सुन्वन्तु इत्यत्रापि शोधः द्र. (वैतु. यनि. ϕआ√सन् इत्यस्य रूपमिति ?)।

[f]) वैतु. Gri. सं३ इति।

-१०९,२; १५; १०,१२,३; १३,
१;१५,६; २४,५; २७,४; ३३,
१; ३५, १३^{2}; ३६; १३; ५२,
२; ६४,६; ६५,१३; १४; ६६,
११; ७०,११; ८२, ५[a];६;८५,
१४; ४७; ८८, ७; ९३, ३^{2};७;
९८, ९; ११२, ६;११३, ३;८;
१२०,१; ३[b]; १२१,२; १३०,
३; १४२, ६; १५७, १; खि
३, ५, ४; १५, ३२; ५, १,
३; ३, ३; ५,७^{4}; ६,६; खिसा
३, ६; मा २, १३; १८; ४, १;
८, १९[c]; ५७; ५८; ९, १७†;
३३; ११, ५†; ५८; ६०; ६५;
१२, ३१; १४, ४;२०; १५,३;
१४; १७, ३०†; ५३;१८,१७;
३१^{4}†;७६;१९, ६२; २१, १७;
†२५,१३; २०; २३; ४६; २७,
८; १६[d];२२; †३३,२२; ५२^{4};
८०; ९४; ३४,५३†; ३६,१७;
३९, ६; का २, ३, ११; ४,६;
३, ९, १; ४, १, १; ९, ३,५[c];
७, ४; ६; १०, ३, १०†; ६,३;
१२, १, ५†; ५,९; ११;६, ५;
१३,३,२; १५, १, ४; ५, ६;
१६ १, ३; ३,१३; १८,३,६†;
५,४; १९, ६,२; २०, १,२^{4}†;
५, ९; २१, ४, १२†; २३, १,
११;२,६; †२७, १०, ४; ११,
७; १०; १५, १; २९, १, ८;

२,६[a]; १२; †३२, २,५;४,९^{4};
६, ११; ३३, २, १६†; ३९,
४, १; तै १, १, १३,३; २, २,
१^{2}‡?[e]; ३, २; ३; ४, ११, १;
४४, २[c]; ५, ३, २^{2}; ४, ३;
६, ३,३; ७,१,५; ८,२†; ११,
३; २, १, ७, १¶; ११,१†;३;
४, १४, ५†; ५, ३, ७¶; ३,
१, १, ४^{2}; ६, ३; ९, २; ११,
८?[f]; २,८, ४?[g]; ५; ३, २, १^{2};
३, ३; ११, ३; ४, ६, १¶; ५,
१०,१†[b]; ४, १,१, २†; ५,२;
४; ६,१;३; ७, ४; ८, २[d]; ३;
४†; ९,१^{2}?‡[e]; ११,४; २, ३,
१; ३, ३, १; ४, २; ७, २;४,
२, २; १०,२; ६, २, ३^{2}†;३,
१; ७,६, २; १२,१^{4}; १५, ४;
५[h]; ५, १, ९,१‡?[e]; २,२,१^{2};
४, ६,१^{2}; ‡६, १,२, ५?[e]; ६;
४, ७;५,७,१¶; ७, १,१,५¶;
३, ११,३; ५, १७, १†; मै १,
१, १३; ३८[c]; ७, १; १०,६¶;
११, २; १०^{3}; २, ५, ७¶; ६,
१०; ७, १†; ६^{2}; १०;२०;८,
१; ३; ७; ९; १४; १०, ३†;
११, ५; १२, १^{4}; ५; ६; १३,
२०; २३^{2}†; ‡[h]; ३, २, २^{2};
¶; ३,८^{2};११, १०[i]; ११; १६,
४; ५^{2}; ४, १, ४†; ३, २^{2}¶;
¶५, १^{2}; ३;९;७, ८¶;९,२७;

१०, ३^{2}†; ११,२†; १२, १†;
३†;६; †१४, ४; ११^{4}; १६†;
काठ १, ९; २, ४; ४,१२[c]; ८,
१४^{2};१६†;१२,७¶; १३,८^{2}¶;
१४†; १५†; १४, ४^{3}¶; १५,
११†;१६,५^{2};६;१०;११[j]; १३;
१४‡[k]; १७, १; ३;६; ८; १८,
१^{2}; ३; १०; १३^{4}†; १६; १७;
१९, १२^{3}; ¶^{2}; २०, १५;२१,
८^{3}; ¶^{2};२२, १४^{2}; १५^{2}; २३,
११†; २८, २¶; २९, ४¶;
९¶; १०¶; ३०, ६; ३५,१†;
३;७; ३६, १¶; १५; ३७,९^{2};
†; १०; ३८,१०; १४; ३९,७;
१३; ४०, १^{2}†; ‡[l]; ५; १०;
४३,१; क १,९; १६; ३, १०[c];
८,२^{2}; २५,१; २[j]; ५‡; १०[k];
२६,२;५; ७; २८,२†; ३;१०;
२९,२^{4};४;५; ३१,२^{3}; ३; ३४,
१; ४४,२¶; ४५,५¶; ¶४६,
२; ३; ४८, ४; ९; †कौ १,
८५‡[m]; २४१; ३२४; ४५२;
२,४४५; ४६०; ४९१; ७१९;
८३३; ८३५[b]; ३,३,९; †जै १,
९, ५‡[m];२५,९; ३४, २; ४७,
६; २, २, ४; ३, ३४, ३;
१८; ३८,५; ५९,११; ४,५,५;
७; १०, ९;१०;१८,८; शौ १,
९, १; १३, ४; ३५, ४; २, ९,
४[n]; १३, ४; ५; २९,५; ३, ३,

---

a) पाभे. पृ२०७५ *g* द्र. । b) पाभे. पृ२३६९ *g* द्र. ।

c) पाभे. पृ २४२० *k* द्र. ।

d) पाभे. पृ २९१८ *k* द्र. ।

e) विश्वः इति शोधः (तु. सपा. ऋ ५,५०,१)।

f) विश्वेत् (°श्वाः [स्त्री. प्र३] इत्) इति शोधः (तु. सपा. शौ ६,२२,३ वृष्टिः टि.)।

g) विश्वः इति शोधः (तु. [अंशतः] भा. K.)। सपा. मा ८,५ का ८,२,१ विश्वाहा इति पाभे.।

h) सपा. ऋ १०,१२१,४ त्रिभे.।

i) =सपा. तैब्रा २,४,४,९। मा २०,२० काठ ३८,५ माश १२,९,२,७ तैब्रा २,६,६,४ आपः इति पाभे.।

j) सपा. मा १२,६१ का १३,४,१७ प्रमृ. माश ७,१,१,४३ आपश्रौ१६,१०,८ विश्वैः इति पाभे.। k) सपा. ऋ १०,१४०,३ इषः इति पाभे.। l) सपा. ऋ १०,१२१,४ त्रिभे.। m) पाभे. पृ १९२१ *f* द्र.। n) विश्वे देवाः>सपा. पै २,१०,३ अभ्युत्तमम् इति पाभे.।

५; ४, ४; ८, ४; १९, ५; २२, १; ४, २, १; ५†; ८, ३†; ५, २, १†; ३; ४; २७, ७[a]; १२; ६, ४७, २; ६१, १; १११, ४; ११२, १; ११५,३[b]; १२२, २; ७, ६, १; १७,१; १८,३; २२, १; २५, १; ३६,१; ५२,७‡[c]; ७७, ३; ८, १, ७; २, २१; ५, १९; ८, १३; ९, २, ७;४,१८; १०, २; १४,२१†; १५, १८; १०, ५, ५०; ११, १, ३३; ७, २४; ८, १८; १२, १, ५३; १३, ३, २४; १४, १, १५; ३२; २, ५३-५८; १५, २ २; †१८, १, ३२; ५२; ३, ११$; ३९; १९, ९,१२;१४; २०, ४; ३०, २;२०, ३४, ७; ६३, १; ८९, १०‡[c]; ९२, ८; १०७, ४; १२४,४; पै १, १३,२;१८, ४; १९, १; ४०, २; ५०, २; ९१, १-३; १०१, ३; १०८,४; २, २४, २; ५१, ४; ६६, १; ७४, ७; ८०,३; ३, १, ४;१८, १; २३, २; २७,५; ४०, ४;४, १; २†; ६‡[d]; २, ३†; ३, ५; ५, ४, ४†;११,४; १६,६;२२, ६; ३७, ६; ६, †१, १; ३;७, ९; १७, ३†; ७, ५,३; ८,११, ९; १२, १; १५, ३; ९; ९,१, १२; २१, १२[२];२३; १७; १०, १,११; ११, ५,७; १३,७,७†; ११, २०; १४,२;१५,१,५; ६; ६, ९;१४, ८; १६, १,७;५,१; ७;२८,८; ३०,३; ४८, ५;६७, ११†; ७२, २; ७६, ६;९२,३; ११५, १;१३२, ११; १५५,३; १७, ६, १; १८, २,४†;४, १; १२,२-६; १९, ३, ६; १४, ७; २८, ५;३३,२;३;३७,११;४३, ११†; २०, १, ५†;२,५;५,२; ६, १; ३;१२,१;१४,५;१५,८; २८,१;८;३४,२;५४,५;५५,९; –०श्वे ऋ १, ३, [७; २, ४१, १३; ६, ५२, ७]; २, ३, ४; ६, ५२, १३; १७; ९, ५, ११; ६७; २७[c]; १०, ५२,१;६३,६; ११; १२८, ४; ५; खि २, ७, ३[e]; ३, ६,३; मा †७,३३; ३४; १५, ५४; १७, ७३; १८, ६१; ३३, ५३; का †७,१५, १;१६, १; १६,६,६; १८, ६, ९;२०, ४, ४; ३२,४,१०†; तै १, ४, १६, १†; २, ३, १०, ३; ११, ५;४,१४, ५†; ४, १, ११, ४; ४,१२,२[२]; ६,५,३; ७,१३, ४; १४, २[२]†; ५,७, ७, २; मै १, ३, १८†; २,३, ४; १०,६; ३, १६, ४; ४, १२, १†; १४, ११[२]†; १७; काठ ४, ७†; ११, ७; ८; १८, ४;१८; ४०,१०†; क ३, ५†;२८,४; २९, ६; शौ १, ३०,१; २,१२,५; २८, ५; ५, ३, ६†;६,९३,३; ११५, १; पै १,१४,१; २,५,५; १९,१-४; ३६, १;२; ५, ४,६; ९,१२,९; १५, ५, ३; ९,६; १६, ४९, ४; –०श्वे शौ ६, ११४, ३; पै १६, ४९, ३; १९, १४, १५; ३५,१; –श्वेन ऋ १, ५०, १३; शौ २, १६, ५[f]; १७,१, २४†; –श्वेभिः ऋ १, ९, १; १४, [१; ८,२१,४]; १०; २६, १०; ९१, [१७[g]; ९, ६७,२८]; ९५, ९; १८९, ३; २, ३७, ६; ३, २४, ४;४०, ३; ४, १०,३; ११, २; ५, २६, [४(५१,१)]; ४३,१३; ५१,८; ६,१२,[(११, ६)६]; १५, १६; २१, ११; ७, ८, ५; ११, १; ३८, ३; ५७, ६; ८,७१, ३; ९२, २९; १०, ३१, १; ९८, ८; ११३, १; †मा १२,११४[g]; १५,४६;३३, १०; ३५; ४७$; †का १३, ७, १३[g]; १६,५, ३८; ३२,१,१०; २, ८; ४, ४$; तै ३, ५,३,२; ११, २†; ४, ४, ४, ८†; ७, १,१८, १; मै २, ८, ११; †४, १०, २;४;११,२;१४,३; †काठ २, १५; १५, १२; २०, १४; ३५, १३[g]; ४१, ९$; †कौ १, १८०;२ १७५; ८५३; ८५४$; ९६७; ११२९; †जै १, १९,६; ३, १६, १३; ४, १८,१; २४, ९; शौ ४, ९,१[h]; ५, २९, २; ३; ७, ११०, १; †२०, ६; ३; ६०, २; ७१,७; पै ५, १६, ८; ८, १४, ९†; १३, ९, ४; १९, ५५, १५-१८; २०, ५१, ५†[g]; –श्वेभ्यः ऋ २, ५,८; २३,१७; खि ५,७,४, १७; मा ७,३; ६; २१[२]; ३३[२]; ३४[२]; †; ८, ८[२]; ४७; २२, ५; २८; २४, २७[i];

a) पाभे. पृ१९१८ *k* द्र. । b) पाभे. पृ२९२३ *k* द्र. ।
c) पाभे. पृ १९२२ *b* द्र. ।
d) सपा. ऋ १०,१२१,४ इमे इति पाभे. ।
e) पाभे. २३६२ *g* द्र. । f) सपा. पै २,४३,५ विश्वतः इति पाभे. । g) पाभे. पृ २९२३ *a* द्र. ।
h) सपा. पै ८,३,८ सर्वैः इति पाभे. ।
i) सपा. मा २४,४० का २६,८,५ त्रिश्वेपाम् इति पाभे. ।

२९, ६०; ३०, १७; ३८, १५; ३९,१३; का २, ३, २;७,१,२; २, २; ८, ४[२]; १५, १[२]; १६, १[२]; ८, ५, १[२]; २२, १; २४, १,४;१४, २; २६, ६,२[a]; ३१, ५, १; ३४, ३, ४;३८,३, १; ३९,९,३; तै १,४,२, १; ३, १; १०, १; ११, १; १६, १[२]; २६, १; २, ६, ३, २¶; ३,२, १, ३; ३, २; १०, १; ५, ६, २; ८, १; ६, ४, ५, ४; ११, ३; ५, ७, ३; ७, १, ११, १; १२, १[२]; ¶५, १४, १; २२, १; मै १; ३, ४; ९; १३; १८[२]; २८; ११, १०; ३, १०, १; १२, १; ७; १४,९[a]; २१[a]; १५, १०; ११; काठ २, ६; ४, १[२];५; ७[२]; १०;१२, ५¶; २७, १;२;३०,६; ३३,७[२]¶; ४१,२; ३[२]; ४५, १०; १९; ५१, ४[b]; क ३, १[२]; ४; ५[२]; ८;४२, १; २; शौ १५,२,३; पै १६,१२४, ३; -श्वेषाम् ऋ १, ५८, ७; ६८, १; २, २३, २; २७, १०; ३८, ६; ४, १, २०[२]; ७, ३;९, २; ६, १६, १; ६७, १; ७, ५, १; ८, १,२३;३,२१; १९,३४; ४६, १६;५३,३[c]; १०२, १०; १०, २, ६; ९३, ३; खि ३, ५, ३; ५, ५, ८; मा ५, ३५[d];६, ३४; ८, ५०; १४, २६; २४, ४०[a]; २५, ५; ६; ३३,१६[२]†; का ५,९,१[d];६, ६, २; ८, २२, ४; १५, ८,५; २६,८, ५[a];२७, ५, १; ६, १; ३२, १, १६[२]†; तै १, २,१२; १; २,३,१०, १; ११, ३; ३, २, ३, २; ६, १; ३, ३, १; ३; ४, ३, ९; २; ५, ६, १७, १; ७,१७, १; २१,१; ¶६, १; १; ४;३, ४, ६; ७,५, ७, २¶; मै १; २, १; ३६; २, ३,४;७¶; ६,११;८, ५;१३[२]; ३, ९, ४¶; १५, ५; ६; ४,४, ५[c]; ८, ३¶; काठ १, १२; ३, ९;५,१; ११,७; १५, ७; १७, ४; २१, १; २२, १५; २३, १; २६,६¶;३०,६;३२,१; ३३,७; ३४, १५; ३५,३; ३९,१; ४०, १४†; ४९, ७; ५३, ७; ११; क २,१६; २६, ३; ३५, ७¶; ४१, ४¶; ४८, ४; †कौ १, २; २, ८२४; †जै १, १, २; ४,४, ५; १८, ७; शौ ४,१,७[e]; १५, ३, ४; पै ९, २१, १२[f]; १०, १०, ४; ५; १६, १२४, ३[२]; -†श्वेषु ऋ १, १३०,८;१३१, २; १५७,५; ४, २२,५;७,३०, ३; ८,३९, ८; ९, ९२, ३;१०, २५, २;२८,२; ५०, ४; १८३, ३; खि ४, ६, १०[f]; तै ३, ४, ११,४; मै ४,१२,६; काठ २३, १२; ३९,५[i]§; शौ ६,५८,२§; २०,७२, १; §पै २,१८,५;१९, १०,७; २९, १०; -श्वैः ऋ १, ९१, ४; ३, ५४, १५; ५, ५१, [(२६, ४)१]; ८, ३५, ३; १०, १६९,४; मा १२,६१[g];७०;१४, ७; १८,३२; का १३, ४, १७[g]; ५;९;१५,२,१;२०,१, ३; तै १, ८, १६, १; २, ३, १४, १†; ४, २, ५, २[g]; ६;३, ४, ३;७, १२, १†; ५, ५, ९, ४¶; ७, २४, १; ६, २, २,१¶; ७, ४, १७,२†; मै २,६,१२; ७,११[g]; १२; ८,१; १२,१; ४,४,६; ९, ५; १०, १†; काठ १३, १५†; १५, ८; १६,१२; १७,१; १८, १३; ३६,१५; ४४,६९†; ४५, १६; क २५, ३; १०; शौ २, १६, ४; ३, १७, ९; १२, ३, १०; १८,३,२८; १९,१७,१०; ४०,१; पै ४,२७,६?[h]; ५, २७, १; ७, १६, १०; १४, ३,१९; १७, ३६, १०; १९,३०,५;३८, ६; -श्वौ पै २, ५८, १.

?विश्व ऊती[i] मै ४,१२,४.

विश्वै-क[j]- -कः ऋ ८,८६, [१-३]; -काय ऋ १, ११६,२३;११७, ७; १०, ६५, १२.

विश्व-कृत्[k]- -कृत्[l] काठ ३०, ६;

a) पाभे. पृ २९२४ i द्र.।
b) सपा. गोउ ६६ सर्वेभ्यः इति पाभे.।
c) सस्थ. ?मघवः > °घ्वां (=°घूनाम्) इति शोधः।
d) पाभे. पृ १६०२ h द्र.। e) पाभे. पृ २९१६ l द्र.।
f) पाभे. पृ २९११ d द्र.।
g) पाभे. पृ २९२३ j द्र.।
h) विश्वैः (वैश्यैः) इति वा *विश्म्य- (=वैश्य-) > -श्म्यैः इति वा शोधः?।
i) *विष्वग्-ऊत- > -ताः इति वा *विश्व-गूर्त- > -र्ताः इति वा शोधः? । पपा., सपा. ऋ १,१०५, १९ काठ १२, १४ सुवीराः इति पाभे. । एतदनु पृ ४४५ सस्थ. √अव् > ऊति- > -ती इति नेष्टम् ।
j) नाप. (जनसमष्टि-, यद्वा व्यप. (ऋषि- [तु. ऋअ.]) ।
k) विप. (अग्नि-)। उस. उप. < √कृ [= √घृ] '*दीप्तौ' (तु. किरण-, रश्मि-कर- प्रभृ.)।
l) पाभे. पृ २३९६ v द्र.।

शौ ६, ४७, १.
विश्व-गर्त[a]– -र्तानाम् पै ९,१०,५.
विश्वँ(श्व-अ)च्,ञ्च्[b]– -श्वक्[c] काठ ११,१; पै २,३१,५; -श्वञ्चः पै १,२०,२[d]; २,३१,५[२]; १६,८१,८; १९, २४, २[e]; -श्चौ पै २, ५८,६; १९, २५,३; ४७, ९[३]; २०,२६,५[२].
विश्व-चित्– -चितः मै ३,४,६¶.
विश्व-जनु[f]– -नस्य मा ५, २८; का ५,७,४; तै १, ३,१,२; ६, २,१०,५[२]; ¶; मै १, १,१२; २,११; ३, ८, ९; काठ २,१२; २५, १०[२]; ¶; क २, ६; ४०, ३[२];¶.
विश्वजनीन, ना[g]– -०न मै १, ११, ४; काठ १४, ३; -नः पै २, ६९, ३; -नस्य खि ५,१०, १; शौ २०, १२७, ७[h]; -नात् शौ ७, ४६, १; -[i]नाम् पै २०, १३, ३[i].
विश्व-जित्[j]– -जित् ऋ ८,७९,१; ९, ५९, १; १०, १७०, ३; तै १, ५, १०, २; ¶७, १,१०,४; २, २, २; ३,२,५,६; ४,५,३; ४, ५, १,६; काठ ३३,६; ३६, १५; ३९, ५; कौ २, ८०५; जै ४, ३, ११; शौ ४, ११, ५[k]; ११, ९, १२; १७, १, ११[l]; पै १६,८३,२; -०जित् शौ ६, १०७, १-३[m]; -जितः काठ ३३, ८¶; -जितम् शौ ४,३५, ७; पै १,६६,३; १८,३०,१-३; -¶जिति तै ६, ६, ८, २; ७, २, २, ३[२]; -जिते ऋ २, २१, १; शौ ६, १०७, २[n].
विश्वजिद्-अभिजित्– -जितौ काठ ३३, ४.
विश्व-जू[o]– -जुवम् ऋ ४, ३३, ८; खि ५, ५, ६.
†विश्व-तुर्[p]– -तुरा ऋ १, ४८, १६; -तूः[q] ऋ ८, ९९, ५; मा ३३, ६६; का ३२,५, १२; शौ २०, १०५, १.
विश्व-दानि[r]– -निम् पै ५, ४०, ४[s];५.
विश्व-दानीम्[t] ऋ १, १६४, ४०; ४, ५०, ८; ६, ५२, ५; मै ४, १४, ११; काठ ३१; १४[u]; शौ ७, ७७, ११†; ९, १५, २०†; १२, १, ७; १८, ३,५४; पै ९, ३, १; १६, ६९, १०; १७, १, ८; २०, ११, ४†.
?विश्वदानी-यावत्[v]– -वद्भ्यः पै १७, २१,२.
विश्व-दाव[w]– -?वस्य[x] तै ३,३,८,२.
विश्व-दाव्य[y]– -व्यः मै १, ६, ७;

---

a) विप. (सर्वघातक- [विष-])। बस. उप. घातार्थे भाप. सत् < √गॄ "हिंसायाम्' (तु. गर- = विष-)।
b) विप.। उस. उप. < √अच्,ञ्च्। परस्पं द्र. (तु. पा ६,१,९४)।
c) सपा. काठ १२,१० शौ १,२७,२ पै १९, ३१,५ विष्वक् इति पाभे.।
d) सपा. शौ १,१९,२ विष्वञ्चः इति पाभे.।
e) सपा. शौ १९, ३८, २ विष्वञ्चः इति पाभे.।
f) कस.। g) विप.। तस्मैहितीयः खः प्र.।
h) °जनीनस्य (तु. संपा. सात.) इति स्वरः? यनि. शोधः। i) °नात् इति शोधः सु-कल्पः (तु. सपा. शौ.)।
j) विप. (सोम- प्रमृ.), नाप. ([गवामयने] एकाह-विशेष-)। उस. उप. क्विप् प्र.।
k) सपा. पै ३,२५,४ विश्वदृक् इति पाभे.।
l) सपा. पै १८,३१,६ विश्वविद् इति पाभे.।
m) सपा. पै १९,४४,८,९ यक्र सर्वविद्, विश्वविद् इति पाभे.। n) संपा. पै १९,४४,७ सर्वविदे इति पाभे.।
o) विप. (जगत्प्रेरयित्री- [धेनु-])। उस.।
p) विप. (सर्व-हिंसितृ- [इन्द्र-, द्युम्न-])। उस. उप. √तुर् + कर्तरि क्विप् प्र.।
q) सपा. कौ १,३११ जै १,३२,९ वृत्रतूः इति पाभे.।
r) विप. (सर्वस्व-प्रद- [उत्स-, सोम-])। उस. उप. √दा 'दाने' + निन् प्र. उसं. (पाउ ४,५१)।
s) °दानीम् इति मूको.?।
t) अव्य.। काले दानीम् प्र. तत्स्वरश्च।
u) = सपा. माश्रौ १,२,४,५। तैब्रा ३,३,९,१० आपश्रौ २,१,३ बौश्रौ १,१०:२० हिश्रौ १, ६, ६१; ७,४, १२ विश्वदानिः इति पाभे.।
v) °नीं-या° इति शोधः। विप. (सार्वकालिकभक्तिक- [देव-])। उस. उप. < √या [*= √या] 'धृतौ = *संबन्धे'। पृ २२३४ m √या [= √जू] 'स्तुतौ' इत्याशयेन यदुक्तं तन्नेष्टम्। तत्राप्यत्रोक्तमेवाभिप्रेतं द्र.।
w) विप. (सर्वदाहक- [अग्नि-])। उस. उप. √दु 'उपतापे' + कर्तरि णः प्र. (पा ३, १, १४२)।
x) विश्वदेव, अस्य इति शोधः (तु. सस्थ. टि. विश्व-लोप-)। = सपा. आपश्रौ १३,२४, १६ प्रमृ.। माश्रौ २,५,५,१९ विश्वदाव्ये इति पाभे.।
y) = विश्व-दाव–। उस.उप. कर्तरि ण्यत् प्र. उसं. (पा ३,

२,१३,१३[a]; काठ ४०,३[a]; शौ ३,२१,३[a];९;१०,८;२९; पै ३, १२,३[a]; ९; -व्यम् मै १,६, ७.
विश्व-दृश्- -दृक् पै ३, २५, ४[b]; -दृशः पै १६,८२,४[c].
विश्व-पति- -०ते पै २०,४९,२.
विश्व-प्रा- -प्राः पै १, ५४, १.
विश्व-पिश्[d]- -पिशः ऋ ७,५७,३; -पिशा ऋ ७, ७५, ६.
विश्व-पुष्[e]- -पुषम् काठ ४६, ५‡[f]; -पुषा ऋ ८,२६,७.
विश्व-भुज्- -भुजः खि १, २, ११.
विश्व-भू[g]- -भूः[h] मै १,१; ३; ४, १, ३९.
विश्व-भृत्[i]- -भृत् शौ ४,११,५; ५, २८, ५; पै २, ५९, ३; ३, २५; ४; १६, ४७, २; -भृतः मा १०, ४[j]; का ११, २, ३[j]; तै १, ८, ११, १; मै २, ६,७; ४,२,१०[j]; काठ १५,६; पै १२, ७, १३[j]; २०, ५७,५[j]; -भृत्सु तै ३, ३, २, १.
†विश्व-भ्राज्[k]- -भ्राट् ऋ १०, १७०, ३; कौ २, ८०५; जै ४, ३, १.
१विश्व-मनस्- > विश्वमनो-(नस्-अ) नुकू(ल>)ला- -०ले खि २,६,२,२७[l].
†विश्वमि(मृ-इ)न्व,न्वा[m]- -०न्व ऋ ३,२०,३; ७, २८,१; तै ३, १,११,७; मै २,१३,११; -न्वः ऋ २, ४०, ६; मै ४, १४, १; -न्वम् ऋ १, ६१,४; शौ २०, ३५, ४; -न्वा ऋ ५, ८०, २; -०न्वाः ऋ १०, ११०, ५; मा २९, ३०; का ३१,४, ६; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; शौ ५, १२, ५; -०न्वे ऋ १,७६, २; ३, ३८, ८; ९, ८१, ५; १०, ६७, ११; शौ २०, ९१, ११; -न्वेभिः ऋ ५, ६०, ८.
विश्वमे(मृ-ए)जय[n]- -०य ऋ ९, ३५,[२; ६२, २६][o].
विश्वं-भर, रा[p]- -०र शौ २, १६, ५; पै २,४३,५; -रा मै ४,१४, ११; शौ १२,१,६; पै १७,१,६.
१विश्व-रूप[q]- > १विश्वरूपी[r]- -पी खि ५, ५, ६; मा ३, २२[s]; का ३,३,१३[s]; तै १,८,१२,२[t].
२विश्वरूपी[u]- -पीः[s,v] तै १, ५, ६, २; ८, २; -र्प्यम् ऋ १,१६४,९; शौ ९,१४,९; पै

४,६८) इति ततो विशेषः (वैतु. सा. स्वार्थे<विश्व-दाव्- इतीव?)।

a) सपा. आपश्रौ १६, ३५, १ वैश्रौ १९, १:७ हिश्रौ ११, ८, २१ BC [आपश्रौ.] W. च वैश्वदेव्युः इति पाभे., सोऽपि यनि. दिशा शोध्यः द्र.। शमयितुमिष्टस्य सतः क्रव्यादोऽग्नेरेव प्रकृतत्वात् (तु. सं. ९; BC.; वैतु. BC [मै.] वैश्वदाव्युः इति च?)।

b) पाभे. पृ २९२६ k द्र.।

c) सपा. शौ ११,९,४ विश्वसृजः इति पाभे.।

d) विप. (सर्व-सुन्दर- [मरुत्-, रथ-])। उस. उप. कर्तरि <√पिश् (=√भ्रज्) '*भ्राजने'।

e) विप.। उस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

f) सपा. ऋ १,१६२,२२ प्रमृ. विश्वापुषम् इति पाभे.।

g) विप. (सर्वभावयित्री- [गो-])। उस.।

h) सपा. मा १,४ का १,२,४ विश्वधायाः इति, तै १,१,३,१ विश्वव्यचाः इति च पाभे.।

i) विप. (अग्नि- प्रमृ.)। उस. क्विवन्तम्।

j) सपा. आपश्रौ ७,१७,१ प्रमृ. विश्वविदः इति पाभे.।

k) विप. (सर्वप्रकाशक- [सूर्य-])। उस. क्विवन्तम्।

l) सपा. खिसा ११,१७ विष्णुमनोऽनुकूले इति पाभे.।

m) विप. (*विश्वमभिव्याप्य इन्वनकर्मकृत्-[अग्नि-, इन्द्र-प्रमृ.])। उस. उप. कर्तरि< (√*भृण्व्>) √इन्व् (वधा. सन् =√पृण् प्रमृ.)। पूप. विवादः। मकार उपजनः (पा ६,३,६७) इत्येकः कल्पः। विश्व- > [द्वि१] -श्वम् (तु. GW. प्रमृ.) इत्यपरः कल्पः। *त्रिश्वभृ- [=*विश्वच्-]+*भृण्व्- > *°श्वड् > र्- भृ° > *°श्वभृ° > यनि. इति मतम्। विश्वमेजय्-, विश्वम्भर्- इत्येते प्राति. अपि सन्याये द्र. (तु. ऋ १०, ४३,२ विपूवृत् इति क्रिवि. ईशते इति क्रिप. च संमिल्य प्रकृतेन प्राति. प्रकरणसाम्यं वहतः)।

n) विप. (इन्दु-)। तु. m। o) सपा. कौ २, १२६ जै ३,१३,२ विश्वचर्षणे इति पाभे.। p) विप. (अग्नि-, भूमि-)। तु. m। q) कस.।

r) विप. (गो-)। *विश्वरूप-वत् -> विश्वरूपवती- > यनि.।

s) सपा. 'रूपी (माश २, ३.४,२७ शांश्रौ २, १२,१ च) <> °रूपीः (आपश्रौ ६,१७,४ च) <> मै १,५, २ प्रमृ. आपश्रौ ६,१७,५ °श्वरूपा इति पाभे.। t) पाभे. पृ ९७१ k द्र.। u) = १विश्वरूपी-। मत्वर्थे ईः प्र. (पावा ५,२,१०९) इति विशेषः। v) वैतु. सात. °श्वरूपीः इति।

१६,६६,९.

विश्वरूपै(प-ए) क-पाश[a]- -शम् खि १, २, १२.

विश्व-वनि[b]- -निः तै २,४,५, २.

?विश्व-वपरी[c] खि ३, २२,८.

विश्व-विद्[d]- -वित् ऋ ९,२७, ३; २८,[(११, ८)१[e]];५; ८६,२९; ३९; ९७, ५६; १०, ९१, ३; तै ५, ६, ८,६[f]; काठ ४०, ६[f]; †कौ २, ३०५; ६३०[e]; ६३८; †जै ३, २५, १; ५१, ४; ५२, ३; पै १, ५४, १‡[g]; १८, ३१, ६[h]; १९, ४३, ८; –०वित् ऋ ९,६४, ७; कौ २, ३०८; जै ३, २५, ४†; पै १९, ४४, ९[i]; –विदः शौ ९, १४, १०‡[j]; –विदम् ऋ १,१६४,१०[j]; ३, १९,१;२९,७; ५,४,३[k]; पै १६, ६६,१०†[j]; –विदा ऋ ६,७०, ६; खि ३,२२, ७; –विदे पै १९, ४४,८.

विश्व-विद्वस्- -०द्वन् पै २०, ४३, १.

विश्व-शुच्[l]- -शुचे ऋ ७,१३, १.

विश्व-श्री[m]- -श्रीः मै १, ३, ३६.

विश्व-षाह्- -षाड् पै १९, ५२, ११‡[n].

विश्व-सुविद्[o]- -विदः ऋ १, ४८,२.

विश्व-सू[p]- -स्वम् शौ १२,१,१७; पै १७, २,८.

विश्व-सृज्[q]- -सृक्[r] मै ४,१४, १; –?सृजः शौ ११,९, ४[s].

विश्वा(श्व-अ)ङ्ग[t]- -ङ्गैः शौ १२,३, १०; पै १७,३६,१०.

विश्वाङ्गीन[u]- -नम् पै १६, ७४, ५[v].

विश्वाङ्ग्य- -ङ्ग्यम् शौ ९,१३, ५[v].

विश्वा(श्व-श्र)द्[w]- -श्वात् ऋ १०,१६,६; शौ ३, २१; ४[x]; १८, ३,५५†; १९, ५९,२[y]; पै २,८५,२; ३,१२, ४[x]; १९,४७, ५[y];२०,१४,१[z]; –श्वादम् ऋ ८,४४,२६; मै २,१३,१३[x].

विश्वा(श्व-अ)न्न[a1]- -न्नम् शौ ९,

---

[a]) विप.। वस. उप. कस. (तु. श्वे १,४)। °रूपै-कपा°, °कपा° इति [मूको.] च स्वरः ?।

[b]) विप. (सोम-)। उस. उप. <√वन्।

[c]) विश्ववपरी प्रत[*रणा]तरन्ता इति पाद-पाठः? विष्वग्-भृष्टौ (विश्वतः दीप्तिमन्तौ) उपरि प्रतरन्ता इति त्रि-पदः शोधः (तु. टि. विश्वमिन्व-; वैतु. सा., सपा. तैब्रा [२, ८, ९, २] विश्व- + [√वप् >] वपरि-> विश्व-वपरि-> -री इतीव?)।

[d]) विप. (अग्नि-, कवि- प्रभृ.)। उस. उप. <√विद्।

[e]) सपा. जै ३,५१,८ विश्वावित् इति पाभे.।

[f]) सपा. आश्रौ ५, ९, १। शांश्रौ ७, ९, १ नीथवित् इति पाभे.।

[g]) सपा. ऋ १, ३१,१० विभे.।

[h]) पाभे. पृ २९२६ *l* द्र.।

[i]) पाभे. पृ २९२६ *m* द्र.।

[j]) सपा. विश्वविदः <> विश्वविदम् इति पाभे.।

[k]) पाभे. पृ १२४२ *j* द्र.।

[l]) विप. (अग्नि-)। उस. उप. कर्तरि <√शुच् 'दीप्तौ'।

[m]) विप. (सर्वदीप्तिकृत्- [अग्नि-])। उस. उप. कर्तरि <√श्रि (*=√श्रा, √श्रै) 'पाके *=दीप्तौ' (तु. पाभे. पृ २३९६ *v*; वैतु. आश्रये इति प्रायोवादः?)।

[n]) सपा. ऋ ८,४२,१ विश्वा इति पाभे.।

[o]) विप. (उषस्-)। उस. उप. कर्तरि कृत्।

[p]) नाप. (विश्व-जननी- [पृथिवी-])। उस.।

[q]) विप. (प्रजापति-, दिश्-)। उस.।

[r]) सपा. तैब्रा २, ८, १, ४ आश्रौ २, १४,१२ प्रभृ. विश्वसूत् इति पाभे.।

[s]) विश्वा(श्व-आ)श्रित्-> -श्रितः (विश्वाऽऽश्रयभूताः [दिशः]) इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. इति)। पाभे. पृ २९२७ *c* द्र.।

[t]) नाप. (*दृढाऽङ्ग-)। कस. (√वृष् '*बले' >) *वृष्म-> विश्व- इति पूप. द्र. (वैतु. PW. W. प्रभृ. वस. पूप. सर्वपर्याय इति?)।

[u]) इह च नान्तरीयोत्तरे च विश्व- इति सर्वपर्याय एव द्र.।

[v]) सपा. °ङ्गीनम् <> °ङ्ग्यम् इति पाभे.।

[w]) विप. (अग्नि-)। उस.।

[x]) सपा. विश्वात् <> विश्वादम् इति पाभे.।

[y]) पाभे. पृ २९१४ *f* द्र.।

[z]) पाभे. पृ २९१५ *i* द्र.।

[a1]) षस.।

२, १६; पै १६,४०,२; ४१,१.
†वि(श्व>)श्वा-पुष्- -पुषम्[a] ऋ १,१६२,२२; मा २५, ४५; तै ४,६,९,४[b].
†वि(श्व>)श्वा-भू- -भुवे ऋ १०, ५०,१; मा ३३, २३; का ३२, २, ६.
?विश्वामरुद्भिः[c] पै २, ३७, १.
वि(श्व>)श्वा-राज्- -राट्[d] तै १, ३, २, १; क २, ५.
वि(श्व>) श्वा-वत्- -वतः तै ३, ५, ६, २.
१वि(श्व>)श्वा-वसु[e]- -सु पै ९,२०, ११.
वि(श्व>)श्वा-विद्- -वित् जै ३,५१,८‡[f].
वि(श्व>)श्वा-षा[,सा]ह्- -षाट् तै ४, ४, ८, १[g]; शौ १२,१,५४; १३, १,२८; पै १७, ६,२;२७, ३; ४;२९,२; १८, १७,८;१९, २२, १३; ५२; १०; -†साहम् ऋ ३, ४७,[५; ६, १९, ११]; ६, ४४,४; ८, ९२, १; मा ७, ३६; का ७, १८, १; तै १, ४, १७, १; मै १,३,२१; काठ ४, ८; क ३,६; कौ १,१५५;३५७; २, ६३; जै १, १७,१; ३७, ६; ३,७,१; -साहि पै १७,२९,२[h].
विश्वे(श्व-ई) शं- -०श खि ७, २,२.
विश्वे(श्व-ई) श्वर्- -०र खि ७, २, १.
*२विश्व[i]- > विश्व-कर्म[j]- -र्मा[k] पै १, ५०, ४; -र्मेण ऋ १०, १६६,४[l].
विश्व-कर्मन्[m]- -र्मणः मा ३१, १७; का ३५, २, १; मै २, ७, १५; काठ ३९, २; पै १९,४६, ३; ४८, ७; -र्मणा ऋ १०, १७०,४; मा १३,१६; का १४, २, १; तै ४, २, ९, १; मै २, ७, १५; काठ १६, १६; शौ २, ३५,५[n]; १९, ५८, ५[n]; पै १९, ४६, १; -र्मणे मा ८, ४५[२]; ४६[२]; १२, ४३; १७, ७८; का ८, १९, १[२]; २०, १[२]; २१, १[२]; १२, ७,१८; १३, ३,१४; १८, ६, १४; तै ३, २, ८, २; ४, ६,२,६; ५,५,४,३¶; मै १, ३, ३५; २, १०, ६; काठ ३०, ५[२]; ३९, ३; शौ १३, १, १४; पै १८, १६; ४; १९, २१,११; -०र्मन् ऋ १०, ८१, ६; †मा ८,४६[o];१७,२२;२४[o]; †का ८, २०,१[o]; २१,१; १८,२,८; ९[o]; तै २,४,३,१¶;४,३,१३,८[२]†[o]; ६,२; ६[२o]; †; †मै २, १, ११; १०, २[२o]; †; ४,१०,५; कौ २, ९३९†; शौ २,३५,४; ६,१२२, १[p]; -०र्मन् ऋ १०, ८१, ५; मा १७, २१†; का १८,२,६†; तै ३, २, ८, २; ४, ६, २,५†; मै २,३,८;१०,२†; †काठ १०, ७¶;१८,२[२o]; २१,१३; क २८, २[३]†; शौ २, ३५,३; पै १,८८, १;४; २०, ४३,२; -र्मा ऋ ८, ९८, २; १०, ८१, २; ८२, २; मा १,४; ५,११; ८,५४[q]; १२, ६१; १३; ४५; ५५; ५८; १४, ५; ९;१२; १४; १५, १६;१७, १८†; २६†; ३२; १८, ४३[r]; ३४, ५८†; का १, २, ४; ५,

[a]) पाभे. पृ २९२७ *f* द्र.।
[b]) सात. ०पूषम् इति चिन्त्यम्।
[c]) विश्वाभिर् ऊतिभिः इति द्वि-पदः शोधः (तु. सपा. मै ४,१०,५)।
[d]) =सपा. आपश्रौ ११,१२,२ प्रभृ.। मा ५,२४ का ५, ६,३ मै १,२,१० माश ३,५,४,१५ माश्रौ २, २, ३,८ सर्वराट् इति पाभे.। [e]) कस.।
[f]) पाभे. पृ २९२८ *e* द्र.। [g]) पाभे. पृ१००१ *f* द्र.।
[h]) ०साहि इति पाठः ? यनि. शोधः।
[i]) पा [६,२,१०६] अनु वस. पूप. १विश्व-> यनि. इति प्रायोवादः। १विश्व-+वृत्- (व्याप्ति-)> कस. वा उस. वा *विश्व-वृत्->(उत्तरावयवलोपपूर्वम्) यनि. इति स्यात्।
[j]) विप. (व्यापकतापवत्- [धामन्- = *तेजस्-])। वस. पूप. *विश्वकृ- (विश्वगत-) > यनि. इति। पूप. विषयेऽत्रोक्तो न्यायः निमित्तसामान्ये सति सर्वत्र प्रवर्तयितव्यः। उप. च घर्म-पर्यायः <√कृ (*=√घृ 'दीप्तौ' [वैतु. सा. PW. प्रभृ. उप. कृतिपर्याय एवेति?])।
[k]) विप. (व्यापकदृष्टि- [२ब्रह्मन्-])। शेषं *j* द्र.।
[l]) सपा. पै १, ६०, ३; १९, २५, ९ विश्वकर्मा इति पाभे.।
[m]) विप. (सर्वकृतिमत्- [इन्द्र- प्रभृ.]), व्यप. (देव- [*=सर्वदेवमय-])।
[n]) सपा. मै ४, १४, १३ तैब्रा २, ८,३,८ विश्ववेदाः इति पाभे.। [o]) पाभे. पृ २१३१ *c* द्र.।
[p]) सपा. पै २, ८०, २; १६, ५१, ५ बृहस्पतिः इति पाभे.। शिष्टं पृ ९४९ *b* द्र.।
[q]) पाभे. पृ १७१३ *h* द्र.। [r]) पाभे. पृ १९१३ *r* द्र.।

४,१;९,७,१[a]; १३,४,१७;१४, ४, ८; ७, ३; १०; १५, १, ५; ३, १; ४; २; ३; १६, ४, ३; १८, २, ३†; ३, २†; ८; २०, २, ६[b]; ३३, २,२१†; तै १,१, ३; १; २, १२; २; ३,२,८,२; ३; ४,७; १[b]; ४, २,५, २;१०, ४; ३, २, १; ३; ४,३; ५, १; ६,१; ४,३;१; ६,१; ६,२,१†; ३; ५†; ¶५,२,१०,४; ५; ५, ५, १$; ६,९,३;७,५,३; ¶६, २,७,५; ४, १०, २[c]; ७, १, ५, १¶; मै १, १,३;२, ८;१०, १६¶; २, ३,८[२]; ७, ११;१६; १७; १९[२]; ८, २; १०; १४; १०, २†; ३[२]; †; ३†; १२,२; ३, २; ३[२]; ¶; ४, १, ३[२]; ८, १०¶; काठ २, ९; ४, ४;१६, ११; १७; १९[२]; १७, १;२; ९; १०;१८, १[२];†;२†;१४[b]; २०, १; ९[२]; ¶; ३०, ५¶; ८[d];३४, १[३]; १९;३५, २; ३६,१०;१५; ३९, ४; ४०, ३; क २, ३; ३, ३; २५, २; ८; ९[२]; १०; २६, १; ८; ९; २८, २[३]; †[२]; २९, ३; ३१, ३; ११[२]; ¶; ३४,१; ४८, १; ३; कौ २, ३७६†; जै ३, ३०,१९†; शौ २, ३४, ३[d]; ३५,१; २; ४, ११, ५; १२,१, ६०; १९, १७; ७; २०, ६२,६; पै १,६०,३‡[e]; ८८, २; ३; २, ७२, ३; ३, २५, ४; ७, ६, २; १६,७; १७,६,९; ४१,३[f];१९, २५,९‡[e]; –र्मणः शौ १२, १, १३; पै १७, २, ४; –र्मणम् ऋ १०, ८१, ७; मा ८, ४५; १७, २३; का ८, १९, १; १८, २, ७; तै ४, ६, २,५;¶५, ७, ५, ४; ५; ६; मै २, १०, २; काठ १८, २; २१, १३; ३०,५; क २८, २; शौ १९, १८, ७$; पै ७, १७, ७$.

वैश्वकर्मण[g]– -णः मा १८, ६४; ६५; का २०, ४,७; ८; तै ५, ७, ७; ३[२]; ७, ५,४,१¶; मै १, १०,१;१६¶; ४,८,१०¶; काठ ९, ५; ३०, ५; ३६, १०; ४०, १३[२]; क ८,८¶; –णम् मा १३, ५५; का १४, ७; ३; तै १, ८, ४; २¶; ४, ३, २,१; मै १,८, १०; २, ७,१९; ४, ८, १०¶; काठ १६, १९; ३०,५; ३४,१; क २५, ९; –णाः मा २४,१७; का २६, ४, २; मै ३, १३,१५; शौ १३, १, १८; पै १८, १६, ८; १९, ४८, ६; –णानि तै ३, २,८, ४¶; –णाभ्याम् मै ३,३, ७[२]¶; काठ २१, ८[२]; –णेन तै ५, ४,५,४[२]¶; मै ४, ८,१०¶; काठ ३०, ५.

वैश्वकर्मणी– -णी तै ५,७, ४,१; मै ३,३,९; –णीः ¶तै ५, ६, ९,३[२]; –र्ण्यः तै ५, ६, १४, १; काठ ४९, ४.

विश्व-क(व्य>)व्या[h]– -व्या पै ७, ९, ६.

विश्वे-कृष्टि[i]– -ष्टयः ऋ ३,२६,५; १०, ९२,६; –ष्टिः[j] ऋ १,५९, ७; पै १९,४३,१०; –ष्टिम् ऋ ४,३८,२; –ष्टीः ऋ १,१६९,२.

विश्व-ग(र्भ>)र्भा[k]– -र्भाम् शौ १२,१,४३; पै १७; ५, २.

†विश्व-गूर्त– -र्तः ऋ १, ६१, ९; ८, १, २२; तै २, ४, १४, २; मै ४, १२,२; काठ ८, १७; शौ २०, ३५, ९; –र्तम् ऋ ८,७०, ३; कौ १,२४३; २, ५०५; जै १, २५, १; ३,२९,४; शौ २०, ९२, १८.

विश्व-गूर्ति[l]– -०र्ती ऋ १,१८०,२.

विश्व-गोत्र्य[m]– -त्र्यः शौ ५,२१,३.

विश्व-चक्षण[n]– -णम् शौ १८, १, १७.

†विश्व-चक्षस्[o]– -०क्षः ऋ ९,८६,

---

a) पाभे. पृ १७१२ *h* द्र. । b) पाभे. पृ १९१२ *r* द्र. ।

c) =सपा. तैब्रा १,१,१,५ आपश्रौ १२,२३,८ प्रमृ. । मा ७, १४ का ७, ६,३ माश ४, २,१, २७ विश्ववारा इति, मै १,३,१२ च विभे. । d) पाभे. पृ २१२९ *c* द्र. ।

e) पाभे. पृ २९२९ *l* द्र. ।

f) सपा. शौ १२,३,५३ घृतपृष्ठः इति पाभे. ।

g) विप. । तस्येदमीयो वा ततआगतीयो वा अण् प्र. ।

h) विप. (अराति-) । वस. उप. =क्व्य- ।

i) विप. (अग्नि-, मरुत्- प्रमृ.) । वस. ।

j) सपा. तै ३,१,९,१ मै १,३,३६ काठ ३०,६ काश्रौ ९, ३,१८ प्रमृ. विश्वशम्भूः इति, अप्राय २,३ ?विश्व-गृष्टिः इति च पाभे. ।

k) विप. (पृथिवी-) । वस. ।

l) विप. (अश्विन्-) । वस. ।

m) विप. (*व्यापकशब्दकृत्- [दुन्दुभि-]) । वस. उप. शब्दकृत्यर्थे-भाप. सत् =गो-(शब्द-) + (√घृ [*=√कृ] 'करणे' >भावे) *वृत्य- > *त्र्य- > षस. > यनि. (वैतु. B. प्रमृ. <गोत्र- [कुल-] इतीव ?) ।

n) विप. (विश्वदर्शन- [छन्दस्-]) । वस. ।

o) विप. (विश्वदर्शन- [सूर्य-, सोम- प्रमृ.]) । वस. ।

५; कौ २,२३८; जै ३, २१,३; –क्षसे ऋ १, ५०,२; कौ ३,५, ७; शौ १३, २, १७; २०, ४७, १४; पै १८, २२, २; –क्षाः ऋ ७, ६३,१; १०, ८१, २; मा १७,१८; का १८,२,२; तै ४,६, २,५; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २.

?विश्व-चक्षुस्[a]– -क्षुः[b] मै २, १०, २; काठ १८,२.

?विश्व-चयस्[c]– -याः शौ १९,५६,२

विश्व-चर्षणि[d]– -णि ऋ १०, ९३, १०; –†णिः ऋ १,२७, ९; २, ३१,–२; ५, ६, २; २३, ४; ६, २, २; ९, १, २; १०, ८३, ४; मा २६,२६; मै ४,१२,३; काठ १३, १५$; ३९, १३; कौ २, ४०; ७६७;१०८८; जै ३,५,२; शौ ४,३२,४; १३, २, २६‡[b]; १९, ३३, ४; $पै ४, १९, ५; ३२, ४; १२, ५, ४; १८, २३, ३‡[b]; –णिम् ऋ १, ६४, १४, ३, २, १५; ५,१४,[(१, ९, ३) ६]; ६, ४४, ४[e]; ८, ५३, ६; खि ३, ५,६; तै ४,२,७, ३‡[f]; –०णे ऋ १, ९, [३ (५, १४, ६)]; ५, ३८,१; ८, २३,२; ९, ६६, [१ (३५, २; ६२, २६)]; १०, ५०, ४; तै ३, २, ५, १; ४, ११,५†;५,५,१; मै ४,१२, ६†; काठ २३, १२†; †कौ १, ३६६;२,१२६‡[g];३४६; †जै १, ३८,७; ३,१३, २‡[g];२१,११; शौ २०, ७१, ९†.

विश्व-जन्मन्[h]– -न्मनः शौ ११,६, २३; पै १६,२३, २.

विश्व-जन्य, न्या[i]– -न्यः ऋ १०, ६७,१; शौ २०,९१,१; –न्यम् ऋ ६, ४७, २५; ७, ७६, १; –?न्या[j] ऋ १,१६९, ८; मै ४, १४, १३; –न्याः ऋ ६, ३६, १; १०, २, ६; पै १५, १८,२; –न्याम् ऋ ३, ५७, ६; ७,१०, ४; १००,२; मा १७,७४[k]; का १८, ६, १०[k]; तै ४, ६,५,४[k]; मै २, १०, ६[k]; काठ १८, ४[k]; क २८,४[k]; –न्ये ऋ ३,२५,२.

विश्व-जिन्व[l]– ०न्वा ऋ ६,६७,७.

विश्व-ज्योतिस्[m]– -¶तिषः तै ५, ३,९, २; मै ३,२,७; काठ २१, ३; क ३१,१८; –तिषम् मै २, १३, १९.

विश्व-तस्[n](ः) ऋ १, १, [४; ९७, ६]; ७, १०; १०, १;३१, १५; ३३, ९; ८९, १; ९१,[८; १०,२५,७]; [१६; ९, ३१,४]; ९४, ७; ९७, ५; १००, १४; ११६, २०; १२२,६; १२५,४; १३२, ६[२]; १४४, ७; १६४, ३६; २,१,१२; १०,५;४३,२; ३, ३५, २;४६,३; ४७,२;५१, २; ४, ९, ८; ५, ४४, ७; ४७, २; ६,१९,९; २२,८;७५,१४[o]; ७, १२, १; १५, ३; ४१, [७; ८०,३]; ७२,[५; ७३, ५]; ८३, ८; १०४,६; ८, ४८, १५;६१, १६; ९८,४; ९, ५,१; ३३,[६; ४०,३ (६२,१२; ६३, १) ६५, २१]; ४१, ६;६१, ६; ६६, ३; ६७, २५[p]; ७४, २; ८३, १; ८६, ३४; ८९, ५; १०६, १४; १०, १९, ७; ३७, २; ७९, ५;

a) विप. (एक-देव- [परमात्मन्-])। वस.।

b) सपा. यो विश्वचक्षुः <> यो विश्वचर्षणिः (वैताश्रौ २९,१४ च)<> विश्वतश्चक्षुः (तैआ१०,१,३ श्वे ३,३ मना १,३ त्रिवि ६, १३ रु १२,२शिरस् २६ शांग्र ५,२,६ च) इति पाभे.।

c) वा.?। विप. [विश्वविद्- (?बन्ध->बन्धु- इति शोधः [तु. मूको.])]। वस. उप. भाप. सत् <√चि '*ज्ञाने'। सपा. पै ३, ८,२ विश्ववयाः इति पाभे.।

d) विप. (अग्नि-, इन्द्र-, सोम- प्रमृ.)। वस. उप. कृते पृ १३१६ h द्र.।

e) सपा. कौ १, ३५७ जै १, ३७,६ विश्ववेदसम् इति पाभे.।

f) सपा. ऋ १०,१४०,६ विश्वदर्शतम् इति पाभे.।

g) पाभे. पृ २९२७ o द्र.।

h) विप. (जगज्जीवन- [प्राण-])। वस.।

i) विप. (सर्वजनहित- [अयास्य-, सुमति- प्रमृ.])। वस.।

j) शुरुधः इत्यस्य विप. इति कृत्वा ०न्याः इति शोधः (तु. PW. GW. प्रमृ. [तु. ऋ १०, २, ६ प्रमृ.]; वैतु. पपा. अनुसरन्तौ वें. सा. यनि. भाप. तृ१ इति, सा [पक्षे] ०न्यः [इन्द्रस्य] विप. इति च)।

k) =सपा. माश ९,२,३,२८। शौ ७, १६,१ विश्ववारास् इति पाभे.।

l) विप. (आधृत-विश्वपुष्टि- [मित्रावरुण-])। वस. उप. भाप. सत् <√जिन्व् '*पोषणे' (वैतु. LR. ०न्वाः [युवतीः] इति पाठशोधः इति ?)।

m) नाप. (इष्टका-विशेष-)। वस.।

n) अव्य.। पञ्चम्यर्थे तसिल् प्र. (पा ५, ३, ७)।

o) पाभे. पृ २५१४ h द्र.।

p) पाभे. पृ १२९६ e द्र.।

४७, २५; ९०, १[a]; १२०, १; १३५, ३; खि १, ५, ४; मा ३, ३६; ५, २९†; ७, ३७†; ८, ५३²†; ११,२४†;१२,१०;४१; ६४[b];११२; १६,११;१२; १९, ४३†[c]; २५, १४†; २९,५१†[d]; ३४, ४०†; का ३,३,७;३,२८; ५, ७, ५†; ७, ३०, ३†; ९,६, ५²†; १२, २, १३†; १३, १, ११; ३, १२; ५; ३[b]; ७,११†; १७, १, ११; १२; २१, ३, १४†[c]; २७, ११, १; ३१, २, ६†[d]; †तै १, ३,१,२; १४, ४; ४, ४२, १; ५, ३, ३²$[e]; ६, १२, १; ८,२८; ५; २, १,११, १; ३, १४, १²; ३; १,११, ४; २, ५; ३; ४, १,११,१; २, १, ३²$[e]; ३, ४²$[e]; ५,४$[b]; ७, ४; ३, १३, ८; ४, १२, २; ५, ११, ४²$; ६, ६; ५; मै १, २, ११†; ३,२३†; ५,४†; ७,१;४; २,२,१; ७,२; १४; ८,२²;१३, ५†; ३, ११, १०†[c]; १६,३†; ४; †४, १०, १; ३²; ११, २; ४²; ५; १२, १; ६; १४, १२; काठ २, १२; १४²; ७, २; ८, १४; १७,९, १;१९; ११, १२; १६, ८; १२[b]; १४; १७,११²; २२, १४; २६, ११; ३६,१५⁴; ३८,३†[c]; ३९, १२; ४०,१०†; ४६, १; क ५, २; ८, २; ४; २५,३; ५†; २७, १²; †कौ १, ९५; ३९३; ४३७$; ५६५; २, १२२; १२९; २२१; २२५; २४७; २७६; ३०६; ३४६; ५९७; ६५४; ९७०; ११८३$; †जै १,१०; ६; ४४, १; ४६, १$; ५७; १२; ३, ५,४; १३, १५; २०,३; ९; ३१,१२; ३३, ८; ३५, २;३९, ३; ४८,१३$; ५४, ४; शौ २, ४, २[f]; ७,३[f]; ३, १६, ७†; ४, ३३, ५†;६†; ५, ३, २†; ७, ५२, २; ५५, ६; ८, ४,६†; ५, २२; ९,१५, १७†; १०, ८, १०; ११,२, ८; १७, १,३०; १९,६,१†[a]; २०, ३; ३२, १०; ३३,१; ३४,५[f]; ४४, ६[f]; २०,३६; ८; ३९, १; ६४,१; ७०,१६; पै १,३१,४[g]; ४१, ३; ४६, १; ४; ६९, ३; १०८, ३; २, २, ३; ११, २[f]; ३१, २; ३४,४; ५;४३, ५; ४, २९, ५; ६;३१,७†; ५, ४,२†; ६, २२, ७[h]; ७, ७, १; ५; ६; ९; ११,९; ८, २, ६[i]; ६,५; ९, ५,१†; ११, ३,५; १२,१,७†; ४, १०;५,१; १४; २,१६;१७; १५, १, ३; ३; ६; १६,८,९†; ९, ६†; २७,४[j]; २८,११; ६९, ५†; ७१,११; ९८,५; १०२,४; १०४; ८; १३०, १[k]; १५०, ६[l]; १७,२५,५†; १८,३२,१३;१९, ५,११[b]; ९, ९;२१,१६†; ३९, २; ४२, ५; ५१, १७; ५२, १†; २०,१०,१३[m];१३,२;१५, ४[k];७;२४,८; ३७,१०; ४१,४; ५१, ४†;५६, १०.

†विश्वतश्-चक्षुस्[n]– -क्षुः[o] ऋ १०, ८१, ३; मा १७, १९; का १८, २, ४; तै ४, ६, २,४; क २८,२.

विश्वतस्-पाणि– -णिः शौ १३, २,२६‡[p].

†विश्वतस्-पाद्– -पात्[q] ऋ १०,८१, ३; मा १७, १९; का १८,२,४; तै ४,६,२,४; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २; पै १८, २३, ३.

विश्वतस्-पृथ[r]– -थः शौ १३, २,२६‡[q].

विश्व(तस् >)तो-दावन्[s]–

---

a) =सपा. तैआ ३, १२,१ । मा ३१,१ का ३५,१,१ कौ ३,४,३ सर्वतः इति पाभे. । b) =सपा. माश ७, ३,१,११ । शौ ६,८४,१ सर्वतः इति पाभे. ।

c) पाभे. पृ१२९६ *e* द्र. । d) पाभे. पृ२५१४ *h* द्र. ।

e) सपा. मा १२,८,४९ का १३,१,१०; ३,११ मै १, ७,१;४ काठ ८,१४;९,१;१६,८ लाश्रौ ३,५,११ अंहसः इति पाभे. । f) सपा. खि २,१,१ सर्वतः इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ १९८९ *l* द्र. ।

h) सपा. शौ ४,३४,७ सर्वाः इति, पै ६,२२,६ विश्वहा इति च पाभे. ।

i) सपा. शौ ५,१३,७ सर्वतः इति पाभे. ।

j) सपा. शौ ८,५,४ सर्वतः इति पाभे. ।

k) सपा. शौ ७,६६,१ सर्वस्मात् इति पाभे. ।

l) सपा. वैताश्रौ १४,१ विद्युता इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ २९१० *l* द्र. ।

n) विप. (एक-देव- [विश्व-कर्मन्-]) । बस. ।

o) पाभे. पृ. २९३१ *b* द्र. ।

p) सपा. विश्वतस्पाणिः <> विश्वतोबाहुः <> विश्वतोहस्तः (तैआ १०,१,३ च) इति पाभे. ।

q) सपा. विश्वतस्पात् <> विश्वतस्पृथः इति पाभे. ।

r) विप. । बस. उप. पृथु- (भाप.) ।

s) विप. । उस. उप. <√दा 'दाने' ।

-०वन् कौ १,४३७; जै १,४६,१.
विश्वतो-धार[a]- -रम् मा १७, ६८; का १८, ६, ४; तै ४, ६, ५, २; मै २, १०, ६; काठ १८, ४; क २८,४; शौ ४,१४,४; पै ३, ३८, ४.
विश्वतो-धी[b]- -धीः ऋ ८,३४, ६.
†विश्वतो-बाहु- -हुः[c] ऋ १०, ८१,३; मा १७, १९; का १८, २, ४; पै १८, २३, ३.
विश्वतो-मुख[d]- †-०ख ऋ १, ९७, ६; ७; शौ ४, ३३,६; ७; ७, ६७, २§; पै ४, २९, ६; ७; †-खः ऋ १०,८१, ३; मा १७, १९; का १८,२, ४; तै ४, ६,२,४; मै २ १०, २; ३,१०, १¶; काठ १८,२; क २८,२; शौ १०, ८, २७; १३, २, २६; पै १६, १०३, ४§; १८, २३,३; २०, २६, ९§; -खम् शौ १९,२७,७; पै १०,७,७;१०,१.
विश्वतो-वीर्य,र्या[d]- -र्यम् शौ ३ ३१,७; -र्या शौ ६,२२, २[e].
विश्वतो-हस्त- -ॣस्तः[c] तै ४, ६, २,४; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २.
†विश्व-तूर्ति[f]- -र्तिः ऋ २, ३, ८; मा २०,४३; का २२,४,८; मै ३, ११,१; काठ ३८,६.
विश्व-त्र ऋ १०,६१,२५.
विश्व-थ[g] खि ५,४,११[h].
†विश्व-था[i] ऋ १, १४१, ९; २, २४, ११; ५, ४४, १; मा ७, १२; का ७, ६, १; तै १, ४, ९, १; मै १, ३, ११; काठ ४, ३; क ३, ३; कौ १, २१९‡[l]; जै १, २३, ६‡[l].
†विश्व-दर्शत[j]- -तः ऋ १, ४४, १०; ५०, ४; १४६,५; ७,९६, ६; ९, ६५, [१३; १०६, ५]; ६६,२२; मा ३३,३६; का ३२, ३, ७; तै १, ४,३१, १;३, १, ११, २; मै ४, ६, ६[3]§; १०, ६; १२,४; काठ १०,१३; १९, १४; ३६, १५§; कौ ३, ५,९; जै ४, २, १; शौ १३, २, १९; २०, ४७, १६; पै १८, २२,४; -तम् ऋ १, २५, १८; ५, ८, ३; १०, १४०, ६[k]; मा १२, १११[k]; का १३,७, १०[k]; तै ३, ३,११, २; मै २,७, १४[k]; काठ १६,१४[k]; क २५, ५[k]; कौ २; ११७१[k].
†ॣविश्वॅ-दावन्[l]- -०वन् शौ ४, ३२,६; पै ४,३२,६.
†विश्व-दृष्ट- -ष्टः[m] ऋ १, १९१, ८;९; शौ ५, २३, ६; ६, ५२, १; पै ५, ३, ३; ७,२, ७; १९, ७, ५; -०ष्टाः ऋ १, १९१, [५; ६].
विश्व-देव[n]- -वः ऋ ६, ६७, ६; ८, ९८, ३; ९, ९२,३; १०३, ४; काठ ३६,१५;४६,४‡[o]; कौ २,३७६†; जै ३,३०,१९†; शौ २०,६२,६†; -वम् ऋ ५,८२, ७; तै ३, ४, ११, २†; मै ४, १२,६†; पै ५, २,७[p]; २०, १, ३[q]; -†वाः ऋ ७, ३५, ११; मै ४, १४, ११; शौ १९, ११, २; पै १३, ८, १२; -०वाः ऋ ६,५१, ७; -†वाय ऋ १,१४२, १२; ४,५०,६; तै १,८,२२,२; मै ४,११,२; १४,४; काठ १७, १८; शौ २०,८८, ६; -वेभिः[r] मा २, २२; का २, ५, ५; शौ ७, १०३, १; पै २०, ३४, ९; -वेभ्यः तै ३,२, १०,१; मै १,

a) विप. (यज्ञ-)। वस. उप. =धारा-।
b) विप. (इन्द्र-)। वस.।
c) पामे. पृ २९३२ *p* द्र.। d) विप.। वस.।
e) सपा. पै १९,११,७ विश्वधावीर्या इति पामे.।
f) विप. (सर्वविषयगता- [भारती-])। वस.।
g) =विश्व-ह (तु. तत्रत्यं टि.)।
h) =सपा. शांश्रौ १७, १२, ५। ऐआ ४, १, १४ विश्वध इति पामे.।
i) सपा. ऋ ८,५,१ विश्वधा इति पामे.।
j) विप. (सर्वैर्दर्शनीय- [अग्नि-, सूर्य- प्रमृ.])। वस.।
k) पामे. पृ २९३१ *f* द्र.।
l) विप. (सर्वधृतिकृत्- [देव- प्रमृ.])। वस. उप. <√दा (*=√धा) 'धारणे' (तु. सपा. ऋ १०,८३,६ विश्व-धायस्-> -०यः इति पामे.)।
m) पामे. पृ २०४५ *a* द्र.।
n) विप. (इन्द्र-,वसु-, वायु- प्रमृ.), नाप. ([बहु.] आदित्यादि-देवगण-विशेष- [तु. निघ ५,६ या १२, ३९; ४०])। वस.। o) सपा. ऋ १,१६२,२ मा २५, २६ प्रमृ. विश्वदेव्यः इति पामे.।
p) सपा. शौ ४,१,७ देवबन्धुम् इति पामे.।
q) सपा. शौ ७,२,१ देवबन्धुम् इति पामे.।
r) =सपा. माश १,९, २, ३१। तैब्रा ३, ७, ५, १० आपश्रौ ४, १२, २ भाश्रौ ४, १८, १ हिश्रौ ६, ३, ११ विश्वेभिः देवेभिः इति पामे.।

८७, २५; ९०, १[a]; १३०, १; १३५, ३; खि १, ५, ४; मा ३, ३६; ५, २९†; ७, ३७†; ८, ५३[२]†; ११, २४†; १२, १०; ४१; ६४[b]; ११२; १६, ११; १२; १९, ४३†[c]; २५, १४†; २९, ५१†[d]; ३४, ४०†; का ३, २, ७; ३, २८; ५, ७, ५†; ७, २०, १†; ९, ६, ५[२]†; १२, २, १३†; १३, १, ११; ३, १२; ५, ३[b]; ७, ११†; १७, १; ११; १२; २१, ३, १४†[c]; २७, ११, १; ३१, २, ६†[d]; †तै १, ३, १, २; १४, ४; ४, ४२, १; ५, ३, ३[२]$[e]; ६, १२, १; ८, २८, ५; २, १, ११, १; ३, १४, १[२]; ३; १; ११, ४; २, ५, ३; ४, १, ११; १; २, १, ३[२]$[e]; ३, ४[२]$[e]; ५, ४$[b]; ७, ४; ३; १३, ८; ४, १२, २; ५, १, ४[२]$; ६, ६, ५; मै १, २, ११†; ३, २३†; ५, ४†; ७, १; ४; २, २, १; ७, २; १४; ९, २[२]; १३, ५†; ३, ११, १०†[c]; १६, ३†; ४; †४, १०, १; ३[२]; ११, २; ४[२]; ५; १२, १; ६; १४, १२; काठ २, १२; १४[२]; ७, २; ८, १४; १७; ९, १; १९; ११, १२; १६; ८; १२[b]; १४; १७, ११[२]; २२, १४; २६, ११; ३६, १५[४]; ३८, २†[c]; ३९, १२; ४०, १०†; ४६, १; क ५, २; ८, २; ४; २५, ३; ५†; २७, १[२]; †कौ १, ९५; ३९३; ४३७$; ५६५; २, १२२; १३९; २२१; २२५; २४७; २७६; ३०६; ३४६; ४९७; ६५४; ९७०; ११८३$; †जै १, १०, ६; ४४, १; ४६, १$; ५७; १२; ३, ५, ४; १३, १५; २०, ३; ९; २१, १२; २३, ८; २५, २; २९, ३; ४८, १३$; ५४, ४; शौ २, ४, २[f]; ७, ३[f]; ३, १६, ७†; ४, ३३, ५†; ६†; ५, ३, २†; ७, ५२, २; ५५, ६; ८, ४, ६†; ५, २२; ९, १५, १७†; १०, ८, १०; ११, २, ८; १७, १, ३०; १९, ६, १†[g]; २०, ३; ३२, १०; ३३, १; ३४, ५[f]; ४४, ६[f]; २०, ३६, ८; ३९, १; ६४, १; ७०, १६; पै १, ३१, ४[g]; ४१, ३; ४६, १; ४; ६९, ३; १०८, ३; २, २, ३; ११, २[f]; ३१, २; ३४, ४; ५; ४३, ५; ४, २९, ५; ६; ३१, ७†; ५, ४, २†; ६, २२, ७[h]; ७, ७, १; ५; ६; ९; ११, ९; ८, २, ६[i]; ६, ५; ९, ५, १†; ११, ३, ५; १२, १, ७†; ४, १०; ५, १; १४, २, १६; १७; १५, १, ३; ३, ६; १६, ८, ९†; ९; ६†; २७, ४[j]; २८, ११; ६९, ५†; ७१, ११; ९८, ५; १०२, ४; १०४; ८; १३०, १[k]; १५०, ६[l]; १७, २५, ५†; १८, ३२, १३; १९, ५, ११[b]; ९, ९; २१, १६†; २९, २; ४२, ५; ५१, १७; ५२, १†; २०, १०, १३[m]; १३, २; १५, ४[k]; ७; २४, ८; ३७, १०; ४१, ४; ५१, ४†; ५६, १०.

†विश्वतश्-चक्षुस[n]- -क्षुः[o] ऋ १०, ८१, ३; मा १७, १९; का १८, २, ४; तै ४, ६, २, ४; क २८, २.

विश्वतस्-पाणि- -णिः शौ १३, २, २६‡[p].

†विश्वतस्-पाद्- -पात्[q] ऋ १०, ८१, ३; मा १७, १९; का १८, २, ४; तै ४, ६, २, ४; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २; पै १८, २३, ३.

विश्वतस्-पृथ[r]- -थः शौ १३, २, २६‡[q].

विश्व(तस् >)तो-दावन्[s]-

---

[a]) =सपा. तैआ ३, १२, १ । मा ३१, १ का ३५, १, १ कौ ३, ४, ३ सर्वतः इति पाभे. । [b]) =सपा. माश ७, ३, १, ११ । शौ ६, ८४, १ सर्वतः इति पाभे. । [c]) पाभे. पृ १२९६ *e* द्र. । [d]) पाभे. पृ २५१४ *h* द्र. । [e]) सपा. मा १२, ९; ४० का १३, १, १०; ३, ११ मै १, ७, १; ४ काठ ८, १४; ९, १; १६, ८ लाश्रौ ३, ५, ११ अंहसः इति पाभे. । [f]) सपा. खि २, १, १ सर्वतः इति पाभे. । [g]) पाभे. पृ १९८९ *l* द्र. । [h]) सपा. शौ ४, ३४, ७ सर्वाः इति, पै ६, २२, ६ विश्वहा इति च पाभे. । [i]) सपा. शौ ५, १३, ७ सर्वतः इति पाभे. । [j]) सपा. शौ ८, ५, ४ सर्वतः इति पाभे. । [k]) सपा. शौ ७, ६६, १ सर्वस्मात् इति पाभे. । [l]) सपा. वैताश्रौ १४, १ विद्युता इति पाभे. । [m]) पाभे. पृ २९१० *l* द्र. । [n]) विप. (एक-देव- [विश्व-कर्मन्-]) । बस. । [o]) पाभे. पृ २९३१ *b* द्र. । [p]) सपा. विश्वतस्पाणिः <> विश्वतोबाहुः <> विश्वतोहस्तः (तैआ १०, १, ३ च) इति पाभे. । [q]) सपा. विश्वतस्पात् <> विश्वतस्पृथः इति पाभे. । [r]) विप. । बस. उप. पृथु- (भाप.) । [s]) विप. । उस. उप. <√दा 'दाने' ।

-०वन् कौ १,४३७; जै १,४६,१.
विश्वतो-धार[a]– -रम् मा १७, ६८; का १८, ६, ४; तै ४, ६, ५, २; मै २, १०,६; काठ १८, ४; क २८,४; शौ ४,१४,४; पै ३, ३८, ४.
विश्वतो-धी[b]– -धीः ऋ ८,३४, ६.
†विश्वतो-बाहु– -हुः[c] ऋ १०, ८१,३; मा १७, १९; का १८, २, ४; पै १८, २३, ३.
विश्वतो-मुख[d]– †-०ख ऋ १, ९७, ६; ७; शौ ४, ३३,६; ७; ७, ६७, २$; पै ४, २९, ६; ७; †-खः ऋ १०,८१,३; मा १७, १९; का १८,२, ४; तै ४, ६,२,४; मै २ १०, २; ३,१०, १¶; काठ १८,२; क २८,२; शौ १०, ८, २७; १३, २, २६; पै १६, १०३, ४$; १८, २३,३; २०, २६, ९$; -खम् शौ १९,२७,७; पै १०,७,७;१०,१.
विश्वतो-वीर्य,र्या[d]– -र्यम् शौ ३ ३१,७; -र्या शौ ६,३२, २[e].
विश्वतो-हस्त– -†स्तः[c] तै ४, ६, २,४; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २.
†विश्व-तूर्ति[f]– -र्तिः ऋ २, ३, ८; मा २०,४३; का २२,४,८; मै ३, ११,१; काठ ३८,६.
विश्व-त्र ऋ १०,६१,२५.
विश्व-थ[g] खि ५,४,११[h].
†विश्व-था[g] ऋ १, १४१, ९; २, २४, ११; ५, ४४, १; मा ७, १२; का ७, ६, १; तै १, ४, ९, १; मै १, ३, ११; काठ ४, ३; क ३, ३; कौ १, २१९‡[i]; जै १, २३, ६‡[i].
†विश्व-दर्शत[j]– -तः ऋ १, ४४, १०; ५०, ४; १४६,५; ७,९६, ६; ९, ६५, [१३; १०६, ५]; ६६,२२; मा ३३,३६; का ३२, ३, ७; तै १, ४,३१, १;३, १, ११, २; मै ४, ६, ६[3]$; १०, ६; १२,४; काठ १०,१३; १९, १४; ३६, १५$; कौ ३, ५,९; जै ४, २, १; शौ १३, २, १९; २०, ४७, १६; पै १८, २२,४; -तम् ऋ १, २५, १८; ५, ८, ३; १०, १४०, ६[k]; मा १२, १११[k]; का १३,७, १०[k]; तै ३, ३,११, २; मै २,७, १४[k]; काठ १६,१४[k]; क २५, ५[k]; कौ २, ११७१[k].
†विश्वे-दावन्[l]– -०वन् शौ ४, ३२,६; पै ४,३२,६.
†विश्व-दृष्ट– -ष्टः[m] ऋ १, १९१, ८; ९; शौ ५, २३, ६; ६, ५२, १; पै ५, ३, ३; ७,२, ७; १९, ७, ५; -०ष्टाः ऋ १, १९१, [५; ६].
विश्व-देव[n]– -वः ऋ ६, ६७, ६; ८, ९८, ३; ९, ९२,३; १०३, ४; काठ ३६,१५;४६,४‡[o]; कौ २,३७६†; जै ३,३०,१९†; शौ २०,६२,६†; -वम् ऋ ५,८२, ७; तै ३, ४, ११, २†; मै ४, १२,६†; पै ५, ३,७[p]; २०, १, ३[q]; -†वाः ऋ ७, ३५, ११; मै ४, १४, ११; शौ १९, ११, २; पै १३, ८, १२; -०वाः ऋ ६,५१, ७; -†वाय ऋ १,१४२, १२; ४,५०,६; तै १,८,२२,२; मै ४,११,२; १४,४; काठ १७, १८; शौ २०,८८, ६; -वेभिः[r] मा २, २२; का २, ५, ५; शौ ७, १०३, १; पै २०, ३४, ९; -वेभ्यः तै ३,२, १०,१; मै १,

a) विप. (यज्ञ-)। वस. उप. =धारा-।
b) विप. (इन्द्र-)। बस.।
c) पाभे. पृ २९३२ *p* द्र.। d) विप.। बस.।
e) सपा. पै १९,११,७ विश्वधावीर्या इति पाभे.।
f) विप. (सर्वविषयगता- [भारती-])। बस.।
g) =विश्व-ह (तु. तत्रत्यं टि.)।
h) =सपा. शांश्रौ १७,१२,५। ऐआ ४, १, १४ विश्वध इति पाभे.।
i) सपा. ऋ ८,५,१ विश्वधा इति पाभे.।
j) विप. (सर्वैर्दर्शनीय- [अग्नि-, सूर्य- प्रभृ.])। बस.।
k) पाभे. पृ २९३१ *f* द्र.।
l) विप. (सर्वधृतिकृत्- [देव- प्रभृ.])। बस. उप. <√दा (*=√धा) 'धारणे' (तु. सपा. ऋ १०,८३,६ विश्व-धायस्-> -०यः इति पाभे.)।
m) पाभे. पृ २०४५ *a* द्र.।
n) विप. (इन्द्र-,वसु-, वायु- प्रभृ.), नाप. ([बहु.] आदित्यादि-देवगण-विशेष- [तु. निघ ५,६ या १२, ३९; ४०])। बस.। o) सपा. ऋ १,१६२,३ मा २५, २६ प्रभृ. विश्वदेव्यः इति पाभे.।
p) सपा. शौ ४,१,७ देवबन्धुम् इति पाभे.।
q) सपा. शौ ७,२,१ देवबन्धुस् इति पाभे.।
r) =सपा. माश १,९, २, ३१। तैब्रा ३, ७, ५, १० आपश्रौ ४, १२, २ माश्रौ ४, १८, १ हिश्रौ ६, ३, ११ विश्वेभिः देवेभिः इति पाभे.।

३, ९; शौ १९; ३९, ५; पै ७, १०, ५; –वेषु पै १९, २६, ५; –]श्वैः ऋ १०,१२५,१; शौ ४, ३०, १.

वैश्वदेव[a]– -वः मा १८, २०; २४, ४०; २९, ५८; ३९, ५; का १९, ७, २; २६, ८,५; ३१, ६, १; ३९, ३, १; तै ४, ४,९, १[b]; ७,७,१; २[c]; ५, ५, १७, १; २२, १; ६, ४,११,२; ५, ७, २¶; ३¶; ६, ५, २¶; मै २, ६,२¶; १३; ११,५; ३, ३, ८¶; १०, ४¶; १४, २१; ४, ३, २[2]¶; ६, ६¶; ८[3]; ७, ८; काठ ११, ४; १२, २; ७; १५,१;९; १८,११[c]; २८,१;२; ५; २९,९[2]; १०; ३४,१६;३७, ३[3]; ४७;७; ४८, १; ¶क २८, ११; ४४, १;२; ५; ४६,२; ३; शौ ९, १२, २४[d]; पै २,६९,४; ३; २५, १३[e]; १७, २९, १७; १९,४०,१५; –वम् मा ४,१८; ५, ३०; १९, २६; का ४,६,२; ५, ७, ६; २१, २, १५; तै १, २,४,१; ६, १, १; ¶८, १,२; ७, १; ११, १; ¶२, १, ६, ४[1]; ७, ५; २, ११, ३; ५, ३, ५; ७; ३,२,२,३¶; ¶५,६,५, १; २; ¶६, ५,४, १[2]; २[2]; ७, २[2]; ६, ५, ३[2]; ¶७,५,६,४[2]; ७,२; ३; ¶मै १,१, ११$; २, ४$; ८, ५; ६; १०$; १०, ५; ८; २, २, ५; ७[2]; ३, २; ३, ६, ५; १०; ४, ३, २; ४, ९; ५, ९; ६, ८; ७, १; ¶काठ २, ५; ६, ५; ७; ११, १; १२, ७; २२, ३[2]; ७; २८, २; ७; १०; ३४, १६; ३५, २०; ३६, ३; ¶क १, १७$; ४, ४; ६$; ३६, ४; ४४, २; ७; ४५, १; ४८, १८; पै ५,१३,४; १५,१; ८, १, ११[f]; –वस्य तै २, २, ११,३¶; काठ ११,१; पै ५,१६, ६; –वाः मा २४,१४; का २६, ३, ४; तै ¶२,१,६, ४; ७, ५; ३,९, २; ३, ४,६,१¶; ५,६, २०, १[g]; मै ३, १३,१२; काठ १२,२[2]; ४९,१०[g]; पै १६,७२, ९;१९,४८,६; –¶वे मै १,१०, १३[2]; ४, ६, ८[3]; काठ ३६, ७[2]; –¶वेन मै १,१०,६; ७; ८[3]; १०[2]; ४, ६, १; काठ ११, ३[2]; ३५, २०[2]; ३६, १; २; ३; ५[2]; क ४८, १८[2]; –वौ मा २९, ५९; का ३१, ७, १; तै ५,५,२४,१; काठ ४८,३.

वैश्वदेवी[h]– -वी खि ३,११,१; २; मा १९, ४४; का २१, ३, १५; ¶तै ६, १,२,६; ¶मै १, १०,१$;६;२, ३, २[2]; ५, ७; ३, ३, ८; ११; १०$; ४, ८, ३; ६; काठ ९, ४¶; १२, २¶; १३, ८; २१, ८¶; २३, ३¶; २९, ४[2]¶; ३८, २; ¶क ८, ७; ३५, ८; ४५, ५[2]; शौ ७, २८, १; १२, १०, ७; पै ५, ३१,१; ६,१०,५?[i]; १६, १४६, ३; २०, १२, ६; –वीः मै १,१०,६¶; २,२,५;३,२¶; ३,१०,४¶; १३, ६[g]; ¶४, ५, २; ६; ६; ७, १[2]; ८; ¶काठ ७,९[2]; ११,१[2]; २८,१; २; ७; २९, ४; ९; ३६, १; ¶क ४४, १; २;७; ४५, ५; शौ ८,७,४; पै २, ३६, १; ६, १०,२; १६, १२,४; –वीम् ¶तै १,८,२, १; २,१, ७,५[2]; ३,९,२; ¶ मै २, ५, ७; ४, ८,६; ¶काठ १३, ८; २९, ४; क ४५, ५¶; शौ १२, २, २८[j]; पै १७, ३२,८[j]; १९,३०,६[j]; –वीषु ¶तै ७,२, ५, ५[k]; ६; –व्यः मा २४, ५[g]; का २६,१, ९[g]; तै ५, ६, १२, १[1]; १३,१; ¶६,५, २, ३; ४, १; २; ७, २; ६, ५, २; काठ ४९,२[1]; ३; –व्या काठ ८,७; २१, ८; ३६, १; क ७, ४¶; –व्याम् तै ६,५,२,३¶; पै १४, ३,४.

वैश्वदेव-त्व– -¶त्वाय तै

[a]) विप. (विश्वेदेवदेवत्य- [तूपर-,शबलपशु- प्रभृ.]), नाप. [विश्वदेवसंबन्धिन्- (ग्रह-विशेष- [मा १८, २० तै ४, ४, ९,१ प्रभृ.])] । सास्यदेवतीयो वा तस्येदमीयो वा अण् प्र. ।

[b]) सपा. मा ८,५८ विश्वे देवाः इति पाभे. ।

[c]) पाभे. पृ ११९८ *f* द्र. ।

[d]) सपा. पै १६,१३९,२५ वैश्वानरः इति पाभे. ।

[e]) °वाः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. उत्तरं स्थलम्) ।

[f]) सपा. शौ ५,११,११ देवबन्धुम् इति पाभे. ।

[g]) सपा. वैश्वदेवाः<>वैश्वदेवीः<>वैश्वदेव्यः इति च पाभे. ।

[h]) विप. (आमिक्षा-, इडा-, ऋच्- प्रभृ.) ।

[i]) °वीम् इति शोधः (तु. पृ १८२१ *i*) ।

[j]) सपा. शौ ६,६२,३ पै १९,३०,७ वैश्वानरीम् इति पाभे. ।

[k]) PW. प्रभृ. नाप. (इष्टका-भेद-) इति चिन्त्यम् (तु. भा. सा. K. च) ।

[l]) पाभे. पृ २४९७ *a* द्र. ।

२, ३, ७, ४; मै १, १०, ५; २,३, ७; ४, ७, १; काठ १२, २; ५; ७; ३५, २०; ३६, ५; क ४८,१८.

वैश्वदेव-व(र्ण>)र्णा[a]- -र्णे काठ ११, १.

वैश्वदेवा(व-आ)ग्निमारुत[b]- -ते मा १५, १४; का १६, ३, १४; तै ४, ४, २, ३; मै २, ८, ९; काठ १७, ८; क २६, ७.

विश्वदेव-नेत्र- -त्राः मा ९, ३६; का ११, १, २; -त्रेभ्यः मा ९, ३५; का ११, १, १.

विश्वदेव-वत्- -वते पै १९, ४९,१५; -वन्तम् शौ १९,१८, १०; पै ७, १७, १०.

विश्व-देव्य[c]- -०व्य ऋ ३, ६२, ४; तै १,८,२२,२; मै ४, ११, २; काठ ४, १६; -व्यः ऋ १, ११०, १[d]; १६२, ३[e]; १०, ९२, १३; खि १, ५, ४[f]; मा २५,२६[e]; का २७,१२, ३[e]; तै ४,६,८, १[e]; मै ३, १६, १[e];

-व्यम् ऋ १,१४८,१; ३,२,५; मा २२, १४; का २४, ४, ६; मै ४, १४, १५[f].

विश्वदे(व्य>)व्या-वत्- -वतः खि ५, ७, ४, ११; १७; मै ४, ९, ९; -वता ऋ १०, १७०, ४; -वते मा ३८, ८; का ३८, २, २; तै १, ४, ९,१; मै ४, ९, ८.

विश्वदे(व्य[मै.],)व्या-वती[g]- -ती मा ११, ६१; का १२, ६, १; तै ४, १, ६,१; मै २, ७, ६[3]; ३, १, ८[6]¶; ४, ९, १; काठ १६, ६; १९, ७; क ३०, ५; -तीः मा ११, ६१[5]; का १२, ६, २[5]; तै ४, १, ६, २[8]; मै २, ७, ६[3]; ३, १, ८[3]¶; ४, ९, १; काठ १६, ६[5]; क ३०, ५[5].

विश्व-दोहस्[h]- -हसः ऋ १,१३०, ५[2]; -हसम् ऋ ६, ४८, १३.

विश्व-ध[i] ऋ १, ६३, ८; १७४, १०; ४, १६, १८.

विश्व-धा[j] ऋ १, १४१, ६; ५,८, ४; ७, २२, ७; ८, ५, १[j]; ९, ७९, २; शौ ६, ८५, ३[k]; २०, ७३, १[j]; पै १४, ३, ५.

विश्वधा-वीर्य, र्या[l]- -०र्य शौ ५, २२, ३; १९, ३९, १०; पै ७, १०, १०; १३, १,४; -र्या पै १,४३,३; १९,११, ७[m].

विश्व-धायस्[n]- -०यः ऋ १०,८३, ६[o]; -यसः ऋ १०, १२२, १; १७६, १; कौ १, ४४२; जै १, ४६,६; शौ ३,२२,२; पै ३,१५, १-४; १८,२; ६, ७,४-६; १९, ६,३[k]; -यसम् ऋ २, १७, ५; ५,८, १; ७, ४,५; ८,५,[१५; ७,१३]; १०, १२२, ६; का ४, ५, २[p]; काठ २, ४[p]; १२,१४; क १, १६[p]; शौ १२, १, २७[q]; -याः ऋ १, ७३,[३; २, ५५, २१]; मा १, ४[r]; १३,१८; का १,२,४[r]; १४,२, ३; तै १, १, ३,१[s]; ४, २, ९, १; मै २, ८,१४; काठ १, ३[28]; ३१, २[28]; ¶; ३९, ३; क १, ३[28]; ४७, २[28];¶; पै २०, २५, ९.

a) विप. (याज्यानुवाक्या-)। बस.।

b) विप. (उक्थ-)। द्वस.।

c) विप. (छाग-, सोम- प्रभृ.)। बस. उप. नाप. हिताऽर्हार्यर्थे प्र.।

d) सपा. तैब्रा ३,७,११,२ आपश्रौ ३, ११, २ विश्व-भेषजः इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २९३३ o द्र.।

f) °व्योः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)। सपा. ऋ ५,२४,१ विभे.।

g) विप. (अदिति-, देवानां पत्नी-, धिषणा-प्रभृ.)।

h) विप. (धेनु-)। बस. उप. भाप.।

i) =विश्व-ह (तु. तत्रत्यं टि.)।

j) पाभे. पृ २९३३ i द्र.।

k) सपा. विश्वधा यतीः <> विश्वधायसः इति पाभे.।

l) विप. (सर्वशक्तिमत्- [कुष्ठ- प्रभृ.])। बस.।

m) पाभे. पृ २९३३ e द्र.।

n) विप. (सर्व-धारक- [मन्यु-, पृथिवी- प्रभृ.])। बस. उप. भाप. <√धा 'धारणपोषणयोः' (तु. भा. [तै १, १, ३, १]; वैतु. सा [का.] उ. म. <√धे 'पाने' इति)।

o) पाभे. पृ २९३३ l द्र.।

p) पाभे. पृ २५५३ n द्र.।

q) सपा. पै १७,३,८ हिरण्यवक्षसम् इति पाभे.।

r) पाभे. पृ २९२७ h द्र.।

s) =सपा. बौश्रौ १, ३:११। मा १,२ का १,२,१ विश्वधाः इति पाभे.।

विश्व-धास्- -धाः[a] मा १, २; का १, २, १.

विश्व-धेन, ना[b]- -०ना मै ४,१४, ६; -नाः ऋ ४, १९,२; -नाम् ऋ ४, १९, ६; खि १,१०,२.

विश्व-ना(मन् >)म्नी[c]- -म्नीः शौ ७, ७९, २.

†विश्व-पेशस्[d]- -शसम् ऋ १, ६१, १६; शौ २०, ३५, १६; -शसा ऋ १, ४८, १६; ४, ४८,३.

विश्वँ-प्रि(य >)या- -०ये खि २, ६, २,२७[e]; ३,२५.

विश्व-प्सु[f]- -प्सु ऋ ६, ३५, ३; -प्सुः ऋ १०, ७७, ४; -प्सुम् ऋ ८, २२, १२.

विश्व-प्स्नी[g]- -प्स्नया तै १,५,३, ३; ४, २, १,३; ३,४; -प्स्न्या मा १२, १०; ४१; का १३, १, ११; ३, १२; मै १, ७, १; ४; काठ ८, १४; ९, १; १६, ८; क ८, २; ४; कौ २, ११८३; पै १,४१,३.

विश्व-प्स्न्य- -प्स्न्यः ऋ ७, ७१, ४[h]; -प्स्न्यस्य ऋ ८,९७,१५[i]; -प्स्न्याय ऋ २, १३,२[j].

*विश्व-प्स्न्यस्[k]- -प्स्न्यसि ऋ ७, ४२, ६.

विश्व-भरस्[l]- -रसम् ऋ ४,१,१९; -राः मा ११, ३२; का १२,३, ४; तै ४,१,३, २; मै २,७, ३; ३, १, ५[m]; काठ १६,३; १९, ४[२]; क ३०, २[२].

†विश्व-भानु[n]- -नुपु ऋ ४, १, ⌊३; ८,२७, ३⌋; काठ २६,११;

विश्व-भेषज[o]- -०ज शौ ४, १३, ३†[p]; पै ७, १०, ५[q]; ६-८; -जः ऋ १०, ६०, १२; १३७, ३[p]; मा २०, ३४; का २२, ३, ३; शौ २, ४, ३; ४, १०, ३; १३,६†; १०, ३,३; १९, ३५, ५; ३९, ५[q]; ६-९; पै २, ११, ३; ४, २५, ५; ५, १८, ४†[p]; ७†; ७, ५, ६;१०,९; ११, ४, ५; १६, ६३, ३; १४७, १-८; १४८, १-१०; १४९, १-१०; १९, ३०, १; ५०, ४.

विश्वभेषजी- -जी पै १,५८,३; १५, १५,८; २०,२५,९; -जीः ऋ १,२३, २०[r]; खि ४, ७,२, ११?[s]; शौ ८, ७, २६; पै ६, ४, ११?[s]; १६, १३,९; १४,४; -जीम् शौ ६, ५२, ३; पै १९, ७, ६; -ज्या शौ ६,१३६, ३; पै १, ६७, ३.

विश्वँ-भो(ग >)गा[t]- -गाम् पै ५, २८, ९.

---

a) पाभे. पृ २९३५ s द्र. ।

b) विप. (सर्वपोषक- ⌊अवनि-, वर्तनि-, विष्णूवरुण-⌋)। बस. ।

c) विप. (सर्वनामवती- ⌊अघ्न्या-⌋)।

d) विप. (सर्वरूपवत्- ⌊धी-, रै- प्रभृ.⌋)।

e) स्वराभावः ? यनि. शोधः (तु. द्वितीयं स्थलम्)।

f) विप. (यज्ञ-, हव-, ब्रह्मन्- ⌊स्तोत्र-⌋)।

g) विप. [सर्वोपभोग्या- (धारा- ⌊वैतु. PW. प्रभृ. °प्स्न्या-, °प्स्न्या- इति प्राति. इत्यपि पक्षयन्तः ?⌋)]।

h) नाप. (*स्तोत्र-)। 'यद् (यदा) वाम् अभि (प्रति) विश्वप्स्न्यः जिगाति (प्राप्नुयात् ⌊तदा⌋) एना (अनेन ⌊स्वेन रथेन⌋) नः (अस्मान्) उप (प्रति) आयातम्' इति वा. (वैतु. सा. PW. प्रभृ. रथस्य वार्षेर्वा विप. इति ?)। उप. भाप. सत् <√*प्सन् ⌊*=√पन्⌋ 'स्तुतौ' (तु. ⌊अंशतः⌋ पाउ १, १५९; वैतु. सा. <प्सु- इति; PW. प्रभृ. च <√प्सा इति कृत्वाऽर्थान्तरदृशः ?)।

i) विप. (रै-)। उप. धा. अर्थः ?। शेषम् h द्र. ।

j) नाप. [*सृष्टि- (वैतु. PW. भाप. इति, GRV ⌊तु. PG २,६५⌋ =विश्वरूप- ⌊सोम- यद्वा इन्द्र- तु. ऋ ६,४१,३;१०,३०,१३ इति च ? MW. अन्य. इति⌋)]। उप. धा. *सृष्टौ वृत्तिः। शेषम् h द्र. ।

k) नाप. (*यज्ञ- ⌊वैतु. पपा. अनु सा. PW. प्रभृ. °प्स्न्य- इति प्राति. एवेहापीति तच्च नाप. सत् =धन- इति च ?⌋)। सस्थ. ?स्तौत् (तु. पपा.) > अस्तौत् इति शोधः ।

l) विप. (सर्वपोषक- ⌊अग्नि-⌋)। बस. उप. भाप. सत् <√भृ 'पोषणे' (वैतु. सा. उ. म. उस. इति ?)।

m) Sch. °श्वं° इति पाठः शोध्यः (तु. पूर्वं स्थलम्, मा ११,३२ प्रभृ. च)।

n) विप. (सर्वतोव्याप्ततेजस्क- ⌊मरुत्-⌋)। बस. ।

o) विप. (सर्वौषधिवत्- ⌊वात- प्रभृ.⌋)। बस. ।

p) सपा. °ज <> °जः इति पाभे. ।

q) सपा. विश्वभेषज <> विश्वभेषजः इति पाभे. ।

r) पाभे. पृ २३३३ j द्र. ।

s) विव ⌊सिभा १,२१३⌋ °जी इति शोधः ।

t) विप. (शाला-)। बस. ।

विश्व-भोज[a]– -जाः ऋ ५,४१,४.
विश्व-भोजस्[b]– -जसम् ऋ ६,४८, १३; शौ ४, ३५,३; १८,४,६; –†जसा ऋ ७,१६,२; मा १५, ३३; का १६, ५,१५; तै ४, ४, ४, ४[c]; कौ २, १००; जै ३, १०, २.
२विश्व-मनस्– -०नः ऋ ८, २३, २[d]; –नसः ऋ ८, २४, ७[e]; –नाः ऋ १०, ५५, ८[f].
विश्व-मनुस्[g]– -नुषाम् ऋ ८,४६, १७.
विश्व-महस्[h]– -हसः ऋ १०, ९३, ३; खि ५, ५, ७
†?विश्व-मानुषो[i] ऋ ८, ४५, ४२; शौ २०,४३,३.
?विश्व-मित्रा[j] शौ १८, ३,६३; ४, ५४.
विश्व-राधस्[k]– -धसः[l] शौ ७,१८,२
२विश्व-रूप,पा[m]– -०प खि ७,२, १; –पः ऋ १, १६२, २; ३, ३८,४;५५, [१९; १०,१०,५]; ५६, ३; ६, ४१, ३; मा २५, २५; ३३, २२†; का २७, १२, २; ३२, २,५†; तै २, ५,१,१; ३,३, १०, २[n]; ४,१,२; ४,६, ८, १†; ६,३, ७; ४; मै २,४, १; ३, १०, ३¶; १६,१†; ४, ८, ४¶; काठ १२,१०¶; २९, ३¶; ३७, ९; ४६,४†; क ४५, ४¶; कौ २, ११९३; शौ ४,८, ३†; ९, १,५; ४, २२; १८,१, ५†; पै ४, २, ३†; ५,३२, ६; १६, २६, २; ३२, ५; २०, ९, ९; ३५, २; –पम् ऋ १, १३, १०; ३५, ४; २,११,१९; ३३, १०; ३, ६२,६; १०, ६७,१०; ८५,२०; खि १,१०,३; मा ५, ३५; ११, ४०; १३, ४१; का ५, ९, १; १२, ४, ३; १४, ४, ४; तै ३, १, ११, १†; ४, १, ४, १; २, १०, १; मै २,७,४; १७; ३, १,५; ४, ९,४†; १२, १†; १३,१०†; १४,६†;९; काठ ३, १; ४, १६†; ५, ४[o]; १३, १¶; ९[n]; १६, ४; १७; १९,५; क २,८; ३०,३; कौ २,११९४; ३, १, २‡[p]; जै २, १, १‡[p]; शौ २, ३२,२[q]; ४, १४,९; ९, १, २; ११, ७-११; १२, २५; १०, ७, ८; ८, ९; ११; १३, १, ८; १४, १, ६१†; २, १२; २०, ९१, १०; पै १, ६६, २; ३, १९, ५; ११, १, ९; १५, १, २[r]; २०, ७†; १६,३२, ३; ९९, ३; ७[s]; १०१, ५; ११७, १-५; १३९, २६; १७, ७, ९; १८, ६, १०†; ८, ३; १५, ८; २०, ८, २; ३; –पस्य ऋ १०, ८, ९; –पा तै ४, ३, ११, ५; ४,१२, १[r]; मै १, ५, २[t]; ९[t]; ३, १६, ४[r]; काठ ७, १[t]; ७[3t]; २२, १४[n]; ३९,१०; क ५, १[t];

---

a) विप. (तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. GRV. प्रमृ. प्र१ <विश्व-भोजस्– इति)।
b) विप. (सर्वपोषक- [इष्-, पृथिवी- प्रमृ.])। बस. उप. भाप. सत् < √भुज् 'अवने'।
c) वैतु. सा. प्र१ इति। d) व्यप. (ऋषि-)। बस. उप. भाप. < √मन् '*स्तुतौ'। e) व्यप. (ऋषि-)।
f) विप. (*सर्वमहत्- [इन्द्र-])। बस. उप. भाप. सत् (√मह् >) *मह्नस्– > यनि. ?।
g) विप. (*सर्वस्तोत्रार्ह- [मरुत्-])। बस. उप. भाप. सत् < √मन् '*स्तुतौ' (वैतु. वें. सा. GRV. उप. मनुष्यपर्याय इति ?)। h) विप. (देव-)।
i) विश्वम्, [*आनु-पुष्मन्– >] -षम [क्रिवि.] इति शोधः (तु. सपा. कौ २,४२१ जै ३,३२, ११ आनुपूज्– >-पक् इति पाभे. [योऽपि < *आनु-पुष्म]; वैतु. पपा. अनु [॰नुष–] > -षः इति प्राठ इति कृत्वा सा. PW. प्रमृ. = सर्व-मानवः [कस.] इतीव ?)। 'यस्य अनुबद्धतया (सततं) दत्तस्य भूरः (च सतः वसुनः) विश्वं (लोकः) वदति, तद् (एव) वसु अस्मभ्यम् आभर' इति वा.।
j) पाठः ? ॰मित्रैः इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. ॰त्राः इति पदमिति ?)। विप. [*सर्वघृतवत्- (हविस्- [तु. सप्र. ऋ १०,१४,१४; वैतु. PW. प्रमृ. व्यप. सत् = तदाख्यर्पि- इति ?])]। बस. उप. भाप. सत् < √मिद् 'स्नेहे'।
k) विप. (देव-)। बस.। l) पाभे. पृ२८१७ e द्र.।
m) विप. (अनेकरूप- [अज-, रथ-, सवितृ- प्रमृ.]), नाप. (धेनु-), व्यप. (त्रिशिरस्- [ऋ १०, ८,९ प्रमृ.])। बस.।
n) सपा. ॰पः <> ॰पम् <> मा ८, ३० का ९, ५,३ माश ४,५,२,१२ विपुरूपः इति पाभे.।
o) पाभे. पृ १९७६ j द्र.।
p) सपा. ऋ ७,२७,३ मै ४, १४, १४ शौ १९, ५,१ तैब्रा २,८,५,८ विपुरूपम् इति पाभे.।
q) सपा. पै ७, २,६ द्विशीर्षः इति, पै २, १४,२ द्विशीर्षा इति च पाभे.। r) सपा. ॰पम् <> ॰पा इति पाभे.। s) सपा. शौ ९,५,२१ विश्वं सत्यम् इति पाभे.। t) पाभे. पृ २९२७ s द्र.।

शौ ४, ३४,८; ९,५,१०; १०,
१, २; १५; २४; १४; २, ३२;
पै १, ९२, २; ५; ३१, ९; ६,
१०, ३; ३३, ९; ७; १५, १०;
१६, ३६, ५; ३७,४; ४७, २;
९७, १०; १७, ६, १०[a]; १८,
१०,२; २०, ४०,५[b]; –पाः ऋ
३, १, ७; ५,८३,५; ८, १००,
११; १०, ७८, ५; ८८,१०; मा
२९, ५[c]; का ३१,१,५[c]; तै ३,
१, ४,२; ५,१,११, २[c]; मै १,
११, ३[d]; २, १३, २२; ३,१०,
३१; ४, २, १०; काठ ३०,८;
९; ४०, १२; शौ २, ३४, ४;
३,१०,६; २८,१; ४,१५,२;३;
३५,६; ५,२३,५; ९,१२,२६;
पै १,१०५,२; ३,३२,६; ५, ७,
२; ७,२,५; ८,१५,२[e]; १०,४,
६; १९, २३,१४;२९, ५; ५१,
६†[f]; १७; ५७, ५; –पाणाम्
शौ २, ३०, ४; पै २, १७, ४;
–पाणि पै १६, १०३,६; –पान्
शौ १३, १,२२; पै १७,४,१०;
१८, १७, २; –पाम् ऋ १,
१६१, ६; ४; ३२, ८; खि ४,
५,२[g]; ५, ५, ६; शौ ६, ५९,
३; १०, १, १; १२, १, ११;
पै १, ९२, १; ५, ३१, ३; ७,
११, ८; ११, ५, २; १६,३५,
१; २; १७, २, २; १९, १४,
१२; –पाय पै १७, २१, ८;
–पे[h] मा ९,१९; का १०, ३,
१२; काठ १४, १; –०पे तै ४,
२, ५,२[i]; –पेभिः ऋ १०,७०,
२; काठ ३७, ९; –पेभ्यः मा
१६, २५; का १७,३,४; तै ४,
५,४,१; मै २,९, ४; काठ १७,
१३; क २७,३; –पैः मै ४,१४,
९; शौ १७, १, ६-१९; २४;
पै १८, ३१, १-८; ३२, १-३.
विश्व-लोप[j]– -०प तै ३,३,८,२.
विश्व-वयस्[k]– -याः पै ३,८,२.
विश्व-वार, रा[l]– -†०र ऋ १,३०,
१०; ७, ५, ८; १६,५; ९२,१;
८, ४६, ९; ९, ९१, ५; मा ७,
७; का ७, ३, १; तै १, ४, ४,
१; ३, ४, २, १; मै १, ३, ६;
२,१३,८; काठ ४,३; १३,११;
क ३,२; कौ १,६१; जै १,६,
७; ४,२९, ५; –रः ऋ ३,१७,
१; ७, ९७, ४; ९,८८,३; १०,
१४९,४; मा २७,१३; का २९,
२, ३; तै ४, १, ८, १; मै २,
१२, ६; काठ १७, १८†; १८,
१७; क २९, ५; शौ ५,२७,३;
पै ९, १,२; –रम् ऋ १,४८,
१३; ५, ४,७; ६,३७, १; ४९,
४[m]; ७,७, ५; १०, ४; ८४,४;
८, ७१, ३; १०, १५०, ३; मा
३३,५५†[m]; का ३५,५,११†[m]; मै
४; १०, ६†[m]; १४, ९; शौ
७,४९, १; पै २०, ४, ५;
–रस्य ऋ ३, ३६;१०; ५, ४४,
११; ६, २३, १०; –रा ऋ ३,
४, ३; ५, २८, १[n]; ८०, ३;
खि ३, २२, ७; मा ७, १४[o];
का ७, ६, ३[o]; ७, ४[o]; मै २,
१३, १०; पै ५; २७, ३; –०रा
ऋ ७, ७०, १; –राः ऋ १,
१२३,१२; ७, ९१,६; ९, ९७,
२६; मै ३, १६, २[o]; काठ ४६,
२[o]; पै १५, २२,७; –राणि ऋ

a) पाभे. पृ २०९४ *b* द्र.।
b) सपा. पै १९,२८,१० सुप्रतीका इति पाभे.।
c) सपा. विश्वरूपाः <> विश्ववाराः इति पाभे.।
d) पाभे. पृ २००७ *g* द्र.। e) बहु. < वैश्वरूप-।
f) सपा. ऋ १०,१६९,२ विरूपाः इति पाभे.।
g) सपा. खिसा २९,२ विपुरूपाम् इति पाभे.।
h) = सपा. माश ५,१,५,२६। तै १,७,८,३ मै १,११,३ गौपि २,५,१५ विश्वशम्भू इति पाभे.।
i) पाभे. पृ १४७४ *m* द्र.। सप्र. पै १९, ५,१३; ११,५ विश्ववारे इति, शौ ६, ८४, ३ अनेहा त्वम् इति च पाभे.।
j) विप. (*विश्वप्रकाशं- [अग्नि-])। पाठः ? ०लोप्सं- इति शोधः। वस. उप. = (√*लुप् [= √रुश, √रुप्, √लोक्] 'दीप्तौ' > भावे) (*लोप्म- इति (तु. सपा. माश्रौ २,५,५,१९ ?विश्लोक- [= *विश्व-लोक-] इति पाभे.)। सस्थ. ? विश्वदावस्य त्वाऽऽसन् > विश्व-दाव- > -०दाव, अस्य तवाऽऽसन् इत्यपि शोधः द्र. [तु. पृ २९२६ *x*]। वैप २, ३खं. गोब्रा २, ४, ८ यनि. एव शोधः। वैप ४ पृ २२६६ *h* अप्युक्तः शोधः द्र.।
k) वस.। पाभे. पृ २९३१ *c* द्र.।
l) विप. (विश्वतोवारयुक्त- [इन्द्र-, अग्नि-, उषस्-, प्रमृ.]), व्यप. [तु. *n*]। वस. उप. दीप्त्यादौ वप्रा.।
m) सपा. तैब्रा २,८,१;२ विश्ववाराम् इति पाभे.।
n) व्यप. (प्रकृतमन्त्रद्रष्ट्री-)। 'उषसं प्रत्यग्र (अभि) अग्निः विभाति। तदा घृताची सतीयमृषिका देवान् ईडाना (ईडितुं) प्राची एति' इति वा. (वैतु. वें. सा. उषसः व्यप. इतीव, PW. GW. प्रमृ. च उषसः विप. इति?)।
o) पाभे. पृ २९३० *c* द्र.।

६, ५, १; –राभिः ऋ ६, २२, ११; शौ २०, ३६, ११†; –राम् तै २,५,९,६[a]; काठ १३, १६[b]; शौ ७, १६,१[c]; –राया: शौ ९, ३, १; पै १६, ३९, १; –रे ऋ ७, ७, ३; –०रे ऋ १, ११३, १९; ३, ६१, १; ७, ७७, ५; तै ३, ५, १, १[d]; शौ ७, २१, ४[d]; ८४,१[d]; ९, ३,३;४; १२, ३, ११; पै ७, ११, ८; १६, ३९, २; ५; १७, ३७,१; १९, ५,१३[e];११,५[e]; २०,३२,१[d].

विश्व-वार्य[f]– -र्यः ऋ ८, १९,११; –र्यम् ऋ ८, २२, १२.

विश्व-वेदस्[g]– -०दः मै २, १३, १०[h]; पै १८, १६, ५[i]; –दसः ऋ १,६४,८;१०;३,२६,४;५, ६७,३; ८,२७,४; १०,६६, १; ५; मा ९, ८[j]; का १०, २, ५[j]; शौ ३,३,१[j]; ६, ९२, १[j]; १९, २७, ६; पै १०, ७, ६; –०दसः ऋ ५,६०,७; ८,१८,११; २७, २; ४; ११;[(७,६६,४) १९-२१]; ४७, ३; १०, ९३, ७; शौ ६, ९३, ३; पै १९,१४,१५; –‡दसम् ऋ १,१२,[१;३६, ३; ४४, ७]; १२८, ८; १४३, ४; ४,८,१; मा ३,३८§; का ३,४, २§; मै २, १३, ५; ४, १०, २; काठ १२,१५; २०, १४; कौ १,३; १२; ३५७‡[k]; २, १४०; जै १,१,३; २; २; ३७, ६‡[k]; ३, १४, १; ४, १९, ५; शौ २०,१०१,१; –दसा ऋ ८, २५,३; –०दसा ऋ १०, १४३, ६; –०दसा ऋ १,४७,४;१३९, ३; –दसे[l] शौ १, ३२,४; पै १, २३, ४; –दसौ पै १६,५२,१; –दाः ऋ १,८९,६;९१,२;१४७, [३; ४,४,१३]; ३,२०,४; २५, १; ६, ४७, [(४,१,२०) १२; १०, १३१, ६]; ८, ४२, १[m]; मा ५, ३१; ७, ४५; १०, ९; २०,५१†; २५, १९†; २७, १२[n]; का ५, ८, १; ५[o]; ९, २, ५; ११,४,६; २२,५,५†; २७, ११, ६†; २९, २,२[n]; तै १,२, १४,५†; ३,३,१; ४,४३,२; ७, १३,४†; ८,१२,२; ४,१,८,१[n]; ३,११,४[h]; ६,६,१,२[२]; मै १,२, १२[२]; ३;३७; २,६,९; १२,६[n]; ४,८,२[२];¶; ९,२७†; ११,५†; १२, २[p]; ३‡[q]; ५†; १४, १†; १३[२r]; काठ २, ६†[m]; १३; ४, ९;६,११†; ८,१६†; १०,१२[p]; १५,७; १८, १७[n]; २८,४[२];¶; ३५, १†; ३९, १०[h]; क १, १९†[m]; २,७; ३, ७; २९, ५[n]; ४४, ४[२];¶; कौ २, १२२५†; शौ ७,९६,१†; २०, १२५,६†; पै ९,१,२[n].

विश्व-व्यचस्[s]– -चसम् ऋ ३,४६, ४; मै २, ७, १६[३]; काठ ३९, ३[३]; –चसे मै १,३,२५; ३,१२, १२; काठ ४०,४; –चाः मा ५, ३३[t]; १३, ५६[u]; १५, १७[u]; १८,४१; का ५,८,३;१४,७,५[u]; १६,४,५; २०,२,४; तै १, १, ३,१[v]; ३,४,७,१; ४,३,२, २[u];

---

a) =सपा. माश १,५,२,३[२] तैब्रा ३,५,४,१ शांश्रौ १, ६,१६। आश्रौ १,४,११ विश्ववारे इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २३८६ *i* द्र.।

c) पाभे. पृ २९३१ *h* द्र.।

d) सपा. माश्रौ ६,२,३,८ सर्ववीरे इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २९३८ *i* द्र.।

f) विप. (अग्नि-, हव-)। वस.।

g) विप. (सर्ववन- वा सर्वप्रज्ञ- वा [अग्नि-, पूषन्- प्रभृ.])। वस.।

h) सपा. विश्ववेदः<>विश्ववेदाः इति पाभे.।

i) सपा. शौ १३,१,१५ जातवेदः इति पाभे.।

j) पाभे. पृ १६१५ *o* द्र.।

k) पाभे. पृ २९३१ *e* द्र.।

l) सपा. तैब्रा ३,७, १०, ३ आपश्रौ ९, १४,२ विश्वकर्मणे इति पाभे.।

m) =सपा. ऐब्रा १, ३० शांब्रा ९, ६ गोब्रा २,४,१५ आश्रौ ३,७,१५; ४,१०,५। ऋ ३,३०,९ मा ४,३० का ४,१०,१ तै १,२,८,१ मै १,२,६; ३,७,८ माश ३,३,४, २ अन्तरिक्षम् इति पाभे.।

n) पाभे. पृ २३७० *i* द्र.।

o) =सपा. काश्रौ ८,६,२२। शांश्रौ ६,१२,१० आपश्रौ ११,१४,१० विश्वभराः इति पाभे.।

p) =सपा. आश्रौ २,११,१२ शांश्रौ ३, ६,२। तै २, १,११,३ विभे.।

q) सपा. ऋ १०,८३,२ जातवेदाः इति पाभे.।

r) पाभे. पृ २९२९ *n* द्र.।

s) विप. (विश्वव्याप्त- [इन्द्र-, प्रजापति- प्रभृ.])। वस.।

t) सपा. आपश्रौ ११,१५,१ विश्वभराः इति पाभे.।

u) नाप. (आदित्य-)।

v) पाभे. पृ २९२७ *h* द्र.।

४,३,१[a]; १२,५[b]; ५, २, १०, ४¶[a]; मै १,२,१२; २,७,१९[a]; १२,२; ७,१२, १; काठ १, ३; २,१३; ८,१७; १६,१९[a]; १८, १४; २०, ९[a]; २२,१४[b]; ३१, २[२];¶; क १,३; २,७; २५,९[a]; २९,३;३१,११; ४७,७[२];¶; शौ ९,१२,१५; १२, ३, १९; ५३; १९,४९,११[c]; पै १५, २, ३[b]; १६, १३९, १८; १७, ३७, ९; ४१,३.

वैश्वव्यचसु[d]– -सम् मा १३,५६; का १४,७,५; तै ४, ३, २, २; मै २, ७, १९; काठ १६,१९; क २५,९.

विश्वु-शंभू[e]– -भु[f] पै ४, १८, ७; –भुवः तै ६,१,२,३¶; मै ४,१०, ४‡[g]; पै १९,३०,२; ३३, १५; –०भुवः मा ४, ७; का ४,३,१; तै १, २, २, १; ६, १, २, २; ३; मै १, २, २; ३, ६, ४; काठ २, २; २३, २; क १,१४; ३५, ८; –†भुवम् ऋ १, २३,२०; १०,९,६]; काठ २, १४; शौ १, ६, २; –भुवा ऋ १, १६०, १; ४; ६, ७०, ६; –भुवौ मा १०, ९[h]; –भू का ११,४,६[h]; तै १, ७,८,३[i]; मै १,११,३[i]; –†भूः ऋ १०, ८१, ७; मा ८, ४५; १७, २३; का ८, १९, १; १८, २, ७; तै ३, १, ९, १‡[j]; ४, ६, २, ६†; मै १, ३, ३६‡[j]; २, १०, २; काठ १८, २; २१, १३; ३०, ५; ६‡[j]; क २८,२; शौ ६, ४७, १‡[j].

विश्वु-शर्धस्[k]– -र्धसौ ऋ ५,३४,८.

विश्वु-शारद्[l]– -दम् शौ ९, १३, ६[m]; १९, ३४, १०; पै १,३२, ५; ११, ३, १०.

विश्वु-श्र-चन्द्र, न्द्रा[n]– -न्द्रस् ऋ ९,९३,५; –†न्द्राः ऋ १,१६५, ८; ३, ३१, १६; ८, ८१, ९; १०, १३४, ३; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; जै ३, ३३, १७.

विश्वु-श्रुष्टि[o]– -ष्टिः ऋ १,१२८,१.

विश्वु-सामन्– -०मन्[p] ऋ ५,२२, १; –मा[q] मा १८,३९; का २०, २,२; तै ३,४,७,१; मै २, १२, २; काठ १८, १४; क २९,३.

†विश्वु-सौभग[r]– -०ग ऋ १, ४२, ६; –गः ऋ १,१५७,३; कौ २, ११११०.

†विश्वु-ह[s] ऋ २,१२,१५; ८,४८, १४]; ७,२१,९; शौ २०,३४,१८.

---

a) नाप. (आदित्य-)।

b) सपा. मै ३,१६,४ आश्रौ ४, १२,२ वाश्रौ २,१,१, २० व्युचस्वती इति पाभे.।

c) तु. RW.। शंपा. सात. अश्वक्षभा इति पाभे.।

d) विप. (चक्षुस्-)। तस्येदमीयः अण् प्र.।

e) विप. (अग्नि-, २अप्- प्रभृ.)। बस. उप. दीप्ति-शान्त्याद्यर्थेषु भाप. सत् <√*शम्भ् [बधा. (वैतु. =शुम् [अव्य.]+√भू इति प्रायोवादः ?)]।

f) पाठः ? *°शम्भुस्–>[न. प्र१] °म्भुः इति शोधः (तु. *°म्भुस् सत्यम् > °म्भू स° इतीव मूको. ?)।

g) पाभे. पृ २३३३ j द्र.।

h) पाभे. पृ १००१ c द्र.।

i) पाभे. पृ २९३८ h द्र.।

j) पाभे. पृ २९३० j द्र.।

k) विप. (व्याप्तबल- [जन-])। बस.।

l) विप. (*सर्वदेहसंतपन- [तक्मन्- =ज्वर-])। बस. उप. =(√शृ [=√श्रा, √श्रै] 'पाके =*तापे' > भावे) शार्–+(√दा [=√धा] 'पोषणे' > कर्तरि) द्–>उस. शार-द्– इति (वैतु. सा. उप. √शृ 'विशरणे' इति, PW. W. प्रभृ. उप. = शरद्–[=वर्ष-] इति च ?)।

m) पाभे. पृ २६८५ g द्र.।

n) विप. (*बहुप्रकाश- [२अप्-, रयि-, वाज- प्रभृ.])। बस. अवयवौ प्रति विवादः। पूप. =विश्व–> विश्वु– इति प्रागर्वाक्-समं मतम्। उप. =चन्द्र–>(स >) श+चन्द्र–>श्चन्द्र– इति पा (६,१,१५१), =*श्चन्द्र– (चन्द्र–) इति त्वर्वाञ्चः। (बह्वर्थे √भृश > *भृश्मस्– >) *विश्वस्- इति पूप., चन्द्र– [दीप्त्यर्थे भाप.] इति च उप. इति मतम् (तु. टि. सुश्चन्द्र–, हरिश्चन्द्र–)।

o) विप. (सर्वसुखकर- [अग्नि-])।

p) व्यप. (ऋषि-)। बस.।

q) विप. (सर्वतो *दीप्तिमत्-)। बस. उप. भाप. सत् <(√स्वृ 'उपतापे'>) *स्वर्मन्– (वैतु. माश [९,४, १,८], उ. म [पक्षे] प्रभृ. कस. उप. गीतिपर्याय इतीव ?)।

r) विप. (सर्वसौभाग्ययुक्त- [पूषन्-, अश्विरथ-])। बस.।

s) अव्य. (सर्वदा-)। *विश्वर्– (=१विश्व-)+*वृध्– (काल-)> कस. *विश्वर्-वृध्–>(तृ१) *विश्व-वृधा> *विश्वाधा > विश्वधा, °ध इत्येकम्, °था, °थ इत्येकम्, विश्वाहा, °ह इत्येकम्, °श्वहा, °ह इत्येकमित्येवं समूला सती प्रस्थानचतुष्टयी (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. पाप्र. विश्व–+थल्, थाल्, धल्, धाल्, हल्, हाल् प्र. द्र.

†विश्व-हा[a] ऋ १, ११९, ३; १६०, ५; २, २४, १५; ३२, ३; ३५, १४; ४, ३१, १२; ६, १, ३; ४७, १५; ८, ४३, २६; ४४, २२; १०, ७८, ६; ८८, १४; ९१, ६; १००, ४; मै ४, १२,३;१३,६; १४, १०; काठ १८, २०; ३८, १२; ३९, १५; कौ २, ११७४; शौ ५, २७, ७; ९, २, १९-२४; १२, १, १७; २७; १९, ५०, २; पै ६, २२, ६[b]; १०, १, १२; १४, ४, १२; १६, ७७, ८; ७८, १-६; १७, २,८; ३, ८.

विश्व-होतृ[c]- -तुः मै १, १,३.

?विश्वाची[d] ऋ ७, ४३, ३; मा १५, १८[e]; का १६, ४,७[e]; तै ४,४,३, २[e]; मै २,८, १०[e]; काठ १७,९[e]; १८,३‡[f]; क २६, ८[e]; २८, ३‡[f].

?†विश्वाचीः[g] ऋ १०, १३९, २[h]; मा १७,५९; का १८,५, १०; तै ४, ६, २, ३; मै २,१०, ५; पै १६, १०३, ७.

?†विश्वाच्या[i] ऋ ९, १०१, ३; कौ २,४९; जै ३, ५, ८.

†विश्वानर[j]- -रः ऋ १,१८६, १; ७, ७६, १; मा ३३, ३४; का ३२, ३, ५; पै १७, २७,४; -रस्य ऋ ८, ६८, ४; कौ १, ३६४; जै १, ६८, ३; -राय ऋ १०, ५०, १; मा ३३, २३; का ३२,२,६; -§रे शौ ४,११, ७; पै १७, २९, ३.

†विश्वा(श्व-अ)प्सु[k]- -प्सुम् ऋ १, १४८, १; मै ४.१४, १५.

विश्वा-मित्र[l]- -०त्र शौ १८, ३, १६; -त्रः ऋ ३, ५३, ९; मा १३, ५७[m]; का १४,७, ८[m]; तै ४, ३, २, २[m]; ¶५, २, ३, ४; १०, ५; ४, २, २; मै २, ७, १९[m]; ४,५, ४¶; ८, ४¶; काठ १६, १९[m]; ¶२०, १; ९; क २५, ९[m]; ¶३१, ३; ११; शौ १८, ३,१५; पै २,२८,४[n]; ५, २८, ४; ११, ५, १३; १४, ३, २३; -त्रम् शौ ४, २९, ५; पै ४, ३८, ४; -त्रस्य ऋ ३, ५३,१२; तै ५,२, ३, ३¶; काठ २०,१¶; क ३१, ३¶; -त्राः[o] ऋ ३,५३,१३; १०, ८९, ⌊(६, २५, ९) १७⌋; -त्राय ऋ ३, ५३,७; -त्रेभिः[o] ऋ ३,१,२१; -त्रेषु[o] ऋ ३, १८, ४.

विश्वामित्र-जमदग्नि- -०ग्नी ऋ १०,१६७,४; -¶ग्नी तै ३, १,७, ३; ५,४, ११, ३.

इतीव ⌊तु. WAG ⌊१,२१७ *a*⌋ MVG ⌊५८,२ *a*⌋, WAG ⌊१,२१८⌋ MVR ⌊पृ ३९⌋ विश्वाहा ([<विश्वा+अहा ⌊<अहन्-⌋] इति च)।

a) =विश्व-ह (तु. तत्रत्यं टि.)।

b) पाभे. पृ २९३२ *h* द्र.। c) विप. । बस.।

d) पाठः? २विश्व-+अर्चिस् (दीप्ति-) > बस. *विश्वाऽर्चिस्- > (प्र१) °र्चीः (विप. ⌊अग्नि-⌋) इति शोधः (वैतु. पपा. अनु यनि. पदं साधूकृत्य विश्वाची- इति प्राति. सत् नाप. विप. चेति वें. सा. PW. प्रभृ. ?)।

e) व्यप. (अप्सरस्-)।

f) सपा. विश्वाची<>विश्वाचीः इति पाभे. (तु. *h*)।

g) सस्थ. घृताचीः इत्यपि *घृतार्चिस्- > प्र१ सत् सवितुः विप. द्र.। यच्चात्र विषये पृ १२८० निर्दिष्टचरं तदंशतः शोध्यं द्र.। शेषं *d* द्र.।

h) वैतु. °ची- इति प्राति. इति कृत्वा दिगाद्यर्थे नाप. इति वें. सा. उ. म. PW. प्रभृ. च ?। =सपा. माश ९,२,३,१७। काठ १८,३ °ची इति पाभे. ⌊तत्रापि °चीः इत्येवं सुशोधः⌋।

i) पाठः? २विश्व-+(√अर्च् 'स्तुतौ' >) अर्चिस्- (*स्तुति-)>बस. *विश्वार्चिस्- (विप. ⌊धी- =स्तोत्र-⌋) > ⌊तृ१⌋ *°र्चिषा इति शोधः (तु. छन्दः)। शेषं *d* द्र.।

j) विप. (*ओजस्वत्- ⌊इन्द्र-, सवितृ-, शवस् ⌊बल-⌋), व्यप. (अन्तरिक्ष्य-देव- ⌊निघ ५, ५; ६⌋)। (√*विश् ⌊=√भ्रज्, *षृ⌋ दीप्तौ'>भावे *विश्वन्त->) *विश्वान्-+(√भृ 'धारणे' > भावे) भर-> बस. *विश्वान्-भर- > यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. <१विश्व-+नर- इति प्रायोवादः?)। तु. वैश्वानर-।

k) विप. (विश्वरूप- ⌊अग्नि-⌋)। बस. (तु. विश्वप्सु- इति)। GW. प्रभृ. वि(श्व>)श्वा-प्सु- इति।

l) व्यप. (ऋषि-)। *विश्वर्- (बहु-)+(√*मित् ⌊=√वृत्,धृ⌋ 'स्तुतौ' >) मित्र- (*स्तोत्र-) > बस. *विश्वर्-मित्र- > यनि. (वैतु. पा ⌊६, ३,१३०⌋ प्रभृ. =१विश्व-+मित्र- ⌊सुहृद्-⌋ > बस. इति ?)।

m) सपा. तै ४,३,२,२ जमदग्निः इति पाभे.।

n) -त्र इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पै ५,२८,४)।

o) बहु.<वैश्वामित्र- (पा ४,१,११४)। तद्धितस्य प्र. लुक् उसं. (पा २,४,६५)।

?विश्वायवे[a] ऋ १०, २२, १४.
†विश्वा(श्व-आ)यु[b]- -यु ऋ १, ५७,१[c]; ४,२८,⌊२?[d]; ६, २०, ५?[d]⌋; ५,५२,१२[e];७,२४,११[f]; शौ २०, १५, १; -युः ऋ १, ९, ७[g]; २७,३; ६७, ३;५;६८, ३; ७३,४; ३, ३१,१८; ६, ४, २; १७, ९; ३३,४;३४, ५; ८, २,४; ९,८६,४१; १०,६,३;७, १; १७,४; १०४, ९; ११४,१; मा १, ४; २२; १८, ५४; ३८, २०; का १, २, ४; ८, २; २०, ३, ४; ३८, ५, ३; तै १, १,३, १;८,१;२,१२, ३; २, ४,३,२; ४, ३, १३, २; ४, ७, २[h]; ७, १३, २[i]; मै १, १, ३; ९; २, ८; २, १,११; १२, ३; ३, ८, ५; ४, १, ३[2]¶; ९; ९, १०; १४, १५; काठ १, ३; ८; २, ९; १०, ७; १८, १५; ३१,२[2]; ७; ३९, १; क १, ३; ८; २, ३; २९, ४; ४७, २[2]; ¶; कौ २, ९८६; जै ४, १६, ५; २४, ७; शौ १८, २, ५५; २०, ७१, १३; पै २, ६९, ३; १५, ६,७; -युम् ऋ १, १२८, ८; १२९, ४; ९, ४, १०; कौ २, ४०६; जै ३, ३१, २६; -योः ऋ ४, ४२, १.
†विश्वायु-पोषस्[j]- -षसम् ऋ १, ७९, ⌊९; ६, ५९,९⌋; मै ४, १०, ६; काठ २, १४; कौ २, ८७६.
विश्वायु-वेपस्[k]- -पसम् ऋ ८, ४३, २५.
२वि(श्वु>)श्वा-वसु[l]- -सुः ऋ १०, १३९,५; मा २,३; का २, १, ३; तै १, १, ११, १; २,९, १; ¶६, १, ६, ५; ११, ५; मै १, १, १२; १३; ¶३, ७, ३; ८; काठ १, ११; २४, १¶; क १, ११; ३७,२¶; -सुम् ऋ १०, ८५,२१; १३९, ४; मै ४, ९, ११†; शौ २, २, ४; पै १, ७, ४; १८, १०, ३†; -०सो

[a]) (√वृष् '*जन्मनि' > *वृष्वु- ⌊नाप. =वृद्धि-मन्मात्र-⌋ > २विश्वु- > *विश्वस्य >) विश्वाय + आयवे (जीवनाय) > *विश्वायाऽऽयवे इति द्वि-पदः शोधः। 'यत् (यदा) क्षाः (पृथिवी) अहस्ता (च) अपदी (चापि सती) वेद्यानां (*देवानां) शचीभिः (शक्तिभिः) वर्धत् (प्रासूत ⌊हे इन्द्र! तदा त्वं⌋) प्रदक्षिणित् (*प्रतक्षणकरः ⌊सन्⌋) *विश्वायं आयवे शुष्णं परिनिशिश्नथः (हतवान्)' इति वा.।

[b]) विप. (*विश्ववर्धक- ⌊अग्नि- प्रभृ.⌋)। बस. उप. भाप. सत् बप्रा. द्र.। यत्तु भा. सा. उ. म. प्रभृ. मा १,४; २२ प्रभृ. आयुस्- इति उप. इति तन्न (तु. PW. प्रभृ., c च)।

[c]) विप. [*अतिहिंसाकृत्- (राधस्- ⌊<√राध् =√रध्,न्ध् 'हिंसायाम्'⌋ *=आक्रमण-)]। बस. उप. (√वृध् 'छेदने'>भावे) *वृधु-। 'यस्य (इन्द्रस्य) शवसे (पराक्रमाय) अपाऽऽवृतं विश्वायु राधः दुर्धरम्' इति वा.।

[d]) विप. (*अतिहिंसाकृत्- ⌊इन्द्र-⌋)। °युः ⌊प्र१⌋ इति शोधः। शेषं c द्र.। सस्थ. ?महो>मृधम् (आक्रमणम्) उ इति द्वि-पदः शोधः।

[e]) विप. [*अतिवृद्धिकृत्- (राधस्- ⌊<√राध् 'संसिद्धौ'⌋ =समृद्धि-)]। उप. <(√वृध् 'वृद्धौ'>) *वृधु-। शेषं c द्र.।

[f]) विप. (*सर्वाभिभु- ⌊*एकक्षत्र-⌋)। उप. <(√वृध् *प्रभुत्वे'>) *वृधु-। सस्थ. ?राष्ट्रानाम्>*राष्ट्रभृत्->-भृताम् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. °नाम् इत्येव पठन्तः?)। सस्थ. ?अस्मै क्षत्रम्>अस्यै (स्य-ए)क-क्षत्रम् (*एकच्छत्रम्) इति च। एक- (एकमात्र-) + क्षत्र- (बल-)> कस.।

[g]) तु. वें. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. स्क. सा. उप. आयुस्- इति।

[h]) विप (अग्नि-)। वस.। पाठः ? विश्वायुर् आयुर् इति शोधः (वैतु. यनि. एव शुद्धमिति कृत्वा पूर्णाऽऽयुष्याऽर्थे कस. इतीव सा. भा. PW. K. प्रभृ.?)। सस्थ. ?सर्वायुर्>सर्वायुर् आयुर् इति शोधः। 'हे अग्ने! (त्वं) विश्वायुः, सर्वायुः (सन्) मे (मम) आयुः पाहि' इति वा.।
सस्थ. ?तौ>तद् उ इति द्वि-पदः शोधः। 'यत् (यतः) ते परं हृद् (*अतीव प्रेमार्द्रः इति) नाम (भवति), तत् (ततः) उ (एव) एहि संरभावहै' इति वा.।

[i]) विप. ⌊तु. b⌋। सस्थ. ?नमस्पथे> नमसस (पूजायाः) पदे (स्थाने ⌊यज्ञगृहे⌋) इति शोधः।

[j]) विप. (रयि-)। वस. उप. भाप. (वैतु. वें. स्क. सा. उस. पूप. विश्वायुस्- इति, उप. च कृद्-वृत्तमिति)।

[k]) विप. (अग्नि-)। वस. उप. भाप. <√विप्।

[l]) व्यप. (गन्धर्व-)। बस.।

ऋ १०, ८५, २२; शौ १४, २, ३३†; पै २, २३, ४; १८,१०, ५; २०,१४,४; –०सो शौ १४, २,३५; –सोः पै १९, ४४,३.

वि(श्व>)श्वा-ह[a] मै २, ९, ९[b]; काठ १७,१६; क २७,६.

विश्वाह-भेष(ज>)जी[c]– -जी[b] तै ४,५,१०, १.

वि(श्व>)श्वा-हा[a] ऋ १,२५, १२; ९०,२;१००, [१९; १०२,११]; १६०,३; ३,१६,२; ४,४२,१०; ६,४७,१९;७५,८;१७; ७, ९८, १; १०, १८, १२; ३७,२[2]; ७; ५३, ११; मा ७,१०†; ८, ५; १६,४९[b];१७,४८†;७८[d]; २९, ४५; का ७,४,२†; ८,२,१;१७, ८,३[d]; १८,४,१६†; ६, १४[d]; †तै ४,६, ४,५[e]; ६, ३; मै २, १०,६[d]; ४,१२,४†; काठ १२, १४; २३, ११; ३८, १४; ३९, ३[d]; ४६, १; कौ २, १२१६†; शौ ३, १५, ८; ७,५२,१; ७८, ४; १८, ३, ५१†; ४,३४; २०, ८७, १; पै १५,१०, ८†; १७, २५,५[2]†; १९, ९,८.

विश्वौ (श्व-ओ) जस्[f]– -जाः ऋ १०,५५,८; मै २,६, १२; काठ १५, ८.

विश्वक– १विश्व– द्र.

विश्वकर्म– प्रमृ. २विश्व– द्र.

विश्वकृत्– १विश्व– द्र.

विश्वकृष्टि– प्रमृ. २विश्व– द्र.

?विश्वं गोरूपम् ?विष्वं° द्र.

विश्वपति–, १विश्वमनस्– प्रमृ. १विश्व– द्र.

२विश्वमनस्– प्रमृ. २विश्व– द्र.

१विश्वरूप– प्रमृ. १विश्व– द्र.

२विश्वरूप– प्रमृ. २विश्व– द्र.

वि √श्वस् > वि-श्वस[g]– -सः पै २०, ५४, १.

विश्व-सामन्– २विश्व– द्र.

विश्वसुविद्– प्रमृ. १विश्व– द्र.

विश्वसौभग– प्रमृ. २विश्व– द्र.

विश्वाङ्ग– प्रमृ. १विश्व– द्र.

?विश्वाची प्रमृ. २विश्व– द्र.

विश्वाद्– १विश्व– द्र.

विश्वानर– २विश्व– द्र.

विश्वान्न– प्रमृ. १विश्व– द्र.

विश्वाप्सु– २विश्व– द्र.

?विश्वामरुद्भिः प्रमृ. १विश्व– द्र.

विश्वामित्र– प्रमृ. २विश्व– द्र.

१विश्वावसु– प्रमृ. १विश्व– द्र.

२विश्वावसु– प्रमृ. २विश्व– द्र.

विश्वाविद्–, °श्वापा[सा-]ह्– १विश्व– द्र.

विश्वाह, °हा प्रमृ. २विश्व– द्र.

वि √श्वि > वि-श्वयत्– -यत् ऋ ७,५०, १.

वि √श्वित् (दीप्तौ), व्यं(वि-अ) श्वैत्[h] ऋ १, ९२, १२;११३, [१५(१२४,२)]; व्यं (वि-अ) श्वितन् ऋ १०, ७८,७.

विश्वेशं–, °श्वरं– १विश्व– द्र.

विश्वौजस्– २विश्व– द्र.

*वि- (श्व्य >) श्व्या[i]– -श्व्या ऋ २, ४२, १.

√विप् (वधा.), अवेपन् ऋ १,१७८, २; १०, ११४, १.

वेविषत् ऋ ८, १९, ११[j]; विविष्टः ऋ १०, ११७, ९; विवेक्षि ऋ ७, ३, ४; विविष्मः ऋ ६,२३,५; ६; विवेषः ऋ ७, ३७, ५; वेवेष्टु शौ २, १२,८; पै २, ५, ७; †विविड्ढि ऋ १, २७, १०; ८, ९६, १२; कौ १, १५; २, १०१३; जै १, २, ५; ४,९,४; अविवेः[k] ऋ ६,३१,३. †विवेष ऋ ३,३२,१४; ५,७७, ४; १०, २७, [७ (१८७, ५)]; तै १, ६, १२,३; २, ५,१२,५; मै ४, १२,३; १४,१८; †विवेप ऋ २, ३५, १३; ७, २१, ४; काठ ८, १६; ३५, ३; ३८, ७; क ४८, ४; विविपुः ऋ ६,३२,

a) =विश्व-ह (तु. तत्रत्यं टि.)।

b) पाभे. पृ २३३२ *m* द्र.।

c) विप. (सर्वदैव रोगहरा- [रुद्र-तनू-])। वस. उप. भाप. =रोगनिवारणसामर्थ्य-।

d) पाभे. पृ २९१८ *g* द्र।

e) विश्वा-हा इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. ऋ. प्रमृ.; वैतु. सा. <विश्वा-हन्– इति?)।

f) विप. (सर्वशक्तिमत्- [इन्द्र-]) । बस.।

g) नाप. (तक्मन्-)। गस. उप. कर्तरि अच् प्र.।

h) तु. PW. GW. प्रमृ. (तु. नवमो मन्त्रः, ऋ १, १२४,१ प्रमृ. च; वैतु. वें. सा.<वि√श्वि इति)।

i) विप. (श्वासहर्त्री- [?अभिभा-])। वि + श्वसित–> वस. *विश्वसिता–> यनि.। सस्थ. ?अभि-भा–> (अभि√वा>) अभि-वा– इति शोधः। 'हे शकुने, कापि श्वासावरोधिनी अभिवा त्वाम् (उत्पतन्तं) मा विदत्' इति वा. (वैतु. या [९,४], WAG [३,३१ e] प्रमृ., अव्य. इति कृत्वा < विश्वया [सर्वतः] इतीव, GW. विश्वी– [=विश्व–] > तृ१ इति?)।

j) धा. भक्षणे वृत्तिः (तु. पृ २९४४ *c*)।

k) धा. नाशने वृत्तिः।

५; अविवेषीः ऋ ४, १९, १०; २२, ५; †अविवेषीः ऋ ७,१९, ५; शौ २०, ३७, ५.

विष्[a]- विषः[b] पै ५,१०,४; ५.

†१विप[c]- -पः ऋ ८, १९, ११[d]; १०, १०९, ५; शौ ५, १७, ५; पै ९, १५,५.

१विष्ट,ष्टा- -ष्टम् ऋ ३, ३०, ६[e,f]; काठ ४०,३; पै १,९१,३; ३, ६, ४[e]; -ष्टा तै ४, ४, ५,१; २[2]; मै २, ८, १४[3]; काठ ३९, ३.

विष्टा(ष्ट-अन्त>) न्ता[g]- -न्ता ऋ १०, ९३, १३.

विष्टि[h]- -†ष्टिभिः ऋ १,९२,३; कौ २,११०७; -ष्टी ऋ १,२०,४.

विष्टूवी ऋ १,११०,४; ३, ६०, [३; १०,९४,२]; खि ५,५,६.

†वेविषत्- -षत् ऋ ३, २, १०; १०, ९१, ७; १०९, ५; मै ४, ११, ४; कौ २, ३३३; जै ३, २८, ५; शौ ५, १७, ५; पै ९, १५, ५; -षतः ऋ ६,२१, ५.

वेविषाण[i]- -णाः ऋ ७,१८, १५.

१वेष[j]- -षः का २,५, ७.

२वेष[k]- -षाय मा १, ६; का १,३, २; तै १,१,४,१; मै १,१,४.

वेष-श्रि,श्री[l]- -श्रिः[m] तै ३, ५, २,५; ४,४,१,३; ५,३,६,३¶[2]; -श्रिया मै २, ८, ८[m]; -श्रियै मै २,८,८;-श्रीः[m] का १६,२,७; काठ १७,७; ३७, १७; क २६, ६; -श्रीम् मै २,८, ८.

वेषण- -णम् पै २, ६२, ४[n]; -णे ऋ ५, ७, ५.

वेषणा[o]- -णा ऋ ४, ३३, २.

वेष(त्>)न्ती- -न्तीः ऋ १, १८१, ६.

१विषु- √विष् (बधा.) द्र.

२विषु[p]- -०ष शौ ४, ६, ३; पै ४, २१,३[q]; ५, ८, २; ९, १०, ६; -षः पै २, ७४, ५?[r]; ५, १०, ९?; -षम् ऋ १,१९१,१०;११; १४-१६[2]; ६, ६१, ३; ७, ५०, ३; १०,८७,१८; १३६, १; खि

---

a) भाप.। धा. हिंसायां वृत्तिः।

b) पं१। सस्थ. परिः वर्जने कप्र. द्र.।

c) विप. (अग्नि-, ब्रह्मचारिन्- =ब्राह्मण-)। धा. दीप्तौ वृत्तिः।

d) 'यस्य गृहे अग्निः स्तोमं दधीत, (यस्य गृहे) वा (असौ) विषः (प्रचण्डः [सन्]) हव्यानि वेविषत् (भक्षयेत्)' इति वा. (वैतु. सा. *विष्-> [द्वि३] विषः [देवान्] वेविषत् [प्रापयेत्] इति वा. ?)।

e) पाभे. पृ १३२२ *h* द्र.।

f) भाप. (*हिंसन-)। धा. हिंसायां वृत्तिः (वैतु. वें. सा. √विश् 'प्रवेशने' इति, GW. प्रभृ. धा. व्याप्तौ वृत्तिरिति च ?)। सस्थ. विश्वं>(विष्वञ्च्->) -ष्वङ्क् इति (क्रिवि. न. द्वि१ [तु. सपा. शौ ३, १, ४ विष्वक् इति पाभे., ?विष्वं गोरूपम् इत्यत्र टि. च]), ?अस्तु > अस्त्वेषाम् इति च शोधः (उक्ते सपा. शौ. ?एषाम्>अस्त्वेषाम् इति च ?चित्तम्>[चृत् 'हिंसायाम्' >भावे] चृत्त-> -त्तम् इति च शोधः)। सस्थ. सत्यु- इति *शौर्यवाचकं भाप.। सपा. पै ३, ६, ४ अपि विष्ट- इति सत्य- इति चोभे अपि भाप. द्र.।

g) विप. [प्रातपरान्ता (राया- [अंशमात्रे [तु. पृ २०२२ *i*; २६९१ *f*; वें. सा.])]। वस.।

h) भाप. (आवृत्ति-) क्तिन् प्र. स चोदात्तः उसं. (पा ३, ३,९६ [तु. पाउमो २,१,१८९])।

i) विप. (सन्नद्ध- [तृत्सु-])।

j) भाप. (सा. = कर्म-नामन्-)। घञन्ते उञ्छादित्वाद् अन्तोदात्तः (पा ६,१,१६०)।

k) भाप. वा नाप. वा (वैतु. भा. सर्वव्यापिने यज्ञायेति कृत्वा विप.)। घञन्ते ञित्स्वरः (तु. उ. म.; वैतु. भा. पचाद्यजन्ते वृषादाद्युदात्त इति)।

l) विप. (*दीप्तिमत्- [यज्ञ-])। बस. पूप. धा. दीप्तौ वृत्तिः (तु. सस्थ. वसुक- इति, वस्यष्टि- इति च पर्यायभूते विप.), उप. चोभयरूपमपि भाप. सत् <√श्रि 'आश्रये' (वैतु. शोभापर्याय इति प्रायोवादः ?)।

m) सपा. वेषश्रिः (बौश्रौ १४, २०:१२ च)<> वेषश्रिया<>वेषश्रीः (माश ८,५,३. ८ तां १,१०,११ गोब्रा २,२,१४ काश्रौ १७,११.११ प्रभृ. च) इति पाभे.।

n) नाप. (परिवेषण- =भोजनादिक-)। तु. सस्थ. ?सूर- इति।

o) भाप. (परिचर्या-)। युः प्र. उसं. (पा ३,३,१०७)। ०णा इति तृ१।

p) नाप. बप्रा.। उदकार्थे (निघ १, १२) <√*वृष् (√वर्ष्) '*रसभावे' (वैतु. या [१२,२६] < वि√ष्णा 'स्नाने' इति ?)। गरलार्थे < √*वृष् (√वृज्) 'हिंसायाम्' (वैतु.<√विष् 'व्याप्तौ' इति प्रायोवादः ?)। इह यथायोगं √*वृष् 'रसभाव-हिंसनयोः' >√विष् इति द्र.।

q) पाभे. पृ २४९७ *m* द्र.।

r) वृषः इति शोधः ?।

५,७,४,१६!ᵃ; मै ४,२,१३²¶; शौ ४,६,१; ४;५²;६; ८; ७,१; २;५, १३, १²; २; ४²; ८-११; ११, १०; ६, १२,१; २;१००, २; ३; ७, ५८, १; ३;५;७; ८; ९३,१²; ८, ३,१६†; १४,१५; १६; १५, ३; ४; ९, १३,१०-१२; १९; २०; १०, ४, ३; ४; १९-२१; २२²; २६⁴; १२, ४, ३९; ८, ४; पै १, ४४, ३; ४; ४६, २; ४; ४८,१; ४; ७१,२; ३; ९३,४; १११,१‡ᵇ; ३²; २, १, १; २, १; ५; १४, ४; ३, ९,१²-६²; ७; १६, ६; ४, १७, २; ३²; ५†;६†; ७; १९, १†; २†; ४²†; ५; ६; २१, १; ४; ६; ७²;२२,३; ५,८,३;४²; ५; ७; ८; ९,१; १०, १; २⁴ᶜ; ६; ३८,१†; ८,२,२; ३²; ८-१०; ११²; ७, १; २; ९, ९, १-३; ५; १०,२;३²; ५-८;१०; १२⁴; ११, ४; १२; १६, ५²; १७,५; १९, ३; ११, २, १-४; ६; ९; १२; १३; ७, ४; ६; १०; १२, ३, ३; १७, ४²; १५, १७,५; १६, ७,८†; १५,२-४; १६,९; १०; १७,१; २; ७⁵; ७४,१०; ७५,१;९; १०; १३५,८²;१०²; १४४, ५; १७, १९, ९; १९, ४, ४; ५; ९, १०; ११; १२; १३,५; ६; २०, ८; २३, ७²;८; २६, १२; ४७, १०³; ११;५४, ९; १०; २०, १३, ७; ९; ३२, ७²; ३७, ३; ४२, ८; ९; ५५, १; २; –षम्ऽ-षम् पै १५,१७, ६; –षस्य ऋ १, १९१, १२; १३; १०, १३६, ७; शौ ४, ६, २; ५, १८, ४; १०, ४, २५; पै १, ४४, १; २, २, ३; ३, ९, ७†; १६, ४;५; ४, १७, ७†; १९, ३†; २२, ४; ७; ५, ८, १; ९, १; ३८, ७†; ६, ७, ३; ९, १०,१;४³; १७,४; १५, १६, ३-९; १७, १-७; १६,१७, ३; १९, २३, ९; १९, ४७, १०; २०,४२, १०; –षाणाम् पै ९, १०, ५; –षाणि शौ ६, ९०, २; पै १, ७१, १; १९, १८,१; –षाय पै ३,९,१ᵈ-६ᵈ; –षे शौ ५, १३, ५; ७, ९३, १; १०, ४, २६; पै ८, २, ५; १६, १७, ७; २०, ३२, ७; –षेण ऋ १, ११७, १६; १०, ८७, २३; मै १,८,४¶; ¶काठ ६,५; २५,४; ३१, ८; ¶क ४, ४; ३९, १; ४७, ८; शौ ५, १३, ४; ८, ३, २३†; ११,२, २६; पै ३, १०, ५; ८, २, ३; १६, ८,७†; १०६, ६; –षेभिः पै ३, ८,६ᵉ.

विष-गिरि- -रिः शौ ४,६, ७; पै ५, ८, ६.

विष-द(न्त >)न्ती- -न्तीः पै ५, ९, ८.

विष-दूषण- -णः पै २, २, ४; ९, ८, ३-६; १०, ३; ११, ११; –णम् शौ ६, १००, १; १०, ४, २४; पै १, ४४, २; ३,१५, १-६; ४, २१, ४; २२, २; ६, ७,४-६; ९, १०, ९; ११,८;९; १४; ११, ६,११; १६,१७, ६; १९, १३, ४; २०, ५६,१.

विषदूषणी- -०णि पै ६, ७, ८; –णी पै ६,७,९;८,७,४;११;१५, १६,३-९; १७, १-७; –णीः शौ ८,७,१०; पै ९,११,५;१६,१२, १०; –णीम् पै ४,२२,१ᶠ.

विष-धान- -नःᵍ शौ २,३२,६!ʰ.

विष-पुष्पⁱ- -ष्पम् पै ४, १९, ६; ९, १०, ८.

विष-वत्- -ंवत् ऋ १०, ८५, ३४; शौ १४, १, २९; पै १८, ३, ८; –वान् पै ४, १७, १.

विषुँवती- -०ति शौ ८,१४, १३; पै १६,१३५,८.

विषवत्-तर- -रम् पै ६, २२, २०.

विष-सुर्प- > विषसुर्प-तस् (:) खि २,१, ८.

वि(षु >)षाʲ- -षा शौ ७,११८,

ᵃ) पाठः? सपा. स्क. दु. ⌊या ५, १२⌋ वृषन्- > -०षन् इति ।

ᵇ) वि॰ इति स्वरः? यनि. शोधः । सपा. ऋ १०, ६०, ११ शौ ६,९१,२ रुपः इति पामे. ।

ᶜ) ?०षं कुम्भे > विष-कुम्भी- > -म्भि ⌊सं१⌋ इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?प्रतिहिता-) ।

ᵈ) यनि. च सस्थ. (इदम्- > च१) अस्मै इत्यत्र च प. अर्थे च. द्र. ।

ᵉ) सपा. शौ १९, ५६, ६ ?द्विषेभिः इति पामे. (तु. पृ १६९४ *n*) ।

ᶠ) ॰णी इति पाठः? यनि. शोधः ।

ᵍ) सपा. पै २,१४,४ निहितं विषम् इति पामे. ।

ʰ) शोधः पृ २३२९ *j* द्र. ।

ⁱ) पस. वा मलो. कस. वा । नाप. ।

ʲ) विप. (विषसंयुक्ता- ⌊ओषधि-⌋) । मत्वर्थीयः अच् प्र. ।

२[a].

विषा(ष-अ)द्रु[b]- -षात् काठ २५,४.

वि√ष(<स)ञ्ज्, ञ्ज्, ¶विषजन्ति तै ६,४,७,२; मै ४,५,८; काठ २७,३; क ४२,३.

वि-षक्त,क्ता- -क्तम् शौ १२,३,१३; -क्ताम् ऋ १,११७,२०.

विष-दन्ती- प्रभृ. २विष- द्र.

विषभ[c]- -भस्य पै ३,७,२[d].

वि-ष(<स)म[e]- -¶माः तै २,१, ३,१; मै ४,४,१०; काठ १३,३; -मान् मै २,५,३¶; -मे खि ४,२,९; तै २,१,३, १; मै २,५,३; काठ १३,३; -मेभ्यः मा ३०,१६; का ३४, ३,३; -मेषु खि ४,२,१०.

विषमि(त>)ता[f]- -ता पै १६, १२०,७.

विषु-वत्- प्रभृ. २विषु- द्र.

वि√ष(<स)ह्, विषहामहे शौ ४,१०,२; पै ४,२५,३; विषहस्व शौ १९,४६,२; पै २,५२, ५; ४,२३,२; ९,२४,७[g]. व्यं(वि-अ)सहन्त[h] तै ४,३, ११,३; काठ ३९,१०; शौ ३, १०,१२; पै १,१०६,४; विषहेय मै २,२,१०¶.

विषेहिरे पै ४,११,७.

वि-षह्य ऋ ७,२१,७; मै ४,१२,३.

वि-षासहि[i]- -हि पै ८,२०,३; -हिः ऋ १०,१५९,१; १७४, ५; शौ १,२९,६†; १२,१, ५४; १९,३३,४; पै १,११, ५; २,४१,१†; ५,३,४; ७,७,७; १२,५,४; १७,६,२; १९,५०,६; -हिम् ऋ १०,१६६,१; शौ १७,१,१-५; पै १३,३,४; ६†; १७,१३,१०; १८,३०, १-३; -ह्यै शौ १९,२३,२७[j].

?विषा[k] पै ५,२८,६.

?विषाक्षम्[l] खि ५,१४,२.

?विषाण[m]- -णम् ऋ ५,४४,११.

विषा(ण>)णा[n]- -णया मै ३,६, ८¶[o]; ७,७¶; शौ ३,७,१; पै ३,२,१; -णा ¶काठ २३,४[r]; ¶क ३६,१[r]; शौ ६,१२१,१; पै ३,२२,१; १६,५१,२; १९,३१,१२[p]; -णे मै १, २,२; शौ ३,७,२; पै ३,२,२.

विषाण-क्रा[q]- -का शौ ६,४४,३[p].

विषाणिन्[r]- -णिनः ऋ ७,१८,७.

विषातकी[s]- -की शौ ७,११८,२.

?विषादन[t]- -नम् खि ५,२,३[u].

‡वि-षाद(न>)नी[v]- -नी पै २,

---

a) सपा. पै २०,१६,२ वृषा इति पाभे.।

b) व्यप. (असुर-)। वैतु. MW. विप.।

c) विशफु- इत्यनेन सन्यायता द्र.।

d) पाभे. पृ २१६० *e* द्र.।

e) विप. (उच्चावच- ⌊लोक-, स्तोम-⌋), नाप. (विषम-स्थल-)। बस. षत्वम् (पा ८,३,८८)।

f) तदस्यसंजातीयः इतच् प्र.।

g) पाभे. पृ २२०३ *k* द्र.। h) =सपा. पागृ ३, ३,५। मंब्रा २,३,२१ असहन्त इति पाभे.।

i) विप.। उप. ताच्छील्ये किः प्र. (पावा ३,२,१७१)।

j) नाप. (विषास° इत्युपक्रान्त- १७तमकाण्ड- ⌊तु. PW. W. प्रभृ.⌋)। k) तु. सस्थ. टि. हविस्-> -विषा।

l) पाभे. शोधश्च पृ २४६५ *e* द्र.।

m) वा.? पपा. = वि-सान- इति। <वि√षो(>षा ⌊तु. GRV. प्रभृ.⌋) वा <वि√सन् ⌊तु. वें. सा.⌋ वा।

n) नाप. स्त्री. (विषाण-, *शृङ्गनिर्मित-कृन्तनी-)। (√वृष् 'हिंसायाम् = कर्तने' ⌊तु. वृक-⌋>) *वृष(न्त>) वृषन्ता-> यनि. (वैतु. पपा. अनु <वि√षो 'बन्धने' इति प्रायोवादः ?)। पपा. वि-सा° इति।

o) सप्र. तै ६,१,३,७;८ कृष्णविषाणया इति पाभे.।

p) सपा. विषाणा<>विषाणका इति पाभे.।

q) नाप. (ओषधि-विशेष-)। मत्वर्थे कः प्र।

r) नाप. (विषाणधृत्युपलक्षितवर्ग- इति वें. सा.), व्यप. (एतदाख्य-जन-) इत्यर्वाञ्चः। व्यु. ?।

s) विप. (विच्छेदनी- ⌊तृष्टिका-⌋)। (√वृष् ⌊=√व्रश्च्⌋ '*छेदने' > भावे) *वृषातु- > *वृषात- (क्>) की-> यनि. (तु. सपा. पै २०,१६,२ वृषा° इति पाभे., पपा. नावग्रहश्च; वैतु. सा. W. ओषधिभेदे नाप. <२विष- ⌊गरल-⌋ + आ√तङ्क् 'संयोगे' इतीव च ?)।

t) पाठः ? (वि√षस्ज् 'बन्धने' > भावे *वि-षस्जन- >) वि-षाजन- > -नम् इति शोधः। 'एषु (शत्रुषु) विषादनम् आनह्य (आबधान)' इति वा.। सस्थ. ?धियम् (=सपा. शौ ⌊६,६७,३⌋ ?भियम् इति, पै ⌊१९,६,१५ मूको.⌋ ?भयम् इति) > अभयम् इति सर्वत्र शोधः।

u) शौ ६,६७,३ पै १९,६,१५ ?वृषाजिनम् इति पाभे.। शोधश्च तत्रैव द्र.।

v) विप. (उद्दीपिनी- ⌊शची-⌋)। <वि√सद् '*दीप्तौ' (तु. सपा. ऋ १०,१५९,२ आपमं १,१६,२ वि-वाचनी (<वि√वच् ⌊*=√वर्च्⌋ 'दीप्तौ') इति पाभे.।

४१, २.

?विषाध्यततत् पै १९, ३९, ३.

?विषाध्य विषसध्यतत् पै १९, ३, ३.

?विषामरुक्षतामुत पै १,१११,३.

विषासहः[a] पै ६, ९, ५.

वि-पासहि- वि√षह् द्र.

?विषा सुत[b] पै ५,१०,१.

वि√षि, षी (<सि, सी)[c], वि··· सितम् ऋ ८, ५, ९[d]; वि··· सीमहि ऋ १,२५,३[e].

वि-षित, ता- -तः ऋ ६, १२, ५; १०, २७, १४; काठ १६, १२; क २५, ३; -तम् ऋ ५, ८३, ७; तै ३,१,११,६†; काठ ११, १३†; शौ १, ३, ८; पै १९, २०, १३; २०, ४०, ३; -ताः ऋ ५, ८३,८; शौ ४, १६, ६[f]; -तासः ऋ ६,६,४; -ते ऋ ३, ३३, १[g]; शौ ४, १, ६.

वि॒षित-स्तुक,का[h]- -कः पै १९,१४, ४[i]; -कम् खि १,३, ११; -का ऋ १,१६७, ५.

वि॒षित-स्तुप[j]- -पः शौ ६, ६०,१[i].

वि√षि(<सि) व्, ¶विषीव्यन्ति मै २, ४, ५; काठ १२, ३; ४; २५,८; १०; क ४०,१; ३.

¶वि-ष्यूत- -तः काठ २५, १०; क ४०,३; -तम् तै ६,२, १,४; ९,४; काठ २४,८; क ३८,१.

वि√पु (<सु [अभिषवे]) > †φवि-पुष्वाण[k]- -णासः ऋ ९,१०१,११; कौ २,४५३; जै ३,३४,११.

वि॒पु,पू[l]-

विपु*ण(<न)क्[m] ऋ १,३३, ४.

विपु-रूप,पा[n]- -पः ऋ ५,१५, [४ (७, ८४, १)]; मा ८, ३०[o]; का ९, ५,३[o]; -पम् ऋ ७,२७,३[p]; मा ६,२०‡[q]; का ६, ४, ५‡[q]; ¶तै ५, ३, ८, ३; मै १, २, १७‡[q]; ४,१४,१४†[p]; काठ ३, ७‡[q]; क २, १४‡[q]; शौ १९, ५,१†[p]; पै २०,१८,४†[p]; -†पा ऋ ७, ८४, [(५, १५, ४) १]; १०, १०, [२; १२, ६][q]; शौ १८, १, २[q]; ३४[q]; -पाः तै १, ३, १०, १[q]; ¶५, ३,८,२; ६, ३,११, २[?q]; -पाणि ऋ ६,७०, ३; तै ५,३,८,२¶; -पान् ¶तै ५, ३,८,३; -†पे ऋ १, १२३, ७; १८६,४; ६, ५८, १; तै ४, १, ११, ३; मै ४, १०, ३; काठ ४, १५; कौ १, ७५; जै १, ८, ३; -पेषु ऋ १०, ६४,५.

विषू-वत्[r]- -†वतः ऋ १,८४,१०; मै ४, १४, १४; कौ १, ४०९; २,३५५; जै १,४०, १; ३,२९, १२; शौ २०, १०९,१; -†वता ऋ १, १६४, ४३; शौ ९, १५, २५; -वति काठ ३३, ८; शौ

---

[a]) सपा. तैब्रा २,४,७,३ नृणाम् अह इति पाभे.।

[b]) विषाऽऽसुत्->-सुत् (विप. [सुरा-]) इति शोधः।

[c]) =वि [निषेधे (वैतु. सा. [पक्षे] = प्रकर्षे इति) + √सृज् '*बन्धने' [तु. स्रज्-] >)] यनि. धा. (वैतु. <वि√षो>षा > षि, षी इति प्रायोवादः)।

[d]) वैतु. ORN. (√चि '*बन्धने' [तु. ऋ १, ९०,४ प्रभृ.]>) चितम् इति शोधः स्यादिति?। सस्थ. पृथ्-=पद्- =संपद्- इति (वैतु. =मार्ग- इति प्रायोवादः?)।

[e]) वैतु. सा [पक्षे] <वि√सिव् इति?।

[f]) पाभे. पृ २६८१ j द्र.।

[g]) वैतु. सा. <वि√सि 'बन्धने' इति, या ९, ३९ [पक्षे] वि√सद् इति च।

[h]) विप. (अर्यमन्-, २रोदसी-, वायस-)। वस. पूप. च उप. च वप्रा. द्र.।

[i]) सपा. °तस्तुकः <> °तस्तुपः इति पाभे.।

[j]) = विषित-स्तुक-। RW. °स्तुपः इति शोधार्हम् (तु. W.)।

[k]) कर्मणि लिटः कानच् प्र. (तु. सा. PW. प्रभृ. च; वैतु. वें. वि···समस्वरन् इत्यन्वय इति)।

[l]) विप. सत् (विष्वच्- [यद्र.] >) *विपुच्-> (संहितायां) *विपू-> यनि. (वैतु. या [११, २३; १२ १७] प्रभृ. <*विषम- इति; स्क., सा [ऋ १,८४,१०] <√विष् 'व्याप्तौ' +कुः प्र. इति, PW. प्रभृ. विष्व-सन्यायमिति; GW. <*वि(<द्वि-) इतीव च?)।

[m]) विप. (*विष्वग्विनाशवत्-)। वा. क्रिवि. सत् न. द्वि१ द्र.। उस. उप. <√नश् 'प्रणाशे' (वैतु. पपा. नावग्रहः, सा [पक्षे]<विष्व[पु-अ]च्- इति, PW. GW. प्रभृ.<विपुण-+√अच् इति?)।

[n]) =विश्वरूप-।

[o]) पाभे. पृ २९३७ n द्र.।

[p]) पाभे. पृ २९३७ p द्र.।

[q]) सपा. विपुरूपम् (माश ३,८,३,३७ च)<>विपु-रूपा <> विपुरूपाः इति च पाभे.।

[r]) वप्रा. सत् विप. (अग्नि- प्रभृ.), नाप. (यज्ञ-भेद-)। °पु° इति पपा.। उस. उप. <√*वत् [*= √वृत्] 'वर्तनादौ' (वैतु. सा. प्रभृ. मतुपः उदात्तत्वम्)।

९,३,८; पै १६,३९,८; –वन्तः तै ७, ४, ३, ४¶; –वन्तम् शौ ११,९,१५; पै१६,८३,५; –वान् ¶तै ७,४,३,४; ८,२; मै ४, ३, १०[2]¶; काठ ३३,८; पै६,९,२.

विषू-वृत् (वप्रा.)[a]– -ǀवृत् ऋ १०, ४३,३[b]; शौ २०,१७,३; –वृतः शौ १०,२,११; पै १६, ६०, ३; –ǀवृतम् ऋ २, ४०, ३; मै ४, १४,१.

विष्व(षु-अ)च्,ञ्च्– -षूचः ऋ ६, ५९,५; ७, ८५,२; १०,७९,७; ¶तै ५, २, ९,४; मै ३,२,७¶; शौ ३, १, ५; २, ३; पै ३, ५, ३; ६,५; ४, २५,४; १९, ४१, ६; –षूचोः ऋ ७, १८, ६; –ष्वक्[c] ऋ १, ३६,१६; १४६, ३; ४, ४, २; १२, ४; ६,६,३; ७, ३४, १३; ४३, १; ८, ४५, ८; ६७,२१; ९, ९७,१६; १०, ३६, ९; ३८, १; ८९,४; १३४, ५; मा १३, १०†; का १४,१, १०†; †तै १, २, १४, १; ३, ३,११,१; ४,७,१५, ७; †मै २, ७,१५; ३,१६,५; काठ २,१५†; १२, १०¶; १६, १५†; ¶३४, ६; १८; क २५, ६†; कौ १, ३३९†; जै १,३५, ८†; शौ १, २७,२[d]; ३,१,४‡[e]; ६,६; पै ३, ३, ४; ११, ७, ६[2]; १०; १९, ३१,५[d]; –ष्वङ् ऋ १०,९०,४; मा ३१, ४†; का ३५, १, ४†; ¶तै १, ५, ९, ७[2]; २, ३, २, ६; ४, १२, २; ५,२,२; ६, ५,११, ३; मै १, १०, ५¶; कौ ३,४,४†; जै २,३,७†; शौ ११, १०, ३३; १९, ६, २†; पै ९, ५, २†; –ष्वञ्चः ऋ १०, २७, १८; तै ३, ३, ७, १¶; मै २, ५, ३¶; शौ १, १९, २[f]; १९, ३८, २[g]; –ष्वञ्चम् ऋ ९, ७५, १; ¶तै २, ६,५,४[2]; मै २, ५, ९¶; ३,३,८¶; †कौ १, ५५४; २, ५०; †जै १, ५७, १; ३, ५,९; शौ २,३३,७‡[h]; २०,९६, २३‡[h]; पै ४,७,७‡[h]; –ष्वञ्चौ खि ५, २२,२; ¶तै ५, २,१०, ६; ६,३,९, ६; शौ २०,१३६, २; पै ६,२२,२२; १६,८,१०.

विषूची[i]– -ची ऋ ३, ५५, १५; तै ६,३,९, ६¶; मै ३,६, ६¶; १०, १¶; ¶काठ ३०, ५; शौ १, २७, २; पै १९,३१, ५; –चीः ऋ १,१६४,[३१; १०, १७७,३]; २,३३,२; ६, २५,२; ३०,५; मा ३७,१७†; का ३७, ३,४†; तै ५,२,१०,६¶; मै १, १०,५[2]¶; ७¶; ४,९,६†; १४, १२†; १४†; ¶काठ ३५, २०[2]; ३६,१; क ४८, १८[2]¶; शौ १, १९,१; ९,२, २१; १५, ११†; १९,८,६; १५, २; पै १,२०, १; ३,३५, २; १५,२०, १†; १६, ६८,१०†; ७८,५; २०,२१, ४; २४, ६; –चीम् ऋ ६, ७४, २; ८, १४, १५; तै १,८,२२,५†; ५, १,६, १¶; मै ४, ११, २†; काठ ११, १२†; शौ ६, ९०, १; ७, ४३, १†; २०, २९, ५; पै १,१०९, १; १९,१८,२.

विषूचि-का[j]– -का मा १९, १०; का २१,१, ९; मै ३, ११, ७; काठ ३७,१८.

विषूचीन, ना– -नम् ¶तै ५, २, ६, ३; ९, ६; काठ २०, ५¶; क ३१,७¶; शौ ३, ७,१; पै ३,२,१; –ना ऋ १, १६४, ३८; का ३,२, ७[k]; शौ ९,१५, १६†; पै १६, ६९, ७†; –नाः पै ११, ७, ६[l]; –नान् मा १७, ६४[k]; का १८,५,१५[k]; तै[k] १, १, १३, १; ६,४,२; ४,६, ३, ४; मै[k] १, १, १३; ३, ३,८¶; काठ[k] १, १२; १८, ३; २१, ८; क २८,३[k]; शौ ८,६,१०; पै १६,७९,१०; ८१,२; –¶नानि तै ५, २, ९, ४; मै ३, २, ७; काठ २०, ८; क ३१,१०.

विष्वग्-वात[m]– -तः[n] तै ४, ३, ३, २; काठ ३९,७; पै ५,७,२;

---

[a]) त्रिप. (इन्द्र-, रथ-, प्रभृ.)। उस. उप. < √वृत् (वधा.)। पपा. °षु- इति।

[b]) उप. < √वृ (*= √भृ) 'धारणे' (वैतु. वर्तने वारणे वेति प्रायोवादः ?)। [c]) वा. किवि. द्र.।

[d]) पाभे. पृ २९२६ *c* द्र.।

[e]) पाभे. पृ २९१४ *e* द्र.।

[f]) पाभे. पृ २९२६ *d* द्र.।

[g]) पाभे. पृ २९२६ *e* द्र.।

[h]) सपा. ऋ १०,१६३,६ विभे.।

[i]) विप. (अमीवा-, उषस्-, दुर्-, पथ्या- प्रभृ.)। स्त्री. ङीपि स्वरेऽविशेषः।

[j]) नाप. (रोग[g]-भेद)। संज्ञायाम् कन् प्र. ह्रस्वश्च।

[k]) सपा. °चीना <> °चीनान् (माश ९, २, ३, २२ बौश्रौ १,१९ : १६ माश्रौ ३,५,११ च) इति पाभे.।

[l]) °चीन् इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मूको.)।

[m]) नाप. (वात-भेद)। [n]) पाभे. पृ ९३९ *i* द्र.।

–ते पै २, ३६, ५.

विप्व(पु-अ)द्रि–> विप्वद्रिय(द्रिय्-अ)च्[a]– -यक् तै१,७,१३,३‡[b].

†विप्वद्र्य॑(द्रि-अ)च्[a]– -द्र्यक्[b] ऋ ७, २५, १; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६.

†वि॒पुण[c]– -णः ऋ ५, ३४, ६[d]; ८, २९,१[e]; –णम् ऋ ३,५४, ८[f]; –णस्य ऋ ४, ६,६[e]; ७, २१, ५[g]; तै ४, ३, १३,१; –णाः ऋ ५, १२, ५; –णे ऋ ८ ९६,१४; शौ २०, १३७, ८.

विपुणक्– विपु– द्र.

विपुद्रुह्[h]– -द्रुहा ऋ ८,२६,१५.

वि-पुप्त– वि√व्वप् द्र.

वि॒पु-रूप– विपु– द्र.

?वि॒पु वि॒श्वाः[i] शौ २०, ९५, ४.

विपुष्वाण– वि√पु द्र.

वि॒पूचिका–, वि॒पूची–, वि॒पूचीन–, विपू-वृत्–, °वृत्– विपु– द्र.

वि√पो(<सो)[j] > प्, पा, पि, ¶वि॒ष्यति मै ३,१,६[२]; ४,८,५; काठ १९, ५; क ३०, ३; वि॒ष्यन्ति ऋ १,८५,५; वि॒ष्यामि मा १२,६५; का १३, ५, ४; तै १,१,१०,२‡[k]; ३,५, ६,१‡[k]; ४,२,५, ३; मै २, ७, १२; काठ १६,१२; क २५,३; शौ ६,६३, १; १४, १, ५७; १९, ६८,१; पै १८, ६, ५; ६‡[k]; १९, ११, ४;३५,२; वि॒ष्यतु ऋ १, १४२, १०; २,३, ९; मा २७, २०‡[l]; का २९,२,१०‡[l]; तै ३,१, ११, २†; ४, १, ८, ३‡[l]; मै १, १, १२[m];४,१४,८†; पै९,१,१०‡[l]; †वि॒ष्यताम्[l] ऋ २, ४०, ४; मै ४,१४,१; क २९, ५; वि॒ष्यस्व ऋ १, १०१,१०; †वि॒···स्यस्व ऋ ३, ४, ⌊९; ७, २,९⌋; तै ३, १, ११, १; मै ४, १३, १०; वि॒षाहि[n] ऋ ४, ११, २; वि॒-य, > ष्या ऋ ५, ८५,८; ९,९५, ५;९७,१८; तै ३, ४, ११,६†; मै १, २, २; ३,२६[o]; २, १२, ६‡[l]; ४, १४, ३†; काठ ११, ९[o]; १८,१७‡[l]; २३, १२; शौ ३, ७, २; ५, २७, १०‡[l]; ६, १२१,१; ७,११, १[o]; पै ३, २, २; २२, १; १६, ५१, २; २०, ७,३[o]; वि॒ष्यतम् ऋ १०,१४३, २?[p]; वि॒ष्यध्वम् ऋ १०, ३०,

a) व्यु. पृ ५४९ *j,k* द्र.।

b) सपा. °द्रियक् <> °द्र्यक् इति पाभे.।

c) अर्थः?। पपा. नावग्रहः। <विपु– इति कृत्वा विप. [विश्वगञ्चन-, नानारूप-, पराङ्मुख- (⌊यथायथम्⌋ अग्नि-, इन्द्र, सखि- प्रभृ.)] इति वें. सा. PW. GW. प्रभृ.। स्वमतं तु उत्तरत्र *d,e,f,g* द्र.।

d) विप. (विशमन- = मारक- ⌊इन्द्र-⌋)। <√विप् ⌊=√पिप्⌋ '*हिंसने'।

e) विप. (दीप्तिमत्- ⌊यक्र. सोम-, अग्नि-⌋)। <√विप् ⌊=√*भृप् = √भृज्⌋ '*दीप्तौ'।

f) *नाप. (पक्षिवर्ग-)। <द्वि-+ (√सू 'प्रसवे'> भावे) सुवन–> बस. *द्वि-सवन–> यनि.।

g) विप. [विषम- (तु. या ⌊४, १९⌋ प्रभृ. *=कष्टप्रद- ⌊जन्तु-⌋)]। 'सः (इन्द्रः) अर्यः (वशी) विपुणस्य जन्तोः(कर्मणि प.) शर्धत् (विनाशयेत् ⌊<√श्रध् 'हिंसायाम्'⌋)' इति वा.। <√विप् '*हिंसने'। या. ?यो > अर्यो इति शोधः।

h) नाप. (*भार-वाहक-)। (√वृष् ⌊=√वह्⌋ 'वहने'> कर्मणि) *वृपुत्र– (नाप. ⌊वहनीयवस्तु-⌋) + (√वह् > कर्तरि) *उह्–> उस. *वृपुत्रो(त्र-उ)ह्–> यनि. (वैतु. पपा. नावग्रहः, = विश्वतो हिंसक- इति कृत्वा वें. सा. नाप. ⌊शर-⌋ इति, PW. GW. प्रभृ. विप. इति, PW. °ह-वा °ह् वेत्यपि)। सस्थ. ?यातम् > आ-यातम् इति शोधः, चतुर्दशे मन्त्रेऽपि ?पुरियातम् > परि-आ-यातम् इति च शोधः। 'अस्मभ्यं सु (*आशु) *आयातम्, (आगत्य च) नृपाय्यं (*नर्म-भर्यम् = आनन्दभरितं) वर्तिः (*स्तोत्रं ⌊च⌋) यज्ञं (*हविरादिकं ⌊च⌋) विपुद्रुहा इव गिरा (*घाटया, गलेन) ऊहथुः (वहतम्)' इति वा.।

i) वि···नुशन् इति शोधः (तु. पृ २८७१ *h*)।

j) उपसृष्टस्य धा. विमोचने वृत्तिः।

k) पाभे. पृ २१९१ *h* द्र.।

l) सपा. वि॒ष्यतु (तैब्रा २,८,१,४ आपश्रौ२०,२०,९ च) <> वि॒ष्यताम् (तैब्रा २,८,१,५ च) <> वि॒ष्य इति पाभे.।

m) सपा. तै १,१,२,२ मै १,१,२; ४,१,२ काठ १,२; ३१,१ क १,२; ४७,१ ग्रथ्नातु इति पाभे.।

n) तु. सा. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. <√वि √षह् इति।

o) सपा. तै २,४,८,२;३,५,५,२ विसृजा इति पाभे.।

p) 'अत्रिं दृढं ग्रन्थिं न (इव) यविष्टम् (<√यु = ⌊√यम् 'मिश्रणे' *=बन्धने⌋ *अत्यन्तमिव बद्धं सन्तं) *रजेः आ (बन्धनात्) विष्यतं (मुञ्चतम्)' इति वा.। सस्थ. ?अरेणवः > *आ (अलत), रेणवः इति द्वि-पदः शोधः। एवं ?रुजः > (२रुजि– > पं१) रुजेः इत्यपि।

११; विष्यत>ता मै ४,१४,९.

वि-ष्युत्- -ष्यन् ऋ ५, ४५, १?[a]; खि २, ३, १.

विष्कन्ध[b]- -न्धम् तै ७, ३, ११,१[c]; काठ ४३, १[c]; शौ[d] १, १६, ३; २, ४, ३; ४; ३,९,२; ४,९,५; १९, ३४, ५[e]; पै[d] १,१०, २[f]; २, ११, ३; ४; ३, ७, ३; ८, ३, ५; ११, २, १०; १४[g]; ३, ५; १९, ४९,५; -न्धस्य पै १, ५८, १; ४; -न्धात् शौ[d] २,४, २; ५; पै[d] २, ११, ५; -न्धानि शौ[d] ३,९, ६; पै ३, ७, १.

विष्कन्ध-दूषण[h]- -णम् शौ २, ४, १; ३, ९,६; १९, ३५,१; पै ३, ७, १; ११, ४, १.

वि√ष्क(<स्क)भ्, स्भ्, व्यं (वि-अ) स्कभ्नात् तै १, २, १३, २‡[i]; ‡व्यं(वि-अ)स्कभ्नाः[i] मा ५, १६; का ५,५,३; मै १,२, ९.

†वि-ष्कभि(त>)ता- -ते ऋ६,७०, १; मा ३४, ४५; का ३३,२,८; मै ४, ११, १; काठ १३, १५; कौ १, ३७८; जै १, ३९, ९; पै १६,१०१, १$[j].

वि-ष्कुभे ऋ ८, १००, १२.

वि-ष्कभ्नत्- -भ्नन्तः ऋ ३, ३१, १२.

वि-ष्कम्भ[k]- -म्भः पै १५,२, ३‡[l]; २०, २६, ६; -म्भेण पै २०, २६, ५.

वि√ष्कभाय(<स्कभ-), विष्कभायति ऋ १०, ४४, ८; शौ २०, ९४,८; पै५,२,६[m]; विष्कभायत् ऋ ५, २९, ४; ६, ४४, २४; वि···अस्कभायत्[n] काठ १०, १३; शौ ४,१,४; पै ५,२,४.

वि√ष्कम्भाय (<स्कम्भ-) विष्कम्भायतु पै २०,२६, ६; विष्कम्भाय पै २०,२६,५.

१विष्ट- √विष् (बधा.) द्र.

२?विष्ट[o]- -ष्टः ऋ १,१४८,⌊(७१,४) १⌋; मै ४,१४,१५†.

†विष्टप्[p]- -ष्टपः ऋ ८, ३४, ⌊१३; (९७,५; ९,१२,६;१०७,१४)⌋;

---

a) विष्युत् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ? व्रजिनीः)।

b) विप. (*बहुकष्टप्रद-)। *विस्- (*=वि) + (√कन्ध् ⌊*=√गन्ध्⌋ 'अर्दने'>भावे) *कन्ध्य->वस. *विष्क-(स्-क)न्ध्य->यनि.। नाप. (वप्रा. ⌊रोगसामान्य-,*खर्जन-रोग-⌋)। द्वितीये अर्थे *विस् (*=वि)+(√*कन्ध् ⌊√कृन्त्⌋ 'छेदने' > भावे) *कन्ध्य-> वस. *विष्क(स्-क)न्ध्य->यनि. (वैतु. पपा. सर्वत्र वि-स्क° इति?)।

c) क्रिवि.। '(अस्मद्द्वेषिजनकृतः) यक्ष्मः विष्कन्धं (तमत्यन्तं कन्दयन् यथा स्यात्तथा) तस्मिन् (अस्मद्द्वेषिजने) हीयतां (विलीयताम्)' इति वा. (वैतु. भा. सा. K. सस्थ. शरीर- इति देहार्थे नाप. इति कृत्वा तस्य विप. ⌊स्कन्धरहित-⌋ इति, PW. प्रभृ. रोगभेदे नाप. इति च?)।

d) नाप.।

e) *विप. (ओजस्- ⌊तु. प्रथमो मन्त्रः⌋ *= रोग-)। सस्थ. संस्कन्ध-इत्यपि पर्यायभूतं विप. द्र.।

f) विष्कन्दम् इति मूको. (तु. w.)।

g) पाभे. पृ २२६७ *i* द्र.।

h) विप. (विष्कन्धरोग-निवारक- ⌊मणि-⌋)। उस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र.।

i) सपा. व्यस्कभ्नात् (बौश्रौ ६, २४ : ३५ च) <> व्यस्कभ्नाः (माश ३, ५,३,१४ च) <> ऋ ७,९९,३ क २,४ व्यस्तभ्नाः<>काठ २,१० व्यष्टभ्नाः<> तैआ १,८, ३ भाशि १२० व्यष्टभ्नात् इति पाभे.।

j) सपा. शौ १०,८,२ विष्टभिते इति पाभे.।

k) नाप. (आधारभूत-स्तम्भ-)। गस. उप. घञ् प्र.।

l) सपा. विष्कम्भः <> विष्टम्भः (आश्रौ ४,१२,२ च) इति पाभे.।

m) सपा. शौ ४,१,४ अस्कभायत् इति पाभे.।

n) सपा. खि ३, २२, ३ ⌊यत्र ?विजातः>वि, जातः इति शोधः⌋ तै २,३, १४, ६ ऐब्रा १,१९ आश्रौ ४,६,३ वि···अस्तभायत् इति पाभे.।

o) विप. (अतिवेगवत्- ⌊मातरिश्वन्- = वात-⌋)। पाठः? (वि√*भृष् 'अतिवेगे'>गस. कर्तरि क्तः) *वि-भृष्ट- इति शोधः। सपा. ऋ १,७१, ४ वि-भृत- इति पाभे. =वि+⌊√*भृष् 'गतौ' > भावे⌋ भृष्ट->वस. *वि-भृष्ट- इति कृत्वा तत्रापि शोधः द्र. (तु. छन्दः; वैतु. वें. सा. यनि. सत् <√विश् इति, ORN. <√विष् 'व्याप्तौ' इति। पाठः? इति च कृत्वा LR. विष्ठितः इति, GW. विषितः इति शोधः?)।

p) नाप.स्त्री. (स्वर्ग-)। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। (√विश् ⌊=√वृष्⌋ '*उच्चभावप्रकाशयोः'>) विष्ट- (उच्चैः-स्थित-, प्रकाशमान-) + (√वृ '*निवासे'>) *वारा-(लोक-, स्थान-)>वस. *विष्ट-वारा->*विष्ट-वार->*विष्ट-पा->यनि. इति (वैतु. या ⌊२,१४⌋<आ√विश् ⌊अर्थः?⌋ इति, < वि√ष्टम्भ् इति प्रागर्वाक्-साधारणः प्रायोवादश्च ?)।

पै १४, ३, २२[a]; १८, १६,६[b]; –ष्टपम् ऋ ८, ३२, ३; ९, ३४, ५;४१,६; कौ २, २४७; जै ३, २१, १२; शौ ११, १, ७$; पै १६,८९,७$[c]; –ष्टपि ऋ १,४६, ३; ८, ९७, [(३४, १२)५; ९, १२,६;१०७,१४][d]; १०,१२३, २; कौ २, ५५१;१०८०; जै ३, ४३, ७; $शौ १०, १०, ३१; ११, ५, २; १३, १, १६[b]; १८, ४, ४; $पै १६, ७२, १; ११०,१.

विष्टप[e]– -पम् ऋ ८, ६९, ७; ९, ११३, १०; मा १४, २३; १८, ५१; का १५, ७, २; २०,३,१; तै ४, ३, ८, १;७, १३, १; ५, ३, ३, ५[2]; ७, ५,८,५¶; मै २, ८,४;१२,३; काठ १७, ४; १८, १५;२०,१३[2];¶; क २६,३;२९, ४; शौ ११,५,१; २०,९२,४†; –†पा ऋ ८,९१, ५; पै ४,२६, ५; –पाय मा ३०, १२; ३४, २, ४; –पे ‡कौ[a] १,५१८; २, २०६; ‡जै[a] १,५३,८; ३, १९, १; पै १७, २९,७[2].

वैष्टप[f]– -पम् पै १९,३७,७; –पान् शौ १९, २७,४; पै १०, ७, ४.

वि√ष्ट(<स्त)भ्,म्भ्, विस्तभ्नाति शौ १३, १, २५[g]; विष्टभ्नात पै ५, ३८, ८; १८, १७, ५[g]; व्य्(वि-अ)स्तभ्नात् ऋ ६, ८, ३; †व्य्(वि-अ)स्तभ्नाः[h] ऋ ७, ९९,३; क २, ४; ‡व्यष्टभ्नाः काठ २,१०[h].

¶व्यष्टभ्नुवन् काठ २५, ६; क ३९,४.

†वि···तस्तम्भ ऋ १,१६४,६; ७, ८६, [१; ९, १०१, १५]; मै ४, १२,५; काठ ४, १६; कौ २, ७३८; जै ४,२६,३; शौ ९, १४, ७; २०, ८८, १; †वि··· तस्तम्भ ऋ ४, ५०, १; पै १६, ६६, ६; वि···तस्तभुः ऋ ८, ९४,११.

वि-ष्टभित, ता– -तः शौ ११, २, २३; पै १६, १०६, ३; –ते शौ १०,८, २[i].

वि-ष्टम्भ[j]– -म्भः ऋ ९, २, ५; ८६,[३५;१०८,१६]; ८७,२[k]; ८९, ६[k]; मा १४, ९; का १५, ३, १; तै ३,५, २, २[l]; ४, ३, ५, १; ४,४,१, १[l]; १२, ५†[k]; ५, ३,६, १¶; मै २, ८,२; ३, १६, ४†[k]; ४, १४, ४†; काठ १७, २; ७[l]; २२, १४†[k]; ३७, १७[l]; क २६, १; ६[l]; †कौ २, २८[k]; ३९१; †जै ३, ३, ७[k]; ३१, ११; –म्भाः शौ १३, ४, १०; –म्भाय तै ३, २, ८, १; –म्भेन[l] मा १५, ६; का १६, २, २; मै २, ८, ८.

वि-ष्टम्भ(न>)नी[m]– -नी[n] तै ४, ३, ४, २; –नीम्[n] मा १४, ५; का १५, १, ५; मै २, ८, १; काठ १७, १; क २५, १०.

वि√ष्टभाय (<स्तभ-) वि··· अस्तभायत्[o] खि ३,२२, ३; तै २,३, १४, ६.

वि-ष्टार–,विष्टारिन्– वि√स्तृ>ष्टृ द्र.

विष्टि– √विष्(वधा.) द्र.

वि-ष्टिर– वि√स्तृ>ष्टृ द्र.

विष्टीमिन्[p]– -मिनम् खि ५, २२, ४;

a) विप. (देव-लोक-)।

b) सपा. विष्टपः <> विष्टपि इति पाभे.।

c) °ष्टपः इति मूको. (तु. W.)।

d) सपा. विष्टपि<>विष्टपे इति पाभे.।

e) =विष्टप्-। तेनैव सन्यायं द्र.। पाउ [३, १४५] <√विश् इति, उ. म [मा १८,५१] वि+तप- [=ताप-]>वस. इति च।

f) विप. (हविस्- [पै.]), नाप. (विष्टप-)। तस्येदमीयः स्वार्थिकश्च अण् प्र.।

g) सपा. विष्टभ्नाति<>विष्टभ्नात इति पाभे.।

h) पाभे. पृ २९५० i द्र.।

i) पाभे. पृ २९५० j द्र.।

j) नाप. (आधारभूत-स्तम्भ-)। पपा. नावग्रहः। गस. घञन्तम् वा कर्तरि अजन्तं वा।

k) पाभे. पृ २९५० l द्र.।

l) =सपा. विष्टम्भः (तां २, ९, ६ गोब्रा २, २,१२ वैताश्रौ २१, १४ वागृ ९, १४ च) <> विष्टम्भेन इति पाभे.।

m) विप. (इष्टका-)।

n) सपा. °नी <> °नीम् (माश ८,२, १, १० शुप्रा ५,४१ च) इति पाभे.।

o) पाभे. पृ २९५० n द्र.। तत्र ?विजातः [खि.] इत्यस्य शोधश्च द्र. (तु. तै.)।

p) विप. (*हृष्ट- =प्रवृद्ध- [ललामगु- =शिश्न-])। (√वृष् 'हर्षे'>) *वृष्ट- [=हृष्ट-]>तद्भावे *वृष्टीम- >तद्वति *वृष्टीमिन्->यनि. (तु. सपा. शांश्रौ १२, २४,१ लाश्रौ ९,१०,६ संहृष्टिन्- इति पर्यायरूपः पाभे.; वैतु. उ. म. प्रभृ. <वि√स्तीम् 'क्लेदने' इति ?)।

मा २३,२९; का २५,६,९; शौ २०,१३६,४.

?विष्टीमेन् शौ २०,१३५,५[a].

वि√ष्टु(<स्तु)> वि-ष्टुति[b]- -तीः मा १९,२८; का २१,२,१७.

वि√ष्टृ वि√स्तृ द्र.

?विष्टो[c] शौ १९,४९,८; पै १४,४,८.

विष्ट्यकर्ण- > विष्ट्यकर्णी[d]- -र्ण्यः मै ४,२,९.

?विष्ट्वा √विश् द्र.

विष्ट्वी √विष् (वधा.) द्र.

वि√ष्ठा(<स्था),> ष्ठापि, वितिष्ठते ऋ १, ९२, ५; २, ३८, ५; शौ १९, ५३, ५; पै ४, ३७, १[e]; १२, २, ५; १४, ४, २[f]; वि···तिष्ठते ऋ १, ५८,४; वितिष्ठन्ति पै ९, ११, १०[g]; वितिष्ठन्ते ऋ १०,२५, २; तै ५, २,५,४; पै १९, ३१, ११[g]; †वि (तिष्ठन्ते)[h] ऋ १०,८६, २०; शौ २०,१२६,२; †वितिष्ठसे ऋ ८, ६०, १४; १०,९१,७; मै ४, ११,४; कौ २,३३३; जै ३, २८, ५; ४, ६, ४; वितिष्ठसे ऋ ९, ११०,९; खि ४,२, १; मा ३४, ३२; का ३३,२,१; जै ३,५८,२; शौ १९, ४७, १; पै ६, २०,१; †वितिष्ठे[i] ऋ १०, १२५,७; शौ ४,३०,७; वितिष्ठन्ताम् शौ १४, २, २५[j]; †वि···तिष्ठन्ताम् ऋ ३, १८, २; काठ ३५, १४; क ४८, १३; †वितिष्ठध्वम् ऋ ७, १०४,१८; शौ ८, ४,१८; ११, ११, २६§; पै १६, १०, ८; ¶वितिष्ठेरन् तै २, ५,७,५. वितस्थे ऋ १, ७२, ९; का १, १०, ५[1k]; शौ ९, १५, १९[l]; वितष्ठिरे शौ ४,६,२[m]; †वितस्थिरे ऋ ८,७,[८;३६]; मै ४,१२,५; वितस्थिरे मा १६, ६३; ३८, २६[m]; का १७,८, १७; ३८,६, १[m]; तै ४,५,११,२; मै २,९,९; काठ १७,१६; क २७,६; वि··· तस्थिरे पै १९, २२, ३; वितष्ठुः पै ५,८,१[m]; वितस्थुः तै ३,२, ६,१[m]; †वितस्थुः ऋ २,३८,७[n]; ७,९१,३; मा २७,२३; का २९, ३,१; मै ४,१४,२; वि···तस्थुः ऋ ५,६९,२; †व्यु(वि-अ)स्थात् ऋ[o] १,६५,४[?p]; २,४,७; ७,३, २; मा १५,६२[o]; का१६,७,५[o]; तै ४; ४,३,३; मै २,८,१४; कौ २,५७०; जै ३,४६,५; काठ १७, १०; क २६,९; पै१४,१,२०§[q];

सस्थ. ?आविषुः>(√विश्>वेशि 'प्रवेशने'>) प्र··· अवीविशुः इति, ?देदिश्यते>(√*त्रिष् [=√त्रस्] 'कम्पने' >) तेत्रिष्यते इति, ?सत्युस्य>सस्युस्य इति, ?अक्षि-भुवः > भक्षि-भुवः (*धान्यकोशाग्रय-त्वालाः) इति च शोधाः द्र.।

[a]) =सपा. आश्रौ ८,३,२४ वैताश्रौ ३२, २७। शांश्रौ १२,२३,५ ?विष्ट्वीमे इति पाभे.।

[b]) नाप. [त्रिवृत्स्तोमान्तर्गतानाम् ऋचाम् उच्चारणीयक्रम-(१उद्यती-, २परिवर्तिनी-, ३कुलायिनी-, ४पञ्चपञ्चिनी- प्रभृ. [तु. तां २, २, १; ३, १; ४, १ लाश्रौ ६, २, २० प्रभृ.])]।

[c]) वि√स्था>वि-ष्ठा-> -ष्ठा इति शोधः। 'तमसो विष्ठाः (=निवेशनीति वा विस्तारयित्रीति वा)' इति कृत्वा रात्रिः स्तुता भवति। एवं तावत् पृ १३१० c कृतपूर्वः शोधोऽपि शोध्यः।

[d]) विप. (*भृष्टिप्रतिरूपकलक्षणयुक्तकर्णवत्- [गवादि-पशु-])। भृष्टि- (शूल-) > तत्-प्रतिरूपके *भृष्ट्यक- + कर्ण- > वस. *भृष्ट्यक-कर्ण- > *विष्ट्यक-कर्ण- > यनि. (वैतु. पा [६,२,११२] =*विष्ट्य- [पा ६,३,११५ =विष्ट-? शोधो वा उसं. वा द्र.] + कर्ण- > वस. यनि. इति ?)। स्त्री. ङीष् प्र. उसं.(पा ४,१,५५)।

[e]) पाभे. पृ २८९६ l द्र.।

[f]) सपा. शौ १९,४९,२ अभितिष्ठते इति पाभे.; वैतु. सा. RW. प्रभृ. यनि. इतीव।

[g]) सपा. वितिष्ठन्ति<>वितिष्ठन्ते इति पाभे.।

[h]) तु. वें. GW.; वैतु. सा. व्ये(वि-आ√इ)>वि··· एहि इति। तु. पृ १०२५ a।

[i]) तु. सस्थ. टि. अनु।

[j]) पाभे. पृ २१२२ h द्र.।

[k]) =सपा. तैब्रा ३, ७, ५, ३ काश्रौ २, ८, १४ आपश्रौ २, १०, ५ प्रभृ. माश्रौ १,२,६,२५ विचष्टे इति पाभे.।

[l]) सपा. पै १६, ६९, ९ विचष्टे इति पाभे. (तु. शौ. मूको. [तु. W.])।

[m]) पाभे. पृ २४०१ g द्र.।

[n]) तु. सस्थ. टि. आ।

[o]) पपा. वि, अ॰ इति ? यनि. शोधः [तु. तै. पपा. प्रभृ.]।

[p]) अभ्यु (भि-अ) स्थात् (<अभि√स्था) इति शोधः।

[q]) सपा. काठ ३९,१ न्यास्थत् इति पाभे.।

१८, १५, ५$[a]; वि॰॰॰अस्थात् ऋ १, १४१, ७; †व्यू (वि-अ) स्थिरन्[b] ऋ १, ९४, ११; पै १२, १, ११; †व्यं (वि-अ) स्थिरन् ऋ ९, ८३, २; कौ २, २२६; जै ३, २०, १०; वि॰॰॰ अस्थिरन् ऋ १, ८०, ८; व्यं(वि-अ)स्थुः ऋ ७,७५,३. वि॰॰॰अतिष्ठिपः ऋ १,५६,५.

?वि-तस्था(न>)ना- -नाम् ऋ ४, ३०,१२[c].

†वि-तिष्ठत्- -ष्ठन् ऋ १०,३,३; कौ २,८९८; जै ४,१२,११.

वि-(स्थ>)ष्ठ,ष्ठा- -ष्ठया[d] तै ४, ४, १२, १; ३; मै ३, १६, ४[2]; काठ २२, १४[2]; पै १९, १, २; ९; -ष्ठा तै १,७,१२,२[e]; मै १, १०, ३[e]; ११, ४; काठ ९, ६; १४,३; ३३, ४; ३६,१३; ४५, १२; क ८,९; शौ ७,३,१[e]; १२, १,५; पै १७, १, ५; २०, २,१; -ष्ठाः ऋ १०,१६८,२[f]; खि ३, २२, १; मा १३, ३[g]; २३[h], ५७; ५८; का १४, १, ३; २५, १०,५; ६; तै ४,२,८,२; मै २, ७, १५; काठ १६,१५;३८,१४; क २५, ६; कौ १, ३२१; जै १, ३३,९; शौ ४, १, १; ५,१,८[i]; ६, १; १८,४, ४[j]; पै १,१०७, २†;५,२,२; ६,११,१; १६,७१, ५;१५०,१; -ष्ठाम्[g] का १,१०, ५[k].

वि-ष्ठित,ता- -तः ऋ २, ३८, ६; पै २०, ४९, ४†; -तम् ऋ ६, ४७, २९; १०, २५, ६; ११४, ८; मा २९, ५५†; का ३१,२, १२†; तै ४,६,६,६†; मै ३,१६, ३†; काठ ४६,१†; शौ ६, १७, ४;१२६, १†; पै १,३७,४; ५; १५, ११, ९†; १६, १४७, ४; १४९, २; १९, ४, २‡; -ता ऋ १,१६३,११; मा २९, २२†; का ३१,३,११†; तै ४,६,७,४†; काठ ४६, ३†; शौ ३, ९, ६[l]; पै ३, ७, १[l]; -ताः ऋ १, १८७, ४; १०, ९७, १९[l]; मा १२, ९३†[l]; का १३,६, १९†[l]; काठ ४०, ८†; शौ ६, ९०, २; ७, १२०, ४[m]; पै ६, १६, ४†; १९.१८,१;२०,२८,४; -तानाम् मै ४,१४,१; -ताय मै ३,१२,३.

विष्णापू[n]- -प्वम् ऋ १, ११६, २३; ११७,७; १०, ६५, १२; -प्वे ऋ ८,८६,३.

वि√ष्णु(<स्नु), विष्णुहि पै १४,३, २६.

विष्णु(वप्रा.)[o]- -†ष्णवि ऋ ८, ३,

a) सपा. शौ १३,१,५ व्यास्थत् इति पाभे.।

b) पृ २९५२ *o* द्र.।

c) °न- > -नम् इति शोधः (तु. पृ २८८० *l*)

d) भाप. स्त्री. (*वीरता-)। उपसृष्टस्य धा. *वीर्ये वृत्तिः। भावे अङ् प्र. (पा ३, ३,१०६)। 'तया नः पिपर्तु' इति वा. (वैतु. सा. PW. प्रभृ. =विविधा स्थिति- इति)।

e) *नाप. न. (*सृष्टिमत्- [जन्तु-])। उपसृष्टस्य धा. '*प्रादुर्भावे' वृत्तिः। कर्तरि कः प्र.। (अयु-[=इदम्-] > न. द्वि३) अया (इमानि) कर्बराणि (विमिश्रवर्णानि) विष्ठा (जन्तुजातानि) जनयन् स घृणिः' इति वा. (वैतु. पपा. °स्थाः इति, तदनु भा. सा. च पुं. प्र१ सत् विप. [प्रजापति-] इति, B. अया विष्ठा इत्युभे अपि तृ१ इति, विष्ठा- इति भाप. इति च ?)।

f) नाप. स्त्री. (*पक्षिन्-)। उपसृष्टस्य धा. उत्पतने वृत्तिः। यनि. प्र३ द्र. (वैतु. द्वि३ इति प्रायोवादः ?)। सस्थ. ?सं प्रेरते > (सं√भृ 'धारणे' > भावे) संभृत- > [न. द्वि३] -ता, (आ√ईर् 'गतौ') एरते इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. सम्। प्र। ईरते इति ?)। 'विष्ठाः (*शकुनयः) वातस्य *संभृता अनु (तृ. अर्थे कप्र.) आ-ईरते (आगच्छन्ति च ताः) एनं (साऽऽनन्दं) न (यथा) योषाः समनम्' इति वा.। पृ २२५२ प्रेरते इति निर्देशो नेष्टः।

g) नाप. (*लोक-)। धा. *निवासे वृत्तिः।

h) नाप. (*छन्दस्-)। धा. *काव्ये वृत्तिः।

i) पै. पाठ-शोधः पृ ८४९ *f* द्र.।

j) *विप. (पूर्ण-[स्वर्गलोक-])। धा. *पूर्तौ वृत्तिः।

k) सपा. तैब्रा ३,७, ५,३ काश्रौ २,८,१४ आपश्रौ २, १०,५। माश्रौ १,२,६,२५ अभिष्ठाम् इति पाभे.।

l) पाभे. पृ ७११ *b* द्र.।

m) गा विष्ठिता इव > सपा. पै २०,१९,७ गर्दभीरिव इति पाभे.।

n) व्यप. (ऋषि-)।

o) विप., नाप., व्यप. (देव-)। व्यप. पक्षे <√विष् 'व्याप्तौ [तु. बृदे २,६९] *=विक्रमणे' (तु. तस्य त्रिविक्रमितप्रसिद्धिः; वैतु. या [१२,१८] <√विश् (तु. [पक्षे] बृदे.) वा वि√अश् 'व्याप्तौ' वेति, यद्वा = विपित- [अर्थः? वैप ४ द्र.] इति वा?)।

८?[a]; १२,१६?[b]; मा ३३,९७; कौ १, ३८४; २,९२४; जै १, ४३, ४[c]; ४, ९, १०; शौ २०, ९९, २; १११,१; –ष्णवे ऋ १,१५४,३; १५५,१; १५६, २; ४,३,७; ५,८७,१; ७,१००, १; ८,२५,१२; ९,३३,३; ३४, [(५,५१,७)२; ६५, २०]; ५६, ४; ६३, ३; १००, ६; मा ४, १७; ५,१[५];१८;१९; २१; ४२; ७,२२; २२,६;२०[३]; का ४, ६, १; ५,१,१[५];५,६;७;९; १०,३; ७,९,१; २४,२,१; ७,३[३]; तै १, २,४,१; १०,१[५]; १३,३;४,१२, १; ¶२, ४, १२, ४; ५; ७[२];५, ५,२; ३,४,१, ४¶; ५,६, १६, १[३]; ६,१,८, २; २,१, २[३]; ३[२]; ५,१,३; ७,३, १५, १[३]; मै १, २,४; ६[५];९; १४[2d]; ३,३[२];१४; ६,८[२]¶; ११, १०; ¶२, २, ५; १३[२]; ४, ३[२]; ३, ७, ५[२]; ¶; ९[५]; ९,२[२]; ¶; १२,५[३]; ४, १, ३; ५,४; ६,५; काठ १, ३; २, ५;८[५]; १०; ३, २[2d]; १०[२]; ४, ५;१३,३¶;१०¶; २४,३; ८[७]; २५,८; २६,३; २७, १०; ३१, २; ३९,२; ४३,५[३];४९,६[२];५१, ५; क १, ३; १७; २, २[५]; ४; ९[३]; १७[२]; ३,४; ३७, ४; ३८, १[७]; ४०, १; ४१, १; ४७, २; †कौ १,४६२; २, ११६; ३४५; ३६६; †जै १,४८,८; ३,१२,३; २९,२; ३०,९; शौ १२,३,५९; पै १७,४१,९; –ष्णुः ऋ १,२२, १६;१७;[१८; ८,१२,२७]; ६१, ७[e]; ८५,७; ९०,९; १५४, २; १५६, ४;५;१८६,१०; २,१,३; ३,५५,१०; ५,४६,४; ४९, ३; ६,१७,११; ४९,१३; ५०,१२; ७,३५, ९; ९३,८;१००, ३;४; ८,१५,९;२५, १४; ५२,३;५४, ४;७७,१०;१०, १,३; ६५,[१; (६६,४)];६६,५;९२,११;११३, २;१२८, २; १८४, १; खि २, १४,९; ३,४,३; ६,४; १२, २; खिसा २०, ६; ३२, १; मा १, ९; २, २५[३]; ५, १५†; २०†; ७, २०; ८, १७[f]; ५५[२]; ५७[२]; ९,३१; ११,६०;२३,४९; ३४, ४३;३६,९;का१,३,६;२,६,३[३]; ५,५,२†;८†; ७,८,३;९,३,३[f]; ७,३[२];५[२]; १०, ६, १; १२, ५, ११; २५, ९, ५; ३३, २, ६; ३६,१,९†; तै १, २, १३, १†; २‡[g]; ४; १०, १; ११,१; ४४, १[f]; ७, ४, ४¶; ५, ४¶; ११, १; २,१,३, १[२]; ८,३¶; २,९, १¶; ३¶; ३, १०,२; ११, २; ¶४,१२,२; ३; ४; ५; ७[२]; ५, ५,२¶;३,१, १०,३¶; २,६,१; ३¶; ४,१,४¶; ५, १; ५, १, ४¶; ४, १, ६, १; ११, ३†; ४,९,१; १०,२; ७, ६,२; १४, १†; ¶५, २, १, १; ८,७; ३, ४, २; ५, १, ४[२]; ६, ५, २; ७, ३, २; ¶६, १, ४, ४; ७, ३; २, ४, २; ९, २; ५, १, २; ३; ६, ७, ३; ७, १, ५, ५[३]¶; ५, ५, २¶; १३, १; मै १,२, ९[२]†; ३, १३; २७; ३८[f]; ४, २[३]; ७¶;१४¶;¶६,८[२];९; ९, २[h]; ११, १०[३]; २, ¶१, ७[५]; १०; ¶२, ५; १३; ३,४; ५¶; ४,३[३]¶; ५,३[२]¶; ७,६; १६†; ९, १; ११, ५; १३,२०; २१; ३, १, ७; १०¶; २, ७¶; ६, १[३]; ¶; ८¶[२]; ७, ९¶; ८, ३[३]; ¶[२];†; ४¶; ७[४]; ¶[२]; †; ८¶; ९, १¶; ¶४, १, ३; ६; १२[२]; †; ३, १[२]; ७[३]; ८; ४, ५; ७; ५, ४; ६, २; ५; ७, २; ११, ४[२]†; १२, १†; १४, ५[३]†; काठ २, १०[३]; †[२]; ३, ९[f]; ४, ५; १२[f]; १६; ५,५[४]; ९,१०[h]; १०,१[६]; ११,७; ८; १२, ३¶; १३, ३[२]¶; ९[f]; १४, ४[३]; १६, ५; १९,९¶[२]; २१, १; २२, ३; १३[३]¶; २३, ३¶;५¶; २४,३¶; ८¶;२५,२[४]¶; ८[३];¶[२];†;९[७]¶; २६, ३¶; २७, १०¶; २९,

---

[a]) विप. (*उद्दीपक- [मद-])। पाठः? (√*विष् [=√भृज्,ष्] 'दीपने'>भावे) *विष्ण-> तद्वदर्थे *विष्ण-वत्- > -वति इति शोधः (वैतु. विष्णु-> [सप्त१] यनि. इति प्रायोवादः?)। सस्थ. ?अस्यु> *आत्म्युम् (आत्मीयम्) इत्यपि शोधः।

[b]) विष्णौ-चित् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. सत् = सप्त१ इति?)।

[c]) विष्णवे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. उत्तरं स्थलम्, ऋ. कौ. च)।

[d]) एकतरत्र सपा. तै १,३,५,१;६,३,२,२ आपश्रौ ७,२,२ वैष्णवम् इति पाभे.।

[e]) पाठः? (तु. पृ २४७९ c)।

[f]) सपा. पै २०,२,६ पूपा इति पाभे.। पृ २०८१ l पाभे. अपि द्र.।

[g]) = सपा. माश ३, ५,३, १४ तैआ १,८,३। ऋ ७, ९९,३ विष्णो इति पाभे.।

[h]) सपा. तैआ ३,८,१ सोमः इति पाभे.।

२¶; ३१, २[२]¶; ३२,३¶; ५; ३५, २; ३७, ११[२]; ३९, १३; ४०, १०†; ४५, ९[२]; क २, ४[३]; †[२]; ३, ४; १०[a]; ३५, ९¶; ३६, २¶; ३७, ४¶; ¶३८, १; ५[४]; ४०, १[३]¶; †; २[७]¶; ४१,१¶; ४५,३¶; ४७, २[२]¶; ४८, ३; †कौ १, २२२; २, ९९७; १०१९; १०२०; १०२४; †जै १,२३, ९; ४, ८, १०; ९,१;११,४; शौ ३, २७, ५; ५,३,३†; २५, ५†; २६,७; ६,३,१; ७,१८, ४[b]; २७, २†; ४†;५†; ८,५, १०; १०, १०, ३०; १२,१,१०; १३, २, ३१; १४,२,१५;†१५,१४,९;१८,३, ११; १९,९,६†; १०,९†;†२०, ३५,७; १०६,३; पै १,४०, २; २,८६,५; ३,२४,५; ५, ४,३†; १५,४; ६, १९, १; ९, २, ७; १२,७; १३,२,३; ८,९†; १५, ८, १[c]; १६, २७, १०; १०९, १०; १७,१,१०; १८,८,६;२३, ८; २२,२[d]; १९,१, १४; २०, ६,१०†; ५०,३; –ष्णुना ऋ २, २२,१; ५, ५१,९; ६, २०, २; ८,३५,१; मा १०,३०; का ११, ९,२; तै २,१,४,४¶;५¶;७,३, ११,२; मै १, ६, ६[३]¶; २, ५, ३[२]¶; ¶३,१,२; ७;८,७; ¶४, ६, २; ५[२]; काठ १०, १[३]; १३, ४[२]; २३, ३¶; २५, ८¶; २७, १०¶; ४३, १; ¶क ३५, ९; ४०, १; †कौ १, ४५७; २, ८३६; जै १, ४८, १†; शौ २०, ९५, १†; पै ४, ३०, ५; –ष्णुम् ऋ ३, ५४, १४; ५, ४६,[३; ७, ४४, १]; ६, २१, ९; ४८, १४; ७, ३६, ९; ३९, ५; ९,९०,५; १०,१४१,३; ५; मा ७, २०; ९, २६†; २७†; ३३,४९†; का ७, ८, ३; १०, ५,५†;७;११,९,२; ३२,४,६†; तै १,७,१०,२†; ३†; २, १,८, ३¶;२,९,३[२]¶;६,२,३,१¶;५, १,३¶;७,५,५,२¶; मै १, ११, ४[२]†; २,१, १०¶; ¶३,७, ९; ८, १; ३; ९, १; ४, ¶१, ३; १३; १४, ६[२]; काठ १४, २[२]†; १९, ११¶; २५, १; ८; ३१, १०¶; ३४, ४¶; ¶क २९, २$; ३१, १; ३८, ४; ४०, १; ४७, १०; कौ १, ९१†; जै १, १०, ५†; शौ ३, २०, ४†; ७†; ७,२६,१[e]; २; ११, ८, २; पै ३, ३४, ५; ६†; १५,१३,२; १९,१,१३†;२०,१४,१०[e];१५, १[e]; २[e]; –ष्णू मा ८,५९[e]; का ९,७,८[e]; मै ४,१४,६[e]; –०ष्णू काठ १, १२[f]; ३१, ११[f]; क १, १२[f];४७,११[f]; –ष्णूनि मै १,१, १२[g]; –०ष्णो ऋ १,९०,५; ७, ९९,१;८, २७,८;८३,७; मा १, ४; ८,१; ३३,४७†; का १,२, ४; ३२,४,४†; तै १,१, ३, १; २,४,१२,३¶; ३,१,१०,३; २, १०,१; मै १,१,२;३,९; २, ४, ३¶;४,१,३;१४,५†;–०ष्णो ऋ १,१५६,१;३; ४, १८,[११; ८, १००,१२];५,४६,२; ६,६९,८; ७,९९, २; ३[h]; ६; [७; १००, ७];१००,२;६; खि ५, ४,१०; ७,३,१; मा २,६;८[f]; ५, १६[h]; १९[२];३८; ४१; ३३, ४८†; का २,१,९;२,२[f]; ६,८; ५,५, ३[h]; ७[२]; ९,४; १०,१; ३२,४, ५†; तै १,२,१३,२[२]; ३, ४, १; ६, २,२; २,२,१२,४†;५†; ३,२, ११,२†; ३†; ६,२,९,३¶; ७, १, ६, ७†; मै १, १, १२; २, ९[३h]; १३; १४; २,४, ४†; ३, ८,७; ४,१,१३; १०, १†; १२, ३†; ५†; काठ १, ३; ११; २, १०[३h]; †३,१;२; ६,१०†; १२, ३[३];१४†; २५,८; ३१,२; १०; १४; क १,३; ११; २, ४[३h];†; ८;९; ४०,१; ४७,२;१०; †कौ २, ९७५; ९७७; †जै ४, २२, ७; ८; शौ ७,२७,३; ८[२]; ४५, १†; १७, १, ६-१९; २४; पै १३, २, १२; १७, २६, १२; १८,३१,१-८; ३२, १-३; २०, ६, ७; ८[२]; १५, ३†; –ष्णोः ऋ १, २२, १९-२१; १५४,१; ५; १६४, ३६; २, ३४, [११; ७, ४०, ५]; ५, ३, ३; ८७,

a) पाभे. पृ २९५४ *f* द्र. ।

b) पाभे. पृ २०८१ *l* द्र. ।

c) सपा. शौ ५,२४,६ मरुतः इति पाभे. ।

d) सपा. शौ १७,१,१८ लोकः इति पाभे. ।

e) सपा. विष्णुम् <> विष्णू (माश ४,५,७,७ तैब्रा २,८,४,५ प १,५ आश्रौ ५,२०,६ शांश्रौ ३,२०, ४ च) इति पाभे. ।

f) सपा. °ष्णू <> °ष्णो (माश १,४,५,२ च) <> तै १, १, १२, १ तैब्रा ३, ३,७, ६ आपश्रौ २, १३, ७ अग्नाविष्णू इति पाभे. ।

g) *विष्णु-वत्- > -वन्ति इति शोधः । विप. (कपाल-) ।

h) पाभे. पृ २९५४ *g* द्र. ।

८; ८, ९, १२; २०, ३; ३१, १०; ९,१६, ५; १०, १५, ३; १८१,[१-३]; खि २,१, २[a]; ३, १२,३; ४,१३, ३; मा १, ३०; २, २; ८; ४, १०; ५, १८†; २१[४]; ६, ३‡[b]; ४†; ५†; १०, १९[३]; १२, ५[४]; १३,३३†; १४, २४; १९, ५६†; २५, ५; ३४, ४४†; का १, १०, २; २,१, २; २,३; ४, ४, ३; ५, ५, ६†; ९[४]; ६,१, ३‡[b]; ५†; ६†; ११, ६;४[३]; १३, १, ६[४]; १४, ३,७†; १५,८,१; २१,४, ७†; २७,५,१; ३३,२,७†; तै १, १,११, १; २; १२, १;२,२,२; १३, ३[५];†; ३, ६, २[३];‡[b];†[२]; ६, ४, ३; ५, २[४]; ७, ४, ४; ५, ४; ७, २[३]; ८, १०, २[३]; १५,१[३]; २,६,१२, ३†; ३, २, ३,२;६,१;५, ३,१;४,२,१,१[४]; ९,३†; ३,९,१; ५,२, १, १;५, १,५¶;६,२,९, ४[४]¶; मै १,१, २;५;१२; १३; २,१;२; ९[५];†; १४[३];‡[b]; †[२];३,९;८,९¶;९,२; २,१,१०¶; ५, ३¶; ६, ११; ७,८[४]; ८,५; ३,२, ७[२]; ६, ६; ८, ४¶; ७[४];†;¶; ९,३†; ४†; १५,५; ४,१, २¶;५; ६; १३; १४;४,५[२];¶;१०,६†; १२,१†; १४,५†; काठ १,४;५;११;१२; २,३;१०[६];†; ३, ३[३];‡[b];†[२]; ४, २[३]; ५,३; ९,१०; १०,१; १३, १०;१५,८; १६,८[४];१६†; १७, ४;२०,७[३]¶; २१,१;१४†;२३, ३; २५,८[६];†; २६, ५[३]†; ३१, ३; ४; ११; ३२, ३; ३९, ६; क १,४; ५; ११; १२; १५; २, ४[६]; †; १०[२]†; ३,२[३]; २६, ३; ३१,९[४]¶; ३५,९; ४०, १[५];†; ४१, ३[२]†; ४७, ३; ४; कौ १, ५२७†; †२, २९३; १०२१; १०२२; १०२३; ३, २, ५; †जै १, ५४, ९; २, ५, ७; ३, २४, ९; ४, ९, २; ३; शौ †७, २७,१; ६;७; ९,२,६; १५, १७†; १०, ५, २५-३५; १८, १, ४५†; २०, १४१, २; पै १३,९,११; १४,१; १६,६९, ५; ७६,५; १२१,१-१०; १५०, ८; २०,६,९†;४३,५; –०ष्णोः शौ ७,४८,३; पै २०,१०, १३; –ष्णौ मै ४,४,७¶.

वैष्णव[c]– -वः मा २४, १; का २६,१,३; ¶तै २,१,८,३;३,५, १, ४; ५, ५, १, ५; ६, ५,२; ६, ३, ३, १; ४, ४; ७, १,५, ७; ¶मै २, २, १३; ६, ४; ५; १३$; ३, ६, १;७, ९[३]; ९,२; ३; १३, २$; ४, ३,१; ७; ८; ४, ७; ¶काठ १९,३; ९; २२, ३;१३;२३,२; २४,८[३]; २६,२; ३;५[३]; ३४, १५[२]; १६; ¶क ३५,९;३८, १[३]; ४०, ५; ४१, ३[३]; –वम् खि १,२, ९; मा ५, २१;२५; का ५, ५, ९;६,५; तै १,२,१३,३;३,५,१[d];८,८,१¶; १७,१; २,१,३, १¶; ५, २¶; ८,३¶; ५,६,५, १¶; ६,२,९, ४¶;३,३,२[d]; मै १,२,९[२];११[३e]; ८,१०; २, २,१३¶; ५, ३[३]¶; ३,१,७¶;२,७¶;८,७[३]; काठ २, १०[२]; ११[२]; १३, ३[२]¶; २२, ३; २५, ८[४];¶[३]; २६, १¶; क २, ४[२]; ५; ४०, १[३];¶; ४¶; –वाः मा ५,२५; का ५,६, ५; तै ५,२,८,७¶; ६,९,३¶; १६, १; ६,२,११,१¶; काठ ४९,६; –वान् मा ५, २५[३e]; का ५, ६; ४[३e]; तै १, ३,२,१; २[४e]; ६,२, ११,१; मै १, २, ११; काठ २, ११[४e];२५,९[६]; क २,५[३e]; ४०, २[६]; –वानि मै १,१,१२.

वैष्णवी– -वी मा ५,२५[२]; २४,३६; का ५,६,५[२]; २६, ८, १; तै १,३,२,२[४]; मै १,२,११[२]; ३,१४,१७; काठ २, ११[२]; २५, ९[६]; क २,५[३]; ४०,२[६]; –¶वीः तै ५,६,९,२; ३; –वीभ्याम् तै ६,२,९,२¶; –वीम् मा ५,२३; का ५,६,१; तै ६,१,४, ४¶; मै १,२, १०; ३,६, ८¶;८,८; ९, २¶; काठ २,११; २३,५; २५, ९[२]; क २,५¶;२९, ८¶; ३६, २¶; ४०,२[२]; –¶वीषु तै ७,५, ५, २; काठ १४, १०; ३४,४; –¶व्या तै ३,१, ६, १; १०,३; २, ६, ३; ५,२, ८, ७; ६, ३, ३, १; ४, ३; मै ३, २, ७; ८, ७[२]; ९, १[३]; ३; ४, ६, २; ५; काठ २०,७; २५,८; २६,१;२[३]; ३; ५[३]; २९, २[३]; क ३१, ९; ४०,१;४;५[३]; ४१, ३[३]; ४५,३;

---

[a]) विष्णोर्बाहुबलेन > सपा. खिसा २,२ विष्णुबाहुबलेन [स्वरः ?] इति पाभे.। [b]) = सपा. माश ३,७,१,१५। ऋ १,१५४,६ क २,१० या २,७ वृष्णः इति पाभे.।

[c]) विप. (विष्णुदेवत्य-, विष्णुसंबन्धिन्- [दर्भ-, यूप- प्रभृ.)। सास्यदेवतीयस् तस्येदमीयो वा अण् प्र.।

[d]) पाभे. पृ २९५४ *d* द्र.। [e]) सपा. वैष्णवम् (आपश्रौ १२, २, १५ च) <> वैष्णवान् (आपश्रौ ११, १२, ५; १२, २, १५ प्रभृ. च) इति पाभे.।

–व्यौ[a] मा १,१२; १०, ६; का १,४,१.

वैष्णव-वरुण[b]– > वैष्णव-वारु(ण>)णी[c]– -णीम् मै २, ५,३[२]¶[d].

¶वि(ष्णु>)ष्णा-वरुण[e]–>वैष्णा-वरु(ण>)णी[f]– -णीम् तै २,१, ४,४[२d].

¶विष्णु-क्रम[g]– -माः तै १,७, ६, २; –मान् तै १, ७,५, ४; ६, १,२[२]; ५,२,१,१; २;७.

विष्णु-प(ति>)त्नी[h]– -त्नी[i] खि २, ६[२],२६?[j]; तै ४,४,१२,५[२]‡[k]; मै ३,१६,४[२]; ‡[k]; काठ २२,१४[२]; ‡[k]; पै १५,२,३‡[k];४; –त्नीम् खि २,६,२,२५; –त्न्यै मा २९, ६०; का ३१,५,१; ¶तै ७, ५, १४, १; मै ३, १५, १०; काठ ४५,१०.

विष्णु-मनो (नस्-अ)नुक्(ल>)ला– -०ले[l] खि २,६[३], २५.

विष्णु-मुख[m]– -खः मै १,४,७; काठ ३२, ५¶; –खाः ¶तै १,७, ५, ४; ५,२,१,१; मै १,४,७; काठ ३२,५.

विष्णु-वत्– -वन्ता ऋ ८,३५,१४.

विष्णु-स्तोत्र[n]– -त्रम् खि २,१४,९.

¶विष्णु-वरुण–>वैष्णुवारु(ण>)णी– -णीम् काठ १३,४[२d].

विष्णू-वरुण[o]– -०णा मै ४, १४, ६[२]‡[p].

¶विष्ण्व (ष्णु-अ) नुष्ठि ⌊,स्थि⌋ त[q]– –ष्ठितः मै २,४,३[२]; -स्थितः तै २, ४, १२, ३-५.

?विष्णूण्य् पै १६,७१,१०.

विष्पट्[r] ऋ १,१८९,६.

विष्पर्धस्(बप्रा.)– -र्धसः ऋ १,१७३, १०[s]; ५,८७,४[t]; ८, २३, २[u]; –र्धाः[v] मा १५,५; का १६,१,८; तै ४, ३, १२, ३; मै २, ८,७; काठ १७, ६; क २६, ५.

विष्पित[w]– -तस्य ऋ ७,६०,७; –ता ऋ ८,८३,३.

†विष्पुलिङ्ग(क>)का[x]– -काः ऋ १,१९१,१२; पै ४,१९,३.

---

a) =सपा. माश १,१,३,१; ५,३,५, १५ कौगृ १, ४, ३ शांगृ १, ८,१६ द्रागृ १,७,२० खागृ १,२,१२ । तैब्रा ३,७,४,११ आपश्रौ १, ११, ७ जैगृ १, २ : ३ वैष्णवी इति, वागृ १,१२ वैष्णव्ये इति च पाभे. ।

b) द्वस. पूप. स्वार्थिकः अण् प्र. ।

c) विप. (वशा-)। सास्यदेवतीयः अण् प्र. उभयपद-वृद्धिश्च । d) सपा. वैष्णववारुणीम् <> वैष्णावरुणीम् <> वैष्णुवारुणीम् इति पाभे. ।

e) द्वस. पूप. वैकल्पिकः आनङ् उसं. (पा ६, ३,२६)।

f) उप. वृद्ध्यभावः (पा ७,३,२३)।

g) षस. अन्तोदात्तः । h) नाप. । बस. ।

i) पृ २३९५ q दिशा विपरिणामः द्र. ।

j) सपा. खिसा ११,२६ विष्णुपत्न्यै इति पाभे. ।

k) सपा. ऋ ९,८९,६ विभे. । l) °मनो° इति स्वरः? ।

m) विप. । बस. । n) षस. । वि° इति स्वरः? ।

o) द्वस. पूप. दीर्घः (पा ६, ३, १३७)। उभयपद-स्वरः । p) पाभे. पृ ८२८ l द्र. ।

q) विप. (विष्ण्वनुयात- ⌊इन्द्र-⌋)। तृस. ।

r) नाप. (⌊अभिद्रुताम्⌋ हिंसक- ⌊अग्नि⌋)। (वि√स्पृ 'हिंसायाम्'>कर्तरि) *वि-स्पृत्– > ⌊प्र१⌋ -स्पृत्– > यनि. । षत्वम् उसं. (पा ८, ३,७० ⌊तु. पपा. नावग्रहः, सा. ⌊तात्पर्यमात्रे⌋ < वि √स्पश् 'बाधने' इतीव; वैतु. गुप्तचरार्थे < वि√स्पश् 'दर्शने' इति प्रायोवादः ?)।

s) विप. (*उत्तमस्तुतिकृत्- ⌊नृ- *=स्तोतृ-⌋)। पाठः? वृष-वर्धसाम् उ इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. वि-स्पर्धसः इति ⌊पूप. विगतभावे इति वें. सा., विशिष्टभावे इति PW. प्रमृ. ?⌋)। बस. पूप. श्रैष्ठ्यवाचकम् इति, उप. (√वृध् '*स्तुतौ'>भावे) *वर्धस्– इति च ।

t) *नाप.(अश्व-)। बस.। वृष–(*=वहन–)+वर्धस्–(<√वृध् '*वहने')>*वृष-वर्धस्–>यनि.। शेषं s द्र.।

u) °र्धसो रथा° इति पाठः? *वृष-वर्धसम् इति, (*व्रथ–=व्रत्–=स्तोत्र->)*व्रथानाम् इति च शोधः। विप. (*बहु-वर्धक- ⌊अग्नि-⌋)। बस. उप. =वृद्धि-। शेषं t द्र.।

v) नाप. पुं. (द्युलोक- ⌊तु. म.⌋)। बस. उप. *=द्युति-। शेषं t द्र.।

w) नाप. न. [*महाकष्ट- (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ वें. स्क. प्रमृ.)]। <(वि√स्पृ 'हिंसायाम्'> कर्तरि) *वि-स्पृत– > *विष्प्रित– > यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. या ⌊६,२०⌋ = विप्रास- ⌊*विपरीत-लाभ-⌋ इत्यर्थे <वि+⌊√विद् 'लाभे'>कर्मणि⌋ *विद्–> गस. इतीव, दे ⌊४, २⌋ <√विष् 'व्याप्तौ' +क्तः प्र. पि इत्युपजनश्चेतीव, PW. प्रमृ. यनि. अर्थे <वि√स्फाय् इति च ?)।

x) नाप. [*विषयुक्तान्नविज्ञापयित्री- (शकुन्तिका- ⌊तु. वें. पक्षे तात्पर्यमात्रे⌋)]। विष्–+*प्रुक्ष्– (=*पृक्ष्– ⌊अन्न-⌋) > कस. *विष-प्रुक्ष्–+(√लिङ्ग् 'ज्ञापने'

वि√ष्पृ(<स्पृ[भेदने]), विष्परत् शौ ६,५६,१[a]; १०,४,८; पै १६, १५,८.
?विष्पूर्यते[b] खि ४,५,२०.
वि√ष्फु(<स्फु)र् > †वि-ष्फुर्(त्>)न्ती- -न्ती ऋ ६,७५, ४; मा २९,४१; का ३१,२,४; तै ४,६,६,२; मै ३,१६,३; काठ ४६,१; पै १५,१०,४.
वि-ष्युत्- वि√षो द्र.
वि√ष्य(<स्य)न्द्, विष्यन्दते पै १६,१२०,३[२]; विष्यन्देत मै १,८,२¶.
वि-ष्यण्ण- -ण्णम् मै १,८,१०.
वि-ष्यन्दमान- -ने मा ३९,५; का ३९,३,१.
?विष्यन्नम् पै ८,९,८.
वि-ष्यूत- वि√षिव् द्र.
?विष्वं [,ष्वं पै.] गोरूपम्[c] शौ १९, ४९,८; पै १४,४,८.
विष्वञ्च्- विषु- द्र.

वि√ष्व(<स्व)प् > ¶वि-पुस- -सम् मै ३,४,५; काठ २२,२.
विष्वाच्[d]- -ष्वाचः ऋ १,११७, १६.
वि-सं√शो, विसंश्यति काठ ३७,१२.
वि-सं√सृज्, वि…संसृज पै १९, २०,१२; २०,४०,२[e].
वि-सदृश[f]- -शा ऋ १,११३,६; -शाय तै ७,३,१७,१; काठ ४३,७.
वि-सर्ग-, वि-सर्जन-, वि-सर्जित- वि√सृज् द्र.
?वि-सर्पती वि√सृप् द्र.
वि-सल्प-, वि-सल्पक- वि√स्लप् द्र.
वि√सृ, वि…असरन्, वि(असरन्) शौ ३,३१,३.
विसस्रे ऋ १०,७१,४; वि… सस्रे ऋ ७,३६,१; वि…सस्रुः ऋ १,७३,६.
वि-सर्मन्[g]- -र्माणम् ऋ ५,४२,९.
†वि-सार[h]- -रे ऋ १,७९,१; तै ३,१,११,४.
वि-सृत्[i]- -सृतः ऋ ४,१९,५.
वि√सृज्, >सर्जि, ¶विसृजते तै १, ७,६,७; ६,४,११,३; मै ३,६, ९[३]; ९,१; काठ २३,५; २४, ९; २६,२[२]; २७,९[३]; क ३६,२; ३८,२; ४०,५[२]; विसृजति मै ३,१०,१¶; ¶विसृजति तै ५, १,६,१; ६,१,४,४[२]; ४,३,२; ५,५,२; मै ४,६,३; काठ २५,१[२]; २८,३; क ३८, ४[२]; ४४,३; वि…सृजति, वि(सृजति) ऋ १,४८,६; विसृजन्ते मै ४,१,६¶; ¶विसृजन्ते मै ३,८,२[२]; ४,६,४[३]; काठ ३१,४; क ४७,४; विसृजन्ति खि ७,५,१; काठ १०,७¶; वि…सृजन्ति ऋ ५,५३,६[j]; तै २,४,८,१†; विसृजे काठ ३, १; क २,८; विसृजताम् शौ १२,१,१०; पै ८,९,१२![k];

>कर्तरि)*लिङ्ग(क्>)का-> उस. *विषप्रुड्लिङ्गका- > *विष्प्रुलिंल-> *°ष्पूलि° > यनि. (वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. विष्फुलिङ्ग- = अग्निकण- इत्यस्य रूपान्तरमितीव ?)। पपा. नावग्रहः। सस्थ. पुष्प- (भोजन-) <√पुष् 'पुष्टौ', ?आरे>पारे इति, ?हरिष्ठा>°ष्ठम् इति, ?मधुलाचकार>मधुलम् आ-चकार इति च शोधः। उत्तरार्धे *पारे…मधु इति जागतो मध्यमः पादः द्र.।

[a]) विष्फरत् इति मूको.। विष्फुरत् (<वि√स्फुर्) इति सा.। पाभे. पृ २९१२ t द्र.।

[b]) ?विष्पूर्यते शिरः > विष्पूर्य (<वि√ष्पृ[<√स्पृ]), तच्छिरः इति शोधः (तु. खिसा २९,२०)।

[c]) विश्वञ्च्- > -*ङ्क् > -ङ्ग् (क्रिवि. न. द्वि१ = विश्वक्,ग् [वैतु. पा ६,३,९२]), *वि-रूप-> -पम् (नाप., प्रास.) इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. शंपा. विश्वङ्, गो° इति, RW. विश्वाङ्गं रूपम् इति च)।

[d]) नाप. (हिंस-, रिशादस- *=श्वापद-)। (√*वृष् [=√रिष्] 'हिंसायाम्' >कर्तरि) *वृष्वर्- + *वृत्य- (=वृत्ति-, कर्मन्-) > बस. *वृष्वर्-वृत्य-> *विष्वाव च-> *°ष्वावा(च>)च्->यनि.। पाठः? °चो>°चाम् [ष३] इति शोधः (वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. असुरार्थे व्यप. [<*विष्व-+√अच्] इति कृत्वा यनि. रूपं पं१ वा ष१ वेति)। सस्थ. विप- *=साहसकर्मन्-(<*वृष्म्यु-) इति, जात- *=वर्ग-,गण- इति (वैतु. =अपत्य इति प्रायोवादः ?)।

[e]) 'वस्तेः [पं१] आ (कप्र.) विसंसृज ([तत्र संसक्तं सत् ततः] पृथग् भव)' इति वा.। समोऽर्थो विना निषिद्धः द्र.।

[f]) विप. (विगतसादृश्य- [अश्व-, जीवित-])। बस.।

[g]) विप. [विसरण-शील (वित्त- [वैतु. GW. प्रमृ. विनाशार्थे भाप. इतीव ?])]।

[h]) भाप.।

[i]) नाप. [विसरणशीला- (नदी-धारा- [तु. सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. =मनुष्य- इति, BW. MW. भाप. इति च])]।

[j]) तु. सस्थ. टि. अनु। पाभे. पृ २२१८ k द्र.।

[k]) वि-असृ° इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ?नयशित-, छन्दश्च)।

१७,२,१; विसृजतु ¶काठ २५, १[a]; क ३८,४¶[a]; पै १७,१५, २; विसृजस्व ऋ १,१०१,१०; †विसृज,>जा ऋ ४, ४, २; मा १३, १०; का १४, १, १०; तै १,२,१४,१; २,४, ८, २§[b]; ३,५,५, २§[b]; मै २, ७, १५; काठ १६,१५; २५,१; क २५, ६; ३८,४¶; वि···सृजतम् खि १,११,६; वि···सृजावहै मै १, २,१३; ¶व्य(वि-अ)सृजत्[c] मै ३,८,१; काठ २५,१; क ३८,४; वि···असृजत् ऋ ३, १, ९; वि···असृजत् ऋ ४, १८, [(१, ८०,१०)७;१९,८];वि(असृजत्) ऋ ३, १,९; ‡वि···सृजत्[d] कौ १,३१५; जै१,३३,३; व्य(वि-अ) सृजन् काठ१०,७; †वि···असृजः ऋ ५,३२, १; कौ १, ३१५; जै १, ३३, ३; वि···सृजः ऋ ५, ३२,१[d]; ¶विसृजेत् तै ६,१, ४, ३; ४; मै ३, ६, ८; ¶विसृजेत् तै ६, १, ४, ३; मै ३, ६, ८; काठ २३,५[3]; क ३६,२[3].

वि···ससृजे ऋ ७, ३६, १; †व्यु(वि-अ)सृष्ट[e] ऋ १०, ३१, ९; शौ १८, १, ३९; पै ५,३१, १; व्यस्राक्षुः काठ १०, ७; विस्राटम् शौ ११, २, १; पै १६,१०४, १; †वि···असृग्रम्[f] ऋ ९, १३, ६; कौ २, ५४१; जै ३,४२,८.

¶विसृज्यते तै ६,४.११,२; काठ २६,२; क ४०,५; ¶विसृज्यन्ते काठ ३५, २०[2]; क ४८,१८[2].

†वि···असृक्षत ऋ १०,८६,१; खि ३,१७,१; शौ २०,१२६,१.

वि-सर्ग[g]- -र्गम् ऋ ७,१०३, ९; -र्गे ऋ १०,५, ६[h]; शौ ५, १, ६†; -र्गे खि २ १२,१[i].

वि-सर्जन- -नम् मा १,१५; का १, ५,३; तै १,१,५,२; मै १,१,६; ४, १०; ४, १,६[2]; ¶; काठ १, ५; ३१,४[2];¶; ३२,७; क १,५; ४७,४[2];¶; -र्ने ऋ ५,५९,३; ८, ७२, ११; कौ २, ९५३; -र्नेन[j] ऋ १०, १२९, ६; मै ४,१२,१.

वैसर्जन[k]- -¶नानाम् मै ३, ९,१; काठ २६, २[3]; क ४०, ५[3]; -नानि ¶तै ६,३, २,१; २; -ने काठ ३४, १५; -¶नैः काठ २६,२; क ४०,५.

¶वैसर्जन-त्व- -त्वम् मै ३, ९,१; काठ २६,२[3]; क ४०,५[3].

वि-सर्जित- -०त,-तम् मै २,९,१०.

वि-सृजत्- -जद्भ्यः मा १६, २३; का १७, ३,२; तै ४, ५, ३, २; मै २, ९, ४; काठ १७, १३; क २७, ३; -जन् पै १३, ३, ८; -जन्तो ऋ १०, ६५, ११?[l].

φवि-सृजान- -नः ऋ ७, ३८, २.

वि-सृज्यमा(न>)ना- -नाभ्यः[m] पै १, ३७, २; १९,१८, ३; -नायै शौ ६, ९०, ३[m].

वि-सृष्ट,ष्टा- -ष्टः ¶मै ४, ६, ८; ¶काठ २६, ३; ३४, १५; -ष्टम् क ४४, ३¶; पै ५, ७, १४[n]; -ष्टा पै ४,१५,६?; -ष्टाः ऋ ८,१००,१२; शौ २, ३, ६; ४, १५, १६[n]; -ष्टायाम्[o] काठ ३४,१४.

विसृष्ट-धेन,ना- -ना ऋ ७, २४, २[p]; -नाः[q] काठ ३५, ९; क ४८, १०.

---

a) सपा. तै ६,२,३,२ अस्यतु इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २९४९ o द्र.।

c) सपा. तै ६,२,३,२ अवासृजत् इति पाभे.।

d) सपा. °सृजत्<>°सृजः (या१०,९ च) इति पाभे.।

e) पपा. वि, अ° इति स्वरः शोध्यः (तु. पा ८,१,७१)।

f) प्रपु३ द्र. (तु. पृ २२१८ o)।

g) भाप., नाप.। घञन्ते थादि-स्वरः।

h) धा. दीप्तौ वृत्तिः, अधिकरणे कृचेति कृत्वा द्यु-पर्यायः स्यात् (तु. पृ १८४९ h)।

i) °सु° इति स्वरः?।

j) सपा. तैब्रा २,८,९,५ विसर्जनाय इति पाभे.।

k) नाप. (होम-विशेष-)। तस्येदमीयः अण् प्र.।

l) पाठः? (*व्य>)वि-सृजन्त (लुङि प्रपु३) उ इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. =°जत्->°जन्तः इति?)।

m) सपा. °मानाभ्यः<>°मानायै इति पाभे.।

n) सपा. °ष्टम् <> °ष्टाः इति पाभे.।

o) =सपा. माश्रौ ३,६,२। मा ८, ५४ का ९, ७, १ व्याहृतायाम् इति पाभे.।

p) विप. (विमुक्त- [=निरोधमुक्त-, उदार-] वाच्- [मनीषा- =स्तुति-])। 'इयं (मदीया) विसृष्टधेना सुवृक्तिः (*सुवचनवती) मनीषा इन्द्रं जोहुवती (भृशं ह्वयन्ती [सती]) भरते (*वर्धते, स्तौति)' इति वा. (तु. वें. सा. PG [३, ३९]; वैतु. GW. GRV. उप. =दुग्ध- वा वृष्टि- वेति)।

q) विप. (वृष्टिप्रद- [ऋतु-])।

वि॒सृष्ट-राति[a]- -तिः ऋ १, १२२,१०.

वि॒-सृष्टि- -ष्टिः ऋ १०, १२९, ६;७; मै ४, १२, १[?]; -¶ष्टिम् काठ १०, ७[?]; २५,१; २८,३; क ३८, ४; -ष्टीः काठ १०,७[?].

वि-सृत्- वि√सृ द्र.

वि√सृप्, वि॒सर्पति मा २३,५५;५६; का २५, १०, ३; ४; विसर्पतु काठ ४०,५; पै १,९६,४; वि॒... सर्पत ऋ १०, १४, ९; मा १२, ४५; का १३,४,१; तै ४,२,४, १; मै २, ७, ११; ३, २, ३; काठ १६, ११; २०,१; क २५, २; ३१, ३; शौ १८, १, ५५; व्यु(वि-अ॒)सर्पः काठ ७,१२; शौ १८,१, ५५; पै १७,६,२.

?वि-सर्पती पै १७, १३, २.

वि-सृ॒पस्[b](:)मा १,२८;का १,९,६; तै १,१,९,३; मै १,१,१०; काठ १,९;२५,५; क १,९;३९,२.

वि॒-सृष्ट,ष्टा- वि√सृज् द्र.

वि√स्ल(<सृ)प् > वि-सल्प[c]- -ल्पस्य शौ ९, १३, २०[d]; पै २०,५६,६[e].

वि-स॒ल्पक[f]- -कः[g] शौ ६, १२७, ३; १९,४४,२[h]; -कम्[g] शौ ६, १२७,३; ९, १३,२; ५; पै १९, २८,१५; -कस्य[g] शौ ६, १२७, १[i]; पै २०, ३७,१; ५६,९.

वि√स्तृ, स्तॄ, ष्टृ > ष्टिर्, वि॒स्तृ-णीताम् ऋ ७, १७, १; वि॒... स्तृणीमहि ऋ ३, ४, ४.

वि-ष्टा॒र[j]- -रः ऋ ५,५२,१०.

?विष्टार-पक्वो[k] पै ६,२२, ५.

विष्टा॒र-पङ्क्ति[l]- -ङ्क्तिः मा १५, ४; का १६, १, ६; तै ४, ३, १२, ३; मै २, ८, ७; काठ १७, ६; क २६, ५.

विष्टारि॒न्- -रिणम् शौ ४, ३४, ३;४;५[m];८; पै ६,२२,३;४;९; १३; -०रिन् पै ६,२२,१०-१२; -री शौ ४,३४,१; पै ६,२२,१.

वि-ष्टि॒र्[n]- -ष्टिरः ऋ १,१४०,७; २, १३,१०.

वि√स्रंस्,>०सि,¶वि॒स्रंसयति तै ५, १,६,१; मै ३, ८,७; काठ १९, ५; क ३०, ३; वि॒स्रंसयन्ति[o] मै ३, ८, ७¶; वि॒स्रंसयामि शौ ९,३,२; पै १६,३९,२; ¶विस्रं-सयेत् तै ६, २, ९, ४; १०, ७[p]; मै ३,८,७[p].

व्यसिस्रसत् पै १९, ९, १२.

¶वि-स्रं(:सक>)सिका[q]- -कायाः मै २,६,१;४,३,१; काठ १५,१.

१वि-स्र॒स्[r]- -स्रसः[s] ऋ २, ३९,४; ८, ४८,५[t].

?विस्रसा पै २०, ३८,४.

वि-स्र॒स्त- -स्तम् शौ ४, १२, ३; पै ४, १५, १.

¶वि-स्रस्य- -स्यः तै ६, २, ९, ४; १०, ७.

२वि॒-स्रस्[u]- -स्रसः शौ १९, ३४, ३.

---

[a]) विप. (दानशील- [शूर-])। बस.।

[b]) तुमर्थे कसुन् प्र. (पा ३,४,१७)।

[c]) नाप. (रोग-भेद-)। धा. *बाधायां वृत्तिः। गस. कर्तरि अच् प्र. थादि-स्वरश्च।

[d]) तु. W.; वैतु. RW. WI. प्रभृ. विसल्यस्य इति।

[e]) तु. मूको. र.; वैतु. BKA. विसल्यस्य इति?।

[f]) गस. उप. कर्तरि ण्वुल् प्र.।

[g]) RW. विसल्यकः, ०कम्, ०कस्य इति।

[h]) सपा. पै १५,३,२ विशल्यकः इति पाभे.।

[i]) पाभे. पृ २८३३ c द्र.।

[j]) यनि. पपा.? ०रे इति शोधः (तु. L [३३९], GRV.; वैतु. वें. सा. GW. प्रभृ. यनि. ०रः इति?)। '(मरुतः) मह्यं विष्टारे (*वृद्धिं संपादयितुम् [निमित्त सप्त.]) यज्ञम् ओहते (*स्वीकुर्वते)' इति वा.। भावे घञ् प्र. थादि-स्वरश्च (पा ३,३,३३;३४; ६,२ १४४)।

[k]) विष्टारि॒न्- (हव्य-विशेष-)+(√पच् 'पाके'>कर्तरि) *पक्वन्-> उस. विष्टारि-पक्वन्-> [प्र१] -क्वा उ इति द्वि-पदः शोधः। सपा. शौ ४, ३४,५ ?विष्टारिणं पक्त्वा >विष्टारि-पक्वा (तु. पै.) इत्येक-पदः शोधः (तु. छन्दः; वैतु. द्विपद-पाठः सांप्रदायिकः?)। अत्र धा. *भजने वृत्ति-रिति कृत्वा विष्टार्- [*=आप्नद्- इति], विष्टारि॒न्- [=*विष्टार-भर्जिन्- इति] च विमर्शसहं द्र.।

[l]) नाप. (छन्दो-विशेष-)। बस.।

[m]) नाप. (छन्दो-भेद-)।

[n]) गस. उप. भावे क्विप् प्र. (तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. ०ष्टिर्-> यनि. इति स्वरतोऽर्थतश्च चिन्त्यम्)।

[o]) पाभे. पृ २८३९ i द्र.। [p]) पाभे. पृ २८३९ l द्र.।

[q]) नाप. (ओषधि-विशेष- [तु. वैप ४])। गस. उप. कर्तरि ण्वुल् प्र.।

[r]) भाप., विप.। गस. उप. क्विप् प्र.।

[s]) ०स्रसः इति पं१। [t]) विप. (चरित्र-)।

[u]) नाप. (कष्ट-भेद-)। प्रास. उप. भाप.। धा. *बाधायाम् वृत्तिः (वैतु. BW. वि स्रुह्- [ओषधि-भेद-] इति पाठं शोधुकः?)।

पै ११,३,३.

वि√स्रु, विस्रवन्ते पै ५, १०, ८[a]; ?विस्रवो[b] पै ५, १०, ८.

वि-स्रुह्- -स्रुहः[c] ऋ ६, ७, ६; -?हा[d] ऋ ५,४४,३.

?विस्स[e] पै २०, ४२, ८.

वि√हन्, > घन्, विहते मै २, २, १०[f]; विहन्ति मै २, २, १०¶; वि...हन्ति, (वि) हन्ति ऋ ५, ८३,२; वि...घ्नन्ति, वि(घ्नन्ति) ऋ १, ४१, ३; वि...हन्मि शौ ८, ५, ८; पै १६, २७, ८; विघ्नताम् शौ १, २८, ४; †वि-जहि ऋ १,३६, १६; १०,८३, ३; शौ ४, ३२, ३; पै ४, ३२, ३; १९, ४४, ११-१५; †वि... जहि ऋ ६, ५३, ४; ८, ६१, [१३; १०, १५२, ३]; ९, ६७, २१; १०, १५२, ४; खि ४, ५, २२[g]; मा ८, ४४; १८, ७०; का ८,१८,१; २०, ५,३; तै १, ६, १२, ४;२, ५,१२,५; मै ४, १२, ३; कौ १,२७४; २,६७१; १२१७; १२१८; जै १, २९,२; ३, ५५, १२; शौ १,२१,२; ३; ६, २, २$; १९, १५,१; पै २, ८८, २; ३; ३, ३५, १; १९; १, ६; †वि(जहि) ऋ ८, ६१, [१३; १०, १५२, ३]; कौ १, २७४; २, ६७१-१२१७; जै १, २९, २;३,५५,१२; शौ १,२१, ३; १९, १५, १; पै २, ८८,२; ३, ३५, १; वि...अहन् ऋ ५, ३०, ७; वि...हन् ऋ ६, ४७, २; विहन्यात् मै २,१,९¶.

विजघान ऋ १,५१,९; †वि... जघान ऋ ५, ८५,१; काठ १२, १५; वि...जघान ऋ ३, ३३, ७; ७,२१, ४; वि...जघन्थ ऋ १०, १११, ६.

१?वि-घन[h]- -नः तै ३,२,४,१.

२वि-घन[i]- -नाय काठ १३,५.

†वि-वनिन्[j]- -निना ऋ ६,६०,५; मा ३३, ६१; का ३२, ५, ७; काठ ४, १५; कौ २, २०४; जै ३, १८, ११.

†वि-घ्नत्- -घ्नन् ऋ ९,१७,[(१६, ४) ३; ३७, १; ५६, १]; ९७, १६; कौ २,६४२; -घ्नन्तः ऋ ९, ६२, २; कौ २,१८१; जै ३, १७, २.

‡विघ्नती- -तीः तै ४, २, ६, १; मै २, ७, १३; काठ १६, १३; क २५, ४; पै ११, ६, ४.

वि-घ्नान- -नाः[k] शौ ६,३२, ३; ८, ८, २१; पै १, २७, २; १६, ३०, ११.

वि-(घ्न>)घ्नी[l]- -घ्नीम् ¶मै ३, ३, ९[२].

वि-ह(त>)ता[m]- -ता पै ३,३९,१.

†वि-हत्य > त्या ऋ ५,४,५; मै ४, ११, १; काठ २, १५; शौ ७, ७७, ९.

वि-हन्तृ- -न्ता ऋ १,१७३,५

वि-हरत्- वि√हृ द्र.

वि-हव- वि√ह्वे द्र.

---

a) °वं ते इति पाठः? यनि. शोधः। सस्थ. ?आत्मचेलो > आत्म-स्वैराः इति, ?सादय > साधय इति (तु. BKA.), ?सुरापा>सुरायाः इति चापि शोधाः।

b) विस्रवस्व (लोटि मपु१) इति शोधः।

c) विप. (*दीप्तिमत्- [वैश्वानरोऽग्नि-])। <वि√*स्रुह् (*=√शुध्,न्ध्) 'दीप्तौ'। 'तस्य (वैश्वानरस्य) विस्रुहः [ष१] मूर्धनि विश्वा सप्त भुवना (वृक्षे तदीयाः) वयाः (शाखाः) इव अधिरुरुहुः (अधिरूढाः समाश्रिताः)' इति वा. (वैतु. <वि√*स्रुह् [=√स्रु] 'स्रवणे' इति कृत्वा नाप. प्र३ च सत् आपः इति या [६, ३], नद्यः इति वें. सा. GW. प्रमृ., < वि√*स्रुह् [=√रुध्, ह्] 'विरोहणे' इति च कृत्वा नाप. प्र१ च सत् =वृक्षाः इति PW. प्रभृ.)।

d) °हाम् [ष३] इति शोधः (तु. वें. सा. GW. LR. प्रभृ.)। नाप. (समिध्- [वैतु. वें. अन्तरिक्ष्य-जल-?])। धा. दीप्तौ वृत्तिः।

e) आत्मा विषस्य विरसः इति पाद-शोधः (तु. सस्थ. ?दृष्टयः इति, ?सिना सखायि इति च)।

f) सपा. काठ १०,१० अपहते इति पाभे.।

g) वि नो जहि > सपा. खिसा २९,२२ अभितो जहि इति, शौ ६, ३७, २ अत्र नो जहि इति, पै २०, १७, २ अत्र त्वं जहि इति पाभे.।

h) नाप. (कर्तनोपकरण-विशेष-)। शोधस्य पाभे. व्यु. च कृते पृ १६७६ *a,b* द्र.।

i) विप. (विहन्तृ- [इन्द्र-])। उस. उप. कर्तरि अप् प्र. घादेशश्च उसं. (पा ३,३,८२)।

j) विप. (इन्द्राग्नि-)। उस. उप. इनिः प्र. हन्तेः कुत्वं च उसं. (पा ३,२,१५७; ७, ३,५४)।

k) सपा. आगृ ३,१०,११ भिन्दानाः इति पाभे.।

l) विप. (सूर्मी-)। गस. उप. कर्तरि टक् प्र. उसं. (पा ३,२, ५३)।

m) शोधः पृ २०२२ *a* द्र.।

१वि-हुव्य- -व्यः ऋ १, १०८, ६[a]; –व्येन शौ ७, ५,४‡[b].
२विहव्य॑-, ३विहुव्य- वि√ह्वे द्र.
विहल्ह[c]- -ल्हः शौ ६, १६; २[d].
वि√हा (त्यागे), > हापि, विजहाति मा १९, ७६; का २१, ५, ३; मै ३, ११, ६; काठ ३८, १; पै १७, ३४, ८.
विजहुः ऋ १०, ७१,८.
विहायि शौ १८, ३, ९.
वि···हापयामसि शौ १,११,३; पै १, ५, ३.
वि-जुहत्- -हतौ[e] मै १, ४, ३; काठ ५, ४.
वि-हाय मै २, ३, ८[f]; शौ ३, २८, ५;६;१२०,३; पै १६,५१,१.
वि√हा (गतौ), विजिहीते ¶काठ ८, २; क ६, ७¶; शौ १२, १, ४८; पै १७, ५, ६; विजिहते मै ३, ९, ४¶; वि··· जिहताम् खि १, ३, ६; शौ १, ११, १; विजिहीष्व ऋ ५,७८, ५; शौ ५, २५, ९; ६, १२१, ४; पै १२, ६, ९; १३, २,१७; १६,५१,४; विजिहाथाम् तै १, १, १२,१; मै १, १, १३; काठ १, १२; ३१, ११; क १, १२; ४७, ११; व्य॑(वि-अ)जिहीत ऋ २,२३,१८; काठ ४०,११†; वि···जिहीत ऋ ५,४५,३.
वि-हायस्[g]- -यसः ऋ ९, ७५, ५; –यसम् ऋ ८, २३, १९; –यसे ऋ ८, २३, २४; –याः ऋ १, १२३, १; १२८,६; ३,३६,२[h]; ४, ११, ४; ६, १३, ६; ८, ४८, ११; १०, ८२, २[i]; ९२,१५; मा १७, २६†[h,i]; का १८,३, २†[h,i]; तै ४,६,२,१†[i]; मै २,१०,३†[i]; शौ १७,१,२७; पै १८,३२,१०.
विह्नि √वी (बधा.) द्र.
वि-हित- वि√धा द्र.
वि√हु, वि···जुहुरे ऋ ५,१९,२[j].
वि-हुत्[k]- > °हुत्-म(त् >)ती[l]- -तीनाम् ऋ १,१३४,६.
¶वि√हू(>हु)र्छ्, विहूर्छति काठ २७,१; क ४२,१.
वि√हृ(<भृ),जभ्रे॑, विहरति ऋ १०, १६२,४; ¶तै ५, २, ४, १; ६, ३, १, १; शौ २०, ९६, १४; ¶विहरति तै ६, ३, १, २; ¶विहरति काठ २०, १; २७, १; क ३१, ३; ४२, १; †विहरन्ते ऋ ७, १०४, ९; शौ ८, ४, ९; पै १६, ९, ९; ¶विहरन्ति काठ ९, १; २६, १[3]; २९, ८; क ८,४; ४०, ४[3]; वि···हरन्तु पै ९, ७, १४; विहर तै ६, ३, १, २; मै ३, ८,१०;४,९,२; शौ ५,२०,९[m].
विजभ्रिरे ऋ १, १९१, १४[n]; विजह्रुः पै ४,१७,६‡[n].
विह्रियते मै १,७,३¶; ¶विह्रियेते

a) विप. (*विगृह्य- =बलवद्-अपनेय- ⌊सोम-⌋)। <वि√हु (*=वि√गृभ्) 'आदाने' (तु. पाधा.)। "यद् अब्रवम् 'प्रथमं श्वतौ सन्तौ त्वरयाऽऽगच्छतम्, अन्यथाऽयं नः सोमः असुरैः विहव्यः' इति तत् सत्यं वां श्रद्धार्हं च" इति वा. (वैतु. वें. स्क. सा. GW. प्रभृ. सस्थ. असुरशब्द ऋत्विक्-पर इति कृत्वा यनि. धा. दाने वृत्तिरिति ?)।

b) पाठः ? विहु-हव्येन इति शोधः (तु. छन्दः)। भाप. (विगत-हव्यता-)। वस. पूप. < वि√हा 'गतौ' ⌊=विगत-⌋। इत्थंभूते तृ.[=वा. क्रिवि. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ सा. W.; वैतु. Gri. स्तोत्रार्थे वि<√ह्वे)]।

c) नाप. (*पर्वत-?)। पपा. नावग्रहः। < *वृध-(उच्छ्रित-)+ भ्र*-(देश-)> वस. *वृध-भ्र-> यनि.। सा. विहल–>-लः इति,RW. प्रभृ. विहल्ह– इति च।

d) सपा. पै १९,५,८ विह्वलः इति पाभे.।

e) सपा. तैब्रा ३,७,५,११ आपश्रौ ३,९,१० भाश्रौ ३, ८,११ बौश्रौ २४, २९:१६ प्रभृ. विजहताम् इति पाभे.।

f) पाभे. पृ १८२३ *d* द्र.।

g) विप. (महत्- ⌊निघ ३,३⌋, शक्तिमत्- ⌊अग्नि-, इन्द्र-, उषस्- प्रभृ.⌋)। वस. उप. भाप. <√हा 'गतौ'।

h) विप. (*उत्साहयुक्त- ⌊इन्द्र-⌋)। वृष- (भाप.)+ धायस्- (भाप.)> वस. वृष-धायस्–> यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. सा. ?, म ⌊पक्षे⌋ धा. त्यागे वृत्तिरिति चिन्त्यम्)।

i) सपा. आद्विहायाः<> तै ४,६,२,१ यद् विहायाः <>मै २, १०, ३ यो विहायाः<>काठ १८, १ क २८,२ यो व्योमा इति पाभे.।

j) तु. PW.GW.GRV. प्रभृ.; वैतु. वें.<वि√ह्वे इति, या ⌊४,१९⌋ सा. प्रभृ. विचितयन्तः इति द्वि-स्वरं योगं वदन्तश्चिन्त्याः। =जुह्विरे (तु. पा ६,४,७६)।

k) भाप.। गस. क्विबन्तम् (तु. वें. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. सा ⌊पक्षे⌋ <√ह्वे इति ?)।

l) विप. (विविधहोमयुक्ता- ⌊विश्-⌋)।

m) पाभे. पृ २८८१ *j* द्र.।

n) सपा. विजभ्रिरे<>विजह्रुः इति पाभे.।

काठ २७, १; क ४२, १; ¶विहियुन्ते मै ३,८,१०; ४,७, ९; विह्रियन्ते मै ३,८,१०[५]¶.
विजर्भृतः ऋ १,२८,७.
वि-जर्भर- -रः पै २०,४५,१.
†वि-हुरत्- -रन् ऋ ४, १३, ४; मै ४,१२,५; काठ ११,१३.
१वि-हृत- -ऽतः[a] पै १, ७१, ४; -तम्[b] शौ ५, २९, ५; पै १८, ११, ७‡[c].
२वि-हृत[d]- -ताः पै १९,१५,२.
वि-हृदय[e]- -यम् शौ ५,२१,१.
वि√हृप्, †वि···हृप्यति ऋ १०, ८६,७; शौ २०,१२६,७.
वि-हृद[f]- > ¶विहृदि(न् >)नी[g]- -नीः मै ३,६,९; काठ २३,६.
वि√हु[h] > वि-हुत्[i]- -हुतः मा २५, ७; का २७,७,१; मै ३,१५,९.
वि-हुत- -तम् ऋ ८,१,[१२; २०, २६][c]; मै ४, ९, १२[c]; कौ १, २४४†[c]; जै १,२६,२[c]; शौ १४, २,४७†[c]; पै ३,२२,४; १४,३, २९; -तस्य शौ ७,५८,२[j].
वि√ह्वल् > वि-ह्वल- -लः पै १९,५, ८[k].
वि√ह्वृ, > ह्वारि, †विजिह्वरः ऋ १०,१६,८; शौ १८,३,५३.
वि-ह्वार[l]- -रे पै १९,१५,१४[m].
वि-ह्वारुक- -कः मै ४,५,५¶.
वि-ह्वृत- -तस्य पै २०,१३,८[j].
वि-ह्वृति- -ती पै १९,१,१६[n].
वि√ह्वे,> हु,वि···हुवते खि १,७,३; †विह्वयेते ऋ २,१२,८; शौ २०, ३४,८; पै १३, ७,८; विह्वयन्ते ऋ ८,५,१६;४०,७; †विह्वयन्ते ऋ १,१०२,६; ४, २४,[३ (७, ८२,९)]; ३९,५; १०, ४२, ४; ८०,५; शौ २०,८९, ४; वि··· ह्वयन्ते ऋ १०, ११२, ७; †विह्वयामहे ऋ १,३६,१३; मा ११,४२; का १२, ४, ५; तै ४, १, ४, २; मै २, ७, ४; काठ १५, १२; १६, ४; कौ १,५७; जै १, ६, ३; ¶विह्वयामहै तै ६, १,६, ६; मै ३, ७, ३; काठ २४, १; क ३७, २; विहुवन्त ऋ ७, २८, १; ¶व्यह्वयन्त तै १, ७, १, ३; २, ४, ३, १; मै ३,७,३; काठ १०,७.
वि···अह्वेताम् खि ५,७,३,३[o].
वि-हव[p]- -वे ऋ ३, ८, १०, १०, १२८,२; खि ४,३,१; तै ४, ७, १४,१†; ४; मै ४,१४, १; काठ ४०,१०[२]†; शौ ५,३,३†; ११; पै ३,३६,४[q]; ५, ४, ३†; १०; २०, २८, ७; -†वेषु ऋ १०, १२८,१; खि ४, २,४; तै ४, ७,१४,१; मै १, ४,१; ५; काठ ४,१४; ३१,१५; ४०, १०; शौ ५,३,१; पै ५,४,१.
२विहव्य,व्या[r]- -व्यः मा २७, ५[s]; का २९,१, ५[s]; तै ४,१,७, २[s];६,२,६[t]; मै २,१०,२[t];१२, ५[s]; काठ १८,२[t]; -व्यम्[u] ¶तै ३,१,७,३[२];७,५,५,२; -व्यस्य[u] मै ¶१, ५, ७; १२; -व्याः[v]

a) स्वे दत्ता विहृतः इति पाठः? स्वानि (धनानि) धत्स्वाऽविहृतः (*अ-विहीनः) इति त्रि-पदः शोधः।
b) नाप. (विहीन-भाग-, अपहृतांऽश-)। धा. हरणे (अपनयनाद्) हानौ वृत्तिः।
c) सपा. विहृतम् (तैआ ४, २०, २ तां९, १०, १ आपमं १,७,१ च) वि-हुत- (<वि√*हु [=*हृ]) > -तम् इति पर्यायभूतः पाभे.।
d) नाप. (वियुक्त-, विच्छिन्न-)। वि+(√हृ [=√भृ] '*बन्धने' > √भावे) हृत- (*संबन्ध-) > बस. यनि.। सपा. शौ ६,९४,१ वि-व्रताः इति पर्यायभूतः पाभे.। बस. सति उप. संबन्धवाचकं भाप. द्र. (<√वृ = √भृ] 'बन्धने')। e) नाप. (निरुत्साह-)। प्रास.।
f) प्रास. उप. = जलाशय-।
g) विप. (गर्तयुक्ता-, विच्छिन्नधारा- [२अप्-])।
h) = वि√ह्वृ (पा ७,२,३१)।
i) नाप. (सर्पाकृति-क्रिमिविशेष- [तु. PW. प्रमृ.; वैतु. उ. म. = देवविशेष-])। पपा. नावग्रहः।
j) सपा. विहुतस्य <> विह्वृतस्य इति पाभे.।
k) पाभे. पृ २९६२ d द्र.। l) भाप.।
m) सपा. शौ ६,७६,३ अभिह्वारे इति पाभे.।
n) सपा. शौ ६,३,३ अभिहुती इति पाभे.।
o) सपा. मा २८,१४ का ३०, २,३ मै ४,१३,८ काठ १९,१३ अह्वेताम् इति पाभे.।
p) भाप., नाप. (संग्राम-, यज्ञ-)। भावाधिकरणयोः अप् प्र. (पा ३,३,७२)। थादि-स्वरः।
q) °ह्वे इति पाठः? यनि. शोधः (तु. BKA.)।
r) विप. (अग्नि-, इन्द्र-)। तदर्हतीत्यर्थे यत् प्र.।
s) सपा. विहव्यः <> विहुव्यः इति पाभे.।
t) सपा. विहव्यः <> विहुव्यः इति पाभे.।
u) नाप. (सूक्त-विशेष-)। मत्वर्थे प्र. इति।
v) नाप. (विहवशब्दोपेतैर्मन्त्रैरुपधेय- [इष्टका-भेद-])। यत् प्र. (पा ४,४,१२५)।

तै ५,४,११,३[२]¶.

३विहुव्य- -व्यः ऋ २, १८, ७; मा ८,४६[a]; १७, २४[a]; का ८, २१, १[a]; १८,२, ६[a]; काठ १८,१६; क २८,२[a]; २९, ४[b]; शौ २,६, ४[b/c]; पै ३,३३, ५[b]; -व्यम् काठ ३४,४.

√वी (वधा.)[d],>वेवी, वृयत् ऋ १०,२८, ९.

†वेति[e] ऋ १,३५,९;१४१,६;५, ३४,४;८,७२,५;९,७१,१;१०, २१, २; ९९, २; मा ३४, २५; का ३३, १, १९; वेति ऋ १, ४८, ६; १८६, ५; १०, ८, ७; व्यन्ति ऋ ५,२३,३; व्यन्ति ऋ १, १०५, ७; †वेषि ऋ १, ७४, ४; ७६, [४; १०, २, २]; १७३, ८; २, २४, १५; ४, ९, [५; ६, २,१०]; ६; ५, ३०,४; ६, ४, ८; १२, ६; ७, १६,५[f]; १०, ८, ५; मै २, १३, ८[f]; ४, १२, १; जै ४, २९, ५[f]; काठ ८, १६; वीथः ऋ १, १५१,७; ७, ८२, ७; तै १, ८,२२, १[g]; मै ४, ११, २[g]; काठ ४, १६[g]; शौ ७ ३०, २[g]; पै २०, ७, २[g]; वेमि ऋ ८,४,१७[२];वेमि ऋ १७; ८,४, वेतु ऋ ५,१४,५; खि ५, ७, १, १-५; १०; ११; मा २८,१-४;९;१०; २४-२७;३२; ३३; का ३०, १, १-४; ९; १०; ३, १-४; ९; १०; मै ३, ११, २[४h]; ४, १३, २[७]; वेतु ऋ १,७७,४;७,१५, ६; खि ५,७,३,१; ८-१०;४, १-३; ५; ९-१२; १४; मा ३, १०[२]; ५, ३५; ६, १६; १०, २९; २८, १२;१९-२२;३५; ४२-४५; का ३,२,३; ४; ५, ९,१; ६, ३,७; ११,१, ४; ८, ६; ३०, २, १; ८-११; ४,१; ८-११; तै १,३, ४, १; ६, ३, २, २; मै १, ३, १३; २, ६, १[१]; ३, ११, ५[५]; ४,३,१¶;१०,३[४];१३,८[८]; काठ ३,१; १५,१[१]; १३[५]; १९,१३[४]; २०, १५[५]; क २, ८; कौ १, ३३३‡[j]; जै १, ३५, २‡[j]; पै १, ९५, ४?[k]; वीताम् खि ५, ७, १, ७; ८; मा २८, ६; ७; २९;३०; का ३०,१,६; ७; ३, ६;७; मै ३,११,२[२];४,१३, २[२]; वीताम् खि ५, ७,३, ३-६; ४, ६-८; १८; मा २८, १४-१७; ३७-४०; का ३०, २, ३-६;४, ३-६; मै ३,११,५[४]; ४,१०,३[६]; १३, ८[८]; काठ १५,१३[२]; १९, १३[४]; २०, १५[६]; वियन्तु[l] तै १,१,१३,१;५,१०,३[m];वियन्तु तै १,५,३,३[३]; व्यन्तु ऋ २,११, १५;५,४६,८;७,१९,६; खि ५, ७,१,६;९;१२; मा २,१६[l];२१, २९; ३०[h];३१[h];३२-३७;३८[h]; ३९[h];४०;४२; २८,५; ८; ११; २८;३१; ३४; का २,४,३[l];२३, ४,१;२[h]; ३[h];४-९; १०[h];११[h]; १२;५,२; ३०,१,५; ८; ११;३, ५;८;११;मै १,४,१[m];३,११,२[६]; ४;४,१२,५;१३,२[२];१०†; काठ ४,१४[m];†शौ ७,५१,२;२०,३७, ६; व्यन्तु ऋ ३,८,७;५,४६,८; ७,५७,६; खि ५,७, ३, २; ७; ४,१३; मा २१, ४८-५८; २८, १३; १८;३६;४१; का २३, ६, १-११; ३०, २, २; ७; ४, २; ७; मै १,१,१३[l]; ७, १[२]; ५[२]; ३,११,५[२]; ४,१, १४; १०,३[५]; १३,५;८[२]; १०†; काठ १,१२[l]; ८, १४[२]; ९, ३[२]; १५, १३[३]; १७, १९; १९, १३[२]; २०, १५[११]; ३१, ११; १५; क १,१२[l]; ८,२[२]; ६[२]; ४७, ११; शौ ७,५१, २†; पै १९,४८, ९; विहि[n] ऋ ४,४८,१; वीहि ऋ ३,२८,३;४१,३; ४,१,५; ६,२, [११;१४,६ (१५,१५)]; ७,१७, ३; खि २,६,१,१९;७,५;८,५; मा २१, ४†; का २३,१,४†; तै २,५,१२,४†; मै १,१,१३; ४, १०,४†; १४,१७†; शौ ६,८३, ४; २०, २३, ३†; वीहि ऋ ६,

---

a) पाभे. पृ २९६३ *t* द्र. ।

b) पाभे. पृ २९६३ *s* द्र. ।

c) सा. विहव्यः<वि-हव- इति चिन्त्यम् (तु. पपा.) ।

d) गतिव्याप्तिकान्तिखादनादिषु धा. वृत्तिः ।

e) धा. इच्छायाम् (निघ २,६), भक्षणे (निघ २, ८), गमने (निघ २,१४ या १,४;७;२, ६;१०,१) च वृत्तिः ।

f) पाभे. पृ २५८५ *d* द्र. ।

g) पाभे. पृ १९८५ *f* द्र. ।

h) सपा. वेतु<>व्यन्तु<>तैब्रा २,६, ११, २;८ वियन्तु इति च पाभे. ।

i) सपा. तै १,८,१,१ ?वीहि इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ १७०८ *f* द्र. । k) शोधः पृ२२२३ *k* द्र. ।

l) सपा. वियन्तु<>व्यन्तु<>व्यन्तु इति पाभे. ।

m) सपा. वियन्तु<>व्यन्तु इति पाभे. ।

n) छन्दस्तः ह्रस्वः । धा. कान्तौ वृत्तिर् इति वें. GRV.; भक्षणे इति सा. प्रभृ. ।

५०,२; खि ४,९,६; ५, ७, ३, ११; मै १, ८, ६; १०, २; ४, १०,१; काठ ६,७; ९, ५; १९, १३; २६,११;३४,१९; क ४,६; ८, ८; शौ १९, ५२, ५; पै १, ३०,५; १९,५, १०; २०, ४९, ६; †वीतात् ऋ १०,११, ८; मै ४, ४, १५; शौ १८, १, २६; वीतम् ऋ १,९३,७; १५३, ४; ३,५३,१; ६,६०, १५; ७, ६८, १; १०,६१, ४; तै १, ८, २२, १[a]; २,३,१४, २†; मै ४,१४, १८†; कौ १,३३८†; जै १,३५, ७†; काठ ४,४;२३,११†; ३५, ५; क ४८, ६; शौ ७, ७७, ५; पै १, ८६, २; २०, ११, ९; †अव्यत ऋ ९, ९, १२; कौ २, ३७१;६२४‡[b]; जै ३,३०,१४. अविवेः ऋ ६,३१,३; †विवेः ऋ १,६९,४; १०,७६,३; १४७,१; कौ १,३७१; जै १, ३९, २. वेपत् ऋ १, १८०, ६; वेः[c] ऋ १,७७,२; २,५,३[d]; ४, ७, ७; ८[e]; ६, १५, १४; मा २, ९[2f]; ६,१६[1?g];का २,२,४[2]; ६,३,७[g]; †तै ३,३,३,३[h]; ४,३,१३,५; मै १, १०, २[2]; २,१३,५; ४,१०, १†;काठ ३,६[g];९,५[2];३६,१०[2]; क २,१३[g]; ८,८[2]; कौ १,९४†; जै १,१०,४; वेः ऋ ४,३,१३.

वेवीयते ऋ १०,३३,२.

वी[1]- वीः ऋ १, १४३, ६.

१वीत, ता- -तम् ऋ १, १६२, १५[i]; मा १७, ५७; २५,३७†[j]; का १८,५,८; २७,१३,६†[j]; तै ४,६,३, ३; ९,२†[j]; मै २,१०, ५; ३, १६,१†[j]; ४, १३, ९[k]; काठ १८,३; ४६,५†[j]; क २८, ३; -तस्य[l] तै ३, २, ६, १;५, ६,८,६; मै १,४,१; काठ २५, ७[5]; -†ता[m] ऋ ४, २, ११; ९, ९७, १७; तै ५, ५,४, ४; काठ ४०, ५; -ते ऋ ९, ८२, ३; काठ ३, १०[n]; कौ २, ६६७†; जै ३,५५,८†.

†वीत-तम- -मानि ऋ ७, १, १८; तै ४,३,१३,६; मै ४,१०, १; काठ ३५, २; क ४८,३.

वीत-पृष्ठ, ष्ठा[o]- -†ष्ठः ऋ १, १६२,७; मा २५,३०; का २७, १२, ७; तै ४, ६,८, ३; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४; -ष्ठा ऋ ३, ३५, ५; -ष्ठाः ऋ १,१८१, २; ५, ४५, १०; ८, ६, ४२; खि ३, ११, २; मा १९, ४४; का २१,३, १५; मै ३,११,१०; काठ ३८, २; शौ ६, ६२, २; पै १९, ३०,७.

वीत-मन्यु[p]- -न्यवे काठ ३७, १३; १४.

वीत-वार[q]- -रासः ऋ ८, ४६, २३.

वीत-हव्य[r]- -व्यः तै ५, ६, ५, ३¶; शौ ६, १२७, १; -†व्यम् ऋ ७, १९, ३; शौ २०,३७,३; -व्याय ऋ ६,१५, ३; -व्ये ऋ ६, १५,२.

वैतहव्य[s]- -व्याः शौ ५, १८, १०[t]; १९, १; पै ९, १८, ५; -व्यान् शौ ५, १८, ११; पै ९, १८,६.

वीतँ-होत्र[u]- > वैतहोत्र[s?v]-

---

a) पाभे. पृ १९८५ *f* द्र. ।

b) सपा. ऋ ९,३८,१ अर्षति इति पाभे. ।

c) तु. वें. स्क. भा. सा. PW. GW. प्रमृ. ।

d) वैतु. वें., [पक्षे] सा. <√विद् 'ज्ञाने' इति ? ।

e) वैतु. स्क. दु [या ६,१७] <√विद् 'ज्ञाने', सा. [पक्षे] वी- [विप.]> प१ इति? ।

f) वैतु. सा. उ. म. <√विद् 'ज्ञाने' ।

g) =सपा. काश्रौ ६,६,१४ । तै १,३,९,२;६,३,९,५ आपश्रौ ७,२०,१ ?वीहि इति पाभे ।

h) वैतु. सा. भा. अन्यथादर्शी ।

i) विप. (कामयितृ- [अग्नि-]) । कर्तरि क्विप् प्र. ।

j) पाभे. पृ २०८७ *f* द्र. ।

k) =सपा. तैब्रा ३,५,१०,५ शांश्रौ १,१४,१९ । माश १,९,१,२० आश्रौ १, ९,५ वित्तम् इति पाभे. ।

l) =सपा. आपश्रौ ४,१२,१० । काठ ५, ४; ३२, ४ स्विष्टस्य इति, मा १८, ५६ का २०, ३, ६ प्रीतस्य इति च पाभे. ।

m) PW.GW. प्रमृ. =अभुग्न-(अकुटिल-,सरल-) इति ।

n) पाभे. पृ ८५३ *l* द्र. ।

o) विप. (अश्व-, हरित्- प्रमृ.) । बस. पूप. उप. च यप्रा. द्र. । p) विप. (प्रचण्डदीप्तिमत्- [अग्नि-]) । बस. पूप. धा. कान्तौ =दीप्तौ वृत्तिः ।

q) विप. (अकुटिलपुच्छ- [आशु-]) । बस. ।

r) विप. (रुचिरहव्य- [सुदास्-]), व्यप. [ऋषि-] । बस. ।

s) तस्यापत्यीयेऽर्थे अण् प्र. ।

t) सपा. शौ ५, १८, १२ असंभव्यम् इति, जैमि १, १५२ असंहेयम् इति च पाभे. । u) व्यप. । बस. ।

v) वैतिहो° इत्यस्य विकृतः पाठः इति ?MW. ।

-त्रः मै ४,२,६¶.

†१वीति[a]- -तये ऋ १, ५, ५; [१३, २; ६,५३,१०][b]; ७४,४; ६; १३५, १; [३; ४]; [३,(७, ९२, ५)]; [४; ६, १६, ४४]; १४२, १३; २, २, ६; ३, १३, ४; ५, २६, [२; ७, १६, ४]; ५१, [५; ६, १६, १० (७,९०, १)]; ५९, ८; ६, १६, १०; ७, ५७, २; ६८, २; ८, २०, १०; १६; ६०, ४; ९३, २२; १०१, [७; १०]; ९,६, ९; ६२, २३; १०४, ३; १०५, ३; मा ११, ४६; का १२, ४, १०; २४, ४, ९$; तै २, ५,७, ३; ४; ८,१; २; ४, १, ४,४; ५, १, ५, ८[२]; ५, ६, १; मै २, ७,४; ३,१,६; ४, १०, २; काठ १६, ४; १९, ५; २०, १४; २६, ११; क ३०, ३; कौ १, १; २, १०; ४१२; ४५०; ५०९; ७३४; ८७२; जै १, १, १; ३, २, १; ३१,२२; ३४, ८; ४०, ५; ५७, २[b]; ४, १६, ४; २८, ९; शौ २०, ६९, ३; -तिम् ऋ ९, १,४;९७,२५; -ती ऋ ६, ६, १; १६,४६;८, ५४, ६; ९, ९, २;६१,१[c];९१, २; ९७, ४९; कौ १,४९५[c]; २, २८७; ५६०; ७७६; जै ३,२४, २; ४५, २.

वीति-राधस्[d]- -धसम् ऋ ९, ६२, २९.

वीति-होत्र, त्रा[e]- -त्रः ऋ १, ८४, १८; ३, २४, २; -†त्रम् ऋ २, ३८, १; ५, २६, ३; मा २, ४; का २, १, ५; तै १, १, ११,२; काठ १,११; क १,११; कौ २,८७३; -त्रा ऋ ८,३१,९; -त्राः मा १७,७८; का १८,६, १४; तै ५,५,४,३¶; मै २,१०, ६; काठ ३९, ३; -त्राभिः खि ३, ५, ७.

व्युत्[f]- व्यन्तः ऋ १, १२७, ५[२]; ४, ५, ५; ६, १, ४; ७,२७,५; मा ९,४; का १०, १,५; मै ४, १२,६†; काठ १८,२०†; व्यन्ता ऋ १, १२२, ४.

*वी[g] ऋ ३,७,४.

वी(वि√इ [गतौ]), व्ये (वि-ए)ति तै ४,१,८, ५‡[h]; ¶मै १, ११, ५; २, ३, ९; ¶व्यै(वि-ए)ति तै ३,१, १, २[२];५,२, ४, १; मै ३, ३, ६; काठ २०, १; २१,७; क ३१,३; वि···एति ऋ १०, ६१, २६; मा ३२, ८[i]; का ३५,३,५[i]; शौ १८,३, ३९[j]; वि(एति) मै ३,२,३¶; वि···इतः[k] शौ ३, ३१, ४; वियन्ति ऋ ७, ४३,१; तै ३,५, ४,२[l]; ५, ७,२,३[l]; काठ १३, १५[l]; शौ ३,३०,४; पै ५,१९,४; वियन्ति ऋ ६,९, ५[m]; १३,१; मै २, ६, ११[n]; काठ १५, ७[n]; कौ १, ५५१‡[o]; जै १, ५६, ३‡[o]; वि···यन्ति ऋ ६,३४,१; तै ४, १, १, २‡[j]; वि···युन्ति ऋ ३, १४, ६; वि(यन्ति) ऋ ३, १४, ६[p]; शौ ३, ३१, ४; व्यै(वि-ए) तु ऋ ७,३४,१३; पै ५, २२, १-९; १४, २, ३[q]; †वि···एतु ऋ १०, १३, १[j]; १३४,५; मा ११, ५[j]; का १२, १,५[j]; मै २, ७, १[j]; काठ १५, ११[j]; वि(एतु) मै ४, ९, १९; वि···यन्तु[r] कौ १, ४५३; २, ११२०; जै १, ४७, ८; शौ ३, ११, ५; ७; पै १, ६१, २; ५; वि···यन्तु, वि(यन्तु) काठ ६,

a) भाप. (सग्धि-, सपीति-, मनोरञ्जन- प्रभृ.) । क्तिन् प्र. अन्तोदात्तश्च (पा ३,३,९६)।

b) पामे. पृ ४४४ e द्र. । c) पामे. पृ १९८८ g द्र. ।

d) विप. (इन्दु-=सोम-)। e) विप. (अग्नि- प्रभृ.)।

f) विप. (अश्विन्-, अग्नि-, ग्रह- प्रभृ.) । शत्रन्तम् ।

g) विप.(उभयी[रोदसी])। द्वयी->वी->यनि. द्विर। सस्थ. ?एकाम्>एकदम् (सपदि-,सकृत्-[तु. सदम्,सदा]) इत्यध्यक्षरः शोधः । '(अग्निदेवः) द्वय्यौ अपि सत्यौ रोदस्यौ एकदम् आ-विवेश' इति वा. (वैतु. पपा. प्रभृ. वि [=खाअ. वा ग. वा] इति पदमिति?)। h) पृ ७४७ a पामे. अस्याः समावेशः द्र. । i) पामे. पृ २२११ a द्र.।

j) सपा. वि···एति<>वि···यन्ति<>वि···एतु इति पामे.। k) तु. सा. W. B. प्रभृ. । वैतु. WI. इदम्-+तसिः प्र. इति । पृ ७४८ सस्थ. निर्देशो नेष्टः ।

l) =सपा. मंब्रा २, १, १० पागृ ३, १,२ बौध २,५, ११ । माश्रौ १, ६,४,२१ वियन्तु इति, शौ ३, १५,२; ६,५५,१ संचरन्ति इति च पामे.।

m) तु. सस्थ. टि. अभि । n) पामे. पृ १३११ n द्र.।

o) सपा. ऋ ९,९९,१ वयन्ति इति पामे.।

p) सपा. वि···युन्ति, वि(यन्ति)<>वि···यन्तु, वि(यन्तु) इति पामे.।

q) सपा. नी १, ३ अप्येतु (अपि, एतु [वैप ३ द्र.]) इति पामे.। r) सपा. आश्रौ ६,२, ६ शांश्रौ ९,६, ६ वि···यन्ति इति पामे.।

१०‡[a]; ?व्रीहि[b] तै १, ३, ९, २[c]; ८, १, १[d]; ६, ३, ९, ५[c]; वीं (वि-इ) हि मा ११,१५[e]; का १२, २, ४[e]; मै १, १, २[e]; ४[e];५[e]; २,६[e]; १३[e]; १६[e]; ३, ४[e]; २,७,२[e]; ३,१, ३[f]; ७,८[e]; ९,१[e]; ७[e]; १०,१[e],४,१,५[e];९, १८[g]; काठ १,२[e]; ४[e]; २, ६[e]; ३,१[e];६[e]; ४,१[२e];७, १०; १६, १[e]; १९,२[e]; २४,६[e]; २६,२[e]; २७,१[e];२[e]; ३१, १[e]; ३[२e]; क[e] १,२;४; १९; २,१३; ३,१[२];५, ९; २९, ८; ३७, ७; ४०, ५; ४२, १; २; ४७, १; ३[२]; †वीत ऋ १०, १४, ९; मा १२, ४५; का १३, ४, १; तै ४, २, ४,१; मै २, ७,११;३,२,३; काठ १६, ११; २०, १; क २५,२;३१,३; शौ १८,१,५५; $पै ३,९,७;४, १७,७;१९,७; वि॰॰॰इत शौ ३, २,४; पै ३, ५,४; व्यैं(वि-ऐ)त मै २, ४, ३¶; व्यैं(वि-ऐ)ताम् मा १४, ३०; का १५, ९, ८; तै ४,३,१०,३; ५, १,५,८¶[h]; मै २, ८, ६; ४, १, ७¶; काठ ८, २¶; १७, ५; ३१, ५¶; क ६, ७¶; २६,४;४७,५¶; व्यां-(वि-आ) यन् ऋ १, ३३, ४; १०, २७,१८[i]; १३९,४[j]; तै ४, ३, १०, ३; ¶काठ १९, ५[h]; क ३०, ३¶[h]; ¶वीयात् मै ३, २, ७[k]; वीयात् मै ३, ३, ६¶; वीयायुः[l] मै २, १, १.
वि॰॰॰इनोति ऋ ६,४,३; वि॰॰॰इनोषि ऋ ६,५,३; वि॰॰॰इनुहि ऋ ६, १०, ७.

वि-यत्- -यत् मा १५, ५; का १६, १,६;तै ४,३,१२,२; मै २,८,७; काठ १७,६; क २६,५; -यताम् काठ १३,५¶;-यन्तः ऋ ४,३८, ९;१०,५,३; ६१,२७; -†यन्ता ऋ १,१६४, ३८; १०, ६१,६; शौ ९, ९५,१६; पै १६, ६९,७.

¶वियती- -ती तै ५,२,३,३; मै ३,२,३; -त्योः तै ३,४,३,२.

¶२वी(वि-इ)ति- -त्यै तै ५,१,५, ८; काठ १९,५; क ३०,३.

†व्यु(वि-उ)यन- -नम्[m] ऋ १०, १९,५; पै १९,१६ २.

¶व्युा(वि-उा)युक[n]- -कः मै ४,१, ५; काठ ३१,३; क ४७,३.

व्यैं(वि-ए) तवै मै ३, २, ७¶.

व्ये(वि-ए)तुम् काठ ७,१०; क५,९.

वी(वि√ई), वि॰॰॰ईयते ऋ ५, १८, ३; †वीयसे[o] ऋ ९, ८६, ३७; जै ३, २५,३.

वी- √वी (वधा.) द्र.

वी(वि√ई)क्ष् >वी(वि-ई)क्षमाण- -णाय तै ७, १, १९,३; मै ३, १२,३; काठ ४१,१०.

१वी(वि-ई)क्षित- -ताय[p] तै ७, १, १९, ३; मै ३, १२, ३.

२वीं(वि-ई)क्षित[q]- -ताय[p] मा २२, ८; का २४, ३, ६.

३वीक्षित- -ताय काठ ४१,१०[p].

वी(वि-ई)क्षिष्यत्- -ष्यते तै ७, १, १९, २; काठ ४१, १०.

वीचि(वप्रा.)- -चिम् पै २, ३३, २?[r]; -चीः पै १९, २०, १४[s];

---

a) पाभे. पृ २९६६ p द्र.।

b) पाठः (तु. पपा. वि-इ॰ इति स्वरः भा. सा. च)? वीहि [<√वी] इति शोधः (तु. पाभे., Web [IS १३, ६९] K. च)। c) पाभे. पृ २९६५ g द्र.।

d) पाभे. पृ २९६४ i द्र.।

e) =सपा. माश ६,३,२,८ आश्रौ ४,१३,४ प्रमृ.। तै १,१,२, २;४, २;३,८,१; ३,९, ३;४,२,१; ३,१; ४,१, २,२; ६,१, ११,२; ३, ९, ४;४, ५,५ तैब्रा ३,२,२,९; ४,७ आपश्रौ १, ३, ५;५,१; १७, ४; १८, ४; ७, १९, ४; १०, २७, ९; ३०, १५; १२, १०, १३; २२, ४ अन्विहि इति, काठ १, ४; ३१, ३ प्रेहि इति च पाभे.। पृ २२५० i अपि द्र.।

f) sch. सात. वीहि इति ?। g) सात. वी॰ इति।

h) सपा. व्यैताम् <> व्यायन् <> मै ३, १, ६ अभ्यंजयन् इति पाभे.।

i) तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. विक्रोशनासः इत्यन्वयः द्वैस्वर्यदोषाच् चिन्त्यः।

j) सपा. ॰यन् (तैआ ४,११,७ [वैतु. सा. अव्यायन्] च) <> मै ४,९,११ अन्वायन् इति पाभे.।

k) सपा. काठ २०,८ व्यवेयात् इति पाभे.।

l) पाठः? वीयुः इति संस्कर्तुः शोधः।

m) पाभे. पृ १८४८ i द्र.। n) विप. (अध्वर्यु-)। गस. उप. उकञ् प्र.। o) पाभे. पृ ८५१ i द्र.।

p) सपा. वीक्षि॰ <> वींक्षि॰ <> वीक्षि॰ इति पाभे.।

q) शाखान्तरीया स्वरितश्रुतिः (तु. अभींद्ध- प्रमृ.)।

r) वृष्य- (नाप. [*शेप-]) >-ष्यम् इति शोधः (तु. वीच्छम् इति मूको.)। सपा. शौ ३, १८, ६ माम् इति पाभे. अप्येवमेव शोधार्हः द्र. (तु. छन्दः)।

s) नाप. (लहरिका-)। व्यु. ?। <√वे 'वयने' इति पाउ [४,७२], <√वि√अच् इति PW. प्रमृ.?।

–†च्या[a] ऋ १०, १०, ६; शौ १८,१,७.

वीचिति[b]– -०ते पै २, ७०,५.

√वीड्,ळ्,ल्>डि,ळि,(संस्तम्भने)[c], वीळयासि ऋ ८,४५,६; †वीडयस्व ऋ ३, ५३, १९; ६, ४७, २६; ३०; मा २९, ५२; ५६; का ३१,२,९; तै ४,१,९, १$[d]; ६, ६, ५; ७; मै ३, १६, ३[2]; शौ ६, १२५, १; १२६, २; वीडयस्व, >स्वा ऋ २,३७,३; काठ ४६,१[2]†; पै ३,३९,४[e]; ४,२,२[f]; †१५, ११, ८; १०; १२, ४; वीडयेथाम्[g] मा ६, ३५; का ६, ८, ६; तै १, ४, १, २; काठ ३, १०.

वीडि[,ळि,लि]तु– -०त ऋ ३,५३, १९; –तः ऋ २,२१,४; खि १, ९,५; –तम्[h] तै ४,७,१५,४; मै ३, १६,५; –†ता ऋ २, २४, ३; ६, २२,६; शौ २०, ३६,६.

वीडु(,ळु,लु)[i]– -†डवः ऋ ८, ८८, ३; कौ १,२९६; जै १, ३१,४; –ळवे ऋ ६,२४,८;८,४४,२७; –†डु ऋ १, ६,५;७१,२;१२७, ३;५;४,३,१४; ८,४०,१;४५, ६;७७,९; १०, ८९, ६; कौ २, २०२; ११६५; जै ३, १८, ९; शौ २०, ७०, १; –डुः ऋ ३, ५३,१७; शौ १,२, २; –†डुम् ऋ १०,४५,६; मा १२,२३; का १३,२,६; तै ४,२,२, ३; मै २, ७, ९; काठ १६, ९; –डू ऋ १, ३९, २[j]; तै १, ४, १, २[k]; –०ळो ऋ ३,५३,१९; –ळोः ऋ १,१०१,४; –†डौ ऋ ३, ३१, ५;८,४५, ४१; कौ १,२०७;२, ४२२; जै १, २२, ४; ३, ३२, १२; शौ २०,४३,२.

वीड्वी– -ड्वी[k] मा ६, ३५; का ६,८, ६; –ड्वोः खि ५, ७, ३,२; मा २८,१३; का ३०, २, २; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३.

वीडु-जम्भ[l]– -म्भः पै १३, ३, ३; –†म्भम् ऋ ३, २९, १३; काठ ३८,१३.

वीळु-द्वेषस्[m]– -षाः ऋ २, २४,१३.

वीळु-पत्मन्[n]– -त्मभिः ऋ १, ११६,२.

?वीळु-पविभिः ऋ ५, ५८, ६[o]; ८,२०,२[p].

२वीळु-पाणि[q]– -णिः ऋ ७, १, १४; –णी ऋ ७,७३,४.

?वीळु-पाणिभिः[r] ऋ १, ३८, ११.

<√*वीच् 'कौटिल्ये' [(√*वृष् ⌊=√वृत्⌋ 'वर्तने'> भावे) =वृष्य–] इति मतम् ।

[a]) भाप. स्त्री. (*कौटिल्य-)। उक्तो न्यायः नान्तरीयपूर्वे टि. । 'कदु (किमिति) नृन् (*देवान्) वीच्या (युक्ता सती) ब्रवः (निर्दिशसि) परामृशसि (त्वष्टा नौ दम्पती अकरोत् इति)' इति वा. (तु. वें. PW.GW. प्रभृ. च; वैतु. सा. नाप. =नरक- इति ?)।

[b]) नाप. (ज्या-)। <√*वीच् [वन्धने (=नाधा. <*वृध्य– ⌊भाप.⌋)] । ऋजीति– (ऋ ६,७५,१२ पै १, ८६,७ प्रभृ.) इत्यस्यैव सन्याय्यं रूपान्तरं द्र. । सस्थ. परि इति कप्र. द्र. ।

[c]) तु. या ५, १६, दे ⌊निघ २,९⌋, PW. MW. प्रभृ. च; वैतु. भा. ⌊तै १,४,१,२⌋ <वीळु– इति । ऋ. का. °ळ् इति, शौ. °ड् इति च °ल् इति च।

[d]) सपा. मै २,७,७ वीरयस्व इति पाभे. ।

[e]) सपा. शौ ५,२५,८ पै १३, २, १५ वीरयस्व इति पाभे. । [f]) पाभे. पृ २४७२ *n* द्र. ।

[g]) पाभे. पृ ८५३ *d* द्र. ।

[h]) सपा. पै ४, ३५, ७ विततम् इति पाभे. । शिष्टं पृ ८५३ *j* द्र. । [i]) भाप. (शक्ति- ⌊तु. निघ २,९⌋), विप. (अक्ष-, अद्रि- प्रभृ.)। कर्तरि उः प्र. ।

[j]) न. प्र३ (तु. सा. GW. प्रभृ ; वैतु. वें. स्क. प्र१ इति, स्क ⌊पक्षे⌋ प्र२ इतीव ?)। पपा. °ळु इति ।

[k]) पाभे. पृ ८५३ *l* द्र. ।

[l]) विप. (दृढ-दन्त- ⌊अग्नि-⌋)। बस. ।

[m]) विप. (प्रबलशत्रुद्वेष्टृ- ⌊ब्रह्मणस्पति-⌋)। बस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,११९)।

[n]) विप. (बलवदुत्पतन- ⌊अश्व-⌋)। शेषम् *m* द्र. ।

[o]) वीळु- + (प्र√वृत् 'वर्तने= तद्वद् गमने'>कर्तरि) प्र-वृत्–> उस. वीळु-प्रवृत्– > -वृद्भिः इति शोधः । विप. [गुरुप्रवेग-युक्त- (रथ-; ⌊वैतु. पपा. अनु उप. पवि इति कृत्वा विप. सत् बस. इति ?⌋)] ।

[p]) नान्तरीयपूर्वे टि. उक्त एव शोधः । कस. उप. भाप. इति तु विशेषः ।

[q]) विप. (अश्विन्-, तनय-)। बस. ।

[r]) वीळु-वाह(न्>)णु– > -णेभिः इति शोधः । सस्थ. अ-खिद्रयामभिः इत्यस्य विप. इति; वैतु. पपा. अनु उप.=हस्त इति कृत्वा वें. स्क. सा. कस. अन्तोदात्तः, PW.

वीडु-भृत्[a]- -भृत् पै १,४७,३; ७६,४.

†वीळु[डु]-हरस्[b]- -राः ऋ १०, १०९,१; शौ ५, १७, १; पै ९, १५,१.

वीळु-हर्विन्[c]- -र्विणः ऋ २,२३, ११.

वीड्वं(डु,ळु-अ)ङ्ग[d]- -ङ्गः ऋ ६, ४७,२६; †मा ११, ४४; २९, ५२; †का १२, ४, ७; ३१, २,९; तै ४,१, ४, २; ४,६,६, ५; ५,१,५,४; मै २, ७, ४; ३, १,६; १६, ३†[e]; काठ १६, ४; १९,५; ४६,१†; क ३०,३; शौ ६,१२५,१†; पै १५, ११, ८†; -ङ्गम् ऋ १, ११८, ९; -ङ्गे ऋ ८,८५,७.

‡?वीडुमोपा[f] पै ११,१,९.

वीणा[g]- -णया पै २, ७६, २; -णाः काठ ३४,५; -¶णायाम्[h] तै ६, १,४,१; मै ३,६,८.

वीणा-वाद[i]- -दम् मा ३०, १९; २०; का ३४,४,१; २.

वीणावधूर् पै २०,३७,३.

१वीत- √वी द्र.

२वीत- √व्ये>वी द्र.

वीत-तम-, १वीति- √वी (वधा.) द्र.

२वीति- वी(वि√इ [गतौ]) द्र.

वीध्र[j]- -ध्रे काठ १३,१२; शौ ४,२०, ७; ९,१,२४; पै ८,६, ६; १६, ३४,८.

वीध्र-समृ(द्ध>)द्धा[k]- -द्धा काठ १३,१२.

वीध्रिय[l]- -याय मै २, ९, ७; क २७, ५.

वीध्र्य[m]- -ध्र्याय मा १६, ३८; काठ १७,१५.

?वीनाम्[n] खि ७,७,९,

¶वी(वी-इ)न्द्र[o]- -न्द्रम्[p] तै २, ४, १२, १; ५, २, १; काठ १२, १०.

वी-वर्ह- वि√वृह् द्र.

वीयमान- √व्ये>वी द्र.

वी(वि√ई)र्, >ईरि,व्यैं(वि-ऐ)रत् ऋ २,१९, ६; †वि···ऐरत् ऋ २, १५,८; तै २,३,१४,५; मै ४, १४, ५; व्यैं(वि-ऐ)रम् ऋ ४, २६,३.

†वि···ऐरयत् ऋ १, ७, ३; ५१, ११; २, २०, ७; ८, ७६, ३; मै २, १३, ६; कौ २,१४९; शौ २०,३८, ६; ४७, ६; ७०, ९; वि···ऐरयः[q] कौ १, १७२; जै १,१८,८; †वि···ऐरयेथाम् ऋ ६,६९, ८[r]; तै ३,२,११,२; ७,१,६, ७; मै २,४, ४; काठ १२, १४; शौ ७, ४५, १; ‡वि···ईरयेथाम्[r] पै २०,१५, ३.

GW. GRV. प्रभृ. खुरपर्यायः सत् वस. विप. > नाप. ([अश्व-] इति, MV [पक्षे] वीळुपा° इति स्वरं शोधुक इव?)। सस्थ. यातेम् = यात् आ ईम् इति पद-विभागः (वैतु. पपा. प्रभृ. = यात् ईम् इति?)।

[a]) विप.। उस. उप. कर्तरि क्विप् प्र.।

[b]) विप. (तिग्म-तेजस्- [अग्नि-])। वस.।

[c]) विप.। उस. उप. णिनिः प्र.।

[d]) विप. (अश्व-, रथ- प्रभृ.)। वस.।

[e]) °ड्व° इति स्वरः? यनि. शोधः। [f]) पाठः? सपा. ऋ ५,८३,१ जीरदानुः इति पामे.। [g]) नाप. (वाद्य-विशेष-)। व्यु.?। <√वी इति पाउ [३,१५]।

[h]) सपा. काठ २३,४ क ३६,१ नाड्याम् इति पामे.।

[i]) नाप. (वीणा-वादयितृ-)। उस. उप. कर्मणि अण् प्र.।

[j]) नाप. (*आतप-)। (√वृध् [*=√भ्रज्] 'तपने' >भावे) वृद्ध- > *वृद्ध-भर- > *विद्ध-हर- > *वीधर- > यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. पाउ [२, २६] अनु <वि√इध् 'दीप्तौ' इति कृत्वा आकाशपर्याय इति WAG [२,२७ a] प्रभृ.?)। पृ २१५ अनु √वीध्र >°वीध्रति इति निर्दिष्टपूर्वम्, तन्नेष्टम्। तत्र हि अनु इति तान् इत्येतद्युक्तः क्रम. भवति। वि√*वीध्र (<वीध्र-) 'तपने' > (लटि प्रपु१ तिङ्निघाते) *वि-वीध्रति> वीध्रति इति परोक्षोपसृष्टं क्रिप. द्र.।

[k]) विप. (आतप-समर्धिनी- [वशा- = गो-])।

[l]) = वीध्र्य-। पामे. पृ ८५४ d द्र.।

[m]) विप. (*आतप-भाविन्- [रुद्र-])। यत्तु वीध्रशब्दो मेघवाचक इति उ. म. च। तन्न (तु. काठ [१३, १२] मेवादस्य विवेकः)। शेषं l द्र.।

[n]) ?वीनाम् अनु जीवति इति > हि नास अनु जीवति इति वा शोधः (तु. खिसा [३०, १२]) हि नाम न जीवति इति वा शोधः (तु. मूको.)।

[o]) विप. (इन्द्रभाग-रहित- [सोम-])। वस.।

[p]) वीन्द्रम् > सपा. मै २, ४, १ ऋते इन्द्रम् इति, माश १,६,३,६ अपेन्द्रम् इति च पामे.।

[q]) व्युभ्वसैरयः>सपा. शौ ७,५७,१ विभ्वसैरयः इति पामे.। [r]) सपा. वि···ऐरयेथाम् <> वि···ईरये-थाम् इति पामे.।

वीर्येत मै २,१,८[2]¶.

१वीर्[a]– -०र ऋ १, ३०, ५; ८१, २; २, १३, ११; २६, २; ६, २१, १; ६; ८; ४४, १३; ४५, १३; २६; ६३, १०?[b]; ७,२९,२; ८, २३, १४; ९, ११०, ७; १०, ९५,५; †कौ १,१०६; २,३५३; ८५६; ९५०; †जै १, ११, १०; ३, २९, १०; शौ ११, १, १०; †२०,४५, २; ५६, २; पै १६, ८९,१०; २०, ५७, ७; –रः ऋ १,१८,४; २,३,९; १४,१; ३३, १; ४२, २; ३,४,[९; ७,२,९]; २०; ४, १५,५; २३,२;२४,१; २५,६; ५, ३०,१; ६, २४, २; ४७, १६; ७, १, २१; २०, २; ३२,६;५६, २४;८, २३, १९; २४,१६; ३३, १६; ९, १०१, १५; १०,२८, १२; १०३, ७[c]; १११,१; ११३,४; खि २,१०, १; ५,९,३[d];११,२?[e]; मा १७, ३९†[c];२२,२२; का१८,४,७†[c]; २४,८,२; तै १, २, १३, १; ५, ८,४¶; ३,१,११,१†; २†; ४, ६,४,३†[c]; ७, ५,१८,१; मै १, २,९; ७,५¶; ८,३[2]¶; ९,८¶; २, १०, ४†[c]; ३,७,९¶; १२, ६; ४, १३, १०†; १४, ८†; १३; काठ ८, ५¶; ९, २[2]¶; १८, ५†[c]; २७, ८¶; ३८, ३[f]; ४५, १४; ¶क ७, १; ८, ५[2]; २८,५†[c]; †कौ १,८२$; ३८५; २, ७३८; १०३४; १२०५[c]; जै १, ९, २; ४३, ५†; ४,२६, ३†; शौ ३,५, ८; २३, २; ५, १९, ४; ६,११०,३; ८,५,१;२; १३, २, ९; १४, २, ८; १९, ३१, १४; २०,६४, ४†;१२७, ६[d]; पै २,५२, १[g]; ३; ३,२७, ५; ६, ५, ९; ७, ३, १०†; ९, १९, १; १०, ५, १४; १६, २७,१;२; १८, ७,९; १९, १७, १४[g];२०,२; –रम् ऋ १,४०,३; ६१,५;९१, २०; ११८,२; २, ३२, ४; ३, ५१, ४; ६,१४,४; २३, ४;५०, ६;५३,२; ७, ३४, ६; ३६, ८; ९२,३[h]; ८, ४६, १४; ४९,[६; ५०,६]; ८६, ४; ९८,१०;१०३, ४; ९, ९७,४४; १०, ७३, १;८०, १; खि ३,१, ६;२,६; मा ४, २३[i]; २०,४०; २७, २७†[h];२९,९; ३३,६४†; ८९†;३४,२१†;३७,७; का२२, ४, ५; २९, ३,४†[h]; ३१, १, ९; ३२,५,१०†; ३३,१,१५†; ३७, १, ७; तै १, २, ५, २[i]; ५, २, १¶; ३, ३, ११,५†; ५, १, ११, २; मै १, ३, २०†; ७, ५¶; ३, ७, ९¶; ११, १; १६, २; ४#६, ३¶; ९, १†; १०,६†[h]; १२,६†;१४, १†;८; काठ २, ५[i]; ४, ८†; ५, ४¶; ८, ५¶; ९,२¶; १०, १२†[h]; १३, १६†; १७, १८†; २७, ८¶; ३८,६; ४६,२; क ३,६†; ७,१¶; ८, ५¶; †कौ १, ५६; ५८; २६५; ४०५; २, ५१९; †जै १, ६, २; ४; २८, ३;४५, ७; ३,४०,१५; शौ ६,९७,३‡[j]; ७, ४९,१†; ५०, १; १९, १३, ६‡[j]; २०, ३५, ५; १०८, १; पै ७,४, ६‡[j]; १९, १२, ९‡[j];

---

a) वप्रा. । विप. (वशिन्- प्रभृ. [इन्द्र- प्रभृ.]), नाप. (योद्धृ-, पुत्र- प्रभृ.) । व्यु.?। < √वी इति या [१, ७], पाउ [२, १३] GW. प्रभृ., < वि√ईर् इति [पक्षे] या. सा. प्रभृ., < वीर्य– इति सा. (ऋ १, ७३, ९) ।

b) शोधः पृ २३७६ *b* द्र. ।

c) पाभे. पृ ८६८ *d, e* द्र. ।

d) पाठः? ?इषुर्ना वीरास्तारम् इति खि., इषुर्ना· वीरस्तारम् इति शौ. शांश्रौ १२, १४,५ [?इषुर्न वीरो अस्ता इति RW.] > इषुं न वीरो अस्ताऽरम् इति शोधः। सस्थ. श्रीणीहि (< √श्री [= √श्रि 'आश्रये') = श्रयणं कारयेति ।

e) नाप. (*अग्नि-) । (√वस् 'कान्तौ = दीप्तौ'> कर्तरि) *वस्र–> नैप्र. यनि. । सस्थ.? त्राता–> प्रा(तर्>)ता इति शोधः इति कृत्वैतद्-विषयकः √त्रै इत्यत्र निर्देशो नेष्टः। सपा. शौ २०, १२७,१२ ?अपि >वीरुः > ॰रुस् इति शोधः (= ॰क्षिणो *वीरस् > [नैप्र.] ॰णो *वीरि > ॰णो [*वी>] वि>॰णो· ऽपि इति विपरिणामेऽभिसंधिः) । शेषं पृ २०८३ *c, d* इत्यत्र द्र. । पै १९, २१, १० अभि इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ १७२५ *k* द्र. ।

g) पाभे. पृ २१३३ *e* द्र. ।

h) सपा. तै २, २, १२, ८ वीरवत् इति पाभे. ।

i) = सपा. माश ३,३,१,१२ तैआ ४,७,५ । का ४,७, ४ वीरान् इति पाभे. ।

j) सपा. ऋ १०,१०३,६ विभे. ।

२०, १०,८; –रस्य ऋ १,८६, ४; १६६, ७; ३, ५५, १८; ६, ४५, ९; ७, १८, १६; ४२, ४; ८, २, २१;४०, ९; १०,१५९, ६; –रा ऋ २, ३९,२; –राः ऋ १, ७३, [३; ३,५५,२१]; ८५, १; १६४, ४३; ३, ५३,[७; (७, १०३, १०) १०, ६७, २]; ५६, ८; ५, ४१, ९; ८५, ४; ६, २६, ७;६६,१०; ७,१,१५; १०, १०, २; २७,१७;७७, ३; १०३, ११; खि २, ७, ३;९,४; ५; मा १७, ४३†; का १८, ४, ११†; तै १, ५,८, ३¶; ४, ६, ४, ४†; ७,१,८,१[२]¶; †मै २, १०,४; ४, १४,११; काठ १८, ५†; ३५, ३; क २८, ५†; कौ २,१२०९†; शौ २, २६,४;५[a]; ५, १७, ७; ९, ५, २[b]; १५, २५†; १२,२,२१; १६, ८, १; ५-३०; १८, १, २†; ३, ६१; १९, १३, ११†; २०, ९१, २; पै २, १२, ४; ५, १६, ७; ७, ४, ११†; ६, ९; ९,१५,७; १०, १५, १-१०; १६, १-१०; १६, १००, ३; १७, ३२, १; ३३,२‡[c]; ३५, ७; २०,२२,१; –राणाम् शौ १, २९, ६‡[d]; ३, १९, ६; पै १, ११, ५‡[d]; ५६, २; –रान् ऋ १, ७३,९; ११४, ८; १४०, १२; २, १४, ७;२४, १५; २५, २; ३०, ४; ३३, ४; ३, ३१,१०;३६, १०; ५, ४२, [१८; ४३,१७; ७६,५;७७,५]; ६, ३५, २; ७, ३४, २०; ९९, ५; १०, १८,१; १३२, ५; खि ४, ५, ६; मा ७, १३[e]; १६, १६†; ३५, ७†; का ४, ७,४[f]; ७, ६, २[e]; १७, १,१६†; ३५, ४, ६†; †तै ३, २, ११,३; ४, ११, ३; ४, ५, १०, ३; मै ४, ३,७¶; †१२, १; ५; ६; १४, ९‡[g]; काठ २३, १२†; ३८,१४; शौ ४, ७, ७; ५, ६, २;६,९३, १; १९,३६,४[h]; पै १,९५,१†[i]; २, १२,५[a]; ३, २७,५; ६,११, २; १५, २०, ३†; १९, १४, १३;३१,८; २०, ४७,१; –राय ऋ ५, ६१,५; ६, २३, ३; २२, [१;४९,१२]; ४४,[१४; ८,३२, २४]; ६५,४; ८, २, २३; २५; ४७,१२; †कौ १,१२३; ३२२; २,६८१‡[j]; १००७; १०२९‡[j]; †जै १, १३, ९; ३३, १०; ३, ५६, ९‡[j]; ४,१७,१‡[j]; शौ ८, ५, १; १९, ३१, १४; पै १०, ५, १४; १६, २७, १; –†रासः ऋ ६,७, ३; ७, १८,१४; १०, २७,१५; काठ ४,१६; –०रासः ऋ ५, ६१, ४; –?रे पै १,९५, १?‡[k]; –रेण ऋ ९, ३५, ३; तै ६,३,१०,५¶; शौ ३,५,८; –†रेभिः ऋ २,२५,२; ९,९६, ११; १०, ६८, १२; मा १९, ५३; का २१, ४, ३; तै २, ६, १२, १; मै ४, ९, ११; १०,६; $१४, ६[l]; ९; काठ २१, १४; शौ २०,१६,१२; –रेभ्यः पै ८, १६, ९; –रेषु ऋ २, २४,१५; १०, ९३, १०; खि १, १२,३; मै ४, १२,१†; शौ १२,१,२५; २, १५; पै १७, ३१, ६; –रैः ऋ १, ७३,९;१२२, १; ४,२९, २; ५, २०, ४; ६, ३५, २; ७, ९०, ६; १०४, १५; खि ५,७, १, ३; १०; ३, १; मा ३,३७; ७, २९; ८, ५३; २६, १९; का ३, ४, १; ९, १,५; ६,६; २८, ११, १; तै ३, २, ३, २; †मै ४,१३, २[२]; ८; काठ १५, १३; १९,१३; शौ ८,४,१५†; पै ४, २७, ७;१६,१०,५†; १९,५५, १५-१८; –रैः खि ५,७,४,६.

वीर-कर्म[m]- -र्मम् ऋ १०,६१,५.

a) सपा. वीराः<>वीरान् इति पाभे.।

b) =सपा. आपश्रौ ७, १७, २ । माश्रौ ३, ५, १३ वीरान् इति पाभे.।

c) सपा. ऋ १०,१८,७ शौ १२,२,३१ पै १७,३३,१ नारीः इति पाभे.।

d) पाभे. पृ २६३२ *b* द्र.।

e) पाभे. पृ २१२५ *e* द्र.। f) पाभे. पृ २९७० *i* द्र.। g) पाभे. पृ १३७८ *d* द्र.।

h) W. वीर्याणि (तु. सपा. पै २, २७, ४ पाभे.) इति शोधः।

i) °रां इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ २,३३,४)। पाठ-शोधः पृ ९१५ *m* द्र.।

j) पाभे. पृ १६०५ *e* द्र.।

k) वीरैः इति शोधः? तु. पृ ९१५ *m* । सपा. ऋ २, ३३, ४ अर्पय इति, पै १५, २०,३ ईरय इति च पाभे.।

l) सपा. मा ८,५९ का ९,७,८ माश ४, ५,७,७ तैब्रा २, ८,४,५ ष १, ५ आश्रौ ५,२०,६ शांश्रौ ३, २०,४ वीर्यैभिः इति, शौ ७,२६,१ वीर्यैः इति च पाभे.।

m) नाप. (पुंस्प्रजनन-)। वस. पूप. =*संतति-, उप. =*कर्म- (=कर्मन्- [*उत्पादन-])।

वीर्-कुक्षि[a]- -क्षिम् ऋ १०,८०,१.
वीर-जनन[b]- -नम् मै ४,३, ७¶.
वीर्-जात- -तम् ऋ १०,३६,११.
वीर्-तम- -मः खि २,१०, ४; मा १५, ५२; का १६, ६,४; तै ४, ७,१३,४; मै २,१२,४; ४,१२, ४; काठ १८, १८; क २९, ६; -मा मा ८,५९; का ९,७,८; मै ४,१४,६; शौ ७,२६,१; पै २०, १४,१०; -नाय ऋ ३,५२,८.
वीर्-तर- -†रः ऋ ८, २४, १५; कौ २,८६१; -रैः खि १,९,४.
वीर्-ता- -ताम् मा ७, १२[c]; का ७, ६, २[c]; तै १, ४, ८, १[c]; मै ४, ६, ३; -तायै मै १, ३, १०[c]; २,४, ४¶; काठ ४,३[c]; क ३,३[c].
†वीर्-पत्नी[d]- -त्नी ऋ १, १०४, ४[e]; ६, ४९, ७[f]; तै ४,१,११, २; मै ४,१४,३; काठ १७,१८.
वीर्-पस्त्य[g]- -स्त्यः ऋ ५,५०,४.
†वीर्-पेशस्[h]- -शाः ऋ ४, ११, ३; १०, ८०, ४[i]; तै २,२,१२, ६; काठ २१, १४.
वीर-पोष[j]- -षम् शौ १३, १, १२; पै १८, १६, २.
√वीरय > †वीरयु[k]- -युः ऋ ८, ९२, २८; ९, ३६, ६; कौ १, २३२; २, १०७४; जै २, २, ५; ३,१६,१२; शौ २०, ६०, १.
†वीर्-यु[l]- -या[m] ऋ ७, ९०,१; ९, ६४, ४; खि ५, ७, ४, ६; मा ३३, ७०; का ३२, ६, १; कौ १, ४८२; २, ३८४; जै १, ५०, ६; ३, ३१, ४.
वीर्-वक्षण[n]- -णम् ऋ ५,४८,२.
वीर्-वत्(,वस्)- -०वः ऋ ९,३५, ३; -वत् ऋ १,११०,८;७,२३, ६]; ४,३२,[१२;५,७९,६]; ३६[(१०,१८३,१)]; ६, ६५, ३; ७,१५,१२; ७५,८; ८,२३,२१; १०३, ९; ९,९, ९; ४२,[(१२, ४) ६]; ६१,२६; ६३,१८; ६४, १८; १०६, १३; १०, ३६,१०; १३; मा ८, ६३; २०, ५४†; २८, १२; का २२, ५, ८; ३०, २, १; तै २, २,१२,८†; मै ४, १०,१†;१४,११; काठ ८,१६†; †कौ १,५७६;२,२२९;२४५‡[o]; ५६४; †जै १, ५८, ११; ३,५, ५; १२,७;२०,१३; २१,१०‡[o]; ४५,१; शौ २०,१२,६†; पै १०, ४, ३; ११; -वतः ऋ ७, १५, ५; मै ४,२, ८; काठ ४०,१४†; -†वन्तः ऋ ४,५०, ६; तै १, ८, २२,२; मै ४, ११, २; काठ १७, १८; शौ २०, ८८, ६;

a) विप. (वीरसू- [नारी-])। बस.।
b) विप.। उस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र.।
c) सपा. वीर्ताम् (माश ४,२, १,९[२] आपश्रौ १२, १४,१३ बौश्रौ ७, ६:४९ वैश्रौ १५,१६:५ च)<> वीर्तायै (माश्रौ २,३,५,७ च) इति पाभे.।
d) विप. (*बलवत्-प्रवाहिणी- [सरस्वती-]), [<√पत् 'गतौ']नाप. (तादृशी नदी-)। १वीर्- (बलवत्-)+*पुलक- ("प्रवहण-) > बस. *वीर्-प(लक >)लिका-> यनि. (वैतु. अन्ये पूप =असुरविशेष- इति, उप.<पति- =स्वामिन्- इति च?)।
e) आयोः (*जलभृतः) उपरस्य (*मेघस्य) नाभिः (*ग्रन्थिः) युयोप (गुप्तोऽभूत् [तदा]) शूरः (*इन्द्रः) पूर्वाभिः (*स्तुतिभिः) प्रतिरते (प्रवर्धते =उत्साहमुपैति) राष्टि (*कृन्तति [च तां ग्रन्थिं, यतः]) अञ्जस्यः कुलिश्यः वीरपत्न्यः (च सर्वरूपाः नद्यः) पयः हिन्वानाः उदभिः भरन्ते' इति वा. । पाठः? (तु. सस्थ. टि. कुलिशी-)।
f) विप. [सरस्वती- (वैतु. PW. प्रभृ. =व्यप. [नदी-] इति?)]।
g) नाप. (*देव-)। वा. जातावेकवचनम्। व्यु.? (√वस् 'दीप्तौ'>) *वस्र- (दीप्त- [=नाप. 'दिव्-']) +पस्त्य- (निवास-) > बस. *वस्र-पस्त्य-> नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये पुत्रादिपरं सत् १वीर्- इति प्राति. एव पूप. इति?)। अत्र वा. कृते पृ १७२६ c द्र.।
h) विप. (*बहु-प्रजस्- [द्रविण-])। बस. पूप. प्रजा-पर्यायः, उप. च भाप. सत् √पिश् '*भृशभावे' + आसुन् प्र. उसं. (वैतु. [√पिंश् 'शोभायाम्' >] पेशस्- इति उप. इत्यन्ये?)।
i) वैतु. वें. सा. भा. त्रिप. (अग्नि-) इति?।
j) षस.। k) त्रिप.।
l) *भाप. (वीरता-)। <*वीर-घ्ना-।
m) <*श्युया (वैतु. =वीर्-+[तृ१] याच् प्र. इति सा. GW. प्रभृ.?)। वा. तूभयथाऽपि क्रिवि.।
n) विप. (*प्रजा-वर्धन- [वयुन- = पटीयतन्त्रप्रतितन्त्राऽऽकारकस्त्रीपुंसमय-सर्ग-])। बस. उप. भाप. <√*वक्ष् 'वृद्धौ' (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. उप. <√वह् 'वहने' इति?)।
o) सपा. ऋ ९,४१,४ वाजवत् इति पाभे.।

–ीवन्तस् ऋ १, ६४, १५; २, ११, १३; ३, २४,५;५,४,११; ९, ३०, ३; १७, २१; १०,४७, ५; तै १, ४, ४६,१; २, ३,१२, ६; मै ४, १२, २; १४,८; काठ ६, १०; १०, १२; जै ४, २४, १०.

वीरवती[a]– -ती मै २, २, ३¶; –ीतीः ऋ ७,४१,[७;८०, ३]; मा ३४,४०; मै ४,२,८¶; शौ ३, १६, ७; पै ४, ३१, ७; –ीतीम् ऋ १, १२,[११; ९, ६१, ६]; ९६, ८; ८, ४३,१५; काठ २, १४; कौ २, १३९; जै ३, १३, १५; ४६, २.

ीवीरवत्-तम– -मम् ऋ १, १, ३; तै ३, १,११,१;४, ३, १३, ५; मै ४, १०, ४.

वीर-वाहृ– -वाहः ऋ ७, ४२, २; –वाहम् ऋ ७, ९०, ५.

वीर-विद्[b]– -वित् शौ ११,१,१५; पै १६, ९०, ५.

ीवीर-शु(ष्म>)ष्मा[c]– -ष्मया ऋ १, ५३, ५; मै २, २, ६; काठ १०,१२; शौ २०,२१,५.

वीर-श्री– -श्रियः पै ६,३,६.

ीवीर-सू[d]– -सूः[e] ऋ १०, ८५, ४४; शौ १४, २, १७; १८; पै ११,१,७§[f]; १८,८,८;९.

वीर-स्थु[g]– -स्थाः मै ४, ३, ६[२]; काठ १२,८[४].

वीर-हत्य[h]– -त्यानि पै ५,१०,९.

वीर-हन्[i]– -हणम् मा ३०,५; का ३४,१,५; –¶हणि मै ४,१,९; काठ ३१, ७; क ४७, ७; –¶हा तै १,५,२,१;५;२,२,५, ५; मै १, ७, ५; ४,१, ९; काठ ९,२; ३१,७; क ८,५;४७,७.

वीरघ्नी– -घ्नी शौ ६, १३३, २; पै ५, ३३, २[j].

वैरहत्य[k]– -त्यम् पै ३,२३, २; –त्याय मा ३०, १३; का ३४, २,५.

√वीरि, वीरयस्व मा ११, ६८[l]; का १२,७,३[l]; तै४,१,९,१;मै २, ७, ७[२m]; काठ १६, ७; ३७, ९[n]; शौ ५, २५, ८[o]; पै १३, २, १५[o]; वीरयध्वम् शौ १२,२,२६‡[p]; पै १७,३२,६‡[p]; ीवीरयध्वम् ऋ १०,१०३, ६[q]; १२८, ५[r]; मा १७, ३८[q]; का १८,४,६[q]; तै ४, ६,४, २[q];७, १४, २[r]; मै २, १०, ४[q]; काठ १८,५[q]; ४०,१०[r]; क २८,५[q]; कौ २, १२०४[q]; अवीरयेथाम् ऋ १,११६,५.

ीवीरि(न्>)णी[s]– -णी ऋ १०,८६,९;१०; शौ २०, १२६, ९;१०.

वीरेण्य[t]– -ण्यः ऋ १०,१०४,१०.

---

a) विप (याज्यानुवाक्या-, उषस्-, इष्- प्रभृ.)।

b) विप. (पुत्रादि-लम्भयितृ- [यज्ञ-])। उस. उप. <√विद् 'लाभे'।

c) विप. (*प्रजाशोभिनी- [प्रमति- *=समृद्धि-])। बस. उप. भाप. सत् <√शुष् '*दीप्तौ' (वैतु. स्क. 'बले' इतीव?)

d) विप. (वीर-जननी- [वधू-])। उस.।

e) =सपा. मंब्रा १,२,१७ पागृ १,४,१६ मागृ १,१०, ६ हिगृ १, २०, २ गोगृ २, ७, १२। मंब्रा १,२,१७ आपमं १, १,४ जीवसूः इति पाभे.।

f) सपा. मागृ २,१८,२ जीवसूवरी इति पाभे.।

g) विप. (पशु-)। उस.।

h) उस. उप. √हन्+भावे क्यप् प्र.।

i) विप.। उस.। j) अवीर॰ इति मूको. (तु. W.)।

k) भावे ष्यञ् प्र. (पा ५, १, १२४)।

l) इह धा. *वन्धने वृत्तिः। 'धृष्णु (*=दृढा यथा स्यास्तथा) वध्यस्व (=स्थिरनिर्मिता भव)' इति वा. (तु. धृष्णु– इत्यत्र सस्थ. टि. प्रथमे पादे च नाउ. मन्त्रे चोखाया दृढीभाव एव तात्पर्यसंकेत इति च; वैतु. अन्ये धा. वीरकर्मणि वृत्तिरिति?)।

m) एकत्र पाभे. पृ २९६८ *d* द्र.।

n) पाभे. पृ २४७२ *n* द्र.।

o) पाभे. पृ २९६८ *e* द्र.। p) सपा. आमिगृ ३, ६,१:२४ उत्तिष्ठत इति पाभे.। शिष्टं पृ ८८९ *b* द्र.।

q) तु. सस्थ. टि. अनु। पाभे. पृ ८६८ *j* द्र.।

r) पाभे. पृ २४११ *b* द्र.।

s) विप. [*अविधवा- (इन्द्राणी- [तु. PG २,३८])]। अत्र च सस्थ. अवीरा– इत्यत्र च १वीर्– इति पतिपर्यायः द्र. (वैतु. पुत्रपर्यायः इति प्रायोवादः?)।

t) विप. (*स्तुतिकर्मार्ह- [इन्द्र-])। <१वीर्– (*भाप. =स्तुति- <[√वृध् '*स्तुतौ'>] *वृध्र–)। सस्थ. क्रतु– इत्यपि क्रतुमदर्थे इन्द्रस्य *विप. द्र. [तु. ऋ १,७७,३; ३, ११, ६ प्रमृ. GRV. च; वैतु. नाप. सतः क्रतु– इत्यस्य वीरेण्य– इति विप. इति प्रायोवादः, B. (JAOS ४६,३०३ BC. [तु. ORN.] वरेण्य-क्रतुः [इन्द्रः] इति पाठं शोधुकः)]। सस्थ. क्रतु– इति <√कृ '*कीर्तने'।

वीर्य[a]- -र्यम् ऋ १, ५७, ५[२]; ८०, ७; [८; ८,५५,१]; ९३,[४; ३, १२,९]; १०३,७; ११३,८; २, १३, ११;१७, ३; ३, ३३, ७; ४,३०,८; ५,४२, ६; ५४, ५; ६,१८,३; ७, २२, ८; ८, ५४, १;६२,७; ९, ८, १; ११३, १; १०, ४३, ५; ८७, २५; ९७, [१९; २१][b]; †खि ३,६,१; ७, १; मा २, ८; ११, ८१; १२, ९३†[b]; ९४†; १९,८; ९[२]; २०, ७;५८; ७३; ८०; २१,३०;३१; ४९; २८,५;२९, १९†; का २ २,३; ६, १०; १२, ७, १६; १३,६,१९†; २०†; २१,१, ७; ८[२];७,६; २२,६,४; ७,७;८,१; २३,४,२; ३; ६,२; ३०, १,५; ३१, ३, ८; ¶तै १, ७, ६, ३; २, १, ४, ३; २, १, २[२]-५[२]; ३,१; ९,४;५[२]; ३, ७, १[२]; २; ४; ११, ३; ४, ३, १; २[२]; ३; ११,१; २;१२,४;५; ५,३,२[२]; ४; ५; ३,१,७,३[२]; ८, ३[२]; २, ४,२;३,७,१[२]; २;३; ४,१,१०, ३;२,११,१†; ४,१२,३$[c]; ६, ७,३†; ५,१,१,४; ६,४; २,१, ३;६;४,४;५,१[२];४; ६; ३,१,५; ४,१,१[२];५,५;११,३[२];४;६,३, ४[२]; ४,२; ७,१३,१; ६,५, १, १[२];२;३; ६,२,२; ५,१[२];८,१[२]; ११,१[२]; ७, १, ३, १; ४,२[२]; ३; ६, १[३]; ३, ५, ३[२]; ६, २; ७,१; २; ३[२]; ८,२; ९,३[२]; ४, १,२; २,३; ६,२; ७, २; ५,१, ६;८,१[२]; ¶मै १,१,१३$;६,४; ११; ७, ३[२]; ५[२]; ९, ३[३]; १०, १०[२]; ११, ७[२]; ९; २, १, १[९]; ३[२]; ७; २, १[२]; २[३]; ८;१२[३]; ३,९[३]; ४, १[४]; २[३]; ३[५]; ४; ५, ३[३]; ४[२];५[६]; ७[२]; ८[२]; ९; १०[२]; ७,७$; ३, १, २; ६[२]; ७; ९[२]; २, ३[२]; ४[३]; ६[२]; ७[२]; ८[२]; ९[२]; ३, २[२]; ८; १०[२]; ४, १[२]; ४; ५; ६[२]; ६, ६; ८; ७, ४; ९, ६; $११, २[२]; ३-५; ८; १६, ४$[c]; ४, १,६, १२; १४[२]; ३, १[२]; ३, ८; ९[२];४, १[३]; २[२]; ३; ४[२]; ५[३]; ९; ५,३; ४; ६,५; ६; ८; ७, ७; ८[२d]; ९, १३[e]; १०, ४†; १२,६$[f]; ¶काठ १,१२$; ४, १५†; ७,१०; १५; ८, १[३]; २[२]; ९, १[२]; २[३]; ११[४]; १७[११]; १०, ४[२];७[२]; ८[२];१०; ११, ३[४]; ४; ६[२]; ८; १२, ३[४]; ४[३]; ६; ९; १०[५]; ११[४];१२[२]; १३, १[२]; ३; ४[५]; ५[२]; ७[७]; १४, ५; ८[४]; ९[२];१०; १६, ७$; १९,१; ३; ६;१०;१२[२];२०,२[२];३[२];७[२]; ८; १०;११[२];२१,३;८; १०[२]; १२[२]; २२, ६[२]; ८; २३, ३[२]; ४; २४, ५;६[४];२५,४[२];५; ७[२]; २६, १; २७,१०[३]; २८,३[२]; २९, २[२];५[g]; ७; ९[३h]; ३०, ३; ३१,४; ३२, १[२]; ३४,१; २[२]; ५; ९[२]; १८[२]; ३६, १; ५[२]; ३७, ८[४]; १२; १८$; $३८,४; ८;९; ४६,३†; ५३,३$; ¶क १,१२$; ५,९†; ६,५;६[२]; ७[२]; ८,४;५[२]; २९,८; ३०, १; ४; ८; ३१, २[२]; ४[३]; ५[२]; ९[२]; १०; १२; १३[२]; १८; ३४,१[२]; ३५,२; ३६, १; ३७, ६; ७[२]; ३९, १[२]; २; ५[२]; ४०, ४; ४४, ३[२]; ४५, ३[२]; ६; ८; ४६,२[२h]; ६; ४७, ४; †कौ १, ९५; ४१२; २, ५२८; १०४३; †जै १,१०,६;४०,४; ३,४१,४; ४,२, ६; शौ १,७,५[i]; ३, १९, १;२; ४,२४,६; ५, ८, २; ८, ७, ५; ९, ४, २३‡[j]; १०, २, ५; ५, १-६; ११, ९, १७;१२, ५, ६; १९, ३४, ८; २०,१५, ५[२]; १७,५; ७३, २; पै १, ६५, ४; ३, १९,१; २; ४, ३९, ६; ५, ४, ९;६, ५,९; ७, १८, २; ९,९,४; ११,३,८; १३, ५, ५; १५,१,८; १६, ८,९†; १२, ५; २६, ४‡[j]; ५९, ५; ८३, ७; १२७, १-५; १४०, ६; १७, २७,३; २०,३७,५; -र्यस्य ऋ १,९१,२३;१३१,४;५; मा ३४, २३†; का ३३,१,१७†; ¶तै २, २,१,४; ३,१,८,३; २, ४, २; ५,१,१,४; ७,३,७, ४; ¶मै २, १, १[२]; ४, ४, ४; ९[२]; ¶काठ ९,१७[२]; १०,४; १३, ३[२];२५, ४; क ३९,१¶; शौ २०,७५,२;

a) भाप. (वीर-कर्मन्-)। १वीर्-> *वीरिक-> यनि. (वैतु. पा [५, १, १२५] =१वीर्- + यत् प्र. तित्स्वरश्च [तु. पाका ६, २, १२०]) ।

b) पाभे. पृ २३३२ *f* द्र.। c) पाभे. पृ १६५६ *f* द्र.।

d) सकृत् सपा. काठ २९,९ क ४६,२ सहः इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २२८५ *h* द्र.।

f) सपा. तैब्रा २, ५,४,६ रयिम् इति पाभे.।

g) °र्यान् इति पाठः ? यनि. शोधः।

h) एकतरत्र पाभे. पृ २२६५ *n* द्र.।

i) सपा. वीर्यम् <> वीर्या इति पाभे.।

j) सपा. ऋ ६,२८,८ तैब्रा २,८,८, १२ लाश्रौ ३,३ ४ वीर्यं इति पाभे.।

३†; –†र्या[a] ऋ १, ८०, १५[b]; २,१६,२; २१,३; ३०, १०; ४, ३२,१०; ५, २९,[१३(३१,६)]; ६,५९,१; ७,१८, १४; ८,२४, २१; ६३,६; १०,३९,५; ११२, १;८; जै ४,१७,९; शौ २०,६५, ३; पै ४,४,५[c]; २७,१; –र्याणि ऋ १, ३२, [१ (२, २१, ३)]; १०८,५; ११७,[२५ (२, ३९, ८)]; १५४,१;१६२,१; ३,२५, २; ३०, ३; ४६, १; ६०, ४; ८,६२,३; १००, १; १०,११३, ७; ११७, ९; मा ५, १८†; २५, २४; का ५, ५, ६†; २७, १२,१; तै १,१,१२,१; २,१३, ३†; ४,६,८,१†; ७,१, ८, २; ¶मै १,२,९†; २,३,७; ४, १; ६;५,३; १०[२]; ७,७;३, १,९$; ८, ७†; १०, ६; १६, १†; ४, ७, ६; ८; १४, १३†; १४†; काठ २, १०†; ८, २¶; ११, १¶; ¶१२, ५[४]; १२; २४,५[२]; ६;२५,८†;२९,९; ४०,३; ¶क २, ४†; ६, ७; ३७, ६[२]; ७; ४०,१†; कौ ३, ३, ११; जै २, ३,१; शौ १,३५,३; २, ५,५†; ५,२६,११; ७,२७, १†; २‡[d]; ११,११,१; १२,३,२; १३, २, ३२; १७, १, ६-१९; २४; १९, २२,२१[e]; २३,३०[e],२७, १०[२]; ३०,२; ३३, ५; ३७, १; ४६, ५; पै १, ५४, २; ८३, ३; २, २७,४[f]; ४, २३,४; ८, ९, १; ९,२,९; ४, ७; १०, ७, १०[२]; १२,५,५; १३, ३, ५; ६, १†; ११,२०; १५,१२,९; १७,३६, २; १८,२३,१०; २५,२[g]; ३१, १-८; ३२, १-३; १९, २२, ४; २०,६,९;१०‡[d];–¶र्यात् तै ७, १, १, ५; मै १, ७, ३; काठ ९,१; २९, ७; क ८, ४; ४५, ८; –र्याय ऋ १,६१,१४;१०३, ५; ३,३२,५; ३६, ५; ६, १९, १;३०,१; ३६, २; ७, २०, १; ८,६१,१८;९,११०,७;१०,३०, ४[h]; मा ७, ३९†; १९,६‡;९०; २०,३[i]; ३०,११; का ७, २१, १; २१,१,५‡; ६, ११; ७, २[i]; ३४,२,३; तै १,४,२१,१†; ३, २,३, २; ३, ७, २¶; मै १,३, २५†; १०, १४¶; ३, ९, ६¶; ११, ९; काठ ४,८†; ९,१५¶; ११, ४¶; १७, १८†; ३६, ८¶; ३७, १८; ३८, ३; ४; क ३, ६†; †कौ २, ८०९; ८५६; शौ १०, ६, ७; ११,१,३; ७;२, १४;१९,३७,२;४६,१;२०,३५, १४; पै १,५४, ३; ९७, १; ४, २३,१; ७,५, १; १६, ४२, ७; ४३,४; ८९, ३; ७; १०५, ४; –र्ये ऋ ६ २८,८[i];¶तै २,४,११, २; ५,२,५,६; ७,१,३, १; ३, ६,२; ८,२;४,१,२;२,४;६, ३; ¶मै १, ९, ३; ११, ९; २, ४, २; ४; ३, २, ४; ४, १; ४;४, ३, ८$; ४, ५; ¶काठ ९,११; १०, ४; १२, ४; १२; १३, ७; १४, ८; १०; ३४, १; पै ४, १४, ४?[k]; –र्येण ऋ १, ५५, ३; १५४, २[d]; २, ११, ५; ४, १८, ५; २७, २; ५०, ७; ५, २९, १४; ६, १८, ७; १०, १०४, ४; मा ५, २०†[d]; ९, ३८; का ५,५,८†[d]; ११, १,४; ¶तै $१,८,१४,२[l]; १५,१; २, २,१,३[२]; ४[२];३,२,४; ५;$१०, २[३]; ३; ६,२,३[३]; ३, २ ५,१, २; ५,१,६,४; २,५, १;५,७,१; २; ७,१,२,१; ¶मै १, २, ९†; ७, ५[२]; ९, १$; ४; १०, ५[२]; १४; २, १, १[७]; ३[५]; २, १; १३[२]; ३, ४[२]; ५; ४, १[४]; ५, २[२];४; ५[३];११[२]; ३,२,४[२];७;८; ३, ८; ४,५; ८,७†;११, ८$[m]; ४, १,७; ३,१[८]; ४,१[४]; २; ९[३]; ६,६;८;७,३; ¶काठ २, १०†[d]; ९, २; ८$; १४; १७[१]; ११, ७$[२];१२,३; १०[२]; १९, १; ३; ६; २०, ३; २१, ३; ८; २२, २$; २४, ७; २५, ८†[d]; २८, ३[४]; २९, ७;९; ३१,५; ३२,१; ३४,१८; ३५,१७; ३६,८;३७, ८[४]; १२; ¶क २, ४†[d]; ८, ५;

a) =वीर्याणि। b) तृ१।

c) पाभे. पृ २९७४ i द्र.।

d) सपा. वीर्याँणि<>वीर्यँण (माश ३, ५, ३,२३ आश्रौ ६,७,८;९,९,११ च) <> वीर्याँय तैब्रा २,४, ३,४ आपश्रौ ११, ९, १ नृपू २,१३ इति पाभे.।

e) सपा. तैब्रा २,४,७,१० वीर्यां इति पाभे.।

f) पाभे. पृ २९७१ h द्र.।

g) सपा. शौ १३,२,४२ रोचमानः इति पाभे.।

h) सपा. शौ १४, १, ३७ पै १८, ४, ६ वीर्यावान् इति पाभे.। i) पाभे पृ २५८३ b द्र.।

j) पाभे. पृ२९७४ j द्र.।

k) शोधः पृ २२७२ f द्र.।

l) पाभे. पृ ११७६ c द्र.।

m) पाभे. पृ २३३३ o द्र.।

६; ११$; २९, ८; ३०, १; ४; ३१, ५; १८; ३७, ८; ४०, १†[a]; ४४, ३^{४}; ४७, ५; ४८,१५; शौ ५,२८, ४; ९, २, १; १०,१,१२; १९,१९,९;७२, १; २०,३३,३†; पै २, ५९, २; ७५,२; ५,३५ ८^{२}; ७, १४, ८; ८,१७,९; १६,३६,२; ७१, ८; ७६,१; १७,२,९[b];१९,३५, ३; –र्येभिः[c] मा ८,५९; का ९, ७, ८; –र्येभ्यः पै १३,२,१८; –र्यैः ऋ २,२२, ३; ३,५४,१५; ¶मै २,३, ७; ९; ४, १; ३,१०,६; ¶काठ ७, ११; १०,१०^{२}; १२, ३; ५^{२}; १०^{२}; ३५, २०$; क ४८,१८¶; कौ २, ८३७†; शौ ७,२६,१[c]; १९,३०,१; पै १३, ११,१९; २०,१४,१०[c].

वीर्य-काम– -मः तै २, ३, ७, २¶; –माः काठ ३४,९.

वीर्य-कृत्[d]– -कृतः मा १०, २५[e]; ¶काठ ८, १०; ९, १; क ७,६¶; –तौ[e] का ११,७,५[f].

वीर्य-वत्– -¶वत् मै ४, ६, ८; ८, १; क ४२, ५^{२}; ४५, ६^{३}; –वताम्[g] खि ५,३,४?; –वन्तः मै १,९,३¶;–वन्तम् क१,१९[h]; –वन्ति क ४५, ६^{२}¶[i]; –वान् क ४८,१५¶[j]; शौ ८, ५,१; पै ५,३७,६; ६,९,१०;१६,२७,१.

¶वीर्यवती– -ती मै २, ४,२; –तीः मै ३,८,१.

¶वीर्यवत्-तम– -मः मै ३, १,२^{२k};६[l]; २,४^{२}; ८;४, ६,६; क २९,८[k]; –मम् क ४५,८[m].

¶वीर्यवत्-तर– -रः मै ३,२, १०; ७, ६[n]; ४, ५, ५; ८, ४; क २९, ७; ३१, १; शौ १८, ४,३८.

¶वीर्य-संमित,ता– -तः तै ५.२, ५,२; –ता तै ५, १, १, ४; मै ३,१,२; ७; –ते मै ३,२,३.

वीर्या-वत्[o]– -¶वत् काठ २६, ७^{२}; २७, ५^{२}; २९,५^{३}; क ४१, ५^{३}; –वतां शौ ४,३७,११; १०, १,१४; पै ४,२४,४; १५, २३, ८; १६,३६, ४; १९, ५५, ४; –¶वन्तः तै ७, १, १, ५; काठ ९,११;–न्तम्[h] तै १, २, ७, १; काठ २,६; –वन्ति ¶काठ २६, ७^{२};९^{२}; २९,५^{२i}; क ४१,५^{२}¶; –वान् तै ५, १, १, ४¶; ७,३, १३,१; मै ४, १४, १३; ¶काठ ४,१४$[p]; ५,१; १३.३^{२};३२,१; ३५,१७^{३j}; ३७,२; ४३,२$; शौ १४,१, ३७‡[q]; पै १२, ७, ६; १८,४,६‡[q].

वीर्यावती– -०ति शौ ६,१३९,५; –ती शौ ४,३७,६[r]; पै १३,४,१०[r]; १५,१५,७;१६, ३; –तीः तै २,४,२, १¶; काठ १०,१०; ३९,१.

¶वीर्यावत्-तम, मा– -मः तै २, ४, २,१; काठ १०, १०^{२}; १३.३; १९,१[k]; ३७,१४; –मम् काठ २९,७[m]; –माः काठ २५, १; क ३८,४.

¶वीर्यावत्-तर– -रः तै १, ७,६,३; ५, २,१,३; ५,४; काठ ९,११; १८,१९; १९,११; २४, ४[n]; ३७, ११; क ३७, ५[n].

२*वीर्–> †वीर-कः[s]– -कः ऋ ८,

---

a) पाभे. पृ २९७५ d द्र. ।

b) सपा. शौ १२,१,१८ अप्रमादम् इति पाभे. ।

c) पाभे. पृ १९७१ l द्र. ।

d) विप. (इन्द्र- [मा.], बाहु- [का.], पशु-) । उस. उप. कर्तरि क्विप् प्र. ।

e) सपा. वीर्यकृतः (माश ५, ४, ३, २७ तैब्रा २,७, १५,६ आपश्रौ २२, १८,१४ बौश्रौ १८,१७:१४ हिश्रौ २३,४,५४ च)<>वीर्यकृतौ (काश ७, ३, ३, २५ च) इति पाभे. ।

f) वैतु. सा. कृतः (इन्द्रस्य) इति ।

g) °र्यवताम् इति पाठः? । सपा. खिसा ३६, ११ शौ ४, ३७, ११; १०,१,१४ तैआ १,९,७ वीर्यावता इति पाभे. ।

h) सपा. वीर्यवन्तम् (बौश्रौ ६, १५: १ च) <> वीर्यावन्तम् (माश्रौ १०, १६, १६ तैब्रा ३,५ च) इति पाभे. ।

i) सपा. वीर्यवन्ति<>वीर्यावन्ति इति पाभे. ।

j) सपा. वीर्यवान्<>वीर्यावान् इति पाभे. ।

k) सपा. वीर्यवत्तमः<>वीर्यावत्तमः इति पाभे. ।

l) पाभे पृ २३७७ f द्र. ।

m) सपा. वीर्यवत्तमम्<>वीर्यावत्तमम् इति पाभे. ।

n) सपा. वीर्यवत्तरः<>वीर्यावत्तरः इति पाभे. ।

o) विप. (ब्रह्मन्-, सवन-, हविस्- प्रभृ.) । मत्वन्ते स्वरेऽविशेषः । मतौ दीर्घः ।

p) सपा. माश्रौ १,४,१,२७ तपस्वान् इति पाभे. ।

q) पाभे. पृ २९७५ h द्र. ।

r) पाभे. पृ २२६६ q द्र. ।

s) विप. (*मधुपिपासु- [इन्द्र-]) । '(हे इन्द्र) यः (त्वम्) असौ (तादृशप्रसिद्धगुणयुक्तः) वीरकः (सन्) गृहं-गृहं

९१,२; पै ४,२६,२.
वीरण[a]- -णस्य पै ९,७,१२.
?वीरयत् पै ३,१७,२.
वी(,वी[ऋ.])रिण[b]- > वै (,बै[ऋ])
रिण[c]- -णाः ऋ १, १९१, ३; पै ९, ६,७.
वी-रुध्- वि√रुध् द्र.
वी-रुध[d]- -धानाम् शौ ६,२१,२; पै १,३८,२.
वीरेण्य- वीर - द्र.
?वीरोदीकस्य पै २,७७,२.
?वीर्ण[e] पै १५,१८,९.
वीवध[f]- -धः काठ १७, ६; क २६, ५; -धम् मै २,८,७.
वीत्संन्ती-, वीर्त्सा- √व्यृध् द्र.
वीर्य- १वीर- द्र.
वीवर्त- वि√वृत् द्र.
¶वी (वि√ई)षू, व्यै (वि-ऐ)षत् मै २,५,३; काठ १३,३.
¶वी(वि-ई)षित- -तः मै २,५, ३; काठ १३,३[२].

?वृद्धि व ल नाम हूँ[g] पै ४,१८, १.
√वृ (वधा.)[h], वृरते ऋ ६,२२,११; शौ २०,३६,११; वरते ऋ ४, ४२,६; |वृरन्ते ऋ ४,३१,९; ८, ६६,२;८८,३; कौ १,२९६; २, ३८; जै १,३१,४; ३,४,९; |वरन्ते ऋ ४, ३२,[८ (८,१४, ४)]; ५,२,१०; ८,२४,५; १०, १७८, ३; तै १, २, १४, ७; वरेथे ऋ ८, ७३, ८; वरथः ऋ ५, ३१,९; वराते ऋ १,६५,३; ५, ३२, ९; |वृरन्त ऋ ४, ६, ६; तै ४,३,१३,१; वरन्त ऋ १, १४०,१३; २,२४,५; ३, ३२, ९; ५, ५५,७; वरेत‡[i,j] काठ २,२[२]; १६,७[२]; ?वरात पै १९, ६, १६.
|वुरीत[k] ऋ ५,५०,१[l]; ६,१४, १; मा[l] ४, ८; ११, ६७; २२, २१; का[l] ४, ३, २; १२, ७, २; २४, ७, ४; मै १, २, २[l];२,७,७[l];३,६,५[l];४,१०,२; काठ २०,१४[l]; क १,१४[२l],‡[j].
वृणुते मै ३, ९, ८¶; |वृण्वते ऋ १, ५, ४; शौ २०, ६९, २; वृण्वते[m] ऋ ८, ४५, २१; |वृण्वते ऋ ७, ३२, १६; कौ १, २७०; जै १, २८, ८; वृणुताम् पै ९,४,९?[n]; वृण्वताम् पै १९, २३, १३; ¶अवृणोत् तै २, ४, १२, २; ५, २, २; अवृणोत् ऋ ३, ३४, ३; मा ३३, २६‡; का ३२, २, ९‡; ¶तै २, ४, १२, २; ५, २, २; शौ २०, ११, ३‡.
वृणीते ऋ १, ६७, १; ¶मै १, १०, १८; ३, ८, २; ९, ८[२]; वृणीते ऋ ४,२५,३; ¶तै ५,५, ६, १; २, ५, ८,७[३]; ९,५; ६, ३, ७,५[३]; ४, ११, ३; ¶मै १, ४,५; ३,९,८[२]; ४,४,६; ¶काठ २४, १; २६, ९[१०];२७,९; ३२,

---

विचाकशत् (वीक्षमाणः, मृगयमाणः) एषि (भ्राम्यसि), (स इहागच्छ) इमं (च)' इति वा.। <वीर्- [*मदिरा- <(√वृध् [=√मद्] 'मदे' >*वृधिर्->*विहिर्- +क्- =*भक्ष- > *भक्- [वैतु. <१वीर्- इति प्रायोवादः ?])] ।

a) नाप. (तृण-भेद-)। <√*वीर् 'विरोहणे' ।

b) नाप. (तृण-भेद- [=वीरण-])। शेषं *a* द्र.।

c) विप. [वीरिणतृणनिलीन- (अदृष्ट- *=क्रिमि- [वैतु. GRV. तत्सदृशार्थे इति तद्धित इतीव ?])]। सस्थ. अदृष्ट- इति सर्पादिकृम्यर्थे नाप. सत् (√अद् '*हिंसने' > भावे) *अद्रिस्- > (तत्कर्त्रर्थे) *अद्रिष्ट- > यनि. इति संभावनात् पृ १२३ *g* यदुक्तं तच्छोध्यमिव द्र.।

d) नाप. न. (वीरुध्- [तु. PW. प्रभृ.; वैतु. सा. =वीरुध्-> वीरुधा- इतीव ?])। पपा. नावग्रहः। वस. उप. भाप.। शेषं वीरुध्- इत्यत्र द्र.।

e) शोधः पृ १०८२ *v* द्र.। f) [=विवध-] नाप. पुं. न.। पपा. वि-वध- (√*वह् ?) इति।

g) पाठः? (√वृध् 'छेदने' > करणे) *वृद्धि- (विल-) + (तत एव कर्तरि) *वर्धक- > षस. *वृद्धि-वर्धक- > -कानाम् इति शोधः। सस्थ. ?तुण्डीयशाम् ?सपक्षिणाम्, ?ध्वांक्षा [पृ १४८६ *g* ?प्रध्वां॰ इति शोधपूर्वः पाठः] चापि द्र.।

h) वरणाऽऽच्छादन-प्रतिघातादिषु धा. वृत्तिः।

i) सपा. वरेत <> वुरीत (माश ३,१,४,१८; ६, ६,१,२१ शुप्रा ४,१६२ च) <> वृणीत इति पाभे.।

j) सपा. वरेत <> वुरीत <> वृणीत (माश ३,१, ४,१८;६,६,१,२१ बौश्रौ ६,४:६;७; १०,१३:५;६ च) इति पाभे.। k) अदा. लिङि प्रपु१ उत्वम् (तु. WAG [१, २२८०] प्रभृ.)।

l) वैतु. SI. प्र···वुरीत इति? (तु. ऋ ६, १४, १ प्र···भसत् इति)। m) झच् प्र. उसं. चित्स्वरश्च (तु. MGS ४६० टि. ४)।

n) वृणताम् इति वा वृण्वताम् इति वा, वृण्वन्तु इति वा मूलतः स्यात्।

१२२१; शौ ३ १९,८; ६,६७, २; ११, ११, २०; १२, २१; पै १९, ६, १४; –रस्य ऋ ८, ६३, ५; –रा ऋ ५.४४, १२[a]; –राः काठ ३५,१६[2]¶; क ४८, १४[2]¶; शौ ११,१,१०; पै १६, ८९,१०;–रान् तै ५,२,८,२¶; मै २, ५,१¶; काठ ७,१४; शौ १६,६, १०; –राम् पै ५, २८, ८; –राय ऋ १,७६, १; १४३, ५[b]; ६,२१, ४; ४४, ⌊२१ (७, ५, २)⌋; ७, ५९, ⌊२; ८, २७, १६⌋; ८, ८२, ३; ८४,४[c];१०, २९, ६; ५०, ६; तै १, ७,१२, २; मै १, १०, ३; काठ ९, ६; १४, ३; ३९, १४†; ४५, १२; क ८, ९; कौ २,८९९†; जै ४, १४,३†; †शौ ७,३,१; २०,७६, ६; पै २०, २, १; –रे[d] ऋ ८, ९७, १०; ¶तै २, ५ ६,१; ४, ६, २, १‡[e]; †कौ १, ३७०; २, २८०; †जै १, ३९, १; ३, २३, १२; शौ २०, ५४, १†; पै १५, २, ५‡[e]; –रेण ऋ २, १०, ६; ७,५,⌊(६, ४४, २१) २⌋; मै १,४, ३[f]; ८, ७¶; १०, ७¶; ¶४, ३, १;४; ५,१;६,६; ¶काठ ९,१६;११,२; पै २,६६, ४; –रौ तै ६, ४, ७, ३¶.

†वु(रे>)र आ[g] ऋ ३,२३,४; ५३,११; तै १, २, ३, ३; शौ ७,९, १; पै २०,३, २.

वर-(द्>)द्रा[h]– -द्रा शौ १९, ७१, १.

वुर-रू(प>)पा[i]– -०पे खि ४, ५, २६[j].

वर-लक्ष्मी[k]– -क्ष्मीः खि २,६[3], २८.

†वर-सुद्[l]– -सत् ऋ ४,४०, ५; मा १०, २४;१२, १४; का ११, ७, ४; १३, १,१५; तै १, ८, १५ २; ४, २,१, ५; मै २, ६, १२; काठ १५, ८; १६, ८.

वराऽङ्कुशापाश– -शम् खि २, ६[3],२९.

वुरि[m]– > वुरि-*मत्[n]– -मतः शौ ६, ९९,१; पै १९,१३,१.

?वरिमता[o] ऋ १, १०८, २.

१वुरिमन्[p]– -†मन् ऋ ३, ५९, ३; ४,५४,४; ६, ६३,११; १०, २८,२;२९,७; मै ४,१०,२; शौ २०,७६,७; –मा शौ४,२५,२[q]; –माणि पै २,७३,५;४,३४,२[q].

२वरिमन्[r]– -रिणा तै १, ५,

---

a) नाप. (द्यावाभूम्यन्यतर-लोक- ⌊तु. अंशतः GW.⌋)। धा. *निवासे वृत्तिः (*√वृत्>वृत्– > *वृता–; वैतु. वें. नाप. =वारक- इति कृत्वा धा. प्रतिघाते वृत्तिरिति, सा. GRV. प्रभृ. =काम- इति ।

b) भाप. । धा. प्रतिबन्धे वृत्तिः ।

c) विप. (*दीप्र- ⌊अग्नि-⌋)। <(√*ज्वृ>) √वृ (*ज्वलने ⌊तु. पंजा.बालन–'इन्धन-'<*ज्वालन-⌋)। सस्थ. ?कुया>कुथा इति शोधः। 'ते उपस्तुतिं कथा (कथं) वोचे' इत्युत्तरेण मन्त्रेण युग्मता द्र. (तु. सस्थ. √वच्> वोचे इत्यत्र टि.)।

d) भाप. (*युद्ध- =भर-)। धा. युद्धे वृत्तिः। विषये सप्त. (वैतु. सा. धा. वरणे वृत्तिरिति कृत्वा धनार्थे नाप. इति, ORN. GRV. वारणार्थे तुमर्थे कृत् अव्य. इति च ?)। e) पामे. पृ १९१३ e द्र.।

f) सपा. तै ३,५,४,१ वरेण्या इति, काठ ५,६ वरेण्यम् इति पाभे.।

g) (√वृध् 'वृद्धौ =विस्तारे'> *वृधस्–>) *वुरस्– >⌊सप्त१⌋ *वुरसि आ>*वुरस्या> यनि. (वैतु. पपा. यद् वुरे इति तद् ⌊√वृ 'आवरणे'>⌋ वुर– > सप्त१ इतीव?)। पृ ५९८ z, ५९९ j यदुक्तं तत्राऽयं विशेषः द्र.।

h) विप.(वेद-मातृ-)। उस.। i) विप. (कृत्या-)। बस.।

j) सपा. खिसा २९,२६ विधुरूपे इति पाभे.।

k) षस. वा मलो. कस. वा।

l) विप. (हंस-⌊=आदित्य-⌋)। उस.।

m) भाप.(*बाधा-,मृत्यु-)। धा. *बाधे मरणे वा वृत्तिः?।

n) विप. (बाधावत्–, मृत्युकृत्- वा? ⌊अंहूरण- =कष्ट-⌋)। वैतु. सा. <उरु– इति GW. प्रभृ. <√वृ 'आवरणे' इति च।

o) विप. (विस्तारवत्- ⌊भुवन-⌋)। १वरिमन्– + (√तन् '*धारणे' > भावे) *तत्–> बस. *वरिम-तत्–> (न. प्र१ ⌊संहितायां⌋) ०*तद् ग०>०ता ग० (वैतु. GW. प्रभृ. <वरि-मत्– इति)। एवं सस्थ. उरु-व्यचा =* उरु-व्यचद्–> (न. प्र१) ०चद् व०> *०च्च्व० >०चा व० इति। अत्र विषये पृ ९७० v, w इत्यत्र यदुक्तं तच्छोध्यं द्र.।

p) भाप.। इमनिन् प्र. उसं. (पा ५,१,१२२) इति नान्तरीयपूर्वाद् विशेषः।

q) सपा. वरिमा<>वरिमाणि इति पाभे.।

r) तस्याभवीयः इमनिच् प्र. (पा ५,१,१२२; वैतु. पाप्र ⌊६,४,१५७⌋<उरु– इति)। तु. २भूमन्–, महिमन्–।

३,१[a];४, १[a]; ४, १, ३,१; २, ८, २; ४, २, ३; मै २, ७, ३; ८,९[५]; ३, १,५[२]; काठ १६, ३; १५; १७, ८[५]; २०, ५; क २६, ७[५]; ३१, ७; –मा ऋ १, ५५, १; मा १८, ४; का १९, २,४; तै ४,७,२,१; मै २,११,२; काठ १८, ७; क २८, ७; –†माणम् ऋ ६, ४७, ४; ८, ४२, १; मा ४, ३०; का ४, १०, १; तै १, २, ८,१; मै १, २, ६;३,७,८; काठ २, ६; ३७, ९$; क १, १९; शौ ७, १५, ३$; पै १९, ५२, ११†; २०, ३, १; –म्णः शौ १२,११,११; –म्णा मा ३, ५[b]; ११, २९; १३, २; १५, १०-१४; का ३, १,५[b]; १२,३, २;१४, १, २; १६, ३,३;६;९; १२; १५; शौ ४, ६, २[c]; ९, २, २०[c]; पै ५, ८, १[c]; २७, ३[c]; १६, ७०, १; ७८, ४[c].

वरिष्ठ, ष्ठा[d]– -ष्ठः ऋ ६,३७,४; पै २०,२१,८;–†ष्ठम् ऋ ५,४८, ३; ८,२५,१३; ९७,१०[e]; शौ २०,५४,१[e]; –ष्ठया ऋ ५, २५, ३; –ष्ठा ऋ ६, ४१, २; –ष्ठाम् मा ११, १२; का १२, २, १[f]; तै ४, १, २, १; मै २, ७, २; काठ १६, १; –ष्ठे ऋ ४,५६,१; ६,४७,९; मै ४,१४,७†.

वरीमन्[g]– -मन् ऋ ६, ६३,३; –मभिः ऋ १, ५५, २; १३१, १[२]; १५९, २;९, ७१, ४.

वरीयस्– -यः ऋ १, १२४,[५; १०, ११०, ४]; २, १२, [२; ६, ६९, ५]; ५,४५,५; ४९,५; ६, ७५, १८; १०, ७०, ५; ८; १००,८; १०८,१०; ११;११३, ५; १५२, ५; †मा १७, ४९; २९,२९; †का १८,४,१७; ३१, ४, ५; तै ४, ६,४,५†; †मै २, १३,२३; ४, १३, ३; काठ १६, २०†; ४०,१; कौ २,१२२०†; शौ १, २, २;२०, ३; २१,४†; ३, ४, ७; ४, १९, ७; ५, १२, ४†; ६, ५३,३[h]; ७. ५२,४‡[i]; ५३,१‡[i]; ६७,१; १२३,१†;९, ४, १९; १२, १, ३२; १९, ७, ५; २०, ३४, २; ८९, ११‡[j]; पै २, २६, ४; ८८, ५†; ३,१, ७; ४, १, ४†; ५, २३,४;१३, ७, २†; १६, २५, ९; १७, ४, २†; १९, १५, १०; १६, ७†; –यान् ऋ ३, ३६, ६; मै ३, २, ९¶[k].

वरीयसी– -सी ऋ १,१३६, २; काठ २५,९¶; क ४०,२¶; –सीम् तै २,६,९,६¶.

२वर[l]– -रः ऋ ९, १०१, १४; कौ २, ७३७†; जै ४, २६,२†; शौ २, ३६, ५;६[m]; पै ७,८,२;१६, १२०, १; –रम् शौ २, ३६,६; पै १९,४१, १३; –†रा ऋ १०, ८५, ८; ९; शौ १४, १, ८; ९; पै १८, १,८; ९; –†राः ऋ १, ८३, २; ५,६०,४; शौ ११, १०, १;२; २०, २५,२; पै १६, ८५, १; २; –रान् ऋ १०, ३२, १; –रेभिः ऋ १०, ३२, १[n]; –रेषु शौ २,३६,१; पै २, २१, १; ५, २९, ५.

√वरेय, वरेयात् ऋ १०, २७ ११.

†वरेयुम्[o] ऋ १०, ८५,१५; २३[p]; खि १, ३,३; शौ १४, १, १५; ३४[n]; पै १८,२,४; ४, ३.

वरेयु– -यवः ऋ १०,७८,४.

वरण[q]– -०ण शौ १०, ३, १६; पै १६,६४,६; –णः मै १,६,७¶; शौ ६, ८५,१; १०, ३,१;३-७; १०; ११; १३-१५; १७-२५; पै १६, ६३, १;३-७; १०;६४, १; ३-५; ७-१०; ६५, १; ४; १९, ६,१; –णम् मै १, ६,७¶; शौ १०,३,१२; पै १६,६४,२; –णेन शौ १०, ३,२;९; पै १६,

a) पाभे. पृ २३६५ *r* द्र. ।

b) पाभे. पृ २३६५ *n* द्र. । c) पाभे. पृ २४०१ *d* द्र. ।

d) विप. (श्रेष्ठ-तम- [इन्द्र- प्रभृ.], विस्तीर्ण-तम- [ककुद्- प्रभृ.])। e) सपा. कौ १,३७० प्रभृ. स्थेमनि इति पाभे.।

f) वैतु. सा. उ. म. = १वरिष्ठ– इति ।

g) = २वरिमन्– । h) सपा. तै १,४,४४,१ पै १९, ८,३ वरिवः इति पाभे. i) सपा. ऋ १, १०२,४;६,४४,१८ पै ३, ३६,५ वरिवः इति पाभे. ।

j) सपा. ऋ १०,४२-४४,११ प्रभृ. गो २,४,१६ वरिवः इति पाभे. । k) सपा. तै ५,२,१,५ वर्षीयान् इति पाभे. ।

l) नाप. (पति-) । धा. '*स्वाम्ये' वृत्तिः । कर्तरि अच् प्र. । m) पाभे. पृ १८९२ *e* द्र. । n) वा.? अत्र विषये पृ २११८ *d* इत्यत्र यदुक्तं, तत् पुनर्विमृश्यम् ।

o) तुमर्थीयः णमुल् प्र. (तु. GW. GRV. प्रभृ.; वैतु. सा. नाप. वर-संबन्धिनं वा वरैर्याचितव्यं वेति ।

p) सपा. आग्निगृ १,५,१ : २ वरेण्यम् इति पाभे. ।

q) नाप. (वृक्षभेद-, तन्निर्मित-मणि-)। < √वृ 'वारणे' इति प्रायोवादः (तु. शौ १०,३,२;४ प्रभृ.)।

६३, २; ८.

वर(ण>)णा-व(त्>)ती[a]- -त्याः[b] पै ५,८,८[c]; -त्याम् शौ ४, ७, १[c].

वरत्र, त्रा[d]- -त्रया ऋ १०,६०,८; शौ २०, १३५, १३[e]; -त्राः ऋ ४, ५७, ४[f]; १०, १०१, ५[g]; तै ४, २, ५, ५†[g]; शौ ३, १७, ६†[g]; ११, ३,१०; पै १६,५३, १५; -त्रान् काठ ३८, १४‡[g]; -‡त्राम्[f] पै १२, ६, ३; १९, ५१, १३; -त्रायाम् ऋ १०, १०२, ८.

वरस्[h]- -रः पै १७, २९, १३; -रांसि ऋ १, १९०, २; ४, २१, ८; ६, ६२, १; २; १०, ८९, २.

√वरस्य>वरस्या- -स्या[i] ऋ ५, ७३, २; -स्याम् ऋ ६,४९, ११.

वरिवस्[j]- -वः ऋ १, ५९, [५; ७, ९८,३]; ६३,[७; ४,२१,१०]; १०२,[४; ६,४४,१८][k];३,३४, ७; ४,२४,२; ६,;५०,९;५५,१; ५,२९, १०; ६,१८,१४;५०,३; ७,२७,५; ४७,४; ४८,४; ६२, [६;६३,६]; ९,६२,३;६४,१४; ६८,९; ८४,१; ९७, १०; १०, ४२,[११; ४३,११; ४४,११][l]; ५२,५;११६,३; मा ५, ३७;७, ४४; १५,४;५; का ५,९,३; ९, २,४; १६,१,४; ८; तै १,३,४, १; ४,४४,१[m]; ४६, ३; ३, ३, ११,१†[l]; ४,३,१२,२;३; ६,४, ५‡[n];७,१५,६;५,३,५,४;४,५, ३¶; मै १,३,३७; २,८,७[?]; ३, ३, ६¶; १६, ५; ४, १२, ३†; काठ ४,९; ६,१०;८,१६†; १०, १३†[l];१७,६[?];१९; २१,७;२२, १५; क ३,७; २६,५[?]; †कौ १, ५४०; २, १८२; ११२; ३६९; †जै १,५५,७; ३, १७,३; १३; ३०,१२; शौ २०,११, ७; १७, ११†[l]; ८७,३; ९४, ११†[l]; पै ३, ३६, ५†[k]; १५, ११, १†; १६,८,११†; १९,८,३[m]; २०, ३४,१; -वांसि ऋ ९,९७,१६.

वरिवस्-कृत्[o]- -कृत् ऋ ८, १६,६; तै ४,४,७,१;५,३,११, १¶; मै २, १३,१८; ३,५, २; काठ ३९,९.

√वरिवस्य, †वरिवस्यन्तु ऋ १,१२२,३; १४;५,४२,१२;६, ५२,१५; तै २,१,११, १; काठ १३,१५; २३, ११; पै ६,३,४; वरिवस्यातः ऋ १०, ७६, १; †वरिवस्य,>स्या ऋ ८, ४६, १०; कौ १, १८६; जै १,२०, २; वरिवस्य ऋ ९,९६,३.

वरिवस्यत्- -स्यन् ऋ ६, २०,११; -स्यन्तः ऋ ७, ५६, १७.

वरिवस्या[p]- -स्या ऋ १, १८१,९.

वरिवो-दा[q]- -दाः[r] मा १७,१५; का १८,१,१५; तै ४, ६,१, ५; ५,४,५,३; काठ १७,१७; २१, ७; क २८,१.

वरिवो-धा- -धाः[r] मै २,१०, १; ३, ३, ६; -धाम् ऋ १, ११९,१.

†वरिवोधा-तम[s]- -मः ऋ ९,

a) व्यप. [वरणाऽऽख्यग्रामशोभिततीर-नदी- (पा ४, २, ८५ [तु. सा. W. प्रमृ.])]।

b) वरुणाद् आभृतम् इति BKA. (तु. W.)।

c) सपा. °वत्याः<>°त्याम् इति पाभे.।

d) नाप. पुं. स्त्री. (प्रग्रह-, चर्म-रज्जु- [युग-बन्धनी-])। धा. *बन्धने वृत्तिः। करणे अत्रच् प्र. (पाउ ३, १०७)।

e) = सपा. शांश्रौ १२,१६,३। खि ५, २१, ३ वरत्य् अयाः इति पाभे.?।

f) वैतु. सा.<वर-+√त्रै इति?। सपा. °त्राः<>°त्राम् इति पाभे.।

g) सपा. °त्राः (आपश्रौ १६, १८,१ प्रमृ. च)<> वरत्रान् (काग्र ७१,१३ च) इति पाभे.।

h) भाप. (विस्तार-), नाप. (विस्तृत-प्रदेश-)। धा. *विस्तारे प्रायिकी वृत्तिः।

i) भाप. स्त्री. (*स्तुति-)। धा. *स्तुतौ वृत्तिः। अः प्र. (पा ३,३,१०२)।

j) भाप. (विस्तार- प्रमृ.), नाप. (धन- प्रमृ.)। इवसुन् प्र. उसं. (पाउ ४,१८९)।

k) पाभे. पृ २९८१ *i* द्र.।

l) पाभे. पृ २९८१ *j* द्र.।

m) पाभे. पृ २९८१ *h* द्र.।

n) पाभे. पृ २७५६ *e*, २७५७ *d* द्र.।

o) विप.। उसं. उप. कर्तरि कृत्।

p) भाप. (परिचर्या-)। स्त्री. भावे अः प्र.। °स्या इति तृ१ द्र.। q) विप. (अग्नि-)। उस.।

r) सपा. °दाः (माश ९,२,१,१७ तैआ ४, ७, ४ च) <> वरिवोधाः इति पाभे.।

s) विप. (इन्द्र-)।

१,३; कौ २,४१; जै ३,५,३.

वरिवो-भा[a]- -भा खि ३, २२, ७.

†वरिवो-विद्[b]- -वित्,द् ऋ ९,३७,५;६१,१२; ६२,९; ९६, १२;११०,११; १०,३८,४; मा २६, १७; कौ २, २३; ३३१; ६४६; ३,१,७; जै २,५,४; ३, ३,२; २७,७; ५३, ४; -विदः ऋ ८,२७,१४; ९, २१, २; मा ३३, ९४; -विदम् ऋ २, ४१, ९; मा २०, ८३; का २२,८,४; -विदा ऋ १,१७५,५.

†वरिवोवित्-तर,रा- -रस्य ऋ ८,४८,१; -रा ऋ १,१०७, १; मा ८,४; ३३, ६८; का ८, १,३; ३२,५,१४; तै १,४,२२, १; २,१, ११,४; मै १,३,२६; काठ ४, १०; क ३, ८.

?वरी[c]- -रीषु काठ ४४, ४‡.

†वरूतृ[d]- -ता ऋ १, १६९,१; २, २०,२; ४,५५,१;६,२५,७; ७, २१,८; काठ १७,१८.

वरूत्रि, त्री[e]- -त्रयः तै ४, १, ६, २[f]; ५, १, ७, २[2]; ¶; -त्रिम् तै ४,२, १०, ३[g]; -त्री ऋ ५,४१, १५; ७,३८,५; ४०, ६; मै २.७,६[f]; ३,१,८[2]; -त्रीः ऋ ३, ६२, ३; मा ११, ६१[f]; का १२,६,२[f]; काठ ९,९[h];१६, ६[f]; १९, ७[2]; क ८, १२; ३०, ५[21]; ¶; -त्रीभिः ऋ ७, ३४, २२; -त्रीम् ऋ १, २२, १०; मा १३, ४४[g]; का १४, ४, ७[g]; मै २, ७, १७[g]; काठ १६, १७[g].

वरूथ[i]- -थम् ऋ १, २३, [२१; १०,९, ७]; ५८,९;११६,११[k]; १४८,२; १८९,६; २,३४,१४; ४,५५,४;५,४९,४; ७,३०, ४; ३२,७; ५३,२; ८८,६; ८,१८, २०; २७,९; ६७,३;६; ७९,३; १०,२७,१३; मा ५, ३५; ११, ४०; का ५, ९, १; १२, ४,३; तै १,३,४,१†;२,६,१,५¶; ४, १,४,१; ११,४†;६,२,२, ७¶; ३,२,२†; मै १,२, १३†; २,७, ४; ४, १०, ३†; काठ ३, १†; १२,१५†; १६,४; १९,५[2];३८, १४; क २, ८†; ३०,३; जै ४, २९, २†; शौ १,६, ३†; ५,६, १४; २०, १२८, १२[l]; पै ६, ११,६; १२,४; -थे ऋ २,१८, ८;७,२०,८; -†थैः ऋ ४,५६, ४; ७, १९, ७; १०, ६१, १७; तै १,६, १२, ६; मै ४,१२, ३; शौ २०,३७,७.

वरूथिन्[m]- -थिनाम् मै १, ३, ९[n]; -थिने मा १६, ३५; का १७,५,४; तै ४,५,६, २; मै २, ९,६; काठ १७,१४; क २७,४; -थिभ्यः[o] मै २, ९, ४; काठ १७,१३; क २७,३.

वरूथ्य,थ्या[p]- -†थ्यः ऋ ५,२४, १; खि १, ५, ४; मा ३, २५; १५,४८;२५,४७; का ३,३,१७; १६,५,३०; २७,१५, २; तै १, ५,६,३; ४,४,४,८; मै १,५,३; काठ ७, १; ८; क ५,१; कौ १, ४४८; २, ४५७; जै १,४७,२; ३,३४,१५; -थ्यम् ऋ ५, ४६, ५;६,६७,२; ८,४७,१०;१०१, ५[q]; -थ्या ऋ ८, ४७, ३; ¶मै १,५,१०; काठ ७, ८; -‡थ्ये[q] कौ १,२५५; जै १,२७,३.

---

a) विप. (महाद्युति- [सूर्याचन्द्रमस्-])। उस. उप. <√भा 'दीप्तौ'। सपा. तैव्रा २,८,९,१ अपि यनि. एव शोधः (वैतु. तत्र भा. वरिवा उभा इति द्वे पदे इति)।

b) विप. (इन्द्र-,इन्दु-, सोम-)। उस. उप.<√विद् 'लाभे'।

c) पाठः? अपरी->-रीषु इति शोधः (तु. सपा. ऋ ८, ६२,११ पर्यायभूतः सनिभ्यः इति पाभे.; वैतु. Sch. नद्यर्थे =वरी- [तु. निघ १, १३] इतीव ?)।

d) विप. (इन्द्र-)। तृचि प्र. ऊडागमः (पा ७,२,३४)।

e) नाप. (रक्षिका- [देवपत्नी-, वाच्-, सरस्वती- प्रभृ.]। स्त्री.ङीन् प्र. पाक्षिको ह्रस्वश्च (तु. नारि, री- प्रभृ.)।

f) सपा. वरूत्रयः <> वरूत्री <> वरूत्रीः इति पाभे.।

g) सपा. वरूत्रिम् <> वरूत्रीम् इति पाभे.।

h) पाभे. पृ १७२३ m द्र.।

i) सकृत् °त्रः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. काठ १९,७[2])।

j) भाप. (रक्षण- प्रभृ.), ? विप. (रक्षक- प्रभृ.), नाप.। ऊथन् प्र. (पाउ २, ६)।

k) नाप. न. (*कर्मन्- [तु. व्रत-])।

l) तु. शंपा. सात.। सपा. खि ५,१४,१ विरूपः इति पाभे.।

m) विप. (रुद्र-, दितिपुत्र-)।

n) सपा. शौ ७,८,१ अनर्मणाम् इति पाभे.।

o) सपा. मा १६,२६ का १७, ३,५ तै ४, ५,४,१ अरथेभ्यः इति पाभे.।

p) विप. (अग्नि- प्रभृ.)। हितार्थे यत् प्र.।

q) सपा. वरूथ्यम् <> वरूथ्ये इति पाभे.।

व॒रेण्य[a]– -॰ण्य ऋ ५,२५,३; –ण्यः ऋ १, २६, २; ३; ७; ६०,४; १७५, [२; ८, ४६, ८ (९२, १७) ९,६१,१९]; २,७, ६; ३, २७,९; ५, १३,४; ८१, २; ८, २७,१२; ६१,१५; १०,९१,१; ११३,२;१२२,५; मा ११,७०†; १२,३†; २१,१२; का १२, ७, ५†;१३,१,३†; २३, २,१; †तै १,३,१४,४;४,१,९,२; १०,४; †मै २,७, ७; ८; ३, २,१;११, ११$; ४,१०,२; काठ २,१४†; †१६,७;८; ३८, १०; †कौ १, ४७०; २, १६५; ७५७; ७८३; ८२९;९६९; †जै १,४९,४; २, ३,५; ३,१६,१; २८,३; ४,२६, १०; शौ ७,१५,४; ५५,६;७७, ६†; १९,१५,३; पै ३,३५,३†; २०,३,३;११,१०†;१३,२;५१, ७†; –ण्यम् ऋ १,९,५; ५८,६; ७९,[८; ३,३४, ८]; १५९, ५; ३,२,४;१२,१; २७, १०; ४०, ५;६२,६;१०;५,८,[(४,११,५) १]; ३५, ३; ३९, २; ६, १६, ३३; ८,१,१९;१५,७; २७, १; १०२,१८;९,६५,२९;१०,३५, ७; खि ३, १५,१८; ३१; †मा ३, ३५; ७, ३१; २२, ९; २८, २४$;३०,२;३६,३, †का ३,३, २७; ७,१३,१; २४,४,१; ३०, ३,१$; ३४,१,२;३६,१,३; †तै १,४,१५,१; ५,६,४; ८,४; ३, ३,८,२$; ४,१,११,१; †मै १, ३, १७; ४,१०, ३; १२,१; ४; काठ †४, ७;१६; ५,६[b]; †१०, १२;१३; क ३,५†; †कौ १,४८; २,१९;४८८;५२३;८१२;८७५; ९९५; †जै १,५,४; ३,२, १०; ३७,३; ४०,२०; ४,३, ८; †शौ २०, ६, ५; ११, ८; ७१, ११; १०६,१; पै १८,६, ९; –ण्यस्य ऋ ५, २२, ३; मा १७, ७४[c]; का १८, ६,१०[c]; तै ४, ६, ५, ४[c]; ५,४,७, ४[c]; ५¶; मै २, १०,६[c];३,३,९[c]; काठ १८, ४[c]; क २८, ४[c]; –ण्या खि ३, २२, ७; –०ण्या तै ३,५,४,१[b].

व॒रेण्य-क्रतु[d]– -तुः[e] खि ३,१३, १; शौ ६, २३, १; पै १९, ४, १०; –॒तो ऋ ८, ४३, १२; खि ५,३,१.

व॒र्तवे ऋ २,२५,३; ३,३३, ४; ८, ४५,२९.

व॒र्तंस[f]– -र्तोभ्याम् मा २५, १; का २७,१,२; मै ३, १५,१.

†वर्तृ[g]– -र्ता ऋ १,४०,[८; ६,६६, ८]; ४,२०,७; ५,२९, १४; ८, १४,[४ (४,३२, ८)]; शौ २०, २७,४.

व॒र्त्र[h]– -र्त्रम् तै १, ६, ८, १¶; मै १, ४, १०¶; काठ ३२,७; शौ १, ३, ७[i]; पै १९, २०, १३[i]; २०,४०,३.

व॒र्मन्[j]– -र्म ऋ १, ३१,१५;११४, ५; १४०,१०; ६, ७५,८;१९[k]; ७, ३१, ६; ९, ६७, १४; ९८, २; १०, १६,७;१०१,८;१०७, ७; खि ४, ५, ३७†[k]; ४०[2]†[k]; मा ११,३०; १८,३; २९,४५†; का १, ९, २; १२, ३, ३; १९, २, ३; तै २, ६, १, ५[4]¶; ४, १, ३, २; ४,५, २[3]; ६,६,३†; ७, १,२; मै २, ७, ३; ११,२; ३, १,५; काठ १६, ३; १८,७; १९, ४; २५, ७¶; २६, ३[2]¶; ३७, १६¶; ३८, १३†; १४[3]; ३९, १;३; ४०,३;५; ४६ १†; क २८, ७; ३०, २; ३९, ५¶; ४१, १¶; कौ २, १२२२[2]†[k]; शौ १,१९, ४†[k];५, ६,१३; ८, २, १०; ५,१०;१४;१८[4]; १९; ९, २, १६; ५,२६; १०, ६,२; १४, २, २१; १८, २, ५८†;४, ९; १९, १६, २; १९, १-११; २०, ३;४[4]; २७, १५; ३०, १; ३; ५८,४; २०, १८,६†; पै १, २०, ४†[k]; ३७, ५; ४६,१; ४;

---

a) विप. (वरणीय- [अग्नि-, सवितृ-प्रमृ.]) । एण्यन् प्र. उसं. (पाउ ३,९८) ।

b) पाभे. पृ २९८० *f* द्र. ।

c) =सपा. माश ९,२,३,३८ आपश्रौ ५, १७,५; १७, १५, ६ प्रमृ. । शौ ७, १५,१ सत्युसवाम् इति, पै २०, ३, ४ सत्युसवस्य इति च पाभे. ।

d) विप. (वरणीयप्रज्ञ- [अग्नि– प्रमृ.]) । बस. ।

e) सपा. खिसा २१, १ °ण्यक्रतुः इति, आपश्रौ ४, ५, ५ भाश्रौ ४, ७,२ प्रमृ. ईडेन्यक्रतुः इति च पाभे. ।

f) नाप. (पक्ष्म-पङ्क्ति-)। तसुन् प्र. उसं. (पाउ ४, २०२) । धा. आच्छादने वृत्तिः ।

g) विप. । धा. वारणे वृत्तिः ।

h) नाप. (रक्षापङ्क्ति-, प्राकार-) । करणे त्रन् प्र. । धा. वारणे वृत्तिः ।

i) नाप. (कूल-) । धा. अवरोधने वृत्तिः [वैतु. सा. वर्तम् ([<√वृत्] तु. दारिलः) इति, कौसू (२५,१६) वर्तिम् इति, B. वृत्रम् इति च पाभे.] ।

j) नाप. (कवच-)। मनिन् प्र. । धा. आच्छादने =रक्षणे वृत्तिः ।

k) पाभे. पृ ११३८ *j* द्र. ।

१०८,३;४[4];११०,४; २,१,३?[a]; ६, ११,६; १२,३; ७,३,८; ८, ६;९; १५,५; ८,१७,१-११; ९, १२, १०; १०, ३, ३?[b];८, ५; १३, ३, ५; १६;११, २१;१२, २; १५, १०,८†; १६, ३,१०; २७,१०; २८,४;८;४२,२;७७, १; १२६, ४; १८, ९,२; २०, २८,९; –†र्मणः ऋ ६, ७५, १; मा २९, ३८; का ३१, २,२; तै ४, ६, ६, १; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; पै १५, १०, १; –र्मणा ऋ ६,७५,१८[c]; मा १७, ४९†[c]; का१८,४,१७†[c]; कौ १, ७४‡[d]; २,१२२०†[c]; जै १, ८, २‡[d]; शौ ७, १२३, १†[c]; १७, १, २७;२८; १९, ४६,४; पै ४, २३, ६; १६, १२६, ४; १८, ३२,१०; २०, ८,४[२e]; –र्मभिः तै ४, ६,४, ५‡[c]; –र्मसु ऋ ८, ४७, ८; शौ १९, ३०, १; –र्माणि काठ १९, १¶; क२९, ८¶; शौ ५,८,६; ८,५,७; ११, १२, १७; १९, २०,२; ३०,२; पै १, १०८, २; ७,१८,७; १३, १०, ९; ११, २०; १६,२७,७.

वर्मण्-वत्– -वन्तः ऋ १०, ७८, ३.

वर्म-वासस्– -सः[f] पै १३, ५, ७.

वर्मिन्– -र्मिणः ऋ ६, २७, ६; शौ ११, १२, २३[२]; –र्मिणम् शौ १९,३०,१; –र्मिणे मा १६, ३५; का १७, ५, ४; तै ४, ५, ६, २; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७, ४; –†र्मी ऋ ६, ७५, १; ९,१०८, ⌊(८, ७३, १८) ६⌋; मा २९, ३८; का ३१, २, २; तै ४, ६, ६, १; मै ३, १६,३; काठ ४६,१; कौ १, ५८५[२]; जै १, ५९, ८; ३,४०, २; पै ७,९, ७$[g];१५, १०, १.

वर्य, र्य[h]– -?र्यम्[i] पै १९, २९, ७; –ॱर्यै शौ १९,४९,३[j].

?ववव्रुस्[k]– -व्रुषः ऋ १,१७३,५.

†वव्र(वप्रा.)[l]– -व्रम् ऋ ५, ३२, ८[m]; शौ ८, ४, १७‡[n]; पै १६, १०,७‡[n]; –व्रान् ऋ ७, १०४, १७[n]; –व्रासः ऋ १, १६८,२[o]; –व्रे ऋ ४,१, ⌊१३; ५,३१,३⌋; ७, १०४, ३; १०, ८, ७[p]; शौ

a) वर्मेव शन्त्वम् इति पाठः? *चरु– (=*शरु–)> -रुम् इव> -रु इव > –र्विव, (√*येष् ⌊*= √जेह्⌋ 'गतौ' >) येषत्– > -षन्तम् (पतन्तम्) इति शोधः। सपा. शौ ४,७,४ अपि ? चरुमिव>* चर्विव इति शोधः। (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ सा.; वैतु. PW. W. प्रभृ. शौ. शुद्ध एव पाठ इति कृत्वा चरु– *=स्थालीं इति, √येष् 'उत्क्वथने' इति च?)। अत्र विषये पृ २६१३ *l* यदुक्तं तदपि प्रकृतमनु शोधार्हं द्र.। सस्थ. प्र√स्था इत्यस्य प्रगमने वृत्तिः (तु. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. पुरःस्थापने इति?)।

b) पाठः? वर्म आहरात् इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?अविदुषो >अ (नञ्) + (√मिद् 'स्नेहने *=संबन्धे, मित्रभावे' >) *मिद्वस्– (मित्र-) > तस. *अ-मिद्वस्– (अमित्र-, भ्रातृव्य-) > ⌊ष३⌋ -दुषाम् इति, ?इमां > इमान् इति, ?समां भृतां तां > समा-भृतान् (वशीकृतान्), तान् इति, ?प्रददात् > (प्र√दह्>) प्र-दहात् इति चापि शोधाः। तत्रैव चतुर्थे मन्त्रे ?तेभिः >तेभ्यः ⌊पं३⌋ इत्यपि शोधः।

c) सपा. वर्मणा <> वर्मभिः इति पाभे.।

d) सपा. ऋ १०,४६,५ अर्वाणम् इति पाभे.।

e) एकतरत्र कौसू ४६,५५ ब्रह्मणा इति पाभे.।

f) °सम् इति मूको.।

g) सपा. शौ ५,७,८ वेद इति पाभे.।

h) विप. (*वर्म-कारिणी- ⌊रात्रि-⌋)। धा. छादने वृत्तिः (तु. सस्थ. सुजाता–, सुभगा–)। i) पाठः? विघ्न, *पत्नि, (*वरिणी– ⌊=वरवती-, पतिमती-⌋ >सं१) वरिणि, (आवर्य– ⌊भाप. = आवर्जन-⌋ >) आवर्यम्, (इषुका–⌊*इच्छुका-,कामिनी-⌋>सं१) इषुके इति शोधः।

j) वार्ये RW. W. WI.। पाभे. पृ १७७५ *f* द्र.।

k) वें. सा. PW. GW. WAG ⌊२, २९ *b*⌋ क्वसौ प्र. द्वित्वे भूयो द्वित्वम् उसं. ⌊पा ६, १,८⌋ इति, Barth ⌊IS १, ४९⌋ < अव √वृ + क्वसुः प्र. इति च?। विप. (*छादन-छादक- ⌊तमस्-⌋)। वर्मन्– + (√वृ 'आवरणे' >कर्तरि) *वर्मस्–> उस. *वर्म-वर्मस्–> वव-व्रुस्– इति मतम्।

l) नाप. (गुहा-, कूप- ⌊तु. निघ ३,२३⌋ प्रभृ.)। कर्मणि कः प्र. द्वित्वञ्च उसं. (पावा ३, ३, ५८)। धा. आवरणादिषु वृत्तिः (तु. ऊर्व–, वल–, विवर– प्रभृ.)।

m) विप. (आवरक- ⌊वृत्र-⌋)। कर्तरि कृद् इति पूर्वात् टि. विशेषः (तु. वें. सा. PW. प्रभृ. ⌊तु. नदीवृत्– प्रभृ.⌋; वैतु. GW. GG. नाप. इति)।

n) सपा. वव्रम् <> वव्रान् इति प.भे.।

o) वैतु. सा. =रूपवतः इति। p) वैतु. सा.क्विप. इति?।

८, ४, ३; पै १६, ९,३.

?वव्रयामहे[a] ऋ ८, ४०, २.

वव्रि,व्री[b](वप्रा.)– -व्रिः ऋ ५,१९, १; १०, ४, ४; मै ४, २, ३¶; काठ १५, ४[c]; –व्रिणा ऋ १, ५४, १०; –†व्रिम् ऋ १, ४६, ९; ११६, १०; १६४, ७; २९; ५, ७४,५; ९, ६९, ९; ७१,२; १०, ५, ५; शौ ९, १४, ५; १५, ७; पै १६, ६६, ७;६८,७; –व्री पै १६, ४७, ८[d]; –व्रेः ऋ ४, ४२,[१;२]; ५, १९, १.

वव्रि-वासस्[e]– -ससम् शौ ८, ६, २; पै १६, ७९, २.

†वविवस्– -वांसम् ऋ २, १४, २; ४, १६,७; ६, २०, २; ९,६१, २२; कौ १, ४९४; जै १, ५१, ८; ३, ४४,६; शौ २०, ७७,७.

¶वारुक[f]– -काः मै ४, २, १.

*वारे[g]– > वारे-वृत[h]– -तम् ¶तै २,५, १, ३-५; ६, २,७,१.

वृणान, ना[i]– -नः ऋ १, १०८,६; ९, ९४,१; १०,१२४, ४; तै ७, १, २०, १; मै ४, १२, ४[j]; काठ ११, १३[j]; ४१, ११†; कौ १, ५३९†; जै १,५५,८†; शौ २, १३, १[j]; ७, ११०, १[k]; पै १५, ५, १[j]; –ना ऋ ५, ४८, १; शौ १२, १, ३७; १८, ३, १; पै १७,४,७; –†नाः ऋ ३, ४, ५; ५,११, ४; ७, १८,१२; १०, १८, ६[l];८८, ४;१२४,८; शौ १२,२,२४[l]; पै १७,३२,५[l].

१वृत्– वृतौ ऋ १०,६५,५[m].

वृत, ता– -तः ऋ ७, ७, ५; १०, ५२, १; ९८, ७; ¶मै ३,९,८; कौ १, १९६‡[n]; पै २, ८७, २; –तम् ऋ ६, १७,१२; मा २८, १२[o]; का ३०,२,१[o]; –ता शौ १२,१,५२; पै १७,५,१०;–ताः ऋ ४, ४२, ५[p]; ¶मै ३,९, ८; ४, ६, ४[q]; काठ २७, ९[r]‡; –तानि मै ३,९,८¶; –तान् ऋ ४, १९,[५; ४२, ७]; –ताभ्यः ऋ १०, ३०, ७; –तासः ऋ ७, ३३, ५; –¶तैः काठ २६, ९; क ४१,७.

†वृत्वा[s] ऋ १०, ९०, १; कौ ३, ४,३; जै २, ३,६; शौ १९,६, १; पै ९,५,१.

वृत्वाय[t] मा ११, १९; का १२, २,८; तै ४,१,२, ३; मै २, ७, २; काठ १६,२.

वृत्वी ऋ १,५२,६.

†व्रा(ण>)णा[u]– -णाः ऋ १, ६१, १०; शौ २०,३५,१०.

वृक (वप्रा.)[v]– –†०क ऋ ८, ५५,

---

a) वव्रं यामहे इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. (√नह् [=√नश्, √नस्] 'व्याप्तौ, प्राप्तौ'> भावे) *नह्–>निमित्ते सस१ नहि इति(वैतु.अन्ये न + हि इति कृत्वा अव्य. इति?)। 'वाम् (इन्द्राग्न्योः) वव्रं (स्तोत्रं) यामहे (स्तुमः)' इति वा. (वैतु. यनि. क्रिप. एवेति कृत्वा<√वृ 'वरणे = याचने' इति वें. सा., वारणे इति GW. GRV. प्रभृ.)।

b) नाप. [आवरक– (वव्र–, रूप- [तु. निघ ३, ७] प्रभृ.)] । ताच्छीलिकः किः प्र (पा ३,२,१७१)।

c) वव्रिर् वालप्रतिग्रथिता > सपा. आपश्रौ १८,१०, २३ वाध्रौ वालप्रतिग्रथिता इति पाभे.।

d) विप. (*आवरण-कृत-)। व्यु. पृ २२०४ *k* द्र.।

e) नाप. (प्रसूतिरक्षो-भेद-)।

f) विप. (वरयितृ- [देवमनुष्य-])। कर्तरि उकञ् प्र.।

g) *नाप. (वर-)। वार्य–> यनि.।

h) विप. [वरविशेषप्राप्त्या तच्छुल्कतया स्वीकृत– (ब्रह्महत्यापाप-तृतीयभाग- [वैतु. K. =वरत्वेन स्वीकृत– इतीव?])] । तृस. पूप. स्वरः (पा ६,२,४८)।

i) धा. वरणे वृत्तिः। j) पाभे. पृ १३८४ *i* द्र.।

k) सपा. पै २०,७,४ गृणानः इति पाभे.।

l) =सपा. आग्र ४,६,८ । तैब्रा ६,१०,१ आग्निगृ ३, ७, १:८; वौपि १, १७:८; गृणानाः इति पाभे.। उराणा इति GW.?।

m) विप. (*वरणकृत- [रोदसी-])। धा. वरणे वृत्तिः (वैतु. वें. सा. GW प्रभृ. <√वृत् वर्तने)।

n) सपा. ऋ १०,१०५,४ विव्रतयोः इति पाभे.।

o) सपा. मै ४, १३, ८ काठ १९, १३ तैब्रा ३, ६, १३,१ वृज्येत इति पाभे.।

p) तु. सा. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. <√वृ आच्छादने। q) sch. °त्ताः इति?।

r) सकृत् अवृताः इति शोधः (तु. सपा. मै ४, ६,४; पृ २५९६ *k* च)।

s) =सपा. तैआ ३,१२,१ । मा ३१,१ का ३५,१,१ स्पृत्वा इति पाभे.।

t) वैतु. उ. म.<√वृत् इति। सा. √वृ 'वरणे' इति।

u) विप. (निरुद्धा- [गो-])। कर्मणि शानजन्तम्।

v) नाप. (श्वापद-भेद- प्रभृ.)। <वि√वृ वा वि√कृ वा वि√क्रम् वा वि√कृत् 'छेदने' वेति या [५, २०;

[१;५६,१]; खि ३,७,१; ८,१; -कः ऋ १, ४२, २; १०५, ७; १८; १८३, ४; २, २३,७;२८, १०; ६, ५१, १४; ८, ३४, ३; ५१, २; ५६, २; ६६, ८; ९. ७९,३; †खि ३,२,२; ८,२; मा २१, ३८; २४, ३३; का २३. ४, १०; २६, ७, ३; तै ५, ५, २१,१; मै ३, ११,२; १४,१४; ४, १४, ९†; काठ ४७, ११; †कौ २, १०४२; ११५८; शौ ४, ३, १;२; ५, ८,४[a]; ६,३७, १[b]; ७,५२,५; १२,४, ७;१९, ४७, ६; २०, ९७, २†; पै १, ७२, २; २, ८, १;२; ६, २०, ६; १७, १६, ७; १९, ९, ७; २०, १७, १[b]; ३७, ८; -कम् ऋ १, १०५, ११; ७, ३८, ७; १०, १२७, ६; मा २, १६†; १९, १०; २१, १०, का १०, ३, ९†; २१, १, ९; २३, १, १०; †तै १, ७, ८, २; मै १, ११, २†; ३,११,७; काठ १३, १४†; ३७, १८; शौ ४, ३,४; १२, १, ४९; पै २, ८, ५; ९, ८,५; १७, ५,७; -कस्य ऋ १, ११६, १४; ११७, १६; २, २९, ६; १०,२९,१३; मा १९, ९२; ३३, ५१†; का २१, ६, १३; ३२, ४, ८†; मै ३, ११, ९; ४, १२, ६†; काठ ३८, ३; शौ १९,४७,८;५०,१; पै ५,१०, ३; ६, १४,९[c]; २०,८; ९, ८, ६; १४, ४,११; -काः ऋ १०, ९५, १४; मा ४, ३४; का ४, १०, ५; तै १, २, ९,१; मै १, २, ६; ३, ७, ८; काठ २,७†; क २,१†; शौ १२, १०, ३; पै १६, १४५, ११; -काणाम् ऋ ८, ६७, १४; पै १७, १५, ७; -कात् ऋ १, १२०, ७; शौ ५, २१, ५; -काय ऋ ६, १३, ५; ५१, ६;७, ६८, ८; -कासः ऋ १०, ९५, १५; -के पै ५,२९, ६; -केण ऋ १, ११७, २१; ८, २२, ६; पै ९, ८,१; -कौ ¶मै २,३, ९; ४, १; काठ १२, १०[२]; शौ ७, १००,२.

वृक्ी[d]- -की खि ४, ५,२१[b]; पै २, ३८, ५[b]; ७, १८, ५[a]; -कीः ऋ १, ११७, १८; १८३, ४; -क्यम् ऋ १०, १२७, ६; -क्यै ऋ १,११६, [१६; ११७, १७]; ६, ५१, ६; खि १,१२, ७.

?वृक-ताति[e] ऋ २, ३४, ९.

वृक-ति[f]- -तिः ऋ ४, ४१, ४.

√वृकाय>वृकायु- -युः ऋ १०, १२३, ४.

?वृकद्-वरस्[g]- -रसः ऋ २, ३०, ४.

वृक्क(वप्रा.)- -†क्कः[h] ऋ १, १८७, १०; काठ ४०, ८; पै ६, १६, २१;६,२६] प्रमृ.; < √व्रश्च् 'छेदने' इति Brug [२, १,९४] Hirt [५, ११३] WAG [१,२९] SEY [८, ३६,११४] प्रमृ. ।

[a]) सपा. वृकः<>वृकी इति पाभे. । [b]) सपा. वृकः <> वृकी इति पाभे. ।

[c]) वृका (क-आ) स्य-> -स्यम् इति शोधः ।

[d]) स्त्री ङीष् प्र. (पा ४,१,६३) ।

[e]) *वृक्यु- (कष्टमय-)+(√धा '*कर्मणि'>भावे) *धातु- > वस. *वृक्यु-धात- (कष्टात्मककर्म-विषयता-) > सत१ *वृक्यु-धाते > यनि. । 'यो (यद् उ =यदा कदापि) रिपुः मर्त्यः नः (अस्मान्) वृकताति दधे (स्थापयेत् =कष्टे निपातयेत्)' इति वा. (तु. [तात्पर्यतः] PW. GW. WAG [१, २४१ b] प्रमृ.; वैतु. पा [५, ४, ४१] अनु वें. सा. °ताति- > [प्र१] -तिः> यनि. इति ?) ।

[f]) नाप. (दस्यु-) । *वृक्यु- (हिंसन-)+(√धा 'कर्मणि'>भावे) *धि- > वस. *वृक्यु-धि- >यनि. (वैतु. पा [५, ४, ४१] प्रमृ. < वृक- + स्वार्थे तिल् प्र. इति, WAG [१, २४१ b] < *वृक-ताति- इतीव ?) ।

[g]) विप. [*वृष्टिनिरोधक- (असुरस्य [*=मेघस्य] वीर-[*=अर्गल-]))] । वस. पूप. =(√*वृक् [=√वृष्] 'वर्षणे'>) *वृक (स>त>)द्- (वृष्टि-), उप. च भाप. सत् <√वृ ['आवरणे =निरोधे' (तु. सप्र. ऋ ७, ९९, ५ वर्चिन्- इति पर्यायभूतं विप. [<√*वृच्= √*वृश् = √वृष् 'वर्षणे']; वैतु. पपा. अनु °क-द्व° इत्यवग्रह इति कृत्वा वस., पूप. =संवृत-, उप. च =द्वार- इति सा., पूप.= व्रश्चनशील-, उप. च = ध्वरस्- ['हिंसन-'] इति PW. GW. प्रमृ., सा [पक्षे] असुरस्य विप. इति च, GRV. असुरस्य व्यप. इति च ?] ।

[h]) विप. (*वृष्य-, वाजकृत्- [ओषधि- =धान्य-, अन्न-]) । *वृष्य- (= √वृष् 'वीर्ये' + यः प्र. उसं. [पा ३, १, १२०) > *वृक्यु- > यनि. (वैतु. सा. < √ वृज् 'वर्जने' कर्तरि कृद् इति, वें GW. Gri. प्रमृ. नाप. [शरीरावयव-विशेष-] इति च) । पाभे. पृ २०२१ h द्र. ।

१०; –क्योः[a] पै १६, १४८,४; –काभ्याम्[a] मा २५,८; का २७, ८, २; मै ३, १५,७, काठ ५३, ९[b]; –कौ[c] शौ ७, १०१, १[d]; ९, १२,१३; पै १६,१३९,१६; २०, ३३, ५; ४७, ६.

†वृक्त-वर्हिस् (वप्रा.)[e]– -र्हिषः ऋ १,३, ३; १४, ⌊५ (३, ५९,९) ५,२३, ३;३५, ६;८, ५,१७;६, ३७⌋; ३, २, ५; ६; ५, ९, २; ६, ६८, १; ८, २७,७; ३३,१; ३६, १; ६०, १७; ६९, १८; ८७, ३; ९७, १; ९, ११०, ७; १०, ९१, ९; मा ३३, ५८; का ३२, ५,४; कौ १, २५४;२६१; २, २१४; ८५६; जै १, २७,२; ९; ३, १९, ९; शौ २०, ५५, १; २; ५७, १४; ९२, १५; –०र्हिषः ऋ १, ३८, १; ८,७, २०; २१; –र्हिषम् ऋ १, ४०, ७; –र्हिषे ऋ १, १२, ३; ३, ५९, ⌊९ (५,२३,३;३५, ६; ८, ५, १७;६,३७)⌋; १०,६१,१५; काठ ३९, १३; कौ २, १४२; जै ३, १४,३; शौ २०,१०१,३.

वृक्त्वा, वृक्त्वी √वृज् द्र.

वृक्य[f]– -क्याभ्याम् तै ५, ७,१९,१[b].

वृक्ष[g]– -क्षः ऋ १, १८२, ७[h]; ४, २०, ५; १०, ३१, ⌊७;८१,४⌋; खि २, ६, १, ६; ४, ५, १७; ३८; मा १७,२०†; का १८,२, ५†; तै ४,६,२,५†; मै १,१०, १२¶; २,१०,२†; ३, १,२¶; ¶काठ १८, २†; १९, १; १०; २३, ४; ३६,६; ¶क २८, २†; २९, ८; ३६, १; शौ ४, ७, ५; ७, ६१, १; १८, २, २५[i]; पै २, १,४; २०, १७,३; –क्षम् ऋ १, १३०, ४; १६४, २०;२, १४, २; ३९,१; ३, ४५, ४;५, ५४, ६; ७८, ६; ७, ९५,५;८, ७३, १७; ९, ९७, ५३; १०, १०, ⌊१३; १४⌋; ४३, ४; खि १, ५, १०; ४,५, २२; खिसा २९, ४५; मै ४, १४, ३†; काठ ४, १६†; कौ २,४५५†; जै ३, ३४, १३; शौ १, २,३; २,१२, ३; ६, २, २; ८, १[j]; ३७, २; ७, ५२, १;११४, ४; १२०,२; ९, १४, २०†; १८, १, १५†; १६†; २०, १७,४; पै २,५,२; ५, ३,६; ७; ७, १३, ६; १६, ३६, ७[k]; ६७, १०; १९, १,६; ९, ८; २०, १७, २; ८; –क्षम्ऽ-क्षम् खि ४, ७, १, ४; २, ५; शौ ५, ५,३; पै ६,४,५; –क्षस्य ऋ ६, २४, ३; ५७, ५; १०, ९४, ३; खि ५, २२, ५[l]; मा २३, २४; २५; का २५, ६, ४; ५; तै ६, ३, ३, २¶; ७, ४, १९, ३[m]; मै ३,९,४¶;१३, १; ¶काठ ८, २; १०[२]; ११, ५; २६, ४; ४४, ८§; ¶क ६, ७; ७, ६[२]; ४१, २; शौ ३, ६, ८; ४, ६, ६; १०, ७, ३८; २०, १३६, ९[n]; पै ३, ३, ८; ५, ८, ५; २०, ८; ९, ७,१३; १३, ३, ३; १७, १०, ९; २०, २२, ६;७; –क्षा[o] खि १,५, ९;

---

[a]) नाप. पुं. [शरीराङ्ग-विशेष- (*गुर्दस्- ⌊वैतु. उ. म. स्त्री. °का– इति⌋)]। < *वृक्य (< √वृष् 'वर्षणे =मूत्र-क्षरणे')।

[b]) सपा. वृक्काभ्याम् <> वृक्याभ्याम् इति पाभे.।

[c]) नाप. पुं. (*मुष्क-)। < *वृक्य– (< √वृष् 'वीर्ये')। शेषं २९८७ *h* गतम्। [d]) सपा. शौ ६,७७,१ अश्वान् इति, पै १९,१६,१ अश्वाः इति, पै २०,३३,४ अक्षौ इति च पाभे., सर्वत्र अक्षौ इति शोध एवेष्टः।

[e]) विप. (जन-,सुत-⌊सोम-⌋ प्रभृ.), नाप. (ऋत्विज्- ⌊निघ ३,१८⌋)। बस. पूप. < √*वृच् (वधा.), उप < √बृह् (वधा. ⌊वैतु. पूप. < √व्रश्च् 'छेदने' इति, उप. = दर्भ- इति च प्रायोवादः ?⌋)।

[f]) = वृक्क– (तु. *a*)। वृक्क्य– ⌊स्वार्थे यत् प्र.⌋ > नैप्र. यनि. द्र.।

[g]) नाप. (पादप-)। √वृष् '*वृद्धौ = विरोहणे' + कर्तरि क्सः प्र. उसं. [पाउ ३, ६६ (वैतु. या ⌊२,६⌋, पाउ ⌊३,६६⌋, PW. WAG ⌊१,६४⌋ प्रभृ. < √व्रश्च् 'छेदने' इति, या ⌊पक्षे⌋ < √वृ 'आवरणे' + क्षा– ⌊भूमि-⌋ इति, PW. प्रभृ. ⌊पक्षे⌋ < √वृह् 'वृद्धौ वा उन्मूलने वा' इति च ?)]।

[h]) वैतु. वें., Baunack ⌊KZ ३५, ५५३⌋ = नौ- इति, सा. = रथ- वा स्तोत्र- वेति च ?।

[i]) सपा. तैआ ६, ७,२ आमिगृ ३, ८,३ : ११ प्रभृ. वृक्षौ इति पाभे.।

[j]) यथा वृक्षं लिबुजा > सपा. पै २,७७,४ यथा नेमी रथचक्रम् इति पाभे.। पृ १८६६ सस्थ. ?नेमी > °मिः इति शोधः। [k]) सपा. वृक्षम् <> वृक्षान् इति पाभे.।

[l]) वृ° इति स्वरः ? (तु. सपा. शौ २०, १३६, ९ ⌊RW.⌋)। [m]) नाप. (*पर्यङ्क-)।

[n]) शंपा. सात. वृ° इति ?। [o]) = सप्त१ आचादेशः।

–क्षाः ऋ ८, ४, ५; २१; १०, ९७, २३; खि ५, १५, १३; मा १२, १०१†; का १३,६,२५†; काठ ३०, १०¶; क ४६, ८¶; शौ ५, १९,९; ६, १५,१†;४४, १; १०, ३, १५; ८, ३१; १२, १,२७; २०,१३१,११; पै १६, ६४,४; १७,३,८; १९,५,१४†; २०,२३,७; –क्षाणाम् मा १६, १९; का १७,२, ३; तै २, ५, १, ४¶; ४,५,२, २; ६, ३,३,३¶; मै २,९,३; काठ १७, १२; क २७, २; शौ ६,१५,२; ३; पै ७, १९,१०; १७,१२,८; १९,५,१६; ४२, ४; –क्षात् ऋ १०,६८,८; शौ १,१४,१[a]; ६, १२४,२; ८,६,२६[b]; २०, १६, ८; पै ४,१५,६?; १६,८१,७[b]; १९, ४०, ५; –क्षान् ऋ ५, ८३, २; शौ ५, ५,९[c]; ६,४५, १;१२९, २; १०,१, १७[d]; ३, १३[e]; १४[f]; १२, १, ५१; पै १३, ३, १; १७, ५, ९; १९, ३२, ३; ३६, ४; ३८,२; –क्षे ऋ १, १६४, २२; १०, १२७, ४; १३५, १; खि ५, ९, १; मा १६, ५१; का १७, ८, ५; तै ४, ५, १०, ४; मै १, १०, २०¶ काठ १७, १६; ३६, १४¶; क २७,६; ३०,८¶; शौ ९, १४, २१†; २०, १२७, ४; पै ७, १२, ६; १६, ६७, ११; –क्षेऽक्षे ऋ १०, २७, २२; –क्षेभ्यः मा १६, १७; ४०; का १७, २,१; ६, ५; तै ४, ५,२, १; ८, १; मै २, ९, ३; ७; काठ १७, १२;१५; क २७, २;५; –क्षेषु मा १६, ५८[g]; का १७, ८,१२[g]; तै ४,५, ११,१[g]; मै २, ९,९[g]; शौ ६, १२९, ३; ७, ६८,१; पै १७, १२,९; १९, ३२,२; २०, ३२,९.

वृक्ष-केश[h]– -शाः ऋ ५, ४१, ११.

वृक्ष-स(र्प>)र्पी[i]– -र्प्यैः शौ ९,२,२२; पै १६,७८,६.

वृक्षा(क्ष-अ)धिप– -०प खिसा ३१, ११.

?वृक्षः पै १९,२,४.

?वृत्तये पै १५, २३, १.

?वृक्षस्वादु विकंगतं[j] पै ८, १२,४.

?वृक्षान्व पै २, ३८, १.

?वृक्षां भमब्धि सावयम्[k] पै १५, २३, ५.

वृक्षैवापतिकः पै ८, १०, ७.

?वृघ्नः पै १५, २३, ३[l].

वृचया[m]– -याम् ऋ १, ५१, १३.

वृचीवत्[n]– -वतः ऋ ६, २७,५; ७; –वन्तः ऋ ६, २७, ६.

√वृज्(वधा.)[o], >वरीवृज्, वरीवर्जि,

ववृज्युः ऋ ८, ७९, ५.

¶वृङ्क्ते तै ५, १, ८, २; मै १, ५, ११; १२; ३, २, ६; ४, ६, ९; ¶वृङ्क्ते तै १, ७, ४, ६; २, १, ४,५; २, १, २; ९, ४; ५[२]; ४, ३, ३; ५, ४, २; ३; ३, १, ३, २; ७, २; ३[२]; ५, १, २, ५[२]; ८, २[२]; ४, ११, ३; ५, ३,३[२]; ६,१,१, ५; ३,७,२; ५,१, ३;६,११,५; ७, ३,२, १;२; ५,५, १[३]; २[२]; मै १, ४, ८;५, १२; ९, ८; ११, ९; २, १,११; ५, ४; ३, १,३; ९;२, २; ६; ४,१; ८,५; ४, १, ६; १०; १२; २,१[२];४; ११[२]; ४, २; ६,४; ७, ५; ७[३]; ८,९; काठ १०, ७[२]; ११, १; १३,५; १४,९; १९,२; २०,६[२]; ८[३]; २१,४;२५,२; २८,६;३१, ४; ३२,६; ३४, ४[४]; १८; ३६,

---

a) सपा. पै १,१५,१ शीर्षणि इति पाभे.।

b) सपा. मंत्रा १, १,१४ आपमं १, ४,११ हिगृ १, १९,७ शीर्ष्णः इति पाभे.। c) पाभे. पृ १९५९ *a* द्र.।

d) पाभे. पृ २९८८ *k* द्र.।

e) सपा. पै १६,६४,३ जीर्णान् इति पाभे.।

f) सपा. पै १६,६४,५ सर्वान् इति पाभे.।

g) सपा. काठ १७,१६ क २७,६ वनेषु इति पाभे.।

h) विप. (वृक्षाऽऽच्छादनवत्- [गिरि-])। वस. उप. = वाल- (आच्छादन-)। i) नाप. (जीव-भेद-)। उस.उप. √सृप् + कर्तरि अच् प्र.। जातिलक्षणः ङीष् प्र.।

j) वृक्षस्याऽ(थवाऽपि>)थोऽपि कङ्कती- >०ति इति चतुष्पदः शोधः। सस्थ. ?नाडीनाम् असि > नारी नामाऽसि (तु. मूको.) इति च, ?शाखा हि भद्रस्यासि > सखा हि भद्रस्याऽसि (तु. मूको.) इति च शोधान्तरे।

k) वृक्षान् (प्र√भस् 'भक्षणे' > लोटि मपु१) प्रबब्धि इति शोधः। तृतीयस्य पदस्य च शोधः पृ २४८४ *a* द्र.।

l) शोधः पृ २४५५ *i*, २८९२ *n* द्र.।

m) व्यप. ([इन्द्रेण कक्षीवते प्रदत्ता-] कन्या-)।

n) व्यप. (असुर-)। पपा. नावग्रहः।

o) धा. आवर्जनाऽऽदान-व्यावर्तन-परिहरण-हिंसनादिषु वृत्तिः (तु. निघ [२,१९], GW. PG [१,१५१-२], Brug [२,३,७०], Hirt [४,९३] प्रमृ.)।

९; ३७, १२[2]; क २९, ८; ३१, १; ८[3]; १०[3]; १९; ३८, ५; ४४, ६; ४७, ४; वृणक्ति ऋ ४, ७, १०; ‡वृञ्जते[a] कौ २, ३११; जै ३, २५, ७; वृञ्जे ऋ १, १४२,५; ६, ११, [५ (७, २, ४)]; ¶वृञ्जे मै ४, २, ११[5]; काठ ३४, १८; वृङ्धि[b,c] ऋ ६,७५,१२; काठ ४६, १†; पै २०, ९, ३; ‡वृङ्ग्धि[b,c] मा २९, ३९; तै ४,६,६,४; मै ३,१६,३;वृङ्क्तम् पै १, ८६, ५; ¶अवृङ्क्त तै २, ६,९, ४; ३, १, ७, ३; ५, ४, ११, ३; मै ४, २, ९; वृणक् ऋ ६, १८,८; ¶अवृञ्जत तै २, ४,३,३; ¶अवृञ्जत तै २,१,४, ४;४, ३, २; ५, ५, ३, ३; ६, ३, ७, २; ६, ११,५; मै १, ११, ९; २, १, ११[3]; ३, १, ९; ३,६; ४,१; ४, २, १; ११; ७, ५; ७[3]; काठ १३, ५; १४, ९; २०,६;२५,२; ३४,४; ३७, १२[2]; क ३१, १; ८; ३८, ५; वृञ्जीत तै ५, ६, ९,३¶; वृञ्जीरन् तै ५,३,९,१¶.

वर्क् ऋ १, ६३, ७; वर्क् ऋ ६ २६, ३.

†वृज्यते ऋ १,८३,६; शौ २०, २५,६; †वृज्यते ऋ १०,११०, ४; मा २९, २९; का ३१, ४, ५; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; शौ ५, १२, ४; वृज्येत मै ४, १३, ८; वृज्येत खि ५, ७,३,१; काठ १९,१३.

¶वर्क्ष्यते तै ७,१,५,५.

वरीवर्जय (त् >)न्ती- -न्ती शौ १२,७, ११; पै १६, १४३, २.

†वरीवृजत्- -जत् ऋ ७, २४, ४; काठ ८, १७.

ववर्जिवस्- > ववर्जुषी[d]- -षीणाम् ऋ १, १३४ ६.

वृक्त्वा[e] काठ २७, ९.

?वृक्त्वी[e,f] ऋ १०, ८७, २.

?‡वृष्ट्वा[e,g] शौ ८,३,२[h]; पै १६, ६, ३.

†१वृजन[i]- -नम् ऋ १, १६५, [१५; १६६, १५; १६७, ११; १६८, १०;१६९, ८; १७१,६; १७३, १३; १७४, १०; १७५-१७६, ६; १७७-१७८,५;१८०, १०; १८१,९; १८२,८; १८३-१८४, ६; १८५-१८६, ११; १८९-१९०, ८]; १७३, ६; ५, ४४, १; ६, ११, ६; ३५,५; ७, ६१,४; ९, ८७,२[i]; मा ७,१२; ३४, ४८; का ७, ६, १; ३३, २,११; तै १,४,९,१; मै १, ३, ११; ४, ११, ३; १४, ७;१३; काठ ४, ३; ९, १८; क ३, ३; पै १३, १४,२$; -नस्य ऋ १, ९१, २१; १०१, ११; ९, ९७, १०; मा ३४, २०; का ३३,१, १४; मै ४,१४,१; कौ १,५४०; २, ३६९; जै १,५५,७; ३,३०, १२; -ना ऋ ५, ५४, १२; ९, ९६,७; १०,१७६,१; काठ ४०, १०$[k]; कौ २, २८‡[j]; २९५; जै ३, ३, ७‡[j]; २४,११; -नाः ऋ ७, ३२, २७; कौ २, ८०७; जै ४, ३०, ७; शौ २०, ७९,२; -नानि ऋ १, ७३, २; -ने ऋ १, ५१, १५; ६०, ३; ६३, ३; १०१,८; १०५,१९?[l]; १२८,७;

a) पाभे. पृ २५१७ *m* द्र. ।

b) धा. *नमने वक्रीभावे वृत्तिः (=√वञ्च् 'कौटिल्ये')। सस्थ. परि इति नः इत्येतदुक्तः कप्र. द्र. (वैतु. सस्थ. पृ १९३३ *b* यदुक्तं तन्नेष्टम्)।

c) सपा. वृङ्धि (हिश्रौ १४, ३, ३६ च)<> वृङ्ग्धि (आपश्रौ २०, १६,१२ च)<> शौ १,२,२ पै १, ८६,७[2]; २,७०,५ नम इति पाभे. ।

d) विप. (त्यागशीला-, उदारा- [विश्- =यजमानवर्ग-])। धा. वर्जने =दाने वृत्तिः (तु. पृ ४६४ *j*; वैतु. PG. [१, १४४] आवर्जने =वशीकरणे इति [वैतु. सस्थ. ?विहुत्मती-])। e) धा. हिंसायाम् =*वश्चने वृत्तिः ।

f) वृक्त्वाय इति शोधः (तु. छन्दः, सपा. ? वृष्ट्वा इति पाभे.; वैतु. पा [७,१,४९] °क्त्वा> °क्त्वी इति?)।

g) वृष्ट्वाय इति शोधः (तु. सपा. ?वृक्त्वी इति पाभे.)। √वृज् > ष् उसं. (पा ८,२,३६ [वैतु. WI. प्रभृ. < √व्रश्च् इति?])। h) पपा. [मूको.] दृष्ट्वा इति, सा. धृष्ट्वा इति च ।

i) विप. [*वृद्धिकर- (इष्- =अन्न- [तु. ऋ १, १६५, १५ प्रभृ.]), नाप. (*वस्त्र- [तु. ऋ १,१७५,६]) वल- [तु. निघ २,९]], जनपद- यज्ञ- प्रभृ. । धा. *वृद्धौ छादनादौ वृत्तिः । j) सपा. वृजनम्<>वृजना इति पाभे. ।

k) =सपा. तैब्रा ३,७,५,१३ आपश्रौ २, २०,६ । शौ १, २०,१;५,३,६ वृजिना इति च पाभे. । पृ१६४४ *f* अपि द्र.।

l) पाठः ? अभिष्याम इति सकर्मकस्य सतः क्रिप. साकांक्ष्यात् वृजना-> -नाः (स्त्री.द्वि३) > नैप्र. -ने इति वावि. इति कृत्वा °नाः इति शोधः विमृश्यः ?।

१६६,१४; २,२४,११; ३,३६, ४; ५, ५२, ७; ९,८२,४; १०, २७, ५; ६३,१५[a]; ६६, २; मै ४,१२,४?[b]; १४, १४; काठ१२, १४?[b]; -नेन >ना ऋ ३,२४, ६; १०,४२,[१०;४३,१०;४४, १०][c]; शौ २०,११,६;१७,१०; ९४,१०; -नेषु ऋ २,२, १; ९; ३४,७; ६, ६८, ३; ७, ९९, ६; ९,७७,५; १०,२७,४; २८, २.

?‡वृजनी- -नीभिः[c] शौ ७, ५२, ७; २०, ८९,१०; पै १७, ३५,६; -नीषु ऋ १, १६४,९; शौ ९, १४, ९; पै १६, ६६,९.

वृजन्य[d]- -न्यस्य ऋ ९, ९७, २३.

२वृजन[e]- -नम् ऋ १, ४८, ५.

वृजिन[f]- -नम् ऋ ६, ५१,१३; ७, १०४, १३; ९, ९७, १८; १०, ८७,१५; कौ १,१०५†; जै १, ११,९†; शौ १,१०, ३; ८,३, १४†; ४, १३†; ११,१०, २०; पै १, ९, ३; १६, ७,४†; १०, ३†; ८६, १०; -नस्य ऋ ९, ९७, ४३; -ना ऋ २, २७,३; ४, १,[१७; ६,५१,२; ७,६०, २]; २,११; १०, ८९,८;१०५, ८; तै ५,५,४,४†; काठ ४०,५†; शौ १, २०, १[g]; ५, ३, ६[g];७, ५८, ४; पै २०, १३,१०; -नाः ऋ ५, ३, ११; -‡नान् ऋ ३, ३४, ६; शौ २०, ११, ६; -नानाम् ऋ ८,६७,९; -‡नानि ऋ ४, २३, ८; ५, १२, ५; ६, ५२, २; शौ २, १२, ६; पै २, ५, ६; -ने ऋ ६, ४६,१३,

वृजिन-वर्तनि[h]- -निम् ऋ १, ३१, ६.

√वृजिनाय>वृजिनायत्- -यन्तम् ऋ १०, २७, १.

वृञ्जसे ऋ ८, ७६, १.

वृञ्जान- -¶नः मै १, ६, ९; ३, ८,३; काठ २४, ६; क ३७, ७; -नाः काठ ३७,१४; -नौ काठ ३७, १४[३].

१वृजन-, २वृजन- √वृज् द्र.

?वृजीति[i]- ०ते काठ ४६, १.

वृणान- √वृ (वधा.) द्र.

?वृणावग्वम् पै १०, ६, ९.

√वृत्, > वर्ति, विवृत्स, वरीवृत्, ववृत्, वर्तते ऋ १, १८३, ३[j]; ४, ४३, ५[k]; ८, ५, ३४; वर्तते ऋ १,१८३,२; १०, १०७,११; ¶काठ ३४,१७; वर्तन्ते ऋ १०, ३४, ९; वर्तसि पै २, ७७, ३?; वर्तताम् शौ ५, १४, ५; १३; पै २, ७१, ५; १६, ३६, ९[l]; अवर्तत मै ३,९,५¶;‡अवृत्रन्[m] ऋ ८,९२,१४; तै १, ४,४६,१. ववृते शौ १९, ३५, ५[n]; ?ववर्त्तायुः[o] पै ११, ५,९; वावृते ऋ १०, ९३, १३; वावृतुः शौ ५, १९, १३.

वर्तयते[p] ऋ १०, [९५, (१२) १३]; पै ११, ७, ७; १३, १२, ३; ¶वर्तयति काठ २६, ७; क ४१, ५; वर्तयथ >था ऋ १, ३९, ३; वर्तयामसि पै १९, २, १२; वर्तयत् ऋ १०,९५,[१२; (१३)]; ‡वर्तय >या ऋ १०, १५६,३; कौ२,८७९; ‡वर्तयतम् ऋ ७, १०४, ४[q]; ५; शौ ८,४, ४[q];५; पै १६,९,४[q]; अवर्तयत् ऋ १, ८५, ९; २, ११, २०; ¶तै २, ५, २, १; अवर्तयः ऋ ५, ३०, ७; ववृतत् ऋ ६, १७, १०.

अवीवृतम् पै १९,३७, ३.

a) सपा. माश् २,१५,६ व्रजने इति पाभे. ।

b) पृ २९९० *l* द्र. ।

c) सपा. वृजनेन<>वृजनीभिः इति पाभे. ।

d) नाप. (प्रजा-, जनगण-विशेष- वा [तु. PW. GW. MW. प्रमृ., वें. =बलसंघ-, सा. =साधुबल-]) । तत्रभवीयः यत् प्र. ।

e) नाप. न. (*जन-, प्रजा-) । धा. *जन्मनि वृत्तिः । सस्थ. जरयन्ती- (< √जृ '*गतौ') इति । 'पद्वत् (पादयुक्तं) वृजनं जरयन्ती (चालयन्ती) ईयत उषाः' इति वा. (वैतु. अन्येऽन्यथावादिनः ?) ।

f) विप. (कुटिल- [पथिन्-, जन- प्रमृ.], भाप. पुं. न. (पापाचार-) । किनच् प्र. (पाउ २,४७) ।

g) पाभे. पृ २९९० *k* द्र. ।

h) विप. (दुर्वृत्त- [नर-]) । बस. ।

i) ऋजीते इति शोधः (तु. पाभे. पृ १००५ *y*, संस्कर्तुः टि. च) ।

j) तु. सस्थ. टि. अनु । k) तु. सस्थ. टि. अभि ।

l) सपा. शौ १०, १,१९ निवर्तताम् इति पाभे. ।

m) रुडागमः (पा ७,१,८) ।

n) ववृतेऽन्यः > RW. मर्त्येभ्यः इति, शौ. मूको. भूयिष्ठः पाभे. । पृ २२७८ *a* द्र. ।

o) √वृध् > वर्धि > ववर्धन्-न् आयुः इति द्वि-पदः शोधः । p) वा. कृते तु. पृ १२९५ *k* ।

q) पाभे. पृ २२२३ *q* द्र. ।

वरीवर्ति पै १६, ५९, ८.
†वुर्वर्ति ऋ १, १६४, ११; शौ ९, १४, १३; पै १६, ६७, १.
वरीवृत[a]– -तात् शौ ८, ६, २२; पै १६, ८१, ४.
वर्तन[b]– -०न[c] तै ३, ३, १०, १; ४, १, १; काठ १३, ९; –ना पै १९, ५४, २; –नेषु पै २, ७१,४.
वर्तनि[d]– -नयः ऋ १०, ५, ४; –निः ऋ १०, १४४,४; शौ ७, २२, १; पै १९, ४१, १४;२०, ५, २; –†निभ्याम् ऋ ७, ६९, ३; मै ४,१४,१०; –†निम् ऋ १, २५, ९; ३, ७, २; ४, ४५, ३; ५,६१,९; ७, १८, १६; ८, ६३, ८; १०, ६५, ६[e]; १७२, १; ४; †कौ १, ४४३; ४५१; †जै १, ४६,७; ४७,५; शौ १९, १२, १[f]; –नी ऋ १, ५३, ८; ¶मै १, ८, ७; शौ २०,२१,८; –नीः ऋ १,१४०,९[g]; ४, १९, २; कौ १, ३७२; जै १,३९,३; –न्या तै २, ३,१०, २[२]; ३; मै २, ३, ४[३]; ५¶; काठ ११,७[३]; –¶न्याम् तै ६, ४, ९, ५.
वुर्तमान, ना– -नम् ऋ ५, ३०,८; १०, २७, १९; –नाः ऋ ५, ४०,६.
वर्तिन्– -र्ति ऋ ८, ६,३८?[h].
†वर्तिस्[i]– -र्तिः ऋ १, ३४, ४; ९२, १६; ११६,१८; ११७,२; ११९,४; १८३,[३; १८४, ५; ६, ४९,५]; २, ४१, ७;५,७५, ७; ६, ६२,३; १०; ६३,२; ७, ४०, ५; ६७, [१०; ६९, ८]; ६९, ५; ८, ९, ११;१८; २२, १७;२६,१४;१५[j];३५, [७-९]; ८७, ३; १०, ३९,१३;१२२,६; मा २०, ८१; का २२, ८, २; मै ४, १४, १०; काठ १२,१४; १७, १८; कौ २, १०८४; शौ २०, १४१, १; १४३, ३.
वुर्त्मन्[k]– -र्त्म खि ५, २, १; मै ४, १,१२; शौ १२,१,४७; पै १७, ५, ५; –¶र्त्मन् तै २,६,४, ४; काठ २५, ८[२]; क ४०, १[२]; –र्त्मना ¶तै ६, २,९,२; ६,३, १; काठ २५,८¶; क ४०,१¶; पै १, ७६,२, –र्त्मनि मै ३, ८, ७¶; ¶–र्त्मनोः तै ६, २,९,२; –र्त्मानि ऋ १, ८५,३; खि ५, २, २; शौ ६, ६७, १; पै १९, ६, १३.
?वृर्त्मन्यात् शौ २०, १३५, २[l].
वुर्वृतान– -नाः ऋ १०,३४,१.
†२वृत[m]– वृतः ऋ १, १७४,३?[n]; ४, १७, ९[o]; ७,९८,४[p]; जै ४, ११,२;वृतम् ऋ १,१०२,४?[p,q]; ८, ४५, ३[p]; कौ २, ६९०; जै ४, १७, ६; शौ ७, ५२, ४[q]; वृता ऋ ४, ३१, १; ६, १, ३; मा २७, ३९; ३६, ४; का २९, ५, ८; ३६,१,४; तै ४, २,११, २; मै २, १३, ९; ४, ९, २७; १३; ६; काठ १८, २०; ३९, १२; कौ १, १६९; २, ३२; जै १, १८, ५; ३, ४, ३; शौ २०, १२४, १; वृतौ ऋ ५, ३७, ५.
वृता[r]– -तया ऋ ५, ४८, २.
?वृतावृधो[s] पै ३, ३६, ५.

a) विप. (वृन्त-)। कर्तरि कः प्र. (पा ३, १,१३५)।
b) विप., भाप. [पै.]। कर्तरि भावे च ल्युट् प्र.।
c) पाभे. पृ १८३१ r द्र.।
d) नाप. स्त्री. [वर्त्मन्- प्रभृ. (वैतु. पाग [६, १,१६०] स्तोत्रविषयादन्यत्र मध्योदात्त इतीव पाका. [वैतु. मध्योदात्तनिगमस्य मृग्यत्वम्]?)]।
e) वा. कृते १८३८ g द्र.।
f) नाप. (लोक-, जगत्-)।
g) –निः >छन्दस्तः दीर्घः (तु. पपा. ऋप्रा ४,४०)।
h) तु. सस्थ. टि. अनु। i) नाप. न. (*कवच-?)।
j) तु. सस्थ. टि. विपुद्रुह्-।
k) नाप. न. (मार्ग-)। अधिकरणे मनिन् प्र.।
l) =सपा वैताश्रौ ३२,२५। आश्रौ ८,३,१९ वर्तन्याम् इति पाभे.। शोधः पृ १३६२ g द्र.।
m) नाप. स्त्री. (लोक-, जल-, युद्ध- प्रभृ.)।
n) शोधः पृ २७१० a द्र. (वैतु. यनि. एव सा. GW. प्रभृ., √वृ 'आच्छादने' > क्तान्तम् इति वें., क्विबन्तम् इति PW.)।
o) वैतु. वें. सा. PW. <√वृ 'आच्छादने' इति?।
p) वैतु. वें. सा. √वृ 'आच्छादने' + क्तः प्र. इति?।
q) वृतः (*युद्धानि) > -तो इति शोधः (तु. सपा. पै ३, ३६, ५ वृधो इति पर्यायभूतः पाभे.; वैतु. वें. सा. क्तान्तम्। सस्थ. युजा =युजा आ इति द्वे पदे द्र. (वैतु. पपा. न तथेति?)।
r) नाप. (वर्तनि- [सरणि-]) । स्त्री. भावे अङ् प्र. (तु. PW. GW. GRV. प्रभृ.; वैतु. वें.सा. =आवरक-दीप्ति- इति)।
s) पाठः? वृध्- (*मृध्- [युद्ध-, शत्रु-])> -धः> [संहितायां] –धो इत्येतन्मात्रः शोधः (तु. q)।

वृत्त- -त्तम् ऋ १, १५५, ६?[a]; ४, ३१,४; ५, ३६,३; -त्ताय काठ ४१,८.

वृत्ति[b]- -त्तिभिः पै ११, १, ३.

१वृत्- √वृ(वधा.) द्र.

२वृत्- √वृत् द्र.

वृत- √वृ (वधा.) द्र.

?वृतं-चय[c]- -यः ऋ २, २१, ३.

वृत्र[d]- -त्रः ऋ १,३२,७; ८;८०,१२; ¶तै २, १, ४, ५; ४, १२, ६^{२}; ५, ४, ५, ३; ६, ५, १, १; ¶मै २, २, ११^{२}; ४, ४; ३, ६, ७§; ७, ८; ४, ३, ४; ५, १^{२}; ¶काठ १२, ३^{३}; २४, ९; २७, ३; २८, ३; २९, १; ¶क ३८, २; ४२, ३; ४४, ३; ४५, २; शौ ६, ८५, ३; पै १३, ६, ७†; ८†; १९, ६,३; -त्रम् ऋ १,२३,९; ३२,५; ११; ३३, १३; ३६, ८; ५१, ४; ५२ [२; ८, १२,२६]; ८; ५६,[५; ८५, ९]; ६१,१०; ६३,४; ८०,२-४; [१०; ४, १८, ७; १९,८]; ११; १३; ८५, ९; १०३, ८; १२१, ११; १६५, ८; १७४,२;१८७, १; २, ११, ९; १८;१४,२;१९, ४; ३, ३०, ८; ३२, ६; ३३,६; ३४, ३; ३६, ८; ४७, ३; ५३, ११; ४, १६, ७; १७, १; [३; १०, २८, ७]; ८; १८, [११; ८, १००, १२]; २१, १०; ५, ३७,४; ६, १३, ३;१७,१;२०, २; ३७, ५; ४४, १५; ६०, १; ६८, ३; ७२, ३; ७, १९, ५; २०, २; २१, ६; ४८, २; ५८, ४; ८, २,३२;३६; ३, १९; ६, [१३; ७,२३]; ९,४; २१, १२; ३२, २६; ६२, ८; ७६,३;८९, ३; ४;९९,६; ९,६१, २०;१०, ४२, ५; ८९, ७; १०४, १०; १११,६;११३, २;६;८; १२४, ६; १४७, १[e]; २; खि ५, ५, ११; १४, ३[f]; मा १०,८;१८, ६९†; २०, ३६; †३३, २६; ६७; ९६; ३४, ७†; का ११, ४, ४; २०, ५, २; २२, ४,१; ३२, २, ९†; ५,१३†; ३३, १, २†; ¶तै १, ६, ११,६; ७,७, १§; §८,९,२; १२,२; १५,१; २, १, ३, ४; ४, ५; २, ४, ६;५,२, ६^{२}; ३, १^{२};२^{२}; ६; ४, ५; ३, २, ११, ३†; ३, ७, ३; ४, २, ११, १†; ३, १३, ८†; ५, ४,५, ३; ६, १, १, ५; ७; ११, ६§; ४,२,३; ५, ५, १^{२}; २; ३^{३}; ९, १; ३; ६, ११, ६; ७, ४,१५,१†; ¶मै १, ६, ९^{२}; १०, ५^{३}; १४^{३}; १५-१७; २, १, ३^{३}; २, १०^{२}; ५, ३; ६, ९§; ३, ३, ७; ६, ३^{२}; ७, ८; ८, ८; ९, ५; १०, ५; ११, १§; ४,३,१^{५};४^{३}; ४,३§;७;९; ५, ८^{२};६, ८^{४}; ७, ४^{२}; ८,१०; १०,५†; ११,१†; ३†; ४†;१२, ३†^{२}; १३,५†; १४, ७§; ८†; १३^{४};†^{२};§^{२}; ¶काठ ४, १५†; ६, १०†; ८, १६†; ९, १८†; १०, ९^{४}; १२, ३; १०; १३, ४; १५, ७§, २१, ८§; १३†; २३, १^{३}; ११^{३}†; २४, ७; ९; २५, ४; २६, ८; २७, ३^{२};४^{२}; २८,३^{५}, ९^{२}; २९, १; ७; ३०,

[a]) वृत्तं व्यतीन् इति पाठः? *वृत्तान्,* द्यवति- (नाप. [दिवस-])> -तीन् इति शोधः। 'विष्णुः (सूर्यः) नवतिं द्यवतीन् (दिवसान्) चतुर्भिः नामभिः (*ऋतु-वर्तुलैः) सह (पूर्वोत्तरभावेन सह-निवेशिताः [अव्यवहिताः] यथा स्युस्तथा) *वृत्तान् (वर्तुलाकारेण संहितान् सतः) चक्रमिव (√वेप् 'वर्तने' > वेपि>) अवीविपत् (अवीवृतत्)' इति वा. इति कृत्वेह चत्वार ऋतवस्तद्घटकत्वेन प्रत्येकं नवतिसंख्याकाः सन्तः ३६० दिवसाश्चतुर्व्यूढाः श्राविता भवन्ति (तु. [शोधे] छन्दः; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. एव पठन्तः, ORN. GRV. प्रमृ. गृहीतदिवससंख्यासंकेताः, अपि च वें. सा. प्रमृ. कल्पितविभागान्तरतात्पर्यसंकेता अपि च सन्तः समानमेव वा. असंपश्यन्तः)।

[b]) पृ २२२० *l* द्र.।

[c]) वृत्रं-जयु- (विप. [इन्द्र-]) इति शोधः (तु. पै [१९, ३४, १४]; वैतु. यनि. सा. GW. पूप. =शत्रु-, उप. <√चि 'हिंसायाम्' इति वें. सा., [पक्षे] सा. PW. GRV. प्रमृ. =बलसंचेतृ- इति?])।

[d]) भाप., नाप. व्यप. पुं. न. च (हिंसा-, शत्रुमेघमेहना-ऽवरोधकाऽसुर-)। प्रथमेऽर्थे < √वृत् (*= √वृध्, √मृध्) '*हिंसायाम्'। द्वितीयेऽर्थे *वृत्- (भाप. =क्षरण-,द्रवण-) + (√वृ *= √धृ 'धारणे =अवरोधे'> कर्तरि) *त्र- > उस. *वृत्-त्र- > यनि. (वैतु. माश [१,१, ४,४ प्रमृ.] या[२,१६] BBV [३,११५;१४४] < √वृ 'आच्छादने'; माश [१, ६, ३, ९] पाउ [२, १३] या [पक्षे] < √वृत् 'वर्तने'; वा < √वृध् 'वृद्धौ' वेति)।

[e]) पाभे. पृ १५५२ *m* द्र.।

[f]) सपा. शौ २०,१२८,१४ इन्द्रः इति पाभे.।

५; ३१, ८; ३२, १; ३४, १; ३; ३५, २०[२]; ३६, १; ८[४]; ९; १०[४]; ११; ३७, १३; ३८, ६; ४०, ८; ४४, ४; ¶क ३५, ७[३]; ३७, ८; ३८, २; ३९,१; ४१, ६; ४२, ३[२]; ४[२]; ४४, ३[५]; ९[२];४५, २; ८; ४७, ८; ४८, १८[२]; †कौ १, २५७; ३३५;३९१; ४९३; २, १६६; ३०४$; ९८८; †जै १, २७, ५;३५, ४;४०, ५;४४,३; ३, ६,११;१६,२; ४, ११, १; २३, २; ३; शौ २, ५, ३; ८, ५, ३; १२, १, ३७; २०, ११, ३;३५,१०;३७,५; ७७, ७;८९, ५; १०५, २; ११९, ४; पै २, ७,४[a]; ६, १६, १†; ७, ८, ४; ११,७,८; १३,६, ५†; ११†; १४, ९; १५,१२, ८; १८, १; १६, २७, ३; १७, ४, ७; १९, ४२,४; –त्रस्य ऋ १, ३२,१०; ५२, ६; १०; १५; ५४, १०; ५६,६; ६१,६; ८०,५;१०; ३, ३२,४; ५, ४२, ५; ८, ६, ६; ७६, २; ९६, ७; १००, ७; १०,१५२, ३; खि ५, १४, २; मा ४, ३; का ४, २, १; तै १, २, १, २; ६, १२, ५†; ¶२, १,४, ५; ६; ४, १२, २; ५, २, १; २; ५, ४, ५, ४¶; ¶मै १,२,१$; १०,१४; २,५, ३; ३, ३, ७[२]; काठ ३६, ८; क १, १३; †कौ १, ३२४; २, १००२; १२१७; †जै १, ३४, २; ४, ८, ३; शौ १, २१, ३†; ६,१३४,१; १३५,१; २०,३५, ६†; १०७, ३†; १२८, १३; पै २,८८,२†; ४, २४,२; ५, ३३, ४; ७; ८, ३,८; ८,१; १३, ६, १०†; १६, १५१, ५; १७,२९, ४[२]; –त्रा ऋ १, ८,२; ३, ३०, ४; ४, १७, १९; २२, ९; ४१, २; ६, २२,१०;२९, ६;३३,१; ७, १९,⌊४ (२२, २)⌋; २५,५; ८३, १; ८, ९०, ४; ९, १०९, १४; १०, ४९, ६[b]?; खि ५,५, २; †शौ २०, ३६,१०; ३७,४; ७०, १८; –†त्राणाम् ऋ १,४, ८; ३, ४९, १; ६, २६, ८; ८, ९६, १८; ९, ८८, ४; शौ २०, ६८, ८; –त्राणि ऋ १, ५३,६; ८४, १३; १०२, ७; ३, ३०, ⌊२२; ३१,२२; ३२, १७; ३४, ११; ३५-३६, ११; ३८, १०; ३९, ९; ४३, ८; ४८-४९, ५; ५०, ५; १०, ८९, १८; १०४, ११⌋; ४, २४, १०;४२, ७; ६, १६, ३४;१९, १३;३३, ३; ४४,⌊१४; ७, २३,३⌋; ५६, ⌊२; ८, १७, ८⌋; ५७, ३; ६०, ६; ७३,२; ७, २२, ⌊(१९,४) २⌋; ३०, २; ८३, ९; ८५, ३; ९२, ४; ८, १५,⌊३; ९५, ९⌋; ११; १७, ९; २९, ४; ४९, २; ९०, ५; १००,⌊२; १०, ८३, ७⌋; ९, १, १०; १७, १; २३, ७; ११०,१; १०, ६९,६; ८०, २; खि ३, १,२; मा ३३, ९†; का ३२, १, ९†; तै ३, ५,३, २; ४, ३, १३, १†; ५, ५,६, १†; †मै १, ३,१२; २,१३,६; ४, १०, १,२; ५[२];११,२; १३, ५; †काठ २,१४; ४, ४$;१६; २०, १४; २१, १४; ३८, १४; ३९, १२; †कौ १, ४; १७९; २४८; ३२९; ४२८; २, १६२; २०५; २६३; २७८; ७१४; ७४६; ७५४; ७६१; †जै १, १, ४; १९, ५;२६, ६; ३४,७; ४२, २; ३, १५, १०;१८,१२; २२, १; १०; २३, ११;५९,६; ४, ४,१०;२१, ७; शौ ४, ३२, ७†; ५, ६, ४†; ७, ९८, १; ११५; १; २०, ५,२; ३; ११, ११; १२, ३;२१, ६; ४१, १; ५१, २;६१, ६;६२, १०;९०, २; ११७, २; पै ४, ३२,७; ६, ९,९; ११, ५†; २०,१४,७?[c]; –त्रात् ऋ १०, १२४,८; तै २, ५,२,४¶; शौ ४,१०,५; –त्रान् तै २, ४, १३, १¶[२]; –त्राय ऋ १, ६१,१२; २, ३०,२;३; ३, ३७⌊५;८,१२,२२; ९,६१,२२⌋; ६;८, ९३, ७; १०, ११६, १; ¶तै ५, २, ६,२; ६, १, ३,४; ५,१,१; ¶मै १, ६, ३; १०, १४; २, १, ३; २, १०[२]; १३, ६†; ३, ९, ४; ४, ६, ५; ७, ९; १२, ३†; ¶काठ ८, १६†; १२, ३; २०, ४; २३,४; २५, ४; २६,४; २७, १०; ३६, ८; ३७,२;३९, १२†; ¶क ३१,६; ३६,१;३९,१; ४१,२; †कौ १, ११९;४९४; २, ५७२; †जै १, १३, ५; ५१, ८; ३, ४४, ६;

a) पाठः? तु. पू २४५३ e।

b) वृत्रा इव इति पपा.? *वृत्रम् इव > नैप्र. *वृत्र इव > वृत्रैव इत्यस्याः स्थितेः सुवचतरत्वात् (तु. छन्दः; वैतु. अन्ये पपा. अनुसरन्तः ग्रा. असंपश्यन्तः?)।

c) ?वृत्राण्यप्रति > वृत्राऽप्रति इति शोधः? (तु. सस्थ. ?वयद्)।

४६, १०; †शौ २०, १९,५;६; ३५, १२; ४७, १; १३७, १२; पै १७, २७, १; २; –त्रे ऋ ६, २५, ६; १०, ५०, २; तै २, ५,२,६¶; मै २, १३,१३; काठ २८,९[२]¶;२९,७†; ४०,३; ¶क ४४,९[२]; ४५, ८; शौ ३, २१, १; पै ३, १२, १; १७, २९,४; –त्रेण ऋ १०, ११३,३; ¶काठ ८,२; क ६,७¶; –†त्रेषु ऋ१, ७,५; ६,२६,२; ४६,१; ७,२४, ३; मा २७, ३७; का २९,५,६; तै २,४, १४, ३; मै २, १३,९; काठ ३९, १२; कौ १, १३०; २३४; ३३७$; २,१५९; ३,४, ११$; जै १,१४,६;२५,२;३५, ६$; २, ४, ९; ३, १५,७; शौ २०,७०,११; ९८,१.

†वृत्र-खादु[a]– -दः ऋ ३, ४५, २; ५१, ९; कौ २, १०६९; –दम् ऋ १०, ६५, १०.

वृत्र-जय[b]– -यः पै १९, ३४, १४.

†*वृत्र-तुर्[c]– -तरम् ऋ १,३२,५; पै १३, ६, ५.

*वृत्र-तुर्[d]– -तुरः मा ६,३४; का ६, ८,५; तै १, ४, १,१; ६,४,४, २; मै १, ३, ३; ४, ५,४; काठ ३, १०; क २, १७; –तुरम् ऋ ४, ४२,८; ६, २०,१; १०,४८, ८; ९९, १; मै ४, १२,३‡[e]; –तुरा ऋ ६,६८,२; –तुरे तै १, ४, १,१; २, १,३,४¶; ¶मै २, ५, ८; ९; काठ १३, ३¶; –तूः मै १, ६, २; २,५, ८[२]¶; ९[२]¶; ४, १४, १३[२]; काठ ७, १३; १३, ३¶; ३४,१५¶; क ६, ३; कौ १, ३११‡[f]; २, ९८७‡[f]; जै १, ३२, ९‡[f].

वृत्र-(तु>)तूर्– -तूरे मै २, २, ११[२]¶.

वृत्र-तूर्य[g]– -र्ये ऋ २, २६, [२; ८, १९,२०]; ६,१३,१;१८,६;३४, ५; ६१, ५; ८, ७, २४; ७४,९; १२; १०, ६६, ८; १०४, ९; खि ५, ५, २; मा १, १३[२]; १५, ३९†; का १, ४,३[२]; १६, ५, २१†; तै १, १, ५, १[२]; मै १, १, ४[२]; ४, १४, १३; काठ १, ११[२]; क १, ११[२]; कौ २, ९१०; जै ३, ५६, १७; –†र्येषु ऋ १, १०६, २; ६, ३८, ५; ८, ३७, १; पै ७, २८, २.

¶वृत्र-त्व– -त्वम् तै २, ४, १२,२; ५, २, १; २.

†वृत्र-पु(त्र>)त्रा[h]– -त्रा ऋ १, ३२,९; पै १३,६,९.

वृत्र-हु[i]– -हम् ऋ ६,४८,२१[२].

†वृत्र-हत्य[j]– -त्याय ऋ ५,२९,७; ६, १८, ९; ८, ८९, ५[k]; १०, ५५, ७; खि ३, १४, १; कौ २, ७७९[k]; ११३४; ३, २,७[k]; –त्ये ऋ १, ५२, ४; १०९, ५; ४, १९, १; २४,२; ६, २३,२; २५, १; ८; ३६, २;४७, २; ७, १९,१०; ८, ६३,१२; १०,२२, १०; ४८, ८; मा ३३, ५०; का ३२, ४, ७; तै १, ६, १२, १[l]; ७, १३, १; मै ४, १२,२; काठ ८,१६; शौ २०,३७,१०; –त्येन ऋ ८, २४, २; शौ १८,१,३८; –त्येषु ऋ १, ५३,६; ७,१,१०; १९,३; ३२, १५; १०, ६५,२[m]; कौ २, १०३३; जै ४, २७, ८; शौ २०, २१,६; ३७,३

†वार्त्रहत्य[n]– -त्याय ऋ ३, ३७,

---

a) विप. (शत्रु-नाशक- [इन्द्र-, बृहस्पति-])। उस. उप. अण् प्र.।

b) विप. (वृत्र-हन्- [इन्द्र-])। उस. उप. कर्तरि कृत्।

c) विप. (मेघजलबाधक- [वृत्र-])। उस. पूप. भाप. सत् *= जल-बाधन- (तु. वृत्र– इत्यत्र टि.), उप. च कर्तरि <√*तर् [=√तन्] '*करणे' (वैतु. वृत्र– [नाप.] + [तरप् >] *तर– प्र. > °तर– इति प्रायोवादः?)।

d) विप. (वृत्र-जित्- [इन्द्र- प्रभृ.])। उस. उप. <√तुर् 'हिंसायाम्'।

e) °तुरम् (तु. पपा. सात.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः शोध-पत्रम्)। पाभे. पृ १२१७ e द्र.।

f) पाभे. पृ २९२६ q द्र.।

g) भाप. (शत्रु-जिति-), नाप. (संग्राम- [तु. निघ २,१७])। √तुर् 'अभिभवे' > भावाधिकरणयोः क्यप् प्र.।

h) विप. (वृत्राऽऽख्यपुत्रवती- [सू- = वृत्र-जननी-])। बस.।

i) =वृत्र-हन्–। डः प्र. इति ततो विशेषः।

j) =वृत्र-तूर्य–। तेनैव सन्यायता द्र.।

k) सपा. जै २,५६,१ वृत्रहथाय इति पाभे.।

l) वैतु. भा. =°त्याम्। सुपां सुलुक् इति द्वितीयाया एकार इति।

m) भाप. (*वृत्रघ्न-वरण-)। वृत्र-हन्– + वृत्य– > बस. *वृत्रह-वृत्य– > यनि. इति मतम्।

n) विप. [वृत्रहत्यायोग्य- (शवस्- [तु. वें. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. भाप. <वृत्र-हन्– इति?, उ. म. च

१; मा १८, ६८; का २०,५,१; शौ २०, १९, १.

†वृत्र-हुथ[a]- -थानाम् ऋ ३, १६, १; कौ १, ६०; जै १, ६, ६; -थाय जै २, ६, १‡[b].

वृत्र-हन्[c]- -घ्नः ऋ ८,६६,१०;७८, ७; तै ४, ७,१५, १; मै ३,१६, ५; काठ २२, १५; शौ ४, २४, १; ६, ८२, १; पै ४, ३९, १; १९,१७,४; -घ्ना ऋ १, १७५, ५; शौ ३, ६, २; पै ३, ३, २; -घ्ने ऋ ३,३१,१४; ५,८६,३[d]; ९, ९८, १०; तै १, ४, १, १; मै १, १०, १; २, २, ११[२]¶; †कौ २, ६८१;१०२९; †जै ३, ५६, ९; ४, १७,१; -हणम् ऋ १, ५९, ६; १०६, ६; १२१, १२; ४, ४२, ९; ६,१६,१४; १७, ११; २०, ९; मा ११, ३३†; का १२, ३, ६†; †तै ३, ५, ११, ४; ४, १, ३, ३; मै २,७,३†; ४,१२, ६[e]; १४, १२[f]; काठ १६, ३†; कौ १, ३२७; जै १,३४,५; पै १, ५१, ३; ४, २८, ६†; -हणा ऋ ३, १२, [४; ८,३८, २]; †काठ ४, १५[२]; १३, १५; †कौ २,४२४; १०५२; †जै ३, ३२, १५; ४, २३, १; शौ ४, २८, ३; ७, ११५, २[e]; पै ४, २७, ५; २०, १४, ९[e]; -†०हणा ऋ ६, ६०, ३; ७, ९३,१; ४; तै १,१,१४, १; मै ४, ११, १; १३,७[२];१४, ८; -हणौ काठ ५, १; ३२, १; -०हणौ ऋ १,१०८,३; -०हन् ऋ ८, ६४, ९; -०हन् ऋ १, ८४,३; ३,३१,[(१,१९)१८;४, ३२, १]; ४०,[(३७, ११) ८; (९)]; ४१, ४; ४, ३०, १; ७; १९; २२; ३२, १९; २१; ५, ३८, ४; ६, ४५,५; ७, ३१, ६; ३२, ६; ८, १, १४; १३,[१५; ९७, ४]; १७, ९; २४, ८; ३३, १; १४; ३७, [१-६]; ५४, ५; ६२, ११; ६६, ११; ८२, १; ९२, २४; ९३, ४; ३३; ९, ९८, ५[g]; १०, १०३, १०[h]; १५२, ३[i]; खि ३, ६, ५; ५, ४, ९; १४, ३[j]; †मा ८, ३३; १७, ४२; २६, ५$; ३३, ३५; ६५; †का ८, ९, १; १८, ४, १०; ३२,५,११;३,६; तै १,४, ३७,१†; ४२,१‡[k]; २, ४,१४,१; ७, ४, १५,१; मै ४, ११,४†; १२,२; ३†; †काठ ६, १०; ८, १७$; ३७,९; ४४,४; कौ† १,१२६;१८१;२०३;२६१; २६४; २६९‡[l]; †२, २१४; ३७९; ८४२‡[l]; १०१२; ११४२; १२०८; १२१५; १२१७; ४, ९; †जै १, १४, २; १९, ७; २१, १०; २७, ९; २८, २; ७‡[l]; २, ७, ३; ३, १९, ९; ३०, २२; ४, ८, ७; १८, ९‡[l]; शौ १, २१, ३†[l]; ३, १, ३; ५, ८, ७; ९; ६, ९८, ३; ११, ११, २३;२०, ५, ३; ६, ८; १८, ६; २३, ४; ५२, १; ५७, १४; ११२, १; ११६, २; पै २, ८८, २†[l]; ३, ६, ३; ५, ४, १३; ६, १५,२; ७, १८, ८; १९, १२, १५;२१, ७; ३६, १३; -†हभिः ऋ ६, ६०, ३; मै ४, १३,७; काठ ४, १५; -हा ऋ १, १६, [८; ८, ९३, २०]; [७४, ३ (६, १६, १५)]; ८१, १; ९१, ५; १००, २; १८६, ६; २, १, ११; २०, ७; ३, २०, ४; ३०, ५; ३१, ११; २१; ४७, [२; ५२, ७][k]; ५४, १५; ५, ४०, ४; ६, १६, १९; ४७, ६; ८, २, २६;४,११; ६, ४०; २४, २; २७, ८; ३२, ११; ४५, ४; २५; ४६, [१३; १०, २३,२]; ६१,१५; ६६,३; ९; ७०, १;७७,३;८९, ३;९०, १[l]; ९३,२; १५;१८; ९६,१९;

कर्तृपरं व्याचक्षाणौ ?])] । तस्येदमीयः अञ् प्र. (पा ४, १, ८६)।

[a]) =वृत्र-हत्य- । उस. उप. भावे कथन् प्र.।

[b]) पाभे. पृ २९९५ *k* द्र.

[c]) विप. (अग्नि- प्रमृ.), नाप. (इन्द्र-) । उस. उप. भूतेऽर्थे क्विप् प्र. (पा ३,२,८७)।

[d]) भाप. इति मतम् (तु. पृ १६७९ *b*)।

[e]) सपा. °णम् <> °णा (तैब्रा २, ४, ५, ७ च) इति पाभे. ।

[f]) सपा. तैब्रा २,८,४,२ अभिमातिहनम् इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ २६६० *f* द्र.।

[h]) सपा. पै १,५६,२ हर्षन्ताम् इति पाभे.।

[i]) पाभे. पृ २३२८ *b* द्र.।

[j]) सपा. शौ २०, १२८,१४ वृत्रहा इति पाभे. (तु. RW.; वैतु. संपा. सात. वृत्रहान् इति?)।

[k]) सपा. वृत्रहन् (तैआ १०, १, ११ मना १, ११ च)<>वृत्रहा इति पाभे.।

[l]) सपा. वृत्रहन् <>वृत्रहा इति पाभे.।

९,२५,[३; २८, ३][a]; ३७, ५; ८९, ७; ११२, १; १०, ४९, ६; ६९, १२;७४, ६;८३, ३; १११, ६; १३३, १; १३८, ५; १५२, २; १५३, ३; १७०, २; खि २, ६, २, २१; ४, ६, ६; मा ७, ३७†[b]; २०, ७५; ९०; २१, ४२; ३३, ९६†; का ७, २०, १†[b]; २२, ७, ९; ८,११; २३, ५, २; तै १, ६, २, ४; ११,६¶; ७,१३,४†;५†;८, ९, २; २,४,१४,१[c];३,५,११,४†; ४, ३, १३, १†; ६, ४, ५‡[d]; मै १, ३,२३†[b]; ३,११, ४; ४, १०, १†; ३†; १२, २[c]; ४†[२]; काठ २, १४†; ५, १; ८,१६†; १७[c]; २०, १४†; ३४, १५; ३८,९;३९,११; †कौ १,१४०; २१६; २५७; २७३; ३०८; ४११; २, २८३; ३५२; ६३२; ६४६; ७३२; ८०१; ८०४; १००९; ११५१; †जै १,१५,६; २३, ३; २७, ५; २९, १; ३२, ६; ४०, ३; २, ३, ५; ३,२३, १५; २९, ९; ५१,१०; ५३,४; ४, १, ४; २, ४; १०; २३, २; शौ १, २१, १†; ४, ३२, ३†; ५, २५,६; ६, ७५,२[e]; ७,८१, २; ८, ५, २२; १०, १०, १०; ११, १२, २७; १८, १, ३८†; १९, १५, ३; २६, ४; २७,२†; २०, ७, २;१२,७; ५६,१; ९२, १६; ९३, ६; ९५, २; ९७, ३; १०४,३[f]; १०५,४; १२८,१४[g]; पै १, ९३,१; २, ८८, ४†; ३, ३५, ३†; ४, १६, २; ३२, ३; ६, ७, ८; ९, ४, १;६,३; १०, ७, २; १३, २, १६;३, ७;१४, १, १३; १६, १०७, १०; १७, १५, ३; १९, २१,३; ३४,१४; ३८, १५; ४१, ४; ११[h]; ५१, ११; २०, ३१, ७†; ५१, ९; ६१, ९.

वृत्रघ्नी[i]- -घ्नी ऋ ६, ६१,७.

वार्त्रघ्न[j]- -घ्नः तै १, ७, ७, १; ८, १२, ३[k]; १५, १; १६, २; ५, ७, ३,१; ६,१,११,६¶; मै २,६,९[k];४,४,३; काठ १५, ७[k];२४,७¶;२७,३¶;¶क ३७, ८; ४२, ३; -घ्नम् खि ५, ७, ४, १०; मा १०, ८[k]; का ११, ४, ४[k]; ¶तै २, ५, २, ४; ५; ¶मै २, १, ३; २,१०; ३,७,८; ४,३, १; ४; ¶काठ २४, ८[२]; क ३८, १[२]¶; -¶घ्नाः तै ६,५, ५, १; काठ ३६,८; -¶घ्नानि मै १, १०, ५; काठ ३५, २०; क ४८, १८.

¶वार्त्रघ्नी- -घ्नी तै २,५, २, ५; ६, १, ६, ७; ७,६; ७, १, ६, ३; मै ३, ७, ४; ६§; काठ २४, १[२]; ३; क ३७, २[२]; ४; -घ्नीम् तै ७, १, ६, ३[२].

वृत्रहन्-तम- -†०म ऋ ५, ३५, [६; ८, ६, ३७]; ४०, १; ८, ३, १७; २४, ७; ९३, ३०; ९७, ५; ९, २४, ६[l]; १०, २५, ९; कौ १, ३०१; जै १,३१,९; -†मः ऋ ८,४६,[८; ९२,१७; (९, ६१, १९)]; ९३, ३२; ९, १, ३; कौ २, ४१; ३१६‡[l]; ११४१; जै ३,५,३;२६,२‡[l]; पै ३, ३४,२§; -मम् ऋ १,७८, ४; ६,१६,४८; ८,७४,४; ८९, १;९३,१६; मा २०,३०†; २८, २६; का २२, २, ७†; ३०, ३, ३; †कौ १, ८९; २०८; २५८; †जै १,९, ९; २२,५; २७, ६; -मा ऋ ७, ९४, ११; मा ३३, ७६†; का ३२, ६,७†; शौ ७, ११५, १; पै २०, १४, ७; -०मा ऋ ८,८,९;२२; -माय कौ १, ४४६; जै १, ४६, १०; ३,३४,२१.

वृत्र-हा[m]- -हाभ्यः पै १,९९,३.

वृत्वा,वृत्वाय, वृत्वी √वृ (वधा.) द्र.

†वृथक्[n]*- -थक् ऋ ८,४३,४; ५; मा ३३, २; का ३२, १,२.

---

a) पाभे. पृ २०६६ *h* द्र.। b) पाभे. पृ २९९६ *k* द्र.।

c) सपा. शौ ६, ९८,३ पै १९, १२, १५ शत्रुहः इति पाभे.। d) सपा. ऋ ६,७५,१७ विभे.।

e) पाभे. पृ १५९२ *i* द्र.। f) पाभे: पृ २९९६ *l* द्र.।

g) पाभे. पृ २९९६ *j* द्र.।

h) सपा. पागृ १,६,२ अर्यमा इति पाभे.।

i) विप. (सरस्वती-)।

j) विप. (धनुस्- प्रभृ.)। तस्येदमीयो वा सास्यदेवतीयो वा अञ् प्र.।

k) सपा. वार्त्रघ्नः <> वार्त्रघ्नम् इति पाभे.।

l) सपा. वृत्रहन्तम <> वृत्रहन्तमः इति पाभे.।

m) नाप. (वृत्रहन्- =*देव-)। उस. उप. <√हा 'त्यागे = मोचने'।

n) विप. (दीप्तिमत्- [अग्नि- =*ज्वाला-])। वा. क्रिवि.। <√*वृथ् (=√वृध्, √भृज् इति (वैतु. वें. सा. उ. म. = पृथक् [अन्यत्-, भिन्न-] इति; PW. प्रभृ. = वृथा

†वृथा[a] ऋ १, ५८, ४; ६३, ७; ८८, ६; ९२, २; १३०, ५; १४०, ५; १६८, ४; २, १५, ३; २४, ९; ५; ५६, ४; ६, १२, ५; ८, २०, १०; ९, १६, ७; २१, ३; २२, २; ३०, १; ६४, ⌊१७ (६६, १२)⌋; ७६, १; ८८, ५; ६; ९७, ९; १०९, २१; १०, २६, ७; ६१, २४; ९३, १३; खि ५, ९, २[b]; तै २, ३, १४, ५; कौ १, ५५८; २, ४६८; ५७८; ११०६; जै १, ५७, ५; ३, ३५, २; ४७, ४; शौ २०, १२७, '५$[b].

वृथा-षाह्[c]- -षाट् ऋ १, ६३, ४.

√वृध्, > वार्धि, वावृध्, †वृधते ऋ २, १३, १; ९, ७५, १[d]; कौ[d] १, ५५४; २, ५०; जै[d] १, ५७, १; ३, ५, ९; वर्धते ऋ १, ९५, ५; २, २५, २; ३५, ११; ७, १०१, ३; ९, १७, ४; १०, ९४, ९; मै ४, १४, ८†; ¶काठ ८, ८; १२, ३; २०, ५; ¶क ७, २; ३१, ७; पै ८, १४, ५†; †वर्धति ऋ ८, १५, ८; कौ २, ९९६; शौ २०, १०६, २; †वर्धेते ऋ ५, ६८, ४; कौ २, ८१६; जै ३, ५७, ६; वर्धतः[e] शौ २०, १३६, २; वृधन्ते तै ७, ४, ३, २¶; शौ ८, २, २२; वर्धन्ते ऋ १, १४०, ७; तै ६, २, ५, ३¶; काठ २०, ४¶; क ३१, ६¶; पै १६, ५, २; †वृधन्ति ऋ १, ६५, २; ३, ५, ८; ८, २, २९; ९८, ८; ९, ३१, ३; १०, ४३, ७; कौ २, ६१; जै ३, ६, ७; शौ २०, १७, ७; १००, २; †वर्धन्ति ऋ १, १५५, ३; ५, १३, ५; २२, ⌊४; ३९, ५⌋; ६, १, ५; ७, १२, ३; ८, ६, ३१; १६, ९; ६२, १; ९, ४६, ३; १०, ४३, ३; तै १, ४, ४६, ३; मै २, ५, १०$[f]; ४, ११, ४; १३, ६; काठ ६, १०; १८, २०; क ४८, ५$[g]; कौ २, ६५६; जै ३, ५४, ६; ४, ५, २; शौ २०, १७, ३; †वृधसे[h] ऋ ५, ४४, १; मा ७, १२; का ७, ६, १; तै १, ४, ९, १; मै १, ३, ११; काठ ४, ३; क ३, ३; वर्धसे ऋ २, १, ११; ३, ४४, २; शौ ५, १, ९[i]; वर्धत् ऋ ६, ३८, ३[d]; ७, ६८, ९; वृधात् ऋ ५, ४१, ९; ६, ३८, ४[२]; वर्धन् ऋ ६, ५१, ११; वृधान् ऋ १, ७०, ४; ६, १७, ११; ३८, ४; ८, ७, १९; तै २, ६; ७, ४; मै ४, १३, ५; †वर्धासि ऋ ६, १६, १६; मा २६, १३; मै ४, १२, १; काठ २, १४; कौ १, ७; २, ५५; जै १, १, ७; ३, ६, १; वृधः ऋ १, ७१, ६; वृधाः ऋ १०, ५०, ५; वृधताम् ऋ ३, १, २; मै ४, ८, ९; वर्धताम् ऋ १, १६४, २७; ६, २४, ७; ३७, ५; मा २७, ४; का २९, १, ४; तै ३, २, ६, १; ४, १, ७, २; मै २, १२, ५; काठ १८, १६; ३५, ३; ४[३]; ‡[j]; क २९, ४; ४८, ४; ५[३]; ‡[j]; शौ २, २८, १; ६, ३९, १; ७२, २; ३; १०१, १; ७, ५५, ५; ७७, ८†; ८७, ३; ९, १५, ५; पै १, १२, १; ६१, ४; ६७, ४[k]; २, ३८, ५; ३, ३३, ४; १६, ६८, ५†; १९, ८, ७; १३, १०; २७, १५; १६; ३६, १०[l]; २०, ११, २†; वृधतु ऋ ४, ५३, ७; वर्धतु ऋ ५, ३६, ५; पै १३, १४, १६; वृधन्ताम् ऋ ५, ४१, १४; वर्धन्ताम् ऋ ५, ४१, १४; शौ

⌊स्वैरम्⌋; PG ⌊१, ११८⌋, GRV. = बलवत्, क्षिप्रम् इति च?)। सप्र. ऋ १०, ९१, ७ पृथक् इति, ऋ १, ९२, २ वृथा इति पदे चापि यनि. *पर्यायौ भवतः ऋ ⌊८, ४३, ५⌋ श्रावितस्य सतोऽग्नीनां संदर्शनविषयीभावस्य तदीयदीप्तभावाधीनत्वलिङ्गात्। वृथज्- इति प्राति. इति Schmidt ⌊तु. WAG ३, १२६ *c*⌋। तथाप्यदोषः।

a) अव्य. (वप्रा.)। < √वृ 'वरणे' इति PW. GW. प्रमृ., (√वृ 'वरणे' > भावे) वृत- > *वृत-था > यनि. इति WAG ⌊१, २४१ *a*⌋।

b) तु. सपा. RW. शौ २०, १२७, ५; वैतु. शंपा. सात. वृषाः, इति पाभे.।

c) विप. (इन्द्र-)। व्यु. तुरा-षाह्- टि. द्र.।

d) तु. सस्थ. टि. अधि। e) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. वृधतः इति, खि ५, २२, २ अर्दतः इति च पाभे.।

f) सपा. तै ३, ३, ९, २ हवन्त इति पाभे.।

g) सपा. तै ३, ५, ५, ३ काठ ३५, ४ गच्छन्तु इति पाभे.। h) तु. सस्थ. टि. अनु।

i) सपा. पै ६, २, ८ वर्धयसे इति पाभे.।

j) सकृत् सपा. ऋ १०, १७, १४ शुन्धत इति पाभे.।

k) सपा. वर्धताम् <> वर्धन्ताम् इति पाभे.।

l) योन्या (:) अभिप्रजायताम् मूर्ध्न (:) उद् यदि वर्धताम् इति पूर्वार्ध-शोधः। पृ २२११ *d* यदुक्तं तदप्यंशतः शोध्यम्। प्रकृते उद्-वर्धताम् इत्युपसमस्तं क्रिप. द्र.।

५, २९,१२[a]; ६, १३७,२[b];३[b]; †वर्धन्तु ऋ ३,५२,८; ७, ९९, [७; १००,७]: तै २, २,१२,५; कौ २, ९७७; जै ४, २३, ८; †वर्धन्तु ऋ १, ५, [८; ८, ४४, १९]; ३,१०,६;८,३,३;१३,१६; [१८;९२,२१;९,६१,१४];४४, २२; मा ३३, ८१; का ३२,६, १२; $तै ४, ७, १, १; ५, ७, ३, २; मै ४,१०,१$; काठ ६, १०; ४०, १४; कौ १, २५०; २, ७४; ६८६; ९५७; जै १, २६, ८; ३, ७,१२; ५६, १५; ४; २०, ६; शौ २०, ६९, ६; १०४, १; ११०, ३; वर्धस्व ऋ ३,३६,३; ५, ४४, ५[c]; ८, १३, २५;४४, २; मा २, १४[d]; ३८, २१; का २, ३, ९[d]; ३८,५,४; शौ ६, १०१, १; वर्धस्व ऋ ७, ८, ५; ८, १, १८; ६, १२;७४, ८; १०, ९८, १०; १०४, २; तै २,४,१२,१¶;५,२, १[२०]; मै २, ४,३; ४, ९,१०?[f]; क २९,४[g]; †कौ १, ५२; २, ८५२; †जै १, ५, ८; ४, १२, ५; †शौ २०, ३३, १; ११५, ३; पै ४, २७, ७[२]; १९, १३, १०; †वर्ध, >र्धा ऋ ६, ३८, ४; ७,९५, ६; ८, ७५, १३; ९, २९, [३; (३५, ६)६१, १५]; तै २, ६, ११, ३; मै ४, ११, ६; १४,७; कौ २, ६८७; जै ३, ५६, १४; वर्ध ऋ ५, ५६, २; ६, १८, १; ८, ६०, १२; ९, ६१, २३; तै ४, ३, ४, १; कौ २, १११७†; जै ३, ४४, ८†; †वर्धथाम् ऋ ३, ५३, १; काठ २३, ११; कौ १, ३३८; जै १, ३५,७; वर्धतम् ऋ ४,५०,११; वर्धतम् खि १, ३, ३[h]; वर्धत ऋ १०, २२, १४; वर्धत ऋ २, २, १; †वर्धाम ऋ १०,४४,२; शौ २०,९४,२; †अवर्धत ऋ १, ३३,११[i]; ९,७०,१; १०, ९६, ८; मै २,४,३[२]¶; ४,१४,१२[i]; कौ १,५६०;२,७७३; जै १,५७, ९; शौ २०, ३१,३; अवर्धत ऋ १०, ११३,१; ¶तै २, ४,१२, २; ५,२,२; ७, ४,३,२; ¶काठ १२, ३; १३, ३[२]; शौ १५, १, ४; पै १८, २७, ४; वर्धत ऋ १०, २५, १०; अवर्धताम् मा २८,६; १५; १७; ३७-४०; का ३०, १, ६; २, ४-६; ४,३-६; अवर्धन्त ऋ १, ८५,७; १०,६, ७; तै ४, १, ११, ३†; शौ ५, १९, १; †अवर्धन् ऋ ३, ३२, ३; ३५, ९; ४७, ४; १०, ७३, १; ३; ११३, ३; मा ३३, ६३; ६४; का ३२, ५, ९;१०; मै १, ३, २०; †अवर्धन् ऋ ५, २९, ११;३१,१०; १०, [(८,१)४५, ३[j]]; ९५, ७; मा १२, २०[j]; का १३, २, ३[j]; काठ ४, ८; क ३, ६; वार्धिषीमहि[k] मा २,१४; ३८, २१; का २, ३, ९; ३८, ५, ४; मै ४, ९, १०.

वावृधते[l] ऋ १०,६४,४; वावृधाति ऋ १,३३,१; वावृधीथाः ऋ १, १३०, १०.

वावृधेते शौ ५, १, ५; †वावृधन्त ऋ ५, ५२,७; ६,६६,२; ६८,४; मै ४,१४,११; वावृधन्त ऋ १०,९३, १२; वावृधस्व ऋ ६, १७, ३; शौ २०, ८, १†; वावृधस्व ऋ १, ३१, १८; ७, १९, ११; १०, ११६, ६; शौ २०,३७,११†.

वृधातु[m] तै १, २, २,१; ६, १, २, ३; ४; मै १, २, २; ३, ६, ४; वृधातः मा २०, ४२; का २२, ४, ७; मै ३, ११,१; काठ ३८, ६; वृधाम शौ ५, १, ९[n]. †वावृधे ऋ १, १६७,८; ३,१,

---

a) सपा. पै १३,९,१५ कल्पन्ताम् इति पाभे.।
b) पाभे. पृ २९९८ *k* द्र.।
c) तु. सस्थ. टि. अभि [परि.]।
d) =सपा. माश १, ८, २, ४ शांश्रौ १, १२, १२ आपश्रौ ३, ४, ६ माश्रौ १, ६, १,३४ आपमं २, ६,११ शांगृ २, १०, ४ हिगृ १,८,४। तैआ ४, १०, ४;५; ५,८,१० आपश्रौ १५,१२,७१ समिध्यस्व इति पाभे.।
e) धा. छेदने वृत्तिः। f) स्वरः? वृं॰ इति शोधः (तु. मा ३८,११)। g) सपा. वर्धस्व <> वर्धय इति पाभे.। शेषं पृ १३९४ *c* द्र.।
h) सपा. खिसा ३७,३ अवतम् इति पाभे.।
i) तु. सस्थ टि. आ। j) पाभे. पृ १२३६ *m* द्र.।
k) =सपा. माश १, ८, २, ४; १४, ३,१,२३ तैआ ४, ११,४ शांश्रौ १, १२, १२ आपश्रौ ३, ४,६ माश्रौ १, ६,१,३४ शांगृ २, १०,३ हिगृ १, ८,४। आपमं २, ६,११ वर्धमानो भूयासम् इति पाभे.।
l) प्रपु१ (तु. वें.; वैतु. सा. प्रपु३ इति)।
m) पाभे. पृ २८६४ *q* द्र।
n) अविं वृधाम >सपा. पै ६,२,९ अवीवृधाम इति पाभे.।

८; ३२, १३; ६, १९, २; ४४, १३; ७, ५, १; १०, ३३, ५; ३०, ४; शौ १४, १,३७; २०, ७३, ६, †वावृधे ऋ १, ३७, ५; ५२,२; ७; ८१,१; १४०,२; ३,३६, १;५;४०,७; ६,३०,१; ७, ९५, ३; ८, ३, ८; ६, १; १२, ११; ४४,१२; ९, ८९,२; ९७, ४०[a]; ६१,२१; मा ७,३९; ४०; ३३, ९७; का ७, २१,१; २२, १; तै १, ४, २०, १;२१, १; ६, ६, ४$; ३, २, ७,२$; मै १, ३, २४; २५; ४, १०,१; १२, ३; ४; काठ २, १४; ४, ८[२]; क ३, ६[२]; कौ १, ४११; ५२९[a]; २, ३५२;६०३[a];६५७; ९२४; १०६१; जै १, ४०, ३; ५४,५[a]; ३, २९, ९; ४९,१[a]; ५४, १०; ४, १९, ८; शौ ७, ५, २$; २०, ६, ७; ५६, १; ९९, २; १३८, १; पै १८, ४, ६; २०, २, ३$; ववृधे ऋ ५, २, २; पै २, १४, १-५; †ववर्ध ऋ ३,१,११; १०, ८,[१[b] (४५, ३)]; कौ १,७१[b]; जै १, ७,९[b]; शौ १८,३,६५[b]; पै १८,२५,८; वावृधाते ऋ ७, ७, ५; ८,१२, [२८ (५३, २)]; वावृधाते ऋ १०, ५, ४; वावृधतुः ऋ ७, ९७, ८; †वावृधुः ऋ २, २०, ४; ८ २२, १२[?c]; ९५, ६; ९, ९, ४; १०, १४, ३; ६६, १; तै २, ६, १२, ५; मै ४, १४, १६; कौ २, २३५; जै ३, २०, १९; शौ १८, १,४७; †वावृधुः ऋ २,८,[५; ८,६,३५;९५,६]; ३४, १३; ५, १४, ६; ५९, ५; ७, ६०,५: ८, ६,२१;४३;१२, २०; ६२,१०; ९,१०६,८; १०, ७३, २; ७७, २; १२२, ७; कौ २,६७७; जै ३, ५६,५; अवृधत् ऋ ४,२३, १; वृधत् काठ ४०, १०[d]; अवृधम् खि ४, ८, ५[e]. वर्धयते पै १६, ११२, ६; वर्धयति तै २, ५, ५,१¶; वर्धयति ¶तै २, ५,९,४;६; ५, १,८,५; ६,२,५ ३; मै ४,१,२¶; ¶काठ ७, ५;२२, १; २; ३१, १; ¶क ५,४; ४७,१; पै १, १०२, १[f]; वर्धयतः पै १९, ८, ५[g]; †वर्धयन्ति ऋ १, ५४, ८; २, ११, १; २७, १२; ५, ११,[५; १०, १२०, ९]; ६, ४४, ५; ७,५७, ७; ७७, ६; १०, २०, ३; २८, ६; मै २, १३, ७; ४, १४,१४; शौ ५, २, ९; २०, १०७, १२; वर्धयन्ति ऋ ८, १००, ४; शौ १३,१,३३[h]; पै २, ३९, ६; ६, १, ९†; वर्धयसे पै ६, २, ८[i]; वर्धयामि काठ ३८, १२†[j]; शौ ३, १९,५[k]; †वर्धयामः ऋ १, ९१, ११; मै ४, १०, १; काठ २,१४; वर्धयामसि ऋ १, ३६, ११; ६, १६, ११; मा ३, ३; का ३,१,३; कौ २,११†; जै ३, २,२†; शौ १९, ६४,२; वर्धयत ऋ १०, २५, १०; शौ १२, १, १३[l]; वर्धयाति[m] मा १८, ३४; का २०, १, ५; मै २, १२, १; काठ १८, १३; क २९, २; वर्धयातु पै १७,२,४[l]; वर्धयात पै ८, १८,८; वर्धयाथ शौ १४, १, ३२; पै १८, ४, १; वर्धयतु पै १२, ३, ६; वर्धयन्तु ऋ २, ११, ११; मा २७, १; का २९, १, १; तै ४, १, ७, १; ५, १, ८, ५; मै २, १२, ५; ३, ४,६; काठ १८, १६; २२, १; क २९, ४; शौ २, ६, १; १४, १, ५४; २, १३; १८, ३, १०;१२;१९, १,३; पै २,७२,१;२; ३,३३,१; १८,६, २; ८,४; १८,३[h]; १९, ४३,१५; †वर्धयस्व ऋ १०,५९, ५[j]; मा १२, ४४[j]; का १२, ७, ११[j]; १३, ३, १५[j]; तै ३, १,४, ४[j]; ४, २, ३, ४[j]; मै १, ७, १[j,n]; $पै २, ३९, २; ३, १९, ५[k]; वर्धय,>या ऋ ६, १०, ७; ४९, १०; ९, ९७, ३६; मा २७, ८[o]; का २९, १,

a) तु. सस्थ. टि. अधि। b) पाभे. पृ १२३६ *m* द्र.।
c) वावृधथुः इति शोधः (तु. ORN.; वैतु. सा. GW. वावृधतुः इति ?)। d) पाभे. पृ २८५३ *g* द्र.।
e) सपा. खिसा ३१,५ अवृद्धम् इति पाभे.।
f) सपा. शौ ७,८५,४, अर्धयन्ति इति पाभे.।
g) सपा. शौ ६,५४,२ धारयतम् इति पाभे.।
h) सपा. वर्धयन्ति<>वर्धयन्तु इति पाभे.।
i) पाभे. पृ २९९८ *i* द्र.।
j) सपा. वर्धयामि <> वर्धयस्व (माश ६,६,४,१२ आपश्रौ ७,६,५ माश्रौ १,७, ३, ४० वाश्रौ. प्रभृ. या १०, ४० च)<>काठ ३०,८ माश्रौ १,८,४,३६ कौसू ४५, ११ मागृ २,४,५ सम्भव इति पाभे.।
k) सपा. वर्धयामि<>वर्धयस्व इति पाभे.।
l) सपा. वर्धयत<>वर्धयातु इति पाभे.।
m) सपा. मा१८,३३ का २०,१,४ कल्पयाति इति पाभे.।
n) वर्धं॰ इति स्वरः ?। o) पाभे. पृ २९९९ *g* द्र.।

८[a]; तै ४, १,७,३[a]; मै २, १२, ५[a]; काठ १८, १६[a]; कौ २, २११†; जै ३,१९,६†; शौ ६, ३,३; ७,१७,१[b]; वर्धय, > या ऋ १, १०,[४; १०, १४१, ६]; १०३,३;१२५,३; ११०, १; ३. २९,१०;५,१०,३;८,९७,१;९, ४०, ५;†मा ३, १४; १२, ५२; १५, ५६; १७, ५२§; †का ३, ३,४; १३, ४, ८; १६, ६, ८; १८, ५,३§; तै १, ५, ५, २†; ३,५, ४,२; ४,२,४,४†; ६, ३, १;७,१३,५†; मै १, ४, ३; ५, ११†; ६, १†; २, १०, ४; काठ २,४†;५,६; ६,९†; १६,११†; १८, ३; १६; १८†; क १, १६†; २८, ३; †कौ १, २५४; २,८५५;†जै१,२७,२; शौ १,९, ३; ३, २०, १; ५†; ४, २२,१; ५, २८, ४; ६, ५, ३; ३९, १; ५४, १; ११, १,२१; १९,६३, १; ६४, २; २०, ५५, २; पै १, १९, ३; ५३ १[c]; २, ५९, २; ३,२१,१; ३४,१†; ८†;१३,९, १३; १६, ९१, २; १९, २, ३; ३, १५; ८, ४;७; २२, ४;४०, १; ५४, ६; २०, ६,३; २८,९; †वर्धयतम् ऋ १, ११८,२; ५, ६२, ३; काठ १७,१८; वर्धयत, > ता शौ १, १५, २; १९,१, १; २; पै १, २४, ४; १९, ४३, १३;१४; अवर्धयत् ऋ ८, १२,७; अवर्धयत् ऋ ८,१४,५;

मा २८, १२; १९-२२; ३५; ४२-४५; का ३०,२,१; ८-११; ४, १; ८-११; ¶काठ ८, १; १३, ३; क ६, ६¶; †कौ १, १२१; २,९८९; जै १,१३,७†; शौ २०, २७, ५; अवर्धयन् ऋ ३, १,४; ५. ३१,[४ (८, ९६, ५)]; १०, ९५, ७; ११३, ८; मा २०,६८; का २२, ७, २: तै १, ६, १२, ६†; मै ३, ११, ४; ४,१२, २†; कौ १, ४३९†; जै १,४६,३†; अवर्धयन् ऋ ५, ११, ३; ८, १२, १७; ४१, ३; मा २०,७३; २१, ५१; २८,५; १३; १८; ३६; ४१; का २२, ७, ७; २३, ६, ४; ३०, १, ५; २, २; ७;४,२;७; मै ३,११,४; ५; काठ ८, १६; ३८, ९[2]; अवर्धयः ऋ २,११,१५?[d]; १०, १३८, २.
अवीवृधत खि ५, ७, ४, १५[2]; मै ४,१३,९[4]; अवीवृधत् ऋ ८, ८, [(८) १५; १९]; ८०, १०; मा २८, २३; ४६; का ३०, २, १२;४,१२; मै १,५,६¶; अवीवृधत् ऋ ८,८,[८ (१५; १९)] १०, ६३, [१७; ६४, १७]; खि ४, ९, ७; मै १,१,१३[e]; काठ[e] १, १२; १८, ३; क २८, ३[e]; अवीवृधेताम् खि ५, ७,२,११; मै ४, १३, ९[2]; अवीवृधन्त ऋ ४, ३२, १२; मा २१, ६०; का २३, ६, १३; मै ४, १३, ९;

काठ १९,१३; अवीवृधन् ऋ ७, ३६, ७; अवीवृधन् ऋ १,५,८; ११, १; ९, ४,९; ७३, २; †मा १२, ५६; १५, ६१; १७, ६१; ६४[e]§; †का १३, ४,१२; १६, ७, ४; १८, ५, १२; १५§[e]; तै १, १, १३, १[e]; ६, ४, २; ४, ६, ३, ४[2e]; ५, ४, ६,५†; †मै २, १०, ५; ३,३,८; †काठ १८, ३; २१,८; ३६. १५; ३७, ९; क २८, ३†; †कौ १,३४३; २,१७७;४०५; †जै १, ३६,२; ३, १६,१५; ३१, २५; शौ २०, ६९, ६; अवीवृधः शौ १३, ७, १५; अवीवृधध्वम् ऋ १,१२४, १३; तै ३, १,८,२; अवीवृधाम पै ६, २, ९[f].

†वृधे[g]– -धाय[h] ऋ १०, १२, ४; शौ १८, १, ३१.

वृधत्– -धतः ऋ १, ५१, ९; खि ३, १०, २,१; –धन् काठ २६, ११‡[i]; –†धन्तः ऋ ९, ८, १; ६३, ५; १०, २०, ८; कौ २, ५२८; जै ३, ४१, ४.

वृधन[j]– -†नः ऋ ३, ३२,१२; ७, १०१, २; ९, ९७, ३९; १०, ९१, १२; कौ २, ७०९; जै ३, ५८, ६; –†नम् ऋ १,१०, ५; ८०, १; ११४,६; १४०,३; २, १२, १४; १३, ६; ६, २३, ५; ८, १, ३; ९२, ५; १०३, १; १०,४९,१; ६९. २; कौ १,४७; २२४§; ३६३;४१०; २, ८६५;

a) पाभे. पृ २९९९ *g* द्र. ।
b) पाभे. पृ २२८० *c* द्र. ।
c) सपा. तै ५,७,४,३ अर्पय इति पाभे. ।
d) पाठः ? तु. सस्य. टि. पृत्सु ।
e) सपा. अवीवृधत् <> अवीवृधन् इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ २९९९ *n* द्र. ।
g) भावे घञन्तम् । h) वैतु. सा. क्विप. इति ? ।
i) पाभे. पृ २७४५ *d* द्र. ।
j) विप. (वर्धयितृ- [देव-यज्ञ प्रभृ.]), भाप. । कर्तरि भावे च ल्युट् प्र. ।

जै १, ५, ३; २४, २$; ३८,६; ४०,२; ४,२१,३; शौ १९,३०, ४$[a]; २०, ३४, १५; ८५, ३; पै १३, ७, १५; २०, ५१, १; –†ना ऋ १, ५२, ७; ५, ७३, [१०; ८,६२,४]; ७, २२,७; मै ४, १२, ३; शौ २०, ७३, १; –०ना ऋ ८, ८,५; –नानि ऋ २, ३९, [(१, ११७, २५) ८]; ६, २३, ६; खि १, ५, ११; –‡नेन[b] मा ८, ४६; १७, २४; का ८, २१,१;१८, २,९; तै ४, ३,१३,८;६, २, ६; मै २, १०, २; काठ १८, २; क २८, २; पै ३, २७, १-३$; –नेभिः ऋ ३, ३६, १.

वृ्धनी– -नी ऋ १०, ४, ७.

वृ्धमान, ना– -नः ऋ ३, ८, ५[c]; ६, ९, ४; १०, १४२, ६;१६१, ४; मा ११,२९[d]; १३, २[d]; का १२, ३,२[d]; १४,१,२[d]; मै २, ७, ३[d]; ४, १३,१†; काठ १६, ३[d];१५[d]; २०,५[d]; क ३१, ७[d]; शौ ३, ११, ४†; ५, १,१; ६, ११०, ३; ७, ५५, २; २०,९६, ९†; पै १,६२,४; ५, २७,५[e]; ६, २,१; १९, २०,१;२; –नम् ऋ १,१,८; २,३,४; ३,३०,८; †मा ३, २३;१८, ६९; †का ३, ३, १५; २०, ५, २; तै १, ५, ६, २†; ४, १,३,१[d]; २,८,१[d]; मै १, ५, ३†; †काठ ७, १; ८; क ५,१†; शौ २,१३,५; पै १५, ६, ९; –ना काठ ८, ८¶; क ७,२¶; शौ १२,१,१३; पै १७, २, ४; –नाः ऋ ३, ३८, २[f]; मा २०, ४३; का २२, ४, ८; मै ३, ११, १; काठ ३८, ६; पै २, २३, १; ९, १२; १.

वर्धयत्– -यन् ऋ ३, ६२, १५; ६, २८, २; ८, १९, ३३; ३६, [७; ३७,७]; ९,५१,४; खि ५, ५, २; मा २१, ३२; का २३, ४, ४; मै ३, ११, २; ४, १४, १३[२g]; १४; कौ २, १७२‡[h]; जै ३, १६, १०‡[h]; शौ ४,२१, २†; १९, २७, ५; पै ३, २७, ३; १०, ७, ५; १५, २१, १; १९, ५३, २; –यन्तः ऋ २, ११,४;८;१३; १०,६७,९; १०; मै ४,१२,१†; शौ १७, १, १४; †२०, ९१, ९;१० –यन्तम् ऋ १०,४९,६; –यन्ता मै ४, १२, ६; –यन्तौ शौ ५, २६,१२; पै ९,२,१२.

वर्धयन्ती– -न्ती ऋ ६, ६१, १२;७,९९,६; १०, ४,३;५,३; शौ १९,५८,१; पै, १, ११०,१; –न्तीः ऋ १,७१,३; ६,३४, ३; पै १६, ७१, ३.

वर्धयमान– -नः ऋ १, १२५, १; मा ९, २५; का १०, ५, २; तै १, ७, १०, १; मै १, ११, ४; काठ १४, २.

वर्धयित्वा पै ४, २७, २.

†वर्धितृ– -ता ऋ ९, ९७, ३९; कौ २, ७०९; जै ३, ५८,६.

†ववृधत्– -धन्तः[i] ऋ ४, २,१७; काठ १३, १५.

‡वावृधत्– -धन्तः[i] शौ १८, ३, २२.

†वावृधध्यै[j] ऋ १, ६१,३;१२२,२; ६, ६७, १; १०, ९९, १; शौ २०, ३५, ३.

वावृधान, ना– -नः ऋ १, १३१, ७; २, ११, २; ४; २०;१९,१; ३, ३४, १;४५, ५; ४, २१,१; ५, २, १२; ३, १०; १२;८,७; २७, २; ७, ५, २; ८, ६, ४०; ५३,[(१२, २८) २]; ७६, ३; १०, १४, ३; ५४, २; ७९, ७; ८१, ६[b]; ११६, ६; १२०,२; खि ३, ५, २; मा १७, २२†; २०, ३६; ४७†; २९, ११; का ८, २०, १†; १८, २,८†; २२, ४, १; ५, १†; ३१, १, ११; तै २, ६, १२, ५†; †४, ३, १३, ८;६, २, ६; ५,१,११, ४; मै २, १०,२†; ३, ११,१; १६, २; ४, १४, १३; १६†; काठ १८, २†; २१,१३†; ३८, ६; ४६, २; क २८, २†; †कौ २, ८३४; ९३९; जै ४, ५,६†; शौ १, ८, ४; ५ २, २†; २८, ४; १३, १, ९; १७, १, १२; १८, १, ४७†; २०, ११, १; १०७, ५; पै २, ५९, २; ४, २७, ६[२]; ६, १, २†; ११, ५, ६; १७, ३,

a) सपा. पै १३,११,२२ वृद्धस्य इति पाभे. ।

b) सपा. वृ्धनेन<>वावृधानः इति पाभे. ।

c) तु. सस्थ. टि. आ ।

d) सपा. वृ्धमानः <> वृ्धमानम् [तु. पृ २३९० *q*] इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २२७४ *v* द्र. ।

f) पाठः (तु. पपा.)?। विप. (जनिमन्-) इति कृत्वा न. प्र३ °ना इति शोधः (तु. पृ २१३६ *g*) ।

g) पाभे. पृ २८४४ *l* द्र. ।

h) पाभे. पृ ११५२ *a* द्र. ।

i) सपा. ववृ° <> वावृ° इति पाभे. ।

j) अव्य. । तुमर्थीयः शध्यैः प्र. ।

१०[a]; १८, १५, ९; ३१, ७; १९, ४४, ३; –नम् ऋ १, १७३, १; ३; ४७, [५; ६, १९, ११]; ५१, १; ४, ३, १४; ५, ३२, ६; ६, २२, ६; ३८, ५; ७, १, १२; १०४, ४; ९, ८५,१०; मा ७,३६; का ७, १८,१; तै १, ४, १७,१; मै १, ३, २१; ४, १२, ३; काठ ४, ८; क ३, ६; कौ १, ३७४; जै १, ३९, ५; शौ ८, ४, ४; १९, ४५, ३§; २०, ३६,६; पै १५, ४, ३§; १६, ९, ५; –नस्य ऋ ८, १४, ६; शौ २०,२७,६; –ना ऋ १, ९३,६; ११७,११; ६,६९, ६; ८,५,११; तै १, ८, २२, १[b]; २,३,१४, २†; मै ४, ११, २[b]; १४, १८; काठ ४, १६[b]; २†; पै १२,६,१३[c]; –नाः ऋ ८,९६,८; १०, ७८, ८; शौ ७, १, १[d]; पै २०,१,१; –नान् ऋ ५, ४२, ९; –नाम् शौ १२, १, २९[a]; पै १९, ५२,८; –नाय ऋ ९, ४२,३; –नौ ऋ ५,६९, १; ८, ८७, ४; शौ ७,३०,२[b]; १३, १, ४९[e]; पै १, ८३, ४; २०, ७, १[b].

†वावृधेन्य[f]– –न्यम् ऋ ८, २४, १८; कौ २, १०३६; शौ २०, ६४, ६.

†वावृध्वस्– -ध्वांसम् ऋ ८, ९५, ७; ९८, ८; कौ १, ३५०; २, ६१; ७५२; जै १, ३६, ९; ३, ६, ७; शौ २०, १००, २.

वृद्ध,द्धा– -†द्धः ऋ १, ५, ६; २, २२, ३; ५, ६०, ३; ६,४४,३; तै ३, १, ११, ५; ४, ११, ४; मै ४, १२,५; ६; काठ २३,१२; ४०,९§; कौ २,८३७; शौ २०, ६९, ४; §पै ७, १३, ४; १३, १४,१६; –द्धम् ऋ ३, १, १४; ३२,७; ४, १९,१;७, १८,१२; ८, ६०,७; मा १८,४; का १९, २, ४; तै ४, ७, २, १; मै १, ६, १२[२]; २, ११,२; काठ १८, ७; क २८, ७; –द्धस्य ऋ १, ५१, ९; ६, २४, ७; खि ४, ५, २५[g]; पै १३, ११,२२[h]; –द्धा पै ९, ७, ६; –द्धाः ऋ १, ३८, १५;५,२०,२[i]; मै १ ६,१२[२]¶; –¶द्धान् तै २, ३,२, ८; मै १, ८, ७; –द्धाम् ¶तै २, २,४,४; ५, ५, २; –द्धाय मा १६, ३०; का १७, ४, ४; तै ४, ५, ५,१; मै २, ९, ५; काठ १७, १४; क २७, ४; –द्धासु ऋ १०, ९१, १२; शौ ११,१०, ३४; –द्धौ तै ३,५, १, २.

वृद्ध-ग(र्भ>)र्भा[j]– -र्भा पै ११,१,७.

वृद्ध-महस्[j]– -हाः ऋ ६, २०, ३; ३७, ५.

†वृद्ध-वयस्[k]– -याः ऋ २, २७, १३; तै २, १, ११, ४; मै ४, १४,१४.

वृद्ध-वृष्ण[j]– -ष्णः[l] शौ ७, ६४, १; पै २०, ८, ६; –ष्णम् मै ३, १६ ४[m].

वृद्ध-वृष्णिय– -यम् तै ४, ४, १२,२[m].

वृद्ध-वृष्ण्य– -ष्ण्यम्[m] काठ२२, १४; पै १५, १, ४.

वृद्ध-शवस्[j]– -वसः ऋ ८, २५, १०; –०वसः ऋ ५,८७,६.

वृद्ध-शोचिस्[j]– -चिषः ऋ ५, १६, ३.

वृद्ध-श्रवस्[j]– -वाः ऋ १, ८९, ६; मा १०, ९; २५, १९†; का ११, ४,६; २७,११,६†; तै १, ८, १२, २; मै २, ६, ९; ४,४, ३; ९,२७†; काठ १५,७; ३५, १†; कौ २,१२२५†.

वृद्ध-से(ना>)न[j]– -नाः ऋ १, १८६, ८.

†वृद्धा(द्ध-आ)यु[n]– -युम् ऋ १, १०, १२; मा ५, २९; का ५, ७,५; तै १, ३, १,२; मै १,

---

a) सपा. वावृधानः<>वावृधानाम् इति पाभे. ।

b) सपा. शौ ७, ३०, २ वावृधानौ इति, आश्रौ २, ८, ३ शांश्रौ २,४,३ इयाना इति च पाभे. ।

c) सपा. मा १२, ६९ तोशमाना इति पाभे. । पृ १३८५ c टि. अपि द्र. ।

d) सपा. शांश्रौ १५,३,७ संविदानाः इति पाभे. ।

e) सपा. पै १८,१९,९ संविदानौ इति पाभे. ।

f) विप. (इन्द्र-) । यङ्लुगन्तात् कृत्यार्थे केन्यः प्र. ।

g) सपा. खिसा २९,२५ विद्धस्य इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ ३००२ a द्र. ।

i) GW. वृद्धि->[स१] वृद्धाव् (उग्र०) इति? ।

j) विप. । वस. ।

k) उप. =३वयस्- । शेषं j द्र. ।

l) पाभे. पृ १११२ k द्र. ।

m) सपा. °वृष्णम् <>°वृष्णियम् <> °वृष्ण्यम् (आश्रौ ४,१२,२ च) इति पाभे. ।

n) विप. (गिर्वणस्-) । वस. उप. अर्थः? (वें. =अन्न-, स्क. =गन्तृ-, सा. =आयुष्य-, उ. म. =मनुष्य-) ।

२, ११; काठ २, १२.

वृद्धि- -द्धयः ऋ १,१०,१२; मा ५, २९ का ५, ७, ५; तै १, ३, १, २; मै १, २, ११; काठ २, १२; –द्धिः मा १८, ४; का १९, २, ४; तै ४, ७, २,१; मै २, ११, २; काठ १८, ७; क २८,७; –द्धिम्‌ खि २, ६, ७[a]; तै, ५,४,६,५¶; मै ३ ३, ८¶; ¶काठ ८, ८; २१, ८; क ७, २¶; –द्धया[b] मा २३,१३; का २५,४,१; तै ७,४,१२,१.

वृध्‌- वृधम्‌ ऋ १, १६७,४[c]; ३, १६,[२[d] (७, १८, २५?[e])]; खि ५,७,४,१०; †वृधा[f] ऋ ८, ७५, १४[g]; तै २, ६, ११, ३[g]; वृधाम्‌ ऋ १०, ८९, १०; †वृधे[h] ऋ १,३४,[१२; ११२, २४]; ७९,११; ८५,१; ८९,१; ५; ९१,१०; १७; १२१, ८; १७८, ५; ३,३,८; ६,१०; ४,२,१८; २३, २; ५,९,७; १६,[५; १७,५]; ६, ३३,४; ४६,३; ११; ७,२४, १[i]; ८,३,[१; ५४,५]; १३,३; २७,४; ६०, १०; ६३, १०; ७७, ५; ९७, ११; ९, ४३,६; १०,३५, ११; ४४, ४; १००, १; खि १, ७, ६; ३, ६, ५; मा १२, ११४; २५,१४; १८; २७, ७‡[j]; ४४‡[k]; ३४, २९; का १३, ७, १३; २७, ११, १; ५; २९, १, ७‡[j]; ५, १२‡[k]; ३३,१, २३; तै ४, १, ७, ३‡[j]; मै १, ३, २७‡[j]; २,१२,५‡[j]; १३, ९‡[k]; ४, ११, ६; काठ २, १४; १८, १६‡[j]; २६, ११; ३५, १३; ३९, १२‡[k]; क २९, ४‡[j]; कौ १, २३९; २८६; २, ५४‡[k,l]; ९८; २८२; ७७१; ८९५; जै १,२५,७; ३०,४; ३,५,१३‡[k]; ९, १२; २३, १४; ४, १४, २; शौ ११, २, २४$; १८,३,२३; २०, ५४, २; ९४,४; पै १२,६, ८$; १६, १०६, ४$; २०, ५१, ५.

†वृध[m]- -धः ऋ १,८१, २; ५, ३४, ६; ६, १५, ३; २०, ११; ३४, ५; ४८, २[k]; ७, ३०, १; ३२, २५; ८, १२,१८; १३,२; ३२, १८; ९८, ५; ६; १०, ६, ४; २६, ९; ६९, ११; ८९,११; कौ १, ३१४‡[l]; २,९७; ३५३; ५९८; ५९९; जै १, ३३, २‡[l]; ३, ९, ११; २९,१०; ४८,१४; १५; ४, १०, २; शौ २०, ५६, २; ६४,२; ३;१११, ३; –धस्य ऋ ८, १३, १; कौ १, ३८१; २, ९६; जै १, ४३, १; ३, ९, १०; –धाय ऋ ८, ८३, ६; –धासः ऋ १,१७१, २; १८६, २; ४; २, १०; ७, ९१, १; ८, ८३, २; ९३, २३[n]; १०,१४७, ३; मै ४, १४, २; ११.

‡?वृधः[o] पै ३, ३६, ५.

†वृधत्‌- -धन्तः ऋ ६, ४९, ११; ८, २, २९; कौ १, १५१‡[n]; जै १, १६, ७‡[n]; –धन्तम्‌ ऋ ६, ६६, ११; ८, १०२, ७; कौ १, २१; २,२९६; जै १, ३,१; ३, २४, १२; –धन्ता ऋ १, १५८, १; –धन्तौ ऋ ५,८६,५.

वृधद्[p]-व (त्‌ >) ती[q]- -त्या

---

[a]) सपा. खिसा ११, ७ ऋद्धिम्‌ इति पाभे.। °द्धिम्‌ इति स्वरः ?। [b]) पाभे. पृ १०१६ *c* द्र.।

[c]) विप. [*बन्धु- (रोदसी- =मरुत्‌-पत्नी- [तु. पृ २६९४ *c,d*])]। धा. *बन्धे वृत्तिः (वैतु. वृद्धौ वृत्तिरिति कृत्वा नाप. सत्‌ =यजमान- इति वें., भाप. इति सा. GW., तुमर्थकं कृदिति MV. प्रभृ.?)।

[d]) विप. (*बन्धु- [अग्नि-])। शेषं *c* द्र.।

[e]) इह पाभे. ?अनु > [*३अनु- (विप. [*बन्धु- 'पैजवन- सुदास्‌-'])] > अनुम्‌ इति शोधः। <√अन्‌ [=√अन्त्‌, √अन्द्‌] 'बन्धने'। शेषं *c* द्र.। पृ २२० कृतचरः अनु···सश्चत इति निर्देशो नेष्टः (वैतु. पपा. प्रभृ. अनु इति ग. इत्येव?)। [f]) तु. वें. भा. GW.; वैतु.सा. वृधा, अवति > ?विधावति इति, PW. < वृध- इति, R [ZDMG ४८, ६७८] वृधम्‌ इति शोधः।

[g]) पाभे. पृ २८६८ *m* द्र.।

[h]) भावे च१ द्र. (तु. वें. स्क. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ तुमर्थीयम्‌ इति)।

[i]) सपा. वृधे <> वृधः इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ १२१५ *m* द्र.।

[k]) वैतु. म. वृध- > सप्त१ इति। सपा. वृधे (आपश्रौ १७,९,१ प्रभृ. च) <> वृधः इति पाभे.।

[l]) सा. BS. च यनि. वृध- > -धः इति।

[m]) विप. (वर्धयितृ- [इन्द्र-, देव- प्रभृ.])। कर्तरि कः प्र.।

[n]) सपा. वृधासः <> वृधन्तः इति पाभे.।

[o]) सपा. ऋ १,१०२,४ विभे.।

[p]) √वृध्‌ इत्येवं धातुपरो निर्देशः।

[q]) विप. (ऋच्- [=ऋ १, ११,१])।

मै ३. ३, ८; काठ ७, ८.
वृधन्[a]– > वृधन्-व(त् >)ती[b]– -ती तै २,५,२,५¶.
वृधर्-मन्त्र[c]– -०न्त्र पै ६,२, १.
वृधस्[d]– -धसे ऋ ५, ६४, ५.
¦वृधसान्, ना[e]– -नः ऋ ४,३, ६; ६, १२, ३; मै ४, ११,४; १४, १५; काठ ७, १६; -नासु ऋ २, २, ५.
वृधस्न्[f]– > वृधस्नु[g]– -स्नू ऋ ४, २, ३.
वृधान्– -¦०न ऋ ७, ९९, १; मै ४, १४, ५; -नः ऋ १,५५,६; ९५, [११; ९६, ९]; ३, २८, ६; १०, ५५,८; ८१, ५[h]; ९९, ६; मा १७, २१¦[h]; ३३, ९२; ३५, १७[i]; का १८, २, ६¦[h]; ३५, ४, १५[i]; जै ३, ३८, १[j]; पै १९,३५,४; -ना मै ४, १४, ६‡[k].
वृधीकु[l]– -कः ऋ ८,७८,४.
वृध्र[m]– -ध्रे पै ७, ३, ११.
वृध्–, वृध–, ?वृधः, वृधत्–, वृधन्– प्रभृ. √वृध् द्र.
?वृधी[n] काठ ३९,१२‡.
वृन्तं[o]– -०न्त शौ ८, ६, २२; पै १६, ८१, ४[p].
?वृन्धपतीम् पै १७, १५, ९.
? वृभ्रवन्त्योः[q] पै ४, १, ९.
¶वृश[r]– -शः[s], -शस्य मै ४,८,१.
√वृश्च्, व्रश्च्, वृश्च्यते शौ६,१३६, ३?[t];८,१२,२[u]; पै १७,१९,४[v]; वृश्चति मै ३, ९, २¶; ¶काठ २६, ३[2]; ४[2]; ¶क ४१, १[2]; २[2]; शौ १२, ९, ४; पै ५,३२, १०; १६, १४५,४; ¦वृश्चन्ति ऋ ६, २, ९; तै ३,१,११,६; शौ १२, ४, २८[w]; वृश्चामि शौ २,१२,३; ३, १९,२; ६,६५,२; वृश्चामि शौ २,१२,७; २५, २[x]; १३, १, ५६; ५७; पै २, ५,२; ८; ३,१९,२; १९, ११,९;२०, २७, ५; वृश्चामः पै १७, २४, २; वृश्चात् ऋ १०, ५३, ९; वृश्चताम् पै १०, ११, २; १२,

a) √वृध् इत्येवं धातुपरो निर्देशः ।
b) विप. (ऋच्- [= ऋ १,९२,११; ८,४४,१२]) ।
c) विप. (*प्रजाकृत्- [वरुण-]) । पूप. वृधर् (स्)- = प्रजा-पर्यायः । सपा. शौ ५, १, १ ऋधङ्मन्त्र- इति पाभे. । ऋधक्- इति पूप. नाप. (प्रजा- [तु. पै. वृधर्-]) इति कृत्वैतद्विषये पृ १०१६ यदवोचाम तत्र शोधः इष्टः ।
d) भावे कसिः प्र. उसं. (पाउ ४,२३६) ।
e) विप. । व्यु. पृ १७२३ *f* द्र. ।
f) भाप. (वेग-) । धा. *गतौ वृत्तिः ।
g) विप. (वेगवत्- [अत्य- = अश्व-]) । मत्वर्थे उः प्र. (वैतु. पपा. प्रभृ. ०ध-स्नु- इति पद-विभाग इति कृत्वा उस. उप. √स्नु 'स्रवणे' इतीव?) । सस्थ. (√*घृत् 'दीप्तौ' > *घृतस्न्- >) घृतस्नु- [विप. (*दीप्तिमत्- [अत्य- = अश्व-])] । अत्र विषये पृ १२७९ कृतपूर्वो निर्देशोऽशतः शोध्यः द्र. ।
h) पाभे. पृ १३८४ *j* द्र. ।
i) पाभे. पृ १३८४ *i* द्र. ।
j) ०धा नः [तु. पृ ५६२] इति पाठः? यनि. शोधः ।
k) सपा. ऋ ७,८२,१ विभे. ।
l) नाप. (*महत्- [तु. GW.; वैतु. वें. सा. PW. GRV. = वर्धयितृ- इति]) ।
m) भाप. (*प्रसव-) । धा. वृद्धौ *= प्रसवे वृत्तिः ।
n) पाठः? (√वृ 'वरणे = *स्तुतौ' >) वृत- > -तः इति शोधः (तु. सपा. ऋ ८, ९३, ८ मै २, १३, ६ BC. ? [*भृतः >] हितः इति पर्यायभूतः पाभे.) । यनि. ०ध्रस् : ०ध्र(ध् >)य् : ०ध्रै (मभा. नभा. च) : ०ध्री इति प्रादेशिकवर्णविपरिणाममात्रं द्र. । विप. [*स्तुत- (इन्द्र- [वैतु. <√वृध् 'वृद्धौ' इति प्रायोवादः ?])] ।
o) नाप. (*भेषज-) । √*भृन्ध् [= √भन्द्] 'कल्याणे' > *भृन्ध्र- > यनि. (तु. अत्र सूक्ते ओषधि-पिङ्गभेषजेति पर्यायान्तरश्रावणम्) । सस्थ. ?आदभि > (आ√दभ् 'दशने' > आ-दभि- [नाप. = कीट-] > पं१) आदभेः इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. वृन्तात् अभि इति द्वे पदे इति?) । प्राक्चरः अभि इत्यत्र सस्थ. निर्देशः नेष्टः ।
p) वृन्दात् इति मूको. ।
q) शोधः पृ ९८२ *t* द्र. ।
r) नाप. (*अर्क-क्षुप-) । *भृध- (वृष्टि-)+* भृश्र- (विशरण-) > बस. *भृध-भृश्र- > नैप्र. *भृहृश- > यनि. । शेषं पृ २५८० *m, n* द्र. ।
s) सपा. काठ ३०, १ क ४६, ४ वृषः इति पाभे. ।
t) वृश्च्यते इति शोधः (तु. W.) । सपा. पै १,६७,३ दृश्यते इति पाभे. ।
u) पाभे. पृ १८८७ *g* द्र. ।
v) पाभे. पृ ७१६ *g* द्र. ।
w) सपा. पै १७, १८,८ वृश्चन्तु इति पाभे. ।
x) पाभे. पृ १३३५ *k* द्र. ।

९; १६, ३७, १[a]; वृश्चन्ताम् पै १९, ३६, ८; वृश्चन्तु पै १७, १८,८[b]; वृश्च, > श्चा ऋ ३, ३०, १६; १७; ९, ९१, ४; शौ १२,११,१; १९, २८, ७[४]; वृश्च ऋ १०, ८७, १०; ११६, ५; शौ ८, ३, १०†; पै १३, ३, ९; १६, ६,१०;१४६,११; वृश्चत पै ७,१८,४;अवृश्चत् ऋ १०,१३३, ४; अवृश्चन् शौ १२, ४, ५०[c]; ¶वृश्चेत् तै ६,३,३,४; मै ३,९, २; ¶वृश्चेत् तै ६, ३,३,४[४];५[३]; काठ २६, ३[१०]; ४; क ४१, १[१०]; २; वृश्चेः पै १९, २, ५.

व्रश्चीः पै ५,३,६.

वृक्षि शौ ६, ३०, २,

वृक्ण- -क्णम् ऋ १०, ८७, ५[d]; खि १, ११, २; शौ ८, १२,२; पै १६,१३४,१; –क्णात् तै २, ५, १, ३¶; –क्णान् पै २, ३८, १; –क्णासः ऋ ३, ८,७.

¶वृक्ण-के(श>)शी- -शीः काठ २५, ५; क ३९, २.

वृक्ण-जिह्वा[e]- -ह्वाम् पै १९, २०,७.

वृश्चत्- -श्चन् पै १९,२,४; –श्चन्तः ऋ १०,२८,८.

वृश्चिक[f]- -०क ऋ १, १९१,१६; पै २०,४२,८; –कः शौ १२, १, ४६; पै १७,५,४; –कम् खि २,१, १; शौ १०, ४,९; पै १६, १५, ९; १९,४७, २; –कस्य ऋ १, १९१, १६; शौ १०,४, १५; पै १६, १५,१०[g]; १६,५; २०, ४४, ३; ५५, १.

वृश्चिक-जम्भन- -नम् पै १९, ४७, १; २; ३[२]†[h].

व्रश्च्य- -श्च्यः मै ३, ९,२¶.

व्रष्टव्य- -¶व्यः काठ २६, ४[६]; क ४१,२[६].

?वृश्चद्-वन[i]- -नम् ऋ ६, ६,१.

√वृष् (बधा.), > वर्षि, ¶वर्षति तै १,६,१०,५; २,४,१०,१;३; ७, २, ७,५; मै २, ४,८; ५,४; ४, ७, ७; काठ ११.१०[३]; ¶वर्षति तै १, ६, १०, ५; २, १, ७,३; ४, ९, ३; ४; १०, १; २[२]; ३, ४, ३, ३; ५, १, ५, २; ३, १,३;१०,१; ७,५,२५,२; मै १, १०, १३; २, ४, ८;५, ७; ४, ३, ३[j];५, ५; ६, ३[j]; ९; काठ ११, १०[५]; १३, ७;८[२]; १९,५; २०, १०; २२, ६; १२[२]; २३, ८; २६, ६[४]; २८, २; ६[२]; ३०, ३; ४[२]; ३६, ७[२]; ¶क ३०, ३; ३१, १२; ३४,१; ३५,५;४१, ४[४]; ४४, २; ६[२]; ४६, ७[२]; पै १५, २१,५; †वर्षन्ति ऋ ५, ८४,३; काठ १०,१२; वर्षन्ति[k] शौ ९, १, ९; पै १६, ३२, ९; वर्षसि शौ १३, ७, १५; वर्षतु मा १, २५; २६[२]; का १, ९,३; ४[२]; तै १, १, ९, १;२[२]; मै १, १, १०[३]; ४, १, १०; वर्षतु मा २२, २२; का २४, ८,३; तै ७, ५, १८, १; मै ३, १२, ६; काठ १, ९[३]; ३१, ८;४५,१४; क १, ९[३]; ४७, ८; वर्षन्तु खि २, ५, १; ६,३,२४; शौ ४, १५,४[l,m]; ७[l,m]; वर्षन्तु शौ ८,१,५; पै २, ७६, १; ४, २२, ७; ५, ७,९[n]; ८, ९, ४; ११, ७, ६; १२, ६, ८; १२; १३, १४, १; १६, १, ५; ¶वर्षेत् तै २, ४, १०, १[२]; ७, २, ७, ५; मै २, ४, ८[२]; ३. ८,९;९,४[२]; ४,५,५[२];६,९; ¶वर्षेत् तै ५,२,७,२; ३, १,३; १०, १; मै ३, ८, ९; काठ ११, १०[२]; २०,१०; २२,१२[२]; २५, १०[२]; २६, ६[२]; २७, १[२]; २८, ६; ३०, ३; क ३१,१२,

a) सपा. शौ १०,१,२१ रक्षताम् इति पाभे.।

b) पृ ३००५ *w* द्र.। c) पृ १८६५ *d* द्र.।

d) पाभे. पृ १०५८ *i* द्र.।

e) नाप.। कस. वा बस. वा ।

f) नाप. (कीट-भेद-)। कर्तरि किकन् प्र.।

g) सपा. शौ १०,४,१० स्वजस्य इति पाभे.।

h) सकृत् सपा. ऋ १०, १३७, ६ अमीवचातनीः इति पाभे.।

i) भ्रस्जद्-वन- इति शोधः । विप. (*दीप्तिमत्-समिध्- [अग्नि-])। √भ्रस्ज् >भावे *भ्रस्ज- + √भृ 'धारणे' > कर्तरि) भृत्- > उस. *भ्रस्ज-भृत्- > यनि.। यद्वा पाप्र.=भ्रस्ज-+मत्वर्थे अत् प्र. इति। अर्चद्-धूम-, तरद्-द्वेषस्- प्रभृ. प्राति. अपि सन्यायानि द्र.। अत्र विषये पृ ४१८ *i* यदुक्तं तन्नेष्टम् (वैतु. एपु प्राति. बस. पूप. शत्रन्तानि चाऽन्तोदात्तानि चेति प्रायोवादः?)।

j) तु. सस्थ. टि. अनु ।

k) सपा. द्राश्रौ ९,१,१६ लाश्रौ ३, ५, १५ अर्षन्तु इति पाभे.।

l) सपा. पै ५,७,५ सृजन्तु इति पाभे.।

m) पाभे. पृ २२०५ *c* द्र.।

n) सपा. शौ ४,१५,८ सयन्तु इति पाभे.।

३५, ५; ४०,३[२]; ४१,४[२]; ४२, १[२]; ४४, ६; ४६, ६. व्रष्टा मै २, १,८¶; वार्षिष्यति मै २, १,८¶; अवृषत् काठ ११, ९[a]; अवृषात्[a] तै २, ४, ७, २[a]; अवर्षीत् मै २, ४, ७[a]; अवर्षीः ऋ ५, ८३, १०. ¶वर्षयति तै २, १, ८, ५[२];४, ९,१[२]; वर्षयतः ¶तै २,१,७,३; ४, १०, २; मै ४, १४, १२‡[c]; वर्षयन्ति शौ ४, २७, ५; वर्षयन्ति तै २, ४,१०,३¶; शौ ९, १,९?[d]; पै ४, ३५,५; १६,३२, ९?[d]; वर्षयथः ऋ ५, ६३, ३[c]; †वर्षयथ > था[e] ऋ ५,५५,५; तै २, ४, ८, २; काठ ११, ९; ३०, ४; क ४६, ७; वर्षयन्तु तै ३, ५, ५, २; †वर्षयतम् ऋ ५, ६३, ६; मै ४, १४, १२; वर्षयत>ता मै २,४,७‡[e].

३वर्ष[f]- -र्षम् ऋ ५, ५८, ७; ८३, १०; खि २,१६,१; मा १६,६४; का १७, ८, १८; तै ४, ५,११, २; ¶५, ४, ९, २; ५, १०, ४; ¶मै १, ६, ५; २, ९,९; ३, १, ५[२]; काठ १७, १६; क २७,६; शौ ३, २७, ६[g]; ४, १५, ६;९; १०; १४; १५; ५,१९,१५;११, ७, १३; ९, २१; १२, ३, ५३; १३,१,५३; १५, ७,२;३; पै २, ५६, ५; ३,११, ६[h]; ५, ७,३; ७; ८; १३; ९, ११, ६; १६, २;१२, ७,९; १६, ५४ ६;८४, १; १५४, ४; १७, २९, ११; ४१, ३; १८, २०,२; २०,४९, ९; -र्षस्य ¶तै २,४, ९,१; ४; ¶काठ ११, १०[५]; १३,८;३०, ४; क ४६, ७¶; शौ ४,१५, २; ३;४; ९, १२,१४; पै ५, ७, २; ५; ६; १६, १२९,१७; -र्षाणि तै ४, ३, २, २[1]; मै २,७,१९[1]; काठ १६, १९[1]; क २५, ९[1]; कौ ३, ४, २; जै २, ३, ३; शौ ८, २, २२; १२, १, ३६; पै १६, ५, २; १७, ४,६; -र्षात् पै ८, १२,३; १९, ३२,५; -र्षाय शौ १२, ३, ६०[j]; -र्षेण शौ ११, ६, ५;१७; १२, १, ५२; १३, १, ५२;१८, २,२२; पै २,६७, ४; १५, १९, ५; १६, २१,५; २२, ७; १७, ५,१०; १२,१०; १८, २०, १; -¶र्षेषु मै २,५, १; काठ ३०, १; क ४६,४.

१वा(र्षे)र्षी[k]- -र्षी तै ४, ३, २, २; मै २, ७, १९; काठ १६, १९; क २५, ९.

वर्ष-जू(त>)ता- -तया पै ९, ३, ९-१३.

वर्ष-निर्णिज्[l]- -र्णिजः ऋ ३, २६,५; ५,५७,४; खि ५,५,९.

वर्ष-प्रावन्[m]- -वा खि ५,७,३, ९; मै ४,१३,८; काठ १९,१३.

वर्ष-मेदस्[n]- -दसे शौ १२, १, ४२; पै १७, ४, ११[o].

वर्ष-वृद्ध, द्धा- -द्धम् मा १, १६[२]; का १, ५, ६[२]; तै १, १, २,१; ५,२[२]; मै १,१, ४; ७[२]; ४, १, ७[२]; काठ १, ५[२]; ३१, ४[२]; क १, ५[२]; ४७, ४[२]; शौ १२, ३, १९; पै १६, ७३, २; १७, ३७, ९; -द्धे शौ ६, ३०, ३[p].

वर्षा(र्ष-आ)ज्य[q]- -ज्यौ शौ १३, १,४७; पै १८,१९,७.

वर्षत्- -र्षतः शौ ४, १५,४; पै ५, ७,५; ६; -र्षति तै ५, ४,९,२; मै ४, ४, १; काठ २१, १२; -र्षते मा २२, २६[३]; का २४, १२, १[३]; तै ७, ५,११,१; काठ ४५, २; शौ ११, ६,२; पै १६, २१, २; -र्षन् तै २,४,७,१[५r]; २[२]; मै २, ४,७[५r]; काठ ११, ९[५r]; शौ ९, १०, ७[s].

वर्षयत्- -यन् ऋ ९,९६,३.

a) सपा. अवृषत् <> अवृषात् <> अवर्षीत् इति पाभे. । b) K. °षा३त् इति शोध इति? ।
c) सपा. °यतः<>°यथः इति पाभे. ।
d) °यन्तु इति शोधः (तु. वैप ४,२३०६ *b*) ।
e) सपा. °यथा<>°यता इति पाभे. ।
f) नाप. न. (वृष्टि-) । भावे अच् प्र. (वैतु. पाउ ३,६२ < √वृ 'वरणे') ।
g) सपा. पै ३,२४, ६ अशनिः इति पाभे. ।
h) सपा. शौ ३,२६,६ बृहस्पतिः इति पाभे. ।
i) सपा. मा १३,५६ का १४,७,५ वर्षाः इति पाभे. ।
j) सपा. पै १७,४१,१० अशनिभ्यः इति पाभे. ।
k) विप. (जगती-) । तस्येदमीयः अण् प्र. ।
l) विप. (वृष्टि-रूप- [मरुत्-]) । बस. ।
m) विप.(वनस्पति-) । बस.उप. भाप. < √प्रा 'पूरणे' ।
n) विप.(भूमि-) । बस. । o) °धसे इति मूको. ।
p) पाभे. पृ ९९१ *x* द्र. । q) विप. (अग्नि-) । बस. ।
r) = सपा. आपश्रौ १९, २६, १ बौश्रौ १३,३८ : ६ हिश्रौ २२, ६,५ आग्निगृ २,५,११ : १२ । मै २, ४,७ ववर्ष्वान् इति, काठ ११,९ ववृष्वान् इति च पाभे. ।
s) सपा. पै १६,११५,३ स्तनयन् इति पाभे. ।

वर्षयन्ती[a]– -न्ती तै ४,४, ५, १; काठ ४०,४.
वर्षा[b]– -र्षाः मा १०, १२; १३, ५६[c]; का ११, ५, ३; १४, ७, ५[c]; तै १, ६,२,३;२,६,१,१¶; ४, ३, ३, १; ५, ७, २, ४; ६, ६¶; मै १,८,२¶;२,७,२०;४, ९, १८; काठ ४, १४; ६,२¶; ८,६¶; १३,१५;३५,९;३९,७; क ४,१¶;७,२¶; ४८,१०; शौ ६, ५५, २; १५, ३, ८; पै १, १०६,३; १९, ९, ३; –र्षाणाम् काठ ४, १४; –र्षाभिः मा २१, २५; का २३, ३, ३; तै ५, ६, १०,१¶;७,१,१८,१; मै ३, ४, ८¶; ११, १२; काठ २२, ४; ३८, ११; ४१, ९; –र्षाभ्यः मा २४, ११; २०; का २६, ३, १; ४, ५; तै ७, २,१०,२¶; मै ३, १३, १९; १४, १; काठ ८, ६¶;५०,४;५१,३; क ७,२¶.
वार्षिक[d]– -कम् शौ ४, १९, १;५, २२, १३; पै १, ३२,५; ५, २५,१; –काः तै ५, ६,२३, १; काठ ५०,३; –केभ्यः तै ७, ५, १४, १¶; मै ३,१५,१०; काठ ४५, १०; –कौ [3]मा १४, १५[2]; का १५, ४,३[2]; तै ४,४, ११, १; ७, ५,१,२; मै २, ८, १२; काठ १७, १०; ३५,९; क २६, ९; ४८, १०; शौ १५, ४, ८; ९; पै १७, २९,११.
वार्षिकी– -कीः शौ १, ६, ४; पै ३, ३७, १.
२वा(र्षि>)र्षी[e]– -र्षी मा १३, ५६; का १४, ७, ५.
वर्षा (र्षा-आ) हू[f]– -हूः मा २४, ३८; का २६, ८,३; मै ३, १४, १९.
वर्षा-ह्वा[g]– -ह्वाम्[h] तै २, ४, १०, ३¶.
१वर्ष्य,र्ष्या[i]– -र्ष्याः तै ६,१, २,२¶; –र्ष्याभ्यः तै ७,४,१३, १; –र्ष्याय मा १६, ३८; का १७, ६, २; तै ४, ५, ७, २; मै २, ९, ७.
२वर्ष्यं, र्ष्यां[j]– -र्ष्यम् ऋ ५, ८३,३; –र्ष्यस्य ऋ १०,९१, ५; कौ २, ३३२; जै ३, २८, ४; –र्ष्योः ऋ १०, ९८,५; शौ १९,२,१; –र्ष्यान् ऋ ५, ८३, ३; –र्ष्ये मै ४, ३,३[2]¶.
३वर्ष्य, र्ष्या– -र्ष्याः पै ८, ८, ७; –र्ष्याभ्यः काठ ४४, २; –र्ष्याय काठ १७, १५; क २७, ५.
वर्षिष्यत्– -ष्यते तै ७, ५, ११,१; काठ४५,२;–ष्यन् काठ ११,१०.
¶वर्षिष्यन्ती– -न्ती काठ २५, १०; क ४०, ३.
¶वर्षुक– -कः तै ५, ४, १, ४;६, २, ४; ६, ३, ४, ६; ४, ५, ५; ५, ६,५; काठ १३, १२.
वर्ष्टृ[k]– -ष्टा तै ७, ५, २०,१; काठ ४५, १७.
ववर्वस्– -र्वान् मै २,४,७[l].
ववृष्वस्– -ष्वान् काठ ११,९[l].
वावृषाण– -णाः ऋ ६, २६,१.
१वृष[m]– -षाः शौ २०,१२७,५[n].
*वृष-कर्मन्[o]– -०र्मन् ऋ१,६३, ४; १३०, १०.
वृष-क्रतु[o]– -तुः ऋ ६,४५,१६; –०तो ऋ ५,३६,५.
वृष-खादि[p]– -दयः ऋ१,६४,१०
वृष-गण– -णाः[q] ऋ ९, ९७,

---

[a]) नाप. (इष्टका-)। [b]) स्त्री. नाप. (ऋतु-भेद-)। अधिकरणे अच् प्र. (तु. या ⌊४, २७⌋ प्रमृ.)।
[c]) पाभे. पृ ३००७ *i* द्र.। [d]) विप.। तात्रभविकः ठञ् प्र. (पा ४,३,१९)। [e]) =१वार्षी–।
[f]) नाप. स्त्री (मण्डूकी-)। उस. उप. (आ√भ्रू ⌊√ब्रू⌋ 'वचने' >) *आ-भ्रू– > *आ-भू– > यनि. (तु. ऋ ७,१०३,१ यत्र व्रतु– = *शब्द-; वैतु. ⌊पद-विभागे⌋ मा. मै. पपा. वर्ष-आ॰ इति, अवर्चिः वर्षा-हू– इति च, ⌊व्यु.⌋ उप. < √भू 'प्रादुर्भावे' इति, WAG ⌊१, २१९ *b*⌋ प्रमृ. उप. =हू– ⌊<√ह्वे 'आह्वाने'⌋ इति च?)।
[g]) नाप. स्त्री. (पुनर्नवा- ⌊ओषधि-⌋)। उस. उप. √भू 'प्रादुर्भावे'> कर्तरि भ(व>)वा– > *भ्वा–> यनि. (तु. ⌊धातुमात्रे⌋ सा.)।
[h]) द्वि१ (तु. PW.; वैतु. पपा. वर्ष-ह्वाम् इति। ०हू– ⌊पुनर्नवा-⌋ > सप्त१ इति सा. < वर्ष– + √ह्वे इति भा. च?)। [i]) विप. (वर्षा-संबन्धिन्- ⌊२अप्- प्रमृ.⌋)।
[j]) विप.। स्वरस्य कृते तु. टि. २कक्ष्य–।
[k]) विप. (पर्जन्य-)। तृजन्तम्।
[l]) पाभे. पृ ३००७ *r* द्र। [m]) नाप. (पुष्टिमत्-, पोषक- ⌊वृषभ- प्रमृ.⌋)। धा. *जनने वृत्तिः।
[n]) सपा. खि ५,९,२ वृथा इति पाभे.।
[o]) विप. (वृष्ण्यकर्मकृत्- ⌊इन्द्र-⌋)। एतत्प्रभृतिषु बस. पूप. वीर्यवद्दृढादिपर्यायः सत् = वृष्य– (वैतु. < वृषन्– इति प्रायोवादः?)। [p]) विप. (मरुत्-)। [q]) व्यप. (वृषगणवंश्याः) वार्षगण– इत्यस्य वा वार्षगण्य– इत्यस्य वा तद्धितस्य सतो बहु. प्रकृतिप्रत्ययापत्तिः (पा २,१,६४)।

८; कौ २, ४६७; जै ३,३५, २.
वृष-च्युत[a]– -ताः ऋ ९, ६९, ७.
†वृष-जूति[b]– -तिः ऋ ५, ३५, ३; ८, ३३, १०; कौ १, २६३; जै १, २८, १; ४, २०, ३.
१वृष*ण(<न)श्व[c]– -श्वस्य मै २,५,५¶.
२वृष*ग(<न)श्व[d]– -श्वस्य ऋ १,५१,१३[e]; –श्वेन[f] ऋ ८, २०, १०.
वृष-त्व– -त्वा ऋ १, ५४, २; –त्वाय तै २, ३, ७, ४¶; –†त्वेभिः ऋ १, ९१,२; मै ४, १४, १.
†वृष-त्वन[g]– -ना ऋ ८, १५, २; शौ २०,६१,५; ६२,९.
वृष-दंशु[h]– -शः मा २४, ३१; का २६, ७, १; तै ५, ५, १२, १; २१, १; मै ३, १४, १२; काठ ४७, २; ११.
वृष-द(त्>)ती– -तीम् शौ १, १८, ४; पै २०, १८,७.
वृष-धूत[i]– -तस्य ऋ ३, ३६, [२; ४३, ७].
वृष-नाभि[j]– -भिना ऋ ८, २०, १०.
†वृष-पवि*[k]– -वीः ऋ ८,१५, ६; कौ २,२३२; जै ३,२०,१६; शौ २०, ६१, ३.
वृष-पर्वन्[l]– -र्वा[m] ऋ ३,३६,२.
वृष-पा(न>)ण[n]– -णासः ऋ १, १३९, ६; –णेषु ऋ १, ५१, १२.
†वृष-पाणि[o]– -णयः ऋ ६,७५, ७; मा २९, ४४; तै ४, ६, ६, ३; मै ३, १६, ३; काठ ४६,१; पै १५, १०, ७.
वृष-प्रभर्मन्[p]– -र्मा ऋ ५, ३२, ४.
वृष-प्रयावन्[q]– -व्णे ऋ ८,२०, ९.
वृष-प्सु[r]– -प्सवः ऋ ८, २०, ७; –प्सुना ऋ ८, २०,१०.
†वृष-भर[s]– -रान् ऋ १०, ६३, ३; मै ४, १२, १.
वृष-म(न>)णस्[t]– -णः ऋ १, ६३, ४; ४, २२, ६; कौ १, ३३६; जै १, ३५, ५; –णाः ऋ

[a]) विप. (*बलवच्च्योत-युक्त- [मद- =सोम-])। बस. उप. भाप.। (वैतु. सा. GRV. तृस. इति, Bhawe [JOIB ४, ३१५] चस. [पा ६, २, ४५] इति च?)।
[b]) विप. (इन्द्र-)। बस. उप. भाप.।
[c]) व्यप. (इन्द्रप्रीति-भाज्- [ऋषि-])। पपा. नाव.। बस. उप. भाप. सत् <√नश् [=√अश्] 'व्याप्तौ' (वैतु. < वृषन्–+अश्व- इति प्रायोवादः?)। PW. प्रमृ. पाठः? इति कृत्वा २वृषणश्व– इति शोधः इति।
[d]) = १वृष*णश्व–। उस. उप. कर्तरि कृद् इति ततो विशेषः।
[e]) पृ २५२५ *h* यदुक्तं, तन्नेष्टम् (तु. सप्र. मै २,५,५)।
[f]) विप. (*बलवद्गति-कृत्- [रथ-])।
[g]) तु. जनि-त्वन्– प्रमृ.।
[h]) नाप. (उग्रदन्त-वत्- [पशु-भेद-])। वृष–+दंश्–> कस. वृषदंशु–+मत्वर्थे अच् प्र. (पा ५, २,१२७) मा. यनि. अवग्रहः, तै. नावग्रहः (वैतु. PW. प्रमृ. बस. एवेतीव?)।
[i]) विप. (भृशधवन-वत्- [सोम-])। वृष-च्युत– इत्यनेन सन्यायम्। [j]) विप. (दृढनाभि-वत्- [रथ-])। बस.।
[k]) विप. (*भृशद्रवण-वती- [२अप्-])। बस. उप. =(√पत् 'गतौ =द्रवणे' > भावे) *पवि– (वैतु. पूप. =इन्द्र-, उप. =[पति–>] पत्नी– इति प्रायोवादः? [न हि निजानां सतीनामपां जयाशंसनोपपत्तिरित्य-भिसंधिः])।
[l]) विप. (*शौर्यपूर्ण- [इन्द्र-])। बस. पूप. वीर्यार्थे उप. च पूर्त्यर्थे भाप. द्र. (तु. सस्थ. विहायस्– इति; वैतु. पूप. =विप., उप. =कालाङ्ग- इति सा., =कायाङ्ग- इति GW. प्रमृ.?)
[m]) वैतु. सा. द्वितीये स्थले भावे प्र.।
[n]) विप. (*शौर्यपूरकपान-प्रद- [सोम-]), नाप. (सोम-)। *वृष-प्र–+पान–> बस. *वृषप्र-पाण–> *॰प्राण–> यनि. (वैतु. ॰ष-पा॰ इति पपा. अनु पूप. =इन्द्र– इति वा विप. सत् =बलवदिति वा, उप. च =पेय- इतीव प्रायोवादः?)।
[o]) विप. (*भृशहेषा-कृत्- [अश्व-])। वृष–+(√पण् '*हेषणे' > भावे) पाणि–> बस. यनि. (वैतु. उप. =[हस्त->] शफ- इति प्रायोवादः?)।
[p]) विप. (भृशवध-कृत्- [इन्द्र-])। बस. उप. भाप. सत् प्र√भृ [=√हृ] '*संग्रामे' (वैतु. वें. सा. वर्षणशीलमेघस्य प्रहर्तृ- इति)। [q]) विप. (भृश-प्रगमन- [मारुत-संघ-])।
[r]) विप. (भृशवेग-युक्त- [मरुद्-रथ-])। बस. उप. भाप. सत् *प्र-सव– (वेग-) >नैप्र. *प्सु– इति।
[s]) विप. (आदित्य-)। उस. उप. कर्तरि अच् प्र.।
[t]) विप.। बस.।

१, १६७, ७.

†वृष-मण्यु[a]– -ण्यवः ऋ १, १३१, २; शौ २०,७२, १.

वृष-मोदि(न्>)नी– -नीः मै ४, ३, ५¶[b].

√वृषय > वृषयु– -युः ऋ ९, ७७, ५.

वृष-रथ[a]– -थः ऋ ५, ३६, ५; -थासः ऋ १, १७७, २; ६, ४४, १९.

वृष-रश्मि[a]– -श्मयः ऋ ६, ४४, १९.

†वृष-व्रत[a]– -तः ऋ ९,६२,११; ६४, १; तै ४,२,११,२; ३,१३, ३; मै ४, १०, २; काठ २,१४; कौ १, ५०४; २, १३१; जै १, ५२, ८; ३, १३, ७.

वृष-व्रात[c]– -तासः ऋ १,८५,४.

वृष-शिप्र[d]– -प्रस्य ऋ ७,९९,४.

वृष-शुष्म[e]– -ष्मम् ऋ ४, ३६, [८ (९,६३,२९; ६७, ३)].

†वृष-सव[f]– ¦-वासः ऋ १०, ४२, ८; शौ २०,८९,८.

वृष-स्तुभ्[g]– -स्तुभः ऋ १०, ६६, ६.

वृषा (ष-आख्या >) ख्य[h]– -ख्यस्य पै १५, २३, १.

वृ (ष >) षा-गिर्– > वार्षा-गिर[i]– -राः ऋ १,१००, १७.

वृ(ष >)षा मोदि(न् >) नी– -नीः काठ १२,८[b].

√वृषाय, †वृषायते ऋ ९,७१, ३[j];१०८,२; १०,९४,९; कौ २, ४३; जै ३, ५९, २; वृषायते ऋ १. ५५,[२ (८, १२,१२)]; वृषायन्ते ऋ ३, ७, ९; वृषायसे ऋ १, ५८,४; वृषायसे ऋ १०, २१,८; कौ १, ५०७‡[k]; जै १, ५२,११‡[k]; वृषायस्व खि ५,७, ४,११; वृषाय[l] ऋ १०,९८,१.

वृषायमाण– -णः ऋ १, ३२,३; ३,५२,५; मा २०,४६; का २२, ४, ११; मै ३,११, १; काठ ३८,६; शौ २, ५, ७†; पै १३,६,३†.

वृ (ष >) षा-युध्[m]– -युधः ऋ १,३३,६.

वृ(ष >)षा-रव[n]– -वाय ऋ १०,१४६,२.

वृष(ण>)णा[o]– -णाः काठ ४०,६[p]

वृष॑त्[q]–> वृषद्-अञ्जि[r]– -०ञ्जयः ऋ ८, २०, ९.

वृषन्[s]– -†षणः ऋ १, १०९, ३; १६५, १; १७७, २; १७९, १; १८१, २; १८६, ५; २,१६,८; ३, २७, १५[t]; ५४, २०; ४,२, २;६,९; ४१, [६; १०,९२,७]; ५, ३१, ५; ४७,६; ६, २९,२; ४४, १९; [(३, ४३, ६) १९]; २०; ७, २१, २; ७१,३; ८,१, ९;२०,१२; २३,११; ३३,११; १०, ५, २; ६६, ६[v]; ७;९४,६; तै १, ६, १२, ६; मै ४,११,३; १२, २; काठ ८, १६; ९, १८; कौ २, ८९०[t]; जै ४, १०, ७; १३, ५[t]; २०, ४; शौ ११, २,

a) विप.। बस.। b) सपा. वृषमोदिनीः<>वृषामोदिनीः इति पाभे.। c) विप. (बलवत्समूह-युक्त- [मरुत्-])। बस.।

d) विप. (भृश-हिंसक- [दास- = वृत्रादि-])। उस. उप. कर्तरि <√*शिप् [=√स्रिभ्] 'हिंसायाम्' (वैतु. यनि. व्यप. [रक्षस्-] इति [वैतु. पक्षे GRV.], उप. रूपपर्याय इति च प्रायोवादः?)।

e) विप. [*भृशसुखमय- (रयि- [वैतु. वाज- इत्यन्ये? तत्रापि सस्थ. टि. द्र.])]। बस.। उप. √शुष् '*सुखे' द्युमदादिविशेषणचतुष्टयं रयिमेकं विशिनष्टि।

f) विप. (ग्राव-निष्पीडित- [सोम-])। उस. उप. √सु 'अभिषवे' + कर्मणि अच् प्र. (पावा ३.३,५६)।

g) नाप. (*स्तोत्र-पाठक- [स्तोतृ-])। उस. पूप. =स्तोत्र-, उप. कर्तरि क्वत् (वैतु. वें. =स्तुति- इति?)।

h) पूप. व्यप. (असुर-)। बस.।

i) अपत्येऽर्थे अण् प्र.। j) नाधा. वृष्ट्यर्थे वृत्तिः।

k) पाभे. पृ ७६१ g द्र.। l) =वर्षय। m) विप. (वीर्यवता युध्यमान- [वध्रि-])। उस.। n) नाप. (जीव-भेद- [नभा. झिल्ली])। उस. उप. कर्तरि अच् प्र.।

o) नाप. (*रशना-)। धा. *बन्धने वृत्तिः (तु. सपा. ऋ १,१६३,५ प्रभृ. रशनाः इति पाभे.)।

p) सस्थ. √गृभ् इत्यस्य सपा. ऋ. प्रभृ. √पश् इत्यस्य च *बन्धने (ग्रन्थने, पाशने) वृत्तिः द्र.।

q) विप. (वर्षण-वत्- =प्रचुर- [अञ्जि- =*आज्य-])। तुदा. शतरि वृत्तम् (वैतु. वें. सा. नाप. [सोम-] इति?)।

r) विप. [बहुघृतवत्- (अध्वर्यु- [तु. तात्पर्यतः GW. ORN. GRV.; वैतु. वें. सा. उस. उप. =अञ्जनकृत्- इति कृत्वा तृस. इति?])]। पाठः? इति कृत्वा ORN. °षणञ्जियः इति, GRV. °ञ्जये इति च शोधाविति?।

s) विप., नाप. पुं. (नरत्व-वत्- प्रभृ.)। कनिन् प्र. (पाउ १,१५६ [तु. Brug २,१,१०९, Hirt १,३६६])।

t) =सपा. माश १, ४, १, ३२। तैब्रा ३, ५, २, २ वृषाणः इति पाभे.।

२२$; २०,१०२,३[a]; $पै ४, ५, २; ६, १०, ४; १६, १०६, २; –†०षणः ऋ १, ८५, १२; २, ३३, १३; ४, ३५, ६; ७, ५६, १८; २०; २१; ५८ ⌊(६, ४७, १३) ६ (१०, ७७, ६; १३१, ७)⌋; ६०, १०; ८, ९६, १४; तै १, ५, ११, ५; मै ४, १०, ४; काठ ८, १७; शौ ११, १,२‡[b]; २०, १३७,८; पै १६, ८९, २‡[b]; –षणम् ऋ १, १६, १; ६४, १२; ८२, ४; ८५, ७; १०१, १; ११८, ९; १२७, २; १२९, ३; १३१, ३; १५७, २; १७७, ३; १७९,४; २, १६,५; ३, २७, १५; २९, ३; ९[b]; ४, १७,⌊१६; १०, १३१,३⌋; २४, ७; ८; ५, ३६,५; ४०, ⌊३; ८, १३, ३३⌋; ७५,१; ६,१९, ⌊८; १०, ४७, १-८⌋; ६७, ११; ७, २०, ५; २३, ⌊६; ९, ९७, ४९⌋; २४, ४; ८८, १; ८, १, १; १५, ४; ३३, १२; ६१, ११; ९४, १२; ९, ६, ६; ६३, २१; ९०, २; १०६, १; ३[c]; ५; १०, २७, १०; २८, ७; ६७, ९; १०; खि १, २, १४; मा ११, ४६; २०, ४४; ५४†; २५,१[d]; ७[d]; ३४, १४†; का १२, ४,१०; २२,४, ९; ५,८†; २७,१, १[d]; ७,१[d]; ३३, १, ८†; तै १,३,७,१; २, ४, ७, १; ४, १, ४, ३; ५,१, ५, ७; ६, ३, ५, ३[२]; मै २, ७, ४; ३,१, ६[२]; ११,१[२e]; ४,१२, १†; ५; १४, ५†; ८[५]†; १२; काठ †८, १६; १७; ११, १३; १६, ४; १९,५; ३८,६[२e]; ३९, १५†; क ३०,३; कौ †१, २४२; ३१७; ३८०; ३८३; ४१८; ४२४; ५२८; ५६६; †२, ४४; ४६[e]; २३०; ७१०; ७५८; ७७६; ८९०; १०९३; ११०९; ११६४; ३, १,६; †जै १, २५, १०; ३३,५; ३९,११; ४०,१०; ४१, ६; ४३, ३;५४, १०;५८, १; २, ५, ३; ३, १६, ५; २०, १४; ५८, ७; ५९, ३; ४, १३, ५; २०, ५; †शौ २०, १२, ६; ६१, १; ७२, २; ७५, १; ८५, १; ९१, ९;१०;१०२,३;१२५, ३; पै १, ४५, १; –†षणा ऋ १, १०,३; १७७,⌊१ (५, ४०, ४)⌋; २, १६, ५; ६; ३,३५,३; ५; ४३, ४; ५७, २; ७, ९१,६; ८, ४,११;१४;१३,२३; ⌊३१[f]; ३३, ११⌋; ६१,१८; १०, ४९, २; ६६,६;७; १०२,१२;११४, ३; खि १, ९, १; मा ८, ३४; का ८, ८, १; मै ४, १२, ६$; १४, १८; काठ ३८, ७; कौ १, ३०८; २, ६९६; ८०९; जै १, ३२, ६; ३, ५६, २३; ४, २०, ४; शौ ७,११५, २$; २०,३७, ६; पै २०,१४, ९$; –†०षणा ऋ १,९३,१;७; १०८, ⌊३; ६, ६८, ११⌋; ११२, ८;२४;११७, ३; ४; ८; १२; १५; १८; २५; ११८,⌊१; १८३,१⌋; ६;११९, ४; १५१, २; ३; १८१, ८; १८४,⌊२; ४, १४, ४⌋; २,४०, ३; ६, ६२, ७; ७,७०,⌊७; ७१, ६; ७३, ३⌋; ७४, ३; ८२, २; ८३, ९; १०४, १; ८, २२,७; १२; १६; २६,१; २; १२;३५, १५; १०, ३९, ९; खि १, २, ३; ९,३; ६; १०, ४; ११, २; मा ३३,८८; ३४, २९; का ३३, १, २३; तै २, ३, १४, २; ३; ४, १, ४, ३$; मै १,५, १; ४,११, २‡[g]; १२, ४; १४, १; १८; काठ ४,१६; २३,११; शौ ७,६०,२; ७७, १$[h]; २$; ८, ४,१; पै १,१०९,३$; १६, ९, १; २०, ६, ६; ११, ६$; –षणे तै ३, २, ५, २[i]; पै ४, ५, २[j]; –षणौ ऋ १०,६६, ७; मा ५, २; का ५, १, २; तै १, ३, ७, १; ६, ३, ५, २[२]; मै १, २, ७; ३, ९, ५; १५,१[d]; ९[d]; काठ ३, ४; २६,७; क २, ११; ४१, ५; –०षणौ ऋ १, १०८, ⌊७-१२⌋; ११६,२१; ११७,१९; १५३, २; १५७, ५; १५८, १; १८०, ७; ७, ६०, ९; ६१, ५; –ष्वन् ऋ १,१३९,६; ५, ४०, १-३;८,३३,१२; ९,४०,६;५१, ४; १०,८९,९; –†०ष्वन् ऋ १, ७,६;१३१,५; २,१७,८;३,२७,

a) पाभे. पृ ३०१० *t* द्र. ।
b) सपा. °णः<>°णम् इति पाभे. ।
c) सपा. जै ३,५९,५ वृषभम् इति पाभे. ।
d) सपा. °णम्<>°णौ इति पाभे. ।
e) पाभे. पृ १३५२ *d* द्र. ।
f) सपा. कौ ३,४,९ हरितौ इति पाभे. ।
g) सपा. ऋ ६,७४,४ त्रिभे. ।
h) सपा. पै २०,११,७ अश्विना इति पाभे. ।
i) =सपा. तैब्रा १,२,१,२१ आपश्रौ ५,१३,४ प्रभृ. । माश्रौ २,४,१,३९ वृषणम् इति पाभे. ।
j) सपा. शौ ५,२५,८ प्रजायै इति पाभे. ।

१५; ५, ३३,२[a]; ६,१,१; २२,
८;३३,१;४४,२०; ७, ३१, ४;
८,७०, ६; ९२,१५; २३; ९३,
१९; ९,६४, ⌊(८,३३,१०) २⌋;
१०, ९६, ⌊(१, १०४, ९)१३⌋;
१५३, २; १९१, १; मा १५,
३०; २३, २१$; ३६, ७; का
१६, ५,११; २५,६, १$; ३६,
१, ७; तै २, ६, ११, ४; ४,४,
४, ४; मै २, १३, ७; ४, १२,
४; १३, ६; १४, १६; काठ २,
१५; १८, २०; कौ १, ९३$;
१२०[b]; १३२; २, १३२;२१३;
८९०; ९३६;९७१; १००५$[c];
१०११; जै १, १०, ३$; १३,
६; १४, ८; ३, १३,८; १९,८;
४, १३, ५; १७,१०$[c];२०,५;
शौ ६, ६३,४; २०,१८,४;३२,
३; ३६, ८; ७०, १२; ७५, ३;
८१, २;९२, २१;९३,५; १०२,
३; पै १९, ७, १; २०,३८, ६;
–†षभिः ऋ १, १००,४;१७३,
२; १७९,२; ३,४२, ७; ५,४०,
१-३; ६,५,४; ४४,२०; ७,६९,
१; ९, ३४, ३; ९७, २८; १०,
६७,७;११२,२; मै ४,१४,१०[२];
काठ ३५, १४; क ४८,१३; शौ
२०, २४, ७;९१,७; –षभ्याम्
ऋ १, १७७, ३; ५, ३६, ५;
–षा ऋ १,७, ८; ३६,८; १०;
५४, २; ५५,४[२]; ८०, २; ८७,
४; ९१, २; १००, १; ४;१०४,
७; १३१,६; १४०,२; ६;१४९,
२; १७३, २; १७५, १; ⌊२(८,
४६, ८)⌋; १७६, ⌊१; ९,२,१⌋;
⌊(१, २३, १५) २⌋; १७७, ३;
१८१, ८; २, १६, ४; ६[२];१८,
२; २५, ३; ३४, २; ३५, १३;
४३, २; ३, १,८; २, ११;२७,
१३; १४[d]; ४४, ४; ६१, ⌊७;
(१०, ८०, २)⌋; ४, ३, ⌊१०;
(६, ६६,१)⌋; १६, ३; २२,२;
३०,१०;५ ३३,४; ३५,४; ३६,
५[४]; ४०,२; ⌊२[१]; ८,१३,३२[१]⌋;
⌊३; ८, १३, ३३⌋; ४४, ३;८७,
५; ६, ३,७; १६,१५[e]; २४,१;
४४, २१; ⌊२१ (७, ५, २)⌋;
४८, ३; ६[२]; ७, १०, १; २०,
५; ९; ९५, ३; ८, ४, ८; ६,
⌊१४;३३,१०⌋; ४०;१३, ⌊३१[१];
३३, ११[१]⌋;३२[१]; ३३;१५,१०;
२७, ८; ३३, १०[d]; ⌊१०; ९,
६४, २⌋; १२[१]; ६४, ८; ९३,
७; २०; ९, २, ३; ⌊६; १०१,
१६⌋; ५,१; ७;९; ६,१; ७, ⌊३;
१०७, २२⌋; १५, ४; १९, ३;
२५, ३; २७, ३; ६; २८, ४;
३७, १; ५;३८,१; ४०,२;६१,
२८; ६२, ११; ६३, २०; ६४,
१[१]; २[१]; ३; ६५, ४; १०; ७०,
५; ९; ७१, ७; ७४, ३;
७६, ⌊५; ९६, २०⌋; ८०,
⌊(२३,६) २⌋; ३; ८१, २; ८२,
१; ८६, ⌊३; ९७, ४०⌋; ⌊(८५,
९) ७⌋; ११; १२[f]; १९; ३१;
४०; ८७, ४; ९१, ३; ९३, २;
९७,१३;४०; १०८, १२; १०,
११,१; २६,३; ४३, ⌊(८, ३२,
२२)६⌋;८; ४९,९;६१,८; ६६,
६[२];९२,१; ९४,१०;१०२,१२;
११५,२;८; ११६,४; १५२, २;
१५३,२; १८७, ३; मा ८,१०;
११,३४†; ४६; २०, ४४; २२,
१९; २३,१२;२०;३८,२२; का
८,६,४;१२,३,७†;४,१०; २२,
४, ९; २४, ६, १; २५, ४,२;
५, ३; ३८, ५, ५; तै १, ४,२,
१; ८, ११, १[g]; २, २, १२,४;
४,५, १[h]; ९, ४[२]; ३, ५,११,
४†; ४, १, ३, ३†; ४, ३; २,
११, ३[१]†; ३, १३, ३[१]†; ५,१,
४,४†; ५, ७[१]; ७, १, १२, १;
४, १९, १; मै २,४, ८[२]¶; ६,
७[g]; ७, ३†; ४; १३, ६†;
३, १, ६[२]; ७[२]; ११, १; १२,
४; २०; †४, १०, २[१]; ३; ५;
११, २; १२, ५$; १४, १;
काठ २,१४[३]†; ५,४; ११,१०[१];
१५, ६[g]; १२†; १६; ३†; ४;
१९, ४†; ५[२]; २०, १५; २६,
१¶; २७,१¶; ३४,१[१]¶; ४¶;
३५,३†; ३८,६;३९,१२†;४१,
३; ४४,८; क ३०,२; ३[२]; ४०,
४¶; ४२,१¶;४८,४†; †कौ १,
११९; १२०; २६३[d]; ४६९;
४७९; ४८०; ४९७; ५०४[१];
५०६; ५२९; ५३१; ५५९;
५६२; २,१२८;१३१[१]; १३२[१];
१३३; १३४; १५३; १५६;

[a]) छन्दस्तः वृषभन् इत्येवं पाठ्यमिति कृत्वा *वृषभन्– इति यनि. प्राति. प्राग्रूपं स्यात् ?। [b]) पपा. वृ॰ इति ?।
[c]) सुरूप वृषन् > सपा. मै ४, २, ५ सुरूपवर्षे इति पाभे.। [d]) उ इत्यनेन समाहारः यथायथं द्र.।
[e]) नाप. (ऋषि- ⌊स्तोतृ-⌋)। < √वृष् '*स्तुतौ' (तु. सस्थ. टि. पाथ्यु–)।
[f]) सपा. कौ २,३८३ सोम इति पाभे.।
[g]) =सपा. तैब्रा १,७,५,१। मा १०,२ माश ५, ३, ४,५ काश्रौ १५, ४,३७ वृष्णः इति पाभे.।
[h]) पाभे. पृ २६०३ *a* द्र.।

१७१; २७०; २७५; ३५०; ३८२; ३८७; ३८८; ३९२; ४३०[a]; ४८०[a]; ५७२; ६०३; ६२१; ६२४; ६३३; ६३८; ६४०; ६४२; ६४६; ६६६; ७६९; ७८२; ७८३; ८८८; ८८९;९५६;९६५; ९७२; †जै १,१३, ५; ६;२८,१[३b];*४९,३; ५०,३;४; ५२,१;८[३]; १०;५४, ५;७;५७,६;७; ३, १३,४; ७[३]; ८[३];९; १०; १५, १;४; १६,९; २३,२;७;२९, ७; ३१,२;७; ८; १२;३३,५[a]; ३६,५; ४६, १०; ४९,१;५०, ८; ५१, ४;७; ५२, १;४;१०; ५३ ,४; ५५, ७; ४, १३, ३; ४; २०, २; ३[३b]; ४[३]; ५[२];१०; शौ १,१२,१;२१,१†; २९, ६‡[c]; ३,७,२[d]; ४,४,२?[e]; ३६, १[f]; ५, १३, ३; १९, ४[g]; २०, २; ३; २५, ८[h]; ६, ४८, ३[i]; ६७, ३; ८६, १[४]; ८, ५, १२; २२‡; ९, १, १०; २०; १०, ३, १[j]; ११, ९, १६; १४, १, ४३; १८, १, १८; ४,५८†; १९, २७, १; ३१,२; ११;२०, १७,६;८;४७,१; ४९,१?[k];७०, ५; १०२, १; २[b]; १३७, १२; पै १, ११, ५‡[o]; १७, १; २,

८८, ४†; ३,२,२[a]; ४, ५,२[२]; ३; ५, ३, ६; १२, १; १६,७; ६, ९, १[२]; ८, २, १; ९, २४, २; ४; १०, ५, २; ११; ७, १; १२, ६; ११, १, १; १५, २१, २[l]; २२, ६;१०; १६, २८, २; ११; ३२, १०; ३३, १०; ८३, ६; १५२, ५; १८,४,१०; १९, ६,१०[४];१५; ३५,८; –षाणः तै ७, ४, ३,५¶; पै ११, १, १२; –षाणम् ऋ ९, ३४, ३; १०, ८९, ९; मा २०, ४०; का २२, ४, ५; तै ६,६, ६, २¶; मै १, १०,७¶;३,११,१; ¶काठ १२, ५; १९, ५; २६, १; ३०, १; ३६,२; ३८, ६§; ¶क ३०,३; ४०, ४; ४६, ४; पै ६, ६, ४; ११, १, ११; १३, २, १५[n]; –?षाणा पै ९,१,७[m]; –षाणौ[h] शौ १९, १३, १; पै ७, ४, १; –ष्णः ऋ १, ३२,७; १०८,[३; ६, ६८, ११]; ११६, ७; १५४, ६[o]; १६४, ३४; ३५; १८१,३; २, ११, ९; १०; १६,५; ६; ३, ७, २; ५; ३६, [२; ४३, ७]; ३८, ४[p]; ४, ५, १०;१५; २१, ७; २२, ६; ३९, २; ५, १२, [२; ६]; ४१, १०;४२,१२;८३,

६; ६, ६, ५; ८, १; ७, ३, ३; ५; ८, ४, ७; ७, ३३;२०,१९; २०; ३३, १८; ६३, ९;९,१०, ६; २९, १; ६४, २; १०,३,४; ४४, ८; ९२, ८; १०३, ९; खि १, ७,२; मा ७, १;८,१०;१०, २[२q]; १७, ४१†; २३, ६१†; ६२; ३३, २२†[p]; ३७, ९[३]; का ७, १,१; ८, ६,४; ११,२,२[२q]; १८, ४,९†; २१, १०,९†;२५, १०, १०; ३२, २,५[p]; ३७,१, ९[३]; तै १, ४,२,१; २, ४,७,२; ९, ४; ३, १, ११, ७†; ४,६, ४, ३†; ६, ४, ५, ३[२]; ७, ४, १८, २[२]†; मै १; ३, ४; २, ४, ७; ८; १०,४†; ४,९,१[२]; १४, १३†; काठ ४, १; ७, १६†; ११, ९; १०; १३†; १८, ५†; २७,१;३७,१३;१४; ४४, ७[२]†; क २, १०†; ३, १; २८, ५†; ४२, १; †कौ १, ५३१‡[r]; २, १३२; ४७४; ५७१; ९५५; १११५; ११९४§; १२०७; ३, ३, ८; †जै १, ५४, ७‡[r]; २, २, ३; ३, १३, ८; ३५, ९; ४६, ६; ४, २०, १; †शौ ४, ८, ३[p]; १५, ११[s]; ७, ६०,२; ९, १५, १३;१४; १९,१३,१०;

[a]) सा. वृषः इति ?। [b]) पृ ३०१२ *d* द्र.।

[c]) सपा. ऋ १०,१७४,५ सपत्नहा इति पाभे.।

[d]) सपा. आपश्रौ १३,७,१६ मृगः इति पाभे.।

[e]) वृषस्– न. (शेप-) > -षः नैप्र. > -षा इति रूपं द्र.। [f]) पाभे. पृ २२८६ *d* द्र.।

[g]) पाभे. पृ २०३२ *h* द्र.।

[h]) सपा. °षा <> °षाणम् इति पाभे.।

[i]) सपा. तां १,५,१२ जैश्रौ ११:१७ प्रभृ. वृषकः इति, पै १९,४४,५ गोव्रा १,५,१३ सम्राट् इति पाभे.।

[j]) सपा. पै १६,६३,१ कृतः इति पाभे.।

[k]) वृषाः इति शोधः (तु. राजारामः; वैतु. अन्ये यनि. एवेति ?)। सस्थ. ?शक्रा>शक्रम् इति, ?वाचम् > वाचः इति, ?सिषासथः>सिषासतीः इत्यपि शोधाः द्र. (तु. RW.)। [l]) पृ ५७१ *a* द्र.।

[m]) योषणे इति शोधः (तु. सप्र. मा २७, १७ प्रभृ. योषणे इति)। [n]) पाभे. पृ २६०३ *d* द्र.।

[o]) पाभे. पृ २९५६ *b* द्र.।

[p]) पाभे. पृ ७७१ *d* द्र.। [q]) पाभे. पृ ३०१२ *g* द्र.।

[r]) सपा. ऋ ९,८७,४ वृष्णे इति पाभे.।

[s]) सा. विष्णोः इति ?।

२०, ९४, ८; †पै ४, २, ३[a]; ५, ७; १०; ७, ४, १०; १३, ६, ७; १६, ६९,३; ४; २०,६, ६; –†ष्णा ऋ १,८४,१०;१०, १०३,२; मा १७,३४; का १८, ४, २; तै ४, ६, ४, १; ७, ३, १४, १$; मै २, १०, ४; काठ १८, ५; ४३, ४$; क २८, ५; कौ १, ४०९; २, ३५५;१२००; जै १, ४०, १; ३, २९, १२; शौ १९, १३,३; २०, १०९,१; पै ७,४,३; –†ष्णाम् ऋ ८,४६, २९; ८३, १; कौ १, १३८; जै १, १५, ४; –†ष्णे ऋ १, ६४, १; १००, १७; १०३,६;१५४, ३; १६५, ११; १७५, १; २, १४, १; ३, १, १०; [२०; ३, ३०, २]; ७,९;३५, ७; ५७,३; ४, १, १२; १६, २०; ५०, ६; ५, १, १२; १२, १;३१,५; ६, ४१, ३; ४४, १९-२१; ७,१९, ६; ८, २०, ९; ३४, ५; ७५,६; ९, ८७,४[b]; ९१, ३;१०९,२०; १०, ११, १; ९८, ११; १०४, ३;१७५, ३; मा १५,२५; २०, ४४$; ३४, १९; का १६, ५, ६; २२, ४, ९$; ३३,१, १३; तै १,६,१२, ६; ८,२२,२; २, ६, ११, २; ३, ४, ४, १$; ४, ४,४,२; मै १,४,१४¶; ६,२$; २, १३, ७; ४, ११, २; ३; ६; १२,२; १४,४; काठ ७, १२$; १३$; १७[c]; ८, १६; ९, १८; १७, १८; क ६, ३$; कौ २, ७८२; शौ १२, १, ३७$; १८, १, १८; २०, २५, ७; ३३, २; ३७, ६; ८८, ६; पै १७,४,७$; १९,५२, ६$.

√वृषण्य, वृषण्यति ऋ ९,५,६.

वृषण्यत्– -ण्यतः शौ ६, ७०, १-३.

वृषण्यन्ती– -न्ती खि ४,७, २,५; शौ ५,५, ३; पै ६, ४, ५; –न्तीभ्यः ऋ ९,१९,५; –न्तीम् पै६,१०,४; –न्त्याः शौ ६,९,१; पै २,९०,२;११,१,१.

†वृषण्-वत्– -वन्तम् ऋ १, १००, १६; –वान् ऋ १,१२२, ३; १७३, ५; १८२, १; तै २, १, ११, १; काठ २३, ११.

वृषण्वती– -ती ऋ ८, ६८, १८; –तीभ्यः काठ ५, ४; –¶तीम् तै २, ५,८, ४; ७, ५, ५,१; काठ ३४, ४.

वृषण्-वसु[d]– -०सू ऋ २, ४१, ८; ४,५०,१०; ५,७४,१; ७५, ४; ९; ८,५, २४; २७; ३६; ६२, ८; [(२०, ८) ९]; २६,१; २; ५; १५; ७३, १०; ८५, ७; १०, ९३,५; मा ११, १३;२०, ८१†; का १२, २, २; २२, ८, ३†; तै ४, १, २, १; मै २, ७, २; काठ १६, १; शौ २०, १३, १†; –सू ऋ १, १११, १.

?†वृषनाम[e] ऋ ९, ९७, ५४; कौ २, ४५६; जै ३, ३४, १४.

†वृषन्-तम– -मः ऋ १,१००, २; ६, ५७, ४; काठ २३, ११; कौ१,१४८; जै १,१६,४; –मम् ऋ १, १०, [१० (५, ३५,३)]; –मस्य ऋ १,१०,१०;५,३५,३.

वृषन्*-धि[f]– -न्धिम् ऋ ४, २२, २.

वृषभ(वप्रा.)[g]– -†०भ, > भा ऋ

---

[a]) वृष्णोर् [विष्णोः इति मूको.] इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ ३,३८,४)।

[b]) पाभे. पृ ३०१३ *r* द्र.।

[c]) Sch. ०ष्णो इति चिन्त्यम्।

[d]) विप. (अश्विन्-, इन्द्र- प्रभृ.)। वस.। भत्वान्नलोपाऽभावः (पावा १,४,१८)।

[e]) ऋ. पपा. यनि.? वृष, नाम इति द्वि-पदः शोधः (तु. कौ. पपा. WAG [२,६८ *a*] ORN. च; वैतु. वें. सा. द्वस. *वृष-नामन्–>-म्नी [न. प्र२]>यनि. इतीव, PW. MW. =वृष-नामन्–>यनि.न. प्र१ इति, GW. वृषणो न इति द्वि-पदः शोध इति च?)। सस्थ. ?महीमे अस्य (पपा. =महि इमे अस्य)>महि ईम् (√अस् 'भुवि' >लङि प्रपु१) आः इन्द्र अस्य >*महीमाः इन्द्रस्य>महीमेन्द्र अस्य इति शोधः। 'अस्य महि (महत्) वृष (उत्तमं) नाम इत् शृखे आः' इति वा.। एतदनु पृ २४०० *e* इत्यत्र शोधः द्र.।

[f]) नाप. [*वज्र- (वैतु. निघ [१, १०] PW. प्रभृ. मेघ- इति, वें. सा. विप. इति च?)]। वृषन्– (*भाप. [भञ्जन-]) + धि– (*=कृति-) > वस.। पूप. नलोपाऽभावार्थं भत्वम् उसं. (पावा १,४,१८ [तु.पपा. नावग्रहः; वैतु. दे. <*वृष-सन्धि– इति?])।

[g]) विप. (बलवत्- [अग्नि- प्रभृ.]), नाप. (देव-, उक्षन्- प्रभृ.)। कर्तरि अभच् प्र.(पाउ ३,१२३ [तु. या ९, २२ प्रभृ.]) <√वृह् 'वृद्धौ' इति [पक्षे] या., <वृष– इति दु.।

१, १६५, ७; १७१, ५; १७७,
३; २, ३, ११; ९, २; १६, ६;
३३,४;७; १५; ३, ६, ५; १५,
३;६;३०,३;२१; ३५, ३; ४६,
५; ६,३२, ४; ४४, ११; २१;
८,२१,४; ११; ४५, २२; ३८;
६०, १४; ९६, १८; ९, ८६,
३८;१०,३८,५;११२,७; १८०,
३; मा १७,८८; का १९, १,२;
२८,१२,१§; तै १,६, १२, ४;
३,५,११,३; मै ४,१०, ४;११,
३; काठ ८, १६; ९, १८; १५,
१२; कौ १, १६१; ४०३; २,
८१; ३०६; जै १,१७, ७; ४५,
५;३, ८, ७;२५,२; ४, ६, ४;
शौ ७,८९,२;२०,२२,१; पै १,
७७, १§; १५, २०, ४; –भः
ऋ १, ३१, ५; ३३, १०; ५४,
२; ३;७९, २;११६,१८; १२८,
३; १४०, १०; १७७,१;१८१,
६;१९०,८; २,१,३; १२,[१२;
४, ५, ३]; २१, ४; २३, ११;
३३, ६[a]; ३, १५, ४; ३०, ९[b];
३१, १८; ३६,५; ३८, ५; ४७,
१; ४८, १; ५०, १; ५५, १७;
५६, ३; [३; ७, १०१, ६]; ४,
३, १०; ५८, ३[c]; ५,१,[८; ७,
५५, ७]; २, १२;२८, ४; ३०,
११; ३२, ६;४०, ४; ४३,१३;
५८, ६;८३,१; ६, १७,२; १९,
९; २२, १; ४१, ३; ४४, २१;

४६, ४[d]; [२१; ७,५, २]; ४७,
५; २१[२]; ७३, [१; १०, ८,१];
७, १९, १; ३६, ३; ४९, १;
९५, ३; १०१, १; ८, ५७, ३;
६०, १३; ६४, ७; ९३,७; २०;
९६,२; ९,७०, ७; ७२,७; ७६,
५; ८५, ९; ९६, ७; १०८, २;
११०, ९; १०, ४, ५; ५,७; ८,
२; २८, २; ७५, ३; ८६, १५;
९२, १०; १०२, ६; १०३, १;
१११,२; खि १, ४, ४; मा ४,
३०†[b]; ७, ३८; १३, ३१; १७,
३३†;९१†;२०,४६; का १४,३,
५; १८, ४, १†; १९, १, ५†;
२२, ४, ११; २८, ८, १; तै १,
४, १९, १†; ७, १३, ४†; २,
३, १४, ४; ४, ५, १; १४, २;
३, १, ११, ५†; ४, ६,४, १†;
मै १,३,२२†;६,२†; २,५,१०;
७, १६; १०,४†; १३, ६†;२२;
३, ८, ३†; ११, १; ५; ४,११,
४†; १२,२;४; ५†; १४,१८†;
काठ ४, ८†; ८, १७;९,१९[२]†;
१०, १३; ११, १३†; १८,५†;
३५, १८; ३८, ६; ७†; १०[e];
३९, ३; १२†; १५†; ४०, २[f];
७†; १२; क ३, ६†; २८, ५†;
४८, १६; †कौ १, ७१; ११९;
१४२; २, ४३; २९५; ५७२;
८४६; ११९९; †जै १, ७, ९;
१३, ५; १५, ८; ३, २४, ११;

४६, १०; ५८, २; ५९, २; ४,
६, ३; शौ ४, ५, १†; २४,३[g];
६, ९८, ३; १०, ५, १८; ११,
१,३५[h]; १३, १,१२;२५; ३३[i];
१६, १, १; १८,३, ६५†; १९,
१३, २†; †२०, १२, ७; ३४,
१३; ३६, १; ३७, १; ४७, १;
९०, १; १२६, १५; १३७,१२;
१४३,९; पै १,३९, ३; ३,१४,
७; ४, ६, १†; ६, ८, ३; ७,४,
२†; ८, १३, ३†; १०, २, ३;
११, १, ९†; १३, ७, १३†;
१६, २४,८[j]; १८, १६,२;१७,
५; १८, ३; २८, १; १९, १२,
१५; –भम् ऋ १, ९, ४; ३३,
[१४; ६, २६, ४]; १५; १६०,
३; १९०, १; २, ३०, ८; ३,
४, ३;४०,१; ४७, [५; ६,१९,
११]; ६२, ६; ४, १७,८; १८,
१०; २४, ५; ६, १, ८; १८,१;
७, २६, ५; ८, १, २; ६१, २;
७२, १३; ९३, १[k]; ९६,४; ६;
९, ८०, ५; १०८, ८;११; १०,
२७, २; २८, ९; ४४, ३; ४८,
१०; १०२, ५; †मा ७, ३६;
२८, ४[k]; ३३, २१; †का ७,
१८, १; ३०, १, ४[k]; ३२, २,
४; तै १, ४, १७, १†; ६,१२,
४; ३, १, ११, ३‡[l]; ५, ७,२,
१; मै १, ३, २१†; २, ५,११;
३,११,२†[k]; ४, १२,६†; †काठ

a) पाभे. पृ २३८६ *h* द्र. ।

b) पाभे. पृ १०१८ *t* द्र. ।

c) सपा. कासं २६ : १ ऋषभः इति पाभे. ।

d) इवे परतः सति °भे° इति छान्दसः संधिः [तु. L (३२९ [वैतु. W. °भो व [=इव] इति शोधः इति ?]); वैतु. पपा. प्रभृ. °भा इति पदमिति ?] ।

e) पाभे. पृ १०१८ *s* द्र. ।

f) पाठः ? °भम् इति शोधः विमृश्यः (तु. सपा. तै ५, ७,२,१) । g) सपा. पै ४,३९,२ चर्षणिः इति पाभे. ।

h) सपा. पै १६,९२,५ तैत्रा ३,१०,४,२ ऋषभः इति पाभे. । i) सपा. तैत्रा २, ८,८,९ ऋषभः इति पाभे. ।

j) सपा. शौ ९,४,७ ऋषभः इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ १०१९ *c* द्र. ।

l) पृ १०१९ *e* वृषभम् इत्यपि पाभे. द्र. ।

४,८; १६; १८,२०;१९,१४†[n]; ३६, ९; क ३, ६†; †कौ १, १२५[b]; २०५; ३२७$; ३३५; ५८१; २, ५८४; ७११; ७४५; ८००[b];८३०; †जै १, १४, १[b]; २२, २;३४, ५$; ३५,४; ५९, ४; ३, ४७, १०; ५८, ८; ५९; ५[c]; ४, २, ३[b]; ११, १; शौ ७, ४०, १‡[a]; ८५, २; १९, ४२, ४; †२०, १, १; ६, १; ७, १[b]; ७१, १०; ८५, २; ९४, ३; ११३, २; पै ३, ३९, ३; ६, ९, ६; २२, १०; १६, २५,९[d]; -भस्य, >स्या ऋ १, ५९, ६; ९४, १०; १४१, २; १६६, १; २, १६, ६; ३, ३८,७[e]; ४३, ६; ४६,१; ४, १, ११;१२; ७, ७९,४; ९, ९९, ४; १०, ४०, ११;४३,३; १०२,९; मा ८, ४९; १०,१९; का ८,२२,३; ११, ६,४; तै १, ८, १४, २; ३,३, ३, २; ४,२; मै १, ३, ३६; २, ६, ११; ४, १४, १४†; काठ १५, ७; ३६, १५[f]; शौ १२, २, ४१[g]; २०, १७,३†; पै २,१८,४; २०,५६, ३; -भा ऋ ४, ४१,५;५,६३, ३; १०, २७, ३; ६५,९; मै ४, १४, ६; १२†; -०भा ऋ ६, ४९, ६; -भाः ऋ १०,९४, ३; शौ ९,१, ९[h]; पै १६, ३२, ९; -†भाणाम् ऋ ८, ५३, १; खि ३, ५, १; -भाणि ऋ २, १६, ६; -भान् ऋ १०, २८, ३; -†भाय ऋ १,५१,१५; १०३, ६; २, १६, ४; ५[२]; ३३,८; ४, १६, २०; ५, १, १२; १२, १; ६, ४४, २०; ७,९८, [१; १०, १८७, १]; १०, १०, १०; मा १५, २५; का १६, ५,६; तै ४, ४, ४, २; मै २, १३, ७; ३, १४, ११$; ४, १४, १४; काठ ७, १२$; जै ३,२२, १; शौ ६, ३४, १; १२,१, ३७$; १८,१, ११; २०, ८७,१; पै ६,९,१$; १०, ६$;१७,४,७$; १९,४५, १; -भासः ऋ १, १७७,२; २, १६, ५; ५, ६९, २; -भेण ऋ १, ३३, १३; २, १६, ४; १०, ९९,११; मै ४,१४,१३†; काठ[i] ३५, १५; ३९, ११; ४३, ४; -भौ शौ १९, १३, १; पै ७, ४, १.

वृषभा(भ-अ)न्न[j]- -न्नाय ऋ २, १६, ५.

वृष्ट[k]- -ष्टात् मै ४,१, १२¶; -ष्टे शौ ३, २४, ३; पै ५, ३०, ६; १२, ७, ९; १९, ३८,९.

१वृष्टि[l]- -†ष्टयः ऋ २,३४, २[m]; ५, ५३, २[n]; ६; १०; ८४, ३; ७, १०१,५[o]; ८,२५,६;९,१७, २; २३, २; ५७,[१; ६२,२८]; १०, ७५, ३; तै २, ४, ८, २; मै २, ४, ७; कौ २, ११११; जै ४, ७, ५; २१,८; -ष्टिः ऋ १, ३८, ८; १५२, ७; ५, ६३, १; ८५, ३; ६, १३, १[p]; ७, ९४, १; ९, ८९, १; १०, २३, ४; ४३, ७; तै ३, १, ११,५†; ४, ३, ९, १[q];५, ३, ४,२[q]; मै २, ७, १६[r]; ११,४[s]; ५; ४,६,९; १२, ५†; १४, १२[२]†; काठ ४, १०[t]; ११, १३†; १८,९[s]; ३९, ४; ४३, २[u]; कौ २, २६६†; जै ३, २२, १३†; शौ ६, २२,

a) पाभे. पृ ३०१५ *l* द्र. । b) पाभे. पृ १०१९ *c* द्र. ।
c) पाभे. पृ ३०११ *c* द्र.
d) सपा. शौ ९,४,१९ ऋषभम् इति पाभे. ।
e) ०भस्य धेनोः इति मन्त्रवर्णे पुंस्त्रीरूपोऽग्निरभिप्रेतः इति (तु. Foy. [KZ ३४,२२८])।
f) पाभे. पृ १०१९ *j* द्र. ।
g) पाभे. पृ १०१९ *m* द्र. ।
h) सपा. लाश्रौ ३,५,१५ ऋषभाः इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ १०१९ *o* द्र. ।
j) विप. (इन्द्र- [तु. उक्षान्न-, वशान्न-]) ।
k) भावे क्तः प्र. ।
l) नाप. (वर्षा-) । क्तिन्नन्ते विभाषया अन्तोदात्तः उसं. (पा ३,३,९६) । तैब्रा [३,१०,९,१] < √भ्रच् इत्यपि विमृश्यम् ।
m) तु. वें. GW. GRV.ORN. प्रभृ.; वैतु. R [KZ २६, ६२] Bollensen [ZDMG ४१,५०१] ऋष्टयः इति शोधुकाविव, सा. =वर्षकाः (मरुतः) इति । नाप. (विद्युत्-) < √भ्रज् 'दीप्तौ' इति मतम् ।
n) विप. (मरुत्-) । धा. गतौ वृत्तिः ।
o) सपा. तैआ १,२९,१ विश्वकृष्टयः इति पाभे. ।
p) वर्षकार्थे विप. । कर्तरि क्तिच् प्र. ।
q) सपा. मा १४,२४ का १५,८,२ वृष्टिः इति पाभे. ।
r) सपा. मा १३,३० का १४,३,४ वृष्टिः इति पाभे. ।
s) सपा. मा १८,९ का १९,४,१ प्रभृ. वृष्टिः इति पाभे. ।
t) सपा. तै १,४,२२,१ वृष्टिः इति पाभे. ।
u) सपा. तै ७,३,१२,१ वृष्टिः इति पाभे. ।

३?[a]; ५४,१; †२०,१७,७;७३, ५; –†ष्टिभिः ऋ १, १६४, ५२[b]; ५, ५९,५; ७, ५६,१३[c]; ८, ७, १६; मै ४, १४, १८; –ष्टिम् ऋ १,३९,९;११६,१२; २, ६, [५;९, ६५, २४]; २७, १५; ४, २६,२; ५,५५,५;५८, ३; ६२, ३; ६३, २; ८३,६; ७, ४०, ६; ६४, २; ८, १२,६;९, ८, ८[d]; ३९, २[d]; ४९, १; ३; ६५, ३; ६९, ९; ९६, १४; ९७, १७; १००, ३; १०८,१०; १०, ९८, ३; १०; तै २, ४,८, २[२];†; १०, ३; मै २,४, ७[२]†; ८, २[e]; ८[f]; ४,११, २†; १४, १२†; काठ ११,१०;१३†; १७, १[e]; †कौ २, २५६; ३६२; ५१५; ५३६[d]; ७८५; ७८७; †जै ३, २१, २१; ३०,५; ४०, ११; ४२,२[d]; ४, ३०,१; –ष्टी ऋ २,५, ६; ५, ५३, ५; –†ष्टेः ऋ ९, ४१, ३; ७४, ३; कौ २, २४४; जै ३, २१,९; –ष्ट्या ऋ ५, ६३, ४; ८, २१, १८; तै ३, १, ११, ३‡[b]; ४, ७, ९, १[g]; मै १, १, १३[h]; २,४, ७[i]; १२, ३[i]; ४, १, १४; काठ २, ६[j]; शौ १, १२, १; ३, ३१, ११[j]; ७,४०,१‡[a]; –ष्ट्याः तै २,१,८, ५; शौ ५, २४,५[k]; –ष्ट्यै मै २, ४, ७[l]; ८, ८[m]; काठ ११,१०; १८, १२[n].

वृष्टि-द्यावन्[o]– -वानम्[p] मै २, १३;२२; काठ ४०,१२.

†वृष्टि-द्यो[q]– -द्यावः ऋ ९, १०६, ९; कौ २, ६७८; जै ३, ५६, ६; –द्यावा ऋ ५, ६८,५; मै ४, १३; ९; कौ २, ८१७; जै ३, ५७, ७.

२वृष्टि[r]– -ष्टिः मा १३,३०[s]; १४, २४[t]; १८, ९[u]; का १४,३,४[s]; १५, ८,२[t]; १९, ४, १[u]; तै १, ४,२२, १[v]; ७, २, ४¶; २,१, ७, ३¶; ३,३,४, २†; ४,७,४, १[u]; ५,१,५,१¶; ३,१,३¶; ६, ५,६,५¶; ७,३,१२,१[w]; मै २, ४; ८[२]; ५,७;८,५[t]; ३,३, १¶; –ष्टिम् मा २, १६; १४, ८[e]; १५,६[f]; का २, ४,३;१५,२,३[e]; १६,२,२[f]; तै १;१, १३, २; २, १,७,४¶; ८,५[२]¶; ४,९,२[२]¶;

---

[a]) वृष्टिम् इति शोधः । सस्थ. ? ताँ > ताम् इति, या > या(या-आ)व् इत्यपि शोधौ द्र.। सपा. पै १९, २२, १२ अपि ? वृष्ण्या इत्यादौ पादे वृष्टिः या(या अ)य (त् >)द् (*=यात्, इत् [अव्य. अवधारणे]) ×× पृणात् इति, ? तान् > तास् इति च शोधः । सपा. तै ३, १, ११,७-८ अपि ? वृष्टिम् इत्यादौ पादे वृष्टीः येद् (*=याः इत्) विश्वेद् (*=विश्वाः इत्) मरुतः (*=मरुवृतः [मरु-भूमीः]) जुनन्ति इति, ? ताँ > ताः [द्वि ३] इति च शोधः । अत्र विषये पृ २०८४ *a* यदुक्तं तन्नेष्टम् ।

[b]) पाभे. पृ २६४५ *d* द्र. ।

[c]) यनि. ऋष्टि– (आयुध-) इत्येतत्-पर्याय इति कृत्वेह √वृष् '* हिंसायाम्' इति द्र. (वैतु. वें. सा. न तथेतीव, ? GRV. R [KZ २६, ६२] ? ORN. Bollensen [ZDMG ४१,५०१] ऋष्टिभिः इति शोध-पस्याश्च ?)।

[d]) पाभे. पृ २१०८ *s* द्र. ।

[e]) सपा. वृष्टिम् <> वृष्टिम् इति पाभे. ।

[f]) सपा. वृष्टिम् <> वृष्टिम् इति पाभे. ।

[g]) पाभे. पृ ९८४ *m* द्र. ।

[h]) सपा. मा २,१६ का २,४,२ वृष्टया इति पाभे. ।

[i]) सपा. मा १५,६ प्रमृ. वृष्टया इति पाभे. ।

[j]) पाभे. पृ १७१५ *i* द्र. ।

[k]) °ष्टया इति पपा. शोध्यः (तु. R [ZDMG ४८, ६८४], W.) । उत्तरेण संधिरार्षः । [l]) सपा. तै २, ४,७,२;९,४ वृष्ट्यै इति पाभे.। [m]) सपा. मा १५,६ का १६, २,२ वृष्ट्या इति, तै ३,५,२,२ प्रमृ. वृष्ट्यै इति च पाभे.।

[n]) सपा. मा १८,२८ का १९,९,२ वृष्ट्यै इति पाभे. ।

[o]) विप. (*वृष्टिवर्षक- [यज्ञ-]) । बस. उप. (√*भृष् [=√*वृध्] 'आर्द्रभावे' > भावे) *भृष्य-> *भृष्यमय- (आर्द्र-) > द्युष्य-> *द्युष्व-> *द्याव- > √*द्याव् > भावे यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. उप. <√द्यु 'दीप्तौ' वा √द्युत् वेति)।

[p]) सपा. आपश्रौ १७,१३,२ वृष्टिं देवानाम् इति पाभे. ।

[q]) विप. (वृष्टि-प्रदीप्त- [इन्दु- =सोम-, मित्रावरुण-]) । बस. पूप. नाप. (भूषण-) सत् <√वृष् (=√भृज्, ष्*) 'दीप्तौ' उप. च (√*भृष् (=√*वृध्) 'दीप्तौ' > (पूर्ववत्) √*द्याव् > √द्यो 'दीप्तौ' > भावे द्यो- (वैतु. वें. सा. GRV. =वृष्टिमतीं द्यां कुर्वत्-, GW. प्रमृ. =वृष्टियुताऽन्तरिक्ष-) । [r]) = १वृष्टि- ।

[s]) पाभे. पृ ३०१६ *r* द्र. ।

[t]) पाभे. पृ ३०१६ *q* द्र.

[u]) पाभे. पृ ३०१६ *s* द्र. । [v]) पाभे. पृ ३०१६ *t* द्र. ।

[w]) पाभे. पृ ३०१६ *u* द्र. ।

३²¶; १०,१-३;६, ५,४¶; ३, १,११,७?[a]; ३,४,१²¶; २¶; ५, २,२[2b]; ४,३,४,३[c]; ४,१, १[b]; ¶५, १,५, २; ३,१,३; ६, १; १०,१²; ¶६, ३,४,६²; ४, १, ४;५,६²; ५,६,५; ¶मै १, १०, १२; १३²; २, १, ८²; ४, ८[b]; ५, ७³; ३,१,५; ३, १; ८, ९²; १०, ७; ४, १, १०; १४²; ५, ५; काठ ११, १०[13]; –ष्ट्या मा २, १६[d]; १५, ६[e]; १८, ५५[f]; का २, ४, २[d]; १६, २, २[e]; २०, ३, ५[f]; तै २, ४, ८, १[f]; ४, ७,१३, २[f]; ¶मै १,१०,७; ३, ९, ४; ४, ३,२; ६, ९; ९, २७$; –¶ष्ट्याः तै २,४, ९,१; १०, २; ३, ३, ४, १; मै २,१, ८; ४,८; ५, ७; ४, १, १४$; –ष्ट्यै मा १८, २८[g]; का १९, ९, २[g]; तै १, ७,२,४¶; २, १, ८,५¶;४,७, २[h]; ९, १¶; ४[h]; ३, ५,२, २[e]; ४, ४, १, १[e]; ¶५, ३, १०,१; ४, १, ४²; ¶मै १, १०, १२; २,४,८[4]; ३, ३, १; ९, ४; ४,५,५; ७,७.

¶वृष्टि-काम– -मः तै २,१,७,३; ८,५; मै २,१,८;५, ७²; ४,३, ३; काठ १०, ३;१३,८; ३०,४; क ४६, ७; –मम् मै २, ४, ८; –मस्य तै ६, ५, ६, ५; काठ २५, ५; क ३९, २.

१वृष्टि-मत्– -मन्तः मै ३, १, ५¶.

२वृष्टि[i]– -ष्टयः ‡काठ १०, १२; ११, ९; २०, १५[j]; पै २, ७६, १; ४, २२, ७; ६, १८, ९; ८, ९, ४; ११, ७, ६; १२, ६, ८; १२; –ष्टिः काठ १३, १५‡; १७, ४; २८,६; ३०,४¶; ३९, ३; ८; क ३,८; २६,३; २८,९; ४४,६;४६,७¶; पै १०,४,१२?; १९,८, ४; –ष्टिम् काठ १,१२; ५,२[k]; १०, ३¶; ११, ९²; †; १३,८; १७,७; १९,५²¶; २०, १०²¶; २२, ६¶; १२¶; २५, ५²¶; २७,१³¶; २८,६¶;३०, ४[4]¶;†; ३१, ८¶; ११²; ३६, ७²; ¶; ३७, १७²; ¶; ¶क १, १२$; २५, १०; २६, ६; ३०,३²; ३१,१२²; ३४,१; ३९, २²; ४२,१²; ४४,६;४६,७[4];†; ४७,८;११²$; –ष्ट्या काठ ११, ९³;१२,७¶;१८,१५; ३६,२¶; क १,१९[1];२९,४; पै १, १७,१; –ष्ट्याः काठ २६,६²¶; क ४१, ४³¶; –ष्ट्यै काठ ११, ९; १७, ७;३७,१७; क २६,६;२९,१.

२वृष्टि-मत्– -मन्तम् ऋ १०, ९८, ८; मै ४, ११,२; काठ २, १५; –मान् ऋ ८, ६, [१; ९, २, ९]; मा ७,४०; का ७,२२, १; तै १, ४, २०, १; मै १, ३, २४; काठ ४, ८; क ३, ६; कौ २, ३९६; ६५७; जै ३, ३१, १६; ५४, १०; शौ २०, १३८, १.

वृष्टि-वनि[m]– -नये[n] मा ३८,६; का ३८, १, ६; –¶निः तै २, ४, १०,३; –निम् ऋ १०,९८, ७; तै १, ४, १, १.

वृष्टि-सनि[o]– -¶नयः मै ३,३,१; काठ २२,६; क ३४,१; –नये मै ४,९,७[n]; –निः तै ४,४,६,२; मै २,८,१३; काठ २२,५; –नीः ¶तै ५,३,१,३²; १०,१; –¶नीनाम् काठ २२, ६; क ३४,१.

¶वृष्टिसनि-त्व– -त्वम् काठ २२, ६; क ३४, १.

वृष्टि-हव्य[p]– -व्यस्य ऋ १०, ११५, ९.

?वृष्ट्वी[q] ऋ ५,५३,१४.

---

a) शोधः पृ ३०१७ *a* द्र.।

b) पाभे. पृ ३०१७ *f* द्र.।

c) पाभे. पृ ३०१७ *e* द्र.। d) पाभे. पृ ३०१७ *h* द्र.।

e) पाभे. पृ ३०१७ *m* द्र.। f) पाभे. पृ ३०१७ *i* द्र.।

g) पाभे. पृ ३०१७ *n* द्र.।

h) पाभे. पृ ३०१७ *l* द्र.।

i) निःस्वरतया पृथङ् निर्देशः।

j) पाभे. पृ ३०१६ *o* द्र.।

k) नाप. (पुष्टि- =भोजनादि- [तु. सपा. तैबा ३, ७, ६,६ आपश्रौ ४,६,२ प्रमृ. पुष्टिम् इति पाभे.])। धा. *पुष्टौ वृत्तिः। l) पाभे. पृ १७१५ *i* द्र.।

m) विप. (वृष्टियाचिन्- [तु. या २,१२] वा वृष्टिकारिन्- वा [देवश्रुत्-, सूर्यरश्मि-, सोम-])। उस. उप. कर्तरि इन् प्र.।

n) सपा. °वनये (माश १४,२,१,२१² तैआ ४,८,४; ५,७,७ आपश्रौ १५,१०,२ बौश्रौ ९,९ : २७ भाश्रौ ११, ९,१८ च)<>°सनये इति पाभे.।

o) =वृष्टि-वनि-। विप. [मै ४, ९, ७], नाप. (इष्टका-भेद-)।

p) व्यप. (ऋषि-)। उस. उप. √ह्वे>हु+कर्तरि यत् प्र. उसं. (पा ३,४,६८)।

q) √वृष् > *वृष्- > *वृष्ट्व- [भाप.] > *वृष्ट्व-वती- > नैप्र. वृष्ट्वी- > -ष्ट्वीः द्विर

†१वृष्णि[a]– -ष्णि ऋ ५,३५,४; ८, ३, १०; ७, २३; शौ २०,९,४; ४९, ७.

२वृष्णि(वप्रा.)[b]– -ष्णिः ऋ १,१०, २[c]; मा १४,९[c]; का १५,३,२; तै २, ३, ७, ४¶; ४, ३,५,१; ५,३,१,५¶; मै १,११,९¶; २, ८, २; ३,९,५[२]¶; ४, ७, ८¶; काठ १७, २; २०,१०; क २६, १;३१,१२; कौ २,६९५†; जै ३, ५६,२२†; –ष्णिना[d] ऋ ८,६,६; तै ७, ३, १४,१; काठ ३५,१५; ४३,४; कौ २,१००२; जै ४,८, ३; शौ २०,१०७,३†; –¶ष्णिम् तै ५,७,१०, १; मै २,५, ११; काठ १२,१२; १३,२; –¶ष्णेः काठ २५,६; क ३९, ४.

वृष्णिय[e]– -‡यम्[f] तै ३,२,५, ३; ४,२,७,४; –यानि[g] तै ४, २, ७, ४; जै २, १, २.

वृष्णि(य>)या-वत्– -वतः तै ३,५,६,२.

†वृष्ण्य[h]– -ष्ण्यः पै ६, ९, २; –ष्ण्यम् ऋ १, ५४, ८; ९१, ⌊१६[f]; ९, ३१, ४⌋; १०५, २; ६, ८, ३; ४६,८; ८, ३,८; ६, ३१; ५१,१०; ९, १९,७; ६४, २; १०, १७५, ३; खि ३, ३, १०; मा १२, ११२[f]; ३३,९७; का १३,७, ११[f]; मै २,७,१४[f]; काठ १६, १४[f]; क २५, ५[f]; कौ २, १३२; ९२४; ९६०[i]; जै ३, १३, ८; ४, १९,२; $शौ ४, ४, ४;५; ५,४, १०; ६,८९, १[j]; १३८, ४; †२०, ९१, २; ११९, २; $पै १, ३१,४; ६८, ५; ४, ५, ५; ७; ५, १२, ५; २०, ५१, ४†; –ष्ण्या ऋ १, ५१, ७; ५३, ६; १०२, ४; ६, १९,६;८,७०,६; १०,५५,७; मै ४,१२,४; काठ १९,१४?‡[k]; कौ २,२१३[l]; ११३४; जै ३,१९, ८; शौ ७,५२,४; २०, २१,६;८१, २; ९२, २१; पै ३, ३६, ५; –$ष्ण्याः पै ९, १२, ११; ११, २, १०; –ष्ण्यानि ऋ १, ९१, १८[g]; १०८, ५; ४, ११, १०; २१, २; ६,२५, ३; ३६, ३[m]; १०, ४४,२; ११३, ८; मा १२, ११३[g]; का १३,७,१२[g]; मै २, ७, १४[g]; ४, १४, १८[m]; काठ १६, १४[g]; ३७, ५; ३८, ७[m]; क २५,५[g]; कौ ३,३,२[g,n]; शौ २०, ९४, २[g]; पै २०, ५१,६[g]; –?ष्ण्यासः[o] पै १९, ५०, ११; –ष्ण्येन ऋ १०,४४,१; शौ २०, ९४,१; –ष्ण्येभिः ऋ १, १००, १[p]; ३, ४६, २.

वृ(ष्ण्य>)ष्ण्या-वत्– -वतः ऋ ५, ८३, २; –०वन् शौ ५, २५,८[q]; –वन्तम् पै ६, ६, ४; १३, २, १५[q]; –†वान् ऋ ६,२२,१; शौ २०,३६,१.

वृष्ण्यावती[r]– -०ति पै ४,५,२[q].

१वृष– √वृष् द्र.

¶२वृष[s]– -षः काठ ३०,१; क ४६,४.

वृष-कर्मन्–, वृष-क्रतु– प्रभृ., १वृषण-श्व-, २वृष-णश्व- √वृष् द्र.

⌊आपः⌋ इति शोधः (तु. पृ ९८२ *d*; वैतु. पपा. वें. GW. प्रभृ. √वृष्+क्त्वा प्र. इति, सा. =वृष्टिषु इतीव?)।

[a]) विप. (शवस्- ⌊बल-⌋, पौंस्य-)। धा. बले वृत्तिः। कर्तरि क्विनन् प्र. उसं. (पाउ ४,४९)।

[b]) विप. (*रस-भावित-⌊इन्द्र-⌋)। क्विनः प्र. इति पूर्वाद् विशेषः। '(यदा इन्द्रः सोमं संपपिवान् भवति) तद् (तदैव) इन्द्रः अर्थं (भक्तजनानाम्) चेतति (स्मरति), यूथेन (*यूषेण ⌊सोमरसेन⌋) वृष्णिः (सन्नेव ⌊धा. *रसभावे वृत्तिः⌋) एजति (*मृदूयते ⌊< √एज् =√*भृज्ज्' *क्लेदने'⌋)' इति वा. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ वें. सा.; वैतु. GW. नाप. सत् मेष-पर्याय इति?)।

[c]) नाप. (मेष-)। धा. छादने = ऊर्णाप्रदत्वे वृत्तिः।

[d]) विप. (बलवत्- ⌊वज्र-⌋)। धा. *बले वृत्तिः।

[e]) = वृष्ण्य। प्र. विशेषः।

[f]) सपा. वृष्णियम् <> वृष्ण्यम् इति पाभे.।

[g]) सपा. वृष्णियानि <> वृष्ण्यानि इति पाभे.।

[h]) भाप. (बल-), विप. (बलवत्- ⌊नृपति- प्रभृ.⌋)। धा. *बले वृत्तिः।

[i]) वृष्ट्यम् इति S.।

[j]) पाभे. पृ २२६३ *s* द्र.।

[k]) BC. वृष्ट्या इति (तु. पृ २६४५ *d*)।

[l]) S. वृष्णया इति।

[m]) सपा. तैब्रा २,४,५,२ वृष्णियानि इति पाभे.।

[n]) भव. °ष्णानि इति।

[o]) पाठः? वृषण्य– > -ण्यासः इति वा धिषण्य– -ण्यासः इति वा शोधः (तु. मूको. धृष्ण्यासः इति)।

[p]) =सपा. ऐब्रा ५,१२ शांब्रा २३, ६[२]। तैब्रा २,८, ३,६ वृष्णियेभिः इति पाभे.।

[q]) सपा. वृष्ण्यावन् (कौसू ४०,१४ च) <> वृष्ण्यावति <> वृष्ण्यावन्तम् इति पाभे.।

[r]) विप. (बलवती-⌊ओषधि-⌋)।

[s]) अर्थः?। पाभे. पृ ३००५ *s* द्र.।

?वृषणानः पै २, ७४, ५.
?वृषणे[a] पै ९, २४, १०.
वृषण्वत्–, वृषण्-वत्– प्रमृ. √वृष् द्र.
?वृषनोती पै १६, १००, ४.
वृषन्-तम–, वृषन्धि– √वृष् द्र.
?वृषंनया[b] पै १९,३५,१०.
वृषपत्नि–, वृष-पर्वन्–, वृषभ–, वृष-भर–, वृषभान्न–, वृष-मणस्– प्रमृ. √वृष् द्र.
वृषल– -लः ऋ १०, ३४, ११[c]; मै १,६,११¶[d].
वृषली– >वृषली-मिथुनसंगमॅ[e]– -मात् खि ३,१०[2],५[f].
वृष-व्रत–, वृष-व्रात–, वृष-शिप्र–, वृष-शुष्म–, वृष-सव–√वृष् द्र.
?वृषसेनः[g] मा १०, २[2]; का ११, २, २[2]; तै १, ८,११, १; मै २,६, ७; काठ १५,६.
वृष-स्तुभ्– √वृष् द्र.
?वृषा[h]– -षा पै २०,१६,२[i].
?‡वृषाकपि– -पिः ऋ १०, ८६, १; ३; १८; शौ २०, १२६,१; ३;१८; –पिम् ऋ १०, ८६,४; ८; शौ २०, १२६,४; ८; –०पे ऋ १०, ८६, २०-२२; शौ २०, १२६, २०-२२; –पेः ऋ १०, ८६, २; १२; तै १, ७, १३,२; काठ ८,१७; शौ २०,१२६, २; १२; पै ११, १, ४.
‡वृषाकपायी[j]– -०यि ऋ १०, ८६, १३; शौ २०,१२६,१३.
?वृषाक्षु[k]– -क्षुम् शौ २०,१२८, १३.
वृषा-गिर्– √वृष् द्र.
?वृषाऽजिनम्[l] शौ ६,६७, ३; पै १९, ६,१५.
?वृषाणवाङ्मिव पै २०,२४,२.
वृषातकी[m]– -की पै २०,१६,२.
√वृषाय, वृषायमाण–, वृषा-युध्–, वृषा-रव– √वृष् द्र.
?वृषे पै ८, १८,१०.
?वृषेदशः पै २०, २४, २.
वृष्ट– √वृष् द्र.
?वृष्टनोता[n] पै ५, २८, ८.
१वृष्टि–, २वृष्टि–, ३वृष्टि–, वृष्टि-काम– प्रमृ., वृष्ट्वी, १वृष्णि–, २वृष्णि–, वृष्णिय–, वृष्ण्य– √वृष् द्र.
?वृष्ण्या यद्[o] पै १९,२२,१२.
√वृह्, वृहः पै २,६५, ३; ८,७, ७; ?वृहतम् पै ५, २६, २.
वृह(त् >)ती– -ती[p] पै ५,६,२.
√वे, वयति मा १९,८२;८३; का २१, ६, ३; ४; मै ३, ११, ९[2q]; काठ ३८,३[2]; शौ १०,७,४३†[r]; वयतः शौ १०, ७,४२; वयन्ति ऋ ६,९,२; वयन्ति ऋ ५, ४७, ६; ९, ९९, १[s]; १०, १३०,१; मा १९, ८०; का २१, ६, १; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; ‡वयसि[t] काठ १३, ११; १२;

---

a) अधिषुवणे इति शोधः द्र. (तु. सपा. शौ ९,२०,१०)।
b) पाठः? (√भ्रस्ज् > भ्रस्जि 'दीप्तौ' >) *भ्रस्जयन्ती–>[ष१]-न्त्याः इति वा(√भृष् [=√भृज्] > भर्षि 'दीप्तौ'>) *भर्षयन्ती–> -न्त्याः इति वा शोधः।
c) विप. (*विगतधन–, परिक्षीण- [कितव-])। √भृष् [=√रिच्] 'विरेचने' > *भृष्वर्– > यनि.। 'पूर्वाह्णेऽश्वादिधनवानपि भूत्वा अग्नेः (*दिनस्य) अन्ते वृषलः पपाद (अभवत्)' इति वा.।
d) नाप. (शूद्र–)। < √*भृष् [=√भ्रंश्] 'भ्रष्टभावे'>*भृष्वर्–>यनि.(वैतु. या [३,१७]प्रमृ.<वृष–+शील– वा वृष– [= धर्म-] + अशील– वा, मनुः[८,१६] वृष– [=धर्म-]+अलम् इति, √वृष्+कलच् प्र. इति पाउ [१,१०६], वृष [=धर्म-] + √लू वा √ला वेति अभा., <वृषन्– इति PW. प्रमृ. च)।
e) तृस. > द्वस.। वृ···थु··· इति स्वरः?।
f) सपा. खिसा १८,१० वृषलि (?ली) गमनमैथुनसंगमात् इति पाभे.।
g) विप. (ऊर्मि-)। √वृष् 'सेचने' > *वृषस– (*=पृषत्–) > -साम् इनः (ईश्वरः) इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. यनि. एव सत् < वृष–+सेना– इति प्रायोवादः?)। पपा. नावग्रहः।
h) विप. (ओषधि-विशेष-)। i) पाभे. पृ २९४६ *a* द्र.।
j) स्त्री. ङीप् प्र. उदात्तैकारश्चान्तादेशः (पा ४, १,३७)।
k) शोधः पृ २४६५ *e* द्र.। RW. वृथापाद् इति पाभे.।
l) (√वृष् 'बन्धने'>भावे *वृषस्य–>*वृषस्ज–>) वृषाज–> स्वार्थे वृषाजिन–> -नम् इति शोधः (वैतु. W. Gri. वृष– + अजिन– > वृषाजिन– इतीवेच्छ?)। शेषं पृ २९४६ *t,u* द्र.।
m) पाभे. व्यु. च पृ २९४६ *s* द्र.।
n) शोधः पृ १७२० *f* द्र.।
o) शोधः पृ ३०१७ *a* द्र.।
p) वृहतीः इति शोधः द्र.। q) sch. सकृत् वु° इति?।
r) पाभे. पृ १४५३ *i* द्र.। s) पाभे. पृ २९६६ *o* द्र.।
t) सपा. ऋ १०, ५३,६ तै ३, ४,२,२; ३,६ ऐब्रा ३, ३८ आपश्रौ १९,१७,१३ वयत इति पाभे.।

वयन्ताम् पै २,८५, ५?; वयत[a] ऋ १०,५३,६; तै ३,४,२,२†; ३,६; अवयत् शौ १०, २,१३[b]; अवयन् शौ १४,१,४५; अवयन मै १, ९, ४; काठ ९, ९; क ८, १२; पै १५, ५, ५; १८, ५,२. ऊवुः ऋ १, ६१, ८; शौ २०, ३५, ८.

¶ऊयते मै २,४,५; काठ २३, ९[२]; क ३६, ६[२].

उत- -तम् शौ १४,२,५१; पै १८, ११, १०; -तानि मा १९,८९; का २१, ६, १०; मै ३,११,९; काठ ३८, ३.

†वयत्- -यतः ऋ २, २८, ५; मै ४, १४,९; -यन्तः ऋ ७, ३३, [९(१२)].

वयन्ती- -न्ती ऋ २,३८,४.

वयिष्यत्- -ष्यन् ऋ ७, ३३, [(९) १२].

वातवे शौ १०, ७, ४४.

वेमन्[c]- -म मा १९, ८३; का २१, ६,४; मै ३,११,९; काठ ३८,३.

१वेः वि- द्र.

२वेः, ३वेः √वी (वधा.) द्र.

†४वेः[d] ऋ १, ७२,९;९६,६; १६४, ७; १७३,१; ३,५,[५;४,५,८]; ७,७; ६,३,५; ९,७२, ५; १०, ५,१; १०५,२; मै ४ १४,१५; कौ ३,२,१३; जै २,२,८; शौ ९,१४,५; पै १६,६६,७.

वेग- √विज् द्र.

वेट्[e] मा १७, १२[४f]; १८, २९[g]; का १८, १, १२[४f]; १९, ९, ४[g]; मै ४, ९, ७[h]; ९[i]; काठ १७, १७[४f]; १८,१२[g]; २१, ७.

¶१वेणु[j]- -णुः तै ५,१,१,४;२,५,२; मै ३, १, २; २,४; -णुना तै ५, २, ५, २; मै ३, २, ४; -णुन् तै ५,१,१,४; -णोः तै ५,१,१,४; -णौ मै ३,१,२.

२वेणु[j]- -णून् ऋ ८, ५५, ३; खि ३, ७,३; -णोः शौ १, २७,३.

३वेणु- -णुः पै ४, १४, १; -¶णुना काठ २०,३; क ३१,५; -¶णुम् काठ १९,१; क२९,८; -णू काठ १३,१२¶; -णोः पै १,५९,२.

१वैण(र्व >)वी[k]- -वी तै ५, १, १, ४¶.

२वैण(व >)वी[l]- -वी मै ३, १, २¶.

¶३वैण(व >)वी- -वी काठ १९, १; क २९, ८; -वीम् काठ १९, १.

वेणु-भार[m]- -रम् तै ७,४,१९, २; काठ ४४, ८.

वेतस[n]- -सः ऋ ४,५८,५[o]; मा १३, ३८†;१७,९३†; का १४,४,१†; १९,१,७†; तै ४,२,९,६†;¶५, ३, १२, २; ४, ४, २; मै २, ७, १७; ३,३, ६¶; काठ १६, १६;२१, ७¶; ४०, ७†; पै ८, १३,५†; -सम् शौ १०,७,४१; १८, ३,५; पै १७, ११, २; -सस्य पै ९, ७, १३; -से मा १७, ६; का १८, १, ७; तै ४, ६, १, २; मै २, १०, १; काठ १७, १७; क २८, १; -सेन मै ३, ३, ६¶.

१वैतस[p]- -सः तै ५,३,१२,२¶.

¶वेतस-शाखा- -खया तै ५, ४, ४,३; काठ २१, ७.

---

a) पाभे. पृ ३०२० *t* द्र.।

b) सपा. पै १६,६०,७ अदधात् इति पाभे.।

c) नाप. न.(तन्तुवाय-दण्ड-)। करणे इमनिन् प्र. (पाउ ४,१५०)।

d) स्वरूपतोऽर्थतश्च भूयो विमृश्यं सत् पदमदः वैश. द्र.।

e) अव्य. स्वाहापर्यायश्चेति प्रायोवादः। (√ *वेष् [=√विष्] 'परिवेषणे = *बलिदाने'>) *वेष्- (नाप. न. =बलि-) >प्र१,द्वि१ च यनि. (तु. नभा. भेण्ट्)।

f) सपा. तै ४,६,१,४[५] वट् इति पाभे.।

g) सपा. क २९,१ वट् इति पाभे.। h) पाभे. पृ २८१८ *p* द्र.। i) सपा. तैआ ४,९,३ वट् इति पाभे.।

j) नाप. (वंश-वृक्ष-)। (√वृध् 'वृद्धौ = *दण्डोच्छ्राये'>) *वृध्नु- > *वयुणु- > यनि. (वैतु. पाउ [३,३८] प्रमृ. <√वी 'गतौ' इति, ? MW. <√वे 'तन्तुसंताने' इति ?)।

k) विप.(अग्नि-)। विकारार्थे अण् प्र. (पा ४,३,१३६)।

l) =वैणवी-। अञ् प्र. इति ततो विशेषः।

m) पस.। पाभे. पृ २३७७ *d* द्र.।

n) नाप. (वेत्र-लता-)। √वृध् [=√वृत्] 'वर्तने = *निम्न-प्रवणभावे'> वृध्- (*विप. =अर्वाग्-वृत्त-, पृथिव्यभिमुख-)+वृध्- (नाप. [शाखा-]) > कस. *वृध्-वृध्- +मत्वर्थे असच् प्र. > *वृधवृधस्- > *वयृधस्- > *वेधस्-> यनि. (वैतु. पाउ [३,११८] <√वे 'तन्तुसंताने' इति ?)।

o) अर्वाक् सष्टृत्वात् सवतां चलाचलानां भावानां मध्ये स्थिराचलस्थितिमत्त्वाच्च प्रजापतिर्लक्षितः।

p) विप. (वेतस-विकार- [कट-])। अण् प्र. (पा ४,३, १३६)।

वेतसु[a]- -सवे ऋ ६, २६, ४; -सुम् ऋ ६, २०, ८; -सून् ऋ १०, ४९, ४.

वेत्तवे, वेत्तृ-, १,२वेद- √विद् (बधा.) द्र.

३वेद[b]- -०द मा २,२१; का १,७,५[२]; काठ ५,४[c]; -दः मा २, २१[२]; का १, ७,५[२]; तै १,६,४,४[२];७, ४,६[२]; मै १,४,३[२];८[२]¶;¶४,१, ९;१३; काठ ५,४[२];३१,१२[२]¶; १४; ३२,६[१]¶; क १,१२; ४७, ११[२]¶[d]; शौ ७, २९, १[e]; पै १६, ५२, ३[e]; २०, २३, ३[२]; ३०, ४; -¶दम् मै १, ४, ८; काठ ३१,१२; ३२,६; -¶दस्य तै १, ७, ४, ६; मै १, ४,८;४, १,१३; काठ ३१, १२; ३२,६; क ४७, ११; -¶देन तै १, ७, ४, ६; २, ६, ३, ४; मै १, ४, ८[२]; ४, १, १३[२]; काठ ३१,७; १२[२]; १४; ३२, ६[२]; क ४७, ७; ११.

¶**वेद-त्व**- -त्वम् तै १,७, ४, ६; मै १, ४, ८; ४, १, १३; काठ ३१,१२; ३२, ६; क ४७,११.

?**वेद**[f] तै ४, २, ५, ४.

वेदन- √विद् (बधा.) द्र.

?**वेदन्तम्** पै २०, ३८, ८.

वेदस्- √विद् (बधा.) द्र.

?**वेदान्तम्**[g] पै १९,२८,११.

वेदि[h]- -दिः ऋ १, १६४, ३५[i]; ७, ३५, ७; मा २, १; १८, २१; १९, १७; २३, ६२[i]; का २,१, १; १९, ७, ३; २१, २,६;२५, १०, १०[i]; तै १,१, ११, १; ५, १०, ४; ७, ५,३¶;८,९, ३¶; ¶२, ६,४,१; ३; ५, १;२; ३, २, ४, १; ४, ७; ८, १; ६, २, ४, ५¶; मै १, १, ११; ६, ३¶;८,७¶;९, १; १०, १३[२]¶; २; ११, ५; ३, ४, १; ¶८,३; ६[२]; ¶४,१, १३[२]; $; ५, ९;७, ९; ¶काठ १,११$;९, ८$;११; २५, ४; ५[२]; ६; २८, १[२]; ६; २९, ८[२]; ३१, १०[२]; १२[२]; ३२, ६; ३५, ३$; ३६; ७[२]; १२; ३७, १६[२]; ४०, ३$; क १, ११; ८, ११; ¶३९, १; २[२]; ३; ४४, ६¶; ४७; १०[२]¶; ११[२]¶; ४८, ४; शौ ५, २२, १; ७, २९, १; ९, १५, १४†; १०, ९,२; ११,१, २३; १३, १, ४६; ५२; १९, १०, ७†; ४२,२; पै ९, २३,६; १३,१, १;८,७†; १६,६९,४†; ९१,३; १२६,२; १८, १९, ६; २०,२;२०,३०,४;-दिम् ऋ १, १७०,४;५, ३१,१२; ७, ६०, ९; ८, १९, १८; १०, ६१, २; खि ५, ५, ७; ¶तै १, ६,९,४; २, ३, १०, ५; ५, ५,५; ६,४, ४; ३, ३, ८, ३; ५,६, १$;६, ६, ४, १; ७, ४, १८, २‡[l]; ¶मै १, ९,३; २, ७, १६$; ३, ८, ३; ६;४, १, १०[२]; १३; ८, १; ¶काठ ६, ६; २५, ४; ५[२]; ३०,१; ३१, ८[२]; १२; १४[२]$[l]; ३२, ६; ३९, ३$; ४४, ७‡[l]; ¶क १, ९$; ४, ५; ३९,१; २[२]; ४६, ४; ४७, ८[२]; शौ ७, १०४, १[j]; ११, १, २१; १२, १, १३; १३, १,५२; पै ८,११, १; १६, ९१, २; १७,२, ४; १८, २०, १; २०, ३४,४; -[†]दी[k] ऋ २, ३, ४[l]; ६, १,

a) व्यप. [इन्द्र-भक्त- (बहु. =तद्वंश्य- ⌊वैतु. वें. सा. =जनपद- इति ?⌋)]।

b) नाप. (कुश-मुष्टि-)। व्यु.?। √विद् 'लाभे' कर्मणि ⌊पाका. करणे⌋+घञ् प्र. उञ्छादित्वाद् अन्तोदात्तश्चेति भा. सा., <√वे 'तन्तुसंताने' इति ?MW.।

c) अत्र मै ⌊१,४,३⌋ अनु ३वेद- =१दर्भ- इत्यस्य श्रवणं द्र.। तस्यैव तत्र तत्र वेद्यपेक्षया पुंस्त्वमनुसंधेयम्।

d) वेदम् इति शोधः (तु. सपा. काठ ३१,१२)।

e) सपा. तै ३,२,४,१ स्फ्यः इति पाभे.।

f) वेदिः [विप. (आश्रय-भूता- ⌊निर्ऋति- =पृथिवी-⌋)] इति शोधः (तु. सपा. काठ ३८, १३ पै ५, २७, ५ *एतत्-पर्यायभूतो देवी इति पाभे.)।

g) पाठः? तु. सस्थ. टि. वेदि->-द्याम् इति।

h) नाप. (वलिदानाधिकरण-, यज्ञस्थान-)। √विद् ⌊=√विध्⌋ 'पूजायाम्' > वेद- (=*नैवेद्य-) > *वेद-धि->यनि. (वैतु. तै ६,२,४,३;४ मै ३,८,३ प्रभृ. <√विद् 'लाभे' इति, भा. तै ⌊१,१,११,१⌋<√विद् 'ज्ञाने' इति, पाउत्र⌊४,११९⌋<√विद् 'सत्तायाम्' इति?)।

i) सपा. वेदिः (माश १३, ५,२,२१ आश्रौ १०, ९,३ काश्रौ २०,७,१५ वाश्रौ ३, ४,४,१ लाश्रौ ९, १०, १४ वैताश्रौ३७,३ च)<> वेदिम् (बौश्रौ १५,२९:११ च) इति पाभे.। j) =सपा. तैब्रा ३,७,५,१३ आपश्रौ ३,१३,५ माश्रौ १, ३, ५, २६। तैब्रा ३, ७, ६,१ आपश्रौ १,१४,१२ अग्निम् इति पाभे.। k) सस १।

l) प्रगृह्यस्याप्युत्तरेण संधिः (तु. ऋप्रा २,७०;L ३८९)। वेद्याम् अस्याम्> नैप्र. वेद्यस्याम् इति WAG⌊३,७६ a⌋।

[१०[a] (१३,४)]; मै ४, १३,६; काठ १८, २०; –द्या मा १८, ६३;१९,१७; का २०,४,६;२१, २, ६; तै ५, ७, ७,२; ¶मै ३, ६, १; ८, ३; काठ २५, ६¶; ४०, १३; क ३९, ३¶; –द्याः मै ३, ८, ३[४]¶; ¶काठ १५,५; २५, ६; २६,१[२]; २८,८[२]; ३१, १२; क ३९, ३; ४०, ४[२]; ४७, ११; पै १३, ५, ७; –द्याम् मा २८,१२; का ३०, २, १; मै १, ४,८¶; ¶काठ ११, ६; २६,६; ३४, २; १४;१५; ¶क ४१, ४; ४७, ११; शौ ११,१,२४; १२, ३, २३; १९, ३३, ३; पै १२, ५, ३; १६, ९१,४; १००,१२; १७, ३८, २; १९,२८, ११?[b]; ५१, १५; –द्यै मा १९,१६; का २१, २, ५; ¶तै ६, २, ४, ३; ४; मै १, १, ११[c].

¶वेदि-त्व॒– -त्वम् तै ६,२,४,३;४; मै ३,८,३[३]; काठ २५,६; क ३९,३.

वे॒दि-मत– -मति मै ३, ६,१[४]¶.

वेदि-मुख– -खम् पै १६, ५२, ३.

†वेदि-पु॒(<स)द्– -षत्,द् ऋ ४, ४०,५; मा १०,२४;१२,१४; का ११,७,४; १३,१, १५; तै १,८, १५, २; ४, २, १, ५; मै २,६, १२; काठ १५-१६, ८; –षदः[d] मा २,२९; का २, ७, १; –षदे ऋ १, १४०,१.

¶वे॒दि-संमि(त>)ता– -ताम् तै ५, ६, ८, २; मै ३, ४, ८; काठ २२, ७; क ३५, १.

वेद्यन्त॒[e]– -न्तस्य तै ६, ६, ४, १; –न्तेन काठ २९, ८.

वे॒दितृ–, वे॒दितोः, वेदि॒न्–, वे॒दुक– √विद् (वधा.) द्र.

? वेदुमयंदत[f] शौ २०,१३०, १६.

?वेदोनरम्[g] पै १६,५२,३.

१वे॒द्य–, २वेद्य॒– √विद् (वधा.) द्र.

वेद्या॒[h]– -द्या ऋ ६, १३, [(१,१०) ४?][i]; –द्याभिः ऋ १०,७१,८[j].

वेध– √विध् (वेधने) द्र.

वेध॒स्[k]– -†०धः ऋ १,७३,[१०; ४, २, २०]; १६९, १; ४, ३, ३; १६; ४२, ७; ६, १६, ३; २२, ११; मै ४, १४, १५[l]; काठ ६, १०; कौ २, ८२६; जै ४,४,७; शौ २०, ३६, ११; '–धसः ऋ १, ७२, १; १३१,६; १५६,४; ४, २, १५; ६, १; ३२, [११; ८, ९९, २]; ५, ५२, १३; ६, १५, १७; २५, ६; ७, २६, ३; ३७, ६; ८, २०, १७; ४३, १; ६०,५; ९, २, [३;१६, ७]; ७, ५; २६, ६; २९,२; ६४,२३[m]; ८६, ४; १०, ९१, ९; १२२,८; १७७, १; तै १, १, ७, २; ९, ३; ५, १०, ४; २,२, १२,१†; मै १, १,८; ४, १, ८; काठ १, ७; ३१, ६; †कौ १, ४२; २, १६४; २३६; ३८९; ४८२; १११६; †जै १, ४, ८; ३,१५, १२; २१, १; ३१, ९; ३६, ७; शौ १, ३२, २[n]; ३, ९, ३; ५, १८, १४; ७, ७७, २[o]; १२, १, ३९; २०, ७२, ३†; पै २, ५९, ४[p]; ३,७,४; १६, १५१, १०[q]; १७, ४, १०; –०धसः ऋ ५, ५४,६; –†धसम् ऋ५,४३,१२;

---

[a]) तु. वें. सा.GW. प्रमृ., वैतु. पपा.?, WAG. तृ१।

[b]) वेदान्त-विद्याः [द्वि३] इति शोधः (तु. सपा. आपश्रौ ६,२३,१ भागृ २, २०,११)।

[c]) सपा. मा २,१ का २, १,१ काठ १, ११; ३१, १० माश १,३,३,३ स्रुग्भ्यः इति पाभे.।

[d]) = सपा. मंत्रा २,३,३ आश्रौ २, ६,९ शांश्रौ ४,४, २ आपश्रौ १,७,१३। कौसू ८७,१६ पितृषदः इति पाभे.।

[e]) समाहारे द्वस. (तु. मा. सा. K.)।

[f]) पाठः ? RW. देवममदत् इति, खि ५, १५, ९ चेन्द्रममन्दत इति पाभे.।

[g]) शोधः पृ ७३७ *e* द्र.। [h]) भाप. (पूजा-)।

[i]) वेद्याभिः इति शोधः (तु. छन्दः, [स्वरूपमात्रे] PG [२, १८२]; वैतु. वे॒दि–> सप्त. अर्थे तृ. इति वें. सा., R [ZDMG ४८, ६७९] वे॒द्याम् इति, PW. GW. GRV. वेद्या– [<√विद् 'ज्ञाने']>यनि. तृ१ इति)।

[j]) भाप. (पूजा-)। √विद् [=√विध्] 'पूजायाम्' > *वे॒दिका–> यनि.। पाठः? वे॒दिकाभिः इति शोधः द्र.। सस्थ. ?अ॒ह त्वम् (तु. पपा. प्रमृ.) > (अं॒हस्–>)*अं॒हस्य–> -स्यम् इत्येकपदः शोधः। सस्थ. अ॒ोह-ब्रह्मन्– इति वृथाभूतशास्त्रबोधवदर्थे विप. इति कृत्वा बस. पूप. <*अ॒-बृह– (मोघ-, निष्फल-)।

[k]) विप., नाप. (पूजाकृत-[तु.निघ ३,१५], पूजार्ह- च)। <√विध् 'पूजायाम्'।

[l]) वे॒° इति स्वरः (तु. पपा.)? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ १,७३,१०)। [m]) पाभे. पृ १७३५ *a* द्र.।

[n]) पाभे. पृ २३७९ *a* द्र.। [o]) पाभे. पृ ११५४ *j* द्र.।

[p]) सपा. शौ ५,२८,६ वेध॒साम् इति पाभे.।

[q]) सपा. मा ३१,१९ का ३५,२,३ धी॒राः इति पाभे.।

मै ४, १४, ४; -धसा ऋ १, १८१, ७; शौ १९, ३१, १; पै १०,५,१; -धसाम् ऋ १,१२९, १[a]; शौ ५,२८,६[a]; -†धसे ऋ १, ६४, १; १५६, २; २, २१, [२; ७, ४६, १][b]; ३, १०, ५; ५, १५, १[c]; ६, १६, २२; ८, ४३, [११ (४४,२७) १०, ९१, १४]; ९, १०३, १; १०,१४४, १; मा २०, ७८; का २२, ७, १२; तै १, ३, १४, ७; ३, २, ११, १; मै २, १३, १३; ३, ११, ४; काठ ७, १२[c]; १६[a]; ३८, ९; ४०, ५; कौ १, ९८; ५७३; जै १, ११, २; ५८, ८; शौ ३, २१, ६; २०, १, ३; पै ३, १२, ६$; २०, ६, २[d]; -धाः ऋ १, ६०, २; ६५, ५; ६९, २; १२८, ४[a]; १५६, ५; २, १४, १; ५९, ४; ४, १६, २; ६, ४४, ८; ८, ६०, ३; ९, १०१, १५; १०, १०, १; ६१, १६; ८६, १०; खि १, ३, ६; †कौ १, ३४०; २, ७३८; †जै १, ३५, ९; ४, २६, ३; २८, ८; शौ १, ११, १; ५, २०, ४; १८, १, १†; २०, ७७, २; १२६, १०; पै ८, १, ४[e]; ९, २४, ३.

वेधस्-तम- -०म ऋ १, ७५, २; -मः ऋ ६, १४, २.

√वेधस्य > †वेधस्या[f]- -स्या ऋ ९, ८२, २; कौ २, ६६८; जै ३, ५५, ९.

वेधा- -धाम्[g] ऋ ९,२६,३; १०२,४[h].

√वेन् (वधा.)[i], वेनति ऋ ८,६०,७; वेनन्ति ऋ १०, ६४,२; वेनः ऋ १,४३,९; अवेनत् ऋ ४,३३,६.

वेन[j]- -नः ऋ १, ८३, ५; १३९, १०; ८, ३, १८; ६३, १; १०, १२३, १;२; ५; खि ३, २२,१; ४, १०,१,१[k]; २, १; †मा ७, १६; १३,३$; ३२, ८$[k]; ३३, २१; ३३; ४७; ५८; ७३; †का ७, ७, १; १४, १, ३$; ३२, २, ४; ३,४; ४, ४; ५,४; ६,४; ३५, ३, ५$[k]; तै १, ४,८,१†; ४, २, ८, २; मै १, ३, १०†; २, ७, १५; काठ ४, ३†; १६, १५; ३८,१४; क ३, ३†; २५, ६; कौ १, ३२१;३५५†; जै १, ३३, ९;३७,४†; शौ २,१,१[k]; ४, १, १; ५, ६, १; १६,३,२; २०, २५, ५†; पै ५, २,२; ६, ११, १; १६, १५०, १; -नम् ऋ ९, २१, ५[l]; -†नस्य ऋ १, ६१, १४; शौ २०, ३५, १४; -नाः ऋ १,५६,२;९,६४,[(५, ५,४) २१]; ७३,२; ८५, [१०; (९५,४)]; १०,६४,२; पै २, ६, १[k]; -†नात् ऋ ४,५८, ४; मा १७,९२; का १९,१,६; काठ ४०, ७; पै ८,१३,४; -नानाम् ऋ ९, ८५,११; -ने ऋ १०,९३,१४[m].

१वेन्य[n]- -न्यम् ऋ १०, १७१, ३[o]; -न्यस्य ऋ १०, १४८,५.

वैन्य[p]- -न्यः ऋ ८, ९, १०; शौ ८, १३, ११; २०,१४०,५; पै १६, १३५, २.

†वेनत्- -नतः ऋ १, ८६, ८; ९, ९७,२२; कौ १, ५३७;२,९४४; जै १,५५,५;-नन् ऋ १०, ६१, १८; -नन्तः ऋ १०, १२३,

---

a) पाभे. पृ ३०२३ *p* द्र. ।

b) = सपा. या १०,६ । तैब्रा २, ८,६,८; ३, १,२,२ मीढुषे इति पाभे. ।

c) = सपा. तैब्रा १,२,१,९ आश्रौ ४,१३,७ आपश्रौ ५, ५,८ भाश्रौ ५,३,९ माश्रौ १,५,१,१६ वाश्रौ १,४,१, ६ वैश्रौ १,५ : १३ हिश्रौ ३,२,४४ । काठ ३५, १; १२ शौ १९,३,४ आपश्रौ १४,१७,१ श्रुत्कर्णाय इति पाभे. ।

d) सपा. ऋ १०,३७,११ जन्मने इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २५२३ *q* द्र. । f) भावे अः प्र. । वा. तृ १ द्र. ।

g) नाप. (*मेधा- [तु. पृ २५२४ पाभे.]) । <√विध् 'स्तुतौ' । 'जज्ञानं (सोमं [सोमाय]) सप्त मातरः (*छन्दोमातृकाः) वेधाम् अशासत (द्विकर्मकः धा.)' इति वा. (वैतु. वें. सा. GW. L [५४९] प्रमृ. सोमस्य विप. इति कृत्वा वेधसम् > यनि. इति?) ।

h) पाभे. पृ २५२४ *f* द्र. ।

i) धा. कामहिंसाप्रभृतयो वृत्तयः (तु. निघ २,६; या १०,३८; PG १,२०१ प्रमृ.) । यदयं धा. < √वन् इति BRV [२,४०] आह, तन्न । उभयोः समानस्य सतो मूलस्य प्रस्तारत्वात् प्रस्तारयोश्च द्वयोर्मिथो जन्यजनकत्वाप्रसङ्गात् ।

j) विप. (इन्द्र-, सूर्य- प्रमृ.), नाप. (कान्त- प्रमृ.), भाप. (काम- प्रमृ.) च ।

k) सपा. वेनः <> वेनाः इति पाभे. ।

l) नाप. (*वदन-) । √वृध् 'दीप्तौ' > *वर्धन- > नैप्र. यनि. (तु. सस्थ. पिशङ्ग-) ।

m) व्यप. (राजन्-) ।

n) व्यप. । अपत्येऽर्थे यः प्र. उसं. (पा ४,१,१५१) ।

o) वैतु. GW. विप. (मर्त्य-) इति ।

p) = १वेन्य- । ण्यः प्र. इति ततो विशेषः ।

६[a]; कौ १, ३२०; २, ११९६; जै १, ३३, ८; शौ १८,३,६६; -नन्ता ऋ १, २५, ६; खि १, ७, ५[b].
वेना- -नाः[c] ऋ ८, १००, ५. -नाम्[d] ऋ १, ३४,२.
वे (नि>) नी[e]- -नीः ऋ ८, ४१, ३.
२वेन्य[f]- -न्यः ऋ ६, ४४, ८; -न्यस्य ऋ २, २४, १०[g].
वेन-, वेनत्- √वेन् (वधा.) द्र.
?वेनामपतोस्सन् पै १, ८६,५.
वेनी-, १,२वेन्य- √वेन् द्र.
वेप्-, वेप-, वेपत्- प्रभृ. √विप् द्र.
वेमन्- √वे द्र.
?वेमनम् पै २०,६१,३.
?वेयुवती[h] पै १४, ४, ८.
वेविजा-, वेविजान- √विज् द्र.
वेविदान- √विद् (वधा.) द्र.
वेविषत्-, वेविषाण- √विष् द्र.
१वेश(वप्रा.) -शम् मै ५, ८५, ७; १०, ४५, ५; -शस्य ऋ ४, ३,१३; -शाः मै ४,१,१३[३]¶; काठ ३१, १२[३]; -शान् मै १, ४,८¶.
¶वेश-त्व- -त्वम्[i] मै २, ३,७; काठ १२,५.
[वेश्य,श्याँ- -श्यम् ऋ ४,२६, ३[j];-श्या ऋ ६,६१,१४; मै ४, ११,२; काठ १७,१८; -*श्याः ऋ ७,१८,१७[k].
२वेश- -शान् का २,५,७.
वेशिन्- > वेशि-प्रतिवेशिन्- -शिनौ खि ४, ५, ३४[l]; खिप्र.
२९,३५.
३वेश- >वेश-भग-[m,n]- > वेश-भगि(न्>)नी[o]- -नी काठ ५,४[p];-न्यै[q] काठ ५,४;३२,४.
वेशभगीना[o]- -ना मै १,४, ३[p].
वेश-युमन[r]- -नम् मै १, ४,८; काठ ३२,४.
वेशयुमनी[o]- -नी[p] मै १, ४,३; ८¶.
वेशन-, ?वेशस- √विश् (वधा.) द्र.
वेशन्त,न्ता[s]- -न्ता खि ५,१३,३;४; शौ २०, १२८,८;९; -न्ताः शौ ११,८, १०[t]; पै १५, १४, ३; -न्तान् मै २, ७,१३[t].
वेशन्ती- -न्त्याः[u] शौ १, ३, ७; पै १९, २०,१३; २०,४०,३.

---

a) पृ ३५९ कृतपूर्वः ϕअभि-वेनत्- इत्युपसमस्तो निर्देशो नेष्टः । 'यत् त्वा (वेनम्) हृदा वेनन्तः (कामयमानाः) त्वा अभि (लक्षयन्तः) अचक्षत (अपश्यन्)' इति वा. इति कृत्वा अभिः कप्र. (तु. पपा.; वैतु. सपा. पपा. ⌊शौ १८,३,६६⌋ अनु वें. सा. PW. GW. W. अभि-अचक्षत इति उपसंयोग इति ?)।
b) वेनन् ता इति द्वि-पदः पाठः? यनि. शोधः। पृ १४१७ तद्->ता इति नेष्टम्।
c) नाप. (स्तुति-)। d) भाप. (इच्छा-)।
e) नाप. स्त्री. [प्रजा- (तु. ⌊अंशतः⌋ वें. सा.)]। धा. '*वृद्धौ =प्रजायां वृत्तिः'। यनि. द्वि३। सस्थ. उषु- ⌊नाप. *=लोक-⌋ < √वस् 'निवासे'। पृ ९७७ a एतदनु शोधः द्र.। f) विप. (कमनीय- ⌊सोम-, बृहस्पति-⌋)। कर्मणि यक् प्र. (पाउ ४, ११२)।
g) तु. Sch. टि.; वैतु. वें. <वेन- इति ?।
h) पाठः? सपा. शौ १९,४९,८ मे उशती इति पाभे.।
i) पाभे. पृ २९१० d द्र.।
j) 'यदा दिवोदासम् आवम्, (तदा ⌊तदर्थं⌋) शम्बरस्य नवभिः साकं नवतीः पुरश्च शततमं (तदीयं) वेश्यं (⌊नाप.⌋ निवेशनं ⌊तु. ऋ ७, १९,५⌋ च) व्यैरम् (व्यचालयम्)' इति वा. (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. विप. सत् =प्रवेश्य- इति ?)।
k) इह वेश्याः वृश्चत् इति पदे (वैतु. पपा. प्रभृ. °श्या, अवृ° इति ?)। 'इन्द्रः वेश्याः (*हिंसिकाः, शात्रवीः) स्वक्तीः (*सेनाः, जन-संहतीः) अव···वृश्चत्' इति वा. [वैतु. वें. सा. PW. प्रभृ. *वेशी- (नाप. ⌊वाशी-, सूची-⌋)>तृ१ इति]।
l) हस. । वेश ⌊म्⌋ प्र° इति खि. पाठः? यनि. शोधः (तु. खिसा. ⌊यत्र °प्र° इति स्वरः शोध्यः⌋)।
m) नाप.। <√विश् 'शब्दे' इति; वैतु. अन्ये = प्रतिवेशिन्- इति कृत्वा वा. प्रवेशे वृत्तिः।
n) *=शब्द-राशि-। षस. (वैतु पाका. पासि ⌊४, ४, १३१⌋ कस. इति ?)। o) विप. (*शब्दराशिमती- ⌊सरस्वती-⌋ वैतु. PW. प्रभृ. अन्यथादृशः)।
p) सपा. वेशभगिनी<>वेशभगीना (आपश्रौ ३, १०,२ प्रभृ.)<> वेशयुमनी<>आपश्रौ ३, १०, २ ४,१३,७ माश्रौ ३,११,१ प्रभृ. विशोभगीना इति पाभे.।
q) पाभे. पृ २५८३ n द्र.। r) विप. इति MW.।
s) नाप. (जलाशय-)। √विश् + अधिकरणे झच् प्र. (पाउ ३,१२६)। t) °न्ताः <> °न्तान् इति पाभे.।
u) वैतु. सा. वेशन्त-> °श (न्त्य>) न्त्या- > यनि. प्र३ इति।

वेशभगिनी- प्रमृ. ३वेश- द्र.
वेशिन्- २वेश- द्र.
वेश्मन्- √विश् (बधा.) द्र.
?वेश्मनः[a] पै १,४६,२.
वेश्य- १वेश- द्र.
१वेष-, २वेष- √विष् (बधा.) द्र.
वेषः पै १९,४१,८.
वेषण-, वेषणा-, वेषन्ती-, वेष-श्रि, श्री- √विष् (बधा.) द्र.
√वेष्ट्, >वेष्टि,वेष्टताम् शौ ६,१०२, २; पै १९,१४,२.
वेष्टयन्ति मै २,३,१; वेष्टयामि पै १९,१९,१०.
?वेष्टत्- -ष्टतः पै ११,२,१२.
वेष्टन- -नम् पै ४,१४,१.
वेष्टुक[b]- -काः मै ४,८,८.
?वेष्प[c]- -ष्पः मा १,३०; का१,१०,२.
वेहत्[d]- -हत् मा १८,२७; २१,२१; २४,१; का १९,८,४; २३, २, १०; २६,१, ३; ¶तै २, १, ५, ३; ४, ७, १०, २; मै २, ११, ६; ३, ११,११;१३,२; ४, २, १४[२]¶; काठ १८,१२;३८, १०; क२९,१; शौ ३,२३, १; पै ३, १४,१; -हतम् मा २८, ३३; का ३०,३,१०; तै २,१,५,३¶; मै २,५,४¶; काठ १३, ४; शौ १२.४,३७; ३८; पै १७, १९, ७;८; -ति खि २,१०,५.
√वै, वायति ऋ ८, ४३,७; ४७, ६; वायतः ऋ ८,३१, ६; वायन्ति ऋ ७,६७,८.
वै[e] ऋ १, १०५,२,१६२,२१; २,३३, ९;१०;५,१७,३; ४०, ९;४४, ७; ७३,९; ७,२०,२;४;८५,२; १०४,१३; ८,२३,१३; ५८,२; ६२, १२; ७६,४; ९, ११२, १; १०,१०,१२;२७,५;३२,७;९५, १५; १०९, ६; ११७,१; ११९, १;१३७,६; १४२, ३;१४६,५; १६४,२; खि ४,७,१,१; ४;९, ५; ५,९६,१-६; २२,१०;७,५, १; खिसा ३३, २१; मा २३, १९†; २५, ४४; का २५,४, ५; ¶तै १,५, १, ३; ४[१]; २, १[३]; २[२];३; ५; ४, १[२]; २; ३[२]; ४[२]; ७, १[३]; २[२]; ३;५[२]; ६[२];८, २[२]; ३[३]; ९,१[२]; २[२]; ४;५[२]; ६[४]; ७; ६,७,१[४]; २[२]; ३;४[३]; ८,१[४]; २; ३[२]; ४[४]; ९,२;३;४;१०,१;२[२], ३[२];४; ५;६[२];११,१[४]; २[३]; ३[२]; ४[२]; ५[३]; ६[२]; ७,१,१[५]; २[३];३[२]; ४[२];५[३];६[२];२,१[२];२[२]; ३[५]; ४[५]; ३,१[३],२[२]; ३[२];४, १[२]; २[३]; ३[२]; ४[२]; ५[३]; ६; ५,१;२[४]; ३[३];४[२]; ६, १; २[२]; ३; ४; ६[४]; ७[४]; २,१,१, १[२]; २[३]; ३[२]; ४[२]; ५; ६[३];२,३[३]; ५;६[३]; ७; ८; ९; ३, १;२;३[३]; ४[२]; ५[२]; ४, २[२]; ३[२]; ४;६; ७;८[२]; ५,२[२]; ३[३],४[४]; ५; ६[२]; ७[२]; ६, १; २[२]; ३[२]; ४[२]; ५[२];७,१; २; ३[५]; ४[४]; ५[४]; ६[२]; ७[३];८, २[३]; ३[२]; ४; ५[२]; ९, १; २[२];३; ४; १०, १; २; ३; २, १, १[२]; २; ३; ४[२]; ५; २, १; ३; ४;५[२]; ४,५; ६[३];८;५, १[२]; २[३]; ४[२]; ५[२]; ६; ७[२]; ६, १[५]; २[३]; ३[३]; ४[४]; ५; ७, १[२]; २[३]; ४; ५;८,१; २; ३; ५[३]; ६; ९, १[२];२;३; ४[३]; १०,२[२]; ३[२]; ४[३]; ५[२];११,१; ४[३]; ६; ३,१,१[२];२, ३[२];४; ५[२]; २, १; २; ४[२]; ५[२]; ६; ७; ८;९[२];३,१;३;४; ४, १[३]; २[२]; ६,१;२; ७,३; ४; ८, १[२]; ९,२[२]; ३;११, १; २; ५[२]; १२, १[२]; २[२];१३,१; २;३;४,१,१[२]; २;२,१[२]; २; ३[२];४[२];३,१; २[२]; ४, १; २; ३[२]; ६, १[२]; २[३]; ९, १[२]; २[३]; ३;४[२]; १०, १[२]; २[४]; ३; ११, १[२]; २[३]; ३[२]; ४[३];५;६; १२,२[२]; ३; ४; ६[२]; ७[२]; १३

---

[a]) विश्मनः इति (मूको.)।

[b]) विप. (संश्लेषणशील- [गर्भ-])। कर्तरि उकञ् प्र.।

[c]) नाप. (*रज्जु-)। (√ *व्रेष् [*=√वेष्ट्] 'बन्धने' >भावे) *व्रेष-> *व्रेष-मय्- > *वेषय्> वेष्य्- इत्येकः विपरिणामः (तु. माश [१, ३, १,१७] प्रमृ. [तु. PW. निसा. सात.]), *व्रेषम्- > *वेष्म्- > वेष्प्- इति चान्यो विपरिणामः (तु. पपा. [मा.] उ. म. सा [का.] च; वैतु. यनि.< √विष् 'व्याप्तौ' वा < √वेष्ट् 'वेष्टने' वेति प्रायोवादः ?])। अथवा यनि. वावि. दिशोक्ते द्वे परम्परे आविरभूताम् इति कृत्वा वेष्य्- > वेष्प्- इत्यर्वाक्तरः लैवि. एव स्यात् ?।

[d]) नाप. (गर्भघातिनी- वन्ध्या- [गो-])। व्यु.?।<वि √हन् इति पाउ[२,८५]। वे (=वि [=नञ्])+वृध्- (=वृद्धि-)>बस. *वे-वृध्-(अवृद्धिमत्ता-) + भृत्-> उस. *वेवृध्-भृत्- > *वेवृधत्- > यनि.।

[e]) अवधारणे *क्रिवि.। अव्य. इति प्रायोवादः ?। √*वाय् [=√बाध्] 'बन्धने' >भाप. *वाय् > न. द्वि१ *वाय् >यनि.। तु। वै इति च नु। वै इति च द्वे पदे नैप्र. संहितायां>त्वै इति च न्वै इति च द्र.। पाप्र. (पावा ६,१,९४) पररूपं द्र.।

૧[૪]; ૫,૧, ૧[૩]; ૨, ૩[૨]; ૪[૩]; ૫;
૬[૨];૭; ૩,૧;૨; ૬; ૪, ૧[૨]; ૩;
૪[૩]; ૫, ૧[૩]; ૨; ૪[૨]; ૫; ૬; ૬,
૧[૩];૨[૩];૩[૪]; ૪[૨]; ૭, ૧; ૨[૨]; ૩[૨];
૪; ૫[૩];૮,૧; ૨; ૩; ૬; ૯, ૫[૨];
૬;૧૦,૧[૪];૨[૪];૪; ૧૧,૧; ૩[૨];૫;
૬[૨];૭[૨]; ૬, ૧, ૨; ૩; ૪[૨]; ૫[૨];
૬[૨];૨,૧[૩];૬[૨]; ૩,૨;૫; ૬[૨]; ૪,
૧;૩[૩]; ૪; ૫, ૧; ૨[૨]; ૩; ૬[૩];
૬,૩;૪;૫; ૬;૭,૨[૩]; ૬;૮, ૧[૨];
૨;૩[૩]; ૫[૨];૭[૨]; ૯, ૧; ૨; ૪[૩];
૭; ૧૦,૧; ૩; ૪; ૩,૧, ૧, ૧;
૨[૨]; ૩; ૪; ૨, ૧[૨]; ૨[૨]; ૩[૪];
૪[૬]; ૩, ૧[૨]; ૨[૪], ૫, ૧[૨]; ૨[૨];
૬,૧;૭,૧[૩];૨; ૩; ૮, ૨[૩];૯,૧;
૨;૫[૨];૬[૩]; ૧૦,૨; ૩[૨]; ૨,૧,૧;
૨[૩]; ૨,૨; ૩;૩,૩[૨];૪[૨];૪,૧-૪;
૬,૨[૪]; ૩[૪]; ૭,૨; ૩;૮,૩;૯,૧;
૨; ૩[૨]; ૪[૨]; ૫[૨];૬; ૭; ૩,૨,૧;
૪,૧[૨];૨[૩];૩[૨]; ૫,૨; ૩;૪[૪]; ૫[૩];
૬,૧;૭;૧; ૨; ૩; ૮,૧; ૩; ૪;
૫[૨]; ૬[૩];૯,૨[૨]; ૪, ૧, ૧[૨]; ૨[૨];
૩[૨]; ૪; ૩,૧; ૨[૨]; ૪; ૫[૨]; ૭[૨];
૮;૪,૧; ૬,૧; ૮, ૧[૩]; ૨; ૩[૩];
૪[૩];૫;૬[૨]; ૭; ૯, ૧[૩]; ૨[૩]; ૩[૩];
૪[૪];૫[૨]; ૬[૩];૭;૧૦,૨;૩; ૫[૨];૫,
૧,૨; ૩; ૪[૪];૨,૧;૨[૨];૩; ૪,૨;
૩;૪;૫,૨; ૭, ૧;૨[૩];૩[૩];૯,૧[૩];
૨; ૩[૩]; ૧૦,૧; ૨[૩]; ૩[૨]; ૪, ૨,
૧૦,૪; ૬,૯,૪†; ૫,૧,૧,૨;૪;
૨,૧;૨[૨]; ૩[૩];૪[૩]; ૫;૬[૨]; ૩,૧;
૪[૪];૫[૪];૪,૨[૩]; ૩; ૪;૫,૧[૩]; ૨;
૩[૨]; ૪[૨]; ૫; ૮[૩]; ૯[૨]; ૬, ૧[૪];
૨[૨]; ૩[૩]; ૪;૭, ૧[૩]; ૨[૫];૩; ૪[૨];
૮, ૧[૪]; ૨[૨]; ૩[૨]; ૪[૩]; ૫; ૬[૨];
૯, ૧[૨]; ૨;૩[૨]; ૪[૨];૫[૨]; ૧૦,૧[૨];
૨[૨]; ૩[૨];૪[૩];૫[૩];૨,૧,૧[૨];૨[૩];૩[૨];
૫; ૬[૩]; ૨, ૧[૨];૨;૩[૨];૪[૨];૫[૨];૬;

૩,૧[૬]; ૨[૨]; ૪[૨];૫[૨]; ૬;૭;૪,૧[૨];
૨[૨]; ૩[૪]; ૪; ૫, ૧[૩]; ૨[૪]; ૩[૩];૪;
૬; ૬, ૧[૩]; ૨;૩; ૪;૫[૨]; ૭, ૧;
૨; ૩;૪[૨]; ૫[૨]; ૮,૧[૩]; ૨[૨]; ૩[૩];
૪; ૫[૩]; ૬; ૭[૪]; ૯,૧[૨]; ૨[૨]; ૩[૨];
૪[૨];૫; ૧૦, ૧[૩]; ૨[૩];૩; ૬; ૩,
૧, ૧[૪]; ૨[૨];૩[૨]; ૨,૧[૫];૨[૩];૩;૪;
૫;૩, ૧[૨];૨[૩];૩; ૪[૨];૫[૨];૪,૧[૩];
૨[૩];૩[૨]; ૪[૩];૫[૨];૬;૭[૨];૫,૧[૨];૨[૩];
૩[૨];૪[૨]; ૫[૨];૭,૧[૪];૩;૪[૩];૮,૧[૫];
૨[૩]; ૩[૨]; ૯, ૧[૨]; ૨[૩]; ૧૦, ૧[૨];
૨[૬]; ૩[૩]; ૪; ૧૧, ૨; ૩[૪]; ૧૨,
૧[૪]; ૨[૩]; ૪,૧,૧;૨[૨]; ૩[૩];૨,૧[૪];
૨[૩]; ૩, ૧[૨];૨[૨]; ૩; ૪;૫; ૪,૧;
૨[૩]; ૩[૫]; ૪[૩]; ૫, ૪,૪;૫; ૫,૧;
૨; ૩[૩]; ૬, ૧[૩];૨; ૩[૩];૪;૫;૬[૩];
૭, ૨; ૩[૩]; ૪[૨]; ૫; ૭[૩]; ૮, ૧[૪];
૨; ૩;૪[૩]; ૫[૩]; ૬; ૯, ૨[૩]; ૩[૨];
૪[૩]; ૧૦, ૧[૨]; ૨[૩]; ૩[૪]; ૪[૩];૫[૨];
૧૧, ૧[૨]; ૨[૨]; ૩[૨]; ૪[૨]; ૧૨,૧;
૨[૨]; ૩[૩]; ૫,૧, ૨[૨]; ૩; ૫; ૬[૩];
૭; ૨, ૧; ૨[૪]; ૩; ૪; ૫;૭; ૩,
૧[૩]; ૨[૨]; ૩; ૪, ૧[૨]; ૩;૫, ૧[૨];
૨[૩]; ૩[૧]; ૪; ૬,૧;૨; ૩[૪];૭,૧[૨];
૨[૨]; ૪[૨];૫;૮,૧; ૩[૨]; ૯,૧;૩[૨];
૪;૫;૧૦,૩;૫[૨]; ૬;૭[૨];૬,૨,૧;
૨[૩]; ૩; ૪[૨]; ૫[૪]; ૬; ૩, ૧[૩];૪[૨];
૪, ૧;૨[૩]; ૩; ૪[૨]; ૫[૨]; ૫, ૨[૨];
૩[૨]; ૬, ૧[૨]; ૨;૩[૨]; ૪[૩];૭, ૧[૨];
૨; ૩; ૮, ૧[૨]; ૨[૨]; ૩; ૪; ૫[૩];
૬;૯, ૧[૩]; ૨[૨]; ૩[૩]; ૧૦;૧; ૩[૨];
૭, ૧, ૧[૨]; ૨[૩]; ૩; ૨, ૧; ૨[૨];
૫; ૩, ૩[૨]; ૪[૨];૪,૧; ૨[૨]; ૪;૫,
૧[૩]; ૨[૩]; ૩[૨];૬,૧[૩]; ૨[૨];૪[૨];૫[૫];
૬[૩]; ૮,૧[૩]; ૨[૨]; ૩[૨]; ૯,૨; ૩[૪];
૪[૪]; ૧૦, ૨[૩]; ૬, ૧,૧,૨; ૩;
૪[૩]; ૫; ૮[૨]; ૯; ૨, ૧;૨; ૪-૭;
૩, ૧[૩]; ૨[૩]; ૩; ૪; ૫[૬]; ૬[૨];૮;

૪, ૧[૨]; ૪[૨]; ૫[૩]; ૬[૩]; ૭;૫, ૧;
૨; ૩[૩]; ૪[૩]; ૬,૧[૩]; ૫; ૭;૭,૧;
૨; ૩[૩]; ૪;૬[૨]; ૭; ૮[૨]; ૮,૨;૩;
૪; ૫[૩]; ૯, ૧; ૨; ૩; ૪[૩]; ૬[૨];
૭; ૧૦, ૨[૨]; ૩;૫;૧૧, ૧[૩];૨[૨];
૪[૨]; ૫; ૬; ૨, ૧, ૧; ૨[૩]; ૪[૨];
૫[૩]; ૬;૭;૨,૧;૨;૩; ૪[૨]; ૫;૬;
૭; ૩,૧-૪; ૫[૨];૪,૧[૨];૨-૪;૫[૩];
૫, ૧[૩]; ૨[૨]; ૩[૪]; ૪; ૫[૩]; ૬, ૧;
૨[૪]; ૩[૩]; ૪[૩]; ૭, ૧;૯, ૧[૨];૨[૩];
૩; ૪[૨]; ૧૦, ૧[૨]; ૩[૨]; ૪;૬; ૭;
૧૧, ૧[૨]; ૩[૪]; ૪[૩]; ૩,૧,૧[૪]; ૨;
૩; ૪; ૫[૪]; ૨, ૧[૨];૪;૬; ૩,૧;
૨; ૩; ૪[૩]; ૫;૬; ૪, ૧[૨]; ૩;૪;
૫; ૭[૨]; ૮[૨]; ૯[૨];૫, ૧[૩]; ૪[૨];૬,
૧; ૨[૩];૩; ૭, ૧[૨]; ૨[૨];૩[૨]; ૪[૨];
૫[૩]; ૮, ૧[૨]; ૩[૨]; ૪; ૯,૧[૨]; ૪[૨];
૫; ૬[૨]; ૧૦, ૧[૨]; ૨[૨]; ૩[૩]; ૪[૩];
૫[૨];૧૧,૧[૩];૨[૨];૩[૨]; ૪[૩]; ૫[૨];૬[૩];
૪, ૧,૧; ૩; ૪[૨]; ૨,૧[૨]; ૨; ૩;
૪; ૫[૨]; ૬[૨]; ૩, ૧[૨];૨[૨]; ૩; ૪;
૪, ૧;૨;૩; ૪[૩]; ૫, ૧; ૫[૨];૭[૨];
૬,૧;૨;૪;૭, ૧; ૩;૮, ૧[૨];૩[૨];
૯, ૧[૩];૨; ૩;૪[૨];૫; ૧૦, ૨;૩;
૪[૨]; ૫; ૧૦, ૨;૩[૨]; ૪;૫; ૧૧,
૧[૨];૨[૪];૩;૮[૨]; ૫,૧,૧[૨]; ૨; ૪;
૨, ૧; ૨[૨]; ૩; ૩, ૧;૨; ૪,૧[૩];
૨; ૫,૧[૨]; ૨;૩[૩];૬, ૨[૨];૪[૩]; ૫;
૭, ૧[૨];૨[૨]; ૩[૨]; ૮, ૧[૩]; ૨; ૩[૩];
૪[૪]; ૬; ૯, ૨[૨]; ૩; ૪;૧૦, ૧[૨];
૨[૨];૩;૧૧,૨[૨];૩[૩];૪;૬,૧,૧-૪;
૫[૨]; ૨, ૧[૩]; ૩; ૩, ૧[૩];૩[૩]; ૪;
૪, ૧; ૨;૪[૨]; ૫;૬; ૫,૧[૨];૨[૨];
૩[૨];૬,૧;૨; ૭, ૧[૩]; ૨; ૩; ૪[૨];
૮,૧[૨]; ૨;૩;૪;૯, ૧[૨];૨[૪]; ૧૦,
૧[૩];૨[૩];૧૧,૧[૨];૨[૩]; ૩[૩]; ૪; ૫[૩];
૬[૨];૭, ૧,૧,૧; ૨;૬[૨];૨,૧[૨];૩,
૧[૩]; ૨[૨]; ૩[૪]; ૪,૧[૨]; ૨[૨];૩[૨];૫,

१; ४; ५[३]; ६[२]; ७[२]; ६,१[३]; ७;
७,१; ८,१; ९,१[२]; १०,१[३];
२; ३[३]; २,१,१[४];२; ४[२];२,१;
३,१[२]; ४,१[२]; ३; ५,१[२];२[३];
४; ६,१[३]; २; ३; ७,१[२]; २[३];
३[२]; ४[२]; ५[३]; ८,१[४]; २[२]; ३[३];
४[३]; ५[२]; ६[२]; ७; ९,१[२]; २[२];
३[४]; १०,१[४]; २[३]; ३[२]; ४[२]; ३,
१,१[४]; २[३]; ३[३]; ४[३]; २,२; ३,
१[३]; २; ४,१;५, ३[३]; ६,१[३];२[३];
७,१; २[२]; ३[२]; ४; ८,१[३];
२; ९,१; २[२]; ३[३]; १०,१;२;
३[२], ४[२]; ५[३]; ४,१,१; २[२];३;
२,१[२]; २; ३[३]; ४[२]; ५;३,१[३];
२; ३[२]; ४; ५[२]; ६; ४,३[२]; ५,
१[२]; २[२]; ३[२]; ४[३]; ६,१; २[३]; ७,
१; २; ३[४]; ८,१[५]; २; ९,१[२];
१०,१[२];२[२]; ११,२;३[२];४[३];५,
१,१[२]; २[३]; ३[२]; ४; ५[२]; ६[२];२,
१[२]; २[३]; ३,१[३]; २;४,१[३];२[३];५,
१;२[३]; ६,१;३[३];४[३];७,१;२;३[३];
४[३]; ८,१; २; ५; ९,१;२; ४[२];
१०,१;१५,१; २[२];३; २५,१[२];
२[३]; ¶मै १,२,१५$;४,५[१५];६[७];
७[१०]; ८[११]; ९[५]; १०[१७]; ११[६];
१२[९]; १३[११]; १४[७]; १५[४]; ५,
५[९]; ६[७]; ७[६]; ८[६]; ९[७]; १०[७];
११[१५]; १२[१०]; १३[२]; १४[२]; ६,
३[१८]; ४[१७]; ५[१२]; ६[६]; ७[१०]; ८[१४];
९[१५]; १०[६]; ११[७]; १२[१३]; १३[८];
७, २[९];३[१०]; ४[६];५[१०];८,१[८];२[११];
३[१३]; ४[१२]; ५[११]; ६[२७]; ७[१६]; ८[७];
९[१६];९,१;३[४];४[७];५[२०]; ६[११];७[९];
८[१०];१०,५[१४];६[७];७[१२]; ८[११];९[१२];
१०[१६];११[४]; १२[९]; १३[७]; १४[७];
१५[१०];१६[१४];१७[१९]; १८[७]; १९[४];
२०[१२]; ११,५[१४]; ६[११]; ७[७];८[१३];

९[१०]; **२**,१, १[९]; २[१८];३[१८]; ४[१७];
५[१०]; ६[५]; ७[११]; ८[१०];९[७]; १०[१३];
११[१३];१२[४];२,१[११];२[१०];३[७];४[११];
५[५];६; ७[८];८[६]; ९[६]; १०[९];११[७];
१२[४];१३[१०]; ३,१[११]; २[९]; ३[६];
५[२०];६[४]; ७[७]; ९[७]; ४,१[९]; २[११];
३[१३]; ४[१२]; ५[११];६[२];७$; ८[९];५,
१[२२];२[११]; ३[१३]; ४[१६]; ५[१८]; ६[९];
७[२१];८[६];९[१०];१०[४]; ११[१२]; **३**,१,
१[२०]; २[१२];३; ४[७];५[१५]; ६[९];७[१७];
८[१७];९[१९]$;१०[१०];२,१[१४]†;२[९]†;
३[२१]; ४[२०];५[१७]; ६[२५]; ७[२४]; ८[२०];
९[१९];१०[२२];३,१[११]; २[११]; ३[१२]¶;
४[२३]; ५[११]; ६[२२]; ७[९], ८[१३]; ९[२६];
१०[१५]; ४,१[१२]; २[१६]; ३[२०]; ४[१६];
५[१२];६[१७]; ७[१७]; ८[१०]; ९[५]; १०[४];
५,१;२[३]; ४[२]; ५; ६,१[१७]; २[१५];
३[१५]; ४[१९]; ५[१४]; ६[२१];७[२४]; ८[१३];
९[१३];१०[८];७,१[२०];२[८]; ३[७]; ४[१६];
५[६];६[१३];७[१५]; ८[२७];९[२८]; १०[१४];
८,१[९];२[१०];३[२३];४[२३];५[१४]; ६[२०];
७[२२]; ८[१९]; ९[२०]; १०[१९]; ९,१[२६];
२;३[२१];४[२५];५[१४];६[१९];७[२२]; ८[१२];
१०,१[३१]; २[१४]; ३[१३]; ४[१७]; ५[१०];
६[१२]; ७; **४**,१,१[११]; २[१४]; ३[१४];
४[३]; ५[५]; ६[३]; ७[४]; ८[४]; ९[११];
१०[१४]; ११;१२[१५]; १३[१३]; १४[९];
२,१[२६]; २[८]; ३[१६]; ४[३]; ६[२०];७[९];
८[५]; ९[१७]; १०[९]; ११[५]; १२[१०];
१३[७]; ३,१[२०]; २[८]; ३[८]; ४[१८];
५[८];६[१०]; ७[१७]; ८[१९]; ९[१९]; १०[८];
४,१[१४];२[११];३[१२];४[१४];५[१३]; ६[१४];
७[१८]; ८[८]; ९[२१]; १९; ५, १[१८];
२[१८];३[२४]; ४[२०];५[२२]; ६[१४]; ७[१७];
८[१७];९[७];६,१[१४]; २[१४];३[१६]; ४[२१];
५[१९]; ६[२१]; ७[८]; ८[२५]; ९[१५]; ७,
१[९]; २[१४]; ३[१३]; ४[२२]; ५[९]; ६[२०];

७[२०];८[९];९[७]; ८,१[११]; २[१२]; ३[१५];
४[६]; ६[१२];७[१a]; ८[२२];९[११];१०[१०];
११$; काठ ६,१[५];२[२]; ३[५];४[७];
५[५];६[६];७[१३];८[८]; **७**,४[१०];५[८];६[८];
७[६]; ८[४]; ९[८]; १०[८];११[५];१५[८];
८,१[१९];२[१४];३[११]; ४[१७];५[१६]; ६[४];
७[५]; ८[१५]; ९[८]; १०[११a,b]; ११[६];
१२[६];१३[९];१५[६];**९**,१[१२];२[७];३[११];
११[२]; १२[३]; १३; १४[१४]; १५[११];
१६[१०]; १७[११]; **१०**,१[१२]; २[९];
३[९]; ४[१२]; ५[७]; ६[१३]; ७[१२]; ८[१०];
९[८]; १०[२०]; ११[१२]; **११**,१[१६];
२[११]; ३[८]; ४[२२]; ५[१३]; ६[११]; ८[१३];
१०[१३]; **१२**,१[९]; २[८]; ३[१२]; ४[७];
५[९]; ६[११a];७[१०];८[९]; १०[७]; ११[५];
१२[९];१३[१३]; **१३**,१[१२a]; २[५];
३[१४]; ४[१६]; ५[१४]; ६[११]; ७[१२]; ८[९];
१०[७]; १२[१०]; १३[४]; **१४**,५[५]
६[१०]; ७[८]; ८[९]; ९[५]; १०[६]; **१५**,
५; **१८**, ११[९]; **१९**, १[६]; २[८];
३[१२]; ४[६]; ५[१५]; ६[११]; ७[१२]; ८[९];
९[८]; १०[१८]; ११[११]; १२[१०]; **२०**,
१[१२]; २[७]; ३[६]; ४[६]; ५[१४]; ६[६];
७[१२]; ८[१२];९[४];१०[४]; ११[५]; १२[७];
१३[१०];**२१**,१[११]; २[१५]; ३[१२]; ४[१४];
५[८];६[११]; ७[१२]; ८[१४]; ९[१२]; १०[११];
११[१३]; १२[१२]; **२२**,१[९]; २[९]; ३[५];
४; ६[१७]; ७[१०]; ८[११]; ९[४]; १०;
११[६]; १३[१५]; **२३**, १[१३]; २[१६];
३[११]; ४[१३]; ५[१३]; ६[१४]; ७[२]; ८[९];
९[११]; १०[४]; **२४**,१[८]; २[२]; ३[१२];
४[१०]; ५[७]; ६[१३]; ७[९]; ८[१२]; ९[१०];
१०[८]; **२५**, १[४]; २[१२]; ३[८]; ४[१०];
५[११]; ६[१५]; ७[९]; ८[१५]; ९[१७];
१०[१८]; **२६**, १[२५]; २[१७]; ३[१३];
४[७];५[१२]; ६[१४]; ७[१९]; ८[१२]; ९[१०];
१०[७]; **२७**, १[१४]; २[१२]; ३[७];

a) एकतरत्र काठ २९,२ क ४५,३ एव इति पाभे. ।

b) एकतरत्र पाभे. पृ १६११ l द्र. ।

४[१०]; ५[१३]; ६[६]; ७[३]; ८[१२]; ९[१०]; १०[१६]; २८, १[१७]; २[८]; ३[१०]; ४[१९]; ५[४]; ६[१२]; ७[६]; ८[१२]; ९[९]; १०[४]; २९, १[१४]; २[११]; ३[१४]; ४[७]; ५[३]; ६[७]; ७[१६]; ८[१२]; ९[१२]; १०[७]; ३०, १[८]; २[१०]; ३[१२]; ४[२]; ५[९]; ७[७]; ९[१०]; १०[८]; ३१, १[११]; २[१४]; ३[८]; ४[४]; ५[३]; ६[३]; ७[७]; ८[१२]; ९[६]; १०[५]; ११[४]; १२[६]; १३[४]; १४[१२]; ३२, १[१४]; २[१०]; ३[७]; ४[१२]; ५[८]; ६[१५]; ७[१४]; ३३, १[५]; २[१०]; ३[८]; ४[८]; ५[६]; ६[१२]; ७[१०]; ८[११]; ३४, १[११]; २[९]; ३[५]; ४[५]; ५[७]; ६; ७[१०]; ८[१७]; ९[३]; ११[३]; १२[२]; १३; १७[७]; १८[५]; ३५, १६[६]; १७[७]; १८[७]; १९[२]; २०[१२]; ३६, १[९]; २[९]; ३[१०a]; ४; ५[१२]; ६[८]; ७[४]; ८[७]; ९[६]; १०[९]; ११[११]; १२[१६]; १३; १४[९]; ३७, १[४]; २[५]; ३[९]; ४[५]; ५[२]; ६[३]; ७[७]; ८[५]; १०[५]; ११[५]; १२[३]; १४[८]; १६[७]; १७[६]; ४६, ५; ¶क ३, १२[६]; ४, १[२]; २[६]; ३[७]; ४[५]; ५[६]; ६[१३]; ७[८]; ५, ३[१०]; ४[६]; ५[६]; ८[२]; ९[७]; ६, १[८]; ५[८]; ६[१८]; ७[१४]; ८[१४]; ९[१५]; ७, १[१५]; २[८]; ३[१०]; ४[८]; ५[८]; ६[११]; ७[१०]; ८[५]; ८, १[८]; ३[७]; ४[११]; ५[६]; ६[८]; २९, ७[७]; ८[१४]; ३०, १[१२]; २[७]; ३[१३]; ४[१२]; ५[१२]; ६; ७; ८[१७]; ३१, १[१४]; २[११]; ३[११]; ४[६]; ५[९]; ६[७]; ७[१३]; ८[८]; ९[१२]; १०[११]; ११[४]; १२[४]; १३[५]; १४[८]; १५[४]; १६[२]; १७[१६]; १८[१३]; १९[१४]; २०[७]; २१[१२]; ३४, १[११]; ३५, १[८]; २[१०];

३[४]; ४; ५[७]; ६; ७[१२]; ८[१७]; ९; ३६, १[१३]; २[६]; ४[२]; ५[४]; ६[९]; ३७, १[३]; २[८]; ३; ४[१०]; ५[९]; ६[७]; ७[१४]; ८[९]; ३८, १[१३]; २[११]; ३[६]; ४[५]; ५[१२]; ६[७]; ३९, १[१०]; २[१३]; ३[६]; ४[८]; ५[९]; ४०, १[१३]; २[१६]; ३[१८]; ४[२६]; ५[१७]; ४१, १[१२]; २[७]; ३[१३]; ४[१४]; ५[१७]; ६[११]; ७[९]; ८[७]; ४२, १[१५]; २[११]; ३[८]; ४[९]; ५[१४]; ६[६]; ४४, १[८]; २[८]; ३[१०]; ४[१७]; ५[५]; ६[१२]; ७[६]; ८[१२]; ९[९]; ४५, १[४]; २[१४]; ३[१०]; ४[८]; ५[७]; ६[३]; ७[७]; ८[११]; ४६, २[३]; ३[७]; ४[८]; ५[११]; ६[११]; ७[३]; ८[९]; ४७, १[११]; २[१२]; ३[७]; ४[४]; ५[३]; ६[३]; ७[२]; ८[१३]; १०[५]; ११[६]; ४८, १४[६]; १५[७]; १६[७]; १७[२]; कौ १, ११४†; जै १, १२, ८†; शौ †३, ७, ५; ४, ११, ११[२]; १९, ६; ५, ५, १; ३; ६; १७, ६‡[b]; १०†; १८, ४; १४; १९, ५; ८; १२; १३; १४; २२, ८; ६, ११, १[c]; २[२]; ४४, ३; ४९, २; ५७, १; ९१, ३†; ७, १३, २; ८१, १; ८६, ३; ९३, १[२]; ८, २, २४; २५; ४, १३†; ५, १६; १०, १; ९, १, २२; २, २४; ५, २०; २१; ३१[२]-३६[२]; ६, ३; ७, १; ६; ८-१२; ८, १-७; ९; ११, ५; १२, २५; १०, १, २९; २, २७; २९; ३०; ३२; ४, १५; २४; ७, २४; २७; ४१; ८, २०; ३१; ४३; १०, ३१; ११, ४, १[२]–१८[२]; ५, १; ३; ६, ५; ६; ८, ११; १०, ३[२]; ४; ७; १९; २१-२३; ३२; १२, २, ५१; ४, ४७; ४९; ७, ६; १०,

१; ३; ४; १३, ७, १-११; १५, २, ३; ४; ११; १२; १७; १८; २३; २४; ६, ३; ६; ९; १२; १५; १८; २१; २३; २६; ८, ३; ९, ३; १०, ३; ४[२]; ५-७; १७, ८; १८, १, १४†; २, ५०; ५१; ४, ३२; ६०‡[d]; १९, १४, १; ४८, ६[२]; ५३, ३; ४; २०, १३३, १-६; १३४, ४; १३६, १३; १५; पै १, ४४, ४; ६९, १; ३; १०७, ३[e]; ११२, ३; ४; २, २०, ३; ३, २, ७; २५, ७; ८; ४, १७, १; २२, १; २४, २; ५, १, २; २५, ६; २७, २; ३७, २; ६, ४, १; ३; ५; २१, ६[२]; ७, ७, ४[२]; १२, ५; ६; ८, ३, ८; १८, ३; १०; १९, १; ६; ९, ११, १०; १५, ९†; १७, ३; ९; १९, २; ४; ५[f]; २१, १[२]–१२[२]; ११, २, ११; ३, ४[g]; ५, ३; १२, २, ३; ४; ७, १[२]–१४[२]; १३, १, ६; १३; ५, १; १५, १४, ४; १५, ९; १६, ५, ४; ५; १०, ३†; १६, ५; १७, ६; २१, ५; ६; २८, ६; ३४, ६; ३७, १०; ५७, १८; ५८, १; ५९, १०; ६२, २; ४; ७८, १-३; ८५, ३[२]; ४; ८६, ९; ८७, १; ३; ८; ८८, ३; ९६, ५; ९९, ८; १००, ५-११; १०२, ७; १११, १; ११२, ५; ११३, २-५; ७-१०; ११५, १; ११६, १; ५; १२१, ५; १३३, १; १२; १३९, २६; १४५, ९-१२; १५२, २; १७, ९, ५[२]; ८; ११, २; ४[३]; २०, ७; ९; २७, ४; २८, ७[२]; २९,

a) एकतरत्र त्वै>सपा. मै १,१०,८ त्वैव् इति पाभे. ।
b) सपा. ऋ १०,१०९,४ विभे. ।
c) पाभे. पृ १०६८ *h* द्र. । d) पाभे. पृ २१९८ *b* द्र. ।
e) अधिपाठोऽभिप्रेतः (तु. ऋ १०,१६८,४) ।
f) सपा. शौ ५,१८,१२ ताः इति पाभे. ।
g) सपा. शौ १९,३४,४ एव इति पाभे. ।

२; ३[२]; ४; ७-११;१६; ३५,१; ४; ३७,१; १८, ३,९[a]; २७,१; १९, १०; ३; १२, २[२]; १९,४; ३१, १५; ३८, ५[1]; ४२, १४; ४७, ३[1]; ४९,६;५२, ७; २०, २१, ३; १०;३२, ७[२]; ४१,८; ४३, ९; ४५, २; ३; ५०, २; ५४, १[२].
१वैकङ्कत-, २वैकङ्कत- विकङ्कत- द्र.
वैकर्ण[b]- -र्णयोः ऋ ७,१८, ११.
वैखानस- विखानस- द्र.
वैचित्रवीर्य- विचित्र- द्र.
१वैणवी-, २वैणवी-, ३वैणवी- ३वेणु- द्र.
वैतरण- वि√तॄ द्र.
१वैतस- वेतस- द्र.
२वैतस[c]- -सेन ऋ १०,९५,४;५.
वैतहव्य-,वैतहोत्र- √वी (वधा.) द्र.
वैदथिन-, वैददश्वि- √विद् (वधा.) द्र.
वैदेह[d]- -हः म २,५,३; -हम् काठ १३, ४.
¶वैदेही- -हीः मै २, ५, ३; काठ १३,४; -ह्यः तै २,१,४,५.
वैद्युत- वि√द्युत् द्र.
वैनंशिन- वि-नंशिन्- द्र.
वैनतेय- वि√नम् द्र.
वैन्दक[e]- -कस्य पै ९, १०, ४.
वैन्य- √वेन् द्र.
? वैबाध-दोधतः[f] शौ ३, ६, २.
? वैबाध-प्रणुत्त[g]- -त्तानाम् शौ ३, ६, ७.
वैभूवस- वि√भू द्र.
वैभ्राज- वि√भ्राज् द्र.
वैमनस्य- २वि-मनस्- द्र.
वैमृध- वि√मृध् द्र.
वैयशन- व्य(वि√अ)शू(व्याप्तौ) द्र.
वैयश्व- १व्यश्व- द्र.।
वैयाघ्र- व्याघ्र- द्र.।
वैर[h]- -रम् शौ १०, १, १९[i];१२,८, १; पै १६, ३६,९[i];१४४,१.
वैर-देय[j]- -¶यात् काठ २३, ८; २८, २;३; ६; क ३६, ५; ४४, २;३;६; -ये[k] ऋ ५, ६१,८.

[a]) सपा. शौ १४, १, ३० इत् इति पाभे.।

[b]) नाप. (*नदीतट-द्वय-)। *वै- (<* द्वै- [=द्वि-]) + कर्ण- (स्कन्ध-, तट-) > द्विस. यनि.। '(इन्द्रः परुष्ण्याः) वैकर्णयोः (उभयोः तटयोः कृतशिबिरान् [सतः सुदासः शत्रूभूतान्]) एकविंशतिं जनान् (गणान्) न्यस्तः (निजघान)' इति वा. (वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रभृ. व्यप. सद् देशनामेति ?)।

[c]) नाप. (शिश्न- [तु. निघ ३,२९])। (√वृध् 'वृद्धौ'> भावे *वृधं- > *वाध्, य्- >) *वै + (√तस [=√दस] 'कृतौ' >कर्तरि) *तस- >उस. यनि. (वैतु. या [३,२१] प्रभृ. <वि√तस [=? √दस् 'उपक्षये'] इति, GW. प्रभृ. स्वार्थे < वेतस- इति ?)।

[d]) नाप. (*महिषाख्य-वृषभ- [तु. सस्थ. वैदेही- इति नाप.; वैतु. भा. सा. PW. प्रभृ. ऋषभ- इत्यस्य विप. इति ?])। *वैद्- (मलिन-, कृष्ण-)+वृष- > कस. *वैद-वृष- > यनि. (वैतु. < वि-देह- [अशरीर- इति भा., विशिष्टशरीर- इति सा., जनपद-विशेष- इति PW. प्रभृ.]?)।

[e]) नाप. (सर्प-भेद- [तु. पृ २४९३ *f*, यत्र ?°न्दि°> °न्द° इति शोधः])। *वेन्दक- [वृक्ष-भेद-]+ तात्रभविकः अण् प्र.। सस्थ. मैत्र- =* वेत्रक्षुपगत-सर्प- इति च ?तैमातः > त्रै वाटः (वटवृक्षः) इति च तत्रैव टि. आंशिकौ शोधौ द्र.।

[f]) पाठः (तु. पपा. WI.)?। वैबाध- >[सं१] वैबाध (अश्वत्थ!) इति, दोधत्- >[द्वि३] दोधतः (शत्रून्) इति पृथक् पदे इति कृत्वा तत्परः शोधः (तु. पृ ५६८ *a*, सा. PW. W.B. प्रभृ.)। सपा. पै ३, ३,२ ?मयि बाध दोधतः इति पाभे. तस्य च शोधः पृ १६४५ *f*, २४५४ *l* द्र.। वैबाध- इति च नैप्र. < √वृध् 'छेदने' > कर्तरि *वर्ध- > *वर्ध-वर्ध- (अतिशयित-छेदक- इति वा, छेदक-छेदक- इति वा)।

[g]) पपा. अनु सा. प्रभृ. यनि. पदमिति। पाठः ? वै, बाध-प्र° इति द्वि-पदः शोधः इति मतम्। सपा. पै ३,३,७ १निर्बाध° (तु पृ १८२३ *a*) इत्यत्रापि समानः शोधः।

[h]) नाप. (बाधक-), भाप. (बाधन-)। √बाध् 'बाधने'> *बाधीर- > यनि. (वैतु. < वीर- इति प्रायोवादः ?)।

[i]) नाप.। 'निखातं (सत्) वैरं (बाधकभूतं कृत्यारूपं वस्तु) त्सारि (विनाशितम् [अस्माभिः]) कर्त्रे (हिंसाकृत् [एतदिति च]) अन्वविदाम' इति वा. (वैतु. अन्ये विप. [कर्त्र-]) इति। [j]) भाप. (वैर-निर्यातन-)। वस. उप. √वृत् 'वर्तने=प्रतिनिर्यातने'>भावे *वर्त्तेय- > *वर्देय- > यनि.। शेषं *k* द्र.।

[k]) वैतु. वें. सा. पूप. =वीर- इति, उप. च धनार्थे <√दा 'दाने' इति, GW. वि√रद् 'हिंसायाम्'> *वि-रद- [संग्राम-] > यनि. इति च ?।

वैर-हत्य- १वीर- द्र.
वैराज- वि√राज् द्र.
वैरिण- वीरिण- द्र.
वैरूप- वि-रूप- द्र.
वैरोचनी- वि√रुच् द्र.
वैलस्थ[a]- > वैलस्थाऽऽन[b]- -नम् ऋ १,१३३,१.
वैलस्थानक[c]- -के ऋ १, १३३,३.
वैवस्वत- १विवस्- > १विवस्वत्- द्र.
वैशान्त, न्ता[d]- -न्तम् ऋ ७, ३३, २; -न्ताभ्यः[e] मा ३०, १६; का ३४,३,३; -न्ताय मा १६,३७; का १७,६,१; तै ४, ५,७,१; मै २,९,६; काठ १७,१५; क२७,५.
वैशन्ती- -न्तीभ्यः तै ७,४,१३,१; काठ ४४, २.
वैशालेय- विशाला- द्र.
वैश्य- √विश् द्र.
वैश्रवण- वि-श्रवण- द्र.
वैश्वकर्मण-, °णी-, वैश्वदेव-, °वी-
वैश्वव्यचस्- २विश्व- द्र.
वैश्वानर(वप्रा.)[f]- -†°र ऋ १,५९,

१;२; ५; ९८,३; ३, ३,१०;५, २७, १; २;६०, ८; ६,७,३-५; ८, ६; ७; ७, ५, ३; ४;८; ९; १३, २; ३; तै १, ५, ११, २^{२}; मै ३, १६, ५;४, ११,१^{२}; काठ ४, १६^{२}; कौ २, ४९१; जै ३, ३८, ३$;५; -०र तै ४, २,५, २; मै २, ७, १२; ३, २, ४[g]; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ २, १६, ४; ३,१५,७; पै ५, १४, ४; २७, ८; १९, ३५, ५; २०, ४०, ४; -रः ऋ १, ५९, ६; ७; ९८, १; २; ३, २, ⌊११ (२७, ५)⌋; १२; २६, ३; ४,५, २; ५, ५१, १३; ६, ७, ⌊७(९, ८५, ९)⌋; ८, २; ३; ९, १; ७; ७, ५, १; २; ६, ६; ७;४९,४; १०, ४५, १२; खि १, ५, ३; ४, ९, ४; ५, ५, ८^{२h}; मा ४, १५; १२, २९; ७४; १३, ३०; १८, २०; ७२; ७३; २६, ७†; ८; ३३, ९२; का ४,५,७; १३, २, १२†; ५, १३; १४, ३, ४;

१९, ७, २; २०, ५,५; ६;२८, ६,१;७,१†; ¶तै १,५,११,१^{२}†; ३†; २, २, ५, १^{२}; २^{२}; ४;६^{२}; ६, १; २^{२}; ३;४^{२}; ३,१,९,१$; ३, ८; ४;$४,४,१२,५;७,१५, ६; ७, १; ५, १,८, ५;२,६,१; ८, २; ४, ७, ६^{२}; ७; ५, १,६; ७; ६, ४,१^{२}$; ६, ३; ४^{२}; ७, ३, ४^{२}; ९, ३^{२};७, ५,१,३;२५, १; मै ¶१,२,३$; ३,३६$;४, १३;६,३;५;६; ७,३; ८,६; २, ¶१, २^{११}; ३^{२};३, ५¶; ¶५,६; ९; ७, ९; १६; ११, ५; १२, ३; १३, ११†; १३; ३, $१, १०^{५};५; ¶३, ३^{३}; १०^{३}; ४,४^{३}; १०,७¶; ११,१०; १६, ४; ५; ४, ¶३, ७^{३}; ६; ७; १०, १; ११, १^{३};†^{२};१२, ४; ¶काठ ४, ५$; १६^{३}†; ९, १; १०, ३^{७}; ४^{५}; ११, ८; १३†; १२, १; ३^{२}; १८, ११$; १९, ८; ९^{३}; २०, ४; १५†; २१, ३^{२}; ५; १०^{२}; २२, १; ५$; ६; ८;

---

[a]) भाप. (अतिहिंसन- ⌊तु. महा-वैलस्थ-⌋) ।

[b]) नाप. (अतिहिंसक- ⌊इन्द्र-⌋) । तत्करोतीत्यर्थे आनच् प्र. उसं. (पा ४,४,३४) । '(मां) वैलस्थानं (सन्तम् इन्द्रं) परि (विहाय; सर्वे इतरे ये) अमित्राः (आसन् ते) हताः तृढाः (सन्तः) अशेरन् (भूमौ)' इति वा. (वैतु. पपा. वैल-स्थान- अनु वें. = वैरनिलय- ⌊युद्धस्थान-⌋, सा. = विलसंबधि-स्थान- ⌊पाताल-⌋ वा श्मशान- वेति) ।

[c]) विप. [अतिहिंसक- (अर्भक- ⌊संग्राम-⌋)] । स्वार्थे कः प्र. । °ल-स्था° इति पपा. ।

[d]) विप. (जलाशयीय- ⌊२अप्-, सोम-⌋), नाप. (जलाशय-) । *वारि- + (√वश ⌊* = √वस्⌋ 'निवासे = आश्रये' >) *वशन्त- > उस. *वारिवशन्त- > वेशन्त- > यनि. ।

[e]) सपा. तैब्रा ३,४,१२,१ वेशन्ताभ्यः इति पाभे. ।

[f]) विप. (*दीप्तिमत्- ⌊अग्नि- प्रमृ.⌋, विश्वानरदेवतोद्दिष्ट- ⌊तै २, २,५,२^{२} प्रमृ.⌋), नाप. (अग्नि-, सोमग्रह- ⌊मा १८, २० प्रमृ.⌋), व्यप. (देवं-) । व्यु. ? । पपा. नावग्रहः । या ⌊६,२१⌋, माश९,३,१,३ प्रमृ. < विश्वानर- ⌊< विश्व- + नर- + √नी⌋, < विश्वान् + अर- इति सा ⌊शौ २, १६,४⌋ इत्यादि (तु. SEY ⌊१७३⌋) ? इति प्रायिकं प्रस्थानम् । (*भ्राजस्वन्त- > *वैश्वन्त- >) *वैश्वान- (*दीप्ति-, सोम-) + (√भृ 'धारणे' > कर्तरि) *भर- > उस. *वैश्वान-भर- > यनि. [तु. सुन्दर-, सूलर-, ⌊प्राकृते⌋ वैश्वान्दर- (वैतु. WAG ⌊१,१५७⌋ °न्द° > °न° इतीव ?), पंजा. बसन्तर (अग्नि- ⌊< *भ्राजस्वन्तर-⌋) इति मतम् ।

[g]) वैश्वानरः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मै २, ७, १२ प्रमृ.)।

[h]) सकृत् सपा. शांश्रौ ८, २४,१ जातवेदाः इति पाभे. ।

१४†; १५†; २६, १; ३०,
६$; ३४, १६; ३९, ३$; ४०,
३[२]$;†; क ३,५; ८, ४¶; २८,
११; ३१, ६¶; १८[२]¶; ३४,
१¶; ४०, ४¶; जै ३, ३८, १;
२; शौ ३, २१, ३; ४, ३६, १;
६; ३५, १-३; ४७, १; ५३, २;
६२, १;११९,१;३;८,१,११;५,
१०; १०,७,१८; १२,७,७;१३,
३, ५; पै ३, १२, ३; ३९, १;
५; ६, ७; ३७, ५[a]; ६, ९, ३;
९, २१, ५[४]; १०, ९,५;१२,६;
१३,५; ११; १६, २, १; २७,
१०; ५०, ६; ७; १३९, २५[b];
१४४, ४; १५०,९; १०;१५१,
१; ६; १५२; ५; ६; ८;९;१७,
८, ९; २७, ३[२]; ४;२९,३;१९,
८, २; ९, ४-६; ३०; ४; ३५,
४; ६; ४३, १०; २०,१४,३[c];
–रम् ऋ ३; ३, ५; २६, १;२;
६, ७, १;२;८,४; ७, ५;५; ९,
६१, १६; १०, ८८, १२-१४;
खि ४; ९, ४; मा ६, २१; ७,
२४†; २२, ३;२५, ८; २६,६;
३३, ८†; ६०; का ६, ५,१;७,
१०, ११†; २४, १, ३; २७,८,
२; २८, ४, १; ५, १; ३२, १,
८†; ५, ६; तै १, १, ४,३; ३,
४, ३; ११;१; १३,१†; ५,११;
१; ६; १, १; ८,८, १¶; २०,
१¶; ¶२, २, ५, १; ३-५;
६[२]; ६, १[२]–४[२]; ५; ३, २, ६,
१; ४, १,५, २; ¶५, १, ८,५;
२, ३, २;६, १[२]; ९, १; ४, ७,
७[२]; ५, १, ६;६, ६, ३;४[२]; ७,
१६, १$;६,४,१,४;५,२,१[२]†;
७,१,११;१; २,१०,१¶; मै १,
१, ५; ११; २, १३; १८; ३,
१५†; २,७,१६[३];३, ९,१[२];¶;
१०, ७; १२, १; १५, ७;१०;
११; ४,१, ५[२]; १२[३]; ६, ७¶;
११,१; १४, ११; काठ १,४;
१०;३,१;८;४,५†;१६;६,७¶;
१०; ७; १२†; १६; ¶२०, ४;
७; २१, १०[२]¶; ३९, ३[३];४१,
२;५३,६; क १,१०; २,८;१५;
३;५†; ४, ६¶; ¶२१; ६; ९;
†कौ १; ६७;४८४; २, २३९;
४९०;४९२; १०५८$; †जै १,
७,५; ५०,८; ३,२१,४; ३८,४;
६; शौ ४, २३, ४; ६, ३६, १;
१२, १, ६; पै १, ९५, ३; ४,
३३, २; ५, ६, ८; ७, ५, २;
९; ९,२१,५[२]; १७, १, ६;१९,
४,१; –रस्य ऋ १,९८,१;३,३,
११; ६,७,६; खि ५,१०,१; मा
१३,२९;२६,७†; का १४,४,२;
२८; ७,१†; तै †१, ५,११,१;
३; ४, २, ९,६; ¶५,२,३, २;
६, १;९, १; ४, ७, ७; मै २,
७, १७; ¶३, २, ३; ५;७;†४,
११,१[२];१४,९; काठ ४, १६†;
६,१०†;७,१६†; १६,१६; २०,
१¶;७¶;२१,३¶; १०¶; २६,
१¶;४०, ३; ¶क ३१, ९;१८;
४०,४; शौ ४,३६,२;६,७१,३;
८, ९, ६; १०, ५,४३; १६,७,
३; २०, १२७, ७; पै २, २८,
१; ७, ५, ४; ९, २१, ५[४];१०;
१२, ७; १६, १८, ६; १३२,
९; १५०; ७; १७, २४,३;२०,
३६, १;३; –राः ऋ ३,३०, ४;
खि ५,५,७; मा ११, ५८; ६०;
६५; का १२, ५, ९; ११;६,५;
तै ३, २, ८, ५; ४, १, ५, २;
४; ६,१;३; मै २, ७, ६[२]; काठ
१६,५[२];६; पै ९, २३,१५;१९,
४८, ५; –०राः पै १५, ९, ६;
–रात् मा ३३, ६०; का ३२,५,
६; तै ५,५,१;४¶; शौ १,१०,४;
८,२,२७;७,१६; पै १,९,४; ७,
५; १; ३; १६, ५, ८; १३,६;
–राय ऋ १, ५९, ४; ३, २,१;
३, १; ४, ५, १; ६, ८, १; ७,
१३, १; खि ३, १५, १३; मा
७, २५;११, ६६; १४, ७[४];२६,
६[२]; ७[३]; ८[३]; २९, ६०; का ७,
१०, २; १२, ७, १; १५, २,
१[५]; २८, ४, १[२]; ५, १[२]; ६,
१[२]; ७, १[२]; ३१, ५, १; तै १,
४, १३, १[२]; ४, १; ९, १; ३,
४, ३¶; ७;५,१४, १; २१, १;
२२,१; मै १,३,१५[२];४,१३¶;
२; ¶१,२[१२];३[२];¶३,५;¶५,६;
९; ६,४¶;१३; ७, ७;८,१[२]; ९,
१;¶३,१,१०[२]; ३,१०; काठ ४,
५; ¶१०, ३[७];४[५]; ११, ८¶;
¶१२,१;३[२];¶१५,३; ९; १६,
७;१७, १[२]; ¶१९,८; ९[४]; २१,
१०[२]¶; ३८, १२[२]; ४५, १०;
१८;१९; क ३,५;२५,१०[२];३०,
७¶; कौ ३,३,८†; जै २,२,३†;
शौ ६,११९, २; पै १६,५०,८;
१७, २१, ३; –रे ऋ १, ५९,
३; काठ ६,७¶; क ४,६¶; शौ
४,११,७; १८,४,३५; –रेण मै
४, ५,५¶; शौ ६, ८५, ३; ७,
११३, २; पै १३; १०,६; १७,

[a]) सपा. मा १८,६६ अग्निरस्मि इति पाभे. । (तु. सप्र. मा २९,५४ देवरथ इति, पै १,१०५,२ जातवेदः इति च पाभे.) ।
[b]) पाभे. पृ २९३४ *d* द्र. ।
[c]) –०र इति शोधः

२८,१; १९, ६, ३; –रैः मै २, ८, १.

वैश्वानरी– -¶री काठ १०, ३; १९, ९; २१, १०; क ३१, ४; –¶रीः मै ३, २, ५; काठ २०, १; क ३१,३; –रीम् खि ७, ७, ९[a]; शौ ६, ६२, २; ३[b]; पै १९,३०,७[b]; –¶र्या तै५, २, ४, २; ६, ६, ४; काठ ७, १३[3]; २०, २; क ६,३.

वैश्वानर-ज्येष्ठ[c]– -ष्ठेभ्यः मै २, १३, १३; काठ ४०, ५; शौ ३, २१, ६; पै ३, १२, ६.

वैश्वानर-ज्योतिस्[d]– -तिः मा २०, २३; का २२,१, ८; मै ३, ११, १०; काठ ३८,५.

¶वैश्वानर-ता– -तायाम् काठ ८, १३; क ८, १.

¶वैश्वानर-त्व– -त्वात् काठ १९,८.

?वैश्वाशस्त्वा[e] पै २०,९,४.

वैष्टप– विष्टप– द्र.

वैष्णव–, °वी– विष्णु– द्र.

वैसर्जन– वि√सृज् द्र.

१वोढवे, २वोढवै, वोढवै, १वोढृ–, २वोढृ– √वह् द्र.

?वोधारम्[f] पै २,२५,२.

?वोयुधः[g] मै २, ९, ९.

?वौक्षाः[h] पै १३, ४,८.

†व्यं(वि-अं)स[i]– -सः ऋ४, १८, ९; –सम् ऋ १,३२,५[j]; १०१, २; १०३,२; २,१४, ५; ३,३४,३; मा ३३, २६; का ३२, २,९; मै ४,१२,३;१४, ७; शौ २०,११, ३; पै १३,६,५.

?व्यकुड[k]– -°ड मै २,९,९[l].

व्यक्त– √व्यञ्ज् द्र.

?व्यक्षणन्[m] पै १५,५,५.

व्य(वि√अ)ङ्ग्,व्यं(वि-अ)ङ्गयेत् मै ३,३,१०¶[n].

व्यं(वि-अ)ङ्ग[o]– ०व्यङ्ग[p] शौ ५,२२,६; पै १३,१, ८; व्यङ्गः शौ ७, ५८,४[q].

व्यङ्ग्य[r]– -ङ्ग्यः मै ४,६,६¶.

√व्यच् (वधा.), > विच्, व्याचि, विविक्तः ऋ ८,१२, [(६, १५) २४]; ?विविज्मि[s] पै २०, ३६, १[t,u];?विव्यज्मि[s] पै२,२८,१[t,u] ?†विव्यङ्[v] ऋ ७, २१, ६; तै ७, ४, १५, १; काठ ४४, ४; अविव्यक् ऋ ७,१८,८.

विव्याच ऋ ३,३६,४; ८, ८८, ५; मै १,८,८?; १०, १२¶; काठ ३३, ८; ३६, ६; कौ १, ३१२†; जै १, ३२, १०; ४,६,१; विव्यचुः ऋ९,८०,१; विव्यक्थ ऋ ८, ९२, २३; कौ २, १०११†; विव्याच[s,t] मै ४, ११,१[w]; १४,९.

विव्यचत् ऋ १०, ९६, ४; शौ २०,३०,४†; विव्यचन्त ऋ ८, ६,[१५(१२,२४)].

*व्युच्–>व्यचिष्ठ– -†ष्ठम् ऋ २, १०,४; मा ११, २३; का १२,

---

a) वैश्वानारीम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मूको.)।

b) पाभे. पृ २९३४ *j* द्र.

c) विप. (अग्नि-)। वस. पूप. =जाठराग्नि-।

d) विप.। वस.।

e) पाठः? वैश्वानरम् इत्यस्य विशस्त्वा इत्यस्य च परस्परं संकीर्णतया भ्रष्टः पाठः (शोधः पृ २२६८ *j* द्र. [तु. मा ७, २४;१२,११])।

f) वोढारम् इति शोधः स्यात्।

g) विप. [*आयुध-योधिन्- (शूलिन्- [रुद्र-])]। शोधः पृ २५८० *a* द्र.। h) पाठः? तु. सपा. शौ४,३७,५ वः प्रेङ्खाः इति द्वि-पदः पाभे.।

i) व्यप. (विच्छिन्न-स्कन्ध- [असुर-])। वस.।

j) विप. (*मेघमेहाऽवरोधक- [वृत्र-])। *वृध्– (जल- [तु. वन्–, √उद्,न्द् प्रमृ.])+(√*वंस 'वन्वे' > भावे) *वंस– > वस. *वृध्वंस– > *वि(धं>हं>)ध्वंस– > यनि. इति (वैतु. वें. GW. प्रमृ. व्यप. इति [तु. *i*], ?GRV. विप. इति, सा. क्रिवि. इतीव?)।

k) विप. (रुद्र-)। व्यु.?। l) पाभे. पृ २८३२ *c* द्र.।

m) वैप ४,२३२३ *c* द्र.। लङि <वि√अक्ष् इति?।

n) सपा. काठ २१,१० विचालयेत् इति पाभे.।

o) विप. (अङ्गहीन-, विकृताङ्ग- [तक्मन्-, सर्पदष्ट-पुरुष-])। वस.। p) स्वर-कृते तु. पृ १५८४ *a*।

q) पाभे. पृ २८३१ *l* द्र.।

r) विप. (अध्वर्यु-)। स्वार्थे यत् प्र.।

s) धा. व्याजीकरणे =आच्छादने वृत्तिः।

t) सपा. ?विविज्मि<>?विव्यज्मि<> विव्याच (माश्रौ ५,१,५,४० च) इति पाभे.।

u) पाठः? विव्यच्मि इति शोधः (तु. चान्तस्य सतः पाभे.)। w) लिटि उपु१।

v) विव्यचन् इत्यध्यक्षरः शोधः। *°चन् > °चँन् > °*कुङ् > यनि. °क् (पा ८,२,२३)+म° > [संहितायाम्] °ङ् (पा ८,४,४५) इत्येवं *°चन् इत्यत्रोपधालोपानुपाती वर्णविपरिणामक्रमः द्र. (तु. सा. GW. [टि.]; वैतु. सा [तै.], GW. प्रपु१ इति?)।

२, १२; तै ४, १, २, ५; ५, १, ३, ३; मै २, ७, २; काठ १६, २; १९,३$; क ३०,१$; –चे ऋ ५,६६,६.

व्यचस्[a]– -चः ऋ १,३०, ३; ५२, १४; १०, ९२, ४; मा १५, ४; का १६,१,४; तै ४,३, १२, २; मै २,८, ७; काठ १७, ६; ४०, ९; क २६, ५; शौ ४, १९, ६; ६,६१, १; ८, ११, ७; ९; ९, ३,१५; १०,२, २४; २५; १२, १,५३[b]; १३,९, २; पै ५, २५, ६; १५, १, २[c]; १६, ४०, ५; ६१,३; ४; १३३,११; १७, ६, १; १९,१४,७; –चसः शौ १९, ६८,१; पै १९, ३५, २; –चसा शौ ११,४, ८[२]; पै २, ७२, १; १६, ५५-५७, १०.

व्यचस्-वत्– -वती मा ११,३०; का १२,३,३; तै ४,१, ३, २; मै २,७, ३; ३, १, ५; १६, ४[d]; काठ १६,३; १९, ४[२]; क ३०, २[२]; –वन्ता ऋ ६,२५,६; १०, १०५,५; –वान् पै ५, १४, ६.

व्यचस्वती[e]– -तीः ऋ २, ३,[५; १०,११०, ५]; मा २०, ६०; २१, ३४; २८, २८; २९, ३०†; का २२, ६, ६; २३, ४, ६; ३०,३, ५; ३१, ४, ६†; मै ३,११,२; ३; ४,१३, ३†; काठ १६,२०†; ३८,८; शौ ५, १२, ५†; –तीम् मा १३, १७; १४, १२; १५, ६४; का १४, २, २; १५,४, २; १६,७, ६; तै ४,२, ९,१; ३,६,१;४,३,३; मै २,८, १४; काठ ३९,३; ४०,५.

व्य(वि√अ)च्,ञ्च्,व्यञ्चतः[f] पै ८, १९,१०; व्यचन्ति शौ ४,२७, २; पै ४,३५, २; वि॒···अचथः ऋ ५,७८,६; व्यचस्व शौ ३, ३,१[g].

वि···अच्यते पै १९,३१, १५[h]; वि॒···अच्यसे[h] शौ ६, ४९, २.

व्य(वि-अ)च्यमान– -नः मै ४, २,८¶; –नम् मा १३,४९; का १४,५,३; तै ४, २, १०, २; मै २,७,१७; काठ १६,१७; क २५, ८; शौ १८,४,३६; पै ५,४०,८.

*व्यच्– √व्यच् द्र.

?व्यचलु[i] पै ८,२,६.

व्यचस्–,व्यचस्वत्–, व्यचिष्ठ– √व्यच् द्र.

व्य(वि√अ)ज्,वि॒···अजथ,वि॒(अजथ) ऋ ५,५४,४; व्यज पै ९,११,४.

व्य(वि√अ)ञ्ज्,ञ्ज्, †व्यं(वि॒-अ)ञ्जते ऋ १,६४,४; ७,७९,२; ९,८६, ४३; कौ १, ५६४; २, ९६४; जै १, ५७, ११; ४, २०, ८; शौ १८, ३,१८; व्यनक्तु पै ६, ६,५-७; व्यञ्जन्तु पै ५,२२, ५. व्यानञ्जे ऋ १,८७,१.

†व्यं(वि॒-अ)ज्यते ऋ १०,८५, २८[j]; शौ १४,१, २६; पै १८, ३,५.

व्यं(वि॒-अ)क्त,क्ता– -क्तः ऋ ९,७१, ७; मा १९,८७; का २१,६, ८; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; –†क्तम् ऋ १०,१४,९; १२७, ७; मा ३५,१; का ३५, ४, २; शौ १८,१,५५; पै १,४७,२?$; –†क्ता ऋ ७,७७,३; ८,५६,४; १०,८६,५; खि ३, ८, ४; शौ २०, १२६, ५; पै १, ६६,१$; –†क्ताः ऋ ७, ५६, १; खि २, १४, १; कौ १, ४३३; जै १, ४२, ७; –क्ताम् ऋ १०, ८५, २१[k].

व्यक्ता(क्त-अ)व्यक्त-पर[l]– -रम् खिसा ३३,१३.

व्यु(वि-अ॒)ञ्जन[m]– -नम् ऋ ८, ७८, २; –नस्य पै ११,२,१३.

व्युत्– √वी द्र.

व्य(वि√अ)त् > †व्यु(वि-अ॒)ति[n]– -तीन् ऋ ८,६९,१३; शौ २०,

a) भाप. (विस्तार-), नाप. [*अन्तरिक्ष- (ऋ १०, ९२,४ ⌊धा. *मध्यभावे वृत्तिः⌋)]।

b) विप. (*मध्यम- ⌊अन्तरिक्ष-⌋)। √म्यक्ष् इत्यस्य पर्यायस्य सतः धा. *माने वृत्तिः (वैतु. w. धा. विस्तारे वृत्तिरिति कृत्वा भाप.)।

c) पाठः?। सपा. तै ४, ४,१२,१ मै ३,१६,४ काठ २२,१४ वातः इति पाभे.। d) पाभे. पृ २९४० *b* द्र.।

e) विप.। f) पाभे. पृ २८९२ *k* द्र.।

g) पाभे. पृ१५४४ *e* द्र.। h) पाभे. पृ २८३८ *a* द्र.।

i) व्यालकः, च इति द्वि-पदः शोधः? (तु. सपा. शौ ५,१३,७ ?विलिगी च ⌊शोधेन =व्यालिकश् च⌋ इत्यणीयानिव पाभे. ⌊तु. यस्था. टि. अपि⌋)।

j) 'यदि (वध्वासङ्गात् पत्युः) नीललोहितं (*=°त्यं ⌊भाव-प्रधानो निर्देशः⌋) भवति, (तदा तस्य) कृत्या (*कृत्यया आसक्तिः (समागमोऽभूदिति) व्यज्यते (लक्ष्यते)' इति वा. (तु. ⌊अंशतः⌋ वें. GRV., ?W., ?WI., ORN.?; वैतु. सा. GW.-प्रभृ. <वि√अञ्ज् इति)।

k) पाभे. पृ १८६९ *h* द्र.। l) द्वस. > पंस.।

m) नाप.। करणे ल्युट् प्र.।

n) नाप. (विविधगतिमत्- ⌊अश्व-⌋)। गस. उप. इन् प्र.।

९२,१०; -तीनाम् ऋ ४,३२, १७.
?व्यतनोमि पै १,११२,४.
?व्यतरन्तीम् पै १७,१५,८.
व्य(वि-अ)ति√चर्, व्युत्यचरन् मै ४,२,१३¶.
व्य(वि-अ)ति√या, वि···अतियाति ऋ ९, ९७,[(८५,५)५६].
व्य(वि-अ)ति√शी,व्यत्यशयत् काठ ३४,७.
व्यतिशये काठ ३४,७.
¶व्य(वि-अ)ति√ष(<स)ञ्ज्,ञ्ज्, व्युतिषजति तै ६, ६, ४, २; मै २, ३, ७; ४, ४, ६; व्यतिषुजति मै ४, ७, ५; व्युतिषजेत् तै ६, ६,४,२;३;५, ४; काठ १२,५; २३, ९; क ३६, ६; व्युत्यषजन् मै ४, ७, ५.
व्युतिषज्यन्ते तै ७,४,३,६.
व्युति-षक्त,क्ता[a]- -क्ता ¶तै ७,४, ३,५; -क्ताः तै ६,२,६,३¶;७, ४, ३, ५.
व्यति-षङ्ग[b]- -ङ्गम् काठ १४,६¶[c].
व्यति-षुजत्- -जन् मै १, ११, ६¶[c].
व्य(वि-अ)ति√हृ >¶व्यति-हार[b]- -रम् काठ ३०,२; क ४४, २; ४६,५.
¶व्य(वि-अ)ती(ति√इ), व्यतीतः काठ २८, २; क ४४, २.
?व्यतीन्[d] ऋ १, १५५,६.
?व्यतुलिमाम् पै १७, १५, ८.
¶व्य(वि-अ)त्य(ति√अ)स् (क्षेपणे) >व्यत्या(ति-आ)स[b]- -सम् तै २,३,६,२;७,४.
¶व्य(वि-अ) त्यू (ति√ऊ) ह् (प्रापणे), व्यत्यूहेत् काठ २७, ५; क ४२, ५.
√व्यथ्, > थि, व्यथते मै १, ४, ११²¶; व्यथते ऋ ५,३७, ४; ५४,७;६,५४,३; काठ ३७,११; १६; पै ८,९,७[e]; व्यथेते ऋ ३,५४,८; मै २,७,७; ३,१,९; व्यथन्ते ऋ १०, १०७, ८; व्यथन्ताम् शौ ४, ४०,१-८.
व्यथिषत्[f] मा ६, १८; का ६, ४, २; व्यथिष्ठाः शौ १२, ३, २३[g];१४,१,४८[h]; १९, ३३,५; पै १२,५,५; १४, ३, ९; व्यथः पै ७, ९, २[i]; व्यथिष्महि शौ १२, १, २८; पै १७, ३,९.
व्यथुय शौ १३, १, ३१; व्यथय >या ऋ ६, २५, २; मै ४, १४, १२†; पै १८, १७, १०; व्यथयीः शौ ५, ७,२[i].
व्यथ(त् >)न्ती- -न्ती पै १६, १४३, ६[j].
†व्युथमा(न >)ना- -नाम् ऋ २, १२, २; शौ २०, ३४, २; पै १३, ७, २.
†१व्युथि[k]- -थिः ऋ ४, ४,३[l];५, ५९, २; ६, २८,३[m]; १०,३१, १०;८६, २; मा १३, ११[l]; का १४, १,११[l]; तै १, २,१४,२[l]; मै २, ७, १५[l]; काठ १६,१५[l]; क २५, ६[l]; शौ २०, १२६,२.
२व्यथि[n]- -थिः शौ ४,२१,३‡[m]; ६,३३,२[o,p].
व्यथित, ता[q]- -तः मै ४,९, १२[r];

[a]) विप. (ओषधि-, स्तोम-)। गस.।
[b]) क्रिवि.। घञन्तम्।
[c]) सपा. °षङ्गम्<>°षुजन् इति पाभे.।
[d]) पाठः? तु. पृ २९९३ *a*।
[e]) 'ब्रह्मणा (मन्त्रेण) *अपानम् (क्रिवि. =रक्षणराहित्येन तत्कृतगोपनं विना) अभि-चरन् पुरुषः व्यथते' इति वा.। पृ ३७२ अभ्यपान-> -नम् इति कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः।
[f]) सपा. मै १,२,१७ अव्यथिषे इति, काठ ३, ७ क २,१४ अव्यथिष्यै इति च पाभे.।
[g]) मा व्यथिष्ठाः> सपा. पै १७,३८,२ संचरन्ताम् इति पाभे.। [h]) सपा. पै १८,५,७ व्यधिष्ठाः इति पाभे.।
[i]) सपा. व्यथः<>व्यथयीः इति पाभे.।
[j]) सपा. शौ १२,७,१५ निपतन्ती इति पाभे.।
[k]) विप. (गो-, नौ-)।
[l]) विप. (अघशंस- [शत्रु-])। 'कोऽपि व्यथिः (शत्रुः) अग्निं धर्षितुं न क्षमते। अतोऽसौ अदब्धः एव सन्' इति पूर्वार्धे संवन्धः द्र.।
[m]) सपा. व्युथिः<>व्यथिः इति पाभे.।
[n]) =१व्युथि-। किः प्र. इति ततो विशेषः।
[o]) '(इन्द्रः, [अ-धृष्-] >)°षे न आदधृषते। (असौ *शुव->)°वः (वीरः[इन्द्रः]) धृषितः (तु सन्) धृषाणः (भवति)। पुरा यथा (सदा, पूर्वथा,*श्रव->) °वः (वीरः =शवः [इन्द्रः]) धृषितः सन् व्यथिः (भवति धृषते [परम्]) इन्द्रस्य (शुवस्->) शवः (वीर्यम्) अ-धृषे न (कदापि) भवति' इति वा.।
[p]) व्यथिः श्रवः>सपा. ऐआ ५, २,१ अतिव्यथिः इति पाभे.।
[q]) विप., भाप. (मा ५,९)।
[r]) =सपा. तैआ ४, २०, २। माश्रौ २, ५, ४, २४ हरिवः इति, माश्रौ ४,४,३९ ह्वरितः इति च पाभे.।

-तम्[a] का ५,३, १; तै १,२, १२,१; ६,२,७,२; मै १,२, ८; ३,८,५; काठ २, ९; २५, ६; क २, ३;३९, ३; -तात् मा ५, ९[a]; -¶तान् तै ६,२,७,२; मै ३, ८,५; काठ २५,६; क ३९,३.
व्युथिस्- -थिः ऋ ६, ६२, ३[b]; ८, ४५,१९[c].
व्य(वि√अ)द्, व्यं(वि-अ)दन्ति ऋ १,१०५, [८; १०, ३३, ३].
?व्यद्वतु पै १६, ७१, ३.
व्यद्वर्- -रा पै १९, २०,५[d]; -राः शौ ६, ५०, ३[e].
?व्यद्व(र>)री[f]- -री शौ ३, २८, २.
√व्यध् √विध् (वेधने) द्र.
व्यध्व,ध्वा[g]- -ध्वायाः शौ ४, ४०, ६[h]; -ध्वे[i] शौ १३, २,३१; पै १८,२३, ८.
व्यं(वि-अ)ध्वन्[j]- -ध्वनः ऋ १, १४१, ७.
¶व्य(वि√अ)न् (प्राणने),व्यं(वि-अ)निति[k] तै ३, ३,४, ३; ६, ६, १०, २; व्यं(वि-अ)न्यात् तै ५, ५, ५ २.
†व्य(वि-अ)नत्[l]- -नत् ऋ १०, १२०, २; खि ४, ५, १५[m]; कौ २, ८३४; जै ४, ५, ६; शौ ५, २, २; २०, १०७, ५; पै ६, १, २.
व्या(वि-आ)न[n]- -नः ऋ १०,८५, १२; मा १८, २; २२, ३३; का १९, २, २; २४, २०,१; तै १, ७, ९, २; ४, ७, १, २;१०,२; ५, ५, ५, २¶; ¶६, ४,४, १; ६, ४; ७, ३, ३, १¶; १२, १; मै १, २, १७; २, ११, २; ¶३,४, ४; ६, ३; ¶४, ५,४; ५; ६[४]; ९; ६, १; ९; काठ ३, ७; ११, २; १८, ७; १९, ११; २१, १२; २२, ८; २३, १;२७, २; ३१,६; ३५,५; ३७,१; १५; ४०, ५;४३, २; क २,१४;२८, ७;-३१, १¶; ¶३५, २; ७; ४२, ३¶; ४७, ६¶; ४८, ६; शौ १४,१,१२†; १५,१७,१-७; १८, २,४६; १९, ५१,१; पै ५, १५, ८; १८,२, १†; -नम् मा १४,८; १७; १९,९०; का १५, २,२; ५,१; २१, ६,११; तै ३, १,८, १; ४, ३, ४, ३; ६, २; ४, ७, १; ५, ५, ५, ३¶; ६, १, ९,७¶;४, ४,१¶;७,५,१९, २; मै १, ३, २; २, ८, २; ३; १३, ३; ३, २,४¶; ११,९; ४, १, ७¶; ५, ४¶; ६, ९¶; ८, ७; काठ ३, १०; १७,१;३;२१, ३; २७,२; ३; ३१, ५; ३८,३; ३९, ८; ४५, १५; क २, १७; २५,१०; २६, २; ३१, १८¶; ¶४२, २; ३;४७, ५¶; शौ १०, २,१३; ११, ७,२४; पै २, ८०, १; १०, १२,४; १६,६०,

a) सपा. व्यथितम् (आपश्रौ ७, ३,१४ माश्रौ ७, ३,१ माश्रौ १,७,३,१५ च) <> व्यथितात् (माश ३,५,१, ३० च) इति पाभे.।
b) सस्थ. ?धियः > धियुः [ष१] इति, ?श्रयुध्यै > श्रयुध्यै इति च शोधौ द्र.। '(हे अश्विनौ) ता (तौ युवां) धियः (*स्तोतुः) दाशुषः (यजमानस्य) मर्त्यस्य व्यथिः (कष्टं) परि (यथा मा भूत्तथा कृत्वा) *श्रयध्यै (परिग्रहणार्थम्) अरध्रम् (*अमन्दं) वर्तिः (*धनम्) अश्वैः ऊहथुः' इति वा.।
c) 'यच्चित् (यत् किमपि) व्यथिः (*कष्टं) जगन्वांसः (प्राप्तवन्तः [वयं]) ते (*तुभ्यम्) अमन्महि (*स्तुतिमकार्ष्म)' इति वा.। d) *भिषज्-वर- > [सं२] -रा इति शोधः (तु. मूको. यज्वरा इति)।
e) विप. (कीटादि-)। शोधः पृ २६१३ *i* द्र. (तु. मूको., RW. प्रमृ.। वैतु. शंपा. सात. W. यनि. < वि √अद् इति)। f) विप. (यमिनी- [गवादि-])। पाठः? पपा. अनु शंपा. सात., ?W. यनि. < वि √अद् इति, व्युध्वरी- इति मत्वा PW. प्रमृ. < √व्यध् इति, सा. < वि + अध्वन्- वा वि + अध्वर- वेति।
g) नाप. (वियत्-, आकाश-), विप. [*h* द्र.]। वि-युत्- > स्वार्थे *वियद्-मय- > *वियद्म- > यनि.। वि-अ° इति पपा. अनु सा. वि + अध्वन्- > बस. समासान्तः अच् प्र. इति। h) विप. (वियत्-संबन्धिनी- [दिशा-])। शेषं *g* द्र.। i) 'व्यध्वे (वियति) प्रयतः (आततः बद्धः [इव])' इति वा. गगनविहारी विष्णुः (सूर्यः) स्तुतः (तु. ऋ १, २२,२०)। सा. [माश ६,३, ३,५], वैप४ प्रमृ. = अर्धमार्ग- इति।
j) विप. (*क्रान्त-पथ- [अग्नि-])। वि- + अध्वन्- > बस. यनि.। '(देवानां तर्पणाय तादृशस्य सतोऽग्नेः) पत्मनि (गमने) आ (कप्र.) रजः (धूमरूपं [जायते])' इति वा.। k) तु. सस्थ. टि. अभि।
l) नाप. (जगत्)।
m) सपा. खिसा २९,१४ व्यानत् इति पाभे.।
n) उदान- इत्यनेन सन्यायता द्र.।

७; १५५, ५; १८, २६, २; –नस्य मै ३, १०, ३[२]¶; –नाः मा १७, ७१[a]; का १८, ६,७[a]; काठ ७,३[a]; १८,४[a]; क ५,२[a]; २८, ४[a]; शौ १५, १५, २; पै १७, २९, १६; –नात् मै २, १३,३; काठ ३९, ८; –नाय मा १, २०; ७, ३; २७; १३, १९; २४; १४, १२; १४; १५, ५८; ६४; २२,२३; २३,१८; का १, ७, ४; ७, १,३; ९, १, १;१४, २, ४; १०; १५, ४,२; ३;१६, ७, १; ६; २४, ९, १; २५, ५, १; तै १, १, ६, १; २, ६, १; ३, २, ३, १;५,८,१;४,२,९,१; ३, ६, १; ४, ३, ३; ५, ५, ५, ४¶; ६, १,९,७¶; ७, १,१९, १;४,२१,१; ५, १३, १; मै १, १, ७; ३, ३५; २, ७, १६[२];८, १४[२]; ३, १२,९;२०; ४,१,७; काठ १, ६; ४, १; १७, १०[२]; २७, २; ३१, ५; ३९, ३; ४०, ३; ५; ४१,१०; ४४, १०;४५, ९[२]; ५१, २; क १, ६; २६,९[२]; ४२, २; ४७, ५; शौ ५, ४,७[b]; ६, ४१, २; –¶नेन तै १,७,२, १; २; ५, ५,५,३; ६,४,६,४[२]; काठ २७, २; ३; क ४२, २;३.

व्यान-दा– –दाः मा १७, १५; का १८, १,१५; तै ४, ६,१, ५; मै २,१०,१;१३,१६; काठ १७, १७;२१, ७; ३९,९; क २८,१.

व्यान-दृह्– -दृक् तै ७,५,१९, २; काठ ४५,१५.

व्यानो(न-उ)दान– –नौ शौ ११, १०, ४; २६; पै १६, ८५, ४; ८७,६.

व्य(वि-अ)भि√चर्, व्यभिचरते मै १,५, ११¶; ¶व्यभिचेरते मै १, ८, ४; काठ ६, ४;क ४, ३; व्यभ्यचरन्त काठ १०, ७; २५, ९¶; क ४०,२¶.

व्ययन– √वी(वि√इ(गतौ) द्र.

?व्यरुजः[c] पै ५, १३,६.

व्य(वि√अ)र्द् (हिंसायाम्)> र्दि, वि···अर्दय ऋ २, २३, १४; †वि···अर्दयत् ऋ १, १८७,१; मा ३४, ७; का ३३,१, २; काठ ४०,८; पै ६,१६,१.

व्यृधुक– व्यृ(वि√ऋ)ध् द्र.

व्य(वि√अ)र्प् (गतौ), †वि···अर्पति ऋ ९, ६१, १७; कौ २, २४०; जै ३, २१, ५; वि···अर्पसि ऋ ९,६७,५; ८५,[५ (९७,५६)]; वि (अर्पसि) ऋ ९, ६७, ५[२]; †वि···अर्पन्तु ऋ ८, ८९, ४; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; जै ४, २३, ३.

†व्यं(वि-अ)ल्क(श>)शा[d]– -शा ऋ १०, १६,१३; शौ १८,३,६.

व्य(वि-अ)व√गच्छ्, व्यवगच्छेते काठ २७, ५¶; २८, १; क ४२, ५¶.

व्य(वि-अ)व√गृह् >व्यव-गृहीति[e]- -त्यै काठ ८, ४[२]¶; क ६,९[२]¶.

व्य(वि-अ)व√तन्, व्यवतनोति मै ४, ४, २¶.

व्यव-तत– -तन् मै ४, ४, २¶.

व्य(वि-अ)व√द्रु, ¶व्यवद्रवेयुः काठ २५, ३; क ३८, ६.

व्य(वि-अ)व√धा, व्यवदधाति मै ३, ४, ४¶; काठ २१, १२; व्यवदध्यात् मै ४, ३,५¶; काठ १२, ८.

व्यव-धाय मै २,५,९¶.

व्य(वि-अ)व√धू, व्यवधूनुते काठ ३७, ११; व्यवधून्वीत काठ ३७, ११.

व्य(वि-अ)व√क्लि, व्यवक्लिनाति मै ४, ८, १¶.

व्य(वि-अ)व√शम्>व्यव-शान्त– -न्तेषु मै १, ८, ६¶.

व्य(वि-अ)व√सृज्, वि···अवासृजत् पै १५, ३, ७[f].

व्य(वि-अ)व√सृप्, व्यवसर्पति तै २, ३, ९, २¶; ¶काठ २८, ८; २९,१०; ¶क ४४, ८; ४६, ३; व्यवासर्पत् मै ३,७,४¶.
वि···अवासृपत् शौ१९,४४,७[f].

व्य(वि-अ)व√सो > सायि, व्यवसाययति तै २, १, ८, ५¶; व्यवसाययात् मा ३,५८; का ३, ८, २; तै १, ८,६, २; मै १, १०,४; काठ ९, ७; क ८, १०.

व्य(वि-अ)व√स्रंस्,व्यवस्रंसेयाताम् काठ ३०, ५.

व्य(वि-अ)व√स्रु > स्रावि, व्यवस्रावयेत काठ २८, १¶; क ४४, १¶.

---

a) =सपा. माश ९,२,३, ३२। तै ४,६,५,२ मै १,५, १४[२] आपश्रौ ६,२५,१० अपानाः इति पाभे.।

b) सपा. पै १९,११,२ अपानाय इति पाभे.।

c) तु. पै १४,३,१०।

d) विप. [*बहुविरोह-वती- (पाक-दूर्वा- [तु. वै. सा.; वैतु. PW. GW. GBV. वीरुद्-भेदे नाप. इति ?])]। वि+वल्कश– [विरोह- (< √*वल्क् [= *√वृध्] 'वृद्धौ')] >बस. यनि.।

e) भाप.।

f) सपा. °सृजत् <> वि···अवासृपत् इति पाभे.।

?व्यवहतो (त-उ) पजनन्त्सन्त्[a] मै ४, २, २.

व्य(वि-अ)व√हृ > व्यव-हार[b]- -रम् काठ २८, २.

व्यवाट् वि√वश् (दीप्तौ) द्र.

व्यवाट् वि√वेष् (गतौ) द्र.

व्यवात्, व्युवात वि√वा द्र.

व्यवात्[c] शौ ८,१,२१, पै १६,२, ११.

व्यवा(वि-अव√अ)न्, व्यवानेत मै ४, ७, ७[2]¶.

व्यवे(वि-अव√इ), व्यवैति मै ४, ४, ५¶; पै ७, ११, ५[d]; व्यवयन्तु, वि(अवयन्तु) पै २, ५८, ५; ¶व्यवेयात् मै १,८,६; काठ २०, ८; क ३१, १०.

व्य(वि-अ)वे(व√ई)र्, व्यवैर्यत, वि···अवैर्यत तै ७, १, ५,४¶.

व्यवो(वि-अव√उ)क्ष्, व्यवोक्षति[e] मै ३, ३, ६[6]¶.

व्य(वि-अ)श् (व्याप्तौ), ‡व्य(वि-अ)शेमहि[f] मा २५, २१; कौ २, १२२४; †व्य(वि-अ)शेम ऋ १, ८९, ८[1]; का २७, ११, ८[1]; मै ४, १४, २[1]; काठ २९, २[2]$; ३५, १; क ४५, ३[2]$.

वि···अश्युः ऋ १, ७३,५; ९; पै ४, १४, १५; †वि (अश्युः) ऋ १, ७३, ५; मै ४, १४,१५; व्य(वि-अ)शीय मै ३, ११,१०[g].

¶व्य(वि-अ)श्नोति मै ४,५,३; ६, ८; काठ २५, ६; ३६, १२$; क ३९,४ वि···अश्नोति ऋ १०, ६४, १५; व्य(वि-अ)श्नुतः ऋ ८,३१, ⌊(१,९३,३) ८ (१०,८५,४२)⌋; व्य(वि-अ)श्नवत् ऋ १, ९३, ⌊३ (८,३१, ८; १०, ८५, ४२)⌋; ९, ६६, २०[h]; तै ५,७,२,१; मै ४,१४, १८†; शौ १९, ५५, ६[i]; ‡वि···अश्नुवातै[j] पै १, १०९, ३; व्य(वि-अ)श्नवथ[k] ¶तै ६,२,७, १; ८, १; ¶व्यश्नवाथ[k] काठ २५, ६[2]; क ३९, ३; ४; ‡व्यश्नुताम्[l] शौ १४, २, ६४; पै १८, १३, ३; व्य(वि-अ)श्नुहि ऋ १, ५४, ९; ८, ४५, २२; †कौ १,१६१; २, ८१; ६६२‡[h]; †जै १, १७, ७; ३ ८, ७; ५५,३‡[h]; ४,२२,४‡[h]; शौ २०, २२,१†; वि···अश्नुहि ऋ ८, ८२,६; †व्यश्नुतम्[l] ऋ १०,८५, ⌊(१,९३,३; ८, ३१, ८) ४२⌋; शौ १४, १, २२; पै १८, ३, १; व्य(वि-अ)श्नवै मा १९, ३७; २०, २३[g]; का २१, ३,८; २२, १, ८[g]; मै ३,११, १०; काठ ३८,२;५[g].

व्या(वि-आ)नशे शौ १३, १, १६[m]; व्यानशे ऋ ९,८६,१५; शौ ३, ७, ६[n]; ५,७, ९; पै ७, १९, ४; व्या(वि-आ)नशुः ऋ ८, १२, १९; २०; २१;९,२२, ३; ५; व्यानशुः तै ५, ७, ७,३; काठ ४०, १३.

व्य(वि-अ)शन°- > वैयशन[p]- -नः[q] मै १,११,३; काठ १४,१२; क २९,१; -नाय काठ १४,१[q].

व्य(वि-अ)शिनय- -यः[r] तै १, ७,९, १; ४,७,११,२.

व्य(वि-अ)श्नुविन्- -विने[r] मा २२, ३२; का २४,१९,१.

---

a) पाठः ? अभि (अव-हत- ⌊अपघात-⌋ + उपजनस्- ⌊उत्पत्तिः⌋ > षस.) *अवहतोपजनस्- > -नः (द्वि१), असत् (अभिभवतु) इति त्रिपदः शोधः (तु. मूको. व्य° इति पाभे.)। b) क्रिवि. (पर्यायेण)। घञन्तम् वा PW. प्रमृ. णमुलन्तम् इति वा।

c) (√विश् ⌊√वश्⌋ 'दीप्तौ' > कर्तरि) विश्- ⌊*उषस्-⌋ > प्र१) विट्, (√भा >) अभात् इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. सा. W. वि√वस् 'दीप्तौ' > लङि प्रपु१ इति ?)।

d) सपा. ऋ १०,१६२,४ विहरति इति पाभे.।

e) सपा. तै ५,४,५,२ काठ २१,७ अवोक्षति इति पाभे.।

f) सपा. व्यशेमहि <> व्यशेम (तैआ १,१,१; २१,३ आपश्रौ १४, १६,१; १९,३, ७[2] वाश्रौ ३, २, ७, ८० हिश्रौ १३,८,३३[3]; १५,५,१ माश्रौ १,१,२१ अप्राय ६,१ नृपू २,१५ च) इति पाभे.।

g) सपा. व्यशीय <> व्यश्नवै इति पाभे.।

h) सपा. कौ २, ६६२ जै ३, ५५, २; ४, २२, ४ व्यश्नुहि इति पाभे.। i) व्यश्नवन् इति LR. शोधः।

j) सपा. ऋ ६,७४,१ प्र···अश्नुवन्तु इति पाभे.।

k) सपा. व्यश्नवथ <> व्यश्नवाथ इति पाभे.।

l) सपा. व्यश्नुताम् <> व्यश्नुतम् (आपमं १, ८,८;११,१० च) <> कौसू ५,१; २ व्यश्नवत् <> आमिगृ ३,२,७ : ७ व्यश्नुवत् <> पागृ ३,२,२; ३,६ व्यश्नवै <> आपश्रौ ५,१६,१ व्यानशे इति पाभे.।

m) सपा. पै १८,१६,६ समानशे इति पाभे.।

n) सपा. पै ३, २,५ अभ्यानशे इति पाभे.।

o) नाप. (प्रजापति-)। p) प्रागदीव्यतीयः अण् प्र.।

q) पाभे. पृ २८७० q द्र.। r) पाभे. पृ २८७० n द्र.।

व्यु(वि-अ)श्यत्[a]- -श्यन् मै १,११,३[b].

व्यष्टि- -¶ष्ट्यै[c] काठ १८, १९; क २९,७.

व्य(वि√अ)श्(भोजने), व्यँ(वि-अ)श्नते ऋ ९,५१, ३[d]; व्याँश्नात् शौ २,२७,४; पै २,१६, ३; ७, १२,८.

‡व्याँशत[d] कौ २, ५७६; जै ३, ४७,२.

φव्य(वि-अ)श्नात्[e]- -नाः कौ १, ५५५‡[f]; जै १,५७,२‡[f].

?व्यश्रोत्[g] खि ५,७,१५.

†व्यँ(वि-अ)श्व[h]- -श्वः ऋ ८,९,१०; २३, १६; शौ २०, १४०, ५; -श्वम् ऋ १,११२,१५; कौ १, १७२§[i]; जै १, १८, ८§; -श्वान्[j] ऋ ८, २४, २९; -श्वेभ्यः[j] ऋ ८,२४,२८.

†वैयश्व[k]- -॰श्व ऋ ८,२४, २३; शौ २०, ६६,२; -॰श्व ऋ ८,२३,२४; -श्वस्य ऋ ८, २६,११.

†व्यश्व-वत् ऋ ८, २३, २३; २४, २२; २६,९;९,६५,७; शौ २०, ६६,१.

व्यँ(वि-अ)श्वन्[l]- -श्वने काठ १४, ९[b].

व्यँ(वि-अ)श्वस्[m]- -श्वान्[b] काठ १८, १२; क २९,१.

व्यँ(वि-अ)ष्ट(क>)का[n]- -का तै ७,५,७,१¶; काठ ३३,७.

व्य(वि√अ)स् (क्षेपे), वि···अस्यति पै १९,३६,१२; व्यस्यथ ऋ ५, ५५,६;व्यस्यामि,वि···अस्यामः पै १९,२६,९; व्यस्यतु पै ६, २२,२२;२०,२६,५;व्यँ(वि-अ)-स्यतात् का ३,२,७[o];व्यँ(वि-अ)-स्यताम् खि ३, १६, ४[p]; मा १७, ६४[o]; का १८, ५, १५[o]; तै १,१,१३,१[o]; ६,४, २[q]; ४, ६,३,४[o]; मै १,१,१३[o]; ३, ३, ८¶[o]; काठ १, १२[o]; १८,३[o]; २१,८[o]; क २८, ३[o]; व्यस्यन्तु पै ९,६,९[q]; व्यँ(वि-अ)स्य शौ १२,३,१८; पै ६,२२,२४; १४, ३,७; ८; १०;१७, ३७,८; व्यँ-(वि-अ)स्यतात् शौ १०, ४, ६; पै १६, १५, ६; वि··· अस्यतम् शौ ३, २५, ६[p];

व्याँ(वि-आ)स्यत् ऋ ४,३०,२०; १०, १३८, ३; ४; व्याँस्यः खि ५, १४,२[r]; शौ २०,१२८,१३.

व्याँ(वि-आ)से ऋ ७, २०, [३ (१०, २९, ८)]; व्यँ(वि-अ)सन् ऋ ४,३, ११; व्याँ(वि-आ)स्यत मै ३,१, ४¶[s]; व्याँ(वि-आ)स्यत् शौ १३,१,५[t]; काठ ३९,१[u].

व्यँ(वि-अ)स्त- -ँस्तः ऋ १, ३२, ७; पै १३, ६, ७; -स्तम् ¶तै १,७,१,४; ७,४,८,१.

व्यस्त-के(श>)शी[v]- -श्यः शौ ८,१,१९; पै १६,२,८.

व्यु(वि-अ)स्यत्- -स्यन् ऋ १०, ६७,३; मा ११,४७; का १२,४, ११; तै ३,४, ११, ३‡; ४, १, ४,४; ५,१,५,९; मै २, ७, ५; ४,१२, ६‡; काठ १६, ४; २३, १२; शौ २०,९१,३‡.

व्यस्यन्ती- -न्ती पै ४, १०,५.

?व्यस्य पै १,६६,१.

?व्या[w] पै २,५८,४.

---

a) नाप. (संवत्सराभिमानिन्- [प्रजापति-])।

b) पाभे. पृ २८७० *n* द्र.।

c) सपा. मै ३,१,१ व्याप्त्यै इति पाभे.।

d) सपा. व्यँश्नते <> व्याँशत इति पाभे.।

e) विप. (भोजनहीन- [अरि-])।

f) तु. पृ २८७१ *h*।

g) शोधः पृ २४१८ *c* द्र.। पृ २९१३ < वि√श्रु इति निर्देशो नेष्टः। h) व्यप. (ऋषि-)। वस.।

i) सपा. शौ ७,५७,२ विश्वम् इति पाभे.।

j) बहु. < वैयश्व-। k) अपत्यार्थे अण् प्र.।

l) नाप. (प्रजापति-)। वस. उप. भाप. √अश् 'व्याप्तौ' + वनिप् प्र.।

m) उप. वसुः प्र. इति पूर्वतो विशेषः।

n) नाप. (कृष्णपक्षीय- तिथिभेद- [प्रतिपद्-])। वि + *अष्टक- [=चन्द्र- (< √अश् '*दीप्तौ' [वैतु. अन्ये व्याप्तौ])] > वस. यनि.।

o) सपा. व्यँस्यतात् <> व्यँस्यताम् इति पाभे.।

p) सपा. व्यँस्यताम् <> वि···अस्यतम् इति पाभे.।

q) √नश् 'अदर्शने' > नैप्र. यनि. इति कृत्वा तत्परः शोधः (तु. छन्दः)।

r) °स्यः इति पाठः? यनि. शोधः।

s) सपा. काठ १९,३ अपहते इति पाभे.।

t) सपा. पै १८,१५,५ व्यस्यात् इति पाभे.।

u) सपा. पै १४,१,२० व्यस्यात् इति पाभे.।

v) विप. (योषित्-)। वस.।

w) (√व्यध् 'छेदने' > लेटि मपु१) *व्यधाः इत्यध्यक्षरः शोधः। सत्य. ?प्ररस्पस्यू > (प्र√*रश् 'बन्धने' >) *प्र-रश्मस्- (संबन्ध-, ग्रन्थि-) > [सत१]

व्या(वि-आ)√कृ(करणे), व्या··· कृणोति पै १५, १०, ५[a]; व्याकृणोतु पै ४,११,६.
व्याकरोति क ६, १¶; व्या (वि-आ)करोमि शौ १२,२, ३२; पै १७,३३,३; व्या (वि-आ) कुरु तै ६, ४, ७, ३¶; पै २०, २६, ५; व्या(वि-आ)करोत् मा १९, ७७; का २१, ५, ४; तै ६, ४, ७,३¶; मै ३,११,६; काठ ३८,१.
वि···आचकार[b] पै १७,३५,४; व्या(वि-आ)कः ऋ २, ३८, ८; व्या(वि-आ)करम् शौ ७, १२०, ४; पै २०,१९,७.
व्या-कृ(त>)ता- -ता तै ६,४,७, ३¶.
¶व्या-कृत्य काठ ८, ६; क ७, २.
व्या(वि-आ)√ख्या, व्या-ख्याय काठ ९, १४[4].
व्या(वि-आ) √गृ,वि···आ···गृणीषे[c] ऋ ६,३५,५.
व्या(वि-आ) √घृ(क्षरणे) > घारि, ¶व्याघारयति तै ५,२, ७, ५[3]; मै ३, ८, ५; ¶व्याघारयति तै ५, ४,५,१[2]; ६, २,८, ३[2];११, ३; ३, १, ४; मै ३, २, ६[2]; ३,६[3];४,७,२[2]; ¶व्याघारयति काठ २१,७[2]; २५,६[2]; २६, १[2]; क ३९,४[2];४०,४[2]; व्याघारयन्ते काठ २६, १; व्याघारयन्ति मै ३,८,१०; व्याघारयन्ति तै ६,२, ७, १¶; व्याघारयात् मै ३, ८, ५[2]¶; व्याघारयन् मै ३,८,५¶.
¶व्याघार्यते काठ २५,६; क ३९, ४; ¶व्याघार्यन्ते मै ३,८,१०[3]; क ४०,४.
व्या-घ्र[d]- -०घ्र शौ ४, ३,३?[e]; पै २, ८, ३; -घ्रः मा १४, ९; का १५, ३, ३; तै ४, ३, ५, १; ५, ३, १, ५¶; ५, ७, ४¶; २१, २; ६, २, ५, ५¶; मै २, ८, २; ४, ४,४¶; काठ १७,२; २०, १०[3]; ३७, ९; ४७, ११; क २६, १; ३१, १२[3]; शौ ४, ३, १; ८, ४; ३६, ६; ८, ५, ११; १२; १२,२, ४[f]; १९,३९, ४;४६,५; पै २,८,१;२[g]; ५८, ३; ४,२,५; २३,४[h]; ५,१०,३; ६, २२, २१; ७, १०, ४; १६, २८, १; २; १७, ३०,४; -घ्रम् मा १९,१०; २१,३९; का २१, १,९; २३, ४, ११; तै ५, ४, १०, ५¶; मै २, १,९; ३,११, २;७; काठ ३७, ९;१८; शौ ४, ३, ४; ८, ७; पै २, ८, ५; ४ ३, ४; १३, ३, ७; -घ्रस्य शौ १९,४९,४; पै १४,४,४; -घ्राः मा १५, १७; का १६, ४, ५; तै ४, ४,३,२; मै २,१,३¶; ८, १०; काठ १७,९; क २६,८; शौ १२, १, ४९; पै १६, १५०,८; १७, ५,७; -घ्रान् पै ५, १, ८; -घ्राय पै २०,५८, १; -¶घ्रे मै ३, २,६; ४, ४, ४; काठ ३६, १५; शौ ६, ३८,१; ११०, ३; पै २, १८,१; ५, २९, ६; १९, २०, २; -घ्रेण तै ७,३, १४,१; काठ ३५, १५; ४३, ४; -घ्रौ ¶मै १,८, ८; २,३, ९[1]; ४,१[1]; ३, २,३; शौ ६, १४०, १;१२, २, ४३; पै १७, ३४, ४; १९, २०,१;४९,९.
व्याघ्री- -घ्री[j] मै ४,८,३[2]¶; -घ्रीम् पै २०, १८,८.
वैयाघ्र[k]- -घ्रः शौ ८,७,१४; पै १६, १२,४; -घ्रे काठ ३७, ९; शौ ४, ८,४; पै ४,२,५.
व्याघ्र-चर्म[l]- -र्मम् मै ४, ४, ४¶;
व्याघ्र-जम्भन[m]- -नम् शौ ४,३,७.
व्याघ्र-प्रतीक[n]- -कः शौ ४,२२,७.
व्याघ्र-भय- -यम् खि ७,७,१०.

-श्मसि इत्यपि शोधः। 'संबन्धं विच्छिन्धि' इति भावः। पृ १०८७ *e* एतत्परः शोधः द्र.।

[a]) सपा. ऋ ६,७५,५ चिश्चा कृणोति इति पाभे.।

[b]) सपा. शौ १२,२,५५ वि···आविवेश इति पाभे.।

[c]) तु. पृ १६४६ *c*; वैतु. अन्ये गृणीषे <√गृ 'शब्दे' इति च आ इति वि इति च ततः पृथगेवेति च? तु. ORN.।

[d]) नाप. (हिंस्रसत्त्व-भेद-)। < वि-आ √घ्रा 'गन्ध-ग्रहणे' इति, वा या [पक्षे] < वि-आ √दा + √हन् वेति या (३,१८ [SEY ३५], Hirt [१,३६५] प्रभृ.)। < वि-आ √घ्र(* √कृ) 'हिंसने' इति मतम्।

[e]) स्वरः? । (पादादौ सं१) व्याघ्रं इति शोधः इति RW., व्यां(वि-आ)घ्र इति वा (तु. पृ १५८४ *a*)।

[f]) RW. PW. प्रभृ. व्याघ्यः इति? (तु. W.)।

[g]) सपा. शौ ४,३,२ दत्वती रज्जुः इति पाभे.।

[h]) °घ्र [सं१] इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ १९,४६,५)। [i]) सपा. काठ १२,१० शार्दूलौ इति पाभे.।

[j]) सपा. काठ २८,४ सालावृकी इति पाभे.।

[k]) विप.। तस्येदमित्यर्थे अञ् प्र.।

[l]) षस. समासान्तः टच् प्र.। [m]) विप. (व्याघ्रादि-दुष्टप्राणिनाशक- [आथर्वण-कर्मन्-])। उस. कर्तरि कृत्।

[n]) विप. (व्याघ्र-स्वरूप- [राजन्-])। उपमाने बस.।

१व्याघ्र-रूप- -पम् मै ४,२,१४¶.
२व्याघ्र-रूप[a]- -पः पै १,४७,१.
व्याघ्र-लोमन्- -म मा १९, ९२[b]; का २१, ६, १३; मै ३, ११,९; काठ ३८,३.
¶व्या (वि-आ) √चक्ष्, व्या(वि-आ) चष्टे तै २, ३,११, २; ५, १,२, १; ६; १०, ५; ६, १, ८, २; काठ ९, १६[४]; ११, ८; २४, ६[३]; ३७, १६; क ३७, ७[३]; व्याचक्ष्व > क्ष्वा मै १,४, १२; व्या(वि-आ)चष्ट मै १,४,१२; व्या(वि-आ)चक्षीत मै १, ९, ६[५]; ७; काठ ९, १४[५]; १५; १६.
व्या (वि-आ) √चर्, व्याचरन्ति पै १९, ४६, १५.
व्या (वि-आ) √तन्, [वि···आ··· ततन्थ ऋ ६, १,[११; ४, ६]; मै ४, १३,६; काठ १८,२०.
व्या(वि-आ) √दा(दाने) > व्या(वि-आ) त्त- -त्तम् मा ३१,२२; का ३५,२,६; तै ७,५,२५,१¶; शौ ६,५६,१;१०,४,८; पै १६,१५, ८; १९, ९, १३; -त्ते शौ १०, ५,४२; पै १, ६३,२; १०,१०, ५; १६, १३२,८.
व्या-दाय काठ ३७,१४.
व्या (वि-आ) √दिश्, ¶व्या-(वि-आ)दिशत् तै १,७, ३, २; २, ३, ६, १; ६,३, १; ६, ६, ८, २;११,१; काठ ८,१३;१०, १०; २९, ७; क ८, १; ४५,८.
व्या(वि-आ)धि- > व्याधित[c]- -तः खिसा २६, २३.
व्याधिन्- √विध् (वेधने) द्र.
व्या (वि-१आ)धी[d]- -ध्यः शौ ७, ११९, २; पै २०, १७,६.
व्यान- व्य(वि√अ)न् द्र.
व्या(वि-आ) √नश् (व्याप्तौ) > व्या-नशि[e]- -शिः ऋ ३,४९,३; ९, ८६, ५[f];१०३, [(३७, ६) ६].
व्या-नशिन्- -शी कौ २,२३८‡[f]; जै ३, २१, ३‡[f].
व्या(वि-आ)√नी, ¶व्या(वि-आ) नयति तै ६,४,३,४; मै ४,४,२; काठ १३, १०.
व्या (वि√आ) प्, व्या(वि-आ) प्नुवन् मै ४, ७, ६¶.
व्या(वि-आ) प शौ ८, ९, २०; १२, ३, ५; पै १७, ३६, ५; व्या(वि-आ)पतुः ऋ १०,११४, १; व्या(वि-आ)पुः शौ १२,३, २८; व्यापिथ शौ १७, १, १३; व्यापिथ शौ १३, २, ३०; व्यापिथ पै १८, २३,७.
व्या(वि-आ)स- -सः शौ २०, १३१,१७[g]; पै १६,९८,१[h].
?व्याप शौ २०, १३१,१७[g].
व्या (वि-आ) सि- -सिः शौ ११, ९, २२; पै १६, ८४,२; -सिम् शौ ९, ५, १२[h]; -¶प्त्यै मै ३, १, १[i]; ४, ७, ६[j].
व्याम(वप्रा.)[k]- -मे शौ १८,४,७०; -मेन[l] शौ ६, १३७, २; पै १, ६७, ४.
¶व्याम-मात्र- -त्रम् मै ३, २, ३; -त्री तै ५, २, ५,१.
¶व्याममात्री- -त्री तै ५, १, १, ४; मै ३, १, २; ७; -त्रीम् काठ १९,१; क २९, ८.
व्याम्य[m]- -म्यः शौ ४, १६,८; पै ५,३२,७.
¶व्या(वि-आ) √यच्छ्, यम् (नियमने), व्यायच्छेते तै ७, ५, ९, ३; काठ ३४, ५; व्यायच्छन्ते तै ३, १, ७, २; ४, ८, ३; व्यायच्छेताम् तै ७, १, ५, ५;

a) विप. । उपमाने बस. ।
b) सपा. तैब्रा २,६,४,५ व्याघ्रलोमम् इति पाभे. ।
c) व्या° इति स्वरः? ।
d) नाप. (रोग-)। प्रास. पूप. स्वरः ।
e) विप. (व्याप्नुवत्- [इन्द्र-, सोम-])। गस. उप. इः प्र. (तु. PW. MW.; वैतु. GW., सा [ऋ ३, ४९, ३] लिड्वद्-भावे < √अश् 'व्याप्तौ' इति)।
f) सपा. व्यानशिः <> व्यानशी इति पाभे. ।
g) पाभे. शंपा. सात. शोधश्च पृ १९९९ a द्र. ।
h) सपा. व्यासः <> व्यासिम् इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ ३०३९ c द्र. ।
j) सपा. तै ६,६, ११,२ अभिजित्यै इति पाभे. ।
k) नाप. (*भिन्न-गोत्र-, कुलान्तर-)। *वि-जा- (भिन्न-जन्मन्-)> *विजा-मय- > *विजा-म- > *विआ-म- > यनि. (वैतु. सा. = प्रमाण-विशेष- इति, W. रज्ज्वर्थे वि√यम् 'बन्धने'> *वि-याम- > *व्-याम- इतीव, WAG[१, ५३ b] वि√अम् > *वि-आम- > यनि. इति?)। तु. टि. समाम- ।
l) नाप. (प्रमाणविशेषद्योतक- [रज्जुविशेष-])। < वियाम- < वि √यम् (तु. W.; वैतु. WAG)। शेषं k द्र. ।
m) विप. (*भिन्नगोत्रीय- [वरुण- = *पाश-])। *व्यामिक- > *वि आमिक- > यनि. (तु. वि-जामि-)।

व्यायच्छन्त काठ ३४, ५;
व्यायच्छेत काठ १३,४.
व्या-याम[a]- -मे शौ २,४,४; पै २, ११, ४; २०, ९, ३.
¶व्या(वि-आ) √यत् > याति,
व्यायातयन्ति मै ३, ७, ९[b];
व्यायातयन्ति मै ४, ५,५.
व्यायुक- √वी(वि √इ) द्र.
व्याल[c]- ०व्याल शौ ५, २२, ६; पै १३, १, ८.
व्याल-क- -कम् पै ९,१०,१०.
व्या(वि-आ) √वच्, वोचे…आ[२]… वि ऋ १, १५०,१-२[d].
व्या (वि-आ) √विश् ,वि…आ… अविशत् ऋ २, २४, २.
वि…आविवेश शौ १२, २, ५५[e].
व्या(वि-आ) √वृ (वरणे), व्यावृणते खिसा ३३, ११.
¶व्या (वि-आ) √वृत् , > वर्ति,
व्यावर्तते मै ३, ६, ३[२]; ८, ६; काठ ८, ६; क ७, २; वि… आवर्तते तै ६, २,६, ४; ७, १, १०, २; व्यावर्तन्ते तै ५, ३, १, २[२]; काठ २०, १०; क ३१, १२; वि…आवर्तन्ते तै ७, ४, ५, १; व्यावर्तत काठ २७, ३; क ४२, ३; व्यावर्तन्त तै ७, १, १०, १[२]; व्यावर्तेत मै २,३, ९; काठ १२,११.
व्यावर्तयति तै ६, १, ३, ४; मै २, ५, ९; काठ २०,१०; २५, ३;२६, २;३०,९; क ३१, १२; ३८, ६; ४०, ५; व्यावर्तयन्ति मै २, ५,९; ३, ८,४; काठ १९, ६; क ३०, ४;
व्यावर्तयत मै ४, ५, ८;
व्यावर्तयन् मै ४,६,७.
व्यावर्तयिष्यामि मै ४, ५, ८; काठ २७, ३; क ४२, ३.
वि…आ(आ-अ)ववृत्रन्[f] ऋ १०, १८,३; शौ १२, २, २२; पै १७, ३२, २.
व्या-वर्तन[g]- -ने शौ ६, २६, २; पै १९, १९, ३.
व्या-वर्तिन्- -र्ति[h] पै १७, १४, ८.
¶व्या-वृत्[i]- -वृतम् तै २,२,८,५; ५, ६, ७,३[२]; ६, ६, ८,२; ३[२]; ७, २, ५, २[२]; ३,६, १[२]; मै १, ९,८; २,५, ३; ३,२, ५; ४,६; काठ २१,५[२]; २९, ७[३]; क ३१, २०[२];४५,८[३].
¶व्यावृत्-काम- -मः तै २, ५, ५, ६; ६, ६, ११, ४; -मम् तै ६,२,६,४.
¶व्या-वृत्त,त्ता- -त्तः मै २, ५, ९; काठ २५,५;२७, १७[२]; क ३९, २; शौ १०, ७, ४०$; पै १७, ११, १$; -त्तम् तै ६,२,६,४; मै ३, ८, ४; काठ २५, ५;२७, ३; क ३९, २; ४२, ३; -त्ता काठ २७, ३; क ४२, ३; -त्ताः मै २, ५, ९; -त्ते तै ६, २, ६, ४; -त्तौ पै २,५८,१$.
¶व्या-वृत्ति- -त्तिः मै ३, ८, ९; ९, ५; -त्यै तै २, ६, ५, ३; ३, १, ५,१; ५, १, २,३;६,४; ७, ४; २, ५, २; ६, १,१, ५; ६; ३, ५; २, १०,७; ३,६,३; ९, २; ४, ३, ४; ७, २,१०,४; मै १, १०, १३; १८; १९; ३, १, ३; ७; ३,६,६; ८;९; ७,४; ८, ७; ९,७; ४, १,५; १०; ५, ८; ६,५; ७; ८, ७; काठ ११, १; १९, २; २३, १[४]; ४; २५, ८[३]; १०; २७, ३; ७; २९, ८; ३१, ३; ८; ३६, ७; १९;१३[२]; ३७, ७; क २९, ८; ३५, ७[४]; ३६, १[२]; ४०, १[३]; ३; ४२,३; ४७,३; ८.

---

a) भाप.। गस. घजन्ते थादिस्वरः।
b) सपा. तै ६,२,१,५ दधाति इति पाभे.।
c) विप. (हिंसक- [तक्मन्-])। <वि√अड् इति अभा.। वि-आल इति सं१ आमन्त्रितायुदात्ते यणादेशः स्वरितः (तु. पपा., पृ १५८४ *a* च)।
d) '(हे) अग्ने, (अहं) दाश्वान् अरिः (सन्) महस्य (महतः) तोदस्य (*पर्वतस्य) इव (सतः) अनिनस्य (*ईश्वरान्तर-रहितस्य =स्वतन्त्रस्य) धनिनः प्रहोषे (*प्रदोषे =सायं) चित् (अपि) अररुषः [*दीप्तिमतः (<[*भृष्टभृत्-वश- >] *अररुष्-), कदा चन (कदापि) अदेवयोः (अदेवयुं [अभक्तस्य सतो गृहं]) न* (वैतु. पपा. चन इति पदमिति?) प्रजिगतः (प्रगच्छतः [च सतः]) तव स्वित् (एव) शरणे (शरणलाभाय) व्यावोचे' इति वा. इति कृत्वा युग्मकम् (पृ ५९७ निर्देशः तत्रत्यं टि. च, पृ ७०२ आ… वोचे इति च नेष्टम्)।
e) पाभे. पृ ३०४० *b* द्र.।
f) =सपा. आगृ ४, ४, ९। तैआ ६, १०, २ वि… आववर्तिन् इति पाभे.।
g) नाप. (चतुष्पथ-)। गस. उप. ल्युट् प्र.।
h) शोधः पृ २१५३ *o* द्र.।
i) भावे क्विप् प्र.।

?व्याश[a] ऋ ३,३६,८.
व्या(वि-आ)√स्था >स्थापि,व्यास्थात् पै १९,२३,९[b].
व्यास्थापयति मै ४,४, १०¶;
व्यास्थापयति मै ४,४,४¶.
व्या(वि√आ)ह्,व्याह तै ७, ३, १, १[२].
¶व्या(वि-आ)√हृ,व्याहरति मै ३, ६, ४; व्याहरतः मै १, ८, ९;
व्याहरत् मै १, ६, ५; ४,२,८; काठ ६,७;८,४[३]; क ४,६;६,९[३];
व्याहरेत् काठ ३५,१७; क ४८, १५.
व्याहार्षम् मै ४,४,६.
व्या-हृ(त>)ता- -तायाम्[c] मा ८, ५४; का ९,७,१.
¶व्या-हृति,ती[d]--तयः तै १,६,१०, २; ३; मै ४, १, १२; काठ ८, ४; २१, ११; क ६, ९; -तिः काठ २३,५; -तीः तै १,६,१०, ४[२]; ५; -तीनाम् मै १, ९, ५; काठ ९, १३; -तीभिः तै १, ६,१०,२;३; ५,५,५,३[२]; -त्या काठ २०,१०; क ३१,१२.
व्यु (वि√उ)[e], व्युं(वि-उ)नोति ऋ ५,३१,१[f].
व्यु(वि√उ)क्ष्(सेचने),वि···उक्षते ऋ १०,९२,५.
व्यु(वि-उ)च्छ्, †व्युं(वि-उ)च्छति ऋ १,४६,१; तै २,१, १०, ३[२]¶; मै ३,४,९[३]¶; कौ १,१७८; २, १०७८; जै १,१९,४;व्युच्छति मै ३,४, ९¶; वि··· उच्छति तै ५,३, ४,७¶; व्युं(वि-उ)च्छन्ति मै २, ५, ११¶; व्युच्छन्ति ऋ १, ११३, १८; वि··· उच्छन्ति ऋ ७, ७२, ४; व्युंच्छसि तै ४,३,११,५[g];वि··· उच्छसि ऋ १, ४८, १०; व्युं (वि-उ)च्छात् ऋ १,११३, १२; वि···उच्छात् ऋ १, १२४,११; व्युच्छान् ऋ १, ११३, १०; ७, ३०,३; व्युं(वि-उ)च्छान् ऋ ५, ३७,१;७,१८,२१; वि··· उच्छान् ऋ ४,५५, २; व्युं(वि-उ)च्छतु ऋ १०,३५,४; शौ ७, ७२, १; पै २०,३३,१; व्युं(वि-उ)च्छ, >च्छा ऋ १,४८,[१;५,७९,३; ९]; ९२,१४; ११३,[७; १२३, १३]; १२; १९; १२३, ११; ५, ७९, २?[h]; मै २, १३,१०[g]; ३, ४, ९¶; काठ ३९, १०[g]; †कौ २, १०८२; १०९१?[h]; १०९२; व्यौ (वि-औ)च्छत् तै ४,३, ११, १[i]; ५[i]; मै २, १३, १०[i]; शौ ३,१०,४[i]; ८,९,११[i]; पै १,१०४, ४; १६, १९, १; व्यौं(वि-औ)च्छत् ¶तै २, ४,१, १; ५, ३,४, ७; ६, ४, ८,३; मै ३,४, ९[१३]¶; व्यौच्छत् काठ ७, १०[२]; ३९,१०[i]; क ५, ९[२];वि···औच्छत् मै ३,४,९[२]¶; वि···औच्छत् मै ३, ४, ९[३]¶; †व्यौच्छः ऋ ५,७९, २; ३; कौ २,१०९१; १०९२; व्युं(वि-उ) च्छेत् शौ ११,६,२१[j].
व्युच्छ(त्>)न्ती- -न्ती ऋ १, ४८,९; ४९, ४; ११३, ७; ८; १२४,८; ४,५२,१; ७,७९, ५; तै २,१, १०, ३[२]¶; †कौ २, १०७५; -न्तीः शौ १७,१,३०; १९,४९,६; पै १४,४, ६; १८, ३२, १३; -†न्तीम् ऋ १, ११३,११; तै १,४,३३,१.,
व्युच्य- वि√वच् द्र.
व्युत- वि√वे द्र.
व्यु(वि-उद्>)त्√क्रम्, ¶व्युदक्रामत् मै ४,१,१०; काठ ३१, ८; क ४७, ८; ¶व्युदक्रामन् मै २, २,६; ३,७,१०[३]; काठ ११, ३; २४,९; क ३८,२.
व्युंत्ता- व्यु(वि√उ)द्,न्द् द्र.
व्युत्था(वि-उद्√स्था), वि···उद्··· अस्थात् ऋ ८,२३,[४ (७, १६, ३)].
व्यु(वि√उ)द्,न्द्, ?व्युनत्ति मै ३, १०, ४¶[k]; व्युं(वि-उ)नत्ति ऋ ५,८५,३; तै ३, १, ९, ३¶; मै १,१०,९¶; ३,८, ९; ¶व्युनत्ति काठ २५,१०;२६,५; क ४०,३; ४१,३; †व्युन्दन्ति ऋ १, ३८, ९; तै २,४,८,१; मै २, ४, ७; व्युं(वि-उ)न्दन्ति ऋ १,८५, ५;

a) 'अभ्या(भि,आ)श <√अश् 'व्याप्तौ' इति द्विपदः शोधः। 'प्रथमानि अन्नानि अभि यदिन्द्रः आश' इति वा. (तु. [तात्पर्ये?] पपा. वि इति पृथक् पदमिति; वैतु. वें सा. GW. प्रमृ. वि √अश् 'भोजने' इति)।
b) सपा. शौ ६,४४,१; ७७,१ पै ३, ४०, ५ अस्थात् इति पाभे.। c) पाभे. पृ २९५९ o द्र.।
d) नाप. (मन्त्र-विशेष-)।
e) √उ (=√जु 'जवेप्रेरणे'> *जुनोति > उनोति इति [वैतु. WSR. ORN. प्रमृ.√यु>युनोति इति?])।
f) पाभे. पृ १५२४ b द्र.।
g) सपा. मै २,१३,१० काठ ३९,१० व्युंच्छ इति, पागृ ३,३,५ व्यौच्छत् इति च पाभे.। h) शोधः पृ२७५४ i द्र.।
i) पाभे. पृ२९०१ s द्र.। j) पाभे. पृ२१३५ a द्र.।
k) स्वरः? तु.सात. व्युंनक्ति इति, सपा. मै १, १०,९ च।

५, ५४, ८; व्युन्दन्ति काठ ११,९†; व्युन्दन् काठ ११, ९‡[a]; व्युं(वि-उ)न्धि ऋ ५,८३, ८; व्यौनत् ऋ १०,१४९,२.
‡व्यूंदुः[a] शौ ६,२२,१; ९, १५, २२.
†व्युं(वि-उ)द्यते[a] ऋ १,१६४, ४७; तै ३,१,११,४; मै ४,१२, ५; काठ ११, १३; पै १९,२२, १०.
व्युं(वि-उत्त>)त्ता- -त्ते तै ३, १, ९,३¶.
व्यु(वि-उ)न्दत्->व्युन्दती- -ती शौ १८,३,७२; ४, ५७; पै ८,१९,५.
व्यु(वि-उ)न्दन- -नम् मा २, २; का २,१,२.
व्यु(वि-उ)द्√इ(गतौ),¶व्युदायन् मै १, १०, ७; २, ५, ३; काठ ३६,१.
व्यु(वि-उ)द्√ऊह् (वहने)>व्युद्-ऊह्य तै ५,७,१०,२¶.
व्यु(वि-उप√इ)पे(गतौ), ¶व्युपायन् काठ २९,७; क ४५,८.
व्युप्त-केश- वि√वप् द्र.
व्युं(वि√उ)ब्ज्, व्युंब्जतु शौ ९,३, १८; पै १६;४०,९.
व्यु(वि√उ)प्(दाहे),व्योषतु पै ९,२५, १.
व्युष्-,व्युंष्टा-,व्युंष्टि- वि√वस्(दीप्तौ) द्र.
व्युह्य वि√वह द्र.
व्यू(वि√ऊ)र्णु,व्यूर्णुते ऋ ६,५०,⌊(५, ८०,६),८⌋; †व्यूंर्णुते ऋ ८,३९, (१,१२८,६; ८,१९,१) ६⌋; ९, ११०, ६; कौ २, ८४५; जै ३, ५८,३; व्यूर्णोति ऋ १, १०५, १५; †व्यूर्णुषे ऋ ४, ५४, २; मा ३३, ५४; का ३२, ४, ११; ?व्यूर्णवन्[b] ऋ ९, ९४, २; व्यूर्णोतु शौ १,११,३; पै १,५, ३; व्यूर्णुवन्तु शौ १, ११,२; पै १, ५,२; व्यूर्णुहि ऋ १०, ३८, २; वि···ऊर्णुहि ऋ ९, ९१,४; व्यूर्णोत् ऋ १, ६८,१; †वि··· और्णोत् ऋ १०, ८९, २; मा १७,१८; का १८,२, ३; तै ४, ६,२,५; मै २, १०, २; वि··· और्णोत् ऋ १, ६८, ५; †वि··· और्णोत् काठ १८, २; क २८, २; वि···और्णोः ऋ ६,१७, ६; ७,७९,४.
व्यू(वि-ऊ)र्ण्वत्->व्यूर्ण्वती- -ती ऋ १,९२,११; ५,८०,⌊६ (६, ५०,८)⌋.
व्यूषिवस्-, व्यूषुषी- वि√वस् (दीप्तौ) द्र.
व्यू(वि√ऊ)ह्, ¶व्यूहति मै २,२, ५; ३,१[२]; ३,२,५; ¶व्यूंहति तै १, ७,४,२; २,३,१३, ३; ५,२, ६, ४; ¶व्यूहति काठ १२,१[३]; २०, ४[२]; ३०, २; क ३१, ६[२]; ४६, ५; व्यूहामि मै २, २, ५; व्यूंह का ४०,१, १६; ¶व्यूंहेत् तै ५,२,६,३; ४; मै २, २, ५; काठ २०, ४[२]; क ३१, ६[२];
व्यौहन् तै २, ६,१,५¶.
¶व्यू(वि-ऊ)ह[c]- -हम् काठ ३०,२; क ४६,५.
व्यृ(वि√ऋ), च्छ्, ¶व्यार्च्छत् तै २, ३,२, ६; ५, ३, २; ६, ५, ११,४; मै १,१०,५.
?वि···ऋणवः[d] ऋ १, ४८, १५.
वि···ऋणोः ऋ ६,१८,५.
व्यार ऋ ३,३०, १०; व्यारत् तै २,५,३,३¶.
व्यृ(वि√ऋ)ण्व्(गतौ), व्यृण्वति ऋ १, १२८,⌊६ (८, १९, १; ३९, ६); वि···ऋण्वति ऋ १, ५८, ३; ५, १६,२; वि···ऋण्वसि[e] जै ४, १०, ४; वि···ऋण्वथः ऋ १,१३९, ४; व्यृण्वन् ऋ १, ६९, ५.
व्यृण्विरे ऋ १०, २५, ५.
¶व्यृ(वि√ऋ)ध्,>व्यर्धि, वीर्त्स्ये, व्यार्धिष्ट मै २,३,९.
व्यृध्यते तै २, २,१,४; ३, २, ५; ७; ५, ३, ९, १; ५, ७, १; २; ७, २, ७, १; ३; मै १, ७, ४; ५;२,१,१;३; २,१३[२];३,९; ४, १; ५, २; ४; ५[३]; ११; ३, २, ४; ३, ६[२]; ४,२, २; ३, १[४]; ६; ४, ९[३]; ६, ६; ८, ९; काठ ८, १५; ९, २; ३; १७; ११, १; १२, ८; १०[२]; १३,५[२]; ८[२]; १९,१२; २०, ३; २१,७; १२; ३०, ३[२]; ३४, ३; १८; ३५, १६; १७; १९; क ८, ३;

a) सपा. व्युन्दन् <>व्यूंदुः<>व्युंद्यते (या ७, २४ च)<>पै १६,६९,१२ व्योदुः इति पाभे.।
b) व्यूर्णुवन् (लेटि प्रपु३) इति शोधः (तु. छन्दः)। 'द्विता (च) अमृतधामभूतं (सोमं ⌊तु. ऋ ९, ९७, ३२⌋) व्यूर्णुवन्, स्वर्विदे (दीप्तिलाभाय ⌊च⌋) भुवनानि प्रथन्त (विस्तारमगच्छन्)' इति वा.। प्रथमस्य तिङोऽनिघातः [पा ८,१,६३ (वैतु. व्यूर्ण्वत्- ⌊शतरि प्र.⌋ > प्र१ इति प्रायोवादः?)]।
c) भाप.।
d) वि√वृ 'आवरणे' > वि···वृणवः इति शोधः (तु. पृ १६८२ *g*)।
e) पाभे. पृ २८३८ *a* द्र.।

५²; ३१, २;५; ४६, ६²; ४८, १४;१५; वि॰॰॰ऋध्यते तै २, २, १, ३; ३, २,४; ६; ३, ४, १, १; ५,४, ५, ३; मै १,७,२; ३, ४, ५; व्यृध्येते काठ ७, ११; क ६,१; व्यृध्यन्ते तै ७, २,७, २; काठ ३०, ३; क ४६, ६; व्यार्ध्यंत तै २, ३, २, ६; ५, ३,१; ५, ३,१०, ४; ६, ६, ४, ५; मै २, १, ३; ४, १²; ५, १०; ३, ८,१०?[a]; ९, ५; ४,३, १; ४, ९; काठ ११, १; १२, १०²; व्यार्ध्यन्त तै ६, ३, १, ३; वि॰॰॰आर्ध्यन्त तै ६,३, १, ४; ?व्यृध्येत[b] मै ३, १०, ५; व्यृध्येत तै ५, २,५, ६;६,८,४; मै ३, २, ५; ८, ४; व्यृध्येत काठ २२,७; ३५, १९²; क ३५, १; ४८, १७²; व्यार्धि मै २, ३,९; ४, ७, २; काठ १२,११; वि॰॰॰आर्धि तै २, ६, ८, ५. व्यर्धयति मै १, ७, २; व्यर्धयति तै ३, ५, ४, ४; ५, ५, ७, १; ६, ३, ४, ४; ६; मै १, ७, २; ३, १, ७; ४, ५; ७,८[c]; ९, ४; ४, ७, ४; व्यर्धयति काठ ७, ९; ८, १५²; २०, ६; २४, ६[c]; २५, २; २६, २; ३; ५²; ६²; ७; २८, ३; २९, ४; ३०, ९²; ३५, १८; क ८, ३; ३१, ८; ३७, ७[c]; ४०,५;४१, १; ३²; ४²; ५; ४४, ३; ४५, ५; ४८, १६; वि॰॰॰अर्धयति तै २, ५,५, १; ६, १, ११,२[c]; व्यर्धयतः मै ४, ८, १; काठ ३०, १; क ४६, ४; व्यर्धयेत् तै ५, ५, ७, १; मै ३, ६, ९; ९,४; काठ २१,३; क ३१,१८; व्यर्धयेयम् तै ६, ३,४, ४; ६; मै ३, ९, ४.

वीर्त्सैः पै ७,९,३$.

$वीर्त्साः शौ ५, ७, ६; पै ७, ९,८.

वी(वि-ई)र्त्स (त् >)न्ती- -न्ती शौ ५, ७, ८; पै ७, ९, ५.

वी (वि-ई) र्त्सा- -र्त्सायै शौ ५, ७, १; पै ७, ९, १.

व्यु(वि-ऋ)धुक- -कः ¶मै २, ४, १; ४, ५, ६; काठ ११, १; १२,१०; -¶कम् काठ २६,८; क ४१,६.

¶व्यृं (वि-ऋ) द्ध, द्धा- -द्धम् तै ३, ४, १, १-३; ५, १, २, १; ८, १; २, ९, २; ६, ५, ६,१; ७, ३, १, २; ५, ९, १; मै २, ४, २[d]; ३, ८, ४; ४, ८, ४²; काठ १२, १२²; २०, ८; २५, २; २६, ८; २९, ३²; ३४, २; क ३२, १०; ३८, ५; ४१, ६; ४५, ४²; -द्धस्य काठ १२, ९; -द्धा मै ३, ९, ५; काठ १२,१; १३, १२; २०, ८; २४,४;२५, ८; क ३७,५;४०, १; -द्धात् काठ २६,८; क ४१, ६; -द्धाम् काठ १२, १; -द्धे काठ २४,६; २६, १; क ३७, ७; ४०,४; -द्धेन तै १, ६, १०, २³; ३,३, ९, २; ७, ३, १, २; काठ १०, १; १३, १०; ३०, ९.

¶व्यृद्ध-सोमपीथ[e]- -थे काठ २४,६;२६,१; क ३७,७;४०,४.

¶व्यृद्धे(द्ध-इ)न्द्रिय[f]- -यम्[g] काठ २०, ८; क ३१, १०.

व्यृं(वि-ऋ)द्धि- -द्धयः शौ १४, २, ४९; पै १८,११, ९; -द्धिः काठ १३, १२; शौ ८, ८, ९[h]; १२, ८, २[i]; -¶द्धिभिः काठ ८, ११; क ७, ८; -द्ध्यै मा ३०, १७; का ३४, ३, ४.

व्यृं(वि-ऋ)ध्य[j]- -ध्येन मै ३, ८, ४¶.

व्यृध्ये(ध्य-इ)न्द्रिय[j,k]- -याणि मै ३, २,७[g].

व्यृ (वि√ऋ) ष् (⌊ = √रिष्⌋ हिंसायाम्), व्यृषति मै १, ४, १३¶[l]; व्यृषतु शौ ४, ३७, ६; ८[m]; ९; पै १३, ४, १०; ११; व्यृषन्तु शौ ८, ७, ९; पै १६, १२, ९; व्यृषत पै १३, ४,१३[m].

---

a) व्यार्ध्यन्त इति शोधः (तु. तै ६,३,१,३)।

b) स्वरः ?।

c) सपा. व्यर्धयति<>वि॰॰॰अर्धयति इति पाभे.।

d) पृ ४७८ एकतरत्र अवृ° इति निर्देशो नेष्टः (तु. काठ १२, १२²)।

e) विप. (अपूर्ण-सोमपान- ⌊होत्र-⌋)। वस.।

f) विप. (विकृतेन्द्रिय- ⌊पशु-शीर्ष-⌋)। वस.।

g) सपा. व्यृद्धेन्द्रियम् <> व्यृध्येन्द्रियाणि इति पाभे.।

h) पाभे. पृ २९०६ *d* द्र.।

i) सपा. पै १६,१४४,२ अमतिः इति पाभे.।

j) वस. उप. √ऋध् + भावे क्यप् प्र.।

k) व्यृध्यैन्द्रियाणि इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पाभे.) व्यृद्धे° इति ⌊सप्र. तै ५,२,९,२⌋।

l) सात. वियृषति इति ?।

m) सपा. व्यृषतु<>व्यृषत इति पाभे.।

व्यृ(वि-ऋ)प्त्- -प्ता मै १, ४, १३¶.
√व्ये, >वी,अव्ययन्[a] काठ ३७,९[2]; पै ४, ३, २; अव्ययम् ऋ ७, ३३,४.
विव्ये ऋ ४, २२, २; †अव्यत ऋ ९, ९७, १२; १०१, १५; कौ २, ७३८; जै ४, २६,३.
२वीत- -तम् ऋ ४, ७, ६.
वीयमाण,न- -णः तै १, १, १३, २[b]; -नः मै ४, १,१४.
व्येतवै, व्येतुम् वी (वि√इ) द्र.
?व्येतु पै १४, २, ३.
व्ये (वि-ए) नस्[c]- -नसा ऋ ३,३३, १३[d]; -‡नसौ[d] शौ १४,२,१६; पै १८, ८, ७.
व्ये (वि-एत>) नी[e]- -नी ऋ ५, ८०, ४.
व्येमान[f]- -नम् काठ १३,९[2].
व्यै(वि-ए) लव,च[g]- -बाः शौ १२,१, ४१; -बाः पै १७,५, १.
व्यो(वि-ओ)कस्[h]- -कसः, -कसौ पै ६,२२,२५.
व्यो(वि-आ√उ)द्, व्योदुः पै १६, ६९,१२‡[i].
व्यो(वि-ओ)दन[j]- -ने ऋ ८,६३,९.
व्यो (वि-ओ) मन्[k]- -म ऋ १, १६४, ३४;३५; १०, १,१; खि ६, ३, ४[l]; मा २३,६१†; ६२; का २५,१०,९†; १०; तै ३,३, ५ ४¶; ४, ३, ८, १[m]; ५,३, ३, २[2]¶; ७, ४, १८, २[2]†; काठ ४४,७[2]; शौ †९,१५, १३; १४; ११,१, ३०; पै १६, ६९, ३†; ४†; ९१, १०; -मन् ऋ १,६२,७; १६४, ३९;४१[n]; ३, ३२, १०; ४, ५०,४; ५, १५, २; ७, ५, [(१, १४३, २; ६, ८, २;)७]; १०, ५,७;१४, ८; १०९, ४; १२३, ५; १२९, ७; मा १३,४२;४४;४९;५०; १८, ५९; ६०; १९,७०[o]; का १४,४, ५;७;५,३;४; २०,४,२;३; २१, १,६[o]; तै ४, २,१०, २;३[3]; ५, ७,७,१[2]; मै २, ३,८[o]; ७,१७[4]; ४, १२,१[2]†; १४,१२‡[p]; काठ ११, १३; १६,१७[3]; १७, १९[o]; ३७, १८[p]; ४०, १३[2]; क २५, ८[2]; शौ ५, १७, ६†; ६,१२३, १;२; ७,५,३; ८,९,८; ९, १५, १८†; १२, १, ८; १३,१,४४; १७, १, ६-१९; २४; १८, ३, ५८†; ४, ३०; १९, ५३, ३; २०, ८८,४; पै ३, ३८, ७; ५, ३१, ४; ९, १५, ६†; ११, ५, ८; १२, २,३; १६, १८,८;५९, ८[q]; ६९, ८†; ७१, ५; ६;७२, १; ५; ७; ९;१०; ७३,१; ९०, ९; १७, १, ९; १८, १९, ४; ३१, १-८; ३२,१-३; २०,५३,

[a]) सपा. तैब्रा २,७,१५,२ अव्यत् इति पाभे.।
[b]) =सपा. तैब्रा ३,३,९,६ बौश्रौ १,१९:३४ माश्रौ १, ३,४,२६ वाश्रौ १, ३,६,१९ तैब्रा १३,१०। मा २,१७ माश १,८,३,२२ गुह्यमानः इति, काठ १,१२;३१,११ इध्यमानः इति च पाभे.। पृ ८०२ *h* अपि द्र.।
[c]) विप.। वस.। [d]) सपा. °सा<>°सौ इति पाभे.।
[e]) विप. (विविध-वर्णा- [उषस्-])। वस.।
[f]) नाप. (रोगिन्-)। *व्याधि-मन्त->(व्या [हि>] इ-मन्न>) यनि. (वैतु. पावा [६, ४,१२०] < [वि √अम् 'रोगे' >] व्येम् + चानश् इति [तु. Sch [ZDMG ४९,१६८-९]) ।
[g]) विप. (विविध-ध्वनियुक्त- [मर्त्य-]) । वस.।
[h]) विप. (विभिन्न-निलय- [जीव-, दम्पति-, मृत-])। वस.। [i]) पाभे. पृ ३०४४ *a* द्र.।
[j]) भाप. (*तर्पण-)। वि √ उद् [=*√भुज् >] ओदि> भावे यनि.। '(हे जनाः) अस्य वृष्णः (शक्तिमतः इन्द्रस्य) व्योदने जीवसे (जीवनधारणाय) उरु (पुरु) क्रमिष्ट (*यत्नं कुरुत [वैतु. वें. सा. MVG. प्रमृ. =प्रपु१?])। (अहमपि तस्मै वहुभोजिने सते इन्द्राय) पश्वे* (पशवे [वैतु. पपा. प्रमृ. = °श्वः?]), यवं न (इव) आददे (आदधामि)' इति वा. (वैतु. वें सा. GRV. वि + ओदन- [नाप. =भक्त-]>प्रास.? यनि.; GW. ORN. =भाप. सत् < वि√उद् 'क्लेदने' इति?)।
[k]) नाप. (आकाश-)। (*वृध्- [नाप. वप्रा. =देव-, ज्योतिस्- [सूर्यादि-] >) *वि- + ओमन् (भाप. < √अव् 'रक्षणे =*निवासे') > वस. यनि. (तु. [अंशतः] या [११, ४० [SEY १४५] PW. प्रमृ.; वैतु. पाउ [४, १५१] <√व्ये 'संवरणे' इति, ?GW. < √वे 'वयने' इति?)। [l]) पाभे. पृ २५९२ *k* द्र.।
[m]) सपा. व्योम <> व्योमा इति पाभे.।
[n]) पाभे. पृ १८७६ *h* द्र.।
[o]) =सपा. माश १२,७,३,१४ तैब्रा १, ४,२,२;२,६, १,४ आपश्रौ १९, ३,४ हिश्रौ १३, ८, २९। ऐब्रा ८,८ आश्रौ ३,९,४ व्योमनि इति पाभे.।
[p]) सपा. °मन् <> °मनि इति पाभे.।
[q]) पाभे. पृ २३६० *b* द्र.।

११; –मनः ऋ १, ५२, १२; –†मनि ऋ १,१४३,⌊२; ६,८, २ (७, ५, ७)⌋; ५, ६३, १[a]; ८७, ९; ७, ८२, २; ८, १३,२; ९, ७०, १; ८६, १५; मै ४, ११, १; १२, ४; कौ १, ५६०; २, ९७; ७७३; जै १, ५७, ९; ३, ९, ११; –मने तै ३, ३, ५, १; ४; –मा मा १४, २३[b]; का १५,७, १[b]; मै २, ८,४[b]; काठ १७, ४[b]; १८, १‡[c]; २०, १२; १३; क २६, ३[b]; २८, २‡[c]; ३१, १४; १५; –म्ना पै २०, ५८, ३.

व्योम-सद्[d]– -†सत् ऋ ४,४०, ५; मा १०,२४; १२,१४; का ११, ७, ४; १३, १, १५; तै १, ८, १५, २; ४, २,१, ५; मै २, ६, १२; काठ १५, ८; १६, ८; –सदम्[e] मा ९,२; का १०,१, ३; तै १, ७, १२,१.

व्यो (वि-ओष >) षा[f]– -षया शौ ३, २५,४; –षा शौ ३,२५,३.

व्यो(वि√ओ)ह्[g], वि॰॰॰ओहते ऋ २, २३, १६[h].

?व्रः[i] शौ ११, ९, ३; पै १६, ८२, ३.

√व्रज् (गतौ), व्रजन्ति पै १६, ६७, ४‡[j]; व्रजत शौ १९,७१,११[k].

वव्राज > जा ऋ ३, १, ६.

व्रज(त् >)न्ती– -न्तीः ऋ ३, ५६, ४.

† १व्रजन[l]– -नम् ऋ ७, ३,२; मा १५, ६२; का १६, ७,५; तै ४, ४, ३, ३; मै २, ८, १४; काठ १७, १०; क २६, ९; कौ २, ५७०; जै ३, ४६, ५.

व्राज– > व्राज-पति[m]– -तिम् ऋ १०,१७९, २; शौ ७, ७५,२†.

व्राजम्[n] शौ १,१६,१; पै १,१०,३.

व्रज(वप्रा.[o])– -जः ऋ ३, ३०, १०; मै ४, १,१०¶; काठ ३१, ८¶; क ४७, ८¶; शौ ४, ३८, ७; –जम् ऋ १, १०, ७; ९२, ४; १३०, ३; १३२, ४[२]; १५६,४; २, ३८, ८; ४, १, ⌊१५; १६, ६; १०, ४५, ११⌋; २०, ८; ५, ३३, १०; ४५,६; ६,४५, २४; ६६, ८; ८, ६,२५;२४,६;३२, ५; ९, ७७, ४; ९४, १; १०२, ८; १०८, ६; १०, ४, २; २५, ⌊५; ६३,७⌋;२६,३; २८,७;४०, ८;९७,१०;९९,११; १०१,८[p]; खि ४, ५, २२[q]; मा १, २५; २६[२], †१२, २८; ८४; का १, ९, ३; ४[२]; †१३, २, ११; ६, १०; तै १, १, ९, १[२]; २; †४, २, २, ४;६, ३; मै १,१, १०[३]; २, ७, ९; १३†; ४, १, १०[२]; काठ १, ९[३];१६, ९; १३†;३१, ८[२]; ३८, १३; क १, ९[३]; २५, ४†; ४७, ८[२]; †कौ १, ५३९; ५८५; २,१०१८; †जै १, ५५, ८; ५९, ८; ३, ४०, २; ४, ९, ९; शौ ३, ११, ५; ७, ५५, ५; १९, ५८, ४†; २०, ७७, ६; ७८, ३; पै १, ६१, ३; ११०, ४†; २, ३१, ६?; ११,६,११†; –†जस्य ऋ १, १३१,३;४,५१, २; ६, १०, ३; ६२, ११; शौ

a) पाभे पृ ३०४६ *p* द्र.। b) पाभे पृ३०४६ *m* द्र.।
c) यो व्योमा > सपा. ऋ १०, ८२,२ आह्निहाया इति पाभे.। d) विप.। उस. उप. कर्तरि कृत्।
e) पाभे. पृ २३६३ *m* द्र.।
f) विप. (विशिष्टदाहवती- ⌊इषु-⌋) । वस. उप. <√उष् 'दाहे'।
g) *अदा. धा. *आवहने वृत्तिः। मौस्थि. =आ√वह्।
h) '(ये) देवानां (देवान् प्रति) व्रयः (*वैरभावं ⌊आत्मनः⌋) हृदि आ (हृदये) व्योहते (धारयन्ति)' इति वा. (वैतु. सा. वि+व्रयः इति योग इति?) । शेषं पृ ५९८ *b*, १०७९ *h* च द्र.।
i) (√वृध् ⌊*=√भृज्⌋ '*दीप्तौ' >) *वृध– (नाप. =सूर्य- ⌊तु. व⌊,व्र⌋ध्न–⌋) > वृधः इत्यध्यक्षरः शोधः। 'सूर्यश्च चन्द्रश्चोच्छिष्टे (आयत्तौ)' इति वा. (तु. पृ १६७४ *g*; वैतु. व्र– इति कृत्वा सा. वरुणार्थे √वृ 'आवरणे'> कर्तरि क्वद् इति, B. =निगृहीत- इति?)।
j) सपा. ऋ १,१६४,१४ शौ ९,१४,१४ वहन्ति इति पाभे.। k) तु. पृ २८५९ *o*।
l) नाप. (मार्ग-)। करणे कृत्।
m) नाप. (*अतिथि-)। षस. पूप. स्वरः (पा ६, २, १८)। पूप. =भोजन-।
n) तुमर्थे णमुलन्तम् अव्य. [व्रजनाय, इतस्ततः गमनाय (वैतु. सा. रात्र्यर्थे *भ्राज्– ⌊<√भ्रांज्⌋ > -जम् ⌊अत्यन्तसंयोगे द्वि.⌋ इति पिपठिषुः PW. W.B. प्रमृ. गणार्थे =व्रज– इति?)]।
o) नाप. (गोष्ठ-, गोचर-, समूह- प्रमृ. ⌊तु. PG २, २८२-३ प्रमृ.⌋)। <√व्रज् (⌊वधा.⌋ वन्धनसंघात-भोजनादिषु)। p) नाप. (*प्राकार-)। धा. *वलने =वेष्टने वृत्तिः। तु. सस्थ. टि. ?नृपाण–।
q) सपा. खिसा २९,२२ हृदम् इति पाभे.।

२०,७२,२;७५,१; –जा ऋ ५, ६,७[a]; –?जेव[b] ऋ ५,६४, १; –†जान् ऋ ४,३१,१३; ६,७३, ३;काठ ४,१६;४०,११;शौ २०, ९०,३; –†जे ऋ १,८६,[३;७, ३२, १०; ८, ४६, ९, ५१, ५]; ५, ३४, ५; ७, २७, १; ८,४१, ६;७०, ६; खि ३, ३,५; तै १, ६, १२, १; मै ४, १२, २; ४; कौ १, ३१८; २, २१३; जै १, ३३, ६; ३, १९, ८; शौ २०, ८१, २; ९२, २१.

व्रज-क्षित्[c]– -क्षितः मा १०, ४[२]; का ११, २, ३[२]; तै १, ८, ११, १; मै २, ६,७; काठ १५, ६;३९, १.

व्रज्य[d]– -ज्याय[e] मा १६, ४४; का १७, ७,३.

?व्रजना[f] पै २०,२०, १.

?व्रजिनीः[g] ऋ ५,४५,१.

?व्रजेकाम्[h] पै १९, ३४,१.

?व्रज्याः[i] पै १९, ५०, ११.

व्रत्[j]– व्रतः शौ ५,१, ७.

व्रत(वप्रा.)[k]– -तः मै ४,६, ६; –तम् ऋ १, २५, १; ३१, २;९३,८; १०१, ३; १२८,१[२]; १३६,५[३]; १४४, १; १६६, १२; २,८,३; २४, १२; ३८, ३; ६; ९; ३, ४, [७; ७, ८];५९, ३; ६१,१; ४, १३, २; ५, ६९, १; ७, ५, ४; ८, ४०, ८; ४१, ३; ७; ९, ७३, ३; ८२, ५; १०, १२, ५; ३३, ९; ३७,५;१२२,२;१६६, ४[l]; खि १,१२,२; २,१५,१[m]; ३, २२, ५; मा १, ५; २, २८; ४, ११; १८, २३; २०, २४; का १, ३, १; २, ६, १०; ४, ५, १[३]; १९, ७, ५; २२, २,१; तै १, ५, १०, ३;६, ६, ३; ७, २[४]; ¶७,५,३;४;६,६[३]; ¶२,२, २, २; ५,१,७; ४,४; ५; ५,६; †३,१,११,३[२]; २,२,२;४,११, ६; ४, ३, ११, २[n]; ७, ९, १; ५, ७,६,१[२]¶; ¶६,१, ४,४;६; २, ५, १; २[४]; ३; ४[२]; मै १,२, ३;७;४,१; ५[३]¶; ५,३; १०¶; ८, ९¶;९,७¶;२,१,१०[४o]; २, ६‡[p];११ ६;३,४,२[२]; ६,६[१]¶; ६,९[४];१०¶;७,१०[२]¶; ८,२¶; ९,१¶;४,२,९; १०¶;९,२४[४]; २६[४]; १०,१[२]; २†; १२, ६†; काठ २,४;४,१४; ५,६;¶६,६[२]; ७; ८, १२¶; ९, १५¶; १०, ५[२]¶; ११,१०¶; १८,११;१९,

---

a) न. (तु. पपा. सा. च; वैतु. वें. व्रजाः इति)।

b) = *व्रजे [सप्त१] व (इव)। 'स्वर्णरं (*देव-जातं) वाह्वोः (स्व-भुजयोः [*सप्त२] अन्तः) व्रजे (गोष्ठे) इव परि-जगन्वांसौ (परिगमितवन्तौ [मित्रावरुणौ]) हवामहे' इति वा. (वैतु. पपा. प्रमृ. व्रजा इव इति विग्रह इति कृत्वा व्रजा =न. [?] द्वि३ इति वें. सा., =प्र२ इति GW. ORN , =तृ१ इति LR. Gri., =आकुञ्चनार्थे भाप. सतः न. द्वि३ इतीव ?GRV. च ?)। सस्थ. ?वो>वाम् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. =वः इति ?)।

c) विप. (२अप्-)। उस. उप. <✓क्षि 'निवासे'। पूप. [अर्थः ?] भा. [तैब्रा १,७,५,२] सा. उ. म. = कूप- इति, भा. [तै] MW. Gri. =मेघ- इति [तु. निघ १,१०]।

d) विप. (रुद्र-)। भवार्थे यत् प्र.।

e) पामे. पृ १२४४ *a* द्र.।

f) वृजिन–> -नाल् इति शोधः।

g) अपावृत व्रजिनीः इति द्वि-पदः पाठः? अपावृ(त्र*>) तँन् *रजि(न>)नी– (नाप. [*= रजनी-])>-नीः [प्र३] इति शोधः। सस्थ. ?विप्युन्नद्रिम् > वि-प्युत् नु अद्रिम् इति, ?अर्चिनो गुः > (आर्चिस–>प्र१) -र्चिर् (नः>) नो गाद् उत् इति चापि शोधौ द्र.। 'स्वर्गात् (आकाशात्) रजिनीः (रात्रयः [तदीयतमांसि]) अपावृतन् (अपगताः अभूवन्)' इति वा.। पपा. अनु यनि. अपि पाठे सति (तु. [तात्पर्ये] सा. <व्रज- =तमः-पुञ्ज- इति कृत्वा?; वैतु. वें. GW. GRV. विप. [गो-] इति)।

h) पाठः? (✓वृध् 'स्तुतौ, वृद्धौ' वा > तुमर्थे) वृधे एकाम् इति द्वि-पदः शोधः।

i) यनि. च [दशमे मन्त्रे] ?व्रभ्याः इति च पाठौ? उभयत्र ✓वृध् >वर्धि > वर्धयेत् इति शोधः? (तु. पृ २४३३ *k*।

j) भाप. स्त्री. (*आवृति-)। (✓वृ 'आवरणे'>) *वृत्– > यनि.। वरुणस्य सायन्तनादित्यात्मकत्वाद् अस्तमिते तस्मिन् सर्वं वस्तुजातं नैशेन तमसाऽऽवृतं भवतीति भावः (वैतु. व्रत– इत्यस्यैव रूपमिति प्रायोवादः?)।

k) भाप., नाप. न. (कर्मन्-, संरक्षण-, *शब्द-, संवरण-, अन्न-, पयस्- प्रभृ.)।

l) पामे. पृ २७२५ *d* द्र.।

m) सपा. व्रतम् <> व्रते इति पामे.।

n) पामे. पृ ११८५ *n* द्र.।

o) एकतरत्र संस्थ. टि. अधि द्र.।

p) पामे. पृ २४३४ *b* द्र.।

१४†;२२,७¶; २३,५°¶;६¶; ७[२]; २४, ९¶;२५,१; २७,२¶; ३१, १५°¶; ३२, ६[२]¶; ३५, १७[२]; ¶क १,१६$; ४,५[२]; ६; ७, ७; २८,११$; ३५,१; ३६, २[३]; ४[२]; ३८, २; ४;४२, २; ४८, १५[२]; कौ १, ३६१; शौ ४, ११, ११[a]; ५, ११, ३;२७, ७[b]; ६,६४, २‡[c]; ७, ४१,१[d]; ९, १, ८; ८,८;१२, ११; १०, ७, १; ११; ११, ९, ९; १८,१, ३३†; पै २, ७७,१; ३,२३,१; २९, ४; ८, १, ३; १६, ३२,८; ८२, ९; ११३, ११; ११९,१२; १७, ७, १;८, २[e]; २७,४;२८, २; ३;२९, ६; १७; १९, ४७, ११; ५१, २; ३; २०,९, ६[f]; –तस्य ऋ ७, ६६, ६; मै ४,६, ६; काठ २३,७¶; क ३६,४¶; कौ २, ७०३†; जै ३, ४६, ९; शौ ६, १३३, २; पै ५, ३३,२; –ता ऋ १, ३६, ५; ६२, १०; ६५,२; ६९, [४(१०,१०, ५)]; ७०, १; ९०, २; २, ५, ४;२७, ८; ३८,७;३,६,५;७,७;५५,१; ५६,१;६०,६;५,६३,७;६६,२; ६७,२; ६, १५,९; ८, २५,१७; ३२, २८; ४१, १०; ६७, १३; ९४, २;९, ३५, ४; १०,६५, ११; ६६, ९;१११,४; मा १२, ५८;२७, १६[b]; का १३,४,१४; २९,२, ६[b]; तै २, १, ११,५†;

४, १, ८, २[b]; २, ५, १; मै २, २, ६; ७, ११; १२, ६[b]; ४, ११, ४[g]; १४, १४†; काठ १०, १२; ११, १२†; १६,११; १८, १७[b]; ३८, १३†; क २५, २; २९, ५[b]; कौ २,९१९†; जै †४, १०, ९; १६, २; १९, ३; शौ २, ३०,२; ३,८, ५;६,७४, १[b];९४,१; २०,३४,१६; पै २, १७, ३; ९, १, ६[b]; १३, ७, १७; १९, १५, २; ३८, ११; –तानाम् तै १, २, ११, १; ३, ४, ३; मै ४, ९, २४; २६; पै १९, ५१, ४[i]; –तानि ऋ १, २२, ६; १९; २४, [१०; ३, ५४, १८]; ८४, १२; ९१, [३; ९, ८८, ८]; ९२, [१२; १२४, २]; १८३, ३; २, २८,८;३,३, ९; ३२, ८; ५५, ६; ४,५३,४; ५, ६९, ४; ६,७,५; ८, २; ७, ६, २; ३१, ११; ४७, [३;७६, ५]; ७५, ३; ८३, ९; ८७, ७; ८, २५, १६; ४२, १; ४८,[९; १०, २, ४]; १०३, १; ९,५३, ३; ७०, ४[i]; ११२, १; १०, १०,[(१, ६९, ७) ५]; २५, ३; खि ४, ९,५[g]; मा ४, ३०†;५, ६; ४०; ६, ४†; १३, ३३†; का ४, १०, १†; ५, २, ४; ९, ७; ६,१,५†;१४,३,७†; तै १, १, १४,४†; २, ८,१†; ११,२; ३, ४, ३; ६, २†; ५, ९, ५¶;

४, ३, ११,३; मै १, २,६†;७; १२; १३[२]; १४†; २,१३, १०; ३, ७, ८†; †४,१०,२; ११,१; १२,४; †काठ २, ६; ८[२]$; ३, १[२]; ३;८, १७; १६,१६; ३५, ९; क १, १९†; २, २[२]; ८[२]; १०†; ४८, १०†; †कौ १,४७; २, ३५७; ३७१‡[k]; ८६५; १०२१; १०६६; ११४४; †जै १,५,३;३,२९,१४;३०,१४‡[k]; ४, ७, ३; ९,२; २१,३; २९,८; शौ ४,११,२; ७,२७, ६†; १८, १, ५†; १९, ५९, २†; २०, १०९,३; पै ३,२५,३; १५,२१, ४; †१९, ४७, ५; ५२, ११; २०,५१,१†; –ताय ऋ २,२३, ६;३,३०, ४; –ते ऋ १, २४, १५; ३१,१;१२;८३,३; १०१, ३; २,२८,२; ३८, २; ३, ३८, ६; ५,४६,७; ८३, ५[३]; ६,५४, ९; ९,९,५; ३५, ६; ८६, ३७; १०२,५; १०,३६,१३;५७, ६; ६०,४; ६४,५; खि २,१५,१[२]; ३,१५,१;मा ३,५६;१२,१२†; †३४, १२; १३; ४१; †का ३, ७,६; १३,१, १३; ३३, १, ६; ७; २,४; तै १,१,७,२;५, १०, ४; ११,४†; ३, १, ११, ३†; ४,२,१,४†; मै १, १, ८; २, १८†;४,१,८;१०,१;१३,१०†; १४,११; १७†; काठ १,७; ३, ८†;१६,८†; १९,१४[२]; ३१,६;

a) पाभे. पृ २२६६ *a* द्र. ।

b) सपा. व्रतम् <> व्रता इति पाभे. ।

c) पाभे पृ २४३४ *b* द्र. ।

d) सपा. व्रतम् <> व्रते इति पाभे. ।

e) सप्र. शौ १०,७,११ ऋतम् इति पाभे. ।

f) सपा. °तम् <> °ते इति पाभे. ।

g) सपा. व्रता नु (तैब्रा २, ४,१,११ आपश्रौ ९, ४, १७ बौश्रौ १३, ४३ : १९ हिश्रौ १५, १,८६ च) <> व्रतानि (आश्रौ ३,१२, १४ शांश्रौ ३, ५, ९ प्रमृ. च) इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ१५२८ *b* द्र. ।

i) सपा. कौसू ४२,१७ व्रतानि इति पाभे. ।

j) शोधः पृ १९९७ *f* द्र. ।

k) पाभे. पृ२२४६ *c* द्र. ।

३४,१४; ४०,११†; क २,१५†; †कौ २, ३०७; ३, १, ४; †जै १,३८,२; २,५,१; ३, २५, ३; शौ ४,२५,३; ७,१०, ३†; ४१, १[२a]; ५१,१†; ८८, ३†;८, ९, ८; १८,४,६९; २०, २५, ३†; पै २,८९,५; ४,३४; ३; ६, २, ६[?b];१६,१८,८; १९,२४,१३†; २०,९, ६[२c]; –तेन ऋ १,१६३, ३; ३,५९,२; ५, ७२, २; १०, १३,३; खि ४,८, ४[d]; मा १९, ३०; २९,१४†; का २१,२,१९; ३१,३,३†; तै १,६,७,२¶;३,४, ११,५†; ४,६,७, १†; मै १,६, १[४];२[४]; ५[४]; ¶३,६,६[२]; ९[२]; ४, १०,२†; १४,१४; काठ ७,१३[६]; ८, ४[३]; २३, १२†; २९, १०, ४०,६†; क ६, ९[३]; शौ ४, ११, ६; ७, २८, १; ७८, ४[e]; ९५,२; पै ३, २५, ६; १३;५, ३३, ४; १७, २९, १७; २०, १२, ६; २९, २; –तेभिः ऋ ७, ३५, ९; शौ १९, १०, ९; –तेषु ऋ ३, ५४, ⌊५; १०, ११४, २⌋;९,६१, २४; ६९,१; जै ३,४४, ७†; शौ ७, ७०, १; पै १९,५१, १; २०, २६, १०; –तैः ऋ ४,५३,५; ६, १४, ३; ८,१,२७.

व्रत-चारिन्– –†रिणः ऋ ७, १०३, १; शौ ४,१५, १३†; पै ५,७,१२; –री पै १७,२८,३.

व्रत-नी[f]– –नीः ऋ १०,६५,६.

व्रत-पति[g]– –¶तये तै २,२, २, १; ५,४,५; मै १, ४, ५; ८, ९; २,१,१०; $काठ१०,५;२३,५[३]; ३१,१५; ३२,६; क ३६,२; पै १९, ५१,.४$; –तिः तै १, २, ११,१; ३, ४;३; ६, ७, २[२]¶; २,५,४,५¶; ६,१,४,६¶; ¶मै १,२,७$; ४,५;८,९; २,१,१०; ३,६,९; काठ १०,५;२३,५[३]; ३१, १५; ३२, ६; क ३६,२¶; –तिम् तै २,२, २, २¶; काठ १०,५;२३,५;क ३६,२¶;–०ते मा १, ५; २,२८; ५,६[h]; ४०; २०,२४; का १,३,१; २,६,१०; ५,२,४[h];९,७; २२,२,१; तै १, २,११, १[i]; २[i]; ३,४,३[२i]; ५, १०,३; ६,६, ३; ७, २; ७, ६, ६; ६,३,२, ६; मै १, २, ७[२i]; १३[४i]; ४,१; ५; ३,९, १[२]; ४, ९, २४[४j]; २६[४k]; काठ ४,१४; ५,६; ३१,१५; शौ ७,७८, ४[e]; पै १९,५१,२; २०,६०,७; –तैः काठ १०, ५; २३, ५[२]; क ३६, २¶.

व्रत-पा[l]– –०पाः[l] मा ५,६[२]; ४०[२]; का ५,२, ३[२]; ९, ६[२]; काठ २, ८[५i];३,१[४]; क २,२[५i];८[५];–†पाः ऋ १,८३,५; ३, ४,⌊७;७, ८⌋; ५,२,⌊८; १०, ३२, ६⌋; ६, ८, २; ८,११, १; खि ४, ९, ५$; मा ४,१६; का ४,५, ८; तै १, १,१४,४; २,३,१; ६,१,४, ६; मै १,२,३; ३, ६, ९; ४, १०, २; ११, १; ४[२]; काठ २, ४; ६,१०; २३, ५[२]; २६, २; ३५, ९; क १,१६; ३६,२; ४०, ५; ४८,१०; शौ १९,५९, १; २०, २५,५; पै १९, ४७, ४; –पाम् ऋ १,३१,१०;१०,६१,७.

व्रत-भृत्[m]– –भृत् खि ४,९,५; तै १,६,७,२¶;मै १,४,५¶;५,३[२]; १०[४]; २,१,१०¶; ४, ११, ४; काठ ३१, १५;–भृते मै २, १, १०¶.

√व्रति, ¶व्रतयति तै ६, २,२, ७; मै ३,६, ६; ९[२]; ७, १०[२]; काठ २३, ५[२]; २४, ९[२]; क ३८, २[२]; व्रतयेत् ¶मै ३,६, ९; ७, १०;

---

a) एकतरत्र पाभे. पू ३०४८ *m* द्र. ।

b) पाठः ? तु. सपा. शौ ५, १, ७ व्रत एमि इति पाभे. । c) पाभे. पू ३०४९ *d* द्र. ।

d) सपा. खिसा ३१,४ व्रतेषु इति, आपश्रौ ४, १३,४ माश्रौ १,४,३,२ घृतेन इति च पाभे. ।

e) धा. दीप्तौ वृत्तिः (तु. व्र⌊,व्र⌋ध्न्-) । <√वृ⌊व्र⌋त् (धृ) 'दीप्तौ' ।

f) विप. (गो-) । उस. उप. कर्तरि क्विप् । =व्रतसंपादयित्री- ⌊धेनु-⌋ इति वें. सा. GW. GRV. प्रभृ. । अर्थः व्यु. च ? इति (√*वृत् 'स्तुतौ'>कर्मणि) व्रत– (स्तोत्र-) +(√नी 'नयने'>कर्तरि) नी– > उस. व्रत-नी– (स्तोत्रमुच्चैः पठन्ती- ⌊गो- =वाणी-⌋) इति मतम् (तु. पू १८३८ *g*) ।

g) नाप. (अग्नि-) । षस. ।

h) सपा. माश ३,४,३,९ माश्रौ २, २,१,८ । काठ २, ८ कपि २,२ व्रतपाः इति पाभे. ।

i) सपा. व्रतपते<>व्रतपाः इति पाभे. ।

j) =एकतरत्र सपा. तैब्रा ३,७,४, ८ तैआ ४,४१, ४ मंब्रा १,६,१३ आपश्रौ ४,३,२ हिगृ १,७,८ । आश्रौ ८, १४,६ व्रतपतिः इति पाभे. ।

k) =सपा. तैआ ४,४१,६[४] । कौसू ५६,७[२] व्रतपतयः इति पाभे. ।

l) विप. (अग्न्यादि-देव-) । उस. ।

m) विप. (इडा-, ब्राह्मण- प्रभृ.) । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

काठ २२,१३.

¶व्रतयितव्य- -व्यम् काठ २३, ५; २४,९; क ३८,२.

¶व्रतयिष्यत्- -ष्यन् काठ २२, १३.

व्रतिन्- -तिनः मै ४, १४, १४; -तिनाम् काठ २, ८[2a]; ३, १[2]; क २,२[2]; ८[2]; -तिनोः तै १,२, ११,२[a]; ३,४,३; मै १,२, ७[a]; १३[2].

व्रत्य,त्या[b]- -०त्य मै ३, ६, ६; -त्यः तै २, २,२,२¶; -त्यम् काठ २३,५; -त्याः ऋ ८,४८, ८; तै १,८,१०,२; मै २,६,१२; काठ १५, ८; शौ ४, ११, ११; पै ३, २५,७[c]; -¶त्ये मै २,१, १०; काठ ३५,१८; क ४८,१६.

†व्रतति[d]- -तेः ऋ ८, ४०,६; शौ ७, ९५,१; पै २०, २९, १.

?व्रतभजे[e] पै ४, ५,१.

व्रतांसि[f] पै २०,४९,४‡.

√व्रद्, न्द् (=√मृद्),अव्रदन्त ऋ २,२४,३.

व्रन्दिन्[g]- -न्दिनः ऋ १,५४,४;५.

?व्रघ्नेवाग्निसमीवरे पै १, ४४, १.

?व्रभ्याः[h] पै १९,५०,१०.

व्रयस्- √व्री द्र.

√व्रश्च् √वृश्च् द्र.

व्रा(वप्रा.)[i]- व्राः ऋ १, १२४, ८[j]; १२६, ५; ४, १, १६[k]; ८, २, ६[l]; १०, १२३, २; खि ४,१०, १; जै ४,१६,७†; शौ२,१,१[m]; पै २, ६, १; व्राम् ऋ १, १२१, २.

व्राज-, व्राज-पति- √व्रज् द्र.

व्राणा- √वृ (आच्छादने) द्र.

व्रात[n]- -तः ऋ १०,३४, ८; -†तम् ऋ १०, ५७, ५; मा ३, ५५; का ३, ७, ५; तै १, ८, ५, २; मै १,१०,३; काठ ९, ६; क ८, ९; शौ २, ९, २$; पै २, १०, ४$; १९,२४,१२; -तम्ऽ-तम् ऋ ३, २६, ६; ५, ५३, ११; -तस्य ऋ १०, ३४, १२; काठ ८, ११¶; क ७, ८¶; -ताः ऋ ९, १४, २; तै १, ८, १०, २; मै २, ६, १२; काठ १५, ८; -†तासः ऋ १, १६३, ८; मा २९, १९; का ३१, ३,८; तै ४, ६, ७,३; काठ ४६, ३; -तेभ्यः मा १६, २५; का १७, ३, ४; तै ४, ५, ४, १; मै २, ९, ४; काठ १७, १३; क २७, ३.

व्रात-पति[o]- -तिभ्यः मा १६, २५; का १७, ३, ४; तै ४, ५, ४,१; मै २, ९, ४; काठ १७, १३; क २७, ३.

†व्रात-साह्[p]- -हाः ऋ ६, ७५,९; मा २९, ४६; तै ४, ६, ६, ३; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; पै १५, १०, ९.

व्रात्य[q]- -०त्य शौ १५, ३,१; ११, २[6]; ३-६; ८;१०;१२,२; -त्यः शौ १५, १, १; ३,९; १०-१२, १; १३, १;३; ५;७; ९;१८, ५; पै १८, २७,१; -त्यम् मा ३०,

a) एकतरत्र सपा. °तिनाम् <> °तिनोः इति पाभे. ।

b) विप. (आहिताग्नि-, रात्रि- प्रभृ.) । तत्रसाधवीयो वा अर्हार्थीयो वा यत् प्र. ।

c) द्विः पाठः शोधार्हः (तु. छन्दः, सपा. शौ ४,११,११ च) ।

d) नाप. (लता-) । (√*व्रत् 'वेष्टने =उपाश्रयणे' > भावे) व्रत्- + (√तन् 'विस्तारे'>भावे) *ति-> वस. यनि. [=भूमिवृक्षाद्युपाश्रयेण वृद्धिमती- (वैतु. या [६,२८] <√वृ 'आवरणे' + √तन् '*संयमने' + √तन् 'विस्तारे' इतीव; वैतु. SEY [२६;९९] दु [या १,१४] <√व्री इति, अभा. <व्रत्- इति, PW. <प्र√तन् इति, MW. <√वृत् इति च ?)] ।

e) मृत-भ्रज्- > -भ्रजे इति शोधः (तु. सपा. शौ ४,४,१) ।

f) व्रतानि इति शोधः (तु. सपा. ऋ २,३८, ६ व्रतम् इति पाभे.) ।

g) विप. [शम्बर- (असुर- [तु. निघ ४,२])] ।

h) शोधः पृ ३०४८ *i* द्र. ।

i) नाप. (संघ-, स्त्री- प्रभृ.) । व्यु. ? । <√वृ 'वरणे' इति प्रायोवादः, <व्रात- इति सा. ।

j) नाप. (स्त्री-) । <(√वृध् '*जनने'>) *वृ(ध>) ध्रा- (जनयित्री-) ।

k) पाभे. पृ ११८९ *o* द्र. ।

l) या [५,३] प्रभृ. =व्रात्याः [व्याधाः] इति ? ।

m) CA. =दीप्ति- इति ? ।

n) नाप. (संघ- [वैतु. निघ २, ३ मनुष्य- इति]) । <√*व्रत् 'बन्धने =संघाते' (तु. व्रतति-; वैतु. दे. <√वृ 'वरणे' इति, [पक्षान्तरे] <व्रत- इति वा व्रात- वेति च; पाउभो २, २,१३४ < √व्रज् इति; अभा. <√व्रति इति च) ।

o) नाप. (रुद्र-) । षस. ।

p) विप. (पितृ-) । उस. उप. अण् प्र. । °स° इति पपा. ।

q) नाप. । वप्रा. सत् (तर्पणयोग्ये) अतिथ्यर्थे [शौ.] <√व्रत् '*भोजने', सावित्रीपतिताऽर्थे (मा., तैव्रा [३, ४,५,१]) *भ्रष्ट- (पतित- भावे) > *भ्रष्ट्य-> यनि. ।

८; का ३४, १, ८; शौ १५,२, ३;११;१७;२३;१७,८; –त्यस्य शौ १५, १५, १-९; १६, १-७; १७,१-१०;१८, १; –त्याभ्याम् शौ १९, २३, २५; –त्याय शौ १५, ३, ३; १८, ५; –त्येन शौ १५, १२, ४;७;८; ११.

व्रात्य-ब्रुव[a]– -वः शौ १५,१३, ११.

√व्राध्(बधा.)[b], व्राधन्त ऋ ५,६,७.

व्राधत्– -धतः ऋ १, १००, ९; १२२, १०[c]; १०,४९,८[d]; ६९, १०; ९९, ९; –धन्तः ऋ १, १३५,९;१०,८९,१५; –धन्तम् ऋ ४, ३२, ३; १०, ६९, ११.

व्राधन्-तम[e]– -मः ऋ १,१५०,३.

व्रिश्[f]– व्रिशः ऋ १, १४४, ५.

√व्री[g] > व्रयस्– -यः ऋ २,२३,१६.

व्रीहि[h]– -हयः मा १८,१२; का १९, ४, ४; तै ४, ७,४,२; ¶मै १, ६, ११; २, १, ५; ६; २,१;३, १; ६; ११, ४$; ४, ३, ६; ¶काठ ११, ४; ५; १२,४;१८, ९$; क २८, ९; शौ ९,६,१४; पै १६,१११,१४; –हिः मै १,८, १¶; काठ ६,२¶;शौ ८,७,२०; ९, १,२२; ११, ६,१३; पै ८, १८,९; १६, १३, १०;२२,३; –हिणा तै ७, ३, १४, १; काठ ४३,४[1]; –हिम् मै ३,१०,२[2]¶; शौ ६, १४०, २; पै १९, ३४, ६; ४९, १०; –¶हीणाम् तै १, ८, ९, १; १०, १; मै २,१,५; ६[2]; २, २; काठ १०, ६[4]; ११, ४; ५[4]; १५, ४; –¶हीन् तै २, ३, १,३; ७, २, १०, २; मै २, १, २;२, १; काठ ११ ६; ३५, १८; क ४८, १६; पै ५, २८, ६$; –हेः मै ४, ३, २¶; काठ १२,७¶; पै ९, ११,१२; १९, ५१, ९; २०, ३९, ३; –ही मै ३, १०, २¶.

व्रीहि-खल– -ले पै १९,२४,६.

¶व्रीहि-मय[i]– -यः मै १,६,५[2];२, ३, १; ३, १०, २[2]; ४, ३, ६; काठ १२,४[2]; –यम् मै १,६,५.

व्रीहि-यव[k]– -वा पै ९, २३, ८; –¶वाः काठ २५,४; क ३९,१; –वाभ्याम् शौ १०,६,२४; –वौ मै १, ८, २¶; शौ ८, २, १८; ११, ६,१३; १२, १,४२; २०, १३९,१५?[l]; १६?[m]; पै १६,४, ८; २२, ३; १७, ४,११.

व्रेशी[n]– -शीनाम् मा ८, ४८; का ८, २२, २.

√व्लि, व्ली(वधा.)[o] > वेव्लीय, व्लिनाति मै ४,५,५¶.

¶अव्लीयत मै ३, ९, ४; काठ २१,२; क ३१, १७; अव्लीयन्त ¶मै ३, २,३;९.

अवेव्लीयन्त काठ ३६,५.

व्लेष्क– व्लेष्क– द्र.

श

?श पै ४, २४, ४.

शं-यु–;शं-योस्,शं-वती– √शम् द्र.

√शंस्[p], ¶शंसति तै ३,२,९,६;७[2]; ६, ५, ११, २; मै ४, ६, १;७, ५; शंसति ऋ १०, ४४,८; ¶तै ७, १,५, ४[2]; ६; मै ३, ९,८¶; काठ २८, ७¶; क ४४, ७¶; शौ २, १२, २[q]; २०, ९४,८†;

---

a) नाप. (कापटिकाऽतिथि-)। b) तु. PG. [१, २१८—९]। यतु वें. सा. PW. GW. प्रमृ. < √वृध् इति तन्न । √वृध् इत्येतस्य कामं सजातो न तु तज्जात इति विवेकात्। c) = स्तोतुः (तु. पृ१५३३ c)।

d) < √*व्राध् 'वाधायाम्' (तु. पृ २२४१ p)।

e) विप. (मर्त्य-)। PG [१,२१९] = दीप्र-तम- इति।

f) नाप. (अङ्गुलि- [तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. विश्लिष्टार्थे धीति– इत्यस्य विप. इति?])। < √*व्रिश् 'ग्रहणे' (वैतु. Wack [KZ ४३, २९३] व्रेशी– इत्यनेन साजात्यमिति?)।

g) धा. *वैरभावे = हिंसायां वृत्तिः (तु. [अंशतः] PW. प्रमृ.; = √रध् < √*वध् [यू])। शेषं सस्थ. टि. व्यो(वि√ओ)ह् इत्यत्र, सामन्– इत्यत्र च द्र.।

h) नाप. (धान्य-भेद-)। < √व्री इति पाउभो २, १,२४१, < √वृह् इति [पक्षे] अभा.।

i) °हिना इति पाठः?। j) विप.। विकारार्थे मयट् प्र।

k) नाप.। द्वस. अन्तोदात्तः।

l) तु. RW.। शिष्टं पृ १९६७ f द्र.।

m) पामे. पृ २२६० a द्र.।

n) नाप. स्त्री. (जल-)। *भ्राजस्वती– (दीप्तिमती-) >यनि. च >[पामे.] रेशी– इति च (वैतु. सा. उ. म. < √व्रज् 'गतौ' + √शी 'शयने' इतीव?)। सस्थ. पुत्मन्– इति नाप. सत् *पात्र-पर्यायः इति कृत्वा (√भृ 'भरणे = प्रवेशने' >) *भृत्मन्– > यनि.। एतद्विषये √पत् इत्यत्र यदुक्तचरं, तन्नेष्टम्।

o) धा. अववाधनाऽवसादनादिषु वृत्तिः।

p) धा. स्तुतौ [तु. निघ ३,१४], कथने च वृत्तिः।

q) सपा. शंसति <> शंसतु इति पामे.।

शंसन्ति ऋ ६, ६७, १०; खि १, ९, २; मै ३, १०, ५¶; शंसन्ति ऋ ७,१९,९; काठ २८, १०¶: क ४५,१¶; शौ २०,३७, ९†; शंससि ऋ २,४३,२; शौ ६, ४५, १[a]; शंसामि ऋ १०, १२४, ३; शंसाति ऋ ४, ६, [११; १६, २]; शौ २०, ७७, २†; शंसतु पै २, ५, ३[b]; १९, ३६, ४[a]; †शंस,> सा ऋ ३ ४९,१; ७, ३१, २; ६१, [(१, १५२,४)४ (१०, १०, ६; ८९, ८)]; कौ २, ६७; जै ३,७, ५; शंस ऋ ४,३,३; ¶शोꣳसा[c] तै ३,२,९,५; †शंसत ऋ ८,१,१; ३२, १७; १०, ३७, १; मा ४, ३५; का ४, १०, ६; तै १, २, ९, १; मै १, २, ६; काठ २,७; क २,१; कौ १,२४२; २,७१०; जै १, २५, १०; ३, ५८, ७; शौ २०, ८५,१; पै १७,२५,४; शंसाव ऋ ३, ५३, ३; अशंसन् ऋ १,६७,२.

शंसिषत् तै ३,३,२,१; ५,६,८, ६; काठ ४०,६; अशंसीत् ऋ ८,८,११; अशंसिषम् ऋ ४,३, १६; शंसिषम् ऋ ६, ४८,१६; शौ २०,९४, ५†.

शस्यते ऋ ५, ५५,८; तै ३,१, ७,३¶; मै ४, ६,८[२]¶; शस्यते ऋ १, ५३, [१(७, ३२, २१)]; ८६,[४; ४, ४९, १]; ११०,१; ३, ६२,७; ८, ७३, ११; तै ३, ३, ११, १†; ६, ६, ११, ४¶; ७, ३, १०, ३¶; ¶मै ३, ६, १०; ४, ७, १; १२, १†; काठ २७, ५¶; क ४२, ५¶; कौ १, २२४; २, २१८†; ४,८; जै १, २४,२; २, ७,३; ३,१९,१३†; शौ २०, २१, १†; शस्यन्ते ऋ ७,५६,२३; शस्यसे ऋ ६,५,६.

शंसि ऋ २,४,८; १०,१४८,४.

†शंसत्- -सत् ऋ ६, २३, ५?[d]; -सते ऋ ५, ४२,७; ६,६२,५; ८, ६३,१२; मा ३३, ५०[e]; का ३२,४,७;-सन् ऋ ४,५१,७;९, ९७,२; १०, ६७,१;११३, १०; काठ ३५, १§[f]; क ४८, २§; कौ २, ७५०; शौ २०, ९१, १; -सन्तः ऋ ३, ४, [७; ७, ८]; ६, २९, ४; १०, ६७, २; शौ २०,९१,२;-सन्तम् ऋ २,१२, [१४; २०,३]; शौ २०,३४,१५; पै १३, ७,१५.

†शंसन्ती- -न्तीम् ऋ १०,८५, ९; शौ १४,१,९; पै १८, १,९.

†शंस्तृ[g]- -स्ता ऋ १,१६२,५; मा २५, २८; का २७, १२, ५; तै ४, ६,८,२; मै ३, १६,१; काठ ४६, ४.

शंस्य[h]- -०स्य मा ३, ३७; का ३, ४,२; मै १,५,१४[३]; काठ ७,३[२]; ११[२]; क ५, २[२]; ६, १[२]; -स्यः क ६, १[२]¶; -†स्यम् ऋ १, १०, [५; ५, ३९, ५]; ११६, ११;११७,६; २, ३४, ११; ६, २६, [३; ७, १९, ८]; ८, १८, [२१; ८३, ४]; ६०,११; १०, ४७,२;४८,९; मै ४,१४,८; कौ १,४३;३६३; जै १,४,९;३८,६; शौ २०,३७,८; -स्या ऋ १,८, १०[i]; ८,६३,२; शौ †२०,६०, ६[i]; ७१,६[i]; -स्यानाम् ऋ १, १७, ५.

शस्त, स्ता- -†स्तम् ऋ ३, ५३, २; ५, ४७, ७; ८,४५, २[j]; मा. ३३, २४[j]; का ३२, २, ७[j]; जै ४, १७, ५[j]; शौ १९, ११, ६; पै १३, ८, १६§; -स्ताः पै ९, ३,९-१३?; -स्तायाम् मै ४, ६, ६¶; -स्ते ऋ ४, २०, १०; तै १, ७,.१३, ३; मै ४, ६, ६¶; काठ २८,१¶; क ४४, १¶.

शस्तो(स्त-उ)क्थ[k]- -क्थस्य मा ८, १२; का ८, ७,२; तै १, ४,२८, १; ३,२,५,५;७; मै १, ३,३०; काठ ४, ११; क ३, ९.

शस्ति[l]- -स्तिः ऋ ४, २, १५; -स्तिभिः ऋ १, १८६, ३; -स्तिम् ऋ ४, ३, ३.

a) सपा. शंससि <> शंसतु इति पाभे.।

b) पाभे. पृ २०५२ *q* द्र.

c) =शंस। प्रतिगरतया निर्देशः।

d) शंसत् उक्था इति द्वि-पदः पपा.? (शंसदु [त्-उ] क्थ->) -क्थाः इति शोधः (तु. GR [५७८]; वैतु. वें. ORN. च यनि. =क्रिप. इति, सा. शत्रन्तं सत् =शंसन्तः इति च?)। e) वैतु. उ, म. क्रिप. इति।

f) पाभे. पृ २६५१ *g* द्र.।

g) नाप. (होतृ-सहायकभूत- [ऋत्विग्-अन्यतम-])।

h) विप. (अग्नि-, उक्थ्य-प्रभृ.), नाप. (आहवनीयाग्नि-) इति सा [का.], म [पक्षे] PW. प्रभृ. ण्यति प्र. आद्युदात्तः (पा ६,१,२१४)। i) पाभे. पृ ११७१ *a* द्र.।

j) सपा. कौ २,६८९ शस्त्रम् इति पाभे.।

k) विप. (इन्द्र-, सोम-)। बस.। MW. शस्तोक्त- इति शोधश्चिन्त्यः।

l) भाप.। क्तिन् प्र. स चोदात्तः उसं. (पा ३,३,९६)।

शस्त्र[a]– -स्त्रम् तै ३,२, ७,१; २[३]; ३[३]; ५, ३,४,६¶; ६, ६, ११, १¶; ७, ३, ११, २; ¶मै ४, ७, ५;८,७; ¶काठ २८,१;२९, २; ३७,८; ४३, १$; ¶क ४४, १; ४५, ३; कौ २, ६८९‡[b]; –स्त्रस्य तै ३, २, ७,१;२[c]; ३[२]; –स्त्राणाम् मा १९,२५; का २१, २,१४; –¶स्त्राणि काठ ३५,१६; क ४८, १४; –स्त्रात् मै ४, ५, ६¶; –¶स्त्राय मै ४,८,७; काठ २९, २; क ४५, ३; –¶स्त्रेण मै ४, ५, २; ७, ३; ६; काठ २९, १; क ४५, २.

शस्त्र-वत्– -वन्तः मै ४, ६, १¶.

शस्मन्[d]– -स्मन् ऋ १,११९,२.

शस्य[e]– -स्यम् तै ७,५, ५, २[२]¶; काठ ३४,४[२]¶; पै २०,३३,३.

शस्यमान,ना– -नः ऋ ७, ८, ३; –†नम् ऋ ४,४,१५;५८,२;८, २, १४; १०, ९९, ९; मा १७, ९०; का १९, १, ४; तै १, २, १४, ६; मै १, ६, २; ४, ११, ५; काठ ६, ११; ४०, ७; कौ १, २२५; २,११५५; जै १, २४,३; पै ८, १२, २; –ना ऋ ३,३९,१;६, २४, ७; खि १,७, ५; –नाः ऋ ६, ६९,२; –नानि ऋ १०, ६६, १२; –¶नायाम् तै ६, ५,२, ३; मै ४, ६,२;६; –नासः ऋ ६, ६९, ३; –ने ऋ ६, २३, १; १०, ४५, १०; मा १२, २७; का १३, २, १०†; तै २,१,१०,३¶; ४,२,२, ४†; मै २, ५, ११[२]¶; ७,९; ४, ६, ६¶; काठ १६, ९†; –नेषु ऋ १०, ७२,१.

शंस(वप्रा.)[f]– -†सः ऋ १,१८,३[g]; ९४, ८; १७८, ४; २, २६, १; ३४, ६[h?i]; ६,२४, २[h]; ७, ३५, २[२i]; १०, ३१, १; ६४, १०[h]; मा ३, ३०; का ३, ३, २२; काठ ७,२; क ५,२; शौ १९, १०,२[२]; पै १२,१,८;१३,८,२[२]; –†सम् ऋ १, २७,१३;३३,७; १२२, ५;१४१, ६;११; १६६, १३; १८२,४;२,२०,७; ३१,६; ३,१८,२; ४,६,⌊११;५, ३,४⌋; ५,४१, ९;४६, ३; ७, २५, २; ३४, १२; ५६,१९; ८,२९, २; १०, ४२,६;९३, ११[k]; ११३, ३; मा ३३, ४९; का ३२, ४, ६; मै ४, १४, १८; काठ ३५, १४; क ४८,१३; शौ २०, ८९, ६; पै १९, १, १३; –†सा ऋ १, १८५, ९;४, ४,१४; तै १, २, १४,६; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११; –साः ऋ ७, २५, ३; ८, ५७, ३; १०, ७८, ३; खि १, ४, ४; शौ २०, १४३, ९†; –सात् ऋ १, १२८, ५; १६६, ८; मै ४, १४, १७; पै २, ३०, ५; ७, ८, ८; –से ऋ ३, १६, ४; –सेन ऋ १०, ७३, २; काठ ३७, १३; पै १९, ३९,२; –सैः ऋ १, १७३, ९; १०; १०,७,१.

?शंसेनश[l] पै २, ८१,३.

√शक्(वधा.),शकत् ऋ ८,९१,४; पै ४,२६,३†; शकः ऋ ८,८०,३. †शग्धि, >ग्धी ऋ १, ४२, ९; ३, १६, ६; ५, १७, ५; ८, ३, ११[२]; १२; ⌊(२, १३, ९)१२⌋; २४, ११; ६१, ⌊(१२, ५;३२,१२)५ (१०,१३४,३)⌋; १३; ९, ८९, ७; १०, १४७, ५; कौ १, २५३; २७४; २, ६७१; ९२९; जै १,२७,१;२९, २;३,५५,१२; शौ १९,१५,१; २०, ११८, १$; शग्धि ऋ २, २, १२; ४, २१, १०; पै ३, ३५, १†; †शक्तम् ऋ ५, ६८, ३;७, ६७,५; ६८,८; १०,४०,

---

a) नाप. (स्तोत्र-)। कर्मणि क्त्रः प्र. (पाउ ४, १६४) (वैतु. माश ३, ६,४,४ शुस्त्र– इत्याद्युदात्तं प्राति. ⌊यत्र पाउभो २,३,८३ क्त्रन् प्र.⌋)।

b) पाभे. पृ ३०५३ *j* द्र.।

c) सपा. तै ३,२,७,१;३ वैताश्रौ १७,८ स्तुतस्य इति, तां १,३,८;५,१२;१५;६,३ स्तोत्रस्य इति च पाभे.।

d) नाप. (स्तोत्र-)। करणे मनिन् प्र.।

e) विप.। कर्मणि क्यप् प्र. (पावा ३,१,१०९)।

f) भाप. (आशंसा-, हिंसा- ⌊ऋ १, १८, ३ प्रमृ.⌋), नाप. (शंसक- =स्तोतृ- ⌊ऋ २, २६,१ प्रमृ.⌋, हिंसक- ⌊ऋ २,३४,६ प्रमृ.⌋)। विस्तरस्तु वैश. द्र.।

g) भाप. (हिंसा-)। धा. हिंसायां वृत्तिः। सस्थ. अररिवस्– <√*अर् (हिंसायाम्)+क्वसुः प्र. (नञ्+√रा > ररिवस् इति नेष्टम् ⌊तु. सस्थ. धूर्ति–⌋)।

h) नाप. (हिंसक-)।

i) 'यथा नरां (हिंसकानां) शंसः (हिंसकः इन्द्रः) सवनानि प्रत्यागच्छेत् तथा' इति वा.।

j) भाप. (स्तुति-)। ?नः शुंसः > *नु शुंसः इति शोधः।

k) नाप. (*कवि-)।

l) BKA. शंस– >-सेन इति शोधः।

५; काठ २६,११; कौ २,४९५; ८१५; जै ३, ३८,९;५७,५. ¶शक्नोति तै २, ६, २, ६; मै ४, ७, ७[२]; शक्नोति मै ४, २,९[३]¶; शौ ५, १८, ७; पै ९, १७, ६; शक्नुवन्ति शौ ४, २६, ६; पै ४, ३६, ५; शक्नुवः तै २, ५, २, ३¶; †शक्नवाम ऋ १, २७, १३; १०, २, ३; तै १, १, १४, ३; मै ४, १०,२; काठ २, १५; शौ १९, ५९, ३; पै १९, ४७, ६; ¶अशक्नोत् तै २, ३, ७,१; ४, १२,२; ५, ५,२, १; मै १, ६, ३; ५; १०, १२; १४; २, ४, ३; ४, ६, ८; काठ ३६, ८; अशक्नुवन् ऋ ५, ४०, ९; ¶अशक्नुवन् तै २,६, २, ६; ५,४, १, २; ५, ५, ४; ६, २, ३, १;४, १०; १; मै १, ६, ४; ४, ५,८[२]; ६,३; ७,१; काठ ८, ५; २७, ३[२]; २८, ७; ३०, ७; क ७, १; ४२, ३[२]; ४४, ७; शक्नुयात् तै ५,५, ३,२¶. शकेयम्[a] खि ४, ८,४; शकेयम् मा १, ५; ४, ४; का १, ३, १; ४, २, २; तै १, १,४, १; २, १, २; ५, १०, ३; ६, ३, २[b]; ६, १,१,८; मै १,२,१; ४, १; ३,६,३; १६, ४[c];४, ९, २४[c]; काठ २,१;४; ४,१४;२२, १४[c]; २३.१[२]; ३८, १२; ३९, ५; क १,१३;१६; ३५,७[२]; पै १५,१, ६[c]; ९, ६; †शकेम ऋ १, ७३, १०; ९४,३; २, ५,१; ३, २७, ३; मै ४,११,१[d]‡;२;१४, १५; कौ २,४१६; जै ३, ३२,६; ४, १,९; शकेम मा ११,१०[e]; का १२,१,१०[e]; तै ४,१,१,४[e];४, १२,२[e]; मै २,७,१[e]; काठ १६, १[e]; ४०,१४; शौ ५,८,२; १८, २,२९; पै ७,१८,२;१२,१,४†. शशाक[f] शौ ४,१८, ६; ५,३१, ११; पै ५, २४, ५; शेकुः ऋ १०,४४,६; शौ २०, ९४, ६†; शेकुः ऋ९, ७३,३; शेक ऋ ५, ६१, २; शक्ष्यामि तै ६, २, ४, ५¶; शक्ष्यामः मै ४, ५, ९¶; अशकत् शौ १२,४,१८; पै १७, १७, ९; शकत् ऋ १, १०, ६; शकन् शौ ८,८,२०[g]; ११, १२, १६; अशकम् मा २,२८; का २, ६,१०; तै १,६,६,३; मै ४, ९, २६[c]; काठ ५, ६; ¶अशकाम मै ४,२,१२.

१शक्ति[h]- -क्तये मै २,७,१; -क्तिः मा १८,१५; का १९, ५, ३; तै ४,७,५,२; मै २, ११, ५; ¶४, २,९[२]; काठ १८, १०; -क्तिभिः ऋ १०,२५,५;८८, १०; तै ५, ६,१,३; मै २, १३, १; शौ २, २७,७; ३,१३,३; -†क्तिम् ऋ १०, १३४,६; कौ २, ४४१; जै ३, ३३, १६; -क्ती ऋ १, ३१, १८; -क्त्या मा ११, २[i]; ५७; ६३; का १२,१,२[i]; ५,८; ६,४; तै ४,१,५,३;६, ३; मै २, ७,५; ६; ४,९,१; -क्त्यै तै ४, १, १, १[i]; ६, २, २, ३¶; मै २, १, ५¶.

शाक्त[j]- -क्तस्य ऋ ७, १०३,५.

२शक्ति[k]- -क्तिः ऋ १, ८३, ३; ४, २२,८; ७,२०,[१०; २१, १०]; शौ २०, २५, ३†; -क्तिम् ऋ २,३९,७; ३,५७,३; ४,४३,३; मै ४,२,९¶; -क्ती ऋ ७,६८,८; -क्तीः ऋ १, १०९,३;३, ३१, १४.

३शक्ति- -क्तये पै १९, ४४, १७; -क्तिः काठ ३९, ५; क २८, १०; पै १९, ४४, १७[२]; -क्तिभिः काठ ३९, २; पै २, १६,५; ३,४, ३; २०, ५०, ९; -क्त्या काठ १५, ११[i]; १६, ५; ६; -क्त्यै काठ ३९,५.

*शक्तिस्[l]- > शक्ती- > शक्तीवत्[m]- -०वः[n] ऋ ५, ३१, ६; -†वन्तः ऋ ६,७५, ९; मा २९, ४६; तै ४,६,६,३; मै ३,१६,३; काठ ४६, १; पै १५, १०, ९;

a) श° इति स्वरः? । b) पामे. पृ १२०५ l द्र. ।
c) सपा. शकेयम् (आश्रौ ४,१२,२ च) <> शकेम इति पामे. । d) पामे. पृ १०१४ l द्र. ।
e) तु. सस्थ. टि. आ ।
f) स्वरः ? W. शशाक इति शोधुकः ।
g) सपा. पै १६,३०,१० शिषन् इति पामे. ।
h) भाप. (सामर्थ्य-, कर्मन्- [तु. निघ २,१])।
i) सपा. शक्तये <> शक्त्या (माश ६, ३, १,१४[३] श्वेउ २,२ च) <> शक्त्यै इति पामे. ।
j) नाप. (शिक्षक-)। तस्येदमीयः अण् प्र. ।
k) नाप. (शस्त्र-)। क्तिच् प्र. ।
l) = १शक्ति- । m) विप. (मघवत्-, पितृ-)।
*°क्तिस्व° > *°क्तिव्व° > यनि. (तु. मा. प्रभृ. पपा. अवग्रहाऽभावसंकेतः; वैतु. पपा. शुप्रा ३,९७ अनु [°क्ति- >] °क्ती- इति सांहितिको दीर्घ इति प्रायोवादः?)।
n) संबुद्धौ रुः (पा ८,३,१)।

-चान् खि ५, ७, १, ३; मै ४, १३, २.

१शुक्मन्[a]- -क्म ऋ २, ३८, ४; -क्मन्[b] का ५, २, १; तै १, २, १०, २; ६, २, २, ३; काठ २, ८; क २, २; -†क्मना ऋ ९, ३४, ३; ६२, १६; ११०, ३; मा २२, १८; का २४, ५, १; कौ २, ७१५; जै ३, ५९, ७; -क्मने[b] मै १, २, ७[2]; ३, ७, १०[2]; काठ २, ८; क २, २; -†क्मभिः ऋ ९, ७, ८; कौ २, ४८५; जै ३, ३६, १०.

शक्र, क्रा[c]- -०क्र ऋ १, ६२, ४; १०४, ८; १७७, ४; ३, ३५, १०; ३७, ⌊११ (४०, ८; ९)⌋; ६, ३५, ५; ७, २०, ९; ८, ४, १५; १२, १७; १३, ⌊१५; ९७, ४⌋; ४५, ⌊१०; ९२, २६⌋; ५२, ⌊(५१, १) १⌋; ९२, ११; ९७, १४; १०, ३८, २; ४२, ३; १३४, ३; खि ३, ४, १; काठ ४०, ५; कौ १, २०९; २६४†; †जै १, २२; ६९; २८, २; ३, ३३, १७; ४, १०, १; शौ २, ५, ४[d]; २०, २०, ४; ५७, ७; ८९, ३; १११, २; पै १, ९६, १; ५, ४, १३; ६, १५, १; ७, १८, ८[e]; १२, ३, ७[f]; १७, १५, २; १९, ४६, १५[g]; ५०, १३; -क्रः ऋ १, १०, ५; ६; ४, १६, ⌊६ (७, २१, ४)⌋; ५, ३४, ३; ४; ७, १०४, २०; २१; ८, १, १९; ३१, २; ३२, १२; ६६, ३; ६९, १४; ७८, ५; ९३, १८; १०, ४३, ६; १०४, १०; खि ५, ४, २; ५; ८; ११[2]; मै २, १३, १३; ४, १४, ७; काठ ४०, ३; कौ †१, १४०; ३६३; ४, ३; ६; ८; जै †१, १५, ६; ३८, ६; २, ७, १-३; शौ ३, २१, ४; ३१, २; ४, ११, २; ५, १, ७[h]; ८, †४, २०; २१; ८, १; ५[i]; ७[i]; ९, ४, ५[j]; †२०, १७, ६; ४९, २?[k]; ३?[k]; ७७, ६; ९२, ११; पै ३, १२, ४; २५, ३; ५, १७, ३; ७, ८, ४; ९, ६, ३; ८; १६, १०, ९†; ११, १†; २४, ४?[k]; २९, १; ७३, ५; १७, २८, २; १९, ४५, १५?[k]; २०, ५७, ८; -?क्रन्[l] खि १, ११, ८; -†क्रम् ऋ ६, ४७, ११; ८, ५०, १; १०, १६७, २; खि ३, २, १; मा २०, ५०; का २२, ५, ४; तै १, ६, १२, ५; मै ४, ९, २७; १२, ३; काठ १७, १८; कौ १, ३३३; जै १, ३५, २; शौ ७, ९१, १; २०, ५१, ३$; पै ५, ४, ११; ७, १९, ६; -क्रस्य शौ ८, ८, ६; ८; पै १६, २९, ७; ८; १९, ४३, ९; -क्रा[m] ऋ ५, ४१, १५; -०क्रा ऋ २, ३९, ३[n]; १०, २४, ४; खि १, ३, ७?[o]; ५, ८; -क्राः शौ ५, २८, ८; ११, ८, १२; १८; २०, ४९, १?[p]; पै २, ५९, ६; १५, १४, ७; ८; १९, ४५, १४?[p]; -०क्राः ऋ १, १६६, १; -क्राय ऋ १, ५४, २; ८, २, २३; ९१, १; शौ १२, १, ३७; पै ४, २६, १†

---

a) भाप., नाप. (कर्मन्- ⌊तु. निघ २, १⌋)। मनिन् प्र.।

b) सपा. शुक्मन् (काश ४, ४, २, ६ च) <> शुक्मने (माश्रौ २, २, १, २ वैताश्रौ १३, १६ गोब्रा २, २, ३ च) <> शुक्ने (माश ३, ४, २, १२[2] काश्रौ ८, १, १५ च) इति पाभे.।

c) विप. (अश्विन्-, इन्द्र-, मरुत्-), व्यप. (इन्द्र-)। कर्तरि रक् प्र.।

d) सपा. पै २, ७, २ अशत्रो इति, आश्रौ ६, ३, १ शूर इति च पाभे.। e) सपा. शौ ५, ८, ९ इन्द्र इति पाभे.।

f) शोधः पृ २१०८ g द्र.। g) शोधः पृ २३७१ g द्र.।

h) सपा. पै ६, २, ७ ज्येष्ठः इति पाभे.।

i) सपा. पै १६, २९, ५; ७ इन्द्रः इति पाभे.।

j) पाभे. पृ २०८१ e द्र.।

k) शक्रम् इति शोधः (तु. RW.)।

l) शक्रान् इति शोधः (तु. अभिप्रायतः संस्कर्तुः टि.)। नाप. (शत्रु-)। सस्थ. ?विधवाम > (वि √धम् "*प्रतिहिंसने" >) वि-धमाम इति शोधः (तु. ऋ ⌊८, ७८, ५⌋ पुरिशक्तवे ⌊=*प्रतिशक्तवे⌋ इति पर्याय-निगमः; वैतु. संस्कर्तुः <वि √धव् ⌊अर्थः?⌋ इति ?)। m) विप. (शक्ता- ⌊वरूत्री-⌋)।

n) 'हे शक्रा (*दीप्तिमन्तौ ⌊अश्विनौ⌋) रथ्या (रथिनौ ⌊<रथी-⌋) इव अर्वाञ्चा यातम्' इति वा. (तु. वें. सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. R ⌊ZDMG ४८, ४७८⌋ चक्रा ⌊न. प्र३⌋ इति शोधे सति ⌊तदीयं विप. इति कृत्वा⌋ रथीयाऽर्थे सस्थ. रथ्या- > -थ्या इति ?)।

o) शु° इति स्वरः ?।

p) शक्रम् इति शोधः (तु. RW.)। सस्थ. ?वाचम् > वाचः इति, ?सिषासथः > सिषासतीः इति च शोधौ द्र. (तु. RW.)।

१७, ४, ७.
शुक्वन्[a]– -क्वने मा ५, ५[b].
शुक्वरि,री[c]– -रयः मा १८, २२[d]; का १९, ७, ४[d]; तै ५, ४,१२, २[2]¶; –री खि ३,११,१; ¶ तै २, २, ८, ५[2]; ६[2]; ६, २, ६; ३, २, ९, २; ४; ६, १, २,७[2]; ८, १[2]; ३, ३, ६[2]; ४, २, ५[2]; ¶मै १, ५, ६; २,३, ७;३,१६, ४$[e]; ४,२,११; ५,१; ७; काठ १०, १०[2]; ११, २[3]; १२, ५; २२,१४[e]; शौ ७,२८,१; पै १५, १, ९[e]; २०, १२, ६; –रीः मा १०, ४[2]; २१, २७; का ११,२, ३[2]; २३, ३, ५; तै १, ८, ११, १; ३, ४, ४, १; ४, ४, १२, ४[e]; ७, ९, १[d]; मै २,१,५¶;; ६, ७; ११, ६[d]; ३, ११, १२; काठ १५, ६; १८, ११[d]; ३८, ११; क २८, ११[d]; शौ १६,४, ७; पै १०,९,६; –०रीः शौ ३, १३,७; पै २, ४०,५; –रीणाम् मै ४, ७, ३¶[f]; पै २०,१४,४; –रीभिः शौ ११, २, २३; १३, १, ५[g]; पै १६, १०६, ३; १८, १५, ५[g]; –रीम् तै १,७, ११, १[h];२,६,२,३¶; ७,३,२,१¶; मै १, ११, १०[h]; २, ३, ७¶; काठ १२. ५; १४, ४[h]; ३४, १०; पै २०, १९, १; २०, ५; –रीषु ऋ ७, ३३,४; १०, ७१, ११[i]; खि १, ११,६; तै ३,३, ३,१; –¶र्या मै २,३,७; ३.९, २; काठ १२,५; २६,४; क ४१, २; –¶र्याः तै २, २,८,६; काठ २९,७[f]; क ४५, ८[f].
शक्करी-त्व– -त्वम् मै ४, २, १२¶.
१शाक[j]– -काः ऋ ६,२४,४.
१†शाकिन्[k]– -किनः ऋ ५, ५२, १७; –किनम् ऋ ३, ५१, २; ८,४६,१४; कौ १,२६५; जै १, २८, ३; –किने ऋ १, ५४, २; ६, ४५,२२[l]; कौ १, ११५; २, १०१६; जै १,१२,१; ४,९, ७; शौ २०,७८, १; –$की मा १७,८५[m]; का १८,७,६[m].
२शाकिन्[n]– -की ऋ १, ५१, [८(१०, ४९, १)].
शाकिन[o]– -नः ऋ ८,३३,६.
२शाक[p]– -कः ऋ १०, ५५, ६; कौ २, ११३३†; –के ऋ ५, १५,२[q]; –कैः ऋ ४,१७,११[r]; ५, ३०, १०, ६, १९, ४.

---

a) विप. (आज्य-)। वनिप् प्र.।
b) पाभे. पृ ३०५६ *b* द्र.।
c) स्त्री. व्यप. (छन्दस्-, ऋच्-), नाप. (२अप्-, गो- प्रमृ. [तु. निघ २, ११ प्रमृ.])। तु. २नारि, री– प्रमृ.।
d) सपा. शुक्करयः <> शुक्करीः इति पाभे.।
e) सपा. शुक्करी (आश्रौ ४,१२,२ च) <> शुक्करीः इति पाभे.।
f) सपा. शुक्करीणाम् <> शक्कर्याः इति पाभे.।
g) सपा. तैब्रा २,५,२,२ रेवतीभिः इति पाभे.।
h) सपा. मा ९,३२ विभे.।
i) नाप. (*गीति-)। (√*ऋश [= √ऋच्] >भावे) *ऋशस्–> *ऋशस्वरी–> *शुष्वरी–>यनि.। सस्थ. पोष– इति, पुपुष्व्रस्– इति च<√पुप् (=√वच् इति कृत्वा) '*वचने =उच्चारणे' इति द्र., जातविद्याम् इति पाठः? (यातु– > *यातव्या– [=यातुहननी- [पा ४, ४,१२१]]>) *जातव्या– + विद्या– > कस. *जातव्य-विद्या–> -द्याम् इति शोधः (तु. छन्दः) च।
j) भाप. [शौर्य- (वैतु. वें. विप. [=सहाय-] इति ?)]।
k) विप. (*शौर्यकृत्- [इन्द्र-, मरुत्-])। तत्करोतीत्यर्थे इनिः प्र. उसं. (पा ५,१,११५)।
l) धा. *शब्दे वृत्तिः (तु. सस्थ. टि. सुचा)।
m) सपा. आपश्रौ १७, १६, १८ वैश्रौ १९,६: १०९ हिश्रौ १२,५,३० साकी इति पाभे.।
n) विप. (*रक्षण-समर्थ- [इन्द्र-]) मत्वर्थे इनिन् प्र. उसं. [पा ५, १, ११५ (तु. LR [५४२]; वैतु. GW., MVG [२१४ टि.]? यनि. > शाकिन् इति शोधः स्यादिति ?)]।
o) = १शाकिन्–। (विप. [गो-])। मत्वर्थे इनच् प्र. उसं. [पा ५,२,१२२ (तु. PW. GW. GRV. L[५४२] प्रमृ.; वैतु. वें. सा. °किन्–> [प्र१] -किनः इति ?)]। शब्दवत्- (गो- [वृषभ-=इन्द्र-]) इति, १शाक– = शब्द- इति चेति मतम्।
p) विप. (शौर्यदीप्त्यादि-कृत्- [अग्नि-, इन्द्र-, मरुत्-])। कर्तरि णः प्र.उसं. (पा ३,१,१४१)। सस्थ. अनीळः इति *अबाधितार्थे इन्द्रस्य विप. सत् तस. < अन् (नञ्)+ *ईळ (बाधितः [वैतु. वें. सा. =नीडस्याकर्तेति, GW. प्रमृ. बस. इतीव ?])।
q) विप. (अग्नि- [वैतु. सा. PW. प्रमृ. यनि. <१शाक– इतीव?])। r) विप. (मरुत्- [वैतु. सा. =१शाक– इति कृत्वा भाप. इति ?])।

¹शाक्मन्[a]– -क्मना ऋ १०, ५५, ६; कौ २,११३३.

शाक्वर[b]– -रः तै ३,२,९, २¶; मै १, १,१२; काठ १, ११; -रम् काठ ३३,४¶;३९,७; -राः तै ३,२, ९, ४¶; ¶मै १,५,६;४, २,११;५,१;७; काठ ११,२¶; शौ ९, १, ९; पै १६, ३२, ९; -राय मा ५, ५; २९ ६०; का ५, २, १; ३१, ५, १; तै १, २, १०, २; २,३, ७,३¶; ६, २, २, ३; ७, ५, १४, १¶; मै १,२,७;२,३,७;३,७,१०[२];१५, १०; काठ २,८; १२, ५¶;४५, १०; क २, २; -रेण मै ४, २, ११.

शाक्वरी[c]– -रीः पै ८,१८, ३.

शाक्वर-रैवत[d]– -ताभ्याम् तै ४, ३,२,३; काठ ५,१; ५; -ते मा १०, १४; १३, ५८; १५, १४; का ११, ५, ५; १४, ७, १०; १६, ३, १४; तै १, ८, १३,२; ४, ३, २, ३; ४, २, ३; मै २, ६, १०; ७, १९; २०; ८, ९; काठ १५,७; १६, १९; १७,८; क २५, ९; २६, ७.

शाक[e]– -कम् मै ३, ९,३¶.

?शकंलंचनते पै ९, ९, ३.

शकट[f]– > *शकटिस[g]– -टीः ऋ १०, १४६, ३.

१शक-धूम[h]– -०म शौ ६, १२८, ३; ४; पै १९, २४, १७; १८; -मम् शौ ६, १२८, १; पै १९, २४, १६; १९.

१शकन्[i]– -कभिः[j] तै ५, ७, २३, १; काठ.५३, १३.

शक-पूत[k]– -ते ऋ १०, १३२,५.

शक-ब[,व]लि[l]– -लिः खि ५, १५, १३; शौ २०, १३१, १६.

२शकन्[m]– -कानि मै ४, २, १०¶; -क्नः ¶मै २,२,४[२];५; ¶काठ १०,१०[२];११[२]; शौ १२, ४, ४; पै १७,१६, ४; -क्ना मा ३७, ९[२]; का ३७,१,९[२]; शौ २०, १२९, १२[n].

२शक-धूमॅ[o]– -मान्[p] पै १७, १३, ८?; -मे पै १, ८९,४.

शकधूम-ज[q]– -जाः शौ ८, ६, १५; पै १६, ८०, २.

शकधूम्य[r]– -म्यम् पै १७,१३, ४.

शक-पिण्ड[s]– -ण्डैः[j] मा २५, ७; का २७, ७,१; मै ३, १५, ९.

शकं-भर[t]– -रस्य शौ ५, २२, ४; पै ५, २१,८; १३, १,५.

---

a) =शाक्मन्-। मनिञ् प्र. इति ततो विशेषः।

b) विप. [वीर्यवत्-, दीप्तिमत्- प्रभृ. (वृषभ-, तनूनपात्- [अग्नि-] प्रभृ.)], नाप. (सामन्-)। c) विप. (२अप्-)।

d) साम-विशेषयोः द्वस.।

e) नाप. (*त्वच्-, वल्कल-)। (√वश् (*√वस्) '*छादने' >) *वाशक- > यनि.। सपा. तै ६, ३,४,२ काठ २६, ५ यूप-शकलम् इति पाभे.। तत्र शकल- इति प्राति. यनि. पर्यायः द्र.। तै. सस्थ. सुतेजसम् इत्यत्र तेजस्- इति प्राति. च *त्वक्-पर्यायः द्र.।

f) नाप. (वाहन-)। √*वक्ष् (*√वह्) '*वहने' > भावे *वक्ष- + (√कृ 'कृतौ' > करणे) कृत- > उस. *वक्ष-कृत- > *वक्षकट- > यनि. (वैतु. या [६, २२] प्रभृ. < शकृत् + [√इ >] इत- वा, < शनक- > श- + √तक् वा, < शब्द- + √तक्- वेति, पाउ [४,८१] < √शक् इति च?)। g) नाप. (शकट-)। स्वार्थे तद्धितः प्र. (वैतु. सा.PW. प्रभृ. °टी- > यनि. द्वि३ इति)।

h) व्यप. (नक्षत्र-)। ऋक्षक- (*विप. 'प्रचण्ड')+ (√दिव् 'दीप्तौ' > कर्तरि) *१धूम- > उस. *ऋक्षक-धूम- > यनि. (वैतु. वृदे [४, ४१] < शक- [मेघ-] + धूम- [सलिल-] > षस. इतीव-, < २शकन्- + धूम- इति प्रायोवादश्च?)। i) =२शकन्-। प्रत्ययमात्रे भेदः।

j) शकभिः <> शकपिण्डैः इति पाभे.।

k) व्यप. [ऋषि- (तु. वैं. सा. GW. GRV. प्रभृ.)]।

l) नाप. (अर्थः?)। षस. (तु. RW.; वैतु. शंपा. सा.त. च शुक बलिः इति?)। °व° इति खि. पाठः।

m) नाप. (करीष- [शुष्क-गोमय-])। व्यु.?।

n) पाभे. पृ ७८३ j द्र.।

o) नाप. (करीष-धूम-)। षस.।

p) पाठः? °म्यान् इति शोधः। सस्थ. लोगु- > -गान् (*वृक्ण-खण्डान् [वृक्षाणाम्]) इत्यपि शोधः।

q) विप. पुं. (रक्षस्-)। उस. उप. डः प्र., [पक्षे] °जा- विडन्तं प्राति. इत्यपि संभाव्येत।

r) विप. (रक्षस्-)। तत्रजातीयः यत् प्र.। s) षस.।

t) नाप.(*मलसमूह-)। षस. (*शकुमन- [=२शकन्-] > *शकुम- >) *शकुम्- + भर- > यनि.। तस्य मुष्टिहा (*संघात-धारकः [*विरेचनप्राचुर्यनिरसारितः सन्]) तक्मौ महावृषान् पुनरेतु' इति वा। (वैतु. PW. प्रभृ. विप. च उस. चेति B. प्रभृ. व्यप. इतीव?)।

शकमय[a]- -यम् ऋ १, १६४, ४३; शौ ९, १५,२५†.

¶शकल[b]- -लः तै ६, ३, ३,२; मै ३, ९,३; काठ २६, ३; क ४१, १; -लेन तै ६,३,३,२; -लौ[c] मै ४,६, ३[२].

?शकल्येषि[d] शौ १,२५,२[e].

श(कँ>)का[f]- -का मा २४, ३२; का २६, ७, २; तै ५, ५, १२, १;१८,१; मै ३,१४, १३; काठ ४७,२; ८.

?शकावङ्कावनेत्रपुरुहांशनीका[g] पै १७, १३, ९.

शकुन[h]- -नः ऋ ४, २६, ६[i]; ९, ८६, १३; ९६, १९; २३; १०, १६, ६; १६५,२; खि ५, ९,१; मा १८, ५३; का २०, ३, ३; तै ४, ७, १३,१; मै २, १२,३; ४, ९, ११; काठ १८, १५; क २९, ४; कौ २, ५२७†; जै ३, ४१,३†; शौ ६, २७, २†; १२, ३, १३; १८,३, ५५†; २०, १२७, ४; पै १६, ७१,८; १७, ३७,३; १९,१३,१४†; -†नम् ऋ ९,८५, ११; १०, १२३,६; कौ १, ३२०; २, ११९६; जै १, ३३, ८; शौ १८, ३, ३६; -नस्य ऋ १०, ६८, ७; १०६, ३; शौ २०,१६, ७†; -नाः ऋ ९,१०७,२०; कौ २, २७३†; जै ३, २३, ५†; शौ ११, २, २४; १२, १, ५१; पै १६, १०६,४; १७, ५, ९; -नानाम् ऋ ९, ११२, २.

शकुनि[j]- -नयः शौ ११, ११, ९; पै ९, १०, ८; १७, २२, १३; १४; -निः मा २४, ४०; का २६, ८, ५; तै ५, ५, १९, १; मै ३, १४, २१; काठ २५,७¶; ३५, ४; ४७, ९; क ३९, ५¶; ४८, ५; शौ ७, ६६, १; २[k]; पै ७, ७,९;१९,१९, १४;४७, ८; २०, १८, ५; -०ने ऋ २,४२, १; ४३, २[3]; ३; खि २, २, ५; -नेः शौ २, २५,२; १०,३,६; पै ४, १३, २; १६,६३,६.

शकुनि-साद्[l]- -देन मा २५, ३; का २७,३, १; तै ५,७, १४,१; मै ३, १५,३; काठ '५३, ४.

शकुन्त[m]- -न्तान् शौ ११, ८, ८; पै १५, १३,८.

शकुन्त-क[n]- -०क[o] खि २, २, ५; -कः मा २३, २३; का २५, ६, ३.

---

a) विप. [*प्रचण्डदीप्तिमत्- (धूम- L*नक्षत्र- <*२धूम- [तु. १शक-धूम- टि., अत्र विषये यदुक्तपूर्वं तत्रायं विशेषः])] । ऋक्ष- (*प्रचण्ड-)+घर्म- (दीप्ति-) >कस. *ऋक्ष-घर्म- तद्वदर्थे>*ऋक्षघर्म-मय- >यनि. (वैतु. पपा. °क-म° इति विभागः, < २शकन्- इति प्रायोवादश्च ?)।

b) नाप. (खण्ड-) । (√अक्ष् '*छेदने' > भावे) *अक्षक-+(√भृ 'धारणे' >भावे) भर- > बस. *अक्षक-भर- > यनि. (वैतु. पाउ [१,११२]<√शक् इति ?)। c) सपा. काठ २७,७ शल्कौ इति पाभे.।

d) पाठः ? शकल्यां-(विप. =शकल-कृत्-, छेदिका-)+ इषू- > कस. शकल्येषू- >[सत१] -ष्वि* इति शोधः। 'यदि वा तीक्ष्णाऽस्त्राल्लध्वजन्माऽसि' इति वा. (वैतु. अप्रा [२,१,५], शौच [२, ५२], W. MVG. [३३३, टि.२] प्रभृ. उस. उप. =(√इष् 'इच्छायाम्' > कर्तरि एषिन्- इति कृत्वा जनित्र- इत्यस्य विप. सत् न. प्र१ इतीव?। सा. उप. =[√इष् 'इच्छायाम्' > कर्तरि] इष्- इति कृत्वा सप्त१ यनि. इति च?)।

e) सपा. पै १,३२,२ ?शाकल्येषु इति पाभे.।

f) नाप. (*ऋक्षिका-) । *ऋक्षका- > यनि. (वैतु. पाका [७,३,४४]< √शक् 'शक्तौ' इतीव ?)।

g) शाखावङ्कावनेत्रा, पुरुहांशनी इति BKA. शोधः ?।

h) नाप. (पक्षिन्-)। *पक्षकु- (पक्ष-) > तद्धिते *पक्षकुन- > यनि. (वैतु. पाउ [३,४९] < √शक् इति ?)।

i) वैतु. वें. शुभाशुभशकुनकृदर्थे विप. इति ?।

j) नाप. (पक्षिन्-)। शेषं *h* द्र. [वैतु. या (९, ३ [तु. SEY ७१]) < शम्+ √कृ 'कृतौ' वा, √शक्+ उद्+√नी वा, √शक्+ √नद् वा, √शक्+√तक् वा, √शक् 'शक्तौ' (तु. पाउ [३, ४९] वेति ?)।

k) कृष्णः शकुनिः >सपा. पै २०,१५,६ कृष्णशकुनिः इति, काठ ३५, ४ आपश्रौ ९, १७, ५ श्वपात् इति च पाभे.।

l) नाप. (शकुन्याश्रयभूत-पृष्ठभाग-) । उस. उप. अधिकरणे < √सद् 'उपवेशने' (तु. भा. सा. PW. प्रभृ.; वैतु. उ. म. Gri. भाप. इति कृत्वा पस. उप. भावे <√सद् 'गतौ' इति ?)। m) =शकुन-। तेनैव सन्यायता द्र.। n) ह्रस्वार्थे कः प्र.।

o) सपा. पै २०,४६,१० कौसू ४६, ५४ कपिञ्जल इति पाभे.।

शकुन्तिका- -का ऋ १,१९१, ११; मा २३, २२; का २५,६, २; तै ७, ४,१९,३; मै ३, १३, १; काठ ४४, ८; पै ४,१९,१†; ६; ९, १०, ८.
शकुन्ति[a]- -न्तयः ऋ २, ४३, १; -०न्ते ऋ २, ४२, ३.
शकुल[b]- -लौ खि ५,२२,१; मा २३, २८; का २५, ६, ८; शौ २०, १३६, १.
शकृत्[c]- -कृत् ऋ १, १६१, १०; तै ७, १, १९, ३; काठ ८,५¶; ४१, १०; क ७, १¶; शौ १२, ४, ९; पै १७, १६,९.
?शकेव[d] शौ ३, १४,४; पै २,१३,२
?शक्त पै २, ८१, ३.
१शक्ति-, २शक्ति-, ३शक्ति- √शक् द्र.
?शक्तिकानना[e] शौ २०,१३६,५[f].
?शक्तुर्व्यशक्तुपेश्यम् पै २,७१,३.
?शक्त्रो पै ४, ११,४.
?शक्नुकामना खि ५,२२, ६[f].
१शक्मन्- √शक् द्र.
२शक्मन्[g]- -क्म[h] मै १,२, ५; काठ २,६; २४,६; क १,१९;३७,७.
शक्र-, शक्वन्-, शक्वरी- √शक् द्र.
शग्म, ग्मा[i]- -ग्मः ऋ ६, ४४, २; शौ १८, ४, ८; पै २०, ३८,९; -ग्मम् ऋ ६,७५,८; मा ३,४३; २९, ४५†; का ३,४, ७; तै ४, ६,६, ३†; काठ ४६,१†; पै २, २३, ३; १५, १०, ८†; २०, २७,९; -ग्मया ऋ ७, ५४, ३; तै ३, ४, १०, १†; पै १९,२५, १४; -ग्मा ऋ ८, २, २७; कौ २,१००८†; शौ १४,२, १७; पै १५, २३, १०; १८, ८, ८†[j]; -ग्माः शौ ४,२७, ३; १८, २, २१; पै ४, ३५, ३; १७, ३७, २[k]; -ग्मानि शौ १९, ८, २; -ग्माम् ऋ ५, ४३, ११; मा ४, २; का ४, १, ३; तै १, ८, २२,२†; मै ४,१०,१†; काठ ४, १६†; पै ११,५,१०; -ग्मासः ऋ ७, ६०, [(२, २८, ३)५]; ९७,६; १०, ३१,५; काठ १७, १८†; -ग्मे पै १५, १२, ९; -ग्मैः ऋ १, १३०, १०;१४३, [८(८,६०, ८)].
शग्मिय[l]- -यम्[m] शौ ५,१,९.
शग्म्य[n]- -ग्म्यम्[m] पै ६, २, ९; -ग्म्येन ऋ ३, ३१,१.
शंकर- शम् द्र.
?शङ्कसे[o] पै १२,३,५.
?शङ्काशे पै १७, १४, १.
शङ्कु[p]- -ङ्कवः ऋ १, १६४, ४८; शौ १०, ८, ४; पै १६, १०१,७; -ङ्कुम् खि ३,१६,८.
?शंध्व[q] मै ४, ९, ७.
१शङ्ख[r]- -०ङ्ख पै ४, २५, ४; -ङ्खः

a) = शकुन्त-। तेनैव सन्यायं द्र.।
b) नाप. (मत्स्य-)। शं- (=क- [जल-])+(√कुल् '*निवासे' > कर्तरि) कुल- > उस. यनि.।
c) नाप. (कौष्ठ्यमल-, विष्ठा-)। (√भ्रंश् '*विरेचने' > भावे) *भ्रंशक- + (√कृ [*=√*कॄ] '*विक्षेपे' > भावे) कृत्- > बस. *भ्रंशक-कृत्- > यनि. (वैतु. पाउ [४,५८] < √शक् इति?)।
d) इहोश° > इह उ शका इव इति पपा.? इह *उपका(:)-इव इति शोधः। (√वस् [उष्] 'निवासे' > कर्तरि) उपक- > -काः विप. (गावः [?शारिशा-केव [शौ ३,१४,५]; वैतु. web [IS १७, २४४] यनि. प्र१ इति, R [४८, ६८२] तृ१ इति च?)।
e) शक्तिं कनीना इति RW.।
f) सपा. खि ५,२२,६ ?शक्नुकामना इति।
g) अर्थः व्यु. च?। = शग्मन्- इति PW. MW.।
h) शक्म युत् इत्यस्य स्थाने सपा. मा ४, २६ का ४, ९, १ माश ३, ३, ३, ७ काश्रौ ७, ८, १६ सग्मे इति तै १,२,७,१ सम्युत् इति पाभे.।
i) भाप. (सुख-), विप. (सुखवत्-)। < √*शग् 'सुखे' [तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. ?या (३, ५ [तु. टि. शग्म्य-])], दे. निघ ३,६, सा. प्रभृ. < शम् + √गम् इतीव, PW. प्रभृ. < √शक् इति च)। j) सपा. ऋ १०,८५,४४ विभे.। k) पाभे. पृ २३६७ e द्र.।
l) विप. (वरुण-)। तत्रसाधवीयः घः प्र. उसं. (पा ४, ४,९८)। m) सपा. शग्मियम् <> शग्म्यम् इति पाभे.।
n) विप. (सुखवत्- [मनस्-])। शग्म- इत्यस्य पर्यायः सँस्तेन सन्यायः (वैतु. या [३,५] < ?सम् [=*शम्-]+ [√गम् >] ग्म्य- [= गम-] > उस. यनि. इतीव (तु. टि. शग्म-; वैतु. SEY १२१, यनि. < शग्म- इति प्रायोवादश्च?)। o) शङ्काशे इति मूको.।
p) नाप. (कीलक-)। (√*शञ्ज् [= √सञ्ज्] 'सङ्गे' >) *शङ्कु- > यनि.। q) पाभे. पृ १६३९ s द्र.।
r) नाप. (शुक्ति-भेद-)। (√वश् '*दीप्तौ' > भावे) वश- + मतुवर्थे मखच् प्र. उसं. (पावा ५, २, १२२) > *वशमख- > *उश° > यनि. (वैतु. पाउ [१, १०२] < शम् + खः प्र. इति?)।

शौ ४,१०,१;३;४; पै ४,२५,१; ५; ६; –ङ्खम् पै ११, २, १०; –ङ्खेन शौ ४, १०, २;३[2]; पै ४, २५, ३; ५[2]; –ङ्खेभ्यः[a] शौ १९, २२,८; ९; १०.

शङ्ख-चक्र-गदा-धर—स्मरण- -णम् खिसा २०, ६[b].

शङ्ख-ध्म- -ध्मम् मा ३०, १९; का ३४, ४, १.

२शङ्ख[c]- -ङ्खः काठ२२,६; क ३४,१; –ङ्खम् काठ २२, ७; क ३५, १.

शङ्ग[d]- -गाय[e] तै ४, ५, ८,१[f].

१शङ्गय[g]- -यः ऋ २, १, ६; तै १,३,१४,१†.

२शङ्गयी[h]- > शंगयी- -यीम् ऋ ९,९७, १७.

शङ्ग*(व>)वी[i]- -वी मै ४,१३, ९[j].

शङ्गु[k]- -गवे[f] मा १६, ४०; का १७, ६,४; मै २,९, ७; काठ १७, १५; क २७, ५.

√शच्[l]>शच[m]- >शचिष्ठ, ष्ठा- -०ष्ठ ऋ ८, ६६, १४[n]; -ष्ठः ऋ ४,२०,९; काठ२१,१३†; –ष्ठम् कौ १,३५७‡[o]; जै १,३७,६‡[o]; –ष्ठया ऋ ४, ३१,१; मा २७, ३९; ३६, ४; का २९, ५, ८; ३६, १, ४; तै ४, २, ११, २; मै २, १३, ९; ४, ९, २७; काठ ३९, १२; कौ १, १६९; २, ३२; जै १, १८, ५; ३, ४, ३; शौ २०, १२४, १; –ष्ठा ऋ ४,४३, ३; –ष्ठाः खि ५,५,६.

शची[p] (वप्रा.)- -चीः खि ७,६, १; –चीनाम् ऋ १,१७,४;४,४३, ३; ८,३२,१५; –०चीनाम्[q] ऋ १०, २४, २; खि ५, ४, १; कौ ४,१; जै २, ७,१; –चीभिः ऋ १, ३०, १५[r]; ६२, [१२; ८, २, १५]; १०३, २; १०९, ७; ११२, ८; ११६, २२; २३; ११७,१३;२०; ११८,६; १३९, ५; १६४, ४४; ३, ६०, २; ४, ३०, ६; ४४, २; ६, ४४, ९; ४५, २४; ४७,१५; ७, ६, [४; (१०, ७४, ५)]; ६७, ५; ६८, ८; ६९, ४; ९२,२; ८, २,[३२; १६, ७]; ५३, ६; ५७, १; ४; १०, २२, १४; ३९, १३; ८९, ४; १३१, ५; १३४,३; १३९, ३; १५७, ५; खि १, ४, २;५; ९, ६; ३, ५,६; मा १०,३४†; १२, ६६†; १९, ३५;८१;८६; ८७; २०, ७७†; २७, ९; का ११, १०, ४†; १३, ५, ५†; २१, ३, ४; ६, २; ७;८; २२, ७, ११†; २९, १, ९; †तै ४, १, ७,४; २,५, ५; ३,११,३[s]; मै २, ३, ८; ७,१२†; १२,५; ३, ११,४;७; ९[3];४,१४,१०†; काठ १६, १२†; १७, १९[3];†; १८, १६; ३८,२;३[3]; ३९,१०[s]; क २५, ३; २९,४; †कौ १,

a) नाप. (सूक्त-विशेष- वा तद्देवता- वा)।

b) सपा. खि ३,१२ [टि.] शङ्खचक्रगदाधरः स्मरणम् इति पाभे.? यनि. शोधः। c) व्यप. (ऋषि-)।

d) भाप. (सुख-) । शग्म(न्)- प्रमृ. पर्यायभूतेषु वृत्तिमतः *शग्- इत्यस्यैव मोपधं रूपान्तरं सत् शम् इत्यस्य पर्यायमात्रं न तु तज्जातमिति मतम् ।

e) विप. (शङ्कर- [रुद्र-]) । सुख- इतिवदुभयथावृत्तं स्यात् भाप. च विप. च। अथवा १शङ्गयु- > [च१] शङ्ग्याय > यनि. (तु. WAG २, ११९ e) ।

f) सपा. शङ्गाय<>शङ्गवे इति पाभे.। g) विप. (सुख-कृत्- [अग्नि-])। टयच् प्र. उसं. (पावा ५, २, १२२; वैतु. पपा. प्रमृ.<शम्+गय- [गृह-]>कस. नाप. इति वें. सा.; वस. इत्र सत् विप. इति PW. प्रमृ. च ?) ।

h) विप. (सुखकरी- [वृष्टि-]) । शेषं g द्र.। प्रत्ययानुबन्धे त्वन्तरं सुतर्कम् ।

i) विप. (सुखकरी-[द्यावा-पृथिवी-])। प्रत्ययमात्रे भेदः। समानमन्यत् [वैतु. PW. C. प्रमृ. शङ्ग्यी इति शोधः इति (तु. सूको., पाभे. च [तु. j])]।

j) सपा. माश १,९,१,५ शङ्गवी इति, तैब्रा ३, ५,१०,१ शङ्गयु इति, आश्रौ १,९,१ शांश्रौ १,१४,४ शङ्गयी इति च पाभे.।

k) विप. (सुखकर- [रुद्र-]) । शङ्ग-वु- > यनि. (वैतु. < शम्+√गम् वा गो- वेति प्रायोवादः ?)।

l) =√शक् इति PW. GW. प्रमृ.।

m) विप. =शक्तिमत्-। कर्तरि क्विप् प्र.।

n) वें. सा. शविष्ठ इति ?।

o) पाभे. पृ २३८५ f द्र.।

p) भाप. (बल-), नाप. (कर्मन्- [तु. निघ २,१], प्रज्ञा- [तु. निघ ३,९]), ?व्यप. [इन्द्राणी- (वें. सा. PG २,१ [ऋ ३, ६०, ६ प्रमृ.])] । [√*शच् (<√*शक्ष् [त्रधा.])]>) *शचव(र>)री->यनि.(तु. शक्वरी-)।

q) पराङ्गत्स्वरः।

r) एतदादिषु स्थलेषु क्रिवि. इति PG [१,११]।

s) सपा. शचीभिः (मंत्रा २, ३,२१ पागृ ३, ३,५ आग्निगृ ३,२,६ : ७ च)<> शचीपतिः इति पाभे.।

२८७; ३३९; २, ४३६; १०१८; ११५६; †जै १, ३०, ५; ३५, ८; ३, ३३, ११; १७; ४, ९, ९; शौ ५, ११, ८[a]; ७, २६, २; ५५, १; ९, १५, २६†; ११, ६, २०; २०, ६३, ३; ७८, ३;१२२, ३; १२४,६; १२५, ५; १४३, २; पै १३,७, १२[b]; १५,१२, ५‡[c]; १६,२२, १०; २०, ६, ४; १४, १०[d]; १५,२; –†च्या ऋ ३, ६०, ६; ४, २०, ९; ३५, ५[2] [(४,३३, ३)५]; ५६, ३; ६, १७,६;२६, ६; ३१, ४; ४४, २४; ८, ९६, १३; १७; १०, ६१, ३; १०४, ३; खि ५, ५, ६; मा ७, १७; का ७, ७,२; मै १, २, १४‡[e]; ४, १४,७; काठ २१,१३; २३, ११[3]; २८, ४; क ४४, ४; कौ १, ३२३; जै १, ३४, १; शौ २०, २५, ७;३३, २;१३७, ७; ११; पै १,४४,२; ९, २२,२२[f]; १३, १३, ५; –च्याः शौ १३, ८,२; –च्याम् ऋ १०, ६१,१.

शची-पति[g]– -तिः ऋ ४, ३०, १७; तै ४, ४,८, १; काठ ३९, ११; शौ ३,१०,१२[h]; ६,१३४, १; १३५, १; ११, ११, २०; १२, १, १०; १९,१६,१; २७, १४; पै १, १०६, ४[h]; ५, ३३, ४; ७; ३८,८; १०, ८,४; १३, ३, १५; १६, ७०, ८; ७३, ५; १७, २, १; –†तिम् ऋ १, १०६,६; ८,१५,[१३(९,१११, ३)]; मै ४, १२, ३‡[i]; पै ४, २८, ६; –०ती ऋ ७, ६७,५; –†०ते ऋ ८,१४,२; १०,२४, २; कौ २, ११८५; शौ २०, २७,२; –†०पते ऋ ४, ३१,७; ६, ४५, ९; ८, ३७, १; ६१, ५; ६२, ८; कौ १, २५३; ३९१; २, ९२९; जै १, २७, १; ४४, ३; §शौ ६, ८२, ३[j]; ७, ५७, १; ११, ११, २३;२०, ११८, १; पै ६,१५,१-३§;१७, १३,२; २०,५७,१.

?शचीवः[k] ऋ १०,७४,५.

शची-वत्– -†०वः ऋ १, २९, २; ५३, ३; ८, २, २८; ६८, २; कौ २, ११२२; शौ २०, २१, ३;७४,२; –†०वः ऋ १, ६२, [१२;८,२,१५]; ३, २१,४;५३, २; ६,३१, ४; ९, ८७, ९;१०, ४९,११;१०४,४; मै ४,१३,५; काठ १०,१२; १६,२१; कौ २, ११५६; शौ २०,३३,३; –वतः ऋ ६, २४,४; –वते ऋ १,५४, २;–वान् ऋ ४,२२,२;८,२,३९.

†शची-वसु[l]– -०सू ऋ १, १३९, ५;७,७४,१; कौ १,२८७;३०४; २,१०३; जै १,३०,५;३२,२;३, १०,५; –०सो ऋ ८,६०,१२.

?शची[m] पै ११, ६,११.

---

[a]) सपा. पै ८,१,८ जनेषु इति पाभे.।

[b]) नाप. [शस्त्री- (तु. सपा. शौ २०,३४,१२ कुसी– इति [तु. पाभे. पृ ११०५ *g* यत्रार्थं विशेषः द्र.]; वैतु. RW. तत्र शचीभिः इति शोधुकाविति ?)]।

[c]) सपा. ऋ १,२५,७ सिमस्मात् इति पाभे.।

[d]) सपा. मा ८,५९ का ९,७,८ शौ ७, २६,१ शविष्ठा इति पाभे.।

[e]) सपा. ऋ १,२२,२० मा ६,५ का ६,१,६ तै १,३, ६,२; ४, २,९,४ काठ ३,३ कौ २, १०२२ शौ ७, २६, ७ माश ३,७,१,१८ नृपू ५,२१ गोउ १४ वाउ ४,१ स्कन्द १५ आरु ५ मु २,७७ सदा इति पाभे.।

[f]) शोधः पृ २०१९ *f* द्र.।

[g]) विप. (शक्त्यादेः पति- [इन्द्र- प्रभृ.]) । (शुँच्याः > *शचीः >) शची इति ष१ सत् पृथक् पदं द्र.। संहितायां पति– (*स्पति–) इत्यस्मिन् परतः सति °चीः इत्यस्य विसर्गलोपः[पावा ८,३,३६ (तु. तै. पपा. नावग्रहो लिङ्गम्; वैतु. ऋ. पपा. [= °ची-प° इत्येवं कृत्वा] षस. च ऐकपद्येऽपि द्वैस्वर्यस्य चाभ्युपगम इव [तु. पा ६, २, १४० तदनु च समेऽप्यन्ये वैं. सा. PW. प्रभृ.] ?)] । इहाऽवयवयो- रैकपिण्ड्यमार्थं (यथा अपां नपात्– प्रभृ.) न सामासिक- मिति तत्त्वम् ।

[h]) पाभे. पृ ३०६१ *s* द्र.।

[i]) Sch. उभयत्र स्वराभावश्चिन्त्यः (तु. सात.) । पाभे. पृ २७१८ *j* द्र.।

[j]) सपा. पै १९,१७,६ शतक्रतो इति पाभे.।

[k]) शचीषु [*स्तुतिषु (तु. शक्करीषु [ऋ. ७, ३३,४; १०, ७१, ११])] वः इत्यध्यक्षरः शोधः [वैतु. पपा. शचीवत्–> [सं१] -वः इतीव (तु. ORN., GRV. इन्द्रस्य विप. इति [तु. ऋ १, ५३, ३], वैं. सा. ऋत्विजां विप. इति कृत्वा = शचीवन्तः इति), PW. L [५१९] शची वः इति द्वे पदे इति, Foy [KZ ३४, ३९] शमी वः इति द्विपदः शोध इति च ?]।

[l]) विप. (*दीप्ति-संपन्न- [अग्नि-, अश्विन्-]) । बस.।

[m]) ?तं शची विषदूषणम् > तुँाः सचे विष-दूँषणीः इत्येवं शोधितः सन् व्यतिरिक्तोऽयं पादः स्यात् ?।

शण[a]- -णः[b] शौ २, ४, ५.

शण्ड[c]- -ण्डः मा ७, १२; १३; का ७, ६, २[2]; मै १, ३, १२; -ण्डाय मा ७, १२; का ७, ६, १; तै १, ४, ८, १; मै १, ३, १०; काठ ४, ३; क ३, ३.

शण्डा-मर्क[d]- -र्कौ ¶तै ६,४,१०, १[2]; २[e]; मै १, ३, १२[e]; काठ ४, ४[2e]; २७, ७[2]; ८[2e]; क ३, ३[2e].

शण्डिक[f]- -कानाम् ऋ २,३०, ८.

√शत्,द् (वधा.)[g], >शाति, शाशद्रे ऋ १, १४१,९[h]; शाशदुः[h] ऋ २, २०,४; †शाशद्महे[h] ऋ १०, १२०, ५; शौ ५, २, ५; २०, १०७, ८; पै ६, १, ५; १९, २,५§; शत्स्यन्ति[i] शौ ११, ४, ६; पै १६, ५६, ७.

शातय[j] शौ १२,११,८; शातयै तै ६, २,८, ५¶; अशातयत तै ६,२,८,६¶.

शत्रु[k]- -त्रवः ऋ १, ५,४; ६,१४, ४; ७, १८, १८; १०, ३८,३; ४८, ७; ८४,७; १५५, ४[l]; खि ५, २२, १२; ७, ७, ५; मै ४, १२, ३; शौ ४, ३,१; ३१,७†; ५, २०, ३; ६, ६६, ३; २०, ६९, २†; १३७, १; पै २, ८, १; ४, १२, ७†; ९, २४, ४; १९, ११, १३; २०, १४, ६; -०त्रवः शौ ६,६६, २; पै १९, ११, १२; -त्रवे ऋ १०,१३३, ३; कौ २, ११११‡[m]; ११५३†; जै ३, ११, ७‡[m]; ४,१,६†; शौ २०, ९५, ४†; -त्रुः ऋ १, ३९, ४; १२९, ४; ६, १८, [(४,१८,४)१२]; ७,२१,६; ८, ५९, २; ९६, १६; १०, ४२, ६; १२०, २; खि १, ६, २; तै २, ५, २, २[2]¶; ७,४, १५,१; काठ ४४, ४; कौ १, ३२६; २, ८३४; जै १, ३४,४; ४, ५,६; शौ २, २७,१§[n]; ५,२, २; ६, ६६, १§; २०,८९, ६; १०७, ५;१३७,१०; पै ६, १,२; १०, २, ४§; १९, ११,१०§; ४१, ८; -त्रुम् ऋ १, ३२,४[o]; ३३, १२; १२९, ४; १७६, १; २, २३, ११; ३०, ३-५; ३, १६, २; ६, ४६, १०; ७, ३४, १९; ९,५५, ४; ७८, [(७, ७७, ४) ५]; १०, ४२, ७; ५४, २; मै २, ४, ३[2]¶; ४, १४, ५; कौ २, ३२८; जै ३, २७,४; शौ §४,२२,२; ३; ६, ४,२§; २०, ८३,२; ८९,७; पै §३, २१, २; ३; १३, ६, ४[o]; १९, २,२§; -त्रुषु ऋ ९, १९,६[m]; -त्रूणाम् ऋ १,१०२, ४; १०,१६६, १; शौ ३,१९, २; ५, २०, ४; ६, ६५,२; ७,५२,४†; १९, २८, २; पै ३, १९, २; ३६,१; ५†; ९,२४,३; १३,३, ६†; ११, २; १९, ११, ९; -त्रून् ऋ १, ३३, १३; ६१, १३; १३२, ६; १४३,५; १७८,५; २, ३०, ८; ९; ४१, १२; ३, ३०, ६; ३४, १;४७,२;५४, २२; ४, ४, ५; २८, ४; ४१, २; ६, १७, ३; १९, [८ (८, ६०, १२)]; ४४, [१७; १०,११२, १]; ४७,२९; ६४,३; ७३,२; ७५, ४; ७; ८, ३५,१२; ९, ८५, २; ९०, ३; ९४, ५; ९६, २३; ११०, १२; १०, ४२, ५; ६९, ११; ८३, ३; ८४, २; ३; १०७, ११; ११२, ५; ११६, ३; ५; १२०,१; १३८,४; १८०,१; २; खि ४,५,२१-२३; ५, ५, १०; †मा ५,३७§,७,३७;४४§; ८, ५३;१३,१३;१८,७१; २९,४१; ४४; ५५; ३३,८०; †का ५,९, ३§;७,२०,१;९,२,४§; ६, ५; १४, १, १३; २०, ५,४; ३१,

---

a) नाप. (ओषधि-भेद-)। b) पामे. पृ १२०० r द्र.।

c) व्यप. (असुर-पुरोहित-)। <√शण्ड् इति पाका (६,२,१४०)।

d) असुरपुरोहितयोः द्वस. उभयपदप्रकृतिस्वरः (पा ६, २,१४०), पूप. आनङ्ङादेशश्च।

e) =सपा. तैब्रा १,१,१,५ आपश्रौ १२,२२,२;२३,२ माश्रौ २,४,१,७ वैश्रौ १५,२७ : २५;२९ : ३ हिश्रौ ८, ७,८;२१। मै ४,६,३ षण्डामर्कौ इति पामे.।

f) व्यप.। सा. =शरण्डवंश्य- इति।

g) <√श्रथ् (वधा.) इति मतम्।

h) धा. दीप्तौ वृत्तिः।

i) धा. विशरणे वृत्तिः।

j) धा. हिंसायां वृत्तिः।

k) नाप. (अरि-)। धा. हिंसायां वृत्तिः (तु. या [२, १६, SEY २३३], Brug [१,७०१] प्रमृ.; वैतु. ?MVG. [१५४] 'वशे' इति ?)। रुन् प्र. (तु. पाउ ४,१०३; वैतु. WAG त्रुन् प्र. इतीव ?)। l) पामे. पृ २७२८ a द्र.।

m) सपा. शत्रवे <> शत्रुषु इति पामे.।

n) सपा. पै २,१६,१ शत्रून् इति पामे.।

o) सपा. तैब्रा २,५,४,२ शत्रून् इति पामे.।

२,४; १२; ३२,६,११; †तै १,
२,३,२§; १४,२; ३, ४, १§;
४,४२,१; ४६,२§; ६,१२,५[2];
३,४,११,४; ४, ६, ६, २; ३;
७; †मै १,३,२३; ३७§; २,७,
१५; ३,१६, ३[3]; ४, १२, ३[2];
१३;१८; †काठ ४,९§; १६; ६,
१०§; ८,१६; १३, १५; १६,
१५; ३८,७; ४६, १[3]; क ३,७;
२५; ६†; कौ २,३०४;७५१†;
८३३†; १२२३†; ३, ४, ११;
जै २,४, ९; ३, ६, ११; ४,५,
५†; शौ २,५,३;२७,५†; ३,१,
१;४†;२,५‡; ६,१; २; ५;१०,
१२[a]; १२,६†[b]; ४,२२,७;२१,
२†;३; ३२,३†; ५,२,१†;२१,
११; ६, ८८, ३; १२६, १†;
७, ८९,३†;८,८,६[c]; १०,३,१;
३;११;१३,१,३; १९,१३,८‡[d];
४६,२;५; †२०,८,१; ११, १;
२०, ७; ३५,१३;५७,१०;८९,
५; ९०,२; १०७,४; पै १, ७६,
४,७७, २; १०६,४[e]; २, ७,४;
१६,१[e]; ३; ५२,५[f]; ७४, ५;
३,३,१; २; ६; ५, १; ५; ६,
१; २; ४; २७,४-६; ४,†१२.
२;३; १८,५[2]; २३,२; ४; ३२,
३; ६,१,१†; ९,४; ५;९; १०;
७, ४, ८‡[d]; ९, २४, ७; १०,
४, २; १३,३, ५; १५, १०,४;
७†; ११,९†; १२,६; ९; १६,
६३, १; ३;६४, २; ८९, २‡[g];
१५०, ८; १०; १५२, ७; १८,
१५, ३; २०, २२, ३; -†त्रोः
ऋ १,५१,७; १६५,६; ६,७५,
२; ७, ४८, ३; ९, ११, ७; मा
२९, ३९; का ३१, २,३; तै ४,
६,६,१; मै ३,१६,३; ४,११,३;
काठ ९,१८;४६,१;शौ३,६,६§;
§पै ३,३,४;४,१०,५; १५,१०,
२; -त्रोःऽ-त्रोः ऋ ६,१९,१३.

शात्रव- -वेण पै१५,१२,६?[h]

शत्रुं-जय[i]- -यः पै ७,५,१२.

शत्रु-तूर्य[j]- -र्याय ऋ ६, २२,
१०; शौ २०, ३६, १०†.

शत्रु-त्व- -त्वम् ऋ ८,४५,५.

शत्रु-बाध(न>)ना[k]- -नाः तै
१, ८, १२, ३; मै २, ६,९; ४,
४, ३; काठ १५, ७.

शत्रु-हु- -हः शौ १,२९, ५[l];
६,९८,३[m]; पै १९, १२,१५[m].

शत्रु-हन्[n]- -हणः ऋ १०,१५९,
३; पै २,४०,३†; -हणम् काठ
३९, ५?[o]; -हणे पै ७, २०,
१-१०; -हा पै १,११,४[l].

√शत्रूय>शत्रूयत्- -यतः मा
१२,५; का १३,१,६; तै १,६,५,
२; ४,२,१,२; मै २,७,८; काठ
१६, ८; शौ ६, ८८,३; -यता
खि ४, ५, ३५; -†यताम् ऋ
१, ३३, १५; ५, ४, ५; २८,३;
मा ३३, १२; का ३२, १,१२;
मै ४, ११, १[2]; काठ २, १५[2];
§शौ ४, २२,६;७; ७,७७,९†;
१०†; पै ३,२१,६§; २०,८,७;
-यन्तः ऋ १०,८९, [(४,५०,
२)१५]; -यन्तम् ऋ ७,२०,३.

शत्रूयती- -तीम् कौ २,
१२१५; शौ ३,१,३; पै ३,६,३.

श(त्रु>)त्रू-षाह्[p]- -षाट् शौ
५, २०, ११; पै ९, २४, ११;
-षाहः ऋ ८, ६०, ६.

शातयत्- -यन् शौ ६, १३५,१;
पै ५, ३३, ७.

शाशदान,ना[q]- -नः ऋ १, ३३,
१३[r]; मै ४, १४, १३; शौ १,
१०,१; पै १,९,१; -ना ऋ १,
११६,२; १२३,१०; १२४,६[s];

---

a) पाभे. पृ १५५२ *n* द्र. । b) =सपा. आपमं २,१५,५ । माग्र २,११,१४ शक्रम् इति पाभे. ।

c) सपा. पै १६,२९,६ अमित्रान् इति पाभे. ।

d) सपा. ऋ १०,१०३,४ मा १७,३६ का १८,४,४ तै ४, ६,४,२ मै २,१०,४ काठ १८,५ कौ २,१२०२ सेनाः इति पाभे. । e) पाभे. पृ ३०६३ *f* द्र. ।

f) शतृन् इति मूको. । g) सपा. ऋ ३,२९,९ शौ ११,१,२ दुस्यून् इति पाभे. ।

h) °वेणो नवतह्रुद् इति पाठः? °वेण,(उद् √नम् >) उन्नमत्-> [प१]-मतः,(√*स्नुद् [=√नुद्] 'प्रसहने'> कर्तरि) स्नुद्-> [प्र१] स्नुत् (द्) इति त्रि-पदः शोधः ।

i) विप. (मणि-) । उस. उप. कर्तरि अच् प्र., पूप. द्वि१ अलुक् च द्र. । पाप्र. [३,२,४६] खच् प्र. मुमागमश्च ।

j) भाप. । तु. वृत्रतूर्य- ।

k) विप. (इषु-) । उस. करणे ल्युट् प्र. ।

l) सपा. शत्रुहुः<>शत्रुहा इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ २९९७*c* द्र. ।

n) विप. (पुत्र-, वज्र- प्रभृ.) । उस. ।

o) शत्रुहणमसि शत्रुहणम् इति पाठः? । सपा. आपश्रौ १६,३०,१ शत्रुहणम्, अमित्रहणम् इति पाभे. ।

p) विप. (दुन्दुभि-, सूरि-) । उस. उप. <√सह् ।

q) विप. (इन्द्र-, कन्या- प्रभृ.) । r) =शाशायमानः इति या ६,१६ । s) विप. (प्रकाशमाना- [उषस्-]) । धा. *शुद्धौ =विशदभावे वृत्तिः ।

खि १, ७, ३; -नाः[a] पै ६, ३, ८; -नान् ऋ ७, ९८, ४; शौ २०, ८७, ४†; -†नाम् ऋ ७, १०४, २४; शौ ८, ४, २४; पै १६, ११, ४.

शत[b]- -तम् ऋ १, २४, ९; ३०, २; ४८, ७; ५२, १; ६४, १४; ८९, ९; ११६, [७; ११७, ६ (७)]; [१६; ११७, १७]; ११७, १८; १२६, २[३]; १२८, ३; २, १३, ९; १४, ६[२]; ७; २७, १०; ३३, २; ३, ३६, १०; ६०, ७; ४, २७, १; ३०, [२० (६, १६, ५; ३१, ४)]; ३१, ३; ९; १०; ३२, १७; ४८, ५; ५, २७, ५; ४८, ३; ५४, १५; ६१, १०; ६, १७, ११; ३४, ३; ४७, २४; ४८, ८; [८; ७, १६, १०]; ६३, ९; ७, ३, ७; २५, ३; ६६, १६; [१६; १०, ८५, ३९]; ९१, ६; ९९, ५; ८, १, २४; ५, [३७ (६, ४७)]; ६, ४२; ४६; २१, १०; ४६, ३१; ३२; ५५, २; ३[४]; ५६, ३[३]; ७०, ५[३]; ७७, १०; ९, ४८, २; ५२, ५; ५६, २; ६१, २७; ९७, २९; १०, १८, ४[c]; २९, २; ९७, १; २; १०३, १; १०५, ११; १५८, २; १६१, ३; ४[४]; खि १, १, ३[३]; ५, ६[२]; ७, ४; ९, १; ३, ७, २; ३[४]; ८, ३[३]; १७, १; १७[२], १; ४, ११, ८; ५, ७, ३, ८[d]; ८, ३; १५, ११[२]; १२; ६, ३, ३[२]; मा २, २७; ३, १८; १२, ८; ७५†; ७६†; १७, २[२]; ३३†; ७१; १९, ४६; २३, ५८; २५, २२†; २७, ४१†; ३५, १५; ३६, ६†; २४[५]; †[२]; ४०, २; का २, ६, ७; ३, ३, ८; ९, ६; १३, १, ९; †६, १; २; १८, १, २[२]; ४, १†; ६, ७; २१, ३, १७; २५, १०, ६; २७, ११, ९†; २९, ५, १०†; ३५, ४, १६†; ३६, १, ६†; २४[३]; †[२]; ४०, १, २; तै १, ४, ४५, १†; ५, ५, ४; ६, ४; ७, ५; ८, ५[२]; ६, ६, ३; ७, ६, ५[२]; ८, १८, १¶; †२, २, १२, ७; ४, १४, ३[२]; ३, २, ११, ३†; ४, २, १, ३; ६, १[२]†; ४, ११, ३; ६, ४, १†; ५, ३; ५, ७, २, ३; ६, ६, ३, २†; ७, २, १, ४[२]¶, मै १, २, १[e]; ३, ३९†; ४, २; ५, २; ८; १४[४]; ६, ११¶; ७, १; २, ५, ९[२]¶; ७, १२[२]†; ८, १४[२]; १०, ४†; १३, ९†; ३, ८, ३†; ११, १०; †४, ५, ३¶; ८, ५; ९, २०[४]; ऽ[२]; २७; १२, ५; १३, ८[d]; १४, २[२]; काठ ४, १३†; ५, ५; ६, ९; ७, ३[२]; ६[२]; १०, ११; १२, १५[२]; १३, ३; १५; १६; १६, ८; १३†[२]; १७, १०[२]; १८, ४; ५†; १९, १३[d]; २९, ३; ३५, १†; ३८, २; ३९, १२†; १५†; क ३, ११†; ४, ८; ५, २[२]; ५[२]; ६, १¶; २५, ४[२]†; २६, ९; २८, ४; ५†; ४५, ४†; ४८, २¶; †कौ १, २४५; २७८[२]; ३७७; २, ३४; १८७; २१२[२]; ५६५; ७४१; ११९९; †जै १, २६, ३; २९, ८[२]; ३९, ८; ३, ४, ५; १७, ८; १९, ७[२]; ४४, १०; ४, ११, ४; शौ १, १०, २; ३०, ३; २, ३, २; ९, ३; १३, ३; ४; २८, १[g]; ४; २९, २; ३, ११, ४[४]†; ५; ७; १२, ६; ४, ३७, ८; ९; ५, १५, १०; ११; ३०, १६; ६, ४४, २; ७७, ३; ९०, २[g]; १३९, १; ७, ३६, २; ५५, २; ८, २, २१; ८, ७; १०, ८, २४; १०, ५[३]; १२, २, २३†; २८; ४, २२; १३, २, ६; ७; ७, १६; १४, १, ५२; २, २†; ६३; १९, १३, २†; २४, ५; ६; ३०, १; २; ३४, २; ३६, ४[२]; ६[३]; ४६, ३; ६७, १-७; २०, १४, ४; ६२, ४; ७६, [f]२; ८१, १[२]; ९२, २०[२]; ९६, ९[४]; १२४, ३; १२७, ३; १३१, ४-८; पै १, ८, ३; ९, २; १२, ३; १४, ३; ४१, २; ४६, ५; ६१, २; ५; ६२, ४[४]; ८९, २[२]; ९४, १; ९७, १; २, १०, ५; २३, ४; २७, ४[२]; ५[३]; ३७, ४[४]; ६५, २; ८५, ४; ५; ४, ११, २; २३, ५; ५, ३१, ९; ६, ३, १०; ७, ४, २†; १५, १०; ८, ५, १०; ११; ८, १[३]; ९, १४, ६; १०, ९, ८; ९; ११,

---

a) °दाना इति पाठः? यनि. शोधः द्र.।

b) विप., नाप. (संख्या-भेद-)। दुशन्- + (न.) *दशत- (स्त्री. = दशत्-) > द्विस. *दश-दशत्- > यनि. (तु. WW [१, ७८६], Hirt [५, १७९]; वैतु. या [३, १०] <दश-दस्त- इति, SEY[५] < [असमन्तात् सतः] *दशत्- इत्यत एवेति च?)। प्रायशः बहुत्वपर्यायः इतीव द्र.।

c) पामे. पृ १३९९ *m* द्र.।

d) सपा. शतम् <> शतेन इति पामे.।

e) सपा. शौ ६, १२४, ३ पै १९, ४०, ६ सुर्वा इति पामे.।

f) पामे. पृ २५६६ *b* द्र.।

g) सपा. पै १९, १८, १ हिराः इति पामे.।

३, २; †६, १; २; १३,९,१२; ११, १९; २०; १४, ३, ४; १३; १४; २०[२]; १५, ५, २; ६, २; ३; १२, ३?[a]; २०, १†; १६,५, १; २९, ७; १०३, १; १०७, ५[३]; १७, १८, २; २९, १४[१३]; १५[११]; १६[११]; ३२, ८; १८, ५, ९; ७, २†; २१, १; १९, १६, ४; १७,११; १८,४; ४०,६; २०,२१,६;३०,६; ३३, ७; –तस्य ऋ १,४३,७; मा १२, ९७; का १३, ६, २१; शौ १, १७, ३; पै १, ९४, २; ८,१२, ११; १३, ५, १८; १९,४,१३; –†ता ऋ १, ५३, ८; ८०, ९; ८१, ७; १२२, ७; १२६,६;२, १, ८; ३, ९, [९; १०,५२,६]; ४, ३०, १५; ३२,१८; ५,२७, २; २९, ८; ५२, १७; ६२, १; ६, २६, ५;४७, १८; ४८,१५; ६३, १०; ७,१८, १४; ३२,५; ८, ३२, १८; ४५, १२; ४६, २२[२]; ३१; ७८, १; १०, ९३, १४; खि ५, ५, ७; मा ३३, ७; का ३२, १, ७; मै ४, १२, ४; काठ १०, १२; ३५, ६$; शौ २०, २१, ८; ५६,४; पै १, ३७, ३$; –ताः क ४८, ७[b]; –तात् ऋ १,१०२,७; मा ३६, २४; शौ १९, ६७, ८; –तानाम् पै ८, १५, ७; –तानि ऋ १, १६४, ११; ४, २९, ४; ५, २९, ७; ६, ३१, ४; ७, १०३,[(३, ५३, ७) १०]; ८, ६, [(५, ३७)४७]; ३४, १५; ६१, ८; खि ३, १०[२], १९; ५, ८, ३; ¶तै २, ५, ८, ३; ५, ५, २, ६[२]; ७; ७, १, ५, ३; ४; ६, ३; ४; ५, १, ४; मै ४,५, ३¶; ¶काठ २२, ७[२]; २९,१;३३, २[२]; ¶क ३५, १[२]; ४५,२; कौ २,९३२†; शौ ९,१४,१३†; १०,८, ४[c]; १८, ४, ७०; २०, १२७, ३; पै १, ८६, ३; २,३७, ४?[d];१६,६७, १†; १०१, ७[c]; १७, २९, ४; २०, २२,३[e]; –ताभ्याम् तै ७, २, ११, १; १९, १; काठ ४२, १; ९; –ताय ऋ ८, १,५; मा २२, ३४; का २४, २०, २; तै ७,२,११-२०,१; मै ३,१२,१५; काठ ४२, १-३; ५-१०; कौ १, २९१†; जै१,३०,९†;–ते ऋ ७, १८,२२; काठ ३९,६; शौ १८, २,३८-४५; –तेन ऋ २,१८,६; ३, ३७, ४; ४, ४६, २; मा १, २५;२६[२]; १३, २०; २१; २८, १९[f]; का १, ९, ३; ४[२]; १४, २, ५; ६; ३०, २, ८[f]; तै १, १, ९, १; २[२]; २,६, १०,२¶; ४, २,९,२[२]; ५, २,८,३; मै १, १, १०[३]; २,७, १५[२]; ४, १, १०; १२,३†; काठ १, ९[३]; ४, १६; १६, १६[२]; २०, ६; ३१, ८[२]; क १,९[३]; ३१, ८; ४७,८; शौ ४, १६, ७; १९, ८; २०, १९, ४; पै १,३९, ३[g]; ५,२५, ८; ३२, ८; –तेभ्यः तै ७, २, १९,१[v]; काठ ४२, ९; –तैः ऋ ५, ३६, ६; ६,२०, ४; ¶तै ७, १, ६,२; ३[२].

शत-काण्ड[h]– -ण्डः शौ १९, ३२, १; १०; ३३, १; पै ७, ७, १; १२, ४, १; १०; ५, १; १५, २२, १०.

¶शत-कृष्णल, ला[i]– -लः मै २, २, २; काठ ११, ४; –लम् मै २, २,२; काठ ११, ४; –ला तै २, ३, २, १; –लाम् तै २, ३,२, १[२].

शत-क्रतु[h]– -०तवः[j] काठ १६, १३‡; पै ११, ६, २‡; –तुः ऋ २,२२,४;४,३०,१६; ८,१,११; ३२, ११; ७७, १; ८९,३;९३, ३२; मा २०,७५; ३३, ९६†; का २२, ७,९; मै ३, ११, ४; काठ १३, १५; ३८,९; †कौ १, २५७; ४६६; २, ११४१; †जै १, २७, ५;४८, ६; ४, २३,२; शौ ६, ३०, १; पै ९, ८, २; १९, २४, ४; –तुम् ऋ १,३०, १; ५१, २; ३, ५१, २; ८, ५२, [६;६१,१०]; ५३,२;९२, १;९९, [(४६, ३) ८]; खि ३, ४, ६;५, २; मा २१,३९; २८, १०;३३; का २३, ४,११; ३०

a) शोधः पृ १८६५ *g* द्र.।

b) शताः इति पाठः शोधार्हः (तु. काठ ३५, ६ माश ११,६,३,४; १४,६,९,१ च)।

c) शोधः पृ १५१८ *d* द्र.।

d) शतसुताऽपि इति शोधः (तु. मूको. तत्रापि इति विज्ञापकं च प्रकृतं छन्दश्च)।

e) सपा. शौ ३,१२,६ सर्ववीराः इति पाभे.।

f) पाभे. पृ ३०६५ *d* द्र.।

g) सपा. तै २,४,५,१ अयुतेन इति पाभे.।

h) विप.। वस.।

i) विप.। वस. उप. =सुवर्णपरिमाण-विशेष-।

j) सपा. शतक्रतवः <> शतक्रतो < > शतक्रतवः (माश ७,२,४,२७ च) इति पाभे.।

१, १०;३, १०; मै ३, ११, २; †कौ १, १५५; २१४; २, ६३; †जै १,१७, १; २३, १; ३,७, १; –०तू ऋ १, १२२, २३; –०तो ऋ ६,४१,५; ८,४६,[३ (९९,८)]; –०तो ऋ १,४,८;९; ५,८; १०,१; १६,९; ३०, ६; १५; ५४,६; ८२,५; १०५,[८; १०,३३,(२)३]; २,१६,८; ३, ३७,२;३;६;[८; ८,७६,७]; ९; ४२,५;५,३५,५; ३८,१;५; ६, ४५,[२५[a];८,९२,१२]; ७,३१, ३; ८, १३,[३१; ३३, ११]; ३३, १४; ३६,[१-६]; ५२,४; ५४,८; ६१,९; १८; ८०, १; ९१,७; ९२, १३; १६; ९३, २७-२९; ९८, १०-१२; १०, ११२, ६; १३४, ४; खि ३,४, ४; ६, ८; मा ३, ४९; २६,४; ५; का ३, ६, १; २८, ३, १; †तै १, ६,१२,१; ३; ८,४,१$; २, ५, १२, ५; मै १, १०, २; २, ७,१३‡[b]; †४, १२, २; ३; काठ ८,१६†; ९, ५[2]; क ८,८; २५,४†; †कौ १, ११६; १७३; ३४२; ३६६; ४०५; २, ६८; ४३६; ५१९; ५२०; ६९४; ८०९; ९५१; जै †१, १३, २; १८, ९; ३६, १; ३८, ७;४५, ७; †२, ७, ६;३३, ११; ४०, १५;१६; ५६,२१; ४, २०, ४; शौ १४, १, ४१†; २०,१९,२; ३; ६; २०,१; २; २४, ५;४५, ३; ५७, ४; ५; ६८, ८; ९; ६९, ६; १०८,१-३; १२२, ३; पै ४, २६,७†; ११,७,८; १९, १७, ६[c]; –तोः शौ ६, ८२, १; पै १९, १७, ४; –[०त्वः[b] ऋ १०, ९७, २; मा १२, ७६; का १३, ६, २; तै ४, २,६, १.

¶शत-क्षर[d]– -रः मै २,३,९;४,४,४.

शत-ख[e]– -खाः पै १६,७०,७.

*शत-ग्व[f]– >शतग्विन्[g]– -ग्विनः ऋ ८, ४५, ११; –ग्विनम् ऋ १, १५९, [५; ४, (३४, १०) ४९,४ (६,६८,६; ७,८४, ४)]; ९, ६५, १७; ६७, ६; तै ३,३, ११,१; मै ४,१२,१; काठ १०, १३; कौ २,१८५; जै ३,१७,६[h].

¶शत(घ्न >)घ्नी[i]– -घ्नीम् तै १, ५, ७, ६; ५,४,७,४; मै ३, ३, ९[2]; काठ २१, ९.

शतु-चक्र[j]– -क्रम् ऋ १०,१४४,४.

शत-जीवन– -नाय पै १६,५,७?[k].

¶शतु-तन्तु[l]– -न्तुः तै ७, ५,९,२; काठ ३४, ५.

शत-तम[m]– -मम् ऋ ४,२६, ३[m];

a) पाभे. पृ २०३९ *n* द्र.। b) पाभे. पृ ३०६६ *j* द्र.। c) पाभे. पृ ३०६२ *j* द्र.।

d) विप.। वस. उप. भाप.।

e) विप. (वहु-स्रोतस्- [कूप-])। वस. उप. विवरार्थे <√खन्। f) नाप. (गो-शतक-)। शतु-+गो- > समाहारार्थे द्विस. *शत-गव- >नैप्र. यनि.।

g) विप.[गोशतकवत्-(स्तोतृ- [अस्य पूर्वस्यामृचि संबन्धः], प्रभृ.)]। मत्वर्थे इनिः प्र.। नवग्विन्-, दशग्विन्- इत्यत्रापि समानो न्यायश्चरितार्थयितव्य इति कृत्वा तदधिकृत्य यदुक्तपूर्वं तत्रायं विशेषः द्र. (तु. [तात्पर्ये] पपा. वें. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. विधाऽर्थे ग्विनिः प्र. एवेति ?)।

h) शात° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. सपा. ऋ. कौ. प्रभृ.)।

i) नाप. (आयुध-विशेष-)। उस. उप. √हन्+टक् प्र. (पावा ३,२,५ [वैतु. PW. प्रभृ. <°हन्- इति])।

j) वा. क्रिवि.(*शतकृत्वः)। जागते पादे सस्थ. ?अह्यो> अह्याः उ इति द्विपदः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. अह्यः इत्येकं पदमिति ?)। एतदनु पृ ५९० *k* कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः। 'यः (सोमः [मादकत्वात्]) अह्याः (वाचः, स्तुतेः) शतचक्रं (यथा स्यात्तथा) उ वर्तनिः (*प्रवर्तकः)' इति वा.। वस. उप. चक्र- इति आवृत्तिपरं सत् (√*चृक् 'वर्तने' >) *चर्कर्- > यनि. (तु. [तात्पर्ये] पृ १२९४ *g*; वैतु. वें. नाप. [रथ-] इति, सा. PW. GW. प्रभृ. विप. [सोम-] इति, सा. उप. भाप. वा नाप. वा <√कृ इति)।

k) विशतु जीवनाय इति द्वि-पदः शोधः (तु. पृ ६१३ *r*[1]; वैतु. BKA. प्राणोऽस [?स] ति जीवनाय इतीव विकल्पमानः)।

l) विप. (वाण- [वीणा-विशेष-])। वस.।

m) विप. (शततमेन संख्येय- [वेश्य- =गृह-])। *शततु- (शतसंख्यालक्षितपर्याय-) > *शतत-मयु- > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. °त-त° इत्यवग्रहः [तु. पा ५,२, ४८])। सस्थ. पुर्- इति *वुर्- (आवरण-) इत्यस्य पर्यायः। दिवोदासस्य भवनस्य शतं परिकोटा आसन्। तच्छत्रुभूतेन शम्बरेण एकोनशते परिकोटेषु वशीकृतेषु शततमेऽन्त्ये गर्भगृहे गृहीतशरणस्य सततस्तस्येन्द्रेण शम्बरकृतैकोनशतपरिकोटाऽवरोधं निवारितवता संरक्षणवर्णने तात्पर्यं द्र. (तु. पृ ३०६८ *a* टि.)।

-?मा[a] ऋ ७,१९,५; शौ २०, ३७,५†.

¶शत-तर्हु[b]- -र्हान् तै १,५,७,६[c]; ५,४,७,४.

शत-तर्हम्[c/d] ¶मै ३,३,९[2];४,७[2]; शौ १,८,४.

शतु-तेजस्[e]- -०जः काठ ७,३; ११;१८,४; क ५,२; ६,१; २८,४; -जाः मा १,२४; का १,९,१; तै १,१,९,१; मै १, १,१०; ४,१,१०; काठ १, ९; ३१,८; क १,९; ४७,८.

शत-दं(ष्ट्र>)ष्ट्रा[e]- -ष्ट्राम् पै २०,२०,६.

शतु-दक्षि(ण>)ण[e]- -०ण शौ १०,६,३४; पै १६,४४,१०; -णः पै १६,४४,९.

शतु-दत्[f]- -दन् शौ १४,२,६८; पै १८,१२,८.

शत-दु[g]- -दाः कौ १,५२१‡[h];२, ११६५; जै १,५४,७‡.

शतु-दातु[i]- -तु ऋ ९,७२,९.

१शतु-दाय[j]- -¶यः मै १,७,५; काठ ८,५; ९,२[2]; क ७,१; ८,५[2]; -¶यम् ऋ २,३२,४; तै ३,३,११,५; मै ४,१२,६; काठ १३,१६; शौ ७,४९,१$; ५०,१; पै २०,१०,८.

२शत-दायु[k]- -यः मै ४,१४,१[l].

शत-दावन्[m]- -व्नि ऋ ५,२७,६.

शतु-दुर[n]- -रस्य ऋ १०,९९,३; -रेषु ऋ १,५१,३.

शत-धनु->शतधन्य[o]- -न्यम् ऋ ४,१८,३.

?शत-धनुस्[p]- -नुः पै १९,२१,९.

शतु-धन्वन्[e]- -न्वने मा १६,२९; का १७,४,३; तै ४,५,५,१; मै २,९,५; काठ १७,१३; क २७,३.

शत-धा खि २,१,६[q]; पै १४,३,७;८; १२; १३;२०; १९,४७, १०; ११.

शतु-धार,रा[e]- -रः ऋ ९,८५,४; ८६,११; ९६,१४; मा १९, ८७; का २१,६,८; मै ३,११, ९; काठ ३८,३; कौ २,३८२†; जै ३,३१,२†; शौ ११,१,२०; १२,३,५; पै ५,३०,४[r]; ११, ७,६; १६,९१,१; १७,३६, ५; -रम् ऋ ३,२६,९; १०, १०७,४; मा १,३; १३,४९; का १,२,२; १४,५,३; १९, १,१[s]; तै १,१,३,१; ४,२, १०,२; मै १,१,३; २,७,१७; काठ १,३; १६,१७; ३१,२; क १,१; २५,८; ४६,८; शौ ३,२४,४[r,t];१८,४,२९†; ३५; ३६; पै ५,४०,८; ९,२३,१; ११,५,४[u]; १६,९३,१-१०; ९४,१-७;९५,१-९; १४९,९;

---

a) °तमा, अविवेषीः इति पदद्वयमिति पपा.? °तमे (निवेशने [तु. ऋ ४,२६,३]), आ, अविवेषीः इति त्वत्र त्रिपद-शोधः द्र. (वैतु. ORN. WAG [३,५९] °मीम् इति शोधः [तु. वें.?, सा.], R [ZDMG ४८, ६७९] GW. L [३५७] °माम् [पुरम्] इति शोधश्च)।

b) नाप. (शत-संख्याक-छेद-)। द्विस. उप. √तृह् + कर्मणि घञ् प्र. थाथीयः स्वरश्च (वैतु. भा. सा. उस. उप. कर्तरि कृदिति)।

c) सपा. °तर्हान् <> °तर्हम् इति पाभे.।

d) सस्थ. ?दृंहति > तृंहति इति शोधः (तु. तै १, ५,७,६)। e) विप.। बस.।

f) विप. (कण्टक- [कङ्कत-])। बस.। पाप्र. (५,४, १४१) <दन्त- इति।

g) विप. (सोम-)। उस. उप. <√दा 'दाने'।

h) सपा. ऋ ९,८७,४ शतसाः इति पाभे.।

i) विप. [शत-दायिन्- (सोम- [वैतु. वें. सा. नाप. इति])]। क्रिवि.। बस. उप. भाप. सत् <√दा 'दाने'। '(हे) इन्दो अश्व्यं (अश्वयुक्तः यथा स्यात्तथा) शतदातु (°तुः यथा स्यात्तथा [=अश्ववत्त्वादिभिर्मन्त्रोक्तैः गुणैस्तद्वान् सन्]) तू (*त्वं) नः (अस्मान्) उप [कप्र.] बृहतीः रेवतीः इषः आ-मास्व इति वा. (वैतु. GW. उप. <√दो 'अवखण्डने') इति। j) विप. (बहुधन-, बहुप्रद- [वीर-])। बस. उप. भाप. <√दा 'दाने'।

k) =१शतु-दाय-। उस. उप. कर्तरि णः प्र. इति ततो विशेषः। l) तु. सपा. तैब्रा २,८,१,४; Sch. च; वैतु. सात. शतदायः इति (तु. केचन मूको.)।

m) विप. (अश्वमेध-)। उस. उप.<√दा 'दाने'।

n) नाप. (गृह-, पुर्-)। बस. उप. =दुर्- वा द्वार- वा (तु. सप्र. ऋ ४,३०,२०; २६,३ प्रभृ.)।

o) विप. (बहुधन-क्रीत- [सोम-])। यत् प्र.।

p) शतधारः इति शोधः (तु. सस्थ. सहस्रधारः, शौ ३, २४,४ प्रभृ.)। q) °तु° इति स्वरः?।

r) सपा. शतधारः<>?शतधारम् इति पाभे.।

s) पाभे. पृ २४२३ j द्र.।

t) पृ ८९३ g द्र. (तु. सपा. पाभे.)।

u) सपा. पै ११,५,८ सहस्रधारम् इति पाभे.।

-रा शौ १८, ३, ७२; पै ८, १९, ५; -राः ऋ ९,८६, २७; -रेण मा १, ३; का १, २, ३.
शत-नीथ[a]- -थः ऋ १, १००, ⌊१२; १०, ६९, ७⌋; -थम् ऋ १, १७९, ३
शत-पति- -तिः मै ४, १४, १२.
शत-पत्र[b]- -०त्र खि २, २, ५; पै २०, ४६,७;१०; -†त्रः ऋ ७, ९७, ७; मै ४, १४, ४; काठ १७,१८.
शत-पद्[c]- -पद्भिः ऋ १,११६,४.
शतपदी[c]- -दीम् कौ २,११७८; ११७९; जै ३,१,१.
शत-पयस्- -याः[d] मा १७,५६; का १८, ५, ७; तै ४, ६,३,२.
शत-पर्वन्[c]- -र्वणः पै ५, ९, २; -र्वणा ऋ १, ८०, ⌊६; ८,६, ६; ७६, २; ८९, ३⌋; मा ३३, ९६†; †कौ १,२५७;२,१००२; †जै १,२७, ५; ४,८, ३; २३, २; शौ ८,५, १५; १२, ११, ५; २०, १०७, ३†; पै १६, २८, ५; १९, २३, २.
शत-पवि(त्र >)त्रा[c]- -त्राः ऋ ७, ४७,३; शौ १४, १, ४०; पै १८, ४,९.
शत-पाद्[c]- -पात्[d] मै २,१०, ५; काठ १८,३; क २८, ३.
शत-पा(श >)शा[e]- -शया पै १९, ३७, १.
शत-पृष्टि[f]- -ष्टीः पै १३, ४,१३[g].
शत-पृ(ष्ठ >)ष्ठा- -ष्ठा पै १६, ४६, ७.
शत-ब्रध्न[h]- -ध्नः ऋ ८,७७, ७.
शत-भिषज्[i]- -षक् तै ४, ४, १०, ३; मै २, १३, २०[j]; काठ ३९, १३; शौ १९, ७, ५.
शत-भुजि[k]- -जिः ऋ ७, १५,१४; -जिभिः ऋ १, १६६, ८.
शत-भृष्टि[l]- -ष्टिः तै २, ६, ४, १.
†शत-मन्यु[c]- -न्युः ऋ १०, १०३, ७; मा १७,३९; का १८,४,७; तै ४, ६, ४, ३; मै २, १०, ४; काठ १८,५; क २८, ५; कौ २, १२०५; शौ १९, १३,७; पै ७, ४, ७.
शत-मान,ना[c]- -¶नः मै २,२,२[२]; ४,४, ४; काठ १४, ८; -नम् मा १९, ९३; का २१, ६, १४; ¶तै २, ३, ११, ५; ३,२, ६, ३; ३,४, ३; ६, ६,१०,२; मै ¶१, ६,४; ७, ५;२,१,७¶; ३, ११, ९; ¶काठ ८, ५;९, २;२२,८; ३८,३§; ¶क ७,१; ८,५;३५,२;-ना पै १४,३,२१.
शतमू (मू-ऊ)ति[m]- -तिः ऋ १, १०२,६; १३०, ८; ८, २,२६; कौ २, १००९; पै ३, ३६, ३; -तिम् ऋ ८,९९, ⌊(४६,३)८⌋; -०ते ऋ ८, ४६ ⌊३(९९, ८)⌋; -०ते ऋ ७,२१,८; -तेः ऋ ८, २,२२.
शत-मूर्द्धन्[c]- -०र्द्धन् मा १७,७१; का १८,६, ७; तै ४, ६,५, ३; मै १, ५,१४[३]; काठ ७,३;११[n]; १८, ४; क ५, २; ६, १; २८, ४; -र्धा मै १, ५,१४¶;
शत-याजम्[o] शौ ९,४,१८; पै १६, २५, ८.
शत-यातु[p]- -तुः ऋ ७,१८, २१.
शत-यामन्[q]- -†मना[r] कौ १,५५७; २,५०२; जै १, ५७, ४; ३, ३९,१; शौ १८, ४,६०; -म्ना ऋ ९, ८६, १६[r].

---

[a]) विप. (बहुविधनीति-मत्- ⌊अग्नि-, आजि-, इन्द्र-⌋)। वस. उप. भाप. इति (वैतु. PW. GW. GRV. प्रमृ. =बहुकपटोपाय- इति)। [b]) विप. (बहुपक्षति- ⌊शकुन्तक-, कपिञ्जल-⌋, बहुविध-वाहन- ⌊बृहस्पति-⌋)।
[c]) विप.। वस.। [d]) सपा. शतपयाः (माश ⌊९,२, ३,१०[२]⌋ प्रमृ. च)<>शतपात् इति पाभे.।
[e]) विप. (रज्जु-)। वस.।
[f]) विप. (शतधारा- ⌊हेति-⌋)। वस. उप. ऋष्टि-पर्यायः सत् ३पृष्टि- इत्येवं सुविवेचम्।
[g]) सपा. शौ ४,३७, ९ शतम्, ऋष्टीः (वैतु. सा. शत-पृष्टीः) इति पाभे.।
[h]) विप. (शताग्र- ⌊इषु-⌋)। वस.।
[i]) नाप. (नक्षत्र-विशेष-)। वस.।
[j]) °षं नक्ष° इति पाठः? °षङ् नक्ष° इति शोधः (तु. BW. प्रमृ.)।
[k]) विप. [शतप्राचीर-वेष्टनवती- (पुर्- ⌊=*आवृति-, गुप्ति- <√पृ =√वृ 'आवरणे'⌋)]। वस. उप. < √भुज् 'कौटिल्ये =वर्तने' (वैतु. वें. सा. पालने इतीव?)।
[l]) विप. (स्फ्य-)। वस. उप. भाप.<√भ्रज्ज् 'पाके'।
[m]) विप. (बहुविधरक्षण-वत् ⌊इन्द्र-⌋)। वस. पूप. विभक्तेरलुक् द्र. (तु. शतोति-)।
[n]) शातमू° इति पाठः? यनि. शोधः।
[o]) अव्य.। उस. णमुलन्तम्। [p]) व्यप. (ऋषि-)।
[q]) विप. (अनेक-मार्ग-⌊पथ्-⌋)। वस.।
[r]) सपा. °यामना<>°याम्ना इति पाभे.।

शतु-यावन्[a]– -वानम् खि १,३,२.
शत-योजन[b]– -नम् पै १३, ११, ३.
शतु-योनि[a]– -निः शौ ७, ४२, २; १९, ४६,६; पै ४,२३,३;२०, ९, १०.
शत-रुद्र[b]–> शतरुद्रिय[c]– -यम्[d] मै ३, ३, ४[2]; काठ २१, ६[3]; क ३१, २१[3]; –याणाम् खि ५,७, २, ६; मा २१, ४३-४५; का २३, ५, ३[3]; मै ४, १३,७; काठ १८,२१.
शतरुद्रीय[e]– -यम्[d] ¶तै ५,४, ३, १;५,९,४[2];७,३,३.
शत(त-ऋ)र्च[f]–> शतर्चिन्[g]– -र्चिनः पै ८, १५, ६.
|शतु(त-ऋ)र्चस्[h]– -र्चसम् ऋ ७, १००,३; मै ४, १४, ५.
शतु-वत्– -वत् ऋ ८, २४, [(४, १९)२९];१०,९४,२; १०२,५; ९; –वन्तम् ऋ ८,५,१५; ६४, ५; पै ५,१६,८.
शतु-वध, धा[i]– -धम् शौ ११, २, १२; पै १६, १०५,२; –धा शौ १२, ७, ५; पै १६,१४२, ५.
शत-वनि[j]–> शातवनेयु[k]– -ये ऋ १, ५९,७.
शतु-वलिश[l]– -शम् मै ४,१,२‡[m].
शतु-वल्श, ल्शा[n]– -|ल्शः[m] ऋ ३, ८,११; मा ५, ४३; का ५,१०, ५; तै १, ३, ५, १; ६,३,३,३; मै १,२,१४[20]; काठ ३,२; २६, ३; क २,९;४१,१; –‡ल्शम्[m] तै १, १, २, १; मै १, १, २[p]; काठ १, २; ३१, १; क १, २; ४७,१; –ल्शा मा १२, १००; शौ ६, ३०,२; पै ८, १८, ५.
शतु-वाज, जा[q]– -जः ऋ ९, ९६, [९; ११०,१०]; –|जया ऋ ८, ९२, १०; कौ १, २१५; जै १, २३, २.
शतु-वार[r]– -रः शौ १९,३६,१; ३; पै २, २०, ४;२७,१; ३; –रेण शौ १९, ३६, ६; पै २, २७,५.
शातवार[s]– -रः शौ १९,३६,५.
शत-वा(हु>)ह्री[t]– -ह्री शौ ५, १७, १२.
|शतु-विचक्ष(ण>)णा[a]– -णाः ऋ १०, ९७,१८; मा १२, ९२; का १३, ६, १८; शौ ६,९६, १; पै १३, १३, ९; १९, १२,४.
शतु-वीर्य[a]– -¶र्यः मै १,६,४;११; ७,५; २,१,७; २,२;३,९;५,९; ४, ४, ३;४; ५, ३; काठ ९,२; ११, ४; १२, ११; १४, ८;२२, ८; ३४, ५; क ८, ५; ३५, २; –र्यस्य शौ ८, ८, ७; पै १६, २९, ६; –र्याय तै ५,७, २,३; काठ १३,१५; –‡र्येण[u] शौ ३, ११, ३; २०, ९६, ८; पै १, ६२, ३.
शतु-वृष्ण्य[a]– -ष्ण्यम् शौ १,३,१[v]; २-५.

---

a) विप. । बस. । b) कस. ।
c) विप. (पश्वङ्ग- [मा २१,४३ प्रभृ.), नाप. (अध्याय-, अनुवाक-, हविस्- प्रभृ.) । सास्यदेवतीयः घः प्र. (पावा ४,२,२८)।
d) सपा. शतरुद्रियम् <> शतरुद्रीयम् इति पाभे. ।
e) = शतरुद्रिय– । छः प्र. इति ततो विशेषः ।
f) द्विस. । g) नाप. (महर्षि) । मत्वर्थीयः प्र. ।
h) विप. (*बहुलोकवती- = अति-विस्तारवती- [पृथिवी-])। बस.उप. *अर्चस्– इति (वैतु. पपा. वें. अर्चस्– इति, ORN. ?GRV. = अर्चस्– इति, PW.GW. WAG [१, २६९ a] = ऋचस्– इति)। उप. <√अर्च् '*निवासे' (वैतु. वें. प्रभृ. स्तुतौ इति, सा. दीप्तौ इति ?) इति कृत्वा लोकपर्यायः स्यात् ? ।
i) विप. (बहुहिंसा-कृत- [धनुस्-, मेनि-] । बस. ।
j) व्यप. (राजन्-) । उस. उप. √वन् + कर्तरि प्र. ।
k) अपत्यार्थे ढक् प्र. कित्स्वरश्च ।
l) = शतु-वल्श– । स्वरभक्तियुतः शाखीयः पाठः द्र. ।
m) सपा. °लिशम् <> °ल्शः (तैब्रा १, २,१,५ आपश्रौ ५, २,४; ७,२,८ माश्रौ १, ८,१,१२ प्रभृ. च) <> °ल्शम् (तैब्रा ३, २, २, ६ आश्रौ १, ४, ८ प्रभृ. च) इति पाभे. । n) विप. (बहु-शाख- [बर्हिस्-, वनस्पति- प्रभृ.]) । बस. उप. = शाखा- ।
o) °वलिशः इति शोधः (तु. मै १, १,२ मूको. सात. च) । p) तै. पपा. तु शतुवलिशम् इति ।
q) विप. (बहुबल-कर- [इष्-, सोम-]) । बस. ।
r) नाप. (*कन्द-भेद- [=शतावरी- ?]) । बस. उप.?, <√वृ 'वारणे' इति सा., = १वर- इति ?W., = वाल- इति PW. प्रभृ. ।
s) स्वार्थिकः अण् प्र. । सपा. पाका [६,१,११६] प्रभृ. शतधारः इति ? ।
t) विप. (बहुयौतकाऽऽहर्त्री- [जाया-]) । उस. उप. कर्तरि कृत् ।
u) सपा. ऋ १०,१६१,३ शतुशारदेन इति पाभे. ।
v) पाभे. पृ २३७० h द्र. ।

†शत-व्र(ज>)जा[a]– -जाः ऋ ४, ५८, ५; मा १७, ९३; का १९, १, ७; काठ ४०, ७; पै ८, १३, ५.

¶शत-शल[b]– -ले मै २,४, १; काठ १२, १०.

शत-श(ल्य>)ल्या[c]– -ल्याम् शौ ६,५७,१; पै १९,१०,३.

शत-शस् (:) शौ ६, ६६, ३[d].

शत-शा(खा>)ख, खा[a]– -खस्य पै २०, २२, ७; -खा शौ ४, १९, ५; पै ५, २५, ५.

शत-शारद[e]– -दः शौ १०, ३,१२; पै १०, ३, ६; १६, ६४, २; -?दम् पै ३, १४,७[f]; -दानाम् तै ५, ७, २, ४; -दाय ऋ ७, १०१, ६; १०, १६१, २; खि ४,६,८[g]; मा ३४,५२; का ३३, २,१५; मै २, ३,४; काठ ४०, ३; शौ १, ३५, १; ३, ५, ४; ११,२†; ४,१०,७; ५, २८,१; ६, ११०, २; ८, २,२;५, २१; १२, २,६; १४,२,७५; १८,४, ५३; १९, ३७, २;३; २०,९६, ७†; पै १, ५४, ३;४; ६२,२†; २, ५९, १०; ६६, २; ३, १३, ४; १६, ३, २; २६, २; २८, १०; १७, ३०, ६; १८,१४,५; -देन[h] ऋ १०, १६१, ३.

शत-संवत्सर[i]– -रम् खि २, ६[२], २४.

†शत-सा[j]– -साः ऋ ४, ३८,⌊१०; १०, १७८, ३⌋; ७, ८, ६; ९, ८२, ५; ८७, ४[k]; १०, ९५,३; तै १, ५, ११, ४.

शत-सेय[l]– -याय ऋ ३, १८, ३; शौ ३, १५,३†.

‡शत-स्पृह्[m]– -स्पृहम् कौ१,५४९; २, ५८८; जै १, ५६, ७; ३, ४८, ४.

शत-(स्फ्य>)स्फ्या[n]– -स्फ्याम् तै १, ५, ११, ५[o].

शत-स्व[p]– > शतस्विन्[q]– -स्वी ऋ ७, ५८,४.

शत-हव्य[r]– -व्यः काठ ४०,९[s].

१शत-हस्त[a]– -०स्त शौ ३,२४,५; पै ५, ३०, ५; १९, ३८,७.

२शत-हस्त[p]– -स्तेन पै ८,११,१०.

शत-हायन[a]– -नः शौ ८, २,८;७, २२; पै १६, ३, ९; १४,१.

शत-हिम,मा[t]– -मा ऋ २,१,११; -माः ऋ १, ७३, ९; ६, ४, ⌊८; १०, ७; १२, ६; १३, ६; १७, १५; २४, १०⌋; मै १, ६, १[u]; काठ ७,१२; क ६, २; कौ १, ४५४†; जै १,४७,९†; शौ १९, १२, १†; ५५, ४[v]; †२०, ६३, ३; १२४, ६; पै १९,४४, २३[v]; -माय ऋ ९, ७४,८.

?शताक्षरा[w] काठ १२,११.

¶शता(त-अक्षर>)क्षरा[a]– -रया मै १,४,१३; -रा मै १,४,१३; -राः तै १, ५, २,२; मै १,७,

---

a) विप. । बस. ।

b) नाप. (*अत्यन्त-प्रच्छन्न- स्थान-) । बस. उप. *छदिः-पर्यायः सत् < √शल् 'संवरणे' (वैतु. प्रमाण-वाचकमित्यन्ये ?) ।

c) विप. (बहुशल्यवती- =अतीव-तीक्ष्णा- ⌊इषु-⌋) । बस. ।

d) पाभे. पृ २५९३ *k* द्र. ।

e) विप. (शतवर्षप्रवर्तिन्- ⌊ऋतु-, हविस्- प्रभृ.⌋), नाप. न. (शतायुष- =पुरुषायुष-) । बस. उप. वर्ष-पर्यायः सत् < *वर्षाऽऽवृत- (वर्ष-चक्र- ⌊वैतु. <शरद्- इति प्रायोवादः ?⌋) ।

f) °दाम् (*प्रजाम्) इति शोधः (तु. मूको.) ।

g) °थु इति स्वरः? यनि. शोधः ।

h) पाभे. पृ ३०७० *u* द्र. ।

i) विप. (पूर्णमान-युक्त- ⌊आयुस्-⌋) । बस. ।

j) विप. (अर्वन्-, सोम- प्रभृ.) । उस. उप. < √सन् ।

k) पाभे. पृ ३०६८ *h* द्र. ।

l) भाप. (शताऽवाप्ति-) । उस. उप. √सन् + यत् प्र. ।

m) विप. (रयि-) । उस. । सपा. ऋ ९,९८,१ पुरुस्पृहम् इति पाभे. ।

n) विप. (बहुतरणदण्डा- ⌊नौ-⌋) । बस. ।

o) सपा. मा २१,७ का २३,१,७ काठ २,३ शौ १७, १,२५;२६ मंब्रा २, ५,२४ स्वस्तये इति पाभे. ।

p) कस. ।

q) विप. (बहुधन-वत्- ⌊विप्र-⌋) । पपा. नावग्रहः ।

r) विप. । उस. उप. < √ह्वे ।

s) सपा. मा ८,४६; १७,२४ का ८,२१,१; १८,२,९ क २८,२ माश ४,६,४, ६ विहुव्यः इति, तै ४,६,२,६ मै २,१०,२ काठ १८,२ विहव्यः इति, तै ३,४,४,१ हिहुव्यः इति, पागृ १, ५,९ इहव्यः इति पाभे. ।

t) विप. (पुरुषाऽऽयुषजीविन्- ⌊अस्मद्-, कक्षीवत्-⌋, अपरिमितकाला- ⌊इडा-⌋) । बस. उप. हिमा- =अब्द- इति ।

u) वैतु. पपा. शतं हिमाः इति ।

v) शतंहिमाः (तु. शंपा. पपा. सात. च) इति पाठः? यनि. शोधः ।

w) शत-क्ष(र>)रा- > -रा इति शोधः । विप. (शतधारावती- ⌊सौत्रामणीय-सुरा-⌋) ।

५[२]; काठ ९, २[२]; क ८, ५[२].
†शता(तु-आ)त्मन्[a]- -त्मा ऋ १, १४९, ३; १०, ३३, ९; कौ २, ११२४; -त्मानम् ऋ ९,९८,४.
शता(तु-अ)नीक, का[0]- -†का ऋ ८,४९, २; खि ३,१,२; कौ २, १६२; जै ३, १५,१०; शौ २०, ५१, २; -काः ऋ ८, ५०, २; खि ३, २,२; शौ २०,५१,४†; -काय खि ४, ६, ८; मा ३४, ५२; का ३३, २, १५; शौ १, ३५, १.
शता(तु-अ)पाष्ठ,ष्ठा[c]- -ष्ठाः पै ९, १७, ६[d]; -ष्ठाम् शौ ५, १८,७.
श(त>)ता-मघ[e]- -०घ ऋ ८, ३४, ⌊७ (९,६२,१४)⌋; कौ १, २९१; जै १, २९, ९; -०घ ऋ ८, १, ५; -घः ऋ ८, ३३, ५;⌊ (८, ३४, ७) ९, ६२, १४⌋.
शता(तु-आ)युध[e]- -धाय तै ५, ७, २,३; काठ १३, १५.
शता(तु-आ)युस्[e]- -¶युः तै १, ५, २, २; ७, ६; २, ३, २, १; ११, ५; ३, २, ६, ३;३, ४,३; ६, ६, १०, २; ७, २, १,४;५, ९, २; मै १, ६, ४; ११;७, ५; २, १, ७; २, २; ३, ९;५, ९; ४, ४, ३;४; ५, ३; काठ ९,२; ११, ४; १२, ११; १४,८;२२, ८; ३४,५; क ८, ५; ३५, २; -युषम् ऋ ६, २, ५; मा १३, ४१; का १४, ४, ४; तै ४, २, १०, १; मै २, ७, १७; काठ १६,१७; -युषा ऋ १०,१६१, ३; ४; मा १९, ३७[२]; का २१, ३, ७; ८; मै ३, ११, १०[२]; काठ ३८, २[२]; †शौ ३, ११,३; ४; २०, ९६, ८; ९; †पै १, ६२, ३; ४.
शता(तु-अरित्र>)रित्रा[e]- -त्रा पै २, २०, १; -त्राम् ऋ १, ११६, ५; मा २१,७; का २३, १, ७; तै १, ५, ११, ५; काठ २, ३; क १, १५; शौ १७, १, २५; २६; पै १८, ३२, ८; ९.
शता(त-आ)रो(ह>)हा[f]- -हाम् पै १४, ३, १२.
?शतावन्[g] ऋ ६, ४७, ९.
?शता(तु-आ)वयम्[h] ऋ ५, ६१, ५.
शता(तु-अ)वार[i]- -रम् खि १, २, १२[j].
शता(तु-अ)श्रि[k]- -श्रिम् ऋ ६, १७, १०.
शता(तु-अ)श्व[e]- -श्वम् ऋ ८,४, ⌊१९(२४, २९)⌋; १०, ६२,८.
†शतिन्[k]- -तिनः ऋ १,३१,१०; ७, ५७, ७; ८, १, ९; ७५,४; मा १५, २१; का १६, ५, ३; तै २, २,१२, ६‡[l]; ६, ११,१; ४, ४,४, १; मै २, ७,१५; ४, १२, २‡[l]; काठ १६, १५; क

[a]) विप. (अपरिमितात्मवत्- ⌊अग्नि-, रयि- प्रभृ.⌋)। बस.।
[b]) विप. (हेति-),व्यप. (राजन्- ⌊खि.मा. का.⌋)। बस.।
[c]) नाप. (शतशल्य-युत- ⌊बाण-⌋)। बस.। [d]) सपा. °ष्ठाः <> °ष्ठाम् इति पाभे.। [e]) विप.। बस.।
[f]) विप. (बहु-प्रसवा- ⌊गो-⌋)। बस. उप. < आ√रुह् 'वृद्धौ'। सस्थ. ?भक्षयन्ति>भक्षयन्तीम् इति, ?श्रुता> श्रुतायाः (तु. मूको.) इति च शोधौ, रोहत्- इत्यग्नि-पर्यायश्रुतिः द्र.।
[g]) विप. (*बहु-वाजि-संपन्न- ⌊इन्द्र-⌋)। पाठः ?शतु-+अर्वन्-> बस. *शता (तु-अ) र्वन्->⌊सं१⌋ -र्वन् इति शोधः। 'सर्वेष्वपि तेषु त्वन्मन्दुरास्थितेष्वश्वेषु यौ द्वौ वहिष्ठावश्वौ तयोः (ष१ कर्मणि तौ) वन्धुरे (रथे) आधाः' इति वा. (वैतु. पपा. ऋप्रा ⌊९, २२⌋ PW. प्रभृ. =शा⌊तु>⌋ता-+मतुप् प्र. इति, GW. =शतु-+⌊√अव् 'रक्षणे'>⌋ अवत्- > उस. शता⌊तु-अ⌋वत्->-वन् इति च ?)।
[h]) विप. [*शतसंख्या-व्याप्तिमत्- (गव्य-पशु- ⌊=गो-)⌋]। शतु-+(आ√वी ⌊व्याप्तौ =*वृत्तौ⌋ >भावे) *आ-वयु- > वस. शतावयु-> यनि.। यद्वा उप. पाठः ? (आ√वृत् 'वर्तने'>भावे) *आ-वृत्- (आ-वृत्ति-) इति शोधः इति वसीयान् पक्षः। सस्थ. ?साइव्यं-> (*शताऽश्व-द्विस.>) शताश्व्यं- इति शोधः। 'या (मम) दोः (भुजा) वीराय (इन्द्राय) शतम् अश्वान् शतं च गाः सनत् (सदा) उपबर्बृहत् (उपाऽऽबिभर्तु), स्त्री-भूताऽप्यहं तद्वती सती पुंसोऽपि सतोऽराधसः वस्यसी (श्रेष्ठतरा)' इत्युत्तरत्रसंबन्धपूर्वकं वा. (वैतु. पपा. तु-अ° इत्यवग्रहः, वें. सा. =शतु-+अवि->वस. शताऽवि-> द्वि१ यनि. इति, PW. प्रभृ. =शतु-+⌊अवि->⌋ अव्य-> वस. शताव्य->द्वि१ यनि. इति च ?)।
[i]) विप. (रथ-)। वस. उप. अवा(च-अ)र- =अवान्तरवर्ति-अर-(अर्धार-) इति।
[j]) सपा. श्वे १,४ शताधारम् इति पाभे.।
[k]) विप. (अश्व-, वाज- प्रभृ.)। मत्वर्थीयः इनिः प्र.।
[l]) पाभे. पृ २२८६ l द्र.

२५,६; जै ४, १०,७; -तिनम् ऋ १, ६४, १५; १२४,१३;२, २, ९; ६, ८,६;८,८८,२; १०, ४७, ५; तै १, ५, ११, २; मै ४, ११, १; १४, ८; काठ ४, १६; कौ २, ३६; जै ३, ४, ७; शौ २०, ९, २; ४९, ५.

शति॒नी- -नीभिः ऋ १, ५९, ७, १३५,१; [३; ७, ९२, ५]; मा २७, २८; का २९, ३, ९; मै ४,१४,२.

¶शते॒(तु॒-इ)ध्म[a]- -ध्मेन मै १, १०, १२; काठ ३६, ६.

¶शते॒(तु॒-इ)न्द्रिय[b]- -यः तै १, ५,२,२; ७,६; २,३,२,१; ११, ५; ३, २,६,३; ३,४,३; ६, ६, १०,२; ७,२,१,४; ५,९,२.

शते॒(तु॒-इ)षुधि[b]- -॒धे मा १६, १३; का १७, १,१३; तै ४,५, १, ४; मै २, ९, २; काठ १७, ११; क २७,१; पै १४, २,१४.

शतो॒(तु॒-ऊ)ति[c]- -तये तै ५,७, २,३; काठ १३, १५; -तिः ऋ ७,६८,३; -तिम् ऋ ६,६३,५.

शतो॒(तु॒-उ)द्याम[d]- -मम् खि ३, १०, ४.

शतौ॒(तु॒-ओ)दन->°दना[e]- -ना शौ १०, ९, १; पै १४, ३, १; ३; ६; १३; १४; १७-१९;२१; २४[f], २५; २८; १६, १३६, १; -नाम् शौ १०, ९, ४-६; १०; पै १४,३,४; ७;१२; २२; २३; ३०; १६,१३६,४; ६; ७; १०; -०ने शौ १०, ९, ३; ७; ११;२४; पै १४,३,११;१५;१६; २०; २१; २६; २७; १६,१३६, ३; ५; १३७, १; १३८,४;५.

?शतजामि[g] पै १६, ५१, ९.

शतजीवन- शत- द्र.

शतत्[h]- > शतद्-वसु[i]- -सुम् ऋ १,११९,१.

शत-तन्तु- प्रभृ. शत- द्र.

?शत॒रा[j] ऋ १०, १०६, ५.

शतरुद्रिय- प्रभृ. शत- द्र.

?शतस्योन्द्रो[k] पै १,८९, २.

शतस्विन्- प्रभृ. शत- द्र.

?शतेमान्तन्[l] पै २,८५, ५.

?शत्रपा[m] पै १, ११२, ४.

शत्रि[n]- -त्रिम् ऋ ५, ३४, ९.

शत्रु- √शत्,द् (वधा.) द्र.

?शदन[o]- -नम् खि १, ७, ५.

?शधरनधैन्द्रः पै ९, ७, ३.

शँन[p]- > १शनैस्[q]- -नैः ऋ ८,४५, [११(६१,४)]; ९१, ३; पै ४,

---

a) नाप.। द्विस. [तु. PW. प्रभृ.; वैतु. तैत्रा १, ६, ४, ५ (यत्र विप. [हविस्-]। बस. इति विशेषः)]। b) विप.। बस.। c) विप. (बहु-रक्षण- [इन्द्र-, रथ-])। बस.। d) विप. (बहुरज्जु-युक्त- [पवित्र-])। बस. उप. उद्√यम् > करणे कृत् (तु. द्वादशोद्याम-, षडुद्याम-)।

e) नाप. (गो-)। बस.।

f) °नाः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क्रिप. एकवचनम्, BKA. च)। सस्थ. ?ज्योतिष्मतीः, ?प्रथमाः इत्यत्रापि समानः शोधः द्र.। g) स त्यजामि इति शोधः (तु. सपा. शौ ६,१२३,३; पृ २५२२ g)।

h) विप. (आश्रय-वत्- [वसु- = *आवास-स्थान-])। (√श्र [=√श्रि] 'आश्रये' > भावे) *श्रत्- + (√भृ 'धारणे' > कर्तरि) *भृत्- > उस. *श्रत्-भृत्- > नैप्र. यनि. (वैतु. < शत॒- इति प्रायोवादः)।

i) विप. (विशालाऽन्तःस्थान- [रथ-])।

j) विप. (*सत्यभाव-युक्त- [अश्विन्-])। 'मित्रा (सुहृदौ) इव ऋता (*ऋतयुक्तौ) शतरा शातपन्ता (*साधुभाववन्तौ सपर्या (पूज्यौ [स्थः])' इति वा.। (*भृषत्- [=सत्य-भाव-] >) *शत्- + (√धृ 'धारणे' > भावे) धर- > बस. *शत्-धर- > यनि (तु. पपा. नावग्रहो लिङ्गम्; वैतु. सुखपर्याय इति निघ ३,६; संख्यार्थे शत- इति पूप. सति उप. रा- [भाप. < √रा] इति वें. सा. दे. WAG. [३, १२० b], शत-रै- बस. > -रा इति सा. GW. L[४३१], √शत् > शत्- इति ORN.)।

k) शतस्य, इन्द्रः इति शोधः द्र.।

l) मन्त्र-पाठः? शतं पाशा(:) नो वरुणस्य, शतं पाशा(:) ब्रह्मणस्पते! ते। शतम् इमान् तान् पाशान् विष्य, शतात् पाशेभ्यो विष्यामो वयं त्वाम् इति शोधः।

m) स-त्रपा इति शोधः। सस्थ. ?व्यतनोमि > व्यात° इति, ?ऋरभ्याम् > स्फिग्भ्याम् इति, ?नियक्षकः > निर्निक्षकः इति चापि शोधाः।

n) व्यप. (राजर्षि- [अग्निवेश-पुत्र-])।

o) नाप. (आवास-) इति कृत्वा सदनम् इति शोधः।

p) भाप. (मान्द्य-, शैथिल्य-)। (√*भश् [*=√पश्] 'बन्धने' > भावे *भशन- >) *अशन- > यनि. (तु. √श्रन्थ्, शण-; वैतु. अभा. < √शण् वा √शान् वेति, MW. < √शम् इति च?)।

q) विप. > क्रिवि. (वैतु. पा [१, १,३७] अव्य.)। *शन- + मयस्- (मान- [तु. पृ २२२८ b]) > बस. *शन-मयस्- > *शनायस्- (*मन्द-) > (न. द्वि१)

२६, ४†.

२*शनैस्[a]- -नैः मै ४,६,४[b].

शनक्[c]->*शनकैस्- -कैः[d] ऋ ८, ९१, ३; काठ २७, ३¶[e]; क ४२,३¶[e]; पै ४,२६,४†.

शंन्तन[f]-> शुन्तनु- -नवे ऋ १०, ९८, १; ३; ७.

शन्तनु-त्व- -त्वाय तै ३, २, ५,१.

शं-ताति-, शं-ति-, शंति-वा- शम् द्र.

?शन्त्वम्[g] पै २, १, ३.

√शप्>शापि, ¶शपते काठ ८,४; क ६, ९; शपति पै ५, २३, ५[2h]; १९, २,११; शपन्ति पै २,३८, १‡[i]; ५, ४, १४‡[i]; शुपामहे[j] मा ६, २२; २०, १८; का ६, ५,३; २२, १, ४; तै १,३,११, १; मै १, २, १८; काठ ३, ८; ३८, ५; क २, १५; शपामः पै १३, १०, ३; शुपाति शौ १, १९, ४; पै ७, ८, २; १३,१०, ३; शुपात् खि ४,५,१७[2]; १८; १९; शौ २, ७,२; ६, ३७, ३[2]; ७, ६१, १[2]; पै ५, २३,५; ७, ८, २; २०,१७,३[2]; ५; शुपातः ऋ १०, ८७, १३; शौ ८, ३, १२†; १०, ५, ४८; पै १६,७, २†; अशपत् तै २, ६, ६, १; काठ २५,७; क ३९,५; अशपत ऋ १, १६१, १२. शशाप शौ १, २८,३; ४, १७, ३; पै ५, २३, ३; शेपतु[k]: पै १२, ३, ७; शेपिषे शौ ५,३०, ३; पै २, २६, १; ३;९, १३, ३; †शेपे ऋ १, २३,[२२;१०, ९, ८]; मा ६, १७; का ६, ५, ५; शौ ७, ९४, ३; पै १, ३३, ३; शाप्त तै ३,३,९,१‡[l].

शापयथः पै ५, २२, १.

शुपत्- -पतः खि ४, ५, १७; शौ ६, ३७, ३; ७, ६१,१; पै २०, १७, ३; -पते शौ १६, ६, ३; -पन्तम् ऋ १, ४१, ८.

शपुथ[m]- -थ खि ४,५,२१[n]; शौ ६, ३७, २; पै २०, १७, २; -थः खि ४, ५, १९[2o]; शौ २, ७, २[2h]; ५[p]; ४, ९, ५; १८, ७; ५, १४,५; ६,३७,१[n]; १०, १,५; ११, १,२२; १९,३८,१; पै ५, २४,७; ३७,४; ७, १,५; ८, ३, ५; १६, ३५, ५; १९, २४, १; २०, १७, १; -थम् पै ७, ८, १; १९, ३६, ७; ४४, ३४; -थाः ऋ १०, ८७, १५; शौ ८, ३, १४†; पै ७, ८, ५; ७; १०; १६, ७, ४†; पै २०, १७, ४[p]; -थात् पै ५, १७,१; ७, ८,८; ८, ३,६[q]; -थान् खि ४, ५, २२; २३[r]; शौ २,७,१; ४, १९, ७; ७, ६७, १; पै २, २६, ४; ५,२३,४; ७,८,२; ८, ७,७; १९,१५,१०;११; -थाम् पै ७, ८,४?;५?; -थेभिः शौ३, ९,५;३,७,६; -थैः पै ७,८,९.

शपथ-याव(न>)नी[s]- -नीम् शौ ४,१७,२[t]; पै ५,२३,२.

शपथ-योप(न>)नी[u]- -नी शौ २, ७, १[v]; पै १९, १५, ११[w].

यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. तृ३ इवेति ?)।

[a]) भाप.>क्रिवि.। *शुन-+मुयस्->बस. *शन-मयुस्-> यनि.। पृ ३०७३ *q* द्र.।

[b]) सपा. शनैः <> शनकैः इति पाभे.।

[c]) भाप. (मान्द्य-, शैथिल्य-)। स्वार्थे अकच् प्र.। [d]) विप. >क्रिवि.। शनक-+मयस्-> वस. *शनक-मयस्- >*शनकायस्- (मान्द्ययुक्त-)> यनि.। PW. GW. प्रभृ. शनक->तृ३ इति। [e]) पाभे. पृ ३०७३ *q* द्र.।

[f]) विप. (*शान्तिमत्-), व्यप. (राजन्-)। शुम्-> *शुन्त-> *शुन्तमन-> शुन्तन- [भाप.] + मत्वर्थे उप् प्र. इति (वैतु. पपा. या [२,१२] प्रभृ. < शुम् + तनू- [देह-] इति ?)। [g]) शोधः पृ २९८५ *a* द्र.।

[h]) सपा. शपति <> शपुथः इति पाभे.।

[i]) सपा. ऋ १०,१२८,९ सपत्नाः इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ२७१४ *i* द्र.। [k]) शोधः पृ२१०८ *g* द्र.।

[l]) = सपा. कौगृ ३,६,९। मा नः शाप्त जनुषा >सपा. पागृ ३,९,६ मा नः साप्त जनुषा इति, शौ ९,४,२४ मा नो हासिष्ट जनुषा इति, शांगृ ३,११,१४ मा वश्वात्र जनुषा इति च पाभे.। [m]) भाप., नाप. (शाप-)। अथः प्र. (पाउ ३,११३)। [n]) सपा. शपुथ <> शपुथः इति, खिसा २९, २१ शुपथम् इति च पाभे.।

[o]) सपा. खिसा २९,१९ शपाति इति पाभे.।

[p]) सपा. शपुथः<>शपथाः इति पाभे.।

[q]) सपा. शौ ४,९,६ शुमलात् इति पाभे.।

[r]) सपा. खिसा २९,२३ शपुथात् इति पाभे.।

[s]) विप. (ओषधि-)। उस. उप. < √यु 'अपवारणे'।

[t]) सा. °योपनीम् इति। [u]) विप. (वीरुध्-)। उस. उप. < √युप् 'विमोहने, अपवारणे'।

[v]) सपा. आपश्रौ ६,२०,२ शपथजम्भनी इति पाभे.।

[w]) °यावनी इति मूको.।

शपथिन्– -थिनः पै २,२७,३[a].
√शपथीय, शपथीयुत्– -यते शौ ५,१४, ५; १०,१, ५; पै ७, १,५; १६,३५,५.
शपथेय्य[b]– -य्यम् शौ ५, ३१, १२; पै १, ४७, ४.
शपथ्य[c]– -थ्यात्[d] ऋ १०,९७, १६; मा १२, ९०†; का १३, ६, १६†; शौ ६, ९६, २†; ७, ११७, २†; ११, ८, ७; पै ३, १७, ४; १५, १३,६; १७, २३, २†; १९, १३, ५†.
शपन– -नम् पै १९,३८, ३; –नेन शौ १, २८,३; ४,१७,३; पै ५, २३, ३.
¶शप्त– -प्तः तै २, ६, ६,१; काठ २५,७; क ३९,५; –प्तम् मै ३, ८,८[?e]; काठ २५,९; ३७, १४; क ४०, २.
शप्तृ– -प्तारम् शौ २, ७, ५; ६, ३७, १; २; पै ७, ८,१०; २०, १७, १; २; ४.
?शपल पै ४, २७, ७.
?शपुसाताम् पै ९, १९, ६.
शफ[f]– -फः खि ५,१५,५[?g]; ¶मै २. ५, ६; ४, ८, ८; काठ २८, १०¶; क ४५, १¶; पै ३,२५, १२; –फम्[h] ऋ ८,४७,१७; शौ ६, ४६, ३; १९, ५७, १; पै २, ३७, ३; ३, ३०, १; १९, ४६, ११; –फाः मा १२, ४; का १३, १,५; तै २, १,१, ५¶; ४, १, १०, ५; ५, ५,१, ३¶; मै २,७,८; काठ १२,१¶; १६, ८; शौ ८, ८,२२; ९,१२, १०; १०, ९, २३; पै १६,३१, १;१३८, ३;१३९, ११; –फात् ऋ १,११६, [७; ११७,६(७)]; –फान् शौ १२, ७,८;९,४,१६; पै १०, १२, २; १६, २५, ६; १४२, ७; –फानाम् ऋ १, १६३, ५; ५, ६, ७; मा २९, १६; का ३१, ३, ५; तै ४, ६, ७,२; काठ ४०, ६; –फेन खि ५, १५, १२; तै ६, १, १०, १[h]¶; मै ३, ७,७[h]; शौ २०, १३१, १०[i]; –फेभ्यः तै ७,३, १६, २; काठ ४३, ६; शौ १०, १०, १; १६, १०७, १; –फैः मा २५, ३; का २७, ३, १; तै ५, ७, १३, १; मै ३,१५, ३; काठ ५३, ३; शौ ९, ५, ३; पै १६,९७,२; –फौ ऋ २,३९,३.
शफ-क[j]– -कः शौ ४, ३४, ५; पै ६, २२, ८.
शफ-च्युत[k]– -तः ऋ १, ३३, १४.
शफल[l]– -लाः पै २, ३१, ५.
शफ-वत्[m]– -वत् ऋ ३, ३९, ६; ५, ८३, ५; पै ४, २२, २.
शफ-शस(:) काठ १२,१¶.
शफा(फ-आ)रुज्[n]– -रुजः ऋ १०, ८४, ९; शौ ८,३,२१‡[o]; २०, ९४, ९†; पै १६, ८, १‡[o]; –रुजम् ऋ १०,८७,१२[o].
?शफद्धस्त– -स्तः पै १३, १०, ७[p].
शवल[q]– -लः ¶तै १,८,९,२; २, १,

a) सपा. शौ १९,३६,३ शब्दिनः इति पाभे.।
b) नाप. (शप्तृ-)। कर्तरि एय्यत् प्र. उसं. [पा ५, १, ६७ (वैतु. अप्रा [३, १, १६] एयः > एय्यः प्र. इति मध्ये यकारोपजन इति?)]।
c) विप. [शपथ-कृत- (*पड्वीश- [वैतु. नाप. सत् =शपथजन्य-पापादि- इति प्रायोवादः?])]। यत् प्र.। मौस्थि. तु *शपथ्य–(=शपथ-)>*शपथ्यिक–>यनि.।
d) सपा. आपश्रौ ७, २१,६ लाश्रौ २, २, ११ शपथात् इति पाभे.।
e) शफम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. नाउ.)।
f) नाप. (खुर-)। (√अश् 'व्याप्तौ = *गतौ'>) *अश– [=पाद- (तु. पंजा. छित्तर =पाद-त्राण- [<*अश-त्रत्र–])] +(√*फृ [=√वृ] 'आवरणे' > *फुर– > *फ्रु>) फु– > उस. *अश-फु– > यनि.।
g) गोः, शफः [स्वरः?] > सपा. शौ २०, १२९,१८ गोशफः इति पाभे.।
h) अर्थः?। =अष्टमभाग- (गवादेरष्टाशफस्यैकभागोपचरित- [तु. पाद-=चतुर्थांश-]) इति सा [तै.] माश [३,३, ३,३], PW. GRV. प्रभृ.।
i) RW. Gri. शफे नु इति पदद्वयमिति चिन्त्यम् (तु: खि., शांश्रौ [१२,१८,१] C च)।
j) नाप. (शफाकृति- पद्मबीज-कोष-)। इवार्थे कन् प्र.।
k) विप. (रेणु-)। तृस.।
l) नाप. (*शफ-वत्- = रक्षोभेद- [वैतु. BKA. शवलाः इति शोधुकः इति?])। m) नाप. (शफोपेत- [पशु-])।
n) विप. (यातुधान-)। उस. उप <आ√रुज्।
o) सपा. °रुजः<>°रुजम् इति पाभे.।
p) शोधः पृ २५१६ *k* द्र.।
q) विप. (कर्बुर- [यम-श्वन्- प्रभृ.])। (√शृ [=√कृ] '*दीप्तौ =वर्णे' [तु. कर्-, किरण- प्रभृ.]>) *शर्मन्– (वर्ण-)+भर– (बहुत्व-) > बस. *शर्म-भर– > *शम्भर–> यनि. (वैतु. पाउ [१,१०५]<√शप् इति?)।

८, ५; मै २,६,५¶; काठ १५, ४¶; शौ ८, १, ९; पै १६, १, ९; –लम् मै १, ४, १४¶; –लाः मा २४,१०; का २६, २, ५; मै ३, १३, ११; –लाय तै ७, ३, १८, १; काठ ४३, ८; –ले शौ ५, २९, ६; पै १३, ९, ९; –लौ ऋ १०, १४,१०; शौ १८, २, ११†.

१शबली[a]– -ली मै ४, २,४.

२शबली[a]– -लीः[b] तै ४,३,११,५.

३शबली– -ली[b] काठ ३९,१०.

शब्द[c]– -ब्दाय[d] मा ३०,१९; का ३४, ४, १.

शब्दिन्[e]– -ब्दिनः[f] शौ १९,३६,३.

?शभूम् पै २, ४०,३.

√शम् (वधा.) > शाम्, शमि, अशमन्त[g] तै ४,६,३, २; मै २, १०,५; काठ १८,३.

शमीतु[h] पै१०,४,१०; शमिष्व[h] तै १,१,५,२[i]; शमीष्व[h] मा १, १५[ri]; का १, ५, ४[ri]; मै १, १, ६[ri]; ४, १, ६[i]; शमीध्वम्[h] मै ४, १३, ४[२]; काठ १६,२१[२]; शमीध्वम्[h] मै ४, १३,४; काठ १६, २१.

शशमते ऋ ६, २,४[j].

शशमन्[k] खि ५,७,१, ११; मै ४, १३, २; काठ १५, १३.

शम्यति[l] मा २३, २९[m]; का २५, ८,१[m]; शाम्यतः तै २,५, ८,२¶; शाम्यन्ति तै ५, ६,२, ४¶; शम्यन्तु[l] मा २३, ३३[n]; ३४; ३५; ३६[n]; ३७; ४०[n]; का २५, ७, १[n]; २; ३; ४[n]; ५;८, २[n]; अशाम्यताम् तै २, ५, ८, २¶; अशाम्यन् मा १४, ३१; का १५,९, ४; तै ४, ३.१०,३; मै २, ८, ६; काठ १७, ५¶; क २६, ४; शाम्येत् मै २, १, १०¶.

शम्नीषे[o] काठ १०,७¶; शम्नीष्व[i] काठ १,५[२]; क १,५[२]; शम्नीथाः काठ १०, ७¶.

†शशमे ऋ ६, १,९; ३,२; ८, १०१, १; मा ३३, ८७; मै ४, १३,६; काठ १८,२०†; अशमिष्ट ऋ ५, २, ७; ‡अशमिष्ट[p] मै १, ३, ३८; काठ ४, १२; क ३,१०; अशमिष्ठाः तै १,४,४४, २‡[p]; †अशमिष्ठाः[p] ऋ ३,२९, १६; मा ८,२०; का ९,३,६.

¶शमयति मै १, ६, ५; ६, ७; २, १, ३; ८; १०; ३, १, ५; २, ३; ३, ६[२]; ७,७;८[२]; ३,८, ७[२]; ८; ९, ३; ५; १०, १; ४, ५, ४[२]; ¶शमयति तै २, १,९, ३; २, २, ५[२]; ४, ७; ५,२; ३, ३, ८, १; ४, १; ३; ८, ४; ५; १०, ३; ४; ५, १,४,१; ५, १; ६[२]; ६, १[२]; २,२, ३; ४, ३,१; ४[२]; ४, २[२];३;४[२];५,७,४;९,२; ४; १०, ३; ६, २, ४; ७,३,३; ६, १, २,३; २, ७,५; ३,३,३; ९, १[२]; ६, ७, ४; ११, ४; ७, ५, १५, १; मै १, ६, ७;८,३; ५[४]; ६[२]; ९; २, १,८; २, ४;५, २; ३, २, ३; ३, ४[६]; ५[३]; ६[३]; १०, १; ४; ४, १, ९;१०;१४; ७, ६; ७; ८,२; ५; काठ ६,५; ७;८; ८,८; १०, ११; ११, १; १३, १[२]; ६; १९, ५[३]; २१,६[२]; ७[६]; २२, ११; २५, ५[२];९;१०; २६, ५; २७, ४; २९, ५; ३१, ७; १२; ३५, १९; क ४, ६[२];

---

a) स्त्री. यक्र. ङीन् प्र. ङीष् प्र. च। b) सपा. शबलीः<>शबली (पागृ ३,३,५ च) इति पाभे.। c) भाप. (उच्चारण-)। √वाश 'शब्दे' > भावे वाश– + भृत– (कृति-) > वस. *वाश-भृत– > *शभृत– >यनि. (वैतु. पाउ ।४, ९७। प्रभृ. <√शप् इति ?, चुरा. √शब्द् इति नाधा. सन् >यनि. इति ?)। d) सपा. तैब्रा ३,४,१३,१ आक्रन्दाय इति पाभे.। e) विप. (शब्दप्रयोजक- ।यक्ष्मन्-।)। f) पाभे. पृ२०७५ *a* द्र.। g) पाभे. पृ२५३५ *a* द्र.। h) एतदादिषु रूपेषु ईडागमः (पा ७,३,९५),इडागमः (पा ७,२,७६) च यथायथं द्र.। i) सपा. शमिष्व (तैब्रा ३,२,५,८ बौश्रौ १,६:१८ च) <> शमीष्व (माश १, १, ४,१० च) <> शम्नीष्व इति पाभे.।

j) मर्तः शशमते> सपा. कौ १, ३६५ जै१,३८,४ मर्तस्य शमतः इति पाभे.। k) तु. मै. पपा.; वैतु भा. सा. सपा. ।तैब्रा ३, ६, २,२। शशमत्–>-मन् (नरः ।प्र१।) इति ?। l) दीर्घाभावः उसं. (पा ७, ३,७४)। m) सपा. तै५,२,१२,१ काठ ५०,६ शिम्यति इति पाभे.। n) सपा. मै ३,१२,२१ शमयन्तु इति, तै ५,२,११,१; १२,१ काठ ५०,५;६ शिम्यन्तु इति पाभे.। o) धा. हिंसायां वृत्तिरिति निघ २,१९। p) सपा. अशमिष्ट<>अशमिष्ठाः<> अशमिष्ठाः (माश ४,४,४,१२ या ४,२५ च)<> शौ ७,१०२,१ शविष्ठ इति पाभे.।

७; ७, ३; ३०, ३[२]; ३१,२१[२]; ३९, २[२]; ४०, २; ३; ४१, ३; ४२, ४; ४५,६; ४७,११; ४८, १७; §पै १६,१५१, ७; १७, २८, ५; शमयन्ति ¶काठ २३, ६;२४,९; क ३८, २¶; पै १६, ९८, ५[a]; शमयसि पै १९, २, ११; शमयामि शौ १९, ९, १४[b]; पै २, ३६, १;५,१६,४; ९, ७, ११; २०, ५६, ३; शमयामसि शौ ७,७८,३; पै ९, ७, १०; १२; शमयाति पै २, ३६, २; ३; ४; १९, ३८, ३; शमयासि पै १९, ३८, १; शमयतु पै ७, १८,६; शमयन्तु का २, ३, ५; मै ३,१२,२१[२c]; शौ ३, २१, ८; पै ३, १२, ८; शमय शौ ७, ४७, १[d]; १८,३, ६०‡[e]; ¶शमयाम काठ २७, ४; क ४२, ४; ¶अशमयत् मै १, ६, ५; ७; २, १, ८; ३,३, ४[२]; काठ १०, ११; ३०, १०; क ४६, ८; ¶अशमयन् तै ५, १,४,१; मै ४, १,१; काठ २१, ६; २७, ४; क ३१, २१; ४२, ४; शमयः पै ४, १४, ७; १६, १५०, ९?[f]; ¶शमयेत् तै ३,४, १, २; काठ ६, ३; क ४, २; ¶शमयेयुः मै २, १, ५; ३, ७, १०.

अशीशमत् शौ २, ३, ४[g]; अशीशमन् शौ ३, २१, १०; पै ७, ११, १; अशीशमः शौ ९, १३, २२; पै २०, ५६, २; अशीशमम् शौ ३,२१,९; पै ३, १२, ९.

‡शमत्– -मतः[h] कौ १,३६५; जै १,३८,४.

?शमना– -नाम् पै ६, ३, ८.

शम(न >)नी[i]– -नीम् पै ९, १०,४.

शमयितृ– > शमयित्री– > शमयित्रि (क >) का[j]– -काः[k] मै ३,१, ६.

शमयितोस(:) तै ३,१,३,२¶.

¶शमयित्वा तै २, २,२, ४; मै ३, २,२;४; ८,७; काठ ७, ६.

शमित– -तम्[l] मा १७, ५७; का १८, ५, ८; मै २, १०,५; काठ १८, ३; क २८, ३; –ताय शौ १९, ४२, २.

शमितृ[m]– -०तः[n] मै ३, १०,२?; –०तः तै ६, ३,१०,१¶; –ता ऋ २,३,१०; ३,४, [१०; ७,२, १०]; ५,८५,१; १०,११०,१०; मा १७, ५७[l]; २०, ४५; २१, २१; २३, ३९; २७, २१†; २९,३५†; का १८, ५,८; २२, ४, १०; २३, २, १०; २५, ८, १; २९, २,११†; ३१,४,११†; तै ४, १, ८, ३†; ६, ३, ३[1]; ५, २, १२, १; मै २, १२, ६; ३,११,१;११;४, १३,३†; काठ १२, १५†; १६, २०†; १८,३; १७†; ३८, ६; १०; ५०, ६; क २८, ३; २९,५; शौ ५,१२, १०†; २७, ११; पै ९, १,११; १४,३,२९;१६,१००,३; –तारः ऋ १, १६२,१०; मा २३,४०; २५, ३३; का २५, ८, २; २७, १३, २; तै ४, ६, ८, ४†; ५, २,१२,१; मै ३, १६,१†; काठ ४६,४; ५०,६†; शौ १०,९,७; पै १६,१३६,५; –०तारः तै ३, १,४,३; ५, २; मै १, २, १५; ४,१३,४; काठ १६,२१;३०,८; ९; शौ ९, ५, ५; पै १६, ९७, ४; –तारम् मा २१, ३९; २८, १०;३३; का २३, ४, ११;३०, १, १०; ३, १०; मै ३, ११,२; –तारा ऋ ५, ४३, ४; –तारौ मै ४, १३, ४; –तुः ऋ १, १६२,९; मा २५,३२; का २७, १३, १; तै ४, ६, ८,४; मै ३,

a) सपा. शौ ९,५,१५ उपयन्तु इति पाभे.।

b) अहमिति कर्तृपददर्शनात् एतदेव क्रिप. सुसंगतम् (तु. RW.; वैतु. शमयामः इति शंपा. सात. [तु. सा.], शम्, अयामः इति पपा., शमय मोहुम् इति मूको.)।

c) पाभे. पृ ३०७६ *n* द्र.।

d) सपा. पै २०,१३,५ वारये इति पाभे.।

e) =सपा. तैआ ६, ४, १। ऋ १०,१६, १४ हर्षय इति पाभे.। पृ २४०७ a अपि द्र.।

f) सम् √इ 'गतौ' >लेटि) सम्-अयत् इति शोधः?। वैताश्रौ १४, १ वसानः इति पाभे. ?।

g) पाभे. पृ १७८३ *b* द्र.।

h) सपा. ऋ ६,२,४ शशमते इति पाभे.।

i) विप. (वाच्-)। कर्तरि ल्युट् प्र.।

j) विप. (२अप्-)। स्वार्थे कन् ह्रस्वश्च।

k) सपा. तै ५,१,६,१ काठ १९,५ शान्ताः इति पाभे.।

l) =सपा. माश ९, २, ३, ११। शमितं शमिता> सपा. तै ४, ६,३,३ शमित्रे शमिता इति, मै २, १०,५ शमित्रा शमितम् इति च पाभे.।

m) नाप. (यज्ञे पशुमार-)। धा. हिंसायां वृत्तिः (तु. शशमान–)। n) स्वरः? तु. तै. ०तः इति।

१६, १; काठ ४६, ४; –त्रा मै २,१०,५[a]; –त्रे तै ४, ६,३,३[a].

शृम्यत्– -म्यन्तः[b] मा २३, ४१; का २५, ८, ३.

शृम्यन्ती– -न्तीः[b] मा २३,३७; ४२; का २५, ७, ५; ८,४.

शान्त, न्ता– -न्तः का ३, ८, ६; तै ¶२, २,५,२;३, १२, २; ७, ५, २०, १; ¶मै १, ४,७[2]; ८, ३; ५; ३, २, ३; ३, ६; ७, ८; ९, ३; ५; काठ ३२, ५¶; ४५, १७; शौ ३, २१, ९[2c]; पै ३, १२, ९; –न्तम् ¶तै ५, २, ९, ६;६,५,८,५; ¶मै १,४,११$[d]; ५, ९; ३, ७, ७;१०,७; ४, २, ९[2]; ¶काठ ४,१४$[d]; ६, ३[3]; २०, ५; २४, ६; ¶क ४,२[2]; ३१, ७; ३७, ७; शौ १९, ९, १[e]; २[2]; १४; पै १६, ५१, ९; –न्ता तै ५,२,५,३¶; शौ १९, ९, १[2]; –¶न्ताः तै ५, १, ५, १; ६,१[f]; ४,४,३; ६, १,२,३; मै ३, १०, १; काठ १९, ५[f]; २०, ५; २१,७; २५,१०; २७, ४; २९,८; क ३०, ३; ४०, ३; ४२, ४; शौ १९, ९, १[2]$[g]; –न्तानि शौ १९, ९, २; १३; –¶न्ताभिः तै ५, १, ५, १;६, १; ४, ४, ३; काठ १९, ५; २१, ७; क ३०,३; –न्ताम् मै ३,७,१¶; –न्ते मै ४,२,१२[2]¶.

शान्ति– -¶न्तयः मै १,४,७; काठ ३२, ५; –न्तिः खि ६, ३, ४[1]; मा ३६, १७[12h]; का ३६, १, १७[12h]; ¶तै १, ५,१,४; ३,४, ३, ७; ५, ७, ६, ५; ६, ६, ७, १; ७, ४,५, ४; ५,४, २; ¶मै १, ८, ३; २, १,५; ३, ४, ८; १०; ४,५,४;९,२७[16]$; ¶काठ ११, ५; २२,१२; २३,६; ३५, १९; ¶क ३८, २; ४८,१७; शौ १९, ९, ३-५; १४[10]; –न्तिभिः शौ १९, ९, १४[2]; –न्तिम् खि २, १३, ५[i]; मै ४, ९, २७; –न्तौ पै १५, ९, ६; –न्त्या मै ४, ९, २७; –न्त्यै मा ३, ४३; का ३, ४, ७; ¶तै १, ७, ६, ७; २, २, ८, ६[2]; ५, ८, २; ६, ४, ४; ५, २; ६; ३,१, ५, २;४, १,४; ५, १, ५,९;६, २; ७, ३; ९,६; १०, २; २,३, २; ४, ४, ५;७,४; ६, १,७,८; ११, १;६; २,२, ७; ९,१; १०, १; ३;३, ३,२; ४,१; ५,४; ९, २;४; ४,१,५; ६, १, ३;७, ४; ¶मै १, ८,९; २, १,५; ३, १[2]; ३, १, ६; ९;३,३;४, १; ४;६; ७; १०; ७,१०; ४, १,१;९;३, ६[2]; ४, १; ¶काठ १०, १०[2]; ११; ११, ५[2]; १२, ५;८; १९, ४; ५[2]; १०; १२; २०, ५;२१, ३;५;९; २२, १[2]; २३,६; २४, ४;६;९; १०; २९, ४; ३०,१०; ३१,७; ३७, १४; ¶क ३०,२; ३[2]; ८; ३१, २; ७; १८; २०; ३७, ५; ७; ३८, ३; ४५, ५; ४६, ८.

शान्त्य(न्ति-अ)र्थ– -र्थम् खि ४, २, ६.

शाम्य(त् >)न्ती– -न्तीः मै ३, १२, २१[b].

शम्[j] ऋ १, ५, ७; ४३, ६; ९०, ९[5]; ९३, ७; १०६, ५; ११४, १;२; १५७,३; १६५,४; १७३, ८;१८९,२; २, ३३, १३; ३८, [११; ७,८,६]; ३, १३,६;१७, ३;१८, ४; ४,१,३[2];१२,५; ५, ७, ९; ११,५; ४७,७; ५०,५[3]; ५३, १४; ६९, ३; ७४, ९; ६, २१,४;३४,३; ४५, २२[k]; ५०, ७;७४, [१[2]; ७, ५४, १[2]; १०, ८५, ४३[2]; ४४[2]; १६५, १[2]]; ७, ६, २; ३५, १[5]; २[6]; ३[6]; ४[5]; ५[4l]; ६[4]; ७[7]; ८[5]; ९[6];

a) पाभे. पृ ३०७७ l द्र. ।

b) सपा. शृम्यन्तः <> शृम्यन्तीः <> शाम्यन्तीः <> तै ५,२,१२,१ काठ ५०, ६ शिम्यन्तः इति पाभे. ।

c) एकतरत्र पै ३,१२,९ अथो इति पाभे. ।

d) सपा. तैब्रा ३,७,५,४ ऐब्रा ७, ३४ आपश्रौ ४,९,६ प्रमृ. श्रान्तम् इति पाभे. ।

e) =सपा. गौध २०,११ । आगृ २,४,१४ पागृ ३,३,६ मागृ २,८,६ शिवम् इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ ३०७७ k द्र.

g) सपा. काठ १३,१५ तैब्रा २,४,८,७ मंब्रा २,१,१५ आपश्रौ ६,२०,१० माश्रौ १, ६, ४, २६ पागृ ३, १,४ शिवाः इति पाभे. ।

h) एकतरत्र सर्वं शान्तिः > सपा. मै ४,९,२७ सर्वशान्तिः इति पाभे. ।

i) सपा. खिसा १४,५ ?शान्तिः इति पाभे. ।

j) भाप. (सुख-), विप. (सुखकर-), क्रिवि. च । *शर्म- (शर्मन्-) > *श(म्म>)म- > यनि. [वैतु. < √शम् 'शमने =अभिभवे' इति प्रायोवादः (तु. या [४, २१] प्रमृ.) ?] ।

k) पाठः? तु. सस्थ. टि. सुचा ।

l) सपा. एकतरत्र ऐआ ५,१,१ अनु इति पाभे. ।

१०[३]; ⌊(६, ५०, ८) १०⌋; ११[६]; १२[५]; १३[५]; ३८, ७; ६९, ५; ८६, ८[२]; ८, ५, २०; १३,११; १७, ६; १८, ८; ९[३]; ३९, ४; ४८,४;७१, १५; ७९, ७; ८२, ⌊३; १०, ८६, १५⌋;९,११,३[४]; ७; ६०, ४; ६१, १५; ६९, ७; ९१, ६; १०९,५; १०, ९,४[२]; १५, ⌊४[a]; ३७,११⌋; ३७,१०[७]; ५९, ८; ९७, १८;१६५, ३[b]; १८२,⌊१;२;३⌋; खि २,१३,६[७]; ४,२,१३;५,१,५[२];३,७[२]; ६,३, ४; खिसा ३, ४; मा ४, १; ६, १५; ८, २६; ९, १६†; १२, ९२; १६; ४८†; १८, ८; १९, ५५;२१, १०; २३, ४४[४]; २३, ७८†; २४, ८; २५, ५; ८[४]; २६,२;८[२];९[४]†;१०[३]; ११[७];†[५]; ‡[२]; १२[२]; २२; २८, ११†; का २, ६, २[c];४, १,२;६,३,४; ९, ४,४; १०,३,९†;१३, ६,१८†; १७, ८,२†; १९, ३,४;२१,४, ५†;२३,१,१०;२५,८,६[४]; ३२, ६, ९†; ३३, १,३; ३५,४,५; ७[४]; ३६, १,२;८[२];९†[५]; १०[३]; ११[७]; †[४];‡[२]; १२[२]; २२;३८, २,५[c]; तै १, †१,१३, ४; १४, ४; ३,९, १;२[३]; ७,८, २†; २, ३,१४, ३†; ५[२]; ६,१२,३†; ३, †२,३,१[४];११, ३;३,११,४; ४, १०, १[२]†; †४, १, ११, ४; २, ११, ३; ५, १०, १;२; ७, ३,१$; ५,२,१२,२[४]; ६,१,१[२]; २; ७, २, ५[d]; ६, ३, ९, १¶; मै १, २, १६;५, १३[२]†;६,२[३]; ५[२]¶;७[२];¶;११[२]¶;११,२†;२, ९, ९†; ११, ३; १३, १[२]; ७†; ३, १०, १; १६, ४; †४,$९, १०;२७[४]; १०,१[२];६[३]; ११,१[२]; २[३]; ३; १२, ४[२]$; १३, १०[३]; १४, ६$; १०; ११[६]; १८; काठ २, १[४]†; १५[३]; ३,६[e]; ७, १४; ९, १८; ११, १२[३]; १२, १४; १३, १४;१६[३];१७, १६†; १८; १९; १८, ८; २०, १५; २१, १४; २६, ११[३]; ३८, १३[३]; ४०, ११; ५०,६[४]; क १,१३†; २, १३?[f]; ६, ४;२७,६†; २८, ८; †कौ १,३३[३];११५;४४१$; २, ३[४]; ५९२; ६८७; ७९७; १०१६; १११०; †जै १, २, १३[३]; १३, १;४६, ५$; ३, १, ५[४]$; ४८, ८; ५६,१४; ४, ९, ७; १४, ९; २८, १०[३]; शौ १, २, १-५; ६, १[२]†; ४[४]; १२, ४[४]; ३३, १-४; २, ३, ६; १०, २[२]; ३[२]; २५, १; ३, २३,५[२]; ६, १२, ३[२]; २३, ३; २७, १[२]†; ५७,३;१२०,२; ७, २१, २; ७२, १[५]; ८, १,५; २, १४[२];७,१७; १४,१, ४०[६]; ‡[f]; २, ४०[२]†; १८, १, ५१†; २, ३६; ३, ६०[३]‡[g]; ४,९[२]; ११[४]; १२; १९, २, १[४]; २[४]; ७,२;९, २; ६[६]†; ७[५]; ८[४]; ९[६]; १०[४]; ११[७]; १३[२]; १४[२], †१०, १[५]; २[६]; ३[६]; ४[५]; ५[४h]; ६[४]; ७[७]; ८[५]; ९[६]; १०[४]; †११, १[५]; २[६]; ३[५]; ६; ४०, ३?[i]; ४४, १[j]; २०, ४, ३; ६९, ५; ७८, १; १२६, १५; पै १, १७, ४[४]; २५, १-४; २, ३, २[४]; ७३, ३; ३, १४, ५[२]; २३, ३[४]; ४, १३, १; २४, ७[२]; २८, ५†; ६, २२, १४; १६; १८; ८, ८, २; ३[४]; ७[४]; ८[४]; १३, ८, १[५]; २[६]; ३[६]; ४[५]; ५[४]; ६[४]; ७[७]; ८[५]; ९[६]; १०[४]; ११[६]; १२[५]; १३[५]; १६; १४, १०?[k]; १५, ३,१?[l]; १५, ५[५]; ६[३]; २०, ४[२]; १६, १, ५; ४, ४[२]; १३, ९; ५०,

---

[a]) वैतु. या ४, २१ शं योः इति द्विपदस्य शंयुः इति व्याख्यानम् । [b]) = सपा. मागृ २,१७,१ । शौ ६,२७,३ शिवः इति पाभे. । [c]) सपा. मा २,१९ नमः इति पाभे. । [d]) = सपा. तैब्रा २, ४, ८,७ मंब्रा २, १,१३ आपश्रौ ४,१६,५ पागृ ३,१,४ । काठ १३,१५ माश्रौ १,६,४,२५ वाश्रौ १,५,५,८ कौसू ७४,१९ शिवः इति पाभे. ।

[e]) सम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. तै १,३,९,१)।

[f]) एकतरत्र सपा. आपमं १,१,१० आपगृ २,४,८ सम् इति, ४र्थे पादे शमु >सपा. ऋ १०,८५,२७ प्रभृ. एना इति, आपमं १,१,१० अथा इति च पाभे. । [g]) एकतरत्र सपा. ऋ १०,१६,१४ तैआ ६,४,१ सुम् इति पाभे.।

[h]) एकतरत्र पामे. पृ ३०७८ *l* द्र. ।

[i]) छन्दस्तः पाठो नेष्ट इति RW. प्रभृ. । ?शं सन्तु > सपा. पै २०,५७,४ सर्वाः इति पाभे. । [j]) पाद-पाठः? शम् प्रा(प्र आ)पयो(य उ)ऽ (<अ) भयङ्कृतम् इति शोधः (तु. *l*; वैतु. शंपा. सात. शम् आपो अभयं कृतम् इति, RW. मध्यतः ⌊अप्- > सं ३⌋ आपः इति ?)।

[k]) सम् (पृच्छामि) इति शोधः द्र. ।

[l]) अर्वर्च-पाठः? तद् आञ्जन *प्र *शन्तातेऽ(<अ) शिवा (त् >)न् *नयो(य उ)ऽ(<अ)भङ्कृतम् इति शोधः (तु. *j* मूको. BKA. च; वैतु. र. शौ. अनु मुद्रणमात्रम् ?)।

१०; १७, २८, ७; १८,४, ९[६]; १०, ८[२]†; १९, ३,४[a];८[a]; ४, ६[२]; १२; १०, ५; १३,१३[२]†; १५†; ३१, १३[४]; २०, ३,१०; ६, २†; ३३, १[५]; †.

शं-युb– -युना मा १९,२९; का २१, २,१८; –युम् ¶तै २, ६, १०, १[२]; ३; ५, २, ६, ४; –यू ऋ १०,१४३, ६.

शं-योस्c– -योः ऋ १, ३४, ६; ४३, ४; खि ५, १, ५; ३, ७; मा ३, ४३[२]; का ३, ४,७[२]; तै १, २, १०, २; ६, ४, ३[d]; ७, ४,४[d]; २, ६,१०,२; ३; मै ४, १३,१०[e]; काठ ३२, ३.

शंयोरू-धायस्f– -याः मै ४, ९, १०[g].

शं-व(त्>)ती– तीः खि २, १३, १.

शं-कर्– -०र खि ७, २, १; २; –रस्य खि ३, १७,२;४; –राय मा १६, ४१; का १७, ६, ५; तै ४,५, ८, १; मै २, ९, ७; काठ १७, १५; क २७, ५.

शं-तम, मा– -०म ऋ ८, ५३, ५; खि २, १३, ५; ३, ५, ५; कौ १, २८२†; जै १, २९, १०†; –मः ऋ १, १६, ७; ७७, २; १२८, ७; १३६, ⌊४; ९,१०४, ३⌋[h];८,१३,२२; कौ२,७३१‡[i]; शौ १७, १, १०; पै १८, ३१, ५; –मम् ऋ १, ४३,१; कौ २, ५०९‡[h]; जै ३, ४०, ५‡[h]; –मया मा १६, २; का १७,१, २; तै ४, ५, १, १; मै २, ९, २; काठ १७, ११; क २७, १; पै १४, २, ८; –मा ऋ १,७६, १; २, ३३, १३; ३, १३, ४; ५, ४२, १; ४३, ८; ७३, १०; ८,३३,१५;७४,८; १०,५३,९; खि ६, ३,४; काठ ३९, १४†; शौ ७, ७१,१; पै २०, १२,३; –मानि ऋ ६, २३, ६;३२, १; मै ४, ११, २[j]; १२, ६[k]; कौ १, ३२२†; जै १, ३३, १०†; शौ ७, ७०, २[k]; –माभिः ऋ ८, ५३, ५; खि २, १३, ५; ३, ५, ५; कौ १, २८२†; जै १, २९, १०†; शौ १८, ४, १०; –मेन ऋ ५, ७६, ३; ७८, ४; ७,५१, १; १०, १५, ४; मा १३, १९; १४, १२; १५, ६४; १९, ५५; का १४, २, ४; १५, ४,२;१६, ७, ६; २१, ४, ५†; †तै २, १, ११, ६; ६, १२, २; ४, २, ९, २; ३, ६, २; ४, ३, ३; मै २, ८,१४[३]; †४, १०,६; १४,१४; काठ २१, १४; ३९, ३; ४०, ३[२];५; कौ २,११०४†; शौ १८, १, ५१†; –मेभिः ऋ २, ३३, २; पै १५, २०, १.

शं-तातिl– -ता कौ १,१०२‡[m]; जै १, ११, ६‡[l]; –ति ऋ ८,१८, ७[m]; –†तिभिः ऋ १०,१३७, ४; शौ ४, १३, ५; पै ५, १८, २; –ती ऋ १, ११२, २०; –०ते शौ १९, ४४,१[n]; पै १५, ३, १.

शं-तिo– > शंति-(व>)वाp– -वा शौ १२, १, ५९; पै १७, ६, ७; –वाम् शौ ३, ३०, २; पै ५, १९, २[q].

---

a) पाभे. पृ २४५३ *p* द्र.।

b) विप. (अश्विन्-), व्यप. (होम-, बृहस्पति-पुत्र-) *तत्करोत्यर्थे (तु. ⌊अभिप्रायतः⌋ WAG ⌊२, १४ *a*⌋) मत्वर्थे (तु. पा ५,२,१३८) युः प्र. इति।

c) भाप. (*कुशल-क्षेम-, शर्म-वर्मन्-)। समाहारे द्वस.। उप. (√या ⌊*=√धा⌋ '*रक्षणे' > भावे) *यामस्- > यनि. (तु. ORN. GW.; वैतु. वें. सा. GRV. बार्हस्पत्याऽर्थे व्यप. इति कृत्वा < शम् + √यु 'अमिश्रणे?' इति च युः प्र. इति च ?)। ऋ. पपा. अवग्रहो नाऽन्यत्र। d) सपा. माश्रौ १,४,२,१९ शंयुः इति पाभे.।

e) sch. शं योः इति ?।

f) विप. (घर्म-)। उस. उप. √धा + कर्तरि णसिः प्र.।

g) सपा. तैआ ४,११,३ आपश्रौ १५,१४,४ बौश्रौ ९, १४ : १० भाश्रौ ११,१४,४ हिश्रौ २४,६,६ शंयुधायाः इति पाभे.।

h) सपा. शन्तमः <> शन्तमम् इति पाभे.।

i) सपा. ऋ ७,१५,३ विश्वतः इति पाभे.।

j) सपा. पै १,१०९,३ जेत्वानि इति पाभे.।

k) सपा. तैब्रा २,५,४,६ सौभगानि इति पाभे.।

l) विप. (सुख-कर- ⌊अश्विन्-,मयस्-⌋), भाप. (कल्याण-)। तु. देवताति- प्रमृ.।

m) सपा. शंताता <> शंताति <> तैब्रा ३,७,१०, ५ आपश्रौ १४,२९,१ शन्ताची इति पाभे.।

n) तु. शंपा. सात., पै १५, ३, १; वैतु. RW. –तिम् ⌊द्वि१⌋ इति ?। उत्तरपादशोधः शम् इत्यत्र सस्थ. टि. गतः। o) भावे तिः प्र. उसं. (पा ५, २,१३८)।

p) विप. (भूमि-, वाच्-)। मत्वर्थीयो वः प्र. (पावा ५, २,१०९)। q) तु. BKA.; वैतु. र. शान्ति॰ इति ?।

¶शं-त्व– -त्वाय तै ५, १, ६, २; मै १,१०,१२; काठ ३६,६.

शं-भव[a]– -वाय[b] मा १६, ४१.

शं-भु[a]– -भवे खि ७,२,३; का १७, ६, ५[b]; तै ४, ५,८, १[b]; मै २, ९,७[b]; काठ १७,१५[b]; क २७, ५[b]; -भु ऋ १, ६५,३?[c]; १०, १८६, १[d]; †कौ १, १८४[d]; २, ११९०; †जै १, १९,१०[d]; ४, ३०, ३; शौ १०, १, ९[e,f]; पै १९,४६,७†[d]; -भुः ऋ ३,१७, ५; ७,३५,१०; काठ १८,१४[३g]; शौ १९, १०,१०†; पै ३, १०, ५[h]; १३,८,१०†; १४,२,१४[h]; -भुभ्याम् पै ५, १८, ८?‡[i]; -०भो खि ७,२,२.

शंभविष्ठ– -ष्ठः ऋ १, १७१,३; ४, ४३, २; ५, ४२,७; ९,८८, ३; -ष्ठा ऋ २, ३९,५; ५,७६, २; ६,६२,५; कौ २, ११०३†; -ष्ठाः ऋ १०, ७७,८.

शं-भू[j]– -भुवः ऋ १, १०५, ३; १०६,२; पै ४,२८,२†; -भुवम् ऋ १, ४०,६; १०, ३६,७; शौ १०, ६, १५; १७; पै ७, ३, २?[k]; १६, ४३, ३; -भुवा ऋ २, ४१, १९; ६, ६०, १४; ८, ८, १९; -०भुवा ऋ ६, ६०, ७; कौ २, ३४१†; जै ३, २८, १३†; -भुवौ मै ४, १३, ९; -भू ऋ ४, ४१, ७; -०भू ऋ १, ४६, १३; -भूः खि ५, ५, ५; मा १५,४; १८, ४५[३g]; का १६, १, ४; २०, २, ८[३g]; तै ३, २, ५, २; ४, ३, १२, २; ७,१२, ३[३g]; मै २, ८, ७; १२, ३[३g]; काठ १७, ६; क २६, ५; २९,३[३g]; शौ १४, २,२६; १९, ४६,६; पै ४,२३, ३;५,३०,६; १८,९,७.

†शम[l]– -मम् ऋ १,३३, १५; -मस्य ऋ १, ३२;१५; मै ४,१४,१३; पै १३, ६, १५.

शम-रथ[m]– -थम् काठ ३२, ३.

शम(क >)का[n]– -का पै १९,३८, १; ३.

शमत्–, ?शमना–, शमनी–, शमयितोः, शमयित्रिका–, *शमयित्वा √शम् द्र.

शमल[o]– -लम् तै ६, ४,३,४¶; ¶मै २, १, ५[२]; ३, ६, २[२]; ८,७;९, ६; ¶काठ ८,५[२]; १०,४; १४, ६[२]; ३४, ११; क ७, १[२]¶; शौ ७, ६७, २; १२, २,४०[p]; ३, ५२; १३, १, ५८[q]; १४,२, ६६; पै ९, २२, ५; १६,१४९, १०; १५०, २; १७, ४१, २;

a) =सुख-कर- । उस. उप. कर्तरि यक्र. अच् प्र. डुः प्र. च । b) सपा. शंभवाय <> शंभवे इति पाभे. । c) °भुः (पुं. प्र१) इति वा (*शं-भूत् > नैप्र.) *शंभुत्–> ⌊प्र१⌋–भुत् इति वा शोधः । d) =सपा. कौसू ११७,४ या १०, ३५ । तैब्रा २, ४, १,८ तैआ ४,४२,२ शम्भूः इति पाभे. । e) पाभे. पृ २८४९ *j* द्र. । f) नाप. (*भेषज-) । सस्थ. शंभ्वीदुम् > शंभु *इुत् इदुम् > *शंभ्विदिदुम् > नैप्र. *शंभ्वि इदुम् > (संहितायाम् प्रश्लिष्टस्वरितपरिणामे) यनि. इति कृत्वा मध्यतः इुत् इति पदमपि द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. न तथेति ?) । g) सपा. शम्भुः <> शम्भूः (माश ९, ४, २, ५-७ च) इति पाभे. । h) शम्भुराचर > सपा. मा १६, १३ सुमना भव इति पाभे. । पृ ७१२ *m*, २३४६ *m* अपि द्र. । i) सपा. शौ ४, १३, ७ हस्ताभ्यां ताभ्याम् इति, ऋ १०, १३७, ७ त्वा ताभ्याम् इति च पाभे. । इहापि ताभ्याम् इति पदं मूको. च्युतं द्र. (तु. मुपा.) । (सम् √भृ > कर्तरि सम्-भर्त्र्– >) सम्-भर्त्र्भ्याम् (हुस्ताभ्याम् इत्यस्य विप.) इति सार्वत्रिकः शोधः ।

j) = शं-भव–, °भु– । क्विप् प्र. इति ततो विशेषः । k) शं भुवः इति द्वि-पदः शोधः (तु. सस्थ. टि. ?चामाद् इति, युष्मद्–> त्वाम् इति च) । l) विप [*कर्षणकृत्–, वाहीक- (गो- =*उक्षन्- ⌊द्वितीये स्थले⌋)], नाप. (*उक्षन्- ⌊प्रथमे स्थले.⌋) । (√*श्र [*=√कृष्] 'वहने' > कर्तरि) *शुर्म– > यनि. (तु. *गाव–> *गाव्–> गौः, गावः प्रमृ. रूपाणि; वैतु. <√शम् इति कृत्वा शङ्गराहित्योपलक्षित-शान्तिमत्पश्वर्थे नाप. तत्सादृश्यवदर्थे श्वित्र्यनाम्नः विप. चेति वें. सा. GRV., उभयत्र नाप. इति च LR. ORN. Liden [KZ ४०,२५७]?) । m) नाप. (शान्तगति-रथ-) । कस. (तु. वैप ४) । n) नाप. (व्रतति-भेद–) । o) नाप. (मल-) । *आश– (आस– ⌊मल-⌋)+(√भृ > भावे) भर–> वस. *आश-भर–> यनि. (वैतु. पाउ [१,११२] प्रमृ. <√शम् इति ?) । p) पाभे. पृ १६४७ *q* द्र. । q) सपा. पै २०,२७,२ सर्वम् इति पाभे. ।

१८, १३,५; –लात शौ ४, ९, ६[a]; १२, ३, ५; १७, ३६, ५; –लेन काठ १४, ६¶; पै १९, ५१, १.
शमल-गृहीत- -तः काठ १०, ४; ६.
√शमाय[b], शमायते ऋ ८,८६,५; ¶मै १, ८, ५[c]; ६[2]; १०,२०; †शमाये ऋ ३, १, १; मै ४, ११,२; काठ २,१५; ¶शमायेत मै १, ८, ६[2]; २, २, ४; ३, ३,४.
१शमि, मी[d]– -?मि ऋ १,८७,५[e]; २, ३१, ६[f]; ३, ५५,३[g]; ८, ४५, २७[h]; १०, ४०,१[i]; –?मी[1] ऋ १, ११०, ४; ४, २२, ८; ९, ७४, ७; –मीभिः ऋ १, २०, २; ३, ६०, [३(१०, ९४, २)]; ४, १७, १८; ३३, ४; ५, ७७, ४; ६, ३,२; ५२, १; १०,२८, १२; खि १, २, ९; –†मीम् ऋ ५, ४२,१०; ८, ७५,१४; तै २, ६, ११, ३; मै ४, ११, ६; –म्या ऋ १, ८३, ४; २, १,९; खि ५,५,६; शौ २०,२५, ४†; –म्यै ऋ ४, ३,४.
१शमी-वत्->शमिष्ठ- -ष्ठाः खि ५,५,६.
२शमि- >शमी[j]- -मीभिः[k] मा २३,४०; का २५, ८, २.
३शमि-> शमी- -मीभ्यः पै १, ९२, १.
२शमी-वत्- -वान् पै २०,३८, २[2].
शमित-, शमितृ- √शम् द्र.
शमी[l]- -०मि शौ ६, ३०, २; ३; पै १९, २४, ५; –मी ¶मै १, ६, १२[2]; –मीम् काठ ३६,६¶[m]; शौ ६, ११,१; पै १९, १२, १; -म्र्यम् मै १, १०, १२¶[m]; –¶म्या मै १, ६, ५; काठ ८, २; ३०,१०; क ६, ७; ४६, ८; –¶म्याः मै १, ६, ५; ४, १, १[2]; काठ ३०,१०; क ४६,८.
शमी-गर्भ[n]- -र्भः काठ ७, १२; क ६, २.
¶शमी-त्व- -त्वम् मै १, ६,५; ४, १,१; काठ ३०,१०; क ४६,८.
शमी-पर्ण- –र्णानि मै १,१०,१२; काठ ३६, ६.
शमी-मय[o]- -यानि काठ ८,२[2]; क ६, ७[2].
¶शमीमयी[p]- -यीः मै १, ६, ५;७; –यीम् तै ५, १,९,६; १०, २; ४, ७, ४; मै ३, १,९; काठ १९, १०; २१, ९; क ३०, ८.

---

a) पाभे. पृ ३०७४ *q* द्र.।
b) <√शम् 'उपशमे' इतीव कृत्वा पपा. शम्-आयते इति, GW. शम- > √शमाय [तु. √दमाय] इति)। *आशमस्- (भाप. [दीप्ति-]) > *शमस्-> *√शमस्य > यनि. इति मतम्।
c) सप्र. काठ ६, ७ हिनस्ति इति पाभे.।
d) नाप. (कर्मन्- [तु. निघ २,१ या ११,१६ प्रमृ.])। इन् प्र.। धा. उद्यमे, श्रमे वृत्तिः।
e) शमि,मी- > [तृ१] शम्या > [पा ६, १, १२८] शम्य ऋकाणः इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि.)। श्रवस्- (नाप. [स्तोत्र-])> *श्रवि,वी-> शमि,मी- इति (वैतु. सप्त१ इति मत्वा < शमी- इति वें. स्क. सा., < शम्- [कर्मन्-] इति PG [३, १४९], < शमी [तृ१] PW. GW. L [२८१] WAG [३,७ C] OBN. प्रमृ. इति)।
f) श्रवस्-> [सप्त१] *श्रवसि > यनि. विपरिणामः द्र. (वैतु. सा [पक्षे] < शम्- [कर्मन्-]इति, शिष्टं *e* द्र.)। सस्थ. ?इमसि > वश्मसि (वच्मसि) इति च शोधः।
g) श्रवसि [सप्त१] इति शोधः। सस्थ. ?दीद्ये >दीध्ये इति च शोधः। श्रवसि (कीर्तने) अच्छा (*अच्छानि [पृ ५५ शोधः द्र.]) पूर्व्याणि (*स्तोत्राणि) दीध्ये' इति वा. (वैतु. वें. द्वि३ इति, सा. द्वि१ इति च, शिष्टं *e* द्र.।
h) श्रवस्->[द्वि१] श्रवः इति शोधः (वैतु. वें. सा. द्वि१ यनि. इति)। सस्थ. ?तुर्वणे [=*तुर्वं-वण- (विप. [स्तुति-काम- 'इन्द्र-'])] तुर्वणः इत्यस्य विपरिणामः।
i) ०मीः इति शोधः। द्वि३ (तु. स्क. वें. सा.; वैतु. PW. GW. GRV. तृ१ इति ?)।
j) =१शमी-। स्त्री. ङीप् प्र. (पावा ४, १, ४५) इति ततो विशेषः।
k) सपा. काठ ५०,६ शिमिभिः इति, तै ५, २,१२,१ *शिमीभिः पाभे.।
l) नाप. (वृक्ष-)। < शम्- इति माश ९, २,३,३७ प्रमृ., तैब्रा १,१,३,११ < √शम् 'उपशमे'? इति अक्षी. प्रमृ.। *आशमयी- >यनि. इति मतम्।
m) सपा. शमीम् <>शम्र्यम् इति पाभे.।
n) पस.। तत्रोत्पन्नः अश्वत्थ उच्यते।
o) विप. (पात्र-)। विकारे मयट् प्र.।
p) विप. (समिध्-)।

शमी-शाखा- -¶खया मै ४, १, १; काठ ३०, १०; क ४६,८; -खासु पै १९, २०, १६.

शमीनहुषी[a] ऋ १०,९२,१२.

१शम्ब[b]- -म्बः ऋ १०, ४२, ७; मै ४, १४,५; शौ २०, ८९,७.

†शम्बर[c]- -रम् ऋ १, ५१, ⌊६; १३०,७⌋; ५४,⌊४;७,१८,२०⌋; ५९, ६; १०१, २; २,१२,११; ४, ३०, १४; ६, १८, ८; २६, ५; ४३, १; ४७, २१; ९, ६१, २; †कौ १,३९२;२,५६१; †जै १,४४, २; ३,४५, ३; शौ २०, ३४, ११†; १२; १७; पै १३, ७, ११†; १२; १८; -रस्य ऋ १, १०३, ८; २, १४, ६; १९, ६; ४, २६, ३; ६,३१,४; ४७, २; ७, ९९, ५; तै ३, २, ११,३†; मै ४,१२,५†;१४,७; -राणि ऋ २, २४, २.

शाम्बर[d]- -रम् ऋ ६, ४७,२२; -†रे ऋ ३, ४७, ४; मा ३३, ६३; का ३२, ५, ९.

शम्बर-हत्य[e]- -त्ये ऋ १, ११२, १४; खि ५, ५, २; मै ४, १४, १३.

२श(म्ब>)म्बी[f]- -म्बी[g] शौ ९,२, ६; पै १६, ७६, ५.

शंभव-, शुंभविष्ठ-, शंभु- शम् द्र.

?शम्भुलेम् पै १९, ३०, ८.

शम्भू- शम् द्र.

?शंमामि पै २०, ४२, १.

?श मी र्गा म की पै १९, २०, १७.

१शम्या[h]- -म्याम् ऋ १०, ३१, १०.

२शम्या[i]- -म्यया खि ५, २२, ८[j]; तै ६,२,७,१¶; काठ २५,१७¶; क ४८,१५¶; शौ ६, १३८,४; २०, १३६,१०; पै १, ६८, ५; -म्या तै१,६,८,३¶; काठ ३१, ५¶; क ४७, ५¶; शौ १९, ४९, ७?[k]; पै १४, ४, ७?[k]; -म्याः ऋ ३, ३३, १३[l]; काठ २५,८¶; क ४०,१¶; शौ १४, २, १६†[l]; -¶म्याम् मै २,६, १[m]; ४, १, ७[2]; ३, १[m]; काठ १५,१; ३१, ५[2]; क ४७, ५[2]; -¶म्यायाः तै १, ८, १, १[m]; -म्ये पै १८, ८, ७‡[l].

¶शम्या-मात्र- -त्रम्ऽ-त्रम् मै ४, १,७; काठ ३१,५; क ४७,५.

---

[a]) विप. (*भ्राजमानदीप्तियुक्तौ ⌊सूर्यामासा⌋)। *आश- +मत्वर्थे मीनच् प्र. उसं. (पावा ५, २, १२३) > *आशमीन- > शमीन-+(√हुष् 'दीप्तौ' > भावे) हुषि- > बस. *शमीन-हुषि- > ⌊सं२⌋ यनि. (वैतु. पपा. नावग्रहः, वें. सा. शमी- (पृथिवी-)+नहुषी- (दिव्-) > द्वस. यनि. इति, PW. BRV ⌊२,३२४⌋ शमी ⌊तृ१⌋ नहुषः ⌊सं३⌋ इति द्वि-पदः शोध इतीव ?)।

[b]) नाप. (वज्र-)। (√श्न 'हिंसायाम्'>) *शर्म-> *शम्म- > यनि. [वैतु.या ⌊५,२४⌋<⌊√शम् > शमि (तु. WAG ⌊१,१६२⌋, वा √शद् > शाति वेति ?)]।

[c]) नाप. (जल-, मेघ- ⌊निघ १, १०; १२⌋), व्यप. (वृत्र-)। प्रथमेऽर्थे (√शॄ '*क्षरणे' > भावे) *शर्म-+ भर- > बस. *शम्म-भर- > यनि.। द्वितीयेऽर्थे <√शॄ 'संवरणे' (तु. गृहरक्षित्रोरर्थयोः शर्मन्- इति)। शेषं b द्र.। पपा. नावग्रहः। <१शम्ब- इति दे. सा. प्रमृ.?, <सम् √वृ 'आच्छादने' इति वा < शम्बर +रः प्र. इति वेत्यपि दे. ?।

[d]) विप. (वसु-),नाप.(तदीय-युद्ध-)। तस्येदमीयः अण् प्र.।

[e]) व्यप. (शम्बरकर्मक-हत्यावद्-युद्ध-)। शम्बर- *> तस्येदमीयेऽर्थे *शम्बरक- + हत्या- > बस. *शम्बर-क-हत्य- > *शम्बर अह° > यनि. इति मतम्। वृत्र-तूर्य-, वृत्र-हत्य- प्रभृ. यदुक्तं तत्रायं विशेषः।

[f]) नाप. (अरित्रा- ⌊तु. नभा. चप्पु⌋)। (√शॄ '*वहने' > करणे) श(र्म>)र्मी- > यनि.।

[g]) तृ१ (वैतु. शम्ब- > शम्बिन्- > प्र१ रूपमिति प्रायोवादः ?)। सस्थ. धीर- =* धीवर- [नाविक- (वैतु. धीमदाद्यर्थे विप. इति प्रायोवादः ? ⌊इहापि पृ १७२६ यन्निर्दिष्टं, तन्नेष्टम्⌋)]।

[h]) =२शम्या-।

[i]) नाप. (कीलक-)। <√शम् '*बन्धे' (वैतु. 'उपशमे' इति प्रायोवादः ?)।

[j]) शम्यया इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. शौ २०, १३६,१०)।

[k]) श्रम्या- इति शोधः [तु. पै (मूको. ⌊वैतु. RW., W. राम्या इति शोधः इति?⌋)]। श्रम- (कष्ट-) > यनि. (=कष्ट-कृत-)। 'हे रात्रि, यतः 'श्रम्या' इत्यपि तव नाम प्रसिद्धं भवति, ततस्त्वम् असु-तपा (प्राणसंक्लेशिनी ⌊भवन्ती⌋ तान् (स्तेनान्) इहि' इति वा.। प्रकृते श्रम- इति भाप. सत् संवरणार्थमाह नैव कष्टार्थमिति तु मतम् (तु. टि. शर्वरी-)।

[l]) सपा. शम्याः <> शम्ये इति पाभे.।

[m]) सपा. शम्याम् (वाश्रौ ३,३,१,४च) <> शम्यायाः (आपश्रौ १८,८,१२ प्रभृ. च) इति पाभे.।

शयुण्डक[a]- -कः तै ५, ५, १४, १[a].
शयुथ-, शयुध्यै, शयन-, शया- √शी द्र.
शया[c] पै ११, १, १४.
शयाण्डक[d]- -कः[b] मा २४, ३३; का २६, ७, ३; मै ३, १४, १४; काठ ४७, ४.
?शयामस्[e] पै १९, २८, १३; १५.
शयान, ना-, शयित-, शयित्वा, शयिष्यत्-, १शयु-, २शयु-, शयुत्रा √शी द्र.
?शय्यायाम् तम्[f] पै ४, २०, ७.
शल्[g] खि ५, १८, १.
१शर[h]- -रः ऋ ८, ७०, १४[i]; -रस्य ऋ १, ११६, २२; ८, ७०, १३[i].
२शर- √शॄ (वधा.) द्र.
?शरः[j] शौ ११, ३, ६; पै १६, ५४, २.
शरण[k]- -णम् ऋ १, १५८, ३; २, ३, ८; ६, ४६, ९; ४९, ७; ५०, ३; ७, ९५, [५; ६, ४७, ८]; १०१, २; ८, ४७, १०; खि २, ४, २; ६, ५[l]; ४, २, १२[l]; ७, २, १; ७, ३; तै ४, १, ११, २†; मै ४, १४, ३[l]†; काठ ४, १६; ९, १९; १७, १८; †कौ १, २६६; जै १, २८, ४†; शौ २०, ८३, १†; -णा ऋ ६, ४७, [८; ७, ९५, ५]; ८, ९०, ६; कौ २, ७६२†; शौ ३, १२, ५[m]; १९, १५, ४†; पै ३, २०, ५; ३५, ४†; -णाः ऋ १०, १८, १२; शौ १८, ३, ५१†; पै ४, ३०, १-९; -णाय पै २, ४०, १; -णे ऋ १, १५०, १; ७, ११, ८; ८, २५, १९; कौ १, ९७†; जै १, ११, १†; शौ ६, ५५, २[n]; २०, ३७, ८; पै १९, ९, ३[n]; -णैः ऋ ३, ६२, ३.
शरण-कृत्- -कृतः पै ४, ३०, १-९.
शर(ण्य>)ण्या[o]- -ण्याम् खि ४, २, ५; -ण्ये खि २, ६[l], ३०.
शरणि- √शॄ द्र.
शरद् (वप्रा.)[p]- -रत्, द् ऋ १०, ९०, ६; मा १०, १३; १३, ५७; ३१, १४†; का ११, ५, ४; १४, ७, ७; ३५, १, १४†; तै ४, ३, २, २; ३, २; ५, ७, २, ४; ६, ६¶; ¶मै १, ६, ९; ८, २; १०, ८; २०; २, ७, १९; २०; ४, ९, १८; काठ ६, २¶; ¶८, १; ६; १३, १५; ३५, ९; ३६, ३; १४; ३९, ७; क ४, १¶; ६, ६¶; ७, २¶; २५, ९; ४८, १०; जै २, ४, १†; शौ ६, ५५, २; १२, १, ३६; १५, ३, ४; १९, ६, १०†; पै १, १०६, ३; ९, ५, ८†; १७, ४, ६; १९, ९, ३; -रत्सु शौ १२, ३, ३४[q]; ४१; १८, २, ३८-४५; पै १७, ४०, १; -रदः ऋ १, ७२, ३; ८९, ९; १७३, ३; १७९, १; २, २७, १०; ३, ३२, ९; ३६, १०; ४, १६, १९; १८, ४; १९, ८; ५, २, २; ६, २४, ७; ३८, ४; ३९, ३; ४७, १७; ७, ३७, ७; ६१, २; ६६, १६; [१६; १०, ८५, ३९]; ९१, २; १०, १८, ४; ९५, १६; १६१, ३; ४; खि १, १, ३[l]; ५, ६[l]; ३, १७, १; ६, ३, ३[l]; मा २५, २२†; ३५, १५; ३६, २४[l]†;

a) अर्थः ? । नाप. (कृकलास-) इति भा. सा. ।
b) सपा. शयुण्डकः<>शयाण्डकः इति पाभे. ।
c) BKA. शयत् (क्रिप.) इति शोधः इति ? ।
d) अर्थः ? । पक्षि-विशेष- इति उ. म. ।
e) √नश् > नाशि > नाशयामः इति शोधः ।
f) छाया- > √छायाय > छायायत्- > -यन्तम् इति शोधः (तु. मूको.) ।
g) ध्वन्यनुकृतिवचनम् अव्य. । सपा. शौ २०, १३५, १ शांश्रौ १२, २३, २ शल् इति पामे. । h) व्यप. (ऋषि-) ।
i) वैतु. वें. सा. विप. (हिंसक- [इन्द्र-]) इति ? ।
j) = शरस्- । प्राति. ? °र- > -रः इति W. WI., °रस्- > यनि. इति [पक्षे] W. । शिरः इति सा., = शर- इति Gri. । k) विप., नाप. (आश्रय-) । < √शॄ 'आश्रये = रक्षणे' । l) शा° इति स्वरः ? ।
m) सपा. हिगृ १, २७, ८ शरणः इति पाभे. ।
n) सपा. तै ५, ७, २, ४ काठ १३, १५ मंत्रा २, १, ११ शांगृ ४, १८, १ पागृ ३, २, २ अभये इति, माश्रौ १, ६, ४, २१ अभयाः इति, पै १, १०६, ३ शर्मणि इति च पाभे. ।
o) विप. । तत्रसाधवीयः यत् प्र. (वैतु. पाउ ३, १०१ अन्यः प्र. इति) । शर° इति स्वरः ? ।
p) नाप. (वत्सर-) । ऋक्ष- (*सूर्य-) + आवृत्- (चक्र- = अयनद्वय-) > पस. *ऋक्षावृत्- > *शावृत्- > यनि. । व्यप. (ऋतु-) । *शर्- (*चर-, वर्षा-) + वृत्- (*पूर्ति-, समाप्ति-) > बस. शर्-वृत्- > यनि. [वैतु. नाप. < √शॄ 'पाके = *घर्मे' (तु. SEY [९२]) वा 'हिंसायां' [तु. पाउ १, १३०] वेति या [४, २५] प्रभृ. इति च, व्यप. इति प्रायोवादश्च ?] ।
q) सपा. शरत्सु <> शरद्भिः इति पाभे. ।

†का ३, ९, ६§[a]; २७, ११,९; ३५, ४; १६; ३६, १, २४[३]; तै ५, ७, २, ३; मै ४, ९, २०[४]; १४, २†; काठ ४, १४; १३, १५; ३५, ११†; क ४८, २¶; कौ ३, ४, २; जै २, ३, ३; शौ १, १०, २; २, १३, ३;४;२९, २; ७; ३,†११,३[b]; ४; १२,६; ७, ५५,२; १२, २, २३†; १४, १, ५२; २, २†; ६३; १८ २, २९; १९, २४,५; ६; ६७,१-८; †२०, ९६, ८; ९; पै १, ९,२; १३, ४; ४६, ५; ६२, ४; ८६, ३; २, २३, ५; १५, ५,२; ६, २; ३; १७, ३२, ३†; १८, ५, ९; ७, २†; २५, ८†; १९,१७, ११; ४०,६;५१,८; २०,१०,७; २१,६; २२, ३; -रदम् ऋ ७, ६६, ११; तै १,६,२,३; २,६, १,१¶; काठ ४,१४; शौ १८,४, ७०[a,c]; -रदा खि ४, ५, १५[d]; तै ४, ४,१२,३;५, ६,१०,१¶; ७, १, १८, २; मै ३, ४, ८¶; १६, ४; काठ २२, ४¶; १४; ४१, ९; पै १५, १, ७; -रदि ऋ २, १२, ११; ¶तै २, १,२, ५[२]; ४,२[२]; ¶मै १. ६, ९;१०, २०; काठ ८, १¶; १३,१; ७; ३६, १४; क ६, ६¶; शौ २०, ३४, ११†; पै १३, ७, ११†; -रदे मा २४,११;२०; का २६, ३, १; ४, ५; तै ७,२,१०,२¶; मै ३, १३, २०; १४, १; काठ ८, ६¶; ५०,४; ५१,४; क ७, २¶; शौ ८, २,२२; पै १६,५, २; -रद्भिः ऋ १, ८६, ६; २, २४, ५; तै ४, ३, १३, ५†; पै १७, ३९, ५[e]; -रद्भ्यः[f] तै ७, १, १५, १; काठ ४१, ६.

शारद[g]- -दम् शौ ५,२२,१३[h]; -दाः तै ५, ६, २३, १; काठ ५०, ३; -दाभ्याम् तै ७, ५, १४, १¶; मै ३, १५,१०; काठ ४५, १०; -देन मा २१, २६; का २३, ३,४; मै ३, ११,१२; काठ ३८, ११; -दौ मा १४, १६[२]; का १५, ४,३[२]; तै ४,४, ११,१; मै २,८,१२; काठ १७, १०; ३५, ९; क २६, ९; ४८, १०; शौ १५, ४, ११; १२; पै १७, २९, ११.

शारदी- -दी मा १३,५७; का १४, ७, ७; तै ४, ३, २, २; मै २, ७, १९; काठ १६, १९; क २५, ९; -दीः ऋ १, १३१,[४;१७४,२;६,२०,१०]; शौ २०, ७५, २†.

शरद्-वत्- -वान् ऋ १, १८१, ६.

?शरंनीलाय[i] पै ७, २०, २.

१शरभ(वप्रा.)[j]- -भः शौ ९, ५,९[k]; -भम् मा १३, ५१[२]; का १४, ५,५[२]; तै ४,२,१०,४; मै २,७, १७[२]; काठ १६,१७[२]; क २५,८[२].

२शरभ[l]- -भाय ऋ ८, १००,६.

शरव्य, व्या- √शॄ द्र.

शरस्[m]- -रः तै ५,४,४,३; काठ २१, ७; -रसि मा ३९, ५; का ३९, ३, १; मै ४, ९, ९[n]; -रसे[n] मा ३८, १५; का ३८, ३, १.

श(रस्>)रो-गृहीत[o]- -तम् मै १, ८,१०.

?शरस् स्थिराः[p] पै १९, ४, १४.

?शरा वाघात्[q] मै ४, ९, १२.

शरारु-, शरीतोस् √शॄ द्र.

शरीर(वप्रा.)- -रम् ऋ १,३२,१०;

a) सपा. शरदः<>शरदम् इति पाभे. ।

b) सपा. पै १,६२,३ जरसे इति पाभे. ।

c) RW. शरदाम् इति पाभे. ।

d) सपा. खिसा २९,१४ हुरसा इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ ३०८४ *q* द्र. ।

f) सपा. शांगृ ४,१६,२ शरदे इति पाभे. ।

g) विप. । तत्रभवीयः तस्येदमीयो वा अण् प्र. ।

h) सपा. पै १, ३२,५ हायनम् इति पाभे. ।

i) शिलानीड->-डाय इति BKA. शोधः ।

j) नाप. (क्षुद्रपतङ्ग-भेद-, मृग-भेद-) । < √शॄ 'हिंसायाम्' इति पाउ [३,१२२] ।

k) सपा. पै १६, ९७,१० शलभः इति पाभे. (तु. शौ. W.) । उभयत्र सस्थ. चत्तु- =वोभुज्- इति कृत्वा (√चक् तृप्तौ '*भोजने' [तु. नभा. √छकना]>)*चत्तु->यनि. । अत्र विषये पृ १२९९ यन्निर्दिष्ट-पूर्वं तन्नेष्टम् ।

l) व्यप. (ऋषि-)।

m) नाप. (स्निग्धांऽश-)। (√म्रक्ष् '*स्नेहे'>भावे) *म्रक्ष-+भरस्- (प्राचुर्य-) > बस. *म्रक्ष-भरस्->*मश्वरस्-> *श्वरस् > यनि. (वैतु. भा [तैब्रा २,१,१०,१]<√शॄ 'हिंसायाम्' इति?) ।

n) सपा. शरसि <> शरसे (तैआ ४, १०,३ काश्रौ २६,६,११ आपश्रौ १५,११,६ प्रमृ. च) इति पाभे. ।

o) विप. (सारप्रचयभावाऽऽपन्न- [दुग्ध-]) । तृस. ।

p) चरत ([लेटि]करोतु), स्थितिम् इति शोधः (तु. मूको.)।

q) शोधः पृ २८२४ *i* द्र. (तु. पृ ७२६ *d*; वैतु. पपा. त्रीणि पदानीति) । सपा. तैआ ४,२०,३ शतापाष्ठा इति पाभे.।

१६३, ११; १०, १६, १; खि २, १२, १-३; ४,८, ५[a]; ११, ७[b]; ८; मा २९, २२†; ४०, १५; का ३१, ३, ११†; ४०, १, १७; ¶तै १, ७, २, १; २; २, १, २; ७[२]; २, १०, ४[२]; ३, ११, १[२]; ४, ६, ७, ४†; ५, ६, ६, ३[२]; ४[२]; ७, ३, ११, १$; ¶मै २, ३, ५[२]; ३, १०, ४[२]; ४,८, ३; १३, ४†; काठ ११,८; १६, २१; २५, ६¶; २६,७¶; ३४, ७[२]; ४३,१; ४६, ३; ¶क ३९, ४; ४१, ५; शौ २, १२,८; ३, ११, ६; ४, ११, ६; ५, ९,७[c]; १०, ८; ३०,१३; ७,५५,२;८, २,२६;२८; ९,४,५[d]; ११,१०, ११; १६; १९-२५; २७; ३०; ३४; १२,३,२; १८,२,४; ३,९; ७१; पै १, ६१, ३; ८७,१; २, ५, ७; ३९, ५[e]; ३, २५, ६; ९, १४, ३; ११, ५, १; १३, ६, १०†; ९, १४; १६, ५, ६; २४, ४; ७२, ५; ८६, २; ६; ९; १०;८७, १-५; ७; ८; ८८, १;४; ६; १७, २१, १;३६, २; २०, १०, ५; -रस्य काठ २६, ७¶; क ४१, ५¶; पै १६,८८, ५; -रा ऋ १०, १३६, ३; पै ५, ३८, ३†; -राणि मा १८, ३;३५, ५; का १९, २, ३;३५, ४,५; तै ४,७,१,२; मै २, ११, २; ३, ९, ६¶; काठ १८, ७; २८, ५¶; ४०, ६; क २८, ७; ४४,५¶; शौ ११,२,२; पै १६, १०४, २; १७, २९, ४[२]; -रात् पै १३, ३, १२; -रे मा ३४, ५५; का ३३, २, १८; शौ ५, २९, ५; ११, १०, ३०; पै १३, ९, ६; १६, ८८, १; ३; १०३, ११; -रेण मै ३, ९, ५¶; शौ ११, १०, २६; पै १६, ८७, ६; -रेभ्यः मा ३५, २; का ३५, ४, २; तै ७, ४, २१, १; काठ ४४, १०; -रैः ऋ ६, २५,४; १०, १६, ३; ९९, ८; तै ३,१, ४, १†; मै २, ५, १०; काठ १३, ९; ३०, ८; शौ २,३४,५; १८, २, ७†; पै ३, ३२, ७.

शरु- √शॄ द्र.

¶शर्करा[f]- -राः तै ५, २, ६,२[२]; ३; ४; मै १, ६, ३[४]; ३, ५, ३[२]; काठ ८, २; २०, ४[४]; क ६,७; ३१, ६[४]; शौ ११, ९, २१$; पै १६, ८४, १$; -राणाम् तै ५, २, ६, २; -राभिः तै ५,१, ६, २; २, ६, २; ७, ११, १$; मै १, ६, ३[२]; काठ ७, १२; ८, २; १९, ५; २०, ४;५३, १$; क ६,७; ३०,३; ३१,६; -राम् तै ५;६,४,४; ७,११,१$; काठ २२, ९; ५३, १$; क ३५, ३.

शर्कर-त्व- -त्वम् तै ५, २,६,२¶.

शार्कराऽख्य-

शार्कराऽख्य- > ¶शार्कराख्य[g]-

-ख्याः काठ २२, ८; क ३५, २.

?शर्करा व प्स ती त र पै ६, ८, ५.

?शर्कार्यवत्रयावश्चक्रेवृतत् पै ८, १८, १०.

शर्कु[h]- -र्कुम् शौ ८, ३, २[1].

शर्कोट[j]- -टः पै ४, १७, १; -टस्य शौ ७, ५८, ५[k].

शार्कोट[l]- -टम् शौ ७, ५८, ७; पै १, ४८, ४.

शार्दिस्[m]- -र्दिः शौ १८, ३, १६.

---

[a]) =सपा. तैआ ७,४,१ तैउ १, ४, १ । पागृ ३,१५, २३ प्रतीकम् इति पाभे. । [b]) °र- इति स्वरः? ।

[c]) सपा. तैआ ३,४,१ शरीरैः इति पाभे. ।

[d]) पाभे. पृ ७७७ *b* द्र. ।

[e]) =सपा. वैताश्रौ २४, १ । अहाः, शरी° > सपा. तैब्रा ३,७,१३,२ हिश्रौ ९, ५, ३६ अहात्, शरी° इति, माश्रौ २, ५,४,२४ अशरीरम् इति च पाभे. ।

[f]) नाप. (उपल-कणिका-) । (*अश्मर- =पाषाण- [तु. अश्मन्-] >) *शर- + (√कृ [*= √कृत्,न्त्] 'छेदने =भङ्गे'> भावे) कुर- (तु. नभा. √किरना 'भङ्गे =चूर्णीभावे') > वस. *शर-क(र>)रा- > यनि. (वैतु. पाउ [४,३] < √शॄ 'हिंसायाम्' इति ?)।

[g]) व्यप. (शर्कराक्ष (क्ष्या)ऽपत्य-) । बहुषु प्रकृतिप्रत्यापत्तिः । °क्ष-, °क्ष्य- इत्याकारयोः पाठयोर्विषये तु. वैपध च शांकरः (छांउ ५, ११, १) च । उभयोः क्षस्य क्ष्यस्य च स्थाने ख्य-विकारः समानं सुलभः ।

[h]) व्यप. (राक्षस-) । < √शॄ 'हिंसायाम्' ।

[i]) सपा. पै १६,७९,२ शुल्कम् (*= °ल्कुम्) इति पाभे. ।

[j]) नाप. (सर्प-भेद-) । (√शॄ 'हिंसायाम्' > भावे) *शरुकु- + भृत- [भाप.] > वस. *शरुकु-भृत- > यनि. । [k]) पाभे. पृ १०९५ *p* द्र. ।

[l]) विप. (विष-) । तस्येदमीयः अण् प्र. (पा ४, १,८६ [वैतु. सा. अण् प्र. इति?]) ।

[m]) भाप. (*श्राद्ध-) । श्रद्धा- > *श्रद्धिस्- > यनि. (वैतु. सा. नाप. सत् =छर्दिस्- [गृह-] इति वा, विप. [अर्थः ?] इति वा, व्यप. [ऋषि-] इति वा; Gri. भाप सत्

शर्ध-, शर्धत्-; शर्धमान-, शर्धस्-, शर्ध्य- √शर्ध् द्र.

शर्मन्[a]- -र्म ऋ १, १७, ८; २१, [६; ७, ९४, ८]; २२, १५; २४, ६; ४६, १५; ५८, ८; ९; ८५, १२; ९०, ३; ९३, [८; ७, ८२, १]; १०२, ३; १०७, [२; ४, ५४, ६; १०, ६६, ३]; ११४, ५; १०; १२७, ५; १३६, ७; १४०, १२; १४२, ५; १७४, [(१३१, ४) २; ६, २०, १०]; २, २५, [५; ३, १५, ५]; २७, ६; [७ (१०, १०, ६)]; ३, ५४, २०; ४, २५, ४; ५; ५३, ६; ५५, ४; ५, १, १०; २, १२[२]; २७, २; ४४, ७; ४६, ५; ७; ५५, [९; ६, ५१, ५; (१०, ७८, ८)]; ६२, ९; ८३, [५; १०, १६९, २]; ६, १६, [(१५, ३) ३३; १०, ११५, ५]; ३८; ४६, १२; ४९, ७; ५१, ५; ७५, ११; [१२; १७; ८, ४७, ९]; १७; ७, ५, ९; १६, ८; ५२, २; ५९, १; ६०, ८; ८२, [१०; ८३, १०]; ८३, ९; १०१, २; ८, १८, [३; १०, १२६, ७]; १२; [१६; ३१, १०]; २७, ९; ३०, ४; ४२, २; ४७, २; ३; ७; १०; ९, ६१, १०; ६४, १८; ७४, १; ८५, ८; ८६, १५; ९७, ४७; १०, ३६, ४; ३७, ११; ५६, २; ६३, ७; १२; ६६, ५; ७; ८७, १; १०३, १३; १२८, ८; १४२, १; १५२, ५; खि १, २, १४; १२, ३; ४; ४, ५, ४०; ५, ५, ८; २१, १[b]; मा १, १४; १९; ४, ९[२]; १०[२]; ११, ३०; ४०; †१७, ४६; ४८[२]; १८, ३; ४४; ५४; २६, १०; १६†; †२९, ४८; ४९; ३४, २८†; ३५, २१†; ३६, १३; का १, ५, १; ७, १; ४, ४, २[२]; ३[२]; १२, ३, ३; ४, ३; †१८, ४, १४; १६[२]; १९, २, ३; २०, २, ७; ३, ४; २८, ९, १; ३१, २, ८†; ३३, १, २२†; ३५, ४, २०†; ३६, १, १३; तै १, २, २, २[३]; १४, ६†; ४, ४०, १†; ४१, १; ५, ११, ५[२]†; ८, ६, १[२]; २, १, ११, १; ३, १०, ३; १४, ४†; ५; ५, १२, ३†; ३, १, ७, १¶; १०, ३; ३, ११, ४[२]; ४, ७, ३; ५, ५, ३; ४, १, ३, १; ४, १; ११, २†; ४, ५, २[३]; १२, ३; ५, १०, ३†; †६, ४, ४; ५; ६, ४; ५; ७, १, २; १३, २; १४, ३†; ७, ४, २, ४¶; १७, १†; मै १, २, १[२]; २[२]; १३†; २, ३, ४; ७, ३; ४; ११, २; १२, २; ३; ३, १, ५; ६, ६[३]; १६, ३[२]†; ४; †४, ९, १०§; १०, ४; ११, २; ४[२]; १२, २[c]; ४; १३, १०; १४, ३; ६; १०; ११; १२§; १३§; १८; काठ २, ३[५]; ७, १६; ८, १७; १०, १२[c]; ११, ७; ८; १६, ३; ४; १७, १८; १९; १८, ७; १४; १५; १९, ४; ५[२]; ¶; २१, १३; १४; २३, ३[४]; ३५, ४; ३६, १५; ३८, १३¶; १४[२]; ३९, १[२]; ३; ४०, ३; ५; १०[२]†; १४†; ४४, ६†; ४६, १[२]†; क १, १५[४]; २८, ७; २९, ३; ४; ३०, २; ३; ३५, ९[२]; ४८, ५; †कौ १, ८२§; ४६७; २, २२; १०५६; १२१२; १२१६[२]; १२२२‡; जै १, ९, २; ४९, १†; †३, ३, १; ५४, २; शौ १, २०, ३; २१, ४†; २६, ३; २, २८, ५; ५, ३, ७; ८†; ६, १२†; ६, ७, ३; ५९, १; २; ९२, ३†; ७, ७, २; ५१, १†; ८, २, ७[d]; ३, १†; ७, २५; ९, २, १६; १२, ३, ८; १४; १४, २, २१; ७३; १७, १, १२; १३; १८, २, १९†; ४, ९; १९, ९, १२[४]; १६, २; १९, १-११; २७, १५; ३२, २; ४७, ९; पै १, ५६, १; १०६, १; २, ७०, ५; ७३, २; ८८, ५†; ३, २७, ६; ५, ४, ७†; १२; २८, ४; ३९, ४†; ६, ११, ६; १२, २; २०, ९; ७, ६, ४; ८; ८, ६; ८, १७, १-११; १०, ८, ५; १२, ४, २; १३, ३, १६; १४, ३, १३; १५, १, ७; ५, ३; ११, २†; १२, ११; १६, ३, ७[d]; ६, १†; १४, ५; ७१, १; ७७, १; १२६, ४; १७, ३६, ८; ३७, ४; १८, ९, २; १४, ३; २५, ४; ३१, ७; १९ १, ११; १६; ३, ७; १४, १०; ११; १६, ७†; ३३, १[२]; २; ३४, १३†; ५१, ६†;

=अनुग्रह- इति च?)।

[a]) भाप. [सुख-, रक्षा-, शरण- (ऋ. प्रमृ.), त्रिप. (पै २, ३६, १), नाप. (गृह- [तु. निघ ३, ५ या ९, १९; ३२])]। <√शॄ 'आश्रये =रक्षणे' इति।

[b]) शर्मन् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शांश्रौ १२, १६, ४ BW [शौ २०, १३५, ११] च)। शंपा. सात. ?शर्मरिणाः इति पामे. (तु. पृ ३०८८ g)।

[c]) पामे. पृ २५३१ c द्र.।

[d]) सपा. शर्म यच्छतम् >शौ ११, २, १ माभियातम् इति पामे.।

२०, १, ७; ३, ८; ४, १; ६, २†; ८, ८; २२, १; ५५, ८; –र्मणा ऋ १, २२, ११; ५, ४, ८; ७, ५१,१; ८, १८,१७;४०, १२; तै २, १, ११, ६†; मै ४, १४, १४†; पै २, ३६, १; ५, ९, २; १६, १२६, ४; १९, १, ९†; –†र्मणि ऋ १, ४, ⌊६; ८, ४७,५⌋; २, २,१२; ३,१५, १; ५, ६४, ३; ८, ४४, १८; ६२, १०; १०, ३५, ९; ३६, १२; १२६, ४; १६७, ३; मा ११,४९; ३३,१७; का १२, ४, १३; तै ४, १,५, १; मै २, ७, ५; काठ १६, ४; ४०, १४; कौ १, ५१‡[a]; २, ८६७‡[a];८८३; जै १, ५, ७‡[a]; ४, २१, ५‡[a]; शौ २०, ६८, ६; पै १, १०६, ३$[b]; ५, ३९,७; –र्मणे ऋ ८, ९, २०; शौ २०, १४२, ५†; –र्मन् ऋ १, ५१, १५; ९४, ⌊१३ (५, ६५,५)⌋; २,२७,१६; २८, ३; ३, ५१, ७; ४, १७, १९; ५, ३८, ५; ६, ३३, ⌊५; (६८, ८)⌋; ४९, १३; ७, ६,६; १८, ३; ३४, ⌊२५; ५६, २५; १०, ६६, ९⌋; ९५, ५; ८,६०, ६; १८; १०, ६, १; १२९, १; १३१, १; मा ७,३५†;१५,१; का ७, १७, १†; १६, १, १; तै १, ४, १८,१†; ४, ३, १२, १; मै १, ३, १९†; २, ८, ७; †४,१४,३;१४;१५; काठ †४, ८; १६; १७, ६; क ३, ६†; २६, ५; शौ २०, १२५, १†; †पै १२,१, १३; १९, १६, ८; –र्मा?[c] काठ २०, १५; –र्माणि ऋ ३, १३, ४.

शर्मण्य[d]– -०ण्याः तै २,४, ८, १; १०, १; मै २, ४,७; काठ ११, ९; १०.

√शर्मय > शर्मयत्– > †शर्मयन्ती[e]– -न्त्या ऋ ९, ४१, ६; कौ २, २४७; जै ३,२१, १२.

शर्म-सद्[f]– -सदः ऋ १, ७३, ⌊३; ३, ५५, २१⌋.

?शर्मरिणाः[g] शौ २०, १३५, ११.

†शर्य,र्या[h]– -र्याणि ऋ ९,१४,४;६८, २; –र्याभिः ऋ ९, ११०, ५; १०, ६१, ३; मा ७, १७; का ७, ७,२; कौ २, ८५७; –र्याम् ऋ १, १४८,४; १०,१७८,३[i]; –र्यैः ऋ १, ११९, १०.

†शर्य-हन्[j]– -हा ऋ ६, १६,३९; ९, ७०, ५; तै २, ६, ११, ४; कौ २, १०५७; जै ३, ५४, ३.

शर्यणा–

†शर्यणा-वत्[k]– -वतः ऋ १०, ३५, २; –वति ऋ १, ८४, १४; ८, ६, ३९; ७, २९; ६४, ११; ९, ६५, २२; ११३, १; मै २, १३, ६; काठ ३९, १२; कौ २, २६४; ५१३; जै ३, २२, ११; ४०, ९; शौ २०, ४१, २.

शर्यात[l]– -तम् ऋ १,११२, १७.

शार्याति[m]– > शार्यात[n]– -तस्य ऋ १, ५१,१२; खि १,७,५; –†ते ऋ ३, ५१, ७; मा ७, ३५; का ७, १७, १; तै १, ४, १८, १; मै १, ३, १९; काठ ४, ८; क ३, ६.

शर्व, र्वा[o]– -०र्वं शौ ८, ८, १७;१८; –०र्व मै २,९,१; १०[p]; पै १६, ३०,६;८; २०,५८,४; –र्वः शौ ६, ९३, १; १२, ८, ९; १५, ५, २; ५[२]; ७;९;११;१३; १५; पै ५, १५,२; ८, १५,११;१२, ७, ९; १६, ३७, २; १२५,२; १४४, ८; १९, ११, ७[q]; १४, १३; ३३, १; –र्वम् मा ३९,८; का ३९, ६, १; तै १, ४, ३६, १; शौ १५, ५, ४; पै १६, २२, ११; १९, १, १०; –र्वस्य मा ३९, ९; का ३९, ७, १; –र्वाः

---

a) सपा. ऋ ८,१०३,२ सानवि इति पाभे.।

b) पाभे. पृ ३०८४ *n* द्र.।

c) शर्म इति शोधः (तु. शौ १,२६,३ तैआ १,४,३)।

d) विप. (देव-)। तत्रसाधवीयः यत् प्र.।

e) विप. (धारा-)। f) विप. (वीर-)। उस.।

g) शर्मन्– > -र्म, (√रि >) रिणाः इति द्विपदः शोधः। पृ ३०८७ *b* द्र.।

h) नाप. (प्रहरण- ⌊इषु-प्रभृ.⌋)। <√शॄ 'हिंसायाम्'।

i) = इषुम् इति या ⌊१०,२९⌋ प्रभृ., पुंस्प्रजननम् इति PG ⌊१, १०६⌋ ?MW. प्रभृ.। यनि. त्रिप. इति मतम् (तु. पृ२६०३ *i*)। j) नाप. (शरेण हन्तृ-)। उस.।

k) विप. (*उच्छ्रायवत्- ⌊पर्वत-⌋), व्यप. (पर्वत- प्रभृ.)। (√श्रृ '*उच्छ्राये' > शर्य-(उच्च-) > शर्यणा-(उच्चता-) > यनि. (वैतु. < शर्- ⌊शरकाण्ड-⌋ इति प्रायोवादः ?)।

l) = शर्याति-। m) व्यप. (राजन्- ⌊वैवस्वतमनोः पुत्र-⌋)। n) अपत्यार्थे अण् प्र.।

o) व्यप. (रुद्र-)। √शॄ 'हिंसायाम्' + वः प्र. (पाउ १, १५५ ⌊वैतु. PW. प्रभृ. < शरु- इति⌋)।

p) °र्वं° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. वैप ४)।

q) पाभे. पृ २६७६ *a* द्र.।

मा १६, ५७; का १७, ८, ११; तै ४, ५, ११, १; मै २, ९, ९; काठ १७,१६; क २७,६; –र्वाय खि ७, २, ३; मा १६,२८; का १७, ४, २; तै ४, ५, ५, १; मै २, ९, ५; काठ १७, १३; क २७, ३; शौ ६, ९३, २; ११, २, १६; पै १६, १०५, ६;१९, १४, १४; २०, ५६, ५;६;५८, ४; ५; –र्वेण पै १५, १६, ८; २०, ५१, १०; –र्वेभ्यः[a] मै २, ९, १०[b].

शूर्वर[c]– -रे पै ४,६,४[d]; –रेषु पै १, १०२, १[d].

शूर्व(न्>ऌ)री[e]– -रीः ऋ ५,५२,३.

१शल्[f] शौ २०, १३५, २.

२*शल्[g]– शला[h] मै ४, १३, ४; काठ १६, २१.

शलभ[i]– -भः पै १६, ९७, १०[j]; –भस्य पै ५, २०, ५; –भान् पै ५, २०, ४.

शलभी– -भ्याः पै ५, २०, ५.

शललुं[k]– -लेन पै ५, ९, १.

¶शलली– -ल्या मै ३,६, ३; काठ २३, १; क ३५, ७.

?शलल्यम् पै ६, १४, ४.

¶शलाक, का[l]– -कान्[m] काठ २६, १; क ४०,४; –काभिः तै ६,३, १, २[m].

?शलाकका[n]– -का खि ५,१५,१०.

शलाभ[o]– -भः पै १९, २०, ११[p]; –भम् पै १९,२०,१०?[q].

शलुन[r]– -नान् शौ २, ३१, २.

शलूल[s]– -लान् पै २, १५, २.

?शलोकका[t] शौ २०,१३०,२०.

शल्क[u]– -ल्कौ काठ २७, ७[2]¶.

शल्मलि[v]– -लिः मा २३, १३; का २५, ४, १; तै ७, ४, १२, १; काठ ४४, १; –लिम् ऋ १०, ८५, २०[w]; –लौ ऋ ७,५०,३.

शल्य[x]– -ल्यः मै ३, ८, २[2]¶; काठ २५,१[2]¶; क ३८,४[2]¶; शौ २, ३०, ३; ४, ६, ६; पै १, ४६, २; २, १७, ५; ४, १४, १;६; ५, ८, ५; –ल्यम् तै ६, २, ३,

---

a) पूर्वेण समस्तः पाठः? यनि. शोधः (तु. वैप ४)।

b) सपा. तैआ१०,४५,१ मना ११,३ सुर्वेभ्यः इति पाभे.।

c) नाप. (शर्वरी-)। √शॄ 'हिंसायाम्' + वरप् प्र. उसं. (पा ३,२,१६३)। d) पाभे. पृ ८७९ *b* द्र.।

e) =रात्रि- इति वें. सा., मरुद्वाहन- इति PW. GW. प्रमृ.। शेषं *c* द्र.।

f) अनुकृति-शब्दः (तु. खि [५,१८,१] *शुर् इति पाभे.)।

g) नाप. (*कर्त्री- =छेदनी-)। <√*श्रत् [=*√कृत्] 'छेदने'> करणे *शृत्–> यनि.।

h) 'दोषणी शला ([तृ१] कर्तिकया) कृण्वीत (कृन्तेत्)' इति वा.।

i) नाप. (पतङ्ग-)। < √शल् [तु. पाउ ३,१२२ (*= √श्रत् [= √कृत्] 'छेदने' [तु. २शुल्–])]।

j) व्यु. पाभे. च पृ ३०८५ *j, k* द्र.।

k) नाप. (शल्यका-कण्टक-)। (√*श्रत्> शल् 'वेधने' [तु. २शल्–]>) *शल्वल्–> यनि. (तु. पाउ [१,१०६], अभा.)।

l) नाप. (ऊर्ध्वाऽग्रदण्डिका-)। <√शल् '*ऊर्ध्ववृद्धौ' इति पाउ [४,१४]।

m) सपा. शलाकान् <> शलाकाभिः इति पाभे.।

n) पाद-पाठः? द्वयं यकां(का अं) सल-भाग- (क>) का (या स्थूलभागद्वयवती) इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. सपा. शौ २०,१३०, २० ?शलोकका इत्यत्र °लंभा° > °लो° इति वर्णविपरिणामः)।

o) नाप. सत् पर्यायभूतेन शलभ– इत्यनेन गतार्थम्।

p) सस्थ. ? तद् विशाम् इव > तम् (शलाभं) विशशसिम इत्यध्यक्षरः शोधः । एवं ?तृणजयालु° > तृण-भक्षयालु° इत्यपि शोधः । q) °भान् इति शोधः।

r) नाप. (क्रिमि-भेद-)। <√*शल् [= √* श्रत्= √कृत्] 'छेदने'। सा. शला- इति, सपा. पै २. १५,२ शलूल- इति च पाभे.।

s) शलुन– इत्यस्य पर्यायः, तेनैवैतद् गतार्थं च।

t) पाद-पाठः ? तु. *n*, पाभे. (वैतु. RW. असावेव पाभे. साधुरितीव?))।

u) नाप. (वृक्षत्वग्-भङ्ग-) । (√शॄ '*छादने'>) *३शृ(ऌ>)ल्– (वल्कल-)+ (√भज् 'भङ्गे' >भावे) *भग–> वस. *शुर्-भग– >यनि. [>*शुक्र–> *शुकल–> शुकल– (तु. सपा. मै [४,६,३], पंजा. सक्कड़ इति च)]।

v) नाप. (वृक्षभेद-) । *शुर्– (ऊर्णासदृशद्रव्य- [<√शॄ '*छादने'])+ *भरि– (वृक्ष- [< √भृ *प्ररोहे]) > षस. *शर्-भरि– > यनि. (तु. [तात्पर्यतः] या [१२,८] प्रमृ. SEY [१४६] GW. WAG [१, १९२ *b*] प्रमृ.)। w) पाभे. पृ २७९५ *g* द्र.।

x) विप. [कृन्तन- (रोग- [पै १,४६,२]), नाप. (इषु-, पुङ्ख-)। <√शल् [=√*शृत्, =√कृत्] 'छेदने'।

१¶; ¶मै २, ३, १[2]; ३,८,१; ¶काठ १२,१[2]; २५,१; क ३८, ४¶; शौ ७, ११२, १; पै १२, ३, १; १९, ५०, १-३; २०, ३०,१; –ल्यस्य पै ४, १४, ८; –ल्या? पै १, ४६, ४; –ल्यात् शौ ४, ६,४[a]; ५; पै ५, ८, ४; ७, १५, ४; –ल्यान् ऋ १०, ८७, ४; शौ ८, ३, ६; पै १५, २०,१०; १६,६, ५; –ल्यानाम् मा १६,१३; का १७,१,१३; तै ४, ५,१,४; मै २, ९,२; काठ १७, ११; क २७, १; पै १४, २,१४.

शल्यक[b]– -कः मा २४, ३५; का २६, ७, ५; मै ३, १४,१६.

?शल्यकर्ता[c] पै १२, ३, १.

१शव[d]– -वम् मै २, ७, १२.

२शव √शु, शू द्र.

?शवः शौ २०, १३१, ४[e]; पै १९, ५, ९.

?शावर्त[f]– -र्तान् तै ५, ७, २३, १; काठ ५३, १३; –र्तेभ्यः पै १६, २५, ६[g].

?शवर्तकः खि ५, १५, १२[h].

शवस्–, शवस्–, शवसान्–, शवसावत्–, शवसिन्–, शवसी–, शविष्ठ– √शु, शू द्र.

शवी(र>)रा[i]– -रया ऋ १, ३, २; ३०, १७.

?शवोषसुः पै ४, २१, ३.

शश[j]– -शः ऋ १०, २८,९; मा २३, ५६; २४,३८; का २५, १०,४; २६, ८, ३; तै ५, ५,१८, १; मै ३, १४, १९; काठ ४७, ८; शौ ५, १७,४[k]; पै ९, १५,४.

शशमान(वप्रा.)[l]– -नः ऋ १,२४,४; १५१, ७; ४, २, ९; २३, ४; ५१, ७; १०, ११, ५; मा २०, ६५; का २२, ६, ११; मै ३, ११,३; शौ १८,१,२२†; –नम् ऋ २, १२, [१४; २०, ३]; तै ३, १,४, ३; काठ ३०, ८; शौ २, ३४, २; १२, २, १०; २०, ३४, १५; पै ३, ३२, ३; १३, ७, १५†; १७, ३०, १०; १९, ३७, ७; –नस्य ऋ १, ८६, ८; १४२, २; ४, २२, ८; २३, २; ५, ४२, १०; १०, ६४, १०; १४२,६; कौ २, ९४४†; –नाः ऋ ५, २९, १२; शौ १८, २, ४७; पै २, ५७, ४; –नाय ऋ १, ८५, १२; ११३,२०; १४१, १०; ४, २, १३; ३१, ८; ८, ६६, २; तै १, ५, ११, ५; मै ४, १०, ४; १४, १८; काठ ८, १७; कौ २, ३८; जै ३, ४,९; –नासः ऋ ४, १६, १५; १०, ९२, ७; –नेभ्यः ऋ ४, ४१,३; –नेषु ऋ ३, १८, ४.

---

a) पाभे. पृ २२७७ *a* द्र. ।

b) नाप. (वन्यपशु-भेद-) । मत्वर्थे कन् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२) ।

c) शल्यम् (विप. [इन्द्राशिम्]) अक्रत (कृन्तितवन्तः [<√कृ '*छेदने']) इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. ?सस्नैतं > सप्त्वा (<√सप् 'समवाये') एतम् इति, ?आद्भिम् > बाध-धिम् इति, ?चाक्रतुः > चाकृतुः (<√कृत् 'छेदने') इति, ?इन्द्राशिः>°शिम् इत्यपि शोधाः । 'सप्त वा द्वादश वा ऋषयः साकमुद्युञ्जानाः सन्त इन्द्राशिं नाशयन्तु' इति भावः ।

d) नाप. (*शम्याख्य-कीलक-) । *शुम्य– > यनि. इति कृत्वा शुम्या– इत्येतेन सन्यायता द्र. [तु. सपा. आपश्रौ [१६, १८,४] शफम् (=*सपम् [<√सप् 'समवाये =* निगडने'] -) इति पाभे.] ।

e) पाभे. पृ २३२८ *l* द्र. ।

f) श्व-वर्त– इति शोधः । नाप. (श्व-त्वग्-गत-[कीट-]) । वैतु. PW. < शव-वर्त– इति? । पपा. नावग्रहः ।

g) सपा. शौ ९,४,१६ श्ववर्तेभ्यः इति पाभे. (वैतु. तत्र मूको. यनि. अपि) ।

h) शोधः पाभे. च ७४१ *e* द्र. ।

i) विप. (प्रबला- [इष्-, धी-]) । शुवस्– (बल-प्रभृ.)>*शुव(स>)सा–>यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. वें. <शु [आशु-] इति, सा. PW. GW. Brug [२,१,२५७] WAG [१,७८ *b*] प्रभृ. <√श्वि [>शु,शू] 'गतौ, वृद्धौ' वेति ?) ।

j) नाप. (जीव-भेद-) । (√अश् 'गतौ' >भावे) *अशस–> √*अशस्य > √*शस्य (तु. पाधा. √शश् 'प्लुतगतौ')>यनि. इति वा, श्रवस्–>*श्रवस्यु– [लम्बकर्ण-] > यनि. (तु. शष्कुली–, पार. खरगोश– [*लम्ब-कर्ण-]) इति वा ? ।

k) अर्थः? । नाप. (उल्का-) इति PW. प्रभृ. ।

l) <√श [शं] स 'स्तुतौ' इति निघ [३, १४; ४,३] या [६,८] SEY [६; १४२], < √शम् [<√श्रम्] '*श्रमे' इति PW. प्रभृ.। ऋ २, १२, १४ एतदादिषु स्थलेषु <√शम् '*शसने =शमितृकर्मणि' इति मतम् ।

शशय,या[a]– -यः ऋ १, १६४, ४९; मा ३८, ५; का ३८, १, ५; मै ४, ९,७; १४, ३; –यम् ऋ ३, ५७, २[b]; ८, ५४, ८; खि ३, ६, ८; –याः ऋ ३,५५, १६; –यानाम् पै २,८७,४.

शशयान– √शी द्र.

शशयु (वप्रा.)– -युः शौ ४,३,६[c]; ७, ११, ११[d].

शशीयस्– -यांसम्[e] ऋ ४, ३२, ३.

शशीयसी[f]– -सी ऋ ५,६१,६.

शश्रमाण, णा– √श्रम् द्र.

शश्वचै √श्वच् द्र.

शश्वत् (वप्रा.)[g]– -श्वत् ऋ १,३०, १६; ३५, ५;४७,९;१०;११३, १३; ११६, ६; १२३, ४; ३, ५४, १; ६, २०, ८; २१, ८; ३२, ३; ४०, ४; ४१, २; ६२, ३; ८, ५, २३; ६७, १६; ७१, १३; ८०, २; ९,६६,१६; ९७, ५८; १०, ६९, ११; ११२, ५; खि १, २, १; ११; काठ २३, ४¶; क ३६, १¶; कौ ३, १, ५†; जै २, ५, २†; शौ ४,२४, १; १९, ३२, ७; पै ४, ३९,१; ६, ३, ८?; १२, ४, ७; १९,३, १; –श्वतऽ-श्वत् ऋ ३, ३६, १; –श्वतः ऋ १, ७२,१;१३५,७; २, १२, १०; ३,३५,[(२,१८, ३) ५]; ३६, १०; ५, १९, ४; ५२, २; ७,१९, १;९,७६, ३; १०, ४८, १; खि ५,४,८[h]; तै २,२,१२,१†; कौ २,५८०†; जै ३, ४७, ६†; शौ १९, ३२, ७; २०, ३४,१०†; ३७,१; पै १२, ४, ७; १३, ७, १०†; –श्वता ऋ १, २६, ६; ९, १, ६; मा १९,४; का २१,१,४; तै १, ८, २१,१†; †मै २,३,८; ३, ११, ७; काठ १२,९†; कौ २,९६८†; –श्वताम् ऋ ४, ३२, [१३; ८, (४३, २३) ६५,७]; ८,२०,१३; १०,१००,११; खि १, १२,४; ४,७,१,२[२];७[२],२[२१]; ५,१२,४; शौ ५,५,२;२०,१२८,४; पै ६, ४,२[२१]; –†श्वते ऋ १, ३६, १९; ३,३२,५; ८,२३, २८;९, ९८, ४; कौ १,[i]५४; जै १, ५, १०; ४, ८,५; –श्वद्भिः ऋ ७, ९३, ६; –†श्वन्तः ऋ ५, १४, [३; ७, ९४, ५]; ७, १,३;१८, १८; मा १७,७६; का १८, ६, १२; तै ४, ३, १३,८;६, ५,४; मै २, १०, ६; ४, १०, १; ५; काठ १८, ४; १९,१४; ३५,१; ३९, १५; क २८, ४; कौ २, १५१; ७२५; जै ३, १४, ११; ५९, १६; –श्वन्तम् ऋ ६,६१, १; ८, ६७,१७; मै ४,१४,७†; काठ ४, १६†; पै १९, ३, २; –†श्वन्ता ऋ १, १६४, ३८; शौ ९, १५, १६; पै १६, ६९,

---

[a]) विप. (*स्रवण-कृत्-, बहु-प्रद- [धेनु-, राधस्-,स्तन-])। (√*श्रु [=√स्रु] 'स्रवणे' > भावे) *श्रवस्– > *श्रवस्मयु– > *श्रसयु– > यनि. (वैतु. <√शी इति सा. उ. म., <√शश् 'शश्वदर्थे' इति PW. प्रमृ. ?)। यद्वा (√*शर् [=√क्षर्] 'क्षरणे ="स्रवणे' >) √*शाशर्य > *शाशर्यु– > *शाशयु– > यनि. । उभयथापि तत्त्वेऽभेदः।

[b]) क्रिवि. (*बहुप्रदतया [दुदुहे =दुग्धाः अभूवन्])। सस्थ. ? दिवो नु > देवा(:) *उनु < अधुना) इत्यप्यक्षरो द्वि-पदः शोधः। 'इन्द्रः पूषा (अन्ये च) देवाः संप्रति प्रीताः (सन्तः) बहुप्रदतया दुदुहे' इति वा. (वैतु. वें. सा. मेघार्थे नाप. इति, GW. GRV. ORN. नान्तरीयपूर्वात् मन्त्रादन्यथा वाऽऽक्षिप्तस्य नाप. धेनु- प्रमृ. विप. इति?)।

[c]) विप. (*हिंस्र- [मृग-])। (√शॄ > √शाशर्य 'हिंसायाम्' > कर्तरि) *शाशर्यु– > यनि. (वैतु. सा. <√शी इति?)।

[d]) विप. (स्रवत्- [स्तन-])। <√शॄ '*क्षरणे' (तु. *a*, सपा. ऋ [१, १६४, ४९] शशयु– > -यः इति पाभे. च; वैतु. सा. < शिशु– इति ?)।

[e]) विप. (बहुतर-[बाधत्- =शत्रु-])। शश्वत्-(बहु-) +ईयसुन् प्र. (तु. PW. प्रमृ.; वैतु. <शश–([<√शश् 'अभिभवे' इति वें., 'उत्प्लुतौ' इति सा. ?])।

[f]) व्यप. [तरन्तमहिषी- (तु. वें. सा.; वैतु. विप. [प्रशस्या-] इति [पक्षे] सा., GRV. प्रमृ.?)]।

[g]) विप., क्रिवि., *नाप. च (सार्वकालिक-, सर्वदा, सर्वथा, सर्व-(तु. निघ [३,१]; या[१,५;४,१६])। [*सर्वस्– (सर्व–, १सम– [तु. सर्वस्व.]) >] *शश्– + *वृत्– (नाप. [काल-]) >वस. *शश्वृत्– > यनि. इत्येकः कल्पः। उप. भाप. (वर्तन-, व्याप्ति-) इत्यपरः। शेषं समानम् (वैतु. दे. < √श्वि 'गतौ', अभा. GW. Brug [२, १,३५०] WAG [१, १९७ a] <√शश् 'गतौ' इति?)। पपा. नावग्रहः।

[h]) सपा. कौ ४,८ जै २,७,३ शस्यते इति पाभे.।

[i]) सकृत् सपा. शौ ५,५,२ जनानाम् इति पाभे.।

७; –श्वान्[a] ऋ २, ३८, ६.

१शश्वती– -ती ऋ ८, १, ३४[b];–तीः ऋ १, २७,७; ३,९, ४;७, ३२, २७; मा ६,२९; का ६, ७, ७; तै १, ३,१३, ३; मै १, ३, १; कौ २, ७६५;८०७; जै ४, ३०,७; शौ २०; ७९,२; –तीनाम् ऋ १,११३,८; ⌊१५; १२४, २⌋; १७१, ५; ३, ५६, ⌊३; ७, १०१,६⌋; ६, १,⌊(३, २,१०;५,४, ३)८⌋, ८,१७,१४; ३९, ५; ९५,⌊३; ९८, ६⌋; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; कौ १, २७५; २, ५९९; जै १,२९, ३; ३, ४८, १५; शौ २०, ६४, ३; –तीषु ऋ ४, ७, ६.

२शश्वती[c]– -तीभ्यः शौ ५, ८,८[d]; ६,७५,२[d]; ३[d]; –तीषु[e] ऋ ८, ६०, १७.

३शश्वती– -तीः काठ ३, ९; क २, १६; –तीभ्यः पै ७, १८, ९; १६, २९,६; १९,१५, ९; ४७, ७; २०, २६, ६.

शाश्व(त् >)ती[f]– -तीः खि ३,१६, ५[g]; –तीभ्यः[d] मा ४०, ८; का ४०, १, ८.

शश्वत्-तम,मा[h]– -मम् ऋ २, ३८, १; ३, १, ⌊२३; ५-७, ११; १५, ७; २२, ५; २३, ५⌋; ३५, ६; ६२, २; ९, ८७,४; १०,७०; ⌊(७, ११, २) ३⌋; मा १२,५१; २६,२३; का १३, ४, ७; तै ४, २,४, ३; मै २, ७, ११; काठ १६, ११; क २५, २; कौ १, ७६; ५२१; जै १,८,४; ५४, ७; –मा ऋ १, १२४,४; –मायाः ऋ १,११८, ११; –मासः ऋ १०,३९,१.

शश्वधा[i] ऋ ३,३३,७.

?शश्वन्वती[j] शौ १९, ३६, ६.

शष्प[k]– -ष्पाणि मा १९, १३; का २१, २,२; –ष्पैः मा १९,८१; २१, २९; ४२; का २१, ६,२; २३, ४,१;५,२; मै ३, ११,२[1]; ४;९; काठ ३८, ३.

शष्प्य[m]– -ष्पाय मा १६, ४२; का १७, ७, १; तै ४, ५, ८, २; मै २, ९, ८; काठ १७, १५; क २७, ५.

शष्पिञ्जर[n]– -राः[o] मा १६, ५८; का १७, ८, १२; मै २,९,९; काठ १७, १६; क २७, ६; –राय[p] मा १६, १७; का १७, २, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७, २.

√शस् (हिंसायाम्) > शसन[q]– -नम् ऋ १, १६२, १२; मा २९, २३; का ३१, ३, १२; तै ४, ६, ७, ५; काठ ४६, ३; –ने ऋ १०,८९,१४.

शस्तृ[r]– -स्ता शौ ९,३,३; पै १६, ३९, ३.

?शसा[s] ऋ ५, ४१, १८.

---

[a]) नाप. (सर्वलोक- ⌊वैतु. वें. तक्षाऽर्थे <√शो 'तनूकरणे' इति ?⌋)।

[b]) विप. [सर्वा (नारी =*नरता =जनता < *नारिकी ⌊तु. पंजा. सब लोकी =सर्वे जनाः⌋; वैतु. व्यप. ⌊ऋषिका⌋ इति ऋअ. अनु वें. सा. GRV.; नाप. ⌊स्त्री⌋ इति PW. GW. प्रभृ. ?)]। पृ १८५९ *d* नृ- >नारी- इत्यत्र सस्थ. यन्निर्दिष्टं तन्नेष्टम्।[1]

[c]) स्त्री. गौरादित्वात् ङीष् प्र.।

[d]) सपा. शश्वतीभ्यः (तैब्रा ३,३,११,४ आपश्रौ ३, १४,२ च) <> शाश्वतीभ्यः (ईउ ८ च) इति पाभे.।

[e]) विप.>नाप. (जन-वर्ग-)।

[f]) स्वार्थिकः अण् प्र.।　[g]) शश्वतीः इति पूसं.।

[h]) विप. (*बहुतिथ- ⌊उपस्- प्रभृ.⌋)। तमच् प्र. उसं. (पा ५,२,५२)।

[i]) अव्य.। पपा. नाव.। <*शश्व(त् >) द्-धा (सर्वदा)।

[j]) √शस् 'हिंसायाम्' > भावे *शस्मन्- > शस्मन्वती– इति शोधः।

[k]) नाप. (नवप्ररूढ-व्रीहि-)। (√वृष् 'जन्मनि'>भावे) *वृषस्->शस्->*शस्म->यनि. (वैतु. <√शस् ⌊अर्थः?⌋ पाउ ३,२८ ?)।　[l]) शोधः पृ २४१९ *f* द्र.।

[m]) विप. (रुद्र-)। भवार्थे यत् प्र.।

[n]) विप. (शष्पवत्-हरितवर्ण- ⌊रुद्र-⌋)। *शष्प्य-+ *अञ्ज्वर- (वर्ण- ⌊< √अञ्ज्⌋) > वस. *शष्प्या-ऽञ्ज्वर->यनि. (वैतु. PW. प्रभृ. <शष्प-+पिञ्जर- ⌊=पिङ्गल-⌋?)।

[o]) =सपा. माश १, १३,११ वाग्र १५,५। तै ४,५, ११,१ सस्पिञ्जराः इति पाभे.।

[p]) सपा. तै ४,५,२,१ सस्पिञ्जराय इति पाभे.।

[q]) नाप. (विशसन-स्थान-)। अधिकरणे ल्युट् प्र.।

[r]) विप.। तृन्नन्तम्।

[s]) √शास् ⌊*= √शंस्⌋ 'स्तुतौ' >भावे *शासस्- > ⌊तृ १⌋ –सस्सा इति त्र्यक्षरः शोधः। सस्थ. ?अश्याम > अश्याम् इति हापितैकाक्षरश्च शोधः। 'हे

शस्त, स्ता–, शस्ति– √शंस् द्र.
शस्तृ– √शस् (हिंसायाम्) द्र.
शस्त्र–, शस्मन्–, शस्य–, शस्यमान, ना– √शंस् द्र.
√शा √शो द्र.
शांशप– शिंशपा– द्र.
१शाक–, २शाक– √शक् द्र.
३शाक– > *शाकायन– > ¶शाकायन्य[a]– -न्यः काठ २२, ७; क ३५, १.
?शाकल्येपु[b] पै १, ३२, २.
१शाकिन्–, २शाकिन्–, शाकिन–, शाक–, शाक्मन्–, शाकर–, शाकरी– √शक् द्र.
शाखा(वप्रा.)[c]– -खया शौ ३, ६, ८; पै ३, ३, ८; १५, २३, ३; ४[d]; –खा ऋ १, ८, ८; †शौ २०, ६०,४;७१,४; पै ८, १२,४?[e]; ९, ११, ७; –खाः ऋ ७, ४३, १; शौ १०, ७, ३८; पै १७, १०, ९; –खाभिः पै १९, १९, १३; -खाभ्यः मा २२, २८; का २४, १५,१; तै ७, ३, २०, १; मै ३,१२,७; काठ ४३,१०; –खाम् ऋ १०, ९४, ३; मै ४, १, १¶; काठ ३०, १०¶; क ४६,८¶; शौ १, ३४, ४; १०, ७,२१; ११, २,१९; पै १, ५५, ४; १६, १०५, ९; १७, ९, २, –¶खायाम् काठ ८,१०; क ७, ६; –खायै तै १, ८, ९, २¶.
शाङ्कुर[f]– -रस्य शौ ७, ९५,३[g].
***शाचि(न् >)नी**[h]–
†*शाचि-गु[i]– -०गो ऋ ८, १७, १२; कौ २, ७६; जै ३, ८, २; शौ २०, ५, ६.
†शाचि*-पूजन[j]– -०न ऋ ८, १७, १२; कौ २, ७६; जै ३, ८, २; शौ २०, ५, ६.
?शाचीश[k] मै ३,१२,१९.
?शाचीशन्[l] मा २३, ८; का २५, ३, ५; तै ७,४,२०,१; काठ४४,९;

देवाः। गोः (वाचः) शाससा (क्रियमाणेन सता ⌊अहं⌋) वः सुमतिम् अश्याम्' इति वा. (तु. छन्दः, अर्थे किञ्चिदिव नेदीयः स्पर्शुकः GRV.; वैतु. पपा. अनु यनि. एव साधूकृत्य शंसनेऽर्थे भाप. सतः शस्– इत्यस्य सप्त१ इति वें., तृ१ इति च सा., BW. MW. हिंसनेऽर्थे भाप. सतस्तस्यैव तृ१ इति च?)।

[a]) व्यप.। अपत्येऽर्थे चफञ् प्र. ततश्च स्वार्थे ञ्यः प्र. (पा ४,१,९८;५,३,११३)।

[b]) शाकल्या– (विप. =शकल्याँ– ⌊तु. पृ ३०५९ *d*⌋) + इषु– > कस. *शाकल्येषु– > ⌊सप्त१⌋ –षौ इति शोधः (वैतु. W. MVG ⌊३३ टि२⌋ = शाकल्य– ⌊शकल-⌋ > -ल्येषु इतीव?)। पाभे. पृ ३०५९ *e* द्र.।

[c]) नाप. (वृक्षाङ्ग- प्रभृ.)। < ख-शय– ⌊< √शी⌋ वा, < √शक् वेति या ⌊१,४⌋ प्रभृ.।

[d]) तु. पृ २८९२ *n*।

[e]) सखी इति शोधः (तु. मूको. ?सखा इति, ⌊तु. पृ २३२३ *k*, २९८९ *j* इति च⌋)।

[f]) विप. (हिंसक- ⌊दास्य- =दास-⌋) । (√शॄ 'हिंसायाम्' > भावे) *शर– + म्यक्ष– (*=कृति-) > षस. *शर-म्यक्ष– > नैप्र. *शाङ्कु– + भर– (प्राचुर्य-) > वस. *शाङ्कु-भर– > नैप्र. यनि. (वैतु. सादृश्येऽर्थे <शङ्कु– इति नाप. कृत्वा सा. पुंव्यञ्जनवत्- ⌊जार-⌋, PW. W. MW. प्रभृ. पुंव्यञ्जन- = भङ्गुर– इत्यस्य पर्यायः)।

[g]) पाभे. पृ २३२० *h* द्र.।

[h]) विप. = *सत्य-वती-। सत्य– > √सत्यापि > *सत्यापि (न् >) नी– > *सच्चापिनी– > *साचापिनी– > यनि.। शाचि– इति प्राति. इति कृत्वा <√शक् 'शक्तौ' इति वा, <√शच् 'व्यक्तायां वाचि' इति वा, <√सच् 'समवाये' इति वा प्रायोवादाः?।

[i]) विप. (सत्य-वाच्- ⌊इन्द्र-⌋)। वस. गो– इति उप. वाक्-पर्यायः (वैतु. गत्यर्थे भाप. सत् <√गम् इत्यादयः प्रायोवादाः?)।

[j]) विप. (*पूजाफलप्रद- ⌊इन्द्र-⌋)। वस. उप. भाप.।

[k]) *शाचिनीश > *°चि ईश > यनि. (हे शाचिनाशः ⌊देवाः!⌋)। अत्र नैप्र. नलोप इति विशेष इति कृत्वा शाचीशन् इति पाभे.। समानमन्यत्। उत्तरं पदं मूलतः अवि–>अव्य– इत्यस्य वा रूपं युव– >युव्य– इत्यस्य वा? उभयथाप्युक्त एव वा. द्र.।

[l]) विप. (*शासक- ⌊देव-⌋)। [√*शाच् (= √शास्) 'प्रभुत्वे' > *शाचिन्– > (सं३) * शाचिनः > (जसः शी-भावे उसं. ⌊पा ७,१,१७⌋ इव)] शाचिनी + (*अव्य– ⌊अवि-प्रद-⌋ > सं३ जसः शी-भावे) *अव्ये > (संहितायां) *शाचिन्युव्ये (= शाचिन् युव्ये) इति संहितापाठः, पपा. च यनि. शोधः द्र.। पाष्ठिकाऽऽमन्त्रित-स्वरेण प्लुतिस्वरस्य योगात् पदे द्वैस्वर्यम् (शुप्रा २, ५० याशि २,२१)। एवं सस्थ. ?लाजीशन् (< √लाज् ⌊= √राज्⌋) > राजिन्– (= राजन्–) > ⌊सं३

१ शाण्डु[a]- -ण्डः ऋ ६, ६३, ९.
२ शा(ण्डु >)ण्डा[b]- > शाण्ड-दूर्वा[c]- -र्वा शौ १८, ३, ६‡.
शात[d]- > शात-पन्त[e]- -न्ता ऋ १०, १०६, ५.
शातयत्- √शत् द्र.
शातवनेय-, शातवार- शत- द्र.
√शाति √शत् द्र.
?शातेनामन्त् पै १२, ६, १.
शात्रव- √शत द्र.
?शात्रवेणो पै १५, १२, ६.
शाद[f]- -दम् मा २५, १; का २७, १, १; मै ३, १५, १; काठ ५३, १; -‡देषु[g] ऋ ९, १५, ६; कौ २, ६२२; जै ३, ५०, ९.
शादा(द-अ)नुवचन- -नम् काठ पुष्पि ५३.
?शानात् पै ५, ३६, ७.
शान्त, न्ता-, शान्ति- √शम् द्र.
शाप[h]- -पम् ऋ ७, १८, ५[i]; १०, २८, ४; शौ ३, २४, ३; पै ५, ३०, ६; १९, ३८, ९.
?शावलीय[j]- -यम् पै ५, ३४,८; १९, ३८, १.
शावल्या[k]- -ल्याम्[l] मा ३०, २०;

जसः शीभावे]. *राजिनी > लाजिन्- (तु. नभा. मालिन्- > [स्त्री.] °लिनी- > °लिन् इति विपरिणामे सति प्लुत्या पूर्ववद् द्वैस्वर्यं द्र. अत्र विषये पृ २६९८ *g* यदुक्तं तत्तथा नेष्टम्)। एवं सस्थ. गव्ये इत्यपि समानं देवानां विप. इति कृत्वा [सं३] गव्याः > यनि. इति सुवचम् । 'हे *लाजिनः शाचिनः अव्याः गव्याः देवाः एतद् ऋक्षम् अत्त' इति च वा. (वैतु. भा. सा. PW. प्रमृ. लाजिशब्दसाहचर्यात् पदस्याऽस्य सक्तुषु शक्तिरिति कृत्वा < शाची- [=श्रम-] इति?)। सपा. पाभे. पृ ३०९३ *l* द्र.।

[a]) व्यप. (यजमान-) । < शण्ड- इति वें. सा. PW. प्रभृ. ? ।

[b]) विप. ("वृद्धिमती-, वर्षीयसी- [दूर्वा-]) । *वर्ष- (महत्त्व-) >*वर्षमन्त- > *वाषाण्ड- > यनि. (तु. सपा. ऋ १०, १६, १३ पाक-दूर्वा- इति पाभे. [यत्र पूप. *पाका*- > *वर्षा- =महती- इति स्यात्]) तदनु पृ १९९३ चैतद्विशेषाऽऽधानरूपः शोधः द्र. ।

[c]) नाप. (महा-दूर्वा-)। शेषं *b* द्र. ।

[d]) भाप. (*प्रसाद-, रस- [तु. शाद-, शाद्वल- प्रभृ.]) ।

[e]) विप. (प्रसाद-वत्- [अश्विन्-])। *शाद-मन्त- > यनि. (तु. पार. शादमान- [प्रसन्न-])। 'शातपन्ता मित्रा (सुहृदौ) इव ऋता (ऋधा, ऋद्धि-प्रदानेन) शतरा (शतधा भरौ [भरणकर्तौ])' इति वा. (तु. [अंशतः] वें. सा. =सुखकर- इति वा, सुख-वत्- इति वा [तु. निघ ३,६]; वैतु. ?GW. शातवत्- = शतवत्- इति)।

[f]) नाप. [*जल- [ऋ.], हरिततृण-, शाक- (मा. [तु. PW.])] । < *रश- (रस- [तु. रसाल- =आम्र-], नभा. सालन [व्यञ्जन-]<*रसालन-)।

[g]) वैतु. वें. सा. =असुर- इति ?, GW. LR. GRV. =सोमपात्र- इति ? ।

[h]) नाप. (*वोढव्यवस्तु-) । (√स्रु 'स्रवणे=वहने' > भावे) स्राँव- > स्राँव्य- > *श्राब्व- > यनि. [तु. (अर्थमात्रे) सा. [शौ.], PW. GW. GRV., PG (३, १८,४), ORN. प्रभृ. (तु. शांआ १२, ३; ६; वैप ४ शापेट- इति च); वैतु. वें. सा. (ऋ. [२ये स्थले]) =उदक- इति, सा (ऋ. [१मे स्थले]) = अभिशाप- इति, GRV. Hopkins (JAOS १५, २६१ [ऋ. १मे स्थले श्लेषतः पक्षे =अभिशाप- इति ?]) ।

[i]) 'उचथस्य (स्तोत्रस्य) नव्यः (स्तोतव्यः [इन्द्रः]) अशस्तीः शर्धन्तम् (उच्चारयन्तं) मिम्युनामानं (शत्रुं), सिन्धूनां शापमकृणोत् (कृतवान्)' इति वा.। पृ २७१९ *c* अंशतः शोध इष्टः ।

[j]) शावलेय- > -यम् इति शोधः [तु. मूको.; वैतु. (BKA. पाग [४, २,८०] अनु यनि. इति?)]। नाप. (*स्वस्ति-वाचन-)। *शर्म-धेय- > यनि. । सस्थ. ?साधुवाहनम् > °धु वा° इति द्वि-पदः शोधः, ?श्रोणीयम् > श्रोणेय- > -यम् इति च शोधः (तु. मूको. [√श्रम् = √शम् 'शमने =शान्तौ' > *श्रमण- >* श्रमणेय- > श्रोणेय-, यद्वा < *शर्मण्य-धेय-])। 'वाहनम् अभि [कप्र.] शावलीयं (च) श्रोणेयं (च) साधु (क्रिवि.) गाय' इति वा. ।

[k]) नाप. स्त्री. (*गणिका-)। शर्मन्- (रञ्जन-)> शर्म-भर्या- > *शाम-वल्या- > यनि. (वैतु. भा. [तैब्रा.], म. PW. प्रभृ. [अर्थे किञ्चिद् विविक्ता अपि सन्तः समानम्] < °शवल- इतीव ?)।

[l]) सपा. तैब्रा ३,४,१५,१ शाबुल्याम् इति पाभे. ।

का ३४, ४, २.

?शामुल्य[a]- -ल्यम्[b] ऋ १०, ८५, २९; शौ १४, १, २५; पै १८, ३, ४.

शाम्बर- शम्बर- द्र.

/शाम्बु[c]- -म्बुभ्यः शौ १९, ३९,५.

शाम्भु[c]- -म्भुभ्यः पै ७, १०, ५.

शाम्यन्ती- √शम् द्र.

?शाम्याक[d]- -कः शौ १९, ५०, ४.

शारद-, °दी- शरद्- द्र.

शारि[e]- -रिः मा २४,३३; का २६, ७, ३; तै ५,५, १२, १; मै ३, १४, १४; काठ ४७, २.

शारिशाका[f]- -का शौ ३, १४,५.

शारी[g]- -रीः[h] ऋ १, ११२, १६.

शार्कोट- शर्कोट- द्र.

शार्ग[i]- -र्गः मा २४, ३३; का २६,७, ३; तै ५, ५, १९, १; मै ३, १४, १४; काठ ४७, ९.

शार्ङ्ग[j]- -र्ङ्गम् पै १५, १८,८; -र्ङ्गेण[k] पै १५, १८, ७.

शार्दूल[l]- -लः मा २४,३३; का २६, ७, ३; मै ३, १४, १४; -लाय मा २४, ३०; का २६, ६, ५; तै ५, ५, ११, १; मै ३, १४, ११; काठ ४७, १; -लौ काठ १२, १०[२]¶[m].

शार्यात- शर्याति- द्र.

शाला[n]- -ला मै ४, ८, १०¶; काठ ३०, ५¶; शौ ९, ३, १७; पै ७, ६, ९; १६, ४०, ७; -लाः शौ ८, ६, १०; पै १, ५०, ३[o]; १६, ७९, १०; -लाम् शौ ३, १२, १; ४; ९, ३,१५[२]; १९[२]; २१[o]; पै ३,२०, १; ४; ५, २८, ९; ७, ६, ५; ६; १६, ४०, ५; ६; ८; ४१, १; -लायाः मै ४, ८, १०¶; काठ ३०, ५[२]¶; शौ ९, ३, १; २५; २६; २७; २८; २९; ३०; ३१; १४, १,६३; पै १६, ३९, १; ४१, ५; ११; १८, ६, ११;

[a]) नाप. (वाधूय-वस्त्र-)। *वंशा- (वधू-) + प्रावर- (वस्त्र-) > षस. *वंशा-प्रावर- > *शामूल- (तु. अग्निस्वामी [लाश्रौ ९,४,७]) > स्वार्थे यनि.; वैतु. वें. सा. GRV. < शमल- [=मलिन-] इतीव ?)।

[b]) सपा. आपमं १,१७,७ आपगृ ३, ९, ११ शाबल्यम् इति पाभे.।

[c]) *विप. (शान्ति-मत्- [अङ्गिर-])। शमन्- +(√*भु [=√भृ] > भावे) *भुत्- > वस. *शमंभुत्- > यनि. (तु. सपा. पै ७, १०,५ °म्भु° इति पाभे.; वैतु. सा. W. प्रभृ. व्यप. [ऋषि-] इति, RW. भृगु- इति शोधश्च [तु. W.])।

[d]) नाप. (धान्य-भेद-)। श्यामु- + भक्ष-(भक्ष्य-कण-) >बस. *श्याम-भक्ष- > यनि.। पाठः? श्यामाक- इति शोधः [तु. सपा. पै (१४, ४, १४ [तु. पंजा. सँव्वाक इति]), RW. WI.; वैतु. सा. =श्याम्याक- इति, शंपा. सात. यनि. इति च]।

[e]) नाप. (शुक-भेद- [नभा. मैना])। *श्याव- + (√वृ 'आवरणे' >) वरि- >वस. *श्याव-वरि-> यनि.। यद्वा (√वाश् 'शब्दे'>) *वाशारि->यनि. ? (वैतु. पाउ १४,१२८ < √शृ 'हिंसायाम्' इति ?)।

[f]) विप. (*निवासवती- [गो-])। पाठः ?। (√वस> √उष् 'निवासे'>भावे) *उषारिशु- + भाग- > वस. *उषारिशु-भा (ग>)गा- > *उपारिशाका->-काः (इव) इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. ?शुकेव [शौ ३, १४,४] इत्यत्र टि ; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. ?)।

[g]) *भाप. (कुर्दन- [नभा. छाल])। (√अश् 'व्याप्तौ'> भावे) *अशर्- + भर- (प्राचुर्य-) > बस. *अशर्भर->*अशाभर->*°हर-> *शार- >यनि. (वैतु. इष्वर्थे वें., सा. शर्- > स्वार्थे शारी- इति, PW. MW. =शा (रि>)री- इति च, ORN. [सारिका-पक्ष्यर्थे] शारी- इति, ?GRV. =[शरनामक-पुरुषीयाया गोरर्थे] शारी- इति च ?)।

[h]) तृ३ °रैः> यनि. इति (वैतु. अन्ये द्वि३ इति ?)।

[i]) नाप. (पक्षि-भेद-)।

[j]) नाप. (*परशु-)। शेषं k द्र.।

[k]) विप. (*तीक्ष्ण- [*अक्षु- = परशु-])। (√शृ 'हिंसायाम्' >भावे) *शार्- > *शारमायक->*शारमग- >*शारङ्ग- > यनि.। सस्थ. ?शुना>(√अक्ष् 'तनूकरणे =वर्धने, छेदने'>)*अक्षु-> -क्षुणा इति शोधः।

[l]) नाप. (सिंह-)। (√शृ 'हिंसायाम्' >भावे) *शार्->यनि. (तु. धात्वंशे पाउभो २,३,११२)।

[m]) सपा. मै २,४,१ व्याघ्रौ इति पाभे.।

[n]) नाप. स्त्री.(अगार-, कोष्ठ-)। (√*वश् [=√वस्] 'आच्छादने =गोपने' >) *वशा(ल>)ला- > यनि. (तु. पंजा. उसार,री =भवन-, PW. प्रभृ. [तात्पर्यतः] <√शृ [= √श्रि] इतीव; वैतु. पाउन्न १, ११८ < √शो इति, अभा. <√शल् 'गतौ' इति)।

[o]) सपा. शालाः<>शालाम् इति पाभे.।

-लायाम् शौ ५, ३१,५; ९, ३, १३; पै १६, ४०, ५; १७,१२, १०; -लायै पै ७, ६,४; -ॊले[a] पै १२, ३,३; -०ले खि ७,७, १; शौ ६, १०६, ३; ९, ३, २२; -०ले शौ ३, १२,१; २[b]; ३; ६; ९, ३,७; ९; ११[२]; १६; २४; पै ३, २०,१-३; १६,३९, ७; ४०, २; ३; ४१, २;४; १९, ३३, ६.

शाला-पति- -तये शौ ९, ३,१२; पै १६, ४०, ४.

?शालाला पै २०, ६१, ११.

?शालास्य् उच्छ्रितः[c] पै१७,१४,१०

?शालिलाङ्गलम्[d] पै १२, ६,१०.

शालुड[e]- -डम् शौ ८, ६, १७; पै १६, ८०, ८.

शालूक[f]- -कम् शौ ४,३४,५; पै ६, २२, ८.

शाशदान, ना- √शद् द्र.

शाश्वती- शश्वत्- द्र.

शाश्वसत्-,शाश्वसती- √श्वस् द्र.

√शास्, ¶शास्ति तै ६, १, ७, ४; मै ३,७, ५; काठ २४, ३; क ३७,४; शासन् ऋ १०, ३२,४; शासः ऋ १, १३१, ४; कौ १, २९८[g]; जै १, ३१, ६[g]; शौ २०, ७५, २†; शासामहे पै ९, १०, १०; शास्तन ऋ १०, ५२, १; अशासत ऋ ९, १०२, ४[h]; अशासम् ऋ १०, ९५, ११. शशासुः ऋ ३, १, २; ४, २, १२; शशास[i] ऋ २, २९, ५; मै ४, १२, ६†.

शास[j]- शासम् ऋ १,५४,७;६८, ९[k]; शासा ऋ १०, २०, २[l]; शासाम् ऋ २, २३, १२[m]; काठ ४, १६†.

†शास[n]- -सः ऋ १०, १५२, १[o]; खि ४, ९, ७; शौ १, २०, ४; पै २, ८८,१; -सम् ऋ ३,४७, [५; ६, १९, ११]; मा ७, ३६; का ७, १८, १; तै १, ४, १७, १; मै १, ३,२१; काठ ४, ८; क ३, ६.

†शासत्- -सत् ऋ १, ५१, ८; १३०, ८; ३, ३१, १[p]; -सतः ऋ ८, ३४, [१-१५]; कौ १, ३४८; २, ११५७-११५९; जै १, ३६, ७; -सता ऋ १, १३९, ४.

१शासन, ना[q]- -नम्, -ना पै ५, १, ३[r].

शासनी- -नीम् ऋ १,३१,११.

२शासन[s]- -ने ऋ ३, ७, ५.

?शासा[t] ऋ ७, ४८,३.

---

a) शालायाम् इत्यध्यक्षरः शोधः ।

b) =सपा. आग्निगृ २, ४,१ : १३ भागृ २,३ : ६ हिगृ १,२७,३ । शांगृ ३,३,१ स्थूणे इति पाभे. ।

c) शालाः (द्वि३), स्थो(स्थ, उ)च्छ्रिताः इति त्रि-पदः शोधः ।

d) √शॄ 'विशरणे' > [लुङि प्रपु१] शारि इति, लाङ्गल->-लम् इति च द्वि-पदः शोधः ।

e) व्यप. (असुर-) । < √शॄ 'हिंसायाम्' ।

f) नाप. (*प्रसारवत्- [बिस-])। (√वृष् [*=प्र√सृ] 'प्रसारे=विशालभावे' >) *वृ(षा>)शा (रू>) लूक- (विशाल-) > यनि. (वैतु. सा. बिसार्थे नाप. इति ?)। पै. °खम् इति मूको. ।

g) वैतु. सा. भ. शासक- इत्यर्थे प्र. इति ? ।

h) पाभे. पृ ७१९ *m* द्र. । i) मपु ३ ।

j) नाप. (शासक-)। 'यः जनः शासं प्रति (कप्र.) इन्वति, अस्मै दाशुः'''पिन्वते' इति वा. (तु. वें. स्क.; वैतु. सा. PW. GW. प्रभृ. भाप. [शासन-] इति) ।

k) भाप. (शासन-) । 'ये अस्य शासं श्रोषन् (अन्वपालयन्), (ते) क्रतुं जुषन्त' इति वा. (तु. स्क. सा. PW. GW. प्रभृ. च, वैतु. वें. =शासक- [इन्द्र-] इति) ।

l) भाप. (शासन-, अधिकार- [वैतु. वें. =शासक- इति कृत्वा द्वि१ इति]) ।

m) नाप. (शासक-, अधिकार-वत्-) । ष३ (तु. [अर्थतः] L [४९५]; वैतु. GW. प्रभृ. शासा- [भाप.] > द्वि१ इति, L. शासु-> ष३ इति, ORN. शास- [भाप.] इति च ?) ।

n) विप., नाप. (शासक- [इन्द्र-]) । कर्तरि अच् प्र. ।

o) तु. GW. GRV. प्रभृ ; वैतु. वें. सा. व्यप. (ऋषि-) इति । p) वैतु. या [३, ४] प्रभृ. क्रिप. इति ।

q) विप. । कर्तरि ल्युट् प्र. ।

r) सपा. पै १०,१,२ ?सामनम्, °ना इति पाभे. ।

s) भाप. ।

t) पपा. यनि. ? शासु- > [प्र३] -साः इति शोधः । 'ते (ऋभवः) चिद्धि (एव यतः) पूर्वीः अभि (कप्र.) शासाः सन्ति, (अतः ते) विश्वान् अर्यः (शत्रून्) वन्वन् (अघ्नन्)' इति वा. (तु. GW.; वैतु. सा. नाप. [आयुध-] इति) ।

शासुस्[a]– -सुः ऋ १, ६०,२;७३, १; ११६, १३; १०, १०६, २; ९.
शास्तृ– -स्ता तै ५, ७,४, ४.
शास्त्र[b]– -स्त्रे ऋ ८, ३३, १६.
शास्य[c]– -स्यः ऋ १,१८९; ७.
शिपत्– -षन्तः ऋ १०,११५,४[d].
१शिष्ट, ष्टा– -ष्टः शौ २, २९,४[e]; ३, ५,४; पै ३, १३, ४; –ष्टाः तै ६, १,७,४¶; काठ २४,३¶; क ३७,४¶; शौ ५, २६, ४; पै ९, २, ५.
?शासद्रुः पै १९, ३, ३.
√शि √शो द्र.
शिंश[f]– > शिंश-वृक्ष-फलु[g]– -लम् खि २, १, ६.
शिंशपा[f]– -पाः खि ५, १५, २; शौ २०, १२९, ७; –पायाम् ऋ ३, ५३, १९.
शांशपु[h]– -ऽपः पै १९, ३२, २[i]; –पेन शौ ६, १२९, १[j]; पै १९, ३२, १.
शिंशुमार[k]– -रः ऋ १, ११६, १८; तै ५,५,११, १[l]; पै २०, ५८, ६; –राः शौ ११, २, २५; पै १६, १०६, ५.
√*शिक्(कौशले) > शिक्व[m]– -क्वः शौ १०, ६, ३; पै १६,४२,३.
†शिक्वन्[n]– -क्वना तै २,५,१२, २‡[o]; –क्वभिः ऋ १,१४१,८; २, ३५,४[o]; मै ४,१२, ४[o].
†शिक्वस्[n]– -क्वसः ऋ ५,५२,१६; ६, २, ९; तै ३, १, ११, ६; –०क्वसः ऋ ५, ५४,४; –क्वसे ऋ १०, ९२, ९.
¶शिक्य[p]– -क्यम् तै ५, १, १०,५; २, ४, २; ३; ६, ९, १; मै ३, २, १; काठ १९, ११; २०, २; क ३१, १; ४; –क्यात् तै ५, ६,९,१; –ऽक्यानि शौ ९, ३, ६; पै १६, ३९, ६.
शिक्या √कृ > शिक्या-कृत[q]– -तः शौ १३, ४, ८.
√शिक्ष् (वधा.), शिक्षते ऋ १,२८, ३; काठ २३, १२‡[r]; शौ ४, २१, २‡[s]; शिक्षति ऋ ३,५९, २[r]; ८, ४९, १; खि ३,१, १; तै २, ६, २, ६¶; ३, ४, ११, ५†; मै ४, २, ९[3]¶; १०, २†; †कौ १, २३५; २, १६१; †जै १, २५,३; ३,१५,९; शौ २०, ५१, १†; शिचति ऋ ६, २८, २[s]; शिक्षन्ते पै १६, १५१, १; शिक्षसि ऋ ८, [५१,६; (५२, ६)]; ५२, ८; खि ३, ३, ६; ४, ८; कौ १, २९६‡[t]; जै १, ३१,४‡[t]; †शिक्षसि ऋ १,८१, २; कौ २, ३५३; जै ३, २९, १०; शौ २०, ५६, २; शिक्षथः ऋ ८, ५९, [१ (१०, २७,

[a]) भाप. (शासन-)। उसिन् प्र. उसं. [पाउ २, ११७ (तु. वें. स्क. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. सा [ऋ १, ७३,१] शासु– [भाप.] इति, अन्यत्र < शास्तुः [पा] <शास्तृ– इति च ?)]।
[b]) भाप. न. (शासन-)। त्रः प्र. (तु. यन्त्र– प्रभृ.)।
[c]) विप. (आज्ञाकारिन्- [अग्नि-])। कर्मणि यत् प्र.।
[d]) तु. वें.?; वैतु. GW. प्रभृ. प्रशिप॰ इति। सा. <प्र+√सन् 'संभक्तौ' इति च ?।
[e]) सपा. पै १, १३,१ सृष्टः इति पाभे.।
[f]) नाप. (वृक्ष-विशेष-)। [g]) ॰शु॰ स्वरः ?।
[h]) विप.। विकारार्थे अण् प्र. आदेश्वाकारः (पा ४, ३, १४१; ७, ३, १)।
[i]) शोधः पृ २३१६ *h* द्र.।
[j]) संशफेन इति सा., शांशप्येन इति RW.।
[k]) नाप. (वृषभ-सहयोज्य-पशु-विशेष-)।
[l]) सपा. मा २४, ३० मै ३, १४, ११ काठ ४७, १ शिशुमारः इति पाभे.।
[m]) विप. (कुशल- [तक्षन्-])। कर्तरि वः प्र. (वैतु. PW. प्रभृ. <√शक् इति ?)।
[n]) =शिक्व–। वन्, वसुन् इत्येतयोः प्र. भेदः द्र.।
[o]) सपा. ऋ २, ३५, ४ मै ४, १२, ४ शिकभिः इति पाभे.।
[p]) नाप. (आलम्बक-भेद- [पंजा. छिक्का])। √*शि [=√सि] 'बन्धने' > भावे *शायकु– > *शायक्कि– > यनि. (वैतु. पाउ [५,१६] <√स्रंस् इति, अक्षी. प्रभृ. <√शक् इति च ?)।
[q]) विप. [शिक्यभावाऽऽपादित- (मरुद्गण- *=रश्मि-समूह- [तु. Henry; वैतु. W. आदित्यस्य विप. इति, Henry शिक्या–+आकृति– > वस. शिक्याऽऽकृति– > ॰तिः इति शोध इति च?])]। पूप. डाजन्तं द्र.।
[r]) सपा. शिक्षते <> शिक्षति इति पाभे.।
[s]) च-लोपे वैभाषिको निघाताऽभावः द्र. (पा ८, १, ६३)। सपा. ऋ ६, २८, २ शिक्षति इति पाभे. च निघातविकल्पः इति विवेकः द्र. (वैतु. W. शौ. ऋ. अनु शोधमिच्छुः ?)।
[t]) सपा. ऋ ८,८८,३ दित्ससि इति पाभे.।

१)]; खि १, ६, १; शिक्षामि शौ ७, ११४, १[a]; ९,२, १; पै १६, ७६, १; शिक्षत् पै १६, ८३,६[b]; शिक्षात् ऋ १, ६८,३; शिक्षान्[c] शौ ६, १२२, २; पै १६,५१, ६; शिक्षाः ऋ ३, ४३,५; शिक्षम् ऋ [(८,५९,१) १०, २७, १]; शिक्षतु ऋ १, ८१, ६; †शिक्ष,>क्षा ऋ १, २७,५; ६२,[१२; ८, २, १५]; २, ११, [२१;१५,१०;१६-२०, ९]; ७, २७, २; ३२, २६; ८, २, ४१; ६६, १४; ९, ८१,३; ८७,९; १०,८१, ५; खि ५, ४, १; मा १७, २१; का १८, २, ६; तै ४, ६,२,५; ७, ५,७, ४; मै २, १०,२; काठ १८, २; कौ १, २५९; २, ८०६; ८४९; ११५६; ४, १; जै १, २७, ७; २, ७, १$; ४, १२, १; २७, ३; ३०, ६; शौ १८, ३, ६७; २०, ७९, १$; †शिक्ष, > क्षा ऋ ३, १९, ३[d]?; ३०, १५; ८, ४, १५; १०, ६५, ५; १३३, ७; तै १, ३,१४, ६; मै ४,१४,१५; काठ ३३, ७; क २८, २; शिक्षतम् ऋ १, १०९, ७; ८; शिक्षतम् ऋ १, ३४,४; ८, २६,१२;५९,४;१०, ३९,६; खि १, ६, ४; शिक्षाम पै ४,९,२[e]; अशिक्षन् तै २, ६, २,६¶; अशिक्षः ऋ ६, ३१,४; १०, ५४,१; अशिक्षतम् ऋ ७, ८३,८; †शिक्षेयम् ऋ ८, १४, २; कौ २, ११४७; ११८५; शौ २०, २७, २; ?शिक्षेम[e] पै १, ९६,२.

शिक्षत्- -क्षत् ऋ १०, २७, २२; -क्षन् ऋ १, १३२, ४; ६, २०, १०; २७, ५; ७; ७, १९, २; २०, ७; ८७, ४; ९, ७२, ८; १०, ४८, २; १०२, ७; मै ४, १४, १५; शौ ९,४,१; २०, ३७,२†; पै १६, २४, १; -क्षन्तः शौ ६, ११४, २; ३; पै १६, ४९,२; ३.

शिक्षन्ती- -न्तीः शौ १२, ३, २७; पै १७, ३८, ७.

†शिक्षमाण- -णः ऋ ७, १०३,५; -णस्य ऋ ८,४२,३; तै १,२,२, २$; ६,१,३, २; मै १, २, २; काठ २, ३[f]; क १, १५.

शिक्षानर[g]- -रः ऋ १, ५३,२; ४, २०,८; शौ २०,२१, २.

शिक्षित, ता- -ते मा २८, १५; १६; का ३०, २, ४; ५; -तौ मा २८, १७; का ३०, २, ६.

†शिक्षु[h]- -क्षो ऋ ८, ५२, ८; खि ३, ४, ८; -क्षोः[i] ऋ ३, १९, ३; तै १, ३, १४, ६; मै ४, १४,१५.

?शिखः[j] पै १३, ३, ९.

शिखण्ड[k]- -ण्डाभ्याम् तै ५, ७, १५,१; काठ ५३,५; -ण्डेभ्यः तै ७, ३, १६, २; काठ ४३, ६.

शिखण्डिन्[l]- -०ण्डिन् शौ ११, २, १२; पै १६, १०५, २; -ण्डिनः शौ ४, ३७, ४; ७; पै १३, ४,७;९; १४,२, १५[m]; -ण्डिनम् पै १४, २, १; -ने मै २, ९,८[n].

a) सपा. शिक्षामि <> शिक्षाम इति पाभे.।

b) सपा. शौ ११,९,१६ स क्षियति इति पाभे.।

c) शिक्षान्त्सुः > सपा. तैआ २, ६, २ शक्नुवाँसः इति पाभे.।

d) शोधः *i* द्र.। e) ?सिक्षेम इति मूको. इति कृत्वा शिक्षेमाँ (= °म आ) इत्युत्तरेण इु° इत्येतेनाऽसंहितः शोधः (तु. छन्दः, सपा. काठ ४०, ५ आपश्रौ १६, ३४, ४ [मूको.] च आ... शिक्षेम इति पाभे.)।

f) °न° इति पाठः? यनि. शोधः द्र. (तु. ऋ. प्रभृ.)।

g) विप. (*दान-भृत- [इन्द्र-])। धा. दाने वृत्तिः। (*शिक्षन्त->) *शिक्षाण- (भाप. [दान-]) + (√भृ 'पोषणे' > कर्तरि) *भर- > तृस. *शिक्षाण-भर- > यनि. (तु. वैश्वानर-; वैतु. वें. सा. [पपा. अनु.] शिक्षा- + नर- > पस. इति, स्क. PW. GW. प्रमृ. *नर-शिक्ष- > यनि. इति च?)। h) विप. (दातृ- [अग्नि-, इन्द्र-])। उः प्र. उसं. (पा ३, २, १६८)।

i) *भाप. (दान-)। स्वपत्य- इति शिक्षु- इत्यस्य विप.। प. च कर्मणि द्र. (वैतु. वें. सा. GW. L [४१०] वा. अन्यथेति, PW. च [सं१] शिक्षो इति शोधः स्यादिति?) सस्थ. ?मनसा>मनसा + (√अस् 'भुवि' >) आस > °साऽऽस इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रमृ. यनि.?) एवं ?शिक्ष > शिक्षः (लङि मपु१) इति शोधः। j) BKA. शिक्वः इतीव शोधुकः?।

k) बप्रा.। नाप. (जघनैकदेश-, चूडा-, *पर्ण-)। <√*शिख् 'आवरणे' (वैतु. अभा. <शिखिन्- इति?)।

l) विप. (चूडाल- [रुद्र-, अप्सरस्- प्रभृ.])।

m) सपा. मा १६,१० कपर्दिनः इति पाभे.।

n) पाभे. पृ १०८७ *i* द्र.।

शिखण्डिनी- -नीः पै १५, १८, २.

शिखा[a]- -खा मा १९, ९२; का २१, ६,१२; मै ३, ११,९;४,५,९¶; काठ ३८,३; -खाम् तै ७,४,९, १¶; पै ६, २२, १७.

शिखर[b]- -रः पै ४,१४,५.

शिखिन्[c]- -खिभ्यः शौ १९, २२, १५.

? शिखो[d] पै ७, ७, ६.

शिग्रु[e]- -ग्रवः ऋ ७, १८, १९.

शिङ्गी[f]- > ?शिङ्गी-निकोश्या[g]- -श्याभ्याम् तै १, ४, ३६, १[h].

शिङ्गी-निकोश्या[i]- -श्याभ्याम् मा ३९, ८[j,h]; का ३९,६,१.

√शिञ्ज्, शिङ्क्ते ऋ १, १६४,२९; ६, ७५, ३; मा २९, ४०; का ३१, २,५; तै ४, ६, ६, १; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; शौ ९,१५,७; पै १५, १०, ३; १६, ६८, ७.

शिञ्जार[k]- -रम् ऋ ८, ५, २५; १०, ४०,७.

शित,ता- √शो द्र.

शितामन्[l]- > शिताम-तस् (ः) खि ५, ७, २, ६; मा २१, ४३; ४४; ४५; का २३, ५, ३[३]; मै ४, १३, ७†; क़ाठ १८,२१.

शिति[m]- > शिति-ककुद्[n]- -कुत् तै ५, ६,१४,१; मै ४,२,१४¶; काठ ४९,४; -कुदः तै ५, ६, १७,१; मै २, ५, १०[२]¶; काठ १३, ७[२]¶; ४९, ७; -कुदे तै ७, ३, १७,१; काठ ४३, ७.

१शिति कक्ष[o]- > शितिकक्षिन्[p]- -क्षी तै ५, ५,२०,१; काठ ४७, १०.

२शिति-कक्ष[q]- -क्षः मा २४,४; का २६, १, ८; मै ३, १३, ५; -क्षाः शौ ५,२३,५[r].

शिति-कण्ठ[s]- -ण्ठः काठ १३, ६¶; -ण्ठाः मा १६, ५६; ५७; का १७, ८,१०; ११; तै ४,५,११, १[२]; मै २, ९, ९[२]; काठ १७, १६[२]; क २७, ६[२]; -ण्ठाय मा १६, २८; का १७, ४,२; तै ४, ५,५,१; मै २, ९,५; काठ १७, १३; क २७,३.

शिति-कर्ण[t]- -र्णाय पै १९, ४८,३.

शितिङ्ग[u]- -ङ्गः शौ ११, ७,१२; पै १६, १५४, २; -ङ्गाः काठ

---

[a]) नाप. (चूडा-) < √ *शिख् 'छादने' (वैतु. पाउ ५,२४ प्रमृ. < √शी इति ?)।

[b]) नाप. (शृङ्ग-)। पपा. नावग्रहः। चातुरर्थिकः रः प्र. ह्रस्वश्च (पा ४, २, ८०; ६, ३, ६३ ⌊तु. पागम. PW. प्रमृ.; वैतु. पाउभो २, ३, ३९ < √शाख्⌋)।

[c]) व्यप. (शौ. अनुवाक-, यद्वा तदपि- ?)।

[d]) पाठः ? (√शास्>) शिषत् उ इत्यध्यक्षरः शोधः (वैतु. BKA. शिशोः इति शोध इति ?)। सस्थ. ?पापकृत्वनः> °त्वा नः इत्यपि द्वि-पदः शोधः। एतदनु पृ १९९८ कृतपूर्वो निर्देशश्चापि शोध्यः। [e]) व्यप. (जन-)।

[f]) नाप. (एतदाख्य-शरीराऽन्तरवयव-)।

[g]) नाप.। द्वस.। (*निकोशा- >) *निकोशिका इति उप. इति कृत्वा °*शिकाभ्याम् > °श्याभ्याम् इत्येवं स्वरविपरिणामः द्र.। पृ २३०३c ब्रह्मराजन्याभ्याम् इत्यत्र स्वरविषये यदुक्तं तत्रापि प्रकृतमनु *राजनिक- इति उप. न तु राजन्य- इतीति कृत्वा सन्याय्यं सत्तच्छोध्यम्।

[h]) सपा. तैआ ३, २१,१ °शाभ्याम् इति, मा ३९, ८ °श्याभ्याम् इति च पाभे.।

[i]) तु. *g*। (*निकोशा- >) °*शिका- > °श्या- इति उप. इतिमात्रं ततः पाभे.।

[j]) शिङ्गीनि कोश्याभ्याम् इति पपा.? यनि. शोधः (तु. पृ २७९१ *f*)।

[k]) व्यप. (राजन्- ⌊तु. PW. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. =शब्दयत्- इति कृत्वा विप. इति⌋)।

[l]) नाप. (एतदाख्यशरीरावयव- ⌊तु. या ४,३⌋)।

[m]) *भाप. (श्वैत्य- ⌊तु. शितिङ्ग-⌋), विप. (धवल-,कृष्ण-)। (√श्वित् 'वर्णे'>) *श्विति- > यनि., २येऽर्थे तु *अ-शिति- > यनि. (वैतु. या ⌊४,३⌋ प्रमृ. GW. < √शो ⌊भा. √*शि⌋ 'निशाने', पाउ ⌊४,१२२⌋ < √शत् 'शातने' ?)। [n]) विप. (श्वेतस्कन्ध- ⌊प्रकृत-पशु-⌋)। वस.। [o]) कस.।

[p]) नाप. (पाण्डुरोदर-⌊गृध्र-भेद-⌋ इति भा.)।

[q]) विप.। वस. उप. प्रकृतिस्वरत्वम् (पा ६,२,१३८)।

[r]) सपा. पै ७,२,५ शितिवक्षाः इति पाभे.।

[s]) विप. (पशु-), नाप. (रुद्र-)। वस. उप. आद्युदात्तत्वम् (पा ६, २,११४)।

[t]) विप.। वस.।

[u]) विप. (⌊शौ.⌋ *नीलवर्ण- ⌊मेघात्मक-ब्रह्मचारिन्-⌋)। 'असौ मेघः बृहता शेपसा (क्षेपणे) भूमौ जभार (*वर्षे)' इति वा., नाप. (पशु-भेद- ⌊काठ.⌋)। शिति- (*भाप.)+मत्वर्थे मगच् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२)>

४९, ५[a].

शिति-पद्[b]– -पदे तै ७, ३,१७,१; काठ ४३,७.

शितिपदी[c]– -दी शौ ११, १२, ६;२०.

शिति-पाद्– -पात् तै ५,६,१४, १; मै ४, २, १४¶; काठ ४९, ४; शौ ३, २९, १; २; ६; –पादः ऋ १, ३५, ५; –पादम् शौ ३, २९,३;४;५.

शिति-पृष्ठ, ष्ठा[b]– -ष्ठः मा २४, ७; २९, ५८; का २६, २, २; ३१, ६, १; ¶तै १, ८, ९,१; १७,१; १९, १; २, १, ६, १; $५, ५, २२, १; ६, १४, १; ¶मै २, ६, ५; ६; १२[2]$; ३, १३, ८$; ४, २, १४; ७, ८; काठ १३, ७; १५, ४; ५; ९[2]; ३४, १; ४८,१; ४९, ४; –ष्ठम् तै २, १, ६, १¶; काठ १३, ७; ३४; १; –ष्ठस्य ऋ ३,७,१; –ष्ठा ऋ ८, १,२५; तै २,१,७, १¶; मै ४,२,४; कौ २,७४२†; –ष्ठाः खि ५, ७, ३, ८[d]; तै ५, ६, १७, १; मै ४, १३, ८[d]; काठ १९, १३[d]; ४९,७; –ष्ठान् तै २, १, ४, २¶; –ष्ठानाम्[d] मा २८, १९; का ३०, २, ८; –ष्ठाम् तै २, १,७, २¶; –ष्ठाय तै ७, ३, १७,१; काठ ४३, ७; –ष्ठौ तै ५, ५, २३, १; काठ ४८, २.

१शिति-बाहु[e]– -हवः शौ ५, २३,५.

२शिति-बाहु[b]– -हुः मा २४, २;७; का २६, १, ४; २, २; तै ५, ६, १३, १; मै ३, १३, ३; ८; ४, २, ४; १४¶.

३शिति-बाहु– -हवः पै ७, २, ५; –हुः काठ ४९, ३.

शिति-भसद्[f]– -सत् तै ५, ६,१४, १; मै ४, २, १४¶; काठ ४९, ४; –सदः तै ५, ६, १७, १; काठ १३, ७[2]¶; ४९,७; –सदे तै ७, ३, १७,१; काठ ४३, ७.

शिति-भ्रु,भ्रू[b,g]– -भ्रवः[h] मा२४,६; का २६, २, १; –भ्रवे तै ७,३, १७,१; काठ ४३, ७; –भ्रुः तै ५, ६,१४,१[i]; –भ्रुवः मै ३, १३, ७[h]; –भ्रूः काठ ४९, ४[i].

शिति-रन्ध्र[b]– -न्ध्रः मा २४,२; का २६, १, ४; तै ५, ६, १३, १; मै ३, १३, ३; काठ ४९, ३; –न्ध्राय तै ७, ३, १७, १; काठ ४३, ७.

शिति-वक्ष[j]– -क्षाः पै ७, २, ५[k].

शिति-वार[b,l]– -रान् तै २, १, ४, २¶.

शिति-वाल[b]– -लः मै ४, २,१४¶.

शित्यंस (ति-अंस)[b]– -साय तै ७, ३,१७, १; काठ ४३, ७.

शित्योष्ठ (ति-ओष्ठ)[b]– -ष्ठः तै ५, ६,१४, १; काठ ४९, ४; –ष्ठाय तै ७,३,१७, १; काठ ४३, ७.

?शितीमत्[m]– -मद्भ्याम् काठ ५३,९[n]

शितीमन्[o]– -मभ्याम् तै ५,७,१९, १[n].

शित्पुट[p]– -टः तै ५, ५, १७, १[q].

? शित्वा[r] पै १०, १०, ५.

शिथिर, रा–, शिथिल, ला– √श्र (श्र) थ् द्र.

शिनि[s]– -निः खि ३, २, २[t].

---

*शितिमग–>यनि.। स्याद्वा शिति– (विप.) +*मग– (=वर्ण-) > कस. *शिति-मग– + मत्वर्थे अच् प्र. इति (वैतु. सा. वरुणपरत्वेन श्वेतार्थे विप. इति कृत्वा ⌊तु. PW. B. प्रमृ. अपि⌋ शिति– ⌊< श्यति–⌋ + ⌊√गम् >⌋ ग– > उस. यनि. इति ?)। शतिङ्गः इति पै. मूको.।

a) सपा. तै ५,६,१५,१ श्वितिङ्गाः इति पाभे.।

b) विप.। बस. उप. स्वरः (पा ६,२,१३८)।

c) स्त्री. ङीष् प्र. (तु. पा ५,४,१३९)। प्रस्व.।

d) सपा. शितिपृष्ठाः<>शितिपृष्ठानाम् इति पाभे.।

e) विप. (कृमि-)। बस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, २, ११४)। f) विप.। बस.।

g) अस्त्रियाम् ह्रस्वत्वम् उसं. (पा १, २, ४८ ⌊तु. वैप ४ कालका-भ्रु–⌋)।

h) सपा. °भ्रवः<>°भ्रुवः इति पाभे.।

i) सपा. °भ्रुः<>°भ्रूः इति पाभे.।

j) सित° इति मूको.।

k) पाभे. पृ ३०९९ r द्र.।

l) उप. =रोमन्-। m) नाप. =शितामन्–।

n) सपा. °मद्भ्याम्<>°मभ्याम् इति पाभे.।

o) भा. <शिति- + इमनिच् प्र. इति ?।

p) नाप. (मार्जार-भेद-)।

q) सपा. काठ ४७,७ शिम्युटः इति पाभे.।

r) सित्वा (बद्ध्वा) इति शोधः।

s) नाप. (*मेघ-)। <√*शिन् (*=√स्यन्द्) 'उन्दने =वर्षणे'। 'भुज्मा (*वर्षणशीलः) शिनिः न (इव) मघवत्सु (स्वभक्तानामुपरि) पिन्वते (*वर्षति:)' इति वा.।

t) सपा. ऋ ८,५०,२ गिरिः इति पाभे.।

शिपवित्नुक्[a]- -काः शौ ५, २३, ७[b].

शिपि[c]- -पिः तै २, ५, ५, २¶.

शिपि-विष्ट[d]- -†०ष्ट ऋ ७, ९९, ⌊७; १००, ७⌋; १००, ५; तै २, २, १२, ४; ५; मै ४, १०, १; काठ ६, १०²; कौ २, ९७६; ९७७; जै ४, २३, ६; ८; -ष्टः ऋ ७, १००, ६?[e]; मा ८, ५५; का ९, ७,३; तै २,२, १२, ५†; ३, ४, १, ४¶; ४, ४, ९,१; ७, ५, ५,२¶; मै ४, १०, १†; काठ ३४, १४¶; कौ २, ९७५†; जै ४, २३, ७†; -¶ष्टम् तै ७, ५, ५, २; मै १, ६, ८²; ११, ९; २,२, १३; ¶काठ १३, १०²; १४, १०; ३४, ४²; -ष्टाय मा १६, २९; २२, २०; का १७, ४,३; २४, ७, ३; ¶तै २, ५, ५, २; ३, ४, १, ४; ४, ५, ५,१$; मै १, ६, ८¶; २, २, १३²¶; ९,५; ३, १२, ५; काठ १३, १०¶; १७, १४; क २७, ४[f].

¶शिपिविष्ट-व(त् >)ती[g]- -वती काठ १४, १०; -तीषु तै ७, ५, ५, २; मै १, ११, ९²; काठ १४, १०²; ३४, ४.

?‡शिप्रम्[h,i] कौ २, ३८; जै ३,४,९.

शिप्रा[j]- -प्राः ऋ ५, ५४ ⌊११; ८, ७, २५⌋; -प्राभ्याम्[k] ऋ १०, १०५, ५; -†प्रे ऋ १, १०१, १०; ३, ३२, १; ५, ३६, २; ८, ७६,१०; १०, ९६, ९; खि ५, ७, ४, ११; मा ८, ३९; का ८, १४, १; तै १, ४, ३०, १; $मै १, ३, ९[l]; ३, ८, ७; कौ २, ३३८; जै ३, २८, १०; शौ २०, ३१, ४$; ४२,३.

शिप्र-वत्- -वान् ऋ ६, १७, २.

†शिप्रिन्- -प्रिणे ऋ ६,४४, ⌊१४; ८,३२,२४⌋; -०प्रिन् ऋ १,२९, ⌊२ (६, ४५, १०)⌋; ८, २, २८; शौ २०, ७४, २; -०प्रिन् ऋ ३, ३६, १०; ७, २५, ३; ८, १७, ४; ६१, ४; काठ १०, १२; शौ २०, ४, १; -प्री ऋ १, ८१, ४; ८, १, २७; ३३, ७; ९२,४; कौ १, १४५; २९७; ४२३; २, १०४६; जै १, १६, १; ३१, ५; ४१, ५; शौ २०, ५३, १; ५७, ११.

शिप्रिणी[m]- -णीनाम् ऋ १, ३०, ११.

शिप्रिणी-वत्[n]- -वान् ऋ १०, १०५, ५.

शिफा[o]- -फायाः ऋ १, १०४,३.

शिभ्र[p]- -भ्रम् शौ ७, ९५,२; पै २०, २९, २.

---

a) विप. (*क्षिप्रछेदिन्- ⌊क्रिमि-⌋)। क्षिप्र- + (√व्यध् > विध् 'छेदने' > भावे विध्न- + भाग- ⌊*=कारिन्-⌋ > उस.) *विध्न-भाग- > कस. *क्षिप्र-विध्नभाग- > नैप्र. यनि. (तु. सस्थ. येवाष-)। b) पाभे. पृ १९४७ o द्र.।

c) नाप. (रश्मि- ⌊या ५, ८⌋)। < *शि ⌊< √शस्⌋ (*= > ⌊√*कि < √कस्) *'दीप्तौ'।

d) विप. [रश्मिभिर्भ्राजमान- (विष्णु- = आदित्य- ⌊तु. दे. निघ. ४, २⌋, रुद्र-)]। कास. उप. कर्त्रर्थे < भृष्ट- इति (वैतु. या ⌊५, ८⌋ प्रमृ. < √विश् 'वेष्टने' इतीव?)।

e) ?०ष्टो अस्मि > ०विष्ट ⌊सं१⌋, उदस्ये (√उद् √अस् 'क्षेपणे' कर्मणि उपु१) इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ.?)। f) ०ष्टाय इति पाठः? यनि. शोधः।

g) नाप. (ऋग्-विशेष-)।

h) सुदेषु शिप्रम् इति पाठः? ०दे सुशि० इति शोधः (तु. सपा. ऋ ८,६६,२; सा. PW. BS. प्रमृ.)। शेषं सु-शिप्र- इत्यत्र द्र.।

i) पाभे. पृ २४१४ b द्र.।

j) नाप. स्त्री. (शिरश्छदा-)। शिरस्- + (√वृ 'आवरणे' > भावे) *व्र- > वस. *शिरस्त्र > ०स्त्रा- > यनि.। k) नाप. स्त्री. (उत्तरौष्ठच्छदा-)। *आश्य- (= २आस्य-) + (व्रँ- >) व्राँ- > उस. *आश्य-व्रा- > यनि. (तु. हिरिशिप्र-, हिरिश्मश्रु- ⌊PG ३, २९⌋)।

l) =सपा. माश्रौ २, २,२,३१। मा ५, २१ काठ २, १०;२५,८ माश ३, ५, ३,२४ काश्रौ ८,४,१९ आपश्रौ ११,८,४ इनप्त्रे इति, तै १,२,१२,३ इन्युप्त्रे इति पाभे.।

m) विप. [*शिप्राक्लिदिनी- (सोमपावन् ⌊*भाप. =सोमपीति-⌋)]। n) विप. (शिप्रावत्- ⌊इन्द्र-⌋)। स्वार्थे मतुप् प्र.। o) व्यप. (नदी- ⌊कुभा-⌋)।

p) *नाप. (वदन-)। 'वरुणस्य व्रतेन (*आवरणेन) ते भ्रजः (दीप्रं ⌊तु. पृ २३७८ j⌋) शिभ्रं म्लापयामि' इति वा. (वैतु. सा. शुभ्रार्थे विप. इति, W. दीप्तिवेगान्यतरार्थे शोभम् इत्येवं सुपठं सद् भाप. इतीव च?)। सपा. पै २०,२९,२ ?शुक्र- > शुक्रम् इति शोधः।

√शिम्[a], शिम्यति[b] तै ५, २, १२, १;काठ ५०,६; शिम्यन्तु[c] तै ५, २,११,१[४]; २;१२,१; काठ ५०, ५[५]; ६.

शि॒म[d]– -माः[e] तै ५, २, १२, १; काठ ५०, ६.

शि॒मि, मी[f]– -मिभिः काठ ५०, ६[g]; –मीभिः तै ५, २,१२,१[g]; –म्या ऋ १,१५१,१;३.

†शि॒मी-वत्– -वतः ऋ १,८४, १६; तै ४,२,११,३; मै ३,१६, ४; काठ ४५,२१; कौ १,३४१; जै १,३५,१०; शौ १८, १, ६; –वता पै २, ३३,३$; –वताम् ऋ ८,२०, ३; –वति ऋ १०, ३८,१; –वतोः ऋ १,१५५,२; –वद्भिः ऋ १, १४१, १३; –वन्तः ऋ १०, ७८, ३; –वान् ऋ १,१००,१३; २, २५,३; ५, ५६,३; १०,८,२; ८९,५; तै २, २,१२,३.

शि॒म्यत्– -म्यन्तः[h] तै ५, २, १२, १[२]; काठ ५०, ६[२].

१शि॒म्यु[i]– -म्यून् ऋ १, १००, १८.

२शिम्यु[j]– -म्युम् ऋ ७, १८, ५[k].

शि॒मि*दा[l]– -दा शौ १२, ८, ९; पै १६, १४४, ८; –दाम् शौ ४, २५, ४[m]; –?दाव्[n] पै ६, २२, २४.

शिमिद्व॒त्[o]– -द्वते[p] मै ४,९,८.

शिंव॒ल[q]– -लम् ऋ ३, ५३,२२.

शिंवा॒त[r]– -ता ऋ १०, १०६, ५.

शिम्युट– -टः काठ ४७,७[s].

शिर्[t]– -रम् पै १९,३४,१६.

शि॒रस्[u]– -रः ऋ १, ५२, १०; ८४, १४;११७,२२;११९, ९;१५८, ५; १६३, ६; २, २०, ६; ३, ५१, १२; ४, १८, ९; ५, ३०, ७; [८; ६, २०, ६]; ६,२६,३; ५९, ६; ८, [(१, ८०, ६) ६, ६; ७६, २, (८९,३)]; १४, १३;७६,२;९१,५; ६; ९, ६८, ४; १०, २७,१३; ७९,२; ८६, ५; ७; १७१, २; खि १, ९, ३; ११, २[२]; ४; २, १२,

---

a) =√शम् [बधा.]। b) पाभे. पृ३०७६ *m* द्र.। c) पाभे. पृ ३०७६ *n* द्र.। d) नाप. (विशसन-कृत-)। कर्तरि अच् प्र. वृषाद्याद्युदात्तश्च। e) सपा. मा २३,३७; ४४ सिमाः इति पाभे.। f) =१शमी– (तु. निघ २,१)। तेनैव सन्यायं द्र.। काठ. °मि॒° इति पाठः। g) पाभे. पृ३०८२ *k* द्र.। h) पाभे. पृ३०७८ *b* द्र.। i) नाप. (असुर-)। धा. *आवरणे वृत्तिः। कर्तरि युन् प्र. उसं. (पाउ ३,२०)। j) =१शि॒म्यु–। k) सस्थ. अ॒शस्तोः इति पाठः? वँशस्तिस्– [वशिन्- (विप. [इन्द्र-])] > व॒शस्तीः [प्र१] इति शोधः। एतद्विषये पृ ४९६ सस्थ. कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः। l) नाप. [हननकर्त्री- (राक्षसी- [तु. PW. प्रभृ.])]। (√शिम् 'हिंसायाम्' > भावे) शि॒मि– + दा॒-(=धा॒– [भाप. *=कृति-]) >वस. यनि.। ऋ ७, ५०, ४ मा ३८,७ च उस. अ॒शिमि– (अहिंसा-) इति पूप. द्र.। अत्र विषये पृ ४९६ सस्थ. कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः। ऋ. सस्थ. ?अशिपदा॒ः > अशिमि-दा॒ः इति शोधश्च द्र.। तद्विषयेऽपि पृ ४९६ कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः। m) सा. संदीप्तकृत्यार्थे समि॒धा– > °धाम् इति पाठः?। n) °दाम् [द्वि१] इति शोधः। o) विप. (शान्तियुक्त- [वात-])। (√शम् 'शान्तौ' > भावे *शु॒मि– >) *शि॒– + (√मा 'माने' > भावे) मि॒त्– > बस. *शि॒-मित्– + स्वार्थे मतुप् > वत् प्र.। अ-शि॒° इति पपा.?। ?शि॒मिद्– (कर्मन्-) + मतुप् इति भा. [तैआ ४,९,१]। p) सपा. मा ३८, ७; का ३८,२,१ तैआ ४,९,१ अशि-मिदाय इति पाभे.। q) नाप. [*शत्रु- (वैतु. वें. भेद्य- [शिरस्-], सा. शल्मलीकुसुम-)]। (√शिम् 'हिंसायाम्' [तु. वें.] >भावे) *शि॒म्–+(√भृ 'कृतौ' > कर्तरि) भ॒र्– > उस. *शिम्-भ॒र्– > यनि.। r) विप. (*दीप्तिमत्– [अश्विन्-])। (√आश् >) *आशि॒वन्– + भाव॒– > षस. *आश्वि-भाव॒– > *शिम्व॒– (दीप्ति-) + भृत॒– [भाप.] > वस. *शिम्व॒-भृत– > यनि. (वैतु. सा. दे. [निघ ३,६] च [√शि 'निशाने' >] शिम्व॒– + [√अत् >] आत॒– > शिम्बात॒– ? > तृ१ आल्–आदेशे [पा ७, १,३९] यनि. इतीव ?)। s) पाभे. पृ ३१०० *q* द्र.। t) नाप. (*शर- [तु. सपा. पै २, ७०, ५ शर– इति पाभे.; वैतु. BKA. =शिरस्- इति?])। < √शॄ 'हिंसायाम्'। u) नाप. (उत्तमाङ्ग-)। √शॄ *'उच्चभावे' + कसुन् प्र. उसं. [पाउ ४,१९४(तु. शीर्ष॒–; वैतु. पाउ. या [४, १३] प्रभृ.< √श्रि इति, या. [पक्षे] < √शी इति च ?)]।

२; ४, ५, २०[a]; ५, १४, २; मा १०,१४; ११, ५७; १२,४; १९, ७१†; ८८; २०, ५; २९, १७†;३३, ९३†; ३७, ४; ५; ६; ८[३]; का ११,५,५: १२, ५, ९; १३,१,४; २१,४,२१†; ६, ९;७,४; ३१,३,६†; ३७, १,३; ४-६;८[३]; तै १,१,८,१;१२, १; ८,१४,१; ¶२,१,७, १; २, ७, ३; ५, ११, ७; ८; ६, ३, ५; ३, ५, ७, १¶; ४, १, ५, ३; १०,५; ६,७,३†;५,१, ६, ३[२]; ७, १¶; ¶५, ४, ४; ८, २; ¶६,४, ३; ९, २; ७, ६, ६¶; ¶६,२,१,४[२]; ९,३; ४[२]; ११,१; ३;३,७,३[२];४;१०,२; ४,९, १[३]; ¶७,४,११, ३; ५, ८, २; ५; २५,१[२]; ¶मै १,४,८; ६, १$; २$;६; ७;९; १२; २,१, ९[२]$; २,४;४,१[२]; ५, १; ७; ९[२]; ६, १$; $७, ६; ८; ८, ११[२]$; १३,६$; ३,१,७[३]$; २,१$; ६; ९; ३,५;५,१;६,८;७,९;८, ७[२]; ८, ८[३]; ९,६[२];$११,८;९;४,१, ९[४]$; १४[२];२,२; ३[२]; ३,४[२];४, ४[२]$; ५,९[२];६,२[२]; ८,१०;$९, १[५];१८; काठ १,८; ७,१४; ८, १¶;१०,८[२]¶; १२,१०[२]; १३, १;८;१५,७;१६,५;८; १९,६[२]; २०,८; २१,५¶; २२,५[२];९¶; १०[३]¶; १३; २४, ८[४]¶; २५, ८[२]¶; ९[२]¶;१०¶; २६,१[२]¶; ८[२]¶;२७,४[२]¶;५¶;१०[५];२९, ४¶; ३०, ५; ३१, ७[३]¶; ३२, ६;३५, १४[b];३६,१५[४];३८, ३; ४;१२;१३[c];३९,२[३]; १२; ४६, ३; क १,८; ६,४;६¶; ३०,४[३]; ¶३१, १०; २०; ¶३५, ३; ४[३]; ३८,१[४]¶; ¶४०, १[२]; २[२]; ३;४[२]; ४१, ६[२]¶; ¶४२, ४[२]; ५;४५,५¶; ४७,७¶; ४८,१३; †कौ १, २११; २८१; २,८९; २६४; १००२; †जै १, २२,८; २९,९;३,९,२;२२,११; ४, ८, ३; १०,४$; शौ २,२५,२;३२, २; ४, १४, ७; ५,२३,९; १३; २९,१०; ६,४९, २[b]; ५०, १; ८९,१[d]; ९, ५, २१[e]; १२, १; १०,२,२७[२];४,५;६,१; ७, १८; ९,१३;१०, २; ३; ११, ३, १; १०,१४[f];१५; १२, १०, १४; ११,६; १३, ७, १२; १५,१८, ४;१९,२८,४;३९, ८; ४९, ९; ५०,५; †२०, २९,३; ४१, २; १०७,३; १२६, ५; ७; १२८, १३$; पै २,३४,४;८४, १; ४, १३,२; †२६,५; ६; ५, ९, ४; २६,१; ३४,२; ६, २२,१[g]; ७, २,६; १०;१०,८; १३, १-१२; ९,६, २; १०,१; १३, ९, ९; ११,४;१४, १७; १४, ३, १७; ४,९;१५; १६,१५,५; ४२, १; ५३,१;५६,१; ५९, १०[२]; ८६, ४;९९,१; १०७,२; ३; १२६, १-३; १३७, ३; १३९,१; १७, ८,९;२९,९;१९, १९, ४; २०, ५;२६,१४;१५;३१, १५; ४२, १७; ४७,१; ११; २०, २९, ८; –रःऽ-रः तै ४, २,५,४[c]; पै ५, २७, ५; –रसा खि १, ९, ४; ११, ३[h]; –रांसि पै ५, १५,९.

शिरस्-तस् (:) पै १२,३,१०.

¶शिरो-ग्रीव[i]– -वम् मै १, ११, ६; काठ १४, ६.

शिरिणा[j]– -णायाम् ऋ २, १०, ३.

शिरिंविठ[k]– -ठस्य ऋ १०,१५५,१.

१शिल, ला– -लम्[l] पै १९, ४२, २[२]; –लस्य[l] पै १९,४२,२;

---

a) विप्पूर्यते शिरः> सपा. खिसा २९,२० विप्फूर्य तच्छिरः इति पाभे.।

b) सपा. आपश्रौ १४, २९, ३ ?गिरौ (शोधः वैप ४, ९८७ j) इति पाभे.।

c) सपा. शिरः<> शिरःऽशिरः (आपश्रौ १६,१६, १ वैश्रौ १८, १४:९ च) इति पाभे.।

d) भाप. (*काम-)। <√शॄ '*कामे'। वा. कृते पृ २२४८ *h* द्र.। e) पाभे. पृ १९५५ *r* द्र.।

f) सपा. पै १६,८६,५ श्रोणी इति पाभे.।

g) सपा. शौ ४, ३४, १ शीर्षम् इति पाभे.।

h) °र् इति स्वरः?

i) समाहारे द्वस.। समासान्तः स्वरः।

j) नाप. [शर्वरी- (तु. निघ [१, ७] WAG [१, २६] GRV. प्रमृ.)]। <√शॄ 'शरणे *=आवरणे' (वैतु. वें. सा. ?WAG हिंसायाम् इति, दे. < √शी इति च?)।

k) व्यप. (इन्द्र- [तु. BNM.])। *शिरिमन्- (श्रीमद्भाव-, प्रभुत्व-) + (√विश् '*प्रतिष्ठायाम्'> भावे) *विष्टु- >बस. *शिरिम-विष्ट- > यनि. (वैतु. मेघार्थे नृपविशेषाऽर्थे वा या [६, ३०] प्रमृ. [तु. SEY १७४] < *शिरि- [<√शॄ 'हिंसायाम्'] + विठ- [<वीरिठ- =अन्तरिक्ष-] इतीव ?)।

l) भाप. (*क्लेद-, आर्द्रत्व-)। √वर्ष् > भावे *वर्षिर-> *पिर-> यनि.।

–०ले[a] पै १९, ४२, २; ३.
शिला-त्र (त् >) ती[a]– -०ति पै १९, ४२, २.
?शिलोञ्छना[b]– -०ने पै १९,४२,२.
२शिला[c]– -ला शौ १२, १,२६; पै १७, ३, ७; –लायाम् पै ९, १०, ३.
शिलादी[d]– -दी खि ४, ७[२],१; पै ६, ४, १.
१शिल्प[e]– -ल्पम् काठ ३७,९[f]; पै १, ९२, २; –ल्पे मा ४, ९; का ४, ४, १; तै १, २, २, १; ६, १, २, ३; मै १, २,२; काठ २, ३; २३, ३; क १, १५; –ल्पैः काठ ३७, ९; पै ४, ३, २.
२शिल्प,ल्पा[g]– -ल्पः मा २९,५८; का ३१, ६, १; तै ५, ५, २२, १; काठ ४८, १; –ल्पाः मा २४, ५; का २६, १, ९; तै ५, ६, १३, १; २०, १; मै ३,१३, ६; काठ ४९, ३; १०.
शिव, वा[h]– -०व ऋ ८, २६, २३[i]; खि ७, २, २; पै ११, ५, १०; –वः ऋ १, ३१, १; १८७, ३; २, २०, ३; ४, ११, ६; ५,१, ८; ५, ९; २४, १; ६, १५, ९; ४५, १७; ७, ९, ३; १९, १०; ३४, १५; ८, ४, १८; ३९, ३; ६३, ४; ९३, ३; १०, २५, ९; ९२, ९; १६५, २; खि १, ५, ४; ५, ६,१; मा ३,२५†; ६१; ६३; ११, ४५; १२,१६;१७[j]; ३१[k]; ३४‡[l]; १५, ४८†; १६, १३; ५१; १७, ४;५; ७; ११; १५; ५३[k]; २५, ४७; २७, ३; ३१; ३४, १२†; ३६, २०; का ३, ३,१७†; ८, ६; १२, ४,८; १३, १, १७; १८[२]; ३, २[k]; ५‡[l]; १६, ५, ३०†; १७, १, १३; ८, ५; १८, १, ५; ६; ८; १२; १५; ५,४[k]; २७, १५,२†; २९, १, ३; ३, ३; ३३,१,६†; ३६, १, २०; तै १, ५, ६,३†; २, ५, १२, ४‡[l]; ३, १, ११, २†; २, ५, ३; ४, १, ४, २; ७,१; ९, ३[२j]; २, १, ५[३]; ३, २‡[l]; ४,४, ८†; ५,१, ४;१०, ४; ६, १,१[२]; ३[२]‡[m]; ५; ५,१, ५, ६; ६, १¶; ४, ४, ५; ६, १,७,६¶; मै १, ५,३†; ४‡[n]; ६, ९¶; २, ७, ४;८[२]; १०[२k]; ‡[l]; ९,२; ९; १०,१[४]; १२,५; ३, १,६; ३,६¶;९,६[४]¶; काठ ७,१; ८; १०, १२; १३, १५[o]; १६,४;८[३];१०[२k];‡[l]; १७, ११; १६; १७[४]; १९; १८, ३[k];१६; १९,५; २६, ७[३]; ४०,८; क ५, १†; २५,१[२];‡[l]; २७,१;६;२८, १[४]; २९,४; ३०,३; ४१, ५[३]¶; †कौ १, ४४८; २, ४५७;८०२; ९१९; जै १, ४७, २; ३, ३४, १५; ४, ३, ५; १६,२; शौ २, ६, ३; ३, १४, ५; ६, २७,२†; ३‡[p]; ११६, ३; ७, ४२,१; ८, ९, २२[q]; ९, ४, ७; ५, १२; २०, ७, ३; ३७, १०; पै १;

a) विप. (*आर्द्रा- [ग्लौ- =अपचित्-, गण्डमाला-])। शेषं पृ ३१०३ *l* द्र.।

b) शिला (ला-अ) ञ्छना- इति शोधः (तु. मूको.)। विप. (*आर्द्रग्रन्थिमती- [ग्लौ-])। बस. उप. *अञ्छन- (व्रण-, ग्रन्थि-) <√अञ्च् '*पिण्डभावे'।

c) नाप. (प्रस्तर-)। (√अश् 'कर्कश-भावे' [तु. अश्मन्-]>) *अशि(ल>)ला->यनि. (वैतु. अभा. MW.<√शिल् 'उञ्छे' इतीव ?)।

d) नाप. (लाक्षा-, तदीयं विप. वा ?)। <√शिल् '*दीप्तौ'। सपा. शौ ५,५,१ सिलाची- इति पाभे.।

e) भाप. (दीप्ति-), नाप. [प्रतिरूप-, प्रतिबिम्ब-, हस्त-कौशल- (तु. माश ३, २,१,५ [तु. निघ २,१;३,७])। < √शिल् '*दीप्तौ' (वैतु. पाउ. ३,२८ < √शील् 'समाधौ' इति ?])।

f) =सपा. बौश्रौ १८, १६:९; १९,१०:१६। शौ १३,३,१० पै ४,३,१ चन्द्रम् इति पाभे.।

g) विप. (कर्बुर- [पशु-])। <√शिल् '*दीप्तौ=वर्णे'।

h) भाप. (सुख-. [तु. ऋ ७,७३,४ निघ ३,६]), विप., व्यप. (रुद्र- [तु. खि ७, २, ४])। <√शिष् इति या [१०,१७] प्रमृ. SEY [१२१], < √शी इति दे. [तु. पाउ १,१५३]। √*भृश् 'कल्याणे'>*भृशिव->यनि. इति मतम्।

i) वैतु. वें. सा. भाप. न. द्वि१ इति स्वरविरोधा-चिन्त्यम्।

j) पाभे. पृ १७४५ *o* द्र.।

k) =सपा. माश ६,८,१,७। तै ४, २,३,१;६,३,२ शिवतमः इति पाभे.।

l) =सपा. माश ६,८,१,१४। शिवो नः > सपा. ऋ ७,८,४ शुशोच इति पाभे.।

m) सपा. ऋ १०,१४२,७ विभे.।

n) पाभे. पृ १४८७ *f* द्र.। o) पाभे. पृ ३०७९ *d* द्र.।

p) पाभे. पृ ३०७९ *b* द्र.। q) पाभे. पृ १०२८ *c* द्र.।

८६, ३;४; २, ३९, ४; ३,१०,
५; ३३, ३; ३९, ३; ५, ३३,
१; ६, १३, ३१; ३२, ३, १५;
३३, २, १४; १५[a]; ३६, १९,
१०; २४, ८; ४९, ९; ९८, १;
३८, ४, ७; ३९, १३, १४[b];
२१, ११; ४१,१-३; २०, १०,
१; ३८, ९; ४२, २; —वद् ऋ
३, ५८,६; ३०, १२४, २; खि
३, २, १३[b]; ४, ६; २, २, ४;
४, ५, २४; खिसा ३३, १३;
मा ३, ४३; ३३, २८;४७;३७,
६; ३५,९; का ३,४,७;-३२, ३,
१; ४,११;३८,१,७; ३५,४,८;
तै ४,१,३,१; ४, ४; ५, १,१[c];
६, १, २; ५, १, ४, १; ७, ५,
२०,१; मै २, ७,२; ५; ९,१[b];
२[c]; १०,१; ३,१,४[d]; ३९; ४,
२, ९[e]; काठ ३६,३;४; ३७,
११; १७; ३९, ५; ४४, १७;
क २७, १; २८, १; ३०, ३;
कौ ६, ७१,३[f]; ७,१०६, १[g];
८, २, ११; ३०, ६, ३०; ३४;
३२, १, ४६;४७; ३८, ४,८४;
३९, ९, १४; ६४, ३[g]; पै ३,
८५, ३; २, २३, ३; २६, ३;
४, ४०, २; ७; ३२,३,७; ३४,

२, ७[c]; ३६, ४, ६; ४४, १०;
४५, २; ५१, ९; ३७, ५, ४;
५; ३९, ४९, ८; २०,१५,१०;
३५,५[h]; —वया तै ५, ३, १,
२; मै २, १३, १; कौ ३, ३३,
४; ३६, १, १२; पै ३, २५,४;
३३, ४; ३४, १, ५; —वस्य ऋ
३०, ३, ४; —वा ऋ ४, १०,
८; ३०, ३४, २; ८५, ४४; खि
५, ३, ४; ६, ३, ४; मा ३,
२७; ३६, २; ४९[i]; का ३, ९,
५; ३७, १, २; ८, ३[j]; तै ४,
२, ४, ४[k]; ४,१२,५; ५,१,१[l];
१०, १[m]; ५, ७,३, ३९[n]; मै २,
९, २; ९[o]; ३, ३३, ४; काठ
३७, ११[p]; १३[q]; २२, १४; क
२७, १[r]; ३[s]; कौ ३, २८, २;
३[t]; ७,७१,१; २, ३,६[u]; ३२,
३, ११; ३४, १, ३४; २, १३;
१८[v]; ३९, ७, ३; ८, ५; पै ३,
९२, २; २, २३, २; ३०, १,
१०; ३४, २, ७; ८; ३५,२१,
३; ३७, ३७, १; ३८, ३, १२;
८, ४; १४, ३; २०, १२, ३;
४६, २; —वाः ऋ ७, ५०, ४;
३०, १३,४;११९,४[w]; मा ३२,
१७; ५९; का ३३, १, १८; ४,

१५; तै ४, १, ९, ३; २,१,५;
५, १; ७, ४, १७,२[x]; तै ३,
१, ९[y]; २, ३[z]; ३, ९[a]; २,
७, ८; ११; ४, १, ९[b]; १४,
११[c]; काठ ७, १३[d]; ३६,
१५[e]; ३६, ८; ११; क ६, २;
२५, २; कौ ३, ३, ४; २, ३,
३; ६, ३,२; २२,२[f]; २३,३[g];
७, ४४, १;११२०, ३; ८,२,१४;
१५; ७, १७; ६, २, २५;४, ६;
३१, ८, ९; २२; ३२, ३, ११;
३८, २, ८[h]; ३९, २, ५; ४०,
३[i]; ४५, ३; पै ३, १३, ३[j];
२, २३, ४३; ४, ४०, ७[k]; ८,
८, ११; ३५, ४, ३; १४, १०;
१८, १०; २२, २३[l]; ३६, ४,
४[m]; १३,१; ९; २४, ३; ७८,
७; ३७, ३७, २; ३९, १, १५;
२०, १, ४; १७, १०; २०,३;
५७,४; —व्याः तै ३, १, १०;
—वान् पै ३५, २३, १०; —वान्
ऋ ३०, ५३, ८[n]; मा ३५,
१०[o]; का ३५, ४, ९[p]; कौ
३२, २, २७[q]; ३६, १, १३[r];
पै ३, ३३, ४; ३५, २२, १;
३७, ३२,७[s]; —वानि ऋ ३,
१०८, ५; ३, ५८, ३; ७,

a) सपा. मा ३६, १० वातुः इति पामे. । विशे इ. ३७० b द्र. । b) शि॰ इति स्वरः ?
c) = सपा. कौशि ३, ७ । मा ३६, ११ तै ४,५,१,४ काठ ३७,११ खिसा ३.१ कौशि २,११ हुत्वे इति पामे. ।
d) सपा. तै ४,११,१ स्योनम् इति पामे. ।
e) पामे. इ १२७४ i द्र. । f) पामे. इ १३४५ o द्र. ।
g) सपा. पै ३६,३९,६ स्वा इति पामे. ।
h) पामे. इ २२७१ g द्र. ।
i) पामे. इ २४२४ e द्र. ।
j) एकत्र = सपा. माश्रौ १०,१०, १२ प्रभृ. । मा ४,१२ मात्राः इति पामे. ।
k) सपा. शौ १२,३,३१ स्योनाः इति पामे. ।
l) पामे. इ ३०७८ g द्र. । m) पामे. इ ७३२ b द्र. ।
n) सपा. पै ३२, ४,११ इलाः इति पामे. ।
o) एकत्र सपा. पै २०, ५७,४ वातः इति पामे. ।
p) सपा. शिवाः <> शिवासिः इति पामे. ।
q) उत्तरेण सह इत्यनेन संबन्धः (द्र. पै २०, २०, ३) ।
r) = सपा. ताब्रा ३३,८,४,३ तैआ ६, ३,२ आपश्रौ ३, ३,२५ प्रभृ. कौसू ११५, ९ । शौ १२, २, २३ कन्नीयाद् इति पामे. । s) सपा. तै ५, ३, १, २ मै २, १३,१ ऐक्षा ८, ३ इन्वाद् इति पामे. ।

२२,[९; १०, २३, ७]; शौ १९, ८,१; २; –वाभिः ऋ १, ७९, २; १८७, ३; ८,२०,२४; १०, ८, ६;६७, ९; खि ५, ६, १; मा १३, १५†; १५, २३†; २७, ३१; का १४, १, १५†; १६, ५, ४†; २९, १, ७‡[a]; ३, ३; तै ३, १, ११, ५†; ४, १, ७, ३[a]‡; ४,४, १†; मै १, १, ९[b]; २, ७, १५†; ४, १, ९[b]; १२, ५†; काठ १०, १२; ११, १३†; १६, १५†; १७, १९; ४०, ८†; शौ २, २९,६[c]; ७, ८९, १‡[a]; १७, १, १०; २०, ९१, ९†; पै ५, १२, १; ६,१६, ३†; १२, ३,१५; १८, ३१, ५; ६; –वाम् ऋ ५, ४१, १७; खि ४,२,४; मा ४,२;१६, ३; का ४, १, ३; १७, १, ३; तै ४, ५, १, २; मै २, ९, २; काठ १७; ११; क २७, १; शौ १२, १, १७; १९, ४९, ५[d]; पै ११, ५,१०; १४, २, ५; ४, ५; १७, २, ८; –वाय मा १६, ४१; काठ १७, ६, ५; तै ४, ५, ८, १; मै २, ९, ७; काठ १७, १५; क २७, ५; –वायाः पै १८, २५,४; –वायै ऋ १०, ९५,१३; खि १,१२,७; –वासः ऋ ५, १२, ५; ७, १८, ७; –वे ऋ ६, ७५, १०; मा २, १९[e]; २९, ४७†; का २, ६, २; तै ४,६,६,४†; मै ३, १६, ३†; ४, २, १२[२]¶; काठ ४६, १†; शौ २,१०,१[f];२-८; ३,४, ५; ८,२,१४;१९, १४, १[g]; पै २, ३,१[f]; ३, १, ५; १५, १०, १०†; १६,४,४;२०, २१, १०; –०वे खि २, ६, ३,३०; –वेन ऋ ७, ७३, [४ (७४, ३)]; मा २, २४; ८, १४; १६; १६, ४; १९, ३५[h]; का २, ६, १; ९, ३, २; १७, १, ४;२१,३, ४[h]; तै १, ४, ४४, १; ४, ५, १, २; ५, ६, १, २; मै १, ३, ३८; २, ९, २; १३, १; ३, ११; ७[h]; ४, १४, १७; काठ ४, १२; १७, ११; ३८, २[h]; १३[i]; क ३, १०; २७, १; शौ १, ३३, ४; ६, ५२, ३; १३, १, १०; १४, २,६†[j]; १६, १, १२; पै १,२५,४; ३३,४; १४, १, ५; २, ६; १८, ७, ६‡[j]; १५, १०; १९, ८,३; २०,३४, १; –वेभिः ऋ १, १४३, ८; ३, १, [९; ३१, १८ (४, ३२, १)]; १९; ६, ७१, ३[a]; ८, ६०, ८; मा १२, ३२; २७, ७†[a]; †३३, ६९[a]; ८४[a]; का १३, ३, ३; †३२, ५, १५[l]; ६, १५[a]; तै १, ४, २४, १†[a]; ४, २,३, १; मै १, २, १५‡[k]; ३, २७†[a]; २, ७, १०; १२, ५†[a]; ४, १४, १५†; काठ ४, १०†[a]; १६, १०; १८, १६†[a]; क ३, ८†[a]; २५, १; २९,४†[a]; पै ३, ३२, ७[l]; ३३,७†[a]; १३, ५, ८‡[k]; –वौ मा ५, ३; १२, ६०; का ५, १,३; १३,४,१६; तै १, ३, ७, २; ४, २, ५, २; मै १, १, १३; २, ७; काठ ३, ४; १६, ११; २६, ७[२]; क २, ११; ४१, ५[२]; शौ ६, १४०, १; ८, २, १८; पै १६, ४, ८; १९, २०, १.

शिव-तम, मा– -०म मा १६,५१; का १७, ८, ५; तै ४, ५, १०, ४; मै २, ९,९; काठ १७, १६; क २७, ६; –मः ऋ १०,९,२; मा ११, ५१†; १२, ३९; ३६, १५; का १२,५, २†; १३, ३, १०; ३६, १, १५; तै ४, १, ५,१†;२,३,१[m];३; ६,३, २[m]; ५, ६,१, ४†; ७, ४, १९,४†; मै २,७, ५†; १०; ४,९,२७†; काठ १६, ४†; १०; ३५, ३†; क २५, १; कौ २, ११८८†; शौ १, ५, २†; पै १९, ४५, ९†; –मा तै ४, ५, १, १; मै १, २, १; १४; १६; काठ १७,

a) सपा. °वाभिः < > °वेभिः (तैब्रा २, ४,४,७ च) पाभे. ।
b) पाभे. पृ २४२४ *e* द्र. ।
c) पाभे. पृ ३१०५ *p* द्र. ।
d) RW. °वम् इति च LR. °वा इति च शोधः? ।
e) सपा. तैब्रा ३, ७, ६, १९ तैआग्रा १०, ७७ आपश्रौ ४, १२,१० शिवेन इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ २२८३ *e* द्र. ।
g) सपा. आपश्रौ ६,२९,१ स्योने इति पाभे. ।
h) पाभे. पृ १२७६ *i* द्र. । i) पाभे. पृ २४९७ *e* द्र. ।
j) पाभे. पृ १६४९ *g* द्र. ।
k) सपा. ऋ १,१६२,२१ मा २३, १६; २५, ४४ तै ४, ६, ९, ४ काठ ४६, ५ माश १३, २, ७, १२ तैब्रा ३,७,७,१४ आपश्रौ ७,१६,७ सुगेभिः इति पाभे. ।
l) सपा. तै ३, १,४, १ काठ ३०, ८ शौ २, ३४,५ देवयानैः इति पाभे. ।
m) पाभे. पृ ३१०४ *k* द्र. ।

११; क २७, १; पै १४, २,७; -माः ऋ १, ५३,११; मा २५, ९; का ३५, ४, ८; शौ १९,८, ६; २०, २१, ११†; पै १५, २२, ९; २०, २१, ४; -माभिः शौ १८, २,९; -माम् ऋ १०, ८५, ३७; शौ १४, २, ३८†; पै १८, १०, ९; -माय ऋ ८, ९६, १०.

शिव्-तर,रा- -रा पै १५,२३,१०; -राय मा १६, ४१; का १७, ६, ५; तै ४, ५, ८, १; मै २, ९,७; काठ १७,१५; क २७,५.

शिव-ताति- -तिः पै ५,३६,१-९.

शिव-नामन्- -मानि खि ७,२,४.

शिव्-मुदित[a]- -तम् खिसा ३३, १५[b].

शिव्-रूप[a]- -पम् खिसा ३३, १५.

शिव्-संकल्प[a]- -ल्पम् खि ४, ११, १-१३; मा ३४, १-६; का ३३, १, १.

शिवा(व-अ)पर्[c]- -रम् शौ १२, २, ४३; पै १७, ३४, ४.

†शिवा(व्-अ)भिमर्शन[d]- -नः ऋ १०, ६०, १२; शौ ४, १३,६; पै ५, १८, ७.

शिवा(व्-आ)लय[a]- -यम् खिसा ३३, १५.

शिशय्-, शिशान- √शो द्र.

शिशिर[e]- -रः कौ ३, ४, २; जै २, ३,३; शौ ६, ५५, २[f]; १२, १, ३६; पै १७,४,६; १९, ९, ३[f]; -¶रम् मै १, ८, २; ४, ९, १८§; काठ ६, २; ८, १; ६; ३४,९; क ४,१; ६, ६; ७, २; -राय मा २४, ११; २०; का २६, ३, १; ४, ५; मै ३, १३, २०; काठ ८,६¶; ५०,४; क ७, २¶; -¶रे मै २, ५, २; ३, ९, ३; काठ ६, २[g]; ८, १[f]; २५, ४; ३४,९[f]; ¶क ४,१[g]; ६, ६[f]; ३९, १; -रेण काठ ३४, ९¶.

शैशिर्[h]- -राः तै ५, ६, २३, १; काठ ५०, ३; -राय तै ७, ५, १४, १¶; मै ३, १५,१०; काठ ४५, १०; -रेण मा २१, २८; का २३, ३, ६; मै ३,११,१२; काठ ३८, ११; -रौ मा १५, ५७[f]; का १६, ७, १[f]; तै ४, ४, ११, १; २; मै २, ८,१२[f]; काठ १७, १०[f]; ३५, ९; क २६, ९[f]; ४८, १०; शौ १५, ४, १७; १८; पै १७,२९,११.

शिशु[i]- -शवः ऋ ७, ५६,१६; तै ४, ३, १३, ७†; मै ४, १०, ५†; काठ २१, १३†; शौ १२, ३, ४०; पै १७, ३९, १०; -†शवे ऋ ४, १८, ८; १०, १३, ५; शौ ७, ५९, ३; पै २०, ३०, ३; -शुः ऋ १, १४५, ३; २, ३५, १३; ५, ४४, ३; ६,२,८; ७, ९५, ३; ९, ३८, ५; ७४, १; ९३, २; १०२, १; ११०, १०; १०, १, २; ६१, २०; खि ७, ७,२[j]; मा १०,७; ११, ४३†; २२, १९[k]; का ११, ४, ३; १२, ४, ६†; २४, ६, १; तै १, ८, १२, १; ४, १,४, २†; मै २, ६, ८;७?, ४†; ४, ९, १०; काठ ४, १३[l]; १५,६; १६, ४; ३५,३†; क ३, ११[l]; ४८, ४†; †कौ १, ५७०; २, ३६३; ६२७; ७६९; †जै १, ५८, ५; ३, ३०, ६; ५२, ९; पै ७, ६,७[m]; -शुम् ऋ १,९६, ५; १४०, ३; १८६, ५; ७; ३, १, ४; ४, १५, ६; ५, ९ [३; ६, १६, ४०]; ४३, १४; ६, ७, ४; ४९, २; ७, २, ५; ८, ९९, ६; ९, १, ९; ३३, ५;

a) विप. (मनस्-)। बस. । b) °वमुदित- इति स्वरः ? ।

c) त्रिप. (शिवेतर-[तद्-])। पंस. समासान्तः स्वरश्च ।

d) विप. (हस्त-)। बस. उप. भाप. ।

e) व्यप. (ऋतु-) । (√वर्ष् 'वर्षणे [>शैत्ये]' > भावे *वर्षिस्->) *शिश्- +मत्वर्थे इरन् प्र. उसं. [पावा ५, २, १०९ (वैतु. या [१, १०] WAG [१, २१९; २५९] < √शृ 'हिंसायाम्', या [पक्षे] < √शम् 'शमने?', पाउ [१,५३] <√शश् 'गतौ', PW. Brug [२,१,७६] WAG [१,८५]<√श्यै 'शैत्ये' इतीव?])] ।

f) शांगृ४,१८ उत वा इति पाभे. । शिष्टं ८७७ g द्र. ।

g) पाभे. पृ २७८० n द्र. ।

h) विप. (ऋतु-, मास- प्रमृ.) । तस्येदमीयः अण् प्र. ।

i) नाप. (वत्स-)। (√सू 'प्रसवे'>भावे) *सुविस्- > सुविस्व-> *सिसु>यनि. (वैतु. या [१०, ३९] प्रमृ. SEY [८४] <√शंस् वा √शी 'दाने' वेति; पाउ [१, २०] < √शो 'तनूकरणे' इति; PW. GW. Brug [२,१,७६] प्रमृ. <√शू [<√श्वि] 'वृद्धौ' इति) ।

j) सपा. खिसा ३०, २ शशहा इति पाभे. ।

k) विप. (वेगवत्-[अश्व-]) । <(√सृ>√*सृप्> √*शिश् 'गतौ' [तु. सस्थ. ग्रयु-]) ।

l) तु. सपा. आपश्रौ १३, २२, १ सुवः इति पाभे. ।

m) सपा. शौ ३,१२,३ वत्सः इति पाभे. ।

८५, ⌊११; ८६, ३१⌋; ८६, ३६; ९६,⌊१७; १०९, १२⌋; १०४,⌊१; १०५, १⌋; १०, ४, ३; ५,३; ७५, ४; १२३,१; मा ७, १६†; १२, २; १३, ४२; १७, ७०†; २३, ६७†; का ७, ७, १†; १३, १, २; १४, ४, ५; १८, ६, ६†; ३२, ५, १३†; †तै १, ४, ८, १; ३, ५, ११, ४; ४, १, १०, ४; २, १०, १$; ६, ५, २; ७, १२, ३; मै १, ३, १०†; ६, ५¶; २, ७, ८; १७; ३, २, १²†; ४, १०, ३; †काठ ४, ३; १५, १२; १६, ८; १७$; १८, ४; क ३, ३†; †कौ १, ५६८; ५६९; २, २२०; ४४८; ४९१; ५०७; ५२५; ६८४; ९८८; †जै १, ५८,३;४; ३,२०,२;५;३४, ६;३८,५; ४०,३; ४१,१; ५६, ११; ४, ४, ९; शौ २०, १०५, २†; –†शूः ऋ १०, ८५, १८; खि ३, २२, १०; मै ४, १२, २; शौ ७, ८६,१; १३, २, ११; १४, १, २३$; पै १८, ३, २; २१, ५; –†शोः ऋ १०,११५, १; कौ १, ६४; जै १, ७, २; –श्वः ऋ १, ११२, १५; –श्वा[a] ऋ १, ६५, ५; –श्वे ऋ २, ३४, ८.

शिशु-मत्– -मन्तः ऋ ८,१००,५.

शिशुमती– -ती मा २१, ३३; का २३, ४, ५; मै ३, ११, २; –तीः ऋ १, १४०, १०; २, ४३, २.

शिशुमार[b]– -रः[c] मा २४, ३०; का २६, ६, ५; मै ३, १४,११; काठ ४७, १[d]; –रान् मा २४, २१; का २६, ५, १; मै ३, १४,२.

शिशूल[e]– -लाः ऋ १०, ७८, ६.

शिशुक[f]– -कः शौ ६, १४, ३.

?शिशुमाकाम् पै १७, १५, ८.

शिश्न[g]– -श्नम् शौ ४, ३४, २; पै ६,२२,२; १६, ९६, १; –श्ना ऋ १, १०५, ⌊८; १०, ३३, (२) ३⌋; १०,२७,१९.

शिश्न-देव[h]– -वाः ऋ ७, २१,५; –वान् ऋ १०, ९९, ३.

शिश्नथ्[i]– -श्नथे ऋ ३; ३१, १३.

***शिश्नथ[j]–** > √शिश्नथ, अशिश्नत्[k] ऋ ७, २८,३; शिश्नथत् ऋ २, ⌊२०,५; ६, ४,३⌋; शिश्नथम् ऋ १०, ४९, ३.

?शिश्नथः[l] ऋ ८, २४, २५.

शिश्रियाण, णा– √श्रि द्र.

√शिष्, शिषेम पै १,४५,३.

---

[a]) तृ१ (तु. स्क. वें. सा. GW. GRV. प्रमृ ; वैतु. ⌊पक्षे⌋ सा. शिश्वन्– ⌊शयान-⌋ > यनि. प्र१ इति?)।

[b]) = शिंशुमार– । [c]) पाभे. पृ ३०९७ *l* द्र. ।

[d]) °शू° इति दीर्घः पाठः?

[e]) नाप. (*बालिश-) । *शिश्न्यु– (बालभाव-) +(*वृत्त– ⌊आचार-⌋ >) वार्– > बस. *शिश्न्यु-वार– (नभा. छिछोरा) > यनि. (वैतु. वें. सा. ⌊स्वार्थे⌋, PW. WAG ⌊१, १९२*b*⌋ GW. प्रमृ. कल्पार्थे शिशु– > तद्धिते यनि. इति?) ।

[f]) नाप. (शशक- ⌊तु.सा.⌋)। < √शश् 'प्लुतगतौ' (वैतु. PW. प्रमृ. शिश्वर्थे < शिशु– इति?)। सा. शुशुकः इति। पाभे. पृ २५६९ *m* द्र.।

[g]) नाप. (वप्रा.?)। मेढ्रार्थे < √*शिश् 'मेहने' (वैतु. या ⌊४, १९⌋ प्रमृ. < √श्नथ् 'ताडने', अभा. < √शश् वा √शि वेति)।

[h]) नाप. (अर्थः?) । बस. । पूप. = मेढ्र- इति, उप.= देव- ⌊उपास्य-⌋ इति चेति प्रायोवादः (तु. या ⌊४, १९⌋ प्रमृ.)? ।

[i]) भाप. (*स्तुति-) । (√*भृष् ⌊= √ऋच्⌋ 'स्तुतौ' > भावे *भृषिस्– >) √शिश् (तु. √शास > √शिष्) > यनि. (वैतु. अन्ये शिश्नथ– > -थे ⌊< √श्नथ् 'हिंसायाम्'⌋ इति कृत्वाऽत्र वृत्रवधप्रकरणमनुपश्यन्तः?)। सस्थ. ?युस्मिन् > युद् अस्मिन् इति, ?इन्द्राय > इन्द्रस्य इति, ?अनुत्ताः > अनु-वृत्ताः इत्यध्यक्षराः शोधाः । 'यदि (यदैव) मही धिषणा (वाणी) रोदस्योः सद्योवृधं विभ्वम् (इन्द्रं) शिश्नथे धात् (स्तुतिविषयतां नयेत्), *यत् (यदा ⌊च⌋) अस्मिन् (इन्द्रे) समीचीः अनवद्याः गिरः (स्तुतिमत्यः स्युः ⌊तदैव⌋) विश्वाः तविषीः (सेनाः) इन्द्रस्य अनुवृत्ताः (अनुवर्तिन्यः ⌊भवेयुः⌋)' इति वा. ।

[j]) नाप. (शत्रु-)। [√*भृष् (= √रिश् 'हिंसायाम्') > भावे *भृषिस्– > *शिश्–>] √*शिश् > यनि. ।

[k]) *अशिश्नथत् > छन्दस्तो वर्ण-लोपे यनि. (वैतु. अन्ये < √ श्नथ् > शिश्नथ् इति ?) ।

[l]) *शिश्नथ्– (शत्रु-) > -श्नथः ⌊द्वि३⌋ इति शोधः (तु. Lud ⌊ZDMG ४०, ७१६⌋; वैतु. अन्ये पपा. अनु क्रिप. इतीव ⌊तु. Foy KZ ३६, १३८⌋ ORN. क्रिप. इति २७तमे मन्त्रे पठितेन यद्वृत्तेनाऽन्वय इति च कृत्वा

शिप्यन्तु पै ८, १५, ७.
¶अशिंपत् मै ४, ७, ६.
?अशिपत्[a] शौ १९, ४९, १०; पै १४,४,१०; शिपन्[b] पै १६, ३०, १०.
शिप्यते शौ १५, १२, ११.
२शिप्ट- -ष्टम् ऋ १, २८, ९; मै २, ३, ८[c]; ३, ११, ७[c]; काठ १७, १९[c]; -ष्टान् शौ २,३१, ३[d]; -ष्टाय तै ७, ३, २०, १; काठ ४३, १०.
शेपण- -णम् शौ ७, ११४, ५; पै ४, ९, ४.
शेपस्[e]- -पः ऋ १, ९३, ४; ५, १२, ६; ६, २७, ४; ५; ७,४, ७; १०, १३, ५; शौ १८, २, १०†; पै १९, ४२, २?[f]; -पसा ऋ ५,७०,४; ७;१,१२.
? शि प स्त स्तु म वि धा पै ९, ७, ११.
? शिपासि पै २०, १४, ३.
१शिष्ट, ष्टा- √शास् द्र.
२ शिष्ट- √शिष् द्र.
? शिष्यसि[g] पै ८, १६, ६; २०, ४७, ८.
√शी, > शायि, †शयते ऋ १,३२, [५ (१०, ८९, १४)]; ८, १००, ९; मै ४,१२,३; पै १३, ६, ५; १९, २८, १३; १५; शयन्ते ऋ १०,८९, [(१,३२, ५) १४]; शयन्ति पै १३,१३, ४; शयध्वे ऋ १०, १०८, ४; शयामः पै १९, २८, १३;१५; अशयत् ऋ ९,७१,८; शौ ११, १०, १६[h]; अशयत् ऋ १,३२, ७;३,१,११; ७,१८,८; ¶मै ४, १,१०; २,१३; ¶काठ ११, ६; २५, २; ३१, ८; ३७, १४; ¶क ३८, ५; ४७, ८; पै १३, ६, ७.
शये[i] ऋ ३, ५५,४; १०, ४,४; १६२, ४; काठ ११, ८¶; शौ १०, ८,२६; १२, १,४६; २०, ९६, १४;१३१, १९[j,k]; शये ऋ १, ३२, ९; १६४, ३०; ४,३०,११[l]; खि ५,१५,१४[j,k]; ¶तै ६, २, ५, ५[४]; ४, २, ६; ९, ५; ¶काठ २३, ५[२]; २८, १[२]; २९, ८; शौ ९, १५, ८†; पै ७, ११, ५†; १२, ३, ३;४; १३, ६, ९†; १६, ६८, ९†; १०३, ३; १७, ५, ४; २०, ५२, ९; शयाते ऋ ७, १०४, १३; काठ २७, २¶; २८,१; क ४२, २¶; शौ ८, ४, १३†; पै १६, १०,३†; शेरते मा १३, ७; का १४, १, ७; तै ४, २, ८, ३; मै २, ७,१५; काठ ११, ६[m]; १६, १५; क २५, ६; पै १९, २२, ३; शेरे[n] शौ १०,३, १५; शेरे[m] काठ २७, ५[o]; क ४२,५¶[o]; पै ११,७,९;१६,६४, ४; शेषे ऋ ८, ६०, १५; मा १२, ३९; का १३, ३, १०; तै ४, २, ३, ३; मै २, ७,१०; काठ १६, १०; क २५, १; कौ १, ४६†; जै १, ५,२†; शौ ५, ३०, ४; पै ९, १३, ४; शेरन्[p] ऋ १,१७४,४; शेताम् शौ ११, १२, २५; शयाम् शौ ६,१३४, २; ११,११,१९;१२,२२; पै ५, ३३, ५; शयाथाम् पै १६, ८, १०; अशेरत काठ १३, २¶; शयीत ऋ १०, ९५,१४; मै ३, ६,९¶; शयीत ¶मै १,९,६;३, ६, ९; ¶काठ ९, १४; २३,५[६]; पै ८,१५,५; शयीरन् मै २, २, १¶[m]; ‡शयीय[q] शौ१८,१,१४?

शिश्नथः इति शोध इति?)। सस्थ. ?निचोदय>(*निर्-अचोदयः> *नि अ°> [लङ्ि मपु१]) न्यचोदयः इति शोधः। 'येन (अवसा) कुत्साय शिश्नथः न्यचोदयः तद् अव आभर' इति वा.।

[a]) ?अशिषः इति पपा. (तु.मूको.), रिपत् इति RW.। अश्लिषत् इति शोधः (तु. सा.)।

[b]) पाभे. पृ ३०५५ *g* द्र.। [c]) सपा. मा १९, ३५ का २१, ३,४ काठ ३८, २ रिप्तम् इति पाभे.।

[d]) सपा. पै २,१५,३ सृष्टान् इति पाभे.।

[e]) नाप. न. (अपत्य- [तु. निघ २,२ या ३,२])। असुन् प्र.।

[f]) भाप.। धा. शेपे वृत्तिः। उत्तरार्धीयः पाठः? अ-शेपस्- (बस. विप. [शिल- = क्लेद-]) > -पः. इत्यध्यक्षरः शोधः।

[g]) शोधः पृ २१८० *j* द्र.।

[h]) पाभे. पृ १५४१ *b* द्र.। [i]) प्रपु१ त-लोपः।

[j]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. शयः इति।

[k]) सपा. परस्परं पाभे.। [l]) पृ ५९९ *z* द्र.।

[m]) सपा. शेरते <> शयीरन् इति पाभे.।

[n]) प्रपु३ त-लोपः।

[o]) सपा. तै ६, ४,९,५ परिशेरे इति, मै ४,६,२ परि-शेरे इति पाभे.। [p]) वें. सा. शेरताम् इति।

[q]) युच्छयीय इति पाठः? यद् आशयीय इति शोधः। W. शुयीय इति शोधुकः। सपा. ऋ १०,१०, १२ विभे.।

शायय > या[a] शौ ४, १८,४; पै ५, २४,४.
†शयुथ[b]- -?था[c] ऋ १०, ६७,५; मै ४,१२,५; काठ ९, १९; शौ २०, ९१, ५; -थाय[d] ऋ ६, १८, ८; -थे[e] ऋ ६, १७,९.
शयुध्यै[f] ऋ २, १७,६.
शयन[g]- -नम् मा १८,६; का १९, ४, २; तै ४, ७, ३, २; मै २, ११, ३; काठ १८, ९; क २८, ९; पै ९, २५, ७; -नात् खि ३,१६,१[h]; -?नान्[i] पै ११, ७, ३; -ने शौ ३, २५,१; ५, २९, ८; ९; १८, १, १४; पै ५, २९, ६; ६, २२, २४; १३, ९, १०.
शया[j]- -यासु ऋ ३, ५५, ४.
शयान, ना- -नः शौ ८, ९, २; १२, १, ३४; पै १६, १८, २; १७, ४, ५; -नम् ऋ १, ३२, ८; २, १२, ११; ३, ३३, ६; ६; ५, ३२,२; ६; ८; ७,१०३, २; ८, ५१, २; १०, १०२,९; खि ३, ३, २; खिसा २९, ३०; मै ३, ८, ४¶; काठ १३, ३¶; शौ ५, २९, ८; ९; ११, १२, २६; २०, ३४, ११; पै ९,१२, ४;२५,१२; १०, ११,२; †१३, ६, ८;७, ११; २०, ८,४; ४२, २; -नस्य तै ३, १, १०, ३¶; -ना ऋ ४, ३३, ३; -नाम् मै १, ८, २¶; काठ ३१, १४[k]; शौ ७, १०४, १[k]; -नाय मा २२, ७; का २४, ३, २; तै ७, १,१९, २; मै ३, १२,३; काठ ४१, १०; -नायै[l] खि ५, १६, ४; शौ २०,१३३,४[m]; -नेभ्यः मा १६, २३; का १७, ३, २; तै ४, ५, ३, २; ७, ३,१९, १; २०, १; मै २, ९,४; काठ १७, १३; ४३, ९; १०; क २७, ३.
शयित- -ताय तै ७, १, १९, २; काठ ४१, १०.
शयित्वा खिसा ३३, २५.
शयिष्यत्- -ष्यते तै ७, १,१९,२; काठ ४१, १०.
शयु[n]- -यवे ऋ १, ११२, १६; ११६, २२; ११७, २०; ११८, ८; ६, ६२, ७; ७, ६८,८;१०, ३९, १३; खि १, १२,६; -युः ऋ १, ३१, २; ३, ५५, ६; -युम् ऋ ४, १८, १२; १०, ४०, ८; -योः ऋ १, ११९,६.
शयुत्र,त्रा[o]- -त्रा ऋ १, ११७, १२[p]; १०, ४०, २[q].
†शशयान[r]- -नः ऋ ५, ७८, ९; -नाः ऋ ७, १०३, १; शौ ४, १५, १३; पै ५, ७, १२.

---

a) वैतु. सा. क्षायय ⌊<√क्षै 'क्षये'⌋ इति, BW. शापय इति। b) भाप. (भ्रंशन-, नाशन-)। भावे अथः प्र. (पाउ ३,११२), धा. *भ्रंशने वृत्तिश्च द्र.। c) शयुथे (च. अर्थे सप्त.) इति शोधः (तु. GRV., ⌊शोध-मात्रे⌋ GW.; वैतु. ⌊पक्षे⌋ GRV. °थाय इति, यनि. वें. सा. तृ१ इति, PW. GW. प्रमृ. अधिकरणे प्र. इति कृत्वा नाप. ⌊गुहा-, निवास-⌋ इति च सप्त१ च)। d) भाप.[भ्रंशन-(तु. सस्थ. च्यौत्न- इत्यस्य पर्यायभूतं भाप. ⌊तु. वें. सा. GW.GRV.⌋; वैतु. PW. प्रमृ. नाप. इति? ⌊तु. c⌋)]। e) भाप.[शयन- (सस्थ. क्रिवि. सता विश्वायुः इत्यनेन योगे सति =शाश्वत-शयन- =मरण- ⌊तु. वें. सा. GRV.; वैतु. PW. W. नाप. इति⌋)]। शेषं c द्र.। f) तुमर्थे अध्यैः प्र.। g) भाप., नाप. (शय्या-)। भावाधिकरणयोः कृत्। h) °नात् इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ ३,२५,१)। i) √शॄ 'हिंसायाम्'>*शर्भण-(सर्प-) >-णान् इति शोधः। j) नाप. (शयन-स्थान-)। अधिकरणे क्षच् प्र. (पावा ३,३,५६)। k) सपा. तैब्रा ३, ७, ५,१३ आपश्रौ ३, १३,५ माश्रौ २,८,८; ३, १२, ३ माश्रौ १, ३,५,२६ हिश्रौ २,६,३० शयाना इति पाभे.। l) °ना° इति स्वरः?। m) °नायाम् इति RW.। n) विप., व्यप. (ऋषि-)। कर्तरि उः प्र.। o) *विप. (अन्तर्दीप्तिमत्- ⌊अश्विन्-⌋), *नाप. (सुन्दरी-, नारी-)। (√*श्वृ ⌊=√स्वृ⌋ 'उपतापे'> भावे *श्वर्य->) *शुय-+(√मा 'माने'> कर्तरि) *मात्र-> उस. *शय-मात्र- > यनि.। शेषं p द्र.। p) 'हे दिवो नपाता वृषणा (अश्विनौ)! कुह काव्यस्य सुष्टुतिं यान्ता (युवां) शयुत्रा (अन्तर्दीप्तिमन्तौ सन्तौ) निखातं हिरण्यस्य कलशमिव (सन्तं गुप्तं धनराशिं स्वभक्ताय दातुम्) उदूपथुः' इति वा. (वैतु. या ⌊३, १५⌋ स्क. वें. सा. GRV. शय- ⌊शया-⌋ + ⌊सप्त. अर्थे⌋ त्राः प्र. इति, सा. ORN. GRV. शयु- ⌊व्यप. =भक्त-⌋ + √त्रा इति च!)। q) 'हे अश्विनौ! *का ⌊वैतु. पपा. कुः इति?⌋ उ शयुत्रा- ⌊*नारी⌋ वां ⌊युवां⌋ सधस्थे ⌊*समागमाय⌋ आकृणुते' इति वा. (वैतु. अन्ये =शय्यायाम् इति?)। r) लिटः स्थाने शानच् प्र. उसं. (पा ३,२,१०६)।

√शीक् (सेचने) >*शीका[a]- > √शीकाय[b] > शीकायत्- -यते मा २२, २६; का २४, १२,१; तै ७, ५, ११, २; काठ ४५, २.

शीकायिष्यत्- -ष्यते तै ७, ५, ११, २; काठ ४५, २.

शीकित[c]- -ताय तै ७, ५,११, २; काठ ४५, २.

शीघ्र[d]- -घ्रम् मा २२, २६; का २४, १२, १; तै ७, ४, १४,१; काठ ४४, ३; -घ्राय[e] मै २, ९, ५; काठ १७, १४; क २७, ४.

शीघ्रिय[f]- -याय तै ४, ५,५, २[e].

शीघ्र्य[f]- -घ्र्याय[e] मा १६, ३१; का १७, ४, ५.

शीत-, शीति-, शीतिका-, शीन- √श्यै द्र.

शीपाल,ला[g]- -लम् ऋ १०, ६८,५; शौ २०,१६,५†; -ला[h] शौ ६, १२,३; पै १९,४,६.

१शीभ[i]- -भम् ऋ १, ३७, १४; ३, ३३, १२; १०, ४४, २; तै ५. ६, १, २; ७, ४, १४,१; मै २, १३, १; काठ ३९, २; ४४, ३; शौ ३,१३,२; ५, २०, ७; १२; १३, २, ३; ५; २०, ९४, २†; पै ३, ४, २; ९, २४, ८; १२; १८, २०, ७; ९.

शीभ्य[j]- -भ्याय[k] मा १६, ३१; का १७, ४,५; तै ४,५,५,२.

२शीभ[l]- -भाय मै २, ९, ५[k]; काठ १७, १४; क २७, ४.

√शीय्[m], अशीयत तै १, ५, १, १.

†शीर[n]- -रम् ऋ ३,९, [८°;८,४३, ३१; १०२,११; १०, २१, १]; कौ १, ४२०; जै १,४१,२.

शीर-शोचिस्[p]- -चिषम् ऋ ८, ७१, १०; १४; कौ १, ४९; २, ९०४; जै १, ५,५; ४,१४, ६; ८; शौ २०, १०३, १.

?शीरीणाम्[q] मै ३, ९, ६¶.

शीर्ण-, शीर्ति- √शॄ, शृ द्र.

शीर्ष[r]- -र्षम् क ३१, १०¶[s]; शौ ४, ३४, १[t]; पै १, ४५, २; -र्षे ऋ ४, ५८, ३; मा १७, ९१†; का १९, १, ५†; मै १, ६, २†; काठ ३०, १; ४०, ७†; क ४६, ४; शौ ७, ५८, ६; १४, १, ५५; पै १, ४८, २; ८, १३, ३†; १८, ६, ३;

---

a) भाप. (मन्द-वर्षण-, शीकर-)। अङ् प्र.।

b) करोतीत्यर्थे क्यङ् प्र. (पावा ३,१,१७)।

c) विप.। इतच् प्र. (पा ५, २, ३६)।

d) विप. (क्षिप्र- [रुद्र-]), क्रिवि. च। (√अश् 'व्याप्तौ' >भावे) *अश्मीक-> *अश्मीक-र् > यनि. (वैतु. पाउभो २, ३,३० < शी<√श्यै इति, अभा. <√शिङ्घ् इति च?)।

e) सपा. शीघ्राय <> शीघ्रियाय< >शीघ्र्याय इति च पाभे.।

f) स्वार्थे घन् च यत् प्र. च यथायथं द्र. (तु. अग्रिय-, अग्र्य- प्रभृ.)।

g) नाप. (शैवाल-)।

h) विप. (शीपाल-छन्ना- [परुष्णी- *=वेशन्ती-, सरसी-])। < *शीपाल-वरा- (तु. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. नाप. इति?)।

i) विप. (शीघ्र- [रुद्र-]), क्रिवि. च। (√अश् 'व्याप्तौ' >भावे) *अश्मीक-+ (√भृ> भावे) भर-> बस. *अश्मीक-भर-> यनि. (तु. शीघ्र-; वैतु. सा [ऋ ३, ३३,२२] <√ शीभ् इति?)।

j) स्वार्थे यत् प्र.।

k) सपा. °भ्याय<>°भाय इति पाभे.।

l) =१शीभ-। तेनैव सन्यार्थं द्र.।

m) पाप्र. (७,३,७८) <√शद् इति।

n) विप. (उपतप्त- [अग्नि-])। (*√श्व्र [=√स्व्र] 'उपतापे'>) *श्वरीर्-> *शरीर्-> यनि. (तु. [अंशतः] GW.<√शॄ 'पाके' इति; वैतु. या [४, १४] प्रभृ. अनुशयनकृदर्थे [तु. वें. सा.] < √शी इति, अशनकृदर्थे < √अश् 'व्याप्तौ' इति च, PW. GRV. प्रभृ. छेदकार्थे <√ शो इति?)।

o) वैतु. वें. शासितृ- इति वचनात् (√शास्)> *शासीर्-> यनि. इतीव?।

p) विप. [दीप्र-तेजस्-(अग्नि- [तु. पावक-शोचिस्-])]।

q) शरीर-> शरीर्य- (विप. [अस्थन्-]) > ष३ शरीर्याणाम् इति शोधः। सस्थ. ?अस्नाम् >अस्थ्नाम् इति, ?शरीराणि >शरीर्याणि इति चापि शोधौ द्र. (तु. सप्र. काठ २६, ७ क ४१, ५; वैतु. MW. शिरि, री- [सिरा-] > ष३ यनि. इति?)।

r) नाप. (उत्तमाङ्ग-)। √शॄ '*उच्चभावे' + सक् प्र. उसं. [पाउ ३, ६२ (तु. शिरस्-; वैतु. पा [६,१,६२] < शिरस्- इतीव?)]।

s) सपा. काठ २०, ८ शीर्षन् इति पाभे.।

t) पाभे. पृ ३१०३ g द्र.।

-र्षैः[a] काठ२०,५¶; क३१,७¶.

शीर्ष-कपाल[b]- -लम् तै ६, ५, ९, ११¶; -लानि पै १९, ४८, १५; -ले शौ १५, १८, ४.

शीर्षक्ति[c]- -ऽक्ति[d] पै १७, १३, ७; -क्तिः शौ १२, ७,१२; पै १६, १४३,३; -क्तिम् शौ ९,१३,१[e]; १२, २, १९[f]; २०[f]; पै १७, ३१,९; १०; -क्त्यम्[e] पै १६, ७४,१; -क्त्याः शौ १,१२,३; पै १, १७, ३; ७, १५, ७; -ऽक्त्याद्[g] पै १, ४५,४.

शीर्षक्ति-मत्- -मान् तै २,६, ९, २¶.

शीर्ष-तस्(:) ऋ १०, ८८, १६; ¶तै २, १, ४, ५; ५,६,३,२[2]; ६, २, ९, ४; ३, ४, ३; ७, ३; ५, ९, ३; शौ ६, १३१, १; १०, २, २६[h]; पै १९, ३४,८.

शीर्ष-दघ्न[i]- -घ्ने मै १,२,१०.

शीर्ष-भिद्य[j]- -द्याय शौ १०,५,५०; पै १६,१३२,११.

शीर्ष-रोग- -गम् पै १, ९०,४; ९, १३,९[k]; १६,७४,५[l]; १९,२८, १४.

शीर्ष-शोक[m]- -कम् शौ १९,३९, १०.

शीर्ष-हत्या- -त्याम्[n] पै १,३१,४.

¶शीर्ष-हार्य[o]- -र्यम् तै ६,१, ९, ४; काठ २४,६; क ३७,७.

शीर्षा(र्ष-आ)मय[b]- -यम् शौ ५, ४, १०[n]; ९, १३,१; पै १६, ७४,१.

शीर्षा-हार्य[p]- -र्यम् मै ३,७, ८[2].

शीर्षन्[q]- -र्षणि ऋ २, १६, २; १७, २; क ३०, ४¶[r]; शौ ३, ७, १; ६,१३८, ३; १०, २, ६; पै १, १५, १[s]; ६८, ४; ३, २,१; १६, ५९, ७; १४७, १; -र्षन् ऋ ८, ७,[(५,५४,११) २५]; १६, ३; मा १९, ९२; का २१, ६, १३; ¶तै ५, १, ७, १[2]; ६, २,१,४;५; ११, १; ५, ९, ३; ¶मै १,६,९; ३, १, ६; ७[2];३, ५; ६, ८; ८, ८[5]; ९, ३; ११, ९$; ४, ८, १०[2]; ¶काठ १९, ६[r]; २०, ८[t];३०,५; ३८, ३$; -र्षसु ऋ ५ ५४,[११ (८, ७, २५)]; ५७, ६; मै ४,११,४†; -र्षा ऋ १, ३३, ५; १३३, २; ६, ६२, १०; ८,७४,१३; १०, ८, ९; -र्षाणि ऋ ७, १८, १९; १०, ८७, १६; तै १, ६, ३, १; ¶२, ४, ९, २; ५; १, १[2]; ¶५,१,८,३; २,८,५; ¶मै १, १०, १२; २, ४, १[2]; ४, २,५; ¶काठ ११, १०; १२, १०[2]; १९, ८; ३६, ७; क ३०, ६¶; कौ २, १००६; जै ४, १७, ११†; शौ १,७,७; ८,३,१५†; १०, ४, १९; पै १, १११, ३; ४,४, ७; ४०,३; १६, ७, ६†; १६, ९; १७, १४, ६; -र्ष्णः

---

[a]) इतरैः शीर्षैः>सपा. तै. ५,२,९,६ पशुशीर्षैः इति पाभे.। [b]) षस.।

[c]) नाप. (शिरो-वेदना-)। पपा. नावग्रहः। षस. उप. =*अक्ति- (< √*अख् 'पीडायाम्' [तु. √अंह्> अंहति-, अंहस्- प्रभृ.; वैतु. सा. < शिरस्- + √अञ्च् इति, PW. प्रभृ. च < शीर्ष- +सुक्ति- इति ?])। °र्ष-अ° > °र्ष° इत्यत्र शकन्ध्वादित्वं द्र. (पावा ६,१,९४)।

[d]) °क्तिः इति शोधः।

[e]) सपा.°क्तिम्<>°क्त्यम् [पूर्वसवर्णत्वाऽभावः उसं.] इति पाभे.।

[f]) सपा. मागृ २, १, १० शिरोमिम् इति, कागृ ४५; ७ शीर्ष्णा च इति पाभे.।

[g]) -क्त्याः(पं१), आत् (अव्य.) इति द्वि-पदः शोधः।

[h]) सपा. पै १६, ५९, ९ शीर्ष्णः इति पाभे.।

[i]) नाप. (शीर्षमात्रक- [प्रमाण-])। उस. उप. कर्तरि <√दघ् (तु. या १,९ "*व्याप्तौ' [तु. पंजा. √तघना]; वैतु. पाप्र [५, २,३७] दघ्नच् प्र. इति?)।

[j]) उस. उप. भावे क्यप् प्र.।

[k]) सपा. शौ ५,३०,९ अङ्गभेदः इति पाभे.।

[l]) सपा. शौ ९,१३,५ अङ्गभेदम् इति पाभे.।

[m]) नाप. (शीर्षार्तिकारक- [ज्वर-भेद-])। उस. उप. <√शुच् 'दीप्तौ = तापे' (तु. PW. RW. प्रभृ.; वैतु. शंपा. शीर्ष-लोकम् इति, सा. शीर्ष्यम्, लोकम् इति च)। सपा. पै ७, १०,१० शीर्षालाकम् इति पाभे.।

[n]) सपा. शीर्षहत्याम् <> शीर्षामयम् इति पाभे.।

[o]) विप. [शिरोवाह्य- (सोम- [तु. सस्थ. प्रतियोगि अनोवाह्य-])] उस. उप. कर्मणि ण्यत् प्र.।

[p]) विप. (शिरोवाह्य- [सोम-])। बस. पूप. दीर्घः (पा ६,३,१३७), इह उप. वहनार्थे भाप. चेत्येवं शीर्ष-हार्य- इत्यतः पर्यायात् सतः व्यु. विशेषः द्र.।

[q]) =शीर्ष-। सनुक् प्र. उसं. (पाउ ३,६२) इतीह विशेषः। [r]) सपा. °र्षणि<>°र्षन् इति पाभे.।

[s]) पाभे. २९८९ *a* द्र.। [t]) पाभे. पृ ३१११ *s* द्र.

ऋ १, १६४, ७; १०, ९०,१४; मा ३१,१३†; का ३५,१,१३†; ¶तै ६, २, ११, १; ७,५,८,२; ¶मै २,५,७[२]; ४, १, ९; ¶काठ २५,८; ३१,६; ७; ¶क ४०,१; ४७, ६; ७; शौ १, १४, ३; ६, १३७,२; ३; ९,१३,२१; २२[२]; १४,५१†; १९,६,८†; पै १,१५, ३;६७,४; २, ५२, ३; ३, १७, ५;९,३,९; १६, ५९, ९[a]; ६६, ७†;७५,११;१२; १९,२०,१५; ३५,७; ४०,१; -र्ष्णःऽ-र्ष्णः ऋ ७,६६,१५; -र्ष्णम् पै ११, २, ५?; -र्ष्णा ऋ १, ११६, १२; १०,२७,१३; खि ५, २२, ८; मा २५, २[२]; का २७, २, २[२]; ¶तै २,६,९,२; ५, ५, ८, २; ७, १३, १[२]$; ६,१, ९, ४; मै १,६,९¶; २, ४, १¶; ८,११; ३,७, ८[२]¶; १५, २[२]; ¶काठ १२,१०; २२,५; २४,६; ३५, १४; ५३, ३; क ३७, ७¶; ४८,१३; जै ४, १०, ४; शौ ६,४९, २; ११, ४, १[२]; २०, १३६,१०; पै ५,१२,२; ८, ८, ४; १६,५५, १; ५६, १; ५७, १; १९, ३१, १५; -र्ष्णाऽ-र्ष्णा ऋ १, १३२, २; -र्ष्णाम् तै ५, १, ८, ३¶; काठ १९, ८; क ३०, ६¶; -र्ष्णे मा ३७, ३-५; ६[३]; ७[३]; ८[६]; ९[६]; १०[३]; का ३७, १, ३-५; ६[३]; ७[३]; ८[६]; ९[६]; १०[३]; तै ७, ३, १६,१; मै ४,९, १[४]; काठ ४३, ६; -र्ष्णेऽ-र्ष्णे ऋ ७, १८, २४.

शीर्षण्य,ण्या- -¶ण्यः काठ ८,१; क ६,६; -ण्यम् ऋ १०, १६३, १; मै ४, १, १३¶; शौ २, ३१, ४[b]; ३३, १†; ९, १३, १-५; १४, २, ६८; २०, ९६, १७†; पै २, १५, ४[c]; ४,७, ११†; १६, ७४, १-५; १८,१३, ८; -ण्या ऋ १, १६२, ८; मा २५, ३१; का २७, १२, ८; तै ४, ६, ८, ३†; मै ३, १६, १†; काठ ४६,४†; -ण्याः ¶तै ५, १, ७, १; ८, १; २, ६, ३; ३, २, ५; ७, २, १०, ४; ३, १०, ३; काठ ८, १; १९, ६; २०,८; ३०,५; ¶क ६, ६; ३०, ४; ३१, १०.

शीर्षण्-वत्[d]- -वते तै ७, ५, १२, १; काठ ४५, ३; -¶वन्तम् काठ २१, ४; क ३१, १९; -वान् तै ५, ४,११,१[२]; ७, ५, २५,१¶; काठ ३८, १२[e].

शीर्षण्वती- -ती[f] शौ १०, १, २; -तीम् खि ४,५,२; पै १६, ३५,२[f].

?शीर्षभूः पै ४,१५,६.

शीर्षा(र्ष-आ)लाक[g]- -कम् पै ७,१०, १०.

शीर्ष्ट[h]- -र्ष्टेषु[i] खि ३, ५, ४; जै ४, १८, ८.

शील[j]- -लम् पै २०, १९, ६[k]; -लाय मा ३०, १४; का ३४, ३,१.

शीष्ट[l]- -ष्टेषु ऋ ८, ५३, ४[l].

शुक[m]- -कः मा २४, ३३; का २६,

---

a) पाभे. ३११२ *h* द्र.।

b) सपा. मंत्रा २,७,२ विभे.।

c) °र्ष्यम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ २,३१,४)।

d) तु. पृ ११ *i*।

e) =सपा. आपश्रौ १६,६,३। माश्रौ ६, १, २, २४ शीर्षण्यान् इति पाभे.।

f) सपा. शीर्षण्वती (अअ १०,१च) <> शीर्षण्वतीम् इति पाभे.।

g) भाप. (शीर्ष-ताप- [तु. सपा. शौ १९,३९,१० शीर्ष-शोक- इति पाभे.]) । पस. उप. (भृष्ट- >) *भृष्टाक- > *आलाक- इति।

h) =शीष्ट-। (√शास् 'स्वाम्ये' > भावे) *शीर्ष्- > यनि. इति । विशेषः *l* द्र.। शीर्ष्ट- > शीष्ट- इत्यपि सुवचं स्यात्।

i) सपा. शीर्ष्टेषु <> शीष्टेषु इति पाभे.।

j) भाप. (शिष्टता-)। √शास् > शिष् 'अनुशासने *=साधुभावे' + भावे त्यप् प्र. > *शिष्ट्य- > (*शिट्ठ्य- > *शिड्ड्य- > *शिल्लय- >) यनि. (तु. अभा. < √शील् 'समाधौ =युक्तभावे'; वैतु. पाउ [४, २८], अभा. [पक्षे] < √शी 'स्वप्ने' इति?)।

k) पादशोधार्थं पृ २०१४ *f* द्र.।

l) नाप. (*देव-)। (√शास् 'शासने =स्वाम्ये' > भावे *शासिस- >) *शीष्- + [मतुवर्थे] त्यपि प्र. यनि.। '(सर्वेषु) शीष्टेषु देवेषु सत्सु (निर्धारणे सप्त. [तु. पा २, ३,४१]) चित् अपि मदिरासः अंशवः ते (तुभ्यम् [एवाऽर्पिताः])' इति वा. (वैतु. GW. GRV. प्रभृ. जनपदार्थे व्यप. इति?)।

m) नाप. (कीर-)। व्यु.?। < √शुच् 'दीप्तौ' इति पाउ ३,४२ MW., √शु वा √शुभ् वेति अभा.। *वृष्य- > *श्यु- (*=जलीय- > हरित-) + पक्ष- > वस. *श्यु-पक्ष- > यनि. इति मतम्।

७,३; तै ५, ५, १२, १; मै ३, १४,१४; काठ ४७, २; -कान्[a] तै ५,७,२३,१; काठ ५३,१३; -?के:[b] पै ८,१६,६; २०, ४७, ८; -केषु ऋ १, ५०, १२; शौ १,२२,४; पै १, २८, ४.

शुक्र-बभ्रु[c]- -भ्रुः मा २४, २; का २६, १, ३; तै ५, ६, ११, १; मै ३,१३, ३; काठ ४९, १.

शुक्र-रूप[d]- -पाः मा २४, ७; का २६,२,२; मै ३,१३,८.

शुक्र-हरि[e]- -रिः, -रिम् मै २, ५, ११¶.

शुक्ल- √शुच् (दीप्तौ) द्र.

शुक्ति-वल्श[f]- -ल्शम् पै १६,७४,२.

शुक्ल- ,शुक्ल-प्रभृ. √शुच् (दीप्तौ) द्र.

? शुङ्गे[g] खि ५,१५,८.

√शुच्(दीप्तौ),> शुचि,शोचि,शुशुच, शोशुच्, शोचन्ति ऋ ५, १७, ३; शोचात् तै ४, २, १०, ४[h]; †शोचस्व[i] ऋ १, ३६, ९; खि २,१३,५; मा ११,३७; का १२, ३, १०; तै ४, १, ३,३; मै २, ७, ३; ४,९,३; काठ १६, ३; शोच >चा ऋ ७, २, १; ८, ६०, ६; †शोच,> चा ऋ ३, १३,६; ६,१६,११; १०,६९,३; मा ३,३; का ३, १, ३; मै ४, ११, २; काठ २, १५; कौ २, ११; जै ३, २, २; अशोचत् ऋ ३,२९,१४.

शुशोच ऋ १, १३३, ६; १०, १३८, २; शुशोच ऋ ७, ४,३; ८, ४[j]; अशुचत् ऋ ७, ९, ४. अशोचि ऋ ७, ६७,२; अशोचि जै १, ७, ८‡[k].

शोचय, >या ऋ ६, २२, ८; शौ २०, ३६, ८†; शोचयाः पै १९, २६, १२.

शोशुचन् ऋ ६, ६६, २; मै ४, १४, ११†; शुशुचीत ऋ २,२, १०; १०, ४३,९; शौ २०,१७, ९†.

¶शुक्त[l]- -क्तम् मै ४, ५, ८; काठ २७, ३; क ४२, ३.

शुक्र , क्रा[m]- -०क्र ऋ ७, १, ८; -०क्र ऋ १, १२७, [२; ८ (२७, ३) ६०, ३ (१७)]; ४, ११, २; ५, २१, ४; २३, [४; ६, ४८, ७]; मा ४,१७; का ४, ६, १; तै १, २, ४, १; ३, ३, ३, १; २; ४, १; ६, १, ७, १; मै १, २, ४; ५; ३, ३६; ६, १;२;६;७; काठ २, ५; ७, १४; २४, ५; ३९,१५; क १, १७; ६, ४; ३७, ६; कौ २, ११६४†; जै ४, २८, ८†; पै २०, ४, ६; २९, २[n,o]?; -क्रः ऋ १, ४३, ५; ६९, १; ९५, १; २, ४१, [२; ४, ४७, १; ८, १०१, ९]; ४, १, ७, ६, २, ६; ४,३; १६, ३४; ७, ६४, [५; ६५, ५]; ८, २, ५; २५, १९; ९, ९७, ३२; १०९, ३; ५; ६; १०, १८७, ५[p]; मा ४,२४; ७,१३[q]; ८,४९; ५७[r]; ११, ५४; १३, ५६; १४, ६; १७, ८०[s]; १८, १९; ५०; †२७, २९; ३०; †३३, ५; ९;

---

a) पाभे. पृ १३१९ *d* द्र. ।

b) °कैः इति शोधः। सस्थ. ?सुकज्ञालि > शुकश्याली- > °लि इति शोधः । शेषं पृ २१८० *j* द्र. । सस्थ. कुकीतक- = पंजा. घुघी [पक्षि-विशेष-] इति द्र. ।

c) विप. (शुकवत्-बभ्रुवर्ण- [पशु-]) । कस. पूप. स्वरः (पा ६,२,३ [तु. भा.]) ।

d) विप. । बस. ।

e) विप. °*लोहित-वर्ण- [उक्षन्-] । (√शुच् 'दीप्तौ' > भावे) १शोक- + √भृ > उस. *शोक-भरि- > यनि. (तु. सस्थ. शुण्ठ-; वैतु. MW. < शुक- + हरि- [हरित-] इति ?) ।

f) नाप. (रोग-भेद-) । सपा. पै १, ९०, ४ स्क्ति-बला- इति पर्यायभूतः पाभे. ।

g) सपा. शौ २०,१३०,१३ शृङ्गे इति पाभे. ।

h) लेटि प्रपु१ (तु. सा.; वैतु. K. शोच- [= १शोक-] > -चात् इति ?)। मा [१३,४५] प्रभृ. शोकात् > सपा. तै. तपसः इति पाभे.; मा. प्रभृ. *शोचात् इति चापरं पदं भ्रष्टं सत् पुनः सुपठं द्र. ।

i) पाभे. पृ २६७० *i* द्र. ।

j) पाभे. पृ ३१०४ *l* द्र. ।

k) पाभे. पृ७२३ *s* द्र. ।

l) नाप. न. (चुक्र-) । क्तः प्र. (वैतु. अभा. < √शु 'पूतीभावे' इति) ।

m) भाप. (अर्चिस्-), विप. (दीप्तिमत्- [अर्क- प्रभृ.]), नाप. (सोम-, ज्येष्ठमास- [तु. मा ७, ३० प्रभृ.], ग्रह-विशेष- [तु. मा ७, १३ प्रभृ.])। भावादौ रक् प्र. (पाउ २,२८ [तु. या ८,११] प्रभृ.) ।

n) शोधः पृ ३१०१ *p* द्र. ।

o) पाभे. पृ २३७८ *j* द्र. ।

p) पाभे. पृ १३२४ *g* इदमपि संनिवेश्यम् ।

q) =सपा. माश ४, २,१,१९ तैब्रा १, १,१,२ आपश्रौ १२, २२, ८ । मै १, ३, १२ शुक्रौ इति पाभे. ।

r) एकतरत्र पाभे. पृ २४९१ *f* द्र. ।

s) सपा. तै १,८,१३,२; ४,६,५,५ मै २, ६, ६;११, १ काठ १८,६ सत्यः इति पाभे. ।

८५; का ४, ८, २; ७, ६, २[a]; ८, २२, ३; ९, ७, ५; ६[b]; १२, ५, ५; १४, ७, ६; १५, १,५; १८, ७, १[c]; १९, ७, १; २०, २, १३; †२९, ३, ७; ८; ३२, १, ५; ९†; तै १, २, ६, १; ४, १४, १[d]; ३, ३, ३, २; ४, १, ५, २; ३, २, २; १३, १†; ४,११, १; ७,७,१; ५,७, ५, २; ६, १, ९, ३[२]; ४, १०, २¶; ४[e]; ¶५,४,१; २; ५,३; ¶७, २, ७, २;८, १[२]; ३[३]; ४[२]; ७[२]; मै १, २, ३; ५; ६, ८¶; ९, १[२]; २, ७, ५; ११; ८,१२; ११, ५; ३, ७, ४; ¶४, ५,७; ६, ३[३]; ५; ८; ८,८[२]; ९[३]; १०; १०, १†; १४, १४$; काठ २, ६; १४; ४, ४[२e]; ९, ८[२]; १६, ५;१९; १७,१०; १८,११;२२, १४[e];२४,५;२७,८[२]; २८,२¶; १०¶; ३०, २[३]¶; ३¶; ५; ६; ३५, ९; ४०, १३; क १, १९; ३,३[२e]; ८, ११[२]; २५,९; २६, ९;२८, ११; ३७, ६; ४४,२¶; ४५, १¶; ¶४६, ५[३]; ६; ४८, १०; कौ १,४†;८३; †२,५९२; ५९३; ७१८; ७४६; ९७८; ११७५; ३, २, ६; †जै १,१, ४; ९, ३; १२, १०$; ३, २२,१; ४८,८; ९; ५९,१०; ४, १६, ३;६; २३,९; शौ २, ११, ५; ४, २४, ४; ६, ३४, ५†[f];

५३, १; १३, २, ८; ३४; ४२; १७, १, २०; १८, ४, ५९†; २०, १०७, १३‡; पै १, ५७, ५; ४, ३, ७; ३९, ४; ८, १४, १†; १६, १२४, १; १५०,१०; १५२,६; ९; १८, २१,२; २४; १; २५, २; ३२, ४; १९, ८, १; ४४, २१; –क्रम् ऋ १,९५, ७; १४०, ११; १६०, ३; २, २, ७; ३, ६, ३; ३२, २; ३४, ५; ४, ३, [१०; ६, ६६, १]; ६, ८; २७, ५; ४५, [२; ६]; ५, ४३, ३; ४; ४५, [१०; ७, ६०, ४]; ६; ५८, १; ७, ६०, ४; ६६, १६; ७७, २; ८, १२, ३०; ६५,११; ९, ९९,५; ५४, १; ६६, २४[f]; १०, ७,३; २१, ७; ४३, ९; खि ५, ३, ५; ६, ३, ३; मा १, ३१; ३, १६†; ४, १८; २६; ८, ४८; १२, १०४; १९, ३४; ७२-७९; ८४; ८९[g]; २०, ५५; ५९; ६७; २१, ३४; ५२[g]; २२, १; २८, ३९; ३२, १; ३६, २४†; ४०, ८; का १, १०, ४; ३, ३, ६†; ४, ६, २; ९, १; ८, २२, २; १३, ७, ३; २१, ३, ३; ५, १; २[३]; ३; ४; ५[३]; ६, ५; १०[g]; २२, ६, १; ५; ७, १; २३, ४, ६; ६, ५; २४, १, १; ३०, ४,५; ३५, ३,१; ३६, १, २४†; ४०, १, ८; तै १, १, १०, ३[२]; २,

४, १; ७, १; ३, १३, २; ५, ५, १†; २, २, १२, ६†; ३, २, २, २; ३, ३, १; २[२];४,१[२]; ४, १, ११, २†; २, ५, २†[f]; ७, १; ६, १, १०, ३†; मै १, १, ११; २, ४; ५; ३, ३६;५, १†; ६,१; २[२]; ६; ७[२];११,४[h]; २, ७, १४; ३, ७, ४¶; ५; ७¶; ११, २; ३[२]; ४; ५; ६[९]; ७; ९[३e१]; ४, ६,३[२]¶;९, २०; १०, ३†; ११, १†;१२, २†; ४†; १४, १६†; काठ १, १०; २, ५; ६; ४, १५;६, ९; ७, १४[२]; १४, ३[h]; १६, १४; २०, १५; २४, ५; ६[२]; २७, ८[२]; ३०, ६;७; ३८, १[९]; २; ३; ८[३]; ९; क १, १०; १७; १९; ४, ८; ६, ४[२]; २५, ५; ३७, ६¶; ७[२]; †कौ १, ७५; २; १०५; †जै १,८,२; ३,११, १; ४, २२, २; शौ ४, १, ५; १०, ५, ७-१४; १३, ३,१६†; २०, ११, ५; १७, ९; पै ५, २, ६; १४, ७; १६, २; २७, ८[i]; ६, १०, ५; ७, १५, ७; ८, १४, ७†; १५, २, ७; १२, ५; १६, १२४,१; १२८, १;९; १५२,७; १९, ५२, १‡[j]; २०, ४, ६; ४०, ४[i]; –क्रस्य ऋ १, ८४, ४; २, ९, ४; ४१,३; १०, १०७, ६; मा ७, १३; ८, ४९; का ७, ६, २; ८,२२, ३; तै २,

---

a) पाभे. पृ ३११४ q द्र. ।
b) पाभे. पृ २४९१ *f* द्र. । c) पाभे. पृ ३११४ *s* द्र. ।
d) =सपा. आपमं १, १०, ८ । मा ७, ३० मै ३, १२,१३ माश ४,३,१,१५ शुक्राय इति पाभे. ।
e) सपा. तै ४,४,१२,१ प्रमृ. शुक्रे इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ १३२४ *g* द्र. । g) सपा. काठ ३८, ३ तैब्रा २, ६, ४, ४ शुक्लम् इति पाभे. ।
h) सूर्यात् शुक्रम्>सपा. काठ १४, ३ तैआ १,२२,८ सूर्ये शुक्रम् इति, मा ९,३ का १०,१,४ माश ५,१,२,७ सूर्ये सन्तम् इति, तै १, ७, १२, २ तैब्रा १,३,९,२ सूर्यरश्मिम् इति च पाभे. । i) एकतरत्र १३०८ *i* द्र. ।
j) सपा. ऋ ९,७४,४ घृतम् इति पाभे. ।

३, १०, २; ३, १, ६, ३;३,३, २; ४, ४, ४, ६†[a]; ¶७,२,८, ६; ७; मै १, ३, १२; ९, १[२]; २, ३, ४; ४, ६, ३; काठ ४, ४; ९, ८[२]; ११, ७; २७, ७; ३०, ६; क ३, ३; ८, ११[२]; †कौ १,३४४; २,२९९; ३७३[a]; †जै १, ३६, ३; ३, २४, १५; ३०, १६[a]; –॰क्रस्य ऋ ५, ६, ५[a]; काठ ३९,१४; –क्रा ऋ १, १२३, ९; १३५, २; ३, १, ८; ८, ९; ७, ३४,१; मा २७, ११; का २९, २, १; तै १, २, ५, १; ४, १, ८, १; मै २, १२, ६; ४, ९, १४; काठ ७, १३; १४; १८, १७; क ६, ३; ४; २९, ५; शौ ५, २७,१; पै ९, १,१; –क्राः ऋ १,१३५, ३; ६; १३७, [१; ९,६४,२८]; ३, १, १४; ४, ५१, ९; ८, २, १०; ४४, १७; ९५, २;९,२१, ६; ३३, [२; ४६, ४०; ६३, १४]; ६७, १८; खि ४, ९,३; ५, ७, ४, ९;१०; मा २१,४२; का २३, ५, २; तै १, ३, १४, ८†; ५, ५,३†; ८, १२,१; ५, ६, १, २; मै १, ५, १†; २, ६, ८; १३, १; ३, ११, ४; ४, ४, २; काठ ३, १०; १५, ६; ३९, १; ४०, १४; क २, १७; कौ १,५५१‡[b]; †२, ४; ११५; ८८४; ११६१; जै १,५६, ३‡[b]; †३, १, ६; १२, २; †४, १२, १३; २१, ९; शौ ८, ७,१;११, १०, २८[c]; १२, १, १३; ३, २७; १३, २, १; पै ५, १४,२; १६, १२, १; ८७, ९; १७, २, ४; ३८, ७; १८, २०, ५†; –क्रात् मा १३, ५६; का १४, ७, ६; तै ३, १, १०, २; ४,३, २, २; मै २, ७,१९; काठ १६, १९; ३५,८; क २५, ९; –क्रान् ऋ ४, २, २; –क्राभिः मै ४, १२, ५; –क्राम् ऋ ९,६२,२८; ९९, १[b]; मै २, ३, ८; काठ १२, ९; –क्राय ऋ ७, ४, १; मा ७, ३०[d]; २२, ३१; का ७, १२, १; २४, १८, १; मै १, ३, १६; ३६; ३,१२,१३[d]; ४, १४, ३†; काठ ४, ७; ७, १६; क ३, ५; ४८, ८; –क्रायाम् तै १, १, १०, ३; –क्रासः ऋ १, १३४, ५; ६, ६,४; ८, ४४,४; ५२, १०; ९, ६३, २५; ६४, ४; ६५, २६; ६६, ५; ९७, २०; खि ३, ४, १०; †कौ १, ४८२; २,३८४; ८९१; १०२८; १०४९; †जै १, ५०, ६; ३, ३१, ४; ४, १३, ६; २६, ७; –क्रासु तै ३, ३,३, २; –क्रे ऋ २, ३४, २; ५, ४३, १४; मा ८, ४८; का ८, २२, २; तै ४, ४, १२, १[e]; मै ३, १६, ४[e]; पै १५, १, ३[e]; –क्रेण ऋ १, १२, [१२; ८, ४४, १४; १०, २१, ८]; ४५, ४; ४८, [१४; ४, ५२, ७]; ६, ४८, ७; ८, ५६,५; ९, ८५, [१२; १०, १२३, (७) ८]; १०, ४५, ७; १८७, ३[f]; खि ३, ८,५; ४, ९, ७; मा ४, २६; १२, २४; १९, ५; ४०; ७९; का ४, ९, १; १३, २, ७†; २१, १, ५; ३, ११; ५, ५; तै १, २,१,१; ८, १८, १; २, ५, १२, २‡[g]; ३, ३, ३, २; ४, १; ४, २,२, २†; ६, १, १०, ३¶; मै १, २, ५; २, ३, ८; ६, ८; ७,९; ३, ११, ६; ७; १०; ४,४, २; ६, ३¶; काठ २, ६; १२, ९; १५,६; १६, ९; २४, ६[२]; ३०, ६; ७; ३७, १८; ३८, १; २; ३९, १५; क १, १९; ३७,७[२]; †कौ १, ३७; २, १०६३; ११९८; जै १, ४, ३†; पै ५, १४, ७; ७, ३, ११†; १६, ८, ७‡[h]; १९, ४५, ४; –क्रेभिः ऋ २, ३३, ९; ३५, ४[g]; ३, १, ५; ९, १०२, ८; मै ४, १२, ४†[g]; पै १५, २३, ४[i]; –क्रैः ऋ १, ९५, १०; ३,४४, ५; ५,७९,८; पै ८, १४,१०†; –क्रौ ऋ १०, ८५, १०; मै १, ३, १२[j]; शौ १४, १, १०†; पै १८, १, १०.

शुक्रा[k] ऋ ९, ४६, ४.

शुक्र-ज्योतिस्[l]– -तिः खि ३, १०[२], २०[m]; मा १२,१५; १७, ८०; का १३,१, १६; १८, ७,

---

[a]) सपा. शुक्रस्य<>॰शुक्रस्य इति पाभे.।

[b]) सपा. शुक्राः<>शुक्राम् इति पाभे.।

[c]) शुक्रियाः इति Rw.। [d]) पाभे. पृ ३११५ *d* द्र.।

[e]) पाभे. पृ ३११५ *e* द्र.। [f]) पाभे. पृ १४७४ *i* द्र.।

[g]) सपा. शुक्रेण<>शुक्रेभिः इति पाभे.।

[h]) सपा. ऋ १०,८७,२३ तिग्मेन इति पाभे.।

[i]) सपा. पै १५,२३,३ क्षुद्रेभिः इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ ३११४ *q* द्र.। [k]) तु. पृ २४०९ *a*.।

[l]) विप. (अग्नि-, पवमान- प्रभृ.)। बस.। *m*) सपा. खिसा १८,१८ शुक्रं ज्योतिः इति पाठः? यनि. शोधः द्र.।

१; तै १, ८, १२, २; ४, १, ९, ३; २, १, ५; ६, ५, ५; मै २, ६, ६¶; ७, ८; ११,१; काठ १६,८; १८,६; क २८,६.
शुक्र-दुघ[a]- -घस्य ऋ ६,३५,५.
शुक्र-प[b]- -पाः मा ७, १२; का ७, ६, २; मै १, ३, १२; ४, ६, ३; काठ ४, ४; २७, ८; क ३, ३; -पेभ्यः मा ६, २७; का ६, ७, ५; तै १, ३, १२, २; मै १, ३, १; काठ ३, ९; क २, १६.
¶शुक्र-पात्र[c]- -त्रम् मै ४, ६, ३[२]; ८, ८[२]; काठ २८, १०; क ४५, १; -त्रात् काठ २८, १०; क ४५, १[२]; -त्रेण तै ६, ५, ४, १[२]; २[२]; ५, ३[२]; मै ४, ६,८[२]; काठ २८, २; क ४४,२.
†शुक्र-पिश्[d]- -पिशम् ऋ १०, ११०, ६; मा २९, ३१; का ३१, ४, ७; मै ४, १३,३; काठ १६, २०; शौ ५, १२, ६.
शुक्र॑-पूत[e]- > ?शुक्रपूत-पा[f]- -०पाः ऋ ८,४६,२६.
शुक्र-पृष्ठ[g]- -ष्ठः शौ१३,१,२३[h].
शुक्र-भृत्[i]- -भृतः काठ ३,१०; क २,१७.
शुक्र-या॑[j]- -या खि ५,७,४,६.
शुक्र(क-ऋ)ष॑(भ>)भा[k]- -भा[l] तैं ४,३,११, ५; काठ ३९, १०.
¶शुक्र-वत्- -वत् मै ३, ८, १०; ४, ६, ९; -काठ २६,१; क ४०,४; -वती तै ६,१,६,४; मै ३, ८, १०; ४,६,९; काठ २३, १०; २६, १; २७, ८; क ३७, १; ४०, ४; -वन्ति तै ३,२,२, १; काठ २६,१; क ४०, ४.
शुक्रवती[m]- -ती काठ १९, ८[n].
†शुक्र-वर्चस्[g]- -र्चाः ऋ १०, १४०, २; मा १२, १०७; का १३, ७, ६; तै ४, २, ७, ३; मै २, ७, १४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २, ११६७.
शुक्र-वर्ण,र्णा[g]- -र्णम् ऋ १, १४०,१; -र्णाम् ऋ १,१४३,७.
शुक्र-वासस्[o]- -साः ऋ १,११३, ⌊७ (१२४, ३)⌋.
शुक्र-शोचि[g]- -०चे ऋ ८, ४४, ९.
शुक्र-शोचिस्[g]- -चिः ऋ ७,१५, १०; मै ४, ११, ५; काठ २, १४; ४,४; क ३, ३; शौ ८, ३, २६†; पै १६, ८,४†; २०,५४,

[a]) विप. [*आशु-वाहिन्- (√वध् ⌊*=√वह्⌋> *वधेनु- > धेनु- *=उक्षन्-)]। शु-कृत- +*व(क्ष->)घ- (भाप. =वाह-) >वस. *शुकृत-वघ-> *शुकृतोघ- > यनि.। कर्मणि ष.। 'तादृशं पुङ्गवं मा निररम् (*=निर्-हरम् ⌊<निर्√हृ '*निरसने' लेटि⌋)' इति वा. (वैतु. सा. GW. LR. GRV. शुक्रस्य ⌊पयसः⌋ दोग्ध्री- ⌊गो-⌋; वें., ⌊पक्षे⌋ सा. विप. ⌊इन्द्र-⌋ इतीव ?)। सुदुघा- ⌊धेनु-⌋ इत्यपि द्र.। [b]) विप. (सोमप- ⌊देव-⌋)। उस.। [c]) नाप. (सोम-पात्र-)। [d]) विप. (सुप्रभं द्योतमाना- ⌊श्री-⌋)। उस. उप. <√पिश् '*भूषणे' (तु. शुचि-पेशस्-)।
[e]) नाप. (सोम-)। शुक्र-+(√पू 'पवने =*अभिषवे'> कर्मणि) पूत- (*रस-) >वस. यनि.।
[f]) विप. (सोमपान-काम- ⌊वायु-⌋)। उस. उप. *पातुमिच्छु- इति कृत्वा *°पास्->-पाः ⌊प्र१⌋ इति मतम् (वैतु. अन्ये यनि.)। 'हे वायो ! यः (त्वम्) एभिः सोमेभिः सोमपाः (*सोमपानेच्छुः) शुक्रपूतपाः (सन्) अश्वेभिः (*त्वराभिः) दानाय [*दानकारिणं (पृथुश्रवसं ⌊तदीय-मखं⌋) प्रति] वहते (वहनाय ⌊*भाप.⌋) सप्ततीनां त्रिः सप्त (१४७० संख्याकाः) उस्राः (*वहित्राः ⌊वडवाः⌋) वस्ते [*वहेः (√*वस्त् > ⌊लेटि मपु१⌋ *वस्तसे > यनि.)]' इति वा.। नान्तरीयोत्तरस्याम् ऋचि ?अमन्दचित्रम् इत्यत्र अमन्दः ⌊मपु१⌋ इति चित्रम् इति च पदे स्तः (वैतु. पपा. प्रभृ. °न्दत्, चि° इति ?)। शेषं सस्थ. सोम-पास्- इत्यत्र द्र.। [g]) विप.। वस.।
[h]) सपा. पै १८,१८,३ शुक्लपृष्ठः इति पाभे.।
[i]) विप. [*मद-करा- (*सोम-धारा- ⌊वैतु. AVL. दीप्ति-मदर्थे अपां विप. इति ?⌋)]। इह √शुच् '*मदे' द्र.। उस. पूप. भाप. सद् मादनपर्यायः, उप. च < √भृ '*कृतौ'। सस्थ. निम्राभ्य- *= नि(:)-स्राव्य- (< नि⌊:⌋ √स्रु '*अभिषवे') इति, देव-श्रुत्- *= देव-स्रुत्- (देवेभ्यः स्रवणशील-) इति च। [j]) वीर-या- इत्यनेन सन्यायता द्र.। [k]) विप. (उज्ज्वलदीप्तमती- ⌊उषस्-⌋)। वस. उप. दीप्त्यर्थे *भाप. < √ऋप् 'दर्शने' (वैतु. सा. PW. K. प्रभृ. =उक्षन्- इति ?)।
[l]) सपा. पागृ ३,३,५ शुक्र ऋषभा इति पाभे.।
[m]) विप. (शुक्रशब्द-वती- ⌊याज्यानुवाक्या-⌋)।
[n]) सपा. तै ५,५,१,२ श्वेतवती इति पाभे.।
[o]) विप. (शुभ्र-वस्त्रा- ⌊उषस्-⌋)।

१०; –‡चिपः[a] तै ४, ४, ४, ८; मै २, १३, ८†; †कौ १, ४६५; २, ११६३; जै १, ४८, १०; –चिषम् ऋ २, २, ३; ८, २३, २०; –चिषा[b] मा ७, १३; का ७, ६, २; तै ६, ४, १०, ४; काठ ४, ४; क ३, ३; –†चिषे ऋ ७, १४, १; ८, २३, २३; १०३, ८; कौ १, १०७; २, २२८; जै १, १२, १; ३, २०, १२; –चिषौ मै १, ३, १२[b].

शुक्र-श्री[c]– -श्रीः काठ ३४, १६.

शुक्र-सद्मन्[d]– -द्मनाम् ऋ ६, ४७, ५.

¶शुक्रा(क्र-अ)ग्र[e]– -ग्राः मै ४, ८, १०; काठ ३०, २[३]; ५; क ४६, ५[३]; –ग्रान् तै ७; २, ७, २; मै ४, ८, ९; काठ ३०, ३; क ४६, ६.

शुक्रा-मन्थिन्[f]– -¶न्थिनौ तै ६, ४, १०, १[२]; ३; ४[२]; ५, १०, १; मै ४, ५, ९; ६, १; ३[३]; ८, ७$; काठ २७, ७[२]; ८[५]; १०; २८, १०[g]; क ४५, १; –०न्थिनौ[h] मै १, ३, १२.

शुक्रिय[i]– -यम् खि ६, ३, १[j]; मै ३, ७, २[३]¶; काठ ८, ३¶; क ६, ८¶; –¶ये काठ ८, ३; २४, ५; क ६, ८; ३७, ६.

शुक्ल,क्ला[k]– -क्लः काठ ११, ६¶; –क्लम् मा ३०, २१; का ३४, ४, ३; ¶तै ६, १, ३, १; २; ¶मै २, ५, ७; ३, ६, ६; ¶काठ ९, ११; १२, ४, २३, ३; ३८, ३$[l]; पै १६, १२७, १-५; १९, ५२, ६; –क्लस्य पै १९, ५१, १३; –¶क्लाः तै २, ३, १, ३; मै १, ९, ३; २, १, ५; २, १; ३, ६; ४, ५, १[m]; काठ ११, ५; ६; १२, ४; –¶क्लान् तै २, ३, १, ३; काठ ११, ६; –¶क्लानाम् मै २, १, ५; २, २; ¶काठ १०, ६; ११, ५[२]; ६; –क्लानि शौ १, २३, २[n]; –क्लाय मा २५, १; का २७, १, २; मै ३, १५, २; –¶क्ले तै ५, ३, १, ४; काठ २०, १०; २२, ७; क ३१, १२; ३५, १.

शुक्ल-पृष्ठ– -ष्ठः पै १८, १८, ३[o].

शुक्लिन्– -क्ली काठ ३९, १२‡[p].

शुचत्– -चतः ऋ ६, ३, ३; –चता ऋ २, ३४, १२; –चते ऋ ४, २३, १; –†चद्भिः ऋ १०, ६७, ७; मै ४, १४, १०; शौ २०, ९१, ७; –†चन्तः ऋ ४, २, १५; १७; काठ १३, १५; शौ १८, ३, २२; –चन्तम् ऋ १०, ७९, ३.

शुचद्-रथ[q]– -थाः ऋ ४, ३७, ४.

†शौचद्रथ[r]– -थे ऋ ५; ७९, २; कौ २, १०९१.

°शुचध्यै ऋ ४, २, १.

शुचन्ति[s]– -न्तिम् ऋ १, ११२, ७.

शुचमान– -नः ऋ ४, २३, ८.

शुचयत्– -यद्भिः ऋ ४, ५६, १,

---

[a]) अनु शुक्रशोचिषः > सपा. ऋ १, १२७, १ मा १५, ४७ का १६, ५, २९ काठ २६, ११; ३९, १५ शौ २०, ६७, ३ अनुवष्टि शोचिषा इति पाभे. ।

[b]) सपा. °च्चिषा (माश ४, २, १, १९ तैब्रा १, १, १, २ आपश्रौ १२, २२, ८ च) <> °चिषौ इति पाभे. ।

[c]) विप. (*मद-युक्त- ⌊सोम-⌋)। उस. । 'शुक्रेण (*मदेन) मिश्रायते' इति कृत्वा उप. (√श्रै *'मिश्रीभावे' > कर्तरि) श्री– इति द्र. (तु. शुक्रभृत्–; वैतु. AVL पूप. = २अप्- इति वा सोम- इति वा?)।

[d]) विप. (*उज्ज्वलदीप्तिमती- ⌊उषस्-⌋)। बस. उप. भाप. = सद्मस्– [⌊=*सद्य-मस्– =नव्यत्व-⌋. < √सद् (*√कड् ⌊तु. कडार-⌋) '*दीप्तौ' (तु. प्रसाधन– ⌊<प्र√साध् >⌋, सज्जा– ⌊*सद्या-⌋), वैतु. वें. सा. प्रमृ. < √सद् 'सदने = निवासे' इति?]।

[e]) विप. (एतत्-प्रमुख- ⌊ सोमदेवताक-ग्रहपात्र-विशेष-⌋)। बस. ।

[f]) नाप. (सोमग्रह-द्वय-)। शेषं इध्माबर्हिस्– टि. द्र. ।

[g]) शुक्रम° इति पाठः? । [h]) सात. शुक्रम° इति?।

[i]) *भाप. (दीप्ति-मत्ता- ⌊खि.⌋), विप. (दीप्ति-मत्- ⌊अहन्- प्रमृ.⌋)।* शुक्र– [भाप., विप., नाप. (सोम- ⌊वैतु. अन्ये शुक्र–⌋)] + घ > इयः प्र. उसं. (पा ४, २, २६; ४, ११५; १३६ प्रमृ.)।

[j]) सपा. शांगृ ६, ४, १३ BC. च ?उद् इतः > उदित– (*नाप. ⌊सूर्य-⌋) > -तः इति शोधः (तु. खि.)।

[k]) विप., नाप., न. ⌊शुक्ल-वस्तु-⌋ । शुक्र– इत्यनेन सन्यायम् । रलयोरविशेषः ।

[l]) पाभे. पृ ३११५ *g* द्र. ।

[m]) सपा. तै ६, ४, २, ४ चन्द्राः इति पाभे. ।

[n]) सपा. तैब्रा २, ४, ४, १ श्वेतानि इति पाभे. ।

[o]) पाभे. पृ ३११७ *h* द्र. ।

[p]) सपा. ऋ ८, ९३, ८ श्लोकी इति पाभे. ।

[q]) विप. (ऋभु-), व्यप. ⌊तु. *r*⌋ । बस. ।

[r]) व्यप. (सुनीथ-)। अपत्येऽर्थे अण् प्र. ।

[s]) व्यप. (राजन्-)। झिच् प्र. उसं. (पाउ ३, ५०)।

२; १०,४, ६; मै ४,१४,७†;
–यन्तः ऋ १,१४७,१; –यन्तम्
ऋ १०, ४६, ८.
शुचसे मै ४,१२,२.
शुचान- -नः पै १६, १५१, ७.
१शुचि[a]- -चयः ऋ १, ५, ५; ६४,
२;७२,३; १३४, ४; ५; १८१,
२; २, १, १३; २७,२; ९;३५,
३; ४, ५१, २;९; ६,६, ३;४;
६६,४;११; ७,२,२; ४९,२;३;
५६,१२; ५७,५; ९०,१; ८,३,
३; ४४, १७[b]; ५२, १०; १०,
१२४, ७; खि ३, ४, १०;
†मा २९, २७; ३३, ७०; ८१;
†का ३१, ४, ३; ३२, ६, १;
१२; †तै १, ३, १४, ८; ४,
४६,३; ५,५,३; २,४, १४, ४;
५, १२,२; ३,३, ११,२; ५,६,
१, १; मै १, २, १; ५, १†;
२,१३,१[३];†; †४, १०, १; २;
१२, १;४; १३, ३; १४, १८;
†काठ २, १४; १९, १४;
३५, ३; ३७, ४; ४०, १४;
†कौ १, २५०; ४४२$; २,
८८४; ९५७; १०२८; ३, ३,
६; †जै १, २६, ८; ४६, ६$;
२,१, ६; ४, १२, १३; २०, ६;
२६, ७; शौ १, ३३, १; ४; ४,
३४,२; ५, १, ३; ६,६२, ३[c];

१०, ६, ३; १२, २,११[c]; २८[c];
३, २७; २८; २०, ६९, ३†;
१०४, १†; पै १, २५, १; ४;
६,२,३; ३, १०; २२, २; १४,
१, २; ५; १६, ४२, ३; १७,
३१,१; ३२, ८; ३८, ७; १९,
१०,२[d]; ३०, ६; २०, ५१, ६;
–चये ऋ ३, १, १०; ७,४१,६;
मा ७, ३०[e]; २२, ३१; ३४,
३९†; का ७, १२, १[e]; २४,
१८,१; ¶तै २, २. ४, २; ३[२];
मै १,३,१६[e]; ६,८[३]¶; ८,९[२]¶;
३,१२,१३; काठ ४,७; ८,८[२]¶;
९¶; ४५,६; क ३,५; ¶७,३[२];
५;४८,८; शौ ३,१६,६†; पै ४,
३१,६†; –†चि ऋ १, ७१,८;
१२१,⌊५; १०, ६१,११⌋;१४०,
११; ४, १, ६; १९; २,१६?[f];
१०,६; ६, १०, २; ५१,१; ९,
६७, १२; मा १९, ६९; ३३,
११; का २१, ४, १९; ३२,
१,११; तै १, ३, १४, ६; २,
२,१२, ७; ६, १२, ४; मै ४,
१२, ४; १४, १५; शौ १८,३,
२१; –चिः ऋ १, ६६,१; ९१,
⌊३; ९,८८, ८⌋;१२७,७; १४१,
४;५;१४२, ⌊३; ८,१३,१९;९,
२४,६;७⌋; ९;१६०, १; १८०,
३; २,१,१; १४; ५, ४; ७,⌊४;

(३,२७,४) ७, १५, १०⌋; २७,
१३; ३, ५, ७; ४, १, ७; ५,१,
३; ७, ८; ११, १; ३; ६, ८,१;
१५,१; ७,३, ९; १०, १; ९५,
२; ९७, ७; १०४, १६; ८, २,
९; २९, ५; ४४,२१[२]; ९,९,३;
७०,८; ७२, ⌊४;८६,१३⌋; ७५,
⌊४; ८५, १२⌋; १०, १७, १०;
२९,१; ४३,९; खि २,६,२,१६;
४,९,५; †मा ४, २; ११, २७;
१४,६$;१५,२७;†का ४,१,३;
१२, २, १६; १५,१,५$; १६,
५,८; †तै १, २,१,१; ३, १४,
५; ८[३]; ४, १४,१$[e]; ५,५,३[३];
२,१,११,४; ४,१,२,५; ४, ४,
२; ११,१$; १२, १$; मै †१,
२,१; ५,१[३]; ६, २$[g]; †२,७,
२;८,१२$; १३,७;३,६,२[२];†;
¶; १६,४; ४, ११,४; ५; १४,
४†;७; १४; काठ २,१†;१४†;
७, १३; १४; ८, ८¶; ९[२]¶;
१६, २†; १७,१०; १८†; २२,
१४; ३५, ९; ३८, १३†; ३९,
१४†; ४०, १४[३]†; क १,१३†;
६,३; ¶७,३;५[२]; २६,९; ४८,
१०; †कौ २, २५७; २८६;
३१६; ३१७; १०९८; ३,३,८;
†जै २,२,३; ३,२२,४; २४,३;
२६, २; ३; ४,१२, १२[३]; १४;

a) त्रिप. (दीप्त-, निर्मल- ⌊सोम-, मरुत्- प्रभृ.⌋), नाप. (ग्रैष्म-मास-)। किन् प्र. (पाउ ४,१२०)।
b) पाभे. पृ ११११ *a* द्र.।
c) पाभे. पृ २०६९ *j* द्र.।
d) सपा. शौ ६,४१,३ तन्वः इति पाभे.।
e) सपा. शुचये (माश ४, ३,१,१५ च) <> शुचिः (आपमं १,१०,८ च) इति पाभे.।
f) शुचीदयन् इति पाठः? शुचि, (√दीधो>) *दीधयन् ⌊लङि प्रपु३⌋ इति पद-शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. शुचि इद् अयन् इति त्रीणि पदानीति ⌊एतदनु पृ ७५९ इद् इत्यस्य, पृ ७४६ √इ > अयन् इत्यस्य च कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः⌋)। यथा इत्यनेन योगात् *दीधयन् इत्यत्र निघाताऽभावः द्र.। छन्दस्तः नैप्र. दकारलोपश्च। प्रकृते स्थले शुचि इति क्रिवि. (तु. Gaedicke ⌊तु. ORN.⌋; वैतु. R ⌊ZDMG ४८, ६८०⌋ शुचिम् इति शोधुकः)। शौ १८, ३, २१ तु तत् कर्म चेति विवेकः।
g) पाभे. पृ २०६७ *c* द्र.।

१६,१०; शौ २, ९, ५; ६,५१, २†; ७, ७७, ३; †८, ३, २६; ४,१६; ११, १, १६; २०,१७, ९; ७६,१; पै २, १०, २; ३६, ४?[a]; ३,३४,२; ६,३, ३†; १५, १, ३; १६, ८, ४†; १०, ६†; ८३, १०[b]; ९०,६; १९, ४३, ६†; २०, १२, १; ५४, १०; –चिना ऋ २, ५, ४; ३५, ८; काठ ३८, १३; –चिभिः ऋ ५, १,३;६,६२,२; कौ २,१०९८†; –चिभ्यः ऋ ७, ५६, १२; मै ४, १४, १८†; –¶चिभ्याम्[c] काठ २७, ४; क ४२, ४; –चिम् ऋ १, ७२, ३; १४०, १; २, ३५, ३?[d]; ३, २, १४; १५; ६२, ५; ५, ४, ३; ६, १५, ७; ७, ४७, १; ५६,१२; ९०, २; ९१, ४; ९३, १; ८, १०१, १०;१०२, ४; ९,१०५, ४; मा २८,२५;३६[e]; का ३०, ३, २; ४, २[e]; †तै १, १,१४, १; २, ५, १२, २; ३, १,११, ८; मै १, ८, ९¶; २,१३,१†; †४, ११, १; २; १३,५; १४, २; ८; १८; ¶काठ ८, ८; १३, १५; २१, १३$; ३५, ३; ४०, १४; †कौ १,१८; ५७४; २, ९१७; ९६१; ३, ३, ६?[d]; †जै १, २, ८;५८, ९; ४, १५, १०; १६, ४; शौ ४, ३४,२[f]; १०, ६, ३; पै ६, ३,६; ८,६; १६, ४२, ३; १७, १४, १; –†ची ऋ ४,५६,५;७,५६,१२; १०, ८५,१२; मै ४, १४,१८; कौ २, ९४६; शौ १४, १, १२; पै १८, २, १; –चीन् पै ६, २२,२[f]; –चीनाम् ऋ १, ३०, २; ७, ५६, १२; ९, ५२, ५; मै ४, १४, १८†; –चीनि ऋ २,३३,१३;–०चे ऋ १,३१, १७; ६,६,३; ४८,⌊३ (७, ५, ४)⌋; ७, ८९,३; ८, ४३, १३; तै ३, ३,११,२†; –चेः तै १,८, १०, २; मै २, ६, १२; काठ १५, ८.

शुचि-क्रन्द[g]– –न्दम् ऋ ७,९७, ५; काठ १७, १८†.

†शुचि-जन्मन्[h]– –न्मनः ऋ १, १४१, ७; ६, ३९, ३; –न्मानः ऋ ७,५६,१२; मै ४, १४, १८.

†शुचि-जिह्व[h]– –ह्वः ऋ २, ९, १; मा ११, ३६; का १२, ३, ९; तै ३, ५, ११, २; ४, १, ३,३; मै २,७,३; काठ १६,३.

शुचि-त्व– –त्वम् शौ १२, ३, २८.

?शुचि-दन्[i] ऋ ५, ७, ७?[j]; ७, ४, ⌊२?[k] (१०,११५, २)⌋.

शुचि-पा[l]– –०पा ऋ ७, ९१, ४; –†०पाः ऋ ७,९०,२; ९२, १; मा ७, ७; का ७, ३, १; तै १, ४, ४, १; ३, ४, २, १; मै १, ३, ६; ४,१४,२; †काठ ४, २; १३, ११; १२; क ३, २; –पे ऋ १०, १००, २.

शुचि-पेशस्[h]– –शसम् ऋ १, १४४, १.

शुचि-प्रतीक[h]– –कम् ऋ १, १४३, ६.

†शुचि-बन्धु[h]– –न्धुः ऋ ९, ९७, ७; कौ १, ५२४; २, ४६६; जै १,५४,२; ३, ३५,१.

शुचि-भ्राजस्[h]– –जाः ऋ १, ७९, १; तै ३, १,११, ४†.

शुचि-मत्– –मन्तम् पै १३, ३, ४.

शुचिमती– –ती काठ ७, १३; क ६, ३.

शुचि-वर्ण[h]– –र्णम् ऋ ५, २,३.

शुचि-व्रत, ता[h]– –०त ऋ ८,

---

a) शुच्– >शुचः इति शोधः ?।

b) सपा. शौ ११,९,२० श्रुतिः इति पाभे.।

c) पाभे. पृ २०७१ *f* द्र.।

d) ऊ शुचिम् > सपा. जै २, १, ६ ?ओपुचम् इति पाभे. (तु. पृ १०७९ *b*)। तत्र ओ⌊आ√उ⌋ष् > *ओ(आ-ऊ)षिवस्– > *ओषुष्– > -पुषम् इति शोधः। ऋ. अप्ययं शोधः सुवचः स्यात् (तु. सस्थ. दीदिवांसम्)।

e) सपा. तैब्रा २,६,२०,१ देवम् इति पाभे.।

f) सपा. शुचिम् <> शुचीन् इति पाभे.।

g) विप. (व्यक्त-वाच्- ⌊बृहस्पति-⌋)। बस.।

h) विप.। बस.। i) विप. (भासद्दन्तवत्– ⌊अग्नि-⌋)।

j) *०दन्त– (प्र१ –न्तः ⌊संहितायाम्⌋) > –न्त इति शोधः [तु. छन्दः (तु. AVM. L ⌊५०६⌋); वैतु. अन्ये उप. दत्– (पा ५, ४, १४२) इति?]। सस्थ. ?धन्वाक्षितम् > धन्वा (नि), (*आशितम् ⌊पा ६, १, २०७⌋>) आ-भक्षितम् ⌊क्रिवि.⌋ इति शोधः। सस्थ. √दा इति च आ√दा च =√धा, आ√धा इति कृत्वा 'पोषणे =भोजने' द्र.। सस्थ. ?अनिभृष्टत-विषिः > ०त्विषिः इति शोधः।

k) *दन्तः > (संहितायाम्) *०न्तो इति शोधः। ०न्तोभू० > ०*न्तो ऊ० > ०*न्तवू० >) ०*(न्त >)न् (वू०* >) भू० इति भावः। l) विप.। उस. उप. < √पा 'पाने'।

४३, १६; जै ३,४६,३†; –०त ऋ १०,११८,१; –तः मा २१, १३; का २३, २, २; काठ ३८, १०; –ता ऋ १,१८२,१; ६, १६, २४; –०ता ऋ १, १५, ११; ३,६२,१७; कौ २, १४†; जै ३, २, ५†; –ते ऋ ६, ७०, २.

†शुचिव्रत-तम– -मः ऋ ८, ४४, २१; तै १, ३, १४, ८;५, ५, ३; मै १, ५, १; ४, १०,१; २; काठ १९, १४; ४०, १४; जै ४, १२, १२.

†शुचि-प्(<स)द्[a]– -पत् ऋ४, ४०,५; मा १०, २४; १२,१४; १९,७४$; का ११, ७,४; १३, १,१५;२१, ५, २$; तै १, ८, १५,२;४,२,१,५; मै २,६,१२; ७, ८; १३, ८; ३, २, १;११, ६$; ४, ४, ६; काठ १५, ८; १६, ८; १९, ११; ३८, १; क ३१, १.

शुचिस्[b]– > शुचिष्-मत्– -०मः ऋ ६;६,४.

शुच्यत्– > शुच्यद्-अ (क्ष>) क्षी[c]– -क्षी मै ३,७,४.

शुशुक्वन्[d]– -नम् ऋ १, १३२, ३.

शुशुक्वनि[d]– -निः ऋ ८,२३,५[e].

शुशुक्वस्– -क्वांसः ऋ ५, ८७, ६; –क्वान् ऋ १, ६९, १; १६९, ३[f]; १८९,४.

†शुशुचान– -०न ऋ ४, १, ३; काठ २६, ११; –नः ऋ १, १४९, ४; १०, ९८, ८; मै ४, ११, २; १२, २$; काठ २, १५; कौ २, ११२५; –नम् ऋ ४,१, १९; –नस्य ऋ ४, २२, ८; –नाः ऋ २,३४,१; –नासः ऋ १,१२३,६.

१शोक[g]– -कः ऋ २,३८,५; पै ६, २,३[h]; –कम् ऋ १०, ३१, ९; शौ १८, १, ३९†; –काः ऋ ४, ६, ५; –कात् मा १३, ४५[i]; ५१[j]; का १४, ४, ८[i]; ५,५[j]; मै २, ७, १७[२।७j]; काठ १६, १७[२।७j] क २५,८[२।७j]; शौ ४, १४, १[j]; ९, ५, १३; पै ३, ३८, १[j]; ७, १५, ३; १६, ९८,३[j]; –काय शौ ५,१,३[h].

२शोक[k]– -कः शौ १, २५, ३; पै १,३२,३; ४, २४,१.

शोच्[l]– > †शोचिष्ठ– -०ष्ठ ऋ ५,२४,४; ८,६०,६; मा ३,२६; १५, ४८; २५, ४८; का ३, ३, १८; १६,५,३०; २७, १५, २; तै १,५,६,३; ४, ४, ४, ८; मै १,५, ३; काठ ७, १; क ५, १; कौ २, ४५९; जै ३, ३४, १७.

१शोचत्– -चतः ऋ ७, १५, ५[m]; –चद्भिः ऋ ५, ७९, ८; –चन् ऋ ७, ५०, २; १०, ९२, १; –चन्तः ऋ ९,७३,५; ८३, २[n]; खि ४, ९, ३; जै ३,२०,१०†.

शोचि[o]– -चयः शौ १८, २, ९.

शोचिस्– -चिः ऋ १,३९,१;१४३, २; १४८, [४; ७, ३,२]; ३,१, ५; ४,६,६; ७,१०; ५, २८,१; ६,६४, २; ७,३, ५; १६, [३; ८,२३,४]; ८, ६,७; १०, १६, ४; १४२, ४; मा १५, ६२†; ३७,११; का १६, ७, ५†; ३७, २,१; †तै ४, ३, १३, १; ४, ३,३;४,५; मै १, ५, २; २, ८, १४†; ४,९,३; काठ ६,९; १७, १०†; ३९, १५†; क ४, ८;

---

a) विप.। उस. उप. कर्तरि क्त् ।

b) =शोचिस्– । भावे किसिः प्र. उसं. (पाउ २,११२)।

c) विप. (सोम-क्रयणी-) । बस. । सपा. आपश्रौ १०, २२, ४ (तु. ?C. MW. च) शुच्यक्षी इति पाभे. ।

d) विप. । यङन्तात् कर्तरि क्वनच् प्र., क्वनिः प्र. च यथायथं उसं. (पावा ३, २,१७१)।

e) सपा. मा ११, ४१ का १२, ४, ४ तै ४, १,४,१ माश ६,४,३,९ सुशुक्वनिः इति, मै २, ७, ४ सुशिक्मना इति, काठ १६, ४ सुशुक्वभिः इति च पाभे. ।

f) ०क्वानः (=०क्वांसः) इति शोधः । सस्थ. ?अतसे > ०सैः इत्यपि शोधः । 'यथा अग्निः अतसैः (*काष्ठैः) शुशुक्वान् स्यात् तथाभूताः (मरुतः)' इति वा. ।

g) भाप. (दीप्ति-, तेजस्-) ।

h) सपा. शोकः<>शोकाय इति पाभे. ।

i) इतोऽनन्तरं शोचात् (लेटि प्रपु१) इत्यधिकपदार्पणः शोधः (तु. छन्दः, सपा. तै ४, २, १०, ४ [तत्र टि. च] माश ७, ५,२,२१) । सस्थ. ?अजायत > (√अर्च् 'दीप्तौ'> लेटि) अर्चात् इति शोधोऽपि द्र. ।

j) सपा. तै ४,२,१०,४ गर्भात् इति पाभे. ।

k) विप. (उपतापक- [तक्मन्- = ज्वर-]) । कर्तरि अच् प्र., न्यङ्क्वादित्वश्च उसं. (वैतु. सा. घञन्तम् इति) ।

l) कर्तरि विच् प्र. ।

m) सपा. काठ ४०, १४ तैब्रा २, ४, ८, १ चेततः इति पाभे. ।

n) पाभे. पृ ४१८ h द्र. ।

o) =शुचिस्–, शोचिस्– ।

२६,९†; कौ २,५७०†; ४, ५; जै ३,४६,५†; शौ १,२५,२[a];२, १९,४; २०,४; २१,४; २२,४; २३,४; १०,४,२;१८,२,८†; पै २,४८, ३; १६,१५,२; –चिषः ऋ ४, ५,१०; पै २०, ५२, ९; –०चिषः[b] ऋ ५, ६, ५; काठ ३९, १४†; –†चिषा ऋ १, १२, ⌊१२; ८, ४४, १४; १०, २१,८⌋; ४५,४; ४८, ⌊१४; ४, ५२,७⌋; १२७, १[c]; ४; १७५, ३; ३,२,४;१४,४; १८,४;४,५. ४; ६,३,६;४,६; १०,४; १२, १;१६,२८; २२, ८; ४८, ⌊३; ७,५, ४⌋; ७; ६८, ९; ७, १३, २;८,५६, ५; ६०, १६; १०२, ⌊(६०, १९) १६⌋; ९, ८५, ⌊१२;१०,१२२, (७) ८⌋; १०, ४५,७;८७,२३;११५,३; ११८, ७; १८७, ३; खि ३,८, ५; ४, ९, ७; खिसा २९, ४८; मा १२,२४; १५, ४७[c]; १७, १६; का १३, २, ७; १६, ५, २९[c]; १८, २, १; तै १, ५, ११, २; ४,२,२,२;६, १, ५; मै २, ७, ९;१०, २; ३, ३, ७; १६, ५; ४, १४, ९; काठ १६, ९; १८, १; २६, ११[c]; ३९, १५[2c]; क २८,२; कौ १,२२; ३७, २, ७८४; १०६३; ११९८; जै १, ३, २;४, ३; ४, ६, ८; शौ १, १२, २$; ६,३४, २;८,३,२३; १७, १, १६$; २०, ३६, ८; ६७, ३[c]; पै १, १७,२$; ७,३, १; २$; १६, ८,७; १८, ३१, ८; १९, ४५,४; –चिषे ऋ ५, ५,१; मा ३, २†; १७, ११; ३६, २०, का ३, १,२†; १८, १, १२; ३६, १,२०; तै ४,६, १,३; ५,४, ४,५; मै २,१०,१; ४,९,१; ३; काठ १७,१७; २१, ७; क २८, १; शौ १, २५, ४; –चींषि ऋ ३,४,४; ७, ४३, २; मा २७, ११; का २९, २, १; तै ४, १, ८, १; मै २, १२, ६; काठ १८, १७; क २९, ५; शौ ५,२७,१; पै ९,१,१.

†शोचिष्-केश[d]– -शः ऋ ३, १४, १; १७, १; २७, ४; ५, ४१, १०; तै २, ५, ८, ६; –शम् ऋ १, ४५, ६; ५०, ८; १२७, २; ५, ८, २; मा १५, ३१; का १६, ५,१३; तै २, ४, १४, ४; ४, ४, ४, ३; मै २, १३, ७; ४, १०, ६; काठ ९, १९; ३९, १४; १५; कौ २, ११६४; ३, ५, १४; शौ १३, २, २३; २०, ४७,२०; पै १८, २२, ८.

शोचिष्मत्– -मान् ऋ २, ४, ७.

शोशुचत्– -चत् ऋ ६, ४८, ३; –चतः ऋ १०, ८७, २०; शौ ८, ३, १३‡[e]; १९†; १०, ५, ४९‡[e]; पै १६, ७, ३‡[e]; ९†; –चता ऋ १, १२३, ७.

शोशुचती[f]– -त्याः ऋ १०, ८९, १२.

शोशुचान, ना– -†नः ऋ ३, १५, १; ४, १, ४; ४, २; ७,५, ३; ⌊(६,४८, ३) ४⌋; १०,१; १३, २; १०, ८७,७; १४[e]; मा ११, ४९; १३, १०; २१, ३; का १२, ४, १३; १४, १, १०; २२, १, ३; तै १, २, १४, १; ५, ११, २; २, ५, १२, ३; ४, १, ५, १; मै २, ७, ५; १५; १३, २२$; ३, १, ६; १६,५; ४, १०, ४; १४, ९; १७; काठ १६, ४; १५; ३४, १९; ४०, १२$; क २५, ६; शौ ४, ११, ३$[g]; ८, ३, ७; पै १६, ६, ७; ९[h]; –नम् ऋ १०, ८७, ९[h,i]; शौ ६, १३२, १-५; ८, ३, ९†[h]; –नाः शौ ५,२२,१[j].

√शुच् (संतापे), >शोचि, शोचति मै ३, १०,७¶; पै ३, ४०, १; शोचन्ति[k] मै ३,७,७; शोचतु पै ३, ३७, १; अशोचत् मै १, ६, ३; ६¶.

शोचयामि पै १९, ३५, १०; शोचयामसि शौ ६, ८९, २[?]; शोचय, या पै ३, ३७, १; २०, ६०, ८[l].

२शोक[m]– -कः मा ४०,७; का ४०, १, ७; शौ ६, १८, १; पै १९,

a) सपा. पै १,३२,२ धूमः इति पाभे. ।
b) पाभे. पृ१३९६ *a* द्र. । c) पाभे. पृ३११८ *a* द्र.।
d) विप. (दीप्तिरूपकेशयुत- ⌊अग्नि-,सूर्य-⌋)। वस. ।
e) शोशुचतः शृणीहि>सपा. ऋ १०,८७,१४ अभि-शोशुचानः इति पाभे. ।
f) विप. (भ्राजमाना-⌊उषस्-⌋)।
g) सपा. पै ३,२५,५ संशिशानः इति पाभे. ।
h) सपा.°नः<>°नम् इति पाभे. ।
i) तु. सस्थ. टि. अभि ।
j) सपा. पै १३,१,१ संशिशानाः इति पाभे. ।
k) तु. सात.; वैतु. Sch. स्वराभावः? ।
l) शोधः पृ २५१० *i* द्र. । m) भाप. ।

७, १४; –काः ऋ १, १२५,७; –काय मा ३०, १४; ३९, ११; का ३४,३,१; ३९, ९,१; तै १, ४,३५,१; काठ ४५, ६; –कैः ऋ १०,१०३,१२[a]; मा १७,४४; का १८,४,१२; कौ २, १२११; शौ ३, २, ५; पै ३, ५,५.

२शोचत्– -चता शौ २, १२, ३; पै २,५,२; –चते मा ३९,११; का ३९,९,१.

¶शोचन्ती– -न्ती तै ५, ४, ३, ३; मै ३,३,४; काठ २१, ६; क ३१,२१.

शोचन– -नौ पै १९,२६,११[b].

शोचमान– -नाय मा ३९,११.

शोचय(त्>)न्ती– -न्तीः तै ३, ४,७,३.

शुच्[c]– शुक् मा १३, ४७^{२}; ४८^{२}; ४९^{२}; ५०^{२d}; ५१^{२d}; १७, १; ३८,१८^{३}; का १४, ५, १^{२}; २^{२}; ३^{२}; ४^{२d}; ५^{२d}; १८, १, १; ३८,५,१^{३}; तै १, ३, ९,१; ११, १; ४,६,१,१; ¶५,४,४, १; ६, २,४; ¶६, ३,९,१^{२}; ४, १,४; ७, २,७, ५^{२}¶; मै २,७,१७^{१०d}; १०, १; ¶३, १, ४; ३,५; ४, १०; ९,४; १०,१^{३}; ७^{६}; ४, ६, ६¶; ९, १०^{३}; काठ १६, १७^{५}; १७, १७; २१, ७^{३}; ३०, ३^{२}; क २५,८^{४}; २८, १; ३१, १०; ४६, ६^{२}¶; शौ १२, ८, ७; शुचः शौ ७,१०५, १[e]; ¶शुचः तै ७, २, ७, ५^{२}; मै ३, १०, १; काठ २४,४; शुचः ¶काठ ७,६; ३०, ३^{२}; ¶क ३७, ५; ४६, ६; पै २, ३६, ४^{२f}; ¶शुचम् तै ५,१, ५, १; ६,१^{२}; २, ९, ५; ४, ४, २^{२}; ३; ४^{२}; ६, २,४; ६, ३, ९, १^{२}; मै १, ८, ३^{२}; ३, २, ७; ३, ५^{२}; ६^{६}; १०, ७; काठ १९,५^{२}; २०, ८; २१,७^{५}; क ३०,३^{२}; ३१, १०; शौ ४, ३८, ४$; शुचा ¶तै २, ६,४,४; ५, १,४, १;२; ३^{२};५, ६; ६, २^{२}; २,७, १;२^{२}; ९,५; ४,३, २;४,२; ३^{२}; ५; ५,५,२; ६, २,४; ६, २,७,५; ४, १,५^{३}; ¶मै ३,१,५^{२}; ३,५;९,४; ४,१, ४^{२}; ¶काठ ६,३; १९,५^{४}; २० ५; ८^{२}; २१, ७^{३}; २२, १२; २४,४; ३१, ३^{२}; ३२, ५; ३४, १८^{२}$; ¶क ४,२;३०,३^{३};३१, ७; १०^{२}; ३५, ५; ३७,५; ४७, ३^{२}; शौ ३, २५, ४; ५, २०, ३; पै ९, २४, ४; शुचाऽशुचा ऋ ३, ४, १; शुचि काठ २१, ७¶; शुचे मा ३९, ११; का ३९, ९, १; तै १, ४, ३५, १; काठ ४५,६.

शुच, चा[g]– -चस्य,-चायाः ऋ १०, २६,६.

शुचत्–, शुचद्रथ–, शुचध्यै, शुचन्ति–,शुचमान–,शुचयत्–, शुचसे, शुचान–, १शुचि– √शुच् (दीप्तौ) द्र.

२¶शुचि[h]– > शौचेय[i]– -यः तै ७, १, १०,२.

शुचिवृक्ष[j]– -क्षः मै ३,१०,४¶.

शुचिष्मत्– √शुच् (दीप्तौ) द्र.

?शुचीदम् पै ९,२५,७.

शुच्यद्क्षी– √शुच् (दीप्तौ) द्र.

शुण्ठ[k]– -¶ण्ठः तै १, ८,१७,१;

---

[a]) तु. सा. प्रभृ., वैतु. GW. GRV. प्रभृ. =अर्चिस्- ।

[b]) शौचनौ अतिशोचनौ > सपा. शौ ७, १००, १ उच्छोचनप्रशोचनौ इति पाभे. ।

[c]) भाप. (अर्चिस्- वा संताप- वा) । क्विप् प्र. ।

[d]) एकतरत्र पाभे. पृ ११९६ *m* द्र. ।

[e]) पाभे. पृ ११९६ *r* द्र. ।

[f]) एकतरत्र शुचिः इति पाठः? यनि. शोधः द्र. ।

[g]) नाप. (अज–, अजा-[तु. वें. सा.; वैतु. अन्येऽन्यथा-वदाः ?])। (√*भृष् [=√वस् 'आछादने']>) *भृष्मस्– (वासस्–) > *भष्मस्य– > (भपुष्य– > *शुश्य– >) यनि. । सस्थ. ?आधीपमाणायाः > [√*भृध् (=[√वृ 'आछादने' > भावे] *वृत्–)>] *भार्धिस्– (छादन-) > *भार्धिष्य– (छादनं चिकीर्षु-) > आ-धिप्प–>) *आधीप–>(तदाचारे क्विपि) *√आधीप >आधीपमाणः, (√वे 'वयनं' > लेटि प्रपु१) वयात् इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. पुतिः =(√पत् '*आछा-दने' >) *पुतिस्– > [न. द्वि१] । एवं च '(पूपा) आधीपमाणः (सन्) शुचस्य शुचायाः च पतिः (*वस्त्रं) वयात् (वयनेन निष्पादयेत्)' इति वा. (तु. उत्तरार्धेऽत्रीनां समानस्य चमत्कृतस्य श्रुतिः, तत्रापि √मृज् '*वयने' इति विशेषः; वैतु. पपा. प्रभृ. आ-धीपमा[ण>]णा–> -णायाः इत्येकं पदमिति ?) ।

[h]) व्यप. (ऋषि-पत्नी-[तु. भा. सा.]) ।

[i]) अपत्येऽर्थे ढक् प्र. कित्स्वरश्च ।

[j]) व्यप. (ऋषि- [गौपालायन-]) ।

[k]) विप. [अर्थः ? (भा. सा. अल्पकाय-, वा आवे-ष्टितकर्ण- वा अल्पकर्ण– वा, सा. [प्रथमे स्थले] शुक्लकाय– [वृषभ–)] ।

२, ५, ११[a]; ६, १३§; काठ १५, ९; -¶ण्ठम् मै २,५,११; काठ १३, ५; -ण्ठाः[b] तै ५, ६, १६,१; काठ ४९, ६.
शु(ण्ठ>)ण्ठा-कुर्ण[c]- -र्णः[b] मा २४, ४; का २६, १, ७; मै ३, १३, ५.
शुण्ड[d]- -ण्डानाम् पै ९, २२, ९.
शु*तुद्री[e]- -ुद्रि ऋ १०, ७५, ५; -द्री ऋ ३, ३३, १.
शुद्ध-,शुद्धायु-,शुद्धि- √शुध् द्र.
√शुध्, न्ध्,> शुन्धि, शोधि, शुन्धते तै ७, २, १०, ४¶; शुन्धति ¶मै ३, १०, १; ४, १, ६; शुन्धति ऋ १०, ८५, ३५[f]; मै ४, १, ३¶; ¶काठ २५, ६; १०; २६, ५; ३१, ४; ¶क ३९, ३; ४०, ३; ४१, ३; ४७, ४; शुन्धन्ति ¶मै ३, ८, ५; ९, ६; शुन्धन्ति ¶मै ३, ७, ४; ८, ७; पै १७, ३८, ५[g]; शुन्धामि मा १, १३; ६, १४[c], का १,४,४; ६,३,३[c]; शुन्धाति पै १७, ३८, १[h]; शुन्धताम् तै १, ३, १, १[i]; ६, १[i]; ९, १; शुन्धतु काठ ३५, ४[?]; क ४८, ५[?]; पै २०,१५,६; शुन्धन्ताम् मा ५, २६[i]; ६, १[i]; का ५, ७, २[i]; ६, १, १[i]; मै १, २, ११[i]; १४[i]; काठ १, ५[?]; २, १२[i]; ३,३[i]; २५,१०[i]; २६,५[i]; ३१, ४; क १, ५[?]; २, ६[i]; १०[i]; ४०, ३[i]; ४१, ३[i]; ४७, ४; शुन्धन्तु मा२०,२०[k];का२२,१, ५[k]; तै १, २,१,१‡[l]; काठ ३८, ५[k]; पै ६, ३,५; ७, ३,९;१०,९, ४;१७,३४,१[m]; शुन्धस्व मा ५, १०; का ५, ३,२; तै १, २,१२, २;६,२,७,४; मै १,२, ८;१६[?]; ३, ८, ५;१०, १[?]; काठ २, ९; ३, ६[?]; २५,६; क २, ३; १३[?]; ३९, ३; शुन्ध मै ३, ७, ४; शुन्धध्वम् मा १९, ३६; का २१, ३, ६; तै १, १, ३, १[n]; ५,१[n]; मै १, १, ३[n]; शुन्धध्वम् मा १,१३[n]; का १,४,४[n]; मै १, १, ६; ४, १, ३; ६; काठ ३८, २; शुन्धत मै १, २,१; शुन्धत ऋ १०, १७, १४[o]; खि ३,१६, ६; पै १७, ३७, ३[p]; शुन्धाम मै ३,६,९¶[q].
शुध्यति पै १,२१,४[r]; शुध्यतु मा ६,१५; का ६,३,४.
†शुन्धयन्तु[l] ऋ १०, १७, १०; मा ४, २; का ४, १,२.
शोधय तै ६, १,९,१¶.
शुद्ध, द्धा- -द्धः ऋ ८, ९५, ७[s]; ८[s]; ९[s]; ⌊(१५, ३)९⌋; ⌊९ (९, २३,)६⌋; ९,७८, ⌊१ (८६,७)⌋; †कौ २, ७५३[s];७५४[s]; पै २०,

---

a) विप. (*लोहितकण्ठ-वत्- ⌊उक्षन्-⌋)। (√शुच् 'दीप्तौ' > कर्तरि) २शोकु- + कण्ठ- >कस. *शोक-कण्ठ- > *शोककण्ठ्य- > *शोण्ठ्य- > यनि. । 'सर्वलोहितं वा कण्ठमात्रलोहितं वोक्षाणमालभेत यमाय' इति वा. (तु. सस्थ. शुक-हरि-)।

b) सपा. शुण्ठाः<>शुण्ठाकुर्णः इति पाभे.।

c) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः पूप. दीर्घश्च(पा ६,२, ११२; ३, ११५)।

d) नाप. (*अन्त्यज-भेद- ⌊मूको. शुशुण्ड-⌋)।

e) व्यप. (नदी- ⌊नभा. सतलुज ⌋)। पपा. नावग्रहः। शु- (आशु-) + (√तुद् ⌊*= √तुर्⌋ 'गतौ' >) तुद्री- >कस. *शु-तुद्री- > यनि. (तु. ⌊अंशतः⌋ या ⌊९,२६⌋ प्रमृ., SEY ⌊९९;११६⌋)।

f) सपा. शौ १४, १,२८ पै १८, ३,७ शुम्भति इति, आपमं १,१७,१० शंसति इति च पाभे.।

g) सपा. शौ १२, ३,२६ शुम्भन्ते इति पाभे.।

h) सपा. शौ १२,३,२१ शुम्भाति इति पाभे.।

i) सपा. शुन्धताम् (आपश्रौ ७, ९,१० च)<> शुन्धन्ताम् (माश ३, ६, १, १३; ७, १, ६ काश्रौ ६,२, १७ माश्रौ १, ८, २,७ च) <> शौ १८, ४, ६७ शुम्भन्ताम् इति च पाभे.।

j) =सपा. आपश्रौ ९, १७,४ हिश्रौ १५,७,२४। माश्रौ ३,५, १५ रक्षतु इति पाभे.।

k) पाभे. पृ २५०४ b द्र.।

l) सपा. शुन्धन्तु (आपश्रौ १०, ६, १ च)<> शुन्धयन्तु (माश ३, १,२,११ श्राश्रौ ६, १३, ११; ८, १२, ६ च)<>मै १, २, १; ३, ६,२ काठ २,१ शौ ६, ५१,२ सूदयन्तु इति च पाभे.।

m) सपा. शौ १२,२,४० शुम्भन्तु इति पाभे.।

n) सपा. शुन्धध्वम् <>शुन्धध्वम् इति पाभे.।

o) सपा. शौ १८,३,५६ शुम्भतु इति, माश्रौ १,४,१,५ संसृजस्व इति, तै १,५,१०,३ तैब्रा ३, ७, ४,७ संसृज इति च पाभे.।

p) सपा. शौ१२,३,१३ शुम्भत इति पाभे.।

q) सपा. काठ २३,५ स्वदयिष्यामः इति पाभे.।

r) पृ १७८२ f निर्दिष्टः शोधो नेष्टः (तु. टि. ?सु गलुन्तो°)।

s) सपा. कौ १, ३५०; २, ७५२ जै १,३६,९ शुद्धैः इति पाभे.।

२०, ८; –द्धम् ऋ १, १६४, ४०; ८, ९५, ७; मा ४०, ८; का ४०, १, ८; कौ १, ३५०; २, ७५२; जै १, ३६, ९†; शौ ७, ७७, ११†; ९, १५, २०; २०, १३६, १६[a]; पै ३, ३९, ४; १६, ६९, १०; २०, ११, ४; –द्धा शौ १०, ९, ३; पै १६, १३६, ३; –द्धाः ऋ ६, २८, ७; १०, १८, २; मा ६, १३; का ६, ३, २; तै १, ३, ८, २[२]; ९, १; मै १, १, ११[२]; २, १६[२] ३, १०, १; ४, १, १†; काठ ३, ६[२]; क २, १३[२]; शौ ४, २१, ७†; ३४, २; ६, ६२, ३; १२२, ५; ७, ७९, १; ११; १, १७; १८; २७; १२, १, २०; २, ११; १३; २०; २८; ३, २६; १४, २, ६७; पै ६, ३, ९; २२, २; १०, ९, ४?; १६, ९०, ७; ८; १७, ३, ११; ३१, १; ३; १०; ३२, ८; ३८, ५; १८, १३, ६; १९, ३०, ६; २०, ५१, ६; –द्धाभिः ऋ ८, ९५, ८; कौ २, ७५३†; –द्धाम् शौ ११, १, २३; पै १६, ९१, ३; –‡द्धेन ऋ ८, ९५, ७; कौ १, ३५०; २, ७५२; जै १, ३६, ९; –द्धैः ऋ ८, ९५, ७; कौ १, ३५०†[२]; ‡[b]; २, ७५२†[२]; ‡[b]; जै १, ३६, ९†[२]; ‡[b]; शौ ९, ५, ३; पै १६, ९७, २.

शुद्ध-द(न्त >)न्ती– -न्ती खि ३, १५, १७.

शुद्ध-वा(त >)ता– -ता पै २०, ५६, ९.

शुद्ध-वाल, ला[c]– -लः मा २४, ३; का २६, १, ५; तै ५, ६, १३, १; मै ३, १३, ४; काठ ४९, ३; –ला मै ४, २, ४[d].

शुद्ध-हस्त– -स्तौ शौ १२, ३, ४४; पै १७, ४०, ४.

√शुद्धाय > शुद्धायु[e]– -॰युवः तै १, ३, ८, २; ६, ३, ८, ४.

शुद्धि– -द्ध्यै तै ६, २, ७, ४¶.

शुन्ध्[f]– ॰शुन्धः मै २, ४, ७[g].

शुन्ध्या[h]– > ‡शुन्ध्या-वत्– -वता[i] कौ २, ६१९; जै ३, ५०, ६.

शुन्ध्यु, न्ध्यू(वप्रा.)[j]– -न्ध्यवः ऋ ५, ५२, ९; –न्ध्युः ऋ ७, ९७, ७; ८, २४, २४; मै १, २, १२[k]; ४, १४, ४†; काठ २, १३[k]; १७, १८†; क २, ७[k]; कौ १, ३९६†; जै १, ४४, ६†; शौ २०, ६६, ३†; –†न्ध्युम् ऋ १०, ४३, १; कौ १, ३७५; जै १, ३९, ६; शौ २०, १७, १; –॰न्ध्युवः काठ ११, ९[g]; –†न्ध्युवः ऋ १, ५०, ९; १२४, ४; काठ ९, १९; ११, १$; कौ ३, ५, १३; शौ १३, २, २४; २०, ४७, २१; पै १८, २२, ९; –न्ध्युवम् ऋ ७, ८८, १?[l]; १०, ३९, [(१, ११७, २०) ७]; –न्ध्यूः ऋ १०, १३८, ५; मा ५, ३२[k]; का ५, ८, २[k]; तै १, ३, ३, १[k]; –॒न्ध्यूः तै २, ४, ७, २[g].

१शुन(वप्रा.)[m]– -नम् ऋ १, ११७, १८; ३, ३०, [२२; ३१, २२; ३२, १७; ३४, ११; ३५, ११; ३६, ११; ३८, १०; ३९, ९; ४३, ८; ४८, ५; ४९, ५; ५०, ५; १०, ८९, १८; १०४, ११]; ४, ३, ११; ५७, ४[५]; ८[४]; ६, १६, ४; १०, १०२, ८; १२६, ७; १६०, ५; खि ४, ६, ३[n]

[a]) तु. RW., शुद्दम् इति शंपा. सात. ।

[b]) पाभे. पृ ३१२४ 8 द्र. ।

[c]) विप. (पशु-) । बस. पूप. =शुभ्र- ।

[d]) °ला इति स्वरः? यनि. शोधः द्र. ।

[e]) विप. (२अप्-) । क्यजन्ताद् उः प्र ।

[f]) विप. (२अप्-) । कर्तरि विच् प्र. ।

[g]) सपा. ॒शुन्धः < > ॰शुन्ध्युवः <> शुन्ध्यूः इति पाभे.। [h]) भावे शः प्र. उसं. (पावा ३, ३, १०१) । शुध्या° इति S. ।

[i]) सपा. ऋ ९, १५, ३ शुभ्रावता इति पाभे. ।

[j]) विप. (शुद्ध-, दीप्त- [२अप्-, उषस्-, बृहस्पति- प्रभृ.]) । कर्तरि युच् प्र. (पाउ ३, २०) ।

[k]) सपा. शुन्ध्युः (तां १, ४, ८ शांश्रौ ६, १२, २१ लाश्रौ २, २, १९ च) <> शुन्ध्यूः इति पाभे. ।

[l]) विप. (*भृश-वन्दन-युक्ता- [मति- =स्तुति-]) । भृश- + वन्धु- [भाप.] > कस. *भृश-वन्धु- > *भृशवन्धु-भर्मर- > *भृशव (न्धु >)न्धू- > *भृशुन्ध्युवम् इति शोधः (तु. छन्दः) । सस्थ. ?यु ईम् > युयेम् (यथा ईम्) इति च शोधः । अत्र ईम् [इयं (मतिः [वैतु. सा. प्रभृ. सूर्यम् इति ?])] ।

[m]) प्रायेण प्रभूतार्थे भाप. विप. वा द्वि१ सत् वा. क्रिवि. । *भृश्मन्- (भृश-) > *अशुन्- > यनि. (वैतु. दे [३, ६] <√शुन् ‘गतौ’ इति, सा[ऋ ३, ३०, २२] PW. प्रभृ. √शु [<√श्वि] ‘वृद्धौ’ इति ?) ।

[n]) =सपा. आपमं २, ८, ३ प्रभृ. । बौश्रौ १७, ४१ : १५ शुनिम् इति पाभे. ।

मा १२, ६९[2]†; का १३, ५, ८[2]†; तै ४, २, ५, ६[4]†; मै १, ४, ११[3a]; २, ७, १२[3]; †[2]; काठ ४, १४; १६, १२[2]†; २१, १४†; क २५, ३[2]†; कौ १, ३२९†; जै १, ३४, ७†; शौ ३, १५, ४[2]†[b]; १७, ५[2]; ६[4]†; †२०, ११, ११; ९६, ५; पै २, २२, ३[2]; ४, ४०, १[2]; ५, ३९, ४†; ११, २, ११; †१२, ६, ३[4]; १३[3]; १९, ४९, २; ५१, १३[2]; २०, २२, ४; ४६, ९[40].

शुन-पृष्ठ[d]- -ष्ठः ऋ ७, ७०, १.

शुन-होत्र[e]- -त्रेषु ऋ २, १८, ६[f]; ४१, १४; १७.

२*शुन[g]- > ?शुनामिक्षाम्[h] पै १६, १३८, ५.

३*शुन[i]- > *?शु(न>)ना-सीर[j]- -०रा ऋ ४. ५७, ८; मा १२, ६९‡; का १३, ५, ८‡; तै ४, २, ५, ६†; मै २, ७, १२[3]; ‡; †; शौ ३, १७, ५; ७‡[k]; पै २, २२, ३; ४; -०रौ ऋ ४. ५७, ५[k].

२शुनासी(र्य* >)र[l]- -रः मै ४, ३, ३[2]¶; -रम् मै ४, १०, ६[2m]; -राय मै १, १०, १[n].

३शुनासी(र्य* >)र[l]- -राय तै १, ८, ७, १¶[n].

४शुनासीर,शी(र्य>)र[o]- -रम् काठ २१, १४; -रा पै १२, ६, ११; -०रा काठ १६, १२; क २५, ३; पै १२, ६, १३; -राय काठ १५, २.

शुनासीरीय[p]- -याः मा २४, १९; का २६, ४, ४.

शुनासीर्य[p]- -र्यम् मै ४, ३, ३.

*शुनक[q]- > शौनक- -काः पै ८, १५, २.

शुनःशेप- श्वन्- द्र.

?शुना[r] पै १५, १८, ७.

शुनी- श्वन्- द्र.

?शुनेषित[s]- -तम् ऋ ८, ४६, २८.

शुन्ध्- √शुध् द्र.

?शुन्धोत्वाम्[t] पै ६, ३, ५.

शुन्ध्या-वत्-, शुन्ध्यु, न्ध्यू- √शुध् द्र.

शुप्ति[u]- -प्तौ ऋ १, ५१, ५.

√शुभ्, म्भ्(बधा.)[v] > °भि, °म्भि, शोभते ऋ ९, ६९, ३; शोभेते ऋ ४, ३२, २३; शोभसे ऋ ५, ४४, ५.

†शुम्भते ऋ ९, ३८, ⌊(२, ७) ३⌋; कौ २, ६२९; जै ३, ५२, ६; शुम्भते ऋ १, १४०, ६;

---

a) सपा. काठ ४, १४[2] ऐब्रा ७, २४[1] तैब्रा ३, ७, ५, ४[3] आपश्रौ ४, ९, ६[3] स्वम् इति पाभे.।

b) पाभे. पृ १८८६ c द्र.। c) पाभे. पृ २३२१ i द्र.।

d) विप. (*वाहकाऽऽरूढपृष्ठ-वत्-⌊अश्व-⌋)। शुन- (*नाप. =अश्ववार- ⌊√वक्ष् =√वह् 'वहने' > कर्तरि⌋ *वक्षमण- > ⌊*उक्षुण- >⌋ यनि.) + पृष्ठ- > वस. यनि.। 'यत् (यदा ⌊अश्विनौ⌋) योनिम् (स्थानम् ⌊पूर्वार्धोक्तम्⌋) आसेदतुः (तदा तत् स्थानम्) शुनपृष्ठः अश्वः न (इव) अस्थात् (*उच्चमिवाऽभूत्)' इति वा.।

e) व्यप. (ऋषि- ⌊भरद्वाजवंश्य-⌋)। बस. पूप. प्रचुरार्थे विप.। f) वैतु. सा. नाप. (पात्र-) इति ?।

g) *नाप. पुं.(पार्श्व-)। *पार्श्वन- > *पार्शुन- > यनि.।

h) शुन(:)आ° इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. ?अथो > अयम् इति (तु. मूको.), ?सर्वकान् > सर्वाऽन्न- > °न्नक- > -कानि इति चापि शोधौ।

i) नाप. (उक्षन्-)। *वृष्मण- (वृषन्-) > *वृशुन- > यनि.।

j) नाप. (उक्ष-हल-द्वन्द्व-)। द्वस. पूप. उप. च प्रकृतिस्वरः उसं. (पा ६, २, १४०)। पूप. दीर्घः।

k) सपा. °रा (वैताश्रौ ९, २७ च) <> ०-रौ (तैआ ६, ६, २ आश्रौ २, २०, ४ शांश्रौ ३, १८, ४ या ९, ४१ च) इति पाभे.।

l) विप. (उक्षहलद्वन्द्व-संरक्षक- ⌊इन्द्र-⌋)। साऽस्यदेवतीयः यः प्र., यप् प्र. च यथायथम् उसं. (पा ४, २, ३२)। यकार-लोपः वावि.।

m) सपा. तैब्रा २, ५, ८, २ शुनासीरम् इति पाभे.।

n) सपा. शुनासीराय <> शुनासीराय इति पाभे.।

o) काठ °शी° इति वावि. द्र.।

p) विप.। सास्यदेवतीयः छः प्र., यत् प्र. च यक्र. (पा ४, २, ३२)। q) व्यप.। r) तु. सस्थ. टि. शार्ङ्ग-।

s) तु. पृ २६२७ e। पपा. ⌊शुना- इ° इति⌋ अनु पूप. < श्वन्- इति वें. सा. PW. प्रमृ.।

t) शुन्धन्तु अस्मभ्यम् (आपः) इति शोधितः तृतीयः पादः, आपः शुन्धन्तु अस्मान् इति चतुर्थः पादश्च यथावस्थः। तृतीयस्य पादस्य पूर्वार्धेनाऽन्वयः। उदकस्योदकत्वस्य रेवतीनाम् (अपां) रेवत्त्वस्य च शोधविषयत्वेनाभीप्सितत्वमिति भावः।

u) नाप. (*गुप्तस्थान-, रहस्-)। < √*शुप् 'गोपने' (तु. नभा. √छुपना) + अधिकरणे क्तिन् प्र.।

v) दीप्त्यलंकरणशोधनादिषु धा. वृत्तिः।

शुम्भति ऋ १, २२, ८; मै ३, १०, १¶; काठ २५, ६¶; क ३९, ३¶; शौ १४, १, २८‡[a]; पै १८, ३, ७‡[a]; शुम्भन्ते शौ १२,३, २६[b]; शुम्भन्ति ऋ ५, २२, ⌊४; ३९, ५⌋; ९, ४३, २; मै ३, ८, ५¶; †शुम्भसे ऋ ९, २, ⌊७(३८, ३)⌋; कौ २, ३९३; जै ३, ३१, १३; शुम्भामि ऋ ८, ६, ११; ४४, २६; कौ २, ८५१†; जै ४,१२, ४†; शौ ६,५४,१; २०, ११५, २†; पै १९, ८, ४; शुम्भाति शौ १२, ३, २१[c]; शुम्भन्ताम् शौ १८, ४, ६७[d]; शुम्भन्तु शौ ६, ११५, ३[e]; १२, २, ४०[f]; १८, ३,५६‡[g]; पै २०, १९,२; शुम्भस्व मा ५, १०; का ५,३, २; तै १, २, १२, २; ६, २,७, ४; मै १, २, ८; १६[2]; ३, ८, ५¶; १०, १[2]; काठ २, ९; ३, ६; २५, ६; क २, ३; १३; ३९, ३; †शुम्भ ऋ ८,७०, २; कौ २, २८४; जै ३, २३, १६; शौ २०, ९२, १७; १०५, ५; शुम्भत ऋ १, २१, २; १०, ९५, ९; शौ १२, ३, १३[h].

†शुम्भन्ति ऋ ५, १०,४; ९, ४०, १; ९६, १७; १०, २१,२; कौ १, ४८८; २, २७४; ५२५; जै १, ५१,२; ३,२३,६;४१,१.

शुभयन्ते[i] ऋ १, ८५, ३; †शुभयन्त ऋ ७, ५६, १६; तै ४, ३, १३, ७; मै ४, १०,५[j]; काठ २१, १३.

अशूशुभन्त मै २, ६, १२[k]; काठ १५,८; †अशूशुभन् ऋ ९, ६२, ६; कौ २, ३६०; जै ३, ३०, ३.

शुभ्[l]– †०शुभः ऋ १, ३, १; खि १, २, ५; ६, ३; ५; ०शुभः ऋ १, ३४, ६; ४७, ⌊५; ८, ५९,३⌋; १२०, ६; ५, ७५, ८; ८,५, ⌊(१, ९२, १८; ५, ७५, २)११(८, १) ८७,५⌋; २२, ४; ६; ५९, ५; १०, ४०, ४; १२; १३; ८५, १५; १३१, ४[m]; मा १०, ३३†; का ११, १०, ३†; तै ३, २, १०, २[n]; काठ १७, १९†; ३८, ९†; शौ ६, ६९, २; ९, १, १९; †१४, १, १५; २, ५; ६; २०, १२५, ४†; पै १६, ३३, ९; १८, २, ४†; ७,५†; ६†; ७; १९,३२, १४; शुभः ऋ ५, ५४, ⌊(१, ६४,४)११⌋; ९, ९४, १; तै ७, १, २०,१; काठ ४१, ११; कौ १, ५३९†; जै १, ५५, ८†; शुभः ऋ ८, ५, ५; २२, १४; २६, ६; १०, ४०,१४; ९३,६; शौ ६, ३, ३[o]; शुभम् ऋ १, २३, ११; ४, ५१, ६; ५, ५५, ⌊१-९⌋[p]; ५७, २; ६, ६२, ४; ७, ८२, ५; तै २, ४, ८, २†[p]; ४, ७, १५, ३; मै ३, १६, ५; काठ ११, ९†[p]; २२,१५; ३०, ४†[p]; क ४६,७†[p]; पै १७,१८, ८[q]; †शुभा ऋ १,१६५,१; ७, ५६, ६; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; शौ १३, १, २१‡[r]; पै १८,१७,१‡[r].

√*शुभंय[s] > शुभंयु- -यवः ऋ १०,७८,७.

†शुभं-या[t]– -ये ऋ ४, ३, ६; मै ४, ११,४; काठ ७, १६.

शुभं-यावन्[u]– -वा ऋ ५, ६१, १३; –†वानः ऋ १, ८९, ७; मा २५, २०; का २७, ११, ७; काठ ३५, १.

शुभं, भां[v]– -भाम्' खि ४, २, ८; -भौ पै १८, ११, ३[w].

शुभ-गन्ध-माल्य़—शो(भ>) भा[x]– -०भे खि २, ६[2], २३.

√शुभाय, †शुभायते ऋ ९,

a) पाभे. पृ३१२४ *f* द्र.। b) पाभे. पृ३१२४ *g* द्र.।
c) पाभे. पृ३१२४ *h* द्र.। d) पाभे. पृ३१२४ *i* द्र.।
e) पाभे. पृ२५०४ *b* द्र.। f) पाभे. पृ३१२४ *m* द्र.।
g) पाभे. पृ ३१२४ *o* द्र.; वैतु. शंपा. सात. शुम्भतु इति ?। h) पाभे. पृ ३१२४ *p* द्र.।
i) लनि. धास्व. गुणाभावः उसं. (पा ७, ३, ८६ ⌊तु. सा.⌋)। j) पपा. °न्तः ?।
k) सपा. तै १,८,१०,२ तैब्रा १, ७, ४, ४ असूपुदन्त इति पाभे.। l) भाप. (दीप्ति-)।
m) पाभे. पृ १८९२ *h* द्र.। n) पाभे. पृ २३०७ *e* द्र.।
o) शुभस्पती > सपा. पै १९, १, १६ सुदंससा इति पाभे.। p) सपा. मै २,४,७ शुभे इति पाभे.।
q) पाभे. २३६४ *b* द्र.।
r) सपा. ऋ ८, ७,२८ शुभ्राः इति पाभे.।
s) विप. (मरुत्-)। तु. टि. √*अहंय>अहंयु-।
t) विप. (वात-)। उस.। u) =शुभं-या-। विप. (मरुत्-, तद्गण-)। उस.। v) विप.। कर्तरि कः प्र.।
w) सपा. शौ १४,२,४३ सुगू इति पाभे.।
x) विप. (लक्ष्मी-)। कस. > द्वस. > वस.। °न्ध° इति स्वरः ?। पाभे. पृ १७०१ *l* द्र.।

२८,⌊(२५,३)३⌋; कौ २, ६३२; जै ३, ५१, १०.

शुभं(यत् >)यती[a]- -तीः शौ १४, १, ३२; पै १८,४,१.

?शुभम्[b] शौ ८, २, १७.

शुभमान- -नम् खि २, ६[2], २४[c];

शुभयत्- -यद्भिः ऋ ५, ६०, ८

शुभान- -ना ऋ ७,७२, १; -†नैः ऋ १, १६५, ३; मा ३३, २७; का ३२, २, १०; मै ४,११,३; काठ ९, १८.

शुभित[d]- -तम् तै ४, ४, १२, २; मै ३, १६, ४; काठ २२, १४.

शुभे[e] ऋ १, ६४, ⌊४ (५, ५४, ११)⌋; ८७, ३; ८८, २;११७, ५; ११९, ३; १२७, ६; १६७, ६; ३, २६, ४; ५,५२,८; ५७, ३; ६३, ५; ६, ६३, ६; ७, ५७, ३; ८७, ५; ८८, ३; ८, २६, १३; १०, १०५, ३; मा १८, ७६[f]; ३०, ७; का २०, ५, ९; ३४, १, ७; तै ४, ३, १३, ७†; मै २, ४, ७‡[g]; ४, ११, २†; शौ ७, १११, १[h]; १४, १, ५३; पै १८, ५, १०; २०, ७, ९.

†शुभ्र,भ्रा[i]- -०भ्र ऋ ५, ५, ४; -भ्रः ऋ २,११,४; ७, ५६, ८; ९,१४, ५; ९६, २०; -भ्रम् ऋ २,११,४[2]; ३,२६,२;९,६२,५; १०७,२४; कौ २,३५९; जै ३, ३०, २; -भ्रा ऋ ५, ८०, ५; ७, ७५, ६; पै १०, ६, २$; -०भ्रा ऋ १०,१४३,३; -०भ्रा ऋ ७, ६८, १; -भ्राः ऋ १, १९, ५; ८५, ३; १६७, ४; २, ११, ३; ४,५१,६; ५, ४१, १२; ४२,१२; ७,३९,३; ५६, १६; ८,७,⌊(५, ५४,११)२५⌋; २८[j]; ९, ६३, २६; खि ५, ५, ९; तै ४,३,१३,७; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३; कौ २, १०५१; शौ ११,१,१७$; पै ६, ३,४‡[k]; १७,४; १४, १, ७$; १६,९०,७$; -०भ्राः ऋ ८,७, ⌊२;१४⌋; -भ्राभ्याम् ऋ १,३५, ३; -भ्रासः ऋ २, ३६, २; शौ २०,६७,४; -भ्रे ऋ ३; ३३,१; -०भ्रे ऋ १,५७,३;३, ३३, २; ७,९५,६; ९६, २; मै ४, १४, ७; शौ २०, १५, ३; -भ्रेभिः ऋ ९, १५, ५; ६६, २६; कौ २,६२०; ६६१; जै ३,५०, ७; ५५,२;४,२२, ३$.

शुभ्र-खादि[l]- -०दयः ऋ ८, २०,४.

शुभ्र-यामन्[m]- -मा ऋ ३, ५८, १.

शुभ्र-यावन्[n]- -वाना ऋ ८, २६, १९.

शुभ्र-वस्त्रो(स्त्र-उ)त्तरी(य >) या- -या खि २, ६[3], २६.

---

[a]) विप. (*दीप्तिमती- ⌊गो-⌋)। *शुभ्य- (दीप्ति-) +स्यतुप् (मतुप्) प्र. उसं. (पा ५, २, ९४) > *शुभ्यस्यत्- > यनि.। 'हे गावः! शुभंयत्तादि-विशेषणत्रययुताः सतीः (यूयम्) इह इत् असाथ' इत्यादिना वाक्यत्रयेण पूर्वार्धे संबन्धः द्र. (वैतु. पपा. शुभम्, यतीः इति, w. *शुभं- (√इ>यत्->)यती-> ०यतीः इति समस्तमितीव ?)।

[b]) शुम्भत्- > -म्भन् इति शोधः (तु. मूको. सा. पै ⌊१६, ४, ७⌋ w. च; वैतु. मुख- इत्यस्य विप. इति कृत्वा सा. ⌊शंपा. सात. च⌋ शुभ-> ⌊द्वि१⌋ यनि. इति, RW. BC. WI. शुम्भ- > -म्भम् इति शोध इति, क्रिप. इति कृत्वा Kirste ⌊हिगृ १, ९, १६⌋ शुम्भ इति शोध इति ⌊तु. सपा. आपमं २, १, ७ प्रमृ. शुन्धि ⌊न्दि⌋ इति, बौश्रौ १०, ४०:९ हिगृ १, ९, १६ प्रमृ. वर्चया ⌊>या⌋ इति पाभे. ?)। पादपाठस्तु विभ्रष्ट इति कृत्वा अँक्षया नैः इति पदद्वयाधियोजनः शोधः। (*अक्षया नैः, मा नः > [*मर्चया ⌊>*माचया>मा⌋ नः, मा नः >)मा नः इति वावि. द्र. (तु. पूर्वार्धे √मर्चि इत्यस्य श्रुतिः, उक्तः बौश्रौ. हिगृ. च पाभे. च)। सस्थ. ?प्रमोषीः > प्र मोषयाः इत्यपि शोधः। पूर्वार्धेऽपि ?वृसा > ०-स्रु इति शोधः।

[c]) सपा. खिसा ११,९ शोभमानम् इति पाभे.।

[d]) पाम. ⌊३,१,८५⌋<सुहितम् इति ?। सपा. पै १५, १,४ सुकृतम् इति पाभे.। [e]) तुमर्थे केः प्र. (वैतु. सा. प्रमृ. क्वचित् शुभ्- > च१ इति)। [f]) वैतु. उ. म. शुभ-> ⌊सप्त१⌋ -भे इति। [g]) पाभे. पृ ३१२७ p द्र.।

[h]) तु. w. WI.; वैतु. सा. <°भ- इति।

[i]) विप.। कर्तरि रक् प्र. (तु. Brug ⌊१, ५५९⌋ प्रमृ.)। [j]) पाभे. पृ ३१२७ r द्र.।

[k]) सपा. ऋ ६, ५२, १५ देवाः इति पाभे.।

[l]) विप. (दीप्तायुध- ⌊मरुत्-⌋)। बस.।

[m]) विप. (*उज्ज्वलदीप्तिमती- ⌊उषस्-⌋)। बस. उप. <*द्यामन्- (वैतु. PW. प्रमृ. याम- इति ?)।

[n]) विप. (अश्विन्-)। उस.।

*शुभ्र-शस्[a]–> †°शस्-तम[b]– -मः ऋ ९, ६६, २६; कौ २, ६६१; जै ३, ५५, २; ४, २२,३.

शु(भ्र>)भ्रा-वत्[c]– -वता[d] ऋ ९,१५, ३.

शुभ्रि[e]– -भ्रियः शौ २०, ४८, २; पै १८,२२,११; –भ्रिषु ऋ १, २९,१-७[f]; ५,३४,८; काठ १०, १२†[f]; शौ २०,७४,१-७†.

शुभ्वन्[g]– -भ्वा ऋ ४, ३८, ६.

शुम्भत्– -म्भन्[h] पै १६, ४, ७; –म्भन्तः ऋ १,१३०,६.

शुम्भ(न>)नी[i]– -नी शौ ७, ११७,१; १४, २, ४५; पै १८, ११,५.

१शुम्भमान,ना– -ना ऋ १, ९२, १०[j]; १०, १०७, १०; –नाः ऋ १,३३,८; १६५, ५; ३, ५, ८; ७, ५६,११; ५९, ७; १०, ११०,५[k]; मा २९, ५; ३०†[k]; का ३१,१,५;४, ६†[k]; तै ५,१, ११,२; मै ३,१६,२; †४, ११, ३;१३,३; काठ ९,१८†; शौ ५, १२,५†[k]; ११, १, १४; –ने ऋ २,३९,२.

२शुम्भमान,ना– -नः ऋ ९, ३६, [४(६४,५)]; –ना ऋ ६,६४,२; –†नाः ऋ ९,६४, [(३६, ४)५] काठ १६, २०[k]; कौ २, ३८५; जै ३,३१,५.

३शुम्भमान, ना– -ना पै ४, १०, ४; –नाः काठ ४६, २; पै १६, ९०,४.

†शुम्भान[l]– -नः ऋ ८, ४४, १२; मै ४, १०, १; कौ २, १०६१.

शोभ– -भे ऋ १,१२०,५[m].

†?शोभथ्[n]– -भथा[o] कौ १,४०९; २, ३५५; जै १,४०,१; ३,२९, १२.

शोभमान– -नः काठ ३४, ९[२९]¶; –नम् ऋ ५, २,४; मै ३, ७,७; काठ २, ६.

†शोभस्[n]– -?भसे[p] ऋ १,८४,१०; मै ४, १४, १४; शौ २०, १०९,१.

†शोभसे[q] ऋ १०, ७७, १.

शोभा[r]– -भायै तै ३,३,२,२.

शोभा-वत्–>शोभिष्ठ– -ष्ठम् ऋ ८,३,२१;–ष्ठाः ऋ ७,५६,६.

?शोभायि[s] मै ४,९,२.

---

[a]) विप. (शुभ्रदीप्ति-मत्-)। बस. उप. भाप. *शस्– (<√शस् [*=√कस्] '*दीप्तौ')।

[b]) विप. (सुदीप्र-तम- [सोम-])। 'शुभ्रेभिः (*[निर्धारणे तृ. उसं. [पा २, ३, ४२] शुभ्राणां पदार्थानां मध्ये) तथा' इति संबन्धः (वैतु. PW. BSG. प्रमृ. उप. <*शस्ततम– इति, ?BSG [पक्षे] शुभ्रशस् [:] >°शस्तम- इति च?)। [c]) विप. (पथिन्-)। [d]) पाभे. पृ ३१२५ *i* द्र.।

[e]) =शुभ्र–। विप. (अश्व-, गो- प्रमृ.)। कर्तरि क्रिः प्र. उसं. (पाउ ४,६५)।

[f]) सपा. तैब्रा २,४,४,८ आशि २१ शुभ्रुषु इति पाभे.।

[g]) विप. (शोभमान- [अश्व-])। क्वनिप् प्र. (तु. वें. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. सु-भ्वन्- [<सु√भू] इतीव?)। [h]) पाभे. पृ ३१२८ *b* द्र.।

[i]) विप. (शोभमाना- [द्यावापृथिवी-])। कर्तरि ल्युट् प्र.।

[j]) तु. पृ ३१८ *g*; वैतु. GW. २शुम्भमान–?।

[k]) सपा. शुम्भमानाः<>शुम्भमानाः इति पाभे.।

[l]) विप. (अग्नि-)। आदादिकाच् शानच् प्र. उसं. (पा ३,२,१२८)। =सपा. तैब्रा ३, ५, ६, १। काठ २,१४ स्तुम्भानः इति पाभे.।

[m]) नाप. (स्तोत्र- [तु. पृ २११८ *j*; वैतु. वें. स्क. सा. GW. प्रमृ. क्रिप. प्रपु१ इति])।

[n]) विप. (*शोभा-वत्- [इन्द्र-])। कर्तरि अथुच्, असुच् प्र. च यथायथम् उसं. [पाउ ४, १८९]। सस्थ. ?मदन्ति>(√स्वद् 'आस्वादने'>) स्वदन्ति इति शोधः। पादान्ते ईम् इत्यधिकपाठेन शोधश्च। वा. पाभे. च *p* द्र.।

[o]) वैतु. सा. भ. शोभ [?] थाः [=शोभन्ते] इति क्रिप., वित्र. भाप. शोभथ– >[तृ१] –था इति [तु. BW. BSG. प्रमृ.] ?।

[p]) शोभसा (तृ१ [सपा. कौ. जै. *शोभथा इति पाभे.]) *ईम् (मधु, सोमम्) इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति)। 'याः (गौर्यः) इन्द्रेण वृष्णा शोभसा सयावरीः (सत्यः) ईम् स्वदन्ति' इति वा., (तु. *n*; वैतु. सा. भाप. च१ इति, PW.GW. प्रमृ. शोभसे इति तुमर्थीयम् इति च)।

[q]) तुमर्थे असेः प्र.। धा. *कीर्तने वृत्तिः।

[r]) भाप. (*शोभा-मृति-)। शोभा– + (*आ [मृति-]>) *मा– > षस. *शोभा-मा– > यनि.। शेषं *s* द्र.।

[s]) *शोभा– (भाप.)। अङ् प्र. उसं. पा ३, ३, १०४) >°भायि? >-भायै इति शोधः [तु. [अंशतः] AVL. (तु. सपा. तै ३,३,२,२. तैआ ४, १,१ शोभा–> -भायै इति पाभे.); वैतु. VV (२, ७००; ३, ४५; ४८७)

?शुभः[a] पै १९,१०,११.

√शुम्स्,शुम्भत्– प्रभृ. √शुभ् द्र.

¦शुरुध्(वप्रा.)[b]– -रुधः ऋ १,७२,७; १६९, ८; ३,३८,५; ४,२३,८; ६,४९,८; ७, २३, २; ६२, ३; ९,७०,५; १०,१२२,१; खि १, १०,४; मा ३४,४२; का ३३,२, ५; तै १, १,१४,२; मै ४, १४, १३; शौ २०,१२,२.

*शुरुध[c]– -धः ऋ ६,३,३.

शुल्क[d]– -ल्कः शौ ३,२९,३[e]; पै १०, २,६; -ल्कम् शौ ५, १९, ३[f]; पै ९,१८,९; १६,७९, २; १९, ५२, ६[g]; -¦ल्काय ऋ ७, ८२, ६[h]; ८, १, ५; कौ १, २९१; जै १,३०,९.

१शुल्व[i]– -ल्वम्[j] मै ४, १,१३¶.

२शुल्ब[k]– >¶शौल्बायन– -नः तै ७, ४,५,४; ५,४,२.

√*शु(भ् >)व् (शोभायाम्) > *शू-शुव्– >√शूशुव्[l], शूशु-याम[m] ऋ ८,२१,१२. शूशुवे[n] ऋ ७, ३२, ६; शूशुवुः ऋ ७,७४,६; शूशावाम[o] ऋ १, १६६,१४; शूशुवत् ऋ १,५४, ७; २,२५, १; ८,३१,३; मै ४, १४,१०¦.

शुशुकन–, शुशुक्वनि–, शुशुक्वस्–, शुशुचान– √शुच् (दीप्तौ) द्र.

शुशुलू(क >)का[p]– -का मै ३,१४, १७[q].

¦शुशुलूक-यातु[r]– -तुम् ऋ ७, १०४, २२; शौ ८, ४, २२[s]; पै १६, ११,२.

शुश्रुवस्–, शुश्रूषमाण–, शुश्रूषेण्या– √शृ, श्रु द्र.

√शुष्(वधा.)[t] >शोषि, ¶शुष्यतः काठ ३०,१; ३६, ६; क ४६,४; ¶शुष्यन्ति मै २, १, ५[2]; काठ ११,५[2]; शुष्याति,शुष्यात् पै ३, २८,४; शुष्यतु, शुष्यतु शौ ६, १३९, २; शुष्यताम् पै ६, ६,

---

शोभायिन्– (तु. WG [१२३० d] WAG [१, १८८ c]) >यनि. (न. द्वि१ सत् क्रिवि.) इतीव (वैतु. स्वरः ?)]।

[a]) शुष्मः इति शोधः (तु. सपा. शौ ६,७३,२)।

[b]) नाप. स्त्री.। जलार्थे (तु. निघ ४,३)<शुच्–+ √रुध् इति या [६, १६] प्रभृ., पौष्टिकार्थे <√श्रध् इति च GW. PG [१,३२;५०] प्रभृ.।

[c]) नाप. (दीपक-)। (√आश् >भावे *आशुर्– >)*शुर्–+[√वृध् '*ज्वलने' (ब [ब्र]ध्न–=सूर्य-) > भावे] वृध– > बस. *शुर्-वृध– >यनि.। 'अयम् (अग्निः) हेषस्वतः (*आवरण-कृतः) अक्तोः (रात्रेः) शुरुधः न (इव)' इति वा. (वैतु. अन्ये शुरुध्– > प्र३ यनि. इति ?)।

[d]) नाप. (मूल्य-, कर- [*प्रभुत्व-साधन-]*)। *ऐश्वर्य- कृ– > यनि. (वैतु. पाउभो २,२,६ प्रभृ. <√शल् 'गतौ' इति)।

[e]) तु. W.; वैतु. RW. WI. °क्लुः इति ?।

[f]) वैतु. WI. °क्लम् इति।

[g]) शुक्लम् इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. कौसू ४,१)।

[h]) सस्थ. ?ओजो = ओजसा उ > *ओजसो > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. ओजः इत्येकं पदमिति ?)। 'उभौ (इन्द्रावरुणौ) मिलित्वा अस्य (वरुणस्य राज्ञः) यत् (चञ्चलम्) स्वं (धनम्) ध्रुवं मिमाते' इति वा. द्र.।

[i]) नाप. (रज्जु-)। (√*शिव् [= √सिव् > स्यू] 'तन्तुसन्ताने' >करणे) *श्युर्–+(√भृ >भावे)भ्र– > बस. *श्युर्-भ्र– > यनि. (वैतु. पाउभो २, २, २२१ <√शल् इति, पाउवृ ४,९५ <√शुच् इति?)।

[j]) सपा. काठ ३१, १० क ४७, १० संनहनम् इति पाभे.।

[k]) व्यप. (ऋषि-)।

[l]) वैतु. PW. GW. प्रभृ. इह <√शु,शू <√श्वि 'वृद्धौ' इति।

[m]) (लिङि उपु३ यासुटि)*शूशुभ्या (=भ्या > ह्या)म > यनि. द्र.।

[n]) *°वते >[प्रपु१] यनि.।

[o]) (लोटि उपु३) *शूशोवाम > *शूशोआम >यनि.।

[p]) नाप. (*मेषी-)। (√*वश् [*= √वस्] 'आच्छादने' >भावे *वशुस्– > *शुश्– > [तत्साधने]) *शुशूल– (वाल-) > तद्वदर्थे यनि. (वैतु. सा [ऋ ७, १०४, २२] <शिशु–+उलूक– इति ?)।

[q]) इह पपा. मा [२४, ३६] च सुषिलीका– इति पर्यायरूपः पाभे.। तत्र √*सुष् 'आच्छादने' > *सुषिल– (वाल-) > यनि.।

[r]) *विप. [मेषभूतछद्मिन्- (रक्षस्- पुँ. [तु. नान्तरीयपूर्वो मन्त्रः])]। बस. उप. भाप. (छद्मन्-, कपट-वेष-) <√या [*= √धा] '*छादने' [तु. यातु-धान–, अन्तर्-धान– प्रभृ.]। सप्र. उलूक-यातु–, कोक-यातु– प्रभृ., यातु– इत्यत्र च यथायोगः शोधः द्र.। 'कोक-यात्वादिकं रक्षसं जहि, *रक्षः (गोपायस्व) हे इन्द्र !' इति वाक्यद्वयं द्र.। एतदनु पृ २६२० रक्षस्– इत्यत्र कृतः सस्थ. निर्देशो नेष्टः।

[s]) शिशुलू° इति सा.।

[t]) बल-दीप्ति-वृद्धि-शोषणादिषु धा. वृत्तिः।

२; १९, ३५, १०; शुष्यन्तु[a] शौ ६, ९,१; ¶अशुष्यत् मै २, ४,८; ३, ३, १; काठ ११, ३; अशुष्यन् मै १,६,३[२]¶; शुष्यन् पै १३,३,८; शुष्येताम् पै[a] २, ३३, ३; ९०, २.
शोषयति शौ ३, २५, ३; शोषयसि खि ३, १६,३; शोषयामि शौ ६,१३९,१; शोषयामसि खि ५, २,१; शोषय खि ३,१६,३; शोषयेत् मै १, ८,२¶.
शुषत्[b]– -षन्तम् ऋ १,६१,१०; शौ २०,३५,१०†.
?शुपस्य[c] शौ ५, १,४; पै ६,२,४.
१शुष्क,ष्का[d]– -¶ष्कः मै ३,८,७[२]; ९, ६; –†ष्कम् ऋ २, १३, ६; ४,४,४; ६,१८, १०; ७, १०३, २; मा १३,१२; का १४,१,१२; तै १,२,१४,२; मै २,७,१५; काठ १६,१५;–ष्कस्य तै६,४,१,५¶; –ष्काः मै ३,६,३¶; –ष्कात् ऋ १,६८,२; मै ४,५,९¶; –ष्कासु ऋ १०, ९२, १; –ष्के शौ १९, ४९,१०; –ष्केण मै ४,३,४¶.
¶शुष्का(ष्क-अ)ग्र– -ग्रः काठ २६, ३; क ४१,१; –ग्रम् तै ६, ३,३,४.
शुष्का(ष्क-आस्य >)स्या– -स्या शौ ३, २५,४; ६, १३९, २; ४.
शौष्कास्य[e]– -स्यम् शौ ११, ११,२१.
शुष्क्य[f]– -क्याय मा १६, ४५; का १७, ७,४; तै ४, ५,९, १; काठ १७,१५.
¶२शुष्क[g]– -ष्कः मै ३, ९, ५; ६; –ष्कम् खिसा २९, ४५.
३शुष्क, ष्का– -?ष्क[h] पै १७,१४, ४; –ष्कः ¶काठ २५, ८; २६, ७; ¶क ४०,१; ४१, ५; पै १, ९४,३;१६,१२४,११; –¶ष्कम् काठ २३, ९; ३२,१[२]; क ३५, ६; –ष्कस्य पै १, ९४, ३; –¶ष्का काठ २६, ७; क ४१, ५; –ष्काः पै १३, ३, ९; १९, २८,९; –¶ष्काणि काठ २५,५; क ३९,२; –ष्के पै १४, ४,१०.
शुष्क-कण्ठ[i]– -ण्ठेन मा २५, २; का २७,२,२; मै ३, १५,२.
शुष्क-दृति– -तिः तै १, ८,१९, १¶; मै २, ६, १३; काठ १५, ९¶.
शुष्क-हरित[j]– -ते काठ ३२, १¶.
शुष्का(ष्क-अक्ष>)क्षा– -क्षा पै ९,२५,६.
शुष्ण[k]– -ष्णः ऋ ६, २०, ५; काठ ३७,१४[३]¶; –ष्णम् ऋ १, ११, ७; ३३, १२; ५६, ३; ६३, ३; १०१, २; १०३, ८; १२१, ९; २, १४,५[l]; १९,६; ३, ३१,[८; १०, १११, ५]; ४,१६, १२;५, २९,९; ३२,४; ६, १८, ८;२६, ३;३१, ३; ७, १९, २; ८,५१, ८; १०, २२, ७; १४; ९९, ९; खि ३, ३,८; मै ४, १४, ७; शौ

a) सपा. शुष्यन्तु <> शुष्येताम् इति पाभे.।
b) PW. GW. प्रभृ. <√श्वस् इति ।
c) *शुपस्– (विप. =दीप्र-) > *शुप (स्य >) स्या– > [प्र२] –स्ये (विप. दीप्रतावत्यौ, भासमाने [मातरौ =रोदसी]) इति, सस्थ. ?कविः> (*भगवती– > गव्री– > प्र२) –व्री इति च शोधः। इह मातृ– इत्यस्य लोकार्थे *शक्तिः। (√*वत् > [=√वस्] 'निवासे' > कर्तरि) *वत्तृ– > यनि.। रिहा(ण >)णा– [*=कामयमाना-] < *वृष्यमाणा– इति (तु. नभा. √रीझना; वैतु. अन्ये < √लिह् 'आस्वादने' इति ?)। धुर्य– (विप. [पति- =*सूर्य-]) <*द्विभार्य– इति द्र.। 'उभे एते रोदसी (सपत्नी भूते सती) धुर्यं (द्विभार्यं [सन्तं] सूर्यं) जाम्यै (समागमायेव) प्रेरयेथाम्' इति वा.।
d) विप.। कर्तरि कन् प्र. (वैतु. निष्ठायां क्त > कः प्र. इति कृत्वाऽऽद्युदात्तश्च [यक. पा. ८, २, ५१; ६, १, २०६])।
e) भावे अण् प्र. (पा ५,१,१३०)।
f) विप. (*दीप्ति-मत्- [रुद्र-])। अत्र धा. *दीप्तौ वृत्तिः। १शुष्क– इति च तज्जं भाप. द्र. [तु. सपा. मै २, ९,८ क २७, ५ पर्यायभूतः पाभे. शुष्प्य– (< *शुष्म्य– [< शुष्मन्– भाप.] इति च, सस्थ. पर्यायभूतं [√घृ 'दीप्तौ'> भावे *घरित्य–>] हरित्य– इति च, सस्थ. एतद्विपरीतार्थवती प्राति. पांसव्य– इति रजस्य– इति च; वैतु. VV [२, ४२०] AVL. शुष्क्य– > शुष्प्य– इतीव ?)]।
g) विप.(अनार्द्र- [पशु-, वृक्ष- प्रभृ.])। कर्तरि कक् (पाउ ३, ४१) प्र. तत्-स्वरश्च (तु. BDG [२,१,३६८)।
h) शुष्कम् इति शोधः (तु. BKA.)। i) कस.।
j) द्वस.: k) व्यप. (असुर- [अनावृष्टिहेतुभूत-])। कर्तरि क्नन् प्र. (पाउ ३, १२)।
l) छन्दस्तः शुषणम् इति GW. प्रभृ.।

२०, ३४,१७; ३७,२†; पै १३, ७, १८; –ष्णस्य ऋ १, ५१, ११; ५४,५; १२१,१०;४,३०, १३;५,३१,७; ६,२०, ४;८,१, २८; ४०, [१०; ११]; ९६,१७; १०,२२, ११; ४९,३; ६१,१३; शौ २०, १३७, ११†; –ष्णाय ऋ १, १७५, ४; –ष्णे ऋ ८, ६,१४; काठ ३७,१४[२]¶.

शुष्ण-हत्य– -त्येषु ऋ १,५१,६.

शुष्म,ष्मा[a]– -०ष्म शौ ५, १, ९; पै ६,२,८; –ष्मः ऋ १, १००, २; १६५,४; ४, २१, ७; २३, १०; ६, १९, ९; ६८, ७; ७, ३,६;२७,२;५६,८; ६१, ४; ९, ७९,५;१०, १८०, १; मा १९, ३३; ३३, ७८†; का २१,३,२; ३२, ६, ९†; तै ३, ४, ११, ४†; मै ३, ११, ७; †४, ११, ३; ४; १२, ३; काठ ९, १८†; १९†; ३८, २; ७†; शौ १, १२, ३; ५, २०,२; ६,७३, २; ९, ४, २२; १८, २, ३६; पै १,१७, ३; ९२, ४; ९, २४, २; १६,२६, २; २०, ३९, १; –ष्मम् ऋ १, ६४, १४; १६५, १; २,११,४; १७,३; ३,३२,३; ३७,१०; ४, १७, १२; २४,७; ५, १६, ३; ३२, ९; ६,१९,८; ४४, [५; ८,९३,१२]; ७२, ५; ७,२४,४; ३३,४; ८,६,११; ७, २४; १५, ७[b];२०,३; ९६, ८; ९९, ६; ९, १९, ७; २९, [६; १०६, ४]; ३०, ३; ५२, ४; ६३, [(४, ३६, ८); २९; ६७, ३]; ७६, २; १०, ७५, ३; ११३, १; मा २०, ४४; ३३, ६७† का २२, ४, ९; ३२, ५, १३†; मै ३, ११, १; ४, ११, २†; काठ ८, १७†; ९, १८†; ३८, ६; †कौ १, ५६७; २, ५७९;६७५; ८५१; ९८८; †जै १, ५८, २; ३,४७,५; ५६, ३; ४, १२, ४; शौ ३, ९, ३; ६, ६५,१;९, १, १०; २०; †२०, २०, ३; ५७, ६; १०५, २; १०६,१[b]; ११५,२; पै ३,७,४; ४, २१, ३[c]; १६, ३२, १०; ३३, १०; १९, ८, १०[c]; ११,११; २०, ३७, २; –ष्मा शौ ४, ४, ४?[d]; पै ४,५, ३?[d]; –†ष्माः ऋ १, ५२, ४; २, १७,१; ४,१०, ४[e]; १०, ९७, ८; १४२, ६; मा १२, ८२; का १३, ६, ८; तै ४,२,६,३; ४,४,७[e]; मै २, ७, १३; काठ १६,१३; क २५, ४; पै ४, ५, ७$; ११, ६, ८; –†ष्मात् ऋ २,१२,१; १३; ६, २७, ४; ७, ३४,७; १०, १४७, १; तै १,७, १३, २; मै ४,९,१४$;१२,३; काठ ८,१६; कौ १,३७१; जै १, ३९,२; शौ २०, ३४, १; १४; पै १३, ७, १; १४; –ष्माय ऋ ८, ७, ५; का २, ७, ४[f]; तै ३,२, ५, २; ५[f]; मै १, ६, २; १०, ३[f]; काठ ७, १३; ९, ६[f]; क ६,३; ८,९[f]; –†ष्मासः ऋ ५,३८,३; ९,५०,१; ५३,१; १०,३,६; कौ २,५५५;१०६४; जै ३, ४४, १; ४, ७, १; –ष्मे तै ४,६,१, १; काठ ३६, १५; शौ ६,३८, ३; पै २, १८, ४; –०ष्मे खि ४,७[२],६; शौ ५, ५, ७; पै ६,४,६; –ष्मेण ऋ ४, ५०,७; ९,७०, ५; तै १,२, ८, १[g]; शौ ४, ४, २; पै १, ९४, ३; ४, ५, ३, –†ष्मेभिः ऋ ५, १०, ४; ६, ६१, २; मै ४, १४, ७; काठ ४, १६; –†ष्मैः ऋ १, ६३, १; ४, २२, [३; ६, ३२, ४]; ६, ३, ८; ६०, ३; ७, ७, २[h]; मै २, १३, ८‡[e]; ४, १३,७; काठ ४, १५.

?शुष्मयु[i]– -यम् तै २, २, १२,४.

शुष्म-वत्– > °वत्-तर– -रम्

---

[a]) भाप. (वल-, दीप्ति- प्रभृ.), विप. (दीप्त्यादि-मत्- [लाक्षा-, मरुत्- प्रभृ.])। [b]) पाभे. पृ १५३३ *m* द्र.।

[c]) पाभे. पृ २४४३ *i* द्र.।

[d]) °ष्मः वा °ष्माः वेति शोधः (तु. पै. मूको., सप्र. ऋ १०,९७,८ मा १२,८२ पै ४,५,७)।

[e]) सपा. शुष्माः <> शुष्मैः इति पाभे.।

[f]) =सपा. तैब्रा १,३,१०,८ आश्रौ २,७,७। मा २, ३२ शांश्रौ ४, ५,१ शोषाय इति, मंब्रा २, ३, ८ गोगृ ४,३,१८ द्रागृ ३,५,२५ शुषाय इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ १७१५ *i* द्र.।

[h]) <√शुष् (*=√शुच्) इति कृत्वा नाप. (ज्वाला-) इति मतम्।

[i]) विप. (वल-कृत्- [१ब्रह्मन्-])। शुष्म- (भाप. =वल-)+(√मि [=√मा] 'कृतौ = धापने' > कर्तरि) मयु- > उस. *शुष्म-मयु- > यनि. [वैतु. भा. <√शुष्मय इति वा शुष्म- + √या इति वा, PW. BC. प्रभृ. शुष्म्य- इति शोध इति च (वैतु. छन्दः [तु. AVL.]?)]।

शौ ४, ४, ३; पै ४, ५,४.

शुष्मिन्– -ष्मिणः ऋ १, १४५, १; ३, १६, ३; ५,१०, ४; ९, १४, ३; ३०, १; ४१, ३; १०,४३,३; खि १, २, ६; मा ११, ८३; का १२, ७, १८; तै ४,२, ३, १; ५, २, २, १; मै २,१०, १; काठ १६, १०; १९, १२; क २५, १; ३१, २; कौ २,२४४†; जै ३, २१,९†; शौ ६, २०, १; २०, १७, ३; पै १९, १२, १०; –†ष्मिणम् ऋ ७,२३,५;८,१३, ३; १०२, १२; कौ २, ९८; जै ३,९,१२; शौ २०, १२,५; –†ष्मिणा ऋ ४, ४७,३; कौ २, ९८०; जै ४, २४, १; –ष्मिणे ऋ १, ३०, ३;३७, ४; –†०ष्मिन् ऋ १, १७३,१२; ६,२५, १; ७,३०, १; ८,९८,१२; मा ३,४६; का ३, ५,३; तै १,८, ३,१; मै १, १०, २; काठ ९, ४; क ८, ७; कौ २, ५२१; जै ३,४०, १७; शौ ५, २, ४‡[a]; २०, १०७, ७‡[a]; १०८, ३; –ष्मिभिः ऋ १,१३३,६; –†ष्मी ऋ ४,२२, १; ४; ५, ४०, ४; ७, ४०,३; ५६,२४;९,१८,७; २७,६;२८, ६;७१,१;८८,७; तै १, १,१३, ४; कौ २, ६४०; ६४१; ८२३; जै ३, ५१, ६; ७; ४, ४, ४; शौ २०, १२,७.

शुष्मिणी– -णी मा १९, ७; का २१, १, ६; मै २, ३, ८; काठ १७,१९; ३७,१८.

शुष्मिन्-तम– -मः ऋ १, १२७,९[२]; [९;१७५,५]; १३३, ६;–†मम् ऋ २, ११, १३; ३, ३७, ८; शौ २०, २०, १; ५७, ४.

शुष्य[b]– -ष्याय मै २, ९, ८; क २७, ५.

शोष[c]– -षाय मा २, ३२[d].

शोपित– -तः पै १, ४५,३.

शुषत्–,?शुषस्य, १शुष्क–, २शुष्क–, ३शुष्क–, शुष्क्य– √शुष् द्र.

*शुष्ठ[e]– -ष्ठाः पै ३, ३०, २?[f].

शुष्ण– √शुष् द्र.

?शुष्पस्थम् पै २०, ५६, १.

?शुष्पिता पै ५, ३७, २.

शुष्म–, ?शुष्मयु– √शुष् द्र.

?शुष्मिकाः[g] पै १९, २०, १४.

शुष्मिन्– √शुष् द्र.

√शू > शूशुवस्– -वांसः ऋ १, १६७, ९; –वांसम् ऋ १, ६४, १५; ४, १६, १३; ६, १९, २; ७; [८; १०, ४७, ४]; मै ४, १४,८†; –वांसा ऋ ७,९३,२.

शूशुवान– -नः ऋ ४, २७, २; ७, २०, २; १०, २८, ९; –नस्य ऋ १०, १११, ६.

शूषणि[h] ऋ १०, ९३, १.

शूकार[i]– -राय मा २२,८; का २४, ३, ४; तै ७, १,१३, १; मै ३, १२, ३; काठ ४१, ४.

शूकृत[j]– -†तस्य[k] ऋ १, १६२,१७;

---

a) पाभे. पृ १७४१ *a* द्र.। b) तु. टि. शुष्क्य–। c) =शुष्म–, शूष–। d) पाभे. पृ ३१३२ *f* द्र.। e) नाप. (गालि-)। व्यु. ?। [*श्रुष्ठ–(√*श्रुश 'क्रोशे')] > नैप्र. यनि.। शेषम् *f* द्र.। f) तु. मूको.। सपा. शौ १९, ५७, २ कुष्ठाः इतीव कृत्वेहापि कुष्ठाः इत्येव पाठः ? । एतत् कुष्ठ– इति √क्रुश् 'क्रोशे' > *क्रुष्ठाः– > यनि. इति कृत्वा *शुष्ठ– इत्यस्य पर्यायः। एवं तावदस्य प्राति. पृ ११३१ १कुष्ठ– इत्यत्र सस्थ. यः समावेशः स नेष्टः (वैतु. PW. RW. प्रभृ. कु° इत्येव)। g) पूर्वेण पदेन सहितः पाठः ? (वीचीः [द्वि३]) अभि कप्र. वृध्य-वृ (धमक >) ध्मिका– (नाप. [*जलौघ- =आप्लाव-] > -काः [प्र३]) इति द्वि-पदः शोधः। *वृध्य-वृध्मिकाः > *वि(ध्यु >) शुष्मिकाः > शु° (तु. मूको.) इति भावः। 'ये जलौघाः वीचिभावेन परिणामुकाः समुद्रात् (तन्मध्याद्) उच्चरन्ति' इति वा.।

h) तुमर्थीयः क्सनिः प्र. उसं. (पा ३, ४, ९ [तु. उपस्तृणीपणि, गृणीपणि प्रभृ.]; वैतु. वें. सा. शूषन्– > स१ इति)।

i) विप. (*आशु-क्रमिन्- [अश्व-])। (√अश् 'व्याप्तौ' > भावे) *आशुप्– > *शुक्– + (√कृ *'क्रमणे =गमने' > कर्तरि) *कार्– > उस. *शुक्-कार्– > यनि. (तु. पपा. अनवग्रह-संकेतः; वैतु. भा. सा. म. PW. प्रभृ. < *शू–[तथाश्रूयमाणशब्द-विशेष-] + √कृ 'कृतौ' इति ?)।

j) 'आशुपा (त्वरया) कृतं (क्रमणम्) अस्य' इति कृत्वा बस.। शेषं *i* गतम्।

k) सस्थ. ?ता > तत् इति, ?सुर्वा > *स्वर्मन्– (भद्रकृत-) > तृ१ –र्मणा इति च शोधौ। 'पार्ष्ण्या (पार्ष्णि-कृतेन) कशया (कशाकृतेन) वा महसा (*पीडनेन) शूकृतस्य यत् ते (तव) सादे (*पार्श्वे) तुतोद, ते (तव) ता (*तत्) सर्वा (शङ्करेण सता) ब्रह्मणा (स्तोत्रेण)

मा २५, ४०; तै ४, ६, ९, २†; काठ ४६, ५; -ताय मा २२, ८; का २४, ३, ४; तै ७, १, १३, १; मै ३, १२, ३; काठ ४१, ४.

†शूघ(न>)ना[a]- -नासः ऋ ४, ५८, ७; मा १७, ९५; का १९, १, ८; काठ ४०, ७; पै ८, १३, ७.

शूद्र, द्रा[b]- -द्रः ऋ १०, ९०, १२; मा २३, ३१; ३१, ११†; का २५, ६, ११; ३५, १, ११†; ¶तै २, ५, १०, १; ७, १, १, ६[3]; ¶मै ४, १, ३[2]; २, ७; १०; ४, ६; ¶काठ ३१, २[2]; ३४, ५; क ४७, २[2]¶; शौ ४, २०, ४; १९, ६, ६†; पै ३, १३, ८; ९, ५, ६†; १९, ३८, १५; -द्रम् मा ३०, ५; का ३४, १, ५; तै ६, ४, ८, ३¶; शौ ४, २०, ८; पै ८, ६, ८; -द्रस्य मै ४, ६, ६; -द्रा[c] मा २३, ३०; का २५, ६, १०; तै ७, ४, १९, ३; मै ३, १३, १; काठ ४४, ८; पै २, ३१, २१[d]; -द्राः तै ३, २, ६, २¶; पै ८, ९, ९; ९, ९, ६; १०, ५; -द्रान् पै २०, २४, ८; -द्राम् शौ ५, २२, ७[e]; -द्राय मा २६, २; का २८, १, ३; ¶काठ ११, १०; ३७, १; शौ १९, ३२, ८; पै १२, ४, ८; १९, ३४, ३; -द्रे मा २०, १७; का २२, १, ४; तै १. ८, ३, १; काठ ३८, ५; शौ १९, ६२, १; पै २, ३२, ५; -द्रेण तै ६, ४, ८, ३¶; -द्रेषु मा १८, ४८; का २०, २, ११; तै ५, ७, ६, ४; मै ३, ४, ८; काठ ४०, १३; पै १९, १८, १५; -द्रैः पै ४, २७, ६.

शूद्र-कृ(त>)ता- -ता शौ १०, १, ३; पै १६, ३५, ३.

१शूद्रा(द्र-अ)र्य[f]- -र्यौ मा १४, ३०; का १५, ९, ३; तै ४, ३, १०, २; मै २, ८, ६; काठ १७, ५; क २६, ४.

२शूद्रा(द्र-आ)र्य[f]- -र्यौ काठ ३४, ५.

शून[g]- -नम् ऋ २, २७, ⌊१७; २८, ११; २९, ७⌋; ३, ३३, १३[h]; ८, ४५, ३६; -ने ऋ १, १०५, ३; ७, १, ११; १०, ३७, ६.

शून्य[i]- -न्यम्[j] पै १७, १४, ५.

शून्यै(न्य-एष>)षी[k]- -षी शौ १४, २, १९; पै १८, ८, १०.

शूर[l]- -०र ऋ ५, ३८, ५; -०र ऋ १, ११, ६; २९, ४; ३२, १२; ६३, ४; ८; ८१, ८; १२९, ३; ५; १३१, ७; १३२, ६; १३३, ६[2]; १७३, ७; १७४, ⌊९; ६, २०, १२⌋; २, ११, ⌊२; ७, २१, ३⌋; ३; ५ ⌊११; १०, २२, १५⌋; १७; १८; ⌊१८, ७; ७, २३, ५ (२९, २)⌋; १९, ८; ३०, १०; ३, ३०, ११;

सूदयामि (*साधूकरोमि)' इति वा.।

[a]) विप. (आशुगमना- ⌊घृत-धारा-⌋)। *आशुर्- (=*आशुष्- ⌊तु. शूकार्-, शूकृत- इत्यत्र टि.⌋) + (√*घन् ⌊=√हन्⌋ 'गतौ'>कर्तरि) *घ(न>)ना-> उस. *आशुर्-घना->*आशूघना- >यनि. (तु. पपा. अनवग्रह-संकेतः, ⌊तात्पर्यतः⌋ निघ ⌊२, १५⌋ या ⌊६, १⌋ वें. सा. प्रमृ.)।

[b]) नाप. (सामाजिक-वर्ण-भेद-)। अस्वामिता-श्रमिता-भ्रष्टता-भावानां साङ्कर्यात् वप्रा.?। <√शुच् इति पाउ ⌊२, १९⌋ प्रमृ., < शुच्- + √द्रु इति शङ्करः ⌊ब्रसू १, ३, ३४⌋, । <क्षुद्र- इति विधुशेखरः ⌊IA ५१, १३८⌋।

[c]) जातिलक्षणं ङीषं वाधित्वा टाप् प्र. (पावा ४, १, ४)।

[d]) शोधः पृ २३३५ *f* द्र.।

[e]) सपा. पै १३, १, ९ दासीम् इति पाभे.। [f]) द्वस.।

[g]) भाप. (*अवृष्ण्यभाव- ⌊कृच्छ्रभाव-⌋)। अ(<नञ्-)+ *वृषमण- ⌊वृष्ण्य-भाव-, शक्तिमत्त्वादि-⌋>*अ-वृषमण- > *अशम ⌊व⌋न- > *अ ⌊शो>⌋ शून- > ऋ. पै. अशुन- इति शौ.।

[h]) सपा. शौ १४, २, १६ पै १८, ८, ७ अशुनम् इति पाभे. (वैतु. पै. ⌊मूको.⌋ शूनम् इत्येव पाठः)। सपा. शौ. पै. च 'अघ्न्यौ (रथ्यौ गावौ) शूनम् (अशुनं ⌊शौ.⌋ वा) मा आरताम्' इति वा.। मध्येनद्यादिवाधकजातं रथयात्रासंपत्तये सामान्याऽऽशिषा सूक्तोपसंहारः।

[i]) भाप. (निर्जनता-)। स्वार्थे यः प्र. उसं. (पावा ५, १, २)।

[j]) न. द्वि१ सत् वा. दह्यमान- इत्यस्य क्रिवि. द्र.।

[k]) विप. (निर्जन-प्रिया- ⌊निर्ऋति-⌋)। उस. उप. <√इष् 'आभीक्ष्ण्ये'।

[l]) विप., नाप. (बल-वत्-)। शुवस्->*शुवस्र-> (*शोह- ⌊तु. पार. =नर-⌋>) यनि.। < वश- (प्रभुत्व-) इति वा (वैतु. या ⌊४, १३⌋ <√शु 'गतौ' इति, MW. <√शू ⌊<√श्वि⌋ इति)।

४१, ३[a]; ४७, [२; ५२, ७]; ५१, ७; १२; ५३, २१; ४, ३, १५; १६, २; ७; १७; २२, ५; ३२, २१; ५, ३३, ७; ३५,२; ३६, २; ६, १५, ११; १९, ६; ९३; २४, ३; २६, ५; ३३, ३; ४; ४४, [१७; १०, ११२,१]; ४७, ६; ७, १९, ११; २२, ७; २३, ५; २५, ४; ५; ३०,१;४; ३२,११; [२२ (८, २१, ५)]; २७; ३६, ४; ८, १, १४; २१, ८; २४, २; [८; ५०,९]; ३२, ५; ३४, १४; ४५, ३४; ४६, ११; ४९, ३;६१, ५; ६२,११; ६३, ११; ६६, ५; ७०, ९; ७८, १; ४; ८१, ३; ९७, १५; ९८, ८; १०, २२, ९-१२;४७, १; ५०, २; ७३, ४; ९८, १०; १३१, १; १४८, २; ४; ५; खि ३, १, ३; २, ९; †मा ७, ३५; ३७; ८, ५३; २७, ३५; †का ७, १७,१; २०,१; ९, ६, ५; २९, ५, ४; †तै १, ४, १८, १;४२,१; २, ४, १४, २; ७, ४, १५,१; †मै १, ३,१९;२३; २, १३, ९; ४, १२, ४; १४, ५; †काठ ४, ८; १२,१५;२६, ११[a]; ३९,११;१२; ४४, ४; क ३,६†; †कौ १, २०९§; २३३; २५३;३१७; २, ३०; ६१;८०; ८९; ३०२§; ८०७;९२९; †जै १, २२, ६§; २५, १; २७, १; ३३, ५; ३, ४, १; ६, ७; ९§; ८, ६; ९, २; ४८, १८; ४, ३०, ७; शौ २, ५, १; ७, ३२, १†; ८१, २; ८, ५, १७; ८, ७; १८, १, २८†; †२०, १२, ५; २३, ३[a]; ३७, ११; ५६, ५; ७३, १; ७४, ४; ७७, २; ७; ७९,२; १००, २;११६, २; ११८, १; १२१, १; १२५, १; पै २, ७, १; १३, ६,१२†; १६, २८, ७; २९, ६; १९, १६,८†; २०, ३१,७†; -रः ऋ १, ७०, ६; १०३, ६;१०४,४; १२२, १०; १३२, ५; १५८, ३; १७३, ५; १७५, ३; १७८, ३; २, १७,२; ४, २१, १;२७, ५; ३६, ६; ५, ६३, ५[b]; ६, २५, ४; ५; ३५, ५; ६४, ३; ७, १८, ११; १९, १०;२०,३; २७, १; ८४, ४; ८, २, ३६; ३१, १५; ४५, ३; ६१, १८; ९२, २८; ९, १, १०; ३, ४; १५, १; १६, [६; ६२, १९]; ७०, १०; ७६, २; ८७, ७; ८९, ३; ९४, ३; ९६, १; १०, ४२, ४; ५५, ६; ८; ६९,५;६; १०५, ४; ६; खि ३, ९, १; ५, ४, ९; मा २०, ३७;४६;४७†; २२, २२; का २२, ४, २;११; ५, १†; २४, ८, १; तै †१, ६, १२, १; ८, २२, ४; ७,५,१८, १; मै ३, ११, १[२]; १२,६; ४, ११, २†; १२, ३†; ५; १४, १३[३]; काठ ११, १२†; ३८, ६[२];†; ४५,१४; कौ †१, १९६; २३२;३१८; ५३३;†२,१७४§; ५७९; ६०८; ६१६; ६९०; ७८४; ८०९; ११३३; ४, ९; †जै १, २१, ३; ३३, ६; ५५, १; २,२, ५; ७, ३§; ३, १६, १२; ४७, ५; ४९, ७; ५०,४; ४, ४, १०; १७, ६; १९, ९; शौ ८, ८, १; †२०, ३७,१०; ६०, १; ८९, ४; पै १६, २९, १; -रम् ऋ १, ११२, १८;४, ३८, २; ३; ६, २५, ४; ४७, ११; ९, ८१, १; १०, ४२, २; ११४, ९; मा २०, ४१; ५०†; का २२, ४, ६; ५, ४†; तै १, ६, १२, ५†; मै ३, ११, १; ४, ९, २७†; १२, ३†; १४, १२; काठ १७, १८†; ३८, ६; कौ १, ३३३†; जै १, ३५, २†; ४, २४, ८[c]; शौ ७, ९१, १†; २०, ८९, २; पै ५, ४, ११†; -रस्य ऋ १, १४१, ८; ३,५५, ८; ६, ६, ५; ८, २, ९; जै ४, १६, १०†; -रा ऋ ४, ४१, ७; -राः ऋ १,८५, ८; ५, ५९,५; ७,१, १०;३०, २;३४, ३;५६, २२; १०,७८,४; खि ५, ५, ९; काठ ८, १७†; ३८, १४[d]; पै २०,२८,८; -०राः ऋ १,६४, ९; -राणाम् ऋ ६, ६८, [२, (७, ९३, २)]; खि ५, ४, ४; कौ ४, ४; जै २, ७, २; -राय ऋ १, १५५,१; ८,२, २५; मा १६,३४; का १७, ५, ३; तै ४, ५,६,२; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७,४; †कौ १, १२३; २, १००७; जै १, १३, ९†; -रासः ऋ ६, ४६, १२; १०, १५४,३; शौ १८, २, १७†; पै

a) =सपा. या ४,१९ । तैब्रा२,४,६,२ सूर इति पामे.।
b) सपा. तैब्रा २,४,५,३ सूरः इति पामे. ।
c) सपा. काठ ३५,१४ क ४८,१३ शौ ६, ४९, १ पै १९,३१,१४ तैआ ६,१०,१ क्रूरम् इति पामे. ।
d) सपा. शौ ८,५,१९ सुवै इति, आपश्रौ १६, १९,१ सूराः इति च पामे. ।

२०, ४०, ८†; -रेभिः ऋ १, ८, ४; १०१, ६; शौ २०, ७०, २०†; -रेभ्यः ऋ ९, ६६,१७; -रैः ऋ १, १२९, २; २, ३०, १०; ८,१९,१०; १०,२२,९

शूर-ग्राम[a]- -मः ऋ ९, ९०, ३; कौ २,७५९†.

शूर-तर- -रः ऋ ९, ६६, १७.

शूर-प(ति>)त्नी[a]- -०त्नि ऋ १०,८६,८; शौ २०,१२६,८†; -त्नीः ऋ १, १७४, ३.

शूर-पुत्र,त्रा[a]- -?त्रा[b] शौ ११, १, ११; पै १६, ९०,२; -त्रान् पै ९,१०,९; -?त्राम्[b] शौ ३,८, २; पै ३,९,४.

शूर-वीर[c]- -रः शौ ८, ५, १; पै १६,२७,१.

शूर-साति[d]- -ता ऋ १, ३१, ६; १५७, २;७, ९३,५; १०, ६३, १४; कौ २, ११०९†; -तौ ऋ १,१००, ७;३, ५४,४; ६,१९, १२; २३, २; २६, १; ३३, २; ८, १६, ४; १०, ६७, ९; खि १, ११,८; कौ १, ३३७; जै १, ३५,६; शौ २०; ९१, ९†.

†शूूरण[e]- -णासः ऋ १, १६३, १०; मा २९,२१; का ३१, ३, १०; तै ४, ६,७,४; काठ ४६,३.

*शूर-देव- > *शौरदेवि[f]- -?व्युः[g] ऋ ८, ७०,१५

शूर्त- √शृ (बधा.) द्र.

शूर्प[h]- -र्पम् तै १,६,८,३¶; शौ ९, ६, १६; ११, ३, ४; १२, ३. १९; २०; पै १२,३, १२; १३; १६ ,५३,९;११२,२;.१७,३७, ९;१०; -र्पम्ऽ-र्पम् खि ५,२२, ५; शौ २०, १३६, ९[i]; -र्पे का २,५,२; शौ १०, ९,२६; पै ५, १३,५; १६, १३८, ७; -र्पेण मै १,१०,११[२]¶; काठ ३६.६[२]¶.

शूर्प-ग्रा(ह>)ही[j]- -ही शौ ११,३,४; पै १६,५३,९.

†शूल[k]- -लम् ऋ १, १६२, ११; मा २५,३४; का २७, १३, ३; तै ४,६, ८, ४; मै ३, १६, १; काठ ४६, ५.

शूशुजान[l]- -नः ऋ १०, ३४, ६[m]; -नान् ऋ १०, २७, २.

शू शुव्रस्-, शूशुवान- √श्वि द्र.

शूष्- †शूषे[n] ऋ ९, ९७, ५४; कौ २, ४५६; जै ३, ३४, १४.

---

[a]) विप. । वस. ।

[b]) सूर-पु° (आदित्य-पु°) इति शोधः ।

[c]) विप. (शूराणां शौर्यप्रद- [प्रतिसरमणि-])। बस. उप. बलभृत्यर्थे भाप. (तु. सस्थ. वीराय इति पदम्; वैतु. सा. W. B. अन्यथादर्शिनः ?) ।

[d]) नाप. (युद्ध- [तु. निघ २,१७]) । वस. ।

[e]) विप.(*आशु-गमन- [अश्व-])। व्यु.?। पपा. नावग्रहः। *शूर्- [=आशु- (तु. निघ २, १५ [ल. मूको.])] + (√रण् 'गतौ' > भावे) *रण- > बस. *शूर्रण-> यनि. (तु. [अंशतः] म. [उप. युद्ध-पर्याय-]; वैतु. या [४,१३] प्रभृ. सुंशूरण- इत्यैकपद्यमिव कृत्वा [सं√शू 'गतौ' >] *सं-शूर- > यनि. इतीव, वें. सा. GW. प्रभृ. शौर्यवदर्थे < शूर- इतीव)।

[f]) व्यप. (ऋषि-) । अपत्यार्थे इण् प्र. उसं. (पा ४, १,९६) ।

[g]) °विभ्यः [च१] = *°विद्यः > *°वियः इति शोधः (तु. जागतश्छन्दः; वैतु. यनि. प्र१ < शौरदेव्यु- इति वें. PW. GW. GRV. प्रभृ., द्वि३ < शौरदेवी- [गो-] इति सा. ?) । सस्थ. वस्तु- = *वर्षा-, ध्रातु- = *शसन-, सूरि- = *शस्तृ- ।

[h]) नाप. (धान्यशोधन- [उपकरण-भेद-]) । (√*शुड् [=√शुध्] 'शोधने' > भावे) *शुड्य- > *शुड्ड- > *शू[ड>]र- > *शूर्- + *पप् प्र. उसं. (पावा ५, २, १२२; वैतु. या [६, ९] पाउ [३, २६] WAG [१, २४] <√शृ 'हिंसायाम्' इतीव ?) ।

[i]) शंपा. सात. शूर्पे शूर्पम् इति ? ।

[j]) विप. (अदिति-) । उस. उप. कर्तरि अण् प्र. ।

[k]) नाप. (तन्वग्रशलाका-) । √अक्ष् 'तनूकरणे'> *अक्षूल- > यनि. (तु. अश्र-, अश्रि-, अग्र- वैतु. GW. प्रभृ.<√शूर् [<√शॄ] 'हिंसायाम्' इतीव?) ।

[l]) विप. ([तन्वा] *विवर्धमान- [कितव-, अदेवयु-]) । (√श्वि 'वृद्धौ =*शोथे' > भावे *श्वयु-> *शुजु->) √*शुज् (तु. नभा. √सु [सू] जना)> यङि √शूशुज् > यनि. (वैतु. वें. सा. < √शुच् 'दीप्तौ' इति, PW. प्रभृ. <√*शुज् 'उत्सेके वा उत्साहे वा 'भये वा' [MVR] ?) ।

[m]) यनि. <√शुच् इतीव कृत्वा LR. शूशुचानः इति, Hill (Chrest २५, १०२) शोशु° इति च शोधुकौ ? । सस्थ. ?पृच्छमानः>(वृष-> √*वृष्य्>) वृष्यमाणः (वृषायमाणः) इति शोधः ।

[n]) भाप. (कीर्ति-) । √*श्रु (=√कु [<√क्रु]) 'शब्दे' + असुन् प्र. > श्रवस्-> *श्रोष्-> यनि.

१शूप[a]- -पम् मा २१,३६; ५४; २८, ४१[b]; का २३,४,८; ६,७; ३०, ४,७; मै ३,११,५; -पाय काठ ३५, १०[c].

२शूष(वप्रा)[d]- -०ष तै ३, ५,५,१; -षः ऋ ९, ७१, २; -†षम् ऋ १; ९, [१०; १०, ९६, २; १३३,१]; ६२, १[e]; १५४, ३; ३, ७, ६[f]; ५४, १; ६, १०, २; ७,२५,५; १०,३१,३; ५४, ६;१२०, ८; मा ३४, १६; का ३३ १, १०; तै १,७, १३, ५; मै ३, ११, २§?[g]; ४, १२,४; कौ २, ११५१; जै ४, १, ४; शौ ५,२,८; २०,३०, २; ७१, १६; ९५, ९; १०७, ११; -†षस्य ऋ १, १३१, २; ८, ७४,१; कौ १, ८७; २, ९१४; जै १, ९, ७; ४, १५, ७; शौ २०,७२,१;-षाय[c] मा २२,३०; का २४, १७, २; मै ३, १२, ११; -षेभिः ऋ १०, ६, ४; -षैः ऋ ३,४९,२; ५, ४१, ७; [१०;६, १२, ४]; ६, ६८, ३; १०,६,३.

३शूप- -षम् पै ६, १, ८; -पाय क ४८, ८.

शूष्य[h]- -ष्यः ऋ ७, ६६, १; जै ३,५४,७†; -ष्यम् ऋ १, ५४, ३[i]; ५,८६,६.

शूषणि √शू द्र.

√श्रृ, शॄ (वधा.)[j], श्रृणाति ऋ १०, ८९,६; ¶तै २,१,५, ७; ७,७; ८,२; श्रृणासि ऋ १०,८९, ८; श्रृणामि शौ २, ३२, २; ५, २३, ९; पै ७, २, ६; १५, १८, ७; ९; १९, ३२, १३; श्रृणात् मै २, १, ६¶[k]; ?श्रृणा पै ५, ३, ५; श्रृणातु शौ ६, १३४, १; पै ५, ३३, ४; शृणीहि ऋ १०, ८७, १०; खि ५,९,३[l]; शौ ८, ३, १०†; पै ४, २४, ६; १३, ९, १०; १६, ६, १०†; अशृणात् ऋ १०, १३८,४.

शश्रे शौ ४, १८, ६; ५, ३१, ११; पै ५, २४, ५; अशरीत् पै १९,११,७[m]; अशरैत्[n] शौ ६, ३२,२[m].

शीर्यते ऋ १,१६४,१३[o]; पै१६, १२०, ५; ६; ¶अशीर्यत काठ २०,४; २५,६; क ३१,६; ३९, ३; ¶अशीर्यन्त तै ५, २,६, २; ६, १, ३, ५.

शारि ऋ २, २८, ५; मै ४, १४,९†.

२शर- परि. द्र.

शरणि[p]- -णिम् ऋ १, ३१, १६; शौ ३, १५, ४†; ६, ४३, ३; पै १,५१,४; १९, ३३,९.

शरीतोस्(:) ऋ ३, ५३, १७.

शरु[q]- -रवः ऋ १०, ८७, १५; शौ १, १९, २; ८, ३, १४†; पै १, २०, २; १६, ७, ४†; -रवे ऋ ४, ३, ७; ६, २७,६; १०, २७, ६; १२५,[६; १८२,

वा. कृते सत्य. महि इत्यत्र टि. द्र.।

[a]) भाप. (बल- [निघ २, ९])। शवस्- [परि. द्र.] >*शोष्->यनि. (वैतु. पाउभो २, ३, १६७, WAG [१, ४३ e], MW [पक्षे] < √शू [<√श्वि], वृद्धौ' इति, PW. प्रमृ. <√शुष् [<√श्वस] इति च?)।

[b]) सपा. तैब्रा २,६,२०,४ बलम् इति पामे.।

[c]) सपा. शूपाय (तैब्रा ३, १०,७,१ च)<>शूषाय इति पामे.।

[d]) भाप., विप. (अर्क-, स्तोम-, घोष- प्रमृ.)। <√शुष् 'शोषणे' इति भा. ?।

[e]) बलकर- इति वें., =सुखकर- इति सा.।

[f]) भाप. (प्रजनन-,प्रसव-)। व्यु.?। √सू > भावे सूत- > स्वार्थे *सूतुक- > नैप्र. यनि.। 'महः (महतः [सतः]) महद्भ्यां पितृभ्याम् (सद्भ्याम् [अरणीभ्याम्] पं२) घोषम् (अग्निं) शूषम् अनु-अनयन्त' इति वा. (वैतु. वें. सा. =सुख- [तु. निघ ३, ६], GW. प्रमृ. विप. इति)। उत्तरार्धस्य वा. पृ १९२५ o द्र.।

[g]) °पु° इति स्वर ? शूषम् इति शोधः (तु. पपा. सात. मा २१,३६ प्रमृ.)।

[h]) विप. (वचस्-, हव्य- प्रमृ.)। मत्वर्थे यत् प्र.।

[i]) वैतु. सा. =सुखकर- इति ?।

[j]) धा. हिंसाऽपवारणादिषु वृत्तिः।

[k]) सपा. काठ ११,५ शीर्त्यै इति पामे.।

[l]) सपा. शौ २०, १२७, ६ श्रीणीहि इति, RW. कृधि इति च पामे.।

[m]) परस्परं पामे.।

[n]) अशरीत् > वावि. यनि. इति [तु. अग्रभिपम्, अग्रभैषम् (तु. पृ १२३६ p, Brug [२,३,१००b])]।

[o]) पामे. पृ १३३६ b द्र.।

[p]) भाप. (अविधेयता-, अपराध-)। अनिः प्र.।

[q]) नाप. पुं. स्त्री. च ([इषु-, आयुध-])। करणे उन् प्र. (पाउ १, १०)।

३।१?[a]; काठ ४०,३; शौ ४, ३०, ५†; –रुः ऋ १,१७२,२; १८६, ९; ८, ६७, १५; २०; पै ३, १०, १; १९, ३, २?; –रुम् ऋ ७, ७१, १; ८, १८, ११; १०, ९९, ७; शौ १, २,३; ६, ६५, २; १२, २, ४७; पै २, १,३[b]; १७, ३४, ८; १९,११, १४; –र्वा ऋ १, १००,१८[c]; २, १२, १०; ४, २८, ३; ७, ८५, २; १०, ८७, ६; शौ ८, ३,५; २०, ३४, १०$; पै १३, ७, १०; १६, ६, ६.

शरव्य, व्या[d]– -व्यम् पै ९, १०,८; –व्यया शौ १,१९,३[e]; पै १, २०, ३; –व्या ऋ १०, ८७, १३; तै ४, ५, १,१; काठ १७,११; क २७, १; शौ ८,३, १२†; १०, ५, ४८; ११, १२, ६; १२, ७, १४; १०, १३; पै १, ९५, २; १४, २, ७; १६, ७, २†; १४३, ५; १४६, ८; –व्याः तै ५, ५, ७, २; मै ४, ४,३¶[f]; शौ १, १९, १; पै १, २०, १; –व्याम् शौ ५, १८, ९; पै १, ४६, ५; ९, १८, २; –व्यायै[g] मा २४,४०; ३०, ७; का २६, ८, ५; ३४, १, ७; तै ५, ५, १९, १; मै ३, १४, २१; काठ ४७, ९; –†०व्यै[g,h] ऋ ६, ७५, १६; मा १७, ४५; का १८, १३; तै ४, ६,४, ४; कौ २, १२१३; शौ ३, १९, ८; पै १, ५६, ४.

शरु-मत्– -मान् ऋ १०, ८९, ५; तै २, २, १२, ३†.

शा(रै>)लम् पै ९, १६, ३.

शीर्ण– -र्णम् पै ४,१५,५[i]; –र्णस्य पै ४, १५, ४[j].

शीर्ति– -र्त्यै काठ ११, ५[k].

शू.र्त[l]– -र्ताः ऋ १, १७४,६.

शृणत्–>शृणती– -ती मै १, ८, ६¶.

शृणान– -नाः ऋ १०, २८, ११.

√शृ,श्रा (पाके),>अपि, ¶श्रपयति तै ५,१,७,२; मै ३,१,८; काठ १९, ७; क ३०, ५; श्रपयन्ते तै ७, ४, ९, १¶; श्रपयान् मा ११, ५९; का १२, ५,१०; तै ४, १,५, ४; मै २, ७, ६; ३, १, ७¶; काठ १६, ५; श्रपयतु मा १, २२; का १, ८, ३; तै १, १, ८, १; मै १, १, ९; ४, १, ९; काठ १, ८; ३१, ७; क १, ८; ४७, ७; श्रपयन्तु मा ११, ६१; का १२, ६, २; तै ४, १, ६, २[m]; मै २. ७,६; ३, १, ८; काठ १६,६; श्रपय काठ ४०, १२; श्रपयतम्[n] मै ४, १३,४.

श्रृत, ता– -तः तै २, ६, ३, ४¶; काठ १५, ५[o]; शौ ९, ५, ५; पै १६, ९७, ४; –तम् ऋ ९, ११४,४; १०, १६, १; २; ¶तै २, ४, ३, ३; ५, ३, ४[3]; ६, ३, ५; ६, ३, १०, १[3]; ५, ९, २[3]; ¶मै १, ८, २;१०,६; १७; २, ६, ६; ३, १०, २; ¶काठ १०,११; १५, ५; २७,४; २८, ८[3];९; ३०, ८$; ३४, ३; ३५, १८[p]; ३६, १२; ¶क ४२, ४; ४४, ८[3]; ९; ४८, १६; शौ ४, १४, ९; ११, १, २५; १८, २, ४†; ५†; ९;४,१२; १३; पै ५, १६, २; ३; १६, ९१, ५;९९, ३; –तया शौ ४, १४, ९; पै १६, ९९, ३; –¶तस्य तै २, ५, ३, ४; ५; मै ३, ९, ६; –ता मै ३, १०, १[2]¶; पै १४, ३, १२?[q]; –¶तानि काठ ६, ४; क ४, ३; –†तासः ऋ ९, ८३,१; कौ १, ५६५; २,२२५; जै १, ५७, १२; ३, २०, ९; –¶ते तै २, ५, ५, २; मै २, २, १३[3]; –तेन मा १९, ८९[r]; का २१, ६, १०[r]; काठ २७, ४¶; ३८, ३[r]; क ४२, ४¶;

a) *शर्मस्– (=शरु) > तृ१ शर्मसा > शर्मया >यनि. (वैतु. वें. सा. कर्मणि च१ इति)।

b) सपा. शौ ४,७,४ शरुम् इति पाभे.।

c) वैतु. सा. < शर्वन्– इति ?। d) विप., नाप. स्त्री. (इषु-संहति-,इषु-वृष्टि-)। तस्येदमीयः, तस्यसमूहीयश्च यत् प्र. तित्स्वरश्च (वैतु. पाम [६,१,८३] पक्षान्तरे <शर– इति ?)। e) वैतु. सा. यः प्र. इति?।

f) °रुव्याः इति स्वरः? (तु. तैब्रा १,७,६,८)।

g) स्त्री. देवतोपचारः। h) सपा. तैब्रा ३,७,६,२३ आपश्रौ ३, १४,२ शरुः इति पाभे.।

i) पाभे. पृ २६६९ *b* द्र.।

j) सपा. शौ ४,१२,१ छिन्नस्य इति पाभे.।

k) पाभे पृ ३१३७ *k* द्र.।

l) तु. पा ७, १,१०३; ८,२,६१।

m) पाभे. पृ १८७७ *j* द्र.। n) सपा. तैब्रा ३, ६,६,४ अपयताम् इति पाभे.। o) पृ २५७१ *c* द्र.।

p) शतम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु.सपा. क४८,१६)।

q) शोधः पृ३०७२ *f* द्र.। r) पाभे. पृ १२७६ *j* द्र.।

–¶तौ मै २, ६, १; ६; ४, ३, १; काठ १५, १.

¶श्र्त-काम– -माः मै ४, १, ३;९; काठ ३१, २; ७; क ४७, २; ७.

श्र्तं-कर्तृ[a]– -र्तारम् तै ३, १, ४,४.

शृतं-कृत्य तै ३, ३, ८,१.

श्र्तं-कृत्य[b]– -त्यः तै २, ६, ३, ४¶[c].

¶श्र्त-त्व– -त्वम् तै २, ५, ३, ४; मै १, १०,६; काठ ३६,१; –त्वाय तै ३, १, ५, २; ४, ८, ७; ६,५, ९, २; मै ३,१०, २; ४, १, ३; ९; ७, ४; काठ २८, ९; ३१,२; ७; क ४४, ९; ४७, २; ७.

श्र्त-पु[d]– -पान् ऋ १०, २७,६.

श्र्त-पा[d]– -पाम् ऋ ७, १८, १६.

†?श्र्त-पाकम्[e] ऋ १, १६२, १०; मा २५, ३३; का २७, १३, २; तै ४, ६, ८, ४; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४.

¶श्र्ता(त-आ)तङ्कर्य[f]– -ङ्क्यम्[g] काठ २८,६; क ४४,६; –ङ्क्येन तै ५, २, ९, ३; ६, ५, ६, ४.

श्रपण– -णम् मै ४, १३, ४.

श्रपयत्– -यन् शौ ११, १, ४; पै १६, ८९, ४.

श्रात– -तः ऋ १०, १७९, १[h]; –तम् ऋ १०, १७९, २; ३[२]; शौ ७, ७५, १‡[h]; २†; ७६, १[२]†; –ताः मै १, ९, १[२]; काठ ९, ८[२]; क ८, ११[२].

√श्रू,श्रु(श्रवणे), †श्रुवत् ऋ १, ३०, ८; १२१,१; ७, ३२,५; ८, १, १५; ८१, ५; कौ २, ९५; १०१७; जै ३, ९, ८; ४, ९, ८; शौ २०, २६, २; ७८, २; श्रवत् ऋ ४. ४३, १; ८,४३, [२४; ४४, ६]; खि ५,५,२[२]–४[२]; ८[२]; १०[२]; ११[२]; कौ २, ८९३†; जै ४,१३, ८†; श्रवतः ऋ ८, २६, १०; श्रवन्त जै ४, २४,४‡[i], श्रवन् खि ५, ५,६[२]; ७[२];९[२]; श्रवथः ऋ ५, ७४, १; अश्रवन् शौ ७,६८,१; पै २०, ३२,९; †अश्रवम् ऋ १, १०९, २; तै १, १, १४, १; काठ ४, १५; †अश्रवम् ऋ १०, ८६, ११; तै १, १,१३, १; काठ ८, १७; शौ २०,१२६,११.

†श्रोषि ऋ ६, ४, ७; मा ३३, १३; का ३२, १, १३; श्रोतु ऋ १, १२२,६; श्रोतु ऋ ५, ४६,६; श्रुताम् खि ५ ५, ५[२]; †श्रुवन्तु ऋ ६, ४९, [१ (५१, १०) १०,१५,५]; मा १९,५७; का २१, ४, ६; तै २, ६, १२, ३; मै ४,·१०, ६; काठ २१, १४[२];†; शौ १८, ३, ४५; †श्रुधि.> श्री ऋ १,२, १; १०, ९; ४४, १३; ४८, १०; १३३,६; १४२,१३; २, ११,१; ५,२४,३; ६, १७,३;२१, १०; २६,१; ७, २२,४; ३८,२; ८, २५, १२; ६६, १२; ८२, ६; ९५,४; १०, ११,[९; १२, ९]; ६१,१४;२१; १२५, ४; १४८, ५; मा ३, २६; २१, १; ३३, १५; का ३,३,१८; २३, १, १; ३२,१,१५; कौ १, ५०; ३४६; २, २३३;११४८; जै १, ५, ६; ३६,५; ३,२०,१७; शौ २, ५, ४§; ४, ३०, ४; १८, १, २५; २०, ८, १; †श्रुधि, > धी ऋ १,२५, १९;२६,५; ४५, ३;५;१२९,२; २, ६,१;६,२१, ८;३६, ५;४५, ११; ८,६,१८; २४, १४; ७४, ११; ९९, १; तै २, १, ११, ६; मै १,५, ३; ४, १०,२; १४, १७; काठ ४, १६;७,१; ४०, ११; क ५, १; कौ १, २९; ३०२; २, १६३; ८६०; ९३५; जै १, ३, ९;३१, १०; ३,१५,११; पै २, ७,५§; श्रुतम् ऋ १, १२०, ६; १२२, [६; ७, ६२, ५]; ५, ७४, ६; ७८,५; ६, ६२,७; ७,

a) विप. (अग्नि-)। उस. पूप. द्वि. अलुक् (पा ६, ३,१४; वैतु. भा. मुमागम इति?)।

b) उप. क्यप् प्र.।

c) सपा. मे ४,१,९ सुश्र्तः कार्यः इति पाभे.।

d) विप.। उस. उप.<√पा 'पाने'।

e) विप. (सम्यक्-पक- [मेध- *=मेध्य-, हव्यभूताऽश्व-])। *श्र्त-प्र– (पूर्णपचनक्रियायुक्त-) + पाक– > बस. *श्र्तप्र-पाक– इत्यध्यक्षरः शोधः। अथवा मध्यतो वर्णलोप-पूर्व यनि. विपरिणामः (वैतु. वें. सा. श्र्त– [भाप.] + पाक– [भाप.] > कस. यनि. इतीव, PW. प्रमृ. बस. उप. आद्युदात्तम् इतीव?)। वा. क्रिवि. सस्थ. सुकृता टि. अपि द्र.।

f) पृ १४६७ *n* द्र.।

g) सपा. मे ४,६,९ तप्तातङ्क्यम् इति पाभे.।

h) सपा. श्रातः <> श्रातम् इति पाभे.।

i) सपा. ऋ ९,९९,४ कृपन्त इति पाभे.।

६८, २; ८, २६, १७; खि १, ८, ३; मा २१, ९; का २३,१, ९; तै १, ८, २२, ३; मै ४, ११, २; काठ ४, १६†; †श्रुतम् ऋ १,१२२,६;१५१, २;२,४१, ४; ५, ७५, [१-९]; ७, ६८,८; ८,२६,११;१०,९२,१३;मा ७, ९; का ७, ४, १; तै १, ४, ५, १; मै १, ३, ७; काठ ४, २; क ३, २; कौ १, ४१८; २, २६०;१०९३; १०९४;१०९५; जै १, ४०, १०; ३, २२, ७; श्रुत,>ता ऋ १, २३,[८; २, ४१. १५]; १०, ६३, २; श्रोत>ता ऋ १, १२२, [११; (१०, ९३, ४)]; ५, ८७, ८; ९; ७, ३९, ३; मा ६, २६[a]; का ६, ७, ३[a]; अश्रोत् ऋ ७, ३३, ५; श्रूयाः[b] ऋ २, १०, २.

†शुश्रवत् ऋ १, ८४, ८; कौ २,६९३; जै ३, ५६, २०; शौ २०, ६३, ५; शुश्रूयाः[c] ऋ ८, ४५, १८; शुश्रूयातम्[c] ऋ ५, ७४, [१०; ८, ७३, ५].

शृणुत ऋ १०,११३,९; †शृण्वे[d] ऋ १, ७४,७; ३, ५५, २०; ४, १७, ९; ५, ७३, ७; ६, ४७, १६; ८,२, ३४[e]; ४५, ३२; ९, ४१,३; १०,९४,६; कौ २,२४४; जै ३,२१ ९; ४, ११,२; †शृण्वे ऋ १, ३७,३; ४,१७, १०;२०, ९; ७, २६,४; मै ४, १४, १२; काठ २१, १३; कौ१, १२५; जै १,१५, १; ४, ११, ३; शृणोति ऋ १, ३७, १३; १०, ७१, ६; १२५,४; मै १, ११, ५९¶; शौ ४, ३०, ४†; ९, ४, १७; शृणोति ऋ ४,२३, ३; ८, ७८, ५; १०,७१,४; ६; ¶तै ३, ५, ७,२; ६,४,९,४; ¶मै ३,१, ९; ४, ६, १; ¶काठ १४, ५; २०, ९; २७, ५; ¶क ३१, ११; ४२, ५; पै २०, ७, ६; शृण्विरे ऋ १,१५,८; †शृण्विरे ऋ ८, ४५, [४; ७७,१]; १०, १६८, ४[f]; कौ १, २१६; जै १, २३, ३; शृण्वन्ति ऋ ७, ३४, २[g]; खिसा २६, २१; तै ४, १,१, २‡[h];५, ६,१०,२¶; मै ३, १,३¶; ¶शृण्वन्ति मै ३, ६,९; काठ १९, २; २२, ४; क २९. ८; †शृण्विषे ऋ ८, ६, [१४; ३३, १०]; ७८,३; कौ १, २६३; जै १, २८,१; ४,२०,३; शृण्विषे ऋ ४,४२,७; ७,८,५; शृणोमि ऋ ५, ३२,१२; ८, २, ११; जै ४, २१, १०†; शृणोमि ऋ २, ३३,४; ५,३२, ११;१०, ४२,३; तै ५,६,१,४; मै २, १३, १; काठ ३५ ३; क ४८, ४; शौ ३, १३,६; २०, ८९, ३; पै १, ९५, ११[i]; ३, ४, ६; †शृणवत् ऋ ५, १४,५; ३०, ३; ७, २६, १;८,३३,९; १३[j];६१, १;१०; कौ १, २९०; २, ५८३;१०४८; जै १,३०,८; ३,४७, ९; शौ ६, २,१; ११,६,१९[k]; २०,५३,३; ५७,१३;११३,१; शृणवत् ऋ१, १४१,१२;१४५,३; ३, ४३, ४; ८, ४३, [२२; १०, २६, ९]; १०, ६६, ११; पै १९, १, ४; †शृणवन् ऋ ९, ४९, ४; कौ २, ७८८; जै ३,३०,२; शृणवन् ऋ ३,५४,१०;१३; १०, ६५,१३; शृणवः ऋ ७, २९, ३; शृणोतु ऋ १,११४,११; २, २७, १; ३२,४; ३;५४,१; [(१,१५)१]; १९; ५,४१, १२; ७, ४४, ५; ४६,१[l]; ८, ५४,४; ९३, १८; १०, ९१, १३; खि ३; ६, ४; मा ६, २६[२]; ३४, ५४†; का ६, ७, ३[२]; ३३, २, १७†; तै १,३,१३,१; २; ३, ३, ११, ५†; ६,४, ३, २¶; मै १, ३, १[२]; ४, ५, २[२]; १२,६; †काठ ११, १२; १३, १६; †कौ १, १४०; २, १०१५; जै १,१५, ६†; शौ ७, ४९,२;५०, १†; पै २०, १०, ८; शृणोतु ऋ १, २७,१२;३, ५४, २०; ५, ४२, १;४३,११; ६, ५०, १४; ५५, ५;७,३५,६;३८, ५; १०, ६४, [४; ९२,१२] १०; खिसा ३, २[m]; मा ३४, ५३†; का ३३, २, १६†; तै १, ८, २२, २†;

---

a) सपा. श्रोता (माश ३,९,३,१४ च) <> शृणोत इति पाभे.। b) प्रपु१ द्र.। c) °श्रु° इति पपा.। d) प्रपु१ तलोपे प्रस्वरः। e) तु. सस्थ. टि. अति। f) सपा. पै १,१०७,३ श्रूयते इति पाभे.। g) सपा. तांब्रा १,२,९;६,६,१७ शृण्वन्तु इति पाभे.। h) सपा. शृण्वन्ति (श्वेउ २, ५ च) <> शृण्वन्तु (माश ६, ३,१,१७ च) इति पाभे.। i) °णोसि इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ २ ३३,४)। j) तु. सस्थ. टि. अच्छा। k) सपा. पै १६,२२,९ शुश्राव इति पाभे.। l) शृणोतु नः (या १०,६ च) > सपा. तैब्रा २,८,६,८ शृणोतन इति पाभे.। m) पाभे. पृ ११०९ f द्र.।

†मै १,६, २; ४, १०, १; १२, ६[a]; काठ ३,९[२]; ४, १६†;१३, १६[a]; क २,१६[२]; कौ २,१०१५†; जै ४,९, ६†; शौ ५, ३, ११[b]; १३,२, ४४;४५; १९,१०,६†; पै १३, ८,६†;१६, १०, ३‡[c]; २५, ७; २०, ५, ४[a]; शृण्वन्तु ऋ १,४४,१४; ३,५४,२०; ५, ४१,१२;७,३५,१४;४४,५; ८, ५४,३;१०,१३,१[d]; खि ३, ६, ३; मा ६, २६; ११, ५†[d]; का ६,७,३; १२,१,५†[d]; तै १, ३, १३,१; मै १,२,१; २, ७,१†[d]; ४,५,२†; शौ ४,३५,७;१८,३, ३९†[d];१९,११, ४†; †शृण्वन्तु ऋ ३, २०, १; ५, ५२, १४; १०, ३७, ६; ६४, ६; मा ९, १७; का १०,३, १०; २३, १, ११; तै १,७,८,२; मै १, ११, २; काठ ३, ९$;१३, १४;१५, ११[d]; क २, १६$;कौ ३,९; जै २, २,४; पै ९, ४,८$; १३,८, १४; शृण्वे ऋ १, १२१, ७; शृणु शौ १०,१, २८; शृणु ऋ ८, ३६,[७; ३७, ७]; ४५, ६; शौ ५,८,२; पै ५, २६, २; ७, १८, २; १६, ३७, ९; १९, ५०, १४; २०,७, ८; †शृणु-(धि>)धी ऋ ८, १३,[(७, ९४,२) ७(८५,४)]; ८४,३[e]; मा १३, ५२[e]; १८, ७७[e]; का १४, ५, ६[e]; २०, ५, १०[e]; मै २, १३, ११; काठ ७, १६[e]; शृणु(धि>)धी ऋ ४, ९, ७; ८,३,१८;५२,८; खि ३,४, ८; शृणुहि,>ही ऋ ९, ८२, ४; कौ २, ५९६‡[e]; जै ३, ४८, १२‡[e]; शृणुहि ऋ १, १०४, ९; ४, २२, १०; ७, २८, १; शौ २,१२,३; २०,८,२†; पै २, ५, २; †शृणुतम् ऋ १, ९३,१; ६,६०,१५; ७,८२,८;९४,[२; ८, (१३, ७) ८५,४]; ८, ७३, [(२, ४१, १३; ६, ५२, ७) १०]; १०, १२, ४; ३९, ६; खि १, २, ५; मै १, ५, १; कौ २, २६७; जै ३, २२, १४; शौ १८, १, ३१; †शृणुतम् ऋ १, ४७, २; ८९, ४; ११८,[३; ३, ५८, ३]; १८१, ७; ३,६२, २; ७, ८३, ४; ८, ३५, १९; ३८, ८; ८५, २; १०,६७,११; मा २५, १७; का २७, ११,४; तै २, ३, १४, २; काठ ४,१६; शौ २०,९१,११; †शृणुत>ता ऋ १, ८६, २; २, ४१, [१३; ६, ५२, ७; (८, ७३,१०)]; ६, ५२, १३; १०, ३०, ८; मा ७, ३४; ३३, ५३; का ७, १६, १; ३२, ४, १०; तै २, ४, १४, ५; ४, २, ११, २; मै ४, १२, १; शृणुत तै २, ५, ११, ८¶; शौ १, ३०, २; २, १२, २; १४,२, ९; पै १, १४, २; २, ५, ३; १८, ७, १०; शृणोत तै १, ३,१३,१[f]; मै १, ३, १[f]; ४, ५, २[f]; १४, ९; शृणोत मै ४, १४, ९; काठ ३, ९[f]; क २, १६[f]; पै १९, २०, ७; शृणोतन ऋ १०, ३६, १०; ६२,४; अशृणोत् मै ४, ४,२¶; ?अशृणुन् पै १७, २९, ८; अशृणोः ऋ ७, २९, ४; ८, ३६, [७; ३७, ७]; १०, १७१, १; †अशृणवम् ऋ १०, ८८, १५; मा १९, ४७; का २१,३, १८; मै २, ३,८; काठ ७, ९¶; १७, १९; ३८, २; शृणुयुः काठ १०, ६¶; ‡शृणुयाम[g] मा ३६, २४[h]; का ३६, १, २४[h]; मै ४, ९, २०[i]; †शृणुयाम ऋ १, ८९, ८; मा २५, २१; का २७, ११, ८; मै ४, १४, २; काठ ३५, १; कौ २, १२२४. शुश्रुवे ऋ ८, ६६, ९; शौ २०, ९७, ३†; पै १९, ४३, १[j]; शुश्राव ऋ १, १०५, १७; पै १६, २२, ९[k]; शुश्रोथ पै १९, ३६, २[l]; शुश्राव पै ५, २९,१; शुश्रव ऋ १०, ३८, ५; शुश्रव ऋ १,१०९,५; खि ५,१२,४[m]; पै १६,१९, ८[n]; शुश्रुम,>मा मा ४०, १०; १३; का ४०,

a) पाभे. पृ ११०९ *f* द्र.। b) पाभे. पृ१३८३ *c* द्र.।
c) सपा. ऋ ७,१०४,१२ हिनोति इति पाभे.।
d) पाभे. पृ ३१४० *h* द्र.।
e) सपा. शृणुधी (माश ७,५,२,३९ च)<> शृणुही इति पाभे.। f) पाभे. पृ ३१४० *a* द्र.।
g) =सपा. पागृ१,६,२ प्रमृ.। तैआ ४,४२,५ आपमं २, ५,१८ प्रमृ. शृणवाम इति पाभे.। ऋ ७,६६,१६ विभे.।
h) शृ॰ इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. मै.)।
i) शृणुयामः इति पपा.?।
j) =सपा. पागृ ३, १६, १। तैआ ७,४, १ विशुश्रवम् इति पाभे.। k) पाभे. पृ ३१४० *k* द्र.।
l) सपा. शुश्रोथ<>शुश्रुम इति पाभे.।
m) सपा. शौ २०, १२८,४ शांश्रौ १२,२०,२ शुश्रुम इति पाभे.। n) सपा. शुश्रव<>शुश्रुमा इति पाभे.।

१, १०; १३; काठ ४०, ५[a]; शौ ७, ७८, १[b]; ८, ९, १८[c]; ११, १, २९; २०, १२८, ४[d]; पै १, ९६, ३[a]; १६, ९१, ९; १९, २६,२; श्रूयासम् शौ १६, २, ४.

श्रूयते ऋ १०, २२, १; मै ४, ३,१०¶; काठ १०, ६[२]; पै १, १०७,३[e]; श्रूयन्ते मै ४,२,९¶.

¶श्रावयति काठ २५, ५; क ३९,२; श्रावय[f] ऋ ४,२९, ३; ८, ९६, १२; श्रावय मै ४, १, ११; ९, ९; काठ २५, ५¶; क ३९, २¶.

शुश्रूषन्ते, अशुश्रूषत मै ४, २, १¶.

शुश्रुवस्[g]- -वांसः ¶तै २, ५, ९, २[२]; ५, ३, ४, १; -वांसा ऋ ७, ७०, ५; -वान् ऋ १०, ७१, ५; ¶तै २, ५, ४, ४; ६, ६, १, ४[h]; मै ४, ८, २¶[h]; -वुषे मै ४, ८, ३[३]¶[i].

शुश्रूषमाण- -णः ऋ ४, ३८, ७; ७, १९, २; शौ २०, ३७, २†; -णाय मा २२, ८; का २४,३, ५; तै ७,१,१९,२; मै ३,१२, ३; काठ ४१, १०.

शुश्रूषे(ण्य>)ण्या- -ण्याम् तै ३, ३, २, २[j].

शृण्वत्- -ण्वतः ऋ २, २९, १; १०, ६३, ११; -ण्वताम् ऋ १०, ६४, १; खिसा १८, २१[k]; -ण्वते ऋ १, ७४, १; १०, १८, १; मा ३, ११; २२, ८; ३५, ७†; का ३, ३, १; २४, ३, ५; ३५, ४, ६†; तै १, ५, ५, १†; ७, १, १९, २; ५, १२, १; मै १, ५, १०†; ३, १२, ३; काठ ६, ९†; २६, १२; ४१, १०; ४५, ३; क ४, ८†; कौ २, ७२९†; शौ १२, २, २१†; पै १७, ३२, १†; -ण्वन् ऋ २, २३, १; ४, २३, ३; ६, १६, ६; १०, ७१, ४; ८५, ४; तै २, ३, १४, ३†; ५, २, १०, ३¶; काठ १०, १३†; २०, ९¶; क ३१, ११¶; शौ १४,१,५†; पै १८, १,५†; -ण्वन्तः शौ ७, ६३,२; -ण्वन्तम् ऋ १, ५४, २; ३, ३०, [२२; ३१, २२; ३२,१७; ३४, ११; ३५, ११; ३६, ११; ३८, १०; ३९,९; ४३,८; ४८, ५; ४९, ५; ५०, ५; ८९,१८; १०४, ११]; ६, ५४, ८; ८, ४३, २३; १०, १२२, ४; काठ २१, १४†; कौ १, ३२९†; जै १, ३४,७†; शौ २०,११,११†; -ण्वन्ता ऋ १, ३४, १२; खि १, ७, ६.

शृण्वती- -तीः तै ५, ३, ६, २¶.

शृण्वान- -नः मै ४, ६, ६¶.

१श्रव[l]- -वः मा १८, १[m].

२श्रव[n]- -वाय मा १६, ३४; का १७, ५, ३; तै ४, ५, ६, १; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७, ४.

१श्रवण[o]- -णम् खिसा ३,१; तै ३, ३, ११, ५; मै ४, १२,६;१४, १[p]; काठ १३, १६; पै २०, ५, ३.

श्रवयत्- -यन्तः ऋ १, ११०, ३.

†श्रवाय्य[q]- -य्यः ऋ १, २७, ८; ३१, ५; ८, ४६, ९; कौ २, ७६६; -य्यम् ऋ ५, २०, १; ३८, २; ६, १६, १२; ९,६३, २३; १०१,[(५, ८६, २; ७,

---

a) सपा. आपश्रौ १६,३४,४ शुश्रुमो इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ३१४१ *l* द्र. । c) पाभे. पृ ३१४१ *n* द्र. ।

d) पाभे. पृ३१४१ *m* द्र. । e) पाभे. पृ३१४० *f* द्र. ।

f) पपा. श्रवय इति ।

g) विप. (विप्र-, कवि- प्रभृ.), नाप. [वेदविद्- (तै २, ५,४,४ प्रभृ. [तु. h, i])] । क्वसुः प्र. (पा ३,२,१०७) ।

h) सपा. काठ २८,४ क ४४,४ श्रोत्रियः इति पाभे. ।

i) सपा. काठ २८,४ क ४४,४ श्रोत्रियाय इति पाभे. ।

j) =सपा. तैआ ४,१,१ । शांश्रौ १,५,९ प्रभृ. चारुम् इति पाभे. । k) शृण्व॰ इति स्वरः ? ।

l) भाप. (उ. म [पक्षे] नाप. =वेद-मन्त्र- इति?) । अच् प्र. उसं. (पावा ३,३,५६; वैतु. PW. श्रवस्->-वः इत्येव?) ।

m) सपा. का १९, २,१ तै ४, ७, १,१ मै २, ११,२ काठ १८,७ क २८,७ श्रवः इति पाभे. ।

n) विप. (शब्द-कृत्- [रुद्र-]) । कर्तरि अच् प्र. (तु. PW. MW.; वैतु. सा. उ. म. =शब्द- इति कृत्वा तद्रूपे वृत्तिः) ।

o) भाप. (आकर्णन-,अवधान-) । 'यथा पितरोऽस्माकं प्रार्थनां शृण्वन्तु तथा करोतु' इति वा. (वैतु. या [११,३३] प्रभृ. धन-यशोऽन्यत्रार्थे नाप. इति ?) ।

p) सपा. तैब्रा २,८,१,४ आपश्रौ २०,२०,९ द्रविणम् इति पाभे. ।

q) विप. (श्रवणीय-, प्रशस्य- [इन्द्र-, रयि- प्रभृ.]) । कर्मणि आय्यः प्र. (पाउ ३,९६) ।

१५,२) ९]; १०, ३८, २; मा १९, ६४; का २१, ४, १४; कौ २, १२; १७०; ५८६; जै ३, २, ३; १६,८;४८, २; –य्यस्य ऋ ९, ९७, ५३; कौ २, ४५५; जै ३, ३४, १३; –य्या ऋ ५, ८६, [२ (७,१५,२; ९,१०१, ९)]; –य्यान् ऋ ६, ४५,१२; –य्ये ऋ १०, १०२, १.

श्रवि(ष्ठ >)ष्ठा (वप्रा.)[a]– -ष्ठा तै ४,४,१०,२[b]; मै २, १३, २०[b]; काठ ३९,१३[b]; शौ १९,७,४[c]; –ष्ठाः मै २,६,७[d]; काठ १५,६[d]; शौ १९, ४९, २?[e].

श्र(व्य >)व्या– -व्यायै मै ४, २, १; –०व्ये मै ४, २, १.

श्राव[f]– -वः[g] का १९, २,१; तै ४, ७, १, १; मै २, ११, २; काठ १८, ७; क २८,७.

श्रावयत्– > †श्रावयत्-पति[h]– -तिम् ऋ ५,२५,५; मै ४, ११, १; काठ २,१५.

श्रावयत्-सखि[i]– -खा ऋ ८, ४६,१२.

*श्रुत्– > श्रुत्-कर्ण[j]– -†०र्ण ऋ १, ४४,१३; मा ३३,१५; का ३२, १, १५; कौ १, ५०; जै १, ५, ६; –र्णः ऋ ७,३२, ५; –†र्णम् ऋ १, ४५, [७; १०, १४०, ६]; ८, ४५, १७; मा १२, १११; का १३, ७, १०; तै ४, २, ७, ३; मै २, ७, १४; काठ १६, १४; क २५, ५; कौ २, ११७१; –र्णाय[k] काठ ३५, १;१२; क ४८,२; १२; शौ १९, ३,४.

श्रुत, ता[l]– -०त ऋ ६, ३१, ५; १०, १२५, ४; शौ ४, ३०, ४†; –तः ऋ १,५३,९[m]; ५५, ८; २, २०,६; ४, ३०,२; ३२, २१; ६, ५६, ५; ७, ३२,१७; ८, २२, ५; २४, २; २६, ४; ३३, १०; ६२,९; ६७,८; १०, २२, १; २; कौ १, २६३†; ४३८; ४४५; २, १११८; जै १, २८, १†; ८६, २; ९; ३, ३४, २२; ४, २०, ३; शौ १८, १, ३८†[n]; २०, २१, ९; –तम् ऋ १, ६, ६; १०१, ७; ११६, १३[o]; २, ३३, ११; ५, ३९, ३; ५२, १७; ६, ४९, ३; ७, १८,१२[p]; ८, २, २७[q]; १३, १०; ५०,१; ५९, ६; ७१,१४; ९३, १६; १०, ३८, ४; १००, १; खि १, ६, ६; ३, २, १; ४, ८, ४[r]; ५[r,s]; मा १५, ७[t]; का १६, २,३[t]; तै ४, ५, १०,

---

[a]) <*श्रवस्वत्–+इष्ठन् प्र.।

[b]) व्यप. स्त्री. (नक्षत्र-)। प्र१ निर्विसर्गं रूपम् (वैतु. पपा. प्रमृ. सविसर्गं सद् विजन्तमितीव ?)।

[c]) व्यप. (नक्षत्र-)। °ष्ठाः इति पाठः? यनि. शोधः। सस्थ. ?कुर्वताम् > कुर्वाताम् इत्यपि शोधः।

[d]) विप. (२अप्-)। सपा. मा १०, ४ शविष्ठाः (परि. द्र.) इति, का ११,२,३ शैष्ठाः इति च पाभे.।

[e]) अरुहन्त श्रविष्ठाः इति पाठः (तु. शंपा. सात.)? अरुहद्द(द्, उ, श्र) श्रमि(ष्ठ>)ष्ठा इति त्रि-पदः शोधः (तु. [अंशतः] ?श्रमिष्ठा इति मूको., ?श्रविष्ठा इति सा., यनि. इति ?W., अश्रविष्ठा इति सपा. पै १४, ४, २ [तु. पृ ४९८ *l*]; वैतु. RW [वैतु. W.] शविष्ठा इति शोधः ?)। '(रात्रिः) विश्वानि गम्भीराणि उ अत्यरुहद् - अश्रमिष्ठा सती [अनायासेनैव] वर्षिष्ठम् (उच्चतमं स्थल-जातम्) उ अरुहद्' इति वा.।

[f]) भाप.। घञन्तेऽन्तोदात्तः। [g]) पाभे. पृ३१४२ *m* द्र.।

[h]) विप. (*गुर्वाज्ञाकारिन्- [पुत्र-])। वस. पूप. भावे *श्रावया–+भृत्–(*=धृति-, अधिकार-) > वस. श्रावया-भृत्– (प्रयोजितनिजाऽऽज्ञाकृति-) > *श्रावयात्– > यनि. [वैतु. अन्ये शत्रन्तं सत् (तु. सा.PW. प्रमृ.) विलक्षण-स्वरवत् (तु. MVG [२९२,२*b*] ?)]। उप. गुरुजनाऽर्थे (तु. सा.) √*भृध् [=√वृध्] 'वृद्धौ =गुरुभावे' > *भृध्वि– > *भृधि– > यनि. (वैतु. सा. प्रमृ. <√पा 'पालने' इति ?)। स्वामिवाचकात् सरूपादन्यच्चैतद् द्र.।

[i]) विप. [*स्तोतृ-वरद- =भक्तवत्सल- (इन्द्र- [स्तोतृणां वचांस्यनुरुन्धान-])]। वस. पूप. कृते *h* द्र.। तु. अर्चत्-धूम– प्रमृ. अपि। [j]) विप.। वस. पूप. कर्तरि प्र.।

[k]) पाभे. पृ ३०२४ *c* द्र.।

[l]) विप. (प्रख्यात- [इन्द्र- प्रमृ.]), नाप. (वेदादि-)।

[m]) ?MW. श्रुत्– (स्रुत्- =नदी-) > श्रुतः इति।

[n]) तु. सपा. ऋ ८,२४,२ W. प्रमृ.; वैतु. RW.WI. श्रितः इति ?।

[o]) तु. वें. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. स्क. सा. क्रिप.।

[p]) सा. व्यप. इति चिन्त्यम्।

[q]) पाभे. पृ ८१७ *c* द्र.।

[r]) सपा. खिसा ३१,४ BC च व्रतम् इति।

[s]) वैतु. ?K. (ऐआ २,७,१ [टि.]) श्रुत [सं१] इति।

[t]) पाभे. पृ १२९६ *m* द्र.।

४†; मै ४, ८,१; काठ ३०, १; क ४६,४; †कौ १, ४९; २०८; २, ५२४; †जै १, ५, ५; २२, ५; ३, ४०, १९; ४, १४, ८; शौ १, १,२[a]; ३[a]; १५,२,२६; १८, १, ४०†; †२०, ५१, ३; ७०, २; १०३, १; पै ३, २८, ३?[b]; १९, ८, १४[c]; ५०, १०; –तस्य ऋ ३, ४६, १; ५, ८५, ५; ६, ४९, १२; ८, २, १२[d]; ९६, ११; तै २, २, १२, ८[d]†; मै ४, १४, १४†; शौ ७, ६३, १; पै १६,१३२,१२; १९,२८, १२; २०, २५, ४; –ता ऋ ५, ७४,२; –तात् पै १८,२०,८[e]†; –तानि शौ ७, ६३, २; –ताम् ऋ ५, ६२, ५; शौ ६, ५२,३; पै १९, ७, ६; –ताय ऋ २, १४, ८; ५, ८५,१; ६, ३८,५; ८, ३२, ४; खि ४, १, १; मा १५, ७[f]; १६, ३५; का १६, २, ३[f]; १७, ५, ४; तै ४, ५, ६, २; ७, १, १९,२; मै २, ९, ६; काठ १२. १५†; १७, १४; ४१, १०; क २७, ४; शौ ६. ४१, १[g]; पै १९, १०, १[g]; –तासु ऋ ५, ६०, २; –†ते ऋ ८, ६६, ७; ९, ९७, ५३; कौ १, २७२; २, ४५५; १०४१; जै १, २८, १०; ३, ३४, १३; शौ २०, ९७, १; –तेन शौ १, १, ४[2h]; पै १, ६, ४[2]; १९, २६, ३; २०, ४१, ३.

श्रुत-ऋषि[i]– -षिम्[j] ऋ १०, ४७,३; मै ४,१४,८†.

श्रुत-कक्ष[k]– -‡०क्ष[l] कौ १, ११८; जै १, १३, ४; –क्षः ऋ ८, ९२, २५[l].

श्रुत-रथ[m]– -थाय ऋ ५,३६, ६; –थे ऋ १, १२२, ७.

श्रुतर्य[n]– -र्यम् ऋ १, ११२, ९.

श्रुतर्वन्[o]– -र्वणि ऋ ८, ७४, १३; –र्वणे ऋ १०, ४९, ५; –र्वन् कौ १, ८९‡[p]; जै १, ९, ९‡[p]; –र्वा ऋ ८, ७४,४[p].

श्रुत-विद्[q]– -वित् ऋ ५,४४, १२.

श्रुत-सद्[r]– -सत् तै ३, २, १०,१.

श्रुत-से(ना>)ना[s]– -नाय मा १६, ३५; का १७, ५, ४; तै ४, ५, ६, २; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७,४.

†श्रु(त>)ता-मघ[t]– -घम् ऋ ८, ९३, १; कौ १, १२५; २, ८००; जै १, १४, १; ४, २,३; शौ २०, ७, १.

श्रुति– -तिः मा १८, १; का १९, २, १; तै ४, ७, १, १; मै २, ११, २; काठ १८, ७; क २८, ७; शौ ११, ९, २०[u]; –त्यै ऋ १०, १११, ३[v].

†श्रुत्य[w]– -त्यम् ऋ १, ११७,

---

a) पाभे. पृ १४५८ *w* द्र. ।

b) √शृ 'पाके' > शृत– > -तम् इति शोधः ।

c) सपा. शौ ५,४,२ श्रुत्वा इति पाभे. ।

d) सपा. कौ २,११५४ सुतस्य इति पाभे. ।

e) सपा. शौ १३, २,४ सुतात् इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ १२९८ *e* द्र. ।

g) सपा. शौ १०,६,८ श्रोत्राय इति पाभे. ।

h) एकतरत्र सपा. पै २०,४१,३ स्तुतेन इति पाभे. ।

i) विप. (रयि-)। बस. उप. अर्थः ? ।

j) सपा. तैब्रा २,५,६,१ श्रुतर्षिम् इति पाभे. ।

k) व्यप. (ऋषि-) । बस. ।

l) सपा. °कक्ष<>°कक्षः इति पाभे. ।

m) व्यप. (राजन्-) । विप. इति वें. [पञ्चमे मण्डले], [पक्षान्तरे] GW. प्रभृ. ? ।

n) व्यप. (ऋषि- [वैतु. वें. विप. इति]) । पपा. नावग्रहः । श्रुत– + (√भृ 'धारणे' > भावे) *भृत्य– > *भर्य– > बस. *श्रुत-भर्य– > यनि. (वैतु. स्क. <श्रोतारम् इति, GW. <श्रुत– + अर्य– इति, ORN. [शोधेन] श्रुतरि– > -र्यम् इति ?) ।

o) व्यप. (राजन्-)। पपा. नावग्रहः । श्रुत– + (√भृ 'धारणे' > भावे) = *भर्वन्– > बस. *श्रुत-भर्वन्– > यनि. (वैतु. GW. < श्रुत– + अर्वन्– इति, ORN. < श्रुत– + अर्वन्– इति ?) ।

p) सपा. °र्वन् <> °र्वा इति पाभे. ।

q) उस. । शिष्टं *k* द्र. ।

r) विप. (आश्विन-ग्रह-) । उस. ।

s) विप. (रुद्र-) । बस. अन्तोदात्तः (पावा ६, २, १९९) ।

t) विप. (प्रख्यात-धन- [वृषभ-= इन्द्र-]) । बस. ।

u) पाभे. पृ ३१२० *b* द्र. ।

v) 'इन्द्रः किल श्रुत्यै (यशसे *शासनाय वा) अस्य (विश्वस्य) वेद' इति वा. (तु. [अंशतः] वें. सा. GW. GRV.; वैतु. PW. प्रभृ. स्तुति– [मार्ग-?] > -त्यै इति शोधुका इव ?) ।

w) कृत्यः क्यप् प्र. ।

[२३; ६, ७२, ५]; १६५, ११; २,३०,११; ५, ३०, ५; ७, ५, ९; ८, ४६, १४; १०, ८०,१; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; कौ १, २६५; जै १, २८, ३; –त्यस्य ऋ १, ३६,१२[a]; –त्या ऋ ६,२१,६[b]; ३६,५; –त्यानि ऋ १०, १३८, ६[b].

?श्रुत्यै[c] ऋ २, २, ७; तै २, २, १२, ६†; मै ४, १२, २†.

श्रुत्वा ऋ ६, ५०,५[d]; खि २,१,६; काठ २२, ७¶; क ३५, १¶; शौ ५, ४, २[e]; १२, ४, २७; पै १७,१८, ७.

*श्रुधि[f]–>√श्रुधीय > श्रुधीयत्[g]– -यतः ऋ ६,६७,३; मै ४,१४,१०†.

श्रोतु–>श्रोतु-राति[h]– -तिः ऋ १, १२२, ६.

श्रोतृ– -ता ऋ १, १७८, ३; ६, २३, ४; २४, २; –तारः ऋ ५, ६१, १५; –तारम् ऋ ३, २६, २; खि ५, ७, ४, १०.

१श्रोत्र[i]– -त्रम् ऋ १०, ८५, ११[j]; खि २, १२, १; ३, १५, ६; २७; ४,११,११[k]; मा ४,१५[l]; ६, १४; १५; ३१; ९, २१; १३, ५७[2]; १४, ८; १७; १८, २; २९; १९, ९१; २०, ५; २१, ५१; २२,३३; २५, २[m]; २८, ३८; ३६, १; का ४, ५, ७[l]; ६, ३, ३; ४; ८,२; १०, ४, २; १४, ७, ७; ८; १५,२, २; ५, १; १९, २, २; ९, ३; २३, ६, १२; ७,४; २३, ६,४; २४, २०, १; २७, २,२[m];३०, ४, ४; ३६, १, १; तै १, १,७, २; १०, १; ३, ९, १[2]; ७, ९, २; ८, १४,१; ३, १,८, १;२, १०, २; ३, ५, १; ३; ४,२,१; ४, ३,२,२; ३; ४,३; ६,२; ४, १,३; ७,१, २; १०, २; ५,१, २, ५¶; २, १०, ४¶; ३, ६, २¶; ५, ९, २; ७, २५, १; ६, ४, ९, ४¶; ७, १, १,१¶; ५, १९, २[2]; २५, १¶; मै १, १, ११; २, १६; ३, २;९; ५, २; ९[2]; ९, ५¶; ११, ३; २, ७, १९[2]; ८, २; ३; ११, २; १३, ३; ३, ¶२, ८; ९; ११, ५; ८; ९; ४, १,१४[2]; ५,९¶; ८, ७; ९,३[n]; काठ १, ७;१०; ३, ६; १०; ४, ४; ९, १३; १३, ११; १२[2]; १४, १; १६, १९[2]; १७, १; ३; ७; १८, ७; १२; १९,१०¶; ¶२०, ८;९[2]; २७, ५[2]¶; ३७, १५; १७[2]¶; ३८, ३; ४; ३९, ८; ४०, ५; ४५, ५; १५[2]; क १, ७; १०; २, १३; १७; ३, ३; २५, ९[2]; १०; २६, २; ६; २८, ७; ३०, ८¶; ¶३१, १०; ११[2]; ४२, ५[2]¶; ४७, ६; ४८, ११; शौ २, १७, ५[2]; ५. १०, ८; ११, ७, २५; ९, २५; १०, ४; २६; १२, ६, ३; १९, ५१,१; ५८, १; ६०, १; पै १, ११०,१; २, २९, २; ८२, ४; १०, ११, ९; १३, ९, १२; १६, ८४,४;८५,

---

a) वैतु. सा. [पक्षे] <श्रुति– इति ?।

b) =यशस्कर-कर्मन्-।

c) पपा. प्रमृ. यनि. इति । *श्रुत्य– (करणे क्यप् प्र. इति कृत्वा नाप. [श्रोत्र-])> -त्यौ इति बोधः द्र.। '*दुरः' (द्वारस्य) वाजं (*कपाटं) न (इव) *श्रुत्यौ (स्त्रौ कर्णौ) अपावृधि (उद्घाटय [अस्माकं स्तोत्रस्य श्रवणार्थम्])' इति वा.। (√वृध् '*आवरणे' > करणे) वृध्य–> [सस्थ.] वाज– (तु. अपि √वा [=*आ √वृध्], पंजा. द्वार + √वधाना 'पिधाने', पार. दर-*वाजह् '*द्वार-कपाट')। d) पदविभागः पृ २२०६ *f* द्र.।

e) पाभे. पृ ३१४४ *c* द्र.।

f) भाप. स्त्री. (श्रवणम्)। ग्धिन् प्र. उसं. (पा ३,३,९४)।

g) विप. [*श्रावयितुमिच्छु-, श्रुत्कर्णं विवित्सु- (स्तोत्र-निरत- [जन-])]। 'यौ (मित्रावरुणौ युवां) श्रुधीयतः (उक्तप्रकारकान् स्वभक्तभूतान्) जनान् महित्वा (त्वरितगत्या) संयतथः' इति वा. (तु. वें. सा. ?GRV. श्रुधि– [√श्रु + कृत्] इत्यंशे; वैतु. PW. GW. ORN. प्रमृ. √श्रु >[लोटि मपु१] श्रुधि>श्रुधि– > यनि. इतीव, PG. [३,१७]<श्रुरुध्–+क्यच् इतीव ?)।

h) विप. (श्रवणीयदान- [सिन्धु-]। बस. पूप. कर्मणि तुन् प्र.।

i) भाप. च नाप. (श्रवण-, श्रवण-साधन- [कर्ण-])। भावे करणे च त्रन् प्र.।

j) =श्रोत्रे इति सा. (तु. सपा. शौ १४,१,११ श्रोत्रे इति पाभे.)। k) श्रोत्रम् इति स्वरः ?।

l) =सपा. माश ३,२,२,२३ तैआ २,५,३ मं १,६, ३४। शौ ६,५३,२ असुः इति पाभे.।

m) सपा. मै ३,१५,१ श्रोत्रे इति पाभे.।

n) पाभे. पृ २०५९ *g* द्र.।

४; ८७, ६; १४१, ३; १५५, ५;२०,५३,९; -त्रस्य मै १,९, ५¶; ४, ९,१०; काठ ९, १३; -त्राणि मै ४, ५, ६¶; -त्रात् ऋ १०,९०,१४; मा३१,१२‡[a]; १३†; का ३५,१,१२‡[a]; १३†; मै २, १३,३; काठ ३९, ८; शौ १९, ६, ८†; -त्राभ्याम् मा २५, २; का २७, २, २; तै ३, २,३, ४¶; मै ३, १५,१; काठ ४३, ६[b]; शौ ११, ४, २[२]; पै १६, ५५, ४; ५६, ४; ५७, ४; -त्राय मा ७, २७; २२, २३; २४, २९; ३९, ३[२]; का ९, १, २; २४, ९, १; २६, ६, ४; ३९, २, १[२]; तै ३, २, ३, २; ४, ४, १, ३; मै १, ९, ५¶; ३, १२, ९; १४, ८; काठ ९, १३¶; १७, ७; २६, १२;३७, १७; ५१, ६; क २६, ६; शौ ६, १०, १; १०, ६,८[c]; १९, २४, ३[d]; पै १५, ५, १०; -त्रे मै ३, १५, १[e]; शौ ११, ३,२; १४, १, ११‡[f]; १९, २४, ३; पै १५, ५, १०; १६, ५३, २; ७२,८;१३९,२; १८,१,११‡[f]; -त्रेण तै ६, ४,९, ४¶; शौ २, ३५, ५; १०, ७, ३९; १३,१, १३; १८, २, ५९[g]; १९, ५८, ५; पै २, ३९, ४; १८, १६,३.

श्रौ(त्र>)त्री[h]- -त्री मा १३, ५७; का १४, ७,७; तै ४, ३, २, २; मै २, ७, १९; काठ १६, १९; क २५, ९.

श्रोत्र-द्रु- -दाः मै २, १३, १६; काठ ३९, ९.

श्रोत्र-पा[i]- -पाः मा २०, ३४; का २२, ३, ३; तै ३, २, १०, २; मै १, ३, ९; ५, २; ९; ४, १, १४; -पाभ्याम् तै ३, २, १०, १.

¶श्रोत्र-व(त्>)ती- -तीः काठ २०, ९; क ३१, ११.

२श्रोत्र[j]- > श्रोत्रिय[k]- -यः काठ २८, ४¶[l]; ¶क ३६, १; ४४, ४[l]; शौ ९,८,७; पै १६,११३, १०; -यम् मै ४, ५, ८¶; शौ १०, २, २०; २१; पै १६, ६१, ५; ६; -यस्य ¶मै ४,२, १३;५, ८; -¶याय काठ २८, ४[m]; ५[२]; क ४४, ४[m]; ५[२].

शृङ्ग[n]- -ङ्गः पै २, ३२, २; ४, १४, ५?;१९,३६,१५?; -ङ्गम् ऋ ५, ५९, ३; ८, ८६, ५; खि ५, १५, ३; मै ३,८, १[o];२; ¶काठ २५, १[२०]; २७, २[३]¶; क ३८, ४[२]; ४२, २[२]; शौ २०, १२९, १०; -ङ्गा ऋ १, १४०, ६; २, ३९, ३; ४,५८,२; मा १७, ९१; का १९, १, ५; मै १, ६, २; काठ ४०, ७; पै ८,१३, ३; -ङ्गाणि ऋ १, १६३, ११; ३, ८, १०; ९, १५, ४; मा २९, २२†; का ३१, ३, ११†; तै ४, ६, ७, ४†; ¶७, ५,१, १[२];२, १[२]; २[२]; काठ ३३, १[४]¶; ४६, ३†; कौ २,६२१†; जै ३, ५०, ८†; शौ ८, ६, १४; पै १६, ८०, ६; -ङ्गात् शौ ४, ६, ५; पै ५, ८, ४; ११, २, ४; -ङ्गाभ्याम् शौ ९,४,१७; १९, ३६, २; पै २, २७, २; १६, २५,७; १९, ३७, १३; -ङ्गे ऋ ५, २, ९; ८, ६०, १३; ९, ५, २; ७०, ७; ८७, ७; तै १,२,१४, ७†; ६, २, ८, ४¶; मै २, ५, ९¶; काठ २, १५†; जै ४, ६, ३†; शौ २, ३२, ६; ८,३, २४†; २५; ९, १२, १; १०, ९, १४; २०,१३०,१३[p]; पै २, १४, ४; १६, ८, ३†; ६; ९९, ७; १३७, ३; १३९, १; १७, २९, ९; -ङ्गेभिः मै ४, २, ५; कौ २, १००६; जै ४,१७,११†.

---

a) पामे. पृ २२३१ *d* द्र. । b) पामे. पृ१०९६ *c* द्र. ।

c) पामे. पृ ३१४४ *g* द्र. ।

d) सपा. श्रोत्राय <> क्षत्राय (पृ ११८९ *f* द्र.) <> हिगृ १, ४, ८ पोषाय, राष्ट्राय इति पामे. ।

e) पामे. पृ३१४५ *m* द्र. । f) पामे. पृ३१४५ *j* द्र. ।

g) सपा. शौ १८,२,६० क्षत्रेण इति पामे. ।

h) विप. (शरद्-) । तस्येदमीयः अण् प्र. ।

i) विप. [अग्नि-,ग्रह-] । उस. उप. <√पा 'रक्षणे' ।

j) नाप. (छन्दस्- [वेद-]) । कर्मणि प्र. (वैतु. पाप्र. [तु. K.] <छन्दस्- इतीव) ।

k) विप., नाप. (छन्दोऽधीतिन्-) । घन् प्र. (पा ५,२, ८४) । l) पामे. पृ ३१४२ *h* द्र. ।

m) पामे. पृ ३१४२ *i* द्र. ।

n) नाप. [विषाण- (ज्वाला- [तु. निघ १,१७], रश्मि-, शिखर- प्रभृ.)] । व्यु.?। <√शृ [= √श्रि] 'आश्रये' वा 'हिंसायां' वा [तु. पाउ १, १२६], √शम् वा, √शृ 'रक्षणे, शरणे' + [उद्] √गम् वा, शिरस्- + [निर्] √गम् वेति या (२, ७ [SEY ९२, ९९]) प्रभृ. ।

o) सपा. तै ६,२,३,१ अनीकम् इति पामे. ।

p) तु.RW. । शंपा. खि [५,१५,८] च शृङ्गे इति पामे. ।

शृङ्ग-वत्- -वत् पै ५,९, ४.
†शृङ्ग-वृष्[a]- -०वृषः[b] (नपात्) ऋ ८, १७,१३; कौ २, ७७; जै ३, ८,३; शौ २०, ५, ७.
शृङ्गा(ङ्ग-अ)भिहि(त >) ता[c]- -तया मै ३, ७, ६.
†शृङ्गिन्- -ङ्गिणः ऋ १, ३२, १५; मै ४, १४, १३; पै १३,६,१५; -ङ्गिणम् ऋ १, ३३, १२; -ङ्गिणाम् ऋ ३, ८,१०.
शृङ्गिणी- -णीः काठ ३३,१¶.
शृङ्गौ(ङ्ग-ओ)प(श >)शा[d]- -शाः पै २, ३३, ५.
शृणती-, शृणान- √शृ (वधा.) द्र.
शृण्वत्-, °ती- √शृ (श्रवणे) द्र.
शृण्वम् पै ४, १४, १.
शृण्वान- √शृ (श्रवणे) द्र.
शृत- √शृ (पाके) द्र.
√शृध्, (वधा.) शर्धते पै १९,५१, ११; शर्धत् ऋ ७, २१, ५; शर्धताम् पै १९, ५१, ११; †शर्ध ऋ ५, २८, ३; मा ३३, १२; का ३२, १, १२; मै ४, ११, १; काठ २, १५; शौ ७, ७७, १०; पै २०,८,७.
शर्धय,शर्धयः[e] पै १९, ५१, ११.
†शर्ध[f]- -र्धम् ऋ १,७१,८;१२२, १२; २, ३०,११; ५, ५३,१०; ५६, ९; ८, ९३, १६; मा ३३, ११; का ३२, १, ११; तै १, ३, १४, ६; मै ४, १४, १५; कौ १, २०८; जै १, २२, ५; -र्धम्ऽ-र्धम् ऋ ५, ५३, ११; -र्धस्य ऋ ७, ५६, ८; -र्धान् ऋ ८, ७, २१; -र्धाय ऋ १, ३७, ४; ६४, १; १११,२; ४, ३, ८; ५, ५४, १; ८७,१; ६, ४८, १२; ६६, ११; ८, २०, ९; ९, ३०, ६; १०४,३;१०५, ३; १०, ६१, २५; १४७, ५; कौ १, ४६२; २, ४५०; ५०९; जै १, ४८,८; ३, ३४, ८;४०, ५; -र्धेन ऋ २, ३१, ३.
†शर्ध-नीति[g]- -तिः ऋ ३,३४, ३; मा ३३, २६; का ३२, २, ९; शौ २०, ११, ३.
†शर्धः[h] ऋ १,३७, ⌊१; ५⌋;१०६, १; १२७, ६; १३३, ३; १३९, १; २, १, ५; ६; ३, ३; ११, १४; ३, १९, ४; ३२, ४; ४, १, १२; ६, १०; ५, ३३, ५; ४२, १५; ४६, २[i]; ५; ५२, ८; ५४, ६; ६, ३, ८; ८, ७; ४८, १५; ६८, ⌊(३३, ५) ८⌋; ७, ४४, ५; ५९, ७; ८, १५, ९; ९, ८८,७; ९०, ⌊५;९७,४२⌋; १०, १०३, ९; मा १७, ४१; ३३, ४८; का १८, ४, ९; ३२, ४, ५; तै १, ३, १४, १; २, ४, ७, १$; ४, ३, १३, ६; ६, ४, ३; ७, १५, ४$; मै २,१०, ४; ३, १६, ५$; ४, १०, ५; काठ ११, १३$; १२, १४; १८, ५; २१, १३; २२,१५$; क २८, ५; कौ १, ४६१; २, ६०४; ८२३; ९९७; १२०७; जै १, ४८, ७; ३, ४९, ३; ४, ४, ४; शौ ४, २७, ७$; १५, १४,१$; १९, १३, १०; २०, १०६, ३; पै ४, १२, ३‡[j]; २८, १; ३५, ७$; ७, ४,१०; १२, ७, ८$.
†शर्धत्- -र्धतः ऋ २, २३, १२; ६, २३, २; ४२, ४; ७, १८, १८; ३२, ७; ८, ६०, ⌊(६, १९, ८)१२⌋; १०, ६९, १२; काठ ४, १६; कौ २, ७९३; -र्धताम् ऋ ८, १९, २०; मा १५, ४०; का १६, ५,२२; कौ २,९१०; जै ३,५६,१७; -र्धते

---

[a]) नाप. (*कार्यजगदादिकारण-, प्रजापति- ⌊ आदित्य-पितामह-⌋) । शृङ्ग- (*=शुङ्ग- ⌊छां ६,८,३⌋; वैतु. सा. ⌊पक्षे⌋ = रश्मि- इति ?) + वृष्- < कर्तरि (√वृष् 'प्रादुर्भावने' ⌊वैतु. वें., सा ⌊पक्षे⌋ 'वर्षणे' > उस. यनि. (वैतु. वें. सा. =आदित्य- इति, सा. ⌊ पक्षे ⌋ PW. प्रभृ. व्यप. ⌊ऋषि-⌋ इति च ?) ।

[b]) इन्द्र एवं संबोध्यते । प्रजापतेरदितिः । अदितेरिन्द्र इत्यभिसन्धिः (तु. सस्थ. इन्द्रजनितमेघजनितवृष्टिजन्य-त्वात् सोमस्येन्द्रप्रणपादभावेन परामर्शः) । पराङ्गवद्भावाद् निघातः (पा २,१,२) ।

[c]) विप. (शृङ्गाश्रितरज्जुबन्धनवती-⌊सोमक्रयणी- गो-⌋) । सस. उप. < अभि √धा 'बन्धने' ।

[d]) विप. (गो-) । बस. । [e]) °यत् इति BKA. शोधः ? ।

[f]) विप., नाप. (बल-, सैन्य-) । विप. पक्षे कर्तरि अच् प्र. वृषादुदात्तत्वं च, अन्यत्र भावे घञ् प्र. ।

[g]) विप. (*शर्धस्वद्-नीति-युक्त- ⌊इन्द्र-⌋) । शर्धस्- + नीति- > बस. *शर्धस्-नीति- > यनि. इति मतम् (वैतु. पपा. प्रभृ. शर्ध- इति पूप. इतीव ?) । सस्थ. वर्पणीति- द्र. ।

[h]) शर्ध- इत्यस्य वा शर्धस्- इत्यस्य वा रूपम् ।

[i]) वैतु. GW. सं१ इति (तु. पृ २४६० *a*) ।

[j]) पाभे. पृ १९९४ *h* द्र. ।

ऋ २, १२, १०; ६, २४,८; ८, २, १५; कौ २, ११५६; शौ २०, ३४, १०; पै १३, ७,१०; -र्धन् ऋ ८, ४३, [३२; ९, १००, ८]; -र्धन्तः ऋ ७,३४, १८; -र्धन्तम् ऋ २, ३०, ८; ५, ५६, १; ७, १८,५;१६.
शृर्धमान- -नः मा २०, ३८; का २२, ४,३; मै ३, ११,१; काठ ३८, ६.
†शृर्धस्[a]- -र्धांसि ऋ ५, ८७, ७; ८, ७४, १२; १०, ९१, ७; मै ४, ११,४; कौ २, ३३३; जै ३, २८, ५.
शृर्धस्-तर- -रः ऋ १, १२२, १०.
शृर्ध्य- -र्ध्यम् ऋ १, ११९, ५.
†शृध्या[b]- -ध्याम् ऋ २, १२,१०; शौ २०, ३४, १०; पै १३, ७, १०.
√शॄ √शॄ (वधा.) द्र.
शेतु पै २०, ४१, ६.
शेप[c]- -पः ऋ ९, ११२, ४; मा १९, ८८; का २१, ६, ९; तै ७, ५, २५, २¶; मै ३, ११,९[d]; १५, ९[e]; काठ ३८,३; -पम् ऋ १०, ८५, ३७[f]; -पाय तै ७, ३, १६,२; काठ ४३, ६; -पेन मा २५, ७; का २७, ७, १; तै ५, ७, १५, १; काठ ५३, ५.
शेप-हर्ष(ण >)णी[g]- -णीम् शौ ४, ४, १; पै ४, ५, १.
शेपस्[h]- -पः शौ ४,३७,७;५,२५,१[i]; ६,७२, १[i,j]; १०१, १; १३८, ५[j]; ७, ९५, ३; ९, १२, १३; ११, ७, १२[k]; १४, २, ३८‡[l]; पै १३,४, ९; १६, १३९, १६; १५४,२; १८, १०, ९‡[l]; १९, १३,१०; २७,१४; २०, २९,३.
शेपा[l] ऋ १०,१०५,२.
शेप्या[m]- -प्याम् पै २०, २४,२?[n].
शेप्या-वत्[o]- -वते शौ ७, ११८,

[a]) =शृर्ध- (तु. निघ २,९)। भावे कर्तरि च असुन् प्र.।
[b]) भाप. (प्रसहन-)। उदात्तः क्यप् प्र. उसं. (पा ३, ३,९९)।
[c]) नाप. (मेढ्र-)। (√क्षर् 'क्षरणे' > भावे) *क्षर्य- > *क्षर्य-अ- (क्षरण-साधन-) > यनि. [वैतु या [३,२१] प्रमृ. < √शप् 'स्पर्शने', दे. [३,२९] < √सप् 'समवाये', उ. म. < √शि 'निशाने' (तु. SEY [९२] WAG [१, १०२ *c*; २३० *b*] प्रमृ. Lat. *Cippus* [=इषु-] इत्यनेन तुलयन्तः), MW [तु. WW १, ३६४] < √शी [< √श्वि] 'वृद्धौ' ?)।
[d]) पेशः इति पपा.?। [e]) शेषः इति पाठः? यनि. शोत्रः (तु. पपा., सा. मा २५,७)।
[f]) =सपा. आपमं १,११,६ पागृ १,४,१६ कागृ २५, २२ हिगृ १,२०,२ या ३,२१। शौ १४,२,३८ शेपः इति, आग्निगृ १,५,३:१२ प्रमृ. शेफम् इति पाभे.।
[g]) विप. (ओषधि-)। उस. उप. करणे कृत्। पपा. सा. °पोहु° [°पः-हु°] इति पाठः, स च प्राक्तरप्रामाण्ययुक्तः संभाव्यते। उत्तरकालिकैः लेखकैरेव छन्दोऽनुरोधात् पूप. परिवर्तनमभिरुचितमिति सुवचम्। [h]) =शेप-।
[i]) वैतु. PW. < शेप- इति?। [j]) पाभे. पृ २५०७ *p* द्र.।
[k]) भाप. (क्षेपण- [तु. शितिङ्ग- इत्यत्र सस्थ. टि.])।
[l]) विप. (*दुर्दान्त- [इन्द्रहरि-])। *शृध्य-वृप्- > (*शर्य-पस्- >) शे*पस्- > [द्विरु] -पसा इति शोधः। सस्थ. ?यस्य > युः च इति, ?वेः > (√*वय् [=√वह्] 'वहने' > कर्तरि *वयुस्- > प्र१) *वयुः इति, ?अर्वन्ता > -न्तौ इति, ?दुन् > (√दम् 'दमने' > लेटि प्रपु१) दमत् इति चापि शोधाः। 'यः च पतिः *वयाः (सन्) *शेपसा (सन्तावपि) हरी (√रज् 'रञ्जने' > कर्तरि *रजिन्- [लीलावत्-] > प्र१) रजी न (इव [सन्]) *दमत्' इति वा। १२ × ८ × १२ इतीह छन्दोयुक्तिः द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. शेप- > -पा इतीव, शेप- इति च < √स्पृश् इति कृत्वा वें. =स्पृशत्- इति, सा. GRV. =मेढ्र- इति, GRV [पक्षान्तरे] = पुच्छ- इति [तु. ऋ ८, १, २५], ORN. *तनु-शेप- > -पा इति शोध इति च?)।
[m]) *भाप. (*वृषकर्मेच्छा-)। *वृपस्म(य >)या- > *शेमया- > यनि. > √*शेप्याय > भावे *शेप्याया- > यनि. (वैतु. अन्ये शेप- [=मेढ्र- वा पुच्छ- वा] + स्वार्थे वा [तु. MW.], आवरणार्थे वा [तु. कौसू ४८, ३२ इत्यत्र दारिलः] तद्धितः प्र. इति?)।
[n]) शेप्यायाम् इति शोधः। सस्थ. ?परावतः > परा-वृतः (प१), ?विश्वस्य > वृपस्य इति चापि शोधौ।
[o]) शेप्यायावते इति शोधः। विप. (*समागम-काम- [परामृष्टपुरुष-])। सस्थ. ?असो > असत् उ इत्यपि शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि.?)। 'हे तृष्टिके (ओषधे) अमूं (परावृतमिव सतीम् अकामिनीम्) उच्छिन्धि (अपगतकामौदासीन्यां कुरु), यथाऽमुष्मै

१; पै २०, १६, १.

शेरभं[a]- -०भ शौ २, २४, १; पै २, ४२, १[b].

शेरभक[c]- -०क शौ २, २४, १; पै २, ४२, १[d].

शेव, वा(वप्रा.)[e]- -वः ऋ १,६९,२; ७३,२; मै २, १३, १०[f]; -वम् ऋ १, ५८, ६; ३, ७, ५; ५. ६४, २; १०, ११३, ५; १२२, १; १२४, ३; -वस्य ऋ १०, २०,७; -वा[g] शौ ८, ९, २२[f]; पै १६, १९, १०.

शेव-धि[h]- -धिः शौ ७, ५५, ५; १२, ४,१४; पै १, ६१,४; १७, १७, ४; -धिभ्यः शौ ९, ३, १५; पै १६, ४०, ६; -धिम् ऋ २, १३, ६; मा १८, ५९; का २०, ४, २; तै ५, ७,७,१; काठ ४०,१३; शौ ५. २२,१४; ६, १२३, १; १२, ३, ४६; पै ३, ३६, ४; १३, १, १२; १७, ४०, ६; -धौ पै ६,१५,४.

†शेवधि-पा- -पाः ऋ ८,५१,९; खि३,३,९; मा३३,८२; का३२, ६,१३; कौ२;९५९; जै४,१९,१.

शेव्य[i]- -व्यः ऋ १, १५६, १.

?शेवधिम् एतं[j] पै ५, ४०, ६.

*शेवन्[k]- -?व[l] ऋ ९, ८२, ४.

शेवल[m]- -लम् शौ १,११, ४; पै १, ५, ४; ९, २२, २१[n].

?शेवलताम् पै ६, १४, ४.

शेवार[o]- -रे ऋ ८, १, २२.

शे-वृध्[p]- -वृधः ऋ ५, ८७, ४.

शेप्यायावते असौ (स्त्री) *कृतद्-वृष्टा (*उद्बुद्ध-कामा ⌊पृ ११५७ a नेष्टम्⌋) उ (एव) असत्' इति वा. ।

a) व्यु. c द्र. । पाठः ? शेरभक इति शोधः (तु. छन्दः) । b) घेरराभ इति मूको. ।

c) विप. (*सिंह-यातु-=सिंहाऽऽकृति-छलिन्-⌊किमीदिन्-=यातुधान-⌋) । *शेरु- (सिंह-) + (√भृ ⌊=√वृ⌋ 'आवरणे' > ⌊कर्मकर्तरि⌋ *भर्कु ⌊=आवृत-⌋ >) *भकु-> (कस. उसं. ⌊पा २,२,३१⌋) *शेर-भकु- । पपा. नावग्रहः (वैतु. सा. < शेरभ- इति ?) ।

d) शरभक इति मूको । e) भाप. (सुख- ⌊तु. निघ ३,६⌋, प्रीति- प्रभृ.), विप. (प्रीतिमत्-, *ऐश्वर्यवत्-प्रभृ.), नाप. (*स्तोत्र-, धन- प्रभृ.) । < √ *शेव् 'ऐश्वर्य-धन-प्रीति-सुख-स्तुतिप्रभृतिषु' (वैतु. या ⌊१०,१७⌋ प्रभृ. <√शिष् 'शेषे' इति, पाउ ⌊१,१५२⌋ <√शी 'स्वप्ने' इति च ?) ।

f) सपा. शेवः <> शेवा इति पाभे. ।

g) विप. (प्रीतिमती- ⌊? अदिति-रूपा-गो-⌋) ।

h) नाप. (समूढ-धन-, कोश-) । षस. उप. भाप. सत् <√धा '*समूहे' ।

i) विप. (सुखकर-मित्र-) । तत्रसाधवीयः यत् प्र. ।

j) शेवधिं तम् इति शोधः ।

k) नाप. =शेव- ⌊ स्तोत्र-⌋ ।

l) शेवनि इति शोधः । शेवमंहसे इति *°नि मं° > *°नि अ° > 'न्य° > ⌊लैवि.⌋ यनि. (तु. छन्दः; वैतु. पपा. प्रभृ. यनि., वें. सा. PW. प्रभृ. च शेव- > ⌊द्वि१⌋ -वम् इति शोधश्च?) । इह √मंह् इत्यस्य *रमणे वृत्तिः ।

m) विप. (*तरल-, क्षरणशील- ⌊जरायु-⌋) । (√*क्षा ⌊=√क्षर्⌋ 'क्षरणे' > भावे) *क्षाय- + मत्वर्थे वलप् प्र. उसं. (पा ५, २, ११२) > *क्षायवल- > यनि. (तु. पंजा. सेवल '*क्लेदे'; वैतु. पाउ ⌊४, ३८⌋ <√शी इति ?) । n) शवलम् इति मूको. ।

o) *भाप. (प्रसादवृद्धिमत्ता-) । [*प्रशायु-(<*प्रशाधु- =प्रसाद- ⌊पंजा. प्रशाद⌋) > *शायु- ⌊तु. पार. शाद =प्रसाद⌋ > *शै- >] *शे- + (√वृ ⌊=*√भृ⌋ '*वृद्धौ' > भावे) वार- (= भ ⌊भा⌋र-) > बस. यनि. (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. वें. शेव- + अर- इति कृत्वा ⌊पर्याप्तसुख-⌋ सोम- वा यज्ञस्तोत्र- वेति, सा. ⌊सुखगमक-⌋ यज्ञ- इति च, PW. WAG ⌊१,२४१ a⌋ Brug ⌊१,९८४⌋ GRV. प्रभृ. शेव- + वार- ⌊बस. =शेवधि-⌋ > नैप्र. यनि., ORN. शेव- + मत्वर्थे रप् प्र. इति (तु. WG १२२६), शेवा अरे ⌊अव्य.⌋ इति च ?) ।

p) विप. (*क्षेम-भृत्-⌊मरुत्-⌋) । बस. पूप. <*क्षेम-, उप. च भावे <√वृध् (*= √भृ) 'पोषणे' । सस्थ. ?स चक्रमे > सं-चक्रमो (म⌊मपु३⌋, उ) इति, ?अयुक्त > अयुङ्क्त (मपु३) इति, ?त्मना > त्मनः (द्वि३) इति, ?स्वात् > स्वान् (द्वि३) इति, ?जिगाति > जिगात इति, ?नृभिः > नृभ्यः (च३) इति शोधाः; *उरु-क्रमस्- (विप.> क्रिवि.) मः इति । '(हे मरुतः ! यूयं) महतः समानस्मात् सदसः (सधस्थात्) निः-सं-चक्रम उ । यदा (च तदनु यूयं) स्वान् त्मनः (*रथान्) स्नुभिः (*पृषतीभिः) अधि-अयुङ्क्त, (तदा यूयं) नृभ्यः शेवृधः (सन्तः) जिगात' इति वा. (तु. सा.; वैतु. वें. GW. प्रभृ. १शे-वृध- > प्र१ इति ?) ।

१शे-वृध(वप्रा.)– -०घ शौ २,२४, २?[a]; पै २, ४२, २?[a]; –धः ऋ १०, ४६,३[b]; –†धम्[c] ऋ १, ५४, ११; मै ४, १४, १८; काठ ३८, ७; –धासः[d] ऋ ३, १६, २.
शेवृध-क[e]– -०क शौ २, २४, २; पै २, ४२, २.
२शे-वृध[f]– -धम् ऋ १०,६१,२०.
शेषण–, शेषस्– √शिष् द्र.
?शै रे च न वा ह्या पै ७, १२, २.
शैलूष[g]– -षम् मा ३०, ६; का ३४, १, ६.
शैशिर– शिशिर– द्र.
शै(ष>)ष्ठा– -ष्ठाः[h] का ११,२,३[२].
√शो(वधा.)[i]>शा,शि, †शिशीते[j] ऋ १, ५५, १; ५, २, ९; ९, ५; ७, १०४, २०; ९, ९५, ४; १०, ५३, ९; तै १, २, १४, ७; काठ २, १५; कौ २, ६२१; जै ३, ५०, ८; शौ ८, ३, २४; ४, २०; पै १६, ८, ३; १०,९; †शिशाति[k] ऋ ८, १५, ७; कौ २, ९९५; शौ २०, १०६,१; शिशीत[l] ऋ ६,३,५; मै ४, १४, १५†; शिशीताम् ऋ १०, १२, ४; शौ १८, १, ३१†; †शिशीहि ऋ १, ४२, ९; ८१, ७; ३, २४, ५; १०, ४२, ३; मै ४, १२, ३; ४; जै ४, २४, १०; शौ २०, ५६, ४; ८९, ३; †शिशीहि ऋ ३, १६, ३; ७,१८,२; तै २,२, १२, ६; काठ ६,१०; १०,१२; शिशीतम् ऋ १,१२२,३; तै २,१,११,१†; शिशीत, >ता ऋ ८,४०,⌊(१, १०,८) १०; ११⌋; अशिशीत काठ ३९, १; पै १४, १, २०.
†शित,ता– -तः ऋ ८,२३,१३; कौ १,११४; जै १,१२, ८; –ताम् ऋ १,५४,४.
शिशय[m]– -यम् ऋ १०, ४२, ३; शौ २०,८९,३†.
†शिशान– -नः ऋ ८, ६०, १३; ७६, ⌊९; १०, १५३, ४⌋; ९, ५,२; ६९, ३; ७०,७; ८७, ७; १०,८७, १; ३; ६; १०३, १; मा १७, ३३; का १८,४,१; तै १,२,१४, ६; ४, ६, ४, १; मै २,१०,४; काठ १८,५; क २८, ५; कौ २,११९९; जै ४, ६, ३; शौ ८,३,१;३;५; १३,२,३३$; १९, १३, २; २०, ९३, ७; पै ७,४,२; १६,६, १; ३;६; १८, २३,९.
१शोक–, २शोक– √शुच् (दीप्तौ) द्र.
३शोक– √शुच् (संतापे) द्र.
?शोकयाम्[n] पै ३,३७,१.
शोच्–, १शोचत्– √शुच् (दीप्तौ) द्र.
२शोचत्–, शोचन–, शोचन्ती–, शोचमान–,शोचयन्ती–√शुच् (संतापे) द्र.
?शोचानुत् पै ९. २५, ७.
शोचि–, शोचिष्ठ–, शोचिस्– √शुच् (दीप्तौ) द्र.
?शोचीनुत् पै ९,२५,७.

a) *=शशछद्मिन्- (किमीदिन्-)। शेरभ– इत्यनेन सन्यायता द्र.।
b) विप. (*दीप्तियुक्त- ⌊अग्नि-⌋)। < क्षेम– (*दीप्ति-) + वृध– ⌊भाप.⌋ > बस.। < शेव-वृध– इति ?GW. प्रमृ.।
c) विप. (क्षेमङ्कर- ⌊द्युम्न-⌋)। शेषं *b* द्र.।
d) विप. [*शक्तिवर्धक- (रै– ⌊*वाज-, बल-⌋)]। सस्थ. नृ– इति मरुत्– इति च पदे *स्तोतृ-परे द्र.।
e) तु. टि. शेरभ-क–।
f) विप. (*दीप्तिमत्- ⌊अग्नि-⌋)। (*श्वर्य– ⌊स्वर्य–⌋ >) *शे– (दीप्ति-) + वृध– (*भृत– ⌊धारक-⌋) > उस. यनि. (वैतु. अन्ये ⌊सामान्येन⌋ = १शे-वृध– इति?)। 'यत् (*यथा) शिशुः (अग्निरूपः) ऊर्ध्वा श्रेणिः न (इव) दन् (*दीप्यताम् ⌊तथा⌋) मक्षू (*दीपिनी) माता (अरणिरूपा ⌊तं⌋) स्थिरं शेवृधं सूत (सूते)' इति वा.। सस्थ. अधासु ⌊सप्त३⌋ *<अधा- (समिधा-)।
g) नाप. (नट-)। <√शिल् '*केलौ' [वैतु. अभा. PW. प्रमृ. व्यप. सद् अपत्यार्थे < शिलूष– (व्यप. ⌊ऋषि-⌋ इतीव?)]।
h) विप. (२अप्-)। शविष्ठा–> नैप्र. यनि. (तु. सपा. मा १०,४[२])। पाभे. पृ ३१४३ *d* द्र.।
i) धा. सृष्टि-पुष्टि-प्रभृतिषु वृत्तिः।
j) पाप्र. ⌊तु. सा. भा. PW. प्रमृ.⌋ शिशीते प्रमृ. ईड्-आगमः उसं. (पा ७, ३,९५), शिशाति प्रमृ. च आत्त्वम् (पा ६, १, ४५)। मौ. तु. (*शिश्वर– >) √*शिश्वर्य > *शिश्वर्यति > शिशाति इत्यादेः *शिश्वर्यते > शिशीते इत्यादेश्च रूपस्य समृद्धिः।
k) तु. Hirt ⌊२,८५; ९१; ४,१३०⌋ प्रमृ.।
l) प्रपु१। GW. प्रमृ °त इति?।
m) विप. (*पोषक- ⌊इन्द्र-⌋)। *शिश्मय्–> यनि.।
n) √शुच् 'शोके' > शोचयान् इति BKA. शोधः।

शोण[a]- -†णः ऋ ९, ९७, १३; १०, २०,९; कौ २, १५६; जै ३, १५, ४; -¶णम् काठ ८, ९; क ७,५; -†णा ऋ १, ६, २; ३, ३५,३; मा २३, ६; का २५,३, २; तै ७, ४, २०, १; मै ३, १६, ३; काठ ४४, ९; कौ २, ८१९; जै ३, ५७, ९; शौ २०,२६, ५; ४७, ११; ६९, १०; -णाः ऋ १, १२६, ४;५,३३, ९; -णाय तै ७,३, १८,१; काठ ४३,८.

शोण-कर्ण- -र्णः काठ १५,९¶.

शोणित[b]- -तम् खिसा २९, ४७.

शोभ-, ?शोभथ्-, शोभमान-, शोभस-,शोभसे प्रमृ. √शुभ् द्र.

शोशुचत्-, °ती-, शोशुचान, ना- √शुच् (दीप्तौ) द्र.

शोष-, शोषित- √शुष् द्र.

शौचद्रथ- √शुच् (दीप्तौ) द्र.

शौचेय- २शुचि- द्र.

शौलक- शुनक- द्र.

शौरदेवि- शूर-देव- द्र.

शौल्वायन- २शुल्ब- द्र.

शौष्कल[c]- -लम् मा ३०, १६; का ३४,३,३.

शौष्कास्य- √शुष् द्र.

*श्चम्न[d]-> √श्रम्न, श्नम्न्[e] ऋ १,१०४,२.

√श्चुत्, श्चोतन्ति ऋ १, ८७, २; ३,१,८;२१,५; तै ४, ३, १३, ८†; †श्चोतन्ति ऋ ३, २१, २; ४; ४,५०,[३;७,१०१, ४]; ८, २, ८; मै ४, १३, ५[२]; काठ १६,२१[२]; जै ४, १६, ९; शौ २०, ८८, ३; अश्चुतत् पै १९, ४४, ३; श्चुतत्[f] पै १९, ४४, २.

? श्छिरम्[g] पै १६,१२३,१-४.

√श्नथ्[h], > श्नथि, †श्नथत् ऋ ६, ६०, १; तै ४, २, ११, १; ३, १३, ८; मै ४, १०, ५; ११, १; १३, ५; १४, ८; काठ ४, १५; २१, १३; २३, ११; श्नथिहि ऋ १, ६३, ५; †श्नथिष्टम् ऋ ७, ९९, ५; तै ३,२,११,३; मै ४, १२, ५.

श्नथ- > *श्नथय[i]->

√*श्नथय[j],†श्नथयन्त ऋ८,९९, ६; मा ३३,६७; का ३२,५,१३; कौ २,९८८; शौ २०,१०५, २; श्नथयः ऋ १०, ९५, ५.

श्नथन[k]- -नः ऋ २, २१, ४.

श्नथयत्- -यन् ऋ १, ५१, ९; -यन्तम् ऋ ७,८२,६.

श्नथित,ता- -तम् ऋ १,११६,२४; -ता ऋ १०,९५, ४.

श्नथितृ- -ता ऋ १, ५७, २; १०, ४९,३; शौ २०,१५,२†.

श्नप्त्र[l]- -प्त्रे[m] मा ५,२१; का ५,५, ९; काठ २,१०; २५,८[२]; क २, ४; ४०,१.

श्नुष्टि[n]- -ष्टिः काठ १२,७¶; शौ ३,

---

a) विप. (दीप्तिमत्-, रक्तवर्ण- [अश्व-, वृष- प्रमृ.]) । (√शुष् [*= √शुच्] 'दीप्तौ' > *शोष्ण- > यनि. (वैतु. GW. < √*शु [= √शुच् वा √श्वित्] इति?) ।

b) नाप. (रक्त-) । तदस्यसंजातीयः इतच् प्र. । शो° इति स्वरः ? ।

c) नाप. (आजीव-भेद-) । शुष्क- (*शुष्कमत्स्य-)> *शौष्क- > स्वार्थे यनि. ? ।

d) *भाप. (छेदन-) । √व्रश्च् > *व्रश्मन्- (तु. शुष्मन्- प्रमृ.) > यनि. ।

e) वैतु. वें. सा. < √श्रम् 'हिंसायाम्' इति; PW. GW. प्रमृ. < √शम् इति, स्क., सा. (पक्षे), ORN. PW. MW. च < √श्रम् [< √चम् 'अदने'] इति च ? । f) पामे. वैप ४ पृ २४३३ k द्र. ।

g) शिरम् इति BKA. शोधः ? ।

h) धा. वेधने, हिंसायाम् (तु. निघ २,१९) वृत्तिः ।

i) विप. (श्नथनकर्मीभूता- [स्पृध्- =शत्रु-]) । *श्नथमय-> यनि. ।

j) आचारे नाधा. । 'ते (*तुभ्यं) मन्यवे (*मन्युमते) विश्वाः स्पृधः श्नथयन्त (श्नथिताः [भग्नाः] स्युः)' इति वा. (तु. वें. 'मन्युवे' इत्यत्र च. [तु. ऋ १,५१,८ प्रमृ. सप्र. √रन्धि इत्येतद्‍योगे च.]; वैतु. BS. यनि. रूपे कर्मणि यकः स्थाने अयक् इतीव; सा. उ. म. PW. ORN. [मूको. अव्यवस्थयेव] √श्रथ् 'खेदे' > *श्रथयन्त इति पाठ इतीव?) । k) विप. (इन्द्र-) । कर्तरि कृत् ।

l) नाप. (ओष्ठ-बन्ध-) । (√अश् 'भोजने' >भावे) अश्न-> *अश्नभृत्- (मुख- [तु. Eng. snout]) । *श्नपत्-+(√वृ 'आवरणे' >भावे) *वर- > वस. *श्नपद्वर-> यनि. (वैतु. भा. < √स्नप् वा √स्ना वेति ?) । m) पामे. पृ ३१०१ l द्र. ।

n) नाप. (*कृषि-, [अमृतस्य] *जननी- [कांचिदोष-धिमधिकृत्यैवम्]) । (√*भ्रष् 'जन्मनि' >भावे) *भ्रष्णुष्-> *श्नुष्- > यनि. । सस्थ. ?विराजः > (*विर्-[धान्य-] > षं१) विरश् च इति द्वि-पदः शोधः [तु. सपा. ऋ १०,१०१,३ ?गिरा > [षं१] गिरः इति शोधः

१७, २‡[a]; पै २, २२, १‡[a]; –ष्टिम् काठ ३१, १¶; क ४७, १¶; शौ ८, २, १; पै १६, ३, १.
?श्ने पै २०, २३, १.
?श्न्यप्त्र[b]– -प्त्रे तै १, २, १३, ३[c].
†?श्मशा[d]– -शा ऋ १०, १०५, १; कौ १, २२८; जै १, २४, ८.
श्मशान[e]– -नम् तै ५, २, ८, ५¶; –ने शौ ५, ३१, ८; १०, १, १८; पै १६, ३६, ८.
¶श्मशान-चित्[f]– -चित् मै ३, ५, १; –चितः मै ३, २, ६; ७; –चितम्[g] तै ५, ४, ११, ३; काठ २१, ४; क ३१, १९; –चिता काठ २१, ४; क ३१, १९.
श्मशान-चिति[f]– -तिम् मै ३, ४, ७[g].
श्मश्रु[h]– -श्रु ऋ १०, २३, १?[i]; २६, ७; १४२, ४; शौ ६, ६८, २[j]; पै १९, १७, १५[j]; –श्रुभिः मा २५, १; का २७, १, २; तै ५, ७, १२, १; मै ३, १५, १; काठ २५, १†; ५३, २; क ४०, २¶; कौ १, ३३४‡[i]; जै १, ३५, ३‡[i]; –श्रुषु ऋ २, ११, १७; ८, ३३, ६; –श्रूणि ऋ १०, २३, ४; मा १९, ९२; २०, ५; का २१, ६, १३; ७, ४; मै २, ५, १¶; ३, ११, ८; ९; काठ १३, १¶; ३१, १२¶; ३२, ६¶; ३८, ३; ४; कौ ३, ४, ९; जै २, ४, ३; शौ ५, १९, १४; २०, ७३, ५.
श्मश्रु-ण[k]– -¶णः तै २, १, १, ५; ५, ५, १, २; काठ १९, ८; २४, ७; क ३७, ८.
?श्मसि[l] ऋ २, ३१, ६.

(वैतु. शौ. अपि सा. ⌊मूको. एके⌋, PW. RW. WI. श्रुष्टिः इति पाठ इति?)]। [a]) सपा. ऋ १०,१०१,३ श्रुष्टिः इति पाभे.। [b]) कश्चिद् मूको. एवम् (तु. WAG ⌊१,१८८⌋ MVG ⌊४९ *b*⌋; वैतु. मैसू. भा. च श्नप्त्रे इत्येव पाठः)। [c]) पाभे. पृ ३१०१ *l* द्र.। [d]) विपं. [*वावदूका- (वाद्- *=वाणी- ⌊पृ २८२२ *l* निर्दिष्टो जलार्थो नेष्टः⌋)] । √वश् (*= √वच्, √वाश्) 'वचने' > यङि √वश्वश्य > *वश्वशा > यनि., वश्वशा इत्येव शोधश्च (तु. छन्दः)। सस्थ. ?वाताप्याय > वा. (*तृप्य- > च१) –प्यीय इत्यपि द्वि-पदः शोधश्च। शेषं पृ ६०७ *e* द्र.। 'हे वसो! (मम) *वश्वशा (सती) वाः (*वाग् ⌊अपि⌋) अवाऽरुधत्, हर्यते (कामयमानाय) ते (तदिदं) स्तोत्रं दीर्घं सुतं वा *तर्प्याय (तृप्तये) *भवात्' इत्येवं वा. द्र. (वैतु. नाप. इति कृत्वा वें. =वायु-, स्क ⌊या ५, १२⌋ सा. प्रभृ. =कुल्या-, GW. GRV. ORN. =श्मश्रु- इति। <शु ⌊आशु⌋ वा श्मन्– ⌊शरीर-⌋ वा + √अश् 'व्याप्तौ' इति सा. प्रभृ.; ORN. श्मशारु धत् इति शोध इति च?)।

[e]) नाप. (मृतकाऽऽश्रय-)। शव॑–+(√*वश्⌊=√वस्⌋ 'निवासे' > ⌊अधिकरणे⌋ *वशान्त– > *शान्त–>) *शान– (तु. पार. खानह् ⌊गृह-⌋) > षस. *शव-सान–> यनि.[तु. ⌊पूप.⌋ B. ⌊JAOS १३, xcvii⌋; वैतु. माश ⌊१३, ८, १, १⌋<शवा ⌊व-अ⌋न्न– ⌊चस.⌋ इति वा श्मशान्न– (श्मश–⌊= पितॄणाम् अत्तृ-⌋ + अन्न– ⌊चस.⌋) इति वा, या. ⌊३, ५⌋ प्रभृ. < श्म-शयन– (श्मन्-⌊शरीर-⌋ + √शी इति?]) । पपा. नावग्रहः।

[f]) तु. यक. द्रोणचित्–, °चिति–।

[g]) सपा. °चितम् <> °चितिम् इति पाभे.।

[h]) नाप. (मुख-वाल-)। (√अश् '*दीप्तौ 'भोजने' च > करणे) *अश्मश– (मुख-) + व॒र्मन्– (छादन-⌊भाप.⌋) > वस. *अश्मश-वर्मन्– > यनि. (वैतु. या ⌊३, ५⌋ प्रभृ. < *श्मन्– ⌊शरीर-⌋ + √श्रि 'श्रयणे' इति, GW. WAG ⌊१, १९७ a⌋ Brüg ⌊२, १, २८२⌋ प्रभृ. < श्मशारु– इति?)।

[i]) श्मश्रुभिः इति शोधः (तु. सपा. कौ ⌊१, ३३४⌋ पाभेः; वैतु. सा. BS. यनि. सत् द्वि३ इति, AVM. श्मशारु इति शोध इति च)। सस्थ. ?भूत् > भुवत् (तु. छन्दः, सपा. कौ ⌊१, ३३४⌋ पाभे. च) इति, ?वज्र-दक्षिणम् > °दक्षाय्यणम् (*वज्रेण समुत्साहवत्त्वयुक्तम्) इति, ?रथ्यम् > रथिनम् (*यमिनं, कुशलवाहकम्) इति, ?विवतानाम् > वि-व्रधावन्वनाम् (*विशिष्ट-धावन-मनसाम्) इति च शोधाः (तु. छन्दः)।

[j]) =सपा. मागृ १, २१, १४ कौसू ५३, १८। आश्मं २, १, १ प्रभृ. केशान् इति पाभे.।

[k]) त्रिप. (पशु-)। मत्वर्थे नः प्र. (पा ५, २, १००)।

[l]) इव श्मसि इति पाठः? इव, (√वश् ⌊*= √वच्⌋ 'वचने'>) वश्मसि इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. पृ ३०८२ *f*; वैतु. वें. सा. GW. प्रभृ. < उश्मसि ⌊< √वश् 'कान्तौ'⌋?। 'इव (*संप्रति) उशिजाम् (*देवानां) शंसं (स्तुतिं) *वश्मसि' इति वा.।

?श्मा शानात्[a] पै ५,३६,७.
श्या- √श्यै द्र.
?श्या कि ल न यो ह्व ना न हं त्व क्ति च पै ६,१४,७.
¶श्यापर्ण[b]- -र्णः काठ २६, ९; क ४१,७; -र्णाय मै ३,२,७; काठ २०,८?[c]; क ३१, १०.
श्याम,मा[d]- -मः मा २४, १; २९, ५८; का २६, १,२; ३१, ६,१; तै ¶१,८,८,१; ९, २; १७,१; २,१, ६, २¶; ५, ५, २२, १; मै. २, ६, ४¶; ५¶; १३; ३, १३,२; ४,७,८¶; काठ १३,६[२]; ¶१५, ३;४; ९; ४८, १; शौ ८, १, ९; पै १६, १,९; -मम् मा १८,१३; का १९, ५, १; तै ¶२,१,४,३; ६,१; ४,७,५,१; मै २, ११, ५; काठ १८, १०; क २८, १०; शौ ११, ३, ७; पै १६,५३, १२; -मा मै ४, २, ४; १४¶; शौ १, २४, ४[e]; पै १, २६, ५; -माः मा २४, ७; १४; का २६, २, २; ३, ४; तै ५, ६, १२. १; मै ३, १३, ८; १२; १३; १५; १६; काठ ४९,२; -माय तै ७. ३, १८,१; काठ ४३, ८; -मेन मै ४, २,९¶; शौ ९, ५, ४; पै १६,९७,३.
श्याम-ललाम[f]- -माः तै ५,६,१३, १; काठ ४९,३; १०.
श्याम-शवल[g]- -लौ तै ५, ७, १९, १; काठ ५३,९.
श्याम-शितिकण्ठ[h]- -ण्ठम् काठ ० १३,६¶.
१श्यामाक[i]- -कः काठ ११, १; पै १४, ४, १४[j]; -कम् खि ५, २१,२; शौ २०, १२५, १२[k]; -काः मा १८, १२; का १९, ४, ४; तै २, ३, २, ६¶; ४, ७, ४, २; मै २, २,१३¶;११, ४; काठ ११, १; १८,९; क २८, ९.
श्यामाक-तण्डुल- -लैः मै २, २, १३.
¶२श्यामाक[l]- -कः तै २, ३, २, ७; ३, ४; मै २, १, ४; ६, २; काठ १०, २; १५, १; ५; -कम् तै १,८, १, २; १०, १; २,३, २, ६; ७; ३, ४; मै २, १, ४; २, ६; १३; ६, ६; काठ १०,२; ११, १.
१श्याव[m]- -वम् ऋ १, ११७, २४; १०, ६५, १२; -वाय ऋ १, ११७, ८.
श्याव-क[n]- -कम् ऋ ८, ३, १२; -†के ऋ ८, ४, २; कौ २, ५८२; जै ३, ४७, ८; शौ २०, १२०, २.
२श्याव, वा(वप्रा.)[o]- -वः ऋ ८, १९,३७[p]; १०, ३१,११; मै ४, २,१[२]¶; ¶काठ ११,१०;२२,८; क ३५, २¶; शौ ५,५,८?[q]; पै ६, ४, ८?[q]; ८, ६, ५; -वम् ऋ १०, ६८, ११; शौ २०, १६, ११†; -वस्य काठ ११; १०[२]¶; -वा ऋ १,१००,१६[r], २, १०, २; मै ३, ६, ८¶; -वाः ऋ १, ३५, ५; १२६,

---

[a]) ?तस्याश्मा°>तस्य श्मशाना (द् >)ल् लोष्टमा (मू-आ-) भूतं स्यात् इति पाद-शोधः (तु. मूको.)। पृ ४८३ सस्थ. अश्मा इति निर्देशो नेष्टः ⌊वैतु. BKA.⌋।
[b]) व्यप. (ऋषि-)।
[c]) श्याम° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मै. क.)।
[d]) विप. (कृष्णवर्ण- ⌊श्वन्-, तूपर- प्रभृ.⌋), नाप. [*कालायस- (तु. मा १८,१३ ⌊सस्थ. अयस्- =*रजत-, लोह- =*ताम्र-⌋)] । (√*भृष् 'मले' >) *भृष्य- (मलिन-) + (√भा 'दीप्तौ' >) *भाम- (*वर्ण-, वर्णवत्-) > तस. *भृष्य-भाम्-> यनि. (वैतु. पाउ ⌊१,१४५⌋ <√श्यै इति)।
[e]) शा° इति भूयिष्ठाः मूको. RW. WI. प्रभृ. ⌊वैतु. W.⌋। [f]) विप. (काल-पुण्ड्र- ⌊तूपर-⌋)। वस.।
[g]) नाप. (तमस्-,प्रकाश-)। द्वस. अन्तोदात्तः।
[h]) नाप. (पशु-)। कस. उप. वस.।
[i]) नाप. (व्रीहि-भेद-)। <√श्यै इति पाउभो ⌊२,२, १४⌋ प्रभृ.। [j]) पृ ३०९५ *d* द्र.।
[k]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. श्या° इति स्वरः ?।
[l]) विप. (चरु-)। विकारार्थे अण् प्र. (पा ४,३,१३७)।
[m]) व्यप. (मनुष्य-)। [n]) स्वार्थे कन् प्र.।
[o]) विप., नाप., व्यप.। < √श्यै ⌊अर्थः?⌋ इति प्रायोवादः (तु. Brug ⌊२, १,१२५⌋ Hirt ⌊२, १४३; १५२⌋ प्रभृ.)। [p]) विप. (*सुधार्मिक- ⌊त्रसदस्यु-⌋)। पृ २११८ *j* उक्तः शोधो नेष्टः।
[q]) श्राव्यु- > -व्यः इति शोधः (तु. ?श्रावस् इत्यत्र टि.; वैतु. W. प्रभृ. यनि. विप. ⌊अश्व-⌋ इति ?)।
[r]) *नाप. (वडवा- ⌊अश्विनी-⌋) । (√अश् 'व्याप्तौ' > भावे) *अश्या- + (√वह् 'वहने' > कर्तरि) *व (ह् >)हा- > उस. *अश्या-वहा- (जवेन वोढ्री-)> यनि.।

३; ६. ४८, ६!ᵃ; ८,४६, २३; –वाय ऋ ५, ६१, ९ᵇ; तै ७, ३,१८,१; काठ ४३, ८; –वासु ऋ ६, ४८, ६; –वौ शौ ७, १००,१; पै १९, २६, ११.

श्यावीᶜ– -वी ऋ ३, ५५, ११; –वीः ऋ ८, ५५, ५; खि ३,७, ५; –वीनाम् ऋ ८, ४६, २२; –वीम् ऋ १, ७१, १.

श्याव-दत्ᵈ– -दतः शौ ११, ११, १७ᵉ; –दता शौ ७, ६७,३; पै ९, २२, ८; –¶दति मै ४, १, ९; काठ ३१, ७; क ४७, ७; –¶दन् तै २, ५, १, ७; मै ४, १, ९; काठ ३१,७; क ४७, ७.

श्यावा(व-अ)श्वᶠ– -०श्व ऋ ५, ५२, १; खि २, ४,२; –श्वः ऋ ५, ८१, ५; शौ १८, ३, १५; –श्वम् शौ ४, २९, ४; ११, २, १८; पै ४, ३८, ५; १६,१०५, ८; –श्वस्य ऋ ८, ३५, [१९-२१]; ३६,[७; ३७,७; ३८,८]; पै ३, २२, ६.

श्यावाश्व-स्तुत– -ताय ऋ ५, ६१, ५.

श्याव्याᵍ– -व्याभ्यः ऋ ६,१५, १७.

!श्यावयामसिʰ पै ४. १४,८.

१श्येत, ताⁱ– -तः ऋ १. ७१, ४; तै ५, ५, १२,१; मै २,६,५¶; –तम् ऋ ७, ४, ३; –ता तै ५, ५,१२,१.

२श्येतʲ– -तः मा २४, ३; का २६, १,५; तै ५, ६, ११, १; मै २, ५, ९¶; ६, १३; ३, १३, ४; –तासः ऋ ५, ३३, ८.

श्येत-ग्रीवᵏ– -वः तै ५, ६,११,१; काठ ४९, १.

श्येत-ललामᵏ– -माः तै ५,६,१४, १; २०, १; काठ ४९, ४.

३श्येत, ता– -तः काठ १३, ४; १५, ४; ९; ४७, २; ४९, १; –ता काठ ४७,२.

श्येता(त-अ)क्ष– -क्षः मा २४, ३; का २६, १, ५; तै ५, ६, ११, १; मै ३, १३, ४; काठ ४९, १.

¶श्येताक्षी– -क्षी काठ २४, १; क ३७, २.

श्येतिˡ– -तीᵐ तै ५, ५,८,१;२ⁿ.

श्येनᵒ– -नः ऋ १, ३२, १४; ३३,

ᵃ) पपा. ?। ६अ + *श्यावस्– (नाप. [तमस्-]) > बस. *अ-श्यावस्– (पा ६, २, १७२) > [प्र१] –वाः इति शोधः। विप. [निस्तमस्क- (अग्नि- [वैतु. पपा. अनु वें. सा. ORN. WAG [३, ६० *b*] आ श्यावाः इति पदे इति कृत्वा श्या॰ इति रात्र्यर्थे नाप. इति])]।
ᵇ) व्यप. (ऋषि-)। ᶜ) नाप. (रात्रि-, वडवा-)। स्त्री. ङीन् प्र. उसं. (पा ४,१,७३)।
ᵈ) विप. (कृष्ण-दन्त- [रक्षस्- प्रभृ.])। बस.।
ᵉ) पाभे. पृ १६३८ *h* द्र.।
ᶠ) विप. [श्यामवर्णाऽश्वयुक्त- (रथ- [शौ ११, २, १८; पै १६, १०५,८])], व्यप. (ऋषि-)। बस.।
ᵍ) नाप. [*रात्रि- (तु. [अंशतः] वें. सा.)]। स्वार्थे यत् प्र. उसं. (पावा ५, ४, २५)। 'यम् (अग्निम्) अङ्क्यन्तम् (< √अङ्क् 'लक्षणे = *प्रकाशने') श्याव्याभ्यः (च३ [तमश्छन्नाभ्यो रात्रिभ्यः]) *नमूरम् (दीपङ्करं [सन्तम्]) आऽअनयन्' इति वा। *नमूर–[<√नम् (*= √नभ् '*दीप्तौ' [तु. निघ १,४ नभस्– इति सूर्यपर्यायः])। इह पपा. प्रभृ. अनु पृ ३८५ कृतपूर्वः सस्थ. अमूर–> -रम् इति निर्देशो नेष्टः।
ʰ) च्यावयामसि इति शोधः।
ⁱ) विप. (दीप्र- [अग्नि-])। *अश्य–(भाप. [अच्छभाव-, शोभा-]) + *भृत– (धारक-) > उस. *अश्य-भृत–> यनि. (तु. [तात्पर्ये] PW. GW. WAG [२, ३९] प्रभृ.; वैतु. पाउ ३, ९३ < √श्यै इति ?)। सस्थ. तृतीयः पादः सुन्न् इत्येतदवसान इति कृत्वा ?आदीम् > आद् इति शोधः। शेषं सस्थ. ?सुचा सन् इत्यत्र टि. द्र.।
ʲ) नाप. (श्येतवर्णविशिष्ट-पशु- [अश्वादि-])। *अश्य– [भाप.] + भृत–[भाप.] > बस. अश्य-भृत–> यनि. इति १श्येत– इत्यतो विवेकः (वैतु. PW. GW. प्रभृ. यनि. अप्यन्तोदात्तमित्येव प्रतिपन्नाः ?)। ᵏ) विप.। बस.।
ˡ) भाप. (संहति-, संयोजन-)। (√श्यै '*संहनने'> भावे) *श्यायिति– (< *श्याय-भृति–) > यनि.।
ᵐ) च१ पूर्वसवर्णदीर्घः (पा ७,१,३९)।
ⁿ) च. अर्थेऽपि सत अत्र ईतः प्रगृह्यत्वम् उसं. (पा १,१, १९)। 'वारवन्तीयेन साम्ना परागमनाद् वारितं सन्तमश्विं श्यैतेन साम्ना (द्वारा) प्रजापतिना *संहतयेऽकुरुत' इति वा. (तु. पपा. °ती इति पृथक् पदम्; वैतु. भा. सा. PW. WG [१०९३] MW. K. प्रभृ. १श्येत–> श्येती √कृ 'वशीकरणे' इति च्व्यन्तम् इति ?)।
ᵒ) नाप. (हिंस्रपक्षि-भेद-)। (*वृज्य–>)*श्यु–(भाप. [हिंसन-]) + (√मि '*कृतौ' > कर्तरि) *मयन– > उस.

२; ९३, ६; २, ४२, २[a]; ३, ४३, ७; ४, १८,१३;२६,४-७; २७, १; ३; ४; ५, ४४, ११; ४५, ९; ६, २०, ६; ७, ६३, ५; ८, ८२,९; ९,३८, ⌊४;५७, ३; ८६, ३५⌋; ६१,⌊२१; ६५, १९⌋; ६२, ⌊४; ८२, १⌋; ६७, १४; १५; ६८, ६; ७१, ६; ७७, २; ८२,१; ८६, ३५; ९६, ६; १९; १०, ११, ४; ९९, ८; १४४, ५; मा ४, ३४; १८, ५३; २१, ३५; का ४, १०, ५; २०, ३, ३; २३, ४, ७; तै १, २, ९, १; २, ३, १४, २†; ३, २,१,१; ४, ११, १†; ४, ७, १३, १†; ५, ४, ११, १[२]¶; ५, १६, १[b]; मै १, २, ६; २, १२, ३; ३, ४,७¶; ७, ९¶; ११, २; ४, १, १¶; ९, ११; १२, ६†; १४, १८†; काठ २, ७; ४,१६†; १८,१५†; २१, ४¶; २३, १२†; २४, १¶; ७[२];¶; ३४, ३¶; ३७, १४; ४७,६[b]; क २, १; २९,४; ३१, १९¶; ३७, २¶; ८[२]; †कौ १, ४७३; ५६२; २,१६७; २९४; ३५८; ५२७; ६२६; ६६६; ११९३; †जै १, ४९,७; ५७, ७; ३, १६, ३; २४,१०; ३०, १; ४१, ३; ५२, ७; ५५, ७; ४, ७, ७; शौ ३, ३,३; ४; ५, ३०,९; ६, ४८,१; ७, ४२, १; २; ९,१२,५; १८,१,२१†; पै २, ७४, ३; ४; ५; ८, १०, ८; ९, १३, ९; १३, ६,१४†; १६, १३९, ६; १९, ४४, ४; २०, ९, १०;१०, १; –नम् ऋ ४, ३८, २; ५; ८, ३४, ९; मा १९, १०; का २१, १,९; तै २, ४, ७, १[c]; ९, १; मै ३, ११, ७; ४, १३, ४†; काठ ११, १३†[c]; १६, २१; २४, ७¶; ३७,१८; क ३७,८¶; –†नस्य ऋ १, ११८, ११; १६३, १[d]; ४, ४०, ३; ५, ७८, ४; १०, १४४,४; मा ९,१५;१९,८६§; २९, १२[d]; का १०, ३,८; २१, ६, ७§; ३१, ३, १[d]; तै १, ७, ८,३; ४, २, ८,१[d]; ६, ७, १[d]; मै १, ११, २; ३, १०, ३¶; ११, ९§; काठ १३,१४; ३८, ३§; ३९, १[d]; पै १५, १२, ४; –ना ऋ ५, ७४, ९; ८, ७३, ४; मै १, ६, २†[d]; –नाः ऋ ४, ३५, ८; ७, ५६, ३; शौ ११. ११, ९; १२,२४; –नात् शौ ५, २१, ६; –†नान् ऋ १, १६५, २; ६, ४६, १३; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; –नाय ऋ ७, १५, ४; १०, १४४,३; मा ५, १; ६,३२; का ५, १, १; ६, ८, ३; तै १, २, १०, १; ३, २, ८, १; ६, २, १, ३; मै १, २, ६; ३,३; ३, ७,९; काठ २, ८; ३, १०; २४, ८; ४०, १४†; क २, २; १७; ३८, १; –नासः ऋ १, ११८, ४; ४, ६, १०; ८, २०, १०; १०, ७७, ५; ९२,६; १२७,५; –ने मा ९, ९; का १०, २, ६; शौ ६, ९२,२; पै १९, ३४,११; –नेन तै ४, २, ६, ४†[e]; ७, ३, १४, १; काठ ३५, १५¶; ४३, ४; –नेभिः ऋ ८, ५, ७; –नेभ्यः ऋ ४, २६,४; –नौ ऋ ८, ३५, ९; शौ ७, ७३, ३; पै १९, २७, ४.

¶श्येन-चित्[f]– -चितम्[g] तै ५, ४, ११,१; काठ२१,४; क ३१,१९.

श्येन-चिति[f]– -तिम्[g] मै ३,४,७¶.

श्येन-जूत[h]– -तः ऋ ९, ८९, २; जै ४, १९, ८†.

श्येन-पत्वन्[i]– -त्वा ऋ १,११८,१.

श्येन-भृत[b,j]– -०त ऋ ९, ८७,६.

---

*श्य-मयन– > *श्य-अयन– > *श्ययन– > यनि. (वैतु. < सं√श्यै 'गतौ' ⌊गो १,५,१२⌋ इति ⌊तु. पाउ २, ४६⌋, या ⌊४,२४⌋ प्रमृ. <√शंस् 'प्रशंसायाम्' + √इ 'गतौ' इति, SEY ⌊९९⌋ <१श्येत– ⌊श्वेत-⌋+ एन– ⌊कर्बुर-⌋ इति ?)।

[a]) सपा. मा १३,१६ का १४,२,१ तै ४,२,९,१ मै २, १७, १५ काठ १६, १६ माश ७, ४, २, ५ समुद्रः इति पाभे.।

[b]) सपा. मा २४, ३७ का २६,८,२ मै ३, १४, १८ सुपर्णः इति पाभे.।

[c]) श्येनमायिनम् (आपश्रौ १९, २५, १८ प्रमृ. च) >सपा. माश्रौ ५, २,६,१९ प्रेतं वाजिनम् इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २६०५ *m* द्र.।

[e]) पाभे. पृ १३१९ *e* द्र.।

[f]) तु. यक. द्रोण-चित्–, °चिति–।

[g]) सपा. °तम् <> °तिम् इति पाभे.।

[h]) विप. (सोम-)। तृस.।

[i]) विप. (श्येन इव त्वरितगति- ⌊रथ-⌋)। बस. उप.आप.।

[j]) विप. (सोम-)। तृस.। <वैतु PW. GW. °ना-ऽऽभृत- इति (वैतु. BW. प्रमृ.)।

श्येन-सद्- -सत्, दू तै ४, ४, ७, १; ५, ३, ११, २; मै २, १३, १८; काठ ३९, ९.

श्येना(न-आ)भृत[a]- -तः ऋ १, ८०, २; -तम् ऋ ८, ९५, ३.

श्येनरिष्येन गवः पै १९, ५०, ९.

*श्ये(न>)नी[b]- -नी ऋ १, १४०, ९?[c]; खि ५,१५,५[d]; मै २, ६, ५¶[e]; ३,१०,१¶; ४,२,४; ३, ८; काठ १५,४¶[e]; शौ ६,८३, २[f]; २०,१२९,१९[d]; पै १,२१, ३; १५,२०,६?; -नीः तै ५,६, १३,१; काठ ४९, ३; शौ १८, ४, ३३; ३४[g].

श्यैनेय[h]- -यः मै २, ५, ९; काठ १३, ४[i].

√श्यै>श्या, शी, ¶श्यायति काठ ६, २; क ४, १.

शीत, ता- -तः शौ ५, २२, १०; पै १३, १, १०; -तम् मै ४, ५, ८¶; शौ ५, २२, १३[j]; १८, २, २२; पै १६, ७४, ६[j]; -ताः ऋ १०, ३४, ९; -तान् शौ ८, ९, १७; पै १६, १९,७; -ताभिः मै ३, ७,१०¶; -ताय तै ७, १, १७,१; काठ ४१, ८; शौ १, २५, ४; ७, १२१, १; पै १, ३२, ४; -ते मा २३, २६; २७; का २५, ६, ६; ७; तै ७, ४, १९, २; मै ३, १३, १; काठ ४४, ८; -तेन तै ६, २, २, ७¶.

?शीतजलायत[k] पै ९, ७, १.

शीत-रूर[l]- -रयोः तै २, ५, २, ३[2]¶; -रा? पै १, ४५, ३; -राय पै १, ४५, २; -रे पै १, ४५, १; १६, १५०, ९; १५१, २; ६; -रौ ¶तै २, ५, २, ३; ४.

शीत-ह्(द>)दा[m]- -दा शौ ६, १०६, ३[n]; पै १९, ३३, ६[n]; -?दो[o] खि ७, ७, १.

?शीतावात पै ९, ७, १.

शीतिका[p]- -का पै ९, ७, ५; -०के ऋ १०, १६, १४; शौ १८, ३,६०†; पै ९, ७, १५.

†शीतिका-व(त्>)ती[q]- -०ति ऋ १०, १६, १४; शौ १८, ३, ६०.

शीति[r]- -तिम् पै ९, ७, १५.

शीन- -नम्[s] मा २५,९; का २७, ९, १; मै ३, १५, ८.

श्या[t]- श्याम्[s] तै ५, ७, २०, १; काठ ५३, १०.

---

a) विप. (सोम-)। तृस.।

b) विप. (श्वेतवर्णयुक्त- [गो- प्रभृ.]), नाप. (श्वेत-गो-प्रभृ.)। *अश्य-(भाप. श्वैत्य-)+*मयन-(भाप. [मिति-, भृति-]) > बस. *अश्य-मयन- > यनि. (वैतु. पा [४,१,३९] श्ये(त>न>)नी- इतीव।

c) पपा. प्रभृ. यनि. ? °नीः इति शोधः द्र। '(रात्रिकाले) पद्वते (यात्रिकजनाय) वयः (*प्रकाशं [<*भृधस्-]) दधत् [चिकीर्षुः (हेतौ सत् [पा ३, २,१२६])] श्येनीः (श्वेत-वर्णाभिः) वर्तनीः (*दीप्तिभिः) अनु (कप्र. [सह]) सचते' इति वा. (तु. [अल्पांशतः] वें. सा. PG [२,२५१]; वैतु. GW. ORN. उषोऽर्थे नाप. इति, GRV. < श्येन- इति ?)।

d) इमे सपा. श्रुती द्र.। पाठः? उभयत्र केशिनी श्ये-न्ये (नी-ए)णी-दृशा इति त्रि-पदः पाद-शोधः (वैतु. RW. शौ. ?श्येनपतीसा [तु. शंपा. सात.] > श्येनपर्णी सा इतीव ?)। *एनी- =*एणी-, हरिणी-।

e) विप. (श्वेतवर्णा- [अवचित-])।

f) सपा. तै १,८,९,१ कृष्णा इति पाभे.।

g) सपा. तैआ ६,७,१ आमिगृ ३,८,२:३८ बौपि १,१५:४६ अर्जुनीः इति पाभे.।

h) श्वेततूपरापत्य-। ढक् प्र.।

i) श्ये° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मै.)।

j) पाभे. पृ २६८५ g द्र.।

k) शीतजल उपायत इति BKA. शोधः?।

l) नाप. पुं. न. (शीतोष्णज्वर- [रोग-द्वय-])। इतरेतरयोगे समाहारे च द्वस.।

m) विप. (शीतह्रदवती- [शाला-])।

n) सस्थ. ?अंग्निष्कृणोतु > जुष्णिष्कृणोस्त्वम् इति त्रि-पदः शोधः। (√जष् '*जलबन्धे, शैत्यातिशये' [तु. जड-, पार. यख, हिम-] >) *जष्णि- (विप. [शाला-])। '°वो ज° > °वोज°' इति वावि. द्र. (वैतु. अन्ये यनि. एव पठन्तः?)।

o) -दा, उ इति छेदः द्र. [तु. शौ.]। सस्थ. ?ददातु > दधास (< √धा 'कृतौ') त्वम् इति द्वि-पदः शोधः।

p) भाप. (तु. शीतिकावती-)। विप. [शीतप्रयोजिका-(पाकदूर्वा- [तु. PW. प्रभृ.; वैतु. GW. नाप. इति?])]। आद्युदात्तः (पा ६,१,१९८)।

q) विप. (शैत्यवती-[पाकदूर्वा-])। r) भाप. (शैत्य-)।

s) परस्परं पाभे.। t) नाप. (अवश्याय-, हिम-)।

१ श्यैत[a]- -तम् शौ १५, २, २२; ४, ११;१२; -तस्य तै ५,५,८,१¶; शौ १५,२,२४; -ताय शौ १५, २, २३; -¶तेन तै ५, ५, ८, १; २.

श्यैत-त्व- -त्वम् तै ५, ५,८, १¶.

२ श्यैत[b]- -तम् मै ४, ९, ११.

श्यैनेय- श्येनी- द्र.

श्र[c]-

श्रेमन्[d]- -म्णे मै २, ५, ८; ४, ७, ६¶.

श्रेयस्- -यः मा १८, ८; का १९, ३, ४; तै १, २; ३, ३; ३, १, १; ४; ४, ७, ३, १; ५, ७,२, ४; ५; मै १, ६,१२¶; २,११, ३; १३, १०; ३; ८, ३¶; ४, २, ६¶; काठ १३, १५; १८, ८; क २८, ८; शौ ५, २०, ९; ७, ९, १; ८, ९, ३२; पै ९, २४, ९; १६, १९, १०; २०, ३, २; -यःऽ-यः शौ १०,६,५; पै १६, ४२, ५; -यसः मा ३, ५८; का ३, ८, २; तै १, ८, ६, २; मै १, १०, ४; ३, १, ३¶; ¶काठ ७, ४; ८, ११; ९, ७$;२७,२[e]; क ७, ८¶;८, १०;४२,२¶[e]; -¶यसा तै ५, १, २, २; मै १, ५, ११; काठ १०, १०; -यसि मै ३,७,८¶; -यसे मा ३०, ११; का ३४, २, ३; तै १, ५, ७, ४¶; ¶मै १, ५, ८; ९; ४, १, २; काठ ३१, १¶; ¶क ५,३; ४७, १; -यांसः ऋ ५, ६०, ४; ¶काठ ११, ६; २७, ९; -यांसम् ऋ १०, ३१, २; ¶तै २,४,१,४; ५, १, २, ३; ¶मै ३, १,३; ४, ५; ¶काठ १०,७; २०,६; २१, २; ४; ७; २२, २; १०; २४, ६; ३१, ११^{२}; ¶क ३१, १९; ३५, ४; ३७, ७; ४७, ११^{२}; शौ २, ११, १-५; १५, १०, २; पै १, ५७, ५; -¶यांसम्ऽयांसम् काठ ८, ७; क ७, ४; -यान् ऋ ३, ८, ४; ६, ४१, ४; ¶तै १, ५, ९, ५^{२}; २, ४, १, ४; २, ३^{२}; ५, ५, ६; ७, ४, ५, १; ¶मै १, ४,१२^{२}; ६, ४; ८^{२}; ३, १, ९;३, २;४, ८; ८, २; ४, ६, ४^{२}; १३, १†; ¶काठ १५, १२†; २३,३;२७, ५^{२}; ६^{२};३४,१३; ¶क ४२,५^{२}; ६^{२};पै १७, ३४, ६; -¶यान्ऽयान् काठ ७, ६; क ५, ५; -योभिः काठ १०, १०¶.

श्रेयसी- -०सि मै ४, २,५; ६; ७^{४}; -सीम्[f] शौ १२, २, ४५; पै १७, ३४, ६.

श्रेयः-केत[g]- -तः शौ ५, २०, १०; पै ९, २४, १०.

श्रेयस्-कर- -०र मा १०, २८; का ११, ८, ५.

श्रेष्ठ,ष्ठा- -ष्ठः ऋ १,४३,५;१६१, १; २, ३३, ३; ३, २१, [३; १०, २४, २]; ६, १६, २६; २६,८; १०, १५६, ५; खि ६, ३, २; मा २, २६; का २, ६, ५; तै १, ५, १०, २; ६,६,१; ७, ६, १; ३, १,१, २; १०,२^{२}; ४, ८, १¶; मै ४, ३, ४; ६, ५;६^{२};¶;१३,५†; काठ ६,८¶; ११,३¶; १६,२१†; २६,११†; ३५, १५¶; ३७, १२¶; क ४, ७¶;कौ २,८८१†; पै ५,१६,७; २६, ४; १५, २०, २†; २०, ३३, २; ५३,६; -†ष्ठम् ऋ १, ४४, ४; ११३, [१; १०,१७०, ३]; १६४,२६;२,७,१; ३,२१, २; ४, ३६,७;५४, १; ५, ६२, १; ८२, १; ८, ९, १३; १०, २४, २; ३५, ७; ७१, १; ७६, २; खि ५, ५, ४; तै १,३,१४, ३; मै ४, ६, ५¶; ११, ४; १३, ५; काठ १६, २१; ३४, १८; कौ २, ८०५; १०९९; जै ४, ३, १; शौ $६, २१, २; ४४, २; ७, ७७, ७; २०,१४१, ३; पै १, ३८, २$; ९, ४, १२$; $१०, ११, ७; १२, ४; १६, ६८, ४; २०, ११,१;३३, ८$; -ष्ठया ऋ ५, २५,३; -ष्ठा ऋ ४, १, ६; ६, ६८, २; १०, ६३, १६; -ष्ठाः तै ४, ७, १५,

[a]) नाप. (सामन्-)। <√श्यै 'संयोगे' [तु. १श्येत-] इतीव तै ५,५,८,१ तां ७,१०,१३-१५ जैमि १,१४८ प्रभृ. (तु. [अंशतः] WG [१०९३]; वैतु. सा. < वशीकरणार्थकाद् धा. इति ?)। [b]) = १श्यैत-।

[c]) विप.(साधु-)। (√अश् '*प्रशंसायाम्' >) *अश्र-> यनि. (तु. अच्छ-, अवे. अश- [= ऋत-]) । यत्तु पा ५, ३,६० प्रशस्य- > श्र- इतीव, तत्र पर्यायनिर्देशे तात्पर्यं न व्यु. । इमनादिषु प्र. प्रशस्य- इत्यस्य रूपाऽसमृद्धेः, श्र- इत्यस्य च समानेऽर्थे रूपसमृद्धेः।

[d]) भाप.(श्रेष्ठत्व-)। इमनिच् प्र. उसं. (पा ५,१,१२२)। <श्री-इति MW.। [e]) पाभे. पृ २७७९ *h* द्र.।

[f]) सपा. तैब्रा १, २, १, २० आपश्रौ ५, १२, ३ श्रेयसीश्श्रेयसीः इति पाभे.।

[g]) विप. (श्रेष्ठत्वेप्सु- [दुन्दुभि-])। बस.।

३; मै ३, १६, ५; काठ २२, १५; शौ ४, २५, ७; १८, ४, ८६;८७; पै ४, ३४,७; –ष्ठानि ऋ २, २१, ६; –ष्ठाम् पै १०, ११, ८;१२, २; १६, १५५,५; –†ष्ठे ऋ ६,७१,२;१०,३६,१२; मा ३३,१७; का ३२, १, १७; –ष्ठेन शौ ५, २५, १०-१२; पै १३,२,१०-१४; –ष्ठेभिः ऋ ७, ७७,५; –ष्ठैः ऋ १०,११२,३.

श्रैष्ठ्य– -¶ष्ठ्यम् तै ५, ६, ७, ३; काठ २१, ५[२]; २९,७[२]; ३७, २; क ३१, २०[२]; ४५, ८[२]; पै १,१९,३$[a]; –ष्ठ्यात् तै २, ४, ५, २; –ष्ठ्याय मै १, ४, १४¶; काठ ११, ३[२]¶;२४, ९[३]¶[b]; ३६, १५; क ३८,२[२]¶; शौ १०, ६, ३१; ३२; ३४; पै ३, २३, ४[c]; १६, ४४, ८; ९; १०; –ष्ठ्ये तै ३, ५, ४, २[a]; मै १, ४,३[a]; ८¶;३,७,१०¶[d]; काठ ५, ६[a]; शौ १, ९, ३[a]; –ष्ठ्येन खि ४, १३, ३[e].

?श्रैष्ठ्य-त(म >)मा[f]– -माम् पै ७, ६, ५.

श्रेष्ठ-तम, मा– -मः तै १, ५, १०, २[g]; मै ४, १, १¶; काठ ७, १४; जै १, १२, ९; –¶मम् काठ ३०,१०; क ४६, ८; –मा ऋ १, ११३, १२; शौ ६,१३८,१; पै १,६८,२; –माः ऋ ५, ६१,१; –माय मा १,१; का १, १,१; तै १, १,१,१; मै १, १,१; ४, १,१; काठ १, १; ३०, १०; क १, १; ४६, ८.

श्रेष्ठ-वर्चस्[h]– -र्चसः ऋ ६, ५१, १०; –र्चसा ऋ ५, ६५, २.

†श्रेष्ठ-शोचिस्[h]– -षम् ऋ ८, १९, ⌊४ (४४, १३)⌋; कौ २, ७६४.

√श्रंश्, स् > श्रंशयित्वा शौ ४,१६, ७[i].

श्रंसयित्वा पै ५, ३२, ८[i].

√श्रथ्, शिथ्[j], शिश्रथन्तु ऋ ७, ९३, ⌊(१, १७९,५; ५,८५,७)७⌋.

श्रथ्नीतु ऋ ९, ६९,३; अश्रश्नन् ऋ २, २४, ३; श्रथ्नाः ऋ १०, १७१, ३.

श्रथयन्ते ऋ ५, ५९,१[k]; श्रथय शौ १, ११, ३; पै १, ५, ३; श्रथयन्त ऋ ५, ५४,१०; ८५, ४; शिश्रथत् ऋ १, १२८, ६[२]; शिश्रथः ऋ ५, ८५, ⌊७ (१, १७९, ५; ७, ९३, ७)⌋; †शिश्रथः ऋ १,२४,१४; तै १, ५, ११, ३; मै ३, १६, ५‡[l]; †४,१०,४; १४,१७; काठ ४०, ११.

शिथिर, रा[m]– -रः मै ¶२, १, ४; २,१३; ४, ६; ३, ५, २; ४, ८,१०¶; –रम् ¶मै १, ६, ६; ४, ३, ९; ७, ६[३]; ८, ७; शौ १०, २, ३; पै १६, ५९, ३; –†रा ऋ ५, ८५, ८; ७, ४५, २; तै ३, ४, ११, ६; मै १, ६,३¶[n]; १०, १३[o]; ४,१४,३; काठ २३, १२; –राः खि ५,७, ३, २; मै १, १०, १०¶[p]; ४, १३, ८; काठ १९, १३; –राम् ऋ ६,५८,२; मै ४, १४,१६†; –रे ऋ ७, ७१, ५; तै ३, २, ४, ३[q].

शिथिर-तम– -मः मै ४,७,६¶.

शिथिल, ला[m]– -लः तै ७,१,८, १¶; ३, ७, १; काठ १०, २; ११, १; –¶लम् तै ६, ५, १०, ३; ७, १, ५,४; काठ ८, ८; २०, ११; २१, ३; ३७, १२; क ७, ३; ३१, १३; १८; –ला काठ ३६,७¶[o]; –लाः काठ ३६, ५¶[p].

---

a) सपा. श्रैष्ठ्यम् <> श्रैष्ठ्ये इति पाभे.।

b) सपा. श्रैष्ठ्याय <> श्रैष्ठ्ये <> एकतरत्र तै ६, २,२,१ ज्यैष्ठ्याय इति पाभे.। पृ २५० j अपि द्र.।

c) सपा. मा १३,२५ प्रमृ. ज्यैष्ठ्याय इति पाभे.।

d) स्वैष्ठ्ये इति पाठः? यनि. शोधः।

e) सपा. खिसा ३४,२ आपमं १,१२,६ मागृ २,१८,४ श्रेष्ठेन इति पाभे.। f) विप. (शाला-)। श्रेष्ठ-तमा- इति शोधः, यद्वा स्वार्थे ष्यन् प्र.।

g) =सपा. सांब्रा २,४,४। कौसू ८९, १३ अध्यक्षः इति, शांगृ ३,७,३ भगवान् इति, पागृ ३,२,७ वीरतमः इति च पाभे.। h) विप.। बस.।

i) सपा. श्रंशयित्वा <> श्रंसयित्वा <> काठ १, १६ स्रंसयित्वा इति पाभे.।

j) √श्रथ् > √श्नथ् > यनि. (तु. WAG ⌊१, १६⌋)। k) तु. सस्थ. टि. अनु।

l) पाभे. पृ २९१२ k द्र.।

m) विप.। यक. किरा,ल।च् प्र. (पाउ १,५३)।

n) सपा. काठ ८,२ आर्द्रेव इति पाभे.।

o) सपा. °रा <> °ला इति पाभे.।

p) सपा. °राः <> °लाः इति पाभे.।

q) =सपा. आपश्रौ १२,२०,४ प्रमृ.। माश्रौ २,३,७,२ अशिथिरे इति पाभे.।

श्रथयत्- -यन् ऋ ९, ६८, २.

श्रथर्[a]->√श्रथर्य, श्रथर्यति ऋ १०, ७७, ४.

√श्रथाय(<श्रथ-), अश्रथायः ऋ १०,११२,८.

श्रथ्नान्- -नः शौ १४, १, ५७; पै १८,६,५.

श्रद्[b]* श्रत् ऋ १,५५, ५; १०३, ५; १०४, ७; २, १२, ५; ८,७५, २; १०, ३९, ५; १४७, १; १५१, ५; मा ८, ५[c]; का ८, २, १[c]; तै १, ६, ८, १[२]¶; २, ६, ११, १; ७, ४, १, १[२]¶; मै ३, ६, ३¶; ४, १, ४[३]; ¶; ४,९¶; ११, ६; काठ ७,१७†; ८, ९; ३१, ३[२]¶; ३७, ७[२]; क ७, ५¶; ४७, ३[२]; कौ १, ३७१†; जै १, ३९, २†; शौ २०, ३४, ५; पै ८, १, ५[d]; १३, ७,५१†; १६, १०६,८.

श्रद्√धा, श्रद्दधाति शौ ११, २, २८.

श्रद्दधान, ना- -नः ऋ १, १०३,३; खि २,३,१; पै ५, ६, ५;७,१५,३; १६,७१,६; -नस्य शौ ४, ३५, ७; -नाः शौ ६, १२२, ३[e]; १२, ३, ७; पै १६, ५१, ७; १७, ३६,७; -नेन शौ ९, ५, ७; ११; पै १६, ९७,७.

श्रद्-ध[f]- -धः पै १९,५०,१४.

१श्रद्-धा[g]- -धया ऋ ८, १, ३१; ९, ११३, २; १०, १५१, १[२]; ४; खि ३, १२,१; मा १९, ३०; का २१, २, १९; तै ७, ५, २, २¶; काठ ३३, १¶; शौ १२, ५, ३; पै ४, ११, ७; ५, ३१, ४; १६,९६, ५; १४०, ३; -धा मा १८,५; का १९, ३, १; तै ४, ७,२,१; मै २, ११, ३; ३, १०, २; ४, १, ४¶; काठ १८, ८; ३३, १¶; क २८, ८; कौ १, ९०; जै १, ९, १०; शौ ५, ७, ५; ९, ५, २१; १०, ७, १; ११; ११, ९, ९; १०, २२; १३,६, २; १५, २, ५; ७, २; ४; ५; १६, ४; पै ७, ९, १०; १६, ८२, ९; ८७, २; ९९, ७;१७, ७, १;८,२; २९,१२; -धाभिः ऋ ६, २६, ६; -धाम् ऋ १, १०८, ६; ९, ११३, ४; १०, १५१, १; ३; ४[२]; ५[२]; खिसा ३१, ११; मा १९, ३०; ७७; २०, २४; का २१, २, १९;५, ४; २२, २, १; तै १, ६, ८, १[२]¶; मै १, ४, १०[२]¶; ३, ११, ६; ४, १, ४[२]¶; काठ ३२, ७[२]¶; ३८, १; शौ १०, २, १९; ६, ४; १९, ६४, १; पै १६, ४२,४;६१,६; -धायाः शौ ६, १३३, ४; पै ५, ३३, १०; -०धे ऋ १०, १५१, ५; -०धे ऋ १०, १५१, २[२].

श्राद्ध[h]- -द्धाः पै १७, २९, १४[i].

श्रद्धा-देव[j]- -वः तै २, ५, १, ३; मै ४, ८, १[४]; -वम् तै ७, १, ८,२; काठ ३०, १; क ४६, ४; -वस्य मै ४, १, ६; काठ ३१,४; क ४७, ४.

१श्रद्धा-मनस्[k]- > √श्रद्धामनस्य > श्रद्धामनस्या- -स्या[l] ऋ १०, ११३, ९.

२†श्रद्धा-मनस्[j]- -नाः ऋ २, २६, ३; खि ४, ८, ८; तै २, ३, १४, ४; मै ४, १४, १०.

२श्रद्-धा[m]- -धाः[n] ऋ ७,३२,१४[o]; तै १, ६, ८, १¶[p]; मै १, ४, १०¶[p]; ४, ५, ४¶[p]; काठ ३१, ३¶[p]; ३२,७¶[p]; क ४७, ३¶[p]; †कौ १, २८०[o]; २,

---

a) भाप. (विचलन-)। अरुन्- (असुन्) प्र. उसं. (पा ३,१,२७ वैतु. GW. <श्रथर- + क्यच् इति?)।

b) भाप. [कस्यचिद् विषये साधुत्व-प्रत्यय- (वैतु. पाग [१,१,३७] = °त् इति च अव्य. इति च ?)]। (√अश्र '*साधुभावे' [तु. *श्र-] > भावे) *अश्र- + (√पद् '*ज्ञाने' > भावे) पद्- > षस. *अश्र-पद्- > *श्रपद्- > यनि.। c) पाभे. पृ १११० i द्र.।

d) श्रद्दधानि ते > सपा. शौ ५, ११, ५ सुप्रणीते इति पाभे.।

e) श्रद्दधानाः सचन्ते > सपा. काकू १३३ : १ अवतो घृतेन इति पाभे.।

f) विप.। उस. उप. < √धा।

g) उस. उप. भावे अङ् प्र. (तु. या ९, ३० [SEY १७५] WAG [१,१५] Brug [१, ५३९,२] प्रमृ.)।

h) नाप. (पितृ-कर्मन्-)। प्रयोजनार्थे अण् प्र. (पावा ५,१,११० [वैतु. अक्षी. अभा. णः प्र. [पा ५, २, १०१ इति?])। i) श्रद्धा इति मूको.। j) विप.। बस.।

k) मलो. कस.। l) तृ१।

m) विप.। उस. उप. विजन्तम् प्रकृतिस्वरः।

n) °धा [= १श्र°] इति पपा. प्रमृ.? यनि. शोधः। o) तु. ORN.; वैतु. वें. सा. GRV. १श्रद्-धा- > तृ१ इति।

p) विप. [२अप्- (वैतु. अन्ये भाप. १श्रद्-धा इति)]।

१०३२[a]; †जै १, २९, ६[a]; ४,२७,७[a].

३श्रद्-धा[b]- -धाः खि ३,१०[२],९[c].

श्रद्-धि- > श्रद्धि-वृ[d]- -वम् ऋ १०,१२५,४[e].

श्रद्-धि(हि)त[f]- -तम् ऋ १, १०४, ६.

श्रद्-धे[g] ऋ १, १०२, २; खि ३, २२,९.

श्रद्-धेय- -यम् शौ ४, ३०, ४[e].

?श्रद्धी[h] पै ९,२४,८.

श्रपण-, श्रपयत्- √श्र (पाके) द्र.

√श्रम्, श्रमत् ऋ २, ३०, ७; पै १, ४५, २.

श्राम्यन्ति ऋ २, २८, ४; श्राम्यत तै ७, १,५, २¶; ¶अश्राम्यत् तै १, ७, १, ३; ७, १, ५,१; ¶अश्राम्यन् तै ५, ३, ५, ४; ७, १, ५, २; मै १, १०,५; काठ ८, १०; २२,१०; ३६, १; क ७, ६; ३५, ४.

शश्रमुः ऋ ९,२२,४; अश्रमत् शौ ६, ६०, २; पै १९, १४,५; †श्रमिष्म ऋ २,२९,४; ८,४, ७; कौ २,९५५; जै ४, २०, १.

शश्रमाण, णा- -णः ऋ ४,१२,२; १०, १०५, ३; -णा ऋ १, १७९, १.

श्रम- -मः शौ ८, ८, ९; ११, ९, १७; पै १६, २९, ९; ८३, ७; -मस्य ऋ १०, ११४, १०; -मात् शौ १०, ७,३६; पै १७, १०,६; -मेण शौ ४, ११,१०; ३५, २; ६, १३३, ३; ११,७, ४; १२, ५, १; पै ३, २५,११; ५, ३३, ३; १६, १४०, १; १५३,४.

√श्रमय > श्रमयु- -युवः ऋ १,७२,२.

श्रान्त, न्ता- -न्तः तै ६, २, ४, १¶; -न्तम् ऋ १, १७९, ३; तै ६, ५, ६, २¶; शौ ६, ७४, २; पै ९, १८, ४; १९, १५,३; १९, ८; २६, ४; -न्तस्य ऋ ४, ३३, ११; -न्ता शौ ४,२०, ३; पै ८, ६, ३; -न्ताय ऋ ८, ६७, ६; काठ २६, १२.

श्रान्त-सद्[i]- -सदाम् शौ १, ३२, २; पै १, २३, २; -सदौ शौ ७, १००, २.

श्राम्यत्- -म्यतः शौ ११, १,३०; पै १६, ९१, १०.

?श्रमेव पै १, ७६, ४[j].

श्रयमाण- √श्रि द्र.

श्रयस्[k]- > श्रायस[l]- -सः तै ५,४, ७,५[m]; ६,५,३; काठ २१, ९[m].

?श्रयाहिः[n] पै १३, १०, ४;५.

१,२श्रव-,१श्रवण- √शृ(श्रवणे) द्र.

२श्रवण[o]- -णः शौ १९, ७, ४.

श्रवयत्- √शृ (श्रवणे) द्र.

श्रवयस्[k]- > श्रावयस[l]- -सः मै ३, ३, ९¶[m].

श्रवस्(वप्रा.)[p]- -†वः ऋ १,९, ७; [८; ४४, २; ८, ६५, ९]; ४०,[४ (३, ९,१; ५, ३४, ७) ८, १०३,५; ९, ६६, ७]; ४३, ७; ५१, १०; ६१, १०; ७३, ७; १०; ७९, ४; १०२, २; ७; ११०, ५; ११७, ८; १२६, १; २; ५; १६०, ५; १६५, १२; १७१, ५; ३, ३७, १०; ५३, १५; १६; ४, १७, २०; २६, ५; ३१, १५; ३६, ९; ३८,५; ५, ७, ९; १६, ४; १८,५;३५, ८; ५२, १; ८६, [६; ७, ८१,

---

a) पृ ३१५९ o द्र. ।

b) विप. (*स्वच्छतावत्- [यजमान-]) । श्रद्- (*स्वच्छता-)+धा- (भाप. [धारण-]) > बस. यनि. ।

c) पुं. प्र१ । खिसा (१८,१५ [तु. मूको.]) शु(ध् >)द्-धा- > -धाः इति (पुं. प्र१) पाभे. । तत्र उस. पूप. (√शुध् 'दीप्तौ' >) शुध्- इति भाप., (√धा > कर्तरि) धा- इति च उप. इति विशेषः ।

d) विप. । मत्वर्थे वः प्र. ।

e) सपा. श्रद्धिवम् <> श्रद्धेयम् इति पाभे. ।

f) भावे क्तः । 'ते (तव) महते (इन्द्रियाय) बलाय [अस्माभिः]) श्रदधायि' इति वा. (वैतु. स्क.[√शर्ध् >] शर्धित- इत्यस्य पर्यायपाठ इतीव ?) ।

g) उस. उप. तुमर्थे केः प्र. (तु. वें. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. च१ <श्रद्-धा- [भावे विजन्तम्] इति) ।

h) इह च स्वर्धी (शौ ५, २०, ७) इति पाभे. च समानः (√स्पर्ध् >) स्पर्धिन्- > [प्र१] -र्धी इति शोधः, सस्थ. तूर्य-इति भाप., *वृद्धिपर्यायः द्र. ।

i) विप., नाप. । उस. ।

j) सपा. पै १, ४७, ३ ?स्रमेव इति पाभे. ।

k) व्यप. (ऋषि-) । l) अपत्येऽर्थे अण् प्र. ।

m) सपा. श्रायसः <> श्रावयसः इति पाभे. ।

n) सृज (युज्यस्व) आभिः (वधाभिः) इति द्वि-पदः शोधः । सस्थ. ?मंहिधेहिभिः > *मंहि-धेया-> -याभिः इत्यपि शोधः ।

o) व्यप. (नक्षत्र-) । PW.प्रभृ. <√श्रु वा, स्रु वा ? ।

p) भाप. (कीर्ति- प्रभृ.), नाप. (अन्न- प्रभृ.) ।

६; ८, (१२, ४) १३, १२]; ६, १, ४; २, १; ३७, ३; ४६, ५; ४८, १२; ५८, ३; ६५, ३; ६; ७०, ५; ७, ५, ८; १८, २४; ३४, १८; ८, ९, १७[a]; १५, ८; ३१, ७; ४६, २४; ५५, ५; ६५, [१२; १०, ६२, ७]; ७४, ९; ८०, ५; ८९, ४; ९, १, [४; ६, ३; ५१, ५; ६३, १२]; ४, [१; ९, ९; १००, ८]; ७, ९; २०, ३; ३२, ६; ४४, ६; ६१, १०; ८०, २; ८३, [५; ८६, ४०]; ९८, ८; १०, २७, [२१ (३१, ८)]; २८, १२; ५०, १; ६९, ३; ९२, १०; ९३, १०; १०२, ४; १३१, ३; १४०, १; १५५, ५; खि ३, ७, ५; २२, ९; मा १२, १०६; १५, ३५; २६, १६; ३३, २३; ३५, १८; का १३, ७, ५; १६, ५, १७; ३२, २, ६; ३५, ४, १७; तै २, ४, ५, २$; ३, ४, ११, ५‡[b]; ४, १, ६, ३‡[b]; २, ७, २; ४, ४, ५; ५, २, ६, १; मै १, ५, ४‡[b]; २, ७, ६‡[b]; १४; १३, ८; ३, २, ५; ४, ९, १‡[b]; ११, ३; १२, ३; १३, ६; १४, १५; १६; काठ ८, १६; ९, १८; १६, ६‡[b]; १४; १८, २०; २०, ४; २३, १२‡[b]; ३९, १५; क २५, ५; ३१, ६; कौ १, ८४; ९९; ४६७; २, २२; ३२०; ३९७; ४८६; ९११; ९९६; ११३१; ११६६; ३, १, १; जै १, ९, ४; ११, ३; ४९, १; २, ४, १०; ३, ३, १; २६, ६; ३१, १७; ३७, १; ४, ११, ९; १५, ४; २३, ३; शौ ६, २८, २; ३३, २$[c]; १३, २, ३$; २०, २०, ३; ३५, १०; ५७, ६; ७१, १३; १४; ८०, १; १०६, २; १२५, ३; १४२, २; पै ५, २९, ८$; १०, १, १३; १८, २०, ७; २०, १६, ४; -वसः ऋ ४; ४१, ९; ७, १६, १०; ९०, [७; ९१, ७]; १०, ६१, २४; मै ४, ९, १‡[d]; १२, ३‡[e]; कौ १, ३१८‡[e]; जै १, ३३, ६‡[e]; -वसा ऋ १, ९२, ८; ३, १, १६; ६, ५, ५; १०, ३; ५; ८, ६, ४८; १०१, १२; ९, ७०, २; ११०, ५; मा ३३, ४०†; ३८, १७‡[d]; का ३२, ३, ११†; ३८, ४, १‡[d]; तै ४, १, ६, ३‡[d]; कौ १, ३३०‡[f]; २, ७७४; ८५७; ११३९; जै १, ३४, ८‡[f]; ४, ३, ३; शौ २०, ५८, ४; पै ८, १४, ११; -वसि ऋ ८, ७४, ९; -वसे ऋ १, ३१, ७; ५७, ३; ७३, ५; ९५, [११; ९६, ९]; १०३, ४; ११३, ६; १२१, १४; १३४, ३; ६, १७, १४; ७, १८, २३; ८, ७०, ९; ९, ३२, १; ६२, २२[g]; ८०, ३; ९७, २५; ११०, ७; १०, ३५, ५; खि ५, २१, १[h]; मै ४, १४, १५†; †कौ १, २०९$; ४७७; २, ११९; ८५६; †जै १, २२, ६$; ५०, १; ३, १२, ६; ४, २७, ४; शौ २०, १५, ३†; -वःसु ऋ ३, ३७, ७; खि ३, ४, ४[i]; शौ २०, १९, ७†; -†वांसि ऋ १, ११, ७; ३४, ५; ९१, १८; ३, १९, ५; ५४, [२२; ५, ४, २; ६, १९, ३]; ५, १८, ४; ६१, ११; ७, ७९, ३; ८, ७४, १०; ९९, २; ९, ६३, १; ६७, ५; ८७, ५?[j]; १०८, ४; १०, ५९, २; ११६, ६; मा १२, ११३; का १३, ७, १२; तै ३, ४, ११, १; ४, २, ७, ४; मै २, ७, १४; ४, १२, ६; काठ १३, १५; १६, १४; २३, १२; ३७, ५; क २५, ५; कौ १, ३५६;

<√श्रु 'श्रवणे' इति प्रायोवादः। स्रोतोऽर्थे =(√स्रु>) स्रवस्- इत्यपि केचिदाहुः [तु. सा. ऋ [१०,२७,२१], PW. प्रभृ. ऋ (१,५१,१० प्रभृ. [वैतु. GW. प्रभृ.])]।

a) 'बृहच्छ्रवः प्रबोधय' इति वा. द्र.।

b) =सपा. तैआ ४,३,२। ऋ ३,५९,६ मा ११,६२ का १२,६,३ श्रवः इति पाभे.।

c) पाभे. पृ ३०३५ *p* द्र.।

d) सपा. श्रवसः<>श्रवसा (तैआ ४, ३, १ च) <> श्रवोभिः इति पाभे.। पृ ६१० w अपि द्र.।

e) सपा. ऋ ७, २७, १ तै १, ६, १२, १ शवसः इति पाभे.।

f) सपा. ऋ ७, २३, १ शौ २०, १२, १ शवसा इति पाभे.।

g) सपा. कौ २,४११ जै ३,३१,३१ शवसे इति पाभे.।

h) पाभे. पृ १६६१ *o* द्र.।

i) श्रवस्सु च> सपा. ऋ ८, ५२, ४ श्रवस्यवः इति पाभे.।

j) स्रवस्- >-वांसि (स्रोतांसि) इति शोधः। 'एते सोमाः गव्या (°नि) अभि सहस्रा (°णि) स्रवांसि असृग्रन् (असर्जयन्)' इति वा.।

४६०‡[a]; ५०१;२,१६४;२८९; ३, ३,२; जै १, ३७, ५; ४८, ४‡[a]; ५२, ५; २, १, २; ३, १५, १२;२४,५; –†वोभिः ऋ १, १४९, २; १५६, २;३, ३०, ५; ५९, ७[b]; ६, १, ११; ८,५,३२; मै ४, १३, ६; काठ १८,२०.

श्रव-एषु[c]– -षे ऋ ५, ६६, ५.

श्रवस-काम– -मम् ऋ ८, २, ३८.

श्रवस्य[d]– -स्यः ऋ २, १०, १[e]; ६,१,११[e]; मै ४,१३,६†; काठ १८,२०†; -स्यम् ऋ १,११७, ९[e]; –स्यस्य ऋ ८, ९६, २०; –स्या ऋ १, ११७,१०; १८४, ४[f]; ८, १५, ३; १६, २; शौ †२०, ४४, २; ६१, ६; ६२, १०; –स्यानि ऋ १, १००, ५; १०, ४४, ६; शौ २०, ९४, ६†.

√श्रवस्य[g], श्रवस्यते मै ४, ५, १; श्रवस्यात् ऋ ३, ४०, २; श्रवस्याः ऋ २, १३,⌊१३; १४, १२⌋.

श्रवस्यत्– -स्यतः ऋ ६, ४६, १३; –स्यता ऋ १०, ७४, २; १४७, २; –स्यताम् ऋ १, १३८, ४; –स्यते ऋ १,१२८, १;८, ४७,१२; ६२, ४; –स्यन् ऋ १, १७७, १; का २, ५, ८; मै ४, १४, १८†; काठ ३८, ७†; –स्यन्तः ऋ १, १३१, ५; शौ २०, ७५, ३†.

†श्रवस्या– -स्यया ऋ १,१२८, ६; –स्या ऋ १,६१,⌊५;९,९६, १६⌋; १४९, ५[h];२, १९,७; ६, २७,६; ७, १८, ११; २३, १[h]; कौ १, ३३०; २, ११२६; जै १, ३४, ८; ४, २२, ६; शौ २०, १२, १; ३५, ५.

†श्रवस्यु(बप्रा)[i]– -स्यवः ऋ १, ४८,३; ८५,८;१२५,४; १३२, ५[i]; २, ३१, १; ७; ४, १६, १५;५, ९, २; ६, १, ४; ४५, ⌊१०; ८,२४,१८⌋; ८, ५२,⌊४[j]; (१, ४,१)⌋; ९, १०, ⌊१; ६६, १०⌋; ८७, ५; तै १, ८, २२, ५; मै ४, ११, २; १३, ६; काठ ११, १२; १८, २०; कौ २, ७; ४६९; १०३६; जै ३, १, ९; ३५,४; ५३,६; शौ २०, ६४, ६; –०स्यवः शौ ३, ९, ४$[k]; –स्युः ऋ १, ५५,६; ८, ९४, १; कौ १, १४९; जै १, १६, ५; ४, १०, ८; शौ ६, ९८, २$[l]; पै १९, १२, १४; –स्युम् ऋ ५, ५६,८; ७, ७५, २; $शौ ३,९, ३?[m]; ७, ४१, २?[n], पै २०, ९, ५?[n].

श्रवो-जित्– -जितम् ऋ ८, ३२, १४.

श्रवाय्य–, श्रविष्ठा–, श्रव्या– √शृ (श्रवणे) द्र.

√श्रा √शृ (पाके) द्र.

श्राद्ध– १श्रद्धा– द्र.

श्रान्त–, श्राम्यत्– √श्रम् द्र.

श्राय[o]– -याः ऋ ५, ५३, ४.

श्रायत्–,श्रायन्तीय– √श्रै द्र.

श्रायस्– श्रयस्– द्र.

श्राव–,श्रावयत्– √शृ (श्रवणे) द्र.

श्रावयस्– श्रवयस्– द्र.

---

a) सपा. ऋ ८, ९७, १३ तैब्रा २, ५, ८, ९ शवांसि इति पाभे.। b) पाभे. पृ ३१६१ *d* द्र.।

c) भाप.।उस. उप. √इष् 'इच्छायाम्'+घञ् प्र. थादिस्वरश्च (तु. ऋ १, १२६, ५)।

d) विप. (अग्नि- प्रभृ.), नाप्. न. (यशस्य-कर्मन्-)।

e) PW. MW. =(√स्रु>) स्रवस्– >यनि. इति कृत्वा द्रुतगतौ तात्पर्यमिति ?।

f) वैतु. वें. सा.< श्रवस्या– इति ?।

g) इच्छाक्यजन्तः नाधा.। श्रवस्– इति बप्रा. इति कृत्वा बधा.। यत्र कचिच्च श्रवस्–=स्रवस्– इति, तत्र तज्जनामजत्वादयं धा. अपि परम्परया √स्रु इत्यनेन संबद्धः। h) तृ१ (वैतु. वें. न. द्वि३ इति)।

i) विप. (रथ-,मातृ-प्रभृ.)।कचित् (√स्रु 'स्रवणे'>) स्रवस्– >यनि. इति PW. MW. प्रभृ.।

j) पाभे. पृ ३१६१ *i* द्र.।

k) सपा. पै ३,७,५ स्रवस्यवः इति पाभे.।

l) सपा. मै ४,१२,२;३ काठ ८, १७ विभे.।

m) स्रवस्युम् इति शोधः (तु. सपा. पै ३, ७,४)।

n) श्रवस्य– >-स्यम् इति शोधः (तु. सपा. पै मूको., ?w. BKA.; वैतु. र.?)।

o) विप. (*सुभिक्षवत्-, प्राचुर्यवत्-, सुसंपन्न- ⌊मरुत्-⌋)। (√*भृश 'प्राचुर्ये' >भावे) *भृश्र-+(√मा 'माने *=आत्मसात्करणे' >कर्तरि) माय– >उस. *भृश्र-माय– > (*श्रमाय– ⌊तु. पार. सरमायह् 'संपत्ति-'⌋)> यनि. (तु. ऋ ⌊८, ३३, ६⌋ २श्रित– वैतु. अन्ये < √श्रि 'सेवायाम्' इतीव ?)। 'अञ्ज्यादिषु सुसंपन्नाः' इति वा। विषये सप्त. (तु. पा ⌊२, ३, ३९⌋, Eng. √*abound*, √*be rich* ⌊in⌋)।

?श्रावस्[a] खि ४, ७[2], ८.

√श्रि(वधा.), > श्रायि, ¶श्रयते तै २,५, ३, ३; ७, १, १, ६; मै ४, ६,८; काठ २५, १०[b]; शौ ११, ५, २$; श्रयन्ते ¶मै ४, २, ३; ४; शौ १०, ७, ३८; ११, ७, ११[c]; पै ५, ३६, ३; ६, १०, ४; १६, १५४, १[c]; १७, १०, ९; श्रयेथे ऋ १०, १०६, २; श्रये काठ ३७, १५; १६; शौ १९, १७, १-१०; पै ७, १६,१-१०; श्रयातै शौ १२, ३,३८; पै १७, ३९,८; श्रयासि पै १९, १९, ९; श्रयताम् खि २,६,१०; मा ३९, ४; का ३९, २, २; शौ ५, २८, ४; पै २, ५९,२; श्रयतु मा १५,१०-१३; का १६, ३, २; ५; ८; ११; तै ४, ४, २, १[2]; २[2]; मै २, ८, ९[4]; काठ १७, ८[4]; क २६,७[4]; श्रयताम् मा १५, १४; का १६, ३, १४; तै ४, ४, २, ३; मै २, ८, ९; काठ १७, ८; क २६, ७; श्रयन्ताम् तै १, २, ७, १; ५, ६, २; ४; मै १, ५, २; काठ ७, १[2]; ७; ८; ३५, ६[3d]; क ५, १[2]; ४८, ७[3]; शौ ५,२८,३[2]; पै २, ५९,१[2]; १२, ६, ७; श्रयन्तु पै १०, २, ६; श्रयस्व तै ५,६,१,४; मै १, १, ९; २, १३, १; ४, १, ९; काठ ३९, १; शौ ३, ४, २; पै ३, १, २; श्रय पै १६, १५२, ११; श्रयेथाम् शौ १२, ३, ९[e]; श्रयध्वम् मा १२,४६; का १३, ४, २; तै ४, २, ७, ४; मै २, ७, ११; काठ १६, ११; ३८, १२; क २५, २; पै ७, ६, ४; २०, ५७, ६; श्रियै पै १७, २९, ७; ¶अश्रयत मै ३, ६, ५[f]; ¶अश्रयत मै ३,६,५; काठ ३०, ४; क ४६, ७; अश्रयन्त तै २, ५, ७, १¶; अश्रयन्त ¶तै २, ५, ७, १[2]; मै ३, ८, १[2]; अश्रयन् मै ४, ४, ९¶; अश्रयन् तै २, ५, ३, ४¶.

अशिश्रेत् ऋ ३, ३८, ८; ७, ३८,१; अशिश्रेत् तै १, ८,१०, २[g]; अशिश्रयुः ऋ १, ९२, २; काठ ७, १३‡[h]; क ६, ४‡[h]; कौ २, ११०६†.

शिश्रीत[i] ऋ १, १४९, २.

शिश्रिये मै १, ११, ४; शौ ४, २४, ५; शिश्रिये ऋ ५, ४४, १३[j]; १०, ९१,२; मा ९,२४; का १०, ५, ३; तै १, ५, ३, १‡[h]; ७,१०,१; काठ १४, २; क २९, २; कौ २, ११९४; शौ १३, १, ६; पै ४, ३९, ५; १८, १५,६; १९, २८,१४; शिश्राय ऋ १०, ४२, ६; शौ २०,८९, ६†; शिश्राय[k] शौ १०,२, १३; पै १६, ६०,७; शिश्रय ऋ १०, ४३,२; शौ २०, १७, २†.

अश्रेत् ऋ १०, ७६,३; †अश्रेत् ऋ १, ९२, ५; १२४, १; ३, १४, १; ६१, ५; ४, ६, ⌊२; १३, २; १४, २; ७, ७२, ४⌋; ५, १, १२; २८, १; ७, १०, १; ३९, १; ७९, १; मा १५, २५; का १६, ५, ६; तै ४, ४, ४, २; मै २, १३,७; अश्रियन् ऋ ८, २,३९; अश्रेः ऋ ३,५४, ११; अश्रेः ऋ ५, ३३,२.

श्रेषाम[l] ऋ ४, ४३, १.

?श्रीयते[m] पै १७, २९,२;७.

अश्रायि ऋ ६,११,५; अश्रायि ऋ १, ५१, १४[n].

‡अशिश्रियत्[h] शौ ६, ३१, ३; २०, ४८,६; शिश्रियत् पै १९, ४५, १३‡[h].

शिश्रियाण, णा- -णः तै ३, ३,९, २; मै २, ५,१०; ४,१४, ११; शौ १२, १, ३१; पै १, १७,

---

a) √श्रु ⌊="स्रु⌋ >भावे *श्राव्- > श्राव्य- (विप. मुखस्राविन्- ⌊अश्व-⌋) > ⌊प्र१⌋ -व्यस् इति शोधः । पामे. शोधश्च पृ ३१५५ *e* द्र. (तु. ⌊अंशतः⌋ पै. मूको., उक्षणस्य ⌊क्लिदनस्य⌋ प्रकरणं च) । b) पृ ८६६ *o* द्र. ।

c) तु. सस्थ. टि. अधि (परि.), पृ १४४ *b* च ।

d) सपा. तैब्रा ३, ११,२,१[3] श्रयध्वम् इति पामे. ।

e) पामे. पृ २४७३ *j* द्र. ।

f) सपा. काठ २३,२ प्राविशत् इति पामे. ।

g) =सपा. तैब्रा १,७,४,३ । मै २,६,१२;४,४,६ काठ १५, ८ असुषोत् इति पामे. ।

h) पामे. पृ १७११ *a* द्र. । तत्र चास्यापि संनिवेशः द्र. ।

i) तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. < √श्री इति ।

j) धा. *स्त्रदने वृत्तिः । कर्मणि लिटि प्र१ (तु. पृ १७४२ *l*) ।

k) पृ १५० शोधः इष्टः । अधिः सप्त. युक्तः कप्र. ।

l) लेटि उपु३ (तु. सा. GW.; वैतु. वें., ⌊पक्षे⌋ सा., ०?WSR., ?MVG ⌊पृ ३२२ टि ८⌋ < √श्लिष् ⌊= √श्लिष्⌋ इति) । m) श्रयते इति शोधः ? ।

n) =अशिश्रियत् । 'सुध्यः (द्वि३) अश्रायि (आश्रयं प्रादात्' इति वा. ⌊तु. सा.; वैतु. वें. स्क. PW. GW.

२; १७, ४, १; –†णम् ऋ १, ३२, २; ५, ११, ६; मा १५, २८; का १६, ५, ९; तै ४, ४, ४, ३; मै २, १३, ७; ४, १४, १३; काठ ३९, १४; कौ २, २५८; जै ३, २२, ५; शौ १, १२, २$; २, ५, ६; पै १३, ६, २; –णाम् मा १७, १; का १८, १, १; तै ४, ६, १, १; मै २, १०, १; ३, ३, ५¶; काठ १७; १७; २१, ७; क २८, १.

श्रयमाण, णा– -†णः ऋ ३, ८, २; मै ४, १३, १; काठ १५, १२; –णम् पै १८, २३, १?[a].

१श्रित, ता– -तः ऋ १, ७५, ३; १२५, ५; २, ३, ११; ३, ९, ३; ४, ४३, [७; ४४, ७]; ५, ११, ३; ८, ३९, ८; ९, १२, ३[b]; १४, १[b]; ८६, ८; १०, ८५, १[b]; खि ४, ५, ३५; मा १७, ८८†; १८, ५५; का १९, १, २†; २०, ३, ५; तै¶ २, ५, २, ५; ६, ९, १; २[?]; ४, ७, १३, २; मै २, १२, ३; ३, ६, ४¶; काठ १८, १५; क २९, ४; †कौ १, ४८६; २, ५४८; ८८५; †जै १, ५०, १०; ३, ४३, ४; ४, १२, १५; शौ ७, ८०, ३; १२, २, ४४; १३, ३, ५; १४, १, १†; २०, १४३, ७†; पै १, १७, २; ५, १३, २; ९, १२, ७; २३, २; १०, २, ८; १७, ३४, ५; १८, १, १†; १९, ४०, ७; –तम् ऋ ३, ९, ४; ४, ५८, ११[b]; मा १७, ९९†; का १९, १, १२†; तै ४, ६, २, ३‡[c]; †काठ १८, १; ४०, ७; क २८, २†; शौ १, ३२, ४; ६, १८, ३; १०, ८, १९; १३, २, १४; पै १, २३, ४; ८, १३, ११; ९, ४, ११; १०, २, २; १५, २३, १२; १६, १०२, ६; १८, २१, ८; १९, ७, १५; –ता ऋ १, १६४, २९[b]; २, ४१, १७; ५, ६३, ४; ८, ४१, ६; शौ ९, १५, ७†; ११, ९, २१; १२, ५, १; पै १६, ६८, ७†; ८४, १; ८५, १०; –ताः ऋ १, १८७, ४; मा १६, ६; २०, ३२; का १७, १, ६; २२, ३, १; तै ४, ५, १, ३; ७, १, १, ६¶; मै २, ९, २; काठ १७, ११; ४०, ८†; क २७, १; शौ ६, ८०, २; १०, ८, ३४; ११, ३, २०; ८, १२; ९, ४; १४; १३, ३, ६; १८, ४, ४; पै ६, १६, ४†; १०, २, ७; १४, २, ९; १५, १४, ७; १६, ५४, १३; ८३, ४; ५; १०३, ९; १५२, १; १९, १६, १४†; २०, ५७, ६; –तानि ऋ २, २८, ८; मै ४, १४, ७[d]; –ते शौ १३, १, ३७; पै १८, १८, ७.

श्रिति[e]– -ती[f] ऋ ९, १४, ६.

श्रित्वा तै २, ५, ३, ५¶.

?श्रियन्तम् पै १०, २, ४[?].

†श्रियुसे[g] ऋ १, ८७, ६; ५, ५९, ३[?]; तै २, १, ११, २; ४, २, ११, २; मै ४, ११, २; काठ ८, १७.

श्रीयमाण– -णाः पै १, ९२, ३.

१श्रित– √श्रि द्र.

२श्रित[h]– -तः ऋ ८, ३३, ६.

√श्रिव्, श्रीव् > श्रीवि[i], श्रेवि,
श्रीव्येयुः मै ४, ६, ९¶.
श्रीवयामि शौ ६, ७३, २[j].
श्रेवयामि पै १९, १०, ११[j].

श्रेवुक[k]– -काः मै ४, ६, ९.

√श्री (वधा.)[l], ¶श्रीणाति तै ६, ४,

प्रभृ. यनि. कर्मणि वृत्तम् इति])।

[a]) सपा. शौ २०, ४८, ३ म्रियमाणम् इति पाभे. ?। RW. इन्द्रियम् इति शोधः ?। [b]) तु. सस्थ. टि. अधि।

[c]) सपा. ऋ १०, ८२, ६ मा १७, ३० का १८, ३, ६ तस्थुः इति पाभे.। [d]) पाभे. पृ २५३१ *a* द्र.।

[e]) भाप. [*स्रति- ([√स्र > √श्रि इति वावि. [तु. PW.; वैतु. अन्ये नैवमिति?])]। क्तिन् प्र. स चोदात्तः उसं. (पा ३, ३, ९६)। धा. *गतौ वृत्तिः द्र.।

[f]) तृ१ (तु. ऊती प्रमृ.; वैतु. वें. सा. च१ इति, ?GW. श्रित्वी इति च)। '(सोमः) अति गव्यानि (दशापवित्रीयाणि) अण्व्यानि (छिद्राणि) तिरश्चता (मध्यतः पारयित्र्या) श्रिती (स्रत्या [तं]) वग्नुं (*निवासं) जिगाति (प्राप्नोति) यं विदे (प्राप्तुम्) इयर्ति' इति वा.।

[g]) तुमर्थीयः कसेः प्र.। धा. *दीप्तौ वृत्तिः।

[h]) =श्रायु–। विप. (इन्द्र-)। (√*भृश 'प्राचुर्ये' > भावे) *भृश्र– + (√भृ 'धारणे' > कर्तरि) भृत– > उस. *भृश्र-भृत– > यनि.। 'श्मश्रूणां विषये सुसंपन्नः' इति वा.। शेषं श्रायु– इत्यत्र द्र.।

[i]) =√स्रिव् (तु. PW. RW. WI. प्रमृ.)। धा. पतने [मै.] विनाशे [शौ. पै.] च वृत्तिः।

[j]) वैतु. शंपा. सा. सात. सीवयामि इति ?। सपा. श्रीव°<>श्रेव° इति पाभे.।

[k]) विप. (गर्भ-)। कर्तरि उकञ् प्र.।

[l]) धा. पाक-मिश्रीकरण-दीप्त्यादिषु वृत्तिः।

८,२; १०, ६; ५,८, ३; ९, २; मै २, २, १३; ४, ५, ८[३]; ६, ३[२]; ९; ७, ४[३]; ¶श्रीणाति तै ६, ५,६, ४; ९,२; मै २, ३,९; ४, ५,८[२]; काठ १२, १०; २७, १; २; ४[३]; ८[३] २८, ८[३]; क ४२, १; २; ४[३]; ४४, ८[३]; श्रीणन्ति मै ४, ६. ३[२]¶; †श्रीणन्ति ऋ १,८४,[११[a]; ८, ६९,३]; खि ३, २२,२[b]; मा १२, ५५; १५, ६०; का १३, ४, ११; १६, ७, ३; तै ४, २, ४, ४; ५, ५, ६, ३; ६, ४,८, १¶; मै २, ८, १; ३, २, ८; ४, १२, ४; काठ १६,१९;२१, ३; २७, ४;७; क २५, ९; ३१, १८; ४२, ४¶; कौ २, ३५६; जै ३, २९, १३; ४, २५, ३; शौ २०, १०९, २; †श्रीणीषे ऋ ५, ६,९; मा १५, ४३; का १६, ५, २५; तै २, २, १२,७; ४, ४,४,६; श्रीणामि तै १, ४, २२,१;६,५,६,५¶; मै ४,६,९; काठ ४, १०;२८,६; ३६, १५[४]; क ३, ८; ४४, ६; श्रीणन्[c] तै ६, ४, ८, १¶; ¶श्रीणान्[c] मै ४,५,८[२]; काठ २७,४; क ४२, ४; श्रीणातु मा ६, १८; का ६, ४, १; तै १, ३,१०, १; मै १, २,१७; काठ ३, ७; क २, १४; श्रीणीताम् काठ ३५, ११[११]; क ४८, ११[१४]; श्रीणन्तु काठ ३५, ११; क ४८, ११; शौ ४,१,२[b]; पै ५, २, १[b]; श्रीणीहि ऋ ८, २, ११; काठ ४०, १२; जै ४, २१,१०†; शौ २०, १२७, ६[d]; श्रीणीत ऋ ९, ४६,४; श्रीणीतन ऋ ९, ११, ६; अश्रीणात् तै ६, ५,९, १¶; ¶श्रीणीयात् तै ६, ५,६,५; ९, २; मै ४,६, ९; काठ २७, ८; २८, ६; क ४४, ६; श्रीणीयुः मै ४,७,४.

श्रीयते पै २०, ३६, २.

श्रीणत्– -णन् ऋ १, ६८, १[e]; ९, १०९,[(८, ३२, २) २२]; –†णन्तः ऋ ८,२,३; ९,१०७, २; कौ २,८६; ६६४; जै ३,८, १२; ५५,५.

†श्रीणान– -नः ऋ ८, १०१, ९; ९, १०९, १७; मा ३३, ८५; कौ २, ५११; जै ३, ४०, ७; ४, १६, ३; –नाः ऋ ९. २४, [१; ६५, २६ (६७, १; १०१, ८)]; कौ २, ३११; जै ३, २५,७.

श्रीत– -तः ऋ ८,८२,५; खि १, ७,१; २, ६[२], २८[f]; काठ ३५, ११[२g]; क ४८, ११[२ g]; –तस्य ऋ ९.१०९,१५; –ताः ऋ ८, २,२८.

श्री(वप्रा.)[h]– श्रियः ऋ १, ८५, २; १३९,[३; ८,९२, २०]; १६६, १०; २, १, १२; ८, [५; १०, २१, ३; १२७, १]; ३, १,५; ३८, ४[i]; ४४, २; ७, १५, ५; ८, २०, १२; २८, ५; १०२, ९; ९, १६, [६; ६२, १९]; १०, ९१, ५; खि २, ६,१, १६; २, २८; मा ३३, २२†; का ३२,२ ५†; ¶मै १,६, १३; २,२, ९; ४, ५; ५, ४; ३, ९, १;४,७,७; काठ ११,४¶;१३, ६¶; १६;२९,६[२]¶; ३०, ३¶; ३७,९†[i];४०,१४†; ¶क ४५, ७[२]; ४६, ६; †कौ १,४८९; २, ७३;२९८;३३२; †जै १, ५१, ३;३,७, ११; २४,१४; २८,४; शौ २०, ११०, २†; पै ४, २, ३†; श्रियम् ऋ १,४३, ७;४६, १४; ७२, १०; १७९, १; २, १०,१; ४,४४, २; ५,२८, ४; ४५, २; ७, ६९, ४; ८, १३, २८;२०,७;७२, १३; ९, ९४, ४[२]; १०,११०,६; खि २, ६, १, ३; ४; ५;९; ११; १२; ३, २३; ३, १५, ६; ४, ८, ६; खिसा २६, २३; मा २०, ६४; ७२; २१, २६; २९, ३१†; ३२,१६[२]; ३३, २१†; का २२, ६,१०; ७,६; २३, ३, ४; ३१, ४,७†;३२,२,४†; ३५,३,१२[२]; ¶तै ६, १, १०, ३; ३, ८, ३; ७,३,७,१[२]; ४,२,१;४, १; २;

[a]) GW. श्रीणन्ति इति?, AVM. ORN. श्रिणन्ति इति।

[b]) सपा. श्रीणन्ति (आश्रौ ४,६,३ शांश्रौ ५,९,६ च) <>श्रीणन्तु इति पाभे.।

[c]) सपा. श्रीणन् <> श्रीणान् इति पाभे.।

[d]) तु. पृ २९७० *d*।

[e]) वें. सा. मिश्रणे, स्क. तु दाहे वृत्तिः।

[f]) व्यप. (ऋषि- वा श्री-पुत्र- वा)।

[g]) सपा. आपश्रौ १२, १९,५ शृतः इति पाभे.।

[h]) नाप., भाप. (आश्रय-, शोभा-, ऐश्वर्य- प्रभृ.)। व्यु.?। पावा ३, २,१७८ <√श्रि 'श्रयणे' इति; GW. प्रभृ. √श्री 'दीप्तौ' इति।

[i]) सपा. श्रियः <> श्रियम् (तैब्रा २, ७, ८,१ च) इति पाभे.।

¶मैं २, २, १२[२]; ५, ४[३]; ३, ११, ३; ४; १२; †४, १३, २; १४, १०; ¶काठ ८, ४[२]; १०, ८; ११; १२, १३[२]; १३, ६[३]; १६, २०; २६, २[३]; §३८, ९; ११; ¶क ६, ९[२]; ४०, ५[२]; कौ २, ८३०†; शौ ४, ८, ३‡[a]; ५, १२, ६†; ६, ५४, १; ७३, १; ९, ५, ३१; ३२[२]–३६[२]; ८, ६; १०, ६, १०[b]; २०, १४३, २†; पै ६, २२, १५; १०, २, ५; १०; ३, १; ४; ५; ४, ७[२]; १२, २; १६, १००, ५-११; १९, ८, ४; १०, ९; ४८, १७; श्रि॒या ऋ १, ११६, १७; ११७, १३; १२२, २; १८८, ६; २, ८, ३; ३३, ३; ३, ६०, ४; ५, ३, ४; ६१, १२; ६, ४८, १९; ६६, ४; ७, ५६, ६; ७२, १; १०, १, ५; खि ३, १७[२], ४[c]; मा ९, ८; २१, २६; ३५; ३८; का १०, २, ५; २३, ३, ४; ४, ७; १०; मं ३, ४, ६¶; ११, २; १२; काठ ६, ६¶; ३८, ११; क ४, ५¶; शौ १०, ६, २६; ११, १, १२; २१; १२, ५, २; पै ४, २७, ७; १४, ४, ३[d]; १६, ४४, ६; ७; ९०, १; ९१, २; १४०, २; श्रि॒या॑म् शौ १२, १, ६३; पै १७, ६, ८; १९, ४८, १७; †श्रि॒ये[e] ऋ १, ६४, १२; ८१, ४; ८८, ३; ९२, ६; १२४, ३; १८८, ८; २, २३, १८; ४, ५, १५; १०, ⌊५; ७, ३, ६⌋; २२, २; २३, ६; ४१, ८; ५, ३, ३; ४४, २; ५५, ३; ६०, ४; ७४, ६; ६, २९, ३; ४४, ८; ६३, ५; ६४, १; ७, ६७, २; ८, ७, २५; २६, ४; ९, ९४, ४[२]; १०२, ४; १०४, १; १०, ४५, ८; ७७, २; ९५, ३; ६; १०५, १०[२]; मा १२, १; २५; का १३, १, १; २, ८; तै १, ३, १४, ५; ४, १, १०, ४; २, २, ४; मै २, ७, ८; काठ १३, ६¶; १६, ८; ९; ४०, ११; कौ १, १०१; ४२३; ५६८; २, ५०७; जै १, ११, ५; ४१, ५; ५८, ३; ३, २०, ५; ४०, ३; पै १९, २, ३[f]; श्रि॒यै मा १९, ९२; ९४; २०, ३; का २१, ६, १३; १५; ७, २; ¶तै २, २, ८, ६; ७, २, ७, ३; मै २, ५, ४¶; ३, ११, ९[२]; काठ ३८, ३[२]; ४; श्रीः ऋ ५, ५७, ६; खि २, ६, १, ३; १०; २, २८; ३, २८; ६, ३, १; मा १९, ४६; २०, ५; ३१, २२[g]; ३९, ४; का २१, ३, १७; ७, ४; ३५, २, ६; ३९, २, २; ¶तै १, ३, १०, १§[h]; ५, १, ८, ६; ७, १, ८, २; ४, २, १; ४, २; मै १, ११, ६¶; १२; ३, ४, ६[२]¶; ११, ८; १०; ४, ११, ४†; ¶काठ १०, ८; १४, ६; २२, १; २६, २; २७, १०; §३८, २; ४; क ४०, ५¶; शौ ११, ९, ३; १२, ६, १; पै १६, ८२, ३; १४१, १; †श्री॒णाम् ऋ १०, ४५, ५; मा १२, २२; का १३, २, ५; तै ४, २, २, ३; मै २, ७, ९; ४, ११, २; काठ २, १५; १६, ९; श्री॒भिः ऋ ६, ६३, ६.

श्री-क॒रण- -णम् मै २, २, ५.

श्री-काम- -मः खि २, ६[२], १६; मै २, २, ५¶.

श्री-गुरु[i]- -रुः पै २०, ५१, ८.

श्री-धर[j]- -रस्य खि ३, १७[२], ४.

श्री-मण⌊,न⌋स[k]- -णाः का १८, ५, ७; तै ४, ६, ३, २; -नाः मा १७, ५६; मै २, १०, ५; काठ १८, ३; क २८, ३.

श्री-महादेव- -वाय खि ७, २, ३.,

श्री-व(त्>)ती- -ती काठ १० ११[२]¶.

?श्रीव॒र्चस्वम्[l] खि २, ६[२], २४.

श्री-सूक्त- -क्तम् खि २, ६[२], २२.

श्री॒णत्-, श्रीणान्-, श्री॒त- √श्री द्र.

[a]) पाभे. पृ ३१६५ *i* द्र.।

[b]) सपा. पै १६, ४३, २ तेजः इति पाभे.।

[c]) श्रीधरॅस्य च श्री यथा इति पाद-शोधः। ४र्थः पादोऽपि स्पष्टशोधः द्र.।

[d]) सपा. शौ १९, ४९, २ अ॒थो इति पाभे.।

[e]) वैतु. वें. सा. भा. प्रभृ. क्वचित् तुमर्थीयम् अव्य. इति।

[f]) सपा. शौ ६, ४, ३ अश्विना इति पाभे.।

[g]) सपा. तैआ ३, १३, २ ह्रीः इति पाभे.।

[h]) विप. (सुप्रा- ⌊वसा-⌋)। <√*श्र (=√स्र 'गतौ' ⌊वैतु. भा. सा. <√श्री 'पाके' इति, K. भाप. =सौभाग्य- इति ?)। पाभे. पृ २६८९ *i* द्र.।

[i]) नाप. (वृक्ष-भेद-?)।

[j]) नाप. (विष्णु-)। °ध्र॒° इति स्वरः ?।

[k]) विप. (अग्नि-)। बस.।

[l]) श्रि॒यं, (वर्चस्विन्- >) वर्चस्व्यम् इति द्वि-पदः शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको.; वैतु. AVL. श्रीवर्चस्यम् इति वा श्रीः वर्चः स्वम् इतीव वा ?)।

श्रीयमाण- √श्रि द्र.
√श्रीव् √श्रिव् द्र.
?श्रीष्टे[a] मै २,२,६.
श्रुत्-, श्रुत- प्रमृ. √श्रु (श्रवणे) द्र.
***श्रुतर्**[b]- -तः तै २,४,७,२; मै २,४, ७?; काठ ११, ९?.
श्रुत-रथ- प्रमृ., श्रुति-, श्रुत्य-, १?श्रुत्यै[c] √श्रु (श्रवणे) द्र.
२?श्रुत्यै[d] ऋ ८, ९६, ३.
श्रुत्वा, श्रुधीयत्- √श्रु (श्रवणे) द्र.
√श्रुष् (वप्रा.)[e], श्रोषन् ऋ १, ६८, ५; श्रोषन्तु कौ १, १७२[f]; जै १,१८,८.
श्रुष्टि- (वप्रा.)[g]- -ष्टये ऋ २, ३८, २; -ष्टिः ऋ १, १७८, १; ७,४०,१; १०, १०१, ३[h]; मा १२,६८[h]; का १३,५, ७[h]; तै ४,२,५,६[h]; मै २, ७, १२[h]; काठ १६, १२[h]; क २५, ३[h]; -ष्टिम् ऋ १, ६७, १[i]; ६९,४; १६६, १३; २, १४, ९; ३२, ३; ३,५०,२; ७, १८,६; १०; -ष्टी ऋ २, ३, ९; ९, ४; १४, ८; ३, ९,८; ४, ३६, ४; ६, १३, १; ६८, १; ७, ३९, ४; ८, २३, १४; १८; ८७, ६; ९, १०६, १[j]; १०,२०,६; तै ३, १,११,२; मै ४,१४,८; कौ १, १०६; जै १, ११, १०; -ष्टौ ऋ २, १३, [९ (८, ३,१२)].
श्रुष्टि-मत्[k]- -न्तम् ऋ १, ९३, १२; ५,५४,१४.
श्रु(ष्टि >)ष्टी-वन्[l]- -वा ऋ ७, ७३,३; -वानः ऋ १, ४५, २; १२७, ९[m]; -वानम् ऋ १,११९,१; ३, २७,२; मै ४, ११,२; काठ ४०, १४; जै ४, १,८; -वाना ऋ १०, १०६, ४[m,n].
श्रुष्टीवरी[o]- -रीः ऋ १०, ३०, ११.
श्रोषमाण[p]- णाः ऋ ३, ८, १०; ७,७,६; ५१,१; तै २, १, ११, ६; मै ४,१४,१४.
श्रुष्टिगु[q]- -गौ[q] ऋ ८,५१,१; खि ३, ३,१.
?श्रुष्टे[j,r] कौ १,५६६; २,४४; जै १, ५८,१; ३,१६, ५; ५९, ३.
√*श्रू (क्षरभावे), श्रुवत्[s] ऋ १, १२७, ३[t]; कौ २, ११६५.

---

[a]) श्रेष्ठ्ये इति शोधः (तु. सपा. मै ३,७,१०)। सात. श्री, ष्टे इति ?। [b]) पृ ८७० q द्र.।
[c]) पृ ३१४५ यनि. संख्यासंकेतः द्र.।
[d]) √श्रु (*= √स्तु, √सु 'स्रवणे, अभिषवे') + क्यप् प्र. > *श्रुत्य- (नाप. [सुतिमत्- सोमरस-]) > -त्याः इति शोधः (तु. GW., ?ORN.; वैतु. पपा. वें. सा. यनि. इतीव)। '(इन्द्रस्य) आसन् (मुखे) *श्रुत्याः (सोमाः) उपाके (<उप√अ [प्] >] क् 'निवासे' [तु. अगार-, नभा, अखाड़ा, *अष्टक- > अड्डा] *निवासाय) एषन्त' इति वा.।
[e]) श्रवस् (वप्रा.)- > *श्रोष्- > यनि. (वैतु. अन्ये √श्रु 'श्रवणे' इत्यस्यैव सर्वत्र वृत्त-विशेष इति ?)।
[f]) सपा. ऋ १,८६,५ आ…श्रोषन्तु इति पामे. (वा. पृ २३६० v द्र.)।
[g]) नाप. (*=श्नुष्टि-)। √*भृष् 'जन्मनि' > भावे भृश्रुष्- > *श्रुष्- > यनि. [तु. सृष्टि-]।
[h]) सपा. शौ ३, १७, २ श्नुष्टिः इति सन्यायः पर्यायभूतः पामे. द्र.। सस्थ. ?गिरा > गिरः [प१] इति शोधः। श्नुष्टि- इत्यत्र टि. अपि द्र.।
[i]) स्क. =दूत- इति ?।
[j]) सपा. श्रुष्टी <> श्रुष्टे इति पामे.।
[k]) विप. (अर्थः ? यज्ञ-, राजन्-)।
[l]) विप. (अग्नि- प्रमृ.)। उस. उप. < √वन् वा मत्वर्थे वनिः प्र. वेति (तु. अमती-वन्-, अराती-वन्-, ऋणा-वन्- प्रमृ.)।
[m]) नाप. (दास- [तु. वें. सा. PW. प्रमृ.])।
[n]) वैतु. वें. सा [पक्षे] नाप. (अश्व-) इति ?।
[o]) विप. (२अप्-)।
[p]) वैतु. भा [पक्षे] < √श्रु 'श्रवणे' इति।
[q]) व्यप. (ऋषि-)। पपा. °ष्टि-गौ इति।
[r]) तृ१ सत् क्रिवि. (तु. पामे. टि. j)। *श्रुष्ट्या > श्रुष्ट्या > श्रुष्टे > श्रुष्टी इति समानमूल उभयत्र वाचि. क्रमः तदाश्रयशोधश्च।
[s]) तु. भुवत् (पृ २३५२ v [तु. MVG ५१०, ३ टि १२])। सस्थ. वनेव *=वनम् इव इति कृत्वा पृ २७४० कृतपूर्वो वना इति रूपनिर्देशो नेष्टः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. ?)।
[t]) 'यस्य (अग्नेः) समृतौ (संपर्के सति) यत् (किमपि, वातादि) वीळु (पाषाणं) चित् (इव) स्थिरं (भवति, तत् सर्वमपि) *वनम् (*उदकम्) इव श्रुवत् (क्षरितं भवेत्)' इति वा. (वैतु. वें < √श्रु 'श्रवणे', सा. PW. प्रमृ. < √श्रु [= √शॄ] 'विशरणे' ?)।

श्रेणि[a]– -णयः ऋ १०, १४२, ५; –णिः ऋ १०,६१,२०; ९५,६[b]; –णिभिः ऋ ४,३८,६; –णिम् ऋ १,१२६,४; –णीः ऋ ५, ५९,७?[c].

श्रेणि-दत्[d]– -दन् ऋ १०,२०,३.

†श्रेणि-शस्(ः) ऋ १, १६३, ⌊१०; ३, ८, ९⌋; मा २९, २१; का ३१,३,१०; तै ४, ६, ७, ४; काठ ४६,३.

श्रेमन्–, श्रेयस्– श्र– द्र.

श्रेवुक– √श्रिव् द्र.

श्रेष्ठ, ष्ठा– श्र– द्र.

√श्रै(पाके), श्रायति मै १, ८,२¶.

श्रायत्[e]– -†यन्तः ऋ ८, ९९,३; मा ३३, ४१; का ३२, ३, १२; कौ १, २६७; २, ६६९; जै १, २८, ५; ३, ५५,१०; शौ २०, ५८, १.

¶श्रायन्तीय[f]– -यम् तै १,८, १८, १; मै ४, ३, ९[2]; ४, ९; –येन मै ४, ४, ९.

श्रैष्ठ्य– श्र– द्र.

१श्रोण, णा[g]– -णः ऋ २, १५,७;८, ७९,२; –णम् ऋ १, ११२, ८; २,१३, १२; ४,३०, १९; १०, २५,११; –णया पै१७,१६,३[h].

२श्रो(ण>)णा[i]– -णा[j] तै ४, ४, १०,२; मै २, १३,२०; –णाम् ऋ १, १६१, १०[k].

श्रोणि, णी[l]– -¶णिः मै ३, ३,४; काठ २१, ७; –णिभ्याम् ऋ १०, १६३, ४; मा २५, ६; का २७, ६, १; मै ३, १५,६; काठ ४३, ६[m]; ५३, ५[n]; शौ २, ३३, ५†; ९, १३, २१; २०, ९६, २१†; पै ४, ७, ६†; ९, ३, १२; १६, ७५, ११; २०, १९,५†; –णिम् तै ६, ३, १०, ६¶; मै ४, ८,१¶; पै २, ३२, ४?; –णी मा २०,८[o]; का २१, ७, ७[o]; मै ४, १, १०¶; १३, ४†; काठ १३, १०¶; १६, २१; ३१, ८¶; क ४७, ८¶; शौ ९, ४, १३; १२, ९; १०, २, ३; ९, २१; पै २, ८४, ६; ७, ११, ५[p]; १६, २५, ३;५९, ३; ८६, ५[q]; १३८, १; १३९, १०; –णीभ्याम् तै ५, ७, १५, १[n]; ७, ३, १६, २[m]; –ण्याः मै ३, १०, ३[2]¶; –¶ण्याम् तै ५, ३, १, ५; मै २, १, ८; ३, ३,५; काठ २१, ५; ३४, १५[2]; क ३१, २०; –ण्योः पै ५,१२, ३; १६, १४८, ९; २०, १९, ४; –ण्यौ मै ३, ११, ८[o]; काठ ३८,४[o]; पै १४, ३, १८.

---

[a]) नाप. (माला-, पङ्क्ति-)। √*श्रय् ('स्रग्भावे =शृङ्खलायाम्' ⌊=√सृज्, स्रज्–⌋) > श्रयणि– >यनि. (तु. ⌊वावि.⌋ WAG ⌊१, ४६*a*; ४८ *a*,*b*⌋; वैतु. या ⌊४,१३⌋ प्रमृ. < √श्रि 'आश्रयणे' इतीव?)।

[b]) व्यप. (उर्वशी-सखी- ⌊तु. बृदे ७,१५१ प्रमृ.⌋)।

[c]) पाठः? –णिभिः इति शोधः (वैतु. GW. =श्रयणीः इति?)।

[d]) विप. (श्रेणिबद्धदन्त- ⌊अग्नि-⌋)। बस. (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. सा. उप. < √दा 'दाने' इति?)।

[e]) विप. (*दीपयत्- ⌊यजमान-, स्तोतृ-⌋)। *श्रापुयत्– वा *श्रायुयत्– वा >यनि.। '(हे स्तोतृयजमानप्रमृतयः सर्वे लौकिकाः!) इन्द्रस्य (स्वभूतं) सूर्यं (*=चुल्लं ⌊तु. नभा. चुल्ह; चु,चूल्हा⌋) दीपयन्तः (युष्मद्भक्त्या पक्वान्नविभाजके पाकालय इवेन्द्रे जायमाने) विश्वान्यपि वसूनि (सारवस्तूनि) भक्षत (अवाप्नुत)' इति वा. (तु. ⌊अंशतः⌋ ORN. GRV.; वैतु. या ⌊६,८⌋ LR. GW. प्रमृ. √श्रि >यनि. इतीव?)।

[f]) नाप. (श्रायन्त इति शब्दवत्- ⌊साम-विशेष-⌋)। मत्वर्थे छः प्र.।

[g]) विप. (श्लोण-, पङ्गु- ⌊ऋषि-, गो- प्रमृ.⌋)। अश्र– (कोण- > कोणवत्- ⌊भुग्न-, वक्रित-, अवनत-⌋) + वँण– (गति-) > बस. *अश्र-वण– > *श्रवण– > यनि. (वैतु. पाउवृ ३, ६ < √श्रु ⌊अर्थः?⌋, अभा. प्रमृ. < √श्रोण् ⌊अर्थः?⌋, PW. GW. WAG. ⌊१, ४८ b⌋ प्रमृ. < √श्रु '*विशरणे' इति?)।

[h]) सपा. शौ १२,४,३ श्लोणया इति पाभे.।

[i]) नाप. (नक्षत्र- ⌊श्रवण-⌋)।

[j]) सपा. काठ ३९,१३ अश्वत्थः इति पाभे.।

[k]) वैतु. सा (पक्षे) यनि. श्रोण– (स्रवण-) > न. द्वि१ सद् उदकम् इत्यनेन समानाधिकरणमिति?।

[l]) नाप. (कटि-भाग-)। < √श्रु 'वँन्धने' [*= √श्रोण् 'संघाते (तु. अभा. ⌊तु. Lat. *clunis*, Eng. *glue*- प्रमृ.⌋; वैतु. या ⌊४,३⌋ प्रमृ. < √श्रोण् 'गतिचलायाम्')।

[m]) सपा. श्रोणिभ्याम् <> श्रोणीभ्याम् (तैप्रा ३, ७ च) इति पाभे.।

[n]) पाभे. पृ ९८४ *e* द्र.

[o]) सपा. श्रोणी <> श्रोण्यौ इति पाभे.।

[p]) सपा. ऋ १०,१६२,४ ऊरू इति पाभे.।

[q]) पाभे. पृ ३१०३ *f* द्र.।

श्रोणि-तस्(:) खि ५, ७, २,६; मा २१, ४३; ४४; ४५; का २३, ५, ३[3]; मै ४, १३, ७; काठ १८, २१[a].

श्रोणि-प्रतोदिन्[b]- -दिनः शौ ८, ६, १३; पै १६, ८०, ५.

श्रोणी-भिद्- -भित् पै ५, १२, २.

*श्रोणि-मत्- > श्रोणिमत्-तर- -रः मै ३, २, ९.

?श्रोणीय[c]- -यम् पै ५, ३४,८; १९,३८,१.

श्रोतु-राति-, श्रोतृ-, १-२श्रोत्र-, श्रोत्रिय- √शृ (श्रवणे) द्र.

श्रोमत[d]- -तम् ऋ ७, २४,५; -ताय ऋ १, १८२, ७; -तेन ऋ ८, ६६, ९; शौ २०, ९७, ३†; -तेभिः ऋ ६, १९, १०.

श्रोषमाण- √श्रुष् द्र.

श्रौत्री- √शृ (श्रवणे) द्र.

श्रौषट्[e*]- ऋ १, १३९,१; †तै १, ६, ११, १; २$; ३[2]; ४; ३, ३, ७, २; ३; मै १, ४, ११; †४, १, ११; ९,९; काठ २५, ५¶[f]; ३१, १३; क ३९, २¶; कौ १, ४६१†; जै १,४८,७†.

?श्रौष्टीव[g] ऋ ८, ४८, २.

श्लक्ष्ण, क्ष्णा[h]- -क्ष्णम् खि ५,१६, ५; ६[i]; शौ २०, १३३, ५[j]; ६; -क्ष्णाः खि ४, ५, २३; -क्ष्णायाम् खि ५, १६, ५; शौ २०, १३३, ५[l].

श्लक्ष्ण-क- > श्लक्ष्णिका[k]- -कायाम् खि ५, १६, ५[l]; शौ २०,१३३,५.

√श्लिष्, > शिश्लिक्ष, शिश्लिक्षते शौ २०, १३४,६?[m].

¶श्लिष्ट- -ष्टम्[n] काठ २५, ६[2]; क ३९, ३;४[2].

*श्लेष- > √श्लेष्, ?श्लेषो[o] खि २, ८, १.

श्लेष्मन्[p]- -ष्म काठ ३४,९[2]¶.

१श्लोक[q]- -कः ऋ १, १९०, ४; ४, २३, ८; ६, २४, १; ७, ३६, ९; ९७, ३; १०, १२,५; १३, १[r]; १५९,३; मा ११, ५†; १८, १; का १२, १, ५†; १९, २, १; तै ४, ७, १, १; मै २, ७,१; ११,२; काठ १५, ११†; १८, ७; क २८, ७; †शौ १८, १, ३३;३, ३९; पै २,४१,३†; -कम् ऋ १, ३८, १४; ५१,

---

a) सात. SI. श्रो° इति श्रेषः ।

b) विप. (रक्षस्-)। उस. । c) शोधः पृ ३०९४ *j* द्र. ।

d) भाप. (कीर्तन-), नाप. (स्तोत्र-)। (√*भृश 'साधुभावे' > भावे) *भृश्र-+(√वच् '*वाचि' > कर्मणि) *वग्मत- (*=वग्मन्- ⌊वचन-⌋) > वस. *भृश्र-वग्मत- > *श्रोग्मत- > यनि. (तु. १श्लोक-; वैतु. GW. प्रभृ. < श्रुत्-मत् इति ।

e) भाप. न. (वैतु. पा १, ४, ५७ अव्य. इति, ऊर्यादित्वात् ⌊पा १,४,६१⌋ ग. च)। श्रवस्- (अन्न-) + (√वृ 'वरणे =स्वीकृतौ' > भावे) वृत्- > वस. *श्रवस्-वृत्- > *श्रउष्वट्- > यनि. (वैतु. < श्रोषत् < √श्रुष् 'श्रवणे' इति प्रायोवादः?) । 'हूयमानं हव्यं देवतायाः स्वीकृतया अस्तु' इति भावः । एवं *भक्ष-वृत्- > वषट्*, *विभक्ष-वृत्- > वौषट्* इत्यपि द्र. । f) °षत् इति पाठः? ।

g) (√उक्ष '*वहने' > *उश्र- ⌊नाप. =उह्य-⌋ + *उष्टि ⌊भाप. तु. नभा. उठाना⌋ > वस. *उश्र-उष्टि-> *उश्रौष्टि- >) *श्रौष्टि- (नाप. ⌊धुर्य-, वहनयोग्यता-मापन्न-वृषादि-⌋) > -ष्टिः इव इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. °ष्टी- इव इतीव कृत्वा °ष्टी इति पुं. वा स्त्री. वा प्र२ इति ?) । 'हे इन्दो ! इव (यथा) श्रुष्टिः (धुर्यः) धुरम् अनु [धुरे, तद्वहनाय (ऋध्यात् ⌊तथा त्वम् अस्मभ्यं प्रदानार्थम् ⌋)] राये ऋध्याः' इति वा. ।

h) विप. (मृदु-, पिच्छिल-) । < √ *श्लक्ष् 'म्रक्षण-चलनयोः' (वैतु. पाउ ३, १९ < √ श्लिष् इति?) ।

i) पृ ४५७ *e*, *f* द्र. ।

j) °श्ल° इति शपा. ।

k) स्वार्थे कः प्र. ।

l) °श्ल° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. शौ.) ।

m) पृ २०२३ *e* द्र. ।

n) सपा. मै ३,८,५ उपश्लिष्टम् इति पाभे. ।

o) श्लेष (⌊श्लिष्टो भव⌋ लोटि मपु१), मा इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः) ।

p) नाप. (रज्जु-)। मनिः प्र. (तु. पाउ ४, १,४५) ।

q) नाप. [स्तुति-, स्तोत्र-, घोष- (तदात्मिका- वाच्- ⌊निघ १, ११⌋)] । श्र- (साधु- ⌊तु. श्रेयस्- प्रभृ.⌋, तार-) + (√वच् 'वचने' > भावे) वाक्- > वस. *श्र-वाक- > *श्रोक- > यनि. (तु. √कृ '*स्तुतौ' √घुष् 'उच्चशब्दे', Eng. croak; वैतु. या ⌊९,९⌋ प्रभृ. SEY ⌊६६⌋ < √श्रु 'श्रवणे' इति, WAG ⌊१,१९२ b⌋ < √श्रु 'ह्वाने' इति?) । पपा. नावग्रहः ।

r) सपा. °कः <> °काः इति पाभे. ।

१२; ८३, ६; ९२, १७; ११८, ⌊३; ३, ५८, ३⌋; १३९, ३; १०; १९०, ३; ३, ५३, १०; ५४, ११; ४, ५३, ३; ७, ८२, ⌊१०; ८३, १०⌋; ९, ९२, १; १०, ७६, ४; ९४, १; तै ३, ५, ७, २¶; कौ २, १०८६†; शौ १६, २, ४; २०, २५, ६; –काः तै ४, १, १, २‡[a]; –काय मा १०, ५; का ११, ४, २; तै १, ८, १३, ३; मै २, ६, ११; काठ ८, ९¶; १५, ७; क ७, ५¶; –केन ऋ ५, ८२, ९; तै ७, ५, ८, १¶; मै ४, १२, ६†; काठ १०, १२†.

श्लोक-कृत्[b]– -कृत् काठ १, ५[c]; ३१, ४[c]; क १, ५; ४७, ४[c]; शौ ५, २०, ७; पै ९, २४, ८.

श्लोक-भाज्[d]– -भाजः तै ७, ५, ८, २¶.

√श्लोकि, श्लोकय मा १४, ८; का १५, २, २; तै ४, ३, ४, ३; मै २, ८, २; काठ १७, १; क २५, १०.

†श्लोकिन्– -की ऋ ८, ९३, ८; मै २, १३, ६; कौ २, ५७३; जै ३, ४६, ११; शौ २०, ४७, २; १३७, १३.

श्लोक्य[e]– -क्याय मा १६, ३३; का १७, ५, २; तै ४, ५, ६, १; मै २, ९, ६; काठ १७, १४; क २७, ४.

२श्लोक[f]– > श्लोक-यन्त्र[g]– -न्त्रासः ऋ ९, ७३, ६[h].

श्लोक-वत्– -वन्तः पै ६ ११, ३‡[h].

श्लो (ण) णा[i]– -णया शौ १२, ४, ३[j].

*श्वकिस्[k]– > श्वकिष्कि (ष्*कि) ण्[l]– -ष्किणः शौ ८, ६, ६; पै १६, ७९, ६.

श्वघ्निन्[m]– -घ्नी ऋ १, ९२, १०; २, १२, ४; ४, २०, ३; ८, ४५, ३८; १०, ४२, ९; ४३, ५; शौ ४, १६, ५; ७, ५२, ६†; †२०, १७, ५; ३४, ४; ८९, ९; पै ५, ३२, ५; १३, ७, ४†.

√श्वच्, ञ्च् (भेदने) > श्वञ्चि, श्वञ्चयः ऋ १०, १३८, २.

श्वन्[n]– शुनः[o] ऋ १, १८२, ४; ४, १८, १३; ८, ५५, ३; खि ३, ७, ३; तै ५, ७, २३, १; मै २, ५, १¶; काठ १३, १¶; ५३, १३; शौ ४, ५, २; ६, ८०, १; ३; पै २, ८१, ४; ४, ६, २; १९, १६, १२; १३; ३०, १५; शुना शौ ७, ५, ५; शुनाम्

---

a) पाभे. पृ ३१६९ *r* द्र.।

b) विप. (शब्दकृत्- ⌊उलूखल-, दुन्दुभि-⌋)।

c) सपा. मा १, १४ का १, ५, २ तै १, १, ५, २ माश १, १, ४, ७ तैब्रा ३, २, ५, ८ आपश्रौ १, १९, ८ वानस्पत्यः इति पाभे.।

d) विप. (कीर्तिमत्- ⌊ऋत्विज्-⌋)। उस.।

e) विप. (स्तुत्य- ⌊रुद्र-⌋)। अर्हार्थे यत् प्र.।

f) भाप. (संघात- ⌊संतान-, अविशीर्णभाव-⌋)। <√ श्लोक् 'सङ्घाते' (वैतु. अन्ये १श्लोक- इत्यतो न पृथगिति?)।

g) विप. [संहतबन्धवत्- (संततप्रवाहिन्- ⌊मन्तु- =धारा-प्रवाह-⌋)]। बस. उप. भाप. सत् <√यम् 'बन्धने'।

h) सपा. श्लोकयन्त्रासः<>श्लोकवन्तः इति पाभे.।

i) =श्रोणा-। <श्रवण- <√श्लु ⌊=√श्रु⌋> यनि. द्र.।

j) पाभे. पृ ३१६८ *h* द्र.।

k) भाप. (आवृति-, गुप्ति-)। (√*वृक्ष् ⌊*=√रक्ष्⌋ 'गोपने'>) *वृक्षकिस्- > *उश्वकिस्- > यनि. (तु. पंजा. लुकि-छुपि ⌊गुप्तम्⌋)।

l) विप. [अदृष्टछेदन-कृत्- (अराय- ⌊क्षुद्रतर-कीटादि-⌋)]। उस. उप. कर्तरि <√*किण् (<√कृत्) 'छदने' (तु. किण-'छेद-'; वैतु. पपा. प्रभृ. श्व-कि° इत्येवमवग्रह इति कृत्वा पूप. कुक्कुरपर्यायः, उप. < √*किष्क् 'किष्-किष्-शब्दानुकरणे' इति वा, 'हिंसायाम्' इति वेति सा. प्रभृ., <किष्क- =पुच्छ- इति Gri च?)।

m) नाप. (कितव-)। (√*श्वघ् 'शकुने' >करणे) *श्वघ्न- (शकुन- ⌊तदाश्रित- वदनकृति-⌋) > यनि. (वैतु. शौ ⌊पपा.⌋ <श्वन्- + ⌊√हन् >⌋ घ्निन्- इति, या ⌊५, २२⌋ प्रभृ. <स्व- + √हन् इति, L ⌊३७५⌋ श्वघ्नी-इति प्राति. इति?)।

n) नाप. (सारमेय-)। (√भष् 'श्वशब्दे' > कर्तरि) *भष्मन्- > *⌊ह>⌋ अश्वन्- > यनि. (वैतु. या ⌊३, १८⌋ प्रभृ. < √शु 'गतौ' वा, < शु- ⌊आशु-⌋ + √या 'गतौ' वा, < √श्वस् इति वा, ⌊SEY ९२⌋ पाउ ⌊१, १५९⌋ < √श्वि 'गतौ' इति?)।

o) विभक्तिस्वरप्रतिषेधः (पा ६, १, १८२)।

शौ ३, ९, ४; पै ३, ७, ५; शुने खि ४, ५, १८; शौ १, ११, ४; ६, ३७,३; ११,२,२; पै १, ५, ४; १६, १०४, २; २०, २७,१०; श्वभिः[a] खि ५, १५, ७; श्वभ्यः मा १६, २८; का १७, ४, २; तै ४, ५, ४, २; मै २, ९, ५; काठ १७, १३; क २७, ३; शौ ११, २, ३०; पै ५, ३४, ५; १६, १०६, १०; श्वा ऋ १०, ८६, ४; मा २२, ५; २४, ४०; का २४,१, ५; २६, ८, ५; तै ३,२,६,२¶; ५, ५, १९, १; ७, ४, १५,१; मै ३, १२, १; १४, २१; काठ ४४, ४; ४७, ९; शौ ४,५,६†; ३७, ११; २०, १२६, ४†; १३०, १९; १३५, ९[b]; पै ३, २२, ५; ४, ६, ६; ८, ६, ५; १३,४,१६; १९, १६,१५;१६; २०, ३७, ९?; श्वानः शौ ४, ३६, ६; ११, २,११; १२,२३; पै १६, १०५, १; †श्वानम् ऋ १,१६१,१३; ९, १०१, १;१३; कौ १, ५४५; ५५३; २, ४७; ७३६; जै १, ५६, १; ९; ३, ५, ६; १२, ८; ४, २६, १; श्वाना ऋ २, ३९, ४; श्वानौ ऋ १०, १४,१०; ११; काठ ८, १¶; क ६, ६¶; शौ ८, १, ९; †१८, २, ११; १२; पै १६, १, ९.

शुनी- -न्याः शौ ४, २०, ७; पै ८, ६, ६.

शुनश् चिच्छे (<शे)प[c]- -पम् ऋ ५, २, ७[d].

शुनः, श-शेप[c]- -पः ऋ १, २४, १२; १३; काठ १९,११¶; क ३१,१¶; -पम् तै ५,२,१,३¶.

श्व-निन्[e]- -निनम् मा ३०,७; का ३४, १, ७.

श्व*-नि, नी[f]- -निभ्यः[g] मा १६, २७; का १७, ४, १; तै ४,५, ४, २; काठ १७, १३; क २७, ३; -नीभ्यः मै २,९,५.

श्व-पति[h]- -तिभ्यः मा १६, २८; का १७, ४, २; तै ४, ५,४,२; मै २, ९, ५; काठ १७, १३; क २७, ३.

†श्व-यातु[i]- -तवः ऋ ७, १०४, २०; शौ ८, ४, २०; पै १६, १०,९; -तुम् ऋ ७,१०४,२२; शौ ८, ४, २२; पै १६, ११,२.

श्व-वर्त[j]- -र्तेभ्यः[j] शौ ९, ४,१६.

श्वा-विध्[k]- -वित् मा २३, ५६; २४,३३; का २५, १०,४; २६, ७,३; तै ५, ५, २०,१; मै ३, १४, १४; काठ ४७, १०; शौ ५, १३, ९[l]; पै ८, २, ८[l].

?१श्वन्-वती[m]- -तीनाम् शौ १९,

---

[a]) य आयन्ति श्वभिः कुभिः >सपा. शौ २०, १३०, ७ युवानो यतिस्वभिः कुभिः इति पाभे.। यवा नोप तिष्ठन्ति कुक्षिम् इति RW.।

[b]) तु. RW.। शंपा. सात. पाठाऽभावः।

[c]) व्यप. (ऋषि- ⌊अजीगर्त-पुत्र-⌋। वस. पूप. प.अलुग् उभ. स्वरश्च (पावा ६,३,२१ पा ६,२,१४०)।

[d]) शुनःशेपं, चित् इति पपा.।

[e]) नाप. (श्व-साधक-)। उस. उप. (√नी कर्तरि>) नैयिन्-> यनि. (तु. ⌊अवग्रहे⌋ पपा. सा. ⌊का ⌊१७, ४,१⌋ उ. म. K. ⌊तै.⌋ Gri प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ. श्वन्- + इनिः प्र. इति?)। [f]) उप. (√नी कर्तरि >) नी- इति च नि- (<*नी-) इति च। शेषं e द्र.।

[g]) पपा. नावग्रहः? यनि. शोधः (तु. श्व-निन्-, सपा. मै. ⌊पपा.⌋ च)।

[h]) नाप. (श्व-पाल-)। श्वन्- + (√पत् ⌊*=√भृ⌋ '*धारणे =स्वाम्ये' > *भावे) पति- (=भृति-)> वस. यनि. (वैतु. पा ६, २, १८ षस. उप. कर्तृपरमिति कृत्वा सामान्य-समासस्वरबाधकः पूप. प्रकृतिस्वर इत्यनुशासनम्?) सर्वत्र समाने विषये वस. एव तूक्तदिशा द्र.।

[i]) विप. (श्वरूपिन्- ⌊रक्षस्-⌋)। वस. उप. भाप. (तु. पृ ३१३० r; वैतु. GW. नाप. इति, सा. उस. उप. <√या 'हिंसायाम्' इति)।

[j]) व्यु. पाभे. च पृ ३०९० f,g द्र.।

[k]) नाप. (सेधा-)। उस. उप. < √वि(<व्य)ध् इति, पूप. दीर्घश्च (पा ६,३,११६)।

[l]) पाभे. पृ १०९६ h द्र.।

[m]) यनि. पाठः (तु. RW. W. पै.), ?शाश्वन्वती-> -तीनाम् (तु. सा. शंपा. सात.) इति पाठश्च?। √शस 'हिंसायाम्' > भावे *शस्मन्- > *शस्मन्वती- इति शोधः। विप. (हिंसाकरणी- ⌊गन्धर्वाप्सरस्-⌋)। चातुरर्थिकः ड्मतुप् प्र. उसं. (पा ४,२,८७), टेर्लोपे उदात्तनिवृत्तिस्वरः (पा ६, ४, १४३,१,१६१)। श्वन्वती- इतीवाऽपरः PW. WI. निर्देशः अपि समानं शोधार्ह एव। अक्षण्वत्- इत्यत्र (पृ ११ i) मतुपः स्वरादिविषये यः कश्चन विचारः प्रवर्तितस्तत्रा-

३६,६; पै २,२७,५[a].
?२श्वन्-व(त्>)ती[b]– -तीः शौ ११, ११,१५.
श्व-पद्[c]– -पदाम् शौ ८,५,११;१९, ३९, ४; पै ७, १०, ४; १६, २८,१
श्व-पाद्[d]– -पात् काठ ३५, ४; क ४८,५.
श्वभ्र[e]– -भ्राः ऋ २,२७,५.
श्व-यातु–, श्व-वर्त– श्वन्– द्र.
श्वशुर[f]– -रः ऋ १०, २८,१; मै २, ४, २¶; काठ १२, १२¶; शौ १४,१,३९[g]; पै ५,३४, १; ७, ८, २; -राः पै १८, ४, ८[g]; -राणाम् पै ४, १०, ६; -रात् शौ ८,६,२४; पै ८,१२,१०?[h]; १६,८०,४; -राय ऋ १०, ९५, ४; शौ १४, २, २६; पै १८, ९, ७; १९, ३५, १३; -रे ऋ १०, ८५, ४६[i]; -रेभ्यः शौ १४,२, २७; पै १८, १४, ७; -रेषु ऋ १०,९५, १२; शौ १४, १, ४४‡[i]; पै १८, ५, ११‡[i].
श्वश्रू[j]– -श्रुवाः पै ४, १०, ३; -श्रुवाम् पै १८, ५,११‡[k]; -श्रूः ऋ १०, ३४,३; पै ५, ३४, १; ७,८,२;-श्रूणाम् पै ४, १०,६[l]; -श्वाः शौ १४,१,४४‡[k]; पै २, ८१,४; -श्वाम् ऋ १०, ८५. ४६[k]; -श्वै शौ १४, २, २६; पै १८,९,७.
√श्वस् (वधा.)[m], > शाश्वस्, श्वस पै १५,४,५[n].
श्वसिति ऋ १,६५,५; श्वसन्तु शौ ४, १५, १२; पै ५,७,११; श्वसिहि शौ ६, १०१, १; पै १९,१२,१०.
शाश्वसत्– -सतः ऋ १०,४८,६; -सद्भिः ऋ १,३०,१६.
¶शाश्वसती– -ती मै ४,२,३.
?श्वसः पै ४,२०,७.
श्वसत्– -सन्तः ऋ १०, ९४, ६; -†सन्तम् ऋ १, १७९, ४; ५, २९, ४; ८, २१, ११; कौ १, ४०३; जै १,४५,५.
श्वसती– -तीः पै ७, १३,११; १५,१९,१०.

ऽयमनुविचारः द्र. । मौ. अन्नन्तानां प्राति. अनाऽन्तेभ्यः प्राक्तरेभ्यः प्राति. निष्पत्त्यभ्युपगमादिति दिक् । यच्च पृ ३०९२ j अवाचि, तदेवेह विस्तरेण मौ. पुनरात्तं द्र. ।

a) सुन्वतीनाम् इति मूको.

b) =?१श्वन्वती– । √श्वस् '*वधे' ⌊तु. निघ २, १९⌋ >भावे* श्वस्मन्–> *श्वस्मन्वती– इति शोधः (तु. छन्दः) । *श्वस्मन्–>(वावि.) ?श्वन्– इति भावः (वैतु. अन्ये ?श्वन्– =श्वन्– इतीव?) ।

c) नाप. (हिंस्र-प्राणिन्-)। (√*श्वर् ⌊ *=√शॄ ⌋ 'हिंसायाम्' > भावे) *श्वर्–+(√पद् 'आपादने' >भावे) पाद्– > बस. *श्वर्-पाद– > (श्वापद– > ⌊वावि.⌋) यनि. (वैतु. अन्ये श्वन्–+पद्– ⌊=चरण-⌋> बस. यनि. इतीव?) । मौ. पाद्– > (वावि.) पद्–, पार्द्–, पद्–इति च ।

d) =श्व-पद्– । अन्यत् c द्र. ।

e) नाप. (गर्त-, सुषिर-) । (√*श्वर् ⌊*=√श्वस् निघ २,१९⌋ >भावे) *श्वर्–+(√भृ 'धारणे' > भावे) भ्र– > बस. *श्वर्-भ्र– > यनि. (तु. *√शुर्त > Eng. √shoot 'छेदने', पार. सुराख् 'सुषिर-'; वैतु. अभा. < √श्वभ्र् 'गतौ' वा सु+अभ्र– वेति, पागम. ⌊५, २,३६⌋ < श्वन्–+ √भ्रम् इति, WW. <√*श्वभ् 'कुब्जभावे' इति च?) ।

f) नाप. (भर्तृ-भार्याऽन्यतर-पितृ-)। (√*श्वश् ⌊=√षच्, √सप्⌋ 'संबन्धे = सखिभावे' > कर्तरि) *श्वश,शा– (*सखि- ⌊तु. ऋ १०, १०, १;२ प्रमृ.⌋ =यक. पति-, पत्नी-)+(√वृध् 'वृद्धौ =जनने' >भावे) *वृध्र– > *वुह– > वुर– > बस. श्वश-वर– > °शो° > यनि. वैतु. पाउ १, ४४ ⌊तु. पाम १, २, ७०⌋ < शु ⌊आशु-⌋+ √अश् 'व्याप्तौ' इति, GW. प्रमृ (तु. WW. Hirt ⌊१, ३५५ प्रमृ.⌋) < स्व-शुर– इतीव ।

g) सपा. श्वशुरः<>श्वशुराः <>आपमं १,१,८ बौगृ १, ६, २१ श्वशुवः इति पाभे. ।

h) शोधः पृ २४५५ e द्र. ।

i) सपा. श्वशुरे (मंब्रा १, २, २० आपमं १, ६, ६ शांगृ १,१३,१ च)<>श्वशुरेषु इति पाभे. ।

j) नाप. (श्वशुर-पत्नी–) । श्वशुर–+ वधू–>पस. *श्वशुर-वधू– > यनि. । पाप्र. (पावा ४, १, ६८)< श्वशुर–+ स्त्री. ऊः प्र. इति ।

k) सपा. श्वश्रुवाम् (आपमं १,६,६ च)<>श्वश्र्वाम् (मंब्रा १, २, २० कागृ २५, ४७ च) <> श्वश्र्वाः इति पाभे. ।

l) सपा. आपमं १,६,७ स्नुषाणाम् इति पाभे. ।

m) धा. प्राणनशब्दनादिषु वृत्तिः ।

n) सपा. शौ १९,४५,५ स्नाहि इति पाभे. ।

†श्वसथ[a]– -थात् ऋ ८, ९६, ७; कौ १,३२४; जै १,३४,२.

श्वसन[b]– -नस्य ऋ १,५४,५.

श्व(सि>)सी[c]–> श्वसी-वत्[d]– -वान् ऋ १,१४०, १०.

श्वस् (:)[e] ऋ १, १२३, ८; १६७, १०; १७०, १; ६,२४,५; ५६, ६; ७१, ६; खि ५,७,४, १७; मा ८, ६†; का ८,३,१†; ¶तै १, ४, २३, १†; ६, ७, १-३; २, २, १२, २†; ४, १०, १; ६, २, ३; ३, १, ७, २; ७, २, ८, २; ३; ५; ¶मै १, ४, ५[२]; १०, १५[२]; १६[२]; २, १, ३; ८; ३, ५; ५, ४; ६, १[५]; ३, ६, ८; १०; ८, ७; ४, ३, १[५]; ८, १०; १२, २†; ¶काठ ६, ६; ८,१२[२]; ११,८; १०;१३,५;७; २५, १; ३०,५; ३१,१५[२]; ३६, ९[५]; १०; क ४, ५; ७,७[२]; ३८,४; शौ ५, १८, २; ११, ६, २१; पै ९,१७,२; १६,२३,१; श्वस् (:)ऽश्वस् (:) ऋ ८,६१,१७; ¶तै १,५,९,२; २,५,४,१; ¶मै १, ११, ८; ३, १,९;३,२;४,८;८,२; ¶काठ ६, १;७;८; ८,२;६; ¶क ३, १२; ४, ६; ६, ७; ७, २; कौ २, ८०८†; शौ १०, ३, २; ६, ५-१७; पै १६, ४२, ५-८; ४३,१-९; ६३,२; ६४,७.

¶श्वस्-तन[f]– -नम् मै १, ५, १२; ४,५,१[३].

श्वः-सुत्या[g]– -त्यया मै ३, ६,३¶; –त्याम् खि ५, ७, ४, १७; –त्यायाम् मै ३,६,८¶.

श्वो-वसी (यँस>)यस[h]–> °यसी[i]– -सी मै ३,४,९.

¶श्वो-विजयिन्– -यिनः मै १, १०,१५; काठ ३६,९.

?श्वसाराते पै १०, १,४.

श्वात्र,त्रा(वप्रा.)[j]– -त्रः मा ५, ३१; का ५,८,१; तै १, ३, ३, १; मै १, २, १२; काठ २, १३; क २,७; –त्रम् ऋ ८, ६३,५; १०, ८८, ४; –त्राः मा ४, १२[k]; ६, ३४; का ४, ५, ४[k]; ६, ८, ५; तै १,४,१,१; ६, ४, ४, २; मै १, ३,३;४,५,४; काठ ३, १०; क २, १७; –†त्रासः ऋ १०, ४६, ७; मा ३३, १; का ३२, १,१; –त्रेण ऋ १,३१,४[l].

†श्वात्र-भाज्[m]– -भाजा ऋ ८, ४, ९; कौ १, २७७; जै १, २९, ७.

श्वात्र्य,त्र्या[n]– -त्र्यम् ऋ १०,४९, १०; –त्र्या ऋ १०, १०६, २; –त्र्याः ऋ १०, १६०, २; शौ २०,९६,२†.

श्वान्त (वप्रा.)[o]– -न्तम् ऋ १, १४५,

a) भावे अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३)।

b) विप. (शब्द-कृत्– ⌊शुष्ण-⌋)। कर्तरि युच् प्र. (तु. ⌊या ५,१६⌋ प्रभृ.)।

c) भाप. (*दीप्ति-)। धा. '*दीप्तौ' वृत्तिः (तु. √शुच्, √शुष्)।

d) विप. (*दीप्तिमत्- ⌊अग्नि-⌋)। GW. °सीवस्– इति प्राति.? सस्थ. वृषभ– इत्यपि *दीप्तिमदर्थेऽग्नेः विप. एव द्र. (वैतु. अन्ये पशौ शर्के सल्लक्षणयाऽग्निमाहेति?)।

e) अव्य. (आगामिन्- अहन्-)। या ⌊१,६⌋ प्रभृ.<उप-आ√शंस् 'इच्छायाम्' इति, WW (१,३६८ ⌊तु. SEY ११२⌋)<√*शू 'दीप्तौ' इति?। (आ√अश् 'व्याप्तौ' >कर्तरि) *आऽश्‌– +(√वस् 'दीप्तौ, सूर्योदये' > कर्तरि) *वस्– (दिन-) > कस. *आश्-वस्– > यनि. इति मतम्।

f) नाप.। स्वार्थे ट्युल् प्र. तुडागमश्च (पा ४,३,२३)।

g) भाप.। मलो. कस. अन्तोदात्तः।

h) विप.>भाप. (आशु-धनवत्ता-)। श्वस्–+(वसु-मत्–>)वसीयस्–>मयूरव्यंसकादि-समासे समासान्तः अच् प्र. (पा ५,४,८०) चित्स्वरश्च।

i) विप. (आशुधनवत्तावती–⌊व्युष्टि–⌋)। *श्वोवसी-यस-वती– >यनि.।

j) विप. (१अप्-, सोम-), नाप.। अर्थः व्यु. च? < शु– ⌊आशु-⌋ + √अत् इति या ⌊५, ३⌋ प्रभृ., <√श्वाद् ⌊=√स्वाद्⌋ 'आस्वादने' इति PW. प्रभृ. WAG ⌊१, १९७ *d*⌋ MVG ⌊५३, ३ *b*⌋, < √श्वा (<√शू<√श्वि 'वृद्धौ') इति GW. ?MW.।

k) =सपा. माश ३,२,२,१९ काश्रौ ७,४,३०। विध ४८,१० स्नाताः इति पाभे.।

l) भाप. (*दीप्ति-)। आशु–+(√भृ > भावे) भत्र–> तस. *आश-भत्र– > नैप्र. यनि. (वैतु. स्क. =वायु- इति)। शेषं पृ १९२४ *r* द्र.।

m) विप. (श्वयस्-)।

n) विप. (अश्विन्-, गिर्-, सोम-)।

o) वें. भाप. (श्रान्ति-) इति, सा. विप. (श्रान्त-यजमान-) इति। वें.सा. उभावपि< √श्रम् ⌊=√श्रम् वा √शम् वा⌋ इति (तु. ⌊अंशतः⌋ PW. WAG ⌊१,

४[a]; –न्तस्य[b] ऋ १०,६१,२१.
श्वा-पद[c]– -दः ऋ १०, १६, ६; शौ ११, १२, ८; १८, ३, ५५†; –दम् शौ ११,११,१०; पै १२, ३,८; –दाः पै १७, २२, १४.
?श्वा प्राग् आश्वा रथ दावयन्तः[d] पै १५,१२,१०.
?श्वारान पै १०,१,७.
श्वा-विध्– श्वन्– द्र.
?श्वाशुरश्वायामी[e] शौ२०,१२८,११[f]
?श्वाशुरश्व आयामी खि ५,१३,५[f].
√श्वि(वृद्धौ)[g], अश्वयत् तै ५, ३, १२, १¶; ¶अश्वयत् तै ५, ३, १२,१;२;६,४,१०,५; मै १,६, ४; ४, ६,३; काठ २७, ८.
श्वयुथ[h]– -थः मै १, ६,४¶.
√श्वि(वर्णे=दीप्तौ)[i], अश्वैत् ऋ ७, ७७,२.
√श्वित्, †अशिश्वितत् ऋ ८, ५, १; कौ १,२१९; जै १,२३,६.
श्वितान[j]– -नः ऋ ६,६,२; तै १, ३,१४,४.
*श्विति[k]–>श्वित्य॑- (ति-अ॒)च्, ञ्च्[l]– -तीचे ऋ २, ३३,८[m]; –त्यञ्चः ऋ ७,३३,१;८३,८.
श्वितीची[n]– -ची ऋ १, १२३,९.
†श्विती-चि[o]– -चयः ऋ१०, ४६,७; मा ३३,१; का३२,१,१.
श्वित्न[p]– -त्नेषु ऋ ८,४६,३१.
श्वित्न्य[q]– -त्न्येभिः ऋ १, १००,१८.
*१श्वित्र[r]–>१श्वैत्रेय[s]– -यस्य ऋ ५,१९,३.
१श्वेत,ता[t]– -०त शौ १०, ४, ३; पै १६,१५,४; –तः ऋ १, ६६, ३[u]; ५,१,४; ७, ८७, ६; ९१, ३; १०,२०,९; खि ५,२०,३; मा २४, १[2]; २७, २३†; का २६,१,२; ३; २९, ३, १†; ¶तै २, १, २, ८; ५, ७, १,२[2]; मै २,५,१[3]¶; ३,१३,२[2]; ४, १४, २†; ¶काठ १९, ८; २२, ८; २५,७; ¶क ३५, २; ३९, ५; शौ ५,१७,१५; २०, १३५, ८; पै १९,५०, ९; २०, १८, ३†; –तम् ऋ १,११६,६;११८,[९; १०,३९,१०]; ११९,१०; ३,१, ४; ४,२७,५; ७, ७७, ३; ९०, ३[v]; ९,७४,७;८, खि १, २,२; मा २७,२४†; का २९, ३,२†;

---

१२ *b*; ७८ *b*]), GW. <√श्वा? (=√श्वि) इति कृत्वा = उपकृत- इति ।

a) (√*श्व्र [=√स्व्र] 'उपतापे'>भावे)*श्वरन्त–> यनि. इति मतम् । 'यद् (यदा) ईम् (अग्निम्) अविष्ठितम् (गूढं सन्तम्) उशतीः ([आज्यस्य] धाराः) गच्छन्ति, (तदाऽयं) श्वान्तम् अभि (दीप्त्या युक्तः सन्) मृशते *जागर्ति [याज्ञिकानां] ?नाद्ये (नान्दिकी– [भाप.] > -क्यै [आनन्दाय-] इति शोधः) मुदे' इति वा ।

b) वैतु. वें. सा. =प्रवृद्ध- ।

c) =श्व॒-पद्– टि. द्र. (वैतु. वस. पूप. श्वन्– >श्वा [पावा ६,३,१३७] इति प्रायोवादः) ।

d) श्वाप्राः (=शु– + [√आप्>]आप्र–> -प्राः) गमस्वाः (=[√गम्> गमस्–>]गमस्व–> -स्वाः) रथे धावयन्तः इति शोधः (वैतु. BKA. अश्वाः प्राग् अश्वः(:) रथं धावयन्तः इति ?) ।

e) RW. स्वाशुरश्वः सुयामी इति । स्वा (सु-आ) शुर् अश्वश्च (सु-आयाम->स्वायामिन्->) स्वायामी इति शोधः (तु. सस्थ. टि. [परि.] ?अुनाशुरश्वायामी) ।

f) सपा. शांश्रौ १२, २१,२ स्वाशुरश्वायामी इति पाभे. ।

g) =√शु, शू, श्वा इति PW. GW. प्रभृ.

h) भाप. (श्वयथु-) । अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३ [तु. वैप २]) ।

i) =√श्वित् (वैतु. वें. सा. 'गतौ' इति) ।

j) विप. (दीप्यमान- [अग्नि-]) ।

k) भावे इक् प्र. ।

l) विप. (दीप्यमान-, श्वेतवर्ण-[वृषभ- =रुद्र-, तृत्सु- प्रभृ.]) । उस. (तु. वें. सा. WAG [१, २३२ c] प्रभृ.) ।

m) तु. पृ २५० *p* ।

n) विप. (दीप्तिमती- [उषस्-]) ।

o) विप. (धवलवर्ण-[सोम-]) । पपा. नावग्रहः । उस. उप. किः प्र. उसं. (तु. तिरश्च्–, सा. उ. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. उ [पक्षे], म. उप. <√चि 'चयने' इति) ।

p) नाप. (श्वेतवर्ण- [गोयूथ-]) । कर्तरि क्नन् प्र. उसं. (पाउ ३,१२) ।

q) विप. (भ्राजमान- [सखि- = मरुत्-]) । अर्हार्थे यः प्र. (वैतु. वें. <√श्वि इति, स्क [पक्षे] <शु- [आशु-] +√इ इतीव) ।

r) *भाप. (दीप्ति-) ।

s) *विप. (दीप्तियुक्त- [अग्नि-]) । मत्वर्थे ढक् प्र. उसं. (पावा ५,२,१२२[वैतु. GW. व्यप. <श्वित्रा–]) । सस्थ. एना =*एना औं इति द्वे पदे (वैतु. पपा. प्रभृ. नैवमिति) ।

t) विप. । कर्तरि अच् प्र. ।

u) नाप. (आदित्य- [?GW.]) ।

v) विप. (*प्राण-प्रद- [वायु-]) । व्यु. ? । नैप्र. < *श्वास-ध– (तु. पृ १८२० *b*, २७८७ *n*; वैतु. अन्ये =शुभ्रवर्ण- इति) ।

¶तै २,१,१, १; ८, ४; ९, २; ३; ५,७,१,३; मै २, ५, १[४]¶; ३, १, १०¶; ४, १४, २†; ¶काठ १२, १३[३]; ३४, ५; शौ १,२३,४; पै १,१६, ४; –तया ऋ ८,२६,१९; तै ६,१,६,७¶; –ता ऋ ८, ४१, ९; तै १, ८, ९, ३¶; मै ¶२, ५, २; ७; ४,२,४; १४¶; काठ १९,५¶; –ताः खि ५, १४, ५; मा २४, ६; ९; १९[२]; का २६, २, १; ४; ४, ४[२]; तै ५, ६, ११, १; २२, १; मै ¶२, १, ५; ३, ६; ५, २; ३, १३, ७; १०; १६[२]; १९[a]; काठ १३,१[२]¶; ४९, १; ५०, २; शौ २०, १२८, १६; –तान् ऋ ८,४१,१०; मा २४, ११[a]; का २६,३,१[a]; –¶ताम् तै २,१,२,४;५[२];८, १[२]; मै २, ५,७;६,६; काठ १३,१;८; १५, ५; –ताय तै ७, ३, १८, १; काठ ४३,८; –तायाः काठ ११, ५[२]¶; –¶तायै तै १, ८, ९,२; २,२,१०,२; –तासः ऋ८,५५, २; खि ३, ७, २; –तैः मै २, ९, १; –तौ ऋ ८, ४०, ८.

श्वेत-व(त्>)ती- -ती तै ५. ५,१,२¶.

¶श्वेत-व (त्स>)त्सा- -त्सा तै१,८,९,३; काठ१५,५;–त्साम् मै २,६,६; काठ१५,५;–त्सायाः मै ३, ३,९; काठ ११, ५[२]; २१, ९; –त्सायै तै १, ८, ९, २; २, २, १०, २; ५, ४,९,३.

श्वेता (त-अ)नूकाश[b]- -शाः मै २,५,१०[२]¶; –शाय तै ७, ३, १७,१; काठ ४३,७.

श्वेतो(त-उ)पका (श>)शा[c]- -शा मै ३,७,४.

श्वे(त्य>)त्या[d]- -त्या ऋ १, ११३, २; १०, ७५, ६[e]; कौ २,११००†.

श्वेत(न>)ना[f]- -नायै ऋ १, १२२,४.

श्वितान-, श्विति- √श्वित् द्र.

श्वितिङ्ग[g]- -ङ्गाः तै ५,६,१५,१[h].

श्वितीचि-, °ची-,श्वित्न-,श्वित्न्य-, श्वित्यच्-,१श्वित्र- √श्वित् द्र.

२श्वित्र[i]- -त्रः मा २४,३९; का २६, ८,४; तै ५,५,१०,२[j]; शौ३,२७, ६[j]; पै ३, २४,६[j]; –त्रम् शौ १०,४,५;१३; पै १६,१५,५;१६, ३;–त्राय शौ १२,३,६०; पै१७, ४१,१०; –त्राणाम् पै ८,७,२.

श्वित्न्य[k]- -त्न्यम् ऋ १, ३३, १५.

२श्वैत्रेय[l]- -यः ऋ १, ३३, १४; काठ १३,४२[m].

१श्वेत- √श्वित् द्र.

२श्वेत->श्वेत-याव(र>)री[n]- -री ऋ ८,२६,१८.

---

[a]) सपा. °ताः <> °तान् इति पाभे.।

[b]) विप. (शुभ्रज्योत्स्न- [पशु-])। बस.।

[c]) विप. (शुभ्ररूपा- [सोमक्रयणी- गो-])। बस. (तु. वैप४ श्वित्रोपकाशा-)।

[d]) नाप. (उषस्- [तु. प्राञ्चः; वैतु. अर्वाञ्चः विप.])। श्वेत- (भाप. नाप. वा [दीप्ति-, किरण-]) > + मत्वर्थे यः प्र. (तु. [अंशतः] PW. प्रमृ.; वैतु. या [२, २०] प्रमृ. <√श्वित् इति)। MW. °त्यां- इति स्वरितत्वनिर्देशः ?।

[e]) व्यप. (नदी-)।

[f]) नाप. (उषस्-)। कर्तरि युच् प्र. (पा ३,२,१४९)।

[g]) *नाप. (तूपर-)। पुँच्छ-भृति- (पुच्छ-भार-) > *श्विति- + (√अङ्ग् ['गतौ =*प्राप्तौ, धारणे, अङ्गीकारे'] > कर्तरि) *अङ्ग- > उस. *श्वित्यङ्ग- > यनि. (तु. २श्वित्र-; वैतु. *श्विति- [श्वैत्य-] > श्वितिम् + ग- इतीव कथञ्चित् प्रायोवादः ? [तु. शितिङ्ग-, मा. WAG [१,२३२ C] AVL [२३१]। यच्च शितिङ्ग- इत्यन्य आहुस्तत्र (तु. तत्रत्यं टि.)। [h]) पाभे. पृ३१०० *a* द्र.।

[i]) नाप. [*प्रवृद्धपुच्छ-मेष-भेद- (पंजा. छत्रा [तु. पृ १३२४ *e* पाभे.])]। *पुच्छ-भृत्- (पुच्छ-भार-)+मत्वर्थे रः प्र उसं. (पा ५, २,१०७) > *पुच्छभृत्र- >) यनि.

[j]) नाप. (सर्प-भेद-)। व्यु. ?। तु. पृ २४९३ *f*, २९२६ *a*। पाभे. पृ १३२४ *d* द्र.।

[k]) विप. (*पुच्छभार-युक्त- [गो- = वृषभ-])। अत्र श्वित्र- भाप. द्र.। मत्वर्थे च यत् प्र. उसं. (पा ४,४, १२८)। आद्युदात्तः (पा ६, १,२१३)। वैतु. *श्वित्रा- (व्यप. [स्त्री]) > अपत्यार्थे यनि. व्यप. [पुरुष-] इति प्रायोवादः ?। अत्र युग्मकं भवति। दुशद्यु- इति, शुम- इति चापि कुत्सरथयोगाद् युध्यमानस्य वृषभस्यैवापरे द्वे विप. द्र. (तु. शफोद्धूतरेणोर्युव्यासिश्रुतिः)। युध्यमाना वृषभा उद्भृतपुच्छभारा भवन्तीति च स्वभावोक्तिरत्र द्र.।

[l]) विप. [*पुच्छभार-युक्त (वृषभ-, तूपर- [श्वित्न्य-])]। स्वार्थे ढक् प्र. उसं. (पा ५,३,१०२)।

[m]) सपा. मै २,५,९ चैत्रेयः इति पाभे.।

[n]) विप. [*अरित्र-गमनी- (सिन्धु- *= नौ- [तु. सिन्धु-वाहस- Eng. *canoe* इति च पर्यायान्तरम्])]। उस. पूप. नाप. सद् अरित्रपरम् (√*वक्ष् [= √वह्] > भावे

?श्वै पै १९, १९,४.

श्वैत(र>)री[a]- -रीम् ऋ ८,३३,१.

१श्वैत्रेय- √श्वित् द्र.

२श्वैत्रेय- २श्वित्र- द्र.

श्वो-वसीयसी-, श्वोविजयिन्- श्वस्- द्र.

ष

?षंगणवान्[b] पै ७, २, ९.

?षड्डरिमम् पै १७, १२, ३.

षण्ड[c]- -ण्डः मै ४, ६, ३.

षण्डा-मर्क[d]- -र्कयोः मै ४,६,३¶; -र्कौ मै ४,६,३[e].

षण्डिक[f]- -कम् मै १, ४, १२¶.

?षद्यते[g] शौ २०, १३६, ३[h].

षष्[i]- षट् ऋ १, २३, १५; १६४, ६; १५; २, १३, १०; ३, ५६, २; ६, ४७, ३; ७, १८, १४[२]; ८,६८,१४; १७; १०,१४,१६; खि ३,१०[२], १९; मा ९, ३२[j]; २३,५८; का १०, ६, २[j]; २५, १०, ६; ¶तै १, ५, ७, २; ७, ११,१$; २, ४, ८,६; ५,१,५, २;७,३; ९,१; १०, ५; २, ५, २; ६, १; ४, २, २; ३, ४[२]; ४, २[२]; ६, ३; ९,३; ११, ४[२]; ५, २, ६; ६, ७,१[२]; १०, ३[२]; ६, १, १, ८; ८, १; २,३,४[२]; ३, ३, ६; ४, ५, ७; ५,३,२[२]; ३; ४[२]; ६, २, १[२]; ३, ३[२]; ११, ५[२]; ७,२, १, १[२]; ६,२[२]; ३, २,१; ४,२,२; ३,२[२]; ६,२; ७, २[२]; ३[२]; ११,३; ५,१,४;७, ४[२]; ¶मै १,५,६;८;७,३[२]; १०, ८; १७[२]; ११, १०$[k]; ३, १, १[२]; ५;९[२]; २, १; ४; ३, ४[२]; ५[२];८; ४,३; ४[२]; ६[२]; ६,४; ७, ६[२]; ९,४[२]; ४, २,४; ४,९[२]; ५, ३; ६, ७; ७, ५[२]; ८,४[२]; १०; ¶काठ ८,८[२];९,१[४];११,५;१०[२]; १२, ६[२]; १४,४[३k]; १८, १३$; १९[२]; १९,५; ७; १०; २०, ३; ४; २१,५[२]; ६[२]; ७[२]; ८; १२[५]; २२, २[२]; ६; २३, २; ८; २४, ४[३]; ८; १०; २६, १०[२]; २७, १[२]; २८, २[६]; २९,३[६]; ३०, ५; ३३, ३;७[२]; ३४,७;१०; १३[४]; ३६,३; ११[२]; ३७, १०$; ४०, ११[२];$; ¶क ७, २[२]; ९, ४[४]; २९, ७[२]; ३०, ३; ५; ८; ३१, १; ५; ६; २०; २१; ३४, १; ३५, ८; ३७, ५[३]; ३८, १; ३; ४१,८[२]; ४२,१[२]; ४४,२[६]; ४५, ४[३]; शौ ४,११, १; २०, २; ५, १५, ६; ८, ९,७; १६[४]; १७[२]; २३; ९,२,११;१४, ७†; १६†; १०, ७, ३५; ८, ५; ११, ३, २१; ९, १८; १३, १, ४; ३, १; ६; १८,२,६†; १९, ४७,४; पै १, ३७, ३[२]; १०२, ३; ३, २५,१; ६, २०, ४; ८, ५, ६; ६,२; १०,४, १; १३, १२, ५; १६,१८,७; १९, ६[४]; ७[२]; २०, २; ६६, ६†; ६७,५†; ७६, १०; ८३, ८; १०१, ४; १७, १०,७; १८,१५,४; ¶षट्ऽ-षट् मै १, १०, १७; ११, १०, काठ ३६,११; †०षट् ऋ १०,१२८, ५; तै ४,७,१४,२[५]; काठ ४०?,

*उक्ष्म्य+[√भृ > करणे भृत->] *इत- > उस.) *उक्ष्म्येत->*श्व्येत- > यनि. (तु. नभा. सजातं प्राति. सन् चप्पू इति; वैतु. पूप. १श्वेत- इति कृत्वा PW. GW. GRV. प्रभृ. विप. [सिन्धु-] इति; वें. सा., [पक्षे] PW. प्रभृ. च व्यप. इतीव)।

[a]) विप. [*स्वाद्वी- (धेनु- = स्तुति- [तु. निघ १,११]))]। *श्वादु- (स्वाद-)+(√भृ 'धारणे' > भावे) *भृत्व- (र>)री- >) बस. *श्वाद-भृत्वरी- > *श्वैत्वरी- >यनि. (वैतु. श्वेतवर्णयुक्तार्थे [कथञ्चित्] < श्वैत्र- < श्वित्र- इति (WAG [१, ५२c] R [ZDMG ४८, ११२], < श्वेततर- इति सा., < श्वेत्तर- < १श्वेत- इति वें. GW. ORN. ?)।

[b]) सगणवान् इति BKA. शोधः ?।

[c]) = शण्ड-। (√भाष् 'भाषणे' > कर्मणि) *भाष- +(√भण्ड् 'परिभाषणे = *विपरीतभाषणे' > भावे) भण्ड- > बस. *भाष-भण्ड- (*= पाषण्ड-) >यनि. (वैतु. पृ ३०६३ c पाका. मतम् ?)।

[d]) पृ ३०६३ d द्र.। [e]) पाभे. पृ ३०६३ c द्र.।

[f]) व्यप. (औद्धारि-)।

[g]) √खड् 'भेदने'>खडयते इति शोधः ? (तु. षड्यते इति मूको.; वैतु. RW., ?W. षद्यते इति [पृ १९०० सस्थ. निर्देशो नेष्टः])। [h]) पाभे. पृ १९०० e द्र।

[i]) संख्यावचन- विप.। व्यु.?। या [४,२७] प्रभृ. < √सह् इति। *पंष्- (पञ्चन्-)+(*भयष- [एक-]>) *वष्- > (बस. [= पंचयुक्तैकवत्-]) *पंव्वष्- > *ष्वष्- (तु. Zd. क्ष्वस्- [तु. SEY ९२]) > यनि. (वैतु. WAG [१,१९७ a; २३२ c] Hirt [१, ३२७, २] प्रभृ. सगोत्रस्वरूपमात्रं प्रदर्शकाः ?)।

[j]) पाभे. पृ १८८० j द्र.। [k]) पाभे. पृ१८८० k द्र.।

[l]) तु.ऋ.शौ.पपा.WI.; वैतु. तै.पपा. उत्तरेण समस्तमिति।

१०; शौ ५, ३, ६; पै ५, ४, ६; षट्सु काठ ३३, ६¶; षड्भिः ऋ २,१८,४; खि १, २,१२; ¶तै १, ५, ७, २; ३; ३,४, ८, ६; ५, १, ७, ३; ९, १; २,६,१[a]; ४, ६, ३; ९, ३; ६,१,१,८; ४,५,७; ¶मै १, ५, ६; ३, २, ४[b]; ३, ८; ४, ३; ६,४; ¶काठ १९, ७; २१, ८; क ३०,५¶; शौ १२, ३,४८; पै १७,३५,५; षड्भ्यः तै ७,२,११, १; १३, १; १९, १; काठ ४२, १;३;९; षण्णाम् पै ४,४०,६.

षट्-कपाल[c]– -लः मै १, १०, १; १७¶; काठ ९,६;३६,११¶; क ८,९; –लम् तै १,८,५,१¶.

षट्-त्रिंशत्– -शत् मा १८, २५[2]; का १९, ८, २[2]; तै ४, ७, ११, २; ५,३,२,४¶; ६,२,४, ५¶; ¶मै १,१०,८; ३, २,९; ८, ४; ¶काठ २०, ११[2]; ३४,७[3]; १२; ३६,३; क ३१,१३[2]¶;–¶शतम् तै २, ५, १०, ३; मै ३, ५, १; –¶शता काठ २५, ४; क ३९, १; –शते काठ ४२,५.

षट्त्रिंश[d]– -शः मा १४, २३; का १५,७,२; तै ४, ३, ८, १; ५,३,३,५¶; मै २, ८, ४; काठ १७, ४; २०, १३; ३७, ६; क २६,३; –शान् ऋ १०,११४,६.

¶षट्त्रिंशद्-अक्ष(र>)रा– -रा तै २,५,१०,३; ५, ३,२,४; ७,४,६,३; मै ३, २, ९; ५, १; काठ २०, ११[2]; ३४, ७; १२; क ३१,१३[2].

¶षट्त्रिंशद्-रात्र[e]– -त्रः तै ७, ४,६,३; –त्रम् तै ७,४,६,१[2];३.

षट्-प(क्ष>)क्षा[f]– -क्षा शौ ९, ३, २१; पै १६,४०,८.

षट्-पञ्चाशत्– -शते काठ ४२,५.

षट्-पद्[f]– -पदः शौ १३, २, २७; पै १८,२३,४.

षट्पदा[f]– -दा तै ५, २,११,१[g]; मै ३, १२, २१[g]; काठ ११, ५; ५०,५[g]; –दाः[g] मा २३,३४; का २५,७,२.

षट्पदी– -दी तै ३,३,१०,२.

¶षट्-पु(त्र>)त्रा[f]– -त्रा मै १, ५, ८.

षट्-शराव[h]– -वम् पै ९,२१,६.

षट्-सप्तति– -त्यै काठ ४२,५.

षट्-सहस्र[f,1]– -स्राः शौ ११,७,२; पै १६,१५३,२.

¶षट्-स्त(न>)ना[f]– -नाम् काठ १९,६; क ३०,४.

षड्-अक्ष[f]– -क्षः खि ५, ७, ३, ८; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३; –क्षम् ऋ १०,९९,६.

षड्-अक्षर,रा– -रया मै १, ११, १०[2j]; काठ १४, ४[2j]; –राम् मै १,११,१०; काठ १४,४; –राय मै १,११,१०; –रेण[j] मा ९, ३२; का १०,६,२; तै १, ७,११,१.

षड्-अर[f]– -रे ऋ १, १६४, १२; शौ ९,१४,१२; पै १६,६७,२.

¶षड्-अरत्नि– -त्निः मै ३, ९, २; काठ २६,४; क ४१, २; –त्निम् तै ६,३,३,६.

षड्-अश्व[f]– -श्वैः ऋ १, ११६, ४

¶षड्-अह[k]– -हः तै ७, २, ६, २; ४,२,२; ५; ३, २; ७,२; –हम् तै ५, ५, २, ६[1]; ६,१,८,१[1]; काठ ३३, ७; शौ ८, ९, १६$; पै १६,१९,६$; –हस्य तै ७,५, ७, २; काठ ३३, ७; –हाः तै ७, ४,६,२; ११,४[2]; ५, १,४; काठ ३३, ३[3]; –हेन तै ७, ४, ११, ३[2]; ५, १, ५; काठ ३३, ३[2]; –हैः तै ७,५,६, १[2]; ७,२; काठ काठ ३३,७; –हौ तै ७, ४,११, ३; काठ ३३,३.

¶षडह-संतत– -तम् तै ७,५, ६,३.

¶षड्-उद्याम[m]– -मम् तै ५,१,१०, ५[n]; ६, ९, १; काठ १९, ११[n]; क ३१,१.

षड्-उद्याव– -वम् मै ३,२,१[n].

षड्-ऋच– -¶चेन[a] काठ २०, ४; क ३१,६;-चेभ्यः शौ १९,२३,३[o]

¶षड्-गव[p]– -वेन[b] तै ५, २, ५, २; काठ २०,३; क ३१,५.

षड्-ढो(<हो)तृ[q]– -ता काठ ९, १३.

a) सपा. षड्भिः <> षड्चेन इति पाभे.।

b) सपा. षड्भिः<>षड्गवेन इति पाभे.।

c) तु. पृ १८८१ *d*। d) तु. पृ १०३३ *k*।

e) तु. पृ १०३२ *t*। f) विप.। बस.।

g) सपा. °दा<> °दाः इति पाभे.।

h) तु. पृ १०३० *l*।

i) समासान्तः डच् प्र. (पा ५,४,७३)।

j) एकतरत्र सपा. °रया<> °रेण इति पाभे.।

k) नाप. (सोमयाग-विशेष-)। तद्धितार्थे द्विस.।

l) क्रिवि.। समाहारे द्विस. समासान्तः टच् प्र. (पा ५,४,९१)।

m) विप. (शिक्य-)। वस. उप. = रज्जु-।

n) परस्परं पाभे.। o) तु. पञ्चदशर्च–।

p) तु. १द्वादश-गव–। q) तु. चतुर्-होतृ-।

षड्-यामन्[a]- -मानः,-म्नः पै ९, २१, ६.

षड्-योग[b]- -गम् शौ ८, ९, १६; पै १६,१९, ६; -गाः पै ९, ९, १; -गेभिः शौ ६, ९१, १; पै १९,१८,७.

षड्-रात्र[c]- -त्रः ¶तै ७,१,१०,३; २, १, १[२]; शौ ११, ९, ११; पै १६,८३,१; -त्रम् तै ७,२, १,१[२]¶; -त्रेण तै ७,२,१,३¶.

षड्-वर्मन्-> षड्वर्मिन्- -र्मिणम् खि १,२,१४.

षड्-विंशति- -तिः मै ४, १३, ४; काठ १६,२१.

षड्-विधा(न>)ना[d]- -नाः ऋ ७, ८७, ५.

षड्-वृष[b]- -षः शौ ५, १६, ६; पै ८,४,६.

षण्-ण(<न)वति- -त्यै तै ७, २, १५,१; काठ ४२,५.

षण्-मयूख[a]- -खम् शौ १०, ७, ४२.

षण्-मास-> षण्मास्य[e]- -स्यः काठ ३३,८.

षष्टि- -ष्टिः ऋ १, १२६, ३; १६४, ४८; ७, १८, १४[२]; ८, ९६, ८; तै २, ५, ८, ३¶; ४, ४,११,४; ७,५,१,४¶; मै २, ८, १४; काठ ३३, २[२]¶; शौ ५,१५,६; १०,८,४; १९, ४७, ४; पै ६,२०,४; ८,५, ६; १६, १०१,७†; १९,४६,४; -ष्टिम् ऋ १,५३,९; ६,२६,६; ८, ४, २०; ४६, २२; २९; ९, ९७, ५३; खि ५, ८, १; कौ २, ४५५†; जै ३, ३४, १३†; शौ २०, २१, ९; १२७, १†; -ष्ट्या ऋ २, १८, ५; पै १७, ३९, ५[f]; -ष्ट्याम् शौ १२, ३, ३४[f]; ४१; पै १७, ४०, १; -ष्ट्यै तै ७, २,१७,१; १८,१; काठ ४२,३;५-८.

षष्टि-रात्र[g]- -त्रे पै ४,१४, ८.

षष्ठ[h]- -ष्ठः तै ५, ७, १८, १[i]; मै १,७,४[२]¶; काठ ९, ३[२]¶; ५३, ८[i]; क ८, ६[२]¶; शौ १३,५,४; १५,१५,८;१६,६;१७,६; -ष्ठम् खि ४,११,७; ¶तै ७, २, ८, ३; ७; ¶मै १,९,४[४]; ३,७,६; ४,१,८; ¶काठ ९,१२[४]; २३, २;८; ३१,६; ३४,६; ¶क ३५, ८; ४७, ६; शौ ८, ९, ६; पै १६,१८, ६; -ष्ठस्य काठ ३३, ८¶; -ष्ठात् शौ ८, ९, ४; ६; पै १६,१८, ४; ६; -ष्ठाय शौ १९, २२, २; -ष्ठे मा ३९, ६; का ३९,४,१; तै ७,२,८, ३¶; मै ३,७, ६¶; ¶काठ ३०, २; ३३,४; ३४, १; क ४६, ५¶; -¶ष्ठेन तै ७, ३, २, १; काठ ३४,१०; ३७,१२.

षष्ठी- -ष्ठी मा २५, ४; ५; का २७,४, १; ५,१; तै ५, ६, १०, ३¶; ७, १७, १; २१, १[i]; २२,१; मै ३, १५, ४; ५; काठ २२, ६¶; ५३, ७; ११; १२[i]; क ३४, १¶; -¶ष्ठीम् तै ५, ४, २, २; मै १, ८, १; काठ २२,६; क ३४, १; -ष्ठ्या पै ९,२०,६[२].

षो-ड(<द)शन्[j]- -श मा १८,२५[२]; का १९,८,२[२]; तै ४,७,११,२; ७,४,५,४[२]¶; ¶मै ४,३,१०[२]; ४, १; -¶शभिः तै २,१, ४, ५; ५,४, ५, ४; मै ३, ३, ७[२]; काठ २१, ८[२]; -शभ्यः तै ७, २,११,१; १३,१; १५, १; काठ ४२,५.

षोडश- -शः तै ४, ३, १२, १[k]; ५,३,५,१[२k]; २; काठ १७, ६[k]; २१, २[४k]; क २६, ५; ३१, १७[४]; पै १७, २९, ७[?l]; -शम् मा ९,३४; का १०, ६, ४; तै १,७,११,२; ६, ६, ११, १[२]¶; मै १, ११, १०[२]; काठ १४,४[३]; २१, ८; शौ ३,२९,१.

षोडश-क(ला>)ल[a]- -लः

---

a) विप. । बस. ।

b) विप. (द्वादशगव- [सीर-]) । षष्- + योग- > समाहारे द्विस. षड्-योग- + मत्वर्थे अच् प्र.>यनि. । सप्र. अष्ट-वृष-, अष्टा-योग- प्रभृ. अप्येवं सुवचतरं द्र. ।

c) नाप. (याग-विशेष-) । तद्धितार्थे द्विस. ।

d) विप. [भूमि- वैतु. वें. नाप. [ऋतु-]] : बस. ।

e) विप. (गर्भ-, पुत्र-) । यप् प्र. (पा ५,१,८२) ।

f) सपा. °ष्ट्या<>°ष्ट्याम् इति पाभे. ।

g) नाप. । समाहारे द्विस. ।

h) विप. । तु. पा ५, २, ५१ ।

i) सपा. षष्ठः <> षष्ठी इति पाभे. ।

j) पपा. नावग्रहः । द्वस. । पूप. उत्वम् उप. आदेः ष्टुत्वं च (पावा ६,३,१०९) ।

k) सपा. °शः (आपश्रौ १७, ३, २ प्रभृ. च)<> °शी (माश ८, ५, १, १० माश्रौ ६, २, २, १ च) इति पाभे. ।

l) षोडशिन्->शी इति शोधः ।

काठ २१, ८.

षोडश-गृहीत[a]- -तेन मै ३, ३, ७¶.

¶षोडश-धा तै २,१,४,६; ५, ४,५,४; ६,६,११,१.

षोडश(श-ऋ)र्च[b]- -र्चेभ्यः शौ १९,२३,१३.

षोडशा (श-अ)क्षर,रा- -रया मै १,११,१०[२]; -राम् मै १, ११,१०; -राय मै १,११, १०; -रेण मा ९, ३४; का १०, ६, ४; तै १,७,११,२.

षोडशा(श-अ)र[c]- -रम् खि १,२,१२[d].

१षोडशिन्(वप्रा.)[e]- -शि तै ७, १,४,२¶; -¶शिनः तै ६, ६, ११,१; ६; ७,४,३, ५; ७, ३; काठ १४, ९[२]; पै १७, २९, १४; -¶शिनम् तै ६, ६, ११, २[२]; ७, १, ५, ४; ४, १०, १; मै १,११,९; ४, ७, ६[३]; काठ १४,९; २४,१; ३२,२; क ३७, २; -शिना मै १, ८, ६¶; -शिनि मै ३, ९, ५¶; -शी खि १,२, १४; मा १५, ३[f]; का १६,१, २[f]; ¶तै ६,६,११, १[४];२[२];३[२]; ४; मै २, ८, ७[f]; ¶३, २, १०[२१]; ९, ५; ४, ७, ६[२०]¶; ¶काठ १४,९; १५,१०; २४, १; ३४,१६; ३७, १७; क ३७,२¶; शौ ११, ९, ११; पै १६,८३,१.

¶षोडशि-त्व- -त्वम् तै ६,६,११,१.

¶षोडशि-मत्- -मत् तै ७, ४,७,२.

षो-ढा[g] ऋ ३,५५,१८; ¶मै १, ६,७; ३,३,९; ८,७; काठ ८, ३¶; क ६,८¶.

¶षोढा-विहित- -तः तै ५,६, ९,१.

?षष्टिशस्य पै ४,१४,८.

?षष्ट्यांशानि[h] पै १, ८६, ३.

?षाट्[i] ऋ १,६३,३.

?षुमतत् पै २०,४,१[j].

?षुम्मल- -लः पै १८, ३,१०[k].

१षोडशिन्- षष्- द्र.

२षोडशिन्[l]- -शिने[m] मा ८, ३३[२]; ३४[२];३५[२]; का ८, ८, १[२]; ९, १[२]; १०, १[२]; २८, ९, १[२n]; तै १, ४, ३७-४२, १[२]; -शी मा ८, ३६; २६, १०; ३२,५; का ८, ११,१; २८, ९, १; ¶तै १,४,४१,१.

षोढा- षष्- द्र.

?षौकूलु- -लुम् पै १, ५५,१[o].

?ष्वुत्त्वमस्मन्तराधात्[p] मै४,९,१२.

स

स- तद्- द्र.

सं√यच्छ्,यम् (वधा.),संयच्छति तै ५, २, १०,६¶; सम्···यच्छति तै ५, २, १०,७¶; सम्··· यच्छ? पै २,४९,१-५.

संयमत् शौ ६,५६, १; १०, ४, ८; पै १६,१५,८; १९, ९,१३;

---

a) मलो. कस. अन्तोदात्तः। b) तु. पञ्चदशर्च- ।

c) विप. । बस. । °शा° इति स्वरः ?

d) सपा. ऋखे १,४ षोडशान्तम् इति पाभे. ।

e) नाप. (स्तोम-, स्तोत्र- प्रमृ.)। तदस्य परिमाणीयो डिनिः प्र. (पावा ५, १,५८) ।

f) पाभे. पृ ३१७८ k द्र ।

g) पपा. नावग्रहः। <षष्-धा (पावा ६,३,१०९) ।

h) षष्टिर् (आ√अंश्>) आनशन् नः शरदः शतानि इत्यध्यक्षरः पाद-शोधः ।

i) तुरा-षाट् इत्यध्यक्षरः शोधः (तु. छन्दः, चतुर्थे मन्त्रे वृथाषाट् इति च; वैतु. अन्ये पपा. अनु √सह् >साह्-> षाह्->यनि. [प्र१] इति)। सस्थ. ?एतान् >*एधा [भाप. < √एध् 'वृद्धौ'] > एधा-वत्- (विप. [इन्द्र-]) > °वान् इति शोधः (तु. छन्दः; वैतु. अन्ये एतद्->यनि. इति ?)।

j) सपा. शौ ७,२१,३ रयिम् इति पाभे. ।

k) सपा. शौ १४,१,३१ संभलः इति पाभे. ।

l) विप. (*शूर- [इन्द्र-], *जनयितृ- [प्रजापति-])। *वृष्य- (बप्रा. [इन्द्रप्रकरणे =शौर्य-, प्रजापतिप्रकरणे =उत्पादन-])+(√*वृढ् 'वृहद्भावे' > भावे) *वृढस्- >पस. *वृष्य-वृढस्- + मत्वर्थे मिनिः प्र. [पावा ५, २,१२२]) *वृष्यवृढस्मिन्-> *ष्योढसिन्-> यनि. (वैतु. सर्वत्र [षष्-] > षोडशन्- >यनि. इति प्रायोवादः ?)।

m) =सपा. माश ४,५,३,९[२];१०[२]। मै १,३,३४[२] काठ ४,११[२] हरिवते इति पाभे. । n) पाभे. पृ२३९८ a द्र. ।

o) कौल- (<१कुल-)+(√वृध् > *वर्धु->) *वालु- > कस. *कौल-वालु- > *कौलुलु- > -लुम् इति शोधः । 'आत्मनः कुलस्य वृद्धिकरं (भर्तारम्) आकनिक्रदम् (आक्रन्दामि)' इति वा. ।

p) शोधः पृ २३० b द्र. । सपा. तैआ ४, २०,२ सु इति पाभे. ।

संयुमः[a] शौ ४, ३,७[2b].
सुम्...यमतुः ऋ ६, ६७, १;
सुम्...येमुथुः ऋ ८, २५, ६;
सुमयंस्त ऋ १,१३६,२; १४४, ३; सुम् (अयंस्त) ऋ १,१४४,३.
१सुं-यत- -तः पै ५, १४, २; १९, २[c]; -तम् खि ३, १५, ३; शौ ६,५६,१; १०,४,८; पै ८, १९, ९; १६, १५,८; १९,९,१३.
२सं-यतु[d]- -तः ऋ ९,६९,३.
१सुं-यति- -त्यै मै ३,२,८¶.
¶सं-युत्य मै २,१,१[e];२.
सं-युम (न>)नी[f]- -नीम् खि ४, २,४.
सं√यज्,>याजि, ¶संयुजति मै ३, ९,८; काठ २६, ९; ३२, १; क ४१, ७; संयुजन्ते ऋ १०, ७१, ८; सुम्...यक्षतः ऋ २, ३,७; ?संयुजताम् मै ३,९,८¶; सुम्...यजस्व[g] तै १,४, ३, १; मै १, ३, ५; काठ ४, १; क ३, १.
¶संयाजयति काठ ६, ८; २३, ९; क ४,७; ३६, ६; ¶संयाजयेत् काठ २३,९; क ३६,६.
¶सं-या(ज्य>)ज्या[h]- -ज्याः काठ ८,१०; क ७, ६; -ज्ये मै १,६, ८[2]; २, १, ४; काठ १०, २; ११,३.
सम्-इष्ट- > ¶समिष्ट-यजुस्[i]- -जुः तै २, ६,१०,४; ७,३,११, ३; काठ ४३,१; -जुषा मा १९, २९; का २१, २, १८; मै १, ४,६; -जूंषि तै ६, ६, २, १; मै ४,८,४.
¶सम्-इष्टि- -ष्टिः मै १, १०, १५; ३,७,१; काठ ३६, ४; ९; १३; -ष्टयाम् काठ ३४, १६; -ष्टयै तै ६, ३,९,६; ६, २, १; मै १, १०,९; १५; १८; ३, ७, १; ४, १,२;४; काठ २३, ९; ३६, ४; ९; १३.
?संयज्जयापि[j] पै ३,३६,४.
सं√यत्, |सुम्...यतते ऋ ५, ३७, १; ९,१११,३; काठ २५, १¶; क ३८, ४¶; कौ २, ९४१; जै ४,१,२; संयतेते काठ ३२, ४¶; |सुम्...यतन्ते ऋ १, १६३, ⌊१० (३,८,९)⌋; मा २९, २१; का ३१,३,१०; तै ४,६,७, ४; काठ ४६,३; सुम्...यतथः ऋ ६, ६७,३; मै ४,१४,१०|; सुम् ...युतेते[k] ऋ ७, ९३, ५; सुम् ...यतन्ताम् ऋ ५, ५९, ८; ¶सुमयतन्त मै ४, ३, ४; काठ १०,७.
|२सं-यति- > संयती[l]- -ती ऋ २, १२,८; शौ २०, ३४,८; पै १३, ७,८.
¶सं-यत्त- -त्तयोः काठ १०, ३[m]; २५,१; क ३८,४; -त्ताः तै १,५, १,१; २,२, ११, ५; ३, ७, १; ४,२-३,१; ३, ४,४, १; ५, ३, ११,१;४,१,१; ६,३; ५,३, ३; ७,३,१; ६,२,२, १;६; ३,१०, ५; ७,२,५,३; मै १,६,१०;१०, १५;१६;४,१,१२; काठ ८, ८; १५; १०,७[2];१०; १२,२; १३, ४;२४,१०; २५,२; ६; २७,८[n]; २९, १[2]; ३६, ९; १०; ३७, १४[2];क ७,३; ३८,३;५;३९.३; ४५,२[2]; -त्तान् मै ३, ८, ५[2]; -त्ते तै २,१,३,२; ८,४; २, २, ४; ४, ५; ८,२; ३, ४, ८, ३; मै ४,२, ६; काठ ९, १४; ३७, १२.
१सं-युत्[o]- -यत् मा १५,५; का १६, १,६; तै ४,३,१२,२; ४,११,२; मै २, ८, ७; काठ १७,६; २२, ५; क २६,५; -यतः ऋ २, २, २; ५, ३४, ९; ८, २३, १०; १००,९; ९, ७२, ६; ८६, १५; ४७; खि ४, १, १; ¶तै ५, २, १०,६;७; मै ३,२,८¶; कौ २,

a) तु. W. WI.; वैतु. सा. <सं-युम- इति ?।
b) सपा. पै २, ८,४[2] संनमः इति पाभे.।
c) सपा. शौ ३, ३०,२ सुंमनाः इति पाभे.।
d) प्रवृद्धादित्वादन्तोदात्तः वैतु.; GW. सुं° इति)।
e) सपा. काठ ९,१७ क्षागत्य इति पाभे.।
f) विप. (रात्रि-)। °मनी- (खिसा २६,४ °मिनी- इति) इति स्वरः ? यनि. शोधः।
g) पाभे. ६७९ c द्र.। h) नाप. (याज्या-)।
i) नाप. (याग-भेद-, मन्त्र-विशेष-)। मलो. कस.।
j) सम्, यत्, जयामि इति त्रि-पदः शोधः।
k) तु. पा ३, ४,९५।
l) विप. (युध्यमाना- ⌊क्रन्दसी*- =सेना-⌋)। गस. उप. कर्तरि इः प्र. उसं. (पाउ ४;१४० ⌊तु. सुं-यत्त-; वैतु. सा. GW. प्रमृ. < २सं-युत्- ⌋)।
m) सपा. मै २,१,२ संगृभाणयोः इति पाभे.।
n) पाभे. पृ २५५७ m द्र.। o) विप. (२अप्-, गो-, प्रभृ.), नाप. (छन्दस्-,इष्टका-,संग्राम-)। उस. क्विन्तम्। उप.? < सं√यत् ⌊तु. GW.⌋ वा, सम्√यम् ⌊तु. वें. सा. PW. प्रमृ.⌋ वा, सम्√इ ⌊तु. सा ऋ ५,३४,९ प्रभृ. GW. ऋ १, १५१,८ प्रभृ.⌋ वेति।

१११९; –¦यतम् ऋ ६, २२, १०; ७, १०२, ३; ९, ६२, ३; ६५, ३; ८६, १८; खि ३, १५, ३०; कौ २,१८२; २५६; ५०४; ३,१७,३; २१, २१; ३९,३; शौ २०, ३६,१०; –¦यता ऋ १, १५१,८; ६, १६,२१; तै २, २, १२,१; काठ २०,१४; –यताम्, –यद्भिः तै ५,२,१०,६¶.

संयत्-त्व- -त्वम् तै ५,२,१०,६¶.

२सं-यत्- सम् √इ द्र.

१सं-यत–,२सं-यत–,१सं-यति– सं √यच्छ् द्र.

२सं-यति- सं √यत् द्र.

सं-यत्य सं √यच्छ् द्र.

सं √यस्, ¦सम्…ययस्तु[a] ऋ ७, १०४, २; काठ २३, ११; शौ ८,४,२; पै १६,९,२.

सं-यास[b]- -साय मा ३९, ११; का ३९,९,१; तै १,४, ३५, १; काठ ४५ ६.

सं √या,संयाति ऋ ९, ८६, १५[c]; तै ५,३, १०, २¶; संयाति तै ५, ३, १०, १¶; ¶संयाति काठ २२, ६; क ३४, १; समयुः तै ५,३,१०,१¶.

¶सं-यात- -तः मै ३,८,९.

¶सं-यान[d]- -नानि तै ७,१, ५, ४.

¶संयानी[e]- -नी मै २,८, १३; –नीः तै ५,३,१०, १; २[2]; काठ २२, ६; क ३४, १; –नीनाम् तै ५,३, १०, १; काठ २२, ६; क ३४, १; –नीभिः तै ५, ३, १०,१.

संयानि-त्व- -त्वम् तै ५,३, १०,१¶.

¶संयानी-त्व- -त्वम् काठ २२,६; क ३४,१.

सं √यु,¶संयौति तै २,४,९, २[2];३[2]; ५, १, ९, ५; काठ ११, १०[9]; संयौति तै ५,७,९, २¶; संयौति काठ ३१, ७¶; संयौमि मा १, २२; का १,८,१; तै १,१,८,१; संयुयात् मै ३,२,२¶.

सम्…युवते ऋ ५, ३२, १०; ७, ४, ⌊२; १०, ११५, २⌋; सम्…युवसे ऋ ६, ४७, १४; ¦सं-सम्…युवसे[f] ऋ १०,१९१, ⌊(९,६१,११)१⌋; मा १५, ३०; का १६,५,११; तै २, ६, ११, ४; ४,४,४, ४; मै २, १३, ७; ४, १४, १६; काठ २, १५; शौ ६,६३,४; पै १९, ७,१; सं-सम् (युवसे) मै ४, ११, १; १२, ५.

सं-युत- -तम्[g] काठ १३, १५; शौ ६, ३०,१.

सं √युज्, संयुज्याव ऋ ८, ६२,११[h]. संयुनक्ति तै २, ५, ७, ५¶; सम्…युञ्जानि खि २, १०, ६. सम्…अयुक्त मै ४,९,६[1].

सं-युक्त,क्ता- -क्तम्[g] पै ९, ८, २; १९,२४,४; –क्ताः तै २, ५, ७, ५¶; पै १५,२१, ७; १९, ४०, १३(?); २०, २४, ९; –क्ते पै ५, ३८, ८; १५, २१, ५; –क्तौ पै २०,४६,६[2].

सं-युज्- -युजा पै १३, १०, ६; –युजे[i] ऋ ८, ४१,६.

सं √युध् >योधि,समयोधयः ऋ १, ८०,१३.

सं √युप् > योपि > सं-योपयत्- -यन्तः[k] ऋ १०,१६५,५; पै १९ १३,१६†.

सं √रक्ष्,सं(रक्ष) पै ११,५,६[6].

सं-रब्ध- सं √रभ् द्र.

सं √रभ्,म्भ्,>रम्भि,संरभन्ते ऋ३, २९,१३[c,l]; संरभामहे ऋ १०, १३४, ७[c]; संरभन्ताम् काठ ४, १३[m,n]; ३८, १३‡[1]; क ३, ११[m,n];शौ११,१२,८; संरभस्व मा २७,५; का २९, १,५; तै ४, १,७,२; मै २,१२,५; काठ १८, १६; क २९, ४; शौ २, ६, ४; १९,३,२; पै ३, ३३, ५; ¦संर-

---

a) तु. पृ १४६७ *b*; ३२३ *g*, W. च; वैतु. वें. सा. स्क. दु. ⌊या ६, ११⌋ PW. WI. ग अभाव इति ।

b) उप. भावे घञ् प्र. । थादिस्वरः ।

c) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

d) नाप. (सूक्त-विशेष-) । गस. उप. करणे ल्युट् प्र. ।

e) नाप. (इष्टका-भेद-) ।

f) तु. सस्थ. टि. आ ।

g) सपा. संयुतम् <> संयुक्तम् इति पाभे. ।

h) सपा. काठ ४४,४ संसनुयाव इति, तै ७,४,१५,१ वौश्रौ १५,६ : ४ संबभूव इति च पाभे. ।

i) सपा. मा ३७, १५ का ३७,२,३ सम्…अरूरुचत इति, तैआ ४,७,४ सम्…अरुक्त इति च पाभे. ।

j) वैतु. GW. केनन्तम् ।

k) =सपा माश्र २, १७, १ । शौ ६, २८,१ संलोभ° इति पाभे. ।

l) सपा. °भन्ते (तैब्रा १, २,१,१९ आपश्रौ ५,११,६ प्रमृ. च) <> °भन्ताम् इति पाभे. ।

m) तु. सस्थ. टि. अनु ।

n) सपा. °भन्ताम् (आपश्रौ १३, २२, १ च) <> °भध्वम् इति पाभे. ।

भध्वम् ऋ १०, ५३,८[a]; १०३, ६[b]; मा १७, ३८[b]; ३५, १०; का १८,४,६[b]; ३५,४,९; तै ४, ६,४,२[b]; ५,७,४,४$; मै १,३, ३९$[c]; २,१०,४[b]; क २८,५[b]; कौ २,१२०४[b]; शौ ६,९७, ३[b]; १२,२, २६[a]; १९, १३, ६[b]; पै ७,४,६[b]; १७,३२,६; ७[a]; १९, १२,९[b]; संरभावहै[d] तै ४,४,७, २; ५,३,११,३; काठ ३५,१८; क ४८, १६; संरभेमहि ऋ ८, ३२,९; †सम्···रभेमहि ऋ १, ५३, ४; ५[2]; मै २,२, ६[2]; काठ १०, १२[2]; शौ २०,२१, ४; ५[2]; †सम् (रभेमहि) ऋ १,५३,५[2]; मै २,२,६[2]; काठ १०,१२[2]; शौ २०, २१, ५[2].

सम्···रेभिरे ऋ १, १४०, ८.

¶संरम्भयति मै ४, ४, ३; काठ २९,६; क ४५,७.

सं-रब्ध- -ब्धः पै १२, ६, ११; १८, १५, ४[e]; -ब्धम् शौ १३, १,४[e].

सं-रभ्य ऋ १०, ९४, ४; तै ६, २, ४, २¶; शौ १९, १, ३; पै १, ७२,२; ७,१३, १०; १५, १९, ९; १९,४३, १४; २०,१०,७[f].

सं √रा(बधा.) > सं-रराण,णा[g]– -णः ऋ ८, ३२, ८; १०, १५, ८[h]; मा ८, ३६[i]; १९, ५१†; ३२,५[i]; का ८,११,१[i]; ९, ३, ३[i]; तै १,४,४४,१[i]; मै १, २, १५[i]; ३,३८[i]; काठ ३०, ८[i]; क ३,१०[i]; शौ २, ३४, ३[i,k]; ४[i]; ७,१८,४[i]; १८,३,४६†; पै १९, २२,१३; –णाः मा ८,१७[i]; १७, १; १९, ८१; का १८, १, १; २१,६,२; तै ४,६,१,१; ५, ४, ४,१; मै २,१०,१; ३, ११, ९; काठ ३, ९[i]; ४, १२[i]; १३, ९[i]; १७,१७; ३८, ३; क २८, १; पै १९,४९,२[i]; २०, २,६[i]; –णे ऋ ६, ७०, ६.

सं √राध्,>राधि, सम्···राधिषि[m] पै २०,४१,३.

¶समराधयन् तै २,१, ९, ४; मै १,८,७; काठ ६, ६; क ४, ५; ¶संराधयेयुः काठ २५, ३; क ३८,६.

सं-राधयत्– -यन्तः शौ ३, ३०,५; पै ५, १९, ५; –यन्तौ पै १७, ३९,९[n].

सं √रि,री(बधा.), > रिरी, सम्··· रिरीहि ऋ ६,४६,८.

समरिण्वन् मै १,२,१७[o].

संरिणाति ऋ ५,३१, [(१,१२१, १३) ११]; संरिणीथः ऋ १, ११७, १९; सम्···रिणीथः ऋ १, ११७, ४; समरिणन्[o] मा ६,१८; का ६,४, १; तै १, ३, १०,१; काठ ३, ७; क २, १४; सम्···अरिणीतम् ऋ १, ११७, ११.

सं √रिच् >सं-रिक्त- -क्ताय तै ७, ३,२०,१; काठ४३,१०.

सं √रिह् >सं-रिहा(ण>)णा- -णे ऋ ३,३३,३.

सं √रुच्, > रोचि, †सम्···रोचते[p] ऋ ९, २,[(८, ९, १८) ६]; मा ३७,१४; का ३७,३,१; मै ४, ९, ६; सम्···रोचसे ऋ ८,९, [१८ (९,२,६)]; शौ २०,१४२,३†.

---

[a]) सपा. शौ १२,२,२७ विभे.।

[b]) सपा. काठ १८,५ सुंव्ययध्वम् इति पाभे.। शिष्टं पृ १८४ *j* द्र.। [c]) पाभे. पृ ३१८१ *n* द्र.।

[d]) =सपा. माश १४,९,४,१९ बृउ ६,४, २०। शौ १४, २,७१ तैब्रा ३,७,१,९ आपश्रौ ९,२,३ हिगृ १, २०, २ संभवाव इति, आगृ १, ७, ६ शांगृ १, १३, ४ पागृ १, ६, ३ मागृ १, १०, १५ विवहावहै इति, ऐब्रा ८,२७ आ···संवहावहै इति पाभे.।

[e]) सपा. °ब्धः (तैब्रा २,५,२, १ च) <> °ब्धम् इति पाभे.। [f]) सपा. शौ ७,५५,२ शतम् इति पाभे.।

[g]) वैतु. भा. प्रभृ. [पक्षे] <√रम् इति ।

[h]) धा. संभजने वृत्तिरिति PG [१,१७०]।

[i]) =सपा. जैमि १,२०५ शांश्रौ ९, ५,१ माश्रौ १,८, ३,३। तै ३,१,४,२ काठ ३०,८ पै ३,३२,४-६; १६,१५१, ९ तैब्रा ३, ७,९,५ तैआ ३,११,१२; १०,१०,२ तांब्रा १२,१३,३२ मउ ९,४ नृपू २, १० आपश्रौ १४, २,१३ प्रमृ. संविदानः इति पाभे.।

[j]) सपा. °णः <> °णाः (माश ४,४,४,९ च) इति पाभे.। [k]) वैतु. सा. <√रै 'शब्दे' इति ?।

[l]) सपा. शौ ३,१५,४ संविदानौ इति पाभे.।

[m]) सपा. शौ १,१,४ सम्···गमेमहि इति पाभे.।

[n]) सपा. शौ १२,३,३९ संपादयन्तौ इति पाभे.।

[o]) सपा. °रिण्वन् (वाश्रौ १, ६,७,८ च)<>°रिणन् (माश ३,८,३,२० बौश्रौ ४,९:१८ प्रमृ. च) इति पाभे.।

[p]) =सपा. माश १४,१, ४, ४ तैआ ४, ७, १; ११, ६। कौ १,४९७; २,३९२ जै १, ५२, १; ३, ३१, १२ सम्···दिद्युते इति, मा ३८,२२ का ३८, ५,५ सम्··· दिद्युतत् इति पाभे.।

सुम्···अरोचिष्ट मा ३७, १५; का ३७,३,२; मै ४,९,६.

सुम्···अरूरुचत[a] मा ३७, १५; का ३७,३,२.

सं√रुज्, ¶समरुजत्[b] काठ २५, १[2]; क ३८, ४[2]; सुम्···अुरुजम् ऋ १०,४९,६.

सं√रुध्, सुंरुणद्धि मै १,६,८¶.

सं-रुन्धत्– -न्धते पै १९,४९,१५.

*संरुध्[c]– -रुधम् शौ ७,५२,५.

सं√रुह्, ¶सुमरुक्षन् तै २,५,११,२.

सं-रोहु– -हः[d] तै ३,५,२,५; ४, ४,१,३; ५,३,६, ३; काठ १७, ७; ३७,१७; क २६, ६; -हम्, -हाय, -हेण मै २,२,८.

सं√लभ्, ¶सुमलभत मै २, ४, १; काठ १२, १०; सुमलभेताम् मै २,५,९¶; ¶समलभन्त काठ ८, ५; क ७,१.

सुं-लिखित[e]– -तम् शौ ७,५२,५; पै १९,९,७.

सं√लिप्, समलिप्सत पै २०, २०, ७[2].

सं√लिह्, ¶सुमलेट् मै ४, ८, १; काठ ३०,१; क ४६, ४.

सं√लुप् > सं-लुप्य काठ २१, ७¶; शौ १०,१,३०; पै १६,३८,२.

सं√लुभ् > लोभि > सं-लोभयत्– -[f]यन्तः[f] शौ ६,२८,१.

सं√वच्, सुम्···वोचावहै ऋ १, २५, १७.

सं-वाच्[g]– -वाक्[h] मा ९, १२[41]; का १०, ३, ४; मै १, ११, ३; काठ १४, १; ७.

सं√वञ्च् > सं-वञ्चत्– -ञ्चते तै ७, ४,२२,१; काठ ४५, १.

१सुं-वत्– > °वती[j]– -ती काठ ११, ३¶.

२सं-वृत्[k]– -[l]वतः ऋ १, १९१, १५[l]; ५, १५, ३; ८,७५,१५; मा ११, ७१; का १२, ७, ६; तै २, ६, ११, ४; ४, १,९, २; मै २, ७, ७; ३, १,९; काठ ७, १७; १६, ७; १९,१०; क ३० ८; -वतम् मा ११, १२; का १२, २, १; तै ४, १, २, १; मै २, ७, २; काठ १६, १; शौ ६, २९,३[l1]; १०५,२; [l]पै ४, १७, ५[1]; १५, २३, ८[1]; २०, २७, ८[1].

संवुत्स[m]– -त्सम्[n] ऋ ४,३३,४[3].

संवत्सर[o]– -रः ऋ १०, १९०,२; मा १४, २९; १८, २३; २६, १४; २७, ४५[2]; का १५, ९, २; १९, ७, ५; २९, ६, १[2]; ¶तै १, ५, १, ३; ७, ३; ६, ५, २§; ९, ३; २, १, २, ६[3]; ४, २[2]; २, ५, १[2]; २, ४; ६[3]; ६, १[2]; २[2]; ३; ४[2];४, ३, २[2]; ५, ८, ३; ११, ६;४, ३, १०, १§; ५, १, ८, ५[2]; ६; २, ५, ५; ६, १[2]; ३, ११, ३; ४, २, २[2]; ७, ६[2]; ८, २;

[a]) पाभे. पृ ३१८१ *i* द्र. । [b]) पाभे. पृ२२३० *d* द्र. ।

[c]) विप. (*सुसंपन्नदेवनाक्षवर्तन- =द्यूतविजयिन्- [प्रतिदीवन्-])। (सं√भृ '*संपत्तौ' > कर्तरि) सं-भृत्-+ (√वृध् [*=√वृत्] '*वर्तने'>भावे) वृध्–> वस. *संभृद्-वृध्–>यनि. (तु. सपा. पै १९, ९,७ ?संवृतम् [संभृद्-वृतम् इत्यध्यक्षरः शोधः द्र.] इति पाभे.; वैतु. पपा. प्रमृ. सं√रुध् > सं-रुध्–> -रुधम् इतीव)।

[d]) =सपा. तांब्रा १, १०, १० गोब्रा २, २, १४ वैताश्री २६,११ । मै २,८,८ विभे. ।

[e]) =*संरुध्- । सुम् (साधु) + (√लिख् 'प्रेङ्खणे =दोलने, वर्तने'>भावे) *लिखित्– (*द्यूतपाशवर्तन-) >वस. [वैतु. अन्ये √लिख् 'लेखने=खनने' इति] ।

[f]) पाभे. पृ ३१८१ *k* द्र । [g]) नाप. (संगता-वाच्-)।

[h]) =सपा. माश ५,१,५,१२ । तै १,७,८,४ आपश्री १८,५,२ संधा इति पाभे. ।

[i]) वैतु. म. सुम्···अभूत् इति ।

[j]) विप. (याज्या-)।

[k]) नाप. (*संवास-भूमि-)। सं√ *वत् [=√वृत्, √वस्] 'निवासे' > गस. उप. अधिकरणे प्र.। एवम् २उद्-वृत्- प्रमृ. अपि द्र. (वैतु. पा ५, १, ११८ वतिः प्र. इति?)।

[l]) सपा. °तः<>°तम् इति पाभे.।

[m]) नाप.(संवत्सर-)। (*सं-वृत्–>) सं-वृत्– (संवृत्त-, सं-पूर्ण-) + (*सार्–> *सर्–> सृं–>) *सु–>वस. (वैतु. पपा. प्रमृ. सं-वृत्स- इति तदनु [अंशतः]) वें. सा. <सुम् + √*वत् [= √वस्] +सन् प्र., सा [पक्षे]<सुम् [= सह] + वत्स– [=वाल-] इतीव च ?)।

[n]) न. द्वि१ सत् क्रिवि. (वत्सरं यावत् [तु. GW. प्रमृ.])। सस्थ. ?ऋभवो मा > °व इमाम् इत्यध्यक्षरः शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. =°वो माः [=मांसम्] इति द्वे पदे इति ?)।

[o]) नाप. (वर्षमितकाल-)। माश [११, १, ६, १२] <*सर्व-त्सर्– इति, वाधूश्री [३, १७ : २;६]<सह + वत्स– [=अपत्य] इति? । पपा. नावग्रहः। (*सं-वृत्–>) सं-वृत्– + *सुर्– (तु. *m*)>कस. इति मतम् ।

६; ५, १, ६; ६, २, २; ४,१[२];
७, १[४]; २[८]; ३[४]; ९, २; १०,
३[२]; ७, २, ५; ६,५; २५,१$;
६, २, ३, ४; ३, ७, १;३; ५,
३, १; ७, १, १०, १; ३; २,
१०, ३[२]; ३, ७,२[४];८, १;१०,
२; ४, १, ३[२]; २, २; ५[२]; ३,
४[२]; ५, २; ११, ४[२]; ५,१,२[२];
४[२]; ६, २; २०, १$; २५, १;
¶मै १, ४, २$; १४; ५, ६;
७, ३[३]; ८, ६; १०, ५[४]; ८[२];
१७[२]; २०; ११, ८; २, १,
२[१०]; ३[३]; ११[२]; ३, ५; ५, ६;
९; १०; ८, ६$; ११, ६$;
$१३, २२; २३; ३, १, १०;
२, २; ४; ५; ३, ३[३]; १०; ४,
१-३; ४[३]; ६[५]; १०; ७, २; ८,
१०[३]; १०, २; ७[२]; ४, १,१२;
२, ७[२]; ३, २[१]; ३[१]; ६[२]; ७[१];
४, ५; ७[२]; ९; ५, ४; ७[३]; ६,
६[२]; ७[२]; ८[३]; ८,१०;९, १८$;
¶काठ ५, ५$; ७, १५; ८,८;
९, १[४]; ३; १६[२]; १०, ३[१];
४[१]; ६; ७; ११, ८[३]; १२, ५[१];
६; ८[२]; १३,१[२]; ३[२]; ७;१५$;
१६$; १४, ८[२]; १७, ५$;
१८, ११$; १९,८[२];९[५]; ११;
२०, ३[२]; ४[२]; २१, ३; ५[१४]; ६;
१०; ११[२]; १२; २२, १; ६[४];
८[२]; २३, ८[३]; २४, ८[२]; २६,
१[२]; २८, २[२]; २९, ८; ३०,
५; ३३, २[२]; ३[२]; ४[२]; ५; ८;
३४, १[२]; ६[२]; ९[२]; ३५, २०[४];
३६, २[२]; ११[२]; १४; $४०,१;
६; १२; $४५,५; १७; ¶क ६,
५; ७, २;८, ४[२]; ६; २६,४$;
२८, ११$; ३०, ७; ३१, १;
५[२]; ६[२]; १८; २०[३]; २१; ३४,
१[४]; ३८, १[२]; ४०, ४[२]; ४४,
२[२]; ४८, १८[४]; शौ ३, १०,८;
४, ३५, ४; ८, ८, २३; १०,
६, १८; ११, ७, २०; ९, १८;
१५, १७, ७; १८, ४; पै १,
१०६, १; ९, २३, १२; १५,
७, ७; १६, ३१, ३; ४४, २;
८३, ८; १५४, १०; १७,२९,
११; १९, २२, १५[a]; ३०, ५;
–रस् ऋ ७, १०३, १; ¶तै १,
५, १, ३; ६, १०, ३[२]; २, १,
२, ६; ४, २; २, ५, २;४[२]; ६,
२; ४[२]; ५, १, २; ४, ४[२]; ५;
८, ३; ११, ६[२]; ५, १, ८, ६;
५, १, ६[२]; ७; २, ५; ४,२;६,
४, १; ५, १; २; १०, १; ७,
२, ५; ६, १[२]; ६, २, ३, ४;३,
७, १; ३[२]; ७, २, १, २; ६,
२; ३, ७, २; ४, २-३, २; ७,
२; ८, १; २[२]; ११, ४;५,१,१;
२[२]; ३; २, १;३, १;२; ९, ४;
¶मै १, ४, १४;५, ६; ६,११;
१२[२]; ७, ३[१]; ९, ७; ८[२]; १०,
७; ८; १७[१];११, ८;२, १,२[५];
११[२]; २, १२; ४, ३;५, २; ६;
१०; ३, २, २; ३, १०;४,
१-३; ६[५]; ८; १०; १०, २;४,
३, ३[२]; ५; ६[२]; ४, ५[२]; ७[२];
९[२]; ६, ८[३]; ¶काठ ६, ७; ९,
१[३]; ३; १५; १०, ३[१]; ४[२]; ६;
८[२]; ११, १०; १२, ५; ८[२];
१३, १[२]; ७[३]; १४, ८; २०,
१२; २१, ३; ६; ११; २२, १;
३[२]; ४; ६[२]; १०[३]; २४, १०;
२६, १; २८, २[६]; ३३, १;२[५];
३; ५; ७; ८; ३४, ५; ७; ३६,
२; ११[५]; ¶क ४, ६; ८, ४[२];
६; ३१, १४; १८; २१; ३४,
१[२]; ३५, ४[२]; ३८, २; ४०,४;
४४, २[६]; शौ ४,१५,१२†;१०,
२,२०; २१[b];१५, ३,१;१७,८;
१९, ५८, १; पै १,११०,१;५,
५, ९; ७, १२†; ८, १६, ८;
९, २०, १२; १४, ३, २५;
१६, ६१,२;५; ७२, ४; –रस्य
ऋ ७, १०३, ७; खि ३,१६,६;
मा २३, ४०; का २५, ८, २;
¶तै १, ५, ७, ३; २, १,४,२;
५, ४, ५; ६, १[३]; ८, ३; ६,
३, ५[२]; ५, १, ७, ३; २, १२,
१$; ३, ११, ३; $७, २, १;
१८,१; २१, १; ६, १, ८, १;
५, ३, १; ७, ४, ८, १[३]; २[१];
११, ४; ५, १, ४[३]; ¶मै १,
६,९[३]; १२;७,३[२]; ८, ६; १०,
८; १७; २, १, २; ५, १; ३,
२, ४; ७, २; ८, १०; ४, ५,
३; ६, ७; ८, १०; १०, ६$;
¶काठ ७, १५; ८, ८; ९, १[२];
१०, ३; ७; १३, ७; १५, १०;
१९, ७; ९; २०, ३; १०; २१,
३; ५; १०; २२, १; २३, ८;
२७, १;२८, २[३]; २९, ८;३०,
५[४]; ३३, २[२]; ३[२];७; ८[२];३४,
१;५; ७;३६,२; ११; ४०,२$;
५०, ६$; $५३, ८; १२; ¶क
६, ५; ७, २; ८, ४[२]; ३०, ५;
३१, ५; १२; १८; २०;४२,१;
४४, २[३]; शौ १, ३५,४; ३,५,
८; १०, २; ३; ५, २८, १३;
११, ८, २२; पै १, ५४, ५;
६३, २[c]; ८३, ४; १०४, २;
३; ६, १२, ७; १५, १४, १०;

a) सपा. शौ७,२०,१ विभे.। b) सपा. पै १६,६१,६ विभे.। c) सपा. शौ १०,५,४३ वैश्वानरस्य इति पाभे.।

–राः मा २७, १; का २९, १, १; तै ४, १, ७, १; मै १, १०, ८¶; २, १२, ५; काठ १८, १६; ३६, ३¶; क २९, ४; शौ २, ६, १; पै ३, ३३, १; १७, २९, १५; –राणाम् पै १५, ७, ६; –¶रात् तै १,५,१,२; २,५, १, ३; ३, २, ९, ५; मै १,६, ११; ७, ३^{2}; ४; ११, ६^{2}; २, १, ८^{2}; ५, ९; ३, ७, २; ४, ३, २^{2}; ३^{3}; ४, ७^{2}; काठ ७; १५; ९, १^{2}; ३; ११,१०; १२, ७^{2}; १३, ३^{3}; १९, ९; २२, ६;१०; २३, ८; २४,८; १०^{2}; २८,२; ३३,५^{2}; ३४,६; क ६, ५;८, ४^{2}; ६; ३०, ७; ३४,१; ३५, ४; ३८, १; ३^{3}; ४४, २; –रान् तै २, ६, १०, २¶; शौ ३, १०, ९; ११, ८, १७; पै १५, १४, २; –राय मा २२, २८; २४, २५; ३०, १५^{2}; का २४,१४,१; २६,५,५; ३४, ३, २^{3}; तै २, २, ६, २¶; ५, ५, १८, १; ६, २३, १; ७, २, ४; ७, १, १५, १; ४,८, १¶; ५, ६, २^{2}¶; मै ¶२, १, २^{3}; ५, ६; ३, १२,७;१४,६; ४,२, ३¶; काठ १०, ३^{2}¶; १३, १¶; १५; ४१, ६; ४७, ८; ५०, ३; शौ ६, ५५, ३; पै १, १०५, ४[a]; १७, २१, ८; ९; १९, ९, १; ५१, १; २०,२३, १?[b]; –रे ऋ १, ११०, ४; १४०, २; १६१, १३; १६४, ४४; ७, १०३, ९; खि ५, ५, ६; मा २३, २; ४; का २५, १-२, २; ¶तै १, ५, ७, ३; ६, १०, ३^{2}; २, ५, ६, ६^{2}; ५, ४, २, २; ८, ६; ६, ५, १^{2}; २; ३^{2}; ७, १, ५,२; १०, ४; २, १, २; ६, २; ३; ३, ८, १; १०, २; ४, १, ३; २, ५; ३, २; ४^{2}; ५, २; ७, २; ५, १, ४^{2}; ¶मै १, ५, ६; ६,११; १२; २,१,२^{3}; ३,५; ३, ४,४^{2}; ७, ४; १०, ७; ४, ३, ७^{3};४, ७; ५, ७^{2}; ¶काठ ६, ७; ७, १५^{2}; ८, ८^{2}; ९, १६; १०,३; ४^{2}; ११, ८; १३, ३^{5}; १९, ९^{3}; २०, ३; २१, १२; २२, ३^{2}; ६; २७,२; ३३, ८^{2}; ३९, ६§; ¶क ६, ५^{2}; ७, ३^{2}; ३०, ७^{2}; ३१,५; ३४, १;४२, २; शौ ८, १२, १; २; ९, १५, २६†; पै ५,१२,४; १६,१३४, १^{2}; –रेण ¶तै २, २, ५, १; ६; §४, ४, ८, १; १२,४; ५, १, १०, ५; २, ५, २; ५; ४, ८, २; ५, ७, ३; ६, २, २; ४, १; ६, ५, ३, १; ¶मै १,१०, ७; २, १, २;२, १२^{2}; ५, २^{2}; ३, २, ५; १६, ४§; ४, १, १२; २, ७^{2}; ५, ३; ¶काठ ८, ८; १०, ३; ८; १९, ११; २०, ३; २१, ११; १२; २२,१४§; ३४, ५; ३६, २; ३९, ११§; ¶क ७, ३; ३१, १; ५; शौ १०, ७, ५; पै १५, २, २; १७, ७, ७; –रेभ्यः शौ ३, १०, १०[a]; १९, ३७, ४.

सांवत्सर– > सांवत्सरा (र-आ) युस्[c]– -युषा पै ५, १५, ४; ९.

संवत्सर्-कृत[d]– -तम् खि ३, १०^{2},७.

¶संवत्सर्-भृत[d]– -तः मै ३, ४, ६.

¶संवत्सर-सद्[e]– -सदः तै ३, ४, ३, ८; ७, ५, १, २; काठ १३, १२.

¶संवत्सर्-सा(त>)ता[d,f]– -ताम् तै २, २, ६, ४.

¶संवत्सर्- स्वदित, ता[d]– -तम् तै २ २, ६, २; ४; –ताम् तै २, २, ६, ३

¶संवत्सरा(र्-अ)न्तर्हित[d]– -तः मै १, ६, ११.

¶संवत्सरा(र-आ)यतन[g]– -नाः काठ ३४, ९^{4}.

¶संवत्सरा(र्-आ)युस्[h]– -युषम् मै २,३,५; ३,१०,७; ४,३,७^{3}.

संवत्सरीण, णा[i]– -णम् ऋ १०, ८७, १७; मा १७, १३[j]; का १८, १, १३[j]; तै ४, ६,१,४[j]; काठ १७, १७[j]; क २८, १[j]; शौ ८,३, १७†; पै १६,७,७†; –णाः तै ४, ३, १३,४; शौ ७, ८२,३; पै २०,३१, ६; –णाम् तै ३,१,९,४; ३,८,३;४,७,२.

¶संवत्सरीय,या[i]– -यम् मै २,१०, १[j]; –यस्य मै ३, ७, २;

---

[a]) सपा. °राय <> °रेभ्यः इति पाभे.।

[b]) सम्, (वर्त्मन्–>) –त्मना, अहम् इति त्रि-पदः शोधः (तु. मूको., सस्थ. ?पपतामि इत्यत्र टि. च)।

[c]) =संवत्सरायुस्–।विप. (मेदस्-)। बस. पूप. स्वार्थे अण् प्र.। [d]) विप. । द्वितीया-तत्पुरुषे समासे पूप. स्वरः (पा ६,२,२)। [e]) विप. । उस. कर्तरि कृत्।

[f]) उप. <√सन्। [g]) विप. । (ऋत्विज्-)। बस.।

[h]) विप. । बस. । BW. MW. °रायुष– इति निर्देशः? ।

[i]) विप. । निर्वृत्ताद्यर्थे यक. ख>ईनः, छ>ईयश्च प्र. (पा ५,१,९२)।

[j]) सपा. °रीणम् (माश ९,२,१,१४ च)<>°रीयम् इति पाभे.।

–या काठ १३, १५.

सं √वद्, ¶संवदते मै १, ११, ८; काठ १४, ८; संवदन्ते ऋ १०, ९७,२२[a]; का १३,६, २३†[a]; तै ४, २, ६,५†[a]; पै १५, १६, १; संवदन्ति शौ ४, ३७, ५; पै १३, ४,८; संवदे ऋ ७,८६, २; संवदस्व ऋ १, १७०, ५; संवदत मै १,११,३; काठ १४, १; संवदध्वम्[b] ऋ १०,१९१, २; समवदन्त मा १२,९६‡[a]; का १३, ६, १७[c]; ¶मै ४, १, १; ४, २; काठ ३०, १०¶; क ४६,८¶; शौ ६, १०९, २[c]; पै १९, २७, ८[c]; संवदेत ऋ १०, ३१, २; तै २, ५,१, ५¶.

समवादिरन् शौ ११, ६, ६; पै १६, २१, ६.

सं-वदत्– -दन्तः पै २०, ३२, १[d].

सं-वाद– -दाय ऋ ८,१०१,४.

सं √वन् (बधा.), >वानि, †सम्··· वनामहे, सं (वनामहे) ऋ ५, ७, ३; तै २, १,११, ३; मै ४, १२, ४.

सं-वानयन्तु शौ ६, ९,३; पै २, ९०, ४; समवानयत् पै २०, ६१, ११.

समवीवनन्[e], सम् (अवीवनन्) खि ३,१५,३२; ५,१,३; पै १९, १९, ७; सम्···अवीवनम्, सम्[२](अवीवनम्) पै १९,१९,६.

सं-वनन[f]– -नः पै २०, २३, ३[२]; –नम् ऋ १०, ९३, १२[g]; खि ३, १५, ८; ३२; ५, १, ३; कौ २, ७११‡[h]; जै ३, ५८, ८‡[h]; शौ ६, ९, ३; पै २,९०, ४; १९,१९,७; ८[२i]; २०,४६, ४;५; ६१,११; –ना[h,j] ऋ ८, १, २; शौ २०,८५,२†; –नाय पै १९, २६, ९; –नेन शौ ३, ३०, ७; पै ५, १९, ८.

संवननी[k]– -नी शौ ६,१३९,३.

सं √वप् (बधा.), ¶संवपति तै ६, १, ८, ४[२]; मै ३, ७, ७; ४, १, ९[२]; काठ १९, ४[२l]; २४,४; ३१, ७[२]; क ३०,२[२l]; ३७, ५; संवपामि मा १, २१; का १, ८, १; तै १, १, ८, १; मै १, १, ९; ४, १, ९; काठ १, ८; क १, ८; ¶संवपेत् काठ १९, ४[२m]; क ३०,२[२m].

¶सम्-उप्य काठ ८,१०; क ७,६.

सं-वयन्ती– सं √वे द्र.

१-२सं-वरण–, संवरणि– सं √वृ (आच्छादने) द्र.

सं-वर्ग–, सं-वर्गम् सं √वृज् द्र.

सं-वर्त–, सं-वर्तयत्– सं √वृत् द्र.

सं-वर्षत्– सं √वृष् द्र.

सं-ववृत्वस्– सं √वृत् द्र.

सं √वल्ग्, समवलगत तै ५,६,१, २; मै २,१३, १; काठ ३९, २; शौ ३, १३,२; पै ३, ४, २.

सं √वस् (निवासे), >वासि, ‡सम्···वसते[n] कौ २, ६६७; जै ३,५५,८.

संवासय मै १, ६, १; काठ ७,१२.

सं-वसत्– -सन्तः[d] तै ३,५,१,१[२]; शौ ७, ८४, १; ८५, १; पै १, १०२,२.

सं-वसन[o]– -नेषु ऋ ९, ८६,१७[p].

---

a) सपा. संवदन्ते <> समवदन्त इति पाभे.।

b) =सपा. तैब्रा २,४,४,४। मै २, २, ६ संजानीध्वम् इति, शौ ६, ६४, १ संपृच्यध्वम् इति च पाभे.।

c) पाभे. पृ २७३३ *j* द्र.।

d) सपा. °वदन्तः<>°वसन्तः (आपश्रौ ७, ५,१ प्रमृ. च)<>माश्रौ ६,२,३,८ संविशन्तः इति पाभे.।

e) सपा. खिसा ३६, ३ समजीजनन् इति पाभे.।

f) विप. (वेद- [पै २०,२३,३[२]]), भाप., नाप.। कर्त्रादौ कृत्.।

g) *नाप. (पर्ययण-)। धा. *सदने = निवेशने वृत्तिः। 'यथा (कश्चित्) तष्टा अश्व्यम् (अश्व-संबन्धि) संवननं (तथा विदध्यात्, यथाऽदः) अनपच्युतं (अपच्युतिमुक्तं भवेत्, तथा ऋत्विजः) मे (मत्कृते) एतं नृणां (देवानां) स्तोमं (स्तोत्रं) सूर्ये (आतपे) तना (*तन्त्वा = तत्वा [<√तन् + क्त्वा प्र.]) न (इव) द्युतद्यामानं (प्रदीप्त-प्रदीप्तिकं) वावृधन्त (*कृतवन्तः [<√वृध् "*कृतौ])' इति वा.। h) सपा. °नम् <> °ना इति पाभे.।

i) सपा. शौ ६,८,२[२] संज्ञपनम् इति पाभे.।

j) °नम् इति शोधः [तु. पाभे., पृ ९६६ *b*, Ghatage (IHQ २१, २२३ [तु. WAG १, २८३१]; वैतु. ?ORN. यनि. एव साध्विति)।

k) विप. (ओषधि-)।

l) सपा. तै ५,१, ४,५ संभरति इति पाभे.।

m) सपा. तै ५,१,४,५ मै ३,१,५ संभरेत् इति पाभे.।

n) सपा. ऋ ९,८२,३ सम्···नसते इति पाभे.।

o) नाप. (गृह-)। गस. अधिकरणे कृत्.।

p) सपा. कौ २, ५०३ जै ३, ३९, २, संवरणेषु इति पाभे.।

१सं-वुसान, ना- -नः[a] कौ २, ६३५‡[b]; –नम्[a] ऋ ९, २६, ४; –?ना[c] पै ५, ३१, ८; ७, १५,९; –नाः ऋ ४, ६, ८[d]; पै १८, २५,५; –नौ[e] मा १२, ५७; का १३, ४, १३; तै ४, २, ५, १; मै २, ७, ११; काठ १६,११; क २५,२.

?संवसानो[f] पै ११,५,११.

?संवासस्[g]– -सः पै ५, ३४, ४.

सं √वस् (आच्छादने), > वासि, संवसन्ताम्[h] काठ३५,९; क४८, १०; सुंवसेथाम् मै २, ७, ३[21]; सुम्···वसत ऋ ५, ८५, ४. संवसाथाम्[i] मा ११,३०; ३१; का १२,३,३;४; तै ४, १, ३, २[2]; काठ १६, ३[2]; १९, ४; क ३०, २.

†सुम्···वासयामसि ऋ ९,८, ५; कौ २,५३२; जै ३,४१,८.

२सं-वुसान– -नः पै ११, ५,११; –नौ[j] शौ १२,३, ५२[e]; पै १७, ४१,२.

सुं-वसु[k]– -सवः शौ ७, ११४, ६[l]; पै ४,९,१; –सुः ऋ ८,३९,७[m].

सं √वह् (बँधा.), संवहन्ति शौ १३, ३,१७; सुम्···वक्षथः[n] शौ २, ३०, २; सम्···वहतु पै २०, २,७[o]; संवहन्तु पै ८, ११, ७; सुंवह शौ ६,४८,१-३[p]; पै १६, ९०,९.

†सुम्-ऊढ(,ळ्ह)– -ढम् ऋ १, २२,१७; मा ५,१५; का ५,५, २; तै १,२,१३,१; ८, ७, १$; मै १,२, ९; ४, १, १२; काठ २,१०; क २,४; कौ १, २२२; २,१०१९; जै १,२३,९; ४, ८, १०; शौ ७,२७,४.

सं-व्राच्– सं√वच् द्र.

सं-वाद्– सं√वद् द्र.

?सं वाम् इन्द्र पै ३,२७,१.

सं √वाश् > वाशि,वावश्, संवाशयामि पै ९, ४,८. सुम्···वावशन्त[q] ऋ १, ६२, ३; सुमवावशीताम् ऋ १, १८१,४.

ϕसं-वावशान्– -नः ऋ २, ११, ८[r];९,९३, २[s]; ९६, १४[t]; कौ २, ७६९.

सं √विच्, सुंविविक्तः ऋ ३,५४,८.

सं √विज्, > वीविज्, सुंविजन्ते शौ ८, ७, १५[u]; संविजुन्ते शौ ५, २१, ४; ६; सुंविजन्ताम् शौ ११, ११, १२.

---

a) सपा. °नः <> °नम् इति पाभे.।

b) वैतु. सा. धा. आच्छादने वृत्तिरिति।

c) °नाम् [विप. (=*सं-वर्षन्तीम् ⌊दक्षिणा-=गो-⌋)] इति शोधः। 'भगस्य [*=घृतस्य (तु. द्वितीयं स्थलम् ⌊तु. √अक्ष्, नभा. मखन 'घृत-' *=अघ्न्या- इत्यत्र *अघ्न- इति च⌋)] धारां संवसानां प्रतीमः' इति वा।

d) वैतु. वें. धा. आच्छादने वृत्तिरिति।

e) तु. सस्थ. टि. २अभि।

f) सं-वसा(न>)ना- -नाम् इति शोधः द्र.।

g) =सं-वास-।

h) =सपा. आपश्रौ १४, २८,४। वैश्रौ २१,१५ : १३ संव्ययन्ताम् इति पाभे.।

i) सपा. सुंवसे° (माश्रौ ६, १, १, २५ प्रमृ. च) <> सुंवसा° (बौश्रौ १०, ३ : १३ प्रमृ. च) इति पाभे.।

j) सपा. तैब्रा ३,१,३,१ परितातनाते इति पाभे.।

k) विप. (२अक्ष-, अग्नि-)। सुम्+वुसु- > (वस. ⌊तु. ?W वैतु. वें. सा. PW. प्रमृ. गस. इति⌋)।

l) पूप. साहचर्ये उप. च धने द्र.। अनुरञ्जित-द्यूताक्षस्य सतो जनस्य सधनत्वं प्रसिद्धम्।

m) पूप. समानार्थे उप. च निवासार्थे द्र.। सस्थ. ?आ>अथ (=च) इति शोधः (तु. छन्दः)। अग्नेर्हि लोकद्वयसमाननिवासवत्त्वं प्रसिद्धम्।

n) सपा. पै २,१७,३ सम्···नेषथः इति पाभे.।

o) सपा. पै २०,५,४ सम्···किरतु इति, खिसा ३,२ तै ३, ३,११,५ मै ४, १२,६ आश्रौ १,१०,८ शांश्रौ ९, २८, ३ सुम्···किरतु इति च पाभे.।

p) सपा. तै ३,२,१,१[2]; ७,५, १९,१[2]; २ काठ ४५, १५[2] पै १९, ४४, ४-६ माश १२, ३, ४, ३-५ तांब्रा १, ३, ८;५, १२; १५ गोब्रा १, ५, १२[2]–१४[2] शांश्रौ ६, ८, १० काश्रौ १३, १, ११[2]; माश्रौ २, ३,६, ८;४, ४, १७; ५,१,२२ आपमं २,२१,१८; पागृ ३, १५, ३; ५-९; १२-१५ सुंपारय इति पाभे.।

q) तु. स्क. सा. प्रमृ.; वैतु. वें., ⌊पक्षे⌋ सा. च <√वश् 'कान्तौ' इति।

r) तु. सा. GW.; वैतु. वें. सुम्···अक्रान् इति।

s) वैतु. वें. सा. सुम्···दधन्वे।

t) तु. GW.; वैतु. सा. सुं(गच्छस्व) इति।

u) सपा. पै १६,१३,५ ओषधीनाम्? इति पाभे.।

सुंविक्थाः[a] मा १,२३; ६,३५; का १,८,४; ६,८, ६; तै १,१, ४, १; ३,१३,१; मै १, ३,३.
सुंवीविजः ऋ ८,७९,८.
सं-वेग[b]- -गस्य पै २०, १३, ४.
सं√विद् (ज्ञाने), संविदुः शौ ३,२१, ५[c]; १०,८, ४१; पै ३,१२,५[c]; सम्...विदुः शौ १२, ३, ५०; पै १७, ४०, १०; सम्...विदे शौ ४,३६,५; संविद्मः पै ६, ७, ८; सम्...विदः[d] काठ ३, १०; ?सम्...विदम्[d] क २, १७; सम्...विदाम्[d,e] मा ६, ३६; का ६,८,७; मै १,३,४;४,५,७; सम्...वित्स्व मै ४, ५, ७; सुंविद्म[f] शौ ६,४६,२; १६, ५, ३-७; १०; १९, ५७, ४; संविद्मु शौ ११, ८, ९[g]; सम्...अवेत् ऋ ५, ३४, ८[h]. संवित्थाः[a] काठ ३,१०.
१सं-विद्[i]- -वित्,द् मा १८, ७; का १९, ३, ३; तै ४,७, ३, २; मै २, ११, ४; काठ १८, ८; क २८, ८.
सांविद्य[j]- -द्येन तै ६,५,५,१.

सं-विद्वस्- -द्वान् शौ १,२५,१-३; पै १, ३२, १-३; ५,३८,६‡[k].
सं√विद् (लाभे), > विन्द्, संविदे पै १३, १०, ४[l]; सुंविदाम् शौ ५, ३०, १३; पै ९, १४, ३; सुंवित्स्व शौ ८, २, ३[m]; संविदध्वम् पै ८, १५, ९.
†संविन्दते ऋ १०, १४५, १; शौ ३, १८, १; सुमविन्दन्त ऋ १, ८३, ४; शौ २०, २५, ४†; संविन्देत् मै ३, २, ५¶.
२सं-विद्[n]- -विद्,त् ऋ ८,५८, १; खि ३, १८, २; -विदः शौ ३, ५, ५[o]; -विदम् ऋ १०, १०, १४[p]; खि ४,११,१०[q]; तै ७, २, ८, ७¶; मै ४, २, ८[2]; ¶; शौ ९, ८, ६; १८,१, १६†.
सं-विदान,ना- -०न[r] पै २०, ५०, ३; -नः ऋ ७,४४, ४; ८,४८, १३; १०, १४, ४; १६२, १; १६९, ४; मा १२, ६१[s]; १९, ५४†; का १३, ४, १७[s]; २१, ४, ४†; तै †२, ६,१२, २; ६; ३, १, ४, २[2t]; ४, २, ५, २; ५, ७, २४, १; ७, ४,१७,२†; मै २, ७, ११; १५; १६[u];१३, २३[u]; ३, ४, ७; †४, १०, ६; १४, १६; काठ १७, १९†; २१, १४†; ३०, ८[t]; ४४, ६†; ४५, १६; शौ ३, ४, ६; ४, १५, १०; ५, २९, २; ३; ६, ६३, ३; ८४, ४; १२, ३, ८; १३, १, ३५; १६, ६, ६[2]; १८, १, ६०†; ३, ८; १९, ४०, १; २०, ९६, ११†; पै ३, १, ६; ३२, ४-६[t]; ४, ११,६[t]; ५,७, ८; ३७, ६; ९, १२, ३; १३, ९, ४; १५, २२, १०; १६, १५१, ९[t]; १७, ६, १०; ३६, ८; १८, १८, ५; १९,५,१३[v]; ११, ५; २२, १५; २५, १२†; ३८, ६; -नम् शौ ५, २८, ५; पै २, ५९, ३; १०, ४, १०; -ना मा १२, ६३[v]; का १३, ५, २[v]; तै ३, ५, १,२; ४, २, ५, ३; मै २, ७,१२; काठ १६, १२; ३६, १५[v]; क २५,३; शौ ६, ३८, १-४; ७, ७३,१; १२, १, ४८; ६३; १६, ६, ५[2]; पै

a) सपा. सुंविक्थाः (आपश्रौ २,१८,९;१२,१०,२ वौश्रौ १,५:४;१३ च)<>संवित्थाः इति, क २,१७ संभित्थाः इति च पाभे.। b) भाप.। c) तु. सस्थ. टि. २अभि।
d) सपा. सम्...विदः <> सम्...विदम् <> सम्...विदाम् (माश ३,९,४,२१ च) इति पाभे.।
e) <°विदताम् ⌊लोटि प्रपु३⌋ इति ⌊तु. माश.⌋।
f) पाभे. पृ २८४९ *i* द्र.।
g) पृ २८४९ *l* यनि. अपि समावेशः द्र.।
h) तु. वें. सा. प्रमृ.; वैतु. GW. <√सम (मृ√अ) व् इति। i) भाप.। गस. उप. क्विबन्तम्।
j) स्वार्थे ष्यञ् प्र. (पावा ५,१,१२४)।
k) सपा. ऋ १०,१३६,६ विद्वान् इति पाभे.।
l) =संवित्ते ⌊प्रपु१⌋।
m) सपा. पै १६,३,२ संवृङ्क्ष्व इति पाभे.।
n) भाप., नाप. (संपत्ति-)।
o) अर्यम्णु उतु संविदः > सपा. पै ३, १३, ५ ?मनुष्या अधिसंशतः इति पाभे.।
p) तु. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW. GW. प्रमृ. < १सं-विद्- इति।
q) सपा. खिसा ३३,९ विभे., काशि १३५:६ संभिदम् इति पाभे.।
r) संविदानम् इति मूको.।
s) सपा. संविदानः<>संविदानाः इति पाभे.।
t) पाभे. पृ ३१८२ *i* द्र.।
u) पाभे. यक. पृ ११७१ *m,n* द्र.।
v) सपा. संविदानः<>संविदाना इति पाभे.।

२, १८, १-५; १७, ५, ६; ६, ८; १९, २७, १; २०, ७, ८; –नाः ऋ १०, ३०, १३; ९७, १४; मा १२,८८;१५,१०-१४; का १३, ६, १४†; १६, ३, ३; ६; ९; १२; १५; तै ३, १, ८, २; ४, २, ६, ३†; ४,२,३; मै २, ७, १३†; ८, ९[५]; काठ १६, ११[a]; १३†; १७, ८[५]; ३९, ३; क २५, २; ४†; २६, ७[५]; ३१, ३; ३४, १; शौ ३, ४, ७; ५, २८, २; १०, ७, ५; पै ३, १, ७; १३, ५, २४; १३, ७†; १४, १, ७; १६, ७२, २; ९९, ४[b]; १७, ७,७; –नासः ऋ १०, ३०, १४; –ने ऋ ३, ५४,६; ६, ७५, ४; मा २९, ६[c]; ४१†; का ३१,१,६[c]; २, ४†; तै ४, ६, ६, २†; ५, १, ११, २[c]; मै ३, १६, २[c]; ३†; काठ ४६, १†; २[c]; शौ २, २८, ४[d]; ७, १३,१[e]; १०, ७, ६; पै १५, १०, ४†; १७, ७, २; ६; –नौ मै ४,१४,१७; शौ २, २८, २[d]; ३, १५, ४?[f]; ११, २, १४; पै १, १२, २; ८६, २; १६, १०५, ४; १८, ११, ९[g]; १९, ४९, ११.

सं-विद्य तै १, ७, ६,२[२]¶.

ϕसं-वेविदान– -नः ऋ ५, १९, ५.

?संविदम्[h] पै १,५९,४.

?संविद्य[i]– -द्यम् शौ १२, ४, ४; पै १७, १६,४.

सं-वि√द्युत् > संवि-द्योतमान– -नाय तै ७, ५, ११, १; काठ ४५, २.

सं-वि√मुच्, *सुम्…विमोचतु खि २, ८,३.

सं-विद्यान– सं √व्ये द्र.

सं √विश्, > वेशि, सुंविशाथ शौ १४, १, ३३[j]; सुंविशन्तु ऋ १०, १८, ७[k]; खि २, ११, ३; तै ४, ४, ११, २[c,l]; शौ १८, २, २९; पै १७,३३,१†[k]; १९, ५५, ११-१४; सुम्…विशन्तु खि ३, १५, ११[२]; मा ८, २५; २०, १९; का ९, ४, ३; २२, १, ४; तै १, ४, ४५, २; ६, ६, ३, ४; मै १, ३, ३९; काठ ४, १३; ३८, ५; क ३, ११; सुंविशस्व ऋ १०, ५६, १; मा १४, ३; का १५, १, ३; तै ४, ३, ४, १; मै २, ८, १; काठ १७, १; ३५, १७†; क २५, १०; ४८, १५†; कौ १, ६५†; जै १, ७,३†; शौ १८, ३, ७†; १९, २४, ८; पै १५, ६, ५; सुंविशध्वम् शौ १२, ३, ४; पै १७, ३६, ४; १८, ४, २[j]; सुमविशन्त ऋ १०, ५५, २; सुंविशेम[m] शौ ३, १०, ११; पै १, १०५, ३. सुंविवेश[c] मा ३२, ११; का ३५, ३, ८. ¶सुंवेशयति मै १, ५, ९; ३, २, १; ४, २, १०.

सं-विश्(त् >) न्ती[c]– -न्तीः मै ४, २, १०[n].

सं-वेश– -¶शः तै ३,१, ७, २;७, ५, ५, १; –शाय तै ३, १, ७, १; २; ७, ५, ५, १; काठ ३४, ४[२]; ३५,१०[२]; क ४८,१२[२].

संवेश-पति– -तये मा २,२०; का २, ५, २.

सं-वेशन[o]– -¶नः[p] काठ ३५,१७; क ४८, १५; कौ १,६५; जै १, ७, ३; –ने[p] ऋ १०, ५६, १; शौ १८, ३, ७†.

संवेशनी[q]– -नीम् खि ४,२,४[r].

सं-वेशयत्– -यन् शौ ३, ८, १; पै १, १८, १.

---

a) पाभे. पृ ३१८८ s द्र.।

b) सपा. शौ ९,५,३७ संमनसः इति पाभे.।

c) तु. सस्थ. टि. २अभि।

d) सपा. °ने <> °नौ इति पाभे., पृ१६३८ e अपि द्र.।

e) सपा. पागृ ३, १३,३ सचेतसौ इति पाभे.।

f) °नौ जुषेथाम् > °नो (= अग्निः) जुषेथाः इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. सा. प्रभृ. यनि. ⌊इन्द्राग्नी इति⌋?)। सस्थ. द्वितीये पादे इमम् इति पदमप्यधिकं देयम् (तु. छन्दः)। पाभे. पृ ३१८२ l द्र.।

g) पाभे. पृ ३००३ e द्र.। h) शोधः पृ२२५६ b द्र.।

i) W. सांविद्यम् इति शोधुकः (तु. मूको.)।

j) सपा. °शाथ <> °शध्वम् इति पाभे.।

k) सपा. शौ १२, २,३१; १८, ३, ५७ पै १७,३३,२ संस्पृशन्ताम् इति, तैआ ६,१०,२ आग्निगृ ३, ७, २ :५ संस्पृशन्ताम् इति च पाभे.। l) अभिसं° > सपा. मा १३, २५ प्रभृ. अभिसंविशन्तु इति पाभे.। m) तु. सस्थ.टि. उप।

n) सपा. आपश्रौ ७.१७,१ प्रभृ. संवसानाः इति पाभे.।

o) गस. उप. कर्तरि भावे च ल्युट् प्र.।

p) सपा. °नः (तैब्रा ३,७,१,४ तैआ ६,३,१;४,२ आपश्रौ ९,१,१७ प्रभृ. च) <> °ने इति पाभे.।

q) विप. (रात्रि-)। °नी- इति स्वरः? यनि. शोधः।

r) सपा. खिसा २६,४ °वेशिनीम्? इति पाभे.।

सं-वेश्य[a]– -श्यम् शौ ३,८,१.
सं √विष्, †संवेविषः ऋ ८, ७५, ११[b]; तै२,६,११,३; मै ४,११, ६; काठ ७,१६; कौ २,९९९.
?संविष्टाम् पै १९,४२,११.
सं √वी,सम्…वयम्[c] ऋ १०,२७,९. सम्… वीयताम्, सम् (वीयताम्)[३] पै ५,१२,७.
संवीविजः सं √विज् द्र.
सं √वृ (बधा.), सम्…वरन्त ऋ १, १२१, १५; सम् (अवृतम्) शौ ३, ३१,१-९; १०[२]; ११.
१सं-वरण[d]– -णस्य ऋ १०,७७,६; –†णात्[e] ऋ ७, ३,२; मा १५, ६२; का १६, ७, ५; तै ४, ४, ३,३; मै २, ८,१४; क २६, ९; कौ २, ५७०; जै ३, ४६,५; –†?णानि[f] ऋ ९, १०७,९; कौ २, ३४८; जै ३, २९,५; –णे[g] मा २७, ३; का २९, १, ३; तै ४,१,७, २; मै २,१२, ५; काठ १७, १०‡[e]; १८, १६; क २९, ४; शौ २, ६, ३; –णेषु ऋ ४, २१,६; कौ २, ५०३‡[h]; जै ३, ३९,२‡[h].
२सं-वरण[i]– -णस्य ऋ ५,३३,१०.
सांवरण[j]– -णम्[k] खि ३, ३,१.
सांवरणि[l]– -णी ऋ ८,५१,[१ (५२,१)][k].
१सं-वृत्– -वृतः[m] शौ १८,३, ३०-३५.
सं-वृत– -तः[n] ऋ ८, १७, ७; शौ २०,५,१†.
सं √वृज् ,संवृङ्क्ते तै ७,२, ९, १¶; सम्…वृञ्जे ऋ १०, ६१, १७; सम्…वृञ्जे, सम् (वृञ्जे) तै ७, ३,११, २; काठ ४३, १; संवृङ्क्ष्व पै १६,३, ३[o]; समवृञ्जत, संवृञ्जीमहि तै ७,३,९,१¶. समवृक्त ऋ ७,३,४; पै १४, १, २०?[p].
¶सं-वर्ग[q]– -र्गः तै २, ४, ३, ३; मै २, १, ११; काठ १०, ७; –र्गाय तै २,४,३, ३.
†सं-वर्गम्[r] ऋ ८, ७५, १२; १०, ४३, ५; तै २, ६, ११, ३; मै ४, ११,६; काठ ७, १७; कौ २, १०००; शौ २०,१७,५.
सं-वृक्त,क्ता– -क्तः पै ११, १, ३; –क्ता पै १३,५,७.
†संवृक्त-धृष्णु[s]– -ष्णुम् ऋ ९, ४८,२; कौ २,१८७; जै ३,१७, ८.
सं-वृज्[t]– -वृक् ऋ २, १२, ३; मा ३८,२८[u]; का ३८,७, १; मै ४, १४, ५†; काठ १८, १‡[v]; शौ २०,३४,३†; पै १३,७,३†.
सं-वृज्य पै १९,२,११.
सं √वृत् ,>वर्ति,विवृत्स, ¶संवर्तते काठ २०,९; क ३१,११; सम्… वर्तते शौ ६, १०२, १; पै १९, १४,१; संवर्तताम् पै ११, १,४; सम्…वर्तताम् ऋ ६, ४१, २; शौ ६,१०२,१; पै १९, १४, १; †समवर्तत ऋ १०, ९०, १४; १२१,१;७[w];१२९,४[x]; मा १३,

a) गस. उप. ण्यत् प्र.। b) PW. संविविषः इति।
c) तु. ऋ १,३३,३ प्रभृ., वें. GRV. ORN. प्रभृ.। पृ ५७६ सस्थ. निर्देशो नेष्टः। उपसृष्टस्य धा. संगमने वृत्तिः। d) भाप. *विप. नाप.।
e) सपा. °णात् <> °णे इति पाभे.।
f) विप. [*उपच्छन्दन-कर्त्री- (गो-, दुग्धा- [*=सोम-धारा-])]। °णानि अग्मन् (पृ १२०७ < √गम् इति निर्देशो नेष्टः)>०णा(ः) न्यं° इति शोधः। 'सोमः(याभिः गोभिः [*दुग्धाभिः =*धाराभिः]) अनूवे (*जलपात्रे[द्रोण-कलशे])अक्षाः(अक्षरत्),ताः(नदीयमानाः संवरणाः[सत्यः]) समुद्रं न (इव [प्रति]) *न्यग्मन् [(विनता अभवन्) < √*न्यग्म् 'न्यग्भावे = निनमने' (तु. ϕनिनंसे [ऋ ३, ३३,१०])]' इति वा।
g) शोधः पृ२१८८ *d* द्र.। h) पाभे. पृ३१८६ *p* द्र.।
i) व्यप. (ऋषि-)। उस. उप. कर्तरि कृत्।
j) विप. [तत्संबन्धिन्- (सोम- [वैतु. संस्कर्ता [भू ३८] संवरण- =यज्ञ- इति ?])]। k) सपा. °रणम् <> °रणौ इति पाभे.। l) अपत्यार्थे इञ् प्र.।
m) वैतु. सा. °त– > -तः इति ?।
n) तु. सस्थ. टि. २अभि।
o) पाभे. पृ ३१८८ *m* द्र.।
p) सपा. काठ ३९,१ समपृक्षि इति पाभे.।
q) विप., नाप. (इष्टि-भेद-)। गस. उप. घञ् प्र.।
r) णमुलन्तम् अव्य. (तु. भा. सा [तै.], PW. GRV. प्रभृ.; वैतु. °वर्ग– > -र्गम् इतीवेच्छन्तः वें. सा. विप. इति, GW. नाप. [विजितद्रव्य-] इति)। धा. *वेष्टने =एकत्रीकृत्य ग्रहणे वृत्तिः। s) विप. (संच्छिन्न-धर्षक- [सोम-])। वस.। t) विप.। गस. उप. कर्तरि कृत्।
u) म. सं१ इति व्याचक्षाणः स्वरतश्चोद्यः।
v) सपा. ऋ १०,८२,२ प्रभृ. या १०, २६ संदृक् इति पाभे.। w) पाभे. पृ १८२७ *g* द्र.।
x) तु. सस्थ. टि. अधि [परि.]।

४; २३,१; २५,१०; २७,२५[a]; ३१,१३;१७$; का १४, १, ४; २५,१,१; २७, १०,१; २९, ४, ३[a]; ३५, १, १३; २, १$; तै ४,१,८,३; २,८, २; ५, ५, १, २; मै २, ७, १५[२]; १३, २३; ३,१२,१६; काठ १६,१५; २०, ५; ३९,२$; ४०, १; ४५,११; क २५,६; ३१,७; शौ ४,२, ७; १९,६, ८; ५२, १; पै १, ३०, १$; ४,१,१; १९, ४६,२$.

संवृतः शौ८,६,३; पै१६,७९,३.

†सम्…वर्तयतम्[b] ऋ ७,१०४, ४; शौ ८, ४,४; †समवर्तयत् ऋ ८,६,५; मै १, ३,३२; काठ ४, ११; क ३,९; कौ १,१८२; २, १००३; जै १, १९, ८; ४, ८, ४; शौ २०, १०७,२.

सम्…अववृत्रन्त ऋ ४,२४,४.

संविवृत्सति शौ ८, ६, १६; पै १६,८०;७.

सं-वर्त[c]– -र्तं ऋ ८,५४,२; खि ३, ६,२.

सं-वर्तयत्– -यन्तः ऋ ५,४८,३.

सं-ववृत्वस्– -त्वत्[d] ऋ ५,३१,३.

२सं-वृत्– -वृतम् शौ ८,६,४[e].

सं-वृत्त– -त्तम् मै ४,२,१३¶.

१सं-वृत्– सं√वृ (आच्छादने) द्र.

२सं-वृत्– सं√वृत् द्र.

३सं-वृत्[f]– -वृत् तै ४,४,१,३[g].

?संवृत[h]– -तम् पै १९,९,७.

सं√वृध्,>वर्धि, सम्…वावृधुः ऋ ५,६०,५; ६,३४,४[i].

सं(वर्धयन्ति) ऋ ३,१, ११[j];

संवर्धयतम् पै ९,८,५.

सं-वृद्ध– -द्धेन पै १९,५५, १४.

†ϕ*सं-वृध[k]– -धः ऋ ८, १३, २; कौ २,९७; जै ३,९,११.

सं-वृध्वन्[l]– -ध्वने तै ४, ५,५,१[m].

सं√वृश्च्, सम्…वृश्चामि पै ३, १९, २; संवृश्च शौ १२,११,१; पै ५,३,७; १३,३,९.

समवृक्षत् मै १,८,९[२]¶.

सं√वृष् > सं-वर्षत्– -र्षते तै ७,५, ११,१; काठ ४५,२.

सं-वृ(ष्ट>)ष्टा– -ष्टाः पै २,३८,५.

सं √वृह्, संवृह शौ १२, ११, ८.

सं√वे > †सं-वय(त्>)न्ती– -न्ती[n] ऋ २, ३, ६; मा २०, ४१; का २२,४,६; मै ३,११,१.

सं-वेग– सं√विज् द्र.

सं-वेविदान– सं√विद् (लाभे) द्र.

सं-वेश–, सं-वेशन–, सं-वेशयत्–, सं-वेश्य– सं√विश् द्र.

सं √व्यच्, समविव्यक् ऋ ७,६३,१; समविव्यचुः ऋ १०,५६,४.

संविव्याच ऋ १०, १११, २; सम्…विव्याच ऋ ३,३६,८.

सं√व्यथ्, संसंव्यथते पै २, ७०, २‡[o].

सं√व्ये, ¶संव्ययते मै १, १०, १८; काठ ३६, १२; संव्ययन्ति पै १८,५,२[p]; संव्ययन्ताम्[q] तै ३, ३, ११, ३; मै ४, १२, ६; संव्ययन्तु शौ ७, १८,३[q]; १४, १,४५[p]; पै १५,‡६,८;२०, २, ५[q]; संव्ययस्व मा ११, ४०; का १२,४,३; तै ४, १,४,१; मै २,७,४; ३,१,५; काठ १६, ४; १९, ५; क ३०, ३; संव्ययध्वम् काठ १८, ५‡[r]; समव्ययत् ऋ २,१७,४[s].

---

a) पाभे. पृ १८२७ g द्र.।

b) पृ २९९१ वर्तयतम् इति नेष्टम्। सपा. पै १६,९,५ सम्…प्रहरतम् इति पाभे.।

c) व्यप. (ऋषि-)। गस. उप. अच् प्र.।

d) पदान्तत्वाद्त्वम् (पा ८,२,७२)।

e) सपा. पै १६,७९,४ संभृतम् इति पाभे.।

f) भाप.>नाप.। अर्थः? । सम्यग्व्यापार-रूपेष्टका- इति कृत्वा सा. उस. उप. भाप. <√वृत् इति, PW. प्रभृ. विप. उप. <√वृ 'आच्छादने' इति। g) सपा. मा १५,९ प्रभृ. तांब्रा १,१०९ च सवृत् इति पाभे.।

h) शोधः पाभे. च पृ ३१८३ c द्र.।

i) तु. सस्थ. टि. २अभि। j) वें. सं(दधिरे) इत्यन्वायुकः।

k) विप. (*संवास-कृत्-[इन्द्र-])। धा. निवासे वृत्तिः (वैतु. अन्ये स्वाअ. इति कृत्वा सम् इत्यस्य पृथगन्वय इति?)। पृ ३००४ सस्थ. वृध– > -धः निर्देशो नेष्टः।

l) विप.। गस. उप. क्वनिप् प्र.।

m) सपा. मा १६, ३० का १७, ४,४ सवृधे इति, मै २,९,५ सुवृध्वने इति, काठ १७, १४ सवृध्वने इति, क २७, ४ सुवृद्धिने इति च पाभे.।

n) सपा. काठ ३८,६ तैब्रा २, ६, ८,३ संव्ययन्ती इति पाभे.।　o) सपा. ऋ ५, ८३,९ विभे.।

p) सपा. °यन्ति<>°यन्तु (मंब्रा १,१,५ आपमं २, ३,५ प्रभृ. च)<>वागृ ५,९ संव्ययन्ताम् इति, पागृ १,४,१३ संव्ययस्व इति पाभे.।

q) सपा. °यन्ताम् (खिसा ३, ६ आपमं २, ११, ४ च)<>°यन्तु इति पाभे.।

r) पाभे. पृ ३१८२ b द्र.।

s) धा. *गतौ वृत्तिः।

सुंविव्ये ऋ १, १७३,६; सुंविव्यथुः ऋ ६, ७२,५; सुमव्यत् ऋ २,३८,४.
सं-विव्यान्- -नः ऋ १, १२०, ४;५,२९,४[a].
सं-व्यय (त्>)न्ती- -न्ती काठ ३८, ६‡[b].
सं√व्ली, ¶सुमव्लीयन्त तै ५,२, ३, ४; ३,२,२; काठ २०,१; ११; क ३१,३;१३.
सं√शंस्, संशंसति मै ४, ७,५¶.
सं-शस्य मै ४,७,५.
सं√शक्, सुंशक्नोमि शौ ४, ३६, ७[c]; सुंशक्नवाव मै ४, ३, ४¶; सुमशक्नुवन् तै ६,४, २, १¶; संशक्नुवन् पै १९, ३१,६[d]. सुमशकन् शौ १,२७,३[d].
?संशतः[e] पै ३,१३,५.
सं-शर्- सं√शृ द्र.
सं-शाय सं√शो द्र.
सं-शारुक- सं√शृ द्र.
सं√शास्, ¶सुंशास्ति तै ५,२,४, १; काठ २०,१.
सं-शिस्[f]- -शिषः शौ ११, १०, २७; पै १६,८७,७.
सुं-शित-, सं-शिशान- सं√शो द्र.
†सं-शिश्व(न्>१)री[g]- -रीः ऋ ८,६९,[११; ९, ६१,१४]; कौ २, ६८६; जै ३, ५६, १५; शौ २०,९२,८.
सं√शिष् > सुं-शिष्ट[h]- -ष्टाय तै ७, ३,२०,१; काठ ४३,१०.
सं√शी[i], सुमशीत ऋ १, ५७, २; शौ २०,१५,२†.
सं√शुन्ध्, संशुन्धध्वम् पै ३,२३,१.
सं√शुभ्, > शोभि, †सुम्... शोभते ऋ ९, २५, [३; (२८,३)]; कौ २, २७०; जै ३, २३,२.
सुंशोभयामसि शौ १४, १,५५; पै १८,६,३.
सं√ शृ, शॄ, ¶सुंश्रृणीयुः तै ६, ६, ८,१;२.
संशश्रे शौ ४,१२,७.
संशीर्यते काठ २३, ६¶[j]; सुंशीर्यन्ते शौ १२,४, ३; ५; पै १७, १६, ३; ६; संशीर्युत[j] मै ३,६,१०¶.
सुंशारि ऋ ६,५४,७.
सं-शर्[k]- -रः मै ४, ४, १०¶[l]; -राय मा ३०, १७; का ३४, ३,४.
¶सं-शारुक- -काः काठ २८, ९; क ४४,९.
सं√श्नु,श्रु, सुम्...श्नुवे ऋ ३, ३०, १६[m].
सुं-श्रुत[n]- -तम् शौ १,३,६.
सं-शृङ्ग[o]- > ¶संश्रृङ्गी[o]- -ङ्गी मै ४,२, १; १४; -ङ्ग्याः मै ४, २,१.
सं√शो, > शिशा, शा, †सुम् ...शिशामि ऋ १०, ८७, २४; १२०, ५; शौ ५, २, ५; २०, १०७,८; पै ६,१,५; १६,८,८; संशिशीमहे पै ३, ३६, २‡[p]; सुंशिशीमसि[p] ऋ १, १०२, १०; सुंशिशातु ऋ १, १११,५; तै २, १, ११, २[q]; सुम् ...शिशीहि ऋ ८, ४, १६; सुंशिशाधि ऋ ६, १५, १९, ७,१०४,१९; ८, ४२, ३; १०, ८४,४; मा २७,८; का २, ६, ७†; २९,१,८; तै १,२, २, २; ४,१,७,३; ५,७,२, १; मै १, २,२†; २, १२, ५; ४, १४,

a) वैतु. सा [पक्षे] उप. < √वी इति।
b) पाभे. पृ ३१९१ *n* द्र.।
c) =√सच् '*समवाये' इति ।
d) सपा. संशक्नुवन्<>सुमशकन् इति पाभे.।
e) २सं-व्रत्->-वतः (पं१ [तु. ऋ ८, ७५,१५]) इति शोधः (तु. सपा. शौ ३, ५,५ संविदः इति पाभे.)। शिष्टं पृ १४३ *h* द्र.। f) तु. टि. आ-शिस्-।
g) नाप. (*सद्यः-प्रसूता- [गो-]) । अत्र सुम् =सद्यः द्र. [*=प्राशु->आशु->शु- (निघ २,१५ [Germ. *kaum*, Eng. *fresh*])] । सर्थः?। पपा. नावग्रहः। सा. उत्तरे स्थले सम् इत्युपसर्गमनुदात्तमपि सन्तं पृथगन्वयमाह। सुम् (*= २समान्-(+ शिशु- + मतुवर्थे तद्धितः प्र. इति PW. GW. प्रमृ.। सं√*शिश 'प्रसवे' + क्वनिप् प्र. इति मतम्।
h) तु. टि. उच्छिष्ट-।
i) धा. शयने वृत्तिरिति वें. सा. < √शो 'तनूकरणे' इति GW. GRV. ORN. प्रमृ.।
j) सपा. परस्परं पाभे.। k) गस. उप. भावे अप् प्र.।
l) स° इति Sch. पाठः? यनि. शोधः (तु. सात.)।
m) तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. ग. अभाव इति।
n) वैतु. सा. सुंश्रितम् इति?।
o) वस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २,११५)। नाप. (संनत-श्रृङ्गा- [गो-])। स्त्री. ङीप् प्र. (पा ४, १, ५५) तत्स्वरश्च।
p) सपा. °महे<>°मसि इति पाभे.।
q) पाभे. पृ २५२१ *c* द्र.।

१५१†; काठ २, ३†; ११, ७[a]; ८[a]; १८, १६; ३६, १५[a]; ४०, २†; क १, १५†; २९, ४; शौ ४,३१,४†; ७,१७,१; ८, ४,१९†; पै ४, १२, ४†; १६, १०, १०†; २०, ६, ३; संशिशीतम् ऋ २, ३९, ७; संशिशीत ऋ १०, ५३, १०; संशिशीमहि शौ ५, १४, ९; पै २,७१,१.

¶संश्यति तै २,२,८, १;५, ९, ४;६,४,१; ५,१,१०,३; मै २, २,५;५,८; ११; ३, १, ९; ४, १,१०; १२; ३, ८; काठ १०, १०; १३, ८; १९, १०; ३१, ८; ९; क ३०, ८; ४७,८; ९; सम्···श्यति काठ ११, ८¶; संश्यन्ति तै ७, ४, ७, १¶; संश्यामि शौ ३, १९,५[b]; पै ३, १९,५;६[c]; सम्···श्यामि सम् (श्यामि) शौ ३, १९,२[b]; पै ३, १९,२; संश्यत् ऋ १, १३०, ४[२].

†सं-शाय ऋ १०, १८०, २; मा १८,७१; का २०,५, ४; तै १, ६,१२, ५; मै ४, १२, ३; काठ ८,१६; कौ २, १२२३; शौ ७, ८९,३; पै १,७७,२.

सं-शित- -तः मा २३, १४[३]; का २५, ४, ३[३]; तै २, ५, ९, ४¶; शौ ५, २०, १०[d]; -तम् मा ११, ८१[३]; २७, ८; का १२, ७, १९[३]; २९, १, ८; तै ४, १, ७, ३; १०, ३[३]; ५, १, १०, २¶; मै २, ७, ७[३]; १२, ५; ३, १, ९[२]; काठ १६, ७[३]; १८, १६; १९,१०; क २९, ४; ३०, ८; शौ ३, १९, १[३]; ६, १०४,२; ७,१७, १; १२, १, २१; पै ३, १९, १[३]; १७,३,२; १९,४९,१३; २०,६,३; -तानि शौ १९,९,५.

सं-शिशान- -नः ऋ ९, ९०, १; कौ १,५३६†; जै १,५५,४†; पै ३,२५, ५[e]; -नाः ऋ १०,८४, १; शौ ४,३१,१†; पै ४, १२, १†;१३,१,१[f];२०,४२,१.

सं-श्रवस्[g]- -वाः तै १,७,२,१¶.

†संश्रावन्ती पै ३,१७,२;

सं √श्रि, संश्रयते मै ४, ४, ९¶; संश्रयेथाम् शौ ६, १२२, ३[h]; १२,३,६;७[h]; पै १६,५१, ७[h]; १७,३६, ६; समश्रयत मै ४, ४,९¶;

सम्···अश्रेत् ऋ ३,१९, २.

सं-श्रित- -ता[i] शौ ११, ९, २१; पै १६, ८४,१.

सं √श्रिप्>सं-श्रेपिण[j]- -णे शौ ८, ५,१४; पै १६,२८,४.

सं √श्लिष् > श्लेषि, संश्लेषयते काठ ३४,९¶.

सं-श्लिष्[k]- -श्लिट्, ड्, -श्लिट्सु, -श्लिड्भ्यः, -श्लिषे काठ ३९, ६.

¶सं-श्लिष्ट,ष्टा- -ष्टः मै ३, ३, ३[२]; -ष्टाः तै ६,१,९,५.

सं √सच्, सम्···सचेथे ऋ १,११६, १७; सम्···सचावहै ऋ ६, ५५,१.

¶सं-सचत्- -चन्तौ काठ २४, ६; २६,१; क ३७, ७; ४०, ४.

सं √सद्,> सीद, सादि, †संसदेम ऋ १०,१६९,४; तै ७,४,१७,२; काठ ४४, ६.

संसीदन्ताम् मै १, १, ४[1]; †संसीदस्व ऋ १, ३६, ९; मा ११,३७; ३८,१७; का १२, ३,१०; ३८,४,१; तै ४, १, ३, ३; ५,१, ४, ५; मै २, ७, ३; ४,९,३; काठ १६, ३; १९, ४; क ३०, २.

¶संसादयति तै ५,१,४,६; काठ १९,४; क ३०,२; संसादयामि काठ २, ११; †समसादयत् ऋ ८,५१, २; खि ३,३,२.

सं-सद्[m]- -सत्,द् ऋ ४, १, ८; ¶तै ७, ४,२,२;३; -सत्सु ऋ

---

a) पाभे. पृ २४९० g द्र. ।

b) °स्या° इति पाठः? यनि. शोधः द्र. (तु. सा. W.)।

c) ?निरायुधानि > (नृ- > सं३) नर(:), आयुधानि (संश्यामि) इत्येवं द्विपदः शोधः (तु.BKA.)। सस्थ. पृ १८४२ (*निःसं√श्यै>) निः···संश्यामि इति पृ ६८६ आयुधानि इति च नेष्टम् ।

d) पाभे. पृ १५२९ m द्र. ।

e) पाभे. पृ ३१२२ g द्र. ।

f) पाभे. पृ ३१२२ j द्र. ।

g) व्यप. (ऋषि-) । मलो. वस. ।

h) सपा. तैआ २,६,२ काकू १३३ : २ संरभेथाम् इति पाभे. ।

i) वैतु. सा. °ताः इति? ।

j) नाप. (संग्राम-) । गस. उप. अधिकरणे इनच् प्र. (पाउ २,४९ [वैतु. सा. सं-श्रे[=श्ले]षण- इति शोधुकः])।

k) विप., नाप. (इष्टका-) ।

l) =सपा. माश्रौ १,१८,९ प्रमृ. । आपश्रौ १,१६,१२ प्रमृ. संविशन्ताम् इति पाभे. ।

m) नाप. (गृह- प्रमृ.) । गस. उप. अधिकरणे कृत् ।

८,४५,२५; -सदः ऋ ८, ९२, २०; मा २६, १[a]; का २८, १,१[a]; कौ २,७३†; ३,३,१०; जै २,२,२; ३,७,११†; शौ ७, १३,३;२०,११०, २†; -सदम् ऋ ८,१४,१५; तै ४,७,१५,४; ¶७,४,२,१[२];२[३]; मै ३,१६,५; काठ २२,१५; शौ २०, २९, ५†; -सदा ऋ ७, ५४, ३; तै ३,४,१०,१†; -†सदि ऋ १, ९४,१; ७,४, ३; मै २, ७, ३; कौ १,६६; २,४१४; जै १, ७, ४; ३,३२,४; शौ २०, १३, ३; पै १२, १,१.

सं-सदन- > संसदनीय- -यः मै ४,६,६.

सं-सद्य पै १६, १५३,६[b].

१¶सं-सन्न- -न्नान् तै ५, १,४,६; काठ १९,४; क ३०,२.

२सं-सन्तु- -न्नः मा ३९, ५; का ३९,३,१.

सं-साद्यमान- -नाय मै ४, ९, ९.

सं√सन्, संसनुयाव काठ ४४,४‡[c].

सं-सनिष्यदत्- सं√स्यन्द् द्र.

सं-समक[d]- -कम् शौ ६, ७२, १; पै १९,२७,४.

?संसमिद्यस् समाकरम् पै ९, ४, १०.

१संसर्प[e]- -र्पः तै १, ४,१४, १[f]; ४, ४,१,३;५,३,६,२; ६,५,३,४.

२संसर्प[g]- -र्पः मै ३, १२, १३[१]; -र्पाय[h] मा २२, ३०; का २४, १७,२; मै ३, १२, ११; काठ ३५, १०; क ४८, ८; -र्पेण[i] मा १५,७; का १६,२,३; मै २, ८,८.

३संसर्प- -र्पः काठ १७, ७; ३७, १७; क २६,६.

सं-सर्पत्- सं√सृप् द्र.

?संसः[j] पै १९, १२, १३.

सं√सह् > ϕसं-सेहान- -नः ऋ ८, ३६,[१-६].

सं-सहस्र[k]- -स्रम् ऋ ७,८,६.

सं√सिच्,ञ्च्, संसिञ्चामि खि २, ९,४; शौ २, २६, ४; पै २, १२,४; सम्...सिञ्चामि तै १, ६,१,१; सम् (सिञ्चामि) खि २,९,४; शौ २, २६, ४; पै २, १२,४; सम्...सिञ्चतु ऋ १०, १७, १३; काठ ३४, १९†; ३५, ३; ८†; क ४८, १†; ४; शौ ७, ३४, १; पै ६,१८, १-४;५[२];७-९; १९,१;२; ४-७; ८[३];९; १३, ९,१७;२०,१२,५; ९†;१०†; ५६,४; सम् (सिञ्चतु) काठ ३५,३[४]; क ४८,४[४]; शौ ७, ३४,१[२]; पै ६, १८,१[२]; १३,९, १७[२]; २०, १२, ५[२]; ५६, ४; सम्...सिञ्चन्तु काठ ३५, ३; क ४८,४; शौ ७, ३४, १; पै ६,१८,१; २[२]; ३; ४[२]; ५; ६[२]; ७[२];८[२];९[२];१९,९[२]; पै १३, ९, १७; २०, १२, ५; ५६, ४; सम् (सिञ्चन्तु) पै ६, १८, ३; सम्...सिच पै २०, ६०, ७[l]; ?संसिञ्च पै १७, २८, १; ¶समसिञ्चत् मै ४, ७, ४; काठ २८,९; क ४४,९.

संसिसिक्षे पै १,४४,३.

सं-सिक्त- -क्ताः खि २, ९, ४; शौ २,२६,४; पै २,१२,४.

सं-सिच्[m]- -सिचः शौ ११, १०, १३; पै १६,८६,३.

सं-सिच्य शौ ११,१०,१३; पै १६, ८६,३[n].

---

[a]) वा.? सप्त संसदः (*मे *सन्तु) अष्टमी भूत-साधनी (?भूतु साधनी) इति शोधितोऽर्धर्चः सुपठः। सपा. पै ५,३५,१२ संनमः इति पाभे.।

[b]) सपा. शौ ११, ७,६ संगृभ्य इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ ३१८१ *h* द्र.।

[d]) विप. (सम्यक्-तुल्यमान-वत्- [अङ्ग- =उपस्थ-])। सा.<सम् + (२सम- + √गम् >) *सम-ग- इति, W. प्रभृ. <सम् + (२सम- > स्वार्थे) *समक- इति च?। सम् + (सं√मा 'तुल्य-माने' > भावे) *सम्-मायक- > वस. सं-सम्मायक- >यनि. इति मतम्।

[e]) नाप. (अधिमास-, तदुपचरितेष्टका-विशेष)। पपा. प्रभृ. सं-स° < सं√सृप् इति (सं√ *सर् 'संसर्गे' > भावे) *सं-सर्- + (√भृ 'धारणे' > भावे *भ्र- > *प्र- > *प- > बस. संसर्-प- इति मतम्।

[f]) सपा. °सर्पः<>°सर्पः इति पाभे.।

[g]) =१संसर्प-।

[h]) =काल- (तु. भा [तैब्रा.])। सपा. तैब्रा ३, १०, ७,१ संसर्पाय इति पाभे.।

[i]) =अन्नरस- (तद्रूपस्तोमभागेष्टका-विशेष- [तु. माश ८,५,३,१;२ प्रमृ.])।

[j]) शंस्य- > -स्यः इति शोधः (तु. सपा. शौ ६, ९८,१ वन्द्यः इति पाभे.)।

[k]) विप. (वचस्-)। मलो. वस. (तु. वें. GW.; वैतु. सा. अन्यथावदः)। [l]) धा. संसर्गे वृत्तिः।

[m]) नाप. (संधायक- [देव-])। गस. उप. कर्तरि कृत्।

[n]) संसृज्य इति W. टि. मूको. च।

सं √स्त्रिव् > सीव् > सं-सीव्य शौ १०,२,२६; पै १६, ५९, ९.

संसीद[a]- -देन[b] काठ ५३,१.

सं √सु (अभिषवे) > ¶सं-सुत- -तौ तै ७,५,५,१; काठ ३४,४.

सं-सुदे सं √स्वद् द्र.

सं √सू (वधा.), संसुवेम[c] पै १७, ३६,९.

समसूपत काठ ३६,१५.

सं-सूद[d]- -देन तै ५,७,११,१[b].

सं √सृ,सम्···असरत्,सम् (असरत्) ऋ ९, ९७,४५.

सं √सृज् ,संसृजति ¶तै ५,१,६,२[४]; ३[२]; ६,२, ४;७,९,३; ¶मै २, ३,६; ३,१,६[३]; ४,१,३;९; २, १०[४]; ¶काठ ११, ५; १०; शौ १०, १०,२४; १९,२६, २; २७,७[e]; संसृजति तै ४,७,१५, २; मै ३, १६, ५; शौ ४,२४, ७; संसृजति ¶काठ १०, ४; ११, ४; १२, ९; १९, ५[२]; ६; २२, १५$; २७, ६; ३१, २; ¶क ३०, ३[४]; ४; ४२, ६; ४७,२; पै ४,३९,७;१६, १०९, ४; †सम्···सृजति ऋ १०,४२, ९; शौ ७, ५२, ६; २०, ८९, ९; संसृजन्ति शौ ४, २७, ५; पै ४, ३५, ५; सम्···सृजथः, सम् (सृजथः) शौ ४, २५, ४; पै ४, ३४, ६; संसृजामि मा ११, ५३; का १२, ५, ४; तै ४,१,५, २; मै २, ७, ५; काठ १,३;१६,५; ३१,२; क ४७,२; पै ४, १९, २‡[f]; २०, २; ५, १५, ४; ९; १९, ३७, ९; २०, ५, ५; सम्···सृजामि मा १९,१; का २१,१,१; तै १, ८, २१, १; मै २, ३,८; सम् ···सृजामि मा १८, ३५[२]; का २०,१,६[२]; तै ४, ७,१२,२[२]; मै २,१२,१[२]; काठ ७,१२;१२,९; १८,१३[२];३७,१८; क ६,२;२९, २[२]; शौ १२, २, ३२[g]; ५५[h]; पै ३, २३, ५; ६[२]; १६, ७१, ८; सम् (सृजामि) पै ३, २३, ६[२]; १६, ७१, ८; संसृजामसि कौ ३,४,१०; जै २,४, ५; शौ ३,१४,१[i];५; १४,२, ५३-५८; पै २,१३,४; १८,१२,२-६;२०, ६१, ६; सम् (सृजामसि) शौ ३,१४, १[३]; पै २, १३,४[३];२०, ६१,६; सम्···सृजत् पै १,८८, २[j]; संसृजाति शौ ६, ११६, २; १९,३३, १[k]; पै १६, ४९, ८; सम्···सृजन्,सम्[३] (सृजन्) पै २०,२५,१; ?संसृजाम् पै ४, १४, ५; संसृजातु[k] पै १२, ५, १; सम्···सृजातु[l], सम् (सृजातु) पै २, १३, १, संसृजतु पै १६,१५२, ४; सम्···सृजतु तै ३,२,८,२; मै २, ३, ८; ४, २,१०[२]; शौ २, ३५, २[j]; ३, १४, २[l]; १४, १, ३४‡[m]; १९,३१, २; पै १०,५, २; १८, ४, ३‡[m]; १९, ४२, ७; सम् (सृजतु) मै ४, २,१०[६]; शौ ३, १४,२[३];१४,१,३४[२];‡[m];पै१८, ४,३[२];‡[m];१९,४२,७; संसृजन्तु ऋ १०,१९,७; तै ४, १,५, २; शौ ७,११४,३; पै ४, ९,५; ५, २८, ३[n]; १९, २१, १६†; संसृजस्व ऋ १०, ८५, २७[o]; सम्···सृजस्व पै २, ६६, ३[p]; संसृज,>जा ऋ १, २३, [२३; १०, ९, ९]; ९, ६, ६; खि ४, ६, ४[q]; मा १७, ५०; २०,२२†; का १८, ५,१; २२, १,७†; तै १, †४,४५, ३; ४६,

a) नाप. (अङ्ग-विशेष-)। व्यु. ?।

b) सपा. संसीदेन <> संसूदेन इति पाभे.।

c) सपा. शौ १२,३,९ संभवाथः इति पाभे.।

d) नाप. (अङ्ग-विशेष-)। व्यु.? सं √सूद् 'क्षरणे' इति भा. सा., < सं √स्वद् इति PW., धा. पाके वृत्तिं कृत्वा = परिपाक-कृत्- इति K.। e) °न्ति इति RW. (तु. सपा. पै १०,७,७ संदधति इति पाभे.)।

f) सपा. ऋ १,१९१,१० आसजामि इति पाभे.।

g) सपा. पै १७,३३,३ सम्··· दिहीमाम् ? इति पाभे.।

h) सपा. पै १७,३५,४ सम्···दधामि इति पाभे.।

i) सपा. पै २,५९,११ अतिचृतामसि इति पाभे.।

j) सपा. सम्···सृजत् <> सम्···सृजतु इति पाभे.।

k) सपा. °जाति <> °जातु इति पाभे.।

l) सपा. °जातु <> °जतु इति पाभे.।

m) सपा. ऋ १०,८५, २३ आपमं १, १, २ सम्··· निनीयात्, सम् (निनीयात्) इति पाभे.।

n) सपा. वैताश्रौ १०,१७ संमृजन्तु इति पाभे.।

o) = सपा. आपमं १,१,१०; ९,४ प्रमृ.। शौ १४,१, २१;४० पै १८,२,१०;४,९ संस्पृशस्व इति पाभे.।

p) सपा. मा ४,१ प्रभृ. माश ३, १, १, १२ तैब्रा १, २,१, ५ आपश्रौ ५, २, ४ प्रभृ. सम्···मदेम इति, मा ११,७५ प्रमृ. संमदन्तः इति पाभे.।

q) = सपा. आमिगृ १, ३,४ : १५। बौश्रौ १७, ४१ : २१ आपमं २, ८,८ प्रभृ. संसृजामसि इति पाभे.।

२; ५,१०, ३‡[a]; ४, ६, ३, १; मै १,३,३९†; २, १०,४; काठ ४, १३†; १८, ३; ३८, ५†; ४०, २; क ३, ११†; २८, ३; शौ ३, १०,३;८; ५,२८,४;३०, १४; ६,५,२; ७,९४,१†; ९,१, १४†; १०, ५, ४६†; ११, ११,१२; १२, १, २५; पै १, ३३,१†; १०४,३; २, ५९, २; ३,१८, ४[b]; ३९,४; ४, ३,२[c]; ३[c]; ५, ३१, ३; ९, १४, ४; १६,३३,४†; १७, ३, ६; १९, ३,१४; ३७, ८; २०, २६, ४; सम्‌…सृज,>जा ऋ १, २३, २४; ३१, १८; ३, १६, ६; १०, ८५, २२[d]; १२०, ३; मा १७,५१; का १८,५, २; तै १, ५,५, ४; ३, ५, १०, १†; ४, ६,३, १; मै १,५, २; ८; २, १०,४; काठ ४,१३; ६, ९; ७, ६;१८,३; क ४,८; ५,५; २८, ३; कौ २, ८३५†; जै ४, ५, ७†; शौ ५,२,३†; ६, ५, १; ७, ९४, २†; ९, १,१५†; १०, ५, ४७†; २०, १०७, ६†; पै १, ३३,२; ५,७,७; ६, १, ३†; १६, ३३, ५; १९, ३, १३; †सम् (सृज) ऋ १, २३, २४[२];

शौ ७, ९४, २[२]; ९, १, १५[२]; १०, ५, ४७[२]; पै १६, ३३,५[२]; संसृजेथाम् मा १५, ५४; १८, ६१; का १६,६,६; २०, ४, ४; तै ४,७,१३,५; मै २, १२, ४; काठ १८, १८; क २९, ६; सम्‌…सृजेथाम् शौ १२, ३, ३९; १४, २,३७; पै १७, ३९, ९; १८, १०,७; सम्‌…सृजतम् शौ ४, २८, ७; पै ४, ३७, ७; †सम्‌…सृजत > ता ऋ ९, १०४, [२[e] (१०५,२)]; कौ २, ५०८; जै ३,४०,४; संसृजतात्[f] मै ४, १३, ४; काठ १६, २१; ¶संसृजे मै २, ४, २[g]; ५, ९; संसृजानि ऋ १०, २७, १०; समसृजत मै ४,५,९¶; पै १६, ६१, ७; ८; ¶समसृजत् काठ १९, ६; क ३०, ४; सम्‌… असृजत् ऋ १, ३३, १३[h]; २,१५,४; ५, ३०, १०; १०, ८०, ३; सम्‌…असृजत् ऋ १०, ५४, ६; पै ६, १९, १-७; सम् (असृजत्) पै ६, १९, १;२;३[२]; ४-७; समसृजन् मै ३, १, ६¶; सम् (असृजन्) पै ६,१९,७; सम्‌…असृजत> ता ऋ १, ११०, ८; ¶संसृजेत्

तै ५, १, ६, २; ९, ३; मै १, १०, १७; ४, २, १०; ७,४; काठ १९, ५; ३६, १२. समस्राट् ¶मै २, ४,८; ४, २, ३; संसृक्षाथाम् मा १९, ७; का २१, १, ६; मै २, ३, ८; काठ १७, १९; ३७, १८; सम्‌…समसृक्षत मै १, १, ९[i]; सम् (समसृक्षत), (सम्) समसृक्षत मै ४, १, ९[i]; ‡सम-सृक्ष्महि[j] मा २०, २२; का २२, १,७; तै १, ४, ४५, ३;४६,२; मै १,३,३९. सम्‌…सृज्यते तै १, ५,२,२¶; संसृज्यन्ते काठ ७,८¶; शौ १२, २,३९; पै १७,३३,९; सम्‌… सृज्यन्ते तै १, ५, ९, ५¶; संसृज्यध्वम्[k] मै २, ६, ८; ४, ४, २; काठ १५, ६; सम्‌… सृज्यध्वम् तै १, १, ८, १[l]; ८, १२, १[k]; संस्राः शौ ११, २, २६; पै १६, १०६, ६; संसृज्यै काठ १२,१२[g]; संसृज्येत मै १, ८,९¶.

†सं-सृज्[l]- -सृजि ऋ १०,८४,६; शौ ४,३१,६; पै ४,१२,६.

सं-सृज्य,>ज्या मा ११,५३;५४[m];

---

[a]) पाभे. पृ ३१२४ *o* द्र.।

[b]) सपा. शौ ३, २२, ३ कृणु इति पाभे.।

[c]) सपा. तैब्रा २, ७, १५,२[२] समङ्ग्धि इति पाभे.।

[d]) =सपा. आपमं १,१०,१। माश १४, ९,४,१८ बृउ ६,४,१८ सम्‌…सह इति पाभे.।

[e]) तु. सस्थ. टि. २अभि। [f]) त>तात् (पा७,१,४४)।

[g]) सपा. काठ १२,१२ संसृज्यै इति पाभे.।

[h]) =सपा. तैब्रा २, ८, ४,४। मै ४,१४,१२ सम्‌… अभिनत् इति पाभे.।

[i]) सपा. तै १, १, ८, १ तैब्रा ३, २, ८, २ सम्‌… सृज्यध्वम् इति, मा १,२१ का १,८,१ सम्‌…पृच्यन्ताम् इति च पाभे.।

[j]) =सपा. माश १२, ९, २, ९ तैब्रा २, ६, ६, ५ जैमि २,६८ बौश्रौ ४, ११ : ७ प्रभृ.। ऋ १, २३,२३; १०, ९,९ क ३, ११ समगस्महि इति, काठ ४, १३; प्रभृ. लाश्रौ २,१२,१३ समगन्महि इति, शौ ७, ९४,१; प्रभृ. समपृक्ष्महि इति च पाभे.।

[k]) पाभे. पृ२०८९ *c* द्र.। [l]) भाप.।

[m]) सपा. तै ४, १, ५, २ हिश्रौ ११, १, ४७ संभृत्य इति पाभे.।

१२, ३८[a]; का १२,५, ४; ५[b]; १३. ३, ९[a]; तै ४,१,५, २; २, ३,३[a]; ५,१,६,१; मै २,७,५[2]; ३,१,६[2]; काठ १६,५[2b]; १०[a]; १९, ६[2]; ७¶; १२[a]; ३१, ७; क २५,१[a]; ३०,४[2]; ५¶; ३१, २[a]; पै १०,१०,५.

¶सं-सृ(ज्य>)ज्या[c]– -ज्याः मै ४, २,१०.

१सं-सृष्ट,ष्टा– -¶ष्टः काठ ७, १२; –ष्टम् ऋ १०,८४, ७; ¶मै १, १०, ६; २, ३, ६[2]; काठ ७, १२; ३५,५; शौ ४, ३१, ७†; –ष्टाः काठ ७, १२; –ष्टाम् मा ११,५५; का १२,५, ६; तै १, ५,२,२¶; ४, १, ५, २; मै २, ७,५; –ष्टासु मै २,१०,४‡[d].

२सं-सृष्टृ– -ष्टान् मा २४, १६; का २६,४,१; मै ३,१३,१४.

३सं-सृष्ट,ष्टा– -ष्टः क ६, २; पै ३, २३, ५; –ष्टम् काठ ११, २[3]; ३६,१; क ६,२; ४८,६; पै ३,२३,५; ४,१२,७†; १०, ४, ८[2]; –ष्टस्य काठ ११, २¶; –ष्टा पै ४,२०, २; –ष्टाः काठ १२,९¶; क ६,२; पै ३,२३,५; –ष्टान् पै ५, १०, ९; –ष्टानि काठ ११, २¶; –ष्टाम् काठ १६,५; १९, ६; क ३०, ४.

†संसृष्ट-जित्[e]– -जित् ऋ १०, १०३, ३; मा १७, ३५; का १८,४,३; तै ४,६,४,१; मै २, १०,४?[f]; काठ १८, ५; क २८, ५; कौ २, १२०१; शौ १९, १३,४; पै ७,४,४.

¶सं-सृष्टि– -ष्टिम् मै ३, ८,३.

†सं-स्रष्टृ[g]– -ष्टा[d] ऋ १०,१०३,३; मा १७, ३५; का १८, ४,३; तै ४, ६,४, १; काठ १८, ५; क २८,५; कौ २,१२०१; शौ १९, १३, ४; पै ७,४,४.

सं√सृप्, समसृपत्[h] मा १३, ३१; का १४,३,५; मै २,७, १६.

सं-सर्पत्– -र्पन् काठ ३९, ३[h].

¶सं-सृप्[i]– -सृप्सु मै ४, ४,७.

सं√स्कन्द्, ?संस्कन्दासि पै १९, ४८, १४-१६[j].

?सं-स्कन्द– -न्दम् पै १९, ४८,१३; १४[k].

सं-स्कन्ध[i]– -न्धम्[k] शौ १९, ३४,५; पै ११, ३,५.

सं-स्√कृ, ¶संस्कुरुते तै ५, ६,६,४; ६, ५, ५, २; मै ४, १,८; काठ ३१, ६; क ४७, ६; समस्कुर्वत तै ६, २, ३,१¶; ¶समस्कुर्वन् मै ३, ८, १; काठ ११,६; २५, १; क ३८, ४.

सं-स्कुर्वाग– -णम् पै १६,४७,९.

१सं-स्कृत[m]– -तः ऋ ८,३३, ९; कौ २,१०४८†; †शौ २०,५३, ३; ५७, १३; –तम् मै ४, १, ८¶.

२सं-स्कृत– -तम् ऋ ५, ७६, २; मा ४, ३४[n]; का ४, १०, ५; तै १, २, ९, १; ४, ४३, २; मै १, २, ६; ३, ३७; ४,८,२; काठ २, ७; ४, ९; कौ २, ११०३†; शौ ११, १,३५.

३सं-स्कृत– -तम् काठ २४, ७[2]; ३१, ६; क २, १; ३, ७; ३७, ८[2]; पै १६, ९२,५.

सं-स्कृति– -तिः[o] मा ७, १४; का ७, ६,३; ७, ४; मै १, ३,१२; काठ ४, ४; क ३, ३.

¶सं-स्कृत्य तै ५,६,६, ३; ४; काठ २५, १; क ३८, ४.

†संस्कृत-त्र[p]– -त्रम् ऋ ६, २८,४; काठ १३,१६; शौ ४, २१,४.

सं√स्तभ्, म्भ्, संस्तभ्नाति पै १९, १९,१४.

सं-स्तम्भ[q]– -¶म्भम्ऽम्भम्[r] मै

a) =सपा. माश ६, ८, २, ६ । मै २,७,१० संगत्य इति पाभे.। b) पाभे. पृ ३११६ *m* द्र.।

c) विप. (गो-)। गस.।

d) सपा. संसृष्टासु <> संस्रष्टा सुः इति पाभे.।

e) त्रिप. (शत्रुसंघ-जेतृ- [इन्द्र-])। उस.।

f) °ष्ट° इति पाठः? यनि. शोधः।

g) गस. उप. तृन् प्र.।

h) सपा. समसृपत् <> संसर्पन् <> आपश्रौ १६, २५,२ प्रमृ. संसर्पं इति पाभे.।

i) नाप. (हविर्विशेष-)। j) शोधः पृ १०८५ *n* द्र.।

k) सपा. °न्दम् <> °न्धम् इति पाभे.।

l) शोधः पृ २९५० *b*, *e* द्र.।

m) पपा. नावग्रहीतः (तु. शौच ४,५८)।

n) नाप. (संस्कृतस्थान-, यज्ञ-)। o) =सपा. माश ४,२,१,२७ माश्रौ २, ४, १,२४। तै ६,४,१०,२ तैब्रा १, १,१,५ आपश्रौ १२, २३,८ संकृतिः इति पाभे.।

p) नाप. (सूनागृह-)। संस्कृत– ([सं-स्√कृत् 'छेदने' + घञर्थे कः प्र.] *भाप. [विशसन-]) + [वृत्र– *स्थान- [तु. वृत्– =देश-]) >] *त्र– > षस. (तु. [अंशतः] पपा. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. [द्वस.], सा [शौ] उस. पूप. <सं-स √कृ इति उप. < √त्रै इति च)।

q) भाप. (स्थैर्य-)। r) वा. क्रिवि. द्र.।

१, ४, १४[2]; २, ८, १[a]; १०, ५[a]; –स्मे[b] काठ ४०, ९[c].

सं-स्तिर्–, सं-स्तीर्थे सं√स्तृ द्र.

सं√स्तु, सम्…स्तवामहे[d] जै २, ७, ३.

संस्तौतु शौ ९, ४,११; पै १६, २५, १.

‡सम्…स्तुष्व[e] शौ ५, २, ७; २०, १०७, १०.

सं-स्तव्य– -व्यम् पै १५,१,१.

¶सं-स्तुत, ता– -ताः तै १, ७, ४, ३; ७, ४,१०,२; ११, १; काठ ३३, २-४; –तौ काठ ३४,१८.

सं√स्तुभ् > सं-स्तुभ्[f]– -स्तुप्[g] मा १५, ५; का १६, १, ७; मै २, ८,७; काठ १७, ६; क २६, ५.

सं√स्तृ, स्तृ (आच्छादने), ¶संस्तृणाति तै ५, १, ४, ३; मै ३, १, ५[2]; काठ १९, ४[2]; क ३०, २[2].

सं-स्तिर्[h]– -स्तिरः ऋ १,१४०,७.

सं-स्तीर्थे पै ५, ३१, ५.

सं√स्था, > तिष्ठ्, स्थापि, ¶संतिष्ठते तै ७, १, १, १; मै १, ८, ७; ¶संतिष्ठते मै ३, ८,४; ४, ४, ९; ६, ४;८, ६; ¶संतिष्ठन्ते मै ४,६,२; ७,७; संतिष्ठस्व मा २, १९[2]; का २, ६, २[2]; संतिष्ठ ऋ ९, ९६,१२; संतिष्ठेत मै १, ४, १३[2]¶.

समस्थिरन्[i] ऋ १०, ११८, २;

समस्थिथाः ऋ १०, ११३, ३.

¶संस्थापयति तै ५, १, ८, ३; मै ४, ६, ८; ¶संस्थापयति तै ५, ५, १, १; ६, ६, ६, १; ¶संस्थापयति काठ १९,८;२९, ३;३०,१[2]; क ४६,४[2]; सम्…स्थापयति मै ३, ५, ४¶; संस्थापयन्ते मै ३, १०, ५¶; ¶संस्थापयन्ति मै १, ८,१; ३, १, १०; ४, ८, ५.; ¶संस्थापयन्ति तै २, ६, १, ६; ६, ६, ९, २; ¶संस्थापयन्ति काठ २७, ९; १०; संस्थापयामि तै ६, ४, ५, १¶; सम्…स्थापय मै ४,८,१¶; समस्थापयत् काठ १३,५¶; ¶समस्थापयन् तै २, ६, १, ६; ६, ४,६, १;६,९,१; मै ४, ५, ५; ६, ८; काठ २६, १०; क ४१, ८; समस्थापयम् काठ ३४, १७¶; ¶संस्थापयेत् तै ५, १, ८, ३; मै १, ८, ७; १०, ९[2]; ३, ७, ८; ९[2]; काठ १३, ५; १९, ८[2]; २४, ८[2]; २७, ५; २९, ३; ३०,१; ३६, ४[2]; क ३०, ६[2]; ३८, १[2]; ४२, ५; ४६, ४.

समतिष्ठिपन् मै ४, ५, ५¶[j].

सं-तस्थान, ना– -नाः ऋ १०,४२, ४; शौ २०, ८९, ४†; –ने ऋ १०, ३१, ७.

†सं-स्थ(वप्रा.)[k]– -स्थे ऋ १,५,४; ५, ३, ८; ८, २१, ११; २७, १५; ३२, ११; कौ १, ४०३; जै १,४५,५; शौ २०,६९,२.

सं-स्था[l]– -स्थाम् मा १९, २९; का २१, २, १८; तै १, ६, ११, २[2]¶; ¶मै १, ४, १०; ९, ६; ¶काठ ९, १४[2]; २७, १; ३०, ७; ३१, १२; ३२, ६; ७[2]; क ४२, १¶.

¶सं-स्थातोस् (:) तै ३, ३, ७, ३; काठ ११, ६.

सं-स्थान– -नम् पै ८, १२, ९; –नात् मै २, १,८¶.

¶सं-स्थाप्य तै २,५, २,५; ४, २[2]; मै ४, ५,१; काठ २६, १०?[j,m]; क ४१, ८[j].

---

a) सपा. काठ २४,१०;२९,१ प्रमृ. संघातम्ऽसंवातम् इति पाभे. । b) च. अर्थे सप्त. द्र. ।

c) सपा. तैब्रा २, ७, ६, ३ आपश्रौ २२, १२, २० प्रमृ. तस्तभानः इति पाभे. ।

d) सपा. कौ४,९ ऐआ ४,१,९ सम्…ब्रवावहै इति पाभे. ।

e) =सपा. कौसू २१,२३ । °स्तुष्व वर्ष्मन् > सपा. ऋ १०,१२०,६ या ११, २१ स्तुषेय्यम् इति पाभे. ।

f) नाप. (छन्दस्-) । गस. ।

g) =सपा. माश ८,५,२,५[2] । तै ४,३,१२,२ सष्टुप् इति पाभे. ।

h) विप. [संस्तरणकृत्-, *आच्छादक- (वि-ष्टिर्- =*समिध्- । वैतु. GW. GRV. प्रमृ. नाप. इति, वें. सा. °र- इति प्राति. चेति ? ।)] । कर्तरि क्विप् प्र. । वि-ष्टिर्- =*भृ'ट्- (=प्रज्वलन-)+(√*भृ ।=√भृ 'धारणे'। > कर्तरि) *भिर्- > उस. *भृष्ट-भिर्- > यनि. । '(अग्निः)' संस्तिरः आच्छादिकाः (अपि सतीः) विष्टिरः संगृभायति (संगृह्याऽऽत्मसात् करोति)' इति वा. (पृ २९६० n यदुक्तं तन्नेष्टम्) । i) रुडागमः (पा ७,१,८)।

j) सपा. समतिष्ठिपन् <> संस्थाप्य इति पाभे. ।

k) भाप. (संगमन-, संमुखीभवन-), नाप. (संग्राम-प्रभृ.) । गस. उप. भावादौ कः प्र. ।

l) उप. भावे अङ् प्र. ।

m) °प्यतेन इति पाठः? यनि. च तेन चेति द्वि-पदः शोधः (तु. क.; वैतु. SI.) ।

¶सं-स्थाप्य, प्या- -प्यः मै ३, ७, ८; ४, ५, ५; -प्यम् तै २, ६, १, ६; ६, ४, ६, १; मै १, ८, ७; १०, ९; ३, ५, ४; ७, २; ४, ५, ५; ६,८; काठ २३, ९; २६, १०[२]; ३०,१[a]; क ३६ ६[२]; ४१,८[२]; ४६, ४; -स्थाप्याऽम् मै १, ८, ७; ३, ७, ९[२]; काठ २३,९[२]; ३०,१[२b]; क ४६,४[२].

¶सं-स्थित- -तः काठ २८, ९; क ४४, ९; शौ १८, ४, १५§; -तस्य तै ६, ४, ५, २; -ते तै ६, ३, ४, ९[२]; मै १, १०, ९; २, १, ८; २, १; ३, ७,८; ९, ४; ४, ७, ४[५]; काठ ११, ६; १०; १२, २[२]; ३६, ४; -तेन तै ६, ४, ५, १; मै १, ४, १०; ४, ५, ५; ६, ८; काठ २६,१०; ३२, ७[२]; क ४१, ८.

¶संस्थित-यजुस्[c]- -जूंषि काठ २९, ३[२]; क ४५, ४[२].

¶सं-स्थिति -तिः मै १,८, ७; काठ ६,८; क ४,७; -तिम् तै ६,४, ५,२; -त्यै तै ७,५,१,४.

? सं स्था या न्व पु पे ण्या सा न- स्त्रि रा त्र पै १२, ६, ७.

सं √स्पृश्, > स्पर्शि, संस्पृशन्ताम् शौ १२, २,३१‡[d]; ३, ३०[e,f]; १८, ३, ५७‡[d]; पै १७, ३३, २‡[d]; संस्पृशस्व शौ १३,१,३४; ‡१४[g],१,२१; ४०; पै १८, २, १०‡[g]; ४, ९‡[g]; १८, ४; संस्पृशेथाम् मै १, १, ७[h]; ४, १, ७[h]; पै ३, २८,१[i]; सम् (स्पृशेथाम्) पै ३, २८, १[२i]; सुमस्पृशन्त शौ १४, २, ३२[j]; सम्···अस्पृशन्त पै १८, १०, २[j].

¶संस्पर्शयति तै २, ६, ६, २; ६, २, १,६; काठ २९,६; ३७, १६; क ४५, ७; संस्पर्शयातु, सम् (स्पर्शयातु) पै ३, २८, १[k]; १९,१५,४[k].

सं-स्पर्श- -र्शे शौ ८, २, १६; पै १६, ४, ६; -¶र्शेन काठ ८, ११[२]; क ७,८[२].

¶सं-स्पर्श्य तै ६, ४,३,४.

सं-स्पृश्[l]- -स्पृशः मा ३७, ११[m]; १३[n]; का ३७, २,१[m]; ३[n].

¶सं-स्पृश्य मै १, ८, ९.

¶सं-स्पृष्ट, ष्टा- -ष्टाः तै ५,४,१,४; -ष्टौ तै ६, ४,६, ४.

सं √स्फाय् > स्फा, स्फी > सं-स्फान[o]- -०न तै ३, ३, ८, ३; ६; शौ ६,७९,३; पै १९, १६, १९; -नः तै ३, ३, ८, २; ६¶; शौ ६, ७९, १; पै १९,१६,१७.

¶सं-स्फीत- -तम् मै ३, ६, ७.

सं √स्मि > सं-स्मयमा(न >)ना- -ना ऋ १, १२३, १०; -ने खि ५, ७, १, ७; मै ४, १३, २; काठ १५, १३.

सं √स्यन्द् > ‡सं-सनिष्यदत्[p]- -दत्[q] मा ९,१४; मै १,११,२; काठ १३, १४.

? संस्याधि पै ९, ८, ६.

सं-स्रव-, ?स्रंसवः, सं-स्रवणा- सं √स्रु द्र.

सं-स्रष्टृ-, संस्राः सं √सृज् द्र.

सं-स्राव-, सं-स्रावण-, सं-स्राव्य- सं √स्रु द्र.

सं √स्रु, > स्रावि, संस्रवन्ति ऋ ९,

---

a) °प्यः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. काठ २३,९)।

b) °प्याऽः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पूर्वं स्थलम् क. च)। c) कस.।

d) पाभे. पृ ३१८९ *k* द्र.। e) तु. सस्थ. टि. २अभि।

f) अभि संस्पृशन्ताम् > सपा. पै १७, ३८, ९ अभिजितं सजन्ताम् इति पाभे.।

g) पाभे. पृ ३१९५ *o* द्र.।

h) संस्पृशेथाम् >सपा. मा १,२० का १,७,४ तै १, १,६,२ आयुषे धाम् इति, काठ १,६ आयुषे त्वा इति च पाभे.। पृ १७०९ *i* अपि द्र.।

i) सपा. शौ ६, ७४, १ सम्···पृच्यन्ताम्, सम् (पृच्यन्ताम्) इति पाभे.।

j) सपा. सुमस्पृशन्त <> सम्···अस्पृशन्त इति पाभे.।

k) सपा. शौ ६, ७४, १ सम्···अजीगमत्,सम् (अजीगमत्) इति पाभे.।

l) गस. उप. भाप. क्विबन्तम् (तु. पाभे.; वैतु. उ. म. कर्तरि कृदिति कृत्वा नाप. [रक्षस्-] इति?)।

m) =सपा. माश १४, १, ३, १४। तै १,१,२,२;३, ८,२ प्रमृ. तैआ ३,२,२,६ आपश्रौ १,४,१ प्रमृ. च संपृचः इति पाभे.।

n) =सपा. माश १४, १,३,२९। मै ४,९,४ संपृचः इति पाभे.।

o) विप. (अग्नि-, आदित्य-)। गस. उप. कर्तरि कृत्।

p) वैतु. PW. प्रमृ. अनुसंस्° इति?।

q) =सपा. माश ५,१,५,१९ शुप्रा ६,८। ऋ ४,४०,४ प्रमृ. काश ६,२,१,१० या २,२८ संतुवीत्वत् इति पाभे,।

११३, ५; संस्रवन्ति शौ १, १५, ३; ४; पै १, २४, २; ३; संसंस्रवन्ति[a] पै १९, ४३, १३; ‡सम्...स्रवन्ति[b] तै ४, २, ९, ६; मै २, ७, १७; काठ १६, १६[c]; सम् (स्रवन्ति) पै १९, ४३, १३[2]; संस्रवतु पै ११, १, १४[d]; सम् (स्रवतु) खि २, ९, १; शौ २,२६,३; पै २, १२, ३; संस्रवन्तु खि २,९,१[e]; ३; शौ २, २६, २; पै २, १२, २; संसंस्रवन्तु शौ १, १५, १[f]; २, २६,३[e,f]; १९, १, १[a,f]; पै १, २४,१;२,१२,३; सम् (स्रवन्तु) खि २,९,१[2]; शौ१,१५,१[2]; २, २६,३[2]; १९,१,१[2]; पै १,२४, १; २,१२, ३; समस्रवत् तै ६, ५, ९,१¶; ¶समस्रवत् मै ४, ७,४; ¶समस्रवत् काठ २८, ९; ३४,३; क ४४, ९. समसुस्रोत् मा १८, ५८; का २०, ४, १; तै ५, ७, ७, १; काठ ४०, १३.

संसुस्राव पै १, ५९, १.

संस्रावयामसि शौ १, १५,३;४; पै १, २४, १-३.

सं-स्रव[g]- -वः पै ८,१८,११; १९, ३८, ८; -वाः ऋ ९,११३. ५; -वान् मै ४, ६, ९¶; -वे मै ४,७,१¶[h].

संस्रव-भाग[i]- -गाः[j] मा २, १८; का २, ४, ६.

? संस्रवः पै ५, १०, ३.

सं-स्रव(ण>)णा[k]- -णाः पै ८, १२, ११.

सं-स्राव[l]- -¶वम् तै ३, १,९, ६[2]; काठ ६, ३; क ४, २; -वाः पै १,२४,२[m]; -¶वे[h] काठ २८, ७; क ४४, ७; -वेण पै २,१२, ३[n]; -वैः शौ १, १५, ३; ४; पै १, २४, १-३.

संस्राव-भाग[i]- -गाः[j] तै १, १, १३, २; मै १, १, १३; ४, १, १४; काठ १, १२; ३१, ११; क १,१२; ४७, ११![o]; पै २०, ३४, २.

सं-स्रावण[p]- -णम् पै १९, २८, १५[q]; -०णाः शौ १, १५, २; १९, १, २; पै १,२४, ४; १९, ४३, १५.

सं-स्राव्य[r]- -व्येण खि २,९, १; शौ १, १५, १; २, २६, ३[n]; १९, १, १-३; पै १९, ४३, १३-१५.

सं √स्वज्, संस्वजस्व[s] शौ १२, ३, १२; पै १७, ३७, २.

सं √स्वद् > सुद् > सं-सुदे[t] ऋ ८, १७, ६; शौ २०, ४, ३†.

सं √स्वृ, ‡समस्वरन् ऋ ९,६३,२१; ७३,१; १०१,११; १०६, ११[s]; ११०,८[s]; कौ २, २९१; ४५३; ८४४; ९२३; जै २, २४, ७; ३, ३४, ११; ५८, १; शौ ५,

---

a) सपा. °वन्ति<>°वन्तु (कौसू १९,४ अअ १९, १ च) इति पाभे.।

b) =सपा. तैआआ १०, ४० आपश्रौ १६, २७, ५ माश्रौ ६,१,७,२६। सम् इद् > ऋ ४, ५८, ६ मा १३, ३८ प्रभृ. माश ७,५, २, ११ काश्रौ १७,५, ७ आपश्रौ १७,१८,१ सम्यक् इति पाभे.।

c) सरित् इति पाठः? सम्, इद् इति शोधः (तु. तै. मै.)।

d) सपा. या ३,४ संभवसि इति पाभे.।

e) सपा. संस्र°<>संसंस्र° इति पाभे.।

f) तु. सा. विव.; वैतु. शंपा. RW. प्रभृ. सं सं° इति।

g) नाप. (रस-, द्रव-)। गस. उप. अप् प्र.।

h) सपा. संस्रवे <> संस्रावे इति पाभे.।

i) विप.। बस.।

j) सपा. संस्रव° (माश १,८,३, २५ काश्रौ ३,६, १७ च) <> संस्राव° (तैब्रा ३,३,९,७[2] आपश्रौ ३,७,१४ प्रभृ. च) इति पाभे.।

k) नाप. (नदी-)। गस. उप. कर्तरि कृत्।

l) भाप., नाप. (संस्रव- ⌊शौ. पै.⌋. संस्रव-शेष-⌊तै. काठ. प्रभृ.⌋)। भावकर्मणोः घञ् प्र. (तु. सा ⌊शौ.⌋, भा ⌊तै १, १,१३,२⌋)।।

m) सपा. शौ १,१५,४ सर्पिषः इति पाभे.।

n) विप. (हविस्-)। सपा. °वेण <> °व्येण इति पाभे.।

o) °गः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. काठ ३१,११)।

p) नाप. (संस्रावक-वस्तु-)। कर्तरि कृत् (वैतु. सा. कर्मणि प्र. इति °ण- ⌊होम-⌋ > -णाः ⌊प्र३⌋ इतीव)।

q) नाप. (रोग-भेद-)।

r) विप. (हविस्-)। कर्मणि ण्यत् प्र.।

s) तु. सस्थ. टि. २अभि।

t) गस. उप. केनन्तम् (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. च१ वें. =आस्य- इति कृत्वा सं-सुद्- > -सुदे इति, सा. सं-सु√दा 'दाने'>°दा- > यनि. इति।

६, ३[a]; समस्वरन् ऋ १०,९६, २[b]; शौ २०,३०,२†[b]; †सम्… अस्वरन् ऋ ८, ९७, ११; ९, ४५, ⌊(६, ५) ५ (१०६,११)⌋; ६६, ८; कौ २, २८२; जै ३, २३,१४; शौ २०,५४,२.

?सं-हत[c]- -तम् पै ४,१६,१.

सं√हन्, संहन्ति तै ६,२, ७, ४¶; सम्…हतः[d] ऋ ८, ३१, ९; सम्…हंसि ऋ १,५३, ७; शौ २०, २१, ७†; सम्…हन्मि, सम्[३] (हन्मि) शौ ६, ५६, ३[e]; संहन्मः[f] ऋ ७,५५, ६; सम्… हनन्त ऋ ७, ५६,२२; काठ ८, १७†; समहताम् काठ १३,४¶; सम्…अघ्नत खि १,११,३.

संजिघ्नते[g] ऋ ९,१४,४.

सं-हुत्[h]- -हुतः ऋ ३,१,७.

सं-घात[i]- -तम् तै १, १, ५, २[j]; -तम्ऽ-तम्[k] मा १, १६[j]; मै १,१,६; ४,१, ६[२];¶; काठ १, ५; २४,१०¶[l]; २९, १¶[l]; ३१, ४[२];¶; क १,५; ३८,३¶[l]; ४५, २¶[l]; ४७,४[२];¶; -ते खि ५,७, ३,२; मा २८,१३; का ३०, २, २; मै ४,१३,८; काठ १९,१३; -तेऽ-ते का १, ५,५[j].

संहनु[m]- -नु शौ ५, २८,१३; पै १, ५४,५; -नुः[n] शौ ८, ९, १६; पै १६,२,६.

सं√हा (गतौ), सम्…जिहीते ऋ ३,५१,४.

सं-जिहान- -नम्[o] ऋ ७, ३३,१०; -नाय तै ७, १, १९, ३; काठ ४१,१०.

सं-हाय[p] ऋ २,३८,४.

सं-हास्यत्- -स्यते तै ७, १, १९, ३; काठ ४१,१०.

संहान[q]- -नः[r] मै ३, २, ९; -नाय मा २२, ७; का २४, ३, ३; मै ३,१२,३.

सं√हि, सम्…समह्यन्[s] ऋ ६,४०, २.

संहिनोमि ऋ १, ६१, ४; शौ २०,३५,४†; †सम्…हिनोमि, सम् (हिनोमि) ऋ ६, ६९,१; तै ३,२, ११, २; मै ४, १२,५; काठ १२, १४; सम् (हिनोमि) काठ २३,११†.

सम्…अहेषत ऋ ९,७१,५.

१सं-हित-, २सं-हित-, ३सं-हित-, सं-हिति- सं√धा द्र.

सं √हु, संजुहोमि का २, ५, ३[t]; मै ४,९,७[u].

---

a) सपा. ऋ ९,७३,४ अव…समस्वरन् इति, पै ६, ११,४ अभि…समस्वरन् इति च पाभे. । पृ ४६६ *b* टि. अपि द्र. । b) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

c) सं√हृ > सं-हृत- इति शोधः। सस्थ. ?अधि > अधि (*=अङ्कस्-) इत्यपि शोधः । '(यावत् सूर्यः प्रातश्च सायं च प्राणान् (अस्मच्छत्रून्) विनाशयेत् तावद् नः अधि संहृतमेव स्यात्' इति वा. ।

d) सपा. आपमं १, ११, ११ शम् (?सम्)…हथः इति पाभे. । e) सपा. पै १९, ९,१४ सम्… ददामि, सम् (ददामि)[३] इति पाभे. ।

f) सपा. शौ ४,५,५ पै ४,६,५ संदध्मः इति पाभे. ।

g) PW. पूना. सात. °घ्न° इति शोधार्हम् (तु. वें. सा. GW. GRV. प्रभृ.)।

h) नाप. । गस. उप. क्विबन्तम् । अर्थः? । =नदी- इति वें., पुञ्जीभूत-रश्मि- इति सा., चिति-, स्तर- इति ?PW. प्रभृ., अङ्ग- इति ?GRV. ।

i) नाप. (समूह-,संग्राम-)। गस. उप. घञन्ते थादिस्वरः।

j) सपा. संघातम् <> संघातंसंघातम् <> संघातेसंघाते इति पाभे. । k) क्वचित् वा. क्रिवि. ।

l) पाभे. पृ३१९८ *a* द्र. ।

m) विप. (स्थिरबद्ध-, संहत- ⌊त्रिवृदाख्य-मणि-⌋)। पपा. प्रभृ. <सम्+हनु- ⌊=जम्भ-⌋ इति?। (√*संह् 'संहनने, संघटने' > भावे) *संह्मन्- > *संह्मन्-वत्- > *संह्मनु- > यनि. इति मतम् । 'त्वा (त्रिवृतं) संहनु (⌊क्रिवि. । न. द्वि१⌋ सुघटय्य) कृणमसि (*बध्नीमः)' इति वा. ।

n) विप. [जम्भ- (दन्तपङ्क्तिनिगडनात्मक-रोगभेद- ⌊तु. पंजा. दन्दन⌋)] । o) तु. पृ १९३८ *m* ।

p) धा. उद्बोधे वृत्तिरिति कृत्वा √*घ्या (=√ज्ञा) इत्यस्य विपरिणतं वृत्तं द्र. (वैतु. सा. प्रभृ. √हा 'त्यागे' इत्यनेन संकरं कुर्वाणाः ?) ।

q) विप. (संकुचितकाय- ⌊पशु-⌋)। BW. ?MW. <सं √हन् इति ? । <√*संह् (तु. संहनु-) इति मतम् ।

r) प्राङ् सं° > सपा. काठ २०,१० प्राङ्…प्रवणः इति, तै ५,३,१,५ पुरस्तात्प्रवणः इति च पाभे. ।

s) आदरार्थो समो द्विरुक्तिः ।

t) =सपा. काश्रौ ३, ८,१ कौसू ६,१ । तैब्रा ३, ७,६, २१ आपश्रौ ३,१०,१ संयजामि इति, माश्रौ १,३,५,१३ संसृजामि इति च पाभे. ।

u) सपा. तैआ ४,८,४ जुहोमि इति पाभे. ।

सम्…हुवध्वम् पै ७,३,११.
सं-होत्र[a]- -त्रम् ऋ १०, ८६, १०; शौ २०,१२६,१०†.
सं√हृ<>भृ, संहरात् पै १९,४८, १३.
†सुंजभार ऋ १, ११५, ४; मा ३३, ३७; का ३२, ३, ८; मै ४,१०,२; शौ ५,३१,१०$[b]; २०, १२३, १; संजभार शौ ९, ३, ११; संजभार पै १६, ४०, ३; संजभ्रुः शौ १२, १, २४; पै १७,३,५.
स√ह्वे, संह्वयस्व[c] पै ९,२४,७.
सुमह्वि[d] शौ ४, १७, २; पै ५, २३,२.
स-कल[e]- -लम् पै १,२१,४[f].
स(क>)का- तद्- द्र.
स-काम[g]- -मान् मा २६ १; का २८, १,२; पै ५,३५,१२.
स-काश[h]- -शात् मै १,२,३; -¶शेन काठ ८,११[2]; क ७,८[2].
?सकुला शौ २०, १३६, ४[i].
?सकून् पै १९,२५,८.
सकृत्[*j]- -कृत् ऋ १,१०५,१८[k]; २, १६,८; ६,४८,२२[3]; ६६,[(४, ३, १०) १]; ८, १, १४; १०, ३३,३; ९५,१६; खि ७, २, ४; ¶तै २,६,६,५; ३, ४, २, २$; ६,२,४,१; ४, ७, ३; ६, १०, १;७,५,३,१; ¶मै १, ६,१३[2]; ८,७[2];१०,७[2]; २,५, ४; ३, १, १;९; ६,१०;८,१[2]; ४, ६, ६; ७,७[2]; ८,७; ¶काठ ६,५; ६[2]; १२, ३$; $१३, ११; १२; १८,१९; १९, ११[4]; २१, ८; २३,१; ६; २५, १; २९, २; ३३,५[2]; ३६, २[3]; ¶क ४, ४; ५[2]; २९,७; ३१,१[4]; ३५, ७; ३८,४; ४५,३; शौ २०, ११६, २†; -कृत् ऽ-कृत् ¶तै २,६,६, ५;९,१; -कृतौ शौ ११,१,१०[l].
†सकृत्-सू[m]- -स्वम् ऋ १०,७४,४; मा ३३,२८; का ३२,२,११.
¶सकृद्-अभिषुत- -तस्य तै ६, ६, १०,१; काठ २९,६[n]; क ४५, ७[n].
¶सकृद्-अवत्त- -त्तम् काठ २९, २[2]; क ४५,३[o].
सकृद्-आहुति[p]- -तिम् मै ४, ८, ७¶.
सु-केत[q]- -तः तै १,५,३,३; मै १,७, १; ५; काठ ८, १४; ९, ३; क ८,२;६; -ताः ऋ ६, ९, ५; -ताय मै २,८, १३.
सक्त- √सज्,ञ्ज् द्र.
सक्तु[r]- -क्तवः मा १९,२१; का २१, २,१०; मै ४,६,३¶; -¶क्तुभिः

---

a) =समीचीन-यज्ञ- इति सा. प्रभृ., याज्ञिकवर्ग- इति कृत्वा PG [२, ३८] <सं√हु 'दाना०' इति। विप. [*संघभृत्- (समन- [संमेलन-, उत्सव-])]। संघ- (जनसङ्घात-)+(√भृ 'धारणे'>कर्तरि) *भृत्र-> उस. *संघ-भृत्र- > यनि. इति मतम्।
b) सम्…जभार इति WI. ?।
c) सपा. शौ ५,२०,८ निह्वयस्व इति पाभे.।
d) तु. पपा. WI. W.; वैतु. सा. यनि. पाठस्य स्थाने समभि (गच्छन्ति) इत्येवं व्याख्यायुकः।
e) विप.। बस.। पूप. =सह, उप. = कला-।
f) सकलं तेन शुध्यति > सपा. शौ ६, ८३, ३ स गलुन्तो नशिष्यति इति पाभे.।
g) विप.। बस. पूप. =सह इति, यद्वा < सम् [=संगत-] इति (तु. पाम ६,१,१४४)।
h) =संनिधि-। उस. पूप. =सह, उप. भावे कृत् इति। i) सपा. RW. खि ५,२२,४ प्रभृ. शांश्रौ १२,२४,२ सक्थ्ना इति पाभे.।
j) विप., नाप. (एक-वार-, एकदा, सपदि)। वा. क्रिवि. सत् न. द्वि१ द्र.। < *सक- (=एक-, सह [तु. सपदि])+वृत्-> कस. *सक-वृत्- > यनि. (तु. [अंशतः] पा ५,४,१९; वैतु. PW. GW. WAG. [१,२९] प्रभृ. =सह+[√कृ>] कृत्->उस. यनि. इतीव?)।
k) मा, सकृत् > सपा. या ५, २१ मास-कृत् इत्याह तच्चिन्त्यम् (तु. पपा. प्रभृ. वृदे २, ११२-३ SEY १५३-४)।
l) सु० सा. इति ?। सपा. पै १६, ८९, १० सयुजा इति पाभे।
m) विप. (पृथिवी-)। उस. उप. क्विबन्तम् (तु. WAG [१,१७९ c])।
n) पृ ३६३ सस्थ. अभिषुतस्य इति नेष्टम्।
o) पृ ४५२ सस्थ. अवत्तम् इति नेष्टम्।
p) सुप्सुपीयः समासः अन्तोदात्तश्च।
q) विप. [समानप्रज्ञ- (देव- [ऋ.])], नाप. (आदित्य-)। बस. पूप. =२समान- [ऋ.] अन्यत्र =सह।
r) नाप. (भक्ष्य-विशेष-)। व्यु.?। <√सच् इति [तु. पाँउ १,६९] वा √कस् [विपरीतात्] वेति या [४,१०] पाम [पस्पशाह्निके] SEY [६६, ८४]; √सञ्ज् इति PW. प्रभृ.।

तै ६,४,१०,६; मै ४, ६, ३[२]; काठ २७, ८[२]; ३४, १७[२]; –क्तुम् ऋ १०,७१,२; –¶क्तून् तै ३,३, ८,४; मै २, ६, ३; काठ १५,२; –क्तूनाम् मा १९, २२; का २१,२,११.

सक्तु-श्री[a]– -श्रीः मा ८, ५७; का ९ ७,६; तै ४, ४, ९, १; काठ ३४,१६.

?सक्तु पद्यम शौ २०,१३६,५[b].

सक्थन्[c]– -क्थानि ऋ ५, ६१, ३; काठ १०,६¶; –क्थ्ना[d] खि ५. २२, ४; मा २३, २९; का २५,६,९.

सक्थि[c]– -क्थि ऋ १०, ८६, ६; ७; खि ५, २२, ६[b]; तै ५, ३,१२, २¶; शौ †२०, १२६, ६; ७; –क्थिभ्याम् शौ १०,१०, २१; पै १६,१०९,१.

सक्थी[e]– -क्थ्या ऋ १०, ८६, ⌊१६; १७⌋: शौ †२०, १२६, १६;१७; –क्थ्योः मा २४, १; का २६, १, ३; तै ७, ४, १९, १[f]; मै ३, १३, २; काठ ४४, ८[f]; –क्थ्यौ तै ७, ४, ११, ३¶; काठ ३३, ८¶; शौ ६, ९, १; पै २,३३,२;९०,२; १४,३,१८.

सक्मन्[g]– -क्मन् ऋ १,३१,६.

सक्म्य[h]– -क्म्यम् ऋ ३, ३८, ७.

†स-क्रतु[i]– -तवः ऋ २,२७,२; –तुः ऋ १०, १४८, ४; –तू ऋ १, ९३, ५; तै २,३,१४,२; मै ४, १०, १; काठ ४, १६.

√सक्ष् (वधा.)[j], सक्षत् ऋ १,१२९, १०; सक्षत ऋ ८, १३, २८; असक्षत ऋ ८, ६४, ९; †संक्षीमहि ऋ ७,३९, ६; ५१, १; ५४, ३; तै २, १, ११, ६; ३,४,१०,१; मै ४,१४,१४.

सक्षु[k]– -०क्ष तै ३, ५, ५,१.

?सक्षः पै ५, १,८.

सक्षण[k]– -णः ऋ ५, ४१,४.

सक्षणि[l] ऋ १०,३२,१.

†सक्षणि[k]– -णिः ऋ २, ३१,४; ८, २४, २६; ९, ११०, १; काठ ३८,१४; कौ १,४२८; २,७१४; जै १, ४२, २; ३, ५९, ६; शौ ५, ६, ४; पै ६, ११,५; –णिम् ऋ १,१११,३; ८, ७०, ८[m]; ९, ७१, ४; ७८, ३; –णी ऋ ८,२२,१५.

†सुक्षत्– -क्षन्तः ऋ १, १३१,३[n]; शौ २०,७२,२;७५,१.

स-क्षित्[o]– -क्षितः ऋ ६, ४४, ६; –क्षितौ ऋ १, १४०,३.

?सक्षेमहि[p] काठ २,४.

?सद्येहि[p] क १, १६;३६,३.

---

[a]) तु. क्षीर-श्री–, शुक्र-श्री– प्रभृ.।

[b]) सपा. RW. खि ५, २२, ६ सक्थि उद्यतम् इति पाभे.। पृ ९१२ *f* अपि द्र.।

[c]) नाप. (शरीरावयव-भेद-)। < √सच् इति या ⌊९, २०⌋, SEY ⌊७१⌋; < √सज् (ञ्ज्) इति पाउ ⌊३, १५४⌋ GW. प्रमृ. च। [d]) पाभे. पृ ३२०२ *i* द्र.।

[e]) ङीष् प्र. (पावा ४,१,४५)। [f]) पाभे. पृ८९१ *l* द्र.।

[g]) विप. (*बलवत्- ⌊विदथ- *= संग्राम-⌋)। < √*सक् (=√शक् 'शक्तौ'; वैतु. अन्ये यनि. <√सच् 'समवाये' इतीव कृत्वा विप. वा नाप. वा सप्त१ वा सं१ वेति ?)।

[h]) वें. बलार्थे <√शक् इति, सा. क्षीरादिहविरर्थे √सच् '*संभजने' इति, ORN. GRV. <√सच् 'संबन्धे' इति, GW.<√सच् '*सेचने' इतीव?। नाप. (*रसमय-, क्षीर- ⌊तु. Eng. *suck*⌋)। (√वृष् 'वर्षणे =क्षरणे' >) *वृषस्– (रस-) > *वृषस्-मय– > (*उसम्य– >) यनि. इति मतम्। 'अस्य वृषभस्य (सतः इन्द्रस्य) नामभिः [*बलैः (=*नर्मन्– ⌊=नृम्ण–⌋)] धेनोः (वत्सिन्याः) गोः (गव्याः ⌊अन्तः⌋) सक्म्यम् आममिरे (आभृतमपश्यन्)' इति वा.।

[i]) विप. (समान-प्रज्ञ-, समान-कर्मन्- वा ⌊अर्यमन्-, मित्र- प्रभृ.⌋)। बस.।

[j]) मूलतः स्वतन्त्रो वा धा. < √सह् 'अभिभवे' ⌊तु. भा. PW. प्रभृ. च⌋) इति वा √सच् 'समवाये' ⌊तु. वें. सा.⌋ इति वा √सञ्ज् ⌊तु. भा.⌋ इति वेति विचारसहम्।

[k]) विप.। कर्तरि कृत्। धा. प्रायेण अभिभवे वृत्तिः (वैतु. सा. समवाये इति)।

[l]) तुमर्थीयम् अव्य. (तु. प्र-भूषणि प्रभृ.)। वा. पृ २११८ *d* द्र.। पृ १७२३ *h* यदुक्तं तन्नेष्टम्।

[m]) वैतु. PW. <√सच् इति ?।

[n]) तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. GW. °न्ते इति ?।

[o]) विप.। उस. पूप. =सह, उप. <√क्षि 'निवासे' कर्तरि कृत् (वैतु. सा. स– =२समान- इति ?)।

[p]) सक्षेमहि सख्येहि (काठ.), सखेहि (क मूको.), सक्षेहि (क. ⌊तु. काग्र ४६, १० भाष्ये⌋), सक्षैमहि, सक्षीमहि (काग्र. मूको. ⌊ तु. क. संस्कर्तुः टि. ⌋ इतीमे वावि. इति सर्वत्र (सह+क्षेम–>बस. *सह- क्षे(⌊म>⌋

सखि[a]- -|खा ऋ १, ४, ⌊१०; ८, ३२, १३⌋; २२, १९; २६, ३; ३१, १; ५३, २; ६३,४; ७२, ५; ७५, ⌊४;९, ६६, १⌋; ९१, ८; ९५; ९७; १००, ४; १७०, ३; १८७, ३; २, १, ९; २०, ३; २४, १; २८, १०; ३, ४, १; १८, १; ३१, ८; ३९, ५; ४३, ४; ५४, १७; ४, ४, १०; १६,१८; १७,१७; १८;२५,६; ३१, १; ५२, २; ३;५, २९, ७; ६, ३३, ४; ४५, १; १७; ५५, ३; ५; ७, १८, ६; १९, १०; २०, ८; ५५, १; ८८, ६; ८, २, ३९; ४, ९; १३,३; १७, १४; ४३, १४; ४५, ⌊१-३⌋; ३७; ४८, ४; ७०, ११; ९३,३; १००, २; ९, ६६, ४; ८६,१६; ९६, २; १०१, ६; १०४, ५; १०५, ५; १०, १०, २;२५,९; २६, ७; ८; ⌊४२-४४, ११⌋; ११७, ४; १३६, ४-६; १५२, १; १६८, ३[b]; १८६, २; खि ५, ४, ९; ६, ५; १५, ९; मा ४, २०$; ६, ४; ९$; ७, ३२; १०, ३१; १२, ११४; १३,३३; १९, ३[2]$; २७,३९; ३३, २४; ३४, १२; ३६, ४; का ४, ६, ४$; ६, १, ५; २, ३$; ७, १४, १; ११, १०, १; १३, ७, १३; १४, ३, ७; २१, १, ३[2]$; २९, ५, ८; ३२, २, ७; ३३, १, ६; ३६, १,४; तै १, २,४, २$; १४, ४; ३, ६, २;४,४६, ३; ८, २१, १$; २, ३,१४,१; ६, ७, ३$; ३, ३, ११, १; ५, ११, ५; ४, २, ११, २; मै १, २, ४$; १४; १५$; ५, १३; २, ३, ९$; १३, ९; ३, ११, ७[2]$; ४, ९, ३७; १०, १; २; ११,५; १२ ६; १३, ४; १४, ८; काठ २, ५$; १४; ३, ३; ५$; ६, ११; १०, १३; १२, ९; १३, १५; १५, १२; १६, १६; २१$; ३४, १६$; ३५, १३; ३९, १२; ४०, ८; क १, १७$; २, १०; १२$; कौ १, १२७; १३३; १६९; २२६$; २७५; २७७; ५५७; २, ३२; ९८; २२४;५०२; ६८८-६९०; ८०२; ८८६; ९६२; १०२१; १०७६; १०७७; ११९१; ४, ३, ३$; जै १,१४,३; ९; १८, ५; २४, ४$; २९,३; ७; ५७, ४; २, ७, ३$; ३, ४, ३; ९, १२; २०, ८; ३९, १; ४६, १; ४, २, ५; ९, २; १३, १; १७, ४-६; ३०, ५; शौ १, २०, ४; २६, २[2]$; $५, ४, ७; ११, ९-११; ६, ५१, १; ७,२७, ६; ५३, १; ८, ३, २०‡[c]; १८, १, २, ४, ६०; २०, ७,३;१७, ११; २१, २; ३७, १०; ६८, १०; ८९, ११;९४, ११;१२४, १; १३०, १४$; १३७, ६; पै $१, ५१, २; ५४, १; २,१९, १-३$; ८८, १; ५, ३८, ४-६; ६, १६, ३; $८, १, ९-११; १५, ११, १; १६, ७, १०‡[c]; ८, ११; १९, १, ८[4]$; ११, २$; ४३, ४$; ४६, ८; २०, ११,५;२२, २;५१,५; -खायः ऋ १, ३०, ⌊७ (८, २१,९)⌋; ५३, ११; १६५, ११; ३, ९, १; ३०, १; ३१, १७; ५५, २२; ४, १२, ५; ३२, ६; ५, १२, ५; ३१, १०; ३२, १२; ५२, २; ६, २१, ५; २६, ८; ७, १९, ८; २१, ९; ६८, ७; ८, २, १६; २१, २; ४५, १६; ९२, ३३; ९६, ७; १००,५; ९, ४५, ५; ९६, ४; ९७, ८; ४३; १०, ७१,२; ७; ८; १०; ८५, २३; ८८, १७; १७९, २; मा ६, २०[d]; ११, १४†, ३४, १८†; का ६, ४, ५[d]; १२, २,३†; ३३,१,१२†; तै १,३, १०, १[d]; ४,१,२,१†; ६, २,२, ५¶; ३, ११, ३[d]; मै १,२,१०[d]; २, ७, २; ४, ११, १; ३; †काठ ९, १८; १६, १; १९, २; क २९, ८†; †कौ १, ६२; १३६;१५७; १६३;३२४;

मा->)सु-क्षेमा (विप.⌊तनू⌋),हि इति द्वि-पदः शोधः (वैतु. देवपालः ⌊काठ.⌋ यनि. सक्ष ! ⌊हे सखे !⌋ एहि इति ?)।

[a]) नाप. (मित्र-, स्तोतृ- प्रभृ.)। ⌊२समान्->⌋ स- +√ख्या इति प्रायोवादः (तु. या ⌊७, ३०⌋ पाउ ⌊४, १३७⌋ वें. सा. GW. प्रभृ.)। √*सख् (वधा. ⌊=√सच् 'समवाये', √शस् 'स्तुतौ' प्रभृ.⌋) >भावे *सख्-+ (√मा 'माने'>भावे) *माय्-> बस. *सख्माय- >*सखाय्-> *सखै-> यनि. इति मतम् (तु. Zd ⌊मित्रार्थे⌋ हक्षाय्- ⌊SEY २४४⌋, ⌊आंशिक-तात्पर्यतः PW. यनि. <√सच् 'समवाये' इति, ⌊कल्पनायाम्⌋ WAG ⌊१,६० C⌋ *सखै- इति)।

[b]) पाभे. पृ २६१५ *b* द्र.।

[c]) सपा. ऋ १०, ८७,२१ सखे इति पाभे.।

[d]) =सपा. माश ३, ८,३,३७। काठ ३, ७ क २,१४°यम् इति पाभे.।

३४०‡[a]; २, ५९; ६९; ९३; ४६७; ६८०‡[b]; †जै १, ६, ८; १५, २; १७, ३; ९; ३४, २; ३५, ९‡[a]; ३, ६, ५; ७, ७; ९, ७; ३५, २; ५६, ८‡[b]; शौ ७, ६२, ४; ७५, २†; १४, १, ३४†; १९, २४, ७†; †२०, १४, २; १८, १; २१, ११; २६, १; ३७, ८; ६२, २; पै ३, २६, ६; १५, ६, ४; १८, ४, ३†; –†०खायः ऋ १, ५, १; २२, [८; ९, १०४, १]; ५, ७, १; ६, ४५, ४; ७, ३१, १; ८, १, १; २१, ९; २४, १; १९; ७०, १३; ९, १०१, १; मा १५, २९; का १६, ५, १०; तै २, ६, ११, ४; ४, ४, ४, ३; ५, १, २, २; मै ४, ११, १; काठ २, १५; कौ १, १५६; १६४; २४२; ३८७; ३९०; ४००; ५४५; ५६८; २, ४७; ६६; ९०; ५०७; ७१०; जै १, १७, २; १०; २५, १०; ४३, ७; १०; ४५, २; ५६, १; ५८, ३; ३, ५, ६; ७, ४; ९, ४; २०, ५; ४०, ३; ५८, ७; ४, १७, ७; शौ १८, १, ३७; २०, १४, ३; ६२, ३; ६५, १; ६८, ११; ८५, १; –०†खायः ऋ १, ४१, ७; १६५, १३; ३, २९, ९; ५, ४५, ६; ६, १६, २२; २२, ९; ४८, ११; ७, ९७, २; ८; ८, २०, २३; ९, ९८, १२; १०५, १; १०, ३०, १४; ५३, ८; १०१, १; २; १०३, ६[c]; मा १७, ३८; ३५, १०; का १८, ४, ६; ३५, ४, ९; तै ४, ६, ४, २; मै २, १०, ४; ४, ११, ३; काठ ७, १६; ९, १८; क २८, ५; कौ १, ५६९; २, ४४८; १०३०; १२०४[c]; जै १, ५८, ४; ३, ३४, ६; ४, १७, ३; शौ ६, ९७, ३[c]; ११, १, २; १२, २, २६; ३७; १९, १३, ६[c]; पै १६, ८९, २; १७, ३२, ६; ७; –†खायम् ऋ १, १२९, ४; १८५, [८; ५, ८५, ७]; ४, १, ३; २४, ६; ५, ३१, १२; ६, ४५, ७; १९; ५५, २; ७५, ३; ७, १८, ६; ३४, १५; ८६, ४; ८, २, २७; ४५, ३७; ६१, ११; ६२; ६; ९, ८, ७; १०, ७, ३; ८, ७; १०, १[a]; २७, ६; ४२, २; ७१, ६; ८७, २१; ८९, ३; ११७, ३; ६; खि ३, १३, १; ५, १२, १; मा २९, ४०; का ३१, २, ५; तै ४, ६, ६, १; मै ३, १६, ३; काठ ३, ७$[d]; १८, ५[c]; २६, ११; ४६, १; क २, १४$[d]; कौ २, ५३४; १००८; जै ३, ४१, १०; शौ ५, १, ९$; ८, ३, २०; १८, १, १[a]; २०, ८९, २; १२८, २$; पै १, ४४, २$; ६, २, ९$; १३, १३, ५$; १५, १०, ३; १६, ७, १०; –खाया ऋ १, १६४, २०; ३, ३५, ४; ४३, १; ४; ४, ४१, ३; ६, ४०, १; मा २८, ७; का ३०, १, ७; मै ४, ९, १२; शौ ६, ६१, ३; ९, १४, २०†; २०, ८६, १†; पै १६, ६७, १०†; १९, १४, ९; –खायौ ऋ ६, ६०, १४; मै ४, ३, ४¶; काठ ४०, ९; शौ ६, ४२, १[e]; ३[e]; पै १९, ५५, १५-१८; –खिभिः ऋ १, १००, २; ४; १८; ३, १, ९; ३९, ५; ४७, [३; ५१, ८]; ४, १६, ६; २२, ३; ६, ३२, ३; १०, ६७, ३; ७; ७३, ५; ६; ११२, ३; खि ५, ५, २; तै ३, ४, ११, ३†; †मै ४, १२, ६; १४, १०; काठ २३, १२†; शौ ७, ११०, १[f]; १४, १, ५६; †२०, ७७, ६; ९१, ३; ७; पै १८, ६, ४; –खिभ्यः ऋ १, ४, [४; ९, ४५, २]; ५३, २; ७५, [४; ९, ६६, १]; ८०, ६; ३, ३०, १५; ३१, १५; ३२, १६; ६२, १; ४, २३, ५; ६; ५, २४, ४; ६, ४४, ७; ७, २७, २; ४; ९५, ४; ९७, ७; ८, ९६, २१; ९, ६६, ४; ९६, १; १०, ६, २; ३४, २; ५; [४२-४४, ११]; ८१, ५; †मा ३, २६; १५, ४८; १७, २१; २५, ४८; †का ३, ३, १८; १६, ५, ३०; १८, २, ६; २७, १५, २; †तै १, ५, ६, ३; ३, ३, ११, १; ४, ४, ४, ८; ६, २, ५; †मै १, ५, ३; २, १०, २; ४, १४, ४; ७; १५; †काठ ७, १; १०, १३; १७, १८; १८, २; †क ५, १; २८, २; †कौ १,

a) सपा. °यः <> °यम् इति पामे. ।

b) सपा. ऋ ९, ९८, ६ स्वसारः इति पामे. ।

c) सपा. °खायः <> °खायम् <> पै ७, ४, ६ १९, १२, ९ सत्वानः इति पामे. ।

d) पामे. पृ ३२०४ *d* द्र. ।

e) सपा. पै १९, ८, १०; ११ सखीका इति पामे. ।

f) विश्वेभिः सखिभिः सह>सपा. पै २०, ७, ४ देवो देवानां सख्या जुषाणः इति पामे. ।

५३३; २, ४५९; ८८६; ११७८$[a]; †जै १, ५५, १;३, ३४, १७; ४, १३, १; शौ ७, ५३, १†; १११, १; ८, ९, ७; †२०, १७, ११; २१, २; ६८, ४; ८९, ११; ९४,११; पै १५, ११, १†; १६, ८, ११†; १८, ७; २०, ७, ९; -खीन् ऋ १, १६५, १३; ३, ४, १; ३१,८; ४, ३५, ७; ५, ५३, १६; मा ५,७; का ५,२,६; तै १,२,११, १; ६, २, २, ५; मै १, २, ७; ४, ११, ३†; काठ २, ८;९, १८†; क २,२; शौ ५,२२,११; -†खीनाम् ऋ १, ३०, ११;४, ३१, ३; ५, ६४, ५; ७, ३२, २५; १०, ११२, १०; मा २७, ४१; ३६, ६; का २९, ५, १०; ३६, १, ५; तै ३, २, ४, ४$; मै २, १३,९; ४, ९, २७; काठ ३९, १२; कौ २, ३४; जै ३, ४, ५; शौ २०, १२४, ३; -†०खे ऋ १,३०,[१०; ३,५१, ६; ८, ७१, ९]; ११; १२; ४, १,३; १८, [११;८.१००,१२]; ३५,३; १०, ८७, २१[b]; ११२, १०; तै ३, २, ११, ३; मै ४, १२, ५; काठ २६, ११; -०खे शौ १९, ५२,२[c]; -ख्या ऋ १, ५३, ७; ६, २१, ७; ५६, २; ८,४३,१४; ४८,१०; १०,५०, २; ७१, १०; †तै १, ४, ४६, ३; २, २, १२, ३; ३,५, ११, ५; ¶मै ३, ७, ६; ९, ६; †४, १०, २; ११, २; काठ ९,१९; १५, १२†; ४६, २[d]; जै ३, ४६, १†; शौ ७, ४२,१; २०, २१,७†; पै २०,७,४[e]; १०,१; -†ख्युः ऋ १, ७२, ५; ३,४३, ४; ४, ३, १३; ८,१,१६; ४५, ३६; ६९,७; ९,८६, १६; ९६, २२; १०, ३, ४; ८६, १२; तै १, ७, १३,२; काठ ८,१७; कौ १, ५५७; २, ५०२; जै १, ५७, ४; ३, ३९, १; शौ ५, १३, ५$; १८, ४, ६०; २०, ९२, ४; १२६, १२; पै ८, २, ५$; २०, ११, ५; -†ख्ये ऋ १, २६, ३; १६५, ११; २, ३५, १२; ३, १८, १; ५, २९, ७; ७, ६७, ७; ८, ४८, ४; ९, १०४, ५; १०५,५; १०,११७, ४; मै ४,११, ३; काठ ९,१८.

†सखि-त्व- -त्वम् ऋ ३, १, १५; ४, २५,२; ८, २१, ८; ९,३१, [६; ६६, १४]; ६१, [(८,१४, ६)४; ६५,९; १०, १३३, ६]; कौ २, १३७; जै ३, १३, १३; -त्वे ऋ १,१०,६; ८,७,३१.

सखि-त्वन्[f]- -नाय ऋ ६, ५१,१४; ८, १२, ६.

सखि-वत्- -वान् ऋ १,१५६,४

सखि-विद्[g]- -विदम्[h] मा ११, ८; का १२, १, ८; तै ४, १, १, ३; काठ १५, ११.

?सखी-क- -का[i] पै १९, ८, १०; ११.

सखी√भू>सखी-भवत्- -वन् पै १८, २४, ५.

√सखीय>†सखीयत्- -यतः ऋ १, १३१, ५; शौ २०, ७५,३; -यताम् ऋ ४, १७, १८; -यते ऋ १, १२८, १[j]; ८, ४०, ३; १०, ९१,१; शौ १९,५२,२†[k]; पै १, ३०, २; -यन् ऋ ३, ३१,७; ५,४९,१; ६,३२,३.

†सख्य[l]- -ख्यम् ऋ १, १५, ५; ६२, ९; ८९, २; १३८, ४; १६३, ८; २, १८, ८; ३, ३१, १४; ४३, २; ५८, ६; ६०, ३; ४, २३, ५[?]; ६; २५, १; ७; ३३, [२; ९, ९७, ५]; ५, ५०, १; ६, १८, ५; ४५, २६; ४८, १८; ७, ७, २; १८,१२; २१; ३६, ५; ८२, ८; ८,१०, ३; १३, २१; १९, ३०; ४४, २०; ४८, [२; ९, ९७, ११]; ६८, ८; ११; ७२, २; ९६, ७; ९, ५६, २; ८६; ९; १०, १०, २; ४०,७; ४२, ४; ६१, [१०; ११]; ६२, १; मा ४, ८; ११, ६७; २२, २१; २५, १५; २९, १९; का ४, ३, २; १२, ७,२; २४, ७, ४; २७, ११, २; ३१, ३, ८; तै १, २, २, १; ३, २, ११,१; ४,१,९,१; ६,७,३; ६, १, २, ५; मै १,२,२; २,७,७; ३, ६, ५; ४, १४, २; काठ २, २; १२,१४; १६, ७; ४०,१४;

a) =सपा. तांब्रा १,५,२ लाश्रौ २,३,१० । जैमि १, ७४ माश्रौ २,३,७,३ पितृभ्यः इति पाभे. । b) पाभे. पृ ३२०४ *c* द्र. । c) RW.BC. सखा इति । पृ ६१३ *m* द्र. । d) वा. क्रिवि. । सपा. मा २९,११ प्रमृ. साध्याः इति पाभे. । e) पाभे. पृ ३२०५ *f* द्र. ।

f) तु. टि. जनि-त्वन्- । g) विप. । उस. उप. <√विद् 'लाभे' । h) पाभे. पृ २७८९ *e* द्र. । i) °खि° इति मूको. । पाभे. पृ ३२०५ *e* द्र. । j) नाधा. स्तुतौ वृत्तिः । k) वैतु. सा. क्विप. इति । l) भावे यः प्र. (पा ५, १,१२६) तत्स्वरश्च ।

४६, ३; क १, १४; कौ १, १०८; २२९; ३२४; २, ३७०; ११७२; जै १, १२, २;२४,५; ३४, २; ३, ३०, १३; ४, २७, १०; शौ ७,१०९,१$[a]; १८,१, २; २०, ८९, ४; पै २,३०,१; $७, ३, २?[b]; ६; १०, ४,९$; १६, ७३, १; २०, ३, ६$; –ख्यस्य ऋ १; २६,५; ५,५५, [९ (६,५१,५) १०,७८,८]; ८, ४४,२२; –ख्या ऋ १,७१, १०; १०८,५; १७८, २; २, ३२, २; ३, ५८, ६; ४, ३,४; १०,८; १६, २०; ६, ४७,१७; ६१, १४; ७, २२, [९; १०, २३, ७]; ७२, २; ८८, ५; ८, ८६, [१-५]; १०, ६, २; १०, १; ४८, ९; खि ३,१२, १; मै ४, ११, २; १४,९; १५; काठ १७, १८; कौ १, ३४०; जै १, ३५,९; शौ १८,१, १; –ख्यात् ऋ १०, १२४, २; तै १, २, १०, २; –ख्यानि ऋ १०,७१, २; ९५,१५;११२, ९; –ख्याय ऋ १, १०१, [१-७]; ११९, ५; १३८, २; १६७, ४; ४, १७, [१६; १०,१३१, ३]; २२, २; ३१, [११; ६, ५७, १]; ३३, ११; ४१, २; ३; [७; ९, ६६, १८]; ५५, ३; ५, २९, ११;६, २९, १; ६०, १४; ७, १८, १२; ८, २१, १४; ८९, [२; ९८, ३]; ९, ८६, २०; १०७, २०[c]; १०, २९, ८; ३६, ७; ६१, २५; ६४, ७; ७३, ४; मा ३३, ९५; मै २, १३, १०$[d]; ४, १२, ६; काठ २३, ११; कौ १, २०२; ३८०; २, १७२; ३७७; ७४०; जै १, २१, ९; ३९,११; ३, १६,१०; ३०, २०; शौ ३, ३,२$; २०, ६२, ७; ७६, ८; ११४, २; १२५, ३; पै २, ७४, २$; –ख्ये ऋ १, ११, २; ९१,१४; ९४, [१-१४]; १३८, ३; ३, ९, ३; ५४, २१; ४, १६,१०; १७, ९; २८, १; ५, १६, ३; ४४, [१४; १५]; ६, २७,१;२; ४४, ११; ७, ५४, २; ८, ४, ७; २१, १५; ७१,१३; ९,६१, [२९; ६६,१४]; १०७,१९;१०, २५,१; ४८,५;७१,५; ८८, २; १२४, ९; मै २, ७,३; ४,११, २; काठ ९, १९; १३, १५; कौ १, ६६; ४२२;५१६; २,१२९; १७८; २७२; ४१४-४१६; ९५५; ९६२; ११७६; ११७७; जै १, ७, ४; ४१, ४; ५३, ६; ३, १३, ५; १६, १६; २३,४; ३२, ४-६; ४, ११, २; २०,१; शौ ८, ९, २२$[d]; १३, १, १७-१९$; २०, १३, ३; पै १, ६५, १$; १२, १, १-१४; १६, १९, १०$; १८, १६, ७-९$; –ख्येभिः ऋ ३, १, [१९; ३१,१८ (४, ३२, १)]; १०, ११३,९; मै ४, १४,१५; –ख्येषु ऋ १, १०, ५; १०, १३८, १; खि ४, ७, ७; कौ १, ३६३; जै १, ३८, ६; –ख्यैः ऋ ६, १९, १३; १०, १३२,२.

?सख्येहि[e] काठ २३, ६.

स-गण[f]– -०ण पै १९, ५४,५; –†णः ऋ १,१०१,९; ३,२२, ३; ४७, [२; ५२,७]; ४; १०, १५७,३; मा ७,३७; २५, ४६; ३३,६३; का ७,२०,१; २७,१५,१; ३२, ५, ९; तै १, ४,४२, १; मै १, ३, २३; ४, १४, १३$; काठ ७, १३[i]$; क ६, २$; कौ २, ४६१; जै ३, ३४,२०; शौ २०, ६३, २; १२४, ५; –णम् मै ४, १२, १; पै १९, ५४, ५; –णाः तै ४, ३, १३, ४; शौ ७, ८२, ३; पै २०, ३१, ६.

सगर(वप्रा.)[g]– -रः तै ४, ४, ७,२; ५, ५, १०, ४; मै १, २, १२; ७ १[h];५[h]; २,१३,१२; काठ ८, १४[h]; ९,३[h]; २२,५; ३५,१५; क ८, २[h]; ६[h]; –रस्य ऋ १०, ८९, ४; कौ १, ३३९†; जै १, ३५, ८†; –राः, -०राः मा ५, ३४; का ५, ८, ५; –राय पै ७, २०, १; –रेण मा ५, ३४; का ५, ८,५; तै ४, ४,१२, २; मै ३, १६, ४; काठ २२, १४; पै १५, १, ४.

सागर[i]– -रस्य खि ७, ७, ४.

---

a) सख्यम् इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. WI. मूको.)। b) °खायम् इति शोधः (तु. पृ ७३२ *j*)।
c) पाभे. पृ १६४२ *m* द्र.।
d) सपा. सख्याय<>सख्ये इति पाभे.।
e) पृ ३२०३ *p* द्र.। f) विप.। बस. पूप.=सह।
g) नाप. (अग्नि-, वायु-, समुद्र-प्रभृ.), व्यप. (आदित्य-विशेष-)। व्यु.?। बस. पूप.=सह, उप.<√गॄ इति प्रायोवादः (वैतु. पाउभो २,३,३९<√सह् इति)।
h) सपा. तै १,५,३,३ सुलेकः इति पाभे.।
i) नाप. (समुद्र-)। स्वार्थिकः प्र.।

स-गर्भ[a]- > सगर्भ्य[b]- -र्भ्यः मा ४, २०; ६, ९; का ४, ६, ४; ६, २, ३; तै १, २, ४, २; मै १, २, ४; १५; ४, १३, ४; काठ २, ५; ३, ५; १६, २१; क १, १७; २, १२.

?सगलिग[c] पै २०,३६, ९; ४३,३.

?स गलुन्तो नशिष्यति[d] शौ ६, ८३, ३.

?सगासि पै २०,३५,२.

स-गु[e,f]- -गुः काठ ३५, १०; ३८, १४; क ४८, १२.

स-गुण- -णाः पै १५, २१, ७.

स-गृह[e]- -हः तै ३, ५, ४, ३¶.

सग्धि[g]- -ग्धिः मा १८, ९; का १९, ४, १; तै ४, ७, ४, १; मै २, ११, ४; काठ १८, ९; क २८, ९; -ग्धिम् खि ५, ७, ३, ५; मा २८, १६; का ३०, २, ५; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३; -ग्धीः पै १९, २२, ६.

सग्धिति[h]- -तिम् मै २, ७, १२.

सग्धुम् √सघ् द्र.

?सग्मे[i] मा ४, २६; का ४, ९,१.

√सघ्(बधा.), †सघत् ऋ १, ५७, ४; कौ १, ३७३; जै १, ३९,४; शौ २०, १५,४.

सघ्नोति मै ४, ४,६¶; असघ्नोत् मै ४,७,३¶; असघ्नोः ऋ१,३१, ३; सघ्यासम् तै ३,२,५,१.

सग्धुम् मै ४, ४, ६¶.

सघन्[j]- -घा[k] तै ३, २, १, १.

?सघा घते, सघा घ मे खि ५,१५, ३; सघाघते शौ २०,१२९, ११[l]; १२[l].

?संक्षपः पै १५, १२, ६.

संकर्षन्ती- सं√कृष् द्र.

सं-कल्प- सं√क्लृप् द्र.

?संकलपास्त्य स्मरन्ताधीभिर्य-मैवास्य दिध्मो[m] पै ३,३७,१.

सं√कष् > सं-कुष्य[n] मै १,४,१३[o].

सं-कसुक[p]- -कः मै ४, १४, १७[q];

---

[a]) पूप. =२समान-।

[b]) विप. (भ्रातृ-)। तत्रभवीयः यन् प्र. (पा ४, ४,११४)।

[c]) *समग्र-वीक्ष- > नैप्र. साग्रेक्ष- > ⌊सं१⌋ -क्ष इति शोधः (तु. २०८३ *b*)। सस्थ. ?अभिनुदावहे (है) > युनजावहे (है), आकृधि > आकारय (आह्वय) इति चापि शोधः द्र.।

[d]) सुकलं तेन शुध्यति इति त्रि-पदः शोधः (तु. सपा. पै १, २१, ४; वैतु. सा. सुः ⌊ग्लौः⌋ गडुतः (गण्डतः) न शिष्यति इति, W. स गलतो नशिष्यति इति, CA स-गलन्त- ⌊स्यन्दमानेन पूयेन सहित-⌋ > -न्तः नशिष्यति इति च शोधान्तर-प्रयासाः)।

[e]) विप.। बस.। पूप. =सह।

[f]) उप. (< गो- ⌊पा ६,३,८२⌋)।

[g]) सह-समानाऽन्यतर-भोजने तात्पर्यमिति कृत्वा पाम. ८,२,२५ ⌊२समान- >⌋ स- + ⌊√घस् >⌋ *ग्धि- इति, या ⌊९, ४३⌋ म. PW. WAG ⌊१, ६९⌋ MVG ⌊२५,२⌋ प्रभृ. ⌊सह >⌋ स- + ग्धि- इति. पाम. ⌊पक्षे⌋ < √सघ् इति च?। भाप. (*प्रजावत्ता-)। (√सृज् 'सृष्टौ' >) सर्ग- > *सर्ग-धिति > नैप्र. *सर्ग-धि- > यनि. इति मतम्। 'तृप्ति-प्रजा-साधन-विजयाऽऽत्म-काऽऽभीष्ट-चतुष्टयवत्ता यज्ञेन कल्पताम्' इति वा.। सस्थ. सपीति- इत्यपि द्र.।

[h]) =सग्धि- (वैतु. WAG ⌊१, ६९; २, ३० b⌋ °ग्धि + धि ⌊अधिक इव प्र.⌋ इति?)।

[i]) अन्ये यनि. =⌊सह⌋ > स + √गम् इति वा ग्मा- ⌊गो-⌋ इति वेति कृत्वा यजमानार्थे संगतिरिति?। वश-गमा [विप. (संपद्भूता- ⌊गो-⌋)]. इत् इति द्वि-पदः शोधः (तु. ⌊पर्यायभावेन⌋ तै १, २,७,१ ⌊BI⌋) सम्युत् इति पाभे. (तत्रापि इत् इत्यपरं पदमधिकं देयम् ⌊वैतु. अन्ये सम्युत् ते इति द्वे पदे?⌋); एवं माश ⌊३,३,३,७⌋ सग्मे इत्यत्र मै ⌊१,२,५⌋ ?शक्म युत् (पृ ३०६० *h*) इत्यत्र चाप्युक्तः शोधः द्र.।

[j]) नाप. (पक्षि-भेद- ⌊तु. भा. सा. PW. प्रभृ.⌋ यद्वा =वाहन- ⌊< √सघ् 'वहने = कर्षणे'⌋?)।

[k]) पाभे. क्रते पृ १०१७ *d* द्र.।

[l]) एकतरत्र RW. संज्ञायते इति पाभे., अन्यत्र विभे.।

[m]) संकल्पा अस्य स्मरन्ताधीभिर् यानेवास्य दध्मो इति BKA. शोधः? (तु. ⌊अंशतः⌋ पाका १,३,२९)।

[n]) वैतु. पपा. सं-कुश्य इति, सात. सं-कुच्य इति।

[o]) =सपा. माश्रौ ३, १, ३१। आपश्रौ ९, १६, १ सं-कुष्य इति पाभे.।

[p]) विप. (क्रव्यादेतर- *पवित्रभक्ष्य-भक्षक- ⌊अग्नि-⌋)। सम् (साधु-, पवित्र-) + भक्षस्- (हव्य-, भोजन-) > प्रास. *सं-भक्षस्- + भक्ष- (भाप.) > बस. *सम्भक्षस्-भक्ष- > (*सम्भकस्वक- >) यनि.।

[q]) सपा. पै १७,३१,४ संकुसिकः इति, तैआ २, ४,१ आपश्रौ ९, ३, २२ संकुसुकः इति च पाभे.।

शौ १२, २,१२[a]; १४[b]; –कम् शौ १२, २, ११[c]; –कात् शौ ८, १, १२[d]; १२, २, ४०[e]; पै १६, २, २; –के शौ ५,३१,९; १२,२,१३[f]; १९[g].

सुङ्का[h]– †-ङ्काः ऋ ६,७५,५; मा २९, ४२; का ३१, २, ७; तै ४, ६, ६, २; मै ३, १६,३; काठ ४६, १; पै १५, १०, ५; –ङ्कासु पै ६,९,१२.

सं√काश्>काशि, संकाशयामि शौ १४,२,१२; पै १८,८,३.

१सं-काश– -शम् पै १६, ७३, २; –शे पै ९, ३, ५.

सं-काशिन्–>सांकाशिन्[i]– -नम् मै ३,८,९¶[j].

२सं-काश[k]– -शात् शौ ७, ११९, १.

सं√कित्, संचिकित्रे[l] ऋ १०, ३०, ६; काठ १३, १६†; संचिकित्रिरे[m] ऋ १०,९२,४; १०.

सं-चिकित्वस्– -त्वान् ऋ ४, ७,८.

सं-कीर्ण– सं√कॄ द्र.

संकुसिक[n]– -कः पै १७, ३१, २[a]; ४[b]; ९[g]; –कम् पै १७,३१,१[c]; –कात् पै १७, ३४, १[e]; –के पै १७, ३१, ३[f].

सं√कृ(करणे),सम्…कृण्वे पै १,६४, ४[o]; संकृणोतु पै २०, ४६, ४; †समकृण्वन् ऋ १०, ८२, ४; मा १७, २८; का १८, ३, ४; तै ४, ६, २, २; मै २, १०,३; काठ १८, १; क २८, २; सम्…अकृण्वन् ऋ ३,२,१०. सम्…चक्रुः ऋ ३,३१,१२. संचकर मै ४, १४, १७[p]; सम्…अक्रन् ऋ ३, ३५, ८; सम्…कारिषत्,सम्(कारिषत्) ऋ ६, ४८, १५[q]. समकारि ऋ ६,४१,३.

सं-कृति (वप्रा.)[r]– -तय.[s] पै ८, १५, २; –ति तै ५, ४, १२, ३[२]¶; –तिः तै ६,४,१०,२[t]; मै २,७, १३‡[u]; –तीः तै ४,२,६,२‡[u].

¶सं√कृष्, संकर्षति तै ६, ३,१,६; संकर्षेत मै ३,८,१०[v]; संकर्षेत्[v]; तै ६, ३, १, ५; काठ २६, १[३]; क ४०,४[३].

सम्…अकृक्षत् मै १, १०,१७; काठ ३६, ११.

सं-कृष(त् >)न्ती– -न्ती शौ ११, ११, ८.

सं√कॄ > किर्, सम्…किरते पै २०, ५, ४[w]; संकिरः[x] पै ५, ३०, ५; १९, ३८, ७; सम्… किरतु[w] खिसा ३, २; सम्… किरतु[w] तै ३, ३,११, ५; मै ४, १२, ६[y]; †संकिर ऋ ६, ४६, २; मा २७,३८; का २९, ५,७; मै २, १३, ९; काठ ३९, १२; कौ २, १६०; जै ३, १५, ८; शौ ३,२४,५$[x];२०,९८,२.

सं-कीर्ण–>संकीर्ण–नागा (ग-अ) श्व—पति[z]– -तिः खि २,१४, ७.

सं√क्लृप्>कल्प्,कल्पि,संकल्पेथाम् मा १२,५७; का १३, ४, १३;

---

a) सपा. संकसुकः<>संकुसिकः इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ ३२०८ q द्र. ।

c) सपा. संकसुकम् <>संकुसिकम् इति पाभे. ।

d) संकुसुकात् इति सा. ।

e) सपा. संकसुकात् <> संकुसिकात् इति पाभे. ।

f) सपा. संकसुके<> सकुसिके इति, आपश्रौ ९, ३,२२ संकुसुके इति च पाभे. ।

g) सपा. संकसुके<>संकुसिकः इति पाभे. ।

h) विप. (युद्धनिर्भरा- [पृतना-]), नाप. (युद्ध- [निघ २,१७]) । या [९,१४] प्रभृ. <√सच् वा सं√कॄ वेति, स्क. [पक्षे] <सं √गम् इति, सा. <सह+√कै इति, ?MW. <√सञ्ज् इति च? । (√*भृष् 'युद्धे'>) *भृष-भृषा–>(* समखा–>) यनि. इति मतम् (तु. संख्य–, संग– [Zd. जंग, नभा. दंगा प्रभृ. पर्यायाः] ।

i) भाप. । इनुण् प्र. (पा ३,३, ४४) ततः स्वार्थे अण् प्र. (पा. ५,४,१५) ।

j) सपा. वैश्रौ १४, १० : १३ संकाशः इति पाभे ।

k) प्रास. । उप. भाप. (वैतु. अभा. < सं√काश् इति) ।

l) प्रपु३ (तु. पा ६,४,७६) ।

m) रुडागमः (पा ७,१,८) ।

n) =सं-कसुक– ।

o) उपसृष्टस्य धा. बन्धने वृत्तिः ।

p) सपा. शौ ६,७१,३ प्रभृ. संगृणामि इति, पै २, २८,२ वा करिष्यन् इति, तैब्रा ३,७, १२,३ संजगार इति, तैआ २,४,१ संजगर इति, कामा १२६:६ ?संजगरम् इति च पाभे. ।

q) वैतु. PW. GW.<सं√कॄ इति ।

r) भाप., विप. (इन्द्र-), नाप. (साम-विशेष-) । व्यप. (ऋषि-) । गस. वा बस. वा. ।

s) बहु. <सांकृत्य– ।

t) पाभे. पृ३१९७ o द्र. ।

u) पाभे. पृ१८३८ m द्र. ।

v) सपा. °र्षैत <> °र्षैत् इति पाभे. ।

w) पाभे. पृ ३१८७ o द्र. ।

x) सपा. °रः<>°र इति पाभे. ।

y) सु° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. तै. BO. च) ।

z) कस.>द्वस.>षस. ।

तै ४,२,५,१; मै २,७,११; काठ १६, ११; २०, १; क २५, २; ३१,३.
संकल्पयति मै ३, ९,३¶[a]; शौ १२,४,३१; पै १७,१९,१; सम् ···कल्पयति काठ १३, १०¶; संकल्पय > या[b] शौ ४, १२, ५[2]; पै ४, १५, ३; समकल्पयन् शौ ६,१०९,१; पै १९,२७, ९. समचीक्लृपन् मै १, ७, १; काठ १३, ९[c]; १०[c]; सम्··· अचीक्लृपस् पै ५, १२, ५.
सं-कल्पु[d]– -ल्पः ऋ १०, १६४, ५; –ल्पस्य शौ ११, १०, १; पै १६, ८५, १; -ल्पाः शौ ११, १०, २७; १५, ३,१०; पै १६, ८७,७; –ल्पान् शौ १६,६,१०.
संकल्प-कुलम(ल >)ला[e]– -लाम् शौ ३, २५, २.
सं √कै > का(कान्तौ)
सं-चकान– -नः ऋ ५,३०,७.
सं √क्रद्, न्द्, सम्···चक्रदत्, सम् (चक्रदत्) जै ३, १३, ९‡[f]; सम्···चक्रदः, सम् (चक्रदः)[f] ऋ ९, ६४,३[g]; कौ २, १२३†; संचिक्रदः ऋ ९, ९०,४; कौ २, ७६०†.
सम्···अक्रान् ऋ २, ११,८[h].
¶सं-क्रन्दन[i]– -नः ऋ १०,१०३,१; मा १७, ३३; का १८, ४, १; तै ४, ६, ४, १; मै २,१०, ४; काठ १८, ५; क २८, ५; कौ २, ११९९; शौ ५, २०, ९$; १९, १३,२; पै ७,४,२;९,२४, ९$; –नेन ऋ १०,१०३,२; मा १७,३४; का १८,४,२; तै ४,६, ४, १; मै २,१०,४; काठ १८, ५; क २८,५; कौ २, १२००; शौ १९,१३,३; पै ७,४,३.
सं √क्रम्, > क्राम्, ¶संक्रामति काठ ९, १४; २७, २; ३; क ४२,२; ३; संक्रामन्ति ¶तै १, ७, १, ६[j]; संक्रामतु तै ७,३,११, १[k]; काठ ४३, १; संक्राम तै ७, ३, ११,१; काठ ४३,१; संक्रामतम् शौ ७,५५,२; पै २०,१०,५.
सं-क्रम– -मः मा १५, ९; का १६, २,७; –माः ¶काठ ८,७[l]; २१, ९[m]; २८, २[l]; ४[l]; –माय मा १५, ९; का १६, २,७.
सं-क्रमण[n]– -णः क ६, ३[o]; –णम् काठ ७,१३[o].
¶संक्रमण-तम– -तमम् मै १, ७,३[p].
¶संक्रमण-तर– -रम्[p] काठ ९, १; क ८, ४.
सं-क्रममा (ण >) णा– -णा काठ ३९, ६.
¶सं-क्रान्ति– -न्तिः मै ३, ४, २; काठ ३९, ६.
¶सं-क्राम– -माः[l] क७,४;४४,२;४.
¶सं-क्रामत्– -मन् मै ३, ९,१.
संक्रामन्ती– -न्ती काठ ३९,६.
सं √क्रुश्, सम् (क्रोशतु) शौ ८,८, २१; पै १६, ३०, ११; संक्रोशताम् शौ ८, ८, २१; सम्··· क्रोशताम् पै १६, ३०, ११.
सं-क्रोश[d]– -शान्[q] तै ५, ७, १४, १; –शैः[q] मा २५,२[r]; का २७, २, २; मै ३, १५, २.
सं-क्रोशमा(न >)ना– -नाः ऋ ४, १८, ६.
सं √क्लम् > सं-क्लान्त– -न्तम् पै ११, २, ७.
सं √क्शा > क्शापि, संक्शापयन्ति मै ३, ७, ७¶[s].
सं-क्शाप्यमान– -नः मै ४,५,४¶[t].
सं √क्षर्, समक्षरन् ऋ १०,४३,७[u];

a) सपा. तै ६, ३, ४, ४ काठ २६,५ कल्पयति इति पाभे. ।
b) सकृत् सपा. पै ४,१५,३ संधीयताम् इति पाभे. ।
c) सपा. मा ८, २९ प्रभृ. समजीगमम् इति पाभे. ।
d) गस. भावे घजन्तम् । थादि-स्वरः ।
e) विप. (इषु-) । बस. पूप. प्रकृतिस्वरः ।
f) सपा. परस्परं पाभे. ।
g) वैतु. वें. सा. सकृत् सम् (प्रयच्छ) इति ।
h) तु. नवमो मन्त्रः; वैतु. वें. सा. < √क्रम् इति? ।
i) विप. । गस. उप. कर्तरि कृत् ।
j) तु. सस्थ. टि. अनु । k) तु. सस्थ. टि. अधि ।
l) सपा. °क्रमाः <> °क्रामाः इति पाभे. ।
m) सपा. मै ३,३,९ समारोहः इति पाभे. ।
n) भावे कर्तरि च कृत् ।
o) सपा. °णः (आपश्रौ ५, १४, १३ भाश्रौ ५, ८ १० च) <> °णम् (हिश्रौ ३,४,३१ च) <> माश्रौ १,५,४,१० °णतमम् इति पाभे. ।
p) सपा. °तमम् <> °तरम् इति पाभे. ।
q) सपा. °शान् <> °शैः <> काठ ५३,४ संघोषान् इति पाभे. ।
r) उ. म. = शब्दायमान- (अश्वाङ्ग-विशेष-) ।
s) सपा. काठ २४,४ क ३७,५ संख्यापयति इति पाभे. ।
t) सपा. तै ६,५,८,६ संख्यापयति इति पाभे. ।
u) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

शौ २०, १७, ७†[a]; समक्षरः ऋ ९, ८५, ५.

सं√क्षि (क्षये), संक्षिणाति शौ ३, २८, २.

सं√क्षि (निवासे), सम्…क्षेति ऋ ९, ७२, ३.

संक्षियेम[b] पै २, ३९, २.

सं√क्षै, > क्षापि, समक्षापयताम् मै ४, ८, १¶[c].

सं√खाद्, संखादेत् मै ४,७,४[2]¶.

सं√खिद्, > क्खिद्, सम्… अखिदत् ऋ ८, ७७, ३; समक्खिदत्[d] तै ६,६,११ १¶.

सं√ख्या, > ख्यापि, सम्…अख्यत ऋ ९, ६१, ७; काठ २, ५[e]; क १, १८[e]; कौ २, ४३१†; जै ३, ३३, ६†; समख्ये, सम् (अख्ये) मा ४,२३; का ४,७,४.

¶संख्यापयति तै ६, ५, ८,६[f]; काठ २४, ४[g]; २६,१; क ३७, ५[g]; ४०, ४.

सं-ख्यात- -ता शौ ४, २५, २; पै ४, ३४, २; -ताः शौ ४, १६, ५; १२, ३, २८; पै ५, ३२, ५.

¶सं-ख्यान[h]- -ने मै १, १०, ८; काठ ३६, २.

सं-ख्याय तै २, ६, ३,५¶.

सं-ग- सं√गच्छ् द्र.

सं√गच्छ्, गम्, > गमि, संगच्छते ऋ ९, ९३,२; मै १, ६,१२¶; कौ २, ७६९†; संगच्छते तै ५, १, २, ५[2]¶[i]; संगच्छते क २९, ८¶[i]; सम्…गच्छते तै ३,३,८, ५[2]¶; †सम् (गच्छते) ऋ ८, ९७, ११; कौ २, २८२; जै ३, २३, १४; शौ २०, ५४, २; सम्…गच्छति काठ ३१, १५; ¶संगच्छेते मै २, १, ९; काठ ३७, २; ‡संगच्छन्ते[j] तै ४, २, ६, २; मै २, ७,१३; ४, १४, ६; सम्…गच्छे, सम् (गच्छे)[i] तै १, १, १०, २; सम् (गच्छामेह)[k] मा १०, २१; का ११, ७, १; मै २, ६, ११; काठ १५, ८; सम्…गच्छासि पै २, २, ४; संगच्छताम्[l] ऋ १०, १६, ⌊(१४,८) ५⌋; †शौ १८, २, १०; ३, ५८; सम्…गच्छताम् मा ६, १०; १८; का ६, २, ५; ४, १; तै १, ३, ८, १; ६, ३, ७, ४; मै १,२,१५; ४, ३; ८; ३, ९, ६; काठ ३, ५; ५, ४; २६, ८; ३२, ४; क २,१२;४१,६; सम् (गच्छताम्) मा २, ९; ६, १०; १८; ३८, १६; का २, २, ५; ६, २, ५; ४, १; ३८, ३, २; तै १, १, १०, २; ३, ८, १; १०, १[2]; ६, ३, ७, ४; मै १, १, १३; २, १५; ४,२; ३,९,६; काठ ३,५; २६,८; ३२,२; क २,१२; ४१, ६; संगच्छतु पै १९,१५, १[m]; सम्…गच्छन्ताम्[n] मै १, १, ९;४,१,९; सम् (गच्छन्ताम्)[n] मा ६, १०; का ६, २, ५; तै १, ३, ८,१; ६, ३, ७, ४; मै १, १, ९[2];२, १५; ३, ९, ६; ४, १, ९[2]; काठ ३, ५; २६,८; क २,१२; ४१, ६; †संगच्छस्व ऋ १०, १४⌊८ (१६,५)⌋; ८; शौ १८, २, २१; ३, ५८; पै ५, १३, १‡[l]; सम्…गच्छस्व पै २, ३९,४; †सम् (गच्छस्व) ऋ १०, १४, ८; शौ १८, २, २१; ३, ५८; पै २, ३९, ४[2]; संगच्छध्वम्[o] ऋ १०, १९१, २; मै २, २, ६†; संगच्छै शौ ७, १३, १; ¶समगच्छत काठ ७, १५; क ६, ५; समगच्छत् पै १, ४७, १; समगच्छन्त तै २, ५, ३, ६[a]; ७[a]; ६, ८, ३¶[a]; शौ ७, ८४, २; १०, १०, १७; समगच्छन्त ऋ

a) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

b) =सपा. वैताश्रौ २४,१ । तैब्रा ३, ७, १२,१ हिश्रौ ९,५,३७ संक्षयेम इति पाभे. ।

c) सप्र. काठ ३०, १ क ४६, ४ समपिष्टाम् इति पाभे. ।

d) सपा. मै ४,७,६ समबृहत् इति पाभे. ।

e) सपा. तै १,२,५,२ आपश्रौ १०, २३,६ बौश्रौ ६, १३ : १२ सम्…पश्यस्व इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ ३२१० t द्र. ।

g) पाभे. पृ ३२१० s द्र. ।

h) गस. भावे ल्युडन्तम् ।

i) सपा. मै ३,१,३ काठ १९,२ संगच्छेत इति पाभे. ।

j) सपा. ऋ १०,९७,६ प्रभृ. समग्मत इति पाभे. ।

k) सपा. तै १,८,१५,१ सम् (गच्छेय) इति पाभे. ।

l) सपा संगच्छताम् (तैआ ६, ४, २ च) <> संगच्छस्व इति पाभे. ।

m) पाभे. पृ २४७२ p द्र. ।

n) पाभे. पृ २०८९ c द्र. ।

o) =सपा. तैब्रा २, ४, ४,४ बृदे ८, ९४ । शौ ६, ६४,१ पै १९,७,२ संजानीध्वम् इति पाभे. ।

१०, ८२, ६[a]; मा १७,३०†[a]; का १८, ३, ६†[a]; तै २, ५, ३, ७; ४, ६, २,३[२];†[a];‡[b]; मै २, १०, ३‡[b]; समगच्छन्त पै १, १०३, ४; १६, १०८, ६; ¶संगच्छेत मै ३. १, ३[c]; ४, २, ३; काठ १९, २[c]; सम् (गच्छेत) पै १९, ४४, ११-१४; सम् (गच्छेरन्) पै १९, ४४, १५; सुम् (गच्छेय) तै १,८,१५, १[d]; १६,१; मै २, ६,११;१२; ४, ४,५; काठ १५, ८; शौ ६, १२४, १; पै १९, ४०, ४; ५; ४४, ११-१५; सुम् (गच्छेमहि) मा १०, २१.

संगमामहै ऋ ८, ९१,४; पै ४, २६, ३†; संगमेमहि ऋ ५, ५१,१५; खि ४, ८,४; सुम्॰॰॰ गमेमहि ऋ ६, ५४, २; ७, ८१, २; मै १, ५, ४†; कौ २, १०२†; जै ३, १०, ४†; शौ १, १, ४[e]; ७, १०, ४; पै १, ६, ४[e]; सुम्॰॰॰गमेम ऋ ५, ४२,[१८;४३,१७; ७६-७७,५]. सुम्॰॰॰जगम्युः ऋ १,१७९,२. †सुम्॰॰॰जग्मे ऋ १, १६४, ८; शौ ९,१४,८; पै १६, ६६, ८; सुम्॰॰॰जग्मे शौ २, २,३; पै १, ७, ३; संजग्मिरे ऋ ६, १९, ५; १०, ५, २; सुम्॰॰॰जग्मुः ऋ ३, १, १३; ६,३४,१; १०, ६,६; सम्॰॰॰गमिष्यति पै १९, ३६, १२; सुम्॰॰॰ग्मिषीय, सुम् (ग्मिषीय)[f] मा ३, १९[f]; का ३,३,११[f]; सुम्॰॰॰ग्मीय[f], सुम् (ग्मीय)[gf] मै १,५,२; ८; काठ ६, ९; ७,६; क ४, ८;५, ५; सुम्॰॰॰अगत शौ १०, १०, १३-१५; पै १६, १०८, ३-५; सुम् (अगत) ऋ ४,३४,२[g]; शौ १०,१०,१३-१५; पै १६,१०८, ३-५; सुम्॰॰॰गत मा ३७,१४[h]; १५[gh]; का ३७, ३,१[h]; २[gh]; मै ४,९,६[२]; सुम् (गत)[i] मा ३७, १५[२]; का ३७, ३,२[२]; मै ४,९, ६[२]; समगन् पै १०, ६, १०; सुमगमत ऋ १, ८०, १६; ९, १४, ७[j]; १०, ९१, १२[k]; †समग्मत[l] ऋ १०,९७, ६; मा १२, ८०; का १३, ६, ६; काठ १६, १३; क २५, ४; पै ११, ६, ९; सुम्॰॰॰अग्मत ऋ १, ११९,३; ४, ३४, २[m]; सुम्॰॰॰ अग्मत, > ता ऋ १, २०, ५; ४, ३४, १; ७, ७२, ४; खि ५, ७, ४, ११; मा ६, २८[n]; का ६, ७,६[n]; तै १, १,८, १[n]; शौ २, ३०, २; पै २, १७, ३; सुम् (अग्मत) खि ५, ७, ४, ११[२]; मा ६, २८[n]; का ६, ७, ६[n]; तै १, १, ८, १[n]; शौ २, ३०, २[२]; पै २,१७,३[२]; सुम्॰॰॰ ?अगथाः मै १.५,२;८; सुम्॰॰॰ अगथाः मा ३, १९; का ३, ३, १०; तै १, ५, ५,४;७,६; काठ ६, ९; ७, ६; क ४, ८; ५,५; सुम् (अगथाः) मा ३, १९[२]; का ३, ३, १०[२]; तै १, ५, ५, ४[२]; मै १,५, २[२]; ८[२]; काठ ६, ९[२]; ७, ६[२]; क ४, ८[२]; ५,५[२];

संगमः[o] ऋ १०, १६, १४; ‡सुमगन्महि[p] काठ ४, १३; २९, ३; ३८, ५; पै १, ३३,१; सुम्॰॰॰अगन्महि, सुम् (अगन्महि)[२] मा २, २४; ८, १४;१६; का २, ६, १; ९, ३; २; तै १, ४, ४४, १; मै १, ३, ३८; ४, १४, १७; काठ ४, १२; क ३, १०; शौ ६, ५३, ३; पै १९, ८, ३;२०,३४,१; सुमगस्महि[p] ऋ १, २३,[२३; १०, ९,९]; क ३, ११; सुम्॰॰॰अगन्म[q] शौ १६, ९,३; पै १८, २९, ४.

संगमयति काठ ७, १५¶; क ६, ५¶; शौ ९,५,२४; पै १६, १००, २.

सुमजीगमत् शौ ६, ३३, ३;

---

[a]) सपा. मै २,१०,३ समपश्यन्त इति पाभे. ।

[b]) सपा. ऋ १०,८२,५ समपश्यन्त इति पाभे. ।

[c]) पाभे. पृ ३२११ *i* द्र. । [d]) पाभे. पृ३२११ *k* द्र. ।

[e]) पाभे. पृ ३१८२ *m* द्र. ।

[f]) सपा. सुम्॰॰॰ग्मिषीय (माश २,३,४,२४ शांश्रौ २, ११,५ च) <> सुम्॰॰॰ग्मीय इति पाभे. ।

[g]) वैतु. सा. सुम् (अग्मत) इति ।

[h]) सपा. माश १४, १, ४, ४ सुम्॰॰॰अगत इति, तैआ ४,७,४; ५,६,९ सुम्॰॰॰अस्थित इति, मै ४,९,६ यजत्र इति च पाभे. ।

[i]) सपा. माश १४, १, ४, ५; ६ सुम्॰॰॰अगत, सुम् (अगत) इति पाभे. । [j]) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

[k]) तु. सस्थ. टि. आ । [l]) पाभे. पृ ३२११ *j* द्र. ।

[m]) वैतु. GW. अग्मत इति । [n]) पाभे. पृ२०८९ *c* द्र. ।

[o]) पाभे. पृ२४०७ *a* द्र. । [p]) पाभे. पृ३१९६ *j* द्र. ।

[q]) सपा. तै १, ६,६,२;७,६,२ सुम्॰॰॰अभूवम् इति, मा २, २५ प्रमृ. माश १,९,३, १४ शांश्रौ १, १२, ८ सुम्॰॰॰अभूम इति पाभे. ।

पै १९, ११, ७; २०, ३७, ४; सुम्...अजीगमत्, सुम् (अजीगमत्) शौ ६, ७४, १[a]; सुमजग्मिरन् ऋ १०, २७, १५; सुमजीगमम्[b] मा ८, २९; का ९, ५, २; तै ३,३,१०,१.

सं-गु[c]- -ंगे ऋ ४, २०, १; १०, १३३,१; मा २०,४८; का २२, ५, २; तै १, ७, १३, ५; मै ४, १२,४; कौ २,११५१; जै ४,१, ४; शौ २०, ९५, २.

सं-गुच्छमा(न>)ना- -ने ऋ १, १८५,५.

१सं-गत,ता- -तम् पै २,५८,५?[d]; -ता ऋ ८, ७८, ८; -ताः पै १७, १५, ७; -तानाम् काठ ४, १६[e]; -तानि ऋ १,३६,५; जै ४, १९,३†; शौ ६, ४४,२[f]; -तासः ऋ ७, ७६, ५; -ते पै १९, २, १४; २०, २८, ५; -तेभ्यः खि ५, ७, २,११; ४, १५; मा २१, ६१; का २३, ६, १४; मै ४, १३, ९; काठ १९, १३; -तेषु शौ ७, १३, १.

२सं-गत- -ते खि ७,५,१[g].

१सं-गति- -तिः पै १३, १४, १५; -†त्याम्[h] ऋ १०, १४१, ४; शौ ३, २०,६; पै ३,३४,७.

सं-गत्य ऋ १०,९७,२१; मा १२, ९४†; का १३,६,२०†; तै ४, २, ६, ५†; मै २, ७, १०[i]; काठ २९, ५[2]¶; क ४५, ६[2]¶; शौ ३, ४, ७; ९, ४, १५; ११, ८, २१[j]; १८, २, २६; पै १, ७२,१;३,१,७;१७,६; ५,९,८; ११, ७; १६,२५, ५; १९,३१, १०;४८;११.

सं-गथ[k]- -थे ऋ १, ९१, ⌊१६; ९, ३१, ४⌋; २, ३८,१०; ८, ६,२८?[l,m]; खि ५,७,१,१; मा १२,११२†; का १३, ७,११†; †तै ३, २, ५, ३; ४, २,७,४; मै २, ७, १४†; ४, १३, २; १४, ६†; काठ १५, १३; १६, १४†; क २५,५†; पै ९, ४,८; १९,९,१२; २०,५१,४†; -थेषु खि ३,१५,१३; पै ९,२५,८.

सं-गम्, मा[n]- -मः[o] शौ ६, २४, १; पै ३, १७, ६; -मम् पै १३, ४, ६; -मा पै ५, ३०, ७[p]; -मे ऋ १,१०२, ३; १०, ३८, ३; १०७, ४; १२३, १; मा ७, १६†; २६, १५?‡[i]; ३३, ८६[h,q]; का ७, ७, १†; तै १, ४, ८, १†; मै १, ३, १०†; १५‡[h]; ११, ४‡[h]; २, २, ६‡[h]; ९, २‡[h]; काठ ४, ३†; १०, १२‡[h]; १४, २‡[h]; क ३,३†; कौ १, १४३?‡[i]; जै १, १५, ९?‡[i]; -मेषु ऋ १०, १३१, ३; शौ २०,१२५,३†.

सं-गमन[r]- -†नः ऋ १, ९६, ⌊६; १०, १३९, ३⌋; मा १२, ६६; का १३, ५, ५; तै ४, २, ५, ४; ५, २, ४, ४; मै २, ७, १२; ३, २, ४; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ १०, ८, ४२; -नम् ऋ १०, १४, १; मै ४, १४, १६; शौ १८, १, ४९; ३, १३†; -ने[s] शौ ९,५,१९; पै २, ३९, ४; १६, ९९, ५.

संगमनी[t]- -नी ऋ १०, १२५, ३; तै ३,५, १, १; शौ ४, ३०, २†; ७,८४,३; पै १, १०३,१.

सं-जग्मान, ना- -नः ऋ १,६,७[u]; ९, ६४, ३०; १०, ६१, ७; मा ७,-१३[v]; १८[v]; का ७, ६, २[v]; ७, ३[v]; †कौ २, ६; २००[u];

---

a) पाभे. पृ३१९९ k द्र.। b) पाभे. पृ ३२१० c द्र.।

c) नाप. (संग्राम- ⌊तु. निघ २, १७⌋। गस. उप. अधिकरणे डः प्र. (वैतु. GW. <√गा इति)।

d) असं° इति पाठः संभाव्यते।

e) =सपा. आश्रौ ४,२,३। तैब्रा २,४,३,३ संयातानाम् इति पाभे.। f) सपा. पै २०,३३,७ संभृतानि इति पाभे.।

g) सपा. खिसा २२, १ संगथे इति पाभे.।

h) सपा. °त्याम् <> °गमे <> मा १६, ४ प्रमृ. नीउ ६ अयक्ष्मम् इति पाभे.। i) पाभे. पृ ३१९७ a द्र.।

j) सपा. पै १५,१४,११ भूमः इति पाभे.।

k) नाप.। गस. उप. अधिकरणे थक् प्र. उसं. (पाउ २, ११)। थादिस्वरः। l) सपा. °थे<>°मे इति पाभे.।

m) सं-गमथ->-थे इति शोधः (तु. छन्दः)।

n) विप., भाप.। गस. उप. कर्त्रादौ कृत्।

o) समह-संगमः > सपा. पै १९, ७, ८ उपगच्छत इति पाभे.। p) विप. (स्फाति-)।

q) °ग° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सप्र. मै १, ३,१५ प्रमृ.)। r) विप. (अग्नि-, यम-)। गस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र.। s) भावे कृत्।

t) विप. (संगमयित्री- ⌊रात्री-, वाच्-⌋)।

u) सपा. °नः (या ४,१२ च) <> °नाः इति पाभे.।

v) सपा. °नः (माश ४, २, १, १९ काश्रौ ९, १०,९ च) <> °ना <> °नौ (तैब्रा १, १, १,२ आपश्रौ १२,२२,८ प्रमृ. च) इति पाभे.।

†जे ३, १, ८; १८, ७[a]; †शौ २०,४०,१[a]; ७०, ३[a]; –ना[b,c] काठ ४, ४; २७, ७; क ३, ३; –†ना:[a] मै ४, २, १०; शौ ३, १४, ३; पै २, १३, ५; –¶नाभ्याम् मै ३, ९, ५; काठ २६, ७; क ४१,५; –नासु ऋ १, ७४, २; कौ २, ७३०†; –ने मै ४, ७, ७¶; –नौ मै १, ३,१२¶[b]; ४,६,३[b]; ७,७¶.

२सं-गति[d]– -तिम् ऋ ४, ४४,१; शौ २०,१४३,१†.

संगत्य प्रभृ. सं√गच्छ् द्र.।

सं-गर– सं√गृ,गॄ (शब्दे) द्र.

सं-गव[e]– -वः शौ ९, १०, ४; पै ९, १२, १०; १६, ११५,२; –वम् मै ४, २, ११; –वे ऋ ५, ७६, ३; कौ २, ११०४†.

सं√गा, सम् (अगात्) शौ १९, ५७,२[f]; पै ३, ३०,२; सम्··· अगुः शौ १९, ५७,२[g?g]; पै ३, ३०,२[g?g]; संगुः पै ९,१२,३[h].

१संगिर्– सं√गृ,गॄ (शब्दे) द्र.

२सं-गिर्–,संगिर–,संगिरत्–,सं-गीर्थ सं√गॄ (निगरणे) द्र.

?संङ्गुष्टः पै १९, ३६,११.

सं√गृ,गॄ (शब्दे), संगृणीते ऋ ४, २५, ७; संगृणामि[i] शौ ६, ७१, ३; ११९, १; पै १६,५०, ६; संगृणन्तु पै १,९१,१-३[j].

सं-गर[k]– -रः शौ ६, ११९, २; पै १६,५०,८; –रम् शौ ६,११९, ३; पै १६,५०,७.

१सं-गिर्[l]– -गिरः ऋ १०,८९,९.

ϕसं-गृणान– -नः खि १,४,७.

सं√गृभ्,ह्, ग्रभ्,ह्, संगृभायति ऋ १,१४०,७; †संगृभाय ऋ १, ८१,७;८,७०,१२[२];१०,४४,४; मै ४,१२,४; काठ १०, १२; शौ २०,५६,४; ९४,४; समगृभ्णन् काठ ३९, २; संगृभ्णाः ऋ ३, ३०,५.

सम्···जग्रभ पै ८, ७, ६?; समग्रभीः पै ८, १०, ८; समग्रभम् मा ९,४[m]; का १०, १,५[m]; मै१,११,४[m]; काठ १४, ३[m]; पै ३,१५,६[२n];२०,२४,९; २७,२; सम्···अग्रभम् शौ १०, ४,१९; पै १,१११,३; १६,१६, ९; सम्···अग्रभीम् तै १, ७, १२,२[m].

समजग्रभीत् ऋ ८, ६, १७; सम्···जग्रभम् शौ ६,२१,१; पै १,३८,१.

¶संगृह्णाति मै २,३,२[३]; काठ १२, २[३]; २२, १३; संगृह्णात् तै २,६,१०,२¶; समगृह्णात् तै ६, १,६,४¶; ¶समगृह्णन् मै २,३, २[२]; काठ १२,२[२]; संगृह्णीयात् तै ३,४, ८, ६¶; सम्···गृह्णीयात् काठ २८,९[o].

समग्रहीत् काठ १९,९¶.

सं-गृभाण– -णयोः मै २,१,२¶[p].

†सं-गृभी(त>)ता– -ताः ऋ ७, १०४,८; शौ ८,४,८; पै १६,९,८

सं-गृभीतृ[q]– -ता ऋ १,१००,९.

सं-गृभ्य ऋ १, ५३, ३; ३, ५४, १५; १०, ४६,६; शौ ११, ७, ६[r]; २०, २१,३†.

¶सं-गृह्य तै २, १, ५, १; ४, ३, १; मै १,६, ५; ३, १०,१; काठ ९, १७; २२,१३.

१सं-ग्रहण–>°णी[s]– -णी शौ १९, ५८, ३; पै १,११०,३.

¶२सं-ग्रहण[t]– -णम् तै २, ३,९,२; काठ १२,२; –णेन मै २, ३,२[u].

¶सांग्रह(ण>)णी[v]– -णी, -णीम् तै २, ३,९,२.

---

[a]) पाभे. पृ३२१३ *u* द्र। [b]) पाभे. पृ३२१३ *v* द.।

[c]) °नाः इति SI. शोध्यः।

[d]) विप. (संप्रासिक्त- [रथ-])। बस। 'गोः प्रातर्युतिं (कर्मणि ष.) संगतिं (समश्नुवानम् [तु. ऋ १,१८०,१०]' इति वा। [e]) नाप. (गोदोहन-काल-)। 'संगता गावो यस्मिन् काले' इति विग्रहः। तस. (तु. पा २,१,१७) समासान्तष् टच् प्र.। [f]) सर्वम् इति RW. WI.।

[g]) द्वितीये, तृतीये, चतुर्थे च श्रवणे सुमु(मु उ) इति शोधः (तु. छन्दः)। [h]) पृ १८३० *m* द्र।

[i]) पाभे. पृ३२०९ *p* द्र। [j]) तु. सस्थ. टि. २अभि।

[k]) =प्रतिज्ञा-, स्वीकृति-। उप. भावे अप् प्र. थादिस्वरश्च। [l]) =संगर–।

[m]) सपा. °भम् (माश ५,१,२,८ च)<>°भीम् इति पाभे.। [n]) सकृत् सपा. शौ ६,८९,३ समस्यताम् इति पाभे.। इतरत्र विभे.।

[o]) समिव गृह्णीयात् >सपा. क ४४,९ समवगृह्णीयात् इति पाभे.। [p]) पाभे. पृ ३१८० *m* द्र।

[q]) गस. उप. तृन्नन्तम् (तु. वें. BW. प्रभृ.; वैतु. सा. क्विप्. इति ?)। GW. °त–> -ता इति ?।

[r]) पाभे. पृ ३१९४ *b* द्र.।

[s]) विप. (द्यावापृथिवी-)। गस. उप. कर्तरि ल्युट् प्र.।

[t]) भाप. (स्वीकरण- [तु. PW. प्रभृ.])।

[u]) नाप. (सांग्रहणीष्टि-)।

[v]) नाप. (इष्टि-भेद-)। तस्येदमीयः अण् प्र.।

सं-ग्रहीतृ[a]– -¶तुः तै १,८,९, २; मै २,६, ५; ४,३,८; काठ १५, ४; –तृभ्यः मा १६, २६; का १७,३,५; तै ४,५,४, २; मै २, ९,४; काठ १७,१३; क २७,३.
?संगृभाहितम् पै २०,१३,४.
सं√गॄ सं√गृ द्र.
सं√गॄ (निगरणे)>गिर्, संगिरामि शौ ६,१३५,३; पै ५,३३, ९[२b]; संगिरामः शौ ६,१३५,३[b].
२सं-गिर्– -गिरः शौ १८, ४, ६०‡[c,d]; –†गिरम्[d] ऋ ९, ८६,१६; कौ १,५५७; २,५०२; जै १,५७,४; ३,३९,१.
सं-गिर्[e]– -रः शौ ६, १३५, ३; पै ५,३३,९
सं-गिरत्– -रन् पै ५,३३,९.
सं-गीर्य शौ ६,१३५,३.
सं√ग्रथ्,न्थ्>सं-ग्रथित– -तम् ऋ १०,६१,१३.
सं-ग्रन्थि– -न्थ्याः पै १,९९,२.
सं√ग्रभ्,ग्रह् सं√गृभ्, हृ द्र.
सं-ग्राम[f]– -मः काठ १३, ५?¶[g]; –मम् ¶तै २, १, ३, २[२]; २, १,२; ३[४]; २,४; ४,६[२]; ६,१[२]; ८,२;३; ३,४,८,३[२]; ४,७,१५, २$[h]; ¶मै १, ९, ६; १०, १६; २,१, १[४]–३[४]; १०; २,१०[३]; ३, ३,७; १६,५$[h]; ४,२, ६; ११; ३,१; २; ४; ६, ८; ¶काठ ९, १४[२]; १७[४]; १०, ३; ५[२]; ९[२]; २२, १५$[h]; २८, ३[२]; ¶क ४४, ३[२]; शौ ११, ११, २६; पै ५, २९, ७; –मस्य काठ १३,५¶; शौ ५, २१,७; –माः शौ १२,१, ५६; –¶मात् काठ २६,२; क ४०, ५; –मान्[h] शौ ४,२४,७; पै ४, ३९, ७; ¶–मे खि ४,२,९$; तै २, १,३,१;८, ४;२,२,४; ४,५; ८,२; ३,४,८, ३; मै १,९,६[२]; २, १,७; १०[२]; २, ३; १०[३]; १२[२]; ५, ८; ३, ३, ७; ४, २, ६; ११; ३, ४; काठ ९,१४; १०,१; ३;५; ८[२]; ९; १३, ४; ५; २१, १०; ३७, १२; –मेषु खि ४,२,१०[i].
संग्राम-जित्– -जित् शौ ५,२०,१०.
सांग्रामजित्य[j]– -त्याय शौ ५, २०,११; पै ९,२४,११.
¶संग्रामिन्– -मिणम् मै १,९,६.
सं√घस्>सं-जिघत्सु– -त्सुः पै ५, २७,७.
सं-घात– सं√हन् द्र.
सं√घुष्>सं-घोष– -षान्[k] काठ ५३,४.
?संघोरं चक्षुः[l] शौ १९,३५,३[m].
सं√घ्रा, ¶समघ्राताम् काठ २८, २; क ४४,२.
√सच्, सश्च् (वधा.), सचते शौ ५, १,७; १२, ३, ५०[n]; सचते ऋ १, ९१, १४; १२५, १; १४५, २; १८०, ५; २, १८, २; ४, ७, ११; १२,२; ५,३४, ५; ४४, ३; ६, २८, ३; ८, ४, ६[o]; ९; ६०, १८; ९, ७४, १; ८६, ८;९३, ३; मा ८, ३६[p]; ३२, ५[p]; का ८, ११, १[p]; काठ ७, १६†; २०, २¶; क ३१, ४¶; †कौ १, २७७; २,७७०; जै १,२९, ७†; शौ ४,२१,३†; ३४, ३; ३७, ११; १२, ३, २; पै ६,२२,४; १३, ४,१६; १७, ३६, २; †सचेते ऋ २,४१,६; कौ २, २६२; जै ३, २२, ९; सचेते ऋ ३,२९, ३; सचन्ते ऋ १,५९,६;१३४, [२;३,१३,२]; ७,९१,६; १०,५,४;६४,७; शौ ६,११६,३;१२,३,४०[q]; सचन्ते

a) नाप. (सारथि-)। b) सपा. परस्परं पाभे.।
c) °गिरः इति पाठः? यनि. शोधः। (तु. पाभे. सा. मूको. च)।
d) सपा. °गिरः <> °गिरम् इति पाभे.।
e) विप. (निगरण-कृत्- [समुद्र-])। गस. उप. कर्तरि प्र.।
f) नाप. (जन-समुदाय-, सेना-, युद्ध-)। व्यु.?। <सम्+ √गम् वा सम् + √गॄ 'निगरणे' वा सम् + ग्राम– वेति या [३, ९] प्रभृ., सम् √ग्रस इति पाउत्र [१,१४३]; तु. SEY [५३]। g) °मे इति शोधः?।
h) सपा. °मम् <> °मान् इति पाभे.।
i) °ग्रा° इति स्वरः? यनि. शोधः।
j) भावे ण्यञ् प्र. (पा ५, १,१२४)।
k) पाभे. पृ ३२१० *q* द्र।
l) त्वं घोर-चक्षु– > –क्षुम् इति शोधः (तु. १६५३ *i*, सपा. पै ११,४,३ च)।
m) पाभे. पृ १२८१ *o* द्र.।
n) सपा. पै १७,४०,१० सृजते इति पाभे.।
o) धा. युद्धे वृत्तिः। वृष- > √ *वृषस्य > *वृषस्यते > यनि.)।
p) =सपा. तैब्रा ३,७,९,५ तैआ १०, १०,२ तां १२, १३,३२ जैमि १, २०५ शांश्रौ ९, ५, १ आपश्रौ १४,२, १३ मउ ९,४ नृपू २, १०। पै १६, १५१, ९ वैताश्रौ २५,१२ दधते इति पाभे.।
q) सपा. पै १७,३९,१० सजन्ते इति पाभे.।

ऋ १,६०,२;१००,१३;१२३,८; ४,४२,L१; २]; ७,५,५;३३,७; ६१,५;९,८९,५; ९५, ४; १०, १२८,८; खि १,२,३?[a];७,६,१; तै १.४, ११, १; ३,४,१,१¶; ५, ११, ५†; ४, ३, ११, १; ५, २, २, ३¶; मै १, ८, ६¶; २, १३, १०; ¶काठ १०, ५; २३, १; २४, ६; २७,५; ३९, १०$; ¶क ३५,७; ३७,७;४२, ५; शौ ६,१२२,३[b];१२,३,७[c]; १६[d]; २६[e]; २८; पै १, १०४, ४; १६, ४९, ९; ५१, ७; †सुचसे ऋ १०, ८,६; मा १३, १५;१५,२३; का १४, १, १५; १६, ५, ४; तै ४, ४, ४, १; मै २, ७, १५; सचसे ऋ २,१, ३; ५, २८,२; काठ १६,१५†; शौ ५, ७, ८; पै ७, ९, ५; सुचेथे ऋ ८, ५, २; सचेथे ऋ १, १५२, L(२, ८) १]; १८०, १; १८३, २; १०, १०६,१०; सुचध्वे शौ २, २, ४; पै १, ७, ४; सचावहि पै १, ९८, ३; सुचावहे ऋ ७, ८८, ५[f]; सुचत ऋ ४, ५,९; सुचन्त ऋ १,७३, ४[g]; १०, १११, ७; †सचन्त ऋ १, १५६, ४; १६४, L५०; १०, ९०, १६]; २, ५, ५; ३, १, १४; ५, १७, ५; ४३,१५; ७, ५, ४; ७४, ५; १०,१७२, १; मा ३१, १६; का ३५, १, १६; मै ४, १०, ३; काठ १५, १२; कौ १, ४४३; जै १, ४६, ७; शौ ७, ५, १; पै २०, २,२; सचताम् ऋ १, १८३,२; जै १, २४,१०‡[h]; शौ १,१२,३; पै १, १७,३; सचताम्[i] तै ३,२,८,४; सचन्ताम् ऋ १, ९८, ३[j]; ४, ५, १४; ४१, १०; ७, १०४, १४; १०, ८९, L१५; १०३, १२]; मा २, १०†[j]; १३, १; १७, ४४†; का २, २, ९†[j]; १४, १, १; १८, ४, १२†; तै १, ६, ३, २†[j]; मै १, ४, १†[j]; ७,१; २, ४,३†[j]; †काठ[j] ४, १३; ५, २; ३२, २; क ३, ११†[j]; कौ २,१२११†; शौ २, ३४, १[k]; ४, १५, २; ८, ४, १४†; १२, ३, ४३; पै ३, ३२,२[k]; ५,७, ४; १५,६; १६, १०,४; १७, ४०,३; †सुचस्व, >स्वा ऋ १,१,९; १२९,९[g]; ६, २४, १०; मा ३, २४; का ३, ३, १६; तै १, ५, ६, २; मै १, ५, ३; काठ ७, १; ८; क ५, १; सचस्व शौ १२, २, ५३; पै १७. ३५, ३; सचेथाम् शौ १२, ३,९; पै १७, ३६, ९; सचध्वम् शौ ३, १४, ६[l]; ४, ३७, १२; १८. ३, १९; पै २, १३, ३[l]; १३. ४, १२; १९, १०, १२[m]; सुचावहै मै ४,१४, ९‡[l]; शौ ६, ४२, १; सचावहै शौ ६, ४२, २; पै १९, ८,१०; ११; ¶असचन्त मै २, १, ११; काठ १०, ५; ९; २३, १; क ३५,७; †सचेत ऋ ५,५२,१५; ८, १०२, २२; कौ १, १९; जै १, २, ९; सचेताम् ऋ १, १८५, ९; ¶सुचेरन् तै २, २, २, २; †सचेय ऋ ८, ४८,१०; तै २, २, १२, ३; काठ ९,१९; सचेवहि ऋ ८, ६९, ७; १६; शौ १४, २,७२[n]; †२०,९२,४; १३; सुचेमहि ऋ ५, ५०, २; १०, ७, १; †सचेमहि ऋ १, १३६, ६[२]; २, ८, L६ (८, २५, ११;)]; १०, ५७, ५; ६[o]; ६४, ११; मा ३, ५५; ५६[o]; का ३, ७,५; ६[o]; तै १, ८, ५, ३; मै १, १०, ३; काठ ९, ६; क ८, ९; पै १८, १४, २$[n]; १९,२४,१२; १३[o].

---

a) सचेन्ते इति पाठः? यनि. शोधः।

b) पाभे. पृ ३१५९ e द्र.।

c) सपा. पै. १७,३६,७ सृजन्ते इति पाभे.।

d) सपा. पै १७,३७,६ सजन्ते इति पाभे.।

e) सपा. पै १७,३८,५ सजन्ते इति पाभे.।

f) सपा. सचावहे <> सुचावहै इति पाभे.।

g) तु. सस्थ. टि. आ।

h) सपा. ऋ १,९, २ शौ २०, ७१, ८ आ··· सृजत इति पाभे.।

i) प्रपु२ (तु. सस्थ. अश्नुताम् इति)।

j) सपा. माश १, ८, १, ४२ शांश्रौ ४, ९,१ आपश्रौ १३, २२, १। मै १, ३, ३९ असश्चत इति पाभे.।

k) पाभे. पृ २९०७ e द्र.।

l) सपा. आश्रौ ३,११,६ सन्तु इति पाभे.।

m) सपा. मंब्रा १, २,२१ आगृ १,२१,७ शांगृ २,४,१ पागृ १; ८, ८ मागृ १, १०,१३;२२,१० हिगृ १, ५,११ जुषस्व इति पाभे.।

n) सपा. °वहि <> °महि इति पाभे.।

o) =सपा. कौसू ८९,१। तैब्रा २,४,२,७; ३,७,१४,३ आपश्रौ ६,१६,१२ प्रमृ. अशीमहि इति पाभे.।

सचीमहि काठ ३७, १०.
सिषक्ति[a] ऋ १, ५६, ४; ५, ७३, ८; ६, ५०, ५; ६८, ३; ७, ७०, २; १०, ५,१;९२, ९; †सिषक्ति ऋ १, ३८, ८; ६६, १; ७, ९१,३; ९, ८४, २; मा २७, २३[b]; का २९, ३, १; तै ३, १, ११, ५; काठ ११, १३; सिसक्षि° ऋ १,७३,८; †सिषक्तु ऋ ५, ४१, १५; २०; ८, ७५, १३; तै २, ६, ११, ३; मै ४, ११, ६; †सिषक्तु ऋ १, १८, २; ७, ३७, ८; ९७,३; मा ३, २९; का ३,३,२१; मै १,५,४; काठ ७,२; क ५, २?[d]; $पै २, ८२,१-५;८३,१; ३; ?सिषजन्तु पै २,८३,२; †सिषक्त ऋ १०, १९,१; पै १९,२१,१४.
सश्चति ऋ १, १०१, ३[e]; †सश्चत[f] ऋ ७, २६, ४;९०,३; मा २७, २४[g]; का २९, ३, २; मै ४, १४, २; †सश्चसि ऋ ८, ५१, ७; खि ३, ३, ७; मा ३, ३४; ८, २; का ३, ३, २६;६ ८, १, १; तै १, ४, २२, १; ५, ६, ४; मै १, ३, २६; काठ ४,१०; ७, २; क ३, ८; कौ १, ३००; जै १, ३१,८; सश्चे ऋ ५, ३३,८; †सश्चत् ऋ २, २२, [१-३]; कौ १, ४५७; २, ८३६-३८; जै १, ४८, १; शौ २०, ९५, १; सश्चत मा २०, ७०; का २२, ७, ४; मै ३, ११, ४; काठ ३८, ९; असश्चतम् ऋ १, ११२, ९; सश्चत[h] ऋ १, ६४, १२; ३, १६[२ (७, १८,२५)]; असश्चत तै ३, ३, ३,२; मै १, ३, ३६; ३९[i]; काठ ३०,६.
सश्चिरे ऋ १,११०,६; †सश्चिरे ऋ १,८४, १२; २,१, १३; ५, २०,२[j]; ६४,३; ६७,३; मै ४, १२, ४; काठ ८, १७; कौ २, ३५७; जै ३,२९,१४; शौ २०, १०९, ३; †सश्चुः ऋ ६, ३६, ३; मै ४, १४, १८; काठ ३८, ७; सश्चिम ऋ ९,१६,२.
सचथ[k]- -थाय ऋ १,१५६,५.
सचथ्य[l]- -†थ्यम् ऋ ८,१०१, ५; कौ १,२५५; जै १,२७,३; -थ्यैः ऋ ५, ५०,२.
सचध्यै[m] ऋ १,१६७,५.
सचन्- -नः ऋ १, ११६, १८?[n]; -नस्य ऋ ६,३९,१.
सचना°->सचना-वत्[p]- -वन्तम् ऋ ८,२२,२.
†सचमान- -नः ऋ ९,७४,५; ९६, १९; १०, ३, ३; कौ २, ५२७; ८९८; जै ३, ४१, ३; ४, १३, ११; -ना: ऋ ५,४२,८; -नाय ऋ १०, ११७, ४; -नौ ऋ ५, ३६, ६.
सचस्-> √सचस्य>सचस्य-मान- -नः ऋ १०,८,७.
सचान्- -नः ऋ ६,२०,२.
१सश्चत्- -श्चते ऋ २,१६,४.
२सश्चत्[q]- -श्चतः ऋ १,४२, ७; ३, ९, ४; ७,९७, ४; खि ४, ९,७; काठ १७,१८.
?सु चक्रमे[r] ऋ ५, ८७,४.
स-चक्षुस्- -क्षुषः पै १५,१९,६.
१सु-चनस्[s]- -नाः ऋ १, १२७, ११.
√सचनस्य>सचनस्युमा (न>) ना- -ना ऋ १०,४,३.

---

[a]) अभ्यस्तस्वरः अभ्यासस्येत्त्वं च (पा ६, १,१९०; ७, ४,७८)। [b]) वैतु. उ. <√सिच् इति।
[c]) षत्वाभावः उसं. (पा ८,३,११०)।
[d]) °श° इति पाठः? यनि. शोधः द्र.।
[e]) प्रपु३ (वैतु. स्क. सा. एकवचनस्य सतः व्यत्ययेन बहुवचनमिति)। [f]) प्रपु३। [g]) उ. शत्रन्तं पदमिति?।
[h]) मपु३। [i]) पाभे. पृ ३२१६ *j* द्र.।
[j]) पृ २९० *b*, *c* अप √सश्च् इत्यस्य वृत्तमिति यदुक्तं तन्नेष्टम् (तु. माश [१४, ३, १, १९] प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ.)। सस्थ. ईर्यन्ति इत्यत्र धा. अनादरे वा कदर्यभावे वा दम्भे वा वृत्तिः?। सर्वत्र च कर्मणि ष. द्र.। ?अन्यु° इति चेह (अन्नसमूहेऽर्थे) =अन्न्यु- इति द्र. (वैतु. माश. प्रभृ. इतरपर्याय इत्येव?)।
[k]) भाप. (साहाय्य-)। क्षथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३)।
[l]) विप., नाप. (ऋ ५,५०,१)। हितायर्थे यत् प्र.।
[m]) तुमर्थीयः अध्यैः प्र. (पा ३,४,९) तत्स्वरश्च।
[n]) √शक् 'शक्तौ'>*शक्षण->-णः इति शोधः।
[o]) भावे युच् प्र. उसं. (पा ३,३,१०७)।
[p]) तु. पपा. प्रभृ.। GW. =सचन्- इति कृत्वा स्वार्थे मतुप् प्र. इति।
[q]) नाप. (उपद्रवत्- [शत्रु-])। कर्तरि अतिः प्र. (तु. २द्रवत्- प्रभृ.)। [r]) शोधः पृ ३१४९ *p* द्र.।
[s]) विप. (*प्रीतियुक्त- [अग्नि-])। (सह>)स+ (√चन्द् 'आह्लादन-*दीप्त्योः'>√*चन्> भावे) चनस्->यनि. (वैतु. वें. सा. प्रभृ. पूप. =२समान्- इति, उप. =अन्न- इति च?)।

२सच॒नस्[a]– >सच॒नस्-तम[a]– -मा ऋ ८,२६,८.

स॒चा[c](वप्रा.)[b] ऋ १,५, ⌊२; ८, ४५, २९⌋; ७,२; ९,३; १०,४; ४०, १; ५१, ११; ६३, ३; ७१,४; ८१,८; ८३,५; ९३,११; १२२, ८; १३०, १; १३५, ३; १३९, ७[2]; १४०, ७; १६१,५; १६७, ७; १७४,६; २,१७,७; ३,१२, २; ५३, १०; ५४, २; ६०, ४; ४,१, ३; ३,९; ५,१०; ३१, ५; ३२,३;४; ३७,३; ५०, ११; ५, १६,५; १९, ४; ४४, १२; ४८, ४; ५६, ८; ९; ६५,३; ७४, २; ६,२४,१; २६,४;६; ४५,२२[c]; ५७,४; ५९,३; ७,१, २१; २२; २२, ४; ⌊३२,२; १०, ५०,७⌋; ५९,३; ८१, २; ९३, ८; ८, १, १; ४, ⌊२; ५२,१⌋; ३;२१,१५; २५,२४; ३२,२०; ३३, ४; ७; ४६, ७; ५१,१; ६१, ११; ६६, ६; ६८,१७; ७८, २; ९२, २९; ९३,२०;⌊९७,८[2]⌋; ९,१०,८[d]; ७०, ४; १०, २३,४; ६२, ६; ९३, ५; ९५,८; १०५, ४[e]; ९; १३१,४; १३४,४; खि ३,३-४, १; मा १०, ३३†; २०,६२;६८; ६९; ७६†; ३४,५६†; का ११, १०, ३†; २२,६, ८; ७,२; ३; १०†; ३३, २, १९†; †मै २, १३,६; ३,११,३$; ४[3]; $; ४, ९,१; १२,१; †काठ ७,१२[2]$; १०, १३; १७, १९; २३, ११; २६, ११; ३८,८; ९[3]; $; ३९, १२; क ६, २[2]; †कौ १, ११५; १४८; २४१; २४२; २५२; २९७;२,२०;९१; १०२; १४७; १७५; ५८२; ७१०; १०१६; १०२६; १०४६; १०७१; ११४८; ३, २, ३; †जै १, १३, १; १६,४; २५, ९; १०; २६,१०; ३१, ५; २, ५,८; ३, २,११; ९, ५; १०, ४; १४,८; १६,१३; ४७, ८; ५८, ७; ४, ९,७;२६,५; †शौ २०, २५,५; ३८, ५; ४७, ५; ५३, १; ५६, ५; ५७,११; ६०, २; ६८,१२; ७०, ८; ७१, ९; ७३, ५; ७८; १; ८५, १; १२०, २; १२५, ४.

सचा-भू॒[f]– -भुवः ऋ ८, ३१, १०; –०भुवः[g] मा ३, ४७; का ३, ५,४; –भुवम् ऋ १, १११, १; १३१, ३[2]; †शौ २०, ७२,२[2]; ७५, १[2]; –†भुवा ऋ १, ३४, ⌊११; १५७, ४⌋; २, ३१, ⌊१; ८,३५,१⌋; ८,३५, २; ३; १०, ७६, ⌊(४,५५, ३) १⌋; मा ३४, ४७; का ३३,२, १०; –भुवे ऋ १०, ११७, ४; –भूः ऋ १०, ७०,९.

***स॒चि**[h]–>सचि-वि॒द्[i]– -विदम् ऋ १०, ७१,६[j].

---

a) विप. [निष्कपट-प्रीतियुक्तौ (इन्द्रनासत्यौ =*महा-नक्षत्रभूतौ ⌊अश्विनौ⌋)]। वें. सा. < √सच् इति, PW. प्रभृ. = १स॒-चनस्– इति च ?। सत्य॒– + च॒नस्– (प्रीति-) > बस. *सत्यु-चनस्– > यनि. इति मतम्।

b) GW. प्रभृ. स॒च्– > तृ१ इति, या ⌊५, ५⌋ प्रभृ. सहार्थे अव्युत्पन्नः नि. इतीव ⌊तु. MVG १,७७, ५⌋? भाप. (सहभाव-, संयोग-)। (√सच् ⌊बधा.⌋, 'समवायकर्षणादिषु' > भावे) *स॒चस्– > (तृ१) –चसा > यनि.। विप. (प्रीतिदीप्त्यन्यतरसहित-, ⌊इन्द्र-, सोम- प्रभृ.⌋)। (सह॒ >)स॒ + (√चन्द् > *च॒न्न्– >) *चाँ॒, चा॒– > बस. स॒-चाँ, चा–। उभयथाऽपि वा. प्रायेण क्रिवि.। प्रायः सप्तमीयोगेषु स्थलेषु (ऋ १,९,३ प्रभृ), क्वचिदन्यत्र च (ऋ १, १०, ४ प्रभृ.) द्वितीयः कल्पः द्र. (वैतु. GW. प्रभृ. तत्र सप्तमीयुक्तः कप्र. इति ?)।

c) सस्थ. ?गाय>गायत इत्यध्यक्षरः शोधः। '(हे सखायः!) वः (युष्माकं स्तोत्रसमूहे वर्तमानं) तद् (गीतं सोमे) सुते (सति ⌊संप्रति⌋) सचा (*मिलित्वा) गायत, यद् (गीतं) शाकिने (इन्द्राय) शं (सुखकरं प्रतीयेत)' इति वा.।

d) पाभे. पृ १६६८ c द्र.।

e) सपा. कौ १,११६ जै १,२१,३ सु॒दा इति पाभे.।

f) विप., नाप. (सखि-)। उस. उप. क्विबन्तम्।

g) = सपा. माश २,५,२,२९। तै १, ८, ३,१ मै १, १०, २ काठ ९,४ माग्र २,१,१० सुदानवः इति पाभे.।

h) WAG. ⌊२,१३a⌋ GRV. प्रभृ. √सच् 'समवाये' इत्यर्थसमन्वय एव कृतादराः ?। *नाप. (वाच्-, विद्या-)। (√*सक्ष् ⌊= √*शक्ष्, √शिक्ष्, √*शक्, √शास् प्रभृ.⌋ 'वचने = वाग्व्यवहारे' >) *स॒क्षि– >यनि. (तु. सस्थ. स॒खि– ⌊*विद्वस्-, अध्यापक-⌋, पाभे., पूप., सा. ⌊अंशतः⌋, पंजा. साखि, खी ⌊पुस्तक-⌋) इति च) इति मतम्।

i) विप. (*अनूचान- ⌊स॒खि– =* विद्वस्-⌋)।

j) = सपा. ऐआ ३, २, ४ शांआ ८,१। तैआ १,३, १; २, १५,१ सखि-वि॒दम् इति पाभे.।

स-चित्[a]- -चितः ऋ १०, ६४,७.
सु-चित्त,त्ता[b]- -त्ताः शौ ६, १००, १; पै १९, १३, ४; -त्तान् पै १०,४,१.
?सचिद् यद्[c] पै १०,१२,१.
?सचीनम् पै १,४४,२.
सु-चेतस्[b]- -तसः ऋ ८, ५८, १; १०,१, ३; ४, ५; ६४, ७; खि ३, १८, २; मा १८, ७६; का २०,५,९; काठ ७,१४; क ६,३; कौ १,४५८; जै १,४८, २; शौ १,३०,२; ५,२१, १२; ६,६८, १[d]; ७,२३,२; पै १९,२०, ४[e]; २०,५,१; -तसम् ऋ १०,४४, ४; शौ २०,९४,४†; -तसा ऋ १०, ११३,१; पै १६, ७२,२![f]; -तसौ खि ३,१५,१३; मा[g] ५, ३; १२, ६०; का[g] ५, १, ३; १३, ४,१६; मै[g] १, २, ७; ८, ८; ३, २, ३; ९, ५; शौ २, २९,३[h]; ४,२६,१; २९,१[i];२[i]; -ताः ऋ १, ६१, १०; ४,१६, ७; †शौ २०,३५,१०; ७७,७.
सु-च्छन्दस्[j]- -¶न्दसः काठ २५,१; क ३८,४; -न्दाः[k] तै ५,२,११, १; मै ३,१२,२१; काठ ५०,५.
सु-च्छ (न्द >)न्दा[l]- -न्दाः[k] मा २३,३४; का २५,७,२.
सु-च्युति[m]- -तिम् मै २, ७,१२.
√सज्, सजन्ते पै १७,३७,६[n];३८, ५[o]; ३९, १०[p]; सजन्ताम्[q] पै १७, ३८,९.
असक्त पै २०,४०,१[r].
सक्त- -क्तः पै ४, १४, ६; -क्तम् शौ ५, १३, १.
सजमान- -नः पै १०, ६,११.
?सजताम् पै १, १३, ४.
स-जन[s]- >१सजन्य[t]- -न्या ऋ ४, ५०, ९.
¶सजनीय[u]- -यम् तै ७,५,५,२[v].
¶२सजन्य[u]- -न्यम् काठ ३४,४[v].
३सु-जन्य[s,w]- -न्यः मै १,२,१०[x].
? सजयाम् पै १, ८६, ४.
सजात[y]- -तः मा ५,२३; का ५, ६, २; मै १, २, १०; २, ७,४![z]; काठ २८, २¶; क ४४, २¶; शौ १, १९, ३; ३, ३,६; पै २, ७४, ६; -तम् शौ १३,[a]१,३१; पै १८,१७,१०; -¶ताः तै २, १, ६, ४; ७, ६[2]; २, ११, ४; ३, ९, १$; २; ३; ६, ९, ७; ३, ४, ८, १; मै १, १, ८$; ४, ८; २, १, १; ८; ३, २[4]; $; काठ १, ७$; १०, ११[2];

---

[a]) बस. पूप. सहु इति प्राञ्चः GW. प्रभृ. च, अन्ये GRV. प्रभृ. =२समानु- इति; उप. भाप. < √चित् इतीव?। विप. (सत्यव्यवहार-युक्त- [वाय्वादिदेव-])। सत्यु-+(√वृत् 'आचारे' >कर्तरि) वृत्- > उस. *सत्य-वृत्- >(*सच-इत्- >) यनि. इति मतम्।
[b]) विप. (देव- प्रभृ.)। बस.। पूप. =२समानु-।
[c]) शोधः पृ २००२ *e* द्र.।
[d]) सपा. पै १९,१७,१३ सुचेतसः इति पाभे.।
[e]) शोधः पृ २४७२ *c* द्र.। [f]) °तसः इति शोधः द्र.।
[g]) =सपा. माश ३,४,१,२४। तै १, ३, ७, २ प्रभृ. सुमोकसौ इति पाभे.।
[h]) सपा. पै १९,१७,१२ सुवर्चसम् इति पाभे.।
[i]) सपा. तै ४,७,१५,२ सुत्यौजसा इति, मै ३, १६, ५ सत्यौजसा इति, काठ २२,१५ सत्यौजसा इति, पै ४, ३८,१;२ °जसौ इति पाभे.।
[j]) विप., नाप. (छन्दो-भेद-)। बस. पूप. =२समानु-।
[k]) पाभे. पृ २८४० *d* द्र.।
[l]) पूप. =२समानु-। शेषं पृ २८४० *e* द्र.।
[m]) विप.। बस.। पूप. =सहु।
[n]) पाभे. पृ३२१६ *d* द्र.। [o]) पाभे. पृ ३२१६ *e* द्र.।
[p]) पाभे. पृ३२१५ *q* द्र.। [q]) पाभे. पृ ३१९९ *f* द्र.।
[r]) सपा. ऐब्रा ५,२७ असृत इति पाभे.।
[s]) पूप. =२समानु-। [t]) विप. (१धन-)। शेषं पृ २१४६ *k* द्र. (तु. WAG [२,३० *c*])।
[u]) =सूक्त-विशेष-। सु जनासः (ऋ २,१२)+मत्वर्थे यक्र. छ > ईयः प्र. यत् प्र. च।
[v]) सपा. सजनीयम् <> सजन्यम् इति पाभे.।
[w]) नाप.। बस. उप. (=जन्मन्-) √जन्+भावे यत् प्र.। [x]) सपा. काठ २,११ सुनाभिः इति पाभे.।
[y]) ऋ. पपा. अनु सु (=सहु इति वा २समानु- इति वा)+(√जन् >) जातु- > तस. इति सा. [शौ.], बस. अन्तोदात्तः [तु. पा ६, २, १७१] इति वें. !WAG. [२,३० *b*]। शौ. पपा. स-जा° इति च। नाप. (संबद्ध-)। (√सज् 'सङ्गे =संबन्धे' > भावे) *सजु-+(√भृ 'धारणे'> कर्तरि) भृतु-> उस. *सज-भृत्- यनि. (तु. मा. तै. पपा.अनवग्रहः)। *भाप. (संबन्ध- [तु. सजात्य-])। षस. पूप. कर्तरि प्र.उप. च भावे इति विशेष इति मतम्।
[z]) सुः, जातुः इति शोधः (तु. पपा., सपा. मै ३,१, ५ ऋ १०,१,२ प्रभृ. च)।

१२, १; २[10]; §[2]; २१, ४; २५, ३; २८, २; क १, ७§; ३१, १९; ३८, ६; ४४, २; शौ ३,४, ३§[a]; -[१]ताः ऋ १०, १०३, ६[b]; मा १७, ३८[b]; का १८, ४, ६[b]; तै ४, ६, ४, २[b]; मै २, १०, ४[b]; काठ १८, ५[b]; क २८, ५[b]; कौ २, १२०४[b]; §शौ ३, ३,४; ६,७३,१[c]; २[c]; ३[c]; १८,४,३७; §पै २,७४,४; -तान् ऋ १, १०९,१; मा ११, ५८[d]; का १२, ५,९[d]; तै १, १, ७, १[2]; २[3]; ¶२.१,३,२;६,५; ७,६[2]; २,५,६; ७; ८,१; ११, १[2];३;४[2]; ३,३,५; ९,२; ¶३, ४, ८,१; २; ४,१,५,४; मै १, १,८; २,११; १४; २,३,२[2]¶; ७,६[d]; काठ १,७[5]; १०,९;११, १[2]; १२, २[5d]; १६,५[d]; क १, ७[5]; शौ १, १०, ४; ११, १, ६; पै १, ९, ४; १६, ८९, ६; -तानाम् मा १०, २९; १७, ५१; २७,५; का ११,८,६;१८, ५, २; २९, १, ५; तै ¶२,२, ११,४; ३, ९, २; ३,५,४,२[e]; ४, १, ७, २; ४,५,१; ६,३,१; मै १, ४, ३[e]; ८¶; २,१,८¶; ३, २[5]; ¶[3]; १०, ४; १२, ५; काठ १०, ११¶; १८, ३; १६; २५, ३¶; ४०, २; क २८, ३; २९,४; ३८,६¶; शौ १,९,३[e]; २, ६, ४; ३, ८, २; ६, ५,२; १९,४६,७; पै १,१८,२; ३,१, ४; ३३, ५; ४, १०, ६; २३, ७; १९, ३, १४; २०, ९, ४; -ते पै २०, ४०, ७; -तेभ्यः ¶काठ १२,१;२; -तेषु तै १,६, २,१[3]; १०, १[3]; २, ¶२,१,२; ३, १; ३, ९, १[3]; ३[2]; मै २, ३, २[5d]; काठ १२, २[2]; -तैः तै २, ३,३, ५¶; मै २,२,३¶; ¶काठ १०-११, ४; २१,४; क ३१,१९¶; शौ ३,८, ३; ११, १,७; पै १,१८,३; १६,८९,७.

साजात्य[f]- -त्यम् मै १,८,७[2]¶.

¶सजात-काम- -मः काठ ९, १७; १०, ९; ११; ११,१; ४; १२, १; २; १३; २१, ४; २५,३§; क ३१,१९; ३८,६.

¶सजात-त्व- -त्वम् काठ ६, ६; क ४, ५.

सजात-वनस्या[g]- -स्याम् तै २, ६, ९,७.

सजात-वनि- -नि मा १, १७; १८[2]; का १, ६, २; ३[2]; -निः मै १,२,८;३,८,५; -निम् काठ २,१२; ३,३; क २,६;१०.

सजात-शंस[h]- -सात् मै ४, १४, १७; पै २, ३०, ५.

[१]सजात्य[i]- -त्यम् ऋ २, १,५[i]; ३, ५४, १६; ८, २७,१०;७३, १२; -त्यस्य ऋ १०, ६४,१३; -त्यानाम् ऋ ८, ८३, ७[k]; मा ३३, ४७; का ३२, ४,४; -त्ये ऋ ८, १८, १९; -त्येन ऋ ८, २०, २१; कौ १, ४०४; जै १, ४५, ६.

?सजाताना पै २, ६४,१.

?सजाताम् पै १, १३, ४.

[१]स-जित्वन्(वप्रा.)[l]- -त्वानम् ऋ १,८,१; तै ३, ४,११,४; मै ४, १२, ३; काठ ८, १७; कौ १, १२९; जै १, १४, ५; शौ २०, ७०, १७; -त्वाना ऋ ३, १२, [४ (८, ३८, २)]; कौ २,

a) पाभे. पृ १३५७ *f* द्र.। b) पाभे. पृ८६८ *j* द्र.।

c) सपा. यक्र. पै १९,१०,९; ११;१० सुजाताः इति पाभे.।

d) द्विः सपा. सजातान् <> सजातेषु इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २०५९ *i* द्र.।

f) =सजात्य-। भावे ष्यञ् प्र.।

g) षस. उप. भाप. वनस्या- (<√वनस्य <वनस्-)। h) षस. उप. भाप.।

i) भाप. (सजात-भाव-, संबन्ध-), विप. (सजात-युक्त-, संबन्धवत्-), नाप. (संबद्ध-, बन्धु-)। भावे मत्वर्थे च यत् प्र. उसं. [यक्र. पा ५,१, १२५; ४, ४,१२८ (तु. सा. GW.; वैतु. या [६,१४] सा [पक्षे] <*सु-जाति- इतीव?)]।

j) पृ १२६४ *i* यदुक्तं तन्नेष्टम्।

k) 'हे इन्द्र, विष्णो, मरुतः, अश्विना! सजात्यानाम् (बन्धूनां [सताम्]) एषां नः (*अस्माकम् [वैतु. सा. द्वि३ इति]) अधि-इत (*स्मरत [एते वयं युष्माकं बन्धवः सन्तः सर्वदा स्मरणार्हाः])' इति वा. (वैतु. GW. GRV. भाप. इति)।

l) (स+[<सम्] [√जि > कर्तरि] जित्वन्- >गस. इति PW. प्रभृ., उस. पूप. =२समान- इति सा., संगताऽरि- इति स्क. भा. प्रभृ., बस. इति वें. भ. च?। विप. (*शक्तिमत्- [रयि-, इन्द्राग्नि-])। वृष-(*भाप. [शक्ति-]) + [√जि (=√धा > *धि ['धारणे']) >कर्तरि] जित्वन्->उस. *वृष-जित्वन्-> यनि. इति मतम्।

१०५२; जै ४, २३, १.

†स-जित्व(र>)री[a]– -रीः ऋ १०, ९७, ३; मा १२,७७; का १३, ६, ३; तै ४, २, ६, १; मै २, ७, १३; काठ १६,१३; क २५, ४; पै ११, ६, ३.

स-जुष्[b]– -जूः[c] ऋ १, २३,७; ४४, २; [१४; ५, ५१, ८ (७, ६६, १०; १०, ६५, ७)]; ५, ५१, ८; ९[2]; १०[2]; ६०, ८; ६, ४७, २९; ७, ३४, १५; ८, ९७, १०; १०, ७५, ६; १०५, ९; खि १, ४, ७; ५, ७, ४,१८[3]; ५, १;३; मा ३, १०[4]; ६,११; ७ ५[d]; ८, १०; १२, ७४[4]; १४, ७[20]; २९, ५५†; का ३, २, ३[2]; ४[2]; ६, २, ७; ७, २, २[d]; ८, ६, ३; १३, ५, १३[4]; १५, २, १[20]; ३१, २, १२†; तै १, ३, ८, १; ४, २७, १; ४, ३, ४, ३[c]; ६, ६, ६†; ५, ६, ४, १[4]; ६, ५, ८,४; मै १, २, ११; १५; ३, २९; ८, ६; २, ८, १[17]; १२, ३[4]; ३, ४, ४[5]; ९, ७†; १६, ३†; ४, ७, ४; काठ ३, ६; ४, ११; ६,७; ८[5]; १७, १[10]; २२, ५[4]; ६; २८, ८; ४६, १†; क २, १३; ३, ९; ४, ६; ७[5]; २५,१०[11]; ३४,१; ४४,८; †कौ १, ३७०; २, २८०; ११३१; †जै १,३९, १; ३, २३, १२; ४, ११, ९; शौ ६, ३५, २; १२६,१†; ८, २, १३; २०, ५४, १†; पै ६, ९, ३; १५, ११, ९†; १६, ४, ३; १९, ९,५; २२, ४.

स-जोष[e]– -षाभ्याम्[f] तै १, ४,४,१; -षौ ऋ ३, ६२, २; तै ५, ६, ४,१?[g,h]; मै २, १२,३?[g,h]; ३, ४,४?[g,h]; काठ २२,५?[g,h].

स-जोष(,षा)स्[i]– -षः[j] ऋ ६,२,३; -षसः ऋ १, ४३, ३; १३१, १; १३६, ४; १७३,७; २,११, १४; ३, ८, ८; २०, १; २२, ४; ४, ३४, ६; ८[4]; ५, २१, [३; २३, ३; ८,२३, १८]; ५७, १; ८, २५, १४; २७,५; १७; ५४, ३; ९, ५, ११; १८, ३; ८१, ४; १०२, ५; १०, ६५, १[k]; १२६, १; १७५, ३; खि ३, ६, ३; मा ३, ४४; १२, ५०†; का ३, ५, १; १३, ४, ६†; तै १, ८, ३, १; ४, २,४, २†; मै १,१०, ३; २,७,११†; काठ ९,४; १६,११†; क ८,७; २५, २†; †कौ १, ४२६; २, ४४५; †जै १, ४१, ८; ३,३४, ३; पै ३, ३८, ३[l]; ५, ३९, १†; -०षसः ऋ २, ३१, २; ५, ५४, ६; १०, ३५, ११; मै ४,१४,१७[m]; शौ ६,११५,१[m]; पै ९, १२, ९; १६, ४९, ४[m]; -षसम् ऋ १०, १५३, ४; शौ २०, ९३, ७†; -षसा ऋ ३, ५८, ७; ४, ४६, ६; ७,७२, २; ८, ९,१२; २६, [(१, ३६,४; ४०, ५; ७, ६६, १२) ११]; १०१, ७; मा २०, ९०; का २२, ८, ११; तै ४, ७,१, १; ५, ७, ३, २; मै ४, १०, १; ११, २; शौ २०, १४१, २†; -षसौ ऋ ८, ३५, [१-२१];

---

a) विप. (*शक्तिशालिनी-[व्रीरुध्-]) । = स-जित्वन्– । उप. क्वरप् प्र. इति विशेषः । पाप्र.<स-जित्वन्– इति ।

b) पपा. प्रमृ. [सह >] स + [√जुष् > कर्तरि] *जुष्-> उस. इतीव। विप. (*सहभाव-वत्-)। (√*सज् 'सङ्गे =सहभावे' >भावे) *सज्- +(√वस् 'निवासे =माने' > भावे) *उष्-> वस. *सजोष्->यनि.। यद्वा *सजोपस्– > *सजो[स् >]ष्– > यनि. इति मतम् ।

c) न. द्वि१ वा. क्रिवि. ।

d) सपा. सजूः (माश ४,१,२,१६ च) <> सजोषाः इति पाभे. ।

e) = स-जुष्– ।

f) सपा. °षा° (आपश्रौ १२, १४, ९ च) <> °षो° (माश ४,१,३,१९[3] माश्रौ २, ३,५, ४ च) इति पाभे.।

g) °जोषसौ इति शोधः (तु. पाभे.) ।

h) सपा. °षौ <> °षसौ (माश ७,२,३,८ च) इति पाभे. ।

i) = स-जुष्- । उप. *उष(,षा)स्– इति भाव. इति मतम् ।

j) वा. क्रिवि. (तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. स-जोष्– [विप.]>प्र३ इतीव ?) ।

k) विप. (*सहवर्तिन्-[देव-])। स (=सह) + (√जुष् 'प्रीतौ' >) जोषस्– > स-जो° इति GRV. प्रमृ.। (√सज् 'सङ्गे' >) *सज्– (साधारण-)+(√वृष् '*निवासे' >) *वर्षस्–> वस. *सज-वर्षस्– > यनि. (तु. [तात्पर्यं] सा.) इति मतम् ।

l) सपा. °षसः <> °षाः (माश ९, २, ३, २८[2] च) <> मै २,१०,६ सह इति पाभे. ।

m) सपा. सजोषसः (तैब्रा ३,७,१२,१ तैआ २, ३,१ च) <> सजोषाः (आपमं २,११,४ च) इति पाभे. ।

खि ५, ७, ४, १८[a]; मा १२, ७४[a]; का १३, ५, १३[a]; -षाः ऋ १, ६५, १[b]; ७२, ६[b,c]; ९०, १; ११८, ११[b,d]; १५३, १[b]; १८६, [२[b]; ७, ६०, ४[b]]; ३; ६; २, ३१, ४; ३, ४, [८; ७, २, ८]; ३२, २; ३५, ९; ४३, ३; ४७, [२ (५२, ७)]; ४, ५, १[b]; ३४, ७[३]; [७; ६, ४०, ५]; ३९, ३; ५६, ४[b,d]; ५, ४, ४; ३१, ५[b]; ४१, २[b]; ४[b,c]; ८; ४३, ६; ६, ३, १; १३, ३; १७, ११[b]; ४९, ७; ५०, १२[b]; १३; ५१, [५[b]; (१०, ६३,१७;६४,१७)]; ६७, ५[b]; ६८,१; ७, २,८;३,१[e];५, ९; १०, ४; २४, [४ (८, ८, १; १८; ८७,३)]; ३४, २३[f]; ३८, ४[b,c]; ४८, ४[b]; ६०, ४; ८, ४८,१५; ६३,१२[b,c]; १०, १८, ६[g]; २०,१०[h]; ६१,२७[b]; ८३, २[i]; ११०, ३; खिसा ३, ६[j,k]; मा ७,३७†; १७, ६९[l]; २०, ३९; २९, ३; ४;८;२८†; ३३, ५०†; का ७, २०, १†; १८, ६,५[l]; २२, ४, ४; ३१, १, ३; ४; ८; ४, ४†; ७†; तै १, ४, ३, १[m]; ४२, १†; ६, १२, ६†[b]; ३,३,११,३[j,k]; ४, १, ११,२†; ६, ५, २[l]; ५, १, ११,२[२];३;६,४,६,२[m]; ३[m]; मै १,३,५[m]; २३†; ३,११,१;१६, २[३]; †४,१२,२[b]; ३[l];४[n]; ६[j,k]; १३, ३; १४,३; ९$; ११[२]†[n]; १५; काठ ४, १[m]; ७, १३[३]; १६†; ८, १६†[b]; १७†; १६, २०†; १७,१८†; १८,४[l]; २१, ९[l]; ३५,१†[e]; ३८,६; ४६, २[३]; क ३,१[m]; ६,२; २८, ४[l]; ४८, २†[e]; कौ १,२१८†;२,५६९†[e]; जै १, २३,५†; ३, ४६, ४†[e]; शौ ३, २२, १[j,k]; ४, १४, ५[l]; ३२, २†[l]; ५,१२, २†; २८,५; ७,१८, ३[j,k]; ११३,२; १२,२, २४†[g]; पै २, ५९, ३; ३, १८, १[j,k]; ४, ३२, २†[l]; १७, ३२, ५†[g]; २०,२,५[j,k]; -षोभ्याम्[o] मा ७, ८; का ७, ३, २; मै १, ३,६; काठ ४,२; क ३, २.

‡सजोषा[p]- -षाः[q] कौ १, २०५; जै १, २२, २.

सं-चकान्- सं √कै द्र.

सं √चक्ष्, सम्...चष्टे ऋ ७, ६०,३; [(४,२,१८ ८,२५,७)].

सं-चक्ष्[r]- -चक्षि ऋ ६, १४,४.

सं-चक्षाण- -णः ऋ ६, ५८, २; मै ४,१४,१६†.

सं-चक्षे[s] ऋ १, १२७,११; ७,१८, २०; शौ ५,११,२?[t,u].

†सं-चक्ष्य > क्ष्या ऋ १, १६५, १२; मै ४,११,३; काठ ९,१८.

सं √चर्, > चारि, संचरति तै ६, १, ९, ५¶[v]; शौ ८, ९, २२[w];

---

a) पाभे. पृ ३२२१ *h* द्र. ।

b) न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि. (वैतु. L [५५३] °षसः इति शोधः?) । c) वैतु. सा. प्र१ इति ।

d) GW. स-जोष- > -षाः इति ? ।

e) न. क्रिवि. (तु. ORN.; वैतु. वें. सा. विप. [अग्नि-] सत् द्वि१ प्रथमान्तमिति, GW. विप. [देव-]) सत् स-जोष- > -षाः [प्र३] इति । '(हे ऋत्विजः ! यूयम्) अग्निं देवं यजिष्ठं दूतं (सन्तम्) वः (युष्माकम्) अध्वरे अग्निभिः (आहवनीयादिभिः साधनभूतैः) सजोषाः (सायुज्येन [क्रिवि.]) कृणुध्वम् (सपर्यत)' इति वा. ।

f) तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. GW. स-जोष- > स्त्री. प्र१ इति । g) सपा. तैआ ६,१०,१ आमिगृ ३,७, १:९बौपि १,१७:९ सुरत्नः इति पाभे. ।

h) वैतु. PG [२, २२६] सजोषसे वा सजोषसः वेति संभावुकः ।

i) सपा. तैब्रा २,४,१,११ श्रमेण इति पाभे. ।

j) न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि., यद्वा ?सजोषाः > सजोषसः (विश्वे देवासः) इति शोधः । सस्थ. अदितिः > अदित्या (तृ१) इति चापरः शोधः ।

k) पाभे. पृ ३२२१ *m* द्र. । l) पाभे. पृ ३२२१ *l* द्र. ।

m) पाभे. पृ ३२२१ *d* द्र. । n) वा. क्रिवि. द्र. ।

o) पाभे. पृ ३२२१ *f* द्र. ।

p) विप. (गिर्-) । (√सज् 'सङ्गे' >)सज- (सक्त-) +(√जुष् > भावे) जोष- > बस. *सज-जो(ष >) षा- > *सज ओ° > यनि. । सपा. ऋ १, ९, ४ शौ २०, ७१, ७ अजोषाः (जोषयुक्ताः) इति समानार्थः पाभे., यत्र (आ [सह] >) अ + जो(ष)- > बस. यनि. । यद्वा *सज-जोषा- > *ह अ-जो° > *अ अ-जो° > आ-जो° > यनि. (पृ ६६ *h* यदुक्तं तन्नेष्टम्) ।

q) प्र३ । r) गस. उप. भावे कृत् (तु. MGS [१६७,४] प्रभृ.) । s) गस. उप. केनन्तम् ।

t) सं° इति ? यनि. शोधः (तु. W.) ।

u) सपा. पै ८,१,२ संपृच्छे इति पाभे. ।

v) तु. सस्थ. टि. अनु । w) पाभे. पृ २८३७ *s* द्र. ।

संचरति मै ३,८,१०[3]¶;¶संचरति काठ २६, १[2]; क ३६,३[a]; ४०,४[2]; पै १६,१९,१०[b]; १८, २४, ९[c]; संचरेते ऋ १, १२३, ७; ३, ७, १; काठ ३९, १०[d]; शौ ८,९, १२[d]; पै १६,१९,२[d]; १७, ७, २; संचरतः तै ५, २, १०, ६¶; शौ ८, ९, १२[e]; पै १६, १९, २[e]; संचरन्ति ऋ ५, १,४; ७,३३,९[f]; खि ४, ११, ११; तै १,५,१०,४[g,h]; पै १९, ९, २[i]; संचरन्ति ऋ ८, ४८, १[f]; १०, ४, २[f]; १२, ८; शौ ३,१५,२[i]; ४, ३८, ५; ६,५५, १[f]; १२,१,४७[j]; १८,१, ३६†; संचरन्ति पै ५, १५, १; २०, १८,३†; सम्…चरन्ति ऋ ५, ९, २; ६, ४७, ३१[k]; मा २९, ५७[k]; तै ४, ६, ६, ७[k]; काठ ४६, १[k]; सम् (चरन्ति) ऋ ५, ९, २; संचरत् शौ १३, २, ४०; पै १८, २४, ८; संचरातै शौ ३, ४,३[1]; संचरः[m] पै १९, ३६, ४; ३८, २; ?संचरताम्[n] पै १, १०६, २; संचरन्ताम् पै १७,३८,२[o]; संचरन्तु ऋ४,८,७; सम्…चरन्तु मै ३,१६, ३†[k]; संचर शौ ६,४५,१[m]; समचरत् तै ५, १, १, ४¶; शौ १३, २, ४१[c]; समचरत् मै ३, १, २¶; ¶संचरेत् काठ २६,१[e]; क ४०, ४[e]; संचरेयुः मै ४,२,१०¶; संचरेम शौ ३,१२,१[p]; पै १,१०६, २[n]; ३,२०,१[f]; ७,६,५[f]; ९[f].

सम्…चारय[q] मा २३, २१[r]; का २५, ६, १.

१सं-चर[s]- -राः मा २४, १५; १७; १९; का २६,३,५; ४,२; ४.

२¶सं-चर[t]- -रे तै ५, ४, ३,५; मै ३, ३,४; काठ २१, ६; क ३१, २१; पै २०, ५, १$[u].

१सं-चरण- -णे ऋ १, ५६, ⌊२; ४, ५५, ६⌋.

२सं-चर(ण->)णी[v]- -णीः ऋ ६, २४, ४.

सं-चरत्- -रन्तः[w] क १, १६; ३६, ३; -†रन्तम् ऋ १०, १७, ⌊(१,१४६,३; ३, ३३,३) ११⌋; मा १३,५; का १४,१,५; तै ३, १,८,३; ४,२,८,३; ९,५; मै २, ५, १०; काठ १३,९; १६,१५; ३५,८; शौ १८,४,२८; पै २०, १२,७; -रन्तौ[x] तै १,७,७,२.

संचरन्ती- -न्ती ऋ १, १४६, ⌊३[f]; ३, ३३, ३[g]; (१०, १७, ११)⌋; तै ४, ३, ११, १[d,y]; -न्तीः तै १, ८, १४, २[z].

सं-चरेण्य[f,a1]- -ण्यम् ऋ १,१७०, १.

?सं च वि च त्र त्रियें मं च तु रेकजं पै १, १०७, ६.

?सं चा च[b1] काठ ४०,६.

सं√चि (चयने), सु (चितन)[c1] ऋ

---

a) सपा. काठ २३,६ संतरति इति पाभे. ।

b) पाभे. पृ २८३७ *s* द्र. ।

c) सपा. संचरति <> समचरत् इति पाभे. ।

d) सपा. संचरेते <> संचरन्ती <> मै २,१३,१० अनुसंचरेते इति पाभे. । e) पाभे. पृ २८३७ *p* द्र. ।

f) तु. सस्थ. टि. २अभि । g) तु. सस्थ. टि. अनु ।

h) सपा. आश्रौ ३,१४,१० संतरन्तु इति पाभे. ।

i) पाभे. पृ२९६६ *l* द्र. । j) पाभे. पृ१३१२ *d* द्र. ।

k) सपा. सम्…चरन्ति <> सम्…चरन्तु <> शौ ६,१२६,३ सम्…पतन्तु इति पाभे. ।

l) सपा. पै ३,४,३ अव…दधाति इति पाभे. ।

m) सपा. संचरः <> संचर इति पाभे. ।

n) सं-चरन्ती- (विप. ⌊एकाष्टका-⌋) > -न्तीम् इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको.) । 'सस्यम् उपलक्ष्य संचरन्ती° (ताम्) उप (कप्र.) संचरेम' ।

o) पाभे. पृ ३०३५ *g* द्र. ।

p) तु. सस्थ. टि. उप ।

q) सपा. तै ७,४,१९,१ काठ ४४,८ अन्वज इति पाभे. ।

r) पृ १३१३ सस्थ. निर्देशो नेष्टः ।

s) विप. (पशु-) । गस. उप. कर्तरि अच् प्र. ।

t) नाप. (मार्ग-) । गस. उप. अधिकरणे घः प्र. (पा ३, ३,११९) ।

u) सपा. शौ ७,२३,२ स्वसरे इति पाभे. ।

v) विप. (स्तुति-) । कर्तरि ल्युट् प्र. ।

w) सपा. मा ४, १ प्रमृ. माश ३, १,१, १२ संतरन्तः इति पाभे. ।

x) =सपा. तैब्रा २, ७,१६, १ तां १,७,५ बौश्रौ १८, १७ : २० प्रमृ. । मागृ १, १३, ४ संचरन्ति इति, वाश्रौ ३,१,२,१ कागृ २६,२ संपतन्ति इति च पाभे. ।

y) तु. सस्थ. टि. अनु (परि.) ।

z) पाभे. पृ ८५२ *f* द्र. । a1) गस. कृत्यार्थे केन्यः प्र. ।

b1) सपा. मा २७, ४५ का २९, ६, १ सुञ्चाञ्च (=सम्…अञ्च, च) इति पाभे. ।

c1) सस्थ, टि. ?शस्त (परि.) द्र. ।

४, ३७, ८.
¶संचिनोति मै ३, ४, ८; काठ २२,७; क ३५, १; ¶संचिनवत् तै ५, ५, २, १; मै ३, ४, ८; काठ २२, ७; क ३५, १;
¶समचिन्वन् तै ५, ५, २, १; मै ३, ४, ८; समचिन्वन् तै ५, ५,२,१¶.
¶सं-चित, ता- -तः काठ २१, ७; -तम् तै ५, ५, ७, ४; ९, ५; -$ताः[a] पै १६, २९, ३; ४; -ताम् काठ २२, ८; क ३५,२; -ते तै ७, ५,१५, १[२].
सं-चिति- -तिम् पै १३,५,६.
सं-चिकित्वस्- सं√कित् द्र.
सं√चुद् > चोदि, संचोदय ऋ १, ९,५; शौ २०,७१,११†.
सं√चृत्, सम्...चृतामि, सम्[b] (चृतामि) पै २०, २६, २[b].
सं-चृत्[c]- -चृतम् ऋ ९,८४,२.
सं√छिद्, संछिन्धि शौ १२,११,७.
?समच्छिदन्[d] शौ ६,१०४,१.
√सञ्ज् √सज् द्र.
सं-जग्मान, ना- सं√गच्छ् द्र.
सं√जन्, > जनि, सम्...जायते ऋ ९, ६८,५; सम्...जायताम् पै ५,३७,६; †सम्...अजायथाः ऋ १, ६, ३; मा २९, ३७; का ३१, २, १; तै ७, ४, २०,२[e]; मै ३,१६,३; काठ ४४,९; कौ २, ८२०; जै ३,५७, १०; शौ २०, २६,६; ४७,१२; ६९,११.
†संजनयन्ति ऋ ५, ७, २; तै २, १, ११, ३; मै ४,१२,४
?संजनो[f] पै १८, ९, ६.
सं-जय, सं-जयत्- सं√जि द्र.
सं-जर्भुराण- सं√भुर् द्र.
सं-जानान, ना- सं√ज्ञा द्र.
सं√जि, सम्...जयति ऋ ४,५०,९; काठ २२, १५[g]; संजयामि ऋ १०,४८, १; पै १,६६,३; संजयाति ऋ ५,३७,५; संजयत् पै १९, १७,१२[h]; संजयात् पै २, १६,१[i]; संजयाः पै ३,२७, ४; संजय मै ४,१२, ३[j]; शौ ८,८, २४; पै १६,३१,५;†सम्...जय ऋ ८,७५,१२; तै २,६,११,३; मै ४, ११,६; काठ ७, १७; कौ २, १०००; संजयतम् ऋ १, १०८, १३; †समजयत् ऋ ६, ७३,३; काठ ४, १६; ४०,११; शौ २०,९०,३; सम्...अजयत्, सम्(अजयत्)[२] ऋ ४,१७,११; समजयन् शौ ११, १२, १२[k]; सम्...जयेम ऋ १, ८, ३; शौ २०, ७०, १९†.
†संजितम् ऋ ९, ७, ९; कौ २, ४८६; जै ३, ३७, १.
सम्...जिगेथ ऋ १०, ६९, ६; संजीयासम् पै १९, ५३, १५; समजैः ऋ ९,७२,५; समजैषम् ऋ १०, १५९, ६.
सं-जय, या[l]- -यः शौ ८, ५, १६; पै ३, ३६, १; १६, २८, ६; -या ऋ १०, १५९, ३; खि ४, ७,४?[m,n]; ७[२],५[n]; पै २,४१, ३†; ६,४,५[n]; ७,१२,६[n].
सं-जयत्- -यन् ऋ ९, २९, ४; तै ३, २, ८, ५[h]; मै ४, १२,३[h]; काठ ५, २[h]; ३२, २[h]; शौ ५, २०,४; पै ९, २४,३; -यन्तम् काठ ४, ३†[o].
संजयन्ती- -न्ती मै ४,१२,१; काठ ८, १७; पै २०, ३५, २; -न्तीम् शौ ४,३८,१.
सं-जिगीवस्- -वान् ऋ ३, १५,४.
सं-जित्- -जितः ऋ ५, ४२, ५; -†जितम् ऋ ३,[३०-३१,२२; ३२,१७; ३४-३६, ११; ३८, १०; ३९,९; ४३,८; ४८-५०, ५; १०, ८९,१८; १०४, ११]; काठ २१, १४; कौ १, ३२९; जै १, ३४, ७; शौ २०, ११, ११; पै १८, ३०, १-३$.
सं-जित- -तम् पै १९, ३२,८.
सं-जिति- -तिः पै १९,५३,१५.
सं-जित्य शौ ११, ११, २६.
सं-जिघत्सु- सं √घस् द्र.
सं-जिहान- सं√हा (गतौ) द्र.
सं√जीव्, > जीवि, > सं-जीव खि

---

a) सपा. शौ ८,८,४ संदिताः इति पाभे.।
b) पाभे. पृ २१८६ *a*, २८३९ *j* द्र.।
c) गस. उप. भाप.। d) सा. W. समच्छिदम् इति शोधुकौ। e) वैतु. भा. [पक्षे]<सं√ज्ञा इति।
f) संजनय इति शोधः (तु. सपा. शौ १४, २, २४ जनय इति पाभे.)।
g) सपा. तै ४, ७; १५, २ प्रमृ. सम्...नयति इति पाभे.। h) पाभे. पृ १३७१ *d* द्र.।
i) सपा. शौ २,२७,१ जयाति इति पाभे.।
j) सपा. तैब्रा २,४,२,९ आपश्रौ १६, २, १० संजयन् इति पाभे.। k) पाभे. पृ १३६९ *g* द्र.।
l) विप. (इन्द्र-, शची- प्रभृ.), नाप. (ओषधि- [खि. पै.])। गस. उप. कर्तरि अच् प्र.।
m) °जेया इति पाठः? यनि. शोधः (तु. उत्तरं स्थलम्)।
n) सपा. शौ ५,५,३ स्परणी इति पाभे.।
o) पाभे. पृ ७२२ *h* द्र.।

३,१७,१; शौ १४,१,५२; पै १८,५,९; २०,२१,६.
संजीव्यासम् शौ १९,६९,३; पै १९,५४,१३.
संजीवयत मै ४,८,७.
सं-जीव(त् >)न्ती- -न्तीः तै १,७,२,४[2]¶.
सं-जी(व् >)वा- -वाः मै ४,८,७?[a]; शौ १९,६९,३; पै १९,५४,१३?[b]
?संजीष्मा पै १५,१७,८.
सं√जूर्व्[c], संजूर्वसि ऋ ८,६०,७.
सं√जॄ(स्तुतौ), †सुम्···जरताम् ऋ ४,४,८; तै १,२,१४,३; मै ४,११,५; काठ ६,११; सुम्···जरेत ऋ ४,३,१५.
सं√जॄ (वयोहानौ) > जीर्य्
संजीर्यतः मै १,४,७; ५,१४; ८,४; ¶सुम्···जीर्युतः मै ३,७,३; काठ ६,४; क ४,३.
सं√ज्ञा, > जा, ज्ञपि, ज्ञापि, संजानाते[d] तै ७,१,९,१¶; संजानते ऋ १०,३०,६[e]; तै २,२,११,६[f,g]; काठ १३,१६†[e]; सुम्···जानते ऋ ७,७६,५; काठ ११,३¶[2]; संजानत ऋ १,६८,४; सुम्···जानीतात् पै २,३९,४; संजानताम्[e], सुम् (जानताम्) पै १९,१५,१‡; †सुम्···जानताम् ऋ १०,१९१,२; खि २,१०,६?[h]; ५,१,४; मै २,२,६; शौ ६,६४,१; पै १९,७,२; २०,५,५; संजानाथाम् मा २ १६; का २,४,२; संजानीध्वम् मै २,२,६‡[i]; काठ ७,१३; शौ ६,६४,१‡[j]; पै ३,२३,२;९,४,३; १९,७,२‡[j]; २०,५,५‡[j]; संजानामहै[e], सुम् (जानामहै)[k] शौ ७,५४,२‡; ¶सुमजानत तै २,२,११,६[f,l]; काठ ११,३[2]; समुजानत तै २,१,११,३[f,m]; संजानीरन् काठ ११,३¶.
संज्ञास्यन्ते, सुम्···ज्ञास्यध्वे काठ ११,३¶; सुम्···अज्ञास्थाः शौ ३,४,६; पै ३,१,६.
संज्ञायते शौ २०,१२९,१२[n].
संज्ञपयन्ति मै ३,९,७¶[o]; संज्ञपयन्ति ¶तै ६,३,११,२[o]; ६[o]; संज्ञपयामि शौ ६,७४,२[p]; संज्ञपयामसि पै १९,१५,२[q]; संज्ञपयाति[p] पै १९,१५,३; १९,८.
संज्ञापयन्ति काठ ११,३[f]¶.
सुम्···अजिज्ञिपत्[r] तै २,१,११,३; सुम् (अजिज्ञिपत्)[r] तै २,१,११,२[2];३.
सं-जानान्. ना– -ना खि २,१३,२; -नाः ऋ १,७२,५; १०,१९१,२; तै ५,५,१,३¶[f]; मै २,२,६†; ¶काठ ११,३; १९,८; २०,७; २१,९; २९,५; ¶क ३१,९; ४५,६; शौ ६,६४,१†; ७,२०,१; पै १९,७,२†; २०,११,५†; -ने मा २०,६१; का २२,६,७; मै ३,११,२;३; काठ ३८,८; -¶नौ काठ २९,५; क ४५,६.
सं-ज्ञपन– -नम् शौ ६,७४,२[2]; पै १९,१५,३[2].
¶सं-ज्ञप्युमान[o]– -नात् तै ६,३,८,३; -ने काठ ३४,१५.
सं-ज्ञात–> संज्ञात-रूप[s]– -पः ऋ १,६९,५.
सं-ज्ञान[t]– -नम् ऋ १०,१९,४; खि ५,१,१[4]; २[3]; मा १२,४६; २६,१; का १३,४,२; २८,

---

[a]) °जी° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।
[b]) व्यु. शोधश्च पृ ९२७ *f,g* द्र. ।
[c]) धा. दहने वृत्तिः ।
[d]) वैतु. भा., [पक्षे] सा. च < √जन् इति ।
[e]) सपा. °ते<>°ताम्<>संजानामहै इति पाभे. ।
[f]) तु. सस्थ. टि. २अभि ।
[g]) अभि,संजा°>सपा. मै २,२,६ अभिसंजानते इति पाभे. (पृ ३६५ *j* द्र.) ।
[h]) °ना° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ.)। सपा. वौगृ १,५,२९, हिगृ १,४,२४ विभे. ।
[i]) पाभे. पृ ३१८६ *b* द्र. ।
[j]) पाभे. पृ ३२११ *o* द्र. । [k]) पाभे. पृ १११२ *b* द्र. ।
[l]) अभि, सुम°>सपा. मै २,२,६ अभिसमुजानत इति पाभे. ।
[m]) समुजानत अभि>सपा. शौ ६,७४,३ पै १९,१५,६ अहृणीयमानाः इति पाभे. । [n]) पाभे. पृ ३२०८ *l* द्र. ।
[o]) उपसृष्टस्य धा. हिंसायां वृत्तिः ।
[p]) सपा. संज्ञपयामि <> संज्ञपयाति इति पाभे. ।
[q]) सपा. मै २,२,६ प्रमृ. संनमयामसि इति, खि ५,१,४ समावर्तयामसि इति च पाभे. ।
[r]) सपा. मै ४,१२,२ काठ १०,१२ आश्रौ २,११,१२ शांश्रौ ३,६,२ सुम्···अव्यात्, सुम् (अव्यात्)[2] इति पाभे. । [s]) विप. (अग्नि-) । बस. पूप. प्रकृतिस्वरः ।
[t]) विप., भाप. । गस. उप. भावाद्यर्थे ल्युट् प्र. ।

१, २; तै ४, २, ४, १; ¶५, २, ३, २; ३, १, ४; मै २,२, ६[५]; ७, ११; ३, २, ३¶; ४, ५, २; काठ १०, १२[५]; १६, ११; २०, १०¶; क २५, २; ३१, १२¶; शौ ३, १४,४;३०, ४; ७, ५४, १[३]; ११, १, २६; पै २, १३, २; ५, १९,४; ३५, १२; १४, १, १६; १६,९१,६; १९, १५,५[३]; २०,५,५; –नाय मा ३०,९; का ३४,२,१;–¶ने तै ५, २, ३,२; काठ २०,१०; क ३१, १२.

¶संज्ञानी[a]– -नी काठ ११, ३; –न्या तै २, २, ११,६[२]; मै २, २, ६.

सं√ज्या, संजीयते[b] पै १६, ५८, ४;

सत्(वप्रा)– √अस् (भुवि) द्र.

¶सत्-त्व– -त्वम् तै २,५, ९, ५; ५,२,१,६; २,२; –त्वाय तै ५, ४,६,५.

?सत्त्व-घ्न– -घ्नेन पै १,४७,४.

सत्-पति– -तिः ऋ १, ५४, ७; ९१, ५; १००, ६; १३०, १[२]; १७४, १; २,१, ४; ३.३४, ७; ५,२७,१; ४४, १३; ६,१३,३; १६, १९; ५६, २; ८,१९, ३६; १०, ८, ९; ४३, ९; मा १९, ५१; का १६, ६, ३; तै ४, ३, १३,१†; ७,१३, ३; मै २,१२, ४; †४, १०, १; ५; ११, २; १३, ५; काठ २, १४†; १८, १८;२०,१४†; क२९,६; कौ १, ४५९[२]†; जै १, ४८, ३[२]†; शौ ७,६४,१; †२०,११,७; १७,९; पै २०,८,६; –†तिम् ऋ १,११, १; २,२३,१२; ५,२५,६; ३२, ११; ८२, ७; ६,१४, ४; २६, २; ४६, १; ८, २, ३८; २१, १०; ५३,६; ६९, ४[c];७४,१०; १०,६०, २; खि ३, ५, ६; मा १२, ५६; १५, ६१; १७, ६१; २२, १३$; २७, ३७; का १३, ४,१२; १६,७, ४; १८,५,१२; २४,४, ५$; २९, ५, ६; तै २, ४, १४, ३; ३,४, ११, २; ४, ६,३,४; ५,४,६, ५; मै २,१०, ५; १३, ९; ४, ११, १; १२, ६; काठ २, १५; १८, ३; ३६, १५; ३७, ९; ३९, १२$; क २८, ३; कौ १, १६८; २३४; ३४३;३५४‡[d]; २,१५९; १७७; ८३९; ११२१‡[d]; जै १, १८, ४; २५, २; ३६, २; ३७, २‡[d];३, १५, ७; १६, १५; शौ २०, १४, ४; २२, ४; ६२, ४; ९२, १; ९८, १; –†ती ऋ ५,६५ २; ६,६०, ६; १०,६५, २[e]; कौ २, २०५; जै ३, १८, १२; –०ती शौ ७, ७७, ४; पै २०, ११, ८; –तीन् ऋ ६, ५१,४; –०ते ऋ ६,४६,३; ८, ६८,[(१३,१२)]१[d]; –†०ते ऋ १,५३, ६;१६५,३; ३, ४०, ४; ६,५१,१३; ८,१२,[८; ९३,५]; १८;१३,[१२ (६८, १)]; ३६, [१-६]; ६१, १७; १०, ५०,२; मा ३३, २७; का ३२, २, १०; मै ४, ११,३; काठ ९, १८; कौ १, ३४‡[f]; १०५; २८६; २. ८०८; जै १,३, १४‡[f]; ११,९; ३०, ४; ४, ८,८; १०, २; शौ २०, ६,४; २१, ६; १११, ३; ११२,२.

सद्-अश्व[g]– -श्वः ऋ ५,५८,४.

सुत[h]– -तेन मा १९, २७; ८८[i]; का २१, २,१६; ६, ९[i]; मै ३,११, ९?[j]; काठ ३८,३[i].

?|सतुः[k] ऋ ७, १०४, २१; शौ ८,४, २१; पै १६,११,१.

स-तुत्–, स-तत– सं√तन् द्र.

---

a) नाप. (इष्टि-भेद-)।

b) सपा. अथ सर्वः संजी॰> शौ ११,५,६ सर्वज्यानिं जीयते इति पाभे.। c) पाभे. पृ २६०३ c द्र.।

d) सपा. सत्पतिम्<>सत्पते इति पाभे.।

e) विप. (*सत्त्व-युक्त- [इन्द्र- प्रभृ.])। पपा. प्रभृ. अनु पस.। सत्वन्–+भृति–> वस. *सत्व-भृति–>*सत्प-पति–> यनि. इति मतम्।

f) पाभे. पृ १५४६ f द्र.। g) त्रिप.। वस.।

h) नाप. (*सोमस्रवण-वैतसपात्र-)। *वृष-सुत–> *सुसुत–>यनि.। सस्थ. ?मुखम्>मुख्यम् इति शोधः। 'अस्य (इन्द्रस्य) शिर इत् मुख्यं (सत) सताऽऽख्यं पात्रं (भवति)' इति वा.।

i) सपा. तैब्रा २,६,४,४ सुतेन इति पाभे.।

j) sch. निस्स्वरः पाठः? यनि. शोधः (तु. पाभे.)।

k) या ३, २० [√सृ 'संसृतौ=प्राप्तौ'>कर्तरि>] *सृत–>*सृतः>यनि., दे. √सृ> सृतस्–> सुतस्– इति, वें. सा. GW.<√अस् 'भुवि' इत्येव, PW. GRV. प्रभृ.< *स–[< २समान–]+तसिः प्र. इतीव?। विप. (*हिंसकवृत्ति- [रक्षस्-])। [√अस् '*हिंसायाम्' (=√शस [तु. असि–, अस्त्र– प्रभृ.])>] सुत्–> द्विरु यनि. इति मतम्। पृ ५२४ कृतपूर्वो निर्देशो धात्वर्थांशे शोध्यः।

?सततायाम् पै ११,१,२.

¶सु-तनु,नू[a]– -नुः तै ३,१,४, ४$[b]; –नुम् तै ५,४, १,१; २; ६,१, ७,१; मै ४,५, ४; –नूः मै ३, २,५; ३, ३; ५; ६,२; ७,५; काठ ८,८;९; २१,३; ३०,८$[b]; क ७, ३; ५; ३१, १८; –नूम् काठ १३,१०; २१, ५; २९,७; क ३१,२०; ४५,८.

¶सतनु,नू-त्व[c]– -त्वाय तै ६,६,८, २; काठ २९,२; क ४५,३.

¶सु-तपस्[a]– -पसम् तै ६, १, १०, १; काठ २४,२; क ३७,३.

सु-तवस्[a]– -वसा[d] मै ४,१३,२.

*सतस्[e]– > स(तः>) तो-बृहती[f]– -तो मा १४,९; का १५,३,३; तै ३,१, ६, ३; ४,३,५,१; मै २, ८,२; काठ १७,२; क २६, १.

सतो-महत्[g]– -हान्तः ऋ ८,३०,१.

¶सतो-वीर[h]– -राः ऋ ६, ७५,९; मा २९, ४६; तै ४,६,६, ३; मै ३, १६,३; काठ ४६,१; पै १५, १०,९.

?सतस्पृक्षता[i] पै १९,३५,१२.

?सतस्त्व पै ३,३९,२.

¶स-तानूनप्त्रिन्[j]– -प्त्रिणाम् तै ६, २,२,२; –प्त्रिणे मै ३,७, १०; काठ २४,९; क ३८,२.

१सती– √अस् (भुवि) द्र.

२सती[k]– -ती खि ३,१७[2],५[l].

सतीक[m]– -काय तै ४,४,६, २; मै २, ८,१३; काठ २२,५.

*१सतीन[n]– > सतीन-कङ्कत[o]– -तः ऋ १,१९१,१.

सतीन-मन्यु[p]– -न्युः ऋ १०,११२, ८.

सतीन-सत्वन्[q]– -त्वा ऋ १, १००,१.

¶२सतीन[r]– -नानाम् मै २,२,६; ६, ६; १३; काठ १५,५.

¶सु-तू(ल>)ला[a]– -लया तै ६, १, १, ६[2]; मै ३,६, ३; –ला काठ २३,१[2]; क ३५,७[2].

¶सु-तेजस्[a]– -जसम् तै ५,३, ५,५; ६,१,७,१; ३, ३, २; ४,२[s]; मै १,६, ४; ७; काठ २१,२; २४, २; २६, ३; क ३१, १७; ३७, ३; ४१,१; –जाः मै ३, ७, ५; काठ ८,८; ९; क ७,३;५.

¶सतेजस-त्व– -त्वाय तै ५, ५, १,२; मै ३, १, १०; ९, ३; ४;

---

a) विप. । बस. पूप. = सह ।

b) सपा. °नुः <> °नूः <> माश्रौ १,८, ४,२५ सुतनुः इति पाभे. । c) °नु° इति तै. पाठः ।

d) = सपा. तैब्रा ३,६,२,२ । काठ १५,१३ स्वतवसा इति पाभे. ।

e) वें. सा. (√अस 'भुवि'>) सत्– > सतः इति; PW. प्रभृ. = ⌊२समान्–>⌋ स + तसिः प्र. इति च ?। = सुत्वन्–, सत्वन्– । विप. (तात्त्विकभावादियुक्ता- ⌊बृहती- प्रभृ.⌋)। (√अस ⌊*बधा.⌋ > *भावे) सत्– + मत्वर्थे वसिः प्र. उसं. (पात्रा ५,२,१२२) > *सत्वस्– > यनि. इति मतम् ।

f) नाप. (छन्दो-भेद-)। बस. (⌊अक्षरचतुष्टय-वृद्धया⌋ सताः ⌊भवन्ती⌋ बृहती यस्यामिति भावः) पूप. स्वरः । (वैतु. अन्ये कस. पूप. स्वरः ⌊पा ६, २,४२⌋ इतीव ?) ।

g) विप. (देव-) । बस. उप. *महत्– = *महस्– इति भाप. द्र. (वैतु. अन्ये कस. उप. विप. महत्– इति ?) ।

h) विप. [विशिष्टबल-युक्त- (*रथगोपनाधिकृत-सैनिक- ⌊तु. अनुक्रमणी⌋)]। वें. प्रभृ. ⌊√अस 'भुवि' >⌋ सत्– > सतः + ⌊वि√ईर् >⌋ वीर्– ⌊प्रेरक-⌋ > बस. इति, सा. ⌊√सृ 'संसृतौ' > कर्तरि⌋ *सृतस्– (= प्राप्त- ⌊तु. या ३,२०⌋) > सतस् + वीर्– (= *वीर्य-) > बस इति ? । *सतस्– + वीर्य– > बस. *सतो-वीर्य– > यनि. इति मतम् ।

i) शोधः पृ १८८८ h टि. द्र ।

j) नाप. (समानाग्निकर्मिन्-)। २समान्– + तानूनप्त्र– > बस. स-तानूनप्त्र- + स्वार्थे इनिप् प्र. उसं. [पावा ५,२,१२२ (तु. ⌊अंशतः⌋ भा. सा.; वैतु. K.)] ।

k) व्यप. (कौशिकर्षेः पत्नी-) ।

l) पृ ५२५ सस्थ. सती इति निर्दिष्टं नेष्टम् ।

m) नाप. (जल- ⌊निघ १,१२⌋)। सा. PW. प्रभृ. च < सत्– ⌊साधु-⌋ इति ? (√*सृत् ⌊= √सृ⌋ 'सरणे = क्षरणे' > कर्तरि) *सृतीक– > यनि. इति मतम् ।

n) व्यु.?। वें. सा. = जल- ⌊= सतीक–⌋ इति, PW. GW. GRV. प्रभृ. = सत्य- इति कृत्वा < सत्– इति ।

o) नाप. अर्थः ?। = जलीय-विषधर- इति वें. सा.; विषधर- इति PW.GW.GRV. प्रभृ. । p) विप. बस. ।

q) विप. = संधितबल- इति वें., पूप. = जल- इति कृत्वा उप. < √सन् इति स्क., < √सद् इति सा. ।

r) नाप. (धान्य-भेद-) । व्यु. ? ।

s) उप. = त्वच्-, वल्कल- (तु. पृ ३०५८ e टि., सपा. काठ २६,५ क ४१, २ सत्वचसम् इति पाभे. च; वैतु. भा. सा. K. प्रभृ. उप. दीप्तिपर्याय इति ।

४, ७, ३; काठ ८,५; २३, ५; २९,७; क ७,१.

?सतेवैंवराम् पै ५,६,४.

स-तोक[a]- -कान् शौ ६, ५६, १; पै १९,९,१३.

?सतोनी[b] पै १९,२०,४.

सत्त-,सत्तृ- √सद् द्र.

सत्त्व[c],त्व[d]- -त्वानाम्[e] मै २, ९, ३; काठ १७,१२; क २७,२.

सत्य,त्या (वप्रा.)[f]- -†०त्य ऋ १, २९,१; ६,४५,१०; ८,९२,१८; ९८, ५; कौ २, ५९८, जै ३, ४८, १४; शौ २०, ६४, २; ७४,१; -त्यः ऋ १,१,५; ६३, ३; ७३, २; ८७, ⌊४; २, २३, ११⌋; १४५,५; १५२,२; १६७, ७; १७४,१; २,१२,१५; ⌊२२, १-३⌋; २४, १४; ३, १४, १; ४,१६, १; २१, १०; ३१, २; ४०, २; ५,२३,२; २५, २; ६, २२, १; ६७,८; ८,२, ३६; ३, ४; १६, ८; ९०, २; ४; ९, ७, ३; ९२,६; १०,२९,४; खि ६, ३, ४; मा ९, ३९[g]; १७,८२; २७, ४०†; ३३,८३†; ३६,५†; †का १८, ७, ४§; २९, ५, ९; ३२, ६, १४; ३६,१, ५; तै १, ३,१४,७†; ८,१३,२[h]; ४,६,५, ५[h];६; मै २,६,६[2h]; ११,१[2h]; १३, ९†; †४, ९, २७; १४, १०; काठ १८,६[2h]; ३९,१२†[i]; क २८,६[2h]; †कौ १, ४५७; २, ३३;४८०; ८३६-८३८; ८४३; ९५८; †जै १, ४८,१; ३,४,४; ३६,५; ४,५,१; १८,१०; २०, ७; †शौ २०, ३४, १८; ३६, १; ७६, ४; ७७, १; ९५, १; १०४, २; ४; १२४, २; पै १, ५१, २; ४, १८, ७; १३, ७, १६†; -त्यम्[j] ऋ १, १, ६; ३८, ७; ५२, १३; ९८, ३; १०५, १२; १५९, ३; १८५, ११; २, ⌊२२, १-३⌋; २४, १२; ३, १४, ६; ३०, ६[k]; ३२,९; ३९, ५; ५४, ३; ४,१, १०; १८; १७,५; १०; २८,५; ३३, ६; ५४, ४; ५, ७३, ९; ८५, ⌊८; १०,१३९,५⌋; ६,३०, ४; ७,५६,१२; ६०, १; १०४, १२; ८,३३, ⌊१०; ९, ६४,२[l]⌋; ४०, ११; ४५, २७; ४६, २; ५९,३; ५; ६२,१२; ७४, १५; ९३,५; १००, ३[२]; ९, ९२, ५; ११३, ४; १०,२७,१०; ४७, ४; ५५, ६; ८७, १२; १०९, ६; ११७, ६; १७०, २; १९०, १; खि १,६, ३; ५; २,६,१०; ५, ३, ५; मा १,५; ५, ५; ७, ३; ११, ४७[२]; १५, ६[m]; १८, ५; १९, ३०; ७२-७९; ८५; २०, १२; ३९, ४; का १,३, १; ५, २, ३; ७,१, ३; १२,४, १०[२]; १६,२,१[m]; १९, ३,१; २१,२, १९;५, १; २[३]; ४; ५[२]; ६, ६; ७, १२; ३९, २, २; तै १, २, १०,२; ६,१, १[२]; ३,२, ७, १; ३,५,१; ३; ५¶; ४,११, ५‡[n]; ६†; ४,१, ४, ४; ३, ११, ३; ७,२, १; ५ १, ५,८; ९; ¶६,

a) विप. । बस. पूप. =सह ।

b) शोधः पृ २४७२ *c* द्र. ।

c) =सत्वन्- । व्यु.? । <√सद् + त्वन् प्र. (तु. पाउ ४,१०५) इति अभा., <सत्- इति शक. PW. प्रभृ. च ।

d) मै. पाठः? ।

e) सपा. सत्त्वानाम् <> सत्वानाम् <>मा १६,२० प्रभृ. सत्वनाम् इति पाभे. ।

f) विप. (तात्त्विक-, साधु-, स्थिर- ⌊अग्नि-, इन्द्र- प्रभृ.⌋), नाप. (ऋत-), भाप. (तत्त्व-, स्थैर्य-) । शाकटायनः ⌊तु. या १,१३⌋ सत्- (<√अस् 'भुवि') + य- (<√इ) इति, ⌊पक्षे⌋ या ⌊३, १३⌋ <सत्- + *त्य- (<√ताय् ⌊<√तन्⌋) इतीव च? । (√अस् ⌊वधा.⌋ > भावे) सत्- + मत्वर्थे यः प्र. उसं. [पा ४, ४,१२८ (तु. पार. अश-, Eng. *sooth* इति पर्यायौ; ⌊अंशतः⌋ या ⌊३, १३⌋, WAG ⌊१,१८३⌋ प्रभृ.)] । यद्वा (√अस् 'वधा.' > भावे) *अस- [तु. पार. अस्ल- (अश- ⌊<√ *अश्⌋)] > *सत्- (= *श्रत् ⌊तु. Eng. *certe*, *certain* प्रभृ. *सतं- इत्यंशः⌋) > *सद्धि- (= *श्रद्धि-) > *सद्धिव- (= *श्रद्धिव-) > (*सद्धिअ- >) यनि. (तु. सत्योक्ति-) इति मतम् ।

g) सपा. सत्युः (माश ५,३,३,११ च) <> सत्यानाम् (पागृ १,५,१० च) <> सत्याय (काश ७,२,३, ११ च) इति पाभे. ।

h) पाभे. पृ ३११४ *s* द्र. ।

i) SI. सत्यम् इति चिन्त्यम् ।

j) क्वचिद् वा. क्रिवि. द्र. ।

k) भाप. (*हिंसन-) । <√*सत् (*= √श्रध्, √स्निध्) 'हिंसायाम्' (तु. सस्थ. टि. २विप्रु-; वैतु. =अमिथ्या इति प्रायोवादः?) ।

l) पाभे. पृ १४४८ *h* द्र. ।

m) सपा. तै ३, ५,२,१; ४,४,१, १ मै २,८,८ काठ १७,७ क २६,६ क्षयम् इति पाभे. ।

n) पाभे. पृ १६७३ *b* द्र. ।

३,६, ३; ६,१, ३; ७,१, १८, २; २०, १[३]; मै १,१, ११; २, ७; ४, ३; ६, ५¶; ¶८, १[२]; ५; ७[३]; ९, ३¶; १०, ११[२]¶; ११, ७¶; २, २, १२¶; ४, ४¶; ७,४[२]; १६; ११, ३; १३, २; १०; ¶३,१,६[४]; ४, ७; ६, ३[२]; ८, १; §११, ६; ८; ९; ¶४,१, ४[२]; १२; ३,१; ८; ९[२]; ४,९[२]; ५, १; २; ४; ७,५; ८, ३; ६; ९, ११§; १२, ४†; †१४,३; ७[२]; ११§, १२;१८[२]; काठ २, ८; ५,४; ¶६, १; ७[२]; १०†; ¶८, ३; ४[५]; ७[२]; ९, ११¶; १४, ७¶; १६, ४[२]; १८, ८; १९, ५[३]; २२, ८¶; २३,१¶;१२[२];†; ‡[a]; २४,५¶; २८,४¶; ३४, ६¶; १९; ३५, १५¶; ३६, ५[२]¶; ३७, १¶; ३८,१[c]; ३; ४; ७†; ३९,१;३; ६;१०; ४१, ९; ११[३]; ¶क २, २§; ४,६[२]; ६,८; ९[५]; ७,४[२]; २८,८§; ३०,३[२]§; ३५,२;७; ३७,६; ४४,४; †कौ १, २६३; ४५७; २, ८०४; ८३६–८३८; ११३३;†जै १.२८, १; ४८,१; ४,२,१०; ८, ८;११,३;२०,३; शौ २, १५, ५; ३५,४[b]; ३, १, ४†[c]; ४,९,७; १८,१[d]; ३४,१; ५,११,३[२]; १७, १०†; ६,६१, २;३; ७, ७३, २; ८,३, २१†; ४,१२†; ९,२,२५; ५, २१[२e]; १०, २, १४; ३,२५; ६, १५[f]; ७,१; ३७; ११, ९, १७; १०, २०;१२,१,१;३, १२;६,४;१५, १,३;६,५;†२०,९५,१; ११२, २; पै १,१०१,१; ३,६,४†[c];४, ११,२;१८,७;५,१४,४;२४,१; ६,५, १२; १८, ९; २२,१; ७, ६,२; ८,१, ३[२]; ३, १३; १५, ११; ९,१५,९†; १७, ९; २३, २०; १०, ४, ९; ११, २, ९; १४,३, १७; १५, ६, ६; २१, ४; १६,८, १†; १०,२†; ६०, ८; ६५, ४; ७८, ७; ८३, ७; ८६, १०; ९९, ७; १३९, २; १४१, ४; १५२, ११; १७, १, १; ७, १; १०, ८; २९, ९[३]; ३७, २; १८,२७, ३; १९, ७, १४[g]; १४,८; २१,४[२]; २७, २; २०,२२, ६[२]; २३,४; ५८, २;

–त्यया ऋ १०, ६३, ११;

–त्यस्य ऋ २,१५, १; ७, ३५, २; १२; ८, ५७, २; ६९, ४; ९,७३, १; खि १,४,३; ५,२२, ४?[h,i]; मा २३,२९[j]; ४०, १७; का २५,६,९[j];४०,१,१५; तै १, ६,१,१[२]; ७, १,२०,१; मै १,१, ११; २, ६, ६; काठ ८, ४¶; १५, ५; ४१, ११; क ६, ९¶; कौ १, १६८†; २, ८३९†; ३, ४,१०; जै १, १८, ४†; २,४, ५; शौ ३,११,८; ६,१,२; १५, ६,६; १९, १०, २†; ११, १; २०,२२, ४†; ९२, १†; १३६, ४[l]; पै १,६१, १; ४, ११, ७; ५, १४,१;† १३,८,२;११;१६, ५७,१८[l]; १९,१,२†; २१,५?;

–त्या ऋ १, ७०, ४; २, १५, १; ४, १, ७; १७, २०; २२, ६; ५, ४५,७; ६, ६५, ५; ७, ७५,७; ८३,४; ७; ९, ९४, ४; १०,२२,१३?[k]; ५६, ३; १२८, ४; खि १, ४, ३?‡[l]; मा ९, १२; २७, १; का १०, ३, ४; २९, १, १; तै १, ६, ३, २; ७, १, २; ८, ४; २, ३, १,२; ३, २,७,२; ४,१,७,१; ७,१४, २†; मै १, ४, १; ५; ११, ३; २, २, १; १२, ५; काठ ५,३; ११, ६; १४, १; ७; १८, १६; ३२, ३; ४०, १०†; क २९,४; शौ १, १०, १[m]; २,६, १; ५, ३, ४†; पै १, ९, १; ३, ३३,

a) पाभे. पृ १६७३ *b* द्र. ।

b) सपा. तै ३,२,८,२ सन्श्रौ इति, माश्रौ २,३,७,४ उच्चभीमम् इति, पै १,८८,४ संदृक् इति च पाभे. ।

c) तु. पृ ३२२८ *k* द्र. ।

d) नाप. (*मन्त्र-) । (√स्तृ 'शब्दे'>भावे) *स्तृत– >*स्तृत्य– > वावि. यनि. । सस्थ. कृणोमि इति <√कृ 'वचने' ।

e) एकतरत्र पाभे. पृ २९३७ *s* द्र. ।

f) सपा. पै १६,४३,२ राज्यम् इति पाभे. ।

g) सपा. शौ ६,१८,१ अग्निम् इति पाभे. ।

h) सत्युस्य इति शोधः (तु. पृ २९५२ *p* [पृ १२ *i* यदुक्तं तत्राऽयं विशेषः]) ।

i) =सपा. शांश्रौ १२, २४, १ । लाश्रौ ९, १०,६ ऋतस्य इति पाभे. ।

j) सपा. शौ ११,४,१७ ऋतस्य इति पाभे. ।

k) सत्याः (उपस्पृशः) इति शोधः (तु. पृ ९५० *o*, Geld [KZ २७, २१६] अनियतसन्धिरिति; वैतु. वें. =सत्यानि इति, सा. °त्याः >[छान्दसे आकारे] यनि. इति च) । l) सपा. ऋ ८,५७,२ सत्याः इति पाभे. ।

m) तु. पपा. प्रमृ.; वैतु. WI. सत्याः इति ।

१; ५, ४, ४†; १९, २१,७?[a]; –त्याः ऋ १, ७९,१; १७९,६; १८०, ७; ५, ६७, ४; ६,५०, २; ७, १७, ५; ८, ४४, २३; ५७,२[b]; १०, ११६, ८; मा २, १०; १२, ४४; ३५, २०; का २, २, ९; ५,३; १२, ७, १९; १३, ३, १५; ३५, ४, १९; तै १, ६, १२, ३; ३, १, ४, ३; ११, ५†; २, ७, १[२]; ४, २, २; ३, ५; ४, २, ३, ४; मै ४, १२,३; काठ ८, १६; १३,११; ३०, ८; ३८, १२; शौ १९, ४२, ३; पै २, ५५, ३; ४; ४, १८, ७; १३, ५, ४; –त्यात् ¶तै २, ६, ३, १; ३, ३, ६, २; ५, ५, ६, २; ६, १, ६,४; ७, १; २, १, ३; ४, ५, ७;९, ३; १०, ६; ११, ४; ६, २, ३; काठ २८, १¶; क ४४, १¶; शौ ७, ७३, १[c]; पै ४, ४०,४; –त्यानाम्[d] तै १, ८, १०, २; ३, ४, ५,१; मै २, ६, ६; काठ १५, ५; –त्यानि ऋ ६, ६७, १०; ९, ७८,५; तै ४, ३,१३, ३‡[e]; पै ९, ४, ७; –त्याभिः ऋ १, १२९,७; –त्याम् ऋ १, १०८,६; ९, ७०,१; १०, ६७, ११; १०४,३; तै २,३,१, २¶; मै १, ४, ५¶; ७, १; ५; काठ ८, १४; ९, ३; ३२, ३; क ८, २;६; †कौ १, ५६०; २,७७३; जै १, ५७, ९†; †शौ २०,२५, ७; ३३, २; ९१, ११; पै ५, ३२, ६; ८, १८, १; –त्याय मा १५, ६[f]; का ११, ३, १[d]; १६, २, १[f]; तै १, ८,१०,१¶; ३, ३, ५, २; ५; ४,११; ५‡[g]; काठ २३; १२‡[g]; ३९, ६; शौ १२, ३, ४६; पै १७, ४०, ६; –त्यासः ऋ १०, १५, १०; शौ १८, ३, ४८†; –त्ये ऋ ३, ६, १०; ९, १०९,६; मा १९,७७; का २१, ५, ४; तै ७,१,१८,२; मै १, ६, ५[२]¶; ३, १, ६¶; ११, ६; काठ ८,३¶; २०,५¶; ३८, १; ३९, ६; ४१, ९; ¶क ६, ८; ३१, ७; कौ २, ५९३†; जै ३, ४८, ९†; शौ ११, ४, १८; १३, १, ५०; पै ४, १८, ७; ६, ७, ४; ९, १२,७; १९, ७; १८, १९, १०; १९, २१, ४; –त्येन ऋ १, २१, ६; ७, ९०, ५; ९, ११३,२; १०,६७, ८; ८५,१; खि ३, १६, ९; मा २०, १२; २१, २८; का २१, ७, १२; २३, ३, ६; तै १, ६, १,२; ३,४, ११,२‡[h]; ¶६, ३, ६,३; ६,१,३; ¶मै १,१,११$; ८, १; ९, ३; ११, ७; ३, ११, ८; १२; ४, १, १२; १३; ३, १; ८; ५, १; २; ८, ३; ¶काठ १, १०$; ९,११; १४, ७;२३, १; २४, ५; २८, ४; ३५,१५; ३७, १; $३८, ४; ११; ¶क ३५, ७; ३७, ६; ४४, ४; शौ २, ३६, २; १०, ८, १९; ११, ४, ११; १२, १,८; ५,२; १४, १, १†; २०, ९१, ८†; पै २, २१, ३; ४,११, ३; ५, २६,४; ३६, ५; १६, ५७, १२;९६,४; १०२, ६; १४०, २; १७, १, ९;१८,१,१†; –†त्येभिः ऋ ७, ७५,७; १०,६७,७; मै ४,१४, १०; शौ २०, ९१,७; –त्येभ्यः काठ ३९, ६; –†त्यैः ऋ १, ६७, ३; १०,१५, ९; १११,१; मै ४.१०,६; शौ १८,३,४७.

सत्य-कर्मन्[i]– -०र्मन् ऋ ९,११३, ४.

सत्य-काम– > ¶सात्यकामि[j]– -मिः तै २,६,२, ३; मै १,६,५.

सत्य-गिर्वाहस्[i]– -हसम् ऋ १, १२७,८.

सत्य-ग्रन्थि[k]– -न्थिना खि ३, १५, ७.

सत्य-जित्[l]– -जित् मा १७, ८३; का १८, ७, ३; तै ४, ६, ५,६; मै २, ६, ६; ११,१; काठ १८, ६; क २८, ६; –जितम् शौ ४,

---

a) तृ१ सत् सस्थ. अनृता (=°तया) इत्येतेन सह वाचा इत्यस्य विप. । सस्थ. √हृ इत्यस्य धा. हिंसायां वृत्तिः । b) पाभे. पृ ३२२९ *b* द्र. ।

c) सपा. पै १९, २७,१ दृष्टात् (तु. पृ १६६८ *g*) इति, तैब्रा २, ४, २,२ दिष्टात् (तु. सा. BC. च; वैतु. भा. मैसू. ?आदिष्टात् इति च पाभे.) ।

d) पाभे. पृ ३२२८ *g* द्र. ।

e) पाभे. पृ १३२२ j द्र. ।

f) सपा. तै ३, ५,२,१; ४,४, १,१ मै २,८,८ काठ १७, ७ क २६,६ क्षयाय इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ२४९३ *b* द्र. । h) पाभे. पृ११६७ *b* द्र. ।

i) विप. । बस. पूप. स्वरः ।

j) व्यप. (ऋषि-) । अपत्यार्थे इञ् प्र. ।

k) कस. । सत्य-ग्रन्थि– इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

l) विप., नाप. [मरुद्गण-विशेष- (तु. मा. प्रभृ. [वैतु. PW. प्रभृ. विप. इति])] । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

१७, २; पै ५, २३, २.

सत्य-ज्योतिस्[a]- -तिः मा १७,८०; का १८, ७,१; तै १, ८,१३,२; ४, ६, ५, ५; मै २, ६,६; ११, १; काठ १८, ६; क २८,६.

सत्य-तर- -०र ऋ १, ७६, ५; -रः ऋ ३,४, [१०; ७,२,१०].

सत्य-ताति[b]- -ता ऋ १०, १११, ४; -†०ते ऋ ४,४,१४; तै १, २,१४, ६; मै ४, ११, ५; काठ ६,११.

¶सत्य-दूत[c]- -ताः मै ४,४,९.

सत्य-धर- -रः पै ४, १०, १.

सत्य-धर्म[d]- -र्माय का ४०, १, १५.

सत्य-धर्मन्[d]- -र्मणः मै ४,१२,६[e]; शौ १, १०, ३; पै १, ९, ३; २०,२,४[e]; -र्मा ऋ १०, ३४, [८; १३९, ३]; १२१,९; †मा १२, ६६; १०२; †का १३, ५, ५; ७, १; २९, ४, ४; तै १, ८, १६, २; ४, २, ५, ५†; ७, १†; ७,१५,२[f]; मै २,७,१२†; १४†; ३, १६, ५[f]; काठ १६, १२†; १४†; २२, १५[f]; †क २५,३; ५; शौ ७,२५,१; १०, ८,४२†; पै १०,२,५; १९, १, ८; २०, ६, १; -र्माणः पै ३, ३८,७;९,१२,११; -०र्माणः ऋ ५, ५१, [(१,१२,७)२]; तै १, २,१,२[g]; -†र्माणम् ऋ १,१२, [७; ५, ५१, २]; कौ १, ३२; जै १,३, १२; -०र्माणा ऋ ५, ६३,१.

सत्य-ध्वृत्[h]- -ध्वृतम् ऋ १०,२७, १.

सत्य-प्रसव[i]- -वः[j] मा १०, २८; का ११,८,४; -¶वाय तै १,८, १०,१;१९,१.

सत्य-प्रसवस्[i]- -वसः[k] मा ९,१०[२]; १३.

सत्य-मति[l]- तिः खि ४,८,८.

सत्य-मद्वन्[l,m]- -द्वा ऋ ८, २, ३७.

सत्य-मन्त्र[l]- -न्त्राः ऋ १,२०, ४; ७,७६,४.

सत्य-मन्मन्[l]- -न्मा ऋ १, ७३, [२; ९,९७,४८]; खि ४,९, ६; ५,७,३,११; मै ४,१०,३.

?सत्युम्-उग्र[n]- -ग्रस्य ऋ ९,११३, ५.

†सत्य-युज्[o]- -युजम् ऋ ४,३, [१; ६,१६,४६]; तै १, ३, १४, १; मै ४,११, ४; काठ ७, १६; कौ १, ६९; जै १,७, ७.

सत्य-यजिन्[o]- -जी काठ १९, १३.

सत्य-यज्ञ- >सत्ययज्ञि(य>)या- -या पै ३,९,१.

सत्य-योनि[l]- -निः ऋ ४,१९,२.

सत्य-राजन्[p]- -०जन्[q] मा २०, ४; का २१, ७, ३; -०ज्ञा३न्[q] तै १,८,१६,२; काठ ३८,४.

सत्य-राधस्[l]- -†०धः ऋ ७, ४१, ३; मा ३४, ३६; शौ ३, १६, ३; पै ४, ३१,३; -०धः ऋ १, १०१,[८(९)]; -धसः तै ३,३, ११,३[e]; -धसम्[e] मा २२,११; का २४, ४, ३; -†धसे ऋ ७, ३१, २; कौ २,६७; जै ३,७,५; -धाः ऋ ४, २४,२; २९,१; ५, ४०,७; १०, २९,७; ४९, ११; शौ २०, ७६,७†.

सत्य-वर्मन्[l]- -र्मा[f] शौ ४, २९, ७; पै ४, ३८,७.

---

a) नाप. (मरुद्गण-विशेष- [वैतु. PW. प्रभृ. विप. इति]) । बस. । b) तु. पृ १६२० c ।

c) विप. (*सत्यदूत्यप्रमाणक- [देव-]) । बस. (वैतु. PW. प्रभृ. कस. इतीव ?) ।

d) विप. [*सत्य-परायण- (दृष्टि- [=द्रष्टृ- [पृ १६६८ l २दृष्टि- इत्यत्र यदुक्तं तन्नेष्टम्])] । बस. ।

e) पाभे. पृ २८१७ e द्र. ।

f) सपा. सत्यधर्मा<>सत्यवर्मा इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ २८२० m द्र. ।

h) विप. । उस. उप. <√ध्वृ 'हिंसायाम्' ।

i) विप. । बस. उप. <प्र√सू 'प्रेरणे' ।

j) =सपा. माश ५,४,४,९ काश ७, ३,४,८ शांश्रौ १६,१८,३ । तै १, ८,१६,२ प्रभृ. तैब्रा १, ७,१०,२; ३ बौश्रौ १२, १५ : २ प्रभृ. सत्युसवः इति पाभे. ।

k) सपा. सत्यप्रसवसः <> सत्यसवस्य <> सत्य-सवनस्य <> सत्यसवसः इति पाभे. ।

l) विप. । बस. । m) उप. भाप. <√मद् इति ।

n) विप. (*द्रवप्रवाहयुक्त- [सोम-]) । बस. । पपा. अनुयनि. अवग्रहः ? °त्यु*-मुग्र- इति चेष्टम् । पूप. [< *सुत्- [(< √सृ 'सरणे = प्रवहणे' > कर्तरि *सृत्-) उप. *मु(क> ग्र-) (भावे <√मुच् 'मुञ्चने = मेहने = द्रवणे' [तु. पयो-मुच्- प्रभृ. उप.]) ।

o) विप. । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

p) विप. (तु. भा. प्रभृ.; वैतु. PW. नाप.) । बस. ।

q) सपा. सत्यराजन् <> सत्यराजा३न् (तैब्रा १,७, १०,६;२,६,५,३ आपश्रौ १८,१९,६ प्रभृ. च) इति पाभे. ।

सत्य-वाच्[a]– -वाचः ऋ ३, ५४, ४; –वाचम् ऋ ३, २६, ९; ७, २,३; –वाचा ऋ १०, १२, १; शौ ५, १, ९[b]; १८, १, २९†; –¶वाचे तै १,८, १९,१; मै २, ६,१३; ४,१२,६[2]$; काठ १५, ९; –वाचौ पै ६,२,९[b].

सत्य-वादिन्[a]– -दिनम् शौ ११, ६, ११; पै १६, २२, १; –दी शौ ४,१६,६; पै ५, ३२,१.

सत्य-शवस्[c]– -०वसः ऋ १,८६,८; ९; कौ २, ९४४†; –वसम् ऋ ५,५२,८.

सत्य-शुष्म[c]– -०ष्म ऋ १०,११२, १०; –ष्मः ऋ ३, ३०,२१; ४, ११, ४; ९, ९७, ४६; का २८, १२,१; –ष्मम् ऋ १०,४४,३; तै १,६,१,२; शौ २०,९४,३†; –ष्माय ऋ १, ५१, १५[d]; ५७, १[d]; ५९,४; १०३,६; शौ २०, १५,१†[d].

†सत्य-श्रवस्[e]– -वसि ऋ ५, ⌊७९, १–३⌋; कौ १,४२१; २,१०९०-१०९२; जै १,४१,३.

सत्य-श्रुत्[a]– -०श्रुतः ऋ ५, ५७-५८, ⌊८; ९⌋; ६,४९,३.

सत्य-सत्वन्[c]– -०त्वन् ऋ ६,३१,५.

सत्य-सद्[a]– -सत्, द् मै १, १, १०; काठ ३९,५.

सत्य-सं (धा>)ध[c]– -धान् शौ ११,८,१९;२०; पै १५,१४,५.

सत्य-सव,वा[c,f]– वः[g] तै १,८,१६, १; मै २,६,१२; ४,४,६; काठ १५, ८; –वम् ऋ ५, ८२, ७; खि ३,२२,४[h]; मा ४,२५[h]; का ४,८,३[h]; तै ३,४,११, २†; मै ४,१२,६; काठ २, ६[h]; कौ १, ४६४[h]; जै१,४८,५[h]; शौ७,१५, १[i]; पै२०,४,८[h]; –वस्य ऋ१०, ३६,१३; मै ४,१४, ११†; काठ १३, १४[i]; १४, ७[i]; पै २०, ३, ४[j]; –वाम् शौ ७, १६,१[i].

सत्य-सवन[c,f]– -नः खि ५, ५, ४; –नस्य[i] मै १,११, १; ७; काठ १३,१४[i]; १४,७.

सत्य-सवस्[c,f]– -वसः मा ४, १८; ९,१०[2]; का ४,६, २; १०, ३, १[2]; ५[i]; तै १, २, ४, १; ६, १, ७, ३; मै १, २, ४; ११, १[i]; ७; ३, ७, ५; काठ २, ५; २४, ३; क १, १७; ३७, ४; –वसम्[a] तै १, २,६, १; मै १, २,५; क १,१९.

¶सत्य-हविस्[k]– -विः मै १,९, १; ५; काठ ९,९;१२; क ८,१२.

सत्यं-हव्य[c]– > ¶सात्यहव्य[l]– -व्यः तै ६,६,२,२; मै ३,३,९; ४,८,७; काठ ३४,१७.

सत्या(त्य-आ)कूति[c]– -तिः पै १०, २,५.

१सत्या(त्य-अ)नृत[m]– -ते ऋ ७, ४९, ३; मा १९, ७७; का २१, ५, ४; तै ५,६, १, १†; मै २, १३,१†; ३, ११, ६; काठ ३८, १; शौ १,३३,२†; †पै १,२५, २; १४,१,३.

२सत्या(त्य-अ)नृ(त>)ता[n]– -ताम् मै ३,७,३¶.

सत्या(त्य-अ)भिघृत[o]– -तम्[p] मै १, १,११; काठ १,१०.

सत्या(त्य-आ)युस्[q]– -युः तै १, ६,१,१.

स(त्य>)त्या-वन्[q]– -वानः पै ८, १८,२; –वानम् शौ ४, २९,१; २; पै ४,३८,१;२.

सत्यो(त्य-उ)क्ति[r]– -क्तिः ऋ १०, ३७,२; पै १७,२५,५†.

सत्यौ(त्य-ओ)जस्[c]– -जसा[s] मै ३,

a) विप.। उस.।

b) सपा. °वाचा <> °वाचौ इति पाभे.।

c) विप.। वस.। d) पाभे. पृ २७१७ *g* द्र.।

e) व्यप. (ऋषि-)। वस.।

f) उप.√सू 'प्रेरणे' + यक्र. भावे अच्,ल्युट्, असुन् प्र.। g) पाभे. पृ ३२३१ *a* द्र.।

h) सपा. °सवम् (माश ३, ३,२, १२ आश्रौ ४, ६, ३ शांश्रौ ५, ९, ७ च) <> °सवसम् (काश ४,३, २, १० वौश्रौ ६,१४:१४ च) इति पाभे.।

i) पाभे. पृ ३२३१ *c* द्र.।

j) पाभे. पृ. २९८४ *c* द्र.।

k) नाप. (⌊उपचारात्⌋ अध्वर्यु-भेद-)। वस.।

l) अपत्यार्थे अण् प्र.। m) नाप.। द्वस।

n) विप. (वाच्-)। कस. अन्तोदात्तः।

o) विप. (अदम्भेन सुषिक्त- ⌊आज्य-⌋)। तृस. ⌊तु. मै ४, १,१२⌋ पूप. स्वरः। सात. °भिहित– इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पाभे. पपा. Sch. च)।

p) सपा. वौश्रौ २४, २७:५ सत्याभिघारितम् इति पाभे.। q) विप., व्यप.। मत्वर्थे वनिप् प्र.

r) भाप. (*पूजा-, स्तुति-वचन-), श्रद्धेयप्रतिपादना-)। गस. पूप. = श्रद्धिव- > *स्रद्धिअ- > *सद्य- > यनि.। तस्य गतित्वम् उसं. (पा १,४,६१ ⌊तु. श्रद्- इति⌋)। अनन्तरस्य ग. स्वरः (पा ६,२,५० ⌊तु. नम-उक्ति-, नमो-वृक्ति-⌋)। s) पाभे. पृ३२१९ *w* द्र.।

१६,५; काठ २२,१५; –ᵒजसा तै ४, ७, १५,२[a]; –जसौ पै ४, ३८,१[a]; २[a]; –जाः मा १०,२८; का ११, ८,४; तै १, ६, १, १; ८,१६,१[b]; मै १,१, ११; २,६, १२[b]; काठ १, १०; १५, ८[b]; क १, १०; शौ ४, ३६, १; पै १०,१२,६.

?सत्यक्तः पै ४,१४,७.

?सत्यमं पै ६,१४,२.

?सत्ये मेव जयत्तमानृतम्[c] पै १९, २१,४.

सत्र– √सद् द्र.

†सत्रा[d] ऋ १, ५७,६; ७१, ९; ७२, १; २, २०, ७; ८; ३, ५१, ६; ४,१७,६[2]; २१,७; २२,९; ३०, २[2]; ५,६०,४; ६५,५; ६,२०, २; २५, ८; ३४, ४; ३६, १[2]; २; ४६, २; ७; ७,२५,५; ३१, १२; ३२, १६; ९३, ५; ८, २, ३०; १५, १०; ११; ४६, ११; ९७, १३; १०१; १२; १०,९६, [(१, १०४,९) १३]; ११३, ५; ११६, ४[e]; मा २७, ३८; ३३, ४०; का २९, ५, ७; ३२, ३, ११; तै १,६,१२,१; ७,१३,१; २, २, १२, २; मै २, १३, ९; ४, ७, २¶[f]; १२, २; काठ ८, १६; ३९, १२; कौ १, २६२; २७०; ४६०; २, १६०;११३९; ११४५; जै १, २७,१०; २८,८; ४८,४; ३,१५,८; ४,३,२; २९, ९; शौ §१७, १,२५;२६; २०, १५, ६; २२, ३; ५५, १; ५८, ४; ९८, २; §पै १८,२२,८;९.

सत्र-राज्[g]– -राट्,ड्[h] मा ५, २४; का ५,४,३; मै १,२,१०.

सत्रा-कर्[i]– -रः ऋ १,१७८,४.

सत्रा(त्रा-अ)च्,ञ्च्[j]– -त्राचः ऋ १०, ७७, ४; –त्राचा ऋ ७, १००, १; ८,२,३७; ९,७७,४.

†सत्राची[k]– -चीम् ऋ ७, ५६, १८; –च्या ऋ ८, ६१, १; कौ १,२९०; २,५८३; जै १, ३०, ८; ३,४७,९; शौ २०,११३,१.

सत्रा-जित्[l]– -जित् ऋ ८,९८,४[m]; ९, २७, ४; काठ ३९, ५; †कौ २. ६३९; ६७४; †जै ३, ५१, ५. ५६, २; शौ २०, ६४, १†; –ᵒजित् कौ १,२३१;३९३‡[m]; २,५९७‡[m]; जै १,२४,९; ४४, १‡[m]; ३,४८,१३‡[m]; –†जितः ऋ ८,३,१५; मै १, ३,३९; कौ १,२५१; २, ७१२; जै १, २६, ९; ३,५८,९; शौ २०, १०, १; ५९, १; –जितम्[n] मा ११, ८; का १२, १, ८; तै ४, १, १,३; मै २, ७, १; काठ १५, ११; –जिते ऋ २,२१,१.

†सत्रा-*दावन्[o]– -ᵒवन् ऋ १,७,६; कौ २, ९७१; शौ २०,७०,१२.

सत्रा-राज्– -राट्,ड् क २, ५[h].

सत्रा-पा,साह्[p]– -पाट्,ड् ऋ ७, २०,३; –†साहम्[q] ऋ १, ७९, [८; ३,३४,८]; ५१,३; ८,९२, ७; मै ४,१२, ३; ४; काठ १०, १२; कौ १, १७०; २, ८७५; ९९२; जै १,१८, ६; ४,२७,१; शौ २०, ११,८; –साहे[q] ऋ २, २१,२.

सत्रा-साह्[r]– -हः ऋ २,२१,३[q].

सात्रासाह[s]– -हस्य शौ ५,१३, ६; पै ८,२,४.

सत्रा-ह्[t]– -हम् ऋ ५,३५,४.

†सत्रा-हन्– -हणम् ऋ ४,१७, ८; कौ १,३३५; जै १,३५,४; ४, ११, १; –हा ऋ ६, ४६, ३; कौ १,२८६; जै १,३०,४.

---

a) पाभे. पृ३२१९ *i* द्र.। b) पाभे. पृ२९१० *f* द्र.।

c) सत्यमेव जयते नानृतम् इति शोधः ?।

d) सहेत्यर्थे सदेत्यर्थे, सत्यार्थे [तु. निघ ३, १०] च अव्य.। व्यु. ?। उ. म. अभा.< सह + √त्रै इति, PW. प्रमृ. सह + स्वार्थे त्राः प्र. इति।

e) *सत्रा– (< *शर्धा– [=शौटीर्य])> यनि तृ१ इति मतम् ? (तु. पृ १२०३*d*)। ऋ १०,९६,१३ GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. सत्र–>-त्रे [सत्त१]>यनि. इति।

f) = सपा. माश्रौ २,५,२,६। आपश्रौ १३,१४,२ प्रमृ. सत्रो (ᵒत्रा-उ) इति पाभे.। g) नाप.। उस. पूप. ह्रस्वः (तु. पाभे.)। h) सपा. ᵒत्रᵒ<>ᵒत्राᵒ इति पाभे.।

i) विप. (सत्यकर्तृ- [इन्द्र-])। उस.।

j) विप. (मनस्–, मरुत्-)। उस. उप. कर्तरि क्वत्। पपा. नावग्रहः।

k) विप. (धी-,राति-)। पूप. आन्तोदात्तः (पा ६,१, २२२)। l) विप. (सर्वदा जेतृ- [इन्द्र- प्रमृ.])। उस.।

m) सपा. सत्राजित्<>सत्राजित् इति पाभे.।

n) वैतु. सा. उ. म. पूप. सत्र– इति ?।

o) विप. (सतत-दातृ- [इन्द्र-])। उस. उप. √दा 'दाने'। p) विप.। उस.।

q) पपा. ᵒसᵒ इति।

r) विप. (इन्द्र-), नाप.। उस. उप. कर्तरि अण् प्र.।

s) = सर्प-विशेष-। अपत्यार्थे अण् प्र.।

t) विप. (सर्वदा हन्तृ- [पौंस्य-])। उस. उप.<√हन्।

सत्रिन्–, सत्रिय– √सद् द्र.
सुत्व– सत्त्व- द्र.
¶स-त्वचस्[a]– -सम्[b] काठ २६, ५; क ४१,३.
?सत्वतम् पै २०,२२,९.
?सत्वताम् पै १२,६,१२.
सुत्वन्[c]– -त्वनः शौ ५,२०,८; पै ९, २४, ७; १९, २३,४; –त्वनाम् ऋ ८,९६,४; १०, १०३, १०; खि ५, ५, ३; मा १६, २०[d]; १७, ४२†; का १७, २, ४[d]; १८, ४, १०†; तै ४,५, २,२[d]; ६, ४, ४†; कौ २, १२०८†; शौ ५,२०, ८[e]; पै ९, २४, ६[e]; –†त्वने ऋ ६, ४५, ⌊२२; ८, ४५, २१⌋; कौ १, ११५; २, १०१६; जै १, १३,१; ४,९,७; शौ २०, ७८, १; –†त्वभिः ऋ १,१३३,६[2]; १४०,९; २, २५, ⌊(१, ८३, १)४⌋; ३०, १०; ३, ३९, ५; ४९, २; ५,३४,८; ८, ४५,३; ९, ३, ४; ७६,१; १०, १५५,१; कौ १,५५८; २,५७८; ६०८; ६९०; जै १, ५७,५; ३, ४७, ४; ४९, ७; ४, १७, ६; –†त्वा ऋ १,१७३,५; ४,१३, २; ४०,२; ५,३३, ५; ६, १८, ⌊२ (७, २०, ३)⌋; २२,१; २९, ६; ३७,५; ७, २०, ५; ८,१६, ८; ९, ८७, ७; काठ ८, १७; जै ४, ५, १; शौ २०, ३६, १; –त्वानः ऋ १,६४,२; मा १६, ८; का १७,१,८; तै ४,५,१,३; मै २, २, १३[2]¶; ९, २; काठ १७,११; क २७,१; शौ ६,६५, ३; ११,७,१४; पै १,१०३,२; २,७३, ३; १४, २, ११; १६, १५४, ३; १९, ११, १४; ४१, १०; –०त्वानः[f] ‡पै ७, ४, ६; १९, १२, ९; –त्वानम् ऋ ८, ४०, ⌊(१,१०,८)१०;११⌋.
सत्वन्[g]– -नम् ऋ १०, ११५, ४; –नैः ऋ ५,३७,४.
√सत्वनाय > सत्वनायत्– -यन् शौ ५,२०,१; पै ९,२४,१.
स-त्वर[h]– -रम् पै १७, १२, १०; १३,८.
?सत्वोय पै १०,९,२.
?सत्सवयः पै २०,२४,२.
√सद्, > सीद्, सादि, सदथः खि १,१२,५; सदन्तु ऋ १, १८६, ८; ७, ४३, ३[i]; का ६, २,४?[j]; सदस्व पै १६, ९८, ५; †सदत ऋ १०,१५,११; मा १९, ५९; का २१,४,८; तै २, ६, १२,२; मै ४, १०, ६; काठ २१, १४; शौ १८,३,४४. †सीदति ऋ ९,२०, ⌊६(३६,४; ६४,५; ६५, ६); ९९,६⌋; ३८, ⌊४[i]; ५७,२ (८६, ३५)⌋; ४०, २[k]; ६८,⌊९;८६,८ (९६,२३)⌋; ८४, ४[i];८६, ११; कौ २,३२३; ३८२; ६२६[i]; १११३; जै ३, २६, ९; ३१, २; ५२, ७[i]; ४, ७, ७; पै १९, २०, ११§; सीदसि ऋ १, १४, ११; ९, ८६,३५; ४७[i]; शौ १९,३३,३; पै १२,५, ३; सीदामि का २, ३,३; सीदत् ऋ ६, १६, २३; १०, १२, १; ६१,४; १२३,५; शौ १८, १, २९†; सीदत्[k] मा २०, ३९; का २२, ४, ४; काठ ३८,६; सीदात् मै ३,११, १[l]; सीदन् ऋ १, ८५, ७; तै ४,१, ११, ३†; सीदः ऋ ६, ५, ३; सीदतु तै ३, ५, ६, १; ७, ३, ११,१; काठ ७, १२; ४३, १; ‡कौ १,५०[l,m];२,२७५; ‡जै१, ५६[l,m]; ३,२३, ७[k]; सीदन्तु ऋ ६,२८, १; मै १, १, ९; ४, १, ९; शौ ४,२१,१†; †सीदन्तु ऋ १, १३, ⌊९?[n]; ५, ५,८?[n]⌋; ४४, १३[l,m]; १४२, ९; १०, ७०, ६[i]; मा ३३, १५[m]; का ३२, १,१५[m]; सीद ऋ ३,२९, ८; मा ११, ३५†; १२, १५; का १२, ३, ८†; १३, १, १६;

a) विप. (यूप-शकल-)। बस.। पूप. =सह्।
b) पाभे. पृ ३२२७ *s* द्र.।
c) विप., नाप. (योद्धृ-)। <√सन् इति स्क. सा. PW. प्रभृ., < √सद् इति सा. ⌊ऋ १, ६४,२⌋। (√सह् '*बले'>भावे) *सुहत्- (=*सुहस्-) > *सुहत्-वन्- > यनि. इति मतम्। d) पाभे. पृ ३२२८ *e* द्र.।
e) पाभे. पृ२३८७ *a* द्र.। f) पाभे. ३२०५ *c* द्र.।
g) =सुत्वन्-। स्वार्थे अच् प्र.।
h) बस. पूप. =सह्, उप. = त्वरा-। वा. किवि. द्र.।
i) तु. सस्थ. टि. आ।
j) सपा. मा ६, १० मै १, २,१५; ३, ९, ६ स्वदन्तु इति, तै १, ३,८,१;६,३,६,४ आपश्रौ ७, १३,१२ प्रभृ. स्वदत इति पाभे.। =आस्वादयन्तु इति सा.।
k) सपा. सीदति <> सीदतु इति पाभे.।
l) पाभे. पृ. २२८३ *a* द्र.। m) सपा. सीदतु <> सीदन्तु (तैब्रा २,७,१२,५ च) इति पाभे.।
n) बर्हिर् आसी० इति शोधः, आङुपसृष्टस्यैव सकर्मकत्व-प्रसिद्धेः (तु. ऋ १,२६,४ प्रभृ.)।

तै ३,५, ११, २†; ४,१,३,३†; ९, ३; २, १, ४; ५,१,४,५†; ९,६; मै २,७,३†;८; ३, २,१; ८,२; ४, १०, ४; सीद ऋ ६, १५, १६; मा १२, १७; ५३[२]; ५४; १३, १९; २४; ३०; १४, २-४; १२;१४; १५,३;५८;५९; १७, ७२; २७, ४५; का २,१, ८[४a]; ३,६; १३, १,१८; ४,९[२]; १०; १४,२,४;१०; ३,४; १५, १,२-४; ४,२; ३; १६, १, ३; ७, १; २; १८,६,८; २९,६,१; तै १,१, ११, २[२a]; ३,२,४,४; ४,२,२; ५, ११, २†; ४,१,९, ३; २,१,५; ४, ४[३]; ९, २; ३, १,१[५b]; ४, १; २; ६,२; ४,३, ३; ६,२; ७,१; ६,५,३[२]; ¶५, ३,११,१; ५,२, ४[२]; ५, ४; ६, ३§; मै १, १, ३; ८[c]; १२[३a]; ८, ८; २, ७, ८; ११[२]; १५[२]; १६[६]; ८, १[४]; ७[२]; १३; १४[३]; १०,६; १३,१४[२]; २०[२]; ३,३, ९; ४,१,१३; ९,१५; १६;१०, ४†; काठ १,११[४a]; २,६[d]; ७[d]; ३,१[d]; ४, ९[e]; ७, १३[३f]; १३, ११;१२; १५, १२[२]†; १६,३†; ८[२]; ११[२]; १६; १९; १७, १[३]; ६; १८, ४; १९, ४†; २१,३; २२,५; २४,६[d]; २६, २[d]; ३१, १३[२]; ३८,१३; ३९,१;३[४];४[३]; ५[४]; ६[३५]; ४०,३[३];५[४];६[२]; १२; क १,११[४a]; १९[d]; २,१[d];८[d];३, ७[e]; ६,२[२f]; २५, २[२]; ९; १०[३]; २६,५; २८, ४; ३०,२†; ३१, १८; ३७,७[d]; ४०,५[d]; शौ ११, १, २५; ३५[e]; १९, ६१,१[g]; पै १,५९, ४[h]; १६, ९१,५; ९२, ५[d]; सीदतम् ऋ ३, ६२, १८; मा १३,२५; १४,६; १५; १६; २७; १५, ५७; ६४; का १४, २, ११; १५, १, ५; ४, ३[२]; ८, ५; १६, ७, १; ६; कौ २, १५†; जै ३, २, ६†; सीदत,>ता ऋ २, ३, ४; ९, १३, ⌊९; ३९, ६ (६३, ५)⌋; मा १०,४; १५, ५४; १७,७३; १८, ६१; का ११, २, ४; १६, ६, ६; १८,६, ९; २०, ४, ४; तै १,४, ४३, ३[d]; ८, १२, १; ४,२,७,४; ६,५, ४; ७,१३,४; ५,७, ७, २; मै १,३,२७[d]; २, ६, ८; १०, ६; ४,८, २[d]; काठ १५, ६; १८, ४; १८; ३९,३; ७; १३; क २८, ४; २९, ६; कौ २, ५४५†; जै ३, ४३,१†; शौ ११, १, १२; पै १, ५९,४; १६, ९०,१; असीदथाः पै १६, ७१, २; अ॒सीदतम् ऋ १०, १३२, ७.

स॒त्सि ऋ ८, ११,१०[i]; सत्सि[j] ऋ १,१२, ⌊४; २,६,८; ५,२६, ५; ८,४४, १४; १०, ४४, ५⌋; १०,३,७; कौ २,१०६३; जै ४, १८,२; शौ ६,११०,१?†[i];२०, ९४,५.

ससा॒द मै ४, १४, ९; ससाद ऋ १०,९९, २; †अ॒सदत्[k] ऋ १०,१८९,१; मा ३, ६; का ३, १,६; मै १,६,१; काठ ७, १३; क ६, ४; कौ २,७२६; ३,५,४; जै २, ६, ३; ३, ५९, १८; शौ ६,३१,१; २०,४८, ४; पै १९, ४५, ११; असदत् ऋ ९, ७२, ५[l]; अ॒सदन् शौ ७, १०१, १[l]; असदन् मा २,६; का २,१,९; तै १,१,११,२; मै १,१,१२; काठ १, ११; ३१, १०; क १, ११; ४७, १०; सदन् पै १५,११,३.

अ॒सादि ऋ ७,७, ५; सा॒दि ऋ १०, ९३, ५.

¶साद॒यति तै ६, ४, ९, ५; ५, १०, ३; मै ३,२,१; ६[३]; ८; ८, ७; ४,५, ६; ¶सादयति तै २, ६,४, ४; ५,३; ५,२, १,५; ३, १, ३; १०, १; ४; ४, ७, ३; ६,९,१; ६,४,२,५; ५, ७; ९, ५[२]; ५,६, ५; ७,१; ८, ५; मै १,८,४[२]; ८; ३,२,१[२]; ३; ६[६]; ७[३]; ८; ९[४];१०[६];३, २[३]; ३;८; ९; ४, ४; ४,१, १२; ४,६; ५,

---

a) पाभे. पृ ७२९ *h* द्र. ।

b) सपा. सीद (आपश्रौ १६, २८, ४[२] च) <> सादयामि (माश ७,५,२,५१-५५ च) इति पाभे. ।

c) =सपा. आपश्रौ १,२२,३ माश्रौ १,२,३,४ । काठ ३९,५ आपश्रौ १६,३०,१ सादयामि इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ ७२९ *i* द्र. ।

e) सपा. सीद <> सीदत इति पाभे. ।

f) सपा. आपश्रौ ५, १२, २ प्रमृ. सादयामि इति पाभे. ।

g) मे सीद > आ॒सीद इति BW. WI. पाभे. ।

h) पृ ७२९ सस्थ. मासीद इति नेष्टम् । मा इति सप्त. युक्तः कप्र. द्र. ।

i) स्वरहीनः पाठः चिन्त्यः (तु. सपा. ऋ ८,११,१० प्र. च) ।

j) तु. सस्थ. टि. आ॒ ।

k) =सपा. माश २, १, ४, २९ । तै १, ५, ३, १ अ॒सनत् इति पाभे. ।

l) पाभे. पृ १२०७ *l* द्र. ।

१[२]; ५[२]; काठ १९, ११[३]; २०, १०; २१, ८[३]; ९; २४, ६[a]; २५, ५[४]; २६, २; २७, २; ५[३]; २८, १; ३१, १२; क ३१, १[४]; १२; ३७, ७[a]; ३९, २[४]; ४०,५; ४२, २; ५[३]; ४७, ११; $पै ४,१९,६; ९,१०, ८; सादये शौ १०, ५, ७-१४; पै १६,१२८, १-९; सादयामि मा १,११; ६,२४; १३,१३[b]; १४; ५३[२०c]; १४,५; १५, ६३; २९, ६; का १, ३,८; २, ३, ४; ७; ६, ६, २; १४, १, १४[२b]; ६, १[२०c]; १५, १, ५; १६, ७, ६; ३१, १, ६; तै १,१, ४, २; १३,३; ३,१२,१; ४,३४, १[१२]; ३,५,६, २; ४, ३, १,१[१०]; ४, ३, ३; ६,३; ७, १[५]; ¶५, १, ११,३; ३,११, २$; ५,८, २[३]; ३[२]; ६,४,५, ७; मै १,१,२; ५; १२; ३, १; २,७, १५[२b]; १६; १८[२०c]; ८,१; ११[५]; १४; १३, ४[८]; १८[१०]; १९[१४]; ३,१६,२; ४, १,२; ५; १३; ५,५; ६,२; ३; काठ ३,९; १६,१५[२b]; १८[१७c]; १७,१; १०; २०,१०; २१, ३; ३९, १[६]; ५[१५d]; ९[१०]; ४०,४[१५]; ६; ४६, २; क २, १६; २५, ६[२b]; ९[१७c]; १०; २६, ९; ३१, १२; १८; शौ ६, १२२, ५; १०,९,२७; ११, १, २७; १४, २,४९[e]; पै ११,९१,७; १३८,८; सादयाथः शौ १२, ३, ५२; पै १७, ४१, २; सादयतु मा १३, १७; २४; १४, १२; १४; १५, ५८; ६४; का १४, २, २; ९; १५, ४, २; ३; १६, ७, १; ६; तै ४,२,९,१; ३,६,१; ४, ३, ३; ६,१[३]; ५, ५, २,४[२]; मै २, ७, १६[३]; ८, १४[३]; ४, ९,१५; १६; काठ १७, १०[३]; ३८,१३; ३९, १; ३; ४०, ३; ५; क २६, ९[३]; सादयताम् मा १४, १-५; ७[५]; का १५, १, १-५; २,१[५]; तै ४, ३, ४, १[२]–३[२]; मै २, ८, १[७]; काठ १७, १[७]; क २५, १०[७]; सादयन्तु मा १५, १०-१४; का १६, ३, ३; ६; ९; १२; १५; तै ४, ४, २,३; मै २, ८, ९[५]; काठ १७, ८[५]; क २६, ७[५]; †सादय>या ऋ १,१५,४; ३, २९,८; मा ११, ३५; का १२, ३,८; तै ३,५,११,२; ४,१,३,३; मै २, ७, ३; सादय,>या ऋ १, ३१, १७[f]; काठ १६, ३†; शौ ११,१,२३; पै ५,१०,८?[g]; ७, १८,१[h]; १६, ९१,३; २०, ९, ८‡[i]; सादयध्वम् ऋ ५, ४३, १२[i]; मै ४, १४, ४†[i]; सादयत>ता ऋ १०, ३०, १४; असादयत् पै १६,८७,९[j]; असादयन् शौ ११, १०, २८[j]; २९; पै १६, ८७, १०; सादयेत् तै ५, ६, ९, १¶; ¶सादयेत् तै ६, ४, ५, ७; ६, ४[२]; मै १, ८, ४; ३, २,९; ४.५, ५[२]; ६, २[२]; ३[२]; ६; ८, ९; काठ १२, ११; १९,११; २०,८; २७,५[२]; क ३१, १; १०; ४२, ५[२]; सादयताम् मै ४. ६,२¶.

¶असीषदत् मै ४, १, २; ५; १३; असीषदन् मा १२, ५४; १५, ५९; का १३,४,१०; १६, ७, २; तै ४, २, ४, ४; मै २, ८,१; काठ १६,१९; क २५,९.

¶साद्यते तै ६, ५, २,२; मै ४, ५-६, ६; साद्यते मै ३; ९,१¶; ¶साद्यन्ते तै ६, ५, २, २; मै ४, ५, ७; ६, ६[३].

सत्त[k]– -त्तः ऋ १, १०५, १३; १४; २, ३६, ६; ३,४१,२; ७, ४२, २[l;m]; ५६, १८; शौ २०, २३, २†; –?त्ता[n] काठ १८, १‡.

---

[a]) पृ ७३० सस्थ. आसा° इति नेष्टम् (तु. सुदने सीद इति तदुपबृंहकोऽनुपसृष्टो मन्त्रः; सपा. तै ६,१,११,२ प्रमृ. सुद आसीद इत्याङुपसृष्टो मन्त्रः, यमनु आसादयति इति पाभे.)।

[b]) =सपा. माश ७,४,१,४१ आपश्रौ १६,२२,५ माश्रौ ६,१,१७। तैब्रा १,७,८,२ अभिषिञ्चामि इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ ३२३५ *q* द्र.।

[d]) सकृत् पाभे. पृ ३२३५ *r* द्र.।

[e]) पाभे. पृ ७२८ *n*,२५०३ *g* द्र.।

[f]) तु. सस्थ. टि. आ।

[g]) शोधः पृ२९६१ *a* द्र.। [h]) पाभे. पृ२४११ *d* द्र.।

[i]) सपा. ऋ १,१६४,५२ शौ ७,४०,१ विभे.।

[j]) सपा. असादयत् <> असादयन् इति पाभे.।

[k]) निष्ठायाः नत्वस्याऽभावः (तु. पा ८,२,६१)।

[l]) विप. (*श्रद्धायुक्त- [स्तोतृ-])। *श्रद्- > *सद्- > यनि. इति मतम्।

[m]) तु. पपा. वें. GW.ORN. प्रमृ.; वैतु. सा. जुनिमा, निसत्तः इति पद-विभागः।

[n]) नु सत्ता इति द्वि-पदः पाठः? (नि √सद् >) नि-षत्त- > [न. द्वि३] –°त्ता इति शोधः। पृ १७५४ नु

¹सृत्त[a]– -त्ता ऋ ३,१७,५;९,८६, ६; ९६,[(६८,९; ८६,९)२३]; कौ २,२३७; जै ३,२१,२.

सत्त्र, त्र[b]– -त्रम् मा १५, ४९; का १६, ६, १; ¶तै १, ६,११,३; २, ३, ३, १; ३, १, ९,४; ४, ७, १३, २$; ७, १, ४,१; २, ९, ३; ३, ६, २; ८, २; ४, १,२;२,३; ६,२;९,१[२];५,१-२, १; ९, १; ¶मै २, १,४; १२, ४$; ४, २,१२; ५, ९; ¶काठ १०, २; ६; १८, १८$; ३३, १; ३४, ५; ८; क २९, ६; शौ १७, १, १४; पै २, ५२, १; –त्रस्य मा ८, ५२; ¶तै ७,४, ५,४[२];५,४,२[२]; काठ ३४,८¶; –त्राणि मै १,८,६¶; काठपुष्पि ३३; शौ ११,९,८; पै १६,८२, ८; –त्रे ऋ ७,३३,१३[c]; तै ७, २, १०, २¶; पै १९,३२,१५; –त्रेण तै ७, २, ९, ३¶; शौ १२,१,३९; पै १७,४,१०.

¶सत्र-त्व– -त्वम् काठ ३४, ८.

सत्र-सद्– -सदः शौ १, ३०, ४; पै १, १४, ४; –सदौ मा ३४, ५५; का ३३, २, १८; पै १६, १०३,११.

सत्र-सद्य[d]– -द्येन शौ ९,९,६[e].

¶सत्रस्य (स्य-ऋ) र्द्धि[f]– -र्द्धर्या तै ७, ५, ८, १.

सत्रा(त्र-अ)भिजित[g]– -तम् तै ७,५,१,२¶.

सत्रा(त्र-अ)यण[h]– -णानि पै १७,२९,१६.

¶सत्रिन्– -त्रिणः तै ७, २, ९, ३; ४, ११, १; २; ५, ६, २[२]; मै ३, २, ९; काठ २१,९; ३३, ३[४]; ४; ७; ८[२]; ३४, ५; ८[२]; –त्रिणाम् तै १, ७, २, १.

¶सत्रिय, या– -यम् काठ ३४, ८; ११[२]; –या काठ २९, १०; क ४६, ३.

सद्– >¶सद्-व(त् >)ती[i]– -ती तै ५,२, १, ५; २,२.

सदत्– -दन्तः ऋ ४, २१,६; १०, ६१,१३.

१स, सादन[j]– -नम् ऋ १, ९६, ७;१०४, ५;११७, १०; १३६, २; २, २३, १; ४०, ४; ३, ३१, ९; १२; ५४, ६; २१;६, ७, २;९, ७१, ६; १०, १३५, ७; खिसा २९, ४८; मा १२, ३९; १७, ८७[k]; का १३, ३, १०; १९, १, १[k]; तै १, ३,१, २[l]; ६, १[l]; ४, ४४, २[m]; २, ३, १४, ३; ४, २, ३, ३; ५, ५, १०, ६[k]; ६, २, १०, ३; ३, ४, २; मै २, ७, १०; ४, १४, १†; काठ १, ११; १०, १३†; १३,१५; १६,१०; ३१, १०[२];४०,६[k]; क १,११;२५,१; ४७,१०[२]; कौ २,४९२†;जै ३, ३८, ६†; शौ २,२, ३; १२, ७; ७,४१,२;९,३,७; ११,१, ३४; १८,२, ५६; पै १,७, ३; २,५, ८; ८, ९,९; १६,३९,७; ९२, ४;१९,३६,१३; २०,९;५;२६, ११![n]; ३३, ४[o]; –ना ऋ १०, १८,१३[p]; मा ८,१८[m]; का ९, ३,४[m];मै १,३, ३८[m]; काठ ४, १२[m]; क३,१०[m]; शौ ७,१०२, ४[m]; १८,३,५२†[p]; पै २०,१२,

---

इति पृ १८३५ i °षत्ताः इति च कृतपूर्वौ निर्देशौ नेष्टौ (तु. सपा. क २८,२ मै २,१०,३; वैतु. पाका ८, २, ६१ न-सत्त– इत्यस्य नञ्पूर्वस्य सतः प्राति. अद्यावधिमृग्यभूत-निगमान्तरेण समर्थनप्रयासः ?)। सपा. ऋ १०, ८२, ४ प्रमृ. नि-षत्ते इति पाभे. अपि (*°त्तानि > *°त्ताइ>) *°त्तै इति कृत्वा न. द्वि३ एव स्यात्। एवं सस्थ. असूर्ते सूर्ते इति पदे अपीति दिक्।

a) विप. (सोम-) । तृन्नन्ते नित्स्वरः।

b) नाप. (सोमयाग-विशेष-)। त्रः प्र. (पाउ ४,१६७)।

c) GW. ORN. सत्रा इति शोधुकौ। GW. सत्रेह सत्रा, इह इति पदे छेदुकश्चिन्त्यः (तु. तृतीयः पादः)।

d) उस. उप. √सद् + भावे क्यप् प्र.।

e) सपा. पै १६,११४,३ अतिरात्रेण इति पाभे.।

f) नाप. (साम-विशेष-)। वैप ४,२५१३ *f* वस. इति नेष्टम्।

g) तृस.। पूप. स्वरः।

h) वैप ३,८७३ *n* द्र.।

i) विप. [सद्-शब्दवती- (ऋच्- [ऋ ४,४०,५ प्रमृ.])]।

j) नाप. (गृह-)। अधिकरणे कृत्। पादान्ते दीर्घत्वं द्र. (तु. ऋप्रा ९,३९ प्रमृ.)।

k) =सपा. आपश्रौ १६,१२,११। माश्रौ ६,२,६,२० सलिलम् इति पाभे.।

l) पाभे. पृ २०१० *a* द्र.।

m) सपा. सदनम् (या १२, ४२ च) <> सदना (माश ४,४,४,१० काश ५,५,२,७ च) <> काश्रौ २, २, १० प्रमृ. सदनानि इति पाभे.।

n) (√साध् 'संसिद्धौ' > भावे) *साधन– > -नम् इति शोधः (तु. [अंशतः] मूको.)।

o) सपा. °नम् <> °ने इति पाभे.।

p) सपा. तैआ ६,७,१ °नात् इति पाभे.।

२[a]; –†नात् ऋ १,१६४, ४७[b]; ४,२१, ३; ७, ३६, १; मै ४, १२,५[b]; काठ ११, १३[b]; शौ ६, २२, १[b]; ९, १५, २२[b]; १३, ३,९[b]; पै १६,६९, १३[b]; १९,२२,१०[b]; –नान् पै १,९५, ३[c/d]; –नानि ऋ १, ५५, ६; ११३,२;१८१, ५; ९, ९१,१[e]; तै ३, १,११, ४‡[b]; काठ ११, ९‡[b]; कौ २, ११००†; पै २, ७८, ४[f]; ५[f]; १६, ७५, १२; –†नाय ऋ ५, ४७, ७; १०, ९३, ५; शौ १९, ११, ६; पै १३, ८, १६; –ने ऋ १, ३१, १७; ५३,१; ८४, ४; ९५, ८; १२२, ६; १४४, २; १४८, ३; १६९, ६; १८९, ४; ३, ३०, ९; ३४, ७; ५१, ३; ४, १०, ८; ४२, ४; ५, ४३, १२;४७, १; ६, ११, ५; ४०, ५; ७, [(१, १०४, १) २४, १]; ३६, ३; ५३, २; ८, १३, २; १९, १५; २७, ५; ५९, ४; ९७,५; ९, १२, १[g];३; ७२,६; ७७,४; ९२, २; १०,११, [९; १२,९]; १२, ७; ३८, २; ४३, ७; ६८, ७; ७५,१; १००,१०;१४३,४; खि १,६,४; मा १२,१६; १३, ५३[४]; १४, २; १५, ६३; का १३, १, १७; १४,६, १[४]; १५, १, २; १६, ७, ६; तै ३, २, ४, ४; ४, १, ९, ३; ११,४†; २, १, ५; ३, १, १[४]; ४,३,३; मै २, ७, ८; १८[४]; ८,१; १४; †४, १०, १; १२, ३; १४, ४; काठ २,६[h];७[h]; ३,१[h]; १६,८; १८[४]; १७, १; १०; २१, ३; २४, ६[h]; २६, २[h]; ३९,१५; क १, १९[h]; २, १[h]; ८[h]; २५, ९[४]; १०; २६, ९; ३१, १८; ३७, ७[h]; ४०, ५[b]; †कौ १, ११३; ३१४; ३४४; २, ९७; २९९; ५४८; जै १, १२, ७; ३३, २; ३६, ३; ३, ९, ११; २४, १५; ४३, ४; †शौ ७, १०१, १$[i]; १८,१, २५; ३५; ३, ७०; २०, ११,७; १६, ७; १७,७; २१,१; पै ८,१४, ८†; –नेषु ऋ १, ५६, ६; २, ३४, १३; ४, २१, ५; ५, ३०,११; ८, ९, १०; ९, ८६, ११; मै २, ७, १६[३]; काठ ३९, ३[३]; कौ १, ५४३‡[e]; २,३८२†; जै १, ५५, १२‡[e]; ३, ३१, २†; शौ २०, १४०, ५†.

†सद(न>)ना-सुद्[j]– -सदे ऋ ९, ९८, १०; कौ २, ६८१; १०२९; जै ३,५६,९;४,१७,१.

सादन-स्पृश्[k]– -स्पृशः ऋ ९, ७२, ८.

†सादन्य[k,l]– -न्यम् ऋ १,९१, २०; मा ३४, २१; का ३३,१, १५; मै ४, १४,१.

२सुदन– >सुदनी[m]– -नी ऋ १, १८६,११; काठ ७, १२[n].

सुदस्(बप्रा.)[o]– -दः ऋ १, ८५, २; ६; ७; १२८, ३; ५, ६१, २; ६, १६, १७[p]; ८, २९, ९; ४१, ९; ९, ७०, २; ९२, ३; १०७, १०; १०, ९६,२; १३०, २[q]; खि २, १४, ९[r]; ५, ६,६; मा २, ६[४s]; ४, ३०[h]; ५, ३३; १३, ८[r]; १९, ७; १८; २१, ५७; का ४, १०, १[h]; १४, १, ८[r]; २१, १, ६; २, ७; २३, ६, १०; तै १,२,८, १[२h,t]; १०, १[h,t]; ३, १,२;४, २[२h,t]; ¶३, १, ६, १; २, ४, २[२]; ४; ५[२];

---

a) पाभे. पृ ३२३७ *m* द्र. । b) सपा. °नात् (या ७,२४ च)<>°नानि इति पाभे. । c) पुं. प्रयोगः ?।
d) =सपा. गोब्रा १,२,२१ । वैताश्रौ ६,७ स दहन् इति पाभे. । e) सपा. °नानि<>°नेषु इति पाभे. ।
f) ष° इति संहितायां षत्वं द्र. ।
g) पाभे. पृ १७१८ *h* द्र. ।
h) सपा. सुदने<>सुदः (माश ३,३,४,१ काश ४,३,४,१ काश्रौ ७,९,६ प्रभृ. च) इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ३२३७ *o* द्र. ।
j) विप. । उस. पूप. दीर्घः उसं. (पा ६,३,११६)।
k) पपा. सद° इति । l) तत्रसाधवीयः यत् प्र. ।
m) विप. (दीधिति-) । कर्तरि ल्युट् प्र. ।
n) =सपा. वाश्रौ १,४,१,२० । तैब्रा १, २, १, १३ आपश्रौ ५,८,६ माश्रौ १,५,२,३ सुदने इति पाभे. ।
o) नाप. (गृह-, यज्ञस्थान-, सभा-) । अधिकरणे असुन् प्र. । p) पाभे. पृ २६१५ *f* द्र. ।
q) पाभे. पृ १५७३ *t* द्र. ।
r) पाभे. पृ ११४७ *c* द्र. ।
s) सपा. सुदः (माश १, ३, ४, १४[४] आपश्रौ २, ११, ६ च)<>सुदसि (काश २,३,३,२७[४] तैब्रा ३, ७,६,१० आपश्रौ २,१०,३ च) इति पाभे. ।
t) सकृत् =सपा. आपश्रौ १०, २७,१० । मा ४,३० काठ २,६; ७; ३, १; २४,६; २६,२ माश ३, ३, ४,१ त्वक् इति पाभे. ।

३, ८, २$; ४, १, ११, ३†; २, ८, ३[a]; ७, ८,१; ६, १, ११, २[२b/c]; ¶२,६, ३[२]; १०, ५[२]; ६;७;११, ४$; ३,१,६¶; २, ४[२b/c]; ४,१०, ६¶; ५, १, ५¶; ६, १, १¶; मै १, १, १२; २, ६[b]; १३[b]; २, ३, ८; ३, ४, ४¶; ७, ८; ¶८, १; ४[२]; ८; ९[c]; १०;९, १[b]; ४¶; ११, ५; ¶४, १, १३[२]$; ५, ९; ६, ५[c]; ८, ३; ९, १०$[d]; काठ १७,१९; २०,१४†[e];२१, १२; २४, १०¶; २५, १०[५]¶; २६, १[३]¶; २७, १०; २८, १¶; ४[२]¶; ३७, १८; ३९,१; १५†; ¶क ३८,३;४०,३[५];४[३]; ४४, १;४[२]; †कौ १, ५१३; २, ७७४; १०३९; जै १, ५३,३†; शौ ७, ७९,२; ९, ३,७[२]; १९; १३, १, २३; †२०, १३, २; ३०, २; पै १३, १४, १४;१६, ३९; ७[२]; ४१, १; १८, १७, ३; १९, २२, २; ३९, ९[f]; –†दःS-दः ऋ १०, १५, ११; ७६, १; मा १९, ५९; का २१, ४, ८; तै २, ६,१२, २; मै ४, १०,६; काठ २१, १४; शौ ५, १,४$;१८,३,४४; पै ६,२,४$; –दःसु ऋ ७, ८५, ३; –दसः ऋ १,१८,६; १८२,८; २,१७, ७; ३,३६,६; ४, १७,४; ५१, ८; ५,८७,४; ६, १७,५; १०, ९४,१२; १११, २; खि ४, ८, ७†; मा ३२, १३†; का ३५, ३, १०†; तै २, ६, ८, १[g]; २[g]; ३, २, ४, ४; ७, ५, ८, १¶; मै ३, ९, ४¶; कौ १, १७१†; २९८; जै १, १८,७†; ३१,६; –दसि ऋ १, ४७, १०; १८१, ८; २,४१,५;३,१, १४; ७, २; ५५, १२; ५, ४१, १; ९,४०, २; मा ६, २४; का २, १, ८[४e]; ३, ३[h]; ६, ६, २; तै १,१, ११, २[३e]; १३, ३; ३, १२,१; ३, २, ४, ३[४]¶; ६,२, ११, ४¶; मै १,१,१२[३e]; ३,१; ४,१,१३; १४,१०†; काठ १, ११[४e]; ३, ९; २५,१०¶; ३४, १४¶; क १, ११[३e]; २, १६; ४०, ३¶; कौ १, ३६९; २, २६१†; २७५†; जै १, ३८, १०; ३, २२,८†; २३, ७†; शौ ७,५६,१; पै २०,२५,३; –दसे तै ३,२,४, ४[i]; –दांसि ऋ ३, ३८,६; ५४,५; ९,९१,४; खि ४,२,१; मा ३४,३२; का ३३, २, १; मै २, ७,१५[a/j]; ४,१०, ३†; काठ १६, १५; ३५, ५[k]; क २५,६; ४८,६; शौ १९, ४७, १; पै ६, २०, १; –‡दोभ्यः[l] कौ १, ३१२; जै १, ३२, १०; ४,६,१.

सुदस्-पुति– -ती ऋ १, २१, ५.

सदस्य,स्या[m]– -स्या मा ३८, १८; का ३८,५,१; –स्याः तै ३, २, ८, ३¶; ७, ३, १३,१; काठ ४३, ३; –¶स्यान् तै ३, २,८,४; ६,१, ९, ६; ५,१,५[२]; मै ४,६,५[२]; काठ २६, १; २७, १०[२]; ४०, ४; –¶स्यानाम् तै ६,१,९,६; मै ३, ७, ४; ४, ६, ५[२]; काठ २७, १०; –¶स्याम् मै ३, ८, १०[२]; काठ २६, १[२]; क ४०,४[२]; –¶स्येभ्यः तै ७, १, ५, ६; मै ४, ४, ८; ८,३; काठ २४, ५; २८, ५; क ३७, ६; ४४, ५; –स्यैः मा ७, ४५; का ९, २,६; तै १, ४, ४३, २; ६,६,१,४; मै १, ३, ३७; ४, ८,२; काठ ४, ९; ३५, १०; क ३,७; ४८,१२.

सदो-हविर्धान[n]– -नानि शौ ९, ६,७; पै १६,१११,८; –नाभ्याम् आपश्रौ ३,१८,४ माश्रौ ५, २, १५, ६ लाश्रौ ४,९,१६ कौसू ३,७; १३७,९ गोगृ १,६,१५ सदने इति पाभे.।

a) पाभे. पृ ११४७ *c* द्र.।

b) पाभे. पृ ३२३८ *h* द्र.।

c) पाभे. पृ ३२३८ *t* द्र.।

d) सपा. तैआ ४, ११, ४। मा ३८, २० सु नः इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २६१५ *f* द्र.।

f) =सपा. पै १७,१४,६ पदः इति पाभे.।

g) सुदसस्पतये>सपा. आपश्रौ ३, २,१० माश्रौ २, ३,७,२ सदस्पतये इति पाभे.।

h) = सपा. शां ६,१३ शांश्रौ १, ६,९ काश्रौ २,२,१। माश १, ५, १, २४ गोब्रा २, १, १ आश्रौ १, ३, ३१

i) = सपा. आपश्रौ १२, २०,८ प्रभृ.। माश्रौ २, ३, ७,२ सदे इति पाभे.।

j) वैतु. केचन मूको. BW. प्रभृ. च अप्सुपदांसि इति ?।

k) सपा. पै ५,१५,७ स्वरांसि इति पाभे.।

l) सपा. ऋ ८,८८,५ अन्तेभ्यः इति पाभे.।

m) विप., नाप. (ऋत्विग्-विशेष-)। तत्रसाधवीयाद्यर्थे यत् प्र.।

n) द्वस. अन्तोदात्तः।

काठ ९, १०[a]; -¶ने तै २, ५, ५, ५; ६,२,६,२; ५, १, ५; मै १,६,९; काठ ६, ६; २७,१०[b]; क ४, ५; शौ १२, १, ३८$; -नैः मै १,९,२[a].

¶सदोहविर्धानिन्- -निनः तै ७,२,१,३.

१सद्मन्[c]- -द्म>,द्मा ऋ १, ३८, १०; ६७,५; ७३,१; १७३, ३; २,१५,३; ३, ५५, १४; ४,१, ८; ९, ३; ५,८७,७; ६,११,५; ६७, ७; ७,१८, २२; ९, ७,३; ८३,५; [९२,६(९७,१)]; ९७, १; १०, २०,५; ६७, १०; ९६, १०; खि ३, २२, ३; तै २,३, १४,६[d]; ४, २; २, १‡[e]; मै २, ७,९‡[e]; ४, १२, १†; काठ ९, १९‡[e]; १६, ९‡[e]; कौ १, ५२६†; २, ४८०; ७४९†; †जै १,५४,४; ३,३६,५; शौ ४, १, ४[d]; †२०, ३१, ५; ९१, १०; -द्मन् ऋ १,१५१,५; ७, १८, ११; ४२, २; १०, १०५, ९; -द्मनैः ऋ ६, ४७, २१; -द्मनि शौ ५, ३१, ८; -द्मनी ऋ १, १८५,६; -द्मनोः ऋ ३, ५५, २; -द्मसु ऋ १, १३९; २; ५, २३, ३; -†द्मानि ऋ १,१३९, १०; ६, ३०, २; १०,१,१; मा १२, १३; का १३, १, १४; तै ४, २, १,४; मै २, ७, ८; काठ १६,८.

सद्म-बर्हिस्[f]- -र्हिषः ऋ १, ५२, ४.

सन्न- -न्नः मा ८, ५९[g]; काठ २८,१; -न्नयोः मै ४, ६, ८¶; -¶न्नाः तै ६, ४, ७, ३; मै ३, ९,४[2]; -न्नान् मै ३, ९, ४; शौ ६, ७६, ४; पै ८, ३, १२; १९, १५, १५; -न्नानि काठ २७, ५; क ४२, ५; -न्ने काठ २७, २; क ४२, २; -¶न्नेषु काठ ६,६; क ४,५.

साद्[h]- -दम् पै ८, ९, ७; -†दे[i] ऋ १,१६२,१७; मा २५, ४०; तै ४,६,९,२; काठ ४६,५.

सादिन्[j]- -दिनः शौ ११,१२, २४.

सादुत्[k]- >साद्(त्>)द्-योनि[l]- -निम् ऋ ५, ४३, १२; मै ४, १४,४.

सादयत्- -यन्तः ऋ ७,४४,२.

¶सादयितोस् (:) काठ ३०, २; क ४६,५.

सादयित्वा शौ १२,२,२०[m]; १४, २,६७; पै १६, १४९,१०; १७, ३१,१०; १८,१३,६.

सादयमान- -नः का ९,७,७[g].

सा(द्य>)द्या- -द्या मै २,३,९¶.

सीदत्- -दतः शौ १२, ३,३०; पै १७,३८,९; २०,१८,२; -†दन् ऋ १,६५,५; ७, ३४, १६; ९, ६२,८[n]; ८६, २२;९२, २; ६; ९५, १; ९६, २३; १०७, १८; कौ १, ५०३; ५३०; २, १६७; ३३०; ३४४; ७४७; जै १,५२, ७;५४, ६; ३, १६, ३; २२,२; २७,६; २९,१; -†दन्तः ऋ ८, २१,५;९,६४,[(१,२६,४)२९]; कौ १, ४०७; २,५; जै १,४५, ९; ३,१, ७; -दन्तम् मा २८, २७; का ३०,३,४.

---

a) सपा. °नाभ्याम् <> °नैः इति पाभे. ।

b) पृथक् पदद्वयं मन्यमानः SI. चिन्त्यः ।

c) = १सदन-, सदस्- । नाप. । अधिकरणे मनिन् प्र. ।

d) पाभे. पृ १६८७ *a* द्र. ।

e) =सपा. आपमं २,११,२२ । ऋ १०, ४५, २ मा १२,१९ का १३,२,२ माश ६,७,४,४ धाम इति पाभे. ।

f) विप. (*आश्रयाऽसम्मिता- [अभिष्टि- *=समृद्धि-])। वस. बर्हिस्- (=*वृद्धि-) इति उप. भाप. । 'यं दिवि (विराजमानमिन्द्रम्) स्वाः (स्वकीयाः) अभिष्टयः (*अभ्य-ष्टयः, समृद्धयः) सद्मबर्हिषः (तदीय आत्मनि सम्मातुमश-क्नुवत्य इव [अतीव प्रपूर्णाः] सत्यः) आपृणन्ति' इति वा. (वैतु. वें. सा. GRV. सोमार्थे नाप. इतीव?)।

g) सपा. सन्नः <> सादयमानः इति पाभे. ।

h) घञन्ते अन्तोदात्तः (पा ६,१,१५९) । = अश्वपृष्ठ- इति उ., [अश्वस्य] अधिरोहण- इति वें. PW. प्रमृ. (वैतु. सा. म. भाप. [गमन-] इति?) ।

i) नाप. (*पार्श्व-)। पार्श्व्य- + अर्ध- (प्रदेश-)> कस. *पार्श्व्याऽर्ध- >यनि. इति मतम् । वा. पृ ३१३३ *k* द्र. ।

j) नाप. (अश्वारोहिन्-) ।

k) =सीदत्- इति प्राञ्चः ORN. च, =सादयत्- इति Neisser [BB ३०, ३०४] । विप. (*भरित-, पूरित- [योनि-]) । साद- (भाप.) > मतुपि *साद-वत्- वावि. यनि. इति मतम् ।

l) विप. [बृहस्पति- [=अग्नि-] बृहस्- (< √बृह् [=√वृध् | 'भासने'])]। वस. पूप. स्वरः ।

m) पाभे. पृ २४६६ *g* द्र. ।

n) तु. सस्थ. टि. आ ।

सीदन्ती- -न्ती काठ ३१, १४.
सेदि[a]- -दिः मा २०,२६; का २२, २,३; शौ २,१४,३[b]; ८,८, ९; १२, ७, १३; पै १६, २९, ९; १४३,४; -दिम् मा १२,१०५; का १३,७,४; तै ४, २, ७, २; मै २,७,१४; काठ १६, १४; क २५,५; शौ ४,११, १०; ८, ८, १८; पै २,७२,३; ३,२५, ११; ७,१९,७; १५,२,८; १६,३०,६.
सेदिवस्- -दुषः ऋ ५,१५,२.
?सद[c] पै २०,६०,७.
?सदंस- -साय पै ७,२०,३.
सु-दक्ष[d]- -क्षः[e] तै ३,१,४, ४; काठ ३०,८.
¶सदद्रि[f] मै १, ५,१२[2];१०,९; १३; २,१,४; काठ २७, २; २८, ७; ३६,४; क ४२,२; ४४,७.
सदन्दि[g]- -न्दिः शौ १९,३९,१०; पै ७,१०,१०; -न्दिम् शौ ५,२२, १३; पै १,३२,५; ४५,१; २०, ५७,८.
सुदम्[h] ऋ १,२७,३; ३६,२०; ८९, १; १०६,५; ११४, ८[1]; ११६, ६; १२२,१०;१२९,११;१८५, [८; ५,८५,७];२,१४, १; ३४, ४; ३, २,१५; ४, १,१; २, ५; ३, १२; १३; ७,७; १२, ५;५, ७७,४; ६, १,५; १२;५०, ९; ६७, ८[2j];७, २, ३; ११, [२; (१०,७०, ३)]; ४१, [७; ८०, ३]; १०, ४,७; ७,३; ९३, १; ९४,१०; खि १,२,१; ५, ११; †मा ५, ४$; १६, १६[1]; २५, १४; ३४,४०; ५५; †का ५,१, ४$; १७,१, १६[1]; २७,११,१; ३३,२,१८; †तै १,६,६,४; ३, १,११,१; †मै १,४,३; २,१३, १६[4]$; ४, ११, १; १२, ६$; १३,६[2]; †काठ २, १५; ५,२$; ६; १८, २०[2]; २६, ११; ३२, ६[2]; ४०, १३$; कौ २, ९८६†; †जै ४,८,६;२४,७; शौ १, १५, ३; ३,१५,८;१६, ७†; ७,१९, २;११,१,३४;१३,३,११; पै १, २४,३; २,२३, ५; ३९,२; †४, २८, ५;३१,७; १०,४,८; १३, १०,११[3];१६,७१,६[2k]; ९२,४; १०३,११; २०,३,७;४८,३‡[1].
सुदं-सदम्[m] खि १,२,१३.
?सदमादम्[n] पै १६,१५३,९.
सुदस्-, सुदस्पति-, सदस्य,स्या- √सद् द्र.
१सुदा[o] ऋ १, १२, २; २२, २०[p]; २४,३; ११७, २३; १२५, ५; [१२९,९ (४, ३१,१२; ८,९७, ६) १०, ९३, ११]; १४०, ९; ३, ३, ८; ११, ५; ५४, २१; ४,१, ८; ५, ४१, ९; ६, ४५, [३३; ८, ९४, ३]; ७,१, [२०; २५; ३,१०; ७, ८; ९,६; ११, ५; १२, ३; १३, ३; १४, ३; १९, ११; २०, १०; २१, १०;

---

[a]) नाप. (दुर्भिक्ष-, कष्ट-) । किः प्र. लिड्वद्भावश्च (पावा ३,२,१७१) । [b]) पाभे. पू २००० *i* द्र. ।
[c]) सदम् इति शोधः । [d]) विप. । बस. पूप. = सह ।
[e]) सपा. माश्रौ १,८,४,२५ सुदक्षः इति पाभे. ।
[f]) विप. = सन्तत-वृत्तिक- । न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि. सुदम् + (√वृत् 'वर्तने' > कर्तरि) *वृति- > उस. *सदं-वृति- > *°दम्मद्रि- > *°दामद्रि > *°दाद्रि यनि. इति *°दान्दि- > सदन्दि- इति च (तु. *g*) ।
[g]) = सदद्रि- (तु. *f*) । विपः (तक्मन्-) । पपा. प्रभृ. °दं-दि- इत्यवग्रहः । उप. < √दा 'बन्धने' इति PW. प्रभृ., √दो 'अवखण्डने' इति सा. ।
[h]) = [सर्व- >] *स- इति [वैतु. MW. प्रभृ. सह > स इति] + दा प्र. इति [पा ५, ३,६; १५] ? । विप. (शश्वद्-वृत्तिक-) सत् वा. क्रिवि. । शश्वत्- + वृत्- (भाप. < √वृत्) > वस. *शश्वद् -वृत- > *ससदत- > *सुदत- > न. द्वि१ °दतम् > यनि. । शश्वत्- इत्यस्य चादौ *शश- इति (= √सस्ज् इत्यत्र *सस- 'सङ्गे = अविच्छेदे' भाप. इति मतम् । पू ३०९१ *g* अयं विशेषः द्र. ।
[i]) = सपा. मंब्रा २,१,८ श्वेउ ४,२२ । तै ३,४,११,३; ४,५,१०,३ मै ४,१२,६ काठ २३, १२ तैआआ १०,५३ विभे. । [j]) शोधः पू ६७० *e* द्र. ।
[k]) पाठः ? मदम् इति शोधः ? । (तु. पै ५,४०, १ प्रभृ. । [l]) सपा. ऋ ३,२०,२ गिरः इति पाभे. ।
[m]) °सुदम् इति पाठ. ? यनि. शोधः ।
[n]) सधमा° इति शोधः संभाव्येत । सपा. शौ ११,७,८ विभे. ।
[o]) = सुदम् । तृ१ उसं. (पावा २, ४, १८) । शश्वत्- + वृत्- (भाप. < √वृत्) > वस. *शश्वद्-वृत्- > *सदत्- > तृ१ *सुदता- > यनि. । ▌यदपि Hirt (तु. WAG १,२६३ b) स्वरधर्मकनासिक्यवतः *सम् दम् इत्यतः व्यु. आह, तदप्यन्यथासिद्धम् । सुदम् + नः > *सुदन्नः > सुदा नः इत्येवमपि वर्णविपरिणतः व्यु. सहजसुलभत्वात् । [p]) पाभे. पू २०६२ *e* द्र. ।

२२,९; २३, ६; २४,६; २५,६; २६,५; २७,५; २८, ५; २९,५; ३०,५; ३४,२५; ३५,१५; ३६, ९; ३७, ८; ३९, ७; ४०, ६; ४१, ७; ४२, ६; ४३,५; ४५, ४; ४६, ४; ४७, ४; ४८, ४; ५१, ३; ५३, ३; ५४, ४; ५६, २५; ५७,५; ५८,६; ६०, १२; ६१,७; ६२, ६; ६३, ६; ६४, ५; ६५, ५; ६७, १०; ६८, ९; ६९, ८; ७०, ७; ७१, ६; ७२,५; ७३, ५; ७५, ८; ७६, ७; ७७, ६; ७८, ५; ७९, ५; ८०, ३; ८४, ५; ८५,५; ८६, ८; ८७, ७; ८८, ७; ९०, ७; ९१,७; ९२, ५; ९३, ८; ९५, ६; ९७, १०; ९८, ७; ९९, ७; १००,७; १०१, ६; ९,९०, ६; ९७, ३-६; १०,६५, १५; ६६, १५; १२२, ८]; ४, ४; २२,५; ३४, २५; ३७, ८[2]; ५६, २५; ८३,९; ८,१, २०; ४, ९; १९, २८; २०, २२; २३, २८; २५, २१; ४४, २०; २९; ४६, ५; ५०,६; ५३, ८; ८३,२; १०३, ५; ९, ११०, ४; १०, १, ७; ११, ५; ६४, ११; खि १,११, २[a]; ३, २, ६; ५, ८; १०, ३; १७[2],३; ४,२,१३?[b]; ७[2],९‡[c]; ७, ३, ३; खिसा ३३, २४?[b]; †मा ६,५[a]; २०,५४; २७,२८; ३४, ४०; †का ६,१, ६[a]; २२, ५,८; २९,३, ९; †तै १,३, ६, २[a]; ५,११, २; २, २,१२, ५; ३,४, १०, १; ५, ११, ३; ४, २,९, ४[a]; ३, १३, ८; †मै ४, १०, १; ३; १४, २; ७; १२; †काठ ३, ३[a]; ६, १०; ८,१६; १३,१५; ३९,९[2]$; ४०,१३[2]$; १४; १५, १२; क २, १०†[a]; †कौ १,१९६‡[d]; २७७; ३०७; ४४२[2]$; २, १४१; ६५२; ६५६; ७५१; ८५८; ९०६; ९७७; १०२२[d]; ११४९; †जै १,२१, ३‡[d]; २९, ७; ३२,५; ४६, ६[2]$; ३,१४, २; ५४, ६; ४, ९, ३[a]; १०, १०; १५, १; २३, ८; शौ २,४, १; ३, १६, ७†; ४, ४, ७[e]; २७, २; ६, १०१, ३[e]; १२८, ४; ७, २७, ७†[a]; १०, ६, १४; ७, ३९; ११, ८, ९[f]; २२; १३,१, २४; १८, १, २२†; १९, ११, ५†; †२०, १२, ६; १७, १२; ३७, ११; ८७, ७; १०१, २; पै २, ११, १; ४, ३१, ७†; ३५, २; ५,४०,७; ११, २,९; ६, ५‡[c]; १३, ८, १५†; १०, ११; १५, १४,[१०; १६, ४३, ७; १७, १०, १०; १८, १७, ४; १९, २४, १७; १८.

सदा-पृण[g]- -णः ऋ ५,४४,१२.

†सदा-वृध, धा[h]- -०ध ऋ ५, ३६, ३; -धः ऋ ४,३१, १; ८,२४, १६; ९, ४४, ५; मा २७, ३९; ३६, ४; का २९, ५,८; ३६,१, ४; तै ४, २, ११, २; मै २, १३, ९; ४, ९, २७; काठ ३९, १२; कौ १, १६९; ३८५; २, ३२; १०३४; जै १, १८, ५; ४३,५; ३,४, ३; शौ २०,६४, ४; १२४, १; -धम् ऋ ८,१३, [१८; ९२,२१; (९,६१, १४)]; ६८,५; कौ १,२४३; २, ५०५; जै १,२६,१; ३,३९,४; शौ २०, ९२,१८; -धा ऋ ८,१८,६.

सदा-शिव- -०व खि ७,२,१.

†सदा-सुह्- -सहम् ऋ १, ८, १; तै ३,४, ११, ४; मै ४, १२, ३; काठ ८, १७; कौ १, १२९; जै १,१४,५; शौ २०,७०,१७.

सदा-सा[i]- -साः ऋ ४, १६-१७, [२१; १९-२४, ११; ५६, ४]; -साम् ऋ ७,३९,६.

सदासा-तम- -मम् ऋ ४,३७, ५.

२सुदा[j] ऋ ५,७३,५.

?स दा ज्ञा या भि व र्ध म् पै ४, २७,२.

?सु-दान[k]- -नः ऋ ७,३३, १२; -नम्

---

[a]) पाभे. पृ ३०६२ *e* द्र.। [b]) °द्रा इति स्वरः? यनि. शोधः।

[c]) सपा. ऋ १०,९७,९ सीराः इति, शौ ५,५,९ पै ६, ४,९ सरा इति च पाभे.। [d]) पाभे. पृ ३२१८ *e* द्र.।

[e]) PW. WI. MW. सुद्- > यनि. इति स्वरतोऽर्थतश्च (तु. W., MVG. [१९८, ७], WAG [३,७ *b*])।

[f]) सपा. पै १५,१३,९ विभे.।

[g]) व्यप. इति सा. प्रभृ., विप. इति PW. GW. प्रभृ. अर्थः ?। उस. उप. <√पृण्+कर्तरि कः प्र.।

[h]) विप.। वस.। [i]) विप.। उस. उप. <√सन्।

[j]) *= तुदा इति कृत्वाऽस्योत्तरार्धेऽर्थान्वयः द्र.। एवं च सुद्- (=*तुद्-) इत्यस्य सना. एतद् वृत्तमिति सुविवेचम्।

[k]) तु. पपा.। वें. सा. ORN. सुदा-दान- > यनि. इति। विप. (*सुविविक्त-विरल-प्रतिग्रह- [वसिष्ठ-] = स्वयं सहस्रदायी सन्नपि सन्मात्र-संयत-प्रतिग्रह-)। सुत्- + (आ√दा 'प्रतिग्रहणे' >भावे) आ-दान- > वस. सुद्- + आन- यनि. इति मतम्।

पै १९,३,२?.

सदान्वा[a]- -न्वा पै १६, ४६, १०; -न्वाः शौ २, १४, १; ४; ४, १०, ३; १६,६, ७; पै १, ३६, १-३; २, ४, १; ४,२५,५; ५, १, ४; ५,९,२?[b]; ४‡[c]; ६, ८, २; १२, ३, ११; १७, १२, ३; ६; ७; ९; १०;१३,४-७; १४, ४;५; ६[d]; ७-९;१५,१; ६-१०; १९, ३६, १६; -०न्वाः शौ २, १४, ५[e]; ६[e]; पै २, ४, २; ३; ५,१,५;१०,१,६;१७,१२,२;४; १३,१; ९; १४,१०; -०न्वे ऋ १०,१५५,१; -न्वे पै ६,८,९[f].

सदान्वा-क्षयण[g]- -णम् शौ २,१८, ५; पै २,४६,३.

सदान्वा-घ्न[g]- -घ्नम् [h] पै ५,१,६.

सदान्वा-चातन[g]- -नम् शौ २, १८,५.

सदान्वा-जम्भन[g]- -नम् [h] पै २, ४६,३.

सदान्वा-हन्[g]->सदान्वाघ्नी- -घ्नी पै ३,२२,२; ३; ४,१३,२[i]; ६, ८,३; -घ्नीम् पै १७,१३,१०.

?सदिन्दा[j] पै १५,२३,७.

सदिवस् (:)[k] ऋ २,१९,६.

स-दृक्ष[l,m]- -क्षासः मा १७,८४; का १८,७,५; तै ४,६,५, ६; मै २, ११,१; काठ १८,६; क २८,६.

स-दृश्[m]- -दृक् खि ५, १४, १?[n]; -दृङ् ऋ १,९४,७; ८,११,८; ४३, २१]; मा १७,८१[l,o]; का १८,७, २[l,o]; ¶तै २,२,८, ५; ६;४,१,४; ५,५,६; ७,२,५,२; ३,६,१;४,५,१; ¶मै १,४,१२; २, ११, १$[l,o]; ३, २, ५; ६; ४,११, ४†; ¶काठ ७,९; १०, ७; $१८, ६[l,o]; १९[p]; २०, ६; २९, ६[२]; ¶क ५, ८; २८, ६$[l,o]; ३१,८;४५,७[२]; कौ २, ५१७†; जै ३, ४०, १३†; पै १२,१, ७†; -¶दृशम् तै २,४, १,४; मै ३,९,४; काठ १०, ७.

¶स-दृश[m]- -शः[p] क २९, ७; -शाः मै १, ८, ४[२]; २,२,११; ३,७, १०[२]; काठ २९, ७; ३०, ८; क ४५,८; -$शाय तै ७,३, १७, १; काठ ४३, ७; -शेन मै १, ५,११.

सदृशी[q]- -शीः ऋ १, १२३,८[२]; ३, ३५, ३; ५२, ८; ४, ५१, ६; ६, ४७, २१; तै ६, ६, ८, २¶; -शीनाम् तै २, ५, ६, ६¶; -श्यै तै ६,२,६,४¶.

¶स-देव,वा[r]- -वः तै २,६, ३, ४$; मै १,६,१०; ३,२, १; ४,८,६; काठ १९,११; क ३१,१; -वम् तै १,३,८,१$[s];२,५,११,१;६, १,१,७; ४,९$; ३, ६, ४; ४, २,३; मै ३,१, ५; २,१; ८,४; ५; काठ ८,४[२]; १९,११; क ६, ९[२]; ३१, १; -वा मै १,८, ३; शौ १९,५८, १$[t]; -वाः तै ६, १,१,७;४,२,३.

¶सदेव-त्वु- -त्वाय तै २,५, ११, १; ६,३,४[u]; ३,४, १०, ४; मै

---

a) नाप. (राक्षसी-)। सदा + न्वा- (<√नु) इति या [६, ३०] प्रभृ.; स-दान्वा- (उप. २दानु- > दानव- इत्यनेन साजात्यम्) इति GW.। [√*सृध् (=*√स्रिध् [तु. *स्रिध्-]) 'हिंसायाम्'> भावे] *सृधन्त- (तु. पार. सज़ा [=दण्ड]) > तत्प्रयोजके *सृधन्त-भृत्->(*सधान-वु->) यनि. इति मतम्।

b) °वान् इति पाठः? यनि. शोधः।

c) सपा. ऋ १०, १५५, २ अरायी-> -य्यम् इति पाभे.। d) सपा. पै १९,३९,९ सपत्नीम् इति पाभे.।

e) °दान्वाः (प्र३) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सा. RW.)।

f) व्यु.? सदा+(√नभ् 'हिंसायाम्' > कर्तरि) *नभ-> उस. *सदा-नभ-> नैप्र. यनि. इति मतम्।

g) विप.। उस. कर्तरि कृत्।

h) °चातनम् <> °जम्भनम् इति पाभे.।

i) सपा. शौ २,२५,२ सहमाना, इयम् इति पाभे.।

j) नाप. (अशनि-)। व्यु. ?।

k) =सद्यस् [तु. प्र-दिवः; वैतु. वें. सा. विप. (दीप्ति-युक्त- [इन्द्र-] इति?)]। l) नाप. (मरुद्गण-विशेष-)।

m) विप.। उस. उप. कर्तरि कृत् पूप. = २समान-।

n) पाभे. पृ १४४९ *h* द्र.।

o) सपा. तै १, ८, १३, २; ४,६, ५,६ मै २,११,१ एतादृङ् इति पाभे.।

p) सपा. सदृङ् <> सदृशः इति पाभे.।

q) विप. (उषस्-, धाना-, रात्रि- प्रभृ.)।

r) विप.। बस. पूप. =सह।

s) सपा. सदेवं हव्यम् >मा ६,१० का ६, २, ४ सद् देवहविः इति, मै १,२,१५ सद्हविः इति च पाभे.।

t) तु. पपा., सपा. पै १,११०,१ सुदेवा इति पाभे.; वैतु. RW.WI. W. सुदेव [°दा,इव] इति, सदैव [°दा, एव] इति च।

u) सपा. मै ४,१,९ मेध्यत्वाय इति पाभे.।

१;८,३; ३,६,९.

१सुद्मन्- √सद् द्र.

२सद्मन्(वप्रा.)[a]- -द्मानम् ऋ १, १७३,१; ६,५१,१२.

सद्म-मखस्[b]- -खसम् ऋ १,१८,९.

?सद्य पै १६,१११,१.

सद्यस्(:)[c] ऋ १, ५, ६; ८, ९; २७, ६; ६१, ७; १४; ७१, ९; ९६, १; १०४, २; ११५, [३; ३,५८, ८]; ११६, १५; १२२, ७; १४; १२३, ८; १२६, २; १२८, ३; १२९, १; १४५, ४; २, ११,१२; १९,४; ३,५, ८; २९, ३; ३१, ७; ३२, ९; १०; ४८,१; ५५,५; ५७, १; ४, ७, ९;१०; १५,८; १६, १२; २८, २; ३०, १८; ३१,८; ३३, १; ४५, ७; ५१,५; ७; ५, १, ९; ४७, ४; ५४, १०; ६,१२, ५; १९,२; ४५, [३२;१०,६२,८]; ४८,२१;६२,१;६८,७;७,४,२; ५,७; ७,४; १८,१३;१९,५;९; ३२,५; ७५,४;९३,१; १०१,१; ८,३, १०; १२, ४; ४६, २५; ७७, ८; ९६, [२१; १०६, ७]; ९,१८, ६; ६१,२; १०, ६, ७; २७, १९; ३१, १०; ३९, ८; ४५,४; ९३, १५[३]; ११०, ११; ११५, १; १२०,१; [१७८ (४, ३८, १०) ३]; खि ३, १०[२], ६[d]; ४, १०[२], ५?[e]; मा †१२, ६; २१; ३३; २३, ५०; २९, ११; ३६†; ३२, १२; ३३, ८०†; ३४, १४; का †१३,१, ७; २-३, ४; २५, ९, ६; ३१, १, ११; ४, १२†; ३२, ६, ११†; ३३,१, ८†; ३५, ३,९; तै १,१,१४, २†; ३, १४,२†; ८, १८, १[२]¶; २, ५, ६, ६¶; ३,४,११, ४†; ४,२, १-२,२†; ५, १,११, ४; ७,३, १, ४[२]¶; मै २, ७, ८†; ३; १६,२; †४, ५, ७[२]¶; १०, २; ६; ११, १; १२,६; १३,५; १४, २; †काठ १३,१५; १६,८-१०; २०; २३, १२; २७,२¶; ३९, १५; ४६, २$; क ४२, २¶; †को १,६४; २,५६१; ८३३; ८४८; †जै १, ७, २; ३, ४५, ३; ४, ५, ५; १२,२; शौ २,१, ४; २,३; ४, ३८,५; ५, २,१†; १२, ११†; ६,८, ३; २३; २; ८,१२, ७; ११,२, २५; ७, ६; १३,२, ६; †२०, ९,४;३५; ७; १४; ३७, ५; ९; ४९, ७; ६०, ५; ६९, ४; ७१, ५; १०७, ४; पै १,७, ३; २,६,५; ५,३८,५‡[f]; ६,१, १†; ९,८,७; ११,७,१२; १५, २०, ७; १६,१०६,५;१३४,४; १५३, ६; १८, २०,१०; २५, ३[g]; १९,४,११; २०,६,५?‡[h].

सद्य-ऊति[i]- -तयः ऋ १०, ७८,२; -०तयः ऋ ५,५४,१५.

सद्यः-क्री[j]- -क्रीः शौ ११,९, १०; पै १६,८२,१०.

सद्यो-अर्थ[i]- -र्थम् ऋ १, ६०,१.

सद्यो-गृही(त>)ता- -ताः मै ४, ५,२¶.

सद्यो-जू[k]- -जुवः ऋ ८,८१,९.

सद्यो-वृध्[k]- -वृधम् ऋ ३, ३१, १३.

?सद्येव पै १६.१५२,३.

---

[a]) कर्तरि वाऽधिकरणे वा <√सद् 'सदने = निवेशने' इति कृत्वा = १सुद्मन्- इति प्रायोवादः? । नाप. (*शासक- [१मे स्थले.], स्तोत्र-, हव- [द्वितीये स्थले]) । >√सद् (बधा. [=*√क्षद्] '*शासने' वा 'शब्दे' वेति मतम् ।

[b]) उप. =महस्-, दीप्ति- इति कृत्वा वें. स्क. =महनीय-सदन- इति, सा. =प्राप्ततेजस्क- इति? । विप. (*खाद्य-वाहक- [अग्नि-]) । बस. पूप. =(√स्वद् 'आस्वादने' > कर्मणि) *स्वद्मन्-> यनि. । उप. =(√वह् 'प्रापणे' >भावे) *वृक्षस्->यनि. । '(अहं) सुधृष्टमं (*सुकर्षकतमं) प्रथस्तमसं (*सन्तारकतमं) दिवः (१९) सद्ममखसं न (इव [सन्तं]) नराशंसं (देदीप्यमानमग्निम्) अपश्यम्' इति वा. । सस्थ. सप्रथस्तम-, सुधृष्टम- इति पदे अपि द्र. ।

[c]) पाका [५,२,२२] समान- + [अहन्यर्थे] द्यस् प्र. इतीव, कस. द्युस्- इति उप. इतीव च PW. प्रमृ.? । विप. ([तद्दिनीय-, तात्कालिक-, तत्-क्षण-]) । न. द्वि१ सत् वा. क्रिवि. । सद्- (=तद्-) + *दिव्- (=दिन- [तु. द्यु-]) > कस. *सद्-दिव्-> *सदिअ > *सद्य- + तत्रभवीयः वसुः प्र. उसं. (पा ४, ३, ५३) > *सद्य-वस्-> *°अस्-> यनि. (तु. पपा. नावग्रहः) इति मतम् । पर्यायभूते सदिवस्- इत्यत्र वसुप् प्र. उसं. इत्येव विशेषः (वैतु. पपा. प्रमृ. स-दि° इत्यवग्रह इति ?) । [d]) स° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

[e]) सद्य इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ २,१,४) ।

[f]) सपा. ऋ १०,१३६,५ युः, च इति पामे. ।

[g]) सपा. शौ १३,२,४३ विभे. ।

[h]) पामे. पृ २४१५ *p* द्र. । [i]) विप. । बस. ।

[j]) नाप. (सोमयाग-विशेष-) । उस. उप. अधिकरणे क्विप् प्र. । [k]) विप. । उस. उप. कर्तरि कृत् ।

सद्रु[a]- -द्रुः शौ १९,७,१.

सद्वती- सद्- द्र.

सध-[b] > ?सधमाः[c] ऋ ७,१८,७.

सध-माद्[d]- -†मात् ऋ ४, २१, १; मा २०, ४७; का २२, ५, १; -मादः ऋ १, १२१, १५; ३, ४३, ६; ५,२०,४[2]; ६,३७, १; ६९, ४; ७, ४३, ५; ७६, ४;१०,४४,३;मा १०,७;का११, ४,३; तै १,७,१३,५‡[e];८,१२, १; २,२,१२,८‡[e];४,१४,४‡[e]; मै२,६,८; ४,४,२; काठ१५,६; शौ २०,९४, ३†; -मादम् ऋ १,१८७,११[2]; काठ ४०,८[2]†; पै ६, १६, ११[2]†.

सध-माद[f]- -दम् ऋ ४,२३,२[g];७, ३२,१;८,२,२८;१०,१४,१०[h]; ८८, १७; खि १,७,५;५,७,३, ७; तै १, ८,५,२†[h]; २, ५,५, ५¶; मै २,१३,२२;४,१३,८; काठ १९, १३¶; ४०, १२; †कौ १, २८४; २, १०२५; †जै १, ३०, २; ४, २६, ४; शौ ६, ६२, ३; १२२, ४; ७, ११४, ३;५; १४, २,३४; १८, २, ११†[h]; ४, १०; पै २, ६०, १; ४, ९, ४-५; १४, ३, २४; १८, १०, ४; १९, ३०, ७; -†दे ऋ १,३०,१३[e'i]; ३,३५, ४; ४३, ३; ७, २२, ३; ८,२, ३[j]; ९, ६२,६; १०, ३५,१०; ९६,१२; मै ४,१२,४[2e'i]; काठ ८, १७[e'i]; १२, १५; कौ १, १५३[e'i]; २,८६;२७९; ३६०; ४३४[e'i]; जै १,१६,९[e'i]; ३,८, १२; २३, १०; ३०, ३; ३३, ९[e'i]; शौ २०,३२, २;८६, १; ११७, ३;१२२,१[e'i]; -देषु ऋ १, ५१, ८; मा १९, ४४‡[k]; का २१, ३,१५‡[k]; शौ ६,६२, २‡[k]; ७, ७७, १; पै १९, ३०, ६‡[k]; २०, ११, ७.

सध-माद्य[l]- -द्यः ऋ ८, ३, ⌊१[m]; ५४,५⌋;९७,७[n]; ९,२३,६; खि ३,६,५; जै १,२७, ८†[n]; -द्या ऋ ८,१३, ⌊२७; ३२,२९;९३, २४⌋; -द्यानि ऋ ४, ३, ४; -द्यासः[k] ऋ १०, १०४,४; शौ २०, ३३, ३†; -‡द्ये कौ १, २३९[m]; २६०[n]; २, ७७१[m]; जै १, २५, ७[m]; -‡द्येषु[k] खि ३,

---

a) विप. (महिमन्-)। अर्थः व्यु. च?। =गतिमत्- इति कृत्वा स ⌊< सह⌋ + द्रु- इति PW. प्रभृ., = संसक्त- ⌊< √सद्⌋ इति W.।

b) (√*सध् > भावे) *सध्मन्- > *सधन्- > (क्रिवि. न. द्वि१) यनि. इति मतम्। सह > यनि. इति पा (६,३,९६)।

c) वें. सा. सध-माद- > -मादः > -माः इतीव, PW. GW. WAG ⌊१, १६१ C⌋ MVG ⌊६६ C⌋ प्रभृ. *सध-माद्- > -माः इति ⌊तु. अव-याज्- > °याः, पुरो-डाश्- > °डाः⌋, ORN. गव्या इत्यस्य विप. सत् न. द्वि३ < सध+(√मा>)मा- > °म- इतीव ?। विप. (⌊आर्यस्य⌋ सहचर- ⌊इन्द्र-⌋)। < सध-मस् > उस. उप. < √*मस् (*= √वस् 'निवासे') इति मतम्।

d) पपा. अनु उस. उप. < √मद् 'मदे' इतीव प्रायोवादः?। विप. (*सहचर- ⌊इन्द्र- प्रभृ.⌋), नाप. च। *सध-वृध्- (सहचरित-)+ वृध्- (*अवस्थिति-) > वस. सधवृध्-वृध्- > *°वृधध्- > °माध्- > यनि. इति मतम्। e) सपा. °मादः <> °मादे इति पाभे.।

f) =सध-माद्-। विप., भाप. [*साहचर्य-(ऋ ३,३५,४ प्रभृ. यत्र सप्त. च. अर्थे ⌊= निमित्ते⌋ द्र.)]। *सध-वृध्- (तु. *d*) + *वृध्- (भाप. ⌊अवस्थान-⌋) > वस. *सधवृध-वृध- > यनि. इति मतम्।

g) वैतु. सा ⌊पक्षे⌋ = संग्राम- इति ?।

h) वा. क्रिवि. द्र.। भा ⌊पक्षे⌋ णमुलन्तम् इति। PW. प्रभृ. वा. कर्मभूतमिति। i) वैतु. BC. °मादः इति ?।

j) सस्थ. *त्वास्मिन्- > ⌊सप्त१⌋) -स्मिन् इति पदं (√वध् 'निर्बन्धे' > भावे) *वधमास्- + मत्वर्थे मिनिः प्र. > *वध्वास्मिन्- > यनि. इति कृत्वा सततार्थे विप. सत् सधमादे इत्यनेनान्वितं द्र. (तु. पार. द्व ⌊द्वा⌋म ⌊सातत्य-⌋ द्वामी ⌊सतत-⌋; वैतु. पपा. प्रभृ. त्वा अस्मिन् इति द्वे पदे इति ? ⌊यदनु पृ ७६३ आस्मिन् इति निर्देशो नेष्टः⌋)। 'तं (सोमं) ते (तव) त्वास्मिन् सधमादे स्वादुम् अकर्म' इति वा.। *त्वास्मिन्- (< त्वद्-) > ⌊सप्त१⌋ -स्मिन् इति चैकं लुप्तविभक्तिकं पदमित्यपरः कल्पः।

k) सपा. °देषु (कामा १३०:१८ च) <> °द्यासः <> °द्येषु (तैव्रा १,४,८,२ च) इति पाभे.।

l) विप., नाप. ⌊मै. काठ.⌋। उस. उप. कर्तरि यत् प्र. यतोऽनावीयः स्वरश्च (तु. सा ⌊ऋ १०, १०४, ४⌋; वैतु. PW. प्रभृ. °माद- > °माद्य- इति ⌊वैतु. GW. प्र. भेदं पश्यन्निव⌋)।

m) सपा. °द्यः <> °द्ये इति पाभे.।

n) सपा. °द्यः <> °द्ये इति पाभे.।

११, २?[a]; मै ३, ११, १०[b]; काठ ३८,२.

सध-वीर[c]- -०र ऋ ६, २६,७.

सध॒-स्तुति[d]- -ति ऋ ५,१८, ५[e]; -तिम् ऋ १,१७,९; ४,४४,६; ८,१,१६; शौ २०,१४३, ६†; -०ती ऋ ८,३८,४.

सध॒-स्तुत्य[f]- -त्याय ऋ ८, २६,१.

*सधनि॒[g]- > सधनि-त्व॒- -त्वम् ऋ ४,१,९.

†*सधनी॒[g]- -न्यः ऋ ४,४,१४[h]; ६, ५१, ३[i]; तै १, २, १४,६[h]; मै ४, ११,५[h]; काठ ६,११[h].

*सधन्य[j]- -न्यम् ऋ १०, ५०, ३; -न्या ऋ १०,९३, ५.

सधम्[k] पै १६,७२,२;७३,३.

सध॒-स्थं[l]- -०स्थ[m] मा १८, ५९[n]; का २०, ४, २; तै ५, ७, ७,१; -स्थम् ऋ १, १५४, १; ३; १६३, १३; ३, ६२, १५; ७, ३९, ४; ९७,६; ९, १,२;१६, ४; १७, ८; २१, ३; ६५, ६; १०७,५; १०, ३२,४;६१,१९; मा ५, १८†; १०, ७; ११, २०[o]; ४८; २६,२६†; २९, १; २४†; का ५, ५, ६†; ११,४, ३; १२,२, ९[o]; ४, १२; ३१, १, १; ३, १३†; तै १, २,१३, ३†; ८, १२, १; ४, १,२,३[o]; ४, ४; ६,७,५†; ५, १,२,६[o]; ५, १०; ११, १; ७, २५, १[o]; मै १, २, ९†; २, ६, ८; ७, २[o]; ५; १३, २२; ३, १, ४[o]; ८, ७[२]; †; ¶; १६, २; काठ २, १०†; १५, ६; १६, २[o]; ४; १७, १८†; १९, ३[o]; ४०, १२; ४५, ५[o]; ४६,२; ३†; क २, ४†; ३०,१[o]; †कौ २,२६; ४०; १३५; †जै ३, ३, ५; ५, २; १३, ११; ४, २१, ६; शौ २, २, १; ६, ८०, ३; ७,२७, १†; १२, १, १८; १३,१,४४; १४, २,३६; पै १, ७, १; १७, २, ९; १८, १०, ६; १९, ४; १९, १६, १३; २०, ६, ९†; -†स्था ऋ ३, २०, २; ५६,५; ९, १०३, २; तै २, ४,११,२; ३, २, ११, १; मै २, ४, ४; ४, १२, ५; काठ ९, १९;१२, ४; -०स्थाः शौ ६, १२३, २[p]; -०स्थाः मा १८,६०[p]; का २०, ४, ३[p]; तै ५, ७,७, १[p]; काठ ४०,१३[२m,p]; शौ ६,१२३,१[m]; पै १६,७३,४[m]; -स्थात् ऋ १, ११५, ⌊४; ७,६०,३⌋; ५, ३१, ९; ८,११, ७; खि ५,७,४, ९; मा ११, ९; १६; २८[२q]; १२, ११५†; ३३,३७†; का १२,१, ९;२,५;३,१[२q];१३,७,१४;३२, ३,८†; तै ४, १,१, ४; २, २;

---

a) ०ध्येषु इति पाठः? यनि. शोधः ।

b) ०देषु इति पपा. ।

c) विप. (इन्द्र-) । बस. ।

d) विप. (सहचरितस्तुतियुक्त- ⌊इन्द्राग्नि-⌋,*साधुस्तवनयुक्त- ⌊श्रवस्-, सुष्टुति-, स्तोम-⌋) । बस. पूप. सहार्थे च साध्वर्थे च उत्तरकल्पे सध॒ < *साधु॒- (वैतु. PW. प्रभृ. तस. इति ?) ।

e) उत्तरार्धे श्र॒वस् इत्यनेनाऽन्वयः द्र. [तु. सा (तैब्रा २, ७,५,२ ⌊यत्र °तिः इति पाठः? यनि. शोधः द्र.⌋); वैतु. वें. सा. अस. इतीव, ?ORN. °ती ⌊तृ१⌋ इति, GW. °ति ⌊तृ१⌋ इति (तु. उभयाहस्ति॒ ⌊तु. GRV. ⌋) कृत्वा क्रिवि. इति ?] ।

f) तस. । पूप. स्वरः ।

g) विप. =सहचर- । (√सध् 'संसर्गे' > भावे) *सध्मन्॒-+(√भृ 'धारणे' > कर्तरि) भृ॒त्- >उस. *सध्मन-भृ॒त्-> *सधन-इ॒त्-> *°ने॒त्-> *°नी॒- इति च °*नि॒- इति च (तु. ⌊अंशतः⌋ PW. प्रभृ. सध॒ +√नी > यनि. इति; वैतु. पपा. प्रभृ. स-धनि॒- इत्यवग्रह इति ?) ।

h) विप. (स्तोतृ-) । प्र३ ।

i) विप. (देव-) । द्वि३ ।

j) विप. (सन्तत- ⌊ सुम्न- =पूजन- ⌋, सहचर- ⌊ सूर्यामास्-⌋)। सध्मन॒- (साहचर्य-) > तद्वदर्थे यनि. इति ।

k) =स॒दम् (तु. मा. ⌊३४,५५⌋ प्रभृ.) ।

l) नाप. (*लोक-) । सध॒ ⌊=सह॒⌋ +⌊√स्था> ⌋ स्थ॒->इतीव पपा. प्रभृ. । (√*सध् ⌊= √सद् ⌋ 'सदने =निवासे'>भावे) *सध॒- + *अ॒स्थ- (अ॒स्त- =स्थान-) >बस. *सध॒-अस्थ- >(पररूपम् उसं. ⌊पावा ६, १, ९४⌋) यनि. इति मतम् ।

m) सपा. °स्थ (माश ९, ५. १, ४६ माश्रौ २, ५,५, २१ प्रभृ. च) <> °स्थाः (वैताश्रौ २२,२३; २९,२२ कौसू ६३,२९ च) इति पाभे. ।

n) उ. °स्थम् इति ? ।

o) =सपा. माश ६,३,३,१२ तैब्रा ३, ९,४,८ । माश ११,७,२,६ काश्रौ ६, १, ३३ शा॒रीरैः इति पाभे. ।

p) सपा. सु॒ध° <>सध° (माश ९,५,१,४७ तैब्रा ३, ७,१३,३ माश्रौ २, ५,५, २१ च) इति पाभे. ।

q) सपा. °स्थात् (माश ६,४,१,१; २ च) <> °स्थे (तैब्रा १२,६ च) इति पाभे. ।

५, १,२,४; मै २,७,१; ४,१०, २†; काठ ७, १२; १६, १[2a]; १९, २; ३८, १२; क २९, ८; †कौ १, ८; २, ५१६; †जै १, १, ८; ३, ४०, १२; शौ ७, ६५,१; २०,१२३, १†; पै २०, ३२, ८; –†स्थानि ऋ ३, १२, ८;२५,५; कौ २,९२८, १०४५; जै ४,२,७; –स्थे ऋ १, १०१, ८; १४९, ४; २, ४, ⌊२; १०, ४६,२⌋; ९,३; ३, ६, ४; ७,४; २३, १; ५१, ९; ५, २९, ६; ४५, ८;५२, ⌊७ (९,४८,१)⌋; ६४, ५; ८७, ३; ६, ५२, १५; ८, ४५, २०; ७९, ९; १०, ⌊११-१२, ९⌋; १६, १०; १७, ६; ४०, २; ६४, ८; ६७, ९; खि ५, ६, ३; मा ८,१९; ११, १०;१८; ६१[6]; १३, ५३; १५, ५४; १७,७३; ७५†; १८,५३; ६१; ३३, ७२; का ९, ३, ५; १२, १, १०; २, ७; ६,१;२[5]; १४, ६, १; १६, ६, ६; १८, ६, ९; ११†; २०,३, ३; ४,४; ३२, ६, ३; तै १, ४, ४४, ३; ४, १, १, ४; २, ३; ३, १[2a]; ६, १; २[4]; ३, १, १; ६,५,३; ४†; ७,१३, १;४; ५,७,७,२; मै १,३,३८; २,७,१; २[2a]; ६[6]; १६[3]; १८; १०, ६†; १२, ३; ३, १,८[6]; ४,९, १[2]; ११; १४, १६†; काठ ४,१२; १३, १५†; १६,१; २; ३[2a]; ६[6]; १८;१८, ४[3];†; १५; १८; ३९, ३[3]; क ३, १०; २५, ९; २८, ४[3]; †; क २९,४; ६; कौ २, ११२५†; शौ ३, ४,६; ७, १०,१†; ८७, ६; १०२, ३; १२,२,७†; ३०; १८, १, २५†; ३, ७‡[b]; ८[c]; २०, ९१, ९†; पै ३, १,६;९, २२,२६;१३,५,२;१७,३०,७†; ३२, १०;२०, ३२,२; ३४,३; –†स्थेषु ऋ ९, ४८, ⌊(५, ५२, ७) १⌋; कौ २, १८६; जै ३, १७,७.

सधिस्[d]– -†धिः ऋ ८, ४३, ९; मा १२, ३६; का १३, ३,७; तै ४, २, ३, २; ११, ३; मै २, ७, १०; ४,१०, ४; काठ १६,१०; क २५,१; ४८,१३§; –धिषि[e] मा १३, ५३; का १४, ६, १; तै ४, ३, १, १; काठ १६,१८; क २५, ९.

स-धुर्[f]– -राः शौ ३, ३०, ५; पै ५, १९, ५.

¶स-धूम[g]– -मम्[h] मै १, ८, ६; काठ ६, ७.

?सधोर् अहं[i] पै २०, ३७,६.

सध्रि[j]– -ध्रेः ऋ ५, ४४, १०.

‡सध्रियञ्च्[k]– -यञ्चः तै १, २, १४,५[l]; ३,१,११,६[m].

सध्रिस्[n]– -ध्रिषु[e/o] मै २, ७, १८.

सध्री[p]– -ध्री ऋ २,१३, २[q].

---

a) पाभे. पृ३२४६ g द्र. । b) पाभे. पृ१३५३ f द्र. ।

c) सपा. तैआ ६,४,२ आमिग्र ३, ६,३ : २५ बौपि १, १२ : १ व्योमन् इति पाभे. ।

d) भाप., नाप. (सदन-, निवास-) च । √*सध् ⌊=√सद्⌋ > यनि. (तु. वें. सा. प्रभृ.; वैतु. PW. प्रभृ. √सध् ⌊=√साध्, √सिध्⌋ > सधि- इति, GW. स ⌊=सह⌋+⌊√धा >⌋ धि > स-धि- इति ?) । e) सपा. सधिषि (माश ७,५, २,५५ च) <> सध्रिषु इति पाभे. ।

f) सा. पपा. अनु बस. *स-धुर्- > समासान्ते प्र. यनि. इति, PW. प्रभृ. च उप. =धुरा- इति ? । विप. (*संबन्धयुक्त- ⌊जन-सामान्य-⌋) । (√*सध् ⌊=√सृज्⌋ 'संसर्गे' >) *सध्वर- > यनि. इति मतम् ।

g) विप. । बस. । पूप. =सह ।

h) सपा. क ४,६ सहधूमम् इति पाभे. ।

i) शोधः पृ १८१७ h द्र. । j) व्यप. (ऋषि- ⌊तु. वें, सा. GRV.; वैतु. GW. विप. स-ध्रि- इति⌋) ।

k) सह > *सध्रि ⌊पा ६,३,९५⌋ + ⌊√अञ्च् > कर्तरि⌋ *अञ्च्- > उस. > यनि., तै. एव अचि परतः °ध्रिय° इति, अन्यत्र तु °ध्र्य° इति प्रायोवादः । विप. (युक्त-, सत्य- ⌊२अप्- प्रभृ.⌋) । *सधु- (*=सत्-) + *वृष- (*=वृत्ति-) > बस. *सधु-वृष- > *सधृष- ⌊भाप. =सद्भाववत्ता-⌋ > *सध्रिश- + *मयञ्च्- (=मान- ⌊< √मि⌋) > बस. *सध्रिश-मयञ्च्- > *°श-मय° > यनि. (तु. पपा. नावग्रहः) इति मतम् ।

l) सपा. °ध्रिय° <> °ध्र्य° इति पाभे. ।

m) सपा. °ध्रिय° <> °ध्र्य° इति पाभे. ।

n) =सधिस्- (वैतु. अन्ये =सध्रि- इति ?) ।

o) *सध्रिष्णु > यनि. ।

p) नाप. (*नदी-) । (√स्यध् ⌊=√स्यन्द्⌋ 'प्रस्रवणे' >) *स्यध्- (जल-) + (√री 'गतौ =प्रवाहे' > कर्तरि) *री- (प्रवहणी-, धारा-) > पस. *स्यध्-°री- > यनि. । पपा. नावग्रहः ।

q) पपा. °ध्री ईम् आ इति त्रीणि पदानीति, वें. सा.

*सध्रीच्[a]-> सध्रीची- -ची शौ १३, ३, १२; -†चीः ऋ १, १६४, [३१; १०, १७७, ३]; ३, ३१, ९६; ६, ३६, ३; १०, ४३,१; १११, १०; मा ३७, १७; का ३७, ३, ४; मै ४, ९, ६; १४, १८; काठ ३८,७; कौ १,३७५; जै १, ३९,६; शौ ६, ८८,३$; ९, ५, ३७$; १५, ११; १०, ८,३५$; १९,८,६$; २०,१७, १; पै १, ६५,४$[b]; १३, १२, ५$;१६,६८,१०;९९,४$;१८, २६,३$; २०,२१,४$.

१सध्रीचीन्, ना[c]- -नः ऋ १०, ११२,३; -ना ऋ १, १०८,३; ३, ५५, १५; १०, १०६, १; -नाः ऋ १,१०५,१०;१२४,२.

२सध्रीचीन[d]- -नान् शौ ३,३०, ५; ७; -नेन ऋ १, ३३, ११; ४,२४,६; मै ४, १४, १२†.

३सध्रीचीन- -नम् पै ४, ११, १;३-५; -नान् पै ५,१९,५;८.

†सध्र्यच्[e]- -ध्र्यक् ऋ १, ५१, ७; १०८, ३; १३२, २; २, १७, ३; ३, ३१, ६; ४, ४७, [२; (५, ५१, ६); ८,३२,२३]; ९, २९,४; मा ३३, ५९; का ३२, ५, ५; ४,६, ४; काठ २७, ९; कौ २, ९७९; जै ४. २३, १०; पै ३,२३, १$; -ध्र्यङ्[f] शौ ६, ८९,२; -ध्र्यञ्चः ऋ ४,४,१२[g]; ५,६०,३[h]; मै ४.११,५[g]; १२, ५[b]; काठ ६, ११[h]; -ध्र्यञ्चा ऋ १,१०८,३.

√सन्,> सा, सिषास, सनामि काठ १८, १३[i]; सनत् ऋ १, १००, १८[३]; १२६, ३; ५, ६१, ५; सनत् ऋ १, १००, ६; सनम् ऋ ८, ६८,१७; †सन> ना ऋ ९,४, [१ (१००,८)]; [२[३];९, ९[३]]; [३ (१०, २५,१)]; कौ २, ३९७; ३९८[३]; ३९९; जै ३, ३१, १७; १८[३]; १९; असनत् ऋ १०,६७,१०; तै १,५,३,१‡[j]; मै ४, १२, १†; १३, ४; काठ १६,२१; शौ २०, ९१, १०†; असनत् ऋ ५,३०,१४; असनन् ऋ ८, २८,१; असनम् शौ १९, ३२,७; असनम् ऋ १, १२०, १०;८, २५, २४;४६, २२;२९; काठ ४०, ९[k]; पै १२, ४, ७; असनाम ऋ ८,४७, [१८[l];१०, १६४, ५]; १०, ६२, ११; शौ १६,६,१†; असनाम ऋ ८,२५, २२; सनेत् ऋ १,५,९; शौ २०, ६९,७†; सनेम ऋ २,११,१९[m]; ७, ५२, १; काठ ११, १२†; सनेम ऋ १, १२२, ८; १२४, १३; १८९, ८; ६, १७, १५; कौ १,४५४†; जै १, ४७, ९†; शौ ५,२९, १[n]; १९, १२, १†; †२०,६३ ३; १२४,६; पै १३, ९, २; †सनेयम् ऋ १०, ९७, ४; मा १२, ७८; का १३, ६, ४; तै १,६, ४, ४$; शौ ४,९, ७; सनेयम् ऋ ८, १९,२९; मा १८, ३५[l]; का २०, १, ५[l]; तै ४,७,१२, ३[l]; मै २, १२,१[l]; काठ ३९; ५; पै ८, ३, १३†; २०,५३,१; †सनेम ऋ १,१७, ६; ७३, ५; ५,६२, ७; ६,२०, १०; ८, ६१, ४; ९, ९८, १२; १०,३६,९; मै ४,१४, १५; कौ २,१०३०; जै ४,१७,३.

सेत् मै ४,४,५[o].

सहु > सध्रि- [पा ६, ३,९५]> यनि. [=सध्रीचीनाः प्र ३]) इतीव, PW. *सध्र्यन्च्- [क्रिवि.] > यनि. इतीव, GW. PG [२,६५] *सु-ध्री- > सध्रीम् [तु. तूष्णीम् [क्रिवि.] आ इति द्वे पदे इति च? °ध्रीमा इति पाठः? °ध्रीः इमाः इति द्विपदोऽध्यक्षरः शोधः इति मतम् ।

a) = सध्रियञ्च्-, इह उप. = *मीच्- (मान-) इत्येवान्तरम् । स्त्री. > °ची- ।

b) सपा. शौ ३, ३०,३ सम्यञ्चः इति पाभे. ।

c) विप. (सामञ्जस्ययुक्त-, अनुकूल- [इन्द्र- प्रभृ.]) । *सध्रीच्य- [भाप. (सध्र्यग्भाव-, सामञ्जस्य-)] + (√मि 'माने' > कर्तरि) *मयन्- > उस. *सध्रीच्य-मयन्- > *°चमेन > *°चेन > यनि. ।

d) सध्रीचीन्- इत्यस्य पर्यायः तेनैव स-न्यायः । इह वस. मयन- इति भाप. उप. भवतीति विशेषस्तु द्र. ।

e) = सध्रियञ्च्- । इह उप. = *मयच्- इत्येवान्तरम् ।

f) सा. सध्रिम् इति ।

g) पाभे. पृ३२४७ *l* द्र. । h) पाभे. पृ ३२४७ *m* द्र. ।

i) सपा. सनामि <> सनेयम् <> सनोमि इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ ३२३५ *k* द्र ।

k) सपा. शौ ६,६१,३ अजुषे इति पाभे. ।

l) GW. स्वररहितः पाठ इति ? ।

m) धा. *संयोगे वृत्तिः (= *सं√दा, धा [तु. टि. साख्य-]) ।

n) पाभे. वैप ४,२५१९ *o* द्र. ।

o) = सपा. आपश्रौ १८, १७, १० प्रभृ. । हिश्रौ १३, ६,१० संसेत् इति पाभे. ।

सनो॒ति ऋ ३,२५,२;४,१७,९; १०,८०,४; तै २,२, १२, ६†; मै १,११,५²¶; जै ४,११,२†; सनोति ऋ ३, २५, २; ६,६०, १; तै ४, २, ११, १†; मै ४, १०, ५†; काठ ४, १५†; १०, ३¶; १४, ५²¶; सनोमि क २९,२[a]; सनवः तै ३,५,६,१[b]; †सन॒वथ[c] ऋ १०, ९७, ५; मा १२. ७९; ३५,४; का १३, ६, ५; ३९,४,४; तै ४,२,६,२; क २५,४; पै ११;६,६; ‡सन॒वाथ[c] मै २, ७,१३; काठ १६, १३; †सनोतु ऋ ६, ५४, ५; तै ४, १, ११, २; मै ४, १०, १; काठ ४, १५; सन्वन्तु ऋ १, १२२, १२; सनुहि ऋ ८, ८१, ८; सनँवानि शौ १९, ३२, ७[d]; पै १२, ४, ७; असनोत् ऋ ३, ३४, १०²; तै ४, ४, ८, १; मै ४, १४, ५²†; शौ २०, ११, १०²†; अ॒सन्वन् ऋ ७, १८,१; तै ७, ५, २, २¶; काठ ३३, १¶; अ॒सनोः ऋ ८, ४९, [१० (५०, १०)]; खि ३, १, १०†; सनु॒याम् ऋ १०,११९, १; सनु॒या॒म् ऋ १०,१०६,११; मै ४,१२, ४†; सनुयाम ऋ १, १००,[१९; १०२, ११]; १०१, ११; ७,२५,५; १०, १४८, १; काठ १२,१४†.

†स॒सा॒न ऋ ३, ३१, ७; ३४, [(३२,८) ८]; ९; शौ २०,११, ८; ९; ससान ऋ ३,३४, ९³; शौ २०, ११, ९³†; सनिष्यति[e] ऋ ५, ३१, [(४, २०, ३)११]; सनिष्यसि ऋ ४, २०, [३ (५, ३१, ११)]; सनिषत् ऋ १०, ७५, ९; ‡सनिषन् शौ ५, ३, ५[f]; पै ५, ४, ५; सु॒निषन्त[g,h] ऋ ९,७९, [१(१०, १३३,३)]; सनिषन्त ऋ ५, १२, ४; ‡सु॒निषन्तु कौ १,५५५[h]; जै १, ९,२; सनिषामहे ऋ ३, ११,९. सनिष्णत ऋ १, १३१, ५²; शौ २०, ७५, ३²†; असानिषम् ऋ ६,४७,२३.

सि॒षासति[i] ऋ ९, ७४,[(७,४; ६२,२३) १]; ७; †सिषासति[i] ऋ १,१३३,७; ७,३२,१४;२०; ८, ६२,३;९,३,४;७,[४ (६२, २३; ७४, १)]; कौ १, २३८; २८०; २, २१७; ४८१; ६०८; १०३२; जै १,२५, ६; २९, ६; ३, १९, १२; २६, ५‡[j]; ३६, ६; ४९,७; ४,२७,७; शौ १३, २,१४$; २०, ६७, १; पै १८, २१, ८$; सि॒षाससि[l] ऋ १०, १०२, १२; सिषाससि[l] ऋ ८, ९५,[९; ९, २३, ६]; कौ २, ७५४†; ?सिषासथः[k] शौ २०, ४९,१; ?सिषासथ शौ ६, २१, ३[l]; सि॒षासतम् ऋ १०, १४३, ३; सिषासत पै १,३८,३[l]; असि॒षासत्[m] ऋ ८, ५१,२; अ॒सि॒षासन् ऋ ३, ३१, ९; †अ॒सि॒षासः ऋ ८, ५०, [(४९, १०) १०]; खि ३,२,१०.

*सु॒न्- > सु॒नि(ष्ठ >)ष्ठा[n]- -ष्ठया ऋ ८,९२,१५.

सु॒नीयस्- -यान् तै ३,५,५,३[o].

१सु॒नत्- -नन्तः ऋ ७, ५२, १; काठ ११, १२†.

सनि॒[p]- -नयः ऋ १, १००, १३; ३, ३०, २१; का २८, १२,१†; -नये ऋ १, ३०,१६;३१, ८; ११६, १२[q]; २१; १२४, ७;

a) पाभे. पृ ३२४८ *i* द्र. ।

b) = सपा. माश्रौ २,१,२,७ । शौ १४,२,७० आ... सनुहि इति, माग्र १,११,६ वाग्र १४, २ सनुहि इति च पाभे. । c) सपा. °वथ<>°वाथ इति पाभे. ।

d) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

e) वैतु. GW. <√सनिष्य [< सनिस्-] इति ।

f) पाभे. पृ २७३९ *m* द्र. [यत्र °त् इति नेष्टम्] ।

g) पृ २८७१ *h* टि. द्र. ।

h) सपा. °षन्त<>°षन्तु इति पाभे. ? ।

i) पपा. सिसा° इति । j) सपा. ऋ ९, २०,२ कौ २, ३१९ सहस्रिणम् इति पाभे. ।

k) शोधः पृ ३०१३ k, ३०५६ *p* द्र. । सपा. पै १९, ४५,१४ सिषासन्तः इति पाभे. ।

l) सपा. °सथ<>°सत इति पाभे. ।

m) पपा. असिसा° इति । n) पाप्र.<सनितृ- इति ।

o) पाभे. पृ २७४० *b* द्र. ।

p) पुं. स्त्री. । भाप. (लाभ- [तु. या ३, ५]), नाप. (दान-, धन-) । भावकर्मणोः इः प्र. ।

q) *धा. *स्तुतौ वृत्तिः (तु.सनायू- [ऋ १,६२,११]; वैतु. अन्ये नैतत् पश्यन्तः ?) । सस्थ. ? प्र यदीम् (तु. पपा. प्रभृ. = प्र य॒द् ई॒म् इति?)> *व्राय् ([=वरण- =आवरण -]<√व्री)+(√धा >भावे) धाय्-> बस. *व्राय्-धाय- > (न. द्वि१) -यम् इत्यध्यक्षरः सन्नप्येकपदः शोधः इति मतम् । 'यद् वाम् मधु

२, ३१, ३; ४, २०, ३; ६, २६, ८; ७, ७९, ५; ९, ९२, १; ९६, २०; १०, ३०, ११; मै ४, ११, ११†; –निः ऋ ८, १२, १२; तै १, ६, ४, ४; ५, ३, ४, ४¶; काठ २१, १¶; ३९, ५; पै २०, ५३, १; –†निभ्यः ऋ ८, १६, ३; २४, २८; ६२, ११[a]; १०, ३५, ४; ४०, ८; तै ७,४,१५,१; जै ४, २२,७; शौ २०,४४,३; –निम् ऋ १, १८, ६[b]; २७, ४; २, ३४, ७; ३, १, ⌊२३; ५-७, ११; १५, ७; २२-२३, ५⌋; ५, २७,४; ६, ६१, ६; ७०,६; ९, ३२, ६; खि ४,८,७; †मा १२, ५१; ३२, १३[b]; †का १३, ४, ७; ३५, ३, १०[b]; तै ¶२, १, ६, ३; २, ६, ४[2]; ४, २, ४, ३†; मै २, १, २[2]¶; ७,११†; ४, ९, ११; काठ ९, १७¶; १०, ३[2]¶; १६, ११†; क २५, २†; †कौ १, २८;७६; १७१[b]; २, ८४७; †जै १, ३,८; ८,४; १८, ७[b]; ४, ११,१०; शौ १९, ३१, १४; पै १०, ५, १४; –नीनाम् ऋ ८, ५,३७[c]; मै १, २, ३[d]; काठ २, ४[d]; २३,६[2d]; क १, १६[d]; –न्या मा ५, ७; १२, ७; का ५, २,६; १३, १, ८; तै १, २, ३, २[d]; ११, १; ४, २,१, २; ६,२,२,५; मै १, २,७;७,१; २,८,१४[3]; काठ २, ८; १६,८; क २,२; पै १, ४१, १; –न्याम्[e] मा ८,५४; का ९, ७, १; –न्ये[f] काठ ३९,५[g].

¶सनि-काम– -मः तै २, १, ६, ३; काठ १०, ३.

सनि-मत्– -मते मै २, २, १३¶.

सनिति– -तौ ऋ १,८,६; शौ २०, ७१, २†.

१†सनितृ[h]– -ता ऋ १, २७, ९; ३६,१३[i]; १००, ९; १०; १२९, २; १७५, ३; २, २३, १३; ४, १७, ८; ३७, ⌊६; ८, १९,९⌋; ५, ५०, ४; ६, ३३, ⌊२; ७, ५६, २३⌋; ७, ३७, ५; ८, २, ३६; १९, १०[2]; ६१, १२; ९, ९०, ३; १०, ६१, ९[2]; ९९,९; खि ३, ९, १; मा ११, ४२; का १२, ४, ५; तै ४, १,४,२; मै २,७,४; कौ १, ५७; ३३५; २, ७५९; ७६७; ७८४; जै १, ६, ३;३५,४; ४,११,१.

२सनितृ[b]– -ता ऋ १,३०,१६; तै १, ६, ४, ४[g]; –तारः ऋ ४, ४१,११; –तारम् ऋ ५,४२,७; –†तुः ऋ १, १६३, ५[j]; ३, ३१, २[k]; ५, १२, ३[l]; मा २९, १६; का ३१, ३, ५; तै ४,६, ७, २.

३सनितृ– -०तः ऋ ८, ४६, २०; –ता काठ १५, १२†; १६,४†; पै २०, ५३, १[g].

सनित्र[m]– -त्रम् ऋ ९,९७,२९.

(*कर्म<वृध्मन्– ⌊< √वृध्– =*वि√धा 'कर्मणि'⌋) दध्यङ् आथर्वणः अश्वस्य शीर्ष्णा *व्रायधायम् (इव) उवाच (स्पष्टं नोवाच) तद् वाम् उग्रं दंसः (कर्म ⌊अहं नु वां⌋) सनये आविष्कृणोमि' इति वा ।

a) पाभे. पृ २९८३ c द्र. ।

b) =सपा. आपमं १,९,८। तैआ १०, १,४ सुनिम् इति पाभे. ।

c) =*स्वनि– ⌊<√स्वन् 'शब्दे'⌋ =स्तुति- इति मतम् ।

d) सपा. सनीनाम् (माश्रौ २, १, ३, १३ च) <> सन्या (आपश्रौ १०,१८,५ च) इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २३७७ j द्र. ।

f) सन्यै इति BC. ।

g) सन्ये, त्वा > सपा. तै १, ६, ४, ४ पै २०, ५३, १ आश्रौ १, ११, १ शांश्रौ १, १५, १२ प्रभृ. सनिताऽसि इति, आपश्रौ १६, २९, २ प्रभृ. सन्यै, त्वा इति च पाभे. ।

h) तृन्– तृचौ यथायथं द्र. ।

i) वैतु. स्क. <सुनिति– इति ? ।

j) विप. (⌊देवान् प्रति⌋ *प्रस्थानकृत्- ⌊अश्व-⌋) । (√स्यन्द् 'गतौ' >) √सन् > यनि. (तु. वें. सा. ORV. GG. प्रभृ.; वैतु. PW. GW. प्रभृ. यनि. क्रिवि. इति) ।

k) नाप. (पति-) । (√*वृषण्य 'पतिभावे =वीर्यप्रदत्वे'>) √सन् > यनि. । शेषं j टि. द्र. ।

l) विप. (*श्रोतृ- ⌊अग्नि-⌋) । [√*श्रण् 'श्रवणे' तना. (=√श्र स्वौ. =√श्रु भ्वा. ⌊तु. पा ३, १,७४⌋ >)] √सन् > यनि. । '(मम) अस्य राय (*आराधनस्य) सनितुः (अन्यं कमपि) पतिं नाहं (वेद ⌊स एवाग्निः सर्वदेव इत्युपास्यः⌋' इति वा. (वैतु. सा. 'सनितुः अस्य ⌊मम⌋ रायः पतिम्' इति) ।

m) नाप. (दान-) । तु. जनित्र– ।

सनित्व[a]– -त्वः ऋ ८, ८१, ८.
सनित्वन्[b]– -त्वभिः ऋ १०, ३६, ९.
‡सनिपत्[c]– -पन्[d] कौ १, ५३६; जै १, ५५, ४.
*सनिस्– > √सनिष्य[e]>
सनिष्यत्– -ष्यतः पै १६, ७०,९[f]; -ष्यन् ऋ ३, २, ३; ७, १००,१; ९, ९०, १[d]; १०, ९९, ३; -ष्यन्तः ऋ ३, २, ४; १३, २; कौ १, ३१६‡[g]; जै १, ३३, ४‡[g].
‡सनिष्यन्ती– -न्तीनाम् ऋ १०, ९७, ८; मा १२, ८२; का १३, ६, ८; तै ४, २, ६, ३; मै २,७,१३; काठ १६, १३; क २५, ४; पै ११,६,८.
सनिष्यु[h]– -‡ष्यवः ऋ १, ५६, [२; ४, ५५, ६]; १३१, २; ७, ९४, ६; मा ९, १७‡[i]; तै १, ७, ८, २‡[i]; मै १, ११, २‡[i]; काठ १३, १४‡[i]; कौ २, १५२; जै ३, १४, १२; शौ २०, ७२, १; -ष्युः ऋ ८, ६,४४; -ष्युभिः ऋ ८,२७,८.
सनेरु[j]– -रू ऋ १०,१०६,८.
ससनिवस्– > ससनुषी– -षीम् खि ४, ९, ६; ५, ७, ३, ११; मै ४, १०, ३[k].
‡ससवस्[l]– -वांसः ऋ ४, ८, [६; ८,'५४, ६]; ४२, १०; ८,५३, ७; १०, १४८, १[g]; खि ३,५, ७; ६, ६; मा ७, १०; का ७, ४, २; काठ १२,१५; -वांसम् ऋ ३, ३४, ८; शौ २०,११,८; -वान् ऋ ३, २२, १; ६, ४४, ७; ७, ८७, २; ९, ७४, ८; १०, ११, ५; २९, २; मा १२,४७; का १३, ४,३; तै ४, २, ४, २; मै २, ७, ११; काठ १६, ११; क २५, २; शौ १८, १, २२; २०, ७६, २.
सात, ता[m]– -तम् ऋ १०, १०२, ११; -तानि ऋ २, २४, १०; ८, ४, २०; -ताम् मै २, १, २; काठ १०, ३¶; पै ९, २२,१?;
-तेन ऋ १०, १६७, ४.
सात-हन्[n]– -घ्नः शौ ३,१५, ५.
साति[o]– -तयः काठ १, ३[p]; -तये ऋ १,४,९; १०२,३; ५;१११, ४; १३०,६[२]; १३८,४; १४३, ६; ३, ३१, १९; ३६, १;५४, १७; ५६, ६; ५, ५, ४; ९,७; ३९, [३; ९, ६८, ७]; ६,१९, २; ५६, ५; ६०, १३; ७,१५, ९; ६७,५; ८३,६; ९५, ३; ८, ३, ५; ५, ९; ४५, ९; ९, ७, ९; ५६, ३; ८८,२; १०, ३५, [१०; ६३, ९]; ३८, १; ९३, १०; १४३, ५; खि ५, ४, ७; मा ३, १३; का ३, ३, ३; ‡तै १, १, ३, १§[p]; १४, १; ५, ५, २; २, १, ११, १; मै १, ५, ११†; ४, १, ३[p]; २, १०; काठ ६, ९†; क १, ३[p]; ४, ८†; ‡कौ १, २४९; २, ४८६; ५२४; ८२२; ९३७; ‡जै १, २६,७; २, ७, ३; ३, ३७, १; ४०,१९; ४,४,३; २३,४; ‡शौ

a) पृ १२५३ *g* द्र. ।
b) विप. (*समृद्धिकारक- [देव-]) । कर्तरि इत्वनिः प्र. उसं. (पाउ ४,१०४ [तु. वें. सा. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. PW. प्रमृ. =सनित्र- इति कृत्वा आप. न. इति ?]) । पपा. नावग्रहः ।
c) शतरि श-सिपौ विकरणौ द्र. ।
d) सपा. सनिपन् <> सनिष्यन् इति पाभे. ।
e) तु. सनिष्यु–, भा. GW. BSG. च । यद्वा सनि– >यनि. (तु. पावा ७,१,५१) ।
f) विप. (*प्रस्थानकृत्- [सोम-]) । पाठः? द्रोहस्य वाह्वोर् माऽधिरिष्य, मा रिषद् उताऽस्मिन् चे(चइ)तः सनिष्यतः इत्यर्थवैशोधः (पृ १३२३ चेतस्– इत्यत्र सस्थ. निर्देशो नेष्टः) । सपा. मा ११,६८ करिष्ययः इति पाभे.? । g) सपा. सनिष्यन्तः <> ससवांसः इति पाभे. । h) क्यजन्ताद् उः प्र. (पा ३,२,१७०) ।
i) पाभे. पृ १५०२ *g* द्र. ।
j) विप. (संभक्तृ- [अश्विन्-]) । कर्तरि एरुः प्र. उसं. [तु. मदेरु– (तु. GW. WG [११९२])] ।
k) =सपा. तैब्रा ३,५,९,१ आश्रौ १, ८,७ शांश्रौ १, १३,४ । काठ १९,१३ ससनैषीः इति पाभे. ।
l) =ससनिवस्– । विप. । पपा. सस-वस्– । ससनिवस्– > *ससइवस्– > यनि. । सस्य– > (तद्वदर्थे) *सस्य-वस्– > यनि. इति वा (वैतु. PW. प्रमृ प्रायेण सर्वत्र *ससन्वस्– इत्यस्य *ससावस्– इति प्राति. शोधः स्यादिति ?) ।
m) विप., नाप. न. (धन-) ।
n) विप. (देव-) । गस. उप. कर्तरि कृत् ।
o) क्तिन् प्र. स चोदात्तः (पा ३,३,९७) ।
p) सपा. °तयः <> °तये (तैब्रा ३,२,३,१० काश्रौ ४,२,३२ प्रमृ. च) इति पाभे. ।

२०, ६८, ९; ११८, ३; –†ता ऋ १, ११२, २२; १३१, ३; ६, १०, ३; ४६, १[a]; ९, ६६, १८; तै २, ४, १४, ३[a]; मै २, १३, ९[a]; काठ ३९, १२[a]; शौ २०, ७२, ३; ७५,१; ९८, १[a]; –तिः ऋ १, १६८, ७[b]; –तिम् ऋ १, ६, १०; १११, ३[c]; ५; ८, २३, २९; ९, ६९,९; ९७, २५; शौ २०, ७०, ६†; –तिषु ऋ ७, ८२, ⌊(४, २४, ३)९⌋; –तीः ऋ ८, ५,९; –तौ ऋ १, ३६, १७; १६९, २; १८०,८; २, १९, ४; ३०, ५; ४, २४, ⌊३; (७, ८२, ९)⌋; ६, १०, ⌊६; २६, २⌋; १९, ७;२०, ५; २६,१; ४४, ⌊(१, ११०, ९) ९⌋; ७, ३१, ७; ३०, २; ३६, ८; ६०, ⌊(४, १२, ३) ११⌋; १०, ६१, २४; ७४, १; मा २७, ३७‡[a]; का २९, ५,६‡[a]; तै ३, ५, १,२; ‡कौ १,२३४[a]; २, १५९[a]; ‡जै १, २५, २[a]; ३, १५, ७[a].

†सानसि[c]– -सि ऋ १,७५,२; ३, ५९, ६[d]; मा ११, ६२[d]; का १२, ६,३[d]; मै[d] १, ५, ४; २, ७, ६; ४, ९, १; काठ[d] १६, ६; २३, १२; –सिः ऋ १, १७५, २; ९, ८५, ५; १००, ४;१०६, २; कौ २, ४५;७८३; जै ३, ५९, ४; –सिम् ऋ १, ८, १; ४, १५, ⌊६; ८, १०२, १२⌋; ८, २१,२; ९,१०६, ३; १०, ६३, १४; १४०, ४[e]; ५; मा १२, १०९[e]; ११०; का १३, ७, ८[e]; ९; तै ३, ४, ११,३;५?‡[d,f];४,१,६,३?‡[d,f]; २, ७,२[e]; ३[e]; मै २,७,१४[2e]; ४,१२, ३; काठ ८, १७; १६, १४[e]; २६, ११; क २५, ५[e]; कौ १, १२९; २, ४६; ५९; ११७०; जै १, १४, ५; ३, ६, ५; ५९, ५; शौ २०, १४, २; ६२, २; ७०, १७; –सी ऋ ७, ९३, ⌊(६, ६८, २) २⌋.

†सिषासत्– -सतः ऋ २, ३२,१; ८, ३, १२; १०३, ११; –सते ऋ ८, ३, ११; –सन् ऋ १, १३०, ३; ५,३१, १; ६. ७३, ३; ९, ३५, ४; ७६, २; ९०, ४; ९६, १८; १०, १०२, ४; काठ ४, १६; ४०, ११; कौ २, ५२६; ५७९; ७६०; जै ३, ४१, २; ४७, ५; शौ २०, ९०,३; पै १५, १२,२; –सन्तः ऋ १, १४६, ४; ५, ६२, ९; ८, ९५, ⌊६; ९, ६१, ११⌋; मा २६, १८; मै ४, १४, १०; कौ २, २४; २३५; ३, १, ८; जै २, ५, ५; ३, ३, ३; २०, १९; पै १९, ४५, १४$[g]; –सन्तम् ऋ १, ११२, ५.

सिषासन्ती– -न्ती ऋ १,१२३, ४; –न्तीः तै ७, ५, २, १¶; काठ ३३, १¶; पै १, ३८, ३[h]; –न्तीषु ऋ १, १७, ८.

सिषासतु[i]– -तुः ऋ ९, ४७,५.

सिषासनि[i]– -निः ऋ १०, ५३, ११.

सिषासु[i]– -सवः ऋ १, १०२,६; शौ ६, २१, ३[h].

सनु– √सन् (संभक्तौ) द्र.

सन,ना[j]– -नम्[k] शौ १०, ८, ३०; –†ना ऋ १, १३९, ८[l]; १७४,

---

[a]) =सपा. सा॒ता (आपश्रौ १७,८,७; च) <>सा॒तौ इति पाभे.।

[b]) धा. *दीप्तौ वृत्तिरिति कृत्वा यनि. वदन-पर्यायः सद् बाह्यतो दृश्यमानस्वरूप-वाचकम् (तु. पृ २०१५ *m*)।

[c]) विप. (संभजनीय- ⌊ब्रह्मन्- प्रभृ.⌋)। कर्तरि कर्मणि वा णसिच् प्र. [पाउ ४, १०७ (वैतु. वें. सा. ⌊का.⌋ उ. म. =पुराणम् इति?)]।

[d]) सपा. °सि <> °सिम् (तैआ ४,३,२ च) इति पाभे.।

[e]) सपा. काठ १६, १४ क २५,५ कौ २, ११६९ दर्शतम् इति पासे.।

[f]) सानसी (सिं, ईं)म् इति द्वि-पदः शोधः [वैतु. पपा. प्रभृ. अन्ये (तु. *Debrunner* ⌊IF ५३, १५९⌋) °सि- > ⌊न. द्वि१⌋ छान्दसं यनि. रूपमिति?]।

[g]) सपा. शौ २०, ४९, १ °सतीः इति RW., पाभे. पृ ३२४९ *k* द्र.।

[h]) सपा. सिषासन्तीः <> सिषासवः इति पाभे.।

[i]) विप.। कर्तरि यक्. अतुः, अनिः, उः प्र. द्र.।

[j]) वप्रा.। विप. =पुरातन-, सदातन-। वयस्- (आयुस्-) + मयन- (*बहुमात्रता-) > वस. *वयस्मयन- (पुराण-, वृद्ध-) > वस्मन- > *स्मन- > यनि. इति प्रथमः क्रमः। वस. पूप. = काल-, उप. = *गतिसातत्य- इति द्वितीयः क्रम इति कृत्वा = कालवत् सततगति- इति।

[k]) वा. किवि. द्र.।

[l]) वैतु. सा ⌊पक्षे⌋ <√सन् 'संभजने' इति?।

८; २, २४, ५; ३, ५४, ९[a]; ४,३३, ३; ७,१९, ६; ८, ४५, २५; कौ २, १०९४[a]; शौ २०, ३७, ६; ६७, २; –नाः ऋ ३, १, ६; –नानि ऋ १, ९५, १०; ३, १, २०; पै ८, १४, १०[l]; –नेन ऋ २, २९, ३.

१सनक[b]-> सनकात्[c] ऋ ३,२९, १४; १०, ६९, १२.

सनज्[d]– -नजा ऋ १, ६२, ७.

१सन-(ज>)जा[e]– -जा ऋ ३, ३९, २.

२सन-जा[f]– -जाः ऋ १०,१११,३.

२सनत्[g]– -नता ऋ २, ३, ६; ३, ३,१.

सन(त्न>)त्नी[h]– -त्नी शौ १०, ८, ३०.

१सनय[i]– -यः ऋ ३, २०, ४[j]; ४, ५१, ४; –यस् ऋ १०, ३९, ४.

२सन(य>)या[k]– -यासु ऋ १०, ४, ५.

सन-वित्त[l]– -त्तः ऋ ७, ४२, २; –त्तम् ऋ १०, ११२, ६.

सन-श्रुत[m]– -०त ऋ ३, ५२, ४; –तः ऋ १०, २३, ३; शौ २०, ७३, ४; –तम् ऋ ३, ११, ४; ८, ९२, २; कौ २, ६४; जै ३, ७, २.

सनाजुर्[n]– -जुरा ऋ ४,३६,३.

सनाजू[o]– -जुवः ऋ १,१४१,५.

सनात्[p] ऋ १, ५१, ६; ५५, २; ६२, ८; १०; १२; १०२, [८; ८, २१, १३ (१०, १३३, २)]; १६४, १३; २, १६, १; २७, १; ४, २०, ६; ५६, ६; ७, ३२, २४[q]; ५६, ५; ८, २, ३१; ११, १०; २५, २; १०, ५५, ६; ७८, ८; ८७, १९; १११, १०; मा ३४, ५४; का ३३, २, १७; काठ ११, १२; कौ १, ८०; ३९९; २, ७३९; ९४७; ११३३; जै १, ८, ८; ४५, १; शौ ५, २९, ११; ६, ११०, १; ८, ३, १८; ९,१४,

---

a) अन्ये सन– > [तृ१] –ना इति कृत्वा वा. क्रिवि. इति। विप. (सनातन- [महस्-]) । सन– + वृत्– (भाप.) > वस. *सन-वृत्– > *सन्वर्– > *सनर्- इति कृत्वा संपा. °नर् पु° > *°नपृपु° > °ना पु° इति वावि. इति मतम्। b) = सन–।

c) स्वार्थिकः आतिः प्र. (तु. टि. अधरात्)।

d) विप. स्त्री. *=सु(न>)ना–> -ने [रोदसी-]। सन– + (√अज् [= *√अस्] 'भुवि'>कर्तरि) *अज्– >उस. *सन-अज्–>यनि. (तु. [तात्पर्ये] PW. GW. प्रभृ.; वैतु. पपा. वें. सा. = सन– + [√जन् > भावे] *ज– > वस. सन-जा– इति प्राति. इति)।

e) विप. (धी-)। उस. उप. कर्तरि डः प्र.।

f) विप. (इन्द्र-)। उस. उप. विट् प्र.।

g) भाप. (शश्वद्भाव-)। सन–+वृत्– (भाप.)>षत. *सन-वृत्– >*सनृत्– > यनि. (तु. [तात्पर्ये] GW. [सन->] = सन-ता– [क्रिवि.] इति; वैतु. वें. सा. = सनत– > [न. द्वि३] –ता इति, सा. [प्रथमे स्थले] यनि. विप. सत् स्त्री. प्र२ [उषासानक्ते] इति ?)।

h) विप. (शाश्वती- [देवी-])। *सनत्म(त्-म)न–> *सनतन– [सनातन-]> *सनत्न–>यनि.।

i) विप. (शाश्वत- [अग्नि- प्रभृ.])। *सनत्य[त्-य] (=*सनस्– भाप.> *सनस्य–>°ह्य–) >यनि.।

j) वैतु. वें.<√सन् 'संभजने' इति ?।

k) विप. [पुरातनी- (प्रकरणतः [समिध्-])]। सन + *वृध– (भाप.) > वस. *सन-वृ (ध>) धा–> *सनृधा– > यनि.।

l) विप. (*चिर-विदित- [अध्वन्-, पात्र-])। वस. उप. भाप. <√विद् 'ज्ञाने' (वैतु. अन्ये <√विद् 'लाभे' इति ?)।

m) विप. (*चिर-कीर्ति- [अग्नि-, इन्द्र-])। वस. उप. भाप. <√श्रु इति।

n) विप. (पुरातन- [पितृ- = द्यावा-पृथिवी-])। पपा. प्रभृ. < सना + जुर्– [< √जॄ 'जरायाम्'] इति। (सन–>√*सनाय>√*सनाज+उरिः प्र. इति मतम्।

o) विप. (*पुरातनी- [मातृ- =समिध्-])। √*सनाज (तु. *n*) + उः प्र. > (स्त्री.) ऊः प्र. [पा ४, १, ६६ (वैतु. पपा. प्रभृ. < सना + [√जू 'जवे' >] जू– इतीव?)]। सस्थ. प्रथमे पादे ?यास्वा (पपा. यासु आ) इति पाठः? (द्यो–> द्वि३)द्याः (दीप्तिमतीः [मातृः]), स्वरा ([उपतापेन] <*स्वर्– भाप.<√*स्वर् [=√स्वृ] 'उपतापे') इति द्वि-पदः शोधः। सस्थ. आ इत्यत्र यद्– इत्यत्र च निर्देशो नेष्टः।

p) = चिरकालादारभ्य, सर्वदा। सना–+तातिः प्र. > *सनातात् > यनि. इति कृत्वा पञ्चम्यर्थे द्र.।

q) पाभे. पृ २३५० *r* द्र.।

११; २०,११४,१; पै ६,३,९$; १६,७,५; ६७,३;१५१,३.

सनातन[a]- -नः तै ४, ३, ३,१; मै २,७,२०; काठ ३९, ७; -नम् खि ३,१०[२], २०; शौ १०, ८, २२; २३; पै १६,१०२,९;१०.

†सनुतर्[b] (:) ऋ १, ९२, ११; २, २९, [२; १०, १००,९]; ५, २,४; ४५, ५; ८७, ८; ६, ४७, [१३; (७, ५८, ६) १०, ७७,६; १३१,७]; ५१; २; ८, ९७,३; ९,९८,११; १०,१०२, ३; मा २०, ५२; का २२, ५, ६; तै १, ७, १३, ५; मै ४, १२, ५; काठ ८, १६; शौ ७,९७,१; २०,१२५,७.

सनुतर[c]- -रः ऋ ४,३८,४.

?सनुतरा[d] ऋ ६,५१,२.

सनोजस्- -जाः[e] ऋ १०,२६,८.

सन्यस्[f]- -न्यसे ऋ ३, ३१, १९; ८, २४, २६;६७,१८.

?सनः[g] खि ३, १५, १५.

१सनक- सन- द्र.

२सनक[h]- -काः ऋ १, ३३, ४.

सनग[i]- > सानग[j]- -गः तै ४, ३, ३, १; मै २, ७, २०; काठ ३९, ७.

१सुनत्- √सन् द्र.

२सनत्- सन- द्र.

‡३सनत्[k]- -नत्[l] कौ १, ४९६; जै १, ५१, १०.

सनद्-रयिस्[m]- -यिः ऋ ९, ५२, १.

---

[a]) विप. (नित्य-)। अन्ये <सना+त्+ट्यु >अनः प्र. [तु. पा ४,३,२३] इतीव?)। भाप. (नित्यत्व-)। सन- + (√वृत् > भावे) *वृर्त- > षस. *सन-वर्त- > *सन-वात- > सनात- + (*मुयन- [भाप. =मान-] >) *मन- > बस. *सनात्-मन- > *°त्मन- > यनि. इति मतम्।

[b]) भाप. (*शाश्वतवृत्ति-)। सनुत्- [विप. (*सदावृत्-, सनातन-) < *सन-वृत्- < सन- +[भाप.] वृत्- > बस.)] + (भाप.) वृत्- > कस. *सनुत्-वृत्- > *°त्वृत्- > *°तृत्- > *°तुड्- > यनि.। वा. क्रिवि. सत् न. द्वि१। पपा. नावग्रहः (वैतु. अन्ये अव्य. इति?)।

[c]) पपा. अनु वें. सा. GW. GRV. GG. प्रभृ. सनुतर- इति कृत्वा < *सनु- [< √सन्] + तरप् प्र. इति, PW. MW. ?ORN. सनुतर्- इत्यस्य पर्यायः इति च? विप. (सतत-त्वरित-युक्त- [दधिक्रावन्-])। *सनुत्- + त्वरा- (भाप.) > बस. *सनुत्-त्वर- > यनि., यद्वा उप. *वृत- > *वर- (भाप.) इति मतम्।

[d]) पपा. प्रभृ. °तर् आ इति द्वे पदे (यदनु पृ ६०१ r टि. अप्युपेक्ष्यम्), AVM. LR. L[३५४] ORN. प्रभृ. च शोध-मुखाः सन्तोऽपि देवानाम् > देवाम् इत्येवं प्रस्तावुकाः? *सनुत्र- (विप. [जन्मन्-]) > (न. द्वि३) -त्रा (पूर्व्याणि) इति शोधः इति मतम्।

[e]) पपा. प्रभृ. सनः-जाः < *सनस्- +[√जन् >] जा- इतीव?। विप. (नित्यवर्तिन्- [सखि-])। सन- + (√वृध् [=√वृत्] > कर्तरि) *वृधस्- > उस. *सन-वृधस्- > *सनोधस्- > °ध्रस- > यनि. इति मतम्।

[f]) भाप. (शश्वद्भाव-)। PW. प्रभृ. सनातनार्थे सत्यपि वा. विप. सनीयस्- > यनि. (तु. नव्यस्- प्रभृ.) इव; वें. सा. [भावे] <सम्-नि√अस् 'क्षेपणे' इति; सा. [भावे] <√सन् 'संभक्तौ' + √यस् 'प्रयत्ने' इति च?। सनिमस्- > वा. च१ इवापि सत् क्रिवि. द्र. (तु. चिराय, शाश्वतीभ्यः समाभ्यः [मा ४०,८ प्रभृ.]) इति मतम्। [g]) सनः इति शोधः द्र.।

[h]) वृत्रानुचरार्थे व्यप. इति कृत्वा <सन- इति स्क., <√सन् 'संभक्तौ' + [√कै >] क- इतीव PW. प्रभृ.?। नाप. (पाषण्डिक-, वैतण्डिक- [=*दस्यु-])। (√*भृष् 'भ्रष्टभावे = दोषे' > भावे) *भ्राष्- + (√भण्ड् 'परिभाषणे = *निन्दने' > भावे) *भण्ड- > बस. *भ्राष-भण्ड- (*पाषण्ड-) > *आसन- > सन- > (तद्वदर्थे) यनि. [तु. GK. *kunikos* (वैतु. OD. <*kunos* [=श्वन्-])] इति? Eng. *cynic*, नभा. सनक-, सनकी- प्रभृ. पर्यायाः [तु. सस्थ. अ-यज्वन्- इति विप.] इति मतम्। [i]) व्यप. (ऋषि- [सनक-])।

[j]) अपत्यार्थे अत् प्र.। ञित्-स्वरः।

[k]) विप. (*धारावाहिन्- [*रयिस्-]) । (सं√तन् > कर्तरि) *सन्तत्- > *सन्नत्- > यनि.।

[l]) विव. चिरन्तनार्थे अव्य. इतीव, सा. भ. दीयमानार्थे √सन् > १सनत्- इतीव, BS. प्रपु१ इति? सनद् रयिम् इति द्विस्वरः पाठः? सनद्-रयिः इति शोधः (तु. ऋ ९,५२,१ [पृ २६६४ *d* द्र.])।

[m]) विप. (*सन्तद्-गति- [सोम-])। बस. उप. भाप. <√री 'गतौ'। यनि. वा. क्रिवि. सत् न. द्वि१। सस्थ. ?भरद् वाजम् > भरद्-वाजम् इति शोधः? [वैतु.

¦सनद्-वाज[a]- -जः ऋ ९, ६२, २३; कौ २, ४१२; जै ३, ३१, ३२; -जम् ऋ १०, ४७, ४[b]; मै ४, १४, ८.

सनुती-, १सनुय-, २सनुय- सन- द्र.

सु-नर[c]- -रस्य ऋ १, ९६,८.

सुना- सन- द्र.

¶सनाच्छव[d]- -वः काठ २०, १; क ३१, ३.

*सनाजुर्-, सनाजू-, सनुात्, सनातुन- सन- द्र.

२सु-नाभि[e]- -भयः ऋ ९, ८९, ४; १०, ७८, ४; जै ४, १९,१०†; पै २०, २४, ३; -भिः ऋ १, १६४,१३[f]; १०, १३३,५; ¶मै ३, १, ५;२, ६; काठ २,११[g]; क २, ५[g]; शौ १, ३०, १[h]; ६, ६, ३†; ९, १४,११†; पै १६, ६७, ३†; १५१, ३†; १९, २,४; ५; ९†; -भिम् तै ५,२, ८,७¶.

सु-नामन्[i]- -?माना[j] ऋ १०,७३,६.

सनायुत्[k]- -यते ऋ १,६२,१३?[l].

सनायु,यू (वप्रा.)- -यवः पै ११,२, ११[m]; -युवः ऋ १, ६२,११[n].

सनि-, सुनिति-, १सुनितृ-, २सनितृ-, ३सनितृ-, सनित्र-, सनित्व-, सनित्वन्-, सनिपुत्-, सनिष्ठा-, सनिष्युत्- √सन् द्र.

सनिष्यदत्, सनिष्यदा- √स्यद् द्र.

सनिष्यु- √सन् द्र.

सनिस्रस- √स्रंस् द्र.

?सनिस्रसम् पै ६,१४, ५.

सनिस्रसाक्ष- √स्रंस् द्र.

सु-नीड,डा(ळ,ळा[o])[p]- -डाः ऋ १, ३४, ९; ६२, १०; ७१, १; १६५, १; ७, ५६, १; १०, ३१, ६; १०१, १; १२३, ३; खि २, १४, १; मै २, ७,१०[q]; ४, ११, ३†; काठ ९, १८†;

अन्ये तस. पूप. = १सुनत्-, उप. = रयि- इति, यनि. प्र१ इति च ?])। '(हे सोम! त्वं) द्युक्षः (भासमानः) नः (अस्मत्कृते) अन्धसा (रसेन) सनद्रयिः (*सन्ततगत्या), भरद्-वाजं (प्रवृद्धगत्या [च]) सुवानः (अभिपूयमाणः) पवित्रे परि-अर्ष' इति वा।

[a]) उप. (√वृध् 'गतौ' > भावे) *वृध्य- > वाज- इति (वैतु. अन्ये वल- प्रभृ. इति?)। शेषं पृ ३२५४ *m* द्र.। [b]) विप. (*सन्ततवृद्धियुक्त- [रयि-])। वस. उप. < (√वृध् 'वृद्धौ' > भावे) *वृध्य- > यनि.।

[c]) स्क. वें. GW. प्रभृ. सहु + नुर- > वस. यनि. इति।नाप. (*समृद्धि-)। √सन् 'संभक्तौ = समृद्धौ' > *सुन्वर- > यनि. (तु. पपा. नावग्रहः, सनायु- टि., सा. W. [तात्पर्ये च]) इति मतम्। [d]) व्यप. (ऋषि-)।

[e]) विप. (समानाऽभिजन- [स्वसृ-, अर- प्रभृ.]), नाप. (सगोत्र-, ज्ञाति-)। वस. पूप. सम्- > *सअ > यनि. (वैतु. पा [६,३,८५] < २समान- इति?)।

[f]) विप. (*नित्य-वर्तन-युक्त- [चक्र-])। (*सुनर्- >) सुना + (√वृत् 'वर्तने' >) वृति- > वस. *सुनावृति- > *सनावि इ > यनि. (वैतु. पपा. अनु वें. आत्मा. W. (वस. < सहु + नाभि- इति, सा. पूप. = २समान- इति च, PW., Gri. सुः नाभिः इति द्वे पदे इति, GW. सुना- > -नाभिः [तृ३] इति?)।

[g]) पाभे. पृ ३२१९ *x* द्र.।

[h]) सपा. पै १,१४,१ समानः इति पाभे.।

[i]) विप.। वस. पूप. < सम्-।

[j]) °मानः (प्र३) इति शोधः (तु. पृ २१५८ *a*; वैतु. अन्ये द्वि२ इति)।

[k]) पपा. अनु सुना > √सनाय > यनि. शत्रन्तम् इति वें. स्क. PW. प्रभृ., °*युते इति तिङि रूपमिति सा.?। विप. (शृण्वत्- [इन्द्र-])। √श्रु > श्रवण- > √*श्रवणाय > [शतरि] *श्रवणायुत्- > *सवना° > *स्वना° [तु. नभा. √सुनना 'श्रवणे'] > यनि. इति मतम्।

[l]) पाठः? °यते ते इत्यध्यक्षरः शोधः। सस्थ. धियावसुः इत्येकपदः पपा.? धिया, आ, (आँ-) वसु- > °सुः इति त्रि-पदः शोधः। पृ १७२५ *f* कृतपूर्वो निर्देशो नेष्टः (वैतु. सर्वे पपा. अनुवर्तमानाः?)।

[m]) विप. स्त्री. (समर्धनकृत्- [ओषधि-])। √सन् 'संभक्तौ = समृद्धौ' + आयः प्र. उसं. (पा ३, १,२८) > √सनाय + उः प्र. > यनि. (तु. सस्थ. धनायु- इति)।

[n]) पपा. प्रभृ. वृद्धार्थे < सुना इति, MW. < √सन् 'संभक्तौ = लाभे' इति?। विप. (*स्तुतिकृत्- [मति-])। √सन् '*स्तुतौ' इति, शेषं *m* द्र.। स्त्री. ऊः प्र. (पा ४,१,६६ [तु. पार. सना = स्तुति-]) इति मतम्। [o]) ऋ. पाठः।

[p]) विप.। वस. पूप. < सम्- (वैतु. अन्ये < २समान- इति)।

[q]) सपा. मा १२,३५ का १३,३,६ तै ४,२,३,२ काठ १६,१० क २५,१ माश ६,८,२,३ सुपत्नीः इति पाभे.।

कौ १, ४३३†; जै १,४२,७†; शौ १८, २, २६; –डाभिः ऋ ९, ७२,२; –डे ऋ १,६२,७; –डेभिः ऋ १, १००,५; १०, ९९, २.

सु-नीळस्[a]– -ळाः ऋ १, ६९, ३.

सनीयस्– √सन् द्र.

सनुतर्,सनुतर–,?सनुतरा सन– द्र.

?सनुतरेणानरुषः[b] खि ५, ७,४,८.

‡सनुत्य(वप्रा.)[c]– -त्यः[d] ऋ २, ३०, ९; ६, ५, ४; काठ ३५, १४; क ४८, १३; –त्येन ऋ ६,६२, १०[e].

सनुत्री(वप्रा.)[f]– -त्री ऋ १, १२३, २[g]; –त्रीः ऋ १०, ७, ४[h].

‡सनेमि[i]– -मि ऋ १, ६२,९;१६४, १४[j];१६९,३;४,१०,७;७,३८, ७;५६,९; ९,१०४-१०५,६; मा ९, १६†; २५; २१, १०†; का १०, ३,९†;५,२; २३, १,१०†; तै १, ७, ८, २†; मै १, ११, २†; काठ १३, १४†; कौ २, ९६३†; शौ ९, १४, १४†[j]; पै १६, ६७,४†[j].

सनेरु– √सन् द्र.

?सनोजस्– सन– द्र.

सं√तक्ष्, सम्…अतक्षन् ऋ २, ३१, ७.

सं√तन्, >तितंस, संतते मै ३, ८, ९¶.

सम्…ततनः ऋ ७, २,१.

¶संतनोति तै २,१,५,६$[k]; ३, १,३,१[k];२,१,३; ६,३;५,२,३; ४[२]; ५, ४, ८, २; ६, १, ४, ४; ४, ६, ४; ११, ४; मै १, १०, १३[२]; ११,९; ३, ६, ६; ८; ९; ४, ५, ३; ६, २; ४; ५; ७, ७; काठ ७, ९; १४, ९; २३, ५; ६; ९; २७, २; ५; ९[२]; १०[२]; २८, १; ३१, १२; १५; ३२, ६;३५,१७;३६,७[२]; ३७,१७[२l]; क ५, ८; ३६, २; ६; ४२, २; ५; ४८, १५; शौ ४, ३४, ५; $पै ६, २२, ८; २०, ४७, ६; ¶सम्…तनोति काठ ९, १४[३]; ¶संतन्वन्ति तै २, ६,८, ३;७, ५, ६, ३; सम्…तन्वन्ति काठ ३३, ७¶; संतनोमि पै २०, २५, ४; सम्…तनोतु काठ ३४,१९[m२]; क ४८,१[m]; संतनु मै २, १३,३[८]; काठ ३९, ८[११n]; संतनवाम काठ ९, १२¶; ¶समतन्वन् मै १, ९, ५; ६;

---

[a]) =सु-नीड– । विप. (अग्नि-)। वस. उप. *नीळस्– इति । 'यद् (अहम्) विशः [=(*वृष्– ⌊=देवता-⌋> विश्– > द्वि३ ⌊दैवीः विशः⌋)] अह्वे (तदाऽयमेव) अग्निः नृभिः सनीळाः (सन्) विश्वानि (अपि) देवत्वानि (प्रातिनिध्यतः) अश्याः (व्याप्नुयात्)' इति वा. (वैतु. अन्ये विप. ⌊विशः⌋ इति)।

[b]) सनुतर्(:),एनान्,(अ-ररिवस्–>द्वि३) अ-ररुषः इति त्रिपदः शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ मूको.)। पृ १६२ ?अनरुषः इति नेष्टम् ।

[c]) वें. स्क. सा. GW. प्रमृ. विप. < सनुतर् इति, पाप्र. (२समान्–>) सु– + नुत– (<√नु) + यत् प्र. (पा ४,४,११४) इति च ।

[d]) नाप. (*बन्धु-)। √सन् (=*सम् √धा)'सन्धाने, योगे' > *सन– (भाप.) + वृत्य– (भाप.) > वस. *सन-वृत्य–> यनि. इति मतम् ।

[e]) विप. [(⌊तिरोहित-⌋ त्यजस्- =क्रोध- इति वें. सा.); *निशित-, शाणोल्लीढ- (त्यजस्- =*धारा- ⌊सस्थ. मर्त्य– =* आयुध- < *वृध्य–<* √वृध् ('*वधे')⌋)] । सन– (भाप. [*निशान-]) + वृत्य– (भाप.) > वस. *सन-वृत्य–> यनि. इति मतम् ।

[f]) √सन्> सनुतृ– > यनि. (=दात्री-) इति प्रायोवादः ।

[g]) विप. [*पुराणी- (उषस्- ⌊ सस्थ. बृहती– =*वृद्धा योत्तरार्धोक्तदिशा युवतिः सती पुनर्भूः⌋)] । *सन– (आयुस्-)+(√वृत्>भावे) *वृत्रं– > वस. *सन-वत्रं– > (स्त्री.) *सन-वत्री– > *सनोत्री– > यनि. इति मतम् ।

[h]) विप. (संप्रयुक्ता- =समृद्धा- ⌊धी-⌋)। < √सन् इति । सस्थ. ?अस्मे >अस्मै इति शोधः ।

[i]) विप. (सदातन- ⌊तु. निघ ३, २७⌋)। < सह + नेमि इति प्रायोवादः । (√सन् 'सदातनभावे' > भावे) *सनस्–>*सनस्मि– > यनि. । वा. क्रिवि. सत् न. द्वि१ इति मतम् ।

[j]) विप. (चक्र-)। [k]) तु. सस्थ. टि. २अनु ।

[l]) सस्थ. टि. अनु ⌊परि.⌋ द्र. ।

[m]) एकतरत्र =सपा. वैताश्रौ ४, ३ अन्यत्र आपश्रौ १४,१६,१ हिश्रौ १५,५,१ । मा २,१३ प्रमृ. माश १,७, ४,२२ तैब्रा ३, ७,६, १६ आश्रौ २, ५,१४ काश्रौ २५, १०,२२ लाश्रौ ४,१२,१ सम्…दधातु इति पाभे. ।

[n]) =सपा. तैब्रा १, ५,७, १[११] आपश्रौ १६, ३२,३ । सकृत् मै २,१३,३ अनुसंतनु इति पाभे. ।

काठ ९, १२; १४[3]; संतनुयाम् तै ५, ४, ८, २.
समतत मै १, ९, ६¶; समतानीत् मै १, ४, ७[2]¶.
¶संतितंसति काठ ८, १; क ६,६.
स-तत्[a]– -तती तै ३, २,२,२.
सु-तत[b]– -तम् खि २, २,४; ६[2], १६[c]; १४,७; ४, ५, २४.
¶सं-तत, ता[b]– -तः तै ५, ३, ९, १[2]; मै १, ११, ९; ३, ६, ६; ८; ९; ७, २; ८, ९; ४, १, ३; ५, ३; ६, २; ४;५; ७, ७; काठ २४, ८[2]; २७, १; २; ५; २८, १; ३१, २; क ३८, १[2]; ४२, १;२; ५; ४७, २; –तम्[d] तै २, ५, ७, २; ४; ११, ७; मै १, ४, ८[2]; १२; ९, ५; ३, ४, १; ४, १, ११; १३[2]; ८, ४; काठ ९, १२[2]; २१, ११; २६, ५; २९, ३; ३१, १२[2]; १३; ३२, ५; ६[2]; क ४१, ३; ४५, ४; –ताः मै ४, १, २; काठ १२, ४; २२, १३; २३, ६; ३१, १; क ३५, ६; ४७, १; –तानि मै ४, ६,५; –ताम् तै ५, ४, ८, २; ७, ३, ३, २; –तौ मै १, ४, ९; ६, १०.
¶सं-तति[e]– -तयः[f] काठ ३३,४; –तिः तै ६, १, ५; ४; ५; काठ ३०, ५; ३४, १५; ३५, १७; क ४८, १५; –तिम् तै ३, २, १, २; ५, ७, २३, १$; काठ ५३, १३$; –त्यै तै १, ५, ४, ३; ८, ३; ७, १, ५; २, ५,३, ६; ७, २; ८, ७; ११, ७; ६, १, ६; ४, ४; ५, ४, १०, ३; ५, १,१; ६, ८, ५; ६, २, १, १; ४, २, ६; ९, ५; ६, ९,२; ७, १, ५, ५; ४, ३, ३; मै १, ४,८; १२; १०, १०; १६[2]; ३, १,१०; ४,१[3]; ५,४; ७,९; ४, १, २; १३; ३, ३; ४, ७; ६, १[3];२; ५[2];७,७; ८,४; काठ ९, ५; १०, १०; १९, ८; २१,११; २३,९; २४, ८; २६, ५; ९; २७, १; ५; २८, ७;८; २९, ३; ३०,७; ३३, ८; ३६, ५;९;१०; क ३६,६; ३८,१; ४१, ३; ७; ४२, १;५; ४४, ७;८; ४५,४.
¶सं-तत्य तै १, ५,४,३; ७, १,५; मै ४,३,४;६,५; काठ ३३,४.
|सं-तनि[g]– -निः ऋ ५, ७३, ७[h]; ९, ६९,२; कौ २,७२१; जै ३, ५९, १३; – निम् ऋ ९, ९७, १४; कौ २,१५७; जै ३,१५,५.
सं-तन्व(त् >)ती– -ती शौ ८, ७, १६; पै १६, १३, ६.
सं-तानु[i]– -नेन[j] तै १, ४, ३६,१; –नेभ्यः[j] तै ७, ४,२१,१; काठ ४४, १०; –नैः काठ ३४, १९; क ४८, १.
सं√तप्, ¶सम्…तपतः मै ३, ४, ४; काठ २२, १; सम्…तपन्ति ऋ १, १०५, [८; १०, ३३, २ (३)]; सम्…तपताम् पै १३, १०, ८; ¶समतपन् मै १, १०, १४; काठ ३६, ८; ¶सम्…अतपन् मै १, १०, १४[3]; काठ ३६, ८[3].
संतप्ताम् पै ८, १५, १३.
संताप्सम्[k] मा ५, ३३; तै १,१, १२, १; ३, २,४, ४; काठ १, १२; ३१, ११; ४०, ३; क १, १२; ४७, ११.
¶संतप्यते काठ ६, ६; क ४,५.
सं-तपन– >सांतपनु[l]– -नः मा १७,८५; का १८,७,६; –नस्य[m] शौ ६,७६,२; पै १९, १५,१३; –नाः तै ४,३,१३,४; मै १,१०, १४[3]¶; काठ ३६, ८[3]¶; शौ ७, ८२, ३; पै २०, ३१, ६; –[०]नाः ऋ ७, ५९, ९; तै ४, ३, १३, ३; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३; शौ ७, ८२,१; –नेभ्यः मा २४, १६; का २६, ४, १; तै १, ८, ४, १; मै १,

---

a) विप. (संघटित- [द्रघस् = वस्त्र-])। (सह>)स+ (√तन् '*बन्धने' > कर्मणि) तत्- > उस. यनि. (वैतु. PW. प्रभृ. स-तति- इति प्राति.)।
b) समः पाक्षिकः मलोपः (पावा ६,१,१४४)।
c) °तम् इति स्वरः ? यनि. शोधः।
d) वा. क्रिवि. द्र.। e) भाप., नाप. (संतान-)।
f) सपा. तैब्रा १, २, २, ३ संतनयः इति पाभे.। संततये इति SI. शोधार्हः।
g) विप. (संतत-), नाप. (संतान-, धारा-)।
h) सस्थ. ककुह- ≃ *कक- (रथ-, शकट-) + *बृह- [शब्द-] > षस. *कक-बृह- > यनि.। i) भाप.।
j) नाप. (स्नायु-)। उस. उप. √तन् + कर्तरि णः प्र. (पावा ३,१,१४०)। k) पाभे. पृ ९०४ k द्र.।
l) विप. (मरुत्-)। गस. कर्तरि कृत्। ततः स्वार्थे अण् प्र. (पावा ५, ४, ३६ [वैतु. सा [का.] म. = सूर्यसंबन्धिन्- इति])।
m) विप. (अग्नि- [वैतु. सा. अत्यन्तताप-संबन्धिन्- इति?])।

१०, १; ३, १३,१४; काठ ९, ५; क ८, ८.

सं-ताप[a]– -पाः पै १६, १४०, ४; –पात् पै ७, १५, ३.

?संतापयन्[b] शौ १९, २८, २; पै १३, ११, २.

*सं-तर[c]–>संतरम्[d] मै २, १२,५; शौ ७,१७,१; पै २०, ६,३.

संतराम् ऋ ८, ३३, १९; मा २७, ८[d]; का २९, १, ८[d]; तै ४, १, ७, ३[d]; ५, ७, १०, ३¶; ६, २, २, ७¶; मै ३, ७, १०¶; काठ १८, १६[d]; २४, ९¶; क २९, ४[d]; ३८, २¶.

सं-तरुत्र[e]– -त्रम् ऋ ३,१,१९; मै ४, १४,१५†.

? सन्तलाद्यैः पै १९, ३१, १३.

सं-तस्थान– सं√स्था द्र.

सं-तान– सं√तन् द्र.

सं√ताय्(संतनने)>सं-ताय्यमान– -ने मा ३९,५; का ३९,३,१.

? संताय पै १५, १२, ११.

सं√तितंस सं√तन् द्र.

सं√तु>सं-तुवीत्वत्[f]– -त्वत्[g] ऋ ४, ४०, ४; का १०, ३, ७; तै १, ७, ८, ३.

सं√तुद्>सं-तोदिन्– -दिनौ शौ ७, १००, ३.

¶सं√तृद्, संतृणत्ति तै ६, २, ११, २; ३; संतृन्दन्ति काठ २५, ९; क ४०, २; संतृन्द्यात् मै ३, ८, ८[२].

¶सं-तृण्ण– -ण्णाः तै ६, २,११,२; मै ३, ८, ८[२]; काठ २५, ९; क ४०, २.

सं-तृद्य[h]– -द्ये तै ६,२, ११,३.

सं√तृप्, > तर्पि, सम्...तृप्णुत ऋ १, ११०, १.

समतीतृपः शौ १२,३,३६[i].

सं√तॄ > तर्, तिर्, संतरति तै ३, १, १, ४; काठ २३, ६[j]; संतरन्ति काठ ३३, २¶; संतरेयुः ऋ ३, ३३, ११; संतरेम[k,l] शौ ६,१२२, १; पै २,६०,२; १६, ५१, ५.

सम्...तिर ऋ १, ४२, १.

सम्...अतारिषुः ऋ ३, ३३, १२.

सं-तरत्– -रन्तः[m] मा ४, १; का ४, १, १; तै १, २, ३, ३; ३, १,१,४; काठ २,४; २३,६.

सं-तारण[n]– -णः[o] मा ३५, १३; का ३५, ४, १२.

सं(?स)-तो(क>)का[p]– -काः पै १७, १२,१०; १५,५; –काम् पै ५,२६,४.

?सन्त्य[q]– -॰न्त्य ऋ १, १५, १२; ३६, २; ४५, ५; ९; ३, २१, ३; ५, ५१, ३; ८, १९, २६; ४४, ९; २८; मै ४, १३, ५; काठ १६, २१.

? संत्वरम् पै २०, ३४, ४.

सं√त्विष्, सम्...तित्विषे ऋ ८, १२, २४.

सं√दंश् > सं-दंश[r]– -शानाम् शौ ९, ३, ५; पै १६, ३९, ४.

¶सं-दष्ट– -ष्टः मै ३, ८, ७; काठ २५,८; क ४०, १; –ष्टौ तै २, ५, २, ३.

? संदते पै ४, २४, ६.

सं√दध्, संदधेताम् पै १९, ५५, १५-१८.

---

a) गस. उप. भावे घञ् प्र. ।

b) संतापय इति शोधः । c) पृ ४५१ *f* द्र. ।

d) सपा. ॰तरम् <> ॰तराम् इति पाभे. ।

e) विप. (रयि-) । प्रास. ।

f) विप. (बलातिशयभृतिमत्- [दधिका-]) । यङ्लुगन्तात् शता प्र. (तु. स्क [या.], सा. [अंशतः] भा. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. या [२,२८] ?तनोतेः > तवीतेः इति सुवचम् इति suryakanta [सिभा १, १७४], वें. प्रभृ.<√तन् इति ?) । g) पाभे. पृ ३१९९ *q* द्र. ।

h) गस. उप. क्यप् प्र. ।

i) समतीतृपस्तान् > सपा. पै १७, ३९, ६ समितौ पुरस्तात् इति पाभे. ।

j) पृ ३६६ अभिसं॰ इति नेष्टम्, अभिः कप्र. द्र. । पाभे. पृ ३२२३ *a* द्र. ।

k) सपा. तैआ २,६,१ संचरेम इति पाभे. ।

l) तु. सस्थ. टि. २अनु । m) पाभे. पृ ३२२३ *w* द्र. ।

n) विप. । गस. उप. ण्यन्तात् कर्तरि ल्युट् प्र. (वैतु. PW. BC. प्रभृ. संतरण– इति) ।

o) सपा. तैआ ६,१०,१ आग्निगृ ३, ७, १ : १८ बौपि १,१७ : १७ संपारणः इति पाभे. ।

p) नाप. (सदान्वा-) । तु. ?सर्वोका– ।

q) विप. [*दीप्तिमत्- (अग्नि- [*वैश्वानर-पर्यायः])] । वें. भा. [तैब्रा ३,६,७,२], सा. प्रभृ. प्रदातुरर्थे (√सन् 'संभक्तौ' >भावे) *सन्ति–>यनि. इति, वें [पक्षे] GW. च साध्वर्थे <*सन्त्– [=सत्–] इति ? । (√उष् 'दाहे' > भावे) *उषन्त– > *उषन्त्य– > यनि. इति मतम् ।

r) नाप. । गस. उप. करणे घञ् प्र. ।

सं√दशस्य[a] > सम्...दशस्य ऋ ३, ७, १०.
सं√दस् > सं-ददस्वस्- -स्वान् ऋ २, २, ६.
सं√दह्, संदहामि तै १, ८, ७,२[b]; सम्...दहामि ऋ १, १३३,१; ?संदहत् पै १७, २८, १; संदहस्व खिसा २९, ४५; संदह मै २, ६, ३; ४, ३, ४¶; काठ १५, २; शौ १, २८, २; १२, ११, १; १८, ३, ७१; पै १, ४२, ४; ५, ३, ७; २६, ३; ९, ६, १२; १९, ४७, ११; ‡सम्...दह ऋ १, ३६, ⌊१४; २०⌋; मै ४, १३,१; काठ १५, १२; जै ४, ८, ६; सम्...दह पै १६, ८, ७[c]; समदहत् काठ १०, ५¶; ‡समदहः ऋ १०, १६, १३; शौ १८, ३, ६.
सं-दग्ध- -ग्धम् तै १, ८, ७, २; मै २, ६, ३; ४, ३, ४; काठ १५, २.
सं-दुहत्- -हन्तः ऋ ९, ७३,५.
सं√दा (दाने), संददाते शौ १२, ३, २४; पै १७, ३८, ४; सं...दत्तम् खि १, ११, ४[d]; ‡संदत्त ऋ १०, ९७, ⌊१९; २१⌋; मा १२, ९३; ९४; का १३, ६, १९; २०; तै ४, २, ६, ५; शौ १४, २, २९‡[e]; सम्...ददीरन् ऋ ७,४८,४. संददुः शौ १२, १, ५३[f]; पै १७, ६,१; सम्...दात् ऋ ६, ६३, १०[g]; समदुः शौ ३, २२, १; पै ३, १८, १.
सं-दत्त्वाय[e] पै १८, ९,९.
सं-ददि[h]- -दिः ऋ ९, ९९, ७; -दी ऋ २, ३९, ७.
सं-दान-, सं-दाय, सं-दित- सं√दो (वन्धने) द्र.
सं√दिश्, सम्...दिदेशिथ पै २, ६६, ३.
?सं-देश्य- -श्यात् शौ १०, १, ११;१२; पै १६,३६,१; २.
सं√दिह्, øसंदिहीमा(?या)म्[i] पै १७, ३३, ३.
सं-दिह्[j]- -दिहः ऋ १,५१,९.
सं√दी[k], ‡सम्...दिदीहि ऋ ३, ३, ७; ५४, ⌊२२; ५, ४, २; (६, १९, ३)⌋; तै ३, ४,११, १; मै ४, १२, ६; काठ १३, १५; सम्...दीदिहि मा २७,१; का २९,१,१; तै ४, १, ७, १; मै २, १२, ५; ३, ४, ६; काठ १८,१६; २२, १; २३, १२; क २९, ४; शौ २, ६, १; पै ३, ३३,१.
सं√दीप्, संदिदीपः ऋ ८,४८,६.
सं-दीयमान- सं√दो (वन्धने) द्र.
सं√दुह्, सम्...दोहते ऋ९,१८,५. संदुहाताम् पै ५, १६, १. संदुहताम् शौ१२,१,१६; पै१७, २,७; संदुहाथाम् पै ३,२१,४[l]. ?संदुदुः[m] पै ५, १६,१.
सं-दुग्ध- -ग्धम् तै ३, २,८,४.
सं√दृश्, ‡सम्...दृक्षसे ऋ १, ६, ७; कौ २, २००; जै ३,१८,७; शौ २०, ४०, १; ७०, ३; समदृक्षत ऋ ८,४३,५; सम्... अदृक्षत ऋ ७, ८३,३. संददृश्रे[n] ऋ ३, ८,१०.
सं-दृश्[o]- -‡दृक्,ग् ऋ १, ६६,१[p];

---

a) √दश् 'दंशने'>भावे दँशस- > नाधा. ।
b) तु. सस्थ. टि. २अभि । c) पाभे. पृ २१४७ c द्र. ।
d) धा. धारणे वृत्तिः । पृ १५५६ सस्थ. दत्तम् इति नेष्टम् ।
e) सपा. संदत्त <> संदत्त्वाय <> ऋ १०, ८५, ३३ दत्त्वाय इति पाभे. । पृ १५५९ c अपि द्र. ।
f) सं √धा इत्यस्य पर्यायस्य सतः यनि. उपसृष्टस्य धा. *विचारे वृत्तिः । 'द्युपृथिव्यादयो मन्त्रलिङ्गा देवा मे (मम ⌊मत्-कृताम्⌋) मेधां (स्तुतिं) संददुः (विचारयन्तु ⌊नोपेक्षन्ताम्⌋)' इति वा. इति मतम् ।
g) PW. GW. सम् इति पृथक् पदमितीव ? ।
h) विप. (दानशील- ⌊अश्विन्-, सोम-⌋) । गस. ।
i) सार्वधातुके लिङि ईडागमः उसं. (पा ७, ३, ९५), यनि. शोधश्च । पाभे. पृ२१९५ g द्र. । धा. संयोगे वृत्तिः ।
j) नाप. (उपचय-) । गस. उप. कर्मणि प्र. ।
k) धा. दीप्तौ वृत्तिः ।
l) सपा. शौ ४,२२,४ दुहाथाम् इति पाभे. ।
m) प्रकरणात् संदुदुहुः इति शोधः ।
n) =सपा. शांब्रा १०, २ । तैब्रा २,४, ७,११ आपश्रौ ७,२८,२ संददृश्रिरे इति पाभे. ।
o) विप., भाप. । गस. उप. क्लिन्तम् ।
p) 'शुचिः विभावा (अग्निः) रयिः (*चन्द्रः) न (इव) चित्रः, सूरः न संदृक् (*संदीप्रः), प्राणः न आयुः (*तत्स्वरूपः), सूनुः न नित्यः (*निकटवर्ती) वना (काष्ठानि) सिषक्ति (आत्मसात् करोति) न (यथा) भूर्णिः (*वर्धनप्रवृत्तः) तक्वा (तक्षकः ⌊काष्ठानि सिषक्ति⌋, अथ च) न (यथा) धेनुः पयः (सिषक्ति)' इति वा. । सस्थ. ? चित्रा > चित्रः इति शोधः ।

संदधौ शौ १०, १, ८; पै १६, ३५, ८; संदधाते ऋ १०, ५,३; सम्…दधिरे ऋ ५, ४४, ६[a]; ¦सम्…दधिरे ऋ ६, ५, २; ३८, ३; तै १, ३, १४, ३; काठ ७, १६; ¦संदधुः ऋ १, ८०, १५; ८, १३, २९; १०, १४०,३; मा १२,१०८; का १३, ७,७; तै ४,२, ७,३; मै २, ७, १४; कौ २, ११६८; ¦संदधुः ऋ १, १०१,६[b]; ३, ३,३[c]; २०, ३; १०,१००,४?[d]; तै ३,१,११, ७; मै २, १३,११; संदधुः काठ १६, १४†; क २५, ५†; पै ७, ५, २; ३; सम्…दधुः ऋ ७, ८२, २; ८, ७,[२२(५२,१०)]; मा २०, ५८; का २२, ६,४; मै ३, ११,३; ४,१२, ४†; काठ ३८, ८; सम् (दधुः) ऋ ७,८२, २; ८, ७, २२[3]; मा २०, ५८; का २२, ६, ४; मै ३, ११, ३; ४, १२, ४†; काठ ३८, ८; समधात् मा १९, ९३; का २१, ६,१४; मै ३, ११,९; काठ ३८, ३; समधाताम् मै ३, ११, ३[e]; काठ ३८, ८[e]; पै १९, ५१, २; संधुः ऋ १,७३,७; सम्…धाः, सम् (धाः) तै १, ५, १०, २; समधातम् मा २०, ६६; का २२, ६,१२.

¶संधीयते मै ३,१,५; ४,७,९; सम्…?धीयन्ते पै १२, ७, १३; संधीयताम् शौ ४, १२, ४; पै ४, १५, २; ३[f].

संदधे ऋ१,१६८,३; सम्…दधे ऋ १,३०, ३[g]; पै ३,१७,२!.

?संधापये पै ७,११,८[h].

१सं-हित,ता– -तः ¶मै ३, ६, ८; ७,९;८,८; शौ ३,३१,६; १३, ६, ५; १९, २७, ७; -तम् ऋ १, १६८, ६; ८, ६७, २१; शौ ११,१०;१६; -ता ऋ ८,९६, २; मै १, ५, १३¶; ३,८,३†; ४,३,४¶; काठ ९,१९†; -ताः शौ ७, ७९, २; -तान् खि ३, १६,८; काठ ३१, १०¶; -ते शौ १२,१,५२[i].

संहिता(त-अ)न्त[j]– -न्तम् शौ १०,२,३; पै १६,५९,३.

२सं-हित,ता– -तः मा १८, ३९[k]; २९, ५८; का २०, २, २[k]; ३१, ६,१; तै ३,४,७,१; ५, ५, २२, १; मै २,१२,२; ४,७, ८; काठ १८,१४; -तम् शौ १३,३, १०[l]; -ता मा ३, २२; का ३, ३,१३; तै १, ५, ६, २; ८,२; मै १, ५, २; ९[2]; काठ ७, १; -ताम् ¶तै २,१,२,४; ५[2].

३सं-हित,ता– -तः काठ २८, ४¶; ४८,१; क २९, ३; ४४, ४¶; पै १०, ७, ७; -तम् पै ४,३, १[l]; १६, ८६, ६; -ता[m] काठ ७,७[4];¶[2]; क ५,१; -तान् क ४७,१०¶; -ताभ्याम् काठ २१,९¶; -¶ते काठ २१, ९; २९,२[2n]; क ४५,३[2n].

¶सं-हिति– -त्यै मै २, ४, २; काठ १२,१२.

सं-धा[o]– -धया शौ ११,१०,१६[p]; पै १६, ८६, ६; -धा तै १, ७, ८, ४[q]; मै ४,३, ४¶; शौ ११, १०, १५[p]; पै १६, ८६, ५; -धाम् तै २, ४, १२, ६¶; मै २,४,३; ४,३;४¶; शौ ११, १२,९; १५; पै १६,५२,१.

¦सं-धातृ– -ता ऋ ८, १, १२; मै ४, ९, १२[r]; कौ १, २४४; जै १,२६,२; शौ १४, २, ४७; पै १८,११,७.

सं-धान– -नानि तै ७, ५, २५, १¶; -नेभ्यः तै ७,४,२१,१;

---

a) तु. सस्थ. टि. आ।

b) तु. सस्थ. टि. २अभि। c) तु. सस्थ. टि. अधि।

d) शोधः पृ २४९४ *k* द्र.।

e) =सपा. तैबा २, ६, १२,४ (यत्र ?अश्विना > अश्विना इति शोधः [तु. मै. पपा. सात. च])। मा २०, ६६ का २२,६,१२ समधातम् (वैतु. BC. °धाताम्) इति पाभे.। f) पाभे. पृ ३२१० *b* द्र.।

g) तु. स्क.; वैतु. सा. सुम् स्वाअ.।

h) √*ग्रन्ध् 'मज्जने' > भाप. *ग्रन्ध– >[नाधा.] √*ग्रन्धापि > *ग्रन्धापये इति शोधः (तु. मूको. संधा° इति)। सस्थ. ताम्? >त्वाम् इति शोधः।

i) सपा. पै १७,५,१० संभृते इति पाभे.।

j) विप.। बस.।

k) विप. (*दीप्तिमत्-[सूर्य-])। <√*संह् (=√शुध्, न्धू) 'दीप्तौ' इति मतम्। l) पाभे. पृ ८३१ *f* द्र.।

m) गो-नामन्–।

n) सपा. मै ४,८,७ संबद्धे इति पाभे.।

o) भाप.। गस. उप. अङ् प्र.।

p) नाप. (संधात्री-शक्ति-)।

q) पाभे. पृ ३१८३ *h* द्र.।

r) °ता [तु. पपा.] इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. ऋ [८,१,१२] प्रमृ.)।

काठ ४४,१०.
¶सं-धाय काठ २८,१; क ४४,१.
सं-धि[a]- -धये मा ३०, ९; का ३४,२,१; काठ ३९, ६; -धिः तै ४, ४, १, १[b]; ५,३,६,१[b]; ७,५,३,२¶; मै ४,९,१२?‡[c,d]; काठ १५, १०; १७, ७[b]; ३३, ५; ३४, १६; ३७, १७[b]; ३९, ६; क २६,६; -धिना मा १५, ६[b]; का १६, २, १[b]; मै २,८, ८[b]; काठ २६, ७¶; क ४१, ५¶; -धिभ्यः मा २४, २५[e]; का २६, ५, ५[e]; काठ ३९, ६; -धिभ्याम् मै ३, १४, ६[e]; -|धिम् ऋ ८, १, १२[d]; मै ३, ८, ६§; कौ १, २४४[d]; जै १, २६, २[d]; शौ १४, २, ४७[d]; पै १८, ११,७[d]; -धिषु काठ ३९, ६; -धी शौ १०, २,२; पै १६, ५९,२; -¶धौ तै २, १, ९,२; ३; ३,२,८,२§[f]; ६, ४, १, ५; २,४; ६,४,१; काठ १३,५.
सं-हित[g]- -तम् खिसा २९, ३०.
सं-धा- प्रमृ. सं √धा द्र.
सं √धाव् (गतौ), संधावन्तु शौ ११, ११,१४.
संधाव्येते, समधाव्येताम् काठ १३,१२.
सं √धू, सम…धूनुहि ऋ १, १०, ८; |सम्…अधूनुत, सम् (अधूनुत)[2] ऋ ८,५२,[(७,२२) १०]; खि ३. ४, १०; कौ २, १०२८; जै ४,२६,७.
सं-धुवान- -नाः तै ४,४,१२,५[h].
सं √धृ, समध्रियन्त तै ६, १, ५, १¶.
सम्…दाधार ऋ ९,७४,२[i].
सं-धृ(त>)ता- -ता शौ १२,१, २६; पै १७,३,७.
सं-ध्वान[j]- -नाः[h] मै ३,१६,४; काठ २२,१४; पै १५,२,४.
सन्न- √सद् द्र.
सं √नद्, सम्…नानदति ऋ १, ६४,८[k].
सं-नद्ध- सं √नह् द्र.
सं √नम्, > नमि, सम्…नमते, सम् (नमते) काठ १८, २‡[l]; संनमति मै ३, ८,६¶; सम्… नमति, सम् (नमति) तै ४,६, २, ४‡[l]; ¶सम्…नमति मै ३,१, १०[2]; ३, १०; संनमन्ति पै १५,१२,१०; |सम्…नमन्ति ऋ ८, ९७, १२[m]; कौ २, २८१; जै ३, २३,१३; शौ २०, ५४, ३; सम्…नमामसि[n], सम् (नमामसि)[2] शौ ३, ८, ५; ६,९४, १; |सम्…नमन्त ऋ ७, ३१, ९: ४१, ६[o]; ८, ६,४; मा ३४, ३९[o]; कौ १,१३७; २, १००१; जै १,१५,३; ४,८,२; शौ ३,१६, ६[o]; २०, १०७, १; संनमः शौ ७, ५८, ४; पै २,८, ४[p]; २०, १३, १०; संनमताम् मा २६, १[q]; का २८, १, १[q]; संनमन्ताम् मा ३५ २०[q]; सम्…नमन्ताम् ऋ ५,३६,६; संनमन्तु तै ५,७,४,३[r,s]; ७,५, २३,१; २; काठ ४५, २०[c]; शौ ४,३९, १; ३; ५;७; ५,८,२; पै ५, ३५, १-११; ७, १८, २; सम्…नमन्तु पै ४, ३१, ६‡[o]; संनमाम तै ५, ७, ४, ४[s,t];

[a]) भाप., नाप. । भावे करणे च किः प्र. ।
[b]) सपा. संधिः, असि (तांब्रा १,९,४ गोब्रा २,२,१३ वैताश्रौ २०,१३ च) <> संधिना इति पाभे. ।
[c]) -धिम् [द्वि १] इति शोधः (तु. पृ १२९४ *f*) ।
[d]) सपा. °धिः (तैआ ४, २०, १ काश्रौ २५, ५, ३० आपमं १,७,१ च) <> °धिम् इति पाभे. ।
[e]) सपा. °भ्यः <> °भ्याम् इति पाभे. ।
[f]) पाभे. पृ ३२२९ *b* द्र. ।
[g]) समः पाक्षिकः मलोपः (पावा ६,१,१४४) ।
[h]) सपा. संधुवानाः <> संध्वानाः (आश्रौ ४, १२, २ च) इति पाभे. ।
[i]) तु. GW. GRV.; वैतु. वें. सा. सं(प्रयच्छतु) ।
[j]) विप. (वात-) । बस. उप. =ध्वनि- ।
[k]) वैतु. वें. सा. GW. सम् =समम्, युगपत् इति; सम्…जिन्वन्तः इति स्क. । पृ १७६३ √नद् > नानदति इति निर्देशो नेष्टः ।
[l]) पाभे. पृ ३२६१ *a* द्र. ।
[m]) धातोः *नवने =स्तुतौ वृत्तिः (वैतु. अन्ये सम् इति स्वाअ. सत् पृथगिति?) । पृ १७६९ सस्थ. √नम् > नमन्ति इति निर्देशो नेष्टः ।
[n]) सपा. सम्…नमामसि <> सम्…अनंसत <> पै १९,१५,२ सम्…नयामसि <> खि ५,१,४ सम्… मनामसि इति पाभे. ।
[o]) सपा. °मन्त <> °मन्तु इति पाभे. ।
[p]) पाभे. पृ ३१८० *b* द्र. । [q]) पाभे. पृ १०९० *h* द्र. ।
[r]) पाभे. पृ ९४४ *d* द्र. । [s]) तु. सस्थ. टि. २अभि ।
[t]) अभि संनमाम > सपा. पै १, ५३,२ उप संनमन्तु इति पाभे. ।

सुमनमत् तै७,५,२३,१[10a];२[10]; काठ ४५, २०[16a]; समुनमत्[b] तै ७,५, २३, १; २; काठ ४५, २०[c]; सुमनमन्त मा ८, ४६; १७,२४; का ८,२१,१; १८,२, ९; तै ३,४,४,१; ४,६,२,६; मै २,१०,२; काठ १८,२; ४०,९; क २८, २; सुमनमन्[a], समुनमन्[b] शौ ४, ३९,१;३; ५;७; समनमन्[a,b] पै ५,३५,१[3]-११[3]. सुम्···अनंसत[c], सुम् (अनंसत)[2] मै २,२,६.

सुंनमयामसि[d] मै २,२,६; काठ १०,१२; शौ ३,८,५;६,९४,१.

सुंन(त>)ता- -तया मै३,८,६[2]¶; -तें मा २६,१[4]; का २८,१,१[4].

सुंनति- -तयः[e] तै ७, ५, २३,१; २; काठ ४५,२०[c]; -तिः शौ ११, ९, १३; पै १६, ८३, ३; -तेः पै ५, ३५, १-११; -त्यै तै ७,५,१३,१; काठ ४५,९[2].

सं-नुम्[f]- -नमः[e] शौ ४, ३९, १; ३;५;७; पै ५, ३५,१-११;१२[g].

†सं-नुममान- -नः ऋ १०, ८७, ४; शौ ८,३,६; पै १६,६,५.

सं-नय- सं√नी द्र.

सं√नश् (व्याप्तौ), सुम्···आनट् ऋ १०,१११,२; सुम्···आनट् ऋ ३,३०,१२.

सं-नुशे ऋ ८,३,[(४)१०]; ५५,५; खि३,७,५; मा२३,१५[h];का२५, ४,४; †शौ २०, ९, ४;४९,७.

सं√नस्, सुम्···नसते ऋ ९, ८२, ३[i]; सुम···नुसते ऋ ९,६८,४; ७१, ८; सुम् (नसते) ऋ ९, ७१, ८; संनुसामहे ऋ १०, ६४, १३; संनुसन्त ऋ ९, ९२, ५; सुम्···नसन्त ऋ ८, ७२, १४; कौ २, ८३१†; सुम्··· नसीमहि ऋ २,१६,८.

सं√नह्, ¶सुंनह्यति तै १,६,९,४; ५, १, ५, ५; ६, १, ३, ४; ¶संनुह्यति तै ६, १, ३, ४; मै ४,१,२; ¶संनह्यति काठ १२, १; ३१, १; क ४७, १; ¶संनह्यन्ति काठ २५, ८; क ४०,१; सुंनह्ये[j] तै १,१,१०,१; पै २०, ३४, १०; सुम्···नह्यामि[k] तै ३, ५, ६, १[2]; शौ १४,२,७०[2]; पै १८,१३,१०[2]; सुंनह्यस्व शौ १४,१,४२[j]; पै १०, १४, ८-९; संनह्य काठ १, १०[j]; संनह्येथाम् पै १०,१३,१-६; ९; १०; सुंनह्यध्वम् शौ ११,११,२;२६; १२,१; पै १०, १३,७;८; १४, १-६; १०; सुम्···नह्यत शौ ७,५२,९; पै १,४९,२; ¶सुमनह्यत,>ता मै ४, १, २; काठ ३१, १; क ४७, १; सुमनह्यत् मै ३,३, ७¶[l]; सुमनह्येताम् तै २,५,६,५¶[m]; ¶सुंनह्येत् तै २, २,८,२; ३,१,५; मै ३,३,७[n]. संननाह शौ ६,१३३,१; पै ५, ३३,१; सुमनाह ऋ ८,४८,५[o]. सुंनह्यते मै ३,६,७¶.

†सं-नद्ध,द्धा- -द्धः ऋ १,१६४, ३७; ६,४७,२६; मा २९,५२; का ३१, २, ९; तै ४, ६, ६,५; मै ३, १६, ३; काठ ४६,१; शौ ६, १२५, १; ९, १५, १५; पै १५, ११, ८; १२,४; १६,६९, ६; १९,१९, ४$; -द्धा ऋ ६, ७५,११; मा २९,४८; का ३१, २, ८; तै ४,६,६,४; मै ३,१६, ३; काठ ४६, १; शौ १४, २, ७०$[p]; पै १५,११, २; १८, १३,१०$[p].

संनद्ध-कवच- -चः काठ ३४,५.

सं-नुहन- -नम् का १, १०, २; तै १,१,२, २; मै १, १, २; ४,१, २¶; काठ १,२;३१,१;१०¶[q]; क १,२; ४७,१;१०¶[q].

सं-नुह्य मै ४,६,५¶.

सं-नह्यत्- -ह्यन् काठ २१,१०[l,n].

---

a) सपा. सुमनमत् <> सुमनमन् <> समनमन् इति पाभे.। b) सपा. समुनमत् <> समुनमन् <> समनमन् इति पाभे.। c) पाभे. पृ३२६३ *o* द्र.। d) पाभे. पृ३२२५ *q* द्र.। e) सपा. सुंनतयः <> संनमः इति पाभे.। f) गस. उप. भावे क्विप् प्र.। g) पाभे. पृ३१९४ *a* द्र.। h) वैतु. उ. म. संनश्यते इति। i) पाभे. पृ३१८६ *n* द्र.। j) सपा. °ह्ये (तैब्रा ३,३,३,२; ७,४,१० आपश्रौ १, ५,५ प्रमृ. च) <> °ह्यस्व <> °ह्य इति पाभे.। k) = सपा. आपश्रौ १०,९,१६ प्रमृ.। शांश्रौ २,१०, ६ सम्···सृजामि इति पाभे.। l) सपा. काठ २१,१० संनह्यन् एति इति पाभे.। m) तु. सस्थ. टि. २अभि। n) सपा. काठ २१,१० संनह्यन् इयाम् इति पाभे.। o) लुङि प्रपु३ (तु. वें. सा.; वैतु. GRV. MVR. मपु३ इति, ORN. [तु. GRV. टि.] प्रपु१ इति, < √अंह् इति GW. मपु३ च)। *°नक्षत > *°नक्खअ° > *°नाख > यनि.। p) पाभे. पृ १६३७ *f* द्र.। q) पाभे. पृ ३१३० *j* द्र.।

सं-नि √कृ, (विक्षेपे) ¶संन्यकिरन्[a] काठ २३,४; क ३६, १.

सं-नि √धा, संनिधत्स्व खि २, ६[2], २७; ६[3], २५; ¶संन्यदधत मै १,७, २; ३, ७, १०; काठ ८, १५; २४,९; क ८,२; ३८,२.

संनि-धाय तै २,२,४,८¶.

संनि-धि- -धौ खिसा ३१,११.

सं-नि √वप्, संनिवपति मै ३,२,३[4]; काठ २०, १[4]; क ३१,३[4].

संन्यु(नि-उ)प्य तै ५,२,४,१; काठ २०,१; क ३१,३.

सं-नि √ष(<स)द् >संनि-षद्य शौ ४, १६, २; पै ५, ३२,४.

सं √नी, ¶संनयति तै २, १, ८, ४; ६,१,४,७; मै ३,९,३; सम्…नयति[b] तै ४,७,१५, २; मै ३, १६, ५; शौ ४, २४, ७; पै ४, ३९,७; ‡संनयन्ति[c] शौ ६,४६, ३; १९,५७,१; पै २, ३७, ३; ३, ३०, १; १९, ४६, ११; सम्…नयथः ऋ ५, ६५, ६; ‡संनयामसि ऋ ८, ४७, १७; शौ ६, ४६, ३; १९, ५७, १; संनयामसि ऋ ८, ४७, १७[c]; ‡संनयामसि पै २, ३७, ३; ३, ३०, १; १९, ४६, ११; सम्…नयामसि[d], सम् (नयामसि)[2] पै १९,१५,२; संनयाः पै १९, ४८, १६; सम्…नयाथः शौ २, ३०, २; पै २, १७, ३; संनय शौ १९, ४५, १[e]; पै १५,४, १; ?सम्…नय ऋ ६, ५४, १[f]; संनयत तै २, ५, ३, ३¶; संनयानि ऋ १०, २७, २; संनयां (?याम[g]) पै ८, १५, ३; ¶समनयन् तै २, ५,३,३; मै १, १०, ५; समनयन् तै २, ५,३, ३¶; समनयन् काठ ३६,१¶; संनयेत् तै २,५, ५,४¶; संनयेत् तै २, ५, ५, १[2]¶.

सम्…निनीयात्, सम् (निनीयात्) ऋ १०, ८५,२३[h].

सम्…निनाय ऋ १०, ६८, २; शौ २०, १६,२‡; सम्…निनेथ ऋ ७, २८, ३; ‡सम्…नेषि[i], सम्(नेषि)[1] ऋ ५, ४२, ४; मा ८,१५; का ९, ३,१; तै १, ४, ४४,१; मै १, ३, ३८; काठ ४, १२; क ३, १०; पै २०, ३३, १०; सम् (नेषि) मै ४,१४,५‡[1]; सम्…नेषथः पै २, १७, ३[j]; सम्…नेष, सम्(नेष)[4] शौ ७, १०२,२‡[1].

समनैष्ट तै ५, ७,२,४; ५; काठ १३,१५; ¶समनैषुः तै २,५,२, ३;४; समनैषीः काठ १९,१३[k].

सं-नय[1]- -यः ऋ २,२४,९.

¶सं-नेतृ- -ता तै ५, १, २, ४; काठ १९, २; क २९,८.

¶सांनाय्य[m]- >सांनाय्य[n]- -य्यम् तै २,५,३,७;५,१; ७,५,६,४[2]; मै २,२, १३[2]; ४, १, ३; काठ १५, २; ३१, २; ३६, १; क ४७,२; -य्यस्य तै २,५,३, ३; मै १,१०,५; -य्येन मै १,१०, ५; काठ ३१,२; क ४७,२.

¶सांनाय्य-त्व- -त्वम् तै २,५,३,३; मै १,१०,५.

सं √नु,नू(वधा.), >नोतु, ‡संनवन्ते ऋ १,१६४,३०[?p]; ६, ७, ४[o]; ९,९,३५; १०, ७१,३[o]; कौ २, २१०; ४९१; जै ३, १९, ५; ३८, ५; पै १६, ६६, ३[p]; ‡संनवामहे ऋ ८, ६९, ५[o]; कौ २, ८४०; शौ २०, ९२, ५; ९२,२; संनवन्त ऋ ६, ७, ३[o]; कौ २, ४९२; जै ३, ३८, ६; शौ९,१४,३‡[p]; ‡सम्…नवन्त ऋ ४, ३, ११; १०, १२०,

---

[a]) सपा. मै ३,६,७ संन्यास्यन् इति पाभे.।

[b]) पाभे. पृ ३२२४ *g* द्र.।

[c]) सपा. °यन्ति <> °यामसि इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ ३२६३ *n* द्र।

[e]) तु. BC. RW.; वैतु. शंपा. सात. संनयन् इति।

[f]) सम्ं पूर्षणा विदुषा *नह्येमहि इत्येवं शोधितः सन् पादोऽयं जागतः द्र. (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति?)। अत्र *नह्येमहि यो > *नह्ये म इ यो > *नये ओ > *नययो > पपा. नय। (युः >)यो इतीव वाचि. द्र.।

[g]) यनि. शोधः (तु. सस्थ. किल्बिष्या- > -ष्य [?ष्या]म्)।

[h]) पाभे. पृ ३१९५ *m* द्र.। [i]) सपा. सम्…नेषि, सम्(नेषि)[4] (माश ४,४,४, ७ तैब्रा २, ८, २,६; ७ च) <> सम्…नेष, सम् (नेष)[4] <> कौसू ५५, २० सम्(नेष) इति पाभे.। [j]) पाभे. पृ ३१८७ *n* द्र.।

[k]) पाभे. पृ ३२५१ *k* द्र.।

[l]) विप.। गस. उप. अजन्तम्।

[m]) नाप. (हविर्-विशेष-)। ण्यत् प्र. तित्स्वरश्च।

[n]) स्वार्थिकः अण् प्र. तत्स्वरश्च (पावा ५,४,३६)।

[o]) तु. सस्थ. टि. २अभि।

[p]) सपा. °न्ते <> °न्त इति पाभे.।

२?[a]; कौ २, ८३४; जै ४, ५, ६; शौ ५, २, २; २०, १०७, ५; पै ६,१, २[b]; सुम्…नुवन्त ऋ ५,४५, ८; सुम्…अनवन्त ऋ ५,३०,१०.

सुमनूपत ऋ ८, ९५, [(६, ४५, २५) ११][c]; कौ १, ३४९; जै १, ३६, ८; ।सुम्…अनूपत ऋ ८,१२, [(७,३१,१२) २२]; ९,८६, ३१; १०१, ८; कौ २, १६९; जै ३,१६,७.

।सुम्…अनोनवुः,(सुम्) अनोनवुः ऋ ८, ७०, ४; कौ २, ५०६; जै ३, ३९, ५; शौ २०, ९२,१९.

सं√नुद्, सम् (नुदतु) पै २०, ४९, ५; संनुद शौ ६, १२९, ३[२]; १४,२,६४; पै १८,१३,३.

सं√नृत्, समनर्तिषुः शौ १४,२,५९; ६१; पै १८,१२,८;९.

?सन्नेतरा पै २,५८,६.

सं ने ते म तः पै ५,३५,१-११.

संनो तारः पै ८,११,५?[d].

सं-न्य(नि√अ)स् (क्षेपणे),संन्या (नि-आ)स्यन् मै ३, ६,७¶[e].

?संन्यसे[f] कौ ४,८; जै २,७,३.

सन्यस्- सन- द्र.

?सन्वनाम् पै ७,१२,१-११.

√सप् (वधा.)[g], ।सपन्ति ऋ ९, ९७, ३७; कौ २, ७०७; जै ३, ५८,४; सपामि ऋ ५,१२, [२ (६)]; सपन्त ऋ ५, ३, ४; असपन्त ऋ ७,८३, ८; सपेय[h] तै १, २, ५, २; ६, १, ८, ५; सपेम मै ३, ७, ७[h]; सपेम ऋ ४,४,९; ५,४२, १२; ६, १५, १०; मा ३७, २०[h]; का ३७, ३,६[h]; ।तै १,२,१४,४; २, ५, १२,५; मै १,२,४[h]; ४,९, ६[h]; ११, ५†; १४, ४†; काठ २, ५[h]; ६, ११†; ७, १६†; २४, ४[h]; क १,१८[h]; ३७,५[h].

सेपुः ऋ ६,२९,१.

सप[i]- -पात् मै ३,७,७.

सपत्- -पन्तः ऋ १, ६७, ४; ६८, २; २, ११,१२; -।पन्ता ऋ ५,६८, ४; कौ २, ८१६; जै ३,५७, ६.

?सपक्षिणाम्[j] पै ४,१८,१.

?स-पत्न[k]**-** -त्नः तै ५, ३,५,३¶; मै १,६,९¶; ३,४,१०[२]¶;४,५,८; ¶काठ ७, ६;२३,४; क ५,५¶; शौ १, १९, ४; ६, ७५, १; पै १०,२, ४; १७, २३, ४; १९, १५,७; ४४, २४; २०, ९, १; -त्नम् तै १, ६,२, २; ¶मै १, ६,२;६; ३, ८, ५[३]; काठ ३१, १४; शौ ७, ११४, ३[l]; पै १८, १७,१०[m]; २०,९,३; -¶त्नस्य मै १,६,९; ३, ८, ३; -त्नाः ऋ १०, १२८,९[n]; १६६, २; मा १७, २२‡[o]; ३४, ४६†[n]; का ८, २०, १‡[o], १८, २, ८‡[o]; ३३,२,९†[n]; तै ४,६,२, ६‡[o]; ७,१४,४†[n]; मै ३, २, १०[२]¶; काठ २५, ६¶; ३१, १४[४p]; ४०, १०†[n]; क ३९, ४¶; शौ १,९,२[२]; ४; ४, २२, ६[q]; ३५, ७; ५, ३, १०†[n]; २०, २; ९, २, ४; १०; ११; १७; १८; पै १, १९, ४; २, ७२, ५; ९, २४, २; १३, ३, ११†; १२; १६,७६, ९; १०; ७७, ६; ७; -त्नान् ऋ १०, १७४, २; खि ४,६,९[r]; मा १५, १;२[२]; १७, ६३; ६४; का १६, १, १; २[२]; १८, ५, १४; १५; तै १, १, १३,१[२]; ६,४, २[२]; ३, २, ८,

a) तु. सस्थ. टि. सुस्नि ।

b) °न्तः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ. प्रमृ.) ।

c) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

d) सं√नु> सं-नवितृ- >-तारः इति शोधः।

e) पाभे. पृ ३२६५ a द्र. । f) शोधः पृ २४३१ d द्र. ।

g) धा. अर्चा-परिचर्या-स्पर्शनाद्यर्थेषु वृत्तिः (तु. निघ १३,५;१४], या [५,१६] प्रमृ.)।

h) सपा. सपेय (तैआ ४,७,५;५,६,१२ च)<>सपेम (माश १४,१,४,१६ काश १६, १,४,१० च) इति पाभे. ।

i) नाप. [पस-(=पुसस्- [तु. या ५,१६;SEY ९२])]। कर्तरि अच् प्र. वृषाद्युदात्तता च (वैतु. PG [२, १३५] =भग- इति ?) ।

j) सर्प-+(√क्षिण् 'हिंसायां' > करणे) *क्षिण्- (दंश-) > बस. *सर्प-क्षिण्- > प३ इति शोधः (शोधान्तरकृते तु. सस्थ. ? तुण्डीयशाम्, ? वृद्धिवर्लानां महं, ? प्रध्वांरक्षा) ।

k) नाप. (प्रतिद्वन्द्विन्-, शत्रु-)।व्यु.?। तै. पपा. नावग्रहः। स-पत्नी-+इवार्थे अः प्र. इति पाका ४,१,१४५ सा. अभा. PW. प्रमृ. । l) सपा. पै ४, ९,५ °त्नान् इति पाभे. ।

m) सपा. शौ १२,१,३१ °त्नान् इति पाभे.।

n) पाभे. पृ ३०७४ i द्र. ।

o) पाभे. पृ १३४९ d द्र. । p) पृ ५६५ g द्र. ।

q) ते सपत्नाः > सपा. पै ३,२१,६ सन्त्व् अन्ये इति पाभे. । r) सपा. खिसा २७,९ °त्नाद् इति पाभे. ।

५; ४,३, १२, १[२]; ६, ३, ४[२]; ५,३,५,१; मै १, १, १३[२]; २, १०; ५, १; २, ५, ६; ८, ७[३]; ३,२,१०;३,८¶; ४, १२, ३[२]; काठ १, १२[२]; ५, २; ७, ६¶; १३, २; १७, ६[३]; १८, ३[२]; २१,२;८; २५, ६¶[२]; ३२, २; क ५,५¶; २६, ५[३]; २८, ३[२]; ३१, १७; ३९, ४[२]¶; शौ १, २९, २‡; २, २९, ३; ३, ५, १; ६,४; ५, २०,१;२८, १४[a]; ७,३५-३६,१; ९, २,१;५; ६[b]; ९; १४;१५;१६; १०, ३,१३-१५;६, ३०; ११, १, ६; १२, १,४१;२,४६; १३. १,२८;३०; ३१[c]; ३२; ९, २९; १७, १, २४‡[d]; १९, २८, ५-१०; २९, १-९; ३०,१; ३२, ५; ३३, २[a]; ६६,१; पै १, १९, २; ६९, १; ३; २,६५,२;३; ८९,१; २; ४; ३, ३, ५; १३, १; ४, ९, ५[e]; २७, २; ९, २४, १; १०, १०, २; १२,४, ५; ५, २; १३, ३, २; ८-१०; ११, ५-१९; १६, ४५,१; ६४,३;५; ५; ७६, १; ४;८; ७७, १; ४; ५; ८९, ६; १३१, १-१०; १५०, ५; १०; १५१, ६; १५२, ५; ८-१०; १७,५,१;३४,७; १८, १७, ८; ९; १८, १; २; १९, १७, १२; २२,४; ३२,९; १०; ३७, १०; २०,८,८; ९;४७, २; -त्नानाम् ऋ १०, १६६, १; शौ ७, १४, २; १९,२८,३;४; पै १,६९,१; १३, ३, ६‡; ११, ३; ४; १६, ७६,८[f]; १९, २१, १[g]; २; ३; -¶त्नाय मै १,६, ३; ३,६,७; -त्नासः पै २०,३७,५; -त्ने शौ ९,२,२; पै १६,७६,२; -त्नेभ्यः शौ १,२९,४; पै १३, ३, १३; १९. ३९, ११; -त्नेषु शौ १०, ९,१; पै १६,१३६,१.

सापत्न[h]- -त्नः[i] खि ४, ५,१९; शौ २,७,२.

सपत्न-कर्शन[j]- -नः शौ ८,५.१२.

सपत्न-क्षयण[j]- -णः काठ ३१, १४; शौ १,२९,४[k]; ६‡[l]; १०, ३,१; पै १,११,५‡[l]; १६,६३, १; -णम् शौ २, १८, २; १९, ३०,४; पै २,४६, ४; १३, ३, १३[k]; ११,२२.

सपत्नक्षयणी- -णी तै १, ६, २,२;१०,६; काठ ४,१४; ३१, १५; -णीः[m] मै ४, १, १२[२]; काठ १,१०;३१,९; क १, १०; ४७,९.

सपत्न-क्षित्- -क्षित्[m] मा १, २९[२]; का १,१०,१[२].

सपत्न-चातन[n]- -नः पै १९, ३२,८; ३६, १०; -नम् शौ २, १८, २[o].

सपत्नचातनी- -नीम् पै ७, १२,१.

सपत्न-जम्भन- -नम् पै २, ४६, ४[o]; १३,११,१[p].

सपत्न-तुर्- -तुः[q] मै १; ६, २; क ६,३.

सपत्न-दम्भन[j]- -नम् मा ३, १८; का ३,३,९; तै १, १, १०, २; ५,५, ४; ३, ५,६,१; मै १, ५, २; काठ ६, ९; क ४, ८; शौ १०, ६, २९; १९, २८,१[p].

¶सपत्न-वत्- -वान् मै १,६,६;९; २,५,३[२].

सपत्न-साह्[j]- -०ह मै १,५,१; -¶हः तै ५,१,१०,२; काठ १९, १०; क ३०, ८; -हन् तै १, १, १०, १; पै १०,४, १२.

सपत्नसाही- -ही मा ५, १०[३]; का ५,३,२[३]; तै १,२, १२, २; ६,२,८,१; मै १,२, ८; ३, ८, ५; काठ २, ९; २५, ६; क २, ३; ३९, ४; -हीम् तै १, १, १०,१[r].

सपत्न-हन्- -हनम् काठ ३९, ५; शौ ९,२,१; पै १६,७६,१; -हा ऋ १०,१६६,२;१७०,२;१७४,

[a]) पामे. पृ ३२६६ r द्र. । [b]) पामे. पृ२०१९ c द्र. ।

[d]) पामे. पृ ३२६६ m द्र. ।

[c]) सपा. ऋ १,५०,१३ द्विषन्तम् इति, शौ १७,१,६ द्विषन् इति च पामे. ।

[e]) पामे. पृ ३२६६ l द्र. ।

[f]) सपा. शौ ९,२,९ पन्नानान् इति पाभे. ।

[g]) सपा. शौ ७, १४, १ द्विषताम् इति पामे. ।

[h]) त्रिप. (शपथ-) । तस्येदमीयः अण् प्र. ।

[i]) पामे. पृ ३३८२ f द्र. । [j]) त्रिप. । उप. ।

[k]) सपा. °णः <> °णम् इति पामे. ।

[l]) सपा. ऋ १०,१७४,५ त्रिसं. ।

[m]) सपा. °क्षयणीः <> °क्षित् इति पामे. ।

[n]) पृ ३८९ b द्र. ।

[o]) सपा. °त्नचातनम् <> °त्नजम्भनम् इति पामे. ।

[p]) सपा. °त्न° <> °त्नतु° इति पामे. ।

[q]) =सपा. तैब्रा १, २, १, २१ आपश्रौ ५, १३, ४ । काठ ७,१३ सपत्नजित् इति पामे. ।

[r]) पामे. पृ २८१२ k द्र. ।

५; मा ५,२४; १२, ५[a]; २७, ३; का ५, ६, ३; १३, १, ६[a]; २९,१,३; तै १, ३, २, १; ४, १,७,२; मै १, २, १०; २, ६, ११; ७,८[a]; १२, ५; ४,४,५[a]; काठ १६, ८[a]; १८, १६; ३७, ९; क २, ५; २९, ४; कौ २, ८०४†; जै ४,२,१०†; शौ १, २९,५; २, ६, ३; ४, ८, २; ८,२,२८; ५,१; २; १०,५,२५-३५; ६,३०; १९,३१, ८; ३२, १०;४६, ७; पै १, ११,४; ३, ३३,३; ३६,१; ४,२, २; २३, ७; ७,५, ६; ८; १२; १०, २, २; ५,८; १२,४, १०; १३, ३, ११†; १६,२७,१; २; ४५, १; १३१,१[२]-१०[२]; १९,४२,४.

†सपत्नघ्नी- -घ्नी[b] ऋ १०, १५९,५; पै २, ४१, ५; -घ्नीः काठ ३९,१.

स-पु(ति>)त्नी[c]- -त्नी ऋ ३,१,१०; ६,४; १०,१४५,३; शौ ३,१८, ४†; पै १,६०,१; ७,८,२;१२, २; ३†; १९,३९,१०; -त्नीः ऋ १ १०५,[८; १०, ३३,२(३)]; १०,१५९,६; पै १९,३५, १५; -त्नीम् ऋ १०, १४५, १; २; ४;५; †शौ ३,१८, १-३; ५; पै ७,१२,८; १०†; १९,३९,७[?d]; ८; -त्न्याः पै ७,१२,४;९;१९, ३९, १०; २०,२८,२;४०,१०.

सपत्नी-चात(न>)नी- -नीम् पै ७,१२,७.

?सपत्यो पै १,६०,२.

?सपद्यद् पै १७,२८,२.

*सपर्- > √सपर्य(वधा.)[e], †सपर्यति ऋ १, १२,८; ९३,२; ८, ४४, १५; ९५, ४; मै ४, १४, १८; कौ १, ३४६; २, १९५; २३३; जै १, ३६,५; ३, १८, २; २०, १७; †सपर्यति ऋ ८, ७, [२०; ६४, ७]; १०, ९३,२; कौ १, १४२; जै १, १५, ८; †सपर्यतः ऋ १, ८३,३; १४४, ४; १०, ५०, १; मा ३३, २३; का ३२, २, ६; शौ २०,२५,३; सपर्यतः ऋ ६,४४,[५; ८,९३, १२]; †सपर्यन्ति ऋ १, ८४, १२; १०,२०,२; मै ४,१२,४; काठ ८, १७; कौ २, ३५७; जै ३,२९,१४; शौ २०,१०९,३; सपर्यामि ऋ १, ५८, [७; ३, ५४,३]; शौ १९, ७, १; †सपर्यात् ऋ १, ९३, ८; ६,६०,१; तै ४, २, ११, १; मै ४,१०,५; काठ ४, १५; सपर्यन् ऋ १०, ७, ३; तै २,२,१२,४; सपर्यान् ऋ १, ७२,३[f]; सपर्यतु शौ १४, २,२३; पै १८,९,३; सपर्यताम् पै ५, १४, १; सपर्य ऋ १०, ९८,४; शौ १४, २, १८‡[g]; पै १८,८,८‡[g]; सपर्युत>ता कौ १, ६३; जै १, ७, १; सपर्यत ऋ ३, ९, ८; ५, १४, ५; २५, [४[h]; ८, १०३,३]; ८,४१,६; १०,३७,१; ११८, ६; मा ४, ३५†; का ४, १०, ६†; तै १, २,९, १†; मै १, २, ६†; काठ २,७†; क २, १†; शौ ३,३०, ६; १८, १, ४९‡[i]; ३, १३‡[i]; पै ५, १९, ६; १७, २५, ४†; †असपर्यन् ऋ ३,९,[९; १०, ५२, ६]; मा ३३, ७; का ३२, १, ७; सपर्येम ऋ २,६,३. असपर्यैत्[j] शौ १४, २, २०; पै १८,९,१.

†सपर्यत्- -यतः ऋ ८,६२,५; -यन् ऋ १, १५३, ३; ३,३१, १; १९; ४,१२,२; ५, ४०, ८; १०, ६९, १०; १०५, ४[k]; कौ १,१९६; जै १, २१,३; -यन्तः ऋ ५, २१, ३; ८, ३१, १४[l]; तै १, ८, २२, ३[l]; काठ ११, १२[l]; -यन्ता ऋ ८,२६,१३.

सपर्यन्ती- -न्ती ऋ ८,१२, १०.

सपर्यु- -यवः ऋ २,६,३; ३,

---

a) =सपा. माश ६,७,२,१३। तै १,६,५,२; ४,२, १, १ अभिशस्तिहा इति पाभे.।

b) =सपा. आपगृ ३, ९, ९। आपमं १, १६, ५ °लिघ्नी इति पाभे.।

c) नाप. (समानपतिका-)। बस. उप. आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६,२,११९)।

d) °त्नी इति शोधः (तु. मूको., पै [१, ६०, १] च)।

e) कण्ड्वादिः।

f) सपा. तैब्रा २,४,५,६ °र्यन् इति पाभे.।

g) सपा. ऋ १०,८५,४४ विभे.।

h) पाभे. पृ १७७३ *f* द्र.।

i) सपा. ऋ १०,१४,१ मै ४, १४,१६ या १०, २० दुवस्य इति, आग्निगृ ३,५,२:२ वौपि १,२:२ दुवस्यत इति च पाभे.।

j) < असपर्यीत् इति लुङि रूपं (तु. WG [५५५ c, ९०४ b, १०६८ a], B.[ZDMG ४८, ५७४] प्रमृ.)।

k) पृ ९५४ *h* द्र.।

l) सपा. °र्यन्तः<>°र्यवः इति पाभे.।

५४,२; ७,२,४; ९४, १०; मै २,१३, ७‡[a]; -र्यूं ऋ ३,५०, २.

सपर्येण्य[b]- -ण्यः ऋ ६,१,६; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; -¶ण्याः काठ ८,१३[2]; क ८,१[2]; -¶ण्यान् काठ ८,१३; क ८,१.

सपर्य[c]- -र्या ऋ १०, १०६, ५; -र्ये पै २,६५,३?.

:स-प(र्ण>)र्णा- -र्णा पै १४,३,६.

¶स-पर्वन्[d]- -र्वा काठ २७,८.

¶स-पशु[d]- -शुः तै ३,५,४,३; -शुम् काठ ८,९; क ७,५.

?सपित्र्याः[e] पै १३,१०,४;५.

:सपि*-त्व[f]- -त्वम् ऋ १,१०९,७.

?सपीति (वप्रा.)[g]- -०तयः तै २, ४, ८, १; १०,१; मै २,४,७; काठ ११,९;१०;-तिः[h] मा १८,९;का १९,४,१; तै ४,७,४,१; मै २, ११,४; काठ १८,९; क२८,९; -तिभिः[h] ऋ ८,१,२३; -तिन्[h] खि ५, ७,३,५; मा २८,१६; का ३०, २, ५; मै २, ७, १२; ४, १३, ८; काठ १९, १२.

स-पु[,पू]रुष[i]- -षः काठ ३५, १०[j]; ३८,१४; क ४८,१२[j].

सप्तन्[k]- -स,>सा ऋ १,२२,१६; ३२, [१२; २,१२,१२]; ३५,८; ५०,८; ९; ५८,७; ६२,४; ६३, ७; ७१,७; ७२,६; ८; १०२,२; १०५, ९; १६४, २; ३[3]; [३; १०,७१,३]; ५; ११; २४; ३६; १७४,[(१३१, ४) २; ६, २०, १०]; १९१, १२; १४[2]; २,५, २; १२, [३; ४, २८, १; १०, ६७,१२]; ३, १, ४; ६; ४,५; [७; ७, ८]; ७, १; ७; १०,४; ३१, ५; ४, १, १२; १६; २, १५;७,५; १३,३; १६, ३; १९, [(१७,७) ३]; ४२, ८; ५८, ३; ५,१, [५; ६, ७४, १][f]; ४३, १; ५२, १७[2]; ६,७,६; २२,२; ७, १८, १३; २४; ६०, [(१, ११५,४)३]; ६६, १५; ६७,८; ८७,४; ८, २४, २७;२८,५[3m]; ४६,२६;५४,४; ५९,३; ४;६०, १६; ६९, ७; १२; ७२,७; १६; ९२, २०; ९६, १; २; ९,८,४; ९,४;६; १०, ३; १५, ८; ५४, २; ६२, १७; ६६, ६; ८; ७०, १; ८६, २१; २५; ३६; ९२, २; ४; १०२, २; ४; १०३,३; ११४, ३[3]; १०,५, ५; ६; ८, ४; १३, ५; १७,११; २७,१५; ३५,१०; ४३,३; ४९, ९; ६१, १; ६३, ७[n]; ६४, ८; ७१,३[o]; ९०, १५[2]; ९३, १५; ९७, १;

a) पाभे. पृ३२६८ *m* द्र.। b) कृत्यार्थीयः केन्यः प्र.।

c) विप. (परिचरणीय- [अश्विन्-]) अर्हार्थे यत् प्र.। तु. पूषर्य- ।

d) वस. पूप. =सह- ।

e) सपत्नान् इति शोधः (तु. मूको., सस्थ. ?नुदेषि, ?वधाः च)।

f) भाप. (सबन्धुत्व-, बन्धुयुक्तता- [तु. GRV.])। सह+आपि- (नाप. [बन्धु-]) >वस. *सहाऽऽपि-> (भावे) *सहापि-त्व- > *सापि° > यनि. (वैतु. पपा. प्रमृ. स-पि° इति; वें. सा. स [<सह]+[√आप् >] √पि+त्वन् [?] प्र. इति [तु. WAG १,७५ c प्रमृ.], [√सप् 'समवाये' > कर्तरि] *सपिन्- + त्वः प्र. इति च; स्क. =सहपान- इति च?)। देवप्रसादाज्ज्योतिष्मत्तासम्पत्तौ सूर्यरश्मिसबन्धुतायां तात्पर्यम् (तु. ऋ ३,५८,२; ७,७६,४)।

g) विप. [*धाराप्रवाहिन्- (देव- =*मेघ- [तु. कारीर्याः प्रकरणम्], सोम-)]। अन्ये <सह+[√पा 'पाने' >] पीति- इति?। √स्रु 'स्रवणे' > *स्रवीति- > यनि. इति मतम्। शेषं *h* द्र.।

h) भाप. [*तृप्ति-, सुहिति- (तु. भोजनप्रकरणे सुग्घ- इति पर्यायान्तरम्)]। WAG [२,३०] पूप. <सम् [तु. पावा ६,१,१४४] इति?, अभा. <२समान- वा सह वा। <√सप् '*भोजने' इति मतम्।

i) विप.। वस. पूप. =सह। j) अत्र दीर्घः पाठः।

k) विप., नाप.। (*स्वयु- [=द्वयु-] >) *सु-+ (*पुधन्- [=पुञ्चन्-] >) *पुतन्- > मलो. कस. *स-पतन्- > यनि. (वैतु. या [४,२६] प्रमृ. <√सप् 'गतौ' इति?)।

l) विप. [*ऋद्धिमत्-, आढ्यंकरण- (रत्न- [तु. साप्त- इति पर्यायः])]। वृध्य- (भाप. [*ऋद्धि-]) + भृत- (विप. 'धारणे') >वस. *वृध्य-भृत- > *सुपत- > यनि. इति मतम्। m) सकृत् उ इत्यनेन समस्तं द्र.।

n) सप्त, होतृभिः < *सप्तभिः होतृभिः इति (वैतु. MVS [पृ २९१])।

o) सस्थ. पदवीय- (नाप. [*पाद-चिह्न-पङ्क्ति-])। पद्->पद-मय- (पाद-चिह्न-) + समूहार्थे मयप् प्र. >*पदमय-मय->यनि.। अत्र विषये पृ १९०३ *m* यदुक्तं तन्नेष्टम्।

१०४,८; ११४, ७; १२०, ६^{a};
१२२, ३; ४; १३०, ७; खि १,
२, ९; ६, ३; ४; ७, ४; ३,६,
४; १०^{२}, १८; २२,९; ४,२,२;
८,१; ११,१; मा ९, ३२^{b}; १२,
७५†; १३, ५†; १७, ७९^{६};
९१†; १८, २४^{२}; २२; २३,
५८; २६, १; ३१,१५^{२}†; ३४,
२४†; ४९†; ५५^{३}; ३८, २६;
का १०, ६, २^{b}; १३, ६, १†;
१४,१,५†; १८,६, १५^{६}; १९,
१, ५†; ८,१^{२}; २०,१,३; २५,
१०,६; २८,१,१; ३२,१,१८†;
२, १२†; १८^{३}; ३५,१,१५^{२}†;
३८,६,१; तै १, ५, २,४^{२}; ३,
२^{३}; ३^{३};४,३^{३};६,१२,२;८,२२,
१†^{c}; २,३,१,५^{२}¶; ८,२†; ४,
६,२^{४}¶; १४,४†; ६,७,२^{a}; ३,
१,८,३†; २, ६,१; ¶९,२; ३;
४,१, ३,४†^{c}; †२, ६,१; ८,३;
९,५; ६$; ६, ५, ५^{६}; ७,११-
१२, १; ¶५,१,७,१^{२}; ८-९,१;
२,५, ५^{२}; ६, ३; ३,२,५^{३}; ४,
७, ५^{३}$; ७; ९,१^{२}; ५, २,३;
७, ४, १^{२}$; ¶६, १,१,८; ८,
१^{३}; २,४,३; ३,७,५^{४}; ४,२,५;
¶७,२, २, १^{३}; ३,४,१^{२}; १०,
३^{२}; मै ¶१, ५, ८; १०^{२}; ११;
६, २^{c}; †; $^{c}; ७^{२}$; ९^{२}; ८,
१; १०, ६; ११,८; २,१,८¶;
२, १¶; ५,१०†; †७,३^{c}; १३;
१०, ६; १२,१; ¶३,१,७^{२};२,
१^{२};४; ३,६; ९^{२}$; ६,३;७,६^{४};
८,३†; ४, १, २; ¶२,६; ७^{५};
११; ¶५,१;३;७; ७,८†;¶८,
८^{५}; १०;†१०,१^{c};६;११,२†^{c};
१२, ४†; १४, ५†; १३^{२}; काठ
४, १६†^{c}; ६, २¶; ७, ७^{२}¶;
८¶^{२}; १४^{६}; ८, १^{२}¶; ३^{६};१६;
९, १९^{४}†; ११, १^{२}†; २¶^{c};
६¶; १२†; †१३, ९; १६;
¶१४,४^{२}; ८; †१६, ३^{c}; १३;
१५; १८, ४^{६}; १३; ¶१९,६^{२};
१०^{२}; ¶२०, ३^{३}; ४; ८; ११^{२};
२१,७¶; ९; १०¶; २३, १¶;
२४,४¶; २५,१^{२}¶; ३०,५^{२}¶;
३३, ८^{२}¶; ३४, १९^{६}; ३५,२;
५^{२}; ८†; ३६, १¶; ३७,३^{२}¶;
९^{२}; १६^{२}¶; ४०, ७†; ९^{२}; क
४,१¶; ६,६^{२}¶; ८^{६}; २५,४†;
२८,४; २९,२; ¶३०,४^{२}; ८^{२};
¶३१,५^{३}; ६; १०; १३^{२}; ३५,
७¶; ३७,५¶; ३८,४^{२}¶; ४८,
१;३;६^{२}; †कौ १.१०१; ५६०;
५७७‡^{c}; २,७३; १०६; १७३;
३६४; ४७१; ५३१; ७७३;
३,३, ५; ५, १३; १४; †जै १,
११, ५; ५७, ९; ५८, १२‡^{a};
२,१,७; ४,२^{२}; ३,७,११; ११,
२; १६, ११; ३०, ८; ३५, ६;
४१,७; शौ २, १२, ७; ४,६,२;
११,९; ३९, १०; ५, १, ६†;
१५, ७; ६,३,१^{f}; २५, २; ६१,
२; ३; ७, ३०, १^{c}; ५९, २†;
११२,१; ११७, १; ८,९,१७^{३};
१८^{५}; १९; २३; ९,१,२२;१४,
२†; ३^{४}†; ६†; १३†; १५,२†;
१७†; १०, २, ६; ८, ९; १०,
२^{२}; ३^{२}; ११, ११, ६; १२,१,
२९; २, २९; ३, १६; १३, १,
३७^{g}; २, ४; ६; ७; ८; २३†;
२४†; ३,१०;१८; १४,२,४५;
१५,१५,२^{२}; १८,४,२८†; १९,
६,१५^{२}†; १६; ३४, ३;४७,३;
५३, २^{२}; †२०,१७,३; ३४,३;
१३; ३६,२; ४७,२०; २१;७७,
३; ९१,१२; ९२,४; ९; ११०,
२; पै २,५,८; ६६,५; ३,२५,
९; ४, ३, १; ५; ११,७; १७,
६†; १९, ३†; ५, ६, १; ८,१;
१५,७^{२}; २६, ५; २७,३; ३१,
७; ३५,१२; ६,१-२,६†; २०,
३; ८, ५, ७; ९, २; १३,३†;
१६,२; ९, ५, १३^{२}†; १४; ६,
८; ९; २०, ७^{३}; ११,३,३; ६,
१†; १२,२, २^{२}; ३, १; †१३,
६,१२; ७,३; १३; १४,१,१३;
१४; ३, २०; २२; १५,१३,८;
१६,१९,७^{३}; ८^{६}; २०, २; ३४,
६^{२}; ५९,७; †६६, २; ३^{४}; ५;
६७, १†; ६८, २†; ६९, ५†;
९६, ३^{३}; ५; १०१, ५; १०३,
१०; ११^{३}; १०७,२^{२};३^{२};१५१,
४; १७, ४, १०; २३,२; २२,
९; ३७, ६; १८, ११, ५; २०,
८;२१,१;२; †२२, ८; ९;१९,
१,१४; ५,५; १४,८; ९; ३९,
१३; ४६,५; २०, ७, २; १२,
७†; २०,४; ३०,१; ३†; ३३,

a) पाभे. पृ १५६३ *e* द्र. ।

b) सपा. तै १,७,११,१ मै १,११,१० विभे. ।

c) पृ ३२६९ *l* द्र. ।

d) सप्त होत्राः > सपा. काश २,७, ३,१४^{२} सप्त-होत्राः इति पाभे. ।

e) °प्ता इति सांहितिको दीर्घः (तु. BSG) । सपा. ऋ ९,१०३,३ तदभावः । सस्थ. पृ१८५३ अनूषत > नूषत इति शोधः (तु. ऋ.)।

f) W. सिन्धवः सप्त पातन इति शोधुकः ।

g) सपा. सप्त च > पै १८,१८,७ सप्ततिः इति पाभे. ।

३; ४३, ६; ५२, २; –सऽस ऋ १०, ५५, ३; ७५, १; ¶तै १, ५,४, ४; ५, ३, ५, ५; ¶मै १,६,७; ११, १०$; २, २, १; ३,३,९; १०; ४, ३, ९; ¶काठ ८, ३; ११, ६; २१, २; १०; ३७,४;५; ¶क ६,८; ३१, १७; शौ ४, १६, ६[a]; –सभिः ऋ १०, ७२, ८; ९; मा १४, २८; का १५,९,१; तै ४,३, १०, १; ¶५, १, ७, १; ९,१; ६, १, १, ८¶; मै ¶१,५,६; ११, ८; २, ५,३¶; ८,६; ¶३,१, ७[2];३,६; ६,३; ४,६,९†; ¶काठ१३,४[2]; १४,८; १७,५$; १९, ६; २१, ७; २३,१; क २६,४;३०,४¶; ३५, ७¶; पै ५, २८, ३; १८, ३२, १[b]; –¶सभिःऽसभिः काठ २०,४; क ३१,६;–सभ्यः ऋ ८, ९६, १६; १०,२५,११; खि ३,९,१; तै ७, २, ११-१२, १; १४,१; १९, १; मै ३,२,४; काठ ६,२¶; ४२, १; २; ९; क ४,१¶; कौ १, ३२६†; जै १, ३४, ४†; शौ २०,१३७,१०†; –ससु मै २,२,१[2]¶; –सानाम् ऋ ८, २८, ५; ४१, ९; तै ६, २, ४, ३¶; काठ २३, २¶; क ३५, ८¶; शौ ३,१०,६; पै १, १०५,२.

सप्त-ऋषि[c]– -षयः ऋ १०, १०९, ४[d]; मा १४, २८[e]; का १५,९, १[e]; मै १,५, ११[2]¶; २, ८,६[e]; शौ ४, ११, ९[f]; ५, १७,६†[d]; ८,१३,१३; १६; ११,१,१; ३; २४; ३,२; १५, २, २२; १९, ९,१२; १३; पै ९,२१,७; १२, ३,१; १६, ८९, १; ३; ९१,४; १३५, ५[2]; –षिः पै ९,२१,७[3]; –षिभिः शौ १९,१७,७[g]; १६, ५७,८[h]; –षिभ्यः पै १६,११८, ४; १२१, ४; १२२, ४; १२३, ४; २०, १०, ५[i]; –षीणाम् शौ ६,४०, १[j]; १५, २,२४; पै ९,२१,७[4]; –षीन् ऋ १०, ८२, २[k]; मा १७, २६†[k]; का १८, ३, २†[k]; मै २, १०, ३†[k]; शौ ८,१३,१३; १०, ५, ३९; ११, ८, ११[l]; पै ९, २१, ७[2]; १५, १४,४[m]; १६, १३२,४; १३५, ५; २०,४०,६; ७.

सप्तऋषि-वत्– -वन्तम् शौ १९,१८,७[n].

¶सप्त-कपाल– -लः तै २, २, ५, ७; ११, १; ७, ५, २२,१$[o]; मै १, १०, १[2]; ६; २, १, ८; ६, ५; ४, ३, ८; काठ ९, ४; ५; १५, ४; ३६, १; ३७, ३; ४५,१९$[o]; क ८, ७;८; –लम् तै १, ८, २, १; ४, २; ९,१; २, २, ५, ६; ११, १; ४,१०, २; मै २, १, ८; ९[3]; ४, ८; ३, १५,११$[o]; काठ १०,११[2]; –लाः मै ३, ३,१०[2]; काठ २१, १०.

¶सप्त-गण[p]– -णाः तै २, २, ५, ७; ११, १; ३, १, ५; ५, ४, ७, ७.

सप्त-गु[q]– -गुम् ऋ १०,४७,६.

सप्त-गृध्र[r]– -ध्राः शौ ८,९, १८; पै १६, १९, ८.

†सप्त-चक्र[p]– -क्रम् ऋ १, १६४, ३; २, ४०, ३; मै ४, १४, १; शौ ९, १४,३; पै १६, ६६,३; –क्रे ऋ १, १६४, १२; शौ ९, १४, १२; पै १६, ६७, २.

सप्त-जानि[p]– -नयः कौ २,४७५‡[s].

सप्त-जामि[p]– -मयः[s] ऋ ९, १०, ७; जै ३, ३६, ११†.

सप्त-जि(ह्वा >)ह्व[p]– -ह्वाः ऋ ३, ६, २.

सप्त-तन्तु[p]– -न्तुम् ऋ १०, ५२, ४; १२४, १; म १, ७, १; काठ ३४, १९; पै ५,२८,१.

---

a) सपा. पै ५,३२,१ ?सप्त-सप्ततीः इति पाभे.।
b) सपा. शौ १७,१,१७ पञ्चभिः इति पाभे.।
c) नाप.। तस. अन्तोदात्तः।
d) सपा. पै ९, १५, ६ °सर्षयः इति पाभे.।
e) सपा. तै ४,३,१०,१ प्रमृ. °सर्प° इति पाभे.।
f) सपा. पै ३,२५,९ °सर्षयः इति पाभे.।
g) सपा. पै ७,१६,७ °सर्षिभिः इति पाभे.।
h) सपा. शौ ११,४,७ °सर्षिभिः इति पाभे.।
i) सपा. शौ ७,५५,४ °सर्षिभ्यः इति पाभे.।
j) सपा. पै १,२७,१ °सर्षी° इति पाभे.।
k) सपा. तै ४, ६,२,१ प्रमृ. सप्तर्षीन् इति पाभे.।
l) सप्तर्षीन् इति शंपा. सात.।
m) सस्थ. पृ १०२१ ऋषीन् इति नेष्टम् (तु. शौ ११, ८,११)। n) सपा. पै ७, १७,७ °सर्षि° इति पाभे.।
o) सपा. °लः <> °लम् इति पाभे.।
p) विप.। बस.।
q) विप. (बृहस्पति- [तु. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. सा. व्यप. इति])। बस. उप. < गो-।
r) नाप.। कस.।
s) सपा. °जानयः <> °जामयः इति पाभे.।

सप्तति[b]– -तिः खि ४, २, २; शौ ५, १५. ७; ६, २५, २; १९, ४७, ३; पै ६, २०, ३; ८, ५, ७; १६, २; ९, ५, १४[b]; १८, १८, ७[c]; १९, ५,५; –तिम् ऋ १०,९३,१५; –तीः शौ १९,६, १६[b]; –तीनाम् ऋ ८, १९, ३७; ४६, २६; –त्या ऋ २, १८, ५; –त्यै तै ७, २, १७,१; काठ ४२, १;३;६;७.

¶१सप्त-थ[d]– -थः काठ ३७, ११[२]; १२[२].

२सप्त-थ[d]– -थम् ऋ १, १६४, १५; शौ ९, १४, १६; पै १६, ६७,५; –थस्य ऋ १०, ९९,२.

सप्तथी– -थी ऋ ७, ३६, ६; काठ १४, ६¶[e].

सप्त-दशन्– -श मा १८, २४[२]; का १९, ८, १[२]; तै २, ५,१०, २¶; ४, ७, ११, १; तै ५, ६, ७, २¶; ६, ३, ७, १[२]¶; ¶मै १, ७, ३[२]; ११, ६; ३, ७,२[४]; ४, ३,२; ¶काठ ९, १[२]; १२, ७; १४, ६; ९; २३, ८; २४, ८; २५, १०; ३३, ८; ३४,९; ¶क ८, ४[२]; ३८, १; ४०, ३; –शभिः मा १४,२९; का १५, ९, ३; तै ४, ३,१०, २; मै २, ८,६; काठ १७,५; क २६, ४; –शभ्यः तै ७, २, ११-१२, १; १४, १; –शानाम् काठ १४,९.

सप्तदश– -शः मा १०, १२; १३, ५६; १४, २३; २४;१५, १२; का ११, ५, ३; १४, ७, ६; १५, ७, १; ८, २; १६,३, ८; तै १, ६, ११,१¶; ८,१३, १; २, ५, १०, २¶; ४, ३, ३-३, २; ८-९, १; ४, २, २; ¶५, ३, ३,२[२];४,१; २; ¶६, २,१०, ६; ३, ३, ६; ७, १; ¶७, १, १, ६;१०, ४; २, १-३, २; ५, ५; ६; ३, ८, २;४, ३, ४; ¶मै १, ४, ११; ११, ६[३]; १०[४]$; $२, ६, १०; ७, १९; २०; ८, ४; ५; ९; ३,२, १०; ८, ९; ४, ४, १[२]; ७[२]; १०[४]; ७, ६[२]; काठ ९, १¶; ¶१४, ४[३]; ६; ७[२]; ९; १५, ७; १०[३]¶; १६, १९; १७,४[२]; ८; २०,१२[३];$;१३[२]; $; २१, १¶; २३,८¶; २४,८¶; २५, १०¶; २६, ४¶; २८, ३¶; ३३, ८¶; ३४, ९¶; ३९,२[२]; ७; क २५, ९; २६, ३[२]; ७; ३१, १४[३];¶; १५[२]; ¶; ¶३८, १¶; ४०,३¶; ४१, २¶; ४४, २¶; –शम् मा ९,३४; का १०, ६,४; ¶तै १, ६,११,१;७,११, २$; ८, १८, १; ७, १,१, ५; ३, १; ५, ८, २; ¶मै १, ४, ११; ११, ९; ¶काठ १४, ९; २०, १२; २८, ३; ¶क ३१, १४; ४४, ३; –¶शाः तै ७, ४, ७, २; काठ ३३, ४; ६; –शात् मा १३, ५६; का १४, ७, ६; तै ४, ३, २, २; मै २, ७,१९; काठ १६, १९; क २५, ९; –शानाम् काठ ३३, ६[३]¶; –शानि काठ १५, १०[३]¶; –शाय तै ७, १, २, १; काठ ५१,३; –शे मा २१, २५;२३, ३, ३; मै ३, ११, १२; काठ ७, १४; ३८, ११; क ६, ३; –शेन तै ३, ५, ३, २; ४, ४, १२, २; ७, १,२, १¶; मै ३, ९, २¶; १६, ४; काठ २२, १४; २५, १०¶; २६, ४¶; ३५, १५¶; ३६, १५; ¶क ४०, ३; ४१, २; पै १५, १,६; –शेभ्यः मा २९, ६०; का ३१, ५, १; तै ७,५, १४, १; मै ३, १५,१०; काठ ४५,१०.

¶सप्तदश-व(त>)ती– -तीः काठ २०, १२; –तीम् मै ३, २, १०[२]; काठ २०, १२[२]; क ३१, १४[२].

सप्तदश-वर्तनि[f]– -निः तै ४, ३, ३, १; मै २, ७, २०; काठ ३९, ७.

¶सप्तदश-छदि[f]– -दि तै ६,२, १०, ६.

सप्तदश-छदिस्[f]– -दिः मै ३, ८, ९.

¶सप्तदश-रात्र– -त्रः तै ७, ३, ८, २; –त्रम् तै ७,३,८,१[२].

सप्तदश(श-ऋ)र्च– -र्चेभ्यः शौ १९, २३, १४.

सप्तदश-शराव[f]– -वः मै १, ११, ७¶.

सप्तदशा(श-अ)क्षर[f]– -रेण मा ९, ३४; का १०, ६, ४; तै १,७,११, २.

¶सप्तदशा(श-अ)रत्नि– -त्निः मै ३, ९, २¶; काठ २६, ४; क ४१,२; –त्निम् तै ६,३,३,६;

---

a) <सप्तन्– + दशत्– वा दशति– वा (पा ५,१, ५९)। b) सपा. °तिः <> °तीः इति पाभे.। c) पाभे. पृ ३२७० g द्र.।

d) पूरणार्थे डटि यक. थट्थलौ प्र. द्र.। e) सपा. मै १,११,६ सप्तमी इति पाभे.। f) विप.। वस.।

सप्त-धा मा १७, ७९; का १८,६, १५; तै १, ५, ३, ३; ४, ४¶; ४, ६, ५, ५; ५, १, ८, १¶; मै १,६,२; ¶काठ २०,८; २१, १०; २४, ४; ¶क ३१, १०; ३७,५; शौ ८, ९, २३; पै १६, २०,२.

सप्तु-धातु[a]– -तु ऋ ४,५, ६; –तुः ऋ ६,६१,१२; १०,३२,४.

‡सप्तु-नामन्[a]– -मा ऋ १,१६४, २; शौ ९,१४,२; १३, ३, १८; पै १६,६६,२.

सप्तनाम्नी– -म्नीम् पै ६,१०,४.

सप्तु-पद्– > सप्तुपदी– -दी तै ३,३, १०, २; –दीम् ऋ ८, ७२,१६.

सप्तु-पद,दा– -दः शौ ५,११, ९; १०; पै ८, १, ९; १०; –दया मै ३,९,२¶; –¶दा तै २, ६, २,६; ३,२,९,२;४; ६, १, २, ७;८,१; ३,३,६; ४, २, ५; मै १,५,६; ४, ५, १; ७; ८, ११; काठ ११,२; –दाम् तै १, ७, ११,१; २,६,२,३¶; ७, ३, २, १¶; मै १,११,१०; काठ ३४, १०¶.

सप्तु-पुत्र,त्रा– -†त्रम् ऋ १,१६४, १; शौ ९, १४, १; पै १६, ६६, १; –त्रा मै १,५,८¶.

सप्तु-बुध्न– -ध्नम् ऋ ८, ४०,५.

¶सप्त-मु– -मः तै ५, ५, २, ३; मै ४,८,१०; काठ २०,३; ३०, ५; क ३१, ५; $शौ १३, ५, ४; १५,१५,९;१६,७; १७, ७; पै १४, ३, २३$; –मम् तै ७, ५,७, २; मै ३, १, ९; ४, ३; ४, १, ८; काठ ९, १२[४]; ११, १०; २४,४; ३१, ६; ३३, ७; ३४, ६; क ३७, ५; ४७, ६; शौ ९,१,२२$; –मात् मै ३, २,१; ४; काठ ११,६; –मे मा ३९,७$; का ३९, ४, १$; तै ६,१,८,१; ७,२, ८, ४; ७; मै ३,७,६; काठ ३०,२; ३४, १; क ४६,५; –मेन तै ७,३,२, १; काठ ३४,१०.

सप्तमी– -मी मा २५, ४; ५; का २७,४-५, १; तै ५, ७, २१-२२,१; मै १, ११, ६¶[b]; ३,१,९¶; १५,४;५; काठ ५३, ११;१२; –मीम् मै १,८, १¶; –म्या पै ९,२०,७[२].

सप्तमा (म-अ)ष्टमु– -माभ्याम् शौ १९,२२,३.

सप्तु-मातृ[a]– -तरम् ऋ १०,१०७, ४; शौ १८, ४, २९†; –तृभिः ऋ १,३४,८;

सप्तु-मानुष[a]– -षः ऋ ८,३९, ८.

*सप्त-मास– > सप्तमास्य[c]– -स्यः काठ ३३,८¶.

?सप्त-मुख– -खे पै २०,५४,२.

सप्तु-रश्मि[a]– -†श्मिः ऋ २,१२, ⌊१२(४,५,३)⌋;१८,१; ४,५०, ४; मै ४,१२,१; काठ ११,१३; शौ १९,५३,१$; २०,३४,१३; ८८,४; पै १२,२,१$; १३,७, १३; –श्मिम् ऋ १,१४६,१;६, ४४,२४; १०,८, ८; –श्मौ शौ ९,३,१५; ११,१,३६; पै १६, ९२,६; ९८,५.

सप्त-रात्रु– -त्रः तै ७, २,२, १¶; शौ ११,९,११; पै १६, ८३,१; –त्रम् तै ७, २,२, १¶; पै १६, ७१,१०; –त्रेण तै ७,२,२,१¶.

सप्त(प्त-ऋ)चुं– -चेभ्यः शौ १९, २३,४.

सप्त(प्त-ऋ)र्षि– -र्षयः तै ४, ३, १०,१[d]; काठ १७, ५[d]; क २६, ४[d]; पै ३,२५,९[e];६,७,९;७,५, २; ३; ९, १५; ६‡[f]; –र्षिभिः शौ ११, ४, ७[g]; १५, १४, ७; पै ७, १६,७[h]; –र्षिभ्यः शौ ७, ५५,४[i]; १५, २,२३; –र्षीणाम् पै १,२७, १[j]; –र्षीन् तै ३, २, ५,३[k]; ४,६,२,१‡[l]; काठ १८, १‡[l]; क २८,२‡[l].

सप्तर्षि-वत्– -वन्तम् पै ७,१७, ७[m].

सप्तु-वध्रि[n]– -ध्रये ऋ ५, ७८, ६; १०, ३९,९; –ध्रिः ऋ ८, ७३, ९; खि १,५,९;१०; –ध्रिम् ऋ ५,७८,५; शौ ४,२९, ४; पै ४, ३८,५; –०ध्रे? पै ९,७,३.

सप्तु-विंशति– -तिः मा ९, ७; १८,२४[२]; का १०, २, ४; १९, ८,१[२]; तै १, ७, ७, २; ४, ७, ११,१; मै १,११,१; काठ १३, १४; ३३,८¶; ३४,९¶; –तिम् काठ १०, ६¶; –त्या मा १४,

a) विप. । वस. । b) पाभे. पृ ३२७२ *e* द्र. ।
c) विप. । भूतेऽर्थे यप् प्र. (पा ५,१,८२) ।
d) पाभे. पृ ३२७१ *e* द्र. ।
e) पाभे. पृ३२७१ *f* द्र. । f) पाभे. पृ३२७१ *d* द्र.।
g) पाभे. पृ ३२७१ *h* द्र. ।
h) पाभे. पृ ३२७१ *g* द्र. । i) पाभे. पृ ३२७१ *i* द्र. ।
j) पाभे. पृ ३२७१ *j* द्र. ।
k) सपा. काश्रौ ९,१२,४ सप्तऋषीन् इति पाभे. ।
l) पाभे. पृ३२७१ *k* द्र. । m) पाभे. पृ३२७१ *n* द्र.।
n) व्यप. (ऋषि-) । वस. उप. नाप. ⌊अर्थः?⌋ ।

३०; का १५,९, ४; तै ४, ३, १०,२; मै २, ८, ६; काठ १७, ५; क २६,४.
¶सप्तविंश- -शेन काठ २६, ४; क ४१,२.
¶सप्तविंशत्य (ति-अ)रत्नि- -त्निः मै ३,९,२; काठ २६, ४; क ४१,२.
सप्त-वृष्- -षः शौ ५, १६, ७; पै ८,४,७.
सप्त-शराव- -वम् पै ९,२१,७.
सप्त-शि(व>)वा[a]- -वासु ऋ १, १४१,२.
†सप्त-शीर्षन्[b]- -र्ष्णाणम् ऋ ३, ५, ५[c]; ८, ५१, ४; खि ३,३,४; कौ ३,३,१३; जै २,२,८.
†सप्तशीर्ष्णी[d]- -र्ष्णीम् ऋ १०, ६७,१; शौ २०,९१,१.
?सप्तसप्तति- -तीः(?तिः) पै ५, ३२,१[e].
†सप्त-स्वसृ[a]- -सा ऋ ६,६१,१०; ८, ४१, २; कौ २, ८११; जै ४,३,६.
सप्त-हुन्- -हा ऋ १०,४९,८.
सप्त-होतृ[a]- -ता ऋ ३, २९, १४; १०,६४,५; मा ३४, ४; मै १, ९,५¶[2]; काठ ९, १३¶[3]; शौ ४,२४,३; पै ४,३९, २; -तारः मै १,९, ५¶[f]; -तारम् मै १, ९,५[2]¶; ¶काठ ९, १४[2]; १६; -तॄन् काठ ९, १२¶; -¶त्रा मै १, ९, ५[5]; ६[2]; काठ ९, १२[2f]; १४[7]; १६; पै १०, ४,१?.
सप्ता(प्त-अ)क्षर,रा- -¶रम् तै ६, १,२,६;७; मै ३, ६, ५[2]; काठ २३, २; क ३५, ८; -रया मै १,११, १०[2g]; काठ १४, ४[2g]; -राम् मै १,११,१०; काठ १४, ४; -राय मै १,११,१०; -रेण[g] मा ९,३२; का १०,६,२; तै १, ७,११,१.
¶सप्ता(प्त-अ)रत्नि- -त्निः मै ३, ९,२; काठ २६, ४; क ४१, २; -त्निम् तै ६,३,३,६.
सप्ता(प्त-अ)श्व- -श्वः ऋ ५,४५, ९; -श्वम् खि १,२,८.
†सप्ता(प्त-आ)स्य- -स्यः ऋ ४, ५०,४; मै ४,१२,१; -स्यः काठ ११,१३; शौ २०,८८,४; -स्यम् ऋ १०, ४०, ८; -स्ये ऋ ४, ५१, ४; -स्येभिः ऋ ९, १११, १; कौ १, ४६३; ९४०; जै १, ४८, ९; ४, १,१.
सप्त-नामन्- प्रभृ. सप्तन्- द्र.
?सप्तस्य पै १७,१२,५.
सप्ति (वप्रा.)[h]- -प्तयः ऋ १, ४७, ⌊८(९२, ३) ८, ४, १४ (८७, २; ४)⌋; ८५, १; ६; ८, ४६, ७; ९, २१, ४; ६५,२६; १०, १४२, २; शौ २०, १३, २†; -०प्तयः ऋ ८, २०,२३; -प्तिः ऋ २, ३१, ७; ७, ४३,२; ९, ७०, ⌊१०(८६, ३)⌋; ९६, ९; ⌊१६(१, ६१, ५)⌋; १०३, ६; १०६, ⌊१२; १०७, ११⌋; १०, ६, २; मा २२, १९;२२[i]; का २४,६, १; ८, २[i]; तै १, ७, ८, १; ७, १, १२, १; ५, १८, १[i]; मै ३, १२, ४; ६[i]; ४, १४, १५†; काठ ४१, ३; ४५, १४[i]; †कौ २, २९२; १०४०; जै ३,२४,८†; -प्तिभिः ऋ ८, १३, ⌊(३, ४४,१)१३⌋; -†प्तिम् ऋ १,६१, ⌊५(९,९६, १६)⌋; ३, २२,१; ८,४३,२५; ९,२९,२; १०, ८०,१;१५६,१; खि ५, ५, ४[i]; मा १२, ४७; का १३, ४, ३; तै ४, २,

---

a) विप. । बस. ।

b) विप. (*सप्तविभक्तिकवर्णनयुक्त- ⌊अर्क- = स्तोत्र-⌋), नाप. (⌊लक्षणया⌋ तत्-स्तोत्र कर्तृ-)। बस. उप. (*नामि-कविभक्त्यर्थे) <√शृ '*कीर्तने' (*=√कृ ⌊तु. कीर-, कीरक-, कीरि-, कीरिन्-⌋; वैतु. अन्ये शिरःपर्याय इति?)। ऋ ⌊८,५१,४⌋ त्रिधातु- इति प्रतिविभक्तिकं वचनत्रयमाह (तु. सप्र. शौ ⌊१,१,१⌋ त्रि-षप्त- इति स्तोत्रपरं पदम्)।

c) नाप. [सप्ताश्व- (सूर्य- ⌊तु. GRV. प्रभृ.; वैतु. वें. =यज्ञ-, सा. = मरुद्गण-⌋)]।

d) विप. (धी-)। e) पाभे. पृ ३२७१ *a* द्र.।

f) सपा. सप्तहोतारः <> सप्तहोत्रा इति पाभे.।

g) सपा. °रया <> °रेण इति पाभे.।

h) विप. [आशुगतिमत्- (मरुत्- ⌊ऋ ८, २०, २३⌋)], [भूषणवती- (जनि- = स्त्री- ⌊ऋ १,८५,१; वैतु. वें. सा. दे. मरुद्विशेषणत्वेन भिन्नान्वयाः?⌋)], नाप. (अश्व- ⌊तु. निघ १,१४⌋), भाप. (वेग- ⌊तु. सप्ती-वत्-⌋)। <√सप् '*गति-दीप्त्योः' (तु. ⌊अंशतः⌋ अभा. PW. प्रभृ.; वैतु. वें. प्रभृ. <√सृप् 'गतौ' इति, GRV. व्रातार्थे <√सप् 'समवाये' इतीव ⌊तु. ऋ ५,५२,१७;८,२८,५ तै २,२,११,१ प्रभृ.⌋ च?)।

i) सपा. सप्तिः (माश १३, १,९,५ तैब्रा ३,८,१३,२ काअ ७४ : ६ च)<> सप्तिम् (शांश्रौ ८, १८, १ च) इति पाभे.।

४, २; मै २, ७,११; काठ १६, ११; क २५, २; कौ २, ८७७; १११६; शौ २०, ३५,५; -प्ती ऋ ३, ३५, २; ६, ५९,३; ८, ३३, १८; १०, ६०, ६; -०प्ते मा २९, २; ३; का ३१, १,२; ३; तै ५, १, ११, १[२]; मै ३, १६, २[२]; काठ ४६, २[२]; -†प्तिः ऋ १, १६२, १; मा २५,२४; का २७, १२, १; तै ४, ६, ८, १; मै ३, १६,१; काठ ४६, ४.

सु(प्ति >)प्ती-वत्[a]- -वन्तः ऋ १०, ६, ६; -वन्ता ऋ ७,९४, १०.

?सप्तैतम्[b] पै १२, ३, १.

सुप्त्य[c]- -प्त्यम् ऋ ८, ४१,४.

?सप्त्यतः[d] पै ६, १२, ७.

१सु-प्रथस्[e]- -थसम् मा २२, ३; का २४, १, ३; तै ७, १, ११, १; मै ३, १२, १; -थाः मै ४, ९, १‡[f].

२स-प्रथस्[g]- -†थः ऋ १,२२,१५[h]; १२९, ⌊३[२] (१३६, ६)⌋; १४२, ५; ६, १५, ⌊३[२]; १६, ३३; (१०, ११५, ५)⌋; ६८,९; ७, ३१, ६; ⌊८२-८३, १०⌋; ८, ५, १२; १८, ⌊३; १०, १२६, ७⌋; २०, १३; ३०, ४; ४७,७; ९, ७४, १; ८५,८; १०,१८१, १[i]; खि ६, ३, ४; मै ४, १२, २[h]; कौ ३, २, ५; जै २, ५,७; शौ २०, १८,६†; -थाः ऋ १, १५६, १; ३, ५९, ७[f]; ५,१३, ४; ७, ७७,२; ८, ६०, ५; मा १८, ५४; ३५, २१‡[h]; ३६, १३‡[h]; ३८, १७†[f]; २०[२]; का २०, ३, ४; ३५, ४, २०‡[h]; ३६, १, १३‡[h]; ३८, ४, १†[f]; ५, ३[२]; तै १, ४, ४०, १‡[h]; ४, १, ३, १; ६, ३†[f]; ७,१३, २; मै २, १२, ३; ४, ९, १०; १०, २†; काठ २, १४†; †कौ १, ४२; २,७५७; †जै १,४,८; ३, २८, ३; शौ १, २६, ३; १८, २, १९‡[h].

†१सप्रथस्-तम- -‡मः[j] मा १२, ११४; का १३, ७, १३; तै १, ४, ३२, १; -मम् ऋ १, १८, ९; ४५,७;७५, १; १०, १४०, ⌊(१, ४५, ७) ६⌋; मा १२, १११; का १३,७,१०; तै ४,२, ७, ३; मै २, ७, १४; ३, १०, १; ४, १३, ५; काठ १६, २१; कौ २, ११७१; -मे ऋ १,९४, ⌊१३; ५, ६५, ५⌋.

३स-प्रथस्- -थः पै ५, ३९, ४†; -थसम् काठ ४१,२; -थाः काठ ८, ७¶; १८,१५; २०, १५[२]†; ३८, १३‡[h]; ३९, १; क ७, ४¶; २९, ४; पै १९, ३, ७; २०, ५१, ७.

†२सप्रथस्-तम- -मम् काठ १६, १४; क २५,५; -मे पै १२,१, १३.

¶सु-प्र(स्थ >)स्था[k]- -स्थे मै १, ९, ५; काठ ९, १३.

¶सु-प्राण[e]- -णः तै ५, ३, ६,३; ६, १,१,४; -णम् तै ६,१,१,८.

?सप्रो पै ९, २५, ८.

सप्सर[l]- -रासः ऋ १, १६७,९.

सु-वन्धु[m]- -न्धवः ऋ ५, ५९,५; ८, २०, २१; ९, १४, २; कौ १, ४०४†; जै १, ४५, ६†; शौ १०, ३, ९; पै २, ३३,४;४०, ४; १६, ६३, ८; २०,२८, ४; -न्धुः खि ४, ५, २०; मा ५, २३; का ५, ६, २; मै १, २, १०; काठ २, ११; ३५, ५; क

---

[a]) विप. (वेगवत्- ⌊अश्व-⌋, *दीप्तिमत्- ⌊इन्द्राग्नि-⌋)।

[b]) शोधः पृ ३०९० c द्र.।

[c]) भाप. (ईश्वरत्व-, रक्षकत्व-, रक्षणवृत्तिमत्ता-)। वृष- (*रक्षक- ⌊< √वृष् 'आवरणे'⌋) + भृत्य- (वृत्ति-) > वस. *वृष-भृत्य- > *सु-पत्य- > यनि. (वैतु. वें. सा. PW. < √सप् 'गतौ', GW. ?GRV. प्रभृ. < सप्तन्- इति ?)। [d]) सर्वतः इति शोधः।

[e]) विप.। वस. पूप. = सह।

[f]) सपा. सप्रथाः <> सप्रथाः (तैआ ४, ३,१च) इति पाभे.।

[g]) = सु-प्रथस्-। उप. आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६, २,११९) इति विशेषः।

[h]) सपा. सप्रथः (मंब्रा २, २, ७ या ९,३२ च) <> सप्रथाः (तैआ १०, १,१० आपश्रौ १६, १७, १७ प्रभृ. च) <> सप्रथाः इति पाभे.।

[i]) तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. GRV. प्रभृ. व्यप. (ऋषि-) < °थ-।

[j]) = सपा. तैआ ३, १७,१ आपश्रौ १४, २९, १। ऋ १,९१,१७ प्रभृ. सुश्रवस्तमः इति पाभे.।

[k]) विप. (देवता-)। वस. पूप. = २समान-,उप. भाप. वा नाप. वा।

[l]) विप. (*महाघोषवत्- ⌊मरुत्-⌋)। *सभर-स्वर्- उस. > *सपर्-सर्- > यनि. (वैतु. अन्ये < स ⌊= सह इति वा २समान- इति वा⌋ + प्सरस्- > वस. इति, उस. उप. ⌊√प्सा 'पोषणे, भक्षणे' > कर्तरि⌋ प्सर- इति च (तु. WAG. २,१५b⌋?)। पपा. नावग्रहः।

[m]) विप.। वस. पूप. = २समान-।

२, ५; ४८, ६; शौ ६, १५,२; ५४, ३; पै १, २०,४; ६६,४; १९, ५, १५; ८, ६; -न्धुभ्यः शौ ८, २, २६[a]; -न्धू ऋ ३, १, १०; ५, ४७, ५; १०,१०, ९; शौ १८, १, १०†; -न्धून् शौ १५, ८, २; पै १९, ५,१५; -न्धूनाम् शौ १५, ८,३.

सवर्[b]-> †सबर्-दुघ, वा[c]- -घः[d] ऋ९,१२,७; -वा ऋ १,१३४, ४; -घाः ऋ ३, ५५, १६; -घाम् ऋ १, २०, ३; ६,४८, ११; ८, १, १०; कौ १,२९५; २, ५५२‡[d]; जै १, ३१,३; ३, ४३, ८‡[d]; -घायाः ऋ १, १२१, [५; १०, ६१,११]; -घे ऋ ३, ५५, १२.

सबर्-दुह्- -धुक्, ग् ऋ १०,६१,८.

सवर्-धु[e]- -धुम् ऋ १०, ६१,१७.

स-वल[f]- -†लः ऋ ८, ९३, ९; खि ६, ३, २; मै २, १३,६; काठ ३९, १३; कौ २, ५७४; जै ३, ४६, १२; शौ २०, ४७, ३; १३७,१४; -ले शौ १३,३,१२[g].

?स-वाध्[h]-> -बाधः ऋ १,६४,८; ३, २७, ६; ४, १७, १८; ७, ८, १; २६, २; ९४, [५; ८, ७४, १२]; ८, ६६, १; ७४, ६; १०, १०१, १२; †खि ५. २२, ११; तै १,४, ४६, २†; २,२,१२,४; मै ४, १०, १†; ११, २†; काठ ४०, १४†; कौ १,७०; २३७; २,३७; १५१; जै १,७,८;२५, ५; ३, ४, ८; १४,११; २०,१३७, २.

सवाध[i]- -धः ऋ ३,५१,४; ४, २३, ४; ७,५३,१;६१, ६.

सवाधस्[j]- -धसः ऋ ५,१०,६.

सवुव[k]- -व्वम्[l] मा १९, ८४; का २१, ६, ५; मै ३, ११, ९; काठ ३८,३.

सुव्द[m]- -व्दः तै ४, ४,७,२[n].

सु-ब्राह्मण[f]- -णान् शौ १२, ४,१०; ५३; पै १७, १६, १०; २०, १३.

? सभया[o] पै ४,२७, ६.

स-भरस्[p]- -रसः मा १७, ८४; का १८, ७,५; तै ४, ६, ५, ६; मै २, ११, १; काठ १८, ६; क २८,६; -०रसः ऋ ५, ५४, १०; -राः ऋ १०, १०१, ३; मा १२, ६८†; १७, ८१; का १३, ५,७†; १८, ७,२; तै १, ८, १३,२; ४, २, ५, ६†; ६, ५,५; मै २, ७,१२†; ११, १; काठ १६, १२†; १८, ६; क २५, ३†; २८,६; शौ ३, १७, २†; पै २,२२,१†.

सभा[q]- -भा खि ३, १५, १३; तै १, ७,६, ७¶ शौ ७, १३, १; १५, ९, २; पै ६, १९, ५; २०, २०, ९; १०; -भाः शौ १२, १, ५६; पै १, ६९, १;

---

a) सपा. पै १६,५,६ सुगन्तुभ्यः? इति पाभे. ।

b) नाप. (अमृत-, क्षीर-)।

c) विप. (सोम-, धेनु-) । उस. ।

d) सपा. °घः <> °घाम् इति पाभे. ।

e) उस. उप. दुः प्र. दस्य धः (वैतु. GW. <√धू)।

f) विप. । बस. पूप. = सह ।

g) अत्र पूप. = २समान- इति ।

h) विप. [शब्द-कृत-, स्तोत्र-कृत- (मरुत्-, नृ- प्रभृ. [तु. निघ ३,१८])], नाप. (स्तोतृ-) । (√सु 'स्तुतौ' >करणे) *सवर्- >*सवर्- + *वृध्- (भाप. [वचने]) > बस. *सवर्-वृध्- >*सवावृध्- > यनि. (वैतु. PW. प्रभृ. क्रिवि. < सवाधस्- इति) । प्र३ ।

i) नाप. (स्तोतृ-) । बस. उप. *वृध- (भाप. [वचने]) इति । शेषं h द्र.(तु. वें. सा.; वैतु. PW.GW.प्रभृ. क्रिवि. <स-ब्राधस्- इति, पपा. स-बा° इति, वें. सा. [ऋ ३, ५१,४] प्र३ <स-ब्राध्- इति च)।

j) नाप. (स्तोतृ-) । ष१ यनि. रूपम् । बस. *वृधस्- (भाप. [वचने-]) इति उप. । शेषं h, i द्र. ।

k) नाप. न. (*पुरीष-, गोमय-) । (√श्रप् 'पाके' > भावे) *श्रपुस्- > (तन्मले) *श्रपुस्मय- > यनि. ।

l) *सबुवम् इत्यस्य वावि. (तु. सपा. तैब्रा २, ६,४,२ सबुवम् इति पाभे.) ।

m) नाप. ।

n) सपा. मै २,१३,१२ काठ २२,५ अव्दः इति पाभे. ।

o) स-भय- (विप. [भीत-पृतन्यत्-]) > (द्वि३) सभयान् इति शोधः । सस्थ. ?अतीह >अती (ति√इ) >अतीहि इति शोधः (एवं पृ ७६c नेष्टम्)।

p) त्रिप. (मरुत्- प्रभृ.)। बस. उप. भाप. [वेग-, समृद्धि- प्रभृ], पूप. = सह ।

q) नाप. (समिति-) । < सह + √भा 'दीप्तौ' इति अभा., < स [= सम्] + √भा 'भाषणे' (तु. शौ ७,१३,१ यत्र समिति-, संसद्-, संगत- प्रभृ. सम् इत्यनेन समस्तानि प्राति. इति Edgerton [KZ ४६, १३७]।

१७,६, ४; –भानाम् पै १३, १४,५; –भास्यः मा १६, २४; का १७,३,३; तै ४, ५,३, २; मै २,९,४; काठ १७, १३; क २७,३; –भाम् ऋ ८, ४, ९; १०,३४,६; तै १, ७, ६, ७¶; मै ४, ७, ४[2]¶; काठ ८, ७¶; क ७,४¶; कौ १,२७७†; जै १, २९,७†; शौ ८, १०, ९; १९, ५५, ५; पै ३, ३७, १; १६, १३३, ५; १९, ३५, १३; –भायाः मै २, २, १¶[a]; शौ १५,९, ३; पै २०, २१, २; –भायाम् मा ३,४५; २०,१७; का ३,५,२; २२, १, ४; तै १, ८,३,१; ३,४, ८, ६¶; मै १, ६,११¶; १०, २; काठ ९, ४; ३८,५; क ८,७; शौ ५,३१,६; ७,३९, ४; ८, १०, ८; पै ३, २९, ५; ५, २९, ५; १६, १३३,५; –भासु ऋ ६, २८, ६; शौ ४, २१, ६†; –०भे शौ ७,१३,२; पै २०,२१,३.

सभा-चर्– -रम् मा ३०, ६; का ३४,१,६.

सभा(भा-आ)धान[b]– -नम् पै १९, १९,१२.

सभा-पति– -तिभ्यः मा १६, २४; का १७,३,३; तै ४, ५,३, २; मै २, ९, ४; काठ १७, १३; क २७, ३; –तिम् पै १३, १४,५.

सभा-प्रपादिन्[c]– -दिने पै २०, ५८,५.

†सभा-वत्– -वान् ऋ ४, २, ५; तै १,६, ६, ४; ३, १, ११, १; मै १, ४, ३; ८; काठ ५, ६; ३२ ६.

सभावती– -ती ऋ १,१६७,३.

सभा-सद्[d]– -सदः मै ४,२, ८¶; शौ ३,२९,१; ७, १३, २; १९, ५५, ५; पै २०, २१, ३; –¶सद्भ्यः मै १, ६,११; काठ ८,७; क ७,४.

?सभासदा[e] पै ८,९,९.

सभा-साह्[f]– -हम् खि ४, ६, २[g]; –हेन ऋ १०,७१,१०.

सभा-स्थाणु[h]– -णुम् मा ३०, १८; का ३४,३,५.

सभेय[i]– -यः ऋ २, २४, १३; खि ५,१२,१[j]; मा २२, २२[k]; का २४, ८, २[k]; तै ७, ५,१८, १[k]; मै ३, १२, ६[k]; काठ ४५, १४[k]; शौ २०, १२८, १; –†यम् ऋ १, ९१, २०; खि ५, ५,४$[k]; मा ३४, २१; का ३३,१,१५; मै ४, १४,१.

१सभ्य[l]– -भ्यः शौ ८, १०, ९; –भ्यम् मै १, ६,११¶; पै १६, १३३,५.

२सभ्य[l]– -भ्यः[m], -भ्याः[n] शौ १९, ५५,५.

*सु-भाग[o]– > √सभागि, सभागयति शौ ९,११,६[p]; सभागयति मै ४, २,३¶[q]; शौ ९,११,६[p]; सभागयतु पै १६, ११६,१०[?p].

सु-भृति[r]– -तयः ऋ ५,६७,७.

?सभौम– -मान् पै ५, १५,४.

सम् ऋ ५, ७, १[s]; ८, १२, १६; १७[t]; १८; १०, १६,७[u]; १६८, २?[v]; मा १५, २९†; का १६, ५, १०†; तै १, ५,१,१?[w]; २,

---

a) सपा. काठ ११,६[3] सकृत् विशः इति पाभे.।

b) नाप. (सभास्थान-)।

c) =सभा-चर-। उस. उप. < प्र√पद्।

d) नाप.। उस.।

e) BKA. सभा-सद्- > -सदाम् इति शोधः।

f) विप.। उस.। g) =सपा. हिगृ १,१०,६। आपमं २,८,२ सत्रासाहम् इति पाभे.।

h) नाप. (सनिर्बन्ध-कितव-)। उपमार्थे तस.।

i) विप.। तत्रसाधवीयौ ढ-यौ प्र. (यक. पा ४, ४, १०६;१०५)। j) स° इति स्वरः? यनि. शोधः।

k) सपा. सभेयः (माश १३, १, ९, ८[2] काश्र ७५ : २ काग १२४ : १२[2] तैब्रा ३, ८,१३, ३ च) <> सभेयम् (शांश्रौ ८,१८,१ च) इति पाभे.।

l) विप., नाप. (अग्नि-भेद- [मै. एकतरत्र])। १कृश्य- टि. द्र.। m) वैतु. RW. WI. सुभ्य [सं१] इति ?।

n) सपा. तैब्रा १,१,१०, ३; ५; २,१, २६ आपश्रौ ५, १८,२ सुप्रथ इति, माश्रौ १, ६, ३,७; १४ सप्रथः इति च पाभे.। o) वस. पूप. =सह।

p) सपा. °ति <> °तु इति पाभे.।

q) स° इति स्वरः? यनि. शोधः। सात. °यत्, यत्रा° इति शोधापेक्षः।

r) विप.>नाप. (ऋत्विज्- इति वें. सा.; विप. इत्येव GW. प्रमृ.)। वस. पूप. =सह, उप. =भरस्-।

s) क्रिउ.। सम् (प्रयच्छत इति वें., संस्कुरुत इति सा.)।

t) वैतु. वें. सा. सुम्···रणा इति। u) पृ२२५५ h द्र.।

v) शोधः पृ २९५३ f द्र.।

w) स्वम् (धनम्) इति शोधः (वैतु. अन्ये संन्यं– [नि-अ]दधत इत्येतंयोगाः ?)।

६,११, ४†; ४, १, ५,४?[a]; ४, ४,३†; ७,१३,४[abc]; ¶५, २, ४,१; ५,३,३[d];७,७,२[ad]; ६,३, १, ६¶[e]; ७,४, १९,१[f]; मै ३, ७, १०¶?[g], ४,९, ९?[h]; ११, ११†; जै ४, १०, १; २; शौ ९, १३,२२?[i]; १८, २, ५८[j]; २०, १११,१; २[k]; ३; पै ३,१७,५?; २७,१?; १६, ७५, १२?[i]; १९, २, ३?; ४८, १५[d]?.

१सम,मा[l]- -मम् ऋ १, १७६, ४; पै १, ९८,२?[m]; –†मस्मात् ऋ ५, २४, ३; मा ३,२६; का ३, ३, १८; मै १,५,३; काठ ७,१; क ५,१; -मस्मिन् ऋ ८, २१, ८; –मस्मै ऋ ६, ५१, ६; –†मस्य ऋ ६, २७, ⌊३; १०, ५४,३⌋; ४२, ४; ५३, ८; ८, ७५, ९; ९; २९, ५; ६१,३०; १०,२९,४; तै २, ६, ११, २; मै ४,११,६; काठ ७, १७; कौ २, १३०; ७९३; जै ३,१३,६; शौ २०, ७६, ४; –माः पै ८, ७,७; १९, २९, ६; –माम् खि ४, २,११[n]; पै २०, १९, १?[o]; –†मे ऋ ८,३९, ⌊१-१०; ४०, १-११; ४१,१-१०; ४२,४-६⌋; तै ३,२,११,३.

२सम,मा[p]- -मः ऋ ५, ६१, ८; ६, ४८, १९; ७, ६२, १; पै १२, ३,९;–मम्[q] ऋ १०,११७,९[३]; तै ६, २, ६, ३¶; ¶मै २,१,७; ३,८,४; ४,७, ९; १४, ११$; ¶काठ १०, १[३]; २५, २[३]; क ३८,५[३]¶; शौ २,११,१-५; ४, १८,१[r]; १२,१, २; पै १, ५७, ५; १७, १, २; २०, २९, ८; –मा ऋ ८,१,६; १०,११७,९; कौ १,२९२†; जै १,३०,१०†; शौ ५,११, १०[३]; पै ५,२४,१[r]; ८,१,१०[३]; –माः ऋ ५,८३,७; तै ३, १, ११, ६†; ¶मै ४,४, १०; ७, ९; –मान् तै ६,६,४, १[३]¶; काठ २९, ८[३]¶; पै ३, ३६, ४?; –माम् काठ २९, ८?; –¶मे तै ६, १, ९,४; ३, ३,५; मै १,१०,१३; काठ ३६, ७; पै २०, ४२, १०$; –मेषु शौ ८, ७, १७; पै १६, १३, ९; –मौ ऋ १०, ११७, ९; मै १, १०,१३¶;¶काठ२९ ८;३६,७.

सम-त्व- -त्वाय मै ४,७,९¶.

समा(म-आ)कृति- -तीन् पै ४, १३,४.

सम्√अंश्, समानशे शौ १०, ७, ३६; पै १७,१०,६; १८,१६,६[s]; समानंश ऋ ४, २३, २; समानशुः ऋ ३, ६०,३; पै ३,३८, ११; १६, ९८,९; समानश ऋ ३,६०,२.

?समकृतावसो पै १,९८,३.

१समक्ष[t]- -क्षम् ऋ १०, ८७, ११; शौ ५,१४,४; ८,३,११†.

---

a) स्वम् (धनम्) इति शोधः (वैतु. अन्ये संप्रा ⌊प्र-अ⌋ यच्छत इत्येवंयोगाः ?)। वा. क्रिवि. (=स्वत्वेन)। पाभे. पृ २१९४ *j* द्र.।

b) सना. [=*तम् (<*सद्- = तद्- ⌊अग्निम्⌋)]। सस्थ. अनु एतद्युक्तः कप्र., ?कृणुध्वम् > कृणु (=*घृणु ⌊दीपय⌋) स्वम् इति द्वि-पदः शोधः। सपा. मा ⌊१५, ५३⌋ ?सम्[२]>सुम्[२] इति स्वरशोधो द्र. (तु. उप इति कप्र. एतत्-सापेक्षः; वैतु. अन्ये ग. इति कृत्वा सं-प्र√च्यु इति, अनु-सं-प्र√या इति, उप-सं-प्र √या इति चानुमन्यमानाः ?)। c) ?संप्रच्यवध्वम्, ?अनुसंप्रयात> सपा. मा १५,५३ संप्रच्यवध्वम् उपसंप्रयात इति पाभे.।

d) पृ ३२७७ *w* द्र.।

e) स्वाअ. (वैतु. अन्ये संप्रयच्छेत इति)।

f) एकतरत्र पृ २२१८ *e*, अपरत्र २२५५ *g* च द्र.।

g) शोधः पृ १९८९ *e* द्र. (तु. सपा. तै ६,२,२,१)।

h) सपा. मा ३८, १३ तैआ ४,९,२ शुम् इति पाभे.।

i) शोधः पृ २८६९ *b* द्र.।

j) पृ २२५५ *h* द्र.।

k) पृ ३२७७ *t* द्र.।

l) सना. (सर्व-)। अनुदात्तम् (तु. फि ४,१०)।

m) शोधः पृ १३४७ *l* द्र.।

n) सपा. खिसा २६, ११ समा इति पाभे.।

o) शोधः पृ २१८२ *i* द्र.।

p) विप. (२समान-, समतल-), नाप. (सम-भूमि- ⌊शौ ८,७,१७ प्रमृ.⌋)। <√सम् 'अवैक्लव्ये' इति अभा.। *सद्- (=तद्- ⌊सना.⌋)>*सद्मय्- >*सम्मअ्- > यनि. (तु. ⌊अंशतः⌋ GW.)।

q) क्वचित् वा. क्रिवि.।

r) सपा. समम् <> समा इति पाभे.।

s) पाभे. पृ ३०३८ *m* द्र.।

t) तु. प्रत्यक्ष- प्रमृ.। विप. (*संगतदृष्टिक-, साक्षात्-स्थित-)। वा. क्रिवि.। (सं√मष् 'दर्शने' > कर्तरि) *सम्-मष्य्- > यनि. (वैतु. अन्ये सम्+अक्षि- ⌊पावा ५, ४,१०७⌋ इति ?)।

२समक्त[a]- -क्षम् काठ १२,१३¶.

३समक्ष- -क्षम् ¶काठ ८,१३; ११, १;१३,२;४; क ८,१[२];¶; पै ७, १,७; १६,७,१†.

सामक्ष[b]- -क्षम् मै ३, ६, १¶.

१समग्र;ग्रा[c]- -ग्रः शौ ७, ८६, ४[२]; -ग्राः खि ४,६,२[d].

२समग्र(>)ग्रा[e]- -ग्राः शौ ८ ७, १९; १२,१,१६.

३समग्र,ग्रा- -ग्राः पै ४, २७,३; ५, १९,५; १६, १३, ८; १७,२, ७; १९, २८,९.

सम्-अङ्क[f]- -ङ्कम् शौ ६, ५०, १[g]; -ङ्कान् शौ १, १२,२[h]; पै १,१७,२.

सुम्-अङ्ग[i]- -ङ्गः शौ १८, ४, ८.

सम्√अच्,ञ्च्, सम्…अचथः ऋ ५, ७८, ६; सम्…अञ्च[j] मा २७,४५; का २९,६,२.

सम्…अच्यते पै १९,३१,१५[k]; सम्…अच्यसे[k] शौ ६, ४९,२[l];

समच्यन्त ऋ ५, ५४,१२.

सम्य(मि-अ)च्, ञ्च्[m]- -¶मीचः[n] तै ५,२,३,५;९,४[२]; ३,२,५; मै ३, २, ३; ७; काठ २०, ८[२]; क ३१, १०[२]; -मीची[n] मा ११, ३१; का १२,३,४; तै ¶२, ३, २-३,२; ४,१, ३, २; ¶५,१, ४, ५; ४, ७, ६; ७, ३, १३, १; मै २, ७, ३; काठ १६, ३; १९,४[३]; ¶[२]; ¶२१,३;९; ४३, ३; क ३०,२[३]; ¶[२]; ३१,१८¶; -मीची[o] मै २, ७, ७; ३, १, ९; -म्यक् ऋ ४, ५८, ६[p]; ५,९, ५; ६६, २; ७०, २; ९, ७३, २; †मा १३, ३८[p]; १७, ९४[p]; †का १४, ४,१[p]; १९,१, ७[p]; काठ २३, ५¶; २४,४¶; २९, १०¶[२]; ३०, ८; ९; ४०, ७†[p]; ¶क ३७, ५; ४६, ३[२]; कौ २,३३९†; जै ३, २८, ८†; शौ १८,४,११; पै ८, १३, ६†; १०,४,६; -म्यङ् ¶मै ३, २,६; ३,१; कौ २, ८५४; पै १५, १, १[q]; -म्यञ्चः ऋ ९, ७३, २; शौ ३, ३०, ३[r];६; पै ५, १५, २; १९,३[r]; ६; ६, २,५[s]; १०,४, ६; ७; -म्यञ्चम् ऋ ५, ७, १; मा १५, २९†; का १६, ५, १०†; †तै २, ६,११,४; ४,४, ४,३; ६,६, ३,४¶; ¶मै ३,१, ६;२,७; ७, ७; ४,५, ८; ७-८, ९;११,१†; काठ २,१५†; १९, ५¶; क ३०, ३¶; शौ १३, ३, २०; -म्यञ्चा ऋ १, १७९, ३; ८, ३१, ६; -?म्यञ्चौ मा २०, २५[t];२६; का २२,२,२[t]; ३; मै ३,२,६¶; शौ ५, १,५[s].

†१समीची- -ची ऋ १, ६९,१;९६,५; २,३,६;२७,१५; ३, १,७; ३०, ११; ५५, १२; २०; ८,६, १७; १०, २४, ४; ८८,१६; मा १२,२; १७, ७०; का १३,१,२; १८,६, ६; तै ४, १,१०,४; ६,५,२; ७, १२, ३;

a) = १समक्ष-। (सम्√मष् > भावे) *सम्-मुष्- > मतुवर्थे *सम्मुष्य- > यनि.।

b) = १समक्ष-। सम्-+(√मष्>भावे) *मुष्य- > वस. *सम्-मष्य- > यनि.।

c) विप. (संपूर्ण- ⌊चन्द्र-, प्रजा- प्रभृ.⌋)। (सर्व- > भावे *सर्वक- >) *सुमक- + भर- (भाप. = भृति-) > वस. *समक-भर- > *समक- > यनि. (तु. ⌊अर्थतः⌋ स-कल- इति पर्यायः; वैतु. पपा. अभा. PW. प्रभृ. < सम् + अग्र- इति, शक. < सं√ग्रह् इति, अभा. ⌊पक्षे⌋ < सं√ग्रस् इति च ?)।

d) = सपा. हिगृ १, १०,६। आपमं २,८,२ समृद्धीः इति पाभे.।

e) = १समग्र-। उस.उप. भर-(कर्तरि)इति। शेषं c द्र.।

f) विप. वा नाप. वा (छेदक-,कीट-⌊तु. प्रथमे स्थले सा. PW. प्रभृ. यत्र <सम्√अङ्क् *=√भञ्ज्, √व्रश्च्, √अक्ष्, पंजा. √अङ्गना⌋ 'छेदने')।

g) तु. सपा. पै १९, २०, ५ पतङ्गम् (=छेदकम् < √पत् ⌊=√पाटि⌋ '*पाटने = भेदने') इति पाभे.।

h) वैतु. सा. W. च विभिन्नार्थौ ?।

i) विप. (समीचीनाङ्गयुक्त- ⌊*यजमान-⌋)। वस. पूप. स्वरः।

j) पृ ३२२३ b^{1} द्र.।

k) पाभे. पृ ९२६ e द्र.।

l) सा. उच्यसे इति ?।

m) विप.। सुमि- (< सम्) + अञ्च्- इति पा (६, ३,९३) प्रभृ.। <(*सुर्वस- >) सुमि- + (√भृ> *भृत्य- >) अच्- इति, (*भृन्त्य- >) अन्च्- ⌊माने⌋ इति मतम्।

n) तु. पृ २५१ a। =सुमि+(*मृत्य->इच्च्->) ईच्->समीच्->यनि. इति मतम्।

o) तु. पृ २५० p।

p) पाभे. पृ ३२०० b द्र.।

q) सपा. तै ४,४,१२,१ विभे.।

r) सपा. कौसू ३३, ८ सध्रीचीः इति पाभे.।

s) सपा. सम्यञ्चः<>सम्यञ्चौ इति पाभे.।

t) *सम्यन्च्- > (न. प्र२) *समीची इति शोधः (वैतु. अन्ये लिङ्गव्यत्यय इति ?)।

मै २,७,८; ३, ३,१[२]; काठ १८, ४†; –चीः ऋ ३,२९,१३; ३१, १३; ४,१७,९; १०, ६१,२५; जै ४,११,२; –च्या खि ३,१०, ५$; –च्योः ऋ १०,२४,५.

२समीची– -ची तै ३, २, ४,३; ¶५,२,३,४; ५[३];५.४,२; १०, १; मै २, १३, २१; ¶३, २, ३[२]; ३, १; –चीः मा १४, २५; का १५,८,४; तै ४,३, ९, २; मै २,८,५; ३, ८, ९¶; कौ १,४५८; जे १, ४८, २; शौ ७, २३,२; पै २०,४,१०.

३समीची– -ची काठ १६, ८†; ¶२०,१;६[a]; क ३१, ३[2b], ८; पै ५, ३२, ३[c]; ११, ५, ७; २०,४८,५; –चीः काठ १७,४; ३८,१३†; क २६, ३; पै १०, ४,७; –¶चीम् काठ २९, १०; क ४६, ३.

†समीकु(बप्रा.)[d]– -के[d] ऋ३,३०, ११;४,२४,[३ (७,८२,९)]; ७, २१,९;८,३,५[e];१०,४२,४; कौ १,२४९; २,९३७; जै १, २६, ७; ४,२३,४; शौ २० ८९, ४; ११८,३; पै ३,३६,४$.

¶१समीचीन– -नम् तै ५,२,६, ४; ९, ६; मै ३, ८,९; –नानि तै ५,२,९,४; मै ३,२,७; ४,१, ८; –नाभ्याम् मै ३,३,१.

†२समीचीन, ना– -नाः ऋ ९, ३९, ६; ७४, ४; काठ ३५, ६; कौ २, २५३; जै ३, २१,१८; –नासः ऋ ८,३,[७; १२, ३२]; ९, १०, ७; कौ १, २५६; २, ४७५; ९२३; जै १, २७, ४; ३, ३६, १; शौ २०, ९९,१; –ने ऋ ९,७४,२; ९०, ४; १०२,७; १०, ४४, ८; कौ २,७६०; शौ २०,९४,८.

¶३समीचीन– -नम् काठ २०; ५; क ३१,७; –नाः क ४८.७; –नानि काठ २०, ८; ३१, ६[२]; क ३१,१०; ४७, ६[२]; –नानाम् पै १०,४,६.

सम् √अज् , सुम्…अजति ऋ १, ३३,३; ५. ३४, ७; सुमजाति ऋ ५, २, १२; समुजाति ऋ १,१००, ११; समुजासि ऋ ७, ३२, ७; सुमज>जा ऋ ६, २५,९; सुमजतम् ऋ २,३९,७.

?**समजीम्** पै १२,६,६.

सम् √अञ्ज् , सुमञ्जतः ऋ २, ३, ७; समञ्जतु पै ९,३,४.

समङ्क्ते ऋ १०, ८७, १६; शौ ८,३, १५†; १२, ३, १३; पै १६, ७, ६†; १७, ३७, ३; ¶सुमनक्ति तै २, ५, ११, ८; ६, ३, ७, ३; मै ३,९, ५; ४,१,१४;५, २; ¶समनुक्ति तै ६, ३, ७, ४; मै ३, ९, ६; ¶समनक्ति काठ १९, १०; २६, ७; ८; क ३०, ८; ३७, ६[f]; ४१, ५; ६; सुमञ्जते मा २०, ६१; २१, ३५; का २२, ६,७;२३,४,७; मै ३, ११, २; ३; काठ ३८, ८; †सुमञ्जते ऋ ९,८६, ४३; ९७, ५७; कौ १, ५६४; २,९६४; जै १, ५७, ११; ४,२०, ८; १८, ३, १८; समञ्जन्ति ऋ १०, ५२, ३; सुमञ्जाथे खि ५,६,४; मा ३३, ३३;७३; का ३२,३, ४; ६, ४; समङ्क्थ पै ५, १६, ३[g]; सुमञ्जे ऋ १,६१,५;६४,१; शौ २०,३५,५†; समनज्मि पै ५, १६, ४; सुमञ्जन् ऋ ३,३८,३; सुम्…अञ्जन् ऋ ७, २, ५; समक्षतु पै ६, ६, ७; सुम्… अङ्क्ताम् मा २, २२[2h]; का २, ५, ५[2h]; तै १, १,१२, २; सुम् (अङ्क्ताम्) मा २, २२[2i]; का २,५, ५[2i]; काठ १, १२; ३१, ११; क १, १२; ४७, ११; सुमनक्तु ऋ २, ३, २; १०, ८५, ४३; मा २०, ४४; का २२,४,९; मै १, ११, ४; ३, ११, १; काठ ३८, ६; शौ १०,३,१७-२५; १४, २, ४०†; १८, ३, ११; पै १६, ६४, ८–

---

a) सविसर्गं योगं ब्रुवाणः SI. चिन्त्यः।

b) सकृत् पाठः च्युतः द्र. (तु. सस्थ. काठ.)।

c) सपा. शौ ४,१६,३ विभे.।

d) नाप. (संग्राम- [तु. निघ २, १७])। गस. उप. अधिकरणे घञ् प्र. (तु. प्रतीक–)।

e) *भाप. (संपीति-)। च. अर्थे सप्त.। 'इन्द्रं वनिनः (*मन्दिनः [=सोमस्य]) समीके हवामहे' इति वा.। सं√पा 'पाने' > भावे *सम्पायकु– > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. सम्-ईकु– इतीव?)।

f) सपा. मै ३,७,५ काठ २४,५ समर्धयति इति पाभे.।

g) सपा. कौसू २,३६ समञ्जत–>ञ्जन् इति पाभे.।

h) =सपा. माश १, ९, २, ३१[२] तैब्रा ३, ७, ५,१०। शौ ७,१०३,१[२] पै २०,३४,९[२] वैताश्रौ ४,६ प्रभृ. सुमक्तम् इति, तैब्रा ३, ७, ५,१० आपश्रौ ४,१२,३ सुमङ्क्ताम् इति च पाभे.।

i) सपा. शौ ७,१०३,१[२] पै २०,२४,९[२] सुम् (अक्तम्) इति पाभे.।

१०; ६५,१-४; १८,१०, ८†; सम्···अनक्तु शौ १३,१, ८; पै १८,१५,८; समञ्जन्तु ऋ १०, ८५,४७; सम्···अञ्जन्तु ऋ ६, ६९,३; सम्(अञ्जन्तु) ऋ ६,६९, ३; १०,८५,४७;समङ्ग्धि,ङ्ग्वि ऋ ९,५, १०; मा १३, ४१[a]; का १४,४,४[a]; मै २, ७, १७[a]; काठ ३७,९[2]; शौ ३, १२,८[b]; ४, १५,६;१२,३,४५;१९,३१,१३; पै५,७,३; १०,५,१३; १७,४०, ५; समाञ्जन् ऋ १०, ८८, ४; संमञ्ज्यात् मै ४, १,१४[c]¶.

समानजे ऋ १, १८८, ९; समज्यते ऋ १, १८८, ३; ११; १०, ११८,४[d];†सम्···अज्यते ऋ ३,१७,१; ९,३४, ४; ७२, १; १०५,[(१०४,२)२]; कौ २, ४४९; जै ३, ३४, ७; समज्यसे ऋ ९, ८६, ४७; समज्यताम्[e] मा १२,७०;का १३,५,९; मै २, ७,१२; काठ १६,१२; क २५,३.

सम्-अक्त,क्ता- -क्तः मा २९, १०; का ३१, १, १०; तै ५, १,११, ४¶; मै ३, १६, २; काठ ४६, २; शौ ७,७८,४; १८, ३, १४; पै २०, ५४, १; -क्तम् ऋ २, ३,१०; मै ४, १, १४[2]; शौ ५, २८, १४[f]; ७, १०३,१[2]ϕ[g]; पै २०,३४,९[2]ϕ[g]; (-क्तम्)[h] शौ७, १०३,१[2]; पै २०,२४,९[2]; -क्ता तै ४,२,५,६[e]; शौ ३, १७,९[e]; -क्ताः ऋ १०, ६२, १; पै ६, २२, ८[i]; ११; १७, ४०, १[j]; १९, ४२, १०; २०, १९, २.

समक्त-भेषज[k]- -जम् पै १९, ४०, ३?[l]; २०,५४,९.

†सम्-अन्जत्- -ञ्जन् ऋ १०, ४५,४; ८०,१; ११०, २; १०; मा १२,६; २१; ३३; $२०, ३७; ४५; २८, १०$; २९, २ϕ$[m]; २६; ३५; का १३, १,७; २-३, ४; $२२, ४, २; १०; ३०, १, १०$; ३१, १, २ϕ$[m]; ४,२; ११; तै १, ३, १४,२; ४, २, १, २; २, २, १०, १$[a]; ५,१, ११,१ϕ$[m]; मै २,७, ८; ३, ११, १$; १६, २[2]ϕ[m]; ४, १३,३[2]; काठ १६, ८-१०;१७$[a];२०[2]; ३८,६[2]$; ४६,२ϕ$[m]; शौ ५,१२,२;१०.

सम्-अञ्जन- -नम् शौ ७, ३७,१[n]; पै २०,४९,७.

सम्-अञ्जान- -नः मै ४,१४,९.

सम् √अत्, †समतसि ऋ १, ३०, ४; कौ १, १८३; २, ९४९; जै १,१९,९; शौ २०,४५,१.

सम् √अद्, सम्···अत्ति ऋ ७,४,२.

स-मद्[o]- -†मत्सु ऋ १, ५,४;६६,३; ७०,६; १३०, ८; १७३, ७; २, १२,३; ३,[३०-३१, २२; ३२, १७; ३४-३६, ११; ३८, १०; ३९, ९; ४३, ८; ४८-५०, ५; १०,८९, १८; १०४, ११]; ४, २०,१; २४,६; ३८,४; ५,३३, ४; ६,१८,६; २५, ९; ३३, १; ४६, ३; ७५, १३; ७, ३०, ३; ३४,६; ८,११,[८; ४३, २१]; ९; १६,१०; १९, २०; २३, १२; ४०,१; ९०,१; ९, ४, ८; ९०,३; १११,३; १०, ८०, २; १३३,१; खि १,३,३; २,४,१; मा १५, ३९; ४०; २०, ४८; २९,५०; का १६,५, २१; २२; २२,५,२; ३१, २, ११; तै १, ७,८,१$; १३,५; ४, ६,६, ५; मै ३,१६,३; ४,११, ४[2]; १२, ४; १४,५; काठ २१,१४; ४६, १; कौ १, २६९; २८६; ३२९; २, ४०४; ५१७; ५१८; ७५९; ८४२; ९१०; ९४१; ११५१; जै १,२८,७; ३०, ४; ३४, ७; ३,३१,२४; ४०,१३; १४;५६, १७; ४,१,२; ४; ५,३; १८,९;

---

a) सपा. समङ्ग्धि (माश ७,५,२, १७[2] च)<> समन्जत्-> -ञ्जन् (बौश्रौ १०,३४ : १) प्रमृ. च) इति पाभे. । b) तु. पृ ७३२ *k* ।

c) सात. समन्ज्यात् इति? यनि. शोधः ।

d) सपा. क ६,२ समिध्यते इति पाभे. ।

e) सपा. समज्यताम् (माश ७, २, २,१० च)<> समक्ता इति पाभे. । f) पाभे. पृ १९०९ *h* द्र. ।

g) पाभे. पृ ३२८० *h* द्र. । पृ ६८ सस्थ. अक्तम् इति नेष्टम् ।

h) पाभे. पृ ३२८० *i* द्र. ।

i) सपा. शौ ४,३४,५-७ समन्ताः इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ २१८३ *k* द्र. ।

k) नाप. (*व्रणविरोपकौषध-)। षस. पूप. धा. *अक्षणे = छेदने वृत्तिः (तु. सपा. पै १९, २५, ६ असृष्टि- [<*असृक्-सृष्टि-] इति पाभे.) ।

l) °क्तं भे° इति पाठः? यनि. समस्तैकपदः शोधः ।

m) पृ ६८ सस्थ. अन्जन् इति नेष्टम् ।

n) पाभे. पृ २८३७ *g* द्र. ।

o) नाप. (संग्राम- [तु. निघ २,१७ या ९,१७]) । व्यु.?; < सम् √मद् वा सम् √अद् वेति या. प्रमृ. ।

शौ २०,११,११; ३४, ३; ४६, १; ६९,२; ९५,२; १०४,३; पै १३,७,३; १५,११,५; –†मदः ऋ ६, ७५,२; मा २९,३९; का ३१,२,३; तै ४,६,६, १; मै ३, १६, ३; काठ ४६, १; शौ ५, २०, १२$; पै ९, २४, १२$; १५, १०, २; ५‡[a]; –मदम् ऋ १०,१२५, ६; ¶तै २,२, ११, २[२]; ५,५,१,१[२]; ७, २, ५[२]; ६, ६,७,१; ¶मै १,८,८;१०,१७; २,१, ९[२]; ४,१, १२[२]; ७, ४; ¶काठ १०,११[२]; १९,८[२]; २७, ६; ३६, १२; क ४२, ६¶; शौ ४, ३०, ५†; ११, १, ३२[b]; –†मदाम् ऋ ६, ७५, १; मा २९,३८; का ३१,२, २; तै ४, ६,६,१; मै ३, १६, ३; काठ ४६,१; पै १५,१०,१.

समद्-वन्[c]– -वा ऋ ६, १८, ⌊२; ७,२०,३⌋; काठ ८,१७.

स-मुदन[d]– -नस्य ऋ १, १००,६.

?समद्गु[e] पै ६,२,६.

सम् √अन्, समानन् काठ३७,१४¶.

†सुमान ऋ १०,५५, ५; मै ४, ९, १२; कौ १, ३२५; २, ११३२; जै १,३४,३; शौ ९,१५, ९; पै १६,६८,८.

१सम्-आन[f]– -नः मा २२, ३३; का २४, २०,१; पै २,८०,१?[g]; –नम् शौ १०, २, १३; पै १६, ६०,७; –नाः पै १७,२९, १६; –नाय मै३,१२,९; काठ५१,४.

समान-व्यान– -नौ का २, ३, ८; तै १, ६, ३, ३; ७, ३, ४; काठ ५,५; ८,१३.

सुमन(वप्रा.)[h]– -नम् ऋ १, ४८, ६; १०,६९,११; ८६, १०; १६८, २[i]; शौ ६, ६०, २[j]; २०, १२६, १०†; पै १९, १४, ५[२]; –†ना ऋ ६,७५,४;५[a]; ८,६२, ९; ९, ९६, ९[a]; मा २९, ४१; ४२[a]; का ३१,२,४; ७[a]; तै ४, ६, ६, २[२a]; मै ३, १६, ३[२a]; काठ ४०, ७[k]; ४६, १[२a]; शौ १९,५८,१$[l]; पै८,१३,८; १५, १०,४; –†ने ऋ २,१६,७; ६, ७५,३[m]; १०,५५,५[n];१४३,४; मा ९,९$; २९, ४०; का १०, २,६$; ३१,२,५; तै ४,६, ६, २; मै ३, १६, ३; ४, ९, १२; काठ ४६, १; कौ १, ३२५; २, ११३२; जै १, ३४, ३; शौ ६, ९२, २$; $पै १९, ३४, ११; १२; –नेषु ऋ ७,२,५; ९, ९७, ४७; शौ २,३६,१; पै २,२१,१.

समन-गा[o]– -गाः ऋ १, १२४, ८; ७,९,४.

समना[p] ऋ १, १०३,१; १२४, ३; १६८,१; २, ११,७; ४, ५, ७; ४३, ⌊७; ४४,७⌋; ५१,८[२]; ५; ६,४,१; ८, ४१, २; ६६, ७[q]; १०,६९, ८; ७३, ४; तै ४, ३, १३, ३†; मै २, १३, १०; शौ †२०,९७,१[q]; १४३,७.

समन्य[r]– -न्या ऋ ९, ९७, २; कौ २,७५०†.

सु-मनस्[s]– -नसः ऋ १, १८६, ८; ६,९,५; ७,४३, २; ४; ५२,३; ९१, ३; ८,२७,५; १०, १०१, १; मा ७,२५[t]; १३,२५; १४, ६; १५; १६; २७; १५, ५७; १९, ४५; ४६; २७, २३†; का ७, १०, ३[t]; १४,२,११; १५, १, ५; ४,३[२]; ८,५; १६, ७,१;

a) सपा. समदः<>सुमना इति पाभे.।

b) सपा. पै १६, ९२; २ सुमतिम् इति पाभे.। सा. रुक्षःसमदम् इत्येकं पदमिति ?।

c) त्रिप.। मत्वर्थे वनिप् प्र. (पावा ५,२,१२२)।

d) =स-मुद्-। उस. पूप. =सहु। e) सपा. शौ ५, १,७ सुमद्गुः इति पाभे.। f) पृ ८९८ *h* द्र.।

g) °नम् इति शोधः (तु. तत्रैव प्राणम् प्रभृ.)।

h) त्रिप. (*सर्वदिग्वर्तिन्- ⌊< १सुमन्त– <*सुर्व-वृध्मन्त–⌋),नाप. [उत्सव- (<१सुमन्त– <*वृषवन्त– <वृष- =रञ्जन-, रस- ⌊वैतु. निघ २,१७ या ७,१७; ९,१४;१८; ४० स्क. GW. प्रभृ. संग्रामादिविभिन्नार्थेषु < सुम् इति वा २समु– इति वा पूर्वांशः, <√अन् वा √मन् वोत्तरांश इति; स्क. <समनस्– इतीव ?⌋)]।

i) सुमनं नु>पै १,१०७,२ सुमना इव इति पाभे.।

j) अत्र सा. शमनम् इति मत्वा व्याचचक्षे ?।

k) समाना इति SI. उपेक्ष्यः।

l) समाना इति RW.। सपा. पै १,११०,१ सुमनाः इति पाभे.। m) सपा. पै १५,१०,३ समितिम् इति पाभे.।

n) पाभे. पृ २११० *h* द्र.।

o) विप.। उस. उप. <√गम्।

p) *समन-वृत्– (भाप. =समन्ताद्वृत्ति-) > °नवृता ⌊तृ१⌋ > *°नवरा > *°नुवा > यनि. इति कृत्वा वा. क्रिवि.। q) सपा. कौ १,२७२; २, १०४१ सुवने इति पाभे.। r) विप.। तत्रसाधवीयः यत् प्र.।

s) विप.। वस. पूप. =२समान– वा सुम् (तु. पावा ६,१,१४४) वेति। t) पाभे. पृ २२६८ *d* द्र.।

२१, ३, १६; १७; २९,३,१†; तै २,१,११,३[a]; ३, १,२¶;९, १; २; ३,२,८,६[b]; ४,४,११, २; ५, ३, १, ३¶; मै १,६,२; २,३,२[४]; ८,१२[२]; ३,११,१०[२]; ४,१४,२†; काठ ७, १४; १२, २[४c]; १७, १०[२]; २०, १०¶; ३८, २[२]; क ६, ३; २६, ९[२]; ३१, १२¶; पै ५,१९,८[d]; २०, २४,३; -नसा ऋ १,९२,⌊१६; ७,७४,२ (८,३५,२२)⌋; ११३, ३; ११६,१९; ५,३,२; ८,३१, ५; १०,९५,१२; मा १२, २‡[e]; १७, ७०‡[e]; का १३, १,२‡[e]; १८,६,६‡[e]; ‡[e]; तै ४,१,१०, ४;६,५,२; ७, १२, ३; मै २, ७, ८‡[e]; ३, २, १†; ‡काठ[e] १६,८; १८,४; †कौ २,१०४; १०८४; ११०१; जै ३, १०, ६†; -नसौ मा ५,३; १२,६०; का ५, १, ३; १३, ४, १६; तै १,३,७,२; ४, २, ५, १; ६, ३, ५,४; मै १,२,७; ८, ८[२]¶; ३, २, ३; ९, ५; काठ ३, ४; १६, ११; २६,७[२];¶; क २,११;२५, २; ४१,५[२];¶.

समना समन- द्र.

?स म ना म ह्ले न यो ऱ् वं दो पै १, ११२,१.

समनीक[f]- -केषु ऋ १०,१०७,११.

सम्-अनु √चर्, सम् ''अनुचरन्तः खि ३,२२,८.

सम्-अनु-प्र√या, ?सुमनुप्रयाहि मै २, १२,४[g].

सम्-अनु√या, समनुयाति मै २, ९,१०.

स-मनुष्य- -ष्याः पै १६,७१,२.

?|सुमनेव[h] ऋ ४, ५८,८; मा १७, ९६; का १९,१, ९; काठ ४०, ७; पै ८,१३,८.

१सुमन्त[i]- -न्तः मै ४, २,१४¶; शौ ७, ८६, ४[२]; -न्तम् ऋ ५, १,११; -न्ता ऋ १०, ११४,१; मै ४, २, १४¶; -न्ताः शौ ४, ३४, ५-७[j]; -न्ते ऋ १, १८५, ५; ७, ८०, १; शौ १०, ८, १२.

२समन्तु[k]- -न्तम्[l] ¶तै २, ३,७,४[२]; ४,१,२; ७,४,१४,१$; ¶मै १, १०, १७[२]; १९; २, ५, ६; ३, ८, ३[२]; ६; काठ १०, ७¶; शौ ६,८,१; ९९, २; ३; १९, १३, २;३; -न्तात् मै १,१०,१७¶.

समन्त-(तुँ):[m] > समन्त (तुँः)-शितिबाहु- -हुः मै ४,२,१४[n].

समन्तु-शितिबाहु- -हुः[n] मा २४, २; का २६, १, ४; तै ५, ६, १३, १; मै ३, १३, ३; काठ ४९,३.

समन्तु-शितिरन्ध्र- -न्ध्रः मा २४,२; का २६,१,४; तै ५,६, १३, १; मै ३, १३, ३; काठ ४९,३.

---

a) सपा. शौ ११,७,१ सुं° इति, पै १६, १५३,१ सु° इति पाभे. । b) पाभे. पृ २२६८ *d* द्र. । c) एकतरत्र अमनसः इति शोधः (तु. मै २,३,२)। d) सपा. शौ ३, ३०,७ संमनसः इति पाभे. । e) पाभे. पृ २७६५ *d* द्र. ।

f) नाप. (संग्राम- ⌊तु. निघ २, १७⌋)। सम्-अनी° इति पपा. अनु द. PW. प्रभृ. प्रास. निरुदकादि-स्वरः । GW.<सुमन- इति । g) ? सुमनुप्रयाहि>सपा. शौ ११,१,३६ पै १६,९२,६ अनुसंप्रयाहि इति पाभे. ।

h) सुमन- > -नम् इव इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. सुमना इव इति ?) । 'यथा योषाः समनम् (उत्सवम्) अभि (कप्र. ⌊पृ ३५० अभि √प्रु° इति नेष्टम् ⌋) प्रवन्त (तथा) घृतस्य (सर्पिषः) धाराः अग्निम् अभि (प्रति) प्रवन्त (गच्छन्ति) । (यदेव च तास्तथाऽकुर्वंस्तदेव च) समिधः (प्र३) नसन्त (*= अलसन्त)' इति वा. इति कृत्वोभयत्र च-लोपः, प्रवन्त इत्यत्र वैकल्पिको निघातः [पा ८, १, ६३; वैतु. (या ⌊७,१७⌋ प्रभृ. अभि-प्रवन्त इति क्रिप. योषाः इत्यनेनाऽन्वितं नैव धाराः इत्यनेनापि, 'घृतस्य ⌊ उदकस्य ⌋ धाराः समिधः ⌊ प्र३. विप. =भवन्त्यः ⌋ अग्निं ⌊ मध्यमं ⌋ नसन्त ⌊ आप्नुवन् ⌋' इति चाऽपरं वाक्यमिति?; अत्र या ⌊७, १७⌋ समनस इव इति पाठः ? समनम् इव इति शोधः ⌊ तु. सस्थ. समनं समननाद् इत्यादौ या. समन- शब्दस्य निर्वचनं नैव ?समनस्- इत्यस्य लैवि.; वैतु. स्क. वें. दु. सा. PW. प्रभृ. तं लैवि. एव कथमपि प्रमाणयन्तः ?)] ।

i) विप. (साधु-, अनून- ⌊चन्द्र-, रथ- प्रभृ.⌋)। सुँवंस- (भाप. ⌊तु. सर्वस्व-⌋) > *सुर्वस्मन्त- > *सुमह्मन्त- >यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. < सुम् + अन्त- इति ?) ।

j) पाभे. पृ ३२८१ *i* द्र. ।

k) विप. (सर्वथावर्तिन्-) । १सुमन्त- + कर्तरि *वृतु- > उंस. *समन्त-वृतु- > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. सम्-अन्तु- इति ?) । l) वा. क्रिवि. ।

m) °न्तुः इति पाठः ? यनि. शोधः । तसिः प्र. तत्स्वरश्च ।

n) सपा. °न्त(त): शितिबाहुः<>°न्त-शि° इति पाभे. ।

३समन्त– -न्तः काठ ३३, ४; -न्तम् ¶काठ १०,९[2];१२,५[2]; २५,६[3]; २७,५; २८,७[2]; ३६, १२[2];४४,३§; ¶क ३९, ४[3]; ४२,५; ४४,७[2]; पै १,८७,४[a]; २,७७,४; -न्ते पै १६,१०१,८.

समन्यु– समन– द्र.

†१स-मन्यु[b]– -न्यवः ऋ ७,२५, १; ८, २७, १४; मा ३३, ९४; तै १,७,१३,२; मै ४,१२, ३; काठ ८,१६.

†२स-मन्यु[c]– -न्यवः ऋ ४,१,१.

†३स-मन्यु– -०न्यवः ऋ २, ३४, ३; ५;६; ५,८७,८; ८,२०,१; २१; कौ १,४०१; ४०४; जै १,४५, ३; ६; पै २०,४८,१०.

?सम्...अपस्व पै ५,१३,८.

?सम्-अपि√धा, समपिदधामि पै १०,१०,५.

सम्-अपि√रुह्, सम्... अपिरोहतु शौ ४,१२,३[d].

?समपैप्समिवावक्षासं[e] पै २०, १७,५.

?समपैयम् पै १४,३,४[f].

?समप्सुजित्[g] ऋ ८, १३, २; ३६, १-६; ९,१०६,३.

?समभाग– -गः पै १९,४६,६.

सम्-अभी(भि√इ), सम्...अभ्यैतु, सम् (अभ्यैतु) ऋ ६,१५, ⌊१२; ७,४,९⌋.

सम्√अम् (बधा.)[h], सममते[i] ¶काठ १०, ३[2]; १३, १[2]; सम्...अमे ऋ ८,५३,८[j]; खि ३,५,८[j]. सममाते, सममाते तै २,२, ६, २¶[i]. समामिषे पै ५,३६,४. ¶सममयते मै २,१,२[i];५,६.

सम्-अममान– -नः शौ १२,३,४८; पै १७,४०,७.

¶सम्-अमान– -नयोः तै २, २, ६,२.

सम्-आम[k]– -मे शौ १८,४,७०[l].

समाम्य[m]– -म्यः शौ ४,१६,८; पै ५, ३२,७;३६,३.

?सम्...अममसुतम् पै १९, ४९, १४[n].

समय[o]– -ये[o] शौ २, ३५, ३; पै १, ८८,२.

¶समय-काम– -मः तै २,१,८,४.

समया[p] ऋ १,५६,६; ७३,६; ११३, १०;१६३,३; १६६,९; ७,६६, १५; ९, ७५,४; ८५, ⌊५; ९७, ५६⌋; मा २९,१४†; का ३१,३, ३†; तै ४, ६, ७, १†; ¶मै १, ८,४; २,१,९; २,५; ३, ९; ३, ९,५[q]; ४,५,३; ¶काठ ६, ४[2]; १२,११; १३,४; २५, २; ४०,

a) पृ २२६ सस्थ. अन्तम् इति नेष्टम्।

b) विप.। बस. पूप. = २समान–।

c) = १स-मन्यु–। अन्तोदात्तः उसं. (पा ६,२,१८४)।

d) तु. PW.W.; वैतु. सा. समः स्थाने शम् इति, WI. सम् पृथग् इति। पृ ३०२ सस्थ. अपिरोहतु इति नेष्टम्।

e) सपा. शौ ६, ३७, ३ शुने पेष्ट्रमिवावक्षामम् इति पाभे.। f) सम्√अर् > अर्पि > समर्प्य इमाम् इति द्विपदः शोधः (तु. पृ ६२९ o)।

g) सम्,अप्सु-जित् इति पपा. प्रभृ.?। सम् + अप्सस– > बस. *सम्-अप्सस– > -प्साः ⌊प्र१⌋, सु-जित् इत्य-ध्यक्षरः द्वि-पदः शोधः। पृ ३१९४ सं√सह्० इति नेष्टम्।

h) उपसृष्टस्य धा. संबन्ध-सत्यापन-प्रार्थनादिषु वृत्तिः।

i) परस्परं पाभे.।

j) पृ ३७८ सस्थ. १अम– > -मे इति नेष्टम्।

k) *भाप. (समानकुलत्व-, समानकुलवत्ता-)। गस. (सं√वृध् ⌊*=√वस्⌋ 'निवासे' > अधिकरणे) *सं-वृध्म– > *सम्वर्म– > *सम्वाम– > यनि.।

l) 'यैः पाशैः समानकुलवर्गमध्ये विभिन्नकुलवर्गमध्ये वा वध्यते' इति वा.। सस्थ. व्याम– इत्यप्येवमेव गस. < वि√वृध् इति द्र.। अत्र विषये यच्छेषं पृ ३०४१ k उक्तं तन्नेष्टम्।

m) विप. (*सजातीयकृत- ⌊पाश-⌋) यत् प्र. (वैतु. पपा. सम्- आम्य- इति?)।

n) सपा. शौ ६,१०४,१ समच्छिदन् इति पाभे.।

o) भाप. (पण-)। (सं√मि 'बन्धने = निगडने' > भावे) *सम्-मयु– > यनि. (तु. ⌊अंशतः⌋ भा.?; वैतु. भा ⌊पक्षे⌋, सा. = संग्राम- ⌊तु. सपा. तै ३, २, ८,२ मै २,३,८ समरे इति पाभे.⌋, W. = समिति–)। 'विद्वान् (अपि सन्) समये धीरः (*बद्धः) न (⌊वैवश्यतः⌋ इव) सोमपान् ⌊*देवान्⌋ यज्ञस्य ⌊पूजायाः⌋ अदान्यान् ⌊अपात्रभूतान्⌋ मन्यमानः यद् एनः चकार बद्ध इव ⌊हेतुवैशद्यार्थं पुनरुक्तमिव द्र.⌋' इति वा.।

p) (सम √अय् 'संगमे' > भावे) *सम्-अय्– (*समज्– ⌊तु. समज–, समाज–, समास– प्रभृ.⌋) > तृ१ यनि. (वैतु. PW. GW. प्रभृ. < सम– ⌊=सर्व-इति?⌋)। वा. सामीप्यार्थे क्रिवि.। यद्वा (सं√बध् 'संबन्धे' > भावे) सं-बध्– > तृ१ *सम्बधा > *सम्मधा > यनि. (तु. नभा. ⌊संबन्धी > समधी⌋)।

q) सपा. काठ २६, ७ उपर्युपरि इति पाभे.।

६†; ¶क ४,३[२]; ३८,५.

समया(या-अ)ध्व्[a]- -ध्वम् मै १, ६, ६[b].

¶समया-विषित्[c]- -ते तै ६, ६, ११,६.

?समर्[d]- -रम् पै २०,२९, ८?; -रे ऋ ६,९,२; ४७,६; १०, १२९, ३; मा १२, ६६†; का १३, ५, ५†; तै ३,२,८, २[e]; ४, २, ५, ५†; मै २, ३, ८[e]; ७, १२†; काठ १६, १२†; क २५, ३†; शौ ५, २०, ५; ७, ८१, २†; १०, ८, ४२†; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५; १९, ३४, १५; २०,३१,७†.

†१समर्य[f]- -र्यम् ऋ ४, २४, ८; -र्ये ऋ १, ६३, ६; १६७,१०; १७८,४; ३,८, ५; ४, ३८, ७; ५, ३, ६; ७, १९, २; ३३, १; ९,१,७; ८५,२; ९७, २७; १०, २७,२४; मै ४, १३, १; कौ १, ३३०; जै १, ३४, ८; शौ २०, १२,१; ३७,२.

समर्य-जित्- -जित् ऋ १, १११,५.

*समर्य-राज्->†समर्यराज्य[g]- -ज्ये[h] ऋ ९, ११०, २; कौ १, ४३२; २,७१६; जै १,४२,६; ३,५९,८.

२समर्य[i]- -र्यः ऋ ५, ३३, १; ७, ७०,६.

√समर्य>समर्यत्- -र्यता ऋ ५, ४४,७.

समरण-, समराण- सम् √ऋ द्र.

स-मरुद्गण[j]- -णाः खि ३,१२,२.

सम् √अर्च्>∅सम्-अर्चत्- -र्चन्तः पै २०,३३,२.

सम् √अर्थ्,>°र्थि,सम्···अर्थयन्ति ऋ ५, ४४, ११; समर्थयस्व ऋ २,१३,[१२; १४,१२].

समर्धयित्वा, °र्धुक- सम् √ऋध् द्र.

सम् √अर्प्, ¶समर्पयति मै ४,५,६; काठ २३,४; क ३६, १; समर्पय शौ ५,२२,६; ६,६६,१; पै १३, १,८;१९,११,१०;सम्···अर्पय पै १९,५०,१४.

सम्-अर्पयत्- -यन् पै १७,१३,२.

सम्-अलं √कृ>समलं-कृत- -ते पै २०,५२,१२.

सम् √अव्, समवन्तु पै ५,७,६[k];७[k]; सम्···अवन्तु शौ ४, १५, ७[k]; ९[k]; पै १९, ५२, ३; सम् (अवन्तु) पै १९, ५२, ३; समावतम् ऋ १, ११२, १८; सम्···अव्यात्, सम् (अव्यात्)[२] मै ४,१२,२[1]; काठ १०,१२[1].

सम्···अविड्ढि ऋ ८, ९२, १५[m].

सम्-अव √गृह्, समवगृह्णीयात् क ४४,९¶[n].

समव-त्त- समव √दो द्र.

¶सम्-अव √दिश् ,समवादिशन् काठ २८,६; क ४४,६.

सम्-अव √दो (अवखण्डने) ¶समवद्यति तै६,३,११,४; मै १,१०, ८;१५; ३, ७, १; समवद्यति तै ६,२,२,२;३,१०,६; मै २,३,१; ¶समवद्यति काठ ६, ८; २९, ३; ३६,२;९; क ४, ७; ¶समवद्यामहे तै ६,२,२, १; ¶समवाद्यन्त तै ६, २, २, २; ३[२]; काठ २४, ९[२]; क ३८, २[२]; समवाद्यन् मै ३,७,१०¶.

¶समव-त्त- -त्तम्[o] तै ६, ३, ११, ४; मै २,४,२; ३,१०,३?[p]; काठ

---

a) अस. समासान्तः अच् प्र. उसं. (पा ५,४,८५)। चित्स्वरः।

b) सपा. आपश्रौ ५,१४,१२ अर्धाध्वे इति, भाश्रौ ५, ८,१० समयाध्वे इति, माश्रौ १,५,४,१० हिश्रौ ३, ४, ३१ समयार्धे इति च पाभे.।

c) विप. (अर्धास्तमित- [सूर्य-]) । उस. उप. <वि √षो(<सो)।

d) नाप. (संग्राम-, संघात- प्रमृ.)। सम्-अर्- [<सम् √ऋ] इति पपा. प्रमृ.। वृष-(वप्रा.)+*भर्-> उस. *वृष-भर्->*ष-भर्->स-मर्- इति मतम्।

e) पाभे. पृ ३२८४ o द्र.।

f) स्वार्थे यः प्र. उसं. (पा ५,४,२५; वैतु. पपा. स-म°)।

g) भावे यप् प्र. उसं. (पा ५,१,१२८ [तु. भ.]; वैतु. वें. सा. PW. GW. प्रमृ. पस. उप. राज्य- =राष्ट्र- इति, विव. =विप्रराज्य- [=यज्ञ-] इति ?)।

h) सप्त. =च. [तु. भ.]।

i) विप. (इन्द्र-, प्रशस्य- [यज्ञ-])। स-म° इति पपा.। अर्हार्थे यत् प्र. (तु. सा [प्रथमे स्थले], PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा [पक्षे] स(<सह)+सर्य->बस. इति?)।

j) विप.। पूप. =सह।

k) परस्परं पाभे.।

l) पाभे. पृ ३२२५ r द्र.।

m) तु. वें. सा.; वैतु. PW. GW. अनुपसृष्टो योग इति ?।

n) पाभे. पृ ३२१४ o द्र.।

o) क्वचित् वा. क्रिवि.।

p) समवत्तम् (सात. समवत्तम्) इति स्वरः? यनि. शोधः।

१२, १२; २६, ७; ३७, ३-५; क ४१, ५.

¶सम्-अव √द्रु, समवद्रवेयुः काठ २५,२; क ३८,५.

सम्-अव √मृश्, समवमृशन्ति मै ३, ७,१०; समवामृशन् मै ३, ७, १०; समवामृशन् मै ३,७,१०[२].

सम्-अव √सृज्, समवासृजन् काठ १३,४¶.

सम्-अवे (व √इ), समवायन् काठ १३,५¶.

सम्-अवो (व √उ) क्ष्, समवौक्षन् मै ४,२,१२¶.

सम् √अश् (व्याप्तौ), समाशत ऋ ९, ८३,१[a]; ‡सम्...आशत[a] कौ १,५६५; २,२२५; जै १, ५७, १२; ३, २०, ९; समशीमहि तै ५,७, २, ४; काठ १३, १५. समश्नुते तै ७,३, १, १¶; शौ १०,१०,३३; समश्नुते खि ३, १५, २१[b]; शौ ३, २२, ५; समश्नुत पै ३, १८,६; १६, ११०, ३; समश्नुवते तै ७, ४, ११,३; काठ ३३,२;३; सम्... अश्नवत् ऋ ८,१८,१४; सम्... अश्नुतम् ऋ ८, ४०,३.

¶सम्-अष्टि- -ष्ट्यै तै २, २, ५,४; ५, ११, ६;६,३, ४; ५, १, २, ४;२, ८, ६; ३,३, ५;६, ८,१; ७,२, ३; ६, १,७, ६;३, ७,३; ५,३,३; ६,४,२; ७, २, १, ३; ५,८,५; मै १,८,६; ११, ९;३, १,६; २,१; ८; ९; ३,१; ४;९; ४,२; ७; ७, ५;९, ३;४; ४,४, ५; ६; १०; ५, ३; ६,८; ७,६; ८,२; ३; ८; काठ १४,७; १०; १९, २;५; १०[२]; ११; २१,४[३]; ९; २४, ६;८; २५,२; २६,४[२]; ७;२८,२; ४[३]; ३१,१; ३; ३३, ६;३४,७; क २९, ८; ३०, ३; ८[२]; ३१,१; १९[३]; ३७,७; ३८, १;५; ४१, २[२]; ५; ४४,२;४[३]; ४७,१;३.

सम् √अश् (भोजने) > ¶सम्-अष्टुम् काठ २९,१; क ४५,२.

?समश्वित्ते पै १,९८,३.

सम् √अस् (भुवि), सम्...असि ऋ २,१,१५; सम्...अस्तु ऋ १०, ८५, [२३(५, २८, ३)]; तै ४, २,४,२[c,d]; काठ ७,१२[c,d]; क६, २[c,d]; पै ४,१५,१; सं(सन्तु) तै ४,२,४,१[3d,e]; काठ ७,१२[3d,e]; क ६, २[3d,e]; सम्...स्याम शौ १२, ३, १७; पै १७,३७,७.

सम् √अस् (क्षेपणे), समस्यति तै ५, २, ५, ६¶; समस्यति शौ १२, ४,९; समस्यति काठ २०, ४¶; २१,६¶; पै १७,१६, ९; ?समस्यन्ते पै ७,८,३; समस्यताम्[f] शौ ६,८९,३; पै २, ३५, ५; समस्यन्तु पै १४, १, १४; ¶समस्येत् मै ३, २, २; काठ २३,३.

?समसना(न-अ)द्[g]- -नात् तै ३, ३,८,२.

?समस्त्विक्षत क ४८,११.

*स-मह[h]- -०ह ऋ १, १२०, ११?[i]; ७, ८९, ३[j]; ८,७०, १४[k]; शौ ५, ४, १०; ६, २४,१[l]; पै १, ३१,४; ३, १७, ६[l].

‡*स-महस्[m]- -०हसः[n] कौ १,३९५; जै १,४४,५.

---

a) परस्परं पाभे.। b) सम° इति स्वरः? यनि. शोधः।

c) तु. सस्थ. टि. ?सुंप्रियः।

d) उपसृष्टस्य धा. समसने वृत्तिः (तु. काठ ७, १२ संसृष्टः इति)। e) तु. सस्थ. टि. ?सं-प्रिया, ?सं-प्रियाः।

f) पाभे. पृ ३२१४ *n* द्र.।

g) विप. (अग्नि-)। पाठः (तु. वौश्रौ ४, ११:१२ प्रमृ.)? सना(न-अ)द्-+अ-सना(न-अ)द्->वावि. सना(न-अ-)सनाद्- इति शोधः (तु. सपा. माश्रौ २,५, ५, २० यत्र कृताद्-+अकृताद्-> कृताकृ° इत्यपि प्रोद्बलकं द्र. [तु. AVL]; वैतु. भा. सा. पूप.<सम् √अस् 'क्षेपणे' इति)।

h) विप. (दीप्तियुक्त- [अश्विन्-]) । पपा. नावग्रहः। स (<सह) + (√मह् > भावे) *मह- > वस. यनि. (तु. [अंशतः] वें. सा.; वैतु. PW. प्रमृ., सा [शौ ६,२४, १] <१सम- [=सर्व-] + ह [अव्य.] इतीव?)।

i) समहौ (सं२) इति शोधः। सस्थ. ?मा तनु > (√वृध् 'भासने' > कर्तरि) वर्धन- > वर्धनौ [सं२] इति, ?ऊह्याते > (*ऊह्य-भृत्-> [प्र१] -भृत्>) ऊह्यात् एति इति च शोधौ। एवम् ?ऊह्याथे (ऋ ४,५६, ६ प्रमृ.)>*ऊह्यात्- (विप. [द्यावापृथिवी-])>[प्र२] -ता स्थः इत्यपि शोधः। अत्र विषये पपा.प्रमृ. अनु यदपि अस्मद्- > मा इत्यत्र, √तन् > तनु इत्यत्र, पृ ९९३ *m*, *n* इत्यत्र चोक्तपूर्वं तन्नेष्टम्। j) सं१। विप. (वरुण-)।

k) विप. (इन्द्र-)। ऋति परतोऽकारः प्रकृत्या (पा ६, १,१२८) तु नेष्टः। गुणात्मना शोधः द्र. (तु. छन्दः)।

l) पाभे. पृ ३२१३ *o* द्र.।

m) विप.। वस. पूप. =सह.।

n) सपा. ऋ ८,१८,१८ सुमहसः इति पाभे.।

?समहासति[a] ऋ ५, ५३, १५.

?समहिमानम् पै ५, १०, ७.

सुमा[b]– -मा खि ३, १६, ५?[c]; मै २, ८, ३[d,e]; ११, ५[f]; ४, २,२¶; काठ १७, ३[d]; क २६, २[d]; पै ५, ५, ९; –माः ऋ १०,१२४, ४; खि १, ११, ४; मा १४,१९[d]; १८,१८[f]; १९, ४६; २७,१; ४०, २; का १५, ५,४[d]; १९, ६, ३[f]; २१, ३, १७; २९, १, १; ४०, १, २; तै २,३, ११, ५¶; ४, १, ७, १;३, ७,१[d]; ५,१,८,५; मै १, ७,५¶; १२,५; ३,४, ६; ११, १०; काठ ९, २¶; १८, १०[f]; १६; २२,१; ३८, २; ३९, ३; ४०,९; क ६, १¶; ८, ५¶; २८, १०[f]; २९, ४; शौ २, ६, १; ३, १०, ९; ११, ८, १७; पै ३, ३३, १; १५, १४, २; –मानाम् ऋ १०, ८५, ५; शौ १,३५, ४; १४, १, ४†; पै १, ८३,४; १८,१,४†; –¶माभिः तै ५, १, ८, ५; मै ३, ४, ६; काठ २२,१; –माभ्यः मा ४०, ८; का ४०,१,८; तै ७,१, १५, १; काठ ४१,६; शौ ५, ८, ८; ६,७५,२;३; पै २, ५८, २; ७, १८,९; १९, १५, ९; ४७, ७; २०,२६,६; –माम् ऋ ४, ५७, ७; मा ३८, २८†; का ३८, ६, २†; तै ४, ३, ११, ५†; ६,१,१०, ४[2]¶; ७,५,९,१[4]¶; मै २, १३, १०†; ३, १, ९¶; ४, २, ९[2]; काठ १९, १०¶; २२, १२¶; ३९, १०†; क ३०, ८¶; शौ †३, १०, १; १७, ४; १२, १, ३३; पै १, १०४,१†; २, २२, ५†; १०, ३,३?[g]; १७,४,३†.

सुमा(मा-अ)न्त[h]– -न्तम् मै २, १, २; ४[2]; ५, ६; काठ १०, ३; १३,१.

?समाकरम् पै ९,४,१०.

सम्-आ√कृ(करणे), समाकृणोषि ऋ १०, २५, ६; †सम्··· आकृणुध्व[i] ऋ ५, २८, ३; मा ३३,१२; का ३२, १, १२; मै ४, ११, १; काठ २, १५; शौ ७,७७,१०; पै २०, ८, ७. समाकुर्वन्ति पै १९, ३४, ६; समाकरोसि पै १९, ३४, ६; समाकुरु खि ३, १५,३[j]. समाचक्रे ऋ ३,३६,५; समाकरत् शौ ६,१४१,१[k]; पै १९,२२,७; सम्···आ(आ-अ)क्रम्, सम् (आ[आ-अ]करम्)[2] मा १२, ५८; का १३,४,१४; तै ४, २, ५,१; मै २,७, ११; काठ १०, १२; १६,११; क २५, २.

समा-कुर्वाण– -णः शौ १३, १,८[l].

समा-कृण्वान– -नः पै १८, १५,८[l].

†समा-कृत– -तम् ऋ १०,८४, ७; शौ ४, ३१,७; पै ४,१२,७.

?समाकेत[m]– -तम् खि २,१३,१.

सम्-आ√क्रम् > समा-क्रामत्– -मन् पै ३, २५,११[n].

सम्-आ√गच्छ्, गम्, समागच्छन्ति मै १, ६, ७; समागच्छन्ति[o] मै १, ६,२; ७; समागच्छे पै १९,२९,१०. समाजग्मुः[o] काठ ७, १४; कें ६,३.

सम्-आ√गा, समा(आ-अ)गाः शौ १२,३,३६; पै १७,३९, ६.

सम्-आ√गृभ्, समागृभाय शौ १८,२,६०.

सम्-आ√चि (चयने), समाचिनुष्व

---

[a]) समहाः [सं३ (विप. [मरुत्-])], असति (लेटि प्रपु१) इत्यध्यक्षरः शोधः।

[b]) पपा. नावग्रहः। नाप. स्त्री. (हायन-)। (√वृष् [*=√वङ्क्] 'कौटिल्ये = वर्तने' > भावे) *वृष्य- (चक्र-)+मा- (*=प्रा- [पूर्ति-]) > वस. *वृष्य-मा-> *स्युमा-> यनि. च हिमा- इति पर्यायान्तरं च (वैतु. अभा. <√सम् इति वा <सं √मा 'माने' इति वा, PW. प्रभृ. < सम्- इति?)।

[c]) समाः इति शोधः। [d]) सपा. °मा <> °माः इति पाभे.। [e]) सुमाः इति पपा.।

[f]) सपा. °मा <> °माः इति पाभे.।

[g]) शोधः पृ २९८५ b द्र.।

[h]) वा. क्रिवि.। वस. (वैतु. PW. MW. प्रतिवेश्यर्थे नाप. < २सम्- + अन्त- इति?)।

[i]) तु. वें. सा. PW.; वैतु. GW. WI. ग. अभाव इति?।

[j]) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[k]) सपा. पै ३,३४,११ आरुन्धां सर्वतः इति पाभे.।

[l]) सपा. समाकुर्वाणः <> समाकृण्वानः <> तैब्रा २,५,२,२ समाचक्राणः इति पाभे.।

[m]) सपा. खिसा १४,१ ?युमाकेतुम् इति पाभे.।

[n]) सपा. शौ ४,११,१० अवक्रामन् इति पाभे.।

[o]) सपा. समागच्छन्ति <> समाजग्मुः इति पाभे.।

शौ ११,१,३६[a].
सम्-आ√तन्, समातनुष्व पै १६, ९२,६[a].
सम्-आ√दा (दाने), सम्…आ-(आ-अ)दत्त ऋ १,१४५,३[b].
समाददे खि ३, १५, १४[२].
समा-दाय शौ ९, ५, २३; पै १६, १००,१.
सम्-आ√धा, ¶समाधत्ते काठ २३,६; २४, ९; क ३८, २; समादधाति काठ ११, १[२]¶; समादधति शौ ६, ७६, १; पै १९, १५, १२; समाधेहि मै १,५, १४; सम्…आदधुः ऋ ५,१६,३.
¶समाधीयते मै ३,४, ४; काठ २२, १; सम्…आधीयते मै ४, ७, ३¶.
समा-धाय मै १, ८,९¶[२].
समा-धेय- -यः मै३,७, ८¶.
समा-हित,ता- -तः शौ ४, ११,८; १३,१,५०; पै ३,२५,१०; १८, १९,८[c]; १०[२d]; -तम् ऋ १०, १३५,४(७)[e]; मा ९, ३[f]; का १०, १,४[f]; शौ १०,६,३५[g]; ७,२९; ११,९,१;२; १९, ५३, ७; ८; पै १२,२,७;८; १६, २२, ५[h]; ८२,१; २; १७, ९, १०; १०. ११[i]; १८, ३२, ३[j]; -ताः शौ १०, ७, ११; १३; १५; २२; ११,९,८; ९; पै १२, २, १४[k]; १६,८२, ८; ९; ८८ ३; १७, ८,२;४;७[l];९,३; -ताम् शौ ६, ७६, ३; पै १९, १५, १४; -ते शौ १०, ७,१५[l]; पै १०,३,४.
¶समाहित-तम- -मः मै ३, ८,१.
?समाधिदम्भात् पै १९,५२,१०.
१समा(म्-आ)न- सम्√अन् द्र.
२समान,ना[m]- -नः ऋ १, ११३,३; २,१३,२; ३, ५५, ४; ४, ३०, २२; ६, ५९, २; ७, २६, ३; ७२, २; ८, ७३, १२; १०, १९१,३; मा ५, २३; का ५, ६,२; तै १, ३, २, १[२]; ६, २, ११,२[२]; मै १,२,१०[२]; ६,८¶; २,२,६†; ३,७,२¶;८,८[२]; ४, ¶४,७;९; काठ २,५;९; ११[२]; १२; ३,३; २५, ९[२]; २८,७¶; ३४,७¶; क २,५;४०,२[२]; ४४, ७¶; कौ २, ११०१†; शौ ६, ६४,२†; पै १,१४,१[n]; २०,३; ५३,५; १९,†७,३;४; ३२,१०; -नम्[o] ऋ १,२५,६; ९२,१०; १२७,[८(८, २३,२५)]; १३०, ५; १३१, २; १४४, ३; १४६, [३; ३,३३,३; १०, १७,११][p]; १६४, २०; ५१; २, १२, ८; ३५,३; ३,२, १२; ६१, ३; ४, ५,७; ६, ६६,१; ७, ३३, १३; ५७,३; ६३, २; ३; ८६, ३; १०३, ६; ८, २०, ११; ४५, २८;७३,१२; ९९,८; १०, ५, २; २७, १६; ४१, १; ८९, ३; ९१, ६; ८; १२३, २; ३; १९१, ३[२]; ४; खि ४, १०[२], ५; मा १३, ५†[p]; का १४, १, ५†[p]; तै २,३,८,२¶; ५, १२, २†; ४,३,११,१; २; ५; ¶५, १,२,२; ५,३, ३; ¶७, ३, ३, १;५,१; ६; मै ¶१, ४, ५; ७, ४; २, २, ६[३]; ३, ६¶; ५, १०†[p]; १३,१†; १०[२]; ३, ८, ९¶; ४,७, ३¶; काठ ९,३¶; १०, १२†; ११, १¶; १२, १¶[३]; १३, ९†[p]; १६, १५†[p]; २३, ९[३]¶; २७,७¶; २९,८¶; ३१,१५¶; ३३, ७¶; ३५,३†; ८†[p]; ३९,१०[३]; १३†; ¶क ८, ६; ३६, ६[३]; †कौ १, २०४; २, ३३४; ११७४; ३,३,६; †जै १, २२,१; २,१, ६; ३,२८,६; शौ ६,६४, २[२]†; ३†; १३९,३; ८,९, १२; ९, १४,२०†; १२, ३, १; ५२; १३, १, ४०; १५, १७, ८; १८, ४, २८†[o]; †२०, ३४,८;७२,१;पै १,५३,४;५[२];

[a]) सपा. समाचिनुष्व (कौसू ६३, ९ च) <> समातनुष्व इति पाभे.।
[b]) तु. वें. प्रभृ.; वैतु. सा. सम्…रभः इति?।
[c]) सपा. शौ १३,१,४८ समिध्यते इति पाभे.।
[d]) सकृत् सपा. शौ १३,१,५० समिध्यते इति पाभे.।
[e]) तु. सा.; वैतु. GW. ग. अभावः।
[f]) =सपा. माश ५,१,२,७। तै १,७, १२,२ प्रमृ. तैब्रा १,३,९,२ तैआ१,२२,८ समाभृतम् इति पाभे.।
[g]) सपा. पै १६,४५,४ समाभृतम् इति पाभे.।
[h]) सपा. शौ ११, ६,१५ प्रतिष्ठितम् इति पाभे.।
[i]) सपा. शौ १०,७,३० प्रतिष्ठितम् इति पाभे.।
[j]) सपा. शौ १७,१,१९ प्रतिष्ठितम् इति पाभे.।
[k]) सपा. शौ १९,५४,४ प्रतिष्ठिताः इति पाभे.।
[l]) सपा. °हिताः <> °हिते इति पाभे.।
[m]) विप., सना. (तु. ऋ ५,८७,४)। स-मान- (तुल्यप्रमाण-)>बस. यनि. (तु. अभा. प्रभृ.)।
[n]) पाभे. पृ ३२५५ *h* द्र.।
[o]) क्वचित् वा. क्रिवि.। [p]) पाभे. पृ १५०८ *i* द्र.।

२,६, ५; ३३, ४; ३, २३, १; ९,४, २[३];३; १०;१२; १२, १; १३,७, ८†;१४,३; १६,१९,२; ६७, १०†; १७, ७,२; ३६,१; ४१,२;१८,१८,१०;†१९,७,३; ४[३];‡[a];२०,१२,७†[b]; -नस्मात् ऋ ५, ८७, ४; -¶नस्य काठ २०,१०;२१,३; २२,६; क ३१, १२; १८; ३४,१; -ना ऋ १०, १९१, ४; मै २, २, ६[२];†;‡[c]; काठ १०,१२[२];†;‡[c]; शौ ६,६४, ३†; पै १७, ३८, ३[d]; -नाः ऋ ३, ५८, ६; मा १९, ४५; ४६; का २१, ३, १६; १७; ¶तै २, २, ११, ६; ५, ३, १, २[२]; ¶मै १, ६, १२; ८, ७; ३, ८, ९; ११, १०[२]$; ४, ८, ४; ¶काठ २०, १०; २४, ९; ३३, ७; ३८, २$[२]; ¶क ३१, १२; ३८,२; पै ४, २७, ३; ९,४,५; -नात् ऋ २,१७,७; मै ३,१०, ४¶; काठ २०,४¶; क ३१,६¶; -नान् ऋ ६, ४, १; तै ४, ३, १३,३†; शौ ११,१, १२; २१; १५,५, ३;१६; पै १६, ९०,१; ९१,२; -नानाम् ऋ १०,१६६, १; ¶तै १,५,७,२;२,१,६,१[२]; २,११,५;६;३,४,३;४;६,२,२; ३,४,८,१; ७; ५,५, १$;९,२; ५,२, १,५[२]; २,२; ३,८, २;३; ४,२, ३; ६,७,३; ७, ४, ३$; ६, १, १, ३; ९,४;४, ११,१[२]; ५,२,१; ६,११,३; ७,२, ५,३; ३,४,२; ¶मै ३, ३, ३;९;४,१; ७,४; ८,९; ४, २, १;९; ५,१; ¶काठ ६,७; १२, ५; ७; २०, ११; २१, ४;५; २२,१३; २९, ७; ¶क ४, ६; ३१, १३; १९; २०; ४५,८; शौ १६,३-४, १; १७,१,५; पै १,५३,१; १३,३, ६†;-नाम् पै २०, २४,३; -ने ऋ १,३४,३; १४४,[४(१५९, ४)]; १८६, ४; ६,५९, ५; ७, ६७,८;७६,५; ८,२,८; ९,८९, ५; १०,१०,७; ३१,६; खि ४, १०[२], ३[e]; तै ७, १, ४, ३¶; मै १,८,२¶; काठ ६, ३¶; क ४, २¶; जै ४, १६,९†; शौ २,१, ५[e]; ३, ३०,६; १८, १,८†; पै २,६,३[e]; ५, १९, ६; -नेन ऋ १,९२,३; ३,५४,६; १०,१९१, ३[a]; मै २, २, ६†[a]; ४,८,४¶; कौ २, ११०७†; शौ ६, ६४, २†[a]; पै १,५३, ५†[a]; १९, ७, ३†[a]; -†नेभिः ऋ १, १६५, ७; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; -नेभ्यः शौ ८, २,२६; पै १६, ५,६; -¶नेषु तै २, ४, २, ३; काठ ६,१; १३, ३; क ३, १२; -नैः ऋ १, ६९, ४;¶तै २, २, ८,६; ११, ६.

समानी- -नी ऋ १०, १९१, ३; ४[c]; तै २, ३, ८, २¶; ¶मै २, २, ६†; ३, ६; ३, ७, १; ¶काठ ११,१[२]; २३,९; क ३६, ६¶; शौ ३,३०,६; ६,६४,२†; ३†[c]; १२, ३, २२[d]; पै १, ५३, ५†; ५, १९, ६; १९, †७, ३; ४; -नीः ऋ ४, ५१, ९; शौ १२,१,९; पै १७,१,७; -न्यः तै ७, ५, ४, १¶; -न्या[f] ऋ १, १३२, ४; १६५,१; ३, ५४,७; ५, ४८,२; ८, ८३,८; तै ५,५, ३, ३¶; मै ४, ११, ३†[g]; काठ ९,१८†; २२,६¶; क ३४,१¶; -न्याः मै २, १,८¶[h].

समान-जन्मन्[i]- -न्मा मै २,१३, १०; शौ ८, ९, २२; पै १६, १९, १०.

समान-तस् (:) ऋ ४, ५१,८.

¶समान-त्र तै ३, १, २, ३;४, १०,२; मै १, ४, १२[२].

†समान-दक्ष[i]- -क्षाः ऋ ७,२६,२; तै १, ४,४६, २.

¶समान-पात्र[i]- -त्रौ मै ४,७,१;४.

¶समान-प्रभृति[i]- -तयः तै ५, ३, १, २ ; काठ २०, ४[j]; १०[२]; क ३१, १२[२].

†समान-बन्धु[i]- -न्धू ऋ १, ११३, २; कौ २, ११००.

¶समान-बर्हिस्[i]- -र्हिषी मै १,६, ८[k]; काठ ८, ८[२]; क ७, ३[२]; -र्हींषि काठ १०, ८.

समान-मू(र्धन्[1]>)र्ध्नी- -र्ध्नीः[1] तै ४, ३, ११, ४; मै २, १३, १०; काठ ३९, १०.

---

a) सपा. °नम् <> °ज्ञेन <> तैब्रा २, ४, ४,५ संज्ञानेन इति पाभे. । b) पाभे. पृ १५०८ *i* द्र. ।
c) सपा. °ना (काग् १५,५ माग् १,८,१०;१२,६ च) <> °नी (तैब्रा २,४,४,५ आगृ ३,५,८ विध २१,१४ च) इति पाभे. । d) सपा. °ना<>°नी इति पाभे. ।
e) पाभे. पृ १५०९ *b* द्र. ।
f) क्वचित् वा. क्रिवि. इति GW. प्रमृ. ।
g) पपा. सात. च °न्यां इति? ।
h) पपा. सात. च न्याः इति? । i) विप. । वस. ।
j) पाभे. पृ १७८८ *a* द्र. ।
k) °षि इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.) ।
l) पाभे. पृ १०३२ *o* द्र. ।

समान्-योजन[a]– -नः ऋ १, ३०, ⌊१(५, ७५, ९)⌋.
समान्-लोक[a]– -कः शौ ९, ५,२८; पै ८, १९, ११.
†समान्-वर्चस्[a]– -र्चसा ऋ १, ६, ७; कौ २, २००; जै ३, १८,७; शौ २०, ४०, १; ७०,३.
¶समानो(न्-उ)दर्क[a]– -र्काः तै ५, ३,१, २; काठ २०, १०[२]; २१, ३; क ३१, ६[b]; १२[२]; १८.
समान्-जन्मन्– प्रभृ. २समान– द्र.
समान-व्यान्– सम् √अन् द्र.
सम्-आ √नी, समानयते तै २,६,१, २¶; समानयतात् पै १, ४३,३.
समा-नीत[c]– -तः मै ४,४,१¶.
?समूआनृधक् पै ३, ३६,१.
समान्त– समा– द्र.
सम् √आप्, > ईप्स, समाप्नोति शौ ९, ५, १४[d]; १०, ९, ६; १३, २, १५; पै १६, १३६,७; १८, २१, ९; १९, १९, १४; समाप्नुयात् पै १६,९८,४[d]. समाप शौ १२, ३, ४५; पै ५, २७, ७?; ११, ५, ३; १४,३, १८; २१; १७, ४०, ५. समाप्यते मा १९,१७; का २१, २, ६.
समीप्सति जै २, २, ६[e].
सम्-आक्षि– -क्षिः शौ ११, ९, २२; पै १६,८४,२.
सम्-आप्य– -प्याः शौ ११,३,१९; पै १६, ५४, १२.
सम्-आप[f]– -पम् काठ २५, २; क ३८, ५.
सम्-आ √पृण्, समापृणः पै ८,१८,४.
?समाब्धत् पै १७, २८, १.
सम्-आ √भिद्, आ…समभित्साताम् पै २०, ३३, ५.
सम्-आ √भूष्, आ…सम्… भूषतम् ऋ १०, १४३,६[g].
सम्-आ √भृ <> हृ, समाभर पै १३, ९, १५[h]; †सम्…आभर > रा ऋ १,५७, ३; शौ २०, १५,३; सम्…आभरत् शौ १९, ५३, ४[i]; पै १२, २,४[i]; १९, ४८, १३; सम् (आभरत्)[३] पै १९,४८,१३; सम्[४] (आभरत्) पै १९, ४८, १५; समाभरन् तै १, ५, ३,२[j].
सम्…आश्रियते मै १,९,५¶[k].
समा-भृत– -तम् तै १, ७,१२,२[l]; मै १, ११, ४[l]; काठ १४, ३[l]; शौ ५,२५, १[m]; पै ५, २०,६; १६, ४५, ४[n].
समा(म्-आ)म्– सम् √अम् द्र.
?समा म कुण्डसे पै ६, २२, १८.
समाम्य– सम् √अम् द्र.
सम्-आ √*यच्छ्, यम् (यमने), समायच्छते तै ६,२,२,७¶. समायमुः ऋ १०, ९४,६.
समा-यत्य काठ १२, १¶.
सम्-आ √यज्, †सम्…आयजन्त ऋ १०,८२, ४[o]; मा १७, २८; का १८, ३,४; तै ४,६,२,२; मै २,१०,३; काठ१८,१; क २८,२.
सम्-आ √यु, समायौति मै ३,६,२¶.
सम्-आ √रभ्, रम्भ्, > रिप्स, समारभे पै ३, ३६, ६‡[p]; १६, १५१, ८; ¶समारभामहै तै २, ४, २, १[२q]; काठ १०, १०[२q]; समारभन्त काठ १०,१०¶[q]. ¶समारम्भयते तै २, ४,२,४[q]; काठ १०,१०[q]; समारम्भयत तै २, ४,२,२¶[q].
समा-रभ्य तै १, १,१२, १; मै १, १,१३; ४,१,१४[२]; ¶.
सम्-आरा(ण >)णा– सम् √ऋ द्र.
सम्-आ √रुह्, > रोहि, समारोहति तै १, ५, ७, १; २, ५,६, २; ५, ४, ७, १; ६, १, ७,३; मै १, ६, १३; काठ २२, १[q];

a) विप. । बस. । b) पाभे. पृ १७८८ *f* द्र. ।
c) नाप. (ग्रह-) ।
d) सपा. सुमाप्नोति <> समाप्नुयात् इति पाभे. ।
e) सपा. कौ ३, ३,७ सुमीत्संति इति पाभे. ।
f) विप. (जलमध्यवर्तिन्- ⌊देवयजन-⌋) । बस. [वैतु. पावा ६, ३, ९८ < सम्+आ+२अप्–इति, पासि. <सम्–+२अप्– इति, वोप. (६,७१ ⌊तु. PW. प्रभृ.⌋ <सम् √आप् इति ?)] ।
g) धा. *पूगभावे =पूरणे वृत्तिः । 'हे नरा! इव (*संप्रति) शंयू (कृपालू सन्तौ) वां सुम्नैः अस्मे (अस्मान्) सं (पूरयतम्) न (यथा) पिप्युषीः (वृद्धिमत्यः) इषः (*आपः) उत्सं (सरः ⌊पूरयन्ति⌋)' इति वा ।
h) सपा. शौ ५,२९,१२ समाहर इति पाभे. ।
i) सपा. द्वितीये पादे सम्…पर्यैत् इति पाभे. ।
j) पाभे. पृ ६७३ *g* द्र. ।
k) सुमीव इति पाठः ? > सुमिव इति शोधः ।
l) पाभे. पृ ३२८८ *f* द्र. ।
m) सपा. पै ३, ३९,५; १३, २, २ समाश्रितम् इति पाभे. । n) पाभे. पृ ३२८८ *g* द्र. ।
o) तु. सा. प्रभृ.; वैतु. उ. सुमः पृथगेवाऽन्वयमिच्छुः ।
p) सपा. ऋ १,१०२,९ हवामहे इति पाभे. ।
q) तु. सस्थ. टि. अनु ।

¶समारोहन्ति तै ७, ४, ११,३; काठ ३३, ३; पै १६, ६७,३†[a]; समारोहन् मै १, ६, ३¶.
समारुक्षत् मै १, ६, ११.
समारुक्षन् मै १,६,१३¶.
समारोहयते तै ३, ४,१०,५[२]¶;
¶समारोहयति तै ३, ४,१०,४; ५; ६, ६, १, १; मै १, ८, ९; ४,५,३[२];६,२;सम्···आरोहयामि शौ १८,४,१[b].
समा-रूढ- -ढः तै ३,४,१०,५¶.
समा-रोहु- -हः मै ३,३,९.
¶समा-रोहम् मै १, ५,१०.
¶समावत्[c]- -वत् तै २, ५, ८, ४; ५, १,४,३; २,९;५; ७,१०,३[२]; मै १, ८, ४; ९,८; २, २, ७[२]; ५,३; ३,१, ३; ४, ६, ३; काठ ६,४[३]; ११, ३[३]; १९,२;५; २०, ६; ८; १३; २३, ७; २६, १०; २७, ९; ३०, ७; ३१, ९; ३७, १२; क ४, ३[३]; २९, ८; ३०, ३; ३१, ८; १०; १५; ३६, ४; ४१,८; ४७,९.
समावती- -ती तै १, ६,१०, ५[२]¶; शौ ४,१८,१; पै५,२४,१.
¶समावच्-छ (< श) स (ः), °वञ्शस् (ः ⌊मै.⌋) तै २,३,५, १; २; मै १, १०,९[२];३,३,४.
¶समावद्-भाज्- -भाजः मै ३, २,९[२]; ३,४.
¶समावद्-वीर्य[d]- -र्यः तै ६, १, ९, ५; -र्यम् मै ४, ६, २[२]; -र्याः तै ६, ६, ८, ३; -र्याणि तै ३,२,२, १; -र्यान् तै ५, ४, ३,३; ६, ६, ८, ४; -र्ये मै ४, ६, ३; -र्यौ तै ५, ३, ४, ५; काठ २१,१; क ३१,१६.
¶सम्-आ√वप्, समावपन्ति मै १, १०, २०[३]; काठ ३६, १४[३]; समावपयुः मै १,१०,२०; काठ ३६,१४.
सम्-आ√वह् (प्रापणे), समावहान् शौ ३, २४, ३; पै ५, ३०, ६; १९, ३८, ९; समावह शौ ३, २४, ५; समावहन् पै ८, ११, ६; ८.
सम्-आ√विश्, समाविशत् खि २, ६, १६.
सम्-आ√वृज्, समावृङ्क्तं तै २,१, २, ९¶.
सम्-आ√वृत्,समावर्तन्ते मै३,२,१. समाववर्ति ऋ २, ३८, ६; मा २०,२३[e]; का २२, १,८[e]; काठ ३८, ५[e]; पै २०,४९,४†; सम् (आववर्ति) मा २०, २३[३]; का २२, १,८[३]; काठ ३८, ५[२]; समाववृत्रन्[f] तै १,८,१४,२; मै २. ६,११; ४, ४,५; काठ १५, ७; सम्···आववृत्रन् ऋ ३,३२, १५[g]; शौ २०, ८, ३†.
समावृतत्[e],सम् (आवृतत्)[२] मै ३,११,१०.
सम्···आवर्तयन्ति ऋ ७, ७९, २; समावर्तयामसि खि ५, १, ४[h].
सम्-आ√वे>समो(मा-उ)त- -ताः शौ ११, ७, २४; पै १६,१५५, ३; १९,१४,७[i].
सम्-आ(आ√अ)श्(व्याप्तौ), आ··· समश्नुवे, आ (समश्नुवे) पै २०,६०,१०.
सम्-आशिर्[j]- -राम् ऋ १,३०,२.
सम्-आ√श्रि>समा-श्रित- -तम् पै ३,३९,५[k];१३,२,२[k].
सम्-आ√श्लिष्> श्लेषि, समाश्लेषयेत् तै २,३,३,२¶.
सम्√आस्, समासते ऋ १, १६४,३९; शौ ९, १५, १८†; १३, २,२७; समासते ऋ ३,९, ७;७,१, ४; शौ १२, २, ५१; समासते पै १६, ६९, ८†; १३६,७; १७,३५,१; १८, २३, ४; सम्···आसत ऋ१०,९५,७.
सम्-आसमान[l]- -नस्य पै १६, १२०,१.
सम्-आसीन- -नानाम् शौ ७, १३,३.

---

a) सपा. ऋ १,१६४,१३ तस्मिन्नातस्थुः इति पाभे.। पृ ७३६ *i* अपि द्र.। b) समुपसर्गविहीनं योगं वदन् WI. चिन्त्यः (तु. सा. प्रमृ.)।
c) विप. (प्रतिमानतावत्-, तुल्यतावत्-)। समया- (*युक्तभाव-, नैकटय-) > *समयावत्- >यनि.। तै. पपा. नावग्रहः (वैतु. पपा. ⌊शौ ४,१८,१⌋ सम्-व° इति, पाका ⌊५, ४, २५⌋ भा. सा. < सम्- + आवतुप् प्र. इति ?)। d) विप.। बस.।
e) सपा. समाववर्ति (तैब्रा २, ६,६,५ काश्रौ १९, ५, २० आपश्रौ १९,१०,७ प्रमृ. च) समावृतत् (माश्रौ ५, २,११,३८ प्रमृ. च) इति पाभे.।
f) पाभे. पृ ७१५ *c* द्र.। g) तु. सस्थ. टि. २अभि।
h) पाभे. पृ ३२२५ *q* द्र.।
i) सपा. शौ ६,६१,१ तपोजाः इति पाभे.। पृ १४६० *m* अपि द्र.। j) विप.>नाप. (सोम-)। बस.।
k) पाभे. पृ ३२९० *m* द्र.।
l) =सम्-आसीन-। उप. ईकाराऽभावः उसं. (पा ७,२,८३)।

सम्-आ√सद्, सम्…आसत्सि ऋ ३,३०,१८; काठ ८,१७†.
सम्-आसमान– प्रमृ. सम्√आस् द्र.
?समासावितुः[a] खि ३,१५,१३.
?समासृजन्तु[b] मै ४,२,१०.
सम्-आ√सृप् > समा-सृस– -सस्य मै ३,९,५¶.
सम्-आ√स्था, समातिष्ठन् मै ३, ८,१०¶.
सम्-आ√स्वृ, आ…समस्वरन् ऋ ९,७३,⌊५; ६⌋[c].
¶सम्-आ √हन्, समाहन्ति तै १, ६,९,३; समाघ्नन्ति तै ७,५,९, २; समाघ्नन्ति मै १,४,१०.
समा-हन्यमान– -नानाम् मै ४,८,१
सम्-आ√हा(गतौ) > समा-हाय मै ४,१,१२¶.
समा-हित– समा√धा द्र.
सम्-आ√हृ, समाहरन्ति काठ १२, २¶; समाहरः पै ५, ३०, ५[d]; समाहर शौ ३,२४,५[d]; ५,२९, १२[e]; पै १९,३८,७[d].
समा-हृत,ता– -ताः खि ३,१०, २[f]; ४,६,२[g]; कौ २,६५१[f].
समा-हृत्य मै १, ८, ६¶.
सम्√इ (गतौ), समयन्ते ऋ ७, ८३,२; सम्…अयन्त ऋ ६, २६,१; समेति ऋ १, १६२, १८; ३,५४, ५; ७, १०३, २; १०, १७, १[h]; ८८, १५; मा १९,४७†; २५, ४१; का २१,३, १८†; तै ४, ६, ९, ३†; ५, २,४, १¶; ¶६, ३, १०, २[i]; ४,१,५[i]; शौ ४, ३४, ४; १८, १,५३†[h]; समेति ऋ १,१,१४, मै २, ३, ८†; समेति †काठ १७, १९; २०, १[2]¶; ३८, २; ४६, ५; क ३१, ३[2]¶; पै ६, २२, ४; १३, १४, ३; सम् …एति ऋ ९,६१,८; मा ३२, ८[j]; का ३५, ३, ५[j]; मै ३, २, ३¶; कौ २,४३२†; जै ३, ३३, ७†; †सम्(एति) ऋ ९,६१,८; कौ २, ४३२; जै ३, ३३, ७; संयन्ति ऋ ९, ११३, ५; संयन्ति ऋ ५, ९,५; तै ३, ४, ८, ३¶; शौ ४, ११, १२; ६, २५,१[1]-३[1]; संयन्ति पै ३, २५, ८; १९, ५, ४-६; †सम्… यन्ति ऋ १, ३१, १०; ९, ७२, ६; †सम्…यन्ति ऋ १, १९०, ७; २, ३५, ३; तै २, ५, १२, २; मै २, १३, १; ४, १२, ४; काठ ३५, ३[k]; कौ ३,३,६; जै २,१,६; सम्… यन्ति पै ५,७,१[l]; सम्…यन्ति क ४८, ४†; †सम्(यन्ति) ऋ १, ३१, १०; ९, ९५, ३; कौ १,५४४; जै १, ५५, १०; सम्…एषि ऋ ९, ९७, ५५; †समेतु ऋ १, ९१, ⌊१६; ९, ३१, ४⌋; ६, १९, ९[1]; मा १२, ११२; का १३, ७, ११; तै ३, २, ५, ३; ४, २,७,४; मै २,७,१४; ४,११,४[1]; काठ १६, १४; क २५, ५; पै ८,८,५$; २०,५१,४; संसमेतु मा ६,२०; का ६,४,५; तै १, ३, १०, १; ६, ३,११, २; मै १, २,१७[m]; काठ ३,७; क २, १४; संयन्तु ऋ १, १२५,७[1]; शौ ४, १५, ८[1,n]; ११, ११, ११; †सम् …यन्तु ऋ १, ९१, १८[o]; ३,३०, २१; मा १२, ११३[o]; का १३,७,१२[o]; २८, १२, १; तै ४, २, ७,४; मै २, ७, १४; काठ १६,१४; ३७,५; क २५, ५; कौ ३,३,२; जै २, १, २; शौ ४, १५, १$[1]; पै २०, ५१, ६; †सम्(यन्तु)[o] ऋ १, ९१, १८[2]; मा १२, ११३[2]; का १३,७,१२[2]; तै २, ३, १४, ३; ५, १२,१; ३,१,११, १; ४, २, ७, ४[2]; मै २, ७, १४[2]; ४, १३, १०; काठ १६, १४[2], ३५,१३; ३७,५[2]; क २५,५[2] ४८,१३; कौ ३,३, २[2]; जै २

---

[a]) सपा. शौ ७,१३,१ च मा समितिः इति पाभे.।
[b]) सम्,मा, सृजन्तु इति शोधः (तु. तै ४,७,१२,२)। सपा. आपश्रौ ७,१७,१ प्रमृ. अस्माँ अवन्तु इति पाभे.।
[c]) तु. सा. GW.; वैतु. PW. आ स्वाअ. सत् क्रिवि. इति। सपा. पै ६,११,३ संबभूवुः इति पाभे.।
[d]) सपा. °रः<>°र इति पाभे.।
[e]) पाभे. पृ ३२९० *h* द्र.।
[f]) =सपा. कापा ९६:१। खिसा १८,२ °हिताः इति, तैब्रा १,४,८,५ °भृताः इति च पाभे.।
[g]) सपा. खिसा २७, २ काहि १०९:४ आपमं २, ८,२ °हिताः इति, हिगृ १,१०,६ °भृताः इति च पाभे.।
[h]) पाभे. पृ २८९२ *h* द्र.। [i]) तु. सस्थ. टि. २अभि।
[j]) पाभे. पृ २२११ *a* द्र.। [k]) sch. स्वराभावश्चिन्त्यः (तु. मूको., ऋ २,३५,३ च)। [l]) सपा. °न्ति<> °न्तु इति पाभे.। [m]) सत्स° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा ६,२० प्रमृ.)। पृ ५२३ सस्थ. सत् इति नेष्टम्।
[n]) पाभे. पृ ३००६ *n* द्र.। [o]) सपा. माश ७,३, १,४६ प्रमृ. सम्…यन्ति, सम् (यन्ति)[2] इति पाभे.।

१, २[2]; पै २०, ५१, ६[2]; सुमिहि मै ४, ९,१८; सुमितम् मा १२,५७[a]; का १३, ४,१३[a]; तै १,१,१३,२[b]; ४,२, ५, १[a]; ५,२,४,१[2]¶; मै २, ७, ११[a]; काठ १६, ११[a]; २०, १[a]; क २५, २[a]; ३१,३[a]; समैत् काठ १२, ३¶; सुमायन् ऋ १०,२७, ८; समायन् ऋ १०, ३१, ५· समियुः तै २, २, ७, ४[c]¶.

समीयुतुः ऋ १०,११३,७.

२सं-युत्[d]– -यतोः शौ १६,८,२५; -यन् शौ ९,५,३३; –यन्तम् शौ ९,५,३३; पै १६,१००,६.

संयती– -ती ऋ ५, ३७,५; ९,६८,३; –तीम् पै १६, १००, ६[e]; –तीम्ऽ-तीम् शौ ९, ५, ३३[e].

संयद्-वसु[f]– -सुः मा १५,१८; का. १६,४,७; तै ३, २, १०,२; ४,४,३,२; मै १,३, ९; २, ८, १०; काठ १७,९; क २६, ८; शौ १३,९,३.

संयद्-वीर[g]– -रम् ऋ २,४,८.

सम्-इत– -ताः ऋ ७.८३,७.

सम्-इति– -तयः शौ १२, १,५६; –तिः ऋ १, ९५,८;१०,११,८; १९१,३; खि ३, १५,१३[h]; †मै २,२,६;४,१४,१५; शौ ५,१९, १५; ६, ६४, २†; ८८, ३; ७, १३,१: १५;९,२;१८, १,२६†; पै १, ५३, ५†; ८, १४, ८†; ९,१६,२; १९,†७,२; ४; २०, २०, ९; १०; –तिम् ऋ १०, १६६, ४; काठ ३७, १४¶; शौ ८,१०,११; पै १,६६, ३; १०, ६,४; १५,१०,३‡[i]; १६,१३३, ६;१९,१९,१२;२५,११†; २०, २८,९; –ती: ऋ ९,९२,६; शौ १८,२,५६; –तेः शौ १५,९,३; –†तौ ऋ १०,९७,६; मा १२, ८०; का १३,६, ६; तै ४,२,६, २; मै २,७,१३; काठ १६,१३; क २५,४; शौ ८. १०, १०§; पै ११, ६,९; १६, १३३, ६§; –त्याम् शौ १२, ३, ४६; ५२; पै ५,२९, ५; १०, ४, २; १७, ४०,६; ४१,२.

सामित्य[j]– -त्यः शौ ८, १०, ११; पै १६, १३३, ६; –त्यैः शौ १३,१,१३[k]; पै १८,१६,३.

†सम्-इथ[l]– -था ऋ ९,.९४, ४; –थात् पै ८,१३,११‡[m]; –थानि ऋ १,५५,५; –थे ऋ २, २४, १३; ३,१,१२; ५४,४; ४,३८, ९; ५८,११[m]; ६, २५, ६; ७, १००,६;९, ७६, ५; १० २५, ९; मा १७, ९९[m]; का १९, १, १२[m]; तै २, २, १२, ५; मै ४, १०,१; काठ ४०, ७[m]; कौ २, ९७५; जै ४, २३, ७; –थेषु ऋ १,७३,५; ४, २०,८;४१, २;७, ८३, ९; १०,४८,९;६४,६; मा ९,१७; का १०, ३, १०; २३, १,११; तै १,७,८,२; मै १,११, २; ४,१४,१५; काठ १३,१४.

समिक्ष्य[n]– -क्ष्यम् मै ३,५,२¶[o].

सम्√इङ्ग्, समिङ्गयति ऋ ५, ७८,७.

?समितौ पुरस्तात्[p] पै १७,३९,६.

?समित्यनो[q] पै १९, २५,१०.

?समिदाम्[r] पै ४,३४,६.

सुमिद्ध्–, सुमिद्धि–, सुमिद्धवत्– सम् √इध्, न्ध् द्र.

सम्√इध्, न्ध्, सुमिन्द्धे, न्धे ¶तै १, ५,४,२; २,६,९,४; ५,२, २,६; ४,१, ३; ५, ५, ३; ६, १; ७, २, ३; मै १,५,११; ३,४, ६¶; ४,९, २३[c]; ¶काठ ७,९; ८,२; २२,८; ¶क ५,८; ६,७;३५,२;

---

a) = सपा. माश ७,१,१,३८;१२,४,३,४ काश्रौ १७, १,१९;२५,३,१४ प्रभृ. । आपमं १,३,१४ सुमयाव इति पाभे. ।   b) सपा. मा २, १७ का २,४,५ अपीतम् इति पाभे. ।   c) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

d) विप. । नाप. (शौ ९,५,३३) ।

e) परस्परं पाभे. ।   f) विप., नाप. । बस. ।

g) विप., बस. ।   h) शोधः पृ ५७३ *e* द्र. ।

i) पाभे. पृ ३२८२ *l* द्र. ।

j) तत्रसाधवीयः ण्यः प्र. उसं. (पा ४, ४, १०१) ।

k) °त्यै इति पपा.? यनि. शोधः (तु. W. B. WI. प्रभृ.) ।   l) नाप. (युद्ध-) ।

m) सपा. °थात् <> °थे (आपश्रौ १७,१८,१ च) इति पाभे. ।

n) विप. (*बहुवर्षीय-, दीर्घ- ⌊वयस्- =आयुस्-⌋) । १वर्ष– + भिक्ष्– (भाप. ⌊*=भूष्य– < √*भूष् भृशभावे⌋ *= बहुत्व-)>षस. *वर्ष-भिक्ष्– > मत्वर्थे *वर्षभिक्ष्य–> *सभिक्ष्य– > यनि. ।

o) सस्थ.? भूत्वा>भुक्त्वा(<√भुज्) इति शोधः ।

p) पाभे. पृ ३२५८ *i* द्र. ।

q) *समिति-वर्धन– > °नः > °नो इति शोधः (तु. छन्दः) ।

r) सपा. शौ ४, २५,४ शिमिदाम् इति पाभे. ।

शौ ७, ८७, ६; मै २०, ३२,२; सुम्⋯इन्द्धे,न्धे ¶मै १,६, ५; ७; ३,३,३; ९; १०; ४,२; ३; ¶काठ २१, ३; १०; क ३१, १८¶; शौ ५, १८, ५; पै ९, १७, ७; †सुम्⋯इन्धे ऋ ७, १,१६; ८, १; कौ १, ७०; जै १,७,८; सुमिन्धते ऋ १, २२, [२१; ३, १०, ९]; ३६, ७; ३, २७, ११; मा ३४, ४४†; का ३३,२,७; तै ४,४,४, ३‡[a]; मै २, ७, १६; कौ २, २५९‡[a]; १०२३†; जै ३, २२, ६‡[a]; शौ ११,३,१७; १२,२,११; १८,४, ४१; समिन्धते तै ४, ७, १५, १[b]; मै ३, १६, ५[b]; काठ २२, १५[b]; ३९, ३; १५; पै १६, १०३, ९; १७, ३१,१; सुम्⋯इन्धते ऋ १, ३६,४; ३, १०, १; ७, १६, ३; ८, ६०, १५; तै ४, ४, ४, ५; कौ १, ४६; जै १, ५, २; सुम्⋯इन्धते ऋ १,४४, ७; २, ३५, ११; कौ १, ५९‡[c]; जै १, ६, ५‡[c]; सुमिन्धे[d] मै ४, ९,२३[४]; सुमिन्धताम् मा १२, ४४; का १२, ७, १९; १३, ३, १५; तै ४,२,३,४; ५,२,२,६; मै १,७, १; ?सुमिन्धताम्[e] मै ४,९,२३[४f]; काठ ८, १४; ३८, १२; क ८, २; पै १९, ५१, ३; सुम्⋯इन्धताम् ऋ १, १७०, ४; सुम्⋯इन्ध्वम् ऋ १०, १०१, १; ¶सुमैन्द्ध[g] काठ ८,२; क ६,७; ?सुमैन्धत मै १,६,५¶[g]; सुमैन्धत तै ५, २, २, ६¶; सुमिधीमहि ऋ ३, २७, १५; ५,१३,१;२१, १; २६, ३; ८, २३,१६; १०, १६,१२; मा २,४; ३,१८;१९, ७०†; का २,१,५; ३,३,८;२१, ४,२०†; तै १, १, ११,२†; ५, ५,४; २,६, १२, १†; मै १,१, १२†; ५, २; १०,१८†; †काठ १,११; २,९; ६, ९$; ७, १३; २१, १४; ३९, १३; क १, ११†; ४, ८; कौ १,९३; †२, ८७३; ८९०; जै १, १०, ३; ४,१३,५†; शौ १८, १, ५६†; ५७; २०, १०२, ३†; पै १८, ६,९.

†समीधे ऋ ६, १६, १५; मा ११,३४; का १२, ३, ७; तै ३, ५,११,४; ४,१,३,३; मै २, ७, ३; काठ १६, ३; †समीधे ऋ ३, ५, १०; १०, ६९, ३; ४; ९८, ८; मै ४, ११, २; काठ २, १५; समीधिरे ऋ ३, २९, १५; ५, ८, १; ७; ११, २[a]; १०, ११८,९; १५०,४; मा ११, ५४; का १२,५,५; तै ४,१, ५, २; मै २, ७, ५; काठ १६, ५; ३९, १४†[i]; सुमिन्धिष्ट[h] मै ४, ९, २५[११]; सुमिन्धिषताम्[i] मै ४, ९, २५[४]; समिन्धिषीमहि पै २०,५६,८.

सुमिध्यते ऋ १, १२, ६; ३, २६,३; २७,१४; १०, १५१,१; मा २८,१; का ३०, १, १; †तै १,४,४६,३; ३,५, ११, ५; ५, ५,६,१; मै ४, १०, २†; †कौ २, ११४; ८८९; †जै ३, १८, १;४,१३,४; शौ १३,१, ४८[j]; ५०[k]; २०, १०२, २; समिध्युते ऋ ४, १५, ४; समिध्यते †काठ ६,५¶; ८,१०; १५,१२; २०, १४; ३४, १९; †क ४, ४¶; ६,२‡[l]; ७,६;४८,१; †सुम्⋯इध्यते ऋ ३,२७,१३; १०,९१, १; कौ २, ८८८; जै ४, १३,३; शौ २०, १०२, १; †सुमिध्यसे ऋ ३,२१,३; २४, २; २५, ५; १०,११८,५;१५०,१; १९१,१; मा १५,३०; का १६,५,११; तै २,६,११, ४; ४, ४, ४, ४; मै २,१३,७; ४, ११, ५; काठ २, १५; १६,२१; शौ ६,६३,४; पै १९, ७, १; †समिध्युसे ऋ ८, ४३,१४; तै १,४, ४६, ३; ३, ५,११,५; मै ४,१०,२; जै ३, ४६, १; समिध्यसे काठ १५,

---

a) सपा. सुमिन्धते <> समीधिरे इति पाभे.।

b) पाभे. पृ ८०१ *m* द्र.।

c) पाभे. पृ ८५२ *p* द्र.। d) उपु१ रूपम्।

e) सुम् + *इन्ध- (भाप.) > बस. *सुमिन्ध- > नाधा. √समिन्ध् >प्रपु१ इति।

f) सपा. तैआ ४, ४१, १-२; ५; ६[२] सुमिन्ताम् इति पाभे.।

g) सपा. सुमैन्द्ध <> ?सुमैन्धत इति पाभे.।

h) सुम् + *इन्धिष्ट- (भाप. [तु. √निज् > निक्- इति पर्यायान्तरम्]) > बस. *सुमिन्धिष्ट- >नाधा. √समिन्धिष्ट् > अष्टसु श्रवणेषु प्रपु१ °ष्टत् इति, चतुर्षु श्रवणेषु उपु१ °ष्टम् इति शोधौ इति मतम्।

i) विप. (सुदीप्र-)। सुम् + *इन्धिष- [भाप.]>बस. *सुमिन्धिष- > नाधा. > √समिन्धिष् > यनि.।

j) पाभे. पृ ३२८८ *c* द्र.। k) पाभे. पृ ३२८८ *d* द्र.।

l) पाभे. पृ ३२८१ *d* द्र.।

१२†; पै ५,१४, ३; १६, ८९, ४[a]; सुम्…इध्यसे ऋ ५, २८, ४; सुमिध्यस्व शौ ११,१, ४[a]; सम्…इध्यस्व मा २७, २; का २९,१,२; तै ४,१,७,१; मै २, १२,५; काठ १८, १६; क २९, ४; शौ २,६, २; पै ३,३३, २.

सम्-इद्ध,द्धा- -द्धः ऋ १, ९४, १४; १४२, १; १८८, १; २, ३,१; १०,१; ३,५,१; [४; ५, ३,१]; १८,५; ५,२१,४; २८, १;५;५८,३; ६, १६, ३४; ७, १२,१; १७, १; ७८, २; ९३, ७; ८, ५८, २; १०३, ९; ९, ५, १; १०,३,१; ७०,७; ८७, १; २; ८८,७; ११०,१; १५०, १; खि ३,१८, १; मा २०,३६; ५५; २१, १२; २३, ५७; २९, १;२५†; ३३, ९†; का ३, २, ८;३, २८; २२, ४, १; ६, १; २३, ३,१; २५, १०, ५; ३१, १,१; ४, १†; ३२, १, ९†; तै १,२,१४,६†; ६,६, २; ७, ६, ४; २, ५, ८, ६†; ४, ३, १३, १†; ५,१, ११, १¶; मै १, ८, ४¶; २, १३, ५†; ३, ११,१; ३; ११; १६, २; ४, १०, ३; ११, २†; १३, ३†; १४, १३; काठ २, १४†; ४, १४; १६, २०†; ३१, १५; ३८, ६; ८; १०; ३९,१२†;४६,२; †कौ १, ४; २, २२९; ६५४; ७४६; ८९६; †जै १, १, ४; ३, २०, १३; २२,१; ५४, ४; ४, १३, ९; शौ ५, १२, १†; ७, ७७, १; २; ८,३,१†; २†; ८, १७; ११,१,४;७, ६; १२, २, ११; १८†; १३,१,२८;३,३३; पै १, ८६,२[२];१२,१,१४†; १६, †६, १;२;३०,८; ८९,४; १५०, ९; १५१,१;७; १५२,५; १५३,६; १७,३१,१;७†;१८,१७,८;२०, ११,६; ७; -द्धम् ऋ ३,९, ७; ६,१५, ७; ७, २, ३; ४४, १; खि ४,५,२३; ५, ७, १, १; मै ४,१३, ३†; कौ २, ९१७†; जै ४,१५,१०†; शौ ७, ७८, ४; पै ५,३६,४;८; -†द्धस्य ऋ ३,८, २;५,१,२;२८,४; मै २,१३,७; ४,१३,१; काठ १५,१२; कौ २, १०९७; -द्धा मै ४, ९, २३[४]; २५[४]; पै २०, ५४,१; -द्धाः ऋ १०, ३५, १३; †मा १८, ३१; ३३,५२; †का २०,१, २; ३२, ४,९; तै ४,७,१२,१; मै २,१२, १; काठ १८, १३; क २९, २; शौ १८, ४,१२; -द्धे ऋ २, ९, ३; ३,५५,३; ४, २५, १; ३९, ३; ६, ४०, ३; मा १७, ५५; ७५†; का १८,५,६; ६, ११†; तै ४,६,३,२; ५,४†; ५,५, ६, १¶; मै २, १०, ५; ६†; काठ ६, ५; ७, १६†; १८, ३; ४†; २७,७¶; क ४,४; २८,३; ४†; शौ २,१२,८; १०, ६, ३५; पै २,५, ७; १९, ५४, २; -द्धेषु ऋ १,१०८,४.

सुमिद्धा(द्ध-अ)ग्नि- -ग्निः ऋ ५,३७,२; १०,६३,७.

¶सम्-इद्धि- -द्धिः काठ २२,१०; ३१,१५; क ३५,४;-द्धयै तै ५, ३,७,४; ६,२,२,७; मै १, १०, १३; ४,८,५; काठ २९, ३; क ४५,४.

?समिद्धृष्ट[b]- -द्धारम् खि ५,५,१०.

सम्-इध्[c]- -इत् ऋ ५, ६,४; १०, ५२,२; ८०,२; खि ५, ५, ८; मा २,५; १४; ५,३५; ८, २७; २०,२३; ३८, २५; का २, १, ६;३,९; ३,२,८; ५, ९, १; ९, ४,४;२२,१,७; ३८,५,७; तै १, ४,४५,३; ४, ४, ४, ६†; १२, १; ५,७,८,२;३; मै १,३, ३९; ५,२[३]; ८[३]; ¶८, ४[२]; ६; १०, १३; २,१३, ७†; ३, १६, ४; ४,६,३¶; ८,५; ९, २३[४];२५[४]; काठ ४,१३; ६, ५¶;९[३]; ७, ६; ९,६†; ७; २२, १४; २९, ३; ३६,७; १४; ३८, ५; ४५,२१; क ३,११; ४, ४¶; ८[३]; ५, ५; ८,१०; †कौ १,४१९; २,३७२; †जै १, ४१, १; ३, ३०, १५; शौ ७, ९४,४; १०,५,४३; ११, ७,४; १८, ४, ८८†; १९,६४, ४?[d]; पै १,६३, २; १६, १३२, ९; १५३, ४; २०, ५२, ६; -इत्ऽइत्,द् ऋ ३, ४, १; -इद्धिः ऋ ३, १,२;६,१६,११; ८,४३, १२; मा ३, ३; का ३, १,३; †तै २,५,८,१;४; कौ २, ११†; जै ३,२, २†; -इधः ऋ १,१६४,२५; ३,२, ९; ४,५८, ८; १०, ५१,२; ९०, १५; मा ३,४; १७,७९; ९६†; २३,५८; २७,११; ३१,१५†; का ३, १, ४; १८,६,१५;१९,१,९†; २५, १०,६; २९,२,१; ३५,१,१५†; तै १,५,२,४;३,२; ४, ३; ¶२,

a) सपा. समिध्यसे<>सुमिध्यस्व इति पामे.।

b) समेद्धृ- इति संभाव्येत (तु. सपा. शांश्रौ ८,२४,१)।

c) भाप. (दीप्ति-), विप., नाप. (काष्ठ-विशेष-)।

d) वैतु. RW. सुम्, इद् इति?।

६,१,१^{2}; २;४; ३, ५, ५, ३; ४,१,८,१;६; ५, ५; ५, ४, ६, १¶; ७,५; ६,९,३¶; ७,४,१; ८,१^{2}; मै १,३,३५†; ५,८¶^{2}; ६,२;५^{3}¶;७^{2}; १२¶;२,१२,६; ३, १,९¶; ३,८¶; ९; ४, १, १३¶; १०, ३[a]; काठ ७, १४; १५^{6}¶; ८,३; १८,४;१७; १९, १०^{3}¶[b];२०,१५[a]; २१,८¶;९; २२,१२^{3}¶; ३४, १९; ३५,४; ४०, ५; ७†; क ६, ५^{6}¶; ८; २८,४; २९,५; ३०,८¶; ३५, ५¶;४८,१;३;५; जै २, ४,२†; शौ ५,२२,१; २६, १; २७, १; २९, १४; १५; ८, ९, १८; ९, १५,३†; १९,६, १५†; ६४,४; पै ८,१३,८†; ९, १-२, १; ५, १३†; १३,१,१; १६, १९, ८; ६८,३†; २०, ४२, १; –इधम् ऋ २,६,१; ३७, ६; ५, ४, ४; ७,२,१; १०,६९,१०; ७०, १; खि ४, ६ ११![c]; मा ८, २४; २०,२४; का ९,४,२; २२, २, १; तै १,४,४५,२; ५,७,५¶; ८,१३,१; २,६,९, १¶; ¶५, १,१०,१; २,२, ४; ४, ७, ४; ५; मै १,३,३९;६,५¶;८,४¶; २,६,१०; काठ ४,१३;६,५^{3}¶; १५,७; १३; १९, १२¶; २२, १०¶; ३५, १९^{2}¶; ¶क ३, ११$; ४, ४^{2}; ३०, ८^{2}[b]; ३१,२; ३५,४; ४८, १७^{2}; शौ ६,७६,३; ११,७,१३;१०,२९; १९, ६४, १; पै १६, ८७,१०; १५४,४; १९,१५, १४; –इधा ऋ १,९५, [११; ९६, ९]; ३, ५,९; १०; १०, [३; ७, १४, १]; ४, ४, [१५ (५, ४,७) ७, १४,२]; ५,१,१; ६,१,[९; १०, १२२,३]; [१० (७,६३,५)]; २, ५;५,[(४, ४,७)५]; १५,६; ७; १९; ७,७२,४; ८,१९,५; १४; ४४, १; १०, १२, २; ८७, ८; ९१,११; खि ५,७, १, १; मा ३,१; ६,२६; १२, ३०†; १५, २४†; २१,१२[d]; २९; २८, १; का ३,१,१;६,७,३;१३,३,१†; १६,५,५†; २३,२,१[d]; ४, १; ३०,१,१; तै १, २, १४, ६†; ३,१३,१; †४,२,३, १; ४, ४, १; ५,२, २, ४; ६, ४, ३, २; ६,३,५¶; मै १,३,१; ९, २[e]; २, ७, १०; १६; १३, ७†; ३,२,२; ११,२;११[d]; †४,११, ५; १३, २; ६^{2}; १४, १५; काठ ३, ९; ६, ११†; ७,१२†; १३^{2};८,२¶; ९,१०[e]; १५,१३; १६,१०; १८, २०^{2}; १९, १२; ३८,१०[d]; ३९,३; १५†; क २, १६; ६, २†; ३; ७¶; २५, १; ३१,२; †कौ १, ७३; २,११७; १०१७; †जै १, ८, १; ४,१५, १०; शौ ८, ३,८†; ११, १,४; ७,४^{2}; ६; १३, २, ४६†; १८, १, ३०†; १९, ६४, २; पै ८, १४,११†; ९,२०,१-१२; १६, ६,८†; ८९,४;१५१,७; १५२, ५; १५३,४^{2}; ६; १८, २५,६†; –इधि मै १,८,१०; –इधौ ¶तै २, ६,६,३;६,२,१;६; मै १,८,४¶; काठ ३१,१०¶; क ४७, १०¶; शौ ११,७,९; पै १६,१५३,८.

सामिधे(न्य^{1}>)नी[g]– -नीः मा १९, २०; का २१, २, ९; ¶तै १, ६,१०, ४; २, ५,८,२; ११,३^{2}; ५, १, ८, ५; ६, ३,७, १^{2}; ७,३,११, २$; ¶मै १,४, ११; ७,३^{2}; १०,१५; २,१, ८; ११;३,३;५,१^{2}; ३,४,६;७,२^{2}; ४,३, २;५,३^{2}; काठ ९, १^{2}¶; ¶३६,९; १४; ४३,१; ¶क ८, ४^{2}; ३८,१[h]; –¶नीनाम् तै २, ५, ७, ५^{2}; ८, ४; मै १,४,११; ७, ३; ९, ५; काठ ९, १; ३१, १५; क ८, ४; –¶नीषु तै २, ५,८,४; मै ३, ८, ७; काठ ९, १४; १०, ११; ११, ५; १२,४; –¶न्यः तै २, ५, ७,५; ८,४; मै १,९,५; काठ १०, ५; १२, ६;७;१३,१^{2}; २३, ८; २४,८[h].

---

a) =सपा. तैब्रा ३,५,१,१ । आश्रौ २,८,६ शांश्रौ १, ७,१ माश्रौ ५,१,२,६ °इधः-इधः इति पाभे. ।

b) सपा. °धः <> °धम् इति पाभे. ।

c) विराजस° इति पादपाठः? *वि-राजस्– > -जसा, (सम् √इध् > भावे) *सम्-इधमक– + (√भृ '*कृतौ' > भावे) *भृत्– > वस. *समिधमक-भृत्– > *समिधंकर्– > नाधा. *समिधं√कृ > समिधांकुरु इति द्विपदोऽध्यक्षरः शोधः (वैतु. संस्कर्ता समिधा इतिमात्र-पदशोधः?) । मन्त्रोऽयं Sch. टि.द्र. (तु. खिसा २७, ११)। एतदनु पृ २८९४ 'विराज' खिसा २७,११ इति नेष्टम् ।

d) =सपा. तैब्रा २, ६,१८,१ काश्रौ १९,७,२० । शौ १३,१,२८ पै १८,१७,८ समिधानः इति पाभे. ।

e) सपा. तैआ ३,८,२ इध्मेन इति पाभे. ।

f) षेण्यण् प्र. (पावा ४,३,१२०)।

g) नाप. (ऋग्-विशेष-) । स्त्री. ङीप् प्र. (पा ४,१,४१) ।

h) सपा. °नीः <> °न्यः इति पाभे. ।

¶समिद्-वत्- -वति तै २, ६, ९,१.

समिद्वती- -ती पै २०,५२, १०.

†सम्-इधम्[a] ऋ १,९४,३; कौ २, ४१६; जै ३, ३२,६; पै १२, १,४.

सम्-इधान- -०†न ऋ ४,४, ४; ६,११; ८, ६०,५; १०, १५०, २; मा १३, १२; का १४,१, १२; तै १,२,१४,२; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; क २५,६; कौ १, ४२; ३, ४, १§; जै १, ४,८; २, २, ९§; -नः ऋ १, १४३,७; २,२, ६; ३,४, [११; ७,२,११ (५, ११,२; १०,१५, १०;७०,११)];५,८,४; १४,१; २६,६; ६,४८,७; ७,९,६; ६७, २; ८,२५,१९; ४४,९; १०,२, ७; मा २२, १५; का २४,४,७; †तै ४, १,११,४; मै २, ७,७[b]; ३, १, ९[b]; ४, १०, १†; काठ १६, ७[b]; १९, १०[b]; १४†; क ३०,८[b]; कौ १, ३७†; †जै १, ४,३; ४, १८, ३; शौ १३, १, २८[c]; पै १८, १७, ८[c]; -नम् ऋ २,२,१; ५, ८, ६; ७, ९,४; १०,३५,[३-१२]; मा २८,२४; का ३०,३,१; तै ४,१,१०, २[b]; -†नस्य ऋ १, १४३, २; ४,५, १५; ८,४४, ४; १०, ३६, १२; मा ३३, १७; का ३२, १,१७; कौ २,८९१; जै ४,१३, ६; -ने ऋ १, १२४, १; २,१६, १; ३, ३०, २; ४, ६, [४; ६, ५२, १७]; मा ११, ७६[b]; ३४, १९†; का १२,७,११[b]; ३३,१, १३†.

सम्-इधे ऋ १,११३,९;७,७७,१[d].

सम्-इध्यमान- -नः ऋ ३,१७,१; २७,४; ५,२८, २; -नम् मै २, ७, १६; काठ ३९, ३; -नाय तै ६,३,७,१; मै १,४,११.

सम्-एद्धृ- -द्धा का ३,२, ८; तै १, ६,६,२; ७, ६,४; -द्धारम् ऋ ६,४८,८; ७,१,१५.

सम्-इध्- सम् √इध् द्र.

सम् √इनक्ष्[e] > सम्-इनक्षत्- -क्षन्तः ऋ ९, ७३,९.

सम् √इन्व्, समिन्वथः ऋ १,११९, ७; समिन्वतु ऋ ४, ५३, ७; समिन्वताम् ऋ ६, ७०, ६; समिन्व ऋ ५, ४, ७; समिन्वतम् ऋ १,१६०,५.

सम् √इष् (वधा.) > †सम्-इष्[f]- -इषः ऋ ८, ५०, २; खि ३.२, २; शौ २०,५१,४.

सम √इषण्य, सम्…इषण्य ऋ ३, ५०,३.

सम् √ई, समीयते मै १, ५, ११¶; †समीयसे ऋ ६,१५,९; कौ २, ९१९; जै ४, १६, २; †सम्… ईयसे ऋ ७,३,३; कौ २,५७१; जै ३,४६,६.

समीक- सम् √अच्,ञ्च् द्र.

सम् √ईक्ष्, समीक्षे मा ३६,१८; का ३६,१,१८; समीक्षामहे मा ३६,१८; का ३६,१,१८; मै ४, ९,२७; समीक्षन्ताम् मा ३६, १८; का ३६, १, १८; समीक्षध्वम् मै ४,९,२७.

समीक्षयत् पै ५, ७, २[g]; सम्… ईक्षयत् ऋ १, १३२, ५; समीक्षयन्तु शौ ४, १५, २[g]; समीक्षयस्व शौ ४,१५,३.

सम्-ईक्षयत्- -यन् शौ ११, ११, ६;९;११;२५.

१समीची-, २समीची-, ३समीची- प्रभृ. सम् √अच्,ञ्च् द्र.

सम् √ईज् (गत्यादिषु) > सम्-ईजमान- -नः ऋ ६,२९,५.

सम् √ईर्, समैरत् ऋ ३, ३१, १५; ५५,२०; ४, ५६,[३(४२, ३)]; मै ४, १४,७†.

†समीरिरे[h] शौ १४,१, ४६; पै १८, ५,३.

¶समीरयति मै २,३,५;४,३,३; काठ ११,८[2];१०; ¶समीरयन्ति मै २, ३, ९[2]; काठ १२, ११[2]; २६, १; ३४, २[2]; क ४०, ४; समीरयामसि शौ ८, २, ५; पै १६, ३, ५; समीरयन् पै १६, ९६,४; ५; समीरय शौ ५,३०, १४; पै ९,१४, ४; १३,९,१४; २०, ४, १०[i]; सम्…ईरय ऋ १०, ५९, १०; सम् (ईरय) शौ ५,३०,१४; पै ९, १४,४; समैरयत् तै ५,१,२, ६¶; कौ १, ४५८[i]; जै १, १६, २[i]; शौ ८,

---

a) कमुलन्तम् (तु. वें. स्क. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. <समिध्-?)।

b) सपा. °नः <> °नम् <> °ने (माश ६, ६, ३,९ च) इति पाभे.। c) पाभे. पृ ३२९६ *d* द्र.।

d) तु. सा. प्रभृ.; वैतु. GW. च१। e) पृ ९०३ *a* द्र.।

f) नाप. (अस्त्र-विशेष-)। गस. उप. कर्तरि कृत्।

g) सपा. °यत् <> °यन्तु इति पाभे.।

h) सपा. ऋ १०,४०,१० समेरिरे इति पाभे.।

i) सपा. समीरय <> समैरयत् (आपश्रौ २१, ९ १५ प्रभृ. च) <> समैरयन् इति पाभे.।

५,१४; १५,१,१; १९,५४,४[a]; पै १२, २, १४; १६, २८, ४; ६१,७;८; १८, २७, १; सुमैरयताम् तै २,६, ७,१¶; समैरयताम् तै २,६,७,४¶; सुमैरयन् शौ १,११,२; ३,३१,७; ४, २, ८; ७, २३,२[b]; पै १,५,२; ४, १,८;१९, ४३, १२[c]; सुमैरयम् ऋ ४,४२, [(५६,३)३].

सम्-ईरयित्वा मै २,३,५[2]¶.

¶सम् √ईप् , सुमैषत् मै २, ५, ३; काठ १३,३.

सुम्-ईषित- -तः तै २, १,५, २; मै २,५,३; काठ १३, ३.

सम् √ईह्, समीहसे मा ३६,२२;२३; का ३६, १, २१; २२; पै १९, ३,४[d].

सम् √उक्ष्, सुमुंक्षामि शौ १९, २७, ५; पै १०, ७, ५; सुमुक्षतु शौ १०, ३, १७-२५; पै १६,६४, ८-१०;६५,१-४; सुमुक्षत तै ३, १, ११, ८; मै ४,२,५; शौ ५, २८,४; ७,७९,२; पै २,५९,२.

सुम्-उक्षित,ता- -तः मै १, ११, ४[e]; -तम् ऋ ३,६०,५; ८, ४, १२; -ताः पै ५, १८, ६; -तानाम् ऋ ५,५६, ५; खि ५, ७,४,११.

सम् √उच्, सुमुच्यसि ऋ ५,८१,४. सुम् ... उवाच ऋ ७, २०,४.

¶सम्-उत् √क्रम्, समुदक्रामन् काठ २५,६; क ३९.४.

?समुत्तन्तीः पै ३,३७,१.

सम्-उत् √पत् (गतौ), सुमुत्पतन्तु शौ ४,१५,१; पै ५,७,१.

सम्-उत् √पद् > समुत्-पन्न,न्ना- -न्ना खि ४, २, ६; -न्ने खिसा २६,२०.

सम्-उत् √सृज् > समुत्-सृजत्- -जत् पै १४,३,८.

?समुदः पै २०,५८,३.

समुदन्त[f]- -न्तम् मै १,८,२.

?समुद्दे[g] शौ ८, १,१५.

?समुद्ध- -द्धम् खि १,५,९.

¶सम्-उद् √धृ(=हृ)ष्, समुद्धर्षयति काठ २६, १; क ४०,४. समुद्-धर्षयित्वा मै ३, ८,१०.

समुद्र (वप्रा.)[h]- -द्रः ऋ १, ८ [७; ८, १२, ५]; ३०, ३; ११०,१; ५, ४७, ३[i]; ७८, ८; ६, ५०, १४; ६९, ६; ७, ३५, १३;८, ३, [४ (१०, ६२, ९)]; ४१, ८; ९, २,५; ६४, ८; ८६, २९; ९७, ४०; १०१, ६; १०९,४; १०, ५. १;६६, ११; १४९,२; १९०, १; मा ५, ३३; ८, २८; ५९;११,२०; १३, १६‡[j]; १५, ४[k]; १७, २; ६०†[i]; १८, ४५; ३३; ८३†; ३४, ५३; का ५, ८, ३;९, ५, १;७,७; १२, २, ९; १४, २, १‡[j]; १६, १,५[k]; १८, १, ३; ५,११†[i]; २०, २, ८; ३२, ६,१४†; ३३,२,१६†;

a) °न् इति RW. प्रमृ.। b) पाभे. पृ ३२९७ *i* द्र.। c) सपा. शौ ६,४७,३ ऐरयन्त इति पाभे.। d) सपा. खि ४,४,२ शौ १,१३,२ समूहसि इति पाभे.। e) सपा. तै १,७,१२,२ काठ १४,३ शौ १०, २, २७ °ब्जितः इति, अशि ६,८ °ज्झितः इति च पाभे.। f) विप. (*फेनिल- [पयस्-])। समुद्-गमित-+फाण्ट- (*=मण्ड-) > वस. *समुत्-फाण्ट-> यनि., समुद्धान्त- (गोब्रा १, ३, ११ वैताश्रौ ७, ३) इति, समुदान्त-(गोब्रा. मूको.) इति च [तु. उदन्त- इत्येकोपसृष्टः पर्यायश्च (मै १, ८,२ [पृ ८९८ *m* यथापेक्षं शोध इष्टः])]; वैतु. भाष्यकृतः (आश्रौ २, ३, ८ प्रमृ.) अन्त-=प्रान्त- इति मत्वा वस. इति)]। g) (सं √वध् [*=√मथ्, √मृद्, √वृध्] 'हिंसायाम्'>भावे) *सं-वुध्- > *सम्-उध्- (तु. नभा. मुठ-भेड इत्यत्र मुठ इति) >*समुध्र->*समुद्र- (संमर्द-) > -द्रे इति शोधः (तु. सात.; वैतु. पपा. सम्-उदे इति, तदनु सं√मुद् > *सं-मुद्- > च१ इति सा., सं√वद् >*सम्-उद्->यनि. इति WI.?)। सस्थ. जीव- (< *ऋक्षरमय- [तु. पार. रकीब- 'प्रतिस्पर्धिन्-']) इति शत्रु-पर्यायः द्र., जीवेभ्यः [पं ३]। h) नाप.। क्वचिद् वा. विप. च?। जलौघवत्-सागरेऽर्थे वृष- (*=रस-)+प्र-भृत्- (भाप. समूह-) > षस. *वृष-प्रभृत्- > *स-प्रुत्- > समुत्- > मत्वर्थे यनि. (वैतु.<सम् √उन्द् 'क्लेदने' वा सम्+उद- वा सम्-उद् √द्रु 'गतौ' वा सम्-अभि √द्रु, सम् √मुद् वेति या [२,१०] प्रमृ. SEY [३५,५३])। सोमपात्रेऽर्थे (ऋ ६,६९,६ प्रमृ.) वृष- (*=सोम-)+प्र-भृत्- (भाप. 'विधारण-')> पूर्ववत् यनि.। संख्याभेदेऽर्थे (तै ७,२, २०,१ प्रमृ.) वृष- (*=संख्या-)+प्रभृत्- (भाप. 'महत्त्व-') > पूर्ववत् यनि.। i) =सपा. माश ९,२,३,१८[2] शांग्र ३,३,१०। मै २, १०,५ प्रमृ. °द्रे इति पाभे.। j) पाभे. पृ३१५५ *a* द्र.। k) =सपा. माश ८,५, २, ४[2]। तै ४,३,१२,२ प्रमृ. °द्रम् इति पाभे.।

तै ३, ४, ५, १; ४, १, २, ३; २, ९, १‡[a]; ४,९, १; ११, ४; १२, १; ६, ३, ४†[b]; ७, १२, ३; ५; ४, ९, ४; ५, १०, ४¶; ७, २५, १; ¶७,५,१,३; २५, २[3]; मै १, २, १२; ६, २†; ९, ४¶; २, ७, २; १५‡[a]; ८, १४; १२, ३; ३, १, ४[2]; २, ५¶; ४, ३; १६, ४; ४, २, ८¶; ७, ८[2]¶; १४, ७; काठ २,१३;९,१२¶; १६,२;१६‡[a]; १७, १०; १८, १४; २१,८†[b]; १२; २२,१४;३४,१६¶[2]; ४५, ५; क २,७; २६,९; २८,३†[b]; २९,३; †कौ १,४२९;४२१‡[c]; ४२९; २, २२४; ३०९; ३९१; ४९१; ६०३; ९५८; †जै १, ४२, ३; ५३, ११‡[c]; ५४, ५; ३;२०,८; २५,५;३१, ११; ४८, ७; ४९, १; ४,२०, ७; शौ ३, २३, ६; ३९,६; ६, ८६, २; १३५, २; ३; १४२, २; ८, ७, २; १०, ७, १५; १०, १६; ११, ३, २०; ९,२; १२, १, ३; १५, ७, १; १६, ३, ६; १९, ११, ३†; १९,७; ३०, ५; †२०, ७१, ३; १०४, २; १३७, ६; पै ५, ३३,८; ९; ६, १८, ८; ७, १४, ७; ८, १७, ७; ९, ११, १३; १०, २, ३[d];१६,६; १३,३, ७;८,१३†;

११,२३; १५,१,२; ८,५; १६, १२,२;३४,५; ५२,५; ५३, ६; ५४, १३; ८२, २; १०८, ७; १३९, १७; १७, १, ३; ८,७; २८, १; १९, ६,११; ३९,१०; ४६,१‡[a]; ४८, १६; २०, २१, ९†; ५६, १०; -द्रम् ऋ १, १९, ७; ८; ३२, २; ५२, ४; ५६, [२; ४, ५५, ६]; ७१,७; ११७,१५; १३०,५; १७४,[९; ६, २०, १२]; १९०, ७; २, १९, ३; ३, ३३, २; ३६, ६; ४६, ४; ५, ४४, ९; ८५, ६; ६;१७,१२; ३०, ४; ३६,३; ७, ८८,३; ८,३,१०; ६,१३; २९; [३५; ९२, २२; ९,१०८,१६]; १२, २; ९, २९, [२ (३५, ६) ६१,१५]; ६३,[२३; ६४,२७]; ६४, १६; [१७; ६६, १२]; ७३, ३; ८४, ४; ८६, ८; ८८, ६; ९६, १९; १०७, ९; १५; २३[c]; १०, ३०, ३; ५८, ५; ९८, ५; ११४, ४; १२१, ४[e]; १२३, ८; १४९, १; खि ३, १५, १९; ७, १, २; ४,१; मा ६, २१; ११, २९; १३,२;२५, ८; १२; का ६, ५, १; १२,३, २; १४, १, २; २७, ८,२;१०, ३†; तै १, ३, ११, १; २, ४, ८, २; १०, ३; ४, १, ८, ४; २, ८, १;१०,२[f]; ३, १२,२[g];

५, २, ६, १[2]¶; ७, १६, १; ६, ४, १, १†; ७, १, ६,६†; ¶५, १, २; ३, १; मै १, १, ८; २, १८; ३, १; २, ४, ७; ८¶; ७,३; ८, ७[g]; १३, २३†; ३, २, ५¶; १०, ७†; १५, ७; †४, ११, २;१४,१०; १३; १८[2]; काठ ३, ८; ९; ९, ९; १२¶; ११, ९; १०; १६, ३; १५; १७, ६[g]; २०, ४¶; २५,७¶; ३३, ५[2]¶; ३८,७[2]†; ४०, १†; ४४, ३; ५३, ६; क २, १५; १६; ८, १२; २६, ५[g]; ४१, ६¶; ३९, ५¶; †कौ १, १९७; २, ९; २०७; ३४८; ५२७; ५८६; ६८७; १०१०; १११७; ११९८; †जै १, २१, ४; ३, १, ११; १९,२; २९,५; ४१, ३; ४८, २; ५३,८; ५६, १४; शौ २, ५, ६†; ३,२९,७; ४,८,७[h]; ६, ४३, २[i]; १०,५, २३; १०, १३; १५; ११, ७, ६; १३, १, ३६; २, १४;४०; ४१[j]; ४५; ३, २२; १६,१,६; †२०, ९, ४; ४९, ७; ६३, ८; पै १, ३०, ६; ८४, ५;२, ८१, ५; ८३,३; ३, १७,१; ३८,५[k]; ४, १, ६†[e]; ५, १३, ३; †६, १७, ७;८; १२, ६, १२; १३, ६, २†; १४, १,११;१६,१०८, ४;५;१३०,३; १५०,१०;१५३,

---

a) पाभे. पृ ३१५५ *a* द्र. ।

b) पाभे. पृ ३२९८ *i* द्र. ।

c) सपा. °द्रः <> °द्रम् इति पाभे. ।

d) तु. सस्थ. टि. (परि.) ?अक्षतूदकम् (तु. मूको.) ।

e) सपा. शौ ४,२,५ °द्रे इति पाभे. ।

f) = सपा. तैआ ६,६,१ । मा १३,४९ का १४,५,३ मै २,७,१७ काठ १६,१७ माश ७, ५, २, ३४ साहस्रम् इति पाभे. । इमं समुद्रम् > सपा. शौ १८,४,३६ सहस्रधारम् इति, आपश्रौ ४,११,३ सहस्रधारः इति च पाभे. ।

g) पाभे. पृ ३२९८ *k* द्र. ।

h) पाभे. पृ २४६९ *c* द्र. ।

i) सपा. पै १९,३३,८ पृथिव्याम् इति पाभे. ।

j) सपा. शौ ४,२०,१ अन्तरिक्षम् इति पाभे. ।

k) सपा. मा १८,५१ सुपर्णम् इति पाभे. ।

६; १७, २८, १; १८, १८, ६; २१, ८; २४, ८; ९[a]; २५, ५; २०, ९, ८‡[b]; २६, ७;४१,६; –द्रस्य ऋ १, ११६, ४; १६७, २; ७, ३३, [८; ३४,१३;९७, ५; ९, १२, ६; १०७, १४]; १०, ८९, ११; १४२, ७; ८; मा ६, २८;१३, १७; १५,६३; १७, ४; ७; का ६, ७,६; १४, २, २; १६, ७, ६; १८, १, ५; ८; तै १, ३, १३, २; ४,४,३, ३;६,१,१;३¶; ५, ५, ४, ३¶; ६, ४, ३,४; ¶७, ५, १,२; ३, २; मै १, ३, १; २, ७, १६[२]; ८, १४[२]; १०, १[२];†;६; ४,५, २; काठ ३, ९; १७, १०;१७[२], ३३, ५¶; ३९, ३; क २, १६; २६, ९; २८, १[२]; †कौ १, ५१८; २, २०६;५५१; †जै १, ५३, ८; ३, १९, १; ४३, ७; शौ १, ३, ८; ३२,३[c];६,१०५, ३; १०६, २†; ९, १, २; १३, ३, ४; पै ८, ११,१०; १८,११; १६, ३२, ३; १००, १२; १९, २०, १३; २१,८; ९; २३,१२; ३३, ४†; ३८, ८; २०, २१, ८; ४०,३; –द्रा ऋ ५,७३,८[d]; –द्राः ऋ १, १६४, ४२; मै १, ३, ३६[e]; शौ ९, १५, २१†; ११, ८, १०[f]; ९, १४; १३, १, ४२†; ३,२; पै ९,२३,१६; १३, १२, १२; १५, १४, ३[f]; १६, ६९, ११†; ८३,४; १८, १९,२†; १९, ६, ९‡[g]; –द्राणि ऋ ६, ७२, ३; –द्रात् ऋ १,

४७, ६; ११७, १४; ११८, ६; १६३, १; ४, २१, ३;४३, ५; ५८, १; ५; ६, ६२, ६; ७,६, ७; ५५, ७; ९५, २; ९, ९७, ४४; १०, ९८, १२; १२३,२; १९०, २; †मा १७, ८९; ९३; २९, १२; †का १९, १, ३;७; ३१, ३,१; तै ३, ५,५,२; †४, २, ८, १; ६, ७, १; †मै १, ६, २[२]; ४, २, ५$; ११, २; १४,७; काठ २, १५†; ७,१२; २०, ४¶; ३९, १; ४०, ७[२]†; क ३१, ६¶; शौ २, ३, ४; ४, ५, १†; १०, २; ५; १५,११; २७, ४; ९, १, १; २, २३; पै १, ८, ४; ४, ६, १†; २५,३; ३५, ४; ५, ७, १०; ६, ७,२; ३; ७, १३, १२; ८, १२, ३; †१३, १;५; ९, ११, १३;१४; १४,१, ८; १५,१९, ११; २३, १३; १६, ३२, १; १४९, ११; १९, २०, १४; २८,७; ३२,५; ३३, १५; ४८,७; २०, ३६,८; ५४,२; –द्रान् ऋ ७,७०,२;९, ३३;६; खि ५,५,११; मा १३, ३१; का १४, ३, ५; मै २, ७,१३[f]; १६; काठ ३९, ३; कौ २, २२१†; जै ३, २०, ३†; शौ १९,२७,३;४; पै १०, ७, ३;४; –द्राय ऋ ८,६,[४; ४४, २५]; मा २२, २५; २४, २१; ३०[h]; ३८, ७; का २४,११,१; २६,५,१; ६, ५[f]; ३८, २,१; तै ४,४,३,३; ६,२, ६; ७, २, २०,१; मै २,७, १६; ८, १४;

३, १२,१२; १४,२; ११[h]; ४, ९,८; काठ १७, १०; ४०, ४; ४२, १०; क २६, ९; †कौ १, १३७; २,१००१; †जै १, १५, ३; ४,८, २; शौ २०, १०७, ११†; पै ५, ३५, ७[२]; ७, २०, ८; १०, ४, ७; –द्रासः ऋ ९, ८०,१; –द्रे ऋ १, ३०, १८; ४८,३;९५,३; ११६,५; १५९, [४; १०,१७७,१]; १६३, ४; १७३, ८; ४, ५८, ११; ६, १९, [५ (३, ३६,७; १०,३०, १३)]; ५८, ३; ७, ६८-६९, ७;८,५,२२; १०, १; १२,१७; १३, १५; १६, २; ६५, २; १००,९; ९, ६४, १९; ८५, १०;९५,४; १०७, २१; १०, ४५, ३; ७२, ७; ९८, ६; १२५,७; १४३, ५; खि ४, ४, ३; मा ८, २५; १२, २०†; १३,५३; १७, ९९; १८, ५५; २०,१९; २९,१५†; का ९,४, ३; १३, २, ३†; १४, ६, १; १९,१,१२†; २०, ३, ५; २२, १,४; ३१, ३, ४†; तै १, ४, ४५,२; ४,२,२,१†; ३, १, १; ६,७,२†; ७,१३, २; ६, ६, ३, ४[२]; मै १,३,३९; २,७,९; १८; १०,५‡[i]; १२, ३; ४, ८, ५; १४,१६†; काठ ४,१३; १६,९; १८; १८, ३‡[i];१५; २५,७¶; २९,३; ३८,५; १३; ३९, ६†; ४०,६;७; क ३, ११; २५, ९; २९, ४; ३९, ५¶; †कौ १, ५१७; २, ४२९; †जै १,५३,

a) पाभे. पृ ३२९९ *j* द्र.। b) सपा: ऋ १,१६४,५२ सुपर्णम् इति पाभे.। c) पाभे. पृ २८६१ *i* द्र.। d) ?GW. °द्रम् इत्यपेक्षेतेति। e) पाभे. पृ ७६४ *i* द्र.। f) सपा. °द्राः <> °द्रान् इति पाभे.। g) पाभे. पृ १७४६ *f* द्र.। h) सपा. तै ५, ५, ११,१ काठ ४७,१ सिन्धोः इति पाभे.। i) पाभे. पृ ३२९८ *i* द्र.।

७; ३,३३,४; ४,१०, १; २२, ६; शौ १,१३,३;२,३;३;४,२, ५‡[a];३०,७†; ६,८०, ३; १०, १०,१४; ११,२,२५; ७, २६; †२०,४४,२; १११, २; पै १, ७, ३; ६, ३, १२; ७, १; ८, १२,९; १३, ११†; १४, ३†; ९,७,१२; १३,४, ४; १६, २, ५; १०६,६; १०८, ३; १५०, ३; ७; १५५, ६; १९, ३, ५; १६, १३; –?द्रेण[b] ऋ ३, ३६, ⌊७ (६,१९,५; १०,३०, १३)⌋; काठ ३५,१५; शौ ११,४, १२; पै १६,५७, १३; –द्रेषु ऋ ८, २०, २५; –द्रैः ऋ १, १६१, १४; २, १६,३; ६, ५०, १३; –द्रौ ऋ १०,१३६,५; तै ३,२, २,१; मै ४, २, २¶; शौ ४, १६,३;९,५,२०; १३, २, १०; ३०; पै ५,२२,३;३८,५†; १३, १४,१७;१८,२१,४;२३,७.

समुद्र-ज॒- -०ज पै ९,७, ९?; –जः शौ ४, १०, ४[c].

समुद्र-ज्ये(ष्ठ>)ष्ठा[d]- -ष्ठाः ऋ ७,४९, १.

समुद्र-तस् (:) ऋ ५, ५५, ५; तै २,४, ८, २†; मै २,४, ७†; काठ ११, ९; ३०, ४[2]†; क ४६,७[2]†; शौ ४,१५,५; पै ४, २५,६[c]; ५,७,४.

समुद्रम्-ईङ्ख्य[e]- –०य ऋ ९,३५, ⌊२ (५२, ३)⌋.

समुद्र-योनि[d]- -निः तै ४, ७, १३, १; मै ४,९,११?[f]; काठ २९,३.

†समुद्र-वासस्[g]- -ससम् ऋ ८, १०२, ⌊४-६⌋; तै ३,१,११,८[3]; मै ४,११,२[3]; काठ ४०, १४[3]; कौ १, १९८; जै १, २, ८.

†समुद्र-व्यचस्[d]- -चसम् ऋ १, ११,१; मा १२,५६; १५, ६१; १७,६१; का १३,४,१२;१६,७, ४; १८,५, १२; तै ४, ६, ३, ४; मै २, १०, ५; काठ १८, ३; ३६, १५; ३७, ९; क २८, ३; कौ १, ३४३; २, १७७; जै १,३६,२; ३,१६,१५.

समुद्र-सम[h]- -मम् मा २३, ४७; ४८; का २५,९,३; ४.

?समुद्राम्[i] खि ३, १६,२.

समुद्रा(द्र-अर्थ>)र्था[d]- -र्थाः ऋ ७,४९, २; पै १९, १८, ९.

*समुद्रिय्[j]- -द्रियः[j] ऋ १, २५,७; ५५,२; १०,६५,१३.

समुद्रिय,या[k]- -यः ऋ ९, १०७, १६[l]; मै ३,१, ६¶; काठ १९, ५¶; पै ७, ७, ९; –यम् मा ११; ४६; १७, ८७; का १२, ४, १०; १९, १, १; तै २, ४, ८, २; १०, ३; ४, १, ४, ३; ५,१,५,८; ५, १०, ६; मै २, ७,४; ३,१,६; काठ ११,९;१६, ४; १९, ५; ४०, ६; क ३०,३; शौ ७, ८,१; १९,३८,२; पै ९, ७, १; १९,२४, ३; २०, १,६; –या ऋ ७, ८७, १; काठ १२, १५†; पै ९, ७,९?; –याः ऋ ८, ७६, ३; ९[c],६२,⌊(३५,२)२६⌋; ७८,३; मै ३,६,३¶; ४,४,१¶; ३; काठ २,१†; क १, १३†; कौ २,१२६†; जै ३, १३, २†; शौ ७,११२,१; पै १९, २८,७; ३९,९; ५०,१-३; २०, ३०,१; –याणि ऋ ४,१६,७; शौ २०, ७७,७†; –याभ्यः तै ७, ४,१३, १; काठ ४४,२.

समुद्रे-स्थ>ष्ठ>ष्ठा[m]- -ष्ठाः तै ३,५,६,३.

‡समुद्रय॑[n]- -द्र्यः[l] कौ २, २०८;

---

[a]) पाभे. पृ ३२९९ *e* द्र. ।

[b]) शोधः पृ ३३२४ *l* द्र. (वैतु. LR. B ⌊JAOS २७,७७⌋ प्रमृ. °द्रे न ⌊ण इति ?ORN.⌋ इति शोधुकाः ।

[c]) सपा. °जः<>°तः इति पाभे. ।

[d]) विप. । बस. । [e]) तु. विश्वमेजय॒- ।

[f]) °योनिः इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. तै.) ।

[g]) विप. (*समुद्रवच्छब्दकारिन्- ⌊अग्नि-⌋) । बस. उप. भाप. <√वास (=√वाश्) 'शब्दे' (तु. ५मे मन्त्रे वात-स्वन-, पर्जन्य-क्रन्द्य-; वैतु. अन्ये सप्तस. उप.< √वस् 'आच्छादने' इति ?) ।

[h]) विप. । तृस. उप. =२सम॒- ।

[i]) उत् समु° इति पाद-पाठः ? उत् समुद्राद् *महोद-धि- > -धेः इति शोधः (वैतु. संस्कर्ता °द्राम् इति ?) । सस्थ. ?उदन्तु>(√वृध् '*गतौ' >) वृधन्तु इत्यपि शोधः द्र. ।

[j]) विप. (*समुद्र-व्रजा- ⌊२अप्-, नदी-, नौ-⌋) । समुद्र- + *वृ॒ध्- (स्त्री. 'गमनी-') > उस. *°द्र-वृध्- > *°द्रिध्- > यनि. (वैतु. PW. समुद्रि ⌊य>⌋ या->-°याः>°द्रियः, GW. < °द्री- इति, ?ORN. <°द्रिय->स्त्री. °द्री- इति?) ।

[k]) विप. । तत्रभवीयः घः प्र. (पा ४,४,११८) ।

[l]) सपा. समुद्रियः<>समुद्र्यः इति पाभे. ।

[m]) विप. (आशिस्-) । उस. ।

[n]) =समुद्रिय- । यत् प्र. इति विशेषः ।

जै ३, १९, ३.
?समुद्रस्स्थान्नं[a] पै ९, ११, १३.
?समुद्राम् प्रभृ. समुद्र- द्र.
¶सम्-उ(द्>) न्√मृज्,समुन्मार्ष्टि मै ३,९,४;४,४,५[2]; काठ ३२,६.
सम्-उप√स्था, सम्···उपतिष्ठन्त पै ९, २५, १२.
सम्-उप√ह्वे, समुपह्वयन्ते मै १, १०, ९¶.
समुप-हूय तै ७,५,६,४; काठ ३६,४.
सम्-उपा(प-आ) √श्रि >समुपा-श्रित- -ताः?[b] खि ४, २, ६[c].
सम्-उप्य सं√वप् द्र.
सम्√उब्ज् > सम्-उब्जित, ता- -तः तै १, ७, १२, २[d]; काठ १४, ३[d]; शौ ९, ३, २०; १०, २,२७[d]; पै १६,४०,१०; ५९, १०[d]; -ताम् शौ ९, ३, १८; पै १६, ४०, ९.
सम्√उभ्, समुनप् ऋ २,१३,९.
सम्-उब्ध- -ब्धम् ऋ ५, २,१.
सम् √उष्, समोषतु पै १६, १५२, ४; समोष पै १६, १४६, १२.
सम्-उष्ट- -ष्टः पै ३, १६, ५.
सम्-ओष(त्>) न्ती- -न्ती शौ १२, १०, ८; पै १६,१४६,४.
?समुष्पला[e]- -ला शौ ६, १३९,३.
सम्√उह् (प्रापणे) >सम्-ओह[f]- -हे ऋ १,८,६; शौ २०,७१,२†.
सम्-ओहम्[g] ऋ ४, १७,१३.
सम्-उह्य- सं√वह् [परि.] द्र.
सम्-ऊढ- सं√वह् द्र.
स-मूल,ला[h]- -लः शौ ६, १३६,३; पै १, ६७, ३; -लम् मै ४, २, ३¶; -लाः मै ४, २,७[i].
सम्√ऊह् (प्रापणे), ¶समूहति तै २. ३, १३, ३; ३, ४, १, ३[j]; ५, ६,१०,३; ६,१,९, ६; मै २, २, ५; ३,१[2]; ४,७; ४, ५,७; ¶समूहति मै २,३,१[2]; ३,४,७; ¶समूहति काठ १२,१[5]; २१, ४; २९, १०; क ४६, ३; समूहसि ऋ १, १३१, ३; खि ४, ४,२[k]; शौ १, १३, २[k]; †२०, ७२,२;७५,१; समूहामि मै २, २, ५; समूह का ४०, १,१६; समूहेत् मै २, २,५¶.
सम्-ऊह[l]- -हः शौ ३, २४,७.
¶सम्-ऊह्य तै २, ३, १३, ३; मै ४,३,४.
सम्-ऊह्य- -ह्यः का ५, ८, ५[m]; -¶ह्यम् तै ५,४,११,२; मै ३, ४,७; काठ २१,४; क ३१,११.
?†समूहस्यात्[n] ऋ ८, २१,१४; कौ २,७४०; शौ २०,११४,२.
सम्√ऋ,ऋच्छ्, समार्षि पै ५,३४, ६; समरन्त ऋ ४, १९, ९; ९, ७३,१; †समरन्त ऋ ७, २५, १; तै १,७,१३,२; मै ४,१२,३; काठ ८, १६; सम्···अरन्त ऋ ५, ३१,८.
समृच्छते मै १,५,१२[2]¶;¶समृच्छते तै ३,१, ७,२; २, ९, ५; समृच्छेते, समृच्छन्ते काठ १०, ७¶; समृच्छाते[o] मै ४, १४, १७[2]; समृच्छताम् पै २, २४, १-५; ५,१०,८.
समारत[p] ऋ १, १४५, ४; समारत ऋ १,५४,१[q];सम्··· आरन् ऋ १०, १३२, ३[r]; समरामसि पै १६,१०४, ७[s]; १०५, १०[t]; समरामहि शौ ११,२,७[s];२०[t]; पै १९, ३९,४.
सम्-अरण[u]- -णम् ऋ १, १५५, २; १०, २७, ३; -णे ऋ १,

---

a) शोधः पृ २४७२ *a* द्र.।
b) °ता इति शोधः।
c) सपा. खिसा २६,६ ?सोमपाश्रिताः इति।
d) पाभे. पृ ३२९८ *e* द्र.।
e) विप. (संवृद्धि-मती- [ओषधि-])। (सं√वृष् [*=√वृध्] > भावे) *सं-वृष्- + (√भृ 'धारणे' > कर्तरि) भ(र >)रा- > उस. *संवृष्-भरा- > *समुष्-परा- > यनि.। f) नाप. (संग्राम- [तु. निघ २,१७])। गस. उप. घञ् प्र.।
g) णमुलन्तम् (वैतु. सा. GW. समोह- > यनि. इति)। h) विप.। बस. पूप. =सह।
i) स मूलाः इति Sch. पाठः? यनि. शोधः (तु. B. मूको. सात.)। समूक्ष्यालाः इति कश्चन मूको.।
j) तु. सस्थ.टि. २अभि। k) पाभे. पृ ३२९८ *d* द्र.।
l) नाप.। कर्तरि अच् प्र. उसं.।
m) =सपा. काश्रौ ८, ६,२२ प्रभृ.। मा ५, ३१ प्रभृ. तुथः इति, शांश्रौ ६, १२, १० समुह्यः इति च पाभे.।
n) समू (म्-ऊ)ह- > -हस्य, आत् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. सम्ऽऊहसि, आत् इति ?)। 'यदा (अभक्तानां सतां रेवतां) समूहस्य नदनुं कृणोषि, आत् (तदा) पितेव हूयसे' इति वा.।
o) सपा. कामा १२७ : ११ समृच्छताम् इति पाभे.।
p) प्रपु१। q) प्रपु३।
r) °रन् इति GW. GRV.। s) सपा. °मसि (काय १०५ : ६ च) <> °महि इति पाभे.।
t) सपा. °मसि <> °महि इति पाभे.। u) नाप.।

१७०, २; ४, ४२, ५; १०, २७,३.
†सम्-अराण- -णः ऋ १,१६५,३; मा ३३,२७; का ३२, २, १०; मै ४,११,३; काठ ९,१८.
सम्-आरा (ण>) णा[a]- -णे ऋ ३,३३,२.
†सम्-ऋत,ता- -तः ऋ ४, १२, [५; १४, ५]; -ते ऋ ३,३८,३; -तेषु ऋ १०,१०३,११; मा १७,४३; का १८,४, ११; तै ४, ६, ४, ३; मै २, १०, ४; ४, १४, १४; काठ १८, ५; क २८, ५; कौ २, १२०९; शौ १९, १३, ११; पै ७,४,११.
¶सम्-ऋत-यज्ञ[b]- -ज्ञः मै १, ४, ५; काठ ३१, १५; -ज्ञाः तै १, ६,७,१; -ज्ञे मै १,९,८.
¶सम्-ऋत-सोम[b]- -मः काठ ९, १५; -मस्य काठ ३४, १८[2]; -माः तै १,६, ७, १; -मे काठ १०,७.
†सम्-ऋति[c]- -ता ऋ १, ३१, ६; ९,७१, ८; -तिः ऋ ४, १६, १७; ७,६०,१०; -तिम् ऋ १, ३२,६; काठ १,६§[d]; पै १३,६, ६; -तेः ऋ ८,१०१,४; -तौ ऋ १,१२७,३; ५, ७, २; ३४, ६; तै २,१,११,३; मै ४, १२, ४; कौ २, ११६५; -त्याम् पै २, १९,३§.
सम्√ऋच्, समानृचे ऋ १, १६०,४.
सम्√ऋञ्ज्, सम्…ऋञ्जते ऋ १, ६,९; शौ २०,७०,५†.

सम्√ऋण्व्, †समृण्वति ऋ ३, २,१; ११, २; मा २२, १६; का २४,४,८; तै ४,१, ११, ४; मै ४, १०, १; काठ १९, १४; सम्…ऋण्वसि जै ४,१०,४[e]. समृण्वतान्[f] शौ १८,२,९.
सम्√ऋध्,>अर्धि,ईर्त्सं, समानृधे ऋ १०,७९,७.
¶समृध्यते मै ३, ७, २; ८, ४; ४.४,६;समृध्येते काठ ७;११¶; समृध्यन्ते शौ १२, ४, १९; पै १७, १७, ८; समृध्यताम् ऋ १०,८५,२७; खि २,१०,७; मा २६, २; का २८,१,३; मै ४,८, १¶; शौ ८, २, १३; १४, १, २१†; १९,५२,५; पै १,३०,५; ८,११,६†; ९,२५,१०; १६,४, ३; १८, २,१०†; २०,४९, ६; सम्…ऋध्यताम् शौ ४,३६,४. ¶समर्धयति तै १, ५, १, ४; ७, ३, ४; २, २, ३, १; ३, १,३; ३,३; ४, ९, ४; १०, ३; ६,६,५; १०,३; ३, ४, १, २; ५,४,४; ५,१, ५, १०; ८, १; ९-१०,५; २,१,४; २, २; ९, ३;३,१०,३;४,२,४;६,२;९,१; ५,५,२; ३[2]; ७, ३, २; ६, १, ९,७; ११,२; ३; २,१०,३; ३, ४,५[2]; ५,४[3]; ९,५; ५, ६, ५; ६,१,५; ७, १, ६, ७; ८; २, ७,१; ४; मै १, ४,११;५, ८[2]; ९; ६, ४; ७, ५; ८, ७; ८[3]; ९; १०, ७; २, २, १२[2]; ३, ५; ५, ५[2]; ११; ३, १, ७;

९; १०; २,१;२;४; ६; ७[2]; ३, ८; ४,३; ६, ८; ७, ४;५[g]; ८; ८,९; ९, ४; ६[2]; १०, १; ४; ४,३,१[5];४; ४, ३[2]; ५; ५, ४; ७[2]; ६,९; काठ २३, १; २४, ५[g]; ३१, १०; ३७, १६; समर्धयति तै ६, ४, ८, २¶; ¶समर्धयति काठ ७, ५; ६[2]; ९;८,५[2]; १५; ११, १; १३, ४; ५; १९, १२; २०, ५; ७; ८[2]; २१, ३; ७; ८; २४, ६[2]; २५,५; ८[2]; ९[o]; १०; २६, १-३; ५[3]; ६[2]; ७; ८[3]; ९; २७, ४[2]; ८; २८, ३; ६; २९, ३; ४; ३०, ३[2]; ९; ३१, ११; ३२,४; ३६, १; क ५,४; ५[2]; ७,१[2]; ८,३; ३१, २; ७; ९; १०[2]; १८; ३५, ७; ३७, ७[2]; ३९, २; ४०, १[2]; २[o]; ३-५; ४१, १; ४[2]; ५; ६[3]; ७; ४२,४[2]; ४४, ३; ६; ४५, ४; ५; ४६, ६[2]; ४७, १०; ११; ¶समर्धयतः मै २, १, १; ३; ४; ४,३, १; काठ ९, १७; २७,७; ¶समर्धयन्ति तै ५, २, ४,४; मै २, ५, २; ७; ४, २, ३; समर्धयन्तु खि ३, १०, २; मा २०,१२; का २१, ७, १३; मै ३,११, ८; काठ ३८, ४; कौ २, ६५१; समर्धय खि २, १०,७; मा ११, ८; का ३, ३, २८; १२,१, ८; तै ३, १, १०, १;४,१,१,३; ५,१,१,३; मै २, ७,१; ३,१,१; काठ १५, ११;

a) विप. (विपाट्छुतुद्री-)। गस. उप. कानजन्तम्।
b) नाप. । कस. ।
c) भाप. (ऋ १, १२७, ३; ७, ६०,१० प्रमृ.), नाप. (संग्राम- [ऋ ४,१६,१७; ५,३४,६ प्रमृ.])। गस. उप. भावे अधिकरणे वा प्र:.।
d) पामे. पृ २२१६ *e* द्र.।
e) पामे. पृ ९२६ *e* द्र.।
f) लोटि प्रपु३।
g) पामे. पृ ३२८० *f* द्र.।

१८,१९; क २९, ७; ¶समर्धये-यम् तै ६,३,४,४; मै ३, ९,४.
सुमीर्त्सति कौ ३,३,७ª.
¶सम्-अर्धयित्वा मै ३,२,२.
¶सम्-अर्धुक- -कः मै ४, ८, ८; -कम् तै ३,४,३,३; ६, ४, ९, ३; मै ४,६,२.
¶सम्-ऋद्ध,द्धा- -द्धः मै १, ६, १३⁴; २,५,५²; ११⁴; -द्धम् तै ७,३,१,२; ५,९,१; मै २, ४, २²;५; ५, २; ११; ३, ७, २; ८,४²; काठ १२,१२²;२९, ३²; क ४५, ४²; शौ १४; १, ३१$; $पै १६,१२५,५; १८, ३,१०; -द्धा मै १,४,१३; -द्धेन तै १, ६,१०,२²; ३,३, ९, २; ७,३, १, २; काठ २९, ५; क ४५, ६; $पै १६,११४, १-४.
सुमृद्ध-त(म >)मा- -मा मै ४,७,९¶.
समृद्ध-त्व- -त्वाय मै ४,७,९¶.
सम्-ऋद्धि- -द्धयः पै ८, १८,११ᵇ; १७, २९, १४; -द्धिः शौ ६, १२४,३; १०, २,१०; ११, ९, १८; पै १६, ६०, २; ८३, ८; -¶द्धिभिः काठ ८, ११²; क ७, ८²; -द्धिम् पै १७, २८, ७²; २९, १०; -द्धीः काठ ८, ११¶; क ७, ८¶; शौ ११, १,१०; पै १६, ८९, १०; -०द्धे पै ७, ९, ७; -द्ध्या शौ १२, ३, २१; पै १७, ३८, १; -¶द्ध्यै तै १, ५, २, ४²; २, १, २, २; ३, १; ३²; ४; ५; ४,७; ५, ७²; ६, १; २²; ३; ४²; ५²; ७, ७; ८-९, २; ३; २,२,१;३,२,९;३, ४; ४, ४²; ६,२; ८,२; ११, ५; १२, २; ४,११,५; ३,५,१,४; ५, १,१, ४; २,१; ५,१, १; ५; ३, ३; ६,२;५,३; ५, ९, ३; ६, ११, ६; ७, १, ६, ६; मै १,८, ७; २,२,२;३,१; ६; ९; ४, ८$; ५,१⁴;२²;५;६;७⁶;८;९; ३,१, १; ७; २, १; ७,२; ४, ३, ४; ४,७; काठ ९, १४; १७; १०, १०²; ११, १²; ३; ४²; १०; १२,४;११;१३; १३, ४²; १८, १९; १९, १;३; ७; २२, १३; २३,१²; २४,४; २५, ८; २९, १;३; ३१, ११; ३४, ५; ३७, १२; क २९, ७; ८; ३०, १; ३५, ७²; ३७, ५; ४०,१; ४५, २; ४७,११.
सम्-ऋधᶜ- -ऋधाᵈ ऋ ७, १०३, ५; -ऋधे तै ३, ४,२,१; काठ १३, ११; १२²;¶; शौ ३,१०, १०ᵉ; १९, ३७, ४ᵉ; पै १, १०५, ४ᵉ.
सम्-ऋधस्ᶠ- -ऋधःᵍ ऋ ६, २,१०.
सम्-ऋध्यʰ- -ध्येन मै ३, ८,४¶.
सम् √ऋष् (गतौ), †समर्षति ऋ ९, ८६, १६ⁱ; कौ १, ५५७ⁱ; २, ५०२ⁱ; जै १, ५७, ४ⁱ; ३,३९, ११ⁱ; पै १८, २१, ७$ⁱ; सम्‌··· अर्षन्ति ऋ ९, ३४,६; समर्षसे शौ १८, ४, ६०‡ⁱ; समर्षसि शौ १३,२,१३ʲ.
समे(म्-आ √इ), आ··· समयन्ते ऋ १, ११९, २ᵏ.
समैति शौ ६, १०२,१; पै १६, १५०, ९; १५१, १; १९, १४, १; समेतः शौ ११, ७, ११; पै १६, १५४, १; समायन्ति तै ७, ५, ८, ४¶; †सम्‌··· आयन्ति, †सम् (आयन्ति)² ऋ ५,६,२; मा १५,४२; का १६,

ª) पाभे. पृ ३२९० e द्र. ।
ᵇ) पाठः? समर्धय इति शोधः ? ।
ᶜ) भाप. (*सं-शब्दित-) । गस. । धा. *शब्दे वृत्तिः ।
ᵈ) तृ१ [तु. ORN. B. GG.; वैतु. वें. सा. H. पूर्वं (प्र१ < पूर्वन्-) इत्यस्य विप. सत् (*समृध- >-धम् ⌊तु.PW.⌋ + इव > °धेव इति कृत्वा) = समृद्धमिति, GW. *समृध- >(न. प्र३) -धा इतीव ?] । सस्थ. पूर्वन्- इति शब्दवदर्थे विप. द्र. [<√पृ '*शब्दे' (तु. प्रशस्ति-पर्यायः पूर्वा- इति ⌊सभा. पृ १४-२४⌋)], ? वदथन > *वदथ- > √वदथ् > ⌊लङि लेटि वा प्रपु३⌋ *वदथन्त इति शोधः । 'यत् (यदा ⌊एते⌋) सुवाचः अप्सु अधि *वदथन्त, तत् (तदा) एषां समृधा सर्वं (लोकजातं) पर्व इव (संपद्यते)' इति वा ।
ᵉ) सस्थ. धातृ-, विधातृ-, पुति- इत्येतान्यपि भाप. ? ।
ᶠ) भाप. न. (प्रज्वाल-) । असुन् प्र. । धा. *ज्वलने वृत्तिः ।
ᵍ) द्वि१ (वैतु. अन्ये समृध्- ⌊विप.⌋ > द्वि३ इति ?) ।
ʰ) भाप. (*ऋद्धिमत्त्व-) । सम् + *ऋध्य- (भाप. = ऋद्धि-) > वस. समृद्धि- > यनि. ।
ⁱ) सपा. °र्षति <> °र्षसे इति पाभे. ।
ʲ) सपा. °र्षति <> °र्षसि इति पाभे. ।
ᵏ) '(उच्चैः क्रियमाणे) शस्मनि (स्तोत्रे ⌊तत्प्रतिशब्दिताः सत्यः⌋) दिशः समायन्ते (समीपमिवाऽऽगता भवन्ति)' इति वा. (तु. स्क. वें. GW.; वैतु. सा. आ समुच्चये स्वाअ., PW. आकाररहितो योग इति ?) ।

५, २४; मै २, १३; ७; कौ २, १०८९; समायान् शौ १२, ३, ४०; पै १७, ३९, १०; समैतु शौ ३, २२,५; ६,१०२, १[a]; ७, ५२, २; पै ३, १८,६; १९, ९, ९; १४, १; †आ··· समेतु ऋ ६, १९, ९[b]; ७,४०, १[c]; मै ४,११,४; काठ ९,१९; सम्···समेतम्, सम् (समेतम्)[e] शौ १२, ३, ३; पै १७, ३६,३; समे(मृ-आ-इ)त ऋ १०, ८५, ३३; कौ १, ३७२[d]; जै १,३९, ३[d]; शौ ७, २२, १[d,e]; १४,२, २८†; पै १०, ४, ५; १८, ९, ८†; समैत पै २०, ५, २[d].

समेयुथुः शौ १२, ३,१; पै १७, ३६, १; सम्···एयथुः ऋ ५, ७३, ४.

समे(मा-इ)त, ता- -ताः पै ५, ४०, ७; १७, ३८, ६[f].

समे(मा-इ)त्य काठ ८, ७¶; क ७, ४¶; शौ ११, ८,१८; १२, ३, ४; पै २, ३९,५; १५, १४, ८; १७, ३६, ४.

समे(मृ-आ√ई)क्ष्, आँ···सुमैक्षिषि खि १, १, १[g].

सम्√एज्, सुमेजात् ऋ १०,२७,५.

सम्-एद्धृ- सम्√इध् द्र.

सम्√एध्, सुमेधिषीय शौ ७,९४, ४[h]; सुमेधिषीमहि[h] मै १, ३, ३९; १०, १३; ४, ८, ५; काठ ४, १३; ९, ७; २९, ३; ३६, ७; १४; क ३, ११; ८, १०; सुम्···एधिषीमहि शौ १४, २, १७; पै १८, ८, ९.

१सम्-एध- > समेध-मत्- -मत् पै ७, १२, ९.

२¶सु-मेध[i]- -धम् तै ६, ३, १०, १; -धस्य तै ६, ३, १०,२.

समे (मृ-आ√ई)र्, समेरिरे[j] ऋ १०, ४०,१०.

?समैव[k] पै ९, २२, २७.

सुम्-ओकस्[l]- -कसः ऋ १,६४,१०; -कसा ऋ १, १४४, ⌊४;१५९, ४⌋; ८, ९, १२; १०,६५,२[m]; ८; तै ३, २, ८, ४; शौ २०, १४१, २†; -कसौ तै १, ३,७, २[n]; ४, २, ५, १[n]; मै १, २, ७; ८, ८; ३, २,३; ९,५; काठ ३, ४[o]; १६, ११[o]; क २, ११; -काः ऋ १,१००,१;६,१८,७.

समो(मा-उ)त- समा√वे द्र.

सम्-ओह्-, °ओहम् सम्√उह् द्र.

? समौर्वा पै १, ११२, २.

सं√पत् (गतौ), †संपतन्ति ऋ ६, ७५,१७; मा १७,४८; का १८, ४, १६; तै ४,६, ४,५; कौ २, १२१६; शौ १२, १, ५१§; पै १७, ५, ९§; संपतसि खि ४, ७, ४; ६; संपततु शौ ११,१२, ७;२०; †सम्···पतन्तु[p] शौ ६, १२६, ३; पै १५, १२, १.

?सं-पतत्र- -त्रम् पै १९, ३७, १३; १४; ४१, १५.

सं-पति(त>)ता- -ता खि ४, ७[२], ९; शौ ५, ५, ९; पै ६,४, ९; २०, ५२, ११.

¶सं-पातु- -तम् काठ ३५, १६; क ४८, १४; -तेन काठ २८, ८; क ४४,८.

सं-पातिन्- -तिनौ शौ ७, ७३, ३; पै १९, २७, ४.

सुं-प(ति>)त्नी[q]- -त्नी शौ १४, २, २५; पै १८, ९, ५; -त्न्यै शौ १४, २,७३; पै १८,१४,३.

सं√पद्, >पादि,¶संपद्यते तै २,६, ८, ४; ९,१; ७, १, १, १; ४, ८, २[२]; ३; मै १, ५, १३; ३, ३,३?[r]; काठ २१,६; ¶संपुद्यते मै ३, ३, ३; ६, १; ४, ७,६; संपद्यते ¶काठ २१, ७; २२, २; ८; ३३,७; क ३१,२१; ३५, २; ¶संपद्येते मै ३, २,३; काठ १२, ५; ¶संपद्यन्ते तै १, ५, ७, ३; २, ५, ११, ६; ६, १, २; ३, ३, ५, ५; ५, २, ३,६; ७; ३, २, ४;४,३,४; ४,२;६,

---

a) तु. सस्थ. टि. २अभि ।

b) तु. पृ ३२१ *w*, सा.; वैतु. GW. आ इत्यस्य ग. अभावः । c) आ इति उ इत्यनेन समुदितं द्र.।

d) सपा. समेत (कौसू ८६,१६ च) <> समैत इति पाभे.। e) सा. °आ+एत ⌊तवादेशे⌋ इति।

f) सपा. शौ १२,३,२५ प्रतिष्ठाः इति पाभे.।

g) पाभे. पृ ९९१ *n* द्र.।

h) सपा. °षीय <> °षीमहि (आश्रौ ३, ६, २६ प्रमृ. च) इति पाभे.।

i) विप.। वस. पूप. =सह, उप. =मेधस्-।

j) पाभे. पृ ३२९७ *h* द्र.। k) शोधः पृ २५०१ *e* द्र.।

l) विप.। वस.।

m) विप. (*समानतेजोयुक्त- ⌊इन्द्राग्नि-⌋)। उप. ओकस्- *=तेजस्- इति (वैतु. सा. GW. प्रमृ. उप. =निवासस्थान- इति?)।

n) पाभे. पृ ३२१९ *g* द्र.। o) °सा इति BC.।

p) पाभे. पृ३२२३ *k* द्र.। q) विप. (वधू-)। वस.।

r) °पु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

१०, ३[२]; ६, १,९, ६; १०, २; २, ३,४; ५; ४,५;३, ७, २;४, २, ५; ४, २; ६, ३,३; ७, ४, ८, ३; १०, २; ११, २;३; ४[२]; ५, ८, ४; काठ २०, १;३;११; ३३, ३[४]; ३४, १२; ३७, ७; क ३१; ३;५; १३; संपद्यताम् शौ १०,९,२७; पै ११, १,१२; १६, १३८, ८; ¶समपद्यत तै ५, ७, ५, ७; ६, १, ६,३; ¶संपद्येत तै ७, ५, ७, २; काठ ३४, १.

संपादि[a] शौ ७,७३, २; पै १९, २७, २.

¶संपादयति तै २, ५, ५, ५; ३; २, ९, ३[२]; ४; मै १, १०, ८[२]; १७[२]; ३,२,४; ¶संपादयति मै २, ३,७;४,५,३; ¶संपादयति काठ १८,१९;२०,३; ३६, ३[२]; ११; क २९, ७; ३१, ५; सं-पादयन्ति तै ६, ६,११,६¶; संपादयेत् तै ३, २, ९,३¶.

¶सं-पत्ति- -त्यै तै ७, ४,२, ५; काठ ३६, १०.

सं-पद्- -पत् मा १५, ८; का १६, २,५; काठ ३९,६; -पत्सु काठ ३९,६; -पदे मा १५; ८; का १६, २, ५; काठ ३९, ६; -पद्भ्यः काठ ३९, ६.

सं-पादयत्- -यन्तौ शौ १२, ३, ३९[b].

¶सं-पाद्य तै १,६,९,४; २,१,५,२; ७, ५, २-३, १; ६, १[४]; २[२];३; ७, २; काठ २९, १०[३]; ३३,१; ७; क ४६,३[३].

¶सं-पाद्य- -द्यानि तै १,६,९,३; -द्ये मै ३, ८, ८.

?संपनी[c] पै ८, ११, ५.

सं-परि√वृ (आच्छादने)> संप-(रि>)री-वृ(त >)ता- -ताम् शौ १०,२, ३३; पै १६,६२,५.

सम्-परी (रि√इ), सम् … पर्यैत्[d] शौ १९, ५३, ४; पै १२, २, ४.

सं√पश्, †सम् … पश्यति ऋ ३,६२, [९; १०, १८७,४]; जै ३,३२, ३; शौ ६,३४, ४; पै १९, ४५, ३; सम् … पश्यतः पै ५,२८,२; ¶संपश्यन्ति तै ७, ५, ६, १[४]; संपश्यसि पै १, ९७, ४; सं-पश्यामि तै १, ५,६,१; ८, १; मै १, ५, ३; १०; काठ ७, १; ८; क ५,१; सम् … पश्यस्व[e] तै १, २, ५, २; †समपश्यन्त ऋ १०, ८२, [५(६)]; मा १७, २९; का १८, ३,५; मै २,१०, ३‡[f]; काठ १८, १[२]; ‡[f]; क २८, २[२]; ‡[f]; †सम् … पश्येम ऋ १०, १५८, ४; मै ४, १२, ४; काठ ९, १९.

सं-पश्यत्- -श्यन् ऋ १०, २५ ६; ११७, ८; १२९, १; मा १७, ५८†; का १८, ५, ९†; तै ४, ६, ३, ३†; मै २, १०, ५†; काठ १८, ३†; क २८,३†; शौ १०, ८,१८; १३, २, ३८; ४४; ४५; ३,१४; २५†; पै १८,२४, ६; २५, ४.

सं-पश्यमान- -नाः ऋ ३,३१,१०.

सं√पा (पाने), संपिबते ऋ १०, १३५, १; संपिबामि शौ ६, १३५, २[g]; पै ५, ३३, ८[२g]; संपिबामः शौ ६, १३५, २[g]; सम् … पिबस्व ऋ ४, ३५, ७; संपिब पै १९; ३०,१०; संपिबध्वम् पै ३, २३, १; सम् … पिबध्वम् ऋ ४, ३५, ९; ७, ३७,२.

सं-पाय शौ ६, १३५,२[h].

सं-पिब[i]- -बः शौ ६, १३५; २; पै ५,३३,८.

सं-पिबत्- -बन् पै ५,३३, ८[h].

संपिबन्ती- -न्तीम् पै २०,१९, १; २०, ५.

सं√पा (रक्षणे), संपातु पै १,१०१, ४.

सं-पात-, सं-पातिन्- सं√पत् द्र.

सं-पादयत्-, सं-पाद्य, सं-पादय- सं√पद् द्र.

सं-पारण- सं√पृ, पृ द्र.

सं√पिष्, †संपिषन्ति ऋ १०,८५, ३; शौ १४,१,३; पै १८,१,३; संपिनष्मि[j] शौ २, ३२, ३; ५, २३, १०; सम् … पिनष्मि शौ २, ३१, १; पै २, १५, १; संपिणक्[k] ऋ ३, ३०, ८; ४, १८, ९; ३०, ९; ६, १७, १०; ८, १, २८; मा १८, ६९; का २०, ५,२; संपिणक् ऋ ४,३०,

a) सपा. तैब्रा २,४,२,२ समृद्धि इति पाभे.।

b) पाभे. पृ ३१८२ *n* द्र.।

c) शोधः सस्थ. सुचा टि. द्र.।

d) पाभे. पृ३२९० *i* द्र.। e) पाभे. पृ३२११ *e* द्र.।

f) पाभे. पृ ३२१२ *a* द्र.।

g) सपा. °मि<>°मः इति पाभे.।

h) सपा. संपाय<>संपिबन् <> शौ ६,१३५,३ संगीर्य इति पाभे.।

i) विप.। गस. उप. शः प्र. (पा ३,१,१३७)।

j) पाभे. पृ ११८० *q* द्र.। k) प्रपु१ मपु१ च।

१३; ¦संपिनष्टन ऋ ७,१०४, १८; शौ ८, ४, १८; पै १६, १०,८; ¶समपिंष्टाम् काठ ३०, १; क ४६, ४.

संपिपिषे पै १३,१४,९; सम्… पिपिषे ऋ १,३२,६?[a]; पै १३, ६,६†; संपिपेष ऋ २,१५,६;३, ३४,६; शौ २०,११,६†.

सं-पिष्ट- -ष्टः शौ ४, ३,५; ६, ६, २; १९, ४९, १०; पै १४, ४, १०; १९, २,८; –ष्टात् ऋ ४, ३०,१०.

¶सम्पुरस्(:) काठ ३०, १; क ४६, ४.

सं√पू, संपुनाति शौ १८, ३,४०‡[b]; संपुनामि ऋ १०,१३, ३[b].

सं√पृ,पॄ>पारि,¶संपारयति तै ३, १,१,४; मै ४,६,५; ¶संपारयतः मै ३,६, ६; काठ २३, २; सम्…पारयतः मै ३, ६, ६; संपारय° तै ३,२,१,१[2]; ७, ५, ११, १[2]; २; काठ ४५, १५[2]; पै १९,४४,४-६.

सं-पारण[d]- -णम् ऋ ३,४५, ४; –णाय मै ३,६,६¶.

सं√पृच्, संपिपृग्धि ऋ १०,१०,११; काठ ३६,१५[4]; शौ१८,१,१२†; संपिपृक्त ऋ ३, ५४, २१; काठ १३,१५†; ¦संपपृच्याम् ऋ १०, १०,१२; शौ १८,१, १३; १४.

संपृङ्क्ते ऋ ७,१०३,४; सम्… पृङ्क्ते ऋ १०,९५, ९; सम्… पृणक्, सम्(पृणक्) ऋ ६,२०, ६; सम्…पृणक्तु ऋ ४, ३८, १०; तै १,५,११,४†; सम्… पृङ्क्तम्[e] मा ९, ४; सम्… पृङ्क्त[e] मा १९,११; का १०,१, ६[f]; २१,१,११; काठ ३७,१८.

संपपृचे पै ६,३,४;९; ¦समपृक्त ऋ ९,९७,१; कौ १, ५२६; २, ७४९; जै १, ५४,४; सम्पृक्थाः का २,३,६; समपृक्षि काठ ३९, १; समपृक्ष्महि[f] शौ ७, ९४, १; १०,५,४६.

सम्…पृच्यते ऋ १, १०३, १; सम्…पृच्यन्ताम् मा १, २१[2g,h]; का १,८, १[h]; ११,२, ४[h]; मै १,१,९; काठ १,८[h]; क १,८[h]; शौ ६, ७४,१[i]; पै १९, १५, ४[i]; सम्(पृच्यन्ताम्) मा १, २१[2g]; का १, ८, १[2g]; काठ १,८[g];३१,७[2g]; क १, ८[g]; शौ ६, ७४, १[2i]; पै १९, १५, ४[2i]; सम्…पृच्यस्व तै १, १, ८,१; संपृच्यध्वम् तै १, १, ३, १; मै ४,१,३; काठ १, ३; ८; ३१,२; क १, ३; ८; ४७,२; शौ ६, ६४, १‡[j]; पै १९, ७, २‡[j]; २०, ५, ५‡[j]; सम्…पृच्यध्वम् तै १, १,८, १; समपृच्यन्त ऋ १, ११०,४.

¦सं-पृक्त,क्ता- -क्ताः ऋ ८, ४,८; १०,३४,७; कौ २,९५६; जै ४, २०,२.

सं-पृच्[k]- -पृचः ऋ २, ३५,६; मा १९,११[l]; का १०,१,६[l]; २१, १,११[l]; तै १,१,२, २[m]; ३,८, २[m];६,३,८,२[m]; मै ४,९,३[m]; ४[m]; काठ३७,१८[m]; –पृचौ मा ९,४[l].

सं-पृच(त्>)ती- -ती पै १,१०६, ५[n].

सं-पृक्षान्- -नः ऋ १, ९५, ८; पै ८,१४,८†; –नौ मै १,४,२[o].

सं√पृच्छ्,प्रच्छ्, संपृच्छति पै १६, ११२,७; ¦संपृच्छसे ऋ १,१६५, ३; मा ३३, २७; का ३२, २, १०; मै ४, ११, ३; काठ ९, १८; संपृच्छे पै ८, १, २[p]; सम्…पृच्छै ऋ ४,१८,२.

सं-पृच्छम्[q] ऋ १०,६९,९.

सं-पृच्छे ऋ ८,१०१,४.

¦सं-प्रश्न[r]- -श्नम् ऋ १०, ८२,३; मा १७,२७; का १८, ३, ३; तै ४, ६, २, २; मै २, १०, ३; काठ १८, १; क २८,२; शौ २, १,३.

---

a) शोधः पृ २६७४ *h* द्र.। b) सपा. °ति<>°मि इति पाभे.। c) पाभे. पृ ३१८७ *p* द्र.।
d) गस.। उप. भावे करणे वा प्र.।
e) सपा. °ङ्क्तम्<>°ङ्क्त इति पाभे.।
f) पाभे. पृ ३१९६ *j* द्र.।
g) एकतरत्र पाभे. पृ २०८९ *c* द्र.।
h) पाभे. पृ३१९६ *i* द्र.। i) पाभे. पृ ३१९९ *i* द्र.।
j) पाभे. पृ ३१८६ *b* द्र.। k) पृ २८७९ *c* द्र.।
l) सपा. °पृचः (काश ६, १,२, १६ च) <> °पृचौ (माश ५,१,२,१८ काश्रौ १४,२,७ च) इति पाभे.।
m) पाभे. पृ ३१९९ *m* द्र.।
n) सपा. शौ ३,१०,७ संभुञ्जती इति पाभे.।
o) °नाः इति पपा.?।
p) पाभे. पृ ३२२२ *u* द्र.।
q) कमुलन्तम् (वैतु. वें. सा. =संप्रश्न- इति)।
r) भाप.। गस. उप. नङ् प्र. (पा ३, ३, ९०)। *=सम्-आश्रय-। < सम् √*प्रश् (*=√वस्) 'निवासे' इति मतम्।

?सं √पृज् (= √पृच्), सम्…पृजत् पै ५,२९,२[a].
सं √पृण्, सम्…पृणत>ता ऋ ६, २३, [(२,१४,१०)९][b].
?सम्पृतत्करो पै १९,३७,८.
¶सं-प्र √कम्प्, संप्रकम्पन्ते काठ १०,९; संप्राकम्पन्त काठ १०, ९; २५ ६[२]; क ३९,४[२].
सं-प्र √च्यु, ?संप्रच्यवध्वम्[c] मा १५, ५३; का १६,६,५; मै २, १२, ४; ?संप्रच्यवध्वम्[c] तै ४,७,१३, ४; ५, ७,७,२; ?संप्रच्यवध्वम्[c] काठ १८,१८; क २९, ६.
संप्र-च्यु(त>)ता- -ताः मै २,१३,१[d]
सं-प्र √णु (<नु), सम्…प्रणोनुमः ऋ ८,१२,२३[e].
¶सं-प्रति[f] तै २,५,५,३[२]; ७, १,१०, ३;५,१०,१; मै १, ४,८[२];२,१, ५; काठ ६,४;३२,४; क ४, ३.
सं-प्र √तॄ >ϕसंप्र-तिरत्- -रन् ऋ ९, ९६,१४[g].
¶सं-प्र √दा(दाने), संप्रादात् मै २, १,४; ३,१,७; ७,७; ९,१; ४, १,२; ५,१;३.
संप्र-दाय काठ २३,५.
संप्र-दायम् मै १,५,७; काठ ७,५; क ५,४.
सं-प्र √धा, प्र…सं…दधति ऋ ५, ५४,२[h].
सं-प्र √पद्, संप्रापद्यन्त काठ ९,१५¶[i]
सं-प्र √मुच् > संप्र-मुक्ति- -क्तिः काठ ३०,९¶.
संप्र-यती- संप्रे(प्र √इ) द्र.
सं-प्र √यम्, संप्रायच्छत् काठ १६, ५. प्र…सं…यन् ऋ १०, ४६, १०[j].
सं-प्र √विश्, संप्राविशत् पै १९ ४०,९
सं-प्र √वृध्, ?संप्रवर्धन्ता(?ता[k])म् खि २,१३,६.
सं-प्र √वे >संप्रो(प्र-उ)त- -ताः पै १७,११,४.
सं-प्रश्न- सं √प्रच्छ् द्र.
सं-प्र √सृ,> सारि, संप्रसारयावः मै ३,१२,२०[l]; संप्रसारयावहै[l] काठ ४४, ८; संप्रसारयाव[l] मा २३,२०; का २५ ५, ३.
संप्र-सारयित्वा मै ४, ६, ९[२]¶.
सं-प्र √सृप्, ¶संप्रसर्पन्ति काठ २५, १०; क ४०,३.
सं-प्र √हृ, सम्…प्रहरतम्[m] पै १६, ९,५‡[n].
सं-प्रा(प्र √आ)प् >संप्रा(प्र-आ)प्य ¶मै ३,६,९; ४,६,५.
सं-प्रा(प्र √अ)व्, सम्…प्रावतम् शौ ६, ४, ३[o].
सं-प्रिय,या[p]- -यः[q] मै १,६,१;२[२];६; ७; काठ ७,१४[२]; क ६, ४[२]; -यम् ¶मै १,६,६;७; -या शौ २,३६,४; पै २,२१,४; -यौ मा १२,५७; का १३,४,१३; तै ४, २,५,१; मै २,७,११; काठ १६, ११; क २५,२; पै २०,४६,५;६[२].
?सं-प्रियः[r] तै ४, २,४, २; काठ ७, १२; क ६, २.
?सं-प्रिया[s] काठ ७,१२; क ६, २.
?सं-प्रियाः[t] तै ४,२,४,२; काठ ७,१२;

---

[a]) BKA. अपृञ्चत् इति विपठिषुः।
[b]) तु. वें. सा.; वैतु. GW. ग. अभावः।
[c]) शोधः पाभे. च पृ ३२७८ *b*, c द्र.।
[d]) पाभे. पृ २१९४ *j* द्र.। [e]) पृ २१२७ प्रणो॰ इति नेष्टम्। तु. सस्थ. टि. २अभि।
[f]) यथार्थे अव्य.। प्रतिपत्त्या संगतमिति कृत्वा अस. (तु. भा.) निरुदकादिवच्च द्र.।
[g]) तु. GW.; वैतु. सा. सं(गच्छस्व) इति। पृ २१६४ सस्थ. प्रतिरत्-> -रन् इति नेष्टम्।
[h]) वैतु. वें. प्र…स्वरन्ति इति, सा. प्र =प्रादुर्भवन्ति इति।
[i]) सपा. मै १,९,८ प्राविशन् इति पाभे.।
[j]) लुङि मपु१ (वैतु. सा. प्र-सं [आप्नोति] इति योगः?)। 'हे देव! हि (यतः) पूर्वीः (पुष्कलाः) यशसः (स्त्री. *यच्छस्- [देयवस्तु-] > यच्छसः) संप्रयन् (संप्रदत्तवान् असि)' इति वा. (वैतु. पपा. प्रभृ. देवयन् इत्येकं पदम्)। एतदनु पृ १६२३ सस्थ. देवयत्-> -यन् इति नेष्टम्। [k]) यनि. शोधः।
[l]) पाभे. पृ २२१८ *e* द्र.।
[m]) पृ २२२३ सस्थ. प्रहरतम् इति नेष्टम्।
[n]) पाभे. पृ ३१९१ *b* द्र.।
[o]) वैतु. WI. ग. अभावः।
[p]) विप. (संगतिप्रिय- [आत्मन्- प्रभृ.])। बस. (वैतु. म. उस. इति?)।
[q]) =सपा. तैब्रा १,१,७,१;२;८,४ आपश्रौ ५,१२,१ प्रभृ.। तैआ ४,१७,१ °यम् इति पाभे.।
[r]) 'वः प्रियः आत्मा समस्तु' इति वा. इति कृत्वा सम्, प्रियः इति द्विपदः शोधः (वैतु. सा. यनि. एवेति?)। पृ ३२८६ *d* द्र.।
[s]) प्रिया सं(सन्तु [तु. तै ४,२,४,१[३]]) इति मत्वा सं, प्रिया इति द्विपदः शोधः। शिष्टं *r* द्र.।
[t]) सम्, प्रियाः इति द्विपदः शोधः। शिष्टं *r*,*s* द्र.।

क ६,२.

सं-प्रे(प्र√इ), सुम्...प्रयन्ति ऋ १०, २५,४.

संप्र-यत्->संप्रयती- -तीः तै ५, ६,१,२; मै २,१३,१; काठ ३९, २; शौ ३,१३,१; पै ३,४,१.

सं-प्रे(प्र√इ)ध्>संप्रे(प्र-इ)द्ध- -द्धः शौ ६, ७६, १; पै १९, १५,१२.

संप्रो(प्र-उ)त- संप्र√वे द्र.

सं-प्रो(प्र√ऊ)र्णु, संप्रोर्णुवाथाम् काठ ४४,८[a].

सं√प्लु, >प्लावि, सुमप्लावयन् तै १,६,११,३¶.

सं-प्लवमान- -नाय तै ७,५, ११, १; काठ ४५,२.

सुं-प्लुत- -ताय तै ७,५,११,१; काठ ४५,२.

सं√प्लुष्>सं-प्लोष्यत्- -ष्यते तै ७, ५,११,१; काठ ४५, २.

सं√बध्,न्ध्>सुं-बद्ध- -द्धे मै ४, ८,७[२]¶[b].

सं-बन्धन- -नेन पै १, ९८, ४.

सं√बाध्, सुंबाधते तै ६,५,९, ४¶. सुंब्राधिष्ट शौ १८, २, २५[c].

सं-बाध- -धात् ऋ २, १६, ८; -धेषु खि २,४,२.

संबाध-तन्द्री[d]- -न्द्र्यः शौ १०,२,९; पै १६,६०,१.

सं√बृह् (वृद्धौ),>बृहि, सुमबृहत् मै ४,७,६¶.

सुंबबर्ह शौ ९, ३, ३; पै १६, ३९, ३.

¶सुम्...वर्हय>या ऋ ७,३१, १२; कौ २, ११४५; जै ४, २९,९.

सं√बृह् (नाशने), संबर्ह पै १७, २९, १७; सुंबृहतम् शौ ११, ११,११.

सं√ब्रू, सुम्...ब्रुवते ऋ १,२७,१३; सुम्...ब्रवावहै ऋ १, ३०, ६; खि ५, ४, ९; कौ २, ९५११; ४,९[e]; शौ २०,४५,३†.

सं√भज्, संभजामि पै २०, ५९, ५-९; ६०,१-५.

सुं-भ(क>)क्ता- -क्ताः शौ ८,७, १२[f].

सं-भज्य मै ३, ९, ४¶.

सं-भर्-, सं-भरण-, सं-भरत्-, सं-भरिष्यत्- सं√भृ द्र.

सं-भल्[g]- -लः शौ २,३६,१[h]; १४, १,३१; -लस्य शौ १४,२,६६[i]; -?ले[j] शौ १४,२,६७; पै १८, १३,६.

सं-भव्-, सं-भवत्-, सं-भवितुम् सं√भू द्र.

?संभविष्ट[k]- -ष्टम् पै २०,१५,१.

सं√भा, ¶सुम्...भान्ति[l] मै ४, ७,३; काठ २२,११[m];२९,७[m]; क ३५, ५; सुम्...भाहि, सम् (भाहि)[२] काठ ७,१३; क ६,३.

सं-भार्-, सं-भार्य- सं√भृ द्र.

सं√भिद्, ¶सुंभिनत्ति तै ६, २,११, २; मै १,१०,१३[n];३,१,९;१०, ४; सुम्...अभिनत् मै ४, १४, १३†[o]; सुंभिन्द्यात् मै ३,१०,४[२]; ¶संभिन्द्यात् तै ६, ५,९,३; ४; मै ३, १०, ४; संभिन्द्यात् काठ २५,९[२]; २८, ९[२]; क ४०, २[२]; ४४,९[२]; ¶संभिन्द्युः मै १,१०, १३?; काठ ३६,७.

सुंबिभेद शौ १०, ४,५; पै १६, १५, ५; संभित्थाः क २,१७[p]. ¶समभिद्येताम् काठ २७, ३; क ४२,३.

सं√भुज्>सं-भु(ञ्जत्->)ती- -ती शौ ३,१०,७[q]; -तीभ्यः शौ ११, २, ३१; पै १६, १०६, ११.

सं-भुज[r]- -जम् ऋ २, १, ४.

सं√भुर्>सं-जुर्भुराण- -णः ऋ

---

[a]) पाभे. पृ२२५५ *g* द्र. । [b]) पाभे. पृ३२६२ *n* द्र. ।

[c]) =सपा. अअ १८,२ दंवि १,७। वौपि १,१५:८१ वैगृ ७, ९ : ६, °धेथाम् इति, तैआ ६,७,२ आग्निगृ ३, ८,३ : ११ प्रमृ. °धिष्टाम् इति च पाभे. ।

[d]) द्वस. । [e]) पाभे. पृ ३१९८ *d* द्र. ।

[f]) सपा. पै १६,१३,२ संभूताः इति पाभे. ।

[g]) नाप. (२वर-, पति-) । *समयु- (*=विवाह-योग-) +भृत्- (*=धारक-) > तस. *समय-भृत्- > *सम्-भर्-> यनि. (वैतु. अन्ये < सं√भृ इति?) ।

[h]) सस्थ. सुमति- [<*समयु-+भृति- (*धारिका-) > तस. *समय-भृति- (विप. वैवाहिकपाशबद्धा- ।कुमारी-।)] इति [तु. पंजा. सवाणी (पत्नी-।<*समय-वन्ती-।)] । [i]) सपा. पै १८,१३,५ संभरस्य इति पाभे. ।

[j]) संभल्-> मत्वर्थे *संभल्य->-ल्ये इति शोधः ।

[k]) BKA. शंभ° इति । [l]) भा° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. सात., सपा. तै ६, ६, ८,४ प्र...भान्ति इति पाभे.)। [m]) वैतु. SI. सम->समस्मै इति? ।

[n]) पश्चात् सुंभिनत्ति> सपा. काठ ३६,७ अनुसंभिन्दन्ति इति, आपश्रौ ८, ५, २० अनुसंभिनत्ति इति च पाभे. । [o]) पाभे. पृ ३१९६ *h* द्र. ।

[p]) पाभे. पृ ३१८८ *a* द्र. । [q]) पाभे. पृ ३३०७ *n* द्र. ।

[r]) भाप. (*सर्वरक्षकत्व-) । (१सुर्व->) *सुम्-

५,४४,५.

सं √भू,>भावि,सुंभवति ¶मै १, ४,७[३]; ७,२[२]; ३,२, ८; ४, १, ८; शौ ११,४,१-१८; ¶सुंभवति तै ५; १, ९, ४; ६, ३, ६, ४; संभवति ¶काठ ६, ६; ७, ५; ८, १५; १४, ६; ३१, ६; ¶क ४,५; ५,४; ८, ३; ४७, ६; पै १९, ५१, १०; सम्‌...भवति पै १७,३८,१[a]; सं(भवति) पै ४, ५,७; ¶सुंभवतः तै २,२,४, ७[b]; ६,१,११,६[b]; ३,५,४; ७,५,९, ४; मै ३,७,८;४,५,४; ¶सुंभवन्ति तै २,५,१,५;२,३,६,२;३; मै १,८,७; ¶संभुवन्ति तै २,५, १,६; संभवन्ति काठ १२,५¶; पै १७,१३, १; १४,९;१९,४३, ३[c]; सम्‌...भवन्ति पै १४, ३, २९, सं (भवन्ति) पै ४,५,७[२d]; सुम्‌...भवसि शौ १२,३,२१[a]; सम्‌...भवत् पै १९, २५, ४?; ¶सुंभवात् मै १,७,२; काठ ८, १५; क ८, ३; संभवासि पै १८, १०, २[e]; १९, ५५, १७; सुंभवाथः शौ १२, ३, २; ९[f]; पै १७,३६,२; सम्‌...भवतु, सुम् (भवतु)[२] शौ ४, १२, ३; पै ४,१५,१; सुंभवन्तु शौ १८,४, ४८; सुंभव खि २, ६, ११; मा ४,१३;१७; ५,४३;का ४,५,५; ६,१; ५,१०,४; तै १,२, ४,१; २[g]; ३,५,१; ५, ६,१,४; मै १, २, ४; १४; ३, ३८; २,१३,१; १५[c]; ३,९,३; काठ २,५;३,२; २६,३; ३०, ८[h]; क १,१७; २, ९; ४१, १; शौ १४, २, ३२[e]; पै १५, ६, १०; सुम्‌...भव मा ६,११; का ६,२,७; तै १,३,८, २; मै १,२,१५; ३, ९,७; काठ ३,६; क २, १३; सुम्‌...भवत >ता शौ १२,३, २९; पै १७, ३८, ८; सुंभवाव शौ १४, २, ७१[i]; १८, १४, १[i]; सुंभवाम तै २,५,१, ५¶; ¶सुमभवत् तै २, १,१,४;२,३; ७,२; ४,१२, २[b]; ५, २,२[b]; ५,५, ४,१; ६, १,३,६; मै १, ६, १२; ७, २; ८,१; ३,६,८[२];९; ४,१,८; काठ २३,४; $शौ ४,१९,६; ८,१२, १; ३; ५; ७; १०,८,२१; ११, १०,८; १९, ६,९‡[j]; समुभवत् तै ६, ५, ९, ३¶; ¶मै १, ७-८, २; १०, ४; ४, १, ८; ¶समभवत् काठ ८, २; ५;१५; १२,५; १३,३;७; २७,१; ३१, ६[२]; क ६, ७; ७, १; ८, ३; ३६,१; ४२, १; ४७, ६[२]; $पै ५,२५,६; ८,१९,१; ९,५,७‡[l]; १३, १४, १६; १६, ८५,७[२k]; १०२,८; १३४, १-४; सम्‌... अभवत् ऋ १,१९०,२; ¶सुम-भवताम् तै २,३,३,१; मै २,१, ४; ३,६,६[२]; काठ १०,२; १२, १३; २३, ३[२]; सुमभवन् मै १, ७,२[२]¶; ¶काठ ८, १५; १२, ५; क ८,३¶; शौ १९,५४,१;३; पै १२, २, ११; १३; समभवः पै ८, १९,३; संभुवेत् तै ५,१, ९, ४¶; संभुवेम शौ ६,११९, २;१२,३,१०[l];५५-६०; पै १६, ५०,८; १७, ३६, १०[l]; ४१,५-१०.

संबभूव ऋ १०,१२५,८;१३०, ४; शौ ३,२८,१; ४, ३०, ८†; १२, ३, ५१; १९, ३२, १०; संबभूव मा २३, २[३]; ४[३]; का २५,१-२, २[३]; कौ २,११९४; काठ ७, १२[३]; शौ ३, २२, १; ३; ४,३५,६; १०,७,३१; १२, १,२३;३,३; संबभूव क ६,२[३]; पै ३,१२,३[m];१८,१;४;३४,९[n];

+(√भुज् 'रक्षणे' > कर्तरि) भुज्- > उस. *सम्-भुज्- > तद्भावे *°म्भुज्य- > *°ज्- > यनि. (वैतु. पपा., तैत्रा [१, १, २,४], वैं. सा. Wolff [KZ ४०,८२] ORN. प्रभृ. गस. इति कृत्वा सं√भुज् 'भक्षणे' > भावकर्मणोः कृदितीव, सा. [पक्षे] तुमर्थे कमुल् प्र. इति, GW. Bergaigne GRV. क्रिप. इति कृत्वा उपु१ इति?)।

[a]) सपा. °ति <> °सि इति पाभे.।

[b]) तु. सस्थ. टि. २अभि।

[c]) सपा. शौ ९, १,१६ संभरन्ति इति, पै ६,६,८;१६, ३३,७;२०,५४,८ संभरन्ति इति च पाभे.।

[d]) सपा. शौ ४,४,४ उद् (भवन्ति) इति पाभे.।

[e]) सपा. °वासि <> °व इति पाभे.।

[f]) पाभे. पृ३१९५ c द्र.। [g]) पाभे. पृ २३४६ o द्र.।

[h]) पाभे. पृ ३००० j द्र.।

[i]) पाभे. पृ३१८२ d द्र.। [j]) पाभे. पृ१३४२ f द्र.।

[k]) सकृत् सपा. शौ ११,१०,८ अजायत इति पाभे.।

[l]) सपा. माश्रौ २, ५,४,२४; °वामि इति पाभे.।

[m]) सपा. संबभूव <> संबभूवुः <> शौ ३, २१, ३ याति इति पाभे.। [n]) सपा. °व यः <> °विम <> मा ९, २५ का १०, ५, २ तै १,७,१०,१ मै १,११, ४ माश ५,२, २,७ आबभूव इति पाभे.।

१२,४,१०; १३, १४,३; १४; १५, २२,२; १७, ३, ४; १०, २; ३६, ३; ४१, १; २०,२०, १; सम्…बभूव पै २०, १९, ९; संबभूवतुः तै ७, ५, २५, २¶; संबभूवुः का ३, ९, १[a]; तै २, १, ११, २; मै १, ४, ३[b]; २,१३,१३[c]; काठ ३७,९[d]; ४०, ३[c]; शौ ६,७४,३; १२,१, ३; ४; १२; १३, १,१०; १९, ४, ४; पै ५, ३६, १; संबभूवुः पै ६,११,३‡[e]; १७, १,५; २, ३;१८,१५,१०;१९,१५,६;२४, ९; संबभूथ ऋ १०, १८, ८[a?,f]; शौ १८, ३, २†[a?,f]; संबभूविथ शौ९,५,६; संबभूविथ शौ४,१९, ७[g]; संबभूविथ पै १, ४५,४;५, २५,७[g]; १६, ९७,५; †सम्… बभूवथुः ऋ १, ९३, ९; तै २, ३,१४,१; मै ४, १०, १; काठ ४,१६; संबभूव तै ७, ४, १५, १‡[h]; संबभूविम शौ ३, २०, ८[i]; संभविष्यति मै ३,६, ८¶; संभविष्यति मै ३, ६, ८[२]¶; संभूयासम् पै १९, ४४, २०; समभूत् तै २, १, २, ३¶; सम् (अभूत्) तै १, ६, ६,२[२]; ७,६,३; ९,२[२]; मै १,४,२; ७; काठ ५, ५[२]; ३२, ५[२]; सम् (अभूवन्) मै १, ४, २; ७; सम्…अभूवम्[j] तै १,६,६,२; ७,६,३; सम् (अभूवम्) तै १, ६,६,२[२]; ७, ६, ३; ९, २[२]; मै १,४,२[२]; ७[२]; काठ ५,५[२]; ३२, ५[२]; सम्…अभूम[j] मा २, २५; का २, ६, ४; मै १, ४, २; ७; काठ ५,५; ३२,५.

¶संभावयति मै ३,९, ७; १०, २[२]; ४; ४,६,३; काठ २३, ६[२]; संभावयन्ति मै ४, ७, २¶; संभावय>या पै १३, ९,१४; ¶समभावयन् मै ३,६, ९; काठ २३,६.

सं-भव[k]– -वात् मा ४०, १०; का ४०,१,१३.

¶सं-भवत्– -वन् तै २, ४, १२,२; ५,२,२; काठ ६, ६; क ४, ५; -वन्तः काठ ६, ६; क ४, ५; -वन्तौ तै २,२,४,६; ६,१,११, ६; ३,५,४.

¶संभवन्ती– -न्ती काठ २४, १; क ३७,२.

सं-भवितुम् तै ५,५,२,१¶.

सं-भूत,ता– -¶तः मै ४,१,३; काठ ८,५; ३१, २; क ७,१; ४७,२; $पै ४, ४०,४; ६, ९, १०; १९, ४६,३[l]; २०,५०,५; -तम् शौ १२,४,३३; पै १७,१९,३; -ता शौ ६,१००,३[m]; पै ३,२२,१[m]; -ताः खि २,७,३; पै १६,१३,२[n]; -तानि तै ६, ४,७,३¶; -ते मै ३,२,८¶; -तेन पै १९,५५,१७.

सं-भूति[k]– -तिम् खि २, ६, १७; मा ४०,११; का ४०, १, १४; -त्या मा ४०, ११; का ४०, १,१४; -त्याम् मा ४०, ९; का ४०,१,१२; -त्यै मै ३,६,९¶.

सं-भूय काठ ७, १३[३]; २८, ४¶; क ६,२; ४४,४¶; शौ १०, ८, ११; पै ७,३,५; १६,१०२, ३; २०, १९,१०.

सं√भृ > भरि, संभरते काठ ३४, ७¶; ¶संभरति तै १,५,४, ३; ६,८,२[३]; ५,१,२,२; ४; ५;४, १[५]; ३; ४; ५[१०];५,५[३];६,३;६, १, ६, ५; ७,२;२,१,५; ३,१, २; ४,४,३[३];१०,६; ७,२,१०, ३; मै ३,१,२[३]; ३[३];५[६]; २,१[२]; ५; ४, १; ७, ६$; ८, ७; ४, ५,७[३]; काठ ८, २[३]; ¶संभरति तै ६, २, ८,६[२]; मै ३, ८, ५[२]; ¶संभरति काठ ८, ८; ९; १३, १०; १८, १९; १९, २[३]; ४[७]; ११; २०, ३; २३, २; ६; ८; २५, ६[२]; ७; २७, ८; २९,७; ३५,१७; क ६,७[२];७,३;२९,७; ८[३]; ३०,२[८]; ३१,१; ६;३५,८; ३९,४[२]; ५; ४५, ८; ४८,१५; सम्…भरति, सम् (भरति) शौ १३,२,२६‡[p]; संभरेते ऋ १०,

---

a) तु. सस्थ. टि. २अभि।

b) सपा. काठ ५,६ अभिसंबभूवुः इति पाभे.।

c) पाभे. पृ३३१० *m* द्र.।

d) सपा. शौ ४,८,५ मदन्ति इति पाभे.।

e) पाभे. पृ ३२९२ *c* द्र.।

f) सपा. तैआ ६, १, ३ आमिगृ ३, ५, ६ : १७ °व इति पाभे.।

g) पाभे. पृ २३५१ *a* द्र.।

h) पाभे. पृ३१८१ *h* द्र.।

i) पाभे. पृ ३३१० *n* द्र.।

j) सपा. °भूवम् (बौश्रौ ३,२१ : १० प्रमृ. च) <> °भूम (शांश्रौ ४,१२,८ प्रमृ. च) इति पाभे.।

k) भाप.।

l) =सपा. तैआ ३, १३, १; १०, ३,१ आपश्रौ १६, २९,२ मना १,३। मा ३१,१७ प्रमृ. काश्रौ २१,१,१७ प्रमृ. संभृतः इति पाभे.।

m) पाभे. पृ१३४४ *a* द्र.।

n) पाभे. पृ ३३०९ *f* द्र.।

o) सकृत् पाभे. पृ ३१८६ *l* द्र.।

p) पाभे. पृ ३२६१ *a* द्र.।

७९,१; †संभरन्ति ऋ ६,११५, ५; १०, ७९,२[a]; मा ३३,३८; का ३२, ३, ९; ¶तै ३, १, ३, १; ७,५,८,४; मै ४,३,१०[2]¶; १४, ४; शौ २०, १२३, २; संभरन्ति ऋ १, १६२, ६; मा २५, २९†; का २७,१२, ६†; तै ४, ६,८,२†; ५, १,५,५¶; मै ३, १६, १†; ४, ३, १०¶; शौ ९, १, १६[b]; संभरन्ति काठ ४६, ४†; पै ५, ३४, ९; ६,६, ८[b]; १५, १७, ५; ६; १६, ३३,७[b]; २०,५४,८[b]; संभरथः पै १८, ३,१०[c]; संभरथ > था पै २०, ८, ३; संभरामि तै १, १, २, २; पै ५, १५, १; संभरामसि ऋ ८, ६६, ५; संभरन्तु शौ १५,३,२; संभरस्व शौ १८, ३, ९; ४, ५२; संभर मै १, १०, २; काठ ९, ५; संभरतम् शौ १४, १, ३१[c]; समभरत् तै ५, ३,५,५¶; ¶मै ३, १, १; ३;३,१; ¶काठ १८, १९; २१,२; ¶क २९,७; ३१, १७; शौ १०, २, ५; पै ९, ११,१; १६,५९,५; ६१,७-१०; समभरन्त काठ ३४, ७¶; समभरन् ¶तै ५, १, २,४; ६, ३; ६,३, ४; मै ३, १, ३[d]; शौ १५, ३, ३; समभरन् तै ३,४, ६, १¶; मै १,४, ३[e]; काठ ५, ६[e]; शौ ११,१०,१३; समभरन् ¶काठ ९, १५[2]; १९,२; २४, ७; ¶क २९, ८; ३७, ८; पै १, १९, ३[e]; १६, ८६, ३; समभरः[e] तै ३, ५, ४, २: शौ १, ९, ३; समभरम् पै १, १००, २; ¶संभरेत् तै ५, १, ४,५[f]; मै ३, १, ५[f]; काठ ३५, १७; संभरेत् ¶तै १, ६, ८,२; ५, १, ४, २; संभरेत् क ४८, १५¶; संभरेम काठ ७,१२.

संभ्रियासम् मा २, ८; का २, २, २.

¶संभ्रियते मै २, १, ५;२, ३; ३, १,५; २,७; ३, १; ४,७,९; काठ १९, ५; २०, ७; २३, ८; क ३१, ९.

संभरयति काठ २३, ८[2]¶.

सं-भरु[g]- -रः ऋ ४, १७, ११; -रस्य पै १८, १३,५[h].

सं-भरण- -णः मा १४, २३; का १५, ७, १; तै ४, ३,८, १;५, ३, ३, ४; मै २, ८, ४; काठ १७, ४; २०, १३; क २६, ३; -णम् ऋ ७, २५, २; पै १७, २१, १.

¶सं-भरत्- -रन्तः काठ २३, १०; क ३७, १.

¶सं-भरिष्यत्- -ष्यन्, -ष्यन्तो मै ३, १,३.

¶सं-भार- -राः तै १, ५, २, ४[2]; ६, २, ८, ६; मै १, ७, २[2]; ३, २,५; ६, ४; ८, ५; काठ ८, २[2]; १५[2];९,१५; १९ ११[l]; २३,२; २५,६[2]; क ६, ७[2]; ८, ३[2];३१,१; ३५,८; ३९,४[2]; शौ ९, ६, १$; पै १६,१११, १$; -राणाम् काठ ९,१५; -रान् तै ६, २, ८, ६; मै ३, ६, ४; ८, ५; शौ ११, १०, १३$[j]; -रैः पै १६, ८६, ३$[j].

संभार-त्व- -त्वम् काठ ९,१५¶.

सं-भार्य- > ¶संभार्य-तर- -रः तै ५,३,३,५; काठ २०,१३.

सं-भृत्- -भृतम् पै १६,७९,४[k].

सं-भृत, ता- -तः ऋ ८, ९३, ९; खि ३, १०, १; मा १९, ३३; ३१, १७[l]; ३९, ५; का २१, ३, २; ३५, २, १[l]; ३९, ३,१; मै २, ७, १५[l]; १३, ६†; ३, ११, ७; काठ ३८,२; ३९, २[l]; १२†; †कौ २, ५७४; ६५०; जै ३, ४६, १२†; शौ ५, २०, १; २१, ३; †२०, ४७, ३; १३७, १४; पै ९, २४,१; १७, २९, ११; ३७, ८[m]; -तम् ऋ ३, ३०, १४; ३५, २; ३८,६; ८, ४०,६; ९,६७, [३१; ३२]; १०,९०, ८; मा १७, १; १८, ५८; ३१, ६†; का १८, १, १; २०, ४,१; ३५, १, ६†; तै ४, ४, १२,३; ५, २, ९, १¶; ३,

---

a) GW. अनुपसृष्टो योग इति ?।

b) पाभे. पृ ३३१० c द्र.।

c) सपा. °थः <> °तम् इति पाभे.।

d) °रत् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सप्र. तै ५, १,२,४ काठ १९,२)।

e) सपा. °रन् <> °रः इति पाभे.।

f) पाभे. पृ ३१८६ *m* द्र.।

g) विप. (इन्द्र- [ऋ.]), नाप. = सं-भल- । गस.।

h) पाभे. पृ ३३०९ *i* द्र.।

i) सपा. मै ३,२,१ संभृतिः इति पाभे.।

j) सपा. °रान् <> °रैः इति पाभे.।

k) पाभे. पृ३१९१ *e* द्र.। l) पाभे. पृ ३३११ *l* द्र.।

m) संभृत उस्रियाभिः > सपा. शौ १२, ३, १८ उद्यतो मा जिहिंसीः इति पाभे.।

७, १¶; ७, ७, १; मै ३,१६, ४; ४, ९, २; काठ २२, १४; २४, ६¶; २६, २¶; ४०,१२; ¶क ३७, ७; ४०, ५; †कौ २, ६४८; ६४९; जै ३,१,२[a]; शौ २,३६, २; ४, १४, ९; ७,५८, १; ९५, २†; ८, ७, १८; ९, ४,८; १०, २,१; १९,६,१४†; पै २, २१, ३; ८, १०, २; ३; ९, ५, १२†; १५, १, ८; ११, ६‡[b]; १६, १३, ७; २४, ७; ५९, १; ९९, ३; १०३, १०; २०, १३, ७; २९, २†; ३३, ३; -तस्य ऋ ८, ७८, १०; -ता ऋ २, १६, २; ६, ५७, ३; ७, ७३,४; तै ५,१,९,२¶; काठ २४, ४¶; क ३७, ५¶; कौ २, ११८०[a]; शौ १०,१,२; २४; १९,२२,२१[c]; २३, ३०[c]; पै ८, ९,१; १६,३७,४; -तानि पै २०, ३३, ७[d]; -ताभिः पै १९, ३२, ७; -ताम् तै ४, ६, १,१; मै २, १०, १; काठ १७, १७; क २८,१; शौ ३, १२,८; पै १६, ३५, १; -ते शौ १०, ३, २०; पै १६, ६५, १; १७, ५,१०[e]; -तैः ऋ ८,३४,१२.

*संभृत-क्रतु[f]- -०तो ऋ १, ५२,८.

संभृत-तम- -मेन मै १, ९, १; ४¶; काठ ९, ८; क ८, ११.

संभृत-श्री[f]- -श्रीः शौ १९, ४९, १; पै १४,४, १[g].

¶संभृत-संभार[f]- -रः तै १,५, २, ४; मै १, ७, २; काठ ८, १५; क ८,३; -रेण मै ३,६,४.

संभृता(त-१अङ्ग>)ङ्गा[f]- -ङ्गा काठ ३१, १४.

संभृता(त-अ)श्व[f]- -श्वः ऋ ८, ३४,१२.

सं-भृति- -तिः मै ३,२,१¶[h].

¶सं-भृत्य तै २,६, २, ५; ४,१,५, २$[i]; ५,१, ६,३$; ४; २, ५, ३; ६,३, ४; ६,६, ४, १; ७,५, ८,५; मै ३,४,१;६,४;७,३; ४, ५,४.

¶सं-भृत्य- -त्यः तै ५, १, २, ५; -त्याः तै १,५,२, ४[२]; मै १,७, २[२]; काठ ८,१५[२]; क ८,३[२].

सं-भृत्वन्[j]- -त्वा शौ ३, २४, २; पै ५,३०,२.

सं-भ्रियमाण- -णः मा ८, ५७[k]; ३९, ५; का ९, ७, ५[k]; ३९, ३,१.

?संमज्जसे रूपम् पै १९, ४९,६.

सं√मद्, न्द्, सुम्…मदते शौ ४, ३४, ३; पै ६, २२,३; सुम्… मदति ऋ ४,२९,२; †सुम्… मदन्ति[l] ऋ १०, ८२, २; मा १७,-२६; का १८, ३,२; तै ४, ६,२,१; मै २, १०,३; क २८, २; सुम्…मुदथ[m], सुम्(मदथ)[r] ऋ ४,३४,११; सुम्…मुदस्व, सुम् (मदस्व) शौ १८, ३, ८; सुम्…अमदन् शौ २०,४९,१[n]; सुम्…अमदः ऋ १, ८२, ६; सुम्…मदेम मा ४, १[o]; का ४,१,१[o]; तै १,२, ३,३[o]; ३,१, १,४[o]; ३,९, १[o]; काठ २, ४[o]; क १, १६[o]; शौ ७, ८५, १[p]; पै १,१०२,२[p].

सुम्…ममदः ऋ ४, २०, ४; कौ १,३८४; जै १, ४३,४; ४, ९,१०; शौ २०,१११,१.

†सुम्…अमन्दिषुः, सुम् (अमन्दिषुः) ऋ ८,५२,१०; खि ३, ४,१०; कौ २, १०२८; जै ४, २६,७.

ϕसं-मदत्- -दन्तः खि ५, ५, ६; मा ११,७५[o]; का १२,७, १०[o]; तै ४, १,१०,१[o]; मै २, ७, ७[o]; काठ १६, ७[o]; शौ ३, १५,८[o]; १९,५५, १[o]; २[o]; पै २०, ४७, १०[o].

सं√मन्, सुम्…मनामसि खि ५, १, ४[q]; सुम् (मन्यस्व) शौ ६,१३१,२[r].

---

[a]) सपा. °तम् (जैमि १, ७४[२] जैश्रौ ८ : १७ च) <> °ता (षब्रा १,४ द्राश्रौ २,४,११ लाश्रौ १, ८,९ च) इति पाभे. ।

[b]) पाभे. पृ ६७४ *c* द्र. । तत्र चास्यापि समावेशः द्र. ।

[c]) सपा. तैब्रा २,४,७,१० °तानि इति पाभे. ।

[d]) पाभे. पृ ३२१३ *f* द्र. । [e]) पाभे. पृ३२६२ *i* द्र. ।

[f]) विप. । बस. ।

[g]) °तःश्रीः इति पाठः? यनि. शोधः ।

[h]) पाभे. पृ ३३१२ *i* द्र. । [i]) पाभे. पृ ३१९६ *m* द्र. ।

[j]) व्यप. (देव- [तु. सा. W. Gri.; वैतु. PW. प्रमृ. विप. इति?]) । गस. । [k]) पाभे. पृ ९५६ *g* द्र. ।

[l]) सपा. काठ १८,१ सुम्…महन्ताम् इति पाभे. ।

[m]) पाभे. पृ २७८३ *e* द्र. ।

[n]) °दत् इति RW. । पै १९,४५,१४ विशिष्टः पाभे. ।

[o]) पाभे. पृ ३१९५ *p* द्र. । [p]) पाभे. पृ २४११ *c* द्र. ।

[q]) पाभे. पृ ३२६३ *n* द्र. ।

[r]) तु. सा.; वैतु. RW. W. WI. नुमः > नमः [क्विप.] इत्यनेन संयोजुकाः ।

१संमनम् पै ९,४,३.

सं-मनस्[a]- -नसः शौ ३,३०,५; ७[b]; ६,७३,१;७४,३;८८,३; ७,२०, १;९९,१‡[c]; ९,५,३७[d]; ११,७, १[e];८; पै ५,४,१२;१५,३; १९, १०,९;१५, ६; ३९,१३; -नसौ शौ ६, ४२,१; पै १९, ८, १०; -नाः शौ ३,३०,२[f].

सांमनस्य- -स्यम् शौ ३, ३०, १; पै ५,१९,१.

सं-मर्दितोस् सं√मृद् द्र.

सं√मह्, > महि, सम्…मह-न्ताम्[g], सम् (महन्ताम्)[h] काठ १८,१‡; संमहेत ऋ १, १११, ३; †संमहेम>मा ऋ १, ९४, १[i]; मै २, ७,३; को १,६६; २, ४१४; जै १,७,४; ३, ३२, ४; शौ २०,१३,३; पै १२, १, १; सम्…महेम ऋ ७,२,३.

सम्…महयत्[j] ऋ ७, ४२, [३(६१, ६)]; सम्…महयम् ऋ ७,६१, [(४२,३)६].

सम् √मा(वधा.), संमिमीते शौ५,२८, १; पै २, ५९, १०; सम्… मिमीमहे शौ १८, २, ४४; †संमिमीहि ऋ ३,५४,[२२; ५, ४, २; ६, १९, ३]; तै ३, ४, ११,१; मै ४,१२,६; काठ १३, १५; २३, १२; सम्…मिमीहि ऋ ३, १, १५.

सम्…ममिरे ऋ ३, ३८,३.

¶संमीयते तै ६, ६,४, ६; काठ ३०, १; क ४६, ४.

सं-मा[k]- -मा मै २, ८, १४; ४, ९,४.

सं-माय ऋ १,६७,५.

सं-मित,ता- -तः मा १७, ८१; का १८, ७, २; तै ४, ६, ५, ५; ५, २, ५, १¶; ¶६, १,४, १; ३, ३, ६; ४, १; ५; ६, २,१; मै २,११,१;¶३,९,२[१७]; ३[२]; ४, ५, ७¶; ¶काठ ७, १५; १८,६$; १९,१; ६; २०, ३; २५,१०; २६,४[२०]; २७, १; २;५; २८,१; ¶क ६, ५; २८, ६$; २९,८; ३०, ४; ३१, ५; ४०,३; ४१,२[२०]; ४२, १;२;५; शौ १२,३,३३; पै १७, ३९,३; -¶तम् तै २,६,५,२;८, ४;५, २,८,७; ६,२,१०,६; ३,३, ६; मै १,८,४; ३, ८, ९[२]; काठ ६, ४[३]; २२,७[२]; २५,८;१०[६]; २६, ३[३];४; क ४,३[३]; ३५,१[२]; ४०, १;३[६]; ४१,१[३];२; शौ ३, २९, ३;४;५; -ता खि ५,१३, १-६; ¶तै ६,२,१०,३; ३,४,३; ¶मै १,८, १; ३, १, २; ७; ८, ४; ¶काठ २०, ६; २५, ६; ¶क ३१,८; ३९,३; शौ २०, १२८, ६-११; -ताः तै ६,२,१,४[२]¶; शौ १२, ३, २०; २८; पै १७, ३७,१०; -तानि काठ ३१,६¶; -¶ताम् तै २,६,४,३; ५,१,६, ४; काठ १९,१;६[२]; क २९, ८; ३०,४[२]; -तासः मा १७, ८४; का १८,७,५; तै ४,६,५, ६; मै २,११,१; काठ १८,६; क २८, ६; शौ १२, ३, २७; पै १७, ३८, ७.

¶संमित-तम- -मम् काठ ६, ४; क ४,३.

संमित-त्व- -त्वाय मै ३, ९, ३¶.

१सं-मातृ[a]- -ता शौ १३, १, १०; पै १८,१५,१०.

२सं-मातृ[l]- -तरः शौ ८, ७, २७; पै १६,१४, ६; -तरम् पै १८, २१, ७[m]; -तरा ऋ १०, ११७, ९; -तरौ मै २, ५, ४¶; काठ १३,७[३]¶; शौ १३,२,१३[m].

¶सं √मि (प्रक्षेपणे), संमिनोति तै २, ५,५,५; मै ३, ८,७; संमिनोति मै ३, ८, ९; संमिनुयात् तै ६, ३,४,५.

सं √मिक्ष्, सम्…मिमिक्ष्व, सम् (मिमिक्ष्व[३]) ऋ १, ४८,१६[n].

†संमिमिक्षिरे ऋ १, ८७, ६; तै २,१,११,२; ४, २, ११, २; मै ४, ११, २; काठ ८, १७; †संमिमिक्षुः ऋ १, १६५, १; ५, ५८, ५; मै ४,११, ३; १४, १८; काठ ९,१८; संमिमिक्षथुः ऋ ८, १०, २.

---

a) विप. । बस. । b) पाभे. पृ ३२८३ *d* द्र. ।
c) पाभे. पृ३२६८ *d* द्र. । d) पाभे. पृ३१८९ *b* द्र. ।
e) पाभे. पृ३२८३ *a* द्र. । f) पाभे. पृ३१८० *c* द्र. ।
g) पाभे. पृ३३१३ *l* द्र. । h) पाभे. पृ१४३१ *g* द्र. ।
i) वैतु. PW. सम् अहेम इति ? ।
j) लङि प्रपु१ । 'होता वः यज्ञं संमहयत्, (तदर्थमसौ च) मन्द्रः (*मन्त्रपाठकः [सन् वः]) उपाके (पार्श्वे) प्ररिरिचे ([<प्र √रिच् [*= √ऋच्] 'स्तुतौ'])' इति वा. (वैतु. पपा. प्रभृ. °यन् इति) ।
k) पृ ९१६ *h* द्र. ।
l) नाप. (समानवत्स-मातृ-) । *समम् > सम् (=सायुज्येनविशिष्टा-) + मातृ- > तस. यनि. (वैतु. PW. GW. प्रभृ. बस. इति ?) । m) सपा. °तरम् <>°तरौ इति पाभे. । n) तु. सस्थ. टि. आ ।

सं-मित- प्रमृ. सं √मा (वधा.) द्र.

¦सं-मिश्ल(=श्र),श्ला- -श्लः ऋ १, ७,२; ८,३३,४; ६१, १८; ९, ६१, २१; १०, ६, ४; मै २, १३, ६; काठ ३९, १२; कौ १, २८९; २, १४७; १६७; ८०९; ३,२,३; जै १, ३०, ७; २,५,८; ३,१४,८; १६,३; शौ २०,३८,५;४७,५;७०,८;-श्लाः ऋ १,१६६, ११; २, ३६, २; ३,२६,४; ७,५६, ६; शौ २०, ६७,४; -श्लासः ऋ १,६४,१०.

सं √मील् > सं-मीलत्- -लते तै ७, १, १९,२; काठ ४१,१०.

सं-मीलित- -ताय तै ७,१, १९,२; काठ ४१,१०.

सं-मीलिष्युत्- -ष्यते तै ७,१,१९, २; काठ ४१,१०.

सं-मील्य ऋ १, १६१, १२; मै ४,१,१२¶.

¶सं-मुख- -खानि काठ २५, १०; क ४०, ३.

सं √मुञ्च्[a], सम्...मुञ्च, सम्(मुञ्च) पै ८,८,५.

सं √मृज्, > मर्जि, ¶संमार्ष्टि तै २, ५,११,५; ६,९,१[२]; ६, ३, ७, २[२]; मै १, १०, १२; ३,१,१; ४,१,१२[७];¶संमार्ष्टि मै १,४,८; ४,१,१२; संमार्ष्टि ¶काठ १८, १९;३१,९[२];१२; ३२,६;३६,६; ¶क २९, ७; ४७, ९[३]; पै १६, १३६, ३[b]; संमृजन्ति ऋ १०, १०७,१०; ¦सम्...मृजन्ति ऋ ९,६४,२३;९६,२; कौ २,४२७; जै ३, ३३, २; सम्...मृजन्ति ऋ ९,६६, ९; संमार्ज्मि मा १, २९[२]; २,७; १४; का १, १०, १[२]; २, २, १; ९; तै १, १, १०,१[२]; काठ १, १०[४]; क १, १०[३]; सम्...मार्ज्मि ऋ २, ३५,१२; संमार्ष्टु शौ १०, ९, ३[b]; संमृज्यात् मै ४,१,१२[३]¶. सम्...मृज्यते ऋ ९, ९७, ३; कौ २,७५१.

¦सम्...मर्जयसि ऋ ९, १११, २; कौ २,९४२; जै ४,१,३.

सम् √मृण्, संमृण ऋ १, १३३, ५; सम्...मृण ऋ १, २९, ५; शौ २०,७४,५†.

¶संमृण्युः काठ २९, ७; क ४५,८.

सं √मृद् > सं-मर्दितोस्(>:) तै ६, ६,४,६¶.

सं √मृश्, संमृशते तै २, ६, ८, ७¶; संमृशति ¶मै २, ४, ८; ३, ४, ४; १०,१; ४, ६, २; संमृशति मै ३, १०, ४[२]¶; संमृशे मै १,२, १०.

¶सं-मृश्यमान- -नः काठ १०, ५; -नाः काठ २५,६; क ३९,४.

सं-मेघ[c]- > सांमेघ्य[d]- -घ्ये तै ७,४, ८,२¶.

?संमैष्णवस्तुष्णोः पै १६,५१,९.

सं √म्यक्ष्, सम्...मिम्युक्ष[e] ऋ १, १६७,३.

सम्यच्, ञ्च्- सम् √अच् द्र.

?सम्यत्[f] तै १,२,७,१[g].

?सस्यतः पै ५,१४,५; ८,१९,८[२].

?सस्यादः पै ७,३,३.

?सम्रमाया पै २०,२४,१०.

सम् √राज् > ¦सम्-राजत्- -जन्तम् ऋ १, २७, ⌊(१,८)१ (४५,४; ८,८,१८)⌋; कौ १, १७; २, ९८४; जै १,२,७; ४,२४,५.

सम्-राजन्- > सम्राज्ञी- -ज्ञी ऋ १०,८५,४६[४h]; शौ १४,१,४३; ४४[४]†[h]; पै १८,४,१०;५,१[४]†[h].

सम्राज्[i]- -म्राजः ऋ ३, ५४,१०; ७, ६, १; ३८, ४; १०, ६३, ५; -०म्राजः ऋ ८, २७, २२; -¦म्राजम् ऋ ३, १०, ⌊१ (८, ४४,१९) १०,१३४,१⌋; ६, ७, १; ८,१६,१; १९, ⌊२२ (१०, ३३,४)⌋; खि २,८,१; ३, १६, ७; ४,६,४; मा ७,२४; ३३,८; का ७,१०,१;३२,१,८; तै १,४, १३,१;६,१२,३§[j]; मै १,३,१५; काठ ४, ५; ७, १४§[k]; क ३, ५; ६,३§[k]; कौ १, ६७;७८?[l]; १४४; ३७९; २, ४४०; ४९०;

---

a) उपसृष्टस्य धा. संपर्के वृत्तिः ।

b) सपा. °ष्टि <> °र्ष्टु इति पाभे. ।

c) नाप. (वर्षर्तु-) । वस. ।

d) स्वार्थे ष्यञ् प्र. (पावा ५,१,१२४) ।

e) तु. वें. सा.; वैतु. PW. प्रमृ. ग. अभावः ।

f) = सम्यक् इति सा. ।

g) पामे. पृ २०६० *h* द्र. (पृ ३२०८ *i* अपि द्र.) ।

h) = सपा. मंत्रा १,२, २० आपमं १, ६, ६ शांगृ १, १३,१ । कौगृ १,८,१४ संराज्ञी इति पामे. ।

i) नाप. (*राज-प्रवर-, महाराज-) । पपा. पा ⌊८,३,२५⌋ PW. प्रमृ. < सम् + √राज् इति । (*स्वर्-⌊*=उच्च-⌋>) *सर्- + भ्राज्- (१राजन्-) > कस. *सर्-भ्राज्- > *सव्भ्राज्- > *सम्भ्राज्- > यनि. इति मतम् ।

j) पामे. पृ २८३६ *f* द्र. । k) पामे. पृ २८९४ *p* द्र. ।

l) पाठः? °जः > °जो इति शोधः (तु. सपा. ऋ ७, ६,१ शांश्रा २२, ९) । पृ २२१२ *a* अपि द्र. ।

जै १,७,५; ८, ६[a]; १५, १०; ३९,१०; ३,३३,१५;३८,४; ४, २२,५; शौ २०,४४,१; $पै ९, २०,६; १७,२८, ४; १९, ५५, ३; –†म्राजा ऋ १, १३६,[१; २,४१,६]; ५, ६८,२; ८, २३, [३०(२५,१)]; २५,४; ७; २९, ९; १०, ६५, ५; कौ २,२६२; ४९४; जै ३, २२, ९; ३८, ८; –॰म्राजा ऋ ५, ६३, ५; -म्राजे ऋ ५, ८५, १; ६,६८, ९; खि २,५,१; तै १, ५, १०, १; काठ १२, १५†; शौ १७, १,२२;२३; पै १८,३२, ६; ७; –†म्राजोः ऋ १,१७, १; तै २, ५, १२, २; काठ १२, १४; -म्राजौ ऋ ५,६३,२; ३; मै ४, १४, १२[२]†; –म्राट्,ड् ऋ १, १००,१;१८८, ५; ३, ५५, ७; ५६,५; ४, १९, २; २१, २; १०; ६,२७,८; ७,५८,४; ८२, २;८,४२,१; खि ३,२२, ३; मा ४, ३०†; ५, ३२; ८, ३७; ९, २४‡[b]; १२, ११७; १३, ३५; १४, १३; १५, १२; २०, ५; ३९, ५; का ४, १०, १†; ५,८,४;८,११,२; १०,५,३‡[b]; १३, ७,१६; १४, ३, ९; १५, ४,३; १६, ३, ७; २१, ७, ४; ३९,३,१; तै १, २, ८,१†; ३, २-३, १; ७, १०, १‡[b]; २, ३, १४, ६; ४, २, ९, ५; ३, ६, २; ४, २, १; १२, ३; मै १,२,६†; १०[c];१२;६,२; ८, ८; २,७,१६; ८,३; ९; ३, ७, ८†; ११,८; १६,४; ४,५,९¶; १२,४†; काठ २,६†; ११;१३; १०,१३; १४,२‡[b]; १७,३; ८; २०, ११; २२, १४; २५, ९; ३४,१४¶; ३६, १५; ३८, ४; क १,१९†; २,५;७; २६,२;७; ३१,१३; ४०,२; कौ २,१०६०; शौ ४,१, ५; ६, ३६, ३; ८६, ३; पै ३,२७,४; ५,२, ४; १५, १,९; १९,४,३; ६, १२; ४३, ७; ४४, ५[n]; ५२, ११†; ५५, ३; –॒म्राट् ऋ २. २८, ६; मै ४,१४, ९†; –॰म्राट् ऋ ८,४६, २०; १०,११६,७; मा ३, ३८; का ३,४,३; काठ ७,१३.

१साम्राज्य[e]– -ज्यः तै ३,१,२, १;–ज्यम् मा ४,२४; का ४,८, १; तै ३,१, २, १[f]; २¶; ¶७, ३,४,२; ५,८, ५; ¶काठ २०, ११; २५,९; ३७, ६; ¶क ३१, १३; ४०, २;शौ १४,१, ४३; पै १८, ४, १०; –ज्यानाम् तै ३,४,५, १; –ज्याय ऋ १, २५. [१०; ८, २५, ८]; १४१, १३; †मा १०, २७; २०, २; †का ११,८,२; २१,७,१; तै १, ८,१६,१†; मै १,६, २†; ११, ४[२]; २, ६, १२; ७,१६; ३, ४, ३[२]; ४, ४, ६†; †काठ २, ७; ७,१२$; १४; ८, ७; १५, ८; ३८, ४; क ७, ४†; –ज्येन ऋ ७,४६,२; मा ९,३०;१८,३७[f]; का १०,५,८[२]; २०,१,७[f]; तै १, ७, १०, ३[२f]; ५, ६, ३, ३[f]; काठ १४,२[२]; ८; ४०,९[२f].

२साम्राज्य[g]– -ज्यस्य ऋ ८,२५, १७.

सम्राट्-सव[h]– -वः काठ ३७,६¶.

¶स॒-यज्ञ– -ज्ञः मै १, ५, १२; ९,८; काठ ९,१५.

सय-त्व– √सि (बन्धने) द्र.

स-यव[i]– -वम् पै ५,२०,८.

†स-या॒वन्[j]– -वभिः ऋ १,४४,१३; १०,२२,११;११२,२; मा ३३, १५; का ३२, १, १५; कौ १, ५०; जै १, ५, ६; –वानम् ऋ ५,३५,७.

†स-या॒व(र>)री[k]– -री ऋ ७,३१, ८; –रीः ऋ १,८४,१०; मै ४, १४, १४; कौ १, ४०९; २, ३५५; जै १, ४०, १; ३, २९, १२; शौ २०,१०९,१.

---

a) शोधः पृ ३३१५ *l* द्र.।

b) सपा. ऋ ३,५५,१९ अस्य इति पाभे.। शिष्टं पृ २४०५ *h* द्र.।

c) पाभे. पृ २८९५ *c* द्र.।

d) पाभे. पृ ३०१३ *i* द्र.।

e) भाप., विप.। विप. पक्षे प्राग्दीव्यतीयः यञ् प्र. उसं. (पावा ४, १, ८५ [वैतु. भा. भाप. व्यत्ययेन पुं. प्रयोग इति ?])। अन्यत्र भावे ष्यञ् प्र.।

f) = सपा. माश ९,३,४,१७[२] तैब्रा १,३,८,३ आपश्रौ १७,१९,८ प्रभृ.। तैब्रा १,७,८, ३ तेजसा इति पाभे.।

g) विप. (वरुण-)। स्वार्थे यक् प्र. उसं. (पा ५, ४,२३)।

h) नाप. (वाजपेय-)।

i) विप.। बस. पूप. = सह॒। वा. क्रिवि.।

j) विप. (*सह-जात– [देव-], *सह-यात– [रथ-])। सह॒ + ([देव-पक्षे] √या [= √जन् > √जा 'जन्मनि', [रथ-पक्षे] 'गतौ' > कर्तरि) या॒वन्– > उस. *सह-या॒वन्– > यनि.।

k) विप. (वाणी-, गौरी-)। उस.। पूप. = सह॒, उप. करप् प्र.। पाप्र. < °या॒वन्– इतीव।

१स-युग्वन्[a]- -‡ग्वभिः[b] कौ १, ४६३[2]; २, ९४०[2]; जै १, ४८, ९[2]; ४,१,१[2].

स-युज्[c]- -युक्, ऋ १०, १६८, २[d]; मै १, १०, १४¶; ¶काठ २७, १०[e]; ३६,८; -युग्भिः मा २८, ४; का ३०,१,४; -युजः ऋ ३, ३०,११; तै ३, ५, ३, २[f]; ५, ३,९, १[2]¶; पै ९, २,२[g]; ३[h]; ७[h]-११[h]; १९,४०, २; -युजम् ऋ १०,१२४, ९; तै ५, ३, ९, १¶; ¶काठ २१,९; २३,३; क ३५, ९¶; -युजा ऋ १,१६४, २०; मा ११,१५;२१,१८[i];२८, ३०; का १२,२,४; २३, २,७[i]; ३०,३,७; तै ४, १, २, २; ४, ५,१[2];५,१,२,४; मै २,७,२;७; ३,१, ९; ११, ११; काठ १६, १; १९,२; ३८, १०; ४०, २[k]; क २९,८; शौ ५, १४, ७[i]; ७, ११३, २; ९, १४, २०†; ११, १,९; २,१४; पै ४,११,३; १६, ६७,१०†; ८९,९; १०[i]; १०५, ४; १९, ४९, ११[j]; ५५, १५-१८; २०,६,१[k]; ४०,६; -युजौ तै ६,६,८,३¶; ¶मै २,२,३;३, १,९;३,१;४,७,८; ¶काठ १०, ८; १३, १२; ३७, ११; कौ १, ३६१; जै १, ३८, २; शौ ६, १४०,३[l]; ७, ५५, २; पै २०, १०,५.

¶सायुज्य- -ज्यम् तै ५, १, ८,६; ७,५,७; मै ३,७,१०; १०, ६[v]; काठ ५,१[l]; २२, १; २९, १[v]; ३२, १[21]; क ४५, २[v]; -ज्येन काठ ३७,११[2].

२सयुग्-वन्- -ग्वा ऋ१०,१३०,४

?सयुज्जनः[m] पै १९,५०,१४.

*स-यूथ[n]-> सयूथ्य[n]- -थ्यः मा ४, २०; ६, ९; का ४,६, ४; ६,२, ३; तै १, २, ४, २; मै १,२,४; १५; ४, १३, ४; काठ २,५; ३, ५; १६,२१; क १,१७; २,१२.

स-योनि[o]- -नयः शौ ७,२०,१; -नि तै २,१,८,२; ५,१,९,४; ४,८, ३; ११,२; ६, २,३; मै १,११, ९;३,४,१; काठ १९, १०; २१, ११; क ३०, ८; -निः ऋ १, १६४,[३०; ३८]; मै ३,१, ५; २,६; काठ १४,१०; शौ ३, ५, ८; ६,१२२,४; †९,१५,८;१६; १२,३, १९; ५३; १९, ५२, १; पै १,३०,१;२,६०,१; १६,६८, ९†; ६९,७†; ७१,१; १७,३७, ९;४१,३; -¶निम् तै ५, १,४, २; २,६, ५; ४,२, १; ६, १,३, ७[2]; मै ३, ६, ८; काठ ८, १२; १३,१०; २९,७; क ७,७; ४५, ८; -नी ऋ १, १५९,[(१४४, ४)४]; -नीः ऋ ३, १,६; १०, ३०,१०; -नीन् मै ३, ७,७¶.

¶सयोनि-त्व- -त्वाय तै ५, १,१, ४; ७,१;२,५,२; ४,३,२; ५,३; ६, १,३,७; ८;२,२,७ ;३,१,१; ४,३,४; मै २, ५, १; ३,१, ७; ६, ७; काठ ८, ८[2]; १०, ११[2]; १९, ६; २१,६; ३४, १७; क ७, २;३; ३०,४; ३१,२१.

सर,रा[p]- -रम्[q] मा २२,२; का २४, १,२; तै ४, १,२,१; ७, १,११, १; मै ३, १२,१; काठ ४१, २; -रा[r] मै ३,८,२;४,६,४; शौ ५, ५,९‡[s,t]; पै ६, ४, ९[s,t]; १९, ५; १६, ४८, २; -‡[t]राः तै ४, २,६, २; मै २,७, १३; काठ

[a]) नाप. (सहचरदल- [प्रकरणतः =रश्मि-]) । उस. पूप. =सह, उप. √युज् + क्वनिप् प्र. कुत्वञ्च ।

[b]) सपा. ऋ ९,१११,१[2] स्वयुग्वभिः इति पाभे. ।

[c]) विप., नाप. (इष्टका-विशेष- [तै ५,३,९,१]) । उस. पूप. =सह । [d]) पाभे. पृ २८५८ *f* द्र. ।

[e]) पृ १४२९ *b* द्र. । [f]) पाभे. पृ २४४३ *d* द्र. ।

[g]) पाभे. पृ २४६९ *a* द्र. । [h]) सपा. शौ ५,२६,३; ७-११ सुयुजः इति पाभे. । [i]) पाभे. पृ ३२०२ *l* द्र. ।

[j]) सपा. °जा <> °जौ इति पाभे. ।

[k]) सपा. शौ ७,२५,१ सविता इति पाभे. ।

[l]) पाभे. पृ २२३१ *h* द्र. ।

[m]) सयुज्- > -युक्, जनः इति द्विपदः शोधः ।

[n]) तु. पृ ३२०८ *a,b* ।

[o]) विप. । बस. पूप. =२समान- ।

[p]) नाप. वा भाप. (सरण-, प्रवृत्ति-, प्रसार-) वेति कृत्वा < √सृ इति प्रायोवादः । शिष्टं *q, r, s* द्र. ।

[q]) भाप. (शब्द-) । √स्वृ 'शब्दे' >स्वर- >वावि. यनि. इति मतम् (वैतु. PW. प्रमृ. विप. इति ?) ।

[r]) नाप. स्त्री. (विधि-, धर्म-) । √स्वृ '*वन्वने =विधाने' >स्वर- >°रा- > वावि. यनि. इति ।

[s]) विप. (दीप्तिमती- [लाक्षा-]) । √स्वृ 'उपतापे' > स्वरा- > वावि. यनि. (वैतु. सिभा [१, २१२] *=स्रस्ता- इति, अन्ये नाप. [क्षुद्रसरित्-] इति?) ।

[t]) सपा. सरा <> सराः <> खि ४,७,६ सरत् <>ऋ १०,९७,९ मा १२,८३ का १३, ६,९ सीराः इति पाभे. । शिष्टं पृ ३२४२ *c* द्र. ।

१६,१३; क २५,४.

सर(घ>)घा[a]- -घा पै ९, ८, ७; -घायाः पै ९,११,११.

सारघ[b]- -घम् मा १९, ९१; ९५; का २१,६,१२; १६; मै ३,११, ९[२]; काठ ३८, ३[२]; जै ४, ४, ८[‡c]; पै १,५५,३; ११२,३; ९, ८,३; २०, ३०,८; -घस्य मा ३८,६; का ३८,१, ६; मै ४,९, ७; -घा ऋ १०, १०६, १०; -घेण ऋ ८, ४, ८; कौ २, ९५६†; जै ४,२०,२†; शौ ६, ६९,२; ९,१, १९; पै १६, ३३, ९; १९, ३२, १४; -घेभिः खि १,११,७.

सरजत्[d]- -जन्तम् ऋ १०,११५,३.

स-रज्जु- -ज्जुम् काठ १०,३[e].

√सरण्य, सरण्यत्-, सरण्यु- √सृ द्र.

†सरण्यू[f]- -ण्यूः ऋ १०,१७,२; खि १,११,५; शौ १८,२,३३†.

सरत्[g]- -रत्[h] खि ४,७,६.

स-रथ[i]- -रथा ऋ ५, ४३, ८; १०, १०६,११.

सरथ[j]- -थम् ऋ १,७१,६; १०८, १; ३, ४,[११; ५,११,२; ७,२, ११; १०,१५,१० (७०,११)]; ६,९; ६०,४; ४, १६,११; ४७, ३; ५,२९,९; ६,२०,५; ७,११, १; ९१,५; ८,९,१२; ९,८७,९; ९७, ६; १०३, ५; १०, १७,८; ७५,६;८४,१;१६८,२; तै ४,४, ४,३†; ७,१५, २; मै ३,१६,५; काठ २२,१५; ३९, १४†; †कौ २,२५९; ९८०; †जै ३,२२, ६; ४, २४, १; शौ ३, २१,३; ४, ३१,१†; १८,१,४३†; ३,४८†; ४,४७; १९,५६,१; †२०, १३, ४; १४१, २; पै १, १०७, २†; ३, ८,१; १२,३; ४,१२,१†;५, १३, ३; १३, १०,७; १५,१२, ११; १६,७१,९.

सरथिन्[k]- -थिना मा २९,७; का ३१, १, ७; तै ५, १,११,३; मै ३,१६,२; काठ ४६,२.

?सरथः पै ९,८,६.

!सु-रंपस्[l]- -पसः ऋ २,१३,१२.

सर(म>)मा[m]- -†मा ऋ १,६२,३; ७२,८; ३,३१,६; ४,१६,८; ५, ४५,७;८;१०,१०८,१; मा ३३, ५९; का ३२, ५, ५; मै ४, ६,

---

a) नाप. (मधुमक्षिका-)।

b) विप. (सरघाकृत- [मधु-]), नाप. (सरघा-)। तेनकृतार्थे स्वार्थे [ऋ १०, १०६,१०] च अण् प्र.।

c) पाभे. पृ २८२३ *j* द्र.।

d) विप. (*प्रकाशवत्- [अग्नि-])। पपा. नावग्रहः। (√स्वृ 'उपतापे' > √ *स्वरि + शता प्र. >) *स्वरयत्- > *सरयत्- > यनि.। 'महिव्रतं ([नाप.] *प्रदीप-धरं, ज्योतिः-स्तम्भं) न (इव) अध्वनः सरजन्तं वः ([< √वृ (*स्तुतौ') *स्तुहि)' इति वा. (वैतु. सरज्- [<√सृ 'गतौ'] > नाधा. √सरज् > यनि. इति वें. [अर्थतः], GRV.; <स्रजत्- <सृजत्- इति GW.; स- [< सम्] + √रज् [तु. रजिष्ठ-] इति WAG [२,३० b] ORN.; <सह + √रज् [< √रञ्ज्] वा सर- [उदक-] + √जन् वेति सा. ?)।

e) स रज्जुम् इति पाठः ? यनि. शोधः। एतदनु पृ १४४७; २६२७ सस्थ. निर्देशौ नेष्टौ।

f) व्यप. [त्वष्टुर्दुहितृ- (विवस्वतो जाया- [तु. या १२, ९ प्रभृ.; पक्षान्तरे या. सा. दे [५,६] नाप. [उषस्-])]। < सरण्यु- इति या. प्रभृ.।

g) विप. (लाक्षा-)। h) पाभे. पृ ३३१७ *t* द्र.।

i) विप. (सहयुक्त- [अश्विन्-])। (सह >) स + (√*रथ् 'योगे' > कर्तरि) रथ्- > यनि. (वैतु. अन्ये < स- [= *समान-] + रथ- [वाहन-] इतीव)।

j) विप. (*सहयुक्त-)। (स- + √*रथ् 'योगे' > भावे) स-रथ्- > मत्वर्थे *सरथ्य- > *सरत्थ- > यनि. (वैतु. अन्ये *i* द्र.)। वा. प्रायेण क्रिवि.।

k) विप. (*सहयुक्त- [होतृ-])। मत्वर्थे इनिः प्र.। शिष्टं *i, j* द्र.।

l) सु-रभस्- > -भसः इति शोधः। सस्थ. ?तुराय > तुरस्य इत्यपि शोधः। 'सरपसः (*अतिवेगवतः) तरस्य [*नदस्य (तु. तुरस्वती-, धारा- प्रभृ. [तु. पार. दरया] इति पर्यायाः)] स्तुतिम् अरमयः' इति वा. [वैतु. पपा. अनु सर-अपस्- इति कृत्वा सा. GRV. सर- [भाप. <√सृ 'गतौ'] + १अपस्- > वस. पररूपम् (तु. WAG [१, २६९ a] व्यु. ?) चेति, GW. < √सृप् इति, ORN. सु-रपस्- इति, वें. प्र१ = सरणशीलवेगः इति ?]।

m) व्यप. (देव-शुनी-)। (√भष् 'श्वशब्दे' > भावे) *भष्वर्- > मत्वर्थे *भष्वर्- (म>) मा- > *स्वरमा- > यनि. (वैतु. या [११, २४] GW. BRV [२,३१७] प्रमृ. < √सृ 'गतौ' इति ?)। मूलतः श्व-जात्यर्थे नाप. सत् प्रसङ्गात् व्यप. परिणतम् (तु. सारमेय-)।

४²;¶; काठ २७, ९; शौ २०, ७७, ८; -मायै शौ ९,४, १६; पै १६, २५, ६; -०मे ऋ १०, १०८,३;५;७;९.
†सारमेयुª- -०य ऋ ७,५५,२;३; -यौ ऋ १०,१४,१०; शौ १८, २,११.
सरुयुᵇ- -युः ऋ ५,५३,९; १०,६४, ९; -योः ऋ ४,३०,१८.
सु-रश्मि- -श्मिः ऋ १,१३५,३.
सरुघूᶜ- -रद् तै ५, ३, १२, २ᵈ¶; -रड्भ्यः ऋ १,११२,२१.
सुरसूᵉ- -रः ऋ ७, १०३, ७; ८, १, २३;४५,२४;४९,३; खि ३,१, ३; मा २३,४७; ४८; का २५, ९,३;४; कौ २,८३†; जै ३,८, ९†; शौ २०,२२,३†; पै १५, १८, ६; -रसः ऋ ८, १, ३३; -†रसि ऋ ९,९७,५२; कौ १, ५४१; २,४५४; जै १,५५,११; ३,३४, १२; -रसे काठ ४०, ४; -†रांसिᶠ ऋ ५, २९, ७; ८; ६, १७, ११; ८, ७, १०; ७७,४; ९,५४,२; कौ २,१०६; जै ३,११,२; -रोभ्यः मा ३०, १६; का ३४,३,३.
सरसीᵍ- -सीʰ ऋ ७,१०३,२.
सरसि-जुँ- > सरसिजु-निल (य>) या- -*०ये खि २,६²,२३.
सरस्यं,स्यां- -स्याय मा १६, ३७; का १७, ६, १; तै ४,५, ७, १; मै २, ९, ६; काठ १७,१५; क २७, ५; -स्याभ्यः तै ७,४,१३, १ⁱ; काठ ४४, २.
सुरस्-वत्ʲ- -†०वःᵏ ऋ ७, ९६, ५; तै ३,१,११,३; मै ४, १०, १; -वतः ऋ ७,९६, ६; तै ३, १,११,२†; ५,७,२२,१ˡ; काठ १९,१४†; ५३,१२ˡ; -वते मा २४, ३३; का २६,७, ३; ¶तै १,८, १,२; १९,१; २,५,४,२; ३,५, १, ४²; ५, ५, १२, १§; मै १, ४, १५¶; ३, १४, १४; काठ ४७, २; -‡०वन्ᵏ काठ १९,१४; जै ४, ३, ५; पै २०, ९, ७; -वन्तम् ऋ १, १६४, ५२; ७,९६,४; खि २, १५,१; तै ३,१,११,३²;†; मै ४,१०,१; काठ १९,१४²†; कौ २,८१०†; शौ ७, ४१, १; २; ९, ४,९; पै १६,२४,९; २०,९,५; ६; ८†; -वान् ऋ १०,६६, ५; तै ३,५, १, ४¶; ¶मै १, ४, १५; ४, २,७²; पै १,४०,२.
सरो-जुँ- > सरोजुं-ह(स्त>) स्ता- -०स्ते खि २, ६², २३.
सु-रस,सा- -¶सम् तै ६,१, ९,३; काठ २४,२; क ३७,३;-साः तै ३, ५, ७,१¶; मै ४,८,६¶; पै १५, १९, ३.
¶सरस-त्वु- -त्वाय मै ४, ८, ६; काठ २९, ४²; क ४५, ५².
?सु रसःᵐ मै ३,७,४.
?सरसाद् यस्य सामो पै १९, ४८, ९.
सुरस्व(स्-व)तीⁿ- -०ति ऋ १, १६४, ४९; १८८, ८; २, ३०, ८; ४१, १६; ६, ६१, ३;

ª) अपत्यार्थे ढक् > एयः प्र. कित्-स्वरश्च ।
ᵇ) व्यप. (नदी-) । <√सृ इति प्रायिकम् ? ।
ᶜ) नाप. (मधुमक्षिका-) । *सर्- [मधु- (तु. शर्करा-, पार. शरबत [*= शर-भृत-])] + *मुक्ष्- (मक्षिका-) >षस. *सर-मुक्ष्- > *सरुक्ष्- > यनि. (वैतु. सा. सरुट्- [<√सृ] इति, PW. सरघ्- [तु. वैप २] इति, GW. WAG [१,२२० b] MVG [५८,३ b] सरुट्-वा सरूह्- वेति?) ।
ᵈ) वैतु. भा. =कृकलास- वा कलविङ्क- वा ।
ᵉ) नाप. (जल- [तु. निघ १,१२], जलाशय-) । *भूस्वर- (भाप. [क्लेदे], नाप. [जले]) > मत्वर्थे *भूस्वरस- > *ह्स्वरस- > स्वरस- > यनि. । < √सृ 'गतौ' इति प्रायोवादः ? ।
ᶠ) =सोमग्रह-विशेष- इति (तु. या [५,११] वें. सा. GW. प्रभृ.) । ᵍ) स्त्री. ङीष् प्र. । ʰ) सस१ ।
ⁱ) BC. सरस्वत्याभ्यः इति पामे. शोधसापेक्षः (तु. AVL.) । ʲ) विप., नाप. [माध्यमिक-देव- (तु. या [१०,२४] प्रभृ.)] ।
ᵏ) सपा. °वः <> °वन् इति पामे. ।
ˡ) सपा. मै ३, १५,५ सुरस्वत्याः इति, मा २५, ५ का २७,५,१ सुरस्वत्यै इति च पामे. ।
ᵐ) सु-रसः [प्र१] इति शोधः । एवं पृ १४४७, २६४८ सस्थ. निर्देशौ नेष्टौ ।
ⁿ) *विप. [दीप्तिमती- (रोहिण्याख्य-गो- [मा ८,४३ प्रभृ.])], व्यप. [नदी-, देवता- (तु. या [२,२३] प्रभृ.)] । <सुरस- [वप्रा. सत् यक. = १. दीप्ति- (<√सृ [*=√स्वृ] 'उपतापे' [तु. सहचरितानि विप.]), २. जल- (<√सृ [*=√क्षर्] 'प्रक्षरणे = *द्रवीभावे'), ३. वाच्- (<√सृ [*= √स्वृ] 'शब्दे' [तु. माश ७, ५, १, ३१])] ।

१४[a]; १०,१७,८; मा ८, ४३; ३८,२;५†; का ९,६,२;३८,१, २; ५†; तै १,६, ३, १; ७, १, ६, ८;२,७,४†[a]; मै ४, ९, ७; ११, २†[a];१४, ३[२]†[a]; १७?[b]; शौ ७,११, १†; ७०, १; १८, १,४३†; ४,४७; –०ति ऋ २, ४१, १७; १८; ६, ६१, १;५; ६; ७, ९५, ५; ६; १०, ७५, ५; १८४,२[c]; खि ६,३, ४; मा २०,६२; ७६‡[d]; का २२,६,८; ७, १०‡[d]; मै ३, ११, ३[e]; ४, १२,६[२]; १४,३; ७[२]; †काठ ४, १६[२]; १७,१८[a]; ३०,३[a]; ३८, ८$; क ४६,६†; शौ ४, ४,६[f]; ५,२५,३†[c]; ६,९४,३; ७,७०, २;७१, १; १४, २, १५; पै १, १०६, ६; १३, २, ४; १८,८, ६; २०, १२, ३; २१, ३; २६, १०; २७, १[२]; –ती ऋ १, ३, [१०; ६, ६१, ४]; ११; १२; १३, [९; ९, ५, ८]; ८९, ३; १४२, ९; २, १, ११; ३, ८; ३२, ८; ३, ४, [८; ७, २, ८]; ५४, १३; ५, ५, ८; ४२, १२; ४३, ११; ४६, २; ६, ४९, ७; ५०, १२; ५२, ६;६१, [७; ७, ९५,४]; १०;११; १३; ७,३५, ११; ३६, ६; ३९, ५; ४०,३; ९५, १; २; ९६, ३; ८, २१, १७; ५४, ४; ९, ६७, ३२;

८१,४; १०, १७, ७; ३०,१२; ६४, ९; ६५, १; १३; ११०, ८; १३१, ५; खि २, ६[३], २८; ३, ६, ४; ४, ६, ६;८, २; ५, ७, ३, ७[२]; खिसा २०, ५; मा १०,३४†; १८, १६; १९,१२; १८; ३४; ८०; ८२; ८३; ८८; ९०;९३;९४;२०,४३;५५-६०; ६३-६५; ६७-६९; ७३-७५; ७७†; ८०; ८४-८६†; २१, १३;१९[g]; ३१; ३३; ३४; ३६; ३७; ३९; ४२; ४४[h]; ४८-५४; ६०; २५, १६; २७, १९; २८, ८; १८; २९, ८; ३३†; ३३, ४८†; ३४, ११; का १०, ५, ६‡[i]; ११, १०, ४†, १९, ६, १; २१, २, १; ७; ३, ३; ६, १; ३;४; ९; ११; १४;१५; २२, ४, ८; ६, १-६;९-११;७, १-३; ७-९;११†;८,१; ५-७†; २३, २, २; ८[g]; ४, ३; ५;६; ८;९; ११; ५, २; ३; ६, १-३; ४; ५-७; १३; २७, ११, ३†; २९, २, ९; ३०, १,८; २, ७; ३१, १,८; ४,९†; ३२, ४, ५†; ३३,१,५; तै †१, ८, २२, १; २; ¶२, १,२,६; २, ९,१[३]; ५; ६[२]; ३, २,४, ४; ४,३,४¶; ५, १,४[२]¶; ४, †१, ८,२; ११, २[२]; ७, ६, १; ५,१,११, ३¶; ६, १, २,२¶; ७,२,७,५¶; मै

¶१, ४, ३[२]$; ८; १५; १०, ५[२]; ११, ९; ¶२, १, ७[३]; ३, ५; ९;४,१;५, २[२]; ४;११,५$; १२, ६$; ३, ६, ४¶; ८¶; १०,६¶;११,१;२[५];३[९];४[८];‡[d]; ५[६]; ७; ९[८j]; १६,२¶; ४,¶३, ९; १०; ¶४, ७; ९; ५, ८[२]¶; ७, ८¶; †१०, १[२]; ३; ११, २†; †१३, ३; ८[२]; †१४, ३; ७[३]; ११; काठ ४, १६[२]†; ५, ४; १०, १[३]¶; ११, ८¶; १२, १०[२]¶;१२¶;१३[२]¶; ¶१३,१; ६[२]; १२[२]; १४, ९[२]¶; १६, २०†; †१७, १८; १९; १८, १०; १७; २१; १९, १३[२]; २३, २¶; २९, १; ९[२];१०¶; ३२, १¶; ३५, २०[२]¶; ३७, २¶; ३८, २; ३[७]; ६; ८[८]; ९[७]; १०[२g]; ३९, १†; ४६, २; क २८, १०; २९, ५; ३५, ८¶; ४५, २¶; ४६, ३¶; ४८; १८[२]¶; †कौ १,१८९; २,६४९; ८११; †जै १, २०, ५; ४, ३, ६; शौ ५, २३, १; २५, ६[k]; २७, ९; ६, ३, २; ८९, ३; ९४, ३; ७, ५९, १; १६, ४. ४; १८, १,४१†; ४,४५; १९, ११, २†; ३१, ९; १०;४०, १; २०, १२५, ५†; पै १,५०,३; २,९,५; ३०,२†; ३५, ५; ९०, ५; ५, ११, ६; ६, १९,९; ७,

[a]) पाभे. पृ २१३१ *d* द्र.।

[b]) सुर॰ इति स्वरः ? सर॰ इति शोधः (तु. सपा. तैब्रा ३,७,१२,१ तैआ २,३,१)।

[c]) =सपा. मंब्रा १,४,७ आपमं १,१२,२ माग्ट २,१८,२ हिग्ट १, २५,१। माश १४, ९, ४, २० बृ ६, ४, २१ पृथुष्टुके इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ १८९२ *h* द्र.।

[e]) सात. सु॰ इति।

[f]) सपा. पै ४,५,८ बृहस्पते इति पाभे.।

[g]) पाभे. पृ २४७० *k* द्र.। [h]) पाभे. पृ ८११ *k* द्र.।

[i]) पाभे. पृ २३०५ *e* द्र.।

[j]) सकृत् सपा. मा १९,९५ प्रभृ. तैब्रा २,६,४,६ ॰त्या इति पाभे.।

[k]) देवी सुरस्वती > सपा. पै १३, २, १६ देवो बृहस्पतिः इति पाभे.।

२, १; ८, १०, ११;१२, १०; ९, १,९; १०, ५,९; १०; १२, ६, ४; १३, ५,११; ८, १२†; १५, ८, ८; १६, १३, १; ४८, २; १९, १, १५; ३८, ६; २०, ६, १[a]; १०, १०†; १४, २; २३, ५; २५, ७; २९, ५; -तीः शौ ५, १२, ८?[b]; ६, १००,१; पै १९, १३,४; -तीम् ऋ ६, ६१, २; ७, ९, ५; ९६, १; ८, २१,१८; १०, १७, ७[३]; ९;१४१,५; खि ३, १०[२], १६; ५, ६, ७; मा ९, २७; १९, ३३; २१, २९; ३०[c]; ३२;३८; ४१; ४२; ४४[d]; ५८; ३४,११; का १०, ५, ७†; २१, ३, २; २३, ४, १; २[e]; ४; १०; ५, १; २; ३[e]; ६, ११; ३३, १, ५; तै १, ७, १०, २†; ¶२, १, २, ६; ३,११, १; ३, ४,३, ४¶; ५, ७, ११, १[e]; मै १, ११,४†; २, १, ७[२]¶; ३, ११, २[४e]; ४; ५; ७; ४, ३, ९¶; १२,५; †१४, ७; ११; काठ ४, १६†; १३, १२¶; १४, २†; १६, २१; १७, १८[३];१९; १८, २१; २०, १५; ३८, २; ५३, १[e]; क २९, २; शौ ३, २०, ७†; ५, ७, ४; १८, १,४१[३]†; ४२†; ४,४५[३]; ४६; पै ३,३४, ५; १०, ६,४; ११,१, ६; १३, ५, २; २१; -त्या मा १०,३०; १९, १५; २६; ९५[f]; २०,६१; ६६;९०; २१, ३५; ५५; ५६[g]; ५७; का ११, ९, १; २१,२,४; १५; ६, १६[f]; २२, ६,७;१२; ८, ११; २३, ४,७; ६, ८; ९[g]; १०; तै ७, २,१, ४¶; ३,११, २; मै ¶१,१०,५; ११, ९; ३, ४, ३; ११, २; ३[२]; ५[३g]; काठ १०, १[३]¶; १४, ९¶; ३५, १५¶; २०; ३८,३[f]; ८[२]; ४३, १; क ४८, १८¶; शौ ५,७,५; १०, ८?[h]; पै १, ६५,२; -त्याः मा २१, ४६; ४७; का २३, ५, ४; ५; मै १, ११, ४[i]; ३, ११, ८[j]; १५, ५[k]; काठ ५, १; १३, १५; १४, २[l]; ८[l]; १८, २१[२]; ३२,१; ३८, ४; ४०,९; ५३, ११[l]; -त्याम् ऋ ३, २३, ४; शौ ६, ३०, १?[m]; पै ९,८, २?[m]; १९, २४, ४?[m]; -त्यै मा २, २०; ४, ७; ९, ३०[l]; १०, ५; ३१; ३२; १८, ३७[l]; १९, १; ६; २०, ३[l]; ३३[२]; २१, ४०; ५९[२]; ६०; २२, २०[३]; २४,३३; २५,१[e]; ५[k]; ३८,४; का २, ५, २; ४, ३, १; १०, ५, ८[l]; ११, ४, १; १०, १; २; २०, १, ७[l]; २१, १, १; ५; ७, २[j]; २२, ३,२[२]; २३, ४, १२; ६, १२[२]; १३; २४, ७, २[३]; २६, ७, ३; २७, १, १[e]; ५, १[k]; ३८, १, ४; तै १, २, २, १; ७, १०, ३; ८,१,२¶; १३,३; २१, १; २, ५, ४, २¶; ३, १, १०,१; ४, २, १; ५, १, ४[२]¶; ५,५,१२, १; ७, २१, १[l]; ६, १, २, २; ७, १, १४,१; १६, १; ३,१५, १[३]; मै १, २,२;‡३,१;४,१५¶; २, ३, ८[३]; ६, ११; १३; ३, ६, ४; ११, २; ७; १२, ५[३]; १२; १४, १४; १५,१[e]; ४, ९, ७; काठ २, २; ५, ४; १२,९[४]; १३, ११; १२; १५, ७; ९; १९, १३; २३, २; ३२, ४; ३७, १८[२]; ४१, ५; ७; ४३, ५[३]; ४७, २; क १, १४; ३५, ८; शौ ६, ४१, २; १४, २, २०; पै १८, ९, १.

१सारस्वत[n]- -तः मा १८,२०; का १९, ७, २; तै ४,७,७, २; मै १, १०, १[४]; २, ६, १३[२]; ११,५; ३, ६,५¶; ४,४,७¶; ¶काठ ९, ४[२]; ५; १२, १०; १४, ९[२]; १५, २$; ९[२]; १८, ११$; २३,२; ३४, १४; १५; ३७, २[२]; ४५, १८$; ¶क ८, ७[२]; ८; २८, ११$; ३५, ८;

---

a) पामे. २१३० *g* द्र. ।

b) °ती इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,११०,८ प्रमृ.) । c) सपा. तैब्रा २,६,११,१ °ती इति पामे. ।

d) पामे. पृ ८१६ *a* द्र. ।

e) सपा. °तीम् <> °त्यै इति पामे. ।

f) पामे. पृ ३३२० *j* द्र. ।

g) सपा. तैब्रा २, ६,१४,५ °त्याः इति पामे. ।

h) शोधः पृ २२८७ *a* द्र. ।

i) सपा. °त्याः<>°त्यै इति पामे. ।

j) सपा. °त्याः<>°त्यै (तैब्रा २,६,५,२ काश्रौ १९, ४,१४ च) इति पामे. । k) पामे. पृ ३३१९ *l* द्र. ।

l) पामे. पृ २८०४ *d* द्र. ।

m) शोधः पृ २४०६ *b* द्र. (तु. सपा. काठ १३,१५ तैब्रा २,४,८,७ आपश्रौ ६,३०,२० प्रमृ.) ।

n) विप. । सुरस्वत्- वा सुरस्वती- वा + सास्यदेवतायर्थे अण् प्र. ।

–तम् मा १९, ८; का २१, १, ७; ¶तै १, ८, २, १; ४, २; १७, १; २०, १; २१, २; २, ३,११,१; मै १, ८, १०; ¶२, १, ७³; ३, ५; ९; ¶काठ १०, १²; ११, ८; १२, १०; ३७, १८$; पै १, ४५,१; –ताभ्याम् तै २, ५, ४, २¶; –तेन तै २, ३, ११, २¶; –तेभिः ऋ ३, ४, [८; ७,२,८]; –तौ मा १३, ३५; का १४, ३,९; ¶तै २,४, ६,१; ३, ५,१,४; मै १,८,८².

सारस्वती- -ती मा २४' १; २९,५८;५९; का २६,१,१; ३१, ६-७,१; तै ३, ४, ३,२¶; ५, ५, २२, १; २४, १; ¶मै १,११,९²; २,४, १; ५, २; ३, ९, ५;१३, २$; ४, ७,८²; ९; ¶काठ १२,१२; १३,१;६; १२; १४, ९²; २९, ९; १०;$४८, १; ३; क ४६, ३¶; पै १९, २६, १३; –¶तीः तै १, ८,१८, १; मै ४, ३,९³; १०; –तीभिः मै ४, ३, १०¶; –¶तीम् तै २, १, २, ६; ३, ४,३, ३; मै २, ४, २; ५, २²; ४; ३, ६, ८; काठ १२, १२; १३; १३, १; ६²; १२; २९, १०; क ४६,३; –त्यः मा २४, ४;१४; का २६, १, ७; ३, ४; तै ५, ६, १२, १; मै ३, १३, ५; १२; १३; १५; १६; काठ ४९, २; –त्यां तै ६, ६,५,१¶.

२सारस्वत- -त मै ४, २, ७²¶?[a].

सुरस्वति-कृत- -तस्य मा २०,३५; का २२, ३, ४.

सुरस्वती-वत्- -वतोः ऋ ८, ३८, १०; –वान् खि ५,७,४,१-३; मै ३, १०, ६; काठ २९, १; क ४५, २.

†सु-राति- -तयः ऋ ८, २७, १४; [१७(१,७९, ३; १०,९३,४)]; मा ३३, ९४.

?सरां भुवम्[b] पै ११, ५, ११.

सरित्[c]- -रित् मा ३४, ११; का ३३,१, ५; काठ १६, १६‡?[d]; –रितः ऋ ४, ५८, ६; ७, ७०, २; खि ३, १५,१९; †मा १३, ३८; १७, ९४; †का १४, ४, १; १९,१, ७; तै ४,२,९, ६†; मै २,७,१७†; काठ १६,१६†; ४०, ७; शौ १२, २, ४१[e]; पै ४, १४, २?; ८, १३,६†; १७, ३४, २[e].

सरिता- -ते खि ७, ५,१.

सुरिन्- √सृ द्र.

सरिर्, रा[f]- -रम् खि १, ११,२?[g]; मा १५, ४[h]; का १६, १, ५[h]; काठ १७, ६[h]; क २६, ५[h]; –रस्य मा १३, ४२[i]; ४९[j]; १५, ५२; १७, ८७[k]; का १४, ४, ५[i]; ५, [३[j]; १६, ६, ४; १९, १, १[k]; तै ४, २,१०,१[i]; ७, १३, ४; ५, ५, १०, ६[k]; काठ १६, १७[a1j]; १८, १८; ४०, ६[k]; क २५, ८[i]; २९, ६; –राः क ४८, १०[l]; –राय मा २२, २५[m]; ३८, ७[n]; का २४, ११, १[m]; ३८,२,१[n]; –रे खि १, १२, ३?[o]; मा १३, ५३[p]; का १४,६,१[p]; काठ १६, १८[p]; क २५, ९[p].

सरिष्यत्-, सरीमन्- √सृ द्र.

सरीसृप- √सृप् द्र.

---

[a]) सारस्वतीभ्याम् इति शोधः? । मूलतः *°तीभ्याम् ऋ° > °*ती [भा > हा >] आ ऋ° > °*त्या ऋ° > °*त्य ऋ° > वावि. °त ऋ° इति ।

[b]) *स्व-राध्- > -राधम् + [√भू > कर्तरि] भू- > अलुकि उस. स्वराधम्-भू- > -भुवम् इति शोधः (तु. पृ २३६१ *e*) । [c]) नाप. (नदी-) । < √सृ (पाउ १,९७) ? ।

[d]) शोधः पृ ७६० *c*, ३२०० *c* च द्र. ।

[e]) सपा. मा १०,१९ प्रमृ. बौश्रौ १२,११:८ स्वसिचः इति, मै २,६,११ सुसिचः इति, काठ १५,७ सुषिचः इति च पाभे. ।

[f]) = सलिल- । नाप. (उदक-, भुवन-विशेष- [तु. माश ७, ५, २,३४], [illegible]) । < √सृ 'गतौ' इति प्रायोवादः? । [g]) स[illegible] [illegible]वरः? यनि. शोधः ।

[h]) = सपा. माश ८,५,२,४ । तै ४,३,१२,२ मै २,८,७ सलिलम् इति पाभे. ।

[i]) = सपा. माश ७,५,२,१८ । मै २, ७,१७ सलिलस्य इति पाभे. । [j]) पाभे. पृ २३५८ *c* द्र. ।

[k]) = सपा. आपश्रौ १६,१२,११ । माश्रौ ६, २,६,२० सलिलस्य इति पाभे. । [l]) सपा. काठ ३५,९ सलिलाः इति, आपश्रौ १४, २८,४ प्रमृ. सरितः इति च पाभे. ।

[m]) सपा. माश १२, ६,१,३६ सलिलाय इति पाभे. ।

[n]) = सपा. माश १४, २,२,३² । मै ४,९,८ तैआ ४, ९,१ सलिलाय इति पाभे. ।

[o]) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

[p]) = सपा. माश ७,५,२,५३ । तै ४, ३,१,१ मै २,७, १८ सलिले इति पाभे. ।

?सुरु[a]- -रौ शौ ५, २५, १; पै ३, ३९, ५; १३, २, २.
सु-रूप, पा[b]- -॰प कौ २, १००५[c]; -पः तै २, ४, ९, १¶; शौ १, २४,३[d]; -पम् शौ १, २४,३[d]; -पा ऋ ४, १६, १०; शौ १, २४,३[d]; -पाः ऋ १०,१६९,२; मा २४, ५; ९; का २६. १, ९; २, ४; तै ७, ४, १७, १†; मै ३. १३, ६; १०; काठ ४४, ६; शौ १८, ४, ३३; पै १९, ५१, ६†; -पान् ¶काठ ११, २; २४, ५; क ३७, ६¶; -पाम् शौ १, २४, २[e]; -पाय तै ७, ३, १८,१; काठ ४३, ८; -पेण ऋ १०, ५५, ३; -पैः ऋ ८, ३४, १२; -पौ शौ ५, २३, ४; पै ७, २,४.
सरूप-कृत्- -कृत् शौ १,२४,३[f].
सरूपं-कुर (ण>)णी- -णी शौ १, २४, ४[g].
¶सरूप-त्व- -त्वाय तै २,४,११,२.
सुरूप-व(र्ष>)र्षा[h]- -॰र्षे मै ४, २,५[c].
?सरूपवत्[i] पै १९,१९,६.
¶स-रेतस्- -तसम् काठ २०,६; क ३१,८.
सरोज़- प्रभृ. सरस्- द्र.
सर्ग-, सर्जन- √सृज् द्र.
सुर्णीक[j]- -काय तै ४,४,६,२[k].
सर्तवे, सर्तवै √सृ द्र.
?सुर्थः पै ९,८,७.
सुर्दिगृदि[l]- -दिम् तै ७, ४; १९, २; काठ ४४,८.
सर्प[m]- -॰र्पं शौ २,२४,४[n]; -॰र्पं खि २,१,५;९; १४, ८; पै २, ४२, ३; -र्पः ऋ १०, १६, ६; खि २, १, ६; ९![o]; १४, २[२]; ३[२]; ४;८; मै ४,१,१३¶; काठ ३१, १२¶; शौ ११, ४, १६; १२, १,४६; १८,३,५५†; पै ५,३, ६; १५, २३, १३; १६, ५६, १६; १७,५, ४; -र्पम् शौ १२, १,३७; पै १,८७,४; १७,४,७; ५,६[p]; -र्पस्य खि २, १, ९; १४,८; -र्पाः मा १५, १७; का १६,४,५; तै १,५,४,१¶;४,४, ३,२; १०,१; ६,१,१०, ४[२]¶; मै १,८,५¶;२,८,१०;१३,२०; ४,२,१३¶; काठ १७, ९; ३५, १५¶; ३९, १३; क २६, ८; शौ ८,७, २३; १४, १३; १६; ११,११,१६; पै १६. १४, २; ७८,३; १३५, ८[२]; -॰र्पाः शौ ११,१२,१; -र्पाणाम् मा २४, ३६; २५,५; का २६,८,१; २७, ५,१; तै ५, ७, २२, १; ६, १, १०,४; मै ३, १४,१७; १५,५; ४,१, १३¶; काठ ३१, १२¶; ५३,१२; पै ५,३,५; १३, १४, ६; -र्पात् खि २, १४, ३; पै ७, १५, ८; -र्पान् मा २५, ७; का २७,७,१; तै ३, १,१, १¶; ५,७,१७,१; २३,१; ७,३,१४, १; मै १,८, ५¶; ३, १५, ९; काठ ५, ६; ४३, ४; ५३, ७; १३; शौ ८, ८, १५; १४, १३; ११,८,१६; ११, २४; पै ७,७, ७; १५,१४, ९; १६, ३०, ५; १३५,८; -¶र्पे तै ५, २, ९,५; ६[२]; मै ३,२,६; ४, ४, ४; काठ २०, ५[२]; क ३१, ७[२]; -र्पेभ्यः

[a]) PW.W.MVG [पृ २९७ टि.३] प्रमृ. शुरु-> -रौ इति शोधुकाः? । Web [IS १८, २६४] त्सुरु- > -रौ इतीव ? । [b]) त्रिप. । वस. पूप. = २समान- वा सु वा ।
[c]) पाभे. पृ ३०१२ c द्र. ।
[d]) = सपा. तैब्रा २,४,४,२ । पै १,२६,३ सु° इति पाभे. । [e]) सपा. पै १,२६,२ सु° इति पाभे. ।
[f]) °कृत्, त्वम् > सपा. पै १, २६, ३ सुरू° इति, तैब्रा २,४,४,२ सुरूपाऽसि इति च पाभे. ।
[g]) सपा. पै १,२६,५ सु° इति पाभे. ।
[h]) विप. (कामानुरूप-वर्षयित्री- [गो-]) । वस. ।
[i]) *स-रूप- (अनुरूप-) + वृत्- (भाप. = वृत्त-) > बस. सरूप-वृत्- [विप. (अनुरूपवर्तिन्- [मनस्-])] इति शोधः । सस्थ. ?सायाः > स्यात् इति, ?घृतंहोमेन> घृत-होम- (विप. [होमदीप्तिकृत-] सर्पिस्-) > -मेन इति शोधौ । पृ १२७५ सस्थ. घृतम् इति नेष्टम् ।
[j]) नाप. (जल- [तु. निघ १,१२]) । (√सृ "स्रवणे' >भावे) सुरण-> मत्वर्थे *सुरणीक-> यनि. ।
[k]) पामे. पृ २५२१ c द्र. ।
[l]) *भाप. (शान्तकामता-) । (√सृ "*स्रवणे = शैत्ये'>) *सुर्दि- (शैत्य-वत्-, शान्त-) + *गृदि- (भाप. <*घृति- <√घृ 'दीप्तौ') >वस. यनि. (वैतु. अन्ये नाप. [स्त्रीभगभाग-विशेष-] इति ?) ।
[m]) नाप. (भुजग-) । <√*सृ (*= √श्रृ) 'हिंसायाम्' (वैतु. <√सृप् इति प्रायोवादः ?) ।
[n]) यातुधान-विशेष- इति सा. ।
[o]) सपा. खिसा २,८ स्मर इति पाभे. ।
[p]) सपा. शौ १२, १, ४८ ?मल्वम् इति पाभे. । शोधः पृ २४६७ i द्र. ।

खि २,१४,९; खिसा १५, १०, १०²; मा १३, ६²; ७; ८; का १४, १, ६²; ७;८; तै ४,२,८, ३⁴; मै २, ७, १५⁴; काठ १६, १५⁴; ३१, १२¶; क २५, ६⁴; शौ १०, ४,२३ᵃ; पै १६, १७, ५; १९, २२, १²; २; ३; –र्पैः पै १०,१२,५.

सर्प-त्व– -त्वम् खि २,१,९;१४,८.

सर्प-देवजन– -नेभ्यः मा ३०, ८; का ३४,१,८.

सर्प-नाम[b]– -मानि मै ३,२,६².

सर्प-पुण्यजन– -नाः पै ९,२२,१४; १६,८४,७.

सर्प-भय– -यम् खि ७, ७, १०; खिसा २,९.

सर्प-राजन्– -राज्ञः पै १३,१२,४.

¶सर्पराज्ञी[c]– -ज्ञियाः तै १,५, ४, १; २; ७, ३, १, ३; –ज्ञी तै ७,३,१,२; मै १,९, ७; काठ ८,६; ९,१५; ३४,२; क ७,२; –ज्ञ्याः काठ ८,६;९,१५²; ३४, २²; क ७,२.

¶सार्पराज्ञ– -ज्ञम् काठ ८, ६; क ७,२.

¶सर्प-शीर्ष– -र्षम् तै ५, २,९,५; –र्षैः काठ २०,५; क ३१,७.

सर्पत्–, सर्पि–, सर्पिन्– √सृप् द्र.

सर्पिस् (र्,ष्)[d]– -र्पिः ऋ ९,६७, ३२; खि ३, १०², १६; २०; तै २, ३, १०, १¶; ¶मै २,३,४; ५; काठ ११,७¶; कौ २,६४९†; शौ ९,९,३; १०, ९, १२-२४; १२,३,४५; पै २,७८, ३; १५, ११, ३; १६,१००,१३; ११४, २; १२५, २; १३७, २-१०; १३८, १-५; १७, ४०, ५; –†र्पिषः ऋ १,१२७,१; ५, ६, ९ᵉ; मा १५,४३ᵉ;४७; का १६, ५, २५ᵉ; २९; तै २, २, १२, ७; ४, ४, ४,६ᵉ; ८; मै २,१३, ८; काठ २४,७¶; २६,११;३९, १५; क ३७,८¶; कौ १,४६५; २, ११६३; जै १,४८, १०; शौ १,१५,४$[f];२०,६७,३; $पै ५, १५,१; २८,५; –र्पिषा ऋ १०, १८, ७; शौ १२,२,३१†; १८, ३,५७; पै ६,९, ८; १७, ३३, १†; २; १९,१९,५.

सर्पिर्-अन्न– -न्नः ऋ १०, २७, १८.

†सर्पिर्-आसुति– -तिः ऋ २,७,६; १०, ६९, २; मा ११, ७०; का १२,७,५; तै ४,१,९, २; मै २, ७, ७; ३,१, ९; काठ १६, ७; १९, १०; क ३०, ८; –तिम् ऋ ८, ७४, २; कौ २, ९१५; जै ४,१५,८; –ती ऋ ८,२९,९; –०ते ऋ ५, २१, २; –०ते ऋ ५, ७,९.

सर्पिर्-ग्री(वु>)वी[g]– -वी तै ३, २,८,४.

¶सार्पिष्-टूव– -ट्वम् काठ २४, ७; क ३७,८.

¶सर्पिष्-मत्– -मन्तम् क ३१,२[h].

¶सर्पिष्-वत्– -वत् तै ५,२,२, ४; –वन्तम् काठ १९,१२[h]; –वान् तै ३,४,८,७.

सर्म– √सृ द्र.

?सर्याणि[i] पै ५,१७,२.

१सर्व,र्वा[j]– -र्वैः ऋ १, ४१, ⌊२; ८, २७, १६ (१०, ६३, १३)⌋; ७, ४१,५; १०,५१, ९; ६१, १९; १४१,४; खि ५, ११, १; †मा ३३,८६; ३४,३८; ¶तै २, ४, ११,२²; ३;४; ५,३,१२,१;४, ३,१;१२,३²; ७,४,२; ६,५,४, २; ¶मै १, ३,१५†; ४,७;१५; ५,८²; ६,४²; ८; १०, ८; ११, ४†; ५; ६;८; २, २, ६$; ३, ५$; ६; ४, १²; २;५³;९, २$;

ᵃ) सपा. पै २,५७,१-५ सर्वेभ्यः इति पाभे. ।

ᵇ) नाप. (मन्त्र-विशेष-)। सर्प-नामन्– ⌊षस.⌋> मत्वर्थे ⌊=सर्पपर्यायभूत-नामविशेषवदर्थे⌋ *सर्पनाम्य–> *°नाम्म–> यनि. (तु. माश ७,४,१, २५ प्रमृ.) ।

ᶜ) नाप. (सर्पतः स्वामिनी- ⌊पृथिवी-⌋, तत्संबन्धि-ऋग्-विशेष-) । स्त्री. ङीप् प्र. ।

ᵈ) नाप. (घृत-)। <सृप् इति प्रायोवादः ? ।

ᵉ) पाभे. पृ २९१० *j* द्र. ।

ᶠ) पाभे. पृ ३२०० *m* द्र. ।

ᵍ) विप. (जाया-)। बस. अन्तोदात्तत्वं उसं. (पा ६, २,११४) ।

ʰ) सपा. °मन्तम् <> °वन्तम् इति पाभे. ।

ⁱ) ?मर्याणि इति र.; पर्याणि इति BKA. शोधः ? ।

ʲ) सना. (समस्त-)। [√*भृष् 'बन्धे = समूहे, संघाते' (तु. र ⌊*ष>⌋ शना–, र ⌊ष्मि*>⌋ श्मि–, र ⌊*ष्यु> *श्यु⌋ ज्जु– प्रमृ.) > भावे] *भृषर्– > मत्वर्थे *भृषर्-मय–> *पु(>सु)र्व्यं–> *सुर्व्व–> यनि. (तु. GK. hólos; Eng. whole, all; नभा. सारा; पार. कुल, सालम, सलामत प्रमृ. पर्यायाः; वैतु. या ⌊२,२४⌋ पाउ ⌊१, १५३⌋ Brug ⌊२, १, १२५ b⌋ प्रमृ. < √सृ 'गतौ' इतीव, WW. < sol ⌊e⌋ uo ⌊तु. SEY ९३⌋ इति ?) ।

१३, १०$; ३, १, ३; ६, २; ७[२]; ७, ७; ९, ७; १०, ३; ४[२]; ४,४,७; ८, ६; ¶काठ ८, १२; १३; १०,१२†; ११, २; १२, ३; ४; १०[२]; १२; १४, २†; ७;८; १५,१०; १९,२; २९,३; ३६,३; ¶क ७,७; ८, १; २९, ८; शौ १,७,४;१५,२; ३,१६, ५†;२०, ६†; ८,२,२५; ९,७, ८; ९; १६,४,६; १८,४,८;१९, ५१,१; २०, १२७, ११; पै १, २४,४;३,३४,७†; ४,४,४;३१, ५†; १६,५,५; ५८,४[a]; ११३, २;३; पै १७,२९,१७; २०,५३, ९; -र्वम् ऋ १,२९,७; ८३,४, १३३,५; २, २७, ३; ३,१४,७; ७,१०३,५; ८, ४७, [१५;१७]; ५८,२[२]; ९३, ४; १०२,२१; ९, ६७,३१; १०,९०,२[b]; ९७,२०; १०७,८;१२९,३; १६१,५[२]; खि २,१४,१; ३. १५,९; १९; २७; १८,१[२]; ४, ५,१९; ३०; ९; ७; ११,१;५;१३; ७,७,१०[२]; खिसा २६, १९; २०; २३; ३३, १२; २०[२]; २५; २६; मा ११,७३†, ७४†;८०[c]; १२,९५;९९; १६, ४; १९, ३१; ३१,२†[b];३२,८; ३३,३५; ३४,४;५; ३६, १७[d]; ४०, १; का १२, ७,८†; ९†; १५[e]; १३,६,२२†; १४,२,१३; १७, १,४; २१, २, २०; ३२, ३,६†; ३५, १, २†[b]; ३, ५; ४०,१,१; ¶तै १,५,२,२;९,५; ६,५, १[२]$; ७,४,६; २, २, ३, २;३; १०,२;३, २, १; ९, ३; ११,१; ५; ४,३,२$; ५,२,४; ४,३;५,६;६, ३;७,४;५; ९,२; ३,१, १, ३;२,१,२; ८,६$;३, २,१[२]; ४, १, १०, १†; ३$[e]; २,६, ५†; ३, १, १; ५$; ५, १,२$; ५,१,३, २; ३; ५, ७; १०, १; ३, १२, १[२]; ४, १२, ३[२]; ६, २, २; ३, १; १०, १; ६,४,५,४; ६,४[२]; ७,१, १, २; ३,३, १; ¶मै १, ४, २[२]$; ७[२];$; ५,५;११; १४; ६, ४[२]; ५;१२;७,२[२];८,४; ६; ७[२]; ९, ५[२]; १०, ५; २, १, ३; ४[२]; ११[२]; २, २[५];८; ९;३, ५;४,८; ५,२;१०; ७,७[२]†; १३, १०$; ३,१,९[२];२,५;३,१; ६;४,४;६, ४; ७; ७,३; ८,८;११,१०$[e]; ४, १, २[२]; १४; २,१; २[२]; ३; २२;२३;३,६;५,४; ६,६;८;८, ८; ¶काठ ५, ५[२]; ६, ६; ७,६; ९[४]; ८, ४[२]; १०; ११; १५[२]; ९,११; १३[२]; १५; १० ४[२]; ६;७; ११, ५; ८; १२,३[२]; ८; ११; १३, ४; १०; १६, ७[२]†; १७,११; १९,५; २०, ३; १२; २१,२; ४;१२; २२, १०; २३, ६; २६,९[२]; २७, १; ४; २८, १[२];३; २९, १[२]; ७; ३१, १[२]; ३२,२[२]; ३[२]; ५; ३३, ८; ३४, १०; ३५, ४[२]$; १६; ३६, १; ३७,१; ४;५; १४; ३८, १३$; ३९, १०$; १५$; ४०, ११$; ४५, १५$; क ४,५; ५,५; ६, ९[२]; ७,६; ८; ८,३[२]; २७,१$; ३०, ३; ३१, ५; १४; १७; १९; ३५, ४; ४१, ७[२]; ४२, ४; ४४, १; ३; ४५, २[२]; ८; ४७, १[४]; ४८, ५[२]$; १४; †कौ १, १२६; २, ६४८; ३, ३, १२‡[f]; ४,५[b]; †जै १, १४, २;२,२,७‡[f]; ३,८; ४, ८, ७; शौ १, १८,३; २, ७, २; ३१, ५; ३६,६; ३,७,३; ७; ४, ५, ७; १६,१; ५;१७,६;७; १८,८; २०,१;४;८; २२,२; ५, ४, ९; १०[g];८,६; १८,४; ६,६,१;१४, १;२४,२;४६,३†; ५४,३; ५७, ३; १०७, १-४; ७, २१, ६[h]; ६७, ३; ८०, ३; १०६,१; ११९,१;८,१, २०†[२]; २, १२; १९;१०, १; १४, १२; ९, ४, २०;५,१९; २३[i];१२,२४;१३, १-५; १०, १, १०; १३; २५; ३२;६, १८; ७, २९; ३०; ८, १;२;६; २१;३०; ९,२७; १०, २६; ३४; ११, २, १०; ६, १[२];४;१५; १०,१३; १५; ११, १; १०; १२, १७; १२, २, २; २४‡[j]; २६; ३, २८; ५२; १३,१,५४; ५५; ७,४१[k]; ४५; १९, ६, ४†[b]; ९,२; १४; ३४, १; ३९, १; ५-८; ४४,२; ५२, ५; ५७, १†; ५; ६१,१; ६४, ३; ६९,१-४; ७०,१; २०,२५,

a) पाभे. पृ ३२२६ *b* द्र. । b) =सपा. तैआ ३,१२,१ श्वे ३,१५ । मुंउ २,१,१० वपू १,२ विश्वम् इति पाभे. । c) सपा. पै १, २९, ३ सर्वाः इति, मै २,७,७ प्रमृ. सुर्वान् इति च पाभे. । d) पाभे. पृ २०७८ *h* द्र. । e) पाभे. पृ २९१४ *d* द्र. ।

f) सपा. ऋ ३,२६,७ नाम इति पाभे. । g) पाभे. पृ १९८९ *l* द्र. । h) पाभे. पृ२९१५ *k* द्र. । i) सर्वमेनम् > सपा. पै १६, १००, १ सर्वाणि इति पाभे. । j) पाभे. पृ १६२८ *b* द्र. । k) सपा. पै १८,२४,९ सर्वान् इति पाभे. ।

४; ७४, ७; ९६, १०[२]; ११२,
१; पै १,३०,५; ४०,४; ४८,१;
६७,३; ९९,१; २,२०,५; २९,
६;३७,३†; ३,२, ३; ६; २१,
३; २३,१; ३०, १; ६; ४, ६,
६; ७; १५, ५; २१, ४; ६;
२२, २; ५, १३, ५; २३, ५;
७[a]; ८;२६,२;२७,७; ३२, ५;
३४,४; ३७, १; ६, ११, १-४;
७,७,४; १०,१;५-८; १८, ७;
८,६,१; ४;८;७,५; ८,४;९,४;
११; १५, ९; १८, १०; १९,
९; ९, ३, ७; ५, ४†[b]; २१,
२; १२; २३, २१; ११, ३,१;
१४, २, ६; १५, ३, २; १५,
२†; १६, २, ९[२]; ४, २; ९;
२१,१[२]; ४; २२,५; २५, १०;
३५,१०;३६,३; ३७, ५; ३८,
४;४४, २; ४८, ५; ४९, १०;
६३,४[c]; ७०,८; ७४, १-५; ९;
८६, ३; ५; ९९, ५; १००,
११; १०१, १; ९; १०२, ८;
१०३,६; १०४, १०; १०९,
६; ११०,४; ११४,५; १२५,
५; १३३, १; १३८, ८; १३९,
२५; १४९, १०; १२; १७,
९, १०; १०, १; २९, १४;
१५; ३२, ५‡[d]; ४१, २; १८,
२०,३; ४; २५,४[e];१०; १९,
३,१०; ८, ६; ७,९; १३, ७;
३८, १५;४०, ७; ४१, १३;

४४, ७-१०; ४६, ११†; ५०,
४; ५; ५२, ४; ५४, ९-१४;
२०,१, ४[f]; ७, ७; ९, १; १२,
४;१५,५[a]; ६;२७,२[g];३५,५†;
४१, १; ४३, १; ४९, ३; ६;
–र्वंया ऋ १,३९,[५; ५, २६,
९ (८,७,४)];८,२८,३;¶तै ६,
१,२,५;६,७[२]; ४,२, ५; मै ३,
७, ४¶;–र्वस्मात् ऋ १०, ९७,
१६[h]; [१६३, ५;६]; मा १२,
९०†[h]; का १३,६,१६†[h]; मै ३,
११,१०†[h]; ¶काठ ७, ६; ३४,
६; क ५, ५¶; शौ ७, ६६;
१[i]; १०, १, ११; ३, ४[c]; ५,
२२; पै १६, ३६, १; १९,
१२,५†[h]; –र्वस्मै खि ५, १४,
१; तै १,४,३५, १; २, ५, १,
१¶; ७, १, १३-१७, १; १९,
३; २,११-२०,१; ३, १५, १;
१६, २;१७-२०,१; ४,१४,१;
२१-२२,१; ५,११-१२, २; मै
४, १-२, १३¶; काठ ६,५¶;
१२,७¶; ४१,६;८; ४२,१-३;
५-१०; ४३,६-१०; ४४, १०;
४५,१-३; ६-८; ५२,१; क ४,
४¶; शौ ३,२८,३;४,१७,१;९,
४, २; ११, ६, ८; १३,५, ६;
१९, ३२, ८; २०, १२८, १२;
पै ४,२०, ५; १२,४, ८; १६,
२१, ७; २४, २; १९, ३२,
१६[३]; ३४, ३; –र्वस्य ऋ १०,

१३७, ६[j]; खि ६,३,२; मा ८,
१३; ४०,५[२]; का ४०, १, ५[२];
¶तै १,४,४०, १$; २, ५, २,
६; ५,३,१२,१[२];४,१२,३[२]; ६,
२,९,२; ४,८,१; ७,१, ४,२[२];
१०, ४;२,२-३,२; ५,६; ४,५,
३; ¶मै १, १०,२$; १०-१३;
२,१, ४[२]; ३, ९, ३; १०, १;
३[४]; ¶काठ १३, ७[२]; ३६, ६;
शौ ११, ६, १; १०; २४[k];
१९,५३,८; ६२,१; पै १, ९९,
४;२,२,५;३२,५;४,४०,६; ५,
३०,२[l]; ८, ७,४; ९, १२, ५;
१२,२, ८; १६, २१, १; १०;
२३, ३[m]; १९,३०, १५; २०,
३७,१०; ३८,५; –ॖर्वस्य मा
३७, १८; का ३७, ३, ५; शौ
१२, १, ३४; पै १७, ४, ५;
–र्वस्याः शौ ७, १३, ३; पै २,
८५, ३; ७, १५, १; –र्वस्यै
शौ १४,२,२७; पै १८, १४,७;
–र्वा ऋ १, १२६,७;१६२,[८;
९;१४];१७; ५,८५,८; ८,९१,
६; १०, १४,१६; १५५, २?[n];
खि २,१,३; मा २५, ३१;३२;
३८;४०; का २७, १२,८; १३,
१; ७; तै ३,४,११,६†; †४,६,
८,३; ४;९,२; ३;५,६,४, ४¶;
६,२,४, ५¶; ¶मै २, ६, ५;
३,७, ६; ८,३; १६, १[२]†; ४,
१४,१४[२]$; †काठ २२, ९¶;

---

[a]) सपा. शौ ४,१७,५ सुर्वाः इति पाभे.।
[b]) पाभे. पृ ३३२५ *b* द्र.। [c]) सपा. सर्वम् <> सुर्वस्मात् इति पाभे.। [d]) पाभे. पृ १६३८ *b* द्र.।
[e]) सपा. शौ १३,२,४४ विश्वम् इति पाभे.।
[f]) सपा. शौ ७,४४,१ घोषम् इति पाभे.।
[g]) पाभ. पृ ३०८१ *q* द्र.। [h]) पाभे. पृ २९१६ *a* द्र.।
[i]) पाभे. पृ २९३२ *k* द्र.। [j]) पाभे. पृ ३३३३ *j* द्र.।
[k]) पाभे. पृ २९१७ *a* द्र.।
[l]) सपा. शौ ३,२४,२ यो यः इति पाभे.।
[m]) सपा. शौ ११,६,२३ विश्वस्य इति पाभे.।
[n]) सुर्वाम् इति शोधः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. ?)। सस्थ. ?आरुषी > आरुषीम् इति शोधः। उभयोः पदयोः अराय्यम् [द्वि१] इत्यनेन सामानाधिकरण्यात् (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. ?)।

२३, १२; ४०, ११; ४६,४[२]; ५[२]; क ३५, ३¶; कौ ३, ४, ५‡[a]; जै २, ३, ८‡[a]; शौ २, १,३‡[b]; ४, ४; ४, ५,४; ११; २;२; २०, २[c]; ६,१२४, ३[d]; ७,८८,१; ८, ७, १४; १०, ५, ५०; ११,१,३१; ८, २१; १२, १,५०; ९, ४; ११, १०; १३, ६,७;१४,२,२४; १८, २, ६†; १९, ३१, ११; ६०, २; पै १. ४४, १; १०१, ३; २, ११, ४; ३,२५,३; ४, ६, ४; २६, ६†; ५,१,७;३, ८; १३,६; ६, ८,१; ७, १९, ९; ९, ९, ६; १०, ५, ११; १३, १०, १; ११, २१; १४, ३, ८; १०; १५, १४, ११; १६, १३, ४; ३९,४[e]; ६[f]; ४८, ५; ९२, १; १३२,११; १४५,४; १७,५,८; १८,९,५; २१,६‡[g]; १९, १४, ८; १६,१२‡[g]; ३१,१०; ४०, ६[d]; १०[h];५४, २; २०, ३२,४;
–र्वाः ऋ १, १८८, ८; १९१, ८; ६,७५,२;५; ७,२६,३;५०, ४; ५५,८; १०,१७,५;९७,७; १४;२१; १७३, १; खि २, ६, १६; ३,१०[२], ९; ४, ५, ५; ६, २; ९,१; मा ११, १८; १२, ११†; १७; ५९; ८१†; ८८†; ९४†; १६,५; १८,३४[i]; †२९, ३९;४२; ३२,४;११;३५,९; का १२,२,७; १३, १, १२†; १८; ४, १५; †६, ७; १४; २०; १७,१, ५; २०, १, ४[i]; †३१, २,३; ७; ३५,३,४; ८; ४, ८; तै १, ५,६,१[j]; ¶२, १, ४,३; २,९,१; ३;३,११,२;६, ८, ३; ३,२,८,६[२]; ४,३,४¶; ४, १[k]; ९, ७[२]¶; ¶५, ४, ३; ९, १; ३; १०,२; ४, १,२,३; ९, ३; २,१,४†; ५; ५, १; ६, ३-५†; ५,१,२; †६,६,१; २; ¶५, १, ७,४;८,६; २,१,४†; ५,१, ४; ७,९,३;४[२]; ¶६,१, १, ५; ९, ५;२, १,७[२]; २, ६; ३, ४, ७; ५, २[२]; ४; ७, ३[२]; ५, ४, २; ६,७,३; ८,२; ¶७, ५, ६, ३; ८,२; ९, ३; ¶मै १, ४, १०; १३; १४; ५, ३$[j]; ७; १०$[j]; ६,८;८,४[२]; १०,१८; २,१,४; ७[३]; २,८[२]; ३,१;५[२]; ७[२];९;४, ३;५,५; ७[२]; ७,२$; ८[२];†;$; ११$; १३[२]†; ९, २$; १२, १$[l]; १३, १०$; ३, १, ४$; ८; १०; २, ३; ५; ७; ८; ४,६;६,१; ३; ८; १०[२]; ७, ८; ९, १[२]; ५[२]; ७; १०, १; ४; १६, ३[२]†; ४, २,२[४]; ३; ११; ३,१; ५;७;८;४,४; ७; ५, १; २; ३[२]; ४[३]; ६, १; ७, २; ५; ८[२]; ८, ३; ५; ६[२]; ७; ९; १४, ३†; १४; १६†; ¶काठ ६,१; ७,६;८; ९; १०[४]; ८, ४; ५; १०,१[५]; ७; १०[४]; ११, ४; ८; १२, १[२]; ४; ८; १३, ५; ६; १४,२; १६,८[२]; †; ११$; १३[२]†; १७, ११; १८, १३$[l]; १९,३[२];$; ५; ७; ९; ११[२];†; २०,५[२];६;२१,९; २२, १;१३; २३,२[२];५;६;२४, ७; ८[२]; २५, ३[४];७; २६,२[२]; ७[२]; ८; २७, १; २८, ४; ५; १०[२]; २९, २; ४; ९[२]; ३१, ११[४]; १५; ३२, १[२]; ६[२]; ७; ३३, २; ३४, १[२]; ५;१७[३]; १८; ३५, ७†; ३६, १३; ३७, १; ७; ८[५]; ९†; ३८, १२$; ४६, १†[२]; ¶क ३, १२; ५, ९[२]; ६, ९; ७, १; २५,२$; ४[२]†; २७, १$; २९, २$; ३०, १[२];$; ३; ५; ३१, १[२];†; ७[२]; ८; ३५,८[२]; ३७,८; ३८, १[२]; ६[४]; ३९, ५; ४०, ५[२]; ४१,५[२]; ६; ४२, १; ४४, २;४;५; ४५, १[२]; ३; ५; ४७, ११[४]; ४८,९†; जै १, १२,१०; शौ २,१४,१; ३; ३,४,१; ७[२]; २०,९;४,५,२; ३†; ८,४; ९, ९;१७, २; ५[l]; १८, ५; ७; ८; २२,७;२४, ५;६; ७[m]; २५,५; ६, २४, ३; २५, १-३; ८७, १†;८८,३;७,१०, २†;२४, १; ४४,१; ७८,१; ८, ५, ८; १३; ७,१; १९; ९, २२; ९, १, १; ५,३७; १०,१,४;३०; २, २८; ११,६,६;१९;८, ६; १०, २१; १२;११,१५;१२,३, ३१; १३, १, २०; २६; २, २; ४१; ३, १९;२०; १५,६, २२; १८, ४, ६; १९,३,२; १५, ६; २४, ९;

a) पामे. पृ २९१७ *g* द्र. ।
b) सपा. ऋ १०,८२,३ प्रमृ. अन्या इति पामे. ।
c) सपा. पै ८,६,२ °र्वान् इति पामे. ।
d) पामे. पृ ३०६५ *e* द्र. ।
e) सपा. शौ ९,३,५ इदम् इति पामे. ।
f) पामे. पृ ३१०५ *g* द्र. । g) पामे. पृ २९१८ *b* द्र. ।
h) उ इत्यनेन समस्तम् ।
i) पामे. पृ २९१९ *s* द्र. । j) पामे. पृ२२७१ *f* द्र. ।
k) पामे. पृ १६१४ *c* द्र. । l) पामे. पृ ३३२६ *a* द्र. ।
m) पामे. पृ २९३२ *h* द्र. ।

३९, १; ५-८; ४४, ७; ४५, ४;५३,७;५६,६; पै १,२९,३[a]; ४०,३[2]; ४७,२; ८९, १; ९९, १;२,४, १; ५[2]; २७,४; ३०, ४; ३६, ५; ५५,३;४; ६५, २; ३, १,१; ७[2]; ८, ६; १७, ६; २५, १२; ३४, १०; ३५, ६; ४, २, ५; ६, ३†; १३, ३; २७, ५; ५, ९, ६-८; २३, २; २४, ६; ७; ३०, ६; ६, ३, २; ९, ८; ७, ७, ३; ८; १०, १; ५-८; १९,४[b]; ८, ३, १; १६, १-३; १०,१, ५; ११, ३, ९; ६, १०†; १२, २, ७; ६, ८; १५,३,७; ४, ४; †१०,२; ५; १३,४; १८,२[c]; १६, १२, १; १३,८; १९, १०; २१, ६; २२,६; ९; २७, ८; २८, २; ३;३२,१;३५, ४; ३८,२; ८७, १; ८८,३;४;९९,४; १७, १२, ४; ९; १०; १५, १; ८; २७, ४;४०,१; १८,११,९; १६,१०; १७,६; २०,६; २१,४[d];२४,९; २६,४[e]; १९,४,१५[f];५,४-६;६, ५†; ७,१०; १३, ४[g]; २०,३; १५;१६; २३,१३; २८,९;३०, ११; ३६, २;४८,११[2]; २०,१, ४; ५,५;९,४?[h];१९,२; ४;२४, ३; २८, ७; ५७, ४[i]; –र्वाणि मा ३६, १८[2]; ४०, ६; ७; का ३६, १, १८[2]; ४०, १, ६; ७;

¶तै १, ६,८, २; ७, ५,३; २, ४,११,१[2]; ५,१०,४[2]; ६, ३,४; ३, २,२,१; ४,९,७; ५, ७, ३; ९,१; ५, १, १,२; ३;५; ५,३; ८, ४[2]; ३,८, ३; ४, ५, ५;५, १,२; ६, २; ६, १,२,७; ९,४; ४,३,२; ११,४[2]; ७,५,८,२;५; ¶मै १, ४,१०; ५, १३; ६,८; ८, ६[2]; २, २, ८[2]; ९[2];४,५[2]; ५, १[2]; ३, १,१; ४; ९; २,८; ३,२[2]; ४,६[2];७,४[2]; ८,९; १०, १;३; ४, १,८;५, १; ३; ६;६, ४;७,५[2]; ८,५; ¶काठ ७,१०[2]; १०, १०[2]; ११, २[2]; १२, ४[2]; ५; १८, १९; १९, ३[2]; १०; २०, ८; ११; २१, ३;८[2]; २२, १[2]; २६, १;७[2]; २७, ९[2];१०; २९,५[2]; ३१, ६;३२, ७; ३६, १२; ३७, १[2]; ८[2]; ¶क ५,९[2]; २९, ७; ३०, १[2];८; ३१, १०; १३; १८; ४०, ४; ४१, ५[2]; ४५, ६[2]; शौ १०, ७,४०; १२, ६, ५;७, २; ३; १९, ८,१; ९, १३; पै १६,७५,१२; १००,१[j]; १४१, ५; १४२, २; १७, ११, १;२७,४; १९, ४८,१५; –र्वान् ऋ १,१९१,८; ७, ३३; ७; ८, ५७, ३; ९३, ६; खि १, ४,४; २,६, ८?[k]; मा १६, ५; का १७, १, ५; ३८, २, ४[l]; ¶तै २,४, ११,६; ४, ५,१,२$; ५, १,५,

२;३, १,३[2]; १०,१; ४,१२,१; ६, १, २$[m]; ७,८, ३; ६, २, ७-८,१; ६,४,१; ७, १,७,१[2]$; ५,३,२; ¶मै १, ५,११[3]; ८,१; २; ४; ६; ११,७; $२, ७,७[a]; ९,२; १३,१[m]; ३, २,९[2];३,६; ९[4]; ४, २[2]; ६,४; ७, १०; ९, ५;१०,१; ४, २, ११$; ६,८[2]; ¶काठ ६,४;७,६[2];९,१४; १०, २;६; ११,२[2]; १३,१;८; १४, ७; १६,७$[a]; १७,११$; १९, ८[3]; २१, ८; २५, १;६[3]; २६, २; २९, १;८; ३१, १४$[n]; ३३, ५;३४, ७; ३५, १७; ३७, १; १०; १२; ३८, १३$; ¶क ४, ३; ५, ५[2]; २७, १$; ३०, ६[2]; ३८, ४; ३९, ३;४[2]; ४०, ५; ४५, २; ४८, १५; कौ २, १२१४; जै ४, ८,९; शौ २,७, १; १४,६; ३१,२; ३,५, ६;७; ६,३; १०, ७;२९, २;३०, ७; ४, ३,३; ९,९; १६,९; १९,७; २०,६; २२,१; ३६,३; ४;३७, २; १०; ३८,५; ५,२३, ६;८[a]; ६, ५०, ३; ८०,२; ११२, २; ११७,१;३; ११९,२[o];१२१,४; ७, ६७,१; ८८, ४; ८, २,११; ८,६[p]; ८;९, ९,२,१५; १०,६, १६;७,७; ३६;८, १८; ९,१०; १०,३३; ११, १,१२; २१; २, २५[q]; ७,२; २२; ८, २०; ११,

a) पाभे. पृ ३३२५ *c* द्र. ।
b) पाभे. पृ २९२० *f* द्र. ।
c) सपा. ऋ १०, १५५,४ सुर्वे इति पाभे. ।
d) पाभे. पृ २१२६ *f* द्र. । e) पाभे. पृ २९२० *h* द्र. ।
f) =सपा. या ३,४ । शौ १,१७,१ हिराः इति पाभे. ।
g) सपा. शौ ६,१००,१ तिस्रः इति पाभे. ।
h) शोधः पृ २२६८ *j* द्र. ।
i) पाभे. पृ ३०७९ *i* द्र. ।
j) पाभे. पृ ३३२५ *i* द्र. ।
k) सुर्वाम् इति शोधः (तु. खिसा ११,८) ।
l) पाभे. पृ २९२० *j* द्र. । m) पाभे. पृ ३१०५ *s* द्र. ।
n) पाभे. पृ २३६४ *h* द्र. ।
o) पाभे. पृ २२०६ *i* द्र. । p) पाभे. पृ २३८७ *e* द्र. ।
q) सपा. पै १५,२०,७ सर्वाम् इति पाभे. ।

२२;२४;१२, ९;१२; २३; २४; १२,२,४६;३,१५; ३६;४०;४, ३५; ३६; ९,६; १३, २, १०; ३८[a]; ३,१४; १४, २,६९;१५, ६, २४; १४,२३; १८, २,३४; ४, ७०; १९, २८, २; ५-१०; २९, १-९; ३२,६; ३४,२;३५, ५; ३६, ३-५; ४६, २;५;४८, ५;५०,७; ५४,५; २०, ११२, ३;१४३,९; पै १,४७,४; १०६, ५; २, ४,३;८,३; १५,२; २६, ४; २७, ३; ६२, ३; ८९, ४; ३, १३, ७; ८; २१,१; ४, ६, २;१६, ६;७; १८,२; २३, २; ४; २५,४; २७,४; ५,६, ५;६; २०,४; २३,४; ३१,१; ३२,७; ६, १५, २; २१,५; ७, २, ७; ८,३,१; ६,२[b]; ७, ७; ९,६,८; ९; १२; २५, ९![c]; १०, १,६; ११, १,४![d]; ३,२; ४,५; १२, २,१५; ४,६; १३, ३,९; ४,२, १४; ११,२; ५,१८; १४, १३; १४, ३,१४; १५;१८; २१;२६; ३०; ४,१७; १५,१३,५[e]; १६, ४,१; २९,८; ९;४३,८; ५०,२, ५१, ४;६४, ४;५; ७;७७, ५; ६[f]; ८१, २; ९०, १; ९१, २; १०६,५; ११०, ३;१३६, १०; १४५, ६; १५१, ६; १५२, ५; ८;९; १५३, ३; १५५,२; १७, ७,८;१०,६; १९, ५;६; ३०,२; ३४, ७; ३७, ५;३९, ६; १०; १८,१३,९; २१, ४; २४, ९[g];

२५,२[h]; १९, ५,१३; १५;१५, १०; ११; १६, १४; २१, १२; २३,५; ३१,२; ३२, ११; २०, २९, ८; ३१, ६[i]; ४७, २; –र्वाभिः मा १३, २२; २३; १८, ४६; ४७; का १४, २,७; ८; २०, २,९;१०; ¶तै ४, २, ९, ४²§; ५, ४,१०,१; ७, ६, ३²§; ६, १,१,४; २,६; ९,५; ७; ११,२; ¶मै १, ४,१३; २, ३,५;७, १६²§; ३,४,४; ६,६; ७, ४²; ८²; ४, ५, २; ८, ५; ¶काठ १६, १६²§; २२, १; २३, १; २४, ५; ६; २६, ६; ८;९; ¶क ३५, ७; ३७, ६;७; ४१, ४;६; ७; शौ १०, ६,२८; ११, ८,२०; पै १९, १८, १४; –र्वाभ्यः ऋ २, ४१, १२; ¶तै ३,५, ९,२; ३; ५, ३,९,१; ७, ४,२; ६, १,१०, २;४, ३, १²; ११,२;५,७,३; §७, १,१२,१; ४,१३,१; ¶मै २,४,५²; ३,६, ५²§; ७;७, ८;१०, १; ४, ३, ४;६, ६;७, ८; काठ २५, २¶; २६, ७¶; ४१, ३; ४४,२; ¶क ३८, ५; ४१, ५; शौ ४, ४०, ८; †२०, २०, ७; ५७, १०; पै ४, ३०, ९; १६, ९५, ९; –र्वाम् ¶तै २, १,२, ७;५, ७, ५; ३, ४,३, ८²; ७, ४,४, २; मै १, ७, २¶; काठ ८, १५¶; ३५, ५¶; ४०, ९; ¶क ८,३; ३९, २²; पै १५, २०,७[j]; १६,

१००;११;१५२,४; १९,१४,९; –र्वासाम् ऋ १, १२७, [८ (८, २३, २५)]; १९१, १३; ¶तै १,८,४,१; ३,५,९, १; ४, ६, २,६§; ७,२, ९, ३;५, ९, ३; १५, ३; मै १,१०,१; ¶४, २, ७;६,६³; ¶काठ ९,५; ३४, ८; ३६,१५§; ३७, ४; ९§; ¶क ८,८; शौ ४,८,५;१७, ८[k]; ५, १३,८; २३, १३; ६, ८३, २; ९०,२;७,३६,२; १५, ६, २३; पै १,२१, ३; ३,९,७†; २८,६; ४,२,६;१७, ७†;१९,७†;७,२, १०; ९,६,३; १५,१६,२; १७, १२,२; १३,३; ९; १९,१८,१; २४,१५;२०,३०,६; –र्वासु खि ३,१५,१७; ¶तै ३,५, १०, २; ५,६,४,५;७,९,४²; ६,१,९,५; ¶मै १,१०,१८²; २,२, १;७²; ३,१,५;६,१²;४,६,६;७,१;७²; ¶काठ ८,१²; २२, ९; २९, ६; ३४, ५; ३६, १२; १३²; ¶क ६,६³; ३५, ३; ४५,७; –र्वै ऋ १,१९१, ३; ७; ६, ७५, १९; ७, ५५, ५[l]; १०, ७१, १०; १२८,२; १५५,४[m]; १६६, २; खि २,१५,१; ३,१०²,१७; ४, ५,३७; ५,२२, १२†; मा १५, १०-१४; ३२,२; का १६,३,३; ६;९;१२;१५; ३५,३,२; तै १, २,१३, १;५,१०,४; ८,१०,२; ३,१,११, ३†; २, ८, ३¶; ४, ४,२,३; ७,१४,१†; ५, ६, ३,

a) पाभे. पृ २९२१ *b* द्र. । b) पाभे. पृ ३३२७ *c* द्र.। c) शोधः पृ २१९८ *i* द्र. । d) शोधः पृ२२२० *l* द्र.। e) पाभे. पृ २९२० *m* द्र. । f) सपा. शौ ९,२,१७ दूरम् इति पाभे. । g) पाभे. पृ ३३२५ *k* द्र. ।

h) पाभे. पृ २५५९ *j*[1] द्र. । i) सपा. शौ ७,८२, ३ एनसः इति पाभे. । पृ १०६१ *j* अपि द्र. । j) पाभे. पृ ३३२८ *q* द्र.। k) पाभे. पृ २९२२ *c* द्र. । l) पाभे. पृ ७७४ *j* द्र.। m) पाभे. पृ ३३२८ *c* द्र.।

१¶; ७,२,४; ४,४; ६, ६, ४, ४¶; ¶७, १, ६, १; ४, ४-५, २[२]; ८,३; ¶मै १,६, २[२]; ९[२]; ८,४[२]; ६;७;९, ७; ११, ५; २, ३,१;३;५[२]; ६,१२$; ८,९$[५]; १०,३[a]¶; ३,१,५; ३, ९; ७, १०[३]; ८, २[२]; ९, ५; ४, १, १; ८;२, २[४]; १३[३]; ४,१०; ५,५; ६,१; ४; ८[३]; ७, ३; ९[३]; १०, १$; १४, १४[२]$; ¶काठ ६, ४[२]; ७, १४$; ९, १५; ११, ८[२]; १२,१; १३, १५$, १४, ५[२]; ६; १५,८$; १६, १३$; १७,८[४]$; १९,१४†; २१, ३; २६,१; ७; २९,७; ८[३]; ३०,५; १०;३१, ६; ३३, ८; ३६, ४; ३७,१; ४०,१०†; ¶क ४,३[२]; ६, ३$; २६, ७[५]$; २८, २†; ३१, १८; ४०,४; ४१,५; ४५, ८; ४६, ८; कौ २, १२२२†; शौ १,७,५; १९,४†; २, २२, ५; ३,२२, १; ४, ६, ७; १६, ६; ५,३,२†;७,६; ८,१;२१,७; २३,१२; ६,५५, १;७३, १;७, ४१,१;५८,७;७८, ४; ८४, २; ८,५,१०;१९[b]; ७, २४; ९, १, २०; २, ७; १०; ४, १५; १०, ७,१३; २२; ८, १४[२]; १७; ९, ४;७;९;१०,२३; ११, १, ३३; ३,१९; ६,१२;१८[c]; ७, २; ५; २२;२३;९,११; १३; २३; २४; २५; २६; २७; १०, १७; २५; २७;१२,१४;१५; १२, ३, ५१; ७, २; ३; १३, ५, ८; ६, ६; १४,१,३३; १५, ६, २२; १९, ९,१२;१४; ४६,४; २०,१३७, १†; पै १, २०, ४†; ४४, ४; ४६,६;४८,४; ५०,२;५३, ४[२]; ७८, २; १०३,४;१०७,५[२];२, १४,५[d];७९,३; ३, १८,१;२३, ४[e]; ४, ४, ५;६,६;१६,५;२३, ६; २७,३; ५, ३; ३; ४, ३†; ६,१; ८;१०; ८,६;११,७; २६, ६; ३२, १; ३४, ३; ६, २२, १०; ७, ३, ५; ८, ५; ९, ८; १५,४; १८,१; ८, ९, २; १५, ७; १९,४; ९, ४, ३; ६, ७†; ९,१; १२,८; १५, ८; १०, २, ९; ११,५,१२; १३, ३, ११†; १४,१७;१४,१,१; १६, १४, ३; २२, २; ९[f]; २५, ५; ८; २७, १०; २८, ८[b]; ३३, १०; ५४, १२; ५७, १८; ७६, ६; ९; ८३,१; ३; ८४, ३-८; ८६, ७;८७,३;५;७; ८; ८८, ५; ६; ९२,३; १००,३; १०१, १०[२]; १०३, ८; १०९, ३; १३६, ४; ५; ९; १४२,२; ३; १५३, ३; ५;१५५,२; ४; १७,८,४; ४१, १; १८,४,२; १९, ९, २; १०, ९;१२;२३,१३; ३८, १०-१२; २०,९,२; ६;२१,१[४]; –वैंण मा २६,१९[g]; का २८,११,१[g]; ¶तै १, ७,१,३; २,४,११,३[२];५;७, २,७,४; ¶मै १; ६, ११; १३[३]; ८,७;९,६; २, ४; ५[२];५, ७;९; ¶काठ ६,६; ९,३; १४[२]; १७[२]; ३०,३;३५,१८; ¶क ४,५; ६, १[२]; ८,६; ४६,६; ४८,१६; शौ ३, ३१, १-११; ५, ३०, ६; १०,१०,१३;१५; पै २, २५,४; ९, १३, ६; १६, १०८, ३; ४; –वैंभिः ¶तै ५, ३, ८, ३; ६,१,२, ७; ९, ४; –वैंभ्यः मा २२,५;३०,१२; का २४,१, ४; ३४,२,४; ¶तै २, ४, ११, २; ६,२,१,२; ७,१,५,६; ५,३,२; ¶मै ३,९,१; १२,१$;४,३,२; ४, ३; ६, ५; ¶काठ १०,२;६; १२,२;३[२]; १३,१; २४,८;१०; २६,२;३३,५;३४,४; ¶क ३८, १; ४०,५; शौ १,३०,२; १५, ५, १४; १५; १९, २२, १८; पै १, १४, २; २, ५७, १-५[h]; –वैंषाम् ¶तै २, ३, ६, २; ४, ११,५; ५,४,८, ३; ७,२,७,४; ¶मै १, ७,२;२,३,२[२];४,५;५, १;७,१२$;३,१,६;१०;१०,२; ४,५, ३; ¶काठ ६; ४; ८,१५; १२, ४; १३, ४; १०; ३०, ३; ¶क ४,३;८,३; ४६,६; शौ ५, २३,१३;६, ८५, २; ११६, ३; ९, १३, १०-१२; १९; २०; १०, ४, २०; ११, ११, २६; १२,४,२०; १५, ६, २३; १९, ३१,१; पै २, ६४, १; ३, ७,१; ६, १५, ९; ७, २, १०; ८, ७, १; २; ९,६,६; १०,२,४[२]; ५, १; १३, १४, १५; १६, १६, १०; ४९, ९; ७४, १०; ७५, १; ९; १०; १७, १७, १०; १९,६, २; –वैंपु खि ३, १५,

a) पाभे. पृ २०७५ g द्र. ।
b) पाभे. पृ ३१३५ d द्र. । c) पाभे. पृ १०६८ d द्र. ।
d) पाभे. पृ ११८० q द्र. ।
e) सपा. मा १३, २५ प्रमृ. माश ८,७,१,६ तैब्रा १, २,१,१८ पृथक् इति पाभे. ।
f) सपा. शौ ११,६,१९ एवा इति पाभे. ।
g) सपा. तैब्रा ३,७,१०,२ आपश्रौ ९, १४,१ सुवैः उ इति पाभे. ।
h) पाभे. पृ ३३२४ a द्र. ।

१६ ?[a]; खिसा ३३, १८?[a]; ¶मै १,५,१३[2]; ६, १३; ३,१, २; २, ९; ८, ५; ४, २, १; ६,४; ७,६; ¶काठ ८,५; ११, ३[3]; २९,७;८; ३३,६; ¶क ७, १;४५,८; शौ ६,५८,२[b]; पै ३, १०, १; –र्वैः खि ३,१५, २९; तै ३, ५,४,२; मै १,४,३; ¶३, २,१;६,५;७,४; ¶४, २,१[2];२; ३[2];१२[2];५,१; ८,५; ¶काठ ५, ६; २०,८; ३३,६[2]; ¶क ६,१; ३१,१०; शौ १,१५,३; ४; ४, १४, ९; १६, ९; १०,१०,१४; ११,११,६; १७,१,२९; १९,८, ४?[c]; पै १,२४, १-३; ६, १२, ७; ८, ३, ८[d]; १०, ६, ११; १४, ३,२८; १६,९९,३;१०८, ५; १८,३२,११;१२; १९.४८, १०;५३,१५; २०,४६,१?[c].

१सर्व-गण[e]– -णः काठ ३५, ११; ३८,२; क ४८,११; शौ १६,४, ६; –णम् ऋ १, ११६, ८; ५, ५१,१२; मा १९,४८, का २१, ३,१९; मै ३, ११, १०; –णस्य काठ ३५,११; क ४८,११.

सर्व-गु[e]– -गुः[f] शौ ५,६, ११-१४; पै ६,१२,१-४.

सर्व-तनू[e]– -नूः ¶काठ २२, १३; २९,२;३०,७; क ४५,३¶; शौ ५, ६, ११-१४; ११, ४, १[2]- १८[2].

?सर्व-दर्शिन्[g]– -र्शिनम् खि ३, १५,२८.

सर्व-परुस्[e]– -रुः शौ ११, ४,१[2]– १८[2]; पै १६, ५८, १; २; १७, २९,१६.

सर्व-पाद्[e]– -पात् शौ १०, १०, २७; पै १६, ५८, १; २; १०९, ७; १७, २९, १६.

सर्व-पूरुष[e]– -षः शौ ५,६,११-१४; १०,३,१०; पै ६,१२,१-४; १६, ६३,१०; –षाः पै ३,२६, ६.

¶सर्व-पृष्ठ,ष्ठा[h]– -ष्ठः तै ७,१. १०, ४; २,२-३,२;५, ६; ४, ५, ३; $पै १६,५८, १; २; –ष्ठया तै २,३,७, १; २; काठ १२, ५; –ष्ठा काठ १२, ५; –ष्ठाः काठ २१, २; क ३१, १७; पै १७, २९,१४$; –ष्ठे तै ६.६,८,२.

१सर्व-रूप[e]– -पम् शौ ९, १२, २५; –पाः शौ ९,१२,२६[i].

सर्व-वीर,रा[e]– -रः ऋ ३, ६२, ३; ९,९०,३; १०, १७, ५; मा ८, २२[j]; का ९, ३, ८[j]; तै १, २, ३, ३[k]; मै ४, १४, १६†; कौ २, ७५९†; शौ ७, १०, २†; पै १९, २०, २[l]; –रम् ऋ २, ३०,११; ४, ३५, ६; ५०, १०; ६,२३,४; १०, १५,११;७६,४; मा ९,२४[m];१८, ३३;३४;१९, ५९†; का १०, ५, ३; २०, १, ४;५; २१,४, ८†; †तै २, ६, १२,२; मै १,१०, ३; ११, ४; २, १२, १; ४, १०, ६†; काठ ९,६; २१, १४†; क ८,९; शौ ३,२०, ८; ७, ९, १[k]; ११, १,३; ११; १४, २, ६‡[n]; १८, ३,१४;४४†; ४,४०[o]; १९,३१, १३; १४; २०,१३, १†; पै ३, ३४,९; १०,५, १३; १४; १६, ८९,३;९०, २; १८, ७, ६‡[n]; १९, २४, १९; २०, ३, २[k]; –रया ऋ १, १११, २; –राः ऋ १, ५१, १५; १०५, १९[p]; ११३, १८; मै ४, १४, १४†; काठ १२, १४†[p]; शौ ३, १२, १; ६[q]; १२,२,२८; १९,४९,६; पै ३,२०, १; १३, ९, १२; १४, ४,६;१५,२१,८;९; १७,३२,८; २०,३६,६; –राम् तै १,२,१०, २; –रेण पै १९, ५५, ७; –रौ पै १९,५३,१-३.

सर्व-वेदस्[e]– -दसः शौ १९, ४९, ६; पै १४,४,६.

---

a) °र्वै° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
b) पाभे. पृ १६०९ *i* द्र. ।
c) सर्वैमें इति पाठः? सर्वान् इमान् इति शोधः ।
d) पाभे. पृ २९२४ *h* द्र. । e) विप. । बस. ।
f) सपा. तैब्रा २, ४, २, ४ तैआ ४, ४२, २ सुगुः इति पाभे. । g) पूप. आद्युदात्तत्वम् (पा ६,२,७९) ? ।
h) विप., नाप. (इष्टि-भेद-) । बस. ।
i) सपा. पै १६,१३९,२७ रूपवन्तः इति पाभे. ।
j) = सपा. माश ४,४, ४, १४ । तै १,४,४४,३ प्रभृ. सुवीरः इति, शौ ७,१०२,६ सुवीर्यः इति च पाभे. ।
k) सपा. °रः (ऐब्रा १,१३ आश्रौ ४, ४, २ प्रभृ. च) <> °रम् इति पाभे. ।
l) सपा. शौ ६,११०,२ जायमानः इति पाभे. ।
m) सपा. काठ १४,२ सहवीरम् इति पाभे. ।
n) सपा. ऋ १०,४०,१३ सहुवी° इति, आपमं १,६, १२ दशवी° इति च पाभे. ।
o) सपा. आग्निगृ ३, १, १ : ११ भागृ २, ११ : ११ °राम् इति पाभे. । p) पाभे. पृ २९२५ *i* द्र. ।
q) सपा. तैब्रा १,२,१,२ प्रभृ. हिश्रौ ६,५,१६ सुवीराः इति, आपश्रौ ५,१,७;२,४ सुवीराः इति च पाभे. ।

सुर्व-शान्ति^a^- -न्तिः^b, -न्त्या^c मै ४, ९, २७; -न्तिभिः शौ १९, ९,१४^d.
¶सुर्व-सूत्र- -त्रम् मै १,६,४^२.
१सुर्व-से(ना>)न- -नः ऋ १, ३३,३; ५,३०, ३; -ना ऋ ६, ६८,२.
¶सुर्व-स्तोम^e- -मः तै ५, ४, १२, ३; ७, १,४, २; काठ ३३, ६^२; -मेन तै ७,१,३,१.
सुर्व-हायस्- -यसः^f शौ १०, ५, २३; पै १६, १३०, ३; -याः^g शौ ८,२,७; पै १६,३,७.
सुर्व-हुत- -तम् ¶काठ १२, ११; २७,१;३६,१; क ४२,१¶; शौ १८,४,१३; -तौ काठ २७,७¶.
सुर्वा(र्व-१अ)ङ्ग^h- -॰ङ्ग ऋ १०, १६१,५¹; †शौ ८,१,२०; २०, ९६,१०; पै १६,२,९; -ङ्गः शौ ८,२, ८; ११, ४, १^२-१८^२; पै ११,१, ३;१६,३,९;५८,१; २; ९६,२; -ङ्गम् पै १६,९६,४-७.
सुर्वा(र्व-आ)त्मन्^h- -॰त्मन् खि ७, २, २; -त्मा काठ २२, ६¶; क ३४,१¶; शौ ५,६, ११-१४; पै ६, १२, १-४; १६, ५८, १; ३; १७, २९, १६; -त्मानः पै २०,३६,६.
२सर्व^i- >२सर्व-गण^j- -णम् तै ३, १, ८, १.
सर्व-जन्मन्^h- -न्मनः शौ ११, ६, २४; पै १६,२३,४.
सर्व-तस्(:) ऋ २, ४३, २; ५, ७८; ७; खि २, १, १^k; २, ३^l; ४,२, ११^२; मा ६, ३६^m; ९, २५^n; २०, ८; ३१, १‡^o; का ६ ८.७^m; १०,५,२^n; २१, ७,७; ३५, १,१‡^o; ¶तै १,७, १०, १$^n; ५, २, १०, ७^२; ७,१०,१; ६,२, ४, ४; ६, ३; ३,४,३;६,४; ४,२, ६; ९, ४^२; १०,३; ¶मै १, ६, ३^२; ८, ७; १०; १४; ११,४$^n; २,१,१२; ३,३;५,१०^२;९,१०$; ३,६,१; ९,६; $११, ८; १०; ४, १, १२;६, १; ८, ९; ¶काठ १०, ९^२; १३,३; १४,२$^n; २०,८; २१,४; २५, २; ४; २६, ५^२; ८^२; २७, ५; २८, ३^२; ३४, ७^२; १७; ३६, ८; ३७, १६^४; $३८, ४;१४^p; ¶क ३१, १०; ३८,५; ३९, १; ४१, ३^२; ६^२; ४२,५;४४,३^२; कौ ३,४,३‡^o; जै २,३,६‡^o; शौ ३,२,२;२०, १०;४,१०,५;५,१३,७^q;२८, १०; ६,६७,१^r; ८४,१^s;८,५, ४^t; १९^p; २२; १०, ८, १०; ११,९,४;१४,१,६४;१९,१६, २;२७, १५; पै १, ३७, ३-५; २,५१,८; ३, ५, २; ३४, ११; ५,१३,२;७, ८, १; ८,९, ११; ९,८,७; १०,८,५; ११, ५, ७; १२, ३, २; १३,३, १६; १६, २८, ८^p; ८२, ४; १०२, ४; १५२,११; १८, ६,१२.
सर्वतश्-चक्षुस्^h- -क्षुषा तै ५, ५,५,४^२¶.
सर्वतो-मुख^h- -खः मा ३२, ४^u; का ३५, ३, ४^u; तै ५, ७

^a^) विप. (संपूर्णशान्त्यात्मिका- ⌊शान्ति-⌋)। १सु(र्व>)र्वा- (सकला-) + शान्ति->बस. पूप. स्वरः।
^b^) पाभे. पृ २०७८ *h* द्र.। ^c^) तैआ ४, ४२,५ सर्वशान्त्या ⌊कस. वाक्यभेदेन⌋ इति पाभे.।
^d^) सुर्व शान्तिभिः (तु. शंपा.), सा.RW. सर्वशान्तिभिः (तु. तैआ.) इति च पाठः? यनि. शोधः।
^e^) विप., नाप. (याग- ⌊तै ७,१,३,१⌋)। बस.।
^f^) विप. स्त्री. (पुष्टिसर्वस्वयुक्ता-, अविकला- ⌊२अप्-⌋)। १सुर्व- + (√धा 'पोषणे' > भावे) धायस्-> बस. *सुर्व-धायस्- > यनि. (वैतु. सा. PW. B. प्रमृ. नः ⌊द्वि३⌋ इत्यनेन सान्वयमितीव कृत्वा उप. <√हा 'गतौ' इति, W. हायन-पर्याय इति?)। सपा. आश्रौ ३,११,६ प्रमृ. वीराः इति, द्राश्रौ ४, १, ८ लाश्रौ २,१,७ तन्वः इति च पाभे.। ^g^) विप. (जन-)। शेषं *f* द्र.।
^h^) विप.। बस.।
^i^) *भाप. (सर्वभाव-, साकल्य-)। (१सुर्व- > तद्भावे) *सर्व्य्->*सर्व्व्-> यनि. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ पा ६, २, ९३ ⌊वैतु. = १सुर्व- इति प्रायोवादः ?⌋)।
^j^) विप. (गणसर्वस्व-सहयुक्त-)। 'सर्वेण (सामस्त्येन) गणाः यस्य' इति बस.। अन्यत्रापि समानविषयेऽयमेव न्यायः द्र.। ^k^) पाभे. २९३२ *f* द्र.।
^l^) °तः इति स्वरः? यनि. शोधः।
^m^) पाभे. पृ १०४३ *g* द्र.। ^n^) पाभे. पृ २४०५ *h* द्र.।
^o^) पाभे. पृ २९३२ *a* द्र.।
^p^) सपा. आपश्रौ १६, १९, १ प्रमृ. विश्वतः इति पाभे.।
^q^) पाभे. पृ २९३२ *i* द्र.। ^r^) पाभे. पृ ७७८ *c* द्र.।
^s^) पाभे. पृ २९३२ *b* द्र.। ^t^) पाभे. पृ २९३२ *j* द्र.।
^u^) = सपा. श्वे २, १६ अशि ५,२। तैआ १०, १,३ मना १, ३ विश्वतोमुखः इति पाभे.।

९,४¶; -खम् तै ५,७,९,४¶.
सर्व-ताति[a]- -तये ऋ १,१०६,[२; १०,३५,११]; ६, ५६, ६[२]; ९, ९४,६; शौ ६,३,३; पै ४,२८, २†;१९,२,३;८,७[b]; -ता ऋ१, ९४;१५; ३,५४,१९; ४,२६,३; ५,६९,३; ६,१२,२; १५, १८; ७,१८,१९;५७,७; १०,७४,३; पै १२,१, १५†; -तिम् ऋ ३, ५४, ११; १०, ३६, १४; [१००, १-११].
सर्व-त्र मै २,५,११[c]¶; काठ १३, १३[c]¶; पै २०, १०, २.
१सर्व-देव,वा- -वम् पै १०, ४, ११; -वाम् खिसा ३०,१२[c].
सर्व-शुद्धवाल[d,e]- -लः मा २४, ३; का २६,१,५; तै ५,६, १३, १; मै ३,१३,४; काठ ४९,३.
¶सर्व-समृ(द्ध>)द्धा[f]- -द्धा मै १, ५,५;६.
सर्वा(र्व-आ)यु- -युः मा.३८,२०; का ३८,५,३; तै २, ४, ३, २; ४,४, ७, २?[g]; मै २, १, ११; काठ १०,७.
स(र्व>)र्वा-हा[h] काठ ११,६.
३सर्व->सर्वक[i]- -कम् शौ १, ३, ६-९; -कान् पै १६,१३८,५?[j].
सर्व-काम- -मान् खि २,६[२],१८.
सर्व-केश-क[k]- -कः शौ ४, ३७, ११; पै १३,४,१६.
सर्व-गत- -तम् खिसा ३३,२२.
सर्व-जात- -तानि पै ५,३,५;७.
सर्व-जित्- -जित् काठ ३९, ५.
सर्व-ज्ञ[l]- -ज्ञम् खि ३,१५,२८.
सर्व-ज्यानि[m]- -निः शौ १२. ७, ११; पै १६, १२०, ७; १४३, २; -निम् काठ २९, ६¶; क ४५,७¶; शौ ११,५,६[n];७.
¶सर्व-त्व- -त्वाय तै ५, ३, १२, २; ४, १२, २; ३; मै १, ४, ८; ११,६; २, ५, २; ४, ४,६; ८,६; काठ १२,१३;१४,६;२५, ६; २९,४; ३२,६; क ४५,५.
सर्व-था पै ९,१०, ५.
सर्व-दा खि २, ६[२], २९; ६[३], २८; शौ १,३२,३; ९, ७, १०; १०, ६,३२; ७, २३; ९, १२; १२, २,५०;५१; १८, ४,२९; पै १, २३,३; ३, २३, ४[o]; २६, ६; ८,१९,६;२०,८; ९; ९,२५,६; १६, २८, ११; ४४, ९; ११३, ५; १३७, २; १७, ९, ४; १०, ८[p]; ३४, १०; ३५, १; १९, ५१,१४; २०, ४८, ९.
सर्व-दुष्कृत- -तम् खि ३,१०[२], ६.
२सर्व-देव- -०व खि ७,७,९[c].
¶सर्व-देवता- > °त्यं,त्या- -त्यः तै ६, ३,४,७; मै ३,९,४; काठ ८, १२; २३, १; २६,६; ८;९; २७, १; क ७,७; ३५,७; ४१, ४; ६; ७; ४२, १; -त्यम् तै ६, १,१,४;५;९,६; १०-११, २; मै ३, ६,२;६; ७,४; ७; ८; ४,३,१;८,३; काठ ८, ८; १२, ४; २३,१; २४, ६; क ७, २; ३५,७; ३७, ७; -त्या तै ३,४, ३,२; ६,१,२,६; मै ३, ६, ५[२]; -त्याः तै ५, ६,२०,१$; काठ ४९,१०$;-त्यानि काठ १२,५.
|सर्व-धा- -धाः ऋ ९, १८, १; कौ १, ४७५; २, ४४३-४४५; जै १,४९,९; ३.३४,१-३.
सर्वधा-तम- -मः ऋ ८, ३१, ११ -मम् ऋ ५,८२,१.
सर्व-धाव,वा- -वाः पै १९,५०,५; -वानाम् पै १९,५०,६.
सर्व-पति- -०ते पै २०,४९,३.
सर्व-पशु[d]- -शुम् पै ९,२२,२४;२५.
सर्व-पाप[q]- -पैः खिसा २६,१४.
सर्व-पुण्यजन- -०नाः पै १०, १४,२.
सर्व-बीज[r]- -जानि खि २, ५, १; ६[३],२४.
सर्व-भक्ष[d]- -क्षम् खि ७,७,६.
सर्व-भूत- -तानाम्[r] खि २, ६, ९; ४, २, ११; -तेषु मा ४०, ६; का ४०, १, ६.
सर्वभूत-निवेश(न >)नी- -नीम् खि ४, २, ३[q].
सर्व-भूतपिशाच[r]- -चेभ्यः खिसा २६,१६.
सर्व-मङ्गल- > °ल-माङ्ग(ल्य>) ल्या- -०ल्ये खि २,६[१],३०.

---

a) तु. टि. देव-ताति- ।
b) सपा. शौ ६,३९,१ ज्येष्ठ° इति पाभे. ।
c) सपा. खि ७,७,९ सर्वदेव इति पाभे. ।
d) विप. । बस. । e) उप. कस. ।
f) सर्वात्मना समृद्धा इति मलो. तृस. ।
g) शोधः पृ २९४२ *h* द्र. । h) तु. टि. विश्वा-हा ।
i) स्वार्थे अकच् प्र. (पा ५,३,७१) ।
j) शोधः पृ ३१२६ *h* द्र. । k) बस. समासान्तः कः प्र. ।
l) स° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।
m) षस. । n) पाभे. पृ ३२२६ *b* द्र. ।
o) सपा. मा १३, २५ प्रभृ. सव्रताः इति पाभे. ।
p) सपा. शौ १०, ७,३७ कदा चन इति पाभे. ।
q) सर्व° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।
r) सुर्व° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

सर्व-माङ्गल्य-यु(क्त>)क्ता- -क्ता खि २,६[3],२७.
?सर्वरजस्- -जः पै ७, ३,७[a].
१सर्व-रथ[b]- -था[c] ऋ ५, ३५,५; १०,१६०,१[d]; शौ २०,९६,१.
सर्व-राज्- -राट्[e] मा ५, २४; का ५,६,३; मै १,२,१०.
२सर्व-रूप- -पः, -पम् काठ१३,७¶.
सर्व-लोक- -कम्[f] मा ३१, २२; का ३५,२, ६.
सर्व-वर्ण-गमन-मिथुन-संगम- -मात् खि ३,१०[2],६[g].
सर्व-वसु- -सु पै ९,२०,११.
सर्व-विद्- -वित् शौ १७, १, ११; पै १८,३१, ६; १९, ५२, १०; -०वित् शौ ६,१०७, ४; पै १९, ४४,८[h]; -विदे शौ ६; १०७,४[i]; पै १९,४४,७[j].
सर्व-वेदस[k]- -सम् मा १५, ५५; १८, ६२; का १६, ६, ७; २०, ४,५; तै ४,७,१३,४; ५, ७, ७, ३; मै १,६, १३¶; २, १२,४; काठ १८,१८; ४०, १३; क २९, ६; शौ ९, ५, १७; पै ३, ३८, १०; १४, ३, २१; १६, ९८, ८; -से तै ७,१,१,३¶; -सेन मै ४,३,६¶.
¶सर्ववेदसिन्- -सी मै २,१,३; काठ १२,८.
सर्व-व्यापिन्[l]- -पी खिसा ३३, १९.
सर्व-व्याप्त- -सम् खिसा ३३, २२.
सर्व-शस् (:) खि ४, ५, ३६.
सर्व-शास[m]- -सैः ऋ ५,४४,४.
सर्व-सर्प-सरीसृप- -पैः खिसा २६, १६.
सर्व-स्थित- -तम् खिसा ३३,२२.
२सर्व-सेन[n]- > ¶सार्वसेनि[o]- -निः तै ७.१, १०,२.
सर्व-हुत[p]- -हुतः ऋ १०, ९०, [८;९]; मा ३१; ६; ७; का ३५,१, ६; ७; शौ १९, ६,१३; १४; पै ९,५,११;१२; -¶हुतम् तै ६,३,८, १; मै १, १०, ७[2]; ३,३,१०.
सर्व-हृद्[q]- -हृदा ऋ १०, १६०, ३; शौ २०,९६, ३.
२सर्वा(र्व-१अ)ङ्ग- -ङ्गेभ्यः पै १९, २५,८.
?सर्वात्मागाः[r] काठ २२, ६; क ३४,१.
सर्वा(र्व-अ)र्थ-सा (धक>) धिका- -०के खि २; ६[3],३०.
सर्वा(र्व-अ)ह्न- -ह्नम् मै १,८,९¶.
?सुर्वता[s]- -ता मै १, ६,३¶.
सर्व-ताति- २सर्व- द्र.
सर्वति[t]- -तेः मै ३, ४,६¶.
सर्व-त्व- ३सर्व- द्र.
?सुर्व-दर्शिन्- १सर्व- द्र.
१सर्व-देव- २सर्व- द्र.
२सर्व-देव- प्रमृ. ३सर्व- द्र.
?सर्वनीलशिखण्डेन[u] पै २०,५७,७.
सर्व-पति- प्रमृ. ३सर्व- द्र.
सुर्व-परुस्- प्रमृ. १सर्व- द्र.
?सर्वपुत्रे[v] पै ६,८,९.
सुर्व-पूरुष- १सर्व- द्र.
?सर्वयाजे पै १७,२७,४.
१सर्व-रूप- प्रमृ. १सर्व- द्र.
२सर्व-रूप- प्रमृ. ३सर्व- द्र.
?सर्वस्योनिरूहाग्रताम्[w] पै ९,१२, ५.

---

a) सर्वम्, (√*रज् 'हिंसायाम्' >) *रजस्- (रक्षस्-)> रजः इति द्विपदः शोधः।
b) नाप. । कस. । c) तृ१ ।
d) वैतु. वें. सा. विप. (सरणशीलरथ-वत्- [हरि-]) इति?। e) पाभे. पृ २९२९ *d* द्र. ।
f) सपा. तैआ ३,१३,२ सर्वम् इति पाभे. ।
g) सपा. खिसा १८,१० °नमै° इति पाभे. ।
h) पाभे. पृ २९२६ *m* द्र. । i) पाभे. पृ १५२५ *k* द्र. ।
j) पाभे. पृ २९२६ *n* द्र. ।
k) =यज्ञ-विशेष- । बस. समासान्तः अच् प्र. (पावा ५, ४,७५)। l) सर्व° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
m) विप. (अभीशु-)। उस. उप. अच् प्र. ।
n) व्यप. (ऋषि-)। o) अपत्यार्थे इञ् प्र. ।
p) उप. <√हु (दाना?)।
q) कस. (वैतु. सा. बस. पक्षे षस. च)।
r) अग्निमधिकृत्य सर्वात्मानम(म् [वस.], अ)गाः इत्येवं मूलतः प्रवृत्तस्य सतः पाठस्य वावि. स्यात्। नैप्र. व्यवहारार्थं पृ ६४४ *j* द्र. ।
s) विप. (*कल्याणकृत्- [तनू-])। (*स्वर्- >) सुर्- (सुख-)+(√वृ [*=√भृ] 'पोषणे' >भावे) भृत- > बस. *सुर्-भृ(त>)ता- > *सु(र्भ>) र्वता> सुर्व(त>)ता- इति मतम्।
t) व्यप. (अपाष्ठापत्य- [नृप-विशेष-])।
u) सपा. नीरु ३,४ शर्व, नीलशिखण्ड इति पाभे. ।
v) (√शॄ 'हिंसायाम्' >कर्तरि) शर्व- (रुद्र-)+ पुत्र-> षस. *शर्व-पुत्र- > -त्रे इति शोधः।
w) सर्वस्य, (√वन् 'संभक्तौ' [ण्यर्थे] कर्तरि >) *वनिः, *आधतः (राधसः) इति त्रिपदः शोधः।

?सुर्वा[a] ऋ १,१६२,१७.
१सुर्वाङ्ग- १सर्व- द्र.
२सर्वाङ्ग- ३सर्व- द्र.
सुर्वात्मन्- १सर्व- द्र.
?सर्वात्मागाः ३सर्व द्र.
?सर्वाद् पै १६,१०३,६.
?सर्वादायोरु[b] पै २०,१०,२.
?सर्वानुप्रसारः पै १७,२९, ३.
?सर्वाम्अदन्तांअश्छतु[c] पै १६, १५२,३.
सर्वायु- २सर्व- द्र.
सर्वार्थसाधिका- ३सर्व- द्र.
?सर्वाश्शः पै १७,२९,१६.
?सर्वास्ती पै १०,२,५.
सर्वा-हा २सर्व- द्र.
सर्वाह्ण- ३सर्व- द्र.

?सर्वौका[d]- -काः[d] पै १७, १२,९.
सु-लक्ष्मन्[e]- -क्ष्म[f] मै १, २, १७; काठ ३,७; क २,१४; -क्ष्म> क्ष्मा[f] मा ६,२०; का ६,४,५; -क्ष्मा ऋ १०,१०, [२; १२, ६]; शौ १८,१,२;३४; -क्ष्माणः तै १,३,१०,१[f]; ६,३,११,२[f]; ¶
सलल्लूक[g]- -कम् ऋ ३,३०,१७.
¶सला-वृ(क>)की[h]- -की तै ६, २,४, ४[f]; -कीम् मै ३,८,३.
सुलिग[j]- -गः[k] मै १, ७,१; ५; काठ ८,१४; ९,३; क ८,२;६.
सलिलु,ला(वप्रा.)- -लः ऋ १०, १०९,१[l]; मा ८,५९; का ९,७, ७; तै ४,४,९,१; ५, ५,१०,३; मै १, ७,१; ५[k]; काठ ८, १४; ९,३; क ८, २;६; शौ ५, १७ १†; पै ९, १५, १†; -लम्[m] ऋ १०,१२९,३; तै ४, ३, १२, २[n]; ¶५, ६, ४, २; ७, ५, ३; ७,१, ५, १¶; मै १, ४, ९¶; २,८,७[n]; ¶काठ ८,२; २२, ९; १४$[o]; ३२,६; ¶क ६,७; ३५, ३; शौ ८, ९, २; १२, १, ८; पै १६; १८, २; १७, १, ९; -लस्य ऋ ७, ४९,१; मै २,७, १७[2p,q]; १२, ४; शौ ९, १५, ९‡[r]; १०, ७, ३८; ११, ७, २६; १८, ४, ३६[?]; पै ५, ४०, ८[q]; १६, ६८, ८‡[r]; १०३, १०; १५५, ६; १७, १०, ९; -ला काठ ३८, १३;

[a]) शोधः पृ३१३३ *k* द्र.। [b]) शोधः पृ२४१८ *k* द्र.।
[c]) सर्वान् आहन्तॄन् वृश्चतु इति शोधः। एतदनु पृ ५३ अश् (च्) छतु इति, पृ १०८ अ-दन्ता-> -न्ताम् इति च निर्देशो नेष्टः।
[d]) नाप. (राक्षसी- [सदान्वा-])। सध्वौका- (<√सृध् 'हिंसायाम्' [तु. सदान्वा-]>भावे *सर्ध्व-, °न्- > तत्-कर्तरि) > -काः इति शोधः (तु. मूको.; वैतु. BKA. ?सन्तोकाः इति, र. यनि. एव इति)।
[e]) विप.। वस. पूप. = २समान्-।
[f]) सपा. °क्ष्म<>°क्ष्म>°क्ष्मा (माश ३,८,३,३७ च)<>°क्ष्माणः इति पाभे.।
[g]) भाप. (भीतभाव-, सशङ्कता-, सकम्पता-)। (√*भीष् 'भये'>भावे)*भीष्वर्- +(√भृ 'धारणे'> कर्तरि) *भर्- > उस. *भीष्वर-भर् > *सर-हर्-> *सलल्- (भीतिमत्-) > तद्भावे यनि.। 'कीवतः ([पं१] *=किम्-वृत्- [किंकारणवत्ता-]) आ(कप्र. [= *कस्मात् कारणात्]) सलल्लूकं चकर्थ (इदं यावत् कृतवान् असि)' इति वा. (वैतु. या [६,३] प्रभृ. नाप. <सं √लुभ् वा < √सृ वेति [तु. वें. सा. PW. GW. प्रभृ.], PG [३,२०५] <√सह् इतीव ?)।
[h]) नाप. (शाला-मृगी- [=वृकसादृश्याच् शुनी-])। पपा. नावग्रहः। पूप. = शाला-।
[i]) सपा. काठ २८,४[2] क ४४,४[2] साला° इति पाभे.।
[j]) व्यप. (आदित्याऽन्यतम-)। व्यु. ?।
[k]) सलिलुः सुलिगः सुगरः > सपा. तै १,५,३,३ आपश्रौ ५,२९,११ प्रभृ. लेकः सुलेकः सुलेकः इति, वाश्रौ १,५,१,१६ सलिलः, सलीगः इति च पाभे.।
[l]) *विप. (गतिमत्- [मातरिश्वन्-])। <√*सल् [=√शल्, √सृ] 'गतौ' इति पाउ [१,५४] प्रभृ. WAG. [१,१९२ b]। सस्थ. अकूपार्- (<√*अक् 'गतौ'> भावे अकुर्- +[√भृ 'धारणे' > कर्तरि] *भार्-> उस.) विप. (गति-मत्- [मातरिश्वन्-]) इति। सस्थ. तुपः (=कर्तरि *तुप्य- > [*तुप्प->] *तुप->प्र१) = नाप. अग्निवाचकम्। एवं च 'ते (मातरिश्वा तपः आपश्च) प्रथमा अवदन्' इति वा. (वैतु. सा. यनि. नाप. [वरुण-] इति, PW. प्रभृ. अकूपार्- इत्यस्य नाप. सतः विप. इति ?)।
[m]) विप. (= गतिमत्-, जलवत्- प्रभृ.), नाप. (जल-)। *स्वर्- [वप्रा.] > *स्वर्विल्- > *सर्विल्-> यनि. (तु. निघ [१,१२] १सुर्व- इति पर्यायः)।
[n]) पाभे. पृ ३३२२ *h* द्र.।
[o]) पाभे. पृ २७९९ *c* द्र.।
[p]) पाभे. पृ ३३२२ *i* द्र.।
[q]) पाभे. पृ २३५८ *c* द्र.। [r]) पाभे. पृ २११० *h* द्र.।

–लाः[a] काठ ३५, ९[b]; –लात् शौ ४, १५, ११[c]; ८, ९, १; ११, ६, २१; पै ५, ७, १०; १५,२२, ७; १६,१८, १; २३, १; –लानाम् मै १, ४, ४; ९; काठ ५,६; ३२, ६; –लानि ऋ १,१६४, ४१; शौ ९, १५, २१†; १०,८,४०; पै १६, ६९, ११†; –लाय तै ४, ४, ६, २; मै २,८, १३; ४, ९, ८[d]; काठ २२, ५; –ले ऋ १०, ७२, ६; तै ४,३,१,१[e]; मै २, ७, १८[e]; शौ १०, ७, ४१; १७, १, ८; १८, ३, ८[f]; पै ३, १५, ४; ६, ७,५; १७,११,२; १८,३१, ३; –लेन शौ १७,१,२९; पै १८, ३२,१२.

सलिल-वात[g]– -तम्[h] तै ४, ४, १२,३; मै ३, १६, ४; पै १५, १,६.

सलेक[i]– -कः तै १,५,३,३[j].

स-लोमन्[k]– -म तै ६, २,५,१¶.

सव(बप्रा.)[l]– -०व[m] तै ७, ३,११,१; २[२]; ३[२]; –वः ¶तै ५, ६,२,१; ३,२; ३; मै ४, ४, १०¶; काठ ३७,५¶; पै ८, १९, ३; ८; –वम् ऋ १,१६४,२६; ७,३८, ४; ८, १०२, ६; तै ३,१, ११, ८†; ५, ६, ९, १¶; मै ४, ३, १[२]¶; ४, १०¶; ११, २†; काठ ४०,१४†; कौ १, ४३५[n]; शौ ७, ७७, ७†; ९, १५, ४; पै ८, १९, ७; १६, ६८, ४†; २०,११,१; –¶वस्य मै ४, ३, ७;९; –वाः तै ५, ६, ३, १¶; –¶वात् तै ५,६, ९, १; मै ४, ४,१०;–वान् ऋ १,१२६,१;४, २६,७; १०,१५८,२; तै ५, ६, ३,२¶; मै ४,४,१०¶; -वानाम् मा ९, ३९[o]; मै ३, ४, ३¶; –वाय ऋ १,११३, १[p]; २,३८, ⌊१ (६, ७१, १; ४; ७, ३८, १)⌋; ३, ५६,७; ४,५४,५; कौ २,१०९९†; –वासः ऋ ४,५४, ६; –वे ऋ ५, ८२, ६; मा ९, १०[४q]; १३[q]; ११, २; २०,११; का १०, ३,१[२q]; ४[q];१२,१,२; २१,७,११; तै १,१,९,३;४,१, १,१; मै १,६,१; २, ७, १; ३, ११,८; काठ ७,१२; १५, ११; ३८,४; जै १, ४२, ९[n]; शौ ६, २३,३; पै ७, ३, ८; ५, ११; १९,४,१२†; –वेन ऋ ९,६७, २५; मा १९,४३†; का २१,३, १४†; मै ३, ४,३[२]¶;११,१०†; काठ ३७, ९; ३८, २†; शौ ६, १९, ३†; ९, २,६; पै २, ७२, २; ८०, २; ४, ३, ७[r]; १३,९,११; १६, ७६, ५; १९, ७, १३; ४२, ७.

¶सव-पति– -तयः मै ४, ३, ९; –ती मै ४,३,७.

?सवकद्या पै १९,४१, १५.

सवत्य[s]– -त्यौ[t] मै २, ६,५;४,३,८[२].

स-व(त्स>)त्सा– -त्सा पै ५, ३१, ३; –¶त्साः मै १, १०, १६; काठ ३६,१०; –त्साम् पै ११, ५,३.

?सवधीः पै ५,६,५.

---

a) नाप. स्त्री. । पृ २९५९ विसृष्ट-धे (न>) ना- इति शोधः द्र. (तु. वैप ४) । b) पाभे. पृ ३३२२ *l* द्र. ।

c) विप. [जलवत्- (समुद्र- = द्युलोक- ⌊तु. सा. PW. प्रभृ.; वैतु. W. प्रभृ. जलार्थे नाप. इति?⌋)] ।

d) पाभे. पृ ३३२२ *n* द्र. । e) पाभे. पृ ३३२२ *p* द्र. ।

f) सपा. तैआ ६, ४,२ आप्निगृ ३, ६, ३ : २५ प्रभृ. परमे इति पाभे. ।

g) विप. (*बलपूर्ण- ⌊क्षत्र-⌋) । तृस. । पूप. [सरस्– (बल- ⌊तु. निघ २, ९⌋)>मत्वर्थे] *सरस्विल–> *सरहिल– > यनि. । उप. < √वा ⌊*=√प्रा⌋ 'पूरणे' इति (वैतु. सा. = सलिलाख्येन वायु-विशेषेणानुगृहीत- इति, सामुद्रवातवत्- इति च) ।

h) =सपा. आश्रौ ४,१२,२ । शिष्टं पृ २७९९ *c* द्र. ।

i) तु. पृ २६९९ *e* द्र. । j) पाभे. पृ ३३३५ *k* द्र. ।

k) तु. पृ २९०० *g*, *h* द्र. ।

l) भाप., नाप. (याग-) । √सु 'अभिषवे वा प्रसवैश्वर्ययोः' वा √सू 'प्रेरणे' वा + अच् प्र. (पावा ३,३,५६) ।

m) सपा. काठ ४३, १ असौ इति पाभे. । स एव साधुतरः पाठ इति Web (IS १३,१००) ।

n) सपा. सवम् <> सवे इति पाभे. ।

o) पाभे. पृ २२१४ *q* द्र. ।

p) सानुनासिकः संहितापाठः (तु. पा ८,४,५७) ।

q) पाभे. पृ २२१५ *c* द्र. ।

r) सपा. शौ ६,५३,१ भगश्च इति पाभे. ।

s) नाप. (*जातमात्रक-पुङ्गव-) । *सव-भृति– (विप. ='जन्म-धारक-')>स्वार्थे *सवभृतिक–>*सववतिक– >*सवतिक– > यनि. (तु. पर्यायान्तरे १सवात्य–, २सवात्य– इति) । पपा. नावग्रहः ।

t) सपा. तै १, ८, ९,२ काठ १५,४ तैब्रा १,७,३,५ बौश्रौ १२,५ : २८ सवात्यौ इति पाभे. ।

सवन (बप्रा.)[a]– -नम् ऋ १,१६,⌊५; २१,४; ६,६०,९⌋;८; ३,३२,१; ५;४३,४; ४,३४,४; ३५,४;६; ७;९; ५,४४,९; ८,५०,३;५७, १; २; ६४, ८; १०, ७६, २; ३; ९६, १३; १६०,२; खि १, २, ३; ४; ४, २; ३; ३, २,३; ४, ७‡[b]; मा ८, ३‡[b]; १८[c]; १९, २६; का ८, १, २‡[b]; ९, ३, ४[c]; २१, २, १५; ¶तै १, ४, २२, १‡[b]; २, २, ९, ६[२]; ३, १, ९, २$; २, २, १; ३; ९, १[२]; ३[२]; ५, ६, ५, १[२]; ६, १,९, २; ४,५,२[२]; ५, ७, २[२]; ७, १, १, १; ५, ६, ४;७,३[४]; ¶मै १, ३,२६‡[b]; ३८$[c]; ३, ६, १०; ७, ४[३]; ८, १०;९,५; ४,४,१०[२]; ५, ९;६,८[२]; ९; ७, १; ६; ८,३; ¶काठ ४, १०‡[b]; ९, १४; २२, ३[२]; २३,७; २४, २; ३३,७[४]; ३४, १६; ३७, ७; ¶क ३,८‡[b]; ३६,४; ३७,१;३; कौ २,३४३†; जै ३,२८, १५†; शौ ६, ४७, ३; †२०, ३२, ३; ९६, २; पै १६, ११६,७; १९, ४३,१२; २०,१२,२; –¶नयोः काठ २६,१; क ४०, ४; –नस्य ऋ ३, ५२,५; ४, ३६, २; ८, ३७,⌊१; २-६⌋; १०,१७९, ३; खि ५, ७, ४, २; ३; १०; ११; तै २, २, ९, ६¶; ३, २,५, २; ३; ६, ५, ७,२¶; मै ४,७, १¶; शौ ७, ७६, १†; –ना ऋ १, ४, २; ४७, ⌊८ (९२, ३) ८,४, १४ (८७, ४)⌋; ५७,२; १७३, ८; ३, १, ⌊२०; ३०, २⌋; ३६, ८; ४, २९, ⌊१; ८, ६६,१२⌋; ६,२३, ४; ४७,१४; ७, २२, ६; ७; ६९,६; ८,२६, २०; ३३,१५;३५, ⌊४-६⌋; ३८, ५; ४६, ९; ५९, १; १०, ४०, ३;४१,१; ५०,५; ६; ८९,१६; १११, ⌊(३,३१, ८)५⌋; ११२, ७; खि १, ३, १?[d]; ६, १; मा ३४, १९†; का ३३, १, १३†; तै १, ४, १०-११, १;४४,२?[e]; मै ४, १४, २†; काठ ४,१२?[e]; क ३, १०?[e]; †कौ २, ४३८; ११५०; जै ३, ३३, १४†; शौ †२०, १५, २; ५७,२; ६८,२; ७३,१; –¶नात् तै ७,५,६,३; ४; मै ४, ५,६[२]; ६,२;४;६;७, १; १४, ९$; काठ २८, ४; क ४४, ४; –नात्ऽ-नात् तै ६,६, ११, ३¶; –¶नानाम् मै ३, १०,५[३]; ४,८,५; काठ २३,१०; २९, १; ७; ३७,७; क ३७,१; ४५,२; ८; –नानि ऋ १,१३१, १; २, ३४,६; ४, ४५, ४; ७, ३२, ६; ९७, १; ८, ३३,१४; ९०, १; ९, ८०, १; १०,४१, ३;९६,६; मा ७,२०; का ७,८, ३; ¶तै २, २, ९, ७; ३, २, २, १[२]; ६, ४, ११, ४[२]; ६, ९, १; ७, ३, ११, ३$; मै १, ३, १३; २७; २,१,७¶; ¶३,२,८; ९,५; १०,५[२]; ¶४, ५,५[२]; ६,२;४[२]; ८; ७,७[३]; ८, ४[२];५; ¶काठ ४, ५$; १०,१; २१, ३; २६, १; ७[२]; १०[२]; २७, ९[३][f]; १०; २९, १[२]; ५[२]; ३०, ७; ३४, १७[२]; ४३, १$; ¶क ३, ४$; ३१, १८; ४०, ४; ४१, ५[२]; ८[२]; ४५,२[२]; ६[२]; †कौ १, २६९; २, ८४२; †जै १, २८[e]; ७; ४, १८, ९; †शौ २०,३१,१;१०४,३; –नाभ्याम् मै ४, ६, ८¶; –नाय ऋ ६, ७१, १; तै १, ४, ११, १; ३, १, ८, २; –ने ऋ १, १६१, ८; २, १८, ⌊७; ७, २३, ५; २९,२⌋; ३, २८,४; ५; ३२,३; ५२, ६; ६०, ६; ४, १६, २; १५; ३३,११;३५, १;५, ४०, ४; ६, ४७, ६; ७,५९,७; ९२, ५; ८, ८, ३; १०,४४, ९; खि १, ८, २; मा २७, २८†; का २९, ३, ९†; तै ३, १, ९, २; ¶२,९,१;४; ¶६,१,६,२; ४[२]; ३, १, २; ५, ५, १[२]; ७, ५, ६,४¶; ¶मै ३, ७, ४; ८,१०; ९, ५; १०, ५[२]; ४, ६, ४; ५; ८; ९; ७, ६[४]; ८,३; १४, २†; ¶काठ २३, १०[२]; २४,५; २६, १; २७, ८; २८, १; २; २९, १; ३०, ६; ¶क ३७, १[२]; ६;

---

[a]) भाप., नाप. (सोमरस- प्रभृ.) । √सु 'अभिषवे' वा √सू 'प्रेरणे' वा + भावादौ ल्युट् प्र. ।

[b]) =सपा. माश ४,३,५,१२ । ऋ ८,५२,७ हुवनम् इति पाभे. ।

[c]) इदं सुवनम् (माश ४,४,४,१० च) >सपा. तै १, ४,४४,२ प्रभृ. सुवनेदम् ⌊°नम् , इ°⌋ इति, शौ ७, १०२,४ ?सुवने मा (सा.W. सुवने⌊°ना,इ⌋मा इति) इति, या ⌊१२,४२⌋ सुवनमिदम् इति च पाभे. ।

[d]) सव° इति स्वरः? यनि. शोधः । खिसा ३७,१ सुमीके इति पाभे. ।

[e]) °नम् इति शोधः (तु. *c* , Ghatage ⌊IHQ २१, २२६⌋ च) ।

[f]) एकतरत्र °नापि इति पाठः? यनि. शोधः ।

४४,२; ४५,२; ‡कौ[a] १,२७२; २, १०४१; जै १,२८,१०‡[a]; शौ ६, ४७, २; ७, ८१, २†; १०२, ४?[b]; ९, १, १२; १३; †२०, १२,५; ७; ७७,२; ९४, ९; पै १६, १५१, ४; १९,४३, ११; २०, ३१, ७†; -¶नेऽ-ने तै ६, ४, ११, ४; ६, ११, ३; काठ २७,९[२]; १०; -¶नेन काठ २८, ३; ४४, ३; -नेषु ऋ १, ९, ३; ५१,[१३; ८, १००,६; १०,३९,[२] ४]; ६१,७; १३१,२; २,१६,७; ४३, २; ३, ४१,४; ४, २२, ५; ७, ३७, १; ८,१, २०; १०, ४३, ६; ५०,४; खि ७,६,१; तै ३, ४,११,४†; ¶मै ४, ६, ४; ७,६; १२,६†; काठ २१, ३¶; २३, १२†; क ३१, १८¶; कौ १, ३०७†; जै १, ३२, ५†; †शौ २०, १७, ६; २३, ४; ३५, ७; ७१,९; ७२, १; -¶नैः काठ २९, ६; ३४, १७; क ४५, ७.

¶सवन-चित्- -चित् काठ २२, १०; क ३५,४; -चितम् मै ३, २, ८.

सवन-पङ्क्ति- -ङ्क्तिः मै ३, १०; ५¶.

¶सवन-भाज्- -भाजः तै ७, ५, ६, ४[२].

¶सवन-मुख- -खयोः काठ २७, ८; -खात्ऽ-खात्, -खेऽ-खे तै ७,५,५,१; काठ ३४,४.

स-वयस्[c]- -†यसः ऋ १, १६५, १; मै ४,११, ३; काठ ९, १८; २१,११¶; -यसा ऋ १,१४४, ३; ४; -यसे मै २, १३, १७; ३, १२, १४; -याः काठ ३९, ११.

?सवरोहम् पै ५,१,२.

सु-वर्चस्- -र्चसम् तै ३, २,८,५; मै ४,१२,३; काठ ५, २.

१सवर्णा->सावर्णि[d]- -र्णेः ऋ १०, ६२,११.

सावर्ण्य[d]- -र्ण्यस्य ऋ १०,६२,९.

†२स-व(र्ण>)र्णा[e]- -र्णाम् ऋ १०, १७,२; शौ १८, २, ३३.

स-वस्त्र- -स्त्रम् पै १६,७०,९.

स-वाचस्[f]- -चसः शौ ७,१३,२.

?सवाचा[g] पै १९,३४,१२.

स-वातृ[h]- -तरौ मा २८,६; का ३० १,६.

१सवात्य[i]- -त्यान् मै ३, १३, १४[l] -त्यौ[k,l] तै १, ८, ९, २; काठ १५, ४.

२सवात्य[m]- -त्यान्[l] मा २४,१६; का २६,४,१.

स-वासिन्[n]- -सिनौ शौ २-३, २९, ६; पै १,१३, ३; ११२, १; ९ २५,१२.

स-विंशति-> सविंश[o]- -शः मा १४, २३; का १५, ७, १; तै ४,३,८, १; ५, ३, ३, ३[२]; ¶मै २,८,४; काठ १७,४; २० १३[२]; ¶; क २६,३.

सवितवे √सु,सू (प्राणिगर्भ°) द्र.

---

a) पाभे. पृ ३२८२ *q* द्र.।

b) सुवनें मा इति पाठः? सुवना, इमा इति शोधः (तु. पृ ३३३७ *c*)।

c) बस. पूप. = २समान-, उप. = ३वयस्-।

d) अपत्यार्थे यक्. इञ्ण्यौ प्र.।

e) विप. (सरण्यू- [=उषस्-])। बस. पूप. = २समान- (तु. या [१२, १०] प्रमृ.; वैतु. बृदे [६, ६८; ७, १] षड्गुरुशिष्यः [ऋअ ८, ७] शक. PW. प्रमृ. व्यप. [स्त्री-विशेष-] इति?)।

f) बस. पूप. = २समान-।

g) पाठः (स्ववाचा इति मूको.)? सु-वर्चस्- > -र्चाः इति शोधः (तु. पृ ७२३ *b*)।

h) स (=सहभूता-) + २मातृ-> तस. स-मातृ-> यनि. [वैतु. उ. म. भा (तैब्रा २, ६,७,३) बस. [विप. उषस्-], उप. वातृ- (=वत्स-) इति?]।

i) सवत्य- इत्यनेनैव संन्यायः। मध्यतः *°वव° > *°वम° > °वा° इति तु विशेषः (वैतु. < स-वात- [पूप. = २समान-] इति भा. सा [तैब्रा.] K. PW. प्रमृ.)। पपा.अनवग्रहः।

j) सपा. °त्यान् <> °त्यान् इति पाभे.।

k) वैतु. भा (तै., तैब्रा १, ७,३,५) स-वात्- [पूप. = २समान-] > °वाती- > -त्यौ (= मृतवत्सा जीवद्वत्सा च द्वे धेनू [तु. मा २८,६ प्रमृ. सवातरौ]) इति।

l) पाभे. पृ ३३३६ *t* द्र.।

m) = सवत्य-, १सवात्य-। शिष्टं *i* द्र. (वैतु. उ. म. = वात्यामध्यस्थ-पशु- इति कृत्वा बस. पूप. = सह इति, उप. = वात्या- इति; PW. प्रमृ. = १सवात्य- इति?)।

n) विप.। उस. उप. < √वस् 'निवासे' इति। १मे स्थले [शौ. पै.] सा. [पक्षे] B. च 'आच्छादने' इति पूप. = २समान- इति च?।

o) नाप. (स्तोम-विशेष-)।

सवितृ(वप्रा.)[a]- -॒वितः तै ३,५,५,
१; शौ ५,२५,१२; ७,१७,१[b];
-०तः ऋ १,२४,३;३५,११;२,
३८,११; ३,५४,११;५६,६; ४,
५४,२;३;५;६; ५,८१-८२, ४;
५; ६, ७१, ३;६; ७, ३७, ८;
३८,२; ९,६७, २५; २६; १०,
३५, ७; ९३, ९; १४९, ५;
१५८,२; मा १, २५; २६[2]; २,
१२;५ ३९;८;६†; ९, १; ११,
७;८; १९,४३†; २७,८[b]; ३०,
१; ३†; ३३,५४†; ६९†; ८४;
३४,२७†; का १,९,३;४[2]; २,
३,१; १०;५, ९,५; ८,३,१†;
१०,१,१; १२,१, ७; ८; २१,
३,१४†; २९,१,८[b]; †३२, ४,
११; ५-६,१५; ३३, १, २१†;
३४,१;१;३†; तै १, १, ९, १;
२; ३,४; २; †४, २३-२४, १;
७,७,१; २,२,१२, २†; ६, ९,
२; ३,२,७,१;५,४,१; ११,३†;
४,१,१,२; ३;७, ३; ११, २†;
४,१२,५[c]; ६,३,२, ४; ७, ५,
२४,१†; मै १,१, १०[2]; २, २;
१३;३,२७†; ४,३; ११,१; ६;
२,७, १[2]; १२, ५; ३, ९, १;
११,१०[2]†; †४,१,१०$; १०,
३[2];१२,२; १३,१; काठ १,९[3];
२,२; ३,१; ४,१०†;५,६; १३,
१४;१४,६;१५,११[2];१२†;१७,
१९†; १८, १६; २६, २; २८,
७†; ३१,८; ३७,९; ३८, २†;
४१,१†; क १,९[3]; १४; २, ८;
३,८†; २९, ४; ४०, ५; ४४,
७†; ४७, ८; कौ १, १४१†;
जै १,१५, ७†; शौ २, २९,२;
४, ४,६; २५,६; ६, १९, ३†;
९९,३; ७, १५, ३; १६, १[d];
१२०,२; १०, ८,५; १४, १,
६२; १९,८,४; पै १; ६२, ४;
४,५,८;३४, ४; १२, २, १०;
१५,२,१[c];५,२; १६, १०१;४;
१७,२६,१७; १९;७,१३†;१३,
३; १७,११;२६,१; ५३, १-३;
२०,३,१†; ६, ३; १३, १०[e];
१७,८;१९,३;२०,५;६; २५,५;
४६,१; -ता ऋ १,२२;८;३४,
१०; ३५, [२ (४,४४,५; ८,५;
३५)]; ३; ४; [८; २, ३८,४];
९; ३६, १३; ७३, [२; ९,९७,
४८]; ९५, ७; १०७, [३; ६,
४९,१४]; ११०, ३; १२३, ३;
१२४,१;१५७,१; १६४, २६;
१८६, १; १९०; ३; २, १, ७;
३१,६; ३८, [१; ६, ७१, १;
४; ७,३८,१]; ८; ३,३३, ६[f];
५४, ११; ५५, [१९; १०,१०,
५]; ५६, ७; ४, १३, [(६,२)
२; १४, २; ७, ७२, ४]; ५३,
२-७; ५४, १; ५५, [१०; ८,
१८,३]; ५, ४२, [३; ७, ४०,
१]; ५;४८,५; ४९,४; ८१, २;
३; ८२, [३; ७, ६६, ४]; ८;
९; ६, ५०, [८; ७, ३५,१०];
१३;७१,५; ७, १५, १२; ३८,
३; ४५, १; ३; ६३, ३; ७६,
१; ७९,२; ८,२७,१२; ८६,५;
९, ८१, ४; ११०, ६; १०,
१२, ८; १७, ४; २७, १८;
३१,४; ३४, [८; १३९, ३];
१३; ३६, १४[f]; ८५, ९; १३;
२४; ३६; ८७, १८; ९२, ४;
१००,१; ३; ८; ९; १३०, ४;
१३९, १;३; १४९, १[3]; २; ४;
१५८,३; १६१, ४; १७४, ३;
१७५,१;४; खि १,४,७; २,९,
२; ५,१,१;५,४[2]; ७, ४, १४;
मा १,१;३; १६; २०; २२; ४,
४; १६; ६, २; २६; ८, १७;
५४; ९,५;३२;३९; १०, २८;
११,१;३[2]; ६†; ११;४२†; ६३;
१२,३†; ६६†; १७,५८†; १८,
१६; ३०; १९, ८०; ८५; २०,
७०-७२; २१; ३१; ५८; २३,
१६†;२७,१३; ३३,२०†;३४†;
४३†; ३४,२४†; २५†; ३१;
३५,२;३;५; ३७, ११; ३९, ६;
का १, १, १; २, ३; ५,७; ७,
४;८,३; ४,२,२; ५, ९; ६, १,
२; ७,३; ९,३,३; ७, १; १०,
२,१; ६,२; ११,३, १; ८, ४;
१२,१, १; ३[2]; ६†; ११; ४,
५†;६,४; †१३, १, ३; ५, ५;
१८,५,९†; १९,६, १; २०, १,
१; २१,६,१;६; २२, ७, ४-६;
२३,२, १०; ६, ११; २५, ४,
५†; २९,२,३; †३२, २, ३;३,
५;१४; †३३,१,१८; १९;२५;
३५,४,२; ३; ५; ३७, २, १;

---

[a]) विप., व्यप. (सूर्यस्योदयात् प्राक् पूर्वदिग्भवाया अस्तमयादुत्तरं पश्चिमदिग्भवायाश्च दीप्त्याः *समानाऽभिमानि-देव-)। [b]) सपा. सु॰<>स॰ इति पाभे.।
[c]) =सपा. आश्रौ ४,१२,२। मै ३,१६,४ काठ २२,१४ सवितुः इति पाभे.।
[d]) =सपा. वैताश्रौ २९, १८ कौसू २४,७। मा १७,७४ प्रमृ. माश ९,२,३,३८ काश्रौ १८,४,६ प्रमृ. सवितुः इति पाभे.। [e]) पाभे. पृ २२९८ *i* द्र.।
[f]) विप. [*शासक- =प्रेरक- (इन्द्र- [तु. सस्थ. टि. सुपाणि- > -णिः; वैतु. अन्ये व्यप. इति ?])]।

३९,४,१; तै १,१,१,१; ५, १;२; ६,१; ८, १; १०, २†; ३;१२,१; २, १,२; ३, २; ३, ५-६,१; १३,२; ४,४४, १; ६, ३,१; ७, ७, ११; ८, १०, १; १६,१; २, १,६, ३¶; ३, १०, २[२];३; ४,५,१; २; ३,४,५,१[a]; ११,२†;५,६,२; ४,१, १, १[२]; २†; ४;४,२†; ६,३; ८,१;१०, ४†; २,५,५†;८,१; ३, ११,५; ४,९, १; १०, २; १२, ४; ६, ३, ३†; ७, ६, १; ५, १, ७, ३; ३, ४, ४¶; ६, १, १, ९; ३, ३-४, २; ¶५, ७, १; २; मै १,१,१; ६; ७; ९[२]; २, १[२]; ३;१४;१५; ३, १; ३८; ५, ३; ६,२; ९,२; ८¶; ¶१०, ५[२]; १०; ११,१; १०[३]; २, ३, ४; ५,४¶; ६,६¶; ८; १२; ७, १[५];४†; ६; ८†; १२[३];†; १०, ५†; ११,५; १२,६; १३, १०; २०; ३, १, १[२]¶; ८; २,१†; ३,८; ६,३; ९;९,३; ११, ४[३]; ५; ९[२]; ११; १६,४; ४,१, १; ६;७[२];९[२];१२;१४;३,८¶;४,२; ६;५,२;८¶;७,१[४]¶; ९, १; ३; ५; १०,१†;१२,६[२]†; १४,६[३]†; काठ १,१; ५; ६; ८;१२; २,१; ४¶; ३,२; ३; ९; ४, १२; ९, १०; १०, १२†; ¶११, २; ७; १३, ६¶; ९; १०; १४; १४, ४[३]; १५, ५¶; ६; ८; ११[४];†; १२†; १६, १; ४†; ६; ८†; १२[३];†; १७, १९†; १८, ३†; १०; १७; १९¶;

१९, ७; २२, १४; २३, १; ६; ८[२]¶; ९¶; २६, २¶; ३; ५; २८, ७[३]¶; ३०, १०; ३१,४;५; ७;११; ३४, १४; १७; १८; ३५,२०[२]¶; ३६, ५; १५; ३७, ९[२]; १५¶; १७; ३८, ३[२]; ९[२]; १०; १४; ३९, १; १०; १३; ४०, ९[२]; क १, १;५; ६; ८; १२; १३; १६; २,९;१०; १६; ३, १०; २५, ३[२];†; २८, ३†; १०; २९, ५; ७¶; ३०, ५; ३५, ७; ४०, ५¶; ४१, १; ३; ४४, ७[३]¶; ४६,८; ४७, ४; ५; ७; ११; ४८, ३; १८[२]¶; †कौ १, ५७; २, ७०१; ८४५; ११०८; †जै १,६,३; ३, ४६, ७; ५८, ३; शौ १,१८, २; ३; २६, २; २९,३†; ३३, १[b]; २,२६, १; ३६,८; ३,८,२; ११, ४†; १२, ४; १५, ६; ४, ८, ६; २५, ३-५; ५, ३, ९‡[c]; २४, १; २६, २; २७, ३; ६, १, ३; ४०,१;२;५३,१; ५८, १; ६१, १; ६८,१; ३; १०३, १; ७, १५,४;१८,४; २५, १[d]; ३१, १; ७७,६†;७†; ८,१,१५; ३, १६; ५,५; १०; १४, ३; ९, ४,१०; १०,१; १२,१०; २१; १५,४;१०, ६, १३; ८, ४२†; ११,१, २०; ३८; ३, १३; ४, १; १४,१, ९†; १३†; १९†; ३३; ४७; ४९; ५०†; ५१; ५३; ५८†; २, १२; ३९; ५९-६२; ७५;१८,१,५†;३६†;

२, ५५†; ३, १२; २९; ४, ३१; १९, १०, १०†; १६, १; २०, १; २४, ८; २७, १४;३१, १; ५; ४५, ४; ४६, ७; २०,९६, ९†; पै १, ११, ३; २७,१; ४; ३९,२; ४०, १; ६२,४; ८५, १; २; ९१, १-३; १०१,३; १०८,१; २, १२, १; २२, ६; २४, ५; ३६,२; ५२, ३; ४; ६६, २; ७२, २; ७३, २; ४; ८०, २; ३; ८५, ४; ३,१, ४; २०, ४; ३७, १; ४, २-३,७; ८,८; १०,१;२२-२३, ७;३४,३;५; ६;५,४,८‡[c]; ६, १९,६;७,६,६; ९, १; ८, १४, ७†; ९, १, ३; २, २; १२, ८; २२, २५; १०, १, ११; ५, १; ५; ६,३;८, ४; ९, ७; ८; १५, ८; १३,३,१५; ५,३; ८,१०†; १४,१,१८; १५,२, २; ४, ४; ६,५; ७,१०; १२,५†; १६,२, ५;५,७; ७,८†; २४,१०; २७, ५; १०;४३, ६;६८,४†; ११५, १; १३५, ४; १३९, ११; २२; १७, २३,४; १८, १, ९†; †२, २; ६;४,२; ५,४; ५; ६†; ८; १०; ६, ६†; ८, ३; १०, १०; १२, ७-१०; १३, १; १४, ५; १६, १०; १८, ८; १९, १,३†; ८; ६, ८‡[e]; ८,१; १०, ६;१४,७; १७, १३; १४; १८, १३; २१,२; ३; ३१,९; ३३,१; ३७, ११; ४८, १२; ४९, ३; २०, २, ६; ३, ३; १०, २; †११, १; १०; १४,५; १५, ८;

---

[a]) = सपा. वैताश्रौ ८, १३ प्रमृ. । शांश्रौ ४,१०, १ सवितः इति पाभे. ।

[b]) सपा. पै १, २५, १ कामा १३१ : १३ कश्यपः इति पाभे. ।

[c]) पाभे. पृ १५२५ c द्र. । [d]) पाभे. पृ ३३१७ k द्र. ।

[e]) पाभे. पृ २७५६ f द्र. ।

१७,९[२a]; १८,१; २२, ५; २४,
४;५;२५, ८; ४३, ५; ४७, २;
४९, १; -तारम् ऋ १, २२,
५-७; ३५,१; ४४,८; २. ३८,
९; ३, २०, ५; ६२, १२; ५,
४६,३; ४९,१; २; ८२, ७; ६,
२१,९;५०,१; ७,४५, ४; १०,
६६,४; १४१,५; खि ३, २२,
४; ५,७, ४, १४; मा ४, २५;
६, २१; ९, २७†; २१, ४०;
२२,१०†; १३; ३०,४†; ३३,
४९†; का ४.८,३;६.५,१; १०,
५,७†; २३, ४, १२; २४, ४,
२†; ५; ३२, ४, ६†; ३४, १,
४†; तै १;२, ६,१; ३, ११, १;
४, २५, १†; ७, १.०, २†;
२,१,६, ३¶; २, १२, २†; ३,
४,११, २†; ४, ७, १४, ३‡[b];
१५,३; ५, ७,१५, १; ¶६, १,
५,३[२]; ९,४; ४,१,२$; ५, ७,
२; मै १,२,५; १८; ११, ४†;
२,१३, ८; ३,७,१[३]¶; ४;१०,
७; ११, २; १६, ५; †४,१२,
२; ६; काठ २, ६; ३, ८; ८,
७¶; १४,२†; २०, १५; २२,
१५; २३, ८¶[२]; २४, ५; ४०,
१०‡[b]; ५३, ५; क १, १९;
२,१५; ७, ४¶; २९, २; ३६,
५¶; ३७, ६; कौ १, १७७;
४६४; जै १, १९, ३; ४८, ५;
शौ ३. ८, ३; २०, ७†; २१,
८;४,२५,७;६,१,१; ७,१५, १;

११,८,३; १३,२,३६; १९,२४,
१; पै १, १८, ३; ३, १२, ८;
३४,५; ४,३४, ७; १५, ५, ८;
१८,२४,३; १९, १, १; १३†;
२०,४,८; -तुः ऋ १, ३५, ५;
६;११०,२; ११३,१[c]; १५९,५;
२, ३८,३; ६;७;१०; ३,३८,८;
५६,७; ६२,१०;११; ४,५३,१;
५४, ४; ५ ८१,१; ८२, १; २;
६: ६, ७१,२; ७, ३८,४; [६;
५२,३]; ८२,[१०; ८३, १०];
८.१०२,६; १०,३६, १२; १३;
६४,७;१४९,३; १८१, [१-३];
मा १, १०; १२; २१; २४;
३१[२]; २, ५; ११; ३, ३५†;
५, १४†; २२; २६; ६, १; ९;
३०; ९, १०[४]; १३; ३०; ३८;
१०, ६; ११, २; ४†; ९; २८;
१४, २५; १७,७४[d]; १८, ३७;
२०, ३;११; २१,४६;४७; २२,
१;९†;११; १२; १४; ३०,२†;
३३,१७†; ३६,३†; ३७,१;२†;
१२; ३८, १; का १,३,६;४,१;
८-९, १; १०,३[२]; २,१, ६; ३,
४[२];३, ३,२७†; ५,५, १†; ९;
७, १; ६, १, १; २, २; ८,१;
१०, ३,१[२]; ५; ५,८†; ११,१,
३; ४,२; १२,१,२; ४†; ९;३,
१;१५,८,४; १८,६,१०[d]; २०,
१, ७; २१, ७,१; ११; २३,५,
४;५; २४,१,१; ४,१†; ३; ४;
६; ३२, १,१७; ३४, १, २†;

३६, १, ३†; ३७, १, १; २†;
२, २; ३८, १,१; तै १, १,४,
२; ६, १; ९, ३; २, १३, १†;
३, १, १; ५, ६, ४†; ८,४†;
७, ८, १[२]; १०, ३; ८, ७,
२; २, ३, ७, २¶; ६, ४, १;
८, ६; ३, १, ११, ८†; २,७,
१[e]; ३, ५,१; ४, १,१,१;२†;
३; ३, १; ११, १†; ३, ९,२;
४, ११, २; ६, ५, ४[d]; ७,१५,
३; ५, १, १,४; ४, १; ३, ४,
४; ४,७,४[d]; ५¶; ६,३,२; ७,
२२,१; ६,२,१०,१¶; ३,६,२;
४,४,१; ७,१,११, १; मै १,१,
२; ५;९; १०;२,९†; १०;१५;
३, ३; ६, १; ९, ४; ११, १[२];
४; ७[२]; २, ३, ७¶; ६, ३; ७,
१[२]; २; ८, ५; १०, ६[d]; ३,
३,९[d]; ४, ३; ८, ८;९,६; ११,
८[२]; १६, ४[f]; ५; ४,१,२[२]; ४;
५;९; १०; ५, ४;९, १[२];†; २;
३;७;१०;३†;११,२†; १४,६†;
११; काठ १, २; ४; ५; ८;९;
११; २, ९; १०†; ११; १२;
३, ३; ५; १०; ६, ८¶; ७,
१२;९,९[६]; १२,५¶; १३,१४[२];
१४, ७[२]; ८; १५. २; ११[२]†;
१६, १; ३; १७, ४; ७; १८,
४[d]; २१, १; ९[d]; २२, ५¶;
१४[f]; १५; २५, ९; १०; २६,
५; २७, १; ३१, १; ३; ४;७;
८; १०[२]; ३४, १७; १८; ३७,

a) सकृत् सपा. शौ १,१८,२ देवाः इति पाभे.।
b) पाभे. पृ १५२५ c द्र.।
c) *नाप. (*पुत्र-)। (√सू > भावे) *सविस्-(जन्मन्-) > तद्वदर्थे *सविस्र- > यनि. (तु. पार. पित्र [पुत्र-]) । 'यथा प्रसूता (प्रसवित्री [स्त्री]) सवितुः सवाय (योनिं [स्वां गर्भधानीम्] रेचयति) एवा रात्री उपसे (तस्याः सवाय स्वां) योनिम् आरैक् (रिक्तामकार्षीदिव)' इति वा. (वैतु. अन्ये देवतानामेति?) ।
d) पाभे. पृ ३३३९ d द्र.।
e) =सपा. माश ४, ६,६,६ शांश्रौ ६, ८,६ प्रभृ.। आश्रौ ५, २,१ लाश्रौ ५, ११,९ सवित्रा इति पाभे.।
f) पाभे. पृ ३३३९ c द्र.।

१७; ३८, ४[४]; १२[२]; ३९, १[६]; ४०, ६[२]†[?a]; ९;१४†; ४१, २; ५३,१२; क १,४;८;९;११; २, ३; ४†; ५; ६; १०; १२;१७; ४, ७¶; ८, १२; २६, ३; ६; २८, ४[b]; ४०, २; ३; ४१, ३; ६; ४२, १; ४७, ३; ८; १०[२]; कौ १, ४३५; †२, ८१२; १०९९; ३, २, ५†; जै १,४२, ९; २.५, ७†; ४, ३, ८†; शौ ४, २५, १; ६, २३, ३; ९,२, ६; १०, ५, १४; ११, ४,१६; १२, २, ४८; १९, ४९,१;५१, २; पै ४, ३४,१; ५,४०,१; ७, ३,८; ५,११; ९,२२,२४; ११, ५,१२?; १३,९,११; १४,४,१; १५,११,३†; १६,५७,१६;७०, १;७६,५;१२८,९; १७,२५,५; १९,४,१२†; ४२, ७; २०, ३, ४[b]; ४९,४†; ५३,१०; –त्रा ऋ २, ३८, ५; ४, ३४,८; ना ३, १०[२]; १०, ३०; ३७,१४;१५[२]; का ३, २, ३; ४; ९, ३; ११, ९, १; ३७, ३, १; २[२]; तै ५, ५, ८, ३; ६, १, ५, २¶; मै १, ११, ६¶; २, २, ७¶; ४, ९, ६[२]; ¶काठ ६, ८§; १४,६; २२, ५; २८, ७; ३५, २०; क ४, ७; ४४, ७¶; ४८, १८¶; –त्रे ऋ २,३०,१; ६, १५,१६; मा ८, ७; १०, ५; २२, ६; २९, ६०; ३८, ८; का ८, ४, १; ११, ४, १; २४, २,१; ३१, ५, १; ३८, २, २; तै १, ४, २३-२५, १; ८, ७, २; १०, १¶; १३, ३; १९, १¶; ३, ५, ११, २†; ७, .१, १४, १; १६, १; २, १४, १¶; मै १, ११,१०; २,६, ६¶; ११; १३; ३, १२, २; ५[३]; १५, १०; ४, ९, ८; १०, ४†; काठ ४, १०; १५,५¶; ७;९; १२†; ४१,५; ७; ४५, १०; क ३, ८; पै ५, १६, २; १५,५,६; १७,२१,५; १९, २१,४; २०,४९,२; ३.

सावित्र– -त्रः मा ८, ७; १८, २०; २४,३५; २९.५८; का ८. ४,१; १९,७,२; २६,७,५;३१, ६,१; ¶तै २,१,६,३; ३,२,४; ५; ४,७,७,२§; §५,५,१८,१; २२,१; ६,५,७,२; ६,५,२; ७, ५, २१, १; मै १, ३,२७; १०, १[४]; १०¶; २, २,७¶; ४,२¶; ६, ५¶; १३[२]; ११.५; ३,१४, १५; ४, ३, ८; ¶४, ७; ९; ¶७, १[२]; ८[२]; ¶काठ ९, ४[२]; ५; ११, २; १२, १२; १५, २; ४; ९[२]§; १८, ११§; २८,७[२]; २९, ९[२]; १०; ३६, ५; ३७, २[२]; ३[२]; ४५, १८; ४७, ८; ४८, १; ¶क ८, ७[२]; ८; २८, ११§; ४४, ७[?c]; ४६, २; ३; –त्रम् खि ५, ५, ४; ¶तै १, ८, २, १; ४, २; ९, १; १७, १; २०, १; २१, २; २,१,६, ३; ३, २, ३; ६, ५. ७, १[२]; ¶मै १, ८, १०§; २,२,७; ५, ४; ३, ६,५; ४, ७, १; ¶काठ ११, २; १३, ६; २८,७[२]; ¶क ४४, ७[२]; –¶त्रस्य मै ४,७,१; काठ २८, ७; क ४४, ७; –त्रा काठपुष्पि १९; –त्राः मा २४, २[d]; १४; का २६, १, ४[d]; ३, ४; मै ३, १३,३; १२; १३; १५; १६; –¶त्राणि तै ५. १, १,१-३; मै ३,.१, १[४]; काठ १८, १९[२]; क २९, ७[२]; –त्रात् मै ३, १, १[२]¶; –¶त्राभ्याम् काठ १९, ४; क ३०,२; –त्रे? पै ८,९,३; –त्रेण मै ४,६,८¶; –¶त्रैः मै ३, १, २; ४; काठ १९, १; क २९, ८; –त्रौ मा २९, ५९; का ३१,७,१; तै ५, ५,२४, १; काठ ४८,३.

सावित्री– -त्रिया ¶तै ५, १,१०,४;६,२,९,१; –त्री तै ६, १,२,५¶; ¶काठ २१, ८; २३, २; क ३५,८¶; शौ १४,२,३०; पै १८,९,१०; –त्रीभ्याम् तै ५, १,५,३¶; त्रीम् तै ६,३,५,३¶; मै ३,९,५¶; काठ २६, ८¶; क ४१,६¶; शौ ६,८२,२; पै १९, १७, ५; –¶त्र्या मै ३, ८, ७; काठ १४,६; १९.७; ११; २१, ९; २५,८; क ३०, ५; ३१, १; ४०,१.

¶सावित्र-व(त्>)ती– -ती[e] तै ५,३,४,४.

सवितृ-नेत्र– -त्राः तै १,८,७,१.

¶सवितृ-पात्र– -त्रेण तै ६,५,७,२[२].

¶सवितृ-प्रसूत,ता– -तः तै २, ३, २,४;५;६,८,६; ५,१,५,३; ६, १;७,३; ६,३,२; ६,१,१,९; ५, ३;२, ९,१;३,२,४; ५,३; ४,१, २; ३,३;५,७.२; मै १,१०, ५;

[a]) एकतरत्र सनितुः इति शोधः (तु. सपा. ऋ १, १६३,५ प्रमृ.)।

[b]) पामे. पृ ३३३९ d द्र.।

[c]) सकृत् सवि° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. काठ २८,७)।

[d]) पामे. पृ २४९६ h द्र.।

[e]) सपा. काठ २१,१ सवितृमती इति पामे.।

११,७[2]; ३,१,२; ८;२, १; ४; ६,३; ९; ५,४;८,८; ९, ३; ६; ४,१,१;२[2]; ४-६;७[2];९[2]; १०; १२; ५,१२; ४; काठ १४, ७[2]; २३, १; ६; ८; २४, ३?[a]; ५; २५,९;१०; २६,५;८[2]; २८,७; ३१,१;४[2];७;८; क ३५,७;३७, ४; ६; ४०,२; ३; ४१,३; ६[2]; ४४,७; ४७,३;४;८;११; -ताः मै ३,७,१;९,५; ४, ४, ७; ७, १[2]; काठ २८, ७[3]; ३४, १७; ३७,१७; क ४४, ७[3]; -ताम् तै ६,१,७,३; -ते मै ३,८,७; काठ २५,८; ३१,३; क ४०,१.

सवितृ-म(त्>)ती- -ती काठ २१, १¶[b].

स-विद्युत्[c]- -तम् शौ ४,१५,१६; पै ५,७,१४.

¶स-विभक्ति- -क्तयः काठ ९, १; क ८,४.

सुं-विवध[d]-> ¶सविवध-त्व- -त्वाय तै ७,३,५,२; ७,३;९,३.

सुवीमन्- √सु, सू (वधा.) द्र.

स-वी(र>)रा- -राः पै २०,२२;५.

सु-वीर्य,र्या[d]- -र्यं मा २८, ३; का ३०,१,३; -¶र्यम् काठ १३, १०;२९,७; क ४५,८; -¶र्याः काठ २५,१; क ३८,४; -र्याम् काठ ३३, ६¶; -र्यैं काठ १२, ४¶; -र्यैः तै ३, ३,७,२¶.

¶सवीर्य-त्व- -त्वाय तै ५, २, ९, २; १०,४;३,२,५; ४,५;५, ३; ५; ६, २, ५, १; ६, ८, २; मै ३, २,७; ९; १०; ८, २; काठ १९, १; २१, २; २९, २; क २९,८; ३१,१७; ४५,३.

स-वीवध[e]- -धम् काठ २७,१०¶.

स-वृत्[f]- -वृत्[g] मा १५, ९; का १६, २, ६; मै २, ८, ८; काठ १७, ७; ३७, १७; क २६, ६; -वृता मै २, ८, ८; -वृते मा १५,९; का १६, २. ६; मै २, ८,८; काठ १७, ७; ३७, १७; क २६,६; -वृद्भिः कौ १, ९०; जै १,९,१०.

स-वृधु[h]- -वृधः ऋ १०, ३०, १०; -वृधे मा १६, ३०; का १७, ४,४

स-वृध्वन्- -ध्वने काठ १७,१४[i].

स-वेदस्[j]- -दसः शौ १२, २, १४[j]; -†दसा ऋ १,९३,९; तै २,३, १४,१; मै ४, १०, १; काठ ४, १६.

१सव्य,व्या[k]- -व्यः ऋ १, ८२, ५; ¶तै ३,४,१०,४; ५, ३, ३, ३; ५; मै २, ६, १३; काठ २०, १३[2]¶; शौ १५, १८, ३; -व्यम् ऋ ८, २४, ५; तै ६, १,१, ६¶; मै ३-४, ६, ३¶; ¶काठ ९, ११; २३, १[2]; क ३५, ७[3]¶; शौ १२, १, ३४; १५, १८, २; पै १७, ४, ५; -व्यस्य मै १, ५, १३¶; -व्या ऋ २, २७,११[l]; तै २,१, ११, ५†[l]; मै ४, १४, १४†[l]; पै १७, २९, १०; -व्यात् मा ५, १९; का ५,५,७; तै १, २,१३, ३; मै १, २, ९; काठ २, १०; क २,४; शौ ७,२७,८; पै २०, ६,८; -†व्याम् ऋ ८, ४, ८; कौ २,९५६; जै ४, २०, २; -व्ये शौ ७,५२,८; पै १, ४९, १; -व्येन ऋ १, १००, ९; ५,३६,४; ८, ८१,६; मै १, ९, ३¶.

सव्य-तस्(:) ऋ २, ११, १८; मै ४, २, १४[2]¶; पै २, ८५, ३; ७,१५,१.

सव्य-ष्ठा(<स्था)[m]- -ष्ठाः शौ ८, ८,२३; पै १६,३१,४.

सव्य-साचिनी[n]- -नी मै ४, २,

---

a) °वृतः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ३७, ४)।
b) पाभे. पृ ३३४२ e द्र.।
c) स(<सम्)+वि-द्युत- (भावे<वि √द्युत्)> तस. [वैतु. सा. विप. (कोश- [मेघ-]) इति मत्वा बस. उप. विद्युत्- इति]। d) बस. पूप. =२समान-।
e) = सु-विवध-। f) पृ२२१० a द्र.। पूप.=सम्।
g) पाभे. पृ ३१९१ g द्र.। h) विप.। उस. पूप. =सम्।
i) पाभे. पृ ३१९१ m द्र.।
j) सपा. मै ४,१४,१७ तैआ २,४,१ अनागसः इति, पै १७,३१,४ सुवेधसः इति च पाभे.।
k) विप., नाप. (वाम-हस्त-)। (√वृष् [*=√वङ्क्] '*अनार्जवे =साचितरभावे'>) वृष- (*=वाम- [तु. वक्र-])+(√वृष् [*=√वह्, √भृ] 'धारणे = ग्रहणे'>) *वृष्म्य- (हस्त-)> कस. *वृष-वृष्म्य- > *उस (स्य>)ह्व्य- > यनि. (तु. अवे. हव्य-, Lat. Scaevus; वैतु. पाउ [४,११०] <√सु, WAG [१, २३२ b] <स्क° इतीव ?)।
l) वृ१ (तु. सस्थ. पृ १५३८ b)।
m) नाप. ([रथे] वामपार्श्वासीन- [योध-])।
n) विप. (सव्यतः सेविनी- [गो-])। वस.। उप. (√सच् 'समवाये' > भावे) *साचिनिका- > वानि. *सचिन्या-> *साचिनी- इति।

१४¶.

सव्य-स्थ-> °स्थ-सारथि[a]- -थी मै ४,३,८¶.

सव्या[b] > ¶सव्या(व्या-अ)ग्रहण[c]- -णः मै ३, २,१०; काठ २१,२; क ३१, १७; -णम् मै ३,२,१०.

सव्या(व्या-आ)वृत्- -वृतः मै ३,४,७¶.

२सव्य[d]- -व्याय ऋ १०,४९,५.

सव्य-तस्(:) प्रभृ. १सव्य- द्र.

स-व्याधि- -धि पै ५, ६, २.

सु-व्रत,ता- -ता ऋ ६, ७०,३; -ताः मा[e] १३, २५; १४, ६; १५; १६; २७; १५, ५७; का[e] १४, २,११[e]; १५, १, ५; ४,३[२];८, ५; १६,७,१; तै ४,४, ११,१[e]; मै १, ६, २[e]; २, ८, १२[२e]; ३, २, ९¶; काठ ७, १४; १७, १०[२e]; क ६,३; २६, ९[२e]; शौ ३, ३०, ३; पै ५, १९, ३; -ते ऋ १०,६५,८.

¶सु-शीर्षन्- -र्षा तै ५, ५,४,३; ४; काठ २१, ४[२]; क ३१, १९[२]; -र्षाणम् तै ५,५, ४, ३;४.

¶सु-शुक्र,क्रा- -क्रम् तै ६, १, १०, १; -क्राणाम् तै ६,४,२,२;५.

¶सशुक्र-त्व- -त्वाय तै ६,१, ६,५; ३,१,२; मै २,५,१.

*सु-शैल-वन-कान(न >)ना[f]- -ना खि २,१,२.

√सश्च् प्रभृ. √सच् द्र.

?सश्वेतुतन्नामक्षकः पै ११.७,२.

स-(स्तु>)ष्टुभ्[g]- -ष्टुप् तै ४, ३, १२,२[h].

√सस्, सुस्ति ऋ ८, ९७, ३; सस्तः ऋ ६, २०, १३; सुस्तु ऋ ७,५५,५[५i]; सस्ताम् ऋ १, २९, ३; शौ २०, ७४, ३†; ससुन्तु ऋ १,२९,४;७,५५,५[j]; शौ २०,७४,४†; ससन्तु ऋ १, १२४, [१०; ४, ५१, ३]; असस्तन>ना ऋ १,१६१,११. सुसस्ति[k] मा २३, १८; का २५, ५,१; मै ३,१२,२०; ससुस्ति[k] तै ७,४,१९,१;२[२];३[२]; ससस्ति[k] काठ ४४,८[२].

ससत्- -सतः ऋ १, १२४, ४; १३५,७; -सताम् ऋ १, ५३, १; शौ २०,२१,१†; -सन्[l] शौ ४,१,६; -सन्तः ऋ ४,३३,७; -सन्तम् ऋ १, १०३, ७; ४, ५१,५; ६, २०,६.

ससती- -तीम् ऋ १,१३४,३.

सस(?वप्रा.)[m]- -सम् ऋ ८ ७२,३[n]; १०,७९,३[o]; -सस्य ऋ ३, ५, ६[n]; ४, ५,७[n]; ७,७[n]; ५, २१, ४[p]; -सेन ऋ १,५१,३[q].

?ससत[r] पै १४,३,५.

¶सु-सत्य- -त्यः मै ३, ४, ७; काठ २२,८; क ३५,२; -त्यम् मै ३, ४,७; काठ २२,८[३]; क ३५,२[३].

ससनुषी- प्रभृ. √सन् द्र.

? ससन्त्येभ्यः पै ७,९,७.

ससर्परी[s]- -रीः ऋ ३,५३,१५;१६.

ससवस्- √सन् द्र.

---

a) द्वस. । पूप. धा. षत्वाभावः उसं. (पा ८,३,९७) ।

b) तृ१ सत् किवि. । १सव्य- + *भृत्-(हस्त-)>कस. *सव्य-भृत्->*सव्यभृता > *सव्यअ आ> यनि. ।

c) विप. (वामहस्तनिवार्य- [परकीय-वज्र-])। बस. (तु. पृ १५३७ g)।

d) व्यप. (ऋषि-) । e) पामे. पृ ३३३३ o द्र. ।

f) विप. । बस. > द्वस. । °शै···का° इति स्वरः? यनि. शोधः । g) नाप. (छन्दो-विशेष-) ।

h) पामे. पृ ३१९८ g द्र. ।

i) सपा. शौ ४,५,६[५] स्वप्तु इति पामे. ।

j) सपा. शौ ४,५.६ स्वपन्तु इति पामे. ।

k) सपा. सुस°<>ससु°<>सस° इति पामे. ।

l) तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. सा. [तु. केचन मूको.] सस- >-सम् इति ? । m) अर्थः ? । नाप. (सस्य-, अन्न- [तु. निघ २, ७]) इति प्रायोवादः ? ।

n) वें. सा. विप. वा नाप. वा <√सस 'स्वप्ने' ? ।

o) या [५, ३] प्रभृ. नाप. (स्वपन- [अनित्यदर्शन-माध्यमिक-ज्योतिस्-] इति) ।

p) वें. सा. व्यप. (ऋषि-)? ।

q) GW. भाप. (स्वपन-) इति ? ।

r) *सं√सश्च्> सं-सश्चत्- > -श्चत् (क्रिवि., न. द्वि१) इति शोधः (तु. सस्थ. √सृज् >ससृजे इत्यत्र टि.) ।

s) नाप. [*स्तोत्रपठनिका-, अर्चना- (तु. [तात्पर्ये] सा.; वैतु. GW. Roth LR. प्रभृ. अन्यथावदाः ?)] । (√सस [*=√शंस] 'स्तुतौ' >कर्मणि) *ससर्- + (√भृ [*=√ब्रुध्] 'भाषणे = उच्चारणे' > कर्मणि) *भरस्- > *भरी-> *परी-> षस. यनि. । '(मह्यं) जमदग्निना संप्रत्ता (सती) अमितं बाधमाना ससर्परीः बृहत् (क्रिवि.) मिमाय (शब्दं कृतवती) । (सा) सूर्यस्य (*सूरेः =स्तोतुः) दुहिता (भवन्ती) देवेषु श्रवः आततान (आपादितवती)' इति वा. ।

स-सूति[a]- -तिम् मै २,७,१२.
स-सूनु- -नुः शौ ५, २७, १[b].
?ससूवश्री पै ४,११,६.
ससृजान- √सृज् द्र.
ससृमाण-, ससृवस्- √सृ द्र.
***सस्थावान**[c]- -ना ऋ ८,३७,४.
†?सस्नि (? वप्रा.)[d]- -स्नि ऋ १०, १२०,२[e]; कौ २,८३४; जै ४, ५,६; शौ ५,२,२;२०,१०७,५; पै ६, १,२; -स्निः ऋ २, १८, १; ३,१५,५[f]; ९, २४,४; ६१, २०; कौ २,१६६; ३१५; जै ३, १६,२; २६,१; -स्निना ऋ २, २३,१०; -स्निम् ऋ ५, ३५, १; १०, ३८, ४; १३९, ६; मै ४,९,११; -स्नी ऋ ८, ३८, १; कौ २,४२३; जै ३,२२,१३.
सस्नि-तम- -मम् मा १,८; का १, ३,५; तै १, १,४, १; मै १, १, ५; ४,१,५[2]¶; काठ १, ४; क १,४.
सस्पिञ्जर[g]- -राः तै ४,५,११, १[h]; -राय तै ४,५,२,१[i].
सस्मिन् तद्- द्र.
सस्य[j]- -स्यम् तै ३, ४, ३, ३¶; ५,१, ७, ३¶; ७, ५, २०, १; मै ४, २, २[3]¶; काठ १०,३¶; १९, ७¶; ४५, १७; क ३०, ५¶; शौ ७, १२,१[k]; ८, १३, ११;१२; पै १,१०६,२; ५,१५, ७; १६, ५; १५, २३,२; १६, १३५, २[2]; -स्यस्य मै ४, २, ८[2]¶; -स्येन मै ३, ६, ८¶; पै १,१०६, २; १५,२२,५.
सस्यद्[l]- -स्यदः ऋ १०,११३,४.
सस्रा-, सस्रि- √सृ द्र.
?।सस्रुत्[m]- -स्रुतः ऋ १,१४१,१[n]; ४,२८,१; ९,३४,६; मै ४,११, २; काठ ९,१९.
सस्रुषी- √सृ द्र.
स-स्रोतस्- -तसः मा ३४, ११; का ३३,१,५.
?सस्रोत्याः[o] पै २०,२०,४.
सस्वः √स्वृ द्र.
सस्वर् (:)[p] ऋ ५, ३०, २; ७, ६०, १०.
सस्वर्-ता- -ता ऋ ७,५८,५[q].
स-स्वेद- -दः पै १२,३,१०.
√सह्, *साह्[r], >सासह्[r],सीक्ष[s],४७, सहते मै १,६,३¶; सहते ऋ ६, १; १०,४३,६; तै २,२,३,४¶; मै १, ६,३¶; शौ १,१६,३; २, ४,३; ५,१७,१८; १८,१,४८†; २०, १७, ६†; पै १, १०, २;

---

a) भाप. । उप. <√सू (वधा.) ।
b) सुप्रतीकः ससूनुः > सपा. मा २७, ११ प्रभृ. माश ६,२,१,३२ सुप्रतीकस्य सूनोः इति पाभे. ।
c) नाप. *न. (लोक-) । (√सस् ⌊=√वस् > भावे *वसस्-⌋ 'निवासे' > भावे) *स(स्थ >)स्था- > मतुबर्थे यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. स-स्था° इति ?) । सस्थ. ?यवयसि >यमयसि इति शोधः (तु. नापू. मंत्रे राजसि इति, नाउ. मंत्रे ईशिषे इति च किप.) ।
d) विप., नाप. [*स्नापयितृ- (मेघ- ⌊ तु. या ५,१ प्रभृ.⌋)] । < √सन् इति वें. सा. PW. GW. प्रभृ., < सं√स्ना इति या., <√स्ना इति वें. सा. प्रभृ. ⌊पक्षे⌋ PG ⌊३,५५⌋ ।
e) (√शास् 'शासने'>कर्तरि) शासन- ⌊शासक-⌋ >-नाय इति शोधः (तु. छन्दः) । 'शासनाय (सते) ते (तुभ्यम्) व्यनदव्यनदुपलक्षितानि (भूतानि) प्रभृता (नैवेद्यानि) संनव (?मँ) न्त (स्वनमनपूर्वकमनमयन्त ⌊समुपहृतवन्तः⌋)' इति वा. (वैतु. GW. सस्निम् इति शोधुकः ?) । f) वैतु. सा. <√सस् 'स्वप्ने' इति ? ।
g) शष्पिञ्जर- इत्यनेन स-न्यायः ।
h) पाभे. पृ३०९२ o द्र. । i) पाभे. पृ ३०९२ p द्र. ।
j) नाप. (क्षेत्रस्थ- ⌊गोधूमादि-⌋) । <√शस् इति पाउ ⌊४, १०९⌋, <√सस् इति पाउभो २, ३, १ अभा. च ।
k) नाप. (फल-) । <√*सस् ⌊ =√सन् ⌋ '*जन्मनि =फले' (तु. ससवस्-) । ससनिवस्-, सस्नि- इत्यत्रापि <√सस् ⌊<√सन्⌋ इति सुवचं स्यात् ।
l) नाप. (*जल-धारा-) । (वृष-⌊*= जल-⌋ >) *स- (तु. क- इति पर्यायान्तरम्) + स्यद्- (धारा-,प्रवाह-) >षस. यनि. (वैतु. पपा. स-स्य° इति, सा.<१सह + स्यद्- इति, GW. <√स्यन्द् इति?) ।
m) विप. (*धारावाहिनी- ⌊२अप्-, गिर्-⌋) । (√सस् '*सङ्गे = अव्यवच्छेदे'>भावे) *सस्र- (प्रबन्ध-,धारा-) + (√भृ ⌊वधा.⌋ > कर्तरि) भृत्->उस. *सस्र-भृत्- > *सस्रवत्-> यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. स-स्रुत् इति, ⌊पक्षे⌋ दे ⌊१,१३⌋ पूप. =सम् इति ?) ।
n) सस्थ. धेना- =नदी- । o) शोधः पृ ६१४ r द्र. ।
p) अन्तर्हितेऽर्थे अव्य. (तु. निघ ३, २५) । <सम् √स्वृ इति दे. । q) तृ१ सत् वा. किवि. ।
r) पपा. यक्र. = स°, सस° इति ।
s) धा. उसं. (पा ७,४,५५) ।

२,११,३; ९, १६, १; †सुहन्ते ऋ ६,६६,९; ७,६०,१०; तै ४, १,११,३; मै ४, १०,३; सहन्ते ऋ १०, ३४, ९; काठ २०, १५†; शौ १,३५,२[a]; पै १,८३, २[a]; ?सहन्ति पै १९,५३,१२[२]; सहसे पै ५, १, ८; सुहे शौ ४, ३६,४; सहे शौ ४,३६,३; १९, ६१,१; सहामहे शौ २,४,४; पै २,११, ४; ६,९, ८[b]; सुहताम् मै १,५, १; सहताम् शौ ८,६, ७; पै १६,७९, ८; १७,१४,७; सहन्ताम् पै १०, ४, २; सुहस्व ऋ ३, २४, १; ३०, १६; १०, ८४,३; मा ९,३७†;१२,९९[२c]; १३, २६[२c]; का ११, १, ३†; १४,२, १२[२c]; १३[२c]; तै १,६, १,१[४c]; ४,२,९, २[४c]; मै १,१, ११[२c]; २,७, १६[२]; जै ४,२५, १†; शौ २,२५,३[d]; ३,६,६;४, ३१,३†;३७,१०; १९,३२,६[२c]; सहस्व ऋ १०, ८४, २[e]; मै १, ५, १; काठ १, १०[२c]; १६, १६[२c]; क १, १०[२c]; शौ ४, ३१, २†[e]; ५,१४,८; १९,३१, ११; पै ३, ३; ३; ४; ४, १२, ३†; ५,१, ७[२]; ८; ६, ८, १[२]; ७,१,३; १०,५, ११; १२, ४, ६[३]; १५, ५, ७; ६, १०; १९, ३६, ७; ४६, २[२]; सुहध्वम् शौ ३, १, २; †सहध्वम् ऋ १०, १०३,२; मा १७,३४; का १८, ४,२; तै ४,६,४, १; मै २,१०, ४; काठ १८,५; क २८, ५; कौ २, १२००; शौ १९, १३,३; पै ३,६,२$; ७,४,३; सहै मै १,६, ३¶; सहावहै[f] ऋ १०,१४५,५; शौ ३, १८, ५†; असहत मै १, ६,३¶; असहन्त ऋ ३,२९, ९; खि १,११, ३; काठ २५, ६¶; क ३९,४¶; शौ ११, १, २†; पै १६, ८९,२†; ¶सहेमहि[g] मै ३,८,५; काठ २५,६; क ३९,४. †साक्ष्व ऋ ३,३७, ७; शौ २०, १९, ७; सह्याः[h] ऋ १, १५२, ७; मै ४,१४,१२†; सह्युः ऋ ७, ९०,६; सह्याः[i] ऋ २,११, ⌊४; १०,१४८,२⌋; ‡सह्याम[j] कौ १, ३१६; जै १,३३, ४; †साह्याम ऋ १०,८३,१; कौ २, २४३‡[k]; ३३७‡[l]; जै ३,२१,८‡[k]; २८, ९‡[l]; शौ ४, ३२, १; पै ४, ३२,१.

ससहे शौ १,१६,३[m]; ?सासह[n] पै १७, १२, ७; सासहे पै १, १०,२[m]; सासहै पै १,६०, २[o]; सासुहत्[p] ऋ ६, ३३, १; ८, १९, १५[q]; सासाहत् काठ ३९, १५‡[q]; †सासुहः[r] ऋ ८, १९, २०; मा १५,३९;४०; का १६, ५, २१; २२; ‡सासहस्व[e] पै ४, १२, २; सासह जै १, १२, ७‡[q]; पै ८, ७, ६[२]; १९, ५०, २; सासुाह > हा[s] कौ १, ११३‡[q]; सासह्यात् ऋ ५, ७, १०[२]; †सासह्याम[t] ऋ १, ८, ⌊४ (१३२, १) ८, ४०, ७; ९, ६१, २९⌋; तै ३, ५, ३,२; काठ ४,४; कौ २, १२९; जै ३, १३, ५; शौ २०, ७०, २०; सासह्याम ऋ १,१३२,१.

ससाहे ऋ १०, १०४, १०; कौ

---

a) पाभे. पृ १३११ *k* द्र.।

b) सपा. तैब्रा २,४,७,२ जयामसि इति पाभे.।

c) = सपा. माश ७,४,२, ३९[२] वैताश्रौ ६,१ प्रमृ.। पागृ १,७,१ अवबाधस्व इति पाभे.।

d) सुहस्व च > सपा. पै ४, १३,६ सहस्वति इति पाभे.।

e) सपा. सहस्व <> सासहस्व इति पाभे.।

f) सपा. सहावहै <> सहिषीवहि <> सहिषीमहि इति पाभे.।

g) सपा. तै ६,२,८,१ अभिभवेम इति पाभे.।

h) प्रपु१ । पाभे. पृ १३७४ *d* द्र.। i) मपु१।

j) सपा. ऋ १०,१४८,१ सनुयाम इति पाभे.।

k) सपा. ऋ ९, ४१, २ ऋप्रा ९, ४६ साह्वांसः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ १४८६ *x* द्र.।

m) सपा. स° <> सा° इति पाभे.।

n) सासहे (उपु१) इति शोधः।

o) सासहै इदं सपत्नीषु, सास(ह>)हीषु शूलम् आवपम् इत्यधिद्व्यक्षरोऽर्धर्चशोधः।

p) प्रत्ययात् पूर्वमुदात्तम् उसं. (पा ६,१,१९२)।

q) सपा. सासुहत् <> सासाहत् <> सासह <> सासुाहा इति पाभे.।

r) सपा. कौ २,९१० सासहिः इति, माश्रौ ६,२,२,२१ ?सासहि इति च पाभे.। s) पपा. सासह।

t) = सपा. बौश्रौ ७,१३ : २५। मै १,३, १२ आपश्रौ १२,२२,५ अवबाधे इति, ऋ २,८,६; ९,३५, ३ शौ ७, ९८,१ अभिष्याम इति, अप्रा ३,१,७ शौच २, १०७ अभिस्याम इति च पाभे.।

२, ३०४[a]; जै ३, ६, ११[a]; ?ससहे[b] शौ २,५,३[a]; पै २, ७, ४[c]; सासुह ऋ ५, २५, ६; मै ४,११,१; काठ २,१५; सासाह ऋ ८,८६,५; सासुह[d] शौ १९, ३४, ५; पै ११, ३, ५; ससाह पै ७, १२, २; साक्षि ऋ १०, ४९,१; †साक्षाम ऋ ७,९८,४; शौ २०,८७,४; साक्षीय शौ १९, ३२,१०; पै ७,१२,८; १२, ४, १०; १९,४२,४; ‡सहिषीवहि[e] शौ १९ ३२,५; पै १२,४.५; सहिषीमहि[e] शौ ३,६,४; पै ३, ३, ५; साहिषीमहि ऋ ८, ४०,१; असहिष्ट ऋ ७,९८,५; शौ २०, ८७,५†.

?साक्षे[f] शौ २,२७,५.

?साक्ष्ये[f] पै २,१६,३.

सीक्षते[g] तै २, २, ३, ४¶;

सीक्षन्त[h] ऋ ७,६०,११.

सासहीति पै १३,१४,१२.

सह्[i]– सहः ऋ १, १७४,८[j]; १०, ४९,८[k].

१सह, हा[l]– -हम् पै ६, २२, १०; –हानाम् ऋ १०,६,५[m]; –हाम् पै १५, २३, १२?; –हासः ऋ ७, ३४, २४.

सहिष्ठ– -०ष्ठ ऋ ६,१८,४.

सहीयस्– -यसः ऋ १, १७१, ६; ४, ५५, १; मै ४, ९, १७; –यसा ऋ ८, ३९, ५; १०, १४५, ६[n]; खि १, १, १; पै २, २५, ३; २०, ३७, ५; ४६, ३; –यसि ऋ ५, ७९, [२;३]; †कौ २,१०९१;१०९२; –यसे ऋ १, ७१, ४[o]; मै २, १३,१७; ३,१२, १४; –यांसम् शौ १७, १, १-५; पै १८,३०, १-३; –यान् ऋ १,६१,७;१०, १७६, ४; तै ३, ५, ११, १†; मै ४,१०,४†; काठ १५,१२†; ३९, ११; शौ ४, ३२, ४‡[p]; ५, ३०, १०; २०, ३५, ७†; पै ४,३२,४‡[p]; ९,२४,१०.

सहीयसी– -सी शौ १०,५, ४३; पै १, ६३, २; १६,१३२, ९; –सीः शौ ८, ७, ११; पै १६, १३, १; –सीम् शौ ३, १८, ६‡[n].

सह्यस्– -ह्यसः ऋ १, १२०, ४; १०,९३,१; –ह्यसे ऋ १०, ११५,६; पै १,३५,४[q]; –ह्यान् पै १, ३४, ४[q].

२सह[r]– >†१स(ह >)हा-वत्– -वान् ऋ १, १७५, २; [३ (९, ४१,२)]; कौ २,७८३;७८४.

†स(ह>)हा-वन्– -वा ऋ ३, ४९,३; ६, १४, ५;१८,२; ७,४५,३[s]; मै ४,१४, ६[s]; काठ ८, १७[s]; –वानम् ऋ १०, १७८, १[t].

३सह[u]–>२स(ह>)हा-वत्– -वान् ऋ ९, ९०, ३; १०,८३, ४[p]; मै ४, १२, ३†[p]; कौ २, ७५९.

सहत्– -हत् पै २, ५५, १; –हन् पै ८, १८, ११; –हन्तः ऋ ५, ८७,५; –हन्तम् ऋ ५,२३, १; ८, ४६,२०; तै १,३, १४, ६†; –हन्ता ऋ ८,४०,१.

सहन्ती– -न्ती ऋ ७, ५६,५. –न्त्या पै ६, ८, २.

†सहध्यै ऋ ६, १,१; ७, ३१,१२; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; कौ २, ११४५; जै ४,२९,९.

---

a) सपा. ससाहे (आश्रौ ६, ३, १ प्रमृ. च) <> ?ससहे इति पाभे.।

b) तु. पाभे., RW. च; वैतु. शंपा. सात. स्वराभावः इति?। c) °सा° इति शोधः (तु. पृ २४५३ e)।

d) सासहे इति WI. RW.। e) पाभे. पृ ३३४६ f द्र.।

f) सनि √सिसक्ष> नैप्र. √लाक्ष> [लिङि उपु१] साक्षेय इति शोधः (तु छन्दः, पै. मूको.; वैतु. सा. लेटि इति?)। सस्थ. तया>त्वया इत्यपि शोधः।

g) सनि ईत्वम् उसं. (पा ७,४,५५)।

h) तु. वें. GW.; वैतु. सा. <√सच् इति।

i) कर्तरि क्विप् प्र.।

j) तु. पृ ६२६ q; वैतु. वें. सा. क्विप.।

k) तु. पृ २२४१ p; वैतु. अन्ये <सहस्– इति।

l) विप.। कर्तरि अच् प्र.।

m) नाप. (अभिभवितृ- [देव-])।

n) सपा. °यसा <> °यसीम् इति पाभे.। स च साधुतर इति ORN.।

o) छन्दस्तः °ह्य° इति ORN. AVM.।

p) सपा. सहीयान् <> सहावान् इति पाभे.।

q) सपा. कौसू ७८,१० यक्र. सहीयसे, सहीयान् इति पाभे.। r) भाप.। घञर्थे कः प्र.।

s) = सपा. माश १३, ४, २,१० आश्रौ ३, ७, १४; १०,६,९। तैब्रा २, ८, ६,१ सवाय इति पाभे.।

t) = सपा. ऐब्रा ४, २० या १०, २८। कौ १, ३३२ प्रमृ. सहोवानम् इति पाभे.।

u) = २सह-। भावे अप् प्र.।

सुहन्[a]– > सुहन्-तम– -मः ऋ १,१२७,९.

सहन्त[b]– > सुहन्त्य[c]– -०|न्त्य ऋ १,२७,८; ६,१६, २२[d]; ८,११, २; तै ३, १, १०, ३[d]; कौ २, ७६६; –न्त्यः तै १,५,१०,२; पै ६,९,३?.

साहन्त्यु[c]– -०न्त्य शौ ६,७,२; पै १९, २, ११; –न्त्यम्, –न्त्याय तै २,२,३,४¶.

सुहमान,ना– -नः ऋ ३, ४६, २; ६२, १५; ९, ११०, १२; १०, १०३, ५; मा १७, ३७†; का १८,४,५†; तै ४, ६, ४, २†; मै २,१०, ४†; काठ १८, ५†; ३८, १२[२]; ३९, ११; क २८, ५†; कौ २, १२०३†; शौ ३, ६,४; ५, २०, ११; ८, ५, २; १२,१,५४;२,४६; १३,२, २८; १९,१३,५†; ३२, ५‡[e]; पै ३, ३, ५; ५, १, ६; ७, ४, ५†; ९, २४, ११; १२, ४, ५‡[e]; १६,२७, २; १७, ६, २; ३४, ७; १८,२३, ५; १९, ४६, २[f]; –नम् ऋ ६,१८,१; तै १,६,१, १; शौ ७,६५,१;१७,१,१[२]-५[२]; पै १३,३,२; १८, ३०, १[२]-३[२]; २०,३२,८; –ना ऋ १०,१४५, ५[g]; मा १२, ९९[h]; १३, २६[f]; का १४, २, १२[f]; १३; तै ४, २,९, २[f]; मै २, ७, १६[f]; काठ १६,१६[f]; शौ २, २५,२[1]; २७, १; ३,१८,५†; पै २,१६,१; ६, ८,१;३;८,२,११?[j]; २०,१९,८; –नाः ऋ ४, ६, १०; –०नाः शौ ८, ७, ५; पै १६, १२, ५; –नाम् ऋ १०, १४५, ६; शौ ३,१८,६†; ४, १७, २; ८, २, ६; पै ५, २३, २; ७, १२, ७; १६, ३,६; –नाय ऋ २, २१, [२; ७,४६, १]; मा १६, २०; का १७,२,४; तै ४, ५, ३, १; मै २,९,३; १३, १७; ३, १२, १४; काठ १७,१२; क २७, २; –०ने पै ६,८, २.

सुहस्[k]– -हः[1] ऋ १,२४, ६; ३६, १८; ५१,१०; ५२,११; ५५,८; ५६,२; ५७, ६; ८०, १०; ८४, ५; १२; १०३, ३; २, १६, २; २४,७; ३६, ५; ४, ४२,६; ५, ११,६; २३,४; ३१,३; ३२, ७; ४४, ६; ५७, ६; ६, १, १; ८, १[m]; १८,४; २५,८; ४७,२७; ७, २५,५; ३१,७; ५६, १९; ९७, ६; ८,४,४; ५; १०; ९,१३;१५, २;२०, १३; १०२, ५; ९, ८, ८; ६५, १८; ९७, १०; १०, ५०, १; ५६, ६; ८३, १; ८४, ६; १००, ६; ११६, ५; १७०, ३; खि ५, ५, १०; मा ३,३८-४०; १०, १५; १४,२७; १५, २८†; १८, ३; १९, ९[२]; २०,६; २१, २७; २८,५; २६; २९, ५३†; ३३, २३†; का ३, ४,३;४; ११, ५, ६; १५, ८, ५; १६, ५, ९†; १९, २, ३; २१,१,८[२]; ७, ५; २३, ३, ५; ३०,१,५; ३, ३; ३२, २, ६†; तै १,४,१४,१; ५, ६, १[२]; ८, १[२]; ६, १, १; १२, २†; ७, १३,१†; २,४,३, १;५, २; ३, १,११,८†; ३,८,२; ४, ४, ४, ३†; ११, १; १२, ३; ६, ६, ६†; ७, १, २; मै १, १, ११; ४,१४; २, १, ११; ३, ४; ८, १२; ११,२;१३, ७†; ३, ११, ५;८; १२; १६,३†; ४; †४, ७, ८[२]¶; ११-१२,२; ४; १३, ६; १४, १८; काठ १, १०; †८,१६; १७; १०, ७¶; १२, १५†; १७, १०; १८†; १८, ७;२०†; २२,१४; २९, ९[२]¶[n]; ३५, ९; ३८, ४; ११; ३९, १४†; ४०, ३; १४†; ४६, १†; क १, १०; २६, ९; २८, ७; ४६, २[२]¶[n]; ४८, १०;११; †कौ १,५४०, २, १८४; २५८; ३०१; ३५७; ३६९; ५३६; ८०५; १०७२; ११८३; १२१९§[o]; ३, ४, ११§; †जै

---

[a]) विप. । कर्तरि कनिन् प्र. (तु. राजन्– प्रमृ.) ।

[b]) झच् > अन्तः प्र. उसं. (पाउ ३, १२८) ।

[c]) स्वार्थे ष्यञि वैकल्पिकी वृद्धिः ।

[d]) = सपा. बौश्रौ १४, ५ : ४९ । माश्रौ २, ३, ६,१५ यशः च इति पाभे. । [e]) सपा. ऋ १०,१४५,५ सासहिः इति पाभे. । [f]) सपा. °नः<>°ना इति पाभे. ।

[g]) सपा. शौ १९, ३२,५ सुहस्वान् इति पाभे. ।

[h]) सपा. पै ५,१,७ सहसाना इति पाभे. ।

[i]) पाभे. पृ ३२४३ *i* द्र. ।

[j]) °नाम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ ५८५ *f*) ।

[k]) भाप. (अभिभावयितृ- [बल-]), विप., नाप. [मास-विशेष- (आग्रहायण- [मा १४,२७ प्रमृ.]), ओषधि-विशेष- [शौ ११, ८,१५]] । भावे कर्तरि असुन् प्र. ।

[l]) द्वि१ सत् क्वचित् वा. क्रिवि. ।

[m]) पाभे. पृ २३९९ *a* द्र. ।

[n]) पाभे. पृ२९७४ *d* द्र. । [o]) पाभे. पृ २३९१ *t* द्र. ।

१,५५,७; २,४, १§; ३, १७, ५; २२,५; २४,१७; २९, १४; ३०,१२; ४२,२; ४, ३, १; शौ २,१७,२[२]; ३, ५, ४; ४, ३१, ६†;३२, १†; ३६, ८; ६, ४, १[a]; १२५,२†; ८, ७, ५; १०, ५,१-६; ११, ८, १५; ९, १३; १२,६,१; १३, ४, १२; ५, ७; ८, ५; ६; १८; ४, ५३; १९, ३७,१;२; ५२, २; †२०, १५, ६; ६१, ५; ६२, ९; ६७, ६; १०९,३; १४१, ३; पै १, ३०, २;३; ५४,२; ३; २, ३४, १; ४४,४; ४५, ४[२]; ५५, १; ३, १३,४; २३, १?; ४, १२, ६†; ३२,१; ९, २०,८; ११, ५, ४; ८; १२,७,९[२]; १५, १,८; ११, ६†; १३,७; २३,१२; १६,१२, ५;३४,३;४;८३,३; १२७,१-५; १४१,१; १९, ३१,३; २०, ७, ४[b]; –हसः ऋ १, १२७, [१;८, ७१,११]; १४१, १; १४३, १; २,७,६; ३, ११, ४; १४, १; २८,३; ५,११, ६; ३१, ३; ६, ५-६,१;१२,१; ४९,२; ७, ५६, १९; ८, ६०, १३; ९, ७१, ४; १०,४५,५; ११५,७; १५३,२; १७६,४; †मा ११, ७०; १२, २२;१५,२८; ४७; †का १२,७, ५; १३,२,५; १६, ५,९; २९; †तै ३,५,११,१; ४,१,९,२; २, २,३; ४,४,३; ८; १२, ५§; मै †२, ७,७;९;१३,७;८; ३, १६, ४;†४,१०,४; १४, १८; †काठ १५, १२; १६, ७; ९; २२,

१४[२]§; २६, ११; ३९, १४; १५; †कौ १, १२०; ४६५; २, २५८; ९०५; ११६३; †जै ३, २२,५; ४, ६, ३; १४, ७; शौ ९,५,१३; †२०,६७,३;९३, ५; पै १५,२,४; १६, ९८,३; १९, २३,१;३; –०†हसः ऋ ३,२४, [३; ५,४,८; ८, १९,२५]; ८, ७५, ३; १०, ११,७; १४२,१; तै २, ६,११, १; मै ४,११,६; काठ ७, १७; शौ १८,१, २४; –†०हसः ऋ १, २६,१०;४०, २; ५८, [८; ४,२, २; ६,५०, ९]; ७४, ५; ७९, [४; ७,१५, ११]; १४१, १०; ३,१,८; १४, ४; ६; १६, ५; १८,४; २५,५; २८,५; ४,११,६;५,३,१;६; ९; ४,६; ६, १, [१०; १३,४]; ४, १;५, ५; ११, ६; १३, ५; ६; १५,३;१८,११; २०, १; २१, ११; ७, १, २१; २२; ३, ८; [७-८,७]; १६,४; ८, १९, ७; १२;६०,२;८४,५; १०,५०, ६; मा १५, ३५; का १६, ५, १७; तै ४,३,१३,३; ४,४, ५; मै २, १३, ८; ४, १३, ६; काठ ६, १०; १८, २०; ३९, १५; कौ १,९९; २,९००; ९०३; ९११; ९६७; जै १, ११, ३; ४, १४-१५, ४; २५, ५; शौ २०, १०३,३; –हसा ऋ १, २३, ९; ५०,१३[c]; ५१, १०; ८०, १०; ९६,१;९८,२; १२७, ९; १०; २,१७,१; ४,१८, ८; २८, २; ५०,१; ५,१,८; ३, १०;८, ५;

१२,२; ६,५,६;४४, २२; ४८, ५; ६०, १; ६६,९; ७, १८, १३;६०,१०; ८,४,५; १०,४९, ८; ६१, ९; ८३, १; १०३, ७; १०८,९; मा १५,२;१७,३९†; १८, ७३; का १६, १,२; १८, ४, ७†; २०, ५,६; तै १, ५, १, १¶; ११, १†; ३, २, ८, ५; ४, १,११,३; २, ११, १†; ३,१२,१; ६,४,२†; ५, ३, ५, १¶; †मै २, ८, ७¶; १०, ४; १३, ११; ४, १०, ३; ५; ६; १२, ३§; ५; †काठ ४, १५; १६; ५, २§; ९, १९; १७, ६§; १८, ५; २०, १५; २१, २§; ३२, २§; ४०, ३; क २६, ५; २८, ५†; ३१, १७; कौ २, १२०५†; जै १, १३, ६‡?[d]; ४८, १०‡?[d]; शौ २, २९,३; ४, ३२, १†; ३६, ३; ४; ५,२०, ३; ६, ७२, १; ७, ३६,१; १९,१३, ७†;५२, २; २०,८८,१†; पै १, ३०, २; ३, २७, ४; ४, १२, ६‡?[e]; १८; ६[२]; ३२,१; ६,८,२; ७,४,७†; ९,२४, ४; १६, ४४, ७[f]; १९, १७,१२; २७, १४; ३७, १०; २०,८,९; –हसे ऋ १, १६, ६; ३,५१,४; ४,२०,६; ६, १, १; ३८,५; ७, ९८, ३; १०४, ३; १०, ७३, १; मा ७, ३०; १३, ३५; २१, ४०; २२, ३१; ३३, ६४†; का ७, १२, १; १४, ३, ९; २३,४, १२; २४, १८, १; ३२, ५, १०†; मै १, ३, १६;

---

a) पाभे. पृ २७२० *f* द्र.। b) पाभे. पृ २७२० *h* द्र.। c) पाभे. पृ १४६५ *n* द्र.। d) पाठः? °सः इति शोधः (तु. यक. ऋ १०,१५३,२ कौ १,१२० इति, ऋ १,१२७,१ कौ १,४६५ इति च)। e) सपा. ऋ १०, ८४, ६ शौ ४, ३१, ६ सहजाः इति पाभे.। f) पाभे. पृ २३९९ *c* द्र.।

२०†; ८,८; ३, ११, २; १२, १३; ४,१३, ६†; काठ ४, ७; ८†;१८, २०†; ४०, ९; क ३, ५;६†; शौ ८,४,३†;१९, ३७, ३; २०,८७,२†; पै १,५४, ४; १६,९,२†; १९,२३,१; २५,६; –†हांसि ऋ ४,२२,९; ६, ६६, ९; ७, २१, ७; १०, ४४, १; खि ३,९,१; तै ४, १, ११, ३; काठ २०, १५; शौ २०, ९४, १; –होभिः ऋ १, ६२, १०; ६,६,६; १९,१; ७,६, ५; १०, ४६,९; ५६, ५; ११६, ६; खि ४,९,७; मा ७,३९†;८,५९; का ७,२१,१†; ९,७, ८; तै १, ४, २१,१†; मै १,३,२५†; २, ७, ८‡[a]; ४,१४,६; काठ ४, ८†; ‡[a]१३, ८; ९; ३८,१२; क ३, ६†; शौ ७,२६,१; २; पै १३, ९,११; १५, २, ३[b]; २०, १४, १०.

सहसा-वन्– -॰वन् ऋ ५,२०, ४; १०,२१,४; –†॰वन् ऋ १, ९१,२३;१८९,५; ३,१,२२; ६, १५,[१२;७,४,९];७,१,२४;४, ६; १९, ७; ४३, ५; १०, ९३, ११; ११५, ८; मा ३४, २३; का ३३,१, १७; तै १, ६, १२, ६; मै ४, १२, ३![c]; शौ २०, ३७,७; –वान्[d] मै ४,९,१७.

सहसिन्– -॰सिन् ऋ ४,११,१; तै ४,३,१३,१†.

सहस-कृत्– -कृतम्[g] मा ३,१८; का ३,३,९; मै १,५,२.

सहस-कृत– -॰त ऋ ८,४३,१६; जै ३,४६,३; –॰त ऋ १,४५, ९; ३, २७, १०; ५, ८,१; ६, १६,३७; ८,४३,२८; ४४,११; मै ४, ११, २; काठ ४०, १४; कौ २, ५२१‡[f]; ८५३‡; १०५५; जै ३, ४०, १७‡[f]; ५४,१; –†तः ऋ ८, ३, ४; मा ३३, ८३; का ३२, ६, १४; कौ २,९५८; जै ४,२०,७; शौ २०, १०४,२;–तम् ऋ ८,९९,८; शौ ६,३९,१[g]; –†तेन ऋ १०,८३, १; शौ ४,३२,१; पै ४, ३२,१.

†सहस-तम– -मा ऋ ६, ६०, १; तै ४,२,११, १; मै ४, १०, ५; काठ ४,१५.

सहस्य,स्या[h]– -†॰स्य ऋ १, १४७, ५; २,२,११; ५,२२,४; ७, १, ५; १६, ८; १०, १,७; ८७,२२; मा ११, २६; का १२, २,१५; तै १, ५, ६, ४; ४,१, २,५; मै २,७,२; काठ १६, २; ३८,१२; शौ ७, ७४, १; ८,३, २२; पै १६,८,२; १९, २७,३; –स्यः मा १४, २७; का १५, ८,५; तै १, ४, १४, १; ४,४, ११,१; मै २,८,१२; काठ १७, १०; ३५, ९; क २६, ९; ४८, १०; –स्यम् ऋ ७, ४२, ६; मै ३,१६,४[i]; पै १५,१, ५[i]; –स्या तै २, ३, १३, १; मै २, ३,१[?]; काठ ११, ११[?]; –स्याय मा ७, ३०; २२, ३१; का ७, १२, १; २४, १८,१; मै १, ३, १६; ३, १२,१३; काठ ४, ७; क ३, ५; –स्येन ऋ ७, ५५, ७; शौ ४, ५,१†; पै ४, ६,१†; १९,२३, २; –स्यैः ऋ ५,२९,९.

सहस-वत्– -॰वः ऋ १, १८९,४; ३, १४, २; ४; ५, ९, [७; २३,२]; ७, ४, ४; ८,४३, ३३; तै १, ३,१४, ७†; –वत् ऋ १,६,८[j]; तै ४, ४, १२, २; ७,१५,४; मै ३,१६,४;५; काठ २२, १४; १५; शौ ४,२७,७; †२०, ४०, २; ७०, ४; पै ४, ३५,७; १५,१,५; १९, ८, ७[g]; –†वतः ऋ १,९७,५; २, १३, ११; शौ ४,३३, ५; पै ४, २९, ५; –वता[k] ऋ १०, ८३,१; शौ ४,३२,१†; –†वते ऋ १,१२७, १०; ५,७, [१;८, १०२,७]; मा १५, २९; का १६, ५, १०; तै २,६,११,४; ४,४,४,४; मै २, १३, १७$; ३, १२, १४$; ४, ११, १; काठ २, १५; कौ १,

a) पाभे. पृ २७५१ *l* द्र.।

b) सपा. तै ४,४,१२,५ मै ३, १६, ४ सुभूतिः इति, काठ २२,१४ सुभूता इति च पाभे.।

c) सु॰ इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सप्र. ऋ ७, १९,७)।

d) सपा. मा २९, ७ का ३१, ५,१ शुप्रा ३, १२९ सासह्वान् इति, तैआ ४,२५,१ ?सहसह्वान्>ससह्वान् इति शोधः (तु. WSR. AVL.) इति, आपश्रौ १७,६, १ प्रमृ. सह्वान् इति च पाभे.। e) पाभे. पृ २५८३ *d* द्र.।

f) सपा. ऋ ८,९८,१२ शतक्रतो इति पाभे.।

g) सपा. सहस्कृतम् <>सहस्वत् इति पाभे.।

h) विप., नाप. (मास-विशेष- [पौष-])। मत्वर्थे भवार्थे च यत् प्र.।

i) = सपा. आश्रौ ४, १२, २। तै ४, ४, १२,२ काठ २२,१४ सहस्रियम् इति पाभे.।

j) वा. किवि.। k) पाभे. पृ २३८९ *n* द्र.।

२१; २, २९६; जै १, ३, १; ३,२४,१२; –०वन् पै १९,५०, १३; –वन्तः[a] मा ३, १८; का ३,३,९; मै १,५,२; –वन्तम्[b] मै ४, ७, ३; –‡वन्तौ[c] शौ १९, ३२, ५; पै १२, ४, ५; –वान् ऋ ६,५,६; २२,१; १०, १०३, ५; मा १७, ३८†; का १८, ४, ५†; तै ४,६,४,२†; मै २,१०, ४†; ४, ७, ३; १४, १२; काठ ४, १४; १८, ५†; ३९, ११; क २८, ५†; कौ २, १२०३†; शौ २,४,६; ८,५,२; ९,२,१५; ११, १,६; १९,१३, ५†; ३२, ५‡[d]; १०; ३४,४; २०,३६,१†; पै १,६९,२; ४,१८,६; ५, २३, १?[e]; ७,४,५†; ८, ७,६[२]; ११, ३,४; ५, ३; १२,४,५‡[d]; १०; १५, १२,९; १६, २७,२; २८, ६[f]; ७७,५; ८९, ६; १७, १२, ७; १९,२३,१.

सहस्वती– -०ति ऋ १०, १४५,२[g]; शौ ३, १८, २†[g]; पै ४,१३, ४;६; ६ ८,२; –ती ऋ १०,१४५,५[c]; तै ४, ४,१२,३; मै ३,१६,४; काठ २२,१४; शौ ३,१८,५†[c]; पै ८,२,११![h]; १५, १,५[i]; ९; २०, १९, ८; –तीम् शौ २, २५, १; ८,२, ६; पै ४, १३, १; ७, १२, ७‡[g]; १६, ३, ६.

†सहो-जा– -जाः ऋ १,५८,१; १०, १०३, ५[j]; मा १७, ३७[j]; का १८, ४,५[j]; तै ४, ६, ४, २[j]; क २८, ५[j]; कौ २, १२०३[j].

सहो-जित्– -‡जित्[j] मै २,१०, ४; काठ १८, ५; शौ १९, १३, ५; पै ७, ४, ५; –जितम् शौ १७,१,१-५; पै १८, ३०, १-३.

सहो-दा– -दाः ऋ १, १७१, ५; १७४,१; १०; पै २,४४,४; –†दाम् ऋ ३,३४,[(१,७९,८) ८]; ४७, [५; ६, १९, ११]; ६,१७, १३; मा ७, ३६; का ७, १८, १; तै १, ४, १७, १; मै १, ३, २१; काठ ४, ८; क ३, ६; शौ २०, ११, ८; –दे काठ ३,१०; क २,१७.

सहो-भरि– -रिः ऋ ५,४४,३.

सहो-वन्– -‡वानम्[k] कौ १, ३३२; जै १, ३५, १; शौ ७, ९०,१.

सहो-वृध्– -वृधम् ऋ १, ३६, २; ३, १०, [९ (४, ८, १; ८, १०२, १७)].

सहसान,ना[l]– -नः ऋ २, १०,६; ४,१७,३; –नम् ऋ ५, २५,९; ७, ७, १; जै ४, २८, ४†; –ना पै ५,१,७[m]; –ने ऋ १, १८९,८.

†सहुरि[n]– -रिः ऋ २, २१,३; ४, ३८,७; ७,५८,४; १०, ८३, ४; ९२, ८; मै ४, १२, ३; शौ ४,३२,४; पै ४, ३२, ४; –रिम् ऋ ८,४६, २०; –री ऋ ६,६०, १; तै ४,२,११, १; मै ४, १०, ५; काठ ४, १५; –०रे ऋ ४, २२,९; १०,८३, ६; ८४,२;५; शौ ४,३१,२; ५; ३२,६; पै ४, १२,२;५; ३२,६.

सह्यु– -ह्योः ऋ ६,१८,१२.

साढ– -ढः शौ ५,३०,९[o].

साढ (ढ-अ) मित्र[p]– -त्रम् पै १०,४,१२[q].

साळ्ह– -ळ्हा ऋ ७,५६,२३.

साढ्यै[r] मै १, ६,३¶.

साढ्वा मै ३,८,५[r].

सासहान[s]– -नः ऋ १, १३१, ४; शौ ३,६,४; २०, ७५, २; पै ३, ३,५; ५, १, ६; ६,८, ३; २०, ५६,१०; –नम् शौ १७, १, १-५; पै १८,३०,१-३.

सासहि[s]– -हये मै २,१३, १७; ३,

a) पाभे. पृ २५८३ *g* द्र. ।
b) पाभे. पृ २७६४ *e* द्र. ।
c) सपा. सहस्वन्तौ<>सहस्वती इति पाभे. ।
d) पाभे. पृ ३३४८ *g* द्र. ।
e) सपा. शौ ४,१७,१ सर्वस्मै इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ ८७३ *n* द्र. ।
g) सपा. °वति <> °वतीम् इति पाभे. ।
h) °तीम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ ५८५ *f*)।
i) पाभे. पृ २५८३ *h* द्र. ।
j) सपा. °जाः <> °जित् इति पाभे. ।
k) पाभे. पृ ३३४७ *t* द्र. ।
l) व्यु. प्रकारः पृ १७२३ *f* द्र. ।
m) पाभे. पृ ३३४८ *h* द्र. ।
n) व्यु. पृ १३६५ *l* द्र. ।
o) पाभे. पृ१८५४ *n* द्र. । p) विप. (राष्ट्र-) । बस. ।
q) पृ ३८३ सस्थ. अमित्रम् इति नेष्टम् ।
r) ध्यैन् प्र. उसं. [पा ३, ४,९ (तु. MW. प्रभृ.; वैतु. WSR. < साढि- [भाप.] इति, पाका [६, ३,११३] क्त्वा > ध्यै इति च?)] ।
s) पपा. सस° ।

१२, १४; -हिः ऋ १,१००,३; १०२,९; १७१,६; २, २२, ३; २३, ११; ३, १६, ४; ३७, ६; ८,१२,९; ९,४, ८; १०,१३३, ४; १४५, ५[a]; †कौ २,४०४; ८३७; ९१०‡[b]; जै ३, ३१, २४†; ५६, १७‡[b]; शौ ३,१८, ५†; १९,५२,२; २०, ९१,६†; पै १,३०,२; ३, ९,३; ३६,६†; ६, ८, २; -हिम् ऋ १, १०२, १; ८,१५,४; ६१,३; १२; ७०, ४; मा ११,७६; ३३,२९†; का १२,७,११; ३२,२,१२†; तै ४, १, १०, २; मै २, ७, ७; १३, १३; काठ १६,७; ४०, ३; †कौ १,३८३; २, २३०; ५०६; †जै १,४३,३; ३,२०,१४; ३९, ५; शौ ३, २१, ३; †२०, ६१, १; ९३,१९; पै ३,१२,३.

सासही- -हीः,-हीषु पै१,६०,२

सासह्वस्[c]- -ह्वांसः ऋ ७, ९२,४; -†ह्वांसम् ऋ ८,१६,१०; ४६, १६; जै ४,५,३; शौ २०, ४६, १; -ह्वान् ऋ १, १००, ५; ९, ११०, १२; मा ३९, ७[d]; का ३९, ५,१[d]; काठ ३९,११.

†साहत्[e]- -हन् ऋ ६,७३,२; काठ ४,१६; शौ २०,९०,२.

†साह्वस्[e]- -ह्वांसः ऋ ९, ४१, [(१, १७५, ३) २][f]; -ह्वान् ऋ १,५८,५;२,२०,६; ३, ११,६; ४, २१,२;६,६८,७; ७,१२,२; ९, ९०,३; कौ २, ६५५; ७५९; ९०८; जै ३,५४,५; ४, १५,२.

सीक्षत्- -क्षन्तः ऋ ६,१४,३.

सीक्षमाण- णः तै २, २, ३, ४¶;

सेहान्,ना- -नः ऋ ८,३६,[१-६][g]; -नायाः ऋ १०, १५९, २; पै २,४१,२.

सुह्- √सह् द्र.

१सह[h] ऋ १,२३,१७; २४; ३८, ६; ४८, १[२]; ५०, १३; ११७,१३; १४३, १; ३, ५८, ६; ६०, ४; ५; ४, ४०,३; ५,५३, २; १४; ६२,१; ६; ७५,६; ७८,८[i]; ६, २८, ३; ६०,१३; ७२,२; ७५, ७; ७, ३१, ८; ३५, ११; ६४, ३; ६६,९; ८३,६; ८,१, ३२; ५,३४; ७, ३२[j]; २६, ७; २९, ८; ७६,१०; १०२, २; ९,३७, ४; ८५, १; ९८, ७; १०, १७, १४; ३९, ११; ४३, ९; ४५, ११; ६५, १३; १४; ८४, ६; ८५,२४[k]; ३८[२]; ३९; ८८, ५; ९३, ९[j], ९७, २२; १०२, ६; १०७, २; ११३, ३; ११५, ७; १२१,४; १३६, ७; १५७, २; १६२,२; १७२,१;१९१,३; खि १,२,५; २,६,७; ३,१०,५;१६, ५;६; ४,७[२],११;८,४;५,५,२[२]; १५,१३; खिसा ३६,९[l]; मा ३, १३;४७;५७;५,६;३९;६,२४†; ८, २८[२]; ३७; ३९†; ९,१५†; ११, १५; ४०; ५३; १२, १०; २८;४१; ९६;१०३; २०,२५[२]; २६; २३, ३३; ४३; २५,१२†; ४६†; २९, ८; ४४†; ५३; ३६, १; ३८, २७[२m]; ४०, ११;१४; का ३, ३,३; ५, ४; ८, १; ५, २, ४; ९,६;६,६६,३†; ८,११, २; १४, १; ९, ५, १[२]; १०, ३, ८†; ११, २,४[n]; १२, २, ४; ४,३; ५, ४; १३, १, ११; २,११†;३, १२; ६, २३†; ८, २; २२,२,२[२]; ३; २५, ७, १; ८,५; †२७, १०, ३; १५, १; ३१,१,८; ३६, १, १; ३८, ६, २[२m]; ४०,१, ११; १४; तै १, १,४,२;१०,२†;१४,१†; २,४, २; ११,२; ३,२,१; ८, २[२]; ४, ३०,१†; ५, ३, ३; ४, ४; ५, २†; ¶९,२; ५; ६, ५, १; ८, २; ७,५,१;२¶; ४¶; ८, ३†; ८,३,१; ६,१; ¶२,२,१, ३;४; ४,१,२; ५,१,६;६,७, १$;२[५]; ३,१,४,३; ६,१; २[२]; ८, ३[२]; २,३,१; ६,२; ८,४;५; ¶४,३,

---

a) पाभे. पृ ३३४८ *e* द्र. ।

b) पाभे. पृ ३३४६ *r* द्र. ।

c) सस° पपा. । d) पाभे. पृ ३३५० *d* द्र. ।

e) पपा. स° । f) पाभे. पृ ३३४६ *k* द्र. ।

g) पृ ३२८४ *g* द्र. ।

h) √स(ध् >)ह् (*=√सच्, √सृज् [ष्]) 'संबन्धे' > भावे *सुह्- > सहा [तृ१] > यनि. निष्पन्नं सत् 'संबन्धपूर्वकम्' इत्यस्मिन्नर्थे क्रिवि. (वैतु. अभा. धा. 'सहने' वृत्तिः, PW. GW. MW. WAG [१,२१७ a, २१८, २१९ a] प्रमृ. सम् वा २सम्- वा > स- + धा [> ध] इति प्र. ?) ।

i) =सपा. माश १४, ९,४, २२ आपमं २, ११, १६ प्रमृ. । शौ १,११,६ साकम् इति पाभे. ।

j) उ इत्यनेन समस्तम् । k) पाभे. पृ १८९३ *l* द्र. ।

l) पाभे. पृ २३९१ *j* द्र. ।

m) =सपा. माश १४, ३,१,३१ तैआ ४, २१, १ । वैताश्रौ १४,१ च इति पाभे. । n) सह ओजसा > सपा. मा १०,४ सहौजसः इति पाभे. । तु. पृ ९८७ *d* ।

१; ९,७; ५, ६, २; ४,१,२,२; ४,१;५, २; ८, ४†; २, १, ३; २,४†;३,४; ६,५†; ७,१;६,६, ३†; ५,१,२,४;५, २; ११, ३; २, २, ५¶; ३, ३[२]¶; ११, १; १२, २; ४, ७, २; ५, ९, ३; ६,१,४; ¶६,१,१,४; ७, ८$; ९, ५; २, ४,१; ३, २, ३[२]; ५[३]$;३,२; ८, ४[२]$; ४, ७-८, ३[२];१०,२[२]; ५, ३,१[२]; ¶७,१, ६,२-४; ६;७; ७, २$; ४, ५, ४[२]; १९, १$[a]; मै १, १, २; ५; २,६; ७; १३; १४; १६; ३, १२[२]; ¶४, ६-८; १०[२]; १३[२]; १५; ५, १†; ५¶; ८¶; ६,१[२]; ७,१; २¶; ३¶; ४[२]; ¶८,२[२]; ७;८[२]; ९[२];९, ८[२]¶; १०,४; १९¶; २०[२]; ११, २†; ७¶; ८[२]¶; २,१,४¶;२,६†; ४,२[२]¶; ¶६,१; ६; ७,२; ८-१०; १४; १०,६;१३,१;२३†; ३, ¶२, १; २; ३[२]; ३, ९; ¶६, ८[२]; ९[२]; ७, १०¶; ८, ५¶; ९,१; १०, १; १२, २; २०[a]; १६, २; ३†; ४, १, ५; ७¶; २,५; ८[६]; १३[२]¶; ¶३, १[२]; २; ८;४,६¶; ५,८[२]¶; ९; ६, ३[३]; ७[४]¶; ¶८, ३; ५; १०; ९, ७; ११; १२; १३[३]; १२,१;१४, ११†; काठ १, ४; २,८;११; ३, १[२]; ६[२]; ४, ४[२]; १३[२];†;५,२[३]; ६,१; ७;९†; ७, ४¶;८¶; ९¶;१२[३]; १३[५]; ८, ४[२]¶;६¶; ७¶; १४[२]; १५¶;

२, १[२]¶; ३¶; ४[३]; ७; १५¶; ¶१०, २; ४; ७; ११, २¶; ¶१२,७; १२[३]; १३, १२[२]¶; १४†; ¶१४,६[२]; ८; १५,१¶; १६,१; ५; ८; ९†; १०; १४; १९, २; ११; १२; २०, ६¶; २१,२[२]¶; २२, १२; २३,६¶; २४,५¶;२५,९; २६,२[३]; ९[२]¶; २७,४[४]¶;७;८;¶२८,२[४];३;६; १०; ¶२९,५; १०[२];३०,५[२]¶; ८; ३१,३; ५¶; ३२,२[२];¶;४; ७¶; ३५,३; ४†; १०[१०]; ३६, १३¶;१४[२];१५¶; ३७,९;३८, १४; ३९,२; ४०,१†;३[२]; ४४, ८[a]; ४६,१†; २;५०,५;६; क १,४; २,२;५;८[२];१३[२]; ३,३[२]; १२¶;¶४,५;६;८†;५,३¶; ६ २[२];९[२]¶;¶७,२;४; ८,२;३¶; ४[२];६¶;७[३]; १०; २५, १; ५; २९,८;३१,१;२; ८¶; १७[२]¶; ३६,३¶; ३७,६¶; ४०,२;५[३]; ४१, ७[२]¶; ४२, ४[४]¶; ¶४४, २[४]; ३; ६; ८; ४५, ६¶; ४६, ३[२]¶; ४७, ३; ५¶; ४८, ५†; १२[२]; †कौ १, ९०$; ४४३; ५५२; ५६१; २, ३३८; ४१९; ४६१;६४५; ६७९; १०३१ †जै १,९, १०$; ४६, ७; ५६, ४; ५७,१०; ३, २८, १०; ३२,९; ३४,१९; ५३, ३; ५६, ७; शौ १,१,२; ४,२†; २,७, ५; १०, २[२]; ३०, ५; ३६, १?; ३, ४, १; ५, ३; १२, ७; ९; १३, ५; ३०, ६[२]; ४, २१, ३†;

३१, ६; ३८, ५; ६; ७; ५, ६, ११-१४; २१, ८; २२, १०; १२[२]; २९, २; ३; ३०, ६; ६, ५९, २[b]; ६४, २†; ११९, २[२]; १३२, १-५; ७, ३७, १; ६२, ७; ६७, ३; ८७, २; ९४, २†; ११०, १; ८, १, १; ११; ८, २१; ९, १, १५; ३, १४; २३; १०, ५, ४७; ६,२; २२; २३[२]; २४[२]; २५; २६[२]; २७[२]; २८;३०[c]; ७,५; १०,१३; १५; ११, १, १; ७; २२[२]; ७, २०; ८, १९; २०; ९, ८; ११; २०; २४; १०, ३०; ११, ५; १२, १; २;५; ६; १२, १,३९;५९; ३,१०; १५; १७; ३२[d]; ३९[२]; ५५-६०; ४, २४; १३, १,१५; ३, ५; ६,७; १४, १,४८;†२, १[२]; २; १७,१, २४†; १८; २, ५९‡[e];६०‡[e]; ३,५६†;१९,६, ४‡[f];८,२; ११,२†; १७, ९?[g]; ३०,५;३१,७; ९; ३६,१; ४०, १; ४३, १-८; ५८, ६; †२०, १७,९; ४२, ३; ६३, १; ९६, १२; १२४, ४; १३१, १४$; पै १, ६,२; ३३, २†; ४१, ३; ५३,५†; १००,१; १०६,६; २, ३, २[२]; १७,२; २७,१;३, १,१; ४, ५; १३,३; १४,७; २०, ६; ३८,७;४, १,६†; २,७; ३, ६; ११, २; १२, ६†; ५, १, ५; ११,९[३]; १६,१; १९, ६[२]; २८, ६?; ८[२]?; ९; ३८, ७†; ६, ४,११; ७, ८; १२, ७; १७,

[a]) पाभे. पृ ९६३ *d* द्र.।
[b]) सस्थ. ?देवीः > देवैः इति शोधः (तु. B.; वैतु. सा. सहृ-देवी– > -वी इति कृत्वा व्यप. [ओपधि-] इति,-?W. अरुन्धत्याः विप. इति ?)।
[c]) पाभे. पृ ३३५२ *m* द्र.।
[d]) सस्थ. ?दैवीः > देवीभिः इत्यध्यक्षरः शोधः।
[e]) सपा. ऋ १०,१८,९ अस्मे इति पाभे.।
[f]) पाभे. पृ २३४८ *h* द्र.। [g]) शोधः पृ २१५८ *j* द्र.।

६‡[a]; ७, ३, ४; ५, २; ८; ९; १६, ९?[b]; १८, ४; ८, १०, १०; ११,११; १५, १२; ९, ४, १^४;४;५^३;६^५; ७^२;१०;५,४‡[c]; १३, ६; २२, ७; ८; १३; १४; १८; २३,५; ६;१०; ११; १३-१६; २५,१५; १०, १,१०; ४, ६; ५,७; ९; ६, १२^३; १०, २; १३,१, १०; ११^२; ५, २०; ८, १२†; ९,४; ११, २३; १४, १, १३; १५, २, ६; १०, ७†; १२, ७; १५, ६; १८, ७; १९, ३-५; ८; २२, १०; १६, १-२, १; ३०,११;३३,५;४०,१;४१, ३; ४२, २; ४४,५^२; ६;७;४५, २^२; ५०, ८; ७५,९[d]; ८२, ८; ८३, १; १०; ८४, ६; ८८, १; ८९,१; ७; ९०, ९^२; १०८,४; १०९,५; १५२,१०; १५४,१०; १५५, ४; १७,४,१०; ६-७, ७; १२, ७; १८,४; ३६, ९[e]; १०; ३७, ५;७; ३९,२; ९^२; ४१,२[f]; ५-१०; १८, ५,७; †७, १; २; १६, ५; २५, ५; १९, †७, ३; ४;१३,१७; १४,११[g]; २९, ८; ३१, ८; ३३,२; ३८,६;४८,१३; १८^२; ५०,२; ३;५१,१७^२;२०, १५,२?[h]; १७,४; २१,९†; २४, १०;३२,३;४७,६;५४,४.

सह्-क(ण्ठक>)ण्ठिका– -का शौ १०,९,१५; पै १६,१३७,५.

सह-क्रतु– -तुः पै २,८५,२.

सह-गु– -गुः पै ३,१०,४.

?सह-गोअश्व[i]– -श्वः पै ५,२८,६.

सह्-गो(प>)पा– -पाः ऋ १०, २७,८.

सह्-चार्[j]– -रम् खि २, ९, २?[k]; शौ २,२६,१; पै २,१२,१.

†सह्-छन्दस्– -न्दसः ऋ १०, १३०,७; मा ३४,४९; का ३३, २, १२.

सह-ज्,ज्ञा– -जा पै ७, १९, ५; -जान् तै ३, ५, ३, २; पै १६, १३१,२.

सह-जन्या[l]– -न्या मा १५,१६; का १६,४,३; तै ४, ४,३,१; मै २, ८,१०; काठ १७,९; क २६,८.

सह-ज्ञा– -जाः ऋ १०, ८४, ६; शौ ४,३१,६†.

सह्-जानि– -निः तै ३,२,८,५.

सह्-जानुष[m]– -षाणि ऋ १,१०४, ८.

सह-ज्योतिस्– -तिः पै १३, १४, १२.

†सह्-दानु[n]– -नुम् ऋ ३, ३०, ८; मा १८,६९; का २०,५,२.

? सह-दिशाम्[o] पै १५,१,५.

सह्-देव[p]– -वः ऋ १, १००, १७; -वम् पै २, ५५,१.

साहदेव्य[q]– -व्यः ऋ ४, १५, [७ (८) ९]; -व्यम् ऋ ४, १५, १०; -व्यात् ऋ ४, १५, [(७) ८(९)].

सह्-देव(त>)ता– -ता शौ १२, ४,२३; पै १७,१८,३.

सह-धूम– -मम् क ४,६[r].

सह्-प(ति>)त्नी– -त्न्यै शौ १४, १,५८[s]; पै १८,२,६;६,६.

?सहुपत्या[t] मा ३७, २०; का ३७, ३, ६.

सह-पु(त्र>)त्रा– -त्रा पै ४, १०, ५.

सह्-पूरुष– -षः पै ३,१०,४; -षान् शौ ६,५६,१[u].

सह-पौरुष– -षान् पै १९,९,१३[u].

a) देवाः सहासते > सपा. ऋ १,१९,६ देवासः आसते इति पाभे.। b) शोधः पृ २१५८ *j* द्र.।

c) पाभे. पृ २३४८ *h* द्र.।

d) सपा. शौ ९,१३,१९ तव इति पाभे.।

e) पाभे. पृ २४९८ *o* द्र.।

f) सपा. शौ १२,३,५२ अभि इति पाभे.।

g) पृ ३३५३ *b* द्र.।

h) महा इति मूको.। सपा. शौ ७, २६, २ पुरा इति पाभे.। i) विप. (बृहस्पति-)। बस. > द्वस.।

j) उप. भाप.।

k) सु॰॰॰रु॰ इति स्वरः? यनि. शोधः।

l) व्यप. (अप्सरस्-)। उस. उप. <√जन्।

m) विप. [अपत्य-वत्- (पात्र- [तु. पृ १९९५ *j*])]। बस.। उप. जनुस्– + प्राग्दीव्यतीयः अण् प्र. (वैतु. स्क. सा. उस. <जानु– + √सन् इतीव?)।

n) विप. (वृत्र-)। बस. उप. = २दानु– (तु. पृ१५६३*d*; वैतु. = सहोदानु– इति मत्वा उ. म. प्रभृ. =१दानु– इतीव?)।

o) सपा. तै ४,४,१२,२ मै ३,१६, ४ सहुयशाः इति, काठ २२,१४ ?सहाशया इति च पाभे.।

p) व्यप. (राजर्षि- [ऋ.]), नाप. (?ओषधि-विशेष- [पै.])। q) अपत्यार्थे ण्यः प्र. उसं. (पा ४,१,१५१)।

r) पाभे. पृ ३२४७ *h* द्र.।

s) पाभे. पृ १८९३ *l* द्र.।

t) सह्, पुत्या इति द्विपदः शोधः (तु. ऋ १०, ८५, २४)। u) सपा. ॰पू॰ <> ॰पौ॰ इति पाभे.।

†सह्-प्रमा- -माः ऋ १०,१३०,७; मा ३४,४९; का ३३, २,१२.
सह-भक्ष- -क्षाः तै ३, १, ९,२; मै १,३,३६; काठ ३०, ६; शौ ६, ४७,१; पै १९,४३,१०.
सहँ-भूति- -०ते शौ ४,३१,६‡[a].
सह-मातृ- -तरम् पै १३,१४,५.
†सह्-मूर[b]- -रान् ऋ १०, ८७, १९; कौ १, ८०; जै १, ८, ८; शौ ५,२९, ११; ८, ३, १८; पै १६,७, ५.
सह्-मूल- -लम् ऋ ३,३०,१७.
सह-यज्ञ- -ज्ञे पै २०,४०,७.
सह्-यशस्- -शाः[c] तै ४,४, १२, २; मै ३,१६,४.
सह्-रक्षस्- -क्षाः तै २,५,८,६¶.
सह्(ह-ऋ)षं(भ>)भा- -भा तै २, ६,७,३; -भाः कौ ३, ४, १२; जै २,१,८.
सह-वत्- -वत् पै २,३५,१.
सह्-व(त्स>)त्सा- -त्सा ऋ १, ३२,९; पै १३, ६, ९†; -त्साः कौ ३,४,१२; जै २,१,८.
सह्-वसु[d]- -सुम् ऋ २,१३,८.
सह-वात- -तम् पै २, ३,२.
सह-वाह्- -वाहः ऋ ७, ९७, ६; काठ १७,१८†.
सह्-वीर,रा- -रम् ऋ ३,५४, १३; १०, ४०, १३[e]; का २९,१,६[f]; मै २,१२,५[f]; काठ १४,२[g]; १८, १६[f]; क २९,४[f]; शौ २,६,५[f]; ३,१२,५[f]; पै ३,३३,६[f]; -राम्[f] मा २७,६; तै ३,५,१,२; ४,१, ७, ३.
सह-शेय्य[h]- -य्याय ऋ १०, १०, ७; शौ १८,१,८†.
सह्-संभ(ल>)ला- -लायै शौ १४,१,१९.
सह्-सामन्- -मानम् ऋ १०, ११४,१.
सह्साम्नी- -म्नी तै ४, ४, १२, ३; मै ३,१६,४; काठ २२, १४; पै १५,१,९.
सह-सूक्त- -क्तः पै २०,३४,६[i].
१सह्-सूक्तवाक- -क.[j] मा ८, २२; का ९.३, ८; तै १, ४, ४४, ३; ६,६, २,२; मै १,३, ३८; काठ ४, १२; क ३, १०; शौ ७, १०२,६.
२?सहसूक्तवाक्- -के काठ ४,१३[j].
सह्-सो(म>)मा- -माः मा ८, ११; का ८,७,१; तै १, ४,२८, १; मै १, ३,३०; काठ ४, ११; क ३,९.
†सह्-स्तोम- -माः ऋ १०,१३०, ७; मा ३४, ४९; का ३३, २, १२.
?सहाशया[c,k] काठ २२,१४.
सहो(ह-उ)दर- -रैः पै ६,१२,७.
सहौ(ह-ओ)जस्- -जसः मा १०, ४[i].
सहौ(ह-ओ)षधि- -धिः पै ९, ३, ९-१३.
२सह्[m] >सह-गण- -णाय मै २, ९,१०.
सह-देव्य- -व्याय मै २,९,१०.
सह्-पार्षद- -दाय मै २, ९, १०.
सह-वृष- -षाय मै २,९,१०.
१,२सह्-, ३सह- √सह् द्र.
सह्-कण्ठिका- प्रभृ. १सह द्र.
सह्-गण- २सह द्र.
सह-गु- प्रभृ. १सह द्र.
सहत्- √सह् द्र.
सह-देव्य- २सह द्र.
सह्-दानु- प्रभृ. १सह द्र.
सहध्यै, सहन्त्-, सहन्तम-,सहन्त्य- √सह् द्र.
सह्-पत्नी- १सह द्र.
?सहपत्न्यात्[n] पै ५, ३७,२.
?सहपत्या- १सह द्र.
सह-पार्षद- २सह द्र.
सह्-पुत्रा- १सह द्र.
सहमान- √सह् द्र.
सह्-मूर- प्रभृ. १सह द्र.
सह्-वृष- २सह द्र.
सहस्- प्रभृ. √सह् द्र.
?सहसिनी[o]- -नीम् पै १७, १३, १०.
?सहसी[p]- -सी पै १९,२३,१.

---

a) सपा. ऋ १०,८४,६ अभिभूते इति पाभे.।
b) उप. = मूल-। c) पाभे. पृ ३३५४ *o* द्र.।
d) उप. = १धन- (तु. टि. नार्मर्- [परि.], GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. असुर-विशेष- इतीव?)।
e) पाभे. पृ ३३३१ *n* द्र.।
f) सपा. °रम् <> °राम् (हिगृ १, २७,७ च) इति पाभे.। g) पाभे. पृ ३३३१ *m* द्र.।
h) उस. उप. √शी + भावे यत् प्र. यकारोपजनश्च।
i) सपा. °क्तः <> °क्तवाकः इति पाभे.।
j) सपा. मा ८,२५ प्रभृ. सूक्तोक्तौ इति, तै १,४,४५, २ क ३,११ सूक्तवाके इति च पाभे.।
k) SI. सह, आशया इतीव?।
l) पाभे. पृ ३३५२ *n* द्र.। m) = १सह्।
n) BKA. सापत्न्यात् इति शोधः।
o) विप. (ओषधि-)। <सहस्- इति?।
p) नाप. (ओषधि-)। शिष्टं *o* द्र.।

सह-सूक्त- प्रभृ. १सह द्र.

सहस्-कृत्- प्रभृ. √सह् द्र.

सह-स्तोम- १सह द्र.

सहस्र(वप्रा.)[a]– -स्रम् ऋ १,११,८; २४,९; ३०,२; ८०,९; ११६, २; १२६,१;३;१६७,१[३];१८९, ८;२,१४,६;७; ४,१८,४; २६, ७;३१,१०; ३२, १७; ३८, ८; ४६,⌊३;८;१,२४⌋;६,१८, ११; ३४,३;६९,८;७, २५, ३; ४६, ३;६२,३;९१,६;९२, १; ९९, ५;८, ३, ४; ६, ४६; १२, ८; २१,⌊(२,४१) १८⌋; ३४, १६; ५७,३; ७०,५; ७८,१; ९,५२, ५;७८, २; ९१, ३; ९७, २९; १०६,६; १०, १५, १०; १८, १२; ६२, ७; ⌊(६, ४५, ३२) ८⌋; ७३,३;७९,५;९७,२; ९८, ४; १०२,२; ५; ९; ११४, ८; खि १,४,४; ४,११,८;५,७, ३, ८[b]; मा ७,७†; ८,४२; १२,८; ७६†;१५,५५;१६,५२;१७,२[२]; ७१;१८,६२; ३३,८३†; का ७, ३,१†; ९,६,१; १३, १,९; ६, २†; १६, ६, ७; १७, ८, ६; १८, १, २[२]; ६, ७; २०, ४, ५; ३२, ६, १४†; तै १, †४, ४,१; ४५,१; ¶७,४,६; ६,७; ¶२,१,५, १; २[४]; ४, ११, ४; १२,७; १४,३†; ¶३,२, ११, २; ३;४,२,१; ४,२, १, ३; ६, १†; ४,११,३; ४; ५, १०, ५; ६,५,३; ७, १३, ४; ५, २, ९, २[२]¶; ५,२, ७[२]¶; ७,७,३; ६, ६,३,२†; ¶७, १,५, ५;७[२];६, १;५[४]; ७[२]†; ७, २[२]; ३[४]§; ४[५]; १०,२[२];२,१, ४; मै १, †३,६; ३९; ५,९¶;१४[४];¶;७, १; ८, ६[२]¶; १०,८[२]¶; २, ४, ३¶; ४†;५,३[४]¶; ७,१३†; ८,१४[२]; ९,९;१२,४; ¶३, २, ७[२]; ३, ४[२]; ४, ¶२, १; २[२]; ९$[c]; १०[२]; ५, ३[२]¶; ८, ५†; १२,५[२];†; १३,८[b]; काठ †४, २;१३;७,३; ८,१४; १२,१४†; १५†; १३, ३[४]¶; ११†; १६, ८; १३†; १७, १०[२]; १६; १८,४; १८; १९, १३[b]; २०, ८[२]¶;२९,३†; ३६,३[२]¶; ४०, १३; क †३,२; ११;५,२;२५, ४†;२६, ९; २७, ६; २८, ४; २९,६; ३१,१०[२]¶; ४५, ४†; †कौ १,२४५; २७८; ४५८$[d]; २, २१२; ६०२; ७४१; ९५८; †जै १,२६, ३; २९, ८; ४८, २$[d];३,१९,७; ४,२०, ७; शौ १,१०,२;२,९,३; ५, १५,११; १८,१०;६,४४,२;६३,३; ७७-७८,३;८४,४; ७,२३,१;३६,२; ४५,१†;८,८,७;९,४,९;५,१७; १०,८,२४;१०,९;१२,१, ४५; १३,१,३७;१७,१, ३०; †१८, ३,४७;५१; १९, ३०, २; ४६, ५; †२०, ८१, १; ९२, २०; १०४,२; १४३,९; पै १, ८-९, २; ४१,२; २, १०, ५; ३,३८, १०; ४,२३,४; ६, ३,१०;१०, १; ८, ५,११; ९, १८,५; १०, ९,९; ११, ६, २†; १३, ११, २०; १५,५,६; १६,२४,९;२९, ७; ३४,५;९६,३;९८, ८;१०३, १;१०७, ९; १७, ५, ३; २९, १६;१८,१८,७;३२, १३; १९, ११,३; १६, ४; ११; २३, ८; ५३,४-६; २०, ४,१०;१५,३†; ३०,६; ३३,७;५६,८; ६१, ७; –स्राश्म् तै ७, १, ७, ४¶; –¶स्रम्ऽ-स्रम् तै ५, ६, ५, ३; काठ २२,३; –स्रस्य ऋ १, १२६, ४[e]; मा १३, ४१; १५, ६५[३]; का १४, ४, ४; १६, ७, ७[३]; तै ४, २, १०,१; ४, ११, ३[४]; ७, ¶१,५,६; ७[२];६,१; ७; ३,१३,१[३]; मै २, ५, ३[२]¶; ७, १७; ८,१४[५]; ३, २,७¶; काठ १३,३[२]¶; १६,१७; १७, १०[३]; २१,६[२]; ४३, ३[२]; क २६, ९[३]; ३१,२१[२]; शौ १, १७,३; पै १, ९४, २; १४, ३, ११; १९, ४, १३;४३,९; –स्रा ऋ १,५३,९; ६२, १०; ११६, २१; १३३, ⌊७; ८, ३२, १८⌋; ४,१६,१२; १३; २८, ३; ३०, २१; ३२, १८; ५, ३०, १२; १४; ३३, ९; ३७, ३; ६,१८, १३; २६, ५; ६;४८,१५;६३,१०; ७,१८,

---

[a]) = दश-शती- । सामान्येन अपरिमित-पर्यायः (तु. निघ ३, १) । सुहस्- > मत्वर्थे रः प्र. इति या ⌊३, १०⌋ प्रभृ., ?GW., <१सह् इति जैमि २,२५४, स-(<१सह्)+ हृस्र- इति WAG ⌊१,१८९ b; २००b; २१५ c⌋ प्रभृ. । शतु- + दुश्र- (दशत्-) > वस. शतु-दश्र- > नैप्र. यनि. इति सतम् ।

[b]) सपा. मा २८, १९ प्रभृ. सुहस्रेण इति पाभे. ।

[c]) = सपा. कौगृ ३,५,९ । मंब्रा १,८,५ गोगृ ३,६,५ साहस्रम् इति, शांगृ ३, १०, २ सहस्रपोषम् इति च पाभे. ।

[d]) शोधः पृ ६५६ *h* द्र. ।

[e]) नाप. (सार्थ- ⌊तु. पृ १५५० *m*; वैतु. अन्ये संख्यावचन- इति ?⌋) ।

१४;८,२,४१;४,२०; ५,[३७; ६,४७];३३,५; ३४, १४; ४५, १२;४६,२२^{2}; २९; ५६,२;९, ८७,५; ९७,२५;५३; १०,२३, ५; २८,[६;४८,४];७३,४;८०, ४;५;९८,१०;११; खि ३,८,२; ५, ५, ७; ८,१; ३; तै २, २, १२, ६†; काठ ३५, ६; क ४८,७?[a]; कौ २, ४५५†; ११९५; जै ३, ३४, १३†; शौ २०, २१, ९†; ६७, १†; ७३, ६†; १२७,१; ३; पै ५, ३०, ५?[b]; १९, ३८, ७?[b]; –स्राणि ऋ १,५३,६;२,१, ८; ३,९,[९; १०,५२,६]; ४, २९, ४; ३०, १५; ७, ३२,५;८,५१,२; ६१, ८; ९, ५८, ३; ४; १०, ९८, ९; खि ३,३, २; मा १६, ५३; ५४;३३,७†; का १७,८,७; ८; ३२,१,७†; तै ४, ५, १०, ५; ११,१; मै २,९,९^{2}; काठ १७, १६^{2}; २२,७¶; क २७, ६^{2}; ३५,१¶; †कौ २, ४०९;४१०; ९३२; †जै ३, ३१, २९; ३०; शौ २०,२१,६†; पै १,३७, ३; ९४,१; –स्रात् ऋ १,१०२, ७; ५,२,७; मै १,५,९¶; –स्राम् पै २०,२०,६;–स्राय ऋ १,११६, ९; ८,१,५; मा १३, ४०; १५, ६५; का १४,४,३;१६, ७, ७; तै ४,४,११,३; ७,२, १९-२०, १; मै २,७, १७; ८, १४; काठ १६ १६;१७,१०;२०,८;४२,९; १०; क २६,९;३१,१०;†कौ १, २९१; जै १, ३०, ९†; –स्रे ऋ ८, ६५, ११; ¶तै ७, १, १,३; ६, ६; काठ २२, ७¶; ३९, ६; क ३५, १¶; –स्रेण ऋ १,१३५,१; ८,४, ६; [४९-५०,१]; ६५, १२; खि ३,१-२, १; मा १३, २०;२१;२८,१९[c]; का १४,२,५; ६; ३०, २, ८[c]; तै २,४,५,१; ¶११,३^{2}; ४; ६, १०,२¶; ४,२,९,२^{2}; ५,२,८, ३;७,१,५,३¶; मै १,४,५^{2};¶; २, ७, १५^{2}; काठ १६, १६^{2}; २०, ६; क ३१, ८; †कौ १, २३५; २, ११६१; †जै १, २५, ३; ३,१५,९; शौ ४, १९, ८; †२०,५१,१;३; पै १,३९,३;५, २५,८; १४,३, २१; –स्रेभिः ऋ ८,७३,१५; –†स्रेषु ऋ १, २९,[१-७]; काठ १०, १२; शौ २०, ७४, १-७; –†स्रैः ऋ १, १८०,८;४, ३८,९;५, २७,[१; ८, १,३३]; ३०, १३;८, ७३, [(६,६०,१४) १४]; ९६, १३; काठ २८,४; क ४४,४; कौ १, ३२३; जै १, ३४, १; शौ २०, १३७,७; पै १४, ३, २८$.

सहस्री[d]– -स्री, –स्रयाम् पै १९,५३,४-६.

साहस्र[e]– -स्रः मा १५, ६५; का १६,७,७; तै ४,४, ११, ३; ¶५,२,८, ३; ४,२, ४; ७, २; मै १,१०, ८¶; २, ८, १४; ३, ३, ४¶; काठ १७, १०; ३६, ३¶; क ५,२;२६,९; शौ ९,४, १;७; पै १६,२४,१; ८; १५२, ५; –स्रम् मा १३, ४१[f]; का १४,५,३[f]; ¶तै ५,५,२,७; ६, ८,२; मै २,७, १७[f]; काठ १६, १७[f]; क २५,८[f]; शौ १८,४,३५; –स्रस्य मा १७,७१; का १८,६, ७; तै ४,६,५,३; मै १,५,१४^{3}; काठ ७,३; १८, ४; क २८,४; –स्रे शौ ९,४,२; पै १६,२४,२.

साहस्री– -¶स्री तै २, १,५,२; मै २,५,३; –¶स्रीः मै ३,२,७; काठ २०, ८; २१, ६; क ३१, १०; ३१; –स्रीम् मा १३,४४; का १४, ४, ७; तै ४, २,१०,३; ७, १,६,७¶; मै २, ७,१७; ¶काठ ७, ७; ८; १६, १७$; २०,६;८^{2}; २२,७; ¶क ३१,८;१०^{2}; ३५,१.

¶साहस्र-वत्– -वता तै ५, ४,२,४.

सहस्र-ऋष्टि[g]– -ष्टिः[h] शौ १९, ६६,१.

सहस्र-काण्ड– -ण्डः पै ७, ७, ७; –ण्डे पै २०, ४३, १०; –ण्डेन शौ २, ७, ३[i]; १९, ३२, ३; पै

a) °स्राः इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. काठ., माश ११,६,३,४ च)।

b) ?सहस्रैव > सपा. शौ ३,२४,५ सहस्रहस्त इति।

c) पाभे. पृ ३३५६ *b* द्र.।

d) विप. (सहस्र-नृत्- [पुष्टि-])। *सहस्रिणी- (पा ५,२,१०२) > °स्रि-ई– > यनि. (तु. काठ २०, ६ प्रमृ. साहस्री- [पा ५,२,१०३] इति)।

e) आर्हीयेष्वर्थेषु मत्वर्थे च अण् प्र. (पा ५,१,२७;२,१०३)।

f) पाभे. पृ ३२९९ *f* द्र.।

g) विप. (वज्र-)। बस. (वैतु. RW. प्रमृ. °स्रभृ° इति ?)।

h) सपा. पै १६,१५०,५ सहस्रभृष्टिः इति पाभे.।

i) = सपा. तैब्रा ३,७,६,१९ आपश्रौ ४,१२,८ प्रमृ.। तैब्रा ३,३,२,१ आपश्रौ २,५, १ °स्रवल्शेन इति पाभे.।

१२,४,३; १९,२३,२.

सहस्र-कुण(प>)पा- -पा शौ ११, १२,२५.

सहस्र-केतु- -तुम् ऋ १,११९,१.

सहस्र-ख[a]- -खाः पै १६, ७०,७.

सहस्र-घ्नि[b]- -घ्नि शौ ११,२,१२; पै १६,१०५,२.

सहस्र-चक्षस्- -क्षसः पै २, ६२, ५[c]; -क्षसम् ऋ ९,६०, १; २; -क्षसे ऋ ९,६५, ७; -क्षाः ऋ ७,३४,१०.

सहस्र-चक्षु- -क्षो शौ ४, २०,५; १९,३५,२[c]; पै ३, २२, ४; ५; ८,६,११; ११,४,३;१९,३१,३.

सहस्र-चेतस्- -ताः ऋ १, १००,[१२ (१०,६९,७)].

†सहस्र-जित्- -जित् ऋ ९, ७८, ४; ८४,४; -०जित्, द् ऋ १, १८८,१; ५,२६,६; ९,५५, ४; ८०,४; मा ९, २८‡[d]; का १०, ५, ४‡[d]; कौ २, ३२८; जै ३, २७,४; ४,१८,३.

सहस्र-णी(<नी)ति- -तिः ऋ ९ ७१,७.

†सहस्र-णी, नीथ[e]- -थः ऋ ३, ६०,७; ९, ८५,४;९६,१८; कौ २,५२६; जै ३,४१,२; -थाः ऋ १०,१५४,५; शौ १८,२,१८.

¶सहस्र-त(म>)मी- -मी तै ७, १,५, ३; ५;६; ६, ४; ७, ४[2]; काठ २२,७; क ३५,१; -मीम् तै ५,५,२,७; ७,१,७,४; काठ २२,७; क ३५,१; -म्या तै ७, १,७,१.

सहस्र-दक्षिण,णा- -णः खि ५,११, २[f]; काठ ३५, ३; क ४८, ४; शौ २०, १२७, १२[f]; पै १९, २१, १०[g]; -णम् तै २,४, १२, ७¶; -णा मै २,४,४¶; -णाः[h] ऋ १०, १५४, ३; शौ १८, २, १७†; -णान् पै २०,४०, ८‡[h]; -णे ऋ ऋ १०,३३,५.

सहस्र-दा- -दाः ऋ १०,६२, ११; मा १३, ४०; का १४, ४, ३; मै २, ७, १७; काठ १६, १६; २०, ८; क ३१, १०; कौ १, ५३१‡[i]; २, ११९५; जै १ ५४, ७‡[i].

सहस्रदा-तम- -मम् ऋ ६, ४५,३३.

सहस्र-दातु[j]- -तु ऋ ९,७२,९.

सहस्र-दान,ना- -नः ऋ ७, ३३, १२; -ना ऋ ३,३०,७.

सहस्र-दावन्- -व्राम् ऋ १,१७,५.

सहस्र-द्वार्- -द्वारम् ऋ ७, ८८, ५; मै ४,१४,९†.

सहस्र-धा ऋ १०, ११४,८[2]; तै ४, ५,१०,५[k]; काठ १७, १६[k]; क २७, ६[k]; शौ १०,७,९; पै १७, ७,१०.

१सहस्र-धामन्[l]- -मानि पै १६, १५१,४.

२सहस्र-धामन्- -०मन् शौ ४, १८,४; पै ५, २४, ४; -मा मै ४,१४,१; -मानि पै ६, ७,७.

सहस्रधाम्नी- -म्नीः पै १६,१२, ८[m].

सहस्र-धार,रा- -रः ऋ ९, १३, १; ५२, २; ८६, ७; ३३; ८९, १; ९६, [९; ११०, १०]; ९७, [५; १०१,६]; ९९; १०७,१७; १०९, १६; १९; काठ ३९, २; †कौ १,५२०; २, २२४; ५१०; ५३७; †जै १,५३,१२; ३,२०, ८; ४०, ६; ४२, ३; शौ २०, १३७,६†; पै ५, ३०,४[n]; १९, २१, ९; -रम् ऋ ९, २६, २; ८०, ४; १०८, ८; ११; मा १, ३; का १,२,२; तै १,१, ३, १; मै १,१,३; काठ १,३; ३१, २; क १,१; ४६,८; †कौ १,५८१; २,७४५; जै १,५९, ४†; शौ ३, २४,४[2]?[n][o]; १७, १,१५; १८, ४,३६[p]; पै ५, १४, ३; ३०,४;

---

a) व्यु. पृ ३०६७ *e* द्र. ।

b) विप. (धनुस्-)। उस. उप. कर्तरि किः प्र. उसं. (पा ३, २, ५३) । सा. °घ्न्यम् इति पाठुकः ?।

c) सपा. °क्षसः<>°क्षो इति पाभे. ।

d) पाभे. पृ १८९२ *j* द्र. । e) °नी° इति कौ. जै. पाठः।

f) विप. (*सहस्राक्ष- [अग्नि-]) । बस. उप. ? (√दृश् 'दर्शने'>) *द्र्(<दृ)क्षिण- (*चक्षुस्-) इति शोधः (तु. *g*) ।

g) उप. *चुक्षण- (*चक्षुस-) इति शोधः (तु. मूको.)। शेषं *f* द्र. ।

h) सपा. °णाः<>°णान् इति पाभे. ।

i) सपा. ऋ ९,८७,४ सहस्रसाः इति पाभे. ।

j) शतदातु- इत्यनेन स-न्यायः ।

k) सपा. मा १६, ५३ प्रभृ. आपश्रौ १७, ११, ४ °शः इति पाभे. । l) कस. ।

m) सपा. शौ ८,७,८ °स्रनाम्नीः इति पाभे. ।

n) सपा. °रः<>°रम् इति पाभे. ।

o) एकतरत्र °रः इति शोधः (तु. पृ ८९३ *g*, *n* पाभे. च) ।

p) पाभे. पृ ३२९९ *f* द्र. ।

४०,८; ६,११, ४‡[a]; ९, २२, २४; –रा[b] ऋ ४,४१,[५; १०, १०१, ९; १३३, ७]; –राम् ऋ १०,७४,४; मा १७,७४‡[b]; ३३,२८†; का १८,६, १०‡[b]; ३२,२,११†; तै ४,६,५, ४‡[b]; मै २,१०,६‡[b]; काठ १८,४‡[b]; क २८,४‡[b]; शौ ७,१६, १‡[b]; १०,१०, ४; पै १६,१०७, ४; २०,३,४‡[b]; –†रे ऋ ९, ७३, ४[a]; ७[c]; ७४, ६; काठ ३८, १४[a]; शौ ५, ६, ३[a]; –रेण खि ३,१०, ३; कौ २, ६५२; पै ९,२३,१-२१; २०,४३,५; –रौ शौ ९,१,७; पै १६,३१,६.

सहस्र-ना(मन् >)म्नी- -म्नीः शौ ८,७,८[d].

सहस्र-निर्णिज्- -र्णिजम् ऋ ८, ८, १५; –र्णिजा ऋ ८,८,[(१,४७, २)११; १४].

सहस्र-नीथ- सहस्रणीथ- द्र.

सहस्र-पर्ण- -र्णः ऋ ८, ७७, ७; शौ १९,३२,१; पै १२,४, १.

सहस्रपर्णी- -र्ण्यः शौ८,७,१३; पै १६,१३, ३; –र्ण्या शौ ६, १३९,१.

†सहस्र-पाजस्- -जसः ऋ९,१३, [३; ४२, ३ (४३, ६; १००, ६; १०७,२३)]; कौ २, ५३९; जै ३,४२,५.

सहस्र-पाथस्- -थाः ऋ ७,१, १४.

सहस्र-पाद्- -†पात् ऋ १०,९०, १; मा ३१, १; का ३५, १, १; कौ ३, ४, ३; जै २, ३, ६; शौ ७, ४२, २$[e]; १९,६,१; पै ९,५,१; १८,२६, १$; २०,९, १०$[e]; –पादम् ऋ ८,६९,१६; शौ २०,९२,१३.

सहस्र-पा(श >)शा- -शया पै १९,३७,१.

सहस्र-पुरु(ष >)षा- –षाम् पै ९, ११,४.

सहस्र-पृष्टि- -ष्टिः पै १७,२८, १.

सहस्र-पृष्ठ- -ष्ठः शौ ११, १, १९; २०; पै १६, ९०,१०; ९१,१.

१सहस्र(,स्रा[f])-पोष[g]- -षम् ऋ २,३२,५; मा ४, २६[h]; का ४, ९,२[h]; तै १, २, ७,१[h]; ५; ६, २[h]; ३[h]; ३, ३,११,५¶; ५,१, १; मै १, २, ५[h]; ५,२[h]; ३[h]; ४, १२, ६†; काठ २, ६[h]; ७ १[२h]; ७; ८[h]; १३,१६†; २४, ६[२]; ¶; ३५, १८?[i]; क १,१९[h]; ५,१[२h]; ३७,७[२h];¶; ४८,१६; शौ ७,५०,२‡; पै २०,१०,९†; –षस्य तै ३,३,८, ३; मै १,५, ९¶; शौ ६, ७९, ३; पै १९, १६,१९; –षाय शौ ६, १४१, ३; पै ६,१०, ९;१९,२२,८.

२सहस्रपोष- > सहस्रपोष्य[j]- -ष्यम् ऋ ६,३५,१.

सहस्रपोष-पुषि[k]- -षि मै १, ५,३[h]; १०[२];¶.

सहस्रपोष-मन्दि[j]- -न्दये पै ८, १८,११.

†सहस्र-पोषिन्- -षिणम् ऋ ८, १०३, ४; कौ १, ५८; जै १, ६,४.

†सहस्र-प्रधन[l]- -नेषु ऋ. १, ७,४; मै २,१३,६; काठ ३९,.१२; कौ २,१४८; ३, २,४; जै २,५,९; ३,१४,९; शौ २०, ७०,१०.

सहस्र-प्राण- –णः शौ १९, ४६, ६[e]; पै ४,२३,३[e].

सहस्र-बाहु- -हुः शौ १९,६,१‡[m];

---

[a]) सपा. °रम् <> °रे इति पाभे. ।

[b]) सपा. °रा <> °राम् (माश ९, २, ३, ३८ च) इति पाभे. ।

[c]) विप.(पवित्र-)। सस्थ. ?वाचम् > *वृष्य–[<√वृष् 'वर्षणे = क्षरणे' > कर्तरि (नाप. [सोम-रस-])] > -ष्यम् इति शोधः (तु. Eng. Wash)।

[d]) पाभे. पृ ३३५८ *m* द्र.।

[e]) सपा. °स्रपात् <> °स्रप्राणः इति पाभे. ।

[f]) शौ. पाठः ।

[g]) कस. वा षस. वा ।

[h]) °पं पुषेयम् प्रमृ. पाभे. पृ २०५६ *h* द्र. । तत्र मै १,५,३ वैश्रौ २,८ : ७ °षपुषि इति, हिश्रौ ६,६,१६ °षं पुषि? इति चेत्यपि द्र. ।

[i]) °षः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. क ४८,१६)। सपा. शौ १३,१,१२ वीरपोषम् इति पाभे. ।

[j]) *भाप. (सहस्रपोषवत्ता-) । भावे यत् प्र. उसं. (पा ४, ४, १२८ [वैतु. वें. सा. Gri. अन्नाद्यर्थे नाप. इति, GW. MW. स्वार्थे तद्धित इति च ?]) ।

[k]) उस. उप. भावे किन् प्र. (पाउ ४, १२०) ।

[l]) विप. [बहुहिंसनयुक्त- (वाज-,संग्राम- [तु. निघ २, १७])] । यद्वा, नाप. (संग्राम- [तु. महाधन-])। बस. उप. भाप. सत् (√*प्रध् [*= √वृध्, √रध्] 'छेदने, हिंसने' > भावे) *प्रध्मन- > यनि. (तु. महाधन- इत्यत्र उप.; वैतु. अन्ये < प्र + १धन- इतीव?) ।

[m]) =सपा. वैताश्रौ ३७,१९। ऋ १०, ९०, १ प्रमृ. °स्रशीर्षा इति पाभे. ।

पै १,१११,३; ९,५,११‡[a].

?|सहस्रवाह्वे[b] ऋ ८, ४५, २६; कौ १,१३१; जै १,१४,७.

सहस्र-भर- -रम् ऋ ६,२०,१.

|सहस्र-भर्णस्[c]- -र्णसम् ऋ ९, ६०,⌊२;६४,२६⌋; ६४,⌊(४३, ४)२५; ९८, १⌋; कौ १,५४९; २, ५८८; जै १, ५६, ७; ३, ४८,४.

सहस्र-भाग- -गः पै ११,२,१.

सहस्र-भृष्टि- -ष्टि पै १९, ८, ७[d]; -ष्टिः ऋ १, ८०, १२; ९,८३, ⌊५;८६, ४०⌋; मा १, २४; का १, ९, १; तै १, १, ९, १; मै १,१,१०; ४, १, १०; काठ १, ९; ३१,८; क १, ९; ४७, ८; पै १६, १५०, ५[e]; -ष्टिम् ऋ १,८५,९;५, ३४, २; ६, १७, १०.

सहस्र-भोग- -गम् पै ८,१८,५.

सहस्र-मणि- -णिः पै १६, ३४,५.

‡सहस्र-मन्यु- -॰न्यो[f] कौ १, २८६; जै १, ३०, ४.

सहस्र-मीह्ल[g]- -ह्ले ऋ १, ११२, १०.

सहस्र-मुष्क- -॰ष्क ऋ ६, ४६, ३[f]; -ष्कम् ऋ ८,१९,३२.

सहस्रम्-ऊति[h]- -तिः ऋ १, ५२, २.

सहस्र-मूल- -लः शौ १३, ३,१५.

|सहस्र-भर- -रः ऋ २, ९, १; मा ११,३६; का १२, ३, ९; तै ३, ५,११,२; ४,१,३,३; मै २, ७, ३; काठ १६.३.

सहस्र-यज्ञ- -ज्ञम् मै १, ४, ३; काठ ५,६.

¶सहस्र-याजिन्- -जिनः तै ३, ४, ३,८; काठ १३,१२;-जी मै १, ८,६[२].

सहस्र-यामन्- -मा ऋ ९,१०६,५

सहस्र-योजन- -ने मा १६,५४-६३; का १७, ८, ८-१७; तै ४, ५,११, १; २; मै २, ९, ९[१०]; काठ १७,१६[१०]; क २७,६[१०].

|सहस्र-रेतस्- -ताः ऋ ४, ५,⌊(२, १२,१२) ३⌋; ९, ९६,८; १०९, १७; कौ २,५११; जै ३,४०,७.

|सहस्र-वत्- -वत् ऋ ३, १३, ७; ८,२४,⌊(४,१९) २९⌋; १०,९४, २; मै ४, ११,२; काठ २, १५.

¶सहस्रवती- -ती काठ २०,६; क ३१,८.

सहस्र-वर्चस्- -|र्चसम् ऋ ९, १२,९; ४३, ⌊४(६४,२५; ९८, १)⌋; कौ २,५५३; जै ३,४३,९; -र्चसा शौ ६,७८,२[i].

सहस्र-वर्तनि- -नि[j] कौ २, ११७९; जै ३,१,१.

सहस्र-वल्शि[k]- -शम् पै १२,६,१; -शाः मै ४ १,२‡[l].

सहस्र-वल्श- -ल्शम् ऋ ७, ३३, ९; ९,५,१०; -|ल्शाः[l] ऋ ३, ८,११; मा ५,४३; का ५, १०, ५; तै १,१,२,१; ३, ५, १; ६, ३,३,३; मै १,१,२[m]; २,१४[m]; काठ १,२; ३, २; २६, ३; ३१, १; क १, २; २, ९; ४१, १; ४७,१.

सहस्र-वाज,जा- -जम् ऋ १०, १०४, ७; -जया ऋ ८, ९२, १०; कौ १,२१५; जै १,२३,२.

सहस्र-वीर- -॰र पै १५, १२, ९; -रः पै १५,१२,३; -रम् ऋ १, १८८,४.

सहस्र-वीर्य,र्या- -॰र्य शौ १९,

---

a) पाभे. पृ ३३५९ *m* द्र. ।

b) विप. (*सहस्रबाहुमत्त्वेन प्रवर्तितहिंसाकर्मन्- ⌊इन्द्र-⌋)। वा. किवि. द्र. । *सहस्रबाहु-मृध्- > *सहस्रबाहु-अध्- > *॰वाह्वघ्- > यनि. । 'तादृशः यथा स्यात् तथा इन्द्रः पौंस्यम् अदेदिष्ट' इति वा. (वैतु. पपा. ॰स्र-वा॰ इति, नाप. इति कृत्वा विव. ORN. Gri. *॰वाह्व- > सप्त१ इति, BS. ॰वाहु- > च१ यनि. ⌊तु. AVM.⌋, वें. सा. GRV. व्यप. इति कृत्वा ष१ अर्थे च१ इति, सा. ⌊कौ.⌋ द्वि१ इति?)।

c) वस. । उप. √भृ + भावे असुन् प्र. नुट् च उसं. (पाउ ४,१९९)।

d) सपा. शौ ६,३९,१ ॰स्ववीर्यम् इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ ३३५७ *h* द्र. ।

f) सपा. ॰मन्यो <> ॰मुष्क इति पाभे. ।

g) विप. (आजि- ⌊संग्राम-⌋)। बस. उप. < √मिह् 'सेचने = दाने' इति कृत्वा = १धन- इति निघ २,१० ⌊मूको.⌋, वें., सा., ⌊अंशतः⌋ स्क., दे. GRV. प्रभृ. (वैतु. PW. GW. प्रभृ. नाप. ⌊संग्राम-⌋ इतीव?)।

h) व्यु. पृ ३०६९ *m* द्र. ।

i) सपा. पै १९, १६, १० सहस्रवीर्यौ इति, आपमं १, ८,७ सहस्रपोषसा इति च पाभे. ।

j) = सपा. द्राश्रौ २, ४, ११ प्रभृ. । जैमि १, ७४[२] जैश्रौ ८:१६ ॰नीम् इति पाभे. ।

k) उप. = वल्श- ।

l) सपा. ॰ल्शिाः <> ॰ल्शाः (आपश्रौ १,४,९ प्रभृ. च) इति पाभे. ।

m) ॰ल्शिाः इति पपा. सात. च ।

४४,८; ९; पै १५, ३, ८; ९; २०, ४२, २; -र्यः शौ २, ४, २; पै २,११,२; ७,७, १; १०, २,३; १९,४६,२[a]; -र्यम् तै १, ६,१, १[a]; मै १, १,११[a]; काठ १, १०[a]; क १, १०[a]; शौ ४, १७,१; ६,३९,१[b]; ८, ५, १४; पै ५,२३,१; १६,२८,४;४५,२; -र्या[a] मा १३, २६; का १४,२, १२; तै ४,२, ९, २; मै २, ७, १६; काठ १६, १६; -र्येण शौ ८,१,१८; पै १६,२, ७; -र्यौ पै १९,१६,१०[c].

¶सहस्र-शल- -ले मै २, ४, १[d]; -ले काठ १२,१०[e].

सहस्र-शस (:) ऋ ८, ३४, १५; मा १६,६; ५३[f]; का १७,१,६; ८,७[f]; तै ४,५,१, ३; ११,१[f]; ७,५,९,१¶; मै २, ९, २; ९[f]; काठ १७, ११; क २७, १; शौ ३,२४,१; ८, ८, १; १६; ११, ११,२३; पै ५,३०,१; ६, ११, ६?[g];१४,२,९; १६,२९,१;३०, ७; २०,१३,१.

सहस्र-शीर्षन्- -र्षा ऋ १०, ९०, १[h]; मा ३१, १; का ३५, १, १; कौ ३, ४, ३†[i]; जै २, ३,६.

†सहस्र-शृङ्ग- -ङ्गः ऋ ५, १, ⌊८; ७, ५५, ७⌋[j]; काठ ३५, १८; क ४८,१६; शौ ४,५, १[j]; १३, १, १२; पै ६, ९, ११; १८, १६,२.

सहस्र-शोकस्[k]- -काः ऋ १०,९६, ४; शौ २०,३०,४†.

¶सहस्र-संमित,ता- -तः तै ५, ६, ८,२; ७, १, ५, ७; २, १, ४; काठ २२,७; क ३५, १; -ताः काठ २१, ६; क ३१, २१; -ताम् खि ४,२,५?[l].

†सहस्र-सा[m]- -साः ऋ १,१८८, ३; ४, ३८, ⌊१०; १०, १७८, ३⌋; ९,४७, ३;८२,५;८७,४[n]; ९६,१४; १०,६४, ⌊(८, १०३, ३) ६⌋; मा ९, १७; का १०, ३,१०; २३,१, ११; तै १, ५, ११,४; ७,८,२; मै १, ११, २; काठ १३,१४; -साम् ऋ १, १०, ११; ११७-११८, ९; ५, ३४,९;८,१०३,⌊३ (१०, ६४, ६)⌋ ९,५४,१; मा ३, १६; का ३,३,६[o]; तै १,५, ५,१; मै १, ५, १; काठ ६, ९; क ४, ८; कौ २, १०५; ८६६; जै ३, ११, १; ४, २१, ४; पै २०, ५१,३.

सहस्रसा-तम,मा- -मः ऋ १, १७५,१; ३, १३, ६; तै १, ५, १०,२; मै ४,११,२†; १२, ५; काठ २,१५†; ७, १४; कौ २, ७८२†; जै १, १२, ९; -मम् ऋ १,९,८; ६, ४५, ३३; शौ २०, ७१, १४†; -मा शौ ३, २८,४ ![p]; -माम् ऋ १, १०, १०.

सहस्र-साव[q]- -वे ऋ ३,५३,⌊७;७, १०३,१०⌋.

सहस्र-स्तरी- -रीः ऋ १०, ६९, ⌊७(१,१००,१२)⌋.

सहस्र-स्तु(क>)का- -का शौ ७, ४८,३; पै २०, १०,१३.

†सहस्र-स्थू(णा>)ण- -णम् ऋ ५,६२,६; -णे ऋ २, ४१, ५; कौ २,२६१; जै ३,२२, ८.

सहस्र-हु[r]- -हः शौ ८, ८, १७; पै १६, ३०,८.

सहस्र-हस्त- -०स्त शौ ३, २४, ५[s].

सहस्रा(स्र-अ)क्ष- -०क्ष मा १६, १३[t]; का १४,५, १[u]; १७, १, १३[t]; तै ४, २, १०, १[u]; ५, १, ४[t]; मै २, ९, २[t]; काठ १६, १७[u]; १७, ११[t]; -०क्ष मा १७,७१; का १८, ६,

a) साप. °र्यः <> °र्यम् <> °र्या इति पाभे.।

b) पाभे. पृ ३३६० *d* द्र.। c) पाभे. पृ ३३६० *i* द्र.।

d) सपा. काठ १२,१० शतशले इति पाभे.।

e) सपा. मै २,४,१ शतशले इति पाभे.।

f) पाभे. पृ ३३५८ *k* द्र.।

g) सपा. काठ ३८,१४ मलिम्लुचः इति, शौ ५,६,४ सनिस्रसः इति च पाभे.! h) पाभे. पृ ३३५९ *m* द्र.।

i) °र्षाः (तु. पपा.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ. प्रभृ.)। j) सपा. पै ४,६,१ हिरण्यशृङ्गः इति पाभे.।

k) बस.। उप. भाप. <√शुच् (दीप्तौ)।

l) °स्रसं° इति स्वरः? यनि. शोधः।

m) विप. (अग्नि-)। उस. उप. <√सन्।

n) पाभे. पृ ३३५८ *i* द्र.।

o) वैतु. सा. उप.<√सो (अन्तकर्मणि)।

p) सहु° इति पाठः? यनि. शोधः।

q) उप. √सु 'अभिषवे' + अधिकरणे घञ् प्र.।

r) विप. (होम-)। उस. उप. <√हन्।

s) पाभे. पृ ३३५७ *b* द्र.।

t) सपा. पै १४,२,१४ °क्षः इति पाभे.।

u) सपा. मा १३,४७ प्रभृ. °क्षः इति पाभे.।

७; तै ४, ६,५,२; ५,४, ७, २; मै १,५,१४[3]; २,१०,६; ३, ३, ९; काठ ७, ३; ११; १८, ४; २१,९; क ५, २; ६, १; २५, ८[a];२७,१[b]; २८,४; पै ३, १०, ५; ६; १६, १०४, ३[c]; –क्षः ऋ १, ७९, १२; १०, ९०, १; मा १३, ४७[a]; ३१, १†; का ३५,१,१; तै २, ३, १४, ४; मै १,५, १४¶; २, ७, १७[a]; ४, १२,४; काठ १०,१३; कौ ३,४, ३†; जै २, ३,६†; शौ ४, २०, ४;६,२६,३[d]; ३७,१; १०, ३, ३; १९,६,१†; ५३, १; पै ३, १०,४; ५,२१, ७; ८,६,४; ९, ५,१†; १२,२,१; १३,१, १४; १४,२,१४[b]; १६,६३, ३; १९, ४१,४; २०, १७, १[e]; –क्षम् खि ४, ५, २१[e]; मै २, ९, १; शौ ९,३,८;११, २, १७; पै ९, २३,१; १६,३९, ८; १०५, ७; –क्षा ऋ १, २३, ३; –क्षाः शौ ४,१६,४; पै ५, ३२,२; –क्षाय मा १६,८;२९; का १७, १, ८; ४,३; तै ४, ५, १, ३; ५, १; मै २, ९, २; ५; काठ १७,११; १३; क २७, १; ३; शौ ११, २, ३[c]; पै १४, २, ११; –क्षेण ऋ १०, १६१, ३; शौ ३, ११, ३†; ११,२, ७; २०, ९६,८†; पै १, ६२, ३; ५, ९, २; १६, १०४,७; –क्षौ शौ ४, २८, ३; पै ४,३७,५.

सहस्राक्षी– -क्षी पै ३,२२,१;२.

सहस्रा(स्र-अ)क्षर,रा– -रम् शौ १०,८,७; ११.६, २२; पै १६, २३,२; १०१,२; –†रा ऋ १, १६४,४१[f]; शौ ९,१५,२१;१३, १,४२; पै १६, ६९, ११; १८, १९,२.

सहस्रा(स्र-१अङ्ग>)ङ्गा– -ङ्गा पै ५, ३१,९; ७,१५,१०.

सहस्रा(स्र-आ)ज्य– -ज्यः पै १९, १९,२[d].

†सहस्रा(स्र-अ)प्सस्– -प्साः ऋ ९,८८,७; कौ २, ८२३; जै ४, ४,४.

सहस्रा-मघ[g]– -घम् ऋ ७, ८८, १.

सहस्रा(स्र-आ)युस्– -युः शौ १७, १,२७; पै १८, ३२,१०.

सहस्रा(स्र-अ)र्घ[h]– -र्घः शौ १९, ३३,१[i]; –†र्घम् ऋ १०,१७,९; शौ १८,१,४३; ४,४७; –र्घस्य शौ ८,८,७; पै १६,२९,६.

सहस्रार्घ्य[i]– -र्घ्यः पै १२,५,१[i].

सहस्रा(स्र-अ)ह्णय[k]– -ह्णयम् शौ १०, ८, १८; १३, २, ३८; ३, १४; पै १८,२४,६.

सहस्रिन्– -†स्रिणः ऋ १, ३१, १०; १६७,[१; ७,२६,५]; २, २,७; ४१,१; ४,४८, ५; ८,१, ९; ७५,४; ९, ३३, [६ (४०, ३; ६२, १२; ६३, १; ६५, २१)]; मा १५, २१; २७, ३२; का १६,५,२; २९, ३,५; तै २, २,१२, ६; ७; ६, ११, १; ४, ४, ४, १; मै २, ७, १५; १३, ७; ४,११, ६; १२, २; १४,२; काठ ७,१७;१६,१५; क २५,६; कौ २, २२१; जै ४, १०, ७; –स्रिणम् ऋ १,५, ९; ६४,१५; १२४, १३; ३, १४, ६; २२, १[1]; ४,४९,४; ५,५४, १३; ६, ८,६; ८,५, १५; ३३, [३;८८, २]; ४३, १५; ६४, ५; ९३, २१; ९,१३, ५; २०,२[m]; ३८, [१; ५७, १]; ९,४०,[(३३,६) ३; ६२,१२; ६३, १; १२; ६५, २१]; ६७, ६; ९८, ४; १०, २४, १; ४७, ५; तै १, ५, ११, २†; ६, ४, ४; ७, ४, ६; ३, ३, ११, १†; मै १, ४, ३; †४, ११-१२, १; १४,८; †काठ २,१४;४,१६;५, ४$;६,१०;१०,१३; १६,११[1]; क १, १२; २५, २†; †कौ १, ५०१; २, ३६; २१६; २७६; ३१९[m]; ३४६; ५४२; ६२४; ११११; †जै १, ५२, ५; ३,४,

a) पाभे. पृ ३३६१ *u* द्र. । b) पाभे. पृ ३३६१ *t* द्र. ।
c) सपा. °क्ष (काय ११४ : ६ च) <> °क्षाय इति पाभे. ।
d) सपा. °क्षः <> °ज्यः इति पाभे. ।
e) सपा. °क्षः <> °क्षम् इति पाभे. ।
f) विप. (सहस्रधारावती- [गो-]) । उप. = उदक-धारा- (तु. या [११,४४] वें. प्रमृ.) ।
g) विप. (सहस्रत्वद्-मघ-युक्त- [वरुण-]) । पूप. < *सहस्र-शस्(:) > *°स्राः (वैतु. पपा. प्रमृ. यनि. इति?) ।
h) विप. । बस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८४ [वैतु. सह° इति RW. केचन मूको. च]) ।
i) सपा. °र्घः <> °र्घ्यः इति पाभे. ।
j) स्वार्थे यत् प्र. ।
k) सहस्रगुणितः अह्नयः [अहर्गमः] इति कृत्वा मलो. कस. (तु. तांब्रा २१,१,९ सहस्रम् अह्नयानि, ऐब्रा २, १७ सहस्राश्वीन-) ।
l) सपा. मा १२,४७ प्रमृ. माश ७,१,१,२२ सहस्रियम् इति पाभे. ।
m) पाभे. पृ ३२४९ *j* द्र. ।

७; १९,११; २०, ३; २३, ८; २९,३;४२,७; ४६,२; ५२, ४; ४,७, ५; †शौ २०, ९,२; ४९, ५; ५२, ३; ५७, १६; ६९, ७; पै ५, १६, ८; –स्री ऋ ६, १५, ⌊१२; ७,४,९⌋; ७,५८,४.
†सहस्रिणी– -णी ऋ ६, ४५, ⌊३२ (१०,६२,८)⌋; ७,१५, ९; –णीः ऋ १ १८८,२; २,६, ५; ९, ४०, ⌊४; ६१, ३⌋; कौ २, ५६२; जै ३, ४५, ४; –णीभिः ऋ १,३०,⌊८; १०, १३४, ४⌋; १३५,⌊३; ७,९२, ५⌋; मा २७, २८; का २९, ३, ९; मै ४,१४, २; कौ २, ९५; जै ३,९,८; शौ २०,२६,२.
सहस्रिय[a]– -यः मा १५,५२[b]; का १६, ६, ४[b]; तै २,४,५,१; ४, ७,१३,४[b]; काठ १८,१६;१८[b]; क २९, ४; ६[b]; पै १, ३९, २; –यम् ऋ ७,५६,१४; मा १२, ४७‡[c]; का १३,४,३‡[c]; तै ४, २,४, २‡[c]; ३, १३, ६†; ४, १२, २[d]; मै २,७, ११‡[c]; ४, १०, ५; काठ २१, १३; २२, १४[d]; –यासः ऋ १,१६८,२.
सहस्रीय[a]– -यः मै २,१२,४[b].
?सहस्रीव[e] पै १, ७१,३.
¶सहस्रे(स्र-इ)ध्म– -ध्मः मै १, १०,१२; काठ ३६,६.
¶सहस्रे(स्र-इ)ष्ट(का>)क– -कम् काठ २२,७; क ३५,१.
सहस्रो(स्र-ऊ)ति– -तिः ऋ ९,६२, ⌊(८, ३४, ७) १४⌋; –ऽते ऋ ८,३४,⌊७(९,६२,१४)⌋.
सहस्वत्– √सह् द्र.
?सहस्वम् पै ७,८,५.
?सहा पै १,४९,४.
?सहान्वे[f] पै १७,१४,१.
१सहावत्–, २सहावत्–, सहावन्– √सह् द्र.
?सहाशाया १सह द्र.
स-हित[g]– प्रभृ. सं√धा द्र.
सहिष्ठ– प्रभृ. √सह् द्र.
†१सहूति[h]– -तिम् ऋ १०,८९,१६; –तिभिः ऋ १,४५,१०; ८,७५, ५; तै २,६,११, १; मै ४, ११, ६; काठ ७, १७; –ती ऋ २, ३३,४; ७,२७,४.
†२सहूति[i]– -ती[j] ऋ १, ९३, ९; तै २,३, १४, १[k]; मै ४, १०, १; काठ ४,१६.
सँ-हृद्[l]– -हृदः पै ५,१९,८[m].
१सहृदय[n]– -यम् शौ ३,३०, १; पै ५,१९,१.
२स-हृदय[o]– -याः पै ९, ४,३; –येन पै ४,११,१.
सहो-जा–, सहो-जित्– √सह् द्र.
सहोदर– १सह द्र.
सहो-दा–, °भरि– प्रभृ. √सह् द्र.
सहौजस्–, सहौषधि– १सह द्र.
?सह्यत पै १९,४०,६.
?सह्यन्तः पै ३,२७,२[p].
सह्यस्–, सह्यु– √सह् द्र.
सा[q] शौ १४,२,७१[r]; पै १८,१४,१.
सांवत्सर– प्रभृ. संवत्सर– द्र.
सांवरण– प्रभृ. सं√वृ (वधा.) द्र.
सांविद्य– सं√विद् (ज्ञाने) द्र.
साकु[s]– -कम् ऋ १, ३७, २; ४७, ⌊७; १३७, २; ५, ७९, ८; ८, १०१,२⌋; ५२,१; ६४, ४; ८०, ९; १३५,८; १५५,६; १६१,२; १६४,४८[t]; १६६, १३; १७९, २; १९१,३;७; २, ५, ४; १३, ९; २२,३[३]; २४,४; ३, १२,६;

---

a) तुल्यार्थे मत्वर्थे च घ > इयः प्र. (पा ४, ४, १३५;१३६), शैषिकः छ > ईयः च यथायथं द्र.।
b) सपा. °स्रियः (माश ८, ६, ३, २१[२] तैब्रा २, ४, ६, १२ च) <> °स्रीयः इति पाभे.।
c) पाभे. पृ ३३६२ l द्र.। d) पाभे. पृ ३३५० i द्र.।
e) सह-स्र(त्>)द् इव इति शोधः (तु. सस्थ. टि. आ···तरथ ⌊परि.⌋)। f) सदान्वे इति शोधः।
g) पृ ३२६३ ?सं-हित– >यनि. द्र.।
h) नाप. (स्तुति-)। <√सह् (√*सख् ⌊√शंस्, शस्⌋) '*स्तुतौ' (वैतु. पगा. प्रभृ. स-हू°)।
i) विप. (समानाह्वान- ⌊अग्नीषोम-⌋)।
j) प्र२ (तु. वें. सा. भा. GRV. प्रभृ.; वैतु. GW. सं२, PW. तृ१ इति ?)।
k) वैतु. K. उप. <√हु (दाना°)।
l) विप.। बस. पूप. =२समान– वा सम् (तु. मूको. सं°) वा।
m) सपा. शौ ३,३०,७ सर्वान् इति पाभे.।
n) भाप. (सहृद्भाव-)। *सहृद्य– > *°द्य– > यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. स-हृ° इति)।
o) विप.। बस.।
p) सपा. तै ३,४,४,१ पागृ १,५,९ स उग्रः इति पाभे.।
q) सामन्– इत्यस्य पूर्वावयवः (तु. पृ ३८० h)।
r) पृ १४५२ सस्थ. निर्देशो नेष्टः।
s) भाप.। (१सह>) स + √अच् + घञ् प्र. (तु. २अपाकु– प्रभृ., GW.)। वा. क्रिवि.।
t) पाभे. पृ ७४० i द्र.।

३१, १५; ५१, ९; ४, १९, ५; २६, ३; ७; ५, २९, ६; ७; ५५, ३[२]; ६, २७, ६; ३०, ⌊(१,३२,४) ५⌋; ६६, २; ७, ३६, ६; ९९, ५; ८, ९, १६; २७, १४; ७७, ४; ९, ७, ७; ६९, ६; ७२, २; ९७, ८; १०, २८, ⌊६ (४८,४)⌋; ५४, ३; ६७, ५; ७३, ६; ८६, १४; २३; ९४, १; ६; ९७, १३[३]; १०३, १; खि १, २, १४; ३, १४, १; ५, ६, १; मा १२, ८७[३]†; १७, ३३†; २७, ३१; ३३, ९४; का १३, ६, १३[३]†; १८, ४, १†; २९, ३, ३; तै १, १, १४, १†; ¶८, ४, १; २; ३, २, ११, ३†; †४, २, ६, ४[३]; ६, ४, १; ५, ७, ४, ४; मै ¶१, ६, ८; ११; १३[२]; १०, १$; १६; २, १, ५¶; ७, १३[३]†; १०, ४†; १३, २२; †४, १०, ५; १२, ५[२]; १४, ११; १४; काठ ४, १५†; ९, ५; १९†; १०, १२; ११, ५¶; १६, १३[३]†; १८, ५†; ३६, १०¶; ३७, ९; ३८, १३†; ४०, ९; १२; †क २५, ४[३]; २८, ५; †कौ १, ३७७; २, ४६७; ४८४; ७२०; ८३७[३]; ९२६; १०५४; ११९९; †जै १, ३९, ८; ३, ३५, २; ३६, ९; ५९, १२; ४, २२, ९; शौ १, १०, २; ११, ६‡[a]; १७, ३; ४, १, ६; २८, ४; ५, २८, ८; ६, ६१, २; १२९, १; ७, १२०, ३; १०, ८, ९; ११, १, ७; ७, ५; २३; १०, ३; १२, २, १; २५‡[b]; १३, ३, १०; १४, २, ४१; ४२; १८, ४, ६; १९, ७, १; १२, २†; ३९, ५-८; †२०, ९१, ५; १२६, १४; २३; १४२, १; पै १, ४६, ६; २, २५, ५; ५९, ६; ४, ३, १; १६, ६; ३७, ४; ५, २, ५; ३, ३; ८; २१, ६; ७, ४, २†; ७, ६; १०, ५-८; १३, २; १५, ४; १९, १; ७; ९, ६, ३; ७†; १०, ६, २; ११; ११, २, १४[३]†; १३, १४, १५; १५, १४, ५; १९, २; १६, ८५, ३; ८९, ७; १०१, ५; १५३, ५; १७, १२, २; १३, ३; ९; ३०, १; ३२, ४‡[b]; १८, ११, १; २; १९, ४, १३; १४, ८; ९; १८, १[c]; २३, ११; ३२, १; ३; ३५, १४; १५[४]; ३७, १५[३]†; ५०, १५; २०, १७, १०; १९, १०; २०, ४; २५, ६; ३०, ६[d]; ५४, ७.

साकं-युज्- -युजा ऋ १०, १०६, २.

साकं-वृध्- -वृधा ऋ ७, ९३, २[e]; ९, ६८, २.

¶साकं-ज[f]- -जानाम् ऋ १, १६४, १५; शौ ९, १४, १६; पै १६, ६७, ५.

साकं-निप[g]- -षेभ्यः कौ २, ११७८[h].

साकं-निषद्- -षद्भ्यः जै ३, १, १[h].

¶साकम्-उक्ष्- -उक्षः ऋ ९, ९३, १; कौ १, ५३८; २, ७६८; जै १, ५५, ६; -उक्षे ऋ ७, ५८, १.

¶साकम्-एध[i]- -धाः काठ ३६, ८; -धान् तै ३, २, २, ३; मै १, १०, ५; ३, ६, १०; काठ २३, ७; ३५, २०; क ३६, ४; ४८, १८; -धेषु मै १, १०, १३; काठ ३६, ७; -धैः मै १, १०, ८[२]; काठ ३६, २; ३.

¶साकमेध-त्व- -त्वाय मै १, १०, १६[२]; काठ ३६, १०[२].

¶साकं-प्रस्थाय[j]- > °थीय[k]- -येन तै २, ५, ४, ३.

¶सा(स-अ)क्ष[l]- -क्षात्[m] तै १, ६, ७,

---

a) पाभे. पृ ३३५२ *i* द्र.।

b) सपा. ऋ १०, १८, ५ साधु इति, तैआ ६, १०, १ आग्निगृ ३, ७, १ : ११ प्रमृ. क्लृप्ताः इति च पाभे.।

c) सपा. शौ ६, ९०, १ वयम् इति पाभे.।

d) सपा. शौ ७, ३६, २ अहम् इति पाभे.।

e) प्र२ (तु. वें. सा. GRV. प्रमृ.; वैतु. GW. तृ१?)।

f) नाप. [*द्वन्द्वेन सहवृत- (द्वादशमासाऽन्यतम- ⌊तु. मन्त्रस्य ४र्थः पादः, Eng. Second⌋)]। उस. उप. < √जा(*=√वृध् ⌊*=√वृत्⌋) '*वर्तने'। सस्थ. ऋषि- (< √ऋष् ⌊*=√वृष्⌋ '*वर्तने') इति ऋतुपर्यायः।

g) विप. (सहोपवेशिन्- ⌊सखि-⌋)। उस. उप. < √*निष् (√=वस्) निवासे =उपवेशने (तु. २निष्कृत-, नीड, ळ-; वैतु. ?AVL. नि√पद् इति ⌊तु. WAG २, ४ b⌋)। पृ १८३८ *c* पृ १८४९ *g* च प्रकृतं टि. अनु शोधः द्र.।

h) सपा. °निषेभ्यः <> °निषद्भ्यः (जैमि १, ७४ जैश्रौ ८ : १५ च) <> तांब्रा १, ५, २ माश्रौ २, ३, ७, ३ अपरसद्भ्यः इति पाभे.।

i) नाप. (सोमयागविशेष- ⌊चातुर्मास्येषु तृतीयसवन-⌋)। उस. उप. √इध् + कर्मणि घञ् प्र.।

j) नाप.। उस. उप. प्र√स्था + कर्तरि णः प्र. उसं. (पा ३, १, १४१)।

k) नाप. (याग-विशेष-)। तस्येदमीयः छः प्र.।

l) प्रत्यक्ष- इत्यनेन स-न्यायः।

m) वा. क्रिवि.।

४; ७,३,२; २,१,५,५; ८, ४; ९,३;२,४,५;१०,२; ३, २, ८; १२,२; ४, १३, १; ५, ५, ५; ६,३; ३,५,१,३;४; ५,१,२,५; ८,५;९,४; २,४,३; ६, १; ४, ७,६;१२,२; ६,२, ५[२]; ७, १, २;३;४,३; ६,१, १, २; ३, ५; ४,३;४,७,३; ६,२,१; ३; ११, ६; ७, २, १, १; ४, ५, १; ८, १; मै १,४,१५; ४, २, ३; ८,५; १०; काठ २७,६;२८,६; क ४२, ६; ४४, ६; शौ १२, ७, १§; §पै १३, १४, ५; ८; १०; १६,५२,३; १५०,२.

?साक्षीत्[a] पै ७,१८,३.

साक्षीति– काठपुष्पि २४.

*साखि[b]– > साख्यु[c]– -ख्यस्य ऋ २,११,१९.

सागर– सुगर– द्र.

साग्र[d]– -ग्रम् खि ३,१७[२], १.

सांकाशिन्– सं √काश् द्र.

?साङ्ग्य[e]– -ङ्गाः शौ १८,४,६४.

सांग्रहणी– सं √ग्रभ् द्र.

सांग्रामजित्य– संग्राम– द्र.

? साचक्षु पै ७,१३, ६.

साचिन्[f]– -चि[g] पै १९, ५१, ११; –ची[h] ऋ १०,१४२,२.

साच्य (वप्रा.)– -च्यम् ऋ १, १४०, ३[i]; पै १५,२३,१०[j].

साजात्य– सजात– द्र.

साढ– प्रमृ. √सह् द्र.

¶सा(सु-आ)ण्ड[k]– -ण्डः काठ २४,२; –ण्डम् मै ४,२,७; –ण्डेन मै ३, ७,७.

सात,ता– √सन् द्र.

? सातपन्ति[l] खि १,१२,४.

साति– √सन् द्र.

सातु[m]– -तुः ऋ ४,६,७.

¶सा(सु-आ)त्मन्– -त्मा तै ५, ३, ५,२;६,३;४,१,२; ५,८,३[२];६, ६,३; –त्मानम् तै ५,३, ५,२; ४,१,२;५,८,३[२]; ६,६,३; मै ३, २,१०; काठ २१,२;५;२२,६?[n]; क ३१,१७;२०; ३४,१?.

सात्म-त्व– -त्वाय तै ३,१,२,२¶; काठ २०,५¶; क ३१,७¶; शौ ९,८,८; पै १६,११३,११.

सात्यकामि–, सात्यहव्य– सत्य– द्र.

सात्रासाह– सत्रा द्र.

साद– प्रमृ. √सद् द्र.

?सादान्वेयम् पै १६,८,१०.

?सादान्वेयाः पै १७,१२,७.

? सादित्याः[o] पै ९,१२,७.

सादिन्– √सद् द्र.

?साद्यग्राम् पै ५,३,४.

साद्यमान–, साद्यां– √सद् द्र.

√साध्,> साधि, साधते ऋ १, १४१,१; ९,७१, ३; साधते ऋ ८,१९,१०; साधति ऋ १,९४, २; ६,७०,३; पै १२, १, २†; †साधथः ऋ ३,३८,९; ४,५६, ७; कौ २,९४८; साधत् ऋ २, १९,३; साधन्त ऋ ८,४०, ९; साधन् ऋ १,९६,१; मै ४,१०, ६†; साधन्ताम् ऋ ६, ५३, ४; साध>धा ऋ ४,३, ८; †साध

---

[a]) वाक्षीत् (<√वह्) इति शोधः (तु. शौ ५, ८,३; BKA.)। [b]) नाप. (सखि-)।

[c]) भाप. [मैत्री- (वैतु. वें. सा. GRV. GW. Mac. ⌊JRAS १८९३ : ४३२⌋ <सखि– इति?)]। सस्थ. सनेम (<√सन् ⌊= √*हन्⌋ ; ?ये > यद्; ?आर्येण > त्वया आर्येण इति शोधाः; त्रित– *भाप. (सत- = धृत– ⌊दार्ढ्य-⌋) इति।

[d]) विप. (संपूर्ण- ⌊शत-⌋)। समग्र–> *सभग्र–> यनि.। (१सह>)स + अग्र– इति प्रायोवादः?।

[e]) १सर्व- + १अङ्ग- > कस. *सर्वाङ्ग– > मत्वर्थे *सर्वाङ्ग्य–> साङ्ग्य– इति शोधः (तु. वैप२ साङ्ग– ⌊बस.⌋)।

[f]) विप. (*प्रशासिन्- ⌊अग्नि-⌋)। √*साच् (<√साक्ष्) 'प्रसहने'। [g]) न. द्वि१ सत. क्रिवि.।

[h]) वैतु. सा. GW. प्रमृ. = सचिव- ⌊<√सच्⌋, PW. प्रमृ. °चि इति तिर्यगर्थे क्रिवि.।

[i]) विप. (*प्रकाशक- ⌊अग्नि-⌋)। <√*साच् (*=√काश्) 'दीप्तौ' (तु. काच–, पार. वशाश 'दीप्र-')।

[j]) भाप. (रक्षण-, शर्मन्-, वर्मन्-)। <√*साच् ⌊*=पंजा. √कज्जना⌋ 'रक्षणे'। मूको. साज्य– [<√*साश् 'रक्षणे' (तु. Eng. secure ⌊वैतु. OD. <se + cure⌋, sack)] इति।

[k]) नाप. (अच्छिन्नमुष्क-वृष-)। बस. पूप. = १सहु।

[l]) (साति–>) साता ⌊सत१⌋, (तपत्– ⌊मच-⌋>) तपन्ति इति द्विपदः शोधः (तु. संस्कर्तुः टि.)

[m]) नाप. (उपताप-)। (√स्वृ 'उपतापे'>) *स्वर्तु– > *स्त्रातु–> यनि. (तु. पंजा. ⌊*श्वाती>⌋ च्वाती ⌊प्रदीप्तप्रकाष्ठ-⌋, वें. सा. ?GRV. नान्तरीयपूर्वो मन्त्रश्च; वैतु. ⌊पक्षे⌋ सा. GW. प्रमृ. <√सन् 'दाने' इति ?)।

[n]) सर्वात्मानम् इत्येवं मूलतः प्रवृत्तस्य सतः वावि. द्र.। नैप्र. व्यवहारार्थं पृ ६४४ j द्र.।

[o]) शोधः पृ २१७६ l द्र.।

ऋ ३,१, [२३; ५-७,११; १५, ७; २२-२३, ५]; मा १२,५१; का १३,४,७; तै ४,२, ४,३; मै २, ७, ११; काठ १६, ११; क २५,२; कौ १,७६; जै १,८,४; साधत ऋ ५, ४५, ३; ९,२१, १-१२.

साधय,> या ऋ १, ९४, ३; खि ३,१५,२८; कौ २, ४१६†; जै ३, ३२,६†; साधय, > या ऋ १,९४,४; ६,५६,४; ९, ९, ८; कौ २, ४१५†; जै ३, ३२, ५†; पै ५,१०,१०; †१२,१,३; ४; २०, ५३, १०; †साधयतम् ऋ ७,६६,३; जै ३,५४, ९.

सीषधाति मा २५,४६‡[a]; ३४, ४२; का २७,१५,१‡[a], सीषधः ऋ २,२४,१;सीषधः ऋ ६,५६, ५; ‡[a]सीषधातु कौ २, ४६१; जै ३, ३४, १९; †सीषधाम[b] ऋ १०,१५७,१; मा २५, ४६; का २७,१५, १; शौ २०, ६३, १;१२४,४; ‡सीषधेम[b] कौ १, ४५२; २, ४६०; जै १,४७,६; ३,३४,१८.

साध[c]- -धे ऋ १०,३५,९.

साधत्- -धन् ऋ ३,१, १७; १८; ५, ३; ४, १, ९; १६, २; ६, ६६,७; ७, ३४, ८; मै ४, १४, ९; शौ २०,७७, ३†; -धन्तः ऋ १०,७४,३; -†धन्ता ऋ १, २, ७; मा ३३,५७; का ३२,५, ३; कौ २,१९७; जै ३,१८,४.

साधद्-इष्टि- -ष्टिभिः ऋ ३, ३,६; -ष्टिम् ऋ ३,२,५.

†साधन[d]- -नः ऋ ३, २७, ८; ९, १०५, ३; कौ २, ४५०; ८२८; जै ३,३४,८; ४, २६, ९; -नम् ऋ १,४४, [११; ३,२७,२; ८, ६,३; २३,९]; ३,३,३; ५,२०, ३; ९,६२, २९; १०, २६, ४; ९२, २; मै ४, ११, २; काठ ४०, १४; कौ २, ६५८; जै ३, ५४, ११; ४, १, ८; शौ २०, १३८,३.

साधनी- -नी पै ५,३५,१२[e].

साधय(त्>)न्ती- -न्ती ऋ २, ३, ८.

साधस(वप्रा.)[f]- -‡धः[g] कौ १, २१७; जै १,१३, ४; -धसे ऋ ८, ७१,१२[h].

१साधु[i]- -धु ऋ ८,३२,१०[g].

२साधु[j]- -†धवः ऋ ६, १६, ४३; ८, १९, ८; मा १३, ३६; का १४, ३, १०; तै ४, २, ९, ५; मै २,७, १७; काठ २२, ५; कौ १,२५; २,७३३; जै १, ३, ५; पै १९, ३५, १२?[k]; -धवे मा ३७, १०; का ३७, १, १०; तै ७, १, १७, १; मै ४, ९, १; काठ ४१, ८; -धु ऋ १, १२४, [३; ५, ८०, ४ (१०, ६६, १३)]; २,३, ६; २७, ३; ६,९,५; १५, १६; ७, ४३, २; १०, १८,५[l]; खि ५, २२, १०; तै २,५,९, ५; ३, ५,११, २†; मै ४,१०, ४†; काठ १५,१२†; क ३, १०‡[m]; शौ ११, १, ९; १८, ४, ३; २०, १३६, १२; १४; १५; पै २, २८, ४; ५, १४,१;२८,४[n];१५,२१,५;१६, ८९,९; १९,४०,१३; -धुः ऋ १, ६७, १; ७०, ६; ७७, ३; २, २७, ६; ३, १८, १[o]; ५, १२, ६; ७, ३७, ४; ८, ७७,

---

a) पाभे. पृ ११७० *g* द्र.।

b) सपा. सीषधाम (आश्रौ ८, ३, १ प्रमृ. च) <> सीषधेम (आपश्रौ २०,२१,१४ प्रभृ. च) इति पाभे.।

c) भावे घञ् प्र. (वैतु. वें. सा. =साधक- इति)।

d) कर्तरि ल्युट् प्र.। e) पाभे. पृ १७२७ *d* द्र.।

f) भाप. (संसिद्धि-), विप. (साधु-, सुष्ठु-)।

g) न. द्वि१ सत् क्रिवि. (तु. सपा. ऋ ८, ३२, १० साधु इति पाभे.; वैतु. सा. नाप. = १धन-, म. त्रिव. नाप. =१धन- इति कृत्वा बाहृचः साधु इति पाठ इति?)। सस्थ. √कृ (*=√घृ) '*क्षरणे = मर्षणे' इति कृत्वा वा. द्र.।

h) वैतु. GW. तुमर्थे कृदिति?। 'अग्निं क्षैत्राय (*स्थिराय) साधसे वः (*स्तुहि<√स्तृ [*=√ब्रू] लुङि [=लेटि] मपु१; वैतु. अन्ये<युष्मद्- इति?)' इति वा.।

i) विप. (२साधु-)। धा. सम्यग्भावे वृत्तिरिति कृत्वा *साध- [भाप.]+भृत्- [भाप. =धारण-]>बस. *साध-भृत्->वावि. यनि.। स्वरभेदेऽपि पर्याय-भूते सरूपे २साधु- इत्यत्र *साध- [भाप.]+भृत्- [धारक-]> उस. *साध-भृत्-> वावि. यनि. इति विशेषः।

j) =१साधु-। क्वचित् वा. क्रिवि.। शिष्टं *i* द्र.।

k) शोधः पृ १८८८ *h* द्र.। l) पाभे. पृ ३३६४ *a* द्र.।

m) सपा. ऋ ३,२९,१६ सोमम् इति, मा ८,२० प्रमृ. यज्ञम् इति च पाभे.।

n) तु. सपा. पै २,२८,४; वैतु. र. स्वादु इति?।

o) नाप. (पुत्र- [तु. पृ २००८ *b*])। (√सृज्> √*स्राज् 'सृष्टौ' > कर्मणि) *स्राजु-> नैप्र. यनि.।

११; जै ४, ११, ५†; शौ १६, ६,११; पै २,४०, १; ८७, २[२]; ५, १५, ६; १९, २१, ४; –धुना ऋ १, १५५, १; १०, १४, १०; शौ १८, २, ११†; पै २, ९, ४; ८७, ३; –धुभिः ऋ १, १३८, ४; ८, ८४,९; –धुम् ऋ ५,१, ७; खि ५,१५,२; शौ २०, १२९, ५; –धू ऋ २, २७, १५; –†धोः ऋ ३, ४८, १; ४, १०, २; ७, ८,३; मा १५,४५; का १६,५, २७; तै ४,४,४,७; मै २,१३, ८; काठ २०, १४; कौ २, ११२८.

साध्वी- –ध्वीः ऋ २, २४, ८; पै २,८७, १; –†ध्वीम्[a] ऋ १०, ५३,३; तै १,३,१४,२; मै ४,११,१; काठ २,१५; ७,१६.

साधिष्ठ- –ष्ठः ऋ ५, ३५, ⌊१; (७,९४,७) ८, ५३,७⌋; खि ३, ५, ७; –ष्ठेभिः ऋ १, ५८, १; ७,६४,३.

†साधु-कर्मन्- –र्मा ऋ १०, ८१, ७; मा ८, ४५; १७, २३; का ८,१९,१; १८,२, ७; तै ४, ६, २, ६; मै २, १०, २; काठ १८, २; २१, १३; ३०, ५; क २८,२.

साधु-कृत्या- –त्यायाम् का २, ६,९.

साधु-देवि(न् >)नी- –नीम् शौ ४,३८,१; २.

साधुया ऋ १, ४६, ११; १७०, २; ५, ११, ४; १०, ३३, ५; ६६, १२; ⌊(१, १२४, ३; ५, ८०,४)१३⌋; मा १४,१[b]; १७, ७३[c]; २३, ४३[d]; का १५, १, १[b]; १८, ६, ९[c]; २५,८, ५[d]; तै ५, २,१२, २[d]; शौ १०, ४, २१; पै १६,१७,१; १९, २०, १२.

?साधु-वाहनम्[e] पै ५, ३४, ८; १९,३८,१.

साध्या मा २९, ११[f]; का ३१, १, ११[f]; तै ४, ३, ४, १[b]; ६, ५, ३[c]; ५, १, ११, ४[f]; मै २,८,१[b]; १०, ६[c]; ३, १६, २[f,g]; काठ १७, १[b]; १८, ४[c]; ५०,६[d]; क २५,१०[b]; २८,४[c].

साध्व(धु-अर्य >)र्या[h]- –र्याः ऋ १०, ६८, ३; शौ २०,१६, ३.

१साध्य[i]- –ध्याः ऋ १, १६४, ⌊५०;१०,९०,१६⌋; १०,९०,७; †मा ३१,९;१६; †का ३५, १, ९; १६; तै ३, ५, ११, ५†; ¶६,३,४,८; ५, १; ७, २, १, १¶; मै ¶३,७,९; १०; ९, ४; ५; ४,१०, २†; ¶काठ १५, १२†; २३,८;२४,१०;२६, ७; ¶क ३६, ५; ३८, ३; ४१, ५; शौ ७,५,१†;८४,२; ८,८,१२; १०,१०,३०;३१; १९,६,११†; पै १,१०३,४; ९,५,९†; १३, १२,५; १६, ३०, २; ७२, १; ९६,५; १०९, १०; ११०, १; २०,२,२†; –ध्यान् मा २९,९; का ३१, ७, १; मै ३,७,१०¶; ¶काठ २४, १०; २६, ४[२]; ¶क ३८, ३; ४१, २[२]; –ध्यानाम् तै ५,६,१७,१;७,१७,१; ६, ३, ४,७¶; काठ २६,६¶; ४९, ७; ५३, ७; क ४१, ४¶; शौ ९, १५,२४; –ध्येभ्यः मा २४,२७; ३०,१५; का २६,६,२; ३४,३, २; तै ६,५,६,१¶; मै ३, १४, ९; पै १७,२२,३; –¶ध्यैः काठ २६,४; क ४१, २.

२साध्य,ध्या- –ध्यः पै ७, ८, ४; –ध्यम् पै ९,२५, १७; –ध्याम् पै १४,३,२.

साधारण[j]- –णः ऋ ४, ३२, ⌊१३; ८,(४३,३३)६५,७⌋; ७,६३,१; –णम् ऋ ९, ४८, ४; ¶तै २,

---

a) पाभे. पृ २३२२ g द्र. ।
b) सपा. साधुया (माश ८,२,१,४[२] शुप्रा ५, २० च) <> साध्या इति पाभे. ।
c) सपा. साधुया (माश ९,२,३,३५ च) <> साध्या (तैब्रा ३,७,७,१० च) इति पाभे. ।
d) सपा. साधुया <> साध्या इति पाभे. ।
e) शोधः पृ ३०९४ j द्र. । f) पाभे. पृ ३२०६ d द्र. ।
g) वैतु. पपा. साध्याः इति ? ।
h) विप. (साधु-सृत- ⌊गो- = जलधारा-⌋)। उस. पूप. क्रिवि., उप. =१अर्य- [√ऋ 'गतौ' + कर्तरि यः प्र. उसं. (पा ३,१,१०३ ⌊तु. GW.; वैतु.वें. सा. =पयसां नेत्री-, PW. WAG २, ९५ c =हितावहा- इतीव⌋)] ।
i) नाप. (देव-विशेष-)। कर्तरि यः प्र. उसं. [पाउ ४, १०९ (तु. या ⌊१२,४१⌋ प्रभृ.)]।
j) विप. (समानसंबन्धवत्- ⌊इन्द्र- प्रभृ.⌋)। (*एध- ⌊एक-⌋ >) *स- + *भृध- ⌊मृत-⌋ > बस. *स-भृध- >*सहध- >) *साध- (= २सम-, समान-) + धारण- (भाप. =संबन्ध-) > बस. *साध-धारण- > वावि. यनि. (वैतु. GW. प्रभृ. स ⌊ <२समान-⌋ + आ-धारण- ⌊भाप.⌋ > बस. ?)।

६,१,६; ७; कौ २, १९०†; जै ३,१७,१०†.

?साधारण्या[a] ऋ १,१६७,४.

? साधाव:[b] पै २,७८,४[c];५.

सा(स-अ)धिपतिक- -केभ्यः मा ३९, १; का ३९,१,१.

१साधु- प्रभृ. √साध् द्र.

सानग- सनग- द्र.

?सानयाप्रदिशेहान्त्वरासाम् पै २०,४८,८.

सानखि- √सन् द्र.

*सानि[d]- -नौ[d] ऋ ७,४३,३.

सानु(वप्रा.)[e]- -†नवि ऋ ४, ४५, १; ६,४८,५; ८,१०३,२[f]; ९, ३१,५;३७,४; ५०,२;६३,२७; ७०,८;७९,४; कौ २, ५५६; ६४५; १०२४‡[g]; १०५०; जै ३,४४,२; ५३, ३; पै २०, ५१, २[f]; -नु ऋ १, ५४, ४; ५८, [२; ९,८६, ९]; ६२, ५; ११७, १६; २, ३५, १२; ३, ५,३; ४, ५५, ७; ५, ६०, ३; ६, ६, ४; ६१,२; ७५,१३; ७, २,१;७,२[h];८,९६,२;९,१६,७; ८६,८;१०,२७,१५;६२,९;७०, ५; मा २९, ५०†; का ३१, २, ११†; †तै ३,१,११,५; ४, ६, ६,५; मै १, २, १४[i]; †३, ८, ३;१६,३; †४,१२,५; १४, ७; काठ ३,३[i]; ४, १६†; ९,१९†; २६,६; ४६,१†; क २, १०[i]; ४१,४; कौ २, ६९५‡[j]; जै ३, ५६,२२‡[j]; पै १४, ३,१८;१५, ११,५†; -नुनः ऋ ५,५९, ७; -नुना ऋ ७,३६,१; १०, ७५, २[k]; -नुनि ऋ १, १५५, १; -नुभ्यः मा ३०, १६; का ३४, ३,३; -नुम् ऋ १, १०, २[l]; ८०,५; ६, ३९, २; ६७, ६; पै १४,३,२७; -नुषु ऋ १,१२८, ३[2]; २, ३, [७ (३, २९, ४)]; काठ ३९,१५[2]; शौ १०,४,१४; पै ४,२१,२; १६, १६,४; १९, २०, ११; -नूनि ऋ ६, ७, ६; -†नो[1] ऋ ९,८६,[३;९७,४०]; ९१,१; ९२,४; ९६,१३; ९७, ३; १२; [१६; १९]; कौ १, ५२९; ५३२; ५४३; २, ३७१; ६०३; ७५१; जै १, ५४, ५; ८; ५५,१२; ३,३०, १४; ४९, १; -†नोः ऋ १, १०, २; कौ २,६९५; जै ३, ५६,२२; -नौ ऋ १, ३२,७; ८०,६; १४६,२; २,३१,३; ९, २६, ५; ९५, ४; १०, ६१, ६; १२३,[२;३]; खि ४,७,३?[m]; तै १,३, ६, २; शौ ११, ७, १२; पै १३, ६, ७†;

[a]) ६अ + (साधारण- > भावे) *साधारण्य- > वस. *अ-साधार [ण्य >] ण्या- > [तृ१] -ण्यया > °ण्या इति शोधः (वैतु. पपा. अनु साधारणी- [नाप. =वेश्या-] > तृ१ इति प्रायोवादः, R [ZDMG ४८, ६८१] °ण्याः इति ?)। सस्थ. यव्या [तृ१]<यव्या- (भावे √यु [*= √धु] 'धवने') > *°व्युया इति, परा [तृ१] < *प्(र>)रा- (सना. विप. [*यव्या-]) > °रया इति, मिमिक्षुः ([नाधा.] < √*मिक्ष् [<*मिक्ष- = वृष्य-] '*वृषकर्मणि, प्रसहने')। '(यद्यपि) मरुतः असाधारण्यया परया (*सत्या) यव्या मिमिक्षुः, (तथापि) घोराः (सन्तोऽपि ते) रोदसी न अपनुदन्त, वृधं (*स्तोत्रं [तु]) सख्याय (ते) देवाः (*महाभागाः) जुषन्त' इति वा। अत्र विषये पृ १९२१ *d*, पृ २५८१ *g* यथायोगं शोधः द्र.।

[b]) शोधः पृ ६५४ *a* द्र.।

[c]) पृ १४५२ सस्थ. सा इति नेष्टम्।

[d]) नाप. (आसन्दी- =बृसि-)। (√वृष् [*=√आस्] 'आसने' >) *वर्ष्(न्ती- >)न्ति- (तु. पंजा. फण्ढी इति पर्यायः) > *सुन्दि- > यनि. (वैतु. अन्ये सानु- > सप्त१ इति ?)।

[e]) नाप. पुं. न. (उन्नतभाग- [शिखर-, शेखर- प्रभृ.])। (√वृष् [*=√हृष्] 'हृष्टभावे = उच्छ्राये' > भावे) *वृषाण- (तु. विषाण- = शृङ्ग-) > *वृषाणवत्- > *सानव- (तु. सप्त१ सानवि) > यनि. (वैतु. < √सन् इति पाउ [१, ३]; या २, २४; ९, २० SEY ९९; १०८ < सम् + उद् + √श्रि वा √नुद् वेति; < √स्र इति वा?)। [f]) पाभे. पृ३०८८ *a* द्र.।

[g]) सपा. ऋ १,२२,१६ धामभिः इति पाभे.।

[h]) तु. सस्थ. टि. आ।

[i]) =सपा. माश्रौ १, ८,२, २८ प्रभृ.। मा ६, ६ प्रभृ. सूनुः इति, हिश्रौ ४, २, ७१ सानुः इति च पाभे.।

[j]) सपा. °नु<>°नुम् इति पाभे.।

[k]) विप. (प्रवृद्ध- [प्रवत्- *= नद-, जलधारा-]) इति मतम्।

[l]) *सानव- (तुः *e* टि.) > सप्त१ *सानवे + अ° > *सानव अ° > छन्दस्तः यनि. (तु. [तात्पर्यतः] L [४१२]; वैतु. ऋप्रा [२, ७०] पपा. प्रभृ. < *सानौ इति ?)।

[m]) शोधः पृ १८३८ *r* द्र.।

१५,२३,६; १६,१५४,२.
?सा नु[a] ऋ १,१४५,१.
सानुक्[b]– -कः ऋ २,२३,७.
?**सानुषक्**[c] ऋ १,१७६,५.
सांतपन्– सं√तप् द्र.
सा(सु-अ)न्तर्दे(श>)शा– -शाः शौ ९,५,३७; पै १६,९९,४.
√**सान्त्व्** >सान्त्वन– -नेन पै १५, १९,१.
सांनाय्य्– सं√नी द्र.
सा(सु-अ)न्वय[d]– -यान् खि ३.१६,५.
सापत्न्– सपत्न– द्र.
१**साप्त**(वप्रा.)– -प्तम् ऋ २,१९,७[e]; -प्तानि ऋ १,२०,७[f]; तै ५,४, ७,५¶[g]; मै ३,२, ११¶[g]; ¶काठ १९,११[g]; २१,९[g]; क३१,१¶[g].
२**साप्त** (वप्रा.)– -प्तस्य[h] ऋ ८, ५५, ५; खि ३,.७, ५; -प्तेभिः[i] ऋ ८,५९,५; खि १,६,५[j].
साप्य्[k]– -प्यः ऋ १०,४८,९; -प्यम् ऋ ६, २०,६.
?**साप्रिणम्**[l] पै २०,३६,५.
? **साभव्याः** पै २०, १८,५.
?**सामक्ता**[m] मै ४, २,१४.

[a]) सत्– ⌊क्रिवि. =यथार्थ–⌋ > *सत् नु > *सन्नु > यनि.। शेषं पृ १४४४ *a* द्र.। पृ १८५१ सस्थ. नु इति नेष्टम्।

[b]) नाप. [*सदनखण्डकर्त्तन- (तु. पंजा. सानी ⌊चोर-⌋)]। [√*सन्द् *=√खण्ड् (तु. पंजा. सन्द ⌊=छेदनोपकरण-⌋) > *सन्दुक्– > *सन्नुक्– > यनि. (तु. ⌊तात्पर्यांशे⌋ PW. GW. < √सन् इति; वैतु. वें. सा.<सानु– इति, ?ORN. सनुतर–, सनुत्य– इत्येताभ्यां साजात्यमिति ?)।

[c]) निर्देशः ?। सः, *आनुषाज्– (< √अन् *=√अन्त् '*बन्धने =सातत्ये' > भावे *आनुष–+ ⌊√भज् >⌋ भाज्– >उस. *आनुष-भाज्– ⌊सतत-संबन्ध-वत्-⌋) > °षाक् इति द्विपदः शोधः (तु. R ⌊KZ २५, १०३⌋ PG ⌊२, २२९⌋ WAG ⌊२, ३० d⌋; वैतु. वें. सा. GW. <स ⌊< १सह⌋+ अनु√*षज् इति, ORN. सानु-षक्– इति ?)। संहितायां छन्दोनुरोधात् सानु° इति पाठः यनि. सुवचः। अन्यत्रापि °*षाक् >°षक् इति द्र.।

[d]) °न्व° इति स्वरः यनि. शोधः ?।

[e]) भाप. (*सुखशान्तिमत्ता- ⌊नैश्चिन्त्य-⌋)। (√स्वर् 'सुखे' >भावे) *स्वर्–+भृत– (भाप. ⌊धारण-⌋)> बस. *स्वर्-भृत–> *सर्-पत–> यनि. (वैतु. वें. सा. <सप्तन्– इति, PW. GW. ORN. GRV. प्रभृ. <सप्ति– इति ?)। 'हे इन्द्र! (यतः) ते (तुभ्यम्) एवा उचथम् अहेम, तत् (ततः ⌊तत्फलत्वेन वयम्⌋) आशुषाणाः (*आश्वासनवन्तः सन्तः) साप्तम् अश्याम' इति वा.।

[f]) विप. (*ऋद्धिमत्- =आढ्यंकरण- ⌊रत्न-⌋)। (√*स्वर् 'ऋद्धौ' >भावे) *स्वर्–> *सर्– (तु. पार. सरमायह्, ज़र इति, ⌊निघ २, १०⌋ श्रवस्–, वसु– प्रभृ. इति च पर्यायाः)। शेषं *e* टि. द्र. [वैतु. अन्ये 'सप्तमिते' अर्थे < सप्तन्– (तु. ऋ ५, १, ५ प्रभृ. ⌊वैतु. *सप्त– इत्यत्र टि. इति ?⌋)]। '(हे त्रयः ऋभवः) ते (यूयम्) एकमेकं त्रिः (पर्यायेण त्रिवारम्) नः (ष३) सुन्वते (यजमानाय) साप्तानि रत्नानि (धनानि) आधत्तन' इति वा.।

[g]) सप्तमिते अर्थे< सप्तन्– इति।

[h]) *नाप. [ईश्वर- (इन्द्र- ⌊तु. पार. साहिब⌋)]। *वृषर्– (भाप. = वृषत्व-)+भृत– (धारक-) > उस. *वृषर्-भृत–> *सर्-पत–> यनि. (वैतु. अन्ये यथाकथञ्चित् < सप्तन् इति ?)।

[i]) *नाप. (पादविक्षेप-)। (√*सर् ⌊=√सृ⌋ 'गतौ' >) *सर्– (चरण-)+पद्– (क्रम-) > षस. *सर्-पद्–> *सापद्–> यनि.। 'घृतश्चुतः (*देदीप्यमान-भ्राजवतः ⌊विष्णुदेवात्मनः सूर्यस्य⌋) त्रिभिः साप्तेभिः अवतम्' इति वा.।

[j]) स° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. ऋ.)।

[k]) व्यप. [ऋषि- (=स्तोतृ- ⌊तु. काव्य– इति⌋)]। (√स्वृ 'शब्दे' > भावे) *स्वर्– (स्तोत्र-)+(√वृध् ⌊चुरा.⌋ 'भाषणे'>) *वृध– (वाचक-) > उस. *स्वर्-वृध– > *सर्-वय्–> *साप्य्–> यनि.।

[l]) *भक्षसा (भोजनेन), *प्रिण– [नाप. (उदर-) पूर्वांशः <√भृ 'पोषणे' इत्यस्य वावि.] > -णम् इति द्विपदः शोधः (तु. छन्दः)।

[m]) साभक्त्– [विप. (प्रौढिभाज्- ⌊वृषभ-⌋)] > -क्तः इति शोधः। *वृषर्– (प्रौढि-)+भक्त्– (भाप.<√भज्) >बस. *वृषर्-भक्त्–> *सर्-भक्त्– > यनि.। सस्थ. साशारि– ?नैप्र.<*वृषाष– (वृषस्यन्तीगोषख- ⌊वृषभ-⌋) >साश–+भरि– (भाप. <√भृ)>बस. *साश-भरि–>*°श-अ° इति। पृ ५०२ अष्ट्र-यूथा– इति निर्देशः? (√अश् 'व्याप्तौ' > भावे *आश्– > √*आश् >)

?सामक्ति[a] पै ७,१२,३.

सामक्ष- ३समक्ष- द्र.

साम-ग- प्रभृ. सामन्- द्र.

सामन्(वप्रा.)[b]- म ऋ १, ६२, २; १६४,२४; १७३,१; २,४३,२; ४,५,३; ८, २९, १०; ८१,५; ९८, १; ९, ९६, २२; १११, २[c]; १०, ९३, ८[d]; ९९, २[d]; १३५, ४; खि ४, ११, ५; मा १०, १०-१३; १२, ४; १५, १०-१३; १८, २९; ३४, ५; १७†; ३६,१; का ११,५,१-४; १३,१, ५; १६, ३, २; ५; ८; ११; १९,९, ४; ३३,१, ११†; ३६,१,१; तै १, ८,१३, १[२];२; २, ५, ७,१¶; ३,३,२, १; ४, १,१०, ५; ४,२,१[२]; २[२]; १२, २[e]; ४[f]; ७,९, १; ५, ४, ८,४; ७,१३,१; ¶६, १, २, ४;६, ३,१; १०, २; ¶७, १, १, ४; ५[२]; ६; ४,२; ३[२]; ३,१२,१$; ५,१, ६[२]; ४, १[२]; ५, २; २३, २$; मै १, ४, १४¶; ९, १; ¶११, ७[२]; ९; २, ४, ५¶; ६, १०[४]; ७, ८; २०[४]; ८, ९[४]; ११; ६; १३, १५; ३, ६, ४¶; १६, ४[२e,f]; ४, ४, ३; ९[२]¶; ९, १०[३]; ११[४]; काठ ९, ८; ११¶; १४, ७[२]¶; १०[२]¶; १५, ७[५]; १६, ८; १७,८[४]; १८,१२; २१, ११¶; २२,१४[२e,f]; ¶२३,२[२]; ३; २९,२¶; ३०,७[३,९g]¶; ¶३३, २[२]; ७; ¶३४,१; ४; ६[१०]; १४; ३५, ११; ¶३७,६-८; ३९,७[५]; ४३,२; ४५,२०; ५३,३, क८,११; २६,७[४]; २९,१; ३५,८[२]¶; ४५,३¶; ४८, ११; १६; †कौ१,३६९$; ३८८; २, ३७५; ९४२; †जै १, ३८, १०$; ४३, ८; ३, ३०, १८; ४, १,३; शौ ७,५६,१; ५७,१; ९,१५, २†; १०, ७, १४; ८, ४१; ११,९, ५; १०,२३; १४, २,७१[h]; १५, ३, ८; २०, ६२, ५†; पै ५,५, ४; १३, १२, ३; १६,२०,३[i]; ४[i]; ६८,२†; ८२, ५; ८७, ३; १७, ८, ५; २०, २५, ३; ५७, १; -?मऽम[j] शौ ८,९, १६; पै १६, १९, ६; -मन् ऋ १,१४७,१; ८,८९,७; १०,५९,२; मा २२,२; का २४, १,२; तै १,६,१२, २†; २,५, ७,१¶; ४, १, २, १; ४, १२, २[k]; ३; ७, १, ११, १; मै ३, १२, १; १६, ४[२k]; काठ ८, १६†; २२, १४; ४१, २; कौ २, ७८१†; पै १५, १, ६[k]; ८; -मनि पै २०, ४०, ९; -मनी मा १०,१४; १५,१४; का ११, ५,५; १६,३,१४; तै १,८,१३, २; ४,४, २, ३; मै २, ६,१०; ७, २०; ८, ९; काठ १५, ७; १७,८; क २६, ७; -मभिः ऋ १, १०७, २; ८,१६, ९; १०, ३६, ५; ७८, ५; मा २०,१२; का २१,७, १२; तै ४, ४,१२, १; मै ३,३,५¶; ११, ८; १६, ४; ४, ९, २; काठ २२, १४; ३८,४; जै ४,५,२†; पै १५,१, २; -मभ्यः तै ७, ५,११, २; मै

---

*आप्ष्ट- + यूथ- > बस. *आप्ष्ट-यूथ- > ⌊प्र१⌋ -थः (सांहितिक-स्वरे) -था इति शोधः। सस्थ. ?प्राष्टौ >*प्राऽष्टि- (भावे<प्र√अश् 'व्याप्तौ') > ⌊सप्त१⌋ -ष्टौ इति (एतदनु पृ २२३६ प्र इति, पृ ५०१ अष्टन्- > -ष्टौ इति नेष्टम्)।

a) या, मम इति शोधः (तु. सपा. ऋ १०,१४५,३ शौ ३,१८,४)।

b) नाप. (गीतिका-)। वृष- (*=वर-, मधुर-) + (√स्वृ 'शब्दे' > भावे) *स्वर्मन्- (स्वर-) > बस. वृष-स्वर्मन्- > *वृष-सर्मन्- > *प्सुहर्मन्- > *प्सार्मन्- > यनि. (तु. GK. Psalmos, Eng. Psalm; वैतु. तैंत्रा २, २, ८,७ प्रभृ. < सम्-आ√नी इति, गोत्रा ⌊२, ३, २०⌋ प्रभृ. <सा- + अम- इति, या ⌊७, १२⌋ प्रभृ. < सं√मा 'माने' वा सम- + √मन् ⌊तु. सात्रा १, १,१३⌋ वा √सो 'अन्तकर्मणि' ⌊तु. पाउ ४,१५३⌋ वा √अस् 'क्षेपणे' वेति, GW. प्रभृ. <सा- ⌊< √सन् 'संभजने' वेति? ⌋)।

c) 'यत्र तत् साम धीतयः रणन्ति (गायन्ति)' इति वा. द्र.।

d) वैतु. PW. GW. प्रभृ. यनि. धनपर्याय इति ?।

e) पाभे. पृ २६६२ *l* द्र.।

f) सपा.पै १५,२,२ साम्नाम् इति पाभे.।

g) सकृत् पाठः? असामा इति शोधः (तु. सस्थ. टि. ⌊परि.⌋)।

h) पाभे. पृ २४३५ *g* द्र.।

i) सपा. शौ ८,९,२५;२६ यक. क्षाम इति पाभे.।

j) क्षामन्- (क्षेत्र-, केदार-) > क्षाम-क्षाम (प्रतिक्षेत्रम्) इति शोधः। यद्वा क्षामन्- (< √वृष् 'धान्ये' > *वृष्य- ⌊धान्य-⌋ + ⌊√भृ 'पोषणे' > भावे⌋ भर्मन्- > बस. *वृष्य-भर्मन्- ⌊तु. पार. खर्मन्⌋) इति।

k) सपा. °मन् (आश्रौ ४, १२, २ च) <> °म्ना इति पाभे.।

४,४,१०[२]¶; काठ ४५,२; –मसु मै ३, ६, ५¶; –मानि ऋ ५, ४४, १४; १५; १०, ९०, ९; १३०, २; मा १८, ६७; २०, १२; ३१,७†; का २१, ७,१३; ३५,१,७†; तै २,४, १२, ७¶; ७,३, १, ४¶; ५,९, ४; मै २, ४,३¶; ३, ६, ४[२]¶; ११, ८; ४, ४, १०[३]¶; ९, २; ¶काठ १२,३[१]; २३,२; २९, ७; ३३, ७[३]; ३४, ६; ३५, १५; ३८, ४$;४३,४$; क ३५,८¶; †कौ २,११७६;११७७; शौ ८, ९,४; १६;९,६, २[a]; १०, ७, २०[b]; ४४†; १०, १४; ११, ८, १४; ९,२४; १५,६,८; १९,६, १३; पै ९, ५, ११†;२१, ३; २३, १०; १५,१४, १; १६,१८, ४; १९,६; ८४,६; १०८, ३; १७, २९,१३; –मो? पै १९,४८,९; –म्नः ऋ २,२३,१६[c]; तै २, ४, ११,६¶; ३, २, ७,१; ¶६,१, ३,१; ६, ७, १; काठ २९, २¶; क ४५, ३¶; शौ ११, ९, ५; पै १३, १४, ३; १६, ८२, ५; १७, २४, ६; २०, ४८, ५; –म्नःऽम्नः ऋ २, २३, १७; –म्ना ऋ ८, ९५, ७; मा १९, २८; ९४; का २१,२, १७; ६, १५; तै १, ६,१०, ३¶; ३,५, ३,१[२]; २; ४, ४, ८, १; ¶६, ५,१०,३; ६, ३, १; मै ३, ६, ५¶; ११,९; ४,८, ७¶; काठ २२, १४[d]; २९, २¶; ३५, १६¶; ३६,१५[e]; ३८, ३; ३९, ११; ¶क ४५, ३; ४८, १४; †कौ १, ३५०; २, ७५२; जै १, ३६, ९†; शौ १०,८, ४१; ११, ३,१५; १२,१,३८; पै २, ३६,३; ५,१३,४; १७, ४, ९; –म्नाम् ¶मै २,४,५; ४, ७, ३; ¶काठ १२,४; २९,७; शौ १५, ६, ९; पै १५,२,२[e]; ८,७; –म्ने ऋ ८,४, १७[e,f]; ६,४७; तै ७, ५, २३, २; मै ४, ७, २; काठ ४५,२०.

साम-गु[g]– -गेभिः शौ २. १२, ४; पै २,५,४.

साम-गा– -गाः ऋ २, ४३, १; –गाम् ऋ १०,१०७,६.

साम-गीत– -तः खि १,७,१.

साम-चारिन्– -रिणा खि ३, २२, ५.

साम-तेजस्– -जाः शौ १०,५,३०; पै १६,१३१,६.

साम-देवता–>°वत्य– -त्यः तै ६, ६,७,१; मै ४,७,२.

†सामन्,ना[h]– -नाम् ऋ ३, ३०, ९[i]; –नौ ऋ १०,८५,११[j]; शौ १४,१,११; पै १८,१,११.

सामन्य[k]– -न्यः ऋ ९,९६,२२.

¶सामन्-वत्– -वन्तः मै ४, ६,१; ७, ३; –वन्तम् तै २, ५,८, १; –वान् मै ४, ६,१.

साम-भृत्[l]– -भृतम् ऋ ७, ३३, १४.

साम-वत्– -वतः काठ ३०,७.

साम-विप्र[m]– -प्रम् ऋ ५,५४,१४.

सामा(म-आ)त्मन्[n]– -त्मना (?त्मा[o]) खि ३,२२,५.

?सामशंस्तम पै ५,१,२.

?सा म स्त द नु हि प प तं स्व त नू

---

[a]) सपा. पै १६,१११,२ छन्दांसि इति पाभे. ।

[b]) पाभे. पृ १३३३ *d* द्र. ।

[c]) भाप. (कल्याण-, सुख-)। (√स्वर् '*सुखे'> भावे) *स्वर्मन्- (शर्मन्-)>*सर्मन्->यनि. ।

[d]) पाभे. पृ ३३७० *k* द्र. । [e]) पाभे. पृ ३३७० *f* द्र.।

[f]) सस्थ. पज्र– ([*=स्थिर-]<√*पज् [=√वध्] 'बन्धे') इत्यस्य विप. (वैतु. वें. सा. =सामकृत्- इति कृत्वा पज्र– (व्यप. [ऋषि-]) इति, GW. प्रमृ. यनि. धनपर्याय इति च?)।

[g]) नाप. (सामगायक- [उद्गातृ-])।

[h]) विप. [शान्तिमत्- (गो- [=अनडुह्-]), उपद्रवमुक्ता- (भूमि-)]। मत्वर्थे यः प्र. उसं. (पा ५,२,१२०)> *सामन्य,न्या-> वावि. यनि. ।

[i]) तु. [तात्पर्ये] PW. GRV. प्रमृ. (वैतु. वें. सा. अनिम्नोन्नतार्थे २सम्– > स्वार्थे साम– [तु. माश १४,४,१,२४] > मत्वर्थे यनि. इति, GW. <२समान्– इति च?)।

[j]) तु.PW. प्रमृ. (वैतु. वें. सा.<२समान्– इतीव?)।

[k]) विप. (सोम-)। तत्रसाधवीयः यत् प्र.।

[l]) = साम-गु–। नाप.। उस. उप. कर्तरि कृत् (तु. वें. सा. GRV.; वैतु. PW. प्रमृ. विप. इति?)।

[m]) विप. (*साम-गायिन्- [ऋषि-])। वस. उप. <*विप्रय– (भाप. <*विप्र– [स्तोतृ-]) > वावि. [तु. पाप्र. भावप्रधानो निर्देशः; वैतु. मौ. शोधविषय इति (तु. [तात्पर्ये] PW. GRV. प्रमृ., सा. GW. उप. < √विप् 'वेपने = प्रेरणे' इतीव कृत्वा कथमपि संगतिरिति?)]। [n]) विप. (सूर्याचन्द्रमस्-)। वस.।

[o]) यनि. शोधः (तु. सपा. तैब्रा २,८,९,१)।

हि न स्वः पै २०,२८,३.
सामात्मन्- सामन्- द्र.
?सामि[a] मै ३,७,३;८¶.
¶सामि[b]- -मि तै १,७,१,४;५;५, ५,१,६; काठ २८,१; क ४४,१.
?सामिका- -का पै १७,१३,९.
सामित्य- सम्√इ द्र.
सामिधेनी- सम्√इध् द्र.
?सामेक्तनूमेति पै १७,२९,६.
सांमनस्य- संमनस्- द्र.
सांमेघ्य- संमेघ- द्र.
१साम्राज्य-,२साम्राज्य- सम्राज्- द्र.
१साय[c]- -यम्[d] ऋ ५,७७, २; १०, १४६,३; ४[e]; मा २०, ६१; का २२,६,७; ¶तै १,५,९, १; ८, ४,१; ६, २, ३, ३; ४; ५, ४[2]; ¶मै १,४,१०; ५,७[5]; ६,१०[2]; ८,१;५[3];७;९;१०,१$; ३,६,६; ८,१[3]; ११,३$; ४, १, १; २, १०; ४, ९; ५, ७; १२, ६†; ¶काठ ६, १[2]; ५[4]; ६[3]; ८; ७, ५[2]; ८, ११; ९, ५; १९,११; २४, १०[2]; ३०, १०; ३२, ७; ३५, १८[2]; ३८, ८$; ¶क ३, १२[2]; ४, ४[4]; ५[3]; ७; ५, ४[2]; ७,८; ८,८; ३१, १; ३८, ३[2]; ४६,८; ४८,१६[3]; शौ ३, १२, ३; ४, ११, १२; ६,१०८, ५; १२८,२;४; ८,६,१०; ११, २, १६; १३,३,१३; १८, ४, ६५; पै ३,२०, ३; २५, ८; ३७, १; ७,७,५; १६,७९,१०; १०५,६; ११६,८; १९,१७,९; २४, १७; १८; -यम्ऽ-यम् मै १,८,६¶; शौ १९,५५,३; ४[f]; पै १९,४४, २२; २३[f].
सायंयावद्भ्यः[g] पै १७,२१,२.
¶सायं-तन- -नम् मै १, ८, ९; काठ २४,१०; क ३८,३.
सायम्-अशन- -नम् मै ३,६,६¶.
¶सायं-प्रातर् (:)[h] तै २, ५,६, ३; ३,४,१०,१; २; ६, २, ३, ३; शौ ३,३०,७[f]; १९, ३९, २-४; पै ५,१९,८[f]; ७,१०,२-४.
सायं-भव- -वम् शौ १०, २, १६; पै १६,६०,९.
२साय[i]- -यम् ऋ ८, २, २०.
१सायक[j]- -०क ऋ १०, ८३, १; ८४,६; शौ ४,३१, ६; ३२,१; पै ४,१२,६; ३२, १; ५, ३३, ६$[k]; -कम् ऋ १,३२,३;८४, ११; मै ४, १२, ४; कौ २, ३५६; जै ३,२९,१३; शौ २,५, ७; २०, १०९, २; पै ११, ७,१०$; १३, ६,३; १३,३$; -कस्य ऋ ३,५३, २३; -कानि ऋ २,३३, १०; मै ४, ९, ४; -केन ऋ १०,४८,४.
सायक-प्रणुत्त- -त्तानाम् शौ ९, २, १२; पै १६,७७,२.
सायका(क-अ)ग्र- -ग्रम् पै १४, ३,७.
२¶सायक[l]- > सायकायन[m]- -नः काठ २६, ९; क ४१, ७.
¶सा(सु-आ)यतन- -नम् तै ५, १,२,४; मै ३, १,३; काठ १९, २; क २९, ८.
¶सायतन-त्व- -त्वाय मै ३, २, ७; ९; १०.

a) *साम-वृध्- > [प्र१] -वृत् इति शोधः। विप. (सामगायक- [गन्धर्व- = विश्वावसु-])। पृथक् पदम् (तु. मूको. BW. MW. सात.; वैतु. Sch. सामि-गन्धर्वः इति ?)।

b) क्रिवि. (छिन्न-, भग्न-, अपूर्ण-)। (√*सृ [= √कृ, √शृ] 'हिंसने = छेदने' > भावे) *सृत्- > मत्वर्थे *सृद्-मि- > *सम्मि- > यनि. (तु. Lat. semi, GK. hemi [तु. SEY ९३]; वैतु. या [६, २३] प्रभृ. < √सो 'अन्तकर्मणि' इति ?)।

c) भाप. (अस्तमय-)। < ६अ + स्वर- (दीप्ति-, दर्शन-) > तस. *अ-स्वर- > *अस्वर्य- > *अस्वय्य- > *सय्य- > यनि. (वैतु. ऐआ २,१,५ < सम् + आ √इ इति, अभा. PW. प्रभृ. < √सो 'अन्तकर्मणि' इति ?)। d) अत्यन्तसंयोगे द्वि१ [पा २,३,५ (वैतु. पाग [१,१,३७] प्रभृ. अव्य. इति ?)]।

e) सायमकुक्षत इति पाठः? सायम् माम् अकुक्षत इत्यधिकपदः शोधः (वैतु. पपा. प्रभृ. यनि. ?)।

f) सपा. शौ ३, ३०,७ सायंप्रातः इति पाभे.।

g) शोधः पृ २२३४ *m* अनु द्र.।

h) ह्रस. पूप. स्वरः उसं. (पा ६,२,३७)।

i) नाप. (आश्रयण- [तु. पार. सराय, PW. GW. GRV.; वैतु. वें. सा. = १साय- इति ?])। < √सि (*= √क्षि, √श्रि) 'निवासे, आश्रये' इति।

j) विप. (मारक- [वज्र-]), नाप. (शर-)। < √सृ (= √शृ) 'हिंसायाम्' > *सायक- > यनि. (वैतु. < √सो 'अन्तकर्मणि = हिंसायाम्'? इति वा, < √सि 'बन्धने' इति वा प्रायोवादः ?, < √सि '*क्षेपणे' इति WAG [१,८३ a]?)।

k) सपा. शौ ६,१३४,३ त्वम् इति पाभे.।

l) व्यप.। m) गोत्रापत्ये फक् > आयनः प्र.।

?सायन्तु पै १६,२,४.
?साया पै १९,१९,६.
?सायित्यादि पै ३,४०,४.
सायुज्य- सयुज्- द्र.
?सायुपी[a] पै २०, १९,८.
सार(वप्रा.)[b]- -ऽर[c] शौ ४,४,४; -रः पै १६, ७१, ७; -रम् ऋ ३, ५३,१९; मै ३,९,३¶.
सारघ- सरघा- द्र.
सारङ्ग[d]- -ङ्गः पै २,१४,२; ७, २,६; -ङ्गम् शौ २,३२,२; ५, २३,९; -ङ्गाः तै ५, ६, १९,१; २३,१; काठ ४९,९; ५०, ३; -ङ्गाय तै ७,३,१८, १; काठ ४३,८.
सारङ्गी- -ङ्गी मै ४, २, ४.
सारथि[e]- -थयः ऋ १, ५५, ७; -थये ऋ २,१९,६; ६, २०,५; -थिः ऋ १,१४४, ३; १५८,६; ६,५७,६; १०,१०२,६; शौ ८, ८,२३; १५,२,७;१४; २०;२७; पै १६, ३१, ४; -थिना मै ४, ४,६¶; -थिम् पै १, ९४,२.
सारमेय- सरमा- द्र.
?सारयति[f] पै २,१,३.
सार(स>)सी[g]- -सीः पै१५,१८,६.
१सारस्वत- प्रमृ. सरस्वती- द्र.
सारि[h]- -रीः पै ९,१०,८.
सार्ञ्जय- सृञ्जय- द्र.
सार्थ[i]-> सार्थिन्- -र्थिनम् पै १३, १,३.
सार्ध[j]- -र्धम् मै ४, ७,९¶.
सार्पराज्ञ- सर्प- द्र.
सार्वसेनि- ३सर्व- द्र.
*साला[k]- >साला-वृक[l]- -काणाम् ऋ १०,९५,१५; -कान् ऋ१०, ७३, ३[m]; शौ २, २७,५; पै २, १६,३;-केभ्यः[n] तै ६,२,७,५¶.
¶सालावृकी- -की[o] काठ २८, ४[2]; क ४४,४[2].
¶सालावृकेय[p]- -याः काठ ११,१०; २५, ६; ३६, ७; क २९,४;-येभ्यः[n] मै १,१०,१२; ३,९,३; काठ ८,५; क ७, १.
साव- √सु (अभिषवे) द्र.
?सावयम्[q] पै १५,२३,५.
सावर्णि-, °र्ण्य- १सवर्णा- द्र.
?सावास्वन्तः[r] काठ ३९,१०.
?सावित्यन् पै १७,२८,५.
सावित्र- प्रमृ. सवितृ- द्र.
*सा(स-अ)शन- > साशना(न-अ) नशन[s]- -ने[t] ऋ १०,९०,४;

[a]) शोधः पृ १२४२ *c* द्र.।
[b]) नाप. [तत्त्व-, बल- प्रमृ. (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ पा ३, ३, १७)]।
[c]) सारान् इति शोधः (तु. ⌊अंशतः⌋ ? PW. -रम् इति शोधुकः; वैतु. पपा. सारा इति, सा. सारा->⌊स्त्री. प्र१⌋ -रा इति, W. साराणि इति?)। सपा. पै ४, ५, ७ ?वाजाः > वाजान् इति शोधः। सस्थ. ?शुष्मा > शुष्मान् इति शोधः। पृ ३१३२ d नेष्टम्।
[d]) विप. (शबलवर्ण-⌊क्रिमि- प्रमृ.⌋)। <√सृ इति पाउ ⌊१, १२२⌋, <सार-+√गम् इति सा (तु. ऐब्रा ८,२१) अभा. च। वैप२ अन्तोदात्तः।
[e]) नाप. (रथ-वाहक-, क्षत्तृ-)।<√सृ '*वहने=चालने' (तु. पाउ ४,८९; वैतु. PW. प्रमृ. <स-रथ- इति?)।
[f]) सपा. शौ ४,७,४ मदावति इति पाभे.।
[g]) विप. (अप्सरस्-)।
[h]) शारि- इत्यनेन सन्न्यायः।
[i]) नाप. (संघात-)। <√सृ (*=√सि) '*बन्धने =संघटने'।
[j]) विप. (सहचरित-)। =सार्थ-। प्र. ध्वनिमात्रेऽन्तरम् (वैतु. < १सह+अर्ध- ⌊नेम-⌋ इति प्रायोवादः?, उप. =ऋध- ⌊=वर्धन-⌋ इति वा?)। वा. क्रिवि.।
[k]) नाप. (?वृक्ष- शाखा-)। (√सृज् 'सृष्टौ' >) *सृजा(ल>)ला-> *शाला- > यनि. (तु. पार. शजर, नभा. झाड ⌊वृक्ष-⌋)। =शाला- इति प्रायोवादः?।
[l]) नाप. (*पक्षिन्-)। उस. उप. (√वृष् ⌊*=√वस्⌋ 'निवासे'>) वृष-> यनि. (तु. ऋ ⌊२,३८,७⌋; वैतु. =वृकाख्यश्वापद- इति प्रायोवादः?)। पृ ३३३५ *h* यन्निर्दिष्टं तत्रायं विशेषः द्र.।
[m]) सस्थ. ?अश्विना > अश्विन्->⌊प्र१⌋ -श्वी, नः, आ इति त्रि-पदः शोधः (वैतु. पपा. अश्विना आ इति?)।
[n]) सपा. °वृकेभ्यः<>°वृकेयेभ्यः इति पाभे.।
[o]) पाभे. पृ ३३३५ *i* द्र.।
[p]) अपत्येऽर्थे ढक् > एयः प्र.।
[q]) शोधः पृ २४८४ *a* द्र.।
[r]) सपा. मै २,१३,१० अनु साप्स्वन्तः (सा, अप्सु, अन्तः) इति शोधः (तु. संस्कर्तुः टि., ⌊पक्षे⌋ सा, तासु, अ° इति तस्य संकेतश्च)। सपा. तै ४, ३, १, ११ अन्तरस्याम् इति पाभे.।
[s]) नाप. (चेतनाऽचेतन-)। द्वस. पूप. उप. च वस.।
[t]) पाभे. पृ ४९५ *h* द्र.।

मा ३१,४; का ३५,१,४.
?साशारि[a]- -रिः मै ४, २,१४.
¶सा(स-आ)शिर्- -शिरम् तै ६, १, १०, २; काठ २४, २; क ३७,३.
¶सा(स-आ)शीर्-क- -केण तै १, ६,१०,४.
सा(स-अ)श्व- -श्वः काठ ३५, १०; ३८, १४; क ४८, १२.
?सासते[b] पै १५,२१,७.
?सासह,सासहान-,सासहि-,सासहै, सासह्वस्- √सह् द्र.
सा(स-अ)सू(या>)य- -यः पै १९, ५०,१३.
सास्ना[c]-> ¶?सास्नाकृत्यः[d] मै ४, २,९.
?सास्माकम्[e] पै ३,३०,४[f];५[f].
?सास्यसुश्रून्[g] पै १,४६,२.
साह[h]- -हाः ऋ ८, २०,२०.
साहत्- √सह् द्र.
साहदेव्य- १सह द्र.
साहन्त्य- √सह् द्र.
साहस्र- प्रभृ. सहस्र- द्र.
सा(स-अ)ह्न[i]- -ह्नस्य तै ६,२,५,१[2]¶; -ह्नाः पै १७, २९, १६; -ह्ने तै ६,६,११,४¶; -ह्नेन पै १६, ११४,२.
साह्ना(ह्न-अ)तिरात्र- -त्रौ शौ ११. ९,१२; पै १६,८३,२.
साह्वस्- √सह् द्र.
√सि[j], ?सेत्[k] मा ९, ५; ६; का १०, २, १; २; तै १, ७, ७, २; मै २, ६, ११[2]; ४, ४, ५[1]; काठ १५, ८[2]; सेषम्[k] मै १, ११, १; काठ १३,१४.
√सि(बन्धने), सिषेत् ऋ ८,६७,८. सिनीथः ऋ ७,८४,२; सिनामि शौ ६, १३३,३; पै ५, ३३, ३; सिनातु शौ ३,६, ५; पै ३, ३, ६; २०,२७,६; ¶असिनात् तै २, १, ४, ५; ५,४,५, ४; काठ २१,८[2].
सय[m]-> ¶सय-त्व- -त्वाय तै ६, ६,४,६; मै ४, ८, १०?[n]; काठ २०, ८; १०; १२; २१, २; २४,१०; २९, ७; ३०, १; २; ५; क ३१,१०; १२;१४; १७; ३८,३; ४५,८; ४६,४; ५.
१सित,ता- -तः मै १, ४, १५¶; -तम् ऋ १, ११२, ५; -ता मै ४,९,७; -ताः शौ ८, ८, १०; पै १६, २९, १०; ३०, ९[o]; -तात् पै ५,१०,१०; -†ताम् ऋ ४,१२, ⌊६; १०,१२६, ८⌋; तै ४,७,१५,७; मै ३, १६, ५; काठ २,१५; पै ५,३९,८;-ताय तै ७,४,२२,१; काठ ४५,१.

---

[a]) विप. (वृषभ-)। विशेषः सस्थ. ?सामक्का टि. द्र.।

[b]) साकम्, आसते इति द्विपदः शोधः (वैतु. BKA. सास, ते इति?)।

[c]) नाप. (गो-गल-कम्बल-)। (√*सृज् ⌊=√सञ्, √सज्ज्,√सञ्ज् प्रभृ.⌋) > सृज्- (*विप. = 'आलम्ब-नवती-) + (√वस् 'आच्छादने'>) *वस्ना-> कस. *सृग्-वस्ना-> *सगस्ना > *सास्ना- > यनि. (वैतु. <√सस् पाउ ⌊३,१५⌋ इति?)।

[d]) सास्ना-कर्णी- (विप. ⌊गो-⌋) > ⌊प्र३⌋ -र्ण्यैः इति शोधः (वैतु. BW. °कृत्य- इति)।

[e]) (सत्- ⌊तद्-⌋ >) सद्, अस्माकम् इति द्विपदः शोधः (तु. छन्दः)।

[f]) सपा. शौ १९,५७,४; ५ यक. अनास्माकम्, °कः इति पाभे.। पृ १४५२ सस्थ. सा इति नेष्टम्।

[g]) सोऽस्य शत्रून् इति शोधः।

[h]) *नाप. (धनिक-)। वृप- (*१धन-) + (√मस ⌊=√मि⌋ 'माने = धारणे' > कर्तरि) *मास- > उस. *वृप-मास- > *समाह- > यनि. (तु पंजा. साह इति पर्यायः)। सस्थ. ?मुष्टिहेव>*मुष्टि-(धाः>) हाः इव इति (वैतु. पपा. °हा इव इति?), ?हुव्यो> *हुव्याः उ (वैतु. पपा. हुव्यः इति?), ?होतृषु > *होत्री- ⌊=स्तुति-⌋ >-त्रीषु इति शोधाः। 'ये *हव्याः (सन्तः) मुष्टिहाः (*बद्धमुष्टयः) साहा इव सन्ति (भवन्ति ⌊यदा तदाराधनार्थं⌋) पृत्सु (*स्पृत्सु ⌊परस्परं स्पर्धिन्यः⌋) विश्वाः होत्रीषु (प्रवृत्ता भवन्ति)' इति वा. (वैतु. <√सह् इति प्रायोवादः?)।

[i]) नाप. (एकाह-)। 'अह्ना सह वर्तते' इति कृत्वा वस. समासान्तः अच् प्र. इति भा.।

[j]) धा.√सन् 'संभक्तौ =संप्राप्तौ' इत्यनेन साजात्यं द्र.।

[k]) सेषत् (लेटि प्रपु१) इति शोधः (तु. छन्दः, सपा. मै १,११,१ काठ १३,१४ सेषम् इति पाभे.; वैतु. उ. म. धा. बन्धने वृत्तिः ⌊पक्षे⌋ <√सन् इति च, MVG. MGS. <√सो 'बन्धने' इति च?)।

[l]) = सपा. आपश्रौ १८,१७,११। हिश्रौ १३, ६, १० संसेत् इति पाभे.।

[m]) भावे अच् प्र.।

[n]) °त्वा° इति पाठः? यनि. शोधः।

[o]) सपा. शौ ८,८,१९ नुत्ताः इति पाभे.।

सिता(त-अ)नुवचन[a]– काठ पुष्पि ४५.

१सिन्[b]– -नाः[c] काठ ३८,१३[d].

सेतु[e]– -तवः[f] ऋ ९, ७३,४; काठ ३८,१४†; –‡तवे शौ[f] ५,६,३; पै ६,११,४; –तुः ऋ ८, ६७, ८; मै २,१३, २२; काठ ४०, १२; –तुना तै ३, २, २, २; –तुम् ऋ ९, ४१, २; ¶तै ६, १, ४, ९; ५, ३, ३; ६, ४,२; ७,५,८, ५¶; ¶मै १,९, ४; ३, ६,९; ४, ८, ३; ¶काठ ९,११; २८,४[२]; क ४४,४[२]¶; कौ २, २४३†; जै ३, २१,८†; पै ५,६,८; –तू ऋ ७,६५,३; –तौ ऋ १०, ६७, ४; शौ २०, ९१,४†.

सेतृ– -तृभिः ऋ ७,८४, २.

सिंह[g]– -हः ऋ १,१७४,३;३,२,११; ४,१६,१४;९, ९७, २८; १०, २८,१०; मा १४;९; २४, ४०; का १५,३,३; २६,८,५; तै ४, ३,५,१; ५,३,१,५¶; ५, २१, १; मै २,८, २; ३, १४, २१; काठ १७,२; २०, १०[३]; ४७, ११; क २६,१; ३१, १२[३]; शौ ५, २०, १; २; ८, ५, १२; पै २,५८,३; ५,१०, ३; ६, २२, २१; ९,२४,१; २; १०, ३, १; १२,३,१६; १६,२८,२; –हम् ऋ १,९५,५; ३,९,४; ५, १५, ३; ७४,४; ९,८९,३; १०,२८, ४;६७,९; मा १९, १०; का २१,१,९; मै २,१,९; ३, ११, ७; ४,१४,८†; काठ ३७, ९; १८; जै ४,१९,९†; शौ ४, ८, ७; ३६,६; २०,९१,९†; पै ४, २,४; ८,१४,५†; १३, ३, ७; –हस्य ऋ ५,८३,३; मा १९,९२; का २१, ६, १३; मै ३,११, ९; काठ ३८,३; शौ ५, २१,६; ८, ७,१५;१९,४९,४; पै १,४७,१; १४,४, ४; १६, १३, ५; –हाः ऋ १,६४, ८; ३, २६, ५; शौ १२,१,४९; पै १७,५,७; –हाय मा २१,४०; का २३,४,१२; मै ३,११, २; –हे काठ ३६, १५; शौ ६, ३८, १; पै २, १८, १; ५,२९,६; –¶हौ मै २, ३, ९; ४,१; काठ १२,१०[२].

सिंही– -ही मा[h] ५,१०[३];१२[५]; का[h] ५,३, २[३]; ४,२[१]; ३[२]; काठ २,९[६h];२५,६[७h];¶[२]; क २,३[५h]; ३९, ३[२]¶; ४[५h]; –हीः[i] तै १[h], २,१२, २[२]; ३[२]; ६,२,७, १¶; ३[२];८[h],१[२]; २[३]; मै[h] १, २,८[६]; ३,८, ५[५]; –हीम् पै २०,१८,८; –ह्यम्[j] ऋ ७,१८,१७.

¶सिंही-रूप[k]– -पम् मै ३, ८,५[३]; काठ २५,६[२]; क ३९,३[२].

सिंह-प्रतीक– -कः शौ ४,२२,७.

सिकता[l]– -ताः मा १८,१३; का १९, ५,१; ¶तै ४, ७,५,१;५,२,३, २;६,१[२]; ३;४; मै १, ६,३[२]¶; २, ११, ५; ३, २, ३[४]; ५; ७; ५,३[२]; काठ १८,१०;¶२०,१[४]; ४[२]; ७; क २८, १०; ¶३१, ३[२]; ६[२]; ९; शौ ७, ११४, २; ११,३, १२; ९,२१; पै ४,९,३; १६, ५४,५; ८४,१; –¶ताभिः तै ५, २, ९, १; मै ३, २, ७; काठ २०,७; क ३१, ९; –तासु खि ५,२२,२; शौ २०,१३६,२.

सिकता-मय– -यम्[m] पै १, ९४,४.

सिकतामयी– -यी[m] पै १९, ४, १४.

सिकता-वत्– -वान् पै ७,१३,८.

सिकतावती- –ती[m] शौ १,

---

a) मिता° इति पाठः? यनि. शोधः ।

b) क्त>नः उसं. (पावा ८,२,४४) ।

c) वैतु. BC. असिनाः ? ।

d) अपास्य ये सिनाः पाशाः (आपश्रौ १६,१६,१ च) > सपा. कौसू ९७, ८ अपास्याः सत्वनः पाशान् इति पाभे. ।

e) नाप. । तुन् प्र. (पाउ १,६९) ।

f) सपा. °तवः (आपश्रौ १६,१८,७ च) <> °तवे इति पाभे. ।

g) नाप. (मृगेन्द्र-)। (√शस् 'हिंसायाम्' >) *शस्मप्- > *शिमप्- > *शिम्प्- > यनि. (तु. पंजा. सिङ्घ; वैतु. < √सह् वा √हिंस् वा सं√हन् वा सं√हा + √हन् वेति या [३'१८] प्रमृ., < √सिच् इति पाउ [५,६२]?) ।

h) सपा. °ही (माश ३, ५,१,३३[३];३६[२] काश्रौ ५, ३, २८ प्रमृ. च) <> °हीः (आपश्रौ ७,४,३ प्रमृ. च) इति पाभे. ।

i) विभक्तिलोपाऽभावश्छान्दसः ।

j) तु. PW. GW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. सिंह–>स्वार्थे यत् प्र. ।

k) महिषी-रूप– इत्यनेन स-न्यायः ।

l) नाप. स्त्री. (वालुका-)। < √कस् या २, १ पाप्रवा ५, १५ प्रमृ., < √सिच् इति अभा. प्रमृ., < √सिक् इति पाउभो २, २,१३६ ।

m) सपा. °तामयम् <> °तामयी <> °तावती इति च पाभे. ।

१७,४.

सिकर्त्य[a]- -त्याय मा १६,४३; का १७, ७,२; तै ४,५,८,२; मै २, ९,८; काठ १७, १५; क २७,५.

सिक्त-, सिक्ति-, सिक्त्वा √सिच् द्र.

√सिच्, ऋच् (क्षरणे), > सिषिक्ष, सेचते ऋ १०, ९६,१; शौ २०, ३०,१†.

सिचामहे ऋ २,१६,७.

¶सिञ्चति तै ५,५,४,१; मै ३, २, ६; ¶सिञ्चति तै १, ५, ९, १[२]; ५,२, ६, ४; ६,५, ८, ६; मै १,८, ५; काठ २०, ४; ६[२]; क ३१, ६; ८[२]; शौ ११, ७, १२$[b]; सिञ्चतः मै ३, २, ६; सिञ्चतः ऋ १०,६४,१४; तै ५, ५, ४, २¶; काठ २०, ६¶; क ३१,८¶; सिञ्चन्ति ऋ ८,७२, १०; मा २०,२८; का २२,२,५; कौ २, ९५४†; सिञ्चथ>था[c] तै ३, १, ११, ८; शौ ६, २२,२; सिञ्चे ऋ १०, १०१,६; तै ४,२, ५, ५†; सिञ्चत ऋ ४, ४३, ६; १०, ६१, २; सिञ्चताम् पै १९, २१, ८; सिञ्चतु पै ५,३७,५; १६,१५४, २[b]; सिञ्चन्तु पै ४, ३५, २[d]; सिञ्चतम् ऋ ६,७०, २; सिञ्चत, >ता ऋ १०, १०१, ७; पै ६, ३, १२; १९, २२, ११[e];

†सिञ्चामहै ऋ १०,१०१,५; तै ४, २,५,५; काठ ३८, १४; असिञ्चत शौ ११,१२,१२;१३; पै १७, २७, १; २; असिञ्चत् शौ ६, १३२, ३; ¶असिञ्चत् तै २,४, १२, २; मै २, ४, ३; असिञ्चताम् शौ ६, १३२, ४; ५; पै ८, १२, १; असिञ्चन् ऋ १, ८५, ११; शौ ६, १३२, १; २; पै ८, १२, १; असिञ्चतम् ऋ १,११६, [७;११७,६ (७)].

सिसिचे ऋ ३, ३२, १५; शौ २०, ८, ३†; सिषिचतुः ऋ ७, ३३,१३; सिसिचुः ऋ २,२४,४.

सिच्यते ऋ ९, ६९,२; तै ६,५, ८, ६¶; कौ २, ७२१†; जै ३, ५९, १३†; सिच्यते ऋ ९,३९, ५; तै ६, ५, ८, ६¶; ¶मै ३, २,८; ४,१, १२; ३,९; कौ २, २५२†; जै ३, २१, १७†; शौ १०, ८, २९; ¶असिच्यत काठ ८,५; क ७,१.

सिसिक्ष>क्षा पै २०,४९,७.

सिक्त,क्ता- -क्तम् ऋ १, १३०, २; का ३,९,१; ¶तै १,५, ९, १; ५,५,४,२; ¶मै १,८,५; ३,५, ३; ¶काठ २०, ६; क ३१, ८; -¶क्तस्य तै १,५,९,१; २; ६. ६,६,२; मै ३,२, ६; ८; ५, ३; -क्ता ऋ ६, ७०,३; -क्ताः पै

१९, ३२, ७![e]; -क्तात् मै ३, २,८¶; -क्ताय मै ३, २, ९¶; -¶क्ते काठ २०,९; क ३१,११.

¶सिक्त-रेतस्- -ताः तै ५, ५, ४,२.

सिक्ति- -क्त्ये ऋ १०, १००, ११; -क्तिः पै ६,१९,३.

¶सिक्त्वा तै २,५,२,२.

?सिच्य पै २०,२१,८.

सिच्यमा(न>)ना- -नायाः पै ८, २०,२; -नायाम् शौ ६,६९,१; ९,१,१८; पै २,३५,२; ८,१०, ४; १६,३३,६.

सिञ्चत्- -ञ्चते ऋ ८, ४९, [६; (५०,६)]; खि ३, १,६; -ञ्चन् ऋ १,१२१,६;१०,१०२,११![f].

सिञ्चती- -तीः ऋ १०,२१,३.

†सिक[g]- -कम् ऋ ३, ३१, १; ४, १६,३; शौ २०, ७७,३; -के ऋ १,१८१,८; ८, ८७,१.

†सिक्तृ- -क्ता ऋ ३, ३२, १५; शौ २०,८,३.

सिच् (बप्रा.)- सिचः शौ ११, ११, १८[h,i]; १२,२०[h,i]; १४,२,५१[j]; पै १८, ११, १०[j]; सिचम् ऋ ३, ५३, २[j]; सिचा ऋ १०, १८,११[j]; †शौ १८, २-३,५०; सिचौ ऋ १, ९५, ७[j]; १०, ७५,४[h]; †पै ८, १४, ७; १५, १२,५[j].

---

a) विप. (रुद्र-)। तात्रभविकः यत् प्र.।

b) सपा. सिञ्चति<>सिञ्चतु इति पाभे.।

c) सपा. सिञ्चथा<>सिञ्चता इति पाभे.।

d) पाभे. पृ ७३२ *q* द्र.। e) सिकताः इति शोधः।

f) सिञ्चत् [(न. द्वि१) विप. (पतिविद्-=पतियोग- [तु. PG २, १४])]>सिञ्चन्तम् [पतिविद्यम्] इति लिङ्गभ्रेषेण शोधः (वैतु. GRV. सिञ्चन्ती इति शोधः?)। सस्थ. कूचक्र-=कुचाग्र- (तु. GW.)। g) भाप.।

h) नाप. (*सेना- [भटगण-])। (√*स्रिध् 'हिंसायाम्=युद्धे' >भावे) *स्रिध्- > *स्रिध्य- > *सिज्झ- > *सिझ्- > यनि. (तु. [अंशतः] GW. प्रमृ. [ऋ १०,७५,४])। i) शुचः इति सा.?।

j) नाप. (वस्त्रप्रान्त-, परिधि-)। <(√वस् 'आच्छादने=वेष्टने' >करणे) *वसिस्-> *वसिस्य-> *सिस्ज-> *सिज्ज- > यनि. (तु. पार. सिजाफ इति पर्यायः)।

?सिञ्च(न>)नी[a]- -नी पै १५,१५, ३[b].

१सित- √सि (बन्धने) द्र.

२सित->सिता(त-अ)सि(त >) ता- -ते खि ७,५,१.

?सितं तार्ण्येभ्यः पै ८,८,५.

√सिध् (वधा.)[c], सेधति ऋ ९,७१, ८; †सेधति[d] ऋ १, ७९,[१२; ७,१५,१०]; मै ४,११,५; काठ २,१४; १५,१२; शौ ८,३,२६; पै १६, ८, ४; २०, ५४, १०; सेधन्ति ऋ १,१०५,११; सेधतु पै १७,१५,३;५?[e]; सेध,>धा ऋ ६,४४, ९; पै १२, ६, १०; १९,२६, १३; †सेधतम् ऋ १, ३४, [११; १५७, ४]; ८, ३५, [१६-१८]; मा ३४, ४७; का ३३,२,१०; सेधत ऋ १०,७६, ४; सेधाम पै १९,२३,६.

सिध्यति ऋ १, १८, ७; मै ३, ७,१०¶; काठ २४, १०[२]¶; क ३८, ३[२]¶; सिध्येत् मै ३, ७, १०¶.

†सिषेध ऋ १,३२,१३; पै १३, ६,१३.

¶सिद्ध- -द्धम् काठ २४, १०[३]; क ३८,३[३]; -द्धाः काठ ३४,७;१२.

सिद्ध-लक्ष्मी- -क्ष्मीः खि २, ६[३],२८.

†सिध्र,ध्रा[f]- -ध्रम् ऋ १, १४२, [८; २,४१, २०; ५, १३, २]; १७३,११; तै ४,१, ११, ४; मै ४, १०, २; ३; काठ २०, १४; कौ २, ७५५[g]; जै ३, २८, १; -ध्रया ऋ ५,४४, ६; -ध्राः ऋ १०,७,४.

सेधत्- -धन् काठ ३८, १२; पै १०,१,१२.

१सिध्म[h]- -ध्मः ऋ १, ३३, १३; मै ४,१४,१३.

२*सिध्म[i]->३सिध्म,ध्मा[j]- -ध्माः मा २४,१०; का २६, २, ५; तै ५,६,१४, १; मै ३, १३, ११; काठ ४९,४; -ध्माम् काठ ११, २.

सिध्म-ल- -लम् मा ३०, १७; का ३४,३,४.

१सिन- √से(बन्धने) द्र.

२सिन (वप्रा.)- -नम् ऋ २,३०,२[k]; ३,६२,१[l].

सिन-वत्[m]- -वत् ऋ १०, १०२, ११.

सिनीवाली[n]- -†०लि ऋ २, ३२, ६; मा ३४,१०; का ३३,१,४; तै ३,१,११, ३; ३, ११, ५; मै ४,१२,६; १३, १०; काठ १३, १६[o]; शौ ७, ४८,१; §१४,२, १५; २१; पै २०, १०, १२; -०लि ऋ १०, १८४, २; काठ ३५,३?[p]; क ४८, ४?[p]; शौ ५, २५,३†; पै १३,२,४; १८, ८, ६; ९,२; -ली ऋ २, ३२, ८; खि २,९,३; मा ११, ५५; ५६;

---

[a]) नाप. (*नेत्री-)। कर्तरि कृत् <√सिञ्च् '*नयने'।

[b]) सपा. खि २,७,२ सम्युञ्चनी इति, शौ ५,५,२ न्युञ्चनी इति च पाभे.।

[c]) धा. गतिसंसिद्धिदूरीकरणाद्यर्थेषु वृत्तिः द्र.।

[d]) =सपा. तैब्रा २, ४,१,६ आश्रौ २, १२,३ प्रमृ.। शौ ६,८१,१ अप···सेधसि इति पाभे.।

[e]) सीधतु (<√*सीध् 'भक्षणे' [तु. पंजा. सीदा 'अन्न-']) इति शोधः (तु. मूको.)। सस्थ. ?विश्वात् <विश्वाऽद्->-श्वात् इति शोधः।

[f]) विप. (सफल- [यज्ञ- प्रमृ.])। रक् प्र. पाउ (२, १३)।

[g]) सिद्धम् इति पपा. ?।

[h]) विप. (*हिंसाकृत्- [इन्द्र-]) । <√सिध् [*=√स्रिध्] 'हिंसायाम्' (वैतु. अन्ये संसिद्धौ इति?)।

[i]) नाप. (कुष्ठरोग-)। <√सिध् [*=√स्रिध्, √कृत्,न्त्] 'हिंसायाम् [*= छेदने, खर्जने']।

[j]) विप. (सिध्मवत्- [पशु-])। सिध्मल- > वावि. यनि. (वैतु. अन्ये <*सिध्म- + मत्वर्थे अच् प्र. ?)।

[k]) = हिंसन-।

[l]) =पोषण-।

[m]) विप. (पुष्टि-मत्- [सात- = १धन-])।

[n]) नाप. (कलामात्रक-चन्द्रवती- [अमावस्या-, तद्देवता-च])।(√*स्विन्त् [=√श्वित्] 'श्वैत्ये'>) *स्विन्तिर्- > *सिन्निर्- > सीनिर्- > *सिनिर्- + (√वल् [=√मल्] 'धारणे' > कर्तरि) *वा(ल >)ली- (तु. नभा. [*वालक-, *वालिका- > वाला, ली इति प्र.]) > उस. *सिनिर्-वाली- > *०निव्वा० > यनि. (तु. [तात्पर्ये] अभा. प्रमृ.; वैतु. नैरुक्ताः [तु. या ११,३१ प्रमृ.] देवपत्नी- इति, याज्ञिकाः अमावास्या- [तु. मै ४, ३ ५ ऐब्रा ७, ११] इति?)। अमावास्यार्थे सिन- [अन्न-]+वाल- [पर्वन्-] > वस. वा सिन- (<√सिव्)+ वा [वा]ल- वेति या. प्रमृ. SEY [१४८]; सिनी- (सिता-)+ वाला- [कला-] > वस. इति पागम [४,१,४१]।

[o]) वैतु. SI. प्र१ इति?।

[p]) शोधः पृ ६३० m द्र. (वैतु. SI. प्र१ इति)।

का १२,५,६;७; तै २,४,६,२¶; ¶३,४,९,1;२; ६[2]; ४,१,५,२; ३; मै २,७, ५[2]; ४, ३, ५[2]¶; काठ १२,८[2]¶; १६,५[2]; शौ २, २६,२; ६, ११, ३[a]; १९, ३१, १०; पै २,१२,२; ५, ११, ५; २६,५; ६,६,७; ९,११,७;१०, ५,१०; १६,५; ११,१, २; १२, ६,१२; १३,५,२२; १९,१२,३; २०,१०, १०†; २५,७; –लीम् पै ९,१०,९; ११,१, ६; –ल्याः शौ ९,४, १४; पै १६, २५, ५; –ल्यै ऋ २,३२,७; तै १, ८,८, १¶; २,४,६, २¶; ३,१, ११, ४†; ५,५,१७,१[b]; ६, १८, १; मै २,६,४?[c]; ४,१२,६†; काठ १३, १६†; १५, ३; ४७, ७[b]; ४९ ८; शौ ७,४८,२†; पै २०, १०,११†.

सिनीवाल्य्-अनुमति- -तीन् पै २, २५,५[d].

सिन्धु(वप्रा.)[e]- -न्धवः ऋ १, ५२, १४; ६१,११;७२,१०; ७३,६; ९०, ६; १०१, ३; १०५, १२; १२५,४; ५; १४०, १३; १४३, ३; १५१,९; १६८, ८; २, ११, १; २५,५; २८,४; ३, ३६, ६; [७; ६, १९,५ (१०,३०,१३)]; ४,२२,६; ५, ४९, ४; ५१, ७; ५३,७; ६२,४; ६९,२; ६,३६, ३;५२,४; ७,३५,८; ८,६, [४; ४४, २५]; [३५; ९२, २२; ९, १०८,१६]; ७,५; ४०,८; ५४, ४; ६९, १२; ९६, १; ९, २, [४; ६६,१३]; १७,१; ३१,[३; ६२,२७][f];६६,६; ८८,६; १०, ४०,९; ४३,३; ७८,७; ९२,५; १२४,७; खि २,१४, ३; ३, ६, ४; मा १३,२७†; ३५,९; ३८, २६; का १४,३,१†; ३५,४,८; ३८,६,१; तै १,८,२२,४†; ३, २,६,१; ४,२,९,३†; ७,१, ६, ६¶; †मै २,७,१६; ४,५,४¶; ७,८; ११,२; १४, १८; †काठ ११, ५; १२; ३६, १५$; ३८, ७; ३९, ३; †कौ १, १३७; १९७; २, ३९०; १००१; १०१०; †जै १, १५,३;२१,४; ३,३१,१०; ४, ८, २; २१, ७; शौ १, १५,१[g]; ४, ३,१;६,२; २४,२; १०, ४, २०; १९, १०, ८†; †२०,१७,३;३५,११;९२, ९; १०७,१; पै १, २४,१[g]; ४, ३९,३; ५,८,१; १५,६;२७,३; ६,३,१२; १८,८; ८,९, २; ९, २३,१६; १३,८,८†; १६, १६, १०; १९,९,११; ४३,१३[g];४५, ५†; २०,२९, ५; –०न्धवः ऋ ३,३३,९; ५६, ५; ७, ४७, ४; १०,३०,८; ९; तै ५, ६,१, २; मै २,१३, १; काठ ३९, २; शौ ३.१३,१; ६,३,१?[h]; पै ३, ४, १; १९, १, १४; –न्धवे मै ३, १२,१२; ४, ९,८; काठ ४०,४; –न्धुः ऋ १,६५,३;६६,५;९२, १२; ९४,[१६; ९५, ११; ९६, ९; ९८,३;१००,१९;१०१,११; १०२,११; १०३,८; १०५,१९; १०६,७;१०७, ३; १०८, १३; १०९, ८; ११०, ९; १११, ५; ११२, २५; ११३, २०; ११४, ११; ११५, ६; ९, ९७, ५८]; १२२,६; १८६,५; २, २५, ३; ३,३२,१६; ४,२२,८; ४३, ६; ५४,६; ५,५३, ९; ७, ९५, १; ८,२५,१४; २६, १८; ९, ९६, ७; ९७,४५; १०७, १२; १०, ६२,[(८,३,४) ९]; ६४,९;६५, १३; ६६,११; ७५,१; ३; ७-९; मा ८,५९; १५,४; ३३, ४२†; ३४,३०†; का ९,७,७; १६,१, ५; ३२,३,१३†; ३३,१,२४†; तै ४,३,१२,२; ४,९, १; मै २, ८,७; †४,१२,४[2]; १४, ४; ७; काठ १२, १४[2]†; १७, ६; क २६,५; †कौ १, ५१४;५२८‡[1]; २,११७; २९५; ७५८‡[1]; ३,१, ५; †जै १, ५३, ४; ५४,१०‡[1]; २,५,२; ३, १२, ४; २४, ११; शौ १२,१,३; १४,१,४३; पै ४, २१,४;२२,३;२८,७†; ८,१४, ११†; १२,१,१६†; १७,१, ३; १८,४, १०; –†न्धुभिः ऋ १,

[a]) सपा. शांगृ १,१९,९ सविता इति पाभे. ।
[b]) पाभे. पृ २८१६ g द्र. । [c]) °ल्यैं इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. उत्तरं स्थलम्) । [d]) पृ २०९ सस्थ. अनुमतीन् इति नेष्टम् । [e]) नाप. पुं. स्त्री. (जल-, स्रोतस्-, *नौका- [ऋ ५,७५,२] प्रमृ.), व्यप. (नद-, नदी-)। (√वृष् 'वर्षणे = तरलीभावे, स्रवणे' >) *वृष्मंयन्ध- [*वृष्मन- (भाप. [= स्रवणवत्ता-], नाप. जल-)]> वावि. *सिन्ध- > मत्वर्थे यनि. (तु. [अंशतस्तात्पर्ये च] या [५, २७; ९,२६] <√स्रु इति,√स्यन्द् [तु. पाउ १,११; SEY ११३;१२२] इति, GW. प्रमृ. <√*सिन्ध् [√सिध्] 'गतौ' इति च?) । [f]) पाभे. पृ १७४२ f द्र. ।
[g]) पाभे. पृ १७६४ f द्र. ।
[h]) सिन्धवः [सं३] इति शोधः (तु. W.) ।
[i]) सपा. ऋ ९,९०,२ सिन्धून् इति पाभे. ।

३४,८; ४,३४, ८; ६, ५२, ६; ९, ८६, ११; ९६, १४; कौ २, ३८२; जै ३,३१,२; -न्धुभ्यः ऋ १,२३,१८;१०९,६; ७,४७, ⌊(३, ५९,१) ३⌋; ९, ८६, २१; १०,८९,१; ११; तै ४,२, ११, १; मै ४,१०,४; काठ ४, १५, कौ २, १७३; जै ३, १६, ११; शौ १, ४, ३; -न्धुम् ऋ १, ११,६; ८३,१;९७,८; ९९,१[a]; ११२,९; १४६,४[b]; १६४, २५; २,११,९; १५,६; ३, ३३, ३; ⌊५ (६, ४९, ४)⌋; ५३, ९; ४, ३०,१२; ५५,३; ५,४,९; ११, ५; ३७,२; ७,३३,३;८७,६;८, १२,३; २०, २४; ९,७०,१०; १०,४३,७;१०४,८; १११,१०; १३३, ४; खि ४,२, ८[a]; खिसा २६,२०; †मै २,१३,७; ४,१०, १;जै ३,४८,१८†; †शौ ४,३३, ८; ९,१५,३; २०,१७,७; २५, १; ६३,९; पै ४, २९, ८†; ५, १३,३; १६,६८,३†; १७,४०, १०[c]; १९,७,८[d]; -न्धुपु ऋ १, १८२,५; ८,२४, २७; ३९, ८; ९, ७२, ⌊७; ८६, ८ (२१)⌋; -न्धून् ऋ १,३२ ⌊१२; २,१२, १२⌋; ३५,८; ९३,५; २, १२, ⌊३; ४,२८,१; १०, ६७, १२⌋; ४,१७⌊१; १०, १११,९⌋; १८, ⌊(१,८०,१०) ७; १९, ८⌋; १९, ⌊५; ४२,७⌋; ६; ३३,७; ६,४६, १४; ८,५,२१; ३२, २५; ९६, १८; १००, १२; ९, ९०, २[e]; १०,३५,२; ८९, ७; १३३, ३; खि १,११, ६; मा ३४, २४†; का ३३,१,१८†; तै २,३, १४, २†; †मै ४,१०,१; ११,२; ४; १४,५;१३$; काठ ४,१६†; ६, १०†; ९,१९†; ४०, ९; कौ २, ११५२†; जै ४,१,५†; शौ ६, ६१, ३; १२, ३, ५०[c]; †२०, ३४,३; १३; ९१,१२; ९५, ३; पै †१३,६,१२;७,३; १३; १९, १४, ८; -न्धूनाम् ऋ १, ४६,८; ९; ६५,४; ३,५,४; ६, ४४, ⌊२१;७,५,२⌋;७, १८, ५; ८,४१,२; ९,१५,५; ८६, १२; १९; ३३; ८९, २; १०, १८०, १; तै ३,४, ११, ४; ४, ६, २, ६$; मै ४, १२, ३; काठ ३८, ७; कौ १, ५५१; २, १७१; ३८३; ६२०; जै १,५७,६; ३, १६,९; ३१,३; ५०,७; ४,१९, ८; शौ १८,४,५८; -०न्धो ऋ १०, ७५, २; -०न्धो ऋ ८, २५,१२[f];१०,७५,४;६; -न्धोः ऋ १,२७,६; ४४,१२; ४, ५८, ७; ८,७२,७; ९, १२, ३; १४, १; २१,३; ३९,४;५०, १; ६९, ७; ७३,२; ८०, ५; ८५, १०; ८६,४३; १०,१३७,२;१५५,३; मा १७,९५†; का १९,१, ८†; तै ५,५,११,१[g]; काठ ४०, ७†; ४७,१[g]; †कौ १, ४८६; ५६४; २, २५०; ५४८; ५५५; ८४८; ९६४; †जै १, ५०, १०; ५७, ११; ३,२१,१५; ४३, ४; ४४, १; ४,१२,२; २०, ८; शौ ४, १३,२†; १०,४, १९; १८, ३, १८†; १९,४४, ५; पै ५, १८, ३†; ३४,७; ६,८,७†; ८,१३, ७†; १५, २, ५; १६, १६,९; -न्धौ ऋ १, १२६, १; ८,२०, २५; १०, ११६, ९; शौ ६,१, २; २४,१[d]; पै ३,१७,६; ९,७, १२; १६,४९,६?[h]; १९,१,२.

सैन्धव[i]- -वम् शौ १९, ३८,२; पै १९, २४, ३; -वस्य पै ७, १२,४.

सैन्धवी- -वीभ्यः तै ७, ४, १३,१; काठ ४४, २.

सिन्धु-जा(त>)ता- -तायै पै ५, १,१.

सिन्धु-तस् (:) शौ ४, १०, ४; ७, ४६,१; पै ४, २५,६; ९, ७,६; १९, ३२,७.

१सिन्धु-पति- -०ती[j] ऋ ७,६४,२.

२सिन्धु-प(ति>)त्नी[k]- -त्नीः शौ ६,२४,३; पै १९,७,१०.

सिन्धु-प्रजान- -नः पै ६,६,६.

†सिन्धु-मातृ[k]- -तरः ऋ १०,७८, ६; -तरम् ऋ ९,६१,७; कौ २, ४३१; जै ३, ३३, ६; -तरा ऋ १,४६,२; कौ २, १०७९; -ता ऋ ७,३६,६.

---

[a]) सपा. शौ ७,६५,१ पै २०,३२,८ विभे.।

[b]) विप. (*प्रदीप्त- ⌊अग्नि-⌋)। <√*सिन्ध् 'दीप्तौ' (तु. पृ १८५८ *f*)।

[c]) सपा. सिन्धुम्<> सिन्धून् इति पाभे.।

[d]) सपा. सिन्धुम् <>सिन्धौ इति पाभे.।

[e]) पाभे. पृ ३३७८ *i* द्र.।

[f]) वैतु. सा. विप. (विष्णु-) इति ?।

[g]) पाभे. पृ ३३०० *h* द्र.।

[h]) सपा. मा २०,२० शौ ६,११५,२ अनु स्विन्नः इति शोधः।

[i]) विप.। तत्रजातावर्थे अण् प्र.।

[j]) तु. वें. प्रमृ.; वैतु. GW. प्र२ इति।

[k]) विप.। बस.।

सिन्धु-रा(जन् >)ज्ञी[a]- -ज्ञीः शौ ६,२४,३; पै १९,७,१०.

†सिन्धु-वाहस्[b]- -हसा ऋ ५,७५, २; कौ २,१०९४.

सिन्धु-सृत्य[c]- -त्याय शौ १०, २, ११; पै १६,६०,३.

?सिन्ध्यानि पै १७,२९,१५.

१सिम[d]- -मः ऋ १, १०२, ६[e]; १४५,२.

*सिमस्[f]- -मः ऋ १०,२८,११.

*सिमस्मत्[g]- -स्मान्[h] ऋ १,५५,७; पै ८, १४, ७; -स्मै[i] ऋ १, ११५,४; मा ३३,३७; का ३२, ३, ८; मै ४, १०, २; शौ २०, १२३,१.

२सि(म>)मा[j]- -†मा[k] ऋ ८,४,१; कौ १, २७९[1]; २,५८१; जै १, २९, ५; ३, ४७, ७; शौ २०, १२०,१; -माः[m] मा २३,३७[n]; ४२; का २५, ७,५;८,४.

?सिरश्[o] पै ८,१२,५.

सिरा[p]- -रासु ऋ १,१२१,११.

सिरीः[q] ऋ १०,७१,९.

सिलाची[r]- -ची[s] शौ ५, ५,१; ८.

---

[a]) विप. । वस. ।

[b]) विप. (*नौका-वाह-युक्त- ⌊अश्विन्-⌋) । वस. । अत्र पूप. स्त्री. सिन्धु- इति = नौकापरम् *= सिन्धु-वह- > *°न्धुअ- > *°न्ध्व- > यनि. (तु. ऋ ८, २६,१८ यत्राप्यश्विनोर् नौकापर्यायभूता सिन्धुः श्वेतैः ⌊*अरित्रैः⌋ गतिमती सती नदीनां वाहिष्ठा ⌊तारिणी⌋ भवतीत्युक्तम् ⌊वैतु. अन्ये पूप. नदीसमुद्रान्यतरपरमिति ?⌋) । उप. = भाप. < √वह् 'वहने = तारणे' ।

[c]) उप. √सृ + भावे क्यप् प्र. ।

[d]) *विप. (शूर- ⌊इन्द्र-⌋, दीप्र- ⌊अग्नि-⌋) । < √*भृष् (= √व्रश्च्, √भ्रस्ज्) 'शौर्यदीप्त्योः' (यथार्थं योगः; वैतु. सर्वार्थे सना. इति या ⌊४,११⌋ GW. प्रभृ., आत्मन्- ⌊स्वयम्⌋ इत्यर्थे इति WAG ⌊३, २६३ a, b⌋ PG ⌊२, १९०⌋ ORN. प्रभृ. ?) । < √सि 'बन्धने' इति पाउ ⌊१,१४४⌋ ।

[e]) वैतु. वें. सा. = बन्धकः इति, ⌊पक्षे⌋ सा. = श्रेष्ठः इति ।

[f]) भाप. (दीप्ति-), विप. (प्रत्यक्ष-) । वा. क्रिवि. । < √*भृष् (= √भ्रस्ज्) 'भासने' (वैतु. अन्ये < सिम ⌊सना.⌋- > प्र१ इति, GW. सस१ इति ?) ।

[g]) विप. (दीप्तिमत्- ⌊अग्नि-, सूर्य-⌋) ।

[h]) प्र१ [वैतु. पपा. प्रभृ. सिमस्मात् ⌊पं१⌋ < सिम ⌊सना.⌋- इतीव ?)] ।

[i]) विप. (*= सिमस्मते ⌊सूर्याय⌋) । °स्मते > वावि. यनि. (वैतु. या ⌊४, ११⌋ प्रभृ. < सिम ⌊सना.⌋- > च१ इति?) । 'यदा इत् (सूर्यः) हरितः (स्वहयान्) अयुक्त (योजयामास), आत् (तदा ⌊खलु⌋) रात्री (तस्मै) सिमस्मै (तदादरार्थं, तद्भयाद्वा ⌊तदाऽऽगमनात् प्रागेव⌋) सधस्थात् (भुवनात्) वासः (स्वीयं तमोरूपमावरणं) तनुते (< √तन् ⌊= √तृन्द्⌋ 'हिंसायाम्' ⌊*= छेदने, पृथक्करणे⌋ *विच्छेदयति)' इति वा. ।

[j]) नाप. (*सूची-) । (√भृष् ⌊*= √सिव्⌋ 'तन्तुसंताने' > भावे *भृषस्- > √*सस् ⌊तु. नभा. √कसना⌋ >) *सु(स्म >)मा- > वावि. यनि. ।

[k]) वैतु. पपा. प्रभृ. = सिम- इति कृत्वा = १सिम- इत्यस्य सं१ (सर्वरूप ! श्रेष्ठ !) इति? । 'सर्वदिक्तो हूयमानः सन्नपि त्वं (हे) प्रशर्ध (इन्द्र) आनवे च तुर्वशे च पुरू [*पूरौ (च ⌊= अस्मदीयेष्वेषु यजमानेष्वेव⌋)] सिमा ⌊तृ१⌋ नृषूतः (*निःष्यूतः) असि' इति वा. (वैतु. ORN. WAG ⌊३,२६३ a⌋ यनि. क्रिवि. स्वरविपर्यासश्चेति?) ।

[l]) वैतु. भ. क्विप. < √सि 'बन्धने' ।

[m]) सपा. मै ३, १२, २१ स्यूमाः इति पाभे. । शिष्टं पृ ३१०२ e द्र. । [n]) वैतु. म. = सीमन्- इति ।

[o]) शिरस्- > -रः > रश् इति शोधः । सस्थ. ?चित्वा > चेत् त्वा (म्) इति, ?गृहे > गृहेत् (< √ग्रह् लिङि प्रपु१) इति च शोधौ । '(हे) सुरे ! दासश्चेत् त्वां गृहेत्, (तदा तस्य) अन्धस्य (सतः) शिरश् चक्रतु (< √*चक्र 'भ्रमणे')' इति वा. ।

[p]) नाप. (नदी-) । √स्रु 'स्रवणे > *स्रवि (र् >)रा- > *सइरा- > यनि. (वैतु. वें. सा. GW. प्रभृ. < √सृ 'गतौ' ?) ।

[q]) (*सृष्टि- >) *सिरि- > प१ *सिर्याः > यनि. । 'ते वाचम् अभिपद्य (विद्वांसः सन्तोऽपि) अप्रजज्ञयः (अविद्वांसः) पापया (पापवृता) सिरीः (सिर्याः) तन्त्रं (सृष्टिविस्तारमात्रं) तन्वते' इति वा. (वैतु. वें. सा. सिर- ⌊= सीर-⌋ > ⌊मत्वर्थे ईः प्र.⌋ सीरी- > प्र३ इति, GW. = तन्तुवाय- इति < √सि 'बन्धने' इति, PW. प्रभृ. = त्रसर- इतीव ?) । सस्थ. चरन्ति < √चर् *'क्षरणे = दाने' इति । [r]) नाप. (लाक्षा-) ।

[s]) पाभे. पृ १२८० d, ३१०४ d च द्र. । व्यु. कृते विव. ⌊सिभा. १,२०४⌋ द्र. ।

सिलाआला[a]- -ला शौ ६,१६,४.
सिलिक[b]- > †सिलिक-मध्यम[c]- -मासः ऋ १, १६३, १०; मा २९,२१; का ३१,३,१०; तै ४, ६,७,४; काठ ४६,३.
?सिलीपुच्छ[d]- -च्छः खि ५,१७,४.
√सिव्, ¶सीव्यति काठ २५, ८; १०; क ४०, १; ३; सीव्यत् पै ११, १,५‡[e]; †सीव्यतु[e] ऋ २, ३२,४; तै ३,३, ११, ५; मै ४, १२, ६; काठ १३,१६; शौ ७, ५०, १; पै २०, १०, ८; †सीव्यध्वम् ऋ १०, १०१, ८; काठ ३८,१३; शौ १९,५८, ४; पै १,११०,४.
सीव्यत्[f]- -व्यन् ऋ २,१७,४.
स्यू[g]- स्यूः मा ५, २१; ३०; का ५,५,९; ७,६; तै १,२, १३,३; ३,१,२; ६,२,९,५; १०, ७; मै १,२,९; ११; ३,८,७; काठ २, १०; १२; २५,८;१०; क २,४; ६; ४०,१; ३.
स्यूत,ता- -तम् ऋ १,३१, १५; पै १,४६,४†; -ता तै ४,२,९,४; मै २, ७, १६; काठ ३९, ३; पै १९,४४,१.
स्यूमन्[h]- -म ऋ ३, ६१, ४[i]; -मना ऋ १,११३,१७[j].
स्यूम-गभस्ति[k]- -स्तिः ऋ १, १२२, १५; -स्तिम् ऋ ७, ७१,३.
स्यूम-गृभ्[l]- -गृभे ऋ ६, ३६, २.
√स्यूमन्य > स्यूमन्यु[m]- -न्यू ऋ १,१७४,५.
स्यूम-रश्मि[n]- -श्मये ऋ १, ११२, १६; -¶श्मिः काठ ८, ५; क ७,१; -श्मौ ऋ ८,५२, २; खि ३, ४,२.
स्यूमा[o]- -माः मै ३,१२,२१[p].
सिषासतु-, °सतु- प्रभृ. √सन् द्र.
?सिष्णिहम् पै १०,१,४.
सिष्णु[q]- -ष्णो ऋ ८,१९, ३१; कौ २,११७३†.
सिष्विदान- √स्विद् द्र.

---

a) नाप. [सस्यवल्ली- (तु. सा. केशवः ⌊कौसू ५१,१६⌋ B.)]। शि° इति अप्रा ३,४,१; श° इति सा.।

b) विप. (अल्प-, कृश-)। (√हस ⌊*=√लिश⌋ '*अल्पीभावे' > भावे) *हसिर- > मत्वर्थे *हसिरिक- > *हसिलिक- > यनि. (तु. नभा. हल ⌊लि⌋ का; वैतु. या ⌊४,१३⌋ < √सृ 'गतौ' इति वा < शीर्षन्- इति वा, म. < √सिल् ⌊= √श्लिष्⌋ इति, GW. < √सि 'बन्धने' इति च ?)।

c) विप. (कृशोदर- ⌊सूर्याश्व-⌋)। बस.।

d) पाभे. पृ २०२३ *e* द्र.। ?*तिली-पुष्प- (तिल-पाक-) इति शोधः। सस्थ. ?विलीयते > (√भ्रस्ज् > भृष्ट- > √भृष्टीय >) भृष्टीयते इति शोधः?।

e) सपा. सीव्यत् <> सीव्यतु इति पाभे.।

f) धा. *शीभने = शर्धने वृत्तिः?।

g) नाप. (रज्जु-, सूत्र- इति सा. PW. प्रभृ., सूची- इति म.)। करणे क्विप् ऊडादेशश्च (पा ३,२,७६; ६,४,१९)।

h) भाप. (बन्ध- ⌊*=मातृकुल-मर्यादितभाव-⌋, सातत्य-), विप. (संतत-)।

i) 'उषाः स्वसरस्य (सूर्यस्य) पत्नी (भवन्ती) स्यूम (मातृकुलबन्धं, बन्दीभावम्) अवचिन्वती (तिरस्कुर्वाणा) इव याति' इति वा. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ = रश्मि- ⌊रज्जु-⌋ इति GW. प्रभृ.; वैतु. = सुख- इति वें., = वस्त्र- इति सा. ?)।

j) 'वह्निः (ऋत्विग्) रेभः (स्तोता ⌊सन्⌋) विभातीः उषसः स्तवानः स्यूमना (सातत्येन) वाच उदियर्ति' इति वा. [तु. (तात्पर्ये) GW.; वैतु. स्क. = सुखेन, वें. सा. स्यूमनाः (विप. ⌊वाच्-⌋ इति ?)]।

k) विप. [*संतत-दीप्ति-युक्त- (रथ- ⌊तु. सस्थ. दीर्घाप्सस्- इत्यपरं विप., सूरो नाद्यौत् इत्यौपमिकं च⌋)]। बस.। पूप. विप.। उप. भाप. दीप्तिपर्यायः < √गृ = √घृ (तु. ⌊तात्पर्ये⌋ वें.; वैतु. सा. पूप. = सुखकर- इति, GRV. नाप. = वल्गा-, रशना- इति। उप. च ⌊पक्षे⌋ = हस्त- इति ?)।

l) *भाप. (स्थिर-निग्रह-)। कस. उप. भाप. < √गृभ्। 'वृत्रहत्ये (युद्धे ⌊प्रस्तुते सति⌋) अस्य (इन्द्रस्य) ओजः अनु (ओजसे) जनः प्रयेजे, (अस्य) वीर्याय (वीरकर्मणे) सत्रा (सत्राणि च) अनुदधिरे, (तत्कर्तृकेभ्य एव) स्यूमगृप्-प्रभृतिभ्यः त्रिभ्यः कर्मभ्यः (एतानि स कुर्यादित्यर्थम्) क्रतुम् अपि वृञ्जन्ति जनाः' इति वा. (वैतु. वें. सा. विप. ⌊अर्वत्-⌋ इति कृत्वा पूप. ⌊अविच्छेदेन वर्तमान-⌋ = शत्रु- इति, = प्रग्रह- इति GW. प्रभृ. ?)।

m) विप. (अश्व-)।

n) व्यप. (ऋषि-)। बस.।

o) नाप. स्त्री. (सूची-)। करणे क्मन् प्र. उसं. पाउ ⌊१, १४४⌋।

p) पाभे. पृ ३३८० *k* द्र.।

q) विप. (*भास्वर- ⌊अग्नि-⌋)। (< √सिष् ⌊*= √स्वर्⌋ 'दीप्तौ' > भावे) *स्वरिष् > यनि. (तु. ⌊त्रुटितपाठोऽपि

?सिसंज पै ५,१३,५.
?सिसुन्वा[a] पै १५,१२,३[e].
सिसृक्षमाण- √सृज् द्र.
सिस्रत्- √स्रु द्र.
सीक्षत्, **सीक्षमाण-** √सह् द्र.
सीचा(पु>)पू[b]- -पूः मा २४,२५; का २६,५,५; मै ३,१४,६.
सीता[c]- -ता मा १२,७०; का १३,५, ९; तै ४,२,५,६; मै २,७,१२; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ ३,१७,९; पै १२,६,११; -ताः तै ५,२,५,४¶; मै ३,२, ४[२]¶; काठ २०, ३¶; क ३१, ५¶; शौ ११,३,१२; पै ६, १५, ३; १६, ५४, ४; -†ताम् ऋ ४, ५७, ७; शौ ३, १७, ४; पै २, २२,५; -¶तासु तै ५,२,५,५; काठ २०,३; क ३१,५; -†॰ते ऋ ४,५७, ६; शौ ३, १७, ८; -॰ते मा १२, ७०; का १३, ५,९; तै ४,२, ५, ६; मै २, ७, १२; काठ १६, १२; क २५, ३; शौ ३,१७,९.
सीदत्- √सद् द्र.
†सीम्[d] ऋ १,३३,९; ३६,१; ३७,६; ९; ६१,११; ९५,२; १००,१४; ११६,२०; ११७,१६; १९; १२२, ६; १४०,५; १४१,९; १६०,२; १७९,[५; ५, ८५, ७; ७, ९३, ७]; २,२८,४; ३६, १; ३, १, ६; २,१०; ७,३; १४, ३; २३, ३; ३०,१४; ३८, ३; ५४, ६; ५६,४; ४,२,६; १३,३; २२,७; २८,४; ३०, १०; ११; ३८,३; ८; ४३,५; ५६,१; ५,३१, ९; ४७,२; ६,१,१; २०, ८; ४५, २३; ४८,४; ६४, ३; ७, ७८, २; ८,४०,८; ६९,६; ७०, ७; ८०,८; १००,७; १०, २५, ९; मै ४,१३,६; १४,७; काठ १८, २०; ३०, ६$[e]; कौ १, २६८; २,८४१; १०१७; जै १,२८,६; ४,९,८; शौ २०, २२, ६; ३५, ११; ७८,२; ९२,३; पै ८,१४,२.
सीमन् (बप्रा.)[f]- -मानम् शौ ९,१२, १३; पै १६,७५,३.
  सीम-तस् (:)[g] खि ३, २२, १; मा १३, ३; का १४, १, ३; तै ४,२,८,२; मै २, ७, १५; काठ १६,१५; ३८, १४; क २५, ६; कौ १,३२१; जै १,३३, ९; शौ ४,१,१; ५,६,१; पै ५,२,२; ६, ११,१; १६,१५०,१.
सीमन्त[h]- -न्तम् शौ ६,१३४, ३; पै ५,३३,६.
सीमहि[i] तै ४,३,१३,२[j].
सीर[k]- -रम् मा १८,७[l]; का १९,३,

सन् तात्पर्यतः स्पष्टः] वें.; वैतु. सा. धा. सेचने वृत्तिरिति, PW. प्रभृ. <√सन् इति, LR. GRV. <√सि 'विक्षेपे' [तु. जिष्णु-] इति?)।

[a]) शोधः पृ१८६५ *g* द्र.। [b]) नाप. स्त्री. (पक्षि-भेद-)।

[c]) नाप. (कृषि-रेखा-)। <√सि [बन्धने] इति अभा. प्रभृ., <√सो इति पाउवृ (३,९०), <√*सी 'रेखने =लेखने' इति PW. प्रभृ.। कृषि-+(√वृध् 'खण्डने'> भावे) *वृध्रा-> बस. *कृषि-वृधा-> *क्षि-इता-> यनि. इति मतम्।

[d]) सना.। *सी- (*=सद्- [=तद्-]) >द्वि१ *सीम् > (अन्वादेशे [तु. पा २, ४, ३२] निघाते) यनि. त्रिष्वपि लिङ्गेषु (वावि.) समानम् (वैतु. या [१, ७] प्रभृ. अव्य. इति, WAG [३, २३८ a] BSG. प्रभृ. सना. सद् एतद्- इत्यतो विपरिणतमिति?)।

[e]) पाभे. पृ ७६४ *i* द्र.। [f]) नाप. (शिरस्-)। *शीर्ष्मन्- (*=शीर्षन्-) >*सीस्मन्-> यनि.।

[g]) क्रिवि. (*दिगन्तव्याप्तिमत्-)। अधिकरणे तसिः प्र. (वैतु. [पक्षे] या [१,७] =सीम् अतः इति?)। प्रकृते यनि. प्राति. मर्यादापर्यायः। (√वृष् [*=√पॄ] '*पर्यन्तभावे =पूरणे, वेष्टने' >) *वृषिर्- > *सिर्- (=अग्र-, अश्रि-; पंजा. सिरा)> मत्वर्थे *सिर्मन्-> *सिम्मन्- > यनि. (वैतु. पाउ [४, १५१] <√सि 'बन्धने', ?BSG [१९६]< *सीमत्- [=सीमन्-]> [पं१] -मतः [प्र. स्वरे तु. पा ६, १,१७३] इतीव?)।

[h]) नाप. (*विभाजक-रेखा-)। (√सृ [*=√शॄ] '*हिंसायाम् = विभाजने'>करणे) *सीर्- (नभा. चीर, Eng. seam)> मत्वर्थे *सीर्-मन्- > °र् म°> यनि. (वैतु. पावा ६,१,९४ < सीमन्-+ अन्त- इति, पाउना [३,१३०] <√सि 'बन्धने' इति च?)।

[i]) (√*सास् [*=आ√शास्, आ√शंस्, √वश् प्रभृ.] 'इच्छायाम्' > लुङि) *सास्महि > वावि. यनि. (तु. [तात्पर्ये] K.; वैतु. BW. प्रभृ. <सीम्+[√ई>] ?ईमहि) [स्वरतः वैतु. ईमहे] इति?)।

[j]) यत् सीमहि > सपा. पागृ १, ५, ११ यदस्यां महि इति पाभे.। [k]) नाप. (हल-)। (√कृप् 'कृषौ'>) *कृपीर- > *क्षीर->यनि. (तु. सीता-; वैतु. पाउ [२, २५] <√सि 'बन्धने' इति?)।

[l]) सपा. क २८,८ सीलम् इति पाभे.।

३[a]; तै १.८,७, १¶; ४,७, ३, २[a]; मै २, ६, २¶; ११, ४[a]; काठ १५,२†; १८, ८[a]; शौ ८, ९,१६; पै ८,१८,२; १६, १९, ६; -|रा ऋ १०,१०१,३[b]; ४; मा १२,६७; ६८[b]; का १३,५, ६;७[b]; तै ४,२,५,५[2b]; मै २,७, १२[2b]; काठ १६, १२[2b]; २१, १४;क २५, ३[2b]; शौ ३, १७, १;२[b]; पै २, २२,१[b];२.

सीर-पति- -तिः मै २, ७, १२; काठ १३,१५; शौ ६,३०,१; पै २,२२,४; ९,८,२; १२,३,११; १९,२४,४.

सीर-वाह- -हौ तै ५,६, २१, १; काठ ५०,१.

†सीरा[c]- -राः ऋ १, १७४, ⌊९; ६, २०,१२⌋; ४,१९,८; १०, ४९, ९[d]; ९७,९[d,e]; मा १२, ८३[e]; का १३,६,९[e]; क २५,४[e].

*?सी(र>)री[f]- >सैर्य[g]- -र्याः ऋ १,१९१,३; पै ९,६,७†.

सील[h]- -लम् क २८,८[a].

?सीलमावती[i] ऋ १०,७५,८.

सीव्यत्- √सिव् द्र.

?सीषती[j]- -ती शौ ४,३८,३.

सीषधः,सीषधः,सीषधाति,सीषधातु, सीषधाम, सीषधेम √साध् द्र.

सीस,सा[k]- -सम् मा १८, १३; का १९,५,१; तै ४,७,५, १; मै २, १,२[2]¶; ४,२¶; ११,५; ४,४, ४¶; काठ १२,११¶; १८,१०; क २८,१०; शौ १,१६,२; १२, २,१; ५३; पै १, १०, १; १७, ३०,१; ३५, ३; -साः मा २३, ३७[l]; का २५, ७, ५; तै ५,२, ११, १; मै ३, १२, २१; काठ ५०,५; -साय शौ १, १६, २[2]; पै १,१०, १[2]; -से शौ १२, २, १९; २०; पै १७, ३१, ९; १०; -सेन मा १९, ८०; २१, ३६; का २१,६,१; २३,४, ८; मै २, ४, २¶; ३, ११, २; ९; काठ १२,११¶; ३८,३; शौ १,१६, ४; पै १,१०,४.

सु,>सू[m] ऋ १, ९, ६; १०, ११; १७,७;२६, ⌊५; ४५,५; २,६, १⌋; २७, ४; ३३, १;३६,१३; ३७,१४; ३८, ६;४७, २; ⌊५; (८, ५९, ३)⌋; ५२,१;५३,१; ७६,२;३; ८२,१; ८४, ⌊३; ३, ३७,२⌋;९३,१;९४,१२; १०५, ३; १११, २; ११२, १-२३; ११८, १०; १२९,५;१३३,४[2]; १३५, ९; १३६, १; १३८,४[2]; १३९,१[n];७;८;१४८,३; १६४, २६; १६५, १४; १६९, ⌊५; (१७१,३)⌋; १७३,१२; १७९, ⌊५ (५, ८५, ७) ७, ९३, ७⌋; १८२, १; १८४, ⌊२; ४, १४, ४⌋;१९१,६[o]; २,११,१५[p];१४, ५; १६, ८; १८, ३; २०, १; २८, ६; ७; ३४,१५; ३५, २; ४१, ७; ३, १८, २; २४, २; ३०, ६; ⌊२१; ३१, १४; ४, २२, १०⌋; ३३, ९[2]; ३६, १; २; ५३, २; ५४, ३; ५५, २; ५७, २; ४, १२, १; ४; ⌊६; १०, १२६, ८⌋; २०, ४; २२, १०; २६, ४; ३१, ३; ३२,६; १४; ४३, ६; ५५, ४; ⌊१०; ८, १८, ३⌋; ५, ३०, ७; ३५, २; ४२, १३; ५४, १५; ६२, २; ६३,६[2]; ६७,५; ७३,४; ८; ७४,९;१०;८३,७; १०; ८५,५; ६,१२,१;१६,१६; २१,७; २४, ९;२५,१; २७,७; ३३,१; ४५, ⌊३३; ८,९४, ३⌋; ४६,६; ४८,

---

a) पाभे. पृ३३८२ *l* द्र.। b) पाभे. पृ २७९६ *m* द्र.।

c) नाप. स्त्री. [नदी- (तु. निघ ⌊१, १३⌋)]। (√सु 'स्रवणे' >) *स्रवीरा-> *स ई रा-> यनि. (तु. सिरा-; वैतु. <√सृ 'गतौ' इति दे. GW.; ⌊पक्षे⌋ दे. <√सि 'बन्धने' इति च?)।

d) वैतु. वें. सा. म. विप. इति।

e) पाभे. पृ ३३१७ *t* द्र.।

f) नाप. (तृण-भेद-)। उशी(र>)री->नैप्र. वावि.?।

g) त्रिप. (⌊प्रकरणतः⌋ विषधर-)। तत्रभवीयः ण्यः प्र. उसं. (पावा ४,१,८५; वैतु. सा. प्रमृ. ?नाप. ⌊तृणभेद-⌋ इति?)।

h) सीर- इत्यनेन स-न्यायः।

i) *सील- (वस्त्र- > *वसील- ⌊तु. पार. वसीलह् = 'रक्षक-'⌋) > ⌊द्वि१⌋ -लम्, (√*आव् 'वसने' > ⌊लटि प्रपु१⌋) *आवति इति पदे [वैतु. पपा. प्रमृ. सीलमा-वती- (त्रिप. ⌊सिन्धु-⌋ इति?)]।

j) विप.। <√शिष् इति सा., <√सन् इति W.। (√शिक्ष् >) शिक्षती-> नैप्र. यनि. इति मतम्।

k) नाप. (धातु-भेद-)। l) विप. (सीसमयी- ⌊सूची-⌋)।

m) या ⌊१,३⌋ प्रमृ. अभिपूजितार्थे अव्य.। = सुखेन। सुख->*सुअ->*स्व->⌊न. द्वि१⌋ यनि. (तु. पाभे. सु° = स्व° इति)। <√सु 'गतौ' इति अभा.। वा. क्रिवि. अपि।

n) पाभे. पृ १८५५ *g* द्र.।

o) सु कम् इति पाठः? (√शुष् > भावे) *शोष- >-षम् इति शोधः।

p) शोधः पृ २०९० *e* द्र.।

३; ५६, ४; ७४, ४; ७, २०, [१०; २१, १०]; २२,३; २६, ३; २९, [(२३,५; २,१८, ७) २]; ३२, १; ४२, ३; ५५, [२; (८, ७२, १५)]; [३; ४]; ५९, ५[२]; ८६, ८; ८९,१; ९०, [७; ९१, ७]; ९३, ६; ८, १, १४; १९; २, १९; २०; ४२; ४,३; ५, १३[२a]; ६, ३२; [३९ (६५, २; १०३, १४)]; ४३; ७,१८; ३२; ३३; ८, २१; १३, २५; १७, ४; १८, [१२; ६७, १८]; १८; [२२; १०, ५९, ५]; २०, १९; २२, [३ (१०, ३८, ४)]; २४, १; ७; २६,१;१०; १५[b]; २३; २७, ३; ३२, १९; ३४, १२; ४०, १; ४१, १; २; ४५, ८; ९; ४६, १०; १७; ५०, १; ५३, ६; ५९, ५;६१, ५;६७,१५; २१; ७०, ९[२]; ७३, १७; ७५, ११; ८०, ३; ६; ८१, ८;८२,६; ९२,१४; ३०; ९३, २१; १००, ३; १०३, १; ९, २९, ५; ४९, १; ६१, १३; ६५, ५; ८१, ३; ११०, १; १०, १०, १४; १६, १४[२?c]; १८, १२[d]; २७, १; ३०; ३८, ४; ३२, १[२e]; २; ३३, ३; ४०, ११; ४२, १; ४३, २; ४४, ९; ५४,१; ५९, [१-४]; २;३; ४[२]; ५; ८; ६१, २७; ७५, १; ७७, ४; ९४, १४; १००, २; १०१, ११; ११२, ९; ११३, १०; १२०, ३; १२६, ६; १३२,५; १३३, १; ३; ७; १७८, १; १७९, २; खि १, ६,५; २, ८, ३; ३, २, १; ५, ६; ४,९,४[f]; ६, ३, ४; मा ३, ४६†; ४, १४[२];८,३३†; ११,२२[f]; ४२†; ६८[२?g]; १२,६३[h]; ६९‡[1]; १७, ७४; २०, ८१†; २१,५; २६, १३†;२७,४१†; ३३,९७; ३६, ६†; का ३, ५, ३†; ४, ५,६[२]; ८,९,१; १२, २, ११[f]; ४,५†; ७, ३[२?g]; १३, ५, २[h]; ८‡[1]; १८, ७, ५; २२,८, २†; २३, १,५; २८,१२,१; २९,५,१०†; ३६,१,६†; तै १,२,३, १[२]; ४, ३७, १; ४६,१†; ५, ११,५[२]†; ७, १३, ५†; ८, ३, १†; †२, ३, १४, २; ६,११, ३; †३,१, ११, ६;५, १०, १; ४, १, ४, २†; ९, १[२?g]; २, ३, २‡[1]; ५, २[h]; ६, ५, ६; ७,१५,७†; ५, १, ५, ३†; ६,१,४, ६; ७,१, १८, २;४, १७, २; मै १, २, ३[२]; ५,१†; १०,२†; २,७,२[f]; ४†; ७[२?g]; १०‡[1]; १२[h]; ११, १; १३, ९†; ३, १, ९[२]; ९, २?¶[k]; १६, ५[२]†; ४, ९, ११; २७†; १०, १; ६; †११, २; ३;६;१२,१; ४[२]; १३,१; †१४, ४;९[२];१०;१२[२]; काठ २,३;४[२]; १४†; १५[२]; ४, १६†; ६,२¶; ७, १७[२]†; ¶८, ३; ७; १३; †९,४; १८; ११,१३[२];†; १२, १३¶; १४[२]†; १५, १२†;१६, २; ४†; ७[२?g]; १०‡[1]; १२[h]; १८, ६; १९, ५†; १०[२]; १४; २०, १४†; २१, १३‡[1]; १४; २३, ५; ३०, ४[२]; ५; ३५, १४†; ३७,९†; ३८, १४†; ३९,१२†;४१,९; ४४,६; क १, १५; १६[२]; ४, १¶; ६, ८¶; ८,१¶; ७†; २[२], ३[h]; २८,६; ३०,३†;८[२]; ४६,७[२];४८,१३†; †कौ १,७$;२८;४७;५७;१८६; २५२; २५३; २८४; ३३२; ३७७; ३९०; ३९५; ४१६; ४२८; ४८७; २, ३४; ५५$; ११२; १३६; १७६; २७९; ३७९; ६८५; ७१४; ७८५; ८३५; ८४७; ८६५; ९२९; ९९९;१०२५;१०७१; ११५१; ११५३; †जै १, १, ७$; ३,८; ५,३;६, ३; २०, २; २६, १०; २७, १; ३०, २; ३५, १;३९, ८; ४०,८;४२,२; ४३,१०;४४, ५; ५१, १; ३, ४, ५; ६, १; ११, ८$; १३, १२; १६, १४;

---

[a]) °सुद्- [°= तुद्-] > [प्रर.] सौ (= तौ) इत्युभयत्र शोधः। [b]) = आशु-। वा. पृ २९४९ *h* द्र.।

[c]) ३ये पादे अप्सु इति (तु. सपा. शौ १८, ३,६०), ४र्थे पादे त्वम् इति च शोधः (तु. छन्दः)। शौ. अप्सु-त्तरः शोधः समानः। शेषं पृ २४०७ *a, b* द्र.।

[d]) सपा. तैआ ६,७,१ आमिगृ ३, ८,२ : ३५ बौपि १, १५ : ४३ हि इति पाभे.। [e]) = आशु-। वा. पृ २११८ *d* द्र.। [f]) सपा. तै ४,१,२,४ सुः इति पाभे.।

[g]) एकतरत्र त्वम् इति शोधः (तु. तुद्- इत्यस्य सुः इत्यादिषु रूपेष्वाद्यवर्णविकारः; वैतु. अन्ये यनि. ?)।

[h]) = सपा. माश ७, २, १,१० आपश्रौ १६, १५,८। शौ ६, ६३,२ अस्तु इति पाभे.।

[i]) सपा. ऋ ४,५७,८ नः इति पाभे.।

[j]) पाभे. शोधः च पृ २३७३ *p* द्र.। पृ २६३ *a* यदुक्तं तन्नेष्टम् (तदनु सपा. अप्सु इति निर्देशश्च नेष्टः)।

[k]) सुः इति शोधः। [l]) सपा. ऋ ७,५९,८ सुः इति पाभे.।

२३, १०; ३०, २२; ५६, १३; ५९, ६; ४, १, ४; ६;५, ७; १०-११,१०; २१,३;२६,४; शौ १, २,१; १७, ४!†[a]; २४, ४; ५, १, ५; २, ३†; ६, ४†; ५-७; ११, ७; ६, ३२,१; ८४, ३; †७, ६, २$; ७५, २;७७, ७; ९०, १; ९, १५, ४; १४, २, ९; १८, १, १६†; ३७†; ३,५१†; ६०†[b]; ६२; १९,२४, ५; †२०, ४, १; १७, २; १९, २;५१,३; ६०,३; ६७,२;७१, १२; ८०, २; ८९, १; ९४,९; ९५, २; ४†; १०७, ६; ११६, २; ११७, ३; ११८, १;१२४, ३; पै १, २६,५; १०९,२; ५, १, ३†; ३९,६†; ८; ६,१,३†; २,५;११,५†; ७-९†; ८,१,७; ९, १४, ४[c]; १२,१,१२; १५, ६,२; १६,६८,४†; १८,७,१०; २९, १; १९, ३,८[d]; ४, १४†; ५, १३; ११, ६; २०, १, ८; ११,१†.

√सु (अभिषवे),सुतम् ऋ १,२८,८; सोत >ता ऋ ८, १,[१७ (९, ३४, ३)]; सोत > ता ऋ ८, १,१९; सोतन ऋ ८, ४, १३.

सुष्वति ऋ २, १६, ५.

†सुन्वे[e] ऋ ७, २९,[१; ९,८८, १]; ९,१०८,१३; कौ १, ५८२; २, ४४६; ८२१; जै १, ४९,५; ३, ३४, ४; ४, ४, २; सुन्वे[e] ऋ ७, ९७, १; सुनोति ऋ १, १२२,९; ४, २४, ६; ३५, ६; ५, ३४, ३; ७, ३२, ६; १०, ८६,१५;१६०,३;४; †शौ २०, ९६, ३; ४;१२६, १५; सुनोति ऋ १, १०९,४; सुनुतः ऋ ८, ३१, ५; †सुन्विरे ऋ ८, ५३, [३; ९३, ६; ९, ६५,२२]; खि ३, ५, ३; कौ २, ५१३; जै ३, ४०, ९; ४, ८,९; १८, ७; शौ २०,११२, ३; †सुन्विरे ऋ ७, ३२, ४; कौ १, २९३; जै १, ३१, १; †सुन्वन्ति ऋ ३,३०, १; ५, ३०, ६; [(८, १, १७) ९,३४, ३]; १०,२८,३;७६,७; मा ३४,१८; का ३३, १, १२; सुनुथ ऋ १०, ७६, ८; सुनवत् ऋ ४,२४, ७;८,३१,१; सुनोतु ऋ ८, ३३,१२; जै ४,२०, ५†; सुनु ऋ १, २८, ६; मै २, ७, १६†; सुनुध्वम् ऋ ४, ३५,४; सुनुत ऋ १०,३०, [(२,१४,१) १५]; १७५,१; सुनुत ऋ १०, १४, १३[f]; †सुनोत, > ता ऋ ७, ३२, [८; ९,३०,६;५१,२]; कौ १, २८५; २, ५७७; जै १, ३०, ३‡; ३, ४७, ३; शौ ६, २, १$[g]; ३; सुनोत, > ता ऋ २,३०,७; १०, ३०,३; पै १९, १, ५†; सुनोतन ऋ ५, ३४,१; सुनोतन, > ना ऋ १०,७६,२; पै १९, १, ४[g]; सुनवै ऋ ८, ९१, १[2h]; सुनवानि पै १९, २६, १[2‡h]; सुनवाम ऋ ३, ५३,४; ४, २५, [४; ५, ३७, १]; काठ ४०, ५; पै १, ९६, १; सुनवाम ऋ १, ९९, १; १०३, ६; खि ४, २, ५; असुनोत् मा १९, ३४; का २१, ३, ३; मै ३, ११,७; काठ ३८,२[i]; ¶असुनोत् मै २, ४, १; काठ १२,१०.

†सुषाव ऋ ४, ४५, [५; ९, १०७; १[j]]; ७, २२, १; ८, ८, ४; मा १९, २[j]; का २१, १, २[j]; तै २, ४, १४, ३; मै ३, ११, ७[j]; काठ ३७, १८[j]; कौ १, ३९८; ५१२[j]; २, २७७; ६६३[j]; जै १, ४४, ८; ५३, २[j]; ३, २३, ९; ५५, ४[j]; शौ २०,११७,१; सुषुवुः[k] मा २०, ६३; का २२,६,९;†सुषुम >मा ऋ १, १३७, १; ८, १७, १; मै २, १३, ९; कौ १,१९१; जै १, २०, ७; शौ २०, ३, १; ३८,१; ४७, ७; †सुषुम > मा ऋ १, १०१, ९; ४, १६, १; कौ २, १६; जै ३, २, ७; शौ २०, ७७, १; सविष्यामि मै ४, ७, ३¶.

†सूयते ऋ ४, ५८, ९; १०, ११६,३; मा १७,९७; का १९, १, १०; काठ ४०, ७; सूयते ऋ ८,६४, १०; मै १,११, ९[l];

---

a) शोधः पृ ३३८३ *o* द्र.। b) शोधः पृ ३३८४ *c* द्र.।

c) पाभे. पृ १८५३ *d* द्र.।

d) सुमृडत इति पाठः? यनि., मृडत इति च शोधः।

e) त-लोपे यक. प्रपु१ प्रपु३ रूपं द्र.।

f) पाभे. पृ २०६२ *r* द्र.।

g) सपा. सुनोत<>सुनोतन इति पाभे.।

h) सपा. सुनवै (जैमि १, २२०[2] च) <> सुनवानि इति पाभे.। i) असु॰ इति पाठः? यनि. शोधः।

j) पृ ६४९ *r* द्र.।

k) पाभे. पृ ७३३ *j* द्र.।

l) सपा. काठ १४, १० तांब्रा १८, ६, ११ अभिषिच्यते इति पाभे.।

पै ८, १३, ९†; ‡सूयसे[a] कौ २, ३८३; जै ३, ३१, ३.
†असावि ऋ १, ८४, १; ५, ४३, ५; ७, २१, १; ९, ६२, [४; ८२,१]; ७७,५; १०,१०४, १; खि ३, २२, १०; तै १, ४, ३९, १; कौ १, ३१३; ३४७; ४७३; ५६२; २, ३५८; ३७८; ६६६; जै १, ३३, १; ३६, ६; ४९, ७; ५७, ७; ३, ३०, १; ३१; ५५, ७.
साव[b]-- -वः ऋ १०,४९,७.
१सुत[c]- -तः ऋ १, ४७, [१; २, ४१, ४]; ८०, २; ८६, [४ (८, ७६,९)]; १०४,९; १३७,२; ३; १७७, [३; ७, २४, २]; २,११, ११; १८, ४; ३६, [५; १०, ११६,७]; ३,३५,७; ४४,१; ४, ४६,६; ५,४०, [२;८,१३,२२]; ५१,४; ६,२९,४; ४०,१; ४१, ४; ४२, [१-४]; ४४, [१-३]; ८, २, २; १७, १२; २२, ८; ६६,१५; ८२, [(१,१३५,२) ५]; ७; ९४, ४; १००, ३; ९, १, [१;१००, ५]; ३, [९; १०; ४२, २; ९९, ७; १०३, ६]; ६, [७ (६२, १४) १०६, २; (१०७, १७)]; ८; २४, ५; २७, ३; २८, २; ३४, [२ (५, ५१, ७; ९, ३३, ३)]; ३६, १; ३७, १; ५; ३८, ६; ३९, [३; ४४,३; ६१,८]; ५;
४०, २[d]; ४१, [४; ४२, ६; (६१,३)]; ५१,४;५; ६१, २८; ६२,५[e]; १६;१९; ६३,२; १३; ६६,७; ६७, २; १२; १५; ६८, ९; ७१,३; ७२, ५; ७५,४; ८०, ४; ८४,३; ८६, २३; ३४; ३५; ९७,१; ३५;४५; ९९,८; १००, ६; १०१,२; १०५,३;४; १०६, २; १०७, १७; १०८, ५; १०; १०९,१८; ११३,२; १०,११२, ५; खि १, ४, ८; मा ७, ९†; १९, ५; ७२[f]; २०, ५५; २६, २५†; का ७,४,१†; २१,१, ५; ५,१[f]; २२,६,१; ¶तै १,४,५, १†; २,५,५,४; ६,३; ७,५,६, ३; मै १,३,७†; ३,११,३; ६[f]; ७; काठ ४,२†; ३५, ६†; ३७, १८; ३८,१[f];८; †क ३,२;४८, ७; †कौ १,१६२; १७४; ३०६; ३५१; ३९२; ४६८; ४७९; ४८९; ४९०; ५२०; ५२६; ५७४; ५८४; २,३९; ४५; ४८; ७६; ८५;१०८;१२८; १३२‡[g]; २१०; २५१; २५२; २५५‡[h]; २६०; ३१४; ३१७‡[i]; ३६२; ३६६; ४३२; ४५०; ५१२; ५५४‡[j]; ६१४; ६१५; ६२८; ६३१; ६३८; ६४२; ६४६; ६७४; ७४९; ९६१; ११३५; †जै १,१७,८; १८, १०; २४, १०‡[k]; ३२, ४; ३६,१०; ४४, २; ४९,२; ५०,३; ५१, ३; ४;
५२,१२; ५४,४;५८,९; ५९,७; ३,५,१; ७; ८,२; ११; ११,४; १३,४; ८‡[g]; १९,५; २१,१६; १७; २०‡[h]; २२,७; २५, १०; २६, ३‡[i]; ३०,५; ९; ३३,७; ३४, ८; ४०,१;८; ४३, १०‡[j]; ५०, २; ३; ५१,४;९; ५२, ८; १०; ५३,४; ५६,२; ५९,४; शौ २०, ५,६; ८, २; ६७, ६; -तम् ऋ १,३,७; ८; १०, ११; १६, [४; ३,४२,१; ५,७१,३]; [५; २१, ४; ६,६०,९]; ७; ८; ८४, [४; ८,६,३६]; १२५,३; २,२२,१; ३,१२,१;२; २२,१; ४०,२;५; ६; ४२, २; ७; ४४, ५; ४७, [३;५१,८][l]; ५१,९; [१०[m] (८, १,२६)];६०,५; ४, ३५,७;४६, १; ५,२९,७; ४०, १; ६४, ७; ६, २३, [३; ४४,१५]; ४२, ४; ५७,२;६०,७; ६८, १०; ८, २, १; २६; ४,४; ८, ३; ३२, २१; ३३,२; ३५,[७-९]; ३८,४;४५, २२; २६; ४६,७; ५१,[१;५२, १]; ६५,५; ६६, ७; ७६, [(१, ८६,४) ९]; १०;९२,१९; ९३, [३१[२]; ३२; ३३]; ९५, ३; ९, ६,६; ११,५; ५१,१; ६३,१०; ६८,७; १०७,१; ११०,२; १०, २४,१;२७,२; १०५,१; खि ३, ३-४,१; मा ७,१५;३१†;३३†; ८,३९†[n]; १२, ४७†; १९, २; २०, ३१; ५९; ६६; २६, ४;

a) पाभे. पृ २०६५ *l* द्र. । b) भाप. । c) विप., नाप. (सोम-रस- प्रभृ.) । d) सपा. कौ २,२७५ जै ३,२३,७ सुतम् इति पाभे. । e) सपा. कौ २,३५९ जै ३,३०,२ सुतम् इति पाभे. । f) =सपा. माश १२,७,३,४ तैब्रा २,६,२,१ । शौ ८, ७,२० हविः इति पाभे. । g) पाभे. पृ २४१२ *b* द्र. ।
h) सपा. ऋ ९,६५,२ पुरि इति पाभे. । i) सुतः सः>सपा. ऋ ९,२४,७ सुतस्य इति पाभे. । j) सपा. ऋ ९,१२,८ विमें. । k) सपा. ऋ १, ९,२ सुते इति पाभे. । l) सुतं नः > सपा. या ५,१५ सजोषाः इति पाभे. । m) तु. सस्थ. टि. २अनु । n) वैतु. उ. म. चमू इत्यनेनैकपद्यमिच्छन्तौ ।

का ७,६,४;७,५; १३,१†; १५. १†; ८,१४,१†; १३, ४, ३†; २१,१,२; २२,२,८; ६,५;१२; २८,३,१; तै †१, ४,११, १§; १५,१; १६,१; ३०, १; ४, १, २,१[a]; २,४,२†; ७,१,११,१[a]; ३,११,३; मै १,३,१२[२]; १७†; १८†; २,७,११†; ३, ११, ३[२]; ७†[b]; काठ ४, ४[२]; ७[२]†; १६, ११†; २७, ७[२]¶; ३७, १८†; ३८, ८[२]; ४१, २[a]; क ३,३[२]; ५[२]†; २५,२†; †कौ १, १२४; १३१; १५०[२]; १५८; १६१; १६५; १९५; २२३; २२७‡[c]; २२८; २७२; ३४४; ४३२; ४५७; ४९९; ५१२; २, १९; २०; ७२; ८१;८४; ८७; २१५; २७५‡[d]; २९९; ३३८; ३४१; ३४३; ३४९‡[e]; ५७५; ६६३; ७१६; ७९३; ७९५; ८३६; १००९; १०४१; १०७२; ११४०[२]; ११४१; ११४२; †जै १,१३,१०; १४, ७; १६, ६[२]; १७,४; ७; १८,१; २१,२;२४, १; ७‡[c]; ८; २८,१०; ३६,३; ४२,६; ४८,१; ५२,३; ५३,२; ३,२,१०; ११; ७,१०; ८, ७; १०; ९,१; १९,१०; २३,७‡[d]; २४,१५; २८, १०; १३; १५; ३०,२‡[e]; ४७,१; ५५,४; ५९, ८; ४,१८,६; †शौ ४,२९,२§; ७,६०,१; २०,६,२; ५; ६; ७, ४; २२,१; २४,१;२; ७; ४२, ३; ५२,२; ५७, १५; ९५, १; ९७,१; ११०,१; पै ४,३८, २; १३, ७, १२†; २०, ६, ५†;

–तस्य ऋ १,५,६;२२, ⌊३; २, १५,१⌋; ५२,१०;५६,६; १०८, ⌊१; ६-१२⌋; ५; १३; १०९,५; २,११,१०; १७; ३, ३५, १०; ४२, ९; ४३,५; ४८, १; ५१, ७; ४, १८,३; ३५, ३; ४६,२; ४८, १; ५, २९, २; ३२, ६; ५१, १; ⌊५; ७, ९०, १⌋; ७, ४८,१; ८, १, ⌊(३, ५१, १०) २६⌋; ३,१;८; १३, ⌊१४; ९२, ३०⌋; ३२,२४; ३५,२४;४८,७; ६१,३; ८२,६; ८७,१; ९४, ६; ९, २, ⌊३; १६, ७⌋; २४, ७[f]; २९,१; ५८,१; १००,४;१०९, २;१५; १११,१[g]; १०,१५, ३; ५०,⌊७; ९४, ८⌋; १०४, १-३; ⌊(१,३,६)६⌋; ११२, १; ११४, ७;११६,२;४; १६७,१; खि १, ७,२; २,१३, ४; मा ७, ३५†; १९,३३;३५; ५६†; ३३, ७०; ९७†; का ७,१७,१†; २१,३, २; ४; ४,७†; ३२,६, १; †तै १,४;१८,१; २,६, १२, ३; ३, २,५ ७§; ४,११,४; मै १, ३, १९†; २,३,८; ३,११,७[२]; †४, १०, ६; १२, ६; काठ ४, ८†; १७, १९[३h]; २१, १४†; २३, १२†; ३८,२[२]; क ३,६†; †कौ १, २३९; ५००; २, १७६; ३०२§; ३०३§; ३८९; ४०७; ७१९; ७४३; ७७१; ९२४; १११५; ११३७; ११५४‡[i]; †जै १, २५, ७; ५२,४; ३,६, ९§; १०§;१६,१४;३१,९;२७; ५९,११; †शौ २, ५, १§; २§; ७; १८,१,४५; २०,२४,९;२५, ७;३३,१;२; ३४,१२§; ६०,३; ६९,४; ९९, २; पै २,७, १; ३; १३,६, ३†; १४, १,१३;

–ताः ऋ १,२,४; ३,३;४; ५, ⌊५; ८, ९३,२२⌋;२३, ⌊१ (८,८२,२)⌋; ८४, ५; १३५, ६; १३९, ६; १६८,३; ३,४०, ⌊४; ४२, ५⌋; ५, ५१, ⌊७; ९, ३३, ३ (३४, २;६५,२०)⌋; ८,५०,२; ७६,८; ९३,२५[j]; ९,१०, ४[k]; १२, १; ३२, १; ४६, ३; ६३, ६; १५; ६९,९; ८१, १; १०६,१; १०, १६०, २; खि ३,२, २; मा ७, ८†; २०,८७†; २१,४२; ३३, ५६;५८†; का ७,३, २†; २२, ८,८†; २३,५, २; ३२, ५, २; ४†; तै १,४, ४, १†; मै १,३, ६†; ३, ११, ४; काठ ४,२†; क ३,२†; †कौ १,४७७; ५६६; २, ४४; ११६; ११९; ३०१; ४९६; ५४६; †जै १, ५०, १; ५८,१; ३,१२, ३; ६; १६, ५; २४, १७; ३८, १०; ४३, २; ५९,३; ४, २७, ४; †शौ २०, ६,४; २४,५; ५१, ४; ६९,३; ८४, १; ९६, २;

–तात् ऋ ७, ३३, २;

–तान् ऋ ५, ७८, ⌊१-३⌋; ८, ६,४२; १०, १६७, २;

–तानाम् ऋ १, २, ५; १३४, ⌊६ (४,४७,२); ५,५१,

---

a) =सपा. तैब्रा ३ ८, ३,४ । मा २२, २ प्रमृ. सुते इति पामे. । b) श्रुतम् इति पपा. ? ।
c) सपा. ऋ ८,२,१९ विभे. ।
d) पामे. पृ३३८६ *d* द्र. । e) पामे. पृ३३८६ *e* द्र. ।
f) पामे. पृ ३३८६ *i* द्र. । g) पामे. पृ २१०९ *p* द्र. ।
h) पामे. पृ १२७६ *i* द्र. ।
i) पामे. पृ ३१४४ *d* द्र. । j) पामे. पृ ७९४ *a* द्र. ।
k) पामे. पृ २४२० *m* द्र. ।

६]; १३५, ५;३,४७,१; ६, ४४, १३; २०; ८, ३२,+१९; ३४, ५; ६४,३; १०, ९६, १३; खि ५,६, ५; मा ७, ३८; का २८, ८,१; तै १,४, १९, १†; मै १, ३, २२†; काठ ४, ८†; क ३, ६†; कौ १, २२६; २, ७०६†; जै १,२४, ४; ४, ८,१†; †शौ २०, ३२, ३; ९३, ३; -†ताय ऋ ९, १०१, १; कौ १, ५४५; २, ४७; जै १, ५६, १; ३, ५, ६; -तासः ऋ १, १६,६; ८२, ६; १३५, १; १३७, २; १३९, ६;१६५,४; २,११, [(१,१३४, २) ११]; ३, ३६, ३; ४६, ४; ४,३७, २; ५,३०, १३; ६, ४१, १; ७,२६,१; २; ९०, १; ८, २, ७; १०; ६, २१; १३, १६; ४९-५०, ३; ८२, [(१, २३,१) २]; ९५, २; ९, ६७, १८; ८८, ६; १०१, ४; १०, २९, ६; १६०,१; खि ३,१-२, ३; मा ३३, ७०; ७८†; का ३२,६, १; ९†; तै १, ४, ४६, २†; मै ४, ११, ३†; काठ ९, १८†; †कौ१,२१२$,२१३‡[a]; ५४७; २, २२२; ११६१; †जै १,२२,९$; १०‡[a]; ५८,५; ३, २०,६; ४,१६, ८; २१, ९; शौ २,५,४; †२०,७६,६; ९६, १; १३७,४; पै २,७,२; -†०तासः ऋ ९,१०६,९; कौ २,६७८; जै ३,५६,६;-ते ऋ १,३,[६(१०, १०४,६)]; ५,[२;८,४५,२९]; ९,२[b]; १६,४; ८१,८;१०५,७; १२०, १[c]; १६१,५; १७७,२; ३,४०,१; ५१, ११; ५३, १०; ६०,४; ४,४९,५; ५, ३०, ३; ५१, [८-१०]; ६, २३, १; ५; ६; १०; ४०,३; ४५,२२; ५९, ३; ७, २६, ५; ३२, [२; १०, ५०,७]; ४२,२[d]; ५९, ३; ६७, ४; ९४; १०; ८, १, १; १२, १७; १३, ९; २१, १५; ३२, ६; ३३, २; ४; ७; ८; ४५, २२; ३८; ६१, ११; ६४, ६; ७२, १३; ९२, २०; ९३, २०; ९७,[८[२]]; ९, १०७, २; १०,२३,४; ४४, ९; ९४, १४; १६७, ४; खि १, ३, ६[e]; मा १९,२७; ३१; २०, ५६; ५७; ६३;६४; ८९†; २२, २[f]; ३३, २१†; का २१, २, १६; २०; २२, ६, २; ३; ८; १०; ८, १०†; २४, १, २[f]; ३२, २, ४†; मै ३, ११, ३[४]; १२, १[f]; काठ ३८, ८[३]; †कौ १, ७७‡[g]; ११५; १६१; २४१; २४२; २९७; २,७३; ८१; ८८; ९१; २१५;४९८;६६४;७१०;८३०; १०१६;१०२६;१०४६;१०४७; †जै १,८, ५‡[g]; १३, १; १७, ७; २५,९; १०; ३१,५; ३, ७, ११; ८, ७; ९, ३; ५; १९, १०; ३८, १२; ५५, ५; ५८, ७; ४, ९, ७; १०, १; २६, ५; †शौ २०, १, १; ६, १; २२,१;५२,२;५३, १; २; ५६, ५;५७,११;१२;१५; ६८, १२; ७१,८; ७३,५;७८,१; ८४, ३; ८५,१;९४,९; ११०-१११, २; -†तेऽ-ते ऋ१,९,१०;३,३६,१; ६,४५,२८; कौ १,२०१; जै १, २१,८; शौ २०,७१,१६; -तेन ऋ ७, ३३, २; काठ ४०, ५; पै १, ९६, २; -†तेभिः ऋ ३, ३५,५; ४,४१,३; ६, ४२, २; ३; कौ २, ७९१; ७९२; -तेषु ऋ १,१०,५; ४,३२,[११; ८, ९९,२]; ६,२३,९;४१,५;५९, १;४;७,२६,३; ८,१३,१; ५४, २;५९,१;९२,२६; ९५,१;९६, १९;९७,६; ९,६५,२७; खि १, ६,१;९,२; ११, २; ३, ६, २; †कौ १, ३४९; ३६३; ३८१; ४५९‡[c]; २, ९६; १६४; †जै १, ३६,८;३८,६; ४३,१; ४८, ३‡[c]; ३,९,१०; १५, १३.

सुत-पा[h]- -०पा खि १, ९, १; -पाः ऋ १,१५५,२;४,२५, ७; ६,२४,१; ८,२,४; १०, १००, १; जै ४, १६, ५†; -०पाः ऋ ६,२३,६; -†०पौ ऋ ६, ६८, १०; शौ ७,६०,१; पै २०,६,५.

†सुत-पावन्[h]- -०पावन् ऋ ६,२४,९; -पाव्नः ऋ ८,२, ७; जै ४,१६,८; -पाव्ने ऋ १, ५, ५; शौ २०, ६९,३.

सुत-पेय- -याय ऋ ४, ४४,३; शौ २०,१४३,३†.

सुतं-भर[i]- -रः ऋ ५,४४,१३.

सुत-सोम- -मः ऋ १, १६७,

---

a) पाभे. पृ ७९४ *a* द्र.। b) पाभे. पृ ३३८६ *k* द्र.। c) सुते सचा >सपा. कौ १, ४५९ जै १, ४८,३ सुतेष्वा इति पाभे.। d) वैतु. सा. सु, ते इति द्वे पदे?। e) सपा. खिसा ३७, ६ सुतः इति, शौ १,११,१ सूतौ इति च पाभे.। f) पाभे. पृ ३३८७ *a* द्र.। g) ऋ १०, ४६,१ सु ते इति पाठः? यनि. शोधः (तु. कौ १,७७)। h) उप. <√पा 'पाने'। i) व्यप. (ऋषि-)।

६; ३,३२, १२; ४,२५,१; ५, ३७,२; ५; १०,२८,२; पै १६, ११३, ५[a]; –मम् ऋ ५, ३०, १; ३१, १२; ७, ९८, १; शौ २०, ८७, १†; –†मस्य ऋ २, १२, ६; शौ २०, ३४, ६; पै १३,७, ६; –माः ऋ १, २, २; ४५, ८; ४७, ४; –माय ऋ १,१४२,१; ४,२,१३; –मासः ऋ १,४४,८; ५, २९, १२; ८, २७,७; –†मे ऋ ५, ६१, १८; ८, ६६, १; कौ १, २३७; २, ३७; जै १, २५, ५; ३, ४, ८; –मेषु ऋ १,५१,१२.

सुतसोम-वत्[b]– -वद्भिः ऋ १०,६९,११.

†सु(त>)ता-वत्– -वतः ऋ १, ३,५; ३,२५,४; ५८,९;८,१७, ४; १०,१७१,१; मा २०,८८; ३५,१$; का २२,८,९; ३५,४, १$; मै ४,१२,६; कौ २,४९७; जै ३, ३८, ११; शौ २०, ४, १; ८४,२; –वताम् ऋ १०, १००, ११; –वन्तः ऋ ८, १७,⌊३; ५१,६; ६१,१४; ९३, ३०⌋; २६,२२;३३,१; ६५, ६; खि ३,३,६; मै २, १३, ९; कौ १,२६१; २,१८; २१४; ६७२; जै १,२७, ९; ३,२, ९; १९,९; ५५,१३, शौ २०, ३, ३; ३८, ३; ४७, ९; ५२, १; ५७, १४; –वान् ऋ १, ८४, ⌊९; ८,९७, ४⌋; कौ १, २६४; २, ६९२; जै १, २८, २; ३, ५६, १९; शौ २०,६३,६.

सुता(त-अ)सुत– -ताभ्याम् मा १९,९५; का २१,६,१६; मै ३, ११, ९; काठ ३८, ३; –तौ मा १९, ७८; का २१,५, ५; मै ३,११,६; काठ ३८,१.

सुते-कर[c]– -रासः ऋ १०,७१, ९.

सुते-गृभ्[d]– -गृभम् ऋ ५,४४, ५.

सुते-रण[e]– -णम् ऋ १०,१०४, ⌊(७४,५) ७⌋.

सुत्या[f]– -त्यया तै ५, ५, ७, ५; काठ २२,८; ३४,७[?]¶; क ३५, २¶; –त्या तै ७,४,८,२¶; काठ ३४,६¶; –त्याम् मा ५,७; का ५,२,६; तै १,२,११,१; २,५, ५,५¶; ६,२,२,५; मै १,२,७; काठ २, ८; क २, २; –त्यायै मै १,२,६.

सुत्वन्[g]– -त्वा ऋ १०, ९९, ११; खि ५,१२,१; शौ २०, १२८, १[h].

सु॑त्वत्– -त्वत् ऋ १०, २७, २२; –त्वतः ऋ १,२, ६; ४, ⌊१०; ८, ३२, १३⌋; ३३, ७; ९४,८; २, ४१,२;५, ३४, ६; ६,५४, ⌊६; ६०, १५⌋; ८, ३, १४; १२, १८; १३, ४; ३५, ⌊१६-१८⌋; ⌊१९-२१⌋; ३६, १; ⌊७ (३७, ७) ३८, ८⌋; ३७, १; ६२, १२; ९८, ५; खि १, ४, ९[i]; ५, ७, ४, १०; मा २७, २९†; का २९,३,७†; †कौ २, ५९८; ३, २, ६; †जै ३, ४८, १४; ४, १०, २; शौ ११, १, ३०; †२०, ५०, २; ६४, २; ६८, १०; १११, ३; पै १६, ९१, १०; –त्वता खि ५, ७, ५,१२; –त्वताम् ऋ ८, ३२, १६; कौ २, ७२१‡[j]; जै ३, ५९, १३‡[j]; –त्वति ऋ ८, ९७, २; खि ५, ७,४, १६; तै ३, ५, ६, ३; शौ २०, ५५, ३†; –त्वते ऋ १, २०, ७; ५१, ⌊१३; ८, १००, ६⌋; ८१, २; ८३, ३; ९२, ३; १३२, १; १४१, १०; २, १२, १५; १९, ५; ४, ३१, ८; ५, २६, ⌊५; ८, १४, ३; १७,१०; १०, १७५, ४⌋; ६०, ७; ६, १६, ⌊(४, ३०,२०) ५; ३१, ४⌋; ८, १, २२; ४, ४; १२, १२; ५०, १; ५९, ⌊१; १०, २७, १⌋; ६६, २;६; ६७, ६; १०, ४२, ८; ४३, ८;७६, ८; १००, ३; १२५, २; १३४, ४; खि १, ६, १; ३, २,१; ५, ७, ४,१३; १४; मा ७,२१;

a) पाभे. पृ २५९७ *f* द्र. ।

b) विप. (सुतसोमीयवृत्तियुक्त- ⌊नृ- =ऋत्विज्-⌋) । बस. उप. (√वृत् 'वृत्तौ'>भावे) वृत्–> वावि. यनि. (वैतु. वें. सा. ORN. GRV. स्वार्थे प्र., PW. GW. WAG ⌊२, ५३ b⌋ संसर्गे मतुप् प्र. इति?) ।

c) विप. (*सोमयागाधिकरणकस्तोत्र-पाठक-⌊ऋत्विज्-⌋)। बस. उप. भाप. <√कृ 'स्तुतौ' ।

d) विप. (सोम-) । उस. पूप. विभ. अलुक् ।

e) विप. (इन्द्र-) । बस. उप. = रमण- ।

f) =अभि-षव- । स्त्री. क्यप् प्र. उदात्तः (पा ३, ३,९९) ।

g) कर्तरि ङ्वनिप् प्र. ।

h) वैतु. शंपा. सात. सुत्वा ? ।

i) सुन्व॰ इति स्वरः? यनि. शोधः ।

j) पाभे. पृ २२२२ *b* द्र. ।

का ७, ८, ४; मै ४, १२, ३†; काठ ६, १०†;१२,१४‡[a]; †कौ २, ३८; ३५३;१०७२; ११०७; ११८६; †जै ३, ४,९; २९,१०; ४६, २‡[b]; ४, १८, २; शौ ४, ३०, ६†; ६, ६,१; ५४,३; ७, ११५, ३; †२०, ५, ४; १७, ८; २५, ३; २७, ३; ३४,१८; ५१, ३; ५६, २; ८९, ८; पै १३, ७, १६†; १९, ८, ६†; २०, १२, ४; –न्वद्भ्यः ऋ १, १३२,४; –न्वन् ऋ १,१३३,७; ६,२०,१३; खि ५, ७,४,१५[i]; ५,१२; मा २१, ५९; का २३, ६, १२; शौ २०, ६७, १†; –न्वन्तः ऋ ८, ४, १३;१३,५; १०, ४८, ५; खि ७, ६, १; –न्वन्तम् ऋ २, १२, १४;३०, ७; ८, २, १८[c]; ९, ११२, १; खि ५, ५, २-११; कौ २,७१†; जै ३, ७, ९†; †शौ २०, १८, ३; ३४, १५; पै १३,७,१५†.

सुन्वती– -तीनाम् पै १,८९,२.

†सुन्वान्– -०न ऋ ८, ३१, १६; तै १, ८, २२, ४; मै ४, ११, २; काठ ११, १२; –नः ऋ १, १३३, ७[i]; शौ २०,६७,१[i]; –नस्य ऋ ८, ८०,३; ९,१०१, १३[d]; –नाय ऋ १, १३३, ७; ‡कौ १, ५५३[d]; २, १२४; ७३६; ‡जै [d]१,५६,९; ३,१२, ८; ४,२६,१; शौ २०,६७,१.

१सुवान्[e]– -नः ऋ ९, ६, [३; ५२, १ (६३, १६; ६४, १२)]; ९, १[f]; १८, १; ३४, १; ६६, २८; ८६, ४७; ८७, ७; ९१, २[g]; ९२, १; ९७, ४०; ९८, २; ३; १०७, ३; ८; १०९, १६[h]; १०, ३५, २; तै २, २, १२,४; –नम् ऋ १, १३०, २; –नस्य ऋ २, ११,२०; १९,१; –नाः ऋ ९,१३,[५; ६५,२४]; १०१, १०; –नासः ऋ ८, ३, ६; ६, ३८; ५१, १०; ९,१०, ४; १७,२; ७९, १; खि ३, ३, १०; †शौ २०, ११८,४; ११९, २; –ने ऋ ८, ५२, २; खि ३, ४,२; –नैः ऋ ८,७,१४.

†सुपुवस्– -वांसम् ऋ ८, ३२, २१; कौ १,२२३; जै १,२४,१; –वुषः ऋ १०, ९४, १४.

*¶सुपुवाण– -णः मै ३,४, ३[i]; ४, ४, १०; –णम् तै २, १, ९,१; –णस्य तै ५, ६,३, ४[i]; मै ३, ४,३; –णाय मै ४,४,९; –णेन तै ७, ५, १५ २.

†सुष्वाण– -णः ऋ ९, ६, ८[j]; ६५, [(१३, २) १८]; ६७, ३; काठ ३५, ६; क ४८,७; कौ २, १८४; ६७५; जै ३, १७, ५; ५६, ३; –णम् ऋ ९, १३, [२ (६५, १८)]; कौ २, ५३८; जै ३, ४२,४; –णासः ऋ १०, १४८, १; कौ १, ३१६; जै १, ३३,४; –णेभिः ऋ ४,२९,२.

१सुष्वि[k]– -ष्वये ऋ ४,२४,२;२५, ७; ६,२३,३;९,२१,२; –ष्विम् ऋ १, ६१, १५[l]; ६, २३, २; [(२,१४,१०) ९]; शौ २०,३५, १५†; –ष्वेः ऋ ४, २५,६.

सुष्वि-तर– -राय ऋ ७,९१, १; शौ २०, ३७,१†.

सूयमान,ना– -नः मा ८, ५७[m]; का ९, ७,५[m]; –नाः पै ८,१३, ६‡[n].

सोतवे ऋ १,२८,१.

सोतु[o]– -तु[p] ऋ १०,७६,६.

सोतुम् ऋ ८,१९,१८.

†१सोतृ– -ता ऋ ४,३, ३; ७,९२, २; ८,३३,१२; जै ४,२०,५.

†२सोतृ– -तरि ऋ १०, ७६, २; १००, ९; –तारः ऋ ९, १६, १; १०९, ११; कौ २, ६८३; जै ३,५६,१२; –तुः ऋ ७,२२, १; तै २, ४, १४, ४; कौ १, ३९८; २, २७७; जै १,४४, ८; ३,२३, ९; शौ २०, ११७, १;

---

a) सपा. ऋ १०,१२२,६ सुक्रतो इति पाभे.।

b) सपा. ऋ ८,४३,१५ दाशुषे इति पाभे.।

c) = कर्मठ-। <√सुन् (तना.) '*उद्योगे' इति।

d) सपा. °नस्य <> °नाय (तांब्रा ११, ५,१ च) इति पाभे.। e) स्वान्– इति कौ. जै. पाभे.।

f) सपा. कौ १,४७६ जै १,४९,१० स्वानैः इति पाभे.।

g) तु. सस्थ. टि. अधि। h) पाभे. पृ२८१७ *d* द्र.।

i) वैतु. भा. <√सु (वधा.)।

j) वैतु. सा. <√सू (वधा.)। k) विप., नाप.।

l) वैतु. GW. <सू (वधा.)।

m) सपा. तै ४,४,९,१ काठ ३४, १५ अभिपुतः इति पाभे.।

n) सपा. ऋ ४, ५८,६ पूयमानाः इति, काठ १६,१६ यश्चिकित्रे इति च पाभे.।

o) नाप. न. (सुत- [सोम-रस-])। कर्मणि तुन् प्र. उसं. (पाउ १,६९)।

p) वैतु. GW. क्विप्., (पक्षे) सोतुम् (तु. GRV.) इति निर्देशुकश्च।

–तृभिः ऋ १,२८,८; ४, २९, २; ९, ३०, [२; १०७, २६]; ८६, १२; ९६, १६; १०७, ८; कौ १, ५१५; २, ३४७; ३८३; जै १, ५३, ५; ३, २९, ४; ३१,३.

†२सोतृ– -०तः ऋ ८, २, २३; –०तारः ऋ ८,२,२५; ९, ६२, १८; कौ १, १२३; २, १००७; जै १,१३,९.

†सोतोस (:) ऋ १०, ८६, १; खि ३,१७,१; शौ २०,१२६,१.

सोत्व[a]– -त्वाः कौ १, २१२; जै १, २२, ९; –†त्वासः ऋ १०, १६०,२; शौ २०,९६,२.

†सोमन्[b]– -मानम् ऋ १, १८,१; मा ३,२८; का ३,३,२०; तै १, ५,६,४; ८,४; मै १,५,४; ११; काठ ७,२;९; क ५,२.

‡१स्वान– -नः कौ १, ४७५; ४९६; ५१५; ५२९; २, ३४७; ४४३; ५९०; ६०३; ६६५; जै १, ४९, ९; ५१, १०; ५३,५; ५४,५; ३,२९,४; ३४,१; ४८, ५;४९,१; ५५,६; –नाः कौ १, ५४८; २, ४५१; ५१५; ५४२; जै १, ५६, ६; ३, ३४,९;४०, ११;४२,७;–नासः कौ १,४८५; ५५५; २, ४७२; ९३८; ९६०; जै १,५०,९; ५७,२; ३,३५,४; ४,१९,२; २१,८; २३, ५; –नैः कौ १,४७६[c]; २, २८५; जै १, ४९,१०[c]; ३.२४,१.

√सु,सू(वधा.)[d], सूते ऋ ७,१०१,३; मै २,५,४¶; सूते ऋ १,१६४, १७; काठ १३, ४[e]¶; २३,६[e]; †शौ ९,१४, १७; १३, १,९१; †पै १६,६७, ७; १८, १९, १; सुवाते ऋ ५,१,४; पै २०,१८, ३; सुवाते मै ४.३,७¶; †सुवते ऋ १, १३५, ८; १६४, २२[f]; १०, ९१, ६; कौ २, ११७४; शौ ९, १४, २१; सुवते ऋ ३, ५५,५; मै ४,३,९; पै १६,६७, ११†; सुवे ऋ १०, १२५, ७; शौ ४,३०,७†.

असूत ऋ १, १६८,९; ३, २८, ५; ५, २,२; असूत ऋ ३, ३९, ३; ५,७,८; पै १८, २५, ८†; सूत ऋ १०,३१,१०; सूत ऋ१०, ६१,२०; असूत् मै ४,२,८[४].

सुष्वतु काठ ४०,९; ¶असुषोत्[g] मै २, ६, १२; ४, ४, ६; काठ १५,८.

सुवति ऋ ४, ५४, ४; सुवन्ते तै ५,६,३,२¶; †सुवसि ऋ ४, ५४,२; मा ३३, ५४; का ३२, ४,११; सुवसि ऋ ४, ५४, ५; सुवामि पै १९,२४,६; †सुवाति ऋ ५,८२, [३; ७, ६६,४]; ७, ४०,[(५,४२, ३) १]; मा ३३, २०; का ३२, २, ३; कौ २, ७०१; जै ३, ४६, ७; सुवाति ऋ ५,४२, [३ (७, ४०,१)]; शौ १४,१,३३; पै १८,४,२; सुवात् पै १९,१७, ३[h]; सुवताम् मा ९, ३९; का ११, ३, १; तै १, ८, १०,१; मै २, ६, ६; काठ १५, ५; सुवतु ऋ १०, ३६, १४; १७५ [(१)४]; सुवन्ताम् तै १, ८,१४, १[४]; काठ १५, ६; सुव पै १३,५,६[४]; २०,१९, ३; २०, ५; ६; †सुवतात्[i] ऋ ४,५४,३; तै ४,१,११,२; मै ४, १०, ३; सुवध्वम् मा ९,४०; १०, १८; का ११,३,२; ६, २; तै १, ८, १०,२; मै २, ६, ६; काठ १५, ५; असुवत काठ १४,७¶.

सुषुवे शौ १४, १, ४३; सुषुवे मा ९,२३; का १०,५,१; तै १, ७,१०, १; मै १, ११, ४; काठ १४,२; क २९, २; पै १८, ४, १०; २०, ४३, ५; ससूव शौ १०,१०,२३; ससूव ऋ ४,१८, १०; ७,२०, ५; १०,८६, २३; शौ २०, १२६, २३†; पै १६, १०९,३; असाविषत् खि ५, ७, ४,१४; साविषत् ऋ १, १६४, २६; मा ९, ५[j]; १८, ३०[j]; तै १,७, ७, १[j]; मै १, ११, १[j]; काठ १३, १४[j]; शौ ६, १, ३?[k]; ७, ७७, ७†; ९,१५,४†; †पै १६, ६८, ४; २०, ११,

a) विप. (सोम-)। त्वन् प्र. (पा ३,४,१४)।

b) नाप. (सोतृ-)। कर्तरि मनिः प्र. उसं. [पाउ ४, १५२ (तु. या [६, १०] वें. स्क. प्रमृ.)]।

c) पाभे. पृ ३३९० *f* द्र.।

d) धा. प्राणिगर्भविमोचन-प्रसवैश्वर्य-प्रेरणादिषु वृत्तिः।

e) SI. °तः इति?। f) तु. सस्थ. टि. अधि।

g) पाभे. पृ ३१६३ *g* द्र.।

h) सपा. शौ ६,८१,३ जनात् इति पाभे.।

i) मपु१।

j) सपा. साविषत् (माश ५, १,४,४ च) <> साविषक् इति पाभे.।

k) ?सविता सा° (तु. पपा., सा.) > °ताऽऽसा° (°ता, आसा°) इति शोधः (तु. ऋ ७, ४५,३ पै १९, १,३ प्रमृ.)।

१; साविषक्[a,b] का १०, २,१; २०, १, १; असाविषुः पै १०, ३, ५; सावीः शौ ७, १५, ३; पै २०, ३, १; ¦सावीः ऋ ५, ८२,४; ६, ७१, ६; मा ८, ६; का ८,३,१; तै १, ४, २३, १; २,२, १२, २; मै ४, १२, २; काठ ३७, ९; कौ १, १४१; जै १,१५,७.

¶सूयुते तै ५,६,३,१;४; ९, १; मै ३,२,१; ४,३; ४,३,९[3]; १०; ¶सूयते तै ५, ६, २, १; मै १, ११, ९;३, ४, ३[2]; ४, ३, ९[2]; १०; ४,५[2]; काठ १९,११;३७, २-५; क ३१, १; पै ३, ३९, ६ ?$; सूयाते काठ ३७, २¶; ¶असूयत मै ४, ४, ५; काठ ३७, ४; सूयत ऋ १०, १३२, ४.

सोषवीति[c] ऋ ३, ५६,७.

सुवितवे शौ ६, १७, १-४; पै १९, ४,७-९.

सुवीमन्[d]- -मनि ऋ ४, ५३, ३; ६,७१,२; ८,१८,१; १०, ३६, १२;६४,७; खि ३, २२,४; ५, ५,४; मा ४, २५; ३३, १७†; का ४,८,३; ३२,१,१७†; तै १, २,६,१; मै १, २, ५[e]; काठ २, ६; क १, १९; कौ १,४६४; जै १,४८,५; शौ ७,१५,२; पै २०, ४,९.

२सु(त>)ता[f]- -ता पै १३, ५, १३.

सुवन[g]- -नस्य मै २,७,१६.

२सुवा(न>)ना- -ना शौ २,३६, ३; पै २,२१,२.

२सुष्वि[h]-> √सुष्वि, सुष्वयन्त ऋ ७, ३६,६.

सुष्वय(त्>)न्ती- -न्ती ऋ १०, ११०,६.

सू[i]- सूः ऋ १, ३२, ९; १४६,५; मा १८, ७[j]; का १९, ३, ३; तै ४,७,३,२[j]; मै २, ७,१६; ११, ४; काठ १८, ८;३९,३; क २८, ८; पै १३, ६,९†.

१सूत[k]- -तम् मा ३०, ६; का ३४,१,६; -¶तस्य तै १, ८,९, १; मै २,६,५; ४, ३, ८; काठ १५,४; -ताः मै ४, ३, ९¶; शौ ३,५,७; -ताय मा १६, १८; का १७, २, २; तै ४,५,२, १; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७, २; -तेभ्यः मै २, ९, ५; -तौ मै ४, ३, ७¶.

¶सूत-ग्रामणी- -णीनाम् काठ २८, ३; क ४४, ३.

¶सूत-मु(ख>)खा- -खा, -खाम् मै ४, ३,८.

२सूत[*]- -तः पै ५, ३७,४.

सूत-क[l]->सूतिका[m]- -काः शौ ८,६,१९; पै १६, ८०,१०; -काम् पै ९,२२,१७.

¶सूत-वशा[m,n]- -शा तै ६, १, ३,६; मै २,५,४[3]; $शौ १२,४, ४४;४६;४७; $पै १७, २०,४; ६; ७; -शाम् तै २,१,५,४; मै २,५,४; काठ १३, ४; -शायाः मै ४,४,३; -शायाम् काठ ३७, ५; -शायै तै ६,१,३, ६.

सूतवे ऋ १०, १८४, ३[o]; खि ४, १३, २[o];३[o]; शौ १,११,२; ५, २५,१०[o]-१३[o]; पै १,५,२;११, १, १२; १३, २, १०[o]-१४[o]; १९,५५,८-१०.

सूतवै खि १,३,६; शौ १, ११,१.

सूति- -तौ[p] शौ १,११,१.

सूतु[q]- -तुः शौ ७,३६, ३[r]; -तुम् तै २,१,५,३¶; शौ ६, १७,१[s]-४[s]; पै १९,४,७-९; -तोः मै २, ५,४¶; काठ १३,४¶.

सूत्र-> सूत्री- -त्री शौ ९, १२, १४; पै १६,१३९, १७.

¶सूत्वा तै २,१, ५, ४; ५; मै २, ५,४.

सूनु[t]- -नवः ऋ १,३७,१०;४५, ५;८५,१; १५९,३; ६,५०, ४; ५२,९;७, ८१,४; ८,२०, १७;

---

a) पाभे. पृ ३३९१ j द्र.।
b) त-कारस्य क-कारः शाखाभेदीयः (वैतु. सा. विचि रूपम् इति ?)।
c) तु. सस्थ. टि. आ।
d) भाप. (प्रसव- [तु. या ६,७])। ईमनिन् प्र. उसं. (पाउभो २,१,२९७)।
e) °वि° इति पपा.?।
f) नाप. (पुत्री-)।
g) स° इति सात.।
h) भाप.।
i) नाप. पुं. स्त्री.।
j) तु. K. Gri.; वैतु. सा. म. = प्रेरणसामर्थ्ये इति?।
k) विप., नाप.।
l) स्वार्थे कन् प्र.।
m) नाप.।
n) तृस. पूप. प्रकृतिस्वरः (तु. भा.)।
o) = सपा. माश १४,९,४,२१ आपमं १,१२,३;४;६। कृउ ६,४,२२ सूतवे (सूतवे इति BC.) इति, हिगृ १, २५,१;२,२,५ सूतवै इति च पाभे.।
p) पाभे. पृ ३३८८ e द्र.।
q) नाप. (गर्भ-)। क्तुन् प्र. उसं. (पाउ १,७१)।
r) वैतु. पपा. शंपा. सा. सात. सूनुः इति?।
s) वैतु. सा. पूर्वेण अनुना सह 'अनुसूत्रम्' इत्येकं पदम् इति?।
t) नाप. (पुत्र-)। नुक् प्र. (पाउ ३,३५)।

१०,५६,६; ६२, ५; १७६, १; मा ३३,७७; का ३२, ६, ८†; काठ २६, ११; कौ १, २२१; २,९४५; जै १, २३,८; –०नवः ऋ २,३६,२; शौ २०, ६७,४†; –नवि ऋ ८, ६८, १५; –नवे ऋ १,१, ९[a]; २६, ३; ३४, ६; ५९,४;१२७, ५; १४३, १;२, ३८,५; ३,१,१२[b]; ८,४८, ४; १०,२५,३;मा३,२४†[a];१४,३; का ३,३,१६†[a];१५,१,३; तै १, ५,६,२†[a]; ४,३,४,१; मै १,५, ३†[a]; २, ८, १; काठ ७,११[a]; ८†[a]; १७,१; क ५,११[a]; २५, १०; –नुः ऋ १, २७,२; ६२, ९;६६,१; १०३, ४; १८९, ८; ३, १, [२३; ५,११;६, ११;७, ११; १५,७; २२, ५; २३, ५]; २५, १; २८, ३; ३३,५; ६,२, ७; १२,१; ७,६७, १; ९,९,३; १०७,१३; १०, ४५, ५; ६१, २४; ६३, [१७; ६४,१७];९५, १२; मा ६,६; †१२,२२; ५१; का ६,१,७; †१३,२,५; ४,७; तै २,२,१२,१; †४,२, २,३;४, ३; †मै २, ७, ९; ११; †काठ १६,९;११; क २५, २†; †कौ १,७६; २,११८; २८६; ९८५; †जै १,८,४; ३,१२,५; २४,३; ४,२४,६; शौ ६,१,२[c];७,१,२; पै २०, १, २; –नुभिः ऋ १, १००, ५; –†नुम् ऋ १, ६४, [१२; ६, ६६,११]; १२७, [१; ८,७१,११]; १६६,२; १८५,२; ३,११,४; ४,२४,१; ५,४२,२; ६,५,१;६,१; ४९, २; ६२, ६; ८, २३, २५; ६९, ४; १०, २०, ७; ३९, १४; मा १५, ४७; का १६,५,२९; तै ४, ४, ४,८; मै २,१३,८; ४,१४, ७; काठ २१,१४§; २६,११; ३९, १५; कौ १, १६८;४६५; २, ८३९;९०५; ११६३; जै १,१८, ४;४८,१०;४,१४,७; शौ १२, ३,२३§; २०,२२, ४; ६७, ३; ९२,१;पै §१६,४६-४७,१-१०; ४८,१-५; १७,३८, २§; १९, १,२[c]; –नू ऋ ८,२५,५; –नून् ऋ ५, ४२, १५; –०नो ऋ ८, ४०,९; –†०नो ऋ १,५८,[८; ४,२,२; ६,५०, ९]; ३, १, ८; २४, [३; ८,(१७,१) १९,२५; ७५,३]; २५,५;२८,५; ४,११, ६;३७,४;५,३,९;४, ८; ६, १, [१०;१३,४];४,१;४;५,५;११, ६;१३,५;६; १५,३; १८, ११; २०,१;२१,११;७,१,२१; २२; ३,८; [७-८, ७]; १६, ४; ८, १९,७; ६०, २; १०, ११, ७; ५०,६;१४२,१; तै १ ३, १४, ७; २,६,११,१; ४,३, १३, ३; मै ४, ११, ६; १२, ६; काठ ७,१७; १८,२०; कौ २, ९०३; जै ४,२५,५; शौ १८, १, २४; २०,१०३, ३; पै १५, २०, २; –नोः ऋ १,११७, ११;९,१९, ४; मा २७, ११[d]; का २९, २, १[d]; तै ४,१,८, १[d]; मै २,१२, ६[d]; काठ १८, १७[d]; क २९, ५[d]; पै ९, १,१[d].

†सूनु-मत्- -मतः ऋ ३, २४, ५; तै २,२,१२, ६; मै ४,१२, २; काठ ६,१०; जै ४,२४,१०.

सूनु-हन्- -हा पै ६,१४,८.

सु-ऊति[e,f]- -तयः ऋ ८, ४७, [१-१८].

सुक[g]- -केषु शौ १,२२,४‡.

?सुकशालि[h] पै ८,१६,६;२०,४७,८.

सु-कप(र्द>)र्दा[e]- -र्दा मा ११, ५६; का १२,५,७; तै ४,१,५, ३; मै २,७,५; काठ १६,५.

सु-कर[i]- -रम् ऋ ८,८०,६.

सु-करी (र>)रा[e]- -रा मै २,७,५[j].

सु-कर्मन्[e]- -र्मणा मा २०, ७५; का २२,७, ९; मै ३, ११, ४; काठ ३८,९; –र्मभिः[k] ऋ ९,७०,[४; ९९,७]; ८; –र्मा ऋ ४,३३, ९; –†र्माणः ऋ ४, २, १७; काठ १३,१५; शौ १८,३,२२.

सु-कल्प[i]- -ल्पम् तै १,५, ३, २; मै १,७,१; काठ ८, १४; क ८,२; शौ १२,२,५; पै १७,३०,५.

सु-काल- -ले पै १९,५५,८-१०.

a) पाभे. पृ २०२७ *b* द्र. ।

b) वैतु. वें. =प्रेरयितृ- इति, सा. =प्रदातृ- इति, दुर्गः [या ६,१७] = सोमाभिषवकर्तृ- इति ।

c) सपा. सूनुः <> सूनुम् (आश्रौ ८, १,१८ च) इति पाभे. । d) पाभे. पृ ३३४५ *b* द्र. ।

e) विप. । बस. ।

f) तु. सा. GW.GRV.; वैतु. PW.प्रमृ.प्रास. इति?।

g) शुक->वावि. यनि. । सपा. ऋ १,५०,१२ प्रमृ. शुकेषु इति पाभे. । h) शोधः पृ ३११४ *b* द्र. ।

i) उस. उप. खल् प्र. ।

j) सपा. मा ११, ५६ प्रमृ. माश ६, ५, १, १०[२] सुकुरीरा इति पाभे. ।

k) विप. (*=सु-घृत-) > नाप. (अङ्गुलि- [तु. २कुर-])।

¹सु-किंशुक[a]- -कम् ऋ १०, ८५, २०; शौ १४,१,६१; पै १८,६, १०.

सु-कीर्ति[b]- -र्तयः ऋ ८, ४५, ३३; -र्तिः ऋ १,६०, ३; १८६, ३; ५,१०,४; खि १, ९, ५; -र्तिम् ऋ २,२८,१; -र्त्या ऋ ८, २६, १९.

सु-कुरी(र>)रा[a]- -रा[c] मा ११, ५६; का १२,५,७; तै ४, १,५, ३; काठ १६,५.

सु-कृत्[d]- -कृत् ऋ ३, ५४, १२; ४, २५,५; मा २७, १३; का २९, २,३; तै ४,१,८,१; मै २, १२, ६; काठ १८, १७; क २९, ५; शौ ५, २७, ३; पै ९, १, ३; -कृतः ऋ १, ४८, ११; ११७, [२; १८३,१]; १४७, [३; ४,४, १३]; ३,३१,१२; ३८,२; ६०, [३; १०,९४,२]; ४,१३,१; ५, ४,८; ७,३५,१२; १०,१७, ४; ७; मा २३, १६†; का २५, ४, ५†; तै १,२,१४, ५†; ४, ४५, ३[e]; ३, ५,४,१[2];२; ४, ७,१५, १; ५,७,७,३; मै १,२,१५; ४, ३[f]; ८,६¶; ३,१६,५; ४,११, ५†; काठ ४, १३[e]; ५, ६[3]; ६, ११†; ७,१२; १७,१८†; २२, १५; ३२,६[3]; ४०, १३; क ३, ११[e]; शौ ३,२८,५; ४,२४, १; ६,१२०,३; ७,८४,२; ८५, ४; १२,३, ९; १८, १, ४१†; २, ५५†; ३, २०; ४, ३; ७; ४५; १९, ११, १†; ५६, ५; पै १, १०२,१; १०३,४; ३,८,५; ४, ३९,१; ५,१४,७; ३१,५; १३, ८,११†; १६,५१,१; १७,३६, ९; १९,५२, १; -कृतम् ऋ १, १२५,३; ९,७३, १; १०, ६३, ९; मा ८,४३[e]; का ९, ६, २[e]; तै २,१,११,१†; ७,१, ६, ८[e]; मै ४,१२, ६[f]; काठ १३, १६[f]; शौ ७,४९,१[f]; पै ११, ५, ११; -कृताम् ऋ ७, ३५,४; १०,१६, ४; खि ३, १०[2], ९; मा १८, ५२[g]; ५८[h]; का २०,३, २[g]; ४, १[h]; तै १,४,४३,२; ४,७, १३, १[g]; ५,४,१,३¶; मै १,३,३७; २,१२,३[g]; ४,८,२; काठ ४,९; १८,१५[g]; ३१, १४; क ३, ७; २९, ४[g]; शौ ३, २८, ६; ६, १२४,१; ९,५,१;५;८;९; १२; ११,१,१७; १८; ३५; १८, २, ८†; ३, ७१; ४, १; ११; ४४; १९,१०,४†; पै ५,३१,३; ४०, ८; ९,२२,२६; ११,५,९; १३, ८,४†; १६, ७१, ९; ८९, ८[i]; ९०, ७; ८; ९२, ५; ७; ९३, १-१०[?]; ९४, १-७[?]; ९५, १-९[?]; ९७, १-६; १०; ९८, १; २[j]; १९, ४०, ४; ५; ४४, ३; -कृते ऋ १, ३१, ४; ४७, [८; ९२,३ (८, ४,१४; ८७,२;४)]; १२८,६; १५६,५; १६६, १२; १८२,१; ३,३१,७; ५,४, ११; ६२,६; ६, ७०, २; ७,७९, ३; १०,१२२,३; तै १,४, ४६,१†; काठ १०,१२†; कौ २, ११०७; शौ १८,४, १४; -कृतोः ऋ ३, ३१,२; -कृतौ पै १८, ११,३[k]; -०कृतौ शौ १२,३,४४; पै १७, ४०,४; -कृत्सु ऋ ७,९, १.

सुकृत्-तम- -माः ऋ ९,८३,४.

सुकृत्-तर- -रः ऋ १, ३१, ४; १५६,५; -राय ऋ ८,४६,२७.

१सु-कृत,ता[l]- -†तः ऋ ६,१९, [१; ७,६२,१]; खि ४, ९, ४[m]; मा ७,३९; का ७,२१, १; तै १,४, २१,१; मै १, ३, २५; काठ ४, ८; शौ १७,१,२७$; -तम् ऋ १,८५, ९; १२५, ३; ८, ७७, ११; ९,७०, ७; ७४, ३; १०, १५, १३[n]; ३४, ११; ४४, ९; १००, ६; मा ११,२२[m]; १९, ६७†[n]; ९४; का १२, २,११[m]; २१, ४,१८†[n]; ६,१५; तै ४,१, २,४; मै २, ७, २; ३, ११, ९;

a) विप. । बस. । b) भाप., विप. (वरुण- [ऋ १,१८६,३])। बस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१७२)। भाप. पक्षे प्रास. निरुदकादिस्वरः।
c) पाभे. पृ ३३९३ j द्र. । d) विप. । उस. ।
e) सपा. °तः (तांब्रा २०,१५,१५ बौश्रौ ८,२० : १७ च) <> °तम् (माश ४,५,८,१०[2] च) इति पाभे. ।
f) =सपा. या ११,३३ । तै ३,३,११,५ आमिगृ २,१, ५:२१ सुभगाम् इति, आश्रौ १,१०,८ प्रमृ. सुवृतम् इति च पाभे. ।
g) =सपा. माश ९,४,४,४ । कौसू ६८,२६ सुकृतस्य इति पाभे. । h) =सपा. माश ९,५,१,४५ । तै ५,७, ७,१ प्रमृ. सुकृतस्य इति पाभे. ।
i) सपा. शौ ११,१,८ सुकृतस्य इति पाभे. ।
j) पाभे. पृ २११० f द्र. ।
k) सपा. शौ १४,२,४३ सुगृहौ इति पाभे. ।
l) प्रास. । m) सपा. मा ११,२२ °तम् इति पाभे. ।
n) =सपा. तैब्रा ३,१,१,७ । तैब्रा ३,१,१,६ प्रयतम् इति पाभे. ।

काठ ७,१४; जै ४,११,५†; शौ १२,३,३३; २०,९४, ९†; -ता ऋ ३,३०, [१३;३२,८;३४,६]; ४,२१,९; ५,२९,१५; ६, ४१, २; १०,७५,८; तै ४,२,९, १[a]; मै ४,१२,३†; शौ २०,११,६†; -ताः ऋ १,३५,११[b]; १३४,२; मा ३४, २७†[b]; का ३३, १, २१†[b].

सुकृत-कर्मन्[c]- -र्मभिः खि ३, १२,३.

२सु-कृत[d]- -तम् मा १८,५; का १९, ३,१; तै ४,७,२,२; ७, ३,११, २; मै २,१,३[२]¶; ११,३; १२, ४; काठ १८, ८; -तस्य ऋ ३, २९,८; १०, ६१, ६; ७१, ६[e]; ८५, २४; ९५, १७; मा ११, ३५†; १३, ३१; १५, ५०; का १२, ३, ८†; १४, ३,५; १६, ६,२; तै १, १, १०,२†; ११, २; ३,१,४,१¶; ५, ४, १; ६, २;११,२†; ४,१,३,३†; २, ८, १; ७, १३, ३; ५, ७, ७, १[f]; २४,१; मै १,१, १२; ४-५, ३; ६,२; २,७, ३†; १६; १२, ४; ४,१४,७; शौ २, १०, ७; ४, ११,४; ६; १४, ६[g]; ६, ११९, १;१२०, १; १२१, १; २; ७, ८८,४; ९,५, ११; ११, १,८[h]; १९; ३७[२]; १४,१, १९†; १६, ९,२; १८, ३, ५४; पै १८, ६, ६†; -†ता[i] ऋ १, १६२, १०; मा २५,३३; का २७, १३, २; तै ४,६, ८, ४; मै ३, १६, १; -†तानि ऋ ३,६०,४; ७, ३५, ४; शौ १९, १०, ४; पै १३, ८,४; -ताय तै १,१, १०, १[j]; मै १,१,४; -ते शौ १४,१,५९; पै १, ३९, ६; -तेन तै ३, ५, १, २; -तेषु[k] मै १, ४, ३; ८; -तैः मै २,१२,४; शौ ११, १, ३६.

३सु-कृत[l]- -तः क ३, ६†; पै १८, ३२,१०; -तम् काठ १६, २; ३८, ३; ४३, १; क २८, ८; पै १, २६,४; १५, १, ४[m]; १७, ३९,३; १९, ८, ७[n]; २०, ५५, १०; -तस्य काठ १, ११; ५, ६; १६,३; १८,१८†; ३१,१४; ३९, १; २[३]; ३; ४०, १३[f]; ४५,१६; क २९, ६; पै २, ३, ५; ७३,४; ३,२५, २; ६; ३८, ५[g];६; ४,४०, ३; ५, १३, ८; १४,३; १६,५०, ६; ९०, १०; ९२,७; ९७,९; ९९,५; १५०, २; १८,६,१०†; २९, ३; १९, ४६, १३; -ता काठ ४६, ४†; पै २, ३९, २; -ताय काठ १, १०[j]; -ते पै १,२७,४; २,३९, ३;१८,६,७; -तेषु काठ ५,४[k]; ३२, ४[k]; -तैः पै १६,९२,६.

†सौकृत्य[o]- -त्याय ऋ १०, १३६,४; पै ५,३८,४.

सुकृतिन्- -तिभिः पै १६, ७२,६.

†सु-कृत्या[p]- -त्यया ऋ १, २०,८; ८३,४[q]; ३, ६०,[३; १०,९४, २]; ४,३५, २; ८, ५४, २; ९, ४७,१; ४८, १; खि ३, ६, २; कौ १, ५०७; २, १८६; जै १, ५२, ११; ३, १७, ७; शौ २०, २५,४; -त्या ऋ ४,३५,७;८.

सु-कृत्वन्[r]- -त्वनि ऋ ८, ४६,२७; -त्वने ऋ ८,१३,७.

¶सु-कृष्ट- -ष्टे काठ २५,४; क ३९,१.

सु-केत[s]- -तः तै १, १, १०,

[a]) सपा. मै २, ७, १५ सुधृता इति, पै १९, ४६,१ सुधृतः इति च पाभे. । [b]) पाभे पृ २८४४ *o* द्र. ।
[c]) विप. । बस. । सुकृ° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
[d]) भाप. । गस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१४५) ।
[e]) *=साधु-वचन- । गस. उप.< √कृ '*वचने' । सस्थ. अ॒-*लकम् इति क्रिवि. सत् ६अ॒ +(√लक्ष् 'लक्षणे = *ज्ञाने' +णमुल् >) लक्षम् > तस. अ-लक्षम् > यनि. । अत्र पृ ४३४ *n* व्यु. २यः विकल्पो नेष्टः, १मे च यथापेक्षं शोध इष्टः । [f]) पाभे. पृ ३३९४ *h* द्र. ।
[g]) सुकृतस्य लोकम् > सपा. मा १८,५१ प्रमृ. ब्रध्नस्य विष्टपम् इति पाभे. । [h]) पाभे. पृ ३३९४ *i* द्र. ।
[i]) न. द्विरु (तु. वें. उ. K.; वैतु. सा. म. GW. Ghatage [IHQ २१,२२६] °तम् > यनि. इति?) ।
[j]) =सपा. तैब्रा ३, ३, ३, २; ७, ४, १० आपश्रौ १,५,५ प्रमृ. । शौ १४,१,४२ अमृताय इति पाभे. ।
[k]) =सपा. माश्रौ १, ३, ५, ५ । तैब्रा ३, ७, ५, ११ आपश्रौ ३,९,१० °तेन इति पाभे. ।
[l]) भाप. वा विप. वा. । [m]) पाभे. पृ ३१२८ *d* द्र. ।
[n]) सपा. शौ ६,३९,१ सुभृतम् इति पाभे. ।
[o]) भावे ष्यञ् प्र. (पा ५,१,१२४) ।
[p]) भाप. । [q]) वैतु. सा. बस. इति? ।
[r]) व्यप. (नृप-; वैतु. GW. GRV. प्रमृ. विप. [नहुष-] इति?) । गस. उप. क्वनिप् प्र. ।
[s]) विप. (सवितृ- [तै १,१,१०,२; ३,५,६,२]), नाप. (आदित्य-) । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११९) । उप. =ज्ञान- ।

२[a]; ५, २, ३; ३, ५, ६, २[a]; मै १,७,१; ५; काठ ८, १४; ९, ३; क ८, २; ६; -ताय मै २, ८,१३.

सु-केतु[b]- -तवः ऋ ३,७,१०.

सु-क्रतु[c]- -†तवः ऋ ७, २, २; मा २९, २७; का ३१, ४, ३; मै ४,१३,३; काठ ३७,४; -तुः ऋ १,२५, ⌊१० (८, २५,८)⌋;१२; ५५,६; ९१,२; १२८,४; १२९, १०[d]; १४१, ११; २, ३१, ३; ३,३,७; ५,११,२;२५, ९; ६५, १; ६, ७, ⌊(१, १६०, ४) ७⌋; ८,२; ३०,२; ७१,१; ७,३, ९; ९,२; ८५,४; ८,२५,२; ३३,५; १३; ४६, २७; ९६, १९; ९, २,३; १२,४; ७०, ६; ७३, ८; १०२,३; १०, २५,८; ४९, ९; ९१,३; खि ३, २२, ४; मा ४, २५; १०, २७†; २०, २†; का ४,८,३; ११, ८, २†; २१, ७, १†; तै १,२,६,१; ८,१६, १†; ४, ४,४, ३†; †मै १, २, ५$; ६, २; २, ६, १२; ७, १६; ४, ४,६; ११,१; १४,१; †काठ २, ६$; ७; ७, १४; ८, ७; १५, ८; ३८,४; ३९,१४; क १, १९; ७, ४†; †कौ १, ४६४$; २, २५९; ३६५; ३८९; ५४९; जै १, ४८, ५; †३, २२, ६; ३०, ७;३१,९; ४२, ५; ४, २८, ४†; शौ ७, १५, २; पै २०, ४, ९; -तुम् ऋ १,१२,⌊१;८,१९,३⌋; ३,४९,१; ६,४८,१४; ७, ३६, ४; ८,१९, १७; ८४, ८; तै ३, ५,११, ५†; मै २, ७,१६; †४, १०, १; ३; काठ १५, १२†; २०,१४†; ३९,३; †कौ १, ३; ११२; २,१४०; ७६३; †जै १, १,३; १२, ६; ३, १४, १; शौ २०,१०१,१†; -तू ऋ ५, ६६, १; ८,२५,५; ⌊(१,२५,१०)८⌋; -†०तू ऋ ३,६२,१६; ७, ६१, २; मा २१,८; का २३,१,८; तै १, ८,२२,३; मै ४,११,२; काठ ४,१६; कौ १,२२०; २,१३; जै १,२३,७; ३, २, ४; -०तो ऋ १, १४४, ⌊७; ८, ७४, ७⌋; -†०तो ऋ १,५, ६; ५१, १३; ३,१,२२; ४,४, ११; ५, २०, ४; ४४, २; ६, १६, ३; ⌊२९; ९,६३, २८⌋; १०, ३; ७, १६, ६; ८,१,१८; ५४, ६; ९, ४८, ३[a]; ६५,३०; ७२,८; १०,७०, १; १२२, २; ६[e]; १४४, ६; खि २,७-८,१; ३,६, ६; तै १, २,१४,५; ३,४, ११, ४; मै ४, ११, ५; १२, ६; काठ ६, १०; ११; २३, १२; कौ १, ५२; २, १८८;४८९; ८२६; जै १,५,८; ३,१७, ९; २७, ४; ४, ४, ७; ६,९;२९,६; शौ २०, ६९, ४.

√सुक्रतूय, सुक्रतूयसे[f] ऋ १०, १२२,६; सुक्रतूयसि काठ १२, १४‡[f].

सुक्रतूया- -यया ऋ १, १६०, ⌊४ (६,७,७)⌋; -या ऋ १, ३१,३.

¶सु-क्रीत- -तेन तै ७,१,६,३.

? सुके पै ८,१६,७; २०,४७,९.

सु-क्षत- -तस्य[g] शौ ७,८०,४.

सु-क्षत्र[h]- -०त्र ऋ ५,२२,५;३८,१[h]; ७,८९,१; -त्रः ऋ ३, ५९, ४; ७, ६४, ⌊(२, २७, २) १⌋; मा २१,२२; का २३,२,११; मै ३, ११,११; काठ ३८, १०; -त्रम् ऋ १, ११६, १९; -त्रा खि ५, ७,४,७; -त्रान् ऋ ६, ५१, ४; -त्रासः ऋ १,१९, ५; ६, ४९, ⌊१; ५१,१० (१०,१५, ५)⌋; पै ६,१७,४†.

सु-क्षय[i]- -यम् ऋ १०, २३, ४; शौ २०,७३,५†.

सु-क्षिति[j]- -†तयः ऋ ८,४३,⌊१८; २९⌋; मा १२, ११६; का १३, ७, १५; तै १,३, १४, ३; काठ ३५,१७; क ४८,१५; -तये ऋ ७,५६,२४; -तिः तै ३, ४, ७, २; -†तिम् ऋ १,४०,८; ९१, २१; २, १९, ८; ३५,१५; ६, २, ⌊११; १४,६; (१५, १५)⌋; ७,७४,६; १०,२०, ⌊१०; ९९, १२⌋; खि २,६, १९; ७-८, ५;

a) =सपा. वौश्रौ १, २०:२९। आपमं १, ५, १७ सुश्रेवः इति, माश्रौ १,३,५,१७ सत्यधर्मा इति च पाभे.।

b) विप.। बस. अन्तोदात्तः।

c) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११८)।

d) वैतु. सा. प्र१ इति ?। e) पाभे. पृ३३९० a द्र.।

f) सपा. °से <> °सि इति पाभे.।

g) वैतु. सा. अक्षित-साहचर्यात् सुक्षि° इति, उप. <√क्षि 'निवासे' वा <√क्षण् 'हिंसायाम्' वेति च?।

h) सपा. कौ १, ३६६ जै १,३८,७ सुदत्र इति पाभे.।

i) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११९ ⌊तु. PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. नाप. प्रास. उप. < √क्षि ⌊निवासे⌋?)।

j) विप., नाप. (रम्य-निवास-)। बस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१७२)।

मा ३४, २०; का ३३, १, १४; मै ४,१४,१; –†तीः ऋ ५, ६, ८; ७, ६४, ४; ८, ८४, ६; कौ २, ९०१; जै ४, १४, ५; –तीनाम् ऋ ९, १०८, १३; कौ १,१५४;५८२†; २,४४६†; जै १, १६, १०; ५९, ५†; ३, ३४,४†; –त्यै मा ३७, १०; का ३७,१,१०; तै ७,१,१७, १; मै ४,९,११?[a]; काठ ४१,८.

सु-क्षेत्र[b]– -त्रा ऋ १, १२२, ६; ४, ३३,७.

सुक्षेत्र-ता– -तायै शौ ७, २१, ५; पै २०,४,३.

√सुक्षेत्रिय > †सुक्षेत्रिया– -या ऋ १,९७, २; शौ ४, ३३, २; पै ४,२९,२.

सु-(क्ष्म>)क्ष्मा[c]– -क्ष्मा मा १,२७; का १,९,५.

सुख[d]– -खः ऋ १,१२०,११; शौ ५, १४,५; १३; १९,७,३!?[e]; पै २, ७१,५; ४,१५,७; –खम् ऋ १, २०,३; ४९,२; ३, ३५,४; ५, ६३,५; ८,५८,३; ९, ११२,४; १०,७५,९; खि १, ३,२[f];४,१; ७,४;४,५,४०![g]; मा ३,५९‡[h]; १८,६[i]; मै २, ११, ३[i]; शौ ८, १,६; १३,१, २४; २,७; २०, ८६, १†; पै १६, १, ६; १८, १७,४; २०,१०; २१, १; –खे ऋ ३,४१,९; शौ २०,२३, ९†; –खेन पै १९, ४७, १३; –खेषु ऋ ५,६०,२; –खैः ऋ ५,५,३.

सौख्य– -ख्यम् खि २,६[२],१७.

†सुख-तम– -मे ऋ १,१३,४; १६, २; कौ २,७००; जै ३,५७,४.

सुख-रथ[j]– -थम् ऋ ५,३०,१.

सुख-शायिन्[k]– -यिनः खि २,१,७.

सुखा (ख-आ)हि (त>)ता[l]– -ता पै १०,२,७.

?सुखहस्ताः पै १७, १२, ५.

†सु-खादि[j]– -दयः ऋ १,८७, ६; तै २,१,११,२; ४,२,११,२; मै ४, ११, २; काठ ८, १७; –दये ऋ ५,८७,१; कौ १, ४६२; जै १, ४८,८.

सु-खादित– -तम्[l,m] मै २, ७,७; –तान्[l] मा ११,७८; का १२,७, १३; तै ४, १,१०,२; काठ १६, ७; पै १,४२,२.

सु-ग,गा[n]– -गः ऋ १,४१,४; २,२७, ६; ३, ५४, २१; ७, ४२, २; काठ १३, १५†; पै १९, ३४, १५; –गम् ऋ १,४३,६[h]; ९४, ९;११; १०२,[४; ६,४४,१८]; १०६,५; २,२३,७; ५,५४, ६; ६,५१,१३; १५; ७, १०४, ७; ८,४७,११;९३,१०; १०,८६, [(७, १०४,७)५]; मा १८,११; का ३,८,३†[h]; १९, ३,२;४,२[i]; तै १,८,६,२†[h]; ४,७,२,२; ३, २[i]; मै १,१०,४†[h]; २, ११,३; १३,२२; ४, १४, १४; काठ २, १५[o]; ९,७†[h]; १८,८;९[i]; ४०, १३; क २८, ८; ९[i]; †कौ १, १०५; जै १, ११,९†; २, १,९; शौ ३,३,४; ७,५२, ४†; ८,४, ७†; १४,१, ५८; २, ६‡[p]; ८; २०,१२६,५†; पै २, ३१, ३[q]; ७४,४; ३,३६,५†; ४,२८,५†; †१२,१, ९; ११; १६, ९, ७†; १८,२,६;७,६‡[p];९; १९, २९, १४; –गा ऋ १, ४२, ७; ६, ६४,४; ७,६२,[६; ६३,६]; ९, ६२,२;१०,६३,७; मा ८,१८[r];

---

a) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. पपा., तैआ ४, ३,३ च)। b) विप. (सिन्धु- [१मे स्थले]), नाप. (सस्यसमृद्धक्षेत्र-)। वस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९)।

c) विप. (सुमृन्निर्मिता- [वेदि-])। वस. अन्तोदात्तः (वैतु. सा. उ. म. नाप. प्रास. चेति?)।

d) विप., भाप. (आनन्द-)। सु-ख- इति पपा.। < सु + ख-[इन्द्रिय-] इति या [३, १३] प्रमृ.। √*सुक्ष् [=√सुह्] > *सुक्ष- > यनि. इति मतम् (तु. WAG [१,२१९ b], BL.)।

e) शोधः पृ २६६१ c द्र.।

f) सपा. खिसा ३७,२ आ वाम् इति पाभे.।

g) सपा. खिसा २९,४२ सुखम् इति पाभे.।

h) सपा. सुखम् (माश २,६,२,११ च) <> सुगम् (काश १, ६,२,६ लाश्रौ ५,३,५ च) <> क ८,१० सुभगम् इति पाभे.।

i) सपा. सुखम् <> सुगम् इति पाभे.।

j) विप.। वस.। k) °शा° इति स्वरः? यनि. शोधः।

l) सपा. °तम् <> °तान् इति पाभे.।

m) वा. क्रिवि.। n) विप., नाप. (मार्ग-)।

o) = सपा. पागृ १,५,११; ३,१,३। तैब्रा २,४,१,४ आपश्रौ ९,८,८ हिगृ २,१७,३ उरुम् इति पाभे.।

p) पाभे. पृ ११३६ n द्र.।

q) सुगं स्वस्तिवाहनम् > सपा. ऋ ६, ५१,१६ प्रमृ. स्वस्तिगामनेहसम् इति पाभे.।

r) = सपा. माश ४,४,४,१० काश्रौ २, २, १ प्रमृ.। तै १,४,४४,२ आपश्रौ ३,१९,३ स्वगा इति पाभे.।

का ९,३,४[a]; मै १,३,३८[a]; ४, १४,११[a]; काठ ४,१२[a]; क ३, १०[a]; कौ २,१८९†; जै ३,१७, २†; शौ ७, १०२, ४[a]; पै २०, १२,२[a]; –†गाः ऋ १,१६५,८; ८,३१,१३; मै ४,११, ३; काठ ९,१८; –गान् ऋ ३,३०, १०; ५,८०, २; १०, ५१, ५; पै ७, ५१,३; –गानि ऋ ६, ६४, १; ९,९७, १६; –गेन शौ १४, २, ११‡[b]; पै १८, ८, २‡[b]; २०, ९[c]; –†गेभिः ऋ १, ३५, ११; ११६,२०; १६२, २१[d]; १६३, ६; २,२७,७; ८,२७,१७; १०, ८५,३२[b]; ११३, १०; मा २३, १६[d]; २५, ४४[d]; २८, १०$; २९,१७; ३४,२७; का २५,४, ५[d]; ३०,१,१०$; ३१, ३, ६; ३३,१,२१; तै ४,६,७,३;९,४[d]; ७,५, २४, १; काठ १०, १३; ४१,१; ४६, ३; ५[d]; –गेषु ऋ ६,२१,१२.

सुगे-वृध्- -वृधः ऋ ८,१८,२.

?सु-गन्तु- -न्तुभ्यः पै १६,५,६[e].

१सु-गन्धि[f]- -न्धिम् ऋ ७, ५९, १२[g].

१सुगन्धि-तेजन[h]- -नः[i], –ने[j] मै ३,८,५.

२सु-गन्धि[f]- -न्धिना ऋ ८, १९, २४[k]; –‡न्धिम्[g] मा ३,६०[?]; का ३,८,४;५; तै १,८, ६, २; मै १,१०,४; काठ ९, ७; क ८, १०; पै १८,२,७.

३सु-गन्धि- >¶२सुगन्धि-तेजन[l]- -ने तै ६,२,८,४[j].

¶२सुगन्धि-तेजन- -नः[i] काठ २५,६[?]; क ३९,४[?]; –ने[j] काठ २५,६; क ३९,४.

१सु-गभस्ति[m]- -स्तयः ऋ ९,७२,२.

२सु-गभस्ति[n]- -स्तिः ऋ ५, ४३,४; –स्तिम् ऋ ६,४९, ९.

†सु-गव[o]- -वः ऋ १, ११६, २५; काठ १७,१८.

†सु-गव्य[p]- -व्यम् ऋ १,१६२, २२; ८, १२, ३३; मा २५, ४५; तै ४,६,९,४; काठ ४६,५.

सु-गातवे[q] शौ ६,१,३[r].

सु-गातु- >√सुगातुय > †सुगातु-या- -या ऋ १,९७, २; शौ ४, ३३,२; पै ४,२९,२.

सु-गातुम् पै १९, १,३[r].

?सुगातो पै १,५१, १.

सु-गाध[s]- -धा ऋ ७, ९७, ८.

सु-गार्हपत्य,त्या[s]- -त्यः शौ १२,२, ४५; पै १७, ३४, ६; –†त्याः ऋ ५,४,२; तै ३, ४,११,१; मै ४,१२,६; काठ २३,१२.

सु-गु[s]- -गुः ऋ १, १२५,२; –गू शौ १४, २, ४३[t].

?सुगुण पै ५,६,६.

सु-गृह[s]- -हौ शौ १४, २,४३[u].

सु-गृहपति[v]- -तिः खि ५,७,५,१२[?]; मा २,२७[?]; का २,६,६[?]; तै १, ५,६,४[?];६,६,३[?]; मै १,४,२[?]; ७[?];५,१४[?]; काठ ५, ५[?];७,३[?]; क ५,२[?].

†सु-गोपा- -पा ऋ १,१२०,७; –पाः ऋ २,२३,५; ३,४५,३; ५,३८, ५[?]; ४४,२; ६, ५१, ११; १०, १०८,७; कौ २, १०७०.

†सुगोपा-तम- -मः ऋ १, ८६,१; मा ८,३१; का ९, ५, ४; तै ४, २,११,२; शौ २०,१,२.

*सुग्म[w]- > सुग्म्य[x]- -ग्म्यः ऋ १, १७३,४; –ग्म्यम् ऋ १, ४८,

---

[a]) पाभे. पृ३३९७ r द्र.।

[b]) सपा. सुगेन <> सुगेभिः (मंब्रा १,३,१२ आपमं १,६,१० च) इति पाभे.।

[c]) सपा. शौ १३,२,५ स्वस्ति इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ ३१०६ k द्र.। [e]) पाभे. पृ३२७६ a द्र.।

[f]) विप.। वस. वैकल्पिकः उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, २, ११९)।

[g]) सपा. सुगन्धिम् <> सुगन्धिम् (माश २, ६, २,१४ आपश्रौ ८,१८,३ प्रमृ. च) <> शौ १४,१,१७ सुबन्धुम् इति पाभे.। [h]) नाप. (तृण-विशेष-)। वस.।

[i]) परस्परं पाभे.।   [j]) परस्परं पाभे.।

[k]) वैतु. GW. < सुगन्धिन्- इति?।

[l]) उस. इति। शिष्टं h द्र.।

[m]) विप.। वस. अन्तोदात्तापवादः पूप. स्वरः।

[n]) विप.। वस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, २,११८)।

[o]) विप.। वस. समासान्तः अप् प्र.।

[p]) विप.। वस. उप. = २गव्य-।

[q]) वैतु. WI. प्रमृ. <°तु- इति।

[r]) सपा. सुगातवे <> सुगातुम् <> आश्रौ ८, १,१८ सुधातुः इति पाभे.।   [s]) विप.। वस.।

[t]) पाभे. पृ ३१२७ w द्र.।

[u]) पाभे. पृ ३३९४ k द्र.।

[v]) प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८४)।

[w]) =शग्म-। <सु √गम् इति प्रायोवादः?।

[x]) विप.। अर्हार्थे यत् प्र.।

१३; ८, २२, १५[a]; -म्याय ऋ ८, २२, १५.
सु-ग्रथित[b]- -तम् ऋ १,१२१,१०.
सु-घ्न[c]- -घ्नाय ऋ ८,७०,११.
सु-चक्र[d]- -क्रः शौ ४, १२, ६; पै ४,१५,७; -‌।क्रम् ऋ १०,८५, २०; शौ १४,१,६१; पै १८, ६, १०; -क्रे ऋ ६,३७,३.
? सुचक्रियः पै ६, ३, ११.
सु-चक्षस्[e]- -क्षसः ऋ १०, ३७,७; -क्षाः तै ३, २,५, १[f]; पै १०, ९,९.
सु-चरित[b]- -ते मा ४,२८; का ४,९, ५; तै १, १,१२, १; काठ १, १२; ३१,११; क १,१२; ४७, ११?[g]; पै १९, २६, १.
सु-चि(त्र>)त्रा[d]- -त्राम् शौ ७, १६, १[h].
सु-चेतन[i]- -नम्[j] खि ५, २०, ५; शौ २०, १३५,१०.
१सु-चेतस्[e]- -तसः ऋ ४,२६,[(२२, ८) २]; पै १९, १७, १३[k]; -तसम् ऋ ७, ३[१०; ६०,६].
२सु-चेतस्[d]- -तसः मै २, ९,१[l].
सु-चेतु- -।तुना ऋ १, ७९, ९[n]; १२७,११[?]; १५९,५; १६६, ६; ५, ५१,११; ६४,२; मै ४,१०, ६[m], १२, ४[m]; काठ २, १४[m]; कौ २,८७६[m].
।सु-चेतुन[n]- -नम्[o] ऋ ९,६५, ३०; कौ २,४८९; जै ३, ३७, ४.
सु-च्छर्दिस्[d]- >सुच्छर्दिष्-ट(<त) म- -मे ऋ ७,६६,१३.
¶सु-जघन[d]- -नम् तै ६,२,५,२.
सु-जनित्व- -त्वे पै १२,३,१३.
।सु-जनिमन्[e]- -मा ऋ ७, १००,४; १०,२,७; १८,६; खि ५,७, ५, ३; मै ४,१४,५; शौ १२, २, २४; पै १७, ३२, ५; -मानः ऋ ७,६२,४.
सु-जन्मन्[e]- -न्मनी ऋ १, १६०, [(३५,९) १]; -न्मा शौ ५, १,१[p].
सु-जम्भ[q]- -म्भः ऋ ८,६०,१३; जै ४,६,३[r].
१सु-जात,ता- -तः ऋ ७, ६४, १; १०,७९, ७; ९५,१०; ९९, ७; मा ११, ४०; का १२, ४, ३; तै ४, १, ४, १; ५, १, ५, २; मै २, ७, ४; ३, १, ५; -तम् ऋ १,६५,२;३,२२,३;१०, ५, ४; मा ११,५३; का १२,५, ४; तै ४,१,५, २; मै २,७, ५; शौ २,१३,५;४,२३,४; ७,२१,५[r]; -ता ऋ ५, ५६, ९; -ताः ऋ १,७२,३;-ताय ऋ ५,५३,१२.
२सु-जात[s]- -तम् ऋ ७, ५६, २१; -ता ऋ १,११८,१०; ८, २५,२; -ताः ऋ २,२,११; ७, १,४; -तान् ऋ ६, ५१, ३; -।तासः ऋ ५,६, २; ५७, ५; ५९,६; ७,१,१५; ८,२०,८; मा १५,४२; का १६, ५, २४; मै २,१३,७; कौ २, १०८९.
।सुजात-ता- -ता ऋ १०, १७२, ४; कौ १, ४५१; जै १,४७, ५; शौ १९,१२,१[t].
३सु-जात,ता- ०त ऋ ५, २१, २; ८, ७४, [७ (१, १४४, ७)]; -०त ऋ २, १, १५; ६, २; ३,१५,२; ७, ८,५; १०, ७,२; ६; ५१, ७; मै ४, १४,

[a]) भाप. (तु. वें. सा. GRV.; वैतु. PW. प्रमृ. विप. इति ?) ।
[b]) विप. । गस. ।
[c]) भाप. । गस. उप. घञर्थे कः प्र. ।
[d]) विप. । बस. ।
[e]) विप. । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २,११७) ।
[f]) =सपा. माश्रौ २,३,७,१;४,१,३४ । शांश्रौ ७,४,४ नृचक्षाः इति पाभे. ।
[g]) °चा° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. काठ ३१,११) ।
[h]) पाभे. पृ १३२५ *a* द्र. ।
[i]) बस. उप. भाप. । °चे° इति [खि.], सु° इति (शौ. [शंपा. सात.]) स्वरः ? यनि. शोधः ।
[j]) =सपा. ऐब्रा ६,३५ गोब्रा २,६, १४ । शांश्रौ १२, १९,३ सजोषणम् इति पाभे. ।
[k]) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. मूको.) । पाभे. पृ ३२१९ *d* द्र. ।
[l]) =सपा. भागृ २,८:५ । आपमं २,१८,१० हिगृ २,८,२ सुचेतसः इति पाभे. ।
[m]) =सपा. आश्रौ २,१०,३ प्रमृ. । तैब्रा २,४,५,३ आपश्रौ ८,१४,२४ प्रमृ. सुकेतुना इति पाभे. ।
[n]) भाप. । गस. उप. √चित्+ उनः प्र. ।
[o]) तु. वें. सा. GRV. L [४०४,४०८] ORN. प्रमृ.; वैतु. ?GW. °तुनम् आ > °तुना आ (संधिपरिहारार्थं मकारोपजनः इति [तु. BSG.]) ।
[p]) सपा. पै ६,२,१ स्वजन्मा इति पाभे. ।
[q]) विप. । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९) ।
[r]) सपा. पै २०, ४,३ °ता इति पाभे. ।
[s]) गस. प्रवृद्धादित्वात् स्वरः यद्वा बस. ।
[t]) भाप. (दीप्तिमत्ता-) । <√*सुज् [=√शुच्] 'दीप्तौ' इति मतम् ।

१५†; काठ १६, ४; १९, ५; क ३०,३; पै २,६५,२;१९,३६, १६; –तम् काठ १६,५; पै ४, ३३,२; १५,६,९; –ता पै २०, ४,३[a]; –०ताः ऋ १, ८८, ३; १६६,१२; तै ३, १, ८, २; पै १९, १०, ९[b]; १०[b]; ११[b]; –तानाम् काठ ५, ६[c]; –ते पै १९, ४४, ३; –†०ते ऋ ५, ७९, [१–१०]; कौ १,४२१;२, १०९०-९२; जै १, ४१, ३; शौ १९, ४९, ३[d]; पै १४, ४, ३[e]; –०ते ऋ १, १२३,३; ७, ७६,६; ७७,६.

सु-जानि[f]– -नयः पै १७,३३,२[g].

सु-जित- -तम् मै ३, ८, ४; ४, १२,१; काठ ८, १७.

†सु-जि(ह्वा>)ह्व- -०ह्व ऋ १, १४, ७; १४२,४; १०,११०, २; मा २९,२६; का ३१,४,२; मै ४, १३, ३; काठ १६; २०; शौ ५,१२,२; –ह्वः ऋ ३,५४, ११; खि ५,५,४; –ह्वम् ऋ ७, ४५, ४; –ह्वाः ऋ १, १६६, ११; –ह्वौ ऋ १,१३,[८ (१४२, ८; १८८,७)].

†सु-जु(ष्ट>)ष्टा- -ष्टा ऋ ६, ६१, १०; कौ २,८११; जै ४,३,६.

सु-जूर्णि[f]– -र्णिः ऋ ४, ६,[३ (६, ६३,४)]; १०,९५,६[h].

सु-ज्यैष्ठ्य- -ष्ठ्यः शौ १४, २,२४; पै १८,९,६.

सु-ज्योतिस्[i]– -तिः[j] मा ३७, २१[२]; ३८,१६[२]; का ३७,३,७[२]; ३८, ३,२[२]; –तिषः ऋ ३,२०,१;६, ५०,२; १०, ८९,१५[k].

१सुत- √सु(अभिषवे) द्र.

२सु(त>)ता- √सु,सू (वधा.) द्र.

सु-तक्रि*[l]– -०क्रे ऋ ६,३१,४.

?सुतन्वति पै १,२९,२.

सु-तपस्[i]– -पसा[m] पै ४, ३६, ६; –पसौ[m] शौ ४,२६,३.

सुत-पा- प्रभृ. √सु (अभिषवे) द्र.

?सुतयान पै ३,३९,६.

†सु-तर,रा[n]– -रा ऋ ७, ९७, ८[o]; १०,१२७,६; –राः ऋ ६, ६०, ११; कौ २, ५००; जै ३, ५७, १२.

सु-तरण[p]– -णान् ऋ ४,१९,६.

?सुतरसितरसेनमः[q] खि ४, २, १२[२].

†सु-तर्मन्[r]– -र्माणम् ऋ ८,४२,३; तै १,२,२,२; मै १,२, २; काठ २,३; क १,१५.

†सु-तष्ट- -ष्टः ऋ ७, ३४,१!; –ष्टम्[s] ऋ २, ३५, २; काठ १२,१५.

सुत-सोम- √सु (अभिषवे) द्र.

?सुताध्वग्निह्वम् पै १७, १३, ५.

?सुताम् पै ५,१०,९.

सुता-वत्-, सुतासुत- √सु (अभिषवे) द्र.

सु-तीर्थ,र्था[f]– -र्थम् ऋ ८,४७,११[t]; –र्था ऋ ४,२९,३[t]; मा ४,११[u]; का ४,५,२[u]; मै १, २,३[u]; काठ २,४[u]; क १,१६[u]; –र्थेन मै ३, ८,६[t]¶.

---

[a]) पाभे. पृ३३९९ r द्र.। [b]) पाभे. पृ३२२० c द्र.।

[c]) पाभे. पृ २०५९ i द्र.।

[d]) विप. (*आच्छादिका-,संरक्षिणी- [रात्रि-])। (√वस 'आच्छादने' >)वसु- + (√धा>)धा-> उस. *वसु-धा-> यनि.। सस्थ. सुभगा- इत्यप्येतत्-पर्यायः द्र. (वैतु. उभयत्र सु = शुभ- इति प्रायोवादः?)।

[e]) सुजाता इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. शौ.)।

[f]) विप.। बस.।

[g]) सपा. शौ १२,२,३१ सुपत्नीः इति पाभे.।

[h]) व्यप. (उर्वशी-सखी-)। [i]) विप.। बस उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९)। [j]) = सपा. माश १४,२,१,१[२] तैआ ४,१०,४[२];५,७,१२[२] आपश्रौ १५, १०,१०। मै ४,९,८[२] स्वर्ज्योतिः इति पाभे.।

[k]) वैतु. वें. सा. नाप. (दिवस-) इति?। °तिषः इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. PW. GW.)।

[l]) विप. (बलवत्- [इन्द्र-])। बस. उप. तुक्रि- [नाप.<√ तक् 'बले' + क्रिन् प्र. (पाउ ५, ४९ [तु. तुवस्- प्रभृ., पार. ताक़त, पंजा. तक् [गृ]ड़ा, [अंशतः] GW. [तु. १तक्र- प्रभृ.]; वैतु. पपा. प्रभृ. सुत-क्रि- [उस. उप. <√क्री] इति?)]।

[m]) सपा. °पसा<>°पसौ इति पाभे.।

[n]) गस. उप. √तॄ + खल् प्र.।

[o]) १सुत- [रस-, जल-] > मत्वर्थे सुतर- (नाप. न. [नद-]) इति मतम् (वैतु. अन्ये पपा. अनु विप. इति?)।

[p]) गस. खलर्थे युच् प्र. (पा ३,३,१३०)।

[q]) सुतरा असि तर मे तमः इति शोधः (वैतु. सा [तैआ १०,१,१६] अन्यथावदः?)। सस्थ. पृ १४९९ २तरस्->तरसे इति नेष्टम्।

[r]) विप. (तरणकुशला- [नौ-])। गस. उप. कर्तरि कृत्।

[s]) शोधः पृ २६३० e द्र.। [t]) नाप. न. (सुमार्ग-)।

[u]) = सपा. माश ३, २, २, १७[२]। तै १, २, ३, १; ६, १, ४, ४ बौश्रौ ६, ७ : ८ सुपारा इति पाभे.।

†सु-तुक,का[a]- -कः ऋ १, १४९,५; १०,३,७; कौ २, ११२६; –का ऋ ६,२२,१०; शौ २०,३६,१०; –काः ऋ १,१७८,२; –कान् ऋ ७,१८,९; १०,४२,५; शौ २०, ८९,५; –केभिः ऋ १०,३,७.

सुते-कर- प्रमृ. √सु (अभिषवे) द्र.

१सु-तेजस्[b]- > सौतेजस[c]- -जः पै २,४७,२[२].

२सु-तेजस्[d]- -जसा[e] शौ ८, २, १७; पै १६,४,७.

सु-त्यज्[f]- -त्यजम् ऋ ८,६०,१६.

सुत्या- √सु (अभिषवे) द्र.

†सु-त्रात्र[g]- -त्रः ऋ ६, ६८, ७; –त्रा ऋ ५, ७०,३[h]; कौ २, ३३७; जै ३, २८, ९; –त्रासः ऋ ६, ५१,११.

सु-त्रामन्[i]- -मा ऋ ६, ४७, ⌊१२; १०, १३१, ६⌋; ⌊१३; १०, १३१, ७⌋; मा १९, ८५; २०, ५१†; ५२†; ७०-७२; ९०; २१, ४२; ५०; ५८; ६०; का २१,६,६; २२, †५, ५; ६; ७, ४-६; ८, ११; २३, ५, २; ६,३; ११;१३; †तै १, ७, १३, ४;५; मै ३, ११, ४[३]; ५[२]; ९; ४, ३, ९¶; १२,५[२]†; काठ ८, १६[२]†; १७, १८†; ३८, ३; ९[३]; शौ †७, ९६-९७, १; १८, ३, ६१; †२०, १२५, ६; ७; –माणम् ऋ १०, ६३, १०; मा २१,६†; ४०; ४२; का २३,१, ६†; ४, १२; ५, २; तै १,५, ११, ५†; २, २, ८, ५¶; †७, १,१८,२; ४,१७,२; मै ३,११, २; †४,१०,१; १२,४;१४, ४; †काठ २, ३; ११, १३; १७, १९$; १९,१४; ४१,९; ४४,६; शौ ७, ७, १†; पै २०, १, ९†; –म्णः मा २१,४६;४७; का २३, ५,४;५; –म्णा मा २०,३५; का २२,३, ४; –म्णे मा १०, ३१; ३२; १०,१;६; २०,३३[२]; २१, ५९; का ११,१०, १; २; २१, १,१; ५; २२, ३,२[२]; २३, ६, १२; तै १,८,९, २¶; २१, १; २,२,८,४¶; मै २, ३, ८[३]; ६, ६¶; ३, ११, ७; ४, ३, ९¶; काठ १०, ९¶; १२, ९[४]; १५, ४¶; ३७, १८[२].

सौत्राम(ण>)णी[j]- काठपुष्पि ३८; –णी मा १९, ३१[k]; का २१,२, २०[k]; काठ १२, १०¶; –ण्या तै ५,६,३,४[२]¶; मै २,४, १¶; काठ १२,१०¶; शौ ३, ३, २; पै २,७४,२; –¶ण्याः मै २,४, २; काठ १२,१२.

सौत्रामणीय- मैपुष्पि ३,११.

†सु-त्रावन्[l]- -व्णे शौ १९, ४२,३.

सुत्वन्- √सु(अभिषवे) द्र.

सु-दंसस्[m]- -ससः ऋ १, ८५, १; १५९,३; –ससम् ऋ २, २, ३; १०, ६६, ४; कौ १, ६२‡[n]; जै १,६,८‡[n]; –ससा ऋ १, ९२, ८;१५९,१; ६,७०,६; ८, १०, ३; पै १९, १, १६[o]; –साः ऋ १,६२,७;९; ३,३२,८; ६१,४.

†सु-दक्ष[m]- -०क्ष ऋ १,१०१,९;९, १०५,४;१०८,१०; कौ १,५७४; २,३६२;९६१; जै १,५८,९;३, ३०,५; –क्षः ऋ १,९१,२;२,९, १;३,४, ⌊९;७,२,९⌋;५,११,१, ६,७१,१; ९,८७,२;१०,९१,३; खि १,३,४; मा ११, ३६; १५, २७; का १२,३,९; १६, ५, ८; तै ३,१,११,२; ५,११,२; ४,१, ३,३; ४,४,२; मै २, ७,३;१३, ७; ४, १३, १०; १४, १; काठ

a) विप. (सुगमन- ⌊अग्नि-, अश्व- प्रभृ.⌋, शोभनापत्य- ⌊अमित्र- प्रभृ.⌋)। बस. उप. < √तुक् ⌊= √तक्⌋ 'द्रुतगतौ, वृद्धौ' इति (तु. या ⌊४,१८⌋ प्रभृ. WAG ⌊१, १९⌋ SEY ⌊२४४⌋, तोकु-)।

b) प्रास.।

c) छान्दसी आदिवृद्धिः (तु. सस्थ. सौवर्चस- प्रभृ.)।

d) विप. (क्षुर-)। बस. (तु. शंपा. W.; वैतु. PW. WI. प्रभृ. सुते° इति)।

e) = सपा. मागृ १, २१,७। आपमं २, १, ७ प्रभृ. सुपेशसा इति पाभे.।

f) विप. (शोभनत्याग-वत्- = सुदानु- ⌊अग्नि-⌋) इति प्राञ्चः, सुष्ठु-मोचनकृत्- = रक्षक- इति अर्वाञ्चः। गस.।

g) विप. (सुरक्षक- ⌊देव- प्रभृ.⌋ वा सुरक्षित- ⌊रयि-⌋ वा)। बस. उप. √त्रै + भावे ष्ट्रन् प्र.।

h) वैतु. वें. सा. कस. तृ१ इति ?।

i) विप. (सुत्रातृ- ⌊इन्द्र-, नौ-⌋)। बस. उप. भाप. आद्युदात्तम् (पा ६, २, ११९)। (सु√त्रा >)*सु-त्रा- ⌊भाप.⌋+ मत्वर्थे मनिप् प्र. इति मतम्।

j) नाप. (इष्टि-विशेष-)। तस्येदमीयः अण् प्र.।

k) सप्त१।

l) विप. (इन्द्र-)। °गस. उप. कर्तरि < √त्रै इति सा. PW. प्रभृ.। *सुतरां-दावन्- >नैप्र. यनि. इति मतमनु शोधः। पाभे. पृ १०७४ *l* द्र.।

m) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २,११७)।

n) सपा. ऋ ३,९,१;८,१९,४ सुदीदितिम् इति पाभे.।

o) पाभे. पृ ३१२७ *o* द्र.।

१६,३; ३९, १४; कौ २, २८; २५७; जै ३,३,७;२२,४; –क्षम् ऋ ३, २३,२; ४, १६, १; ६, १९,[८; १०,४७,४];७,१,६;२, ३; ८, १९,१३; तै ४, ३, १३, ६; मै ४, १४,८; शौ २०, ७७, १; –क्षस्य ऋ ८, ९२, ४[a]; कौ १,१४५; जै १, १६, १; –क्षा ऋ ७, ६६, २; जै ३, ५४, ८; –०क्षा ऋ ३, ५८,७; –क्षाः तै १,२,३,१; मै १, २,३; काठ २, ४; क १,१६.

सु-दक्षिण[b,c]– -णः ऋ ८, ३३,५; –णम् ऋ ७, ३२,३[d].

†सु-दत्र[b]– -०त्र ऋ ७, ८, ३; कौ १, ३६६‡[e]; जै १, ३८,७‡[e]; –त्रः ऋ १,१६४,४९; ७, ३४, २२[f]; मा २, २४[f]; ८, १४[f]; १६$; ३८, ५; का २,६,१[f]; ९, ३,२[f]; ३८,१,५; मै १,३,३८[f]; ४,१४, ३; १७[f]; काठ ४, १२[f]; क ३, १०[f]; शौ ७,११,१; पै १९, ८, ३[f]; २०,३४,१.

सु-दर्श[g]– > सुदर्श-तर– -रः ऋ १, १२७,५.

सु-दातु[h]– -तु ऋ ८,७८,८.

†सु-दानु[b]– -नवः ऋ १,४०,१;४४, १४; ६४,६; ८५,१०; १४१,९; २,३४,८; ३,२६,५; ५,५२,५; ५३,६; ५७,५; ६७,४[i]; ६,१६, ८; ७, ९६, ४; ८, २०, १८; १०३,७; ९,७४, ४; १०, ६५, ११[j]; ७८, ५; १७२, ३; मा ३४,५६; का ३३,२,१९; तै २, ४,८,१; ३, १,११,७; मै २, ४, ७; ४, ९,१; १२,१; काठ १०, १३; ११,९; १३, १५$; ३५, ६; क ४८, ७; कौ २, ८१०; ९३४; जै ४, ११, ७; शौ $४, १५,२;७;९; ६,३०, १$; १४, २,७२; पै $५,७,४;६;७; $९, ८,२; ३; १८, १४, २; $१९, २४, ४; ४८, १९; –०नवः ऋ १०, ६६, [(३, ८, ८; ७, ३५, १४) १२]; –०नवः ऋ १, १५, [२; ६,५१,१५; ८, ७,१२;८३, ९]; २३,९; ३९, १०; ४५,१०; १०६, [१-६]; १७२, १-३; ७, ५९,१०; ६६,५; ८,७,१९;२०; १८, १२; १९, ३४; २०, २३; २५,११; ६७, १६; ८३, ६; ८; $तै १,८,३,१[k]; २, ३, १,३[l]; मै १,१०, २$[k]; काठ ९,४$[k]; क ८,७$[k]; कौ २,७०२; जै ३, ४६,८; शौ १३,१,३$[m]; पै ४, २८,१-६;१८,१५,३$[m]; –नवे ऋ १,४७, [८; ९२, ३ (८, ४, १४; ८७,२; ४)]; ६,२,४[n]; ७, ३१,२; ८,२५, १२; १०, २३, ६; कौ २, ६७; ११०७; जै ३, ७, ५; –$नु काठ १३, १६; शौ ७,२१, ४; पै २०, ४, ५[o]; –नुः ऋ ३,२९,७; ४,४,७; ५, ४१,१८; ६, ३८, १; ६६, ५; ६८,५; तै १,२, १४, ३; मै ४, ११,५; काठ ६, ११; शौ १८, ३, ६१$; –नुभिः ऋ १०, १७२,२; –नुम् ऋ ३,२६, १; ८,८८,२; कौ २,३६; जै ३,४, ७; शौ २०,९,२;४९,५; –०नू ऋ १, ११२, ११; ११७, १०; २४; १८०,६;१८४,४; ३,५८, ७; ४, ४१,८;५,६२,९;६,६७, २;७,६१,३; खि १,३,४; मै ४, १४,१०; –नून् ऋ ५,४१,१६.

सु-दामन्[b]– -०मन् ऋ ६, २०,७; –०मन् ऋ ६,२४,४.

सु-द्रावन्[p]– -व्ने ऋ १, ७६,३.

---

a) विप. [अन्धस्- (तु. PW. GW. प्रभृ.; वैतु. वें. सा. व्यप. [ऋषि-] इति?)]।

b) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २,११९)।

c) उप. = १दक्षिण–।

d) उप. = ३दक्षिणा– इति वें. सा.।

e) पाभे. पृ ३३९६ *h* द्र.।

f) =सपा. माश १, ९,३,६ शांश्रौ ४, ११,६ या ६, १४। तै १,४,४४,१ शौ ६,५३,३ तैआ २,४,१ नो अत्र इति पाभे.।

g) विप.। गस. उप. खल् प्र.।

h) विप. (सुदेय- =सुवितरणीय- [वसु-])। गस. उप. खलर्थे तुन् प्र. (वैतु. वें. सा. नाप. प्रास. इतीव?)।

i) सपा. या ४,१९ वसूयवः इति पाभे.।

j) विप. (*दीप्तिमत्- [देव-])। (सु√दा 'शुद्धौ' >) सु-दान– > यनि. इति मतम्।

k) पाभे. पृ ३२१८ *g* द्र.।

l) =सपा. आपश्रौ १९, २०, १०। मै २, २, १ काठ ११,६ माश्रौ ५, १,९,११ स्वतवसः इति पाभे.।

m) सपा. तैब्रा २, ५,२,३ अभिद्यवः इति पाभे.।

n) पाभे. पृ १५७१ *i* द्र.।

o) °दाव (मूको. °दावः) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. सपा. काठ १३,१६ शौ ७, २१,४)।

p) गस. उप. < √दा 'दाने'।

सु-दास्[a]- -दाः ऋ ८, ७८, ४; -दासः ऋ ३,५३,११; ७,१८, २२; २३; २५; ३२, १०; -दासम् ऋ ३,५३,९; ७, १९, ३; ३३, ३; ८३, १; ४; ६; ७; शौ २०, ३७, ३; -दासे ऋ १, ४७,[(३)६]; ६३, ७[b]; ११२, १९; ५,५३,२; ७,१८, ५; ९; १५,१७; १९,६; २०, २; २५, ३;५३,३; ६०,८; ९; ६४, ३; ८३,८; शौ २०,३७,६.

सौदास्[c]- -सान् तै ७, ४, ७, १[2]¶.

सुदासं-तर- -राय ऋ १, १८४, १; १८५,९.

सु-दिग्ध- -ग्धाः पै ९,१८,३[d].

सु-दिति[e]- -तिः[f] काठ १७,७; ३७, १७; क २६,६; -तिना मै २,८, ८[f].

सु-दिन[g]- -नम् मा १८,६; का १९, ४,२; तै ४,७,३,२; मै २, ११, ३; काठ १८, ९; क २८, ९; -ना ऋ ४,४,७;५,६०,५; ७, ११,२; १८,२१; ३०, ३; १०, १०६,१; तै १,२,१४,३; मै ४, ११,५; काठ ६, ११; -नाः ऋ १,१२४,९; ७,९०,४; -नानि ऋ ४,४,६; तै १,२,१४, ३; मै ४,११,५; काठ ६,११; -ने ऋ १,१८६,९; १०, ३९, १२; शौ १७, १, १७; पै १८, ३२, १; -नेषु ऋ ४,३७,१.

सुदिन-त्व- -त्वम् ऋ २, २१, ६; -त्वे ऋ ३,८,५;२३,४; ७,८८, ४; १०, ७०,१; मै ४,१३,१†.

सु-दिव्[h]- -दिवः ऋ १०,३,५.

सु-दिव[i]- -वम् शौ १९,८,३.

सु-दिह[j]- -हौ पै ५,२८,२?.

सु-दीति[k]- -तयः ऋ १,१५९, [४; (१०,१७७,१)]; ५,४६, ६; ८, १७, १२; कौ २, २८१; जै ३, २३,१३; शौ २०,५४,३; -तये ऋ ८, ७१, १४[1]; कौ १, ४९; जै १,५,५; ४, १४,८; शौ २०, १०३,१; -$तिः[f] तै ४, ४,१, २; ५, ३,६,१; -तिभिः ऋ ५, ८,४; २५,२[m]; ६४,५; ६,४८, ३; ८,२०,२; -तिम् ऋ ३,२, १३; १७, ४; २७, १०; मै ४, १३,५; काठ १८,२१; -ती ऋ ७,१,२१.

सु-दीदिति[o]- -तिम् ऋ ३, ९, [१ ८,१९,४ (४४, १३)][p]; कौ २, ७६४.

सु-दीधिति[q]- -तिः खि ४,९,११?[m, r].

सु-दु(घ>)घा[s]- -घा ऋ १, १८६, [४; ७,२,६][t]; २, ३५, ७; ५, ६०,५, १०,४३,९?[u]; ६९, ८; खि ५,५,५; मा १९, ८६; २०, ७५; २१, ५२; का २१, ६, ७; २२,७,९; २३,६, ५; तै ४, ४, १२,४; मै ३,११,४;५;९; १६, ४; काठ २२,१४;३५,३†; ३८,

a) विप. (सुदातृ- [ऋ ५, ५३, २; ८, ७८, ४]), व्यप. (कल्याणदान-, वदान्य- [तु. या २, २४ प्रमृ.], देवपूजक- [राजन्-]) । गस. उप. <√दास [= √दाश्] 'दाने, पूजायाम्' ।

b) तु. वें. प्रमृ.; वैतु. LR. PG [१,१५३] सुदासम् इति शोधुकाः, FOY [KZ ३४, २४२] विप. [पुरुकुत्स-] इतीव ? । c) अपत्यार्थे अण् प्र. ।

d) सपा. शौ ५,१८,८ अभिदिग्धाः इति पाभे. ।

e) विप. । बस. ।

f) सपा. सुदितिः (गोब्रा २,२,१३ वैताश्रौ २२,१७ च) <> सुदितिना <> तै ४, ४, १, २; ५,३, ६,१ तांब्रा १,९,११ सुदीतिः इति पाभे. ।

g) विप. [दीप्तिमत्- (अहन्- प्रमृ. [ऋ १, १२४, ९ प्रमृ.])], नाप. [सुदिवस- (ऋ ७, १८,२१ प्रमृ. [तु. निघ ३,६])] । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११९) । (√शुध् >) *शुधिन- > यनि. इति मतम् ।

h) विप. (शोभनदीप्ति- [अग्नि-]) । गस. उप. कर्तरि कृत् (तु. वें. सा. PW. GRV. प्रमृ.; वैतु. GW. विप. [भाम-] इति ?) । i) नाप. (शोभन-दिन-) । प्रास. ।

j) विप. (*सुदृढ- [दंष्ट्र-]) । प्रास. उप. नैप्र. < दृढ- (वैतु. PW. प्रमृ. °दिह्- इतीव ?) ।

k) विप. (प्रदीप्त- [अग्नि- प्रमृ.]), नाप. (दीप्तिमती- [ज्वाला-]) । बस. उप. भाप. <√दी ।

l) व्यप. (ऋषि-) ।

m) सपा. °तिभिः <> °धितिः इति पाभे. ।

o) = सु-दीति- । विप. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,११८) । शिष्टं k द्र. ।

p) पाभे. पृ ३४०१ n द्र. ।

q) उप. <दीधि <√धी । शिष्टं k,o द्र. ।

r) °तिम् इति शोधः? । s) विप., नाप. । गस. ।

t) °घे इव इति कृत्वा द्विवचनान्तं द्र. (तु. पृ १७४२ k, °घे व इति GW.; वैतु.पपा. प्रमृ. °घा [एकवचनान्तम्]) इव इति ? । u) सु√दुह् > *सु-दुघन्- (विप. [इन्द्र-परशु-]) > [पुं. प्र१] यनि. इति मतम् ।

३,९; क ४८,४†; शौ १२, ४, ३५; १८,४,५०; २०,१७,९†; पै ११,५,४; १२, ६, १; १५, १,१०; १७, १९, ५; -घाः ऋ ४,१, ⌊१३; ५,३१,३⌋; ५,३१, ८?[a]; ७,१८,१; ३६,६;४३, ४; ८,६९,१०;९,७७,१; ९६,२४; ९७,५०; खि ३, १०, १; †कौ १, ५५६; २, ६५०; ७७७; जै १, ५७, ३†; शौ २०, ९२,७†; -†घाम् ऋ १,४, ⌊१; ८,५२, ४⌋; १६४,२६; ६,३५, ४; ८, १,१०; १०, १२२, ६; खि ३, ४,४; काठ १२,१४; ३१, १४; कौ १, १६०; २९५; २, ४३७; जै १,१७,६; ३१, ३; ३, ३३, १२; शौ ७,७७,७; १०९, १$; $९,४,२१; १५,४; २०,५७,१; ६८,१; पै ११,५,९$;१६, २६, १$; ६८,४; २०,३, ६$; ११, १; -घे ऋ २, ३, ६; मा २०, ४१; २८,६;१६; ३९; का २२, ४,६; ३०,१,६; २,५;४, ५; मै ३,११,१; काठ ३८,६.

?सुदुभिः[b] पै २,६५,१.

सु-दृढ,ढा- -ढम् शौ १०, २, ३[c]; -ढा पै १६,४६,५.

सु-दत[d]- -तम् जै ४.७,७[e].

सु-दृश्- -दशः ऋ ४,२३, ६; ५, ३, ४; ९, ७३, ७; -†दृशम् ऋ ३, १७,४[f]; ६, १५, १०; तै २, ५,१२,५; मै ४, १३, ५; काठ ७,१६; १८, २१.

सु-दृश[g]- > सुदृशी[h]- -शी ऋ १, १२२,२; ४, १६, १५; -शीः ऋ ५,४४,२.

†सु-दृशीक[i]- -कः ऋ ५, ४, २; ९, ८६,४५; तै ३,४,११,१; मै ४, १२,६; काठ २३, १२; कौ २, ९६६; जै ४, २०, ९; -कम् ऋ ४,१६,४; ७,७७, ३; शौ २०, ७७,४.

सुदृशीक-रूप- -पः ऋ ४,५,१५.

सुदृशीक-संदृश्[j]- -दृक् ऋ ७,७७, २.

सु-देव,वा[k]- -†वः ऋ १, ८४, १८; ५,५३,१५; ८, ६९,१२[l]; १०, ९५,१४; मै ४, ७,८[l]; शौ २०, ९२,९[l]; १२६, १२$[m]; -वम् ऋ १,७४,५; खि ५, ७, ३, १; मा २१,४८; २८,१२; का २३, ६,१; ३०,२, १; मै ३,११, ५; ४,१३,८; काठ १९, १३; -वा पै १, ११०, १[n]; -वाः ऋ ८, ५५,४; खि ३,७, ४; तै ३, २, ८,३; -वाय ऋ ८,५,६.

सुदेव्य[o]- -व्यम् ऋ १,११२,१९?[p]; १०,३५,४.

सु-दोघा[q]- -घे ऋ ३,१५,६.

सु-दोह[r]- > सुदोह-तर- -रः मै १, ४,५; काठ ३२, २.

सु-द्युत्[s]- -द्युतः ऋ १, १४३, ३[t]; ८,२३,४; -द्युते ऋ १, १४०, १.

सु-द्युम्न,म्ना[u]- -म्नः मै १, २, २; -म्नाम् ऋ ३,१९,⌊२(४,६,२)⌋.

सु-द्योत्मन्[v]- -त्मा ऋ १, १४१, १२; -त्मानम् ऋ २,४,१; काठ ३९,१४†.

---

a) विप. (२अप्-)। (सु-दुर्√*लघ्'लङ्घने'>)*सुदुर्-लु(घ>)घा- >°घाः > नैप्र. *सुदुघाः इत्यनवगृह्यं पदमिति मतम् (तु. पृ २००२ *d*)।

b) सुद्युभिः इति शोधः ?।

c) सपा. पै १६,५९,३ सुध्रतम् इति पाभे.।

d) गस. उप. <√द ⌊= √ध्र⌋ 'धारणे'। वा. क्रिवि.।

e) सपा. ऋ ९,५७,३ सुव्रतः इति पाभे.।

f) वैतु. सा. उप. खल् प्र. इति ?।

g) गस. उप. कल् प्र।

h) वैतु. GW. प्रभृ. <°दृश्-।

i) विप.। गस.।

j) विप. (उषस्-)। बस. उप. भाप.।

k) विप. (मर्त्य- प्रभृ.)। बस. उप. भाप. (ऐश्वर्य-प्रभृ. ⌊वैतु. अन्ये नाप. इति?⌋)।

l) विप. (वरुण- ⌊जल-⌋), नाप. [-वरुण- (कल्याणदेव- वा कमनीयदेव- वेति या ⌊५,२७⌋ प्रभृ., सत्यदेव- इति ⌊पाम १,१,१⌋)]। बस. उप. भाप. धा. वर्षणे वृत्तिश्चेति मतम्।

m) वैतु. सु° इति शंपा. सात.।

n) पाभे. पृ ३२४३ *t* द्र.।

o) नाप. (धनादि-)। अर्हार्थे यत् प्र. (तु. वें. सा. GRV.; वैतु. GW. प्रभृ. समूहार्थे इति ?)।

p) तु. स्क. वें. सा. GW. प्रभृ.; वैतु. GRV., ⌊पक्षे⌋ Gri. °देवी->-व्यम् इति ?।

q) = सु-दुघा-। विप. (रोदसी-)। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९)। उप. भाप. = दोह-।

r) विप.। गस. उप. खल् प्र.।

s) विप. (भासमान- ⌊अग्नि-⌋)। गस.।

t) प१ (तु. वें. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. विप. ⌊त्वेष-⌋ इति, प्र३ चेति?)।

u) विप.। बस.।

v) विप. (अग्नि-)। गस. उप. √द्युत् + मनिन् प्र.।

सु-द्रविणस्[a]- -०णः ऋ १,९४, १५; १०,६१,२१; पै १२, १, १५†; -णाः खि ४, ९, ६; ५, ७, ३, ११; मै ४, १०, ३; काठ १९, १३.

सु-द्रु[b]- -†द्रुवम्[c] कौ १, २३८; २, २१७; जै १, २५, ६; ३, १९, १२; -द्र्वम्[c] ऋ ७,३२,२०; १०,२८,८.

सु-धन[d]- -नौ ऋ ५,३४,८.

१सु-धन्वन्[d]- -न्वने मा १६, ३६; का १७,५,५; तै ४,५,७, १; मै २,९,७; काठ १७, १४; क २७, ४; -न्वा ऋ ५, ४२, ११; -न्वानः ऋ ५,५७,२.

२सु-धन्वन्[e]- >सौधन्वन[f]- -नाः ऋ १,११०,४; तै ३,१,९,२; काठ ३०,६; शौ ६,४७,३; पै ८,१२, १; १९, ४३, १२; -०नाः ऋ १,१६१,२; ७; ८; ३, ६०, १; ४; ४, ३५, १; ८; -नासः ऋ ३,६०,३; खि १,२,९; -०नासः ऋ १,११०, २; ८; -नेभिः ऋ ३,६०,५.

सु-धया[g]- -याम् पै ६,१०,५?.

सु-धर्मन्[d]- -र्म[h] मा ३८, १४; का ३८,२,८.

?सुधा पै २०,२७,८[i].

सु-धा[j]- -धया[k] मै १, ७, १; ८, ९; -धा[l] काठ ३६, ११; -धाम् काठ ५,५; ३२,५[२];¶; ४०, ३; -धायाम्[m] शौ १७, १, ६-१९; २४.

सु-धातु[n]- -तु ऋ ७,६०,[(१,३६,८) ११]; मै १, १, १३[o]; ३, ३८; ४,१, १४; ८, २¶; -तुम् मा १,१२; का १,४,२.

सुधातु-दक्षि(णा>)ण[p]- -¶णः काठ २८,४; क ४४, ४; -णम् मा ७,४६; का ९,२, ६; तै १, ४,४३,२; मै १,३, ३७; ४, ८, २; काठ ४,९; क ३,७.

?सु-धाय[q]- -यम् तै ५,५,१०,७¶.

सु-धा(रा>)र,रा[r]- -रः ऋ ९, १०९, ७; कौ १, ४३६; जै १, ४२, १०; -राः ऋ ७, ३६, ६; ९,९६,२४.

सु-धि[s]- -धीन्[t] काठ १, १२; ३१, १२; क १,१२; ४७,११.

सु-धित,ता[u]- -तः ऋ ३, २३, १; २९,२[v]; ४, ६, ३; ७; ५०, ८; ७,४२, ४; -तम् ऋ १, १४०, ११; ४;२,१०; ५, ३, २[w]; ६, १५, २; ७, ७, ३; ३२, १३; ८,२३,८; ६९, १७; १०, २७, १६; शौ २०, ५९,४;९२, १४; -ता ऋ १, १६६,६; १६७, ३; ३,११,८; ८,६०,४; १०, ७०, ८; जै ४, २८, ८†; -ताः ऋ १०, ११५, ७; -तानि ऋ १,

a) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, २, ११८)।

b) विप. (सुदृढ-दारु- [नेमि-])। बस. इति प्रायोवादः?। (√सुद् = √शुन्ध् 'दीप्तौ' >) सुद्रु- [काष्ठ-]> सुद्रु-मय- > नैप्र. *सुद्रव- > यनि. इति मतम् (तु. [तात्पर्यतः] PW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. उप. = जल-?)।

c) सपा. °द्रुवम् <> °द्र्वम् इति पाभे.।

d) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९)।

e) व्यप.। f) = ऋभु-। अपत्यार्थे अण् प्र.।

g) विप. (गो-)। उस. उप. < √धे 'पाने'। शोधः पृ १८२१ *i* द्र.।

h) पाभे. पृ १२७३ *e* द्र. (वैतु. उ. म. सं१, ?MVG [पृ २०८ टि १] °र्मा [पुं. प्र१] इति शोधुकः?)।

i) सपा. शौ ६,२९,३ यथा इति पाभे.।

j) भाप. (शर्मन्-), नाप. (अमृत-, अन्न-)। गस. उप.? < √धा वा < √धे वा।

k) सपा. मा ८, ६१ प्रमृ. आश्रौ ३, १४, १० प्रमृ. स्वधया इति पाभे.।

l) सपा. मै १,१०,१७ स्वधा इति पाभे.।

m) सा. स्व° इति (तु. सपा. पै १८, ३१, १-८; ३२, १-३ स्वधायाम् इति पाभे.)।

n) विप., नाप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२, ११९)। o) वा. क्रिवि.।

p) विप. (दक्षिणीय- [ऋषि-, श्रोत्रिय-])। बस. उप. = २दक्षिणा- (वैतु. भा. प्रमृ. पूप. = हिरण्य- इति?)।

q) भाप., नाप.। गस. उप. < √धा 'धारणे' वा 'धावने' वा (तु. [अंशतः] सा. PW. प्रमृ.; वैतु. भा. णमुलन्तम् अव्य. इति, web [IS १३, ९७] सुधायाम् [तु. ऐब्रा ३,३९] इति शोधुकः इव ?)।

r) विप.। बस.।

s) विप. (योनि-)। बस. उप. भाप. < √धा।

t) सपा. वाश्रौ १,३,७,१२ सुधीम् इति पाभे.।

u) गस.।

v) सपा. कौ १,७९ जै १,८,७ कठउ २,१,८ सुभृतः इति पाभे.।

w) सपा. वागृ १६,७ सुकृतम् इति पाभे.।

१३५,[४(६,१६,४४)]; २, २७, १०; ६,१५,[१५; १०,५३,२]; –ते खि ५, ७, ३, ३; मा २८, १४; का ३०,२,३; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३; –तेभिः ऋ ६,३३,३.

सु-धी[a]– -धियम् पै ५,३६,७; –†ध्यः ऋ १,५१,१४; ४,२,१४; २१, ८; ५,४५,५; ६,१, ७[b]; मै ४, १३,६[b]; काठ १८,२०[b].

सु-धुर्[c]– -धुरः ऋ १, ७३, १०; मै ४,१४,१५†; –धुरम् ऋ ८, ३, २२[d]; –धुरा ऋ ३,४३, ४; ५, २७, २; ४३, ५.

सु-धुर[e]– -रः ऋ ३, ३८, १; –रान् काठ ३८,१२.

सु-धृत,ता[f]– -तः शौ १३, २, १२; पै १८,२१,६; १९,४६,१[g]; –तम् पै १६, ५९,३[h]; –ता[g] मै २,७, १५.

सु-धृष्[i]– > सुधृष्-ट(<त)म,मा– -मम् ऋ १,१८, ९; –मे ऋ १, १६०,२[j].

?सु-नक्षत्र– -त्रम् शौ १९,७,३.

सु-ना(थ>)था[k]– -॰थाः शौ १२,३, २७; पै १७,३८,७.

सु-नाभि[l]– -भिः शौ ४, १२, ६; पै ४,१५,७.

सु-नामन्[l]– -म पै१९,३०,१३; –मा शौ ८,६,४[2]; पै १६,७९,४[2].

सु-निधा[m]– -धा[n] ऋ ३,२९,१२.

सु-निरज[o]– -जम् ऋ १,१०,७.

सु-निर्मथ्[p]– -र्मथा ऋ ३,२९,१२.

सु-निष्क[k]– -ष्काः ऋ ४, ३७,४; ७, ५६, [(५, ८७,५) ११].

†१सु-नीति– -तिः ऋ ६, ४७, ७[q]; –ती[r] ऋ ६, ४५, १; ८, ६०, ११; कौ १, ४३; १२७; जै १, ४,९; १४,३.

२सु-नीति– -तयः[k] ऋ १०, ७८,२; –तिभिः[s] ऋ २, २३, ४; १०, ६३,१३; –ती खि ३,१०,५[t].

३सु-नीति– -तिः[k] पै १,७८,२.

१सु-नीथ[u]– -†थः ऋ १,३५,७;१०; २,८,२;८,४६,४; मा ३४, २६; का ३३, १, २०; कौ १, २०६; जै १, २२, ३; –थम् ऋ १०, ४७,२; खि १, ११, ५; मै ४, १४,८; –थाः ऋ ३,८, ८; ६, ५१, ११; –थाय ऋ १, ६२, १३; –थासः ऋ ५,६७,४; –थे ऋ ५,७९,२[v]; कौ २,१०९१.

२सु-नीथ[w]– -थः मै ४,९,१२.

सु-नृम्ण– > सौनृम्ण[x]– -म्णम् पै २, ४७,४[2].

सु-नौ[s]– -नावम् मा २१, ७; का २३, १, ७.

?सुन्त्रि[y] पै ४,२४,३.

सुन्वत्– √सु(अभिषवे) द्र.।

?सुन्वति पै २,६४,१.

?सुन्वतीम् पै ७,१३,१२.

?‡सुन्वम्[z] पै २०,११,५.

सुन्वान– √सु (अभिषवे) द्र.

सु-पक्व[r]– -क्वे शौ ५,२९,६; पै १३, ९, ९.

सु-पक्ष[k]– -क्षम् शौ १३,२,२; पै १८, २०,६.

सु-पचस्[a1]– -चाः मै १,१,३.

सु-प(ति>)त्नी[l]– -त्नी ऋ ६ ३,७[b1];

---

a) विप., नाप.। बस.।

b) सपा. तैब्रा ३,६,१०,३ सुधियः इति पाभे.।

c) विप. (हरि- प्रभृ.)। बस. अन्तोदात्ते समासान्तस्य वैकल्पिकः प्रतिषेधः उसं. (पा ५,४,६९)।

d) सा. <सु-धुर- इति?।

e) समासान्तः अः प्र.। शिष्टं c द्र.। f) गस.।

g) पाभे. पृ ३३९५ a द्र.।

h) पाभे. पृ ३४०४ c द्र.।

i) विप.। गस. उप. <√धृष् '*कर्षणे' (तु. पं. √ध्रीकना, Eng. √drag)। शिष्टं पृ ३२४४ b द्र.।

j) वैतु. वें., सा. <सुधृष्ट-तम- इति?।

k) विप.। बस.।

l) विप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११९)।

m) गस. उप. भाप. < नि√धा (वैतु. PW. सु-निधि–, GW. सु-निध–[विप.] इति?)। n) तृ१।

o) विप. (यशस्-)। गस. उप. निर् √अज्+खल् प्र.।

p) गस. उप. भावे कृत् (तु. सा.; वैतु. GW. °मथ– इति?)। q) तु. पृ ३३९८ m।

r) नाप.। गस.। s) प्रास. निरुदकादिस्वरः।

t) =सपा. तैब्रा १,४,८,६। कापा ९६ : ६ सुनीत्या इति, खिसा १८,५ ?पुनीती इति च पाभे.।

u) विप.। बस.। यद्वा गस. कर्तरि कृत् (तु. पृ १८४७ e)।

v) व्यप. (ऋषि-)।

w) नाप. (घर्म-)। प्रास.।

x) स्वार्थे अण् प्र.।

y) सुन्दरी–> -री इति शोधः (तु. छन्दः)।

z) सपा. ऋ १,७२,५ कृण्वत इति पाभे.।

a1) उप. भाप.। पृ ३४०१ m द्र. (वैतु. पपा. सु-पचस्– इति?)। b1) तु. पृ ६४५ e।

काठ ३१, १४‡[a]; शौ ११, १, १४; पै १६,९०,४; २०,३५,१[b]; –लीः ऋ ६,४४,२३;१०,१८,७; मा १२,३५[c]; २०,४०; का १३, ३,६[c]; २२,४, ५; तै १,१,१०, १;३,५,६,१;४,२,३,२[c]; मै ३, ११, १; १२, २१; काठ १६, १०[c]; ३८, ६; क २५, १[c]; शौ १२,२,३१†[d]; १८, ३, ५७; पै १७,३३,१†[d]; –‡लीम्[e] तै १, ७,१३,१; काठ ८,१७.

‡सु-पथ्[f]– -पथा ऋ १,१८९, १; ७, ६०,६; १०,४४,२; मा ५,३६; ७,४३; ४०,१६; का ५, ९, २; ९,२,३; ४०,१, १८; तै १, १, १४,३; ४,४३,१; मै १,२,१३; काठ ३, १; ६, १०; क २, ८; शौ २०,९४,२.

सु-पथ[g]– -थम्[h] तै ४,७,२,२; मै २, ११,३; काठ १८, ८; –†था ऋ १,२५,१२; ४२,७; ६,६४, १; ४; ८,९७, १३; ९, ९७, १६; १०,६३,७; कौ १,४६०; जै १, ४८,४; शौ २०,५५,१; –थानि ऋ ७,६२,[६; ६३,६]; ९, ८६, २६.

सुपथ्य[i]– -थ्यम्[h] मा १८, ११; का १९,३,२; क २८, ८.

‡सु-प्(द्>)दी– -द्दी ऋ ३,३१, ६; मा ३३, ५९; का ३२, ५, ५; मै ४,६,४; काठ २७, ९.

सु-पप्तनि[j]– -नी[k] ऋ १, १८२,५.

?सुपयाः[l] पै ३,३९,६.

सु-परिविष्ट,ष्टा[m]– -ष्टाः[n] मा ६,१३[2]; का ६,३,२[2]; मै १,१, ११; २, १६.

सु-पर्ण (वप्रा.)[o]– -र्णः ऋ १, ३५,७; १०५,१; १६४, ४६; २,४२,२; ४,२६,४;५,४७, ३; ८, १००, ८;९,४८,३; ७१,९; ८६, २४; ९७,३३; १०,२८,१०; ३०,२; ५५,६;११४,४;१४४,४;१४९, ३; खि १,५,२;१२,८; मा १२, ४[2]; १३,१६; १७, ६०†; ७२; १८,४२; २४, ३४; ३७[p]; ३३, ९०†; का १३,१,४;६; १४,२, १; १८,५,११†; ६,८; २०,२, ५; २६,७,४; ८,२[p]; तै ३, २, १, १; ४, ७, १; ४, १, १०, ५[2]; २,९,१;६; ३,३, २; ६,३, ४†; ५,३; ५,१, १०, ५¶; ५, २१,१; ७,५,८,५¶; मै २, ७, ८[2]; १५; २०; १०, ५†; ६; १२,२; ३,२, १; ३, ९; १४, १५;१८[p]; ४, ८, १¶; ९, १९; काठ १६,८[2]; १६†; १८, ३†; ४; १४; १९, ११; २१, ८†; ९;३४,१४[q]; ३९, ७; ४७, ११; क २८,३†; ४; २९, ३; ३१, १; ‡कौ १, ४१७; २, १८८; ११३३; ११९३§; जै १, ४०, ९†;२,१,९;३,१७,९†; शौ १, २४,१;२,२७,२; ४, ६, ३; ५, १४,१; ६, ८, २; ८३, १; ७, ४२,२; ९,१५, २८†; १२, ३, ३८; १३, २, ९; ३२; १८,४, ८९†;१९,६५,१; पै १,२१, २; २६,१; २, १६, २; ५, ८, २; १४,७; ६,७,१[2]; ७,१,१; १५, ११, ३†; १६, १५०, ४; ९; १७,३९,८; १८, २१, ३; २२, १०; २५,२[r]; ३२, १४†; १९, १३,९[s]; २५, ६; ७; ३७, १४; ४०,३†; ४६, १; २०, ९,१०; ५४, ९; –र्णम् ऋ १,१६४, ५२[t/u]; ६,७५,११; ९,८५,११; १०, ११४, ५; १२३, ६; मा १८,५१; २९, ४८†; का २०,

---

a) सपा. ऋ १०,११४, ३ तैब्रा १, २, १,२७ आपश्रौ ४,५,१ प्रमृ. सुपेशाः इति पाभे. ।

b) सपा. मै ३,८,४ काठ ८, १७ जिगाय इति पाभे. ।

c) पाभे. पृ ३२५५ *q* द्र. ।

d) पाभे. पृ ३४०० *g* द्र. ।

e) सपा. ऋ १०,८६,११ शौ २०,१२६, ११ या ११, ३८ सुभगाम् इति पाभे. । f) प्रास. निरुदकादिस्वरः ।

g) प्रास. । पाप्र. समासान्तः अः प्रः ।

h) सपा. सुपथम् <>सुपथ्यम् इति पाभे. ।

i) स्वार्थे यत् प्र. ।

j) भाप. (सुगमन-) । गस. उप. भावे कनिच् प्र. लिड्वत् उसं. (पाउ २, १०७ [तु. पप्तिवस्- प्रमृ.]; वैतु. वें. ?, सा. विप. कर्तरि कृदिति, [पक्षे] सा. वा. क्रिवि. इतीव ?) । k) तृ१ (तु. GW. OBN. L [३८०] प्रमृ.; वैतु. पपा. °नि इति ?) ।

l) सुपयस्- (विप.)> -यसः इति शोधः ।

m) प्रास. । n) पाभे. पृ १९४५ *o* द्र. ।

o) विप., नाप. [आदित्य- (बहु. तद्रश्मयः [तु. या २,१२]), अग्नि- प्रमृ.] । बस. उप. = पत्र- वा = वर्ण- [दीप्ति-] वेति । p) पाभे. पृ ३१५५ *b* द्र. ।

q) पाभे. पृ १५७८ *f* द्र. ।

r) सपा. शौ १३,२,४२ चिकित्वान् इति पाभे. ।

s) पाभे. पृ २५६९ *m* द्र. । t) पाभे. पृ ३३०० *b* द्र. ।

u) नाप. (वैतु. GW. विप. इति ?) ।

३, १; ३१, २, ८†; तै ३, १, ११, ३†; ४, ६, ६, ४†; ७, १३, १; मै २, १२, ३; ३, १६, ३†; काठ १८, १५; १९, १४†; ४६, १†[a]; क २९, ४; †कौ १, ३२०; २, ११९६; जै १, ३३, ८†; शौ ४, १४, ६; ७, ४०, १†; १३, २, ३६; ३७; १८, ३, ६६†; पै ६, ७, २; १५, ११, २†; १८, २४, ३; ४; २७, २[b]; -र्णस्य शौ ४, २०, ३; पै २, ८१, ४; ५; ८, ६, ३; १९, ३०, १५; -र्णा ऋ १, १६४, २०; ४, ४३, ३; १०, ११४, ३; शौ ९, १४, २०†; पै १६, ६७, १०†; २०, ५६, ५; -र्णाः ऋ १, ७९, २; १०५, ११; १६४; २१; २२; ४७; ९, ८६, १; १०, ७३, ११[c]; ९४, ५; †तै ३, १, ११, ४; ५; मैं ४, १२, ५[2]†; काठ ९, १९†; †११, ९; १३[2]; ३५, १४; क ४८, १३; कौ १, ३१९†; २, १२१४; जै १, ३३, ७†; शौ २, ३०, ३; ५, २८, ८; †६; २२, १; ४९, ३; ८, ७, २४; ९, १७; ९, †१४, २१; २२; १५, २२; ११, २, २४; १२, १, ५१; १३, ३, ९†; १८, ४, ४; पै २, १७, ५; ५९, ६; ८१, ३; ४, २७, १; १६, १४, ३; १९, ७; †६७, ११; १२; ६९, १३†; १०३, १०; १७, ५, ९; १८, २६, २; †१९, २२, १०; ३१, १६; २०, ५२, ८†; -र्णान् मा २४, २५; का २६, ५, ५; मै ३, १४, ६; -र्णेन काठ ३५, १५; -र्णैः शौ ११, १२, २६[d].

सुपर्णी[e]- -¶र्णी तै ६, १, ६, १[2]; मै ३, ७, ३; काठ २३, १०[2]; क ३७, १[2]; -¶र्णीम् तै ६, १, ६, १; मै ३, ७, ३; काठ २३, १०[2]; क ३७, १[2]; -र्ण्यः ऋ ९, ८६, ३७; १०, ८८, १९[f]; कौ २, ३०७; जै ३, २५, ३; -र्ण्यौ खि १, ३, ७[g].

१सौपर्ण[h]- -र्णम् शौ १६, २, ५[i]; -¶र्णानि[j] मै ३, ७, ३¶; काठ २३, १०; क ३७, १.

सौपर्णेय[k]- -याः तै ६, १, ६, १[j].

२सौपर्ण- -र्णौ खि १, २, ११.

सुपर्ण-चित्- -चित् मा २७, ४५; का २९, ६, १.

†सुपर्ण-यातु[l]- -तुम् ऋ ७, १०४, २२; शौ ८, ४, २२; पै १६, ११, २.

सुपर्ण-सद्- -सत्, द् तै ४, ४, ७, १; मै २, १३, १८; काठ ३९, ९.

सुपर्ण-सुवन[m]- -ने[n] शौ ५, ४, २.

सु-पलाश[o]- -शम् ऋ १०, ४३, ४; शौ २०, १७, ४†; -शे ऋ १०, १३५, १.

सु-पवि[o]- -विः खि १, १२, ५; शौ ४, १२, ६; पै ४, १५, ७.

सु-पाणि[o]- -णिः ऋ ३, ३३, ६; ५४, १२; ७, ३४, २०; मा ११, ६३[p]; का १२, ६, ४[p]; तै ३, १, ११, ४‡[q]; ३, ११, ५†; ४, १, ६, ३[p]; मै २, ७, ६[p]; ३, १, ८[p]; ४, ९, १[p]; १२, ६‡[q]; १३, १०†; काठ १६, ६[p]; -णिम् ऋ ६, ४९, ९; ७, ४५, ४; -णी ऋ १, ७१, [९; ३, ५६, ७]; खि १, ११, ७; -०णी ऋ १, १०९, ४.

सु-पार, रा[o]- -†रः ऋ १, ४, [१०;

a) Sch. स° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ ६, ७५, ११)।

b) सपा. शौ १५, १, २ सुवर्णम् इति पाभे.।

c) विप. [वि- = शकुनि- (तु. वें. GW. प्रमृ.; वैतु. या [४, ३] प्रमृ. नाप. इति?)]।

d) वैतु. LR. W. B [टि.] °र्णाः इति शोधुकाः?।

e) व्यप. (तै. मै. काठ. क.), अन्यत्र विप., नाप.।

f) नाप. [रात्रि- (तु. या [७, ३१] प्रमृ.; वैतु. GW. प्रमृ. अन्यथावदाः?)]। वस. उप. < √पॄ [= √वृ] '*आवरणे' इति मतम्।

g) *सु-वर्ण- > (स्त्री.) °र्णी- > -र्ण्यौ इति शोधः, उप. < √वर्ण् 'स्तुतौ' इति।

h) नाप. (छन्दस्-)। अनु. प्र. (पावा ४, १, ८५)।

i) विप. (चक्षुस्-)। तस्येदमीयः प्र.।

j) सपा. सौपर्णानि <> सौपर्णेयाः इति पाभे.।

k) = १सौपर्ण-। ढक् > एयः प्र. (पा ४, १, १२०)।

l) श्व-यातु- इत्यनेन सन्यायम्।

m) विप. (गिरि-)। उस. उप. √सू (वधा.) + अधिकरणे क्युन् प्र. (पाउ २, ८०)।

n) सपा. पै १९, ८, १४ सुवर्णसत्रने इति पाभे.।

o) विप.। वसः।

p) = सपा. माश ६, ५, ४, ११ तैआ ४, ३, २ बौश्रौ ९, ४:९ प्रमृ.। शांश्रौ ८, १८, १ हिरण्यपाणिः इति पाभे.।

q) = सपा. आमिगृ २, १, ५: १९ प्रमृ.। ऋ २, ३२, ७ सुबाहुः इति पाभे.।

८,३२,१३]; ६,४७,७;८, १३, २; कौ २, ९७; जै ३, ९, ११; शौ २०,६८,१०; -रम् ऋ ३, ५०,३; -रा ऋ १,१५२,७,७, १८, ५; तै १, २, ३, १[a]; ६, १,४, ४[a]; मै ४, १४, १२†; -राः ऋ ३,३३,९; ८,९६, १; -रासः ऋ ३,३९,८.

सुपार-क्षत्र[b]- -त्रः ऋ ७,८७,६.

सु-पा(र्श्व>)र्श्वा[b]- -र्श्वा पै १४,३,१.

सु-पाव[c]- -वः[d] तै ७,५,२०,१.

सु-पा(श>)शा[e]- -शया शौ ३,११, ८; पै १,६१,१.

सु-पित्र्य[f]- -०त्र्य ऋ १०,११५,६.

सु-पिप्पल,ला[b]- -लः मा २१, ५६; २८;२०; का २३, ६, ९; ३०, २, ९; मै ३,११,५; -लाः ऋ ७,१०१,५; मा ११, ३८; ४८; १२, ६९; का १२,४, १; १२; १३,५,८; तै ४,१,२,४; ४, ४; ५; १,५, १०; ७, ५, २०, १; मै १,२,३;१४; २,७, ४; ५;१२; ३,१,५[?]; ६; ६, ८; ९, ३; काठ ३,३; १६, ४[?]; १९, ५[?]; २०, १५†; २६,५; ४५, १७; क २, १०;३०,३[?];४१,३; शौ ३,१७, ५; पै २, २२, ३; १२, ६, ५; -लाभ्यः मा ६,२; का ६,१,२; तै १,२,२,३; ३, ६, १; ६, १, ३,७;३,४,२.

सु-पिश्[g]- -पिशः ऋ १, ६४,८.

सु-पीवस्[b]- -वसः ऋ १०, ९४, ११.

सु-पु[h]- -पुना शौ १२,२,११; पै १७, ३१,१.

सु-पुत्र,त्रा[b]- -त्रः खि ४; १३,१[i,j]; -त्रा ऋ ३, ४, [११; ७, २, ११;]; १०, ८५, २५; काठ १,१०; शौ १४, १, १८†; पै १८, २, ८†; -त्राम् ऋ १०, ८५,४५; -०त्रे ऋ १०, ८६,१३; शौ २०, १२६, १३†; -त्रेण पै १९, ५५,१०; -त्रौ शौ १४, २, ४३; पै १८, ११, ३.

सु-पुष्टि[k]- -ष्टिम् शौ १९, ७, ४; -ष्ट्या पै २,१३,४[l].

सु-पू[m]- -पूः काठ १,१०[n]; -प्वा[o] मा १,३; का १, २, ३.

†सु-पूत[p]- -तम् ऋ ४, ५७, २; ५, १२,१; ७,४, १; १०,३०,३; तै १,१,१४,३; मै ४, १४,३; काठ ४, १५; ७, १६; ३०, ४; क ४६,७.

सुपूत-पू[m]- -पूः काठ ३४, १६.

सु-पूर्ण,र्णा[p]- -र्णम् ऋ ८,२,१; कौ १, १२४; २, ८४; जै १, १३, १०; ३,८, १०; -र्णस्य ऋ ६, ४८,१८; -र्णा[j] मा ३, ४९; का ३,६,१; तै १,८, ४, १; मै १, १०, २; काठ ९, ५; क ८, ८; शौ ३, १०,७; पै १, १०६, ५; -र्णाः ऋ ८, २, ८; जै ४, १६,९.

सु-पृक्ष्[b]- -पृक्षः ऋ ७,३७,७.

सु-पेशस्[q]- -†शसः ऋ २, ३२, ५; ३५,१; ५,५७,४; ८,६८, १६; ९,५,८; ८१,१; खि ५, ६, ६; तै ३,३,११,५; मै ४,१२,४;६; काठ १२,१५; १३,१६; शौ ७, ५०,२; पै २०, १०,९; -शसम् ऋ १, ४८,१३[r]; ४९, २; ६३, ९; २, ३४, १३; ५, ३०, १३; ७,३२,१३; ९, ७९, ५; खि ५, ६,७; मै ३, ११,२[s]; शौ २०, ५९, ४†; -शसा ऋ १, १३, [७; १४२, ७]; ४७,२; १८८, ६; ६,७०,१; १०,३६, १; खि ५,७,१,७; मा २०, ६१; ७४; २१,१७; ३५; २८, २९[t]; ३४, ४५†; का २२,६,७;७,८; २३, २,६; ४,७; ३०,३,६[t]; ३३,२,

---

a) पाभे. पृ ३४०० *u* द्र । b) विप. । बस. ।

c) विप. (पवमान-) । बस. उप. भाप. <√पू ।

d) सपा. काठ ४५,१७ सूपवाः इति पाभे. ।

e) नाप. (रज्जु-) । बस. । f) विप. (अग्नि-) । प्रास. निरुदकादिस्वरः । उप. विप. <पितृ- (पा ४,३,७९) ।

g) विप. । बस. उप. =रूप-, यद्वा गस. उप. कर्तरि कृत् [तु. सा.] । h) नाप. (पवित्र-) । उस. उप. √पू + डुः प्र. ।

i) सु° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

j) =सपा. सुपुत्रः (आपमं १,१२,७ प्रमृ. च) <> सुपूर्णा (माश २,५; ३,१७ आश्रौ २,१८,१३ प्रमृ. च) इति पाभे. । k) प्रास. निरुदकादिस्वरः ।

l) सपा. शौ ३,१४, १ सुभूत्या इति, तैआ ६, १२,१ वर्चसा इति च पाभे. m) विप. । उस. ।

n) सपा. का १,१०,३ प्रमृ. काश २,२,४,१६ तैब्रा ३, ३,४,३ सुभूः इति, मा १,३० क १, १० माश १,३,१, १९ शांश्रौ ४, ८,१ सुहूः इति च पाभे. ।

o) =सपा. कौसू २, ३४ याशि १, ७८ । आपश्रौ १, १३,६ प्रमृ. सुपुवा इति पाभे. । p) विप. । गस. ।

q) विप. । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९) ।

r) पाभे. पृ १८१२ *g* द्र. । s) सपा. मा २१,३८ प्रमृ. तैब्रा २,६,१७,६ सुरेतसम् इति पाभे. ।

t) सपा. तैब्रा २,६,१७,४ सुपेशसे इति पाभे. ।

८†; मै ३,११,२[२]; ३;४; ११; †४,११,४; १३, २; काठ १३, १५†; १५, १३; ३८, ८-१०; कौ १,३७८†; जै १, ३९, ९†; -शाः ऋ १०,२७, १२; ११४, ३[a].

सु-पोष[b]- -पः खि ५,७,१,१०[c]; मा ३, ३७; ७,२९; का ३, ४, १; ९,१,५;६, ६; तै ३, २, ३, २; मै ४, १३, २; काठ १५, १३; -षाः मा ८,५३[c].

सुप्त,प्ता-, सुप्त्वा √स्वप् द्र.

†१सु-प्रकेत[d]- -तम् ऋ ४,५०, २[e]; १०, ३६,५; शौ २०,८८, २[e]; -तेभिः ऋ १, १७१, ६; -तैः ऋ १०,३,३; कौ २, ८९८; जै ४,१३,११.

†२सु-प्रकेत[f]- -तः ऋ ९, १०८, २; कौ २,४३; जै ३,५९,२.

?सुप्रचतिश्चयः[g] खि ५,१३,४.

सु-प्रचेतस्[h]- -तसः ऋ १,१५९,४.

१सु-प्र(जा>)ज,जा[d]- -जाः ऋ ४, ५०,६; तै १,८,२२,२†; ६;४, १०,५[2i]; मै १, ३,१२[i];४,११, २†; काठ ४,४[i];१७,१८†;२७, ८; क ३,३[i]; शौ २०,८८, ६†; -जाम् ऋ ४, ५३, ७; -जासः पै १,८६,३.

सु-प्रजस्[j]- -जसः तै १, १, १०, १; ६,२,१; ३,२,४, ५; ५, ६, १; मै १, ४, १; काठ ४, १४; शौ ३,१०,५[k]; १८, ४, ६३; पै १, १०३,२; ७,६, ४; २०,४०,७; -जसम् शौ १४,१, ४९; पै २, ७४,१‡[l]; १८,५,५; -जसा पै १९,५५,९; -जसाम् पै २,१९, ५; -जसौ[m] पै ७,६,३?; -जाः ऋ ९,११४, १; मा ३,३७; ७, १८[i];२९; ८,५३; का ३, ४,१; ७,७,३[i]; ९,१,५; ६, ६; तै ३, २,३,२; शौ ४,११,३?[n];१४,२, २२; २३; ७४; पै ३,२५,५?[n]; १८,९,३;४; १४,४.

सुप्रजस्-त्व- -त्वाय काठ १, ६[o]; ५,४[o]; ३१,५; पै ५,१२,५.

सुप्रजास्-त्व[p]- -त्वम् ऋ १०, ६२, ३; तै २,६,९,७; ३,२, ८, ५[q]; मै ४, १२, ३[q]; १३, ९†; काठ ५, २[q]; पै १९, १७, १२[q]; -त्वाय मा ३,६३; १३, १; का ३,९,६;१४,१,१; तै १,१,१०, ३; ६,१,३; २,२; ३,२, ५, १; ५,७,९,१; मै १, १, ११; काठ १,१०; ३५,१८.

सौप्रजास्त्व[r]- -त्वम्[q] शौ २, २९,३.

२सु-प्रजा[s]- -जायै पै ८,१५,१०.

सुप्रजा-व(त्>)ती- -तीम् ऋ १, १११,२.

सुप्रजा-वनि- -निः मा ५, १२; का ५,४,३; तै १,२,१२,२; ६, २; ८,१; मै १,२,८; ३,८,५; काठ २,९; २५,६; क २,३; ३९, ४; -निम् तै १,३,१,२; ६,२.

¶सु-प्रज्ञान- -नः काठ २९,७; -नाः मै ४,७,३.

सु-प्र-णीत- -तः पै १९, २४, ९; -?ताः[t] शौ १९,४,४.

सु-प्रणीति[u]- -†०तयः ऋ ८,

---

a) पाभे. पृ ३४०७ *a* द्र. । b) तु. पृ ३४०९ *q* ।

c) सपा. ०षः (माश ४,५,६,४ तैब्रा ३,६, २,२ प्रमृ. च) <> ०पाः (माश ४,६,९,२४ च) इति पाभे. ।

d) विप. । बस. ।

e) भाप. सत् क्रिवि. । धा. खेदने वा क्ष्वेडने [प्रशब्दे] वा वृत्तिरिति मतम् (तु. पृ १७२८ *c*; वैतु. अन्ये विप. इति ?) ।

f) = १सु-प्रकेत- । उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२, ११८ [तु. सु-प्रतीक-]) ।

g) सपा. शौ २०, १२८, ९ ?सुप्रतिदिश्ययः इति, RW. सुप्रदद्दिश्र युः इति पाठः ।

h) विप. । बस. आद्युदात्तः (पा ६,२,११७) ।

i) सपा. सुप्रजाः (तैब्रा १,१,१,२ च) <> सुप्रजाः (माश ४,२,१,१७[२] च) इति पाभे. ।

j) विप. । बस. उप. कर्मणि डसुच् प्र. (वैतु. पा [५, ४, १२२] प्रमृ. <प्रजा- इति ?) ।

k) = सपा. मंब्रा २,२,१३ मागृ २,८,४ । आपमं २, २०,३४ प्रमृ. सुप्रजाः इति पाभे. । l) सपा. ऋ ६, ११,४ ०प्रयु० इति पाभे. । m) शोधः पृ २३४४ *n* द्र. ।

n) सुप्रदास- > -दाः इति पै. [मूको.] अत्र शोधः द्र. ।

o) सात. ०जा० इति ? ।

p) = सुप्रजस्-त्व- । छान्दसो दीर्घः (तु. अनागास्-त्व-, अप्रजास्-त्व- प्रमृ.) । q) सपा. सुप्र० (काश्रौ १०,५,३ च) <> सौप्र० इति पाभे. ।

r) आदिवृद्धिः द्र. (तु. सौतेजस- प्रमृ.) ।

s) प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८४) ।

t) सुप्रणीतः इति पै., RW. सुप्रणीतिः इति ? ।

u) विप. (अग्नि- प्रमृ.) । तु. पृ ३४११ *p* । *सु√प्रा [> कर्त्रर्थे] *सु-प्र, प्रा- > ०प्रा- > ०प्र- + नीति- > बस. इति मतम् ।

२७,१२; १०,१५, ११; १२६, ४; मा१९, ५९; का २१,४, ८; तै २,६,१२, २; मै ४,१०, ६; काठ २१,१४; शौ १८,३, ४४; पै ५,३९,७; –तिः ऋ १, ७३, १;४,२,१३; पै २०,११,१०‡[a]; –तिम् ऋ १०, ६३, १०; मा २१,५; ६†; का २३,१,५; ६†; तै १,५,११,५[२]†;मै ४,१०,१[२]†; काठ २,३†; ३०,४;५; क ४६, ७; शौ ७, ६, २; ७, १†; पै †२०,१,८;९; –ती ऋ ५,४२, [१८; ४३,१७;७६,५;७७,५][b]; पै १९, ४९,४[c]; –०ते ऋ ३, १,१६; १५,४; काठ १३, १६; शौ ५,११, ५[d]; ७, २१, ४; पै २०,४, ५; –तौ मै २,९,१०.

†सु-प्रति–चक्ष[e]– -क्षम् ऋ ७,१, २; काठ ३२,१५; कौ २, ७२४; जै ३,५९,१७.

?सुप्रतिदिश्ययः[f] शौ २०,१२८,९.

सु-प्रतिष्ठान[g]– -नः मा ८,८; का ८, ५,१; तै १,४,२६,१; ६,५, ७, ३[२]; मै १, ३, २८; ४, ७, १; काठ ४,१०; २८, ७; क ३, ८; ४४, ७; –¶नम् काठ २८, ७; क ४४, ७.

सु-प्रतिष्ठित[h]– -तम् शौ १२,१, ६३; पै १७,६,८.

सु-प्रतीक,का[i]– -कः ऋ १, ९४, ७; खि ४,८,८;९,१; मा १२,३१; १७, ५३; ७३; का १३, ३, २; १८,५,४; ६,९; तै ४,२, ३,१; ६,३, २; ५, ३; मै २, ७, १०; १०,६; ३,३,९; काठ १६,१०; १८,३; ४; २१, ९; ३५, १८[j]; क २५,१; २८, ४; ४८, १६[j]; शौ ५,२७,१[k]; पै १२, १, ७†; –कम् ऋ ३,२९,५;६,१५,१०; २८,६; ७,१०,३; ६१, १; खि १,४,६; ४,९,४; मा ११, २२; २८; का १२,२, ११; ३, १; तै २,५,१२,५†; ४,१,२,४; ३,१; ५,१,४,१; मै २,७,२[२]; ४,१४, ३†; काठ ७,१६†; १६,२; ३; शौ ४, २१, ६†; –कस्य ऋ १, १४३, ३; मा २७, ११[k]; का २९,२,१[k]; तै ४,१, ८, १[k]; मै २,१२, ६[k]; काठ १८, १७[k]; क २९,५[k]; पै ९, १, १[k]; –का ऋ १,९२, ६; ६, ७१, ५; पै १९, २८, १०[l]; –काः शौ १०, ५, २४; पै १६, १३०, २; –के ऋ १,१८५,६; ५,५, ६; –कौ कौ २,१२१९[m].

सु-प्रतीची[n]– -ची मा ४, १९; का ४, ६, ३; तै १, २, ४, २; मै १,२,४; ३, ७, ५[२]¶; काठ २, ५; २४, ३; क १, १७; ३७, ४; –¶चीम् काठ २४, ३; क ३७,४.

सु प्रतुर्[o]– -तूः ऋ ८,२३,२९.

सु-प्रतूर्ति[p]– -र्तिः तै १,६, ३, २; ७, १,४; मै ४, २, ५; –†र्तिम् ऋ १,४०, [४; ३, ९, १]; कौ १, ६२; जै १,६, ८; –र्ती ऋ १, १८५, ७; मै ४, १४, ६; ७.

सु-प्रथस्– -थाः पै ५,१४,६.

सु-प्रपाण,णा[q]– -†णम् ऋ ५,८३,८; १०,४०, १३; शौ १४, २, ६; पै १८,७,६; –णा खि ५, १३, ४; शौ २०,१२८,९; –णाः कौ ३,४,१२; जै २, १, ८; –णानि जै २,१,९; –णे ऋ ६,२८, ७; मै ४,१,१†; शौ ४,२१, ७†; ७,७९,१.

सु-प्रभूति– -तये पै १५,४,१०.

?सु-प्रयक्षु[r]– -क्षुः काठ १८,१७[s].

सु-प्रयस्[t]– -?यसः[s] मा २७,१५; का २९, २, ५; मै २,१२, ६[u]; क

---

a) सपा. ऋ ५,८१,२ विभे. ।

b) = शोभनप्रणयनवता (श्रवसा) ।

c) सपा. शौ ३,१५, २ संचरन्ति इति पाभे. । शिष्टं पृ २९६६ *l* द्र. ।

d) पाभे. पृ ३१५९ *d* द्र. ।

e) विप. (सुप्रतिदृश्य- [अग्नि-]) । गस. उप. खल् प्र. ।

f) पाभे. पृ ३४१० *g* द्र. ।

g) विप. । बस. ।

h) गस. ।

i) विप. । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २,११८; वैतु. भा [तै २ ५,१२,५] उस. इति ?) ।

j) = सपा. आश्रौ १,१२,३७ प्रभृ. । शौ १३,१, १२ माश्रौ ३,१,२८ सुवीरः इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ ३३४५ *b* द्र. ।

l) पाभे. पृ २९३८ *b* द्र. ।

m) सपा. शौ १९,१३,१ पै ७,४,१ विभे. ।

n) विप. । प्रास. ।

o) विप. (अग्नि-) । गस. उप. <प्र√तुर् 'प्रसहने' ।

p) विप. (इडा- प्रभृ.) । बस. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६, २, ११८) ।

q) विप. (तीर्थ- प्रभृ.), नाप. (तटाकादि-) । बस. ।

r) विप. । गस. उप. <प्र√यज् इति ।

s) पाभे. पृ २१९६ *e* द्र. ।

t) विप. । बस. उप. =१प्रयस्– ।

u) °यसाः (पपा. °यासाः) इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मा. प्रभृ.) ।

२९, ५; -†यसम् ऋ २,२,१; ४, १; ६, ११, ४[a]; मै ४,१४, १५; काठ ३९, १४; -यसा ऋ ४,४१, ३; -†याः[b] ऋ ७,३९, २; मा ३३,४४; का ३२,४,१.

सु-प्रया(ण>)णा[c]- -णाः काठ ४६, २[d].

सु-प्रयावन्- -वभिः ऋ ५,४४,१२.

†सु-प्रवाचन- -नम् ऋ १,१०५,१२; २, १३, ११; ४, ३६, ३; १०, ३५, १२; -नाः ऋ १, १०६, ३; पै ४, २८, ३†.

?सु-प्रशस्त- -स्तम् शौ ५,११,११[e].

†सु-प्राच्,ञ्च्[f]- -प्राङ् ऋ १,१६२, २; मा २५,२५; का २७,१२,२; तै ४,६,८,१; मै ३,१६,१; काठ ४६,४.

सुप्राची- -ची मा ४, १९; का ४, ६,३; तै १,२,४, २; मै १, २, ४;३,७,५[२]¶; काठ २,५; २४, ३; क १,१७; ३७,४; -¶चीम् काठ २४,३; क ३७,४.

सु-प्रातर्(:)[g] काठ ८, ७[g]; क ७, ४; शौ १९,८,३.

?सुप्राय(ण>)णा[h]- -णाः ऋ २,३, ५[i]; ५, ५, ५; १०, ११०, ५[i]; खि ५,७,१,६; मा २८,५; २८; २९,५[d];३०†; का ३०,१,५; ३, ५; ३१,१,५[d]; ४,६†; तै ५,१, ११, २[d]; मै ३,१६, २[d]; ४, १३,२;३; काठ १५, १३; १६, २०†; शौ ५,१२,५†[i].

सुप्रायण-तम- -मम् ऋ ६,८३,३.

सु-प्रावर्ग[j]- -र्गम् ऋ ८, २२, १८.

†?सुप्रावी[k]- -वीः ऋ १, ८३, १; २, २६, १; ४, २५, ५; ७, ६६, ५[l]; कौ २,७०२; जै ३, ४६,८; शौ २०, २५, १; -व्यः ऋ ४, २५,६[m]; -व्यम् ऋ १,६०,१; -व्यै ऋ १०,१२५,२[n].

सु-प्राव्य[o]- -व्यः ऋ २,१३,९; -व्या शौ ४, ३०, ६‡[n]; -व्ये ऋ १, ३४,४[p].

सु-प्रि(य>)या[f]- -या शौ ७,३९,२.

सु-प्रीत,ता- -त पै ९,१२, २[q]; -तः ऋ ५, २१, २; ६, १५, २; ७, ४२,४; ८, २३, १३; काठ ४, १३; क ३, ११; कौ १, ११४†; जै १, १२, ८†; -तम् मा ८, २६; का ९, ४, ४; तै १, ४, ४५,३; काठ ४,१३; क ३,११; -ताः मा ७, १५[r]; -ते खि ५, ७,३,३; मा २८, १४; का ३०, २,३; मै ४, १३, ८; काठ १९, १३.

सु-प्रैतु[s]- -तुः ऋ १,१९०,६.

सु-प्सुरस्[t,u]- > सुप्सुरस्-तम- -मम् ऋ ८,२६,२४.

१सु-फु(ल>)ला[t]- -ला ऋ ४, ५७,६[v].

२सु-फ(ल>)ला[w]- -ला शौ ३, १७,८‡[v].

¶सु-फलीकृत- -तान् मै ४,१,७; काठ ३१,४; क ४७,४.

१सु-फाल[x]- -लाः मै २,७,१२‡[y].

२सु-फाल[f]- -लाः शौ ३,१७,५[y].

---

a) पाभे. पृ ३४१० *l* द्र. ।

b) विप. (सुविस्तृत- [बर्हिस्-])। सु-प्रजस्-> वावि. यनि. इति मतम्। या [५,२५] वें. PW. प्रभृ. उप. भाप. <प्र√या इति, सा. प्रभृ. = अन्न- इति ।

c) विप. (सुप्रगमना- [द्वार्-])। वस. उप. भाप. ।

d) सपा. सुप्रयाणाः <> सुप्रायणाः इति पाभे. ।

e) पाभे. पृ २२११ *m* द्र. ।

f) प्रास. ।

g) सु प्रातः इति पाठः? यनि. शोधः ।

h) = सु-प्रयाणा- (तु. या [४,१८] प्रभृ.)। उप. भाप. < प्र√इ । ऋ. पपा. सुप्र-अ° इति, मा. तै. शौ. पपा. सु-प्रा° इति। i) छन्दस्तः सुप्रयाणाः इति W. ORN. ।

j) विप. (धन-)। वस. उप. <प्र√वृज् ।

k) विप. (सुरक्षणवत्- [मर्त्य-, दूत- प्रभृ.])। गस. उप. प्र√अव्+कर्तरि कर्मणि च ईः प्र. उसं. [पाउ ३,१५८]। ऋ. शौ. पपा. सुप्र- अ° इति, कौ. पपा. वें. GW. प्रभृ. सु-प्रा° इति ।

l) विप. (*सुप्रजावत्- [रक्षय-])। नैप्र. <सुप्रजा-मय- इति मतम् (वैतु. वें. GW. प्रभृ. = शोभन-रक्षणावत्- इति?)। m) वैतु. वें. < सुप्राव्य- इति।

n) सपा. °व्यै<>°व्या इति पाभे. ।

o) विप. । गस. उप. सुप्रा√अव्+ण्यत् प्र. । पपा. सुप्र- अ° इति?। p) वैतु. स्क. <सुप्रावी- इति ? ।

q) शोधः पृ २३५५ *m* द्र. । BKA. °तः इति शोधुकः ? । r) सपा. का ७,६,४ सुभृतम् इति पाभे. ।

s) विप. (सुप्रगन्तव्य- [पन्था-])। गस. उप. प्र√इ+ तुन् प्र. (तु. वें. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. ष१ <सुंप्रैतृ- इति?)।

t) विप. । वस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११९)।

u) = रूप- इति वें. सा., = अन्न- इति PW. प्रभृ. ।

v) सपा. सुफला (तैआ ६,६,२ च)<>सुफला इति पाभे. ।

w) विप. । वस. ।

x) नाप. । प्रास. उप. आद्युदात्तः उसं. (पा ६,२,११९)।

y) पाभे. पृ २२५८ *t* द्र. ।

३सु-फाल– -†ला:[a] काठ १६, १२; क २५,३.

सु-फे(न>)ना[b]– -॰ना: तै २,४,७, २; मै २,४,७; काठ ११,९.

†सु-व(द्ध>)द्धा[c]– -द्धाम् ऋ १०, ८५,२५; शौ १४,१,१८; पै १८, २, ८.

†१सु-बन्धु(बप्रा.)[d,e]– -न्धवः ऋ १, १२६,५[f]; -न्धवे ऋ १०, ५९, ८[g]; -न्धुः ऋ ३,१,३; ६,५८, ४; १०,६१,२६; मै ४,१४,१६; -†न्धुम् ऋ १, १६२, ७; मा २५,३०; का २७,१२,७; तै ४, ६, ८, ३; मै ३, १६, १; काठ ४६, ४; -॰न्धो ऋ १०, ६०, ७; -न्धोः ऋ १०,६०,१०.

२सु-बन्धु[b]– -न्धुम् शौ १४,१,१७[h].

सु-बर्हिस्[b]– -र्हिः मा २१, १५; का २३,२,४; मै ३, ११,११; काठ ३८,१०; -॰र्हिषः ऋ ८, २०, २५; -र्हिषम् ऋ १, ७४, ५; मा २८,२७[i]; का ३०,३,४[i].

सु-बाहु[b]– -हुः ऋ २,३२,७; ८,१७, ८; खि ५,५,४; मा ११, ६३; का १२,६,४; तै ४, १, ६, ३; मै २,७,६; ४,९,१; काठ १३, १६†; १६,६; †शौ ७, ४८,२; २०,५,२; पै २०, १०, ११†; -॰हो ऋ १०,८६,८; शौ २०, १२६,८†.

सु-बुध्[j]– -बुधा शौ १४, २, ३१[k]; ७५[l].

१सु-ब्रह्मन्[m]– -ह्मा खि ५,१३,२; शौ २०,१२८,७.

२†सु-ब्रह्मन्[b,e]– -ह्मा ऋ ७,१६,२; मा १५,३४; का १६, ५, १६; तै ४,४,४,४; कौ २, १००; जै ३,१०,२; -ह्माणम् ऋ १०, ४७,३; मै ४,१४,८.

सुब्रह्मण्य[n]– -ण्यम् ऋ १०, ६२, ४.

सु-ब्राह्मण[m]– -णाः[o] शौ ११, १,२६; पै १६,९२,२.

¶√सुभ्,म्भ्[p], असुभ्नन् तै २, ४, १,१[q].

सुम्भन्ति काठ १०,७; असुम्भन् काठ १०,७[q].

सुभ्ध– -भ्धान् तै २,४,१,१; काठ १०,७.

सु-भग,गा[b,e]– -†॰ग ऋ ३,१६,६; ५, ८,३; ६,१३,१; ८,१९,९; १८; १९; मा १५,३८; का $२, ५, ७; ८; १६,५,२०; तै ३,३,११, २; मै ४,१२,५; काठ ३९,१५; कौ १,१११[r]; २,९०९; जै १; १२,५[r]; ३, ५६, १६; -गः ऋ १,८६,७; १८१,४; २,२५, ५; २६,२; २७,१५; ४, ४, ७; ५,३७,४; ७, ६३, १; ८, १९, १४; २०, १५; तै १, २, १४, ३†; मै ४, ११, ५†; काठ ६, ११†; पै २, ३४, ५[२]; ११, ५, १४; १९,२४,८[s]; ३७,९; -गम् ऋ ३,१,४; ९, [१; ८, १९,४; (४४, १३)]; क ८,१०[u]; †कौ १,६२; २, ७६४; जै १,६,८†; पै २, ३४, ५[२]; १०, ६, ७; २०, ३२, १[v]; -गस्य ऋ ३, १८, ५; ४, १, ६; ८, ४,१९; -गा ऋ १, ४८, ७; ८९, ३; ९२,१२; २,३२,४; ३,१,१३[w]; ६१, ४; ४, ५७, ६[x]; ५,५६, ९; ७,७७,३; ९५,४; ८, २१, १७; १०,७५,८; ८५,२५; खि ३, १७[२], ३; मा २५,१६†; का

---

a) पाभे. पृ २२५८ *t* द्र. ।

b) विप. । बस. । c) गस. प्रवृद्धादिस्वरः ।

d) विप., नाप. । e) उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११९) । f) पूप. = *वसुभूत्– इति मतम् (वैतु. [पक्षे] सा. सं३ इति ?) ।

g) व्यप. इति सा. GRV. प्रभृ., [पक्षे] GW. नाप. इतीव । h) पाभे. पृ ३३९८ *g* द्र. ।

i) सपा. तैब्रा २, ६,१७,३ सुबर्हिःषदम् इति पाभे. ।

j) गस. उप. भाप.<√बुध् (तु. WI.; वैतु. PW. प्रभृ. ॰बु [ध>] धा– [विप.] इति ?) ।

k) सपा. पै १८,१०,१ सुसा इति पाभे. ।

l) सपा. पै १८,१४,५ सुवक्षाः इति पाभे. । m) प्रास. ।

n) भावे यः प्र. उसं. (पावा ५,१,१२६) ।

o) सपा. शौ ११,१,३२ अब्राह्मणाः इति पाभे. ।

p) =√शुभ्, म्भ् 'हिंसायाम्, धर्षणे' ।

q) सपा. असुभ्नन् <> असुम्भन् इति पाभे. ।

r) ॰गा इति काचित्कः पाठः ? यनि. शोधः (तु. ऋ ८, १९,१९) ।

s) ॰गा इति पाठः ? यनि. शोधः ।

t) सपा. शौ १९,४,३ सुहुवः इति पाभे. ।

u) पाभे. पृ ३३९७ *h* द्र. ।

v) सपा. शौ ७,८४,१ सुभगे इति पाभे. ।

w) नाप. (अरणी-, वा समिध्- वा) । (√शुभ् 'दीप्तौ' >भावे) शुभ–+(√कृ 'करणे' >भावे) *क्रा– > बस. *शुभ-क्रा– > यनि. इति मतम् ।

x) सपा. शौ ३,१७,८ सुमनाः इति पाभे. ।

२७,११,३†; तै ३,३,११, ५†; ५,१,११‡[a]; †मै ४,१२,६; १४, ७; काठ १३,१६†; ३६, १५[r]; शौ २,३६,३[b]; ५, ७, १०; ६, ३,२[c]; ३८,१-४; ७, ५०, १†; १०,९,११; १४,१, १८†; पै २, १८, १-५; २१, १[d]; ३०, २†; ७९,१; ५,१०,५; १२,६,६; १६, १३७,१; १८,२,८†; २०, १०, ८†; ३५,१; –गाः ऋ ५, ४२, ८; मा २९,५; का ३१, १, ५; तै ५,१,११,२; मै ३, १६, २; काठ ४६,२; शौ ७, ६२, ६; पै ३,२६,३; –गान् ऋ १,४, ६[e]; शौ २०,६८,६†; पै १०,६, १; –गाम् ऋ ३,३३,३; ६,६४, ३; १०,८५,४५; ८६,११[f]; १४०, ५; मा १२,११०†; का १३,७, ९†; तै ३,३,११,५[g]; मै २, ७, १४†; काठ १६, १४†; क २५, ५†; कौ २, ११७०†; शौ २, ३६,३; ६,५९,३; १४, १, ४९; १९,४,२[h]; २०, १२६, ११†[f]; पै २,२१,२; ७,१२,७‡[i]; १८, ५,५; १९, १४, १२; २४,७[h]; –गाय ऋ ७, ३०,३; –गायाः पै ७,६,३; –गासः ऋ २, २८, २; मै ४, १२, ६[j]; –०गासः

ऋ ५,६०,६; –गे ऋ १,३६,६; १८५,७; २,३१,५; मै ४,१४, ७†; जै ४,१९, ४†; शौ ३, ७, ४[k]; –०गे ऋ १०, १४५, २[l]; खि ४, ७, ७; तै ७,४, १९, १[l]; मै ४,१२,६; काठ ४४,८[l]; शौ ३,१८, २†; ५,५,६; ७[m]; ६,३०,३; १९, ४९, ३[n]; –०गे ऋ १,९२,८; ११३, ⌊७(१२३, १३)⌋; २,३२,५[a]; ४,५७,६; ७, ७६,६; ९५,६; ८,२४,२८; १०, १०,१०; १२; ७०; ६; १०८, ५; ९; खि ४, ७[r], ७[o]; तै ३, ३, ११,५†[a]; ५,१,१; †मै ४, १२, ६[a]; १४,७; काठ १३, १६†[a]; शौ ३,१७, ८†; ४, २६,२; ७, २१, ४; ५०, २†[a]; ८४, १[p]; १८,१, ११†; १३; १९, ४९, ५; ५०,६; पै १,९८,१; २,२१, २[b]; ३,२०,५; ४,२२,६; ३६, २; ६,४,७; ८,१०,७; १२, २; १४,३,२९; ४,३;५; १६; १९, २४,५; ३४,१; २०,१०,९.

सौभग[q]– -गम् ऋ १, ३६, १७; ४८,९; ४,५४, ६; ५,५३, १३; ८२,४; ८, ११, १०; १०, ३६, १३; मै ४, १४, ११; कौ १,१४१†; जै १, १५, ७†; शौ २, ३६, १[a]; ६, ११०, १†; –†गस्य ऋ ३,१६,१; ४, ५५, ८; ७,२१, ८; काठ ७,१६; कौ १,६०; जै १, ६, ६; –†गा ऋ १,३८,३; ३,१५,४; ७, ३-४, ⌊१०(६०,६)⌋; ८,१, ३२; ७८, ⌊८; ९,४,२; ५५, १⌋; ९, ६२, १; ६७,५; कौ २,१८०; ३२५; ३९८; जै ३, १७, १; २७, १; ३१, १८; –†गानि ऋ १,९२, १५; ५, ४२, ⌊१८; ४३, १७; ७६-७७,५⌋; ६,५, २; १३, १; तै १,३, १४, ३; काठ ७, १६; कौ २, १०८३; –गाय ऋ १, १६४, २७; ३,८, २; ११; ५, २८,३; ६०,५; ७,७५, २; ८, ५९, ५; ९, ९५, ५; ९७, ५; १०,११६,२; खि १,६, ५; ४, ६,९; मा ५,४३; ११,२१; १४, २; २७,२; ८[r]; ३३, १२†; का २,५,८; ५,१०,५; १२,२,१०; १५,१,२; २९, १,२; ८[r]; ३२, १,१२†; तै १,३,५,१; ४,१,२, ४; ७, १; ३[r]; मै १, २, १४†; २,७,२; ८,१; १२,५[2r]; †४,११, १; १३, १; काठ २, १५†; ३, २†; १५, १२†; १६, २; १७, १; १८, १६[2r]; २६,३†;

[a]) सपा. सुभगा (आग्निगृ २, १, ५: १६ च) <> सुभगे (मंब्रा १, ५, ४ आपमं २, ११, ११ प्रमृ. च) इति पाभे.। [b]) सपा. सुभगा<>सुभगे इति पाभे.।

[c]) सपा. पै १९,१,१५ सुहवा इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २३४४ *e* द्र.।

[e]) °गाः इति LR.? । [f]) पाभे. पृ ३४०७ *e* द्र.।

[g]) पाभे. पृ ३३९४ *f* द्र.।

[h]) सपा. तैब्रा २,५, ३,२ मनसः इति, मंब्रा २, ६, ९ गोगृ ४,८,१० प्रमृ. मनसा इति च पाभे.।

[i]) सपा. सुभगाम् <>सुभगे इति पाभे.।

[j]) पाभे. पृ २४२३ *h* द्र.।

[k]) सपा. शौ २,८,१ भगवती इति पाभे.।

[l]) = सपा. तैब्रा ३,९,६,३ आपश्रौ २०,१८,३ प्रमृ.। मा २३,१८ प्रमृ. सुभद्रिकाम् इति पाभे.।

[m]) पाभे. पृ २६०३ *j* द्र.।

[n]) विप. [*संरक्षिणी- (रात्रि- ⌊तु. सस्थ. पृ ३४०० *d*⌋)]। [o]) स्वराभावः? (तु. खि ४,७,७ शौ ५,५,६)।

[p]) पाभे. पृ ३४१३ *v* द्र.।

[q]) भावे अञ् प्र. (पा ५,१,१२९)।

[r]) पाभे. पृ २६२८ *d* द्र.।

३१,१४; क २,९†; २५, १०; २९,४[2a]; ४१,१†; शौ १,१८, २; २,६,२; ३, १२, २; ४, ८, ७[b]; ५, २८, १४; ७,१७, १[a]; ३६,१; ७७, ८†;१०†; ९,१५, ५; १४,२, ३०; १७, १, ९; पै ३,२०,२; ३३, २; ४, २, ४[b]; १६,६८,५†; १८,९, १०; ३१, ४; २०,८, ७†; ९; ११, २†; १७, ९; १८, १; १९, २; ९; –†गेभिः ऋ १, ११२, २५; मा ३४, ३०; का ३३,१, २४.

†सौभग-त्व– -त्वम् ऋ १, ३४,५; –त्वस्य ऋ १, ९४, १६; पै १२, १, १६; –त्वाय[c] ऋ १०, ८५, ३६; शौ १४, १, ५०; पै १८,५,६.

सौभाग्य– -ग्यम् ऋ १०, ८५, ३३; मा २०, ९; का २१, ७, ८; तै १,१,१०,१; मै ३, ११, ८; काठ १, १०; ३८, ४; शौ १४,१,४२[d]; २,२८†; पै १८, ९,८†; –ग्याय काठ २६, ३; क ४१,१; –ग्येन पै १०, ६, १२.

सुभगं-कुर(ण>)णी[e]– -णी शौ ६,१३९,१[f]; पै ७, १२, ५.

सुभग-त्व– -त्वम् ऋ २,२१, ६.

सु-भद्र,द्रा[g]– -द्रम् ऋ ८, १, ३४; पै १९,४१,१२; –द्रा पै २०, २१,३[h]; –†द्राम् ऋ १०, १०, १४; शौ १८, १, १६; पै २०, १९, ९.

सुभ(द्रक>)द्रिका[i]– -काम्[j] मा २३,१८; का २५,५, १; मै ३, १२,२०.

सु-भर,रा[k]– -†रः[l] ऋ २, ३, ९; तै ३,१,११,२; मै ४, १४, ८; –रम् ऋ २,३,४;१०,३५, १२; –राः[m] ऋ १,११२,२;९, ८६, ४१; –राम् ऋ१,११२,२०[m,n].

सु-भव[o]– -०व मा[p] ७,३; ६; मै १[p], ३,४;५; ४,५,५[p]; ६,६[q].

सु-भवस्[r]– -०वः[p] तै १, ४, २-३,१; ६,४,५,५.

सु-भसद्– > †सुभसत्-तरा[s] -रा ऋ १०, ८६, ६; शौ २०, १२६,६.

सु-भाग,गा[s]– -गम् पै २०,५९,३-९[t] –गा पै ६, १०, १; –०गाः[u] तै ३,३,९, १; शौ ९, ४, २४; पै १६, २६, ३; –गान् ऋ १०, ७८,८.

सु-भागस्[v]– -गाः[w] ऋ १,१६७,७.

सु-भास्[s]– -भासम् ऋ ८, २३, २०.

?सुभिश्चुताश्चातय पै १, ८६, ४.

सु-भिषज्– > सुभिषक्-तम, मा– -मः शौ २,९,५; पै २, १०, २; –माः शौ ६,२४,२[x].

सु-भु[y]– -†भु ऋ २, ३५,७; काठ ३५, ३; क ४८,४.

---

[a]) पाभे. पृ २६२८ *d* द्र.। [b]) पाभे. पृ१६९६ *k* द्र.।

[c]) =संपा. मंब्रा १,२,१६ आपगृ १,७,३ प्रमृ.। आपमं १,३,३ प्रमृ. सुप्रजास्त्वाय इति पाभे.।

[d]) पाभे. पृ २२७१ *i* द्र.।

[e]) विप. (ओषधि- ⌊न्यस्तिका-⌋)। [f]) सपा. मंब्रा २, ४,८ सुभागं करणम् इति पाभे.। [g]) विप.। प्रास.।

[h]) सपा. शौ ७,१३,२ नरिष्टा इति पाभे.।

[i]) व्यप. (?राज्ञी-)। स्वार्थे कप् (वैतु. उ. म. कुत्सार्थे इति ?)। [j]) पाभे. पृ ३४१४ *l* द्र.।

[k]) विप. (सुसंपन्न-, सुदृढ- ⌊वीर-, छर्दिस्- प्रमृ.⌋)। बस. उप. भाप. आद्युदात्तः (पा ६,२, ११९; वैतु. भा ⌊पक्षे⌋ स्खलन्तम् इति ?)। [l]) पाभे. पृ १७६८ *g* द्र.।

[m]) नाप. (स्तुति- ⌊तु. स्क.⌋)। *स्वर-भर–+धा–⌊बस.⌋ > *सुभर,रा– > *सुभअरा– > *सुभार– > यनि. इति मतम्। [n]) तु. स्क. वें.; वैतु. सा. नाप. (इष्-) इति, GW. GRV. प्रमृ. व्यप. स्त्री. इति ?।

[o]) विप. (सुजन्मन्- ⌊ग्रह- = प्राणरूप-⌋)। बस. उप. भाप.। <स्व-भव– ⌊स्वस्माज्-जात-⌋ इति भा.?।

[p]) सपा. सुभव (शांब्रा १२,४ माश ४,१,१,२२;२,२१ शांश्रौ ६,८,१;२ प्रमृ. च)<>सुभवः (आपश्रौ १२, ११, १ प्रमृ. च)<> काठ ४,१[२]; ४; २७, १; २ सुभो इति, का ७,१,३; २,२ स्वभवः इति, ऐब्रा २,२१ आश्रौ ५,२,१;२ सुहव इति च पाभे.।

[q]) सपा. हिश्रौ १०,५,१२ सुभो इति पाभे.।

[r]) असुन् प्र. इति विशेषः। शिष्टं *o* द्र.। [s]) विप.। बस.।

[t]) विप. (*सु-भर्ग- ⌊सुख-⌋)। सु+(√भज् '*दीप्तौ' >कर्तरि घञि) भाग–>गस. यनि.।

[u]) सपा. पागृ ३,९,६। कौगृ ३, ६,९ प्रमृ. संविदानाः इति पाभे.।

[v]) विप. (जनी-)। *सु-भर्गस्– ⌊बस.⌋ >यनि.।

[w]) प्र१ (वैतु. Geld ⌊ZDMG ५२, ७५०⌋, ?ORN. °गा– ⌊विप. २रोदसी-⌋>-गा इति शोधुकौ ⌊तु. ऋ ५, ५६,९⌋, वें. सा. जनीः ⌊द्वि३⌋ इति ?)।

[x]) पाभे. पृ २३३३ *r* द्र.। [y]) विप.। गस.

सु-भू (वप्रा.)[a]– -भुवः कौ १,३७७‡[b]; जै १, ३९, ८‡[b]; शौ ४,८,७[c]; पै ४, २, ४[c]; –भूः मा २३, ६३[d]; का १,१०, ३[e]; २५,१०, ११; तै १, १, १०, ३[e]; ६-७, ६, १[f]; ¶काठ २७, १; २; ¶क ४२, १; २; शौ १३, ९, १[g]; १४, ९, १; पै २०, ५३, ५[२]; –०भो[h] काठ ४, १[२]; ४; २७, १; २; क ३, १[२]; ३; ४२,१;२;-भ्वः ऋ १,५२,१[b,i]; ४[j];४,१७,२;५,४१,१३[k]; ५५, ३; ५९,३; ८७,३; ६, ५२, १; ७,६७,८; काठ ३७,९[c]; –भ्वम् ऋ ९,७९,५; मै २,१,९[c]; –भ्वे ऋ ६,६६,३.

सु-भूत,ता[l]– -तम् शौ १,३१, ३;४; ६,४०, २; १२, १, ५५; पै १, २२,३; ४; २७,४; १७, ६, ३; –ता काठ २२, १४[m]; –ताय मा ७,२१; का ७,८, ४; मै १, १,१[n]; ३,१२, १२; ४, ९, ९; काठ ४०,४; –ते काठ ३९,६.

१सु-भूति[o]– -तिः तै ३, ४,७,२; ४, ४,१२,५[m]; मै ३,१६,४[m];–त्या शौ ३,१४,१[p].

२सु-भूति[o]– -तये शौ १९,४५,६;७[q]; ८-१०.

३सु-भूति– -तये पै १५, ४, ६; ९; –तिः पै १६,४६,१;२.

सु-भृत– -तः ऋ २,१, १[२]; ८, १९, २७; कौ १, ७९‡[r]; जै १, ८, ७‡[r];–तम् ऋ ४, ५०, ७; ९, ९७,२४; १०,१७०, २; मा ८, २६; का ७,६,४[s]; ७,५; ९,४, ४; तै १, ४, ४५, ३; काठ ४, १३; क ३,११; कौ २, ८०४†; जै ४,२,१०†; शौ ६, ३९, १[t]; १३, १, १[u]; पै १८, १५, १[u]; –तस्य ऋ १०,१४७,४.

सु-भेषज– -जम् तै १,८,६,१; मै १, १०,४; काठ ९, ७; क ८, १०; शौ २, ३, १; पै १,८ १.

सु-भोजस्[v]– -जसम् ऋ ७,९२,३; मा २७, २७; का २९, ३, ४; तै २,२,१२, ८; मै ४,१०, ६; काठ १०,१२;–०जसा[w] जै २,२, १;–जसौ[w] कौ ३,४,८;–०जसौ[w] शौ ४,२६,१;पै ४,३६,१.

सु-मख[x]– -०ख ऋ २, १८, ४; ४,३, १४; –खम् ऋ १०, ५०,१; मा ३३, २३; का ३२, २,६; –खस्य ऋ १,१८१,४[y]; –खा[z] खि ५, ६, २; –खाः ऋ ५, ८७, ७; –खाय ऋ १, ६४, १;१६५, ११; ४,३,७; ५,४१, १४; मै ४,११, ३; काठ ९, १८; –खासः ऋ १,८५,४.

सु-मखस्–>√सुमखस्य>सुमख-स्यमान– -नः तै ३,२,८,५.

१सु-मङ्गल,ला[a1]– -०ल[b1] मा २०, ४; का २१, ७, ३; –लः ऋ २, ४२, १-३; ९,८०, ३; मा १६, ६[c1]; का १७,१, ६[c1]; तै ४,५, १,२[c1]; मै २,९,२[c1]; काठ १७, ११[c1]; क २७,१[c1]; शौ ८,५,१;

a) विप., नाप. । गस. ।
b) सपा. सुभुवः<>सुभ्वः इति पाभे. ।
c) सपा. सुभुवः<>सुभ्वः <> सुभ्वम् <> तैब्रा २,७,१६,४ आपश्रौ १८,१५,३ सुहुवम् इति पाभे.।
d) वैतु. म. घस. ? । e) पाभे. पृ ३४०९ *n* द्र. ।
f) =सपा. तांब्रा १, ६,७ शांश्रौ १७,१२,१० प्रभृ. । मा २,२६ प्रभृ माश १,९, ३, १६ शांश्रौ ४, १२, १० प्रभृ. स्वयंभूः इति पाभे. । g) विप. (सुदीप्र- [इन्द्र-]) । गस. <सु+√भू "दीप्तौ' (नैप्र. <√भाम्) इति मतम् । h) पाभे. पृ ३४१५ *p* द्र. ।
i) नाप. (स्तोतृ- प्रभृ.) इति स्क. सा. प्रभृ. ।
j) नाप. (नदी-) इति स्क. सा. प्रभृ. ।
k) प्र३ वा पं१ वा? (तु. सस्थ. टि. आ; वैतु. सा. प्रभृ. विप. [वयः]) इति कृत्वा प्र३ इति ?) ।
l) गस. प्रवृद्धादिस्वरः । m) पाभे. पृ ३३५० *b* द्र. ।
n) सपा. मा १,१ प्रभृ. ऊर्जे त्वा इति पाभे. ।
o) प्रास. उप. <√भू । p) पाभे. पृ ३४०९ *l* द्र. ।
q) पाभे. पृ २१८६ *n* द्र. । r) पाभे. पृ ३४०५ *v* द्र. ।
s) पाभे. पृ ३४१२ *r* द्र. । t) पाभे. पृ ३३९५ *n* द्र. ।
u) सपा. तैब्रा २,५,२,१ सुधिताम् इति पाभे. ।
v) विप. (रयि-, द्यावापृथिवी-) । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६.२,११७) । उप. भाप. <√भुज् ।
w) परस्परं पाभे. । x) विप. (सुमहनीय-, दीप्तिमत्- [अग्नि-, रुद्र- प्रभृ.] । प्रास. ।
y) नाप. । उप. =बल- (तु. या [१२,३] प्रभृ.; वैतु. सा. =यज्ञ- इति ?) ।
z) सपा. शांश्रौ ७,१०,१० सुमखौ इति पाभे. ।
a1) विप. । गस. ।
b1) सपा. सुमङ्गल (शुप्रा २,२० च)<>सुमङ्गलाँ३ (तैब्रा १,७,१०,६; २,६,५,३ आपश्रौ १८, १९,६ प्रभृ. च) <> सुमङ्गला३ इति पाभे. ।
c1) पाभे. पृ २९०० *o* द्र. ।

१६; १९, ३४,७; पै २,७९,१; ३, २८, ६; ११,३,७;१६,२७, १;२८,६; -लम् ऋ १०,१०२, ११; शौ १४, १, ३०; पै १८, ३, ९; -ला पै १, १०४, २[a]; -ऽलाँ३[b,c] तै १, ८,१६, २[d]; -ऽ ला३ काठ ३८, ४[d]; -लेन पै २०, २७, ७; -लौ खि १, ११, ७?[e]; शौ ६, १४०, ३; पै १९, ४९,११.

१सुमङ्गली[f]- -ली शौ ३, १०, २[a]; १४,१, ६०; २, २५; २६; पै २,६६,३; १८,६,८;९,५;७.

२सु-मङ्गल- > २सुमङ्गली[g]- -लीः ऋ १, ११३, १२; १०, ८५, ३३; शौ १४, २, २८; पै १८, ९,८.

सुमङ्गल्य- -ल्यम् खि २,१४,७.

सु-मणि[h]- -णिः खि ५,१३, २?[i]; शौ २०,१२८,७[i].

†?सुमत्[j] ऋ १,१४२,[७;८,८७,४]; १६२,७; ५, २, ४; १०, ३२, ३; मा २५, ३०; का २७, १२, ७; तै ४, ६,८, ३[k]; मै ३,१६, १; काठ ४६,४.

सुमज्-जानि[h]- -नये ऋ १,१५६,२.

सुमत्-क्षर[h]- -राणाम् खि ५,७,२, ६; मा २१, ४३-४५; का २३, ५,३[3]; मै ४,१३, ७; काठ १८, २१.

सुमद्-अंशु[h]- -शुः ऋ १, १००, १६.

†सुमद्-गण[h]- -णः ऋ २,३६, ३; मा २६,२४.

सुमद्-गु[h]- -गुः शौ ५,१,७[l].

†सुमद्-रथ[h]- -थः ऋ ३, ३,९; ८, ५६,५; खि ३,८, ५; काठ ३९, १५; कौ १,४४७; जै १,४७,१; -था ऋ ८,४५,३९.

सु-मत्तँ[m]- -ताय खि १,२,२.

सु-मति[n]- -†तयः ऋ २,३२, ५; ७, २८,२०; तै ३,३,११,५; मै ४, १२,६; काठ १३, १६; शौ ७, ५०,२; पै २०,१०,९; -तये ऋ १,१५८,२; ६,२९,१; -तिः ऋ १,२४,९;८९,२;१०७,१;११४, ९;१२१,१५;२,३४,१५; ३,१, [२३; ५-७, ११; १५,७; २२-२३, ५]; ३०,७; ४, [४३-४४, ७]; ५०, ११; ५, ६५, ४; ७, ५७,[४; ७०, ५]; ५९,४; ७०, २; ८, २२, ४; ८६, ४; १०३,९;९,८८,७[h]; १०, ३१, ६;४०,१२;१४३,४; मा ८,४†; १२,५१†;१८, ११; २५,१५†; ३३,६८; का ८,१,३†; १३,४, ७†; १९,३, २; २७, ११,२†; ३२,५,१४; †तै १,४, २२, १; ४५,१; २, १,११,४;४, २, ४, ३; ७, २,२$; मै १, ३, २६; ३९†; २,७,११†;११, ३; ४, १४, २†; काठ ४, १०; १३†; १६, ११†; १८, ८; क ३, ८; ११†; २५,२†;२८,८; †कौ १, ७६; २,२२९; ८२३; †जै १, ८,४; ३,२०,१३;४,४,४; †शौ १४,२,५; २०, १४३,७; पै १, ९२,२; २,३०, १†; १०,६,३; १८, ७, ५†; १९, २८, १०; २०,४०, ५; -तिभिः ऋ २, १६,८;४,२३, २; ७, ५७, ५; ८, २२, २; ६;२६,९; -तिभ्यः पै २, ५५, २?; -तिम् ऋ १, ७३, ६;७; ११४, ३; ४; ११७, २३;१५१,७;१५६,३; १६६,६; १७१,१;२,४३,३;३,१,१५; ४, १;३३,११; १२; ५७,६;४, ४, ६;८;५, १, १०; २७, ३; ३३, १; ४१, १८; ७०, १; ६, २, [११; १४, ६ (१५, १५)];१५, ९;५१,१२; ५७,५; ६२,७; ७, ६,६;१८,४;[२४-२५,६]; ३१, १०;३९, १;६०,११;१००, २; ८,२,२१;३१,७;५१,५; ९,९६, २;९७,२६; १०, ११, ७;१४८, ३; खि २, ६, १९; ७-८,५; ३, ३,५; खिसा ३, ७; ४, ६; मा

a) सपा. सुमङ्गला<>सुमङ्गली (आपमं २,२०,२७ च) इति पाभे.।

b) अणोऽप्रगृह्य° (पा ८,४,५७) इत्यनुनासिकत्वम्।

c) प्लुतेरुदात्तत्वम् (पा ८,२,८४)।

d) पाभे. पृ ३४१६ b^1 द्र.।

e) °लौ इति स्वरः? यनि. शोधः द्र.।

f) स्त्री. ङीष् प्र. (पा ४,१,४१)।

g) २विश्वरूपी- इत्यनेन स-न्यायः।

h) विप.। बस.।

i) °मु° इति खि., सु° इति शौ. स्वरः? यनि. शोधः।

j) अव्य.। सु-मत् इति पपा. प्रमृ.। GW. सुमद्?। सु+मतुप् प्र. इति वें. PG [२,१९०] प्रमृ.। पूप. =स्व- इति या [६, २२] प्रमृ., <सम्- [सहार्थे] इति PW. GW. प्रमृ.। k) वैतु. सा. उप. <√मद् इति?।

l) पाभे. पृ ३२८२ e द्र.।

m) विप. (पेदु-)। गस. प्रवृद्धादिस्वरः। °मु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

n) दुर्मति- इत्यनेन सन्यायता द्र.।

१७,७४; २२,११; का १८, ६, १०; २४,४, ३; तै १, २, १४, ३[२]†;६, १२,२; ३, १,११, ८; ३, ११, ३; ४, ६, ५, ४; मै २, १०, ६; ४, †११, ४; ५[२]; १२, ३; ६; १४, ९; काठ ६, ११[२]†; ७, १६†; ८, १६; १३,१६; १८,४; ४०, ११†[२]; क २८,४; †कौ १, ३२८; २, ३३५; ९१९; ११४३; †जै १,३४,६; ३,२८,७; ४,१६,२; २९,७; शौ २,३६, १; ४, २३, २; २५,६;६,२२,२;७,१६, १; १८,२; १०,६,३५; १७,१,७; १८,१,२४†;१९,७,१; ४२, ३; २०, ७३, ३†; पै १, ९२, १; १०३,३; २,२१,१; ४,२३, ३; ३४,४; ५,२२,१; ९,४,८;१०, ४, ९; ६, १; १६,४५,४; ९२, २[a]; १८, ३१, २; १९, २२, ११; ३५, ४[b]; २०,२,४; ४,५; -ती ऋ ४, १, २; ९, ७४, १; -तीः ऋ १०,२०,१०; ४७,७; मै ४, १४,८†; पै २, ५५, ४?; -†तीनाम् ऋ १, ३, ११; ४, ⌊३; १०, ८९, १७⌋; १७, ४; मा २०, ८५; का २२, ८, ६; तै ४, १,११,२; कौ २, ४३९; जै ३, ३३, १३; शौ २०,५७, ३; ६८, ३; -तौ ऋ १, ९८, १; ३, १, ⌊२१; ५९, ४; ६, ४७, १३; १०, १४, ६; १३१, ७⌋; ५९, ३; ६, १, १०; ७, १८, ३; २०, ८[c]; ४१, ४; ८, ३, २; ४४,२४;४८, १२; १०, १६०,५; †मा ८, १५‡[d]; ११, २१$; १९, ५०; २०, ५२; २६, ७; ३४, ३७; का ९, ३, १‡[d]; १२, २, १०; २२, ५, ६†;२८,७, १†; तै †१,४,४६, २; ५, ११, ३; ७, १३,५; २, ६, १२, ६†; ३, १, ९, २; ४, १, २, ४; ३, ११, ४[३]; ५, ७, २, ४; मै १,३, ३८‡[d]; २, ७, २; १३, १०; †४, १०, २; ११, १; १२, ५; १३, ६; १४, ९; १२$; †काठ ४, १६; ६, १०; ७, १६; ८, १६; १३, १५[२]; १६, २$; १८, २०;३९, १०[३]$; कौ २, ७७२†; शौ ३, १०, ७; १६, ४†; ५,८,९; ६, ४७, २; ५५, ३†; ९३, ३; ७, २१, ३; ६; ९७, १†; १०२, २‡[d]; १३, २, ३७; १४, २, १५;२१; १७, १, ८; ११;१८, १,५८†; †२०, ९६,५; १२५, ७; पै १, १०३, ३[२]; २,२०,३; ३८, १; ४, ३१, ४†; ७,१८, ८; १८, ८, ६; ९, २; २४, ४; ३१,३; १९, ९, १†; १४,१५; ४३,११†; २०, ४, ४; -†त्या ऋ १, ३१, १८; ५, २५, ३; ४२, ४[d]; १०, २९, ८; तै १, ४, ४४, १[d]; काठ ४, १२[d]; क ३, १०[d]; शौ २०, ७६, ८; पै २०, ३३, १०[d]; -त्यै शौ ६, १३, २; पै १९, ५, २.

?सुमति-त्सरु[e]- -रु[f] तै ४,२,५,६.

सुम(ति >)ती-वृध्- -वृधः मा २२, १२; का २४, ४, ४.

?सुमत्याः[g] पै २, ५५, ५.

?सुमनजि पै २, २२, ३.

सु-मनस्[h]- -नाः[i] पै १४, २, ६; -नसः ऋ ४, ४, ९; ६, ५२, ५; ७, ४, ४; ७८, ५; १०, ३७, ७; तै १, २,१४, ४†; मै ४, ११,५†; काठ ६, ११†; शौ ३, ४,३; १२, २,४९; १४,२, ३६; पै १,६५,१; २,७०, १?[j]; ३,१,३; ६,१०, २; १०,४, ५; १६, १५३, १[k]; १७, ३४, ९; ३५,७[l]; १८, १०,६; १९,४२, ११; -नसम् शौ ६, ९९, ३; पै १९, १३, ३; -नाः ऋ १,

---

[b]) पाभे. पृ ३२८२ *b* द्र. ।

[b]) नव्यां सुमतिम् > सपा. जै ३,३८,१ आश्रौ २,१५,२ नव्यसीं मतिम् इति पाभे. । [c]) सस्थ. अस्याम् (√अस् '*सद्भावे' > कर्तरि) *असत्- > नैप्र. *असती- इत्यस्य सप्त१ द्र. [विप. (अच्छा- ⌊सुमति-⌋); वैतु. अन्ये इदम्- > स्त्रीः सप्त१ ?] ।

[d]) सपा. °तौ (माश ४, ४, ४, ७ च) <> °त्या (तैब्रा २,८,२,७ च) इति पाभे. ।

[e]) विप. (सुखग्राह्यमुष्टि-युक्त- ⌊लाङ्गल-⌋) । *सौम्य-भृति- + त्सरु- > बस. सौम्यभृति-त्सरु- > वावि. यनि. (वैतु. सा. K. पूप. = शोभन-, सुतष्ट- इतीव ?) ।

[f]) सपा. मा १२,७१ प्रमृ. माश ७,२,२,११ ?सोम-पित्सरु इति, पै १९, ५१, १२ ?सोमपित्सलम् इति, शौ ३,१७,३ ?सोमसत्सरु इति च पाभे. ।

[g]) सु-मृत्य- > ⌊प्र३⌋ -त्याः इति शोधः ।

[h]) विप. । बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६,२,११७) ।

[i]) सपा. मा १६,४ प्रमृ. सुमनाः इति पाभे. ।

[j]) छन्दस्तः *सु-मन्- > ⌊प्र३⌋ -मनः इति पाठः इति कृत्वा शोधः । [k]) पाभे. पृ ३२८३ *a* द्र. ।

[l]) सपा. शौ ३,१२,८ विभे. ।

३६, २; ६; ५३, ४; ९१, ४; २, ३२, ५; ३, ४, १[2]; ९, ३; १८, १; ३५, ६; ८; ५४, २२; ४, ३, १५; १०, ३; १३, १; २०, ४; ५, १, २; ७, १, ९; ८, ५; ८६, २; १०, ३२, ८; ५३, ११; ८५, ४४[a]; १००,४; १४१, १; ४; १४९, ४; खि ४, ८, ८; मा ३, ४१[b]; ९, २८†; १५, १; ४६†; १६,४[c]; १३[d]; ५१[d]; २६, २३†; ३३, ८६†; का ३, ४, ५[b]; १०, ५, ४†; १६, १, १; ५,२८†; १७, १, ४[c]; १३[d]; ८, ५[d]; तै १, ७, १०, २†; २, ३, १४, १†; ५, ५, ४¶; ३, २, ८, ६; ३, ११, ५†; ४, ३, १२, १; ४, ४, ८†; ५, १, २[c]; ४[d]; १०, ४[d]; मै १, ३, १५; ११, ४[2]†; २, ३, ६; ८, ७; ९, २[2d]; ९[2d]; १३, ७†; ४,२,५; †१०, २; ३; १२, ६†; काठ १०, १२; १३, १५[2]†; १६†; १४, २[2]†; १७, ६; ११[2c,d]; १६[d]; २०, १४†; क २६, ५; २७, १[2c,d]; ६[d]; †कौ २, १०९७; ११२९; जै ४, १९, ४†; शौ ३, ४, ७; १२, ५; १७, ८‡[e]; †२०, २; ६; ६, १२३, ५; ७, ५०, २†; ६२, १[f]; ७८, ४; १९, ४९, ३; २०, २१, ४†; पै १, १०७, २[g]; ११०, १[h]; ३, १,७; २०, ५; †२४, ३;७; ५, १३,१; ३१,१; ९,१,११‡[i]; १०, ६, ३; १४, ४, ३; १६, ५१,१०; ७३,२; १८, ८,९†[a]; २०, १०, ९†.

सौमनस[j]– -सः मा ३, ४२; १८, ८; का ३, ४,५; १९, ३, ४; तै ४,७,३,१; मै २, ११,३; काठ १८,८; क २८, ८; शौ ३, ३०, ७[k]; ७, ६२,३; पै ३,२६, ४;८,११, ६; –सम् ऋ ८,५९, ७;९, ९७, २८; खि १, ६,७; तै १, १, १०, १; काठ १,१०; शौ १३, १, १९; १४, १, ४२; पै ७, १५, ९; १८, १६, ९; २०, ३४,१०; –सस्य शौ १९, ५५, ३; ४; पै १९, ४४, २२; २३; –साय ऋ १, ७६,२;९२, ६; १०८, [४; ७, ९३, ६]; ५, ४२, ११; ६, ४४, १६; –†सि ऋ ३, १, [२१; ५९, ४; ६, ४७, १३; १०, १४, ६; १३१, ७]; मा १९, ५०; २०, ५२; का २२, ५,६; तै १, ७,१३,५; २, ६, १२, ६; मै ४, १२, ५; १४, १२§; काठ ८, १६; शौ ६, ५५, ३; ७, ९७,१; १८,१, ५८; २०, १२५, ७; पै १९, ९, १; –सौ पै १, ४९, ४.

?सौमनस्य[l] पै ६, ११, ३.

सुमनस्-तर– -०र मै १,७,१[m].

√सुमनस्य > सुमनस्यमान, ना– –नः ऋ १०,५१,५;७; मा १५, २; का १६,१,२; तै ४, ३,१२, १; मै २,८,७; १२, २२; २३; ४,९,५; १४, १५†; काठ १३, १५; १६; १७, ६; ४०,१;१२; क २६, ५; शौ ७,२०, १; ४४, १[n]; १३,१,३५; १४,२,३९; पै ३,३९,३;१४,३,२२; १८, १८, ५; १०,१०;१९,२२,१५; २०, ८,८; –नम् शौ ५, २८, ५; पै २, ५९,३; –ना ऋ ६, ७४,४[o]; खि २, ११, ३; शौ ११, १,८; १२, १,४४; १४, २, १७; ३१; पै १, ९२, १; १६, ८९, ८; १७, ३, १२;४, ९; १८, ८, ९; १०, १; १४, ५[p]; –नाः ऋ ६, ७५, ८; ७, ३३, १४; खि ४, ६, ८; मा २९,४५†; ३४,५२; का ३३,२,१५; तै १, ५,१०,३; ४,६, ६,३†; मै १, ४,१;७,१; ४,९, २[q]; काठ ४, १४; ३१, १५; ३४, १९; ४६, १†; शौ १, ३५, १; २, ३५, ५; १३, १,१३; १९, ५८,५; पै ९,१२, ४; १५,१०,८†; पै १८,१६,३; –नाम् पै २, ६६, ४; –नौ मा १२,५७; का १३,४,१३; तै ४, २,५,१; मै २,७,११; काठ१६, ११; क २५,२; पै १,१०९,२[o].

a) =सपा. मंब्रा १, २,१७ आपमं १,१,४ प्रमृ. । शौ १४,२,१८ पै १८, ८,८ सुयमा इति पाभे. ।
b) पाभे. पृ२६१२ *b* द्र. । c) पाभे. पृ ३४१८ *i* द्र. ।
d) पाभे. पृ ७१२ *m*, २३४६ *m* द्र. ।
e) पाभे. पृ ३४१३*x* द्र.। f) पाभे. पृ २४३६ *g* द्र. ।
g) पाभे. पृ ३२८२ *i* द्र. । h) पाभे. पृ ३२८२ *l* द्र. ।
i) सपा. ऋ ३,४,१० विभे. ।
j) भावे अण् प्र. ।
k) सपा. पै ५,१९,८ सुसमितिः इति पाभे. ।
l) पाभे. पृ२६४१ *g* द्र. । m) पाभे. पृ२०५१ *l* द्र. ।
n) सपा. पै २०,१,४ अहृणीयमानः इति पाभे. ।
o) सपा. °ना <> °नौ इति पाभे. ।
p) सपा. शौ १४, २,७५ गृहपत्नी यथासः इति पाभे. ।
q) सपा. तैआ ४,४,१ °मानम् इति पाभे. ।

सुमनस्या- -स्यायै[a] काठ २,३; २३, ४.

सु-मन्तु[b]- -न्तु ऋ १०,१२,६; ६४, १; शौ १८,१, ३४†; -न्तुभिः ऋ १,१२९,७[c].

सुमन्तु-नामन्- -मा ऋ ६,१८,८.

†सु-मन्मन्[d]- -न्मभिः ऋ ३, २, १२; ८, १०१,९; मा ३३,८५; जै ४, १६, ३; -न्मा ऋ ७, ६८,९; कौ २, १००४[e]; जै ४, १७, १०[e].

सु-महत्- -हत् पै १५, २३, १२; १९,५०,१; -हान् ऋ ७, ८,२.

†सु-मंहस्[f]- -०हः ऋ ४,११,२; ६, ५०, २; १०, ७, ७; काठ २, १५; -०हसः ऋ ८,१८,१८[g].

सु-मातृ[f]- -तरः ऋ १०,७८,६.

सु-मा(या>) य[f]- -याः ऋ १, १६७,२; -०याः ऋ १,८८,१.

सु-मारुत[h]- -तम् ऋ १०, ७७,१;२.

सु-मि(त>)ता[i]- -ता ऋ ५,४५, २; -ते ऋ १०, २९, ६; शौ २०, ७६, ६.

†सु-मिति[j]- -ती[k] ऋ ३,८, ३; मै ४, १३, १; काठ १५, १२.

१सु-मित्र, त्रा[l]- -०त्र पै १०, १०,१; -†त्रः ऋ १, ९१, १२; १०[l], ६९, ३; ५; १०५, ११; तै ४, ३, १३, ५; मै ४, १०,४; काठ २, १४; पै २०, ६१, ७$; -त्राः ऋ १०, ६९, १[l]; तै १, ४, ४५, २[m]; मै १, २, १८[m]; काठ ३, ८[m]; ३८, ५[m]; -त्राय पै २०,६१,७; -त्रेभिः ऋ १०, ६९, ८[l]; -त्रेषु ऋ १०, ६९, ७[l]; -त्रैः पै ४, १४, ५.

सुमित्रि(य>)या[n]- -याः[m] मा ६,२२; २०,१९; ३५,१२; ३६, २३;३८,२३; का ६,५,४;२२, १,४; ३५, ४, ११; ३६, १, २३; ३८,५,६; क २,१५.

सुमित्र्य- -त्र्याः ऋ १०,६५,३.

?२सुमित्र->सुमित्र-ध[o]- -धः[p] मा ४,२७; का ४, ९, ३; मै १,२, ६;३,७,८.

सुमित्र-धस्- -धाः[p] तै १,२,७,१; ६, १, ११,१; काठ २,६; २४, ६; क १, १९; ३७,७.

?सुमीळ्हे[q] ऋ ६, ६३,९.

सु-मृग[r]- -गम् शौ १९, ८,३.

सु-मृडी[,ळी]क, का[r]- -†कः ऋ १, ३५,[१०; ११८,१]; ९१,[११; १२९, ६]; ४, १,[२०; ६,४७, १२; १०, १३१, ६]; ९, ६९, १०; खि ४, ९, ५[s,t]; मा २०, ५१; ३३, १६; ३४, २६; का २२, ५, ५; ३२, १, १६; ३३, १, २०; तै १, ७, १३, ४; मै ४, १०, १; ११, ४$[t]; १२, ५; काठ २, १४; ८, १६; शौ ७, ९६, १; २०, १२५, ६; -का खि ६, ३,४; शौ ७,७१, १; पै २०, १२, ३; -†काः ऋ ६, ५२, ९; मा ३३, ७७; का ३२, ६,८; काठ २६, ११; कौ २,९४५; -†कान् ऋ ८,६७,[१ (१०)]; तै २, १, ११, ५; मै ४, १२,१; -काम् ऋ ८,६७, [(१) १०]; मा ४, ११; का ४,

---

a) सपा. मा ४, १० प्रभृ. काश्रौ ७, ३, २८ प्रभृ. सुसस्याः इति, मै १,२,२ प्रभृ. माश्रौ २, १,२, ११;१३ सुसस्याम् इति, तै १, २,२,३ प्रभृ. आपश्रौ १०, १०,१ प्रभृ. सुसस्यायै इति, क १, १५ ?सुसस्याय इति च पाभे.। b) दुर्मन्तु- इत्यनेन सन्न्यायः। c) नाप.। d) भाप. (सद्भावना-), विप.। तु. पृ ३४०१ *m*। e) तु. पृ २६३९ *r*, २७८६ *d*, BSG.; वैतु. सा. विप. [अश्व-] प्र२ इति वा नाप. [स्तुति-] प्र१ इति वा?। f) विप.। बस.। g) पाभे. पृ ३२८६ *n* द्र.। h) नाप. (शोभन-मरुद्गण-)। प्रास. उप. आद्युदात्तत्वम् उसं. (पा ६,२,११८)। i) विप.। गस. j) भाप.। गस. उप. <√मि 'प्रक्षेपणे' (तु. वें. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. <√मा 'माने' इति, पक्षे = सुमति-?)। k) तृ१। l) व्यप. (ऋषि- [तु. दुर्मित्र-])।

m) सपा. सुमित्राः (तैब्रा २, ६,६,३ तैआ ४,११,८ आपश्रौ ७,२७,१६ प्रभृ. च) <> सुमित्रियाः (माश ३, ८, ५, ११ प्रभृ. च) <> आश्रौ ३, ५, २ प्रभृ. सुमित्र्याः इति पाभे.। n) तु. टि. दुर्मित्रिया-। o) विप. (शोभायुक्त- [सोम-])। बस. उप. भाप. <√धा 'धारणे' (वैतु. उ. म. उस. इति, PW. °धस्- इति?), पूप. (√शुभ्>भावे) *शुभित्र->वावि. यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. सु-मित्र- इतीव?)। p) सपा. °धः (माश ३, ३, ३, १० च) <> °धाः (बौश्रौ ६,१५:८ प्रभृ. च) इति पाभे.। q) सुमीळ्हु- (व्यप. [राजन्-]) >[सप्त१ (तु. वें सा. PW. GRV. प्रभृ.; वैतु. GW. °ळ्हा- [विप. स्त्री.] >यनि. इति?)। r) बस. वा. क्रिवि.। s) °मृ° इति स्वरः? यनि. शोधः। t) सपा. तैब्रा २, ४,१,११ आपश्रौ ९, ४,१७ सुविदानः इति पाभे.।

५, २; तै १, २, ३, १; मै १, २, ३; काठ २, ४; क १, १६; –काय ऋ १,१२९, [३; १३६, ६]; ४, ३, ३; –काये मा २२, २०; का २४,७,१; तै ७,२,१५, १; मै ३, १२, ५; काठ ४३,५; –के शौ ७, २१, ३.

सु-मेक, का[a]– -कः ऋ ४, ६, ३; तै ४, ४, ७, २; ५, ३,११,३[२]; मै २, १३, १२; काठ २२, ५; ६[२]; क ३४,१[२]; –कम् ऋ १०, ९२, १५; –†के ऋ १, ११३, ३[b]; १४६, ३; ३, ६,१०; १५, ५; ५७, ४; ४, ४२, [३; ५६, ३]; ६, ६६, ६; ७, ५६, १७; ८७, ३; खि १, २, ७; मै ४, १४, ७; कौ २, ११०१.

सु-मेध[c]– -धः ऋ १०,१३२,७.

सु-मेधस्[d]– -धसः काठ ३०, ६[e]; शौ ७,६३,१; २; पै ११, १, १२; १६,१३२,१२; १९, २८, १२; २०, २५, ४; –०धसः ऋ १०, ६२, [१-४]; –धसम् ऋ १०, ६५,१०;–धाः ऋ १,१८५,१०; २,३,१; ३,१५,५; ३८,१; ५७, ५[f]; ६,६७, ८; ७, ९१, ३; ८, ४८,१; ९,९२,३; ९३,३; ९७, २३; १०, ४५,७; खि १, १०, १; मा ३, ४१[g]; १२, २४†; २७, २३†; का ३,४,५[g]; १३, २, ७†; २९, ३, १†; तै २, ४,५,२; ४,२,२,२†; मै २, ७, ९; ४, १४, २†; काठ १६,९†; ३८, १३[g]; कौ २, ७७०†; शौ ५, ११, ११; ७, ६२,१[g]; ९, १, ६; १९, ४०, २[h]; पै ३, २६, १[g]; ८, १, ११; १६, ३२, ७; २०, ५७, ३; –धाम्[i] ऋ १०, ४७, ६; १२५, ५; शौ ४,३०,३†.

सु-मे(ध>)धा[d]– -धाम् ऋ ८, ५, ६.

?सुमेरे पै ५,१०,७.

सुम्न,म्ना[j]– -म्नम् ऋ १, ४३, ४; १०७,१; ११४,९; १०; १५३, २; २,११,१६;१९,८; २०, १; २३, ८; ३३, १; ६; ३, १४, ४;४२,[६; ८, ७५, १६; ९८, ११]; ५७,२; ४, ३०, १९; ४१, १; ५३, २; ५, ३, १०; ५३,९; ६७, २; ६, ४,८; २२, ४; २६, ७; ५३, ९; ६०,११; ७०,४; ८,५,२७;७, [१५;१८, ११]; १६,१२; १९,४; ४६,१८; ९, ७८, ३; १०, ३६,६; ४०, ७;४५,९[k]; ५०,३; मा ८, ४†; १२, २६†[k]; ३३, ६८; का ८, १,३†; १३, २,९†[k]; ३२, ५, १४; †तै १,४, २२, १; २, १, ११,४; ६,११,४; ३, १, ११, ३; ४,५,१०,३; ५,४,६, ६¶; मै १, ३,१[l]; २६; ४, १०, १; १४,१४†; काठ ४, १०†; २१, ८; क २,१६[l]; ३,८†; †कौ २, ५००;५२०;७६४; †जै ३,४०, १६; ५७, १२; †शौ २०, २६, ६; ३६,४; ४६, ३; १०८, २; पै ७, ३, १०†; –म्नस्य ऋ ८, ४९,९; ९,९८,५[m]; १०,५०,७; खि ३,१,९; –म्ना ऋ १, ३८, ३;१६९,१; ८,२०,१६; ९०,६; कौ २, ७६२†; –म्नानि ऋ १, १३०, ९; ३, ३, ३; –†म्नाय ऋ १,१३०,६; १८६, १०; ३, २,[५; १०,१४०,६]; ३३,१३; ५,२४,४; ६,६८,१; ८,८,१६; २७, १०; ६८, १; मा ३, २६; १२,१११; १५,४८; २५, ४८; का ३,३,१८; १३,७,१०; १६,

---

a) विप.,नाप. (संवत्सर- [तै.मै. प्रमृ.]) । तु. पृ ३४१२ *t* । उप.? । भाप. =दीप्ति-, रूप- इति सा. PG [३, २०१]; PW. GW. Brug [२,१,३६८] प्रमृ. <√मि 'प्रक्षेपणे = प्रतिष्ठापने' इति । <√शुभ् > *शुमेक-> वावि. यनि. इति मतम् ।

b) सा [पक्षे] उप. < √मिह् इति ? ।

c) व्यप. (ऋषि-) इति सा. GRV. प्रमृ., विप. [नृमेध-] इति ?BW. GW., [पक्षे] GRV. प्रमृ. । तु. पृ ३४१२ *t* ।

d) विप. । बस. ।

e) पाभे. पृ ६९० *i* द्र. ।

f) वैतु. GW. °धा-> -धा इति ?।

g) =सपा. आपश्रौ ६,२७,३; ५ प्रमृ. । कौगृ ३, ४,५ सुवर्चाः इति पाभे. ।

h) °मे° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

i) त्रैष्टुभपादान्ते °धसम् > यनि. (तु. GW.प्रमृ.) ।

j) भाप. (सुख- [तु. निघ ३, ६], अनुग्रह- प्रमृ.), विप. [आदरयुक्त- (चेतस्- [ऋ ५,७३,६])] । गस. उप. <√म्ना [= √मन्] इति प्रायोवादः ।

k) पाभे. पृ १६७३ *d* द्र. ।

l) सपा. मा २,१९ प्रमृ. माश १,८,२, २७[२] तैब्रा ३, ३, ९, ८ आपश्रौ ११, २०,१३ सुम्ने इति, काठ ३, ९ सुम्न्यम् इति च पाभे. ।

m) सपा. कौ २, ५८९ जै ३, ४८, ६ सुम्ने इति पाभे. ।

५,३०; २७, १५, २; तै १, १, १३,३$[a]; ३,१२, १$; ५, ६, ३; ४,२,७,३; ४,४, ८; मै १, ५,३; २, ७, १४; काठ ७, १; १६, १४; क २, १६$[a]; ५,१; २५,५; कौ १,३५४; २,४५९; ११२१; ११७१; जै १, ३७, ३; ३, ३४, १७; –म्ने ऋ २, २५,५; ६, ६३, ११; ७, ६६, १३; ८, १३, ३; ९, ८४, ३; १०८, ४; १०, २२, १२; खि ५,४,८[b]; मा २,१९[२c]; ४,२१; १४,३[d]; का २, ४, ६[२c]; ४,७, १; १५,१,३[d]; तै १,१,१३,३[c]; २,५,१; ३,१२,१; ६,१,८, २; मै १,२,४; २,८,१[d]; ३, ७,६; काठ २, ५; १७,१[d]; २४,४; क १,१८; २५, १०[d]; ३७, ५; कौ †२, ९८; २८९; ५८९‡[e]; ४, ८; जै २, ७, ३[b]; ३, ९,१२†; २४,५†; ४८, ६‡[e]; –म्नेन ऋ ५,७३,६; –म्नेभिः ऋ ५, ७५, ६; ६, ६८,३; ७,५६, १७; ८,९, २१; शौ २०, १४२, ६†; –†म्नेषु ऋ ५,५३,१; ६, ५२, १४; ८,३,२; कौ २, ७७२; ३, ३,९; जै २,२,४; –†म्नैः ऋ १, ४१,८; १०६,४; ६,१५,७; ४८, १२; १०, ९३, २; १३२, १; १४३, ६; कौ २, ११७; जै ४, १५,१०; पै ४,२८,४.

सुम्न-आपि[f]– -पिः ऋ १०,९५,६.

√सुम्नय > सुम्नयत्– -यन् ऋ १, १३८,१; –यन्ता ऋ ६,४९,१.

सुम्नया– -†या ऋ १०, १०१, ४[g]; मा १२, ६७[g]; का १३, ५,६[g]; तै ४,२,५,५[g]; मै २,७, १२[g]; काठ १६,१२[g]; २१,१४[g]; क २५,३[g]; शौ ७,५७,२$[b].

सुम्नयी[h]– -०यि शौ १९,४७,४.

सुम्नयु– -युः ऋ १, ७९, १०; २,३०,११; ३, २७, १; तै २, ५,७,४; मै १,६,१†; जै ४, १, ७†; शौ ७,११, १‡[i]; –‡यौ[g] शौ ३,१७,१; पै २,२२,२.

सुम्न-हू[j]– -हूः मा १७, ६२; का १८,५,१३; तै ४,६,३,४;५,४, ६,६; मै २,१०, ५; ३, ३, ८; काठ १८,३; २१,८; क २८,३.

√सुम्नाय > †सुम्नायत्– -यता ऋ २,३२,२; –यन् ऋ १,११४, ३; काठ ४०, ११; –यन्तः ऋ ८,७,११; तै १,५, ११, ४; मै ४,१०,४; काठ ८,१७.

सुम्नायु– -†यवः ऋ ५, ८, ७; ६,१,७; ७,७१, ३; मै ४, १३, ६; काठ १८, २०; –०यवः[k] काठ ३, ९; क २, १६; –युः ऋ ६,२,३; –०युवः मै १,३,१[k].

सु(म्न>)म्ना-वु(र>)री[l]– -री ऋ १,११३,१२.

सुम्नि(न्>)नी– -०नी तै १,१,१३, ३[k]; –०नीः तै १, ३,१२,१[k].

सुम्न्य[m]– -म्न्यम् काठ ३, ९[c]; –म्न्याय[n] मै १, ३, १; काठ ३,९.

√सुम्भ् √सुभ् द्र.

सु-यज्– -यजम् ऋ ५,८,३; मा २८, ९; का ३०,१,९; तै ३, ३,११, २†; –यजा मा ५, ४, का ५,१, ४; तै २,५,९,४; ३,१, ४, १; ३,९,१.

¶१सु-यज्ञ– -ज्ञः मै १, १०,९; काठ ३६,४.

२सु-यज्ञ[n]– -ज्ञः ऋ २, २१, ४; ३,१७,१; –ज्ञाः ऋ ३,५१, ७; ५,४५,४; मा ७, ३५; का ७, १७,१; तै १, ४,१८, १; मै १, ३,१९; काठ ४,८; क ३, ६.

†सु-यत– -तः ऋ ७, २२, १; तै २, ४, १४, ४; कौ १, ३९८; २, २७७; जै १,४४, ८; ३, २३, ९; शौ ६, १११, १$[o]; २०, ११७,१.

---

[a]) सपा. सुम्नाय (तैब्रा ३, ३, ९, ८ आपश्रौ ११, २०, १३ प्रमृ. च) <> सुम्न्याय इति पाभे.।

[b]) सपा. सुम्न आ <> सुम्नया इति पाभे.।

[c]) पाभे. पृ३४२१ *l* द्र.। [d]) पाभे. पृ २०९७ *g* द्र.।

[e]) पाभे. पृ ३४२१ *m* द्र.।

[f]) व्यप. [सुखे बन्धुभूता- (अप्सरस्- = उर्वश्या अन्यतमा-सखी- [वैतु. GW. प्रमृ. विप. इति ?])] । बस.।

[g]) सपा. °या (माश ७, २, २, ४ च) <> °यौ इति पाभे.।

[h]) विप. (सुखकरी- [रात्रि-]) । पाभे. पृ १७८३ *r* द्र.।

[i]) सपा. ऋ १,१६४,४९ रत्नधाः इति पाभे.।

[j]) विप.। उस. उप. <√ह्वे।

[k]) सपा. सुम्नायवः <> सुम्नायुवः (माश्रौ २,२,५, ३४ च) <> सुम्निनी (तैब्रा ३, ३, ९, ८ वैश्रौ १, १९:४० तैप्रा ४,१२ च) <> सुम्निनीः (आपश्रौ ११, २०,१३ प्रमृ. च) इति पाभे.।

[l]) विप. [सुखप्रदा- (उषस्- [वैतु. निघ १, ८ नाप. इति])]।

[m]) स्वार्थे यत् प्र.।

[n]) विप.। वस.।

[o]) सपा. पै ५,१७,६ आह्या इति पाभे.!

सु-यन्तु- -न्तुभिः ऋ ५,४४,४.

सु-यभ्या- -भ्या खि ५, १३, ४; शौ २०,१२८,९.

सु-यम,मा[a]- -मः ऋ ९, ९६, १५; -मम् ऋ ५, २८, ⌊३; १०, ८५, २३⌋; मा २७, ४; ३३, १२†; का २९, १, ४; ३२, १, १२†; तै ४,१,७,२; मै २, १२, ५; ४, १२, १†; काठ २, १५†; १८,१६; क २९, ४; शौ ७,७७,१०†; ८७,३; पै ३,३३, ४; २०,८,७; -मस्य ऋ २, २४,१५[b];७,३५,२; शौ१९,१०, २†; पै १३,८, २†; -मा ऋ ९,८१,४; १०,४४,२; शौ १४, २,१७; १८‡[c]; २०,९४,२†; पै १८,८,८‡[c]; -माः ऋ ३,७,३; -मात् ऋ २, २७, ⌊१७; २८, ११; २९,७⌋; -मान् तै ४, ७, १५,४;५; मै ३, १६, ५[२]; काठ २२, १५[२]; शौ ४, २७, १; पै ४, ३५, १; -मासः ऋ १, १८०,१;३,६१,२; -मे[d] मा २, ७; का २, २, १; -मेभिः ऋ ५,५५,१; तै ४,७, १५, ३; मै ३, १६, ५; काठ २२,१५.

सु-यशस्- > सुयशस्-तर- -‡रम्[e] कौ १,४३; जै १,४,९.

सु-यास्[f]- -माः ऋ ३,७,९.

सु-यामन्[g]- -ऽमन् शौ १६,७,७.

सु-याशु[h]- > †सुयाशु-त(र>) रा- -रा ऋ १०, ८६, ६; शौ २०,१२६,६.

सु-युक्त- -क्तः तै ४,१,४,३; -क्तान् ऋ ८,६९, १३; शौ २०, ९२, १०†; -क्ताय तै ७, ४,२२,१.

सु-युज्- -युक् ऋ ३, ५८, २[i]; -युग्भिः ऋ ३,५८,⌊(१, ११८, ३) ३⌋; -युजः ऋ १, १२१, १२; ५,३१,१०; ४४,४; ६२, ४; ६, ४४, १९; ७, ७८, ४; खि १, २-३, ३; शौ ५, २६, ३[j]; ७-११[j]; -युजम् ऋ ४, २३, ५; -युजा ऋ १, ११३, ⌊१४;४,१४, ३⌋; ११७, १५; ४,३३, १०; ७, ७०, २; १०,१०५,२; खि १,३, ७.

सुर्[k]- -राणाम् पै १६,१५०,३.

सुरा(र-अ)सुर[l]- -रैः खिसा २६, १८.

सु-रण,णा[m]- -णः ऋ ३, ३,९;२९ १४; -णम् ऋ ३, ५३, ६[n]; -णाः ऋ १०,६९,१;१०४, ८; -णानि[o] ऋ ५,५६,८.

†सु-रत्न,त्ना- -त्नः ऋ ७, ४५, १; १०,७०,९; मै ४,१४, ६; काठ १७,१९; -त्नाः[p] ऋ १०, १८, ७; शौ १२, २, ३१; १८, ३, ५७; पै १७,३३, १; २; -त्नान् ऋ १०, ७८,८; -त्नासः ऋ ७, ६७,⌊६;८४-८५, ५⌋.

सु-रथ,था- -थः ऋ ४, २,४; -थम् ऋ ८,५,१०; -थस्य ऋ ३, १४,७; -था ऋ १,२२,२; ७, ३६,४[q]; १०, ७५, ८; -†थाः ऋ ४;४,८; ५,५७,२; तै १,२, १४, ४; मै ४, ११, ५; काठ ६,११; -थान् ऋ ८, ६८, १६; -थासः ऋ ८,७४,१४; -थेभिः ऋ २,१८,५.

?सुरभम् पै १७,१३,६.

१सुरभि[r]- -भयः मै १,३, ३९; काठ ४,१३; शौ १८,३,१७; -†भि ऋ ४,३९,६; १०, ७०, ४; खि ५, २२, १३; मा २३, ३२; का

---

a) विप., नाप. (ऋ ३,७,३)। गस. उप. √यम्+खल् प्र.। b) सपा. तैब्रा २,८,५,२ सूयमस्य इति पाभे.।

c) पाभे. पृ ३४१९ *a* द्र.।

d) =सपा. माश १,४, ५,१ आपश्रौ २,१३,३ प्रमृ.। मै १,१,१३ माश्रौ १,३,१,११ सूयमे इति पाभे.।

e) सपा. सुयश°<> स्वयश° इति पाभे.।

f) विप.। बस.। g) तु. पृ ३४१० *h*।

h) तु. पृ ३४१२ *t*। उप. =संभोग- इति सा ⌊ऋ १, १२६,६⌋ GRV. प्रमृ.।

i) विप. [*सुज्योतिष्क- (मेघ- ⌊यज्ञ-⌋)]। <√युज् '*दीप्तौ' द्र.। वा. क्रिवि.। शेषं पृ २००८ *c* द्र.।

j) पाभे. पृ ३३१७ *h* द्र.।

k) नाप. (देव-)। √*सुर् 'ऐश्वर्ये' वा सु+√राज् वेति अभा. प्रमृ.। (√स्वृ 'दीप्तौ' > कर्तरि) *स्वर्-> वावि. यनि. इति मतम्।

l) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

m) विप., नाप.। गस. उप. √रण्+खल् प्र.।

n) नाप. न. (सुरमण-साधन- इति वें.)। *= स्वर्(म) णम् इति मतम्। सस्थ. ?जाया > जायाः ⌊प्र३⌋ इति शोधः (तु. पृ १०९९ *c*)।

o) =उदक- इति या ⌊११,५०⌋ प्रमृ.।

p) सपा. तैआ ६, १०, २ आग्निगृ ३,७,२:१० प्रमृ. सुशेवाः इति पाभे.।

q) विप. (द्रुतगमन- ⌊इन्द्राश्व-⌋)। √*सुर् ⌊=√त्वर्, तुर्⌋ 'त्वरायाम्'+कर्तरि अथः प्र. इति मतम्।

r) भाप. (सुगन्ध-), विप.। पपा. नावग्रहः।

२५,६,१२; तै १, ५, ११, ४; ७,४,१९,४; मै १, ५, १; काठ ६,९; क ४, ८; कौ १, ३५८; जै १, ३७, ७; शौ ६, १२४, ३$; २०, १३७, ३; -भिः ऋ १, १६२, १२[a]; ९, ९७, १९; १०, ५३, ३; मा २५, ३५†; का २७, १३, ४†; †तै १,३,१४,२; ४, ६, ९, १; मै ¶२,१,३; १०; ५, २; ३, १६,१†; ४,११,१†; †काठ २, १५; ४६,५; शौ १२, १, ५९; १४,२,४४; १९,३८, १; पै १, ४७,१; १७,५,६?[b]; ६, ७; १८ ११,४; १९,२४,१; २; -भिम् ऋ ६,२९, [३; १०,१२३, ७]; १०,१०७,९; १४६,६; ¶मै २, १, ३; १०; ५, २; काठ १०, ६¶; कौ २, ११९७†; शौ १२, १,२३[c]; २४[c]; -भीः शौ ११,६, ६; पै १६, २१, ६; -†भीणि ऋ ७,१,१८; १०,१५, १२; मा १९, ६६; का २१, ४, १६; तै २,६,१२,५; ४,३,१३,६; मै ४, १०,१; काठ ३५, २; शौ १८, ३,४२; -भीन् पै १७, ३, ४[c]; ५[c]; -भेः पै १, ४५,४; -भौ ऋ ५,१, ६; मा १२, ३५, का १३,३, ६; तै १, ३, १४,१†; ४,२,३, ३; मै २, ७, १०; ४, ११, ११†; काठ २, १५†; १६, १०; क २५,१.

सुरभिन्[d]-> †सुरभिन्-तर[e]- -रः ऋ ९,१०७,२; कौ २,६६४; जै ३,५५,५.

¶सुरभि-मत्- मते तै २, २, २, ३; ४; मै २, १, ३[२]; १०; काठ १०,६[४].

¶सुरभिमती- -ती तै २,२,२, ४; काठ १०,६[३].

२सुरभि[f]- > सौरभेय[g]- -यम् मा ३५,१२.

सुरभिस्->सुरभि (स्>)ष्-ट (<त)म- -मम् ऋ १, १८६, ७.

?सुरभ्यवायम् काठ २३, ६.

?सुरम्[h] शौ २०,१३५,१०.

सु-रश्मि[i]- -श्मिम् ऋ १०, ३६, ८.

सुरा[j]- -रया मा १९,५[k]; ३२[l]; ८४[m]; २१,३१[n]; ३८[n]; का २१,१,५[k]; ३,२[l]; ६,५[m]; २३,४,३[n]; १०[n]; काठ १७,१९[o]; ३७,१८[k]; ३८, २[l]; -रा ऋ ७, ८६, ६; मा १९,७; १४; का २१, १, ६; २, ३; ¶मै २, ३, ८; ९[२]; ४, १; २[२]; काठ ¶१२, १०; ११[४]; १२[२]; १४, ६¶[२]; १७,१९; ३७, १८; शौ ६, ७०,१; १४,१,३६; १५,९,२; पै २, ३३, ३?; ३५, ३; ८,१२, १; ८; १८, ४, ४; १९,३७, ५; -राम् ¶मै २, ४, १; २[३]; ४, २, १; ¶काठ १२, १०; १२[२]; शौ १०, ६, ५; पै ४, २०, २; ८, १२, ९; १६, ४२,५; १९,३७, ९; -?राया[p] पै ५, १०, ७; -रायाः ऋ १, ११६, [७ (११७,६; ७)] १०, १०७,९; मै ३, ११, २[२n]; ७[k]; ९[m]; काठ ३८,३[m]; शौ १५,९, ३; पै ८, २०, २; १९,४०,११; -रायाम् ऋ ८, २, १२; मै ३, ११,७[l]; जै ४,२२,१†; शौ ६, ६९,१†; ९,१,१८; १४,१,३५; पै २,३५,२; ५,२९,३; ८,१०, ४; १६,३३,६; १८,४,५; १९, २४, १४; २०, २५, २; -रायै मा २०, २८; का २२, २, ५; -०रे पै ५,१०,६; ८, १२, १; ५; ७.

सुरा-कार[q]- -रम् मा ३०, ११; का ३४, २,३.

¶सुरा-ग्रह- -हाः काठ १४, ६[२]; -हैः काठ १४, ६.

<सु √रभ् इति अभा. प्रभृ. । सुर्- (नाप. [गन्ध-] <√*सुर् [=√स्वृ] 'गन्धे' [तु. Eng. √Smell]) +मत्वर्थे वा स्वार्थे वा भिः प्र. इति मतम् ।

a) =सौरभ-। ?*सुरभिस्->-भिः [द्वि१] इति मतम्।

b) गुरुभृत् इति शोधः (तु. सपा. शौ १२,१,४८)।

c) सपा. °भिम् <> °भीन् इति पाभे.।

d) स्वार्थे इनिः प्र. (तु. GW.)। e) कौ पपा. सु-र° इति?। f) नाप. (गो-)। g) अपत्यार्थे ढञ्>एयः प्र.।

h) शोधः पृ २९७९ *l* द्र.। i) विप.। बस.।

j) नाप. (मादक-द्रव्य-)। < √सु 'अभिषवे' इति या (१,११) प्रभृ., < सु√रा वा √रै वेति अभा.।

k) सपा. सुरया (माश १२, ७,३,१२[२] तैब्रा २, ६, १,३ च) <> सुरायाः इति पाभे.।

l) सपा. सुरया (माश १२, ८, १,४ तैब्रा २, ६, ३,१ च)<>सुरायाम् इति पाभे.। m) सपा. सुरया (तैब्रा २,६,४,२ च) <> सुरायाः इति पाभे.।

n) सपा. सुरया<>सुरायाः<> तैब्रा २,६,११,२ सुरायै इति पाभे.। o) पाभे. पृ २०१० *f* द्र.।

p) सुरायाः इति शोधः?।

q) नाप.। उस. उप. <√कृ।

?सुराधरण[a]- -णम् पै ८,१२,३.
?सुराधरणी[b]- -णी पै ८,१२,४.
सुरा-धा(न>)नी- -नी मा १९, १६; का २१,२,५.
सुरा-प[c]- -पम् मै २, ४, १[d]; पै १६,१००,१३.
?सुराप्रा पै ५,१०,८[e].
१¶सुरा-पान[c]- -नम्[d] तै २, ५, १,१; २; काठ १२,१०.
२सुरा-पान[f]- -नात् खि ३, १०[२], ५.
सुरा-वत्- -वतः ऋ १, ११६, १०; पै ४, १९, २†; -वन्तम् मा १९, ३२; का २१, २, १; मै ३,११,७; काठ ३८, २.
†सुरा-श्रू[g]- -श्वः ऋ ८,२१,१४; कौ २,७४०; शौ २०,११४,२.
सुरा-सोम- -मान् मा २१, ५९; ६०; का २३,६, १२; १३.
सुरा-हत- -तम् पै १९,३२,८.
सुरो(रा-उदक>)दका[h]- -काः शौ ४,३४,६; पै ६,२२,७.
¶सुरो(रा-उ)पयाम- -माः मै १,११,६; काठ १४, ६; -मान् मै १,११,७; काठ १४,८; -मैः मै १,११,६; काठ १४,६.

सु-राति- -तयः ऋ ५, ७९, ४; ९, ८१,४; १०,६५,४; ७८,३.
सु-राधस्- -धसः ऋ १, २३, [६; ३,५३,१३]; ८,४६, २४; ६५, १२; मा २०, ११; ३३, ४६†; का २१,७,११; ३२,४, ३†; मै ३,११,८; काठ ३८, ४; कौ २, १४५†; जै ३,१४,६†; -धसम् ऋ ८, १४, १२; ४९-५०, १; ६८, ६; खि ३, १-२,१; काठ २१,१४; †कौ १,२३५;२,१६१; †जै १,२५,३; ३,१५, ९; †शौ २०,२९,२; ५१,१;३; -०धसा ऋ १०, १४३, ४; -धसाम् पै १९, ३४, ७; -†धाः ऋ १, १००,१७; ३, ३३,१२[i]; ४,२, ४; ५,४; १७,८; कौ १, ३३५; जै १,३५,४; ४,११,१.
†सुराम[j]- -मम् ऋ १०,१३१,४;५; मा १०, ३३; ३४; २०, ७६; ७७; का ११,१०,३;४; २२,७, १०;११; मै ३,११,४[२]; ४,१२, ५; काठ १७,१९[२]; ३८,९[२]; शौ २०,१२५,४;५.
सुरामन्[k]- -माणः मा २१,४२; का २३,५,२; मै ३, ११, ४; -म्णः काठ १७, १९; -म्णाम् मै ४, १२,५; काठ १७,१९.
?सुराम्[l] उत पै ८,१२,६.
?सुरावुभू पै १,६०,२.
सु-राष्ट्र, ष्ट्रा- -ष्ट्रः पै १, ७१,४; -०ष्ट्राः तै २,४,७,२; मै २,४, ७; काठ ११,९.
सु-रु(क्म>)क्मा- -क्मे ऋ १, १८८,६; १०,११०,६; मा २०, ४१; २९,३१†; का २२,४, ६; ३१,४, ७†; मै ३, ११, १; ४, १३,३†; काठ १६, २०†; ३८, ६; शौ ५,१२,६†.
सु-रुच्[m]- -रुचः ऋ १,१९०, १; ३, ७,५; ४,२, १७; ५, ३३, १०; ६,३५, ४; खि ३, २२, १; मा १३,३; का १४,१,३; तै ४, २, ८,२; मै २, ७, १५; काठ १३, १५†;१६,१५;३८,१४; क २५, ६; कौ १,३२१; जै १,३३, ९; शौ ४,१,१; ५, ६, १; १८, ३, २२†; पै ५,२, २; ६, ११, १; १६, १५०, १; -रुचम् ऋ १, ११२,१; २,२, ४; ३,२,५; खि ३,२२,२; शौ ४,१,२; पै ५,२, १; -रुचा ऋ ३,१५,६.

---

[a]) *सुरा-दधन- इति शोधः (तु. मूको.)। उप. <√दध् 'पालने'। जलमेवं विशिष्टं द्र.। तेन हि सुरा रक्ष्यते।
[b]) सुरा, (√धृ 'पोषणे' > कर्तरि स्त्री.) धरणी- >-णी इति द्विपदः शोधः। पृ १७८६ *i* °णीम् इति नेष्टम्। [c]) विप. (शिरस्-)। उस. √पा 'पाने'+करणे कृत्। [d]) सपा. °पम् <> °पानम् इति पामे.।
[e]) शोधः पृ २९६१ *a* द्र.।
[f]) उप. भाप.। सु° इति स्वरः? यनि. शोधः।
[g]) नाप. (प्रमत्त-)। उस. उप. कर्तरि <√श्वि।
[h]) तु. पृ ३३९८ *m*।
[i]) विप. (*उदकवती- [नदी-])। *सुरा-धस- > -धसः > वावि. यनि. इति मतम् (तु. [अंशतः] L [५५३])।
[j]) नाप. (सोम-)। सु-रा° इति ऋ. पपा. अवग्रहः (तु. Garbe [KZ २३,४७५-६])। <सु+√रम् इति प्रायोवादः। *सुरा- [भाप.=सुरा-]+मत्वर्थे मयप् प्र. इति मतम् (तु. [अंशतः] ऊ. म.; वैतु. MW. Garbe [KZ २३, ५२४] < सुरा-आम- [मदात्यय-] इति?)। [k]) = सुराम-। *सुरा-+मत्वर्थे मनिप् प्र. इति विशेषः। शिष्टं *j* द्र.।
[l]) सुरा-+अमृत- > कस. *सुराऽमृत- > [सं१] -०त इति शोधः (तु. सस्थ. वाजिनीवति [सं१] इति)।
[m]) भाप. (सु-दीप्ति-), विप. (अग्नि-, देव-)।

सु-रुचित्- -तम् मै ४,९,५.
सु-रूप,पा- -०प जै ४, १७, १०[a]; -पः ऋ ८, ४, ९[b]; कौ १, २७७†[b]; पै १, २६, ३[c]; -पम् पै १,२६,३[c]; -पा मै ४,२, ४; पै १,२६,३[c]; -पाम् पै १,२६, २[d]; -पाय तै ७, ३, १८, १; काठ ४३,८.
सुरूप-कृत्- -कृत् पै १,२६,३[e].
†सुरूप-कृत्नु[f]- -त्नुम् ऋ १, ४, १; कौ १,१६०; २, ४३७; जै १,१७,६; ३,३३,१२; शौ २०, ५७,१; ६८,१.
सुरूपं-कर(ण>)णी- -णी पै १, २६,५[g].
सुरूप-यु- -युः[h] जै १,२९,७‡[b].
सुरूपै-वर्षव(र्ण>)र्णा[i]- -०र्णे तै १,६,३,१; ७,१,१.
सु-रेक्णस्- -क्णाः ऋ ६, १६, २६; काठ २६,११†.
१सु-रेतस्[j]- > सुरेतो-धा- -धाः काठ ५, ४[k].
२सु-रेतस्- -तः ऋ १, १२१, [५; (१०,६१,११)]; -तसम् ऋ १, १६०, ३; मा २१, ३८[l]; २८, ९; ३२[l]; का २३,४,१०[l]; ३०, १,९;३,९[l]; -तसा ऋ १,१५९, २; ३, १, १६; -ताः ऋ १०, ४५,८; खि ५, ५,५; †मा १२, १; २५; †का १३, १,१; २,८; तै १, २,५,२;३,१४,६†; ६-७, ४,४[k]; †४, १, १०, ४; २,२, ४; मै २, ७,८†; काठ २, ५[m]; †१६, ८;९; क १, १८[m].
सु-रोच(न>)ना- -नाः पै १३, १०,९[n].
सु-रोहिणी[o]- -णी पै १६,४७,१.
†सुलाभिका[p]- -०के ऋ १०,८६,७; शौ २०,१२६,७.
सु-लेक[q]- -कः तै १,५,३,३[r].
?सुवक्ता:[s] पै १८,१४,५.
सु-वक्ष्यमाण- -णः पै १,८३,३[t].
सु-वच(स्य>)स्या- -स्याम् ऋ १०, ११६,९.
†सु-वज्र- -०ज्र ऋ ७, ३०,१; -ज्रः ऋ १, १००, १८; -ज्रम् ऋ ४,१७,४; ८; ६, १७, १३; कौ १,३३५; जै १, ३५,४; ४,११, १; -०ज्रा ऋ ७, ९३, ४; मै ४,१३,७; काठ ४, १५.
१सुवन- √सु (बधा.) द्र.
२सु-वन[u]- -नम् खि ३,१५,१०.
सु-वप्तवे पै १९,१७,१५[v].
?‡सुवयुः[w] पै २०,५१,५.
सुवर्(बप्रा.)[x*] -वः तै १, १,४, २; २,६,१; ३,४, २; ४, ४३, १; २; ५, ३, १[2]‡[y]; ६, २, २; ६, १[2]; ७, ६, १[3]; ९, १[4]; २; २, २, १२, १; ६‡; ३, १४,६; ३,१; ९,२[z]; ३,१, २[3]; ५,४,२; ४,१,१,१; २, ४; ४, १; ८,५‡; १०, ५; ३, २, २; ४,२; ११,२; ४,४,८‡; ९, १; ६, ५,१[3];२[2]; ७,१,१; ११, २; १३,१; ३; ५, १, १०,[f]५; २, १०,४¶; ४,७,१; ५,५,३¶;६, ८,१; ७,५, २[4]; ६, २[2]; ७, २; ३[4]; ६,६,१,१¶; ४; ७,३,१५, २; ३; १२,१; ४,२०,१.

a) पाभे. पृ ३०१२ *c* द्र.। b) सपा. सुरूप इद् <> सुरूपयुः इति पाभे.। c) पाभे. पृ३३२३ *d* द्र.। d) पाभे. पृ ३३२३ *e* द्र.। e) पाभे. पृ३३२३ *f* द्र.। f) विप. (इन्द्र-)। उस.। g) पाभे. पृ३३२३ *g* द्र.। h) °यु इति पाठः? यनि. शोधः। i) विप.। बस.। j) नाप.। प्रास.। k) सपा. सुरेतोधाः<>सुरेताः (आपश्रौ ४, १३,१ प्रमृ. च)<>माश्रौ १,४,३,१ विश्वम् इति पाभे.। l) पाभे. पृ ३४०९ *s* द्र.। m) सु-रेतसः > वावि. यनि. (तु. टि. सुराधाः [ऋ ३,३३,१२])। n) सपा. आपश्रौ ४, ६,४ माश्रौ ४,२,९ हिश्रौ ६,२, १५ च रोचना इति पाभे.। o) विप.। प्रास.। p) विप. (अम्बा-)। सु-लाभ- [बस.]> [स्वार्थे कः प्र.] सुलाभ-क- > यनि. (वैतु. ?ORN. सुल° इति शोधुकः ?)। q) व्यप. (आदित्यानामन्यतम-)। r) पाभे. पृ ३३३५ *k* द्र.। s) पाभे. पृ ३४१३ *l* द्र.। t) सपा. शौ १,३५,३ तद् दुक्षमाणः इति पाभे.। u) विप. (घर्मरूप-)। तु. पृ ३३९८ *m*। सस्थ. २वन- = देदीप्यमान-। v) सपा. शौ ६,६८,२ विभे.। w) सपा. मा १२, ११४ सप्रथस्तमः इति पाभे.। शिष्टं पृ ३२७५ *j* द्र.। x) नाप. (द्यु-लोक- प्रमृ.)। (√*सुर् [=√स्वृ] 'उपतापे' > भावे) *सुर- + (√भृ > भावे) *भृत्- > बस. *सुर-भृत्- > नैप्र. यनि. (वैतु. अन्ये पपा. अनवग्रहमत्र लिङ्गं सन्तमप्युपेक्ष्य <सु + √ऋ इतीव कृत्वा सु-अर् इत्येवमवगृह्णन्तः?)। अन्यत्र ऋ. प्रमृ. स्वर्[*] इति पाभे.। y) पाभे. पृ १५७२ *n* द्र.। z) सपा. काठ ३०,६ माश्रौ २, ५, ४, १७ अमृतम् इति पाभे.।

१सौव[a]- -वम् तै ४,३,२,२.
¶सुवर्-ग[b]- -गः तै १,५,७,१; २, ५,११,७; ६,५,४; ५; ७,६; ३, ३,५,५; ४.४,८,१§; ५,१, ८, ५; २, ३, ७; ३, ३,५; ७, १; ६, ३, ४, १; ६, ११, १; २; ७,१, ५, ७; २, १, ३; ३, ७, २; ४,१,३; २,५;३, ४; ४, २; १०-११,२; ५,७, ४; -गम् तै १,५,४, ४; ७, १; ९, ४²; ५; ६,१०,२²; ७,१, ३; ४, ४; ६, १; २,२,५,५; ३,४, १; ५, ६, १; ११,७; ६,३,२; ५, ३; ४; ६²; ९,७; ३, १,४,१§[c];९,५³; ३,५,५; ८,४; ४,३, ५; ५, ४, ३; ५,१, १०, ५; ३, ३, ४³; ५; ७; ८,४; ५; ३, २, २; ५, ३;४²; ७, १²; ९, १²; २; ४, २,३; ४; ३, २; ५; ७, १; २; १०-११,१; ५,५, ४³; ७,८,३²; ६,१,१,२; ३, ३; २,४, १; ५, ४;६,१²; २; ३; ९, ३; ३, २, १³;२; ३; ४,७²; १०, २; ११, ३; ५,३,१²; ८, १; २²; ६,१, १; २; ४; ९,२²; ७, १,४,१⁴; ७,१⁴; ४²; २, १, १²; २; ९, २²; ३, १, २; ५, १²; ३²; ७,३; ४; ९, २; ३²; १०, १²; ४,१,२;३; २, ३; ५²; ३, ६²; ४,१²;२;३³; ६,१⁰; ३; ९, १³; १०,२; ५,१, ५; ७, ४; -गस्य तै २, २,५, ४; ५, ११, १; ६; ६,३,३;४; ५,१,८,६; २,३, ५; ८,१; ६;३,२,२; ३, ५; ७, ४; ४,१,४; ६,८,१; ७, २, ३; ८, ३§; ६,३,२,३; ४, ८; ७, ३; ५,३,१; ३; ४,१; ८,२; ६, १, १; ५; ४,२; ११, २; ७,१, ५, ७; २,१,३; ६, २; १०, १; ४, २-३, २; ६, २; ३; ५, १, ३; ६²; ८,५; -गात् तै २,२, ५, ४; ६,५,४; ६; ५, ५, ७, १²; ६,८,१; ६,३,८,२; ७,३, १०, २; -गाय तै १,७,६,२; २, २, ५,४; ५,४, १०, १; ५, ४, ४; ७,१; ६,८,१; ७,२, २; ८, २; ६,३,२,१; ८,१; ५, ४, १; ६, १,१; ७,१, १७, १§; २, १०, १; २०,१§; ४,२१,१§; -गे तै २,६,१,३; ३, ४, ३, ६; ४, ४,२,३§; ७, ३, १०, १; २²; ४,१,३; २,५; ३, ४; ११, ३; १९,१[d].
¶सुवर्ग-काम- -मः तै २,३,४, १; ५, ५, ४; ५, ४, ११, १; -मम् तै ६, २,६,२; -मस्य तै ६,६,४,२; -माः तै ७,२,१,१.
सुवर्गेय[e]- -याय तै ४,१,१,१[f].
¶सुवर्ग्य,र्ग्या[g]- -र्ग्यः तै ५, २, १०,७; ५,३,३; ४,४²; -र्ग्यम् तै ५,२,१०,७§; ६,२,५,२; ७, २,१, ३; -र्ग्याः तै ५, ३,९,२; ४,३,५; ७, ३, ७,२²; -र्ग्याणि तै ५, ३,५,३;४.
सुवर्-जित्- -जितम् तै ४,१,१,३.
सुवर्-ज्योतिस्- -तिः तै १,३,३,१.
सुवर्-दृश्- -दृशम् तै २, ४, १४, ३‡.
सुवर्-धामन्- -मा तै १,३,३,१.
¶सुवर्-भानु[h]- -नुः तै २,१,२,२.
सुवर्-वत्- -वान् तै ३,४,७,२.
सुवर्वती- -ती तै ४,४,१२, २[i]; ४.
सुवर्-वाह्- -०वाट् तै ३,२,८,१.
सुवर्-विद्- -वित् तै ३, २, १, २; ४,४, १२,१; -विदः तै ५, ७,४,३; -विदम् तै १, ४, ९, १‡[j]; -विदा खि ३, २२, ८; तै ४, १,३,२[k]; -विदे तै ४,६, १,४.
सुवर्-पा[l]- -पाम् तै ४, ४,४,१‡.
¶सु-वरत्र[m]- -त्रम् ऋ १०, १०१,६; तै ४, २,५,५.
सु-वर्चनस्- >¶सौवर्चनस[n]- -सः तै १,७,२,१.
१सु-वर्चस्[m]- -र्चसः पै १, ५०, २; १०३,२; २०, ५६, ८; -र्चसम्

a) विप. । तस्येदमीयः अण् प्र. टि-लोपश्च ।
b) = स्वर्-ग- । तत्रैव व्यु. द्र. । c) सपा. मै २,५,१० काठ १३,९;३०,८ माश्रौ १,८,३,३ हुतः इति पाभे. ।
d) सपा. वैताश्रौ ३६,३० स्वर्गेण इति पाभे. ।
e) = स्वर्ग्य- । विप. । भवार्थे ढ>एयः प्र. उसं. (पा ४,३,५६ [वैतु. सा. <सुवर्- + √गै 'शब्दे' इति?])।
f) = सपा. वाधूश्रौ ४, १०३ : १२ । का १२, १, २ स्वर्गाय इति, मा ११, २ प्रमृ. माश ६, ३, १, १४ स्वर्ग्याय इति च पाभे. ।
g) विप. (अग्नि-, देवता- प्रमृ.) । यत् प्र. (पा ५, १, ३९) । h) विप. (असुर- [राहु-]) । वस. ।
i) सपा. मै ३, १६, ४ आश्रौ ४, १२, २ स्वर्वती इति, काठ २२,१४ स्वर्वित् इति च पाभे. ।
j) सपा. मै १,३,११ स्वर्दृशम् इति पाभे. ।
k) सपा. काठ १६,३;१९,४ स्वर्विदौ इति पाभे. ।
l) विप. (मूर्धन्-) । उस. उप. <√सन् (वैतु. सा. <√सो इति?) ।
m) विप. । वस. । n) अपत्यार्थे अण् प्र. ।

पै ८,२०, ८; १०, ६, ४; १९, १७,१२[a]; –र्चाः ऋ १,९५,१; १०,१४,८[b]; ८५,४४; मा ३३, ५†; का ३२,१, ५†; तै ३, २, ३, २; ५, ७, ४, ३; काठ ३८, १३; शौ २, २९, ६[c]; ७; १३, १,२२; १४,१,४७[d]; २, १८†; ‡१८,२,१०[e],३,५८[e]; पै १,१३, ४;५३,१;२,६५,१;८,१४,१†; १०, ९, ९; १५, ६, २[f]; १८, १७,२; २०,९,२; १०,७[g].

२सु-वर्चस्[h]– > सौवर्चस[h]– -र्चः पै २,४७,२[2].

सुवर्जित्–,सुवर्ज्योतिस्– सुवर्*– द्र.

१सु-वर्ण,र्णा(बप्रा.)– -र्णः पै १६, १५२,८?[i]; –र्णम् खि ४,६, ९[j]; ¶मै १,६,४; ८, ६[2]; ¶काठ ६, ७[2];८,९; ¶क ४,६[2]; ७,५; शौ १५,१,२[k]; १९,२६,२; पै १६, १५२,७; २०,५९, ३; –र्णा मा २९, ७; का ३१, १, ७; तै ५, १,११, ३; मै ३, १६, २; काठ ४६,२; शौ १३,१, २२; पै ६, १०,५; १८,१७, २; २०, ३७, ५?; –र्णाः ऋ १०, ६८, ३; शौ १, ३३, १[l]–३[l]; १२, ३, २८; २०, १६,३†; पै १,२५, १[l]-३[l]; १४,१,२;३‡[m];४;१७,२२,१४; –र्णाम् खि २,६,१४; –र्णायाः पै २०, ५५, ४; ५; -र्णैः काठ ३१,१४[n]; शौ १३,३,१६.

सुवर्ण-सवन– -ने पै १९,८, १४[o].

२सुवर्ण[p]–> सुवर्ण-रजत–स्र(ज>)जा[q]– -जाम् खि २, ६,१[r].

?सुवर्ण-स्तेय– -यात् खि ३,१०,५[2].

सुवर्-दृश्–, सुवर्-धामन्–, सुवर्-भानु–, सुवर्-वत्–, सुवर्-वाह्–,सुवर्-विद्–, सुवर्-पा– सुवर्*– द्र.

१सु-वसन[s]– -नस्य ऋ ६,५१,४.

२सु-वसन[t]– -नानि ऋ ९, ९७, ५०; कौ २,७७७†.

सु-वह्नि[u]– -ह्निः खि १,१०,४; -ह्निम् खि १,७,४; शौ १३, २, ७; पै १८,२१,१.

सु-वह्मन्[v]– -ह्मा ऋ ६, २२, ७; शौ २०,३६,७†.

सु-वाच्[w]– -वाक् तै १, २, १३, १; ६,२,९,१; मै १,२,९; ३,८,७; –॒वाक्[x,y] मै १,२,५; ३,७,७; ८,१०; –वाचः ऋ ३, ७, १०; ७,१०३,५; ८, ९६, १; कौ २, ३०२; जै ३,६,१०; शौ २, ५, २; पै २,७, ३; –वाचम् ऋ ३, १,१९; मै ४,१४,१५†; –वाचा ऋ १०,११०,[७(२,३,७;३,४, ७; ७, ८; १०, ६६,१३)]; मा २०, ४२; २९, ३२†; का २२, ४,७; ३१,४,८†; मै ३,११,१; ४, १३, ३†; काठ १६, २०†; ३८,६; शौ ५,१२,७†.

सु-वाचस्[z]– -चसः पै २०, २१,३[a1]; –चसा ऋ १,१८८,७.

१सुवान– √सु (अभिषवे) द्र.

२सुवा(न>)ना– √सु (वधा.) द्र.

सु-वासस्[z]– -साः ऋ १,१२४,[७; ४,३,२;,१०, ७१,४; ९१,१३]; ३,८,४; १०,७५, ८; १०७, ९; मै ४,१३,१†; काठ १५, १२†; शौ १४,२,४४; पै १८,११, ४.

सु-वास्तु[b1]– -स्त्वाः ऋ ८, १९,३७.

सु-विच्[c1]– -विचा मै ४,१,७.

‡सु-विज्ञान[c1]– -नम् ऋ ७, १०४, १२; शौ ८,४, १२; पै १६, १०,२.

---

a) पाभे. पृ ३२१९ *h* द्र. । b) LR. °र्चसा इति?।
c) पाभे. पृ २५०५ *o* द्र. ।
d) सपा. पै १८,५,४ सुवीरा इति पाभे. ।
e) पाभे. पृ१३५८ *j* द्र. । f) पाभे. पृ२०५० *b* द्र. ।
g) सपा. शौ ७,५५,२ वर्धमानः इति पाभे. ।
h) तु. पृ ३४०१ *b,c* । i) शोधः पृ २००३ *l* द्र. ।
j) सपा. काहि ११०:९ सुप° इति पाभे. । शिष्टं पृ१९०९ *h* द्र.। k) पाभे. पृ ३४०८ *b* द्र. ।
l) सपा. ऋ ७,४९,३ विभे. । m) सपा. तै ५,६,१,१ कामा १३१:१४ विरूपाः इति पाभे. ।
n) =सपा. माश्रौ २,८,८ । माश्रौ १,३,५,२६ सुपर्णैः इति, तैब्रा ३,७,५,१३ आपश्रौ ३,१३,५ सुवर्णाः इति, शौ ७,१०४,१ हिरण्यम् इति च पाभे. ।

o) पाभे. पृ ३४०८ *n* द्र. । p) =हिरण्य– ।
q) विप. (लक्ष्मी-) । बस. उप. =स्रज्– ।
r) सुवर्णरजत° इति स्वरः? यनि. शोधः । s) नाप. (शोभन-निवास-) । प्रास. उप. <√वस् 'निवासे' ।
t) विप. (वस्त्र-) । बस. उप. <√वस् 'आच्छादने' ।
u) तु. पृ ३४१२ *t* । v) विप. (इन्द्र-) । उस. उप. √वह्+कर्तरि मनिन् प्र. । w) विप. । बस. ।
x) व्यप. (सोम-क्रयणी-[देव-]) । y) =सपा. माश्रौ २, १,४,११ । मा ४,२७ प्रमृ. माश ३,३,३,११ काश्रौ ७,८, २४ प्रमृ. स्वान इति, काठ २, ६;२४,६ स्वान् इति च पाभे. । z) तु. पृ ३४१० *h* । a1) सपा. शौ ७,१३, २ सुवाचसः इति पाभे. । b1) व्यप. (नदी- [नभा. सुवात]) । बस. उप. =१वास्तु– c1) भाप. ।

†सुवित,ता[a]- -तः ऋ १०, ५६, ३[५]; -तम् ऋ १, १४१,१२; ४,५५, ४;७,९१,२;१०,१४८,१; तै ५, ७,२,४$[b]; कौ १, ३१६; जै १, ३३,४; -तस्य ऋ ७, १, २४; १००,२; ९, ४१,२; १०, ३१, ३; १००, ४; कौ २, २४३; जै ३,२१,८; -ता ऋ १, ३८, ३; १०,८६,२१; $तै १, ४, ४३, २; ६, ६,१,३; शौ २०, १२६, २१; पै १६, ४६, ८$; -तानि ऋ ८, ९३, २९; -ताय ऋ १, ९०,४; १०४, २; ११८, १०; १६८, १; १७३, १३; १८०, १०;१८१,३; १८९, ३; २, २, ६; ३,२,१३; ५४, ३; ४, १४, ३; ५,११, १; ४१, १८; ५७, १; ५९, १; ४; ८०, ३; ६, ३२,४;४०, ३; ७१, ३; ७, २, ६; ३५, १; ६६, १५; ७५, २; ७९,३; ८५,४; ८, ७,३३;२७, १०; ९,८२,५;१०,३५,३; ४०, १;६६,३; ७४,२; मा १५,२७; ३३,६९; ८४; ३६, ११; ३८, ११$; का १६,५,८; ३२,५-६, १५; ३६,१,११; ३८, ५, २$; तै १,४,२४, १; ४, ४, ४, २; मै १,३,२७; २,१३, ७; ४, ९, १०[२]$; १४, ३; काठ ४, १०; ३९, १४; क ३, ८; कौ २, २५७; जै ३, २२, ४; शौ १९, १०, १; पै १३, ८, १; -$ते मा २९, ४; का ५, २, ३[c]; ३१, १, ४; तै १, २, १०, २[c]; ५,१, ११,२¶; मै १,२,७[c]; ३, १६,२[२]; काठ २,८[c]; १३, १५[b]; ४६,२; क २,२[c]; पै २०, ९,४.

सुविति- -तिः पै १६, ४६,८.

सु-वित्ति- -त्तिः पै १६,४६,८.

सु-विदत्र,त्रा[d]- -त्रः ऋ २, ९, ६; †तै ४, ३,१३,२;६,१,५; मै ४,१०, ५†; काठ २१, १३†; शौ १३, २, ४४; ४५; पै १८, २५, ४; -त्रम् ऋ २,१,८; शौ १,३१,४; पै १,२२,४; -त्राः[e] शौ १८,३, १९; -त्राणि ऋ २, २४, १०; -†त्रान् ऋ १०, १४,१०; १५, ३; मा १९,५६; का २१, ४,७; तै १,८,५, २; २, ६, १२, ३; मै ४, १०, ६; काठ २१, १४; शौ १८, १, ४५; २, ११; -त्राभिः ऋ ७, ९१,६; -त्राम् पै २०, १,९‡[f]; -†त्रेभिः ऋ १०, १५,९; मै ४, १०,६; शौ १८,३,४८.

†सुविदत्रिय[g]- -येभ्यः[h] ऋ १०, १७,३; शौ १८,२,५४.

सु-विद्वस्- -द्वांसः मा १७, ६८; का का १८,६,४; तै ४, ६, ५, २; मै २,१०, ६; काठ १८, ४; क २८, ४; शौ ४, १४, ४; पै ३, ३८, ४; -द्वांसम् ऋ ८, २४, २३; शौ २०, ६६,२†.

†सु-विप्र- -प्रः ऋ १, १६२, ५; मा २५, २८; का २७, १२, ५; तै ४,६,८,२; मै ३,१६,१; काठ ४६,४.

सु-विवृत्[i]- -वृतम् ऋ १,१०,७.

सु-वीर,रा[j]- -रः ऋ १, ९१, १९[k];

[a]) भाप., विप., नाप. (सुख-)। पपा. नावग्रहः। सु + √इ > सु-इत इति या [४,१७] वें. सा. PW. प्रमृ.; या [पक्षे] < सूत- [√सू 'प्राणिगर्भ°'] इति। (√*सुर् 'सुखे' > भावे) *सुर- + (√भृ > कर्तरि) *भृत- > उस. *सुर-भृत- > नैप्र. यनि. (तु. २दुरित-) इति मतम्।

[b]) सपा. °तम् (मंब्रा २,१,११ कौगृ ४, ४,९ च) <> सुवितं (माश्रौ १,६,४,२१ च) <> शौ ६, ५५,२ स्विते <> शांगृ ४,१८,१ सुकृतम् इति च पाभे.।

[c]) = सपा. शांश्रौ ५, ८, २ कौगृ १, २, ३ या ४,१७ प्रमृ.। तै १, ५,१०,२ बौश्रौ ३,१३ : १४ सुहिते इति, मा ५, ५ माश ३, ४, २, १४[२] आश्रौ ४, ५, ३ प्रमृ. स्विते इति पाभे.।

[d]) भाप., विप. (अग्नि- प्रमृ.), नाप.। < सु-वि √दा 'दाने' [तु. वें. सा. GW. प्रमृ.] वा सु √विद् 'ज्ञाने, लाभे [तु. वें. सा. PW. प्रमृ.]' वेति या [७, ९; ६,१४]। तु. ?दुर्विदत्र-।

[e]) °त्राः (तु. पपा. शंपा. प्रमृ.) इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. RW.)।

[f]) सपा. ऋ १०,६३,१० प्रमृ. स्वरित्राम् इति पाभे.।

[g]) विप. (देव-)। स्वार्थे घः प्र. उसं. (पा ४,४,१४१)।

[h]) = सपा. या ७,९। तैआ ६, १, १ आग्निगृ ३, ५, ४ : ३ प्रमृ. सुविदत्रेभ्यः इति पाभे.।

[i]) विप. (सुप्रकाश- [यशस्-])। गस. उप. < वि √वृ (वधा.) कर्मणि कृत् (वैतु. सा. GW. प्रमृ. °वृत- इति?)।

[j]) विप. (अग्नि- प्रमृ.)। बस. उप. आदिस्वरः (पा ६,२,१२०) इति प्रायोवादः। (सुख- + मत्वर्थे वीरप् प्र.) *सुख-वीर- [सुखिन्-, स्वस्थ-] > यनि. इति वा *सर्व-वृध्- (संपूर्ण-) + १वीर- (*भाप. = भद्र-) > बस. *सर्ववृध्-वीर- > सुविध्-वीर- > यनि. वेति मतम्।

[k]) पाभे. पृ २७५२ f द्र.।

११६,२५;१२५,१; २,२७,१३; ३, २९, ९; ४, १७, ४; ५, ५३,१५; ५८, ४; ६, ४५, ६; ४७,२६; ५०, ९; ७, १५, [८; ८, १९, ७]; ८, ८४, ९; ९, २३,५; ८६, ३९; खि ४,९, ५; ५, ७, १,१०; मा ३,३७[a]; ४, ३७†; ७,१३[b];२९[a]; २९,५२†; का ३,४,१[a]; ४, १०, ८†; ७, ६, २[b]; ९,१,५[a]; ६,६[a]; ३१, २,९†; तै १,२,१०,१†; ३, ५, १; ९,२; ४, ४४, ३[c]; २, १, ११,४†; ३,२,३,२[a]; ४,६,६, ५†; ६,३,९,४; ६, २, २[c]; मै १,३,३८[c]; ३,१६,३†; ४,११, ४;१२,४†; १३,२[a]; १४,१४†; काठ ३, २; ४,१२[c]; ११,१३†; १५,१३; १७, १८†; ४६, १†; क २, ९; ३, १०[c]; कौ २, ३०५†; जै ३, २५, १†; शौ ६,११०,३; १२५, १†; ८, ५, २; ११, १, २†; १२, २, ४९; १३,१,१२[d];१९,२४,८; पै १५, ६,५; ११, ८†; १६, २७, २; ८९,२†; १७,३४,९; १८,१६, २[d]; १९,२०,२; २०, ३४, ६[c]; ४०,७; —रम् ऋ १, ३१, १०; ३४,१२;८५, १२; ९२, ८; २, ३,४; ५; ३, ८,२; ४,३४,१०;

५,४४,६;५७,७;६,५, ७; १६, २९;१७, १३;६५,६; ७,१, ५; १५,७; ३७,६; ८, ५, १०; ९, ६८,[१०; ९७, २६; १०,४५, १२]; १०,५२,५; ७७,७; ९१, १५; खि १,२,१४; ५, ८; ७, ६; ८,१; ५,७,३,१; †मा १२, २९; १८, ७४; १९, ३२§; २०, ७९; †का १३, २, १२; २०,५; ७; २१, ३, १§; २२, ७,१३; २९, २,१०§[e]; तै †१, ३,१४,३; ५,११,५; ३, ५, १, १; ४,१,८,३[e]; ३,४,१; ५,७, ८,२; मै २,७,९;३,११,४†;७; ४, १०,४†; ११,१‡[f];१३,१†; ८; काठ ४, १६‡[f]; ८, १७†; १५, १२†; १९, १३; ३८,२; ९; कौ १,२६†; †जै १, ३, ६; ४, ६, ९; शौ ३, १९, ५[g]; ७, २१,४; ८४,१; पै १, ६६, ३; ३,१९,५; २०,५[h]; १५, ६, ६; १९,४८,१; २०,४,५; ३२, १; —रा ऋ ६,१३,५; ७, ५६, ५; काठ ३५,३; क ४८, ४; पै १, ८६, ३[i]; २,६६,२; १८,५,४[j]; ८,९‡[k]; —राः ऋ १,५३,[११; १०,११५,८]; १२२, ८; २,१, [१६;२,१३; ११,२१; १३,१३; १४,१२; १५,१०; १६-२०,९;

२३, १९; २४, १६; २७, १७; २८,११; २९,७; ३३, १५;३५, १५;३९, ८; ४०, ६; ४२-४३, ३; ९,८६,४८]; ३,५३, १; ५, ४२,८; ६,४,[८; १०, ७; १२-१३,६;१७,१५;२४,१०]; ७,१, २४; १०,१८,९[l]; १२८,३; खि १, २,९; ५,७,४,८; खिसा ४, ६; मा ८, ५३[a]; २०, ४०;३४, ५८†; का २२, ४, ५; ३३,२, २१†; तै १,६,२,१; ४,७,१४, २†; ५,७,९,१; ६,४,१०,४[b]; ५¶; मै १,३,१२[b]; ४,१; ६,१; ३,११,१; †४, १२,१; १४,१; काठ ४, ४[b]; १४; ७,१२; २३, ११†;२७,८[b];३८,६;४०,१०†; क ३,३; ६,२; †कौ १, ३३८; ४५४; †जै १,३५,७; ४७, ९; शौ ३, १०, ५[m]; १२, १; ५, ३,५†; १८,२,५९†[l]; ३,२४†; ४,६३; १९,१२,१†; २०, २१, ११; ६३,३; १२४, ६; पै १, ६५-६६, १; ८६,३; १०३, २; ३,२०,१; ५,४, ५†; —†राभिः ऋ ८,१९,३०; तै ३,२, ११,१; काठ १२, १४; कौ १, १०८; २,११७२; जै १,१२,२; —रास् ऋ १,४०,४; ४, ३४, २; ७, २४, [६;२५,६]; तै५,७,२,१[n];

[a]) सपा. सुवीरः (माश ४, ५, ६, ४ तैब्रा ३, ६,२,२ आश्रौ २, ३, २७ शांश्रौ २,१३,२ प्रमृ. च) <> सुवीराः (माश ४, ६,९,२४ च) इति पाभे. ।

[b]) सपा. सुवीरः (माश ४,२,१,१६[2] काश्रौ ९, १०,७ च) <> सुवीराः (तैब्रा १, १, १, २ आपश्रौ १२, २२,८ प्रमृ. च) इति पाभे. । [c]) पाभे. पृ३३३१ *j* द्र. ।

[d]) पाभे. पृ ३४११ *j* द्र. । [e]) पाभे. पृ १५८७ *p* द्र. ।

[f]) सपा. ऋ ६, ८,६ प्रमृ. सुवीर्यम् इति पाभे. ।

[g]) सु° (तु. पपा., शंपा. सात.) इति स्वरः? यनि. शोधः।

[h]) सपा. शौ ३, १२, ५ सहुवीरम् इति पाभे. । शिष्टं पृ ३३५५ *f* द्र. । [i]) सुवीराः (शरदः) इति शोधः ।

[j]) पाभे. पृ ३४२८ *d* द्र. ।

[k]) सपा. ऋ १०, ८५,४४ प्रमृ. सुवर्चाः इति पाभे. ।

[l]) सपा. तैआ ६,१,३ सुशेवाः इति पाभे. ।

[m]) =सपा. मंब्रा २, २,१३ मागृ २,८,४ । आपमं २, २०,३४ हिगृ २,१४,४ वीरवन्तः इति पाभे. ।

[n]) =सपा. आग्निगृ ३,२ : ७,७ । मंब्रा २, २, १८ भजर्याम् इति, पागृ ३, २,२ सुवीर्याम् इति च पाभे. ।

काठ १३, १६; ३१, १४; -रासः ऋ १, ११७, [२५; २, १२, १५[a] (३९,८)८,४८,१४]; २,४,९; ७,१,४; ९, ६१, २३; तै १, ५,५, ४[b]; मै १, ५, २[b]; काठ ६, ९[b]; क ४,८[b]; जै ३, ४४,८†; शौ १२,२, २२; २०, ३४, १८†; †पै १३, ७, १६; १७, ३२, २; -रेण ऋ १०, १२२,३; पै १९, ५५, ६; -रौ ऋ ८,२६,७; पै १९ ५३,२.

सुवीर्-ता- -तायै तै ३, २, ५, २; शौ ६, २९, ३; ७, २१,५; पै १९, २७,१२; २०,४,३.

सु-वीर्य[c]- -र्यैः शौ ७, १०२, ६[d]; -र्यम् ऋ १, ३६, १७; ४०,२; ४४, २; ४८, १२; ७४, ९; ९३, २; ३; ९४,२; ११६,१९; १२७, ११; १२९, ७[२]; २, १, ५; २, १०; ३, १०, ३; [८; १३, ७]; २६,[३; ८,१२,३३]; ४, ३६,६; ५, ६,[१०; ८,(६, २४) ३१, १८]; १३,[५; ८, ९८,१२]; २६,५; २७, ६; ६, ८, ६[e]; १६, १२; ७०, ५; ७, १६, [(४,१२,३) १२];८,३,९; ११; ६, २३; १९, २२; २२, १८; २३,१२; ४६, ५; ९, ८, २; ११, ९; १३, [४ (४२, ६)]; [५; ६५, २४]; २०, [७; ६२, ३०; ६६, २७; ६७, १९]; ४०, [५ (१, १२,११)]; ४३, ६; ४५, ६; ६३, १; ६५, ५;६६, २१; ६९,[(८, ९३, ३) ८]; ८५, ८; ८६, १८; १०, १२२, १; ४; १५३, १; खि ५, ४, ४; ७, ४, १६; मा ८, ३८†; ११, ५८[४]; २७, २०‡[f]; का '८, १३, १†; १२, ५, ९[४]; २९, ५,२; †तै १, ३, १४, ८; ४, ४६, ३;५, ५, २;१०, २§; ११, २[e]; ६, ६, २; ८, २२, ४; २, ५, ८, १; २; §३, १, ९, ४; ३, ८, ३; ४, ७, २; ५, ५, ३; ४, १, ५, ४§; मै १, ५, १†; २, ७, ६[४]; १२, ६‡[f]; ४, ९, १३; †११,२[२]; ४; १४, १८[२]†; †काठ २, १५; ६, १०; ७, १६; ८, १४§; ११, १२; १६, ५[४]§; क ८,२; २९, ५‡[f]; कौ †१, १७५; ५०१; †२,१२; १३६; ३२४; ५०४; ५१५; ५२१; ५२९; ५४०; ५४२; ६६२; ७९९; ८६४; ८७०; ११३१; ४, ४; †जै १, १२, ९§; १९,१;५२,५; २, ७,२§; ३, २, ३; १३, १२; २६,१०; ३९, ३; ४०, ११; १७; ४१, ५; ४२, ६; ७; ५५, ३; ४, ३, १०; ११, ९; १२, ७; १८, २; २१, २; २२,४; †शौ २०, ९, ३; ४९, ६; ९३, ४; १०८, ३; पै ९, १,१०‡[f]; १२,१,२†; १९, १,११; -र्यस्य ऋ ३,१६, १; २; †४, ५१, [१०; ६,४७, १२; ९, ८९, ७; ९५, ५; १०, १३१, ६]; ५, १६,४;७, ४, ६; ५६, १५;९७, ४; ८, २३, २७; ९५, ४; मा ७, १४; २०, ५१†; का ७, ६,२; ७,४; २२, ५, ५†; तै १, ७, १३,४†; ३, २, ३, १; मै १, ३, १२; ४, १२, ५†; काठ ४,४; ८, १६†; १७, १८†; क ३, ३; †कौ १, ६०; ३४६; २, २२३; जै १, ६, ६; ३६, ५; ३, २०, १७; †शौ ७, ९६, १; २०, १२५, ६; -र्या ऋ १, ३६,६; ८,६४, ९; जै ४, १९, ४†; -र्याय ऋ १, १८४, ४; मा ३, ६३; १३, १; का १४, १, १; तै १, ६, १, ३; २, २;५,७,९, १; काठ ३५, १८; -र्ये ऋ १, १०,६; ३, १६, ४; ८, ४,६; -र्यैभिः ऋ ६, १०, ५; -र्यैः ऋ ४, ८, ६; काठ १२, १५†.

सौवीर्य- -र्यम् पै २, ४७, १[२].

†सु-वृक्ति[g]- -क्तयः ऋ ८, ८, २२; -क्ति[h] ऋ १, ६१, २; ४;१६; १८४, ५; १८६, ९; ५, ४१, १०; शौ २०, ३५, २;४; १६; -क्तिः ऋ १, १५३,२; ६,११, ५; ७, २४,२;९७,९; -क्तिभिः ऋ १, ५२,[१;१६८,१];६१,३; ६२, १; ३, ३,९; ५१,१; ६२, १२; ५, २५,३; ६,१५, ४;६१,

---

a) विप. (*सुखिन्- [स्तोतृ-]) । सुख- > प्राचुर्ये सुखमय- > मत्वर्थे *सुखमयीर- > यनि. (वैतु. पपा. प्रमृ.?) । b) =सपा. बौश्रौ ३,८:११ । मा ३,१८ प्रमृ. अदब्धासः इति पाभे. ।

c) भाप., विप. (सु-बल- [यज्ञ- प्रमृ.]) । वस. उप. स्वरः (पा ६,२,१२०) ।

d) पाभे पृ ३३३१ j द्र. । e) पाभे. पृ ३४३० f द्र. ।

f) पाभे. १५८७ p द्र. ।

g) भाप. (स्तुति-), विप. (सु-स्तुत- [इन्द्र- प्रमृ.]) । वस. उप. <√*वृच् [=√ऋच्] 'स्तुतौ' (तु. [अंशतः] MW.; वैतु. या [२,२४] <√वृत् इति) ।

h) पादान्ते <°क्ती [तृ१] इति GW. ।

२; ७, ८३, ९; ९६, १; ८, ८, ३; ४०, १०; ८९, ७; १०,४१, १; ६३, ५; ६४, ४; मा ३४, १६; का ३३, १, १०; तै १,६, १२, २; मै ४, १२, ३; १४,७; काठ ४, १६; ८, १६; कौ १, ३७४; ३७७; २, ७८१; जै १, ३९, ५; ८; शौ २०, ३५, ३; –क्तिम् ऋ १,६४,१; २,४, १; ३५,१५; ३,६१,५; ५,४१,२; ६, १०, १; ६; १६, २६; ७,८,३; ३१,११; ३६, २; ७०,[७; ७१, ६; ७३, ३]; ९४, ४; ८, ९६, १०; १०, ३०, १; ७४, [५; १०४, ७]; ८०,७; तै २, ४,७, १$; काठ ११,१३$; २६,११; ३९,१४[२]; कौ २, १५०; ११४४; जै ३,१४,१०; ४,२९,८.

।सु-वृज॒(न>)ना[a]– -नासु ऋ १०, १५,२; मा १९, ६८; का २१, ४, १७; तै २, ६, १२, ४; मै ४, १०, ६; शौ १८, १, ४६; पै २, ३०, ३.

सु-वृत्[b]– -वृत् ऋ १, १८३,२; १०, ३९,१; १०७,११; खि १, १०, ४; ११,५; –वृतम् ऋ १,१११, १; १८३,३; ४,३३,[८; ३६,२]; १०, ८५, २०[c]; खिसा ३, १; शौ १४, १, ६१†[c]; पै १८,६, १०†[c]; –वृता ऋ १, ४७, ७; ११८, २; [३; ३, ५८, ३]; ४, ४४, ५; १०, ७०, ३; काठ १७, १८†; शौ २०, १४३, ५†.

सु-वृद्ध– -द्धेन पै १९, ५५,१३.

सुवृद्धिन्– -द्धिने क २७,४[d].

सु-वृध्[b]– -वृधः ऋ ५, ५९,५; १०, ६३, ५; –वृधम् ऋ ५, ३२,४; ९, ६८, ६; –वृधा ऋ २, २३, ९; शौ २,१३,५[e]; पै १५,६,९[e].

सु-वृध्वन्[b]– -ध्वने मै २,९,५[d].

?सुवृन्दानम् पै १६, ४७, ३.

सुवृष– >सुवृषाय >सुवृषायमाण– -णः खि १, ५,१०.

सु-वृषभ– -भः पै ६, ९, ७.

¶सु-वृष्ट– -ष्टम् तै १, ६,१०,५.

सु-वे॒द[f]– -दम् ऋ ४, ७, ६; ८, ४, १६; –दा ऋ ६,४८,[१५; ७, ३२,२५].

सु-वेद (न>)ना[f]– -नाम् ऋ १०, ११२, ८.

सु-वेदस्– -दसः पै २, २३, ४.

सु-वेधस्– -धसः पै १७,३१,४[g].

सु-वेनी[h]– -नीः ऋ १०, ५६,३.

सु-व्रत, ता[i]– -तः ऋ १, १८०, ६; ९,२०,५; ५७,३; कौ २, ३२२; १११३; जै ३, २६,८; –तम् ऋ ६, ४९, १; –ता खि ३, १७[२], १?[j]; –ताः पै १, ६५,४[k]; ५, २६, ७; ८; –तानाम् मा २१, ५; का २३,१,५; तै १,५,११, ५; मै ४,१०,१; काठ ३०, ४[२]; ५; क ४६, ७[२]; शौ ७, ६, २; पै २०, १, ८; –तासः ऋ १, १२५, ७.

सौव्रत्य– -त्येन मा ३९, ९; का ३९,७,१.

।सु-शं॒स[l]– -सः ऋ १, ४४, ६; ६, ५२,६; ७, १६, ६; ३५,६; जै ४, २९, ६; शौ १९,१०,६; पै १३, ८, ६; –साः ऋ २, २३, १०.

सु-शंसत्– -सतः पै १५,२३,२.

सु-शंसि॒न्– -सिनः शौ ६, ६, २; पै १९,२,८.

सु-श॒(क>)का[l]– -का ऋ १०, ३०, १५.

सु-शकु॒न[l]– -नम् शौ १९, ८,३[m].

।सु-श॒क्ति[n]– -क्तिः ऋ ७, ३२, २१; कौ २,२१८; जै ३,१९,१३.

सु-श॒र्मी[n]– -मि[o] ऋ ५,८७,९; मा १,

---

a) विप. (सुसमृद्धा-, यज्ञादिकर्मपरा- [विश्-])। गस. उप. <√वृज् 'वृद्धौ' (वैतु. सा. प्रभृ. वस. इतीव ?)।

b) विप.। गस.।

c) =सपा. आपमं १, ६, ४ कागृ २६,४ प्रमृ.। मंब्रा १,३,११ सुकृतम् इति पाभे.।

d) पाभे. पृ ३११९ *m* द्र.।

e) भाप. (सुवृद्धि-)। सपा. आपमं २, ६,१५ आग्निगृ १, १, ४ : १९ सुवृधः इति, हिगृ १, ७, १७ सुहृदः इति च पाभे.।

f) विप.। गस. उप. यथायथं खल्-युचौ प्र.।

g) पाभे. पृ ३३४३ *j* द्र.।

h) विप. [*सवितृ- ? (तु. [अंशतः] वें. सा.; वैतु. PW. प्रभृ. (°ण–> °णी– विप. [उषस्-]?)]। गस. उप. √वेन् 'कान्तौ' + ईः प्र. (वैतु. ORN. वस. उप. वेणि, णी– [<√व्ये] इतीव?)।

i) विप., नाप.। वस.।

j) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः।

k) सपा. शौ ३, ३०,३ सुव्रताः इति पाभे.।

l) वस.।

m) शंपा. सात. °कु° इति ?।

n) तु. पृ ३४१२ *t*।

o) वा. क्रिवि. द्र.।

१५; का १,५,४; तै १, १, ५, २; मै १,१,६; ४,१३,४; काठ १,५;१६,२१; क १,५; -†मी[a] ऋ ७,१६,२; १०,२८,१२; खि १,७,१; मा १५, ३४; का १६, ५,१६; तै ४,४, ४, ४; कौ २, १००; जै ३,१०,२.

सु-शरण[b]- -णः ऋ ७, ३४, २२; -णाय ऋ ५,४२,१३.

सु-शर्मन्[c]- -र्म शौ १९, ७, ५; -†र्मणः ऋ ३,१५,१; मा ११, ४९; का १२,४, १३; तै ४, १, ५,१; मै २,७,५; काठ १६, ४; -र्मभिः ऋ ८, १८, ४; -र्मा मा ८,८; का ८,५,१; तै १, ४, २६,१; ६,५, ७, ३[2]; मै १, ३, २८; ४, ७, १; काठ ४, १०; २८,७; क ३,८;४४,७; -र्माणः ऋ ६, ५१, ११; १०, ७८, २; -†र्माणम् ऋ ५, ८, २; १०, ६३,१०[d]; मा २१, ५; ६[d]; का २३,१,५;६[d]; तै १,५,११,५[2d]; मै ४, १०, १[2d]; काठ २, ३[d]; २८, ७¶; ३०, ४; ५; क ४४, ७¶; ४६,७; शौ ७,६,२;७,१; पै २०, १, ८; ९; -†र्माणा ऋ १,९३,७; तै २, ३, १४, ३; मै ४,१४,१८.

सु-शस्त- -स्तम् काठ ३४,५[2].

१सु-शस्ति[e]- -†स्ति[f] ऋ १, १८६, १; ६,६७,३; मा ३३, ३४; का ३२, ३, ५; मै ४, १४, १०; -†स्तिभिः ऋ १,२०,७;३,२६, ६; ५,५३,११; ८,२३,६; १०, १४०, ३; मा ११, ४१; १२, १०८; का १२,४,४; १३,७,७; तै ४,१,४,१; २,७,२; मै २,७, ४; १४; काठ १६, ४; १४; क २५, ५; कौ २, ११६८; -स्ती खि १,१०,२.

२सु-शस्ति[b]- -स्तयः ऋ ५,४६, ६; -स्तिः ऋ १०, १०४, १०; -स्तिभिः ऋ ८,५,२४.

?सुशस्तिः खि ५, १९, १[g].

सु-शिक्मन्[h]- -क्मना मै २, ७,४‡[i].

१सु-शि(प्रा>)प्र[j]- -प्रः ऋ २, ३३, ५; ३,३०, ३.

२†सु-शि(प्रा>)प्र[b]- -०प्र ऋ १,९, ३; १०१, १०; ३,३२,३; ५०, २; ५, २२, ४; ३६, ५; ६, ४६, ५; ७, २४, ४; ८, २१, ८; ६९, १६; ९३, १२; ९९, २[k]; काठ ८, १७; कौ ३,१,१; जै २, ४, १०; शौ २०, ७१,९; ८०,१; ९२, १३; -प्रः ऋ २, १२,६; ८, ६६,४; १०,९६,३; शौ २०, ३०,३; ३४,६; पै १३, ७,६; -प्रम् ऋ ८, ३२,४;६६, २[l]; -०प्रा खि १,७,१; -०प्राः ऋ ७,३७,१.

‡सुशिप्रिन्[m]- -०प्रिन्[k] कौ २, १६४; जै ३, १५,१२.

?सुशिरस् पै ९, १०,७.

सु-शि(ल्प>)ल्पा[b]- -ल्पे ऋ ९,५,६; १०, ७०,६; मा २८,२९; २९, ६; का ३०,३, ६; ३१, १, ६; तै ५,१,११,३; मै ३, १६, २; काठ ४६,२.

सु-शिश्वि[n]- -श्विम् ऋ १,६५,२.

सु-शिष्टि- -ष्टौ ऋ १,१७३,१०.

सु-शीम[o]- -मम् शौ ३,१७,३[p].

?सुशीर्ष्णः पै ५,२१,२.

सु-शुक्र[q]- -क्रा खि १,१२,१.

सौशुक[r]- -क्रम् पै २,४७,५[2].

सु-शुक्वन्[s]- -‡क्वभिः काठ १६,४[t]; -क्वानः ऋ ५,८७,३.

‡सु-शुक्वनि[s]- -निः[t] मा ११, ४१; का १२,४,४; तै ४,१,४,१.

सु-शृङ्ग- -ङ्गः पै ६,९,७.

सु-श्रुत[u]- -तः मै ४, १, ९¶; -तम् काठ ६,७¶; क ४,६¶; शौ ७,

---

a) तृ१। b) विप.। बस.।

c) तु. पृ ३४१० *h*।

d) सु√*शर् 'गतौ' > भावे *सु-शर्- + मत्वर्थे मनिप् प्र. उसं. (पा ५,२,१०९) इति मतम्।

e) प्रास. निरुदकादिस्वरः।

f) छन्दस्तः < °स्ती [तृ१] इति।

g) सपा. शौ २०,१३५,४ सुसत्यम् [RW. सुपदम्] इति पाभे.।

h) विप. (भास्-)। गस. उप.<√*शिक् 'दीप्तौ'।

i) पाभे. पृ ३१२१ *e* द्र.। j) तु. पृ ३४१२ *t*।

k) सपा. °प्र<>°प्रिन् इति पाभे.।

l) पाभे. पृ २४१४ *b* द्र.। m) स्वार्थे प्र.।

n) विप. (सुप्रवर्धित- [अग्नि-])। प्रास.। उप.√श्वि 'वृद्धौ'+ किः प्र. लिड्वच्चेति स्क. वें. सा. GW. GRV. प्रमृ., < शिशु- इति [पक्षे] स्क., OV. NW. प्रमृ.।

o) विप. (अर्थः? [लाङ्गल-])।

p) =सपा. माशि १३,७। मा १२,७१ प्रमृ. माश ७,२,२,११ वाध २,३४;३५ सुशेवम् इति पाभे.।

q) प्रास. उप. <√शुच् 'दीप्तौ'।

r) स्वार्थे अण् प्र.।

s) विप.। गस. उप. <√शुच् 'दीप्तौ'।

t) पाभे. पृ ३१२१ *e* द्र.। u) विप.। गस.।

७६, १‡[a].

सु-शेव,वा[b]- -०व काठ ७, १३; -वः ऋ १, २७,२; ९१, १५; १८७, ३; २,१,९; ३, ५९, ४; ५; ५, १५,१; ४१,५; ७, ४,८; ७, ३; ५५,१; ८,४८,४; ७९, ७; १०, ४५,१२; ८५, २४[c]; खि ४, ८, ८; ५,४,९; मा १०, २८; १२, २९†; का ११, ८, ४; १३, २, १२†; तै १,८,१६,२; मै १,५, १३†; २,६,१२; ७,९; ८, १[d]; काठ १५,८; १७, १[d]; ४०, ८; क २५, १०[d]; कौ २, ९८५†; ४,९; जै २,७,३; ४, २४, ६†; पै १,७,२[e]; ६, १६, ३†; २०, २२,२†; -वम् ऋ ३, २९, ५; ५,४२,२; ६,५०,१; ७,९७, ३; मा १२,७१[f]; का १३,५, १०[f]; तै ४,२,५, ६[f]; मै २, ७, १२[f]; काठ १६,१२[f]; क २५, ३[f]; शौ ४,२५,५[g]; ६,१,२; पै १९, १, २; ५१, १२[f]; -वा मा १४, ३?[d,h]; का १५,१,३?[d,h]; तै ४, ३,४, १?[d,h]; ७,१,७,३[i]; ४¶; शौ १३, १, १७; १४, २, १७; २६; १८, २, ३१; पै १,१०९, २†[i]; ६, १०, ८; ११, ७-९; ७, ६, ९; १७, ४, ९; १८, ८, ८; ९, ७; १६, ७; -वाः ऋ ४, ४,१२; ५, ३०, ६; मा ४, १२[j]; का ४, ५, ४[j]; तै १, २,१४,५†; मै १, २,३; २,१३, १६; ४,११,५†; काठ ६,११†; -वाम् ऋ १०, १८, १०; शौ १८,३,४९†; -वौ ऋ ६, ७४, ४[i]; मै ४, ११, २† शौ ५, ६, ५-७; पै ४, ३४, ५[g]; ६, ११, १४.

सु-शेवस्[k]- -वाः शौ २,२,२[o]; १४, १, १९‡[o]; ५८‡[o]; पै १८, २, ६‡[o]; ६,६‡[c].

सु-शेव्य[b,l]- -व्यम् ऋ ५,४३,१४.

सु-शोक[b,m]- -कः ऋ १,७०,१.

सु-श्चन्द्र[n]- -०न्द्र ऋ ५,६,५; तै ४, ४, ४, ६; कौ २, ३७३; जै ३, ३०,१६; -०न्द्र ऋ १, ७४,६; ५,६,९; मा १५, ४३; का १६, ५,२५; तै २, २, १२, ७; ४, ४,४,६; मै २, १३,५; ४, १२, ४; काठ ३९,१४; कौ २, ३७४; जै ३, ३०, १७; -न्द्रम् ऋ २, ३४,१३; ४, २,१९.

सु-श्रवस्[k]- -०वः शौ ११, ६,१९[o]; -†वसम् ऋ १,४९, २; ५३, १०[p]; ९१,२१; मा ३४, २०; का ३३,१,१४; मै ४,१४,१; शौ १०,२१,१०; -वसा ऋ १,५३, ९[p]; शौ २०, २१,९; -¶वाः तै ३,५,७,२; मै ४, १, १; ४, २; काठ ३०, १०; क ४६, ८; पै १६,२२,९[o].

१सौश्रवस[q]- -†सम् ऋ ७,९८, ४; शौ २०, ८७,४; -सा ऋ ६, १३,५; -सानि ऋ ६, १, [१२; ७४,२(९,८७,९)]; मै ४,११,२; १३,६; काठ ११,१२; १८,२०; -†साय ऋ १, १६२,३; ६,६८, ८; १०, ३६, ७; मा २५, २६; का २७, १२, ३; तै ४, ६, ८, २; मै ३, १६, १; काठ १२, १४; ४६, ४; -सेषु ऋ १०, ४५,१०; मा १२,२७; का १३, २, १०; तै ४, २, २, ४; काठ १६,९.

२सौश्रवस[r]- -साः काठ १३, १२.

सुश्रवस्-तम- -मः ऋ १, ९१, १७[s]; १३१, ७; ३,४५,५[s]; ८, १३, २; ४५, ८[s]; काठ ३५, १३[s]; कौ २,९७; जै ३, ९,११; -मान् ऋ ८, २०,२०.

---

[a]) सपा. ऋ १०,१७९,३ सुश्रातम् इति पाभे.।

[b]) तु. पृ ३४१२ *t*।

[c]) सपा. सुशेवः (काश्रौ ३, ८,२ च) <>सुशेवाः आपमं १,५,१६ सुकेतः इति पाभे.।

[d]) सपा. सुशेवः <> ?सुशेवा इति पाभे.।

[e]) सपा. सुशेवः <>सुशेवाः इति पाभे.।

[f]) पाभे. पृ ३४३३ *p* द्र.।

[g]) सपा. °वम् <> °वौ इति पाभे.।

[h]) शोधः पृ ६०८ *n* द्र.।

[i]) सपा. °वा <>°वौ इति पाभे.।

[j]) =सपा. माश ३,२,२,१९[?]। विध ४८, १० यवाः इति पाभेः।

[k]) तु. पृ ३४१० *h*।

[l]) उप. शेव->स्वार्थे यत् प्र. (वैतु. सा. हितार्थे इति?)।

[m]) उप. =१शोक-।

[n]) विप. (अतिशयदीप्ति-मत्- [अग्नि- प्रभृ.])। बस. उप. *श्चन्द्र-(<√*श्चन्द् 'दीप्तौ'; वैतु. पपा. प्रभृ. सु-चन्द्र- इति?)।

[o]) सपा. सुश्रवः <> सुश्रवाः इति पाभे.।

[p]) व्यप. (राजन्-)।

[q]) भावे कर्मणि स्वार्थे वा अण् प्र.।

[r]) व्यप.। अपत्यार्थे प्र.।

[s]) पाभे. पृ३२७५ *j* द्र.।

सु-श्रवस्या[a]- -स्या ऋ १,१७८,४.
सु-श्रात- -तम् ऋ १०, १७९, ३[b].
सु-श्रित- -तौ पै २०,५५,१०.
†सु-श्री[c]- -श्रियः ऋ ५, ७९, ४; ८, ८,१७; ९,७, १; कौ २, ४७८; जै ३, ३६, ३; -श्रियम् ऋ ३, ३,५; ९, ४३, [४ (६३,११)]; काठ ७,१२.
सु-श्रुण[d]- -णम् ऋ १०,७४,१.
सु-श्रुत्- -श्रुत् शौ ८, २, ८; पै १६, ३, ९; -श्रुतः ऋ १०, ७४,१; -श्रुतम् पै २,६१,१?[e]; -श्रुता ऋ २, ३९, ६; -श्रुतौ शौ १६,२,४; पै १०,९,३.
सु-श्रुत- -तः ऋ ३,३६,१.
सु-श्रुति- -तिः शौ १६,२,५.
सु-श्रोतु[f]- -तुः ऋ १,१२२,६.
सु-श्लोक- -ॅक[g] मा २०, ४; का २१, ७, ३; -¶कः काठ २५, ७; क ३९,५; ॅकाँ३[g] तै १,८, १६,२; -ॅका३[g] काठ ३८,४.
सु-षं(<सं)सद्- -सदम् ऋ १, ११२,७;९,६८,८.

१सु-ष(<स)खि[c]- -खा ऋ ८,४८, ९[h]; -खायः ऋ १, १७३, ९; १०,३१,१.
†२सु-ष(<स)खि[i]- -खा[j] ऋ १०, ९१,१; पै १, ३०,२.
सु-(सन>)षण[k]- -णा ऋ १,४२,६.
†सु-षण(<सन)न[k]- -नानि ऋ ७, १२,३; कौ २, ६५६; जै ३, ५४, ६.
सु-षु(<सु)द्- -षत् पै १, ९७, २; ३; -षदा शौ ३,१४, १; पै २, १३,४; -षदाम् शौ ३, २२,६.
सु-षद,दा[l]- -दः मा ११, ४४; का १२,४,७; तै ४, १, ४, २; मै २, ७, ४; काठ १६, ४; ३१, १४; -दम् ऋ ८, ५८, ३; खि १, ३, २; ४, १; -दा मा १,२७; २, २०[l]; १०,२६; ३७,१२; का १,९,५;२,५,१[l]; ११, ८, १; ३७, २,२; तै १,१,१३,३[l,m]; ४,४०,१; ७, १, ७, ३[l,n]; ४¶; मै १, ८, ८; २,६,१२; ७,१६; १३,२१; ४,४,६[l]; ९, ३; काठ १५, ८; ३१, १२¶; ३८, ४; क ४७, ११¶; पै ६, १०, ५; -दाम् मा १०,२६[n]; का ११, ८, १[n]; तै १,८,१६,१[n]; मै[n] २,६, १२; ७,१६; ४, ४,६; काठ १,१२[l]; १५, ८[n]; ३१, १२[l]; ३८, ४[n]; क १,१२[l]; ४७,११[l].
सु-षु(<स)दस्[o]- -दाः शौ २, ३६, ४; पै २,२१,४.
सु-षु(<स)प्ति[p]- -प्तिः खि१,१२,५.
सु-ष(<स)मिद्ध- -द्धः काठ ३८, १०[q]; कौ २, ६९७‡[r]; जै ३, ५७,१‡[r].
१सु-ष(<स)सिध्[s]- -मिधा ऋ ५, ८,७; ७,१७,१; खि ५,७,१,१; मै ४,१३,२; काठ १५,१३.
२सु-ष(<स)मिध्[t]- -मित् खि ५,५,१.
सु-ष(<स)व्य[c]- -व्यः ऋ ८,२३,५.
सु-षु(<स)ह[t]- -हा ऋ ९, २९, ३; ९४,५; कौ २, १११७; -हाः ऋ १०, ३८,३; -हान् ऋ ६, ४६,६; शौ २०, ८०,२.
सु-(सा>)षा[t]- -षाः ऋ ८, ७८,४.

---

[a]) भाप. । गस. ।
[b]) पामे. पृ ३४३४ *a* द्र. । [c]) विप. । बस. ।
[d]) विप. (वनु- [तु. पृ २७४४ *q*]) । बस. उप. √श्रु + भावे क्नन् प्र. । [e]) शोधः पृ १९०० *c* द्र. ।
[f]) विप. (सम्यक्-श्रोतृ- [सिन्धु-]) । बस. उप. खलर्थे तुन् प्र. । शिष्टं *d* द्र. ।
[g]) सपा. सुश्लोक (काश्रौ १९, ४, २० च) <> सुश्लोकाँ३ (तैब्रा १,७,१०,६; २,६,५,३ आपश्रौ १८, १९,६ प्रमृ. च)<>सुश्लोका३ इति पामे. ।
[h]) विप. (*स्थिरसंबन्ध-वत्- [सोम-देव-]) । गस. उप. <√*सख् (=√सच्) 'समवाये' इति मतम् ।
[i]) =१सु-षखि- । उप. आद्युदात्तम् (पा ६,२,११९) ।
[j]) पामे. पृ ६१३ *m* द्र. ।
[k]) विप. । गस. उप. यथायथं खल्युचौ प्र. ।
[l]) सपा. सुषदा (माश १, ९,२,२० तैब्रा ३, ३,९,९ च) <> सुषदाम् इति पामे. ।
[m]) सुषद्- इति भा.? ।
[n]) सकृत् सपा. सुषदा<>सुषदाम् (माश ५, ४, ४,४ तैब्रा १, ७,१०,२ आपश्रौ १८, १८, ७ बाश्रौ ३, २,७,३०; ३,३,१५ हिश्रौ १३, ६,२० च) इति पामे. ।
[o]) तु. पृ ३४१० *h* ।
[p]) तु. पृ ३४१२ *t* ।
[q]) =सपा. तैब्रा २, ६, १८,१ । मा २१,१२ प्रमृ. सुस° इति पामे. ।
[r]) =सपा. तांब्रा १५,८,१; १६,५,२२ लाश्रौ ६, ४, १३ । ऋ १,१३,१ सुस° इति पामे. ।
[s]) प्रास. निरुदकादिस्वरः ।
[t]) गस. उप. कर्तरि क्विप् ।

१सु-षा(<सा)मन्[a]- -मणि ऋ ८, ६०,१८.

२सु-षा(<सा)मन्[b]- -मणि ऋ ८, २५,२२; -म्णे[c] ऋ ८,२३-२४, २८; २६, २.

†सु-षा(<सा)रथि- -थिः ऋ ६, ७५,६; खि ४,११,६$; मा २९, ४३; ३४,६$; का ३१, २,१०; तै ४, ६, ६, २; मै ३, १६,३; काठ ४६,१; पै १५,१०,६.

सु-षा(<सा)ह्[d]- -षाट् पै १९, ५२, १०.

?सुषाहा[e] ऋ १,१८६,२; मै ४, १४, ११†.

सुषि[f]- -षिः काठ १९,१; क २९,९.

सु-षि(<सि)च्[d]- -षिचः[g] काठ १५,७.

सुषिर,रा[h]- -¶रः मै ३, ६,२[i]; १०, २; -¶रम् तै ५, १, १, ४; मै ३,१,२;१०,२; -¶रा तै ५,१, १, ४; काठ १९,१; क २९, ८; -†राम् ऋ ८, ६९, १२; मै ४, ७,८; काठ १९, १¶; क २९, ८¶; शौ २०, ९२,९.

सुषिलीका[j]- -का[j] मा २४, ३६; का २६, ८,१.

सुषु[k]- > †सुषु-मत्[l]- -मान् ऋ १०,३,१; कौ २, ८९६; जै ४, १३,९.

सु-षु(<सु)त्[d]- > सुषुत्-तम- -मम्[m] मै १,३,३;४,५,४; काठ ३,१०; क २, १७.

सु-षु(<सु)त[n]- -†तः ऋ ९, ८५,१; कौ १, ५६१; जै १, ५७, १०; -तम् ऋ ३,३६,[७ (६,१९,५) १०,३०,१३]; तै १, ४, १,१[m]; -तस्य ऋ ३, ५०, [२; ७,२९, १]; ५३,२; ४,२०, ४; ३५,२; ५,२९,३; ३३,७; -ता ऋ ७, ६७,४; खि १,२, ४; -ताः ऋ ५,३०,१०.

सु-षु(<सु)ति[o]- -तिम् ऋ १०,३९, ७.

सुषुपाण-, सुषुप्वस्- √स्वप् द्र.

सु-(सुम्न>)षुम्ण[p]- -०म्ण मा ३८, २८; का ३८,७,१; -म्णः[q] मा १८,४०; का २०,२, ३; मै २, १२,२; काठ १८, १४; क २९, ३; -म्णस्य मा ३८, २८; का ३८, ७, १; -०म्णा कौ २, १०९४‡[r].

सु-षुम्न,म्ना[p]- -म्नः तै ३,४,७,१[q]; -म्नम् ऋ ६, ४९, [१० (३, ३२, ७; ६, १९,२)]; -म्नस्य ऋ १०,१०४,५; -म्ना ऋ १०, १३२, २; -०म्ना ऋ ५, ७५, २[r], -०म्ने ऋ ६,५०,३.

सुषुवस्- प्रभृ. √सु (अभिषवे) द्र.

१सु-षू[s]- -षूः ऋ ५, ७,८.

२सु-षू[t]- > सुषू-तम[u]- -मम्[m] मा ६,३०; का ६, ८, १.

सु-षू(<सू)त[o]- -तम् ऋ २,१०,३.

†सु-षूमा[v]- -मा ऋ २,३२,७; तै ३, १, ११, ४; मै ४, १२,६; काठ १३,१६; शौ ७,४८,२; पै २०, १०,११.

---

[a]) विप. । वस. (तु. वें. सा.; वैतु. GW. प्रभृ. नाप. प्रास., ?GRV. व्यप.) । [b]) व्यप. (राजन्-) ।

[c]) भाप. (*सुखसंपत्ति-) । सुख- + भर्मन्- (भाप. =पोषण-) > वस. *सुख-भर्मन्- > *सुखामन्-> यनि. इति मतम् ।

[d]) गस. उप. कर्तरि कृत् ।

[e]) विप. (बलवत्- [देव-]) । (√शुष् 'बले' > भावे) *शुषा- + (√धा > कर्तरि) धा- > उस. *शुषा-धा- > *सुषाहा- > -हाः इति शोधः (तु. [अंशतः] वें.; वैतु. पपा. सु-सहा इति, PW. GW. प्रभृ. सुषाह- [= सुषह्-] > -हा [न.] इति, सा. सुसाह- [भाप.]> तृ१ इति, सा [तैब्रा २, ८, ६, ३] = °हम् इति विप. [शवस्-] इति ?) । [f]) तु. पा ५,२,१०७ । क. संस्कर्त्री उभयत्र सुषिरः इति समुपस्थापितः शोधः? ।

[g]) पाभे. पृ३३२२ *e* द्र. । [h]) विप., नाप. (विवर-) ।

[i]) सपा. तै ६,१,१,४ बहिःप्राणः इति, काठ २२,१३ छिद्रः इति च पाभे. । [j]) व्यु. पाभे. च पृ३१३० *q* द्र. ।

[k]) √*शुष् [= √शुच्] 'दीप्तौ' > शुष्म- [भाप.] > वावि. यनि. (वैतु. अन्ये < सु √षु 'अभिषवे वा प्रसवे' वा) । [l]) त्रिप. । (दीप्तिमत्- [अग्नि-]) । मतुपः स्वरः ।

[m]) सपा. सुषुत्तमम् (माश्रौ २, ३,३, ३ च) <> सुषुतम् (बौश्रौ ७, ५ : ८ च) <> सुषूतमम् इति पाभे. । [n]) गस. उप. < √सु 'अभिषवे' ।

[o]) गस. उप. < √सु 'प्राणिग°' । [p]) विप. । वस. ।

[q]) सपा. °म्णः (या २,६ च) <> °म्नः(आग्निगृ १, ५,२:४१ प्रभृ. च) इति पाभे. ।

[r]) सपा. सुषुम्णा <> सुषुम्ना इति पाभे. ।

[s]) विप. । वस. उप. < √सू 'प्राणिग°' ।

[t]) गस. उप. √सु 'अभिषवे' + कर्तरि डूः प्र. उसं. (पाउ २,६८) ।

[u]) विप. (अद्रि-) । उ. म. <सुषुत-तम- इति? ।

[v]) विप. (*दीप्तिमती- [सिनीवाली-]) । सु + (√*सुर्

सु-षे(<से)क[a]- -कम् ऋ १०,१०१, ५.

†सु-षे(<से)चन[a]- -नम् ऋ १०, १०१,६; तै ४, २,५,५.

सु-(सेन>)षेण[b]- -णः मा १५, १९; १७,८३; का १६,४,९; १८,७, ३; तै ४,४,३,२;६,५,६; मै २, ६,६; ८,१०; ११,१; काठ १७, ९;१८,६; क २६,८;२८,६.

?सु-षे(<सेव>)वा[c]- -वा पै २, ६६,३.

सु-(सो>)षोम,मा(वप्रा.)- -मया[d] ऋ १०, ७५,५; -मायाम्[e] ऋ ८,६४,११; -मे[f] ऋ ८,७,२९.

सु-ष्टु(<स्त)रीमन्[g]- -मा खि ५,७, १,५; मा २९,४; का ३१,१,४; तै ५,१,११, २; मै ३,१६, २; ४,१३,२; काठ १५,१३;४६,२.

सु-(स्तु>)ष्टु[h]- -ष्टोः ऋ १०,१०४, ५.

सु-ष्टु(<स्तु)त,ता- -०त ऋ १, १२९,११; पै ६,९, ११; -†तः ऋ १,१५७,३;१७७,५; २,२४, ९; ४,२४, २; ५, २७, २; ८, ६,१२; ७४, ८; ९,१०८, १२; कौ २, ८५२; १११०; जै ४, १२,५; शौ २०,११५,३;-†तम् ऋ ५,१३, ५; तै १,४, ४६, ३; मै ४,११,४; काठ ६,१०; ३४, ५[२]§; -ता ऋ ६,६३,६; ८,१३, २३; १००, ११; -ताः ऋ १, १६६,७; ९,५,५.

सु-ष्टु(<स्तु)ति[i]- -तयः ऋ ३,१९, ३; ७,९९,[७;१००, ७][j]; १०, ९१,१२; †तै १, ३, १४,६; २, २, १२, ५; मै ४, १४, १५†; काठ ६, १०†; कौ १, ६८‡[k]; २,९७७†; जै १, ७, ६‡[k]; ४, २३,८†; -तिः ऋ १, १७, ९; ३,६२,७; ४, २४, १; ५, ४२, १४; ६,६३,८; ७,५८,६; ९१, २; -तिभिः ऋ ६, २४, ६[k]; ७,[९०-९१, ७]; -तिम् ऋ १, ७,७; ११७,१२; ११८, ७; २, १६,१;३३,८; ३७, ६; ४, ४३, १; ५८,[१०; ९, ६२, ३; ६६, २२;८५,७]; ५, ४३, १०; ६६, ३; ६, १६, ६; ५२, १६; ६१, ७; ७, २२,५; ५८, ३; ८, १, १६; ५, [३०; ८, ६]; ६, [३२; १२,३१]; ३४,१; ३८, ६; ४३,२;५२,८; ७५,६; ८७, ४; ९६, [(५, ८३, १) १२]; १०३, १४; ९, ६५, ३; १०, ९१,१३;१८८,२; खि ३,४, ८; ४,९,१;५,१०,१; मा १७,९८†; २२,१२; का १९,१,११†; २४, ४,४; †तै १,३, १४,५; २, ६, ११,२; †मै ४,१०, २; ११, ६; †काठ ७, १७; १०, १२; ४०, ७; †कौ १, ३४८; २, १८२; २५६; ११४९; ११५७; †जै १, ३६, ७; ३, १७, ३; २१, २१; शौ ७,८७,१†; २०, ७०, १३†; १२७,७; पै ८,१३,१०†; १९,९,५; -ती ऋ २, ३२, ४; ३,३८,८; ५, ४३, २; ७, १४, २; ९,७१,८; तै ३,३,११, ५†; मै ४, ११, २[l]; १२, ६†; काठ १३, १६†; शौ ६, १,३[m]; ७, ५०,१†; पै १९, १,३[m]; २०, १०,८†; -तीः ऋ ८, १७, ४; ३५,२०; मा १८,७२; का २०, ५,५; तै १, ८,२२, १[l]; कौ २, ३८०‡[n]; जै ३,३०,२३‡[n]; शौ ६,३५,१; २०,४,१†; -तीनाम् ऋ १०, २६, २; ३; -त्या ऋ ८, १६, ३; ९६, २०; काठ ४,

---

[= √स्त्रृ] 'दीप्तौ'>भावे) *सुर्-मन्->सु-सुर्मन्->यनि. (वैतु. प्राद्यः =प्रसवित्री- [<√सू 'प्राणिग°' कर्तरि मनिन् प्र. इति], भा [पक्षे] वस. उप. भाप. इति; GW. उप. *सूम- इति?)।

[a]) गस. उप. यक्र. खल्युचौ प्र.।

[b]) व्यप. (मरुद्-गण-)। तु. पृ ३४१२ *t*।

[c]) उप. =श्रेव- इति।

[d]) व्यप. [*सुस्रवन्ती- (नदी- [तु. या ९, २६ प्रमृ.])]। गस. उप. <√सु 'अभिषवे =*अभिस्रवे' (वैतु. अन्ये वस.?)। [e]) PW. GW. =सोम-पात्र- इति।

[f]) नाप. पुं. [[तन्नामनदीतीराऽत्रस्थित-] प्रदेश- (तु. वें. PG [२, २८]; वैतु. सा. GW. विप. [आर्जीक-]; PW. प्रमृ. नाप. [सोम-पात्र-] ?)]।

[g]) विप. (बर्हिस्-)। वस. उप. आद्युदात्तः (वैतु. पपा. प्रमृ. °म- इति, उ. म. क्विप. इति?)।

[h]) विप. (बल-वत्- [इन्द्र-])। गस. उप. √स्तु [=√तु] 'बले'+कर्तरि डुः प्र. (वैतु. अन्ये स्तुतौ इति?)।

[i]) प्रास. निरुदकादिस्वरः।

[j]) सा. Gri. वस. विप. (गिर्-) इति।

[k]) सपा. °तयः<>°तिभिः इति पाभे.।

[l]) सपा. °ती<>°तीः<>°त्या <> आश्रौ २, ८,३ प्रमृ. °तिः इति पाभे.। [m]) सपा. आश्रौ ८,१, १८ सुक्षिती इति पाभे.। [n]) सुष्टुतीः> सपा. ऋ १,८४,२ मा ८, ३५ प्रमृ. च स्तुतीः इति पाभे.।

१६[a]; जै ४, २२, ७†; शौ ७, ३०,२[a]; २०,४४, ३†; पै २०, ७,१[a].
सु-ष्टु(<स्तु)भ् (वप्रा.)[b]- -ष्टुभः ऋ ५,७५,४[c]; १०, ७८,४; खि ५, ५,९;७,५,२; शौ २०,२,१-४[d]; -†ष्टुभा ऋ १,६२,४; ४, ५०, ५; तैं २,३,१४, ४; मै ४, १२, १;१४, ४; काठ १०, १३; शौ २०,८८,५.
सु-ष्ठा(<स्थान>)ना[e]- -ने ऋ ९, ९७,२७.
सु-ष्ठा(<स्था)मन्[f]- -मा ऋ १०, ४४,२; शौ २०,९४,२†.
सु-(स्थु>)ष्ठु[g] ऋ ८, २२, १८; खि ५,७,४,१६.
सुष्ठु-वाह्- -वाहः ऋ १०, १०७, ११.
सु-ष्य(द>)दा[h]- -दाः शौ १९,४०, २; पै २०,५७,३.
?सुष्वतः पै १२,१,८.
सु-ष्व(<स्व)प्न- -प्नान् पै १९, ४६,१२[i].
सुष्वयन्ती- √सु (बधा. [परि.]च)द्र.
सुष्वाण- १सुष्वि- √सु(अभिषवे)द्र.
२सुष्वि- √सु (बधा.) द्र.
सु-संरब्ध- -ब्धाः ऋ १०,७२,६.
?सुसंशास्[j]- -॰शासः शौ १८, ३, १६.
सु-संशित,ता- -तः शौ ६, १०५,२; पै १९,२३, १०; २०, ५४, ७; -ताः ऋ ५,१९,५.
सु-संसद्- -सत् ऋ ७,९,३.
सु-संस्कृत- -ता ऋ ८, ७७, ११; जै ४, ११, ५†; -ताः ऋ १, ३८,१२.
सु-संका(श>)शा[e]- -शा ऋ १, १२३,११.
सु-सदृश्[k]- -दृशः ऋ ५ ५७,४.
सु-सदृश[k]- -शाय तै ७, ३,१७,१; काठ ४३,७.
सु-सनि*- > सुसनि-ता- -ता ऋ १०,३६,९.
सु-सनित- ॰तः ऋ ८, ४६, २०; -॰तः ऋ ३,१८,५.
सु-संदृश्[k]- -दृक् ऋ ७, ३, ६; -दृग्भिः ऋ ७,७९,१; -दृशः ऋ १,४३,३;१०,७८, १; -†दृशम् ऋ १, ८२, [३; १०, १५८, ५]; ७, १०, ३; मा ३, ५२; का ३, ७,२; तै १, ८, ५, १; मै १,१०, ३; १९; ४, १२, ४; १४,३; काठ ९,६;१९;३६,१३; क ८, ९; -दृशा ऋ ७, ९, ४; मा ३३, ८६‡[l]; ‡मै १, ११ ४[l]; २, २, ६[l]; ‡काठ १०, १२[l]; १४, २[l].
सु-संन(त>)ता- -ता शौ ३, २५, ३; -ताम् शौ ३,२५,२.
सु-सभेय- -यः तै ७,१,८,१[२].
सु-समिति- -तिः पै ५,१९,८[m].
सु-समिद्ध,द्धा- -द्धः ऋ १, १३,१[n]; मा २१, १२[o]; का २३, २,१[o]; मै ३, ११, ११[o]; -द्धम्[p] मा २८,२४; का ३०, ३, १; -द्धा मै ४, ९, २३[४]; २५[४]; -†द्धाय ऋ ५,५, १; मा ३, २; का ३, १,२.
सु-समुब्ध- -ब्धम् ऋ १,१५८,५.
सु-समृद्ध- द्धेन शौ ९, ९,२;४; ६; ८.
सु-संपिष्ट- -ष्टम् ऋ ४, ३०,११.
सु-संभृत्[q]- -भृता तै १,१,२,२[r].
सु-संमृष्ट- -ष्टासः ऋ ३,४३;६.
सु-सम्राज्- -म्राट्,ड् पै ३,२७,४.
सु-सरण[s]- -णम् ऋ ८,२७,१८.
सु-सर्तु[t]- -र्त्वा ऋ १०, ७५,६.
सु-सस्य,स्या[e]- -स्यम् मै ४,२,२¶; -स्याः[u] मा ४,१०; का ४,४,३; -स्याम्[u] मै १, २, २; ३, ६, ८; काठ २, ३; -स्यायै तै १,

---

a) पाभे. पृ ३४३७ *l* द्र.।
b) विप., नाप. (स्तोतृ-)। गस.।
c) पपा. अनु वें. प्रमृ.। सुष्टु(भ>)भा-> -भो [भा+उ] इति मतम्।
d) W. WI. BC. त्रिष्टुभः इति शोधः?।
e) विप.। बस.। f) तु. पृ ३४१० *h*।
g) अव्य.। <सु√स्था इति।
h) विप. (२अप्-)। बस.। RW. शुष्मदाः इति शोधः?। i) पाभे. पृ १९९१ *k* द्र.।
j) विप. (पितृ-)। सा. W. प्रमृ. सु-शंस->°सासः इति शोधुकाः?।
k) प्रास.। l) पाभे. पृ ९९३ *f* द्र.।
m) पाभे. पृ ३४१९ *k* द्र.।
n) पाभे. पृ ३४३५ *r* द्र.।
o) पाभे. पृ ३४३५ *q* द्र.।
p) सपा. तैब्रा २,६,१७,१ सुषमिद्धम् इति पाभे.।
q) नाप. (रज्जु-)।
r) = सपा. तैब्रा ३,२,२,६ आपश्रौ १,४,१२। माश्रौ १,१,१,४२ °भृते इति पाभे.।
s) प्रास. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१८४)।
t) व्यप. (नदी- [वैतु. PW. GW. प्रमृ. °र्तुं- इति?])।
u) पाभे. पृ ३४२० *a* द्र.।

२, २, ३[a]; ६,१, ३, ७; क १, १५[a,b]; ३६, १.
†सु-सह[c,d] ऋ १०,१९१, ४; मै २, २, ६; काठ १०, १२; शौ ६, ६४,३.
सु-साय[d]– -यम् शौ १९, ८,३.
सु-सारथि[e]– -थिम् पै १९,३४,१४.
सु-सावित्र[d]– -त्रम् खि ५,७,४,१४.
सु-सिच्[f]– -सिचः मै २,६,११[f].
सु-सी(मन्>)मा[e]– -॰मे पै २०, ५५,६[g].
सु-स्तु(प>)पा[e]– -॰षे ऋ १०,८६, १३; शौ २०,१२६, १३†.
सु-स्रज्[e]– -स्रजम् शौ २०, १२८, १५[h].
सु-स्रव(त्>)न्ती– -न्तीः पै १७, २३,२[i].
सु-स्रस्[j]– -स्रसः शौ ७,८०,१[?][k].
सु-स्वरु[l]– -रुः ऋ ५,४४,५.
सु-हन[m]– -ना ऋ ७,२५, ५; कौ ३, ४, ११; जै २,४, ९; –नानि ऋ ४,२२,९; –नाय ऋ १०, १०५,७.
सु-हन्तु[n]– -न्तु[o] ऋ ७,१९, ⌊(४, ३०,२१)४⌋; ३०, २; शौ २०, ३७,४†.
१सु-हव[p]– -†वानि ऋ ७, ३५, ३; शौ १९, १०, ३; पै १३,८,३.
२सु-हव,वा[q]– -†वः ऋ २,३३,५;३, ४९,३; ४,१,५; ५,४२, ⌊१६; ४३,१५⌋; ६,२१, ८; २९, ६; ५२,६; ७,१, २१; मा २१, ४; का २३,१, ४; तै २, ५, १२, ४; मै ४, १०, ४; १४, १७; काठ २२, १४§[r]; ३४, १९; शौ ७,११,१‡[s]; १९,४, ३§[t]; –†वम् ऋ १,५८, ६; ४, १६, १६; ६,४७, ११; ४९, ९; ८, २२,२; १०,३६,७;८; ३९, १; ६३,९; मा २०, ५०; का २२, ५,४; तै १,६, १२, ५; २, १, ११,१; मै ४,९, २७; १२, ३; काठ १३, १६§; १७, १८; कौ १, ३२३; जै १, ३५, २; शौ ७,२१, ४§; ९१, १; १७, १,११§; §१९, ७, २; ८, ३; पै ५,४, ११; १८, ३१, ६§; २०, ४,५§; –†वस्य ऋ ३, १५,१; मा ११, ४९; का १२, ४,१३; तै ४,१,५, १; मै २,७, ५; काठ १६, ४; –वा ऋ १, १२३,⌊(११३,७) १३⌋; ७,४०, ⌊(२,४०,६)४⌋; ४४,२;८२, ४; ९३,१; १०,१४१,४; खि १,५, ११; मा ३३,८६†; तै १,१,१४, २†; ३,३,११,४[?]; †मै १,११, ४; २,२, ६; ४,२,५§; ११,१; †काठ १०,१२;१३,१५; १४,२; ३२,२§; शौ ३,२०,६†;७,४९, १[?][u];५०,१[?]‡[u];११,१,२६;१९, ४,२;७,३; ४९,१;५; पै ३,३४, ७†; १०,६,११; १४, ३, १३; ४,१; ५; १६,९१, ६; १९, १, १५[v]; २४, ७; २०, १, ७; ४, १;५,३[?][u]; –॰वा ऋ ६, ५२, १६; ८,२२, ⌊१; १०,३९,११⌋; १०, ९२, १३; –वाः मा १९, ६१; का २१, ४, ११; मै ४, १०,६; शौ ७,५१,१‡[w]; –॰वाः

a) पाभे. पृ ३४२० *a* द्र. ।
b) ॰स्याय इति पाठः? यनि. शोधः (तु. नाउ. स्थलम्)।
c) शोभन-सहयोगार्थे अव्य. । d) प्रास. ।
e) विप. । बस. । f) व्यु. पाभे. सु-षिच्- द्र. ।
g) = सपा. आपमं २, १३, ४ पागृ १, ११,९ प्रमृ. । शांआ ४,१० ॰शीमे इति पाभे. ।
h) सपा. खि ५, १४, ४ शांश्रौ १२, १६, २ रथम् इति पाभे. ।
i) सपा. शौ ७,११७,१ सुस्रुवुः इति पाभे. ।
j) विप. । गस. उप. कर्तरि कृत् । k) एकतरत्रार्थतः छन्दस्तश्च सुस्वस्तराः इति शोधः (तु. W. B.) ।
l) विप. (दीप्तिमत्- ⌊अग्नि-⌋) । गस. उप. √स्वृ 'उपतापे = *दीप्तौ' + उन् प्र. (वैतु. वें.? सा. अन्यथा-वदौ, GW. प्रमृ. मौनिन इव?) ।
m) विप. । उप. √हन् + खल् प्र. ।
n) = सु-हन- । तुन् प्र. इति ततो विशेषः ।
o) प्रथमे स्थले पादान्ते <॰न्तू ⌊द्वि२⌋ इति, द्वितीये <न्तूनि ⌊द्वि३⌋ इति च द्र. [तु. GW.; वैतु. वें. सा. नाप. (वज्र-) इति वा. तृ१ इति च (तु. ⌊अंशतः⌋ L ⌊४०९⌋, Garbe ⌊KZ २३,४९४ क्रिवि. इति?)] ।
p) भाप. (शोभन- ⌊आह्वान-⌋) । गस. ।
q) विप. । गस. उप. √ह्वे + खल् प्र. । बस. इति या ⌊११,३१⌋ प्रमृ. ।
r) सपा. तै ४,४,१२,४ मै ३,१६, ४ आश्रौ ४,१२,२ स्योना इति पाभे. । s) सपा. ऋ १,१६४,४९ मा ३८, ५ प्रमृ. वसुवित् इति पाभे. । t) सपा. पै १९,२४,८ सुभगः इति पाभे. । एतदनु पृ ३४१३ *s* अनपेक्षितमित्र द्र. ।
u) ॰वाम् इति शोधः (तु. ऋ २,३२,४ पै २०,१०,८ प्रमृ.) । v) पाभे. पृ ३४१४ *c* द्र. ।
w) सपा. ऋ ५,४६,७ सुहवाः इति पाभे. ।

ऋ २,३६, ३; ५,४६, ७[a]; मा २६, २४, मै ४, १३, १०†; –वाम् ऋ २,३२,४; खिसा ३, १; तै ३, ३, ११, ५[2]; †; मै ४,१२, ६[2];†; काठ ५, २; १३, १६[2];†; ३२, २; पै २०, १०, ८†; –वासः ऋ ३,६, ८; ४, १९, १; –वेभिः ऋ १०,६४,४.

सु-हविस्[b]- -विषे ऋ ४,२,४.

सु-हवीतु[c]->सुहवीतु-नामन्[b]- -म्ने ऋ ९,८५,६.

१सु-हव्य[d]- -व्यम् ऋ १,७४,५.

२सु-ह(व्य>)व्या[e]- -व्याम् ऋ ४, ४३,१.

१सु-हस्त,स्ता[f]- -॰स्त[g] मा ४,२७; का ४,९,४; तै १,२,७, १; काठ २,६; क १, १९; –स्तः ऋ १, १६४,२६; खि १,५, १०[h]; शौ ७,७७,७†; ९,१५,४; †पै १६, ६८, ४; २०,११, १; –स्ता ऋ ३,५७,२;५,४३,२;४; –†स्ताः ऋ ४,३३,८;५,४२,१२;७,३५, १२; ९,९७, ३७; १०,६६,१०; खि १,२,४; ९; ५,५,६; कौ २, ७०७; जै ३, ५८, ४; शौ १९, ११,१; पै १३,८,११; –॰स्ताः ऋ ४,३५,३; ९; १०, ३०, २.

२सु-हस्त[i]->सुहस्ती[j]- -॰स्त्यः ऋ ९,४६,४.

†सु-हस्त्य[k]- -॰स्त्य, >स्त्या[l] ऋ ९, १०७, २१; कौ ‡१, ५१७; २,४२९; जै ‡१,५३,७;३,३३, ४; –स्त्यः ऋ१,६४,१; –स्त्यम् ऋ १०, ४१, ३[m]; खि १,३,५.

?सुहार्णः[n] मै ४,२,५.

सु-हार्द्[o]- -हार्द् शौ २,७,५[p]; पै २०, १७,४; –हार्दः शौ ३, २८, ५; ६,१२०,३; १९,३२,६; पै १२, ४,६; १६, ५१, १; –हार्दम् ऋ ८, २, ५[q]; जै ४, १६, ६†; –हार्दाम् शौ ३,२८,६.

सु-हित,ता- -तः तै ५, ५, १०,७; –ता शौ ११, १२,४; –ते तै १,५,१०,२[r].

सु-हिरण्य,ण्या[b]- -†ण्यः ऋ १, १२५,२;४,४,१०; तै १,२,१४, ४; मै ४, ११, ५; काठ ६,११; –ण्ये मा २९, ६; का ३१,१,६; तै ५,१,११, ३; मै ३, १६, २; काठ ४६,२.

सु-हिरण्यव[s]- -वः खि ५, १३, २; शौ २०,१२८,७.

सु-हुत,ता- -तः पै १६, ७२,९; १०; ७३,१; –तम् ऋ ८, ६०, १४; जै ४,६, ४†; शौ ६, ७१, १; २; १०, ९, २६; पै २, २८,१; ३; ५,२८,५; ७-९; १६, १३८, ७; –ताः मा ७,१५; तै ७,३, १३,१; काठ ४३,२.

सुहुता(त-अ)द्[t]- -तादः ऋ९,७१,४.

सु-हू[u]- -हूः[v] मा १,३०; क १,१०.

सु-हूति[b]- -॰ते[w] शौ ७, ४, १[x]; पै २०,१,१०.

---

a) पामे. पृ ३४३९ w द्र.। b) विप.। बस.।

c) नाप.। गस. उप. √ह्वे + खलर्थे तुन् प्र. इटो दीर्घश्च उसं. (पा ७,२,३७)।

d) विप.। बस. उप. <√हु (दाना॰)।

e) विप. (सुष्टुति-)। बस. उप. <√ह्वे (तु. PW.; वैतु. वें. सा. प्रभृ. =१सु-हव्य-)।

f) तु. पृ ३४०५ n। वैप२ सु-हस्त- इति।

g) =सपा. माश ३, ३,३, ११ बौश्रौ ६, १५ : १५। मै १,२,५ अहस्त इति पामे.।

h) ॰स्त इति पाठः? यनि. शोधः। *॰स्तो *वध्रौ *नि-बद्धः > नैप्र. *॰स्तो अद्रौ नि॰ > *॰स्तवद्रौ नि॰ > *॰स्त अद्रौ नि॰ > *॰स्त द्रौ नि॰ > ॰स्त द्रुणि बद्धः इति कृत्वा ॰स्तो इति च (√वध् 'वधे' > *वध्रु- [नाप. पुं. = कीलक-] >) *वध्रौ इति च *नि-बद्धः इति च मूलतः पदानि स्युः?। i) प्रास.।

j) =१सु-हस्त- (तु. षष्ठो मन्त्रः)। विप. > नाप. (ऋत्विज्-)। मत्वर्थे ईः प्र. (तु. सा. GW. GRV.; वैतु. PW. प्रभृ. सुहस्त्य- > -॰स्त्याः इति?)।

k) विप. (सोम-, अध्वर्यु-)। बस.। l) कौ. जै. पाठः।

m) सा. व्यप. (ऋषि-) इति?। n) सुहार्द् नः इति द्विपदः शोधः (तु. संस्कर्तुः टि., WAG [१,६०b,२६१a])।

o) विप., नाप. (सुखप्रद- [मित्र-])। बस. उप. = हृदय-। <सुख- + *भरस्- इति मतम्। तु. ?दुर्-हार्द्-। p) कश्चन मूको., पपा. च सु-हाः इति?।

q) तु. PW.; वैतु. GW. <॰र्द्- इति?।

r) पामे. पृ ३४२९ c द्र.।

s) प्रास.। ॰ण्य॰ इति स्वरः? यनि. शोधः। ॰वत्- > -वान् इति RW.। t) विप.। उस. उप. कर्तरि <√अद्।

u) विप. (जिह्वा-)। गस. उप. <√ह्वे (वैतु. [पक्षे] उ. म. <√हु?)। v) पामे. पृ ३४०९ n द्र.।

w) सपा. मा २७,३३ प्रभृ. माश ४,४,१,१५ आश्रौ ५,१८,५ प्रभृ. स्वभूते इति पामे.।

x) ॰हु॰ इति पाठः? यनि. शोधः (तु. RW. WI.)।

सु-हृद्[a]– -हृदः खि ४,५,२२.
सौहार्द्य– -र्द्येन तै ४, ४, ८, १; काठ ३९,११.
सु-हृदय[b]–> सुहृदय-तम– -मः काठ ११,६[२].
१सु-होतृ– -ता ऋ ७,६७, ३; तै ७, १,८,१[२]¶.
†२सु-होतृ[c]– -ता ऋ ८, १०३, १२; कौ १,११०; जै १,१२,४.
सू सु द्र.
√सू, सू– √सु (वधा.) द्र.
सूकर[d]– -रः ऋ ७,५५,४; मा २४, ४०; का २६, ८, ५; तै ५, ५, ११, १; मै ३, १४, २१; काठ ४७,१; शौ २,२७, २; ५,१४, १; पै २,१६,२; ७,१,१; -रस्य ऋ ७, ५५, ४; -राय शौ १२, १,४८[e]; -रेण पै १७,५,६[f].
सूकरी– -री पै १०,१,८.
सूकर-त्व– -त्वात् पै ६,७,२.
सूकर-माया– -याम् पै ६,७,३.
सू(सु-उ)क्त[g]– -क्तम् ऋ ७,५८,६;१०, ६५,१४; खि २, ६[२], १६; मा १८,५; का १९,३,१; तै ४, ७, २,२; ¶५,२, ३, ४; ६, १; मै २,११,३; ¶३,२, २; ५; काठ ¶१०,५;११[२];१८,८;१९,१२[h]; २०,१¶; क २८,८; ३१, ३¶; -†क्तस्य ऋ २,२२,[१९; २४, १६(२५, १५)]; मा २४, ५८; का २३,२,२१; मै ४, १२, १; काठ १३, १§; -¶क्तयोः तै ५,४,५,५; मै ३, ३, ७; काठ २१,८; -क्ता खि ५,७,२, ११; ४, १५; मा २१, ६१[h]; का २३, ६, १४[h]; मै ४, १३, ९[h]; -†क्तानि ऋ १, ९३, १; ८, ४४,२; तै २,३,१४, २; ७, १, ५,४¶; मै १,५, १; काठ ४, १६; -¶क्तास्याम् तै ५, ४, ५, ५; काठ २१, ८; -क्ताय ऋ ९,९, ८; ९०, ६; ९१, ५; -क्तेन ऋ १,१७१,१; २,६,२; १८,३; ६, ५२, १७; खि ५, ११,४; तै ५, २, ६,.१¶; शौ २०,१२७,१४;-†क्तेभिः ऋ १, ३६,१; ५, ४५, ४; कौ १,५९; जै १,६, ५; -क्तैः ऋ १, ४२, १०;७०,३;५,४९, २; ८२, ७; ७, २९,३; ६५, [१ (६३, ५; ६६,७)];६६,१२; ६८,९; १०, ६१, २६; तै ३, ४, ११, २†; मै ४, १२, ६†; पै १,९२,१.
सूक्त-वाक[i]– -कम् ऋ १०,८८,८; तै २,६,९, ५; मै ४, १३, ९; -काय खि ५, ७, २, ११;-४, १५; मा २१,६१; का २३, ६, १४; मै ४, १३, ९; काठ १९, १३; -के[j] तै १, ४, ४५, २; काठ ४,१३; क ३, ११; -केन ऋ १०,८८,७; मा १९, २९; का २१,२,१८.
१सूक्त-वाच्[k]– -वाचः तै ३,३,२,२.
२सूक्त-वाच्[b]– -वाक् मै ४, १३,९; -वाचः ऋ ५,४९,५.
सूक्ता (क्त-अ) न्त– -न्ते खि ६,१, १;४,२.
सूक्तो(क्त-उ)क्ति[l]– -क्तौ[j] मा ८, २५; का ९,४,२; मै १,३,३९.
सूक्तो(क्त-उ)च्य– -च्यम् मै ४, १३,९.
?सूक्ति– -क्तयः[m] काठ १३,९.
सूक्ष्म[n]– -क्ष्मात् खिसा ३३,१३.
सूक्ष्म-तर– -रम् खिसा ३३,१३.
सू(चि>)ची[o]– -चीभिः मा २३, ३३-३६; का २५, ७, १-४; तै ५,२,.११, १[४]; २; मै ३, १२, २१[३]; काठ ५०, ५[५]; -†च्या ऋ २, ३२,४; तै ३,३, ११,५; मै ४, १२, ६; काठ १३, १६; शौ ७, ५०, १; पै ११,१, ५§; २०,१०,८.
सूची-क[p]– -काः ऋ १,१९१,७.
सूची-मुख[b]– -खाः शौ ११, १२,३.

---

[a]) नाप.। बस.। सु° इति स्वरः? यनि. शोधः।
[b]) विप.। बस.। [c]) नाप. (अग्नि-)। गस.।
[d]) नाप. (शूकर-)।<सू-(=शू- =ध्वनि-) + √कृ इति प्रायिकम्?। [e]) पाभे. पृ २७५५ *a* द्र.।
[f]) पाभे. पृ २७५५ *b* द्र.।
[g]) विप., नाप. (सुवचन-, ऋक्-समूह-) । गस. प्रवृद्धादिस्वरः।
[h]) सपा. सूक्तम् <>सूक्ता (तैब्रा २,६,१५,२;३, ३,८,११ शांश्रौ १,१४,१ प्रमृ. च) इति पाभे.।
[i]) नमो-वाक- इत्यनेन सन्न्यायः।
[j]) सपा. सूक्तवाके <> सूक्तोक्तौ (माश ४, ४, ५, २० च) इति पाभे.। [k]) विप. (देव-)। उस. क्विबन्तम्।
[l]) षस. पूप. स्वरः।
[m]) सक्ति-> -क्तयः इति शोधः (तु. सप्र. तै ३, ३, १०,१ प्रदिशः इति पाभे.)।
[n]) विप.। <√सूच् इति पाउ (४, १७७), ?MW. <√सिव्।
[o]) नाप. (नभा. सुई)। < √सिव् इति या (११, ३१ [तु. पाउ ४,९३])।
[p]) नाप. (विषधर-भेद-)। प्रकारवचने कप् प्र. उसं.।

¶सू (सु-उ)च्च- -च्चैः मै ४,६, ४; काठ २७,२; क ४२,२.
१सूत- प्रमृ. √सु (वधा.) द्र.
?सूतकीष्यः पै १७,१४,२.
?सूतधान्या[a] पै ३,२०,२.
?सूतम्[b] पै ९,२५,२.
?सूतले पै ५,१,२.
सूतवशा-, सूतवे, सूतवै, सूति-, सूतिका-, सूतु-, सूतु- √सु (वधा.) द्र.
सूत्र[c]- -त्रम् शौ १०,८, ३७[२]; ३८[२]; -त्रस्य शौ १०, ७, ३७; ३८; -त्रे शौ ३,९,२; पै ३,७,४; ५, २३,६[d]; १६,१५२,२.
सूत्र-वत् पै २,८७,५.
√सूत्रि, सूत्रय पै ५,३१,८.
सूत्री-, सूत्वा √सु (वधा.) द्र.
?सूथः[e] पै १५,१२,११.
√सूद् (वधा.),>सूदि, सुषूदति ऋ १, १०५, [१४; १४२, ११ (१८८,१०)]; ५,५, २; सुषूदथ ऋ ५,५४, ७; सुषूदत ऋ १०, ७०, २; सुषूदः ऋ १, ७३, ८; सुषूदः ऋ ७, १, [२०; २५]; सुषूदत शौ १, २६, ४; पै १९, ३,८.
†सुषूदिम ऋ १, १८७, ११; काठ ४०,८; पै ६,१६,११.
सूदयन्ते ऋ ८, २३, ८; सूदयन्ति पै ६,३,११; सूदयथ >था पै ६, ३, ६; †सूदयामि[i] ऋ १,१६२,१७; मा २५, ४०; तै ४,६,९, ३; काठ ४६, ५; पै ५,१३,५$; †सूदयाति[g] ऋ ३, ४, [१०; ७,२, १०]; मा २७, २१; का २९,२, ११; तै ४, १, ८,३; मै २, १२, ६; काठ १८, १७; क २९, ५; पै ९, १,११; †सूदयत् ऋ १,७१,८; मा ३३, ११; का ३२,१, ११; तै १, ३, १४,५; मै ४,१४,१५; सूदयतु शौ १, १८, ३; सूदयन्तु ऋ ४, [३९-४०, १]; मा २३ ४१; का २५,८,३; तै ५,२,१२,२; ‡मै[h] १,२,१; ३,६,२; काठ २,१‡[h]; ५०, ६; क १, १३‡[h]; शौ ६, ५१,२‡[h]; पै ६,३, २‡[h]; १९, ४३, ६‡[h]; †सूदय ऋ ४, ४, १४; ७,१६,९; तै १,२,१४,६; मै ४, ११, ५; काठ ६, ११; असूदयत् ऋ ३, ३१, ७; असूदयन्त ऋ १,७२,३.
असूपुदन्त तै १,८,१०,२[1].
सूद(वप्रा.)[j]- -¶दः काठ २१, ३; क ३१, १८; -दम् ऋ ९, ९७, ४४; -दाः ऋ ७,३६, ३; -दैः ऋ १०,६१,२.
†सूद-दोहस्[k]- -हसः ऋ ८, ६९,३; मा १२,५५; १५,६०; का १३,६,११;१६,७,३; तै ४, २,४,४; ५,५,६,२; मै २,८,१; ३,२,८; काठ १६,१९; २१,३; क २५, ९; ३१, १८; जै ४, २५,३.
¶सूद-वत्- -वत्[l] मै ४, ५,६.
¶सूदिन्- -दि[l] काठ २७, २; क ४२,२.
सूद्य,द्या[m]- -द्याभ्यः मा २२, २५; का २४,११, १; तै ७, ४, १३, १; काठ ४४, २; -द्याय[n] तै ४,५,७,१; मै २,९,६.
सूदन[o]- -नम् ऋ ४,३९,५.
सूदनी- -नीः पै ६,३,८.
सूदयित्नु- -त्न्वः ऋ १०,६४,९.
सूदयिष्णु- -ष्णवः[h] पै ६, ३,४.
सूदि- -द्यः पै ६, ३, ४‡[p]; १२, ७, ३.
¶सू(सु-उ)द्गात्- -ता तै ७,१,८,१[२].
?सूनक्षकाक्रटावापाल् सिन्धूत्तान्नपादमन्दयः पै १९,४७,१२.
सूनर[q]- -रः ऋ ८, २९, १; १०, ११५,७; -रम् ऋ १,४०, [४; ५,३४,७].
सूनरी[r]- -०रि मै ४, २, ५;

a) शोधः पृ २०७२ *r* द्र.।
b) BKA. सूत्रम् इति शोधः।
c) नाप.। <√सिव् इति पाउ (४, १६३)।
d) सपा. शौ ४,१७,४ चक्रुः इति पाभे.।
e) पाठः? सूतः (सारथिः) इति शोधः।
f) धा. *साधूकरणे वृत्तिः (तु. पृ ३१३३ *k*)।
g) सपा. शौ ५,२७,११ स्वदयतु इति पाभे.।
h) सपा. सूदयन्तु<>सूदयिष्णवः इति पाभे.। शिष्टं पृ ३१२४ *l* द्र.।
i) पाभे. पृ ३१२७ *k* द्र.।
j) नाप. [रस- (तु. तै ५, ५, ६, ३ प्रमृ. [तु. PG १,७२]), स्वादु-पेय-, पयस्-]। कर्मणि अप् प्र.।
k) विप. (पयःप्रवाहिणी- [पृश्नि- =गो-])। वस.।
l) सपा. सूदवत् <> सूदि इति पाभे.।
m) विप. (सरस्य- [रुद्र- प्रमृ.])। भवार्थे यत् प्र.।
n) पाभे. पृ ११३० *c* द्र.। o) विप. (प्रेरक [दधिक्रा-])।
p) सपा. ऋ ६,५२,१५ इषयें इति पाभे.।
q) विप. (अग्नि- प्रमृ.)। पपा. नावग्रहः।< *सुन्दुर- इति (वैतु. अन्ये <सु-नर- [वस.] इति?)।
r) विप. (मनोहरा-, सुखदा- [उषस्-,गो-])।

-०रि ऋ १, ४८, १०; -री ऋ १, ४८,५; [८; ७, ८१,१]; ४, ५२,१; तै १, ६,३,१; †कौ १, ३०३; २,१०१;१०७५; †जै १, ३२,१; ३, १०,२.

?सूनरी[a] कौ २, १००४; जै ४, १७, १०.

सूनरी- सूनर- द्र.

सूना(वप्रा.)[b]- नया ऋ १,१६१,१०; -ना मै ४, ४, ३¶; -†नाः ऋ १,१६२,१३; मा २५, ३६; का २७,१३,५; तै ४,६,९,१; मै ३, १६,१; काठ ४६, ४; -नानाम् शौ ५, १७, १४; -†नाम् ऋ १०,८६, १८; शौ २०, १२६, १८.

सूनु- प्रभृ. √सु (वधा.) द्र.

सूनृत,ता(वप्रा.)[c]- -०त ऋ ८, ४६, २०; -तया मै २,७, १२; काठ ३८, १४; पै २, २२, ६; -ता ऋ १,८.८;३०,५; ४०,३; ५१, २; १३४, १; १३५, ७; ६, ४८,२०; ७, ३७, ३; ५७, ६; ८,१४,३; ४५,१२; १०,१४१, २; मा १८,९; ३३,८९†; ३७, ७; का १९,४,१; ३७, १, ७†; तै १,६,११,२¶; ७,१०, २†; ४,७,४,१; मै १, ११, ४†; २, ११,४; ४,२,६¶; ९,१†; काठ १८,९; क २८, ९; †कौ १, ५६; २,९५०;११८६; जै १,६, २†; शौ ३,२०, ३†; ११, ९, १३; १२, ५, ६; १९, ७, २; †२०,२७,३; ४५,२; ६०, ४; ७१,४; पै ३, ३४, ४; १६, ४८,३; ८३,३; १४०, ६; -ताः ऋ १,४८,२;११३,१२; १२३, ६;३,३१,२१;६१, २; ७, ७९, ५;८,१३,८; १०,३९,२;१११, १०; -†तानाम् ऋ १,३,११; ९२, [७; ११३, ४]; ११३, १८; ३,३१,१८; ७,७६,७; ८, ३२,१५; मा २०,८५; का २२, ८,६; तै ४,१,११, २; -ताभिः ऋ १,१२५,३; ७,६७, ९; ८, १९,२२;१०,६१,२१; १०४,५; -ताम् शौ ६,६२,२[d]; १०, ६, १३; पै १६, ४३, ६; १७, ३२, ८; १९, ३०, ६; -ताय पै ६, २२, १०; -तायै ऋ १, १२१, १४; १०, ६१, २५; ¶तै १, ६, ११, २;३; -ते पै १६, ८७, ८; -०ते ऋ ४,५५, ९; मै ४,२,५;६; शौ ८,११,४; -०ते ऋ १,१२३, [५ (७,७६, ६)]; १२४,१०; ८,९,१७; शौ २०,१४२,२†; पै१६,१३३,९[e].

सूनृता-वत्- -वत् काठ ४०, ५[f]; शौ ५,२०,६; १३,१, १; २०; पै १,९६,१[f]; ९, २४, ६; १८, १५, १; १६, १०; -†वतः ऋ १,८२,१; कौ १, ४१६; जै १, ४०,८; -वता ऋ ८, ९७, ६; -वते ऋ ७, ७४, २; कौ २, १०४†; जै ३,१०,६†; शौ ३, २१,५; पै ३,१२,५;-वन्तः शौ ७,६२,६; पै ३,२६,३; -वान् ऋ १,५९,७; खि १,१०,२.

†सूनृतावती- -०ति ऋ १, ९२,१४; कौ २,१०८२; -ती ऋ १,२२,३;७,८१,६; मा ७, ११; का ७,५,१; तै १, ४, ६, १; मै १,३, ८; काठ ४, २; क ३,२; शौ ३,१२, २$[g]; पै ३, २०,२$[g].

सूनृता-व(र>)री- -०रि ऋ ४, ५२,४.

¶सू(सु-उ)न्नीय- -यम् तै ६,२,४,१.

सू(सु-उ)पकाश[h]- -शः काठ १३,५; २७,८.

सू(सु-उ)प-चर(ण>)णा[i]- -णा तै २,६,९,६; मै ४,१३,९.

सू(सु-उ)प-वञ्च(न>)ना[i]- -ना ऋ १०,१८,११[j].

---

a) विप. (शौर्य-वत्- [*इन्द्र-]) । *सून- (शौर्य-)+(√भृ 'धारणे' > भावे) *भरिस्- > वस. *सूनरिस्- > -रीः > यनि. (तु. भरिस्- > *सूनरिस्- > -रीः > यनि. (तु. पृ २६३९ r) ।

b) नाप. । अर्थः? ।

c) भाप. (सौहित्य-, तृप्ति- प्रभृ.), विप. (बल-वत्- [इन्द्र- प्रभृ.]), नाप. (स्तोत्र- प्रभृ.) । *सून- [वप्रा. (भाप. [बल-, दीप्ति-, आह्लाद- प्रभृ.])] + *भृत- (भाप. [प्राचुर्य-]) >वस. *सून-भृत-> यनि. [तु. सूनर-, (तात्पर्ये) GW. प्रभृ., Brug (२,१,३०९) RGS. प्रभृ., Oertel (JAOS [३५, ९५])] ।

d) पाभे. पृ २७६३ k द्र. ।

e) सु° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

f) =सपा. आपश्रौ १६, ३४, ४ । मै २, ७, १२ पिन्वमाना इति पाभे. ।

g) =सपा. पागृ २, १७,९; ३,४,४ प्रभृ. । कौगृ ३, २,६ प्रभृ. सीलमावती इति पाभे. ।

h) विप. (शोभनाकृति- [पुत्र-]) । वस. ।

i) विप. । गस. खलर्थे युच् प्र. ।

j) =सपा. तैआ ६,७,१ आग्निगृ ३,८,२ : ३४ प्रभृ. । शौ १८, ३,५० सूपसर्पणा इति पाभे. ।

सू (<सु)-पवस्[a]- -वाः काठ ४५, १७[b].

१सू (सु-उ)प-सदन्[c]- -नः तै ७,५, २०,१; काठ ४५, १७.

२सू (सु-उ)प-सद(न>)ना[d]- -ना मै ४, ९,३[e].

सू (सु-उ)प-सर्प(ण>)णा[e]- -णा शौ १८,३,५०‡[f].

सू (सु-उ)पस्था[g]- -स्थाः खि ५, ७, २,११ ?[h]; ४,१५; मा २१,६०; २८,२३;४६; का २३, ६, १३; ३०,२,१२; ४,१२; तै १,२,२, ३[i]; मै ४, १३, ९; काठ १९, १३[i]; -†स्थाभिः ऋ ९, ६१, २१; कौ २,१६७; जै ३,१६,२.

सू (सु-उ)प-स्था(न>)ना[e]- -ना तै ७,५,२०,१; काठ ४५, १७.

सू (सु-उ)पस्थावन्- -वा[i] काठ २,३[j]; क १,१५.

†सू (सु-उ)पा(प-अ)यन,ना[c]- -नः ऋ १,१,९; मा ३,२४; का ३, ३, १६; तै १,५,६,२; मै १,५, ३; काठ ७,१;८; क ५,१; -ना ऋ १०, १८, ११; शौ १८, ३, ५०.

सू (सु-उ)पाव-सा(न>)ना[c]- -ना तै २,६,९,६.

सू (सु-उ)पावृत्- -वृतौ मै १, १, १२.

सूभर्व[k]- -र्वम् ऋ १०, १०२, ५; -र्वाः ऋ १०,९४, २.

?सू (<सु)मय[l]- -यम् ऋ ८, ७७, ११; जै ४,११,५

सू (<सु)यम- -मस्य †मै[m] ४, १२, १;१४,१०; -मे मै१,१,१३[n].

सूयमान- √सु (अभिषवे) द्र.

१सू (<सु)-यवस,सा[o]- -सः ऋ १, १९०, ६; पै १९, २२, १३; -सम् ऋ १, ४२,८; ६, २८, ७[p]; ¶तै १,७,५,२; ३; -†साः ऋ २,२७,१३; तै २,१,११,४; मै ४,१४,१४;-से ऋ ७,१८,४; शौ ४,२१,७‡[p]; ७,७९,१‡[p].

२*सू-यवस- > †सूयवसा (स-अ)-द्[q]- -सात्,द् ऋ १,१६४,४०; १०, १०६, १०[r]; शौ ७, ७७, ११; ९,१५,२०; पै १६, ६९, १०; २०,११,४.

†सूयवसि(न्>)नी- -नी ऋ ७, ९९,३; मा ५,१६; का ५,५,३; तै १,२, १३, २; मै १, २, ९; काठ २,१०; क २,४.

√सूयवस्य>सूयवस्यु- -स्यू ऋ ६,२७,७.

सूर्[s]- सूः खि ४, ९,१; सूरे ऋ ४, ३,८.

सूर(वप्रा.)[t]- -†रम् ऋ १, ८६,५;९, ६५,[१;६७,९]; कौ २,२५४; जै ३, २१,१९; -राः ऋ ९, १०,५; तै ४,१,१,२‡[u]; कौ २,४७३†; जै ३, ३५,८†; -†रात् ऋ १, १६३, २; मा २९, १३; का ३१,३,२; तै ४,६,७, १; काठ

---

a) विप. । बस. उप. भाप. <√पू ।

b) पाभे. पृ ३४०९ *d* द्र. ।

c) विप. । गस. खलर्थे युच् प्र. ।

d) विप. । गस. अधिकरणे प्र. ।

e) सपा. तैआ ४, ५, ५; ५, ४, ८ बौश्रौ ९, ७:१२ सूपसदा इति पाभे. ।

f) पाभे. पृ ३४४३ *j* द्र. ।

g) विप. (धेनु-, वनस्पति-) । गस. उप. कर्तरि<उप√स्था ।

h) °स्था° इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा २१,६०) ।

i) सपा. सूपस्थाः (वैश्रौ १२, ९ : ११ हिश्रौ १०, २, १३ च)<>सूपस्थावा इति पाभे. ।

j) पृ ४३८ सस्थ. अव नेष्टम् ।

k) विप. [हिंसक-, भेदक- (वृषभ- [द्वितीये स्थले = ग्रावन्-])] ।: पपा. नावग्रहः । <सू [<सु] + √भर्व् 'अदने' इति वें. सा. GW. प्रभृ., √भृ इति PW. । (√शुभ् 'हिंसायाम्' > भावे) शुभर्- + मत्वर्थे वप् प्र. > *शुभर्व-> यनि. इति मतम् ।

l) विप. (दीप्ति-मत्- [धनुस्-]) । (√स्वृ 'दीप्तौ'> भावे) *स्वर्म- > *सुर्म- + मत्वर्थे मयप् प्र. > सुर्म-मय- > *सुर्म- मय- > वावि. यनि. (वैतु. पपा. अनु या [६, ३३] = सुख-मय- इति; GW. प्रभृ. <सु√मि 'माने' कर्मणि कृत् इति ?) ।

m) पाभे. पृ ३४२३ *b* द्र. ।

n) पाभे. पृ ३४२३ *d* द्र. । o) तु. पृ ३४११ *p* ।

p) सपा. °वसम् (तैब्रा २, ८,८,१२ च)<>°वसे इति पाभे. । q) विप. (अघ्न्या-) । उस. ।

r) GW. सूयवस्->-सात् इति ? ।

s) नाप. (दीप्ति-मत्- [सूर्य-]) । <√*सूर् (= √स्वृ] 'उपतापे' (तु. GW. प्रभृ.; वैतु. सा. <सूर- इति?) ।

t) नाप. (दीप्ति-युक्त- [अग्नि- प्रभृ.]) । भास्- [दीप्ति-] + *भर- (भाप. [प्राचुर्य-])>वस. *भास्-भर- > वावि. यनि. इत्यपि विमृश्यम् (वैतु. पाउ २,२३ <√सू इति?) ।

u) =सपा. श्वेउ २,५ । काठ १९,११ सूरः इति, मै २,

४०,६; -†राय ऋ १,५०,२; कौ ३,५,७; शौ १३,२,१७; २०,४७,१४; पै १८,२२,२; -‡रासः[a] कौ २,४५२; जै ३,३४,१०; -रे ऋ १,३४,५[b]; ३,१५,२; ६,३१,१; ७,६३,[५; ६५,१; ६६,७]; ६६,[४; ८,२७,(१९)२१]; १२; ८,१,२९; १३,१३; ७२,१७[c]; ९,९७,३८; मा ३३,२०†; का ३२,२,३†; कौ १,५३९‡[d]; †२,४१७;७०१;७०८; जै १,५५,८‡[d];†३,३२,७;४६,७;५८,५.

†सूर-चक्षस[e]- -क्षसः ऋ १,१६,१; ८९,७; ११०,४; ७,६६,१०; मा २५,२०; का २७,११,७; काठ ३५,१.

सूरः[f] ऋ १,५०,९;६६,१;७१,९; १२१,६;७;१०;१३; १२२,१५; १३०,९; १४१,१२; १४९,३; १७४,[५; ४,१६,१२]; ४,५,१३; १६,१४; ४१,[६; १०,९२,७]; ४५,६; ५,३१,११; ७९,९; ६,२,६; ३,३; ४८,१७;४९,३;५१,२; ५६,३; ७,३,६; ४५,२; ६९,४; ८,१,११;६,२५;७,३६;५६,५[g]; ९२,३१; ९,१०,९; ६३,८; ९; ६६,१८; २२; ८६,३४; ९१,३; १११,१; १०,८,३; २७,२०; २९,५; ९२,७; ८; १२१,६; १३२,६; १७९,२; मा १२,७४[h];३२,७†; का १३,५,१३[h]; २९,४,२†; तै ४,१,८,५†; मै १,६,१; २,१२,३[h]; १३,२३†; ३,४,४[h]; ४,१२,२[i]; काठ ९,१९†; १५,११‡[j]; २२,५[h]; ६; ४०,१; ७‡[k]; क ३४,१; †कौ १,८३;१२८;४६३; २,४७७; ५६७; ५६८; ९४०; ११२४;३,५,१३; †जै १,९,३; १४,४;४८,९;३,३६,२;४,१,१; २८,६;७; शौ ४,२,४; ६,६१,१[l];७,७५,२†; १३,२,२४†; १८,४,५८‡[m]; ५९†; †२०,४७,२१; ७६,५; †पै ४,१,५; १८,२२,९.

?सूरदेवान्[n] पै २,६२,४.

सूरि[o]- -†रयः ऋ १,२२,२०;४८,४; ७३,५; ९;९७,[३; ५,१०,६]; ४; १२५,७; १४१,३; २,१,[१६; २,१३]; २,११; १२; ४,२९,५; ५,६,२;१०,३;१६,५; १७,५; ५२,१६; ६६,६; ७९,७; ६,२५,७; ७,१६,७; ६६,१३; ७४,५; ९०,६; ८,१०,४; ६०,६; ९४,७; ९,९८,१२; ९९,३; १०,६५,४; ६६,२;११; ७८,६; खि २,८,३[p]; मा ६,५; १५,४२; ३३,१४; का ६,१,६; १६,५,२४; ३२,१,१४; तै १,३,६,२; ४,२,९,४; मै १,२,१४; २,१३,७; ४,१४,१५; काठ ३,३; १७,१८; क २,१०; कौ १,३८; २,९८२; १०२२; १०३०; १०८९; जै १,४,४; ४,९,३;१७,३;२४,३; शौ ४,२३,३;४; ७,२७,७; पै ४,२९,३;४; -०रयः ऋ ४,३४,६; ३७,[७(५,१०,६)]; -रये ऋ १,३१,७;५,२७,४; -रिः ऋ १,१२२,८;१५३,२;

७,१ शौ १८,३,३९ सूरिः इति, ऋ १०,१३,१ प्रभृ. सूरेः इति च पाभे.।

a) सपा. ऋ ९,१०१,१२ सूर्यासः इति पाभे.।

b) ष. अर्थे सप्त. (तु. स्क. प्रभृ.; वैतु. [पक्षे] ORN. यनि. वा च१ वेति?)।

c) वैतु. GW. MVG [३५५ टि. १२] ORN. WAG [३,१६० *d*] सूरः [प१] इति शोधुकाः?।

d) सपा. ऋ ९,९४,१ सूर्ये इति पाभे.। e) विप.। वस.। f) सूर्-, सूर- इत्यस्य च यथायथं रूपं द्र.।

g) सपा. खि ३,८,५ काठ ३९,१५ सूर्यः इति पाभे.।

h) =सपा. माश ७,२,३,८। तै ५,६,४,१ सूर्यः इति पाभे.।

i) शूरः इति पपा.?। j) पाभे. पृ ३४४४ *u* द्र.।

k) सपा. ऋ ४,५८,४ सूर्यः इति पाभे.।

l) सपा. काठ ४०,९ पै १९,१४,७ सूर्यः इति पाभे.।

m) सपा. ऋ ९,८६,१९ प्रभृ. सोमः इति पाभे.।

n) अ-सूर- (*=असुर- [*अन्धकारमय-]) > असूर-देव- (विप. [यातुधान-]) > -वान् इति शोधः, यद्वा सूरदेवान् इति शोधः। पृ १६०२ सस्थ. देवान् इति नेष्टम्। सस्थ. ?विचर्षणीन् > विचर्षण- (विप. [अग्नि-]) > -०ण इति शोधः (तु. मूको.)।

o) नाप. (यजमान-, स्तोतृ- प्रभृ.)। < सु√ईर् इति या [१२,३] प्रभृ., < √सू 'प्रेरणे' इति दे [निघ ३,१६], < √स्तृ 'दीप्तौ' इति GW., सु√रा 'दाने' इति BRV [२,२१८]। *भर्ष- (पूजा-, स्तुति- प्रभृ.) + (√भृ 'पोषणे' > कर्तरि) *भरि- > उस. *भर्ष-भरि- > यनि. इति मतम्।

p) सू० इति स्वरः? यनि. शोधः।

१७६, ४; १८०, ६; १८१, ४; १८६,३; २,६,४; ६,२३, १०; २९,५; ३७,५; ७, १, २३; ८, ५, ३९; ४६, २४; ७०, १३; १५[a]; ९,६७,२; १०.६१, १८; ८१,६; १६७,४; मा १२, ४३; १७,२२†; का ८,२०,१†; १३, ३,१४; १८,२, ८†; †तै ४, २, ३,४; ६,२,६; मै २,३, २[३]; ७, ११‡[b]; १०[२]; १०,२†; काठ १२, २[३]; १६,१०†; १८, २†; १९, १२†; २१, १३†; ३८, १२[c]; †क २५, १; २८, २; ३१, २; कौ २, ९३९†; शौ २, ११, ४; १३,१,२२; १८,३,२९‡[b];२०, ३४,१७; पै १,५७,४; २, १९, ५; १३,७,१८; १६,१००, ३[d]; १८, १७, २; –†रिभिः ऋ १, ५१,१५; १८६, ६; ५,४१,१५; ४२, ४; ५२, १५; ६, २६, ७; ६३,११; ७, २२, १५; ६६, ९; ९२, ४; ८, १८, ४; २६, १२; १०, २३, ३; ११५, ७; मा ८, १५; का ९,३,१; तै १,४,४४, १; मै १,३, ३८; ४,१४, १४; काठ ४, १२; क ३,१०; कौ २, ४१९; १०३३; जै ३, ३२, ९; ४,२७,८; शौ ७,१०२,२; २०, ७३,४; पै २०,३३,१०; –रिभ्यः ऋ १, १८०,९; २, ४, ९; ६, ४, ८; ६८, ७; ७, १, २४; १८, २१; ३०, ४; ८१, [६; ८, १३, १२]; –रिम् ऋ १, ६१, ३; ११९, ३; १७३, ७; ६,४५,३३; शौ ३,१९,३[e]; ९, ५,२[d]; २०, ३५, ३†; –†रिषु ऋ ५, ७९,६;८६, ६; ६, ४७, १९; ७, १९, ७; ८४, ३; ८, २६, १; ९, ९८, ८; १०, १४७, ३; खि १, १२, ३; तै १, ६, १२, ६; मै ४, १२,३; शौ २०, ३७, ७; –री खि १, ३, १[f]; –†रीन् ऋ १, ५४,११; १७३,८; २, ३५, ६; ६, ८, [(१, १४३,८) ७]; १७, १४; ३७,४; ४४, १८; ७,३,८; ३८,३; ५७,७; ६७, [१०; ६९, ८]; १०, ६१,२२; ११५,५; ९; मै ४, १४, १८; काठ ३८, ७; –०रे पै ५, ३१, ७; –†रेः ऋ १, ११२, ११; १२; ३, ३१, १४; ५,३३, ८; १०, १३, १[b]; मा ११,५[b]; का १२,१, ५[b].

सूरी– -री तै ४,२,५,४[c].

सूरि-म् (त्>)ती– -तीम् तै ४, ३,६,१.

√सूर्क्ष्, सूर्क्षः मै ४, २, १३; सूर्क्षत काठ ३४, १७; असूर्क्षत् काठ १०,६.

सूर्क्षयत मै ४, २,६.

सूर्क्ष्य– -र्क्ष्यम् मै १, ५, ६; १३; ७,४; ८,५; १०, ७; १७; २०; ३, ६-७, २; ९, २; १०, ५; ४,२,११; काठ ८, १५; ९, ३; १२, ११; ३३,४; ३६, १;११; क ८,३;६.

सूर्त[g]– -र्ते[h] ऋ १०,८२,४; मा १७, २८; का १८, ३,४; मै २, १०, ३; काठ १८,१; क २८, २.

*सूर्ति[i]– -र्ता तै ४,६,२, २‡[h].

सूर्मी (वप्रा.)[j]– -¶र्मी तै १, ५,७,६; ५,४,७, ३; मै ३, ३, ९; काठ २१, ९; –¶र्मीम् मै ३, ३, ९; काठ २१, ९; –†र्म्यम् ऋ ८, ६९,१२; मै ४, ७, ८; शौ २०, ९२, ९; –†र्म्या ऋ ७, १, ३; मा १७,७६; क १८,६, १२; तै ४, ६, ५, ४; मै २, १०, ६; काठ १८, ४; ३५, १; ३९, १५; क २८, ४; कौ २, ७२५; जै ३, ५९, १६.

सूर्म्य[k]– -र्म्याय[l] तै ४, ५, ९, २ मै २, ९, ८; काठ १७, १५; क २७,५.

---

a) अर्थः पृ ३१३६ g द्र.। b) पामे. पृ ३४४४ u द्र.।

c) सपा. सूरिः <> सूरी (आपश्रौ १६,१६,१ च) इति पामे.।

d) सपा. सूरिः <> सूरिम् <> आपश्रौ ७,१७,२ हिश्रौ ४,३,५५ सूरौ इति पामे.।

e) सपा. पै ३,१९,४ इन्द्रम् इति पामे.।

f) सू॰ इति स्वरः ? यनि. शोधः। सु॰ इति खिसा ३७,१?।

g) विप. (रजस्-)। <सु√ईर् इति या [६, १५] प्रभृ.। √*सुर् [=√स्वृ] 'दीप्तौ'>यनि. (तु. पृ ५३८ r?, GW.)।

h) सपा. सूर्ते <> सूर्ता इति पामे.।

i) तु. पृ ५३९ a।

j) =शूल-। नाप. (ज्वाला- [ऋ ७,१,३], सुषिरयुक्त- [वंशादि-?])। सूर- + (√मा 'माने'> कर्तरि) मी-> उस. *सूर-मी-> यनि. (वैतु. या [५,२७] <सु+ऊर्मि- [स्रोतस्-] इति क्वाचित्कः पाठः, ? GW. <√सृ)।

k) विप. (रुद्र-)। तात्रभविकः यत् प्र. (तु. PW. प्रभृ.; वैतु. सा. बस. <सु+ऊर्मि- [नदी-]?)।

l) =सपा. कागृ ४, २०। मा १६, ४५ का १७,७,४ सूर्व्याय इति पामे.।

सूर्य[a]- -र्य मा ८, ४०; का ८,१५-१७,१; तै ३,३,१,२; मै २,४, ७;८; ४,७,३;९,२४[b];२६[b]; शौ २ १६, ३; २१,१-५; १३,२,७; १२; १७,१, २६[c];१९, ७०,१; २०, १०७, १३; पै १८, २१; १;६; -र्यं ऋ १, ५०, ४; ७; ८;११; ४,३१, १५;५, ४०,५; ६,५०, २;७, ६०,१; ६२,२;८, ९३, १; ४; १०१, ११; १२; १०, ३७, ३; [४(१२७, २)]; ५; [७; १५८, ५]; ८;९; [(२, २३, १५) १०]; खि १, १, २; ५,५; †मा ३३, ३५; ३६; ३९; ४०; †का ३२, ३,६; ७; १०; ११; ४०, १, १६$; तै १, ४, ३१,१†; २, ४,८, १; १४,४†; मै ४,६,६; १०,६[२]†; १२,४[२]†; काठ २, २; ६; ९, १९†[२]; १०, १३†; ११,९;२४,३; क १,१४; ३७,४; †कौ १, १२५; १२६; २७६; २, ८००; ११३८; ११३९; ३, ५, ९; १२; १४; †जै १,१४,१;२;२९,४;४,२,१; ३;३,२;३;८,७; शौ १३,१,३२; ५८;२,५; ६;१९†; २२†;२३†; २९†; ३७†; १७,१, ६;७;१९, ६५,१; †२०, ७,१; ४७, १६; १९; २०; ५८, ३;४; ११२,१; पै २,४३, ४;६८,६; ३, ३१,२; ८, २०, ७; १०, ६, १२; १३, ९, १४; १६, १५०-१५१, ४; १७,२५, ६†;७; २६, ९; १८, १८,२; २०,९; १०; †२२, ४; ७; ८; २३, ६†; २४, ४; ५; ३१, १; २; २०, २७, २; -र्यः ऋ १,२३,१७; ३५, ७; ४३, ५; ४६, १०; ५६,[४; ९, ८४, २]; ८३,५; ८४,१[d]; ९०,८; १०१, ३; १०५, १२; ११५, [१; ४, १४, २ (७,१०१, ६)]; २; ५; १२४,१[e]; १४६, ४; १५७, १; १६०,१; १९१,८;९; २, ११, २०; २३,२; २४, ९; ३, १४, ४;३०,१२;५४,१९; ४,१, १७; १३,१; २६,१; ३८,[१०; १०, १७८,३]; ५८, ४[f];५, ४४, ७; ४५,२; ९; [१०; ७, ६०, ४]; ५४, ५; ५९, ३; ६३, ४; ६, ४,३; ६;१२, १; ३०, २; ४८, २१; ६१, ९; ७, ८, ४; ३५, ८; ३६, १; ४७, ४; ६०, २; ६१-६३, १; ७९, १; ८१, २; ८, ३, २०; ६, १०; १२, ७; १८, ९; २५, १९; ३२, २३; ४३,३२; ४८,७; ५६, ५; ५८, २;७०, २; १०२, १५; ९, ५, ११; ४१, ५; ५४, २; [३; ६३, १३]; ६४, ९; ३०; ८६, २९; १०,३५,८; ३७, २; ६०, ११;६९, २; ७७, ३; ८८, ६; ८९, २; ९०, १३; १३८,२-४; १५८-१५९;१७०,३; खि २,६, २०[२]; ३, ८, ५[२g]; १६, २; १८, १; ४, ८, ५; ९, ७[३]; ५, ७, ४, १८; १२, ५; ६, ३, २; खिसा २७, ११; मा २, ५; ३, ९[५];१०; ६,२३; २४†;७,४२†; १०, १६‡[h]; १२, ३४†; १३, २९†; ३०; ४६†; १४, २०; १५,५८; ६४; १७,९२†; १८, २२; ३९; ५०; २०, १६; २३; २३,२; १०; १७[२i]; ४३[j];४६; ३१, १२†; ३३, ३८†; ३६, १०†; का २,१, ६; ३, २, २[२]; ४; ६,६, १; ३†; ८,१७, १†; ९,२, २†; ११, ५, ७‡[h]; १३, ३,५†; १४,३, ३†; ४; ४,९†; १५,५,६; १६, ७, १; ६; १९, १,६†; ७,४; २०, २, २; १३; २२,१,३; ८; २५,१,२; ३, ७; ४,६[२i]; ८,५[j]; ९, २; ३२, ३, ९†; ३५,१,१२†; ३६,१,१०†; तै १,१,११,२; ३, १२, १; ४, ४३,१†; ५,११,४†; ६, ४, ३; †२,१,१०, ३¶; ४,१४,४; ५, १२,४; ३,१,१,२;६,२; २, ४, ३; ३,१,२; १०, १; ४,१, १; ५,१; ७,१;५,४,२; ५, १; ४, †२,३,२; ९,३; ३,७,२; ४,३,

a) नाप. (आदित्य-)। <√*सूर् [=√स्वृ] 'दीप्तौ' (तु. [अंशतः] GW. प्रमृ.; वैतु. या [१२, १४] प्रमृ. √सू 'प्रेरणे' वा सु√ईर् वा√सृ वेति, [पक्षे] वानि. सु-अर्य इति?)।

b) =सपा. मंत्रा १, ६,१ कौसू ५६,७। तैब्रा ३,७,४, ७ तैआ ४,४१,४ आपश्रौ ४,३,२ प्रमृ. आदित्य इति पाभे.। c) सपा. पै १८, ३२,९ सूर्ये इति पाभे.।

d) सपा. तै १,४,३९,१ सूर्यम् इति पाभे.।

e) सस्थ. ?उषाः > उषास्- (उषस्-) > सप्त१ उषासि इति शोधः, उच्छन्ती इत्यपि सप्त१ द्र.। 'उषसि उच्छन्त्याम् अग्नौ च समिध्यमाने सूर्यः उर्विया (उरुदिग्व्याप्त्या) ज्योतिः अश्रेत् (प्रदीपयति)' इति वा.।

f) पाभे. पृ ३४४५ *k*। g) पाभे पृ ३४४५ *g* द्र.।

h) पाभे. पृ १२८७ *c* द्र.।

i) =सपा. माश १३,२,७,१५। तै ५,७,२६,१ काठ ४५,४ आदित्यः इति पाभे.। j) पाभे. पृ १५८३ *b* द्र.।

३; ५,२; ८, १; ७, ९, १; ५, ६,४, १[२a]; ७,५, २; २५, १; ६,४,२,५; ६, ८, ३¶; ७, ३, १२,१; ४,१८, १; ५, २३, १; २५, १¶; मै १, १, १२; २, ३; ३, १; ३७†; ४, ३[२]; ६, १०[२]; ८,२¶; ७[२]¶; ९[४]¶; २, ¶२,८;९;४,८[b]¶;५,११[२]¶;७, १०†; १६[४];†; ८,३;१४[२]; ११, ६; १२,२; १३,१४; ३,४,९¶; ६,९¶; ११, १०[२]; १२, १६; १९;४,१,९¶;५,१¶;९,२७†; १२,४†;५; १४,४[२]†; काठ १, ११; ३,९; ४,९†; ५,३;६; ६; ३¶[२];५[२];¶८[२];७,४¶;१४;१३, ११;१२;१६,१०†; १७,३;१०; १९†;१८,११; १४; २०,३[c]¶; २१,३¶;२२,५†;२३,२¶;२९, ७[३]¶;३४,८¶;३५,२;११; ३७, ९[२]; ११¶;१५[d];१६[d]; ३८,५[२]; ३९,३[२]; ४†; ८; १५‡[e]; ४०, ५[२];६[२];९[f]; १३[g]; ४४,७; ४५. ५;२०; क १,११;२,१६;३,७†; ४,२[३]¶;४[२];७[२]¶;५,३¶; ६,४; २५,१†; २६,२; ९; २८, ११; २९,३;¶३१,५[c];१८; ३५,८¶; ४५,८[२]¶;४८,३; ११; †कौ १, १५२;३४७; २,६;१०२; १०६; १०७; २४६; २८४; ३१०; ३७८; ८०५; ८५०; ९२२; ११०८; ११८१[२]$; ३, ५, ३; †जै १, १६, ८; ३६, ६; २, ४,६; ३, १, ८; १०, ४; ११, २;३; २१,११; २३, १६; २५, ६; ३०,२१; ४, ३, १; ६, ७;

१२,३; शौ १,४,२†;९,२;२९, ५†; २, १०,४; १५, ३; २९, १; ४,४, २; ५, ९, ७[d]; १३, ३; १७, ९; २३; ६†; २४,९; २८,२; ३०, ११; १५; ६, ८, ३;१२,१;५२,१; ७५, ३; ८३, १; ९१, २†; १००, १; ७, १४, १; २; ७२, १†; ८७, ४; ८,१,५;१२; २,१४†;५,७;१८; ६,८; ९,२,२४; १०, ४; १०, १,३२;३, १७; ६,९; ७, १२; ३३;८,१६; १०, ३४; ११, ६, १२;९,१४;१०, ३१; १२, १, १५;५२; ११,१२; १३,१,४५[४]; २,८; १४; ३४; ३५†; ४, ५; १५,६,५; १६,४, ४; १७, १, ३०; १८, १, २७; १९, ६, ७†;१०, ८; १७, ५; १९, ३; २०,४; २७, २; ३३, ५; ४३, ३[२]; ४४, ५; ५३, ६; ५४, १; †२०,२५,५; ९२, १७; १०५, ५; १०७, १३$; १४; १५; ११५,१; १२३,२; १२८, ५$; पै १,११,४; १९, २; २१, २; ४६,२; ७०,२; ९७, २; १०८, ४; १११,१; ११२, ४; २, ३, ३;८,१; १४,१; ३५,१†; ३६, ३; ४१, १†; ७२,१; ७८, ५; ३,१७,५; ४,३, ३; ६; ५, ३; ६ २; ८, ९; १६, १; २; २०, ३; २२,४; ४०,७; ५, ३, १†; २; ६, २; ११, ९; ६, ५, ३; १९,५; ६; २२,२०;७,२, ७†; ११,९; १२,४; १४,३; १६,५; ८,२,१;६, ९; ९,४; १३, ४†;

१५,१२; १७, ३; २०, १; ६; ९,३,१; १०, १२; १४, १; ५; १६,७; १०,७,२; ९,९; १५,९; ११,७, ९; १२,२,६; ११;५,५; ६, ८; १३, ८, ८†; १२, ६; १४,३, १९; १५,३, ५; ६, ८; ७,४;१५,१;५; २१, ९;१६, १, ५;२,२; ४,४; २२, २; २७,७; ३८,४; ४२,८; ६४,७;७५,१२; ७८,१; ७९,७; ८३,४;८८, २; १०२,५; ११०, ४; ११५, २; १५०,६;१५२,५;६;८; ९; १७, २,६; ६,१; ८,३;१०, ४; २५, ५†; १८,१९, ५[४]; २१, २; ८; २४,१; २†; ३२, १३; १९, ४, ४;६,११[h]; ७, ५†;९,१०; १३, ४; १४, ७[f]; १५, ८; १८, ८†;१९,५; २१, १; २२, १३; २९, ८; ३५, ११; ३६, १३; ४५,७†; ४७,९; ४८,१२; ५०, ३;५१,२;५२,९; १३; ५३, ९; २०,२१,२; ३३, १†; ४७, ५; ५६,१०; ५९,२; ६०,१०; ६१, २; ४; ९; १०; **-र्यम्** ऋ १,७, [३; ८, ८९, ७; ९, १०७, ७; १०, १४६, ४]; २३, [२१; १०, ५७, ४]; [३२, ४; ६, ३०,५]; ३५, ९; ५०, १; १०; ५१,४; ५२,८; १००, ६; १८; ११२,१३;११७,५; १३०, २[२]; १४१,५; १६४, २५; १७५,४; २, १२, ७; १९,३; ५; ३,३१, १५; ३२,८; ३४, ९; ३९, ५; ४४, २; ४, १३, २; ३; २५, [४;६, ५२, ५; ७, १०४, २४;

---

a) सकृत् पामे. पृ ३४४५ *h* द्र.। b) सपा. तै २,४,१०,२ आदित्युः इति पामे.। c) सपा. तै ५,२,५,४ आदित्युः इति पामे.। d) सपा. तैआ ३,४,१ सूर्यम् इति पामे.।

e) पामे. पृ ३४४५ *g* द्र.। f) पामे. पृ ३४४५ *l* द्र.। g) SI. पूर्वेण समस्तमिति ?। h) सपा. शौ ६,८६,२ चन्द्रमाः इति पामे.।

१०, ५९, ४; ६]; ३०, ४; ६;
५,२७,६;४०,६; ९;६३,७;८५,
२;६,१७,३;५;७२,१; [२;१०,
६२,३]; ७,४४,३; ६०,३;६६,
१५; ७८,[३; ८०, २]; ८२,३;
९९,४; ८,३,६;६,२०;७,[२२;
५२,१०]; १२, ३०; २५, २१;
२९,१०;९८,२; ९९,३[a]; ९,४,
६;१७,५; २३,२; २८,५; ३७,
४; ४२,१;६३,७;८६,२२;९१,
६; ९७,३१; १०७,२०; ११०,
३; १०, १६,३; ३१,८; ३५,२;
४३,५;५८;८;६०,५; ६५,११;
६७,५; ७२,७; ८८,११;१४१,
३;१५४,५; १७१,४; खि, २,
१३,३; १४,१; ३,४,१०; १५,
१७;५,५,११; १२,१; †मा ३.
५४;४,३१;७,४१; ८,९§;४१;
९,२६;२०,२१; २२,१८; २७,
१०; ३३,३१;४१[a]; ३४, २५;
३५,१४;३८,२४; †का ३, ७,
४; ४,१०,२; ८,६,२§;१६,१;
९,२,१; १०,५,५; २२,१, ६;
२४,५,१; २९,१,१०; ३२, ३,
२; १२[a]; ३३, १, १९; ३५,
४,१३; ३८, ५, ७; तै †१,२,
८,२[2];४,३९,१‡[b];४३, १; ६,
१२, २; ७,१०,३; ८, ५, ३;
¶२,१,२,२; ३,८,२;३,५, ५,

१; ४,१,७,४†; ६, १,११,३†;
४¶; ७, ५, १९, १; मै १,
२,६†; ३, २६; ३७†; १०, ३;
११, ४†; २, १,५¶; ५, २¶;
१२,५; १३, ६†; ३,४,४¶;८,
४¶;११,१०; †४, २,१२¶;५,
७¶; ८,३¶; ९, २७; ११,११;
१२, ५; १३, ४; १४, १४[2];
१७§; काठ †२, ६; १४; ४,
९[2]†; ¶६,५;७; ८,१६†; †९,
६; १९; ११, ५¶; १२, ६¶;
१३¶; १५†; १३,१२¶; १४
२†; १६, २१; १८, १६†;
२०,३¶; २२, ६¶; २५, ३¶;
२७,२¶; २८, ४¶; ३०, ५†;
३४,६¶; ३७, १२¶; ३८.५†;
४०, ११; ४५, १५; ¶क १,
१९†; ३, ७†; ४, ४; ६; ८,
९†; २९,४†; ३१, ५; ३४,१;
३८, ६; ४२, २; ४४, ४; †कौ
१, ३१; ९१; २६७[a]; ४९३;
५०२; ५३४; २, १४९; २७३;
३७६; ४०२; ४७६‡[c]; ५६६;
६३४; ६४५; ६६९[a]; ७१५;
७८१; ८८०; ९३८; १०२८;
†जै १, ३, ११; १०, १; २८,
५[a]; ५१, ७;५२,६; ५५,२; ३,
२३, ५; ३०, १९; ३१, २२;
३५, १०‡[c]; ५२-५३, ३; ५५,

१०[a]; ५९, ७; ४, १,१०; २३,
५; २६, ७; २८,५; २९,२; शौ
१, ३,५; ६, ३†; २२, १;३१,
४; २, १०,८; ३,२०, ४†;३१,
७; ४,२०,७;४०,७; ६,६०,३;
६२, ३; ७, ३९, ३; ५५, ७†;
११४, ३; ८, ४, २४†: ५, ६;
६, १२; ९, १५,३†; १०, १०,
२५; ११,८,१;१२,२, १८;१३,
१, २५; ३५; ३९; ५६; २, २;
१६†; ३२; ४३; १४, २, ३४;
१८,२,७; १८†; ५०; १९,१८,
५; २७,७; †२०,८, १;११,९;
१७,५; ३४,७; ३८,६; ४७,६;
१३; ५८, १[a]; ६२,६; ७०, ९;
९१, ५; ११८, ४; १२८, १§;
पै १, २२, ४; २८, १; ६०,४;
८४, ७; २, ३,४;१९,४;८२,३;
३, २९,१; ३४,६†; ४,९,५;५,
५, ३;६,९†; २७, ७;६,१०,६;
७, १७,५; ८, ६,६; १०,७,७;
†१३,६,४;७,७; १४,४,५;१५,
१३,१; १६, ११, ४†; २७,६;
६८, ३†; ८०,३; १०९,५; १७,
३१,७†;१८,१०,४;१७,५;१८,
९;२०,६; २२,१†;२३,१०;२५,
३; १९,१,१२; २,४;७, १२†;
१४,६; २४,११†; ३०,७†;३१,
१; २०, १०, ३†; १८, ३‡[d];

a) *विप. [*शौर्यविशिष्ट- (इन्द्र- [पक्षान्तरे पृ ३१६८ e नाप. द्र.]; वैतु. या [६, ८] प्रभृ. = रवि- इति ?)]। ‘(तं) श्रायन्तः (पूजयन्तः) इव (*सपदि [तस्य]) इन्द्रस्य विश्वा वसूनि (तस्य) ओजसा (यानि) जातानि (सन्ति [यानि च]) जनिमानि (जनयितव्यानि सन्ति [तानि]) विश्वा (सर्वाणि) भक्षत (*अभक्ष्महि = अभजामहि, (तानि [स्वीयं]) भागं (अधिकृतं) न (इव) प्रतिदीधिम (प्रत्येकम् अधारयामहि [अहो ! इन्द्रपूजायाः सद्यःफलदायित्वम्])’ इति वा.। *सूर-वृष्य- (बस. पूप. उप. च =शूर-बल-)> *सूरिक->यनि.। (√भज् >) *भक्ष्मधि (भक्ष्महि) >भक्षत इति वावि. (वैतु. अन्ये २पु३ वा ३पु३ वेति?)। ऋ. ?जाते कौ. ?जातो > *जातानि उ इति, ऋ. ?जनमान ओजसा कौ. ?जनिमान्योजसा इत्यत्रोभयत्र जन्यमन्ति वो (उ, ओ)जसा इति शोधः।

b) पाभे. पृ ३४४७ *d* द्र.।

c) सपा. ऋ ९,१०,८ सूर्ये इति पाभे.।

d) सपा. ऋ ५,१,४ सूर्ये इति पाभे.।

३३, ३; ३९, ३; -र्यस्य ऋ १, १४,९; ४७, [७; १३७, २; ५, ७९,८;८, (८; १४) १०१, २]; ४८, ७; ९२, १२; १००, २; १०८, १२; १०९,७; ११३,९; ११५, ३; ४; ६; ११६, १७; ११७, १३; ११८,५; १२२,२; १२३, [१२; ५, ४, ४]; १२४, ८; १३५,९; १६४,१४; २,११, ६;१९,४; ३३,१; ३,५, ५;२२, ३;३१, १७;४९,४; ५३, १५; ४, ११, १; १३,४; १७, १४; २८,२; ४०,१; ४३,२; ५,२९, ५; १०; ३७, १; ४०, ८; ५५, [३;१०, ९१,४];४; ५९,५;६२, १;८[a]; ६९,[३; ७६,३]; ८१,४; ६,२०, ५; ३१, ३;५८,२; ६३, ५; ७,२, १; ६,७; ३०,२; ३३, ८;४१,४[b]; ६३, २;७५,५;७६, ३; ८१, २; ९८, ६; ८, १२, ९; ७२,१६; ९,१, ६; ६१,८[c]; ६४,७; ६९,६; ७१,९; ७२,३; ७५, १; ७६, ४;८६, ३२;९३, १; ९६, ५; ९७,३३; ११३,३; १०, ३, २;७, ३; १०, ९;२७, २१;३५, ५;३७,६; ४८,३;४९, ७; ५९, ५; ६६, २; ११२, ३; १२३, १; १३९, ४; १४१, ५; खि २, १४[२], ९; मा १, १२; ३१[२]; २, २६; २७; ३, १९; ४, ४; ३२; ७,१६†; ८, ४८; १०, ६;१७;२९; ११,१७; १२, ४९; १३, ८; १९, ४; २३, ५९;६०; ३३,३७†; ४२†; ३४,३७; ३५, ३; ३७,११; ३८, ६; का १,४, १; १०, ३[२]; २,६, ५;७;३,२, १०;४,२,२; १०,३; ७,७,१†; ८, २२,२; ११, ४,२; ६,१;८, ६;१२, २,६; १३,४, ५†;१४, १,८; २१, १, ४; २५, १०,७; ८; †३२,३, ८;१३; ३५,४,३; ३७, २, १; ३८,१,६; तै १,१, ५,१;१०;३;२,१,२;४,१; ४,८, १†;५,५,४; ७,६; ८,१२,३†[a]; १४,२; २१,१†; २,३, ८,२¶; ६,८,५[२]; ३, १,६, २;३, ३,२; ४,१[२]¶; ४,१, २, २; †२, ४, २;८,३; ३,११, ३;५;१३,१†; ४,११, २;६,१, ७,३[२]¶; मै १, १,६;९; २,१; ५;१६; ३,१०†; ३६;५, २;५¶; ८;६,१०¶;८, ९; २,३, ६¶;८†; ५,२¶; ६, ८;९†[a];७, ११†;१२; १५;१३, १०[२];३, १, ३¶; ६,३¶; ७,७; १०,१;११, ७†;४, १,२; ¶२, १;३; ३, ४¶; ४,२¶; ¶५,१; २[२];३;७, ३;९, १;३[२]; ७;११; १०,२†[२]; †१२,१;४;५;†१४, ४[२]; ५; १६; काठ १, ५; २,१; ६; ४,३†; ५,५[२]; ६,५¶;९;७, ४¶;६; ८, ३¶; ११¶; ९,५; ११,१¶;१३†; १२, ९†; १५, ६; ७[२];†[a]; १६,२;११†; १५; २०, ५¶; २२,५; २३,१; २४, ६;३०,६; ३२,५[२];३९,१;१०[२]; क १,५; १३; १९; ३,३†; ४, ४¶;८; ५,३¶; ५;६,८¶; ७, ८¶; २५, २†; ६; ३१, ७¶; ३५,७; ३७,७; †कौ १, ५२७; ५३८; ५५४; २, ५०; १०२; २९३; ३०८; ४३२[e]; ७२०; ७६८;८९७; ११०४; ११९३$; ११९५$; ३, ३, १३, †जै १, ५४,९; ५५, ६;५७,१; २,२,८; ३,५, ९; १०, ४; २४,९; २५, ४;५९, १२; ४,१३,१०; शौ ३, १६, ४†; २२,४; ४,३८,५; ६, १०५,३;१०८,१; ५[d]; ७,५,३; १२, १; ८७, ५; ११२, १; ८, १,१; ४; ९,१४,१४†; १०,५, ३७; १३; १, २४; १५, ६, ६; १६, ९, ३; १८,१,१०†; २८; १९,२७,५; †२०,८७,६;१२३, १; पै २,५७,४;३,१८,५;४,१४, २; २१, ४; २२,३; ५, १३,७; ७,३,१०†; १३, २; १०, ७,५; १०, ३; १४,१,२०; १५, १९, २; १६, १,१; ४;६७,४†; ७१, ८; ७२,४; १३२, २; १४१,५; १७, २९, २;९; १८,६, १;१७, ४; १८,५; २९, २;४; १९,१७, ७;२२,२; २३,११; ३१,१६‡[e]; ३५, १५; २०, ३०,१; ५३,८; -र्या खि ३, २२, ६-८; -र्याः ऋ १, ६४,२; ८, ३, १६;३४, १७; ७०,५; तै २, ४, १४, ३; मै १,३, ३९; काठ १२, १५; ३७,९$; कौ १,२७८; २,२१२; ७१३; जै १, २९,८; ३,१९,७; ५८,१०; शौ १३,३,१०$; २०, १०, २;५९,२; ८१,१;९२,२०; $पै ४,३,१; ५, ६,१; ३[f]; ३१,

a) पाभे. १२८७ c द्र. ।
b) सपा. पै ४,३१,४ सूर्ये इति पाभे. ।
c) सपा. जै ३,३३,७ सूर्येण इति पाभे. ।
d) सपा. पै १९,१७,९ सूर्येण इति पाभे. ।
e) सपा. ऋ १०, ९४, ५ काठ ३५, १४ सूर्यश्वितः इति, शौ ६, ४९, ३ सूर्यश्रितः इति च पाभे. ।
f) शोधः पृ १०२६ i द्र. ।

७; १६, ९६, ३; –र्यात् ऋ ५, ४२,९; ६,५९,८; १०,१८१,३; मै १,११,४[a]; शौ ५,१०,८; ८, २,३;६,२४; १०,७,३१; पै १, २९,१; १६,३,३; ८०,४; १७, १०, २; –र्यान् शौ १९,२७,४; पै १०,७,४; –र्याय ऋ १,२४, [८ (७, ४४, ५)]; ११३, १६; १२३,३; ५,३३,४; ८५,१; ७, ८७,१; ८,७,८; १०,१४, १२; ३७,१; ९६,११; १११, ३; मा ४,३५†; ६,२५;७,३;६;८,२३; ४०[२];४१[२]; २२,२८;२९; ३०, २१; ३७, १९; ३९,१; का ४, १०,६†; ६,७,१;७,१,३;२,२; ८,१५-१७,१[२]; ९,४, १; २४, १४,२;१६,१; ३४,४,३; ३७, ३, ५; ३९, १, १; तै १, २, ९, १†; ३, १३, १; ४, २-३, १; ३१,१[२]; ४५, १†; ८, १३, ३; ३, ४, २, १; ६, ४, ३, १; ५, ५; ७, १, १५, १; १७,१; २०, १; ५, २३,१;२४, १[b]; मै १, २, ६†; ३, १; ४; ५;१२; ३३[२]; ३९†; ८, ७[२]¶; ३,१२,७; १०; ४,५,३; ५; ९, ६; १२, ५†; काठ २, ७†; ३, ९; ४,१[२]; ३;४[२]; ११[२]; १३†; ६,६[२]¶; १२,१५[२]†; १३,११; १२; १५,३; २२, ५; २७, १; २;७; २९. ७¶; ३०, ५[२]; ४१, ६;८;११; ४५, २०; क २,१†; १६; ३, १[२]; ३[२]; ९[२]; ११†; ४,५[२]¶; ४२,१; २; ४५. ८¶; शौ ६,१०, ३; १८, २, १३†; ४६; १९, ४३, ३; २०, ३२, १†; पै ५, ३५, ३[२c]; १०, ९, १०†; १७, २१, ६; २५, ४†; १९, २७, ७; –र्यासः ऋ १, १२५, ६; ९, १०१, १२[d]; १०, ८८, १८; –र्ये ऋ १,२३,१७; ५९, ३; ६१, १५; १०४,६;१३५, ३; १९१, १०; ४,३१, ५; ६; ५, १,४[e]; ३७, [५; १०,४५,१०];५४,१०; ६, ११,५; ४४, [२३; (१०, ५४, ६)]; ४६, ४; ८,२७ [(७,६६, ४)१९(२१)]; ६८,९; ९,४,५; १०,८[f];९४,१[g]; ९७,४१; १०, १२,७;९३, १२; मा ६, २४†; ९, ३[a]; १२, २७†; १३, २२; २३; १८,४६;४७; २३,२; का ६,६,३†; १०,१,४[a]; १३, २, १०†; १४,२,७;८; २०,२, ९; १०; २५,१,२; तै ३.५,५, ३; ४,२,२,४†; ९,४[२]; ५, ६, ७, ३[२]; ६,६,११, ६¶; मै १, ८, ४¶; २,७, ९; १६[२]; काठ ६, ५¶; ७, १३; १४; ८, ३[४]¶; १६†; १४,३[a]; १६,९†; १६[२]; २०,५¶; ३१, १५¶; ३५, ४; ३६,१५; ३७,१¶; क ४, ४¶; ६.३[२]; ८[४]¶; ३१,७¶;४८, ५; †कौ १,५४२; २,४०१; ६०५; †जै १, ५५, ९; ३, ३१, २१; ४९, २; शौ १,४, २†; ६, ३८, १; १०, ४, २२; ११, ७, १३; १८, १, ३५†; २०,३५, १५†; पै २, १८, १; २३, २; ३४, ३; ४, १०, ८; १९, २†; ३१,४‡[h]; १६, १७,२; १५४, ४; १९, १८, १४; १६; –र्येण ऋ १, ३३, ८; ६२, ५; ९८, १; २, ११, [४ १०,१४८,२]; २०, ५; ५, ८५, ५; ६, २१, ३; ३२, २; ७, ४४, ४; ६३, ४; ९१, १; ८, ९, [१८; ९, २,६]; ३५, [१-२१]; ९, २७, ५;१०,६२,११; ८५,१; १०७, २; १११, ५; ७; मा २६, ७†; ३७,१४; १५[२]; ३८, २२; का २८,७, १†; ३७, ३, १; २[२]; ३८,५,५; तै १,५,११,३†; ८, ४,१¶;२¶; ३,१,६,२; ४, ४, ८,१; ७,१,२०,१; ३, १४, १; मै ४, ९, ६[२]; ११, १†; १४, २†; काठ ४,१६†; १०, १३†; ३५,१५¶; ३९,११;४१,११†; ४३, ४; क ४८, १३; †कौ १, ४९७; २,३९२; ६३५; †जै १, ५२,१; ३,३१,१२; ३३, ७‡[i]; ५२,२; शौ ४,१८,१; ३६, ५; १०,१०,१५; १२,१,३३; १४, १,१†; १९,२६,२; २०,१४२, ३†; पै १.११२,२; ५,२४, १; १३,१०,६; १६,१०८,३; १७,

[a]) सूर्यांच्छुक्रम् > सपा. काठ १४,३ तैआ १,२२,८ सूर्ये शुक्रम् इति, मा २,३ का १०,१,४ माश ५,१,२,७[२] सूर्ये सन्तम् इति, तै १,७,१२,२ तैब्रा १,३, ९, २ सूर्यरश्मिम् इति च पामे. ।

[b]) सपा. काठ ४१,१ मैत्रि ६, ३५ आदित्याय इति, छांउ २, २४, १४ आदित्येभ्यः इति च पामे. ।

[c]) सपा. शौ ४,३९,५[२] आदित्याय इति पामे. ।

[d]) पामे. पृ ३४४५ *a* द्र. ।

[e]) पामे. पृ३४४९ *d* द्र. । [f]) पामे. पृ३४४९ *c* द्र. ।

[g]) पामे. पृ३४४५ *d* द्र. । [h]) पामे. पृ३४५० *b* द्र. ।

[i]) पामे. पृ ३४५० *c* द्र. ।

४,३; १८,१,१†; १९,१७,९[a]; ३५,१५; २०,५९,६.

सूर्या[b]- -र्यया खि १,२,५; पै १६, १५०, ३; –र्या ऋ १, १६७,५; ५, ७३, ⌊५; (८, ८, १०)⌋; १०,८५, ७; १०; १२; शौ १४, †१, ६; १०; १२; २, ३०; ३२; पै १८, १,६†; ९‡[c]; १०†; २, १†; ९,१०; १०, २; –र्याभ्याम् शौ १९, २३, २४[d]; –र्याम् ऋ ४,४४,१; १०, ८५, ९[c]; १५; ३४; ३८; खि १,३, ३; २,६, १३; शौ ६, ८२, २; १४,१, ९; १५†; २९†; ५३; २,१†; २०,१४३, १†; पै १३, ५,२; †१८,१,९; २,४; ३, ८; ५,१०$; ७,१; १९, १७, ५; –र्यायाः ऋ १, १८४, ३; ४, ४३,६; ६,६३,६; १०,८५, ६; ८;१३;१४;३५; का २,५,३; तै १,६,५,१;४,७,१५,४†; मै ३, १६,५†; काठ २२, १५†, ३१, १४; शौ ९,४,१४; १२,१,२४; †१४,१,७; ८; १३; १४; २८; ५५; पै १६,२५,५; १७,३, ५; †१८,१, ७; ८; २, २; ३; ३, ७; ६,३$; –†र्यायै ऋ ६,५८, ४; ८, २२, १; १०, ८५,१७; मै ४, १४, १६; शौ १४, २, ४६; पै १८, ११, ६; –०र्ये ऋ १०, ८५, १६; २०[e]; शौ १४, १, १६[f]; ६१†[e]; पै १८, २,५[f]; ६,१०†[e]; ३२,९[g].

सूर्या-वसु[h]- -०सू ऋ ७,६८,३.

सौर- -रे पै १७, २९,२.

सौरी- -री मा २४, ३३; का २६,७,३; तै ५, ५, १६,१; ¶मै १,८,५; २, ५,२; ३,२,८; १४, १४$; ४, ४, १०; ¶काठ ६, ५; ८, ११; १३, १; १२; ४७,६$; ¶क ४,४;७,८; –रीः तै ५, ६, २२, १; काठ २२, १२[2]¶; ५०, २; क ३५, ५¶; –रीभिः मै २, ३, ६¶; –¶रीभ्याम् तै ६, ६, १,१; मै ४, ८,२; काठ २८, ४; क ४४, ४; –¶रीम् तै २,१, ८,१[2]; मै २,५, २[2];७; काठ १३, १; ८; १२; –रीषु तै ७, २, ५, ६¶; –र्यः तै ५,६, ११,१; –¶र्या तै ५,५, ३,३; ७,१,३; ६,१,११, ४; मै १ ८, ५; ३, २,८; काठ २२, ६; क ३४, १.

सौर्य[i]- -र्यः तै २, ३, ८, २¶; ५,५,२३,१; ¶मै १,८,९; १०, १; २,३,३; ३, ३,१०[j]; ४, ४, ८;७,३[2]; ८,१०[2]; काठ १५,२; २९,७[2]¶; ३०,५[2]¶; ३३,४¶; ४८,२; ४९,१; क ४५, ८[2]¶; –र्यम् ¶तै २,८,७,१;२,१,१०, ३;३,२,२;३;८,१[2];२; १२,२; ४,१०,२; ६,६,८,३; ७,५,२१, १; ¶मै १,८,९; २, २, २; ३, ६; ४,८; ५, ११; ¶काठ ११, १;४; १०; २९,७[2]; ३४, १६; ४५,१८$; क ४५,८[2]¶; –र्यस्य काठ ११, १¶; –र्याः मा २४, १९; का २६,४,४; मै ३, १३, १६; –र्येण ¶तै ६,६,८,१; ३.

सौर्य-याम[k]- -मौ मा २४, १; का २६,१,२; मै ३,१३,२[l].

सूर्य-केतु[h]- -तवः शौ ५, २१,१२.

सूर्य-ज्योतिस्[h]- -तिः पै १६, १४९,१०; –तिषम् का ३,२,२.

सूर्य-तेजस्[h]- -जाः शौ १०, ५, २७; पै १६, १३१, ३.

सूर्य-त्वच्[h]- -त्वक् मै ४, १२, १; काठ ८, १७; शौ २, २, २; पै १,७, १; २०,३५,२; –त्वचः का ११,२,३[2m]; –†०त्वचः ऋ ७,५९, ११; मै ४,१०,३; काठ २०,१५; –†त्वचम् ऋ ८,९१, ७[n]; खि ४, ६, ३; शौ १४, १, ४१; पै ४,२६, ७; –त्वचा ऋ १, ४७, ⌊९; ८,८, २(२२, ५)⌋; खि ५, ६, ४; मा ३३, ३३†;७३; का ३२,३,४†;६,४.

सूर्य-त्वचस्[h]- -चसः मा १०,४[2m]; तै १, ८, ११, १; मै २,६, ७;

---

a) पामे. पृ ३४५० *d* द्र. ।

b) नाप. स्त्री. (सूर्य-दुहितृ- प्रभृ.) ।

c) सपा. सूर्या<>सूर्याम् इति पामे. । d) नाप. (सूक्त-विशेष-) । e) =सपा. कागृ २६,४ प्रभृ. । आपमं १,६,४ वधु इति पामे. ।

f) तु. W. RW.; वैतु. शंपा. सात. पै १८, २,५ सूर्ये इति ?। g) पामे. पृ ३४४७ *c* द्र. ।

h) विप. । वस. ।

i) विप. (चरु- प्रभृ.) । सास्यदेवतीयः अण् प्र. ।

j) °र्यैः इति स्वरः? यनि. शोधः ।

k) विप. (तत्तद्देवत्य- ⌊पशु-द्वय-⌋) । द्वस. ।

l) °र्या° इति स्वरः? यनि. शोधः ।

m) सपा. °त्वचः<>°त्वचसः (आपश्रौ १८,१३,११ प्रभृ. च) इति पामे. ।

n) =सपा. मागृ १, ८,११ । वागृ १४,१ सूर्यवर्चसः इति, आपमं १,१,९ प्रभृ. सूर्यवर्चसम् इति च पामे. ।

. काठ १५, ६; –०त्वचसः शौ १,२६,३; पै १९, ३,७.
सूर्य-देवता- > ¶सूर्यदेवत्य- -त्याः मै ३, ७, १०; ४,५,५; काठ २४,९; क ३८,२.
सूर्य-प(ति>)त्नी[a]- -त्नी तै ४, ३, ११, १; मै २, १३, १०; काठ ३९,१०; शौ ८,९,१२; पै १६, १९,२.
¶सूर्य-भ्राज्[b]- -भ्राजम् काठ २८, ५; क ४४,५.
सूर्य-रश्मि[c]- -श्मिः ऋ १०, १३९, १; मा १५, १५; १७, ५८†; १८,४०; का १६, ४, १; १८, ५,९†; २०, २,३; तै ३, ४,७, १; ४,४, ३,१; ६, ३, ३†; ५, ४,६, ३†; मै २, ८, १०; १०, ५†; १२, २; ३, ३, ८²; काठ १७,९; १८, ३†;१४; २१,८†; क २६, ८; २८, ३†; २९, ३; –श्मिम् तै १, ७, १२, २[d].
सूर्य-राज्य[e]- -ज्यम् मै १,८,६¶.
सूर्य-वत् पै २,७८,५.
सूर्य-वत्- -वतः शौ ९, ५, १८; –वते ¶मै २, २, ८; ९.
सूर्य-वरुण-> सौर्यवारुण, णा- -णाः मै २,३,३¶; –णाम् काठ १२,६.

१सूर्य-वर्चस्- -र्चः पै ५, २९,१.
२सूर्य-वर्चस्[c]- -र्चसः मा १०, ४²; का ११, २, ३²; तै १, ८, ११, १; मै २, ६, ७; काठ १५, ६; –र्चाः तै १, ५, ५,४; ७,६; मै १,५,२;८; काठ ६,९;७,६; क ४,८; ५,५; पै १९,४३,७;८.
३सूर्य-वर्चस्->सौर्यवर्चस[f]- -सः शौ ८,१४,६; ७; पै १६,१३५, ७².
सूर्य-व(र्ण>)र्णा[c]- -०र्णे खि ४, ७², ७; शौ ५,५,६; पै ६,४,७.
सूर्य-विचक्षण- -णे पै १०, ३,४.
†सूर्य-श्रित्- -श्रितः[g] क ४८, १३; शौ ६,४९,३.
†सूर्य-श्वित्- -श्वितः[g] ऋ १०, ९४, ५; काठ ३५,१४.
सूर्य-सम- -मम् मा २३, ४७;४८; का २५,९,३;४.
सूर्या(र्य-अ)ग्नि- -ग्नी तै ५, ७, १२,१; काठ ५३, २; –०ग्नी मै १,२,२[h].
सूर्या-चन्द्रमस्[i]- -मसा ऋ १, १०२, २; खि ३, २२,५?[j]; ९; –मसौ ऋ ५, ५१, १५; १०, १९०, ३; तै ५, ७,१९,१; काठ ५३,९; शौ ८,२, १५; ११, ३, २;८,५; पै ५,२६,६;९,२३,५; १३,१४,१७; १५,१२,५; १६, ४,५;५३,२;९६,८; १७,२९,९; –०मसौ पै १०,१३,९; १४,७.
सूर्या-चन्द्रमस[i,k]- -साभ्याम् शौ ६,१२८,३; ११, ४,३; पै १६, ५७,३.
सूर्या(र्य-आभ>)भा[c]- -भाम् खि २,६³,२३.
¶सूर्या(र्य-अ)भिनिम्रुक्त[c]- -क्तः मै ४, १,९; काठ ३१, ७; क ४७, ७; –क्ते मै ४, १,९; काठ ३१, ७; क ४७,७.
¶सूर्या(र्य-अ)भ्युदित[c]- -तः मै ४, १,९; काठ ३१, ७; क ४७, ७; –ते मै ४, १, ९; काठ ३१, ७; क ४७,७.
†सूर्या-मास[i,l]- -मासा ऋ ८,९४, २; १०, ६४, ३;६८, १०;९२, १२; ९३,५; जै ४, १०, ९; शौ २०, १६,१०.
सूर्या-मास[i,l]- -सयोः शौ ३,२९,५.
?सूर्यपूर्वा पै ४,२१,३.
?सूर्यभ्राजन् पै ४,१४,३.
?सूर्यश्च सोमश्च[m] पै १९,४१,१७.
सूर्व्य[n]- -र्व्याय[o] मा १६, ४५; का १७,७,४.
?सूवन्दधिते पै १९,१,१६.
√*सूप्[p] > सूप्य(त्>)न्ती[q]-

a) नाप. (उपस्-)। बस.।
b) विप. (यजमान-)। उस. क्विबन्तम्।
c) विप.। बस.।
d) पामे. पृ ३४५१ *a* द्र.।
e) नाप.। पस. उप. आद्युदात्तम् (पा ६, २,१३०)।
f) अपत्यार्थे अण् प्र.।
g) पामे. पृ ३४५० *e* द्र.।
h) पामे. पृ ८२७ *d* द्र.।
i) द्वस. पूप. आनङादेशः (पा ६,३,२६)।
j) स···म॰ इति स्वरः? यनि. शोधः।
k) समासान्तः अप् प्र.। l) उप. = चन्द्र- इति।
m) सूर्यस्य सोमस्य इति शोधः (तु. मूको., पृ १२६९ *p*)।
n) विप. (सूर्व-वासिन्- [रुद्र-])। < *सूर्व- [नाप. (ऊर्व- [ज्वाला-]); वैतु. उ. म. प्रमृ. सु + ऊर्व- (वडवानल-)>यनि. इति]। तु. २ऊर्व्य-।
o) पामे. पृ ३४४६ *l* द्र.। p) *सुवस्- (नाप.< √सू 'प्रजनने')>वावि. √सोप्> यनि.।
q) दित्रा. वर्तमानसामीप्ये शता प्र. (वैतु. GW. WSR. प्रमृ. लटि<√सू 'प्राणिग॰' इतीव?)।

-न्त्याः ऋ ५,७८,५.

सूर्षणा[a]- -०णे शौ १, ११, ३; पै १, ५, ३.

१सू(सु-उ)पुस्[b]- -षाः[c] मा १८, ६; का १९, ४, २; मै २, ११, ३; काठ १८,९; क २८,९.

२सू(सु-उ)षुस्[d]- -षाः शौ १६,४,२.

१सू(सु-उ)षा[e]- -षा तै ४,७,३,२[c].

२सूषा[f]- -षा शौ १,११,३; पै १,५,३

सूष्यन्ती- √*सूष् द्र.

√सृ,>सरि, सिसीर्षे, सिस्र, †सुरत् ऋ ९, १०१, १४; १०, ६१, ८; २३; कौ २, ७३७; जै ४, २६,२; सुरन् ऋ ४,१७, ३.

सिस्रतुः[g] ऋ ८, ५९,२[h]; सिस्रते ऋ ३,५२,२;९,६६,६; सिसर्षि ऋ ३,३२,५.

सिस्रताम् खि १, ३, ६; शौ १, ११, १[i].

ससार ऋ ४, ३०, ११; ससार ऋ ९,८६,[१३(२५)]; पै १९, ४१,५; सस्रुः ऋ ७, १०१, ४; १०, १११, ८; †सस्रुः ऋ १, ५२, ५[j]; १०, ९५, ६; मै ४, १२,३; सर्षत्[k] शौ ४, ११, ३; पै ३, २५, ५; †असरत् ऋ २, २४,१४; ९,३७,[५; ६२,१६]; ८६,४४; मै ४,१४,१०; कौ २, ६४६; ९६५; जै ३,५१,६‡[l]; ५३,४; ४, २०,१०; असरन् ऋ ९, ८२,३[m]; शौ २, १४, ६?[n]; †असरः ऋ १०, १०८, ३; असरम् ऋ १०,१०८,४; पै २, ४,३[o]; १९,१९,११[२]?[p].

सरयन्ते ऋ ४,१७,२.

¶सिसीर्षति तै २,२, ४, ६; मै २,१,१०.

सरण->√सरण्य, सरण्यान् ऋ ४, २१, ६.

†सरण्यत्- -ण्यन् ऋ ३, १,[१९; ३१,१८ (४, ३२,१)]; मै ४,१४,१५.

सरण्यु- -ण्युः ऋ १०,६१, २३; २४; -ण्युभिः ऋ १,६२, ४; ३,३२,५.

सुरिन्[q]- -री ऋ १, १३८,३[r].

सरिष्यत्- -ष्यन् ऋ २,११,७; ४, ३८,६; -ष्यन्तः मा ९, ९; का १०, २, ७; तै १, ७, ८, ४; -ष्यन्तम्[r] मा २, ७; का २, २, १.

सरीमन्[s]- -मणि ऋ ३,२९,११.

†सुर्तवे ऋ १, ३२, [१२; २, १२, १२]; ११६, १५; १३०, ५; खि १; ११, ६; शौ २०, ३४, १३; पै १३,६,१२; ७,१३.

†सुर्तवै ऋ १,५५, ६; ५७, ६; ३, ३२, ६; ५, २९, २; शौ २०, १५,६.

सुर्म[t]- -र्मेि ऋ १, ८०,५.

सस्रमाण[u]- -णम् ऋ ४,१७,१४.

सस्रवस्- -वांसः ऋ ८, १,१५; ९, २२,४; मा ९,१९; का १०, ३, १३; तै १,७,८,४; -वांसम् ऋ ३, ९, ५; मा २, १४[r]; का २, २,९[r].

सस्रुषी- -षीः ऋ १,८६,५; खि ३, १३,१[२]; शौ ६, २३, १[२]; पै १९,४,१०[२].

स(स्रु>)स्रा[v]- -स्राः ऋ १०, ६४,८.

सुस्रि[v]- -स्रिः ऋ १०,९९,४.

a) विप. >नाप. (*प्रसुवाना- [नारी-])। <√*सूष् [=√स्रूष् = √सू 'प्राणिग°' (तु. पपा. नावग्रहः; वैतु. सा. सू √सन् > सू-षणि- [देवता-भेद-] > सं१ इति, PW. W. = जननेन्द्रिय- इति)]। तु. सस्थ. विष्कला-,सूषा-। b) नाप.। प्रास. निरुदकादिस्वरः।

c) सपा. सूपाः <> सूपा इति पाभे.।

d) विप.। बस.। e) प्रास. उप. = उपुस्-।

f) सूर्षणा- इत्यनेन स-न्यायः (वैतु. सा. <√सू 'प्राणिग°' वा सू √सन् वा सु + उषस- वेति, W. पूषन्->-षा इति शोधुकः ?)।

g) = सिसृतः (तु. GW. प्रमृ.)।

h) PW. W. सिसृ° इति (तु. केचन मूको.)।

i) सपा. खि १,६,२ तस्थतुः इति पाभे.।

j) तु. सस्थ. टि. अभि।

k) <√*सृष् 'स्रंसने' इति मतम्।

l) सपा. ऋ ९,२८,६ कौ २,६४१ विभे.।

m) पाभे. पृ ८७६ b द्र.।

n) असरम् इति शोधः (तु. सस्थ. टि. पुरि., सपा. पै २, ४, ३)। o) तु. सस्थ. टि. पुरि।

p) शोधः पृ १९२९ c[l] द्र.।

q) विप. (पूषन्-)। कर्तरि इनिन् प्र.।

r) सपा. सरिष्यन्तम् (माश १, ४, ४, १५ तैब्रा ३, ७,६,१४ आपश्रौ २,१३, १ प्रमृ. च) <>ससृवांसम् (माश १,८,२, ६[२] तैब्रा ३,७,६, १७ आपश्रौ ३, ४, ७ प्रमृ. च) इति पाभे.। s) भाप. (तु. दुरीमन्- प्रमृ.)।

t) भावे मन् प्र. (पाउ १,१४०)।

u) = सस्राण- इति GW.।

v) विप.। यक. ककिनौ प्र. उसं. (पावा ३,२,१७१)।

सिस्त्रत्– -स्रतः ऋ ५,५४,१०.
सृति[a]– -¶तिः काठ ६, ६; क ४, ५; –तिम् शौ १०,२,६; –ती[b] मा १९,४७; का २१, ३, १८; काठ १७, १९.
सृत्य[c]– -त्याय काठ १७, १५[d].
सृत्वन्– -त्वा ऋ ९, ९६,२०.
सृत्व(र>)री -¶री मै २,४, २[2]; काठ १२, ११[2]; –रीणाम् ऋ १०,७५,१.
सृत्वा मै ३,७,८¶.
सृमर[e]– -रः मा २४, ३९; का २६, ८,४; तै ५, ५, १६, १; मै ३, १४,२०; काठ ४६,६.
†सृक[f]– -कम्[g] ऋ १०, १८०, २; मा १८,७१; का २०, ५, ४; तै १,६,१२,५; मै ४,१२,३; काठ ८,१६; कौ २, १२२३; शौ ७, ८९, ३; पै १, ७७, २; –के ऋ १,३२,१२; पै १३, ६,१२.
सृकायिन्[h]– -यिभ्यः[i] मा १६,२१; का १७,२,५; काठ १७,१२.
सृ(क>)का-वत्– -वन्तः[j] तै ४, ५, ११, २; काठ १७, १६; क २७,६.
सृकाविन्[h]– -विभ्यः[i] तै ४, ५, ३,१.
सृ(क>)का-हस्त– -स्ताः[j] मा १६,६१; का १७,८,१५.
¶सृक्व[k]– -क्वाभ्याम् काठ २५,९; क ४०,२.
†सृक्वन्[l]– -क्वाणम् ऋ १, १६४,२८[m]; शौ ९, १५,६; पै १६, ६८, ६; २०,११,३.
सृग[h]–
सृग-वत्– -वन्तः मै २,९,९[j].
सृगायिन्[o]– -यिभ्यः[i] मै २,९,३.
सृगायु[o]– -युभ्यः क २७,२[i].
?सृगमणी पै ७, ९, ६.
√सृज्, सर्जति ऋ १०, १४६,३; सर्जतः शौ ५, ३०, ५[p]; ?सर्जत पै ९,१३,५[p].
सृजते मै १, ९, ५¶; ¶सृजते तै १,७,४,१[2]; २,४,११,४; ५, ७,१; ३,१,१,२; ५, २, ७, १; ३,५,५; ६, ४,१,१;६,५,१; ७, २,५,१; मै १, ८,४; ९,६; ३, २,१०; काठ ७, १०; ९, १४[2]; १५; ३२,३[2]; क ५, ९; पै १७, ४०,१०ऽ[q]; सृजति तै २, ५, १, ७¶; सृजन्ते ¶ तै ७,२, ६, २; ४,५, ४; ५, ४, २; ९, १; शौ १३,१, २५; पै १७, ३६, ७?[r]; १८,१७,५; सृजन्ति ऋ ८, ७, ८; मै ४, १२,५†; शौ ४, २७, ४[s]; पै ४, ३५, ४[t]; १४, १,८; १९, ४२, १३; सृजामि ऋ १, १९, ९[s]; सृजासि ऋ ८, ४५, २२; †कौ १, १६१; २, ८१; †जै १, १७,७; ३, ८,७; शौ २०,२२,१†; पै ३,९,१?;६, १७,९†; १९,९,१०; २०, ४६, १; ?सृजावहै[u] मै १, ५, १२; †सृजत् ऋ १,७१,५; ४, २७, ३[v]; ९,६४, १०; कौ १, ४८१; जै १, ५०, ५; सृजत् ऋ ७, १०४,[२० (२५)]; खि ५, ५, २; शौ ८,४,२०†; पै १६, १०, ९†; २०, ३६,१०; †सृजः ऋ

a) नाप. (स्तुति-)। क्तिन् प्र. स चोदात्तः (तु. १वृष्टि- प्रभृ.)।
b) =सपा. माश १२,८,१,२१[2]; १४, ९,१,४ काश्रौ १९, ३,२८ प्रभृ.। ऋ १०,८८,१५ प्रभृ. तैब्रा १, ४,२, ३;२,६,३,५ आपश्रौ १९, ३,५ प्रभृ. स्रुती इति पाभे.।
c) विप. (रुद्र-)। भवार्थे यत् प्र.।
d) सपा. मा १६,३७ प्रभृ. स्रुत्याय इति पाभे.।
e) नाप. [पशु-विशेष- (गवय- ⌊मा. प्रभृ.⌋, चमर-मृग- ⌊तै.⌋)]। क्मरच् प्र. (पा ३,२,१६०)।
f) नाप. (निशिताऽऽयुध-, वज्र- ⌊तु. निघ २, २०⌋)। <√सृक्(ग्) 'तैक्ष्ण्ये' इति (तु. MW.; वैतु. भा. सा. प्रभृ. <√सृ ⌊तु. पाउ ३,४१⌋ वा √सृज् वेति?)।
g) वैतु. भा. सा. प्रभृ. विप. इति ?।
h) विप. (रुद्र-)। सृक- +(√*मय् 'धारणे'>कर्तरि) *मयिन्- >उस. °यिन्- इति, °विन्- इति च (तु. पपा. अनवग्रहः; वैतु. उ. म. प्रभृ. <सृक- + आयिन्- ⌊<√इ⌋ इतीव?)।
i) सपा. सृकायिभ्यः <> सृकाविभ्यः <> सृगायिभ्यः <> सृगायुभ्यः इति पाभे.।
j) सपा. सृकावन्तः <> सृकाहस्ताः <> सृगवन्तः इति पाभे.।
k) नाप. (आस्य-प्रान्त- ⌊सृक्क-⌋)। <√सृज् इति अभा. प्रभृ.?।
l) =सृक्व-।
m) पाभे. पृ १५०८ *d* द्र.।
n) =सृक-।
o) =सृकायिन्-।
p) परस्परं पाभे.।
q) पाभे. पृ ३२१५ *n* द्र.।
r) पाभे. पृ ३२१६ *c* द्र.।
s) तु. सस्थ. टि. अभि।
t) पृ ३६६ सस्थ. अभि⋯सृ° इति नेष्टम्।
u) सृजामहै इति शोधः (तु.काठ ७,१० करवाम इति)।
v) तु. GW.; वैतु. वें. सा. अव⋯सृ° इति ?।

२, ११, २; ४, १७, [१; १०, १११, ९]; मै ४, ११, ४; काठ ६,१०; सृजम् पै १९, २६, ७; ?सृजातु पै ५,४०,६?[a]; सृजताम् पै २०,४०,१; सृजतु पै ५,३७, ७; १६,१५२,८; सृजन्तु पै ५, ७,५[b]; सृज,> ज़ा ऋ १, ३६, ९[c]; ९, १००, ३; †मा ११, ३७†[c]; ३८, १७†[c]; †का १२, ३, १०[c]; ३८, ४, १[c]; तै २, ४, ८, २; १०, ३; ४, १, ३, ४†[c]; मै २,४,७;८;७,३†[c]; ४, ९, ३†[c]; काठ ११, १०; १६, ३†[c]; शौ ५,१६,१-१०;८,२,७; सृज,>जा ऋ ८,३२,२३; १०, ९८,१२[d]; मै ४,११, २[d]; काठ २,१५[d]; ११,९; पै ४, २१, ६; ५,७, ११; ८, ४, १-१०; ११; १६, ३, ७; सृजत ऋ १, ३९, १०; असृजत ¶तै २, ४, ११, ४; ५, १, ९, २; ४, ७, ६; ६, १,२,७; ¶मै १,८,१; ९, ३[३]; १०,९; ३,२, ६[३]; शौ १२, २, १७; असृजत ¶तै १,५,९, ७; ६,९,१; ७,४,१[२]; २,१,१, ४; २,१; २,१,१; ४,४,१; २; ११, ४[२]; ३,१,१,१[३];३,५,२[३]; ७,१; ५,७,३; ५,१,८,३; १०,१; २, १,१; ७,१; ३,५,४[३]; ६,१; २; ५,८,१; ७,१०,१; ६,१,२, ४; ३,११,५; ६; ४,१,१[२];६,४,५; ५,१; ७,१,१,२; ५,१; १०,१; २,४-५,१; ४,५, ४; ५, ४, २; ८,३; ९,१; ¶मै १, ६, ६; ७; ८,१[२];४[२]; ९,३[३]; १०, ५[३]; ६[२]; ८;१०; २,२,४[३]; ४,२[३]; ५,५[३]; ६; ३,२,३[३]; १०; ३,१;१०;६, ७; १०, ३; ४, १, ३; १२; २, १[४]; ३[५]; ८; ९[३]; १२; ७, ४; ¶काठ ६, ७[२]; ७, ५[२]; १०; ८, ३; ४; १२; ९,११[६];१६[३]; १०, ११; १२,५; १२[२]; १३, २; ४; ७[३]; २०,९; २१,२[३]; ४;७;१०; २२,७; २३,४; २७,१; २९,९; ३०,१०; ३१, २; ९; ३२, ३[३]; ३४, ६[१०]; ७; ३५, २०[४]; ३६, १;५; ३७,१; ¶क ४, ६[२]; ५, ४[२];९; ६,८;९; ७,७; ३१,११; १७[२]; १९; ३६,१; ४२,१;४६, ८; ४७,२;९; ४८,१८[४]; शौ ८, ५,१४[e]; ११,५,४; १९,५३,६; १०; पै ६,३,१; १२,२,६;१०; १६, ६१, ९; १०; असृजत् ऋ १,८०, [१० (४, १८, ७; १९, ८)]; २,१५,३; ५,२९,२; १०, ९८, ५; तै २, ३, १४, ५†; पै १६, २८,४[e]; असृजन्त ¶तै ५, ५,२,६[२]; ७; मै १, ९,५¶; शौ १, १३, ४[f]; ३, २८, १; असृजन्त ऋ ८,५९,६[g]; खि १, ६,६; ¶तै ५, ५, २,७; ६, २, ६,२; ७, १,५,२; २,६,१; ¶मै १,५,१२; ९,४; ५[४]; ६; ३, ८, ४; ¶काठ ९, १४[३]; २०, १२; २२,७[३]; ¶क ३१,१४; ३५,१[३]; असृजन् पै २,३,४; ५, १७, ३; †असृजः ऋ ८,३,१०; शौ २०, ९, ४; ४९, ७; असृजः ऋ १, १३०,५; ८,९६, १८; ¶सृजेय तै २,१,१,४; ३,१,१, १[३]; ७, १,१०,१; मै १, ९,३; १०,५[२]; काठ ९,१६[३]; ३४,७;३५,२०[२]; क ४८, १८[२]; सृजेमहि तै ७, २,६,१¶.

ससृजे शौ १०, ७, ८; १९, ९, ३;४;५; ससृजे शौ २, २९, ७; पै १, १३, ४; १३, १४, १७; १४, ३,५?[h]; १४;२५; १७,७, ९; १९,१४,८[i];९[i]; †ससृज्महे[j] ऋ १,८१,८; ६, १६, ३७; ८, ९८, ७; खि २,६, १७[j]; मै ४, ११, २; काठ ४०, १४; कौ १, ४०६; २, ६०; १०५५; जै १, ४५, ८; ३, ६,६; ५४, १; शौ २०, ५६, ५; १००, १; स्राः शौ ११,२, ११[k]; पै १६,१०५, ९; असृक्षि तै ७,१,५,२¶.

¶सृज्यते मै १,६,७-१०; ३,६, ४; काठ ८,४[२]; १२; क ६,९[l]; ७, ७; सृज्यन्ते मै १,१०,५¶; ¶सृज्यन्ते मै ३, ६, १०; काठ १२,८[g,m]; ¶असृज्यत तै ७,१, १,६; मै १,८, १; २; असृज्यत

a) सृज्यताम् इति शोधः (तु. पृ १५०२ *a*)।

b) तु. सस्थ. टि. अनु (परि.)। पाभे. पृ ३००६ *l* द्र.।

c) तु. सस्थ. टि. वि।

d) तु. सस्थ. टि. उप।

e) सपा. °जत<>°जत् इति पाभे.।

f) पाभे. पृ १३४४ *g* द्र.।

g) यद्योगीयः स्वररहितः पाठः? असृजन्त इति शोधः (तु. पृ १५५७ *d*)।

h) शोधः पृ १७९० *f* द्र. (तु. मूको.)।

i) सपा. काठ ४०, ९ अजनम् इति, शौ ६, ६१, २ अजनयम् इति च पाभे.।

j) सपा. काल १०८:४ संसृज्महे इति पाभे.।

k) तु. सस्थ. टि. अभि। l) तु. सस्थ. टि. अधि।

m) सपा. मै ४, ३, ६ असृज्यन्त इति पाभे.।

मा१४,२८;२९; का १५ ,९,१; २; तै ३,२,७,१¶;४,३,१०,१; २; मै¶१,६,३;६;८,१[४]; २[५];२, ८, ६[३a]; ३, ९, ५; ¶काठ ६, १;४; ८,२[b,c]; १२,३; ४; १७, ५[२];२३,३;३४,७[२d];८; ¶क ३, १२; ४,३; ६,७[c]; २६,४; ३५, ९; ४८, १८; असृज्येताम् तै ७,१, १, ६¶; असृज्येताम् मा १४, ३०; का १५,९, ३; तै ४, ३, १०, २; मै २,८,६; ¶काठ ६, १[e]; १७, ५; ¶क ३, १२; २६, ४; ¶असृज्यन्त तै ७,१, १, ४; ५[३]; मै १,८,२; १०,५; ४,३, ६[b,f]; असृज्यन्त मा १४, २८[२]; २९[४]; ३०[३a]; ३१[२]; का १५, ९, १[२];२[३]; ३[३a]; ४[२]; तै ४, ३, १०, १[५]; २[४a]; ३[२]; ७, १,१,५¶; मै ¶१,८,१;२; १०, ६;१०; २, ८, ६[१०]; ¶काठ ६, २; ९, ११; १७, ५[११S a]; ३४, ७[b]; ८; ३६,१; ५; क ४, १¶; २६, ४[११a]; असृज्यन्ता३ मै १, ८, २; असृज्यध्वम् काठ ११, ६¶.

†असार्जि ऋ १, ३८, ८; १८१, ७; १९०,[२; ९,९७, ४६]; ९, ३६, १; ८६, ४६; ९१; १; १०६, १२[b]; १०९, १९; तै ३, १,११, ५; मै ४, १२, ५; काठ ११,१३; कौ १, ४९०; ५४३; २, २९२; जै १, ५१, ४; ५५, १२; ३, २४,८; असार्जि ऋ ४, २६,५; असृक्षत ऋ ८,६३, ७; †असृक्षत ऋ १, १३५,६[b]; ८, ५२,९;९३,२३;९, ४६,२;६२, २२;६३, [२५; (१०७, २५)]; २७; ६६,१०; २५; ६७, १८; १०६,१४; खि ३,.४,९; कौ १, १५१; २,७;१२२; ४११;६६०; १०२७;१०४९;१०५०;११६१; जै १,१६,७; ३, १, ९; ५, ४; ३१,१३; ५३, ६; ५५, १; ४, २६, ६; शौ २०, ११९, १; †असृग्रन् ऋ ९, ४६, [१; ६७, १७][g]; असृग्रन् ऋ ९, ८७, ५; ८८, ६[b];९७, २९; †असृग्रम्[h] ऋ १,९,४[i]; ९, ७,१; ६२, ७; ६६,११; कौ १, २०५; २, ८; ३२९; ४७८; ११६२‡[g]; जै १,२२,२; ३, १, १०; २७, ५; ३६, ३; ५३, ७; शौ २०, ७१,१०; †असृग्रम्[h] ऋ ९,१२, १; २३, [(१७, १) १]; ६३, १; ६३, ४; २६; कौ २, १८०; ५४६; १०५१; जै ३, १७, १; ४३,२.

असस्रृग्रम्[h,j] ऋ १०, ३१, ३; असस्रृग्रम्[h] ऋ ९, ९७, ३०.

सुर्ग(वप्रा.)[k]– -र्गः ऋ १, १९०, [२(९, ९७,४६)];२,३०,१; ३, २९,११; ७, ८७, १; ९, १६, १; ८७,७; काठ १२, १५†; पै २,५७,१; १०, ४, १२; –र्गम् ऋ ५,५६,५; ७,१८,११; १०, ८९,२; –र्गाः ऋ १,१५२, १[l]; ४,२२,६[m]; ५१,८; ५२,५; ९, २२,१; ६४,७; ६६, १०; ९७, ३०; मै ४,१४, १०†; †कौ २, ७;३०८; †जै ३, १, ९; २५, ४;५३,६; शौ ४, १५,२-४[n]; पै ५,७,२; ५; –र्गान् ऋ ८, ३५, २०; –†र्गासः ऋ ९, ६९, ६[o]; १०, २५, ४; कौ २, ७२०; जै ३, ५९, १२; –र्गे ऋ ६, ४६, १३; –र्गेण ऋ ६,३२, ५; –र्गेषु ऋ ४,३,१२; –र्गैः ऋ १,१६९, ७.

सुर्ग-तक्त[p]– -क्तः ऋ ३,३३,४; ११.

---

[a]) सकृत् सपा. असृज्यत<>असृज्यन्त (माश ८,४, ३,१३[२] च) इति पाभे.। [b]) तु. सस्थ. टि. अभि।

[c]) सपा. तैब्रा १,१,३,२ अदधात् इति पाभे.।

[d]) एकतरत्र *b* द्र., अन्यत्र तु. सस्थ. टि. अनु। पृ २२१ सस्थ. अन्वसृज्यत नेष्टम्।

[e]) SI. असृजेताम् इति?। [f]) पाभे. पृ ३४५६ *m* द्र.।

[g]) सपा. °ग्रन्<>°ग्रम् इति पाभे.।

[h]) प्रपु३ (तु. पृ २२१८ *o*;GW. प्रमृ.)।

[i]) वैतु. स्क. वें. सा. प्रमृ. उपु१ इति ?।

[j]) वैतु. सा.<अ-सस्र्य- इति?।

[k]) भाप., नाप.।

[l]) =आदेश-। धा. ऐश्वर्ये वृत्तिः।

[m]) विप. (*दीप्ति-मत्- [इन्द्र-])। *सुर्गस्->-र्गासः [५१]>वाक्ति. यनि. इति मतम्। मूलतो जागतः पादः।

[n]) पाभे. पृ २७९९ *h* द्र.।

[o]) विप. [[*गतिशील-] सोम-(तु. [अंशतः] वें. सा.; वैतु. अन्ये अन्यथावदाः?)]। सस्थ. ?प्रसुपः>*प्र-सृपः इति, ?पवते>(*अदा. लटि प्रपु३) *पुवते इति च शोधौ द्र.।

[p]) विप. (गमनप्रवृद्ध- [प्रसव- = प्रवाह-])। तृस. उप. <√तक् [*=√दक्ष्] '*उत्साहे = वृद्धौ' (वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. धा. गमने वृत्तिः [तु. निघ २,१४])।

सुर्ग-प्रतक्क[a]- -क्तः ऋ १,६५,३.
सर्जन- -नेन पै ९,१४,४[b].
ससृजान- -नः ऋ ७,८,२;-नाय मै ४,२,१¶;-नासः ऋ९,९७,२०
¶सिसृक्षमाण- -णः काठ १३,७; -णस्य काठ ९,१७[c].
सृजत्- -जन् ऋ ८,४३,३२; ७६, ३; पै ११,७,७.
?सृजम्[d] पै १५,६,७.
†सृजान,ना- -नः ऋ ९,६४, १४; ७६,१; ८६,२२; ९५, २; १०, २२,४; ८९, १२; कौ १,५५८; २,१९२; ५७८; जै १,५७, ५; ३,१७,१३; ४७, ४; -नम् ऋ ९, ८, ५; कौ २, ५३२; जै ३, ४१,८; -ना ऋ ६,६,५; -नाः ऋ ६,३२,५.
सृज्यमान,ना- -नः ऋ ९, ८८, ५; ९५, १; कौ १,५३०; जै १, ५४, ६; -नम् मै १,६, ११¶; -नाम् मै ३,६,१०¶.
सृष्ट,ष्टा- -ष्टः ऋ ७, ८७, १; ९, ८७,७; ¶तै ५, २, १,१; ५,८, १;७, १०, १; ६,१, २,४; ¶मै १,६,५[२]; १०;८,१[२]; २,५,११; ३, ३,६; ६,४; ¶काठ ९, १६; १२, १५†; २३, २[३]; क ३५, ८[२]¶; पै १, १३,१[e]; १६,७२, ६; -ष्टम् तै ५, १, १०, १¶; ¶मै १, ६, ३;६; ८;८, ४; ९, ५[३]; २, ५, ५; ३, १, ९; ६,४; ¶काठ ८,२;११; २३, २[२]; ¶क ६, ७; ७, ८; ३५, ८[२]; शौ ४, १५,६; पै ५,७,३; २०, ४९,९; १०[२]; ५०, १; १०; -ष्टयोः काठ ९,१६¶; -¶ष्टस्य मै १, ६, ५; ७; ३, १, ३; ९; ६,७; ४,६,२; काठ ९,१६; १९,१०[२]; २१,९; क ३०,८[२]; -ष्टा ऋ १, ६६,४; १४३, ५; ७, ३,४; खि २, ६, १७?[f]; ¶मै १, ५, १२; ११,५; २,४,२; ३, ६, ८; ४, २,७; ¶काठ १२, १२; २७,३; क ४२,३¶; शौ १२, ५, १; पै १६,१४०,१; १७,६,३[g]; -ष्टाः ऋ १, ७२,१०; ७,१८,१५; ९, २२, १; १०, ९८, ६; ¶तै १, ५, ९,७; २,१, २,१; २, १,१; ४,४,१; २; ७,१,१०,१; २,४, १; ¶मै १,१०,५; ७; १०; २, २,४[२];५,६; ३, ३, १; १०, ७; ४,२, ९;१२; ¶काठ ३५, २०; ३६, १; ५; क ४८, १८¶; शौ ८,३,१४‡[h]; पै ६, ३, १; १६, ७, ४‡[h]; -ष्टाः शौ १०, २, २८[२]; -ष्टात् ¶मै १,६,३; ७; -ष्टान् पै २,१५,३[i];-¶ष्टानाम् मै १,१०,७; काठ ९, १६; २७, ३; ३६,१; क ४२,३; -¶ष्टानि मै १, ९, ५; काठ ९, १६; -ष्टाभ्यः तै ७, ५, ९, १¶; -¶ष्टाम् तै २, ४, १०, २; काठ ११, १०; ३०, ४; क ४६, ७; -¶ष्टासु मै १, १०, ५; काठ ३५,२०; क ४८, १८; -ष्टेषु पै २०, ५०, १; -¶ष्टौ मै १,९,५; काठ ९,१६.
१सृष्टि- -ष्टयः मै ३, २, १०¶; -¶ष्टिः मै १,८,४; काठ ६, ५; ७[२]; क ४, ४; ६[२]; -ष्टिभ्याम् काठ १२, १३¶; -ष्टिम् मै ४, ७,१¶; -ष्टीः तै ५,३,४, ७¶[j]; शौ १३,१,२५; पै १८, १७,५; -ष्टीनाम् पै २०, ४९, १०; -ष्ट्या शौ ३, २८,१; पै ७, ५, ४; -ष्ट्यै ¶तै ५,१,९,२; ४,७, ६; ६,१,२,७; मै १,८,४¶.
२सृष्टि[k]- -ष्टिः मै २,९,१.
¶सृष्ट्वा तै ५, ५, २, १; मै १, ६,७; १२;१०,१४; १७; ३,४, ६;८; ७,५?[l]; ९,५[२]; ६; ४, २, १[२];७,८[२]; काठ ८, ११;९,१६[६]; १०, ११; १३, २; २०, ११; २२,१; २६, ९; २७,९; २९,९; ३४, १; ३६, ८; ११; क ७,८; ३१, १३; ४१,७.
सृष्टू- -ष्टा खि ५, ५,३?[m].
सृजत्-,सृजम् √सृज् द्र.
सृजय,या[n]- -यः[o] मा २४, ३३; का २६,७,३; मै ३,१४,१४; -या[o]

---

a) =सुर्ग-तक्त- । विप. (अत्य-) । वैतु. सा. उप. <प्र √तञ्च् इति, स्क. प्र√तक्ष् इति ? ।
b) पाभे. पृ २२६६ *j* द्र. ।
c) °नस्य इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. मूको.) ।
d) BKA. सर्गम् इति शोधः ।
e) पाभे. पृ २०९७ *e* द्र. ।
f) सृ° इति पाठः ? यनि. शोधः (तु. काल १०८ : ३ सृष्टाः इति) । सपा. खिसा ११,११ भूता इति पाभे. ।
g) पाभे. पृ२७१६ *f* द्र. । h) पाभे. पृ१४९७ *n* द्र. ।
i) पाभे. पृ ३१०९ *d* द्र. । j) नाप. (इष्टका-) ।
k) व्यप. (सृष्ट्यभिमानिन्- [देव-]) । क्तिच् प्र. ।
l) सपा. तै ६, १, ७, ४ काठ २४, ३ क ३७, ४ शिष्टाः इति पाभे. ।
m) सृ° इति पाठः ? यनि. शोधः ।
n) नाप. । अर्थः ? ।
o) सपा. °युः <> °या इति पाभे. ।

तै ५,५,१४,१; काठ ४७,४.
सृजान, ना– √सृज् द्र.
?सृजेति[a] पै १३,१४,१२.
सृज्यमान, ना– √सृज् द्र.
सृञ्जय[b]– -याः तै ६,६,२,३¶; मै २,४,५¶; काठ १२; ३¶; शौ ५,१९,१; –यान् तै ६,६,२,२¶; –याय ऋ ६,२७,७; –ये ऋ ४,१५,४.
सार्ञ्जय[c]– -यः ऋ ६,४७,२५.
†१सृणि[d]– -ण्यः[e] ऋ १०,१०१,३; मा १२,६८; का १३,५,७; मै २,७,१२; काठ १६,१२; क २५,३; शौ ३,१७,२; पै २,२२,१; –ण्यां ऋ १०,१०६,६[f]; तै ४,२,५,६‡[e].
२सृणि[g]– -ण्या[h] ऋ १,५८,४.
सृण्य[i]– -ण्यः ऋ ४,२०,५.
सृणीका[g]– -का(?काम्[j]) पै ८,११,५.
सृति–, सृत्य– प्रभृ. √सृ द्र.
?सृत्वेन[k] पै १,४५,३.
सृदागु[l]– -गुः मै २,१३,२१[m].
सृदीक[n]– -काय मै २,८,१३[o].
√सृध्(=√सिध्)>सृध्[p]– सृधः[q] मै २,१२,५; शौ २,६,५; पै ५,३९,५‡[r].
√सृप्,>सरीसृप्, सर्पति तै ७,४,१९,३[s]; सर्पति मै १,११,७[2]¶; पै १९,४७,१; २०,३७,३; ¶सर्पन्ति तै ३,१,१०,३; ६,३,१,१; मै ३,८,१०[2]; ४,६,२;८,८; सर्पतु पै ९,२५,२; १७,१५,१; ¶असर्पत् तै २,३,१०,१; मै २,३,४; ५; असर्पः काठ ११,७;८; सर्पेयुः मै ४,८,८[2]¶.
सरीसृप्[t]– -पम् ऋ १०,१६२,३; शौ ३,१०,६[u]; १९,४८,३; २०,९६,१३†; पै १,१०५,२[u]; ६,१४,३; २१,३; ७,११,२†; –पाणि शौ १९,७,१; –पेभ्यः मा २२,२९; का २४,१६,१; तै १,८,१३,३; मै ३,१२,१०; काठ १५,३.
सर्पत्– -र्पत् शौ १२,१,४६; पै १७,५,४; –¶र्पतः तै ७,३,१,३; काठ ३४,२; –र्पन्तम् तै २,६,३,३¶; शौ ४,२०,७; पै ८,६,६.
सर्पि[t]– -र्पिः खि २,१४,२; ३.
सर्पिन्– -र्पिणः पै १९,६,४; १३,१३,४
¶सृस– -सम् काठ २४,७[2]; क ३७,८[2].
†सृप्र(वप्रा.)[t]– -प्रम् ऋ ४,५०,२; शौ २०,८८,२; –प्रा ऋ ३,१८,५
†सृप्र-करस्न[v]– -स्नम् ऋ ८,३२,१०; कौ १,२१७; जै १,२३,४.
सृप्र-दानु[v,w]– -नुम् ऋ १,९६,३; –नू ऋ ८,२५,५.
सृप्र-भोजस्[v]– -जसम् ऋ ६,४८,१४.
सृप्र-वन्धुर[v]– -रः ऋ १,१८१,३.
सृबिन्द[x] -न्दम् ऋ ८,३२,२.
सृम– -मः मै ४,२,९[2];¶[y].
सृमर– √सृ द्र.
सृष्ट–, १सृष्टि– प्रभृ. √सृज् द्र.
?सृष्टित्सात् पै ५,२७,२.
सृष्ट्वा √सृज् द्र.
सेक–, सेक्तृ– √सिच् द्र.
सेतु–, सेतृ– √सि (बन्धने) द्र.
सेदि–, सेदिवस्– √सद् द्र.

a) BKA. सर्जयति इति ।
b) व्यप. (राजन्- [बहु. तद्वंश्य-])। शौ. पपा. सृन्-ज° इति । c) अपत्यार्थे अण् प्र. ।
d) नाप. (दात्री-)। <√*सृण् 'छेदने' इति (वैतु. या [५,२८] प्रभृ. [तु. पाउ ४,४९] <√सृ 'गतौ' ?)।
e) सपा. °ण्यः <> °ण्यां इति पाभे. ।
f) प्र२ (तु. या [१३,५] प्रभृ.; वैतु. GW. तृ१ इति, [पक्षे] वें. सा. विप. <सृण्य- इति ?)।
g) =१सृणि- ।
h) वैतु. PG [१,११६; २,१११] MW. सृण्य-> -ण्या=-ण्याभिः इति ? ।
i) तत्रसाधवीयः यत् प्र. ।
j) यनि. शोधः (तु. पृ १९४९ *m*)।
k) BKA. तस्त्वा इति ।
l) नाप. (सर्प-भेद- [वैतु. MW.=मनुष्य-विशेष-?])।
m) पाभे. पृ २१०५ *g* द्र. ।
n) नाप. (सलिल- ?)। <√*सृत् [=√सृ] 'गतौ =तरलभावे, स्रवणे'।
o) पाभे. पृ २५२१ *c* द्र. । p) नाप. (शत्रु-)।
q) सपा. मा २७,६ प्रभृ. स्रिधः इति पाभे. ।
r) सपा. ऋ १०,१२६,५ स्रिधः इति पाभे. ।
s) पाभे. पृ २७२९ *f* द्र. । t) विप. । कर्तरि कृत् ।
u) =सपा. मंत्रा २,२,१४। तैआ ३,११,१२ आश्रौ २,२,१७ आपश्रौ ६,५,७ प्रभृ. चराचरम् इति पाभे. ।
v) विप. । बस. ।
w) उप. <√दा (दाने)। x) व्यप. ।
y) =सपा. मंत्रा १,८,५। शांगृ ३,१०,२ श्रमः इति पाभे. ।

सेदु[a]- -दुः शौ १२, १,३०[b]; पै १७, ३,११?.

सेधत्- √सिध् द्र.

सेना[c]- -नया ऋ ८,७५,७;१०,१५६, २; तै २,६,११,२†; मै ४,११, ६†; काठ ७, १७†; कौ २, ८७८†; शौ ३,१९,६[d]; ६,९३, १[e]; ८,८, ७[f]; ११, ११, ४-६; १९; १२,५-७; १८;२१; पै १, ५६, ३; –ना ऋ १, ६६, ४[g]; १४३,५; ७, ३,४; ९, ९६, १; १०, १४२,४; खि ३, २१, १; मा १७, ४७; का १८, ४, १५; तै २,२,८,१¶; मै १,९, २; २, २,५¶;४,१२,१; काठ ८, १७[h]; ९,१०; १०, १०¶; २१,१०¶; कौ १, ५३३†; २, १२१०†, १२१४; जै १, ५५,१†; शौ ३, २,६; ४,१९, २; ११, १२, ४; २५[i]; १५, ९,२; पै ३, ५, ६; ५,२५,२;७,८,७;२०,२०,१०; –नाः ऋ १,१८६, ९; २, ३३, ११[j]; ५, ३०, ९; ७, २५, १; १०,१०३, १; ४[k]; ७; मा ११, ७७; †१७,३३; ३६[k];३९; का १२,७, १२; †१८, ४, १; ४[k]; ७; तै १,७,१३,२†; ४,१,१०, २; ५,१०,४†[l]; †६,४,१; २[k]; ३; मै २,७, ७; १०, ४[३]†[k]; ३, १, ९; ४, १२, ३†; काठ ८, १६†; १६,७; १८,५[३]†[k]; १९, १०[२];क २८,५[३]†[k];३०,८[२];†कौ २, ११९९; १२०२[k]; १२०५; शौ ५,२१,९; ६,६७, १; ८, ८, १[l]; ११,११,३; १२,२०; १९, १३,२†; ७†; १५,२; पै १,४२, १; २,७३, ३; ३, ३५, २; †७, ४,२;७; १६,२९,५[m]; १९, ६, १३; २०, २४, ६; –नाभिः ऋ १०,२३, १; कौ १, ३३४†; जै १,३५, ३†; शौ ६, ६६, १; पै १९,११,१०; –नाभ्यः मा १६, २६; का १७,३,५; तै ४,५, ४, २; मै २,९,४; काठ १७, १३; क २७, ३; शौ ११, २, ३१; –नाम् ऋ १,३३,६; ¶तै २,२, ८,१; ३,४,८,४; शौ ३, १, १; ५;६; ८, ८, २; ५[m]; १३-१५; १७; १८; ११,११,५; १२,१३; पै ३, ६, १; ६; १०, १५-१६, १-१०; १६, २९, १[l]; २; ७[f]; ३०, ३-६; ८; १९, १४, १३[e]; ४१,६; –नायाः शौ ८,८, १६; १५, ९, ३; पै १६, ३०, ७; –नायाम् मै २,२, ५[२]¶; काठ १०, १०[२]¶; शौ ५, ३१, ७; –नायै तै २,२,८,१¶.

सेन-जित्- -जित् मा १५,१९; १७,८३; का १६,४,९; १८,७, ३; तै ४,४,३,२; ६, ५, ६; मै २,६,६; ८, १०; ११, १; काठ १७, ९; १८, ६; क २६, ८; २८,६.

?सेनाग्रै[n] पै २,७४,५.

सेना-जू[o]- -जुवा ऋ १,११६,१.

सेना-दुरण[o]- -णम् खि ५,२,१.

सेना-नी[p]- -निभ्यः[q,r] मा १६, २६; का १७,३,५; तै ४,५,४, २; –नीः ऋ ७,२०,५; ९, ९६, १; १०,३४,१२; ८४,२; मै १, १०,१४¶; काठ ३६, ८¶; कौ १, ५३३†; जै १,५५, १†; शौ ४, ३१, २†; पै ४, १२, २†; –नीभ्यः[r] मै २,९,४; काठ १७, १३; क २७, ३; –¶न्यः तै १,

---

[a]) नाप. (मल-संचय-)। भस्मन्- (< *अश्मन्-) + (√एध् > भावे) एधतु- > षस. भस्मैधतु- > यनि. इति मतम्।

[b]) RW. W. स्येदुः (श्लेष्मा?) इति, कश्चन मूको. स्वेदुः इति ?।

[c]) नाप. (योद्धृ-गण-, चमू-)। या [२,११] प्रभृ. < स (< २समान-) + √इ वा स (< सह) + इन- (ईश्वर-) वेति, √सि 'बन्धने' इति (पाउ ३,१० [तु. PW. प्रभृ.])। (√सृध् >) *सृ(ध्न >)ध्ना- > *सुध्ना- > यनि. इति मतम्।

[d]) सस्थ. ?इन्द्रज्येष्ठाः > ए (आ इ)न्द्रज्येष्ठाः इति द्विपदः शोधः।

[e]) सपा. °नया <> °नाम् इति पाभे.।

[f]) सपा. °नया <> °नाम् इति पाभे.।

[g]) तु. वें. सा. PG [१,२३१]; वैतु. GW. प्रभृ. नाप. (आयुध-) इति ?।

[h]) SI. सेनाः इति ?।

[i]) पाभे. पृ २३३६ c द्र.।

[j]) = सपा. नूपू २, ८। शौ १८, १, ४० सेन्यम् इति पाभे.।

[k]) पाभे. पृ ३०६४ d द्र.।

[l]) सपा. °नाः <> °नाम् इति पाभे.।

[m]) सेना इन्द्रो दस्यून् > सपा. शौ ८,८,५ दुस्यूनां शक्रः सेनाम् इति पाभे.।

[n]) BKA. सेनाग्रे इति।

[o]) विप.। उस.।

[p]) नाप. (सेना-नेतृ-)। उस.।

[q]) वावि. < °नीभ्यः.।

[r]) सपा. °नि° <> °नी° इति पाभे.।

८,९,१; मै २,६, ५; ४, ३, ८; काठ १५,४; -न्यै मा १६, १७; का १७,२,१; तै ४,५, २,१; मै २, ९, ३; काठ १७, १२; क २७,२.

सेनानि-ग्रामणी- -ण्यौ[a] तै ४, ४,३,१[३];२[२].

सेनानी-ग्रामणी- -ण्यौ[a] मा १५,१५-१९; का १६,४,१; ३; ५; ७; ९; मै २, ८,१०[५]; काठ १७,९[५]; क २६,८[५].

सेना-मुख- -खम् मै ४,३,८¶.

सेना-मोहन- -नम् पै३,६,५.

सेनो (ना-उ) त्थापन- >

¶सेनोत्थापनीय- -यम् मै १, १०,१४[b]; काठ ३६,८.

सेन्य[c]- -न्यः ऋ १, ८१, २; ७, ३०, २; कौ २, ३५३†; जै ३, २९,१०†?[d]; शौ १, २०, २[e]; ६,९९,२[e]; २०,५६, २; -न्यम् शौ १८,१,४०‡[f].

सैन्य[g]- -न्यः पै १९,१६,६[e].

?सेनासखायि[h] पै २०,४२,८

?सेनुः पै ११,५,१३.

से(स-इ)न्द्र न्द्रा[i]- -न्द्रः खि ३, १२, २?[j]; तै २,५,४,१¶; मै १, ६, १०¶; काठ ३१,११¶; क ४७, ११¶; -¶न्द्रम् तै २,५, ३,५; ५,४,१,१; ६,१, १०,२; मै ३, ७,७; ४,१,१४; काठ ९, १४[२]; २४,२[२]; क ३७,३; -न्द्रा ¶ तै २,५,४,१; -न्द्राः तै २, ५, ८, ५¶; मै ४,५,१; -न्द्रान् तै ७, ३,११,३; काठ ४३, १; -न्द्रेण मै १,९,५¶; -न्द्रौ तै २,५,४, १[२]¶.

सेन्द्र-ता- -तायै काठ ३४,५¶.

¶सेन्द्र-त्व- -त्वाय तै २, ५,३,६; काठ १२,१२.

से (स-इ)न्द्रिय[i]- > ¶सेन्द्रिय-त्व- -त्वाय मै २,४,२; ६; ३,१,१०; ४,४,८.

*सेलग[k]->सैलग[l]- -गम् मा ३०, १८; का ३४,३,५.

√सेव्, सेवते ऋ १०, ११७, २; सेवस्व शौ ५, ३०, ५; पै ९, १३,५.

?सेवकमयज्ञा पै १६,१४४,६.

?सेवादघता पै २०,३७,५

?सेसिचाम् पै २०,५९,१.

सेहान, ना- √सह् द्र.

सेहु[m]- -हुः काठ ३४, १२¶; -होः शौ ७,८०,१[n]; पै १,२१,१.

सैन्धव-, °वी- सिन्धु- द्र.

सैर्य- ?सीरी- द्र.

√सो,>सा, सिषासि पै ४,१४,६. ससौ पै ११,२,१[२].

स्यत्[o]- स्यन्ता ऋ १०,२२,४.

?सो पै १७,२३,४.

?सोक्तन्[p] पै १७,२२,१२.

?सोक्ष्मा[q]- -क्ष्मे खि ४,७,७[r].

?सोजा पै १३,१४,१७.

सोतवे, सोतु-, सोतुम्, १सोतृ-, २सोतृ-,३सोतृ-√सु(अभिषवे) द्र.

४सोतृ[s]- -तृभिः ऋ ८, ४९, ५; खि ३,१,५.

सोतोस्, सोत्व- √सु(अभिषवे)द्र.

सो(स-उ)दक- -कः काठ ४०,५; पै १,९६,४; -कम् ¶तै १,७,५, २;३.

?सोदकम्[t] पै ९,२२,१०.

१सो(स-उ)दर[u]- > सोदर्य[v]- -र्याणाम् पै ८,१५,७.

सोदर्य-ता- -ताम् पै ८,१५,८.

२सो(स-उ)दर[i]- -रम् पै ६,१४,२?.

?सोपंदिप्सन्तोह्यानिवाढात् पै १८,२६,२.

---

a) सपा. °नि°<>°नी° (माश ८, ६, १, १६-२० च) इति पाभे. । b) से···नी° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
c) विप., नाप. (योद्धृ-, सेना-) । अर्हत्याद्यर्थेषु यत् प्र. ।
d) सन्यः इति पाठः? यनि. शोधः (तु.कौ.) ।
e) सपा. सेन्यः <> सैन्यः <> तांत्रा १, ३, ३ आश्रौ ५,३,२२;१२,५ प्रमृ. सौम्यः इति पाभे. । शिष्टं पृ १६१५ *d* द्र. । f) पाभे. पृ ३४६० *j* द्र. ।
g) =सेन्य- । स्वार्थे अण् प्र. ।
h) सः नः सखा अयि इति चतुष्पदः शोधः (तु. पृ १६६८ *t*, २९६१ *e*) । i) बस. पूप. =सह ।
j) °न्द्राः इति शोधः (तु. खिसा २०,४) ।
k) नाप. (दस्यु-) । l) स्वार्थे अण् प्र. ।
m) नाप. (श्लेष्मन्- ⌊तु.w.⌋) । *श्लेष्म- (=श्लेष्मन्-) >वावि. यनि. । n) सा. शेहु- ⌊अर्थः ?⌋ इति? ।
o) विप. [⌊पारयिष्णु-⌋ अश्व- (वैतु. वें. सा. =गच्छत्- इति, PW. GW. < स्यन्तृ- ⌊<√स्यन्द् ⌋?)] ।
p) शोधः पृ २१५२ *g* द्र. । q) विप. (लाक्षा-) ।
r) सपा. खि ४, ७[२],६ श्रौ ५,५,७ पै ६,४,६ शुष्मे इति पाभे. ।
s) नाप. (प्राजनी-) । <√सू 'प्रेरणे' (वैतु. अन्ये =१सोतृ- इति?) । t) शोधः पृ २५०७ *a* द्र. ।
u) कस. पूप. =२समान- ।
v) नाप. (सहोदर-) । यः प्र. (पा ४,४,१०९) ।

?सोवब्रुन्[a] पै १७,२९,१०.
*सोभ->१सोभ्य[b]- -भ्याय[c] मा १६, ३३; का १७, ५,२; मै २, ९,६; काठ १७,१४; क २७,४.
२सोभ्य[b]- -भ्याय तै ४, ५, ६, १[c].
सोभरि,री[d]- -रयः[e] ऋ ८,१९,३२; -रिम् ऋ ८, ५, २६; -री[f] ऋ ८, २२,१५; शौ १८, ३, १५; -रीणाम् ऋ ८,२०,८; -†०रे ऋ ८,१९,२; २०,१९; २२, २; कौ २, १०३८; जै ४, २९, ४; -र्याः ऋ ८,१०३,१४[f].
१सौभरु- -रः खि ४, २, १४.
¶२सौभरु[g]- -रम् तै ७,४,१०, २; काठ ३३, २.
√सोभरीय>सोभरीयु- -यवः ऋ ८, २०,२.
सोम[h]- -०म ऋ १,९१, ९-११; १३; १५; ⌊१७;९,६७,२८⌋; ८,४८, ७;⌊८;(१०, ५९,६)⌋; ९,४,⌊७; ४०,६;१००, २⌋; २४,⌊(१,९; ४,४; ८, ६९,१०) ३⌋; ३१, ३; ४३, ६;५५,⌊(४,२; ८, ७८,८) १⌋; ६१, २४; ६२, २५; ६३, ३०; ६८,७; ७९,३;८६, ⌊(१, ५१,३) २३⌋; मा ६, २६; १२, ११४†; का ६,७, २; १३, ७, १३†; तै १,३,१३, १; ४, ३२, १†; ४, १, ११, १†; मै २,४, ७;८; †४,१०, १; ३; ५; ११, ६; काठ २, १४[३]†; ३५, १३†; कौ २, १२५†; जै ३, १३, १†; शौ ६, ९९, ३; ११, १, २६; पै २०,५१,५†; -०म ऋ १,४३,७;८[i];९[२]; ९१,१-२;⌊३[२]; ९,८८,८[२]⌋; ⌊४ (६, ४७,२८)⌋; ५ ७;⌊८; १०, २५, ७⌋; १२[j]; १४; ⌊१६; ९, ३१, ४⌋; १८; १९; २१-२३; ९३, ५; १६४, १९; १८७,९; ४, २८, १; ५; ६,५१,१४; ५२, ३; ७, १०४, २५; ८,४८,४;६; ९;१३; १५; ७८, ⌊८; ९, ४, २ (५५, १)⌋; ७९, ३; ७; ८; ९, १, ⌊१; २९,४; ३०,३; ६७,१३; १००, ५⌋; २,१; ४, १; ३; ६,१; ८, ⌊३; ६०,४⌋; ८; ९; ७;११, ७; ⌊८; ९८, १०; १०८, १५⌋; ९; १४, ८; १६, ⌊८; ६४, २५⌋; १७, ५; १९, १; २; ७; २०, ३; ५; ⌊७ (६२, ३०) ६७, १९⌋; २२,७; २३, ६; २४, ४; २९,३; ३२, ४; ३३, ⌊६; ४०, ३ (६२,१२; ६३,१) ६५,२१⌋; ३६,२;६; ४०,४; ४१,६; ४२, ⌊६ (४१,४;६१, ३)⌋; ४३,⌊४; ६३, ११⌋; ४६, ⌊५; ६५,१३⌋; ५१,४; ५५, ३; ५६,३;५९,१; ३; ६१,५; ६; १५; २३; ६२, २७; ६३, १; १६; १८; २३; २४; ⌊२८; १०७, ४⌋; २९; ६४,१;८; २६; ३०; ६५, १८; १९; ६६, २; ३; ५-७; १५; १६;१८; ६७, १; ५; ६; १६; २६[k]; ३०[१]; ६८, ⌊१०; ९७, ३६⌋; ६९, ७; ८; ७०, ९; ७४,९; ७५, ५; ७६, ३; ७८, २; ५; ८०, २; ४; ⌊५ (८४, ३)⌋; ८१, ३; ८२, २; ४;८५, १; ४; ५; ८६, ५; १८; २२; २४; ३०; ३७-३९; ४७; ४८; ८७, ९; ८८, ३; ४[२]; ८९, ७; ९०,५; ९१, ६; ९२, ४; ९४, ५;९६, ⌊३;९७, २७⌋; ४; ११; १३; १६; २४; ९७, १४; १५; १८; २५; ३३; ४२; ४८; ५०; ५८; १००, ३; ६; १०६, ४; ७; १०७, ६; १०;१२;१९; २०; २२-२४; १०८, ⌊(६४, २२) १⌋; १०९, १; २; ४; ५;

---

a) सा उपभृत् इति द्विपदः शोधः । पृ १४५० सस्थ. सः इति नेष्टम् । BKA. सोSबभ्रुः इति ?।

b) विप. (⌊अर्थः ?⌋ शोभा-वत्-, दीप्र-⌊रुद्र-⌋)। (√*सुभ् ⌊= √शुभ्⌋ 'शोभायाम्' >) *सोभ- (भाप.; वैतु. सा. उ. म. प्रमृ. गन्धर्वलोक- वा मनुष्यलोक-वा)>तत्रभवीयः यत् प्र. ।

c) सपा. सोभ्याय<>सोभ्याय इति पाभे. ।

d) व्यप. (ऋषि-, ऋषिका-)। साम‍न्- + [√भृ (*=√वृध् ⌊चु. 'भाषायाम्'⌋ 'स्तुतौ') > कर्तरि] भरि->बस. *साम-भरि- > वावि. यनि. ।

e) बहु. < सौभरु- ।

f) स्त्री. (तु. ?GRV.; वैतु. सा. GW. प्रमृ. पुं. इति?) । g) नाप. (साम-भेद-) । तेनदृष्टीयः प्र. ।

h) नाप. (एतदाख्य-वीरुध्-, तद्-रस-) । <√सु 'अभिषवे' (तु. या ⌊११,२⌋ प्रमृ. वा √सु प्रसवैश्वर्ययोः ⌊तु. पाउ १,१४०⌋ इति वा प्रायोवादः?। (√*भस 'मदे' > भावे) *भस- + *भर्म-⌊पोषण-⌋>बस. *भस-भर्म- > *भसोम- > यनि. इति मतम् (तु. आवे. हओम इति)।

i) तु. पृ १९४० i ।

j) सोम नः (माश ११,४,३,१९ काश्रौ ५,१२, १० च)> सपा. कौसू ६८,३१ सुमनः इति पाभे. ।

k) सपा. मै ३,११,१० तैब्रा १,४,८,३ देव इति पाभे. ।

७; १०; १८; ११०, २; ७; १२;११३,२;४^{२}; ११४, १; ३; ४; १०, २५, २-६; ५७, ६; ५९,४;८५,४;१०७, २; १२४, ६; १२८,५; १२९,४; मा ३, ५६†; ४, १६; ३७†; ५, ७^{२}; ३५;३९; ६,३३; ७,२^{२}; १४[a]; ८,९; २६; ४९^{२}; ५०^{३}; ६३; †१२,११२; ११३; †१९,५२; ५३; ५४; २६, २५†; †३४, २०; २२;२३; का १, १०, ५; ३,७,६†; ४,५, ९; १०,८†; ५,२,५; ६; ९, १; ५; ६, ८, ४; ७, १, २^{२}; ६, ३[a]; ७,४[a]; ८,६, १; ७, २; २२, ३^{२}; ४^{३}; ९,४,४; १३,७,११; १२; २१, ४,२-४; †३३,१,१४;१६;१७; तै १,२, ३, २; १०, १†; ११, १^{२}; ३,४, १†; २; ४, १, २^{२}; २८,१;२,३,१०,३[b]; †१४,१^{२}; २; ४,८,१; †६, १२, १^{२}; २; ३,१,९,३[c]; २;५,१; २^{२}; ३^{२}†; ४; ७; ३, ३, २^{३}; ३^{२}; ४, २; ४,११,१†; ५,५, १^{२}; †४, १, ११,१; २, ७, ४^{२}; ११,३; ३, १३,१; ३; ५[d]; ७,१४, २; ६, १,४, ८; २, २, ४; ५; ३, २, २†; ४; ४,४,२; ३; मै १, २, ३; ५; ७^{२}; १३^{२};†; ३,३;४^{२}; १२[a]; ३०; ३६^{३}; ३९; २, ३, ४[b]; ७,१४^{२}†; ३,६, ९; ८, २; ९, १^{२}; ४, ५, ४; ७; ९, ११; †१०, १^{३}; २;३^{३}; ४[d]; ५^{२}; ६^{४}; †११, २^{३}; ५; †१२, ४; ६; १३,५†; १४,१^{२}†; काठ २, ४; ८^{२}; १४^{५}†[d]; ३,१^{२}; †; ९; १०; ४, ४[a]; ११; १३; १६; ९, १९†; ११, ९; १३†; १३, १५^{२}†; ११, १४^{२}†; १७, १९^{२}†; २०,१५^{२}†; २१,१४^{३}†; २३,६; १२†; २४, ९; २६,२^{४}; २७, १^{२}; २९,३; ३०,६^{५}; ३७, ५†; †४०, ८; १०; क १,१६; २,२^{२}; ८^{२};†; १६; १७; ३,३[a]; ९;११; २५,५^{२}†; ३८, २; ४०, ५^{४}; ४२, १^{२}; †कौ १, ४२७; ४२९; ४३०; ४३२; ४३६; ४६८; ४९२; ५०१; ५०३; ५०४; ५०६; ५०७‡[e]; ५११; ५१३; ५१४; ५१६; ५१९; ५२१; ५३२; ५६१; ५६७; ५७१; ५७८; २, ६; २५; २९; ४२; ११७; १२७; १३१; १३८;१३९; १५७;१५८;१६४; २११; २२१; २३८; २४५‡[f]; २४७;२७२;२७३;२७६; ३०५-३०७; ३०९;३१३;३१५;३२०; ३२२; ३२४; ३२५; ३२७; ३३१‡[g]; ३४४; ३४६; ३४९; ३५१; ३६६; ३८३‡[h]; ३८७; ३९७-३९९;४०३; ४३०;४०४; ५१२;५३०; ५३६;५८०;५८६; ५८७;५९१;५९२; ६०४;६६८; ६७३;६७६;६८१;६८२; ६८७; ७१६;७१७;७१९; ७७७;७९७-७९९; ८५६; १०२९; १०३९; १११७; ११६०; ३, १, ५; ३, २; ३; †जै १, ४२, १; ३; ४; ६; १०; ४९, २; ५१; ६; ५२, ५; ७; ८; १०; ११‡[e]; ५३, १; ३; ४; ६; ९; ११; ५४, ८; ५७, १०; ५८, २; ६; ५९, १; २, १, २; ३; ५, २; ३, १,८; ३, ४; ५,१; १२,४; १३, ३; ७; १४; १५; १५, ५; ६; १६,४; १७,५; १९,६; २०,३; २१,३; १०‡[f]; १२; २३,४;५; ८; २५, १; २; ३; ५; ९; २६, १; ६;८; १०; २७,१;३; ७‡[g]; २९,१; ३; ४; ६;८; ३०,९;३१, ३‡[h]; ७; १७-१९; ३३;३३,५; ३९,३; ४०,८; ४१,६; ४२,२; ४४,७;८;४७,६; ४८,२; ३;७; ८; ४९,३; ५५, ९; ५६, १; ४; ९; १०; १४;५९,१;८; ९;११; ४,१७,१; शौ १,२०,१;५, ३, ७†; ६,६, २; ३‡[i]; ७, १; २; ८,४,२५†; ९, १४,१९†; १४, १,४‡[j]; ५†; पै १, ४६,१;५१, ३;८६,७; २,३९,१-४;६;.६५, ३; ८०,१; ३,१६,२^{२};५,४,६†; ६,१६,८; १३,५,९; १६, ११, ५†; ६७,९†; ७०, ९; ९१, ६; १८,१,४‡[j]; ५†; १९,२,४;५; ७; ८; ९‡[j]; ३, ११; १२, ३; १६,५; २४,१३†; पै २०,५१, ४†; —मः ऋ १, १८, ४; [५ (४,३७,६)]; २२,[२०; १०,९, ६]; ४५,१०; ४७, [१; २,४१, ४]; ६५, ५; ८०, २; ८४, १; ८६,[४ (८, ७६,९)];९१,२०^{३}; १०८, २; ६; १३५, २; [२;

a) पाभे. पृ १५८८ *h* द्र. ।
b) पाभे. पृ२४९० *g* द्र. । c) पाभे. पृ२५४३ *d* द्र. ।
d) पाभे. पृ ३४६२ *j* द्र. ।
e) सपा. ऋ ९,४७,१ सोमः इति पाभे. ।
f) सपा. ऋ ९,४१,४ सुतः इति पाभे. ।
g) पाभे. पृ८०५ *f* द्र. । h) पाभे. पृ ३०१२ *f* द्र. ।
i) सपा. ऋ १०,१३३,५ इन्द्र इति पाभे. ।
j) सपा. ऋ १०,८५,५ या ११,५ देव इति पाभे. ।

(८, ८२,५)]; १३६, ४;१३७, ३; १६४, ३५[a]; १७७, [३; ७, २४,२]; ४; १९१, ६; २, १२, १४; १८,६; ४०,६; ३,३५, ६; ७; ३६,६;४४,१; ५०,१; ५८, ९; ६२,१३-१५; ४,२४,५;४९, २; ५८,९; ५,३६,२; ४०, [२; ८,१३,३२]; ४३,५; ४४, १४; ४६,४; ५१,४; ६,२९,४; ३४, ४; ३८, ४; ४१, ३-५; ४३, १-४; ४४,१-३; २४[b]; ४७,४; ७५,१२; १८; ७, २४,२; २६, १; २; २९, [१; ९, ८८, १]; ३५, ७; ४९,४; ६४, [५; ६५, ५]; ९८, ५; १०४, १२; १३; ८, ३, २०; ९, ४; १७, ६; ७; ११; २२,८; ३२, १६; ४८, १०; ११; ६४, १०; ६६, १५; ७९,१; ८२, ५;७;८; ९२, २४; ९४,४;९६,२१; १००,२;१०४, ९; ९,२,५; १२, ३-५;८; १३, [१; २८, ६; ४२,५; १०१, ७]; १६, [४; १७, ३; ३७, १; ५६, १]; १८, १; २०,[६;९९, ६]; २३, [५ (३७, २; ३८, ६)]; २४, ७; २५, ५; २७, ३; २८, २; ३०, ४; ३४, [२(३३, ३; ५, ५१, ७); ६५, २०]; ३६, [५ (६४, ६)]; ३७,[५; ६२,१६]; ४३,३; ४४, २;३; ५; ४७,१[c]; ३; ५४,[३; ६३, १३]; ५६, २; ६१, २५; ६२, ३०; ६३,३; ६६,२९;६७, ११; ६८,[९; ८६,९; ९६,२३]; ६९,१; ४; ७०,७; ७१,९; ७२, १; [४; ८६, १३]; ५; [७; ८६, २१]; ७४, ७; ७८, ४; ८१, २; ८२,[(६२,४) १]; ८४, २; [(८०,५)३]; ४; ८६, [(७०,५) ३]; [(७८, १) ७]; १६;१९[d]; ८७, ४;७; ८८,५; ८९,१; ९२, ३; ६; ९६,१; ५; [६;१७];७[e]; ९; १५; १८; ९७, १०; २१; ३५; ३७; ३९-४१; ४५; ४६; ५६; १०१, ६; १६; १०३, ४; १०६,२; १०; १०७, १; ७-९; ११;१७; १८; १०८,१३;१०९, १९; ११०, १०; १०, १६, ६[f]; ३०, ५; ३२, ९; ३५, २; ४८, १०; ५९,७; ६५,१; २; ८५,१; २; ९; ४०[g]; ४१; ८९, ५; ६; ९१, १५; १००, ४; १०३, ८; १०४,१; १०८,११; १०९, २; ११२, ५; ११६,३; १२४, ४; १३०,४; १५४,१; १६९, ३[h]; १७३,३[i]; १७४,३; खि १, २, ९; ४,९;७,१; १०,१; ३, १०, ५; २२, १०; मा ५, ३९; ६, ३५; ७,९†; २१[2]; ८,१; ४९; ५६; ९, १९; ३१; ३९; ४०; १०, १८; ३१; १२, ९८; १४, ३१; १५,१३; †१७, ४०; ४९; ९७; १८,१६; १९,१;२;३[2];५; ७; २५; ७२; ९५; २०, ७९†; २१, १४;२९-४०; २३, ६२†[a]; २६,२३†;२९,४९†;३४,२१[3]†; का ५,९,४; ६,८, ६; ७,४,१†; ८,३[3]; ८,२२,३; ९,७,३; १०, ३,१२; ६, १; ११, ३, १; ३; ६,३; १०,१; १३,६,२४; १५, ९,४; १६,३,१०; †१८, ४, ८; १७; १९,१, १०†; ६,१; २१, १, १; २; ३[2]; ५; ६; २, १४; ५,१; ६, १६; २२, ७, १३†; २३,२,३; ४,१-१२; २५, १०, १०†[a]; ३३, १, १५[3]†; तै १, २,३,२; ३,४,१†; २; ४,१, २; ५,१†; ३९,१†; ४६,१†;७,४, ५¶; ८,४; ११, १; ८, १०,१; २;१२,२; १४, १; २१,१[2]; २, १,१,६[2]¶; २,७¶;८¶;११,२; ३; ¶२,१०,२;३[2]; ११,५;१२, ३†; ४$; ३,२, ७¶; १०, ३; ४,४,२¶; ३[2]¶; ५, २; ५, ५, १¶; ३,¶१, २, ४[2]; ६, २$, ७,२; ३; ८,२; २,४,१;१०, १; ३,३,२; ३;११, १†; ४,३,१¶; २¶; ५,१; ११,१†; ¶५,७,१; ९,३; ४,२,८,१; ३,१०,३; ४, २,२;१०,१; †६,४,३;५; ६,४; ७,६,१; ¶५,२,६,४; ५, १०, २; ६,८,६$; ¶६,१, ६,१[2];५; ७,७[2];९,१; ६; ७; १०,५[2];११, १; २; ६; २,१,७;२,१;६;११, ४;३,२,१; ४$;४,४, १[2];३;४; ५,८,२; ९,१; ११,४; ६,३, ५;

---

a) =सपा. लाश्रौ ९,१०,१४ । तै ७,४,१८,२ काठ ४४,७ **सोमम्** इति पामे. ।

b) वैतु. R [ZDMG (४८,६८४ [तु. अंशतः GW.])] **सोमो>सोमम् उ** इति? । c) पामे. पृ ३४६३ *e* द्र. ।

d) पामे. पृ ३४४५ *m* द्र. ।

e) सपा. कौ २,२९५ प्रमृ. **स्तोमान्** इति पामे. ।

f) **सोमश्च** > सपा. शौ १९,५९,२ पै १९,४७,५ **सोमस्य** इति पामे. ।

g) =सपा. आपमं १,३,१ प्रमृ. । शौ १४,२,३ पै १८,७,३ **सोमस्य** इति पामे. ।

h) सपा. खि २, ९, २ शौ २, २६, १ पै २,१२, १ **त्वष्टा** इति पामे. । i) पामे. पृ १५९५ *e* द्र. ।

¶७,१,६,१;३;४,१७, १†; ५,
१५, १; २५, २; मै १, २, ३;
१३; ३, ७†; ९; ५, ३; ४;
१२¶; ६,२; ८¶; ९¶; ९,१[२];
¶१०, ५[२]; ९; १८[२]; ११, ३;
५¶; ६¶; १०[३]; २,¶१,४[९];५;
¶२,४[२];६;१३;३,८[३]; ४,१[२]¶;
२¶; ३; ¶५, १[२]; ५[२]; ८[२]; ६,
६¶; ८;९; ८,६; ९; १०, ४†;
११, ५; १३,१४; २०;२१; ३,
२, ५¶; ¶७, ४[३]; ६; ८[३]; १०;
९, १¶; ¶१०,४; ७;११,२[१२];
४†; ६;७[५]; ९; ११; १६, ३†;
४, १,१¶; ¶३,२; ६; ७[२]; ४,
२; ३;¶५,३;४;५[३]; ७;८; ¶६,
१; ३;५[३]; ¶७,१[२]; २;४[३]; ८[२];
¶८, २; ८;९[२]; १०, ४†; ११,
२†; १२,२[२]; ५; ६†; १३,९†;
१४,१[२]†;१७; काठ २,४;१४†;
३,१; ४, २†; ५,१; ४[a]; ७,२;
८, १०[३]¶; ९,८[२];१९[२]†;¶१०,
२[६]; ११[३]; १२[२]†; ¶११, १;२;
३[२];५[६]; ७$; ¶१२,३[२]; ७; ८;
९[३]; †;$;१०[३];१२;१३[२];¶१३,
३[२]; १२; १४, १; २[२b]; ४[३]¶;
५¶; ६[३]¶; १५, ५¶; ६; ७;
१७, ५¶; ८; १९; १८, ५¶;
१०; २०; ४¶; २३, ६[२];¶;
१०¶;१२†; ¶२४,१[३]; २; ३;
६[२]; ९[३]; ¶२६,१;२[३];३;¶२७,
१[२]; २[३c];३[३];४[२];९;१०; ¶२८,
६[३]; ७;९[३]; ¶२९, १; ५[२]; ८[२];
९[२]; ३०,६; ७[२]¶; १०¶;३१,
२¶; ३२,४[३a]; ¶[२]; ३३, ७¶;
¶३४,२; ३;१६; १७[३];१८[२];$;
३५, ७†[d]; १६[४]¶; २०[२]¶;
¶३६, ३;१३[२]; ३७, ५[३]¶; ९[२];
१८[४];३८,१;३;९†;१०; ३९,१;
४;४०,६;७†;४४,६†;४६,१†;
क १,१६; २,८; ३, २†; ५,२;
७,६[३]¶; ८,११[२]; २६, ४¶;७;
२८,५†; १०;३१, ६¶; ¶३७,
१; २[३]; ३; ४; ७[२]; ३८, २[३]¶;
४०,४¶; ५[३]¶; ¶४२, १[२];२[२];
३[३]; ४[२]; ¶४४,६[३]; ९[३]; ¶४५,
२; ६[२]; ¶४६, २; ८; ४७,
२¶; ¶४८, ९†[d]; १४[४]; १८[२];
†कौ १, १५४$; १५९; १६२;
१७४; ३०६‡[e]; ३४७; ३५१;
३९२; ४१०[f]; ४७५; ५१०;
५१२; ५१५; ५२०; ५२७;
५२९;५३१;५३३;५४०;५४२;
५४६; ५५७; ५५९[g]; ५६२;
५७२; ५७७‡[h]; ५८२;२,४५;
७५;१०७;१६८; १७१[g]; १७३;
२१०;२२४; २६०;२९०;२९३;
२९४; ३१७; ३२३; ३४७;
३४८;३६९;३७८;३९१; ४४३;
४४६; ५०२; ५२५; ५२६;
५३७; ५४८-५५०;५५४;५६३;
६०३;६०५;६३१;६३८; ६४१;
६४२; ६४६;६६३;६६६;७०७;
७०९; ७२२; ८२१; १०१२;
१०४०,११३५;११७६;११७७;
१२०६; १२२०; ३, ३, ८; †जै
१,१६,१०$; १७, ५; ८; १८,
१०;३२,४‡[e]; ३६,६;१०;४०,
२[f];४४,२;४९,९;५२,१४;५३,
२; ५; १२; ५४,५; ७; ९;५५,
१; ७; ९;५६,२; ५७,४;६[g];७;
५८,७;१२‡[h]; ५९,५; २,२,३;
३,८,१;११,३; १६,६;९[g];११;
१९, ५;२०,८;२२, ७;२४, ६;
९; १०; २६,३; ९; २९,५;३०,
१२; २१;३१, ११; ३४, १; ४;
३९,१;४१, १; २; ४२,३;४-६;
१०;४४,९;४९,१;२; ५१,४;६;
९; ५२,१०;५३,४; ५५, ४;७;
५८,४; ६; ५९,४;१४; ४,४,२;
शौ १,६,२†; २९,३†; २, १०,
२[i]; ३६, ३; ३, ३, ३; १५, ६;
२७, ४;५,१७,२†; १८,६;१४;
२१, ११; २२,१[j]; २४,७;२६,
१०;२९,१०; ६, ३,२; ५,३†[d];
१५,३; २१,२[k]; ३९,३; ४०,१;
५१, १; ५३, १; ५८, ३; ७३,
१; ८७, ३†[d]; ९६, ३; ९७,१;
१०४,३[l]; ७, १९,२;११९, २;
१२३, १†; ८, १,२; ४, ९†;
१२†; १३†; ५, ५; ७, २०;

[a]) सपा. तै १,६,४,३; ७, ४, ४ आपश्रौ ४, १३, १ प्रमृ. सोमस्य इति पाभे. ।
[b]) एकतरत्र सपा. मा ९,२३ प्रमृ. माश ५, २, २,५ सोमम् इति पाभे. ।
[c]) एकतरत्र सपा. क ४२,२ सोमरसः इति पाभे. ।
[d]) पाभे. पृ १५९५ *e* द्र. ।
[e]) सपा. ऋ ८,७६,९ सोमम् इति पाभे. ।
[f]) सपा. ऋ १,८०,१ सोमे इति पाभे. ।
[g]) पाभे. पृ ३४४५ *m* द्र. ।
[h]) पाभे. पृ २०७० *g* द्र. ।
[i]) सपा. तैब्रा २, ५, ६, २ आपमं २, १२, ७ प्रमृ. द्यावापृथिवी इति, पै २,३,२ गावः इति च पाभे. ।
[j]) सोमो ग्रावा > सपा. शौ ६, ९३, ३ अग्नीषोमा इति पाभे. ।
[k]) पाभे. पृ २५४४ *i* द्र. ।
[l]) सोमो राजा > सपा. पै १९, ४९, १२, राज्ञा सोमेन इति पाभे. ।

१३, १४; ९, १, ११-१३; २,
१३; १२,२; २२; १५, १४†[a];
१०,१,२३; ४,२६; ६, ८; १०,
७; ११,७,१४; ८, ७; १०, ८;
९; १२,३, ९; २४; ३१; १४,
१, १†; २†; ९†; ४९; ५४;२,
४†; १५,२,२२; १४,७;१६,९,
२; १८,२,१‡[b]; १४†; ३,२८;
५५†; ४,६०†; १९, १०, ७†;
१३,९†; १७,३;१९,५;२०,१;
२४, ८;२७,२;४३,५[२]; ४५,८;
५८, २†; †२०,४,३; ५,१; ५;
३४, १५; ८७, ५; १३७, ६;
१३९,४; पै १,११,३; २७, १;
३४, २; ४०,२; ४६,१; २;८५,
२; ९२, ३; ९५, ४; १०८, १;
११०,२; २,२१,२;२४,५; २६,
२;५१,३; ६६, ५; ७४-७५,३;
८०,४; ८१,३; ८६,४; ३,१०,
३; २०,४[c]; २४,४; २८,१; ४,
३, ५;७;८, ३;५, २६, ६; ६,
१८, ७; ७,४,९†; १४,५; १६,
३; ८, ११,९; १३,९†; १७,५;
९,२, १०; १५,२†; १७, ८;९;
१०, ७,२; १५,३; १२, ७,१४;
१३, १,१[d]; २,९; ७,१५†; ८,
७†; ९,९; १४, १,१९; १५,४,
८;५,४; ६, ५; ८, ४; १३, ६;
१६,१,२; ९,९†; †१०, २; ३;
१३,१०; १७,७; २७, ५; ३३,
१-३; ३७,१; ४३,१; ६९, ४†;
७३,५; ७७,३;८५,७; ८;१०७,
७; १३५, ५; १३९, २; २३;
१५१, १; १५४, ३; १७, २९,
९; ३६,९;३८,४[e]; ३९,१;१८,
†१,१; २; ९;५, ५; ६, २; ७,
४†; २९,३; १९, १, १३; १५;
३, १५†; ५, १६; ६, ७†;८,
१; ८; १०,६[f]; ९; १२, ६; ७;
१५,४[g];१७,१०[h];२९,३†;३३,
१; ४१,१७; ४३,४; ८; ४९,३;
५१,७†; ५२, १४; ५३, ७-९;
२०, ३,७; १७, ६; २१, २?[i];
२२, ५; ४१, ४; ५; –मम् ऋ
१, १५, १; ५; १६, ७; २१,
१; २८,६; ⌊९; ९,१६,३; ५१,
१⌋;३२,३; १२; ४४,१४; ४७,
⌊३; ५; ३,६२,१८; ७,६६,१९;
८,८७,५⌋; १०; ८४, ⌊११; ८,
६९,३⌋; ८९,३; ९९, १; १०१,
९; १०३, ६; १०९, ४; ११६,
२४; १३०,२; १३७,३; १७९,
५; २,११, ⌊११; १०,२२,१५⌋;
१५; १७; १४,⌊१; १०, ३०,
१५⌋; ६-९; १६,२;४; ५; २१,
१; २२,१; ३०,७; ३६, १; २;
३७,१-३; ५; ३, २२, १; २९,
⌊१६; ३५, ४⌋[j]; ३०,१; ३२,१;
२;५;९; १०; ३५,९; ३६,⌊७;
(६,१९,५) १०, ३०, १३⌋; ८;
३७,⌊८; ८,७६,७⌋; ४०, २; ५;
४२, १;⌊८ (८, ६८,७)⌋; ४६,
५; ४७,१; ⌊२;५२,७⌋; ⌊३;५१,
८⌋; ४;४८,३;४; ५०,३; ५१,
७; ९; ५३,४;६; ५८,७;६०,५;
४,१८,३; २२, १; २३,१; २४,
६;७; २६,६; ७; ३४, ७; ३७,
३; ४१,८; ४५, ⌊५; ९, १०७,
१⌋; ४९,६; ५०, १०; ५, २९,
७; ११; ३४,३;३७,४; ४०,⌊१;
८,२९; ३⌋; ५१, १२; ६०, ८;
६४,७; ८५,२; ६,१७,१; २३,
⌊३; ४४, १५⌋; ४; ७; ४४,
⌊१४; ८,३२,२४⌋; २०; ४७,६;
५७,२; ६८,१०;६९,३; ७,२२,
१; ३२,⌊८; ९,३०,६; ५१,२⌋;
४१, १; ५१,२; ६६,१८; ८५,
१; ९०, २; ९१,४;९२,२; ९८,
३; ८,१,⌊१७; ९,३४, ३⌋; १९;
२, ११; २३; २५; ४,४; १०;
११; १३; ९, ७; १२,१६; १७,
⌊१; १०, २४,१⌋; ३१,२; ३५,
⌊१-३⌋; ⌊७-९⌋; ⌊१६-१८⌋; ३६,
⌊१-६⌋;३८,४; ४८,३; ५१,⌊१;
५२, १⌋; ५२, २-३; ५७, २;
४; ६९, ⌊१०; ९, १, ९; ४,
४; (२४,३)⌋; ७६, ⌊(१,८६,४)
९⌋[k]; १०; ८७, ⌊(२) ४ (१०,
४०, १३)⌋; ९१, १; ९५, ३;
१००,८; १०१,१०; ९, १, ६;
११,५; ३५, ५; ६२, २१; ६३,
२१; ६८, ⌊८; ८६, १७⌋[l]; ७२,२;
७८,३;८४,५; ८५,२; ८६,३६;
८८,१;९५,३;९७,४;३४; ३५[२];
१०१,३; १०९,११;१२; ११३,
१; ११४, २; १०, १४, १३[b];

a) पाभे. पृ ३४६४ *a* द्र. ।
b) सपा. सोमः <> सोमम् इति पाभे. ।
c) पाभे. पृ२३१४ *f* द्र. । d) पाभे. पृ ३४६५ *j* द्र. ।
e) सपा. शौ १२,३,२४ वरुणः इति पाभे. ।
f) पाभे. पृ २७५७ *o* द्र. ।
g) सपा. शौ ६,७४,१ भगः इति पाभे. ।
h) सपा. शौ २,२९,१ अग्निः इति पाभे. ।
i) बृहस्पतिर् वाचः सो (?स) मो (?भा) याः इत्येवं गायत्रः पाद इति कृत्वा यथायोगं वर्ण-शोधः द्र. । [राजा सभा] इत्यंशो मुधाक्षिप्तः द्र. (तु. पृ २६५४ *f*) ।
j) पाभे. पृ ३३६६ *m* द्र. । k) पाभे. पृ ३४६५ *e* द्र. ।
l) सपा. कौ २,५०३ जै ३,३९, २ हरिम् इति पाभे. ।

२८, १; ३०,३;३६,८; ३९,२;
४८,५; ४९,१०;६५,१०; ७६,
७;८;८५,३[२];९४,१३;९६,१३;
११२,६;११६, १;८; १२५,२;
१४१,३; १४८,२; १६०,२-४;
१७३,६; खि१,२,६;४,३;५;२,
६[२],२१[२]; ३,३,१; ४,१-३;१४,
१[२]; ४,२,५; ५,५,३[२]; ७,२,३;
४,५-१४; १५[२]; १८; ५, १-९;
११; १२; खिसा २६, १७; मा
४, २०; ३१†; ६, २१; ७, ४;
३५; ३५†; ३७†; ३८; ८,१०;
३९†; ९, २३[a]; २६†; †१२,
४७;५५; १५, ६०; १९,२; ४;
३३; ३४; ३५; ७४; ७५; ७९;
२०,२७[b]; ३१; ५५; ५९; ६३;
६६; २१, ४०; ५८; २३, ६४;
२५,१६†; २६,४;५; २८,२६;
३३,६३†; †३४, १८; ३४; का
४,६,५; १०,२†; ६,५, १; ७,
२,१; १०, ३; १७, १†; २०,
१†; ८,६,३; १४,१†; १०,५,
१[a]; ५†; †१३,४,३; ११; १६,
७,३; २१,१,२; ४; ३,१; ३;४;
५,२[२]; ५; २२,२,४[b]; ८; ६,१;
५; ९; १२; २३.४,१२;६,११;
२५, १०, १२; २७, ११, ३†;
२८,३,१;८,१; ३०,३,३; ३२,
५,९†; ३३,१,१२†; तै १, २,
४,२; ७,१; ८,२†; ३,११, १;
४,१,१; ३,१;११,१; १८-१९,
१†; २७,१; ३०,१†; ४२,१†;
७,१०,१[a]; ३†; ८, १८, १[२]¶;
२१,१†; ¶२,१,२,७; ३,३; ४;
५,५; ६; १०,१[२]; २,१०,१;४;
३,२,६[२]; ७; ३,१; ३; ४; ११,
१; ४,१२,१[२]; १४,३†; ५, २,
१[२]; ५,५; ९, ४§; ६, १०, ३;
३,१,¶२,१; ४[२]; ८, २; २, ५,
४¶; ८,६†; †४,२,४,२;४;५,
५,६,३†; ¶६,१,१,३;६,३-५;
७,७[२]§; ९,१; १०, १[२]; ३; ४;
५[४०];११,१; ४[२]†; ५; ६; २,१,
३; २,४-६; ३,१; ३,१,२[२];२,
२; ७,५; ४,१,३§; ३,१; ४,४;
७,१; ८,१[२]; २; ५, ७, ३[२]; ८,
४§; ५[२]; ११,३; ६.७,१;९,२;
७,१,६, २[२]; २,१०,४[d];४,१०,
१; १८,२‡[e]; मै १,२, ४; ६†;
१८; ३,५; १५†; १९†; २२†;
२३†;२९;५,४; ७,४¶; ९,१[२];
१०,१८[२]¶; ११,४[२a];†; ५[३]¶;
¶२, १, ४[२];२,१३[४];३,५; ८[२];
†;§;४,१[२];३; ५,५[४]; †७,११;
१६;८,१†; १३,९†; ३,२,८†;
¶७,१[२];३[३];४[५];§;६[३];§;७[६];§;
८[३];¶८,१; २[४]; ८; १०[२]; १०,
५[२]¶; ७; ११,२; ३[४]; ५; ६[२];
७[३];†[२]; ¶४, १, १; ३; ५, २[३];
३; ४; ५[२]; ६[२]; ७; ८[०]; ६,
१; ७,२[४]; ३;४[६];§; ७[४]; ८, ३;
१०,३§; १२,३§;४†;१३,५†;
१४,२†; काठ २,५;६[३];†;३,८;
४,१; ८[२]†; ९†; ११; ७, २;
९¶; ९, २[२]¶; ८[२]; १०, २¶;
¶११,१[३]; ८; १२,९†; १०[२]¶;
¶१३,५[३]; ६; १४, २†; ५[३]¶;
†१६,११;१९; १७, १९[२]; २०,
१५[२]; २१, ३†; ¶२३, ८[३]; ९;
१०[२]; ¶२४,१; ३[४];§[३];६[२]; ८;
९[२]; ¶२५,१;९; ¶२६, १[२];२[३];
¶२७,१;२§;४[२]; ¶२८, ३; ५;
६[२]; ७; ८[३];§;९[३]; ¶२९,२; ५;
१०; ¶३०,७; १०; ३१, २¶;
३३, २[२]¶; ¶३४, ३[३]; १७[३];
३५,५;७†; १६¶; ३६,१३[२]¶;
३७,५¶;१३;१८[२]†; §३८,१[२];
२[३]; ८[४]; ४०, ५; ४४, ७‡[e];
क १,१७; १९[२];†; २,१५; ३,
१; ६[२]†;९; ५,२;८,५¶; ११[२];
†२५,२; ९; २९, २; †३१, ३;
१८; ३६, ५¶; ¶३७, १[२]; २;
४[३];§; ७[२];§; ¶३८,१; २[२];४;
¶४०, २; ४[२]; ५[३]; ¶४२, १[२];
२§; ४[२]; ¶४४,२§;५; ६[२];७;
८[२];§; ९[२];¶४५,३;६; ¶४६,
३; ८; ४७,२¶; ४८, ६; ९†;
१४¶; †कौ १, ९१; १२३;
१९१;२२९;२८५;३०८; ३८४;
३९८; ४०२; ४५७; ४९९;
५१२; ५२५; ५३५; ५४४;
२,१५; १६; ४९;२०९;२१०[२];
२७७; ३३८; ३५६; ४००;
५७५; ५७७; ६६३; ६८३;
६८४; ७९५; ८२१; ८३६;
१००७; १०७२; †जै १, १०,
१; १३,९; २०,७;२४,५; ३०,
३;३२,६; ४३,४; ४४, ८; ४५,
४; ४८,१; ५२,३; ५३,२;५४,
३; ५५,३; १०;३,२,६;७;५,८;
१९,४; ५[२]; २३, ९; २८, १०;
२९,१३;३१, २०; ४७, १; ३;
५५,४;५६,११;१२; ४,४,२;९;
९,१०;१६,४; ३१,१०; ३५,३;
शौ २,५,७†; ३.८, ३‡[f]; १६,

a) पाभे. पृ ३४६५ *b* द्र. ।
b) पाभे. पृ १०९० *b* द्र. ।
c) पाभे. पृ २६२० *d* द्र. ।
d) सपा. काठ ३४,११ राजानम् इति पाभे. ।
e) पाभे. पृ ३४६४ *a* द्र. ।
f) पाभे. पृ १५९२ *l* द्र. ।

१†; २०, ४†; ४, ६, १; ३०, ६†; ४०,४; ६,२, १; ३†; ७, १५,४;३९, ३; ६०, १†; ८१, २;९९,१; १०२, १†[a]; १०,२, ११;७, ३६;१०,३;९;१२;३२; १२,१,३८;१३, १,२;२७;१४, १, ३[2]†; १९, १८,३; २४,३[b]; †२०, $२,१-४; ३,१;६,२;५; ७,४;१३,१;२०,१; २४,१; ८; ३२,३; ३८,१; ४२,३;४७,७; ५७,४;६७,४;७; ८६,१[a]; ८७, ३; ९२, ७; ९५,१; ९६,२-४; १०९, २; १११,१; ११७, १; १४०,२; पै १,९६, १; २,३०, २†; ५१,३; ५७,२; ३,२९,१; ३४,६†; ३६,६‡[c]; †४,२६,१; ३१,१; ५,३६, ६; ४०, ५; ६, १०,६; ७,१७,३; १२,७, १४; †१३, ६,३; १२; १४,१,१३; १५; १५, ५, १०; १६, ६१, २; ५; १०७, ३; ९; १०८,२; ११०, २; १७, ४, ९†; १०,६; १८,१, ३[2]†; १५, २; १७,७; १९, १, ४; ५†; ६, ४†; २०, ३, ३; ६,५†; १०,२; ४; ३१, ७†; ३३,९†;५१,१‡[d]; –मस्य ऋ १, ४, २; १६, ⌊३; ३, ४२,४; ८, १७, १५; ९२, ५; ९७, ११; ९, १२, २⌋; २२, ⌊१; २३,२; ४, ४९,५; ५,७१, ३; ६, ५९, १०; ८, ७६, ६⌋; ३४,२; ४६,५; १२; १३; ४७, ⌊९; ८,८५,१-९⌋; ५५,⌊२; ८, १२,१२⌋;८५,१०;८७,५;१०८,

⌊१; ६-१२⌋; ⌊३; ६,६८, ११⌋; ५; १०९,२; ११७, १; ११९, ९; १३४, १; १३६, ६; १३९, २; २,८,६;१४,४; १५,⌊२-९⌋; १६,६; १७,१; ३, १, १; १२, ३;४०,७; ५३, २; ४, २०, ४; २६,७; ३२, १७; ३५, २; ५, २९,३; ४३,४; ६,२८, ५;६९, ५;७; ८,१,२०; ४, ⌊१२; ५३, ४ (६४, १०)⌋; १४, ७; ३२, १;२८; ३४,१०; ३७, ⌊१-६⌋; ४८, ⌊(२,१२,१५) १४⌋; ६५, ३; ६८, १४; ७२; १७; ७७, ४; ९२,२३; ९, ८०, १; ८१, १; ८७, ८; १०,३४, १; ५५, ८; ८५, ५; १०४, ६; ११३, १; ११४,५; ११६, २; ११९, ⌊१-१३⌋; १४९, ५; १६७, ३; खि १, ४, ८; २, १३, ४; ३, ५, ४; ५, ३, ४; ५, २[2]; ४[2]-११[2]; ७,२,८; १०; ४, ५; ५ १०; मा ४, १०; ५, १; ६, ३४; ८, ३७; ४९; १०, ५; ६; १५; १७; १९, १३; १५; २१; २३; ३३; २१, ४६;४७; २३, ६४; २५,४; का ४, ४, ३; ५, १,१; ६,८,५;८, ११, २; २२, ३; ११,४,१;२; ५, ६; ६, १; २१, २, २; ४; १०; १२; ३, २; २३, ५, ४; ५; २५, १०, १२; २७,५,१; तै १, १, १४, १†; २,१,१; १०,१; ४,१, १; ७,१†; ६,४,१; ३[e]; ७,४, ४[e]; ८,१२,१; १४, १[2]; ¶२,१,३,

४; ३,१४, ५[2]†; ५, २, ७; ६, ४; ३,¶१, २, १[2]; ४; ८, २[2]; २,५,१[2]; ३,३,२; ९, १; ४,४, १०,१; ११,२; ५, ५, ११,१[f]; ७,२१,१; ¶६,१, १, ३$; ३, ३[2]; ६,७; २,१,२[2]; ३, २, ६; ४, ४, ४; ५, ३; मै १, २, ६; ९; ३,३; ४, १२¶; ५, २; ८; ६,९¶; ७,४[2]¶; ९,१[2]; २; २, ¶५, १; ५;८;१०$; ६,८;१०; ११; १३,२०[2]; ३,¶७,४[5]; ८[4]; ९[2]$; ९,१¶;१०, २¶; ११,७; १५, ४; ४,४,२[2]; ४; ५; ¶५, २[5];५;७[2]; ६,३¶;¶७,२[3]; ७[3]; ११, २†; १३, ७[2]†; १४,५†; काठ २, १; ३; ८; १५†; ३,९; १०; ४, १५†; ६,९; ७, ६;९, २[2]¶; ८[2]; १०; १३,९; १६†; १५,६; ७[2]; १८,२१; २२, ५; २४, ६[3]¶; ८; ¶२७, १[3]; ३; ३०, ६; ३२,१; ३४,२¶; ३५, ३; ५; ३७,५¶; ३८, २; ३९, १३; ४०, ५; ५३, ११; क १, १३; १५; २,२; १६;१७; ४,८; ८,५[2]¶; ११[2]; ३७,७[3]¶; ३८, १; ¶४२, १[3]; ३; ४८, ४; ६; †कौ १,११०$; ३०७; २,२१; २८२; ३०४$; ४३८; ५४७, ९९०; १०११; †जै १, २०, ६$; ३२,५;३,२,१२; ६,११$; २३, १४; ३३,१४; ४३, ३; ४, १८,६; ८; शौ २,५,३; ३,५,४; ४, ४, ५; २१, ५†; ५, ४, ७; २८,६; २९,१३; ६,६८,१; ३[g];

a) पाभे. पृ३३६६ *m* द्र. । b) पाभे. पृ ८१७ *i* द्र. ।
c) सपा. ऋ १,१०२,९ सेमम् इति पाभे. ।
d) सपा. ऋ ८,१०३,१ अग्निम् इति पाभे. ।
e) पाभे. पृ ३४६५ *a* द्र. ।

f) सपा. मा २४,३२ प्रभृ. सोमाय इति पाभे. ।
g) = सपा. तैब्रा २,७,१७,२ कौगृ १, २१, १२ पागृ २,१,११ मागृ १, २१, ६ प्रभृ. । शांगृ १, २८, १५ इमश्रग्रे इति पाभे. ।

७, ६०,२†; ८६, ३; ९, ४, ५; १५; १०, ५, ९; ११, १, १८; १४,१, ४†; २, ३‡[a]; १५, २; २४; १९, ६, १६; ५९, २‡[b]; †२०, ६, ७; २४, ४; २८, १; ३९, २; ५४,२; ५७,२; ६८,२; पै १,९६ २; २, ७,४; ३२, ३; ३६, १; ५९,४; ६८,३; ३,१३, ४; ४,५,५; ५,१३, ४; ६,३,७; ९, ५,१४; ६,९; १०, १०, ४; ५; १२, २, १८; ९, ११; १६; १४, १; १४, १,१७; १६, २४, ४; ६[c]; २५, ४; ७१, २; ९०, ८;१२८,४; १८,१,४†;७,३‡[a]; १९, ११,२; १७,१३; १४;४१, १; ४२, १४; ४७, ५‡[b]; २०, ६,६†; –माः ऋ १,२,१;१३५, ६; १३७, [१; ९, ६४,२८]; ३, ३६, २; ४०, [४; ४२, ५]; ४, १४, ४; १७,६; ५,२७,५; ३०, ११; ८, २,७; १०; २८[२]; ४२, १०; ९३, २५; ९,८,१; १२,१; १३, [३;४२,३ (४३,६; १००, ६; १०७, २३)]; १६, ५; १७, [१; २३, १]; २१, १; २२, [३ (२४,२; ६५,२०; ५,५१, ७)]; ४६, २; ६२, २२; ६३, ४; २५; ६४,[(३६,५) ६]; ६९, ९; ८७, ५; ८८, ६; ९७, २०; २६; ९८, ११; १०१, ४; १०; १०, ४२, ८; ४६, ७; ७८, २; ९६, ६; खि ३,४, १०; ५, ७, ४, ९-११; मा २१, ४२; ३३,

१†; का २३,५,२; ३२, १,१†; ¶तै ६, ४,७,२; ५,१,४; मै १, ९, १[२]; ३, ७, १०¶; ११, ४; ¶४,३,६; ५,२; ५[३], ८; ६, ४; ५[२]; काठ ९,८[२]; १२,८¶; २४, ९¶; ¶२७,२[२]; ७; १०[२]; क ८, ११[२]; ३८,२¶; ४२,२[२]¶; ४८, ११‡; †कौ १;१९४‡[d]; २१२; २१३; २९४S; ५४७; ५४८; २,४; ११६,२२२;२४५; ३८६; ४११; ४५१;५२८;५३९;५४६; ७०४‡[d/e];१०२८;१०४९; †जै १,२१,१‡[d]; २२,९S; १०;२१, २S; ५६,५; ६;३, १, ६; १२, ३; २०, ६; २९, २; ३१, ६; ३१; ३४, ९; ४१, ४; ४२, ५; ४३,२;४,७,९‡[d],१६, ८; २१, ७; ९; २६, ७; शौ २०, ६, ४; २४, ५;३१, १; ८९, ८; १३७, ४; –माः३ तै ६, १, ९, १५; –मात् ऋ ७,३३,२; ¶तै २,१, २, ७; २,१०,४; ३, ११,१; शौ ४, १०,६[1]; ११, १०, ९; पै १, ९३, १; ११,१,१३; १६, ८५, ८; –मान् ऋ ३,२६,२; ७,९८, २; १०, २८,३;४२, ५; खि ७, ६, १; तै ७,१,८,२[२]¶; ¶मै ४, ६, ३[g];७, ४[२]; काठ १७, १९; २६, ९[२]¶; क ४१, ७[२]; †शौ २०, ८७,२; ८९, ५; –मानाम् ऋ १, १३४, [६; ४, ४७,२[h]; (५, ५१, ६; ८, ६, १९; ३२, २३)]; ४,३२,१४; ८,९३,२३;

खि ५ ७,४,१८; मै ४,६, ३¶[g]; १२,५; काठ १७,१९;२७,७[२]¶; २८, ९¶; क ४४, ९¶; कौ २, ९७९[h];११४२; जै ४,२३,१०[h]; –माय ऋ ८,४८, १२; ९, ११, ४; ६५,७; १०३,१; खि ५, ७, २,११[२]; ४, १५[२]; मा २, २९; ४, २४[४]; ७, २; ८, ४९; १०, ५; २३; १६, ३९; २२,६; २७; २४, २२;२४; ३२[1]; का २, ७, १; ४,८,१[४]; ७, १,२; ८, २२, ३; ११,४,१; ७, ३; १७,६,३; २४,२,१;१३,१; २६, ५, २;४; ७,२[1]; तै १,४,१,२; ८,५,१¶; १०,१¶; १३,३; १५,२; ¶२, २, ११,६[२]; ३,३,४; ५ १; ६, २, १; ३,१,२,१[२]; ३,३,२; ४, २¶; ४,५,८,१; ५,६, १९, १; २१,१; ६,२, १, ७¶; ७, १,६, २¶; १४,१; १६-१७,१; मै १, ३, ४; ११,१०; २,¶२, ६; ७; ६,३; ६¶; ११; १२; ९,७; ३, ७, १०, १२,२;७; १४, ३; ५; १३[1]; ४, ४,६; ९,८; १२, ९[२]; काठ ९,६; ११, ३[२]¶; १५, २; ५¶; ७;८; १७,१५; २४,८[२]¶; २७, १; २¶; ३०, ६; ४१, ५; ७†; ८†; ४७,१[1]; ४९,९; ५०, १; क ८,९; २७,५; ३८, १[२]¶; ४२, १; २¶; †कौ १, ५७३; २,७९४; जै १,५८,८†; शौ २, १३, २; १२, ३, ५८; १५, २, २३; १८,४,७२; १९, २४, ४;

a) पाभे. पृ ३४६४ g द्र. ।
b) पाभे. पृ ३४६४ f द्र. ।
c) सपा. शौ ९,४,६ सोमेन इति पाभे. ।
d) सपा. ऋ ८,६४,१ स्तोमाः इति पाभे. ।
e) स्तोमाः इति S. ।
f) सपा. पै ४,२५,२ होमात् इति पाभे. ।
g) सपा. यक्र. काठ २७,७ ग्रहान्, ग्रहाणाम् इति पाभे. ।
h) = सपा. शांश्रौ ८,८,४ । ऐब्रा ३,५[२] आपश्रौ १९, ३,१ प्रमृ. सोमस्य इति पाभे. ।
i) पाभे. पृ ३४६८ f द्र. ।

४३, ५; पै १, ३५,२; २, ५४, ४; ५,३५, ५[२]; १५,६,१; १६, ११८,४; १२१-१२३, ४; १७, २१, ५; ४१, ८; –†मासः ऋ १, ५, [५; १३७, २; ५, ५१, ७; ७,३२,४; ९, २२, ३; ६३, १५;१०१,१२]; ७;१६, [६;९, ४६;३]; २३, [१; ८, ८२, २]; ५३, ६; १३५, ६; १३७, १; १६८, ३; ३,३२,१५; ३६, ३; ४;४६,४; ४,४२, [६; १०,४८, ४]; ५,३०,१०; ८,९,१४; ७६, ८; ९३, [(५३, ३) ६; ९, ६५, २२]; ९, १०, १; ३; १७, २; २२,१;२३, [४ (३६, २)१०७, १४]; २४,१; ३१, १; ३२, १; ३३, १;६४,४; १०१, ८; १०, ४३,४; ७; कौ १,२९३; ४७७; ४७८; ४८२; ५१८; २, ११४; ११९; १६९;२०६;३११;३८४; ४५२; ४६९; ४७१; ५१३; जै १, ३१,१;५०,१;२; ६; ५१,८; ३,१२,१; ६; १६, ७; १९, १; २५,७; ३१,४; ३४, १०; ३५, ६; ४०,९; ४,८,९;२१,८; २७, ४; शौ २०, ८, ३; १७, ४; ७; २१, ६; ६९, ३; ५; ११२, ३; १४१,४; –मे ऋ १,५, [२; ८, ४५,२९]; ८०, १[a]; १७७,२; ३, ३५,९; ४०,१; ६,२३;१; ५;६; १०; ४०,३; ७,९४, १०;१०३, ७; ८,५०,५; ९,९७,३५;११३, ३; ६; १०, २८, १२; ४२, १; ४३, २; खि ३, २, ५; ¶तै ६, १, ३,३; ४,२; २,३, ४;३, १, ६; ४,९[२]; ५,७,३[२]; ६; ९, २; ¶मै २,१३;१३$; ३,२,६;६,३; ७; ४,४,४;७,१; काठ १०,२¶; ¶२८; ४; ७; ४०, ३; ¶क ४४, ४;७; कौ २,९१;२१०; जै ३,९, ५;१९,५;शौ ३,२१,२;†२०,१, १; ६,१; १७,२; ६८,१२; ८९, १; पै ३,१२,२; ५,२९,१; १९, ४८, ७; –†मेऽमे ऋ ८, ९३, १७; कौ १,१८८; जै १,२०,४; –मेन ऋ १, १६३,३; ५, ३४, २; ५१,९; ९, ११३, ६; १०, ५७, ३[b]; ८५, २[२]; ९७, २२; १०९,५; खि ५,७,४, १५; मा १,४; ७, २९; १०, ३०; १२, ९६†; १९, १; २९, १४†; का १,२,४; ९,१, ४; ११, ९, २; १३,६,२३†; २१, १, १; ३१, ३,३†; तै १,१,३, १; ८, २१, १; ¶२,५,६, १; ६, २, १; ¶३,२,२,३; ३,२[२]$; ४,३,३; ५,४,३; †४,२,६,५; ६,७, १; ¶६,१,५, २; ३,२, १; ४,८, २; ६,७, २$; ७, ३, ११, २; ¶मै १,१, ३$; ६, ११; १०, ५; २,१,७; २, ११[२]; ३, ८$; ४,१; ३,४,५;९,१[२]; ४,१,३$; ३,५[२];६[२]; ५, ५[२]; ७,२$; काठ १;३; ७,९¶; ८, १[४];¶[३]; १०, १¶; १२,८[२]¶;९; १३, १२¶; २२,२¶; २६,९¶; २८,१०[?c]; २९,२;४[२]¶; ३१,२;३५,२०¶; ३७,४¶;५¶;१८;४०,६†;४३, १; क १, ३; ६, ६[४]; ¶[३]; ४१, ७¶; ४२, १¶; ४५,३; ५[२]¶; ४७, २; ४८, १८¶; जै २, ४, ७[d]; शौ ५,७,५; १७, ५†; ६, ८९,१; ९,४,६[e]; १०,१०,१३; ११,१,२५; १४,१,२[२]†; १८,३, ८; १९,३९,५-८; पै ३,२८,३; ४;३०,४;५,१६,१; ७,७,६; ९, १०;१०,५-८; ९,१५,५†; १६, ९१,५; १०८,४; १८, १,२[२]†; १९, ३३,२; ४९,१२[f]; ५०, ९; २०, ५९,७; ६०,६; –मेभिः ऋ २,१४, [१०;६ २३,९];११; ६, २०,१३; ४२, [२; ८,१२,२०]; ३;८,१, २३; ४६,२६; †कौ २, ७९१; ७९२; –†मेषु ऋ ६, २४,१; ८, १३,१; ६६,६; ९२, २६; ९७, ६; कौ १, ३८१; २, ९६; जै १, ४३,१; ३, ९, १०; –†मैः ऋ १, १०८,४;२,१४,३; ३,३५,५; ४, ४१, ३; ६, २६, ६; ७, २४, १; ३७, १; ८, २, ३७; ६२,५; १०, ४३,६;१४८, ३; खि १,५,८; मै १, ११,६¶; ४,१४,५; काठ १४,६¶; कौ १, ३१४; जै १, ३३, २; शौ २०, १७,६; –¶मौ तै ७,५,५,१; मै ४, ६,३;७,१; ४; काठ १०,७; २७,४; ३४,४;१८; क ४२,४.

१सौम्य, म्या[h]– -म्यः मा २९, ५८[i]; का ३१,६,१[i]; तै ¶२,१,

[a]) पाभे: पृ ३४६५ *f* द्र. ।

[b]) =सपा. ऐब्रा ३,११ लाश्रौ ५,२, ११ । माश २, ६,१,३९ कौसू ८९,१ स्तोमेन इति पाभे. ।

[c]) सपा. क ४५,१ स्तोमेन इति पाभे. ।

[d]) सपा. ऋ १०,५७,३ स्तोमेन इति पाभे. ।

[e]) पाभे. पृ ३४६९ *c* द्र. । [f]) पाभे. पृ ३४६५ *l* द्र. ।

[h]) विप. । प्राग्दीव्यतीयेष्वर्थेषु ण्यः प्र. उसं. (पा ४,१, ८५) । स्त्री॰ सौमी– इत्यत्र टयण् प्र. द्र. ।

[i]) सपा. मा २४,९; १४ प्रमृ. आपश्रौ २०,२४,७ सौम्याः इति पाभे. ।

२,८; ९^{२}; ४,३; २,१०, ३; ४; ३,२,७;३,२;४;५, ५,२२,१[a]; ¶६,६,७, १^{२}; २; ७, ५, २१, १¶; मै १, ६, ८¶; ९, ५^{४}¶; १०,१^{४}; ¶२,१,४^{२}; ५; ६; २, १३; ३, ५; ५, १; ५; ६, २; १३^{२}ऽ; ३,९,१¶; ¶४,४, ७; ७, २^{४}; ८^{२}; ९; काठ ¶९, ४^{२}; ५; १३^{४}; १०,२¶; ¶११,१;५; ८; १२,३¶; १३, ५^{२}¶; १५, १; २;९^{२}¶; ¶२९,२^{२}; ८^{२};९; १०; ३७,२^{४}¶; ४५, १८;४८, १[a]; ¶क ८, ७^{२}; ८; ४५, ३^{२}; ४६,२; ३; –म्यम् ¶ तै १, ८, १,२; २,१; ४,२; ८,१; १७,१; २०,१; २,१,२,७^{२}; ८; ९^{२}; ३, ३^{३}; ४;३,३,१;२; ११,१; ५,३, ५;६,१,१,३; ¶ मै १,८,१०ऽ; ९,५^{२}; २,३,५; ५,१; ४;८; ४, ७,९; ¶काठ ११,१;२; ८;१३, ३; ५; २३, ७; २९, २^{६}; १०; ३२,१; ¶क ३६,४; ४५, ३^{६}; ४६,३; पै ६,१०,७; –म्यया तै २,४,९, ३¶; –म्यस्य मा १९, २३; का २१,२,१२; तै २, ३, ३,२¶; काठ २९,२¶; क ४५, ३¶; पै १९, ४२, १०; –म्या तै २,४,९,२¶; –म्याः मा २४, २; ९[a]; १४[a]; का २६, १, ३; २-३,४[a]; तै ३,१,९,३^{२}¶; ५, ७,२¶; ५,६,१५, १; १९, १; ६,४,१,३¶; मै ३,१३,३;१०[a]; १२[a]; १३[a], १५[a]; १६[a]; काठ ४९,५;९; –म्यान् पै १९,४२, ११-१३; –म्यानि तै २, ४, ९, २¶; –म्याम् खि ४, २, ८; तै ६,४, ४, ४¶; काठ ३७, ५¶; –म्ये काठ १२,४¶; –म्येन खि २,१४,९; ¶ तै २,४,६, १; ६, ६,५,२; ¶काठ १०, २^{२}; २९, २; क ४५, ३¶; –म्यैः पै ६, २२,३[b].

¶सौमी– -मी मै १, ७, ४^{२}; १०, १२; काठ ९, २^{२}; क ८,५^{२}; –मीः मै १,१०, ९; २, १,५; ६^{२}; ५,१; ३, १०,४; ४, ३,२; ४, ७; काठ ११, ५; २३, ८; २६,२^{३}; ३६,३; क ४०,५^{३}; –मीभ्याम् मै ३, २, ५; –मीम् मै ३,८,२; –म्या तै ५,२,६,४; ६,३,२,३; मै ३,९, १^{२}; ४, ७, २; काठ ११, १०^{२}; २०, ४; २६,२^{३}; २७, १^{०}; २९,२; ३७, ५; क ३१,६; ४०,५^{३}; ४५,३.

२सौम्य,म्या[d]– -म्याः ऋ ८, ५९,४; खि १,६,४.

३सौम्य[e]– -म्येन शौ १९, ४५, ८; पै १५.४,८.

सोम-काम– -मः शौ २०, ३४, १७; पै १३, ७, १८; –मम् ऋ १, १०४, ९; ८, ६१, २; कौ २, ५८४; जै ३,४७,१०; शौ २०, ८,२; ११३,२.

सोम-क्रयण(वप्रा.)[f]– -णाः मा ४, २७; का ४,९,४; तै १,२,७,१; मै १,२, ५; काठ २, ६; क १, १९; –णान् तै ६,१,१०, ५^{२}¶; काठ २४, ६¶; क ३७, ७¶; –णे तै ६,१,९,२¶.

¶सोमक्रयणी[g]– -णी तै ६, १, ७,२; ४; ७; मै १, ६, ४^{२}; ३, ७,३^{२}; ४-६; काठ २४,१^{४}; ३^{४}; क ३७, २^{२}; ४^{२}; –णीम् काठ २४,३; क ३७,४; –ण्या तै ६, १,७,८; मै ३,७,७; काठ २४, २;४; क ३७, ३; ५; –ण्याः मै ३,७,४; –ऽण्याम् मा ८, ५४; का ९, ७, १; तै ४, ४, ९,१[h]; काठ ३४,१४; –ण्यै तै ३,१,३, १; ६,१,८,२;४.

¶सोम-गृहपति[i]– -तयः मै १, ९, ४; काठ ९, ११.

सोम-गोपा[j]– -पाः ऋ १०, ४५, ५;१२; मा १२, २२; २९; का १३,२, ५;१२; तै ४, २,२, ३; मै २, ७, ९^{२}; काठ १६, ९.

¶सोम-ग्रहु– -हम् तै ३, ५, ९,३; –हाः, –हैः काठ १४, ६^{२}.

सोम-चक्षस्[i]– -क्षाः तै २,२,१२,४.

सोम-च्युत[k]– -तम् तै १,४,४३,२; ६,६, १,३^{२}; मै १, ३, ३७; ४, ८,२; काठ ४,९; २८,४; क ३, ७;४४,४.

सोम-ज– -जान् पै १३, ३, ९.

सोम-जा– -जाः शौ ४,३,७; पै २, ८,६; १९, ५२, १६.

a) पाभे. पृ ३४७० i द्र. ।

b) सपा. शौ ४,३४,३ सोम्येभिः इति पाभे. ।

c) सपा. क ४२,१ अनया इति पाभे. ।

d) विप. (स्वसृ-) । अर्हार्थे यज् प्र. उसं. (पा ५, १,६७) । e) भावे ष्यञ् प्र. ।

f) भाप., विप. । g) नाप. (सोमक्रयसाधनी- ⌊धेनु-⌋)।

h) सपा. अप्राय ३,१ सोमक्रयणे इति पाभे. ।

i) विप. । वस. ।

j) नाप. (सोम-रक्षक- ⌊अग्नि-⌋) । षस. पूप. स्वरः [पा ६, २,४२ (तु. सा. उ.; वैतु. पक्षान्तरे उ ⌊मा १२, २२⌋ उस. पूप. = सोमिन्– इति, म. उस. इति ?)] ।

k) विप. (राधस्-) । तृस. ।

सोम-जामि[a]- -मयः ऋ १०, ९२, १०.
सोम-जुष्ट- -ष्टम् शौ २, ३६, २; पै २,२१,३.
सोम-तेजस्[a]- -जाः शौ १०, ५, ३२; पै १६, १३१, ८.
¶सोम-दक्ष[b]- -क्षः मै ३, २, ७; काठ २०,८;२१,९; क ३१,१०.
सोम-देवता-> ¶सोमदेवत्य- -त्यम् काठ २९,२; क ४५,३.
सोम-धान[c]- -नः ऋ ६,६९,६; शौ ७,११६, १; ९,१, ६; पै १६, ३२,७; २०,९,९; -नम् ऋ ९, ७०, [९; १०८,१६]; ९७,३३; खि १,११,३; -ना ऋ ६, ६९, २; -नाः ऋ ३,३६,८.
सोम-नेत्र[d]- -त्राः मा ९, ३६; का ११,१,२; मै २,६,३; काठ १५, २; पै २,५३,४; -त्रेभ्यः मा ९, ३५; का ११,१; १.
सोम-प- -०प शौ १,८,३; २,१२, ३; पै २,५,२; ४, ४, ९; -पः काठ १३, ६¶; -पम् मै २,४, १[e]¶; पै ३, ९, २[f]; -पान् तै ३, २,८, २[g]; मै १,१०,१८¶; ¶काठ २६,९;३६,१३; क ४१, ७¶; शौ २,३५,३[g]; पै १,८८, २[g]; -पानाम् मै १,४, १२[h]¶; -पेभ्यः खि ५,७,४,१७; -¶पैः काठ २६,९[२]; क ४१,७[२].
†सोम-पति- -तिम् ऋ १, ७६, ३; -०ते ऋ ३, ३२, १; ५, ४०, [१; ८,२१,३]; कौ १,४०२; जै १, ४५,४.
†सोम-पर्वन्[i]- -र्वभिः ऋ १,९,१; मा ३३,२५; का ३२, २,८; कौ १,१८०; जै १,१९,६; शौ २०, ७१,७.
सोम-पा- -पा ऋ १, २१, [३; ४, ४९, ३]; -पाः ऋ १, ५४, ८; २, १२, १३; ३,४९, १; ८,२, ४; १४; १५; १०, १०३, ३; १५२, २[j]; खि १, ५, ४; ३, १७[२], २?[k]; मा १७, ३५†; का १८,४,३†; तै ४, ४, ८, १;६, ४, १†; मै १, ४, ६; २, १०, ४†; ४, ८,२¶; काठ १८,५†; २६,९[२]¶; ¶२८,२;४; क २८, ५†; ४१,७[२]¶; ¶४४, २[२१];४; कौ २,१२०१†; जै ४, १६,५†; †शौ १, २१,१[j]; ५, २५,९$[f]; ८,५,२२;१९,१३,४; २०,२९, ५;३४,१४; पै १,८६,१;२,८८, ४†[j]; ३, ३९, ६; ७, ४, ४†; १३,२, १७[f]; ७,१४†; १४,१, १६; १६, २८,११; -०पाः ऋ १, ३०;११; शौ १८, ३, ६४; -†०पाः ऋ १, ४,२; १०, ३; २९,१; ३०,१२; ३,३९,७; ४, ३२, १४; ६,४५,१०; ८, ३२, ७; ३३, [१५; ६६, ६]; ४६, २६; ९२, १८; ९७, ६; ९८,५; मा ८, ३४; का ८,८,१; कौ १, २३०; २,४३८;५९८;६९६; जै १,२५,६; ३, ३३,१४;४८,१४; ५६,२३; शौ २०, ५७,२; ६४, २; ६८,२; ७४,१; -†पाम् ऋ ३,५१, ५; ८, १७, ३; ९२,८; मै २,१३,९; कौ २, १८; ९९३; जै ३,२,९; ४, २७,२; शौ २०, ३,३;२३,५; ३८,३; ४७,९.
†सोमपा-तम- -मः ऋ १, ८, ७; ८, ६, ४०; १२,१; कौ १, ३९४; जै १, ४४, ४; शौ २०, ६३, ७; ७१, ३; -मम् ऋ ६, ४२, [२; ८, १२, २०]; कौ २, ७९१; -मा ऋ १,२१,१.
¶सोम-पान[m]- -नम्[θ] तै २, ५,१, १[२]; काठ १२,१०; -नाः काठ २८,२[l]; -नौ तै ६,५,९,२.
सोम-पायिन्[*]- -०यिनः शौ १८,३, ६४.
†सोम-पावन्- -०वन् ऋ १, ५५, ७; -वने पै १९,१,५?‡[n]; -वा

[a]) विप. । बस. ।
[b]) व्यप. (ऋषि-)।
[c]) उप. अधिकरणे <√धा ।
[d]) बृहस्पति-नेत्र- इत्यनेन स-न्यायः।
[e]) सपा. सोमपम् < > सोमपानम् इति पाभे. ।
[f]) सपा. °पम् <> °पाः इति पाभे. ।
[g]) पाभे. पृ २५५५ i द्र. ।
[h]) सपा. तैब्रा ३,७,५,१० आपश्रौ ४,११, १ सोम-पीथिनाम् इति पाभे. ।
[i]) नाप. (सोमांशु- [=तद्-रस] इति वें. सा. प्रभृ.; =सोमपानोत्सव- इति स्क. उ. GW. प्रभृ. [तु. ऋ १, ९४,४])। सा. उस. उप. <√पॄ ।
[j]) सपा. तैब्रा ३, ७, ११, ४ तैआ १०, १, ९ आपश्रौ ३, १२, १ मना १, ९ प्रभृ. स्वस्तिदाः इति पाभे. ।
[k]) सो° इति स्वरः? यनि. शोधः।
[l]) सपा. °पाः <> °पानाः इति पाभे. ।
[m]) विप. । उस. । उप. <√पा (पाने) ।
[n]) सपा. ?°पावने <> °पाव्ने इति पाभे. ।

ऋ ५,४०,४; तै १, ७, १३, ४; शौ २०, १२, ७; -त्रः ऋ ८, ७८,७; -त्राम्[a] ऋ १,३०,११; -त्रे ऋ ७,३१,१; ३२, ८[b]; कौ १, १५६; २८५; २, ६६; जै १, १७,२; ३०, ३; ३, ७, ४; शौ ६, २, ३[b].

सोम-पीति- -तये ऋ १,२, ३; ८, १०;१४,[१; ८,२१,४]; [६;६, १६,४४]; १६, १; [८; ८, ९३, २०]; २१,[३; ४,४९,३]; २२, ९;१२;२३,४; [७(८, ७६,६)]; [१०; ८, ९४, ३; ९]; ४४, ९; ४८,१२; ९२, [१८; ४,४६, ३; ८,१,२४]; १११, ४; १३७,३; २,४१, १; ३१; ३,४१,१;४२, ३; ४, ४६, ७; ४७,१; [३; ८, २२,८]; ५,५१, [३; ६,६०,९; ८,३८, ७-९]; ७२, [१-३]; ७, ६६,१७; ८,३,१७;८,[५;४२, ६];१३,२७;४२,४;६१,१;७६, ४;१०३,१४; १०,८६,२;१०१, १२; खि ५, ६, ६; २२, ११; †मा २६, २०; २७, ३०; ३२; †का २९, ३, ५; ८; तै ४, ७, १२,१; मै ३,८, ७†; †कौ १, २४५; २९०; ३०१; २, १४३; ३४३;५८३;७३४;७४१;९७८; ९८०;१०८५; †जै १, २६, ३; ३०,८; ३१,९; ३, १४,४; २८, १५; ४७,९; ४,१०, १०; २३, ९; २४, १; शौ १७, १, १०; †२०,२३, १; २४, ३; ६०, ६; ७१,६;११३,१; १२६,२;१३७, २; पै १८,३१,५.

सोम-पीथ- -थ मै ४, ९, ११; -थः मा ८, ५; का ८, १, ३; तै १, ४, २२,१; ¶२, १,५,५; ६[२]; ७; १०,१; ३, २, ७; ६, ¶४,४, २;४;५,६, ५; ९,४¶; ¶मै १,१०,९; १२; २,२,१३[२]; ५, ५; ३,८,१०;९, ३[२]; ४, १, ३; ५,४[२]; ७;६, ९[२]; §; ८,९; ¶काठ ४, १०§; ९, १४; ११, १[२]; १०; १३,५[२]; २७, १[२]; २; ४; ८; २८, ६§; ८; ९[२]; २९, ३; ३१,२; ३२,१[२]; ३६, ४; ७; ¶क ३, ८§; ४२, १[२]; २; ४; ४४,६§; ८;९[२]; ४७, २; पै ८, १५, १२; -थम् ऋ १०, १५, ८; मा १९,५१†; ६१; का २१, ४, ११; ¶तै १,५,८,४; २, १, ५,६[२]; १०,१[२]; ३,२,६; ७[२];८; ६, ७,३; ६,३,१, ३[२]; ५,६,५; ¶मै ३, १०,५; ४, ५, ४[२]; ७; ६, २;८,३[२]; ५; ९; १०, ६§; ¶काठ ११,१[२]; १३,५;६; २१, १४§; २६, १; २७,१; २८,१; ८; ३४, ३; ३६, ७; ¶क ४०, ४; ४२,१; ४४,१; ८; शौ १८, ३, ४६†; -¶थस्य मै २, २, १३; ३,१०,५[२]; काठ २९, १[२]; क ४५, २[२]; -¶थात् मै ४, ५, ७; काठ २७, १[२]; क ४२, १[२]; -थान् पै १९, ४२, ११-१३; -थाय ऋ १, ५१,७; काठ १३, ६¶; -थे शौ १०, ३, २१; पै १६,६४,१०;२०,४१,७;-¶थेन तै २, ३,२, ६[२]; ७; ६, ३, १, ३; ४; ५,६,५; मै २,२,१३[२];

४, १[२]; ३, ८,१०; १०, ५; ४, ५, ४; ७; ६, ९; काठ ११, १[४]; १२,१०[२]; १३,५[३]; २८,६; ३४, ३; क ४४, ६.

*सोम-पु(त्र>)त्रा[c]- -त्रे शौ ३, १०,१३.

सोम-पुरोगव[d]- -वः मा २३, १४; का २५, ४, ३.

सोम-पृष्ठ,ष्ठा- -ष्ठः शौ १३, १, १२[e]; पै १८, १६,२[e]; -ष्ठम् मै ४,१४,१२[f]; -ष्ठा खि ३,११, १; शौ ७, २८,१; पै २०, १२, ६; -ष्ठाः शौ ३, २१,१०; पै ५, २१, ३; ७,११,१; १०, ९, ६; -†ष्ठाय ऋ ८, ४३, [११ (४४, २७); १०,९१, १४]; मा २०, ७८; का २२, ७,१२; तै १, ३, १४, ७; मै २,१३,१३; ३,११, ४; काठ ७,१६; ३८,९; ४०,५; शौ ३, २१,६; २०,१,३; पै ३, १२,६; -ष्ठासः ऋ ८, ६३,२.

†सोम-पेय- -यम् ऋ १, १२०, ११;२,१८,४;५; ३,४३,१; ५, २९,५; ६,४०, ४; खि १,२,४; ९,२;-याय ऋ १,४५, ९; ३, २५,४;५२,८; ७,२४,३; ८,६, [४५;१४,१२; ३२, ३०]; १०, ११२,२; मै ४,१२,६; शौ २०, २९,२.

सोम-प्रतीक- -काः काठ २९,२; क ४५,३; -ऽकाः तै १,८,२१, २¶.

सोम-भृत्- -भृत् मै ३, ७,९¶; -भृते मा ५, १; ६, ३२; का ५, १, १; ६,८,३; तै १, २, १०,१;

---

[a]) विप. इति सा. GW. प्रमृ. । आप. (तु. पृ ३१०१ m) इति सतम् । [b]) पामे. पृ ३४७२ n द्र. । [c]) *इन्द्र-पुत्रा- इत्यनेन स-न्यायः । [d]) विप. । बस. ।

[e]) सपा. काठ ३५, १८ क ४८, १६ माश्रौ ९, ४, २ माश्रौ ३,१,२८ हिश्रौ १५,१,४९ स्तोमपृ° इति पामे. । [f]) सपा. तैब्रा २,८,४,१ स्तोमपृ° इति पामे. ।

६, २,१, ३; मै १,२,६; ३, ३; ३, ७,९; काठ २, ८; ३, १०; २४,८; क २,२;१७;३८,१.
सोम-माद्- -मादः ऋ ७,२१,२.
¶सोम-याजिन्- -जी तै २; ५, ५, १; मै ४,५,१.
सोम-योग- -गैः शौ १०,५,४.
¶सोम-रक्षि- -क्षयः मै ३,७, ७[१]; ८,१०; -क्षिः काठ ३४,३.
सोम-रभस- > सोमरभस-तर- -रेभ्यः ऋ १०,७६,५.
सोम-रस- -सः क ४२,२[b]¶.
सोम-राज्- -जाय मै २,९,१[?c].
¶सोम-राजन्- -जा काठ ८,१०; क ७,६.
†सोमराज्ञी- -ज्ञीः ऋ १०, ९७,[१८; १९]; मा १२, ९२; ९३; का १३, ६,१८;१९; तै ४, २, ६,५; काठ १६, १३; शौ ६, ९६,१;८,१,१७$; पै १३,१३, ९; १६,२,१०$; १९, १२,४.
सोम-राज्य- -ज्यम् मै १,८,६¶.
सोम-वत्- -वतः तै ७, ३, ११,३; काठ ४३,१; -वताम्[d] मा २४, १८; का २६, ४, ३; -वद्भ्यः शौ १८,४,७३.
१सोमवती- -त्या ऋ १०, ११३,८.
†२सोम[,मा[e]]-व(त्>)ती[f]- -तीम् ऋ १०, ९७,७; मा १२, ८१; का १३,६,७; तै ४; २,६, ४; मै २,७,१३; काठ १६, १३; क २५,४; पै ११,६,१०.
सोम-वर्चस्- -र्चसः शौ १४, १, ३२; पै १८,४,१.
¶सोम-वामिन्[g]- -मिने मै २, २, १३; -मी तै २, ३,२, ६; काठ ११,१.
¶सोम-विक्रयिन्- -यिणः मै ३,७, ४; -यिणम् तै ६,१,९,२;१०, ४[२]; -यिणि $तै १,२,७,१;६, १,१०, ४; -॰यिन् तै ६,१,९, १; मै ३,७,७;-यी तै ६,१,९, २; काठ २४,२;६; क ३७,३;७.
सोम-वृद्ध- -॰द्ध ऋ ३, ३९, ७; -द्धः ऋ ६,१९,५.
†सोम-शित- -तम् ऋ ७, १०४, १९; शौ ८,४,१९; पै १६,१०, १०; -ताः ऋ १०,१०८,८.
सोम-श्रेष्ठ- -ष्ठानि शौ ११, ८, १५; पै १५,१३,७.
सोम-सखि- -खा मा ४,२०; का ४,६,५; तै १,२,४,२; ६,१,७, ८; मै १,२, ४; ३,७,६[२]; काठ २,५;२४,३; क १,१७; ३७,४.
?सोम-सत्वन्[h]- -त्वनः पै १४,३, १५.
सोम-सव- -वः काठ ३७,५¶.
†सोम-सुत्- -सुत् ऋ ७, ६८, ४; -सुतः ऋ १, ८९, ४; मा २५, १७; का २७, ११, ४; -सुता ऋ ७, ९३, ५; -सुद्भिः ऋ ४,२४,८; ८,४६, २६.
सोम-सुति[i]- -तिम् ऋ ७, ९३,६.
सोम-सुत्वन्- -त्वा ऋ १, ११३, १८.
सोमां(म-अं)शु- -शवः मा १९, १३; का २१,२,२.
सोमा(मा-अ)ग्नि- > ¶सौमा (ग्न>)ग्नी[j]- -ग्नी मै २,१, ४; काठ १०,२.
सोमा(म-अ)द्- -माद् पै १९, २९,६; -मादः ऋ १०,९४,९.
सोमा(म-अ)नुवचन- -नम् काठपुष्पि ५०.
सोमा-पूषन्[k]- -†॰षणा ऋ २, ४०,१; ३; तै १,८, २२,५; २, ६,११,४; मै ४, ११, २; १४, १[३]; काठ ८, १७; ११, १३; -¶षणौ तै २,१,१, ६; ४, ४, ३; -॰षणौ ऋ २,४०,[५ (६, ५२,१६)]; -†षभ्याम् ऋ २, ४०,२; तै १,८, २२, ५; मै ४, ११,२; काठ ८,१७.
¶सोमापौष्ण[j,l]- -ष्णम् तै १, ८,८,१; २,१,१, ६; ४, ३; २, १०,३; ४,४, ३; -ष्णाः तै ५, ६,१३,१[m,n].
सौमापौष्ण[l]- -ष्णः मा २४, १; का २६,१, २; ¶मै २, ५, ५;६,४; काठ १५,३; -¶ष्णम् मै २,१, ४; ५; २, ४[२]; ५, १; ५; काठ १०,११[२]; ११,५; १२, १३; -ष्णाः काठ ४९,३[n].
सोमा-रुद्र[k]- -¶द्रयोः तै २,२,१०,

---

a) पामे. पृ २६२० d द्र.।
b) पामे. पृ ३४६५ c द्र.।
c) सो॰ इति स्वरः? यनि. शोधः।
d) सपा. आपश्रौ २०,१४,१२ सोमवद्भ्यः इति पामे.।
e) तै. मै. अन्यत्र पाठः।
f) अन्तोदात्तः (पा ६,१,२२०)।
g) विप.। उस. उप. <√वम्।
h) विप. (जन-)। उस. उप. सुत्वन् इति शोधः।
i) उप. <√सु 'अभिषवे'।
j) विप.। सास्यदेवतीयः अण् प्र.। k) तु. पृ८२६ k।
l) पूप. वृद्ध्यभावः द्र.। m) सौ॰ इति पपा.।
n) सपा. सो॰<>सौ॰ इति पामे.।

५; काठ ११, ५; –†०द्रा ऋ ६,७४,१-३; तै १,८,२२, ५[२]; मै ४,११,२[४]; काठ ११, १२[३]; शौ ७,४३,१;२; पै १,१०९,१; ३;४; –द्रौ मै २, १, ५¶; –†०द्रौ[a] ऋ ६, ७४,४; शौ ५, ६,५-७; पै १,१०९,२.

¶सोमारौद्र[b,c]– -द्रम् तै २,२, १०,१[२];३;४[२];५.

¶सौमारौद्र[b]– -द्रम् मै २,१, ५;६[२]; काठ ११,५[२].

सौमारौद्री– -द्रीम् मै २, १,६.

†सोमा(म-आ)हुत– -तः ऋ १, ९४,१४; पै १२,१,१४.

¶सोमा(म-आ)हुति– -तीः काठ २७,६; क ४२,६.

†सोमिन्[d]– -मिनः ऋ १, २२, ४; ४९,१; १५१,२; ७, १०३, ८; ८,१७,३; २४, २९; ४५, १६; ६२,१; ६; १०,४४,५; ५७,१; ९४; १; १७१, १; २; खि २, ६[२],२१[२]; मै २,१३, ९; कौ १, १३६; २, १८; जै १, १५, २; ३,२,९; शौ ४, २४, ५§; १३, १,५९;२०,३,३;३८,२;४७,९; ९४, ५; पै ४, ३९,५§; १७, २५,२; –०मिनः ऋ ७,३२,९; –मिनि ऋ ७, ३२, १२; शौ २०,५९,३; –मी ऋ ४, २५, ५; ८,३४, २; कौ २,११५९.

१सोमे(मा-इ)न्द्र– > २¶सोमेन्द्र[b,e]– -न्द्रम् तै २,३,२,६;७.

?सोमैन्द्र[b,c]– -न्द्राः तै ५, ६, १५,१[f].

सौमेन्द्र[b,g]– -न्द्रः काठ ११, १[२]¶; –न्द्रम् ¶मै २, १,४; २, १३; –न्द्राः काठ ४९,५[f].

सोमे(म-ई)श्वर[h]– -रः खिसा २०, ५.

सोम्य[i]– -०म्य कौ २, ८८३[j]; ७५३[k]; जै ३,९,३[j]; –म्यः ऋ ८,९३,८; ९५,८[k]; ९, ६७, ८; मै २,१३,६†; ४, १२, २; काठ ३९,१२†; कौ २, ५७३†; जै ३,४६,११†; †शौ २०,४७, २; १३७,१३; पै ३, २५, १२; –म्यम् ऋ १,१४,१०; १९, ९; २,३६,४; ६; ३७, २; ३, ५१, ११[j]; ५३, १०; ६, ६०, ⌊१५; ७,७४, २; ८,५,११;८,१;२४, १३;३५,२२⌋;८,४;१०,४;३३, १३;६५,⌊(३८,३)८⌋;९,७४,३; १०,९४, ९; १७०, १; खि ४, १२,२; मा २०,९०; २१,४२; ३३, १०†; ३०†; ४७; का २२,८, ११; २३, ५, २; ३२, १,१०†; ३,१†; ४, ४; मै १, २,८†;३,८,५†;११,४; †काठ २,९; २५,६; †क २,३; ३९,३; †कौ १,३८६; २,१०४; ८०३; ८५९; ३,५,२; †जै १,४२,६; २, ३, २; ३,१०, ६; ४, २,९; शौ ३,१४,३; ९, ३, १९; १८, ३,१९[l]; †२०,६७,५; ७; पै २, १३,५; ५,१५,५; ६,१७, ९†; १६, १४, १; –†म्यस्य ऋ १, १०५,३; ३, ४८, १; ४, ३५, ४;४४,४; ६,२०, ३; ३७, २; ८,१९,२; १०, ३२, १[m]; ५०, ⌊७; ९४,८⌋; कौ २, १०३८; जै ४, २९,४; शौ २०, १४३, ४; –म्या ऋ ५,२९,८; –म्याः काठ ५,२; शौ ९,५,१५; पै १६,९८, ५; –०म्याः ऋ १०, ५३, ७; तै १,८,५, २[n]; –म्यात् ऋ १, १८२, ८; पै १९, ३९, १०; –म्यानाम् ऋ १, ३१, १६; ४, १७, १७; ८, १७, १४; १०, १६, ८; मै १, ४,१२¶; कौ १, २७५†; जै १, २९, ३†; शौ १८, ३, ५३†; पै १, ५१, ४; –म्यानि मै १, १०, १२¶; –म्याय ऋ ३, ३३,५; ४, २५, २; –म्यासः ऋ ३ ३०,१; १०, १४,६;१५,१;५;८[o]; †मा १९, ३७§;४९;५०; ५१;५७;५८§; ३४, १८; का २१, ३, ७; ४,१†;६†; ९;३३,१,१२†; †तै २,६,१२,३[२]; ६; मै ३,११,१०;

a) पाभे. पृ ३७ g द्र. । b) विप. । सास्यदेवतीयः अण् प्र. । c) पूप. वृद्ध्यभावः द्र. । d) विप., नाप. (सोमयाजिन्-) । e) उभयपदवृद्ध्यभावः द्र. । f) सपा. सोमै° <> सौमै° इति पाभे. । g) उप. वृद्ध्यभावः (पा ७,३,२२) । h) नाप. (महादेव-) । षस. । सोमे° इति स्वरः? । यनि. शोधः । i) विप. (इन्द्र-, मधु- प्रभृ.), नाप. (सोमार्ह- ⌊यजमान-⌋) । प्राग्दीव्यतीय अर्हार्थीयश्च यः प्र. । j) सपा. सोम्य <> सोम्यम् इति पाभे. । k) सपा. सोम्य <> सोम्यः इति पाभे. । l) भाप. न. (प्रीति-, सौम्य-) । <*अस- (रस-) + *भर्म्य- (भृति-) >षस. *असभर्म्य- >यनि. । m) सपा. वौगृ १,१,१४ सौम्यस्य इति पाभे. । n) सपा. आश्रौ २, ७, ९ प्रमृ. सोम्यासः इति पाभे. । o) पाभे. पृ २०१२ e द्र. ।

४,१०,६[2]†; काठ २१, १४†; ३८,२; शौ १८,१,४४†; ५८†; ३, १०; ४५†; ४, ६२[a], ६३[a]; -†०म्यासः ऋ ६,७५,१०; मा २९,४७; तै ४, ६, ६,४; मै ३, १६,३; शौ२,१२,५$; -०म्यासः ऋ १०, ३०, १४; मै १,१०,३; १९; काठ ९,६; ३६,१३; ४६, १†; क ८,९; पै २,५, ५; १५, १०,१०†; -म्ये ऋ ७, ५९,६; -म्येन ऋ ४,२६, ५; -म्येभिः शौ ४,३४,३[b]; -म्येभ्यः ऋ ८, ३२,५; खि ५,७,४,१७; -म्यैः काठ ३५, १०; क ४८,१२.

सोम्य-हस्त- -स्तात् पै १७, २८,१‡.

सोमक[c]- -कः ऋ ४,१५,९.

सोम-काम- प्रभृ. सोम- द्र.

सोमन्- √सु (अभिषवे) द्र.

सोम-नेत्र- प्रभृ. सोम- द्र.

?सोमपि-त्सरु[d]- -रु[d] मा १२, ७१; का १३,५,१०; मै २, ७, १२; काठ १६,१२; क २५,३.

?सोमपित्सल[d]- -लम् पै १९, ५१ १२[d].

सोम-पीति- प्रभृ. सोम- द्र.

?सोमसुत्सरु[d,e]- -रु शौ ३,१७,३[d].

सोम-सव- प्रभृ. सोम- द्र.

?‡सोमानाम्[f] कौ १,१३९;२,८१३; जै १,१५,५; ४,३,७.

सोमानुवचन- सोम- द्र.

?सोस्यन्नतम्[g] पै ५,३२,२.

?सौ[h] पै १७,२३,४[2].

?सौःकाम्यः पै ६,६,५.

सौकृत्य- २सुकृत- द्र.

?सौक्षेजांस्त्वोदांस्तुमलंपतिष्ठाम पै ८,७,१.

सौख्य- सुख- द्र.

सौतेजस्- १सुतेजस्- द्र.

सौत्रामणी-,०णीय- सुत्रामन्- द्र.

सौदास- सुदास्- द्र.

सौधन्वन- २सुधन्वन्- द्र.

सौनृम्ण- सुनृम्ण- द्र.

१सौपर्ण-,२सौपर्ण- प्रभृ. सुपर्ण- द्र.

सौप्रजास्त्व- सुप्रजस्- द्र.

?सौबल- -लः काठ ३०,५¶[i].

सौभग- सुभग- द्र.

१-२सौभर- सोभरि- द्र.

सौभाग्य- सुभग- द्र.

सौमनस- सुमनस्- द्र.

सौमाग्नी-, सौमापौष्ण-, सौमारौद्र-, १सौम्य- प्रभृ. सोम- द्र.

सौर- सूर्य- द्र.

सौरभेय- २सुरभि- द्र.

¶सौराकि[j]- -किः मै ३,१,३; ४,६, २; काठ २७, ५; क ४२,५.

सौरी-, सौर्य- प्रभृ. सूर्य- द्र.

१सौव- सुव्र- द्र.

२सौव- स्वर् द्र.

सौवर्चनस- सुवर्चनस्- द्र.

सौवर्चस- २सुवर्चस्- द्र.

सौवश्व्य- १स्वश्व- द्र.

सौव्रत्य- सुव्रत- द्र.

?सौशाः पै २०,५३,११.

सौशुक- २सुशुक- द्र.

१सौश्रवस-,२सौश्रवस- सुश्रवस्- द्र.

सौहार्द्य- सुहृद्- द्र.

?स्कनदयामि[k],?स्कनदासि[k] पै १९, ४८,८.

√स्कन्द्, >कनिष्कन्द्,स्कन्दति ऋ १०,१७,[१२[l] (१३)]; मा ७, २६†; का ७, ११, १†; ¶तै २,५,८,६; ६,१, ७; ६, २; ३, १,८, ३; १०, १†; २, ६, २; ३; ५,७,६,५; ६,२, ५, ५; ८, ५; ३,८,१; ३; ४,५, २; ¶मै १,४,९;१३[2]; ८,३[2]; ३,९, ७[2]; १०, १; ४, ६, ६; ८, ९; काठ ३५,८[2]†[l]; ‡[m]; स्कन्दति ¶तै ३,२,६,३; ५,७,६, ५; मै ¶४, १,२; ¶काठ १९,४; २५,७[2]; २७, २[2]; ३१, १; २; ३२, ६; ३४, १७; ¶क ३०, २; ३९, ५[2]; ४२, २[2]; ४७, १; २; पै १६,१२०, १; २०, १२, ८†; स्कन्दन्ति तै ३, २, ६, २[2]¶; स्कन्दात् तै १,६,२,२; २, ६, ६,२¶; ६,२,८,५¶; काठ २५, ७¶; ३१, १४; ¶स्कन्देत् तै ३,२, ६, २; मै १, ८, ३[2]; ३, ८,६[3]; ४,८, ९; काठ ६, ३[3]; २५,७[3]; ३४,१८;३५,१८; १९; क ४,२[4]; ३९, ५[3]; ४८, १६; १७; स्कन्देयुः मै ४,८,९¶.

†चस्कन्द ऋ १०, १७, ११; मा १३,५; का १४,१,५; तै ३, १,

---

a) = सपा. मंब्रा २,२,५ गोगृ ४,३,४ । भागृ २,११:४ प्रभृ. सोम्याः इति, आमिगृ ३, १, १ : ८ प्रभृ. सौम्याः इति च पाभे. । b) पाभे. पृ ३४७१ *b* द्र. ।
c) व्यप. (राजन्-) । d) तु. पृ ३४१८ *e*, *f* ।
e) वैतु. पपा. ०सुत्-सरु- इति ।
f) सोमन्- > -मानम् इति शोधः (तु. सपा. ऋ १,१८,१; सा. BS.) । g) शोधः पृ २१९१ *b* द्र. ।
h) शोधः पृ २०५५ *e* द्र. ।
i) सपा. मै ४,८,१० शिथिरः इति पाभे. ।
j) व्यप. (विपूजन-) । k) शोधः पृ १०८५ *n* द्र. ।
l) पाभे. पृ १८८६ *s* द्र. । m) सपा. ऋ १०,१७, १३ स्कन्नः इति पाभे. । शिष्टं पृ १८८९ *d* द्र. ।

८,३; ४,२,८,२;९,५;५,२,७,३; मै २,५,१०;७,१५;३,२,६;४,८, ९; काठ १३,९;१६,१५;२०,५, ३५,८; क २५,६; ३१,७;४८,९; शौ १८,४, २८; पै २०,१२,७; १७,८[a];स्कन्त्स्यति मै ४,८,९¶; अस्कान् काठ ३४,१७¶; १८[२]; स्कन्[b] मा १,२६; का १, ९,४; क १,९; ३९,१; ४७,८; स्कान्[b] तै १,१,९,३; मै १,१,१०;४,१, १०; काठ १,९; २५,४; ३१,८. कनिष्कन्[c] ऋ ७, १०३,४.
¶१स्कन्द[d]- -न्दाः काठ २५, १; क ३८, ४.
स्कन्न, न्ना- -न्नः ऋ १०, १७, [(१२)१२][e]; क ४८,९†; -न्नम् ऋ ७, ३३,११; १०, १८१,३; तै २, ६, ६, ४¶; ¶मै १, ४, ९; ८,३; ३, ४,७; ६,६; ४,६, ८; काठ ६,३¶; २५,७¶;३५, ४[२f]; क ४, २¶; ३९, ५¶; ४८,५[२f]; -¶न्नस्य मै १,८,३; काठ २३,७[२]; २५,७[२]; क ३६, ४[२]; ३९, ५[२]; -न्ना ¶मै १,४, १२; १३; काठ ३२, २; ३५, ४[f]; क ४८, ५[३]; -न्नाय ¶मै ३,४,७;६,६; -¶न्नेन मै ३,८; ६[२]; काठ २५, ७; क ३९,५.
¶स्कन्न-भाग- -गाः मै ३,६, १०; काठ २५,७[२]; क ३९,५[२].
?स्कन्नादो[g] काठ ३५, ४; क ४८,५.
२स्कन्द[h]- -न्दः मै २,९,१.
?स्कन्दलोके[i] पै २,२१,१.
*स्कन्दयज्ञ्- > स्कन्दी(क>) का- -के पै १५,१८,७.
√*स्कन्ध्[j], ? अस्कन्धत् पै १३,५,९.
स्कन्ध[k]- -न्धः तै ५, ७, १८,१; काठ ५३, ८; -न्धाः मा २५, ६; का २७,६,१; मै ३, १५, ६; शौ ९,१२,३;१०, ९, २०; पै १६, १३७, १०; १३९, ५; -न्धान् शौ ६,१३५, १; १०, २,४; १२,११, ६; पै १, ४८, ३; २, ८४, ३; ५, ३३, ४[l]; ७; १६, ५९, ४; -न्धेभ्यः तै ७,३,१६,१; काठ४३,६;१०[m]; पै ९,३,९;१६,७५,११; -न्धेषु पै १०,११,१; १६,१४७,५.
स्कन्(न्ध्य>)न्ध्या[n]- -न्ध्याः शौ ६,२५,३; पै १९,५,६.
स्कन्धस्[o]- -न्धः शौ १०, ७, ३८; पै १७,१०,९; -न्धांसि ऋ १, ३२,५; मै ४, १२,३; पै १३, ६, ५; -न्धोभ्यः तै ७,३,२०,१[m].
स्कन्न- √स्कन्द् द्र.
√स्कभ्, स्भ्, > स्कभाय, स्कभान[p] काठ २, ९[३]; क २, ३[३]; स्कभ्नीत तै १,७,८,१[q]. चास्कुम्भ ऋ १०, १११, ५; स्कम्भुः ऋ १०,६५,४. स्कभायत ऋ १०, ७६, ४; अस्कभायत् ऋ १, १५४, १; मा ५,१८; का ५,५, ६; तै १, २,१३,२; मै १,२,९; ३, ८,७; काठ २, १०; शौ ७, २७, १; पै २०,६,९; अस्कभायत् क २, ४†; शौ ४,१,४; ९,१५,३‡[r]; पै १६,६८,३‡[r].
चस्कभा(न>)ना- -ने शौ ४, २,३‡[s].
*स्कभ्- > स्कभीयस्- -यान् ऋ १०,१११,५.
स्कभित- -तः ऋ १०, १४९, २; -ता[t] मा ८,५९; का ९,७, ८;

[a]) हृदि चस्कन्द > सपा. शौ ७, १२०, २ अभिचस्कुन्द इति पाभे.।
[b]) सपा. स्कन् (माश १,२,४,१९ च) <> स्कान् (आपश्रौ २, १,८ प्रमृ. च) इति पाभे.।
[c]) वैतु. वें. सा. शत्रन्तम् इति ?।
[d]) नाप.। अर्थः ?। [e]) पाभे. पृ ३४७६ *m* द्र.।
[f]) सकृत् सपा. काश्रौ २५,१२,८ आपश्रौ ९, १७, १ प्रमृ. स्कन्नात् इति पाभे.।
[g]) स्कन्ना (= °न्नानि) अधो (= अथो [°थ उ]) इति त्रिपदः शोधः (वैतु. SI. °न्ना अदः [< अदस्-] इति, C [सपा. आपश्रौ ९, १७, १] °न्ना उ इति द्विपदः शोधः ?)। सपा. अप्राय ५,५ ?स्कन्नादो > °न्ना(:) अधो इति, काश्रौ २५, १२,८ ? अस्कन्नेमा > स्कन्ने(°न्ना इ) मा इति च शोधौ द्र. (तु. छन्दः, तैब्रा ३,७,१०,४ प्रमृ. च)। [h]) व्यप. (कार्तिकेय-)। [i]) ?स्कन्दलोकेइदमां > सपा. शौ २,३६,१ संभलो गमेदिमाम् इति पाभे.।
[j]) = √स्कन्द् 'गतौ' (तु. या [६,१७] SEY [१३])।
[k]) नाप. (बाहुमूल-, वृक्षाऽवयव- [तु. या ६,१७])।
[l]) सपा. शौ ६,१३४,१ ग्रीवाः इति पाभे.।
[m]) सपा. स्कन्धेभ्यः <> स्कन्धोभ्यः इति पाभे.।
[n]) विप. (धमनी-)। [o]) = स्कन्ध-। असुन् प्र.।
[p]) पाभे. पृ ८८४ *e* द्र.। [q]) सपा. का १०,३,६ स्कभ्नन्तः इति, मा ९,१३ प्रमृ. माश ५,१,५,१७ स्कभ्नुवन्तः इति च पाभे.। [r]) सपा. ऋ १,१६४,२५ अस्तभायत् इति पाभे.।
[s]) सपा. ऋ १०, १२१,६ प्रमृ. तस्तभाने इति पाभे.।
[t]) सपा. पै २०,१४,१० स्तभिता इति पाभे.।

मै ४, १४, ६; शौ ७, २६, १; -तासः ऋ १,३४,२.

स्कभित्वी ऋ १०, ६५,७[a].

स्कभ्नत्- -भ्नन्तः का १०,३, ६[b].

स्कभ्नुवत्- -वन्तः[b] मा ९, १३; मै १,११,२; काठ १३,१४.

स्कम्भ[c]- -म्भ[d] काठ १, ६[e]; -०म्भ शौ १०,७,२९[f]; -म्भः ऋ ४,[१३-१४, ५]; ९,७४,२; ८६,४६; १०,५, ६!![g]; मै १,१, ७[e]; २, ६[h]; ४, १, ७[e]; काठ ३७,१३; १४; शौ ५,१,६†![g]; १०,७,८;९[2]; २६; २८;३५[3]; पै १७,७, ९; १०[2]; ९, ७; ९; १०,७[3]; -म्भम् ऋ १०, ४४, ४; शौ १०,७, ४-७; १०-२०; २२;३९; २०,९४,४†; पै १७, ७,४-८;८,१-७;८[2]; ९;१०; ९, १;३;१०![f];१०,१०; -म्भस्य शौ १०,७,२;२५; २६; पै १७, ७,४;९,६;७; -म्भासः ऋ १, ३४,२; -म्भे शौ १०,७,२९[3]; ३०;३५;८,२; पै १७,९,१०[3]; १०;१;७; -म्भेन ऋ ८, ४१, १०; शौ १०, ८, २; पै १६, १०१,१.

स्कम्भ-देष्ण[k]- -ष्णाः ऋ १, १६६,७.

स्कम्भ-सर्जन[l]- -नम्[m] तै १, २,८,२; ९, १; मै १, २, ६.

स्कम्भसर्जनी- -नी[m] मा ४, ३६; का ४,१०,७; काठ २, ७; क २,१.

स्कम्भन[n]- -नम् तै १, २,८, २[h]; ९,१; -नेन ऋ ३, ३१,१२;६, ४७,५; ७२, २; १०, १११,५; -नेभिः ऋ १, १६०, ४.

१स्कम्भनी[i]- -नी[h] काठ २,७; क २,१.

२स्कम्भनि, नी[j,o]- -निः तै १,१, ६, १[e]; -नी[e] का १, ७, २; काठ १, ६; ३१, ५; क १, ६; ४७,५; -नीः मा १,१९[e].

स्कम्भ्- प्रभृ. √स्कम् द्र.

√स्कु[p],>चोष्कूय, चोष्कूयते ऋ ६, ४७,१६;चोष्कूयसे ऋ८,६,४१.

चोष्कूयमाण- -णः ऋ १,३३,३.

स्कूयमान- -नस्य मै २,१,११.

?स्कोतपर्णधे[q] पै ११,२,१३.

√स्तन्>स्तनि, स्तन् ऋ १०,९२,८. अस्तानीत् शौ ५, २०, २; पै ९, २४,२.

स्तायते पै १,८७,३;४.

स्तनयति शौ९,१,२४[r]; स्तनयति तै ७,५, २५, २¶; शौ १३,७, १३; पै१६,१३,११; †स्तनयन्ति ऋ १,७९,२; तै ३,१,११,५; मै ४,१२,५; काठ ११,१३; स्तनय ऋ ५,८३,७[s]; तै ३,१,११,६†[s]; काठ ११,१३†[s]; शौ ४, १५,६; ५, २०,७; पै ५,७, ३; ९,२४, ८; अस्तनयन्[t] पै १३,१४,४.

स्तनथ[u]- -थाः ऋ ५,८३,३.

---

a) सस्थ. नि√मृज् इत्यस्य '*निभरणे = निगरणे' वृत्तिः द्र.।

b) पाभे. पृ ३४७७ *q* द्र.।

c) नाप. (मूलाऽऽधार-, स्तम्भ-)। अधिकरणे घः प्र.।

d) २स्कम्भनी- इत्यस्य प्रतीकमात्रं द्र. (तु. काठ ३१,५)।

e) = सपा. स्कम्भ <> स्कम्भः (माश्रौ १,२,२,२७ च) <> स्कम्भनिः (तैब्रा ३,२, ६, २[2] आपश्रौ १, २१, ३ च) <> स्कम्भनी (काश २, १, ४, १५ च) <> स्कम्भनीः (माश १, २, १, १६ च) इति पाभे.।

f) सपा. स्कम्भ <> ?स्कम्भम् (तु. WI.) इति पाभे.।

g) [√अस्ज् 'दीप्तौ' > भावे *अस्क- > *अस्कम्भ- (नाप. 'दीप्यमान- [ऋ. अग्नि-, शौ. वरुण-])] > हस्कम्भ- > -म्भः इत्येकपदः शोधः (वैतु. पपा.?, या [६, २७] प्रभृ. पपा. अनुवादिनः?)।

h) सपा. स्कम्भः <> स्कम्भनम् (आपश्रौ १०,२८, १ च) <> स्कम्भनी <> मा ४,३६ का ४,१०, ७ उत्तम्भनम् इति पाभे.।

i) पाभे. पृ ८१२ *m* द्र.।

j) पाभे. पृ ८२१ *e* द्र.।

k) विप. (अविरतदान- [मरुत्-])। बस.।

l) नाप. (शम्या-)।

m) सपा. °सर्जनम् (बौश्रौ ६, १५:२९ प्रभृ. च) <> °सर्जनी (काश्रौ ७,९,२३ प्रभृ. च) <> हिश्रौ ७, ३,२७ °सर्जनिः इति पाभे.।

n) नाप. (उत्तम्भन-साधन-, स्तम्भ-)। अधिकरणे प्र.।

o) अधिकरणे अनिच् प्र. उसं. (पाउ २,१०६)।

p) धा. दाने व्युदसने च वृत्तिः (तु. या ६, २२)।

q) BKA. स्कुतपर्णधेः इति।

r) सपा. पै १६,३४,८ स्तनयित्नु इति पाभे.।

s) सपा. पै ११,१,१० स्तनयन् इति पाभे.।

t) शोधः पृ ९६६ *j* द्र.।

u) भाप. (गर्जन-)। अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३)।

स्तनथु[a]– -थोः शौ ५,२१, ६; ८, ७,१५; पै १६, १३, ५.
स्तनयत्– -यति शौ ८, ७, २१[b]; –यते मा २२, २६; का २४, १२,१; तै ७, ५, ११,१[2]; काठ ४५, २[2]; –यद्भिः ऋ ४, १७, १२; –यन् ऋ १, ५८, [२; ९,८६,९]; १४०, ५; ५, ८३, २;९; ६,४४,१२; ९, १९, ३; १०,४५,४; ६७, ५; १६८, १; †मा १२,६;२१;३३; †का १३, १,७;२-३,४; तै १, ३,१४,२†; २, ४,७,१; †४, २, १-२, २; †मै २,४, ७§; ७,८; ३, २,२; ४,१२,५; काठ ९, १९†; ११, ९; †१६, ८-१०; क ३१,१†; कौ २,३५०†; जै ३, २९,७†; शौ १, १२, १; ९, १०, ६; ११, ७,१२; २०, ९१, ५†; पै १, १७, १; १०७,१; ११, १, १०†[c]; १५, २२, ६; १६. ११५, ३; १५०, ८; –†यन्तम् ऋ १, ६४, [६; ९,७२,६]; ५, ४२,१४; १०,४०,८; तै ३, १, ११,७.
स्तनयन्ती– -न्ती ऋ ९, ८७,८; मै २,८,१३.
स्तनयद्-अम[d]– -माः ऋ ५, ५४,३.
स्तनयित्नु[e]– -त्नवे खि ४, ४, १; मा ३६,२१; का ३६, १, २१; शौ १, १३, १; ११, ६, २; पै १५, २०, ८; २३,११; १६, २१,२; १९,३,९; –त्नु पै १६, ३४, ८[f]; –त्नुः काठ ३९, ८; शौ ७,१२, १; ९, १,१०;२०; १२,१४; ११,९, २०; १५,२, २५; पै २, ७०, २; ९, २३, १९; १५,१२,३; १६,३२,१०; ८३, १०; १३९, १७; –त्नुना ऋ ५,८३,६; तै ३,१,११,७†; काठ ८,२¶; ११,१३†; क ६, ७¶; शौ ४,१५,११†; ११,६, ३; पै ५,७,१०†; १६,२१,४; ५[g]; –त्नुम् मा २५,२; का २७, २,१; तै५,७,१२,१; मै ३,१५, २; काठ ५३,२; –त्नून् शौ ९, २,१५; पै १६, ७७, ५; –त्नोः पै २,१८,३[h];७०,४;१६,१५०, ७; –त्नौ मै १, ११, ५¶; ४, ९,१०; काठ १४,५¶.
स्तनयित्नु-सनि[i]– -निः तै ४, ४, ६, २; मै २, ८, १३; काठ २२,९.
स्तनयिष्यत्– -ष्यते तै ७,५, ११, १; काठ ४५,२.
स्तनी(क>)का[j]– -काम् पै १७, १५,९.
स्तन[k]– -†नः ऋ १, १६४, ४९; मा ३८,५; का ३८,१, ५; ¶तै ६, २,५,१; ६,४, ६; मै १,६,२¶; ४,९,७; १४, ३; शौ ७,११,१; –नम् ऋ १,१६९,४; ७,९६,६; मा १७,८७; का १९,१, १; तै ३,१,११,२†; ५, ४, ३, १¶; ५,१०,६; ७; ६, २, ५, १¶; ¶मै १,६,३; २, ५, १; ३, ३, ४;७,५[2]; ४,१,१४; काठ १९, १४†; ¶२१, ६; ९; ३०,४¶; ४०, ६; १३; ¶क ३१, २१; ४६,७; –नयोः मा २१, ५२; का २३, ६, ५; मै ३, ११, ५; पै १६,१४८,२; २०, १९, ४; –नाः ¶तै १, ७, १, २; ६,२, ११, ४; ¶मै ४, ५,७;९; काठ २५,९¶; क ४०, २¶; शौ ९, १२,१४; १०,९, २२; १०, ७; पै १६, १०७, ७; १३३, १२; १३८,२; १३९,१७; –नान् तै ६,२,५,२¶; शौ १२, ४, १८; पै १३,५, २५-२७; १७, १७, ९; –नेभ्यः शौ १०, १०, २०; पै १६, १०८, १०; –नौ ऋ २,३९,६; ¶तै २,१,१, ६; ५, ६, ९, २; ७, ४, ११, ३; ¶मै १,६,५; ९; ३,१,७; ४, २,२; ८,७§; ¶काठ १२,१३;३३,३; शौ ८,११,६; ९,१,७; १०, २, ४; पै १६, ३२, ६; ५९, ४; १३३,१०.
स्तन-भर-नमि(त>)ता– -ता खि २,६[3],२६.
√स्तनस्य[l] > स्तनस्यु– -स्युम्

---

a) भाप. । अथुः प्र. उसं. (पा ३,३,८९) ।
b) वैतु. अन्ये क्रिप. इति ?। c) पाभे. पृ ३४७८ s द्र. ।
d) त्रिप. । बस. उप. =१अम– ।
e) नाप. । कर्तरि इत्नुच् प्र. ।
f) पाभे. पृ ३४७८ r द्र. ।
g) पाभे. पृ २४७१ n द्र. ।
h) पाभे. पृ २०५१ d द्र. ।
i) नाप. (इष्टका-भेद-) । उस. ।
j) विप. (पिशाची-) । कर्तरि ईकन् प्र. ।
k) नाप. (पयोधर-) । पयस्– (१प्रयस्– =भोजन-)+ (√*ता [=√धा] 'धारणे' > भावे) *तान– > बस. पयस्-तान– > वाप्रि. यनि. (तु. आवे. फ़्स्तान, पार. पिस्तान, Eng. breast [तु. WW २,६६३]) ।
l) पाप्र. (पा ७,१,५१) असुगागमः उसं. ।

शौ १२,३,३७; पै १७,३९,७.
स्त(न>)ना-भुज्[a]– -भुजः ऋ १,१२०,८.
स्तनिन्– -नी काठ १८,१७[b].
स्तनिनी– -नीः मै ४,१,१४¶.
?स्तनः पै ४, २०, ७.
स्तनथ–, स्तनथु– प्रमृ. √स्तन् द्र.
√स्तभ्, स्म्, स्तभ्नोतु[c] मै २, ८, ९[४]; स्तभ्नुताम् मै २, ८, ९[d]; अस्तभ्नोत् पै १५,२३,१२.
स्तभ्नाति पै ५, २२, २; स्तभ्नातु[c] मा १५,१०-१३; का १६,३,२; ५; ८; ११; तै ४,४, २, १[२]; २[२]; काठ १७, ८[४]; क २६,७[४]; स्तभ्नीताम्[d] मा १५. १४; का १६,३, १४; तै ४, ४, २,३; काठ १७, ८; क २६, ७; स्तभान शौ ९,५, १५; पै १६, ९८,५; ।अस्तभ्नात् ऋ २,१२, २; १७,५; ३,३०, ९; ५३, ९; ८,४२,१; १०,११३,४; मा ४, ३०; का ४,१०,१; तै १,२, ८, १; मै १,२,६; ३,७,८; ४,१४, ३; काठ २,६; ११,१२; क १, १९; शौ ४,३५, ३§; १९,३२, ९§; २०, ३४, २; पै १२, ४, ९§; १३,७,२; ।अस्तभ्नाः ऋ २,१३,१०; ८,८९, ५; कौ २, ७७९; ३, २, ७; जै २, ६, १; अस्तभ्नाम् काठ ४०, ९[e]; अस्तभायत् ऋ १, १६४, २५[f]; २, १५, २; ६, ४४, २२; अस्तभायः ऋ १,६२,५.
।तस्तम्भ ऋ १, ६७, ३; १०, ८९, ४; काठ ९, १९; कौ १, ३३९; जै १,३५,८; शौ ६,८५, ३§; पै १९,६,३§; तस्तभुः ऋ ८, ५५, २; खि ३, ७, २; अस्तम्भीत् ऋ ८, ५१, ८; खि ३,३,८; स्तम्भीत् ऋ १,१२१, २; अस्तम्भीः[g] क २,१०;४१,३.
तस्तुम्भत् ऋ १,१२१,३.
।तस्तभान,ना– -नान् ऋ ८, ९६, १८; –ने[h] ऋ १०,१२१,६; मा ३२,७; का २९,४, २; तै ४,१, ८,५; मै २,१३, २३; काठ ४०, १; पै ४,१,५.
तस्तभ्वस्– -भ्वांसम् ऋ २,११,५.
स्तब्ध्वा शौ १०,७,७; पै १७,७,८.
स्तभ–> √स्तभाय> ।स्तभायत्– -यन् ऋ १०, ३, २; कौ २,८९७; जै ४,१३,१०.
स्तभित– -तः पै ५,१३,२; –।तम् ऋ १०,१२१,५; मा ३२,६; का २९,४,१; तै ४,१,८, ५; मै २, १३,२३; काठ ४०,१; शौ १३, १,७§; पै ४, १, ४; १८, १५, ७§; –ता पै २०,१४,१०[i].
स्तभु[j]–> √स्तभूय >स्तभूयत्– -यन् ऋ १०,४६,६.
स्तभूयमान– -नः ऋ ८, ६, १६; –नम् ऋ ३,७,४.
स्तम्भ– -म्भम् काठ ३०, ९; –म्भे पै १७,१२,९; १९,५२,४; –म्भेन शौ १९,३२, ७; पै १२,४,७.
स्तम्भान– -नः काठ २,१४[k].
स्तम्ब[l]– -¶म्बम् मै ४, १, २; काठ ३१,१; क ४७, १; –म्बे शौ ८, ६,१४; पै १६,८०,६.
स्तम्ब-जु– -जः शौ ८, ६, ५; पै १६,७९,५.
¶स्तम्ब-यजुस्[m]– -जुः तै १,६,९, ४; २,६,४,१; मै ४, १, १०; काठ २५,४; ३१,८; क ३९,१; ४७,८.
स्तम्बिन्– -म्बी ¶मै ४,२,१४[२].
स्तम्बिनी– -नीः शौ ८, ७, ४; पै १६,१२,४?[n].
।स्तरी[o]– -रीः ऋ १, १२२, २[p]; ७,१०१, ३; ८, ५१, ७; १०, ३१,१०; खि ३, ३, ७; मा ३, ३४; ८,२; ३३,२७; का ३, ३, २६; ८,१, १; ३२,२, १०; तै १,४,२२,१; ५,६, ४; ८,४; मै

---

a) त्रिप. (स्तनैः पालयन्ती- [धेनु-]) । उस. ।
b) पामे. पृ ८४९ *m* द्र. ।
c) सपा. स्तभ्नोतु<>स्तभ्नातु (माश ८,६,१,५-८ च) इति पामे. ।
d) सपा. स्तभ्नु°<>स्तभ्नी° (माश ८, ६,१,९ च) इति पामे. ।
e) पामे. पृ २८३६ *h* द्र. ।
f) पामे. पृ ३४७७ *r* द्र. ।
g) सपा. मा ६,२ का ६, १, २ काठ ३, ३ अस्पृक्षः इति, मै १, २, १४ उत्तभान इति च पामे. ।
h) पामे. पृ ३४७७ *s* द्र. ।
i) पामे. पृ ३४७७ *t* द्र. ।
j) =स्थैर्य- ।
k) पामे. पृ ३१२९ *l* द्र. ।
l) नाप. (तृणादि-गुच्छ-) ।
m) नाप. (स्तम्बप्रधान-यजुस्- [यज्ञाङ्ग- = कर्म-विशेष- वा मन्त्र-विशेष- वा]) ।
n) स्त्र° इति लैवि.? यनि. शोधः (तु. स्तम्भिनीः इति मूको.) ।
o) विप. (निष्फल-), नाप. (प्रसूतिरहिता-, वन्ध्या-) । <√स्तृ 'हिंसायाम्' पाउ (३, १५८) । नाप. पक्षे ६अ+स्त्री–> तस. अ-स्त्री–>वावि. यनि. ।
p) तु. वें. GW. PG [२,१९९]; वैतु. सा. =आदित्य-, B (ZDMG [४८,११२]) स्त्रीः इति शोधुकः? ।

१,३, २६; ५, ४; ११; काठ ४, १०; ७, २; ९[२]; क ३, ८; ५, २; कौ १,३००; जै १, ३१,८; –रीम् तै १,५, ८,४¶; –र्यः ऋ ४,१९,७; ७, २३, ४; मा ३३, १८; का ३२, २, १; शौ २०, १२,४; –र्यम् ऋ १,११६,२२; ११७,२०; ७,६८, ८; काठ ७, ९[२]¶.

स्तरी√कृ, स्तरीकरोति काठ १३, ६[२]¶[a].

स्तरीतवे, स्तरीमन्– √स्तृ (वधा.) द्र.

स्तव–, स्तवत्–, स्तवथ–, स्तवध्यै, स्तवमान– प्रभृ. √स्तु(वधा.)द्र.

?स्ता पै १९,४४,२४.

स्तामन्[b]– -मानम्[c] शौ ५,१३,५.

स्तामु[d]– -मुः ऋ ७,२०,९.

स्तायत्[e]– -यत्[f] काठ १३, ६[२]; शौ ४,१६,१; ७,११३,१.

स्तायु[g]– -यूनाम् मा १६, २१; का १७,२,५; तै ४,५,३, १; मै २, ९,३; काठ १७,१२; क २७,२.

स्तावा– √स्तु द्र.

स्ति[h]– स्तीन् ऋ ७,१९, ११; १०, १४८,४; शौ २०,३७,११†.

†**स्ति-पा**[i]– -पा ऋ ७,६६, ३; जै ३,५४,९; –पाः ऋ१०,६९,४[j].

स्तिया[k]– -यानाम् ऋ ६, ४४, [२१; ७,५,२].

स्ती(म>)मा[l]– -मासु शौ ११,१०, ३४.

स्तीर्ण,र्णा–, स्तीर्त्वा, स्तीर्यमाणा– √स्तृ (वधा.) द्र.

√स्तु (वधा.)[m], †स्तुवते[n] ऋ २,२४, १; ८, २४, १६; कौ १, ३८५; २, १०३४; जै १, ४३, ५; शौ २०, ६४, ४; स्तवते ऋ १, १७८, ४; स्तुवे[o] ऋ १०, २२, २; †स्तवे ऋ १, ९२, ७; ६, १२, [४; ७, १२, २][p]; १०, ११५, ७; कौ २, ६५५; जै ३, ५४,५; स्तवन्ते ऋ ६, २६, ७; स्तवन्ते ऋ १०,६५,४; †स्तवसे ऋ १, १६९, ८; १०,१४८, ५; मै ४, १४, १३; स्तवथ ऋ ४, २१,२; स्तवामहे ऋ ८,४६,१७; स्तवत् ऋ ६, ५९,४; स्तवत् ऋ ६, ४७, १५; पै १७,२८, ४; स्तवन्त ऋ ७, ३०, ४; स्तवन्त ऋ ४, २२, ७; ?स्तव>वा[q] ऋ २,११,६[३]; ?स्तव>वा[r] ऋ १०, ८९,१; †स्तवेत ऋ ५,१८, १; कौ १, ८५; जै १, ९, ५. स्तुते काठ ३३,६[२]¶; स्तौति खि ५,३,५;¶स्तुवते तै ३,१,१०,३; मै १,११,९; ३,१०,५; ¶स्तुवते तै ७,३, १, ४; मै १, ११, ९[२]; ३,६,४; ८, १०; ४, ६, १; ८, ४; ¶स्तुवन्ति तै ७,५, ८, १; काठ २३, २; स्तुवन्ति ¶तै ७, ३,१,३; ५, ८,१[२];२;४[२]; ¶काठ १४, १०[३]; २८, १०; २९, ३;

---

[a]) सपा. मै २,५,४ स्तर्यम् करोति इति पाभे. (तु. पृ १४७१ *b*)।

[b]) नाप. (मार्ग-)। (प्र√स्था 'गमने'>) प्र-स्थामन्–>वावि. यनि. (वैतु. w. स्थामन्– [तु. वै. पाभे.] <√स्था 'गतिनिवृत्तौ'? इति वा स्तामन्– [<√स्तु] वेति शोधुकः ?)।

[c]) संपा. पै ८,२,५ स्थामानम् इति पाभे.।

[d]) नाप. (स्तोतृ- [तु. निघ ३, १६])। *स्ताव– + (√मा 'निर्माणे' > कर्तरि) म–> उस. *स्ताव-म–> वावि. यनि. (वैतु. दे. √स्तम् 'अवैक्लव्ये' इति, WAG [१,१२ a] <√स्तन् 'शब्दे' इति?)।

[e]) विप. (आच्छादित-)। (√स्तृ 'आच्छादने'>भावे) *स्तर–> नाधा. √*स्तर्य > *स्तर्यत्–>नैप्र. यनि. (तु. [तात्पर्यतः] PW. W. WI. प्रभृ. <√स्तै [√स्ता] 'प्रच्छन्नकृतौ' इति; वैतु. सा. ?तायत्– इति पाठं मत्वा <√तन् 'संताने' इतीव?)।

[f]) वा. क्रिवि. द्र.।

[g]) नाप. (स्तेन-)। तायु– इत्यनेन स-न्यायः।

[h]) नाप. (गृह-, यजमान-)। सा (ऋ ७, ६६,३) <√स्त्यै इति। शिष्टं पृ ३६४ *e* द्र.।

[i]) विप. (अग्नि-प्रभृ.)। उप. <√पा 'रक्षणे'।

[j]) या [६, १७] प्रभृ. नाप. (कूप-) इति कृत्वा पूप. स्ति– = स्तिया– वा <उपस्थित– वेति।

[k]) स्त्री. नाप. (जल-भेद-)। <√स्त्यै इति या [६, १७] प्रभृ.?।

[l]) विप.। शिष्टं *k* द्र. (तु. Hirt [२,१५२])।

[m]) स्तुतिस्थैर्यादिषु धा. वृत्तिः।

[n]) = स्तूयते। *स्तव–> *स्तव्य–> नाधा. √*स्तव्य > *स्तव्यते > नैप्र. यनि. च स्तूयते इत्यपि च।

[o]) प्रपु१ त-लोपे रूपं द्र.। [p]) तु. सस्थ. टि. आ।

[q]) स्तवाम इति शोधः (तु. छन्दः, [तात्पर्यतः] वें. सा.; वैतु. GW. प्रपु१ ?)।

[r]) स्तवाम् [लेटि उपु१] इति शोधः (तु. [तात्पर्यतः] GW. प्रभृ.; वैतु. सा. मपु१ इति?)।

३४,१७; ३७,१७; ¶क ३५,८; ४५,१;४; कौ ३,४,९; जै २, ४,३; †स्तुषे ऋ १, १२२, ८; २, २०, ४; ६, २१, २; ४८, १४; ८, २१, ९; २३, २; ७; १०,९३,९; खि ५,४,५[a]; ६,३, ४; कौ १, ४००; जै १,४५,२; ४, १५, ७; शौ २०, १४, ३; ६२,३; स्तोषि ऋ १०,२२, ४; स्तौमि तै ४, ७,१५,१;२[२]; ३; ४; ५[२];६[२]; मै ३,१६,५[१]; काठ २२,१५[८]; शौ ४, २३-२९,७; पै ४, ३३-३९, ७; †स्तुमसि ऋ ६, २३, ५; १०, १४८, १; कौ १, ३१६; जै १, ३३, ४; स्तोषत् ऋ ५, ३६,३; †स्तोषम् ऋ १, १८७,१; मा ३४,७; का ३३, १,२; काठ ४०, ८; पै ६, १६,१; स्तोषाणि ऋ १०, ८८, ३; †स्तोषाम ऋ १,५३, [११; १०, ११५, ८]; शौ २०, २१, ११; ¶स्तौतु काठ ७, १०; क ५,९; स्तुहि ऋ २,३३, ११;५, ५३,१६; ८३,[१; ८,९६,१२]; ८,१,३०[?b]; १३,१०;२४,२२; १०३,१०; तै ४, ५, १०, ३†; मै ४,१४,१२; कौ १, १७७; जै १,१९,३; शौ ६, १,१; १८,१, ४०†; २०, ६६, १†; स्तुहि ऋ १,१७३,५; ३, २३,३; ५१,३; ५,४२, ११; ५३, ३; ६,१८,१; ४५, १६; ८, २६, १०; १०२, १०; मै ४,१२, ३†; १४, १२; कौ ४,५[a];जै २,७,२[a]; शौ ६,१, २; पै १९,१,१; २; स्तुत तै ३, २, ७, १; काठ ७, १०¶; १७, ७; ¶३४, १७; १८[६]; ३७, १७; क ५, ९¶; २६, ६; †स्तोत>ता ऋ ८, १, १; कौ १,२४२; २, ७१०; जै १, २५, १०; शौ २०,८५,१; †स्तवै ऋ ३, ३२, १४; ९,५३, २; १०, ३३,५; तै १, ६,१२, ३; मै ४, १२, ३; काठ ८, १६; ३८, ७; कौ २, १०६५; जै ४, ७, २; स्तवानि तै १,५,९,४¶; †स्तुवाम ऋ १,१६,९; ८,२४,[१९; ८१,४; ९५,७]; कौ १, ३५०; ३८७; २,७५२; जै १,३६,९; ४३,७; ४,१७,७; शौ १३, २, २$; २०, ६५,१; †स्तवाम ऋ २, ११, ६; ४, २१, ४;३९,१; ८, ६२, १२; ९५, ६; ९६, ६; तै १,५,९,३¶; कौ २, २३५†; जै ३, २०,१९†; पै १८, २०, ६; अस्तौत् ऋ १०, १०५, ११[१]; तै १,५, ९,४¶; काठ ७, १०¶; क ५,९¶;स्तौत्[c] ऋ ७, ४२,६; अस्तुवत मा १४,२८[४]; २९[५]; ३०[५]; ३१[३]; का १५, ९, १[४]-३[४];४[५]; तै ४,३,१०,१[७];२[७]; ३[३]; मै २, ८, ६[१७]; ३, २,१०; काठ १७,५[१७];२०,१२; क २६, ४[१७]; ३१, १४; अस्तुवन् तै २, ५,९,१¶; अस्तुवन् तै १,५,९, ३¶; स्तुवीत ऋ ४, ५५, ६; ¶स्तुवीरन् तै ७, ५,५,२; काठ ३५, १६; क ४८, १४; स्तुयुः ¶काठ ३४, २; ४.

तुष्टवत् ऋ ८,८,१६.

स्तुवताम् शौ १, ८, १; पै ४, ४,८.

†तुष्टुवुः ऋ ८, ६, १२[२]; १८; कौ २, ८५२[२]; जै ४,१२, ५[२]; शौ २०,११५,३[२]; स्तविष्यामि ऋ १, ४४, ५; स्तोष्यामि खि ४,२,५; †अस्तोषत ऋ १,८२, २; मा ३,५१; का ३, ७, १; तै १,८,५, २; मै १,१०, ३; काठ ९,६; क ८,९; कौ १,४१५; जै १,४०, ७; शौ १८, ४, ६१; अस्तोषि ऋ १, १२२, १; ५, ४१,१०; ८,३९,१; १०,७७,१.

†स्तूयसे ऋ ३, २२,१; मा १२,४७; का १३, ४, ३; तै ४, २,४,२; मै २,७,११; काठ १६, ११; क २५, २.

स्तविष्यते खि ५,८,१; शौ २०, १२७, १[d]; स्तविष्यसे ऋ ८, ७०,१४; †अस्तावि ऋ १,१४१, १३;८,५२,९;१०,४५,१२;६३, [१७[e]; ६४, १७[e]]; खि ३,४, ९; मा १२, २९; का १३, २, १२; मै २,७,९; कौ २,१०२७; जै ४,२६, ६; शौ २०, ११९, १; अस्तावि ऋ ६, २३, १०; अस्तोष्ट ऋ १, ७७, ५; अस्तोढ्वम् ऋ १,१२४,१३.

अतुष्टवम् ऋ ३,५३, १२.

†तुष्टुवस्- -वांसः ऋ १,८९,८[f]; २, २८, २; ७,७६,६; मा २५, २१; का २७,११,८; मै ४,१४, २; काठ ३५,१; कौ २,१२२४.

तुष्टुवान्- -नाः ऋ ७,५१, ३.

†स्तव[g]- -वः ऋ ९, ५५,२; कौ

---

a) सपा. स्तुषे<>स्तुहि इति पामे.।
b) स्तुहि॒ऽस्तुहि इति शोधः (तु. सा. OBN.; वैतु. पपा. यनि. ?)। c) शोधः पृ. २९३६ k द्र.।
d) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. स्तविष्यते इति?। e) शोधः पृ१३६२ h द्र.। f) धा. वृद्धौ =दार्ढ्ये वृत्तिः।
g) भावे अप् प्र.।

२,३२६; जै ३,२७,२; –वे ऋ ५,७३,४[a].
स्तवत्– -वान् ऋ २, १९, ५; २०,५; ६,२४,८?[b].
स्तवथ[c]– -थैः ऋ ७,१,८.
स्तवध्यै ऋ ७,३७,१;८.
स्तवमान– -०न ऋ १, १४७, ५; –नः ऋ १,१३९,६;७,१९,११; ८,२४,४; शौ २०, ३७, ११†; –नेभिः ऋ १,६२,७.
स्तवस्[d]– -वसे ऋ ५,१०,७.
स्त(व्>)वा[e]– -वाः[f] तै ३, ४, ७,१[g]; मै २,१२, २; काठ १८, १४; क २९,३.
१स्तवान– -†नः ऋ १,१२, [११; ८,२४,३ (९,४४, ५; ६१,६)]; ३१, ८; ५१, ९; ११३,.१७; १३०, १०; २, ३३, ११; ४, ११,२; ५,१०,७; ६,८,७;५०, ६; ७,३६,५; ८, २३, ५[h]; ९, ९७,५; तै ४,५,१०, ४; मै २, ७, ४†; ४,११,१; शौ १८, १, ४०; –ना ऋ ४,५५, ४; –नाः ७,६२,३; –नेभिः ऋ १,१६९, ८; मै ४,१४,१३†.
†२स्तवान– -नः ऋ ६,४६,२; मा २७,३८; का २९, ५, ७; मै २, १३, ९; कौ २, १६०; जै ३, १५,८; शौ २०,९८,२.
†३स्तवान– -०न ऋ ३, ४०, ३; शौ २०, ६, ३; –नः काठ ३९, १२[२].
स्तवितृ– -तारम् मै ४,१४,७.
?स्तविष्यमाण[i]– -णः शौ २०,२४, १६; पै १३,७,१७.
स्ता(व्>)वा[j]– -वाः[f] मा १८,४२; का २०, २,५.
स्तुत्– स्तुतः ऋ १, १६९,४; ६, ६३,८; ८,२,२९; ४३, १७.
स्तुत,ता– -†तः ऋ १, ८२, ३; १७१,३; १७७, १; १९०, [८; ७,२२,६]; २,३३, १२; ३, ५, ९;१८,४; ४, १६, [२१; १७, २१; १९-२३, ११ (५६, ४)]; १७,१९;२१,१;२९,१;३२,[८; ८,१४, ४ (३२, ७)]; ५, १०, ७;३३,१; ६,२४,२; ७,८,५[k]; २८,३; ९,६२, १५; १०, ५०, २;६१, १६;९३, ४; १००, १; मा ३,५२; २०, ४७; ५४; का ३,७,२; २२, ५, १; ८; तै १, ¶५,९,३[२]; ४[२]; ८,५,१; मै १, १०,३; ४, १४, १८; काठ ७, १०¶; ८,१६; ९, ६; ३८, ७; क ५, ९¶; ८, ९; शौ १९,३, १S?[l,m]; २०,१२, ६; २७, ४; पै ४, ४,१S[n]; –तम् तै ३, २, ७,१[३];३[३];७,३,११, २; मै ¶१, ५,८; ९,७[२];३,११,१२[६०]; काठ ७, ६¶; ३४, २¶; ३८,११[६०]; ४३, १; क ५,५¶; शौ ११,९, ५; पै १६, ८२, ५; –तस्य ऋ ७, ५६, १५; तै ३, २,७,१[२p]; ३[२p]; मै १, ३, ३९; काठ ४, १३; क ३,११; –ता खिसा २६, १७; शौ १९, ७१, १?[q]; –ताः

a) तु. सस्थ. टि. अनु।
b) *स्ताव– (भाप. = स्थैर्य-) > (मतुपि प्र. स्वर-संक्रमे [पा ६,१,१७६]) *स्ताव-वत्-> प्र१ स्ताववान् >नैप्र. *स्तावान् इति शोधः (तु. छन्दः) इति मतम्।
c) भावे अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३)।
d) भाप. (तु. वें. =बल-; वैतु. सा. तुमर्थीयः प्र.?)।
e) नाप. (स्तुति-कृत्- [अप्सरस्-])। कर्तरि अच् प्र.।
f) सपा. स्तवाः (आग्निगृ १, ५, २ : ४३ प्रमृ. च) <>स्तावाः (माश ९,४,१,११[२] च) इति पाभे.।
g) वैतु. k. माप.।
h) सपा. मा ११,४१ का १२,४, ४ तै ४, १,४,१ काठ १६,४ माश ६,४,३,९ अवा नः इति पाभे.।
i) PW. BW. प्रमृ. BKA. च तवि° इतीव। प्रसविष्यमाणो (तु. पै. मूको. भविष्यमाणो) नो यो अरक्षत् इति पाद-शोधः।
j) = स्तवा-।
k) तु. GW.; वैतु. वें. सा. प१ <स्तुव-।
l) सपा. तैब्रा १,२,१,२२ आपश्रौ ५, १३, ४ भग्ने इति पाभे.।
m) ततःस्तुतः (तु. शंपा. सात.) इति पाठः? ततस्ततः इति शोधः (तु. मूको. BC. BW.)।
n) पाभे. पृ २७४७ c द्र.।
o) =सपा. तैब्रा २,६, १९,१[३]; २[३]। मा २१,२५;२६ प्रमृ. स्तुताः इति पाभे.।
p) पाभे. पृ ३०५४ c द्र.।
q) °तो = °ता उ इति द्विपदः शोधः (तु. सपा. तैआआ १०, ३६ मना २, ३६)। सस्थ. वेद-मातृ- इत्यत्र कस. सति उप. वर्णार्थे <√मा 'शब्दे'। ?प्रचोदयन्ताम् > प्र-चोदयन्ती इति, ?पावमानी > पावयन्ती इति, ?कीर्तिम्> कीर्ति यशः इति, ?व्रजत > व्रजतु इति चापि शोधाः। ब्रह्म-लोक- इत्यत्र पस. सति पूप. वेदपर्यायः, उप. कोशपर्याय इति कृत्वा <√*व्लु (=√वृ) 'आवरणे' इति द्र. [तु. सप्र.

ऋ ४,३७,७;५,५२,१४;६,५०, ⌊१४; १०, १४, ४⌋; मा २१, २३;२४;२५[a]; २६[a]; २७; २८; ३४,५३†; का २३, ३, १; २; ३[a]; ४[a]; ५; ६; ३३,२, १६†; मै १,६,२†; काठ १६, १३; पै ६, १७, १०; –तासः ऋ १, १७१,⌊(१६९,५) ३⌋; ६, ५०, १५; ७,५७,६;७; ८, ३०, २; –¶ते तै ६,३, १, १; ४,९, २; मै ३, ८, १०[2]; ४, ६, २; काठ २७, ४; क ४२, ४; –तेन मा ३,१९; का ३, ३, १०; तै १,५,५,४; मै १,५, २; ८; २, १३,४; काठ ६,९; ७, ६; २८, १¶; क ४,८; ५, ५; ४४, १; पै २०,४१,३[b].

स्तुत-शस्त्र[c]– -स्त्रयोः तै ३,२, ७,३[2]¶; –स्त्रे तै ५,६,८,६¶; ७,३,१३,१; काठ ४३,३.

स्तुत-स्तोम– -मस्य मा ८, १२[d]; का ८,७,२[d]; तै १,४,२८, १; ३,२,५, ४; ७[d]; मै १, ३, ३०; काठ ४,११; क ३,९.

स्तुति– -तयः ऋ ६, ३४, १; –तिम् ऋ १०,३१,५; –†तीः[e] ऋ १,८४,⌊२ (८,१७,४)⌋; मा ८,३५; का ८,१०,१; तै १, ४, २८,१; मै १, ३, ३४; काठ ४, ११; क ३,९.

स्तुत्वा शौ ९,२,२.

†स्तुवत्– -वतः ऋ १, ३३, ७; ५,५३,१६; ७, १८, १८; ३३, ५; ८,३, १४; १३, २६; १९, १२; २४,१४; ८५, ४; ६; खि १,१२,४; कौ २,८६०; शौ २०, ५०,२; –वताम् ऋ ६,५४, ६; –वते ऋ १,६२,१; ११६, ⌊७; ११७, (६)७⌋; २३; २,२२,३; ४,१७,१८;२१,७; ९; ५, ४२, ७;६,२३,⌊३; ७,९७,१०⌋;६२, ५; ७,८८,६;९५,६; ८,१,२२; ७,३५; ५०,१; ६३, १२; ८५, ५;८८,३; १०,४६,१०; खि ३, २,१; ५,२१,१; मा ३३, ५०[f]; ३४,१६; का ३२, ४, ७; ३३, १,१०; मै ४,१२,३;१४,७; कौ १,२९६;२,८३७; जै १,३१,४; शौ ५,११,११$; २०,१७,१२; ५१, ३; ८७, ७; १३५, ११$; पै ८,१,११$; –वन् ऋ ४,५१, ७; शौ ४,२८, ३$; पै ४,३७, ५$; –वन्तः ऋ ४,२०, १०;६, २९,४; ८,३, १४; तै १,७,१३, ३; शौ २०, ५०, २; –वन्तम् ऋ १,१४७,५; २, २०, ३; मै ४,१४,७$.

स्तुवान,ना– -नः शौ १,८,२; पै ४, ४,१०; –नम् शौ १, ७, १; पै ४,४, १; –नस्य शौ १, ८, ३; पै ४,४,९; –ना ऋ ७,९६, ३.

†?स्तुषे[g] ऋ १, ४६, १; १२२, ७; २, ३१, ५; ५, ५८,⌊(५३, १०)१⌋;६,४९,१; ५१,३;६२, १;८, ४,१७; ५, ४; ७, ३२; २४,१; ६३,⌊(९,८०,१०) ३⌋; ६५,५; ७४,१; ८४,⌊(९,१८६, ३)१⌋; कौ १, ५; ८७; १७८; ३९०; २, ५१४; ९१४; १०७८; जै १,१,५;९,७; १९, ४; ४३, १०; ३,४८, १०; शौ १८, १, ३७.

†स्तुषेय्य[h]– -य्यम्[i] ऋ १०,१२०, ६; पै ६,१,६.

स्तूयमान– -नाः ऋ १, १०७, २; –ने मै ४,६,६¶.

स्तोतवे ऋ ८,४,१७;७२,५.

स्तोतृ– -०तः मा २३,७; का २५, २,३; तै ७,४,२०,१; मै ३,१२, १८; काठ ४४, ९; –†ता ऋ १,३८,४; ३,५२, ५; ५, १८, २; ७४, ६; ७५, १; ८, २, १३; १३,६; १९; २२;१४, १; १९, २६; ४४, १८; तै २, २, १२,८; काठ ४०, १४; कौ १, १२२; २८८$;४१८; २,८८३; १०९३; ११५४; ११८४; जै १,१३,८; ३०,६$; ४०, १०; ३, ५८, ७; शौ २०, २७, १; –†तारः ऋ २,२,१२; ६,२४, ३; ५४,९; ८, ३२,⌊(४,३२,८) ७⌋; ३३,१; १०, १०४, ५; मा ३४,४१; का ३३,२,४; कौ १, २३०; २६१; २, २१४; जै १, २४,६;२७,९;३,१९,९; शौ ७, १०,३;१९,४८,४$;२०,५२,१;

शौ १९, ७२,१ (यत्रापि ?इष्टम् > ⌊√वृष् '*स्तुतौ' >⌋वृष्टम् इति, ?ब्रह्मणः>ब्रह्म नः ⌊ष. कर्तरि द्र.⌋ इति शोधौ द्र., √क्र इत्यस्य चापि 'स्तुतौ' वृत्तिः द्र.) । अत्र विषये पृ २०६७ *g*, २११९ *p*, २८५९ *o* यदप्यन्यथा निर्दिष्टपूर्वं तच्च नेष्टम् । [a]) पाभे. पृ ३४८३ *o* द्र. । [b]) पाभे. पृ ३१४४ *h* द्र. । [c]) पूप. =स्तोत्र- ।

[d]) =सपा. माश ४,४,३,११ आश्रौ ६,१२,२ प्रभृ. । शांश्रौ ८,८,६ स्तुतस्तोत्रस्य इति पाभे. । [e]) पाभे. पृ ३४३७ *n* द्र. । [f]) वैतु. उ. म. क्रिप. ?। [g]) क्रिप. वा कृत् वेति स्थलशः भूयो विमृश्यम् । [h]) =स्तोतव्य- इति या ⌊११, १९⌋ । क्सेय्यः प्र. (पाउ ३,९९) । [i]) पाभे. पृ ३१९८ *e* द्र. ।

५७,१४; पै ६,२१,४§;–०तारः ऋ १, १५६, ३; –†तारम् ऋ १,१०५,[८; १०,३३, (२)३]; ११२, ११; ३, ४१, [६; ६, ४५,२७]; ४,१७,१३; ७, ३२, १८;८६,४; ८८,४; ८, ३६,२; ९७, १; ९, ५१, ४; खि ५,५, १०; कौ १, २५४; ३१०; २, ११४६; जै १,२७,२; ३२, ८; शौ २०,२३,६; ५५,२; ८२,१; –तुः ऋ १, ५७, ५; ३, १८, ५; ८,३३,९;५२,९; खि ३,४, ९; †कौ २, १०२७; १०४८; जै ४, २६, ६†; शौ ६, २,१[a]; †२०,१५,५;५३, ३; ५७,१३; ११९,१; –†तृभ्यः ऋ १, ११, ३;३०,१४;३३,२;५८,८;१२७, ११; २, [१,१६; २,१३]; ११, [२१; १५, १०; १६–२०,९]; ३४,७; ३८,[११; ७,८,६]; ३, १०,८;४, ३२,[८(८,३२,७)]; ५,६,[१-१०; ९,२०,४;८,७७, ८ (९३,१९)]; ८; १०,७; ७९, १०; ६, ४८, ८; ७, ३, [१०; ४,१० (६०, ६)]; [७-८, ७]; ७९,४; ८, २, २४; २१, १०; ६४,५; ९३, १९; २५-२७; ९ १०६, १३; मा १५, ४१-४३; ३६, ७; का १६, ५, २३-२५; ३६,१,७; तै २,२, १२, ७; ४, ४, ४, ६[२];७; मै २,१३,५;७[३]; काठ ९, ६;१७, १९; ३९,१३; १४[२]; कौ १,२१३;४१९;४२५; ५७६;२, १७९; ३२१; ३७२-३७४; ४३५; ९३६; १०८७-१०८९; जै १,२२,१०,४१,१; ७;५८,११;३,५,५;१२,७;१६, १७;२६, ७; ३०,१५-१७;३३, १०; शौ १८,४,८८; २०,१४, ४; ६२,४; १२२,२; –†तॄणाम् ऋ ३,५,२; ५,६४, ४; ६,४५, २९;८,१४, ११; १०, २४, ३; शौ २०, २९, १; –तॄन् ऋ ७, ५५,[३;४]; ९,५६,४;१०,७८, ८; खि १, ८, ३; –†त्रे ऋ १, १२४,१०; ६,३५, १; ८, ६०, ६; ९,२०,[७; ६२, ३०; ६६, २७;६७,१९]; २१, २; ४०,५; ४५,६; ७२, ८; ९७, ६; १०, १५६,५[b]; कौ २, ३२४; ६६२; ८८१[b]; जै ३, २६, १०; ५५, ३; ४,२२,४[b].

स्तोत्र[c]– -त्रम् ऋ १,३०,५; १३८, १; ३,३१,१४;६,२४, ५; ५२, ११; ८, ४५, [२१ (८९, १)]; १०१,५; १०, १०५,१; खि ५, ७,३,८; मा २८, १९; का ३०, २,८; ¶तै १,८,१८,१; ३, १, २,४; ५,३,४,६; ६,६,११,१; ४;६; ¶मै १.११,९; ३,३, ३; ८, १०; ४, ८, ७; १३, ८§; ¶काठ ९, १५; १४, ९; १९, १३§;२८,३;२९,२; ३४, १६; ३७, ८; ¶क ४४, ३; ४५, ३; †कौ १, २२८; २५५; २, ९५०; †जै १,२४, ८; २७, ३; शौ ५,११,८; २०,४५, २†; पै ८,१,८; –त्रस्य ऋ ५,५५,[९ (६,५१,५); १०, ७८, ८]; ९, ७२,९; –त्राणि ¶मै ४, ५, ४; ७; ¶काठ २६,१;३५,१६; ¶क ४०,४; ४८, १४; शौ ५, ११, ९; पै ८,१, ९; –त्रात् ¶मै ४, ५,६; ७,५; –त्राय ¶मै ४, ७, १; ८,७; काठ २९, २; क ४५, ३; कौ १,२९४; जै १,३१, २; –त्रे ऋ १,१०२, १; मा ३३, २९†; का ३२,२, १२†; तै ५, ४, १०, २¶; ¶मै १, ११, ९; ४,५,४; ६,६; ¶काठ १४,१०; २२,१; २८,६; ¶क ४०, ४; ४४,६; –¶त्रेण मै ४,५,२;७, ३;६; काठ १४,९[४]; २९, १; क ४५,२; –†त्रेषु ऋ ८, ५०, ४; खि ३,२,४.

¶स्तोत्र-वत्– -वतः काठ २८, १०; क ४५,१; -वन्तः मै ४,६, १; काठ २८, १०[२]; क ४५,१[२]; –वान् काठ २८,१०; क४५,१.

स्तोत्रिय, या[d]– -यम् पै १९,१, ४[a]; –याः मा १९, २४; का २१,२,१३; पै ६, ३, ११.

¶स्तोत्रीय,या[e]– -याः तै ७, १,५, ७; ५,१, ४; काठ १५, १०; ३३,२.

स्तोम[f]– -मः ऋ १,८, १०[g]; १६,

---

a) स्तोतुर्यो वचः>सपा. पै १९,१,४ स्तोत्रियं हवम् इति पाभे. ।

b) =सपा. आपश्रौ १६,११,१२ प्रमृ. । मै ४,१२,५ स्तोमैः इति पाभे. ।

c) भाप. (स्तवन-) । त्रः प्र. उसं. (पा ३,२,१८२) ।

d) विप., नाप. [तृच- (अनुवाक-विशेष- [मा.])] । तत्रभवीयः घ>इयः प्र. ।

e) नाप. (दक्षिणा- [तै ७,१, ५, ७], ऋच्-) । छ> ईयः प्र. ।

f) नाप. (स्तोत्र-) । मन् प्र. (पाउ १,१४०) ।

g) =सपा. आश्रौ ८,११,४ । शौ ६,३५,३ शांश्रौ १०,९,१७ °मम् इति पाभे. ।

७; २०,१; ५१,१४;१२७,१०; १५६, १; १६५, ११; ⌊१५; १६६,१५; १६७, ११; १६८, १०⌋; १७१, २; १७३, १३; १८३,⌊६; १८४, ६⌋; १८४, ५; ३, ५८, १; ४, ३२, १५; ३६, ७; ३७, ३[a]; ४१, १; ५, ४२, १५; १६; ६,३८,३;४५, ⌊३०; ८,५,१८;२६,१६⌋; ६३, १;७,२०,९; २४, ५; ३३, ८; ३४, १४;⌊६४-६५, ५⌋; ६६, १; ८६,८; ८,१४,१०; ८७,१; १०,२९, १; १४३, ३; खि १, १०, १; मा १०, १०-१३; १२,४; १४,२४[४]; २५[३]; २६[२]; १५, ३[२]; १०-१३; १८, २९; ३४, ४८†; का ११, ५, १-४; १३,१,५;१५,८, १[२]–५[२]; १६, १,३[२]; ३,२;५; ८;११;१९,९, ४; ३३,२,११†; तै १,८, १३, १[३]; २; ¶३,१,२, ४[२]; १०,२; ४, १,१०,५; ३,३,१[२];२[३]; ९, १[५]; २[५]; १२,१[२]; ४, २, १[२]; २[२]; १२,१; ७,९,१; ५,३, ४, १;२;५, १[२]; १२, २[२]¶; ¶७, १,२,१;२,५,४; मै ¶१,५,५[२]; ६,४;२,६, १०[४]; ७, ८; २०[५]; ८,५[१०]; ७[२];९[४];११,६; ३, २, १०[३];४,२[२];¶;१६, ४; काठ ७, ४[४]¶; ९,१८[२]†; १५, ७[४];१६, ८; १७,४[१०];६[२];८[४]; १८, १२; २१,२[४]; ११[२]¶; २२,१४;३५ ११; ¶३७,६;७[३];८[२];१७; ३९, ७[५]; क ५, ३[२]; २६, ३[१०]; ५[२]; ७[४]; २९,१;३१,१४;१७[४]; ४८, ११; जै ३,५४, ७†; †शौ २०, २८,४; ३९,५; ६०, ६[b]; ७१, ६[b]; ७६,१; पै १५,१,२; –मम् ऋ १, १०, ९; ⌊१२, १२; ८, ४३,१६⌋; १६,५; २१,१; २७, १०; ४१,७;४४,१४;६१,१;४; ९४,१;१०९,२;१८४,४; २,५, ७;२७,२;३९,८;३,१५,२;५४, १०;६०,७; ६१,१; ४, ४,१५; २२, १; ४४, ६;५,१,१२; २, ⌊११(२९,१५;१,१३०,६)⌋; ७, १;१३,२; ३५,८; ४१-४२, २; ५२,⌊४; ६,१६, २२⌋; ६०, १; ६१, १७; ८१, ५; ६, १०, २; ३५,१; ७,१५,४; २१,१; ३४, २१; ४०, १; ७३, १; ९३, १; ९५,५; ९९,६; ८,१, १४; १५; २,१७[c]; ५,⌊७; ४९,५⌋[d]; ७,९; ८,१२; १७; ९,७; १२,४; १४; १९,११; ३३,१५; ३५,५; ३६, ६;४४,२; ६६,८;८५,२; १००, ३; ९,१०८,७; १०,२३,६;३९, १४; ४२, १; ५६, ३; ६१,२५; ६३,६; ७५, ५; ९२, ९; ९३, १२;१०६,११; १२७,८; १६७, ४; खि ३,१,५; मा ९,३३;३४[५]; ११,८; †१५,२५;२९; का १०, ६,३; ४[५]; १२,१,६; †१६, ५, ६; १०; तै १, १, १४, १[२]†; २,१४, ६†; ५,७,१¶; ७,११, १; २[५]; २,६,११,४†; ३,१,२, ४¶; १०,१; ४,१,१,३; †४,४, २;४; ५,१,१, ३; ५, ६, १†; ¶७,१,२ १; २,५,५; ३,२, २; मै १, ५, ५[८]¶; २, ७, १; ३†; १३,७†; ३,१,१; †४, १०, २; ११,१[२]; ५; १३,५; १४,३; ८; ११; †काठ २,१५; ४,१५;१६; ६,११;७,४¶;१६;१३,१५;१६; १५, ११$; १७,१८$; १८, १९¶; २०, १४; २१, १३$; ३३,८[२]¶; ४०,१४; क ५,३¶; २९,७; †कौ १,१५; ६६;३१३; ५८०; २, ४१४; ७४४; ७५५; १०१३; १०४२; † जै १,२,५; ७,४;३३,१; ५९,३; ३,२०,४; २८,१; ३२,४;४६,३; ४,९,४; शौ ६,३५, ३‡[b]; ७, ५२, ३†; १७,१,११; १९,२७,३; †२०, १३,३; १८,२; ३५,१; ४; ८९, १; ९७,२; ११६, २; १४०, २; १४३,६; पै २,८७,४; १०, ७, ३; १२,१, १†; १८, ३१, ६; १९,९,६; २०,१५,९; ३०,२†; –मस्य ऋ ८,८, ५; २३, १४; ¶तै ३,१,२, ४; ५,२, १, ६; ७,२,५,४; मै २,७, १६[३]; काठ ७,९¶; ३९,३[३]; कौ १,१०६†; जै १,११,१०†; शौ १९,४९,५; ६; –माः ऋ १,५,८;७,७;११, ८[e];६,६०,७[e];७,१९,१०; ८,५, ३;८,२२;९,८; ६४,१[f]; १०३, ६;१०,४७,७; ८५,८; खि १,२, ७; खिसा २९,४१; मा १९,२८; का २१, २, १७; तै ३,५, १०, १¶; ४,७,१५,१; ५,४,¶१०, १; २; ७,४, ४‡[g];¶७,१,२,१; ८,२; २,४,२;४;३, ५; ६;५,१, ५; ४,१; मै २,३, ५¶; ३,१६, ५; ४,४,१०¶; १४,८†; ¶काठ

a) = *देय-भाग- (तु. पृ १५२३ *j*)। धा. *वन्धे वृत्तिरिति मतम्। b) पाभे. पृ ३४८५ *g* द्र.। c) सपा. कौ २,७० जै ३,७,८ स्तोमैः इति पाभे.। d) GW. सोमम् इति शोधोऽपार्थः (तु. GRV.ORN.)। e) सपा. ऋ ८,३,३ मा ३३,८१ प्रभृ. °भैः इति पाभे.। f) पाभे. पृ ३४६९ *d* द्र.। g) सपा. ऋ ८,८२,२ विभे.।

११,८; १२,३; २२,१५§; ३३, ६; ८; ३४,१७; ३५,१५; †कौ १,४४; २,३४१[a]; ९३३; †जै १,४,१०; ३,२८,१३[a]; ४,११, ६; शौ ४,२४,१; ८,९,६; ११; १४,१,८†;†२०,३७,१०; ६९, ६; ७०,१३; ९३,१; १४०,३; पै १,५३,२‡[b]; ४,३९,१; १६, १८,६; १८,१,८†; –¶मात् काठ ८,५; ३३,८; क ७,१; –मान् ऋ १,१०,४; ४८,[१४; ८,८,६]; ११४,[९ (१०,१२७, ८)]; ११६,१; १२६,१; ७, ३८,३; ८,२६,४; १०,६५,३; ¶ तै ७,१,२,१; ३,१४,१§;४, ३,६; १०-११,१; काठ ¶३३, २; ३; ८[२]; ४३,४; कौ २, २९५‡[c]; जै ३,२४,११‡[c]; –¶मानाम् तै २,५,१०,२; ५,४,१२,१; ६,२,१०,६; ३, ३,६; ७,१,३,३[२];४,२,५; १०, १; मै ४,४,१०; काठ २०,१; २१,१२; २५,१०; क ३१,३; ४०,३; –माय ऋ ८,३,११; तै ७,१,२,१[२]¶; –†मासः ऋ ३,५४,१४;५,२९,११; ८४,२; ६,६९,२; ३; ७,७२,३; ८,१, २९; ३,[१५;४३,१ (९,६७, १९)]; खि १,२,३; तै २,२, १२,३; मै १,३,३९; कौ १, २५१; २,७१२; जै १,२६,९; ३,५८,९; शौ २०,१०,१;५९, १; –मे ऋ ३,५४,२; ५,१६, ३; ६,२३,१; मा २१,२५; का २३,३,३; ¶तै २,५,१०,१; २;

७,१,२,१[d]; मै ३,११,१२; काठ ७,१४[३]; ३८,११; क ६,३[३]; –मेन ऋ ५,१४,१;७५,१[e]; ८, ९,४; १०,८८,१०; मा ३, ५३‡[f]; २२,१५; का ३,७,३‡[f]; २४,४,७; तै १,८,५,२‡[f]; २, ३,१०,२[२]; ११,३; ४; ३,५,३, १[२]; २; ४,१,११,४†; ४,१२, २; ५,२,१,६¶; ¶६,२,१,४; १०,६; ३,३,६; मै १,१०,३‡[f]; २,३,४; ५¶; ¶३,४,२; ६,७; १०,३;१६,४§; †४,१०,१-३; काठ ९,६‡[f]; ११,७; ८; १९- २०,१४†; २२,१४; २३,४¶; ३६,१५[४]; ¶क ८,९‡[f]; ३६, १; ४५,१; शौ २०,१३९,४†; पै १९,२४,१०‡[f]; –मेभिः ऋ १,९,[३; ५,१४,६]; १३१,२; १३८,२; ४; १३९,३; २,११, ५; ३३,५; ३,५,२; ३२,१३; ५,१०,३; ६,२४,७; ५९,[१०; ८,८,७;१२,२३]; ७,६३,२; ८०,१; ८,३,७;१६; ७,२१;८, ८; ९; २३,२४; ५४,८; १०, ९९,११; १२२,५; खि ३,६,८; तै ४,४,५,१; काठ ४०,२; †कौ १,२५६; ४१८‡[e]; २,५८२‡[g]; ७१३; ९२३; १०९३‡[e]; †जै १,२७,४; ४०,१०‡[e]; ३,४७, ८‡[g]; ५८,१०; शौ †२०,१०, २; ५९,२; ७१,९; ७२,१; ९९, १; –मेभ्यः काठ ३७,५¶; –मेषु ऋ २,११,३; ३,४१,४; ८,५२,४; खि ३,४,४; शौ ८, ९,१९; २०,२३,४†; –†मैः ऋ

१,१३६,५; १८०,१०; २,९,३; ३,४२,४; ४,१०,१; ५२,४; ५, २२,[४ (३९,५)]; ५६,५;६६, ३; ७९,४; ७,६७,३; ७३,३; ७६,६; ९६,१; ८,३,३[a]; ६, १; ३; ७,१७; १२,११; ४२, [११(२३,२३)४४,२७]; ५२, [६; ६१,१०]; ९,११४,२; १०,६४,[(५,४१,६)७]; खि ३,४,६; मा ७,४०; १५,४४; १७,७५;७७; ३३, ८१[a]; का ७,२२,१; १६,५, २६; १८,६,११; १३; ३२,६, १२[a]; तै १,३,१४,७;४,२०,१; ४,४,४,७; ६,५,४; ७,४,१२, १[२]§; ५,१५,२[२]¶; मै १,३, २४; ९,२§; ८¶; १०,३; २, १०,६; १३,८; १३; ४,१२, ५‡[h]; काठ ४,८; ७,१६; ९, १०§; १८,४; ¶३३,३; ६[२]; ४४,१§; क ३,६; २८,४; ४८, ३§; कौ १,२५०[a]; ४३४; २, ७०‡[i]; ६०२[a]; ६५७; ६५८; ९५७[a];११२७; जै १,२६,८; ४२,८; ३,७,८‡[i]; ५४,१०; ११; ४,२०,६; शौ २०,१,३; २४,४;१०४,१[a]; १३८,१;३; पै १५,१,४§; –मौ मा १०,१४; १५,१४; का ११,५,५; १६,३, १४; तै १,८,१३,२; ४,४,२, ३; ¶७,१,१,१; ३,४,२; ५,१, ४; मै २,६,१०; ८,९; ३,४, २[२]¶; काठ १५,७; १७,८;२१, ११¶; क २६,७.

†स्तोम-तष्ट,ष्टा- -ष्टा ऋ ३,

---

[a]) पामे. पृ ३४८६ *e* द्र.। [b]) पामे. पृ ३४८६ *g* द्र.। [c]) पामे. पृ ३४६४ *e* द्र.। [d]) तु. पपा. प्रमृ.; वैतु. K. प्र१ इति?। [e]) सपा. स्तोमेन<>स्तोमेभिः इति पामे.।

[f]) पामे. पृ ३४७० *b* द्र.। [g]) पामे. पृ २२९४ *i* द्र.। [h]) पामे. पृ ३४८५ *b* द्र.। [i]) पामे. पृ ३४८६ *c* द्र.।

३९, १; -ष्टाः ऋ ३, ४३, २; -ष्टासः[a] ऋ १०, १५,९; मै ४, १०,६; शौ १८, ३, ४७.

स्तोम-त्रयस्त्रिं(श>)शा[b]- -०शे[c] तै ४, ४, १२, ४; मै ३, १६,४[d]; काठ २२,१४.

¶स्तोम-पुरोग[b]- -गाः[e] काठ ८,५²; क ७, १².

¶स्तोम-पुरोगव[b]- -वाः मै १, ६,४[e].

स्तोम-पृष्ठ, ष्ठा- -ष्ठः[f] काठ ३५, १८; क ४८, १६; -ष्ठा मा १४,४; १५,३; का १५, १, ४; १६,१,३; तै ४, ३, ४, २; मै २,८, १;७; काठ १७, १; ६; क २५, १०; २६,५.

स्तोम-प्रथम- -मम् पै १७,२८, ५.

¶स्तोम-भाग, गा[g]- -गाः तै ५,३, ५, ५⁴; मै ३, ३,१; काठ २१,२; ३४,१७; क ३१, १७; -गान् तै ३,५,२,१; काठ ३४, १७; ३७, १७; -गानाम् काठ ३४, १८³; ३७, १७; -गाभिः मै ३, ३, १; -गैः तै ५, ३, ५,४; काठ २१, २³; ३४, १७; ३७,१७; क ३१, १७².

स्तोमभाग-त्व- -त्वम् ¶काठ ३७, १७.

†स्तोम-वर्धन- -नः ऋ ८,१४, ११; शौ २०,२९,१.

†स्तोम-वाहस्[b]- -हसः ऋ ४, ३२, १२; ८,४, २[h]; ‡ कौ[i] १, ३०२; २,१६३; ‡; जै[i] १,३१, १०; ३, १५, ११; शौ २०, १२०,२[h]; -०हसः ऋ १,५,१; कौ १,१६४; २,९०; जै १,१७, १०; ३, ९, ४; शौ २०, ६८, ११; -हसाम् ऋ ८, ९९, १[i]; -हाः ऋ ६, २३,४.

¶स्तोम-संमित- -तः काठ २६, ४; क ४१, २.

स्तोमै(म-ए)कविं(श>)शा- -०शे पै १५,२,१[c].

†स्तोम्य, म्या[j]- -म्यः ऋ १, २२,८; ८, १६, ८; जै ४,५,१; -म्यम् ऋ ८, २४, १९; १०, ९६, ६; कौ १, ३८७; जै १, ४३, ७; ४, १७, ७; शौ २०, ३१, १; ६५, १; -म्या ऋ ६, ६१, १०; कौ २, ८११; जै ४, ३, ६; -०म्याः ऋ १, १२४, १३; -म्याय पै १९,४८,३$.

स्तोष्यत्- -ष्यन्तः मै ३, ८, १०¶.

स्तु(क>)का[k]- -का ऋ ९,९७,१७[l]; -काम् शौ ७, ७८, २; पै १९, ३९,३.

स्तुका-विन्[m]- -विनाम् ऋ ८,७४, १३.

स्तुत्-, स्तुत- प्रमृ. √स्तु द्र.

स्तुप[n]- -पः[o] मा २,२; का २,१, २; मै १,१, २; १२; ४,१,२²; ¶; १३; काठ १, ११; क १, ११; -पेन[p] मा २५,२; का २७,२,२.

?स्तुप्तः[q] शौ १९,४,१.

√स्तुभ्, > स्तोभि, अस्तोभयत् ऋ १,८८,६.

†स्तुभ्[r]- स्तुप् ऋ ९, ९६, १८; कौ २, ५२६; जै ३, ४१, २; स्तुभः ऋ १, १९०, ७; ३,५१, ३; ९, ६८, [८; ८६, १७]; मै

---

[a]) विप. (पितृ-)। बस.<तष्ट-स्तोम- (तु. [अर्थतः] सा. WAG [२,११६ a] GRV. [तु. पुत्र-हत- प्रमृ.])। वें. तृस. उप. =संस्कृत- इति ?। [b]) विप.। बस.।

[c]) सपा. स्तोमत्रयस्त्रिंशे<>स्तोमैकविंशे इति पाभे.।

[d]) स्तो···शे इति स्वरः? यनि. शोधः (तु. तै.)।

[e]) सपा. °गाः<>°गवाः इति पाभे.।

[f]) पाभे. पृ ३४७३ e द्र.।

[g]) नाप. (मन्त्र-विशेष- [तै ३,५,२,१], इष्टका-विशेष-)। बस.। [h]) पाभे. पृ २२९४ i द्र.।

[i]) सपा. °हसः<>°हसाम् इति पाभे.।

[j]) विप.। अर्हार्थे यत् प्र.।

[k]) नाप. (ग्रन्थि- [तु. ऋ ९,९७,१७;१८], गुच्छ-)। √*भृष् [= √बध्, न्ध्] 'बन्धने [तु.पार. √बस्तन]' >*भृष्टक->*स्तव[,ब]क->वावि. यनि. (वैतु. या [१०,३३; ११,३२] प्रमृ. SEY [४९,२३३] <√स्त्यै इति, GW.<√स्तु>स्तु- [स्रवण-] इतीव?)।

[l]) वैतु. वें. सा. =अपत्य-।

[m]) नाप. (अवरोधक-, प्रतिस्पर्धिन्-)। (√स्तम्भ्, म्भ् > भावे) *स्त[भ>व>]वका- > स्तुका- (*= अवरोध-) + मतुवर्थे प्र. (वैतु. अन्ये =ऊर्णावत्- [अवि-])। शेषं सप्र. शविष्ठ- [परि.] इत्यत्र द्र.।

[n]) = स्तुक-। तेनैव सन्यायता द्र.।

[o]) = सपा. माश्रौ १, १,१,३० प्रमृ.। तै १,१,११,१ आपश्रौ १,३,७ प्रमृ. स्तूपः इति पाभे.।

[p]) सपा. तै १,१,११,१ स्तूपेन इति पाभे.।

[q]) ताभिष्टुप्तः (तु. शंपा.)? >ताभिः स्तुतः इति सा., हविष्कृतः इति RW., तया तृप्तः इतीव W.।

[r]) विप., नाप. (स्तोत्र-)। कर्तरि कर्मणि वा कृत्।

४, ९, २६[a]; १२, ३; कौ २, ५०३; जै ३, ३९,२; स्तुभा ऋ १,६२,४.

स्तुम्वन्- -म्वा ऋ १, ६६, २.

स्तोभ[b]- -भाः मै ४,७,३¶.

स्तोभत्- -भन्तः ऋ ८,५४,१; खि ३, ६, १.

स्तुवत्-, स्तुवान्- प्रमृ. √स्तु द्र.

स्तूप[c]- -पः तै १, १, ११,१[d]; -पम् ऋ १,२४,७; -पेन[e] मै ३,१५, २; -पैः ऋ ७,२,१.

स्तूयमान- √स्तु द्र.

स्तृ[f]- स्तृभिः[g] ऋ १, ६८,५; ८७, १; १६६, ११; २, २, ५; ३४, २; ४, ७, ३; ६, ४९, ३; १२; खि १, ११, ६![h].

√स्तृ,स्तॄ (*वधा.)[i]> तुस्तूर्ष,स्तरते ऋ १, १२९, ४; †स्तरामहे ऋ ८,७५,७; तै २, ६, ११, २; मै ४,११,६; काठ ७, १७.

¶स्तृणुते तै २, ४, ११, ३; ६, ५,५,२; मै १, ४,१२; ६,३;८, ३; २, ५, ७-९; ३, ६, ७; ¶स्तृणुते तै १,६,११,६; २,१, ८, २;२,३, २;९,२; ४,११,३; ३,४, ८,५; ५, १,२, ६; ६,३, १;७,२, ५,३; मै १, ५, १०; ११; २, १, ९[3]; २, ११; ४,४; ५,६; ११; ३, ९,६; काठ १०, १; ९; २१,४;९[j]; २३,४; २८, ३; ३२,१; क ३१,१९; ४४, ३; स्तृणोषि ऋ १, १२९, ४[2]; स्तृणवामहै शौ १०, ५, ४२; पै १६, १३२, ८; अस्तृणुत काठ १२, ३¶; अस्तृण्वत काठ १३, ४¶.

¶स्तृणाति तै २, ३, ८, ३; मै ३,८, ६[2]; ¶स्तृणाति तै २, ६, ५,२[2]; ६,२,४,५[2]; मै ३,८,६[2]; ४,१,१३; काठ २५,४;५; ३१, १०; १२; ३२,६[2]; क ३९, १; २; ४७, १०; ११; §पै १६, १२२, १-४; स्तृणते मै ३, ८, १०¶; †स्तृणन्ति ऋ ८,४५,[१ (१,१३, ५; ३, ४१, २)]; मा ७, ३२; का ७, १४, १; मै ४, १२, ६; काठ १३, १५; कौ १, १३३; २, ६८८; जै १,१४,९; ४,१७,४; स्तृणामि मा २, २[k]; ५[k]; का २,१, २[k];७[k]; तै १,१, ११,१[k]; काठ २,११; क २, ५; शौ १८, ४, ५१[l]; ¶स्तृणाहि[m] तै ६, ३,१, २; मै ३,८, १०![n]; स्तृणीत ऋ १,१३,[५(३, ४१, २;८, ४५,१)]; ५,२६, ८;७, ४३,२; मै ४, १३,४; काठ १६, २१; ३१, १४[20]; स्तृणीत शौ १२, ३, ३२; पै १७, ३९, २; अस्तृणात् ऋ ८, ४१, ८; ६३, ७; अस्तृणत मै ३, ८, १०¶; †अस्तृणन् ऋ ३, ९, [९; १०, ५२, ६]; मा ३३, ७; का ३२, १, ७; अस्तृणन् ऋ १,१८८, [४ (९, ५, ४)]; मैं १,४, ३; ¶स्तृणीयात् ते २, २, १०, ५; मैं ३,८,६; काठ २५,५; क ३९, २.

तस्तिरे शौ १९, ४६, ३; पै ४, २३, ५; स्तरिष्यामहे काठ २७, ३[p]¶; स्तृणीय शौ १०,५, १५-२१; अस्तः ऋ १०, १११, ६; †स्तः ऋ ८, ३, २; कौ २, ७७२.

†तिस्तिरे ऋ ३,४१, [२(१, १३,५; ८,४५, १)]; शौ २०, २३, २; अस्तारि ऋ ६,६३,३.

तुस्तूर्षते मै १, ८, ३¶.

तिस्तिराण- -णा ऋ १, १०८,४.

तुस्तूर्षमाण- -णस्य मै १, ८, ३¶.

स्तरीतवे शौ २, २७, ३;४[q]; पै २, १६,२.

स्तरीमन्[r]- -मणि ऋ १०,३५,९; -मन् मै २, १२,६.

स्तीर्ण, र्णा- -र्णम् ऋ १,१३५, १;

---

a) °भः इति स्वरः? यनि. शोधः ।

b) नाप. (सामगान-भेद-) । कर्मणि घञ् प्र. ।

c) =स्तुप- । तु. पृ ३४८८ *n* ।

d) पाभे. पृ ३४८८ *o* द्र. । e) पाभे. पृ ३४८८ *p* द्र. ।

f) =तृ- । नाप. [नक्षत्र- (तु. या [३,२०])] । (√*स्तर् 'दीप्तौ' > कर्तरि) *स्तर्- > नैप्र. यनि. ।

g) *स्तृभिः > यनि. (तु. GW.) ।

h) स्त्रिभिः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. ऋ २, २,५) ।

i) धा. हिंसायाम् (तु. निघ २, १९), आस्तरणे (तु. पावा.) च वृत्तिः ।

j) °ण्वते इति पाठः? यनि. शोधः (तु. नापू.) ।

k) पाभे. पृ २०९३ *i* द्र. ।

l) सपा. तैआ ६,७,२ आग्निगृ ३,८,२:४४ बौपि १, १५:२१ भरेम इति पाभे. ।

m) =सपा. आपश्रौ १२, १७,१९ प्रमृ. । माश ४,२, ५,११ काश्रौ ९,७,४ प्रमृ. स्तृणीहि इति पाभे.

n) °ति इति पाठः? यनि. शोधः (तु. नापू.) ।

o) पाभे. पृ १५५१ *j* द्र. । p) पाभे. पृ१४९९ *b* द्र. ।

q) सपा. पै २,१६,३ हन्तवै इति पाभे. ।

r) भाप. (आस्तरण-) ।

१७७, ४; २, ३,४; ३, ३५,७; ५, १८,४; ८,९३,२५; खि १, २,४; ३, १४,१; मा २१, ५७; २८, १२; २९,४; का २३, ६, १०; ३०,२,१; ३१,१,४; तै ५. १,११,२; मै ३,११,५;१६,२; ४, १४, ४†; काठ ४६, २; कौ १,२१३†; जै १,२२,१०†; शौ १२, ३, ३३; पै १७, ३९, ३; -र्णाः ऋ ३, १, ७; -र्णे ऋ ४, ६,[४; ६, ५२,१७]; काठ २५, ८[२]¶; क ४०,१[२]¶.

स्तीर्ण-बर्हिस्- -र्हिः ऋ ५, ३७, २; मा २१,१५; का २३,२,४; मै ३, ११,११; काठ ३८, १०; -र्हिषम् मा १५, ४९; का १६, ६,१; तै ४, ७, १३, ३; मै २. १२,४; काठ १८, १८; क २९, ६; कौ १,४२०‡[a]; जै १, ४१, २‡[a]; -र्हिषे[a] ऋ १०, २१,१.

स्तीर्ण-शृङ्ग- -ङ्गः पै ४,१३,४.

स्तीर्त्वा मै ३, ८, ७[२]¶.

स्तीर्यमा(ण>)णा- -णायाम् काठ ३४,१५.

स्तृणत्- -णन् ऋ ९,५,[(१,१८८, ४)४]; मै १, ४, ८¶; ४,१, १३; काठ ३६,१२.

स्तृणान- -नः पै १९, ४०, २; -नासः ऋ १,१४२,५; २,११, १६.

¶स्तृति- -तिः तै २, ६, ५, ५; मै ४,६,८; -त्यै तै १, ५, ७, ६; २, २, २, ३; ६, २, ५; ५,१,६,४; २,६,३; ३, ५, २; ४,७,४; ६,६,४, १; मै ४, १, ४; काठ १०,१; १२, ५; १३, ४; २८,८; क ४४, ८.

?स्तृण- -णानि[b], -णैः[b] खि ७,१,१; ४,१.

स्तृणीक[c]- -कः काठ ३९,११.

स्तेग[d]- -†गः ऋ १०, ३१, ९; शौ १८,१, ३९; -गान् तै ५, ७, ११,१[e].

१स्तेन[f]- -नः मै ३, २, २; -नान् पै १,४२,२; -नासः पै १,४२,३.

२स्तेन[f]- -नः ऋ २,२८,१०;४२,[३; ६,२८,७]; ७,१०४,१०; १०, ९७,१०; खि ५, ११, ३; मा १,१; १२,८४†; का १, १, २; १३, ६, १०†; तै १, १, १, १; २, ५, १, ६¶; ४, २, ६, ३†; मै १, १, १; २, ७, १३†; ४, १, १; १४, ९†; काठ १,१; ३०,१०; शौ ४,३, ५; २१,७†; ७, ७९,१; ८, ४, १०†; १९,४७, ६; ७; ४९,७; ९; २०,१२७, १३; पै १, ४२, १; ११,६, ११†; -नम् ऋ ५, ७९,९;६,५१,१३; ७, ५५, ३; ८,६७,१४; १०, १२७, ६; मै ४, ५, २¶; कौ १, १०५†; जै १,११,९†; शौ ४, ३, ४; १९, ५०, ५; -नस्य मा १२, ६२; का १३,५,१; तै ४,२,५, ४; मै २,७,१२; -नाः ऋ ५, ३,११; मा ११, ७७; का १२, ७,१२; तै ४,१, १०, २; मै २, ७,७; -नान् मा ११, ७८; का १२,७,१३; तै ४,१,१०, २; मै २,७, ७; ३,१, ९¶; -नानाम् मा १६,२०; का १७,२, ४; तै ४,५,३, १; मै २, ९, ३; काठ १७,१२; -नासः मा ११, ७९; का १२,७,१४; तै ४,१, १०, २; मै २,७, ७; -नेभ्यः ऋ २, २३,१६; -नैः शौ ४,३६,७.

स्तेन-हृदय[g]- -यम् मा ३०, १३; का ३४,२,५.

३स्तेन- -नः काठ १६, १३†; क १,१; २५,४†; ४६, ८; पै २, ८,२[h]; ६,२०,६;७; १४,४, ७; ९;१६,९,१०†;-नम् काठ १९, १०¶; क ३०,८¶; पै २,८,५; १४,४,१५; -नस्य काठ १६, १२; क २५,३; पै ५, २७, ६; -नाः, -नान् काठ १६, ७; -नानाम् क २७, २; -नासः काठ १६,७; -नेन पै ९, २२, ८[i].

?स्तेनभविष्णुः[j] मै ३,७,१.

स्तेय[k]- -यम् काठ ८, ९¶; क ७, ५¶; शौ ११,१०, २०; १४,१, ५७; पै १६,८६,१०; १८,६,५.

‡स्तेय-कृत्- -कृत् ऋ ७,१०४,१०; शौ ८, ४, १०; पै १६, ९, १०.

---

[a]) सपा. °र्हिषम् <> °र्हिषे इति पाभे.।

[b]) तृणानि, तृणैः इति यक. शोधः (तु. संस्कर्तुः टि., सपा. [अंशतः] खिसा ६,१)। [c]) नाप. (इन्द्र-)।

[d]) अर्थः व्यु. च?। [e]) पाभे. पृ १५०० q द्र.।

[f]) नाप. (चौर-)।(√*स्ता 'चौर्ये'>) १स्तायन-, २स्तायन्->वावि. यनि. [तु. GW,; वैतु. या (३, १९ [तु. पाउ २,४६] प्रभृ.<√स्त्यै)]। [g]) नाप.। बस.।

[h]) सपा. शौ ४,३,२ अघायुः इति पाभे.।

[i]) सपा. शौ ७,६७,२ वण्डेन इति पाभे.।

[j]) तेन भविष्णु (हविः) इति शोधः।

[k]) १स्तेन- इत्यनेन सन्यायता द्र.। भाप. (चौर्य-)। पा ५,१,१२५ <स्तेन-।

।स्तोक,का[a]– -कः तै १, १,३, १; मै १,१,३;४,१,३; काठ १,३; २८, ६¶; ३१, २; क १, ३; ४४, ६¶; ४७,२; शौ ६, १२४, १; पै ९,२५,४; ५; १९, ४०, ४; -कःऽ-कः पै ९, २५, ८; -कम् ऋ १०, ९५, १६; पै २, ३८, ५; -काः ऋ ३,२१, २; ३;५; ९; तै ६,३,९, ५¶; ¶मै १,१०,६; ३, १०,१[२]; ४, ६, ३; १३,५[३]†; काठ १६,२१[३]†; ३६,१¶; शौ ४,३८,६;१२,३, २८; पै १४, १, १६; -कान्[b] शौ २, ३५, २; पै १, ८८, २; -कानाम् ऋ ३,२१, १; खि ५, ७, १, १२; मा ६, १६; २०, ४६; २१,४०; २८,११; का ६, ३,७;२२,४,१;२३,४,१२; ३०, १,११; तै १,३,९,२; ६, ३,९, ५; मै १,२,१६;३, १०,१[२]; ¶; ११,१; २; ४,१३, ५[२];†; काठ ३, ६; १५, १३; १६, २१†; ३८,६; क २,१३; -।कासः ऋ ३,२१,४; मै ४, १३, ५; काठ १६,२१; -केन मै १, ८, ३¶; -केषु पै १९, ४४, ३; -कौ[b] तै ३,२,८,२; मै २,३,८.

?स्तोकानि पै ९,१८,८[c].

?स्तोकाम् पै ९,१८,८.

स्तोतवे, स्तोतृ–, स्तोत्र–, स्तोत्र-वत्–, स्तोत्रिय,या–, स्तोत्रीय, या– √स्तु द्र.

स्तोभ–, स्तोभत्– √स्तुभ् द्र.

स्तोम– प्रमृ. √स्तु द्र.

?स्तो मा त्त मा य ज र स्याः पै २,७२,४.

स्तोम्य–, स्तोष्युत्– √स्तु द्र.

स्तौन[d]– -नाः ऋ ६,६६,५.

स्तौ(ल>)ला[e]– -लाभिः ऋ ६,४४, ७.

?स्त्रिः पै ३,३७,१.

स्त्री[f]– स्त्रियः ऋ १,१६४,१६;५,३०, ९; ७,५५,८; ¶तै २,३,९,२ऽ; ३;५,१,५;८,४[३]; ६,१,६,६[२];४, ४,३;५,८,२; ¶मै २,३,२[२];ऽ; ३,६,३; ४,३,५; ५,७; ६,४;७, ४[२]; ९[२]; ¶काठ १२, २[२]; ८ऽ; २२, ७; २९, ८; क ३५, १¶; शौ ४,५,२[g]; ३†; ३७,११; ६, १३८,५; ९, १४, १५†; पै १, ६८,१; ३, ४०, ४; ४,६, ३†; २०,३; ५,१५, ४; २१, ४; ८, ९,१०; ९,४, ६; १२, ७, १२; १३, १०, २; १६, ६७, ६†; स्त्रियम् ऋ ४,३०,८; ७,१०४, २४; १०,३४,११; खि ३, १६, ३; ¶तै २,५,५,६; ६, ४; ५, ६,८,३; ७,६,५; ६,१,६,५;५, १०,३; ¶मै १,८, ७[२]; २, १, १०; ३,४,७; ४,२,८[२]; ६, ४; ७,९; ¶काठ ८,१२[h]; २०, ६; ९[h]; २४,१; २७,९; ¶क ३१, ८; ३७,२[२]; शौ ८,४,२४†; ६, ९; १६; २५; पै १३, ४, १६; १६,११, ४†; ७९, ९; ८०, ७; ८१,६; १५२, ३; स्त्रिया तै ६, १,६,५¶; ¶काठ २३,४[i]; ३५, १५; पै १७, १४, ८; स्त्रियाः ऋ ८,३३,१७; तै २,५,१,६¶; ¶मै १,१०,१६; ३,६,७;७,३; ४,८, १; ¶काठ २३, ४; ३४, १२; ३६,१०; ¶क ३६,१; शौ ५,१७, ८; १२, ३, ३९; पै ५, ३७,३; ८,१६, ४; ९, १६, ६; १७, ३३, ९; २०, ४२, १०;

---

a) नाप. (बिन्दु-, *बिन्दु-श्च्योत-)। (√वृष् 'वर्षणे =प्रवहणे'>भावे) वृष्ट–>[मत्वर्थे]*वृष्ट-भाग–>वावि. यनि. [वैतु. या [२,१] < *स्कोत– <√श्चुत् (तु. WAG [१,१२५ b प्रमृ.]), GW. √स्नु 'स्रवणे', [पक्षे] अभा. √स्तुच् इतीव ?]।

b) सपा. स्तुकान्<>स्तुकौ इति पाभे.।

c) सपा. शौ ५,१९,२ तोकानि इति पाभे.।

d) विप. (प्रधृष्य- [मरुत्-])। (√स्तभ् 'स्तम्भने =अवरोधे'>) *स्तभन–>वावि. यनि.। 'ये (मरुतः) महा अयासः (सन्तः) न स्तौनाः (स्तब्धुं योग्याः)' इति वा. [वैतु. वें. सा. =१स्तेन–, PW. GW. प्रमृ. √स्तू (=√स्थू [=√स्था]>)स्थौन– इति मत्वा =स्थूल- इतीव ?]।

e) विप. (वलस्ती- [धौतरी- =*धावनप्राचुर्य-])। (√वृष् 'बले'> भावे) वृष्ट–> [मत्वर्थे] वृष्टौल–> वावि. यनि. (तु. [अंशतः] सा.; वैतु. वें. =स्तरणशीला-, आच्छादयित्री- इति; GW. स्तौन– इत्यनेन सनाभि इति?)।

f) नाप. [नारी- (तु. SEY [१४९])]। √वृष् '*जनने'>*वृष्ट्–>*वृष्ट्री–>वावि. यनि. (वैतु. या [३,२१] <स्त्यै 'अपत्रपणे' [अन्ये 'संघाते'], WAG [१,७५ c] <√*सी 'बीजवपने', GW. <सूत्री– (<√सू 'प्राणिग°' इति?)।

g) सपा. पै ४,६,२ जनान् इति पाभे.।

h) सपा. यक्र. क ७,७; ३१,११ स्त्रीम् इति पाभे.।

i) स्त्रिया हूतः>सपा. क ३६,१ स्त्रीहूतः इति पाभे.।

स्त्रियाम् काठ २०,६¶; क ३१, ८¶; शौ ६,११, २; ७०,१-३; पै १९,१२,२; स्त्रियै काठ ११, १०¶; शौ ५,३०,३; पै९,१३, ३; स्त्री ऋ ५,६१,६; ८,३३, १९; १०,८६, ६; खि २, ११, १[a]; ¶ तै २,६,५,५; ६, ६, ४, ३[२]; ¶ मै १,१०,११;१६[४];२०; २,५,५; ३,३,१; ४,१,१३; ६, ४;७,४; ¶काठ ११,३; १३.५; ६[२]; २३,४; २४, १; २५, ५[२]; २७,९; २८, ८[२]; ३०, १; ३१, १२; ३२,६; ३६,५;१०[२]; १४; ¶क ३६,१; ३७, २; ३९, २[२]; ४४,८[२]; ४६,४; ४७, ११; शौ १,८,१; ५,१४,६; ७,१००,३; १०,४, ८; ८, २७; २०, १२६, ६†; पै ४,४,८; ७,१,१२;१६, १५,८; १०३, ४; स्त्रीणाम् मा २३,२१; का २५, ६, १; तै ७, ४, १९, १; २; मै ४, ५, ४¶; काठ २८,८¶; ४४,८[२]; क ४४, ८¶; शौ ७,१४,१; ८,६, १३; पै २,५७,५; १२,७, १२; १६, ८०,५; स्त्रीभिः ऋ १०, २७, १०; मै ३,६, ३¶; काठ १२, ८¶; ¶स्त्रीभ्यः तै ६,५, ८, २; मै ४,३,५; स्त्रीम् ¶क ७, ७[b]; ३१, ११[b]; स्त्रीषु काठ १३, ५¶; शौ ६,११,१; ७,९५, ३; १२,१,२५; पै ५, १५, ३; १०, ६,५; १७, ३,६; १९, १२, १; २०,२९,३; ४.

स्त्रैण[c]- -णम् शौ ४,३४,२;८, ६,४; पै ६,२२,२; १६,७९,४; -णाः पै ११,२, ७; -णानि ऋ १०,९५,१५.

¶स्त्री-काम- -माः तै ६,१, ६, ५; मै ३, ७, ३; काठ २४, १[२]; क ३७,२[२].

¶स्त्रीकाम-तम- -मः काठ २३, ४; क ३६,१.

स्त्री-कृ(त>)ता- -ता शौ १०,१, ३; पै १६,३५,३.

स्त्री-पुंस[d]- -सौ मै १, १०, ११¶; काठ ३६,६[२]¶; पै ८, ९, १०; -सान् पै १७,१२,७.

स्त्री-भाग[e]- -गान् शौ ८, ६,१९; पै १६,८०,१०.

स्त्री-रूप- -पः मै २,५,५¶.

स्त्री-वध- -धात् खि ३, १०[२], ४.

स्त्री-पं(<सं)साद्[f]- -दम् तै २, ५,१,५¶.

स्त्री-ष(<स)ख- -खम् मा ३०, ६; का ३४,१,६.

स्त्री-षू(<सू)[g]- -ष्वः मै ४,६,२.

स्त्री-षूय[h]- -यम् पै १९, १२, ३; स्त्रैषूय[i]- -यम् शौ ६, ११,३[j].

स्त्री-हृत- -तः क ३६,१¶[k].

?स्त्वज्ञातस्यांनहरहस्तुभदम् पै १९,२१,१२.

?स्थ[l] खि ४,५,३३.

स्थपति(वप्रा.)[m]- -तये मा १६,१९; का१७,२,३; तै ४,५,२,२; मै २, ९,३; काठ १७,१२; क २७,२; -तिः शौ २, ३२, ४; ५, २३, ११; पै २,१४,३.

¶स्थल,ला[n]- -लम् तै ३, ४, ८, ७; -लया तै १,६,१०,५; -ले तै ३, ४,८,७; मै ३,८, ४.

स्थविमन्-, स्थविर-, स्थविष्ठ-, स्थवीयस- √*स्थू (वधा.) द्र.

स्थ-शस् √स्था द्र.

√स्था,> तिष्ठ्, स्थापि, तिष्ठते काठ २२, १[२]¶[o]; शौ १९, ४९, २;

---

a) स्त्री पौत्रम् (मंत्रा १,१, १० आपमं १,४, ७ काग़ २८,४ बौगृ १,४,२० भागृ १, १४ : २ हिगृ १,१९,७ जैगृ १,२० : ७ प्रमृ. च)>सपा. मागृ १,१०,१० ?स्त्री-पौत्रम् इति पाभे. । b) पाभे. पृ ३४९१ *h* द्र. ।

c) विप., नाप. । प्राग्दीव्यतीयः नञ् प्र. (पा ४,१, ८७) । d) द्वस. समासान्तः अच् प्र. (पा ५,४,७७) ।

e) विप. । बस. ।

f) नाप. (स्त्री-सभा-) । उस. उप. =संसद- ।

g) विप. (गो-) । उस. उप. <√सू 'प्राणिग°' ।

h) उप. भावे <√सू 'प्राणिग°' ।

i) स्वार्थे अण् प्र. उसं. (पावा ५,४,२५) ।

j) सपा. शांगृ १,१९,९ स्त्रीषू° इति पाभे. ।

k) पाभे. पृ ३४९१ *i* द्र. ।

l) सपा. खिसा २९,३४ ते इति पाभे.। पृ ५११ सस्थ. स्थ इति नेष्टम् ।

m) विप., नाप. (मुख्य-, उत्कृष्ट-) । पपा. नावग्रहः । (विष्टप्->भावे) *विष्टप्य- (उत्कर्ष-,प्रामुख्य-) +(√भृ '*धारणे' > भावे) भृति-> बस. *विष्टप्य-भृति- > वावि. यनि. (वैतु. PW. प्रमृ. स्थ-+पति-> यनि. इति?) । यनि. स्थलेभ्यः अन्यत्र ब्राह्मण-श्रौतसूत्रादिषु विश्वकर्मार्थे (√वृष् [=√वस्] 'निवासे' > अधिकरणे) वृष्ट-+(√पा 'रक्षणे =छादने =निर्माणे' > कर्तरि) पति->उस. *वृष्ट+पति-> वावि. यनि. इति ।

n) नाप. (स्थान-, तट- प्रमृ.) । (√स्था > भावे) स्थ-+[मत्वर्थे] लच् प्र. (तु. WAG[१,५ a] प्रमृ.) ।

o) SI. तिष्ठन्->-ष्ठते इति चिन्त्यम् ।

तिृष्ठति ¶तै ३,२, ९, ७; ५,५, ७,४; शौ १, २, ४[a]; १७,२[b]; ४,१६,२; ६,१३८,४; ७, २१, ६; १०, ८, ११; ११, २, २३; तिष्ठति ऋ १, ५८, २[c]; १२५, ५;९, १६,[६; ६२, १९]; ५४, ३; खि २,७,३;४; मा ३२, ४; का ३५,३,४; ¶तै ५,१,८,६[२]; ४,१२,१; मै ¶३, ३,४; ६;६, २; ४, २,५; ¶काठ १०, ३; ११, ६; २५, २; २७, १; ¶क ३८,५; ४२,१; कौ २, १०७†; १००६; जै ३,११,३†; ४,१७, ११; शौ १०, ७, १[२d];३[४]; १९, ३९, ५[e]-८[e]; पै १, ६८, ५;५, ३२,४; ४०,७; ६,३, ९; ७,४; ९,३,४; १२, ६,८; १४,३,१२; १६, १०२, ३; १०६, ३; १७, ७,१[२];३[४]; २०,४, ४;२७,३-५; ३३, ६; तिृष्ठतः शौ ६, १२७, २; ११, १२, ११; तिष्ठतः शौ १०, ८, २; पै १६, १०१, १; तिृष्ठन्ते मै ४,२,१¶; काठ २४, ९¶; क ३८, २¶; पै ५, ३८, ८?[f]; तिृष्ठन्ति तै १,६,१२,२[g,h]; मै ४, २,१¶; शौ ४, १६, ६; १०, ७, १२; १६[i]; १२, १, २७[j]; तिष्ठन्ति ऋ १, १६४,३६; १०, १०,८;८५,१; खि ५,१५, १३; तै २,२, ११, २¶; मै १, १०,१९¶; काठ ३६,१३¶; शौ ९, १५,१७; १४,१, १†; १८, १,९†; २०,१३१, १४[k]; पै १, १०१, ४; २, ३३,३; ४,५,९; ४०,३[२]; ५,९,६; ३२,१; १६, ६९,५;१७,७,२; ८,३; १८,१, १†;१९,४,१५[l];१६,१[m]; ४२, १०; तिृष्ठसि ऋ ८, १९, १०; तिष्ठसि ऋ ३,६१, ३; १०,८५, ४; खि ४,७[२],४[n]; मा १८,५५; का २०,३, ५; तै ४,७,१३,२; मै २,१२, ३; काठ १८,१५; क २९, ४; शौ ९,३,१७; १४,१, ५†; १५,३,१; पै ६,४, ४[n]; ९, १२[o];७,१०,५[e]-८[e];९,१२,१२; १६, ४०, ७; १८,१, ५†;३१, ८; तिृष्ठथः ऋ ८, ९, १२; शौ २०, १४१,२†; तिष्ठे शौ ९, १, २४[p]; पै ८,१५,५?[q]; †तिृष्ठाति ऋ ४,२०,२[r]; मा २०,४९; का २२,५, ३; तिष्ठाति शौ ३,१२, १[s]; तिृष्ठत् ऋ १,१७४,४; ६, २०, ९; १०, १३२, ७; पै १७, २८,१; तिृष्ठात् शौ १,१७, २; ६, ४४,१; पै ३, ४०, ५; १९, ४,१६; २०, ३३, ७; तिृष्ठन् ऋ १०, १२३,३; तिष्ठासि शौ १९, ४५,४; पै २,९०,१; ३,२०,१[s]; १५,४,४; १६,९८,५; १९,४०, ३; तिष्ठः शौ ८, १,९[t]; १०,१, २६; पै १६,३७,६; †तिृष्ठाः ऋ ३,८,१[u]; १४,४; मै ४,१३,१; पै १९,४, १६[b]; तिष्ठात् काठ १५, १२‡[u]; तिृष्ठम् ऋ ८,३४, १८[g]; तिष्ठतु ऋ १०,१८,१२[v]; १९,३; शौ १, १५, २; १८,३, ५१†; १९,४६,२[w]; पै ४,२७, ७; १६,१००, १३; तिृष्ठन्तु शौ १, १७, १[l]; तिष्ठन्तु ऋ ९, ६९,७; ८६,३७; कौ २,३०७†; जै ३,२५,३†; पै १७, ३, ८[j], ८, ६[l]; †तिृष्ठ, > ष्ठा ऋ १,

---

[a]) विशेपः पृ २३० *g* द्र. ।

[b]) सपा. तिृष्ठति <> तिष्ठाः इति पाभे. ।

[c]) विशेपः पृ ७०२ *k* द्र. । [d]) सकृत् तु. पृ १४३ *c*।

[e]) सपा. तिष्ठति <> तिष्ठसि इति पाभे. ।

[f]) तिष्ठेते इति शोधः ।

[g]) तु. सस्थ. टि. अा । [h]) पाभे. पृ २६८१ *l* द्र. ।

[i]) सपा. तिृष्ठन्ति <> तिष्ठन्तु इति पाभे. ।

[j]) सपा. तिृष्ठन्ति <> तिष्ठन्तु इति पाभे. ।

[k]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. तिष्ठति? यनि. शोधः ।

[l]) सपा. तिष्ठन्ति (या ३,४ च) <> शौ १,१७,१ तिृष्ठन्तु इति पाभे. ।

[m]) सपा. शौ ६,७७,१ अस्थुः इति पाभे. ।

[n]) सपा. खि ४, ७, ५ निृस्तिष्ठ इति, शौ ५, ५, ५ निृस्तिष्ठसि इति च पाभे. ।

[o]) सपा. तैत्रा २,४,७,५ जज्ञिषे इति पाभे. ।

[p]) सपा. पै १६,३४,९ तिष्ठेत् इति पाभे. ।

[q]) शोधः पृ २२०२ *q* द्र. ।

[r]) तु. सस्थ. टि. अनु (परि.) ।

[s]) सपा. तिष्ठाति <> तिष्ठासि <> कौगृ ३,२,६ शांगृ ३,३,१ तिष्ठ इति, पागृ ३,४,४ तिष्ठतु इति, हिगृ १, २७,२ तिष्ठति इति च पाभे. ।

[t]) पाभे. पृ १४९९ *e* द्र. ।

[u]) सपा. तिृष्ठाः <> तिष्ठात् इति पाभे. ।

[v]) सु तिष्ठतु > सपा. आग्निगृ ३, ८, २ : ३५ हि तिष्ठसि? इति पाभे. ।

[w]) सपा. पै ४,२२, २ तिृष्ठत्–>-ष्ठन् इति पाभे. (तु. RW.) ।

३६,१३; १२१,१२; ३,५२,२; ४, ६, १; १०, ९५,१; मा ११, ४२; का १२,४,५; तै ४, १,४, २; मै २,७,४; कौ १,५७; जै १, ६,३; $शौ १,१७,२[2]; ४,७,५; तिष्ठ,>ष्ठा ऋ १, ३०, ६; ६, १८,९;१०,१७३,१-२; खि ४, ५,२५; मा १२,११†; का १३, १,१२†; तै ३, ५,५,३[a]; ४,१, ६,३[b]; २,१,४†; ५, १, ७,४[b]; २,१,४†; मै २,७,६[b]; ८†; काठ १५, १२†; १६, ४†; ६[b]; ८†; १९,७[b]; ३५,७†[2]; क ३०, ५[b]; ४८, ९[2]†; कौ २, ९५१†; †शौ १, १७, २; ६, ८७,१;२; २०, ४५, ३; पै १, ६६, १; २. १, ४;७,१९,६; १९, ४,१६[2]; †६, ५; ६;५४, १; †तिष्ठत ऋ १, १९१, ६; शौ १, १७, ४; पै १९, ४, १४; ¶अतिष्ठत तै ६, ५,८,२; मै ४, २,१; काठ २८, ८; क ४४,८; अतिष्ठत् ऋ १, १६४,९; खि १, २, १४; ¶तै २,४,३,२; ६,२,७,३; ¶मै १, ६,१२;३,८,५; शौ ९,१४, ९†; अतिष्ठत् ऋ १, ५४, १०; ¶तै २,१, ५,२; ४,३, १;२; ५,६, ६,१; ६,१, ६,६; २,७,१; ७, ३,९,१; ¶मै १,६,५; १०,१४; २, १, ११[2]; ३, ८, ५[2]; ४,२, १३; ५, ९; ¶काठ ८, २; १०, ७[2]; २५, ६[20]; ३६,८; ३७,१; ¶क ६,७; ३९, ३[2]; शौ ८, ११,१; ११, ७,२६; १५,३,१; पै ८, १५, ३; ८; १६,६६,९†; १३३, ८; १५५,६; अतिष्ठताम् मै २, ४, ४¶; अतिष्ठताम् ¶तै ६,१, ३,१; अतिष्ठन्त ¶मै २, ५,७; ४,६,८; काठ २४, ९[2]¶; क ३८,२[2]¶; अतिष्ठन् शौ ५, २७,६[d];१०, ८, ३९; अतिष्ठन् ऋ १,३२, ११; ५, ४५, १०; १०,२७,२३; ९८,६; पै १३, ६,११†; अतिष्ठः ऋ १०, ८८, ५; शौ १०, १०, १६; पै ३, ३८,७; १६,१०८, ७; अतिष्ठत ऋ १०, ७२, ६; तिष्ठेत् तै ६, ४,५,६¶; ¶मै ४,५,५; ६, ९; पै १६,३४, ९[e]; ¶तिष्ठेताम् तै ५,७,१,२; काठ २२, ८; क ३५,२.

तस्थे ऋ १०,१०९, ३; तै १, ८,६, १; काठ ४०, ११; शौ ५, १७, ३†; पै १, ९५, ४[f]; ९, १५, ३†; १७, २१, ४; †तस्थौ ऋ ८, १०२, १४; १०३, २; १०,२७,१४; कौ १, ५१; २, ८६७;९२१; जै १,५, ७; ४,६, ६;२१,५; †तस्थौ ऋ १, १४६, २; १६४, १०; ३, ५५,१४; ८,१०१, १४; १०,४, ५;५,६; २०,५; २८, २[g]; ४८, १०;७३,१०; ८८, १६; १२९, ३; मा १२,६६; का १३,५,५; तै ४,२,५,५; मै २,७,१२; काठ १६,१२;४०, १४; क २५, ३; शौ ५, १, ६; ९, १४,१०; १०, ८, ३; ४०; ४२; पै १६, ६६, १०; १०१, ६; तस्थतुः ऋ १,१५५, १; ९,६६, २; खि १,६,२[h]; तस्थतुः ऋ १, ११३, ३;३,६,१०; ५४, ७; ४, ५६, २; कौ ७,११०१†; पै ५, ३०, ३; तस्थिरे ऋ९,६२,२७; काठ ६,३¶;क ४,२¶;कौ २,१२७†; जै ३, १३, ३†; †तस्थुः ऋ १,७२,२;१०५,१०;१६४, २; १६९,६; ३,५४,९;५, ४७,५; ७,१०१,⌊४;१०,८२,६⌋; १०, १०४, ४; मा १७, ३०; का १८, ३, ६; मै २, १०, ३; शौ ९, १४, २; १३, ३, १८; १४, २, ९$[i]; २०, ३३, ३; तस्थुः ऋ १,३५, ५; ६; ८५, ६; ३, ५६, २; ४,५४, ५; ५, ६२,१;८,९६,१; मा ३१,१९[j]; का ३५, २, ३[j]; पै १६, ६६, २†; १८, ७,१०; तस्थिषे शौ ४,९,२; पै ८,३, ३; †तस्थुः ऋ १०, ८५, १५; शौ १४,१, १४;पै १८,२,३; तस्थिम>मा पै १५,२१, ९; अस्थात् ऋ १, ३५,१०; २, ३०, ३; मा ३४, २६†; का ३३,१, २०†; तै ३, १,४,३[k]; शौ २,३४,२[k];६,४४, १[l]; ७७, १[l]; अस्थात् ऋ २, ३,१; ४,६,४; ५१,१; ५,१,२; ८०,५; ६, ४५, ३१; ६३, ४, ७,७०,१; ९, ८५, ⌊१२; १०,

---

a) सपा. माश्रौ १,८,६,१२ तिष्ठतु इति पाभे. ।
b) पाभे. पृ८८९ *a* द्र. । c) तु. सस्थ. टि. अन्तरा ।
d) वसवश्श्रातिष्ठन्> सपा. मा २७, १५ प्रमृ. वसुश्रेतिष्ठः इति पाभे. । e) पाभे. पृ ३४९३ *p* द्र. ।
f) शोधः पृ २२२३ *k* द्र. । g) तु. सस्थ. टि. आ ।
h) पाभे. पृ३४५४ *i* द्र. । i) तु. सस्थ.टि. अधि (परि.)।
j) हु तस्थुः >सपा. काउ १०३ : ३ तिष्ठन्ति इति पाभे. । शिष्टं पृ७३६ *i* द्र. । k) पाभे. पृ २५७१ *s* द्र. ।
l) सपा. पै.१९,२३,९ द्विः आस्थात् इति, सकृच् च पाभे. पृ ३०४३ *b* द्र. ।

१, १; १२३, ७]; मा १२, १३†; १७, ५४; का १३, १, १४†; १८,५, ५; †तै ४,२,१, ४; ६,३,२; ५,२,१, ५; मै १, १०, २[a]; †२, ७, ८; १०, ५; १३,७; ३,२, ११; काठ १६, ८†; १८,३; १९, ११†; ३०, ८[b]; क २८, ३; ३१, १†; †कौ २, १०९७; ११२५; ११९७; शौ १३, १, ११; पै ३, ३२, ३; ४०, ५[e]; ९,१०, ११[3]; १८, १६, १†; १९,१६, १[3]; ५२, ११; २०, ३३, ६[2]; ४०,६; ५६,३[3]; स्यात्[c] मै १, १, २; ४, १, २; काठ १, २; ३१, १[d]; क १, २; ४७, १; अस्थुः ऋ ३,१,७; ४, ५१, २; शौ १, १७, ३; ६, ४४, १; अस्थुः ऋ १, १९०, ६; ७, ४३, २; १०, १०७, २; ११४, १०; मा १७,५६; का १८, ५, ७; तै ४,६,३,३; मै २,१०,५; काठ १८,३;२१,८; क २८, ३; शौ ६, ७७, १[e]; ७,१०१, १; पै ९,१०, ११; १९, ४, १३; २०,३३,४;७; स्थुः ऋ १, २४, ७; अस्थाः[a] काठ ९, ५; क ८, ८; स्थाः ऋ ६,२४,९; स्थाः मै ४,२,१२.

स्थापयामसि पै २०, २४,१०; अस्थापयध्वम् ऋ १०, १०१, ११[f].

अतिष्ठिपम् शौ ६, ७७, १[g]; ७,१०१,१[g-h].

†तस्थिवस्[i]– -स्थिवांसः ऋ १, ३३, १५; ३, ८, ६; ५६, १; -स्थिवांसम् ऋ १,७२, [४;२, ३५,१४]; ६,९,७; ७, ८९, ४; १०,४५, ३; मा १२, २०; का १३,२,३; तै ४,२,२, २; मै २, १,९§;७,९; §काठ १६,९;३७, ९; शौ ४,८,७§; पै ४,२,४§; -स्थिवांसा ऋ १, १०८, १; -स्थिवान् ऋ ५, ८५, ५; -स्थुषः ऋ १, ६, १; ८९, ५; ११५, [१ (४, १४, २) ७, १०१,६]; ३,३८,९; ५,५३,२; ७,३२,२२; ६६,१५; खि १,२, १३; मा ७,४२; १३,४६; २३, ५; २५,१८; २७, ३५; का ८, १७,१; ९, २, २; १४, ४, ९; २५,३,१; २७,११,५; २९, ५, ४; तै १,४,४३,१; २, ४, १४, ३;४; ७,४, २०, १; मै १, ३, ३७; २,१३,९;३,१२,१८;१६, ३; काठ ४,९;२२,५; ३९,१२[2]; ४४,९; क ३, ७; कौ १, २२३; २,३०; ८१८; ३,५, ३; जै १, २५,१; २,४,६; ३,४,१; ५७, ८; शौ १३,२, ३५; २०, २६, ४; ४७, १०; ६९, ९; १०७, १४;१२१,१; पै १८,२४,२.

†तस्थुषी– -षीः ऋ ५,६२, २; मै.४,१४,१०.

तिष्ठत्– -ष्ठत् ऋ ८, २०, ४?[j]; मा ४०, ४; का ४०, १, ४; पै १६, १०२, ३[k]; –ष्ठतः शौ ७, ११३, २; ९, २, २३; –ष्ठता तै ३, १, २, ३¶; –ष्ठते मा ११,७५; का १२,७,१०; तै ४,१,१०,१; ७,४,२२, १; मै २,७, ७; काठ १६,७; ४५, १; शौ ३,१५,८; ११,२,१५;६,७; १९,५५,१; ६; पै १, ९९, ३; ४,२१,५?; १६,२१, ८; १०५, ५; २०, ४७, १०; ४८, १; –ष्ठद्यः मा १६, २३; का १७, ३,२; तै ४,५,३, २; मै २, ९, ४; काठ १७, १३; क २७, ३; –ष्ठन् ऋ ६,७५,६; खि ५,१६, ४[l]; मा २९, ४३†; का ३१,२, १०†; ¶तै २, ५, ११, १[3]; ३,१,२,३; २,९,६; ७[2]; ४, ६, ६,२†; ५,४,३,३; १२, १; ६, ४,२,२[2];५,१,४;५; ¶मै १,१, १३;४,१२[2]; १०,१८; ३,९,२; १६,३†; ४,१,१४[2];५,५[1];७,२; ८,४[3];८; ¶काठ १८,१९[2];२१, ४; २६,७; २७,१;६; ३१,१५; ३७,११[2];४६,१†; ¶क २९,७; ३१,१९; ४१, ५; ४२,१;६; शौ ४,५,५; ७,१०७, १; ९, १२, २०[2]; २१[2]; १२, २, ४९;

a) पाभे. पृ७३६ *k* द्र. । b) पाभे. पृ२५७१ *s* द्र. ।
c) पाभे. पृ ७३६ *l* द्र. । d) अस्थात् इति SI. ? ।
e) पाभे. पृ ३४९३ *m* द्र. ।
f) लङि मपु३ । 'यूयं शकटं स्थापितवन्तः । इदानीं सोमं सावधानं निदधीध्वम्' इति वा. (तु. पपा., सस्थ. टि. आ [परि.]; वैतु. वें. सा. GW. ORN. GRV. आस्था° [पृ ९३६ निर्दिष्टं नेष्टम्] लोटि मपु३ इति?) ।
g) पाभे. पृ २६४२ *d* द्र. ।
h) तु. पपा. WI.; वैतु. RW. °यन् इति ।
i) विप., नाप. ।
j) शोधः पृ १६९५ *b* द्र. (वैतु. सा. यनि. इति, GW. क्विप. इति?) । k) पाभे. पृ २३५३ *b* द्र. ।
l) =सपा. शांश्रौ १२,२२,१ । शौ २०,१३३, ४ तिष्ठन्ती (RW. तिष्ठन्) इति पाभे. ।

पै ४, ६, ५; २३, २[a]; १५, १०,६†; १६,१०३,६[b]; ११८, ७; १३९, २१[२]; २२[२]; १७, ३४,९; २०, ३९, ४; –ष्ठन्तः तै ७,५,८,४¶; शौ ७, ६२, २; १२,१,२८; पै ३,२६, २; १७, ३,९; –ष्ठन्तम् ऋ १०,८७, ६; ¶मै १,८,१; २,४,१; ४,४,३; काठ १२, १०¶; शौ ८,३, ५; १०,७,४१; ११,१,३६[c]; पै ८, ६, ७; ९, २५, १३[d]; १०,११, ३; १६,६, ६†; ९२, ६; १७, ११, २; –¶ष्ठन्तौ मै १, १०, ११; ४,६,३[३]; काठ २७,८[३]; ३६,६.

तिष्ठन्ती– -न्ती शौ २०, १३३, ४[e]; –न्तीः ऋ १०, ६७, ४; शौ २०, ९१, ४†; –न्तीभ्यः मा २२,२५; का २४, ११, १; –न्तीम् पै १३,५, ९; –न्त्याम् तै ७,१,६,७¶.

तिष्ठमान– -?नाः[f] ¶मै २,२,६; ३, ७,१०.

स्थ[g]– > स्थ-शास(:)[h] ऋ २, ३८, ८.

¶स्थेयस्– -यान् तै ५,२,६,२; काठ २०,४; क ३१,६.

स्था[i]– स्थाम् ऋ ९,८५,११.

स्थाणु[j]– -¶णुः मै १, ८, ५; ३, ९, २; काठ ६, ५; क ४, ४; –णुम् ऋ १०,४०, १३; तै ७, ३,१,१¶; ¶मै १,८,५; ३, ९, २; शौ १०,४,१; १४, २, ६†; पै १६,१५,१; १८,७,६†; –णौ शौ १४,२,४८; ४९; १९, ४९, १०[k]; पै १४,४, १०; १८,११, ८; ९.

स्थात्[l]– स्थाताम् ऋ १,७०,२.

स्थातुस्[m]– -तुः ऋ १, ५८, ५[n]; ६८,१; ७०,४[o].

१स्थातृ– -ता ऋ ३, ४५, २; कौ २,१०६९†; –तारः ऋ ५,८७, ६; –तारा ऋ १०, ५९, १?[p];

२स्थातृ– -ता तै १,४, २८, १; मै १,३,३०; काठ ४,११; क ३,९; –तुः ऋ १,१५९,३; २,३१,५[q]; ४,५३,६; ६,५०,[७; ७,६०,२; १०, ६३, ८]; –तॄन् ऋ १, ७२,६.

†३स्थातृ– -०तः ऋ १,३३,५; ६, ४१,३; ४९, ६[r]; ८, २४, १७; ३३,१२; ४६,१; कौ १, १९३; २, १०३५; जै १, २०, ९; ४, २०,५; शौ २०, ६४, ५; –ता खि ५, ५, ३; –०तारा ऋ १, १८१,३.

†स्थात्र[s]– -त्रे[t] ऋ १, १६४, १५; शौ ९,१४,१६; पै १६,६७,५.

स्थान– -नम् ऋ ५,७६,४; ७,७०, १; मा २,८[u]; का २,२, ३[u]; तै १,१, १२, १[u]; पै १, २३, २[v]; १६,८८,४; –नात् तै ४,१, २, ४[w]; पै २, ३९, ३[x]; –नानि ऋ ७,७०,३; ८,५९,६; –ने मै ३, ९,३¶; पै २०, ३३, ४[y]; –नेषु खि ४,२,१३.

---

a) पाभे. पृ ३४९३ *w* द्र. ।

b) °ष्ठन्येव? > °ष्ठन्नेव (°ष्ठन् ए°) इति शोधः ।

c) पाभे. पृ २११० *g* द्र. । d) तु. पृ १३१४ *e* ।

e) पाभे. पृ ३४९५ *l* द्र. ।

f) अतिष्ठमानाः इति शोधः (तु. सपा. तै ६,२,२,१)।

g) भावे कर्तरि च कृत् ।

h) =यथा-स्थानम् । २अस्त– > *अस्त-शास > नैप्र. यनि. इति मतम् ।

i) विप. (शकुन-) । कर्तरि विच् प्र. ।

j) नाप. (स्थूणा-) । कर्तरि णुः प्र. (पाउ ३,३७) ।

k) RW. स्थले इति, W. स्थाने इति ।

l) विप.>नाप. (स्थावर- [ओषध्यादि-]) । शता प्र. ।

m) =स्थातृ– । तुसिः प्र. उसं. (पाउ १,६९) ।

n) वैतु. सा. <स्थातु– वा <२स्थातृ– वेति? ।

o) वैतु. वें. स्क. <२स्थातृ– इति ? ।

p) प्र√स्था 'गतौ' > *प्र-स्थातृ– > नैप्र. स्थातृ– > *स्थातार्– (नाप. [सूत-]) –तारा > °त्रा [तृ१] > यनि. इति मतम् (तु. [अर्थतः] PW. GRV. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. रथ-स्थित– इति?) ।

q) धा. स्तुतौ वृत्तिरिति मतम् ।

r) तु. सा. प्रमृ.; वैतु. GW. स्थातुः इति? ।

s) नाप. (अचलत्वविशिष्ट-पृथिवीलोक-]) । अधिकरणे त्रः प्र. । t) तु. PW. GW. प्रमृ.; वैतु. वें. सा. २स्थातृ– >च१ इति? ।

u) =सपा. माश १,४,५,३[२] तैब्रा ३, ३,७,७ आपश्रौ २,१३,९ प्रमृ. । मै १,१,१३ माश्रौ १, ३,१, १४ प्रमृ. स्थाम इति, काठ १,१२; ३१, ११ प्रमृ. स्थाम्नः इति च पाभे. ।

v) सपा. शौ १,३२,२ स्थाम इति पाभे. ।

w) पाभे. पृ ७३७ *b* द्र. ।

x) सपा. तैब्रा ३,७,१३,१ आस्थानात् इति पाभे.

y) सपा. शौ ७,१०१,१ स्थाम्नि इति पाभे.।

स्थान-क[a]- -कम् काठपुष्पि १-४०.

?स्थाम् पै ८,१६,९[b].

स्थामन्[c]- -म ऋ १, १३९, ४; मै १,१,१३[d]; शौ १,३२,२[e]; १२, ४,२९;३०; पै २,१५,५[f]; १७, १८,९; १०; १९,३६,१२[३];२०, ४७,५; -मन् पै २,१,४[g]; १९, १६,१[h]; -मानम्[i] पै ८, २,५; -म्नः[d] काठ १, १२; ३१, ११; क १, १२; ४७, ११; -म्नि शौ ४,७,५[g]; ६,७७,१[h]; ७,१०१, १[j]; पै ५,१,५.

स्थावर,रा[k]- -रम् खि ३, १०[२],२; -¶राः तै ६,४,२,३; मै ४, ८, ५[२]; काठ २२,१३; २९, ३; क ३५, ६; ४५, ४; -¶राणाम् तै ६, ४, २, ३[२]; मै ४, ४, १; -¶राभिः काठ २२, १३; क ३५,६; -राभ्यः तै ७,४,१३,१; काठ ४४, २; -रासु काठ २९, ३[l]; क ४५,४.

†स्थावरी[m]- -री पै ६,१०,६.

†स्थास्[n]- स्थाः ऋ १,८०,१४; २, २७,४; १०, ३५, ९; ८८, ४; खि ४,५,३१[o]; तै २,१,११,४; मै ४,१२,१; काठ ११,१२.

स्था-रश्मन्[p]- -श्मानः ऋ ५, ८७,५.

स्थित,ता- -ताः पै १६, १५०, ३; -ते मै १,८,६¶.

स्थिर,रा[q]- -रः ऋ १,१०१,४; २, ४१,१०; ८, ३३, ९; ९२, २८; मा ११,४४; का १२,४, ७; तै ४,१,४,२; ५,१,५,४; मै २,७, ४; ३,१,६; काठ १६,४;१९,५; क ३०,३; †कौ १,२००; २३२; २,१७४; १०४८; †जै १,२१, ७; २,२,५; ३, १६, १२; †शौ २०,२०,५; ५३,३;५७,८;१३; ६०,१; पै १५,५, ७[r]; ६, १०; -रम् ऋ १,३७,९; ३९,३;६४, १५; १२७,३; ३, ३५, ४; ५, ३०,४; ८, ३३, १४; १०,६१, २०; ११७,३; १२०, ४; १३४, २; काठ ८, १६†; †कौ २, ४४२; ११६५; †शौ ५, २, ४; २०,८६,१; १०७,७; पै ६, १, ४†; १९, ४७, १०; -रस्य ऋ ५,५२,२; शौ १०, ४, ११; पै १६,१६, १; -†रा ऋ १, ३९, २; १२७,४; १६७,७; २, ३३, १४; ४,४,[५; १०, ११६, ५]; ७,१०; ७,५६,७; ८, १९, २०; २०, १[s]; १२; १०, ११६, ६; मा १३,१३; १५,४०; १६,५०; का १४, १, १३; १६, ५, २२; १७,८,४; तै १,२,१४,२; ४,५, १०,४; मै २,७,१५; ९,९; काठ १६,१५; १७, १६; क २५, ६; २७,६; कौ २,९१०; जै ३,५६, १७; पै १९, ४, १४; -राः ऋ १,३८,१२; ८,६६,२; तै ४, ६, ४,४‡[t]; कौ २,३८†; जै ३, ४, ९†; पै १७, ३५, ७[u]; १९, ४, १४?; -†राणि ऋ १,१२७, ४; ८,१४,९; १०,८९,६; शौ २०, २८, ३; ३९, ४; -रान् पै १९, ५२,६; -†राय ऋ ३,३०,[(१, २०)२]; ६,२४,८; १०,९६, ७; मा ३४,१९; का ३३,१, १३; शौ २०,३१,२; -†रे ऋ ८,४५, ४१; कौ १, २०७; २, ४२२; जै १,२२,४; ३, ३२, १२; शौ २०,४३, २; -रेण शौ ६, ६५, ३; पै १५,६,१०; १९,११,१४; -रेभिः ऋ २, ३३, ९; -†रैः ऋ १,८९,८; मा २५,२१; का

a) स्वार्थे कः प्र.। b) शोधः पृ २४८० g द्र.।
c) =स्थान-। अधिकरणे प्र.।
d) पाभे. पृ ३४९६ u द्र.। e) पाभे. पृ ३४९६ v द्र.।
f) तन्वः स्थाम चक्रुः > सपा. शौ २,३१,५ तन्वमाविविशुः इति पाभे.।
g) सपा. स्थामन् <> स्थाम्नि इति पाभे.।
h) सपा. स्थामन् <> स्थाम्नि इति पाभे.।
i) पाभे. पृ ३४८१ c द्र.।
j) पाभे. पृ ३४९६ y द्र.। k) विप., नाप.।
l) °रास्स्व° इति पाठः? °रासु, अव° इति शोधः (तु. क.)। m) पाप्र. < °वन्- इति।
n) विप. (स्थावर- [जगत्- =लोक-]), नाप, न, (स्थान-)। असुन् प्र. उसं. [पाउ ४,१८९ (तु. सा [ऋ २,२७,४]; वैतु. सा [अन्यत्र-], PW. स्था- इति, GW. पपा.? इति मत्वा स्था=स्थानि)]। सस्थ. ?भुरण्यसि >बुरण्यामसि [= वरयामहे] इति शोधः। o) पाभे. पृ १४८४ b द्र.।
p) विप. (मरुत्-)। बस.। पपा. स्थाः-र° इति।
q) विप., नाप.। कर्तरि किरच् प्र. (पाउभो २, ३,४७)।
r) =सपा. आपमं २, २, २ मागृ १,२२,१२। मंत्रा १,२,१ आपमं १,५,१ प्रभृ. स्थिरा इति पाभे.।
s) पाभे. पृ १६६४ g द्र.। t) पाभे. पृ ८६९ g द्र.।
u) सपा. शौ ३,१२,८ विभे.।

२७,११,८; मै ४,१४, २; काठ ३५,१; कौ २,१२२४; -रौ ऋ ३,५३,१७.

स्थिर-धन्वन्[a]- -न्वने ऋ ७,४६,१.

स्थिर-धामन्[a]- -म्नः शौ १०,४,११; पै १६,१६,१.

स्थिर-पीत[b]- -तम् ऋ १०,७१,५.

स्थिर-पौरु(ष>)षा[a]- -षाम् पै ७,६,९.

स्थिर-प्स्नु[a]- -प्स्नुम् कौ १,३२७; जै १,३४,५.

स्थिर-ब्रह्मन्- > स्थैरब्रह्मण[c]- -णः मै ४,६,६¶.

स्थिर-वीर[a]- -राः पै ७, ६, ५; ८; -रौ पै २०,२८,७.

स्थिरा(र-अङ्ग>)ङ्गा[a]- -ङ्गाम् पै ७,६,९.

?स्थिरा त्वा पै ७,६,९[d].

स्थेमन्[e]- -‡मनि[f] कौ १, ३७०; -मानम् काठ १९,५; क ३०,३; -म्ने तै ५,१,५,५; कौ २,२८०; जै १,३९,१; ३,२३,१२.

स्थेय- -यम् मै १,८,७¶.

स्था-, स्थाणु-, स्थातृ-, स्थातुस्-, १स्थातृ-, २स्थातु-, ३स्थातृ-, स्थात्र-, स्थान- √स्था द्र.

?स्थानि[g] खि ४,५,२३.

स्थापनास्ना पै २०,३८,४.

?स्थाम्, स्थामन्- √स्था द्र.

?स्थारका पै ४,१५,६.

स्थालं[h]- -ले पै ५, १०, ६; -लेन पै ८,१२,८.

स्थाली[i]- -ली काठ ६, ३¶; २४, ४¶; ३८, ३[j]; ¶क ४,२; ३७, ५; -लीः मा १९, २७; ८६[j]; का २१,२,१६; ६,७[j]; तै ६,५, १०,३¶; मै ३, ११, ९[j]; काठ २७,२; -लीभिः मा १९, २७; का २१,२, १६; तै ६, ५, ११, ३¶; काठ २७, ७; -लीम् मै ४,६,४[2]¶; काठ २७, ९¶; क ४२,२¶; शौ ८,६,१७; पै १६, ८०, ८; -लीषु मै ४, ३, ६¶; काठ १२,८¶; -¶ल्यां तै ६,५, १०,२; मै १,८,३[2]; ६; ४, ५, ५; ६, ४[2]?[k]; ६; काठ ६,३; २७, ९[2]; क ४, २; -¶ल्याम् मै ३, ७, ७; काठ २४, ४; क ३७, ५.

स्थाली-पाकं[l]- -कः खि ५,१७, ३; शौ २०,१३४,३.

स्था(ल्य>)ल्या[m]- -ल्याभ्यः काठ ४४,२[n].

स्थावर-, स्थावरी- √स्था द्र.

स्थावि(र>)री-, ?स्थावीर्यं- √स्थू (बधा.) द्र.

स्थास्-, स्थित, ता, स्थिर-, रा- √स्था द्र.

स्थिवि[o]- -विभ्यः ऋ १०,६८, ३; शौ २०,१६,३†.

स्थिवि-मत्- -मन्तः ऋ १०, २७, १५.

?स्थुवितात्[p] पै २०,३७,६.

√*स्थू(बधा.) > स्थवस्[q]- > स्थवस्-वत्- > ¶स्थविष्ठ- -ष्ठम् काठ २५,७[r]; क ३९,५[r]; -ष्ठाः तै २,५,५,२; मै १, ८,६[r]; २, १,१३[r]; ६,६[s].

स्थवीयस्- -यसः काठ १५, ५¶[s].

---

a) विप. । बस. ।

b) विप. (*नितान्ताऽऽवृतप्रज्ञ-, निर्बुद्धि-) । बस. उप. (√व्ये '*आवरणे' > भावे) वीत- > यनि. (वैतु. [तात्पर्ये संवदमानाः] GRV. ORN. प्रमृ. अन्यथा व्युत्पादुकाः, वें. सा. द्र [या १, २०] = सम्यग्-आपीतार्थ- = ज्ञातार्थ- = प्रज्ञ- इतीव ?) ।

c) अपत्यार्थे अण् प्र. ।

d) स्थिराम् इत्येकपदः शोधः (तु. छन्दः) ।

e) नाप. (स्थान-) । भावाऽधिकरणयोः इमनिच् प्र. उसं. (पाउ ४, १४८; वैतु. सा. पाप्र. अनु < स्थिर- इति ?) । f) पाभे. पृ २९८१ e द्र. ।

g) सपा. खिसा २९,३४ तानि इति पाभे. ।

h) नाप. (पात्र-भेद-) । < √स्था इति (पाउ १, ११६), < स्थल- इति PW. प्रमृ. ।

i) नाप. (पाकपात्र-) ।

j) सपा. °ली (तैब्रा २,६,४,३ च) <> °लीः इति पाभे. ।

k) एकतरत्र शोधः सस्थ. टि. अ-विज्ञातः [परि.] द्र. ।

l) नाप. (ओदन-) । उस. उप. कर्मणि घञ् प्र. । शौ. स्था° इति स्वरः ? यनि. शोधः ।

m) विप. (२अप्-) । तात्रभविकः यत् प्र. ।

n) पाभे. पृ २८३२ p द्र. । o) नाप. । अर्थः ? ।

p) (√सिव् '*तन्तुसंताने' >) *स्यूम- [=स्यूमन्-] > √*स्यूम्य > लोटि प्रपु१ *स्यूम्यतात् इति शोधः (तु. पृ १८१७ h) । q) भाप. ।

r) सपा. काठ ६,७ क ४,६ स्थूलाः इति पाभे. ।

s) सपा. स्थविष्ठाः <> स्थवीयसः <> माश ५,३,२,७ स्थवीयांसः इति पाभे. ।

*स्थू[a]– > स्थविमन्[b]– >

¶स्थविम-तस्(:) तै ६,३,९,२; ४, १,१[2]; मै ३,१०,४[2]; ४,१, १३; काठ ३१,१२.

स्थविर,रा– -†रः ऋ १, १७१, ५; १०,१०३,५; मा १७, ३७; का १८,४,५; तै ४, ६, ४, २; मै २,१०,४; काठ १८, ५; क २८,५; कौ २, १२०३; शौ ९, ४,३$; १९,१३,५; पै ७,४,५; १६, २४, ३$; १८,२१,३$[c]; –रम् ऋ १,५४,८; ४,१८,१०; २०, ६; १०,५१,१; मै ३, ८, ४; काठ ८,१७; कौ ३,४, ११; जै २,४,९; पै १३, ५, ६; २०, ३५,१; –†रस्य ऋ ३, ४६, १; ६,१८,१२; ३७,५; ४७,८; ७, ९३,२; १००, ३; मै ४,१४,५; १४; शौ १९, १५, ४; पै ३, ३५,४; –रा ऋ १, १८१, ७; काठ ११, २¶; –राः मै ४, २, ७¶; –रान् पै १७, १५, ३; –†राय ऋ ६, ३२, १; कौ १, ३२२; जै १, ३३, १०; –रासः ऋ ७,६७,४; –†रेभिः ऋ ६,१, ११; ७,२४, ४; मै ४,१३, ६; काठ ८,१७;१८,२०; –रेभ्यः पै ९,६, ११; –रौ कौ २, १२१९; शौ १९,१३,१; पै ७,४,१.

†स्थावि(र>)री[d]– -रीः ऋ ९,८६,४; कौ २, २३६; जै ३, २१,१.

?स्थावीर्य[e]– -र्येण मै ४, २, ७¶.

स्थू(ण>)णा[f]– -†णा ऋ १,५९, १; ५,४५,२; ६२,७; ८, १७, १४; कौ १,२७५; जै १,२९,३; –णाः काठ २५,१०¶; क ४०, ३¶; पै ७,६,८; २०, २२,३[g]; –णाम् ऋ १०,१८,१३; शौ ३, १२,६[g]; १८,३, ५२†; पै ७,६, १; –०णे शौ १४,१,६३; पै १८, ६,११.

¶स्थूणा-क(र्ण>)र्णी– -र्णीः, –र्ण्यः मै ४,२,९.

¶स्थूण्य[h]– -ण्यः काठ २६,३; क ४१,१.

स्थूर[i]– -रम् ऋ ६, १९, १०; ८, १,३४[j]; ४,१९; २१, १; २४, २९; ५४,८; १०,१५६, ३; खि ३,६,८; ५, २२, १[k]; †कौ १, ४०८; २, ५८; ८७९; †जै १, ४५,१०; ३, ६, ४; †शौ २०, १४, १; ६२, १; –रयोः ऋ ६,२९,२; पै १६, १४८, १०; –रस्य ऋ ४,२१,४; –राभ्याम्[l] मा २५,३;६[m]; का २७,३,१;६, १[m]; तै ५,७,१५,१; मै ३,१५, ३; काठ ५३, ५; –रेण खि ५, २२,२[n].

स्थूर-गुदा– -दया[o] मै ३,१५, ९¶; –दा[o] तै ५, ७, १७, १; काठ ५३,७.

स्थूर-यूप[p]– >°प-वत् ऋ ८, २३,२४.

?स्थूर-शङ्क– -ङ्कम् पै १७,१३, ४.

स्थूल,ला[q]– -लः मै ३, ७, ८¶; –लम्[k,r] मा २३,२८; का २५, ६,८; शौ २०,१३६,१; –लाः काठ ६, ७[s]¶; क ४,६[s]¶; शौ ११, १०, २८; पै १६, ८७, ९; –लेन शौ २०,१३६,२[n].

स्थूल-गुदा– -दया[o] मा २५, ७; का २७, ७,१.

---

[a]) विप.। कर्तरि क्रूः प्र. उसं. (पाउ १, ९१)। पाप्र. (६,४,१५६) < स्थूल–।

[b]) भावे इमनिन् प्र. उसं. (पा ५,१,१२२)।

[c]) सपा. शौ १३,२,९ सः वीरः इति पाभे.।

[d]) विप. > नाप. (सोम-धारा-)। स्वार्थे अण् प्र. (पावा ५,४,२५)।

[e]) व्यु. अर्थश्च ?। स्थवी° इति सात.।

[f]) नाप. (स्थाणु-, स्तम्भ-)। कर्तरि कृत्। धा. अवष्टम्भने वृत्तिः।

[g]) सपा. स्थूणाः <> स्थूणाम् (आगृ २,९,२ कागृ ११, ३ च) <> आपमं २, १५, ५ हिगृ १, २७, ७ ?स्थूणौ इति, मागृ २, ११, १४ ?अवस्थूणा इति च पाभे.।

[h]) विप. (वृक्ष-)। तादर्थ्ये यत् प्र. (पा ५,१,४)।

[i]) = स्थूल-। विप., नाप.।

[j]) नाप.। शिश्न- इति वें. सा. प्रमृ.।

[k]) सपा. स्थूरम् <> स्थूलम् इति पाभे.।

[l]) नाप. (गुल्फ- वा जघन- वा)।

[m]) पाभे. पृ ११३१ a^1 द्र.।

[n]) सपा. स्थूरेण <> स्थूलेन इति पाभे.।

[o]) सपा. °रगुदया <> °रगुदा <> °लगुदया इति पाभे.।

[p]) व्यप. (ऋषि-)। बस.।

[q]) विप., नाप.।

[r]) नाप. (शिश्न-)। धा. स्थापने = प्रजनने वृत्तिः।

[s]) पाभे. पृ ३४९८ r द्र.।

स्थूल-पृष(त् >)ती- -ती मा २४,२; का २६,१,४; तै ५, ६, १२,१; मै ३,१३,३; काठ ४९,२.

स्थूल-भ[a]- -भम् शौ ६,७२,२; पै १९,२७,१६.

स्थूल-वपुष्क[b]- -ष्कम् खि १, ५,७.

स्थूल-हृदय- -येन तै १, ४, ३६,१[c].

स्थूरि[d]- -रि ऋ १०, १३१, ३; तै १,८,१८,१[e]; मै ४, ४, ८[e]; शौ २०,१२५,३†.

स्थूरी[f]- -रीः मै ४,४,८[g]¶.

स्थेमन्-, स्थेय-, स्थेयस्-, स्थैर-ब्रह्मण- √स्था द्र.

√**स्ना** (वधा.)[h], > स्नपि, स्नापि, स्नाति तै २,५,१,६; मै ३,६, २[2]; काठ २२, १३[3]; ¶स्नाति तै ६,१,१, २[3]; स्नातः ऋ १, १०४, ३; स्नाहि शौ १९, ४५, ५[i]; पै १६,१४९, १०; स्नायात् काठ २२, १३[2]¶; ¶स्नायात् काठ २२,१३[2]; क ३५,६[4].

स्नपयति मै ३, ६, २¶; स्नपयन्ति शौ ५, १९, १४; ¶स्नपयन्ति मै १, ११, ६; ३, ९, ६; स्नपयामसि[j] शौ १०, १,९; पै १६, ३५, ९.

स्नापयति, स्नापय> या पै ७, १२,४.

स्नप(न>)नी[k]- -नीः[l] शौ १४, १,३९; पै १८, ४, ८.

स्नात- -तः मा २०, २०[m]; का २२,१,५[m]; शौ ११,७,२६; पै १६,१५५,३.

स्नात-चर्य- -र्ये पै ९,२२,१२.

स्ना(त्>)ती- -ती ऋ ५,८०,५

स्नात्व[n]- -त्वाः ऋ १०,७१, ७.

स्नात्वा काठ ८, ९¶; क ७, ५¶; शौ ६,११५, ३[m]; पै १६, ४९,६[m].

स्नात्वी[m] मै ३, ११, १०; काठ ३८,५.

स्नापि(त>)ता- -ता खि २, ६[3], २७.

¶स्नेय- -यम् काठ २२, १३[3]; क ३५,६.

स्नावन्[o]- -व शौ ११, १०, ११; १२; पै ४,१५, २; ११,२,७?; १६, ८६, १; २; -¶वभिः तै ५,३,९, १; मै ४, ६, ५; काठ २७, १०; -वभ्यः मा ३९, १०[2]; का ३९,८,१[2]; तै ७, ३, १६,२;४,२१, १; ५, १२, २; काठ ४३,६; ४४, १०; ४५,३; शौ २,३३, ६; २०, ९६, २२; पै ४,७,५; -वसु पै १, ५, ४; -वानि शौ १२, ११, ८; -व्ना मै ४,१,२¶; काठ ३१,१¶; क ४७,१¶; शौ ७,५२,९[p]; पै १, ४९,२[p]; ४,१५,१२; ५,२०,६.

स्नावन्य[q]- -न्याभ्याम् तै ५, ७, २३,१; काठ ५३,१३.

√**स्निह्** (वधा.) > स्नेहि, ¶अस्निहत् काठ २८,४; क ४४,४.

†स्नेहयत्[r] ऋ ९,९७, ५४; कौ २,४५६; जै ३,३४,१४.

स्निग्ध- -ग्धानि खि २,६,१२.

स्नीहिति,ती[s]- -†तिम्[t] कौ १,

---

a) विप. (स्थौल्यवत्- [पसस्-]) । उस. । पूप. भाप. । उप. (√भृ 'धारणे' >कर्तरि) *भ्र- > नैप्र. यनि. इति (वैतु. पपा. नावग्रहः, सा. उप. <√भा 'दीप्तौ' इति ?) ।
b) °ल्व° इति स्वरः? यनि. शोधः ।
c) पाभे. पृ ११६२ *l* द्र. ।
d) नाप. न. स्त्री. (एकधुर्येण [अश्वेन वा वृषभेण वा] युक्त- [रथ-]) ।
e) नाप. (*पिटक- [तु. पृ २५७९ *c*; वैतु. अन्ये = एकाश्व-रथ- इति ?]) ।
f) स्वार्थे ङीप् प्र. ।
g) सपा. तांब्रा १८,९,१७ स्थूरिः इति पाभे. ।
h) धा. शौचबन्धनादिषु वृत्तिः ।
i) पाभे. पृ ३१७२ *n* द्र. ।
j) धा. हिंसायां वृत्तिः ।
k) विप. (२अप्-) ।
l) सपा. आपमं १,१,७ स्नपनम् इति पाभे. ।
m) सपा. स्नातः (माश १२, ९, २, ७ च) <> स्नात्वा <> स्नात्वी (तैब्रा २,४,४,९;६,६,३ च) इति पाभे. ।
n) विप. (हृद-) । अर्हार्थे त्वन् प्र. (पा ३,४,१४ [तु. पपा. प्रभृ.; वैतु. GW. = स्नात्वा इति ?]) ।
o) नाप. (स्नायु-, सिरा-) । <√स्ना इति (पाउ ४, ११३), <सिना- [<√सि 'बन्धने'] वा √स्नै 'वेष्टने' वेति अर्वाञ्चः ।
p) = धनुर्ज्या- इति सा. PW. प्रभृ. ।
q) नाप. (स्नायु-प्रदेश-) । तस्येदमीयः स्वार्थिकश्च यत् प्र. ।
r) धा. वधे वृत्तिर् इति निघ [२,१९] GW. BS. प्रभृ. । मदे इति मतम् [तु. पृ १७९८ *d* (यत्र स्ने° [तु. सात.] इति पाठः शोधार्हः)] ।
s) नाप. (हिंसित्री- [शत्रु-सेना-]) । धा. हिंसायां वृत्तिः (तु. निघ २,१९) । करणे क्तिन् प्र. ।
t) सपा. ऋ ८,९६,१३ प्रभृ. ?स्नेहितीः इति पाभे. ।

३२३; जै १, ३४, ७; –ोतीषु[a] ऋ १, ७४,२; कौ २,७३०.
ोस्नेहिति[b]– -ोती:[c] ऋ ८,९६,१३; काठ २८,४; क ४४,४; शौ २०, १३७,७.
स्नु(वप्रा.)[d]– स्नुना ऋ ४,२८,२; ८, ७, ७; ९, ९७, [१६; १९]; ोस्नुभिः ऋ ५, ६०, ७; ८७, ४; ७,८८,३; ८,४६, १८; ९, १०७,८; कौ १,५१५; २,३४७; जै १,५३,५; ३,२९,४; स्नुषु मा १७,१४; का १८,१,१४; तै ४, ६,१,४; मै २,१०,१; काठ १७, १७; क २८,१; स्नोः ऋ ४,२७,४.
स्नुषा[e]– -षा मै २,४,२¶; काठ १२, १२¶; शौ ८,६, २४; पै १६, ८०,४.
?स्नुहि पै १०,१,३.
स्नेय– √स्ना द्र.
√स्पन्द्(वधा.)> १स्पन्दन–> °न्दना[f]– -ना शौ ८,६,१७; पै १६,८०,८.
२स्पन्दन[g]– -ने ऋ ३, ५३,१९.
स्पन्द्र[h]– -न्द्रः ऋ ६,१२,५; –न्द्रम् ऋ १०,४२,५; शौ २०,८९,५ो; –०न्द्रा ऋ १, १८०,९[i]; –न्द्राः ऋ ५, ५२, ८; –न्द्रासः ऋ ५, ५२,३; ८७, ३.
स्पर–, स्पर(ण>)णी–, स्परसे √स्पृ द्र.
√स्पर्ध्, > स्पृध्, स्पूर्ध्[j], स्पर्धि, ¶स्पर्धते मै १, ५, ११[२]; काठ १०,१०; ोस्पर्धन्ते ऋ ६,१४,३; ७,८५,२; ९,९४,१[k]; तै ७, १, २०,१[k]; काठ ४१,११[k]; कौ १, ५३९[k]; जै १,५५,८[k]; स्पर्धसे पै १९,३९,३; ¶अस्पर्धेताम् तै ३,१,७,३; ५, ४, ११, ३; ६, १,६,१; काठ २३,१०; क ३७, १; ¶अस्पर्धन्त तै २,१, ३, १; ४,३; ६, १, ३; मै १,४, १४; ९,८;११,९; २,१, ११; ३, १; ५, ३; ९; ३,२,१[२]; ४, १; ६, १०; ८,३; १०,५;६; ४, २,३; ३,४-६;६,८;७,७; काठ ८,१३; ९, १६; १०, १०; १९, १०; क ८,१; ३; ३०, ८; ¶स्पर्धेत मै १,५, ११[२]; २, १,११.
अस्पृधन् ऋ ६, ६६, ११; ७, ५६,३.
ोपस्पृधाते ऋ ७, १०४, १२; शौ ८,४,१२; पै १६, १०, २; पस्पृध्रे ऋ ६,३४,१[k].
ोअपस्पृधेयाम्[l] ऋ ६,६९,८; तै ३,२,११,२;७,१,६,७; मै २,४, ४; काठ १२,१४; शौ ७, ४५, १; पै २०,१५,३.
पस्पृधान– -नम् ऋ १,६१, १५; शौ २०, ३५, १५ो; –नासः ऋ १,११९,३; ७,१८, ३; –नेभ्यः ऋ २,१९,४.
स्पर्धमान,ना– -नः ¶तै २,१,२,९; ३,१; ४,४; ३,१,२; ३, १; ४, १-३,३; काठ १०, ७¶; पै १३, १४,९; –ोनम्[m] कौ २,३३९; जै ३, २८, ११; –ना खि ३, २१,१; मा १७, ४७; का १८, ४,१५; कौ २, १२१०; शौ ३, २,६; पै ३,५, ६; –नाः ऋ १, ३३,५; कौ १,३३७; जै १,३५, ६; पै १५,२२, ५; –ने ऋ ७, ९३,५; –नेन तै ३,४,४,१¶.
स्पर्धितुम् शौ १९, २२, २१; २३, ३०; पै ८,९,१.
स्पूर्धत्– -र्धन् ऋ ६,६७,९.
स्पूर्धसे ऋ ५,६४,४.
ोस्पृध्[n]– स्पृधः ऋ १,८,३; १७४, ५; १७९, ३; २, ११, १९;

[a]) विप. (हिंसापरा- [कृष्टि-]) इति वें. सा. GW. BS.; भाप. (वध-, संहार-) इति PW. प्रमृ.।
[b]) = स्नीहिति–।
[c]) °तिम् इति शोधः (तु. पृ १८६१ *n*, पृ ३५०० *t* पामे. च; वैतु. वें. सा. GW. प्रमृ. द्वि३ ?)।
[d]) नाप.। < सानु– इति प्रायोवादः ?।
[e]) नाप. (पुत्र-वधू-)। < सु-नु [साधु-] + √सद् वा √सन् वा, सु [अपत्य-] + √सन् वेति या [१२,९] प्रमृ., < √स्नु इति [पाउ ३,६६ (तु. WW [२,७०१] SEY [१००])]।
[f]) विप. [पादचालनवती- ([प्रकरणतः] पादप्रहर्त्री-) [गो-])]। कर्तरि युच् प्र.।
[g]) नाप. (वृक्ष-विशेष-) इति GW. प्रमृ., वें. सा. भाप. इतीव। स्य° इति PW. GW. प्रमृ.।
[h]) विप. (वेग-वत्- [अश्विन्-, मरुत्- प्रमृ.])। कर्तरि रः प्र. उसं. (पा ३,२,१६७)। धा. तीव्रगतौ वृत्तिः (वैतु. PW. GW. प्रमृ. √स्यन्द् 'जवे' > स्यन्द्र– इत्येव पाठं स्वीकुर्वाणा इति ?)।
[i]) वें. सा. स्य° इति (तु. ल., पूसं. च)।
[j]) उत्त्वम् उसं. (पा ७,१,१०३)।
[k]) तु. सस्थ. टि. अधि।
[l]) तु. पपा. वें. सा. प्रमृ.; वैतु. पाम (६, १, ३६) अप-स्पृ° इति।
[m]) पामे. पृ ११७५ *n* द्र.।
[n]) नाप. (शत्रु-, युद्ध-)।

५, ४४, ७; ५५, ६; ६, ५,६; ६,६; २०,९; २५, २;९; ४५, १८; ४९, १५; ८, १४, १३; ९२,३२; ९९, ५; ६; ९,७, ५; २०, १; १०, १८, ९[a]; १००, १२; ११३, ४; १६७, २; मा १९, ७१; ३३, ६६; ६७; का २१,४, २१; ३२,५, १२; १३; मै ४, १४, १२; कौ १, २११; ३११; २, ३१८; ४८२; ९८७; ९८८; जै १, २२, ८; ३२, ९; ३, २६, ४; ३६, ७; शौ २०, २९,३; ७०, १९; १०५,१; २; स्पृधाम् ऋ १, ११९, १०; १७४,१०; स्पृधि ऋ ७,८२, [(४,२४,३)९].

स्पृधान- -नम् ऋ ३, ३१, ४.

†√स्पश्[b],>स्पाशि, अस्पष्ट ऋ १, १०,२; कौ २, ६९५; जै ३, ५६,२२.

पस्पशे ऋ १, २२, १९; मा ६, ४; १३, ३३; का ६, १, ५; १४, ३,७; तै १,३,६,२; मै १, २, १४; कौ २, १०२१; जै ४, ९, २; शौ ७, २७, ६; पस्पशे ऋ १,१२८,४; काठ ३,३; १६, १६; क २, १०; स्पाशयस्व ऋ १, १७६, ३; स्पाशयेत काठ ३५,१६$[c].

पस्पशान- -नः ऋ १०,१०२,८.

स्पश्[d]- स्पट्, ऋ ५, ५९,१; ८, ६१, १५[e];१०, ३५,८; †स्पशः ऋ १, २५, १३; ३३, ८; ४,४, ३; ६, ६७, ५; ७,६१, ३;८७, ३; ८, ४७, ११; ९,७३, ४;७; १०, १०, ८; मा १३, ११; का १४, १,११; तै १, २, १४, १; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; ३८, १४; क २५, ६; शौ ४, १६, ४$; ५, ६,३; १८, १,९; पै ५, ३२, २$; ६, ११, ४; स्पशम् ऋ ४, १३, ३; मा ३३, ६०; का ३२, ५,६.

स्पार्ह-, स्पार्हयिष्णु- √स्पृह् द्र.

√स्पूर्ध्, स्पूर्धत्-, स्पूर्धसे √स्पर्ध् द्र.

√स्पृ, स्परत् ऋ १, १६१,५.

अस्पः ऋ ५, १५, ५.

स्पृणुते तै ६,५,५,३¶; स्पृणोति ¶मै १, ८, ५; ३, ७, १०; ¶स्पृणोति तै २, २, १०,५; ५, ६, ५, ३[२]; ९, ३; १०, २; ३; ७, २, ९, ३[२]; मै १, ७,५[२]; ८, ८; ९; १०, ७; १७; ३, २, १०; ३, ३; ४, ८; ४, ३, ४;६,६; काठ ७,९; ८,२; ९, २[२]; ११,२; ५;८; १२,१[२]; १३; १४, ६; ९; १९, ८; २०,१२; २२,३[२];४;६; २३, ९[२]; २४,९[२]; २८, ५[५]; ३६, ११; ३७, १६; क ८,५[२]; ३०,६; ३१,१४;३८, २[२]; ४४,५[५]; ¶स्पृण्वन्ति काठ ३३,६[f]; ३४, ८[२]; ¶स्पृणवान् काठ २३,१०; क ३७,१; †स्पृणुहि ऋ१०,८७,७; शौ ८,३,७; पै १६,६, ७; स्पृणवाम ऋ ५, ४४, १०; अस्पृणुत तै ६,५,५, ३¶; अस्पृणोत् मै ३,२,१०¶; ¶अस्पृण्वन् काठ २०,१२;३३, ६[२f]; क ३१, १४.

पस्पार पै २,६१,१; †अस्पार्षम् ऋ १०, १६१, २; शौ ३,११, २[g]; २०,९६, ७[g]; पै १,६२,२.

स्पर[h]- -राणाम् काठ ३३, ६; -राणि काठ ३३,६[२]; -रैः काठ ३३, ६.

स्पर-त्व- -त्वम् काठ ३३,६.

स्पर(ण>)णी[i]- -णी[j] शौ ५,५,३.

स्परसे ऋ ८, २०, ८.

स्पृत्[k]- स्पृतः मै ३,२,१०¶[l].

स्पृत, ता- -तः मा १४,२४; का १५, ८, २; मै २, ८, ५; काठ १७, ४; क २६, ३; -तम् मा १४,२४[३m];२५;२६; का १५,८, १[२m];२-५; तै ४,३,९,१[४m];२[२]; ५,३, ४,१; मै २,८,५[४m]; ३,२, १०; काठ १७, ४[५]; क २६,३[५]; ३१, १४; -ताः मा १४,२५[२]; २६; का १५,८, ३-५; तै ४,३, ९,१;२[३]; ५,३,४, २; मै २, ८, ५[३]; काठ १७,४[३]; क २६,३[३].

¶१स्पृति[k]- -तयः[l] काठ २०,१२; क ३१,१४.

---

[a]) पाभे. पृ २५२१ *f* द्र. ।

[b]) धा. प्रेक्षणज्ञानादिषु वृत्तिः ।

[c]) पाभे. पृ १९७१ *c* द्र. । [d]) नाप. (दूत-)।

[e]) सपा. जै २,३,५ शांश्रौ ११,८,७ स्फट् इति पाभे.। शिष्टं पृ १५२५ *a* द्र. । [f]) सपा. तैब्रा १,२,४,३ यक्र. स्पारयन्ति, अस्पारयन्, अस्पारयन् इति पाभे. ।

[g]) °र्शम् (तु. पपा. शंपा. सात.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. संपा. ऋ., पै., RW., WI. च)।

[h]) = पर-, परः सामन्- [वैप ४] । नाप. (सामाहर्-विशेष- [उपचारात् सामन्- वा याग- वा]) । करणे अप् प्र. । [i]) नाप. (लाक्षा-?) । कर्तरि ल्युट् प्र. ।

[j]) पाभे. पृ ३२२४ *n* द्र. । [k]) नाप. (इष्टका-भेद-)।

[l]) सपा. स्पृतः<>स्पृतयः इति पाभे. ।

[m]) पाभे. पृ १६७५ *e* द्र. ।

२स्पृति- -त्यै तै ५,२,८,२[a].

†स्पृत्वा[b] मा ३१,१; का ३५,१,१.

√स्पृध्, स्पृध्-,स्पृधान- √स्पर्ध् द्र.

√स्पृश्, >स्पर्शि, पिस्पृशति ऋ ६, ४९,१२; पस्पृर्शत् ऋ ४, ४१, १; पिस्पृशः ऋ ६,१५,१८.

स्पृशति मै ३, ७,९¶; स्पृशन्ति ऋ १,६२,११; स्पृशन्ति ऋ १, ३६, ३; स्पृशत् कौ १, ४४१; जै १, ४६, ५; स्पृश ऋ ४, ३, १५; स्पृशत ऋ १०, ७०, ५; अस्पृशत् ऋ ६,८, २; तै ६,३, ४,८[c]¶; मै ४,११,१†.

पस्पृशे पै ८,८,४; पस्पर्श पै २, ६७,१; अस्पृक्षत् मा २८, १८; का ३०,२,७; मै ४, १३,८; शौ ६, १२४, २[d]; अस्पृक्षत् खि ५, ७,३,७; ९[d]; मा २८, २०[d]; का ३०,२, ९[d]; मै ४,१३,८[d]; काठ १९,१३[2d]; स्पृक्षत् पै २,७८,४; ५; अस्पृक्षः[d] मा ६, २; का ६, १,२; काठ ३,३; २६,५.

स्पर्शयस्व ऋ १०, ११२,३.

स्पृष्ट, ष्टा- -ष्टः शौ २, २, ३; पै १,७,२; -ष्टा[e] शौ २०,१३४,४.

√स्पृह्, >स्पृहि, †स्पृहयन्ति ऋ ८, २,१८; कौ २,७१; जै ३, ७,९; शौ २०, १८, ३; अस्पृहयम् ऋ १०, १३५, २; स्पृहयेत् ऋ १, ४१,९.

स्पृहयत्- > †स्पृहयद्-वर्ण- -र्णः ऋ २, १०, ५; मा ११,२४; का १२, २,१३; तै ४, १,२,५; ५,१,३, ३; मै २, ७, २; काठ १६, २; १९,३; क ३०,१.

†स्पृहयाय्य- -य्यः ऋ ६, १५, [१२; ७,४, ९]; -य्यस्य ऋ ८, ९७,१५; -य्याणि ऋ ६, ७,३; काठ ४,१६.

स्पृहा-> †स्पार्ह, र्हा[f]- -र्हः ऋ ४, १, १२; ४७, १[g]; मा २७, ३०[g]; का २९, ३, ८[g]; कौ २, ९७८[g]; जै ४,२३,९[g]; -र्हम् ऋ १, ३१, १४; ७, ८१, ३; ८, ४५, [४०-४२]; १०, ४९,१०; ५५, ६; कौ १, १३४; २०७; २, ४२०-४२२; ११३३; जै १, १४,१०; २२,४; ३, ३२, १०-१२; शौ २०, ४३,१-३; -र्हया ऋ ७,७२,१; -र्हस्य ऋ ८,२४, ८; -र्हा ऋ १, १२३, ६;१३५, २;२,२३, ९; ४,१,६;७; -र्हाः ऋ ७, १५, ५[h]; ९, १०२, ५; १०,२, ६; २६,१; ६८,३; काठ ४०, १४[h]; शौ २०, १६, ३; -र्हाणि ऋ ७, ५९, ६; खि १, १०,३; -र्हाभिः ऋ ७,५८, [३; ८४,३]; -र्हे ऋ २, १, १२; ७, ५६,२१.

स्पार्ह-राधस्- -धाः ऋ ४, १६,१६.

स्पार्ह-वीर,रा- -रम् ऋ ५, ५४,१४; -राः ऋ ७,९१, ५; -रान् खि १,१०,४.

√स्पार्हि> स्पार्हयिष्णु- -ष्णुः खि १,१०,३.

√स्फश्[i]> स्फश- स्फट् जै २, ३,५?[j].

√स्फाय्, स्फायते पै ८,११,११.

स्फाति- -तिः खि २,९,१; शौ २, २६,३[k]; पै ५,३०,७;६,१५,१; ८,११,१०[2]; १८,१०; -तिभिः पै २, १२, ३[k]; -तिम् ऋ १, १८८,९; शौ २,२५,३; ३,२४, ३; ५; ७; ९,८,३; १९,३१,१; ८;९; पै ४,१३,६; ७; ५, ३०, ३;५?[l]; ६; ६,१५, २; ८, ११, ६-८; ९[3]; १८,८; १०,५,१;८; ९; १२,३, ६; १९, ३८, ७; ९; -त्या? पै २,२२,३; -त्यै तै १, १,४,२[m].

स्फातिं-कार- -रः पै ८,१८,८.

स्फाति-मत्- > स्फातिमत्-त (म>)मा- -मा शौ ३,२४,६[n].

स्फाति-वत्- -वन्तम् पै ८, ११,२.

स्फातिवत्-त (म>)मा-

---

a) स्तृ° (तु. आन. सात.) इति पाठः? यनि. शोधः द्र. (तु. आन. [पृ २८१०], K. मैसू.)।

b) पाभे. पृ २९८६ s द्र.। c) = सपा. आपमं २, २१,११। हिग्र १,१६,७ वृक्षः इति पाभे.।

d) सपा. अस्पृक्षत् (तैब्रा ३, ६, १३, १ च) <> अस्पृक्षः (माश ३,७,१,१४ च) <> तैब्रा २,६,१०,६ आप्रात् इति पाभे.। शिष्टं पृ ३४८० g द्र.।

e) तु. BW.। शंपा. सात. पृथु इति।

f) विप. (स्पृहणीय- [रेक्णस्- प्रमृ.])। तदर्हतीत्यर्थे अण् प्र. उसं. (पा ५,१,६३)।

g) सपा. तैब्रा २,४,७,७ स्वारुहः इति पाभे.।

h) सपा. तैब्रा २, ४,८, १ बौश्री २८, ३ : १५ प्रमृ. स्वारुहाः इति पाभे.। i) = √स्पश्।

j) पाभे. पृ ३५०२ e द्र.।

k) सपा. स्फातिः <> स्फातिभिः इति पाभे.।

l) °तिः इति पाठः? यनि. शोधः।

m) पाभे. पृ १२६३ c द्र.।

n) सपा. पै ५,३०,८ °वत्तमा इति पाभे.।

-मा पै ५,३०,८[a].

स्फाति-हा(र>)री- -०रि पै २,९१,४.

स्फामन्[b]- -मा पै १९,३४,९.

स्फिर्,रा[c]- -रम् ऋ ८, १, २३; -?रा पै १९, ३८, ६; -रेण पै १९,३८,८.

स्फिर-तर- -रः[d], -रम् पै १९, ३८,६.

स्फिर-स्फोट- -टाय पै ८, १८, ८.

*स्फिग्[e]-> †स्फिगी- -ग्यम् ऋ ८,४, ८; कौ २. ९५६; जै ४, २०, २; -ग्यौ ऋ ३, ३२, ११.

स्फिज्[f]- स्फिजः पै १९, ४८, २; स्फिजोः पै १६,१४८,१.

√स्फुर्, स्फुरति शौ १३, १, ५६; स्फुरन्ति ऋ १०, ३४, ९; †स्फुरत् ऋ १, ८४, ८; कौ २, ६९३; जै ३, ५६,२०; शौ २०, ६३,५; †अस्फुरत् ऋ २, १२, १२; शौ २०,३४, १३; पै १३, ७,१३.

√स्फूर्ज्,> स्फूर्जि> †स्फूर्जयत्- -यन् ऋ १०, ८७, ११; शौ ८, ३,११; पै १६,७,१.

¶स्फ्य[g]- -स्फ्यः तै १, ६,८, २; २, १,५,७[२]; ७,७[२]; ८, २[२]; ३, २, ४,१$[h]; ५,२,६, २; ६, १, ३, ४; मै २,१,९[२]; ३,७,७; ४, १, १०; ४,६; ७,९; काठ २०, ४; २४,४; २५, ४[२]; ५; ३१, ८[२]; क ३१,६; ३९,१[२]; २; ४७,८[२]; स्फ्यम् तै २,६,४,१; मै ४, ४, ६; काठ ३१, ८; क ४७, ८; स्फ्यस्य तै २,६,४,४; मै ४,१, १२; स्फ्ये मै २, २, ५; स्फ्येन तै २,६,५,५; ६,६,४,१; मै २, १,९; २,५; ३,७,७; ४,१,१०; ४,६; ७,९; काठ २४, ४; २५, ४; ५; ३१, ८; क ३९, १; २; ४७,८; $स्फ्यौ शौ ११,३, ९; पै १६,५३,१५.

?स्भा पै २,६५,३.

स्म,>स्मा[i] ऋ १,१२,५;८; १५,१०; २६,३;२८,६;३७,१५[२]; ४२,२; ५१,१२; १०२,३; ५; १०४,५; १२७,६;९; १२८,५; १२९, २; ३; १३३,७; १६९,३;५; १७३, ११;१२[j]; १८०,७[२]; ८; २,१२, ५; ३१,२; ३, ३०, ४; ६२, १; ४, ३, १०; १०, ७; १६,१७; २९, २; ३१, ७-९; ३८, ४-६; ८[२];९; ४०,३;४३,३; ५,७,४[२]; ५;७; ८; ९, ३-५; २३,४; ४५, ४; ५२,८; ९; ५३, ५; ५४, ६; ५६,७; ६, २, २; १२, ५; १५, ९; १७,१४; २५,७; ४४, १८[२]; ४६, १०-१२; ६५, ४; ६६, ६; ७,३,२[k];१५,[१३; ८,४४,११]; २१,९; ३२,१५; ५६,२२; ८३, ५; ८८,६; ८, १, २१; ७, २१; २१,१०; २४,६; २५,१५; २७, ४; १४; ६०,१०; ८६, ३; ९२, २६; ९,२०,२; ८७,६; ९; १०, १२,५; २७, २४; २९,८; ३३, १; ८६,१०; ८७,२३; ९५,५[२]; ८; ९६, १०; १०२, २; ४; ६; १३४, २; १३६, ७; १७८, ३; मा ३,४६†; ९,१५†; १५,६२; १८,५९; ३३,९४†; का ३, ५, ३†; १०,३,८†; १६,७,५; २०, ४,२; ¶तै १,५,७,६;७,८,३†; ८,३,१†; ३,३,८,५; ४, ४, ३, ३†; ५,१,१०, १; ४,७, ३; ५; ७,७,१$; ६,१,९,२; २, १०,४; ३,९,६; ४,५,१; ६,१, २; ¶मै १, ४,५[२]; ९;५,८;९; ६, ५; ८, २; ९; १०, २‡[j]; ११, २†; २,१, ३; ७, १६†; ८, १४‡[k]; ३,५,४; ६,४;६; ७,४; ८,६;९, ४[२]; १०,१; ३-५; ४,१, ३; ८, २; ४; ७; १०, १†; ¶काठ २, १४†;८,१३;१७†;९,४‡[j]; १३, १४†; †१७,१०; १८;१९,१०; २१,४;९; १०; २२,८; २३,२[२]; २५,७; १०; २६, ६; १०; २७, २;३१,२;३२,२; ७; ३४, १७[२]; ३५,१४[२]†;४०,१३; ¶क ८,१; ७‡[j]; २६, ९†; ३०, ८; ३१, १९; ३५,२;८[२];३९,५; ४०,३; ४१,४;८; ४२,२; ४७,२; ४८,

a) पाभे. पृ ३५०३ n द्र. ।

b) भाप. (स्फेमन्- = वृद्धि-) । मनिन् प्र. । पा ६, ४,१५७ <स्फिर्- इति ।

c) विप. (स्फीत-)। किरच् प्र. (पाउ १,५३)। PW. GW. प्रमृ. <*स्फि (<√स्फाय्) इति।

d) °रत्त° इति पाठः? यनि. शोधः।

e) नाप. (जघन-प्रदेश-)। <√स्फाय् इति प्रायोवादः?। तु. पा ६,२,१८७।

f) = स्फिगी-। g) नाप. (यज्ञोपकरण-विशेष-)।

h) पाभे. पृ ३०२२ e द्र.।

i) अव्य.। सर्वदा-निश्चयाद्यर्थे इति प्रायोवादः। BS. Hirt [१, २९६] प्रमृ. <१सम- इति?।

j) सपा. स्मा<>स्म इति पाभे.।

k) सपा. स्मा<>स्म इति पाभे,।

१३[2]†; कौ १,२४; ८९‡[a]; २, ५५५; ३१९; ४४२; ५७०; ८९५; ९१९; १०३३; †जै १, ३,४; ९,९‡[a]; ३,१८,२; २६, ५; ४६,५; ४,१४,२; १६, २; २७,८;शौ १,८,२;३,१७,७‡[b]; ४,४,३; १८,४; ५,२२,१०; ११[2];६,१२३,१;२[2];८,३,२३†; १०,४,६; १२,३,३; ४६; १८, १,३३†; †२०,१४,४; ३१,५; ३४,५; ६२,४; ६७,१; ७६,८; ८३,२; १२६,१०; पै २,३८,३; ४,४,१०; ५,४; ५,१५,२;२४, ४; ३४,५?[c]; ३८,७†; १३,१, १०; १५; ७,५†; १६,१५,६; १७,३६,३;४०,६;१९,३९,३.

स्मद्[d] ऋ १,५१,१५; १००,१३; १८६,६;८; २,४,९; ५,४१, १५; १९; ८७,८; ७,३,८; ८, १८,४; २०,१८; २६,१९; १०, ६१,८; मै ४,१४,१४†.

स्मत्-पुरन्धि[e]- -न्धिः ऋ ८, ३४,६.

स्मद्-अभीशु[e]- -शू ऋ ८,२५,२४.

स्मद्-इभ[f]- -भम् ऋ १०,४९,४.

स्मद्-इष्ट[e,g]- -ष्टाः ऋ ७,८७,३.

स्मद्-ऊ(धन् >)ध्नी[e]- -ध्नीः ऋ १,७३,६.

स्मद्-दिष्टि[e]- -ष्टयः ऋ ७,१८, २३; -ष्टिः ऋ ३,४५,५; -ष्टी ऋ १०,६२,१०; -ष्टीन् ऋ ६, ६३,९.

स्मद्-रातिषाच्[e,h]- -षाचः ऋ ८, २८,२.

स्मन्- स्मने, स्मानम् मै ४,८,७[i].

?स्मन्त्य पै १९,५४,२.

?स्मरतादमङ्ग पै २०,६१,६.

?स्मरेत्याप्रतिपामसि पै १९, ५४,२.

√स्मि(वधा.), स्मयते ऋ १,९२, ६; तै ६,१,३,८; स्मयेते ऋ ३,४,६?[j]; ¶अस्मयत काठ २५,६; क ३९,४; ¶स्मयेत तै ६,१,३,८; मै ३,६,७.

†स्मयमान,ना- -नः ऋ २,४,६; -नाभिः ऋ १,७९,२; तै ३,१, ११,५; मै ४,१२,५; काठ ११, १३; -नासः ऋ ४,५८,८; मा १७,९६; का १९,१,९; काठ ४०,७; पै ८,१३,८.

स्मेतव्य- -व्यम् मै ३,६,७¶.

√स्मृ (वधा.), स्मरन्ति खिसा २६, २०; स्मरात् शौ ६,१३०,३; स्मरतात् शौ ६,१३०,२[3]; स्मर मा ४०,१५[k]; का ४०,१,१७[2]; मै ४,५,७¶; स्मर खि २,१,५; मा ४०,१५[2]; का ४०,१,१७[2]; स्मरेत् खिसा २,९.

स्मर[l]- -०र पै ३,३७,१[3]; -रः शौ ६,१३०,१; पै ३,३७,१; -रम् शौ ६,१३०,१-३; १३१,१; २; १३२,१-५.

स्मर-का(र>)री[m]- -रीम् मा ३०,९; का ३४,२,१.

?स्मृत- -तम्[n] पै २,७०,१; -ते मै ३,२,३¶.

स्मृति[o]- -तिः खि ३,१५,१८.

स्य-, स्या- त्यद्- द्र.

स्यत्- √सो द्र.

√स्यद्,न्द्[p],> स्यन्दि, स्यन्दते ऋ ९,८०,३; शौ १२,२,२७‡[q]; स्यन्दन्ते काठ ४०,१३[2]; पै १२,७,४;स्यन्दन्ताम् ऋ ५,८३, ८; पै १९,१८,५; स्यन्दध्वम् शौ १९,४०,२; पै २०,५७,३.

सिष्यदुः शौ ९,२,२०; पै १६, ७८,४.

असिष्यदत् ऋ ९,८१,२[r]; †असिष्यदत् ऋ ९,४९,[(३०, ४)५]; ६०,३; १०६,१२; कौ २,२९२; ७८९; जै ३,२४,८.

---

a) युः स्म > सपा. ऋ ८,७४,४ युस्य इति पाभे.।

b) स्म मे > सपा. ऋ ४,५७,५ वाचम् इति पाभे.।

c) श्वः इति शोधः।

d) अव्य.। सु-सहार्थे इति प्राञ्चः, सहार्थे इति अर्वाञ्चः। < सुमत् इति सा (तु. ?GW. ORN. [ऋ १,७३,६ प्रमृ.]) । २सम- > न. यनि. [तु. इद्, कद् प्रमृ.] इति GW. प्रमृ.।

e) विप.। बस.। f) व्यप. (कुत्स-शत्रु-)। g) उप. भाप. < √इष् 'गतौ' (वैतु. ORN. इच्छायाम् ?)।

h) उप. भाप. (धन-प्रदान- [वैतु. स्मदति-षा° इति पपा. अनु वें. सा, GW. प्रमृ. उस. इतीव ?]) ।

i) सपा. आपश्रौ १४,२१,७ आत्मने, आत्मानम् इति, आश्रौ ६,९,१ त्मने, त्मानम् (तु. C. [आपश्रौ.]) इति च पाभे.।

j) *अस्मयेते (अस्मान् उपेतः) < √अस्मय [< अस्मद्-] इति मतम्।

k) आमन्त्रितात् परः स्मर इति पाठः ? यनि. शोधः।

l) नाप. (काम-)। m) नाप.। उस.।

n) शोधः पृ १०९९ b द्र.।

o) स्त्री. संज्ञायां क्तिच् प्र.।

p) धा. प्रस्रवण-जवयोः वृत्तिः।

q) पाभे, पृ २६६४ g द्र.। r) तु. सस्थ. टि, अच्छा।

सुनिष्यदत्– -दत् ऋ ९, ११०,४; कौ २,८५८.

सनिष्य(द्>)द्रा[a]– -द्राः शौ १९, २,१; पै ८,८,७.

स्युन्दमा(न>)ना– -नाः ऋ १, ३२,२; तै ५,६, १, ३[२]; मै २, १३, १[२]; ४, १४, १३†; काठ ३९,२[२]; शौ २,५,६†; ३, १३, ३;४; पै ३,४, ३; ४; १३, ६, २†; १२, ७; २०, ५०, ९; –नाभ्यः मा २२,२५; का २४, ११,१; तै ७, ४, १३, १; काठ ४४,२; –नानाम् पै १२,७, ४.

स्यन्दयुध्यै ऋ ४,२२,७.

स्यन्त्– -न्नाः ऋ ५,५३,७.

?स्यह्वान्[b] पै ५,१,८.

?स्याम ऋ ५,५३,१४[c];१५[d].

†स्याल[e]– -लात् ऋ १, १०९, २; तै १,१,१४,१; काठ ४,१५.

?स्यास्यविश्वास्या पै १२, ७, ११.

स्यू–, स्यूत, ता–, स्यूमगभस्ति–, स्यूम-गृभ्–, स्यूमन्–, स्यूमन्यु–, स्यूमरश्मि–, स्यूमा– √सिव् द्र.

?स्येक्षे पै १७,२९,९.

स्योन,ना[f]– -नः मा ४,२७; ५, ४; का ४,९,३; ५,१, ४; तै १, २, ७,१; ५,७,२,५[g]; मै १,२, ६; काठ २,६; ३१,१४; क १,१९; पै १८, ३, ९; २०, ५३, ७?[h]; –नम् ऋ ५,४,११; १०,७०,८; ८५,२०;११०, ४; [(३, ४, ८; ७,२,८)८]; खि १, ७, ४; मा ४, २७; २०, ३९; २१, ५७; २९,४;२९†; ३३†; का ४, ९, ३; २२,४,४; २३,६,१०; ३१, १,४; †४, ५; ९; तै १,१,१०, २‡[i];२,७,१; ४,४६,१†; ३,५, ६,२‡[j];५,१,११,२¶; मै १,२, ६;२,१२,६; ३,११,१;५; १६, २[२]; ४,११,१[j]; १३,३[२]†; काठ २,६; १०,१२†; १६, २०†[२]; ३८, ६; ४६, २†; क १, १९; २५, १[k]; २९, ५; शौ २, १०, ७; ५, १२, ४†; ८†; १२,१, ११; १३, २, ७; १४, १, १९; ३०; ४७; ६१†; ६३; २,१२; ५१; १८,२, २९; ५३; ४,८४; १९, ६१, १; पै २, ३, ५; ११,५,१३; १७,३,२; १८, ५,४;६, ६; १०†; ११; ८, ३; ११,१०; २१,१; २०, १५, ९; ३६,१; –ना ऋ १, २२, १५; १०, ८५, ४४; खि ६, ३, ४; मा १,२७; १०,२६; ३५,२१†; ३६,१३; का १,९, ५; ११, ८, १; ३५,४,२०†; ३६, १, १३; तै १,४,४०, १†; ४, ४, १२, ४[l]; ७,१,७,३[२]; ४¶; मै २,६, १२; ७, १६; ३,१६,४[l]; ४,४, ६[२]¶; १२,२†; काठ १५,८;३८, ४; १३†; ३९, ३; शौ ३, १२, ५;२८,३; १२,१,५९; १३, १, १७[२];१४,१,६४; २, १७; १८; २६; २७[४]; १८,२,१९†; पै ३, २०, ५; ६, १०, ८; १५, २, २; ३;२३,१०; १७, ६,७;१८, ६, १२; ८,८‡[m]; ९‡[m]; ९,७; १४,७[४]; १६, ७[२]; –नाः तै १, ५, ६, ३; ५, ६, १,१[२]; २; मै १,५,३;१०; २,१३,१[३];‡[n]; ४, २,५[o]; काठ ७, १; ८[२]; ¶; क ५,१; शौ १,३३,१;२[२]; ४;४, २७, ३; १२, १, ३१[p]; १४, २, ९[q]; १८, २, २१; ३, ११;

---

a) विप. । कर्तरि कृत् । तु. RW. WI. प्रमृ. । °ष्यु° इति शंपा. सात. ? ।

b) साह्वान् इति शोधः ।

c) (√अश् 'व्याप्तौ' >) *अश्याम इति शोधः (वैतु. अन्ये < √अस् 'भुवि' इति ?) । पृ ५२२ सस्थ. स्याम नेष्टम् । d) शोधः पृ १४२४ *c* द्र. ।

e) नाप. (श्याल- [नभा. साला]) । < स्य- [शूर्प-] + लाज- इति या [६, ९] प्रमृ.; आसन्नः संयोगेन इति नैदानाः [तु. या.] SEY [२८,१००] ।

f) विप., नाप. । *शिववन्त्,न्ता– > वावि. यनि. (वैतु. या [८,९] प्रमृ. < √सेव् वा √सो वेति, GW. प्रमृ. √सिव् [= √सेव्] 'दीप्तौ' इति [तु. पाउ ३,९ धा. अर्थः ?]) ।

g) = सपा. तैब्रा २,४,८, ७ आपश्रौ ४,१६,५ प्रमृ. । काठ १३, १५ माश्रौ १, ६, ४,२५ नः एधि इति, कौसू ७४, १९ नः एहि इति च पाभे. ।

h) °न इति पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ ८३२ *a*) ।

i) = सपा. तैब्रा ३,३,१०,२ आपमं १, ५, १६ । ऋ १०,८५,२४ काश्रौ ३,८,२ प्रमृ. अरिष्टाम् इति पाभे. ।

j) पाभे. पृ ३१०५ *d* द्र. ।

k) पाभे. पृ १०५७ *f*, शोधश्च पृ २३७३ *p* द्र. ।

l) पाभे. पृ ३४३९ *r* द्र. ।

m) सपा. ऋ १०,८५,४४ शिवा इति पाभे. ।

n) सपा. ऋ ७, ४९,३ विभे. । o) तु. पृ ८९८ *b* ।

p) पाभे. पृ ३१०५ *k* द्र. ।

q) सपा. आपमं १,७,८ शिवाः इति पाभे. ।

५१†[a]; पै १,२५,१-४;४,३५, ३; ५,३१,७;१५,२२, ९; १७, ४,१;१८,७,१०; –नात् ऋ ४, ५१,१०;शौ १४,२,४३; पै१७, ३३,२; १८,११, २; –नान् ऋ १०,७३,७; शौ १२,२,२७†[b]; पै १७, ३२, ७†[b]; –नानि शौ ८,२,२२; पै १६,५, २; –नाम् मा १०,२६; का ११,८, १; तै १,८,१६,१; मै २,६, १२; ७, १६; ४,४,६; काठ १५,८;३८, ४; शौ १२,१,१७; पै ११, ५, १०; १७,२, ८; –नायाम् काठ ३९,३; –ने ऋ ६, १६, ४२?[c]; मा १२, ३५; १४,२; का १३, ३,६; १५,१,२; तै ३, ५, ११, ५†; ४,२,३,२; मै २,७,१०;८, १; ४,१०,३†; काठ १५,१२†; १६, १०; १७, १; क २५, १; १०; कौ ३, ४, ८; जै २,२,१; शौ ४, २६, २-६; पै ४, ३६, २-६; ५,२८,३; –नेन मै ४,२, ५?[d]; –नौ शौ ६, १४०, ३; पै १९,२०,१;४९,११.

स्योन-कृत्- -कृत् ऋ १,३१,१५.

स्योन-शी[e]- -शीः ऋ १, ७३, १; ७,४२,४.

? स्यौपधीभिः पै २०, ५७, २.

√स्रंस्, स्रस्, >सनिस्रस्, स्रंसि, ¶मस्रंसेताम् मै ४, १, ३; काठ ३१,२; क ४७, २.

अस्रत्[f] मा ८,२८; का ९, ५, १.

असनिस्रसन् शौ ७, ११२,१[g].

सनिस्रस- -सः शौ ५, ६, ४.

सनिस्रसा(स-अ)क्ष[h]- -क्षेभ्यः शौ २,८,५.

स्रंसयित्वा काठ ४, १६[i].

स्रक्ति[j]- -¶क्तिषु मै १, १०, १८[2]; काठ २२, १३; ३४, ५; ३६, १३[2]; –क्तीः ऋ ७, १८, १७; पै ८,११,१.

स्रक्ति-वल्ग[k]- -ल्गम् पै १, ९०, ४.

स्रक्त्य[l]- -क्त्यः शौ २, ११, २; पै १, ४७, ३; ५७, २.

स्रक[m]- -के ऋ ९, ७३, १; पै १६, १४७, १?; –केषु ऋ ७, ५५, [२; ८, ७२, १५]; कौ २, ८३२†.

स्रज्[n]- स्रक्, ग् मै ४, ४, ८¶; स्रजः खि ५, ८, ३[o]; शौ २०, १२७, ३; पै १८, २५, १; स्रजम् ऋ ४,३८,६;८,४७,१५; तै १,८,१८,१¶; शौ १, १४, १; ८, ६, २६; पै १६, ८१,७; स्रक्षु ऋ ५,५३,४.

? स्रमेव पै १,४७,३[p].

स्रवण-, १स्रवत्-, २स्रवत्-, स्रवथ-, स्रवस्यु-, स्रवितवे, स्रवितवै √स्रु द्र.

स्रष्टृ- √सृज् द्र.

स्राक्त्य[q]- -क्त्यः शौ ८, ५, ४; पै १६,२७,४; –क्त्यम् शौ ८,५,७; पै १६, २७, ७; –क्त्यम् शौ ८, ५,७; पै १६, २७, ७; –क्त्येन शौ ८,५,८; पै १६,२७,८.

१स्राम[r]- -मः तै २, ३, १३,१[2]; ३[2]; –मात् ऋ ८, ४८, ५; ¶तै २, १,६,५;३,५,३[2].

२स्राम[s]- -मः शौ ११, ४, १४; पै १६,५६,१५; –मम् ऋ १,

---

[a]) पाभे. पृ २३४५ *a* द्र.।

[b]) सपा. ऋ १०,५३,८ वयम् इति पाभे.।

[c]) *स्व-योनि- > [सत१] -नौ>°ना>°न इत्येतत्परः शोधः इति मतम् (तु. नान्तरीयपूर्वो मन्त्रः, छन्दः, जात-वेदस्- [विप.] इति समानाधिकरणम्)।

[d]) तु. पृ ८९८ *b*। [e]) विप.। उस.।

[f]) पाभे. पृ२२६९ *f* द्र.। [g]) पाभे. पृ८६५ *m* द्र.।

[h]) नाप. (विशीर्णगवाक्ष- [शून्यगृह-] इति सा., प्रध्वस्ताक्ष- [वैतनिक-] इति W. B. प्रभृ.)।

[i]) पाभे. पृ ३१५८ *i* द्र.।

[j]) नाप. (अश्रि-)। <√*स्रज् (*'वर्तने, वलने, अश्रिमद्भावे' [वैतु. अन्ये <√सृज् इति?])।

[k]) नाप. (रोग-भेद-)। सपा. पै१६,७४,२ शुक्ति-वल्श- इति पाभे.। उभयोः प्राति. दाहातिशयेऽभिप्राय इति कृत्वा पूप. √शुच् > शुक्ति-, √स्रज् '*दाहे' > स्रक्ति- इति, उप. √ज्वल् > *ज्वल्श-> वल्श-, *ज्वल्ग->वल्ग- इति मतम्।

[l]) विप. [हिंसाकृत्- (प्रत्यभिचारौपयिक- [औषध-मणि-प्रभृ.])]। <√*स्रज् 'हिंसायाम्' (तु. पार. हलाक =विहिंसित-; वैतु. सा.<स्रक्ति- [तिलक-वृक्ष-] इति?)।

[m]) सृक- इत्यनेन सन्यायता द्र.।

[n]) नाप. (माला-, वलय-)।<√सृज् इति प्रायोवादः?। <√*स्रज् 'वर्तने, वलने' इति मतम्।

[o]) तु. सस्थ. टि. दृशन्->-श (परि.)।

[p]) पाभे. पृ ३१६० *j* द्र.।

[q]) =स्रक्त्य-।<√*स्राज् इति विशेषः। शिष्टं *l* द्र.।

[r]) भाप. (वैकल्य-), नाप. (व्याधि-)। √स्रंस् > *स्रस्म->यनि. इति। [s]) विप.। मत्वर्थीयः अच् प्र.।

११७, १९; मा ३०, १०[g]; का ३४,२,२.
स्राव-,स्रावयितव्य- √स्रु द्र.
√स्रिध् (=√स्रध्), स्रेधति ऋ ५, ५४, ७; स्रेधत ऋ ७, ३२, ९; असेधन्[b] ऋ ९,९८,९; जै ४, १७, २.
स्रिधत् ऋ ७,३४, १७.
स्रिध्[c]- स्रिधः ऋ १, ३६, ७; ४८,८; ३,९,४; १०, ७; ७, ८१,६;८, १८, ७-९; ७९, ९; ९४,७;९, २७, १[d]; ६३, २८; ६६,२२;१०,२५,७; १२६, ५; खि ५,४, ७; मा २७, ६[e]; का २९,१, ६[e]; तै ४, १, ७, ३[e]; काठ १८, १६[e]; क २९, ४[e]; †कौ १,१००; १०२; †जै १, ११,४;६; स्रिधः ऋ १, १२९, ११;९, ७१, ८; †स्रिधम् ऋ ८, १८, १०; कौ १, ३९७; जै १, ४४, ७.
†स्रिधत्- -धन्तम् ऋ ७,३२,२१; कौ २,२१८; जै ३,१९, १३.
स्रिम[f]- -माः शौ ८,६, १०; पै १६, ७९,१०.
√स्रिव्>स्रेवि,स्रेवयेत् काठ २३,६.

स्रेवयत्- -यन्तः ऋ ७, १८, ८.
√स्रु,> स्रवि, स्रावि, ¶स्रवति तै ५,४,१०,३; मै ३, ४, ५; ४, २,१; ¶स्रवति मै ३, ४, ५[g]; ७,१; काठ २२,२;२३,९; ३०, १; क ३६,६; ४६, ४; स्रवन्ति ऋ ७,४९,२; †स्रवन्ति ऋ ४, ५८,६; मा १३,३८;१७, ९४; का १४,४,१; १९, १, ७; काठ १६,१६$; ४०, ७; पै ८, १३, ६; २०,३०, ३‡[h]; स्रवन्तु खि २, ६, १२[i]; मा ३५, २०[j,k]; का ३५, ४, १९[j,k]; ¶अस्रवत् काठ १३,८[k1];२९,४[2]; क ४५, ५[2]; अस्रवन् मै ४, २, १¶; अस्रवः ऋ ६,६१,३.
†सुस्रोत् ऋ १०, १०१, ८; काठ ३८,१३; शौ १९, ५८, ४; पै १, ११०, ४; सुस्रोः शौ १२,३,२२; पै १७,३८,३.
सुवते मै ४, ४, १०[2]¶.
सुस्रुवुः[m] शौ ७, ११७,१; १४, २,४५.
? स्रवयन्ति काठ २९,३[n]¶.
स्रावयति काठ ३२, ५¶.
स्रवण[o]- -णेषु पै १०,९,९.

१स्रवत्- -¶वता मै ४,२,१[2]; १३; -¶वन्तम् काठ २३,९; ३०,१; क ३६, ६; ४६, ४.
स्रवन्ती[p]- -न्ती मै ४, २, १४[2]¶; -न्तीः ऋ १,३२,१४; १७४, ९; ६, २०, १२; १०, १०४,८; मा २५, ८; का २७, ८, २; मै ३, १५, ७; पै ९, ११,५;१३, ६, १४†; १७,२३, २[m]; १८,११,५[m]; -न्तीभ्यः मा २२, २५; का २४, ११, १; -¶न्तीम् तै ५,४, १०, ३; मै ३,४,५; काठ २२, २; पै १९, ४४,२.
२स्रवत्[q]- -वतः ऋ १, ७१, ७; १९०,७; ३, ४६, ४; ७, १८, २४;६७,८;१०,४९, ९; १०८, ४; -वताम् शौ ६,८६, २; पै १९,६, ११.
स्रवती- -त्यः काठ ८, १७[r].
स्रवथ[s]- -थे ऋ ३, १, ७.
स्रवस-> √स्रवस्य> स्रवस्यु- -स्यवः पै ३,७,५[t]; -स्युम् पै ३,७,४[t].
स्रवितवे ऋ ४, ३, १२; १९, ८.
स्रवितवै ऋ ७,२१,[(२,११,२)३].

a) =रोगिन्- (तु. भा [तैब्रा ३,४,६,१]; वैतु. म. =क्लिन्न-नेत्र- इति?)।
b) तु. वें. प्रमृ.; वैतु. GW. GRV. <?अ-स्रेधत्-।
c) नाप. (हिंसक-,शत्रु-)। d) पाभे. पृ१६९३ e द्र.।
e) पाभे. पृ ३४५९ q द्र.। f) नाप. (रक्षो-भेद-)।
g) सपा. तै ५, ४,१०,३ पराभवति इति, काठ २२, २ परास्रवति इति च पाभे.। पृ २२२ सस्थ. अनुस्रवति इति नेष्टम्।
h) सपा. ऋ १०,१३,५ क्षरन्ति इति पाभे.।
i) सपा. खिसा ११,१२ सृजन्तु इति पाभे.।
j) तु. सस्थ. टि. उप।
k) उप तान् स्रवन्तु (शांगृ ३, १३, ३ प्रमृ. च) > सपा. कौगृ ३, १५, ४ उपस्रुतास्स्रवन्ति इति, आगृ २,४,१३ उपैनांस्स्रवन्तु इति च पाभे.।
l) सपा. तै २, १, ७,१ परापतत्, परापतत् इति, मै २, ५, ७[3] अत्यक्षरत् इति च पाभे.।
m) सपा. सुस्रुवुः<.>स्रवन्तीः इति पाभे.।
n) ?स्थावरास्स्र° > °रासु स्रव° इति शोधः (तु. क ४५,४)। सपा. मै ४,८,५ °रा अभ्युव° इति पाभे.।
o) नाप. (निर्झर-)। p) विप., नाप.।
q) अतिः प्र. उसं. स च शतृवत् (पाउ २,८४)।
r) सपा. तै २,४,१४,१ प्रमृ. स्रोत्याः इति पाभे.।
s) भावे अथः प्र. उसं. (पाउ ३,११३)।
t) पाभे. यक. पृ ३१६२ k,m द्र.।

स्राव[a]- -वम् पै ४,१५,१.
¶स्रावयितव्य,व्या- -व्यः मै ४,८, ८; -व्याः मै १,४, ६.
स्रुत,ता- -तम् पै १६, ६३, ६[b]; -ताः पै १५, १८, १०; -तात् शौ १३,२,४[c].
स्रुति[d]- -तयः ऋ ६,२४,४;९,७८, २; कौ १,४५३[e]; २, ११२०[e]; जै १,४७,८[e]; -ता ऋ ८,९१, १; पै ४,२६,१†; -तिः ऋ १, ४६,११; -तिम् ऋ २, १३, १२;१०,३२,७[f]; -ती ऋ १०, ८८,१५[g]; ¶तै ७,२,१, २; ३, ५,३;७,३; ९,३; ४,१, ३; २, ४;४,३; †मै २,३,८[g,h];३,११, १०[g,h]; काठ ३८,२†[g]; -तेः ऋ १, ४२, ३.
स्रुत्य[i]- -त्याय[j] मा १६, ३७; का १७,६,१; तै ४, ५, ७, १; मै २,९,६; क २७, ५.
स्रुव[k]- -¶वः तै ३,५,७,१; मै ३, ४,५; ४,१,११;१२; काठ ३१, १३;१४; -¶वम् मै ४,१, ११; १२; काठ ३१,९; १३; क ४७, ९; -वेण ऋ १, ११६, २४; १२१,६; ¶तै ५,४,९, २; ६, १,२,१;२,३, ३; ¶मै १, ११, ८; २,६,३;३,४, ३; ८,१; ९, ५; ¶काठ ६, ८[२]; १३, १०; १५,२;२१, १२; २६, ७; ¶क ४,७[२]; ४१,५; शौ १८, ४, ६; -वौ पै १७,२९,९.
स्रू[l]- स्रुवा ऋ १०, ९६, ९; शौ २०,३१,४†.
स्रोतस्[m]- -तः ऋ १, ९५, १०; पै ८,१४, १०†; -तसा ऋ १, ५१,११.
स्रोतस्य,स्या- -स्याः मै ४, ४, १¶; -स्यानाम् शौ १९,२, ४; पै ८,८, १०; -स्याय[n] तै ४,५, ५,२; मै २,९,५.
स्रो(त्य>)त्या[o]- -त्याः ऋ १०, १०४, ८; तै २, ४, १४, १[p]; मै २,४,३¶;४,१२,२[p]; शौ १, ३२,३[q]; ४,२६, ४; ६,९८,३[p]; ८,७, १५; १०, १, १६; पै ४, ३६,३;१६,१२,५;३६,६;पै १९, १२, १५[p]; -त्यानाम् तै ३, ४,५,१; -त्याभिः ऋ ३,३३,९.
स्रुक्-कार- प्रमृ. स्रुच्- द्र.
स्रुच्[r]- स्रुक् ऋ ६, ११, ५; ८, २३, ⌊२२, (३९, ८; ६०, २; १०२,१०)⌋; ¶तै ३,१,२,३;५, २,७,५;मै १,६,७¶;८,१¶;९, १; काठ ६, १¶; ९,८; ११; २०, ५¶; क ३,१२¶; ८,११; ३१,७¶; शौ ९,६,१७;पै १६, ११२, ३; स्रुग्भ्यः[s] मा २, १; का २, १, १; तै १, १, ११, १; काठ १, ११; ३१, १०; क १,११; ४७,१०; ¶स्रुग्भ्याम् काठ २४, ९; क ३८, २; स्रुचः ऋ १, १४४, १; ५, २१, २; ४१, १२?[t]; ८, ६०, ⌊२(२३, २२)⌋; १०, ११८, २; मा १८, २१; २७, १४; का १९,७, ३; २९, २,४; तै ¶३, १,६, १; ५,७, ३; ४,१, ८,१; ७,८,१; ६, ३, ४, ९¶; मै १, १०, १२¶; २, ११, ५; १२,६; ३,४,१; ९, ४[२]¶; ४, १,१२¶; काठ १८, ११; ३१, ९¶; ३६, ६¶; कौ २,९०२†; जै ४,२५,५†; शौ ५, २७, ५; १९,४२, २[u]; २०, १०३, ३†; स्रुचः शौ १२,४, ३४; १८, ४, २; स्रुचः काठ १८, १७; २१, ११; क २८, ११; २९,५; ४७, ९¶; पै ८,९,६; ९,१, ४; १७, १९,४; स्रुचम् ¶तै २,५,९, ६; ५,५,१०,७;६,२,८,३; ¶मै १, ६,७; ९, ३; शौ ११, १, २४; पै १६, ९१, ४; स्रुचा ऋ १, ८४,१८; ११०, ६; १६२, १७;

a) विप. (पर्वन्-) ।
b) सपा. शौ १०,३,६ स्तुतिम् इति पाभे. ।
c) पाभे. पृ ३१४४ *e* द्र. ।
d) स्तृति- इत्यनेन सन्यायता द्र. ।
e) = सपा. आश्रौ ६, २,६ प्रमृ. । शांश्रौ ९,६, ६ ?श्रुतयः इति पाभे. । f) स्तुतिम् इति LRV. ? ।
g) पाभे. पृ ३४५५ *b* द्र. । h) पपा. स्र° ।
i) विप. (रुद्र-) । भवार्थे यत् प्र. ।
j) पाभे. पृ ३४५५ *d* द्र. ।
k) नाप. (यज्ञियपात्र-भेद-) । अपादाने कः प्र. (पाउ २,६१) । l) = स्रुव- । क्विप् प्र. दीर्घत्वं च ।
m) नाप. । कर्तरि असुन् प्र. तुडागमश्च (पाउ ४,२०२) ।
n) पाभे. पृ १७६४ *j* द्र. ।
o) नाप. [नदी- (तु. निघ ⌊१,१३⌋)] । भवार्थे ड्यः प्र. (पा ४,४,११३) । p) पाभे. पृ ३५०८ *r* द्र. ।
q) पाभे. पृ २८६१ *i* द्र. ।
r) नाप. स्त्री. (यज्ञियपात्र-भेद-) । <√स्रु इति पाउ (२,६२) प्रमृ. । s) पाभे. पृ ३०२३ *c* द्र. ।
t) शोधः पृ १९२५ *w* द्र. ।
u) स्रुचः इति RW. केचन मूको. च? ।

५,१४,३;१०,१७,१३!a;११८, ३; मा १८,६३; २५, ४०; का २०,४,६; तै †४, ३, १३, ८; ६,९,३²; ५,७,७,२; ६, १, २, १¶; मै ४, २, ५;८,५¶; १०, १†; ¶काठ ८,३; ११²; १८, १९; १९,१४†; २१, ९; २३, २;३७,११;४०,१३$; ४६,५†; ¶क ६, ८; ७,८²;२९,७; ३५, ८; शौ ६, ११४, ३; ९,७, ५; पै ८,११,५!b;१६,४९,३;११२ ११; २०,१२, ९†; ¶स्रुचाम् तै ३,५,७,३; ६, ३, ४, ९; मै १,१, १२$; ४, १,११²; काठ ३१,१३²; †स्रुचि १०,९१,१५; मा २०,७९; का २२, ७, १३; मै ३, ११, ४; काठ ३८, ९; ¶स्रुचौ तै ५, २, ७, ३; ५; ६,३,११,१; मै ३, २, ६³; ८, २³; काठ २०,५⁴; क ३१, ७³.

स्रुक्-कार्- -रेण शौ ९, ७, ५; पै १६, ११२,११.

स्रुक्-शूर्प^c- -र्पम् क ४७,३.

स्रुत,ता- प्रभृ. √स्रु द्र.

?स्रुवत्^d पै १६,४७,८.

?स्रुवसत्^d पै १६,४७,८.

?स्रुवादे पै ११, ५,६.

?स्रुवे पै ९,१,४.

स्रुषु पै १६,१००,४.

स्रू- √स्रु द्र.

स्रेकु^e- > स्रेकु-पर्ण^f- -र्णा मै ४, १३, ४; काठ १६,२१^g.

स्रेधत्- √स्रिध् द्र.

स्रेवयत्- √स्रिव् द्र.

स्रोतस्- प्रभृ. √स्रु द्र.

?स्रोषताम्^h पै १, ४६,४.

स्व,स्वा^i- स्वः ऋ २,५,७; ६, ७५, १९;७,८६,६;८,७०,११^j; १०, १८,१^k; खि ४,५,३७; ¶तै ५, १,७,१; ७,९,१; मै ३,१, ८¶; काठ २, ११; ११, ६²¶; १३, ५²¶; १९,७¶;२८,६¶; क २, ५; ३०,५¶; ४४, ६¶; कौ २, १२२२†; शौ १,१९,३†;२३,२; ५,३०,२;७,११३,१; पै १,१६, २; ९,१३,२; १०,११,१; १३, ३,१४; स्वम् ऋ १,४६,९;५८, २; ७५,५; १२८, १; ३, ७, ६; २३, २; ५²; ९; १०; २४, ५; २६,७; २७,१; २; ६; २९, ३²; ३१,१०; ५,५८,७; ५९,१; ६, २०,११; २८,२;४१,१;७,२३, २; ५६,२४;८२,६; ८,७२,१४; ९,६३,६; १०,१,३;१२,१;१३, २; ५६,२^l;८५,३०; खि ५,७, २,१०; मा ५,१७; १२, १७^m; ५९^m; १७,७३^n; २१,४७; ३३, ३†; का ५,५,५; १३, १,१८^m; ४,१५^m; १८,६,९^n; ३३,५,५; ३२,१,३†; ¶तै १,५,९,१; ७; ७,६,३; ३,१,२,३²; ४²;५,१, ७,१; २,१,३; ५,४; ८,५; १०, २; ५,१,२; ७,९,२; ६,१,६,३; ४,५,४; ७,२,८,२; ४;५; ¶मै १,३,३८$^o; ५,८; ११; ६, ३; ८,१;६;१०,२०; २,३,२;८$^p; ५,३; $७,८^m; ११^m;९,१०$; १०,६$^n; ३,१,८²;६,७; ८,३; ४,२,१;३; ५,५;६¹; ९,९^q;१३, ७; ¶काठ ४,१२$^o; १४^{2r}; ६, १; ८, ३³; ५³; १०, ११; ११, ३; १३, ५³; $१६,८^m; ११^m; १७,१९^p; $१८,४; २१^n; १९, ७; ८; १२; २०, ९; २२, १०;

a) स्रुचः [पं१] इति शोधः (तु. सपा. वैताश्रौ १६,१७ [तु. पाभे. पृ १५७१ *h*]) ।

b) स्रुचा संपनी इति पाठः? स्रुचा स्रवः संबध्नीत इति पाद-शोधः । (√स्रु>) *स्रवस्- (स्रवणोपकरण-) >[तृ१] *स्रवसा>नैप्र. स्रुचा इति ।

c) द्वस. एकवद्भावः ।

d) सु+(√वस् 'आच्छादने'>करणे) वसत्-(वस्त्र-) >प्रास. *सु-वसत्->वावि. सुवत्->[न. प्र१] यनि. शोधः । e) नाप. (वृक्ष-विशेष-) । f) विप. । बस. ।

g) तु. पृ ९८४ *h* । h) स्रवताम्<*स्रोताम् इति शोधः।

i) सना. (आत्मीय-), नाप. (धन-, आत्मन्-) । √*भृष् 'आत्मनि' (तु. Lat. *ego*, Germ. *ich*)> [मत्वर्थे] *भृष्मष- > *प्स्मष- (तु. आवे. ह्व, पार. ख़्वेश, अख़्वत) >वावि. यनि. ।

j) =स्वर्ग- इति सा. ? । k) पाभे. पृ१०५९ *h* द्र. ।

l) सपा. पै १९,१४,१३ स्वर् इति पाभे. ।

m) सपा. तै ४,१,९,३;२,१,५;५,१ स्वाम् इति पाभे. ।

n) सपा. तै ४,६, ५,३ तैब्रा ३,७,७,१० स्वाम् इति पाभे. ।

o) स्वं योनिम् > सपा. मा ८,२२ प्रभृ. माश ४,४,४, १४ स्वां योनिम् इति, मागृ २,१५,५ स्वयोनिम् इति च पाभे. । शिष्टं पृ २६१५ *c* द्र. ।

p) सपा. मा १९,७ प्रभृ. ऐब्रा ८,८ माश १२,७,३,१४ तैब्रा १,४,२,२;२,६,१,४ आपश्रौ १९,३,४ प्रभृ. स्वाम् इति पाभे. । q) सपा. तैआ ४,९,३ तुम् इति पाभे. ।

r) पाभे. पृ ३१२६ *a* द्र. ।

३१, १०; ३२,३; ३५, १४$[a]; ३६. १४; ३७,१८$[b]; ¶क ३, १०$; १२; ६,८[३]; ७,१[२]; २५, २$[c]; २८,४$[d]; ३०,५; ३१, २; ११; ३५, ४; ८; ३६, ६; ३७,१; ६; ४१,५; ४२,१;२;६; ४७,१०; †कौ २,८३१; ८८७; ११९४$; जै ४, १३, २†; शौ ४,२१,२†;६,४९,१[a];९२,३[e]†; १०७,१-४; १०,१,२५; ८,२४; १२,४,३; ६;१५; १४,१,२७†; †१८,१,२९; ३,३८; २०, १२, २†; पै १०,१२,३; १६,३७,५; ४७,१०; १०३, १; १३२, २?[f]; १७,१६,३; ५; १७,५; १८,३, ६†; १९,३१,१४[a]; ४४,७-१०; स्वया ऋ ५,५८,५;७,३,९;८६, २; ¶तै २,१,४,३; २,१०, ३; ६,१,६,७; ११, २; ६; २,२,७; ३,२,३; ३,१; ४,४; ¶मै २,५, ५[२]; ७[२]; ३,१,७[२];२,७; ७,८[२]; ८,७[२];१०; ९, १; ३; ४, ४, २; ५[२]; १४, १८†; ¶काठ ८, २; १३,५; २४,६; २५,५;८[४]; ९[७]; १०[४]; २६,१[२];२;३;५[३];६; २७, ८; ¶क ६,७; ३७,७; ४०,१[३]; २[७]; ३[३]; ४[२]; ५; ४१, ३[३]; ४; शौ ७, ३, १[g]; स्वस्मिन् ऋ १, १३२, २[२]; स्वस्य ऋ १, ११९, ८;२,४, ४;४,१७, २; ५,१८, [(१०, २)२]; ६, १७, ९; ४४, २२; मै ४,६,६; काठ ८,३[३]¶; क ६,८[३]¶; शौ १२,४, १०; पै १७, १६, १०; स्वस्याः ऋ ९, ७९,३; स्वा ऋ २,२३,६;७,१, ६; १०,२३,४;८३,५; तै २,५, ४,४¶; ४,३,१३,६†; ¶मै १, ८,१[२]; २,२,३; ५,८; काठ ६, १[२]¶;९,६[g];१०,२¶;११,५[२]¶; १४, ३; १८, २‡[h]; ४५, १२; क ३,१२[२]¶; ८,९[g]; २८,२‡[h]; कौ २,९३९‡[h];शौ २,२४,१-८; ४,३२,५†; ७, १०२, ४; २०, ७३,५†; पै २, ४२, १-८; ९१, १-५; ४,३२,५; १५, १७, ८?; २०,२,१[g]; स्वाः ऋ १,५२, ४; ७२, [५[i](४,२४, ३)]; ३,३१, [२१; १०, १२०, ८][j]; ३५, ८; ७,७,२; ९०, ३; १०, १४, २; ९५,९; मा २७,२४†; का २९, ३,२†; मै ४, ३, ७[३]¶; †१४, २; १६; ¶काठ ११,३; १२,५; शौ ५,१,३; १०,३,८; १८, १, ५०†; २, २९; ३, ७३; पै ५, ३४,३; ४०,७; ६,१;८†;२, ३; १२,७,९;१६,६३,९; स्वात् ऋ ५,८७,४[k];६,१७,५;१०,१२४, २; खि ५,७,४,९; ¶तै २, १, ५,३;२,४,८[२]; $[l];५,२;७,१; ३,१,२,४[२];२,६,३;५,७,५,१; ६,३,३,५;४,३,४;५,७,१;६, ११,३; ¶मै १,६,१$[l]; ८,९[२]; ११,६; २,५,९; ३,३,१०[२];४, ७; ८,१०; ४,४,५; ५, २; ६; ८,९; ¶काठ १०,१०; ११, २; १३,४; १४,६; २३,२; २६, १; ३३,८; ३७,१३; ¶क ३५, ८; ४०,४; शौ १४,२,१९; पै १८, ८,१०; स्वान् मा ११, ८२; का १२,७,१७; तै ४,१,१०, ४; मै १,५,११¶; २,७,७; काठ ११, ६[२]¶; १६,७; १९,१०; क ३०, ८; शौ ३,१९,३; ११,७,१५[m]; ११,८; १८,२, २३; पै ३, १९, ४; १२, ३, ३; १६, १५४, ५; स्वानाम् खि २,१०,४; ३, १६, ७; ¶तै ३,१,२,१;२; ¶मै १, ६,३; ५; काठ ३३,६¶; शौ ९, २,१४; पै १२, ७, १-१४; १६, ७७,४; स्वाभिः ऋ ६, ४४, ३; स्वाम् ऋ १, ३३, १३; ३,५३, ८; ६,११,२; ८,११,१०; ४४, १२; १०, ५६, ६; ७; ६१, ७; १२०,९; मा ८, २२[n]; १९,७[b]; का ९,३,८[n]; २१,१,६[b]; तै १, ४,४४,३[n];८,१०,२; ¶२,१-२, ५,६; ३,३,३; १२,१; २;५,४, ४; ४,१,९,३[c];२,१,५[c]; ५,१[c]; ६,५,३[d]; ¶५,१,९,३; २,२,४; ६,४,५; ६, १, १, ३¶; ६, २, २[२n]; ¶मै १,१०, ३$[g];८; २, १,४; ५; २,३[२]; ३,१[३];३; ५,८; ६,१२; ३,४, ७; ६,५;८;९, ४;

a) = सपा. आपश्रौ १४,२९,३ । तैआ ६,१०,१ पुनः इति पाभे. । शिष्टं पृ २०२९ *i* द्र. ।
b) पाभे. पृ ३५१० *p* द्र. । c) पाभे. पृ ३५१० *m* द्र. ।
d) पाभे. पृ ३५१० *n* द्र. । e) पाभे. पृ ३५१० *l* द्र. ।
f) तु. पृ ३७६ *a* ।
g) सपा. स्वया <> स्वा यत <> स्वां यत (ऐआ १, ३, ४ आश्रौ २, १९, ३२ प्रमृ. च) <> तै १, ७, १२, २ काश्रौ २५, ६, १० स्वायाम् इति पाभे. ।
h) पाभे. पृ २६०५ *p* द्र. ।
i) सपा. पै २०,११,५ आपः इति पाभे. ।
j) पाभे. पृ १४६६ *l* द्र. ।
k) शोधः पृ ३१४९ *p* द्र. । l) पाभे. पृ ७७६ *d* द्र. ।
m) वैतु. सा. W. Gri. स्वात् इति ।
n) पाभे. पृ ३५१० *o* द्र. ।

४, २, १२; ४, ६$; १०, १†; १४,१३†; ¶काठ २,१४†; ६, ८$; ११,४;५; १२,१[६];६;१३, ३; १५,८$; १९,१०; २२, ९; ३६, ३; क ४, ७; ३०, ८¶; ३५, ३¶; कौ २, १०६१†; शौ ५,२, ९†; ६, ८३, ४[a]; ११०, १†; ७,१०२,५; १०, ५, २३; ११,२,२९‡[b];२०,१०७, १२†; पै ६,१,९†; ९,२२, १७; १६, १०६, ९; १३०, ३; १९, ५, १०; २०, २६, ७; ३४, ५; स्वाय ऋ २,५, ७; ४, ५३, ३; मा २६,२; का २८, १,३; काठ ११, ६[२]¶; शौ ६, ४३, १; पै १९, ३३, ७; स्वायाः ऋ १०, ५४,३; तै २, २, १०, ४¶; मै ३,९,४¶; शौ ३, २८, ५[c]; ६, १२०, ३[c]; पै १६, ५१, १[c]; स्वायाम् ऋ १, ७१, ५; १०, १८३,२; ¶तै १, ५, १, ४; ७, १२,२$[d]; २, ६, ६, ६; ३, ४, १०,५; ५, २, ४, ३; ४, ३, ३; ६, ६,७,१; मै ३,३,४[२]; ¶काठ ११,५; २०,२; २१,६; २३,५; २४,९; ¶क ३१, ४; २१; ३८, २; स्वायै ऋ ५, ४, ६; १०,८, ४. ¶तै २,१, १,४;३, १;९,१; ५ [illegible] धः। (१, ८,२[२]; स्वासाम् [illegible] सा > नैप्र. [illegible] सु ऋ १०, ५९, ३, [illegible] : । [illegible] २ १,१, ८; २१, ६; [illegible] च्छादने' > १४; १०८, ७; १४३, [illegible] सुवः४; ११; ३५, ७; ३,१,१४; [illegible] २;

(१०, २१,७; ११८, ७)]; २९, ८; ४२,८; ५१,९; ४,२, ८;४, ७;१६, १०; ५०, ८; ५, १,८; ३३, ४; ४८,३; ६४,५; ६,१६, ४१; ४०,५; ७, १२,१; ३६,५; ८, २, ७; ७९, ९; ९,१११,२; १०, ८५, ४२[e]; १०५, १०; ११८,१; मा ३, २३†; ८,१९; ११,३५†; १२, १६; ६१; २७, ३; का ३, ३, १५†; ९, ३,५; १२, ३, ८†; १३, १, १७; ४, १७; २९, १, ३; ¶तै १, २, १४, ३†; ४, ४४, ३$; ५, ६,२†;६, ७,१;७, ५,३; २,२, १०,५[२]; ११, २;५, १०, १;२; ३,४,८, ४; १०, ५;५, ६,१$; †११, २; ४; $४, १, ३, ३†; ७,२;९, ३; २,१, ५; ५,२; ३, ४,१[f]; ५,२, ४, ३; ३, १२,२; ४,११,४; ६,२, ५,५; ३,२,६; ७,२,८, १[२];२; ३[२];४[२]; ¶मै १, ३, ३८$; ४, ८;५,३†; ९[२];६, ३[२]; ८[२]-१०[२]; ९,५; २,१,४;९; ३, ३; ५, ६; ७, ३†; ८$; ११$; १२,५$; १३,५†; ३,१, ५;९;२, १;२;३[२]; ७,४;७; ८[२]; ९,१;३; ४,२, १;४; १०[२];५,५; ६,६[२];८; ७,१; ६;१०, १; ३†; ११, ५†; ¶काठ ४, १२$; ६, ११†; ७,१†; ७;८; ८, १[४]; ९, १३; १०, २; १५, १२†; १६, ३†; ८$; ११$; १८, १६$; २०,५; २१, ३; २३, २[२]; २४, ४;६[३]; २६,२; १०; २७, १०[३];

२८,२;६; २९,५; ३२, ६; ३९, १३†; ४०,६[२]$; ¶क ३,१०$; ५,१†; ६, ६[२]; २५, २$; २९, ४$;३१,३$; ७;१८; ३४,१$; ३५, ८[२]; ३७, ५; ७[३]; ४०, ५; ४१,८; ४४,२;६; ४५,६; ४८, ४†; †कौ २, ६५४; ९४२; †जै ३, ५४, ४; ४, १, ३; १६,८; शौ २, ६, ३; ३,४,६; २५, १; ७,१०२, ३; ९,४,१९; ११,१, २२; २०, २४,८†; पै १, ७१, ४[२]; ३,१, ४;६; ३३,३; ६,२२, २४; १२, १, १४†; १६, २५, ९; १७, २९, ११; १८,३, १†[e]; २०, ९, ४; ३४, ३; ५६, ८; स्वेन,>ना ऋ १, १३९, २[२]; १४५,२; १६५,८; ४, ५६, ६; ७, २१, ६;३६, ६;७४,६; ९०, ५; ९, ९७, १२; १०, ३१,२; ¶तै २,१, १, १; २;३[२]; ५;६; २,२; ४-६;३, २[२];३;४; ५[२];४, १;६[२]; ७;८; ५, १; ३; ५-७;६, १[२]; २;३[२]; ४[२];५;७, २-५;६[२]; ७; ८, १; ३; ४[२]; ५;९, १;२[२]; १०,१-३; २, १, २[२]; ३[२]; ४;५; २,१; २[२];३, १[२]-४[२];४, १[२];२; ४-६; ७, १[२]; २[२]; ४[२]; ५[२]; ८, १[२];२; ३;४[२]; ५;६; ९,३[२];१०, १;११, १;३; ४;३,१, १;२;२, १;३; ७;३, ३[२];४; ५; ४, १[२]; २-४; ५, ३; ६-९, २; १२, १; ४,४, २; ३; ९,१; १०, १; २; ३,४, ३, २; ४;५, ४,४; ५,४, ५,४[२]; ६,३,५,४; ७,४, ४,१[२];

a) स्वामाहुतिम् > सपा. तै १,[illegible] तैब्रा १, ६, १,२ स्वाहाऽऽहुतिम् इति पाभे.।

b) सपा. ऋ १,११६,७ प्रियाः इति पाभे.।

c) सपा. तैआ २,६,२ स्वायाम् इति [illegible]भे.।

d) पाभे. पृ ३५११ g द्र.।

e) पाभे. पृ १२४१ e द्र.।

f) =सपा. तैब्रा ३, ७, ७, ९ आपश्रौ १०, ३, ८। मा १४,३ प्रमृ. माश ८,२,१,६;१५ स्वैः इति पाभे.।

१५, १†; ¶मै १, ५, ५; १०, १२;२०; २, १, ८[२]; २,४; १२ ५,६[a]; ३,१, २;५; ८[२]; २,४;७; ८;३, ४[३];४, ३[२];६,५;७,४; ४, ४, ५; ५, ७; ७, ७; १२, ३†; ¶काठ ७,५;९; ८,५[२]; ९,१८†; १०, ४; ११; ११, ३; १२, ४; १८,१६S[a]; १९,४;७; १०; २०,५;७; २३,३; २६, १; २७, ४; २८,२; २९,४;५; ३१,११; ३५, १६; ३६, ६;१४; ४४,४†; ¶क ५, ४; ७, १[२]; २९, ४[a]; ३०,२; ५;८; ३१,७;९; ३५,९; ४०,४; ४२, ४; ४४,२; ४५,५; ६; ४७,११; ४८,१४; †कौ २, ३७१; ९४७; जै ३, ३०, १४†; शौ २,६,४[a]; ६, १४२,१; पै ३, ३३,५[a]; १९, ४९, ३[b]; स्वेभिः ऋ १, ६२, ८; १००, २;१३९, २[२]; ६,३,८; १०, ६७, ११; शौ ७, ५४, १[c]; २०, ९१, ११†; स्वेभ्यः खि ५, १, २[c]; मै १, ८, ८¶; २, २, ६[c]; काठ १०, १२[c]; पै १९, १५, ५[c]; †स्वेषु ऋ ८, ८४, ८; १०,८,२; तै ३, ५, ११,५; मै ४, १०, ३; काठ १५, १२; स्वैः ऋ १, ६८, ४; १८१,४; ३, ५३, ८; ६,५, ४; ६७,१; ८,१८,१३; ९७,३;१०, ७४,२; मा १४,३[d]; का १५,१, ३[d]; मै २,८, १[d]; काठ ८, १¶; १७, १[d]; ३५, १४; क ६,६¶; २५, १०[d]; ४८, १३; पै ९, २५,१०.

स्व-कार- -राः पै १७, २२, ७; -रेभ्यः पै १७,२२,६.

स्व-कृत्- -कृतः पै १७, २२, ७; -कृद्भ्यः पै १७,२२,६.

¶स्व-कृत- -तम् तै २, ५, १, ३; -ते तै २,५,१,३; ३,४, ८, ५; ५,२,४,३; मै २,६,१;३; ३,२, ४; ४, २, १; काठ ९, १६; १३,५[२]; १५,१;२; २०, २; क ३१,४.

स्व-क्षत्र[e]- -त्रम् ऋ १, ५४, ⌊३; ५,३५,४⌋; -त्राय ऋ ५, ४८, १; -†त्रेभिः ऋ १,१६५,५; मै ४,११,३; काठ ९,१८.

स्व-गूर्त,र्ता- -र्ता ऋ ४,१९,१०; -र्ताः ऋ १,१४०,१३; ६,६८, ४; १०,९५,७.

स्व-गो(प>)पा- -पा ऋ १०, ३१,१०.

स्वं-कृत[f]- -तः[g] काठ ४,१[२]; २७, १;२.

स्वांकृत[h]- -तः[g] मा ७, ३; ६; का ७,१,२;२,२; तै १,४,२,१; ३,१;६,४,५,४; मै १,३,४; ४, ५, ५; क ३, १[२]; ४२, १;२.

१स्व-ज,जा- -जाः ऋ १, १६८, २; -जाम् ऋ १, १२१, २; -जासु पै १६,१५१,९.

स्व-जन्मन्- -न्मना ऋ ७, १, १२; -न्मा पै ६,२,१[i].

२स्व-जा- -जाः मै १, २,६; ३, ७,८.

स्व-जेन्य- -न्यस् ऋ ५,७,५.

स्व-तवस्- -वः ऋ १, १५९, २; -०वः ऋ ६, २२, ६; शौ २०, ३६, ६†; -वद्भ्यः[j] मा २४,१६; का २६,४,१; मै १,१०,६¶;३, १३,१४; काठ ३६,१¶;-†वसः ऋ १, ६४, ७; ८५, ७; १६६, २; १६८,२;१८६,१०; तै ४,१, ११,३; काठ २०,१५; -०वसः ऋ ७,५९, ११[k]; मै २, २, १[l]; ४,१०, ३†[k,m]; काठ ११, ६[l]; २०,१५†[k]; -वसा[n] खि ५, ७, १,८; काठ १५,१३; -†वसे ऋ ६,६६,९; ९,११, ४; तै ४, १, ११,३; मै ४,१०,३; काठ २०, १५; कौ २, ७९४; -वान् ऋ ४,२,६; २०, ६; मा १७,८५; का १८,७,६.

¶स्व-त्व- -त्वाय मै १, १०, ६; काठ ३६,१.

†*स्व-धर्मन्[o]- -०र्मन् ऋ ३,२१, २; मै ४,१३,५; काठ १६,२१.

स्व-धि(त>)ता- -ताः पै २०,९, ९.

---

a) सपा. मा २७, ५ प्रमृ. स्वायुः इति पाभे.।

b) सपा. शौ ३,१५,६ धनेन इति पाभे.।

c) सपा. स्वेभिः<>स्वेभ्यः<>तैब्रा २,४,४,६ स्वैः इति पाभे.। d) पाभे. पृ ३५१२ *f* द्र.।

e) विप. (स्वायत्त-बल- ⌊मनस्-⌋) । बस.।

f) विप. (अंशु- ⌊सोम-⌋) । <स्वयम्+कृत- इति माश (४,१,१,२२) प्रमृ.।

g) सपा. स्वं° <> स्वां° (माश ४, १,१,२२; २,२१ आपश्रौ १२,१०,१३ प्रमृ. च) इति पाभे.।

h) स्वार्थे मन् प्र. उसं. (पावा ५,४,२५)।

i) पाभे. पृ. ३३९९ *p* द्र.।

j) स-कारस्य त-कारः (पावा ७,४,४८)।

k) =सपा. आश्रौ २,१६,११। तैआ १,४,३ बौश्रौ १९, १०:१३; २७ ?स्वतपसः इति पाभे.।

l) पाभे. पृ ३४०२ *l* द्र.। m) पपा. स्व-तु° इति ?।

n) पाभे. पृ ३३२७ *d* द्र.। o) विप.। बस.।

स्व-घ्रति[a]– -तिः[b] मा ८,५१;२२, १९; का ९,६, ३; २४, ६, २; मै ३,१२,४.

स्व-धैनव[c]– -वानाम् ऋ ८, ३२, २०.

†स्व-पति– -तिः ऋ १०, २७,८; ३१,४;४४,१; शौ २०,९४, १.

स्व-भवस्[d]– -०वः[e] का ७, १, ३; २,२; –वसः तै ६,४,५,५¶.

†स्व-भानु[f]– -नवः ऋ १, ३७,२, ८२,२; ५,५३, ४; मा ३, ५१; का ३,७,१; तै १,८, ५, २; मै १,१०,३; काठ ९,६; क ८,९; कौ १,४१५; जै १,४०, ७; शौ १८, ४, ६१; –०नवः ऋ ८, २०,४, –नवे ऋ ५,५४,१; ६, ४८,१२; –०नो ऋ ६, ६४,४.

स्व-भू– -भूः मै १,२,६; ३,७,८.

*स्व-भूति[f]– -०ते[g] मा २७, ३३; का २९,३,६; मै ४,६,२.

स्वभूत्यो(ति-ओ)जस्[f]– -जाः ऋ १,५२,१२.

स्व-भ्यस्[h]– -साः शौ ११,११,१७.

स्व-यत[i]– -तासः ऋ १,१६६,४.

स्वयम्[j] ऋ १, ८७, ३; १२२, ९; १२९,६;८; १५८, ५; २, ३५, १४; ४,१८, ५; १०; ५०, ८; ५,१२,५; ४४,८;४६, १; ५५, २;८७,२; ६,५१,७; ७, ८, ५; ५६, ११; ८,४,१२; ६६,१५; ९,२१,२;४७, ४; १०, ७, ६; २७,१२; २८,११; ५०,६;८१, ५;६;९१,५; १२५, ५; खि ४, ५,२६?[k]; मा १७, १३; २१†; २२†;२३१५[२]; का ८,२०,१†; १८,१,१३;†२,६;८;२५,४,४[२]; तै ¶२,४, १२, १; ६,८,१; ४, ३,१३,७†;६,१,४; †२,५; ६; ¶मै २,१,१२;४,३; ६,६[२];१०, १$;२[२]†;१३,२२$; ४,१,१०; १३;६,१;६[२];११,२[२]†;काठ१५, ५[३]¶; १७,१७; १८,२[२]†; २१, १३†; ¶३१,८;१०; ४०, १२; क २८,१;२[२]†; ¶४७,८; १०; कौ २,३३२†; ९३९†; ११९३; जै ३,२८,४†; शौ ४,३०, ३†; १२,४,२७; १४, १, ५७; १५, ११,२; १२,२; पै २, ८५, १; ६,१०,६; १५, १२, ११; १७, १८,७; १८,६,५.

¶स्वयं-र(ण >)णा[l]– -णायाः मै २,६,६.

¶स्वयं-विलीन[l]– -नम् मै २, ६,६[m];३,६,२; काठ २३,१; क ३५,७.

स्वयं-श्रृत– -तः काठ १५,५¶.

स्वयं-स्रस्– -स्रसः शौ ७,८०,२.

¶१स्वयं-कृत,ता– -तः तै १,८, ९,३; –ता तै १,८,९,३.

२स्वयं-कृ(त>)ता– -ताः शौ ८,५,९.

३स्वयं-कृत,ता– -तम् काठ १५, ५[२]¶; पै १६,३७,७; –तस्य पै २०, ५२, ९; –ताः पै १६, २७,९.

स्वयं-चिति[n]– -तिः तै ५, ७, ८,२¶.

स्वयं-चिन्वा(न>)ना– -नाः काठ ३९,३[o].

स्वयं-ज– -जः मै ४,१२, ३‡[p]; पै ११,२,२.

स्वयं-जा– -जाः ऋ ७,४९,२.

¶स्वयं-दिन[q]– -नम् तै १, ८, ९,३; काठ १५,५.

स्वयम्-अभिगूर्त– -र्ताय खि ५, ७,५,१०[r]; तै ३,२,८,१[७].

स्वयम्-अभिगूर्य– -र्याः खि ५, ७,५,१०.

---

[a]) षस. पूप. स्वरः (तु. धन-साति– प्रभृ.)।

[b]) पाभे. पृ २८७० *i* द्र.।

[c]) विप. (सोम-)। बस. उप. (√धा 'पोषणे, पाने'>) *धायन– >बाहुल्ये *धायन-मय– (पुष्टि-प्राचुर्य- वा पान-प्राचुर्य- वा) >वावि. यनि. (वैतु. वें. सा. GW. प्रभृ. उप. = पयस्- इति कृत्वा <धेनु– इति)।

[d]) विप. (स्वयमुत्पन्न- [ग्रह-, प्राण-])। बस.।

[e]) पाभे. पृ ३४१५ *p* द्र.। [f]) विप.। बस.।

[g]) पाभे. पृ ३४४० *w* द्र.।

[h]) विप.। उस. उप. <√भ्यस्।

[i]) तृस. उप. <√यम्।

[j]) क्रिवि. (आत्मना)। स्व–+(√धा 'करणे' [तु. विधान–] > भावे) *धा– > षस. *स्व-धा– > [न. द्वि१] *स्वधम् > वावि. यनि. (तु. पार. खुद, Lat. *ego*, Germ. *ich*, [अंशतः] PW. प्रभृ. < स्व– इति; वैतु. अभा. प्रभृ. <सु√अय् इति?)।

[k]) स्व° इति स्वरः? यनि. शोधः।

[l]) तस. अन्तोदात्तः (पा २,१,२५; ६, २,१४७)।

[m]) पाभे. पृ २९०० *c* द्र.।

[n]) तस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१५१)।

[o]) पाभे. पृ १३२० *h* द्र.।

[p]) सपा. ऋ १०,८३,४ शौ ४,३२,४ स्वयंभूः इति पाभे.।

[q]) विप. (बर्हिस्-)। तस. उप. <दो (अवखण्डने)।

[r]) °र्तया इति पाठः? यनि. शोधः।

¶स्वयम्-अवप(त्र>)न्ना- -न्नायाः काठ १९, ५; -न्नायै तै १, ८, ९, ३.

¶स्वयम्-आतृ(ण्ण>)ण्णा[a]- -ण्णा तै ५,२,८,१[२]; ३,२,१;२; ७,३; ४[२]; ४,७,३; ५, ५,२; मै ३,२,६[२]; ३, १[२]; ४, ७[२]; काठ २०, ६[२]; ११; २१, ३[२]; ९; क ३१,८[२];१३;१८[२];-ण्णाः तै ५, ५,५, ३[३]; ४[२]; ७, ६, २[३]; काठ २२,७;क ३५,१;-ण्णाम् तै ५, २,८,१; ३,२,१[२];७,३;४;५,४, ३;५,२; मै ३,४,७; -ण्णायाम् तै ५,४,७, ३; काठ २१,९.

स्वयमा(मू-आ)यूय- -याः खि ५,७,५,१०.

¶स्वयं-पाप- -पः तै २,२,८,३[२].

?स्वयम्भुया पै २०,४९,७.

स्वयं-भू- -भूः ऋ १०, ८३,४[b]; मा २,२६[c]; २३,६३;४०,८; का २,६,५[c]; २५,१०,११; ४०,१, ८; तै ५,१,९,४¶; मै ४, ६, ६[2c];¶; शौ ४, ३२,४†[b]; १०, ८,४४; १९,५३,१०; पै ४,३२, ४†[b]; १२,२,१०.

स्वयं-मथित[d]- -ते तै १, ८, ९, २¶.

स्वयं-मूर्त[d]- -र्ते तै १,८,९,२¶.

†स्व-यशस्[e]- -०शः ऋ ७,२२,५; १०,४९, ११; कौ २, ११४९; -शसः ऋ १,१३६,७; ७, ८५, ३; ८, ६७, १३; १०, ७५, ९; ७७, ५; शौ १८, ३, १९§; -शसम् ऋ १,९५, २; ९, ९८, ६; १०,९२,१४; १०५, ९; कौ २, ६८०; जै ३, ५६, ८; पै ८, १४,२; -शसे ऋ १, १२९, ३; ५,४८,१; -शाः ऋ १,९५, ⌊५ (२,३५,९)⌋; ७, ३७, ४; १०, ९२,९; मै ४,१४,८; पै ८,१४, ५; -शोभिः ऋ १, ९५, ९; १२९,८; पै ८,१४,९.

स्वयशस्-तर- -रः ऋ ३, ४५, ५; ५,१७,⌊२ (८२,२)⌋; -रम् ऋ ५,८२⌊(१७,२)२⌋; ८,६०, ११[f].

स्व-यावन्- -०वन् ऋ ८,३५,१२.

?स्व-यु[g]- -युः ऋ २, ४, ७; ३, ४५,५[h].

स्व-युक्त- -क्ताः ऋ १, १६८, ४; पै १९,२९,४.

†स्व-युक्ति[e]- -क्तिभिः ऋ १, ५०, ९; ११९, ४; काठ ९, १९; कौ ३,५,१३; शौ १३,२,२४; २०, ४७,२१; पै १८,२२,९.

स्व-युग्वन्[i]- -ग्वभिः ऋ ९, १११, १[j].

स्व-युज्- -युग्भिः ऋ १०,६७, ८; ८९,७; शौ २,५,४[k]; २०, ९१, ८†; पै २, ७, ५[k]; -युजः ऋ १०,७८,२.

स्व-रथ- -थस्य तै ३,४,८,३¶.

स्व-राज्[l]- -राजः ऋ १, १८१, २; २,२८,१; ३,४६,१[m]; ५, ५८, १; ७,६६, ⌊६ (८,१२, १४)⌋; ८,९४,४; १०, १२०, ८[n]; मा १०, ४[o]; †कौ १, १७४; २, ७०३;११३५; †जै १,१८,१०; ३,४६,९; शौ ९,१,९; पै ६,१, ८†[n]; १६, ३२, ९; -राजम् ऋ १,३६,⌊७; ८,६९,१७⌋; ३,४९, २; ८,६१, २; ८१, ४; कौ २, ५८४†; जै ३,४७,१०†; शौ ८, ९,९; †२०,९२,१४; ११३, २; पै ९,२०,६; १६,१८, ९; १९, ५५,२; -राजे ऋ १,५१, १५[p]; ७,१०१,५;८,१२,⌊(७,६६, ६) १४⌋; काठ १०, १०¶; २०, १५†; ४९, ७[q]; ५०, १[r]; शौ १७,१,२२;२३; पै १८,३२, ६; ७; -राट् ऋ १, ६१, ९; ३, ४५,५; ७,८२,२; ८,४६, २८; १०,१५,१४; मा ५,२४[s]; १३, २४; ३५; १४, १३; १५, १३;

a) नाप. (इष्टका-विशेष-)। तस.।

b) पाभे. पृ ३५१४ *p* द्र.।

c) पाभे. पृ ३४१६ *f* द्र.।

d) तस. अन्तोदात्तः (पा ६,२,१४७)।

e) विप.। बस.। f) पाभे. पृ ३४२३ *e* द्र.।

g) विप. (आत्मीयस्पृहा-युक्त- ⌊इन्द्र-, पशु-⌋)। स्व- >√स्वय + कर्तरि उः प्र. (तु. ⌊तात्पर्यतः⌋ वें. GW. प्रमृ.; वैतु. पपा. यनि., सा. GRV. प्रभृ. १मे स्थले उस. उप. <√या इति?)।

h) वैतु. वें. =धनेच्छु- इति, सा. =धनवत्- इति।

i) नाप.। उस.। j) पाभे. पृ ३३१७ *b* द्र.।

k) सपा. आश्रौ ६,३,१ सयुग्भिः इति पाभे.।

l) विप., नाप. (छन्दो-विशेष-)। उस. उप. कर्तरि कृत्।

m) सपा. मै ४,१४,१४ °ज्ञः इति पाभे.।

n) सपा. शौ ५,२,८; २०,१०७,११ °जा इति पाभे.।

o) सपा. का ११,२,३ स्वाराज्ञीः इति पाभे.।

p) सपा. मै ४,१४,१४ °राज्ञे इति पाभे.।

q) सपा. तै ५,६,१७,१ °राज्ञे इति पाभे.।

r) सपा. तै ५,६,२१,१ °राज्ञे इति पाभे.

s) पाभे. पृ २८९५ *c* द्र.।

१९,६०†; २०,६; का ५,६, ३; १४,२-३,९; १५,४,३; १६,३, १०;२१,४,१०†;७,५; तै १,३, २,१; २, ३, ६, २¶; ४, १४, २†; ४,२,९,५; ३,६,२; ४,२, २; ८,१[a]; ५,५,४, १¶; मै १, २,१०; ६,२; ८,८; २,७, १६; ८, ३; ९; ३, २, ६¶; ११, ८; †४, १२, २; ४; काठ २, ११; ८,१७†; १६, १६; १७, ३; ८; २०, ६[2];¶; ११; २५, ९;३०, ८; ३६,१५; ३८, ४; क २, ५; २६,२;७; ३१,८[2];¶;१३;४०, २; †शौ १८,३,५९; २०, ३५, ९; पै ७,७,६; १६,१००, १३; १९,५५,२.

¶१स्वाराज्य[b]– -ज्यम् तै ५,३, २,४; ५; ७,४,६,३[2]; मै १,८, ६; ११,५[3]; २,५,८[3];९[2]; ३,२, ९[2]; काठ ८,१०; १३, ३; १४, ५[4]; २०, ११[3]; २३, ३[2]; ३४, ७; ३७,६[4]; क ७,६; ३१,१३[3].

¶२स्वाराज्य[c]– -ज्यः मै १, ११,५[2]; काठ १४,५[2].

स्व-राजन्– -‡जा[d] शौ ५, २, ८; २०, १०७,११; –जानम् तै २, ३, ६, १¶; –ज्ञः मै ४, १४, १४‡[e]; –ज्ञे तै २, ३, ६, २¶; ५,६,१७,१[f]; २१,१[g]; मै २,२, ८¶;४,१४,१४‡[h].

स्वाराज्ञ[i]–>°ज्ञी– -ज्ञीः का ११,२,३[j].

स्व-राज्य– -†ज्यम् ऋ १, ८०, [१-१६]; ८४, [१०-१२]; २,८, ५; ५,८२, [२;८,९३, ११]; मै ४,१२, ४[2]; १४, १४; काठ ८, १७; कौ १,४०९;४१०; ४१२; ४१३; २,३५५-५७; जै १,४०, १;२; ४; ५; ३, २९, १२-१४; शौ १०, ७, ३१$; २०, १०९, १-३; पै १७, १०, २; –ज्ये ऋ ५,६६,६.

स्वराज्य-भार[k]– -रः पै १६, १५१,९.

†स्व-रोचिस्[l]– -चिः[m] ऋ ३,३८, ४; मा ३३,२२; का ३२,२,५; काठ ३७,९; शौ ४,८,३; पै ४, २,३; –चिषः ऋ ५,८७,५.

स्व-वत्[n]– -वान् तै ३, १, २,३¶; मै १,१,१३; ४,१,१४;५,६¶.

स्व-विद्युत्[l]– -द्युतः ऋ ५,८७,३.

†स्व-वृक्ति[o]– -क्तिभिः ऋ १०, २१,१; कौ १,४२०; जै १,४१, २.

स्व-वृज्– -वृजम् ऋ १०,३८,५.

†स्व-वृष्टि[l]– -ष्टिम् ऋ १,५२, [५; १४]; मै ४,१२,३;१४,५.

स्व-शोचिस्[l]– -चिः ऋ ६,६६,६.

स्वश्चन्द्र[p]– -न्द्रम् ऋ १,५२,९.

स्व-सिच्– -सिचः[q] मा १०, १९; का ११,६,४; तै १,८,१४,२.

स्व-सृत्– -सृत् ऋ १, ८७, ४; –सृतः ऋ १,६४,११.

स्व-सेतु[l]– -तवः ऋ ८, ३९,१०; –तुः ऋ १०,६१,१६.

स्व-होतृ[l]– -ता शौ ७,७७, ५; पै २०,११,९.

स्वा(स्व-अ)धिचरण[r]– -णात् पै १३,१४,१६.

स्वा(स्व-अ)धिष्ठान[r]– -नात् पै १३, १४,१६.

¶स्वा(<स्व)-रुध्[s]– -रुत् काठ २६,३[2]; क ४१,१[2].

स्वा(<स्व)रुह्[s]– -रुहः तै १, ६, १२,२[t,u]; –रुहम् तै ६,२,१०, ४¶.

स्वा(स्व-अ)र्थै(र्थ-इ)त्[s,v]– -र्थैताम् तै ६,२,४,१.

स्वा(<स्व)-वसु[w]– -सुः ऋ ५,४४, ७; –सुम् शौ ७, ५२,३‡[x].

स्वै(स्व-ए)तु[y]– -तवः ऋ ५,४१,९.

a) पाभे. पृ २८९५ *f* द्र. ।
b) भावे ष्यञ् प्र. (वैतु. पाका. <स्वराज- इति?) ।
c) विप. (यज्ञ–) । तस्येदमीयः अञ् प्र. ।
d) पाभे. पृ ३५१५ *n* द्र. । e) पाभे. पृ ३५१५ *m* द्र. ।
f) पाभे. पृ ३५१५ *q* द्र. । g) पाभे. पृ ३५१५ *r* द्र. ।
h) पाभे. पृ ३५१५ *p* द्र. । i) स्वार्थे अञ् प्र. टिलोपाऽभावश्च । j) पाभे. पृ ३५१५ *o* द्र. ।
k) नाप. । उस. उप. √भृ+अण् प्र. ।
l) विप. । बस. ।
m) सपा. तैब्रा २,७,८,१ स्वरोचाः इति पाभे. ।
n) =धन-वत्- । o) भाप. (सुष्टुति– [सु-वृक्ति-]) । स्व- इति सु इत्यस्य पर्याय इति कृत्वा प्रादिषु उस. ।
p) विप. (स्वयंदीप्तिमत्-) । बस. । पपा. स्व-च° इति, सांहितिकः सुडागमः (तु. पा ६, १,१५१) इति च ।
q) पाभे. पृ ३३२२ *e* द्र. । r) मूको. स्वधि° इति? ।
s) विप. । उस. । t) पाभे. पृ २०७८ *c* द्र. ।
u) तु. पपा.; वैतु. सा. <स्व-आ√रुह्? ।
v) उप. <√इ । w) विप. (अग्नि-, सूर्य-) । बस. (तु. सा. प्रमृ.; वैतु. GW. स्वा(सु-आ)वसु- इति?) ।
x) सपा. ऋ ५,६०,१ तैब्रा २, ७, १२, ४ आपश्रौ २, १३,२ प्रमृ. स्ववसम् इति पाभे. । y) विप. (स्वायत्त-गमन- [पर्वत- = मेघ-]) । बस. उप. भाप. <√इ ।

स्व-कार-, स्व-कृत्- प्रमृ. स्व- द्र.
?स्वक्वे[a] पै ८,१६,६; २०,४७,८.
स्वु-क्षत्र- स्व- द्र.
?स्वगा[b] मा १८,५७;२२,४; का २०, ३,७; २४,१,२; तै १, ४, ४४, २[c]; ¶२, ६, १०, १;२; मै २, १२,३; ३,१२,१; ४,१, १३¶; काठ १८,१८;४१,२; क २९,६.
स्वगा √कृ > स्वगा-कर्तृ- -र्तारम् तै २,६,१०,१.
स्वगा-कार- -रः मा १८, २१; का १९. ७,३; तै ४, ७, ८, १; ५,४,८,४; मै २, ११,५; ३,४, १;९,४¶; काठ १८, ११; २१, ११; क २८, ११; -रेण तै ५, ५,७,५¶; -रैः काठ ९, १०[d]; ३५,२; क ४८,२.
¶स्वगा-कृत, ता- -तः तै ३, ५,५, २[e]§; ६,५, ९, २; काठ २६,६; क ४१, ४; -ताः मै ३, ९,४.
¶स्वगा-कृति- -तिः काठ ६,८; १३, १२; क ४, ७; -तिम् मै १,१०,१३; काठ ३६, ७; १०; -त्यै तै २,६, ८,१; २;३,४,१, ३;३,७; ५, ४, ६, ६; ८,४.
स्वु-गूर्त-, स्व-गोपा- स्व- द्र.
†स्व(सु-अ)ग्नि[f]- -ग्नयः ऋ १, २६, ७;८[c]; ७,१५,[८; ८, १९, ७]; ८, ६०,६; कौ २, ९६९.
स्वुं-कृत- स्व- द्र.
†स्वु(सु-अ)ङ्ग[f]- -ङ्गः ऋ १०, १, १; मा १२,१३; का १३, १, १४; तै ४,२, १, ४; मै २,७,८; काठ १६,८; -ङ्गा ऋ ३,४३, ४.
स्व(सु-अ)ङ्गुरि[g]- -रिः ऋ २, ३२, ७[h]; ४,५४,४; खि ५,५,४; मा ११, ६३; का १२,६, ४; तै ३ १,११,४†; ४, १, ६,३; मै २, ७,६; ३, १, ८; ४, ९,१; १२, ६†; †काठ १३, १६; १६, ६; शौ ७, ४८, २†[h]; -†०रे ऋ १०,८६,८; शौ २०,१२६,८.
स्व(सु-अ)ङ्गुलि- -लिः पै २०, १०, ११‡[h].
?स्वचमुशकम्[i] शौ २०,१३६,५.
१स्व-जु- स्व- द्र.
२स्वजु[j]- -जः तै ५, ५, १०, २; १४,१; मै २, १३, २१; ३, ९, ३[२]¶; काठ ४७,४; शौ ३,२७, ४;५,१४, १०; पै ३, २४, ४; ७, १,८; -जम् मै ३,९, ३¶; शौ १०,४,१७; -जस्य शौ १०, ४, १०[k]; १५; पै ११, ७, ४; १६, १६, ५; -जानाम् पै ८, ७, ४; ९[२]; -जाय शौ ६, ५६, २; १२,२,५८; पै १७,४१,८; १९, ९,१५.
२स्व-जा- स्व- द्र.
स्व(सु-अ)जायमान- -नः पै १६, १५१,१०[l].
स्वु-जेन्य- स्व- द्र.
†स्वु(सु-अ)ञ्चू[m]- स्वञ्चः ऋ ४,६, ९;७,५६,१६; ९,७३,७; तै ४, ३, १३,७; मै ४, १०, ५; काठ २१, १३; स्वञ्चम् ऋ ६, १५, १०; ५८, ४; ७, १०,३; तै २, ५, १२,५; मै ४, १४, ३; १६; काठ ७,१६.

---

a) शोधः पृ २१८० j द्र. ।
b) नाप. (*कर-, *बलि-, *उपहार-) । स्वगाव्-> [प्र१] -गाव् इति शोधः । (√*भृष् 'वशप्रीत्योः' > भावे) *भष्मषु- + (√भृ 'करणे'>) भृत्- > वस. *भष्मषु-भृत्- > *ष्मषु-भृत्- >वावि. यनि. (तु. नभा. पार. सौग़ात ; वैतु. पपा. स्व-गा इति, तदनु अन्ये = सुगमन-, सुसमृद्ध- इति कृत्वा डाजन्तः आशीर्वचनः नि. ग. [तु. पा १, ४, ६१ इति?]) ।
c) पामे. पृ ३३९७ r द्र. ।
d) = सपा. आपश्रौ १४,१७,१ । मै १, ९,२ स्वाहाकारैः इति, तैआ ३,८,२ हिश्रौ १५, ५, १ स्वगाकारेण इति च पामे. ।
e) = सपा. बौश्रौ ४,११ : २४ प्रमृ. । माश्रौ १,८,६, २२ स्वगाकारकृतः इति पामे. । f) विप. । बस. ।
g) विप. (दीप्तिमत्-, °ती- [सवितृ-,सिनीवाली- प्रमृ.]) । बस. उप. भाप. <√अङ्गु (=√अन्ज्) 'कान्तौ' ।
h) सपा. °रिः (आग्निगृ २,१,५ : १९ च)<>°लिः इति पामे. ।
i) सपा. खि ५, २२, ६ भुव मुशकम् इति, RW. खुद मध्यमम् इति च पामे. ।
j) नाप. [बभ्रुवर्ण- (तु. शौ ६,५६,२ [सर्प-भेद-])] । (√*भष् 'धूलिभावे' >) *भृष्- (मृद्-, धूलि- [तु. भस्मन्-, पंजा. भस्स]) + (√भृज् 'दीप्तौ'>) *भृजु-> उस. *भष्-भृजु->*भष्वजु->वावि. यनि. (वैतु. तै. पपा. स्व-जु-, शौ. नावग्रहः, सा [शौ ६, ५६, २] उस., MVG [पृ २५४ टि १२] <√स्वज् 'परिष्वङ्गे, आकुञ्चने' इति?) । k) पामे. पृ ३००६ g द्र. ।
l) सपा. मा ३१,१९ का ३५,२,३ अजायमानः इति, शौ १०, ८, १३ अदृश्यमानः इति च पामे. ।
m) विप. । उस. ।

स्व(सु-अ)ञ्चस्[a]- -ञ्चाः ऋ ५,३७,१.
स्व-तवस्- स्व- द्र.
?स्वत्याधिवासश्चन्द्रं पै १९, ४०,६.
स्व-त्व- स्व- द्र.
√स्वद्, > स्वाद्, स्वदि, स्वदते ¶तै ५, १, ३, ३; १०, १; स्वादते ऋ ९, ६८, २; स्वदन्ते ऋ २, १, १४; मै १, ८, ४¶; स्वदन्ति ऋ ७,२, २[b]; ८, ५०, ५[c]; ९,६२,५; मा २९, २७†[b]; का ३१, ४, ३†[b]; काठ ६,५¶; ३७, ४†[b]; क ४, ४¶; कौ २, ३५९†; जै ३,३०,२†; स्वदथः[d] ऋ ८, ५, ३६; स्वदामि ऋ १, ११९,२; स्वदाति ऋ १०, ७०, १०; मा २०, ४५[e]; २८,१०[e]; का २२, ४,१०[e]; ३०, १,१०[e], स्वदाति तै १, ७, ७, १; ४, १, १, ३[f]; काठ १३, १४[f]; ३८, ६[e]; स्वदात् खि ५,७, १, ११; मै ४, १३, २; काठ १५, १३; स्वदन्[g] मै १, २,१५[h]; ३,९,६; क २, ११[i]; स्वदतु[j] मा ९, १; ११, ७; ३०, १; का १०,१,१; १२,१,७; ३४, १,१; काठ १५, ११; स्वदातु मै ३, ११, १[e]; स्वदातु मै १,११,१[f]; स्वदन्ताम्[g] मा ६, ७; का ६, २, १; तै १, ३,७, १; ६,३, ६, २; स्वदन्तु ऋ १०,११०, १०; मा ४,१२[i]; २९,३५†; का ४, ५, ४[i]; ३१, ४, ११†; मै ४,१३,२‡[b]; काठ १६, २०†[k]; शौ ५, १२, १०†; स्वदन्तु[l] मा ६, १०; मै १, २, १५; ३, ९, ६; स्वदस्व ऋ ३, ५४,२२; ९,७४, [९; १७,४४]; काठ १३, १५†; स्वद ऋ ३, १४, ७; स्वदत[l] तै १,३,८, १; ६,३, ६, ४; अस्वदन्त मै ३,१, ९¶; अस्वदन् काठ ३, ४[g]; अस्वदम् पै ३,४,६[m].

¶स्वदयति तै ५,२,४,२; ८, ६; ६,३,६,२;४;¶स्वदयति तै२,२, ५,१;३,३,८,४;५,१,३,३;१०, १; ६,४,५,४; मै २, १,२;३;३, १, ९; काठ ८, ९; १०, ३; ४; १९, ३; १०; १२; २०,२; ३१, ११; १२; क ७, ५; ३०, १; ८; ३१, २; ४; ४७, ११[2]; स्वदयन्ति ऋ ८,४९, [५(५०, ५)]; खि ३, १, ५; †स्वदयन्त ऋ ९, १०५, १; कौ १, ५६९; २,४४८; जै १, ५८,४; ३,३४, ६; ‡स्वदयतु[n] शौ ५,२७,११; †स्वदय, >या ऋ १०, ११०, २; मा २९, २६; का ३१,४, २; तै ६,४, ७,१¶; मै ४, १३, ३; काठ १६, २०; शौ ५, १२, २; अस्वदयत् ऋ २,४,७; ¶तै ५,१,१०, १; ६,४, ७,२; ¶मै १, ८, ४; ३, १,९; ४,५, ८; ¶काठ ६,५; १९,१०; ¶क ४, ४;३०,८.

¶स्वदयिष्यामि मै ४, ५, ८; काठ ६, ५; क ४, ४; स्वदयिष्यामः काठ २३, ५¶; सिष्वदत् ऋ १,१८८,[(१०५, १४;१४२, ११) १०].

¶स्वदयितृ- -ता तै ६,४, ७, २; काठ १०, ४.

स्वदित- -तम् ऋ ९, ६७, ३१; ¶मै २,१,२; ३,१, ९; ९, ६[2]; ¶काठ ६,५; ६; ७,१४$[o]; ८, ११; १०,३; १२,७; १९, १०; ३४, ११; ¶क ४,५; ६,४$[o]; ७,८; ३०, ८; कौ २, ६४८†; -तस्य ¶काठ १०,४; १२, ५; -तानि मा २९, १०; का ३१, १, १०; तै ५, १, ११, ४; मै ३,१६,२; काठ ४६,२.

स्वात्त- -त्तम् मा ६,१०; का ६,

---

a) तु. पृ ३४१० h ।
b) सपा. स्वदन्ति (या ८,७ च) <> स्वदन्तु (तैब्रा ३,६,३,२ च) इति पाभे. ।
c) सपा. खि ३,२,५ स्वधयन्ति इति पाभे. ।
d) स्वपथः इति LRV. ? ।
e) सपा. स्वदाति (तैब्रा २, ६,७,६; ८,४ च) <> स्वदाति <> स्वदातु इति पाभे. ।
f) सपा. स्वदाति (बौश्रौ ११,२ : ४ च) <> स्वदतु (जैगृ १,३ : ९ च) <> स्वदातु इति पाभे. ।
g) सपा. स्वदन् <> स्वदन्ताम् (माश ३,७,३,१२[2] बौश्रौ ४,५ : ४ च) <> अस्वदन् इति पाभे. ।
h) स्वदम् इति पपा. ? यनि. शोधः (तु. मै ३,९,६) ।
i) स्वदम् इति पाठः ? यनि. शोधः ।
j) = सपा. माश ३,२,२,१९ । विध ४८,१० सन्तु इति पाभे. । k) वैतु. Sch. सात. स्वदन्तु? ।
l) पाभे. पृ ३२३४ j द्र. ।
m) सपा. तै ५,६, १, ४ मै २,१३,१ काठ ३५,३ क ४८,४ शौ ३,१३,६ अतृपम् इति पाभे. ।
n) पाभे. पृ ३४४२ g द्र. ।
o) सपा. तै १,१,१३,२ तैब्रा १,२,१,२५; ३,३,९,९; ७,४,५ आपश्रौ ४,२,१ ? अविषम् इति, मा २,२० का २,५,१ प्रमृ. माश १,९,२, २० अविषम् इति च पाभे. ।

२,४; तै १,३,८,१; ६, ३, ६, ४; मै १,२,१५; ३,९, ६; काठ ३,५;२६,८; क २,१२; ४१,६.
स्वादन[a]– -नम् ऋ ५,७,६.
स्वादु[b]– -द्वः ऋ ८,२,२८; –दु ऋ १,१६४,२०; २२; ८, ६८, ११; जै ४, २७, १०†; शौ ५, १८,७; †९, १४, २०; २१; पै ८,१२,४?; ९,१७,६; †१६, ६७,१०; ११; –†दुः ऋ ६, ४४,२१;४७,१;२;८,१७,६;९, ५६,४;८५,६²; ९७, ४; १०९, १; ११०, ११; १०,१३६, ६; कौ १,४२७; ५३५; २, ७१७; जै १,४२,१; ५५, ३; ३, ५९, ९; शौ १८,१,४८; २०,४, ३; पै ५,३८, ६; –दुना ऋ १०, १२०,३; मा १९,१; का २१, १,१; तै १,८, २१, १; ३, ५, १०,१†; मै २,३,८; काठ १२, ९²;३७, १८; कौ २, ८३५†; जै ४,५, ७†; †शौ ५, २, ३; २०, १०७, ६; पै ६, १, ३†; –†दुम् ऋ ८,२,३; कौ २,८६; जै ३, ८, १२; –०दो ऋ १, १८७,२; काठ ४०,८†; पै ६, १६, २†; १२,३, १५; –†दोः ऋ १,८४, १०; ११४, ६; ८, ४८,१; १०,१२०,३; १४६,५; तै ३,५,१०, १; मै ४,१४,१४; कौ १,४०९; २, ३५५; ८३५; जै १,४०,१; ३,३९,१२;४,५, ७; शौ ५,२,३; २०,१०७, ६; १०९,१; पै ६, १, ३; ८, १२, २$; १९,२९,११$.
स्वाद्वी– -द्वी ऋ ८, ६८, ११; जै ४, २७, १०; –द्वीम् मा १९,१; का २१, १, १; तै १,८,२१,१; मै २,३, ८; काठ १२, ९²; ३७, १८.
†स्वादिष्ठ,ष्ठा– -०ष्ठ ऋ १, १८७, ५; काठ ४०, ८; जै २, ३,४; पै ६,१६,५; –ष्ठः ऋ ९, ६२,९;९७, ४८; खि १, १०, १; कौ २,३३१; जै ३,२७, ७; –ष्ठम् ऋ १,१३६, १; ८, ४९, ४;९,७८,४; खि ३,१,४; –ष्ठया ऋ ३,५३,२;९,१, १; मा २६, २५; कौ १,४६८; २, ३९; जै १,४९, २; ३, ५, १; –ष्ठा ऋ १, ११०,१;४,१०, ५; ८,८६, ४.
स्वादीयस्– -†यः ऋ १,११४, ६;८,२४,२०; १०, १२०, ३; तै ३,५,१०,१; कौ २, ८३५; जै ४,५,७;१७,८; शौ ५,२,३; ९,८,९$; २०,६५, २; १०७, ६; पै ६,१,३; –यांसम् पै १९, २९,११².
स्वादीयसी– -सी पै ८, १२,२; १९,४०,११.
स्वादु-क्षद्मन्[c]– -द्मा ऋ १,३१, १५.
¶स्वादु-मन्[d]– -मानम् मै २, ३,९[e].
स्वादु-राति[f]– -तयः ऋ ८,६८, १४.
†स्वादु-षं(<सं)सद्[g]– -सदः ऋ ६,७५, ९; मा २९, ४६; तै ४,६, ६, ३; मै ३, १६, ३; काठ ४६,१; पै १५,१०,९.
स्वादु-संमुद्[h]– -मुदः शौ ७, ६२,४; पै ३,२६, ६; –०मुदः शौ १३,१,३; पै १८,१५,३.
†१स्वाद्मन्[i]– -द्म,>द्मा ऋ १,६९, २;३,३०,१४; ३१, ११; –द्मन् ऋ १०,२९,६; शौ २०,७६,६.
२स्वाद्मन्[j]– -द्मानम् ऋ २,२१, ६; काठ १२,१०[e]¶.
†३स्वाद्मन्[k]– -द्मानः[l] ऋ १,१८७, ५; काठ ४०,८; पै ६,१६,५.
स्वाद्मन्[m]– -द्मानः जै २,३,४‡[l].
स्वदयितृ– √स्वद् द्र.
?स्वदावन्[n]– -०वन् ऋ ८,५०,[(४९,

---

[a]) कर्तरि कृत्। [b]) कर्मणि उण् प्र. (पाउ १,१)।
[c]) विप. (स्वाद्म-वत्- वा स्वाद्म-प्रदातृ- वा [अग्नि-])। उस. उप. कर्तरि <√क्षद् 'भक्षणे' वा 'वितरणे' वा (वैतु. [पक्षे] सा. बस. इति ?)।
[d]) भावे मनिः प्र. उसं. (पा ५,१,१२२)।
[e]) सपा. स्वादुमानम्<>स्वाद्मानम् इति पाभे.।
[f]) विप. (नृ-)। उस. उप. कर्तरि <√रा (तु. पृ २६५१ *d*)।
[g]) विप. [स्वाद्मे वा सुखेन वा संसीदत्- (पितृ- [रथ-गोप्तृ-])]। उस.। [h]) विप.। बस.।
[i]) भाप., नाप. (स्वाद्म- [क्षीरादि-])। भावादौ मनिन् प्र.।
[j]) भावे मनिः प्र. उसं. (पाउ ४, १५२)। स्वादुमन्–>वावि. यनि. इत्यपि विमृश्यम्।
[k]) नाप. (स्वादयितृ-)। कर्तरि मनिः प्र. (पाउ ४, १५२; वैतु. PW. GW. प्रभृ. भाप. इति ?)।
[l]) सपा. स्वाद्मानः (हिश्रौ १२, ६, ६ च)<>स्वाद्मानः इति पाभे.।
[m]) =३स्वाद्मन्–।
[n]) विप. (इन्द्र-)। स्वदा-व° इति पपा. अनु PW. GW.

५)५][a].
स्वदित्– √स्वर् द्र.
?स्वद्वियं ता[b] पै? ८,१२,१.
स्व-धर्मन्– स्व – द्र.
स्वधा(वप्रा.)°– -धया ऋ १,६४, ४; १०८,[१२;१०,१५,१४]; १५४, ४;१६४,३८;२,३,८;३,४,[७;७, ८]; १७,[५(५,३, ५)]; ३५,१०; ४,[१३-१४,५];२६,४; ४५, ६; ५८,४;५,३२,४; ७,४७,३;७८, ४;९,६८,४;७१,८; १०,१४,३; ७;१५,३;१२; २७,१९; ८८,१; १२४,८;१२९,२; मा २,३०;८, ६१[d];११,६९; १७,९२†; १९, ५६†;५८;६०†;६६†; का २,७, २;१२,७,४; १९,१,६†; †२१, ४,७;९§;१०;१६;तै १,१,२,१; ५,१०,४[d]; २,३,१०, ३[e]; १४, ६[f];६,†१२,३; ५[२]; ४,१,९,२; ५,७,२४,१; मै १,१, २; २,७, ७; ३,१,९; ४, १, २[२];¶;१०, ६†;१४,१६[२]†; काठ १,२;१०, १३[f]; १६,७; २१, १४†; ३१, १[२];¶; ३४, १९[d]; ४०, ७†; ४५, १६; क १,२; ४७,१[२];¶; शौ ४,३४, ८[g]; ६,९६, ३; ९, १५,१६†, १२,१, २२; ५, ३; १३,२,३; †१८,१,४५;५४;२, ३५[२]; ३,४२;४,६५; पै ५, २, ३[f]; ६, २, ६?; २२, ६-८; ११; ८,१३,४†; १६,६९,७†; ७१,४;१४०,३; १७,३,३;१८, २०,७; १९, १२, ६; –†धयोः ऋ ९,८६, १०; कौ २, ३८१; जै ३, ३१, १; –धा ऋ १, १६५, ६; १७६, २?[h]; ५,३४, १; ६, २, ८; ८, ३२, ६; ९, ११३, १०; १०,१२९, ५[i]; मा २,७;१९,३६[२];४५; ३३, ७४†; का २,२,१; २१, ३, ५[२]; १६; ३२,६,५†; तै १,१,९,३; ११, १;३,४,२; २, ६, ४,४; ६,३, २,५; मै १, २, १३; १०, ३; १७¶; १८; ३,९,१; ११,१०; ४,११,३†; काठ १, ९; ३, १; ९,६[२]; १८†; २६,२[२];¶; ३६, १३[२]; ३७, ९; ३८, २[२]; क २, ८; ८,९[२]; ४०; ५[२];¶; शौ ३, २९,१;६,५३,१; ९७, २; १०, १०,१७; ११,९,१३; १३,६,२; १८,२,५३; ४, ७१-८०; ८५; पै १,१३,३; ४,३,७; १६,७१, ५; ७२, ५; ७३, ३; ८३, ३; १०८,६; १९, ८, १; १२, ८; –धाः ऋ १,१४४, २; ८, ३२, १९;९,१०३, ५; १०, ३७, ५; खि १,१२, १[j]; मा २,३४; का २,७, ७; शौ ४,१,३[f]; १८, २, २०; पै १९, ५२, २; –धाभिः ऋ १,५१, ५; ९५, ४; ११३, १३; १६४, ३०; १८०, ६; ३, २६,८;५,६०, ४; ७, ३५, ३; १०४, ९; ८, १०, ४; ६; ९, ९२,[(९१,१) ४];९५, १; १०, १५,१३[k]; १६, ५[l]; १७,८; मा १,२८;१९, ६७†[k]; का १, ९, ६; २१,४, १८†[k]; तै १,१, ९, ३; मै १,१,१०; काठ १, ९; क १,९; कौ १,५२०†; जै १,५४, ६†; शौ ७, ५२, ६‡[m]; ८, ४, ९†;९,१५ ८†;१८,१,४३†;३, ८;४,३६; ४७; १९, १०, ३†; ४९,२; २०, ८९, ९‡[m]; पै ८, १४,४†; १३,८,३†; १४,४,२; १६,९,९†; ६८,९†; १९, ५२, १; –धाम् ऋ १, ६, ४; ३३, ११; ८८, ६; १६५, ५; १६८, [९; १०, १५७, ५]; [२.]का २,

---

प्रभृ. (√स्वद् >) स्वदा- (भाप. नाप. वा)>मत्वर्थे यनि. इति (तु. सस्थ. क्विप.)। स्व-धर्मन्->[सं१] स्वधर्मन् इति मतम्।

a) सपा. खि ३,२,५ स्वधा° इति पाभे.।

b) स्वादु->°द्वी->–द्व्यं [द्वि१], त्वाम् इति द्विपदः शोधः। पृ १४१७ सस्थ. ता इति नेष्टम्। सूक्तस्य ८मे मन्त्रे ? वहु धावतु > बहुधाऽवतु इति शोधान्तरं द्र.।

c) भाप., नाप.। तै. पपा. स्व-धा इति। विशिष्ट-गुण-, वल- इति वें. सा. GG. प्रभृ., स्वायत्तता- इति PW. GW. Lud [KZ २८, २४०] BRV [३,२१०] PG [२,३०३] प्रभृ., अन्न- इति (तु. निघ[२,७]) वें. प्रभृ., द्यावापृथिवी- इति निघ [३,३०] प्रभृ.। <√स्वध् वा स्व + √धा वा √स्वद् [तु. अभा.] वेति।

d) पाभे. पृ ३४०५ *h* द्र.।

e) सपा. पागृ १,१६,६ स्वधाभिः इति पाभे.।

f) सपा. स्वधा <> स्वधाः इति पाभे.।

g) पाठः ? छन्दस्तः सुदा इति शोधः (तु. पाभे. पृ २४१३ *f*)।

h) BRV [३,५] स्वधाः इति ?।

i) °धाः इति शोधः (तु. पृ १२९३ *c*)।

j) शोधः पृ१७८७ *f* द्र.। k) =सपा. तैब्रा ३,१,१, ६। आपमं २,१९,७ हिगृ २,११,१ स्वधया इति पाभे.।

l) सपा. शौ १८,२,१० स्वधावान् इति पाभे.।

m) सपा. ऋ १०,४२,९ स्वधावान् इति पाभे.।

३५, ७; ३, ५१, ११; ४, ३३,६;५२, ६; ७,८, ३; ५६, १३; ८, २०, ७; ८८, ५[a]; मा १९,८७;२१,५८; २९, २; का २१, ६, ८; २३, ६, ११; ३१, १, २; तै ४, २, ९, ६; ५,१,११,१; मै ३, ११, ५; ९; १६, २; ४, २, १[2]¶; १३[2]¶; ११,३†;†१४,१२;१८; काठ ९, १८†; ३५,३†; ३८,३; ४६,२; क ४८,४†; कौ २, ८८; २०१; †जै ३,९,३;१८,८; शौ २,२९, ७; ८,१३, ७;८; १२, २, ३३; १८, ४,३९; १९,३१,३; †२०, ४०, ३; ६३, ३; ६९, १२; १२४, ६; पै १, १३, ४; ५,६, ३; १०,५,३; ११, ५, ८; १६, ७२, ४; १००, २; १३५, ३[f]; १७,३३,३; –धायाम् शौ १८, ३, ३०-३५; पै १८,३१, १-८[b]; ३२, १-३[b]; –धायै मा २, ३२; १०,२१; का २, ७, ४; ११,७, १; तै ३,२, ५,६; –॒धे शौ ८, ११, ४;१३, ५; –०धे शौ १०, १०, १८; पै १६, १०८, ८; १३३, ९; १३५, ३.

स्वधा√कृ > स्वधा-का॒र- -¶रः तै ६,३,२,५; मै १,१०,१८;३, ९,१; –रम् शौ १५, १४,१३; –रेण शौ १२,४, ३२; १५, १४, १४; पै १७, १९,२.

†स्वधा-पति- -०ते ऋ ६,४४,[१-३]; कौ १,३५१; जै १,३६,१०.

स्व॒धा-प्रा(ण>)णा[c]- -णा शौ १०, १०, ६; पै १६, १०७, ६.

स्वधा(धा-आ)यि॒न्[d]- -यिभ्यः[e] मा १९,३६[1]; का २१, ३,५[3]; काठ ३८,२[1].

स्वधायि॒नी- -नीः मै २, ८, १४[f]; ३,३,४¶; काठ १७,१०[f]; क २६,९[f].

स्व॒धा-वत्- -॒वः ऋ १, १४४, [७(८, ७४, ७; १०,६४,११)]; –०वः ऋ १, ३६, १२; ६३,६; १४७, २; ३, २०, ३; ३५, ३; ४१,८;४,१०,६; २०,४; ५,३, [(३,१७, ५)५]; ६, १७, ४; २१,३; ५८,१[g]; ७, ८६, ४;८; ८८, ५; १०, ११, ८; ८१, ५; १४२, ३; मा १२, ४२; १७, २१†; का १३, ३,१३; १८,२, ६†; †तै २, २, १२, ७; ३, १, ११,६; ४,१, ११,३[g]; २,३,४; ६, २, ५; मै २, ७, १०; १०, २†; १३,११;†४,१०, ३[g];१२, ४;१४,९;१५; †काठ ४,१५[g]; १६, १०; १८, २; ३७,१५S[h]; †क २५, १; २८,२; †शौ १८, १,२६; २०, २३, ८; पै ८, १, ४[i]; ५[i]; –वत् शौ ७, ४२, २; पै २०, ९,१०; ४७,३; –†वतः ऋ ८,४४, २०; काठ ४०, १४; –वन्तः शौ १८,३,६८; ४,२५; ४२; –०वन्तः ऋ ७, ३७, २; –॒वन्तौ शौ ५, ९, ८[h]; पै ६, ११, १४[h]; –वान् ऋ १, ९५, १;४;१७३,६; २,२०,६; ४,५, २;१२,३;७,२०,१;१०,३१,८; ४२,९[j]; मा ३३,५†; का ३२,१, ५†; काठ १७,१८†;शौ ४,१,७; १८,२,१०‡[k]; पै ५,२,७; ३१, ५; †८,१४,१;४; १६,१३४,२.

स्व॒धावती- -तीः शौ १८, ३, ६९; ४, २६; ४३.

स्व॒धा-वन्- -०वन् ऋ ५, ३, २[l]; ८,४९, [(५०, ५)५[!m]]; खि ३, १,५; २, ५[n]; कौ १,७५‡[g]; जै १,८, ३‡[g]; शौ ५,११, ४[l];५[l]; ११; पै ८, १, ११; –न्ने ऋ ५, ३२,१०; ७, ४६,१[o][p].

स्व॒धा-वरी- -री ऋ ७, ३१, ७; –रीम् मै ४, ९, २.

स्वधा-वि॒(न्>)नी- -नीः तै ४, ४,११,४[f].

a) पाभे. पृ२९१५ *d* द्र.। b) पाभे. पृ३४०५ *m* द्र.।
c) विप. (वशा-)। वस.। d) विप.। उस. उप.<√इ।
e) =सपा. माश १२,८,१,७[1] वाश्रौ ३, २, ७,४९[1]। तैब्रा २,६,३,२[3] आपश्रौ १, ९, ९[1] प्रमृ. °धावि॒° इति पाभे.।
f) सपा. तै ४, ४,११,४ स्वधावि॒नीः इति पाभे.।
g) सपा. स्वधावः (तैआ १,२, ४;४,५,७ या १२, १७ च) <>स्वधावन्<> तैआ १,१०,२ स्वधावन्तौ इति पाभे.।
h) सपा. स्वधावः (आपश्रौ ६, २१, १ च) <> स्व॒धावन्तौ इति पाभे.।
i) सपा. स्वधावः<>स्वधावन् इति पाभे.।
j) पाभे. पृ ३५२० *m* द्र.। k) पाभे. पृ ३५२० *l* द्र.।
l) सपा. वागृ १६,७ स्वधावः इति, आपमं १,५, १२ स्वधावत् इति च पाभे.।
m) स्व॒-धर्मन्->[सं१] –०र्मन् इति शोधः इति मतम्।
n) पाभे. पृ ३५२० *a* द्र.।
o) शोधः पृ ११९५ *k* द्र.।
p) =सपा. या १०, ६। तैब्रा २, ८, ६,८ स्व॒धाम्ने इति पाभे.।

√स्वधि, स्वधयन्ति खि ३,२,५[a].
¶स्वधयाम् √कृ > स्वधयाम् अकः मै १,८,४.
स्व(सु-अ)धिचर(ण>)णा[b]- -णा तै २,६,९,६; ७,५, २०, १; मै ४,१३, ९; काठ ४५, १७.
स्व-धिता- स्व- द्र.
स्वधिति[c]- -तिः ऋ १, १६२,१८; २०;३,८,६;११; ५,७,८[d];३२, १०; ७,३,९;८,१०२, १९; ९, ९६, ६; १०,८९,७; ९२, १५; खि ५,७, १, ११; मा ३, ६३; ५,४३; †२५, ४१; ४३; का ५, १०,५; †तै १,३, ५,१; ३, ४, ११,१; ४, ६, ९,३;४; ¶६,३, ३,२;७,५;९,१; मै १,२,१४†; ¶३, ९, २; ९, ३; ६; १०, १; ४, १२,६†; १३, २; †काठ ३, २; १५, १३$; २३, १२; २६, ३[२];¶;४६,५[२]; †क २,९; ४१, १[२];¶; कौ २,२९४†; जै ३,२४, १०†; -तिना मै ¶३,९,६;१०, ४; शौ ६,१४१,२; पै १९,२२, ९; -तिम् ऋ २, ३९,७; ३,२, १०; शौ १८,२,३५; पै ९,१६, ५; -०ते मा ४, १; ५,४२; ६, १५; का ४, १, २; ५, १०, ४; ६,३,५; तै १, २, १,१; ३,५, १;९,२; ६,३, ३, २; ९,१; मै १, २,१; १४;१६; ३,६,२; ९, ३; १०, १; काठ ३, २; -०ते काठ २,१; ३,६; २६,३; क १, १३;२,९;१३; ४१,१; शौ ९,४, ६; पै १६, २४, ६; -तेः तै ६, ३,३,२¶; -†तौ ऋ १, १६२, ९; मा २५, ३२; का २७,१३, १; तै ४, ६, ८, ४; मै ३,१६, १; काठ ४६,४; -त्या शौ १२, ३, ३३; पै १७, ३९, ३.
स्वधि(ति>)ती-वत्- -वान् ऋ १, ८८,२.
स्व-धृति-, स्व-धैनव- स्व- द्र.
?स्वधो[e] पै १६, ७२,६.
स्व(सु-अ)ध्यक्ष[f]- -क्षम् तै ७, ५, २०,१; काठ ४५, १७.
स्व(सु-अ)ध्यवसा(न>)ना[b]- -ना तै २,६, ९,६.
†स्व(सु-अ)ध्वर[f]- -०र ऋ १, ४४, ८; ५, २८, ५; ८,२३, ५[g]; मा ११,४१; का १२, ४,४; तै ४, १,४,१; ५, १, ५, ३; मै २,७, ४; ३,१,५; काठ १६, ४; १९, ५; क ३०, ३; -रः ऋ १, १२७,१; २, २,[८; १०, ११, ५]; ८,१९, ५; २४; १०३,१२; १३; ९, ३, ८; ८६, ७; १०, ११५,२; मा १५, ४७; का १६, ५,२९; तै ४, ४, ४, ८; मै २, १३,८; ४,९,१२‡[g]; काठ २६, ११; ३९, १५[२]; कौ १, ११०; ४६५; २,६१३; ११६३; जै १, १२,४; ४८, १०; ३, ५०, १; शौ १८, १, २२; २०, ६७, ३; -रम् ऋ १, ४५, १; ३, २,८; ९,८; ४, ४६, ४; ५,९, [३;६, १६, ४०]; ६, १५,४;७,१६, [(१, १२८, ८; ५, १, ७; ६, १४,[२)१]; ८,५, ३३; ४०, ११; मा १५,३२; का १६, ५, १४; तै ३,५, ११,४; ४, ४,४, ४; मै २, १३, ८; ४, १०, ३; काठ १५, १२; ३९,१५; कौ १, ४५;९६; २, ९९; जै १, ५, १; १०,५; ३, १०,१; -रा ऋ ३, ६, [६; ६, १०, १; ७, १७,३; ४]; २९, १२; काठ ३९, १४; -रासः ऋ ४, ४५, ५; -रे ऋ १, १४२, ५; ५, १७, १; ८, ४४,१३; ५०,५; खि ३, २,५; कौ २, १०६२.
¶स्वं(सु-अ)ध्वर्यु[h]- -र्युः तै ७, १, ८,१[२].
√स्वन्, > स्वनि, स्वानीत्[i] ऋ २, ४,६.
स्वनयन् ऋ १०,३,६.
†१स्वन[j]- -नः ऋ १, १४३, ५; ५,८७,५; ९,४१, ३; ५०, १; ७०, ६; १०, ७५, ३; कौ २, २४४; ५५५; जै ३, २१, ९; ४४,१; -नाः[k] ऋ १०, ३, ५; -नात् ऋ १,३८,१०;५२, १०; ९४,११; ६,२७,४; ९,२९, ५; १०,२७,५; पै १२, १,११; -ने ऋ ५,६०,३; तै ३,१, ११, ५; मै ४,१२,५; -नेभ्यः का ३४, ३,३[l].

---

a) पाभे. पृ ३५१८ *c* द्र. ।
b) विप. । गस. खलर्थे युच् प्र. ।
c) नाप. पुं. स्त्री. (क्षुर-, परशु-, वज्र-) । <√*स्वध् 'छेदने' इति (वैतु. स्व-धि° इति पपा. अनु अन्ये उप. <√धा वा √धि 'धारणे' वेतीव?) ।
d) °तीव > °तिः, इव इति पदविभागः (तु. पपा., WAG [३,७०] प्रमृ.) ।
e) शोधः पृ १२५ *d* द्र. ।
f) विप. । बस. ।
g) सपा. °ध्वर <> °ध्वरः इति पाभे. ।
h) प्रास. ।
i) AVM. स्वनिष्ट इति? ।
j) भाप., नाप. । अच् प्र. (तु. जव- प्रमृ.) ।
k) = मरुत्- इति वें., = वज्र- इति GW. ।
l) सपा. मा ३०,१६ स्वनेभ्यः इति पाभे. ।

२स्वन[a]- -नेभ्यः मा ३०,१६[b].

स्वनत्->°द्-रथ- -थः ऋ ८, १,३२.

स्वनि[c]- -नि[d] ऋ ६,४६,१४[e]; ९, ६६,९[f].

†२स्वान[g]- -नः ऋ १,१०४,१; ५, १०,५; २५, ८; जै ४, २८,३; -नासः ऋ ५,२,१०; ९,१०,१; तै १,२,१४,७;कौ २,४६९;जै ३, ३५, ४; -नेभिः ऋ ८,७,१७.

स्वानिन्- -निनः ऋ ३, २६,५.

१स्वन- √स्वन् द्र.

स्वनय[h]- -येन ऋ १,१२६,३.

†स्व(सु-अ)नीक[i]- -०क ऋ २, १,८; ४,६,६; ६,१५,१६; ७,१,२३; ३,६; तै ३,५, ११, २; ४, ३, १३,१; मै ४,१०,४; काठ १५, १२; -कः खि ५,५,१०.

√स्वप्, > स्वापि, स्वपन्तु[j] शौ ४, ५,६‡; पै ४,६,६‡.

स्वपिति, स्वपिति तै ६, १, ४, ६¶; स्वपात् पै ९,२५, १७; ‡स्वप्तु[k] शौ ४,५, ६[५]; पै ४, ६,६[४].

सुष्वाप पै २०, ६१, ८; स्वपिष्यामसि शौ १९, ४७, ९; पै ६,२०,९.

स्वापयामसि ऋ ७,५५, ८; खि २, १४, २; शौ ४, ५, ३†; पै ४, ६, ३†; स्वापय खि २, १४, १; ७; शौ ४,५,२; ७; पै ४, ६, २; ७; †अस्वापयत् ऋ ४, ३०, [२१ (७, १९, ४)]; ९, ९७, ५४; कौ २, ४५६; जै ३,३४,१४; सिष्वप् ऋ ६,२०, १३[l]; सिष्वप्[l] ऋ ६, २६, ६; सिष्वपः ऋ १,१२१,११.

सुप्त,प्ता- -प्तः काठ २३, ५¶; शौ १६,७,१०; -प्तम् तै ५,४, १०, ५¶; मै ४, १, ९¶; शौ ११, ६, २५; पै १०, ११, २; १६, २३, ५; -प्तस्य खि ४, ११, ४; मा ३४, १; का ३३,१, १; मै ४,५, ६¶; -प्ता पै १८,१०, १[m]; -¶प्तात् काठ २७, २; क ४२, २; -प्तान् शौ ७,११३, २; -प्तानाम् शौ ७, १४,२; -प्ताम् पै १६, ७९, ७[n]; ८[o]; -प्ताय तै ७, १, १९, २; काठ ४१, १०; -प्तेषु शौ ११,६,२५[२p]; पै १६,२३,५.

सुप्त्वा तै ५,२,२,६¶; ¶मै ३, २, २; ६,९; ४, ५, ६; काठ २७, २¶; क ४२, २¶; शौ १०, ३, ६; पै १६,६३,६.

सुपुपाण- -णम् ऋ ४,१९,३.

सुपुप्वस्- -पुपः तै ६, १ ,४, ७¶; -प्वांसः ऋ १,१६१,[(४)१३]; -प्वांसम् ऋ १,११७,५.

¶सुपुपुषी- -षीः काठ १९, १२; क ३१, २.

१स्वपत्- -पतः मा ३४, ५५; का ३३,२,१८; -पते[q] मा २२, ७; का २४, ३, २; मै ३, १२, ३; -पन्[r] मै ३, ११, १०; शौ ६, ११५,२[s].

२स्वपत्- -पते तै ७, १, १९,२[q]; -पद्भ्यः मा १६,२३; का १७, ३,२; तै ४,५,३, २; मै २, ९, ४; काठ १७,१३; -पन् ऋ ५, ४४,१३;-पन्तः ऋ १०, १६४, ३; शौ ६, ४५, २; ९६, ३; -पन्तम् ¶तै ६, १, ४, ५; ९, ७; काठ ३७,१६.

स्वपन्ती- -न्तीम्[n] शौ ८, ६, ८.

३स्वपत्- -पतः पै १६, १०३, ११; -पते काठ ४१, १०; -पद्भ्यः क २७, ३; -पन् पै १६, ४९,५[r]; -†पन्तः पै १९, १२, ६; ३६, ५; -पन्तम् पै २०,८,४;४२,२.

स्वपती- -ती पै ५,३७,३; १९, ३९,२.

---

a) नाप. [सगर्जना- (२अप्- [तु. भा. तैब्रा ३,४,१२, १])] । कर्तरि अजन्तः आद्युदात्तः (पा ६,१,२०३) ।

b) पाभे. पृ ३५२२ *l* द्र. ।

c) भावे इन् प्र. (तु. GW.) ।

d) वैतु. वें. सा. सप्त१ <स्वन्- इति, PW. ORN. लुङि प्रपु१ इति ।

e) सस्थ. अनुः सहार्थे कप्र. (पा १, ४, ८५) । पृ १८१ *b* यन्निर्दिष्टं तन्नेष्टम् ।

f) वा. क्रिवि. (वैतु. GW. सप्त१ <स्वन्-) ।

g) भाप., विप. (रथ- प्रमृ.) । भावे घञ् , विप. पक्षे कर्तरि अच् प्र. द्र. ।

h) व्यप. (ऋषि-) ।

i) विप. (अग्नि-) । बस. ।

j) पाभे. पृ३३४४ *j* द्र. ।

k) पाभे. पृ ३३४४ *i* द्र. ।

l) लुङि मपु१ ।

m) पाभे. पृ ३४१३ *k* द्र. ।

n) सपा. सुप्ताम् <>स्वपन्तीम् इति पाभे. ।

o) सपा. शौ ८,६,७ स्वप्ने इति पाभे. ।

p) सपा. पै १६,२३,५ स्वप्नेषु इति पाभे. ।

q) सपा. स्वपते<>स्वपते इति पाभे. ।

r) सपा. मा २०,१६ स्वप्ने इति पाभे. ।

s) RW. WI. स्वपन् इति ? ।

स्वपन[a]- -नम् मा ३०, १७; का ३४,३,४.

स्वप्नवे पै १९,५४,१.

स्वप्न- -०म शौ ४, ५, ७[b]; -०म शौ ६,४६, १; २[3]; १६, ५, १; ३[2]; ४[3]-७[3]; ८; १०[2]; १९, ५६,२;६; ५७,३[c];४[2]; पै ३,८, २;६;३०,३; ४; ३७,१?; ४,६, ७[b];१७,२४,१[2];४[2]-११[2]; १८, २८,६;१९,४६,१०;१२[2]; -प्नः ऋ ७,८६,६; खि २, १४, १[b]; तै ५,५,१०,४¶; मै ३,६,३¶; काठ ३७, १६¶; शौ ११, १०, १९; पै १६,८६, ९; १७, २४, १; ४-११; -प्नम् शौ १०,२,९; ३, ६; १९, ५६, १[d]; ४; पै २, ५७,३; ३,८,१;४; ९,१३,१०[e]; १६, ६०, १?[f]; ६३, ६; -प्नस्य ऋ १,१२०,१२[g]; -प्नात् मै ४, २,१; -प्नाय ऋ ८, २, १८[h]; मा ३०,१०; का ३४,२,२; काठ ३७,१५; १६; कौ २, ७१†; जै ३,७,९†; शौ १९,५६,३; २०, १८,३†; पै ३,८,३; -प्ने ऋ २, २८,१०; मा २०,१६[i]; का २२, १, ३[i]; मै ४, १४, ९†; काठ ३८,५[i]; शौ ७,१०६, १; ८,६, ७[j]; पै २, २६, १; ५, २६, ३; १०,१,७; १९,२५,५; २०,३५, ५;४९,८;-प्नेन ऋ२,१५,९;१०, १६२,६; मै ३,६,३¶; शौ २०, ९६, १६†; पै ७,११,६†; १३, १४,१२; -प्नेषु पै १६,२३,५[k].

†स्वप्न-नंशन[l]- -नः ऋ १०, ८६,२१; शौ २०,१२६, २१.

स्वप्न-मय- -यः पै १७,२४, १; ४-११.

?स्वप्नमुखा[m]- -खाः शौ ७, १०५,१; पै २०,३५,४.

स्वप्नया- -या शौ ५, ७, ८; पै ७,९,५.

स्वप्ना(प्न-अ)धिकरण- -णे खि २,१४,१[n];-णेन पै ४,६,७[n].

स्वप्ना (प्न-अ) भिकरण[o]- -णेन शौ ४,५,७[n].

स्वप्ने-दुष्वप्न्य- -प्न्यम् शौ १६, ६,९.

स्वप्स्यत्- -प्स्यते तै ७,१,१९, २; काठ ४१,१०; -¶प्स्यन् मै ३, ६,९; काठ २३,५.

१स्वपत्-,२स्वपुत्- प्रभृ. √स्वप् द्र.

स्व-पति- स्व- द्र.

?स्वपतिम्[p] शौ ८, ६, १६; पै १६, ८०,७.

†स्व(सु-अ)पत्य,त्या[q]- -त्यम् ऋ १, ११६,१९;२,४,८; ७,१,५;१२; -त्यस्य ऋ २,२,१२; ९,५; ३, १६,१; १९, ३; १०, ३०, १२; तै १,३,१४,६; मै ४, १४, १५; काठ ३९,१; कौ १, ६०; जै १, ६,६; -$त्या काठ ४,४[r]; ३५, ३; क ३,३[r]; ४८,४; -?त्यानि[s] ऋ १, ७२, ९; ४, ३४, ⌊९; ७, ९१,३⌋; ८, १५, १०; मा २७, २३; का २७,३, १; मै ४, १४, २; -त्याय ऋ १,८३, ६?[s]; ४,

a) नाप. (शयालु-)। कर्तरि युच् प्र.।

b) सपा. स्वप्न<>स्वप्न<>स्वप्नः इति पाभे.।

c) RW. WI. स्वप्नः इति ?।

d) RW. WI. स्वप्न इति ?।

e) सपा. शौ ५,३०,१० नक्तम् इति पाभे.।

f) स्वप्नम् इति पाठः? यनि. शोधः (तु. शौ १०, २,९)।

g) तु. स्क. वें. GW. प्रभृ ; वैतु. BW. प्रभृ.<स्व(सु-अ) प्न- इति ?।

h) तु. वें. GW. प्रभृ.; वैतु. BW. प्रभृ.<स्व(सु-अ) प्न- इति ?।

i) पाभे. पृ ३५२३ r द्र.।

j) पाभे. पृ ३५२३ o द्र.।

k) पाभे. पृ ३५२३ p द्र.।

l) विप.। उस. उप. <√नंश् 'नाशने' (तु. या ⌊१२,२८⌋ वें. सा. GRV. प्रभृ.; वैतु. GW.ORN. प्रभृ. 'व्याप्तौ' इति?)।

m) पाठः (तु. काश्रौ २५,११,२१)? स्वप्न-मु(ष)षा- (विप. ⌊शुच्-⌋। वस. उप. भाप. <√मुष्)>-षाः इति शोधः (वैतु. सा. W. प्रभृ. यनि. ?)।

n) सपा. °धिकरणे<> °धिकरणेन<> °भिकरणेन (अप ४६,५,२ च) इति पाभे.।

o) भाप. (स्वप्नाभिमुखीकरण-)। स्वप्नाभिमुख-> °प्ना(भ्युख->)भिक- + करण->उस. स्वप्नाभिककरण->वावि. यनि. (वैतु. सा. W. प्रभृ. °प्नाधि° इति?)।

p) २स्वपत्->°पती-> -तीम् इति शोधः (तु. पपा. नावग्रहः, सा.; वैतु. ⌊पक्षे⌋सा.,PW.प्रभृ.<स्व-पति-।

q) विप.,नाप. (शोभन-संतान-,⌊उपचारात्⌋ सुकर्मन्-)। वस. वा प्रास. वा।

r) सपा. हिश्रौ ८,७,१५ ?सुपथ्या इति पाभे.।

s) सु + १अपस्->प्रास. स्वपस्->⌊स्वार्थे⌋"स्वपस्य->स्वपस्यु- इति शोधः (वैतु. ⌊तात्पर्ये संवदन्तौ⌋ वें. सा. उप. अ-पत्य- ⌊<√पत् 'गतौ' इति, PW. प्रभृ. संतति-पर्यायस्यैव उपचार इति?)।

२, ११; तै ५, ५, ४; ४; काठ ४०, ५; शौ २०, २५, ६[a]; -त्ये ऋ ३, ३, ७; -त्यै ऋ १; ५४, ११[b]; मै ४, १४,१८; काठ ३८,७.

१*स्व(सु-१अ)पस्[c]- > √स्वपस्य, स्वपस्युते ऋ १०, ११; ६; शौ १८,१,२३[d].

स्वपस्यमान,ना- -नः ऋ १, ६२;९; -ना[d] तै ४;३; ११, ५; काठ ३९,१०.

१स्वपस्या- -स्यया ऋ १, ५२, ३; ११०,८; १६१; ११; ३,३, ११[e]; ४,३५;२; १०,११३, ४; -स्या ऋ ४,३५;९.

१स्वपस्य[f]- -स्याय[g] मा २४,१; का २६,१,३.

२स्वप(स्य>)स्या[h]- -स्यया तै १, ५,११,१‡[e].

†२स्व(सु-१अ)पस्[i]- -पसः ऋ १, १५९,३; १६१,६; ४; २, १९; ३३;८; १०,७६; ८; ११०, ८; खि ५; ५; ६[j]; मा २९, ३३; का ३१;४;९; मै ४;१३,२; काठ १६,२०; शौ ५; १२; ८; १८, ३, २४; -ऽपसा मा २५, ३; का २७,३,१; तै ५ ७; १४, १; १४,१; मै ३,१५,३?[j]; काठ ५३, ४; ८; -पाः ऋ १; ८५, ९; १३०,[६; ५,२,११; २९,१५]; ४,५६,३; ५;६०,५; ७, ८८,४; ९;६६,२१; मा ८; ३८; का ८, १३;१; २९,५;२; तै १,३,१४, ८; ५,५,२; ६;६; २; मै १, ५, १; ४, १४; ७; काठ ७, १६; ३५; १२ऽ; क ४८; १२ऽ; कौ २,८७०; जै ४;३;१०; १२, ७; शौ ३,३;१[k,l]; पै २,७४,१[l].

स्वपस्-तम- -मः ऋ ४, १७, ४; -मम् ऋ १; ६१, ६; शौ २०, ३५,६.

२स्व(सु-अ)पस्य[m]- -स्याय मै ३, १३;२[g].

स्वपाक[n]- -०क ऋ ४,३,२; -क[o] ऋ ६,११,४; मै ४,१४,१५†; -के ऋ ६,१२,२[o].

स्व(सु-अ)पिवात[p]- -०त ऋ ७,४६,३.

?स्वपूभिः[q] ऋ ७,५६,३.

स्व(सु-अ)पे (प√इ), स्वपायति शौ १९,४९,१०[r]; पै १४,४,१०.

स्वप्तवे-, स्वप्न- प्रभृ. √स्वप् द्र.

स्व(सु-अ)प्नस्[s]- -प्नसः ऋ १०, ६३,३;७८,१; मै ४,१२,१†.

?स्वप्नोस्स्वप्त्वा पै ३,३०,४.

स्वप्स्युत्- √स्वप् द्र.

†स्वब्दिन्[t]- -ब्दी ऋ ८,३३, २; कौ २; २१५; जै ३, १९, १०; शौ २०,५२,२; ५७,१५.

स्व-भवस्-; स्व-भानु- स्व- द्र.

१स्व(सु-अ)भिगूर्त[u]- -र्तम्[v] खि ५;

---

[a]) तु. पृ ३५२४ s।

[b]) त्रैष्टुभे पादे ?ॱस्त्यै > ॱस्त्यायै इति शोधः (वैतु. सा. GW. WAG [१,२४१ b] प्रमृ. ॱस्त्यायै > यनि. इति ?)। [c]) प्रास.। [d]) पामे. पृ १३१३ i द्र.।

[e]) सपा. स्वपस्यया <> स्वपस्यया इति पामे.।

[f]) विप. (इन्द्र-)। तत्रसाधवीयः यत् प्र.।

[g]) सपा. स्वपस्याय <> स्वपस्याय इति पामे.।

[h]) स्त्री. भावे यत् प्र.। [i]) तु. पृ ३४१२ l।

[j]) स्व॰ इति पाठः? यनि. शोधः (तु. मा २५,३ प्रमृ.)।

[k]) स्व-पाः इति पपा.? यनि. शोधः (तु. [पक्षे] सा., PW. W. MVG [पृ २५० टि ३])।

[l]) पामे. पृ २३४४ h द्र.। [m]) =१स्वपस्य-। प्रास. उप. =१अपस्य-। पपा. ॱस्य- इति ?।

[n]) विप. (दीप्ति-युक्त- [अग्नि-])। (√स्व 'उपतापे'> भावे) *स्वर-+(√भज् 'संभक्तौ' >भावे) *भाग->बस. *स्वर-भाग- > वावि. यनि. (वैतु. पपा. प्रभृ. सु। अपाक-?)।

[o]) पृ २९३ सस्थः १अपाक- इति निर्देशो नेष्टः।

[p]) विप. (?अर्थः [रुद्र-])। गस. उप. कर्तरि <अपि√वत्।

[q]) नाप. (*निज-वपुस्-)। स्व-+वपुस्->कस. स्व-वपुस्- > ॱपुर्भिः > वावि. यनि. (तु. [अंशतः] Bradke [R. Fest Schrift ११९], L [Reader ३०१]. ?वपुर्भिः इतीव; वैतु. स्व-पू॰ इति पपा. अनु वें. ORN.GRV. =स्वयं पावयितृ- [मेघ-], PW. =संमार्जनी-, सा. =स्वकीयगमन-, MV. वपू- इति संशोध्य चञ्चु-पर्यायः?)। [r]) तु. पपा.; वैतु. WI. सु, अपायति इति।

[s]) तु. पृ ३४१० h।

[t]) विप. [*सुशब्द-कृत- (वंसग- [वृषभ-])]। पपा. नावग्रहः। *सु-शब्दिन्-> नैप्र. यनि. (वैतु. मत्वर्थे <स्व+ब्द*- [< शब्द- इति वें. सा., <√वद् इति ?GW., <√पद् 'गतौ' इति ORN. GRV.], सु+अब्दि- [नाप. =पान-] > ॱब्दिम् इति शोधः इति R [ZDMG ४८,६८०])।

[u]) प्रास. (तु. सपा. तैब्रा ३,६,२,२)। [v]) सपा. मै ४,१३,२ काठ १५,१३ स्वभिगूर्तम् इति पामे.।

७,१,८.
२स्व(सु-अ)भि-गूर्त[a]- -र्तम्[b] मै ४,
१३,२?; काठ १५,१३.
स्व(सु-अ)भिष्टि[c]- -ष्टयः ऋ १,
१७३, ९; -ष्टि ऋ ७,१०१,२;
-ष्टिः ऋ ६,३३, १; -ष्टिम् ऋ
१,५१,२; ८,१९,३२.
स्वभिष्टि-सुम्न[c]- -म्नः ऋ ६,
२०,८.
स्व(सु-अ)भीशु[c]- -शुः ऋ ८,
६८, १८; -शून् ऋ ८, ६८,
१६.
स्व-भू-, स्व-भूति- स्व- द्र.
स्व(सु-अ)भ्यक्त[d]- -क्तः खि ५,१३,
२; शौ २०,१२८,७[e].
स्व-भ्यस्- स्व- द्र.
?स्वभ्यावर्तया पै १८,२९,१.
?स्वभ्यावर्तये[f] पै १६,१३२,२.
स्वयत-, स्वयम् प्रभृ. स्व- द्र.
स्वर्(बप्रा.)[g]- स्वः ऋ १,५०,५;५२,
९;१२; ६६,[५; ६९,५]; ७०,
४;५;७१,२; १०५, ३; ११२,
[५ (११८,६]; १२९,२; १३१,
२; ३; १४८, १; १६८,२; २,
२, ७; ८; १०; ८,४; २१, ४;
२४,३; ३५, ६; ३, २,७; ३१,
१९; ३४, ८; ६१, ४; ४, ३,
११; १०,३; १६, ४; २३, ६;
४०,२;४५;[२; ६]; ५,१४,४;
४४,२;४५,१; ४६;[३; ७,४४,
१; १०,३६,१]; ५४,१५; ६६,
२; ८०, १; ६, २९, [३; १०,
१२३, ७]; ६०, २[२]; ७२, १;
७३,३; ७, १०, २; ३४, १९;
६६, ९; ८१, ४; ८८,२; ९०,
६; ८, ३, १३; १५, २; १२;
४६; ८; ४९,८; ५०, ८; ७२,
१५; ७६,४; ८९, ४; ९८,[३;
१०,१७०, ४]; ९, ४, [२; ९,
९]; ७; [४ (६२, २३)७४,१];
४८,४;५९,४; ६१,१८; ७६,२;
८६,१४;९०,४; ९१,६;९८,८;
११३,७; १०,२०,२; २७,२४;
४३,४; ९; ६१, १४; ६५,[१;
६६,४]; १४; ६६, ९; ६८, ९;
८८, २; १०७, ८; १२१,
५; १२४, ६; १३६, १;
१५४, २; १६७, १; १८९,
१; १९०, ३; खि १, ११, ४;
८; ३, १-२, ८; १९, १; २२,
४; ४,९,४; ५,५,७;१०,४; ७,
६,१; मा १,११; २,२५; ३,५;
६†;३७;४,२५;६,२१[h];७,२९;
४५; ८,१९[i]; ५२;५३; ९,२१;
११,३;२२; ४०; १२, ४; १३,
५७; १५, ४६†; ४९; ५५;
१७;६५;६७-६९; १८,१;२९[२];
५०[५]; ५१; ६२-६५; २०,
२१‡[j]; २२, ३२; ३३; २३,
८; २७, १०‡[j]; ३२,६†; १२;
३३, ४९†; ७५†; ३५, १४‡[j];
३६, ३; २१; ३८, २४‡[j];
का १,३,७; १०,५;२,३,३; ६,
४; ३,१,५;६†; ४,१; ४,८,३;
९,१,५;२,६; ३,५[1]; ६, ४; ६;
१०,४,३[२]; १२, १, ३; २,११;
४,३;१३,१,६; १४,७,७; १६,
५,२८†; ६,१; ७; १८, ६, १;
३-५;१९,२,१;९, ३; ४; २०,
२,१३[५];३,१; ४, ५-८; २२,१,
६‡[j]; २४, १९-२०,१; २५,३,
५; २९, १, १०‡[j]; ४; १†;
†३२,४,६; ६, ६; ३५, ३, ९;
४, १३‡[j]; ३६,१, ३‡[0]; २१;
३८,५,७‡[j]; मै १,१,५[k]; २,५;
१३[k];१५[४]; ३, ३७[२]; ४, २; ३;
७[२]; ६,१†;२; ५[६]; ९[२]¶;८,५;
६;७[२];९,१; ४;५[३]¶;६[२]¶;११,
३[४];८[३]; २,७,२;४;५; ८;१५[२];
१९;९,१०[२];१०, ६[३]; ११, २;
१२, ३; ४; १३, १०[२l]; २३†;
३,२,१;३,९; ४,७; ९,१[२k];¶;
११, १०‡[m]; १२, १९; ४,१,
५[२k]; ¶; ८,२[३]; ९, १२[२];१३;

[a]) गस. प्रवृद्धादिस्वरः । [b]) पाभे. पृ३५२५ *v* द्र. ।
[c]) विप. । बस. । [d]) प्रास. ।
[e]) तु. RW.; वैतु. शंपा. सात. °क्तुः इति ।
[f]) शोधः पृ ३७६ *a* द्र. ।
[g]) नाप. न. (दिव्-, आदित्य-, दीप्ति- प्रभृ.)। (√*भृष् [बधा.]'उच्छ्रायदीप्त्यादिषु'>भावे) *भृषुर्->वावि. *सुर्-+भृत्-(भाप.)>बस. *सुर्-भृत्->सूभृत्->*सु-अर्, (तु. Lat. *super*) >यनि. (वैतु. या [२, १४] प्रभृ. <सु√ऋ, GW.<√सूर् 'दीप्तौ', पा [१,१,३७] अव्य. इति?)। तै. सुवर्-* इति ।
[h]) =सपा. माश ३,७,१,३२। का ६,५,२ मै १, २, १४;३,९,४ काठ ३,३; २६,६ काश ४,७,१,१५ आपश्रौ ७,२७,४ अन्तरिक्षम् इति पाभे. ।
[i]) पाभे. पृ१५७३ *m* द्र. । [j]) पाभे. पृ१३९४ *g* द्र. ।
[k]) =सपा. आपश्रौ १,१८,३; ११,१८,२ माश्रौ १,२ १,४०; २, २,४,४० गोगृ ३, २, ३४। द्राशृ २, ५, ३१ सुर् इति पाभे. । [l]) सपा. तै ४,३,११,२ काठ ३९,१० स्वसृः इति पाभे. ।
[m]) स्वर्जनः>सपा. तैब्रा१,४,८,१;२,६,३,४ आपश्रौ १०,७,१३; १४,२०,१ हिगृ १,१०,२; २१,५; २,१८;९

२१![a]; २२![a]; १०, २[२]†![b]; †१२,२;३; ५; ६§; १४,१५†; काठ १,४[c];२,६; ३,१[c]; ४,९[२]; १५†[२]; १६†;५,५;६; ६,७[३];७, १३[२];†;८,४[३];१६†;९,८;११[२]; ¶; १२¶; १४¶[४]; १४,१[c];८[२]; १५,११[d];१६,२;४;८;१९;१८, ४[४e];७;१२[२];१५;१८[२]; १९,५; ११; २०,९;१४†;२२,८; २६, २[२c];¶; २८,४[२]; ३१,३[२c];¶; ३२,५[२];¶;३८,२‡[f]; ३९,१;२; ३; ६; ८[g]; १०; ४०,१†; ५[२]; ११†; १३[१२]; ४३, १[२b]; २; ४४,९; क १,४[c]; १९; २,८[c]; ३,७[२]; ४,६[३]; ६, ४†; ९[३]; ८, ११; २५,९; २८, ४[३]; ७; २९, १[२]; ४; ६[२]; ३०, ३; ३१, १; ११; ३५,२; ४०,५[२c];¶; ४४, ४[२]; ४७, ३[२c]; ¶; †कौ १, ४६४§; २, १९०; २४१; ३०३§; ३७७; ३९८; ४१९; ४८१; ५७९; ७२६; ७६०; ८३२; १०५९§[i]; ११२९; ११९७; ३,१,३§[j]; ५,४; १०;

४,२§; जै १,४८,५; २,४, ८[j]; ६,३†; †३,६,१०§; १७, १०; २१, ६§; ३०, २०; ३१, १८; ३२,९; ३६, ६; ४७, ५; ५९, १८; †४, २, २; २३,३; शौ २,५,२; ११,५; ४,११, ६; १४, २-६; २३, ६; ५, २६, १२; ६, ३१, १†; २‡[k]; ३३, १[l]; ३५, ३; ४७, ३; ७, १,२;१५,२; ११५, २; ८, ९, १४![l]; ९,५,१७; १०,६, १३; ८,१;२१; ११,१,३७; ७, १४; १९; १२,३, ३४; १३, १, ७; १६;२,२०†; ३९[m];४,१; १६, ८,१; ५; ६-३०; ९, ३[२]; १८, २, १६†; ४५; १९, १३, १[n]; १५, ४‡[o]; ५२, ३[p]; ५६, ३; ५; †२०, ११, ८; १६, ९; १७,४; ९; ४७, १७; ४८, ४; ५‡[k];५०,१;६१,५; ६२,७; ९; ७२,१; २; ७५, १; ७७, ४; ९०,३; १२७, १०[q]; पै १,२७, १; ४०,३; ५७, ५; १०१, २; ३,८,३; ५; २५,६; ३८, २-५;

८; १०; ४, १, ४†; ११, ५; ३३,६; ५,२,८; ३८,१†; ४‡[r]; ७,४, १[n]; ९,२, १२; १२, ७; २३,३; १८; १०,१०, १; ११, ५,३;४; १३, १४, ७; १४, ३, १३; १४; २४; २५; १६,१९, ४; ४६,५; ६; ७१,४; ९७, ९; ९८,६; ८; १०२,८; १०५, ४; १३२, १; १५४, ३; ९; १७, २९,१७; ३९, ५; १८,१५, ७; १६,६; २२,५†; २९,४[२]; १९, ३,४[s]; ४,२[j]; ९,६; २८,१[j];६; ३४, १३‡[t]; ४०, १४[u]; ४५, ११†; २०,१,२;४,९;१४,९.

२सौव्[v]- -वम् मा १३,५७; का १४,७, ७; मै २, ७, १९; काठ १६,१९; क २५,९.

स्वः[,र्[w]]-पति- -तिः ऋ ८, ४४, १८; काठ ४०, १४; कौ २, २८२‡[x]; ८८३; जै ३, २३, १४‡[x]; -तिम्[x] ऋ ८,९७,११; शौ २०,५४,२; -ती ऋ ९,१९, २; कौ २,३५१; जै ३,२९,८.

स्वर्-ग,गा[y]- काठपुष्पि २२; -गः

बौध १,६,१५;२,५,११ सुवर्जनः इति, ऋ९,६७,२२ सा १९,४२ सो अद्य नः इति च पामे.।

[a]) शोधः पृ१३९५ *f* द्र.। [b]) शोधः पृ१३९५ *g* द्र.।

[c]) पामे. पृ ३५२६ *k* द्र.। [d]) पृ ७५३ *a* द्र.।

[e]) शोधः पृ१२०९ *l* द्र.। [f]) पामे. पृ३५२६ *m* द्र.।

[g]) =सपा. तैब्रा १, ५, ७,१ आपश्रौ १६, ३२,३। मै २,१३,३ स्वर्गम् इति पामे.।

[h]) स्व->स्वः इत्येवं प्रतिपद्यमानः SI. विमृश्यः (तु. सपा. तै ७, ३, ११, २[२] सुवः इति पामे.)।

[i]) पामे. पृ २७५१ *g* द्र.।

[j]) सपा. ऐआ ५, २, १ शांश्रौ १८, ३, २ सुहः इति पामे.। [k]) पामे. पृ १५७२ *n* द्र.।

[l]) सस्थ. ?आभरन्तीम् >आ (आं-अ) भरन्न् इदम् इति द्विपदः शोधः। [m]) पामे. पृ १३९५ *l* द्र.।

[n]) पामे. पृ२३९१ *t* द्र.। [o]) पामे. पृ२५७२ *i* द्र.।

[p]) सपा. पै १,३०,३ सहः इति, तैआ ३.१५,२ पुनः इति च पामे.।

[q]) तु. RW., खि ५,१०,४; वैतु. शंपा. सात. विमे.।

[r]) सपा. ऋ १०,१३६, ४ विश्वा इति पामे.। शिष्टं पृ २११८ b द्र.।

[s]) सपा. शौ १,१३,२ तपः इति पामे.।

[t]) पामे. पृ ३५१० *l* द्र.।

[u]) सपा. तै ५, ७, २,२ मै २,७,१२ काठ २२, १०; ३८,१२ महिमानम् इति पामे.।

[v]) =१सौव-। विप. (श्रोत्र-)। ऐजागमः (पा ७, ३,४) इति विशेषः। [w]) ऋ. काठ. शौ. पाठः।

[x]) सपा. °तिः<>°तिम् इति पामे.।

[y]) विप. (दक्षिणा-, पन्था- प्रमृ.), नाप. (देव-लोक-)।

¶मै १,४,७; ५,५; ८,७; १०, ७; १७[२]; २, ७, १६[३]$[a]; ३, २, ६; ४;८; ६, १; ७, ७; ४,४,४; ६, ७;८; ८,३; ¶काठ ६,६; ८, १; ९, १६; ११, ४; १४,८; २०, १३; २३,९; २५, ८;२६,१[२]; ७; २८,२; ३३,२[२]; ३; ४[३]; ७; ८; ३६, १; ११[२]; $३९, ३;११; ¶क ४;५; ६,६; ३६,६; ४०,१;५[२]; ४१,५; ४४, २; शौ ६, १२२,२; ९,५,१६; १२,४; १०, २, ३१; ११, १, ७; २०; २८; ३१; ३५; १२,३, ५; ३८; ४१; ४२;५४; १३,६, २; १८, ४, १४; १९, ३,३; पै ३, ३८, ९; १६, ४६, ५; ५१, ६;६२, ३;७१, ३; ८९, ७;९१, १; ८;९२, १;५;९८, ७;१३९, ४; १७, २९, १७; ३६,५;३९, ८;४०, १;२; ४१, ३[b]; ४; २०, ४९, ५; –गम् ¶मै १, ४, ५; ७[३]; १२; ५, ५[२]; १०; ६, ११; १२; १३[३]; ७;५; ९;५; १०,७; ११, ७[३]; ८;१०$; $२,९, १०; १३, ३[c]; ३,१, १०[२]; २,३;४[२]; ५;९; ३,४; ४,२; ४; ६; ५,२; ५[२];६, २;८, ४[३];५[२]; ७; ९,४; ५;६[२]; १०, २;३;४,२,१[२]; $; ४,३; ४[२];९;१०;५,३[२];६,२;४;

८;७,५;६; ८;२; ३[२];९; ¶काठ ७,४; ९;१५; ९,१३;१६[२]; १३, १२[२]; १४;४; ७[२];८[२]; २०, १[२]; ६; ७; ११; २१,२[५];३;४[२];६[३]; ९; १०; २२, १[२]; ६[३]; ७; १३; २३,४; ८[३];९[२]; २४,६; ८; २५, २;५[४]; ६[२]; ७; ८[२]; २६,२[२];४[२]; ६;७[२]; २८,२; ३;४[४]; ३०, २[२]; ७;९[५];३१,११; ३२,२[२],६;३३ २[२];४; ६[५]; ७; ३४;५; ७[४],८[२]; ३६, १; ३८, १३; ४०, १२[d]; ¶क ५;३; ६,५; ३१,३[३]; ८;९; १३; १७[४]; १८; १९[२]; २१[३]; ३४, १[४]; ३५, १; ३६, १; ५[२]; ६[२]; ३७,७; ३८,१; ५; ३९,२[५]; ४[२];५; ४०,१[३]; ५[२]; ४१,२[२];४; ५[२]; ४४, २; ३; ४[४]; ४६, ५[२]; ४७, ११[२]; शौ २, ३४, ५; ४ ३४, ८[e]; ९,५, २६; ६, ९; ७, ६; १०, ८, १८; ९;५[f]; ११, १, ३०; १२, ३, १६; १७; २६; ३४; ४४; १३, २, ३८; ३, १४; १८, ३,४; ४, २; ३; १०; १३;५६; पै ३, ३२,७;५,१४,८; १४,३, ४; ११; १६, ८९, ४[g]; १०,९; ९१, १०; १११, ११; ११६, १;१३६,६; १७,२९, १७; ३७, ६;७; ३८-३९, ५; ४०,४; १८, २४,६; –¶गस्य मै १, ४, १३;

८,६; ११;९;३,२,१;८;३,१;४; ८; ९[२];४, २[२];७; ७;५; ९,४[२]; ४;४, ५;६; १०;५,३; ६,७;८; ७,५[२]; ८;२; ३[३]; ८; ¶काठ ९, १४; १४,७; १०; १९,१०;११; २०,१;६;७; ११; २१,२;३;४[३]; ८;९[२]; २२,७; २३;८; २४,६; ८;२५,२;२६;४[२];७;२७,१;२८, २[३];४[३]; ३३;६; ३४;७; क ३०, ८; ३१,१; ३; ८;९; १३; १७; १८; १९[३]; ३५,१; ३७,७; ३८, १; ५; ४१,२[२];५; ४२, १; ४४, २[३]; ४[३]; –गा मै १, ५, ५[२]¶; काठ ३९, ६[h]; पै ५,३१, ९?; ७, १५, १०; १६, ७१, १; –गाः ¶काठ ३३, ४; ७[२]; शौ १२, ३, ६; १८, ४, ४; ५[i]; पै १७, ३६,६; –¶गात् मै १, ४, १३; ६,१२[२]; काठ २५, ४; ५; ३१;८; ३३, ६[३];८; क ३९, १; २; ४७,८; –गाणाम् काठ ३३, ६[३]¶; –गान् मा १३, ३१[a]; का १४;३,५[a]; काठ ३३, ७[२]¶; ३९, ३[a]; कौ १, ४३५[j]; जै १, ४२, ९[j,k]; शौ १२, ३, ४२; पै १७, ४०, ३; –गाय मा २२, ३४; ३०, १३[l]; ३५, २२; का ३, २, १[m]; ३; २४, २०, २; ३४, २,५[l]; ३५, ४, २१; ¶मै

उस. कर्तरि कृत् इति प्रायोवादः? । नाप. पक्षे स्वर्–+ *वर्ष– (स्थान-) > षस. स्वर्वर्ष–> नैप्र. यनि. इति, त्रिप. पक्षे उस. उप. <√*वृष् 'वर्तने' इति मतम् ।

[a]) सपा. आपश्रौ १६,२३,१० प्रमृ. । काठ ३९,३ स्वर्गे इति पाभे. । अन्यत्र सपा. मा १३,३१ का१४,३,५ काठ ३९,३ स्वर्गान् इति पाभे. । [b]) पाभे. पृ२३५६ i द्र. ।

[c]) पाभे. पृ ३५२७ g द्र. । [d]) पाभे. पृ९८९ f द्र. ।

[e]) सपा. पै ६,२२,९ स्वर्ग्यम् इति पाभे. ।

[f]) पाभे. पृ १६२६ b द्र. ।

[g]) सपा. शौ ११,१,४ उत्तमम् इति पाभे. ।

[h]) सपा. आपश्रौ १६,३०,१ प्रमृ. स्वर्ग्या इति पाभे. ।

[i]) विप. (*धाराप्रवाहिणी- [जुहू- प्रमृ.]) । <√*स्वृज् (=√सृज्) 'सर्गे=प्रवाहे' इति मतम् (तु. पृ२१४२ w) ।

[j]) = सपा. आश्रौ ९,९,८[२] (वैतु. BI. BO. ?स्वगान्) शांश्रौ १६,१७,६ । वैताश्रौ २७,९ स्वर्गम् इति पाभे. ।

[k]) °र्गाः इति पाठः? यनि. शोधः ।

[l]) सपा. तैब्रा ३,४,८,१ सुवर्गाय इति पाभे. ।

[m]) सपा. काश्रौ ४,१४,१३ स्वर्ग्याय इति पाभे. ।

१,९;५; ३,४,४;८; १२,१५§; ४,५, ३; ६;८; काठ ७,४¶;९, १३¶;¶२२;१;७;२५;८¶;२६, २¶; ४१, ८; ४२, १०; ४४, १०§; ¶क ५, ३; ३५, १; ४०, १; ५; –र्गे ऋ १०, ९५, १८; मा १५, १०-१४; २३, २०ª; का १६, ३, ३; ६; ९; १२;१५; २५, ५, ३ª; ¶मै १, ४, ७; ८; ५,५; ११,८²; २,८, ९⁵§; ३, २, ३; ४, २; १२, २०§ª; ४, ४, ५; काठ ९, १६¶; ¶१४, ८; ९; १७, ८⁵; २०, १३¶; २६, १०¶; ३१, १४ᵇ; १५¶; ३२,४¶; ¶३३, २-४; ८; ३९, ३;३ᶜ; ४४, ८ª; क २६, ७⁵; ४१, ८¶; ४८, १३; शौ ४, ३४, २; ५-७; ६, १२०, ३; ९, ५, १८; १८, ४, ६४; १९, ६१, १; पै ५, ४०, २; ६, २२, २; ६-८; १०; १३; १६, ५१, १; ५२, ५; –र्गेषु ¶काठ ३३, ४; ६²; –र्गैः काठ ३३, ६¶.

¶स्वर्ग-काम– -मः मै ३, ४,७; ८,४; काठ ९, १६; २१,४²;२५, २; ३४, ७; क ३१, १९²;३८, ५; –मम् मै १, ९, ६; –मस्य मै १, ४, १२; ६, ९; ३, ६,१; ८,२; ४,५, ३; काठ १९, १०; २५, ५; क ३०, ८; ३९, २.

स्वर्ग-जिगीषुᵈ– -षवः खि ३, १०²,१७.

स्वर्ग-लोक– -कः पै १६, ११७, १-५.

स्वर्गीय– -याय का १२, १, २ᵉ.

स्वर्ग्य,र्ग्यᶠ– -¶र्ग्यः मै ३,१०, ४²; काठ १९, १०; २२, ७; क ३०,८; ३५,१; –र्ग्यम् मै १, ८,१०; ३, १,५¶; ४,९,१०; पै ६, २२, ९ᵍ; –र्ग्यया काठ १५, ११ᵉ; –¶र्ग्या मै ४,४,८; काठ ९, १४; –¶र्ग्याः मै ३,९, ८; काठ २१, २; ३; ६; २२,६²; क ३१,१७; १८; २१; ३४, १²; –¶र्ग्याणि काठ २१, २²; क ३१,१७²; –र्ग्याम् का ३, २,१; २; –र्ग्याय मा ११, २; मै २, ७, १.

स्वर्-चक्षस्ʰ– -क्षाः ऋ ९, ९७, ४६ⁱ.

स्वर्-चनस्ʰ– -नाः ऋ ९, ८४, ५ⁱ.

स्वर्-जित्– -जित् ऋ ९, २७, २; ७८,४; काठ ३९, ५; कौ २, ६३७; जै ३, ५१, ३; शौ १३, २, ३०§ʲ; –जितम् ऋ १०, १६७,२; मा १२,८ᵏ; का १२, १, ८ᵏ; शौ १७, १, १-५; पै १८, ३०, १-३; –जिते ऋ २, २१,१.

स्वर्-जुष्ट– -ष्टः पै २, ७१,४.

स्वर्-जेषˡ– -षे ऋ १,१३२,२.

१स्वर्-ज्योतिस्ʰ– -तिःᵐ मा ५, ३२; का ५, ८, ३; मै १, २, १२; काठ २,१३.

२स्वर्-ज्योतिस्ⁿ– -तिः मै ४,९, ८²⁰.

३स्वर्-ज्योतिस्ᵖ– -तिः पै २०, ३६,३.

स्वर्-द्राᑫ– -द्राः काठ ३९,९¶.

स्वर्-दृश्– -दृक् ऋ ७, ५८, २; –दृशः ऋ १, ४४,९; १५५,५; २, २४,४; ७, ३७,२; ८३,२; ९,१३, ९;७६,४; कौ २,५४५; जै ३;४३;१; –दृशम् ऋ ३, २, १४; ५, २६, २ʳ; ७;३२, २२; ९, ६५, [(४) ११]; मा २७, ३५; का २९, ५, ४; मै १,३, ११ˢ; २, १३, ९; काठ ३९,

ª) =सपा. माश १३;२,८,५; ५,२,२ काश्रौ २०,६, १५। तै ७,४,१९, १ तैब्रा ३, ९, ६, ३ सुवर्गे इति, वैताश्रौ ३६, ३० स्वर्गेण इति च पाभे.।

ᵇ) पाभे. पृ २१०३ *h* द्र.। ᶜ) पाभे. पृ ३५२८ *a* द्र.।

ᵈ) °गी° इति स्वरः ? यनि. शोधः।

ᵉ) सपा. स्वर्गीयाय <>स्वर्ग्यया इति पाभे.। शिष्टं पृ ३४२७ *f* द्र.।

ᶠ) विप.। प्रयोजनाद्यर्थे यत् प्र. (पा ५,१,३९)।

ᵍ) पाभे. पृ ३५२८ *e* द्र.। ʰ) विप.। बस.।

ⁱ) सपा. उसू ६,२ यक. स्वश्चक्षाः, स्वश्चनाः इति पाभे.।

ʲ) सपा. पै १८,२३,७ स्वर्वित् इति पाभे.।

ᵏ) =सपा. माश ६,३,१,२०। मै २,७,१ काठ १५, ११ स्वर्विदम् इति पाभे.।

ˡ) विप. (भर- [संग्राम-])। उस. उप. √जि + अधिकरणे सः प्र.।

ᵐ) =सपा. शांश्रौ ६,१२,२३ जैश्रौ १३:१८। क २,७ स्वर्योनिः इति पाभे.। ⁿ) तु. पृ ३४१२ *t*।

ᵒ) पाभे. पृ ३४०० *j* द्र.। ᵖ) व्यप. (असुर-)।

ᑫ) उप. <√दा 'दाने'।

ʳ) सपा. का २४,४;१ स्वर्विदम् इति पाभे.।

ˢ) सपा. ऋ ५,४४,१ मा ७,१२ काठ ४,३ माश ४, २,१;९² स्वर्विदम् इति पाभे.। शिष्टं पृ ३४२७ *j* द्र.।

१२; कौ १,२३३; ४८८‡[a]; २, ३०; १३४‡[a]; १५४; ८७२[b]; जै १,२५,१; ५०, ४‡[a]; ३, ४, १;१३,१०‡[a]; १५, २; शौ २०, १२१,१; -दृशा ऋ ५, ६३,२; मै ४,१४,१२.

स्वर्-मीळ्ह[c]- -ळ्हस्य ऋ १, १६९, २; -ळ्हे ऋ १, ५६,५; ६३,६; ४, १६, १५; -ळ्हेषु ऋ १, १३०,८; ८,६८,५.

√स्वर्य > स्वर्यु[d]- -र्यवः ऋ ३, ३०,[२०; ५०, ४]; -‡र्युवः कौ १,३७५[e]; जै १,३९,६[e].

स्वर्-यत्[f]- -यतः मै २, ७, १[g]; -यन्तः मै १,९,५¶;२,१०,६[h]; ¶३,३,४;६,७;९,६; काठ १८, ४[h]; २१,९; क २८,४[h].

स्वर्-योनि- -निः क २, ७[i].

†स्वर्-वत्- -वत् ऋ १, १७३,१; १८५,३; ६,१९,[९; ३५, २]; ४७,८[j]; १०,३६,३; मै ४,११, ४; काठ ९,१९; पै ३, ३५,४[j]; -वति ऋ १०,६३,१५[k]; -वते ऋ १,५९,४; -वन्तः ऋ ६,५०, २; -वान् ऋ ६,२२,३;३७,१[l]; ८,९७,१; कौ १, २५४; जै १, २७,२; शौ २०,३६,३;५५,२.

स्वर्वती- -ती ऋ १,१६८,७; ५,३४,१; १०, ११, ३; मै ३, १६, ४[2m]; काठ २२, ४१; शौ १८,१,२०†; पै १५,१,५; १०; -तीः ऋ १, १०,[८; ८,४०, १०;११]; १२९,८; ५,२, ११; -तीम् ऋ १,१३६,३.

स्वर्-विद्- -वित् ऋ १, ९६, ४; ३,३,१०;८,४८,१५;९,८६,३; १०९, ८; मै १, २, १५; ३, १६, ४; ४, ११, १†; काठ २२, १४[2m]; शौ ४, २४,३; पै ४,३९,२;१८,२३,७[n]; -विदः ऋ ९, २१,[१; १०७, १४][o]; ९७, ३९; १०१, १०; १०६, १;९; १०८, २; १०, ४३,१[e]; ६५, १४; खि ४, १०[2], १; †कौ १, ३६१$; ५४८; ५६६; २, ४३; ४४; ४५१; ६७८; ७०९; †जै १, ३८, २$; ५६, ६; ५८;१; ३,१६,५; ३४, ९; ५६, ६; ५८, ६; ५९, २; ३; शौ २,१,१; १३, १, ४७-५१; १९,४१,१[p]; २०, १७, १[e]; पै १,५३,३[p]; २,६,१; १२,६, ६; १३,५,१९; १८, १९, ७-११; -विदम् ऋ १,५२,१; २, २३, ३;३,३,५;२६, १; ५१, २; ५, ४४,१[q]; ८,१३,५;९,८,९;८४, १०६, ५; [(२९,६) ४]; १०, ५६,६;१०७,४; खि ४,१०,१; मा ७,१२†[q]; २८,२; का ७,६, ११†[q]; २४,४,९[b]; ३०, १, २; मै २,७,१[r]; १३, २२; काठ ४, ३†[q]; ७,१२†; १५,११[r]; २६, ११†;४०,१२; क ३,३†[q]; †कौ १,३७७; ५६७; २,५३५; †जै १,३९,८;५८,२; ३,४२,१; शौ १७, १, १५; १८, ४, २९†; -विदा ऋ ६,३९,४;७,६७,३; मा ११, ३१; का १२,३,४; मै २, ७,३; कौ २ ६२; जै ३,६, ८; पै १४,१,१८?; -०विदा ऋ ८,८,७; -विदि ऋ १०,८८,१; शौ १७, १, १३; -विदे ऋ ९, ९४,२; मा १७, १२; का १८, १,१२; मै २,१०,१; काठ १७, १७; क २८,१; शौ ४,२४, ४; पै ४,३९, ४; १९, ५२, ६; -विदौ काठ १६, ३[s]; १९,४[s]; क ३०,२.

†स्वर्-षा(<सा)- -षाः ऋ १, १००,१३; २,१८, १; ३, ३४, ४;७,९७,७[t]; ९,९६,१८; १०, १२०,८; मै ४,१४, ४[t]; १२[t]; काठ १७, १८[t]; कौ २, ५२६; जै ३,४१,२; शौ ५,२,८; २०,

a) सपा. ऋ ९,६५,४ स्वाध्यः इति पाभे. ।
b) पाभे. पृ ३५२९ r द्र. । c) विप., नाप. । बस. ।
d) स्वः-यु- इति ऋ. पपा. ? । कौ. पपा. नावग्रहः ।
e) सपा. स्वर्युवः (नाशि २,३, ११ च) <> स्वर्विदः (गोब्रा २,४,१६ वैताश्रौ २५,९ च) इति पाभे. ।
f) उप. <√इ ।
g) सपा. मा ११,३ का १२,१,३ काठ १५,११ स्वर्यतः इति, तै ४,१,१,१ सुवर्यतः इति च पाभे. ।
h) सपा. मा १७, ६८ शौ ४, १४, ४ पै ३,३८,४ स्वर्यन्तः इति पाभे. । i) पाभे. पृ ३५२९ m द्र. ।
j) पाभे. पृ २५७२ i द्र. । k) = सपा. ऐब्रा १, ९ । माश्र २, १५, ६ ?स्वर्वतः इति पाभे. ।
l) = स्तुति-मत्- (कीरि-) इति (वैतु. PG [१,१९८] स्वर्वन्तम् [त्वा] इति शोधः ?) । m) पाभे. पृ ३४२७ i द्र. ।
n) पाभे. पृ ३५२९ j द्र. । o) पाभे पृ २४१४ j द्र. ।
p) सपा. तै ५, ७, ४, ३ तैआ ३, ११, ९ सुवर्विदः इति पाभे. । q) पाभे. पृ ३५२९ s द्र. ।
r) पाभे. पृ ३५२९ k द्र. ।
s) पाभे. पृ ३४२७ k द्र. ।
t) सपा. तैब्रा २,५,५,५;८,४,१ सुव० इति पाभे. ।

११,४;१०७,११; पै ६, १, ८; –षाम् ऋ १,६१,३;९१, २१[a]; ५,४५,११;१०,८, ६[b]; ४७,५; मा १३, १५[b]; १५,२३[b]; ३४, २०[a]; का १४,१,१५[b]; १६,५, ४[b];३३,१,१४[a]; मै २, ७,१५[b]; ४,१४,१[a];८; काठ १६,१५[b]; शौ २०,३५,३.

†स्वर्-षा(<सा)ति- -ता ऋ १, १३१,६; ४,१६,९; ६, १७,८; ३३,४;९,८८,२; १०, ९९, ३; कौ २,८२२; जै ४, ४, ३; शौ २०, ७२, ३.

१स्वर- प्रमृ. √स्वृ (वधा.) द्र.

स्व(सु-अ)रंकृत,ता- -तम् पै ८, ९, ६; –ता शौ १०,१,२५; पै १६, ३७,५; –ताः पै १५, २२, ९; –†तेन ऋ १,१६२,५; मा २५, २८; का २७,१२,५; तै ४, ६, ८,२; मै ३,१६,१; काठ ४६,४.

स्वरण- √स्वृ (वधा.) द्र.

?स्वरतिर् पै १५,२७,४[c].

स्व-रथ- स्व- द्र.

स्वरयत्- √स्वृ (वधा.) द्र.

?स्वरस्- -रांसि पै ५, १५, ७.

?स्वरा पै १२,७,१०.

स्व राज्-, °राजन्- प्रमृ. स्व- द्र.

?स्वराभ्याम् पै १५,१२, ७.

†स्वरि,री[d]- -रिः ऋ १,६१,९[e]; तै २,४,१४, २;मै ४, १२, २; काठ ८,१७; शौ २०,३५,९;–रीणाम् ऋ १०, ६८, ७; शौ २०, १६, ७; –र्यम् ऋ १०,१७७,२.

?स्वरिज पै २,३१,६.

?स्वरितस्य[f] पै ८,१५,५.

स्वरित- √स्वृ (वधा.) द्र.

†स्व(सु-अ)रि(त्र>)त्रा[g]- -त्राम्[h] ऋ १०,६३,१०; मा२१,६; का२३, १,६; तै १,५,११,५; मै४,१०, १; काठ २, ३; शौ ७, ७,१.

स्वरु[i]- -रवः ऋ ३,८,६; ९;१०; ४, ५१,२; तै ४, ७, ८, १; मै ३, ९,४¶; शौ ४,२४,४; १२, १, १३; १८,३,१२; १९,४२, १; पै ४,३९,४; ८,९,५; १७,२,४; –†रुः ऋ ४,६,३;८,४५,२; मा ३३,२४[j]; का ३२,२,७; मै ३, ९, ६¶; कौ २, ६८९; जै ४, १७,५; –रुणा मै ३, ९, ४¶; –रुभिः तै ५,५,७,१[२]¶;–रुभ्यः मै ३,९,४[२]; –रुम् ऋ १, ९२, ५;तै ६,३,४,९[२]¶; मै ३,९,४[२]; काठ २६, ६[२]¶; क ४१, ४[२]¶; –†रुणाम् ऋ ७, ३५, ७; शौ १९,१०,७; पै १३,८,७; –†रौ ऋ १, १६२, ९; मा २५, ३२; का २७, १३, १; तै ४, ६, ८, ४; मै ३,१६,१; काठ ४६,४.

स्व-रोचिस्- स्व- द्र.

स्व(सु-अ)र्क[k]- -र्काः ऋ ७, ३५, ९; ३८,७; खि ५,५,९; ७, ५, २; मा ९, १६†; १९, ३२; २१, १०; का १०, ३,९†; २१, ३, १; २३,१,१०; तै १,७, ८, २; ३,३,९,२; ४,३,१३, ४; मै १, ११,२†; २,५,१०; ३,११, ७; काठ १३,१४; ३८, २; कौ १, ४४५; जै १,४६,९;३,३४,२२; शौ ७,२५,१[l]; ८२,३;१९,१०, ९†; पै १३, ८,९†; २०,६,१[l]; ३१, ६; –र्कात् शौ २०, २,१; २;३; ४; –र्कैः ऋ १,८८,१.

स्वर्-ग,गा- प्रमृ. स्वर्- द्र.

?स्वर्गे नमवद्ह्यते[m] शौ२०,१३६,८.

स्वर्गेय-, स्वर्ग्य- प्रमृ. स्वर्- द्र.

स्व(सु-अ)र्चत्- -र्चन्तः पै १५,६,७.

स्वर्-चनस्- स्वर्- द्र.

स्व(सु-अ)र्चि[n]- -र्चिः ऋ २,३,२.

स्वर्-जित्-, °जुष्ट-, °जेषु- प्रमृ. स्वर्- द्र.

स्वर्णर(वप्रा.)[o]- -रः पै ५, ६,

---

a) सपा. तैब्रा २, ४,३,८;७,४,१ बौश्रौ १८, ५ : ११ सुवर्णाम् इति पाभे. । b) सपा. तै ४,४, ४,१ तैब्रा ३, ५, ७,१ सुवर्णाम् इति पाभे. ।

c) सपा. शौ ७,७३,३ अजिराधि° इति पाभे. ।

d) विप. (शब्दायमान,ना- [इन्द्र-, गो-, मनीषा-]) । <√स्वृ 'शब्दे' (तु. पपा. नावग्रहः) ।

e) तु. GW. प्रमृ.; वैतु. पपा. वें. सा. PG [३, ७८] प्रमृ. सु-अ° इति । f) शोधः पृ २२०२ q द्र. ।

g) विप. (नौ-) । बस. । h) पाभे. पृ ३४२९ f द्र. ।

i) नाप. (यूप-शकल-, [उपचारात्] यूप-) । <√*स्वरु [= √कृ, √शृ] 'हिंसायाम् = छेदने' (तु. [अंशतः] पाउ [१,१०] प्रमृ.) । j) वैतु. म. खड्ग- इति ? ।

k) विप. (मरुत्-, यजमान-, वाजिन्- प्रमृ.) । बस. उप. भाप., नाप. (स्तुति-, वेग-, दीप्ति-) वा <√अर्च् वा √अञ्च् वेति या (११,१४; १२,४४) प्रमृ. । <√स्वृ [वधा.] इति मतम् ।

l) युत्स्वर्काः > सपा. तैब्रा ३, ७, १०,२ आपश्रौ १४, ३१,८ सामार्कः इति पाभे. ।

m) RW. अङ्गानि मम दह्यन्ते इति ।

n) विप. । बस. ।

o) विप. (*सुज्योतिर्युक्त- [अग्नि-, आदित्य- प्रमृ.]) । स्वर्-नर- इति पपा. प्रमृ. । नाप. इति GW. प्रमृ. (तु.

१०[a];–रिम् ऋ २,२,१[b];५,६४,१; ६;१५,४[b]; ८,३,१२[c]; १२,२[c]; १९, १[b]; ९,७०, ६; १०,६५,४; कौ १;१०९; २,१०३७; जै १, १२, ३; ४; २९, ३; शौ २०, ६३; ८; –रात् ऋ ४,२१,३; –रे ऋ ५ १८; ४[d]; ८,६; [३९; ६५,२; १०३,१४].
*?स्वर्णृ[e]– –र्णरः ऋ ५,५४,१०[f].
स्व(सु-अ)र्थ,र्था[g]– –र्थम् ऋ १;१४१,११;–र्थे ऋ १,९५,१; मा ३३,५; का ३२,१,५; पै ८;१४,१.
स्वर्-दा–,स्वर्-दृश्– स्वर्– द्र.
?स्वार्धिन्[h]– –र्धी शौ ५;२०,७[i].
स्वर्-पति– स्वर्– द्र.
स्वर्-भानु[j]– –नुः ऋ ५,४०, ५; ९; ¶मै २,१,५; ५, २; ४, ५, ७; ८;३; ¶काठ ११;५; १२, १३; २७;२; २८, ४; ¶क ४२, ३; ४४,४; पै २०,३६,३;४; –नोः ऋ ५,४०;६;८.
?स्वर्भिसियेरभि पै २;५७;५.
स्वर्-मीह्ल–, √स्वर्य स्वर्– द्र.
स्वय[k]– –यैः ऋ १; ६२, ४; –यम् ऋ १; ३२,२;६१,६; १२१,४; ४,१७,४; ५,३०, ८; ५६, ४; ७,१०४,४; मै ४,१४,१३; शौ २,५,६; ८; ४,४; २०,३५, ६; पै १३;६,२; १६,९;५.
?स्वयंत्[l] पै १६,१५२;२.
स्वर्युत्–,स्वर्यु– प्रभृ. स्वर्– द्र.
स्व(सु-अ)र्वा(च्>)ची[m]– –ची तै ३,२,५,१.
स्वर्-विद्–, स्वर्-षा–, स्वर्-षाति– स्वर्– द्र.
स्व(सु-अ)लंकृ(त>)ता– –ता खि ४;५,३०[n].
स्व(सु-अल्पक>)लिपका[m]– –का खि ५,२२,३; शौ २०,१३६,३.
स्व-वत्– स्व– द्र.
स्व(सु-१अ)वस्[g]– –वसः ऋ ४,३३;८; ६, ५१; ११; –वसम् ऋ ५,८,२; ६०,१[o]; १०,४७,२; मै ४;१४;८; ११[o]; पै २०,३०,२[o]; –वसा ऋ १,९३, ७; तै २,३,१४,२; मै ४,१४, १८; –वान्[p] ऋ १; ३५,[१०;११८,११]; ३, ५४,१२; ६ ४७, [१२; १०; १३१, ६]; [१३ (७, ५८, ६); १०, (७०, ६) १३१, ७]; ६८,५; १०, ९२, ९; मा २०,५१;५२; ३४; ३६; का २२,५,५;६; ३३; १,२०; तै १,७,१३; ४;५; मै ४, १२, ५[?]; काठ ८,१६[?]; शौ ७, ९६-९७,१; २०,१२५;६;७.
स्व-विद्युत्–,स्व-वृक्ति–, स्व-वृज्–, स्व-वृष्टि– प्रभृ: स्व– द्र.
१स्व(सु-अ)श्व[m]– >सौवश्व्य[q]– –श्व्यम् ऋ ६; ३३; १; –श्व्ये ऋ १; ६१,१५[r]; शौ २०; ३५,१५.
√स्वश्वय>स्वश्वयु– –युः ऋ ८,४५,७.
२स्व(सु-अ)श्व,श्वा[s]– –श्वः ऋ १,८४,६; ११७,२; १२५, २; ४, २;४;४;१०; २९,२; ४५,७;५; ३,३; ३[s]; ६,२२,१; तै १,२,१४,४; मै ४,११;५; काठ ६;११; कौ २,३००; जै ३,२४,१६; पै २०,२८,९$; –श्वम् खि १; ८,१$; –श्वा ऋ ७,६८,१; ६९,३;१०,७५,८; मै ४; १४;१०; –श्वाः ऋ ४,४,८; ४२,५; ५,५७, २; ७,५६,१; तै १; २; १४; ४; मै ४,११, ५; काठ ६;११; कौ १; ४३३; जै १,४२,७; –¶श्वान्[s] मा १०, २२; का ११, ७, २;

सूनर–)। सु + वर्ण– >प्रास. सुवर्ण– >वावि. स्वर्ण– + भर–(भाप.) >वसः। स्वर्ण-भर– > वावि. यनि. इति मतम्। [a]) नाप. (सूर्य- [तु. तैआ १;७,१])।
[b]) GG. [पक्षे] <स्वर्णृ– इति।
[c]) GW. प्रभृ. व्यप. इति ?।
[d]) तु. वें. सा. PW.; वैतु. GW. स्वर्णृ–>च१ इति।
[e]) =स्वर्णर–। विप. (मरुत्-)। स्वर्–नृ– इति पपा. प्रभृ.। *स्वर्ण– + भृत्– (भाप.)> वस. *स्वर्ण-भृत्–> वावि. *स्वर्णर्– इति मतम्। [f]) वैतु. PW. BRV [१,२०७] स्वर्णराः इति शोधुकौ (तु. ORN.)।
[g]) तु. पृ ३४१२ *t*। [h]) विप. (दुन्दुभि-)।
[i]) शोधः पृ ३१६० *h* द्र.। [j]) तु. पृ ३४२७ *h*।
[k]) विप. (इन्द्र-, वज्र- प्रभृ.)। <√स्वृ 'शब्दोपतापयोः'। वें. <स्वर– वा सु√ऋ वेत्यपि विमृश्यम्।
[l]) स्वयं–>-यं इति शोधः। [m]) प्रास.।
[n]) °ताः इति पाठः? यनि. शोधः (तु. खिसा २९,३१)।
[o]) पामे. पृ ३५१६ *d* द्र.।
[p]) तु. स्व-तवस्– > –वान् (पा ७,१,८३) PW. GW. प्रभृ.; वैतु. पपा. स्क. वें. प्रभृ. स्व-वत्– > यनि. इति।
[q]) नाप. (युद्ध-, आजिधावन-, प्रतियोगिता-)। तेननिर्वृत्तार्थे वा कर्मणि वा तद्धितः प्र.।
[r]) वैतु. वें. सा. व्यप. इति।
[s]) सपा. स्वश्वः (तैब्रा २;७;१६,२ च) <> स्वश्वान् (माश ५;४,३;१४ च) इति पामे.।

-श्वासः ऋ ५,६५,३?[a].

स्व(सु-अ)श्विय[b]- -यम् तै ३, ५, ५, ३;४,६,९,४‡[c].

†स्व(सु-अ)श्व्य[d]- -श्व्यम् ऋ १,४०, २;९३,[२;९,६५,१७][e]; १६२, २२[c]; १८०, ९; २, १, ५; ३,२६,[३; ८,१२, ३३]; ५५, १८; ८, २६, २३; मा २५, ४५[c]; मै ४, १४, १८[e]; काठ ४६, ५[c]; कौ २,१८५[e]; जै ३, १७, ६[e]; पै १८, २०,१०§?[f]; -श्व्या ऋ १०,११३,१०.

†स्व(सु-अष्ट्रा>)ष्ट्र[g]- -ष्ट्रान् ऋ १०,४२,५; शौ २०,८९,५.

स्वसर[h]- -†रम् ऋ ६, ६८, १०; ८, ९९,१; कौ १,३०२;२,१६३; जै १,३१,१०;३,१५,११; शौ ७, ६०, १; पै २०, ६, ५; -रस्य ऋ ३, ६१,४; ५, ६२, २; खि ५, ७,४,१३; मै ४, १४,१०†; -राणि ऋ१,३,८;३४,७;२,१९, २;३४,५; ३,६०,६; -रे ऋ ९, ९४, २; कौ १, ४५८[l]; जै १, ४८,२[l]; शौ ७, २३,२[l]; -†रेषु ऋ २,२,[२; ८, ८८,१];३४,८; मा २६,११; कौ १, २२६; २, ३५; जै १, २५, ४; ३, ४, ६; शौ २०,९,१; ४९,४.

स्व-स्विच्- स्व- द्र.

स्वसृ[j]- -सा ऋ १,१२३,५; १२४, ८;१८०,२; १९१,६; २, ५,६; ३२,६; ८,१०१,१५; १०,१०, ११; खि ४,७, १; ७; ७[२], १; ६; मा ३४,१०†; का ३३, १, ४†; तै ३,१, ११, ३†; मै १, १०, २०¶; १२, ६†; काठ १३,१६[२];†;३६,१४¶; शौ ३, ३०,३; ५,५, १; ७; ६, १००, ३; १३३, ४; ७, ४८, १†; १८,१,१२†; पै ५,१९,३; ३३, १०; ६,४, १; ६; ७, १०, ३; ८,१९,४; १५,१५,३; १९,१३, ६; २०, १०, १२†; ५४, १; -सारः ऋ १, ६२, १०; ७१, १;१६४,[३ (१०, ७१,३)]; १९१, १४; २, ५, ५; ३, २९, १३; ४, ६, ८; २२, ७; ७,६६,१५; ८,५९, ४; ९, १, ७;६५,१;७१,५; ८२, ३; ८६, ३६; ८९,४; ९१,[१ (९२,४)]; ९३, १; ९८, ६[k]; १०, १२०, ९[l]; खि १,६,४; तै ४, ३,११, २; मै २, १३, १०; काठ ३८, १३†; ३९,१०; †कौ १,५३८; ५४३; २, २५४; ६६७; ७६८; जै १,५५,६; १२; ३, २१,१९; ५५,८; ४,१९,१०; शौ ९,१४, ३†; पै ४,१४,४;१७, ६†; ६, १,९†[1];१६,६६, ३†; -०सारः ऋ ३,३३,९;-सारम् ऋ १,९२, ११; १०, ३, ३; १०, १२; १०८,९; १२७, ३; मै २, ७, १६;काठ ३९,३; कौ २,८९८†; जै ४,१३,११†; शौ १,२८, ४; ३,३०,२; १८,१, १४†; पै ५, १९,३; -सारा ऋ १,१७८,२; १८५, ५; ३, ५४, ७; -सारौ ऋ ३,५५,११; शौ ५, २,९‡[1]; २०, १०७, १२‡[1]; -सुः ऋ ४,५२, १; ६, ५५, ४; ५; ७, ७१,१; १०,१७२,४; †कौ १, ४५१;२,१००५;जै १,४७,५†; शौ १८, १,१४; १९, १२, १†; पै १९, १९, ११; -सृभिः ऋ ९,७२, ३; १०, ९४, ४; -सुः ऋ ६,६१,९;१०,५,५; तै ४,३, ११, २[m]; काठ ३९, १०[m]; -सृणाम् ऋ १,१२४,९; ३, १, ३; ११; -स्रा मा ३, ५७; का ३,८,१; तै १,८, ६, १; मै १, १०, ४; २०; काठ ९, ७; ३६,

a) तु. पृ २१८४ *q* । b) = स्वश्व्य- ।

c) सपा. स्वश्वियम् <> स्वश्व्यम् (आश्रौ १०, ८, ४ च) इति पाभे.।

d) नाप.। बस. उप. आद्युदात्तः (पा ६, २, ११९)। उप. समूहाद्यर्थे यत् प्र.।

e) सपा. तैब्रा २,८,७,९ स्वश्वियम् इति पाभे.।

f) शोधः पृ ६१४ *b* द्र.।

g) तु. पृ ३४१२ *t*।

h) नाप. (अर्थः?)। = अहन्- इति या [५,४] <स्वर्- वा स्व- वा + √सृ > सारि इति च, = स्वाश्रय- (गृह-, गोष्ठ- प्रभृ.) इति वें. सा. PW. प्रमृ. RNM. SEY (१७६), = (भोजनार्थं) प्रातर्गमन-, प्रातरशन-, प्रातः-सवन- इति GG. PG (३,१११-५)।

i) पाभे. पृ ३२२३ *u* द्र.।

j) नाप. [सहोदरी-, (सादृश्यात्) अङ्गुलि- (तु. निघ [२,५])]। *स्वस- (आत्मीय-, समान-) + वृध्- (उदर-, कुल-) > बस. *स्वस-वृध्- > वावि. यनि. (वैतु. या [११,३२] प्रमृ. < सु + अ + सा- [<तद्-] वा स्व- + √सद् वेति, अभा. < सु + √अस् इति?)।

k) पाभे. पृ ३२०५ *b* द्र.।

l) सपा. °सारः <> °सारौ इति पाभे.।

m) पाभे. पृ ३५२६ *l* द्र.।

१४; क ८, १०; शौ ५, २२, १२; पै १३, १, ११; -स्राम् ऋ १,६५,४[a]; -स्रे ऋ १,१२४, ८; -स्रोः ऋ १,११३,३; कौ २, ११०१†.

स्वसृ-त्व- -त्वम् ऋ १०,१०८,१०.

स्वसृ-हन्- -हा पै १९,४६,१४.

¶स्वस्रीय[b]- -यः तै २,५,१,१; मै २,४,१; काठ १२,१०.

स्व-सूत्-, स्व-सेतु- स्व- द्र.

स्व(सु-अ)स्तक[c]- -कौ शौ १४,१, २२‡[d]; २,६४; पै १८,१३, ३.

स्वस्ति[e]- -स्तये ऋ १,१,९; २२,१२; ३५,१; ८९,५; ९७, ८; २, २, ६; ३२,८; ३,१०,८; ३०,१८; ४,३१,⌊११; ६, ५७, १⌋; ३९, ४; ५,१७,५; २८, २; ५०, ५; ५१,१२[३]; १३[३]; ६४,६; ६,१५, १८; ५७,६; ७,३९,२; ८, १८, २०; ३१,११; ९,६४,३०; ७५, ५; ९६,४; १०, ३६, १२; ६३, ३-१४; ६५,१०; ६६, १; १४; १२६,५; १७८,१; २; खि १,२, ८; ९; मा ३, २४†; ११, ६९; १९, ४८; २१, ६†; ७[f]; २५, १८†; †३३, १७; ४४; ३५, १३; का ३, ३, १६†; १२, ७, ४; २१, ३, १९; २३, १,६†; ७[f]; २७,११,५†; ३२,१,१७†; ४,१†; ३५, ४, १२; तै १, २, ३,१[g]; †५, ६,२; ११,५; २,१, ११,१†; ३,२,८,३; ४, १, ९, २; मै १,२,३[g]; ५,३†; २, ३, ८; ७,७; ३,११,१०; †४, १०, १; १२, १;६; काठ २, ३[2f]; †; †७,१;८; ८,१७†; १६,७; १७, १८†; २३,११†; ३८,२; क १, १५; ५, १†; †कौ १, २०२; २६६‡[h]; ३३२; २,६; †जै १, २१,९; २८,४‡[h]; ३५,१; ३,१, ८; शौ २,१३,३; ३५, ३[i]; ४, ३३,८†; ५,१,८[j]; ६, ९९, ३; ७,७,१; ९०,१†; ८,१,२; १६; १२, २,११; १७,१, १०; २५[f]; २६[f]; १८,४,३०; १९,२४, ६; ३३,४; ४५, ६-१०; पै २, ३१, १; ६१, १; ८५,२; ४, २९,८; ५,२९,५†; ६,१२, ६; ९,७,९; १२,९; १२,५,४; १५,४,६-१०; ६,३; २२,१०; १६,१,२;२; ६; १७,३१,१; १८,३१,५; ३२,८; ९; १९,१३,३; १९,४; ५; २६, ६; ३७, ७; २०, १, ९†; १०, १०†; ४६, ७; -स्ति[k] ऋ १, ८९, ६[४]; ११६, ६; ८; ११७, १५; १७४,⌊९; ६,२०,१२⌋; २, ९,६; १५,५; ३३,३; ३८,९; ३, ३१,२०; ५३,२०; ४,११,६;५, ४,११; १६, ५; ४२, ४[l]; १५; ५१,११[४]; १२; १३; १४[४]; १५; ६,४,८; २०, ६; ४७, ८; ११; ८,१६,११; ३१, ११; ४८,⌊८; १०,५९,६⌋; ९,९७, ३६; १०, ७,१; १४, ११; ३५,⌊३-१२⌋; ६३,१५[४]; खि २,४,२[२]; ५,१४, ४; २२, ५?[m]; मा ३, १८; ४, २०; ३३; ५,७; ३३; १७,६९; २०,५०†; २५,१९[४]†; का ३, ३,१०; ४,६,५; १०,४; ५, २, ६; १८,६,५; २२,५,४†; २७, ११,६[४]†; तै १,२,१,१; ४,२; ११,१; ४,४१,१; ४६, १†; ५, ५,४; ७,५; ६,१२, ५†; २, ३, ४,२¶; ४,७,१[n]; ३,२,१, १[३]; ५,२; ४,३,१२,२[२]†; ६,१,५†; ५,२; ५,७,२,२; ६,१,७,८;२, २,५; ७,४,११,३¶; ५,१९,१[२]; २; मै १,२,१;४; ७[२]; ५,२[१]; ९; २,७,१२; १०,६; ३, ६-७, २[३]; ४,९,९[२]; २७[५]†; १०,५†; १२, ३†; काठ २,१;५; ७;८[२०]; ६, ९[२]; ७,६[२]; ९[३]; १०,१२†; ११, १३[n]; १७,१८†; १८, ४; २१, १३†; २२,१०; २३, ८†; २४,

---

a) षर (तु. देवाम् ⌊पृ १६०५ *d*⌋)।

b) नाप.। अपत्यार्थे छ > ईयः प्र. (पा ४,१,१४३)।

c) विप. (दम्पती-)। बस.।

d) पाभे. पृ १२४१ *e* द्र.।

e) भाप. (सुख-, सुखकरस्थिति-)। < √*स्वस 'सुखे' (वैतु. या ⌊३, २१⌋ प्रभृ. < सु + अस्ति- इति?)। f) पाभे. पृ ३०७१ *o* द्र.।

g) सपा. मा ४,१४ का ४, ५,६ काठ २,४ क १,१६ माश ३,२,२,२२ अप्रयुच्छन् इति पाभे.।

h) सपा. ऋ ६, ४६, ९ काठ ९, १९ शौ २०,८३,१ स्वस्तिमत् इति पाभे.।

i) सपा. पै १,८८,१ एनम् इति पाभे.।

j) सपा. पै ६,२,७ स्वस्ति इति पाभे.।

k) क्वचिद् वा. क्रिवि.।

l) सपा. मा ८, १५ प्रभृ. माश ४,४,४,७ तैब्रा २,८, २,६ स्वस्त्या इति पाभे.।

m) इवस्या इति पाठः? यनि. शोधः (तु. RW. ⌊शौ २०,१३६,९⌋)।

n) सपा. माश्रौ ५,२,६,१९ स्वस्तये इति पाभे.।

o) सकृत् शोधः पृ ९०५ *i* द्र.।

३[२]; ¶२३, २[२]; ३; ३५, १[४]†; ३८,१३; ४०,१३[a]; ४५, १५[३]; क १, १३; १७; २, २; ४, ८[२]; २८, ४; ३५, ४; ३७, ४[२]; ४८, २¶; †कौ २, २११; १२२५[४]; †जै ३,१९,६; ४,५, ४; शौ १, ३०,२; ३१,४[२]; ४, १४, ५; ६, ४०,२; ४८,१-३;१२,३,१[a];२[a]; ७,२९,१; ५५, ४; ९१, १; ८, २,११; १०,६,३५; ११,२,३१; १२,१,३२; १३,२,५[b]; ६;१६, ४, ६; १८,२, १२; १९,८, ७; १५,४†; २०, ४६, २†; १२८, १५; १३६,९?[c]; पै १,२२, ४[२]; २,३१,६[५]; ३,३५,४†; ३८,३; ५,४,११†; ६,२,७[d]; १५,२०, ३†; १६,४,१; ४५, ४; १७,४, २; १८,२०,१०; १९,४०,१४; ४४,४-६; २०,१०, ५; २४, ७; ३०, ४; ४९, २; ३; ५८, २[२]; -स्तिः ऋ ३,३८, ९; १०, ५९, ७; ६३,१६; खि ५, १,५[२]; ३, ७[२]; तै ३,२,४,१[३]; मै ४, १३, १०[२]; काठ १३, १५;¶२३, ८; ९[२]; शौ ७,२९,१[२]; पै १९,२२, १३; २९, ३†; २०, ३०, ४[२]; -†स्तिभिः ऋ १, १८९, ⌊२; १०,५६,७⌋; ५, ५३, ⌊१४; ७, १,२०; २५; ३,१०; ७,८;९,६; ११,५; १२,३; १३,३; १४, ३; १९, ११; २०-२१, १०; २२, ९;२३-२५, ६;२६-३०,५;३४, २५; ३५, १५; ३६,९; ३७,८; ३९, ७; ४०,६; ४१,७;४२,६; ४३, ५; ४५-४८, ४; ५१, ३; ५३,३; ५४,४; ५६, २५; ५७, ५; ५८, ६; ६०, १२; ६१, ७; ६२-६३, ६; ६४-६५, ५; ६७, १०; ६८, ९; ६९, ८; ७०, ७; ७१,६; ७२,५; ७३,५; ७५, ८; ७६, ७; ७७, ६; ७८-७९, ५; ८०, ३; ८४, ५; ८५, ५; ८६, ८; ८७-८८, ७; ९०-९१, ७; ९२, ५; ९३, ८; ९५, ६; ९७, १०; ९८-१००, ७; १०१,६; ९, ९०, ३; ६; १०, ६५-६६, १५; १२२, ८⌋; मा २०, ५४; २७, २८; ३४, ४०; का २२,५,८; २९,३, ९; तै १, १,१४,४; ५,११,२; २,२,१२, ५; ३,४,१०,१; मै ४, १०, १; १४, २; ७; १२; काठ ६, १०; ८, १६; कौ २, ६५६; ७५१; ९७७; जै ३,५४,६; ४,२३, ८; शौ ३,१६,७; १९,११,५; २०, १२,६; १७,१२; ३७,११; ८७, ७; पै २,६१, १$; ४, ३१, ७; १३,८,१५; -स्तिम् ऋ २, २९, ३; ४,५५,३; ६,२, ⌊११; १४, ६ (१५, १५)⌋; २२, १०; ५६, ६; १०,९९,१२; खि २,६,१९; ७-८,५; १३,५; तै ३,१,९, ४; ३,८,३; ४,७,२; ६,१,५,२[३]¶; ¶मै ३,१,३; ७,१;६;८; ¶काठ २३, ८[४]; ९; क ३६, ५¶; शौ २०,३६, १०†; पै १५, ६, ७; २०,५८,१; -स्तौ ऋ २,३८,१; -स्त्या खि ३,१०,५;५,१३,५; मा ८,१५‡[e];१३,१९; १४,१२ १५, ६४; का ९,३, १‡[e]; १४, २,४;१५,४,२; १६,७,६; तै १, ४,४४,१‡[e]; ४,२,९, २; ३,६, १;४,३,३; मै १,३,३८‡[e]; २, ८,१४[३]; काठ ४,१२‡[e]; ¶२३, ८; ९[२]; ३९,२;३; ४०, ३[२]; ५; क ३,१०‡[e]; शौ ७,१०२,२‡[e]; पै २०, ३३, १०‡[e]; -स्त्यै मै ३,७,१¶.

स्वस्ति-गव्यूति[f]- -तिः मा ११, १५; का १२,२,४; तै ४, १,२, २; मै २, ७,२; ३, १, ३; काठ १६,१; क २९,८.

†स्वस्ति-गा[g]- -गाम्[h] ऋ ६, ५१, ⌊१६; ८,६९,१६⌋; मा ४, २९; का ४, ९, ६; तै १, २, ९, १; मै १, २,५; काठ २, ६; क १, १९; शौ २०, ९२, १३.

स्वस्ति-तम- -मम् पै १६,७०,२.

†स्वस्ति-दा- -दाः ऋ १०, १७, ५; ११६, २; १५२, २; मै ४, १४,१६; शौ १,२१,१; ७,१०, २;८,५,२२; पै २, ८८, ४.

†स्वस्ति-मत्- -मत् ऋ६,४६,९[i];९, ८४,१; काठ ९,१९[i]; शौ २०, ८३,१[i]; -मतः ऋ १, ९०, ५.

स्वस्तिमती- -त्या काठ ७, ८.

स्वस्ति-वाह्- -वाहम् ऋ १०, १०१,७.

स्वस्ति-वाहन- -नम्[h] शौ १४, २,८; पै २,३१,२;१८,७,९.

स्वस्त्य(ति-अ)यन[j]- -नम् खि २, ४,१; काठ २२, १०¶; क ३५,

a) स्वस्ति > सपा. मा १८,५९ का २०,४,२ तै ५, ७,७,१ माश ९,५,१,४६ माश्रौ २, ५, ५, २१ वो अत्र इति पाभे.। b) पाभे. पृ ३३९८ c द्र.। c) स्वसा (तु. शंपा. सात.) इति पाठः? यनि. शोधः (तु. RW.)। d) पाभे. पृ ३५३४ j द्र.। e) पाभे. पृ ३५३४ l द्र.। f) विप.। बस.। g) विप. (पन्था-)। उस.। h) पाभे. पृ ३३९७ q द्र.। i) पाभे. पृ ३५३४ h द्र.। j) भाप., विप.। उप. भावे करणे च प्र.।

४¶; शौ १९,६,१२.
स्वस्त्ययनी[a]– -नीः खि ३, १०,१; ६; कौ २,६५०; ६५३.
?स्वस्त्ययनिन्[b]– -नी तै १,२, ९,१; ६,१,११,५.
स्व(स्त्य>)स्त्या– -स्त्याम् पै १४, ३,२.
स्वस्ति-गव्यूति– प्रभृ. स्वस्ति– द्र.
?स्वस्तित–-तम् शौ १९,८,३[c].
?स्वस्तेन पै २,३१,६.
स्वस्त्ययन– स्वस्ति– द्र.
?स्वस्त्या शौ २०,१२८,१०[d]; ११[e].
स्वस्रीय– स्वसृ– द्र.
स्व-होतृ– स्व– द्र.
?स्वा खि १,७,३.
स्वा(सु-आ√अ)ऋज् > स्वा(स्वा-अ)क्त– -क्तम्[f] शौ ७,३१,१[५].
स्वा(सु-आ)ग्रयण[g]– -णः[h] मा ७, २०; का ७,८,२; तै १,४,१०, १[२];११,१.
स्वा(सु-आ)ग्रायण[g]– -णः[h] मै १, ३,१३.
स्वांकृत– स्व– द्र.
स्वा(सु-आ)तत[g]– -तः ऋ ९,७४,२; -तम् ऋ ८,७७,६.
स्वाति, ती[i]– -तिः[j] शौ १९,७,३; -ती तै ४,४,१०,२.
स्वात्त–, स्वादन– √स्वद् द्र.
¶स्वा(सु-आ)दा(न>)ना[k]– -ने मै ४,१,१४.
?स्वादावनाद्य पै १,३६,१-३.
स्वा(सु-आ)दित्य[g]– -त्यम् खि ५,७, ४,१३.
स्वादिष्ठ–, स्वादीयस्–, स्वादु–, १स्वाद्मन्–, २,३स्वाद्मन्–, स्वाद्वन्–, स्वाद्वी– √स्वद् द्र.
स्वाधिचरण–,स्वाधिष्ठान–स्व– द्र.
|स्वाधी[l]– -धियम् तै १,३,१४, ६‡[m]; -धीः ऋ १,६७,१;७०, २;४,३,४; ५,८२,८; १०,४५, १; मा १२,१८; का १३,२, १; तै १,३,१४,५;४,२,२,१; मै २,७,९; काठ १६,९; -धीभिः ऋ ५,१४,६; ६,३२,२; -ध्यः ऋ १,१६,९; ७२,८; १५१, १[n]; २,२८,२; ३,८,४[o];६,१६, [७; ८,१९,१७; ४३,३०]; ७, २,५; ८,४८,१; ९,३१,१; ६५,४; ८६,२४; १०१,१०; १०,६१,७;७८,१; मै ४,१३, १[o]; काठ १५,१२[o]; कौ १, ५४८; २,४५१; जै १,५६,६; ३,३४,९; -ध्यम् ऋ १,७१, ८[m]; मा ३३,११; का ३२,१, ११; मै ४,१४,१५.
स्वान्[p]– ०स्वान्[q] काठ २,६; २४,६.
१स्वान– √सु(अभिषवे) द्र.
२स्वान– √स्वन् द्र.
३स्वान[p]– -०न[q] मा ४,२७; का ४, ९,४; तै १,२,७,१; ६,१,१०, ४; क १,१९; ३७,७.
स्वानिन्– √स्वन् द्र.
?स्वानुमति– -०ते खि ३,१५,३[r].

---

a) विप. (पावमानी- [ऋच्-])।
b) विप. (सोम-)। तत्कर्तर्यर्थे इनिप् प्र. उसं. (तु. [अर्थतः] भा. प्रभृ.)। यद्वा *स्वस्त्ययन-कृति- (बस.) >वावि. *०न-कृत्-> *०न-कित्-> *०न-इत्-> *०नेत्->[प्र१] -नी इति।
c) सा. स्वस्ति, तत् इति, RW. स्व(सु-अ)स्तमित्–> -तम् इति।
d) अनस्थ्यः (अनस्थिक-, अपुष्ट-) इति शोधः (तु. सपा. शांश्रौ १२,२१,५ ?अनस्त्या इति पाभे. [तत्रापि अनस्थिका>अनस्थ्या >यनि. इति शोधः])। शिष्टं पृ २४६९ p द्र.।
e) स्वस्थ्यः (स्वस्थिक-, सुपुष्ट-) इति शोधः।
f) वा. क्रिवि. द्र.। g) प्रास.।
h) सपा. ०ग्रयणः (माश ४,२,२,९ बौश्रौ ७,७ : ६ च)<>०ग्रायणः (माश्रौ २,३,५,९ च) इति पाभे.।
i) नाप. (नक्षत्र-)। पपा. नावग्रहः। <सु√अत् इति अभा.?।
j) ०ति [तु. पपा.] इति सा., ०ती इति च पाठः? यनि. शोधः (तु. पृ २६६१ c)।
k) विप.। गस. खलर्थे युच् प्र.।
l) विप. (अग्नि-, होतृ- प्रभृ.)। बस. उप. < आ√ध्यै इति प्रायोवादः?। तै. पपा. स्व-धी-[<√ध्यै] इति। *स्वर्- (दीप्ति-, स्तुति-)+(√धा>)धी-> उस. *स्वर्-धी-> वावि. यनि. इति मतम्।
m) सपा. ०धियम् (तैब्रा ३,५ च) <> ०ध्यम् इति पाभे.।
n) सपा. तैब्रा २,८,७,६ ०धियः इति पाभे.।
o) =सपा. ऐब्रा २,२ पागृ २,२,९। तैब्रा ३,६,१,२ भागृ १,८ : ८ ०धियः इति पाभे.।
p) व्यप. (सोमक्रयण- [देव-])।
q) पाभे. पृ ३४२८ y द्र.।
r) सपा. आपगृ १,२,३ प्रभृ. सरस्वते इति, गोगृ १,३,३ द्रागृ १,२,१८ सरस्वति इति च पाभे.। स्व(सु-अ)नु* इति शोधः?।

स्वा(सु-आ)पि[a]– -पये मा ९, २०; का १०, ४, १; –†पिभिः ऋ ८,५३,५; खिं ३,५,५; कौ १, २८२; जै १, २९, १०; –०पी ऋ ४,४१,७; –†०पे ऋ ८,५३, ५; खि ३,५, ५; कौ १, २८२; जै १,२९,१०.

†स्वा(सु-आ)भू[b]– -भुवः ऋ १,१५१, २; ४,५०,१०; ७,३०,४; १०, २१,२; शौ २०,१३,१; –भुवम् ऋ ५,६,३;९,१२,९; काठ ३९, १३; कौ २,५५३;१०८८; जै ३, ४३,९; –भुवा ऋ१०,१२२,३.

स्वा(सु-आ)यस[c]– -सम् ऋ १०, ५३,९; –साः खि ४,५,३३?[d]; शौ १०,१,२०; पै १६,३६,१०.

स्वा(सु-२आ)यु[e]– -युः[f] मा २७, ५; का २९,१,५; तै ४,१,७,२.

स्वायुज्[g]– -युजः ऋ १, ९२, २; कौ २,११०६†.

†स्वा(सु-आ)युध[h]– -०ध ऋ९,४,७; ६५, ५; कौ २, १३६; ४०३; जै ३,१३,१२; ३१, २३; –धः ऋ ९, ८६, १२; ८७, २; ९६, १६; १०८, १५; ११०, १२; कौ २,२८; ३८३; जै ३,३, ७; ३१, ३; –धम् ऋ ६,१७,१३; ९,१५,८; १०, ४७, २; मै ४, १४, ८; कौ २, ६२३; जै ३, ५१, १; –धस्य ऋ ९, ३१, ६; –धाः ऋ ५, ५७,२; –ऽधाय मा १६,३६; का १७,५, ५; तै ४,५,७, १; मै २, ९, ७; काठ १७, १४; क २७, ४; –धासः ऋ ५,८७,[५; ७,५६,११].

स्वा(सु-आ)युस्[i]– -युषा मा ४, २८; का २,७,५; ४, ९, ५; तै १,२,८,१; ६,१, ११,१; मै १, २,६; काठ २, ६; क १,१९.

१,२स्वार्– √स्वृ द्र.

स्वाराज्ञी–, १,२स्वाराज्य–, स्वारुध्–,स्वा-रुह्–,स्वार्थेत्– स्व– द्र.

?स्वावः पै १६,४७,१०.

स्वा-वसु– स्व– द्र.

स्वावृज्[j]– -वृक्, ऋ १०, १२, ३; शौ १८,१,३२†.

स्वा(सु-आ)वृत्[k]– -वृतौ मै १, १, १३.

स्वा(सु-आ)वेश,शा[h]– -शः ऋ ७, ५४,१; ९७, ७; मा ६, २; का ६,१,२; तै १,३,६, १; ३, ४, १०, १†; मै १, २, १४; ५, १३†; ४,१४,४†; काठ ३, ३; १७,१८†; २६,५; क २, १०; ४१,३; पै ७,६, १०†; –शया[l] मै २, ८, १; काठ १७, १; क २५, १०; –शा ऋ १०, ६३, १६; मा १४, ३[l]; का १५, १, ३[l]; –शाः मै ४,२,१०[m]; पै २, १३,५[m].

स्वा(सु-आ)शित[n]– -तः ऋ १०, २८,१.

स्वा(सु-आ)शिस्[h]– -शिषम् ऋ १०, ४४,५; शौ २०, ९४,५.

स्वा(सु-आ)शु[o]– -शवः शौ १९,५०, २; पै १४, ४, १२.

स्वा(सु-आ)स[p]– स्वासः ऋ १०,३, ४; स्वासम् ऋ ४, ६,८.

*स्वा (सु-आ) स[q]– > स्वास-स्थ, स्था[r]– -स्थस् खि ५,७,१,५; मा २,५;२८,२१; का २,१,७;३०, २,१०; तै १, १, ११,१; मै १,

---

[a]) नाप. (शोभन-बन्धु-) । प्रास. निरुदकादिस्वरः (तु. वें. प्रमृ.; वैतु. GW. विप. ?) ।

[b]) विप. (इन्दु- प्रमृ.) । उस. ।

[c]) विप. । बस. उप. १आयस- वा २आयस- वा ।

[d]) °सा इति पाठः? यनि. शोधः (तु. खिसा २९,३४)।

[e]) तु. पृ ३४१२ *t* । [f]) पामे. पृ ३५१३ *a* द्र. ।

[g]) विप. (दीप्तियुक्ता- [गो-=रश्मि-])। *स्वर्- (दीप्ति-) +युज्–>उस. स्वर्-युज्– >वावि. यनि. (वैतु. सु-आ° इति पपा. अनु अन्ये बस. उप. भाप., वें. HM [३,३९३] <स्व-युज् इति ?)। सस्थ. अयुक्षत<√युज् '*ज्वलने' इति । [h]) विप. । बस. । [i]) प्रास. । निरुदकादिस्वरः ।

[j]) विप. (अमृत-)। पपा. नावग्रहः । = स्वायत्तसंपद्- इति कृत्वा स्व– + आवृज्– [भाप.] > बस. इति सा.?, ORN. GRV. PW. GW. W. प्रमृ. सु-आ° इति, Garbe [KZ २३, ४७५] स्वावृज्– इति । *=सुदीप्रतेजोयुक्त- इति कृत्वा *स्वर्– + (√वृज् [*=√भृज्] 'ज्वलने' > भावे) *वृज्– >बस. *स्वर्वृज्– >वावि. यनि. इति मतम् ।

[k]) विप. । गस. ।

[l]) सपा. स्वावेशया <> स्वावेशा (माश ८, २, १, ६ च) <> स्वासस्था<> तैब्रा ३,७,७,९ आपश्रौ १०, ३,८ स्वासस्थः इति पामे. ।

[m]) सपा. शौ ३,१४,३ अनमीवाः इति पामे. ।

[n]) गस. उप. < √अश् 'भोजने' ।

[o]) विप. (अनड्वह्-)। प्रास. ।

[p]) विप. (अग्नि-)। बस. उप. आस्– (मुख-)।

[q]) भाप., नाप. । प्रास. उप. <√आस् ।

[r]) विप. । उस. उप. <√स्था ।

१, १२; ४, १, १३; १३, २; काठ १, ११; १५, १३; क १, ११; -स्था तै ४, ३, ४, १[a]; -स्थाम् मा २,२; का २, १,२; -स्थे ऋ १०, १३, २; शौ १८, ३,३९†[b].

स्वा(सु-आ)सद्[c]- -सत् शौ १६,४,२.

स्वास-स्थ- स्वास- द्र.

स्वाहा[d]*- -हा ऋ १, १३,१२;१४२, १२; २, ३६, १[e]; ३, ४, [११ (५, ११, २); ७, २, ११; १०, (१५,१०) ७०, ११]; ३२,१५; ३५,१; ५०,१; ५,५, ११[३]; ७, ३,७; ५९,६; ८,८,५; ३४,१०; ६३,५; १०, २,२; १४,३[e]; खि ५,७,१, १२[६]; ७,१, २[२]; ४,१; मा २, २[३]; ९-११; १८; २०[३]; २१; २२; २९[२]; ३, ९[५]; १०[२]; ४५; ५०; ५७; ४,६[५]; ७[५]; ८; ११; १८; २२; ५,४; ८[३];१२[५]; १४-१६; ३५[२]; ३७-३९; ४१; ६, ११[२]; १६; १९[२]; २१[१२]; २६; २७; २९; ७, २[२]; ३; ६; १५[२]; २६; ४१-४४; ८, १०; १५; १७-२१; २२[२]; २४; २५; २९; ३०; ३७; ४९; ५१[२]; ६१-६३; ९,१;१४; १५;२०[१२]; २३-२९; ३५[६]; ३६[५]; ३८; १०, २[२];३[५];४[९]; ५[१२];६; २०[२];२३[४]; २९; ११,८;६६[४];६७; १२,४३; ७४; १७,७१; ७९; १८,२८[१३]; २९; ३८[२]-४३[२]; ४४; ४५[३]; ५०[५]; २०,१२; २३; ४६; ६६; २१, २२;४०[१०]; २२,६[१०]; ७[२४]; ८[२५]; १९; २०[२१]; २१; २३[७]; २४[१२]; २५[१२]; २६[१८]; २७[१०]; २८[२३]; २९[१२]; ३०[१४]; ३१[१३]; ३२[१२]; ३३[१६]; ३४[६]; २३, २;४; १८[३];२५,१[२];९; २७,२२; २८, ११[६]; ३२, १३-१६; ३५, १७; २०;२२; ३७, १३; १५; २१[२]; ३८, ४[३];६; ७[६]; ८[५]; ९[३]; ११; १५[६]; १६[४]; १८[३]; ३९, १[७]-३[७]; ४;७; १०[१८]; ११[९]; १२[८];१३[७]; का २, १,३[३]; २,५; ७;८; ४,६; ५,१;२[२]; ३-५; ७,१[२]; ३,२,१-४;५[२]; ५-६, २;८,१; ४, २,४[४]; ३,१[५]; २; ५,३; ६-७,२; ५, १, ४; २,८[३]; ४, २[२]; ३[३];५, २;३; ९,१[२]; ३; ४; ६; १०,१; ६,२, ८[२];३,७[२]; ४,३; ४; ५, १[११];२; ७, ३; ५; ७; ७,१, २[२]; ३;२, २[२];६, ४[२];७, ५[२]; ११,१; ८,६, ३; ११,२; २२,३; ९, २, ४;३, ७;८[२]; ४-५, २;३;६, ३[२]; १०, ४,१[१२]; ११, १, १[६];२[४]; ४[२];२, २[२];३[१४];४,१[६]; २[७];६, ६;७,३[४]; ८,६; १२,१, ८;७, १[६]; २;१८; १९; १३, ३, १४; १५; ५,१३; १८,६, ७;१५; १९, ९, १[१३];४; २०, २, १[२]-६[२]; ७; ८[३]; १३[५]; २१,७, १३; २२, १,८; ४,११; ६,१२; २३, २, ११;४,१२[१०]; २४,२, १[१०]; ३, १[८]-६[८]; ६,२; ७,१[६]; २[६]; ३[९]; ४; ९,१[७]; १०-११, १[१२]; १२, १[१८]; १३,१[१०]; १४,१[९]; २[८]; १५,१[६]; १६,१[१२]; १७,१[८];२[८]; १८-१९, १[१३];२०, १[१६];२[६]; २५, १-२, २; ५,१[३]; २७,१, २[२];९, १; २९, २,१२; ३०,१,११[६]; ३५,३, १०-१२; ४,१५; १९; २१; ३७,२,३; ३, २;७[२]; ३८,१,४[३];६; २,१[६];२[५]; ३[३]; ५;३, १[६]; २[४]; ५,१[३]; ३९, १,१[१४]; २,१[७];२; ५,१; ८,१[१८]; ९, १[८]; २[६]; ३[६]; तै १, १, ३, १; ८, १[३१]; ११, १[३]; १२, १; १३, ३[३]; २, २, १[६]; ३[४]; ३-५, १; ११, २[२]; १२, २[२]; ३[३]; ३, ४,१[२]; ९,२; १०, १; २[२]; ११, १[११]; १३,२; ४,१, २; २-३, १; २७-२८,१; ३५, १[१२]; ४४,३[३]; ५,१०,४;८,१,१[२g];३,१;७,२[३]; ११,१; १२, १; १३, ३[२४]; १५, २[४]; १६,२[३]; २,३,९,१;२;१०, १[३]; २;४,५,२[२];७,१[४]; २[४];१२, १; ५,२,१[२]; ६,६,३[२]; ४; १२, ५†; ३,१,४,४[२]; ५,२[२]; ७, १; १०,१; २,८,१[७];३,३,२;१०,२; ४,२,१[४]; ७,१[२]; ३[२]; ८,४[२]; ४, १,८, ३; ९,१[७]; २,५, २[h]; ६, ५,३; ७,१२,३[३]; ५, ४, ७, २; ६,४,१;७,५,२[५];२०,१[३]; ६,१,

a) पाभे. पृ ३५३७ *l* द्र.।

b) स्वास° इति स्वरः ? यनि. शोधः (तु. नापू. ऋ. स्थलम्)। c) विप.। गस.।

d) भाप., नाप. (*बलिकृत्कर्मन्-)। पपा. नावग्रहः। <सु√आह् वा स्व√आह् वा सु+आ√हु वेति या (८,२०) प्रभृ., सु-आ√ह्वे इति अक्षी. प्रभृ., √स्वाद् इति (पक्षे) अभा.। √*स्वर् (*=√स्वद्) 'आस्वादने' (तु. √गॄ [निगरणे], पार. √खुर, Eng. swallow)> *स्वर्- (भोजन-) + धा- >त्रस. *स्वर्-धा- > वात्रि. यनि. इति मतम् (तु. स्वधा-)।

e) अत्र स्थलेषु तृ१।

f) =सपा. आपश्रौ १, २५, १५ माश्रौ १, २,४,३। मा १,२३[२] का १,८,४ माश १,२,३,५ त्वा इति पाभे.।

g) पाभे. पृ ३५१२ *a* द्र.। h) पाभे. पृ १५८० *e* द्र.।

२,२[३];४,२[४]; ८, २; २, ८, १[२];
२[२]; ३; ३,९,६; ४, १,१; २[४];
३[४]; ४[२]; ५,५; ७,१, १२, १[१];
१३, १[१३]; १४, १[११]; १५, १[२१];
१६, १[११]; १७, १[२१]; १८, २[४];
१९,१[२५];२[२५];३[३३];२०, १[३]; २,
११,१[३०]; १२, १[२०]; १३, १[१३];
१४,१[१९]; १५,१[८]; १६,१[७];१७,
१[११]; १८, १[६]; १९, १[१२]; २०,
१[१९]; ३, १२, १[९]; १५, १[२५];
१६,१[२०]; २[२८]; १७,१[२६]; १८,
१[२३]; १९, १[१२]; २०, १[२३]; ४,
१३, १[२०]; १४, १[१२]; १६, १[३];
१७,२[४];२१,१[१४];२२,१[१९];५,५,
१; ११, १[२४]; २[२६]; १२, १[२५];
२[२६]; १६-१७,१; मै १, १, ३;
५; ११; १३[३]; २,२[१२]; ३; ४[२];
५; ७[२]; ८[५]; १३[३]; १४[२]; १६;
१७; १८[११]; ३,१[३]; ४[१]; ५;३५;
३८[२]; ३९; ४, ३[३]; १४; ६,२[२];
७; १०[२]; ७,१[३]; ५[२]; ८,१[२];५[२];
६[२];७[२];९; ९,१; ३; १०,२; ४;
२०;११,३[७]; ८[२]; १०[११]; २, ३,
१[४]; २[४]; ३[४]; ४[५];४, ३; ७[८]; ६,
१; ३[११]; ७; ८[२]; ११[१२]; १२[४];
१३[३]; ७,७[७];१२; १२, २[२]; ३[४];
६; ३,२,४; ४, २[२]; ३[२]; ४; ६,
४[५]; ८[३]; ७, ५; ६; ८, ५[५]; ६[३];
९,४; १०,१[३];७[११]; ११,२[१०];३;
८; १०; ११; १२, २[१०]; ३[५०];
५[२१]; ७[३३]; ८[१०]; ९[१०]; १०[१२];
११[१४]; १२[१२]; १३[१३]; १४[१२];
१५[७]; २०[३]; १५,२[२]; ८; ४,१,
१४; २, १[३]; ११[४]; ३, १; ४;
४, २[२]; ६[४]; ७[३]; ५, ५; ६, ६[३];
७,३[२];८,७; ९; ९,४;६;७[२];८[४];
९[११]; १०[३]; ११; १२[४]; २३[४];
२५[४]; १०, ३[५]; १३, ५[६]; १४,
१६†; काठ १,३; ४;८[२a];१२[५];
२, २[६]; ३[५]; ४; ५[२]; ८[३]; ९[५];
३, १[८]; २; ३; ६[३]; ७[२]; ८[१२];
९[२]; ४, १[२]; ४; १२[४]; १३; ५,
४[७]; ६,१¶; ७; ८[७b]; ७, १४[३];
८,१४[३]; ९, ३[३]; ४; ५; ७; ८[५];
११¶; ११,७[५]; ९[८]; ११; १२,
२[३]; ६[२]; १३, ५[२]¶; ११[७];
१२[७]; १५; १४, १[१३]; ८[२]; १५,
१[२]; २[११]; ३[१३]; ६[७]; ७[१२]; ८[५];
१३[६]; १६,७[७]; १७, १९[४]; १८,
४; १२; १४[१६];१७; २०,१५[१२];
२२,५; २३,२[६]; ५; २४,३; ४;
२५,६[४]; ७[६]; २६, ६; २७, १[२];
२; २९, ५; ३०, ६; ३१, २;
११; ३२, ४[३]; ३४, ४[२]; १९;
३५,४[२]; ५‡[c]; ७[३]; ८[७]; १०[१५];
१३;१६;३६,१४;३७,१३;१४;
१५[७]; १६[७]; ३८,४-६; ८; १०;
३९,२[५]; ३; ४०,३; १३[५];४१,
२; ३[९]; ४[१२]; ५[१०]; ६[२०]; ७[१०];
८[२३]; १०[८३]; ११[३]; ४२, १[२८];
२[२७]; ३[२३]; ५[२५]; ६[२०]; ७[११];
८[६]; ९[६]; १०[२०]; ४३, २[८]; ५[२४];
६[४९]; ७[२५]; ८[३३]; ९[१२]; १०[२३]; ४४,
२[२०]; ३[११]; ५[३]; ६[४]; १०[१४]; ४५,
१[२०]; २[५१]; ३[५१]; ६[१४]; ७[३]; ८[३];
११-१३; ५२, १[३]; ५३, १०[३];
क १,३; ४; ८[२a]; १२[३]; १४[४०];
१६[६]; १७; १८; २,२; ३[७]; ८[८];
९; १०; १३[३]; १४[२]; १५[१२];
१६; ३,१[२];३;१०[४];११; १२¶;
४,६; ७[७]; ६,३[३]; ८,२[३]; ६[३]; ७;
८; १०; ११[५]; २८, ४; २९, १;
३[१२]; ५; ३५, ८[६]; ३६, २; ३७,
४; ५; ३९, ४[५]; ५[३]; ४१, ४;
४२,१[२]; २; ४५, ६; ४७, ११;
४८,५[२]; ६‡[c]; ८[१३]; ९[७]; १२[२];
१३; १४; शौ २, १६, १-५;
१७, १-७; १८, १-५; ३, २६,
१-६; ४,३८,७; ३९, २; ४; ६;
८; ५, ६, ५-७; १०; ९, १-६;
२१, १२; २४, १-१७; २६,
१-१२;२७,१२; ६, १०, १-३;
४८, १-३; ८३, ४; ८४, २; ७,
८७,२; १०२,५;६; ८[५]; १०३,
१; ८,१, १४; ८, २४[२]; ९, ३,
२५-३१; १४,२, ५२; १९, ४,
१; १७, १-१०; २२, १-२०;
२३,१-२९; ४२, २; ४३,१-८;
४५,६-१०; ५२, ५; †२०, ८,
३; पै १, ३०, ५; ३५, १[४]; २,
२९, १-६; ४३-४६, १-५; ४९-
५१, १-५; ५३-५४,१-६; ५६,
१-५; ८२,१-५; ८३,१-३; ८४,
१-११; २,११,१-६; १६, १-३;
३१, १-८; ५, ५, १-९; ३५,
१-११; ६, ११, ७-१४; १३,
४-१२; ७, १६, १-१०; २०,
१-१०; ९, १, १२; २, १-४;
६-१२; १५, ४, ६-१०; ७, १-
१०; ८, १-९; ९,१-४; ६; १६,
२,४; ३१-५; ४१, ५-११; १८,
१२,१; १९,५,१०[२]; १२; १६,
१९; २७, ५-७; २९, १२; ४८,
९; १९; ४९,१५[३]; २०,२३,५;
३२,३; ३४,२;५;६;७[३]; ८[२d];९;

a) पाभे. पृ ३५३८ *f* द्र.। b) एकतरत्र स्वाहा कुर्यात् इति पाठस्त्रुटितः (तु. क ४,७)।
c) सपा. स्वाहा<>स्वाहाकृतम् (ऐत्रा २,१३ तैत्रा ३.६,३,४ आपश्रौ १४, ३०,५ बौश्रौ ४,७ : १६ हिश्रौ १५,७,२१ या ८,२१ च) इति पाभे.।
d) पाभे. पृ २७७३ *i* द्र.।

४४,१^{2}; २;४^{2}; ४५, १^{2}; ४९,
६; ५०,३.
स्वाहा√कृ> ¶स्वाहा-कार- -रः
मै १,८,१; ३,६,५; काठ ६,८;
२३,२; क ४,७; ३५,८; -रम्
तै २,६,१, १-२; शौ १५, १४,
१५$; -रस्य मै १, ८, १;
-रेण तै २,६,१, ६^{3}; मै ३, ६,
५; ७,६; काठ २३, २; २४,३;
४;२७,१; २; क ३५, ८; ३७,
४;५;४२,१; २; शौ १५, १४,
१६$; -रैः मै १, ९, २$[a];
स्वाहा-कृत,ता- -तः मा २२,
३; का २४,१, ३; तै ३,१,१०,
२; ७,१,११,१; मै ३,१२, १;
काठ ४,१४; १८,१८; ३५, ८;
४१, २; क २९, ६; शौ ७,
७७,३; पै २०, १२, १; -तम्
ऋ २,३,११; १०,११०, ११[b];
†मा १७, ८८; २९, ३६[b]; का
२,३,६; १९, १, २†; ३१, ४,
१२†[b]; तै ३,१, ४,४†[b]; १०,
१†; २^{3}; मै ३,११,१; ४, १३,
५†[b]; काठ १६,२०†[b]; ३५,८;
शौ ५,१२,११†[b]; -तस्य ऋ १,
११०,१; ८,३५,२४; मा ३८,
१०; का ३८,२,४; मै ४,९,९;
-ताः मा ४,१३; १०, २९; का
४,५,५; ११,८,६; तै २, ६,१,
१¶; ३,५,६,३; -तानि ऋ १,
१४२, १३; -ते मा ६, १६;
का ६,३,७; -तेन मा २९,११;
का ३१,१,११; तै ५,१,११,४;
३,१६,२; काठ ४६, २.
स्वाहा-कृति, ती- -तिम् ऋ ९,
५, ११; -तीः मा २८, ३४;
का ३०,३,११; -तीनाम् खि ५,
७, १, १२; मा २८, ११; का
३०,१,११; मै ४,१३, ५; काठ
१५,१३; -तीभ्यः तै ६,३, ९,
४[c]; -तीषु ऋ १,१८८,११.
स्वाहा-कृत्य तै १, ३,७,२[d].
स्वाह्य[e]- -ह्येभ्यः शौ ९, ३, २५-
३१; पै १६,४१,५-११.
|स्वा(सु-आ)हुत- -॰त्त ऋ ७, १६,
७; मा ३३, १४; का ३२, १,
१४; कौ १,३८; जै १, ४, ४;
-तः ऋ १,४४,६; ३, २७, ५;
७, १६, २; ८, ३९, ६; १०,
११८, १; मा १५, ३३; ३४^{2};
का १६, ५,१५; १६^{2}; तै ४,४,
४,४; मै ४, १०, १; काठ ४०,
१४; कौ २, १००; जै ३, १०,
२; -तम् ऋ १,४४,४; ७,१२,
१; मै २,१३,५; काठ ३९,१३;
कौ २,६५४; जै ३,५४, ४.
स्वि(सु-इ)तु[f]- -ते[g] मा ५,५; शौ ६,
५५,२; पै १९,९,३.
√स्विद् > सिष्विदान- -नः ऋ ४,
२,६; ५,४२,१०; -नाः ऋ ७,
१०३,८.
स्विन्न- -न्नः मा २०, २०; का
२२,१,५; मै ३, ११, १०; काठ
३८,५; शौ ६, ११५,३.
स्वेद[h]- -दः काठ ३४, १२¶;
-दम् ऋ ५,७, ५; ५८,७; १०,
१०६,१०; तै ७, २, १०, ४¶;
मै ४, २, १२¶; काठ ३४,
११¶; -दस्य ऋ १,८६, ८;
कौ २,९४४†; -दाः ऋ १०,
१३४,५.
√स्वेदय > स्वेदयु- -युः मै ४,
१२,२.
स्वेदा(द-अ)ञ्जि[i]- -ञ्जिभिः ऋ
१०,६७, ६; मै ४,१४,५†; शौ
२०,९१,६.
स्वेदन- -नः पै १,४५,३.
स्वेदु[j]- > स्वेदु-हव्य[k]- -व्यैः ऋ १,
१२१,६[l];१७३,२.
स्विद्[m] ऋ १,१५०,१; १६१, १०;
१२;१६४,४; ६; १७^{2};१६८,६;
१८२,७; ४,१७, १२; १८, ७;
३५,४;५१, ६; ६,९,२;६; १८,
३^{2};२१,४;३५, २; ३; ८, २१,
⌊११; १०२,३⌋;५८,१;६४,८^{2};
९; ७५,७;१००,१०; १०,१२,
५; ⌊३१,७; ८१,४⌋; ३४, १०;
४०,२; १४;६७, १; ८१, २^{2};
८२,५; ८६,२०; ८८,१८ ;८९,
१४;१११,८; ११४, ९; १२९,

a) पाभे. पृ ३५१७ *d* द्र. ।
b) पाभे. पृ ३५३९ *c* द्र. ।
c) सपा. बौश्रौ ४,७ : ८ प्रमृ. ॰ति॰ इति पाभे. ।
d) पाभे. पृ १७७२ *k* द्र. ।
e) विप. (देव-) । अर्हार्थीयः यत् प्र. ।
f) सुवित- इत्यनेन सन्यायता द्र. ।
g) पाभे. पृ ३४२९ *c* द्र. । h) नाप. । घञ् प्र. ।
i) विप. । बस. ।
j) कर्तरि कृत् ।
k) विप. (स्वेदकृत-पूजनवत्- ⌊वृषन्- = मरुत्-⌋) । बस. उप. = २हव्य- (तु. ⌊अंशतः⌋ अर्वाञ्चः; वैतु. पपा. प्रमृ. ?स्वऽइदुहव्य- इति ?) ।
l) सस्थ. ?येभिः > यद् वृषभिः इति द्वि-पदः शोधः (तु. छन्दः, द्वितीयं स्थलञ्च) ।
m) संदेहाद्यर्थे नि. । पपा. नावग्रहः । <सु√इ इति अभा., सु + इद् इति PW. प्रमृ. ।

५[२]; १३५,५; १६८,३; खि ३, १८, २; मा †१७, १८[२];२०; २१;२३,९[३]; ११[४]; ४५[३]; ४७[२]; ५१; ५३[४]; ३३,७४[२]†; ४०,१; का †१८, २, ३[२]; ५; ३, ५; २५,३,६[३]; ८[४]; ९,१[२]; ३[२]; ७; १०,१[४]; ३२,६,५[२]†; ४०, १, १; तै २,६,११, २†; †४, ६, २,३;४[२];५; ७,४, १८, १[५]; मै १,४,५;८,९¶;१०,१७¶;¶२, २,१२; १३[२]; ३, ७; ४-५, ५; †१०, २[३]; ३; ¶३, ६, २; ७, ५[२]; ९,२; ७§; १०, ४; १२, १९[४]§; ¶४,५, ९; ७, १; ४[२]; ११,६†;काठ७,१७†;†१८,१; २[३]; ३६, १२¶; ४४, ७[c]; क २८,२[३]†; †कौ १, ९७; ४०३; †जै १, ११, १; ४५, ५; शौ †९,१४,४; ७; १७[२]; १०, २, २;४, १८;७,४-७;१०-२०; २२;३९; १३,१,४१[२]; १८, १, ३३†; †२०,९१,१;१२६, २०; पै १,१०७,४;१६,१६,८; ५९, २; ६६, ४†; ६†; ६७, ७†[२]; १७,७,५-८; ८,१-७;९;१०; ९, १;३; १०,१०; १८,१९,१†[२].

स्वि(सु-इध्म>)ध्मा[a]- -ध्मा ऋ १, १२१,७.

स्वि(सु-इ)षु[a]- -षुः ऋ ५,४२,११.

स्विं(सु-इ)ष्ट, ष्टा[b]- -ष्टः मा २१, ५८[२]; का २३, ६, ११[२]; मै ३, ११,५[२]; -ष्टम् खि ५, ७,१, ८; मा २८,२२[२]; का ७, ६, ४[c];७, ५[c]; ३०, २, ११[२]; ¶तै २, ६, ८, ३; ६, ६, ७, ३; ४; मै २, १२, ६[d]; ४, ८, ६[२]¶; १२,२; काठ २, १५; १५, १२; १८, १७[d]; २९, ४¶; ३०, ६[e]; क ४५, ५¶; पै १, ८८, ३[f]; -ष्टस्य[g] काठ ५, ४; ३२, ४; -ष्टा पै १३, ५, २४; -ष्टाः मा ७,१५[c]; २१, ५८; का २३,६, ११; मै ३, ११,५; -ष्टे मा २, १९; का २, ६,२; -ष्टेन ऋ १, १६२, ५; मा २५, २८; का २७, १२,५; तै ४, ६, ८, २†; मै ३, १६, १†; काठ ४६,४†.

स्विष्ट-कृत्- -कृत् खि ४, ९, ६[२]; ५,७, ३, ११; मा २, ९; २१, ५८[२]; २८,२२[२]; ४५; का २,२, ५; २३,६,११[२]; ३०, २,११[२]; ४,११; मै १, ४, १३¶; १०, २; ३,११, ५[२];४,१०,३[२]; १३, ८[२]; काठ ९,५; १९,१३[२]; २०, १५; ३२,१[२]; क ८, ८; -कृतः तै १,६,२, ४; ४,१; २; ११,७; ७,४,१; २,६, ८,३¶; काठ ५ १;३; ३२,१;३; -कृतम् खि ५, ७, २, १०; मा २१, ४७; का २३, ५,५; तै १,५, २,३¶; ७, ३,११,२; मै ४,१३, ७; काठ २, १५; १८, २१; ४३, १; -¶कृते तै २,६, ६, ५[२]; काठ २३,८.

स्विष्टकृत्-त्व- -त्वम् तै २, ६, ८,३¶.

स्विं(सु-इ)ष्टि- -ष्टये शौ ५, २७,९[d]; -ष्टिः काठ ३२,४[२]¶; -ष्टिम् मा २७, १८[d]; का २९, २, ८[d]; तै ३,१, ९, २[e]; २,८, २; ४,१, ८, २[d]; मै २, ३, ८; क २९,५; शौ २, ३५, १[f]; ६, ४७,३[e]; पै ९,१, ८[d]; १९,४३, १२; -ष्ट्या काठ ३२, ४¶; -ष्ट्यै काठ ५,४[h].

√स्वृ(वधा.), स्वरन्ति ऋ १,१५१, ५; ५, ५४, २; १२; ८, ३३,२; कौ २, २१५; जै ३, १९, १०; शौ २०, ५२, २; ५७, १५; अस्वरन् ऋ ५,५४,८; ८, १२, [(३,७) ३२]; †अस्वरन् ऋ ८, ३, १६; कौ २, ७१३; जै ३, ५८, १०; ४, २१, ८‡[i]; शौ २०, १०,२;५९,२.

सस्वुः ऋ १,८८,५.

अस्वार्ष्टाम्[j] ऋ २,११,७.

१स्वर[k]- -रः मा १८, १; का १९, २,१; तै ४,७,१,१; मै २, ११, २; काठ १८,७; शौ ११,९,५[l].

१स्वार[m]- -रम् मा १३,५५[n]

---

a) विप. । वस. । b) गस. ।

c) सपा. स्विष्टम् (काश ५,२,१,२४ च)<>स्विष्टाः (माश ४,२;१,३३ च) इति पाभे. ।

d) सपा. स्विष्टम्<>स्विष्टिम्<>स्विष्टये इति पाभे. ।

e) सपा. स्विष्टम् (माश्रौ २,५, ४, १७ च)<>स्विष्टिम् (काश्रौ १०,३,२२ च) इति पाभे. ।

f) सपा. स्विष्टम्<>स्विष्टिम् इति पाभे. ।

g) पाभे. पृ २९६५ *l* द्र. ।

h) = सपा. कौसू ५,१३ । तैब्रा ३, ७, ११,३ आपश्रौ ३,११,२ दुरिष्ट्यै इति पाभे. ।

i) सपा. ऋ ९,१७,२ अक्षरन् इति पाभे. ।

j) °स्वरि° इति AM. । k) नाप. (शब्द-) ।

l) पाभे. पृ २४१३ *e* द्र. ।

m) नाप. ([स्वरितान्त-] साम-भेद-) । स्वार्थे अण् प्र. ।

n) पाभे. पृ ७५७ *g* द्र. ।

का १४,७,४[a]; तै ४, ३,२, २[b]; मै २, ७,१९[a]; काठ १६,१९[a]; क २५,९[a]; -रात् मा १३,५५[c]; का १४, ७, ४[c]; तै ४, ३, २, २[d]; मै २, ७,१९[c]; काठ १६, १९[c]; क २५,९[c].
२स्वर्[e]- -रे ऋ ८, ७२, ७; -रेण ऋ १,६२,४.
३स्वर- -रः काठ ३७, १७; क २८,७; पै १७, २९, १७; ४४, ६[f]; -?रे पै ८,१२,५[g].
?स्वरण[h]- -णम् ऋ १,१८, १; मा ३, २८; का ३, ३, २०; तै १, ५,६,४;८;४; मै १, ५,४; ११; काठ ७, २;९; क ५, २; कौ १, १३९; २,८१३; जै १, १५, ५; ४,३,७.
स्वरयत्- -यन्तः पै ९, २५, १७; १८, २०, ६?[i]; -यन्तम् शौ १३,२,२[j].
स्वरितृ- -तारः ऋ १,१६६,११.
२स्वार[k]- -रम् ऋ २, ११,७.
स्वृ(सु-ऋ)ष(भ>)भा[l]- -भे पै १, ५२,१-४.
स्वॆं(सु-ए)तव्य- -व्यम् तै ६, १,१, १¶.
?स्वेनम् पै ६,१४,२.
?स्वेनमिन्द्रसुप्रयुत्सु पै ९,१,५[m].
स्वै(स्व-ए)तु- स्व- द्र.
†स्वो(सु-ओ)जस्[1]- -०जः ऋ ६, २२,६; शौ २०, ३६,६; -जाः ऋ ७, २०, [३; १०, २९, ८]; शौ २०,७६,८.
स्वो(सु-ओ)प(श>)शा[1,n]- -शा मै २,७,५.
स्वौ(सु-औ)प(श>)शा[1,n]- -शा मा ११,५६; का १२, ५, ७; तै ४,१,५,३; काठ १६,५.
?स्सा पै २०,२४,७.

इति वैदिकपदानुक्रमकोषे सांहितिके प्रथमे विभागे

पञ्चमः खण्डः समाप्तः ॥

---

[a]) पाभे. पृ ७५७ *g* द्र. । [b]) पाभे. पृ ७५७ *f* द्र. । [c]) पाभे. पृ ७५७ *i* द्र. । [d]) पाभे. पृ ७५७ *h* द्र. । [e]) विप. (शब्द-वत्- [सिन्धु-तीर्थ-]), नाप. (शब्द-) । [f]) सपा. शौ ६,४८,२ ऋभुः इति पाभे. । [g]) सुरा->-०रे इति शोधः । सस्थ. ?त>त्वाम् इति, ?चित्वा>चित्, त्वा(म्) इति, ?चक्रतु> (√जक्ष् 'स्वदने'>) जक्षतु इति च शोधाः द्र. । पृ ३३८० *o* अयं विशेषः द्र. । [h]) विप. (कक्षीवत्-) । स्वर-मयण- [स्तोतृ- (तु. [अर्थतः] स्क.)] इति शोधः इति मतम् (तु. छन्दः; वैतु. या [६,१०] वें. सा. प्रभृ. =प्रकाशनवत्- इति?) । [i]) °यन्तम् इति शोधः (तु. सपा. शौ.) । [j]) = दीप्यमान- (सूर्य-) । [k]) घञ् प्र. । [l]) विप. । बस. । [m]) सपा. मा २७, १५ का २९, २, ५ सु ई मन्द्रा सुप्रयुसः इति पाभे. । शिष्टं पृ २१९६ *e* द्र. । [n]) सपा. स्वो°<>स्वौ° (माश ६,५, १, १० च) इति पाभे. ।